M

13-18.D.20

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

9.

❡ Lectura aurea ac pene diuina domini Petri de Ancharano bononienſis: Juris Põtificij ac Ceſarei interpretis fideliſſimi ſuper quarto et quinto decretalium adamuſſim emẽdata: cum additiõibus: numeris: et ſummarijs: vnicuiqȝ cap. et paragrapho appoſitis ſingularia dicta q̃ in eis cõtinent̃ amplectẽtibus necnon indice alphabetico.

IESV. BIBL. SEC. COLL. ROM. SOC. IHS

❡ Rubrice huius voluminis.

❡ Rubrice quarti libri decretaliũ.

De ſpõſalibus et matrimo. Fo. 2.
De deſponſatiõe impuberũ. fo. 12.
De clãdeſtina deſpõſatione. fo. 16.
De ſponſa duorum. fo. 17.
De cõditionibus appoſitis. fo. 18.
Qui clerici vel vouentes. fo. 22.
De eo q duꝫ. in ma. quã pol. fo. 24.
De coniugio leproſorum. fo. 26.
De coniugio ſeruorum. fo. eo.
De natis ex libero ventre. fo. 27.
De cognatione ſpirituali. fo. 28.
De cognatione legali. fo. 29.
De eo q cog. cõſan. vxo. ſue. fo. eo.
De cõſanguinitate ⁊ affinita. fo. 31.
De frigidis ⁊ maleficiatis. fo. 33.
De matrimo: cõtra. cõ inter. eccl. fo. 36.
Qui filij ſint legitimi. fo. eo.
Qui matri. accuſa. poſſunt. fo. 45.
De diuortijs. fo. 47.
De dona. inter virũ ⁊ vxorẽ. fo. 50.
De ſecundis nuptijs. fo. 61.

❡ Rubrice quĩti libri decretaliũ.

De accuſatiõibus ⁊ inqſiti. fo. 63.
De calumniatoribus. fo. 75.
De ſimonia. fo. eo.
De prelati vices ſuas. fo. 80.
De magiſtris. fo. 81.
De iudeis. fo. 82.
De hereticis. fo. 84.
De ſciſmaticis ⁊ ordi. ab eis. fo. 87.
De apoſtatis. fo. 88.
De his q filios occiderunt. fo. 89.
De infantibus ⁊ languidis. fo. eo.
De homicidio. fo. eo.
De torneamentis. fo. 94.
De clerico pugnãte in duel. fo. 95.
De ſagittarijs. fo. eo.
De adulterijs ⁊ ſtupro. fo. eo.
De raptoribus. fo. 97.
De furtis. fo. 98.
De vſuris. fo. 99.
De crimine falſi. fo. 105
De ſortilegijs. fo. 106
De colluſione detegenda. fo. 107
De delictis puerorum. fo. 108
De clerico venatore. fo. eo.
De clerico percuſſore. fo. eo.
De maledicis. fo. 109
De clerico excõ. miniſtrante fo. eo.
De clerico nõ ordi. miniſtrã. fo. 111.
De clerico per ſaltũ promo. fo. 112.
De eo q furtiue ordi. ſuſcep. fo. eo.
De exceſſibus prelatorum. fo. 113.
De operis noui nũtiatione. fo. 117.
De priuilegijs. fo. 119.
De purgatione canonica. fo. 127.
De purgatione vulgari. fo. 130.
De iniurijs ⁊ dãno dato. fo. 131.
De penis. fo. 132.
De penitẽtijs ⁊ remiſſioni. fo. 134.
De ſententia excõicationis. fo. 137.
De verborum ſignificatiõe. fo. 151.

❡ Cum gratia et priuilegio.

13.18 L 40

Lectura ſubtilis ⁊ aurea Juris Utriuſqȝ interpretis fide
liſſimi Domini Petri de Ancharano ſuper quarto decreta-
lium: cum additionibus: ſummarijs: ⁊ numeris.

De ſponſalibus ⁊ matrimonijs. Rubrica

1 Sponſalia ⁊ matrimonia ꝙ differant.
2 Sponſalia ſunt repromiſſio futurarum nuptiarum.
3 Matrimonium ſiue nuptie quid ſit.

Dominus. Hoſt. ꝯtinuat iſtã rubricam
nõ ad proxima: ſȝ remota hoc ordi
ne poſtꝙ̃ tractauimus ea q̃ ptinẽt
ad clericos: de his que pertinẽt ad
laicos videamus. vel aliter dictum
eſt. ſ. de rebus eccleſiaſticis ⁊ perſo
nis clericorũ. verũ: qꝛ ſunt quedã q̃
habent annexam ſpũalitatẽ: vt ſpõ
ſalia: ⁊ matrimonia: q̃ etiã ſpectant
ad forũ eccleſiaſticũ: ideo ad hũc tractatũ iuriſlatoꝛ vertit ſty
lum ſuum. vel aliter ⁊ ad proxima dictũ eſt. ſ. ne clerici vel mo
nachi immiſceãt ſe negotijs ſecularibus. verȝ qꝛ ſunt quedam
negotia ſecularia vt matrimonia: quorũ cognitio ſpectat ad
clericos: Jdeo ne a talibus videaẗ iuriſlatoꝛ clericos excluſiſ-
ſe: hanc rubricã immediate ſubnectit: vt per hoc det intellige
re cognitionẽ talium non eſſe clericis interdictã. habetur de
materia in decretis a. xxvij. cauſa vſqȝ ad fi. cauſarum interpo
ſito tractatu de penitentia. ad rubricã ſpecialius facit. xxvij.
q. ij. in prin. xxxi. q. ij. ⁊ iij. et. xxxij. q. j. et. q. ij. ⁊. q. iij. per totũ.
Repetitur in. vj. ⁊ cle. cõuenit Rubrice. ſ. de ſumma trini. ⁊ fi.
ca. firmiter. in fi. de biga. debitum de tranſac. c. fi. de rap. c. pe-
nul. ⁊ vltimo. ⁊ li. vj. de procura. c. fi. de iudi. diſpendioſam. in
cle. Eſſet ſuper hac rubrica tractandũ quid ſit matrimonium
vnde dicaẗ. quomodo ꝯtrahatur. vbi fuerit inſtitutũ. que ſint
cauſe inſtitutionis. que ſint eius bona. ⁊ que ipſius impedimẽ
ta. de quibus ſingulis Jnno. proſequitur. j. eo. iuuenis ⁊ ple-
nius Jo. an. in ſummula huius libri ⁊c. Quero ⁊ an ſit diffe
1 rentia inter ſponſalia ⁊ matrimonia. dic: ꝙ ſic. qđ patet quia
a hic cadit copula inter ipſa: ⁊ natura huius copule ⁊ [a] eſt diuer
ſa cõiungere. vt no. ff. de iuris ⁊ fac. ig. in rubrica. Nã ſi eſſent
idẽ non deberent diuerſis vocabulis appellari vt. l. ſi idem. C.
2 de codi. patet etiã ex diuerſitate diffinitionũ. ⁊ ſponſalia [b] enĩ
b ſunt repromiſſio futurarũ nuptiarum. vt. ff. de ſpon. l. j. ⁊ Sed
3 nuptie ſiue matrimoniũ eſt viri mulieris qȝ cõiunctio indiui-
duã vite cõſuetudinẽ retinẽs. xxvij. q. ij. in pri. ⁊ ibi no. in ſum
ma. Et eſt vtile hoc ſcire propter ſtatuta terrarũ diſponentia
ꝙ filia nupta vel maritata non ſuccedat patri ſi ſup ſunt maſ-
culi. Queritur nũquid deſponſata excludaẗ a ſucceſſione vi-
gore illius ſtatuti. videẗ ꝙ ſic. qꝛ nuptias nõ facit cõcubitus ſȝ
cõſenſus. vt. ff. de reg. iur. l. nuptias. ⁊ pro hac pte faciũt oĩa iu
ra: q̃ allegat gratianus dicta. q. ij. vſqȝ ad. §. his oibus autho
ritatibus. Jn ꝯtrariũ faciũt alia iura q̃ ibi ſequunẗ: ⁊ que ſupe
rius dixi: ⁊ ſemel habui hãc queſtionẽ de facto. de qua vide p
Cy. C. de bonis que liber. l. non ſine ratione. ⁊ tetigi. ſ. de con
uer. coniu. ex publico.

Ponit queſtiones.

a Copule. Adde barto. ſ. l. tytie textores. §. nihil. ꝺ leg. j. Petr. de ancha. in cõ ſi. ccclxvj. in cap. in theomate propoſito. feli. in. c. q̃relaȝ col. fi. ver. ĩ gl. de ſimo.

b Sponſalia. Spõſalia qd ſunt. et qd differãt a matrimonio vide Specu. de ſpõſa. ĩ pn. Jo. de tur. cre. in. c. vbi nõ eſt cõſenſus. xxx. q. ij.

1 Matrimoniũ poteſt contrahi inter alienigenas q ſe mu
tuo non cognoſcunt.
2 Jgnoti preſumunẗ liberi ⁊ boni niſi cõtra probetur.
3 Maritus ducit vxorem ad domũ ſuam: ⁊ quid ex illa ductio
ne lucretur.
4 Cõſuetudo laicoꝝ ſup matrimonijs põt aliqd operari.
5 Matrimonia minus legitime attentata corrigere: ſpectat ad
forum eccleſie.
6 Relinquẽs vxorẽ legitimã: aliã ducẽs qua pena puniatur.
7 Cõſuetudo terre viri ſi eſt diuerſa a conſuetudine terre mulie
ris: que conſuetudo ſeruabiẗ inter eos ⁊ nu. 9
8 Filia fami. nupta venetijs põt teſtari de dote: teruiſij ſeruatur
ius cõe: qđ diſponit vt q in alteri⁹ ptãte decedit: nõ poſſit fa-
cere teſtm̃: nobilis q̃dã veneta nupta ⁊ ducta teruiſiũ: venetijs
tñ fuit dos data marito: ⁊ promiſſio de reſtituẽdo ⁊c. mulier
iſta veniẽs venetias in teſtõ filiã quã ex dicto matrimonio ſuſ
cepit in medietate dotis inſtituit: in alia patrẽ ⁊c. an valeat.

De francia. Matrimoniũ cõſenſu ꝯtra
hiẗ: licet ſolẽnitates vel con
ſuetudines patrie nõ ſeruenẗ. ⁊ duo facit. pmo po
nit caſũ. ſcđo diffinit. ſcđa ibi: diffinivit. No. ꝑ
1 mo ⁊ ꝙ inter alienigenas ⁊ q ſe mutuo nõ cognoſcũt: põt con
trahi matrimoniũ. ⁊ ſi dicas põt eſſe ꝙ iſte extraneus ⁊ igno
tus erat iudeus: ſacerdos: vel aliter impedit⁹ ꝯhere. ergo cũ
tali tutius vr̃ ſentire ꝙ matrimoniũ eſſe nõ poſſit: vt ſic in tu
tiorẽ partẽ interp̃temur in dubio: vt. ſ. de pſby. nõ bap. c. ve-
2 niẽs ſo. dic ⁊ ꝙ ignoti preſumunẗ liberi ⁊ boni: niſi pbenẗ im-
pedimẽta q̃ nõ a natura: ſȝ ab extrinſeca qualitate proueniũt.
ad hoc. c. cũ deputati. ſ. de iudi. ⁊. l. extraneus. de here. inſti.
3 Scđo no. ⁊ ꝙ maritus ducit vxorẽ. ⁊ ſic vxoꝛ duciẗ ad viri
domũ. ⁊ iſta ductio eſt magni effectus. ex tũc enĩ vir lucraẗ fru
ctus dotis: ⁊ ex tũc ſponſa pſumiẗ facta vxoꝛ. vt not. ff. de ritu
4 nup. l. mulierẽ ⁊ vide qđ ibi no. Tertio no. ⁊ ꝙ ſup matri-
monijs põt ꝯſuetudo laicoꝝ aliqd opari. nã licet ipm matri-
moniũ ſit res ſpũalis. ⁊ ſic ad eccleſiã ptineat: ipm regulare tñ
cõſuetudo laicoꝝ in iſtis ſpũalib⁹ pmitti nõ dȝ. qđ quõ pro
5 cedat dic: vt. j. de cog. ſpũa. c. ſup eo. Quarto no. ⁊ ꝙ ad fo
rũ eccleſie ſpectat attẽtata minus legitima matrimonia retra
ctare. ad hoc vide qđ no. ⁊ dixi. ſ. de oꝛ. cogni. c. tua. vbi etiã ſi
q̃ſtio matrimonij deduciẗ icidẽter corã iudice ſeculari remit-
6 tit ipaȝ ad epm cognoſcendã. Quinto no. ⁊ ꝙ ille q relicta
vxore legitima: aliã duxit: dȝ agere penitẽtiã: de iure ciuili pu
niẗ infamia: ⁊ accepta a ſcđo ducta reſtituit: ⁊ q̃ dedit perdit. ⁊
talis ſcđo ducta q̃ bona fide ꝯxit a reatu adulterij excuſaẗ. vt
l. eũ q duas. C. de adul. ⁊. l. ſi ꝯ. de inceſtuoſis nup. Oppo.
iſte tex. innuit. ꝙ in matrimonijs nõ ſit attẽdẽda conſuetudo
patrie: ꝯ immo vr̃ ꝙ nõ debeat pt̃ermitti. xxx. q. v. aliter. ſol.
dic ꝙ qñqȝ ꝯſuetudo diſpõit ſup accidẽtalib⁹ matrimonij: pu
ta ſup dote: vel ſupponẽdo pallio tpe ꝯtctus. vel ꝙ parentes
ſponſe aliqd donẽt ſponſe. ⁊ talis ꝯſuetudo in predictis ⁊ in ſi
milib⁹ eſt ſeruãda. ⁊ pctm̃ eſt ipa omittere. xxx. q. v. nr̃ates: vbi
de hoc: ⁊ maxime eſt pctm̃ mortale omittere illas: p quas ĩ cer
ta reddiẗ eccleſia de ꝯtctu ſm Uin. q circa hoc etiã dicit. ꝙ ſi a
liqua ꝯhit corã duob⁹ teſtib⁹ petere põt publicationẽ ipſorũ.
de teſti. ſignificauit. ⁊. c. albericus. ⁊ lȝ ſit ſeruãda vt dixi: tñ ei⁹
trãſgreſſio vel pactoꝝ nõ reſcindit ꝯhẽtiũ matrimoniũ vt hic
nec mir. qꝛ nec alij reſcindũtur ppter nõ obſeruatiã pmiſſo-
rũ: ſȝ agiẗ vt impleanẗ. qñqȝ pciſe. qñqȝ ad intereſſe. Juxta ma
teriã. l. j. ff. de ac. emp. ⁊. l. vẽditi actio. C. de ac. emp. qñqȝ ꝯſue
tudo nõ diſponit ſup accidẽtalib⁹: ſȝ ſup ſubſtãtialib⁹ m̃rimo
nij. ⁊ tũc ꝯſuetudo q̃ aliqd ꝯ ſubſtantiã matrimonij diſponit
nõ valet. ⁊ ita loquiẗ hic. Aduerte in oĩb⁹ ꝯtctibus ſcire de
bes: ꝙ q̃dã ſunt de ſubſtãtia ꝯtctus. q̃dã ſunt naturalia: quedã
accidẽtalia: ſubſtãtialia ꝯtractus matrimonij eſt cõſenſus. in
emptione ⁊ vẽditione eſt res ⁊ ptiũ. ⁊ ſic de ſingulis. naturalia
matrimonij poſſint dici mutua ſeruitus: ⁊ pticipatio vtriuſqȝ
fortune. educatio liberoꝝ: ⁊ ſi. vt. l. ſi cũ dotẽ. §. ſi aũt. ff. ſo. ma.
⁊ inſti. de iure na. gẽ. ⁊ ci. in prin. ſic in emptiõe ⁊ vẽditione. na
turalia ſunt euictio habere licere ⁊ ſi. vt. l. emptionẽ de ac. em.
Accidẽtalia matrimonij ſunt pacta cõcernẽtia dotẽ arraꝝ da
tionẽ: ⁊ alia extrinſeca: q̃ nõ veniũt niſi apponãtur. iſta probã
tur in ſi. ff. de ꝯhẽ. emp. l. pacta ꝯuẽta. vbi gl. pacta igẗ ⁊ ꝯſue
tudines patrie ſunt ſeruãde ſup accidẽtalib⁹ nõ ſup ſubſtãtia
lib⁹. nec etiã (vt credo) ꝯ naturalia: vt ſup filioꝝ educatiõe: qđ
liceat fornicari: ⁊ ſe inuicẽ ĩ aduerſis deſerere. ſunt enĩ illa ꝯ bo
nos mores: ſicut illud pactũ ꝙ marit⁹ ꝯueniaẗ inſolidũ. vt. l. a
lia. §. elegãter. ff. ſo. ma. in caſu ergo nr̃i. c. ſi intelligas ꝙ ꝯſue
tudo diſponeret ꝯ ſubſtãtiã m̃rimonij exẽplifica. ꝙ illi de illa
francia q̃ eſt terra iuxta ſaxoniã. dicãt ſibi legẽ datã a Carolo
ꝙ ſi diſplicet prima nocte poſſit remitti: al's ſurgẽt ad eccleſiã
bñdicẽdi. ſm Hoſti. q dicit ſe hoc ab ĩdigenis audiuiſſe. certe
iſta ꝯſuetudo non valet qꝛ ſubſtãtia matrimonij. vt dixi. ſup
accidẽtib⁹ eſſet ſeruanda ſm illa q̃ ſupr⁹ dicta ſunt. Quero
7 ⁊ ſi ꝯſuetudo terre viri eſt diuerſa a ꝯſuetudine terre mulieris
q̃ ꝯſuetudo ſeruabiẗ inter eos. ⁊ loquoꝛ de ꝯſuetudine licita.
dicit fran. ver. ꝙ vbi eſt diuerſa ꝯſuetudo locoꝝ viri ⁊ mulie-
ris: ſeruabiẗ ꝯſuetudo illius loci vbi ꝯhiẗ. xij. di. illa. viij. di. q̃
ꝯ morẽ. ſȝ ſi in tertio loco vbi nulla eſſet ꝯſuetudo ꝯheẗ matri
moniũ ſeruabiẗ ꝯſuetudo viri: q caput eſt mulieris. j. de frigi.
8 c. j. ita dicit ipe. habui. q. hoc anno ĩ iſtis terminis ⁊ ſi. fa. nupta
põt hic venetijs teſtari de dote ſȝ teruiſij ſeruaẗ ius cõe: quo
diſponit vt q ĩ alterius ptãte eſt: nõ poſſit facere teſtm̃. vt. l. is
q in ptãte. ff. de teſtãmẽtis. accidit ꝙ q̃dã nobilis dña de vene
tijs nupta ⁊ ducta triuiſiũ. hic tñ fuit dos data marito ⁊ pmiſ
ſio de reſtituẽdo in caſum oẽm reſtituẽde dotis. poſt hec iſta
mulier venit venetijs. ⁊ in teſtõ filiã quã ex dicto matrimonio
ſuſcepit in medietate dotis inſtituit. ⁊ in alia prẽȝ ſuũ ⁊ ſupſti
tib⁹ his ⁊ etiã viro ſuo deceſſit. q vir dicit teſtm̃ nõ valere: vt
ſic totã dotẽ p filia vẽdicet. ⁊ patrẽ mulieris excludat. ex ad-
uerſo dicit pater: ꝙ valet attẽta ꝯſuetudine venetoꝝ: vbi ipſa

Oppõit in contrariũ.

Ponit queſtiones.

trabit originē. Aduerte iſta cōſuetudo diſponit ſup legitimatione perſone ad actū de iure cōi prohibitū cōſtitute in ptāte vtrū ergo alibi nupta perdat in hoc bñficium ſue ciuitatis remitto ad no. per me plene. ſ. de cle. cōiu. cū olim. ⁊ per Bar. in l. imperatores. §. idē reſcripſerūt. ad mun. vbi dicit. ꝙ quo ad illa per que nō poſſit mutua ſeruitus impediri mulier licet ſe quaꝛ domiciliū viri: tñ nō perdit bñficia ſue ciuitatis. qđ intelligo in bonis ibi ſitis. ad bona aūt ſita extra talis legitimatio perſone ad actū prohibitū ꝯ iura nō extēdiꝛ: ſꝫ ſeruabitur ius cōe: ſecus ſi ſtatutū diſponeret ſup ſolēnitate. qꝛ tūc actus geſtus ſm ꝯſuetudinē loci vbicūqꝫ effectū ſuū producit. vt not.
9 Bar. i. l. cūctos populos. de ſum. tri. in repetitiōe. ¶ †Quid ſi ꝯſuetudo diſponit ſup lucro dotis. pone florētie eſt ꝯſuetudo: ꝙ vxore decedēte ſine liberis vir lucreꝛ dimidiā dotis. hic vero venetijs nil lucraꝛ. pone ergo ꝙ florētinꝰ deſpōſauit hic venetā: ⁊ cū magna dote duxit eā florētiā: q̄ poſtea deceſſit. vꝛ e cōuerſo venetus duxit florētinā ex verbis ſupra relatis. frā. ver. vꝛ ꝙ debeamus inſpicere quo ad illud lucrū locū vbi ma-
a trimoniū ꝯhiꝛ. Ego dico ꝙ domiciliūᵃ viri vbi vxor trāſduciꝛ qꝛ ibi vꝛ cōtrahi: vbi dꝫ matrimoniū ꝯſummari. lꝫ forte alibi cōferanꝛ verba. vt. l. ꝯtraxiſſe. de ac. ⁊ ob. ⁊ eſt ſpāle in cōtractu dotis. In alijs vero cōtractibꝰ quo ad illa q̄ dñt venire in eis inſpiciꝛ locus ꝯſcripti inſtrumēti in ſolēnitatibꝰ: ⁊ in alijs. vt no. Bar. in. l. exigere. ff. de iudi. qno ad iudicia. Itē quo ad ſolēnitatē teſtōris an locus vbi celebranꝛ: an locus litigātiū: vel teſtantiū debeat intueri. dic plene p Bar. in. d. l. cūctos populos. de ſumma trini. C. ⁊ per Inno. ſ. de cōſue. in rubrica.

a ¶ Domicilium. Domiciliū nō mutat ſpōſalia l. ea q̄. la. ij. et ibi gl. ad muni. alex. in. l. pen. de iuriſdictio. om. iudic.

1 ¶ Iudex ſe debet interpōere vt ptes promiſſa adimpleāt
2 A ſpōſalibus de futuro licitū eſt partibus reſilire.
3 Argumentum de cōtractu ſocietatis ad contractuꝫ matrimonij eſt licitum.
4 Matrimonium non poteſt dici initiatū per ſimplicē promiſſionē: etiam iuramento firmatā de contrahēdo matrimonio.
5 Promiſſio iurata an poſſit tolli de partium conſenſu.

PRaeterea.

Solnūtur ſponſalia ſi ſpōſi ad inuicē ſe abſoluāt. primo iubet moneri. ſcđo ſi monitioni nō acquieſcūt inſtruit iu-
1 dicē quid agendū. ¶ No. pmo †ꝙ iudex dꝫ ſe interponere vt ptes pmiſſa adimpleāt. ⁊ hoc vex in hmōi ſpūalibꝰ q̄ nō tm̄ pēdēt a ptibꝰ: qnātū a iudicis poteſtate: q in talibꝰ hꝫ latiſſimū officiū: maxime ingrēdi: ne ptes colludant. vt. ſ. de elec. cū nobis olim. facit qđ no. ſ. de pbē. dilectꝰ. i. In alijs vero diſpōnibꝰ licitū eſt cōtrahētibꝰ recedere: ⁊ reformare ꝯtū p libito volūtatis: nec aliud dꝫ velle iudex: q̄ qđ ptibꝰ placuerit. vt. l. j. §. ⁊ poſt operis. de op. no. nū. ⁊. l. iuriſgen. ⁊. l. ab em-
2 ptione. de pac. ¶ Scđo no. †ꝙ a ſponſalibꝰ de futuro licituꝫ eſt ptibus reſilire. ſecus in ſponſalibꝰ de pñti. vt. j. eo. c. ſi inter
3 vir. dicā. j. rationē differētie. ¶ Tertio no. †ꝙ de ꝯtractu ſocietatis ad ꝯtractū matrimonij licitū eſt arguere. eſt eñ vxor ſocia diuine ⁊ hūane domus: ⁊ ꝯiūcta pſona. vt. l. manifeſtiſſi. §. ſi. C. de fur. ¶ Oppo. ⁊ vꝛ. ꝙ iſti debeāt obſeruare iuramentū: ⁊ fidē pmiſſaꝫ de ꝯhēdo: ⁊ ad hoc cogi. vt. j. c. ex literis. itē q̄ ſine ꝯditione pmittūtur ſine ꝯditione ſoluātur. xxij. q. iij. inter cetera. So. vt in gl. ij. ⁊ ſi. q̄ ponit duas opi. prima eſt Tā. ꝙ iſta decre. ꝯtineat ius cōe. ⁊ tūc obſtāt ꝯria. alia hu. vt iſtud c. diſpēſatiue loquaꝛ. qđ pbat tex. ibi: in patiētia tolerari ⁊c. q̄ ergo eſt verior opi. Inno. ⁊ Hoſti. tūc opi. Tan. nō p rōnē eiꝰ q̄ fundaꝛ in regula. nihil tam naturale. qꝛ ſm hāc regulaꝫ matrimoniū carnali copula ꝯſummatū poſſet ꝯrio ꝯſenſu diſſolui. qđ eſt falſuꝫ. Reddit ergo Hoſti. aliam rōnē dicēs. ꝙ vinculū matrimonij adeo eſt ꝯnexū ſacramēto baptiſmi: ꝙ cōi conſenſu nō poſſet diſſolui. j. de diuor. quāto. initiatū vero hꝫ tacitas ꝯditiones. ⁊ īter alias eſt iſta: ſi ꝯhētes pmāſerint in eadē volūtate: vt dicit gl. ſi. ꝯtū aūt pure nō hꝫ aliquā ꝯditionē nō mirū ergo ſi iſtud nō ſuſpēdiꝛ: illud ſic. j. đ ꝯdi. ap. c. ſup eo. ⁊. c. p tuas. diſſenſus ergo ꝯhētiū ſupueniēs impedit nūtiatū ſꝫ nō dirimit ꝯſummatū. qꝛ m̄lta īpediūt: q̄ nō dirimūt. vt. l. pa
4 tre furioſo. ff. de his q ſunt ſui vel ali. iuris. †Ego dico. ꝙ per ſimplicē pmiſſionē etiā iuramēto firmatā de ꝯhēdo matrimonio: nō pōt dici matrimoniū initiatū. qꝛ ille q pmittit ꝯhere: pmittit factū. qđ ptꝫ qꝛ ex illa pmiſſione nō oriꝛ actio: q̄ deſcēdet ex ꝯtū in ꝯuctione deducto. verbi gratia: pmitto tibi vēdere librū p. x. dabiꝛ ne actio ex empto ad iplēdū pmiſſa: certe nō. ſꝫ actio ex ſtipul. ſi ſtipulatio interceſſit. Idē ſi teſtōr dānat heredē vēdere fundū tytio: tytius eñ nō hꝫ actionē ex empto: anq̄ vēditio celebreꝛ. vt. l. ſi heres. de actio. emp. ⁊ no. do. in. l. ſi fideiuſſor. de le. j. ⁊ hoc eſt qđ dicit glo. aliud eſt vēdere: aliud vēdere velle. vt. l. in emētis. de ꝯ. emp. In pposito ergo dico. ꝙ iſta pmiſſio de ꝯhēdo matrimoniū hꝫ pendētiā de futuro. ⁊ pñt ꝯhētes ppria authoritate recedere: nec p talē promiſſionem dꝛ matrimoniū inchoatū. ſꝫ p ſpōſalia de pñti. vt
5 dixi. ſ. in rubrica. ¶ Querit Io. an. †vtrū ſi pmiſſio eſt iurata poſſit tolli de ptiū volūtate. diſtinguit. †ꝙ aut pmiſſio fit deo. aut hoi. pmo caſu qñ deo: lꝫ mediate homini. puta iuraui ingredi religionē: vel facere aliud meritoriū. ⁊ talia iuramēta nō poſſet ep̄s remittere: ſꝫ bñ poſſet ex cauſa cōmutare: ⁊ diſpēſare. vt in materia voti dicimus. ſ. de vo. c. j. ij. caſu qñ iuraꝛ hoi: puta iuro dare tytio mille vſqꝫ ad paſcha. tūc tytius pōt mihi illud iuramētū remittere. Itē etiā terminū progare: qđ vtrū ita ſit ī ſñīa excōcatiōi ſub cōditiōe lata: ſi. j. diē nō ſolueris: ſit excōicatus. dic: vt. ſ. de offi. dele. p. ⁊. g. ⁊ gloſſ. vbi dixi poſt doc. ⁊ hic qđ dixi poſſe iuramentum pſtitū hoi ab hoīe remitti anq̄ iurās inciderit in piuriū vel excōicationē: poſtea vero remiſſio nō induceret abſolutionē piurij: vel excōicatiōis qꝛ illa pena cōmiſſa iā nō ꝯcernit hoīeꝫ: ſꝫ offenſaꝫ dei: vel iudicis. Ideo eoꝝ abſolutio requiriꝛ. ar. c. cū deſyderes. ad fin. de ſen. excō. ⁊. l. iuriſgen. §. ſi paciſcar. ff. de pac. cū ſi.

¶ Ponit queſtiones.

¶ Oppōit in contrariū.

1 ¶ Maior ſeptēnio ſi cū pxima ſeptēnio in qua malicia ſupplet etatē ſponſalia cōtrahat: oritur ex ipſis publice honeſtatis iuſtitia: maxime ſi cōmiſceri tētauerūt.
2 Puella nondū etatis nubilis ſi cognoſciꝛ: ⁊ de hoc cōſtat matrimonium eſt conſummatum.
3 Matrimoniū ſecūdū cōtractū ſeparanꝛ ppter ſponſalia q̄ nō ſunt ſortita effectum.
4 Minor infante ad hoc vt preſumaꝛ doli capax requiriꝛ ꝙ ſit proxima ſeptēnio.
5 Doli capax quis pōt eſſe ante ſeptēnium.
6 Dubia probatio exceptionis nō releuat excipientē.

1 # IUuenis.

†Si maior ſeptēnio cū pxia ſeptēnio ī qua malicia ſupplet etatē ſpōſalia ꝯhat: oriꝛ ex ipſis publice honeſtatis iuſtitia: maxīe ſi cōmiſceri tētauerint. pmo decile narrat caſum dubiū: quē ſcđo duplici rōne diffinit. ibi: qꝛ igitur. ¶ No. pmo ꝙ iſte iuuenis duxit puellā nōdū ſeptēnē ex iſta ductiōe nō dꝫ ſeq lucrū fructuū: nec dotis ex forma ſtatuti. dic: vt no. in. l. ſi añ nuptias. ff. ſo. ma. ⁊. l. an in pxꝫ. ff. qđ fal. tu. aut.
2 ¶ Scđo no. †ꝙ qñqꝫ puella nōdū etatis nubilis cognoſciꝛ: ⁊ de hoc ſi ꝯſtat: matrimoniū eſt ꝯſummatū: etiā añ aduētū pubertatis. de quo dic: vt. j. de deſpō. ī pu. c. puberes. ¶ Tertio no. ꝙ in dubijs eſt ſequēdū qđ eſt certius. ꝯcor. ſunt in gloſſ.
3 ¶ Quarto no. †ꝙ ſm matrimoniū ꝯtū ſepaꝛ pp ſpōſalia q̄ nō ſunt ſortita effectū. ⁊ eſt mirū ꝙ pſtet impedimentū: qđ de iuꝛ nō ſortiꝛ effectū. ꝯ regulā nō pſtat. đ reg. iur. li. vj. ¶ Op. ⁊ vꝛ. ꝙ nō poſſit eſſe dubiū de quo tex. dicit. nā aut iſta ducta. j. ſeptēniū ꝯdixit: ⁊ pōt ꝯhere cū eiꝰ ꝯſanguinea q cū tali iſanti ꝯxit. aut poſt ſeptēnū tacuit. ⁊ ſunt ſpōſalia ꝯfirmata efficaciter ad dirimēdū matrimoniū cū ꝯſanguinea eiꝰ a ſuo ſpōſo ꝯtū. ergo nullo caſu pōt ꝯtingere dubiū. de quo dicit tex. ſo. dicit tan. iſta puella poſt ſeptēniū ꝯſenſit ſpōſalibꝰ pus cū ea ꝯtis: alle. j. c. duo pueri. her. hic dicꝛ. ꝙ etiā nō ꝯpleto ſeptēnio poteſt iſta ſpōſalia ꝯfirmari efficaciꝛ ad inducēdū effectū publice honeſtatis. ⁊ hoc qñ erat doli capax. qđ pſumiꝛ ex eo: ꝙ tētata fuit ſm eū: ſꝫ certe tētatio viri nō vꝛ ſufficiēs ad inducēdā pſumptionē capacitatis doli ī puella. qꝛ potuit eē tētatio violē-
4 ta: vel ex ſimplicitate pueniēs †vt igꝛ minor īfante pſumaꝛ doli capax reqriꝛ ꝙ ſit pxia ſeptēnio. q̄ tūc eſt: cū hꝫ ſex ānos ⁊ dimidiū: vel vltra. j. c. pxio. atteſtatiōes. inſti. de ob. q̄ ex delic. §. in ſumma. ⁊ in hac etate ſi eſt doli capax tenēt ſpōſalia: ⁊ inducūt publicā honeſtatē. facit qđ no. j. eo. ꝯtinebaꝛ. ſeptēniū eñ ſtatutū eſt ad pſumēdā doli capacitatē. ſꝫ pueniri poterit: ſiē ⁊
5 tardari. ſicut ī furioſo ſm Io. an. ex cuiꝰ dictis videtꝛ †ꝙ pōt qs eē doli capax añ ſeptēniū. cū tñ iura ⁊ gl. videāꝛ velle. ꝙ iſta doli capacitas cadat ī illo: q eſt pximus pubertati. vt inſti. de inuti. ſtip. §. pup. ⁊. ff. de noua. l. j. ⁊ ꝙ poſſit tanto tpe pueniri nō cadit mihi in mētē niſi q̄ ad delictū carnis: ⁊ ī femina ſiue in minore infante. pōt eñ citiꝰ femina immature cognoſci: q̄ maſculꝰ agere. qꝛ faciliꝰ eſt pati q̄ agere. facit. ff. de iniurijs. l. ſi ſtupꝛū. p quā. l. itelligit Hoſt. illđ. c. put ſonat. ꝙ nō attēto fuerit iſta puella doli capax vel nō. qꝛ cognoſci potuit: ⁊ tētata fuit: oriꝛ publice honeſtatis iuſtitia. fateꝛ tñ: ꝙ ſi talis puella tētata repiaꝛ virgo: forſan nō obeſſet multū tētatio. ar. j. eo. c. ſi. ⁊ de pba. cauſaꝫ. ¶ Scđo op. hic agebaꝛ de ſcđo matrimonio dirimendo: de quo clare conſtabat ⁊ exceptum fuit de ſponſalibus cum infante contractis. ⁊ quia probatio exceptionis. ſi

fuerit

fuerit infans cognita nec ne:fuit dubia. dicit q ex hac dubia
6 probatione eſt ſm matrimoniū dirimendū. †ſʒ ɔtra dubia p
a batio^a exceptiōis nō releuat excipientē:ſicut ecōtra dubia pro
batio nō iuuat agētē.vt.ſ.de fide inſtru.inter dilectos.coniū
cto quod legitur et no.i.c. literas.de reſcrip.in cle.et.l.non ſo
lum.§.ſed vt probari.de oper.no.nun.preterea nō videtur qđ
per matrimonium.de quo eſt dubium:debeat preiudicari ma
trimonio.de quo conſtat.ſ.qui ma.ac.po.c.videtur pro matri
monio eñ in dubio debemus pronūtiare.de re in.c. lator. hic
aūt dr ɔtriū:ergo male.ſo.propter piculū aie (qđ poterat ſeq
ſi papa approbaſſet ſecundum matrimonium contra primū)
iſta deciſio emanauit.ſi eñ erat prima cognita ſecunduʒ ma-
trimoniū erat nullum.⁊ ita ſentit hic Jo. and.que ſolutio nō
multū mihi ſatiſfacit.qꝛ etiā ecōuerſo poterat cōtingere.qđ
iſta nō fuit cognita:⁊ per ɔñs ſm matrimoniū erat validū:qđ
dirimere in hac dubitatione etiā imminet periculū ad ipſum
tuēdū facit fortiter ratio tex.tene certū ⁊ dimitte incertuʒ.qꝛ
eñ de ſcđo certū eſt.⁊ de primo dubiū:ergo qđ certius eſt ſeq
debemus.Tu ergo pro ſolutione huius ɔtrij cogita.❡Ter-
tio op.⁊ videt q matrimoniū cū cōſobrina puelle ɔctū nō de
beat dirimi.qꝛ matrimoniū ſolēniter per quedā impedimēta
inter q̄ illud nō reperit:nō eñ ea ratione q puellā conat⁹ fuit
cognoſcere ɔcta eſt affinitas inter ipm ⁊ ɔſanguineos ipſius
puelle.vt not.xxvij.q.ij.ſi quis deſponſauerit.ſo.dicit Jo.an.
q iſta eſt quedā phibitio impedimēti inducta p papā:⁊ appel
lat iuſtitia publice honeſtatis:q̄ eſt efficax ad dirimendū ma-
trimoniū poſt ɔctū.nec vr ſm eā iſta phibitio habere multuʒ
rationis:ſicut legales cognationes.potuit tñ mouere eccleſiā
ad inducendū illud impedimentū.qꝛ experientia docuit grā-
des brigas ⁊ inimicitias inter conſanguineos exoriri.qñ vni
deſponſata alter de ſponſi conſanguinitate procurat habere.
❡Quarto op.glo.ſi.de.c.extraordinaria.dic:vt in ea.

a ❡Dubia pbatio.Vide.c.in pñ-tia.⁊ibi do.de pba.bal.in.l.ij.ver.mō aduerte.C.de bo.poſ.ſʒ tab.idē i.l.j.vñ.⁊ not.C.de fur.text.i.l.neq nata-les.C.de p bat.l.nō h C.vñ coa.l.matrē.C.ſ pba.glo.in l.ij.de peti.here.⁊ in.l.cū actuʒ.de neg.geſt.in cle.ſi.de re.eccl.nō alie bal.in.l.pe.de ſenten.q̄ ſine cer.quā ti.profe.

1 ☞Sponſalia licet ſint nulla rōne cōſanguinitatis:frigidi-
tatis:affinitatis:⁊ religionis vel qualibet alia rōne:dūmō cō-
ſenſus adfuerit:oriť ex talibus ſpōſalib⁹ ſic nullis efficax im-
pedimentū ad dirimendū ſponſalia poſt cōtracta p alterū ex
predictis cū conſanguineis alterius ex eis.
2 Pater iurauit copulare filiū cū aliqua cōtrahēdo de facto cū
tali nō videť ſolutus a iuramento.
3 Juramentum nō extenditur ad caſum:quo de iure matrimo-
nium non valeret.
4 Scriptum preſumitur authenticum.
5 Compelli pōt qs ad ſatiſfaciendū de quolibet crimine.
6 Spōſalia a iure reprobata nō pſtāt aliqđ impedimētū ſpōſali
bus licitis poſt ea cū alia cōſanguinea prie illicite ɔtrahētis.

Ad audientiam.

Ex ſpōſalib⁹ cō-
tractis cū cōſan
guinea oriť iuſtitia publice honeſtatis. ⁊ duo fa-
cit.narrat factū:qđ decidendū cōmittit.ij. ibi: ſed
qm.❡Supra.c.proximo.dictū eſt qd iuris quāʒ
nō tenuerūt ſponſalia ob defectū etatis:ex quib⁹ tñ qñq idu-
cit iuſtitia publice honeſtatis:hic dr qñ ſunt nulla alia rōne.et
1 breuiter in hoc teneas † q ſiue rōne cōſanguinitatis:affinita-
tis:frigiditatis:religiōis:vel qualibet alia rōne ſint nulla: dū
modo ɔſenſus adfuerit oriť ex talib⁹ ſpōſalib⁹ ſic nullis effi-
cax impedimētū ad dirimēdū ſpōſalia poſt ɔcta p alterꝫ ex pre
dictis cū ɔſanguinea alterius ex eis.vt.c.j.ſ.eo.li.vj.⁊ vere eſt
maximus rigor iſte q ſi ɔſanguineus meus religioſus ɔhat
cū vna de facto ſpōſalia tñ:q nō poſſuʒ ipſam ducere: ſicut in
iſto.c. ſi frater meus vterin⁹ vel patruelis deſpōſauit de facto
vnā ſuā ɔſanguineā:q ego cui nihil attinet ducere ipſam non
poſſim pp talia ſpōſalia pſumpta de facto:⁊ pſtat in hoc im-
pedimētū qđ de iure nō ſortiť effectū.ɔ regulā nō pſtat. et.l.j.
qđ qſq iuris.dixerūt tñ qdā q iſte rigor nō hʒ locū:niſi in pri
mo gradu:cū hic de fratre dicať.⁊ alibi de pſonis ſcđi vel vlte
rioris gradus nō habeať expreſſuʒ q īpediāt ſpōſalia q̄ ſunt
nulla.allegat decre.cū apđ.ſ.eo.ſʒ hoc ibi reprobať.❡Scđo
2 no.† q pater iurauit copulare filiū cū aliqua:ɔhēdo aūt de fa
3 cto cū tali nō vr ſolutus a iuramēto.vel dic. † q iuramētū nō
extēdiť ad caſuʒ quo de iure matrimoniū nō valeret vñ ſi relin
quať mihi centū tradēda cū vxorē accepero accipiēdo quam
de iure nō poſſuʒ habere:nō ɔſequor relictū.qꝛ ad pmiū cōſe-
quēdū nō ſufficit de facto facere.vt.l.hec ɔditio.ff. de condi.⁊
de.⁊.l.cū mulier.de ɔdi.inſti.⁊.l.ea quidē.ſi ma.ita fu.all.⁊ oia
iſta iura ⁊ ſimilia huic publice honeſtati inquātū iduciť ex ſpō
ſalib⁹ de facto pſumptis vidētur ɔtrari.qꝛ de eo qđ fit de fctō
nō ſortiť effect⁹ nō vr curādū.pro ipa tñ publica honeſtate fa-
ciūt alia iura:q̄ ex ſolo conatu diſponūt pduci effectū.qđ dic:
vt in regula.nō pſtat.per Dy.⁊ qđ dixi.ſ.de biga.nuper.⁊.ſ.
de diuor.plerūq.vbi etiā bona glo. ❡Tertio no.q aliq cō-
parētes firmauerūt iuramēto ɔſanguinitatē. ⁊ hoc dʒ facere
quilibet:q de hoc hʒ notitiā:etiā nō reqſitus.vt ſic fratrē phi
beat a pctō.vt.ſ.de clādeſ.deſ.cuʒ inhibitio.⁊ facta de hoc ali-
quali fide eccleſia dʒ ſpōſalia inhibere.ſ.eo.cū in tua.❡Quar
to no.q papa ſoluit queſtionē arguēdo ſimpliciter: q ſit ita
ſcriptū.⁊ ſic collige poſt Jo.an.q ſufficit ita ſcriptū eſſe in le-
ge vel canone:nec quare ita ſtatutū ſit eſt rō inqnirēda. cōcor.
4 ff.qui ⁊ a qui.l.proſpexit.⁊ eſt ar.† q ſi aliqd eſt ſcriptū preſu-
mit authenticū.xvj.di.habeo.de ɔſe.di.j.ſolēnitates.etiā ſi in
colūnis ſit ſcriptū.xxiiij.q.ij.ſane.Jdē ſi in terra.iij.q.vij. po-
ſtulatus.Jdē ſi in ſanguine.C.de teſta.mi.l.milites.ſʒ ɔ mo-
numentoꝝ inſcriptiones nō dāt ius ſepulcrorū libertis.C.de
reli.l.monumentoꝝ.Jtē ſi inueniať ſcriptū in rationib⁹ auie
quātū expedit in nepotis alimonia:pſumiť. q voluit repete-
re:nec fecit cauſa pietatis.ff.de neg.geſt. neſennius. Jta dicit
Jo.an.facit ad illud qđ no.ſ.de cen.olim.⁊.C. de ɔhen. ſtipu.
5 optimā.❡Quinto no.glo.ar.† q pōt quis cōpelli ad ſatiſfa-
ciendū de quolibet crimine.dic:vt in ea.⁊.xxiiij. q.ij. quicūq.
☞ vbi de hoc.❡Opponit glo.fortiter ɔ iſtū tex.† q ſponſalia a ☞ Oppōit in contrariū.
6 iure reprobata nō pſtent aliqđ impedimētū ſponſalib⁹ licitis
poſtea cū alia ɔſanguinea prime illicite ɔhētis:vt in iurib⁹ al
legatis in ea:qb⁹ adde qđ ſolemus dicere in materia electio-
nis: qđ ſi electio euidenter ſit nulla:nō impedit ſcđam: iuxta
materiā.c.cū terra.de elec.ſimiliter nec puiſio que nulla fuit:
impedit aliā.vt.c.poſt electionē.de conce. prebē. ſimiliter ſm
teſtamentū nullū nō rūpit primū.vt.l.ſi filius.de li. ⁊ poſth.ſi-
militer reſcriptū quod eſt nullū vel ope exceptionis elidēduʒ
non tollit primū.ſ.de reſcrip.ex tenore.ſo.in glo.q̄ dicit.q in
matrimonijs ſiue ſpōſalib⁹ conſyderať potius opinio:q̄ veri
tas.vt in quibuſdā caſib⁹ alijs hoc ɔtingit.ff. de manu. vin. ſi
pater.§.quoties.ff.de iuris. ⁊ fac.igno.l.j.§.qui ignorauit.et
l.barbarius.de offi.preto.l.j.C.de teſtamentis.⁊ dixi.ſ.de bi-
ga.nuper.Et aduertendū qꝛ oia iſta iura loquūtur cum quis
errat probabiliter ⁊ in facto:vt hoc caſu cōſenſus ille errone⁹
habeat ɔſenſuʒ efficacē l ſe annexū.⁊ in hoc caſu poſſit tolera
ri impedimentū publice honeſtatis in omnibus caſib⁹⁊ exem
plis de quib⁹.ſ.eo.c.li.vj.ſi aūt ſcienter frater meus ſacerdos
vel profeſſus deſpōſaret vnā:vel etiā nō profeſſus ſiue i ſacris
diſpenſaret matrē vel ſororē vxoris ſue:rigoroſum eſt ſentire:
q talia ſpōſalia (vt ſic dixerim) deriſoria impediant me cum
illa contrahere.quia conſenſus contra iura accōmodatus nō
debet haberi pro conſenſu.nec conſentit:qui errat.vt.l.ſi p er
roreʒ.ff.de iuriſ.omniū iudi. Jntelligā ergo iſtud.c.et.c.j.pal
leg.cum probabili errore ſponſalia contrahunť:que licet poſt
ea detegantur nulla:habeāt effectum inducendi publicaʒ ho
neſtatem.ſecus ſi temerario auſu ſcientes ius ⁊ factum contra
here inutiliter preſumpſerunt.facit ad hanc conſyderationeʒ
quod alibi dicimus de poſſeſſione:vt colorata impediat gra
tiam: improba. non impediat.de conceſſione prebendarum
literas.et.c.cum noſtris.Jdem alibi dicimus.q aut vitiuʒ eſt
viſibile:aut inuiſibile.C.de edi.di.adri.tol.l.j.⁊.l.ſi.⁊.l.ſi qs le-
gatū.ff.ad.l.cor.de fal.❡Scđo op.⁊ vr: q hic nō ſit inducta
iuſtitia publice honeſtatis.qꝛ ſponſalia prima fuerunt contra
cta ſub cōditōe.qꝛ dictum fuit ſi ille eā habere ⁊c. ergo ⁊c. vt
c.j.in ſi.ſ.eo.li.vj.ſo.dicit Fran.q hic fuerunt contracta pure.
tu dic qđ aut contractus a principio eſt conditionalis ⁊ loqui
tur contrarium.qñq eſt purus ſi cōditione reſoluendus pu-
ta ſi impedimentuʒ apparebit ⁊ ex iſtis inducitur publica ho
neſtas licet per aduentum cōditionis poſtea reſtituať.ad hoc
ſ.de pigno.illo vos.⁊.ff.de in diē adiec.l.ij.vbi optima glo.

1 ☞Sponſus de futuro ſi añ carnalē copulā ſe per longū tē-
pus acceptat ſponſa cum alio cōtrahere poterit.
2 Sponſalia de preſenti cōtracta non poſſunt ſolui rōne abſen
te alterius partis:vel alia rōne niſi p ingreſſum religionis.
3 Sponſalia de futuro nō paſſim ſed cuʒ cauſe cognitione ſunt
diſſoluenda.
4 Mulier an teneatur ſequi virum vagabundum remiſſiue.

De illis.

1 † Si ſponſus de futuro ante car-
nalē copulam ſe per longū tem-
pus abſentat ſponſa cum alio contrahere pote-
rit. hoc dic. cōis diuiſio.ſcđa ibi:hoc tibi.❡No
ta primo quid iuris cum alter ex cōtrahētibus
non adimplet contractum:an ſit licitum alteri reſilire: ⁊ in cō
tractibus nominatis debet agi:vt contractus impleatur: vel

intereſſe preſtetur: non vt reſoluatur ratione fidei non ſerua te. vbi in caſibus vt not. in. l. venditi actio. C. de actio. empti. In alijs contractibus an ſit licitum penitere. dic: vt not. in. l. ſi pecuniam. ff. de condi. ob cauſam. & l. ſicut. C. de act. & ob. In cōtractu ſponſaliorum an liceat penitere. caſus videt hic: q ſic
2 certo caſu qd vt plenius intelligas ſic diſtingue: aut contracta ſponſalia de preſenti: aut de futuro. ſi de preſenti non poſ ſunt ſolui ratione abſentie alterius: vel alia ratione: niſi p in greſſum religionis. vt. j. eo. ſi inter virū. & ſ. de conuer. giu. ex publico. Scdo caſu cū querit de ſponſalib' de futuro: tunc aut queris an vtroq volēte ſolui poſſint: & poſſunt aut altero re cuſante. & tunc iſte qui recuſat pretēdit iuſtum impedimentum & debet expectari donec ceſſet neceſſitas. ff. de ſpon. l. ſepe. niſi nimis protraheretur: & mulier nimis ſtimularetur: tunc eſt deberet ſibi per eccleſiā ſubueniri. ar. de eo qui cog. cōſan. ex. ſue. iordane. de cōuer. cōiu. ex publico. aut iſte qui recuſat nō pretendit aliqd impedimentū: & tunc debet per eccleſiā cōpel li ad obſeruantiā promiſſorū: niſi pretendit cauſam rationabi lē: quare nolit. vt. e. quēadmodū. & c. ſi inter. & c. j. all. in glo. fi. aut eſt abſens: ita q cōpelli non pōt. & tunc debet expectari p tres annos: vt dicit glo. ij. Sed certe illa lex nō loquit in ſpon ſa. de futuro: ſed in matrimonio: qd difficilius diſſoluitur: q ſponſalia de futuro. credo ergo tpus illud arbitrarium: cum
3 nō ſit in iure expreſſum. vt. l. j. ff. de iure deli. Et ex iſtis pz q nō paſſim: ſed cum cauſe cognitione ſunt iſta ſponſalia de fu turo diſſoluenda. & ideo iudiciū eccleſie requirit regulariter in iſta diſſolutione. argu. xxxiij. q. ij. regulares. et. xxxv. q. vi. multoꝝ. Opponitur. iſta mulier q fuit in mora contrahen di dedit ſponſo ſuo cauſam abſentandi ſe: ergo nō debet eccle ſia ſibi dare licentiā cōtrahendi: ſz culpa cū culpa cōpenſet. vt l. ſi ambo. ff. de cōpen. & j. de adul. intelleximus. ſo. vt in glo. fi. tu dic: q licet mulier culpā cōmiſerit tū qz modo ſe offert pur gatur ex hoc eius mora: & cōtrahentē ſecū in mora cōſtituit. q vltima mora nocet. vt. l. illud. ff. de peri. & cōmo. rei ven. et. l. ſeruū. de verbo. obli. per Bar. Vltimo glo. querit an mu
4 lier teneatur ſequi virū vagabūdū. dic: vt in gl. j. & ſ. cōiu. le. pro. c. j. & Bar. in. l. meuia. ff. de an. le. vbi etiā querit an vaſal lus teneat ſequi dñm vagabundum in prelijs.

Oppōit in contrariū.

Ponit queſtiones.

1 Certum reſpondere quis non tenetur implicite interro gationi.
2 Conſulens debet implicitā queſtionē p mēbra diſtinguere.
3 Vis quelibet nō eſt ſufficiens ad reſciſionē actus qui geritur ſed illa tm que infert metū mortis aut corporis cruciatum.
4 Voluntas metū paſſi ſi accedat poſt metū illatū: purgatur vi tium precedentis metus.

De muliere. No. qualibet vis ſiue coactio intercedens matrimonio ha bet ipm matrimonium impedire. h. d. No. pmo
1 q implicite interrogationi nō tenet quis certum reſpondere ſicut eſt pbatio dz eſſe concludens neceſſario: & du bia nō releuat probātem. vt. l. nec natales. & l. ad pbationem. C. de proba. Ita etiam petitio debet eſſe concludens neceſſa rio. & ſi pōt referri ſiue interpretari varijs modis non poteſt iudex ferre certā ſniam. xi. q. iij. graue. quādoq tū interptatio ptinet ad illū: qui verba protulit. ſicq cōtra eum. qd dic: vt. ſ. de proba. in pntia. & ff. de verbo. ob. l. inter ſtip. §. ſi ſtichū. & l. ſi quis intētione ambigua. ff. de iudi. & dicā. j. c. proxio. Se cūdo no. q iuriſtator nō reſpondet queſtioni ſimpliciter pro poſite. Impator vero benigne rndet explicite diſtinguēdo p
2 mēbra. vt. l. pcibus. C. de impu. & al. ſub. & debet qui conſulit implicitā queſtionē p mēbra diſtinguere: als poſſet redargui de inſufficiētia ſicut gallus de hoc notat eſt a Sceuola q nō plene in caſibus ſingulis aduertit in. l. gallus. de li. & po. Ali bi tū habemus ruſticam & reprehēſibilē reſponſionē factā ma le interrogāti in. l. domitius. ff. de teſtamētis. ſed ibi ideo: quia ſciam profeſſus interrogauit de caſu non dubitabili. & turpe eſt patritio ignorare iura in quibus verſat. vt. l. ij. §. poſtea. de
3 ori. iuris. Tertio not. q inter vim & vim eſt differētia nec quelibet vis eſt ſufficiens ad reciſionē actus qui geritur. ſz illa tm: que inferat metū mortis: aut corporis cruciatum. vt. l. in terpoſitas. C. de tranſac. vbi bonus tex. & de multiplici vi vide ſ. qd me. cauſa. c. ad audientiā. & in quo caſu excuſet. dic: vt. ſ.
4 eo. ti. c. abbas. Quarto no. q poſt metū illatum pōt volū tas paſſi metum accedere: ex quo ſubſequenti cōſenſu purga tur vitium precedentis metus. vt. c. j. ſ. qd metus cauſa. & no. Inno. ſ. de renū. c. ſuper hoc. & aduerte qz iſte metus pōt eſſe continuatus per multum tēpus: vt patet. ſ. quod metus cau

Qd implicite interrogationi nō tenet certū reſpōdere Vid bal. in. l. j. C. de impub. & alijs ſubſti.

ſa. c. j. vbi dixi. & Oldr. conſuluit pro quadam muliere que me tu mortis conſenſit. & in vita dieb' multis detenta fuit: & viro cohabitauit: que cum potuit aufugit. conſuluit em q nullum fuit matrimoniū inter eos. naz in. c. j. ſ. qd metus cauſa. ſtetit per annū & amplius: & tū ex hoc ſolūmodo nō firmatur matri monium. ibi ponunt. ver. Effinge cū poteris: ne conſenſiſſe pu teris. Quod ſi perſtiteris tūc ſua ſemp eris. & hec in matrimo nio carnali quid in baptiſmo collato inuito & renitēti. dic: vt ſ. de bapti. c. maiores. & vide etiam. j. eo. cū locum.

1 Duo qui ſe inuicē nō intelligunt poſſunt inuicē contra here matrimonium.
2 Ratio iuris nō prius querēda eſt q perſona.
3 Verba ambigua interpretari debēt ſm cōem intelligentiam.
4 Verba derogatoria que precedunt reddunt actum qui ſequi tur inefficacem.
5 Volo verbum cuius ſit nature.
6 Reſponſio que ſit alteri debet intelligi certa.
7 Deſponſatio nō expedit ſimplici volūtate: ſed opus eſt facto.
8 Verba diſpoſitionis qn ſunt obſcura per quem debeat fieri in terpretatio.
9 Dictum teſtis ambiguū cōtra quē debeat interpretari.
10 Intentio actoris ſi eſt dubia: & reſponſio rei ambigua an intel ligetur ſm intētionē actoris an rei.

Ex literis. Si alias apti ad mrimoniū cōtrahendū cōtrahant p ob ſcura verba cōem illorū intellectū ſequi tenētur
1 cōis diuiſio. ſcda ibi: rndemus. Not. primo q duo qui ſe inuicē non intelligunt poſſunt in uicem cōtrahere matrimoniū: ſimiliter alios cōtractus inire. puta ſtip. vt. l. j. in fi. de verbo. obli. fideiuſ. ff. de fideiuſ. l. grece tutela. C. de teſta. tu. l. ſi. ſimiliter ſententia ferri. C. de ſen. & in terlo. om. iu. l. iudices. Scdo no. q anq de verboꝝ itellige
2 tia diſputet debet cōſtare de perſonis verba proferentib' q nō prius iuris ratio q pſona qrēda eſt. vt. l. quidā referūt. ff.
3 de iure co. & l. ſi qramus. de teſtamentis. Tertio not. qd verba ambigua interpretari debēt ſm cōez intelligentiā. cōis intelligentia eſt ſiue vſus loquēdi preualet etiā proprie verbo rū ſignificationi. vt. l. cū de lanionis. §. aſinaz. de fun. inſtruc. & l. libroꝝ. §. qd tū caſſius. de le. iij. & hoc verum cū eſt dubiū ſu per verbis platis in cōtractu ab altero cōtrahentiū. quid er go in verbis dubijs teſtamēti: vel alterius diſpoſitionis: que dependet ex ptāte vnius vtrū ad cōez verbi intelligētiā. an ve ro ad conſuetudinē diſponētis: vel patrie debeamus nos re ferre. dic: vt no. Bar. in. l. labeo. §. idē tubero. de ſup. le. & d. §. qd tū caſſius. Anteq veniā ad gl. qro qualiter debeat iſto c. exemplificari. dic: qd Jn. exēplificat duobus modis. primo quando aliqui intendebant contrahere ſponſalia: & nō intelli gebant ſponſaliorum effectum: credendo idē ſponſalia et ma trimonium. vel quia non credebant per ſponſalia ſe ligatos: quātum alijs contrahere poſſint: vel alia huiuſmodi. et quod hic loquatur de cōmuni vtriuſq contrahentis errore proba tur ex textu: dum dicit: cogatur vterq &c. eorum em interpre tationi aliter q importet natura verborum non eſſet ſtandū qz nec etiam ſtaretur directe confeſſioni contra matrimonium j. de eo qui cog. cō. vgo. ſue. ſuper eo. Hoſt. j. de ſpon. duo. licet intelligit hanc decre. cum contrahentes ſunt eiuſdem vulga ris: ſed alter proponit verba ſophiſtica vel duplicitatem con tinentia: de quibus vide exemplum. xxij. q. ij. de artificioſo. et in ſpe. de aduo. §. iam nunc. in prin. & §. conſequenter. ver. itez cautus. & Joan. an. ponit hic exemplū de promiſſione alexā dri facta occiſoribus darij regis. q faceret ipſos notiſſimos & ſublimes qui perpetrato ab eis ſcelere ſuſpendi fecit in loco patēti: & in furcis altiſſimis. tu etiam accipe exēpla ex no. in. l. quoties. ff. de verbo. obli. vbi de obſcuritate q oritur quādo q ratione equiuocationis & diuiſiōis. dic: vt ibi. Quo ad pro poſitū noſtrū de predictis verbis duplicib' dicit Hoſti. j. c. ex pte. q ſi ille qui dixit hec verba ſimpliciter ad hoc tēdebat vt falleret mulierē: licet in foro ſcīe iudicet p mrimonio vt hic. tū in foro pnali nō iudicaret vxor: ſi nō ſenſit: ſed induci dz: vt ſentiat. & ſic intellige. j. c. tua. & pone exemplum cū duo cō uenerūt: & ſibi inuicē ſenſerūt hoc expſſo ſolum inter eos: q in pntia plurū contrahent ſponſalia de pntī: tū ipſi volūt: q ta lia non ſint vllius effectus. In foro eſt conſcientie nō vr inter eos eſſe matrimoniū: ſz tū quo ad eccleſiā: q nō iudicat de oc cultis. ſ. vt ce. hñ. vt noſtrū. conuentio em pretiuin precedens ſuper verborum intelligentia ſi de ea conſtat eſſet ſeruāda cō tra ppriā ſignificationē. puta conuenerūt q pro floreno intelli gatur libra: vel

Ponit queſtiones.

gatur libra: vel pro groſſis intelligantur floreni. vel q verba de preſenti intelligantur de futuro. ſi eni de tali cõuentione ſe quentiũ reſtrictiua vel augmẽtatiua conſtaret: crederẽ ei ſtan
4 dũ. ar. no. in. l. ſi quis in fundi vocabulo. de le. j. nec mi ũ. Tq2 verba derogatoria que precedũt: reddũt actũ q ſequit ineffi
a cacẽ[a] vt. l. ſi predigerit. ff. nau. ca. ſta. cũ ibi no. Pe. z Alb. exẽ plificãt de ecre. cũ vir interrogatus reſpondet: q placet ſibi ba bere talẽ in vxorẽ: z verſa vice mulier: q placet ſibi ipm babe re in virũ. de bis verbis dubitari põt: an ſapiant cõſenſũ de pñti: an ſponſalia de futuro. z ideo ad eõem verbo intelligẽ tiã recurretur. que aũt erit cõis intelligẽtia in exẽplo ꝓpoſito dubitatur. dicit pe. q predicta verba nõ ſapiũt matrimoniũ de preſenti: cum babeat tractũ de futuro bec placẽtia vel vo lũtas: ſicut ſi dicerẽ volo vẽdere: vel eligere nõ ſequit ego eli go: vel vẽdo. vt. l. in emẽtis. C. de 3bẽ. emp. p Cy. z. l. ſerui ele ctione. de le. j. verba eñi volo z nolo ſunt extẽſiua in futurũ ſi cut verbũ poſſum. vt. l. ſi ita quis. de le. ij. z. l. in filij. §. j. ad ter tu. Hoſti. in boc tenet 3 pe. ſcz q per dicta verba fit 3ctũ ma trimoniũ de preſenti quia bec vox ſentit ſcilicet matrimoniũ de preſenti. ff. de li. le. l. labeo. z. §. de ſuc. ab inte. c. fin. non ob. l. in emẽtis. q2 loquitur qñ per modũ conditionis placẽtia vel volũtas ꝯfertur in poteſtate alterius 3bẽtis. ſz qñ de re certa z pretio ꝯſenſerũt pure: vt volo tibi vẽdere iſtã rẽ pro. x. z ille ridet z ego volo emere: 3ctus eſt perfectus. ſm eũ Jo. an. di cit q opi. pe. eſt vbi cõcipiãtur verba boc modo placet mibi deſpõſare: vel 3bere. ſicut ſi diceret volo eligere. ſz cũ dicit vo lo babere: vr q boc plus importet per decre. ex pte. et credo
5 iſtã opi. verã eſſe. Tqõ vt plenius naturã iſtius verbi volo nil importat: niſi ratione adiũcti. z infinitiua ſibi adiũcta videnẽ acta ad oẽ tẽpus. vt. ff. de verbo. ob. l. ſtipulationũ. §. ſtip. dic ergo. q aut verbũ volo bz determinationẽ certe rei: z inducit diſpoſitionẽ: vt ſi diceret volo iſtã rem. eſſet electio. vt. l. ij. de op. le. Aut bz determinationẽ alicuius verbi infiniti: z tũc aut actus importatus per illud verbũ venit explicandus ab alio: aut a me volẽte. ſi ab alio: tũc inducit diſpoſitionem. vt. l. j. ff. man. C. de teſtamentis. l. nõ dubiũ. z cõi. de le. l. ij. rõ q2 in volẽ te nõ erat aliud faciendũ: niſi explicare volũtatẽ ſuã. qõ facit p verbũ volo. ad idẽ in. l. j. C. de ſumma trini. z ibi Bar. in repe titione. quãdoq actus eſt explicãdus a volẽte. z tũc aut ille a ctus nõ ꝯſiſtit in nuda volũtate: z tũc nõ inducit diſpoſitionẽ illius act9. vt ſi dico. volo aſcẽdere arborẽ: nõ ſequit ergo aſcẽ do. vt. C. de 3ben. emp. l. in emẽtis. Aut ille actus põt explica ri nũda volũtate: z tũc aut de natura illius actus eſt pendere futurũ: vt in vltima volũtate: z inducit diſpoſitionẽ: vt ſi dico volo relinquere. vt. l. pãpbilo. §. ꝓpoſitũ. de le. iij. cũ eñ natu ra vltime volũtatis ſit pendere vſq ad mortẽ. vt. l. rẽ legatã ff. de adi. lega. z qõ no. de iure co. l. cõficiũtur. merito iſta ver ba volo relinquere: licet babeãt quandã depẽdẽtiã: congruũt illi actui. qñq eſt aliquis actus: qui debet expediri in contineñ ti: z de eius natura nõ debet pendere: tunc ant illa verba fue rũt plata ad partis interrogationẽ: cuius intereſt. z inducũt diſpoſitionẽ. vñ ſi ad interrogationẽ eius cui9 intereſt reſpõ
6 deres volo eligere bãc rem induceref electio. rõ eſt Tq2 reſpon ſio que ſit alteri debet intelligi certa. vt ſic illi cert9 remaneat. z idẽ ſi dato termino ad eligendũ poſtea rñderet volo eligere iſtã rẽ. tex. eſt in ſimili in. l. ſz ſi alio. ij. Rñdeo ad trebel. et per Bar. in. l. ſi quis ſuus. de iure deli. z qõ ipſe no. i. l. gerit. de ac qui. bere. Si aũt iſta vba volo eligere z ſimilia eſſent ſimpli citer plata: nõ ad interrogationẽ alterius: nec dato termino ad deliberãdũ: tũc nõ inducũt diſpoſitionẽ. z ita loquit glo. l. ſerui electiõe. de le. j. z facit ad illa q no. in. l. in emẽtis. C. de 3 ben. emp. p gl. z cy. qñq actus pẽdet ex volũtate proferẽtis: z alterius. pone exẽplũ in 3ctu emptionis z vẽditionis. z in il lo 3ctu ſponſalio. z tũc aut pfert ab vno: z nõ ſufficit aut ab ambobus: z tũc aut p verba pñtis tpis: aut futuri: vt no. in di cta. l. in emẽtis. ¶ Jn ꝓpoſita igf diſtinctione Jo. an. ꝯſyde rat: q ſi dicat volo te deſponſare: z illa rñdeat. z ego cõtẽto.
7 ideo nõ inducunẽ ſponſalia. q2 T deſpõſatio nõ expedit ſimpli ci volũtate: ſz opꝫ eſt facto. ideo verba non ſufficiũt. vt not. Bar. in. l. pretor ait. §. ſi qs patus. de op. no. nũ. ſz cũ dico vo lo te in meã vxorẽ. z illa reſpõdet z ego te in meũ virũ: tũc q2 matrimoniũ ſolo ꝯſenſu pficit. vt. j. eo. cũ locũ merito vtrinſq volũtate in vnũ ꝯcurrẽte matrimoniũ eſt 3ctũ. z adde ad pdi cta qõ no. in. l. q ſe pris. C. vñ li. z. l. ij. C. de iuris z facigno. z q dicta ſunt de verbo volo idẽ intellige de verbo placet. q2 p eo dẽ pmiſcue bic vtunẽ doc. vt ptꝫ in nouella. z predicta eſt di ſtinctio Bar. in. l. ſerui electione. de qua etiã p eũ in. d. l. j. C.
8 de ſumma tri. ¶ Vlterius glo. vlti. ingredit materiã T cũ ver
b ba alicuius diſpoſitionis ſunt obſcura[b] ad quẽ pertinent ipſa

declarare. z tãgit boc p duo mẽbra. q2 aut talis dubitatio ver ſatur in iudicijs: aut in cõtractibus. proſequamur ergo in iu dicijs qd iuris. glo. leuiter ptrãſit. tu latius dic: qõ regulari ter ambigua petitio ſiue exc. interpretatur ſm proferentez. vt l. ſi quis intẽtione. ff. de iudi. z boc qñ ꝯtingit ambiguitas ſu per verbis platis ab eo altero. ſi vero ꝯtingit dubietas cir ca aliud: q circa verba tũc recurre ad dictã gl. z doc. q2 aut lo qmur de bis que ptinẽt ad litis ordinationẽ: z tũc ſi actor iſtat z pſequit: z fauemus actori. vt. l. de die. ff. q ſa. co. Si vo actor nõ inſtat: z fauemus rei: vt. l. ſi ea. C. q ac. nõ po. Aut loqmur in bis q ptinẽt ad litis deciſionẽ: z ſit interptatio p liberatio
9 ne. vt. l. arrianus. de ac. z ob. ¶ Scdo qro T qd in dicto teſtis ambiguo 3 quẽ dꝫ interptari. z qd in dicto ambiguo pcura toris vel dñi q deceſſit: an beres eius poterit declarare. dicit Bar. ſic. qñ in iudicio oit dubitatio ſup verbis diſtingue. q2 aut ſunt plata ab vno ex litigato rib9. aut ab alio. primo caſu qñ ab vno ex bis ſemp fit interptatio ſm declarationẽ p. d. l. ſi quis intẽtione ambigua ſiue ſit actor ſiue reus. vt in regula 3 eũ. de re. iur. li. vi. p Dy. qñq ſunt plata ab alio: nõ ab ipſis li tigatorib9. vt in teſte: vel defunctus eſt: qui illa verba ꝓtulit obſcura. z tũc aut vis facere interptationẽ cauſa vitãdi aliquã 3rietatẽ: z tũc poteſt fieri interpretatio: z debet vt 3rietas cui tet. vt. c. cum tu fili. z. de teſti. z qõ ibi dixi de boc aut non vis facere cauſa vitãdi 3rietatẽ: ſz vt proſit alijs: vel pter aliquã cauſam. z tũc iudex ex officio poſſet repetere teſtẽ: vt declaret dictũ ſuũ: vt. c. cũ clamor. de teſti. ſi aũt declaratum non fuerit debet interpretari 3 producẽtẽ. vt in. c. in pñtia. de proba. z in auct. de teſti. §. q2 vero. ver. illud tñ. z ibi no. in glo. z in ſpe. de teſte. §. j. ver. Jtem q obſcure. beres aũt declarare nõ poſſet verba ambigua actoris ſui plata in iudicijs: vt in glo. not. in l. pomponius ſcribit ſi frumẽtũ. ff. de rei ven. in ſi. z. l. inter ſti pu. §. ſticbũ. de verbo. obli. z idẽ in pcuratore vt verba ambi gua plata a dño nõ poſſit declarare. nec ecõuerſo dñs verba ambigua pcuratoris. q2 iſta declaratio eſt perſonaliſſima. vt no. bar. in. d. §. ſi ſticbũ. Sed boc nõ videtur bene dictũ. q2 ba beo caſum. q ſi dñs nõ declarauit volũtatẽ ſuã quẽ vellet ex ſeruis: vel reb9 alijs ſibi legatis poterit beres eius eligẽdo de clarare. vt. l. ſi ſtipulatus fuerim. de verbo. obli. Jtẽ poteſt qs eligere p pcuratorẽ. vt. l. ſi is qui ſi dũ. de pcura. facit. l. ſi qs a filio. §. ſi plures. de le. j. ſo. aliud in iure eligẽdi aliud in decla ratione dubie volũtatis. rõnẽ differẽtie reddit Bar. in. d. §. ſi ſticbũ. ¶ Jtẽ oppo. z vr q ad pferẽtẽ nõ ptineat declara tio volũtatis dubie. vt in. c. in pñtia. de pba. ibi eñ verbũ mi nor annis fuerit prolatum a parte: z tamen contra ipſuz fit in terpretatio. ſo. no. ex eo qõ declaratio fieri nõ debuerit a pro ferente: ſed ex eo quod obſcure vt dedugit probauit: fit inter pretatio contra eum: non ex defectu potentie declarandi: ſed ex defectu intentionis ambigue non probate. licet eñ poſſit pars dicere ſe ſic intellexiſſe: tamen nõ ſequitur. ergo ſic intel lexit teſtis. vnde intentio ambigua quatenus venit probanda debet probari explicite: et limitate. z in boc proderit actori. q2 explicitum z clarum dictũ teſtis poterit dicere poſitionẽ meã implicitam declaro: prout teſtes explicite teſtificati ſunt. ſi au tem dictum teſtis ſit ambiguum: vt poſitio: tunc non releuat probantẽ ratione pdicta. vt dicto. c. in preſentia. ¶ Circa boc
10 quero T ſi circa idẽ intẽtio actoris eſt ambigua: z reſponſio rei ambigua. exemplum actor dicit rem ad ſe pertinere: reus di cit quod credit ad eum pertinere. intelligetur ne ſm intentio nem actoris: ſeu rei. dic q quãdoq intẽtio actoris eſt clara: z limitata: tũc ambigua reſpõſio rei intelligitur ſm intentionẽ actoris. vt videat ad interrogata reſpondiſſe. vt. l. ſi fideiuſſor §. j. de inter. ac. ſed quãdo intentio actoris eſt ambigua: ipſe po teſt interpretari prout vult vt. d. l. ſi quis intentione. nõ tamẽ videbitur confeſſata intentio actoris ſm intentionem eius. vt no. Barto. in dicta. l. ſi quis intentione. ad quod vide qõ ipſe not. in dicto. §. ſi ſticbum. circa prin. z quod ipſe no. in. l. ſtipu latio iſta. §. in ſtipulationibus. ff. de verbo. obli. vbi no. an poſ ſit ille qui obſcure locutus eſt cogi ad declarandũ. de quo etiã per eum in dicta. l. ſi quis intentione. et predicta ſufficiãt quã do verſatur obſcuritas in iudicijs. Jn contractibus vero vlti mis voluntatibus: ſententijs: priuilegijs: et alijs diſpoſitioni bus longum eſſet explicare. in contractibus. dic: vt in glo. z. l. veteribus. ff. de pac. z in regula contra eum. de regu. iuris. li. vi. Jn ſententijs dic: vt. l. ab executore. ff. de app. Jn priuile gijs dic: vt in. c. cum veniſſent. z de iudi. Jn ſtatutis per Bar tolum. vt. l. omnes populi. de iuſtitia. et iure. Jn vltimis vo luntatibus dic: vt notat. Azo in ſumma de rebus dubijs. et bis oĩbus iunctis ſimul. z extenſis poſſes iſtõ. c. ſolẽniter cõ mẽtare. Jn maleficijs dic: vt. l. preſes. de peñ. et. l. interpretis.

a ¶ Verba derogatoria reddunt actũ qui ſeqẽ ineffica cez. Adde bal. i l. clari. ver. no. q vba. C. de fideic cõ.

b ¶ Quãdo verba pro-

ferũtur ob ſcura p quẽ debeãt de clarari vi debic not. Adde doc. in. c. ſi de bñ ficio. de cõ ceſ. pben. et nõ declara ta non ope rant bal. i. l. potuit. vi. q. in ſi. C. de iure delib.

1 Nullus de conſanguinitate pōt ducere ſponſam de preſenti ſui conſanguinei.
2 Conſanguinei vſq̧ ad quē gradum dicant̄ interdicti ducere deſponſatam conſanguineo.
3 Conſanguinei ſpurij: ⁊ alij illegitime nati an intelligant̄ ſub iſta probibitione boneſtatis.

1 **Sponſam.** No. regulā † qđ nullus de cōſanguinitate pōt ducere ſponſam ſui cōſanguinei. ⁊ intellige ſponſam de preſenti: ⁊ de futuro. qđ pʒ hic dū đ nubili etati proxima. cū tali em̄ nō poſſunt eſſe ſpōſalia de preſenti. ⁊ in hoc dicit petrus. ꝙ mlti errāt qui ꝯbūt cū ſponſis ſuoꝝ cōſanguineorū de futuro. ⁊ vide qđ dixi de iſto impedimēto. ṡ. eo. ad audientiā. ¶ Querit Joā. an. tex. interdicit
2 omnibus ꝯſanguineis ducere hāc cōſanguineo deſponſatā † quero vſq̧ ad quē gradū. dicit ꝙ vſq̧ ad quartū. de conſan. ⁊
3 affi. nō debet. Ego quero † vtrū ſub iſta probibitione publice boneſtatis veniāt ꝯſanguinei ſpurij ⁊ alij illegitime nati. videtur ꝙ nō. qꝛ illud nō eſt impedimentum proueniens a natura ſiue iure naturali: ſʒ a iure mero poſitiuo. vt dixi. ṡ. eo. c. iuuenis. de iure aūt poſitiuo iſti nō ſunt filij nūtiandi ⁊ ſunt legibus odioſi. vt in auct. ex cōplexu. C. de ince. nup. ar. ꝯ. l. adoptiuis. ff. de ritu nu. §. ſeruiles. vbi tex. dicit. in cōtrahēdis matrimonijs naturale ius ⁊ pudoꝛ inſpiciendus eſt. ⁊ de iſtis filijs ſpurijs ⁊ baſtardis vide quod dixi. ṡ. de teſtamentis. raynaldus. ⁊ de proba. in preſentia.

Ponit queſtiones.

1 Matrimonium de preſenti inducitur per verba preteriti imperfecti.
2 Vxorē nō eſt licitū dimittere niſi ex cauſa fornicationis carnalis ſiue ſpūalis.
3 Adulter pōt repeti p vxorē nō adulterā.
4 Maritus tenetur ſibi recōciliare vxorē adulteram: non tñ nimis frequenter.
5 Vir ſi dicat promitto tibi ꝙ ducā te in vxorē: ⁊ de cetero tenebo te vt vxorem: deinde cōtrahit cū ſecūda per verba de pñ ſenti: cui adherebit. ꝙ ſecūde.
Quid ſi dicat promitto ꝙ ſemp habebo te ⁊ tractabo vt vxorē: vel ſemp prouidebo tibi vt vxori. nu. 6
Quid ſi dicat promitto ꝙ nō dimittā te pro meliori: vel peiori. numero. 7
8 Teſtes an debeāt eſſe rogati in matrimonijs.

Ex parte. Si vir ⁊ mulier ſibi promittūt ꝙ ab eo tēpore ſe habebūt pro legitimis cōiugib⁹ inter eos matrimoniū eſt cōtractū. Jn prima ponit caſum narratū. ij. diffiniēdū cōmittit. ¶ No. primo ꝙ quiq̧ in matrimonio ꝯhēdo interuenit iuramētū: ⁊ in quolibet ꝯtu eſt magne efficacie. ⁊ producit plures effect⁹. circa qđ vide not. ṡ. de iu. iurā. cū cōtingat. ⁊. ṡ. de pō. dilecto. p Jnn. ⁊ doc. ¶ Scđo
1 no. ꝙ † p verba p̄teriti impfecti inducit̄ matrimoniū de pñti. vt p v̄bū teneret haberet ſeruaret ⁊c. ſʒ hoc ideo qꝛ ipſis adijcitur verbū qđ ſignificat pñs tp̄s dū dicit ab eo tp̄e ⁊c. Jdeʒ ſi diceret ex nūc tenebo te p vxore mea ⁊c. q̄ ſit rō dicā. j. ¶ Ter
2 tio no. † ꝙ nō niſi ex cauſa fornicationis eſt licitū dimittere. et intellige fornicatiōis carnalis ⁊ ſpūalis. xxxij. q. j. dixit. xxviij.
3 q. j. idololatria. ¶ Quarto no. † ꝙ adulter pōt repeti p vxorē nō adulterā. ipſa aūt inuita eū recipe nō coget̄. xxxij. q. j. de bñ
4 dicto. ¶ Quito no. † ꝙ marit⁹ tenet̄ recōciliare ſibi vxorē adulterā: nō tñ nimis frequēter. qđ dic: vt. j. de adul. ſi vir. ¶ Op. hic papa matrimoniū ſm mādat ſepari. Sed ꝯ qꝛ cū pria nō fuerūt ꝯcta ſpōſalia de pñti: qꝛ q̄ ꝯhunt̄ p v̄ba de pñti puta accipio te ⁊c. vt. j. eo. c. pe. ⁊ de ſpon. du. c. lʒ. papa iſta verba. Jurauit ſe habituꝝ ⁊c. ⁊ illā p ꝯiuge. teneret. ſonāt in futuꝝ: ſicut illa tenebo: dicā: ⁊c. ar. j. de ꝯdi. ap. ſup eo. ergo vr̄ ꝙ ſcđʒ matrimoniū tenuerit ⁊ p ipʒ ſoluant̄ pria ſpōſalia de futuro. vt. j. e. c. pe. ſo. quiq̧ v̄bis futuri tp̄is aliq̄ dictio adijcit̄: q̄ ſigat pñs tp̄s: puta ad hoc tenebo te vt vxorē: ⁊ fidē ſeruabo. ⁊ tunc illa verba futuri tp̄is intelligunt̄ ſm ſignificationē p̄cedētiū: q̄ ſapiūt pñs tp̄s. facit ad hoc. l. iij. ff. de ꝯdi. ⁊ de. quiq̧ v̄ba futuri tp̄is ponunt̄ in ſpōſalib⁹ ſimplr̄. puta habebo vel tenebo te p vxore mea. ⁊ tūc ſapiūt ſpōſalia de futuro. j. de ꝯdi. ap. ſup eo.

Oppōit in contrariū.

¶ † Quid ſi dicat̄ pmitto tibi ꝙ ducā te in vxorē: de cetero te
5 nebo te vt vxorē. deinde ꝯhit cū ſcđa p v̄ba de pñti cui adherebit. dic ꝙ ſecūde. qꝛ illō verbū de cetero ⁊c. recipit intellectū a verbis p̄cedētib⁹: q̄ fuerūt de futuro. ar. ff. de ver. ob. l. tytia
6 §. j. † Quid ergo ſi dicat̄. pmitto ꝙ ſemp habebo te ⁊ tractabo vt vxorē: vel ſemp puidebo tibi vt vxori. dicit Joan. an. ꝙ in actis pſonis ad matrimoniū iudicabit ſemp in dubio p matri
7 monio. ar. ṡ. c. ex literis. ⁊. j. q ma. ac. po. c. videt̄. † Jdē dicit ſi dicat̄ pmitto ꝙ nō dimittā te pro meliori: vel peiori. nā in talibus ⁊ ſimilib⁹ dubijs p matrimonio iudicamus. de re iu. c. ſi. Nō em̄ eſt ius in v̄bis: ex quo de mēte ⁊ ꝯſenſu cōſtat. ṡ. eo. ex literis. Et iſta diuerſoꝝ diuerſitas an. ſ. cōcipiant̄ p verba pñtis tp̄is: vel futuri hʒ locū in ſpōſalib⁹. Jn ſtipulationib⁹ aūt ſemp dʒ ꝯcipi in futuꝝ. puta pmitto ꝙ dabo tibi centū: nec valeret ſtipulatio ſi diceret̄: pmitto ꝙ do tibi centū. vt not. in. l. ſtipulationū. §. ſtipulatio. ff. de verb. ob. vbi p Bar. plenī⁹. qñ ꝙ verba futuri tp̄is trahunt̄ ad pñs. quiq̧ e cōuerſo. pñtia ad futuꝝ. vt. l. ſi qs id qđ. de iuriſ. oim iudi. ⁊. l. ſi ita. de auro ⁊ ar. le. vbi plene p Bar. v̄ba aūt infinitiui modi ſunt apta cōprehēdere omne tp̄s. vt not. in. d. l. ſtip. §. ſtip. Quid dices de illa forma pmitto ꝙ nō habebo aliā vxorē niſi te. vide plene i ſpe. eo. ti. in prin. ⁊. l. ſi cū. in ſi. ff. ſi qs cau. ⁊. ⁊. l. actione. C. de tranſac. ⁊. c. pactum de re. iur. li. vi. p dy. de iſta dictiōe niſi. ¶ Que
8 rit Jo. an. † vtrū in matrimonijs teſtes debeāt eē rogati. ala. ꝙ nō. qꝛ iſtud nō reperit̄ in iure cautum. iiij. q. iij. ad ſi. de hoc iij. q. viij. ſi debitū. alſ. §. de his. ⁊. xxx. q. v. noſtrates. ⁊ in ſpec. de teſte. §. j. penulti. col. verſi. item quod nō fuit. ⁊ an preſumātur rogati ibi no.

1 Factum alienum quis poteſt promittere.
2 Jmpuberes iurātes cōtrahere cōſentiente patre: ex tali promiſſione obligantur efficaciter.
3 Juranti periculoſuʒ eſt venire cōtra ſuā promiſſionem.
4 Cōtrahere pmittēs p verba de futuro pōt cōpelli p̄ciſe: vt cōtrahat de preſenti: niſi ex cauſa rōnabili excuſet̄.
5 Juramentuʒ impuberis de teſtimonio perhibēdo non tenet ſecus de matrimonio contrahendo.
6 Jurauit qdā accipere vnā de filiabus tytij in vxorem: poſtea dormiuit cū vna illarum: an cōpelli debeat ipſam accipere: cū aliam ducere poſſit.
Quid ſi preſentibus quatuoꝛ ſororib⁹ ita dico iuro ꝙ accipiā vnaʒ de vobis in meā vxorē: ille reſpondēt placet deinde vnā cognoſcit: an ſit matrimonium. nu. 7
Quid ſi iuraui vnā ducere in vxorē: q̄ nō fuit preſens: ⁊ poſtea ratū habuit: an ſint ſponſalia. nu. 8

Ex literis. Qui iurauit ꝯhere ſi nō ſubeſt impedimentū p cēſuraʒ eccleſiaſticā ꝯhere ꝯpellet̄. ⁊ duo facit. priō ponit caſuʒ narratū. ſcđo diffiniēdū ꝯmittit ibi: qꝛ igr̄. ¶ No
1 ta priō pmiſerūt hic: ꝙ filij ꝯherēt. † ⁊ ſic factū alienū vr̄ ꝙ qs poſſit pmittere. de quo in gl. j. q̄ hic tāgit i promiſſiōe quā facit extrane⁹. ſʒ de illa quā facit pr̄ q ceſet eadē pſona cū filio: an obliget filiū. dic ꝙ nō i caſu iſto. icʒ matrimoniū ꝯhēdū in q̄ reqrit̄ ꝯſenſus ꝯhētiū nō alioꝝ quoꝝ authoritas forte eſſet i alijs actib⁹ neceſſaria qꝛ matrimonia nō ſunt in adminiſtratiōe pr̄imonij vt. l. i copulādis. C. de nup. de boneſtate tñ reqrit̄ ꝯſenſus pr̄is i matrimonio. xxvij. q. ij. ſufficiat
2 facit. ṡ. de reſti. ſpo. ex pte. ¶ Scđo no. † ꝙ iſti ipuberes iurauerūt ꝯſentiēte pr̄e ꝯhere ⁊ ex tali pmiſſione obligant̄ efficaciter vt appet hic. qđ itelligūt qdā ſi talē pmiſſionē habuerūt ratā poſt pubertatē. tūc em̄ ſi recuſarēt cogi nō poſſent. j. c. j. acceſſit. cū alijs ſequētib⁹. Sʒ dicit Jo. an. ꝙ etiā ſi nō haberēt ratā pmiſſionē poſt pubertatē deberēt pp iuramētū cogi. vt
3 ṡ. de iureiurā. c. ſi v̄o. ¶ Tertio no. † ꝙ piculoſuʒ eſt iurāti venire ꝯ ſuā pmiſſionē. Jncurrit em̄ ex hoc ppetuā īfamiā. ṡ. de teſti. c. teſti. nā ēt ſi dubitet̄ an iuramētū ſit licitū: nō dʒ iurās ꝯ
4 uenire. de q̄. ṡ. de elec. veñ. ¶ Quarto no. † ꝙ ille q pmittit ꝯhere p v̄ba de futuro pōt cōpelli p̄ciſe vt ꝯhat de pñti: niſi ex cā rōnabili excuſet̄. cauſe aūt ſunt plures q̄s hoſt. p v̄ſus colligit hoc mō. Crimē: diſſenſus: fuga: tp̄s: ⁊ ordo ſcđa Morb⁹ ⁊ affinis: vox publica cūq̧ reclamāt. Quodlibet iſtoꝝ ſpōſalia ſoluit eoꝝ. Jo. an. remittit ad ſummā hui⁹ libri i prin. ¶ Op. đ hic. ꝙ patres cū iuramēto pmiſerūt ꝙ filij ꝯherēt: ſʒ ꝯ factū alienū pmitere qs nō pōt. vt. l. ſtipulatio iſta. de verb. ob. hoc aūt đ ꝯriū. ⁊ qđ peius eſt recipe iuramētū ſup facto tertij. ꝯ. l. marcellus. §. j. rex amo. ſo. vt in gl. j. ꝙ ex iſta pmiſſiōe patres nō ſimpliciter obligant̄ ad factū alienū: ſʒ debēt facere: ⁊ curare: ꝙ filij obſeruabūt pmiſſa ab eis. ad hoc. l. inter ſtip. in prin. de verb. ob. ⁊ p hoc dicit Jo. an. ꝙ ſi pr̄es feciſſent cuʒ filijs iuxta poſſe: vt cōſentirēt: ⁊ facere nollēt: non eſſent piuri: nec tenent̄ ad penā cū nō ſtaret per eos ſm Vin. j. eo. gēma. ⁊ no. j. eo. ſicut ⁊ vide qđ de hoc no. xxx. q. ij. c. vno. ⁊. xliij. di. tibi dño. ⁊. xci. di. c. j. ⁊ p̄dicta hñt locū: qñ qs pmittit ſimplr̄ factū alienū. ſi aūt nō pmittit: an teneat̄ de facto alieno no. in dicta l. ſtipulatio iſta. in prin. vbi Barto. ſic diſtinguit cuʒ querit̄ ex
a cuius facto ſtipulatio cōmittatur[a] aut quis pmiſit de ſe tātū ⁊ committitur ex facto ſuo et ſucceſſorum. vt preallega. l. verſi. et ſi ſequitur. de facto vero extranei non tenetur niſi precederet contractus:

Oppōit in contrariū.

a ¶ Stipulatio cōmittatur. Videt̄

l.ſtipulatio
iſta.§. alte-
ri. de verb.
obliga. ⁊ in
ſpec. de arb.
§. ſequitur.
ver.ſed po-
ne.bal. ⁊ ra
pba.in.l.il-
lud.in. ij.q.
C.de ſacro-
ſanct. eccle.
Raph. cu.i
ballega. §.
alteri .glo.
j.q.vij. quo
ties cordis
oculus. vid
ſloria.in.l.ſi
qs donatu
rus de vſu-
ſure.

deret contractus:de cuius natura pro facto extranei teneretur
vt.l.emptorem.§.ſi quis.de ac.emp.aut quis de extraneo pro-
miſit.⁊ tunc aut ꝑmiſit ſe facturū ꝙ alius ⁊c.⁊ tunc cōmittitur
vt.l.quoties quis.de ver.ob. aut non promiſit quis ſe facturū
vel curaturum.⁊ tunc aut precedit cōtractus: de cuius natura
tenetur de facto ſuorum ⁊ extranei.vt.d.l.emptorē.aut nō pre-
cedit talis cōtractus ⁊ non tenetur vt.d.l. ſtipulatio iſta.verſi.
ſi quis.preall. Sꝫ ſi eſt penalis ſtipulatio.interpoſita tunc me
tu pene de facto alterius in.d.l. ſtipulatio.verſiculo. ac ſi quis.
Si vero ſtipulatio fuit concepta ſimpliciter:⁊ tūc aut precedit
contractus de cuius natura tenetur ad factū alienuꝫ:⁊ tenebi-
tur de facto extranei.vt.l.inter ſtip.in prin. de verb.ob.aut ta-
lis contractus non preceſſit:⁊ non tenetur:niſi de facto ſuo:et
ſuceſſorum ſuorū.quos potuit prohibere:vt.d.l.ſtipulatio iſta
verſi.ſed quatenus.⁊ ꝓdicta locū habēt cum queritur:an quis te
neatur ex facto alieno promiſſo vel nō promiſſo.eſt ⁊ alia mate
ria vtrum quis poſſit alteri ſtipulari ſicut hic etiā queri pōt an
ex promiſſione facta pluribus poſſint eorum filij agere ⁊ idem
ſi extraneus extraneo abſenti ſtipulatꝰ.dic:vt.d.l.ſtipulatio iſta
§.alteri. ¶ Scdo op.hic.pueri iurauerunt:⁊ ex eo obligantur.
contra.xxij.q.v.paruuli.non eñ plene intelligit iſta etas quid
agat.vt.l.j.C.de fal.mo.⁊.l.pupillus.de acqui. here.ergo nō vi
detur iuramentum tenere.cum careat iudicio.qđ eſt vnū de tri
bus comitibus iuramenti.vt eadē cā ⁊.q.ij.animaduertenduꝫ.
5 ſol.dicit glo.a te.† Iuramētuꝫ impuberis.nō tꝫ cū de teſtimo
nio prohibendo queritur. ſecus ſi de matrimonio cōtrahendo
quid ſi queritur de cōtractu ineundo.dic vt aut.ſacramēta pu-
berum.C. ſi aduerſus vendi.⁊ vide.l.ſi quis. in graui.§.ſꝫ tñ.ff.
ad ſilleia.vbi de teſtimonio impuberis.¶ Tertio op.⁊ videtur
ꝙ iſte non debeat preciſe cogi:vt.j.e.c.preterea.vbi quis nō pre
ciſe cōpellitur cōtrahere:ſed moneri dꝫ.vt ibi ptꝫ.ſo.glo. ſi.po
nit primo duas ſo.quas impugnat ⁊ reſidet ꝙ de iure cōi com
pelli dꝫ ꝗ eccleſia monebit eū:vt ꝯhat. qđ ſi nō faciat:excōica-
bit eum ſi tñ videbit nō ꝓficere:abſoluet eū ſcđm Ioā.an.poſt
hu.Et aduerte ꝗ iſta materia an quis poſſit preciſe cōpelli fa-
cere qđ promiſit verſatur in multis caſibus alijs ꝙ̄ in cōtractu
matrimonij puta promiſit ſcriptor ſcribere librum:vel tradere
fundum vel edificare inſulā: ſi recuſat:an poſſit preciſe cogi ad
factum:vel liberetur preſtādo intereſſe difficilis ⁊ ꝑplexa mate-
ria eſt.de qua p Barto.plene in.l.ſtipulationes nō diuiduntur.
§.celſus.de verb.obli. ¶ Querit hic gl.de vna queſtione diſpu
6 tabili.† pone quidam iurauit accipere vnaꝫ de filiabus tytij in
vxorem poſtmodum dormiuit cum vna illaruꝫ queritur an cō
pelli debeat ipſam accipere cum aliam ducere non poſſit. dicit
quidam ꝙ non.⁊ hec eſt opi.Vin.⁊ plꝫi.qui dicūt:eū preciſe nō
compellendū:⁊ pniam ſibi debere imponi de periurio. qꝛ p eū
ſtat.arg.ſ.e.de illis.alij dicunt:ꝙ dꝫ compelli qđ tenent lau.et
Hoſ.ſicut eñ ſponſalia conditionalia per aduentum conditio-
nis purificātur.vt.j.de condi.ap.de illis.c.ſuper eo.⁊.c.p tuas
Ita ⁊ iſta incertitudine a principio poſtea declarata per carna
lem copulam alterius earundem tranſire facit in matrimoniū
de preſenti:gloſ.tenet hic quod non cogatur iſte vigore ſpon-
ſaliorum:ſed propter iuramentum.⁊ hanc opi.ſequitur Hoſti.
Sed cum ſupra dixeris quod propter iuramentum iurans pre
ciſe non compellitur:ergo patet quod illa carnalis copula non
firmauit incommutabiliter illa ſpoſalia. Sꝫ contra.ſ.e.is qui.
ſol.ibi loquitur cum ſponſalia fuerunt contracta de futuro vel
etiam ſub conditione que carnali copula preciſe cōfirmātur.ſꝫ
hic nulla ſponſalia preceſſerunt. nam ſi cum omnibus fuiſſent
contracta ſpōſalia mutuo ſe impedirent.qꝛ ſi alia fuiſſent ſpon-
ſalia:iſtam eius ſororem non poſſet ducere:nec etiam econuer-
ſo.vt.ſ.c.ad audientiam.⁊ per illa etiam dicit Hoſti. ꝙ ſi quis
iuraret ducere vnaꝫ de omnibus mulieribus mundi: vel certi
loci aliquam cognoſcendo non videtur illam elegiſſe.quia pōt
aliam eligere:nec deierat immo iuramentum obſeruat cū alia
contrahendo.lꝫ equs faceret:ſi cū illa ꝯheret.lꝫ nō tutius pro-
pter bigamiā:de quo.ſ.de cleri.coniu.ſanc.j.eſt etiā ratio qꝛ cō
ſenſus meus ſolus etiā accedēte copula maritali affectu non fa
cit mr̄imoniū:niſi illa cōſentiat.vnde qꝛ in illa ⁊ q̄ſtione ꝑcedē-
ti cōſenſus mulieris nō interceſſit:iđ ſolo alterius cōſenſu ma-
trimonium nō eſt ꝯctum.Quid ḡ dices ſi pn̄tibus quatuor vel
7 pluribꝰ ſororibꝰ ita dico.† iuro ꝙ accipiā vnā de vobis in meā
vxorem.ille aūt rn̄dāt placet.deinde vnā cognoſcit:an ſit matri
monium.vr̄ ꝙ nō.qꝛ hāc copulā nō preceſſerūt ſponſalia.qđ eſt
opus.vt.j.ca.is quidē.incerta eñ fuerūt illa:nec magis cū iſta
cognita ꝙ̄ cū alijs firmata.cōtrariū tꝫ Io.an.hic eñ fuerūt cō
tracta ſponſalia cū oibus:ſꝫ cū vna ex eis lꝫ incerta. que incer-
titudo p electionē alterius declaratꝰ:ſicut dixi de ſpōſalibꝰ cō-
ditionalibus que purificantꝰ p carnalē copulā.j.de cōdi. appo.

c.de illis.ipſo enim facto cū vtriqꝫ eſſet nota cōuētio:videntur
matrimonium ꝯxiſſe.ff.de le.l.de quibꝰ.⁊ de ap.c.dilecti.⁊ ſol-
uitur ſm̄ Io.an.iſta queſtio p id qđ le.⁊ no.j.de diuor. gaude-
mus.§.ſi vero pagani.carnalis eñ copula ſubſequēs referēda
eſt ad ſponſalia:que ꝑcedūt:ſicut vſus poſſeſſionis ad terminū
precedentē.vt.l.quedā mulier.de rei ven. ſecus credo ſi iſte ab-
ſentibus illis ſororibꝰ iuraſſet ducere vnaꝫ ex illis.ſi eñ poſtea
aliquam ex eis de hoc inſciā cognouiſſet:nō eſſent cōtracta ſpō
ſalia ſine mr̄imoniū:qđ exigit duorū cōſenſum.vt dixi.ſ.in.j.q.
8 ¶ Vltimo querit Io.an.† ſi iuraui ducere vnā in vxorē:que nō
fuit preſens:⁊ poſtea ratū habuit.an ſint ſpōſalia.dicit Io.an.
ꝙ ſic:adeo ꝙ ſi poſtea ſeqtur copula mr̄imoniū eſt preſumptū
de cōuer.cōiu.ex parte.de iureiu.quēadmodū. hoc qđ dicit de
preſumpto mr̄imonio verū credo in ꝓdicto caſu:ſꝫ in eo qđ di-
cit:ꝙ ratificatio talis faciat mr̄imoniū:magis dubito.qꝛ iſte cō
ſenſus videtur accomodādus in ꝓſenti:non ex interuallo.ſi eñ
hodie dicerē mulieri ego accipio te in meā vxorē. ⁊ illa poſt tri
duum rn̄deret.⁊ ego accipio te in meū virū.nō credo eſſe mr̄i-
monium ar.l.non erit.⁊.l.ſe.ff.de iure iu.niſi forte ratione iura
menti.aliud dicēs.quia ex eo queritur abſenti ſicut p nuntium
⁊ epiſtolā.vt no.j.q.vij.quoties cordis oculus.

1 ¶ Vxores filiorꝫ nō debēt eſſe penes patres:ſed filios ſequi
2 Dos dꝫ eſſe penes habitantē cum vxore ſeorſum a patre.
3 Diſcordia poteſt eſſe inter patrem ⁊ filium.
4 Maritꝰ pōt petere vxorē ſuā que ab alio detinetꝰ.⁊ qua actiōe.
5 Prouincia appellatur territoriū cuiuſlibet prelati.
6 Pena noua deambulatoria de loco ad locum.
7 Propter delictū dn̄i ſubijcitꝰ eius terra ⁊ prouincia interdicto.
8 Baptiſmata paruulorum ⁊ penitentie morientium excipiun-
tur a generali interdicto loci.rationem reddit nu.12
9 Cauſa matrimonialis quomodocūqꝫ deducatur tractanda eſt
coram iudice eccleſiaſtico.
10 Prohibitū ad tēpus poſt tēpus videtur eſſe permiſſum.
11 Suſpenſione durante an poſſint clerici celebrare ſubmiſſa vo-
ce:ianuis clauſis.
13 Matrimonium an poſſit contrahi apud interdictos.

Non eſt vobis.

Compellitur pater per cenſuram eccleſiaſticaꝫ reſtituere filio vxorē eius:quā detinet.⁊ narrat caſuꝫ cui ſcđo ꝓuidet ibi:nos itaqꝫ.primo p monitionē.ſe-
1 cundo p penā. ¶ Not.primo.† ꝙ vxores filiorꝫ non debēt eſſe
penes prem:ſꝫ filios ſeq.qꝛ nō ſunt in adminiſtratione pr̄imo-
nij.vt.l.in copulandis.C.de nup.bona eñ filij debēt eſſe penes
patrem quo ad adminiſtrationē:⁊ vſumfru.vt.C. de bo.que li.
2 l.cum nō ſoluꝫ. ¶ † Quid dices de dote:an debeat eſſe penes
habitantē cū vxore ſeorſum a pr̄e no.dy.in.l.ſi cum dotē.§.trāſ
grediamur.ff.ſol.ma. ⁊ videtꝰ tenere ꝙ ſic. vt ſic ibi ſit dos:vbi
ſunt onera matrimonij.ar.j.de don.inter vi.⁊ vxo.c.prudētia.
3 ¶ Scđo not.† ꝙ inter prēꝫ ⁊ filium pōt qn̄qꝫ eſſe diſcordia lꝫ
lex dicat ꝙ lis nulla inter patrem ⁊ filiū eſſe poteſt. vt.l.lis nul
la.ff.de iudi.cenſetur enim eadem perſona.vt.l.vltima.C.de in
4 ſti.⁊ ſubſtitu.dicemus.infra.¶ Tertio nota.† ꝙ maritus po-
a teſt petere vxorem ſuam [a] que ab alio detinetur.qua autem ac
tione dicit glo.j.ꝙ per interdictum de vxore exhibenda ſi deti
netur in vita ſecus ſi volens.Hoſtien.dicit quod ſiue inuita ſi-
ue volens detineatur poteſt repeti quaſi poſſeſſoriū.nec cura-
mus de ſpē actionis.ad hoc.ſ. de iudi.dilecti. ⁊ vt lite non cō-
teſta.accedens.⁊ per Ioan.and.ſ.de reſti.ſpo.ex parte in gloſ.
quaſi dicat ⁊ qđ etiaꝫ ipſe no.in ſpec.qui ſi.ſint legiti. ſuper ver
ſic.competit.⁊ de vxore ⁊ alijs perſonis in quibus aliquis ius
pretendit.quo iure petātur.dic vt no.ff.de rei ven.l.j.§.p hanc
⁊.ſ.de cōuer.inſide.c.i.¶ Quarto no.tex.ibi.in quacūqꝫ prouin
ciarum ⁊c.cōiuncta ſuprāſcriptione ex qua ptꝫ. ꝙ dirigitur ar
5 chiepiſcopis epis ⁊ prelatis.† ⁊ ſic ptꝫ appellat hic prouinciaꝫ
territorium cuiuſlibet ꝓlati.ſic ergo pōt ſumi prouincia.C.vbi
de crimi.agi.oportet antētica qua in ꝓuincia.de hoc tñ vide in
ſumma de iuriſdi.omnium iudi.§.quibus ex cauſis.ver in quo
autem loco.⁊ ſe.⁊ Barto.etiam not.in extrauagan.ad reprimē
dam.§.qui ſint rebelles.vel dic ſcđm Ioan.and. ꝙ hoc nomen
prouinciaruꝫ reſcripſit archiepiſcopos tātum qꝛ quando deli
ctum tangit prouinciam:eſt ad archiepiſcopum recurrendum.
6 ſupra .de inſtitu c.iij.ſcđm Hoſtienſem.¶ Quinto nota † no-
uam penam ambulatoriam de loco ad locum.concor.clementi.
ſi quis ſuadente.§.terra quoqꝫ.et contingit iſte tranſitus pro-
pter receptionem perſone cōtumacis ⁊ rebellis. tales enim nō
debent receptari: ſicut nec ſerui fugitiui: exbanniti: et ſimiles
odioſi legibꝰ.vt.l.quicunqꝫ.C.de ſeruis fugitiuis ⁊.lege prima

a ¶ Vxorem
ſuaꝫ.Adde
Cyn. in. l.ſi
inuita. C. de
nup.⁊ dc.in
l.j.C.de rei
ven. Inno.
in.c.ex pte.
de reſt.ſpo.
Et in quibꝰ
caſibus re-
ſtituatꝰ vxor
viro quānō
petit gloſſ.
in.c.j.vt lit.
nō cōte. C.
gaudemus
de diuor.ſpe
cu.in tit.de
peti.⁊. poſ.
§.j.ver. ſed
in caſibus.

7 ff.de recep. ¶ Sexto no. † ꝙ propter delictũ dñi ſubijcit̃ eius
terra ⁊ prouincia interdicto. ⁊ ſic odio alterius ꝑgrauat̃ ꝯ.l.ſi
quis in ſuo.C.de inoffi.te.⁊ de penis. l.ſancimus:ſꝫ ſpãle eſt in
interdicto.dic tñ:vt no.ſ.de ſen.ex.c.ſi ciuitas.lib.vj. ¶ Septi-
8 mo no. † quod a generali interdicto loci excipiunt̃ baptiſmata
paruulorũ ⁊ penitẽtie morientiũ. iſta eñ duo ſacramẽta excipiũ
tur de quolibet interdicto rõnẽ ſpãlitat̃ aſſignat glo.pe.de q̃
etiã no.in dicto.§.ſed notãdũ.quẽ gloſ.allegat ⁊ qd̃ dicit text.
excipi penitẽtiã moriẽtiũ.dic ꝙ etiã viuẽtiũ qm̃ nulli denegã-
da eſt pñia.de peni.⁊ re.ꝙ gdã.⁊ de peñ.di.vltima.c.vlti.⁊.ſ.de
ſen ex.c.vlti.lib.vj.Chriſma etiã tẽpore interdicti conficit̃.ſ.de
9 ſen.ex.reſpõſo. ¶ Octauo no. † ꝙ cã mr̃imonij etiã ſi ſit certũ
de mr̃imonio recurrit̃ ad eccleſiã etiã ſi illud qd̃ mere in facto
ꝯſiſtat in ꝯtrouerſia deducat̃:puta reſtõ.de hoc ẽt forte poſſet
adiri iudex ſpũalis:qñ non eſt qd̃ ſuper iure et ſpiritualitate.
ſed ſup facto iuxta theoricã de qua dixi.s.de or.cog.c.tuam.⁊
Bar.in.l.tytia.ff.ſo.ma. ¶ Op.dicit̃ hic. ꝙ erat qd̃ inter prẽm
⁊ filios.ꝯtra de.l.lis nulla.ff.de iudi.ſo.regulare eſt qd̃ dicit̃ in
contrario.qꝛ filiꝰ nõ põt agere ꝯtra patrẽ immo nec ꝯtra aliũ
ſine patris ꝯſenſu.vt.l.cum nõ ſolũ.§.neceſſitat̃.C.de bo.q̃ li.
fallit in cauſa matrimonij qd̃ regulat̃ iure naturali:⁊ diuino:
nõ poſitiuo.nec põt lex poſitiua metas ꝑfigere legi diuine.vt
c.cum inferior.de ma.⁊ ob.ſm Jo.andr.tu dic latius.nã quã
do ꝙ lis infertur a filio patri:⁊ poteſt eſſe lis de oĩbus: ad q̃ fa
ciẽda filio põt pr̃ cõpelli iure actiõis:vel officio iudicis.iure ac
tionis pone exẽplum in caſtrẽſi ⁊ quaſi caſtrẽſi peculio.Itẽ in
aduentitio hodie in caſibus in quibꝰ patri nõ q̃ritur vſuſfru-
ctus.⁊ ſic nõ eſt legitimꝰ adminiſtrator officio iudicis vt in pe
tẽdis alimẽtis Itẽ vt dotet filiã.vt.l.qui liberos.de ritu.nu-
ptia.Itẽ vt promittat dotẽ ꝓ filio recipiente vt no.Dy.in.l.ſi
cum dotẽ.§.trãſgrediamur.ff.ſo.ma.⁊ in caſu huius.c.vbi.of-
ficio iudicis ꝓuidet̃ filio ꝯtra patrẽ ⁊ in iſtis caſibꝰ ⁊ ſiſibus in
quibꝰ filij habent liberam ꝑſonam:⁊ exercitiũ adminiſtratiõis
reſidet penes eos poſſint agere ꝯtra patres.e ꝯuerſo aũt ſi lis
infertur a patre filio tũc in omnibꝰ caſibus:in quibꝰ pater iu-
re patrie poteſtatis nõ põt ſibi ius dicere cõſiſtit iudiciũ:vt in
caſtrenſi vel quaſi.⁊ in aduẽtitijs.i quibus nõ habet vſumfru-
ctum. Item ſi infertur qd̃ de filiatione:vel patria poteſtate.vt
no.in dicta.l.lis nulla. Itẽ ex cauſa ingratitudinis.C.de ingra.
li.l.j.Itẽ ſi vellet eũ cogere vt emancipationeꝫ recipiat.ſm ea
que no.in.l.quidã cum filiũ.de vb.obli.⁊ ſi qui ſunt caſus ſiles
regularit̃ vo non põt.vt.l.lis nulla. Inter ſeruũ vero ⁊ domi
num an poſſit eſſe iudiciũ dic.vt.ff.de iudi.l.vix certis. ¶ Se-
cũdo op.dicit̃ hic in tex.ꝙ donec ibi manſerint ⁊c.⁊ ſic innuit.
qd̃ iſtud interdictũ ſit tpale: ⁊ ipĩs inde recedẽtibus celebrare
poſſint.ſed ꝯ.C.de his qui no.infa.l.ad tẽpus.ſo.dicit glo.hic
10 loquit̃ de ſuſpẽſiõe iuris ad tempus limatata † ⁊ ideo ꝓhibitũ
ad tempus poſt tẽpus videt̃ eſſe ꝑmiſſum ſicut ꝙ de vno ne-
gatur de alio cõcedit.vt.l.cũ ꝑtor.ff.de iudi.⁊.l.ſtatu liberũ.§.
j.de legat̃.ij.elapſo ergo tempore ipſo iure ſine abſolutione
iſti ſic ſuſpẽſi celebrabunt:nec indigẽt abſolutiõe.de q̃.ſ.de ma.
contr.c.vltimo.⁊ hoc tenet Jo.an.alia ratiõe.dicit enim quod
in primo.c.terra nõ fuit interdicta:ſed organa ſuſpenſa ad tẽ-
pus.ſm Inno.qui etiã dicit ꝙ celebrãtes ibi ꝯtra iſtã prohibi
tionẽ eſſent irregulares contrariũ no.de offi.or.c.irrefragabi
li.circa qd̃ vide qd̃ no.Jo.an.de offi.or.ſi canonici.ſup iiij.glo.
11 ¶ Querit gl. † nũquid durãte iſta ſuſpẽſione poterunt clerici
celebrare ſubmiſſa voce: ianuis clauſis. dicit ꝙ non. niſi eſſent
priuilegiata.de quo hodie dic:vt.ſ.de de ſen.excõ.c.vlti.lib.vj.
12 ¶ Secũdo q̃ro de ratione † quare iſta duo ſacramẽta ſunt ma
gis ꝑmiſſa iſto tempore ſuſpẽſionis q̃ alia. dicit glo.ideo qꝛ
ſunt neceſſitatis.⁊ iõ in neceſſitate vt dicit poſſent recipi ab he
retico.alij.vt Phi.ꝯ.in penitentia.ne forte nos in deſperatio
nẽ inducãt.ar.de pecu.li.vj.c.j.et de pe.di.j.his p̃tãtis.vbi de
13 hoc. ¶ Tertio q̃rit In. † an mr̃imoniũ poſſit ꝯhi apud interdi
ctos.dicit ꝙ ſic ſicut ⁊ apd̃ infideles.xxvi.diſ.decide.de ꝑſ.nõ ba.
c.veniẽs.⁊ apud excõicatos de eo q dn.in mat.ſignificaſti.ho.
tñ putat ꝙ ſolẽnitates ſuſpẽdãtur.de ſimo.capellanꝰ.de ordi
ne dixit In. ꝙ laici de loco interdicto nõ pñt ad ordines pro
moueri.ſed q clerici erant nũq̃d adulteriores.videtur ꝙ ſic.ſ.
de ſen.exc.qm̃.lib. vj.hona.hic contra.ſm Jo.an.

1 ☞ Diffamatio tertij impedit matrimoniũ int̃ duos cõtrahi.
2 Vota canonicoꝝ debẽt in electionibꝰ exprimi in ſecreto.
3 Dictũ vnius inpedit matrimoniũ cõtrahẽdũ.
Argumẽtũ tenue impedit matrimoniũ cõtrahẽdũ.
4 Promiſſio de ꝯhẽdo iuramẽto firmata nõ reſcindit̃ ad dictũ
vnius aſſerẽtis impedimẽtum.

Preterea. Dictuꝫ vnius aſſerentis impe
dimentũ impedit matrimoniũ
contrahendum:ſi non interuenit iuramentum.nõ
diuiditur ¶ No. primo † quod diffamatio tertij
1 impedit matrimonium inter duos cõtrahi.cõtra iſtos aũt dif
famatores proditũ eſt remediũ vt cogãtur infra certum termi
num agere vt.l.diffamari.de inge.⁊ ma.⁊.l.tytia.ff.de accuſa.
⁊ hoc qñ ex diffamatione ius ſibi cõpetere cõtendũt.qñ nõ ven
dicant ſibi ius:ſed aliter ex coꝝ infamia tertius dãnũ ſentit:et
eſt caſus hic ꝙ impedit qñqꜫ tertiã ꝑſonam talis infamatio:ne
poſſit contrahere.⁊ tunc credo ꝙ poſſet agere cõtra eũ ad ſuũ
intereſſe.vt.c.q̃ ſit graue.de exce. ꝑla.⁊ qd̃ no.Bar.in.l.j.ff.vti
poſ. ¶ Secũdo no.ꝙ propter alterius metũ ⁊ potentiã cõtin-
git ꝙ aliquis cõfitetur in ſecreto qd̃ non audet in publico affir
2 mare. † hac ratiõe:vota canonicoꝝ debẽt in electiõibꝰ exprimi
3 in ſecreto.s.d elec.qꝛ ꝑpter. ¶ Tertio no. † ꝙ dictũ vnius im
pedit matrimoniũ cõtrahẽdũ.goſ.dicit ꝙ tenue arg. impedit
matrimoniũ cõtrahẽdũ:ſꝫ vehemẽs ſuſpitio dirimit iaꝫ ꝯtũ
xxxij.q.j.dixit.ratio eſt.qꝛ in nõ cõtrahẽdo eſt vnũ preiudiciuꝫ.
qꝛ ſi nõ põt cum vna põt cũ alia:ideo leuis ꝓbatio habetur in
iſtis leuibus ꝓ plena probatione. vt.l. theſaurus.ff.ad exhi.⁊
s.de reſti.in inte.ex literis.⁊ de re iu.cum Bertoldꝰ.in dirimẽ-
do vero magnũ verſatur ꝑiudiciũ.ideo cautius agenduꝫ.vt.c.
vbi periculũ.de elec.hinc dicimus ꝙ multa impediũt:que non
dirimunt.vt ptꝫ in mutilatis:cecis morboſis:⁊ ſi.ad beneficia ⁊
ordinẽ non promouẽdis.⁊ tñ ſi poſt promotionẽ talia ſuperue
niant:non remouebuntur.vt ptꝫ de cle.egro.ꝑtotũ. ¶ Quar-
4 to no. † ꝙ promiſſio de cõtrahẽdo iuramẽto firmata nõ reſcin
ditur ad dictũ vnius aſſerẽtis impedimẽtũ.⁊ hoc tꝫ hic gloſ.⁊
Inno.Hoſt.ſupplet ad tex.margine ſcõm quoſdã:ꝑpter ratio
nem que remanet ne deterius inde cõtingat ⁊c.poſſet eñ cõtin
gere hoc modo. ꝙ ſi verũ foret ꝙ cõſanguinea aſſerit illã cum
eius conſanguineo poſtea cõtrahẽdo nõ erit vxor in ꝑpetuum
nec copulati taliter ꝯ illius aſſertionẽ deficiente alia ꝓbatione
vnq̃ poterũt cõualere:⁊ ſic cõtinget deterius.vt in tex.dicitur
quod q̃ vituperari põt:cauẽdũ eſt.s.de ſeruiend or.c.j.qꝛ tamẽ
hoc poſſet cõtingi in fraudẽ ad matrimoniũ impediẽdũ ex eo
forte ꝙ erat femina ditiſſima:ad quã ambo cõſanguinei anhe-
labant.⁊ vt vnus aliũ impedit:ita forte cõfixerit. cõſulit ho.ad
obuiandum fraudi:ꝙ iudex cõſyderet qualitatẽ teſtificãtis ꝑ-
ſone.⁊ an ſibi alias diſpliceat matrimoniũ:vel nõ ⁊ vtrũ ſit vi-
lis perſona:vel grauis:⁊ alias circũſtantias occurrẽtes ⁊ ſcd̃ꝫ
hoc an prohibeat mr̃imoniũ fieri:aut cõcedat.ſ.eo.cum in tua.
⁊ de iureiur.c.ſi.trahat etiã iudex mulierẽ in ſecreto ⁊ interro-
get de hoc facto:⁊ precipue an ſit virgo.⁊ ſi dixerit ꝙ ſic:faciat
eam inſpici a matronis.⁊ ſi ſic reperta fuerit non adhibeat illi
talem fidem.iſta eñ ⁊ ſimilia dꝫ iudex in iſtis maxime ſpirituali
bus cauſis inueſtigare ex officio:⁊ ſibi relinquitur q̃ta ſit fides
teſtibus adhibẽda.vt.l.iij.ff.de teſt.in vno ergo teſte dꝫ iudex
predicta cõſyderare:⁊ nõ ſimpliciter ad ipſius dictũ matrimo-
nium impedire.ſecus ſi eſſet fama impedimenti.talis eñ fama
impediret cõtractũ matrimonij. Itẽ ſi interueniſſet promiſſio
iuramento firmata.⁊ in hoc maioris eſt efficacie fama q̃ iura-
mentũ ſcõm Tan. Phi.⁊ Goſ.⁊ idem Ber.in.c.ſup eo.de con
ſang..⁊ affi.

1 ☞ Matrimoniũ primũ qd̃ eſt nulluꝫ nõ impedit ſecundum.
2 Matrimonium ſecũdum per vim cõtractũ:põt reſcindi.
3 Pater poteſt pro filio interuenire in cauſa matrimoniali
4 Opponentes ſe executioni ſententie poſſunt compeſci a mole
ſtia per cenſuram eccleſiaſticam.
5 Tertius ſe opponẽs quid operetur.

Veniens. Si mulier inuita cum aliquo con-
trahat nec in eum poſtea conienti
at:ſi alteri nubat tꝫ matrimoniũ in prima factũ. in ſe
cunda diffiniẽduꝫ cõmittit.ſcd̃a ibi:mãdamꝰ. ¶ No
ta primo ꝙ hic fuerũt cõtracta matrimonia tria ꝑ iſtã mariotã
primũ ꝯgit volẽs.ſcõm inuita ⁊ coacta a parẽtibꝰ.tertiũ ſimi
liter volens cum quo cogitur remanere ſi primũ nõ tenuit ra-
tione cõſanguinitatis:⁊ ſcõm morte viri ſeparatũ fuit. in ter-
1 tio igitur remanebit. ¶ Ex quo no. † ꝙ primũ matrimonium
quod eſt nullũ:nõ impedit ſcõm;vt in regula nõ ꝓſtat.⁊ hoc in
glo.penul.⁊ collige etiã ꝙ lꝫ non teneat ſcd̃a electio non caſſa
ta prima.s.de electio. conſyderauimus.tamen bene tenent ſe-
cundum matrimonium non caſſato primo.licet enim diuertere
non debuerit licentia nõ obtenta:tñ contractũ cõtra eccleſie in
terdictũ tꝫ.ſ.de ma.cõtrac.cõtra inter.c.j.⁊.ij.nõ eñ matrimo-
nia ſicut electiones regulantur iure poſitiuo maxime quo ad
diſſolutionẽ

diſſolutionē.vt patet ex no.s.de cōuer.cōiu.ex publico. ¶Se
cundo no.ꝙ iſta mulier lite mota tū primo ſup conſanguinita
te primi cum tertio contraxit.quod fieri non debuit.quia litis
pendentia impedit aliquid innouari vel in aliam perſonā rem
litigioſam transferri.vt.s.vt lite pen.per totū.⁊.e.ti.c.j.lib.vj.
¶Tertio not.ꝙ iſta dꝫ remanere cum tertio ſi ſcōs deceſſit.
2 Idem ſi viueret poſtꝗ̄ inuita cum eo cōtraxit.vt.j.e.c.px.† pōt
enim illud ſcōm ꝑ vim cōtractū reſcindi.ergo nō ipedit tertiū. ſe
cus in electione:⁊ beneficiorum impetratione:vbi titulus colo
ratus nocet prime collationi ⁊ impetrationi.j.de cōce.preben.
cum noſtris.⁊ de exce. pre.inter dilectos. ¶Quarto no.in.ṽ.
alioq.ꝙ pater iſtꝰ.T.oppoſuit ꝙ filꝰ nō poterat.qꝛ alius de
ſponſauerat illā prius.⁊ intellige ꝑ verba de p̄ſenti.qꝛ alias de
3 ſponſatio de futuro non impediuiſſet.j.e.inter virū. † Collige
etiā ꝙ pater pōt ꝓ filio iteruenire in cā matrimoniali.ſimiliter
ipſe filius etiā ſine patris cōſenſu.vt.s.de reſti.ſpo.ex p̄te.⁊ de
iudi.c.ſi.li.vj.nō tñ talis ſpūalitatis rō tollit ꝑuilegiū agēdi:et
defendēdi illū in iudicio qđ certis pſonis ē a iure ꝯceſſuꝫ.vt.l.
patri ꝓ filio.ff.de miorib᷒.⁊.l.ſꝫ ⁊ hec.de ꝓcu.vñ pater frater ⁊
ſimiles pſone:de qbꝰ.s.de reſcri.c.ſi.potuerūt agere ꝓ cōiūcta
pſona in cauſis bñficialibꝰ ⁊ ſpūalibꝰ ſicut poſſunt literas ipe
4 trare.vt dicto.c.ſi.qđ ē no. ¶Quinto not.† ꝙ illi qui ſe oppo
nunt executioni ſñie poſſunt cōpeſci a moleſtia ꝑ cenſurā eccle
ſiaſticam.facit.s.de offi.dele.c.j.⁊ hoc intellige cū iniuſte ſe op
ponunt.ſi aūt iuſte:an debeāt audiri .tangit hic Inn.cuius ap
paratū recita ꝑ vnā.q.df h.ꝙ ſi illa quā iſte . T.ſupinduxit op
ponit ſe cōtra executionē:dꝫ excōicari.pone ergo ꝙ iſta ſupindu
cta:cōparet corā ordinario:vel delegato de cā cognoſcēte.⁊ di
cit iſtū.T.eſſe virū ſuū:vel vult aſſiſtere liti mote ꝯ dictum.T.
⁊ probationes inducere ꝯ dictā Mariotā:vel vult impedire ex
ecutionem ſñie ex eo ꝙ ipa ſit vxor dicti. T.⁊ hoc vult proba
re:an poterit ſe taliter opponere.ſo.dicit Inno. ꝙ dicta ſupin
ducta poterit dicere illum eſſe virū ſuū. ⁊ erit audiēda corā de
legato ⁊ ordinario etiā q nō ſit alias iudex ſuus. ar.ff.đ qui.re.
appel.non. in ca.ꝑ totū.Itē ſi pēdēte lite cū. M.velit aſſiſtere
⁊ dictuꝫ.T.defendere tanꝗ̄ virū ſuū debebit admitti ar.C.de
liti.aut.nunc ſi heres. vnde ſi vir ille defeciſſet in ꝓbatione ali
cuius articuli poſſit iſta ꝓbare:maxime ſi hoc ignorauit.vt.s.
de re iu.cum ſup.vbi plene de hoc aduerte tñ ſm eū.qꝛ lꝫ poſſit
aſſiſtere:non tñ eſt in proſecutione cāe p̄ferēda dicto.T.tūc eñ
ſolum qs p̄fertur cū primo loco ipſius cāe ad ipꝫ defenſio pti
net.ff.de re iu.l.ſepe.facit de ꝓcura.c.ij.in ſi.lib.vj.qnid ergo dices
ſi non aſtitit ꝓceſſui an ſñia lata ꝯ. T.poſſet iſta ſup iducta ap
pellare.dicit Inno.ꝙ ſic. vt.s.de re iu.cum ſup.⁊.ſ. tpa appel
landi nō videtur dubiū.ſꝫ poſtꝗ̄ via appellādi eſt p̄cluſa princi
pali vel per lapſum tpis appellādi:vel qꝛ cōtumax manifeſtus
an poterit ille cuius intereſt appellare.dic vt ſubtiliter not.In
5 no.in.d.c.ſuper.⁊ qđ ibi dixi. ¶† Vlterius ad idē qritur an
poſſit impedire vel retardare executionē iſta ſupinducta oppo
nendo aliqua ꝓpter que dicit.T.eſſe virū ſuū nō illius mario
te:pro qua ſñia lata eſt.dicit Inno.ꝙ ad impediēdā reſtitutio
nem fiendā dicte.M.non pōt iſta ſupinducta ꝓponere de pro
prietate:qđ prius fuerit deſponſata:vel qđ nō teneat matrimo
nium contractum cū alia ꝓpter aliqđ ipedimētū:niſi forte ſta
tim probare velit.de reſti.ſpo.literas.ad ſi.facit.l.a diuo pio.§.
ſi ſuper rebus.de re iud.ſimiliter ⁊ iſta nō poſſet opponere añ
ſententiam ſi illa. T.poterat tāꝗ̄ ſpoliata virū ſuū ſibi reſtitui
poſſet tñ dicto caſu opponere:⁊ negare poſſeſſionē ⁊ ſpoliatio
nem vel alias legitimas exceptiones opponere.vt no.s.de re
ſti.ſpo.cum ad ſedē.in glo.ſed cum agatur:⁊ not.iſta de iſto ter
tio ſe opponēte in iudicio.nam qñq ſe opponit in cāe proceſſu
⁊ hoc dupliciter:vel volēdo totū in ſe litē transferre:vel litiga
tori aſſiſtere.qñq ſe opponit poſt latā ſñiam infra tpa appellā
di:⁊ tēpore executiōis.⁊ quid iuris in quolibet caſu.ex p̄dictis
apparet qñq poſt factā executionem vult agere:⁊ tūc an poſ
ſit.dic vt.s.de re iudic.quis.⁊ reliqua non perfecte examinata
per illa que dicta ſunt vide in dicto.c.cum ſuper.de re iudi. per
Inno.late.⁊.l.tytia.ff.ſolu.ma.

1 ☞ Conſenſus nō eſt liber vbi metus vel coactio nō eſt liber.
2 Matrimonium inter ſeruos quare tenet de iure canonico.
3 Obligatio qñ oritur ex conſenſu debet tolli materia metus.
4 Minor pars capituli pōt vocare maiorē vt habeant locū tutū
propter timorem veroſimilem impreſſionis in electione.
5 Matrimonium ſolo conſenſu contrahitur.
6 Animus de cuius matrimonio agitur debet indagari.
7 Reuerentia nimia iuſtum metum inducit.
8 Iudex debet poni facere rem in ſequeſtro quando timetur op
preſſio ⁊ inuaſio in re que petitur.
9 Caſtrū petitur a quodā nobili a quo iudex manu militari non
poſſet auferre volendo ſententiam exequi ⁊c.quid iuris.
10 Metus ⁊ coactio qualiter differant.
11 Detentus in vinculis pro pecunia extorquenda ſi matrimoni
um contrahat:tenet.

Cum locum. Si timetur inferri violen
tia puelle:de cuius matri
monio agitur ꝓuidebit iudex ꝙ maneat in loco tu
to ⁊ honeſto.donec cā terminetur:tradit regulā:po
nit genus:infert ſpeciē.⁊ ſic potes diuidere in tres partes.ſe
cūda ibi:matrimoniū.tertia ibi: quo circa. ¶No.primo relaꝫ
1 † ꝙ vbi eſt metus vel coactio non eſt liber cōſenſus. ⁊ dꝫ intel
ligi liber conſenſus ſcōm primenā libertateꝫ:que eſt viuere vt
2 velis.† ⁊ iſta eſt ratio quare de iure canonico iter ſeruos tꝫ ma
trimonium.qꝛ retinēt ea que ſunt de iure naturali:vt cōſenſus
ex quo naturaliter obligātur.facit.j.de coniu.ſer.c.j.⁊ qđ ibi di
citur de matrimonio carnali.Idē dicas qđ cōtrahit intra eccle
ſiam ⁊ prelatum. ceſſat eñ ſi poteſtas adimit eligēdi.c. vbi pe
riculum.§.cetera de elec.¶Scđo no.† ꝙ vbi obligatio oritur
ex cōſenſu dꝫ tolli materia metus.⁊ materiā voco omnem ve
3 roſimilem metus p̄ſumptionē.ſufficit eñ metus in poteſtate.
licet non ſit in actu.vt ptꝫ ex no.s.qđ metus cā.c.j.ſicut alibi di
cimus:ꝙ ſufficit terror armorū.vt not.in.l.j.C.vnde vi. ⁊ ꝓ hoc
4 dicit hic Io.an.† ꝙ propter timorē veroſimilē impreſſionis in
electiōe minor ps capli pōt vocare maiorē. vt habeāt locū tu
5 tum.de elec.bone.j.¶Tertio no. † ꝙ mrimoniū ſolo cōſenſu
cōtrahit.c.cōcor.c.ſufficiat.qđ glo.allegat ſimul ⁊ multi alij ꝯtcꝰ
6 ſolo cōſenſu pficiunt vt.l.ꝯſenſu de ac.⁊ ob.¶Quarto no.† ꝙ
illius animus de cuius matrimonio agere dꝫ indagari.qꝛ me
ticuloſus aliud exprimit ore:ꝗ̄ corde.dꝫ ergo metus ꝓbari ex
varijs cōiecturis: ſicut ⁊ dolus ſemꝑ in metu velatꝰ ⁊ incluſus
7 vt.l.dolum.C.de dolo.† nā qñq nimia reuerētia iuſtū metum
inducit.vt.l.j.§.que onerande.ff.qua.re.ac.non da.xxij.q.iiij.
vnus quiſq.apparet eñ qñq aliquē in aſpectu eſſe liberi arbi
trij ad gerendū actū:qui nō eſt ꝓpter metū continuatū ⁊ apti
tudine ad inferendū paratū.vt.d.c.piſanis.in ratione ſui.ad ſi.
8 de reſti.ſpo.⁊.l.qui nec.de ver.ſig. ¶Quinto no.† ꝙ cum time
tur oppreſſio ⁊ inuaſio in re que petitur:dꝫ iudex eā poni face
re in ſequeſtro.⁊ hoc verū.qñq poſſeſſio de qua contentio di
citur non erat penes aliquē ex litigatoribꝰ:quo caſu ne aliquis
ex ipſis eam occupet:pōt iudex iterponere ꝑtes:nō ſolū in ma
trimonio vt hic.ſꝫ etiā cum eſt queſtio de rebꝰ ꝓphanis.vt no.
Inno.s.de ꝓba.c.in preſentia.Si aūt erat penes vnū ex litiga
toribus non eſſet ſequeſtrāda:niſi timeret de ſcultia ſiue bara
tatione.vt.l.ſi fideiuſſor.§.ſi.ff.qui ſa.cog.⁊ facit.c.literas.ad ſi.
de reſti.ſpo.¶Quid dices: † ſi petitur caſtrū a quodā nobili a
9 quo iudex manu militari nō poſſet auferre:volēdo ſñiam exeq
qꝛ forte erat in loco difficili: vel inexpugnabili.certe extas ſug
gerit vel qđ caueat vt ſic dixerim de iudicato ſoluēdo. vel tāꝗ̄
a ſuſpecto poſſeſſio ſequeſtretur.nō eñ cenſetur talis idoneus
fideiuſſor.vt not.in.l.ij.ff.qui ſat.dare co.ergo tāꝗ̄ a ſuſpecto etiā
ſi principalis equū eſt dicere ꝙ cogatur ad alteruꝫ ex predictis
ne iudiciū ſit deluſoriū.vt.l.marcellus.ff.de iudi.⁊.d.l.ſi fideiuſ
ſor. ¶Quero pro declaratiōe textus.dicitur hic ꝙ vbi metus
10 vel coactio.⁊c.† q eſt dria īter metū ⁊ coactōeꝫ.dicit Ioā.an.ꝙ
coactō accipit pro metu q poſſit cadere in cōſtātē p̄ter captōeꝫ
vel penā corporalē.coactō vo corporalē penā:vel actōeꝫ ſigni
ficat.nec diſtiguit quo ad matrimoniū ſit abſoluta vel cōditio
nalis.de hoc.s.e.c.de muliere.vel dicit ꝙ coactio ē ſi timeat fi
lia mortē vel captiuitatē patris vel aliud ſilē.nō eñ valꝫ matri
moniū ſm Inno.Hoſti.⁊ Abba.ar.xxxi.q.ij.c.j.⁊.ij.Nā iuſtus
timor ē ſicut dicit ecōuerſo.ff.qđ metus cā.l.ſi qdeꝫ.ſi vo cōſen
ſus filij eſſet liber:lꝫ pater habeat iuſtū metū:teneret matrimo
monium ſcōm Io.an.q querit qd iuris ſi ſup diuerſis interue
11 niat conſenſus ⁊ coactio. † vt ſi detentus in vinculis ꝓ pecunia
extorquenda matrimoniū ꝯhat.dicit ꝙ tꝫ.qꝛ ⁊ tunc pōt agere
per procuratorē.ff.de mino.l.papi.exuli.ſm Inno.niſi captus
eſſet ab hoſtibus.qꝛ ex hoc eſſet ſeruus.⁊ ſic cōſenſum nō hꝫ.ff.
ex qui.cau.ma.l.ait pretor.ſm Inno.qđ nō placet Io. an.j.de
ſecundis nup.dñs.vbi de hoc ꝑ eū facit.l.q in carcerē.ff. quod
metus cā. ¶Querit glo.ꝑ quē timebat iſta dña ſibi inferri vio
lentiam. dicit glo.ſi. ꝙ iſte intellectus amicatur litere. erāt eñ
duo aſpirantes ad iſtam:de quorū altero timebatur raptus et
impreſſio:ſi in cā ſuccūberet.qꝛ alter erat debilis ⁊ impotēs.et
illa ſequeſtratio fieri pōt.qꝛ nullus ipſorum fuit in ipſius quaſi
poſſeſſione.ſi autem fuiſſet ⁊ illa ſe ſubtraheret. quid iuris.dic
vt.s.de reſtitu.ſpoliatorū.literas.⁊ quod dixi ſupra in ſecundo
notabili.

Ponit queſtionem.

1 ☞ Sponſalia de futuro ſi ſecuta eſt carnalis copula: nō ſol-
uuntur p̄ ſequētia ſpōſalia de p̄nti: niſi p̄ metū q̄ nō potuiſſet
cadere in cōſtantē cōtracta fuiſſent.
2 Spōſalia ſola de p̄nti ſine copula nō legitimāt prolē.
3 Copula que p̄ceſſit ſponſalia de futuro non facit ea tranſire in
matrimonium.
4 Vir vt preſumat̃ cognouiſſe aliquā que requirantur.
5 Spōſalia de futuro ſi q̄s cōtraxit: deinde cū alia ſpōſalia de p̄
ſenti: ſi primā cognoſcit anteq̄ iſtā ſecundā: debet remanere cū
prima. Et quid ſi cognoſcit eam proteſtādo q̄ nō cognoſcit cā
conſummādi matrimoniū. nu. 7
6 Matrimoniū metu cōtractū nō tenet ip̄o iure.

1 VEniens. † Si carnalis copula ſecuta eſt
ſpōſalia de futuro nō ſoluūtur
p̄ ſeq̄ntia ſponſalia de p̄nti: niſi per metū qui po-
tuiſſet cadere in cōſtantē contracta fuiſſent. ⁊ duo
facit ponit caſū a parte narratum: quē ſc̄do diffiniendum cō-
mittit. ibi: ideoq̄. ¶ No. p̄io q̄ iſte poſtq̄ prolem ſuſcepit ex
prima muliere dedit ſibi fidē de matrimonio cōtrahendo. hic
aūt fides ſola ⁊ etiā ſponſalia de futuro nō legitimāt talē plē
2 precedentē † quinimo ſola ſpōſalia de p̄nti ſine copula nō legi
timāt plē. j. q̄ ma. ac. poſſunt. tāta. q̄ loq̄tur ī mr̄imonio. ¶ Se
3 cundo no. † q̄ licet copula q̄ ſequit̃ poſt ſpōſalia de futuro fa-
ciat ip̄a tranſire in matrimoniū de p̄nti. vt. j. e. ſi inter. tñ econ
uerſo. copula nō p̄ducit iſtū effectū: vt faciat ſpōſalia de futu-
ro trāſire in matrimoniū de p̄nti. ordo ergo eſt de ſubſtātia vt
copula ſequat̃ ſpōſalia nō precedat. ⁊ ſic dȝ prioritas limitate
probari. de quo dicā. j. de ſpon. duo. c. j. remittēdo ad not. per
bar. in. l. nō ſolū. §. ſed vt p̄bari. ff. de op. no. nū. ¶ Tertio no.
q̄ pater repit iſtū in domo in lecto cū filia. ⁊ ſic de iure poterat
ip̄m occidere. vt. ff. de adul. l. adulter. Sed dicit Io. an. q̄ licet
inuenerit in vno lecto: nō tñ in vna carne. ⁊ ſic nō videt̃ hoc ſibi
licuiſſe ſm̄ hoſti. certe nimis eſſet reſtrīgere illā. l. ⁊ ſi. que per-
mittūt patri ⁊ marito occidere adulterū: ſi oporteret q̄ ſemp̄
4 eum repiret ſupra dorſū: ⁊ in vna carne † credo ergo q̄ ſuffici
at reperiſſe in vno lecto nudos: ſolos: ⁊ hora captata reb⁹ ne
ceſſariis. ex his em̄ ⁊ ſi. preſumit̃ cognouiſſe. q̄d dic: vt. s̄. de te-
ſti. co. tertio loco. ⁊ de preſump. literis cū ſi. ⁊ male iſte vir ho-
ſpes remunerauit hoſpitatorē vt facit mus in pera. ⁊ ſerpēs in
gremio. ⁊ ignis in ſinu. ad hoc. xiij. q. j. §. ij. ⁊. c. ſi iudeos. j. de
iudeis. vel forte ſtudioſe ordinauerat pater cū puella: q̄m forte
propter paup̄tatē nō poterat aliter maritare. ar. de adul. c. j. ſȝ
5 hoſti. ¶ Quarto no. † q̄ ſi q̄s cōtraxit ſpōſalia de futuro de-
inde cū alia ſpōſalia d̄ p̄nti ſi primā cognoſcit anteq̄ iſtā ſc̄dā
dȝ remanere cū prima. quaſi copula ſubſequēs trahat̃ retro ad
tp̄us ſpōſaliorū. ar. ff. q̄ po. in pig. ha. l. q̄ potior. ⁊. l. q̄ balneū.
ar. cōtra. de reſcrip. c. ſi p̄te. li. vj. ⁊ credo huic cōtrario ſtandū
nam p̄ ſpōſalia de p̄nti ſubſequētia extīcta ſunt ſpōſalia de fu-
turo primo cōtracta. vt. j. e. ſi inter. copula ergo nō pōt referri
ad ti. iam extinctū maxime in p̄iudiciū tertij: cui ante aduētū
conditionis eſt ius q̄ſitū. vt dicto. c. ſi p̄ te. ⁊. l. gallus. §. ⁊ quis
ſi tm̄. de li. ⁊ poſth. p̄ do c. ⁊ hoc ſen. h̄ Io. an. dn̄ dicit. q̄ cogno
uit primā poſt p̄miſſionē anq̄ cōtraheret cū ſc̄da p̄ v̄ba d̄ p̄nti.
6 ¶ Quito no. † q̄ matrimoniū metu ɔ̄tctū nō tenet ip̄o iure: ſi-
cut nec alia ſp̄ualia p̄ metū extorta. de q̄. j. q̄d met⁹ cā. c. j. lib. vj.
ſimilr̄ act⁹ iuriſdictionales. vt. l. ij. de iudi. Alia negotia v̄o ge
ſta p̄ metū tenēt: ſȝ reſcindūtur p̄ ti. q̄d me. cā. vt. C. ⁊. ff. q̄d me.
☞ Opponit in cōtrarium. ☞ cauſa ⁊. s̄. q̄d met⁹ cā. p̄ totū. ¶ Opponit̃: ⁊ videt̃ q̄ huic me-
tū paſſo nō debeat ſubueniri. q̄ in hūc metū incidit ſua culpa
rem illicitā attētādo: ergo ſibi iputet. ff. q̄d met⁹ cā. l. ſi mlr̄. ſo.
glo. tangit illud cōtra. ⁊ nō ſoluit. Ioā. and. dicit. q̄ tūc metus
ex culpa p̄ueniens nō excuſat: tñ eſt legitim⁹: ⁊ ſumit̃ a iure. ſe
cus ſi eſt iniurioſus. ſȝ certe hic met⁹ erat legitim⁹. q̄ patri p̄-
miſſū erat iſtud. vt. d. l. adulter. de adulte. ſo. dicit ip̄e hic cano
nes nō admittūt. xxxiij. q. ⁊ inter hec vbi d̄ hoc. vel dic. q̄ illud
regulare illud ſpālē in matrimonio. vel dic q̄ iſta copula non
erat ordinata ad caſū iſtū: io culpabilis nō iputat̃. vt dixi. s̄. d̄
☞ Ponit queſtiones ☞ depoſi. bona fides. ¶ Querit Io. an. † ſi ille q̄ cōtraxit p̄ verba
7 de futuro cognoſcat ip̄am poſtea p̄teſtādo q̄ eā cognoſcit nō
aīmo ɔ̄ſummādi matrimoniū: ſȝ ex mera libidine. videt̃ q̄ hoc
caſu iſta proteſtatio impediat illud matrimonium preſumptū
quia contra preſumptionē iuris ⁊ de iure admittitur confeſſio
in cōtrariū: q̄ ɔfeſſio hic dici pōt declaratio voluntatis. ar. l. v.
§. celſus. ff. de acq. here. facit ad hoc q̄d no. in auſ. de equa. do.
in prin. ɔ̄riū tenet Io. an. q̄ p̄teſtatio nō eſt iuſta: ſȝ turpis vn̄
ſicut turpis cōditio reiicit̃: ⁊ matrimoniū remanet tāq̄ purū
j. de cōdi. ap. c. ſi. Ita turpis p̄teſtatio dȝ reſpui. imo plus. q̄ ſi
mlr̄ aſſentiret huic p̄teſtationi: nō p̄deſſet quomin⁹ matrimo
nium ratū eſſet. q̄ tex. vult q̄ ſecuta copula nulla p̄batio in cō
trariū admittat̃. copula nō facit mr̄imoniū cū nō īueniat ſpon
ſalia iā extīcta p̄ abſolu. vt. ff. de pac. l. ſi vn⁹. §. pac. ne peteret.

1 ☞ Iurans cum aliqua cōtrahere ſi vult religionem ingredi
vt iuramentum ſeruet cōtrahere debet: ⁊ poſtea ante carnalē
copulam ingredi poterit.
2 Voluntates hominum ſunt varie.
3 Promittēs aliquā deſpōſare cū iuramēto adimplet promiſſio
nem ſolū mō deſponſando ſi vult ingredi religionem.
4 Iurans cōtrahere ſi cōtraxit p̄ verba de preſenti: ſȝ poſtea ma
trimonium conſummare recuſat ſine cā an erit periurus.
5 Obligatus ad duo debet vtriq̄ ſatiſfacere ſi pōt ſi non poteſt
ſatiſfaciat grauiori.
6 Ingreſſus religionis rumpit ſponſalia de preſenti.
7 Iurauit q̄dā in minorib⁹ ſe cingi facere cingulo militari anq̄
miſſā cātaret: poſtea eccleſiā parochialē adept⁹ eſt. die aſſigna
ta ad miſſam celebrādā fecit ſe prius fieri militem vt iurauerat
poſtea induit ſe ſacerdotalib⁹ ⁊ miſſā celebrauit: an peccauerit.

1 COmmiſſū. † Qui iurauit cū aliqua cō
trahere: ſi vult religionē i
gredi: vt iuramētū ſeruet cōtrahere dȝ: et poſtea an̄
carnalē copulā ingredi poterit. cōis diuiſio. ſc̄da ibi
fraternitati. ¶ No. primo q̄ q̄n̄q̄ q̄s ſe obligat cū iuramento
aliq̄d ſe facturū itra certū terminū. q̄d tūc ſi ſum⁹ ita p̄pe finē
termini: q̄ facere illud ne q̄d. dic. vt. c. cōmiſſa. de elec. li. vj. ⁊ q̄d
no. in. l. ſi ſtipulat⁹ ſim mihi a p̄culo. de verbo. ob. Itē ad cuitā
dū poſſit poſtea facere purgādo morā. credo q̄ nō. q̄ pena p̄
iurij ſtatum eſt inflicta. poſt executionē ergo factā ab homine
vel a iure nō admittit̃ purgatio more. vt. l. q̄ ob rē nō defenſā
2 ff. de cōdi. inde. p̄ bar. in. l. ſi inſulā. de v̄bo. ob. ¶ Sc̄do no. † q̄
varie ſunt hoim voluntates. primo volebat eſſe in ſeculo cōtra-
hendo. nūc extra ſeculū p̄ſiſtēdo. facit. l. q̄ poterat. ff. ad trebel.
3 ¶ Tertio no. † q̄ ille q̄ p̄mittit aliquā diſpōſare cū iuramēto
adimplet p̄miſſionē ſolūmodo diſpōſando. q̄d eſt verū: ſi vult
poſt ɔ̄tctū ingredi religionē. hoc em̄ iure bn̄ficiū q̄d nō tollitur
per p̄miſſionē de cōtrahēdo. ar. l. q̄d. §. inter locatorē. ff. loca.
Iure em̄ bn̄ficia ⁊ ſtatuto p̄ informāt ɔ̄tctus: ⁊ tacite veniūt eti
am ſi omiſſa ſint. vt ibi. ⁊. l. q̄d ergo. §. ſi ſunus mētē. ff. de le. ij.
4 † Quid ergo dices ſi ille q̄ iurauit contrahere p̄ verba de p̄nti
contraxit: ſȝ poſtea matrimoniū cōſummare recuſat ſine cā. an
erit piurus. videt̃ q̄ nō. q̄ q̄d p̄miſit adimpleuit. ſ. diſponſare
per v̄ba de p̄nti. ar. cōtra. q̄ v̄ba cū effectu ſunt accipiēda. c. re
5 latū. de cle. nō reſi. ¶ Quarto no. † q̄ ille q̄ tenet̃ ad duo debet
vtriq̄ ſatiſfacere ſi pōt. al's ſi nō pōt ſimul ſatiſfaciat grauiori.
facit. s̄. de ap. cū pati. ⁊ de dila. expoſuit. facit. l. in op̄is. ff. loca.
6 ¶ Quinto no. † q̄ ingreſſus religionis rūpit ſpōſalia de p̄nti
concor. s̄. de cōuer. coniu. ex publico. vbi de iſta materia plene.
☞ ¶ Opponit glo. ⁊ videt̃ q̄ iſtud cōſiliū q̄d dat papa hic nō ſit ☞ Opponit in contrariū
bonum immo ſit piurus iſte qui ſic cōtraxit poſſit religionē in
gredi etiā ſi promiſerit cōtrahere ⁊ cognoſcere. xix. q. ij. dic. ſo.
vt in glo. ibi: ſȝ dicas. quā ſo. ſequit̃ tan. ⁊ etiā vin. alij dicūt. q̄
iſte erat circa finē bienij: ⁊ ſuſpirauit poſt bieniū itrare religio
nem non in p̄ſenti ſine bienij. q̄ volebat forte prius fruct⁹ colli
gere: ⁊ debita p̄ſoluere. vt aſp̄itatem regule in domo probare:
vel alia ſimili cā. et ideo ſi dubiū ē quomō pareat futura dies
☞ cōſulit vt in text. ¶ Querit Io. an. de tali. q. † q̄dā in minorib⁹ ☞ Ponit queſtiones.
7 iurauit ſe cingi facere cingulo militari anteq̄ miſſā cantaret:
poſtea eccleſiā parochialē adept⁹ eſt. quod fieri potuit. d̄ eta. ⁊
qua. c. q̄ris. ⁊. c. j. die aſſignata ad miſſā celebrādā fecit ſe pri⁹
fieri militē: vt iurauerat. poſtea induit ſe ſacerdotalib⁹: et miſſā
celebrat. vtrū iſte peccauerit. videt̃ q̄ nō per iſtū tex. in quo pȝ
q̄ pri⁹ tenet̃ implere q̄d iurauit ſeculo q̄ q̄ poſtea cōcepit p̄ſta
a re deo. ſc̄ȝ ſuū obſequiū. Itē illud iuramētū fuit licitū^a. xxij.
q. iiij. §. ſi. ergo ſeruādum. de iu. iurā. c. ſi. v̄o. nā etiā vbi nulla ē
orta obligatio. eſt ſeruādū. vt. e. ti. c. debitores. Sȝ cōtrariū vi.
q̄a militaris clericalis ⁊ ſecularis videtur ɔ̄trarie. l. dī. q̄ i aliq̄. a ¶ Iuramē tum fuit licitus. Iurare an ſit licitū. Vid Io an. de turre cremata in c. quidā ipſe xxij. q. j.
de cle. cōiu. diuerſis. ⁊. c. ſi. C. de epi. ⁊. cle. l. repetita. q̄ nō p̄nt ca-
dere i eo. ſubiecto. vt pȝ. s̄. de bap. maiores. §. ſȝ adhuc q̄rit̃. nec
fact⁹ p̄ſbyter potuit fieri miles. q̄ videret̃ retrograd⁹: ⁊ apoſta
ta. j. de apoſta. q̄dā. ⁊ ne videat̃ deſcēdere q̄ nō lȝ. xciiij. di. legi-
mus. ff. d̄ mu. ⁊ ho. vt gradati. ⁊. s̄. de trāſl. c. j. ⁊ iuramētū icipit
eē illicitū. ex q̄ ē in ſacris. ar. lxxxviij. di. fornicari. imo ab eo vi
det̃ abſolut⁹: de arbi. l. nō diſtinguemus. §. ſacerdotio. q̄ties em̄
vni obligatōi accedit alia potētior q̄ nō ɔpatit̃ ſecū primā. pria
extīgit̃. vt pȝ cū fideiuſſor ſuccedit p̄cipali: vel ecōuerſo. vt. l. he
res a debitore. ⁊. l. gn̄aliter. ff. de fideiuſ. nec videt̃ iſte p̄cu. q̄ iu
ramētū hȝ i ſe tacitā ɔditōē ſi res i e. ſtatu p̄māſerit. s̄. de iu. iu.
quēadmodū

q̄admodum.cū cõcor.ibi in glo.ꝛ hãc ptem tȝ Hoſti.qui iſtaȝ
queſtionē habuit de facto.dicit enī. ꝙ poſtꝙ ꝓmotus eſt ad ſa
cros non debuit militari.nec icidit in ꝑiuriū ſi poſt ſacerdotiū
non aſſumit militiā ſecularē p iura preal.debuit tñ añ ꝓmotio
nem ad ſacros accipere militiā ꝛ poſtea ſi ſena.nõ exercuit pro
moueri.dicit tñ ꝙ iſte ex eo dȝ puniri.qꝛ iſtā obligationē cū iu
ramento tacere nõ debuit tempore ſue promotionis.vt patet
ſupra de cor.viti.c.propoſuiſti.

1 ☞ Cõpelli nõ dȝ q̄s ad factū in matrimonio etiā ſi iurauerit
2 Matrimonia debent eſſe libera.
3 Coactiones conſueuerunt habere difficiles exitus.

Requiſiuit. Qui iurauit cū aliqua con-
trahere quo ad contrahen
dū cū illa āmoneri debȝ potius ꝙ cõpelli.cõmu-
1 nis diuiſi.ſcḋa ibi:ad qḋ. ¶ No.p̄io † ꝙ ad factū
preciſe nõ dȝ quis compelli etiam ſi iurauit.ꝛ hoc in matrimo
nio.vt hic.in alijs aūt obligationibꝰ facti an cogatur q̄s ad fa
ctuȝ ratõe iuramēti.vbi ſufficit p̄ſtatio intereſſe.dic vt.l.ſtipu.
2 nõ diui.§.celſus.de vb.obli. ¶ Secūdo not.† ꝙ matrimonia
debēt eſſe libera.cõcor.ſ.c.gemma.vbi dicam. ¶ Tertio nota
3 † ꝙ coactiões conſueuerūt habere difficiles exitꝰ.ſimiliter oēs
res male a principio inchoate.vnde dicit canon. difficile eſt vt
bono pagantur exitu q̄ malo principio ſunt inchoata.j.q.j.cū
paulꝰ. ¶ Quarto no.ꝙ aliqua eſt obligatio q̄ non hȝ effectuȝ
exigēdi.ꝛ index nõ exercet iudiciuȝ in inuitū.cõtra.l.inter ſtipu.
§.ſi ſtichum.de vb.obli. ¶ Oppo.dicitur hic ꝙ iſta ē monēda Opponit in cõtrarium.
non cogenda.cõtra immo cogēda.ſ.c.ex literis.iſta enī coactõ
cauſatur ab obligatõe precedēte:nec ſi cõpellaꝛ dici poterit:ꝙ
matrimonia ſint libera.vt probat gl.ſo.vt dixi poſt doc.in.d.c.
ex literis.Hoſt.dicit ꝙ ſemper iurās dȝ cõpelli niſi rationabi-
lis cā impediat.que aūt ſit rationabilis cā cõmittit arbitrio iu
dicis.ſi enī ex coactione videat veroſimiliter periculū iminere:
non cogat.nā hoc caſu etiā conſtitutū in mortali peccato non
cogit eccleſia agere pniam.j.qui cle.vel vo.c.veniēs.ſi enī preci
ſe compelleret p ſniaȝ cenſure:talis ſnia nõ eſſet ad correctio-
nem:ſed ad ſubuerſionē cõtra apl̄m.ij.ad corin.x.ſi vo index ta
lia nõ ꝑpēdat cauſatiue diſtinguit monitiõe ꝓcedēte.ꝛ hic ꝯcor.
opi.de quibꝰ hic.ꝛ.ſ.c.ex literis. vbi aliter dixi poſt Joā.and.

1 ☞ Matrimonium primū ſi erat nullum valet ſecūdum alias
legitiē contractum:q̄uis ſuper primo iudicium eccleſie nõ fu-
erit expectatum.
2 Ville ꝛ caſtra debēt habere recurſum ad ciuitatem.
3 Matrimonium tenet lȝ quis ad contrahendum ducatur falſa
ſuggeſtione.
4 Lite pendente ſup matrimonio alteri litigatorū prohibitū eſt
ad alia vota migrare.
5 Vir credebat primam eſſe ſuam legitimam cõiugem:cuȝ non
eſſet:contraxit cum ſecūda:an teneat
6 Prelatus ſi inſtituatur:ꝛ poſtea feratur ſentētia cum priore:ꝛ
deponatur an valebit inſtitutio ſecundi facta lite pendente.

1 Cum apoſtolica. † Si primuȝ matri-
moniuȝ erat nullū
valet ſecūdum alias legitime cõtractum q̄uis ſuper
p̄io iudicium eccleſie nõ fuerit expectatuȝ. et primo
cõſultationem ponit.ſcḋo reſpondet.ibi:verum. ¶ Nota p̄io
ꝙ iſte villicus diſtabat a loco iudicij.erat enī de villa:et ſic pro
2 ſua iuſtitia recurrebat ad curiā epiſcopi q̄ eſt in ciuitate.† ville
enī ꝛ caſtra debent habere recurſuȝ ad ciuitatem.qꝛ non habēt
de iure cõmuni territoriuȝ vel iuriſditioneȝ.vt no. Inno.ſ.de
reſti.ſpo.cū ad ſedeȝ.et Bar.in.l.j.de dāno infecto.facit.l.q ex
vico.ad muni. ¶ Scḋo no.ꝙ iſte rediens ad villā publice aſſe
rebat ſentētiam p ſe latam.credi tñ ſibi nõ debuit abſq; literis
ſcḋm gl.ſufficit tñ talis credulitas ad excuſationē adulterij qḋ
req̄rit dolum.ff.ad.l.iuli.de adul.l.pe.ꝛ.l.j.in ſi.de arbit.ꝛ facit
hoc ꝙ prelatꝰ cõtra quem agitur in curia ad depoſitõem an re
uertenti ſine literis debeāt ſubditi vel monachi obedire.dic vt
3 no.Vin.j.q.v.c.ſi.et.C.de mā.prin.l.vna. ¶ Tertio not.† ꝙ te
net matrimoniū lȝ quis ad contrahēdū ducatur falſa ſuggeſti
one.rõ eſt.qꝛ iſte dolus nõ tangit negotiū principale:ſed venit
acceſſorie.ꝛ iſte non vitiat actum.qḋ facit ad no.ſ.de reſcr.ſup
literis. ¶ Quarto no.ꝙ lite pendēte coraȝ ordinario fuerūt li
tere impetrate ꝛ valuerunt.qḋ intellige ſi ē facta mētio de pro
ceſſu.alias nõ valerēt.ſ.de re iu.c.inter monaſt. ¶ Quito no.
4 † ꝙ lite pendēte ſup matrimonio alteri litigatoruȝ ꝓhibitum
eſt ad alia vota migrare. ꝛ tñ valet matrimoniuȝ qḋ ꝯhitur cõ
tra iuris ꝓhibitionē.vt hic ꝛ expreſſius.j.de ma.cõtrac.ꝯ iter.
ec.c.ij.ꝛ videtur ſpeciale in matrimonio vt attētatū ꝯ iuris ꝓ-
hibitionē teneat in alijs actibꝰ ꝯ vt.l.nõ dubiū.ſ. de legi.ꝛ ple
nius in.l.pretor ait.de op.no.nū.vbi an ſi actui ꝓhibito a lege
imponaꝛ pena firmeꝛ actus ille ꝓhibitus p pene appoſitionē.
dic vt ibi p eum.allegat.l.ſi.de diuor. ¶ Sexto not.ꝙ tpe pnie
prohibetur carnalis copula.qḋ vꝛ verū ex parte viri.ſȝ nūquid
in preiudiciū mulieris que nõ peccauit.ſo.vt in gl.pe. ¶ Que-
rit glo.† pone ꝙ vir credebat primā eſſe ſuā legitimā cõiugeȝ Ponit queſtiones.
5 cum nõ eſſet:cõtraxit cū ſcḋa.an teneat.gl.hic ſimpliciter dicit.
ꝙ ſi matrimoniū declaretur nullū valebit ſcḋm:qꝛ non preſtat
impedimentū ꝛc.vin.dicit ꝙ nõ tȝ ſcḋȝ:niſi ex nouo cõſenſu:qꝛ
propter iuris impoſſibilitatē nõ intendebat cõſentire:ſm eum
contra hoc facit qḋ no.Joā.xxxiij.q.† in ſumma.fateꝛ tñ vin.
in predicto caſu ꝙ ille q errore ductꝰ credebat primū mr̄imoni
um tenere cõſentire tenetur.ꝛ ad hoc dȝ cogi.vt.j.de eo qui du
xerit vxo.quā pol.Iſta enī exceptio turpis quā huic ſcḋe op-
ponit ꝙ ex eo nõ teneat qꝛ credebat ſe priori legatū nõ põt ab
ipſo opponi:nec talē defectū cõſenſus a ſua turpitudine cauſa
tum allegare põt:qḋ dictū eſt equū ſi nõ cū alia cõtraxiſſet an-
te coactionē:nā ſi ꝯxiſſet:eſſet dubiuȝ an deberet ab iſta tertia
ſeparari:ꝛ ad ſaȝ redire.dic vt no.in.d.c.j. ¶ Querit Joā.an.
6 poſt Vin. † ſi lite pen.ꝓlatus inſtituaꝛ ꝛ poſtea feratur ſnia cū
priore:ꝛ deponatur nunqḋ valebit inſtitutio ſcḋi facta lite pen
den.dic de iſta.q.vt habes.j.vt lit.pē.c.ij.li.vj. ¶ Opponit gl.
ꝙ licet primū matrimoniū declareꝛ nullū:nõ tñ teneat ſm.vt Opponit in cõtrarium.
ſupra.c.ad audiētiā.vbi ſpõſalia que nõ tenēt impediūt cõtra-
ctuȝ cū alia.ad idē.ſ.de biga.nuper. ibi ex mr̄imonio qḋ nõ tȝ
inducitur bigamia.ſo.dicit Jo.and.in.c.ad audientiaȝ.tenue-
runt ſponſalia ex cõſenſu.qḋ dic:vt.ſ.e.c.vno.lib.vj.in.c.nuper
ſpeciale eſt propter affectū ꝛ opus ſecutū vt puniaꝛ ex illo biga
mus:q bigamus nõ eſt.ſicut in.l.ſi q̄s ſeruo.C.de fur. Sȝ forti
us huic.c.obſtat ſm Hoſt.ſ.de elec.c.cõſyderauimus.ꝛ.c.audi
tis.vbi electio que tȝ ꝓbet impedimētū alteri.ſo.dicit ipſe illud
de vinculo qḋ ex cõſtitutiõe canonica vires ſumit.xiij.q.j.eccle
ſias.vñ Papa põt ibi ſtatuere quidq̄d ſibi placet.de elec.inno-
tuit.§.j.illud.c.loq̄tur in vinculo:qḋ ſumit vires a iure natura
li et diuino ſup quo diſſoluēdo ex q̄ ſemel tȝ:nõ põt papa ali-
quid ſtatuere.vt ptȝ ex his que no.ſ.de cõce.prebē.propoſuit.
Remittit ad ſummam de ſpon. du.§.que quibus.inſti. de iure
natu.gen.ꝛ ciui.§.ſed naturalia.

1 ☞ Uxor non certificata de morte viri contrahere nõ poteſt
q̄uis quid ſit de morte mariti ignorauerit.
2 Peregrinatio vel captiuitas non inducit probabilem proba-
tionem:ꝙ profectus peregre vel captus deceſſerit.
3 Probatio mortis alicuius nõ eſt ſufficiēs:ꝙ cū diligentia re-
quiſitus non reperitur.
4 Fragilitas humana ſiue carnis ſtimulus non ſufficit ad matri
monium dirimendum:quāto cunq; tēpore alter abſens fuerit.
5 Uxores qñ dicantur certificate de morte virorum.
6 Uxor cuius maritus veroſimiliter p̄ſumitur mortuꝰ ſi nupſe-
rit an excuſetur ſi reperitur poſtea ꝙ maritus viuat.
7 Preſumptio mortis an ſit ſufficiens:ꝙ quis fuerit in bello ſa-
racenorum vel alijs:nec eſt reuerſus.

1 In preſentia. † Uxor non certificata de
morte viri cõtrahere non
poteſt.quāuis q̄d ſit de morte mariti q lõgo tpe ab-
ſuit ignoretur.primo ponitur cõſultatio.ſcḋo rñſio.
ibi:cõſultis. ¶ No.primo.ꝙ cū in caſu matrimonij vbi alter cõ
iugatorum eſt dubius de morte alterius non põt ad alia vota
a transire.ratio eſt.† qꝛ peregrinatio [a] vel captiuitas nõ inducat
2 probabilem ꝓbationē ꝙ ꝓfectus peregre.vel captꝰ deceſſerit.
ꝛ ideo dicit lex.ꝙ taliū de quibꝰ eſt dubiū viuat:vel mortui ſint
nullus põt ſibi vēdicare bona vt eſt text.no.in.l.nec nos. C.de
cap. ꝛ hoc eſt qḋ alibi etiā dicit gloſ. ꝙ q̄s ſemp p̄ſumiꝛ viuere
vſq; ad centū ānos;niſi ꝓbetur mortuus.vt.l.j.§. ſi dubiteꝛ.ff.
3 q̄ad.te.ape. ¶ Scḋo not.† ꝙ nõ eſt ſufficiens ꝓbatio mortis
alicuius ꝙ cū diligentia req̄ſitꝰ nõ reperiꝛ.ex hac tñ diligēti in
quiſitione oriꝛ efficax preſumptio ꝙ nõ ſit in vna ꝓuincia.ſiue
ciuitate ille qui ꝑquiſitus ibi nõ reperiꝛ.vt.c.cām.ꝛ.c.cum oliȝ.
ſ.de do.ꝛ cõtu.facit qḋ not.bar.in.l.iiij.§.pe.ff.de dam.infec.ꝛ
l.in illa ſtip. ſi calendis.ꝛ.l.hoc iure.ff.de.v.ob. ¶ Tertio no.
4 † ꝙ humana fragilitas ſiue carnis ſtimulus nõ ſufficit ad ma-
trimoniū dirimendū: q̄tocunq; tpe alter abſens fuerit. cõcor.
ſupra.vt lit. non cõte.c.qm̄ frequēter.§.porro. ¶ Quarto not.
in ver.donec.ꝙ poſtq̄ certificate fuerint mulieres de morte vi
5 rorū pñt ꝯhere.† ꝛ certificate dicūtur ſi certū nūtiū receperint.
vt in tex.vel p famā:que etiā ſi ſit falſa excuſat a pena adulterij
ſicut receptio nūtij dum tñ talē famā vel nūtiuȝ q falſa retule-
rit ipſa non ſubmiſerit.vt. ff.de adul.l.miles.§. mulier.ꝛ.l.j.C.
de ſer.fu.nūtius aūt q falſuȝ nūtiauit puniꝛ i.x.libris auri i aut.
vt li.ma.ꝛ auie.§.qḋ aūt.col.viij.ꝛ forte de adulterio cui p̄ſtiuit
cām.ar.j.de teſti.ſicut nobis.niſi dicas h nõ cõmitti adulteriū

a ¶ Peregrinatio. Peregrinꝰ nõ preſumitur mortuꝰ.in aut.hodie ꝛ ibi ange.C. de repu. niſi inter ſuos videlicet qñ agiꝛ de modico preiudicio recuperabili.

per principales propter iuſtam incredulitatē.ergo nec iſte qui
opem preſtitit poteſt dici preſtitiſſe opem adulterio. arg.l.is
Ponit queſtiones. qui.§.ſicuti tñ.ff.de fur. ¶ Querit glo.pone † veroſimile pre
6 ſumitur de morte viri:an ſi mulier tūc nupſerit excuſatur ſi re
peritur poſtea quod maritus viuat.dicit glo.quod excuſatur
dum tamē poſtq̄ ſibi innotuit ſtatim redeat:⁊ ab illo recedat.
alias ex tunc notatur.xxxiiij.q.ij.cum per bellicam.poteſt er
go mulier petere ſeparationē a ſ͠o ſi offerat ſeparataꝫ proba
re quod primus vir eius ſuperuiuat:etiam anteq̄ redeat.licet
Guil.na.contra ⁊ male ſm Joan.and.⁊ glo.ij.in fi.probat cō
trariuꝫ.Sed dices videtur quod iſta veroſimilis preſumptio
ad nubendum mulieri non ſufficiat:nec excuſet eam ab adulte
rio:niſi obſeruet ſolennitatem auctē.hodie.C.de repu.et.l.
vxor.in quibus traditur.primo caſu certa ſolēnitas.ſolu.dicit
Joan.an.illa ſolēnitas nō ſeruatur ab eccleſia:ſed ſufficit qua
litercunq̄ conſtet vere:vel veroſimiliter.puta quia nauis paſ
7 ſa eſt naufragium in qua ſponſus vel maritus erat ſm eū † Sꝫ
nunquid eſt ſufficiēs mortis preſumptio ſi quis fuit in bello ſa
racenorum:vel in alijs nec eſt reuerſus.glo.dicit qđ ſic.de quo
etiam not.in dicto.c.quoniam frequenter.§.ſi aūt de carnali.
alibi tñ innuit lex.q̄ ſi ille qui ingreſſus eſt bellū poſt cōflictū
non deprehēdit̄:preſumitur mortuus.vt.l.penul.ff.de his qui
no.infa.⁊ maxime eſſet hoc verū in cōflictu galearū:ī quibus
alique cū hominibus ſunt ſubmerſe.ſi eñ inter captos aliquis
non deprehēditur:nō videt̄ dubiū.q̄ mortuus pſumatur. q̄
multū iſta pbatio ad locū ⁊ numerū hominuꝫ coarctata videt̄
necceſſario ꝯcludere: ⁊ ſufficiēti numeratione viuorū ⁊ captiuo
rum.vt.l.obligationū fere.§.placet.ff.de ac.⁊ ob.⁊ paria ſunt
non eſſe:⁊ nō apparere.vt.l.rutilia polla.ff.de his q.vt indig.
Et quia iſta eſt bona materia que probatio ſufficiat ad pban
dum aliquē eſſe mortuū diſtingue plenius q̄ doc.ſic. quādoq̄
requiritur probatio mortis circa ea que ſunt maximi preiudi
cij:vt quādo aliquis accuſatur de homicidio:tūc mors debet
probari vere.vt.l.idē ḋe.in fin.ff.ad.l.aquil.quod probatur p
eos qui viderunt eū mortuū.tetigerūt cum frigidū nō haben
tem pulſum.Jdē ſi ſimpliciter dicit eū habere oīa ſigna mor
tui.vel vidi eū ſepeliri.ff.de reli.l.ij.vel vidi eū examinari:vl̄ de
capitari.ad.l.aquil.ita vulneratus.quedā ſunt que nō ſunt tan
ti preiudicij:ſed magni.puta fame vel ſtatus alicuius tūc req
ritur probatio:que ponitur in auct.hodie.C.de diuor.eſſet eñ
magni preiudicij ⁊ infamioſi mulier viuēte marito alij nuberet
ſufficit etiam probatio veroſimilis.vt.ſ.dixi. Quedaꝫ ſunt q̄
ſunt magni preiudicij:ſed nō tāti.vt quia eſt queſtio de aliquo
commodo pecuniario:de quo quidqd fiat pōt poſtea reponi
in priſtinū ſtatum ⁊ tunc ſufficeret pbatio publice fame:vl̄ per
alias preſumptiones idoneas.vt quia cōſanguinei ſui fecerūt
luctum:vel eū pro mortuo habebant.ar.de condi.inde.l.ij. de
here.inſti.l.fin.⁊.l.ſed ſi de ſua.⁊ quod ibi no.de acqui.here.pu
to ſicut in alijs caſibus in quibus debet pbari aliquid nō eſſe
vel non reperiri ad probationem huius ex officio iudicis de
bet fieri diſcuſſio:⁊ diligens inquiſitio.vt.l.magis.§.ne paſſiꝫ
ff.de rebus eorum.⁊.C.de pigno.auct.hoc ſi debitor. de his q̄
in frau.credi.l.iij.ita hic poſſet peti a iudice vt mittat nūtios:
⁊ diligenter inquirat an iſte ſit viuus:vel mortuus.de verbo.
obli.l.hoc iure.de le.ij.l.cum quidam.Quedā ſunt modici pre
iudicij:⁊ tunc ſufficit probare per vnum teſtem:vel aliam leuē
preſumptionem.vt.l.ij.§.ſi dubitetur.ff.que ad.te ap.vbi iſtaꝫ
diſtinctionem ponit Barto.⁊ ſubiungit quod contra iſtas p
bationes factas ad probandum iſtam preſumptionē mortis ſi
quis vult admitti ad probandum cōtrariū:admittetur.

1 Cum meretrice cōtrahere licitū opus eſt:⁊ pium.
2 Opera charitatis ſunt plura.⁊ que.nu. 3
4 Meretrices debent habere habitum differentē ab habitu ma
tronarum:vt cognoſcantur.
5 Meretrix que dicatur.
6 Meretricē accipiēs in vxorē an efficiatur irregularis.q̄ ſic.

1 Inter opera. † Licitū eſt.piū opus eſt
cū meretrice cōtrahere.
duo facit.primo ponit cauſaꝫ ſtatuti. ſcđo ſtatutū
2 ibi:ſtatuimus. ¶ Not.primo † q̄ plura videntur
eſſe opa charitatis.glo.prima dicit q̄ ſunt tria.Joan.an.dicit
3 † q̄ vna ipſarū eſt corporalis,egēti dare:qđ poteris.ſcđa ſpi
ritualis dimittere ei:a q̄ leſus fueris.tertia delinquentes corri
gere:⁊ in viā veritatis reducere.charitatē autē ſup cūcta laudat
a poſt.i.ad corin.xiij. ¶ Scđo nota.q̄ quia dicit de lupanari
⁊c.videt̄ eñ ius canonicū tolerare lupanar.⁊ glo.dicit qđ hoc
peccatum tolerat eccleſia:⁊ ſub diſſimulatione pertrāſit:ſicut
⁊ lex que nō vult ipſas proter earū vilitatē legum laqueis in
nodari.vt.l.que adulterium.C.de adul.⁊ iſtas meretrices ap
pellat lex turpes pſonas.vt.l.pātonit⁹.ff.ſi a pa.quis fue.ma.
4 ⁊.l.ij.ff.de obſe.a lib. † ⁊ debēt portare habitum differentē ab
habitu matronarum:vt cognoſcantur.vt.l.item apud.§.ſi qs
virginē.ff.de iniu.an autem poſſit repeti q̄ ſibi traditur cauſa
explende libidinis:vel de eo teneatur ſoluere decimā:vel face
re inde elemoſynā.dic:vt not.ſ.de deci.c.extrāſmiſſa. ¶ Op Opponit in contrariuꝫ.
ponit glo.de.c.i.xxxij.q.i.ſo.vt in ea.Sed iterum.op.⁊ videt̄.
quod iſtud ſit pctm.quia ex hoc iſte qui ducit talem ledit vere
cundiam ⁊ eſtimationē ſuaꝫ apud bonos ⁊ graues.ergo nō eſt
licitum.vt.l.ſi filius.ff.de condi.inſti.⁊.l.pecunie.de ali.⁊ ci. le.
nam crudelis eſt qui negligit famā ſuam:nec eſt pmiſſum cō
mittere minus malū:vt alium liberem a maiori malo.xiij.diſt.
duo mala.ſo.leſio fame ⁊ eſtimationis apud homines non eſt
curanda:vbi de actu meritorio agitur deo grato.vt liberare
alium a pctō. ¶ Querit glo. † que dicatur meretrix.dicit q̄ il Ponit queſtiones.
5 la que multorum libidini pꝫ:vel quarum pu.⁊c.vt in ea quam
6 no. ¶ Querit etiam Jo.and. † an iſte qui ducit meretricē:effi
ciatur irregularis.dicit quod ſic.licet eñ nō ſit hic culpa tamē
irrigularitas etiam ſine culpa contrahit̄.vt in iudice iuſte occi
dente.l.j.di.aliquātos.xxxiij.di.maritū.

1 Matrimonium per vim cōtractū ſequenti cohabitatio
ne ſpontanea conualeſcit.
2 Probatio in contrarium non admittitur contra violentā pre
ſumptionem.
3 Eccleſia dꝫ ex ſuo officio reconciliare matrimonaliter coniun
ctos qui rancore vel odio a cohabitatione propria receſſerunt
4 Probatio que nō releuat probantē nō debet recipi p iudicem
5 Coniugati poſſunt ad religionē tranſire.

1 Ad id. † Matrimonium p vim cōtractū ſequen
ti cohabitatiōe ſpōtanea cōualeſcit. ſunt
due partes prima miſcet factū ⁊ reſponſum. ſecūda
concludit ibi.modus. ¶ No.primo q̄ hic cōcurrebat
duplex impedimentuꝫ.ſ. etas ⁊ coactio.⁊ vtrunq̄ tollitur p ſe
2 quentem conſenſum.concor.ſ.qđ me.cā.ca.j. ¶ Scđo no. † qđ
contra violentam pſumptionē nō admittitur probatio.in con
trarium cohabitatio eñ tanti tēporis purgat motū.qđ intelli
ge:niſi eſſet met⁹ cōtinuat⁹ vl̄ vis iteruenīſſet ī ōtinēdo.Effuge
q̄ cū poteris. ne ꝯſenſiſſe poteris ſꝫ gl.facit.l.ij.C.q̄ met⁹ cā.⁊
3 qđ not.in.c.ſup hoc.de renun.p Jnn. ¶ Tertio not.ſm gof. †
q̄ eccleſia dꝫ ex ſuo officio recōciliare matrimonialiter cōiun
ctos:q rancore vel odio a cohabitatione authoritate ppria re
ceſſerūt ſup.quo vide qđ not. ſ.de iureiu.tua nos. ¶ Quarto
nota q̄ mādat vtrūq̄ cōpelli:vt ſe tractēt maritali affectu.⁊ il
lud maritali ſubuenitur proprie quo ad virū.quo ad vxorē im
proprie.⁊ valet hoc ad formandū libellos in tali caſu ſm hoſti.
4 ¶ Quinto no. † q̄ pbatio que nō releuat pbantē:nō dꝫ recipi
per iudicē.C.de pba.l.ad pbationē.⁊ de offi.dele.c.cū contin
5 gat. ¶ Sexto not. † q̄ cōiugati poſſunt ad religionē tranſire:
non tñ p talē tranſitū peccatū remittit̄:niſi pnia pagatur.facit
quod no.in.c.ij.j.de apoſta.⁊ aduerte p id qđ dicit tex. pariter
conualerēt ⁊c.p hoc eñ pꝫ.q̄ erat matrimoniū cōſūmatū.naꝫ
alias alterum tñ ſufficeret.ſ.de cōuer.cōiu. ex publico.⁊ facit
pro Jnno.qđ hic dicit.q̄ niſi interueniſſet copula lapſus anni
cum dimidio non firmaret ſponſalia cum minore p metum con
tracta.Hoſtiē.cōtra ſi cōſtet de conſenſu aliter q̄ per copulam
poſt maiorē etatem.⁊ probat per tex.ibi:cū mora tanti tēporis.

1 Sponſalia prima de futuro etiā iurata ſoluūtur etiā per
ſponſalia de preſenti.Et qd ſi ſponſalia de preſenti ſunt ſublata
per ingreſſuꝫ religionis:an prima ſpōſalia de futuro reconua
leſcant.nume.6.
2 Juramentū nō eſt tāte potētie vt reſcindat qđ gerit̄ cōtra ipm
3 Obligatio prima iuramento firmata eſt validior q̄ ſecunda ſi
ne iuramento.
4 Judex non debet ferre ſententiam ſuper re dubia.
5 Tempus in cōtractu apponitur diuerſis reſpectib⁹ quos vide
7 Pater an acquirat in omni promiſſione quam facit pro filijs.

1 Sicut ex literis. † Prima ſpōſalia de
futuro etiā iurata ſol
uuntur p ſpōſalia de pñti.ſꝫ nō p ſpōſalia ſ͠a de futu
ro.cōis diuiſio.ſcđa ibi: poſtulatiōi. ¶ No.primo q̄
iſte.l.iurauit in manibus prīs.p.ad eſſentiā igitur iuramēti nō
expedit q̄ iuretur ſuper euāgelijs.vel ſcriptura.circa qđ vide
no.in dc.j.de here.§.porro.ſuper verbo tacta. ¶ Secūdo no.
q̄ pater

ꝙ pater iurauit tradere filiã:⁊ per eam ſtetit.⁊ ſic nõ cogitur
habere ratũ factũ patris.qꜫ illud nõ eſt in adminiſtratione.vt
dixi.ſ.e.ex literiſ. ¶ Tertio no.ꝙ ꝑ iſtũ.R.nõ ſtabat quominꝰ
cõtraheret.⁊ ex hoc põt dici ꝙ nõ ſit piurꝰ.qꜫ difficultas excu
ſat a piurio.de q̃ dic.vt.ſ.de iu.iurã.q̃relã.et facit qð etiã de
hoc no.ſ.de teſti.co.c.ij.facit.l.labeo.ff.de cõtra.em. ¶ Quar
to no.qd iuris cũ qs cõtrahit ſpõſalia cũ duabꝰ.ſi eñ ſunt pa
ris potẽtie pferꝰ pmũ.ſi diſparis pferꝰ qð maiori negũ:⁊ vin
culo repiꝰ ꝯctũ.fortiꝰ eñ vinculũ ſupueniẽs tollit pmum:qð
nõ ꝯpatiꝰ ſe cũ pmo.vt.l.gñaliter.de fideiuſſo. ¶ Quito not.
2 ꝉ ꝙ iuramẽtũ nõ eſt tãte potẽtie vt reſcidat qð geriꝰ ꝯtra ipꝫ.
vñ ſi qs iurauit nõ mutare teſtũ:nõ ꝯtrahere:vel aliqd nõ fa
cere: ſi cõtra venerit:vꝫ ꝯctus de piurio puniaꝰ.qð dic vt not.
doc.⁊ ibi dixi.ſ.de ꝓben.c.dilecto.⁊ in regula ſciẽti.in merc.et
3 ibi p Dy. ¶ Sexto no.in vſi.ꝙ ſi forte.ꝉ ꝙ obligatio pma iu
ramẽto firmata ẽ validior:q̃ ſcða ſine iuramẽto.quid ecõuer
ſo.ſi pma ſpõſalia ſunt ꝯcta ſꝫ Inno.⁊ Ab.⁊ Hoſt.prefert pri
4 mũ.ſ.de iu.iu.intellecto. ¶ Septimo not.in vſi.ſi de hisꝉ ꝙ
ſup re dubia nõ dꝫ index ferre ſniã.cõcor.xi.q.j.graue.⁊.ſ.e.
de muliere.⁊ collige ẽt ꝙ ad.q.in facto dubiã papa nõ rñdet.
cõcor.ſ.e.de muliere.⁊ qð no.in.l.cum quem temere.de iudic.

Opponitꝰ contrarium

Opponiꝰ vꝰ hic ꝙ ſi terminꝰ fuit pfixꝰ ſpõſalibꝰ:⁊ poſt tps cõ
traxit cũ alia:ꝙ nõ cẽſeꝰ piurus. Sed cõtra.qꜫ vꝰ etiã poſt ter
minũ obligatꝰ.vt.l.celſus.⁊.c.cũ dilecti.alle.ingl.ſꝫ vꝰ ⁊c. So.
qñqꜫ dies apponiꝰ obligatiõi ꝯhẽde:⁊ ille p quẽ nõ ſtetit quo
minus in termĩo ꝯheret:⁊ poſt terminũ nõ teneꝰ.vt hic.qñqꜫ
obligatio eſt pura:⁊ dies apponiꝰ ſolutiõi:⁊ executiõi.⁊ tũc ſi
executio:vꝰ ſolutio nõ põt fieri in termino.ꝓper hoc obiectio
nõ pimiꝰ:ſꝫ durat.⁊ iõ poſt terminũ dꝫ fieri ſolutio.vt in cõtra
rio. Hoſt.dicit ꝙ h ſol.ꝙ h loquaꝰ de termio ſtatuto ad obli
gatiõeꝫ ꝯhendã nõ vꝰ bona.p.l.ij.ff.de in diẽ adie.alſ de.l.cõ
mi. Sꝫ dicit Jo.an.ꝙ illa.l.ñ facit.qꜫ ibi dies erat appoſitꝰ ad
obligatiõeꝫ tollẽdã p ſolutiõeꝫ ptij de q̃ ꝯuenerat:⁊ appoſitꝰ
fauore vẽditiõis. Itẽ aliud ẽ pmittere:vendere:vꝰ ꝯhere infra
diẽ.vt h.aliud vẽdere ſub ꝯditiõe:vꝰ pure ſub ꝯditiõe reſolu
tionis.vt.d.l.ij. Jo.an.dat alias ſolu.q̃ ſunt diuinatões. Ideo
5 aduertẽdũꝉ ꝙ tps in ꝯctu apponiꝰ diuerſis reſpectibꝰ.⁊ ideo
ſic diſtigue.qñqꜫ dies apponiꝰ ꝯditiõi.⁊ tũc aut dies apponiꝰ
cõditiõi affirmatiue:⁊ vꝰ apponi cauſa limitãde obligatõis vt
ꝯditio veniẽs infra tps facit ꝯmitti obligatõeꝫ.ſecꝰ ſi veniret
tps.vt.l.dãni.§.ſabini.ff.de dã.infec.qñqꜫ apponiꝰ ꝯditiõi ne
gatiue ⁊ tũc vtrũ videaꝰ appoſita cauſa limitãde obligationis
vel differẽde.dic vt.l.in illa.⁊.l.hoc iure.ff.de vb.ob.qñqꜫ dies
apponiꝰ diſpoſitiõi.⁊ tũc aut dies apponiꝰ diſpoſitiõi p hanc
dictiõem ex:vt ex die kł̃aruꝫ.et tũc vꝰ appoſita cauſa differẽdi
ſolutiõeꝫ.vt.l.obligationũ fere.§.j.ff.de ac.⁊ obli.qñqꜫ appo
a niꝰ p dictiõeꝫ ad:ᵃ vꝰ q̃uſqꜫ:vꝰ q̃ad.et tũc aut pcedit obligatio
in q̃ adiectũ eſt tps cauſa limitãdi:⁊ tũc cauſa limitãde obliga
tiõis vꝰ facta.vt ꝓmittis mihi dare.x.ãnua quoad viuã.vt.l
cũ q.§.q ita.de vb.obli.aut pcedit obligatio ſimpłr:⁊ tũc aut
obligatio ꝯtinet aliqd qð hꝫ cauſaꝫ ſucceſſiuã.vt peti.⁊ tũc vꝰ
appoſitũ tps cauſa limitãdi obligatiõeꝫ.vt.l.iiij.ff.de ſeru.aut
cõtinet aliqd qð hꝫ cauſaꝫ momẽtaneã:⁊ cauſaꝫ differẽde ſol
tionis vꝰ facta niſi ꝯtriũ agant tũc ꝯhẽtesꝙ cauſa limitãdi fiat
vt.d.l.obligationũ fere.§.j.ij.rñſo.⁊ ibi no.⁊.l.ſi mãdato tytij.
§.paulꝰ.ff.mãdati.⁊.d.l.cũ q.§.q ita.vbi ita diſtiguit bar.vt di
xi.cuiꝰ dicta ad ꝓpoſitũ applicãdo vꝰ in caſu huiꝰ.c.ꝙ iſte.R.
q iurauit ꝯhere vſqꜫ ad paſcha:lꝫ ſteterit p alterã ptẽ q̃minus
ꝯtraheret ĩfra terminũ nõ p hoc obligatio ſit diſſoluta:ſꝫ etiã
poſt terminũ cogi poſſit.qꜫ iſte ꝯctꝰ hꝫ cauſaꝫ momẽtaneã.q̃
cauſa differẽdi ſolutiõeꝫ ⁊ ĩplemẽtũ dies vꝰ appoſita nõ cauſa
limitãdi obligatõeꝫ.diſſolutio q̃ obligatõis ĩ caſu huiꝰ.c.opa
tur fortiꝰ vinculũ ſupueniẽs:nõ diei lapſus. ¶ Querit Jo.an.
6 ponẽꝉ ꝙ ſpõſalia de pñti ꝯcta poſtea ſunt ſublata p ĩgreſſum
religiõis:an pma ſpõſalia de futuro reconualeſcãt.vꝰ ꝙ ſic.qa
ſublatũ eſt obſtaculũ.ar.l.q ſoluẽdo nõ erat.ff.de he.inſt.ꝯtra
tꝫ ipẽ p.c.qdã.de ꝯuer.cõiu.extĩcta eñ fuerũt illa pma ſponſa
lia p ſcða de pñti.q̃ nõ reuiuiſcũt poſtq̃ ſemel obligatio eſt ex
tĩcta.vt.l.q res.§.areã.de ſol.⁊ de ꝯſe.di.j.q̃ris.ſecꝰ ſi iſta ſcða
de pñti fuiſſent ſoluta ꝓpter ĩpedimẽtuꝫ poſt detectũ.tũc eñ
tñr adire pmã.ar.ſ.e.cũ in apſtica.de q̃ vide in regula cũ pſtat.
in mer.in.ij.q. ¶ Extra q̃ro vꝰ h ꝙ iſte.R.ꝓmiſit pñ iſtiꝰ.p.ꝙ
eã duceret ĩ vxorẽ.q̃ro an ex iſta ꝓmiſſiõe facta pñ filia agere
7 poſſit.ꝉ et.e.q.fieri põt in oĩ alia ꝓmiſſiõe q̃ paꝰ pro filijs ſuis
recipit an eis acq̃rat ĩ alio q̃ in pñe certũ eſt ꝙ alteri ſtipulari
vꝰ paciſci vt illi q̃raꝰ actio nemo põt.vt.l.ſtipulatio iſta.§.alte
ri.de vbo.ob.ſꝫ in pñe:⁊ filio.qꜫ cẽſeñꝰ vna pſona.an vnꝰ poſſit
alteri ſtiplari:vꝰ paciſci. Bar.ita dicit qñqꜫ pꝰ ſtipulaꝰ filio illð
qð p filiũ pñ acq̃riꝰ.et vꝫ ſtipulatio.⁊ q̃riꝰ ipi pñ.vt.l.qð vꝰ.

a ¶ Per dictionem ad. De dictione ad vide bal.i.l.ex arrbali.C.de ac.emp.doc.i l.cẽteſimis de vb.ob.l.l.ſi qs ita de cõdi.et demõſtra.in.l.cũ qui §.q ita.de verbo.ob.⁊ in.l.decẽ eo.tit.per docto.

Ponitq̃ ſtiones

⁊.l.dñs.ff.de vbo.ob.qñqꜫ ſtipulaꝰ iſtud qð ipi filio põt acq̃ri.
et tũc aut ſtipulaꝰ ipi filio aliqd dari:aut aliqd fieri. ſi aliquid
dari.⁊ tunc aut ſtipulatur filio:vt filio ⁊ valet ſtipulatio:⁊ q̃ri
tur ſibi vtilis.vt.l.vxorẽ.§.teſtõ.de le.iij.coniuncta.l.pompo
nius philadelphus.fami.herciſ.⁊.l.heredi.§.nos autem.ff.de
pac.aut pater ſtipulaꝰ filio vt legitimus adminiſtrator.⁊ ideꝫ
quia q̃rit filio vtilem.vt no.ff.de pigno.l.ſi legati.aut ſtipulaꝰ
vel paciſcitur filio:vt extraneo.⁊ ſtipulatio eſt nulla ipſo iure
vt.l.ſi tibi.§.ſi pactus.ff.de pac.⁊ ibi no.ſi vero ſtipulatur ali
quid fieri:⁊ tunc aut eſt tale factũ:qð perſone filij non coheret
puta ſcribere librum.⁊ tũc idem quod in obligatione dandi:
vt dicta.l.qð dicitur.aut eſt tale factum:qð perſone filij cohe
ret:⁊ tunc aut queris an valeat quo ad filium:⁊ ſibi queritur.
vt.l.ſi quis operas.de op.lib.⁊.l.cum patronus.e.ti.aut que
ris an valeat quo ad patreꝫ ⁊ non valet.vt dicta.l.qð dicitur
niſi ſua pecuniãliter interſit.ſicut ſi vt extraneo ſtipularetur.
vt.l.ſtipulatio iſta.§.ſi quis ſtipuletur.⁊.§.ſi quis inſulã de v
bo.ob. Et predicta diſtinctio locum hꝫ quando effectus ſtipu
lationis confertur in vita filij ⁊ patris. Si vero pater ſtipulaꝰ
filio exiſtenti in poteſtate:cõfertur ſtipulatio in tẽpus exñtie
ſui iuris.⁊ in hoc dic.ꝙ aut ſtipulatur filio vt filio.⁊ tunc ſibi
filio queritur vtilis:ſiue ad agendũ:ſiue ad excipiẽdũ.vt.l. qð
cũqꜫ.§.j.de vbo.ob.⁊.l.iure iurꝰ.§.ſi liberi.de op.lib.⁊.l.here
di.§.nos aũt.de pac.ſi ſtipulaꝰ vt extraneo ⁊ nõ valet.vt.l.ſi ti
bi.§.ſi pactus.de pac.qñqꜫ eſt dubiuꝫ vt extraneo vel vt filio.
puta ſtipulaꝰ ſimpłr dari filio poſt mortẽ ſuã.⁊ tũc glo.in.d.§.
ſi pactus.dicit ꝙ pater in dubio pſumitur ſtipulatus filio vt
heredi.bar.dicit.ꝙ aut illud qð deducitur in ſtipulatione nõ
põt ptinere ad filiũ:niſi vt heredẽ.⁊ tũc vt heredi vꝰ ſtipulatꝰ.
vt.l.auꝰ.ff.de pac.qñqꜫ nõ põt pertinere ad filiũ:niſi vt filium
non vt heredẽ.q̃ nõ tranſeũt ad heredẽ extraneũ.vt ope liber
torũ.⁊ vꝰ ſtipulatus filio vt filio.vt.d.l.iure iurꝰ.§.ſi liberi.ꝰqñ
qꜫ põt ptinere ad filiũ vt filiũ:⁊ vt heredem.⁊ tũc in dubio vt
heredi.⁊ ita loquitur glo.in dicto.§.ſi pactus.⁊ eſt caſus in.l.
auus.de pact.⁊ ideo ſi pater recipit emphiteoſim ab eccleſia
pro ſe ⁊ filijs ſuis:venient filij non vt heredes.quia talis em
phiteoſis nõ ꝯſueuit tranſire ad heredes extraneos.vt ĩ aut.
de non ali.§.emphi.coll.ij.iſta tñ verba ꝓ ſe ⁊ filijs ĩtelligũtur
ordinate.vt primo pro ſe ⁊ eo mortuo filij admittãtur.vt not.
doc.in.l.gallus.§.j.cũ ſua gl.de li.⁊ po.⁊ in ſpec.de loca.§.nũc
aliqua.v.lviij.predicta dicit bart.in.d.l.qð dr.vbi ꝓleq̃tur an
pater poſſit ſtipulari filio emancipato:an monacho:an filijs
naſcituris.⁊ an mater filijs:⁊ an p filiũ emancipatũ q̃ratur pa
tri.de iſtis omnibus ibi vide p eum.⁊ illa materia meris cano
nicis incognita.

1 ¶ Mutus ⁊ surdꝰ poſſunt matrimonium contrahere.
2 Mutus dicitur qui non loq̃tur ⁊ dicitur a mugitu.
Surdꝰ diciꝰ q nõ audit.⁊ diciꝰ a ſordibꝰ humor opilãtiũ aures
3 Edicti de matrimonio contrahendo dicitur prohibitorium.
4 Cõſenſus illor de quor ꝯiunctione agit ſufficit ĩ mrĩmonijs
5 Matrimoniũ põt ꝯtrahi ſignis ⁊ mutu ⁊ in teſtõ legari.
6 Mutus an poſſit ꝯferre an recipere baptiſmũ ⁊ ꝯfirmationẽ
An ſacramentum penitentie.nu. 7
Quid de extrema vnctione.nume. 8
Quid de ſacramento ordinis.nu. 9.⁊ 10
11 Mutus an poſſit teſtificari.
12 Surdus ⁊ mutus an poſſint teſtari:heredes inſtitui:vꝰ adire
13 Notarius rogatus de ꝯtractu matrimonij:aditionis heredi
tatis:vel ſiſis actus celebrati a muto quõ exprimet ſigna in
ĩſtrumẽto indicãtia eius velle vel nolle.

1 Cum apud. ꝉ Mutus ⁊ ſurdꝰ ⁊ omnes
qui nõ ꝓhibẽtur matrimo
niũ ꝯhere pñt.⁊ ſunt tres. In pma deciſuꝫ exordiũ
In ſcða conſultatio ibi:ſane. In tertia rñſio ibi:ad
qð.que tria facit.primo ponit duas rationes.ſcðo rñdet ibi:
videꝰ.tertio ſoluit obſtaculũ ibi:cũ qð.dicit Jo.an.ꝙ illa fuit
prima decre.quã didicit nondũ etatis.x.an.ante principiũ ſtu
dij.⁊ iõ per modũ ꝯuenti ipam honorare diſponit. ¶ Nota
primo ptẽ deciſam in qua deciðꝰ.ꝙ apud ſedẽ ipam conſiſtit
principatus ⁊ magiſtratꝰ eccleſiaſtice diſcipline.vñ in dubijs
eſt ipius iudiciũ requirẽdũ. cõcor.j.qui filij ſint legi.ꝑ venera
2 bilem.§.rationibꝰ. ¶ Scðo no.ꝉ ꝙ mutus diciꝰ q nõ loq̃tur
ſurdus eſt q nõ audit.⁊ dr mutꝰ a mugitu.qꜫ vox eiꝰ nõ eſt ſer
b mo:ſꝫ mugitꝰ.ſurdusᵇ dꝰ a ſordibus humorũ opilãtiũ aures.
Circa mutũ refert Jo.an.duo miracula q̃ poit valeriꝰ pmuꝫ
li.j.de mira.c.j. Eſt edes inquit vbi athleta mutꝰ cũ ei victorie
quã adeptꝰ erat titulꝰ ⁊ pmiũ eripeꝰ idignatiõe ſucceſꝰ voca

b ¶ Surdꝰ. Surdꝰ etiam ſi intelgat ad motũ labiorũ nõ põt ſtipulari. gl. bar.⁊ alex. prin.de v.bo.oblig. bar.⁊ pau. in.l.j.ad ſi. de tute.anto.de hut.hic.

lis euaſit.libro autē quīto.de pietate erga parentes ponit ꝙ
filius Creſi mutꝰ vidēs perſam paratum ad occiſiōem patris
clamauit ne Creſuȝ regē occideret.ꝓpter quā vocē ille mucro
nem reuocauit.cōcludit ibi pulchre Valeriꝰ ꝙ q vſqȝ ad id tp̄s
mutꝰ ſibi vigerit ſaluti patris vocalis factus eſt.puer.x.in fin.
Sapiētia aperuit os mutoꝝ.et matth.vij.in fi. Surdos facit
audire:ꝛ mutos loq.et dico ꝙ iſta accidētia in homīe ſunt con
tra naturā.nō ē miru ſi natura ſupantur qn̄qȝ.quia q̄libet res
de facili reuertit ad naturā ſuā.vt.l.ſi vnus.§.pactꝰ ne peteret
ff.de pac.et vbi in eodē ſubiecto cōcurrūt accidens:et natura
quibꝰ diuerſimode ꝓuidēduȝ eſt:potius adhiberi dȝ:nō vt ex
igit accidēs:ſȝ natura.vt.l.iij.in p̄n.ff.de tute.qn̄qȝ tn̄ accidēs
vincit naturā.vt in aīalibꝰ feris que hominū induſtria māſue
ta ſiūt.vt inſti.de re.diui.§.fere.facit.l.j.§.beſtias.ff.de poſtu.
dicit tn̄ Seneca ep̄la.viij.ad lucillū.qcquid infigū ꝛ ingenituȝ
eſt leniꝫ arte nō vincitur. ¶ Tertio no.ꝙ text.dicit.an poſſit
matrimonialiter copulari.nā de copula:ꝛ ꝯiūctione nō matri
moniali nō eſt dubiū ꝙ hoc p̄nt.eſt eñ talis cōiunctio maris:ꝛ
femine iuris naturalis:et ꝯpetit oībus animātibꝰ.Nam etiaȝ
ratione carētia coeūt:ꝛ generāt.j.diſt.ius naturale.ꝛ.c.ius gē
tiū.et inſti.de iu.na.gen.ꝛ ciui.in p̄n.vn̄ et furioſi ad hoc ſunt
apti.facit.l.humanitatis.C.de imp.ꝛ alijs ſub.ꝛ tn̄ matrimo
niuȝ nō p̄nt ꝯtrahere.vt.j.c.xxi.et ꝓ hoc dicebāt hic Ioan.et
Phi.ꝑ cōſenſum ꝑpetue cohabitatiōis ad carnalē copulā in
uicē ꝑ duos factū nō eſt matrimoniū:niſi hoc ēēt actuȝ.xxij.q.
3 ij.ſufficiat.ꝛ ſic loqtur.de ſpon.duo.c.j. ¶ Quarto no.ꝙ edi
ctū de matrimonio ꝯtrahēdo dr̄ ꝓhibitoriū.ſ.certarū pſona
rum.vt ſtatiȝ ſubdit.alias videret ꝑmiſſoriū.ꝙ quilibet admit
titur:q nō ꝓhibeꝫ.qn̄qȝ eniȝ edicta ſunt regulariter ꝑmiſſiua.
et tunc oēs admittūtur q nō repiunꝫ prohibiti.et ita eſt illud
de matrimonijs ita eſt illud de ꝓcuratiōibus.vt.ff.de ꝓcur.l.
mutꝰ.§.j.qn̄qȝ edicta ſunt ꝓhibitoria.et in illis oīa ſunt pro
hibita:niſi ſint expreſſe ꝯceſſa.et ita eſt de illicitis.et qđ de hoc
no.s.de trāſla.c.inter corporalia.§.ſȝ nec. ¶ Quinto no.in v̄ſi
4 cu.ꝛ ſufficiat.ꝙ in matrimonijs ſufficit ꝯſenſus illoꝝ de quo
rū cōiūctione agiꝫ.et ꝓ hoc ꝙ dicit ſolus ꝯſenſus ꝛc.non exclu
dit v̄ba in eis q loqui p̄nt.vt.j.c.tue.ſȝ excludit ſolēnitates de
quibꝰ.s.c.j.et ꝯſenſum dn̄oꝝ.j.de ꝯiu.ſer.c.j.ꝛ parētū.lȝ cōtra
riuȝ videꝫ ſm.l.ſup quo vide ꝛ ſolue.vt not.xxvij.q.ij.ſufficiat
5 ¶ Sexto no.ꝙ matrimoniū pōt ꝯtrahi ſignis:ꝛ nutu:ſimi
liter ꝛ in teſtō legari:nō tn̄ heredis inſtitutio nutu fit.vt.l.iube
mus.de teſtamentis.et de legat.iij.l.nutu.ſimiliter reconcilia
ri petimus nutu.xvi.queſtione.vj.qui recedunt.et.c.ſequenti.
¶ Expeditis notabi.venio ad qōnes.Et p̄mo quero.hic que
ritur in text.vtrū ſurdus:ꝛ mutꝰ ꝯtrahere poſſit.an iſta.q.in
telligi debeat in illo in quo cōcurrāt iſta duo accidētia quia ſit
ſurdus:et mutꝰ an de eo q laborat altero morbo tn̄.ſ.quia ſit
mutꝰ tn̄:vel ſurdus tn̄.glo.intelligit tex.de illo q laborat alte
ro morbo tn̄.dū dicit ꝙ tales p̄nt.ꝛc.quaſi iſta duo accidētia
referātur ad diuerſas pſonas nō ꝯcurrētia in eadem.iſta ḡ co
pula et:ponitꝫ pro vel.ſicut qn̄qȝ ecōuerſo:vel pro et.vt.l.cum
quidā.de v̄bo.ſig.Ioan.an.intelligit de illo q laborat vtroqȝ
morbo q:ſ.ſit ſurdus:ꝛ mutꝰ.de iſto eñ dubitabaꝫ.q: regula
riter teſtari nō pōt.vt.l.diſcretꝫ.C.de teſtis.et hoc probat iſte
tex.dū dicit poſſit.ꝛ ſic in ſingulari.vt ſic ſurdus:ꝛ mutꝰ ad eū
dē hominē referanꝫ.q: ſi ad plures dixiſſet poſſint.Sȝ hic oc
currit dubiū ſi a natura fuit ſurdus:ꝛ mutꝰ.et ſic nunꝙ audi
uit:vel ore expſſit qđ eſt matrimoniū.quo mō dicemꝰ eū poſſe
ſignis matrimonialiter aſſentire illū q ignorat penitꝰ quid ſit
matrimoniū.ex ſignis eñ bn̄ pōt cōprehēdere feſtiuitates ma
trimonij.itē ꝛ honorē qͣ vxoribꝰ exhibeꝫ.et p̄eminētia in domo
et familia.vn̄ mutꝰ ꝛ ſurdus ſimul q: iſta ſenſu pcipit:bn̄ poteſt
cōſentire vt vnā cū p̄dictꝫ feſtiuitatibꝰ ꝛ in domo retineat.ſed
ꝙ vxor ſit ſua nō intelligit.ꝛ cōſenſus in ꝑpetua cohabitatiōe
nedū tacitꝰ:ſȝ expſſus nō infert:nec includit matrimoniuȝ.vt
s.dixi in.iij.not.et ideo forte.q: in iſto deficit matrimonialis
cōſenſus.dicēdū eſt ꝙ ſicut talis q antea.i.ab origine vtrumqȝ
morbū patiꝫ nō pōt teſtari:codicillari:vel libertates relinq̄re
vt.d.l.diſcretꝫ.C.de teſtis.ita nec poſſit in m̄rimonialē copulā
cōſentire.ſecus ſi ex accidēti ſupueniāt iſti morbi.q: tunc cū in
tellexerit qđ eſt matrimonialis copula ſignis:et ad interroga
tionem alterius pōt in matrimoniū conſentire:ſicut teſtari:et
ſimilia facere.vt.d.l.diſcretis.ꝑ ſigna eñ bene exprimiꝫ quod
conſiſtit in facto.vt velle comedere:bibere:dormire:fornicari:
et ſimilia.ſed effectus iuris qui ex facto oritur:qui ius nō in
telligit:nō comprehēdit.vnde puto (vt dixi) ꝙ talis nō poſſit
contrahere.et multominꝰ ille qui ab origine eſt ſurdus:cecus
et mutus.in quo dicit Hoſti.ꝙ ſi poteſt ꝑ aliqua ſigna de con
ſenſu matrimoniali patere ip̄m admittit.vt h.alias cū ꝯparat
furioſo ꝛ diſcretione carēti.vt aīal.vt.l.j.ſi q̄.pau.fe.di.ego vt
dixi in ſurdo ꝛ muto:multominus in iſto ceco ſurdo ꝛ muto
video ꝙ fundari poſſit matrimonialis ꝯſenſus.cū in corpus
certum non valeat conſentire:immo in iſto ſi ex accidenti iſta
tria ſuperueniſſent:non video quomodo per ſigna poſſet in
certam perſonam matrimonialiter ꝯſentire eñ literis clauſis
exprimeret velle ſuum.quidā eñ clauſis oculis ſcribunt ani
mi ſui motum.in iſto ſaluari poſſet opi.ho.ꝛ hoc contingeret
qn̄ iſta tria accidentia ſuperueniſſent poſtea:q: ſi a principio
ignoraret ſcribere ꝛ exprimere mētis ꝯceptū.ꝛ hec dicta ſunt
de ſacramento matrimonij circa mutū ꝛ ſurdum ¶ Scđo q̄
ro.quid de alijs ſacramentis an cadant in mutū ꝛ ſurdū. Io.
an.de omnibus ſex ſacramētis ꝓſequtur de quibꝰ.s.de ſacra.
non rei.ſup rubrica tractat ergo de baptiſmo:ꝛ ꝯfirmatiōe.de
eucharíſtia.de penitētia.de extrema vnctionē.ꝛ de ſacramen
to ordinis. ¶ Circa baptiſmū ꝛ ꝯfirmatione q̄rit de muto ꝛ an
6 conferre vel recipere poſſit baptiſmū.dicit ꝙ ſurdus cōferre
mutus non.q: in baptiſmo neceſſariū eſt verbū ꝛ elementū.cū
ergo mutus nō loqtur:deficiente verbo deficit ſacr̄m.s.de ba
pti.c.maior.ꝛ.j.q.j.detrahe.ſurdus autem ꝯferre poteſt. facit
l.j.ff.de verbo.obliga.vbi ſtipulatio non poteſt contrahi:niſi
vtroqȝ loquēte.recipi autē poteſt baptiſmus qui vtroqȝ mor
bo laborat.ex q̄ ꝑ ſigna ip̄ius ꝯſenſus apparet ſicut dictuȝ eſt
in matrimonio ſm Io.an.qui ꝑ oīa dicit in cōfirmatione.vbi
ꝛ verba ꝛ liquor chriſmatis ſunt neceſſaria ꝛ altero deficiente
neceſſe eſt vtrunqȝ ſuppleri. ſuper quo remittit ad nota.per
cum de ſacra.nō rei.c.j.ſuper v̄bo ſupplēdū.Ego nō pcipio q̄
modo ſurdus ꝛ mutꝰ ab origine ꝑ ſigna ſit capax huius ſacri
baptiſmi.cū lȝ actu pcipiat:ꝛ facto quid agiꝫ cū ꝯfertur.tn̄ ef
fectum actꝰ nūꝙ intellexit.Vn̄ ſaluo ſemꝑ ſaniori iudicio idē
dico qđ in matrimonio ſupra dixi.qđ de ſacro eucharíſtie di
cit idē.ſ.ꝙ mutus nō pōt ꝯficere ſȝ ab alio ꝯfecta pōt ꝑ ſigna
recipere.ꝛ etiā alijs dare ſi ſit ſacerdos.puta eucharíſtiā reſer
uatā ad opus infirmoꝝ.nullo eñ iure caueꝫ:ꝙ idē debeat eſſe
conficiēs ꝛ ꝯcedens.ꝛ ꝯtrium pȝ.xciij.di.diaconꝰ.Itē certū eſt
ꝙ verba que dicūtur in receptione ſcȝ dn̄e nō ſum dignus ꝛc.
nō ſunt ſubſtātialia:ſed ex deuotione dicūtur.qđ pȝ q: nō xp̄i
ſed cēturionis fuerūt illa verba q̄ habenꝫ matth.viij. ¶ Vlte
7 rius q̄rit ꝛ quid de ſacrō penitētie.dicit ꝙ obmuteſcentia vel
ſurditas impedit ꝯfeſſorē:ꝛ ꝯfitētem.ſi eñ ſacerdos eſt ſurdꝰ
pctā non audiet:ſȝ mutus nec pn̄iam imponet idē in penitēte
ſiue ꝯfitente.q: mutus pctā nō exprimet:ſurdus penitētie im
poſitionē non audiet.videtur tn̄ ꝙ ſi talis ſciat ſcribere poſſit
per lr̄as ſcribere peccata ſua:ꝛ ſibi penitētiā deſcribi faciet.de
zacharia legiꝫ luc.j. ¶ Sed ꝯtra hoc op.de.c.queȝ penitet.de
peni.di.j.vbi dicit ꝙ hoc fieri nō dȝ per nūtiū vel ſcripturā.ſȝ
dic ꝙ iſtō in abſēte.pſens aūt hoc poſſet:vel iſtud ſine cā:illud
ex cauſa.ꝛ ſic loqtur.xxx.q.v.qualis.in fi.qđ placet hic Vin.ꝛ
qđ no.Io.an.de peni.oīs.poſt prin.ſup verbo cōfiteatur.vbi
hoc tȝ Inno.de ſurdo ꝛ muto loquendo.Si aūt ꝯfeſſio nullo
modo ab illo poſſit haberi dicit hoſti.ꝓ eo orandū.qđ vide in
ſumma de peni.v̄.pe.certū eſt etiā ꝙ recōciliationē taliū peni
tentiū quoꝝ ꝯtritio apparet ꝑ ſigna licet obmutuerint ꝑmit
tunt canones.xxvi.q.vj.is qui.j.ꝛ.ij.ꝛ.c.qui recedūt. facit de
ſen.ex.a nobis.ij.cōſtat aūt ꝙ neceſſitas plus viget ꝯfitenteȝ
qui non pōt morbū deponere:ꝙ in ꝯfeſſore q pōt omitti:ꝛ ali
us dari.de q̄ vide de offi.archi.c.ſi. ¶ Quid de extrema vn
8 ctiōe.dicit Io.an.ꝙ hec ſepiſſime daꝫ mutis ꝛ ſurdis qui.ſ.ꝓ
pter mortalē infirmitatē:nec loquūtur nec intelligūt.facit ď
hereti.filij.li.vj.ſurditas etiā non impedit dātes:ſȝ obmute
ſcentia ſic dȝ eñ interuenire vnctio ꝛ oratio quā dicere nō pōt
mutus.primū pȝ Ja.vlti.ꝛ habeꝫ.lxxxv.di.§.ſed iſtud.ꝛ de ſa
cra.vnc.c.vno.poſt prin. ¶ Deinde q̄rit de ſacro ordinis ꝛ de
9 collatore dicēdū ē vt.s.ꝛ vȝ ꝙ ſurdus poſſit ꝯferre:mutꝰ nō
de volēte ordinari vꝫ ꝙ ſurditas ꝛ obmuteſcētia non repellat
q: inter pſonas ꝓhibitas in leuitico nō numeranꝫ.vt pȝ.xlix.
di.c.j.Itē alibi dr̄ nō maledices ſurdo.xviij.di.maledicere au
tē vr̄ qui eū a ꝓmotione repellit.Iteȝ in materijs ꝓprijs lex
canonica non repellit tales.lvj.di.ꝑ totū.s.de coi.vi.c.j.ꝛ pōt
eſſe ratio.q: iſti defectus nō ſunt ſic patētes:ſicut ď cecis.clau
dis.gibbis.ꝛ ſilibus.ꝛ hoc forte reſpectu lex leuitici illos ex
10 preſſit.iſtos omiſit ꝛ ꝯtriū tȝ Io.an.ſcȝ tales nō ſint ordinādi.
ꝛ ꝙ tales ſint ꝓhibiti ꝓbatur.ꝑ.c.j.lv.di.qđ gn̄aliter ꝓhibet
corpore vitiatos.ꝛ.c.penitētes eādē di.ꝓhibet paſſos aliqua
mēbroꝝ dāna.vnde facit.j.q.j.§.ecce ſi clericus.in fi.Item ta
les ꝓhibenꝫ iudicare ꝛ poſtulare.ff.de iudi.cū p̄tor.ꝛ de poſtu
l.j.§.caſuȝ.pȝ vtrūqȝ.in.q.vij.tria.bn̄ facit de cle.egro.c.j.vb
ei qui poſt ꝓmotionē obmutuit:daꝫ coadiutor ḡ p̄us mutꝰ
ꝓmoueri nō debuiſſȝ.nō ob.l.leuitici.q: nō deſcripſit oēs ſȝ
aliquos

Ponitque ſtiones

De muto circa baptiſmū ꝛ ꝯfirmationem eſt qđ ꝛc.

Quid de ſacramēto penitentie.

Quid de extrema vnctione.

De ſacramento ordinis.

aliquos. Nō ob. ꝙ alia ſacramēta de qbꝰ. ṡ. dixi talibꝰ ꝯcedū-
tur. q2 iſtud ſacramētū ordinis eſt ſacramētū dignitatꝭ ſupra-
dicta nō. ſ3 tm̄ recipiētis grā ꝯferūtur. i. q. i. §. ſigno. et. §. ecce
⁊ no. de ꝯiu. ſer. c. i. in gl. ij. Nō ob. ꝙ nō d3 ſurdo maledici: q2
ibi ꝓhibeꝛ ꝯuitiū ſibi fieri. q2 in hoc nō peccauit. vt. l. cū q no-
cētem. de iniur. tales em̄ ſunt morboſi. ⁊ hac de cā h3 locū in
cis redhibitoria. ff. ḋ edi. edic. l. iij. ⁊. l. mutū. lex aūt leuitici ꝓ-
hibet generaliter oēs hn̄tes maculā ſiue morbū. habes ergo
plene q̄liter ſingulorꝝ ſacramentorꝝ muti ⁊ ſurdi ſint capaces
actiue: ⁊ paſſiue. ¶ Expedito igiꝛ articulo de ſacramētis ter
11 tio q̄ro. † an mutꝰ poſſit teſtificari.[a] et i teſtamētis certū ē ꝙ
[a] nō. iſti. de teſtamētis. §. teſtes in alijs cauſis. Ān. h dicit ꝙ ꝑt
ſi ē literatꝰ. iurabit cm̄ ⁊ poſtea ſcribet teſtimoniū ſuū. ſ3 ꝯ. iij.
q. ix. teſtes. dic vt i Spe. de teſte. §. nūc tractādū. ṽ qd de mu-
12 to. ¶ Quarto q̄ro. † an poſſit ſurdꝰ ⁊ mutꝰ teſtari vel poſſint
heredes inſtitui vꝉ adire. Ad ꝑmū dic ꝙ legiſte hn̄t ius. ffoꝝ.
et ius. Codicis. ſm ius. ffoꝝ. laborās etiam altero morbo tm̄
niſi hoc impetraret a ꝑncipe teſtari nō poterat. ff. de teſtamē
tis. l. mutꝰ. S3. C. de teſtamētis. l. diſcretis. diſtiguiꝛ. aut labo
rat vtroqꝫ morbo: aut altero tm̄. ſi vtroqꝫ: aut ab origine aut
a caſu accidēti. ſi ab origine regulariter ē inteſtabilis. fallit in
milite ꝙdiu militat: ⁊ in caſtris degit. ff. de teſtamentis. l. iure
militari. ſ3 a caſu ſubdiſtiguiꝛ: aut nouit literas ⁊ tunc teſtari
pōt: aut nō nouit ⁊ tūc teſtari nō pōt. ¶ Scd̄o caſu ꝑncipali.
qū laborat altero morbo tm̄. ⁊ tūc aut ſolū. ⁊ hoc caſu ſiue ab
origine ſiue ex accidēti teſtari pōt. aut mutꝰ tm̄ aut nouit ſcri-
bere. ⁊ hoc caſu ſiue ab origine ſiue a caſu ſit morbꝰ ſcribendo
teſtari pōt. ⁊ iſta intelligas de ſurdo q oīno non audit. nō de
eo q tarde audit. Itē ⁊ de muto q oīno nō loquiꝛ nō de illo q
tarde loquiꝛ. vt inſti. q te. fa. po. §. itē ſurdus ⁊ mutꝰ. Aduerte
ēt: q2 ea q̄ dicta ſunt hn̄t locū cū tpe teſtamēti: vꝉ actꝰ q geriꝛ:
iſti morbi adſiſtūt: ſi aūt poſt teſtamētū celebratū ſupueniunt
nō vitiāt teſtamētū qḋ legitime factū eſt. xxxij. q. v. ſi vxorē. ⁊
in regula. actū legitime. de regu. iuris. li. vj. Si aūt dū teſtamē
tum eſt in fieri ſupuenit admiſſio lo q̄le furor vel demētia to-
tum vitiaꝛ. qḋ dic: vt no. i. l. furioſum. C. de teſtamētis. ⁊ de le.
iij. l. xi. in ꝑn. ⁊. ff. de teſtamētis. l. ex ea. facit qḋ de iſtis inhabi
libus no. ṡ. de bap. maiores. Ad illud qḋ in hac. q. ſubiūxi an
muti et ſurdi poſſint heredes inſtitui: vel adire. dicit Ioā. an.
ꝙ ſic. inſti. de here. qua. et di. §. vlt. et. ff. de bo. po. l. furioſo. fa-
cit de le. ij. l. cū pater. §. ſurdo. et de acq. here. l. mutū. ⁊ iſta oīa
iura loquūtur: ſi mutꝰ ⁊ ſurdꝰ intelligāt. ¶ S3 ꝓ declaratiōe
oīm ꝑdictorꝝ in quibꝰ dictū eſt. ꝙ volūtas ſurdi et muti ꝑ ſin-
13 gula oſtēdiꝛ. † q̄ro quomō notariꝰ rogatꝰ de ꝯtu matrimo-
nij edictionis hereditatis vel ſilis actus celebrati a muto ex-
primat ſigna i inſtrumēto indicātia eiꝰ velle: vel nolle. Ioā.
an. nō tāgit. Bar. ita dicit ſiquidē notarius intelliget ꝑ ſe nu-
tum muti ſecure pōt ſcribere: quomō talis mutꝰ hereditatem
adiuit. ff. de le. iij. l. nutu. nō em̄ h3 neceſſe notariꝰ ſcribere oīa
ṽba: ⁊ oēs actꝰ ꝯhētiū: ſ3 ſufficit ꝙ ſcribat effectū iuris: puta
talis fideiuſſit ꝓ tali. ff. de ṽbo. ob. l. ſciēdū. l3 ad fideiuſſionez
multa ṽba regranꝛ. ſi ṽo ꝑ ſe nō itelligeret adhibeat aliquem
ꝯſanguineū muti: q itelligat: ⁊ ſcribat in iſtrumēto. qnō ipſe
notariꝰ certificatꝰ ꝑ talē ꝯſanguineū tāꝙ̄ interpretē vidit talē
faciētē ſigna ⁊ mutꝰ ꝑ q̄ volebat adire hereditatē. ar. l. j. in fin.
de ṽbo ob. S3 qualiter hoc ꝓbareꝛ ꝑ teſtes illud ē magis du
biū cū debeāt deponere de hoc: qḋ viderūt nō de effectu eius
qḋ ipſi iudicāt. vt. l. q teſtamēto. in fi. de teſtamētis. dicit Bar.
ꝙ ſi qdē teſtes eſſent ꝯſanguinei: vꝉ als domeſtici ſufficeret ꝙ
deponerēt ſimpliciter ſe vidiſſe talē mutū faciētē actꝰ ⁊ ſigna
ꝑ q̄ ſignificabat ſe velle adire hereditatē tales eī ꝑſone ꝑ̄ſumū
tur ſcire actꝰ: ⁊ ꝯſuetudines muti. vt ipm̄ itelligāt. vt. l. optaui
j. vñ cogna. ⁊. C. de reſti. l. ite. l. de tutela. Si aūt eſſent extranei
tūc deberēt deponere noīatim ḋ ſignis hoc mō. forſan vidi ta
lem mutū digito oſtēdere domū: vel res hereditarias. ⁊ poſt-
ea ſtringere brachia ad ſe ꝓpter que nos intelligebamꝰ velle
dicere ipſas res pertinere ad ſe. eſſet etiā vtile ⁊ neceſſarium:
quod quando circa hoc adhibentur alij teſtes conſanguinei
et domeſtici muti dicerent quod conſuetudo erat muti per ta
lia ſigna hoc velle ſignificare. iſta ſunt verba Bartol. in. l. mu-
tum. ff. de acqui. here. que pro complemento predictorum fue
runt ſumme neceſſaria.

¶ Teſtificari. Vid ſpecu. de teſte. §. nunc tractādū. ver. qd ḋ muto. Rom. in ſingu. ſuis ver. teſtis. iij. q. ix. teſtes. alex. i. l. q in raſſe. i ꝑnc. ff. ḋ iureiur. ⁊ i. l. j. de ṽb. oblig. doct. in. c. teſtibꝰ. de teſti. Io. fab. inſti. de muti. ſtipu. §. mutum.

1 ¶ Furioſus matrimonium contrahere non poteſt.
2 Matrimonium contractum cum furioſo quare non teneat.
3 Mulier aliqua contraxit cum furioſo: poſtꝙ̄ reuerſus eſt ad ſanam mentem conſentit in ipſam an erit matrimonium.
4 Furioſus ſi eligitur in prelatum non tenet electio.

1 Dilectus. † Furioſus matrimoniū ꝯhe-
re nō pōt. ꝑma pars cū deciſa
ponit factū. ſcd̄a cauſas inſerendo rn̄det ibi: cum
2 aūt. ¶ No. ꝑmo † ꝙ nō t3 matrimoniū cū furioſo
ꝯtū. rō eſt q2 caret ꝯſenſu. ⁊ ꝑ oīa ⁊ in omnibꝰ ha
beꝛ loco abſentis: ⁊ geſcētis. vt. l. ij. ff. de iure co. ⁊. l. patre fu-
rioſo. de his q ſunt ſui vel ali. iuris. ⁊. l. furioſo de re iudi. q̄re-
re tm̄ ſibi pōt ex vltima volūtate. vt. l. filꝰ. ff. de teſtamētis. ⁊ vi
de bonā glo. i. l. i negotijs. ff. de reg. iuris. tales aūt furioſi de
bēt habere curatorē: q eorꝝ bona adminiſtret. vt. ff. de cu. fu. l.
j. et ꝑ totū. et. C. de cura. fu. l. ſi. et. l. pe. ⁊ in dicta. l. ſi. videas de
acquiſitiōe hereditatis furioſo delate. delinq̄re vero vtrū poſ
ſit dic. vt. l. diuus. ff. de offi. ꝑſi. et. iij. q. ix. indicas. vbi de illo q
h3 dilucida interualla. ⁊ in dicta. l. ſi. ¶ Opp. ⁊ vꝛ. ꝙ iſta cū fu-
rioſo nō ꝯxerit. q2 hoc nō eſt veroſile: nec admittēda vꝛ nō ve
roſilis excōicatio ꝯ matrimoniū. vt. ṡ. e. c. ad id. ſo. dicit gl. iſte
in ꝯſpectu apparuit ſane mētis: ⁊ multi ita videnꝛ ꝑma facie
q nō ſunt. vt. l. qḋ meo. §. ſi furioſo. ff. de acqui. here. ⁊ ego vidi
vnū de nobiliſſima domo de biſentio q interfecit patrē noīe
catalucium. ⁊ cū fuiſſet captus ita dolebat. ⁊ plorabat de tāto
exceſſu: ꝙ oībꝰ apparebat ſane mētis. ⁊ tandē illico vertebaꝛ i
furiā. ⁊ ꝓferebat verba demētia. ¶ Querit glo. poneꝛ ꝙ aliq̄
3 ꝯtraxit cū furioſo poſtꝙ̄ reuerſus eſt ad ſanā mētē ꝯſentit in
ipſā3. an erit matrimoniū. Io. t3 ꝙ nō ſit matrimoniū. Tan.
dicit hoc dictū io. verū ſi qs referat ſe ad ꝑmū ꝯſenſum. ſed vt
ex nūc valebit. ⁊ idē tūc Ān. ⁊ Hoſt. ar. ad hoc. l. obſeruare. in
ſi. de offi. ꝓcō. Hoſt. dicit hoc verū. ſi mulier ꝯſentit tacite. vel
exꝑſſe poſtꝙ̄ redijt ad ſanā mētē. ſecus ſi anteꝙ̄ rediret appa
ruit de eiꝰ diſſenſu ꝑ fugā. vel alio mō. lic3 em̄ furioſus poſtea
reuerſus ad ſanā mentē velit ꝯſentire. ipſa ad hoc cogi nō d3
j. ti. j. de illis. j. ⁊. ij. et. c. duo pueri. ¶ S3 ꝯ hoc opp. furioſus
⁊ abſens exparanꝛ. ff. de iure. co. l. ij. S3 ſi ꝯſentio in abſentē:
et illa de meo ꝯſenſu certificata ratificat nō poſſum poſtea diſ
ſentire. ar. j. de ꝓcura. c. ſi. li. vj. ⁊ ratihabitio ſubſeq̄ns trahiꝛ
ad diē celebrati ꝯtus. vt in regula rati. de reg. iuris. li. vj. S3
dic ꝙ illud verū qn̄ abſens erat talis ꝑſona q̄ poterat a prin-
cipio ꝯſentire. et vſqꝫ ad ſuū ꝯſenſum alteriꝰ ꝯſenſus ꝯtinuaꝛ
et ſic ꝯcurrūt illi duo ꝯſenſus in eodē tpe. alſ ſi in idē tpſ cō-
ſenſus duorꝝ ꝯhentiū nō ꝯcurrūt non erit matrimonium. ſm
Hoſti. et Io. an. ratio eſt. q2 ꝙ iſti ꝯſenſus adhibiti diuerſi tē
poris iuris fictione videnꝛ in idē tēpus ꝯcurrere. poſtꝙ̄ volū
tas ꝯria nō apparet. vt. c. maiores. in ſi. ṡ. de bapti. In fictiōi-
bus aūt debēt extrema ꝯiungi. extremū a quo: et extremum
ad qḋ. ⁊ altero deficiēte fictio ceſſat iuxta illa q̄ dicā. j. e. is qui
fidē. Aduerte tm̄ q2 illud nō eſſet verū in quol3 ꝯtu. vt exigaꝛ
iſte ꝯſenſus eodē tpe vtriuſqꝫ ꝯſenſus. pone mitto nūtiū vel
epiſtolam: vt ꝯham cū abſente poſtꝙ̄ me penituit abſens epi
ſtolā ⁊ nūtiū recipit: ⁊ ꝯſentit an oriaꝛ obligatio vꝛ ꝙ nō ꝑ ra
tionē predictā. q2 nō ꝯcurrūt in eodē tpe. S3 ꝯriū not. in. l. j.
in ſi. ff. de ꝯhē. emp. de hac ergo materia dic. vt not. in de. j. de
renū. vbi glo. magiſtra facit. c. vlti. de ꝓcura. li. vj. obſtat etiam
predicta opi. Io. an. e. j. ṡ. de eo qui duxit. vxor. quā po. ꝑ adul.
ad. c. j. S3 reſpōdeo. dicit ipſe ibi ſpeciale in eo q deliquerat.
4 q2 cogiꝛ ꝯſentire. ¶ Querit Io. an. † ſi furioſus eligiꝛ i prela
tum. vtrū teneat electio. dicit ꝙ nō. et eligētes ſunt ꝑuati po-
teſtate eligēdi. q2 male fecerūt. xxxiij. di. maritū. argu tm̄ poſ-
ſet cū tūc eſſe prelatū. cū ad ſanā mētē ꝑuenerit. ſicut tutor. in
ſti. q dare tu. po. §. furioſo. ⁊ furioſo pōt ꝯmitti cā. ff. ḋ iudi. l.
cū furioſus. ſ3 illud ideo q2 mutꝰ iudex dari pōt. ergo abſens
et furioſus de regulis iuris. l. poteſt.

¶ Opponit in cōtrarium.

¶ Ponit queſtiones.

1 ¶ Matrimonium nōn ꝯtrahitur ſolis verbis ſine ꝯſenſu.
2 Verba neceſſaria ſunt in matrimonio quātū ad eccleſiā.
3 Eccleſia non iudicat de occultis.
4 Matrimoniū ſpirituale et carnale in quibus differant.

Tue. Per ſola verba nō ꝯtrahitur matrimo-
niū. ſed ꝑ coniungēdorum ꝯſenſum ver-
bis expreſſum ſi loqui poſſint. ponit. q. ſ. ipſius
1 ſolutio. quā ꝓbat exemplis. ¶ Not. ꝑmo † ꝙ ſo-
lis ṽbis ſine cōſenſu matrimoniū nō ꝯtrahiꝛ. ſ3 ecōuerſo ſine
ṽbis ex ꝯſenſu legitimo ꝯtrahiꝛ. et hoc ꝓbaꝛ in mutis. ⁊ ꝙ ſo
lis verbis ſine ꝯſenſu nō ꝯhatur probat in ipuberibꝰ. ¶ Se-
2 cūdo no. † ꝙ quātū ad eccleſiam ſunt neceſſaria verba ſic ⁊ ma
trimonium ſpirituale ꝯtrahitur conſenſu eligentium et electi
et tamen neceſſaria ſunt verba. primum p3. ṡ. de tranſla. inter
ſcōm. ṡ. de elec. c. cū inter canonicos. et. c. qz propter. ⁊ expone
quod dicat quātum ad eccleſiam. i. quo ad forum ꝯtentioſum

3 † in quo eccl'ia nõ iudicat de occultis.xxxij.q.v. chriſtiana.et
ſequit̃ ea q̃ apparẽt lʒ nõ ſint.vñ eiꝰ iudiciũ ſepe fallit ⁊ fallit̃.

Opponit in contrarium.

j.de ſen.ex.a nobis.ij. ¶ Opponit̃ de iſto text.ad ſeipſm.dicit
eñi ꝑmo.ꝙ quãtũ ad eccl'iaʒ ſunt ṽba neceſſaria.⁊ deinde ſub
dit:ꝙ muti pñt ꝯhere.ſʒ cũ muti verba nõ ꝓferant. vt.s̃.c.cũ
appel.ergo male dicit ꝙ ṽba ſint neceſſaria.q: ſine ṽbis valet
matrimoniũ.q: muti ꝯhũt etiã quo ad eccleſiã:vt dicto.c.cuʒ
apud.ſo.dicit glo.in illis q loqui pñt ſunt ṽba neceſſaria.⁊ in
eis nõ ꝯhit̃ ſine verbis.vt hic in illis vero q loq nequeũt:ſuffi
cit ꝙ p ſigna ꝯhãt.q: idẽ faciũt ſigna i mutis:qḋ ṽba i loquẽ
tibꝰ.Sʒ hoc nõ vr̃ bñ dictũ immo etiã hi q loqui pñt videtur
poſſe ꝯhere ſine verbis.puta nutu: vl' ſub arrhatiõe.xxxij.q.
ij.honoratur.ſo.dicit gl.ibi loquit̃ cũ parẽtes ꝯhũt noīe filio
rũ:quo caſu ſufficit filios tacite ꝯſentire.⁊ idẽ ſi p alios ꝯhat̃:
ſm glo.q̃ bene loquit̃ q: tex.iſte dicit ꝙ ſunt neceſſaria verba
nec dicit cũ intelligãtur a quocũq ꝓlata. q: qñ verba ſunt cõ
cepta impſonaliter ſine i re:nõ ſunt magis ad vnũ q̃ ad aliuʒ
referẽda:facit.l.hec verba.⁊ qḋ ibi p Bar.ff.de adul. ¶ Iterũ
oppo.⁊ vr̃ ꝙ etiã in illis q loq poſſunt nõ ſint neceſſaria ṽba
de p̃ſenti.vt.j.c.is q fidẽ.So.ibi loquit̃ in matrimonio p̃ſum

a ¶ In matrimonio preſumpto. Utrũ carnalis ꝯiunctio ſit de integritate matrimonij.vide Joã.de tur re cremata. in.c.non du bium.xxvij q.ij.

a pto:[a] qḋ interdũ etiã ſine ꝯſenſu quo ad eccleſiã ẽ efficax. pre
ſumit eñi interdũ ita ꝓ matrimonio:qḋ nõ admittit ꝓbatio-
nem in ꝯriũ.vt ibi.in foro tñ penitẽtiali ſemp inſpicit̃ veritas.
tenet ergo Ber.ꝙ in his q poſſunt loqui in matrimonio ṽo
nõ p̃ſumpto requirũtur neceſſario verba:vel ſigna:⁊ ꝯſenſus
Idẽ Jo.go.Inno.et Bar.brixieñ.xliij.di.ſit rector.ar.j.co.ſi
inter.⁊ de ſpon.du.lʒ ibi vtroq dicẽte ⁊c. vbi idẽ tenet Tan.
plus dicit Inno.ꝙ etiã ſi ꝯſtaret de ꝯſenſu: q: vterq ꝯfitet̃:
nõ tñ eſſet matrimoniũ ſine verbis.q: eccl'ia hoc ſtatuit:ne tñ
ſacramẽtũ ſit in icerto.⁊ ex ꝯrio ſequeret̃ abſurditas ꝙ eũtes
p viã ꝯherẽt.qḋ periculoſum eſſet. Alij vt Hoſti.Uin.⁊ Ala.
dicũt ſolo facto matrimoniũ ꝯhi:ſine verbis. nã ſi ille q non
põt loqui põt ꝯhere p nutũ: fortius is qui loqui põt. nec eñi
q̃rimꝰ:an verba ſint apta:ſʒ ꝯſenſum.ff.de verbo.ob.l.ſi ſtipu
ler.§.ſi in locãdo.vñ ⁊ ſine verbis dr̃ mulier tacite ꝯſentire.ff.
de ſpõſa.l.ſpõſalia.et.l.i ſpõſalibꝰ.et de ritu nup.l.ij.vñ q̃uis
verboꝝ forma oĩno deficiat:ſi de violẽta p̃ſumptione conſtat
euidẽter i foro ꝯtẽtioſo ꝓ matrimonio iudicatur qdqd ſit de
penitentiali.j.c.p xi. Nõ ob.ratio Inno.de eũtibus p viam.q:
eccl'ia nõ iudicabit ꝓ matrimonio : niſi conſtet de ꝯſenſu vel
p verba vel p alia equipollẽtia.ſʒ in exẽplo p̃dicto Inn.nõ poſ
ſet fieri fides eccl'ie de ꝯſenſu. Jo.an.diſtinguit. ꝙ aut p̃ceſſit
tractatꝰ.⁊ ſic vera opi. Ho.q̃ſi tũc verba in tractatu habita re
ferãtur ad ſigna:q̃ poſtea ſubſequent̃.ar.l.titia.ff.de ṽbo. ob.
aut nullus p̃ceſſit tractatꝰ.⁊ ſic vera opi. Inno.ex qua ſequit̃:
ꝙ ſi quis retinuerit in domo vnã vt vxore in lecto:mẽſa:indu
mẽtis:annulis:et ſi.ſi alter coꝝ negat vigere matrimoniũ in-
ter eos ex illis actibꝰ quãtũcũq ꝓbatis nõ iudicabit̃ ꝓ matri
monio.qḋ põt eſſe verũ de iure canonico.p not.p Inno. in.c.
ex parte.de reſti.ſpo.ſecus de iure ciuili.vt.l.in libere.ff.de ri-
tu nup. Itẽ eſſet verũ quo ad ipſos : ſecus quo ad filios q eo
ipſo ſunt legitimi reputandi.ꝙ pater ⁊ mater tractauerũt ſe
inuicẽ vt maritꝰ ⁊ vxor.vt no. Inno.j.de verbo.ſig.c.veniens
et.s̃.de ꝓba.c.illud.vr̃ mihi tñ opi. Hoſti.multũ equa ꝙ ꝓba
tis actibus cõiter ꝯuenientibꝰ marito ⁊ vxori:ſit probatũ ma
trimoniũ et ſatis eſt durũ dicere.ꝙ ſi ego q huc venetijs do-
minã meã duxi:⁊ cũ oĩ honore retineo.q: teſtes hic nõ habeo
ꝙ ꝯtraxi cũ ea ſit ꝯ matrimoniũ ꝓnũtiãdũ.ad hoc dicta. l.in
libere.de ritu nup.ex actibꝰ eñi deputatis certe rei debemus
p̃ſumere ⁊ iudicare.vt.s̃.de regu.vidua.⁊ de elec.qḋ ſicut.nec
obſtat ꝙ quandoq volẽtes tegere peccatum ⁊ verecũdiã ſuã
fingũt matrimoniũ vbi nõ eſt.vt dicit Inno.s̃.de p̃ſump.illõ
Nã illud raro ꝯtigit.⁊ iura ad ea q̃ ꝯmuniter accidũt adaptã
tur.vt.l.nã ad ea.de legi.facit qḋ no. Jo. an. de matrimonio.
ſpũali ⁊ ſacerdote.q longo tp̃e ſe p tali geſſit.j.de eo q fur.or.
ſu.c.innotuit. Itẽ facit ꝙ in aditiõe quã facit filius eſt neceſſa
rius iuſſus patris.vt.l.ſi qs mihi bona.§.iuſſu.de acq.here.⁊
tñ ſi filius diu hereditatem poſſedit et omnia geſſit vt heres
patre ſciẽte p̃ſumit̃ p̃ceſſiſſe iuſſus.vt.l.v.poſt ꝑn.ḋ acq.here.

Ponit queſtiones.

et vide quod dicam.j.c.ꝯſultatiõi.in tertio no. ¶ Querit Jo.
4 an.† q: ſepe argumꝰ de matrimonio carnali ad ſpũale ⁊ ecõ-
uerſo an in oĩbꝰ ꝯueniãt.dicit ꝙ nõ.ſed in multis differũt. vñ
ponit Hoſt.verſus. Unus cõſenſus cupienſq pecunia pura.
Mens ꝯcors diſtant ſpũs atq caro. Jo.an.ſubdit verſus ta
les. Mẽs ꝯcors ſacrãs ꝑficit.itẽ ſimul illa etas ⁊ q̃litas tẽpꝰ ⁊
cã ꝓleſq. Prima differẽtia notat̃ p id qḋ dicit vnꝰ q: requirit̃
in carnali qḋ qs ſit vnꝰ ⁊ ecõuerſo.de diuor.gaudemꝰ.in ſpũa
li vna eccl'ia.ſ.generalis hʒ plures ſponſos.vt not.de trãſla.c.
inter corporalia.⁊ vnꝰ plures ſpõſas particulares ex diſpẽſa-
tiõe.vt no.de p̃bẽ.de multa. ¶ Scḋa differẽtia in eo qḋ dicit
ꝯſenſus.q: carnale ſolo ꝯſenſu ꝯhit̃.vt eſt dictũ.ſpũale nunq̃
ꝯhit ſine ꝯſenſu eligẽtiũ ⁊ electi.vt ꝓbatũ ẽ ſupra. Cõueniũt
aũt q: neutrũ ꝯiũgẽdũ eſt vel diſſoluẽdũ ſine licentia eccl'ie.
de hoc.j.ti.j.c.ij. ¶ Tertia differẽtia eſt dũ dicit cupiẽs.q: ab
initio nõ dʒ qs ꝯhere matrimoniũ carnale niſi mere volũta-
rius ⁊ appetẽs ⁊ importune petẽs.xxvij.q.j.inſtitutuʒ.Sʒ in
ſpũali dʒ ab initio reperiri nolẽs ⁊ ſe nõ ingerẽs ſʒ etiã inuita-
tus effugiẽs.s̃.de elec.q̃liter.⁊.C.de epi.⁊ cle.ſi q̃ſq. ¶ Quar-
ta differẽtia denotat̃ dũ dicit pecunia.q: in ſpũali nũq dʒ in
teruenire pecunia q̃ ſit cã ꝯhẽdi.s̃.de elec.ſi alicuiꝰ. Sʒ in car
nali põt ⁊ dʒ interuenire.xxx.q.v.nullũ.iiij.q.iiij.ꝯſanguineo
rũ. ¶ Quita differẽtia ibi pura.q: carnale admittit ꝯditionẽ:
ſpũale nõ.de ꝯdi.app.ſup eo.de elec.c.ij.li.vj. ¶ Sexta diffe-
rẽtia no.ibi dũ dr̃ mẽs.q: in carnali dʒ venire cũ ꝓpoſito aliã
nõ ducẽdi.de ꝯdi.ap.c.ſi.in ſpũali põt in mente gerere. ꝙ ab
vna adminiſtratiõe ad aliã trãſferat̃ nõ tñ ambiẽdo ſʒ magis
proficere deſyderando.vt patet de tranſla.epiſcopi.c.fin.viij.
queſtione prima.qui epiſcopatum. ¶ Septima differẽtia ibi
ꝯcors.q: carnale nec trãſactionẽ nec amicabilẽ ꝯpoſitionem
admittit.de trãſac.c.ſi.ſecꝰ i ſpũali.de p̃bẽ.niſi eſſent. ¶ Octa
ua differẽtia ibi ſacrãs.q: p matrimonialẽ ꝯſenſum in carnali
ſtatim eſt ſacramẽtũ.in ſpũali nõ.facit.s̃.de elec.cũ inter cano
nicos.vbi ar.ꝯ. ¶ Nona differẽtia ibi ꝑficit.q: carnale ꝑfectũ
et ratũ ꝑfecto ꝯſenſu.ſpũale nõ.de hoc.s̃.de trãſla.c.vlti.⁊ qḋ
no.in.c.ſi electio.de elec.li.vj. ¶ Decima differẽtia ibi. Itẽ ſi-
mul.q: carnale ſimul ⁊ vno momẽto ꝑficit̃ illud ex interuallo.
¶ Undecima differẽtia ibi etas.q: alia etas requirit̃ in carna
li q̃ in ſpũali.vt pʒ.s̃.de elec.cum in cũctis.⁊.j.ti.j.per totum.
¶ Duodecima differẽtia vbi qualitas.q: talis ad vnũ admit
tit̃ q ab alio repellit ⁊ ecõtra.vñ illegitimꝰ repellit̃ a ſpũali nõ
a carnali.de fil.p̃sby.p tuas. Itẽ frigidꝰ ⁊ caſtratꝰ admittit̃ ad
ſpũale nõ ad carnale.vt no.j.de frigi.c.j. ¶ Decimatertia dif-
ferentia ibi tp̃s.et hoc dupliciter:q: ſcʒ carnale p̃ceſſit inſtitu-
tiõe.de voto.c.j.li.vj. Itẽ q: ad ſpũale p̃fixũ eſt certũ tempꝰ.ḋ
elec.ne p defectu.de ꝯce.p̃ben.c.ij.ad carnale nõ. ¶ Decima-
quarta differẽtia ibi cã.alia cã inſtitutiõis ꝑmi.ſ. ad prolẽ vel
ad vitãdã fornicationẽ.xxxij.q.ij.§.his ita.iſta ad regimẽ fi-
deliũ ⁊ aiarũ curã. ¶ Decimaquinta differẽtia ibi ꝓles:q: ex
carnali proles carnalis.ex ſpũali ſpũalis ꝓles ꝓducit̃.viij.q.j.
olim. Has differẽtias ponit Joan.an.quẽ quaſi ad literã mu
tuatus ſum quod fuit potius laborioſum q̃ ſubtile.

1 ¶ Obligatio non impeditur in foro iudiciali ſi alter cõtra
hentium mutat nomen.et nu.2.
3 Imperſonalitas verbi an vitiet contractum.
4 Imperſonalitas in vltimis voluntatibus non vitiat.
5 Mutatio nominis non prodeſt ei qui cauſa decipiẽdi alterũ
mutat ſibi nomen.
6 Contractꝰ initus p dolũ valet in preiudiciũ ꝯmittentis dolũ.
7 Subſtãtia in cõtractu dicit̃ cõſenſus. Forma verba.
8 Proteſtatio qñ valeat et qñ non.

Tua nos. Non eſt matrimoniũ vbi alter
ꝯhentiũ nõ ꝯſentit. ⁊ duo facit
ꝑmo ponit ꝯſultationẽ.ij.ꝑmo ſolutionẽ.ij.ibi ſu
per quo.ſolutio duplex eſt.ꝑmo quo ad forũ iudi
1 ciale.ij.quo ad forũ penitẽtiale ibi:nos aũt. ¶ No.ꝑmo † ꝙ i
foro iudiciali nõ ipedit̃ obligatio ſi alter ꝯhẽtiũ mutat nomẽ
ꝯriũ videbat̃.q: cũ in noĩe ꝓprio teſtatoris errat̃ inſtitutio eſt
nulla.ff.de here.inſti.l.ſi. Sʒ nõ obſtat q: h̃ loquit̃ in ꝯctu vbi
pſona ad oculũ demõſtrat̃.qḋ idẽ eſt ac ſi ꝓprio noĩe appellet̃
vt.l.certũ.ff.ſi certũ pe.facit qḋ no.in.l.ſi qs in fundi vocabu-
lo.ff.de le.j.vbi in noĩbꝰ appellatiuis a natura nõ eſt error ꝓ-
babilis.niſi partes ꝯuenilſſent.ꝙ ſi dixerim de boue itelligat̃
de aſino.valet eñi tale pactũ.vt ibi no.facit etiã qḋ no in.l.pcã
nouiſſima.C.de pac. Jo.an.tñ rñdẽdo ad dictam.l.ſi.dicit.ꝙ
hoc ratificat ſubſequẽs copula q̃ eſt tanti effectꝰ:ꝙ ṽba futuri
tp̃is retorquet ad preſens.j.c.is q fidẽ. Itẽ de expꝰſſo diſſenſu
facit ꝯſenſum.s̃.c.veniẽs.⁊.j.c.ꝯſultatiõi. Itẽ ꝯditionalẽ pro
miſſioneʒ reddit purã.de ꝯdi.ap.de illis.et.c.p tuas.nõ ergo
mirũ ſi ṽba tertie pſone trahit ad ꝑmã pſonã.vt h̃. q: ex quo
ſponſalia vel aliquid matrimoniale p̃ceſſit oĩa ratificat et oĩa
ſupplet.s̃.e.de illis.et.c.ꝯuiſſimi.tractatꝰ eñi p̃cedens qui hic
interceſſit ibi aliter inducere nequiuiſſet niſi ⁊c. ⁊ ſubſequens
copula inducit matrimoniũ.vt.j.de ꝯdi.ap.c.de illis. Item ⁊
doluſvirī q hic interceſſit etiã ſi nõ ſit matrimoniũ cogi debe
ret matrimonialiter ꝯſentire.j.de eo qui dux. i ma.c.j.tria au
tem ꝙ nõ ſit hic matrimoniũ faciũt pro viro. ſʒ ꝙ nõ propo
ſuit illam

fuit illā ducere. Itē ꝙ nunꝙ in ꝯiugiuꝫ ꝯſenſit. Itē ꝙ deficit
hic forma ⁊ ſubſtātia matrimonij. nec credit Hoſt. ꝙ dol⁹ viri
ſufficiat adic̄o gēdū eū: vt ꝯhat. nō ob. c. j. ꝑ alle. q: ibi fuit ꝯſen
ſus: ſꝫ illegitim⁹. ⁊ verba apta hic neutrū. ⁊ ꝑ tanto papa hic.
ſ. de ſpōſalib⁹ in ꝑdicta forma ⁊ copula ⁊ tractatu preambulo
2 eſſet ꝑ matrimonio iudicādū ſm Jo. an. ¶ Scđo not. † ꝙ ſi
ille q ꝯhit ꝑfert de ſe ipo ṽba i tertia pſona obligaſ i foro iu
diciali. de notario nō eſt vis ꝑferat ṽba in inſtrumēto in ꝑma
vel tertia pſona de ꝯuer. ꝯiu. dudū. qñqꝫ ṽo expſſo noīe alicu
ius ꝑferūtur ṽba impſonaliter ex pte loquētis: vt ſi dico ſatiſ
3 faciet tibi. an talis ipſonalitas[a] vitiet diſtiguūt ſic legiſte. aut
a eſt ipſonale ṽbū executiuū aut ṽbū obligatiuū. ſi executiuū va
let ꝯct⁹. vt. l. ſi. ff. ſi cer. pe. ⁊. l. ſtipulatio iſta. §. ij. de verbo. ob.
ſi obligatiū tūc refert aut eſt impſonalitas ex parte debitoris
et nō valet ꝯct⁹: aut ex pte creditoris: ⁊ tūc valet. ⁊ eſt rō. q: in
generali ſermone odij nō ꝯtineſ pſona loquētis. ſed in gene
rali ſermone fauoris ſic. ⁊ ita ſentit gl. i auten. ſi qñ. C. de ꝯſti.
4 pec. † In vltimis ṽo volūtatib⁹ nūꝙ impſonalitas vitiat. q: i
eis nō refert cū quo qs loquaſ: ſꝫ in quē volūtatis intētio di
5 rigiſ. vt. l. cū pr. §. de nouis. ff. de le. ij. ¶ Tertio no. † ꝙ mu
tatio noīs nō ꝓdeſt ei q cā decipiendi alterū mutat ſibi nomē
immo teneſ pena falſi. vt. l. j. C. de mu. no. facit. l. tytio cū eſſet.
ad muni. de noīe tñ non curam⁹. cū de corpe ꝯſtat. vt. l. quoti.
ff. de here. inſti. facit. c. quāto. ꝫ. de his que ſi. a pre. ¶ Quarto
6 no. † ꝙ ꝯct⁹ init⁹ ꝑ dolū valet in ꝑiudiciū ꝯmittētis dolū. nō
eñ lꝫ ei allegare: qđ doloſe nomē ſuū mutauerit. ꝫ. de dona.
c. inter dilectos. facit quod no. in. l. elegāter. in ꝑn. ff. de dolo.
7 ¶ Quito no. ꝙ in ꝯctu dꝫ eſſe ſubſtātia ⁊ forma. † ꝑ ſubſtan
tia intellige ꝯſenſum ꝑ forma accipe ṽba. vt. ꝫ. e. c. tuc. omiſſio
eñ forme vel modi vitiat diſpoſitionē. vt. l. qui rome. §. flaui⁹.
ff. de verbo. ob. ⁊. ꝫ. de reſti. ſpo. c. piſanis. et vide qđ dixi. ꝫ. c.
j. ¶ Querit glo. pone. † ꝙ aliqs ꝑteſtetur corā plurib⁹ ꝙ oia
8 q̄ dicet vel faciet: nō faciet immo ꝯhēdi matrimoniū ⁊ poſtea
publice dicat ꝯſentio in te: an erit matrimoniū. vel nō. glo. di
cit ꝙ ſic. ⁊ bene ſm Jo. an. nā ecōtrario daretur materia oīb⁹
matrimonia ꝯtrahētib⁹ ſic ꝑteſtātib⁹: vt poſtea diuerterent
a ꝯiugib⁹: ſi diſpliceret. Ho. dicit hanc opi. verā qñ ꝑteſtatio
fit ſine iuſto metu: vel alia cā q̄ ꝑteſtationē corroboret. q: tūc
qñ ex cā fieret valeret: nec ꝑ ꝯtrariū videreſ ab ea receſſum. ꝫ.
qđ me. cā. c. j. xxxi. q. ij. lothari⁹. ſꝫ ꝑ copulā ſi ſequaſ indiſtin
cte dicit receſſum a ꝑteſtatiōe etiā facta ex iuſta cā. ſm Hoſt.
Sꝫ ꝯtra iſtā determinationē glo. opponit de. l. q in aliena. §.
celſus. ff. de ac. here. vbi ꝑteſtatio ꝑcedēs actui ſequēti ꝯtraria
facit ꝑciſe: vt ſubſeqnēs act⁹ nō valeat. ſo. qñqꝫ actus q geriſ
pēdet ex poteſtate ꝑteſtātis tñ. vt aditio hereditatis. et tunc
ꝑteſtatio ꝑcedēs ipedit actū ſeqnētē. et ita loquiſ ille. §. qñqꝫ
act⁹ q geriſ pendet ex volūtate mea et alteri⁹. et tūc ꝑteſtatio
dꝫ innoteſcere parti. alſ ꝑteſtatio nil valeret. vt. l. j. §. itē ſi ꝑdi
xerit. ff. na. ca. ſta. tāgiſ ꝑ doc. in. l. pacta nouiſſima. C. de pac.
facit. c. ſolitudinē. de ap. ⁊. l. cū in plures. §. locator. ſicut enim
ꝓpoſitū meū in mēte retētū nō nocet alteri ꝯhēti mecū. vt. l.
ſi repetēdi. C. de ꝯdi. ob cauſaꝫ. ita talis ꝑteſtatio facta clam:
nō nocet ꝯtrahēti mecū. qđ intelligo ſm Ho. niſi ꝑ iuſtū me
tum nō auderet in ſua ꝑſentia ꝑteſtari. ⁊ ſic loquiſ qđ no. i di
cto. §. celſus. vbi dicit ꝙ ſi aliqs timet ne cogaſ ab aliquo ad
aliquē ꝯctū. ꝯſiliū eſt. ꝙ ꝑteſteſ clam. ꝙ ſi illum ꝯctū facit: fa
cit metu. vt ſic ſequēs act⁹ nihil opereſ. ⁊ de iſta materia ꝑte
ſtatiōis vide ꝑ Bar. in. l. nō ſolū. §. ſi. de op. no. nū. ⁊ ꝑ doc. no
ſtros. ꝫ. de ꝯſti. cū. m. ferrar. poſſet etiā huic. c. applicari ma
teria cū qs pōt gerere actum noīe ſuo ⁊ noīe alieno: ⁊ ſimplici
ter ipm gerit: puta tutor: ꝑlatus: ꝓcurator: ⁊ alij: q iure ſuo ⁊
coꝝ quoꝝ gerūt negotia poſſunt inire ꝯct⁹ cui⁹ noīe in dubio
ꝑſumem⁹ ꝯtract⁹ et alia geſſiſſe. dic: vt no. Bar. in. l. poſt mor
tem. ff. qñ ex fac. tu. ⁊. l. ſi ita ſtipulatio. §. chryſogon⁹ de ṽbo.
ob. vbi pſona extrinſeca nō intelligiſ in ꝯctu. ⁊ circa hoc vnuꝫ
no. ꝙ qñ ꝑcedit mādatū alicuius de aliquo faciēdo: ⁊ tu facis
poſtea lꝫ nō exꝑmas te facere noīe illi⁹: tñ ꝑſumiſ ꝙ noīe illi⁹
⁊ ꝑ ipo feceris. vt. l. q ſeruū. de inter. ac. ⁊ qđ no. in. l. ſi pupilli.
§. j. i gl. magna. de nego. geſt. qđ eſt verū quātū ad mādātē. q:
ipſe hꝫ act⁹ mādati ꝯfaciētē: ⁊ faciens ꝯ eū nō quātū ad illum
cum q̄ ꝯtrahiſ: niſi hoc ſciuerit. vt. l. ſed iul. §. j. ff. ad mace. ⁊ ita
not. Bar. in. l. qui in aliena. §. ſi is qui. de acqui. here.

a ¶ Impſonalitas. dic ꝙ impſonalitas nō viciat legatū. l. ſi ſeru⁹. §. q margaritā. de leg. j. tex. ⁊ bal. in aut. ſi qñ. C. de cōſti. pecu. alex. in. l ſtip. §. ſi qs ita de verbo oblig.

Ponit queſtiones.

1 Bannimenta ꝑ edicta fiūt in carnali matrimonio.
2 Uerba aliquando ſunt intelligenda contra propriam ſignifi
cationem ex communi vſu loquendi.
3 Fama ꝓbaſ ꝑ vnū teſtē q ſit nobilis: ac grauis perſona.
4 Fama ſi eſt ꝯtra aliquē pōt teſtes ꝑducere ad probandum cō
trariam famam.
5 Judex ſuper fama pōt ſe informare de plano et ex officio.
6 Inquiſitio veritatis committitur arbitrio iudicis.

Cum in tua. Ad denūtiationē vni⁹ ho
neſti viri q defert ꝯſangui
nitatē ⁊ de ei⁹ fama vel ſcādalo docet: impediſ ma
trimoniū ꝯhēdū. ⁊ poniſ ꝯſultatio. ij. ipſi⁹ rñſio.
ibi: ad qđ. ¶ Not. j. ꝙ ſicut in matrimonio ſpūali
1 debēt poni edicta ſi qs velit ſe opponere. j. de elect. c. ſi. li. vj. †
Ita ⁊ in carnali matrimonio fiūt bānimenta ꝑ edicta. vt hic ꝑ
edicta aūt meli⁹ ꝙ ꝑ vocē ꝑconis talia inoteſcūt. vt auctē. q ſe
mel. C. quō ⁊ qñ in. ¶ Scđo not. ꝙ papa deſeruit vulgari vi
gēti in loco. ſiſc. j. de here. accuſat⁹. §. ij. li. vj. ⁊ iuriſperitus vtiſ
2 verbis ruſticoꝝ. ff. de le. iij. l. ſi corus. † ex cōi eñ vſu loquendi
qñqꝫ ſunt ṽba itelligēda ꝯ ꝓpriā ſignificationē. facit. l. labeo.
ff. de ſup. le. ⁊. ꝫ. c. ex literis. ¶ Tertio no. ꝙ qñqꝫ fama dr̄ de
eo qđ ꝑuatim ad iudicē fama defert q̄ caſu iudex dꝫ de iſta fa
ma ingrere ēt nemine nūtiāte. In iſtis ei ſpūalib⁹ iudicis offi
ciū eſt latiſſimū. vt. ꝫ. de elec. cū nobis olim. ⁊ hoc iđ q: verſaſ i
eis aiarū periculū: de qb⁹ ꝑlati debēt reddere rationē deo. vt
3 ꝫ. de offi. or. irrefragabili. ¶ Quarto not. † ꝙ ꝑ vnū teſtē q ſit
notabilis ac grauis pſona ꝓbaſ fama. ⁊ hoc verū q̄ ad impe
diendū matrimoniū ꝯhēdū. qđ facilius impediſ: ꝙ ꝯctū diri
maſ. in nō ꝯtrahendo eñ vertiſ modicū ꝑiudicium: iđ levior
ꝓbatio ſufficit puta vn⁹ teſtis cum fama. vt hic. ſec⁹ ſi de ma
gno ꝑiudicio agereſ. q: tūc vni teſti cū fama. nō crediſ. vt not.
ꝫ. de teſti. veniēs. ⁊. c. tam literis. facit qđ no. in. l. iij. ff. de teſti.
glo. tñ q̄ incipit: ſentit ꝙ iſte erat q veniebat ad ipediēdū ma
trimonium erat denuntiās: ⁊ nō teſtis. Nā ꝯ vnum teſtē cum
fama nō vſ ꝯtraria ꝓbatio. vt ſentit illa glo. credo ꝯtrariuꝫ ſi
4 iudici videbiſ. vt i illo tex. ¶ Quinto no. † ꝙ ſi eſt fama ꝯ ali
quē pōt teſtes ꝑducere ad ꝓbādum ꝯtrariā famā. vñ ſi ꝓbaſ
b aliqueꝫ eſſe male fame: pōt ꝓbare ſe eſſe bone fame.[b] ita dicit
glo. quā no. ⁊ adde qđ no. j. e. is q. in gl. magna ⁊ no. In. ꝫ. de
elec. bone memorie mag. in glo. no. ꝙ in illo facto. ⁊. j. de accu.
qualiter ⁊ qñ. in ꝑma glo. circa medium ibi ſi actor ꝓbet ⁊c. ⁊
c. inquiſitiōis. in ſi. vbi Inn. no. ꝯtrarium. ⁊ de hoc etiā ꝑ Jo.
5 an. in. c. cum oporteat. j. de accu. ¶ Sexto not. † ꝙ ſup fama
iudex de plano et ex officio pōt ſe informare. vñ dicit In. et
etiam glo. ꝙ ſine ordine iudiciario: ⁊ ſine teſtib⁹ poterat quis
certiorari de fama. ⁊ vide qđ not. Jo. and. ꝫ. de poſtula. c. i. ſu
per verbo requiſitus. ꝑ qđ intelligas qđ hic dicit de teſtib⁹ et
6 habebis ꝯcor. ſm Jo. an. ¶ Septimo no. † ꝙ inquiſitio veri
tatis ꝯmittitur arbitrio iudicis: ⁊ etiaꝫ cui magis credat: vel
fame: vel teſtibus probātib⁹ ꝯtra famā. non eñ ſup his que in
facto ꝯſiſtūt poteſt ius inſtruere iudicē. ideo dicit tex. tu ma
gis ſcire potes quāta ſit teſtib⁹ fides adhibēda in. l. iij. ff. de te
ſti. cū eñ ex varijs varia ꝑſumant. ⁊ ꝓpter varietatē tēpoꝝ et
maliciā hoīm plus i vno loco: ꝙ i alio nō poſſit dari certa rña
arbitrio iudicis ꝯmittēduꝫ fuit. facit. ꝫ. de trāſac. c. ſi. illa gdē q̄
in facto ꝯſiſtūt iura nō audēt diffinire. vt. l. mora. ff. de vſuris.
facit qđ no. Inno. ꝫ. de ꝓba. c. i ꝑſentia. ¶ Oppo. dr̄. ꝙ ad di
ctum vni⁹ ita demū ipediſ matrimoniuꝫ ſi ſit pſona grauis. ſꝫ
ꝯ hoc oppo. ⁊ vſ ꝙ impediaſ: etiā ſi ſit leuis. vt. ꝫ. c. pterea. ſo.
dicit glo. ꝙ ibi loquiſ. cū ipedimētum trahit originē a pſona
denuntiāte. ſꝫ certe ſm hoc min⁹ deberet credi de ꝯfeſſio. c. j.
et de teſti. veniēs. dicit Ho. hoc arbitrarium. vt eps poſſit ad
mittere etiā turpes pſonas hoc denuntiātes ſi ſibi videbitur
ꝓpter periculum anime. ij. q. i. ſi peccauerit. vbi de hoc. ⁊ ſi ſibi
videbiſ repellat. ¶ Scđo oppo. de iſto tex. ad ſe ipm ꝑmo ꝯ
ꝑuatā famā ꝓhibet recipi iuramētum parētū. deinde ꝯtra fa
mam ⁊ vni⁹ teſtimoniū mādat recipi iuramēta ꝓpinquoꝝ. vſ
ergo tex. ꝯtradicere ſibi ipſi. Sol. dicit Jo. an. ideo prohibet
recipi parētes. q: ſe offerebāt. et ſic tanꝙ ſe ingerētes erāt ſu
ſpecti. vt. l. q̄ omnia. ff. de ꝓcura. nō ita ſe ingerebāt iſti ꝓpin
qui. vt pōt dici ꝙ h parētes ſumanſ ꝑ genitorib⁹ tñ. ſicut. iiij
q. iij. parētes. nō ꝑ ꝯſanguineis. ſicut poniſ. iij. q. v. c. j. ⁊. xxxv
q. vj. de parētela. vñ q: hic parētes tractabāt ⁊ erant auctores
de matrimonio filioꝝ merito ipſoꝝ teſtimoniū tāꝙ i facto ꝑn
cipaliū erat ſuſpectum. alioꝝ vero ꝯſanguineoꝝ nō ingerētiū
admittatur vt hic. que ſo. recidit in idem cum prima.

b ¶ Bone fame. An ſemper ſit curādū de bona fama apud oēs vid Jo an. de turre cremata in. c. ſen. xj. q. j.

Opponit in cōtrarium.

1 Sponſus et ſponſa recipiant benedictionem a preſby
tero: et quid eos debeat monere.
2 Aſſeueratio ſimplex partis non ꝑiudicat legitime probatiōi
teſtium.
3 Matrimonium debet probari legitimis teſtibus.
4 Mulier admittitur ad probandum quod in virum veraciter
non conſenſit: et ſic negatiuam.

Conſultationi. Mulieri q̄ ſe ne-
gat in matrimo-
niū ꝯſenſiſſe nō credit̄ marito ꝓbāte ꝯtrariū.ſʒ ſi
ꝓbat ſe ꝯſenſiſſe p̄ metū q̄ potuit cadere in ꝯſtan
tem:nō tʒ matrimonium.duos caſus determinat.ij.ibi:lanc.
1 ¶No.p̄mo ꝙ ſpōſus et ſpōſa recipiūt bñdictionē a p̄ſby-
tero:q̄ dʒ eos monere:vt biduo vel triduo vel ſaltē prima no
cte in virginitate p̄maneāt.xxiij.di.c.vlti.xxx.q.v.aliter.tho-
2 hic.vj.ꝛ.viij.¶Scđo no.ꝙ ſimplex partis aſſeueratio non
p̄iudicat legitime ꝓbatiōi teſtiū.nō eñ partib⁹:ſʒ teſtib⁹ ē cre
dendū ſiſr nō credit̄ iudici aſſerenti aliq̄d:qđ p̄ acta nō appa-
reat.s̄.de ꝓba.c.qm̄.ꝛ de teſti.c.a nobis facit.l.q̄ accuſare.C.đ
3 eden.¶Tertio no.ꝙ matrimoniū dʒ ꝓbari legitimis teſti
bus.q: niſi appareāt ꝓbatiōes matrimoniū nō p̄ſumit̄:ſʒ ſtu
prum vel adulteriū.xxx.q.v.aliter.qđ itelligas i facto recēti.ſi
eñ lōgū tēp⁹ lapſum eſſet ponc.xl.anni a tp̄e ꝯtc⁹:ſufficerent
p̄ſumptiōes ꝓbabiles.ſ.ꝙ ipſam ſemp tenuit in vxorem.ſ.ad
mēſam.ꝛ ad lectū.ꝛ extra p̄dicta.C.de nup.l.ſi vicin⁹.ff.đ ritu
nup.l.in libere.Idē in clādeſtinis.nec mirū.q: p̄ tales p̄ſum-
ptiōes nedū ipedit̄ matrimoniū:ſʒ etiā ſeparat̄.s̄.de p̄ſump.
c.iij.ꝛ.c.precedēti.et ibi de hoc ſm Hoſti.ꝛ hoc facit ad illa q̄
dixi.s̄.c.tue.¶Quarto no.ꝙ poſt benedictionē admittit̄ ad
ꝓbādū ꝙ in dicto matrimonio veroſiſr nō ꝯſenſit.ꝛ hoc ve-
rum ſi ſtatim fugit:ſec⁹ ſi remaneret:etiā ſi diceret ſibi diſpli-
4 cere.de ap.c.ſolicitudinē.¶Quinto no.ꝙ mulier admittit̄
ad ꝓbādū ꝙ in virū veraciter nō ꝯſenſit ꝛ ſic negatiuā.ꝛ hoc
ideo q: pregnās vt.s̄.de renū.ſup hoc ſecus i pure negatiuis
facit qđ no.plene.Io.an.s̄.de elec.c.bone me.mag.¶Sexto
no.ꝙ ſi q̄s nitit̄ ꝯtractū reſcindere rōne metus dʒ ꝓbare talē
metū q̄ potuerit cadere in cōſtantē.facit.l.interpoſitas.C.de
tráſac.ꝛ qđ no.s̄.c.de muliere.¶Quero in primo rñſo huius
c.ſimpliciter denegat̄ iſtis mulierib⁹ aſſerētib⁹ ꝯtrariū dñ di-
cit audiri non oportet.In.ij.rñdeo vult eas audire.q̄re ergo
magis in iſto q̄ in p̄mo.dicit Io.an.ꝙ in p̄mo apparebāt pa
rētes ꝛ alij teſtes ꝓ matrimonio.mulier aūt ſimpliciter aſſere
bat ſe nō ꝯſenſiſſe.vt pʒ ibi dū dicit illarū ſimplex aſſertio ꝛc.
Sʒ in ſcđo rñdeo nō erat ſimplex aſſertio ſʒ colorata dicēdo
ſe nō veraciter ꝯſenſiſſe.qñ eñ ꝯ aliquē eſt fortis preſumptio
nō dʒ iudex de facili ꝯ fortē preſumptionē prebere audientiā
vt.c.ſolicite.ꝛ ſe.s̄.de reſti.ſpo.ꝛ.c.q: veroſiſe de preſum.opor-
tet ergo ꝙ colorate ꝛ mō ꝯrio veroſiſi factū corā iudice dedu-
cere.vt ſic ad ſuſpitionē iudicē adducat.vt.l.in lege aquilia ſi
deletū.ff.ad.l.aqui.ꝛ qđ no.bar.in.l.ammonēdi.ff.de iureiur.
et iſta eſt differentia inter primum caſum et ſcđm.

Ponit queſtionem.

1 Factum alienū q̄s pōt ꝓmittere adijciendo penam.
2 Notarij varijs modis loquendi vtuntur in contractibus.
3 Matrimonia debent eſſe libera.
4 Debitor pōt agere ne vexet̄ occaſiōe indebite obligationis.
5 Cognoſcens de principali cognoſcit et de acceſſorio etiā ſi de
principali queſtio non emergat.
6 Arrha et pena qualiter differant.
7 Promiſi me curaturū ꝙ talis igredict̄ monaſteriū:vel ꝙ ta-
lis abbas recipiet et tradite ſunt arrhe quod non valet talis
promiſſio.
8 Teſtator legauit monaſterio cētū ſi abbatiſſa receperit i mo
nialem bertham:an monaſterium poſſit petere centum: licet
nolit recipere.
9 Teſtator reliquit filie mille:ita ꝙ non nubat mercatori: alias
ipſa perdat:nupſit militi an perdet ea.
10 Pignus an poſſit interuenire in ſponſalibus.
11 Confeſſio que fit in inſtrumento nō habetur pro veritate:vbi
poſſet fieri fraus legi.
12 Promittēs ꝯhere ſpōſalia ſi recuſat an teneatur ad intereſſe.
13 Extraneus ꝓmiſit ſe facturū ꝛ curaturū: ꝙ berta cū erit eta-
tis legitime ꝯtrahet cū martino ſub certa pena:deinde adue-
niēte etate legitima fecit q̄dq̄d potuit vt bertha ꝯtraheret:ſʒ
noluit conſentire:an inciderit in penam.

Gemma. In matrimonijs ꝛ ſpōſalib⁹ dʒ eē
libertas.vñ in eis pene promiſſio
nō obligat.h.d.ꝛ duo facit.in p̄ma parte ponit mu
lieris q̄relā.In ſcđa dat ſibi iudicem.ibi:cum itaq̄.
¶No.p̄mo ꝙ iſta gēma ꝓmiſit ꝙ filiā infantē traderet huic.
1 b.ſub pena.ꝛ ſic ꝓmiſit factū alienū qđ regulariter eē poteſt
adijciēdo penā.vt.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.de v̄bo.ob.ſine pe
na v̄o regulariter nō pōt q̄s ꝓmittere factū alienū:niſi i caſi-
bus de q̄b⁹ ibi:ꝛ iſti.de iuti.ſtipu.§.ſi alij.h̄ v̄o nō tenuit ꝓmiſ
ſio etiā cū pena.q: matrimonia debēt eē libera.vt hic.ver.cuʒ
itaq̄.¶Scđo no.ꝙ parētes noīe filiorꝝ infantiū ꝯxerūt ſpō
ſalia.ꝛ loquit̄ in matre.ꝛ ſic in tali ꝯtu parē poteſtatē vr̄ ha-
bere mater:quā hʒ pr̄.ſicut dicim⁹.in vouēdo tales ipuberes
religiōi.hʒ eñ eādē poteſtatem mater ſicut pr̄.qđ dic:vt.s̄.de
regu.c.s̄.regulariter v̄o maior ē poteſtas patris.q: hʒ filiū in
poteſtate:nō mater.vt iſti.de adop.§.femine.ex q̄ patria po-
teſtate multa ꝯmoda hʒ pater:vt pʒ.C.de bo.q̄ li.l.cū nō ſo-
lum.cū ſi.¶Tertio no.ꝙ pena hic fuit ꝓmiſſa p̄ ſtipulatio-
nē.nudo eñ pacto nō vr̄ valere pene ꝓmiſſio: ſicut etiam nec
vſurarū.vt.ff.de ſeruis expor.l.ſeru⁹ ea lege. Si aūt nudo pa
cto adijciatur pena ꝯtib⁹ bonefidei vel alijs.dic:vt no.in.l.ſi
pacto quo penam.C.de pac.ꝛ.l.petēs.¶Quarto no.ꝙ pena
fuit appoſita p̄ hec v̄ba pro parte q̄ ꝯueniret.qñ aūt dicat̄ q̄s
ꝯuenire.vt no.in.l.ſi q̄s maior.C.de tráſac.ꝛ dixi.s̄.de foro cō
2 pe.c.ſi diligēti.ꝛ varijs eñ modis loq̄nēdi vtūtur notarij in
ꝯtu.q̄n̄q̄ dicūt ꝓmiſit nō ꝯtrauenire.q̄n̄q̄ nō ꝯfacere.q̄n̄q̄
nō petere q̄n̄q̄ nō moleſtare.q̄n̄q̄ q̄ſtionē vel ꝯtrouerſiā nō
mouere.dic:vt ibi dixi.ꝛ p̄ Bar.in.l.amplius nō peti.ff.rē ra.
3 ha.¶Quinto no.ꝙ matrimonia debēt eē libera.ꝛ metu pe
ne nō dʒ q̄s cogi ad matrimoniū ꝯhēdū.vt hic.et.l.tytia.ff.đ
v̄bo ob.vtrū aūt ſpe p̄mij poſſit q̄s ad matrimoniū inuitari
4 cū p̄ſona certa al's p̄mio careat.dicā infra.¶Sexto not.ꝙ
debitor pōt agere ne vexet̄ occaſiōe indebite obligatiōis.licet
ergo directo nō poſſit cogere creditorē:vt ꝯ ipſum agat.vt
C.vt nemo inuit⁹.l.j.tñ qñ obligatio eſt ieſſitax pōt agere: ne
moleſtet̄.ſed hoc ideo ꝯtingit.q: creditor moleſtabat illā do-
minā.qđ pʒ ex tex.ibi:nitit̄ extorquere ꝛc.idē credo ſi nō ni-
teret̄:ſʒ ſileret vt hoc caſu debitor tutus exceptio.poſſit agere
vt ab illa ꝓmiſſiōe inualida liberet̄:ſaltē de facto.ar.l.ſi ꝯten-
dat.de fideiuſ.vbi agi pōt vt alicui ſilentiū imponat̄ ad hoc.l.
aureli⁹.§.ſi centū.de li.le.et plene per Bar.in.l.ſi finita.§.ele-
gāter.đ dāno infec.¶Septio no.ꝙ hic erat q̄ſtio iter laicos
et tñ adit⁹ fuit iudex eccleſiaſtic⁹.ꝛ hoc ideo q: iſta pena erat
5 de appēdicijs ꝛ acceſſoria matrimonio.ꝛ ideo q̄ cognoſcit de
principali.ꝛ acceſſorio etiā ſi de p̄ncipali q̄ſtio nō emergat.vt
hic.ꝛ.j.de do.inter vi.et vxor.de prudētia.¶Oppo.dr̄ hic.ꝙ
matrimonia debēt eſſe libera a metu pene.Sʒ ꝯtra de.l.vlti.
C.de ſpon.ſo.dicit glo.ꝙ illa.l.loquit̄ in arrhis: in quib⁹ ſta-
tutū eſt.ꝙ ſi ſtetit p̄ dantē p̄dit arrhas.ſi vero p̄ recipiētē red
dit duplicatas niſi expreſſe dictum ſit.ꝙ quadruplicatas vel
triplicatas reddat.C.de ſpon.l.mulier.j.rñſo et.§.quadru-
6 pli.Iſte vero tex.loquit̄ in pena.¶Sʒ incidēter q̄ro.ꝛ que ē
rō differētie inter arrhā et penā:vr̄ dicere ꝙ nulla ſit ratio di
uerſitatis.immo eadē eſt rō vtrobiq̄.ꝛ debuiſſet eſſe idē ius
lʒ aliud ſit ſm leges.vt dicta.l.ſi.et ſic vr̄ ſentire Bart.ꝙ illud
ſit ſm canones.ꝛ ꝙ arrhe nō poſſint interuenire.Hoſt.repro
bat in glo.ꝛ dicit ꝙ in hoc no dʒ poni ſiue ſtatui ius diuerſuʒ
a legib⁹ immo idē ius.erit ergo rō ſm eū.q: pena ſolū ꝓmit-
tit̄.arrha vero dat̄.ꝛ ſic facili⁹ ꝓmitteret q̄s mille nomine pe
ne:q̄ ſolueret centū noīe arrharū.ad hāc rationē vide qđ no.
in.c.ſtatutū.ad ſi.ſup verbo remiſſiōe.j.de reſcrip.li.vj.Itē q:
arrhe dari ſolēt in parua quantitate:pene vero ſolēt eſſe ma-
gne.ideo plus ꝯcutit ꝛ timorem infert magna pena:q̄ parua
arrha facit ꝓ hac rōne.c.ꝛ ſi q̄ſtiōes.de ſi.et oīa iura que dicūt
de modicis nō curādū.s̄.de reſcrip.ſi ꝓponēte.in glo.Hoſti.
reddit aliā rationē q: arrha datur: ꝛ in traditiōe rei ſue q̄libʒ
pōt apponere omne pactū qđ vult.vt.l.in traditiōibus.ff.de
pac.Itē retinet̄ ꝛ ſaluat̄ ſi ſequat̄ matrimoniū.In ſtipu.pene
nil dat̄:ꝛ ſi ꝯhat̄ matrimoniū nulla retētio ſperat̄.vñ in arrha
p̄ſumpſit lex ꝙ ꝯhēs amicabiliter inducat̄ ꝓpter lucrū reten
tiōis arrharū ad matrimoniū.In pena v̄o nō eſt liber ꝯſen-
ſus ꝓpter timorē incuſſuʒ ex ſtipulatiōe penali.repellat̄ ergo
vt odioſa:ꝛ arrha vt fauorabilis admittat̄.remittit ad ſummā
c.ti.§.ꝛ vēdicat̄.Io.an.hic nō facit differētiā inter arrhā ꝛ pe
nā:lʒ i vtriuſq̄ vtrū valeat vel nō.dēm⁹ hoc ex quātitate meti
ri.vt ſi arrha fuerit exceſſiua nimis.vt de facto ſe vidiſſe refert
ita reprobet̄ ſicut appoſitio magne pene.pone eñ paup̄ noīe
arrhe recepit mille: ſi reddiderit duplicatas vl' q̄druplicatas
nil ſibi remanebit:nō vr̄ dubiū tiore huiōi m̄rimoniū ꝯtcturū.ꝛ
ecōuerſo ſi arrha data fuerit in modica q̄ntitate dʒ valere ſi-
militer ꝛ appoſitio parue pene.ſi forte erāt diuites promiſſo
res.ꝛ ſic exceſſus vitiet arrhā ſicut penā ꝛ moderamē vtriuſq̄
dʒ recipi.Nō ob.ſʒ eū.l.ſi.C.de ſpon.q: ꝯſyderauit frequētiā
vel qđ ꝯmuniter fieri ſolet.iſta ē opi.Io.an.ꝛ videt̄ ſibi equa
quā ſequūtur Ia.de ra.Pe.ꝛ Cy.i dicta.l.ſi.Bar.dicit ꝙ nō
intēdit recedere ab opi.glo.et Inno.ſ.qđ eſt faciēda differen
tia inter penā et arrhas.nā omnis pena ꝯuētionalis quantū
cūq̄ modica ſm eū nō valet.p̄mo per dictam.l.ſi.in ſi.de ſpō.
que ſimpliciter loquitur neq̄ per aliuʒ diſtinguit.item per.l.
neq̄.C.

Opponit in cōtrarium.

Nota ꝓ intellectu.l.vlti.C.de ſpōſa.

necꝫ.C.de nup.cū glo.q̄ dicit ꝙ etiā ſi.x.ꝓmittunt nō valet.⁊
illa eſt modica quātitas.Itē p.l.ea q̄.de dona.inter vi.⁊ vxor
vbi dicit tex.de.xx.que eſt modica quātitas.⁊ tñ nō valet niſi
a donatore ꝓcederet.Itē p.l.ſi ſtipulatio ita facta.de vbo.ob.
vbi ꝯtēti eſſe debem⁹ penis legalib⁹.⁊ ſi per vnū denariū eēt
vltra:nō valeret.Itē p.l.tytia.e.ti.Nō ob.l.ſi.C.de ſpō.inquā
tum ꝓmittit paciſci vſqꝫ ad q̄druplū.q: illa eſt pena legalis.
ex eo qd̄ de mēte legis interponit.vt in fin.dicit Bar.in.l.l cō
uētionalib⁹.de vbo.ob.⁊ ita dicit Bar.i.l.tytia.ff.de vbo.ob.
vide ꝯſiliū dñi fede.cxxiiij.ꝯcor.cū Bar.¶Scdo op.in iſto.c.
mater ꝓ filia ꝓmiſit:⁊ ſi ꝯueniret ꝓmiſit penā.ſꝫ mater q̄ ad
filiā eſt pſona extranea.vt.l.j.§.extraneū.ff.de rei vxo.ac.⁊ ſic
vr̄ ꝙ teneat pene appoſitio:q̄ nō ꝯhentes:ſꝫ extraneos ꝯcer
nit.nec p hoc pūt dici matrimonia min⁹ libera.vt.l.ſi mulieri
et tytio.ff.de ꝯdi.⁊ demō.ad hoc allegat Io.an.l.j.C.de idic.
vi.⁊.l.heres me⁹.§.j.de ꝯdi.⁊ de.Sō.dicūt qdā.ꝙ qñqꝫ ſtipu
latio penalis ꝯcernit ꝯhētes matrimoniū:vel habētes pote-
ſtatē in ꝯhētes ⁊ nō valet.vt hic.aut pſonas extraneas:q̄ nul
lam hñt coertionē in ꝯtrahētes.⁊ tūc valet.vt i ꝯrijs.et iſta ē
diſtinctio Uin.quā approbat Hoſti.qñ extranei ꝓmittunt
inter ſe aliqd dari:vel fieri:ſi tales nō ꝯtraxerint.ſecus aūt ſꝫ
cū ſi ꝓmittāt ſpōſalia noie mulieris adiecta pena noie ſuo:ſi
nō ſiāt.q: tūc nō ſꝫ pene ꝓmiſſio acceſſoria ꝑncipali:qd̄ debet
eſſe liberū.Iſta ſubdiſtictio nō habet rationē reſpectu extra
neoꝝ ſtipulātiū ſibi inuicē penā.q: ꝯct⁹ matrimonij non ma-
gis hoc ſcdo caſu q̄ ꝑmo pōt dici ꝑncipale nec magis obliga
tus debētiū ꝯhere matrimoniū glo.in dicta.l.tytia dicit ſim-
pliciter tenere ꝓmiſſionē extranei.Alij ſic diſtiguūt:aut vn⁹
ꝯiugū ꝓmittit extraneo:⁊ tūc ꝓmiſſio infirma.aut promittet
extrane⁹ extraneo tūc refert.aut ꝯhere debētes ſunt ſubiecti
ꝓmittētib⁹ penas:⁊ tūc eadē rōne nō valet.ff.de in ius vo.l.j:
et.ij.Aut nō ſunt ſubiecti:⁊ tūc aut eſt tāta ꝯiūctio inter ipos
ꝙ nō eſt veroſile illos reſilire a ꝯctu.⁊ tūc idē.vt.l.heres me⁹
ad ſi.de here.inſti.⁊ dicta.l.tytia.aut ſunt oīno extranei.⁊ tūc
teneat pene ꝓmiſſio.ff.de ꝯdi.⁊ de.l.cū ita.⁊.l.j.de indic.vi.ita
dicit Io.an.qui ſubdit poſt Ab.ꝙ ſepe experimur vbi obli-
gat̄ de obligatiōe ꝯpromittētiū.promittūt extranei.remittit
ad no.p eū In ſpec.de arbi.§.j.ver.qd ſi ꝯpromiſſum in ſup-
pletiōe q̄ incipit dy.ver.tenuit.etiā ibi:⁊ iſtā diſtinctionem.ſ.
progi.approbat Bar.in dicta.l.tytia.⁊ hoc i matrimonio car-
7 nali.¶ qd in ſpōſali promiſi me curaturū ꝙ talis īgrediet̄ mo-
na.vel ꝙ talis abbas recipiet.⁊ tradite ſunt arrhe.dicit Bar.
ꝙ indiſtincte nō valet.quia ſiue metu pene.ſiue ſpe arrhe ſiue
alio quocūqꝫ modo aliqd interueniat ſimonia eſt.ſ.de ſimo.
nō ſatis remittit ad ea q̄ no.in dicta.l.tytio cētū.§.¶Tertio
op.⁊ vr̄ ꝙ in matrimonijs poſſit adijci pena.vt.l.tytio cen-
tum.§.j.de ꝯdi.⁊ de.ſo.pena adiecta matrimonio ꝯhendo re
mittit̄ vt hic.ſꝫ ꝯditio p quā qs ab extraneo inuitat̄ ad matri
moniū nō ſpernit̄ vt ibi.aliud eſt enī libertatē matrimonij me
8 tu pene auferri.aliud certa lege ad ꝑmiū inuitari.vt ibi.¶Et
hoc facit ad.q.teſtator legauit monaſterio centū ſi abbatiſſa
receperit in monialē bertā.an monaſteriū poſſit petere centū
lꝫ nolit recipere.qd̄ vr̄.q: ꝯditio vr̄ ſimoniaca ergo reijciēda.
vt.l.obtinuit de ꝯdi.⁊ de.ꝯiūcto.c.nō ſatis.de ſimo.⁊.l.ab ad
miniſtratiōe.C.de le.ꝯriū fuit ꝯſultū p illū.§.q: inuitari ad ma
trimoniū ab extraneo nō eſt ꝓhibitū ab altero vero ex ꝯtra-
hētib⁹ vr̄ reprobatū.vt.l.ſi ſtipulat⁹ fuero te ſiſti.§.ſi.ff.de ver
bo.ob.et.e.ti.l.tytia.vbi p Bar.circa ꝑnci.appat⁹ ſui.¶Dñs
9 Ol.ꝯſuluit in q̄ſtiōe ſi.¶teſtator reliquit filie mille ita ꝙ non
nubat mercatori:alīs ipſa ꝑdat.quare ſi nupſerit militi ꝑdat
ea dicit ita vr̄ dicēdū ꝙ nō.q: lꝫ matrimonia tā in cōtrahēdo
q̄ in diſſoluēdo debeāt eſſe libera ab omni obligatiōe pena-
rum.vt.l.tytia.de vbo.ob.⁊ in iſto.c.⁊ hoc tā īter ipſos:q̄ īter
alios:quoꝝ interpoſitio pōt ad fraudē dicte.l.accedere.vt.ff.
de ꝯdi.⁊ de.l.heres me⁹.§.vltimo.tñ aliqd ſub huiuſmodi le
ge relinqui nō ē prohibitū.quaſi ſub ſpe cuiuſdā lucri ad cer-
tas honeſtas nuptias inuitari.ff.de ꝯdi.inſti.l.vter ex fratri-
bus.C.de inſti.⁊ ſubſti.l.ij.⁊.l.tytio centū.§.j.de ꝯdi.⁊ de.et lꝫ
tale ꝑceptū videat̄ penā ꝯtinē.C.de his q pe.no.l.vnica.⁊.ff.
de his q̄ pene no.l.ij.tñ ſm̄ rem veritate attēta pena nō infli-
gitur per quem aliquod proprium abſit:vel affuturum ſit.vñ
proprie pena nō eſt.ar.ff.de dam.infec.l.damnum.et.l.procu-
lus.ſed eſt certa.l.et cōditio appoſita rei que datur:quod eſt
licitum.ff.de pac.do.l.ob res.et.ff.de ſolu.l.j.nec refert vtrum
a principio huiuſmodi conditionis relinquatur:an pure reli-
ctum ſub conditione huiuſmodi adimatur.ff.de adi.le.l.ſi le-
¶ Ponit que- ¶ gatum pure.et ita dicit Oldr.conſilio.xvj.¶Venio ad.q.et
ſtiones. primo quero dictum eſt.ſ.ꝙ in ſponſalib⁹ poteſt interuenire

a arrha:³ſed nō pena.¶ſed an poſſit interuenire pignus.vr̄ ꝙ ſic. ¶Interue-
10 ſic.q: pignora dicūtur arrhe.vt.C.de remi.pig.l.j.ad hoc.ſ.de nire arrha.Ui
dona.inter vi.⁊ vxo.⁊ ſi neceſſe.⁊ de arbi.expoſita Hoſt.dicit de gl.in.c.fe
pignora hac occaſiōe data retineri non poſſe:ita no.ſ.de eo q mine.i vbo
co g.cō.vxo.ſue.veniēs.ij.Gui.in Spe.de ſpon.§.i.in ſi.dicit anul⁹.xxx.
pignora interuenire poſſe.rō eſt ſm̄ cū q: ille q tradit pigno q.v.Et qua
ra:nō ſe obligat:ſꝫ illa perdit:ſi recuſauerit.ſꝫ penā ꝓmittēs actiōe repe
ſe obligat:⁊ plerūqꝫ ꝯſulit alicui p retētionē cui nō dat̄ actio. tat̄ bal.in.l.
vt.ff.de doli excep.paul⁹.⁊ eadē rō in arrhis:q̄ in pignorib⁹. ꝯct⁹ vſi.de
ad hoc.l.j.C.ſi rec.prouin.Accur.i dicta.l.tytia diſtinguit.qd̄ inde venio.
aut pign⁹ datur ꝓ arrha:⁊ tꝫ.aut pro pena:⁊ nō tenet.⁊ eā te- C.de fide in
net ibi Bar.quidquid dicat Cy.in.l.j.C.ſi rec.ꝓuin.aduertē ſtru.Spec.
dum tñ ꝙ qñqꝫ pign⁹ tradit̄ ſimpliciter nō expreſſo ꝓ arrha de ſolu.§.v.
vel ꝓ pena:ſꝫ ꝓ ipſo matrimonio.⁊ tūc eſt loco arrhe.vt dicta et.l.ſi.C.qñ
l.j.qd̄ eſt verū.ſi pignora tradant̄ realiter:⁊ ꝯſiſtant in quāti- lic.ab emp.
tate.ſi enī ꝓ arrhis do tibi fundū:⁊ ꝯſtituo me noie tuo poſſi diſcedere.
dere:nō ſufficit.q: de eſſentia arrhe eſt traditio.vt pꝫ in dicta
l.tytia.ibi:accepit.⁊ no.inſti.de re.di.§.item lapilli.plus dicit
Bar.ꝙ ſi fund⁹ vel ſpecies det̄ pro arrha etiā ſi tradat̄:nō hꝫ
locū dicta.l.ſi.C.de ſpon.q: tex⁹ loquit̄ ibi in re q̄ pōt dupla
ri vel quadruplari.ſed in ſpecie non cadit iſta duplicatio.vt.l.
lucius.§.impuberē.de le.ij.⁊ p hoc qd̄ dixi qd̄ in arrhis reqri
tur traditio corporalis.tꝫ ibi Bar.qd̄ ſi arrhe vbo tenus pro
mittunt̄.nō valet.ſi tñ altera partiū ꝯfiteret̄ in inſtrumēto ſe
recepiſſe arrhas.vl̄ tñ noie arrharū.nec aliter ꝯſtat de nume
ratiōe ſtaret̄ ꝯfeſſiōi:niſi aliter ꝓbaret̄ fraus.p.l.publia.ff.de
¶ poſiti dñs fede.dicto ꝯſilio.ij.⁊ ꝯſilio.clxxxix.vr̄ ſentire ꝯriū. ¶ Nota ꝓ opi.
11 et meli⁹ videre meo.¶ꝯfeſſio enī q̄ ſit in inſtrumēto nō habet̄ fede.contra
pro veritate vbi poſſet fieri fraus legi.vt.l.cū qs.§.ſi.ff.de le. barto.
iij.⁊ nō eūdē effectū importat ꝯfeſſio quē numeratio pecunie
vt.l.ſi ex cautiōe.⁊ p totū.C.de nō nu.pec.q: igit̄ proprium et
ſubſtātia arrhe eſt numeratio.ꝯfeſſio ſola numerationem nō
probat.facit.l.ſi qs poſt hac.C.de bo.dam.Itē eadē ꝓnitate
ſiue facilitate qua qs promitteret mille noie pene eadē facili-
tate ꝯfiteret̄ ſe recepiſſe mille pro arrhis.vbi ergo par et ſiſis
deceptio eadē dꝫ eſſe iuriſprouiſio in obuiādo fraudib⁹.vt.l.
12 doli.§.diuerſum.ff.de doli.excep.¶Scdo q̄ro ¶ſi qs ꝓmit-
tit ꝯhere ſpōſalia ⁊ recuſat an teneat̄ ad intereſſe.gl.in dicta
l.tytia.dicit ꝙ ſic.alibi dicit ꝯriū.ff.de vbo.ob.l.ſi ſtipuler.et
hoc cōiter tenet̄ ⁊ dicēdo ꝯriūꝫ ſequeret̄ qd̄ ageret̄ ad penam
quāti intereſt ꝯ hec iura.ff.de ſer.ex.l.tyti⁹.Dy.diſtinguit qꝫ
aut agit ad intereſſe rōne dāni et tunc in eo qd̄ abeſt pōt agi.
q: nō eſt pena reſpectu agētis ſꝫ rei pſecutio.Aut agit̄ ratiōe
lucri qd̄ futurū erat matrimonio.qd̄ ei nō obuenit ꝓpter ma-
trimoniū nō ꝯctū.⁊ tunc nō agit̄ cū hic ſit ſpecies pene.ar.ff.
de fur.l.ſi is cui.et de dā.infec.l.procul⁹.ſꝫ cū p hoc impediat̄
libertas matrimonij dicūt qdā qd̄ ſibi dꝫ imputare qui dānū
ſuſtinet ſciēs vel ſcire debēs ſtipulationē nō tenere ſm̄ Io.an.
Bart.etiā hoc tꝫ.ſ.ꝙ nullo mō poſſit agi ex illa ſtipu.niſi ille
q recuſat implere ꝯmiſiſſet dolū.tūc enī ſi ego feci expēſas te
net̄ mihi actione de dolo ad intereſſe.⁊ ita no.in dicta.l.tytia.
13 ¶Ultimo q̄ro ¶quidā extrane⁹ ꝓmiſit ſe facturū ⁊ curaturū
qd̄ berta cū erit etatis legitime ꝯhet cū martino ſub certa pe
na.deinde iſte extraneus adueniēte etate legitima fecit qdqd
potuit vt berta ꝯheret ſꝫ noluit ꝯſentire.an iſte inciderit i pe
nam.vr̄ qd̄ ſic.q: difficultas ꝑſtatiōis nō liberat queꝫ a pena
ꝯuētionali.vt.l.ꝯtinuus.§.illud de vbo.ob.ſꝫ ibi loquit̄ de cō
miſſiōe ꝑncipalis ſtipu.a penali vero vr̄ difficultas excuſare.
vt.l.ſi vehēda.§.penult.et ſi.ff.ad.l.rho.de iac.et in hanc par-
tem videtur inclinare dominus fede.conſilio.cxvij.⁊ p Bart.
de materia in dicto.§.illud.

1 ¶Copula carnalis operat̄ vt ſponſalia de futuro tranſeāt
in matrimonium de preſenti.et nu.2.
3 Probatio non eſt in contrarium admittenda contra ꝑſum-
ptionem que a iure inducitur.
4 Pronuntiatio pro vno eſt excluſio aliorum in rebus ſine iuri
bus in quibus concurſus plurium non admittitur.
5 Conſtitutio prouidens qd̄ quicūqꝫ ſponſam ſuam cognoſcit
hoc ipſo ſit eius qd̄ eſſet bona.
6 Duo dederūt ſibi fidē de ꝯhēdo ⁊ ſe inuicē abſoluerūt ⁊ vn⁹
alteꝝ liberauit:⁊ poſtea ſe carnalit̄ miſcuerūt an ſit matrimoniū.

IS qui fidē. Spōſalia de futuro trāſeūt
in matrimoniū de ꝑſenti p car
nis copulā ſubſecutā ſꝫ nō p viſum carnalis copule
tñ.h.d.cū.c.ſi.ſ.e.ꝑmo ponit dictū.ſcdo ſoluit obſta
1 culū ex q̄ ꝯcludit.ij.ibi.q: lꝫ.iij.ibi.ex q̄.¶No.j.¶ꝙ carnalis

copula operat̃ vt ſpōſalia de futuro trāſeāt ĩ matrimoniū de
p̄ſenti.qḋ ē verū ſm̄ Jo.an.qñ illa mulier ſic cognita poterat
eē vxoꝛ.ſec⁹ ſi nō potuerat puta ei⁹ ↄſanguinea:vel alteri nu
pta.nā cū in talib⁹ caſib⁹ ⁊ ſilib⁹ matrimoniū etiā ↄ̄ctū ĩ facie
eccl̃ie dirimat̃.vt.ſ.c.veniēs.⁊.c.j.multomagis iſtō matrimo
niū p̄ſumptū dictꝫ caſib⁹ nō valebit.q2 ñ pl⁹ dꝫ opari fictio:ꝙ̄
veritas.imo ĩ illis caſib⁹ tm̄ dꝫ habere locū fictio ĩ qb⁹ poſſet
habere locū veritas.vt.l.q ad certum.ff.loca. ¶ Scḋo no.ad
hoc vt illa ſimplex fidei datio trāſeat ĩ matrimoniū de p̄ſenti
req̄rit carnalis copula.q2 ceſſante nō vr̃ ꝙ cohabitatio dona
tõia:vel dotis ↄſtitutio hūc effectū ꝓducat.vt.ij.ſ.act⁹ iducāt
mr̃imoniū p̄ſumptū.ad hoc.j.e.c.ſi.⁊.c.j.de ma.ↄ̄cto ↄ̄ iterdi.
ecc.nō ob.ſ.de deſpon.ipu.c.j.li.vj.vbi ſpōſalia de futuro trā
ſeūt ĩ matrimoniū p cohabitationē.ibi em̄ loquit̃ de ſpōſalib⁹
q̄ ſm̄ mētē ⁊ v̄ba ↄ̄hētiū erāt de p̄ſenti:lꝫ iuris interp̄tatiōe ĩ
2 intelligantur de futuro. ¶ Tertio not.ꝛ ꝙ carnalis copula[a]
a ſubſequēs poſt fidē datā de ↄ̄hēdo:opat̃ matrimoniū ex duo
bus igit̃ quoꝝ neutrū p ſe ipm̄ ſufficeret faciūt matrimoniū.
fidei em̄ datio hoc nō facit.vt.j.c.pxi.Itē nec coit⁹ ſꝫ ex iſtoꝝ
ↄiūctiōe reſultat matrimoniū ſicut ex titulo ⁊ traditiōe ↄiun
ctis trāſfert̃ dn̄iū ⁊ tñ neutrū p ſe tm̄ ſufficit.vt.l.traditōibus
C.de pac.⁊.l.traditio.ff.de acqui.re.do.refert̃ em̄ coit⁹ ſubſe
quēs ad p̄cedētē titulū.i.fidei dationē.⁊ ex ea cauſa videntur
ſimul ↄiūgi:ſicut vſus poſſeſſiōis refert̃ ad titulū p̄cedētē.vt
l.q̄dā mulier.⁊ ibi no.ff.de rei vē.⁊.l.q̄dā.de ↄdi.inſti.ſicut ēt
inſtitut⁹ heres eēt adminiſtrādo poſtea bona hereditaria vr̃
gerere ꝓ herede.vt.l.ꝓ herede.⁊.l.gerit.de acqui.here.cũ ſi.
3 ¶ Quarto no.ꝙꝛ ↄ̄ p̄ſumptionē q̄ a iure iducit̃ nō ē ꝓbatio
in ↄ̄riū admittēda.ē ergo iſta p̄ſumptio iuris:⁊ de iure:q̄ nō
recipit ꝓbationē ĩ ↄ̄riū.vt.l.vnica ĩ pn̄.C.d̄ rei vxo.ac.hoc vex
niſi p ↄfeſſionē partis.vt no.ĩ auctē.de eq̄.do.poſt pn̄.vñ ĩ ca
ſu hui⁹.c.ſi vir ⁊ mulier faterent̃ copulā ſequutā poſt dationē
interceſſiſſe aīo fornicario:nō rōne precedētis fidei:vr̃ iſta cō
feſſio ↄ̄ p̄ſumptionē de q̄ in.j.c.admittēda p illā.G.lꝫ in ↄ̄riū
faciat qḋ h̄ no.Jo.an.vbi dicit ꝙ ↄ̄ ſcḋm mr̃imoniū ſiue ſpō
ſalia de p̄ſenti ſcḋo ↄ̄cta nō ſufficeret ſola ↄfeſſio ipſi⁹ viri ⁊ ēt
mulieris:cui fidē dedit:ꝙ eā poſt fidei dationē ⁊ añ ↄ̄ctū cũ
hac ſcḋa cognouit:nō em̄ crederet̃ eis ĩ p̄iudiciū ſcḋi mr̃imo
nij.vt.j.de eo q cog.ↄſan.vxo.ſue.c.ſup eo.In hoc ergo.c.cō
ſtitit de carnali copula cū p̄ma:cui fidē dedit aliter ꝙ̄ p ipſoꝝ
ↄfeſſionē aliter nō credet̃ eis ĩ p̄iudiciū hui⁹ ſcḋi mr̃imonij.d̄
quo hic. ¶ Quinto no.ꝙ eo ipō ↄſtat aliquē p̄ns legitime cō
traxiſſe cū vna:neceſſario ſequit̃ ꝙ ↄ̄ctū ab eo matrimonium
cū alia ē nullū.q2 nō pōt qs habere duas vxores eodē tpe.vt
4 inſti.de nup.§.itē.ſi adhuc.ꝛ In reb⁹ em̄ ſiue iurib⁹ in qb⁹ cō
curſus pluriū nō admittit̃ ꝓnūtiatio ꝓ vno eſt excluſio alioꝝ
ꝛ vt in.c.ad petitionē.j.de accu.⁊.ff.de ꝓcura.l.pōp.§.j. ¶ Op.
⁊ vr̃ ꝙ papa nō poſſit iducere matrimoniū p̄ſumptū.q2 ma
trimoniū ↄſenſu ↄ̄hit̃.⁊ ē de ſubſtātia.vt.ſ.c.tue.⁊.c.tua nos.
Si ergo iſte vir.cognouit iſtā mulierē coitu fornicario:⁊ non
aīo ↄ̄hēdi:nō vr̃ ꝙ canonica ↄſtitutio poſſit inducere mr̃imo
niū:vbi deficit ↄſenſus.q2 ↄ̄ ↄſciētiā hoīem vrgere nō pōt.et
ↄſenſus voluere.⁊ lꝫ ſit ſupra ius.tñ ↄſenſū ⁊ diſſenſuꝫ q ſunt
de iure naturali:corrūpere nō pōt.vt iſti.de iure na.gē.⁊ ci.§.
ſꝫ naturalia.ſo.dicit Jo.an.poſt Ho.iſta ↄſtitutio pp hoc vr̃
periculoſa.⁊ſꝫ Vin.ſi vir fornicario affectu mulierē cognouit
nō ē ĩ v̄itate mr̃imoniū:nec deberet remanē cū illa:ſꝫ poti⁹ ex
cōicationē pati:quā eccl̃ia ferre dꝫ.q̄ ſtat ꝓ mr̃imonio p̄ſūpto
⁊ filij cēſebunt̃ legitimi.⁊ ſi ipē ↄ̄heret cū alia:cēſebit̃ bigam⁹.
lꝫ nō ſit ĩ v̄itate.nec audiet̃ ꝓbatio ↄ̄ bigamiā:ſicut nec ↄ̄ tale
mr̃imoniū p̄ſumptū vt h̄.Ho.dicit.ꝙ ĩ vtroqꝫ foro penitētia
li ⁊ contentioſo obediendum eſt pape:quia circa matrimo
nium non ↄſummatum ſine offenſione dei ſtatuere poteſt qḋ
5 ſibi placet.vt not.ſ.de conuer.conin.ex publico fatet̃ tamen ꝛ
ꝙ bona eēt expreſſa ↄſtitutio ꝓuidens.ꝙ quicunqꝫ ſponſam
ſuā cognoſcit hoc ipō ſit ei⁹.nec audiret̃ q poſt ↄſtitutionē il
lam cognoſcēs vellet dicere.ꝙ nō ↄſenſit.ſicut nec audiret̃:ſi
p v̄ba de p̄ſenti ↄſenſit:niſi violētia ꝓbaret vel aliud rōnabi
le.Ego credo ꝙ iſta ſit illa ↄſtitutio quā Hoſt.vellet papā cō
dere.q̄ aliud nō dicit:niſi ꝙ poſt ſpōſalia de futuro q deſpōſa
tam cognoſcit cogit̃ eā recipe ĩ vxorē repulſa ꝓbatiōe:ꝙ eam
alia itētiōe cognouerit.ſi em̄ v̄ba de p̄ñti accipiunt iura ꝓ v̄o
mr̃imonio ēt ſine copula.vt.j.c.px.multomagis ſpōſalia d̄ fu
turo cū copula ſubſecuta debēt iducere mr̃imoniū de p̄ſenti.
q2 clarioꝛ ⁊ euidētioꝛ ē declaratio volūtatis p actū facti:ꝙ̄ per
actū v̄bi.ar.l.de qb⁹.de legi.⁊.l.certi.ſi cer.pe.⁊ p̄ſumit̃ ſemp
p̄ſeuerātia volūtatis:niſi mutata ꝓbet̃.vt.c.maiores ad ſi.de
ꝛ bap.⁊.l.ſancim⁹.C.de teſtamētis. ¶ Quero pone.ꝛ ꝙ iſti q de
6 derūt ſibi fidē de ↄ̄hēdo ſe inicē abſoluerūt.⁊ vn⁹ alterū libe

a ¶ Carnalis copula. Que in dubio p̄ſumit̃ interueniſſe hal.in.l.ſiue poſſidetꝫ.d̄ ſi.deide reſtat videre.C.de ꝓba.doc.in.c.ex literis.d̄ p̄ſumptis.

ꝛ Opponit in cōtrarium.

ꝛ Ponit queſtionem.

rauit.⁊ poſtea ſe carnalit̃ miſcuerūt:an hꝫ locū qḋ h̄ dr̃.vr̃ qḋ
idē.q2 text⁹ dicit ꝙ ↄ̄ iſtud mr̃imoniū p̄ſumptū nō ē ꝓbatio
in ↄ̄riū admittēda.ↄ̄riū ſentit Jo.an.⁊ hñ.p talē em̄ abſolutio
nem fuerūt ſpōſalia p̄ma ipō iure ſublata.vt ĩ regula.nihil tā
naturale.de reg.iur.ille ergo coit⁹ ſecut⁹ poſt nō reperit titu
lū aliquē mr̃imonialē ſup q̄ fundare ſe poſſit.⁊ ſic cū ſit nud⁹
⁊ ſimplex mr̃imoniū nō iducit.poſtꝙ̄ em̄ ē a ↄ̄ctu receſſuꝫ:nō
p̄t reuiuiſcere:niſi iteruētat act⁹ retro ſilis.vt.l.ab ēptiōe.ff.
de pac.opꝫ ergo ad hoc vt iſte coit⁹ trahat̃ ad illā fidei datio
nē:ꝙ nō iteruēniat aliq̄ inhabilitas ĩ extremis:nec in medio.
vñ ſi deficit extremū a q̄:ſcꝫ q2 ↄſenſus p̄m⁹ ſit extinct⁹:extre
mū ad qḋ.ſi coit⁹ nihil ꝓdeſt.vt dixi idē ecōuerſo ſi adſit ex
tremū ad qḋ:ſꝫ deficiat extremū a q̄.puta q2 tpe q̄ eā cogno
ſcit effect⁹ ē furioſus:ſilr̃ nō credo ꝙ ſit mr̃imoniū p̄ſumptū.
vñ ſi mulier q̄ ſpōte fidē dedit de ↄ̄hēdo poſtea inita vel coa
cta cognoſcit̃:nō iducit̃ ex iſto coacto coitu mr̃imoniū p̄ſum
ptū.ſm̄ Jo.an.rō ē quā dixi.q2 dꝫ eē habilitas extremorum.
Itē ⁊ medij.vñ ſi poſt fidē datā de ↄtrahēdo alter ipoꝝ acci
peret aliā p v̄ba de p̄ſenti:rupta eēt illa datio fidei.vt.ſ.c.ſi
cut ex lr̃is.in materia em̄ hui⁹.c.qḋ fundat̃ in q̄dā iuriſfictiōe
debem⁹ accipe regulā quā tradit.Bar.ĩ materia fictiōis:q̄ eſt
vt extrema ſint ſemp habilia.Itē fictio iſta locū habeat vbi ſꝫ
ius poſſet habere locū v̄itas.In caſib⁹ em̄ vbi verū matrimo
niū eē ñ poſſet:vel reſcīdi poſſet:poterit tñ reſcindi iſtō p̄ſum
ptū.vt rōne met⁹:rōne ↄſanguinitatis:affinitatꝫ frigiditatꝫ ⁊
cuiuſlibet alteri⁹ ipedimēti ad ꝓxime dicta vide no.p Bar.d̄
illa materia fictionū in.l.ſi is q ꝓ emptoꝛe.ff.de vſuca.facit.l.
bonoꝝ.ff.rē ra.ha.cū ſilib⁹.Itē qḋ dixi.ſ.de coactiōe in copu
la dicit Jo.an.ꝙ hꝫ locū ĩ coactiōe abſoluta q̄ cadit ĩ muliere
nō ĩ viro.vt ipē no.ſ.qḋ met⁹ cā.ſacris.ↄditiōalis aūt coactio
intercedēs tꝫ ipē ꝙ nō excuſet in foro ↄtētioſo pp ſpōtaneuꝫ
ↄſenſuꝫ q p̄ceſſit.⁊ nō admitteret̃ ꝓbatio ꝙ coacte ↄtraxerit.
Glo.h̄ ponit materiā p̄ſumptionū.de q̄ ēt p Hoſt.ĩ ſumma d̄
p̄ſump.§.ij.ĩ ſpec.de p̄ſump.§.ij.⁊.liiij.di.fraternitatē.⁊.l.di.
ferrū.⁊.ff.qḋ met⁹ cā.l.nō eſt v̄oſile.vbi de hoc.⁊.xliiij.di.mul
tis.ſ.de preſump.q2 v̄oſile.et de renū.ſuper hoc.

1 ¶ Matrimoniū ↄtrahit̃ p v̄ba de preſenti vtroqꝫ loqn̄te.
2 Matrimoniū qñ ↄtrahit̃ de preſenti q̄ ſit forma verboꝝ.
3 Matrimoniū ſecūdum etiā cōfirmatū carnali copula nō rū
pit ſponſalia de preſenti prius contracta.
4 Spōſalia de futuro ↄtracta primo etiā cū iuramento rūpun
tur p ſponſalia de preſenti contracta poſtea.
5 Actus attentatus cōtra ꝓpriū iuramentum valet.
6 Plures ſi vendicāt ſibi vnā vxorem diuerſo iure ille prefer
tur q habet titulum magis validum.

SI inter. Spōſalia de p̄ñti nō ſoluunt̃ p ſe
quēs mr̃imoniū etiā carnali copu
la ↄſummatū ſꝫ ſpōſalia de futuro ēt iurata ſoluūt̃
p̄ſecuta ſpōſalia d̄ p̄ñti.duo ſūt dicta.ſcḋꝫ ibi verū.
1 ¶ Not.j.ꝛ ꝙ p v̄ba de p̄ñti vtroqꝫ loquēte ↄ̄hit̃ mr̃imoniū[a]
a ⁊ p hoc qḋ dicit vtroqꝫ loquēte ⁊c.colligit glo.ꝙ loquēte alte
ro tm̄ nō ↄ̄hit̃.de q̄ dic.vt.ſ.c.tue.⁊.j.de ↄiu.ſer.c.ſi.in glo.ſi.
et aduerte qḋ dicit vtroqꝫ loquēte ⁊c.Nō em̄ declarat an vno
ↄtextu loq debeāt nullo actu intermedio extraneo vel ſufficit
qñcūqꝫ alter r̃ndeat.Jo.an.tꝫ ꝙ ad hoc vt mr̃imoniū ↄ̄hat re
q̄rit̃ ꝙ in ↄtinēti r̃ndeat.al̃s ſi r̃nderet ex iteruallo nō valeret
ↄ̄ct⁹.q2 extrane⁹ act⁹ inter iterrogationē ⁊ r̃ñſionē vitiat ſtip.
vt.l.ↄtinu⁹.de v̄bo.ob.Itē vitiat teſtamētū.vt.l.ad teſtiū.§.
vno ↄtextu.ff.de teſtamētis.⁊.C.de teſtamētis.l.antiquitas.
et dixi de hoc.ſ.e.c.ex lr̃is. ¶ Scḋo no.Jo.an.ꝙ ĩ matrimo
nio ↄ̄hēdo p̄mo ꝓfert v̄ba vir ꝙ̄ mulier tñ nō ē de ſubſtātia.
2 ⁊ padue ſeruat̃ ↄ̄riū ſm̄ eum. ¶ Tertio no.ꝛ formā v̄boꝝ qñ
ↄ̄hit̃ mr̃imoniū de p̄ñti.debēt em̄ v̄ba vni⁹ v̄bis alteri⁹ corre
ſpōdere.ſilr̃ ⁊ hoc nō eſt de ſubſtātia.vt oīno correſpōdeāt.ſꝫ
ſufficit q̄ litercūqꝫ ↄſtet de itētiōe p v̄ba puta viro dicēti.ego
te accipio ĩ meā vxorē.ſi illa r̃ndeat.ↄtētoꝛ.vel placet.vel dicat
⁊ ego te.ſatis ē ad iterrogata ad r̃ñſum.q2 ſimplex ⁊ abſolu
ta r̃ñſio ſemp eſt ĩ dubio referēda ad p̄cedētia v̄ba.vt inſti.de
inuti.ſtip.§.p̄terea.⁊.ff.de iter.ac.ſi defenſoꝛ.nō em̄ debem⁹ fa
cere vim in v̄bis:ſꝫ mētē ↄſyderare.j.de v̄bo.ſig.intelligētia.
3 ⁊.C.de li.pre.l.iij. ¶ Quarto no.in v̄.ꝙ ſi fecerit.ꝛ ꝙ ſcḋꝫ mr̃i
moniū etiā ↄfirmatū carnali copula nō rūpit ſpōſalia de pre
ſenti p̄us ↄ̄cta.ſol⁹ em̄ ↄſenſus facit matrimoniū.⁊ copula ni
hil q̄ ad ei⁹ efficaciā nec ductio ad domū.ſecus eſſet in acquiſi
tiōe rerū ꝓphanarū ĩ qb⁹ titul⁹ poſterioꝛ cū poſſeſſiōe ſiue tra
ditiōe ↄiūct⁹ p̄fert̃ hñti titulū prioꝛē in tpe.de quo dic.vt no.
4 in.c.ſi tibi abſenti.de p̄ben.li.vj. ¶ Quinto no.ĩ ver.verū.ꝛ ꝙ
ſponſalia de

a ¶ Mr̃imoniū. Matrimoniuꝫ an ſit d̄ iure naturali vide Joā.de turre cremata in.c.ius naturale.j.diſtic.⁊.xxvij.q.j.c.j.et ibi an fuerit iſtitutū a deo.

ſpõſalia de futuro ꝯtcta ꝑmo etiã cũ iuramẽto rũpuntur per
ſpõſalia de pñti ꝯtcta poſtea. iuramẽtũ igiť nõ ẽ tanti roboris
vt ſpõſalia de futuro faciat trãſire ĩ mrĩmoniũ ð pñti lꝫ faciat
actũ valere oĩmodo: ꝙ meliꝰ põt. vt. l. cũ pr. §. filijs matrẽ. ff. ð
5 le. ij. Et collige etiã ꝙ valet actꝰ attẽtatꝰ ꝯ ꝓpriũ iuramẽtũ
de quo dic: vt dixi poſt doc. s. de ꝓbẽ. dilecto. ⁊ ĩ ti. de teſtamẽ
6 tis. s. ¶ Sexto no. ꝙ cũ plures vendicãt ſibi vnã in vxorẽ ſi
veniãt diuerſo iure: ille ꝓferť q hꝫ titulũ magis validũ vt ẽ ille
q deſpõſauit ꝑ vba de pñti. ſi aũt veniãt eodẽ iure: ille preferť
q potior eſt in tpe. vt h. ⁊. s. e. ſicut ex lrĩs. ſi aũt de ꝓoritate vel
poſterioritate tpis nõ apparet erit potior q eſt in poſſeſſiõe.
vt. s. de ꝓba. lꝫ cauſam. ĩ ſi. ſi aũt neuter eſt ĩ poſſeſſiõe: ſꝫ am-
bo ꝯcurrũt credo mulieris ꝯſcientie relinquẽdũ: cũ ꝙ ꝑmo ſe
aſſerat ꝯtraxiſſe ille eã habeat. facit qð no. Hoſt. j. de ſpõ. du.
ſup rubrica. vbi aũt neutrũ vellet an ſit cogẽda eligere: credo
ꝙ ſic. poſtꝙ ꝯſtat cũ vtroqꝫ ꝯtraxiſſe ꝑ vba de pñti. alterũ eĩ
eiꝰ eſſe maritũ ꝙ ad deũ certũ eſt ⁊ apud ipam lꝫ apud iudicẽ
incertũ. facit. l. cũ ad ꝓſens. ff. ſi cer. pe. ⁊ inſti. de vbo. ob. §. ſed
⁊ ſi. ¶ Septĩo no. ꝙ qñqꝫ qs peccat ꝯhẽdo. et tñ ꝯtcꝰ vitiať:
ſꝫ aliter ille puniť de violatiõe fidei. ⁊ hoc ẽ ideo. qꝛ reciſio nõ
ſolũ eſſet ꝓiudicialis trãſgreſſori: ſꝫ tertio cũ ꝙ ꝯtraxit. ſi autẽ
ſoli doloſo pararet ꝓiudiciũ: nõ valeret ꝯtractꝰ. ſꝫ in eiꝰ odiũ
reſcĩderet. vt. l. elegãter. ff. de dolo cũ ſi. Itẽ ⁊ alibi ꝯtingit. qð
valet actꝰ q geriť ꝯ iuris formã. ſoluta tñ pena legali ꝓp trãſ
greſſionẽ legis. vt. l. ait ꝓtor. ⁊ ibi ꝑ Bar. ff. de no. op. nunti.

1 Conatus circa aliquem actum non eundem ꝓducit effe-
ctum quem induceret ſi actum illum perfeciſſet.
2 Forma contractus matrimonij de preſenti ſi deficit non ſup
pletur per niſum carnalis copule: ſed per copulam.
3 Deſpõſam vnã ꝑ vba de futuro: ⁊ poſtea ſimul manſimꝰ in ea-
dem domo vel aliter cũ ea domeſtice ꝯuerſatus: an nõ ꝓbata
aliter copula erit inter nos matrimonium preſumptum.
4 Preſumptio duplex non debet cadere circa eãdem rem.
5 Argumentum a cõiter accidentibus eſt licitum.
6 Matrimonium verum qð dicať. Quod preſumptum. nu. 7.
8 Spõſus cũ tentaſſet cognoſcere ſpõſam aperta eſt ianua mu
lieris ⁊ mẽbrũ viri intus miſſum: nõ tñ ſeminauit: an ſi poſtea
contrahat cum alia ꝑ verba de preſenti matrimoniũ cum ſe-
cunda: vel cum prima ſic corrupta: vel tentata.
Quid ſi mẽbrũ viri nõ aperuit clauſtra pudoris: ſꝫ intꝰ ſemen
effudit an erit matrimonium cõſummatum. nu. 9.

ADoleſcẽs. Summatũ eſt. s. e. is q. et po
nit dictũ: cauſam inſerẽs ibi:
cũ ꝙ. ¶ Nota ꝑmo ꝙ iſte textꝰ loquiť in adoleſcẽte
q niſus eſt cognoſcere deſpõſatã a ſe. ſecus eſſet ſm
quoſdã ĩ impubere deſpõſate q ſi nitiť poſt pubertatẽ cogno
ſcere a ſe dſpõſatã: ſit ex illo niſu verũ mrĩmoniũ. qꝛ ſola coha
bitatio hoc facit ſicut no. j. ti. j. atteſtatiões. Alij ſm Innoc. ꝯ
1 Io. an. remittit ad no. j. ð deſpõ. ĩpu. c. j. li. vj. ¶ Scðo no. ꝙ
conatꝰ circa aliquẽ actũ nõ eũdẽ ꝓducit effectũ: quẽ induceret
ſi actũ illũ ꝑfeciſſet. ⁊ hoc eſt qð dicit textꝰ. qd eñ obfuit cona
tus cũ iniuria nullũ habuit effectũ. l. l. j. ff. qð q̃ſqꝫ iuris. qñqꝫ tñ
conatꝰ ⁊ attẽtatio reputať ꝓ ope ꝯſũmato. qꝛ volũtas ⁊ ꝓpo
ſitũ attẽdiť plꝰ: ꝙ factũ. vt ĩ iuribꝰ alle. in gloſ. ꝙ allegat in illa
materia ꝓ ⁊ ꝯ. de quo dic: vt dixi. s. de biga. c. nup. ¶ Tertio
2 no. ꝙ forma ꝯtcꝰ mrĩmonij de pñti ſi deficit nõ ſuppleť ꝑ ni
ſum carnalis copule: ſꝫ ꝑ copulã. vt. s. e. is q. eſt eñ illud mrĩ-
moniũ ꝓſumptũ vt ibi dicit tex. ſꝫ ꝓſumi nõ dꝫ a iure illud: cu
ius ꝯtrariũ ad oculũ demõſtrať. ſ. virginitas ꝑ aſpectũ. ar. l. q
ad certũ. ff. loca. ⁊ qð dixi ĩ dicto. c. is q. ⁊ ꝑ illud qð h dr. ꝙ ni-
ſus nõ opať iſtũ trãſitũ: multominꝰ donaria: oſcula: ⁊ cõis ha
bitatio. ꝑ quã forte ſaltẽ ꝑ cohabitationẽ ꝓſumereť cognita. ⁊
3 haberet locũ illud. c. is q. ¶ pone eñ deſponſaui vnã ꝑ vba de
futuro: ⁊ poſtea ſimul manſimꝰ ĩ eadẽ domo: vel aliter cũ ea do
meſtice ꝯuerſatꝰ. q̃ro an nõ ꝓbata aliter copula erit inter nos
mrĩmoniũ ꝓſumptũ. vĩ ꝙ nõ. qꝛ cohabitatio hoc nõ facit: nec
niſus vt h: ſꝫ carnalis copula. ⁊ ſi dicať carnalis copula ꝓſumẽ
4 da ẽ ex iſtis actibꝰ. rñdet ꝙ duplex ꝓſumptio ſiue fictio non
dꝫ cadere circa eãdẽ rẽ. vt. l. j. C. de dotis ꝓmi. eſſet aũt hic du
plex fictio iuris. vna ꝙ ꝓſumereť cognita. alia ꝙ ex iſta cogni
tiõe preſumereť matrimonium. In cõtrariũ facit ꝙ in dubijs
debemꝰ ꝓſumere qð ẽ verſimilius: ⁊ qð minꝰ ꝯtinet captionis et
5 periculi aiarũ. vt. s. e. iuuenis. ¶ Itẽ arguẽdo a cõiter accidẽtibꝰ
qð ẽ licitũ. vt no. i. l. neqꝫ natales. C. de ꝓba. raro ꝯtigit ꝙ vir
et mulier maxime ꝓcedẽtibꝰ ſpõſalibꝰ de futuro ſe iuicẽ nõ cõ
miſceãt: vbi ſimul habitẽt: vel etiã ꝯuerſenť. ⁊ hoc credo tutiꝰ:
et tenẽdũ nõ ob. qð no. Io. an. s. e. is q. vbi ex cohabitatione
nõ induciť matrimoniũ ꝓſumptũ. dico eñ illud verũ cũ ꝯtra-
git cũ virgine. ⁊ ꝙ virgo nunc deꝑhẽdiť. vel ſi ꝯtraxit cũ corru
pta ꝓbať ꝑ domeſticos domꝰ: ꝙ nunꝙ eã cognouit. ꝙ negati
ua eſt ꝓbabilis. vt pote coarctata loco ⁊ tpe. Iuxta materiã. c.
bone me. j. de elec. s. ꝑ Io. and. als hoc nõ ꝓbato ex cohabita
tiõe vel freqnẽtati ꝯuerſatiõe cũ vidua vel corrupta deſpõſata
ꝓſumo carnalẽ copulã: quã ꝓbare ſufficit ꝑ ꝯiecturas ĩ omni
caſu. vt. s. de ꝓſump. lrĩs. ⁊. c. tertio loco. e. ti. ⁊. s. de teſti. ꝓter-
6 ea. ⁊ hoc tꝫ hic Io. an. ad literã ſic dicẽs. ¶ verũ matrimoniũ
7 appellať illud in ꝙ verꝰ ꝯſenſus ⁊ expſſus itercedit hincinde ¶
ꝓſumptũ illud in ꝙ ⁊ ſi in veritate nõ ꝯſentiãt ꝯhentes. eccĩa
tñ eos interpretať ꝯſenſiſſe ex aliqbꝰ ꝓbabilibꝰ ꝯiecturis. et
ipſos diſtrigit ſimul morari: ac ſi ꝯſenſiſſent. ĩ ꝙ pleruqꝫ eccĩa
fallit: ⁊ falliť. j. de ſen. ex a nob. ij. accidit aũt hec ꝓſũptio qñqꝫ
ex carnali copula. ⁊ de hoc. s. e. tua. aliqñ ex trãſductiõe. ff. de
ſpõ. l. q̃ſitũ. vñ ſicut carnalis copula ĩ virgine ⁊ corrupta cogni
ta a viro hãc ꝓſumptionẽ inducit: ſic in ea ꝙ corrupta eſt ſola
trãſductio. ar. s. e. veniẽs. de cõiu. le. c. ſi. de ꝓba. inrauit. de re-
ſti. ſpo. ex parte. niſi trãſduceret iuita: et ſtatim fugeret. s. eo.
ad id. aliqñ ex ſubarrhatiõe. vt no. j. ti. j. c. ſi. aliqñ ex tentatiõe
vt. j. ti. j. atteſtatiões. Aliqñ ex ꝯditiõe exiſtente. j. de ꝯdi. ap.
ſup eo. §. j. aliqñ ex tpis diuturnitate ſm quoſdã. j. ti. j. de illis
vbi de hoc. ⁊. s. c. ꝯſulatatiõi. iſta ſunt vba Io. and. poſt Hoſti.
¶ Quero dr hic carnaliter nõ cognoſcens ⁊c. quomõ poterit — Ponit que ſtiones.
de hoc ꝯſtare cũ ſit negatiua. dicit Io. an. ꝙ ꝑ ꝯfeſſionẽ ſecꝰ ſi
dubitareť qꝛ tũc ꝓſumiť ꝓ carnali copula. vt. s. e. iuuenis. et. j.
8 ti. j. ꝯtinebať. ¶ Sꝫ pone ꝙ cũ eã tentaſſet cognoſcere: apta eſt
ianua mulieris ⁊ membrum viri intꝰ miſſum nõ tñ ſeminauit
nunqd ſi poſtea ꝯhat cũ alia ꝑ vba de pñti erit mrĩmonium
cũ ſcða. vel cũ ꝑma ſic corrupta vel tentata. vt dixi. dicit Io.
an. ꝙ cũ ꝑ ſeminis effuſionẽ mrĩmoniũ ꝯſumari dicať. cũ nõ
ſit ſemẽ effuſũ cũ ꝑma remanere cogiť cum ſcða. dicit tñ Io.
an. ꝙ illud eſſet difficillimum ꝓbari an emiſerit ſemẽ nec ne. ⁊
ideo ꝯcludit ꝙ ſi ſic mulier deprehenderet corrupta erit pro
ꝑmo mrĩmonio iudicãdũ. facit ꝯ hoc qð no. xxxv. q. iij. extra-
ordinaria. vbi dr ꝙ talis ꝯmiſtio nõ ĩducit affinitatem. qd ecõ
9 uerſo. ¶ ſi mẽbrum viri nõ aperuit clauſtra pudoris ſed intus
ſemẽ effudit an erit mrĩmoniũ ꝯſummatũ Vin. ꝙ ſic. eccĩa
tñ ꝙ nõ iudicat de occultis ſi deprehendat eã virginem iudica
bit ꝯ tale matrimoniũ niſi de ꝯceptiõe ⁊ impregnatiõe ꝯſta
ret ſm Ab. q hoc no. s. e. is q. ⁊ qð no. Io. an. j. de eo qui cog.
cõſ. vxo. ſue. c. fraternitati. Io. an. iſta tãgẽs nõ meminit de eo
qð ſcribiť li. declamationũ Senece. vbi dicit. ꝙdã ſanctius eſt
cauſe detrimenta tacere ꝙ verecunde dicere. ⁊ alibi. vbi turpis
eſt medicina ſanari piget. eſt tñ vtilis iſta inueſtigatio in foro
ꝯſciẽtie. vtrũ. ſ. illi q tentauit ⁊ immiſit ſꝫ nõ ſeminauit vel ecõ
uerſo ſeminauit ⁊ nõ imiſit poſſit ducere aliã in vxorem. ſi enꝫ
ꝑma de futuro ad aliud nõ ꝓceſſit. rñdeat theologus ⁊ ſubti-
liter inueſtiget ⁊ ꝯſciẽtiã inſtruat prout ſupra patet.

¶ De deſponſatione impuberum. Rubrica.

¶ Viſo de ſpõſalibꝰ in genere ſubmittit de ſpõſalibꝰ que ab
impuberibꝰ ꝯhunť. vel aliter. qꝛ ĩ ſpõſalibꝰ de qbꝰ ꝑmiſit certa
etas determinata ẽ ad ſpõſalia ꝯhẽda ideo de ipſa ſubmittit.
Itaqꝫ dici põt ꝙ nunc incipiat tractare de impedimẽtis ma-
trimonij habeť de materia. xx. q. j. c. j. repetitur in. vj.

1 Pater nõ põt ꝓ filio adultero ꝯhere matrimonium.
2 Pater pro filio minore contrahit ſponſalia.
Spõſalia ꝯtracta ꝑ partẽ filiũ impuberẽ nõ obligãt preciſe.
3 Filius debet habere rata ſpõſalia ꝙ cõtraxit pater pro eo. Et
ſufficit ꝙ ſolum cõſentiat. nu. 4.
5 Filia an cogetur ſponſalibus patris conſentire.
6 Pater an poſſit exheredare filiã ſi eo inuito cum aliꝙ ꝯtraxit.

TVa. Pater ꝓ filio ĩpubere ſpõſalia con
trahit ꝓ pubere nõ ſi non ꝯſentiat.
ponit q̃ſtionẽ. ij. rñſionẽ ibi: ad quod dicimꝰ.
1 ¶ No. ꝑmo ꝙ pr nõ põt ꝓ filio adulto cõ-
trahere matrimoniũ. licet eñ ſit legitimꝰ ad a — ¶ Cõtradi-
miniſtrator bonorũ filij. vt. l. j. C. de bo. ma. — cere. Adde
et. l. cum non ſolum. de bo. que li. tamen iſta adminiſtratio nõ — no. in. l. diſ-
extenditur ad contractum matrimonij. quia non eſt in admi — ſentiẽtis. cũ
niſtratione patrimonij. vt. l. in copulandis. C. de nup. et. l. fin. — aut. ibi poſi
2 de cura. fu. ¶ Secundo no. ꝙ qð pater pro filio minore cõtra — ta. C. de re-
hit ſponſalia. iſta tamen ſponſalia filium impuberem non pre — pud. barto.
a ciſe obligant. quia factus maior poteſt contradicere[a] ſicut in — ⁊ ang. in. l. q
matrimonio ſpirituali. s. de regn. cum virum. et. c. cum ſcimꝰ. — ſup. ff. de ac
3 ¶ Tertio no. ꝙ filius debet habere rata ſpõſalia ꝙ ꝯtraxit — q. hered.

pater ꝓ eo.idē dicim⁹:ſi pr̄ rem filij alienauit in caſu: quo nō
potuit:nō pōt fili⁹ venire ꝯ̄ ſi pr̄ heres extiterit.de quo dic:vt
l.cū a matre. C.de rei vē.ꝯtra ſpōſalia vō a patre ꝯtracta pōt
venire etiā ſi ſit heres.q̄ꝛ ex illā ꝯtractiōe nō daꝛ alteri parti
actio vel exceptio.ar.ei⁹ qd̄ no.in.l.luci⁹.ff.ſo.ma. ¶ Quar-
4 to no.† ꝙ ſpōſalib⁹ ꝯ̄tis a patre ſufficit ꝙ fili⁹ aliquo modo
conſentiat:et ſic videtur quod ſufficit tacitus cōſenſus. Sed
contra hoc oppon.de.c.tuc.vbi in valentibus loqui eſt neceſ-
ſari⁹ ꝯſenſus exp̄ſſus.ſo.illud verū cū ꝯ̄hunꝛ ab ipſis ꝑncipa
lib⁹:ſec⁹ ſi a patre.vt.ff.de ſpō.l.in ſpōſa.§.vlt.⁊.§.lꝫ. ſi aūt cō
trahāꝛ ꝓ filio ab alio ꝙ̄ a patre etiā ſufficit tacita ratihabitio
Opponit in cōtrariū. ✝.de reſti.ſpo.c.ex parte.⁊ de hoc.j.eo. c.vno in ſi.li.vj. ⁊ vide
glo.j.de ꝯiu.ſeruo.c.ſi.⁊.✝.ti.j.c.penult. ¶ Op.dꝛ hic ꝙ filius
oīno dꝫ ⁊c.ꝯ̄ hoc op.⁊ vr̄ ꝙ filius nō cogaꝛ ꝯſentire ſponſali
bus a patre ꝯ̄tis.ff.de ſpō.l.filiuſfa.ſic etiā nō cogit pr̄ inuitū
filiū ad matrimoniū ſpūale.✝.de regu.cū virū.⁊.c.cū ſcim⁹.ſo.
dicit glo.ſi.iſte tex.loquiꝛ ex debito honeſtatis:nō neceſſitatꝫ
ſi eīn vult expſſe diſſentire poteſt.qd ergo ſi coactiōe paterna
ꝯſentit in aliquā:vel duct⁹ verecūdia forte ꝯſenſit. dic ꝙ erit
matrimoniū.vt in gl.j.ꝯ̄ quā op.de.l.velle.ff.de reg.iur.vbi ſi
crediꝛ velle q obtemperat imperio pr̄is: vel dn̄i. ſꝫ illud ꝗ̄ ad
penā irrogādā ſm̄ Jo.an.nimia ergo reuerētia filij erga pa-
trē nō reſcindit ꝯ̄tū matrimonij.⁊ hoc ideo.q̄ꝛ aſſentire dꝫ ſi
bi ex debito honeſtatis.vt dicit glo.qd ergo in alijs actib⁹ in
quib⁹ ex debito honeſtatis nō precipiꝛ filio ꝯdeſcēdere votis
patris forte i illis nimia verecūdia in ꝯtradicēdo vel nimia re
Ponit queſtiones. uerētia vitiaret filij ꝯſenſū.ad hoc.l.j.§.ꝗ̄ onerāde.ff.qua.re.
ac.nō daꝛ.⁊.l.ſi cū dotē.§.ſꝫ ſi latitet.ff.ſo.ma. ¶ Querit gl. †
5 qd in filia femina an cogaꝛ ſpōſalibus patris ꝯſentire. ſentit
gl.ꝙ ſic ſm̄.l. niſi indignū ⁊ morib⁹ ſuis turpē elegerat.ſꝫ ſm̄
canones nullo mō cogiꝛ. Jta dicit glo. ¶ Sꝫ hic incidēter ꝗ̄
6 riꝛ.† ſi filia inuito pr̄e cū aliquo ꝯtraxerit:an poſſit eā exhere-
dare.videtur ꝙ ſic.in auten. vt cum de appel. cog. §. ſi aliter
colla.viij. Hoſtien.tenet contrarium : niſi in caſu quo mulier
turpem vitam elegerit.vt in eadē auten.eſt exp̄ſſum.ego dico
ꝙ non ſolum ſi vitā turpem elegerit:ſꝫ etiā ſi ꝯtraheret cum
infame vel vili perſona contra voluntatem patris poterit eā
exheredare.vt.l.non tm̄.§.ſic emancipatus.ff.de ꝯtra tab.

1 Matrimonium non eſt vbi non eſt conſenſus.
2 Statutū ſi defert aliqd̄ lucrū viro de dote vxore ꝑmortua:nō
hēbit locū illd̄ lucrū ſi qs duxerit puellā nō aptā mr̄imonio.
3 Prohibita alſs conceduntur pro vrgenti neceſſitate.

Bi nō eſt.

Jmpuberes ambo vꝉ alter ni
ſi ꝓ bono pacis ꝯiūgi non de
bēt.⁊ intellige de honeſtate dictū.ponit inhibitionē
1 a qua neceſſitatē excipit ibi:niſi forte. ¶ No.ꝑmo †
ꝙ vbi nō eſt ꝯſenſus nō eſt mr̄imoniū.xxx.q.ij.vbi. ¶ Scd̄o
no.ꝙ nō debēt ꝯiungi niſi q ſunt in etate legitima.ex hoc ar-
2 gue.† ꝙ ſi ſtatutū defert aliqd̄ lucrū viro de dote vxore ꝑmoꝛ
tua.nō habebit locū illud lucrū.ſi qs duxerit puellā nō aptā
mr̄imonio.ar.l.an i patrē.ff.qd̄ fal.tu.auc.filr̄ nō lucrabiꝛ fru-
ct⁹ dotis q talē nō aptā ad viriles amplexus ad domū vxoris
noīe duxit.de quo dic:vt no.in.l.ſi aū.ff.ſo.ma. ¶ Tertio no.
ꝙ ꝓhibet illos ꝯiūgi q nōdū venerūt ad etatē determinatā.
3 ꝗ̄ aūt ſit iſta etas no.hic glo.⁊ dicā.j.c.pxi. ¶ Quarto no.† ꝙ
ꝓ vrgēti neceſſitate alſs ꝓhibita ꝯcedunꝛ.facit.c.lꝫ.⁊ qd̄ ibi di-
Ponit queſtiones. xi.✝.de fer. ¶ Querit gloſ.q̄re ꝓhibet iſtoꝝ ꝯiūctio.dicit glo.
q̄ꝛ ſepe reſiliūt:⁊ pn̄ia ducti a ſpōſalib⁹ illis recedūt.qd̄ pn̄t.et
tm̄ remanet quoddā vinculum ſine nexus:ex ꝗ̄ inducit iuſtitia
publice honeſtatis ꝓpter quā neuter de ꝯſanguinitate illius
ſpōſi poterit illā ſic repudiatā ducere: nec ſilr̄ iſte ſpōſus po-
terit aliquā ducere de ꝯſanguinitate ſponſe.vt pꝫ.✝.ti.j.c.ſpō
ſa.⁊.c.iuuenis.⁊ q̄ꝛ dānoſum eſt rei publice tot ꝑſonas impe-
diri ꝑ iſta ſpōſalia ſic ad libitū diſſoluenda:facta fuit illa cōſti
tutio ꝓhibēs iſta ſpōſalia:niſi ex cā neceſſitatis.nūquid ergo
ꝯ̄cta ꝯtra iſtā ꝓhibitionem tenebūt ⁊ ex eis ſic ꝯtra ꝓhibitio
nem orietur publice honeſtatis iuſtitia videꝛ ꝙ nō teneat at-
tentata ꝯtra.l.vt.l.nō dubiū.C.de legi.ſicut nō teneret matri-
moniū ꝯtractum in gradu ꝓhibito.j.de ꝯſan.⁊ affi. nō debet
et vere equum eſſet ſic ſentire non: ne teneant ꝯtra ꝓhibitio-
nem huius cōſtitutiōis.vt ſic per ipſa talis publica honeſtas
dirimens matrimonia poſt contracta contrahatur:et oriatur
ex ſponſalibus taliū impuberū.qn̄ ſiunt de iuris conſcientia:
non contra iuris prohibitionem.vt te excitē:ſed non firmo.
¶ Querit Jo.an.dicitur hic.ꝙ iſta ſponſalia ſunt quandoqꝫ
permiſſa pro vrgentiſſima neceſſitate. ſed qs cognoſcet vtrū
ſubſit illa neceſſitas.nec ne.dicit Jo.an.poſt Hoſti. ꝙ dioce-
ſanus ſine cuius licentia non debent contrahere.vt hic.et.j.c.

continebatur.et.c.duo pueri.ſimiliter contracta non debent
ſine eius auctoritate diſſolui.j.c.acceſſit.c.de illis.cū tribus.c.
ſe.Et hoc qdē ſi de licentia optinēda in ꝯ̄hendo ⁊ diſſoluēdo
eſſet obſeruādū:etiā in maioribus ꝓpter multa pericula ani-
marū.vt.✝.c.j.cū in tua.et de clā.de.c.ſi.⁊ in hoc ſit ſiſe matri-
moniū carnale matrimonio ſpūali.vt.✝.de inſti.c.iij. et de re-
nū.ammonet.⁊.c.qd̄ in dubijs.Et iſta multo magis hꝫ locum
qn̄ extraneus ignotus venit ad aliquā ciuitatē.dicit eīn Joā.
an.ꝙ ratiōe ſacramētoꝝ intantū ſubiacet laicus prelato ſuo:
ꝙ ſicut clericus nō eſt recipiendus ſine literis ab extraneo.✝.
de cle.nō reſi.c.fraternitati.ſic nec laicus de po.c. nullus. et de
peni.⁊ re.c.oīs⁊ expreſſe dꝛ de laico.de ꝯſe.di.v.nō oportet.ca
uere ergo dꝫ ſacerdos ne parochianā ſuā deſpōſet extraneo
inconſulto curato ipſius vel eccleſia.quilibet eīn paſtoꝛ debet
cognoſcere ouē ſuam.⁊ proprie non extranee curam habere.
prouer.xxvij.et Jo.x.cognoſco oues meas⁊ cognoſcunt me
mee.hoc tn̄ dicit Hoſti.male practicaꝛ: et peius ſeruatur. ſed
quō predicabit vel cuſtodiet:qui ignorat.certe male expediret
hoc practicari venetijs vbi vidi vnum qui duxit vnā in rhodo
aliā in inſula crete.tertiam in pirrano.quartam hic venetijs.
et q̄ꝛ prima legitima ꝓbatur mortua de proximo volebat re-
manere cū iſta.illa aūt recuſabat et aufugit ab eo cum hoc ſci
uit.pro ea facit.j.de eo qui dux.vxo.c.j.et ibi dicam.

1 Puberes ſunt qui ex habitu corporis generare et conci
pere poſſunt.et nu.3.
2 Pubes dicitur qui impleuit.xiiij.annum.
4 Teſtatoꝛ reliquit mille cuidam pupille:cum nupſerit:ipſa nu
pſit in decimo anno:et apparet viripotēs:ꝙ ꝯſequeꝛ relictū.
5 Matrimoniū cōtractū cum eo q cōpleuit.xiiij.annū:⁊ appa-
ret ꝙ nullo modo poſſit generare an valebit ꝙ non.
Quid ſi mulier iſtat vt a tali ſepareꝛ q̄ꝛ vult fieri mater.nu.6.

Uberes.

†Puberes ſunt q ex habitu cor
poris generare ⁊ ꝯcipe poſſunt
Hoſti.ita ſummat. vnde pubes dicaꝛ et antiquus
modus probādi pubertatē tacite reprobatur quō
per teſtes pubertas ꝓbatur:qualiter ipſo facto ante tempus
viri potentia oſtēdatur. ¶ No.ꝑmo vnde dicantur puberes.
arguunt eīn iura qn̄qꝫ ab etymologia vocabuli. xij.q.j. ſi cu-
pis.et.c.non dicatis.et.✝.de preben.c.cum ſm̄ apoſtolum. et.
2 ff.de teſtamētis.l.j.et.l.ij.§.appellata.ſi cer.pe. ¶ Scd̄o no.†
ꝙ pubes dicitur qui impleuit.xiiij.annum.et ſic requiriꝛ an-
nus completus.quandoqꝫ vero ſufficit attigiſſe. de quo dic:
vt.l.iij.§.minorē de teſta.mino.et de teſtamētis.l.a qua etate.
3 ¶ Tertio no.in.ver.ceterum.† ꝙ ille dicitur pubes qui gene
rare iam pōt.qd̄ intelligit etiā ſi ſit nouē annoꝝ: ſicut narrat — No.de īpubere q īpregnauit nutricem.
gregorius.in dialogo de impubere.ix.annoꝝ q impregnauit
nutricē.vt no.xx.q.j.in ſumma. Jdem dicit de puella etiam ſi
eſſet.vij.annorum dummodo diſcerneret.ar.✝.ti.j. iuuenis.ſꝫ
ſi eſſet trium annorum non credit Hoſti.matrimonium.cum
talis non conſentiat:nec diſcernat:nec poteſt preſumi conſen
tire ſicut nec furioſus.✝.tit.j.c.dilectus.et breuiter dicit.qd̄ ex
quo eſſet doli capax ſemper diceretur matrimonium cōſum-
matum cum et talis conſentire poſſit.inſti.de ob.que ex delic.
na.§.in ſumma. ¶ Op.de iſto.c.ad ſe ipſum.quia aliter in pri — Opponit in cōtrariū.
mo nīſo.aliter in ſcd̄o.aliter in tertio exiſtimat pubertatem.
primo enim iudicat per aſpectū.ij.per annorum numerū. ter
tio ꝑ potētiā coeundi.et ſic dimittit nos in dubio. contra ea.
erit autem lex.iiij.di.ſo.ex dictis Jo.an.dic ꝙ primum nīſuꝫ
corrigiꝛ per.ver.quidā tamen.q̄ꝛ eīn talis probatio per pilo-
ſitatem eſt pudibunda et quādoqꝫ falſa: Jdeo reprobauit eā
imperatoꝛ.vt.l.indecorū. C.qn̄ tu.vel cu.et inſti.qui mo.tu.ſi.
in prin.vnde ſi imperatori hoc viſum eſt pudibundum nō eſt
credendū.qd̄ velit hic papa approbare.qd̄ ergo dicit tex.qui-
dam tn̄ ⁊c.ſ.iuſtinianus iuriſperiti et romani pōtifices.ex an-
nis.i.annoꝝ numero pubertatē exiſtimat.i.potētiā nature cō
uenientē ꝯmunē ⁊ rōnabilē.verū q̄ꝛ iſte annorum numer⁹ qn̄qꝫ
preueniꝛ:ideo ſubmittit.ꝟ.certū eſt aūt ⁊c.vn̄ dicebat Jnnoc.
de habēte.xiiij.annos et nō valēte coire fuit dubitatū an ma-
trimonium contrahere poſſit.ſed de potente coire licet ſit mi
noꝛ.xiiij.certū eſt qd̄ ꝯ̄here pōt.ita dicit tex. ¶ Scd̄o opp.et
vr̄ ꝙ ꝓbatio ꝑ aſpectum corporis de iure canonico ſit ꝯceſſa
et neceſſaria.xxvij.q.j.nec aliqua.de ꝓba.c.ꝓpoſuiſti.et.c. cau
ſam mr̄imonij. Sꝫ ego dixi in ꝑcedēti ſolutiōe ꝯ̄riū ergo ma
le.ſo.ꝗ̄ ad virginitatis ⁊ mēbri ꝓbationē ſit hodie hec inſpe-
ctio.et ſic loquunꝛ iura ꝓxime allegata.⁊ hoc ꝯtingit propter
nimiā neceſſitatē que nō hꝫ legē.vt.✝.de ꝯſue.quāto. ¶ Ter
tio oppo.⁊ vr̄ ꝙ oīno iudiceꝛ pubertas ex annorum numero
non ex

nõ ex potẽtia generãdi:vel alr̃.vt iſti.q.mo.tu.ſi.in prin.ſo.di
cit gl.ↄ̃riũ loquit̃ quo ad tutelã ⁊ curã.tex.noſter loquit̃ quo
ad mr̃imoniũ.i quo ẽt.ix.ãnorũ eſt aliqs apt⁹ ⁊ idone⁹.vt di
ctũ eſt ſupra i tertio no.vbi ẽt de quolibet doli capace.In ma
trimonijs ergo tutelis:⁊ curis qualr̃ ↄ̃ſyderet̃ pubertas:ex p̃
dictis apparet.Sʒ in alijs materijs põt eſſe dubium i predi
4 ctis † pone eñ teſtãr religt mille cuidã pupille cum nupſerit.
iſta nupſit i.x.ãno ⁊ apparet viri potẽs.credo ↄ̃ſequit̃ relictũ
qꝛ illud relictũ debet̃ i ↄ̃ſeq̃ntiã mr̃imonij.in eo ergo vt i mr̃i
monio metiamur etatẽ.⁊ intelligo hoc cũ ↄ̃ſtat p aſpectũ:vel
alr̃ ꝙ ſit aperta.alias p̃ueniẽdo in nuptijs tp̃s a iure p̃fixum
nõ p̃ſumerẽ eã aptã.⁊ in hoc etatis taxatio de qua hic eſt vti
lis ⁊ neceſſaria.vt niſi ↄ̃riũ appeat ſemp ei ſtet̃.qd dices i pu
pillari ſubſtõne:q̃ durat i maſculo vſq ad ãnos.xiiij.i femia
vſq ad.xij.ſi pri⁹ pubeſcãt an expiret.dico ꝙ ſi pri⁹ p̃crearẽt
filios expiraret.ar.l.ex fcõ.ff.de vulg.⁊ pup.ceſſat eñ vna de
cauſis:ꝑpter q̃s iducta eſt ſubſtõ pupillaris.ſ.carẽtia nepo
tũ ex filio pupillo.de qb⁹ ſi teſtãr cogitaſſet:olb⁹ eos p̃tuliſ
ſet.vt.l.cũ acutiſſimi.de fideiuſ.ſi aũt de potẽtia generãdi añ
pubertatẽ ↄ̃ſtaret filij vel filie ipuberes:⁊ ſic decederet an tũc
expiraſſet illa ſubſtõ ꝑpter ſolã illã potẽtiã.vĩ ꝙ nõ.qꝛ rema
net alia cã ſubſtõnis pupillaris.ſ.qꝛ nõ põt ipubes facere te
ſtamẽtũ ſibi.vt iſti.de pu.⁊ ſubſti.i p̃n.nec malicia ſupplet de
fectũ etatis in factõe teſti ſicut i mr̃imonio ⁊ reſtõnis bñficio.
⁊ no.hunc ar.quẽ null⁹ tãgit.¶ Querit gl.j.† cõpleuit quis
5 xiiij.ãnuʒ ⁊ appet ꝙ nullo mõ põt generare:an valebit mr̃i
moniũ cũ eo ↄ̃ctũ.gl.tʒ ꝙ nõ.qꝛ nõ reperiunt̃ in eo tria bona
mr̃imonij.Idẽ tʒ Ala.alij vt refert gl.tenẽt ↄ̃riũ.⁊ ꝙ cũ tali
ſit verũ matrimoniũ.⁊ hãc opi.tenẽt Inn.⁊ Hoſt.niſi totalr̃
eſſet frigidus ⁊ maleficiat⁹.⁊ ſic intelligit.j.de frigi.qđ ſedes.
6. ¶ Sʒ qd dices † ſi inſtat mulier vt a tali ſeparet̃.qꝛ vult fieri
mater.ↄ̃ſuluit.Hoſti.ꝙ inde expectet donec maſcul⁹ ille cõ
pleuerit.xiiij.ãnũ:⁊ poſtea p mẽſem vel duos ſi duret talis i
potentia:ſeparentur ſeruata ſolẽnitate.de qua.j.de frigi.c.j.
monetur Hoſti.ex eo ꝙ etas.xiiij.annorum licet regulariter
apta ſit ad matrimonium.tñ quãdoq proꝛogatur.in aut.de
nup.§.per occaſionẽ.coll.iiij.etas enim.xviij.ãnorũ eſt plena
pubertas.⁊ hac rõne quia lex de tali etate cõfidit ꝙ poſſit ge
nerare.i illa etate:nõ añ permittit adoptare:q̃ſi añ.qꝛ poſſet
naturalr̃ nõ generare nõ p̃mittit adoptare.qꝛ adoptio i hoc
imitat̃ naturam.⁊ ita intellige.inſtit.de adop.§.minorẽ.ff.de
adop.l.arrogato.§.pe.⁊ de ali.⁊ ci.l.mela.vbi ẽt dicit i mulie
re ſpectandos.xiiij.ãnos quãtũ ad plenã pubertatẽ.ar.s̃.de
reg.qꝛ in inſulis.per que iura dixit Hoſt.ꝙ ſicut conſtitutio
reddit̃ minores.xiiij.ãnis inhabiles ad vouendũ ⁊ ↄ̃hendũ:
niſi per operis effectũ ↄ̃riũ apparet.vt hic ſic poſſet facere de
minoribus.xviij.ãnis.ecqd circa hoc no.Hug.remittẽs ad
no.in.d.c.qꝛ in inſulis.In p̃dicta ergo q̃ne gl.teneas opin.
Hoſt.⁊ Inn.vt i.xiiij.ãno.qs ſit apt⁹ ad mr̃imoniũ ↄ̃hẽdũ lʒ
ↄ̃ſtet ꝙ in dcã etate vniuerſalr̃ generare nõ poſſit.qđ tʒ etiã
Io.an.ſi eñ in naturalr̃ frigido ⁊ maleficiato expectam⁹ triẽ
niũ:qđ dic.vt.j.de frigi.laudabilẽ.multo magis i iſto in quo
nõ apparet p aſpectũ ariditas:vel defect⁹ i membro:ſʒ ſolum
tp̃ale vitiũ ob dbilitatẽ forte nature ifirmãte:vel ob aliã cãʒ:
q̃ nõ eſt cõſyderanda in mr̃imonijs.vt.l.ſʒ eſt q̃ſitum.⁊.l.ſi qs
poſthumos de lib.⁊ poſthu.q̃.l.ſunt no.ad p̃dicta ibi natura
magis in homine generãdi ⁊ conſuetudo ſpectanda eſt q̃ tẽ
poꝛale vitiũ.aut valitudo ꝑpter quã abducat̃ hõ a generan
di facultate.⁊ p illa dico ꝙ cũ hic ſit verũ matrimoniũ lucra
bit̃ fruct⁹ dotis:⁊ lucrũ vxore p̃moriente.⁊ conſequetur reli
ctum factũ in tp̃s nuptiarũ.vt dixi in ſimili.s̃.e.c.j.

Ponit que ſtiones.

1 ¶ Vinculum nullum oritur ex ſponſalibus cum infante cõ
tractis.
2: Iuſtitia publice honeſtatis non oritur ex ſponſalibus que
ſunt nulla ratione etatis.
Sed bene ex poſtea confirmatis.nu.4.
3 Etas ſuprueniẽs firmat ſpõſalia q̃ erãt nulla a principio.
5 Copula carnalis cum matre rumpit ſponſalia cum eius filia
infante contracta.
6 Infantia durat vſq ad ſeptimũ annum completum.
7 Mulier quare citius pubeſcit q̃ maſculus.
8 Contrahunt duo ante ſeptẽnium:poſtea facti maiores nõ ali
ter contradicunt vel conſentiunt:an ex iſta taciturnitate p̃ſu
matur conſenſus vel diſſenſus.

Iteras.

Si deſponſani minoreʒ ſeptẽnio
cum ei⁹ matre contrahere potero.
ſecus ſi tp̃e ſpõſaliorũ maioꝛ erat:vel poſtea maioꝛ
facta ſit eadẽ volũtate manẽte.qꝛ ſi cũ matre poſtea ↄ̃hã:⁊
cognoſcam:nec matrẽ habebo:nec filiã.h.d.cũ.c.ſe.cõis diui
1 ſio.ſcd̃a ibi:ↄſultationi.¶ No.primo.† ꝙ nullũ vinculuʒ oꝛit̃
a ex ſponſalib⁹ cũ infante ↄ̃ctis.infantis^a eñ nullũ eſt indicium a
ſiue ↄ̃ſenſus.vt.l.q̃uis.§.infans.de acq.po.⁊.C.e.l.donatar.
2 ⁊.ff.de reg.iur.l.in negotijs.¶ Scd̃o no.† ꝙ ex ſponſalibus
q̃ ſunt nulla ratione etatis:non oritur publice honeſtatis iu
ſtitia.ſec⁹ aũt ſi ſint nulla rõne conſanguinitatis:vbi nullitas
nõ cauſat̃ a conſenſu:ſed ab accidẽte extrinſeco.hic võ a ↄ̃ſen
3 ſu.ergo magis nocet.s̃.de ſpõ.c.ad audiẽtiã.¶ Tertio no.†
ꝙ etas ſupueniẽs firmat ſponſalia:q̃ erant nulla a principio.
ſicut ↄ̃firmat q̃nq ↄ̃ctũ nullum celebratum a minore.vt.C.ſi
maioꝛ fac.ra.ha.l.i.⁊.ij.⁊ in alijs caſibus hoc contingit.vt act⁹
inutiliter geſtus a principio ſuperueniente aliquo extrinſeco
confirmet̃.vt.l.ſi quis alienam.ff.de ac.emp.⁊.l.cum vir pre
dium.de vſuca.⁊.l.j.de pigno.cum ſi.⁊ aduerte.quia etas ſu
perueniens in infante non operatur iſtam confirmationem:
niſi alia interueniant:per que appareat ſalteʒ tacite ꝙ habe
re velit rata que geſta ſunt.vt in gloſ.magna ⁊c.¶ Quarto
4 no.† ꝙ ex ſponſalibus cuʒ infante contractis poſtea ↄ̃firma
tis oritur publica honeſtas efficax ad matrimonium dirimẽ
dum poſtea cũ matre contractũ.⁊ etiã cum quibuſcũq de cõ
ſanguinitate infantis.⁊ idẽ ſi ↄ̃cta fuerũt cũ maiore infante ⁊
iſtud impedimẽtũ dirimẽs eſt mere iure poſitiuo iductuʒ:qđ
modicã hʒ equitatẽ.maioꝛẽ haberet niſus carnalis copule cũ
ſponſalib⁹ de futuro:ſed certe ⁊ illud inducit publicã honeſta
tem.s̃.c.j.iuuenis.ſed nõ facit trãſire ſpõſalia de futuro i ſpõ
5 ſalib⁹ de p̃nti.s̃.ti.j.c.ſi.¶ Quinto no.† ꝙ carnalis copula cũ
matre rũpit ſpõſalia cũ eius filia infante ↄ̃cta.⁊ hoc operatur
affinitas:que quandoq contrahitur ex fornicario coitu illici
6 to.vt hic erat.¶ Sexto no.† ꝙ infantia durat vſq ad.vij.an
num cõpletuʒ.⁊ hec eſt cõis mari ⁊ femine.vt hic.⁊.ff.de ſpõ.
l.in ſponſalibus.etas autem puerilis quo ad principiũ ſimi
liter eſt cõmunis mari ⁊ femine.ſed quo ad finẽ differũt.quia
in femina citi⁹ cõpletur.ſ.in duodecimo.In maſculo in.xiiij.
⁊ tũc incipit adoleſcẽtia.q̃ quo ad principiũ eſt difformis i ma
re ⁊ femina:quo ad finẽ eſt idẽ.qꝛ in vtroq finit in.xxv.ãno.
de iſtis etatibus dic:vt no. in.l.j.§.pueritiaʒ.ff.de poſtu.⁊ in
proemio cle.¶ Querunt doc.† quare mulier citius pubeſcit
7 q̃ maſculus.quidã dicunt ex eo:quia eſt calidioꝛ:ideo citius.
impetrat veniaʒ etatis.q̃ maſculus.vt.l.ij.C.de his q ve.eta.
impe.Alij dicũt hoc ex eo.qꝛ facilius eſt agere:q̃ pati.Pla.
dicit ex eo ꝙ mala herba cito creſcit.vt no.i dicta.l.ſi.¶ Que
8 rit glo. ſi duo ↄ̃hũt añ ſeptẽnium:vt poſtea facti maiores nõ
aliter ↄ̃dicant vel conſentiãt.an ex iſta taciturnitate p̃ſumat̃
cõſenſus.vel diſſenſus.aduerte quia itelligo q̃nem ſi ifantes
habent notitiaʒ de ſponſalibus contractis in infantia.alr̃ de
conſenſu tacito vel expreſſo non eſſet diſputãdũ ſup actu in
fanti icognito.S.in iſta.q.tʒ ex cõi cohabitatiõe preſumi cõ
ſenſum.ſecus ſi ſeorſum habitent:niſi ẽt hoc caſu inuicẽ ↄ̃uer
ſent:puta eũdo ſepe de domo vni⁹ ad domũ alteri⁹ ex donata
rijs ⁊ ſimilib⁹.ex iſtis eñ colligit̃ tacit⁹.facit.l.ſi fili⁹.C.de pe
ti.here.⁊.l.qui in aliena.poſt prin.de acqui.here. facit.c.j.j.de
procura.⁊ quod no.in.l.quo enim.ff.rem ra.ha.

¶ Infãtis. Infans dicit̃ vſq ad ſeptẽ ãnos l.ſi infanti.⁊ ibi Barto.⁊ Bald. C.de iur. delib. ⁊ bart.i.l.iter illa. de ver. ſig. Pano. in rubri.de deli.puero. cardi.in cle. j.de homi. gl.in.c.ſi eo tp̃e.d reſcri. li.vj.

Ponit que ſtiones.

1 ¶ Etateʒ debet limitate probare quãdo quis ex ea nititur
ſiue agendo ſiue excipiẽdo.
2 Reus aliquãdo debet multum limitate probare defenſioneʒ
ſuam alr̃ ſuccumberet.
3 Mr̃imoniũ ſi declarat̃ legitimũ:⁊ filij q ex eo naſcuntur.
4 Iuſtitia publice honeſtatis remanet ex ſpõſalib⁹ ↄ̃ctis cum
mare infante etiam ſi fuerint diſſoluta p diſſenſum puelle.
5 Honeſtum ſequendũ eſt in matrimonijs.

Acceſſit.

Nota primo ꝙ mater excepit ſpon
ſalia cum filia eius contracta nõ te
nuiſſe ratione infantilis etatis.debuit ergo de illa
etate infantie limitate probare:vt matrimoniuʒ ab
ea contractum cum ſponſo ſue filie pronuntietur legitimum.
1 ⁊ hoc ideo quia in etate robuſta traditur.† vt ſiue agendo ſi
ue excipiendo nitatur quis ex etate:debet eam limitare pro
bare.vt.l.de etate.ff.de minoꝛ.facit.ſupra de elec.cum nobis
olim.¶ Secundo nota ꝙ debet probari ꝙ etiam poſt infan
tiam ſponſalibus contractis prius non conſenſerit.nam ſi cõ
ſenſum poſtea accõmodatũ prius ↄ̃cta inutiliter ↄ̃firmant̃.vt
2 dixi.s̃.c.pxi.in tertio no.¶ Collige igit̃ † ꝙ q̃nq multũ limi
tate dʒ reus pbare defenſionẽ ſuã:alr̃ ſuccũberet:niſi limitate
pbaret.ſicut in actoꝛe contingit.vt.l.nõ ſoluʒ.§.ſed vt pbati.
ff.de no.oper.nun.¶ Tertio no.ꝙ a ſpõſalib⁹ cũ infante cõ

tractis dz ille qui ↄ̄git p iudicem abſolui: ſine abſolutione ta-
men vbi infans completo ſeptēnio ꝓteſtaretur ſe nolle ↄſen-
3 tire ſufficeret. ſm Inno. ¶ Quarto no. † ꝙ ſi matrimonium
declaret legitimū per ↄſequens filij q ex eo naſcunt. facit qd
no. in. l. matrē. C. de ꝓba. ⁊. j. qui fi. ſint legi. cauſam. ¶ Quin-
4 to no. in verſi. ſane † ꝙ ex ſponſalibus ↄ̄ctis cū maiore iſfante
remanet publica. honeſtas ēt ſi fuerint diſſoluta p diſſenſum
puelle. Inboneſtū eñi vr ducere mrēm eius: quā deſponſauit
poſt infantiā. ⁊ eſt iſtud efficax impedimētū ad dirimēdū ma
trimoniū poſt ↄ̄ctū cū matre. ꝑiculoſum eſt ergo cū iſtis īma
ture etatis ↄ̄bere ipſi pñt retrocedere ⁊ p ↄſequens ānullare
ſpōſalia. ⁊ tñ remanet hincinde quedam affinitas impediens
vtrinſqꝫ ↄſanguineos cū eiſdē ↄ̄bere vſqꝫ ad quartū gradū.
ideo bñ fecit papa talia ſpōſalia ꝓhibere. ſ. e. c. ij. optaſſe ple-
nius ꝓuiſum vt ↄ̄cta ſine iudicio eccl̄ie nō valerēt: nec aliquā
5 honeſtatē afferrēt ſiue īpedimētū. vt ibi dixi. ¶ Sexto no. †
ꝙ in mrīmōijs debem⁹ ſeq qd honeſtū eſt. vt. l. in ↄiunctōib⁹.
ff. de ritu nup. ⁊ mrīmoniū ↄ̄ctū ↄ̄ illud qd eccl̄ia iudicat īho-
neſtū: venit dirimēdū: vt patet hic ⁊ in oīb⁹ iurib⁹ loquentib⁹
de īpedimēto publice honeſtatis. facit. l. ſi fili⁹. de cōdi. inſti. ⁊
Ponit queſtionem.
l. pecūie. ⁊ qd ibi Bar. de ali. ⁊ ci. le. ¶ Tetigi poſt gl. ſ. e. c. pxi.
vtrū ſpōſalia īfantia ↄ̄cta ītelligant hēri rata eo ipo: ꝙ poſt
īfantiā nō ↄ̄dixit. dixit ibi gl. ꝙ ſic: ſi cohabitāt vel inuicē cō-
uerſant. gl. in. l. quo eñi. ff. rē ra. ha. dicit ꝙ non īprobare rati-
habitionē par eſt. ex q̄ patet. ꝙ ſolūmō nō īprobare habet ꝓ
ratihabitiōe. hic vero gl. exigit act⁹ interuentionē. quid ergo
dices. Rñ. Bar. ibi diſtinguit. nā qñqꝫ aliqs gerit actū me p̄-
ſente: ⁊ in hoc vtrū pñs videat ↄſentire: vel diſſentire. eſt ma-
teria. l. ſi filius. §. inuit⁹. de pcura. ⁊. l. q̄ dotis. ſo. ma. per Bar.
qñqꝫ gerit aliquis act⁹ me abſente tūc ſi hoc ſciui: ⁊ taceo: an
videar approbare vel improbare. diſtingue aut gerit aliquis
actus ptinēs ad acquiſitionē: ⁊ ad mei cōmodū: ⁊ tunc nō im
probare eſt approbare. vt. l. ſi abſentis. ſi cer. pe. ⁊ ibi per glo.
⁊ dic: qñqꝫ gerit actus qui reſpicit meum preiudicium: ⁊ tunc
qñqꝫ ſuperuenit ſimplex ſcientia: ⁊ eo caſu non approbare eſt
improbare. vt. l. pcurator in fi. ff. rez ra. ha. qñqꝫ ſupuenit ſcīē
tia cū aliquo actu: vt cū preſentatiōe literarū: vel inſtri. ⁊ dñs
recipit ⁊ tūc nō improbare eſt approbare. vt. l. filius. ad mace.
⁊. c. j. de pcura. li. vj. p̄dicta fallūt in. l. in ſpōſalib⁹. l ſi. ff. de ſpō.
⁊. l. furtis. §. ſi. ff. q ⁊ a qui. iſta eſt ei⁹ diſtinctio in. d. l. quo eñi. q̄
tñ nō recte applicat ad qōnē gl. hoc eñi tpe nō habili aliquid
eſt geſtū ab illis de qbus q̄rit: an ſupueniēte etate legitima vi
deant tacite approbare. ⁊ dicit gl. ꝙ ſic ſi aliquid egerūt. ſec⁹
ſi ſic ſimpliciter ſeorſum pmanſerūt. ar. ad hoc optimum in. l.
tribunus. de teſta. mi. vbi videas bonū textum ad hoc.

1 ¶ Impubes deſponſata ⁊ traducta facta pubes ſi petat li-
centiam alteri nubendi: non auditur ſi maritus iurat ꝙ eam
cognouit.
2 Impubes viro tradita: ⁊ penes eū maior fcā p̄ſumit cognita.
3 Mulier ſi vult probare ꝙ ſponſus per violentiam eam co-
gnouit: an admittetur.
4 Proximus pubertati quis dicatur. ⁊ nume. 6.
5 Pupillus ſe alteri obligando naturaliter: an obligetur.
7 Proximus infantie quare non obligetur ciuiliter nec natu-
raliter.

1 Continebatur. † Si īpubes de-
ſpōſata ⁊ trāſdu
cta petit facta pubes licentiā alteri nubendi: nō
audit: ſi marit⁹ iurat ꝙ eaz cognouit. ſolu. dicit
ꝙ ex ſpōſalib⁹ ↄ̄ctis cū īpubere maiore ſeptēnio
orit publica hōeſtas. ⁊ ponit ↄſultationē. ſcdo rñſionē ibi: cō
ſultationē. ¶ No. primo iſta q̄ ↄtraxit in minori etate fcā ma
ior petijt licētiā cū alio ↄ̄hēdi. ergo ſine authoritate eccl̄ie nō
ſunt ſpōſalia. dixit tñ Inn. ꝙ vbi ſpōſalia ſunt nulla puta ↄ̄-
cta in infantia nō eſt neceſſariū iudiciū eccl̄ie: lz ſit honeſtum.
hoc ipe no. j. c. pxi. vbi ēt idē dicit in mrīmōio: quod eſt nullū
niſi mrīmōialiter ſint ↄiuncti. qꝛ tūc ſi receder et alter ab alte-
ro ſine iudicio eccleſie daret teſtō. j. de diuor. porro. ¶ Scdo
2 no. † ꝙ īpubes viro tradita ⁊ penes euz maior fcā p̄ſumit ab
eo cognita. añ vō cognita nō p̄ſumit. niſi ꝓbet. vt ī v̄ſi. ſi aūt.
vbi patet ꝙ ſi ante cōpletū ānū. xij. ſit cognita cōſummatum
eſt mrīmoniū. qd ergo dī. j. c. proxi. ꝙ aduenīente pubertate
poterit reclamare: dz intelligi niſi etas carnali copula ſit pre
uēta. nam expectādo vſqꝫ ad illud tp̄s limitatū hz locum vbi
ↄtrahentes ſteterūt in ſolis v̄bis matrimonij quo caſu quā-
tūcūqꝫ malicia ſuppleret etatē: nō erit mrīmoniū niſi cōpleto
xij. āno. vel appareat ex aſpectu eā pubeſcere. nam ſi aliud dī-
cerem⁹ fruſtra iura q̄ loquunt de. xij. āno eſſent poſita q̄ tunc
tñ non hñt locū cū dicat cognita. quo caſu hz locū hec decre.
ſ. ꝙ ſufficit ꝙ ſit in. xj. vel ampli⁹ circa. xij. ſi enim exiſtens ita
proxima pubertati appareat cognita. qꝛ aperta ſunt clauſtra
pudoris preſumit a viro cognita. Sed dices certe ſi eſſet i. x.
vel. xj. āno ⁊ apparerent ita clauſtra aperta eſſet idē preſumē-
dum. vt. ſ. de ſpon. iuuenis. ſol. dicit Jo. an. ibi non dicit p̄ſu
mi carnalem copulā: ſed ↄſenſum: vel aliquā cognitionē ſpō-
ſaliū. ante eñi. xij. ānū non p̄ſumit de facili interueniſſe carna-
lis copula. licet aperta ſint clauſtra niſi illi apertioni alia ām
niculentur indicia. puta magnitudo perſone: vel alia q̄ mulie
res melius nouere. nec expedit dicere: vel literis ānotare ſm
Joā. an. poſt Hoſtien. de quorum mente eſt. ꝙ añ. xij. annum
vir non preſumat cognouiſſe ſponſam: niſi ad domū duxerit
vel licet appareant clauſtra pudoris apta: niſi hoc contingat ī
etate de qua in iſto verſi. ſi autem. ⁊ hoc vltimum dictum po-
teſt tolerari: qñ negat puella ſe cognitam: vel vir negat ipſaz
cognouiſſe: vtroqꝫ aūt ↄfitente carnalē copulā ⁊ hoc ipſuz ex
aſpectu apparente dicunt quidā matrimoniū cōſūmari cōple
to ſeptēnio. j. e. a nobis. ⁊. c. de illis. ⁊ hoc tenet Joan. de deo.
⁊ probatur. j. de eo qui cog. con. vxo. ſue. c. vltimo. ¶ Quero:
Ponit queſtiones.
dicitur hic. ꝙ ſi fuit deſponſata ⁊ cognita de aſſenſu ſuo: non
3 debēt ſeparari. pone ergo. † ꝙ mulier vult probare: ꝙ p vio-
lentiam ipſam cognouit: an admitteret ad hoc probandum.
videt: ꝙ nō. ſ. e. c. is qui fidem. contrarium dicit Joā. an. licet
enim ↄtra matrimoniū preſumptum dicat nil poſſe ꝓbari: vt
ibi. tñ poterit ꝓbari oppreſſio. ⁊ intellige: ꝙ oppreſſio fuerit
abſoluta puta ligatis pedibus ⁊ manibus. de bapti. maiores.
§. itē querit. coactio ergo ſiue metus ↄditionalis non impe-
diret matrimoniū preſumptū. qd intelligo in ea: vel eo: q eſt
etatis legitime vt dixi in. d. c. is qui fidē. alſ conditionalis op
preſſio impuberis in extorſione carnalis copule non induce-
ret matrimoniū preſumptū: etiā ſi ſit ꝓxima pubertati. ⁊ hoc
velit iſte tex. hic ibi: cum ſuo aſſenſu deſponſata ⁊ cognita.
4 ¶ Scdo quero † quis dicatur ꝓximus pubertati.[a] dicit gl.
a ille qui diſtat a pubertate per. vj. menſes: vel minus. ita ꝙ eſt
xj. annorū ⁊ dimidij. vt dicit Joā. an. qñ pubertas apparet p
aſpectum vel alia interſignia. Hoſtien. dicit illum eſſe ꝓximū
pubertati: qui eſt circa finē pupillaris etatis: vel illam exceſſit
per tres dies. de regu. c. ad noſtram. ⁊ de elec. in cauſis. primo
reſponſo. ⁊ quātum ad materiam in qua ſumus illud dictum
eſt tolerabile: ⁊ equum. quia tractamus de aptitudine ad co-
5 pulam carnalem: ſed in alia materia in qua queritur. † an pu
pillus ſe alteri obligando naturaliter obligentur. glo. diſtin-
guit aut proximus infantie: ⁊ non obligatur. aut proxim⁹ pu
bertati: ⁊ obligatur. vt. ff. de noua. l. j. vbi glo. querit quis dica
6 tur proximus pubertati † ⁊ dicit ꝙ ille dicitur proxima pu-
bertati: qui habet. x. ānum ⁊ dimidium. qd intellige in maſcu
lo. In femina vero in. ix. ānis. cū dimidio videt proximus pu
bertati vſqꝫ ad. xij. ānos vt. l. ſi infanti. C. de iure deli. illud qd
eſt. ſ. vſqꝫ ad pubertatē diuidit per medium. ⁊ ſic apparebit
an ſit proxim⁹ infantie: vel ſit proximus pubertati. Ita dicit
glo. ff. de regu. iur. l. pupillus. in prin. ⁊ inſti. de inuti. ſtipu. §.
ſed ꝙ diximus alibi videtur dici aliter. l. non tñ. de excu. tut.
ꝙ proximus pubertati eſt proximus per ſex mēſes. ſz in alio
caſu loquit ſz Bar. qui approbat qd predixi in. d. l. j. de noua.
vbi plene ſic diſtinguit. an pupillus ex contractibus obliget:
aut pupillus eſt infans: ⁊ non obligatur ciuiliter vel naturali
ter: ēt ſi aliquid ad eum peruenit. vt. l. pupillus. de ac. ⁊ ob. ⁊
no. in dicta. l. j. ⁊ intellige ꝙ non tenetur actione ex eo cōtra-
ctu. ſed conditione ſine cauſa. vel ad exhibeñ. vt. l. iij. ff. commo
da. Item ꝙ dico de infante: intelligo de proximo infantie. i-
ſti. de inuti. ſtip. §. ſed ꝙ dicimus. ⁊ no. in. l. pupillus nec velle.
ff. de regu. iuris ſi vero eſt maior infante: ⁊ proximus puber-
tati: tunc ſi pmittit ſuo tutori: nec ciuiliter nec naturaliter ob-
ligatur. vt. l. pupillus. de auc. tu. ſm gl. qd intellige: niſi ſit lo-
cupletior. vt ibi patet. aut promittitur alij ſine tutoris autho
ritate: ⁊ tunc obligatur naturaliter. vt dicta. l. j. de noua. ⁊ in-
ſti. de noua. §. preterea. qd intelligo indiſtincte: ſiue ſit locuple
tior. ſiue non. habeat tutorem vel non. de iuris ⁊ fa. ignoran. l.
fina. ad. l. fal. l. ſi pupillus. ff. ad trebellia. l. ſi eius. ⁊ ſi eſſet lo-
cupletior obligaretur ciuiliter. vt no. gloſ. in dicta. l. prima de
noua. Aut promiſit cum tutoris authoritate: tunc obligatur
ciuiliter: ⁊ naturaliter. ſed poteſt reſtitui ſm gloſ. vt. l. impu-
beres. de autho. tut. predicta que dixi pupillū teneri ciuiliter
⁊ naturaliter: intellige niſi promiſſio ſit facta de re: cui⁹ aliena
tio ſit iterdicta. qꝛ tunc nec ciuiliter: nec naturalr̄ obligat ſine
decreto. vt. l. ſi ad reſoluēdā. C. de p̄di. mi. ¶ Sz q̄ro de rōne
7 p̄dictoꝝ † q̄re ꝓxim⁹ infantie non obligat ciuilr̄: nec naturalr̄.
Rñdeo

[a] ¶ Proxim⁹ pubertati. Adde vidē dos barto. alex. ⁊ doc. ī l. j. ff. de nona. bal. in. l. ſi qs in tantā. verſi. tertio q̄rit. C. vñ vi. l. non tñ. §. pupillorū. in lect. nico. de neapo. ff. de excu. tu. ⁊ in. l. pupillus. de reg. iur.

No. hic rōnē quare ꝓximus īfantia nō obligat ciuiliter nec naturaliter.

Rñ.iſans ꝛ infantie ꝓxim⁹ nõ obligaẜ naturaľr.q2 deficit cõ/
ſenſus.ſi aũt ſit ꝓxim⁹ pubertati iõ nõ obligaẜ ſuo tutori na
turaľr.q2 ꝓhibit⁹ eſt tutor talẽ ꝓmiſſionẽ recipe.imo puniẜ.vt
l.non lʒ.de ꝯbẽ.emp.vñ cũ lex reſiſtit ꝯctui:nõ naſciẜ neqȝ ci/
uilis:nec naturalis obligatio.vt.l.ſi nõ ſortẽ.de ꝯdi.inde.ꝛ iſta
eſt rõ quare ille cui eſt interdictũ bonis:non obligaẜ naturaľr
q2 eis eſt interdictuʒ.ꝛ lex reſiſtit ꝯctui ſeu ꝓcepto iudicis ſcd̃
legis authoritate.ſʒ pupillis nõ eſt iterdictũ ꝯhere ꝑ.l.vel ꝑ
iudicẽ.ſed lex corũ ꝯctibus nõ aſſiſtit.Itẽ iudex dãdo eis tu/
torẽ nõ interdicit eis adminiſtrationẽ:ſʒ ſupplet defectũ eta/
tis.ꝛ hoc principaľr agit:vt ſuppleat defectuʒ q̄ eſt a natura.
nõ vt ei iterdicat id:qð naturaľr põt.vt.l.j.ff.de tute.ꝛ.d.l.pu
pillus nec velle.de reg.iur.ꝛ iõ in caſib⁹ in qb⁹ lex reſiſtit cor
ꝯctib⁹:vt in alienatiõe ꝛ promiſſione rex imobiliũ.dico ꝙ na
turaľr nõ obligant.q2 ẽt hoc eis interdiciẜ.vt.d.l.ſi ad reſolnẽ
dũ.de ꝓdi.mi.ꝛ hec dicta ſunt in pupillo ꝛ iſante q̄liter ex ꝯ/
ctib⁹ obligaẜ:vel nõ.In delictis dic:vt.l.j.ꝛ.ij.C.ſi aduer.dlic.
ꝛ qð no.in.l.ſi q̄s in tantũ.C.vñ vi.q̄d in culpa dic:vt no.i.d.l.
j.de noua.vbi iſta dicit Bar.ꝛ ſubiũgit q̄liter obligeẜ adult⁹.ꝛ
dic.vt ibi.Et ex ꝓdictis i materia ſpõſaliorũ in q̄ ſum⁹ oritur
mihi vnũ dubiũ.q2 iura hui⁹.c.ꝛ oĩa q̄ loquuẜ de hac materia
volũt:ꝙ ex ſpõſalib⁹ ꝯctis poſt infantiã oriẜ publice honeſta
tis iuſtitia.Nã ſʒ ꝓdicta q2 donec pupill⁹ eſt ꝓxim⁹ iſãtie nõ
obligaẜ naturaľr ꝓpẜ carẽtiã pleni cõſenſus.vt.d.l.pupillus.
nec velle nec nolle crediẜ.ff.d reg.iur.neſcio hñ videre.vñ iſta
publica iuſtitia cauſeẜ.ſi cũ i aliis obligatõib⁹ ꝯhẽdis ꝓxim⁹
infantie obligaẜ naturaľr.q̄re in iſta maioris ꝓiudicij ꝛ vincu
li pluriũ obligatio publice hõeſtatis ꝯhaẜ.nõ video rõnem.

1 Pubertas probaẜ per numerum annorum.
2 Impuberes poſſunt ſponſalia contrahere:ſed contracta non
poſſunt mutuo diſſenſu diſſoluere.
3 Pubes fact⁹ niſi ꝯdixerit remanet efficaciter obligatus.
4 Impubes pubes factus ſi petit abſolutionẽ a ſpõſalib⁹ cum
altero ꝯctis:abſoluitur etiam ille alius.

De illis. Si duo impuberes maiores ſeptẽ/
nio ſpõſalia ꝯhũt añ pubertatẽ reſi
lire nõ pñt ꝛ primo ille q̄ fiet pubes aliũ expectabit
ꝛ ſi a prin.alter erat pubes pubertatẽ alteri⁹ expe/
ctabit.tria ſunt dcã.ẜm ibi:ſi vero .tertiũ ibi:ſi aũt.¶ No.pri
1 mo tex.dũ dicit.j.ãnos ꝛc.ex hoc enĩ pȝ ꝙ ꝑ numerũ ãnorũ
2 ꝓbaẜ pubertas.de hoc.s.c.puberes.¶ Scdõ no. ꝙ impu/
beres pñt ſponſalia ꝯhere.ſed ꝯcta nõ pñt mutuo ꝯſenſu diſ
ſoluere.vt hic.ꝛ.j.c.ꝓxi.ꝛ eſt mirũ.ꝙ ille q̄ eſt habilis ad ꝯctũ
nõ ſit habilis ad diſtractũ ꝯ regulã.nihil tã naturale.de reg.
iur.li.vi.¶ Tertio no.i vẜ.ſi vero.q̄d iuris cũ alter ex duo/
bus ipuberibus ꝯhentibus ſponſalia ꝑuenit ad ãnos puber
tatis ille q̄ remãſit minor remanet obligat⁹ vſqȝ ad puberta/
tẽ:ſimiľr ꝛ ille q̄ fact⁹ eſt pubes:niſi in ipſo ingreſſu puberta/
tis per tres dies ꝯdixerit prius.vt no.s.c.proxi.ẜm Hoſtiẽ.
3 ¶ Quarto no. ꝙ factus pubes niſi ꝯdixerit remanet effica
citer obligat⁹.ſed alteri⁹ obligatio põt diſſolui:ſi adueniẽte
pubertate noluerit ꝯſentire.ꝛ ſic ꝯctus claudicat ꝯ iura de q̄/
4 bus i gl.¶ Quinto no. ꝙ ſi impubes fact⁹ pubes petit ab/
ſolutionẽ a ſponſalib⁹ cũ altero ꝯctis:ẽt ille alius abſoluẜ.ꝛ
ſic alterius hñficio ꝯſequiẜ qð ex ſui ꝑſona ꝯſeq nõ poſſet.fa
cit.l.j.ꝛ.ij.C.ſi aduer.trã.ꝛ.l.j.C.de repu.q̄ ſi.in in.Et collige
tres caſus ex text.qñqȝ ꝯhunt due ipuberes.qñqȝ pubes ꝛ i/
pubes.primo caſu aut q̄ris:an poſſint mutuo ꝯſenſu abſolui
dũ durant ipuberes ꝛ nõ pñt.vt i primo rñſo.aut vn⁹ ex ipis
effectus eſt primo pubes:ꝛ põt.j.triduũ añ ꝛ poſt pubertatẽ
petere ſe abſolui.ꝛ iſte caſus nõ eſt in tex.poſtea vero nõ ſepa
rabunẜ ad eius petitionẽ.ſʒ ſi alius q̄ remãſit minor fact⁹ vo/
luerit reſilire:audireẜ.vt in vẜ.ſi vero.Io.an.ſic pleni⁹ diſtin
guit.aut iurauit quis ſpõſalia:aut nõ.ſi iurauit:ꝛ nõ vult cõ/
plere ſubdiſtingue.aut vterqȝ vult a ſponſalibus reſilire:quo
caſu cogẽdi nõ ſunt.s.e.c.ij.aut alter tñ diſſentit.ꝛ tũc ſubdi/
ſtingue:aut allegat iuſtã cãm ꝯ ſpõſalia:ꝛ audiẜ.de iureiurã.
queadmodũ. Aut nõ allegat quo caſu ſi timeẜ ſcãdalũ de ei⁹
cõpulſione eccl̃ia nõ cogit cũ.s.c.ꝓxi.c.requiſiuit.ſi nõ timeẜ
cogiẜ idiſtincte.s.c.ꝓxi.ex literis.ſcdõ vbi de hoc.Si vero in
ſponſalib⁹ nõ interuenit iuramẽtũ:tũc aut ꝯhũt ꝑ ſe:aut per
parẽtes.ſi ꝑ ſe tene qð hic dẜ.q2 ſi vterqȝ eſt ipubes nõ admit
tiẜ añ etatẽ legitimam.ſi alter pubes alter impubes.ſi impu/
bes reclamat:ꝛ non auditur ante etatem legitimam.vt hic.ſi
aũt pubes reclamat:nõ audiẜ ex quo ſemel ꝯſenſit:vt hic.Si
per parentes diſtingue aut hi pro quibus ꝯtrahunt ſunt ma
iores.ꝛ tunc non compelluntur:niſi velint habere rata ſpon/
ſalia.j.e.c.ex literis.Aut ſunt minores.ꝛ tũc valent.vt.s.e.c.j.
qð intellige ſi verbo vel facto ꝯſenſerint.j.e.c.vno.lib.vi.ꝛ ex
quo venerint ad etatẽ legitimã poterũt reſilire.vt hic.Hoſti.
aliter loquiẜ diſtinguendo in effectu.vt.s.Ideo non pono ꝛ
ꝑ predictã diſtinctionẽ patet qualiter intelligantur iura que
allegat ꝯ iſtud.c.prima glo.magna.

1 Matrimonium quod non poteſt valere vel obligare vt
matrimoniũ:obligat vt ſponſalia.
2 Cõſenſuʒ cõiugalem nõ diciẜ q̄s habere añ nubilẽ etatem.
3 Etas a iure ꝓfixa ad carnalẽ copulam põt preueniri.

A nobis. Impuberes ſponſalia contrahen/
tes ante pubertatem ſeparari non
debent primo ponit queſtionem.ſcdõ reſpõdet ibi:
1 ad quod.vel aliter matrimonium quod nõ poteſt
valere vel obligare vt matrimonium obligat vt ſponſalia .ꝛ
illa eſt proprior ſũmatio q2 hic non fuerunt ſponſalia:ſʒ ma/
2 trimonij nomine fuerunt coniuncti vt dicit litera.¶ No. pri
mo ꝙ ante nubilem etatem non dẜ quis habere cõiugalẽ con
ſenſuʒ.plures enim ſunt ſenſus corporis de qbus per Inno.
s.de teſti.cuʒ cãm.Illius ergo ſenſus de quo quis nõ poteſt
habere.vnde licet impubes doli capax poſſit regulariter de/
linquere:tñ delictũ carnis nõ cadit in eo.vt in.l.auxiliuʒ.§.in
delictis.ff.de mino.¶ Scdõ no.ꝙ qñqȝ efficacia alicui⁹ act⁹
eſt in pendẽti ſiue in ſuſpẽſo vſqȝ ad certũ tempus.facit.l. or/
dinata.de li.cã.ꝛ.l.ſi quis libertatem.de peti.here.¶ Tertio
3 no. ꝙ etas a iure ꝓfixa ad carnalem copulã põt preueniri.li
cet ergo regulariter pubertatẽ ex tpe metiamur.vt.s.c.pube
res.ſi tñ aliter per aſpectum apparet recedimus a ꝓuiſiõe iu/
ris:ꝛ ſtamus certo.hinc dẜ ꝙ incertis non certis loc⁹ eſt cõie
cturis.vt.l.ꝯtinuus.§.cũ ita.de vb.ob.¶ Opp.iſtud.c.limit. Opponit i cõtrarium.
ꝙ iſti habuerũt aĩm cõtrahendi matrimoniũ:ſed illud ꝯhere
nõ potuerint ꝓhibẽte etate.nõ vẜ ꝙ debeat expectare.q2 qð
nullũ eſt nõ potuit obligare:nec ẽt tractu tꝑis confirmari.vt
in regula non firmatur.de reg.iur.li.vi.Rurſus vt ſponſalia
nõ videntur valere.q2 ſi act⁹ qui geriẜ:nõ valet eo modo quo
geriẜ:non dʒ valere alio modo qñ eſt defect⁹ in forma.ſicut ſti
pulatio que nõ valet vt ſtipulatio:vt pactũ nuduʒ.vt.l.j.ff.de
cõſti.pec.ꝛ qð potui nolui ꝛc.vt in gl.quouſqȝ ꝛc.q̄ firmat ꝙ
in hoc caſu ꝯhunẜ ſpõſalia:lʒ ea ꝯhere nõ intẽdat.ꝛ hec opi.
glo.eſt hodie approbata.in.c.vno.§.j.j.e.li.vj.

1 Minores apti ad matrimonium ex contractu obligan/
tur:niſi violentia intercedat.
2 Proximi pubertati pro puberibus reputantur.
3 Malicia aliqñ ſupplet etatẽ:ꝛ que ſit iſta malicia.
4 Copula violenter extorta non facit ſponſalia tranſire in ma/
trimonium de preſenti.
5 Puella habens.xi.an.ꝛ dimidium deſponſaẜ ꝛ trãſducitur:
anteqȝ perueniat ad complementum duodecim annorũ recla
mat:an erit iudicandum matrimonium.

1 De illis. Minores apti ad matrimoniũ
ex cõtractu obligant:niſi violẽtia
intercedat.in prima deciſa ꝯſultatio.In ſcda rñ/
2 ſio ibi:rñdem⁹.¶ No.primo ꝙ ꝓximi puberta
ti ꝓ puberib⁹ reputanẜ.ſicut habeẜ ꝓ cincto q̄ de
ꝓximo eſt cingẽdus.vt.l.pe.ff.de teſtã mi.ar.ꝯ.ff.de mino.l.
3 iij.§.minorẽ.¶ Scdõ no. ꝙ qñqȝ malicia ſupplet etatẽ.ꝛ ac
cipe maliciã in iſta materia ꝓ vigore naturali:vel potẽtia co/
eũdi:q̄ apparet ex lanugine vel facti experientia ẜm Inno.ꝛ
4 Pe.¶ Tertio no. ꝙ copula violẽter extorta nõ facit ſpõſa
lia trãſire in mr̃imoniũ de pñti.vñ ſponſa de pñti violẽter co
gnita poſſet ingredi religionẽ ac ſi cognita nõ fuiſſet.de quo
dic:vt.s.de ꝯuer.ꝯiu.ex publico.Itẽ ex tali copula violenta
nõ reſultat matrimoniũ ꝓſumptũ.de quo.s.c.j.is qui fidem.
¶ Querit Io.an. puella hñs.xi.ãnum ꝛ dimidium deſpon Ponit q̄ſtionem.
5 ſatur:ꝛ tranſducitur anteqȝ perueniat ad cõplementum.xij.
ãnorum reclamat nunquid iudicandũ erit matrimoniũ.dicit
Tan.ꝙ ſic:ſi interuenit copula:aľs ſecus.ꝛ hoc tʒ Hoſtiẽ.nec
ſufficit ẜm eum poſſibilitas coniungendi:niſi cõiuncti ꝓbenẜ.
nec aliter de hoc ꝯſtare vel ꝓſumi põt ẜm eũ.Goff.cõtra.dicit
enĩ cum tali ita ꝓxima pubertati eſſe verũ matrimoniuʒ:ſiue
interuenerit copula ſiue nõ.ex quo ꝯhẽtes ſunt ita ꝓximi eta
ti ꝙ iteruenire potuerit.iſtã opi.Goff.tenẽt Inn.ꝛ Abb.qb⁹
ꝯcor.Io.an.j.e.c.vno.li.vj.vbi reddit iſtã rõnem pone ꝙ ꝓxi
ma pubertati cognita eſt a pluribus.ſiľr ꝓxim⁹ pubertati plu
res cognouerit.ꝛ deinde iſta ab iſto deſpõſaẜ:ꝛ ducitur quis

hebes dixerit iſtos poſſe reſilire.certe nullus ſm eū.Ego cre
do opi.Tan.et Hoſti.veriorē in caſu quo iſta ſic ducta appa
reat virgo et quātūcūq; eā piloſitas et alia ſigna pubertatis
appareant ſi nōdum cōpleuit an.xij.reſilire poſſit.vt pbatur
ſ.e.c.ꝯtinebatur.§.ſi aūt.Si autē appareret aū fuiſſe ab alio
cognitā et deinde ductā ab adoleſcēte pſumo ipſaꝫ cognitam
ab eo.ſicut ſi quālibet aliā duxiſſe maiorē etate.ſi autē appa
ret aperta ianua:nec apparet an naturaliter a ſe ipſa:an lan
cea viri talem impuberem pubertati proximam a viro trans
ductā non malum eſſe dicere q pſumat ab eo aperta.et ſic in
telligat opi.Hoſt.Inno.Abb.et Jo.an.qui aliter loquitur vt
poſt eum dixi.ſ.e.continebatur.dic.vt ibi.

1 ¶ Contractus ante pubertatem etiā cum niſu carnalis co
pule nō facit matrimonium.
2 Etas ſola ſupueniēs nō ꝯfirmat ſpōſalia inualida rōne etatis
niſi ex aduerſo pbet ꝯſenſuꝫ interueniſſe poſt maiorē etatem.
3 Iuramētū deferēdū eſt reo in cā ciuili actore nō probante.
4 Impuberes non debent reſilire a ſponſalibus per eos cōtra
ctis ſine conſenſu epiſcopi.
5 Propinquitas termini idem operatur ac ſi termin⁹ veniſſet.
6 Circa dictio refertur ad modicum tēpus minus.
7 Liberi hominis vendicantur adiecta cauſa.
8 Iuuenis ſi recuſat iurare q nō cōſenſerit qd iuris.
Quid ſi anteq; a muliere impeteretur ad ſecunda vota trāſi
uit:et modo non vult iurare vel iurat:q circa.xiiij.annum in
primam conſenſit.nu.9.
10 Mulier q̄ ſtat p mrīmonio ꝯfeſſa eſt ſe virginē euaſiſſe:ſi mō
vult mutare ſermonē:et dicere ſe corruptā:an poſſit.
Et qd ſi fecit ſe ab alio latenter corrumpi.nu.11.

1 A Tteſtationes. † Contractus aū pu
bertatē ēt cū niſu car
nalis copule nō facit mrīmoniuꝫ.cōis diuiſio.ſcōa
ibi:ꝯſultatiōi.¶ No.primo q ſicut ꝯſenſui īfirmo
et inſtabili rōne minoris etatis ius nō adſiſtit:ita nec actui ce
lebrato in eadē etate eodē defectu quo iura nō approbant cō
ſenſum.ita nec actū nec ſcm̄ ipuberis validius eſt q verbum.
2 ¶ Scōo no.† q ſola etas ſupueniēs nō ꝯfirmat ſpōſalia in
ualida rōne etatis:niſi ex aduerſo pbet ꝯſenſum interueniſſe
poſt maiorē etatē.qñq; tū ſolus curſus tpis ſi nō interuenit
ꝯdictio firmat actū inualidū a principio rōne etatis.C.ſi ma
ior fac.l.fin.ar.cōtra.in.l.j.de le.iij.et l.filius.de teſtamentis.
¶ Tertio no.q mulier iſta aſſeruit q credebat ſe virginem
euaſiſſe.et ſic de facto proprio deponebat de credulitate:non
de veritate.et hoc ideo ſm Pe.et Abb.q: non ſemper puelle
hoc cognoſcunt an ſint cognite cum effectu ſm eos.qō iō di
cunt.q: ad perfectionē matrimonij requirit emiſſio ſeminis:
nō ſola imiſſio mēbri viril̄ in clauſtra pudoris.de quo dic:vt
ſ.ti.j.c.ſi.vbi ſi apparet apertura quo ad eccleſiam omnia p
ſumuntur ſolēniter acta intantū q ſola viri et mulieris cōfeſ
ſio cōtraria contra matrimonium iſtud non ſufficeret . quod
3 dic:vt.ſ.ti.j.c.is qui fidem.¶ Quarto no.† q in cauſa ciuili
etiam actore non pbante deferendū eſt iuramētuꝫ reo.actori
autem plene probante nō eſt iuramentū deferenduꝫ.vt.ſ.de
pba.c.ij.poſtq; enim eſt plene pbatū ꝯſtat de iuſtitia petito
ris.iō nō eſt iurāis vrgēdus.ſꝫ vbi reus venit abſoluēdus:ex
eo q actor nō probauit:non p hoc cōſtat reum habere inſtaꝫ
cauſam.q: qñq; actori deficit pbatio:ſꝫ nō ius.vt.l.duo ſunt
tytij.de teſta.tu.nō miruꝫ.ergo:ſi reus qui venit abſoluēdus
aſtringat iuramento.vt hic qō tamē nō intelligas omni caſu:
4 immo regulariter ꝯtra vt dicā poſt gl.¶ Quinto nota † q a
ſponſalib⁹ ꝯctis inter impuberes nō eſt licitū reſilire ſine cō
ſenſu epi:et ad alia vota migrare.dixi.ſ.c.de illis.facit.ꝯ.l.ſi
quis ſub ꝯditione.§.ſi.ff.de ꝯdi.inſti.¶ Sexto no.q iſte iu
uenis aū cōpletū ānū.xiiij.ab ea receſſit.a ꝯtrio igit ſi cū ea p
māſiſſet vſq; ad dictā etatē videret ꝯſenſiſſe.et eēt mrīmoniū
a firmū tāq; ipo fcō ꝯſenſerit ſic morādo.ſ.e.lr̄as.¶ Septimo
5 no.ibi vel circa ꝛc.† q idē operat ppinqtas termini ac ſi ter
min⁹ veniſſet.et iſtud circa refert Joā.an.ad tres dies ppe le
gitimā etatē.Itē intelligit q ante tpꝰ potētia cocūdi:alr̄ nō
pſumit potētiā niſi facto pateat:et pbet.vt.ſ.e.ꝯtinebat.et c.
6 de illis.ij.et bene no.† q iſta dictio circa [a] refert ad modicum
tpꝰ minus.vn̄ ſi teſtis induct⁹ ad pbādū pſcriptionem dixit
poſſedit.x.ānis vel circa:nō vr̄ pbare pſcriptis.x.ānorum.q:
dictio circa refert ad diminutionē modici tpis.ar.ꝯ.q: ſi di
xit:q poſſedit.x.ānis et plus ad nihil refert.vt.l.cū furti.de i
litē iura.dic vt ibi.¶ Oppo.innuit tex.q mulieri aſſerenti ſe
virginē euaſiſſe:creditur.ſed ꝯ iſta ꝯfeſſio tendit ad diſſolu

[a] ¶ Dictio circa. Vid. guil. de cugno et doc. in l. j. ff. de pigno. act. gloſ. in l. publia. ff. a depo.

Plus ad nihil refert.

Opponit in contrariuꝫ.

tionē mrīmonij īter eos.ergo ſue ꝯfeſſioni et ēt viri nō eſt cre
dendū in pīudiciū mrīmonij:vt.c.ſup eo.de eo q cog.cō. vxo.
et.c.ex literis.de diuor.ſo.dicit iō credit mulieri:q: ꝯfitebat ꝯ
ſe.nam mulier:hic ſtabat pro matrimonio vendicādo iuuenē
in virum.Hoſti.dicit q vtrum iſtanti pro matrimonio ſit cre
dendum ſi aliquid fateatur contra matrimoniū relinquit offi
cio iudicis.poſſet enim eſſe q mulier fingeret matrimonium
ſibi placere:et p eo inſtare corpore et labijs:ſed nō corde ſunt
enim hominibus multe vie ad maluꝫ . in aut.de nup.§.mino
res.et fingi lites potuerunt.de tranſac.l.cum hi.§.tranſactis.
Inueſtigare ergo dꝫ iudex modis omnibus ſi verum eſt:q
mulier vt oſtendit matrimonium affectet et tunc ſibi credere
debet cum alijs ſufficientibus ꝯiecturis.ar.hic:et.xxxv.q.vj.ſi
duo.Item debet facere inſpici mulierem et de omnibus circū
ſtantijs etiam partibus inuitis inquirat.ſ.c.j.ſicut ad ſi.
¶ Opp.ſcōo dicit hic.q mulier iſtū viruꝫ vēdicare ꝯtendit.
Sed contra q: vendicatio cōpetit pro rebus in qbus quis hꝫ
dn̄ium.vt.l.in rem actio.ff.de rei vē.ſed mulier in virū vel vir
7 in vxorē nō hꝫ dn̄iū.ergo vēdicatio ceſſat.ſol.dicit † q liberi
homines vēdicant adiecta cā.vt pater filiū:marit⁹ vxo.et ecōuer
ſo.de quo dic plene:vt.l.j.ff.de rei vē.et ſ.de ꝯuer.infi.c.ſi.fa
cit.ſ.ti.j.nō eſt nobis.et c.veniēs.¶ Tertio oppo.papa man
dat q ſi iſte poterit pbare p teſtes ꝛc.Sꝫ ꝯ quia antea teſtes
fuerūt publicati:ergo alij nō ſunt recipiēdi.ſ.de teſti.c.frater
nitatis.ſo.dicit gl.in cauſa matrimoniali non obſtat publica
tio.ad hoc vide qō no.ſ.de pba.iurauit.vel dic:q l principio
c.fuit pbatus ꝯſenſus qui interuenit in principio mrīmonij.
hic vero mandant recipi ſup cōſenſu poſtea ſubſecuto.et hoc
ſentit gl.q̄ incipit.qō facere poterit ꝛc.Sed vr̄ q iſte intelle
ctus nō ſit bonus.q: ſi hic agebat ex primo ꝯſenſu:nō vr̄ p
deſſe pbatio ꝯſenſus ſubſequētis.vt.l.nō pōt videri.ff.de iu
di.ſol.dicit Jo.an.q illa ſubtilitas nō eſt ſeruāda in cā matri
moniali ppter periculum animarū.et hoc tene mēti.q: ſi pro
bat aliter matrimoniū q; deductū fuerit in iudiciū:dꝫ qs ob
tinere in cā.et eſt ſpāle vt ex mrīmonio nō deducto in iudicio
dūmō matrimoniū probet ſubſiſtere debeat ferri ſnīa.qō eſt
no.et ſpāle.ſec⁹ in alijs cauſis.vt.d.l.non pōt.vel dic q ſubſe
quens ꝯſenſus refertur ad priorem cōſenſum inutilem:et eum
roborat et confirmat.vt.c.j.ſ.e.lib.vj.qū autem ius ſuperuenit
de nouo ex cauſa de preterito bene venit in eodem iudicio.vt
l.ſi rem.§.ſi.ff.de pig.ac.et ſi ita intelligimus nihil ſpeciale.q:
idem in omni cauſa:vt ibi.¶ Quarto op.dicitur hic.q ſi cir
ca ſi.xiiij.anni ꝛc.Sed ꝯ hoc op.et vr̄ q ante dictum tpꝰ ma
trimoniū non ſit perfectum.xxj.q.j.illud.ſo.dicit glo.ad per
fectionem matrimonij non debemus principalr̄ conſyderare
etatē:ſed potentiā coeundi.vnde in potētia qñq; tpꝰ pfixum
anticipat:ſicut et ipotētia vltra tpꝰ progat.ſm gl.de anticipa
tione benedicit.vt hic.et ſ.ti.j.a nobis.ſed q impotentia p
roget matrimoniū male dicit ſequens erroreꝫ ſuū.de quo.ſ.
e.puberes.vbi de hoc.et vide quod no.ſ.de reg.ad noſtram:
quare in profeſſiōe inſpicimus tpꝰ limitatū:et non in matri
monio.dic.q in profeſſione requerit profeſſio etatis:et diſcre
tionis q̄ pſumit per aduentū pubertatis.ſed in mrīmonio re
quirit:et expectat pubertas.q: tūc pſumit potentia coeundi:
nō ante ꝯſtat de potētia ceſſat cā legalis dilatiōis:ergo et dila
tio.vt.l.a filia.§.alūna.ff.ad treb.fruſtra em̄ expectat tempus
cui⁹ nihil opat euentus.vt.l.aliqū.ff.ad velle.et circa hoc vide
qō no.in.l.cū ſtipulatus ſim mihi a proculo.de verb.ob.Ad
uerte tamen q textus iſte ſolum videtur requirere.q ꝯſenſe
rit circa finem āni.xiiij.ego vero dixi q cū conſenſu ſequitur
potentia coeundi:vel quod de nouo conſenſerit circa finē āni
ſecus ſi oſculat⁹ eſſet eā:vel cohabitaret cū ea circa fineꝫ dicti
āni.xiiij.q: non preſumeretur matrimoniū.Hoſti.contra.ſ.e.
c.vnio.libro.vj.dicebat q etiam tentando prope finem.xiiij.
annorū:per tres dies tacite ratificare videtur.et hoc in fauorē
matrimonij et vitandum periculum animarum.ſ.e.c.pxi.videt
Hoſti.ſentire.q adſit potentia cocūdi dic:vt ibi.¶ Quinto
op.dicitur hic.q iſta debet iurare.q in ea non conſenſerit.ſꝫ
contra : quia actore non probante:etiaꝫ ſi reus nil preſtiterit
obtinebit.vt.ſ.vt ec.bene.ſine.di.ꝯf.c.j.ſol.vt in glo.ſi.Hoſti.
dicit.q rō defert.q: de tanta re nō eſt ſegnius agendum.xlij.
di.quieſcamus.Ego dico q ratio defertur . q: lꝫ mulier non
pbauerit ꝯſenſum viri p actuꝫ extrinſecū:tū in alo potuit cō
ſentire.et q: animus q non pōt pbari extrinſecus:dꝫ pbari p
iuramētū.q: aliter q; p iuramētū nō pōt probari ꝯſciētia ali
cuius.vt no.in.c.ſtatutis.§.aſſeſſorem.de reſcrip.lib.vj.et j.de
homi.ſignificaſti.et inſti.de ac.§.alie autem.¶ Quero ſuccin
8 cte de quibuſdam.queſtio.et primo † quid ſi iſte iuuenis recu
ſat iurare q non conſenſerit.dicit Joannes an.q adiudica
bitur ſicut

Opponit in contrariuꝫ.

Ponit q̄ſtiones.

bit ſicut qñ qs non vult ſubire iuramentum calūnie pdit cāʒ.
ē. de iureiuran. c. ſi. ⁊ in tantum ꝓpter eius denegationeʒ eſt
preſumendum ꝓ matrimonio. q ſi poſtea trāſeat ad ſcda vo
ta: cogek: vt reuertak ad primā. ē. ti. i. ſi inter. ⁊ c. is q. ¶ Que
9 rit ēt circa hoc † ſi anteꝗ̄ ab hac muliere impeterek ad ſcda vo
ta trāſiuiſſet. ⁊ mō nō vult iurare. vel iurat. q circa. xiiij. ānuʒ
in primā ↄſenſit. dicit Hoſt. q q̄ras: ⁊ ↄſulas talē: q tibi ſciat:
⁊ valeat reſpondere. qꝛ ſm cuʒ dicere contra hanc decre. eſſet
preſumptuoſum. velle vero preiudicare ſcdo matrimonio pu
blice ↄ̄cto occaſione primi per teſtes non eſt tutuʒ. Ego dico
q ſentire ꝓ iſto ſcdo matrimonio. rōnabile. nō. ob. iſte tex. qꝛ
loquik cuʒ res eſt integra ab vtraq parte. Ita q cum eis ꝓ
pter ſponſalia ꝓpter niſum ⁊ alia tutum eſt q ꝓ mrīmonio.
ꝓnunciek: ſi vir ↄfitek ſe ↄſenſiſſe poſt legitimā etatē. ſed ſi re
nō integra. ſed contracto ab eo ſcdo mrīmonio fatek ſe ↄſen
ſiſſe i primā poſt etatē legitimā: vel circa fineʒ āni. xiiij. niſum
eſſe ⁊c. huic ſue ↄfeſſioni aſſerēti p̄iudiciuʒ ſcdo mrīmonio ſi
ne alijs ꝓbationib⁹ nō eſt ſtandum. nec ↄ̄dicit iſta decre. q̄ lo
quik cū re integra ↄfitet. ⁊ ꝺ ſua obligatiōe tm̄ agik. ſec⁹ ergo
cū res nō eſt integra: ⁊ p eius ↄfeſſionē alteri p̄iudicak. ar. j. ꝺ
p̄hen. c. ſi tibi abſenti. li. vj. ⁊ l. ſi. C. de repu. here. ¶ Ulteri⁹ q̄
10 ro dr̄ hic † q iſta mulier q̄ ſtabat ꝓ mrīmonio eſt ↄfeſſa ſe vir
ginē manſiſſe: qd ſi modo velit mutare ſermonē: ⁊ dicere ſe fu
iſſe corruptā. dicit q pōt. nam ante ſniam ꝓbando rē aliter ſe
hēre ſemp poſſet ↄfeſſio reuocari. C. ꝺ iur. ⁊ fac. igno. l. error.
⁊. j. de cōfeſſis. c. ſi. ↄ̄nimo etiaʒ poſt ſniam poſſet cū talis ſnia
11 non tranſeat in rem iudicatam. ē. de re iud. lator. ¶ † Quid ſi
iſta mulier vt poſſit illum habere faciat ſe ab alio latenter cor
rūpi. dicit Hoſt. q ꝓpter hoc ⁊ alia eps dʒ per bonas matro
nas mulierē facere cuſtodiri: ⁊ poni in loco tuto ⁊ honeſto. ē.
ti. j. cū locū. ex hoc inuit Hoſt. q ſi femina virgo tradita ſit iu
ueni. xij. annorū: ⁊ appareat corrupta: preſumek corrupta ab
eo. ſed certe licet poſſibilis fuerit imiſſio non tm̄ ſeminis emiſ
ſio quā iura ⁊ doc. videnk exigere ad cōſumationē matrimo
nij. iſtas qōnes nūꝗ̄ vidi: vel audiui: ⁊ niſi inter viles pſonas
nō poſſent ↄtingere. alique tm̄ poſſent occurrere. de qbus. ē.
c. puberes. ⁊ in alijs. c. non ſunt hic alia.

1 ¶ Etas maior ſupueniens cū cohabitatōe ↄiūcta nō iducit
p̄ſumptionē cōſenſus vbi metus ēt min⁹ iuſtus interceſſit.
2 Metus patris ⁊ matris non eſt metus inferēs periculū mor
tis: vel corporis cruciatum.
3 Metus iuſtus ⁊ coactio durat p annum ⁊ vltra.
4 Metus purgatur per tacitum conſenſum ſi illa que ad actuʒ
cogik quācito pōt non diſcedit.

Ex literis.

Si maior inuitus ↄ̄hit ſponſa
lia cū minore: non tenek illum ex
pectare: donec veniat ad etatē adultā. cōis diuiſio.
1 ſcda ibi: cū aūt. ¶ No. primo. † q maior etas ſupue
niens cū cohabitatiōe ↄiūcta nō inducit p̄ſumptōeʒ ↄſenſus:
2 vbi met⁹ ēt minus iuſtus interceſſit. ⁊ iō dico minus iuſt⁹. † qꝛ
metus pr̄is ⁊ mr̄is nō eſt met⁹ iferēs mortis periculū: vel cor
poris cruciatū. q metus cenſetur iuſtus. vt. l. interpoſitas. C.
de tranſac. ⁊ tamen licet non ſit iuſtus eſt ſufficiens ad tollen
dam iuris p̄ſumptionē. vt preſumak ↄſenſus ex cohabitatiōe
ſupueniēte. vt. j. e. c. j. li. vj. quod. c. limitak p iſtud. metus enim
paternus lʒ non tendat ad corporis cruciatū vel mortem. cen
ſetur tm̄ iuſtus ꝓpter nimiā reuerentiaʒ que idem operak qꝺ
iuſtus metus. vt. l. j. §. que onerade. ff. qua. re. ac. non da. xxij.
3 q. iiij. vnuſquiſq. ¶ Scdo no. q † iuſt⁹ met⁹ ⁊ coactio durat
p ānū ⁊ vltra. ⁊ tunc dr̄ metus ↄtinuat⁹. ↄcor. ē. qꝺ metus cā.
c. j. vbi eſt ergo metus ↄtinuat⁹ ex diuturnitate temporis: nō
inducik ↄſenſus facit. qꝺ no. in. l. cū qui. §. in popularib⁹. ff. de
iureiurā. ⁊. l. in. §. cuʒ igik. ff. de vi ⁊ vi ar. l. quod ait. de adulte.
4 ¶ Tertio no. † q illa q̄ ad actuʒ cogitur dʒ ꝗ̄ cito pōt diſce
dere aīs metus purgarek per tacitū ↄſenſuʒ. qꝛ vltima p̄ſum
ptio tollit primā. vt. l. diuus. ff. de reſti. in inte. ⁊. l. illud. de pre
ſum. ¶ Opp. de. c. a nobis. ⁊ c. de illis. ē. e. vbi maior fact⁹ co
gitur expectare: nec audik petens ↄ̄iūm. ſol. vt in glo. que eſt
vera ſm Io. an. ¶ Scdo op. dicitur hic. q ſi ad eam carnaleʒ
acceſſum habuit: cogitur conſummare. Sed contra de. c. vlti.
ē. de ſpon. vbi non ſufficit acceſſus ſine effectu. ſolu. ibi loquik
in ſponſalibus de futuro: in quibus non ſufficit conatus ſine
effectu. hic loquitur in ſponſa de preſenti: quā ſi circa puberta
tē tentauit muliere ↄſentiente eſſet forſan matrimoniū p̄ſum
ptum: niſi iuraret. q nō fecit hoc animo ↄſentiendi. vt. ē. c. p
ximo ad ſi. Illud aūt certū eſt q ſi eam cum effectu tractaſſet
quecūq verba interueniſſent eſſet matrimoniū. niſi iuita fuiſ
ſet cognita. vt. ē. c. a nobis. ⁊ c. ſequenti.

Opponit i contrariuʒ.

1 ¶ Sponſalia nulla a principio propter defectum etatis cō
ualeſcunt per exceſſum infantie.
2 Sponſalia infra infantiā contracta ⁊ per exceſſum infantie cō
firmata inducunt publicam honeſtatem: que eſt efficax ad ma
trimonium dirimendum contractū cum aliqua ex conſangui
neis talis ſponſe.
3 Licētia ſimplex iudicis nō extendik ad perſonas prohibitas.
4 Separato matrimonio propter impedimentum datur viro
licētia cum alia contrahendi.
5 Copula carnalis ſuſpēdik aliqñ ꝓpter ſcandalū vitandum.
6 Uxorē ſuā nemo debet dimittere ſine iudicio eccleſie.

Uo pueri.

Sponſalia ↄ̄cta cum mino
a re ſeptēnio[a] ꝓpter cohabita
tionem mutuā poſt ſeptēnium ↄualeſcunt: ⁊ indu
cunt publice honeſtatis iuſtitiā: ſoluunk tm̄ p ma
trimoniū de preſenti. cōmunis diuiſio. ſcda ibi: qꝛ igit. ¶ No.
primo q iſta Gui. vij. ānorū poſt ſponſalia ↄ̄cta ſtetit cū pue
ro per tres ānos. ⁊ ſic duob⁹ ānis vltra pueri infantiā. ex quo
1 ſequik. † q ſpōſalia nulla a principio ꝓpter defectū etatis cō
ualuerūt p exceſſum ifantie dicti pueri. qñ em̄ res venit ad cū
caſuʒ: a quo poſſit habere principiū: ↄfirmak. vt. c. placet. ē. de
ↄuer. ↄiu. qꝺ intellige nō ſolo curſu tpis: ſed cohabitatōe mu
tua. ⁊ ſic ratihabitione ſequēti. vt dicit gl. ſcda ⁊ ꝓbatur. j. e. c.
2 vno. in prin. li. vj. ¶ Scdo no. † q ſpōſalia. j. ifantiaʒ ↄ̄cta: ⁊ p
exceſſum infantie ↄfirmata: inducūt publicā honeſtateʒ. q̄ eſt
efficax ad matrimonium dirimendum ↄ̄ctum cum aliqua ex
conſanguineis talis ſponſe: licet prius fuerint conſenſu ↄ̄hē
tium diſſoluta. vt hic qꝺ eſt mirandū vt ex ſponſalibus diſſo
lutis remaneat aliquod impedimentuʒ ↄ̄hendū cū eis conſ
dem ↄſanguineis. liberatio enim ab obligatiōe opak abſolu
tionē. ⁊ vr̄ nimꝗ̄ extinxiſſe. ſed dic q hoc operank reliquie: que
qñq remanēt ex obligatiōe extincta. vt. l. ſi qs ſub ↄditiōe. ff.
de te. tu. ſcā em̄ infecta fieri non pñt. vt. l. in bello. §. facte. ff. de
ſpon. nā ⁊ in honorē priſtine dignitatis aliqua prohibita ↄce
dunk. vt. ff. de ſena. ¶ Tertio no. q iſte Emil. poſt annos di
ſcretiōis nubendi alij: licentiam poſtulauit: ⁊ ſupra conſobri
nam Guilielme ſponſe iaʒ ſue accepit: quod non potuit pro
pter publicam honeſtatē. vt. j. in verſi. tm̄ quia. ⁊ ſi dicas licen
tia iudicis vr̄ eum excuſare. vt. l. furti. §. q iuſſu. de his qui no.
3 infa. dicit. q † ſimplex iudicis licentia nō extenditur ad perſo
nas prohibitas ſicut nec generale mandatum priuati extendi
tur ad delictum. vt. l. ſi procurator. ff. de condi. inde. ⁊ qꝺ not.
ē. de elec. cām que. ¶ Quarto no. iſte Guilielmus iſtam Gui.
quā in infantia deſponſauit: ⁊ poſt ifantiam cum ea morā tra
xit: ⁊ poſt pubertatem cuʒ ipſa cohabitauit. ⁊ tm̄ dicit textus.
q ſiue eam cognouerit. ſiue non. debet ab ea ſeparari. ſʒ imo
videtur q debeat remanere. vt. c. j. j. e. li. vj. ⁊. ē. ti. j. is qui fidē.
⁊. c. ſi. ſo. dic. q contraria loquuntur cū illa que ↄtraxit ſpōſa
lia ante copulaʒ non trāſiuit ad alia vota: quo caſu ſubſeqñs
copula. ⁊ etiā tentatio facta circa pubertatē facit illa ſponſalia
tranſire in matrimonium de preſenti. ſecus ſi copula cum ſpō
ſa tali ſubſequitur. poſtꝗ̄ ipſa ad alia vota migrauit. ⁊ matri
monium conſūmauit. tunc enim copula illa non poteſt ſe re
ferre ad ſponſalia prima iam extincta per tranſitū ad ſcda vo
4 ta. facit qꝺ dixi. ē. c. j. is qui fidem. ¶ Quinto no. † q ſepara
to matrimonio propter impedimentum datur viro licētia cū
alia ↄ̄hendi. quia ex ſolis ſpōſalibus ↄ̄ctis cū pſona ꝓhibita
nō efficik inhabilis ad matrimoniū ↄ̄hendūʒ. ſʒ per copulam
de qua ↄſtat. vt in verſi. ſi vero. plus ergo punitur q nuptias
ꝓhibitas per copulā perficit. ꝗ̄ ille qui tm̄modo ſpōſalia ↄ̄
hit. facit qꝺ no. in de. c. j. j. de ↄſang. ⁊ affi. ⁊. l. oratio. ff. de ſpon.
Sʒ dices iſte tex. videk ipi ſibi cōtrariari. qꝛ in ꝟſi. cū vero. da
tur mulieri licētia ↄ̄hendi. ⁊ tm̄ ↄfeſſa fuit copulam. in verſi. ſi
vero. ſibi interdicitur. ſol. dic. q in verſi. cum vero. tex. ſequik
confeſſionem viri. qui eſt caput mulieris. vnde cum p aſſertio
nem viri reprobet papa confeſſionē mulieris. pōt illa a ſua cō
feſſione a iudice reprobata recedere: ⁊ ſniam iudicis ſeq. vt. c.
mulier. ē. de iureiur. Sed in ꝟſi. ſi vero. vtriuſq aſſertio ↄcur
rit in vnū. Ideo iudex ipſam ſequik vtriq penā iponēdo. ar.
tm̄ ↄ̄. l. denūtiaſſe. §. ſi. ff. de adul. vbi in criminibus cōnexis vt
adulterio poteſt vnus tutus euadere alius cōdēnari. ⁊ ita hic
debuiſſet mulieri cōfitenti copulaʒ matrimoniū iterdici. viro
aūt negāti licētia dari. ſed ibi loquik in diuerſis ꝓceſſib⁹. hic i
vno ↄ̄ vtrūq formato. i quo de eodē delicto abſurdū viderek
5 vnū abſoluere. aliū cōdēnare. ¶ Sexto no. † q ꝓpter vitādū
ſcandalum ſuſpenditur qñq copula. ⁊ iudicitur penitentia.

a ¶ Cū mino
re ſeptēnio.
An ante ſe
ptēnū poſ
ſint cōtrahi
ſpōſalia vid
Ioā. de tur
re cremata i
c. vbi nō eſt
conſenſus.
xxx. q. ij.

nō eſt ergo rumor populi ɔtēnendus: ſiue ſpernendus qñ in ſtis rōnib⁹ moueret ad ſcandalum ſiue rumorē. als ꝫ. vt. ſ. de elec. oſius. ꝛ de voto. magne. ꝛ. l. decurionū. de penis. vbi va-
6 rie voces populi nō ſunt exaudiēde. ❡ Septio not. ꝙ ſine iudicio eccīe nullus dꝫ dimittere vxorē ſuā. rō optima redditur in gl. fi. In his eñ que cū alio ſunt agēda: ꝛ nō dependēt ex vni⁹ arbitrio nulli pmittitur dicere ſibi ius. qḋ eſſet ſi pro libito eſſet cōceſſum dicere non poſſum eſſe vir tuus vel vxor tua ideo te dimitto. vt. C. ne quis in ſua cauſa. l. j.

1 ❡ Exceptiōes poſſunt opponi cōtra denūtiantes impedimēta matrimonij vt a denūtiatione repellantur.
2 Accuſatio nō pōt pponi ꝫ mřimoniū vbi nō eſt mřimoniuꝫ. Matrimonium non pōt accuſari vbi non eſt.
3 Succūbens ſup ſua poſitiōe quia deduxit eam inepte: pōt illud idem deducere in iudiciū alio modo.
4 Admittit̃ qs ad denuntiādum impedim ētū illorū, de quibus ſperat̃ ꝙ ſint matrimonium cōtracturi.
5 Exceptiones in iudicio propoſite pñt iterū replicari irritato iudicio propter ineptum modū agendi.
6 Pendente cauſa preiudiciali non debet aliquid attentari in cauſa: ſed omnia in ſuſpenſo ſtare.
7 Papa interdixit ne aliq cōtraherent decreto interpoſito: an matrimonium ɔtctum contra tale decretum teneat.
8 Epiſcopus vult aliqueꝫ ordinare vel de beneficio puidere: cōparet aliquis q opponit ꝫ illū talē crimina ꝛ defectus: offerēs ſe paratū pbare: an pter talē ɔdictionē debeat eps̄ ceſſare.
9 Promiſſor deputatus vt alicui prouideat de beneficio an teneatur admittere exceptionem.

AD diſſoluendū. Accuſari non pōt matrimonium qḋ nō eſt: vt ſi eū minore ſeptēnio ſit ɔctuꝫ. denuntiari tñ pōt impedimentū ne ɔbatur in poſteruꝫ. tria facit. primo narrat factū. ſcḋo interloquitur ſup illo. tertio inhibet ꝛ decernit. ſcḋa ibi: interloquēdo. tertia ibi: ne vero. pone caſum vt in gl. ɔſanguinei eñ huius puelle quib⁹ illud matrimoniū diſplicebat accuſabāt mřimoniū ppter ɔſanguinitatē. ille vero q volebat puellā ducere in vxorē: nitebat̃ iſtos re-
1 pellere ab accuſatiōe. ❡ No. primo ꝙ ꝫ denūtiantes īpedimēta mřimonij pñt opponi exceptionē vt a denūtiatione repellant̃. ſed dices ꝙ exceptiōes poſſunt opponi cū velit īpedire ne frater delinquat ꝫ deū: ꝛ peccet. vt. ſ. de iudi. nouit. dic:
2 vt in gl. ꝙ icipit ſic pꝫ vt pleni⁹. ſ. i. d. c. nouit. ❡ Scḋo no. ꝙ vbi nō eſt mřimōiū nec ſpōſalia nō pōt ꝫ mřimōiū qḋ nō eſt: accuſatio pponi. i fi. dicit tex. nō pu⁹ iuris rō ꝓ pſona ɋrēda eſt. vt. l. qdā referūt. ff. ď iur. co. vbi eñ mřimoniū eſſe nō pōt: nō pōt mřimoniū accuſari. ſicut nec de ſeruo q nō tulit opem dño occiſo nō ſumit̃ qḋ: niſi prius cōſtet dñm fore occiſum. vt l. j. §. itē illud. ff. ad ſille. facit. l. iiij. §. cōdēnatum. ff. de re iudi.
3 ❡ Tertio no. ꝙ ſi qs ſuccubuit ſup ſua itentōe. qꝛ deduxit eā inepte: pōt illud idē deducere in iudiciū alio mō. hic eñ accuſatū fuit mřimoniū vt ɔctū: qḋ ɔbi nō poterat. ſꝫ qꝛ poterat ɔbi in futurū. ei igit̃ q ſuccubuit: pfigit̃ terminus vt deducat apte. ꝛ hoc iō qꝛ laꝫ p illā accuſationē inepte ppoſitā orta erat forte infamia de parētela. vñ pōt ſtatui termin⁹ infamantib⁹. vt agāt: ꝛ poſt terminū nō audiant̃. vt. l. tytia. de accu. ꝛ. l. ſi ea. C. q ac. nō po. ꝛ. l. diffamari. de inge. ꝛ ma. ꝛ hac rōne cre-
4 do papā hic pfixiſſe terminū. ❡ Quarto no. ꝙ admittit̃ qs ad denuntiandū impedimentū illoruꝫ: de qbus ſperat̃ ꝙ ſint mřimoniū ɔtcturi ꝛ hinc ſumpta occaſione tractat hic Inno. an ſi eſt ſpes de electiōe vel de alicui⁹ puiſione an añ electiōeꝫ vel puiſionē celebratā poſſit qs obijcere ꝫ talem crimina vel defect⁹ plene proſequi. dicam ſtatim. ❡ Quinto no. in verſi.
5 ſaluis. ꝙ irritato iudicio ppter ineptū modū agendi exceptiōes in eoḋ iudicio ppoſite pñt in iudicio apte formato iterum replicari. facit. ſ. de teſti. veniēs. tps̄ tñ ɔſumptū inutiliter in illo iudicio inepto hñ cōputat̃ in curſu pſcriptiōi ſi illi exceptiōi precludebat̃ via opponēdi. j. certū tps̄. vt. ff. ď adul.
6 l. accuſatur⁹. facit qḋ no. in. c. cū cām. ſ. de teſti. ❡ Sexto no. ꝙ pendēte qōne pIudiciali nō dꝫ aliqḋ attētari in cā: ſꝫ oia in ſuſpēſo ſtare: donec finē accipiat qḋ preiudicialis. cōcor. ſ. de oi. cog. c. j. ꝛ. l. ſi qs libertatē. ff. de peti. here. ꝛ. c. ſi forte. ď elec. li. vi. ❡ Septimo no. ꝙ iudex pōt decernere irritū ꝛ inane qḋ contra eius interdictū fuerit attentatū. de effectu aūt hui⁹ interdicti dicā poſt gl. ❡ Op. dř hic: ꝙ matrimoniū qḋ nōduꝫ eſt: nō pōt accuſari. Sꝫ cōtra qꝛ ꝫ iura nōdū in eſſe pducta fſcribit̃. ff. de ſeru. vr. predi. l. labeo. cū ſi. ſol. dicit glo. que incipit: hñ dicit regulariter primo dꝫ ɔſiſtere id de quo diſputat̃.

Opponit ī cōtrarium.

vñ ſuper futuris nō pōt fieri puiſio in pſenti: nec dici mortuū qḋ non vixit. qꝛ priuatio pſupponit habitū. vnde dignitas ꝙ nō eſt vacare nō pōt. de ɔſti. cū acceſſiſſent. nec cōmitti iuriſdictio ꝙ non eſt de reſcrip. paſtoralis. nec pōt capite minui carens eo. ff. de capi. di. l. liberos. in fi. nec vſuſfructus pdi añꝙ ceperit. ff. qui. mo. vſuſfru. a. l. j. in fi. iſta ſunt fi. Io. an. ꝙ addit ad iſtā gl. ꝙ ēt plura ponit p ꝙ pōt dici ꝙ ille q ponit vnū qḋ eſſe non poteſt: niſi aliud primo fuerit. videt̃ etiā illud ɔfiteri. vñ ſi obijcitur mihi excōmunicatio. ꝛ dico me abſolutum: videor excōmunicationem fateri. Itē ſi petis a me. x. ꝛ dico: ꝙ ſolui. videor debitū confiteri. tñ die per Bart. in. l. x. ff. de verbo. ob. ꝛ vide ad illā gl. ſi. ſ. de ex. edi. ad audientiā. ꝛ quod ibi dixi. ꝛ. xxxij. q. ij. quod vero. vbi ēt de materia huius glo. no.
❡ Querit gl. ꝛ ita ꝛc. de effectu hui⁹ denūtiatiōis. dicit ꝙ denuntiatio ɔſtituit illos qui ɔtra denuntiationē ɔherēt in mala fide vt. C. de rei vē. l. ſi fundū. de quo plenius per Bar. in. l. non ſolum. §. ſi. ff. de ope. no. nun. non enim eſt ſimpliciter verum: ꝙ denuntiatio conſtituat quem in mala fide. dic: vt ibi.

Ponit queſtiones.

7 ❡ Secundo quero ꝙ papa interdixit ne iſti contraherent de certo interpoſito. an matrimonium contractum contra tale decretuꝫ teneat. dicit ꝙ tenet. licet ad tēpus debeāt ſeparari. Hoſti. dicit ꝙ ſi papa interdixit: ꝛ decreuit dato ꝙ non ſubſit aliud impedimentuꝫ: ꝙ matrimonium non teneat: ꝛ ī hoc ſit priuilegiata vox principis. ꝛ probatur ratione. multa ſunt impedimenta matrimonij introducta iure mere poſitiuo. ſ. conſtitutionib⁹ pape. vt iuſtitia publice honeſtatis. de qua. ſ. c. duo pueri. Item vſꝫ ad quartum gradum vt. j. de conſan. ꝛ affi. non debet. ſi ergo papa pōt facere ɔſtōnem generalem impedientē ꝛ dirimentē: ergo ꝛ localē ꝛ pſonalem. nec miruꝫ. quia ipe eſt lex animata in terris in aut. de ɔſuli. añ ſi. coll. iiij. ꝛ vox viua dignior eſt: ꝙ mortua. in aut. de inſtrumen. auth. ꝛ fide. §. ſi vo tale. coll. vi. ꝛ hec dubitatio tñ placuit ala. ſ. de ma. ɔtract. c. j. in prima compilatione. motus per hanc deciſionē. Ita dicit Io. an. ꝛ no. hunc paſſum. audiui enī ꝙ eccleſia romana (cuius eſt regnum apulie vt cle. paſtoralis. de re iu.) ꝙ dat ipſum in feudum: vel cōfirmat femine: prohibet ne nubat alicui ſine ɔſcientia: ꝛ conſenſu pape. an ergo ſi ɔtrahit tenebit matrimoniū ꝫ interdictuꝫ pape forte de recto firmatum. gl. hic ꝙ ſic. Ala. cōtra. vt videtis. dñs Ioā. an. poſt Inno. et doc. ponit hic quādam gloſ. quā ſuccincte recitat p vnam qōnē.
8 ꝙ epiſcopus vult aliquem ordinare: vel ſibi de beneficio puidere: vel archiepiſcopus vult aliquē cōſecrare vel electores vacante eccleſia volunt vnum eligere: vel ſuperior electum cōfirmare: vel executor ad prouidendum de beneficio comparet vnus: ꝛ contra ordinandum conſecrandum: eligendum: vel illum cui dꝫ p executorem vel epm̄ prouideri de beneficio comparet: ꝛ opponit contra illum taleꝫ crimina vel defectus: offerens ſe pbaturū paratū. an ppter talē ɔtradictionē iſti debēt ſupſedere: vel ea ſpreta ad electionē: puiſionē: ɔſecrationē: ordinationē: ꝛ ɔfirmationē procedere. dicit primo ꝙ talis denūtiatio nō eſt oino ɔtēnenda. primo eſt diligenter ɔſyderandū vtrum bona vel mala intentiōe fiat. ꝛ an ſit vera vel falſa. ſ. de elec. cum terra. xxiiij. di. qñ. lxj. di. miramur. ꝛ hoc diſcuſſo poteſt procedi vel nō ad actuꝫ de quo agitur. ❡ Sed quid ſi ea reiecta vel ſpreta pceſſum fuerit ad cōſecrationē: ordinatōeꝫ: cōfirmationē: electionē: vel puiſioneꝫ iminentē poſt appellationē interpoſitā a denūtiante. Rñdeo ex his ꝙ hic dicit Io. an. collige differentiā iter ɔfirmationē ex vna parte: ꝛ alia ſupradicta ex alia. ſi eñ qs ꝫ ɔfirmationē petitam opponat crimina: vel defect⁹: ꝛ ſe offert pbaturū: ſi a repulſione dicte exceptionis appellet: irritabitur quicquid ſit contra taleꝫ app. ēt non probata ipſius veritate. vt. c. interpoſita. de app. ſecus eſt in ɔſecratione: ordinatione: electiōe: ꝛ puiſione ordinarij. iſta enī non impedit appellatio interpoſita a repulſione talium exceptionum: niſi probetur veritas earūdem coraꝫ iudice: ad quē ratio differentie inter ɔfirmationem ex vna parte: electionē ex alia ſupradicta ex alia eſt qꝛ ɔfirmatio eſt act⁹ iudicialis ꝛ explicat̃ in figura iudicij ſꝫ electio: ɔſecratio: ordinatio: ꝛ puiſio lꝫ fiāt a iudice: tñ nō ī figura iudicij explicāt̃. ꝛ iō vꝫ qḋ ſit poſt appellatōeꝫ quātūcūꝙ ex iuſtis cauſis īterpoſitā. iuxta no. plene per Inno. ſ. de elec. cū inter canonicos. ꝛ. c. cū nobis olim. ꝛ. c. cū in cūctis. de his ꝙ ſi. a ma. p. ca. operabit̃ tamen appellatio qꝛ ſi probetur veritas criminis totum retractabitur de electio. c. primo libro ſexto. ꝛ de accuſatio. c. ſuper his. vbi de hoc facit. de electio. cum inter canonicos. ꝛ de a
9 elec. c. conſtitutis. ❡ Quid dicas de prouiſore deputato vt
a alicui prouideat de beneficio.ᵃ dicit. ꝙ aut eſt ſibi cōmiſſa mera executio ꝛ prouidere poteſt: ꝛ reijcere tales exceptiones. aut habet cauſe cognitionem. vt ſi mandetur ꝙ prouideat ſi eſt idone⁹

❡ De bñficio. Vide in ſimili ēt an cha. c. acceſſim⁹. lx. notabili. ď eta. ꝛ quali.

ſi eſt idone⁹:vel q̄ al's cõpellat.tunc oppoſitã exceptionẽ au-
dict:⁊ appellari põt.⁊ qcqd ſit poſt talẽ appellationẽ ſi offer
ret ꝓbationẽ cauſarũ caſſaret.de app.c.interpoſita.prudẽter
tñ faciet talis executor ſi audierit:q̄ eũ mouet:⁊ ſi cõſuluerit
ſuperiorẽ ſm Jnno.predicta que dixi de electiõe:cõſecratio-
ne:ꝓuiſione:⁊ alijs nõ retardãdis ꝓpter obiectionẽ criminũ
habẽt locum:qñ crimina per viã exceptiõis opponunt.ſi aũt
prius eſſet de criminibus ꝯ aliquem accuſatio: inquiſitio:vel
denuntiatio eſſet iam formata:an poſſet eligi ſibi ꝓuideri:vel
ordinari. dic:vt no.j.de ſimo.accuſatum.

1 Papa quñ qõ ad eũ ꝯſulẽda remittit ſi nõ clare ſibi ſcriꝰ
ꝓpõit:ñ determiat:ſ; remittit iudicẽ iſtruẽdo qd agere dẽat.
2 Coniugium eſt cum illa que eſt duodecim annorũ:nõ atten
to ſit cognoſcibilis necne.
3 Subarrhatio nõ facit preſumere matrimoniũ ſi fiat a perſo
na etatis non legitime ad matrimonium.
4 Sponſalia de futuro nõ contrahuntur p ſubarrhationẽ.
5 Sponſalia an ꝯhant hoc mõ.vn⁹ ꝓtulit ṽba apta ad matri-
moniũ ꝯhendũ:vir rñdit placet ⁊ miſit anulũ in digitũ puel-
le extẽdentis manũ:illa tñ nõ ꝓtulit verbũ qõ fuerit auditũ.
6 Etas pfecta duodecim annoꝝ an reqraẜ ad eſſentiã mſimonij.

Tue. Si qs p verba de pñti ꝯhit cũ ĩpubere:ĩ
qua malicia nõ ſupplet nõ matrimoniũ:
ſ; ſpõſalia intelligit ꝯxiſſe.⁊ ſunt due partes. Jn
prima ponit dubia ꝯſultatio. Jn ſcda ibi:qr ṽo.
1 diſtinguẽs rñſio. ¶ No.primo ⁊ q̄ papa cum qõ
ad eũ ꝯſulẽda remittit:ſi nõ clare ſibi ſcriꝰ ꝓponit:nõ deter-
minat:ſ; remittit iudicẽ iſtruẽdo qd agere debeat.alibi vero
2 nihil rñdet.vt.s.de ſpõ.de muliere. ¶ Scdo no.⁊ q̄ cũ illa q̃
eſt.xij.ãnoꝝ eſt ꝯiugiũ nõ attento vtrũ ſit cognoſcibilis nec
ne.ſi vero ſit ꝓpe finẽ.xij.añ.ad hoc vt ſit matrimonium:req
rit q̄ ſit apta viro.non ergo.ſufficit aliquẽ eſſe etati ꝓxi.niſi
malicia ſuppleat.que ſi adſit minor etas nõ officit matrimo-
3 nio:cũ tali ꝯtco.vt hic.⁊.s.c.puberes. ¶ Tertio no.⁊ q̄ ſub-
arrhatio nõ facit preſumere matrimoniũ:ſi fiat a perſona eta
tis non legitime ad matrimoniũ al's per ſubarrhationem p̄-
ſumitur matrimoniũ ſm gl. Jo.an.aliter.vt dicã.j. ¶ Que-
4 rit gl. ⁊ nunqd p ſubarrhationẽ ꝯhant ſpõſalia de futuro.vel
matrimoniũ.dicit qõ matrimoniũ ſi fiat a principaliter ꝯhẽ-
tibus.ſi a patre preſumentẜ ſponſalia.hec diſtinctio nõ placet
Hoſt.ſm quẽ dic.q̄ aut iſta ſubarrhatio ſit in eccl'ia interue-
niẽte bñdictiõe:ſicut fieri ꝯſueuit mulier ſe patitur ſubarrha
ri iudicabiẜ matrimoniũ.s.c.j.ex literis.⁊ ſic intelligiẜ.xxv.q.
ij.ſi qs vxorem.⁊.c.ſi quis deſponſauerit. Jnteruenit eñ ãnu
lus:vt eodem pignore corda iungantur.vnde quarto digito
qui medicus appellatur ãnulus inmittitur.quia vt fertur i eo
eſt quedã vena ſanguinis.que ad cor peruenit.xxx.q.v.per-
uenit.⁊ ſic poteſt intelligi de ſpon.du.c.j.ante ſi.quãdoq; iſta
ſubarrhatio ſit extra eccleſiam:⁊ ſine benedictione.⁊ tunc aut
in ſubarrhatione interueniunt verba apta ad matrimonium
contrahendum.ſ.accipio te ⁊c.⁊ erit matrimonium:non tam
ex virtute anuli:q̄ verborum.aut cum inmiſſione interueniũt
verba:que ſapiunt ſponſalia de futuro.vt accipiam te:vel ꝓ-
mitto te accipere in vxorem:⁊ non erit matrimonium:ſ; ſpõ
ſalia de futuro.quia ſubarrhatio ei quod agitur coaptatur.
aut ſit ſubarrhatio nullis verbis interuenientibus:⁊ tũc non
inducit matrimonium ſm Goffre. Ego dico q̄ hominib⁹ ad
hoc ſolẽniter cõgregatis ⁊ precedente tractatu de matrimo-
nio contrahendo fiat iſta ſubarrhatio ſine verbis erit matri-
monium.vt ſic talia ſint ſubiecta:qualia predicata demõſtrãt.
5 facit quod no.j.de coniu.ſer.c.fin. ⁊ Ego ſemel habui.q. hic
Venetijs de quodam matrimonio probabatur enĩ q̄ vnus
protulit verba apta ad matrimonium contrahendũ.⁊ q̄ vir
reſpondit placet:⁊ miſit ãnulum in digitum puelle extenden
tis manum:illa vero non protulit verbum:quod fuerit audi
tum.credo enim q̄ ex hoc ſatis ſint probata ſponſalia de p̄-
ſenti. Et p̄dicta ſunt vera:niſi ſubarrhatio fiat cauſa ludi ſi-
cut tota die ſit in ludo beati Silueſtri:⁊ beati Nicolai.nõ eñ
matrimonium vel ſponſalia iſto caſu ꝯhuntẜ.ff.de act.⁊ ob.l.
obligationũ fere.§.placet.xvi.q.j.illud.xxij.q.ij.qõ ait.de ba
pti.qr veroſimile.⁊ hoc verum:cum eſt certũ de ludo.ſi vero
ſit dubium iudicandum erit pro matrimonio.ar.qui ma.ac.
po.videtur.de re iu.c.ſi.vel ſm cuz conſulatur princeps.vt in
ſi.conſulit Auguſtinus de cõſe.di.iiij.ſolet queri.de hoc no.
in ſumma de ſpon.ſub rubrica de matrimonijs.§.ꝯhitur.vẽſi.
quid ſi alter.⁊ ſeq. ¶ Secũdo quero dicitur in tex.ſi iſta non
6 erat nubilis etatis.⁊c. ⁊ quero an ad eſſentiã matrimonij req-
raẜ etas perfecta.xij.ãnorum dicit Vin.q̄ aliq dicũt ſufficere
ãnum inchoatum.alij finitum.ipſe vero t; q̄ ceſſantibus pre
ſumptionibus alijs legitima etas in viro eſt.xiiij.ãnorũ. Jn
femina.xij. Quid ergo ſi deficiũt ad etatẽ legitimã tres dies.
videtur non nocere.vt hic.⁊.s.c.atteſtationes. Rñ.dicit Ho
ſtiẽ.q̄ in matrimonio vt perfectũ ſit:ſufficit q̄ per tres dies
ante finẽ ãni.xij.cũ pſeuerãtia tridui poſt finẽ durauerint in
eadẽ voluntate.ſic eñ de pſeuerãtia tridui poſt finitã etatem
ſolemus dicere in profeſſione.vt.c.ad noſtrã.de reg. Joã.an.
iſtud dictũ õ tridui pſeuerãtia poſt finẽ legitime etatis repro
bat in mſimonio carnali.⁊ ſpãle dicit i ꝓfeſſiõe religiõis.nec
ẽt illud h; locũ in exꝓſſa ꝓfeſſione:nec in oi tacita.ſed in illa
ſola.de qua loquiẜ illa decre.⁊.c.ꝙſtõnẽ.c.ti.li.vj.de triduo ṽo
añ finẽ etatis legitime:q̄ ꝯhi poſſit vbi malicia nõ ſuppleat
etatẽ:vel aliter nõ ꝯſtet de potẽtia coeũdi eſt maior dubitatio
ãn teneat matrimoniũ ⁊ vr̃ q̄ nõ.qr teſtm̃ eſt act⁹ fauorabilis.
⁊ tñ debem⁹ expectare ꝓpe finẽ etatis ſaltem per ſex horas.vt
l.a q̃ etate.de teſtis.⁊ hoc determinauit. Ja.õ bel.ſ.teſtm̃ ſcriꝰ
ab ĩpubere ſagace:⁊ valde prudẽte:q diſtabat a pubertate p
triduũ nõ valere p dcãm.l.a q̃ etate.facit qõ de tutela no.s.c.
c.puberes.i vltia gl.⁊ qõ no.i.c.ex eo q̄.de ele.li.vj.i tertia gl.
de mſimonio ſpũali.ad hoc ẽt.l.ij.C.õ his q ve.eta.impe.vbi
minor in alienatiõe reꝝ quãtũcũq; ſagaciſſim⁹ nõ cenſeẜ ma-
ior:niſi ĩpetrata venia etatis.facit de elec.cõmiſſa.j. Rñ.li.vj.⁊
hec ṽa i teſtõ. Jn matrimonio ṽo dicit Jo.an.q̄ de triduo ⁊
pluri veniet i arbitrio ⁊ cognitiõe ꝓuidi iudicis vtrũ ſit cẽſen
dus pubes:vel nõ. Nõ ſic eſt.qr ĩ mſimonio eſt determina-
ta certa etas:ſ; ĩ mſimõio determinaẜ nõ etas ſimplr̃:ſ; pru-
dẽtia ⁊ pudẽtia vt in tex. ¶ Tertio ⁊ vltimo Jo.an.p⁹ Pe.
⁊ Abb.tãgit qõnẽ de illo q ꝯhit ſponſalia cũ minore:⁊ poſtea
pfecta illi⁹ pubertate itur ad domũ illius ⁊ dat munuſcula.an
ſit matrimoniũ.⁊ dicũt q̄ nõ.qõ poſſet eſſe verũ:qñ a princi-
pio interuenit ꝯſenſus de futuro tñ vel tpe ꝯtus erat minor
ſeptẽnio.quod dic:vt.j.c.vno.li.vj.

¶ De clandeſtina deſponſatione. Rubrica.

¶ Quia ſpõſalia interdũ palã:interdũ clã ꝯhunẜ. Jõ de clan
deſtina deſponſatiõe ſubmittit ſm Hoſt.ſepe eñ clandeſtine
ꝯhunẜ teſte ſalomone ꝓuer.ix.aque furtiue dulciores ſunt:⁊
cibus abſcõditus ſuauior. Hoſt.ꝯtinuat ſic.qr ſepe puelle di
uites ſeducũtur:⁊ clandeſtine deſponſanẜ.ideo de tali deſpõ-
ſatione ſubmittit.habetur de materia.xxx.q.v.facit.iij.q.iiij.
conſanguineoꝝ ⁊ conuenit qui ſi.ſint legi.qõ nobis.⁊ ſimile i
coniugio ſpirituali de elec.quia propter.in fine.

1 Vir ſi negat cognouiſſe ſibi incũbit probatio.

Si quis. Jſtud.c.ſm Hoſti.de clãde
ſtina deſpõſatiõe q̃ ſit teſti-
bus ꝓbari non põt intelligẽs q̄ carnalis co
pula dicebat interueniſſe.⁊ ſic deferẜ iuramẽ
tũ viro.s.c.ꝯtinebaẜ.ſiue dicat ꝓ matrimo-
nio vt ibi:ſiue ꝯ.s.tit.j.atteſtatiões. ¶ Sed
ꝯ iſtud op.qr actore nõ ꝓbãte re⁹ abſoluiẜ.vj.q.vlt.c.actor.ſo.
ſpãle eſt vt iuramẽtũ exigaẜ a reo.vt.d.c.atteſtatiões vbi etiã
1 de iſto q̃ro. ¶ Scdo opp.dr̃ hic.⁊ q̄ ſi vir negat cognouiſſe
ſibi incũbit ꝓbatio.S; ꝯ qr negãtis ſcriꝰ ⁊c.vt.s.õ ꝓba.qm̃ ꝯ
ſol.illud verum quo ad probationem teſtium.ſed ex quo ne-
gatiua aliter non poteſt ꝓbari cogitur reſpõdere de ꝯteſſis.
c.j.li.vj.vel ſolue aliter vt in gl.magna Vin.dicit q̄ ſi mulier
agit:⁊ deficit in ꝓbando:abſoluiẜ vir cũ iuramento de quo.s.
Si ṽo agit vir:⁊ non probat:abſoluiẜ mulier ẽt non iurãdo.
quia non ſic de facili preſumitur q̄ mulier neget:ſicut vir:nõ
habet rõnem hoc dictum dic ergo.vt.s.vel vt in glo.diciẜ.

1 Matrimonium ſi dicatur clam fore cõtractũ.non credet
hoc eccleſia:niſi fides ſibi fiat. a ¶ Clam fo-
2 Solẽnitas q̃ omiſſa eſt a principio : poteſt poſtea ſuppleri in re cõtractũ.
matrimonijs. matrimõiũ
3 Publicatio matrimonij a p̄ncipio omiſſa:⁊ poſtea interueni- dicaẜ clãde-
ens habetur perinde ac ſi interueniſſet a principio. ſtinũ trib⁹
4 Eccleſia non obſeruat tale cõiugium:ſi q confitentur ſe clãde modis. vid
ſtine contraxiſſe:vir tñ dicit q̄ prius conſanguineam vxoris xxx.q. v.ali
cognouerat:⁊ mulier id fatetur. ter.⁊.q.vnj.
c.ij.p Hoſt.
Quod nobis. Due ſũt partes:⁊ breues in.c.ex teno
1 ſa ibi:verũ. ¶ No. p̄mo ⁊ re. qui filij
a q̄ ſi dicaẜ mſimõiũ clã fore ꝯtũ:ᵃ ñ credet hoc eccl'ia: ſint legi.

niſi fides ſibi fiat.eccl'ia enim nõ iudicat de occultis.vt in glo.
⁊ paria ſunt nõ eſſe:⁊ non apparere.vt.l.rutilia polla.de con
trahẽ.emp.⁊ deficit hoc caſu probatio:ſed nõ ius.ff.de teſta.
tu.l.duo ſunt tytij.¶Scdo no.ꝙ de ↄ̄tcu matrimonij credẽ
dum eſt viro ⁊ mulieri affirmantibꝰ ſe ↄ̄xiſſe.qd eſt verũ.niſi
ſubſit rõnabilis cauſa nõ credẽdi eis.puta ꝯſanguinitas:affi
nitas:vel aliud matrimoniũ.ita dicit gl.⁊ hoc qd dicit de alio
matrimonio ꝓbatur.ſ.de eo.qui cog.ꝯſan.vxo.ſue.c.ſup eo.
ſemper enim manifeſtũ matrimoniuʒ preiudicat clandeſtino
ẽt ſi ambo ꝯfiteantur ⁊ habeant pro ſe vnum teſtẽ ⁊ famã ſm
2 Uin.qd dictũ no.¶Tertio no.† ꝙ ſolẽnitas que omiſſa eſt
a principio põt poſtea ſuppleri.non ꝙ oĩa ex integro facien-
da ſint:ſed tñ illud ſuppleaꝛ:qd fuerat ꝑtermiſſum ar.ↄ̄.l.he
redes palam.ff.de teſtamẽtis.Sed dic ꝙ publicatio nõ eſt de
ſubſtãtia matrimonij.qd patet.quia valet ẽt ſine ea.ſed ſolẽ-
nitas de qua loquitur.ↄ̄triuʒ eſt.de ſubſtãtia ⁊ nõ põt pro pte
omitti qn totũ vitietur.vt.l.ſi vnus.C.de teſtamẽtis.⁊ dʒ in-
teruenire vno cõtextu.vt.d.l.heredes palam.§.vlti.¶Quar
3 to no.† ꝙ publicatio a principio omiſſa ⁊ poſtea interueniẽs
habeꝛ perinde:ac ſi interueniſſet a principio. Unde filij nati
medio tpe inter matrimoniũ ⁊ publicationẽ ſunt cẽſendi legi
timi.vt qui ſi.ſint legi.qd a nobis.vbi de hoc p Jo.an.¶Ul
4 timo per hunc tex.dicũt Pe.⁊ Abb.† ꝙ ſi qui cõfitentur ſe
clandeſtine ↄ̄xiſſe vir tñ dicit ꝙ prius ꝯſanguineã vxoris co-
gnouerat:⁊ mulier id fateꝛ ꝙ eccl'ia tale ꝯiugium nõ appro-
babit:nec illud faciet obſeruari.nec obſt.c.ſuper eo.prealle.q2
illud loquiꝛ in ↄ̄tcu dirimẽdo.dicunt multos dixiſſe ↄ̄trariũ.
⁊ nos in hoc noſtre voluntati relinquũt ſm Joã.an.Ego di-
co ꝙ ſi nõ conſtat de dicto matrimonio aliter ꝙ̃ per eoꝝ cõ
feſſionem eorum confeſſionem ſequi debet iudex qualificatã
vt iacet.nec pro parte approbare:⁊ ꝑ parte reprobare.vt ali-
bi dixi remittẽdo ad Bar.in.l.aurelius.de li.le.

1 ☞Statuta reliqua videntur confirmata quando aliqs re-
uocat aliqua de antiquis.
2 Decretũ reciſſoriũ nedum pape ſʒ iudicis cuiuſcũqꝫ ex cauſa
interpoſituʒ eſt magni effectus.
3 Forma q̃ ſit ſeruanda in matrimonijs contrahẽdis.
4 Sacerdos non dʒ intereſſe actui qui gerit contra iura:nec te
ſtis in teſtamẽto vſurarij.
5 Preſumptio leuis ſuſpendit matrimonium ↄ̄hendum.
6 Actus qñ dicatur clandeſtinus.
7 Bona fides nõ preſumit in illo qui ↄ̄hit contra iura.
8 Ignorantia affectata idem qd ſciẽtia operatur.
9 Solẽnitas iuris obſeruata per contrahenteʒ qui eſt in mala
fide ſibi non prodeſt.
10 Sacerdos parochialis eccl'ie dʒ prohibere coniugium inter
eos qui ↄ̄here non poſſunt ratione conſanguinitatis.
11 Regulares matrimonijs contra interdictuʒ eccleſie intereſſe
non debent.
12 Contrahentes etiam licite puniuntur ſi contẽpſerint ſtatutũ
eccleſie.
13 Exceptionem calumnioſam obijciens punitur pena iudicis
arbitraria.
14 Matrimonium quot modis dicatur clandeſtinum.
15 Matrimoniũ an ſufficiat ꝙ ꝓponaꝛ tñ in vna eccleſia.
16 Matrimoniũ ↄ̄tcturi ſi habitẽt i vno loco:⁊ ſint de alio oriũ-
di:⁊ parentes eorum vbi fiet publicatio.
17 Mulier publice ↄ̄xit cũ tytio:deinde tytius duxit aliã cũ ſo-
lẽnitate:de qua in iſto capi.vtrum iſta ſecũda licite ↄ̄traxerit:
⁊ ſit excuſata:⁊ filij cenſeantur legitimi.
18 Denũtiationi ↄ̄ matrimonium an quilibet admittaꝛ.

Cum inhibitio.

Iſtud.c.ꝓpter multa dcã breuẽ ſũmã nõ recipit.põt tñ diuidi in duas ptes.In prima ꝯſtitutio.in ſcda pena ibi:ſi qs vo.prima duo facit.primo ꝓhibet clandeſtina ꝯiugia:⁊ ſacerdotẽ ad eẽ.ſcdo ꝑcipit p ipſos edicta ꝑmitti.⁊ de ipedimẽtis inqri:⁊ ex ꝯiecturis ꝓbabilibꝰ.ↄ̄tcus interdici.ſcda principalis duo facit.primo pũit ſic ↄ̄hẽtes in ꝓle.⁊ ad aliũ caſum penã extẽdit.ſcdo pũiri iubet pſbyteros nõ ꝓhibẽtes:⁊ clericos intereſſentes. Itẽ ipſos ↄ̄hẽtes ⁊ malicioſe opponẽtes.
1 ¶No.primo † ꝙ q reuocat aliqua de antiqs ſtatutis:vꝛ reli
qua ꝯfirmare.qd eñ nõ mutaꝛ:ſtat ſiue ſtare dʒ.vt.l.ſancimꝰ.
C.de teſtamẽtis.⁊.l.tribunus.de teſtã.mi.¶Scdo no.ꝙ pa-
pa interdicit hoc clãdeſtinũ mrimoniũ.⁊ tñ ↄ̄tcta matrimõia
ↄ̄ iſtã ꝓhibitionẽ tenẽt.vt dicit glo.ↄ̄.l.nõ dubiũ.C.de legi.⁊
ſ.c.j.ad diſſoluendũ.in ſi.põt dici ꝙ pena hic appoſita actui
ꝓhibito facit actũ valere:vt alibi ꝯtigit.q2 ibi anullationem
2 mrimonij opaꝛ decretũ pape:qd hic nõ apponiꝛ.† decretum
eñi reciſſoriũ nedũ pape ſʒ iudicis cuiuſcũqꝫ ex cã iterpoſitũ
eſt magni effectꝰ.vt.l.is cui bonis.de vbo.ob.⁊ qd dixi.ſ.de
teſtis.raynaldus.facit qd no.Inn.in.c.q2 cũctis.de ꝯce.ꝓbẽ.
3 hodie.li.vj.¶Tertio no.† formã q̃ ſeruanda eſt in matrimo-
nijs ↄ̄hẽdis.q2 debẽt in eccl'ijs proponi publice bãnimenta.
ſimil'r cũ ↄ̄hitur matrimoniũ ſpũale.vt.ſ.de elec.c.ſi.li.vj.ſed
in hoc eſt differẽtia q2 ibi ꝯfirmatio non premiſſis edictis nõ
tʒ.hic vero tʒ.q2 non eſt tãta poteſtas pape in diſſoluẽdo car
nale matrimoniũ.ſicut ſpũale.facit qd no.de ꝯuer.ꝯiu.ex pu
4 blico.⁊ qd dixi.ſ.ti.ij.is q fidẽ.¶Quarto not.† ꝙ ſacerdos
nõ debet itereſſe actui:q gerit ↄ̄ iura ſimiliter nec teſtis teſtõ
vſurarij manifeſti.ſ.de vſuris.ꝙ̃ꝙ̃.li.vj.ad hoc.l.iubemus.§.
his tabellionibꝰ.de epi.⁊ cle.facit qd no.ſ.de re.ec.nõ alie.c.ſi
qs pſbyteroꝝ.dicit ẽt Jo.ꝙ nõ ſolũ ſacerdos nõ dʒ itereſſe:
ſed laici ẽt ꝓhibenꝛ ex mẽte hniꝰ ꝯſtitutiõis.ar.C.de fal.mo.
l.j.⁊ de ſen.excõ.c.quãte.¶Quinto no.in verſi.⁊ ipſi pſbyte-
ri.ꝙ vltra generalia bãnimẽta põt ille qui tʒ locũ iudicis (vt
ſacerdos in caſu matrimonij ↄ̄hẽdi) inueſtigare de ipedimẽ-
tis matrimonij carnalis:idẽ põt iudex cũ tractatur de ſpũali
cõiugio.vt.ſ.de elec.cuʒ nobis olim.⁊ de poſtu.bone me.vbi
enim agiꝛ de ꝑiudicio animaꝝ iudex inqrit ex officio:ſicut in
maleficijs puniẽdis.qd dic:vt.ſ.de teſti.cũ clamor.⁊ in illa diſ
putatione Bar.iudex maleficioꝝ.¶Sexto no.in verſi.cum
5 aũt.† ꝙ leuis pſumptio ſiue probabilis coniectura ſuſpẽdit
matrimoniũ ↄ̄hẽdũ.ratio eſt.quia talis ſuſpenſio eſt modici
ꝑiudicij in quo caſu ſufficit ꝓbatio ſemiplena.⁊ quandoqꝫ iu
ramentũ.vt.l.theſaurus.ad exhibẽ.c.ex literis.de reſti.i inte.
6 litere.⁊.c.cũ bertoldus.de re.iu.¶Septimo not.† qñ dicaꝛ
actꝰ clandeſtinus.dicꝛ enim qñ non publice denuntiaꝛ ⁊ hoc
vex quo ad caſuʒ huiꝰ.c.al's nõ poſſet dici clandeſtine factũ:qd
ſit corã multis.ꝑmo diceretꝛ publicũ ⁊ bona fide pſumeꝛ geſtũ
qd corã pluribꝰ actũ eſt.ad hoc.l.ſi.de ritu nup.⁊ qd no.i cle.
ſ.de ſepul.¶Octauo no.in vſi.ſi qs penã.cũ qs ↄ̄hit ↄ̄ ꝓhi-
bitionẽ canonis detecto eñi impedimẽto ꝓles illegitima iu-
dicaꝛ.⁊ hoc vex anteꝙ̃ tale mrimoniũ p eccl'iaʒ cõprobeꝛ:poſt
7 ea vo ſecꝰ.ſ.q ſi.ſint legi.c.qd nobis.¶Nono no.† ꝙ i illo q
ↄ̄hit ↄ̄ iura nõ pſumiꝛ bona fides:ſʒ ſciẽtia actꝰ a iure ꝓhibiti
8 quẽ attẽtat.ꝯcor.C.qui ↄ̄ iura.de reg.iur.li.vj.Collige ẽt † ꝙ
affectata ignorãtia idẽ ꝙ ſciẽtia opaꝛ.ꝯcor.ſ.de tẽpo.or.c.eos
q.i ſi.li.vj.paria eñi ſunt ſcire:⁊ ſcire debere.vt.l.qd te.ff.ſi cer
9 tum pe.¶Decimo no.in verſi.pari mõ.† ꝙ iuris ſolẽnitas
obſeruata p ↄ̄hentẽ:q eſt in mala fide ſibi nõ ꝓdeſt.authori-
tas ergo iuris nõ purgat malã fidẽ.nec effectũ male fidei.qui
eſt vt ꝓles illegitima cẽleaꝛ.ar.ↄ̄.l.generaliter.ff.de noxa.⁊.l.in-
ſte poſſidet.de acq.poſ.ſʒ nõ obſtat.q2 loquunꝛ in actis deciſ
uis:ſup qbꝰ emanat authoritas iudicis iponẽs finẽ ꝯtrouer
ſie.hic vo nihil agit iudex in actu:nec authoritatẽ interponit
ſed impedimẽto aliquo an nõ apparente nõ ipedit actũ geri
10 facit qd no.Inn.ſ.d dila.c.ij.¶Undecimo no.† ꝙ ſacerdos
parochialis eccl'ie dʒ ꝓhibere ꝯiugiũ inter eos:q ↄ̄here non
pñt rõne ꝯſanguinitatis.⁊ ſic puniꝛ quis q nõ ipedit ne deli-
ctũ cõmittaꝛ.qd eſt vex in pſonis q̃ tenenꝛ ex officio ꝓhibe-
re.vt iudex:ſacerdos:⁊ ſi.priuatꝰ vero cũ videt aliquẽ delin-
quere paratum:an debeat ꝓhibere.dic:vt no.in.c.quãto.ſ.de
ſen.excõ.⁊ in regula culpa caret.de regu.iur.lib.vj.per Dy.
11 ¶Duodecimo no.† ꝙ regulares matrimonijs ↄ̄tcis ↄ̄ iter-
dictũ eccl'ie intereſſe nõ debẽt.facit qd dixi.ſ.in.iiij.no.⁊ reli-
gioſi ꝑcipue mẽdicãtes ꝯſueuerũt itereſſe iſtis mrimonijs:q̃
tñ exẽptio nõ dʒ i delictis ꝑbere eis immunitatẽ.facit.ſ.d priui
le.c.j.li.vj.¶Decimotertio no.penã ſuſpẽſionis ab officio:⁊
p ꝯſequẽs a bñficio:qd ſine offõ nõ ꝯſiſtit.lxxxj.diſt.c.ſi quis
animo.⁊.c.ſi qs ſacerdotũ.⁊.j.q.j.ſi qs obiecerit.qd aũt ſi pri
ma ſuſpẽſione durante interſit alijs mrimonijs ꝓhibitis an
ſcdẽ ſuſpẽſionis triẽniũ incipiat:finito primo triẽnio ⁊ tertiũ
finito ſcdo.⁊ ſic de ſingulis.vel vna in reliqua ꝯfundaꝛ q̃tenꝰ
ꝯcurrũt.dic vt no.in cle.ſ.de magi.⁊ qd no.ſ.de elec.cũ i cun-
12 ctis.⁊.ff.ad turpi.l.in ſenatꝰ.¶Decimoqrto no.i vſi.ſʒ hiis †
ꝙ ↄ̄hẽtes ẽt licite puniunꝛ ſi contẽpſerint hoc ſtatutum ſicut
miles iobediẽs magiſtro punit:ẽt ſi culpa felicẽ habuit exitũ.
puta q2 vicit hoſtes.ff.de re.mi.l.in militis.eſt eñ magna pre
ſumptio trãſgredi canones.vt hic.⁊.ſ.de ma.⁊ obe.illud.
13 ¶Decimoqnto no.i ſi.† ꝙ ille q obijcit calũnioſaʒ exceptio-
nẽ:puniꝛ qd intellige pena arbitraria.poſtꝙ̃ ius nõ exprimit
☞ vt.c.de cauſis.ſ.de offi.dele.¶Uenio ad aliquas.q.⁊ primo ☞ Ponit queſtiones.
14 quero † quod dicaꝛ clãdeſtinũ.dicit glo.ꝙ tribus modis vt
in ea patet Hoſt.addit alios modos.ſ.cũ pubes alteri ligatꝰ
ſine licentia eccleſie contrahit.ſ.ti.j.c.ij.Item cum quis etiaʒ
pubes

pubes cõtrahit. q̄uis de primis ſpõſalibꝰ agaṫ. vt dicto.c.ij.
Itē ſi cõtra interdictū eccl'ie factū ſpāliter.j.e.j.tua.vel factuꝫ
generaliter.de ma.cõtrac.cõtra in ā.ec.p totū.ſiue interdictū
ſit exp̄ſſum:vt ibi.ſiue tacitū:vt q̄i lis pēdet de ſpõ.veniēs.ꝛ
c.cū i apſica.in oībꝰ tñ his caſibꝰ tꝫ matrimoniū quo ad deū:
nec ꝑpetuū ſubſit īpedimētū.de hoc.j.ti.j.c.pe. Ita dicit Jo.
an.poſt Hoſt. ¶ Scđo q̄ro:diciṫ hic:ꝙ debet p p̄ſbyteros p
15 poni publice p eccl'as.q̄ro ꝟ an ſufficiat hoc ꝑponi in vna ec
a cleſia.[a] dicit Inno.ꝙ dꝫ ꝑponi in oībꝰ eccl'ijs:vbi habitāt:vel
ſaltē i pluribꝰ:qđ maxime ſeruari deberet qñ ſunt diuerſarū
pochiarū.tñ ſm ho.hoc nõ ſeruaṫ:imo ſit in vna eccl'ia tñ:vt
plurimū.ꝛ ſufficit ꝙ fiat publice ſꝫ eū:ita ꝙ ad oēs ꝑuenire
poſſit.ſ.de poſtu.c.j.Et aduerte.q2 licet iſte tex.dicat i eccl'ijs
idē ſi extra eccl'iā i locis cõpetētibꝰ puta p̄dicatiõibꝰ ꝑponaṫ
de ſen.exco.rñſo.ſꝫ ideo dictū eſt de eccl'ijs:q2 ibi vt plurimū
hoīes cõueniūt.ſic.ſ.ti.j.tua.facit qđ no.in de.cām.de elec.et
no.illud dictū:i paucis nāq3 ptibꝰ ſeruaṫ forma huiꝰ.c.put ia
cet:ſꝫ equpollēs:ita ꝙ qbꝰ poſſet ſe opponere añq̄ deueniaṫ
ad actū cõtrahēdi:ꝛ oībꝰ eos quaſi in loco cognoſcētibꝰ īno
teſcat vtrū hoc ſufficiat.vr ꝙ ſic:poſtq̄ habemꝰ effectū ꝛ men
tē huiꝰ iuris intēdētis ꝑuidere:ne matrimonia clādeſtine cõ
trahātur.qđ cū cõtingat ſiue cõtigere poſſet p alios modos
q̄ p publicatiõem in eccl'ia:vr ſatis factū iuri:ꝛ taliter publi
ce cõtrahētes habeāt quo ad plē bñficiū iuris:vt filij ſint le
gitimi.licet detegaṫ poſtea īpedimētū.ad hoc facit qđ not.j.
de tēp.or.c.j.li.vj.ꝛ ſatis hoc vr equū:licet aliud ſentiat Joā.
an.j.c.ex tenore.j.q ſi.ſint legi. ¶ Circa p̄dicta ſubiūgit Jo.
16 an.poſt Inno.ꝟ ſi illi q cõtracturi ſunt habitētvno loco:ꝛ ſint
de alio oriūdi ꝛ parētes eoꝝ:vbi ſiet iſta publicatio.vr ꝙ in
eccl'ijs habitatiõis parētū.q2 ibi meliꝰ ſcieṫ veritas parētele
ſi viget.ꝛ ibi dꝫ fieri īueſtigatio:vbi meliꝰ ſciri pōt.ð elec.ſcri
ptū.de pur.ca.cū.p.tutiꝰ tñ eſt:ꝙ fiat in vtroq3 loco.nā expe
dit in loco habitatiõis parētū.q2 ibi de parētela ſi qua viget
habebitur plenior notitia:in loco vero habitationis habebiṫ
certitudo an cū alijs ibi cõtraxerūt.Ad illud verbū tñ atten
de.q2 p hoc ſentit Inno.ꝙ iſta cõſtitutio in illegitimitate ꝓ
lis punit nõ ſolū q cõtra iſtā cõſtitutionē detegūtur cõtraxiſ
ſe in gradu ꝓhibito:ſed etiā quocūq3 alio impedimēto cano
nico matrimoniū appareat poſtea nõ tenere.vt filij indenati
reputētur illegitimi quātūcūq3 parētes cõtraxerint bona fi
de:ſi nõ ſeruauerūt iſtā cõſtitutionē.lꝫ ergo iſta ꝯſtitutio tra
ctet de impedimēto ratione cõſanguinitatis:habet tñ locū i
quocūq3 alio impedimēto canonico.vt eo detecto filij cēſean
tur illegitimi:ſi nõ fuerit hic forma ſeruata.ꝛ hoc tꝫ Jo.an.j
qui ſi.ſint le.ex tenore.vbi dicaꝫ. ¶ Tertio principaliter que
17 ro.ꝟ pone:ꝙ q̄dā publice cõtraxit cū tytio:deinde iſte tytius
duxit aliā cū ſolēnitate de qua in.j.c.vtrū iſta ſecūda licite cõ
traxit.ꝛ ſit excuſata ꝛ filij cēſeātur legitimi.rñ.q̄ ad tytiū cer
tū eſt:ꝙ notaṫ infamia:q duxit duas vxores.vt.l.eꝫ q duas.
C.de adul.quo ad iſtā ſcđaꝫ vtrū licite cū eo cõtraxerit diſtin
guit:aut ſciebat iſtū tytiū habere aliā:ꝛ publicatio ſiue cõtra
ctus in forma cõtractus ſibi nõ ꝓdeſt:nec excuſaṫ a peccato:
nec filij erūt legitimi:ſi appareat primū matrimoniū fuiſſe le
gitimū:ꝛ nūq̄ p eccl'iā ſepatū.debuit eñ diligētiꝰ q̄ꝑ ſolā pu
blicationē ingrere.ar.ſ.de ſpon.c.in p̄ñtia.publicatio eñ de
qua in.iſto.c.facit p̄ſūmi bonā fidē:ꝛ ignorātiā impedimēti i
cõtrahētibꝰ.ſed hāc p̄ſumptionē tollit ſcia cõtrahētis:ꝛ etiaꝫ
ſi publice ſciebaṫ tytiū cū alia ꝯtraxiſſe.ff.de iuris ꝛ fac.igno.
l.regula.Aut illud matrimoniū nõ erat publice notū:vel iſta
q̄ ſecūdo cõtraxit erat de alia ciuitate.Ita ꝙ matrimoniū cū
prima ꝯtctū poterat ꝓbabiliter ignorare.ꝛ tūc iſta ſcđa excu
ſatur:ſi ꝯxit publice in cõſpectu eccl'ie.ad hoc facit qđ no. In
no.ſ.de iure iurā.ad nr̄aꝫ.iij.erāt ergo filij legitimi ex iſta ſe
cūda geniti ꝑpter eiꝰ ꝓbabilē ignorātiā.vt in.c.ex tenore.j.
q filij ſint le. Idē dicit ſi eēt lata ſnīa diuortij cū prima:ꝛ abea
nõ fuerit appellatū.nā illa q̄ cõtraxit ſcđo poſt talē ſniam ex
cuſaṫ:ꝛ filij erūt legitimi ſi ꝯtraxit i facie eccl'ie:licet poſtea ap
pareat de iniuſtitia ſnie ſm Inno. ¶ Quarto q̄ro iſte tex.ꝓ
hibet matrimonia cõtrahi nõ in facie eccl'ie.qđ de ſpõſalibus
dicit Hoſti.idē de illis ſaltē ex mēte.facit qđ no.ſm eū.ſ.ti.j.
c.ij.nā multis modis talia ſpõſalia tacite cõfirmātur:ꝛ tran
ſeūt i matrimoniū p̄ſumptū.ſ.de ſpon.adoleſcēs.ꝛ ſic eadeꝫ
ratiõe ꝓhibitiõis:remanet ergo idē ius.ſ.de trāſla.inter cor
18 poralia. ¶ Quinto q̄ro vtrū ad iſtā denūtiationē qlꝫ admit
taṫ.dicit glo.ꝙ ſic tāq̄ ad crimē publicū.Ann.dicit ꝙ vno ac
cuſante ꝛ deficiēte aliꝰ nõ auditur.q2 perit ꝛ ꝯſumitur popu
laris actio etiā vno agēte:niſi aliꝰ velit docere de colluſiõe.ff.
de ꝑcura.l.nõ cogēdū.ſ.q ita.ꝛ cõſumiṫ etiā p delationē iu
ramēti.ff.de iure iurā.cū q.ſ.in popularibꝰ.dicit etiam hanc
19 cauſaꝫ agi poſſe p ꝓcuratorē.ſ.de ꝓcura.tue. ¶ Sexto q̄ro ꝟ
qđ ſi matrimonio in facie eccl'ie cõtracto vnus ſcit:alter igno
rat īpedimētū.hu.ꝛ lau.tenēt ꝙ quātū ad ſciētē filij ſint cēſen
di illegitimi.q̄ ad ignorātē legitimi. Idē accur.tenet.l.l.q ꝯ.
gl.hic tꝫ ꝙ quo ad ambos legitimi cēſeātur. Idē Jo.xxxiiij.
q.j.c.ij.

> ¶ In vna eccleſia. Ad de hic hoſt. qui ponit q̄ties ꝛ in quibꝰ locis fieri debeāt. ꝛ hic collic.

¶ De ſponſa duorum. Rubrica.

1 ¶ Vir petit aliquam in coniugem:ꝛ ꝓbat:ꝙ cum ea cõtra
xit p verba de p̄ſenti:ipſa probat ꝙ cum alio cõtraxit de pre
ſenti:nec probat de anteriori tēpore:quis debet in cauſa ob
tinere.
2 Exceptio rei obſcure probata licet per ipſam reddatur du
bia intentio actoris plene probata:non minus per hoc con
demnabitur.
Et quid ſi plene probauit:ſed propter probationē exceptio
nis oppoſite a reo redditur intentio actoris dubia nu.3.

¶ Quia q̄nq3 poſt matrimoniū clādeſtinū vxoratꝰ ſcđaꝫ du
xit vxorē:ꝛ vxorata ſm virū. Ideo vt ſciamꝰ qđ iuris poniṫ
ſub hac rubrica.habetur de materia.xxv.q.ij.in princi.ꝛ in ſi.
¶ Querit Jo.an.poſt Inno.ꝛ Ho.de tali.q.ꝟ pone ꝙ vnus — Ponit queſtiones.
1 petit eā in cõiugē:ꝛ ꝓbat ꝙ cū ea cõtraxit p verba de p̄ñti.ip
ſa ꝓbat ꝙ cūꝫ alio cõtraxit de p̄ñti:nec ꝓbat de anteriori tpe
qs dꝫ in cā obtinere.dicit ꝙ dña:q̄ defendet ſe.p ꝓbationem
eñ alteriꝰ matrimonij redditur dubia actoris ꝓbatio vtrum
añ vel poſtea cū ea cõtraxerit.ſꝫ regula ē qñ dubia ſunt iura
actoris ꝛ rei eſt ferēda ſnīa p reo.vt.ſ.de fide inſtru.inter di
lectos.ad ſi.ꝛ de ꝓba.ex litteris.ꝛ idē dicit ſi duo vēdicāt ſibi
vnā i vxorē.ꝛ qlꝫ ꝓbat ſe cõtraxiſſe cū ea p verba de p̄ñti.nec
apparet qs primo:abſolueṫ eñ ab vtroq3:vel potiꝰ differen
da erit ſnīa donec ꝯſtet de prioritate alteriꝰ coniūdē.ꝛ idē dicit
ſi de vniꝰ ſpõſalibꝰ priꝰ liq̄at:donec eñ de alteriꝰ ſpõſalibus
cognoſcitur retardabiṫ ſnīa.ar.j.de fri.ꝛ ma.c.j.vbi de hoc ſe
cus dicit eſſe p̄hēdis:in qbꝰ ſi duo litigāt cõtra tertiū poſſeſ
ſorē.ꝛ de iure vniꝰ priꝰ liq̄at:p eo eſt ferēda ſnīa:ꝛ cauebit cõ
dēnato:ꝙ ſuabit eū idēnē iuxta formā.l.is a quo.ff.de reivē.
ꝛ qđ no. Inno.ſ.de re iu.cuꝫ ſup. In cõuētione.ꝛ recõuētiõe
ſi priꝰ liq̄at de vna cā q̄ de alia qđ ſiēdū.not.ſ.de ordi.cog.c.
ij. Iſta ſunt q̄ tāgit Jo.an.ꝛ ita dicit:vt.ſ.Aduerte primum
dictū ē mihi dubiū ꝑpter regulā quā tradit Bar.in.l.nõ ſo
2 lū.ſ.ſꝫ vt ꝓbari.ff.de op.no.nū.vbi diciṫ ꝙ qñ exceptio rei
obſcure ꝓbata licet p ipſam reddaṫ dubia intētio actoris pro
bata plene nõ minꝰ p hoc cõdēnabiṫ: niſi in delictis.de qbus
exemplifica ibi p eñ.nā ſicut actor dꝫ ꝓbare intētionē ſuā cla
re:vt obtineat:ita reꝰ ſuā exceptionē vt abſoluaṫ.vt.l.matrē.
C.de ꝓba.nec mirū.q2 in exceptiõibꝰ reꝰ ē actor.vt.l.ij.de ex
cep.ꝛ vr p hoc caſus.ſ.de ꝓba.in p̄ñtia.vbi exceptio mona
chi de ingreſſu religionis p replicationem rei:ꝙ ille erat mi
nor annis effecta eſt dubia.ꝛ tñ monaſteria obtinet.ꝛ in eo in
quo petebat vt actor.ꝛ tñ exceptio rei ꝓbata:vt dixi redde
bat dubiā monaſterij intētionē.facit.c.literas.ꝛ qđ ibi nota.
ſ.de reſcrip.in de.facit qđ no.in.l.in bonefidei.de iure iurā.p
Cy.ꝛ qđ dixi in dictō.c.in p̄ñtia. In delictis vero ſecꝰ eſt.po
ne exēplū caueṫ ſtatuto ꝙ in certis pratis non poſſint hoīes
tenere beſtias ad paſcēdū:alr̄s paſturādū infra certos termi
nos.ꝛ ſic in certa pte poterāt paſturare ꝛ in certa nõ:fuit accu
ſatus qdā ꝙ tenuerat beſtias in p̄dictis pratis.ꝛ ſic fuit ſim
pliciter ꝓbatū ꝙ tenuit.dicit p bar.ꝙ p hoc non poterat ſeq
cõdēnatio p gloſ.q̄ eſt in dicto.ſ.ſed vt ꝓbari.ꝛ p tex.in.l.de
pupillo.ſ.quinūtiat.c.ti.p hoc.ff.de incē.ru.ꝛ nau.l.j.cū.l.ſe.
facit qđ no.in.l.cū actū.in ſi.de nego.ge.ꝛ hoc verū i delictis:
3 vt dixi.ꝛ qñ actor nõ clare ꝓbauit accuſationē ſuā. ¶ Quid
ergo ſi plene ꝓbauit:ſꝫ ꝑpter ꝓbationē exceptiõis oppoſi
te a reo reddiṫ actoris intētio dubia verbi grā.accuſaṫ tytius
ꝙ vulnerauit ſemproniuꝫ de mēſe martio.ꝛ ꝓbatū eſt tytius
obijcit ꝙ ſemproniꝰ ð illo mēſe nõ potuit offēdi.q2 fuit exbā
nitꝰ ꝛ ꝓbauit:ꝙ in medio martio exbānitꝰ fuit.ita ꝙ ex hoc
reddiṫ dubia ꝓbatio accuſatoris vtrū tpe ꝓhibito vel cõceſſo
fuerit vulneratꝰ.dicit Bar.ꝙ in delictis debemꝰ p̄ſumere in
dubio factū eē tpe quo licet:ꝛ ſic a delicto excuſeṫ.vt.l.merito
ff.p ſocio.ꝛ l.interpretatione.de peñ.facit qđ diamꝰ in teſti
bus reducēdis ad cõcordiā:ne incidant in falſum.ſ.de teſti.c.
cū tu.p hoc exp̄ſſe.C.de peti.hr̄.l.ij.vbi qs fundata intētiõe
aduerſarij excipiebat de capitulo ſuo emptiõis certe dubita
batur vtrū añ litē motaꝫ:vel poſt emerit debemꝰ p̄ſumere ꝙ
añ.q2 p̄ſumēdo ꝙ poſtea eēt:p̄ſumereṫ delictū.ſ.litigioſi cõ
tractus.ſ.vt.li.peñ.c.ij. In alijs ergo caſibus q̄ in delictis ſi

excipiēs nō pbat exceptionē ſuā clare ⁊ limitate d3 ſuccūbe/re: ſicut actor nō pbās clare ſuā intētionē3. vt. c. auditis. š. de pſcrip. ⁊ qđ no. i dicta de. literas. fallit in cā libertatis. in qua ſi exceptio in fauorē libertatis oppoſita pbať taliter φ red/dat dubiā itētionē actoris fereť ſnia p libertate: ſec⁹ ſi ageret q̄ ſibi vēdicat in libertatē. vt dicta. l. matrē. Ita no. bar. i dictō ꝰ. ſ3 vt pbari. ex cui⁹ dictis p3. φ i primo caſu de quo. š. ſi vir pbauit de ſpōſalib⁹ de pn̄ti plene: licet illa ſimplr pbet ſe cu3 alio cōtraxiſſe ⁊ nō pbauit φ an̄ d3 ferri ſnia p actore: q ple/ne pbauit ⁊ dubie exceptiōis pbatio nō elidit ipam. In ſcđo mēbro: qn̄ duo agūt: ⁊ pbāt pariter: φ cū ea de pn̄ti cōtraxe rūt: tūc credo bn̄ dictū φ ſupſedeať. de quo dic: vt no. in ſi. de pba. licet cauſam. in glo. magna. facit quod no. in. c. venerabi libus. de ſen. excō. li. vj.

1 ¶ Promittens aliquam ducere in vxorem tenetur ſeruare promiſſa: ⁊ cogi poteſt.
2 Matrimonium eſt magnum ſacramentum: quod oſtendiť.
3 Sponſalia de futuro per que verba contrahantur.
4 Sponſalia poſſunt contrahi ſub conditione ſi promiſerit ⁊c.
5 Spōſalia de preſenti qualiter contrahantur.

Duobus. Habetur p palea. xxvij. q. ij. duob⁹. ⁊ h̄ dicit ſponſus duarum adherebit prime ſi fuit ſponſa de pn̄ti: ſ3 ſi de futuro ⁊ ſcđa de pn̄ti: adherebit ſcđe. ⁊ ſunt due ptes. ſcđa ibi: eſt autem.
1 ¶ No. primo † φ ille q pmittit aliquā ducere in vxorē teneť ſeruare pmiſſa: ⁊ cogi pōt. vt. š. de ſpō. ex literis. ij. ſi tn̄ cū alia cōtrahat p verba de pn̄ti de cetero nō co/getur: vt hic. qꝛ forti⁹ vinculū ſupuenit. vtrū aūt teneať ad in tereſſe ppter fidē nō ſeruatā dixi. š. de ſpon. gēma. ¶ Scđo
2 no. † φ matrimoniū eſt magnu3 ſacrm̄: ᵃ qđ quātū ſit oſtēdit ei⁹ actor: tpus: ⁊ loc⁹: in qb⁹ fuit iſtitutū: ⁊ ei⁹ firmitas. vt hic. ⁊. j. de frigi. c. j. ⁊ ipſius ſignificatio q̄ tradiť. š. de biga. c. debitū.
3 ¶ Tertio † no. formā verborū p q̄ cōtrahūtur ſpōſalia de fu/turo. ſ. qn̄ qs pmittit φ ducet. idē dicas ſi verba pferātur in tpe pn̄ti ſi cōtrahētes nō ſunt etatis legitime. de deſpō. ipub. c. ſi. ſimiliter p dationē arrarū. C. de ſpon. l. arrhis. Ite per ānuli ſubarrhationē. xxx. q. v. j. ſi qs deſpōſauerit. multo forti⁹ ſi iuramētū interuenit. š. de ſpō. de illis. fm̄ Inno. ⁊ Hoſtiē.
4 ¶ Quarto no. in ṽ. eſt aūt. † φ ſpōſalia cōtrahūtur ſub cōdi tione ſi pmiſerit ⁊c. qđ qualiter debeat intelligi glo. tāgit. di cā. j. ⁊ φ ſubijcit: vel etiā p cōſenſu ſupple. i. optinēdo. ſ3 ala. puta cōſentiā in te ſi cōſenſerit in me. Hoſti. exponit vel p ⁊. ff. de verbo. ſig. l. ſepe. ⁊ ſi pmiſerit mulier eum. ſ. ſponſum de futuro rē. i. carnalē copulā ſecū habere: ſup hoc carnalis co/pula habeť ⁊ p cōſenſu. i. p fide ꝯſenſus. Quis alia verba nō i teruenerint quaſi dicat. tale eſt matrimoniū pſūptū: ⁊ equi parať fidei cōſenſus: vt pbať. š. de ſpon. is q fidē. ⁊. c. ſi. inter. ⁊ ſatis glo. hic pouit iſtū intellectū. ¶ Quinto no. in ṽ. fides.
5 † qualiter cōtrahātur ſponſalia de pn̄ti. qñ. ſ. corde ⁊ ore mu/tuo ſe cōcedūt ⁊c. ⁊ p hoc φ dicit ⁊ ore collige. φ matrimoniū nō cōtrahiť ſine verbis. Hoſti. dicit φ quo ad rē ⁊ ſubſtātia3 matrimonij ſufficit cōſenſus ſine quo oia fruſtrātur effectu. j. e. c. ſi. ⁊ qđ dicit ore. ſubaudi. vel alio mō: vel ſigno: qđ ſit ex/polles. vt no. š. de ſpon. c. tue. ⁊. c. pe. fm̄ Ho. vel aliter ſ3 cū ſi vn⁹ dicat alteri ego volo te ducere in vxorē ſi vis me in virū ⁊ ſi cōſentis φ verū ſit matrimoniū oſculeris me. ⁊ illa poſtea oſculať nō videt Hoſti. quare hoc nō ſit matrimoniū ꝯtractū verbo ⁊ ore ſiue alijs. ad hoc. j. de ma. cōtrac. c. j. ⁊. C. de dona. an̄ nup. ſi a ſpōſo. de iſtis formis cōtrahēdi vide. š. de ſpō. ex pte. ¶ Op. iſte text⁹ videť approbare iſtā cōdictionē ſi pmi/ſeris ⁊c. ſ3 ꝯ̄ ſino vr̄ φ debeat reſpui tāφ turpis vel ſaltē ſta tim cū cognouerit ſit matrimoniū. Sol. vt in gl. ⁊ placet mi/hi opi. tan. φ iſta dictio ſi nō ſumať cōditionaliter ſ3 cauſati/ue. alij aliter dicunt ſed non curo recitare. qꝛ inutilia.

a ¶ Eſt magnū ſacramētū. Matrimonij inſtitutō a do an fuerit p modū pcepti vide. io. de turre cremata in. c. j. xxvij. q. j. et an gratiam ꝯferat. ⁊ an reo ſint ali/qua bona vide de alijs pluribꝰ queſtionibꝰ ibidem.

¶ Opponit in cōtrarium.

1 ¶ Deſponſatam alteri per verba de preſenti nullus alius poteſt ducere in vxorem.
2 Matrimonium non preſcribitur quātūcūφ quis poſſideat vxorem alterius bona fide.
3 Vxorem ducens cum alio deſponſatam debet agere peniten tiam: de qua hic.

1 Accepiſti. Alteri deſpōſatā null⁹ pōt du cere i vxorē. ¶ No. primo † φ d3 qs dimittere deſpōſatā alteri: ſi ipam duxerit in vxorē. ⁊ intellige deſpōſatam alteri p verba de pn̄ti: ſec⁹ ſi p verba de futuro. vt. š. c. pxi. ṽ. non enī. ¶ Scđo
2 no. in ṽ. qꝛ nūφ. † φ ꝯ̄ matrimoniū nō pſcribiť quātūcūφ qs poſſideret vxorē alteri⁹ bona fide: nūφ pſcriberet. qꝛ matri/moniū nō ſolui nisi morte: ⁊ pſcriptio eſt inducta iure poſiti uo: q̄ nō pōt tollere dn̄icā illud. qđ de⁹ ꝯiūxit ⁊c. Collige etiā φ ſi ille q iſtā pmit⁹ deſpōſauit deceſſerit iſtō tn̄ matrimoniū nō ꝯfirmať tn̄ cūiſto ꝯ̄ctū. facit. j. de eo q duxit vxo. c. j. ⁊ i rſa nō firmať. ¶ Tertio no. † φ ille q duxit vxorē ab alio deſpō/ſatā: d3 agere penitētiā. de qua hic. qđ intellige ſi ſciēter. nam pbabilis ignorātia excuſaret eū. xxxiij. q. ij. in lectū. j. de ſecun. nup. dn̄s. p iſtā tn̄ penitētiā nō tollereť pena fori tpalis. vt di xi. j. de accu. c. de his. iſta enim eſt pena que imponitur in fo/ro penitentie. vt ex textu patet.

1 ¶ Sponſalia de preſenti non ſoluuntur per ſequens ma/trimonium etiam carnali copula conſummatum.
2 Verba ſunt neceſſaria in ſponſalibus.
3 Conſenſus ſolus an faciat matrimonium.

1 Licet. † Spōſalia de pn̄ti nō ſoluūtur p ſe/quēs matrimoniū etiā carnali copu/la ꝯſūmatū. ⁊ idē dicit φ decre. j. š. e. ¶ No. pmo φ licet p ingreſſum religionis vni⁹ ex ſpōſis ſol uātur ſpōſalia de pn̄ti: vt. š. de cōuer. cōiu. ex pu/blico. qꝛ habēs titulū ⁊ poſſeſſionē rei de qua cōtēditur pfert primo hn̄ti tn̄ titulū i eadē re. vt. l. quoties. de rei ven. ſ3 illō in reb⁹ pphanis: in qb⁹ dn̄iū nō titulo tn̄. ſed traditiōe q̄rit: ſec⁹ in ſpūalibus: vt matrimonio carnali: vt hic: ⁊ ſpūali. vt. j. de pben. c. ſi tibi abſēti. li. vj. glo. de hoc no. j. e. ſi. ¶ Scđo no. q̄ verba ſint apta ad ſpōſalia de pn̄ti. circa q̄ de aliqb⁹ dubita
2 tur de qb⁹ dic: vt. š. de ſpō. ex pte. † colligē et φ ſunt neceſſaria verba: fm̄ Hoſt. ala. hic ꝯ̄. dixi. š. de ſpō. tue. ¶ Tertio no. φ in caſu hui⁹. c. aliqn̄ aliter iudicatū ē: φ hic papa ſtatuat. Itē etiā qn̄φ ꝯ̄ria ſeruata fuit ꝯſuetudo. vt. j. e. ſi. ⁊ certe ſic tētan do interrogaui magne ꝯſcie viros: q fm̄ ꝯſcia3 iudicātes er rāt in caſu hui⁹. c. ⁊ ſi. credūt ei ſcđ3 matrimoniū carnali copu la cōſummatū pferēdū pmis ſpōſalib⁹ de pn̄ti carnali copu/
3 la nō firmatis. ſ3 ꝯ̄triu3 ē de iure. † qꝛ ſol⁹ cōſenſus facit matri/monium. ⁊ nuptias non concubitus: ſed conſenſus facit. vt l. nuptias. ff. de regu. iuris.

1 ¶ Appellatione interpoſita non ſolum attentata a iudice reuocantur: ſed etiam attentata a parte.
2 Matrimonium contractum contra prohibitionem iudicis poteſt per iudicem irritari.

Ea. Ei q appellat i cā matrimoniali inter/dicit: ne interim aliud matrimoniu3 ꝯ̄hat. ⁊ ſi ꝯ̄gerit ſepetur. pmo ponit thema. ſcđa ibi: hoc arbitramur. pcipit fieri iterdictū. tertio.
1 dicit qđ iuris ſi violeť. ¶ No. pmo. † φ appella/tione interpoſita nō ſolū inouata a iudice reuocātur. j. de ap. nō ſolū. li. vj. ſ3 etiā attētata apte. vt hic. ⁊ ibi. no. vide ad hoc qđ no. in. l. credito: in pn̄. ff. man. ⁊ aduerte qꝛ nō ſolū appel latio ē cā reſcidēdi ſcđm matrimoniū: ſ3 etiā litis pēdētia q̄ pducit effectū reuocatiōis attētatorū ea pēdēte. š. vt li. pen.
2 e. j. ⁊ vide qđ ibi no. ⁊. e. t. c. j. li. vj. ¶ Scđo no. † φ matrimo/niū ꝯ̄ctū ꝯ̄ phibitionē iudicis pōt p iudicē irritari: qđ quō i telligať. dic: vt in ea. ⁊ dixi. š. de deſpon. ipub. c. ad diſſoluēdū ⁊ intellige φ iudicis officio reuocanť attētata pēdēte appel latiōe ⁊ ſine iuris ordie. vt no. in dicto. c. j. ⁊. c. bone de app. et l. chirographis. de admi. tu.

1 ¶ Conſuetudo que diſponit ſuper ſubſtantia matrimonij non eſt ſeruanda.
2 Pars dicitur turpis que ſuo non congruit vniuerſo.
3 Papa non poteſt aliquid ſtatuere circa matrimonium con/ſummatum.
4 Conſuetudo poteſt diſponere ſuper matrimonijs non con/ſummatis carnali copula.

Duas. Qui duas p verba de pn̄ti deſpōſauit pmo deſpōſatā habebit vxorē etiā ſi p̄ us ſcđa3 cognouerit nec valet ꝯ̄ria ꝯſuetudo. h. d.
1 ¶ No. primo † φ ꝯſuetudo q̄ diſponit ſup ſubſtā/tia matrimonij nō ē ſeruāda. de quo. š. de ſpō. c. j. nō enī pmo cognita ſ3 pri⁹ deſpōſata p vxore legitima ē hn̄da. qꝛ cōſenſ⁹
2 facit matrimoniū ſine quo ⁊c. vt in fine. c. ¶ Scđo no † φ tur pis ē ps: q̄ ſuo nō cōgruit vniuerſo. teneť enī vna eccl̄ia leg cō ſuetudinē ſue eccl̄e metropolitane. de cogna. ſpir. ſup eo. dū

tū non

tñ nõ ſit irrationabilis.nã ſi i ſacris miniſtrãdis diſcrepet cõſuetudo metropolis a ↄſuetudine romane eccl'ie:nõ ſua:ſed romane eccl'ie ↄſuetudo ſeruãda erit.de hereti.ad abolẽdã. de cele.mi.p̃nicioſus.¶ Tertio no.tex.dũ dicit i matrimonijs de cetero ↄ̃hẽdis ꝛc.ꝙ iſta cõſtitutio nõ reſpicit matrimonia p̃terita iã ↄ̃cta p̃textu illi⁹ conſuetudinis.vtruȝ ergo illa tolerent ꝛ filij ex talib⁹ nati erũt legitimi.dicit Ho.ꝙ ex hoc v̓bo de cetero vr̃ papa p̃terita ↄ̃cta p̃textu ↄſuetudinis tolerare.ſi.ſ̃.de ↄſe.ec.vel al.a qua.Sȝ ↄ̃.q2 p talẽ ↄſuetudinẽ offendit euãgeliũ.quos de⁹ ↄiũxit ꝛc.qd̃ mãdatum papa
3 nõ põt tollere.xxv.q.j.ſiuut qdã.ſo.dicit Hoſt.ꝛcirca matrimoniũ ↄſummatũ papa nõ põt aliq̃d ſtatuere ↄ̃.ꝛ ita intelligit illa aut.quos de⁹ ↄiũxit ꝛc.ſȝ circa matrimoniũ nõdum carnali copula ↄſummatũ põt papa ſtatuere ꝛ diſſoluere.vt ſ̃.de ↄuer.ↄiu.c.ex publico.nã circa matrimonia ↄ̃hẽda põt papa noua ĩpedimẽta iducere:ꝛ antiqua ĩpedimẽta canonica.remouere.ꝛ tũc.ſ.ſi inducat ĩpedimẽta ↄſenſus ↄ̃hẽtũ cõſtitutiõe canonica reprobat⁹ nõ habet p ↄſenſu.ſil'r ſi remouet ĩpedimẽtũ:habebit p ↄſenſu ↄſenſus ↄ̃hentiũ:ꝛ valebit ſm deũ matrimoniũ ſic ↄ̃ctũ.j.de ↄſe.ſup eo.ꝛ de ↄſe.qd̃ dilectio.vnũ tñ põdera qd̃ dicit Hoſt.ſ.ꝙ matrimonia ↄ̃cta retro p̃textu cõſuetudinis de qua in tex.tolerant.ex quo dicto
4 ſeq̃tur ꝙ nõ ſolũ papa ꝛ ſȝ ↄſuetudo.ſup matrimonijs nõ cõſummatis carnali copula põt diſponere vt cẽſeãtur legitima ꝛ talia vident i futurũ poti⁹ p iſtã ↄſtitutionẽ ĩfirmari:ꝙ iure diuino.Nã ſi de⁹ dũ ait quos de⁹ ↄiũxit.ꝛc.itellexiſſet de ſola ↄiũctiõe aĩoꝝ nõ corporũ:nõ eẽt rõ quare papa ↄ̃ illõ dei p̃ceptũ poſſet diſpẽſare:ꝛ illud tollere ꝙ̃ poſſet illud carnali copula ↄſummatũ.nã ſi nõ ↄſummatũ eẽt firmũ ↄſtitutione diuina quõ diceret Ho.ꝙ matrimonia ↄ̃cta vigẽte iſta ↄſtitutiõe eẽnt rata.Itẽ quõ ſumi põtifices aliter iudicaſſent: vt fecerũt.ſ̃.e.licet.Itẽ quõ papa diſſolueret iſtud vinculũ p
ingreſſuȝ religionis.ſ̃.de ↄuer.ↄiu.c.ex publico.vñ forte nõ eẽt male dictũ.ꝙ ſpõſalia de p̃nti nõ tñ firmẽt illa aut.quos de⁹ ↄiũxit ꝛc.quãtũ canonica inſtitutiõe.vt hic.dũ dicit ꝙ eccl'ia romana hoc ſeq̃tur.ꝛ q2 eccl'ia ſtatuit hoc ligamen ſolo cõſenſu de p̃nti firmatũ nõ poſſe diſſolui:niſi p igreſſum.id̃ cũ alia ſi ſis ſubſequẽs etiã cũ copula reprobat:q̃ſi primũ canonica ↄſtitutiõe ↄfirmatũ eẽ aliud ĩpediat.ꝛ ꝙ ↄſtitutio canonica poſſet reprobare in matrimonijs ↄſenſum ꝛ etiã dare viã ↄſenſui dixi.ſ̃.ꝛ pȝ.ſ̃.de deſpõ.ĩpu.ad diſſoluẽdũ ꝛ vide qd̃ No.Jo.an.in dicto.c.ex publico.ꝛ.c.cũ ad moñ.de ſta.

¶ Opponit in cõtrarium.

mo.¶ Oppo.dr̃ in gl.ꝙ q p̃mo ↄ̃xit optinet:ꝛ nõ ille q carnaliter cognouit.ↄ̃ lino vr̃ ꝙ ille q nitit ex titulo:ꝛ traditiõe licet ſit poſterior:p̃ferat p̃mo hñti ſolũ titulum.vt pȝ in ↄ̃ctu emptionis ꝛ venditiõis pȝ in matrimonio ſpũali:in ↄ̃ctu pignoris:ꝛ ſili⁹.vt in gl.q̃ ſoluit:ꝙ aliud in ↄ̃ctu matrimonij ꝙ̃ i alijs.q2 ille ſolo ↄſenſu p̃ficit:ſȝ iſtã rationẽ gl.ĩpugnat Jo.an.q2 emptio ꝛ vẽditio p̃ficit ↄſenſu.vt.ff.de ↄ̃hen.emp.l.j.in fine.ꝛ tñ traditio poſt talẽ ↄſenſum p̃fert poſteriorẽ poꝛi.vt.l.quoties.C.de rei ven.dicit gl.Jo.an.poſt ho.ꝙ ratio differẽtie inter matrimoniũ ꝛ ceteros ↄ̃ct⁹ eſt illa:q2 illi iure gentiũ ꝛ poſitiuo regulãtur.matrimoniũ vero ꝛ ei⁹ obligatio diuina aut.firmat.vñ ↄſenſus ĩ eo forti⁹ opatur:ꝙ̃ i alijs ↄ̃ctib⁹ q regũt iure foꝛi:poti⁹ ꝙ̃ iure poli.Iſta tñ rõ nõ ẽ vniuerſalis vera etiã ex multis ↄ̃ctib⁹ q̃rit dñiũ ſine traditiõe ex ſolo titulo.vt pȝ.in.l.ſi.C.de ſacroſanc.ec.ꝛ.c.ij.ſ̃.de ↄſue.in matrimonio ſpũali etiã ſine traditiõe ĩcõmutabiliter titulus ↄfert ius.vt.c.ſi tibi abſenti.de p̃ben.li.vj.tetigi.ſ̃.eo.licet.ſit ergo ratio magn⁹ fauoꝛ ꝛ reuerentia hui⁹ ↄ̃ct⁹ matrimonij. vt ſolo titulo q̃rat.vt ſic dixerim ius in re iter copulatos etiã ſinẽ traditione:ſiue copula:ſicut in alijs ↄ̃ctib⁹ fauoꝛabilib⁹ idẽ ↄtingit.vt dicta.l.ſi.ꝛ dicto.c.ij.de ↄſue.ꝛ fatẽdũ ẽ:ꝙ papa potuiſſet approbare ↄſuetudinẽ: quã hic reprobat.q2 vt dixi circa matrimonia nõ ↄſummata habet largã poteſtatẽ. quo caſu iſta cõſuetudo trãſiret in legẽ:ſicut illa de q̃.ſ̃.ti.j.c.ſi.ꝛ.xxxv.q.iij.q̃dã lex.ꝛ.c.ſe.qd̃ tenet hic Jo an.

¶ De conditionibus appoſitis. Rubrica.

1 ¶ Conditio q̃d ſit.Per que verba inducatur.nu.2.
3 Si dictio cui⁹ ſit nature:ꝛ qualiter faciat cõditioneȝ.ꝛ nu.4.
4 Cum dictio an faciat conditionem.
5 Niſi dictio an faciat conditionem.
6 Alioq̃ dictio an faciat conditionem.
7 Aduerbia an faciãt cõditionẽ.Quoad.Donec.Quãdiu.
8 Dum dictio an faciat conditionem.
9 Quouſq̃ dictio an faciat conditionem.
10 Quoniam dictio an faciat conditionem.
11 Poſtꝙ̃ aduerbiũ an faciat:cõditionem remiſſiue.
12 Ubi aduerbium an faciat conditionem remiſſiue.
13 Quatenus aduerbium an faciat conditionem.
14 Conditio an inducatur ex vi nominis.ꝙ non.
15 Pronomen an inducat conditionem.
16 Relatiua an inducant obligationem.

¶ Cõtinuatur hec rubrica ad p̃cedentia in hũc modũ.dictũ eſt.ſ̃.de ſpon.q̃ pure ↄ̃hunntur videndũ eſt de his q̃ ↄ̃huntur ſub ↄditione.Itẽ ex quo de matrimonijs cõditionalib⁹ erat dictur⁹ ne aliã ſpãlem rubricã fieri opoꝛteret:ſubmiſit etiam de cõditiõe in alijs cõtractib⁹ appoſitis.habetur de p̃ma p̃te xxxij.q.ij.ſolet.ꝛ.c.aliq̃ñ.ꝛ.q.vi.c.vno.ſcd̃o e p̃ti ↄuenit de ſer.nõ oꝛ.eo libẽti⁹.de reſti.ſpo.olim.j.de ↄfir.vti.vel inuti.c.pe.trahi põt ad rubricã.li.vj.de reſcrip.ſi p̃pter.de elec.c.ij.de re iudi.abbate.poſt p̃rin.de ſpon.c.vno.in ſi.ꝛ cle.de ↄce.p̃ben.c.vno.in ſi.Ita dicit Joan.andre.vtile arbitroꝛ aliq̃d de conditione ſuper rubrica tractare.ſcilicet quid ſit conditio.ꝛ per que verba cõditio inducat.q2 in omnib⁹.c.hui⁹.ti.habem⁹ ꝙ
1 inducit p iſtã cõiũctionẽ ſi.¶ Ad primũ ergo ꝛ q̃d eſt ↄditio dicit bar.cõditio eſt q̃dã futur⁹ euent⁹.in quẽ diſpoſitio conferi.euẽtus dico gñaliter:ſiue cõſiſtat in facto :ſiue in iure.vt l.multũ.de ↄdi.ꝛ de.Itẽ ſiue affirmatiue:ſiue negatiue.c.tit.in facto futur⁹ dico ad differẽtiã cõditiõis de p̃terito:vel p̃ñti.q̃ p̃prie nõ ſunt cõditiones de cõdi.inſti.l.inſtitutio talis.ꝛ.l.ſic itaq̃.ꝛ.l.cũ ad p̃ñs.ff.ſi cer.pe.In quẽ diſpoſitio ſuſpẽditur.dico ad differẽtiã diei certe:q̃ diſpoſitionẽ nõ ſuſpẽdit de verbo.ſig.l.cedere diẽ.ꝛ qd̃ not.ſ̃.de plus peti.c.j.Itẽ ad differẽtiã cõditõis neceſſarie q̃ nõ eſt cõditio.de noua.l.ſi pu.§.ſub conditione. Item ad differẽtiam cõditiõis ĩpoſſibilis q̃ nõ ſuſpẽdit:id̃ nõ eſt cõditio.j.e.c.ſi.ꝛ.l.j.de ↄdi.inſti.¶ Ui
2 ſo ergo q̃d eſt ↄditio ꝛ videam⁹ p q̃ verba inducat.dñs bart.cui⁹ fuit diffinitio.ꝛ q̃ ſequent ĩ effectu ponit in.l.j.ff.de ↄdi.
a ꝛ demõ.ᵃꝛ p̃ſeq̃tur de ↄiũctionib⁹:de p̃poſitiõib⁹:aduerbijs a
3 ꝛ ceteris p̃tib⁹ oꝛonis.ꝛ Prio igit q̃rit de natura dictionis ſi. de qua dic breuiter.ꝙ iũcta verbo p̃teriti vel p̃ſentis tp̃is nõ facit ↄditionẽ.vt.l.ſi ſtipulat⁹ fuero hãc ſummã.de ver.obli. Aliq̃ñ reſpicit verbũ futuri tp̃is:ꝛ tũc aduerte.q2 q̃ñq̃ ille futur⁹ euẽt⁹ eſt cert⁹ oĩ certitudine.q̃ñq̃ eſt cert⁹ an:ſed incert⁹ q̃ñ vt moꝛs.q̃ñq̃ eſt oĩno incert⁹.vt ſunt oẽs ↄditiones cõiter.p̃mo caſu nõ facit ↄditionẽ.vt dictũ eſt in ↄditiõe neceſſaria.ſcd̃o caſu ſunt glo.ↄ̃rie.q̃dã dicũt.ꝙ hec ↄditio ſi moꝛiar nõ facit ↄditio.vt.l.ſi pupil⁹.§.ſi ſub ↄditiõe.de noua.ꝛ.C.de fideiuſ.l.poſt moꝛtẽ.ꝛ vtrobiq̃ no.ↄ̃riũ tȝ glo.in.l.in oĩbus. de regu.iur.ꝛ illa veriox.q2 caſus eſt in.l.qb⁹ dieb⁹.§.q̃dẽ tytio.de cõdi.ꝛ demõ.ꝛ.C.de his q̃ ſub mõ.l.j.fallit in caſib⁹ primo in.l.muto.§.ſi ſub cõdi.ff.de tute.nã illa expſſio quã fecit ibi iudex intelligit facta ſm ꝙ tacite inerat:vt nõ ſuſpẽdat tutoꝛis dationem:ſȝ adminiſtrationẽ.facit qd̃ no.In.in.c.ſi.de p̃ſump.ꝛ de offi.del.c.j.in cle.Itẽ fallit in.l.j.§.ſed apud.ꝛ ibi no.ff.de aqua plu.ar.rõ eſt q2 ſi accipetur p cõditiõe.reſultaret prau⁹ intellect⁹ ↄ̃ naturã ↄditiõis:q̃ ẽ vt reſultet ex ea validuȝ argu.a ↄ̃rio ſenſu.vt.l.j.de offi.ei⁹ cui mã.eſt iuriſ.ꝛ no. doc.in.l.cõuẽti.de epi.ꝛ cle.vbi igit ſenſus a ↄ̃rio prau⁹ exponit ſi p q̃uis.vt.l.ſed ꝛ ſi.§.ſȝ apud.ꝛ de verbo.ob.inter.ſtip. §.ſacramẽtũ.ꝛ.C.de li.ꝛ eoꝝ li.l.ſi. Itẽ fallit in.l.videam⁹.de in litẽ iurã.ꝛ.l.tytiũ ꝛ mutiũ.§.a matre.de admi.tu.ꝛ de dã.infec.is a quo.in qb⁹ ſumit ſi p q2.ꝛ hoc id̃:q2 adijcit oꝛatiõi: q̃ eſt certa vel certa dicitur vel dȝ poni qd̃ eſt cõtra naturam cõditõis:q̃ ẽ.vt ſit dubia ꝛ ſe habeat ad eẽ ꝛ nõ eſſe.vt dictũ ẽ Itẽ fallit in.l.j.§.nuntiatio.de op.no.nũ.de aqua plu.ar.l.in diẽ.cũ infinitis ſi.ꝛ hoc id̃ q2 dictio ſi cõiũgit cũ copula ꝛ:tũc b
b eã exponit ꝛ ſi p q̃uis.ᵇq̃ñq̃ vero ſtat p̃prie.vt dicit bar.in
4 dicta.l.j. ¶ ꝛ Scd̃o q̃rit de dictiõe cũ:an faciat cõditionẽ.dicit ip̃e q̃ñq̃ eſt p̃poſitio:ꝛ tũc habet vim copulatiue.vt.l.ille aut ille.de vſufru.le.ꝛ.l.tytie.§.nihil diſtat.de le.j.ꝛ tũc cõditio nõ facit niſi alia ſit volũtas teſtatoꝛis.vt.l.ſi fuerit.§.ſi.de ma.te.q̃ñq̃ dictio cũ eſt cõiũctio.qd̃ eſt ſemp cũ apponit verbo p̃ñtis vel p̃teriti tp̃is.ꝛ tũc nõ facit cõditionẽ q̃ nõ eſt de p̃terito.ſȝ ponit cauſatiue:vel aduerſatiue p q̃uis.vel p q2.vt l.demõſtratio.§.j.q̃ñq̃ adiũgit cũ aduerbio.qd̃ eſt q̃ñ ponit cũ verbo futuri tempoꝛis tũc.l.videt ponere regulã.ꝙ inter ſi ꝛ cũ nõ ſit differentia vtrãq̃ cõditioneȝ inducat.vt.l.q p̃mi ſit.de condi.inde.de verbo.ob.quodcũq̃.§.pe.dñs Bar.dicit.ꝙ plures ſunt differentie.q2 dictio ſi notat principaliter conditionem:ſecũdario tp̃us.ſed dictio cũ facit principaliter tp̃us:ſecũdario conditioneȝ.probatur in.l.ſi tytio.ff.q̃ñ dies le.ce.ꝛ alie ſunt differentie.prima eſt q2 cũ iſta verba apponũtur circa ſubſtantiam obligationis. vt circa voluntatem:que

¶ De ↄdi. ꝛ demonſt. Adde bal.ĩ rub.C.de iuſti.ꝛ ſubſti. ſub ↄdi.fac. verſi.redeo ad materiã idẽ bar.i.l. muto.§.j.ĩ vlti.oppo. ff.de tutel. bal.in.l.cuȝ mota.nu.3. ver.p ſe de ĩ ſti.ꝛ ſubſti. glo.ſi.in v̓. facit conditioneȝ in.l. mater ita.de teſta.tute.

¶ Et ſi pro q̃uis Add de.car.ĩ de. ij.an p̃ric.de reſcrip..

exprimitur p futurū ſubiūctiui.naȝ hec ſtipulatio.pmittis ſi
voluero:nō valet.ſecus ſi cū voluero.vt.l.cēteſimis.§.ſi.de v.
obli.rō eſt:q: in prima eſt conditio expſſa p ſi.in ſcdo tacita p
cū.expſſa nocēt.ff.de ↄdi.⁊ demō.l.nōnūq̄.ſecūda differētia
eſt q: ſi pmittis vel legas.x.cū petiero nō facit cōditioneȝ.vt
l.ſi.x.cū petiero.de ver.obl.ſecus ſi pmittis vel legas ſi petie
ro.vt ibi no.Ratio eſt iā dicta.q: p ſi denotaƭ cōditio princi-
paliter:⁊ expſſa.ſed p cū denotatur principaliter tpus.⁊ ē cō
ditio tacita.⁊ idcū talis tpis expſſio ſapiat exactionē de pñti
nullā ſuſpēſionē inducit.vt.l.liber hō.de ver.obl.Tertia dif-
ferētia eſt q: dictio ſi ſiue ponaƭ circa diſpoſitioneȝ ſiue circa
exceptionē diſpoſitiōis facit ↄditionē.vt.ff.de ↄdi.⁊ de.l.qb⁹
diebus.§.qdā tytio.Sȝ dictio cū facit cōditionē ſi apponaƭ
circa diſpoſitionē:ſec⁹ ſi circa executionē.ff.ō le.j.l.ſi cui.⁊.C.
qñ di.le.ce.l.ex his.⁊ hoc ſm doc.ibi.bar.tñ dicit q in dictiōe
ſi verū eſt qō dictū eſt in vltimis volūtatib⁹.vt no.in dic.§.q
dā tytio.ſec⁹ in cōtractib⁹.q: ſi apponaƭ circa executionē di-
ctio ſi nō facit ↄditiōalē diſpoſitionē:ſȝ reſoluēdā ſub ↄditio
ne.vt.l.ij.de in diē adiec.⁊ ibi gl.bona.⁊ dic etiā de iſta dictio
5 ne cū vt dicta.l.ſi cui.de le.j.p Bart.¶ Tertio quero † de di-
ctione niſi an faciat cōditionē.⁊ dic:q qñq̄ dictio niſi adijciƭ
verbo pñtis vel pteriti tpis.⁊ tūc eſt dictio mere exceptiua:
de cui⁹ natura ſolet dici peccatum.de reg.iur.li.vj.p dy.⁊.l.ac
tione.de trāſac.p cy.⁊ p alios in.l.ſi eū.§.qui iniuriarū.ſi qs
cau.qñq̄ adijcitur verbo futuri tpis.⁊ tūc eſt q̄dā glo.q̄ vide
tur dicere.aut dictio niſi pcedit diſpoſitionem:aut ſeqtur.vt
no.de ac.⁊ ob.l.obligationū fere.§.cōditio.ſȝ illud eſt falſum:
q: qdqd pcedit in ordine locutiōis:tñ i ordine intellect⁹ ſem
p pcedit diſpoſitio.⁊ ſeqtur illa exceptio niſi.dic ergo q aut
loqmur in vltima volūtate ⁊ totā diſpoſitionē facit cōditio-
nalē.de cōdi.⁊ de.l.qb⁹ dieb⁹.§.qdā tytio.⁊ de le.iij.fideicom
miſſaria.§.q̄q̄.aut.loqmur in ↄtractib⁹.⁊ tūc aut diſpoſitio
fuit cōtracta p verba futuri tpis:⁊ tūc idē.aut p verba tpis p
teriti:vel pñtis.⁊ tūc dictio niſi faciat reſolutionē cōditiona-
lē:licet diſpoſitio ſit pura.vt no.in.l.ij.de i diē adiec.licet gl.
6 in.l.iij.e.ti.aliter ſentiat.¶ † Quarto q̄rit de dictione alioq.
iſta dictio mirabilis eſt:⁊ nō ſolū facit cōditionē ſed in ſe ipa
orationē cōtinet ⁊ inducit cōtrariā pcedēti diſpoſitiōi.expo
nitur ei alioq.i.ſi nō fecerit.vt.l.ſi finita.§.ex hoc edicto.ō dā.
infec.⁊ ibi no.⁊ de ver.ob.elegāter.§.pe.⁊ no. Spec.in tit.de
cita.§.j.v.ſȝ pone papa.⁊ vide de iſta dictione.ſ.de pben.ex
tirpāde. ¶ Querit etiā Bar.de dictiōe alſ.de dictione ſiue
dic:vt ibi.⁊ iſta ſufficiāt de cōiūctiōib⁹.¶ Scdo principaliter
7 tractat de aduerbijs.† ⁊ primo de aduerbijs tpis: q̄ futuruȝ
tpus reſpiciūt:alſ nō cēt ↄditio vt dictū eſt.tāgit ergo de ad
uerbio quo ad:donec:q̄diu.q̄ q̄ſi idē ſignificāt.vt ecce lego vł
pmitto tibi cētum quo ad in ſtudio fueris vel q̄diu in ſtudio
fueris.vel donec fueris in ſtudio.ideȝ eñ importat oīs mod⁹
loquēdi.ideo pmiſcue allegat in pdictis:⁊ vr̄ q illa verba fa-
ciūt cōditionē.vt.co.ti.l.pr̄.ſeuerinā.§.ſi.de an.le.l.legatū.de
ali.⁊ ci.le.l.gaio.§.ipator.de ſerui.l.iiij.alibi vr̄ dicere.q ſolū
tpus ſiue dilationē quādā iſta verba inducāt.ff.de excu.tu.l.
pe.i prin.⁊ multa alia iura diuerſimode de illa materia loquū
tur.Ideo ad ipoꝝ declarationē dic:q qñq̄ iſte dictiones ap
ponūtur ad incboationē alicui⁹ bñficij.⁊ tūc faciūt cōditionē
j.e.pr̄.§.ſi.de an.le.l.legatū.⁊ dicto.§.impe.⁊.l.j.C.de le.nā in
oib⁹ illis legib⁹ induciƭ legatū annuū:mēſtruū:vel diurnū.vt
in alimētis.⁊ iō ad icboationē cuiuſlibet legati apponiƭ.hoc
etiā ſentit cy.in.l.ſi.C.de indic.vi.aliqñ iſte dictiōes ponūtur
ad ſuſpēſionē alicui⁹ bñficij vel diſpoſitiōis pambule: vt illa
diſpoſitio differaƭ in euētū alicuius caſus:vel cōditiōis.⁊ tūc
aut ſuſpēdiƭ in euētū certo tpe limitatū.⁊ dic:vt.l.ſancim⁹.§.
donec.C.de iure deli.aut ſuſpēditur in aliquē euētū incertuȝ:
⁊ facit cōditionē.vt.l.ſufficit.de cōdi.inde.Aliqñ dictiōes po
nūtur ad limitationē bñficij iā cōceſſi ſeu diſpoſitionis pam
bule:veȝ vt illud duret vſq̄ in euētū alicuius caſus:tūc indu-
ciƭ exiſtētia cōditionis pcedētis:niſi in caſu qui habetur in.l.
iiij.de ſer.Aduertēdū tñ q ille cōditōes q̄ inducuntur p illas
dictiones:qñq̄ extinguntur ipo iure.qñq̄ ope exceptionis.in
quo dic:q qñq̄ opponūtur a lege:⁊ extinguitur ipo iure ei⁹
euētus.de cōdi.fur.l.ſiue.§.tādiu.de noua.in delictis.§.ſi de-
tracta.ratio q: lex poteſt hoc facere.aut apponitur ab homi
ne:⁊ tūc circa obligationes mere pſonales.aut circa iura rea
lia.primo caſu extinguitur ipo iure:ſiue in contractibus:ſiue
in vltimis volūtatibus.ff.de v.ob.l.cū.q ita.⁊ ibi de dictiōe.
donec.⁊ de le.j.l.nemo poteſt.⁊ ibi patet rō.aut circa re alia ⁊
tūc aut circa ius dominij.aut circa alias ſeruitutes.primo ca
ſu aut in vltimis volūtatibus ⁊ extinguitur ipo iure.C.de le.
l.ſi.ſm primam ſolu.que eſt vera.q: teſtator poteſt transferre
dominium ipo iure:aut loquimur in contractibus.⁊ tunc nō
ipo iure.ratio q: hoc non poteſt fieri regulariter per contra-
ctum.vt no.C.de condi.ob cauſam.l.ea lege.⁊.l.ſi.de noua.cū
ſi.ſecundo caſu quando circa alias ſeruitutes perſonales.vt
vſuſfru.tūc extinguitur ipo iure.vt.l.ambiguitatis.C.de vſu
fru.⁊ ibi de dictione donec.ratio q: vſufru.poteſt finiri tēpo-
re.ff.de vſufr.l.iiij.aut circa alias ſeruitutes reales:⁊ tunc nō
extinguitur ipo iure.vt dicta.l.iiij.de ſerui.vbi expreſſe de di
ctione q̄diu.rō q: ſeruitutes non poſſunt cōſtitui ad tēpus.
⁊ licet hoc ſit de materia.l.nemo poteſt.de le.j.tamen hic inci
denter dicta ſint.q: faciunt ad intellectum iſtarū dictionum.
vnū tñ no.q de natura iſtarum dictionum eſt q lȝ qñq̄ exti-
guāt ipo iure.qñq̄ ope exceptio.qñq̄ differant.vt ſupra di-
ctum eſt.tñ dicte dictiones habēt quādā virtutem repetitiuā
vt diſpoſitio ſuum reaſſumat effectum impedimēto ceſſante
vt.l.pe.de excu.tu.⁊.l.iij.§.ſi quis.de ſuſpec.tu.⁊.l.ſi cū in an-
nos.in pri.qui.mo.vſuff.amit.⁊ iſta ſunt etiā vtilia canoniſtis
ſepiſſime eñ ab homine ⁊ iure proferuntur ſententie ſuſpen
ſionis excōis ⁊ ſi.quouſq̄:donec:q̄diu:⁊ ſimilia.facit qō no.
8 j.de deci.c.j.in de.⁊.ſ.de ſpon.nō eſt nobis.¶ † Quero de di
ctione dum.dicit q idem qō in predictis.vt.l.qui cōcubinam
§.vxor.de le.iij.facit qō.not.in.l.iiij.ff.de ſerui.⁊.l.ſi quis ita
9 legauerit.de cōdi.⁊ de.¶ † Quero de dictione quouſq̄.dicit
q illud qō in dictis.q: eadē eſt ratio.⁊ pbatur de ma.te.l.im
10 patores.⁊ dicta.l.ſi cū in annos.¶ † Quero de dictiōe qm̄.di
cit q idē:⁊ ſimiliter de dictione qñq̄ vt.l.q pupillo qñ di.le.
ce.Et aduerte.q: omnia iſta aduerbia de quibus dixi.ſ.requi
runt duo verba.ſ.vnū cōditiōis.⁊ verbū dictiōis.Itē in alijs
aduerbijs temporis.Item dicit.q vbicūq̄ dictum eſt ſupra
dicta aduerbia facere cōditionē:intelligit ſecundario princi-
11 paliter tempus.vt dictum eſt.ſ.de dictione cū. ¶ † Quid de
aduerbio poſtq̄.dic per eum in.l.quibus dieb⁹ de cōdi.⁊ de.
12 §.ſi.¶ † Quid de aduerbio loci puta de dictiōe vbi.dic q qñ
q̄ improprie ponitur ⁊ facit conditionem.vt.l.ſi.ita ſcriptū.
13 §.ſi.de le.ij.¶ † Quid de aduerbio quātitatis vt quatenus.[a]
a dic q facit conditionem.vt.l.ſtichum qui meus erit. ¶ Vlte
rius quero de aduerbijs negādi:vel de dictōe ne eſt dubium
an faciat conditionem vel modum.de hoc ipe not.in dicta.l.
quibus diebus.§.ſi.¶ Tertio principaliter quero de nomi-
14 nibus † an ex vi nominis inducatur conditio.dic q non.q:
ſunt ſignificatiua diſpoſitionis:⁊ aliud eſt conditio:q̄ diſpo
ſitio ⁊ hoc verū qñ nomina ſunt ſignificatiua alicui⁹ ſubſtan
tie exiſtētis.ſed ſi ſunt ſignificatiua ſubſtātie future:q̄ tñ eſſe
ſperaƭ.vt lego partū vel ancillā:vel fructus talis fundi.tūc vi
dentur facere cōditionem.vt.l.interdum.de verbo.obl.⁊.l.j.
de cōdi.⁊ de.itē qñq̄ in diſpoſitione apponuntur q̄dā q̄ non
ſunt de ſubſtātia diſpoſitionis:ſed ponuntur vt cā de futuro
vt pmitto cētū nomine dotis.⁊ facit quādam tacitam condi-
tionem ſi matrimonium ſequatur.vt.l.ſti.cum ſi.de iure do.
15 ¶ Quarto principaliter † quero de pronomine.an cōditionē
inducat.circa qō eſt ſciēdū q q̄dā ſunt pnomina q̄ requirunt
vnū verbū tm̄.q̄dā ſunt que de ſui natura reqrūt duo.de pri-
mus dicit q q̄dā ſunt ſignificatiua ſubſtantie:vt ego: tu:oīs:
nullus:qlibet:⁊ vterq̄.⁊ iſta nō faciūt cōditionē per ſe de ſui
natura:niſi ex natura cōiūctiōis:vel aduerbij:vel alterius di-
ctionis.vt.ſ.dixi de nomine.q: eadē eſt ratio.q̄dā ſignificant
qualitatē.vt meū:tuū:ſuū.⁊ iſta ſi adiūgātur verbo futuri tē
poris faciūt ↄditionē vel demonſtrationē.vt.l.nup.de le.iij.
¶ De alijs vero pnominib⁹ q̄ reqrūt duo verba.dico q q̄-
dā ſunt diſtributiua:q̄dā relatiua.diſtributiua ſi adijciantur
verbo futuri tēporis ſemper faciunt conditionē.hoc probaƭ
in diſtributiuo in.l.qui filiabus.de leg.j.⁊.l.ſi neceſſarias.§.ſi
annua.de pig.ac.Item in diſtributiuo quiſquis.cū ſuis obli
quis.vt.l.qui liberis.§.hec verba.de vul.⁊ pu.⁊.l.iij.§.fin.de
le.j.Item in diſtributiuo quicūq̄.vt.l.edicto.in prin.de iure
ſi.Item in diſtributiuo vter.l.vter:de condi inſti.Idem in oī
bus ſimilibus que requirunt duo verba de ſui natura. Sed
ſi adijcerentur verbo pteriti vel pñtis temporis eſſet demō-
ſtratio.de condi.⁊ demon.l.demōſtratio.¶ De relatiuis vi-
16 deamus † ⁊ primo de relatiuo ſubſtantie vel de relatiuo qs
vel qui:quod eſt relatiuum ſubſtantiue.vt no.in.l.j.C.de ſen.
que pro eo quod intereſt.⁊ inſtitu.de inuti.ſtip.§.alteri.⁊ de
hoc dico q quandoq̄ ponitur diſtributiue:⁊ nō relatiue qō
eſt quandocūq̄ refertur ad aliquam generalitateȝ vel termi
num communem.⁊ tunc faciunt conditionem : ſicut alia di-
ſtributiua.ff.de re.du.l.ſi fuerit.quandoq̄ ponitur relatiue:
quod eſt quandocūq̄ refertur ad aliquod certum ⁊ limitatū
tunc ſiquidem iungitur verbo preteriti vel preſentis tempo
ris ⁊ nunq̄ facit conditionem:ſed demonſtrationem.licet q̄-
dam iura

a ¶ Quaten⁹ Adde bal.i l.antiqtas l prio no.C. de vſufruc. eūdē bar.in l.j.in v.q̄ro ō aduerbijs ff.de cōdi.⁊ demō.et in aut.ō here. ⁊ falc.i pric. c.nn.j.in v. dictio quatenus.

dam iura videantur cōtradicere:quib⁹ ipſe rñdet.in.l.demō-
ſtratio.de cōdi.⁊ de.qñqꝫ iūgitur verbo futuri temporis.tūc
facit conditionem vt.l.ſtichum qui meus erit.de le.j.⁊.l.nup.
de le.iij.vtrū aūt faciat cōditionē tacitā:vel expreſſam.⁊ que
ſint differētie inter tacitam ⁊ expreſſam.dic:vt no.bar.in di-
cta.l.j.de cōdi.⁊ de.qui vltimo tractat de verbo percipio ge-
rūdino ⁊ ſupino.⁊ prepoſitionibus an faciant conditionem
dic:vt ibi per eum.que ſufficiant ad noticiā conditionis qua
liter inducatur.

1 Conditio turpis reijcitur de contractu:⁊ habetur pro nō ap
poſita.
2 Conditio alium non producit effectum:niſi ꝙ purificat di-
ſpoſitionem.
3 Matrimonia poſtꝙ contracta ſunt non poſſunt reſolui per
euentum alicuius conditionis.

QUicunqꝫ. Non ſummatur nec di-
uiditur.qꝛ breue.doc.
intelligunt communiter iſtum tex.qñ condi
tio fuit turpis.qꝛ tūc habetur ꝓ nō appoſi-
ta:ſicut i teſtamētis.vt.l.optinuit.de cōdi.⁊
de.dicā.§.c.ſi.vel pōt intelligi qñ non imple-
ta cōditione intercеſſit copula.qꝛ tūc videtur receſſum a con
ditione.§.co.de illis.⁊ ꝑ illo intellectu facit verbū relinquere:
⁊ verbū teneatur quaſi ꝑ iſta verba matrimoniū fuerit ꝯſum
1 matū.¶No.ſm primū intellectū:ꝙ cōditio turpis reijcitur
de cōtractu.⁊ habetur ꝓ nō appoſita.de quo plene in.l.j.de
cōdi.inſti.vbi aūt nō eſſet appoſita in contractu matrimonij
turpis cōditio:ſʒ honeſta:an ſtatī ipleta ꝯditōe ſit matrimo
niū.dicit Jo.an.ꝙ dʒ attēdi cōceptio vboꝝ.qñqꝫ ei dr̄ ſi cētū
dederis ꝯhā tecū: tūc cētū datis nō erit matrimoniū ſtatim:
vnde iſto caſu valeret matrimonium medio tēpore cum alia
cōtractū.qñqꝫ.dicitur ſi cētū dederis accipio te in meā vxoiē
vel tūc eris vxoꝛ:vel ſponſa mea:vel alia verba cōſenſum ex-
primētia de pñti.⁊ erit vxoꝛ ſtatim cōditione impleta.ratio
differentie ꝑ ſe pʒ.qꝛ nō plus opatur euentus conditionis:
2 ꝙ obligatio pure ab initio cōtracta.⁊ nā cōditio aliū nō pro
ducit effectū:niſi qꝛ purificat diſpoſitionē.ſicut ergo a princi
pio ponderam⁹ verba ſapiāt ſpōſalia de pñti vel de futuro
ita etiā purificata cōditione debem⁹ inſpicere an ſonēt in ma
trimoniū de futuro:vel de pñti.¶Ultimo refert hic Jo.an.
ꝙ vbi eſt cōditio nūꝙ eſt ibi matrimoniū.qꝛ nō eſt liber cō
ſenſus vel abſolutus.⁊ iſtā decre.⁊ alias intelligunt qñ matri
monium a principio pure cōtrahitur:ſed reſoluitur in cōdi-
tionis euentū.vt in peccato adiectionis in diē.de quo in.l.ij.
de in diē adiec.⁊.§.de pigno.c.illo vos.ſed hoc non placet in
3 matrimonijs.⁊ q̄ poſtꝙ cōtracta ſunt nō poſſunt reſolui per
euentum alicuius cōditionis.qꝛ ſolutio matrimonij non de-
pendet ab homine:ſed a deo per illud dictum.quos deus cō
iungit ⁊c.

1 ☞ Pactum inter dñʒ ⁊ ſeruum valet in caſu in quo deſie-
rit eſſe ſeruus.
2 Pactum libero te a ſeruitute ſi efficiaris monachus valet.
3 Pactum vt quis moram faciat in certo loco valet.
4 Monachari promittens non implet promiſſionem morādo
cum clericis.
5 Conditio ſi apponitur duobus ꝙ ſint liberi ſi aliquid fece-
rint.ſi vnus facit:alter non:contra non adimplentem eſt agē
dum:non contra reliquum qui impleuit.
6 Monaſterio queritur ius ex conuentione inita cum domi-
no ſerui manumiſſi.
7 Diſpoſitio in dubio an videatur concepta ſub modo vel cō
ditione.
8 Dedi tibi librum:vel ſcripſi vt dares:vel ires pro me romā.
an penitentia ductus poſſim quod dedi vel ſcripſi repetere:
etiam ſi tu velis implere ex parte tua.
9 Penitentia quare habet magis locum in contractib⁹ in no-
minatis:ꝙ in contractibus nominatis.
10 Conditio ob cauſam an habeat locum ſolummodo in cōtra
ctibus innominatis.

CUm ſit proprium. Seru⁹ ma
numiſſus
ea cōditiōe ꝙ fiat monach⁹ ⁊ monaſterio ſeruiat
alῖs in ſeruitutē redigatᷓ.ſi hoc acceptato mōach⁹
fact⁹ ſit manumittētis volūtatē ſeruare cogetur.
duo facit.ponit thoma.deinde ibi:tu ergo.rñ. ¶No.primo
1 ꝙ valet pactū inter dñʒ ⁊ ſeruū in caſu quo deſierit eē ſeru⁹.
In manumiſſiōe eñ pacta appoſita ſunt ſeruāda.qꝛ cōferun
tur in tpūs quo deſinit eē ſeru⁹.qđ dic:vt.l.j.§.q̄ onerāde.ff.
2 qua.re.ac.nō da.¶Scđo no.ꝙ valet pactū libero te a ſerui
tute ſi efficiaris monach⁹.ꝯ qđ gl.op.dicā ſtatim. ¶Tertio
3 no.ꝙ valet pactū vt qs morā faciat in certo loco.⁊ hoc in cle
ricis ⁊ monachis q ad reſidētiā obligātur.vt.§.de cle.non re
ſi.ꝑ totū.⁊.c.ſi.§.de ſtatu mo.in alijs vero vtrum poſſit qs ſe
obligare ad ꝑpetuū ſeruitiū ſiue morā in certo loco.vr̄ ꝙ nō.
qꝛ eſt ſpēs ſeruitutis.dic vt no.in.l.tytio cētū.de cōdi.⁊ de.⁊.
ca.ij.§.de pigno.facit.l.ſeruos ad cuſtodiam.de ali.⁊ ci.leg.
¶Quarto no.ꝙ in manumiſſione apponitᷓ pactum vt liceat
reuocare in ſeruitutē ſi cōuētio nō ſeruetᷓ.ſi aūt hoc pactū nō
eēt appoſitū in manumiſſiōe ad qđ agi debeat.dic:vt.l.cū ꝓ-
ponas.C.de dolo.⁊ in alijs ꝯctib⁹ an ad id qđ traditū ē:vel
ad intereſſe ſiue id qđ i cōuētiōe deuenit agēdū ſit.dic:vt no.
i.l.cū mota.⁊.l.cū ꝓponas.đ trāſac.⁊.l.reſcriptū.§.§.ſi pacto
4 de pac. ¶Quīto no.ꝙ q ꝓmiſit monachari nō iplet ꝓmiſ-
ſionē morādo cū clericis.qꝛ ali⁹ eſt ſtat⁹ clericoꝝ ali⁹ ſtat⁹ mo
5 nachoꝝ.facit.c.intra quatuoꝛ.de reli.do.¶Sexto no.ꝙ ſi
duob⁹ apponitᷓ cōditio ꝙ ſint liberi ſi aliqđ fecerint ſi vn⁹ fa
cit alter no.ꝯ nō adimplētē eſt agēdū nō ꝯ reliquū:q ipleuit.
ſcinditᷓ eñ cōditio appoſita i pſonas pluriū.vt vnuſqſqꝫ ꝑ ſe
implēdo cōſequatᷓ emolumēta.vt pluralis locutio reſoluatᷓ i
plures ſingularitates.vt.l.demōſtratio.§.ſi.ff.de cōdi.⁊ de.⁊
6 C.de cōdi.inſer.l.ſi plures. ¶Septimo not.ꝙ ex cōuētiōe
inita cuʒ dño ſerui manumiſſi q̄ritᷓ ius monaſterio.pōt ergo
qs cū rē ꝓpriā tradit ſtipulari tertio vt aliqđ illi fiat:vel detᷓ.
vtrū aūt illi tertio q̄retur ius ⁊ vtrū q petiū illud appoſuit i
fauoiē tertij poſſit ipʒ reuocare.dic:vt no. Bar.in.l.q rome.
ſ ff.de ver.ob.¶Op.dicitᷓ hic ꝙ iſte cōſecut⁹ eſt libertatē cum
pacto vt fieret monachus.⁊ ſic ꝑ monachatū recepit premiū
videlicet libertatem.Sed cōtra.j.q.ij.ꝙ pro.So.gloſſ.ſoluit
duob⁹ modis.ſcđa ſo.eſt no.nā aliud eſt aliqđ ꝑ ingreſſu mo
naſterio dari qđ eſt ꝓhibitū.aliud ad monachatū p̄mio inui
tari.vt.l.tytio cētū.de cōdi.⁊ de.nō eſt ergo ſimonia ſi ꝓmit
to vel relinquo tytio mille ſi ingredietᷓ religionē.ho.dicit ꝙ
hic nō fuit cōditio:ſed mod⁹ ⁊ exponit tex.ſub hac cōditione
i.ſub hoc mō.ꝑ iſta expoſitiōe allego caſum in.l.meuia.ff.de
ma.te.vbi eſt caſus ſimilis ei qđ dicitur.ſimiliter econtrario.
cōtingit ꝙ relictū factū his verbis relinquo ſub hoc mō ſi ⁊c.
exponitᷓ.i.ſub hac cōditiōe.vt.c.raynald⁹.in pri.§.de teſtamē
tis.dictiōes eñ iſte ſepiſſime aſſumūtur vna ꝑ alia.vt.l.has
cauſas.de cōdi.⁊ de.poti⁹ ei in caſu hui⁹.c.eſſet diſpoſitio re
ſoluēda ſub cōditiōe ꝙ cōditionalis a principio.libertas eñ
fuit p̄ſtita cū pacto:ſi nō obtēperarēt ei in ſeruitutē iterū ſub
derētur.⁊ ſic reſoluēda libertas in cōditiōis euētū:ſicut in ſi.
§.de pigno.illo vos.Et ſi dicas cū vn⁹ ex iſtis recuſauerit ad
implere modū q̄re nō reuocaretᷓ in ſeruitutē.videtᷓ eñ ꝙ da-
tū ſub mō impleto poſſet repeti:vt no.in.l.cū mota.C.de trā
ſactio.q̄dā ſunt q̄ facili⁹ cōcedūtur ꝙ reuocētur.ar.not.in.l.j.
ff.đ pigno.ſicut ergo ſolo pacto nō pōt dñiū trāſferri poſtꝙ
cōceſſum eſt.vt dixi.§.in rubrica.ita nec libertas data.¶Sʒ
incidēter q̄ro cū.§.dixerim ꝙ qñqꝫ vna dictio exponitᷓ ꝑ alia
7 ꝙ qđ in dubio vtrū diſpoſitio videatᷓ cōcepta ſub mō vel con-
ditiōe:verbi gratia.remitto tibi actionē iniuriarū ꝑ.x.vtrūʒ
ſi nō ſolu⁹ poſſim agere actione iniuriarū:ſi dicim⁹ ꝙ ſub mō
nō poſſum.qꝛ extincta eſt.ſi dicim⁹.ꝙ ſub cōditione poſſum.
qꝛ nō eſt remiſſa niſi in euētū conditiōis.dicit Pe.de bel.pti.
Aut ille act⁹ cui apponitur cā illa pōt ſine impletiōe cauſe ſʒ
mētē cōtrahētiū ꝓcedere.⁊ tūc p̄ſumitur ꝑ modū modi cām
adiectā.vñ cū dico remitto tibi actōeʒ iniuriarū.vt des.x.nec
cōſtet qualiter ſit adiecta cā vr̄ eē appoſita ꝑ modū modi.qꝛ
ſine aliqua cā pōt remitti actio iniuriaꝝ ſimplr̄ ad hoc.l.q̄ro.
§.inter locatorē.ff.loca.Aut ille act⁹ cui cā adijcitur ſine eo ꝙ
cā impleatur nō pōt ꝓcedere ſm mētē ꝯhētiū.⁊ tunc p̄ſumitᷓ
cā adiecta ꝑ moduʒ cōditiōis.vt pʒ in dote q̄ nō pōt eſſe ſine
matrimonio.C.de dona.añ nup.l.ſi.vñ añ matrimoniū nō ē
obligatio.ff.de iure do.l.dotis fruct⁹.§.fin.⁊.l.ſtip.Iſta ſunt
verba Pe.q̄ refert Cy.in dicta.l.cū mota. ¶Secūdo op.dr̄
hic ꝙ vn⁹ ex iſtis manumiſſis recuſabat eſſe in monaſterio et
ꝙ ad hoc dʒ cogi.Sed cōtra imo vr̄ ꝙ ſi pcīū ſiue mod⁹ ap-
poſit⁹ nō ſeruetᷓ:poſſit repeti qđ datū eſt.⁊ ſic libertas reuo
cari.vt.§.c.vex.⁊ in libertate ꝙ debeat reuocari ſi a manumiſ-
ſo cōuētio nō ſeruetᷓ eſt exp̄ſſum in iurib⁹ allegatis in tertia
glo.q̄ ſoluit duob⁹ modis vt in ea pʒ. ¶Ad vnū tñ aduerte
qđ ſentit.ſ.ꝙ eo ipo ꝙ iſte acceptauit cōditionē fuit liber:et
monach⁹.qđ nō ē verū ſʒ Hoſt.q dicit.ꝙ ſola acceptatio ſine
ꝓfeſſione nō facit illū monachū.dicit ergo.ꝙ ſi nō ē ꝓfeſſus:

Opponit in cōtrarium.

nec vult pſiteri redigitur in monaſterii ppetuã ſeruitutem:
nec ad profitẽdũ pciſe cogetur.vt dicit finis prie glo. Si vo
pfeſſus eſt tãq̃ monachus ſeruire cogatur monaſterio.⁊ nõ
redigatur in ſeruitutẽ.de ſta.mo.cũ ad moñ.talis eñ pſumi
tur fuiſſe teſtatoris voluntas:nec alias valuiſſet ſi voluiſſet
pfeſſũ in ſeruitutẽ redigi.nec põt facere teſtator quin leges
⁊c.de le.j.l.nemo põt.⁊ ſm hoc dicit plenã decre.⁊ pbatur in
dicta.l.meuia.pall.quã etiã glo.allegat. Tu dic clarius.q̃ re
gulariter ſi do tibi ſtichũ:vt des librũ.vel facio domuz tibi:
vt mihi des librũ.vel facio domũ tibi: vt mihi des bouẽ.ſi i-
pleo ex pte mea.tu vero iplere recuſas.daſ cõditio ob cãz ad
repetẽdũ qḋ datũ eſt.vt.ff.de cõdi.ob.l.ij.⁊ p totũ.⁊ hoc ve
rũ qñ illud qḋ datũ eſt põt repeti.ſi vero nõ eſt repetibile pu
ta libertas:tũc agit de dolo:vt impleaſ.vt.l.cuz pponas.C.
de dolo.⁊ iſte eſt caſus hic ſi dicam⁹ iſtũ voluiſſe monachari.
ſed ex tex.colligiſ q̃ monach⁹ fact⁹ fuit:cũ dicit monaſteriũ
deſeruiſſe.⁊ ibi deſerẽdi monaſteriũ.nõ eñ põt deſerere:ſi in
greſſus nõ fuit.arg.no.de deſpon.impu.ad diſſoluẽdũ.et q̃
ſup iſto.c.hij cadit materia cõditionis ob cauſam p aliquali
8 inſtructiõe ſimpliciũ canoniſtarũ.† Quero ſi dedi tibi librũ.
vel ſcripſi:vt dares:vel ires p me romã.vtrũ penitẽtia duct⁹
poſſim qḋ dedi:vel ſcripſi repetere etiã ſi tu velis implere ex
pte tua.⁊ qd iuris ſi ex pte tua implere recuſas.dñs cy.iſtam
materiã tractat in.l.ſicut.de ac.⁊ ob.⁊ bar.in.l.ſi pecuniaz.de
cõdi.⁊ ob.vbi bar.diſtinguit.⁊ cy.in dicta.l.ſicut clarius hoc
mõ.nunqd liceat reſilire ab obligatiõe inuita altera parte:re
fert.aut q̃riſ de obligatione ex cõtractib⁹ nominatis:aut in-
nominatis.primo caſu nõ lz.vt dicta.l.ſicut.ſecũdo caſu.ſ.in
ↄtractib⁹ innominatis diſtinguũt quidã.aut res eſt integra:
aut nõ.primo caſu cuilibet penitere licet.de re.pmu.ex placi-
to.fallit in trãſactione.C.de trãſac.l.q̃uis.⁊ eſt rõ.vt ſit litiuz
finis.co.ti.l.fratris.⁊ p ſuo.l.ſi. Ja.tñ.de ra.in hoc mẽbro nõ
abſurde ſubdiſtinguit.aut penitere vult actor.aut vult peni
tere reus.ſi actor vult penitere nõ põt:ſiue ſit res integra ex
pte vtriuſq;:ſiue ex pte rei.dũ tñ re⁹ pat⁹ ſit adimplere.⁊ ita
intelligiſ ſm cũ dicta.l.q̃uis.⁊.co.ti.l.ſiue apud acta.ſi reus
vult penitere:aut re integra vel nõ:ex pte ſua tñ.⁊ põt etiã ſi
actor pat⁹ ſit adimplere. Ratio diuerſitatis colligiſ ex regu-
la fauorabiliore.de regu.iuris. Jn pactis obligatoriis ſubdi
ſtingue.aut res eſt integra aut non.ſi res ẽ integra penitere
licet.ſi nõ eſt res itegra aut põt cũ ſit iã cõſtrict⁹.vt.l.natura
lis.p totam.l.ff.de pſcrip.v.⁊ not.in.l.ſi pecuniã.de cõdi.ob
cauſam.faciẽs ſiſr nõ põt pettere.q̃ facta repeti nõ poſſunt.
ff.de pſcrip.ver.l.pe.⁊ de ca.l.in bello.§.facte.ageſ ergo non
cõditio.ob cãm ad repetẽdũ:ſed actio de dolo:vel pſcriptis
verbis.ſi natura negotij patiatur.vt.l.cũ pponas.⁊ ibi p cy.
C.de dolo.ſi vero deſijt eſſe integra datiõe:refert.aut penitet
accipientem:aut dantẽ.ſi accipientẽ nõ poteſt eius peniten-
tia reſoluere hũc ↄtractũ.vt pote cũ iã ſit obſtrict⁹ pſcriptis
verbis iudicio.vt dicta.l.ex placito.ſi vero peniteat dantem
tũc ſubdiſtinguo.aut iã ceptũ erat aliqd ab aduerſario de eo
ppter qḋ accepit.aut nõ.primo caſu ſubdiſtingue.aut ſiebat
grã vtriuſq; talis cõtract⁹:aut grã penitentis.ſi grã vtriuſq;
penitẽtia locũ nõ habet. Pone exemplũ.mulier dotis cã et
futuri matrimonij dedit cẽtũ:vir ita credẽs deſpõſauit ſi iſta
penitet nõ repetit.vt.l.q̃ ſeru⁹.de cõdi.ob.ſi vero grã penitẽ
tis tũc penitere poterit.vt.co.ti.l.ſi pecuniã.§.itẽ ſi qs.ſi aũt
nihil ceptũ eſt aut ſupeſt facultas faciẽdi aut nõ.primo caſu
põt repetere q dedit pecuniã duct⁹ penitẽtia dũmodo pſo-
na a qua erat faciẽdũ ſi ppterea impẽdit:cõſeruet indemnis.
vt.l.dedi.§.j.⁊ de.l.ſi pecuniam.§.ſz ⁊ ſi quis.de cõdi.ob.⁊ de
re.iur.l.nemo põt.ſi aũt nõ ſupeſt facultas faciẽdi:tũc aut p-
pter morã:aut ppter culpã ei⁹ q facere debuit.⁊ tũc repetere
põt:aut nõ.⁊ tũc aut rẽ i quã factur⁹ erat:fuiſſet diſtractur⁹:
ſi nõ accepiſſet.aut nõ.ſi erat diſtractur⁹ nõ repetit.ſi vo erat
tũc ſic.vt dicta.l.ſi pecuniã.§.ſi.⁊ dicta.l.dedi.§.j.vel dic bre-
uius repetit ex penitẽtia:niſi aduerſarij iterſit nõ accepiſſe.
vt q̃ ad hãc rẽ impẽdit:vel rẽ pdit nõ pditur⁹ alš niſi ſua mo
ra poſſit ſibi imputari. ¶ † Quero q̃ eſt ratio diuerſitatis q̃-
9 re magis in cõtractib⁹ innominatis q̃ in cõtractib⁹ nomina
tis habet locũ penitẽtia.rñ.dicit glo.in dicta.l.ſi pecuniam.
q̃ cõtract⁹ innominati ſicut ſunt debiles i cõtrahẽda obliga
tiõe:q̃ ↄſenſu nõ cõtrahũtur.vt.l.iuriſgeñ.§.j.ff.de pac. Jta
ſunt debiles in retinẽdo. Jdeo habet locũ penitẽtia.hoc etiã
no.dy.in.l.ſtipulã.non diuidũtur.de verbo.ob.bar.dicit in di
cta.l.ſi pecuniã.q̃ cõtract⁹ innominati anteq̃ ipleantur non
inducũt obligationẽ ciuilẽ.vt.l.ex placito.de rerũ pmu.ideo
cũ nullus cõtrahẽtiũ ſit ciuiliter obligat⁹ merito põt penite-
re.⁊ eodem mõ implere ex parte ſua.q̃ implendo obligamt

Ponit que ſtiones.

alium ſibi nõ ſe aliĩ.vt no.in dicta.l.ex placito.⁊ iſta eſt ratio.
ſed contractus nominati ſtatim ab ipo initio ſunt perfecti ⁊
eſt nata ciuilis ⁊ naturalis obligatio vt dicta.l.iuriſgeñ.meri
to nõ lz penitere.vt dicta.l.ſicut.de ac.⁊ ob.vbi etiã ad hoc p
cy. Ad vnũ tñ aduertẽdũ qḋ dicit glo.in dicta.l.ſi pecuniam.
q̃ illa q̃ dicta ſunt de pecunia locum habẽt in do vt des.⁊ in
do vt facias.⁊ in pmutatione:quaſi ſentiat glo.q̃ in facit vt
des:⁊ in facio vt facias:nõ habet locũ.q̃ poſtq̃ eſt factũ ceſ-
ſat pecunia.⁊ hoc tz cy.in ſupradicta diſtinctione.dũ dicit:q̃
facta repeti nõ poſſunt.qḋ nõ approbat bar.ſic ſimpliciter i-
mo dic.q̃ in facio vt des ⁊ in facio vt facias:põt habere locũ
penitẽtia:qñ ex aliqua pte nihil ẽ impletũ. Jtẽ qñ ex vna par
tũ eſſet impletũ ſi eſſet tale factũ.q̃ poſſit repeti.vt vacuam
poſſeſſionẽ tradi:⁊ ſimilia habet locũ repetitio vel ſi peto vt
te reponas in pſtinã obligationẽ.vt.l.ſi qs accepto.de cõdi.
ob.⁊.l.cũ pponas.de dolo.pterea.põt eſſe datio talis:q̃ non
põt repeti:vt datio libertatis.vt dicta.l.cũ pponas.⁊ ſic non
eſt facienda diſtinctio inter cõtract⁹ innominatos.q̃ in oĩb⁹
10 vr idẽ ſm bar.ibi. ¶ Jugta pdicta q̃ro † vtrũ cõditio ob cãm
habeat locũ ſolũmõ in ↄtractib⁹ innominatis.dicit ipe q̃ ha
bet locũ in cõtractib⁹ innominatis vbicũq; illud qḋ eſt debi-
tũ vel factum põt repeti:alš ſi repeti nõ poſſet habet locum
actio de dolo:vel in factũ vt.l.cũ pponas.C.de dolo.⁊.l.natu
ralis.§.ſed ſi dedi.de cõdi.ob. Jtẽ habet locũ in oĩ datione:q̃
ſit ob cãm.licet cõtractus innominat⁹ nõ reſultet vt ſi do tibi
aliqd vt aliqd ego faciã:vel do vt aliqd faciat qdã terti⁹.naz
in iſtis caſib⁹ ⁊ ſi.licet nõ reſultet cõtractus innominat⁹ ſi cã
ceſſat:habet locũ cõditio.vt.l.ſenat⁹.§.j.de dona.cauſa mor.
⁊ pdicte pcedũt ⁊ locũ habẽt cũ eſt cauſa finalis.vt.ea ceſſan-
te competat repetitio.ſecus ſi eſt cauſa impulſiua:vt.l.ij.§.ſz
⁊ ſi quis.ff.de dona.plene per bar.

1 ☞ Periurus non cenſetur qui non adimplet quod promi
ſit ſi ſibi ab aduerſario non impletur.⁊ nu.3.
2 Jnuitari poteſt quis ad matrimonium ſpe premij.
4 Uxor an ſit ſtatim impleta conditione que promiſit ſub con
ditione.
5 Diſpoſitio pura ſequitur poſt promiſſionẽ conditionalem.
6 Copula carnalis ſubſequẽs poſt ſpõſalia:nõ ſolũ illa purifi-
cat:ſed facit vt videatur a conditione receſſum.
7 Sponſalia cõcepta p verba de preſenti tenent.⁊ nu.9.
8 Uerba te excõmunicatũ vel ſuſpenſuz eẽ cognoſcas ſunt ver
ba que ſonãt in excõicato nõ de pſenti.

a De illis. Qui iurauit[a] aliquam in vxorem du
cere:ſi centũ daret ea nõ dante reci-
pere nõ tenetur.niſi poſtea pure cõſenſerit:vel eaz
cognouerit.ponit.dictũ a quo duos caſus excipit
1 ibi:niſi. ¶ No.primo † q̃ nõ cẽſetur piurus:qui nõ adimplet
qḋ pmiſit ſi ſibi ab aduerſario nõ impletur. Jſta eñ obliga-
tio ſi tñ mihi donaueris accipiã te ⁊c.eſt cõditionalis.ſed añ
euẽtũ ⁊ implemẽtũ cõditiõis nõ pprie põt dici debitor:q p-
miſit.vt.l.creditores.ff.de verbo.ſig.nec ab eo põt peti.vt.l.
grege.§.qui ſub cõditiõe.ff.de pigno.⁊ vbi nulla petitio nul
la mora.vt.l.ſi pupillus.ff.de verbo.ob.⁊ hoc verũ qñ adijci
tur in cõuẽtiõe cõditio.ſi aũt adijciatur mod⁹:tũc obligatio
cẽſetur pura quo ad hoc:vt ſtatim qs ſit efficaciter obligat⁹
puta cõtraho tecũ vt des cẽtũ etiã ſi illa non detur ſtatim eſt
matrimoniũ.nã modus non ſuſpẽdit natiuitatẽ obligatiõis
ſicut ſuſpendit cõditio.vt.l.ſi tibi.de le.ij.cõiũcta.l.qbus die-
2 bus.§.vlt.de cõdi.⁊ de. ¶ Scdo no. † q̃ licet metu pene non
poſſit quis ad matrimoniuz inuitari.vt.ſ.de ſpon.gẽma.tñ
ſpe pmij bñ põt.puta accipiẽte in meã vxorem:ſi tñ mihi do
naueris.facit.l.tytio tñ.ff.de cõdi.⁊ de. Sz dices donatio in-
ter virũ ⁊ vxorẽ eſt phibita.vt.j.de dona.inter vi.⁊ vxor.⁊.C.
⁊.ff.co.ti.ſz illud verũ poſt matrimoniũ contractũ:⁊ etiaz añ
ſi in tẽpus matrimonij cõferaſ.vt.l.q̃ ſpõſe.de dona.iter vi.
⁊ vxor.ſec⁹ ſi donatio pcedat matrimoniũ.vt ibi.⁊ ita eſt hic.
vbi neceſſe eſt prius donari.⁊ ſic cõditionẽ impleri anteq̃ ad
contrahẽdũ pmiſſor cõpellaſ.vt.l.quoties in diẽ.de vb.obl.
3 ¶ Tertio not.a cõtrario ſenſu † q̃ ſi mulier fuerit parata dare
cẽtũ ille eſt piurus ſi nõ.contrahit.nã qñ ſtat p eũ cui dz iple-
ri conditio quo min⁹ impleatur.habetur cõditio p impleta.
vt.l.iure ciuili.ff.de ↄdi.⁊ de. Jlle aũt qui implere tenetur ad
hoc cogi nõ põt.q̃ qḋ eſt in cõditione non eſt in obligatione
4 vt.l.ſi qs ſub cõditiõe.ff.ſi qs.omiſ.cã.teſt. ¶ Quarto no. † q̃
non eſt ſtatim impleta conditione vxor:immo dz eã accipere
vt pz in tex.dum dicit.non accepit in vxorẽ.euẽt⁹ eñ ſiue exi
ſtẽtia conditionis purificat qḋ inuenit in conuẽtione dedu-
ct ũ:vnde

a ¶ Iurauit. iurare an ſit deũ in teſtẽ vocare. vñ Jo.de tur-re cremata in.c.qdam ep̃s.xxij.q.j.⁊ ibidẽ an ſit licituz iu rare.⁊ quot ſint iuramẽ ti ſpecis.

ctū.vñ ſi inuenit ſponſalia de pñti ſub conditione contracta:
erunt pura ⁊ de pñti ꝑ euētū cōditiōis. ſi erant de futuro exi
ſtentia cōditionis nō faciet illa ſponſalia de pñti: ſed erūt pu
ra de futuro. Ita ꝙ poterit cogi vt adipleat. ⁊ ita hic vbi fue
runt ſpōſalia de futuro: puta accipiā te ⁊c. purificata ergo cō
ditione cogi poterit adimplere. ſ. de ſpon. ex literis. ⁊ hoc tȝ
hic Io. an. poſt In. ſ. e. c. j. ¶ Quinto no. in ver. niſi cōſenſus
5 ⁊c. ꝙ poſt ꝓmiſſionē cōditionalē ſequitur pura diſpoſitio
ſup eodē facto vr̄ a cōditione receſſum: ⁊ remanet diſpoſitio
pura: nec videt̄ conditio repetita in ſeq̄nti diſpoſitiōe. ſimi-
liter econtrario obligatio pura de conſenſu ptiū efficitur cō-
ditiōalis. vt. l. quotiēs. ff. de noua. nō tñ hec intelligas in ſpō
ſalibꝰ de pñti. a quibꝰ nō eſt licitū cōtrahētibꝰ reſilire: niſi in
caſu. c. ex publico de conuerſio. coniu. In alijs ergo ſi obliga
tio eſt cōditiōalis vel in die: ⁊ nouetur ſimpliciter nō vr̄ dies
vel cōditio repetita. qđ nō eſt ſimpliciter verū. ſȝ dic: vt. l. ſi ſti
6 chū de noua. ⁊ dicta. l. quotiēs. ¶ Sexto no. ꝙ carnalis co
pula ſubſequēs poſt ſponſalia de futuro non ſolū illa purifi-
cat: ſed facit vt videat̄ a conditione receſſum. multū ergo opa
tur copula carnalis receſſum a conditione: ⁊ trāſire ſponſalia
de futuro in matrimoniū de pñti. ⁊ aduerte. q2 iſtud. c. loq-
tur quo ad ipm matrimoniū. nūquid ergo qđ nomine dona
tiōis mulier iſta ꝓmiſit peti poterūt. cogita. ¶ Querit Io.
an. dicitur in tex. ꝙ fuerūt verba ꝓmiſſionis cōcepta ꝑ verba
7 de futuro: puta accipiā te ſi tñ mihi donaueris ⁊c. qđ ergo
ſi fuerūt cōcepta ꝑ verba de pñti. videt̄ ꝙ ſic. ar. a ɔtrario hu
ius. c. ⁊ hāc opi. tenēt Vin. ⁊ Hoſt. ꝑ qbꝰ facit. c. ſup eo. ſ. e. qđ
vr̄ intelligēdū in ſponſalibꝰ de pñti ſub conditiōe contractis
in qbꝰ ſtatuit̄ ibi. vt ſi in alterius arbitrio reſeruatur conſen-
ſus: ſuſpēdatur eorū effectꝰ. Sed cōtrariū videbat̄ hic rñdiſ-
ſe alexan. vbi dicit ꝙ ſi conſenſus acceſſerit de pñti: ſtatim va
leant: ⁊ recedi nō poſſit. ſȝ non ob. ſm eos. q2 diſtingui dȝ in
ter conditionē q̄ adijcitur conſenſui reſeruando illud in alte
rius arbitrio: ⁊ alias conditiones. nec mirū. q2 in primo caſu
conditio ponit̄ circa ſubſtātiale contractꝰ. ſ. circa conſenſum.
ſ. de ſpon. tua. In ſecūdo vero caſu ponit̄ circa non ſubſtātia
lia puta dotē ⁊ ſi. ⁊ ſm eos iſta diſtictio colligit̄ ex dicto. c. ſu-
ꝑ eo. ſ. e. ⁊ hoc recitat ſpec. eo. ti. in prin. Inno. tȝ contrariū di
cit eñ ꝙ ꝑ iſta verba contraho tecū: ſi cētū donaueris: nō fit
matrimoniū de pñti. ſed pēdeat ex conditionis euētu. ⁊ dicit
In. ꝙ contrarietas iſtius decre. ad reſponſionē vrbani ſic ꝓ-
cedebat ſic poſt ſponſalia de futuro conditionalia conſenſus
de pñti ſubſequēs facit matrimoniū. multo magis vr̄ ſi a pri
cipio interuenit conſenſus de pñti licet ſuſpēſus ꝑ conditio-
nē ꝙ ſtatim fit matrimoniū. ad qđ rñdetur. qđ non eſt verū.
ꝙ ſit conſenſus de pñti q ſuſpēſus eſt ꝑ cōditionē. Iſtā opi.
ſeq̄tur Io. an. ꝑ. c. vlt. in prin. ſ. eo. ⁊ de ſpon. c. vno. li. vj. nam
in dicto. c. ſi. fuerūt concepta verba de pñti ſub cōditione tur
pi: q̄ reijcitur: ⁊ remanet matrimoniū tāꝗ purū. a contrario
ergo ſenſu non turpis conditio ſuſpēderet tale matrimoniū
ꝑ verba de pñti ɔtctū. ⁊ hāc opi. credo veriorē. licet eñ dicat̄
ɔtrho tecū: tñ q2 incōtinēti ſubiūgit̄ ſi cētū dabis nomine do-
natōis tota ꝓmiſſio eſt in ſuſpēſo. ſicut ſi cōditio ꝑmiſſa fuiſ
ſet. puta ſi cētū donabis ɔtrho. ſiue eñ ꝑponat̄ ſiue poſtpona
tur conditio: nihil refert: vt. l. qbꝰ dicbꝰ. §. ſi. ff. de cōdi. ⁊ de. ⁊
multa exēpla repi poſſunt in iure ciuili ſup his verbis. ſi cen-
tū dederis ꝓmitto: vel me obligo. iſta eñ verba de pñti con-
cepta hñt effectū de futuro ꝓpter annexā cōditionē de futu-
ro. ad quā ſe referūt: etiā ſi diceret̄ ex nūc ꝑut ex tūc. vt cle. j.
8 de cōcc. ꝑbē. ⁊. ſ. de app. ꝑterea. tibi eñ illa verba te excōicatū
vel ſuſpēſum eſſe cognoſcas. ſunt verba q̄ ſonāt in excōicatū
de pñti. ⁊ tñ adiuncta cū conditione ſi non ſatiſfeceris ⁊c. hñt
effectū de futuro. nec eſt bona rñſio ꝑdictorū ad. c. ſup eo. ſ. e.
qđ. c. intelligūt cū conditio apponit̄ circa conſenſum. ſ. ſubſtā
tiā contractꝰ. nā ibi loq̄tur de conſenſu a tertio. ſ. a patre ac-
cōmodādo q ita pōt dici de accñtalibꝰ ſicut conditio appoſi
ta circa dotē donatiōeȝ vel aliqđ aliđ. ¶ Quero dr̄ hic. ꝙ illa
nō dāte qđ ꝓmiſit iſte nō pōt dici piurꝰ: ſȝ tñ dixerim ſupra ſ
q̄nto no. ꝙ dña nō pōt ad donatiōeȝ cōpelli: tñ ſub cōditiōe
ꝓmiſerit. vt. l. ſi qs ſub ɔditio. ff. ſi qs om. cā te. nūqđ iſte erit
illi ꝑpetuo obligatꝰ recipe vt. ſ. q̄ñcūꝗ illa offerat ɔmittatur
obligatio ɔ iſtū. dico ꝙ hic eēt exalanda materia: q̄ñ qs tene
tur ſub cōditiōe aliqđ dare: vel facere vtrū debeat ſibi dari tē
pus. ſ. qđ det: vel faciat. dico ꝙ ad iplēdū cōditiōes poteſtati
uas tpa ſunt ꝑfixa ad hoc. vt. j. tēpus adimplēs cōmodū con
ſequat̄. ⁊ nō alˢ. vt. l. hec conditio. ff. de cōdi. ⁊ de. ⁊ hoc in con
ditionibꝰ q̄ conſiſtūt in dādo: vel faciēdo. q̄dā vero conſiſtūt
in nō faciēdo. puta ꝓmitto vel lego tibi cētū: ſi non moueris
mihi: vel hr̄dibꝰ meis litē: vel ſi nō aſcēderis capitoliū. ſ iſtis:

⁊ ſi. q̄ vſꝗ ad vltimū vite ſpiritū adimplere non poſſunt: de-
uenitur ad qđdā indirectū implemētū. vt tali mō añ obitū cō
ſeq̄tur emolumētū. vt. l. mutianę. ff. de ɔdi. ⁊ de. q̄ cautio vtrū
9 habeat locū in ɔtctibꝰ: dic: vt ibi ꝑ glo. ⁊ doc. ad vnum tñ ad
uerte ꝙ ſi iſte q ſub conditione aliqđ ſibi dādi ɔtxit ſiue ꝑ ver
ba de pñti: ſiue de futuro: ſi añ impletā cōditionē aliam duxe
rit ꝑ verba de pñti: rūpūtur illa ſpōſalia cōditionalia primo
ɔtcta. Idē ſi ſupueniret affinitas. q2 eñ ꝑ affinitatē vel poſte-
rius matrimoniū ſpōſalia ſunt rupta: etiā copula ſubſequēs
nō firmaret. ad hoc. ſ. eo. ꝑ tuas. de ꝑdicta aūt materia ſcilicet
q̄naliter obligationes cōmittātur tactū eſt de conditionalibꝰ
ſcȝ ꝑ euētū conditionis. quid de puris: quid de obligationi-
bus in diez: quid de obligatione penali. longa eſt materia de
qua ꝑ bar. in. l. ita ſtipulatus. la grāde. de ꝟ. obligatio.

1 ¶ Conditio pōt apponi in donātiōe rei que fit eccleſie.
2 Conditio ſi non ſeruetur poteſt donatio reuocari.
3 Reuocatio que fit propter non obſeruantiam promiſſorum non fit ipſo iure.
4 Poſſeſſio data fuit eccleſie ſub hoc pactō ne liceret ſibi alienare. an imminente neceſſitate poterit alienari.
5 Donaui tibi rem meam pacto appoſito ſi ſic feceris vel non feceris talis contractus vel donatio fit irrita ⁊ nullius effectꝰ an eo ipſo quod eſt contrafactum dominium ipſo iure reuertatur ad authorem: ⁊ ſic detur rei vēdicatio: vel debeat agere conditione ob cauſam: vel alio iure.
6 Modus quid ſit per que verba inducatur. nu. 7.
8 Vti dictio an importet modum. Quid de dūmodo. dum.
9 Teſtator ſi dicat lego centum ſub hac conditione vel aliquid fiat. hoc non obſtante erit.
10 Poſtꝗ dictio facit modum.
11 Ne dictio facit modum.
12 Ad dictio facit modum.
13 Pro dictio facit modum. Quid de in. nu. 14.
15 Modi effectus quis ſit.
16 Cōditio que tacite i eſt ex legis diſpoſitione nō impedit trāſmiſſionem.
17 Cautio alia an ſit preſtanda ꝙ de modo.
18 Dedi ꝑdium eccłie pacto appoſito: ꝙ deberet mihi dare alimenta: modo propter guerrā ſterilitatem vel aliam cauſaȝ eccleſia de predio nihil percipit: an tenebitur ad alimenta.

Verum. Breuis eſt: ponēs dictū ⁊ caſuȝ
1 exceptū. ibi: in ſi. ¶ No. p̄mo ꝙ
in donatione rei q̄ fit eccłie pōt apponi cōditio:
⁊ modꝰ. q̄libet eñ pōt legē apponere in traditio
ne rei ſue. vt. l. traditionibus. ff. de pac. ¶ Scđo
2 no. ꝙ ſi conditio non ſeruat̄: pōt donatio reuocari. facit ad
no. ꝑ Inno. ⁊ ho. ſ. de fo. cōpe. c. verū. ¶ Tertio not. ꝙ dicit
3 reuocari. ex hoc eñ collige. ꝙ iſta reuocatio q̄ fit ꝓpter non
obſeruātiā ꝓmiſſorū: nō fit ipo iure. ſpāle ei vr̄ cū donat̄ poſ-
ſeſſio: vt donator ꝑſtet alimenta. vt eis non preſtitis ipo iure
dñiū reuertat̄ ad donatorē. vt. l. j. C. de dona. que ſub modo.
¶ Oppo. dr̄ hic ꝙ donatio fuit facta ſub cōditiōe. ⁊ ſubdit. (¶ Opponit in ɔtriū.)
ꝙ a donatore nō poſſit donū reuocari niſi ⁊c. Sed ɔ iſtđ op.
illud qđ nūꝗ fuit acq̄ſitū: nō pōt reuocari: ſicut nō poſſumꝰ
dicere vſufru. amitti: vbi nūꝗ q̄ſitꝰ fuit. vt no. ſ. de deſpon. i-
pu. c. ad diſſoluēdū. ſed donatio ſub cōditiōe facta non ē do-
natio añꝗ exiſtat ɔditio nec ex ea ius q̄rit̄. ff. de ɔdi. ⁊ de. l. q
heredi. §. ſi. ⁊. l. q ſub ɔditione. ſicut in matrimonio. ante con-
ditionem euentum non eſt matrimonium vt. ſ. c. proxi. male (Duplex intellectus ad hūc titulū.)
videt̄ ergo dicere. ꝙ poſſit reuocari quod nunꝗ queſitum
fuit. ſo. glo. ij. ſentit illud ɔtriū. cuiꝰ timore ponit duos intelle
ctus ad hūc tex. primꝰ eſt. ꝙ hic fuerit donatio pura: reſoluē
da in euētū alicuiꝰ ɔditionis. puta dono tibi fundum: ⁊ volo
ꝙ ſi tytiꝰ erit ɔſul reſtituat̄ ſibi. tȝ ei ſtatim illo caſu donatio
licet poſſit ꝑ ɔditionē reſolui. ſi. ſupra de pigno. c. illo vos. et
ff. de in diēadiec. l. ij. ſȝ huic ītellectui obſtat tex. dū dicit. qua
ceſſante. ſi eñ in euētū ɔditiōis deberet reſolui: nō diceret q̄
ceſſante. ſed qua exiſtēte. ⁊ iđ licet ſit vera in ſe: nō adaptatur
ad tex. no. tñ ad eā ꝑ quā habes ꝙ eſt q̄dā cōditio donationē
cōſtituēs: ſiue in eſſe ꝑducēs. q̄dā adimēs: ⁊ reſoluēs tranſit
glo. ad ſcđam ſolu. q̄ eſt vt exponat̄ impoſita cōditione ⁊c. i.
mō. ſicut alibi ſ. l. meuia. ff. de ma. te. ⁊ dixi. ſ. c. ij. ⁊ tūc tex. ſtat
ꝓprie dū dicit. qua ceſſante debeat reuocari. In hoc eñ oīm
eſt differētia inter cōditionē: ⁊ modū. q2 emolumētū debitū
ſub ɔditione nō debet̄ niſi primo ɔditio impleat̄: ſȝ qđ debe
tur ſub mō ſtatim debet̄: lȝ caueri debeat de implēdo modū.
vt hic. ⁊ ita ſentit gl. ⁊ ꝓbat̄ in. l. ſi tibi. de le. ij. ⁊. l. q heredi. §.

ſi.de ꝯdi.⁊ de.quō aūt modꝰa ꝯditiōe gl.tāgit dicā.j. ¶ Se
cūdo op.dr̄ hic:ꝙ ſi ille i quē donatio ē collata nō implet:qō
ꝓmiſit:pōt donatio reuocari.ꝯ imo videt̄ ꝙ debeat agi ad
intereſſe.vt.l.ea cōditione.C.de reſcin.ven.ſol.dic:ꝙ hic fuit
collata donatio ea cōditiōe.ſ.nō ſeruatis ꝓmiſſis debeat re-
uocari:ibi nō fuit tale actuꝫ.appoſitio ergo pacti de reuocā-
do operatur iſtā reuocationeꝫ.⁊ ſic facit ꝑ Hoſti.ꝯ Inno.in
his q̄ no.in dicto.c.poſtulaſti.de fo.cōpe.⁊ ex hoc ſequitur ꝙ
ſi qs donauit poſſeſſioneꝫ eccl'ie pacto appoſito:vt deberet
ſibi dare alimēta:licet eccl'ia ceſſauerit in p̄ſtādo:nō iō dꝫ per
dere p̄diū ſi vult ſupplere.non ob.ff.de fideicō.li.l. rogo.vbi
ex quo ſemel extitit cōditio.pōt petere libertatē. qꝛ ibi ſpāle
fauore libertatis.ſed magis ob.l.j.C.de dona.q̄ ſub mō.vbi
ſibi alimēta nō dātur:cōpetit rei vēdicatio:⁊ actio ꝑſonalis.
vt ibi pꝫ.⁊ ꝑ illū tex.p̄cedēs opi.ꝙ nō debeat ꝑdere p̄diū nō
eſt vera.qꝛ in mō dꝫ ſi tota eccl'ia ceſſauit.vt dicā in alienatio-
[Ponit queſtiones.] ne ꝓhibita. ¶ Venio ad.q.⁊ primo q̄ro donata fuit poſſeſ-
4 ſio eccl'ie ſub hoc pacto ne liceret ſibi alienare.q̄ritur an imi-
nente neceſſitate poterit alienari.vr̄ ꝙ nō.in aut.de ali.⁊ em
ꝓhi.§.ſanctiſſimas.vbi ꝓhibet̄ alienatio talis rei etiā ꝓ redē
ptiōe captiuorū.cū ergo ꝯriū nō ſit iure nr̄o cautū vr̄ ſtādū il
li auctētico.⁊ hoc tꝫ hic Ber.⁊ olim Vin.q tn̄ poſtea tenuit ꝯ
riū.Alij dicūt ꝙ in tali caſu.ſ.neceſſitatis poterit alienari.vt
ſic ꝓhibitio hoīs ſit cōſona ꝓhibitioni legis:q̄ ꝓhibet aliena
tionē rerū eccl'ie.⁊ tn̄ in neceſſitate ꝑmittit.xi.q.ij.hoc ius.pa
cta ei appoſita in ꝯctibꝰ debēt interp̄tari ⁊ reſtringi ſꝫ iuris
diſpoſitionē vt.l.q̄ſtio.§.inter locatorē.ff.loca.⁊ iſtam opi.tꝫ
hug.x.q.j.ſic q̄dē Io.⁊ Lau.x.q.ij.hoc ius.da.Io.ꝓhi.⁊ In
no.hic ⁊ Bar.Brix.in ſumma.iiij.q.Et aduerte.q̄ſtio p̄dicta
loq̄tur cū ꝓhibet̄ alienatio i ꝯctu:quo caſu an videat̄ ꝓhibi-
ta alienatio neceſſario:dictū ē.s.⁊ pleniꝰ i.l.ſi qs ita ꝓmiſerit
§.ea lege.de v̄.ob.ꝑ Bar.vbi etiā q̄d iuris qn̄ ꝓhibet̄ a teſta
tore:a iudice:vel a iure ibi plene ꝑ euꝫ.facit.l.p̄cō.§.fr̄e.de le.
ij.⁊.l.pater filiū.de le.iij.⁊.C.de re.al.non ali.l.ſi. ¶ Scdō q̄
5 ro pone donaui vel alio ti.inter viuos tradidi tibi rē.meam
pacto appoſito:vel ſi ſic feceris vel nō feceris talis ꝯcꝰ ⁊ do-
natio ſit irrita:⁊ nulliꝰ effectꝰ.an eo ip̄o ꝙ eſt ꝯ factum dn̄iuꝫ
ip̄o iure reuertat̄ ad auctorē.⁊ ſic det̄ ſibi rei vēditio.vl' debe-
at agere cōditiōe ob cām vel alio iure.rn̄.tex.in.l.j.C.de do-
na.q̄ ſub mō.ꝯcedit rei vē.⁊ actio ꝑſonalē:ſꝫ ibi forte ſpāle ꝓ
pter fauorē alimētorū.In alijs ergo caſibꝰ ſtādū eēt regule:
vt ſicut dn̄iū nudis pactis vl' nudis traditōibꝰ nō trāfert̄:vt.l.
traditōibꝰ.C.d̄ pac.Ita nec ēt trāſfert̄:niſi i caſibꝰ no.i dicta.
l.j.d̄ dona.q̄ ſub mō.Dō q̄ ē remediū vel illo ꝯtrafaciēte dn̄iū
reuertat̄ ad auctorē.dn̄s Bart.format iſtā.q.i illo q dōat ſub
pacto d̄ nō alienādo.⁊ ſi ꝯfecerit reuertat̄ ad eū dn̄iū.recitat
eū opi.gl.q̄ diſtiguit ſic.aut dr̄ dono tibi:ꝙ nō alienes.⁊ tūc
re alienata reuocabo ꝑ rei vendica.aut dico dono ne alienes
tūc ſi vēdis alij nō poſſum reuocare.ſed agā cōtra te cōditio
ne ob cām.⁊ ita no.gl.in.l.q abſēti.§.j.de acq.po.vbi.bar.tra
dit duas formas.prima ē dono vel vēdo hoc pacto:ne liceat
tibi alienare ⁊ ſi ad aliquē actū alienatiōis ꝑueneris tūc dn̄iū
ad me reuertat̄.⁊ in eū caſum ex nūc cōſtituis te meo nomie
poſſidere.Itē ē ⁊ ſm̄ remediū.vt dicamꝰ ꝓmittis mihi hanc
rē ſpāliter:tūc ſi obligas eā rē:impedit̄ alienatio.vt.l.ſi credi
tor.de diſtra.pig.ſꝫ vnā lecturā. ¶ Tertio q̄ro dixi.s.ꝙ hic
fuit donatio ſub mō:nō ſub cōditiōe.vt.s.in prima op.qꝛ ſu-
pra in rubrica dictū eſt de cōditiōe videamꝰ de hoc mō.⁊ q̄ro
6 añ oia qd eſt modꝰᵃ.dicit bar.modꝰ.ē moderatio q̄dā in tē-
[a ¶ Modus. Vide bart. in.l. qbꝰ.§. termiliꝰ de ꝯdi.⁊ d̄mō. ⁊ in.l.j.c.ti. ⁊ in.l.i.§.j. ff.de tute.⁊ ibi ꝑ q̄ v̄ba inducatur.] a pus ꝑfecte diſpoſitiōis adiecta.exponamꝰ verba dixi.mode
ratio q̄dā.hoc dico ad differētiā demōſtratiōis:q̄ principali-
ter adhibet̄ ad declarādū ⁊ limitādū rē legatā vel ꝑſonaꝫ vt
l.demōſtratio.de cōdi.⁊ de.modꝰ eñ moderat ip̄m actum di
ſpoſitionis.Itē ad differētiā legati ⁊ fideicō.qꝛ illud nō mo-
derat̄ principaliter ip̄am diſpoſitionē.ſed eſt.q̄dā diſpoſitio
ꝑ ſe eū q honorat̄ aggrauās.dixi i tp̄us diſpoſitionis ꝑfecte.
h oc dico ad differētiā cōditiōis q̄ dꝫ impleri añq̄ ꝯditio ſor
tiat̄ effectū.vt.l.q heredi.§.vltimo.de ꝯdi.⁊ de.ſed modꝰ dꝫ i
7 pleri poſt.vt.l.qbꝰ dieb'.§.q dotalē.de condi.⁊ de. ¶ Circa
hoc q̄rit̄ ꝑ q̄ verba inducat̄ modꝰ.prima gl.hic dicit ꝑ dictio-
nē.vt Idē no.C.de dona.q̄ ſub mō.l.i.⁊.l.cū ab eo.de ꝯhen.
emp.Sed ꝯ qꝛ cōditio inducit̄ ꝑnt.ff.de ꝯdi.⁊ de.l.a teſtato
re.Sed dic ꝙ illud nō opatur dictio vt.ſed natura ablatiuo-
rū abſolutorū.vn̄ dicit bar.ꝙ dictio vt q̄nq3 infinitat oratio-
nē.⁊ facit eā depēdētē eē ad actū verbi p̄cedētis.⁊ tūc non fa
cit modū:ſed ꝑficit orationē.⁊ ponit̄ vt ꝑ ꝙ.exēpluꝫ rogo te
vt reſtituas hereditatē.⁊ ita fuit i.l.a teſtatore.ablatiui ergo
abſoluti ibi poſiti faciūt ꝯditionē.ſi.in.l.ſticho.in prin.de ſta.
li.q̄nq3 dictio vt aliquid adiūgit ad diſpoſitionē perfectā:⁊

tūc facit modū.⁊ vide qō de iſta dictione no.in.l.ſenatus.§.j.
ff.de dona.cā mor.⁊ hec ꝓcedūt:cum dictio vt adijcitur actui
explicādo in futurū:alias nō faceret modū.ſꝫ eſſet q̄dam de-
8 mōſtratio.ff.de fun.inſtruc.l.ſtich.in prin.⁊.§.j. ¶ Quid de
dictione vti.dic ꝙ idē qō in dictiōe vt.vt.l.ſi tibi.de le.iij.q̄d
de dictione dūmō dum ꝙ idem.vt dicta.l.cū ab eo.de contra
9 hen.emp. ¶ Quid ſi teſtator dicat lego cētū hac cōditione:
vel aliquid fiat.certe hoc nō obſtāte erit.vt.l.meuia d̄ ma. te.
⁊.l.ij.in ſi.de dona. ¶ Quid ſi teſtator expreſſe voluit añ im-
pleri illud qō ꝑ iſtas additū eſt:qō emolumētū cōſequat̄:rn̄.
ſiue expreſſe ſiue tacite hoc apparet:facit cōditionē.cuius na
10 tura eſt.vt priꝰ exiſtat.de fideicō.li.l.thais.§.ſtichꝰ. ¶ Quid
de dictione poſtq̄.vr̄ ꝙ faciat modū.vt no.in.l.ſi filiꝰ.de do-
na.bar.ꝯ.qꝛ.de natura modi eſt vt poſt emolumētū q̄ſitū im
pleatur.vt.l.qbꝰ diebꝰ.§.ſi.⁊.l.demōſtratio.in ſi.de cōdi.⁊ de.
ſed dictio poſtq̄ ſonat ꝙ effectus diſpoſitionis ſequatur.ꝓ
hoc ꝙ faciat cōditionē eſt caſus in.l.inter illā.de verbo.ſig.⁊
11 de le.ij.l.cū ita.§.ſi. ¶ Quid de dictiōe ne.glo.⁊ dy.in dicta
l.q abſēti.de acqui.po.dicit.ꝙ facit modū.ꝑ.l.cū pater.§.ty-
tio.de le.ij. ¶ In cōtrariū vr̄ caſus in.l.cū tale.§.tytiꝰ.de cō-
di.⁊ de.vbi bar.dicit.ꝙ facit cōditionē:qn̄ illud qō venit ad i-
plēdū añq̄ qs emolumētū cōſequatur:alias facit modum.vt
12 ibi.⁊ dicta.l.q abſēti vbi ꝑ eū pleniꝰ. ¶ Quid de dictione ad
vr̄ ꝙ facit modū.vt dicta.l.qbꝰ diebꝰ.§.q dotalem.de cōdi.⁊
de.econtra.ꝙ facit cōditionē.⁊ ſi modū.dic:ꝙ aut ꝑ hanc di-
ctionē ad adijcit̄ aliq̄d explicādū ꝑ honoratū.⁊ facit modum
vt dicto.§.q dotale.aut aliq̄d explicādū:ꝑ aliū vel iuribꝰ for-
13 tune.⁊ facit cōditionē vt in cōtrario. ¶ Quid de dictione ꝓ
credit ꝙ idē.ſ.ꝙ faciat modū cū ꝓpter talē p̄poſitionē adij-
ciatur aliq̄d futurū.vt.l.ampliꝰ.de le.ij.facit.l.ſi qs ꝓ redem
14 ptione.C.de dona. ¶ Quid de dictione in.dic.ꝙ idē qō in
dictione ad ꝓbatur de cōdi.⁊ de.l.ſolemꝰ. cōiūcta.l.pe.l prin.
15 de op.li. ¶ Quarto q̄ro de effectu modi:⁊ loquor primo cū
modus adijcitur in vltima volūtate.⁊ q̄ro an impediat trāſ-
miſſionē legatario defuncto añ modū impletū:vel añ cautio
nem p̄ſtitā.⁊ vr̄ ꝙ impediat.qꝛ modus reſoluitur in hāc con
ditionē:ſi ſatiſdederit.⁊ vr̄ caſus i.l.tytio cētū.§.ſed tn̄ añ nu
ptias.de cōdi.⁊ de.ſm̄ opi.illorū q dicūt:ꝙ illud legatum eſt
ſub mō.In cōtrariū vr̄ tex.⁊ glo.de cōdi.⁊ de.l.a teſtatore.et
qn̄ di.le.ce.l.poſt diē.§.eiuſdē.⁊ hec eſt veritas.niſi modꝰ eēt
talis:ꝙ nō poſſet impleri ꝑ hoiem.qꝛ tūc heres excluderet̄.
qꝛ modū nō implet:ſicut defunctꝰ.nō ob.p̄dicta reſolutio in
16 cōditio.qꝛ conditio q̄ tacite ineſt ex legis diſpoſitione:non
impedit trāſmiſſionē.vt.l.cōditiones quo extrinſecus.de cō
di.⁊ de.ex hoc infert bar.ꝙ iſti duo modi legādi ꝑ oia hn̄t eū
dem effectum.lego tibi vt aliq̄d facias.vel ſi ſatis dederis:de
hoc faciendo heres meus det tibi cētū.vtrūq3 dr̄ legatuꝫ ſub
mō.caſus eſt de le.j.l.huiuſmodi.§.ij.licet gl.ibi aliter loqua-
tur. ¶ Quero vtrū ſit verū indiſtincte.ꝙ de implēdo debeat
caueri.dic ꝙ aut modus reſpicit ſolū fauorē heredis:vel alte
rius.⁊ tūc aut modus adijcitur libertati legate.⁊ tūc non dꝫ
caueri.vt.l.meuiꝰ.⁊.l.libertas.de ma.te.Aut loq̄mur de alijs
relictis.⁊ tunc aut modus fuit adiectus legatorio:⁊ tenetur
cauere.vt dicto.§.qui dotalis.⁊.l.ſi tibi.de lega.iij.cum ſi.aut
fuit additus miniſtro ⁊ non debet cauere.vt.l.diuus.ſi cui
pluſq̄ per.l.falci.Item quero quid in contractibus gloſſ.in
dicto.§.qui dotalis.dicit ꝙ non debet ſatiſdare.all.l.dedi.de
condi.ob.ſed certe ibi dicitur.ꝙ poſtq̄ ille qui debet imple-
re modum:percepit illud:quod debet:non poteſt ab eo peti
cautio.vt impleat modum:ſed obſtaculo excep.Bart.dicit ꝙ
ſi vere contractus eſt celebratus ſub modo:eſt idem quod in
vltima voluntate.caſus eſt in.l. inſulam.in ſi.ff.loca.⁊ intelli-
ge vt dixi.ſ.ꝙ vere contractus ſit celebratus ſub modo.nam
ſi eſſet alicuius contractus vltro citroq3 obligatorius.vt loca-
tio:emptio ⁊c.tunc debet quis implere ex perſona ſua.alias
repellet̄ exceptione.vt.l.iul.§.offerri.ff.de ac.emp.nec ſuffice-
ret preſtare cautionem de modo implendo.fallit quandoq3.
17 vt.l.ij.C.loca.per gloſſ.⁊ doc. ¶ Vlterius quero an debeat
preſtari alia cautio q̄ de modo implendo.dic:ꝙ ſic de re cuꝫ
fructibus reſtituenda:ſi modus non fuerit impletus.C.de in
dic.vi.autenti.cui relictum.alias.queſtiones que reſtant dic
vt no.Bar.in dicto.§.qui dotale.circa ſi.de cōdi.⁊ de. ¶ Quin
18 to principaliter q̄ro dedi vnū p̄diū eccleſie pcō appoſito:ꝙ
deberet mihi dare alimēta.mō ꝓpter guerrā:ſterilitatē:vel
aliā cauſam eccl'ia de p̄dio nihil ꝑcipit:an tenebitur ad alimē-
ta.quidā diſtinguūt ꝓut legitur ⁊ no.in.l.ex ꝯducto.§.j.ff.lo
ca.⁊ hoc tꝫ Vin.⁊ nō bene.qꝛ ibi loq̄tur in ꝯductore:hic in ve
rō dn̄o p̄dij.Ber.in.iij.dn̄icali diſtinguit.aut tota res perit:
⁊ nō tenetur eccl'ia.aut pars tm̄:⁊ tūc tenetur.vt inſtit.loca.§.
adeo.ſcdō

adeo. ſcđo diſtinguit aliter. vẕ ꝙ ſi actū fuit ſimplr: ꝙ alere-
tur ex fructibus illius fundi: nō teneatur ſi ſimplr omni caſu
teneatur. ff. de an. leg. l. tytia. ſi bñ memini. de iſta qõne latius
dixi. ſ. de loca. c. ſi ꝓpter ſterilitatē. ⁊ remiſi ad Cyn. in. l. ij. de
iure emphi. Jo. an. dicit vt. ſ. dixi qui etiā querit. ſi donatio
pdij facta eſt eccłie cū pacto de nō alienādo: alś reuocetur ⁊c.
vtrū alienatione facta indiſtincte reuocabitur. dicit ipe. aut ſo
lus plat⁹ alienat: ⁊ nō poterit reuocari. q: potuit eccłia ſibi p-
iudicium facere. eſt tamen arg. contra. ff. de ſer. ex. po. l. ſi ſer-
uos. ſm Jo. and.

1 ☞ Conditio appoſita per filium contrahentem ſponſalia
ſi conſenſerit pater de iure canonico eſt voluntaria ⁊ hone-
ſta.
2 Contractus matrimonij poteſt pendere ex arbitrio ter-
tij.
3 Conditio quando immediate poſt verba de preſenti ſubiun-
gitur tota diſpoſitio eſt conditionalis.
4 Jura licet aliquando videantur cōtraria: debent aliqua ſub-
iunctione iuuari.
5 Conſenſus de preſenti ſubſequens vel carnalis copula purifi
cat conditionem precedentem.
6 Patrem non habens contrahit ſponſalia ſi pater ſuus con-
ſenſerit: an ſtatim erūt ſponſalia reiecta cōditione: q̄ non po-
teſt conſiſtere.
7 Contrahit aliquis cum perſona prohibita ſub conditione ſi
papa diſpenſauerit. ꝙ non valeat.
8 Matrimonium contractum per filiūfami. ſi pater conſenſe-
rit accedente poſtea conſenſu patris erit incontinenti matri-
monium.

Super eo. Qui p verba de pñti cum mu
liere ↄ̄xit ea ↄditiōe ſi pr̄ ↄſen
tiret: niſi pater ↄſentiat ad matrimoniū nō tene-
tur. ſunt tres partes. In prima ponit ↄſultatio.
In ſcđa rñſio. In tertia ſoluit quoddā obſtaculū. ¶ No. pri-
1 mo ꝙ ſi filiuſfami. ↄ̄xit ſponſalia: ſi ↄſenſerit pater et ſiſta cō
ditio de iure canonico eſt volūtaria et honeſta: nō neceſſaria.
q: pōt filius etiā inuito patre ↄ̄here. vt. ſ. de deſpon. impu. c.
j. vbi de hoc leges v̄o intrā ↄſenſum patris exigūt in mřimo
nijs filioꝝ: ꝙ matrimoniū aliter ↄ̄ctuẕ nullū faciūt. ff. de ſpō.
l. ſed q̄ patris. In hac aūt diuerſitate legū ⁊ canonū leges ſuc
cumbūt canonib⁹. ⁊ tūc demū ſeruāde ſunt in talibus vbi ca-
nonib⁹ nō ↄ̄dicūt. x. di. ſi in adiutoriū. de quo. ſ. de ſolu. c. ſi. ⁊
2 j. de no. ope. nun. c. j. ¶ Scđo no. ꝙ ↄ̄ctus matrimonij pōt
pēdere ex arbitrio tertij.[a] Quid de alijs ↄ̄ctibus: qd de vlti-
mis volūtatib⁹ dic: vt. l. ſi. C. de ↄ̄hen. emp. p Cy. ⁊ p Bar. in. l.
ſi qs arbitratu. de v̄bo. ob. ⁊. l. j. de le. ij. ¶ Tertio no. ꝙ iſtud
qđ tacite ineſt ex honeſtate: vt ↄſenſus patris in mřimonio ſi
exprimatur facit ↄ̄ctū ↄditionalē. ⁊ vide no. ſ. de pſump. c. ſi.
3 ¶ Quarto no. ꝙ qñ immediate poſt v̄ba de pñti ſubiungi
tur ↄditio puta ↄtraho tecū ſi při meo placuerit. tota diſpo-
ſitio eſt ↄditiōalis: ſicē ſi ↄditio pceſſiſſet. nō eñ refert in eadē
diſpoſitiōe incipiat a pactione: vel a ↄditione actus qui geri
tur. vt. l. qbus diebus. ꝯ. qdā tytio. de ↄdi. ⁊ demō. Si aūt eēt
diſpoſitio principalis ⁊ penalis: tūc bñ cōſyderat̄. an incipiat
ↄ̄ctus a ↄditione: an a ↄuentione. de qua in. l. ita ſtipulat⁹. ff.
de v̄bo. ob. facit de ordine nō curādo qđ habet̄ in. c. cauſam q̄.
4 ſ. de reſcrip. ¶ Quinto no. in v̄. nā licẕ ꝙ iura videtur qñqʒ
ↄ̄ria q̄ non ſunt. ideo ſemp debēt aliqua ſubiūctione iuuari: ⁊
reduci ad ↄcordiā: ſicut ⁊ teſtes. vt in. c. cum expediat. de elec.
5 lib. vj. ⁊. c. cū tu fili. de teſti. ¶ Sexto not. ꝙ ↄſenſus de pñti
ſubſequēs vel carnalis copula purificat ↄditionē pcedentē.
videtur eñ partes a ↄditione recedere p ſequentē copulam:
vel talē ↄſenſum vi cuiuſdā nouationis. vt. l. ſi ſtichū. de noua.
⁊ dixi. ſ. c. verū. ſicē in pmiſſione dotis tacita ineſt ↄditio: ſi ſe
quatur mřimoniū. vt. l. ſtipu. de iure do. ⁊ tñ ſi an̄ mřimoniuẕ
res pmiſſe in dotē tradātur: trāſit dñium. ⁊ ſic v̄r ab illa ↄdi-
tione receſſum. vt. l. ſi ego. ff. de iure do. ¶ Querit Jo. an. po
6 ne ꝙ ille qui nō habebat patrē ↄ̄xit ſpōſalia ſi pr̄ ſuus ↄſen
ſerit: an ſtatim erūt ſpōſalia reiecta ↄditione: q̄ nō pōt ↄſiſte-
re. Vin. dicit ꝙ nō erit mřimoniū q: nō ↄſentit. Idē Specu.
co. ti. v̄. qd ſi aliqs. quā opi. ↄ̄ Jo. an. in caſu quo ignorabat
patrē mortuū dicit ↄditionē impoſſibilē nō ↄ̄ ſubſtantiā ma
trimonij. ⁊ ſic habendā p non adiecta. j. eo. c. ſi. ſaluo qđ dr̄. ſ.
de ſpon. c. tua. ad primū facit de peni. diſt. iiij. hoc vobis. ego
p hoc allego. l. ſi mema. de here. inſti. vbi ſi teſtator adijcit cō-
ditionē: quā ſcit nō poſſe exiſtere: dr̄ ↄditio nugatoria: ⁊ pro
nulla habetur: ⁊ remanet diſpoſitio pura ⁊ in teſtamētis qñ
teſtator apponit ↄditiones: q̄ iam extiterūt: puta ſi tytius cō
ſul factus fuerit: qui iam erat factus. vel ſi nauis ex aſia vene-
rit q̄ iam venit. an valeat legatū tanq̄ purū. dic: vt. l. j. ⁊. l. ſi iam
7 facta. de ↄdi. ⁊ demō. ¶ Scđo q̄ro ꝙ ſi qs ↄ̄hit cū pſona phi-
bita ſub ↄditione ſi papa diſpēſauerit. quidā dicūt idẽ ꝙ in
quacūqʒ alia ↄditione. Inno. ↄ̄. ⁊ idē Jo. an. ex quo eñ req-
ritur diſpēſatio: phibita ſunt ↄ̄hi etiā ſub ↄditione. ff. de v̄b.
ob. l. inter ſtipulantē. ꝯ. ſacrā. ⁊. l. ↄtinuus. ꝯ. pe. ego addo ra-
tionem. q: cū diſpoſitio pēdeat ex ptāte ſolius pape: cēſetur
ↄditio impoſſibilis: q̄ in vnius ptāte ↄſiſtit. vt. l. apud iuli. ꝯ.
vlti. ff. de leg. j. vñ remanēt ſpōſalia puta: ⁊ ſic nulla inter pſo
8 nas phibitas. vt dixi. ¶ Tertio quero ꝙ vtꝝ accedēte poſtea
ↄſenſu patris erit incōtinēti matrimoniū: vel ſponſalia. dicit
Jo. an. q: iſte ↄſenſus non eſt de pñti: ſed de futuro videt̄ di-
cendū. ꝙ poſtea etiā interueniēte ↄſenſu patris ↄſenſus eñ
tūc interueniēs eſt ſignū ↄſenſus de pñti dūmō ↄ̄hētes ipm
ↄſenſum requirāt. ⁊ idem ſi ipm ↄſenſum nō requirāt dūmō
nō ↄ̄dicant. q: ſi ↄ̄dicēt tūc ſine ↄſenſu de pñti nō poſſet eſſe
matrimoniū. ſed ſi de ↄ̄dictione non appareret: pſumetur cō
ſenſus. q: p matrimonio pſumendū eſt. j. c. pxi. illa ſunt v̄ba
Jo. and. poſt Inno. ſup quibus dubito de duobus. pmo in
hoc. ſ. qñ ſponſalia ſunt ↄ̄cta ſub ↄditione p v̄ba de pñti: pu-
ta ſi placuerit patri meo accipio te in meā vxorē. vtrū ſtatim
patre ↄſentiēte fit matrimoniū: ita ꝙ ↄ̄hentes poſt talē ↄſen
ſum nō valeāt reſilire. ex pdictis v̄bis Inno. v̄r ꝙ poſſint ad
huc poſt patris ↄſenſum reſilire. lẕ ſi non diſſentiāt videātur
ↄſentire. Solutio q: ex v̄bis pdictis innuitur: ꝙ ad hoc vt ſit
matrimoniū reqritur nō ſolū ꝙ pr̄ ↄſentiat: ſẕ etiā ꝙ taliter
ↄ̄hentes ſciant patrē ↄſenſiſſe. ⁊ ſic ↄditionē extitiſſe ↄ̄ pmū
dictū. ſ. ꝙ poſt purificatā ↄditionē nō poſſint partes reſilire.
facit ꝙ ſtatim cū extitit ↄditio obligatio ↄditionalis cēſetur
pura: ⁊ pinde ac ſi pure ↄ̄xiſſent. imo qñqʒ exiſtēs ↄditio re-
trotrahitur. vt. l. qui potior. ff. qui po. in pig. ha. ergo nō vidē
retur poſſe reſilire ſicut dicimus in ſpōſalibus ↄ̄ctis in infan
tia vel in minori etate: vt adueniēte maiori etate ſine alia ap-
probatione ↄfirmētur. vt. j. de deſpō. impu. c. j. li. vj. talia nāqʒ
ſpōſalia ſub ↄditiōe ↄ̄cta purificātur multiſ modis. null⁹ aūt
ppinquior modus v̄r: q̄ ipius ↄditionis exiſtētia. vt. l. edere
diem. ff. de v̄bo. ſig. ⁊ inſti. de v̄bo. ob. ꝯ. ex ↄditionali. de ſcđo
vtrū. ſ. expediat ꝙ ↄ̄hentes ſciāt ↄditionē extitiſſe. i. patrem
ↄſenſiſſe innuūt Innoc. ⁊ Jo. an. ꝙ ſic. p qbus facit. l. multū.
ff. de ↄdi. ⁊ demō. vbi nō ſufficit extitiſſe ↄditioneẕ: niſi heres
hoc ſciat p hoc etiā facit. j. c. pxi. ibi eñ reqrit̄ ꝙ ↄ̄dictio fa-
cta ſit in pñtia ſponſi ⁊ ſpōſe. p hoc etiā qđ no. in. l. ſi qs arbi
tratu. de v̄bo. ob. vbi ille qui dẕ arbitrari inter partes dẕ pre
ſentibus hoc facere vt ibi tẕ Bar. Ego credo quātum purifi-
candā obligationē etiā ſi pater ↄſentiat iſtis abſentibus ſatẕ
ſit. poſtq̄ eñ qs ſemel ↄſenſit ante ↄditionis euentū: ↄ̄dictio
non interceſſit matrimoniū eſt purū ⁊ certum. licet apud con
trahentes incertū ſicut cū quis miſit pcuratorē ad ↄ̄hendūẕ
matrimoniū nā licet principalis ignoret eū cōtraxiſſe tamen
erit eius vxor poſtq̄ ante contractū non reuocauit mādatū.
vt. c. vlti. j. de pcura. li. vj. non ob. l. multū. q: loquitur in actu
qui requirit certitudinē in agente ipm vt eſt conditio heredi
tatis alś ignorantia non curatur: ſed veritas poſtq̄ ſemel qs
ſe obligauit. nam ⁊ decreta ligant ignorātes. vt. j. de ↄce. pre.
q: cūctis. lib. vj. per Innoc. ⁊ facit dictus. ꝯ. ex ↄditionali. vbi
ſufficit certū eſſe in rerū natura: lẕ apud nos ſit incertum ad
hoc facit qđ not. in. l. pomponius. de nego. geſt. vbi glo. dicit
ꝙ in declaratione animi non reqritur partis pñtia. non ob.
no. per Bar. in dicta. l. ſi qs arbitratu. q: ibi tractat̄ de nego-
tio qđ requirit partiū preſentiā. vt eſt veritas queſtionis. vt
l. ſi. ſi per vim vel alio modo. Cogita q̄ ſit verior opi. vel ipſo-
rum: vel mea in predictis dubijs.

1 ☞ Matrimonium poſt purificatam conditionem reputa-
tur de preſenti contractum.
2 Conditio poteſt apponi in arbitrio cuiuſcūqʒ.
3 Conditio ſi deficit per diſſenſum patris ⁊ patrui carnalis co
pula poſt diſſenſum ſubſequens non facit matrimonium.
4 Receſſum an videatur a conditione per copulā ſequentem.
5 Reus quando nititur ex tempore certo: debet illud ita dedu
cere: ꝙ concludat clare.
6 Contrahit quis ſponſalia ſub conditione: et tempore coitus
proteſtatur ꝙ non animo conſummandi matrimonium: ſed
tantūmodo cauſa extorquēdi copulam carnalē: an iſta prote-
ſtatio ſibi proſit.
7 Vir ſi dicat contraho tecū ſi te virginem inuenero. an iſta cō-
ditio impediat.

a ¶ Ex arbitrio tertij. Vide Bal. in rubri. C. de ↄ̄hē. ēp. ⁊. l. in vēdētis. iiij. qđ. co. ti. ⁊ in. l. ſi. ꝯ. pe. v̄ſi. itē no. ꝙ. c. cōia de leg. Barto. in. l. hec vēditio ff. de ↄ̄hen. emp. Jo. d imo. ⁊ Alexan. l. l. a tytio. ꝯ. fin. de v̄bo. oblig.

¶ No. vtrū cōditio ponatur in pñcipio vel in fine. vide h.

¶ Ponit queſtiones.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

8 Contrari cum vna ſub conditione.deinde conditione pēden
te contrari cum alia pure:tandem extitit conditio:an prima
erit vxor.
9 Quid ſi quis contrahit matrimonium ſub cōditione que oi
no eſt extitura.

PEr tuas. Qui ſub honeſta ꝯditione ſpon
ſalia ꝯhit ⁊ ante conditionē ſic
deſponſatā cognoſcit a ꝯditione recedit.cōmunis
diuiſio.ſcda ibi:ꝯſultationi.¶ No.primo formā li
belli in cauſa matrimoniali.ſiſe.ſ.de ꝯuer.ꝯiu.dudū.in prin.
1 Et aduerte † q: poſt purificatā ꝯditionē reputatur matrimo
nium de p̄nti ꝯtum.nec expedit in libello facere mentionem
de ꝯditione iam extincta per carnalē copulā:ſed ſatis eſt di
cere matrimoniū de p̄nti ꝯtum.¶ Scdo no.ꝙ fuit appoſi
ta ꝯditio ſi pater ⁊ patruus ꝯſentirent.alterius ergo conſen
ſus nō ſufficeret.vt in.c.inter ceteras cū ibi.no.ſ.de reſcrip.⁊
2 collige per hunc tex.dum dicit de patruo.ar.ↄ qnoſdā.† qui
dicunt.ꝙ ꝯditio pōt apponi in arbitrio illius tm̄ qui hʒ aliū
in poteſtate.vide in Specu.eo.tit.v.qd ſi dixerit.¶ Tertio
no.exceptionē viri qui ꝓbauit diſſenſum patris ⁊ patrui ſta
tim cū ſciuerūt.ſi ergo ꝯtum ſciētes non ↄdixiſſent videren
tur tacite approbare.facit.l.quo cū.ff.rem ra.ha.¶ Quarto
3 collige † ꝙ ſi deficit ꝯditio per diſſenſuʒ patris ⁊ patrui car
nalis copula poſt diſſenſum ſubſequēs nō facit matrimoniū.
q: nō reperit ꝯſenſum aliquē matrimonialē ad quē poſſit re
ferri.q̄nq̄ tm̄ ꝯuentio extincta reuiuiſcit per tacitū ⁊ exp̄ſſuʒ
cōſenſum.de quo dic:vt.l.ſi vnus.§.pactus ne peteret.⁊.l.ab
emptione.de pac.⁊ ſup illis.l.eſt fundata.ſubtilitas hnius.c.
quare.ſ.nō reintegretur ꝯſenſus extinctꝰ ſi copula ſecuta eſt.
4 ¶ Quinto no.† ꝙ per copulā ſequentē videtur a ꝯditiōe re
ceſſum.⁊ hoc fauore matrimonij in hoc magis p̄uilegiati:q̄
cā libertatis vbi ſi pendente ꝯditione manumiſſ ſtatu liberū:
tenetur tm̄ ꝯditionē implere.ff.de ꝯdi.⁊ demon.l.heres ſtatu
liberis.¶ Sexto aduerte ꝙ vir iſte excepit poſt ↄdictionem
patris ⁊ patrui cognouiſſe eā.⁊ hoc ꝓbauit ⁊ tm̄ ſibi nō ꝓfuit
ex eo ꝙ nō ꝓbauit ſe nō cognouiſſe ante ↄdictionē patris ⁊
patrui.Sed dices cū iſta ſit negatiua nō cognoui an̄ ↄdictio
nem:quomodo poterit hoc ꝓbare.dicit Jo.and.ꝙ poterit
ꝓbare ꝑ teſtes:qui interfuerūt talibꝰ ſponſalibus:⁊ viderunt
ſpōſum a ſponſa recedere abſq̄ eo ꝙ eā cognouiſſet:⁊ ſtatiʒ
patrē adire:⁊ ſibi facto narrato ↄdictionem patris ⁊ patrui
acceſſiſſe.his em̄ ꝓbatis abſoluetur vir.alś erit ꝓ m̄rimonio
preſumendū.vt hic ptʒ. ¶ Sed ↄ illud op.⁊ vr̄ ꝙ poſtq̄ vir
iſte excepit de copula poſt diſſenſuʒ patris:⁊ patrui ſibi ſuf
ficiat:niſi mulier ꝓbet ecōtrario etiā ante illoꝝ ↄdictionē co
pulā interueniſſe.q: facta nō p̄ſumuntur:q̄ non apparēt.vt.l.
rutilia polla.ff.de ↄhen.emp.cum ergo nō appareat iudici de
alia copula:q̄ de illa q̄ ſequuta eſt poſt ↄdictionem.ergo de
buit vir abſolui.ſol.glo.q̄ incipit pluries.⁊ gl.ſi.ſentiūt iſtud
ↄrium.⁊ intelligūt iſtud.c.qō cōſtabat virū poſt illa ſpōſalia
pluries cognouiſſe illā. Item ſimplr̄ ſic ꝯfeſſus fuit.lʒ ergo
ꝓbauerit ſe cognouiſſe poſt ↄdictionē illoꝝ:tm̄ potuit eſſe.ꝙ
⁊ ante cognouit. Unde q: potuit copula p̄cedere et ſeq eſt ꝓ
matrimonio p̄ſumendū ſicut p̄ſumit his appellatū an̄ ⁊ poſt
5 ſniam.vt.ſ.de teſti.cū tu fili.⁊ vide qō ibi dixi.† Collige ergo
ꝙ cū reus nititur ex tp̄e certo dʒ illud ita deducere:ꝙ cōclu
dat clare.alś in exceptione ſuccūbit ſi eius ꝓbatio neceſſario
nō ꝯcludit vt hic.⁊.ſ.de ꝓba.in p̄ntia.⁊ dixi de ſpōſa duo.ſu
per rubrica.¶ Querit glo.† ſi quis ↄhit ſpōſalia ſub ꝯditiōe
6 ⁊ tp̄e coitus ꝓteſtatur ꝙ nō aio ꝯſummandi m̄rimoniū:ſed
tm̄modo cauſa extorquēdi copulaʒ carnalē.an iſta ꝓteſtatio
ſibi proſit.dicit glo.ꝙ nō.idem hic Uin.⁊ Goſ.oportet ergo
ꝙ vtriuſq̄ ꝯſenſu a ſponſalibus diſcedatur prius:vt ſic ꝑ ſe
quentē copulā nō trāſeat in matrimoniū de p̄nti.de quo etiā
vide qō not.Jo.ſ.de ſpon.veniēs.ij.⁊.c.tua.¶ Scdo querit
7 † quid ſi dicat ꝯtraho tecū ſi te virginē inuenero.dicit ꝙ nec
iſtud impedit.Idem hic Goff.⁊ Inno.ſ.c.de illis.q: turpis
erat illa ꝯditio:que primū coitū fornicariū fecerat. Idem de
illa ſi in primo coitu mihi placueris.ſm Jo.⁊ Goff.Hoſtien.
dicit in prima ꝯditione ſcʒ ſi te virginē ⁊c.opi.Inno.⁊ Goff.
verā in foro iudiciali:ſed quo ad deū ſi nō intēdebat ꝯſentire
non videtur matrimoniū.maxime q: ꝯditio eſt honeſta quo
ad bigamiā vitādam.⁊ hoc no.Inno.j.c.px.¶ Tertio que
8 rit † ꝯtrari cū vna ſub ꝯditione.deinde ꝯditione pēdente cō
trari cū alia pure tandē extitit ꝯditio.an prima erit vxor.vi
detur ꝙ ſic.q: ꝯditio exiſtens poſtea trahitur retro.vt.l.qui
potior.⁊.l.qui balneū.ff.qui po.in pig.ha.⁊ ar.j.qui ſi.ſint le.
tanta.ↄrium determinat glo.q: ſponſalia prima fuerūt diſſo
luta.per ſcda ſpōſalia de p̄nti.ꝯditio igitur exiſtens nō repe
rit aliquid impendenti qō purificare poſſit:nec extremum a
quo habile: vt trahatur ad eum.vt dixi in.c.is qui fidem. de
ſpon.ad hoc.j.de reſcrip.c.ſi parte.lib.vj.vbi ius alteri queſi
tum poſtea exiſtens ꝯditio abſorbere nō pōt. ¶ Quarto q̄
9 rit † quid ſi quis ꝯtrahit matrimonium ſub ꝯditione que eſt
oino extitura.dicit Jo.and.ꝙ erit matrimonium cum euene
rit conditio.arg.ad hoc.j.de elect.cōmiſſa.lib.vj.⁊ hoc tenuit
Hoſti.in ſumma.eo.ti.§.que ꝯditio.v.quid ſi cōtraho.

1 Matrimonij ſubſtantia conſiſtit in tribus.
2 Conditio impoſſibilis que eſt contra naturam ⁊ ſubſtantiaʒ
actus qui geritur magis vitiat q̄ alia conditio impoſſibilis
extranea.
3 Conditiones turpes vitiant ſtipulationes:ſʒ nō m̄rimonia.
4 Impoſſibilitatis ſpecies ſunt quatuor.
5 Impoſſibilitas iuris an vitiat.Quid de īpoſſibilitate ratio
ne perplexitatis.nu.6.
7 Conditio impoſſibilis de facto an vitiet.
8 Conditio impoſſibilis in caſu in quo non poteſt impleri:an
debeat impleri aliud loco eius.
9 Conditio ſi eſt pro parte poſſibilis:⁊ pro parte impoſſibilis
an valeat.
10 Religionem ſi quis profitetur ita ꝙ poſſit retinere propriū
⁊ vti matrimonio:an iſtorum retentio vitiet profeſſionem vel
teneat profeſſio his reiectis.

SI conditiones. Si in ꝯtu m̄rimo
nij ponatur ꝯditio
turpis:vel impoſſibilis:habetur ꝓ nō adiecta:niſi ſit
ↄ ſubſtantiā ꝯiugij.q: tūc vitiat ꝯtum.ſunt due partes.In
prima tractatur de ꝯditiōe turpi que eſt ↄ ſubſtantiā matri
monij.in ſecūda de alia turpi vel impoſſibili.p̄mitte p̄mo ad
euidentiā ꝙ quedā dicūtur de ſubſtātia ꝯtus.quedā natura
lia.quedā accidētalia.de quibus dixi.ſ.de ſpō.c.j.remittēdo
ad no.in.l.pacta ꝯuenta.ff.de ↄhen.emp. ¶ Scdo premitte
ꝙ in matrimonijs ꝯtibus teſtamētis iudicijs priuilegijs et
alijs diſpoſitionibꝰ:q̄nq̄ adijcitur ꝯditio q̄nq̄ modus.q̄nq̄
demōſtratio.q̄nq̄ cā.de quibus ſingulis vide qō not.Bar.in
l.j.ff.de ꝯdi.⁊ demon.⁊ de ꝯditione dixi ſup rubrica de mō.in
1 c.verū.de demōſtratione ⁊ de cauſa dicā alibi.¶ No.p̄mo † q̄
dicātur ꝯditiones ↄ ſubſtantiā matrimonij.ſubſtātia em̄ ma
a trimonij ꝯſiſtit in tribus[a] in ꝓle:fide:⁊ ſacramēto.hec tria di
xit Auguſt.tria bona matrimonij.⁊ vide.xxxij.q.ij.ſolet.⁊.c.
aliqn̄ ↄ ꝓlem eſt illa ꝯditio ſi generationē prolis euites.ↄ ſa
cramentū eſt illa donec inueniā digniorē ⁊c.ↄ fidē eſt illa ſi ꝓ
queſtu adulterandaʒ te tradideris ⁊c. Et aduerte q: iſta tria
ponūtur in tex.gratia exēpli.nā idem eſſet vbicūq̄ eſſet eadē
ratio puta ꝯſentio in te ſi ꝯſentis in illā.primū em̄ huiꝰ cōſti
tutionis eſt gn̄ale.ff.de iuris ⁊ fac.igno.l.regula.§.vlt.exēpla
aūt nō ſolent arctare regulā.vt.l.ſcire opʒ.§.de his aūt.ff.de
2 excu.tu.¶ Scdo no.† ꝙ magꝭ vitiat ꝯditio īpoſſibilis ↄ na
turā ⁊ ſubſtātiā actus q̄ gerit:q̄ alia ꝯditio īpoſſibilis ex̄nea.
illa em̄ vitiatur ⁊ non vitiat.⁊ aduerte.q: iſte tex.ponit vt di
uerſa ꝯditionē turpē:⁊ impoſſibilē alibi dicit tex.illa q̄ ↄ bo
nos mores ſunt nec facere nos poſſe credendū eſt.vt.l.ſi filiꝰ.
de ꝯdi.inſti.¶ Op.dr̄ hic.ꝙ ſi ꝯditio apponat̄ ↄ ſubſtantiaʒ
actꝰ:nō vʒ qō gerit̄ ↄ.xxviij.di.diaconi.⁊.x.q.j.c.ij.gl.magna
opponit ⁊ nō ſoluit.Jo.and.p̄mo remittit ad not.in.d.c.ij.⁊
ſubdit ꝙ illa ꝯditio de qua in.d.c.ij.⁊ ſi ſit ↄ ſubſtantiā regi
minis ⁊ ordinatiōis eccl̄ie:nō tm̄ ↄ ſubſtantiā ꝯſecratiōis.ſic ⁊
in.c.diaconi.lʒ ꝯditio ſit ↄ executionē ordis:nō tm̄ ↄ īpreſſio
nē characteris.¶ Scdo op.⁊ vr̄ ꝙ turpes aut īpoſſibiles cō
ditiōes vitiēt ꝯtus.ff.de ac.⁊ ob.l.nō ſolū.⁊ de v.ob.l.gn̄alr̄
3 ſol.glo.pe.dicit † ꝙ tales ꝯditiōes turpes vitiāt ſtipul̄.ſed nō
m̄rimonia.vt h̄.nec vltimas volūtates.vt.C.d inſti.⁊ ſub.l.re
prehēdenda.⁊.l.qdā.ff.d ꝯdi.inſti.dn̄s Jo.an.ſup.d.glo.pe.
imꝑfecte loqtur ſup illa materia quā debuit pleniꝰ declarare.
q: vtilis ⁊ quotidiana.vt dicit iuriſcōſultus in.l.legaui.ff.d li.
lega.dic ergo ꝙ q̄nq̄ diſpoſitio de qua p̄ncipaliter agitur dr̄
nulla.q: cōcepta ſub ꝯditione īpoſſibili vel turpi.q̄nq̄ dr̄ nul
la rōne ſui ipſius.q̄nq̄ illud qō deuenit in ꝯditiōe eſt poſſibi
le:ſed diſpoſitio eſt impoſſibilis:vel ꝯcepta ſub cā:vel mō im
poſſibili.Reuertor ad primū.qn̄.ſ.diſpoſitio eſt cōcepta ſub
4 ꝯditione impoſſibili circa qō dicit Bar.† ꝙ quatuor ſunt ſpe
cies impoſſibilitatis de iure.q̄dā de natura q̄dā rōne pplexi
tatis.q̄dā eſt impoſſibilitas de facto.primo igit̄ eſt dicēdū de
impoſſibilitate nature:circa quā format q̄dā ↄria ex quibus
poſtea ſic diſtinguit.aut impoſſibilitas adijcit̄ in vltimis vo
luntatibus:

Opponit in cōtrarium.

Ponit queſtiones.

a ¶ Cōſiſtit in tribꝰ. Uide Jo.d turre cremata in c.his itaq̄ reſpōdetur xxxij.q.ij.⁊ ibi plura d his tribus.

Opponit in cōtrarium.

luntatibꝰ:aut in ꝯtractibus.ſi in vltimis volūtatibꝰ:aut p modū
diſpoſitionis:aut per modū ꝯditionis.ſi p modū diſpoſitio
nis:aut eſt impoſſibilitas circa id qḋ eſt ſubſtātiale in diſpoſi
tione:⁊ nō valet ipſo iure.vt.l.ſi ſtipulationē.de vbo.obli.⁊.l.
apud iul.§.j.de le.j.aut eſt impoſſibilitas circa aliqḋ accidēs
vt in die vel dilatione ⁊ nō vitiat diſpoſitionē.vt.l.ſi mihi ⁊ ti
bi.§.ſi qs ſeruos.de le.j.ſi p modū ꝯditiōis:tūc aut de pteri
to aut de futuro.ſi de pterito:⁊ tunc aut eſt impoſſibilis mō
⁊ fuit de pterito ⁊ nō vitiat.qꝛ eſt nugatoria ꝯditio.vt.l.ſi mi
hi meuia.de here.inſti.aut fuit poſſibilis de pterito:ſed nunc
eſt ipoſſibilis ⁊ vitiat.vt.l.cū in ſcḋo.de iniu.te.⁊.l.ij.de here.
inſti.ſi de futuro:tunc in matrimonijs diſtingue vt in tex.In
vltimis volūtatibus dic:ꝙ nō vitiat.vt.l.j.ff.de ꝯdi.inſti.ſal
uo ꝙ dicā.j.de impoſſibilitate iuris.¶ Scḋo caſu qñ loqui
mur in ꝯtractibus tūc aut p modū ꝯditionis:⁊ vitiat.aut p mo
dū diſpoſitiōis:⁊ tūc aut circa id qḋ eſt principale in diſpoſi
tione:⁊ vitiat.vt.d.l.ſi ſtipuler.aut circa accidēs.vt circa diē.
⁊ tunc ſubdiſtingue.aut in ꝯtractibus bone fidei:⁊ non vitiat.vt
l.inſulā.§.ſi.ff.loca.aut ſtricti iuris:⁊ vitiat.vt inſti.de vb.ob.
Distinctio Baldi. §.loca.Iſta eſt eius diſtinctio in.d.l.j.de ꝯdi.inſti.vbi Bal.ſic
etiā in hoc diſtinguit.aut ipm diſpoſitū eſt impoſſibile.⁊ non
valet ꝯtctus.de vbo.ob.l.inter ſtipu.§.ſacrā.aut nō eſt ipoſſi
bile diſpoſitū:ſed eius executio ⁊ tunc aut eſt impoſſibilitas
emergēs poſt factū:⁊ nō vitiat ſi eſt tpalis:ſecus ſi perpetua.
vt.l.celſus.ff.de arbi.⁊.l.ij.§.qḋ dicimus.ff.ſi qs cau.aut eſt i
poſſibilitas ab ipſo principio.⁊ tūc refert.aut loquimur in iudi
cijs:vel arbitrijs ⁊ tūc non vitiat.qꝛ duo videntur pcepta.de
dolo ⁊ ꝯtu.dilecti.⁊.d.l.celſus.aut in ꝯtractibus bone fidei ⁊ idē
vt.l.inſulā.§.ſi.ff.loca.Aut in ꝯtractibus ſtricti iuris ⁊ tunc im
poſſibilitas vitiat.vt in.§.loca.inſti.de vbo.ob.niſi ex partiū
preordinatiōe ſit prouiſum ꝯ impoſſibilitatē.ff.de vb.obli.
l.ſi.§.ſi inter eos.aut in vltima volūtate:⁊ non vitiat.vt.d.l.ſi
mihi ⁊ tibi.§.ſi quis ſeruos.de leg.j.Aut diſpoſitū et execu
tio diſpoſiti eſt poſſibilis.ſed ꝯditio eſt impoſſibilis:tunc in
ꝯtractibus refert.Aut loquimur quo ad ꝯtctum perficiendū et
vitiat.vt.l.non ſolū.de act.⁊ ob.aut quo ad ꝯtctum reſoluen
dum quatenus eſt de facto pceſſum quo ad executionē ⁊ tūc
nō vitiat.qꝛ non agitur ex vi ꝯditiōis:ſed ex eius defectu.vt
l.j.⁊.l.ſi militem.de ꝯdi.ob cauſam.In vltimis voluntatibus
impoſſibilis ꝯditio non vitiat.vt.d.l.j.de ꝯdi.inſti.vbi iſtam
5. diſtinctionē ponit doctor meꝰ.d.Bal.¶ De ſcḋo pncipali
membro.ſ.de impoſſibilitate iuris Bar.per ꝯtraria.⁊ videt
ꝙ non vitiet.qḋ ptʒ.qꝛ inſtitutio non pōt de iure pendere ex
alterius arbitrio.vt.l.illa inſtitutio.de here.inſti.⁊ tñ ſi inſti
tuo tytiū heredē:ſi ſempronius aſcenderit capitoliū valet.vt
l.ſi qs ſemproniū.de here.inſti.Sed dic ꝙ illa nō poteſt dici
ꝯditio impoſſibilis de iure:ſed ius ſibi nō aſſiſtit:ſicut ⁊ in.l.
ſtipulatio iſta.§.alteri.de vbo.ob.¶ Iterū op.ꝙ ꝯditio im
poſſibilis de iure debeat impleri ſaltē de facto.vt.l.mulier.de
ꝯdi.inſti.⁊.l.meuius.de ꝯdi.⁊ demon.ſo.vbi implementū im
poſſibilis ꝯditionis de facto nō ſit ꝯ bonos mores dʒ imple
ri de facto.vt ibi.Sed ſi eſſet ꝯ bonos mores non debet im
pleri de facto.vt.l.reprehendenda.de condi.inſti.ſimile dicit
Dy.in.l.quidā cum filiū.de verbo.obli.¶ Item oppo.de cō
ditio.⁊ demon.l.ſeruo manumiſſo.vbi impoſſibilis conditio
de iure vitiat legatū.glo.in.l.j.de condi.inſti.dicit ꝙ cōditio
impoſſibilis non vitiat.ſi teſtator ſciebat ipam impoſſibilem
ſed ſi credebat poſſibilē:⁊ erat impoſſibilis tūc vitiat.qḋ no.
ar.ad hoc de here.inſti.l.quo loco.§.j.hec ſolu.videtur cōtra
caſum.l.ab omnibus.§.j.de leg.j.vbi videtur.ꝙ licet teſtator
putauerit poſſibile:qḋ erat impoſſibile:tamē non vitiat.ſol.
illa ꝯditio de tabulis reddēdis reſpicit vnum finalem effectū
ſcʒ libertatis.⁊ ideo licʒ ſit impoſſibilis per vnū modū:ſuffi
cit eſſe poſſibilē per alium modū equipollentē:ſicut dicimus
in.l.mulier.in prin.ad trebel.⁊.l.ij.C.de ꝯdi.⁊ demō.In alijs
autē ꝯditionibus que ad eū effectū non proponūtur:eſſet ſe
cus.hoc pbatur qꝛ ꝯditiones debēt impleri equipollēter.vt
l.gallus.§.⁊ quid ſi tñ.de li.⁊ poſthu.p Bar.¶ Item oppo.
de.l.ſi filius.de ꝯdi.inſtit.ſoluit duobus modis.primo ꝙ ibi
vitiatur teſtamētū ad cōmodū inſtituti:qui erat ſucceſſurus
ab inteſtato.⁊ vitiatur inſtitutio vt ſuccedat ab inteſtato:⁊ le
gata non ſoluat.Alia ſolutio eſt.ꝙ ibi eſt ſpāle.qꝛ illa inſtitu
tio peccauit in forma.⁊ per hoc apparet ꝙ precedens ſol.nō
eſt vera.qꝛ illa.l.in alijs venientibus ab inteſtato non procede
ret.vt.l.ſi libertas ſub ꝯditione.de bo.li.Item nō habet locū
in filio emācipato vel inſtituto a matre.vt.d.l.repꝛhendenda.
¶ Ex pdictis circa impoſſibilitatē iuris qñ vitiet ⁊ qñ non p
6 te ipm diſtingue.¶ Sequitur videre de impoſſibilitate rōne
perplexitatis.⁊ videtur ꝙ non vitiet vltimas voluntates:ſi

cut non vitiat regulariter impoſſibilitas nature:vel iuris.vt
dictum eſt.Sed dic.ꝯ per.l.ſi tytius.de ꝯdi.inſti.ratio qꝛ eſt
qd imputetur teſtatori qui induxit perplexitatē:⁊ cōditionē
inſeruit ipemet.⁊ hoc verū qñ perplexitas non pōt diſſolui.
vt.l.ſi qs ita.co.ti.¶ Sed op.⁊ videtur ꝙ perplexitas nō vi
tiet.qꝛ ſi nō pōt diſſolui de iure:dʒ diſſolui de facto.vt.l.ſi ty
tius.de vbo.ob.niſi litē cōteſtando de facto quis diſſoluit p
plexitatē.ſol.ille qui implet ꝯditionē de facto.⁊ ſic diſſoluit
perplexitatē:implet eā ſibi ⁊ ad ſui vtilitatē.Ideo talis diſſo
lutio talis perplexitatis admittitur.ſic in.l.ſi mulier.ff.de cō
di.inſti.Sed ſi impletio fieret de facto ad alterius cōmodū
nō implentis:tūc tale implementū nō admittitur.⁊ hic eſt ca
ſus in.l.ſi tytius.de ꝯdi.inſti.in exēplo negatur.¶ Iterum
oppo.ꝙ iſta perplexitas nō vitiet diſpoſitionē.vt.l.qui qua
dringēta.in prin.ad.l.fal.ſol.ibi perplexitas ex verbis:vel ex
diſpoſitione defuncti nō ꝯtingit:ſed ex quodā accidēti facta
eſtimatione patrimonij ⁊ ideo nō vitiat:ſed diſſoluitur per
plexitas put poſſibile eſt ſm defuncti voluntatē.¶ Itē op.
de.l.vlti.§.tytius.v.qd ergo.de vulga.⁊ pu.vbi perplexitas
non vitiat diſpoſitionē.ſol.l.tytius.loquitur qñ perplexitas
cadit inter res dignas pari fauore:tūc diſpoſitio vitiatur:ſʒ
ſi cadit inter res quarū vna eſt digna maiori fauore:ꝙ altera.
pfertur fauorabilior.ar.l.inter pares.ff.de re iudi.¶ Ex pdi
ctis igitur vtrū perplexitas vitiet diſpoſitionē per teipſum
7 diſtingue.¶ Venio ad quartū ſcʒ ad ꝯditionē impoſſibilē
de facto:an vitiet.⁊ videtur ꝙ talis ipoſſibilitas vitiet diſpo
ſitionē:vel legatū.vt.l.cum heres.§.j.de ſtatu lib.glo.que eſt
ibi.⁊ inſti.de here.inſti.§.impoſſibilis.ſoluit ꝙ ibi eſt impoſ
ſibile de facto.⁊ eſt magis difficultas ꝙ impoſſibilitas.⁊ talis
difficultas an impediat.dic:vt.l.ꝯtinuus.§.cū ita.de vb.obli.
facit.ꝯ.de iura.querelā.⁊ de teſti.cog.puenit.¶ Circa vnū tñ
8 aduertendū.¶ vtrū ſcʒ in caſu quo conditio impoſſibilis non
pōt impleri:vtrū impleri debeat aliud loco eius.dicit Bar.i
hoc ꝙ qñqʒ teſtator adijcit ꝯditionē impoſſibilē ad aliquem
honeſtū finē:⁊ tunc dʒ impleri ille honeſtus finis put eſt poſ
ſibile.ff.de vſufruc.le.l.legatū.⁊ de admi.re.ad ci.per.l.legatū
qñqʒ ipam adijcit ad nullū finē honeſtū.⁊ tunc nō dʒ alia im
9 pleri.vt.l.obtinuit.de ꝯdi.⁊ demō.¶ Quero quid ſi ꝯditio
eſt p parte poſſibilis:⁊ p parte impoſſibilis.dic:ꝙ quatenꝰ
eſt poſſibilis impletur.quatenꝰ eſt impoſſibilis vitiatur.vt.l.
qui dotē.de dote pre.⁊.l.penul.de ꝯdi.⁊ demō.Et iſta concer
nunt quaſi primū mēbrum qñ diſpoſitio dr nulla.qꝛ ꝯcepta ſub
ꝯditione impoſſibili vel turpi:qñqʒ dr nulla.qꝛ illud qḋ in pn
cipali diſpoſitiōe deducitur:eſt turpe vel impoſſibile.vel non
cōditio:ſed cauſa:vel modus appoſitus dr impoſſibilis ſiue
turpis.⁊ tūc an diſpoſitio ſit nulla:vel aliqua.diſtingue.quia
qñqʒ ſtipulatio nullam habēt turpitudinē.⁊ tūc qñqʒ eſt ſm
l.⁊ valet vt in toto titu.de vbo.ob.qñqʒ eſt pter legē puta qñ
quis alteri ſtipulatur.⁊ tunc valet principale ſed pena.vt.l.ſti
pulatio iſta.§.alteri.de vbo.ob.quedā eſt ſtipulatio q̄ habet
turpitudinē:⁊ hoc ꝯtingit tribus modis.qꝛ aut eſt in ſtipula
tione deuenit turpe.vt pmittis facere homicidiū.⁊ eſt nulla.
vt.l.gñaliter.de vbo.obli.qñqʒ in ipa ſtipulatione ſiue pmiſ
ſione nō venit turpe:ſed eſt turpiter facta.vt dolo vel metu.⁊
tūc valet ſed dātur remedia a iure:vt in toto ti.qḋ metus cā.
de dolo.quedā ſunt que hñt turpē cauſam:ſed qḋ pmittitur
nō eſt turpe.qꝛ pmitto centū ſi feceris homicidiū.⁊ in hoc eſt
dubiū.glo.tenet ꝙ eſt ipſo iure nulla.vt i.d.l.gñaliter ibi:ſup
turpibus rebus interpoſitas.Idem tenet in.l.iuriſgentiū.§.
ſi ob maleficiū.de pac.vbi dicit.nulla eſt ꝯuentio.Cy.tenet ꝙ
eſt aliqua.ſed obſtat exceptio in.l.ij.C.qḋ me.cā.Bar.tʒ opi.
glo.p iura.ꝯ.allega.⁊.l.ſi plagij.de vbo.obli.⁊ no.etiā de hoc
plene Cy.in.l.ex eo.de inuti.ſtipu.vbi querit pone pmitto ti
bi petro.x.ſi tytius fecerit homicidiū:nūquid valet.gloſ.que
eſt in dicta.l.ſi plagij.dicit ꝙ ſic.Cy.ibi ꝙ dicta glo.fauet aſ
ſeſinis:⁊ dotem p interpoſitam perſonā ſibi querere pretiū
affectuatus.Iaco.de are.mitigat illam glo.ꝙ vera ſit:quādo
ille alius non ſit ſubiectus ſtipulatori.alˢ non valet:ne inuita
ret ad delinquendū pro cōmodo ſtipulatoris.ff.in ius voc.vt
eāt.l.ij.Breuiter Cy.tenet ꝙ illa glo.non ſit vera:niſi adijce
retur per modum pene.tūc enim bene valeret.⁊ ſic poſſet illa
glo.ſuſtineri.Quid ſi promitto tibi decem quia feciſti homici
dium.videtur ꝙ nō valeat.vt dicta.l.ſi plagij.ibi faciendi vel
facti.dic:vt dicta.l.ſi plagij.¶ Ex predictis ergo omnibus i
ſumma habetis duo:primo quando in diſpoſitione que pōt
per ſe ſubſiſtere ⁊ eſſe vtilis ſi ſub impoſſibili conditione con
cipitur an valeat.vidiſti circa hoc quadruplicem impoſſibili
tatē nature:iuris:pplexitatis:⁊ facti.ſcḋo qñ ſtipulatio cōce
pta p ſe tñ:vel ſub cā:ſiue mō impoſſibili vitietur qñqʒ ꝯtin

ꝯ illud qḋ deuenit in principali ꝓmiſſione eſt īpoſſibile.
⁊ in eius defectū ꝓmittitur aliqd qḋ dari vel fieri pōt.et tunc
an valeat dic:vt.l.ſi hō mortuus.de vbo.ob.qñq3 illud qḋ ꝓ
mittit dari pōt ꝓmiſſionis tpe:ſed deſijt poſſe dari.⁊ tūc an
id qḋ in eius defectū ꝓmittitur debeat.dic:vt.l.ſi deceſſerit.
10 qui ſa.co. ¶ Querit glo.ſi qs ꝓfitetur religionē ita ꝙ poſ
ſit retinere ꝓpriū:⁊ vti mrīmonio.an iſtoꝝ retētio vitiet pro
feſſionē vel teneat ꝓfeſſio his reiectis.vr ꝙ teneat monacha
tus.vt.j.c.j.inſinuāte.vbi de hoc.glo.hic tʒ ꝯriū p hūc tex.q2
iſta retētio eſt ꝯ ſubſtantiam monachatus.ergo ⁊c.Sed Jo.
xxxij.q.ij.ſolet.in fi.tʒ primā opi.ſcʒ ꝙ teneat monachatus.
Itē Hoff.Vin.⁊ Hoſt.in.d.c.inſinuāte.⁊ Inno.ibi.⁊ Accur.
C.de ſacroſan.eccl.aut.ingreſſus.⁊ ibi Ja.de ra.⁊ Pe.aliter
no.Accur.in.l.p ſeruū.§.deniq3.ff.de vſu ⁊ ha.vbi ſm Jo.di
ſtinguit:an fiat pactū incōtinenti:⁊ vitiat ingreſſus.an ex in
teruallo:⁊ vitiatur pactū.Spec.de hoc no.in ti.de ſta.mo.v.
glig.⁊ ibi nihil firmat ꝑdictoꝝ opi.ad hanc decre.reſpōdebat
Phi.in.c.inſinuāte.dicens.ꝙ mrīmoniū fuit inſtitutū adeo:
q2 dixit.⁊ erūt duo in carne vna ad vnā carnē ꝓcreandā.ceſ
ſante igitur cā ceſſat matrimoniū.ſʒ ꝙ monachi nō habeant
ꝓpriū inſtitutū eſt ab eccl'ia.xij.q.ij.certe.⁊.c.nolo.eccl'ia ergo
illud tollere pōt.⁊ vide qḋ no.Archi.in.d.c.ſolet. aliā rōnem
reddit hic Jo.an.de qua non curo.

¶ Qui clerici vel vouentes. Rubrica.

1 ☞ Clerici qui poſſint matrimoniū ꝯtrahere ⁊ qui non.
2 Vouentes qui poſſint matrimonium contrahere.
3 Votum quid ſit.

¶ Dictū eſt.s.de ſpōſalibus ⁊ matrimonijs:de ipoꝝ impe
dimētis videamus.⁊ q2 votū ⁊ ordo impediunt.Ideo ponit
hec rubrica.Vel ꝯtinua aliter ſm Hoſti.q2 nō ſolū ꝯditio ap
poſita interdū impedit matrimoniū.vt ptʒ.s.ti.j.c.ſi.ſʒ ordo
⁊ votū.ideo ⁊c.de prima parte rubri.habetur.xxviij.diſt.p to
tum.de ſcḋa.xxvij.diſti.⁊.xvij.q.j.⁊.ij.⁊.xxvij.q.j.per totum.
1 Summat Jo.and.totā rubricā p iſtū modū ſqueritur in ru
bro qui clerici poſſint matrimoniū ꝯhere rñdetur in nigro
ꝙ clerici in ſacris nō pñt:etiā ſi culpā cōmiſerint ꝓpter quaʒ
debeāt deponi.ergo in minorib⁹ tñ poſſunt.nec tñ p hoc eſt
iſta rubrica ſupflua p rubricā de cleri.cōiu.vt ibi per Jo.and.
2 ¶ Querit etiā in rubro qui vouētes poſſint ꝯhere.rñdetur
in nigro.ꝙ mali vouētes ꝯtinentiā pñt ꝯhere:ſi tñ ſimplr vo
uentes ꝯhant:tʒ matrimoniū.ſi vo erāt ſolēniter vouētes nō
3 tenet. ¶ Querit etiā Inno.ſqḋ eſt votū.dicit ꝙ votū eſt cō
ceptio boni ꝓpoſiti cū deliberatiōe firmata:qua qs ad aliqd
a faciendū:vel nō faciendū ſe obligat.qs aūt poſſit vouere[a] di
cat hic ſuccincte.⁊ ꝙ votū impediat ⁊ dirimat matrimonium
poſt ꝯtum.dic:vt.j.de voto.c.j.lib.vj.

a ¶ Poſſit vouere. Vide Joā.de tur.cremata.in.c.ſunt ꝗdā.xvij.q.j.vbi plura habes ḋ voto.

1 ☞ Eps pōt diſpēſare cū diacono accipiente vxorem.
2 Diſpēſatur cū delinquentibus peracta penitentia.
3 Eps diſpenſat cum correcto ⁊ contrito.
4 Cleric⁹ vulnerās aliquē a quo debeat obtinere abſolutionē.

De diacono. Due ſunt partes ſe
cunda ibi:ſubdiaco
num. ¶ No.primo.ꝙ iſte duplex delictū cō
miſit.q2 hominē vulnerauit:⁊ vxorē duxit.
duplici ergo debuit pena puniri.vt.l.nunꝗ
plura.de priua.delict.⁊ aduerte q2 dicit tex.
vulnerauit.ſecus ergo ſi occidit:vel mutilauit.q2 tūc etiā poſt
penitentiā nō poſſet in pſbyterū ordinari.l.diſti.qui in aliq.
1 ⁊.j.de cle.pu.an du.c.j.ſm Hoſtiē. ¶ Scḋo no.ſꝙ cū diaco
no accipiēte vxorē pōt eps diſpēſare:⁊ ad ſuperiores ordīes
ꝓmouere.qḋ eſt verū ſi accepit virgineʒ:vel corruptā quā ad
huc nō duxerat.ſecus ſi corruptā taliter deſpōſatam cogno
uiſſet.q2 tūc tanꝗ cū bigamo diſpēſare nō poſſet.de cle.ꝯiu.
2 c.ſane.de biga.nup. ¶ Tertio no.ſꝙ cū delinquētib⁹ diſpē
ſatur pacta penitētia.idē ſi parte penitētie de tēpo.ordi.c.ex
3 tenore. ¶ Quarto not.ſꝙ cū correcto ⁊ ꝯtrito diſpēſat eps:
cū incorrecto igitur diſpēſare nō poſſet.de quo in glo.⁊ alibi
pſalmiſta.Cor ꝯtritū ⁊ humiliatū deus nō ſpernit.⁊ impera
tor dicit.delinquētes reuertentes ad cor:ſuſcipit deus ſemp
paratus p penitentiā miſereri.vt in aut.vt nō luxu.ꝯ naturā.
colla.vi. ¶ Opp.de.c.j.pxi.⁊.xxxij.q.j. quotquot. vbi cū tali — Opponit in cōtrarium.
non pōt eps diſpenſare.ſolu.dicit ꝙ aut iſte delinquens vult
tranſire ad religionē:⁊ pōt eps diſpēſare iure ſuo:al's nō pōt
ſine auctē pape.⁊ ita ſoluit Hoſti.vel iſte vxorē nō cognouit
ſm Lau. ¶ Querit glo.iij.dicitur hic abſolutione obtēta ⁊c. — Ponit queſtionem.
4 ſquero a quo dʒ obtinere abſolutionē.videtur ꝙ a papa cū
vulnerauerit.vt.c.ſi qs ſuadēte.xvij.q.iiij.vel dic ꝙ a legato.
ſed non eſt verū.q2 legatus non pōt in atrocioribus.de quo
dic:vt no.in.c.ad eminentiā.de ſen.excōi.vel dic:ꝙ erat cleri
cus cōuentualis:ideo potuit ab epo.ſed hoc nō eſt verum in
atrocioribus.vt no.in.c.qm̄.de vi.⁊ hone.cle.

1 ☞ Eccleſia poteſt ſe interponere cum videt aliquos minus
legitime copulatos.
2 Ingreſſus religionis non abolet maculam ⁊ inhabilitatē cō
tractam occaſione precedentium delictorum.
3 Adminiſtratio facilius cōceditur in minoribus ordinibus ꝗ
in maioribus.

Ex literarum. Summatū quo ad ti
tulū in rubrica.⁊ ſunt
due partes conſultatio:⁊ reſponſio ibi:ſup quo.
¶ No.primo ꝙ eps fecit iſtū illā quam duxerat
1 abiurare.ſ⁊ ſic pōt ſe interponere cū viderit ali
quos minus legitime copulatos:ipos diſiūgere:⁊ ſeparare.
2 ¶ Scḋo no.ſꝙ ingreſſus religionis nō abolet maculā ⁊ in
habilitatē ꝯtam occaſione ꝑcedentiū delictoꝝ.de quo dic:vt
no.j.de apo.c.ij. ¶ Tertio not.ꝙ ꝓpter religionē aſſumptā
3 in delictis facilius diſpēſatur. ¶ Quarto no.ſꝙ facilius con
ceditur adminiſtratio in minoribus ordinib⁹:ꝗ in maiorib⁹.
⁊ ſic ꝓhibito maiori nō vr ꝓhibitū minus.facit.ff.de penis.l.
moris.⁊.l.cū pacto.de ſeruis expor. ¶ Gloſ.op.de.c.s.pxi. — Opponit in cōtrarium.
vbi plus delinquēti:ꝗ hic ꝑmittit miniſtrare in officio diaco
natus:⁊ in pſbyterū ordinari.hic vo min⁹ delinquēti vtrūq3
ꝓhibet:niſi ingrediatur religionē.ſol.vt in glo.⁊ ibi dediuinā
ſol.Hoſti.dicit ꝙ ibi papa oſtēdit epis ꝓtāteʒ ꝯceſſam ad iu
ris rigorē tēperandū hic loqtur de rigore:qui ſemp in duo
bus caſib⁹ eſt ſeruādus.qñ.ſ.ꝓpl's inde ſcādalizatus eſt.vnde
nō eſt cū tali diſpenſandū eo remanēte inter populares inter
ꝗs ſcādalizat⁹ eſt.de ꝓbē.cū teneamur. no.tñ ꝙ facili⁹ diſpen
ſat i ſuſceptis:ꝗ i ſuſcipiēdis.xxxij.q.j.quotqt. ⁊.c.ipudicas.

1 ☞ Profeſſio ſola facta in manibus illius qui poteſt ipſam
recipere impedit ⁊ dirimit poſtea contractum.
2 Habitus ſuſceptio an impediat matrimoniū poſtea ꝯtum.

Meminimus. Incipit tractare de ſcḋa
parte rubrice ⁊ ſumma
tum eſt in ipa.In ꝑma ꝯſultatio.in ſcḋa diſtiguēs
rñſio. ¶ Not.primo ꝙ iſte tex.in ꝑmo rñſo ꝯiūgit
votū:habitū:⁊ ꝓfeſſionē.nō tñ intelligas ꝙ oia illa regrātur
ad matrimoniū ꝯtū poſtea dirimendū.diſiūge igit iſta tria
1 et dic ſꝙ ꝓfeſſio ſola facta in manib⁹ illius:qui pōt ipam re
cipere:impedit ⁊ dirimit matrimoniū poſt ꝯtū. Idem dicit
Inno.de vouēte dūmō votū vl' ꝓpoſitū ſolēnizet p ſuſceptio
nē habit⁹:ꝓfeſſionis:ſiue nouitij.vt h.⁊.s.de regu.ꝯſulti.⁊.j.
c.inſinuāte.ſi vo al's votū emittat impedit:ſʒ nō dirimit idē ſi
habitū ſuſcipiat ſine voti emiſſione.vt.j.c.pxi.⁊ ꝯuer.ꝯiu.ex
2 parte.ſm Innoc.habes ergo de ꝓfeſſione ⁊ de voto.ſQuid
de ſuſceptione habitus.dic ꝙ nō impedit:niſi cū alijs q ſunt
in monaſterio geſtaret habitū p annū ſm gl.qḋ intellige vex
ſi ſint habitus indiſtincti.de regu.c.j.li.vj.⁊ de.eos qui.eo.ti.
¶ Querit Jo.an.poſt Hoff.qre magis votū ſolēne dirimit:
ꝗ votū ſimplex.cū ſimplr dictū ſit vouete.⁊ reddite dño vo — Ponit queſtionem.
ta veſtra.s.de voto.magne.ſimplex ergo dictū dʒ ſimplr in
telligi nō diſtingui.vt.l.iij.de offi.ꝑſi.ſol.ꝙ votū ex ſui natu
ra īpedit p iſtud dictū vouete ⁊c.ſed ex ſui natura nō dirimit:
ſʒ ꝯſtitutio eccl'ie hoc facit.vt ſimplex nō dirimit:ſʒ ſolēne ſic.
al's erraret eccl'ia niſi poſt ſimplex votū dirimeret mrīmoniū:
ſicut poſt ſolēne.ſolēnitates igitur inuenit:⁊ ꝯſtituit eccleſia
nō ad voti augmentū:ſed ad diſcernendū ⁊ ſciendū qñ ꝓpter
votū emiſſum matrimoniū dirimatur.ita dicunt iſti.

1 ☞ Habitus ſola ſuſceptio ⁊ delatio non obligat religioni.
Sʒ hñ cōiuncta.nu.2.De quo habitu hic loquatur.nu.3.
4 Habitus cum propoſito ꝓfitendi aſſumptus impedit matri
moniū ꝯtrahendum ⁊ elapſo anno dirimit iam cōtractum.

Conſuluit. Caſum ponit Jo.vt di
cit fuiſſe in facto ſic.ꝗdaʒ — Caſus capituli.
mulier.timens rapi petijt a ſacerdote velamen
quo ſolebant vti moniales:non tamen vouit:
nec profeſſionem fecit:nec renūtiauit proprijs.
⁊ ꝓteſtata

⁊ ꝓteſtata eſt ius ſuum: tandē contraxit: mandat papa vt nō
1 diſſoluatur matrimoniū. ¶ No. ꝑmo ꝙ ſola habitus ſuſce/
ptio et delatio non obligat religioni. ſ. de regu. porrectum.
2 ¶ Scdo no. ꝙ innuit iſte tex. a ɔ̄trio ſenſu ꝙ ſuſceptio habi
tus ɔiuncta cū aliquo ex his q̄ h dicuntur obligat ad religio
nem efficaciter. vƺ ſi poſt ſuſceptionē intrauit clauſtrū: vel re
nuntiauit proprijs: vel in manu epī ſiue abbatis obedientiaƺ
ꝓmiſit: ſiue ſup altari. altero eñ ex his cū receptiōe habitus
iuncto vr̄ ſufficere qḋ nō tƺ Jo. an. dicit eñ ꝙ ꝓfeſſio ſup alta
re nō ꝑiudicat: niſi ⁊ monachi ɔſentirent. ar. de regu. ad apo/
ſtolicā. obligatio eñ profeſſionalis hincinde ɔ̄hitur vel ſemp
ꝑiudicat: ſi poſtea recipit habitū ſine proteſtatione. de regu.
cōſulti. ⁊ c. ſtatuimus. ſm Inno. ꝓmiſſio etiā ſolius obedien
tie cū habitu nō ſufficit. cū ⁊ ſecularis obedientiā ꝓſtet. de ma
io. ⁊ obe. c. ij. ⁊ iiij. niſi monachalē ꝓmittat puta ꝙ ſue renun
tiat voluntati: ⁊ in oībus ſubijciat ſe abbati. xij. q. j. non dica/
tis. ⁊ c. nolo. ſm Inno. ⁊ Hoſti. Idem Gui. in Spec. de ſtatu
regu. v. xxxvij. ¶ Quero q̄r in fine. c. ꝙ habitus ſine ꝓfeſſiōe
Ponit q̄ſtiones.
3 ſuſceptus impedit: ſed nō dirimit poſt ɔ̄tum. q̄ro ergo ꝙ de
quo habitu hic loquatur. nō enim videtur de habitu ꝓbatio
4 nis. Talis eñ habitus cū ꝓpoſito ꝓfitendi aſſumptus impe
dit ɔ̄hendū ⁊ elapſo āno dirimet iam ɔ̄tum ꝓpter tacitā ꝓ/
feſſionē: q̄ reſultat ex tali delatione. qḋ tñ hic negatur dū di/
cit anno elapſo. Itē non intelligitur de habitu ꝓfeſſionis. q̄r
illud impedit ⁊ dirimit. vt in fi. c. de quo ergo habitu dices lo
qui iſtud. c. Hoſtiē. dicit ꝙ iſtud. c. dƺ intelligi de habitu reli/
gionis ꝓpoſuit eñ iſta mulier vitā mutare: ⁊ ſeculū ſpernere:
⁊ caſtitatē tenere. ſed hoc nō vr̄ bñ dictum. q̄r hoc caſu tale ꝓ/
poſitum ſolēnizatur ꝑ receptionē habitus. de regu. ɔſulti. di
cit Hoſtiē. ꝙ iſta dña ſuū ꝓpoſitū non expſſit ore: vel ſigno.
vñ non pōt diſtringi per eccliaƺ q̄ de occultis non iudicat. de
ſimo. c. ſicut. in fi. nā ſi v̄bo vel ſigno expreſſiſſet ꝓpoſitū: non
daretur ſnīa pro matrimonio: ſed ꝓ religione vt pƺ ex no. ſ.
de regu. ſtatuimus. vel dic ſm Hoſtiē. ꝙ q̄ñcūꝗ ſine voto ꝓ/
ponat aliqs vitā mutare: non obligatur irreuocabiliter ꝑ ſo/
lam habitus ſuſceptionē extra religionē aſſumpti. vt hic. ſed
ſi aliquā religionē ingreditur: vel ei ſe deuouet. tunc ꝑ ſuſce/
ptionem habitus etiā nouitiorum irreuocabiliter obligatur. ſ.
eo. inſinuāte. ⁊ no. in dicto. c. ɔſulti. ⁊ ſm iſtū intellectū etiam
ſi iſta mulier ſuū ꝓpoſitū ore vel ſigno expreſſiſſet: tñ talis re
ceptio habitus extra religionē nō obligaſſet eā taliter: ꝙ di/
rimeret matrimoniū poſt ɔ̄tum. ⁊ eſt hoc verū etiam ſi rece/
piſſet habitū ꝓfeſſorum in caſu hui⁹. c. vbi nō ingreſſa fuit clau/
ſtrum. habitus eñ religionis ⁊ ꝓfeſſionis ab intrante religio
nem aſſumptus facit monachū. ſ. de regu. ſup eo. ⁊ eo. ti. c. cō
ſtitutionē. lib. vj. aſſumptus v̄o extra eccliam hoc nō facit niſi
ſe voueret alicui religioni. de ɔuer. cōiuga. c. ex parte. allegat
Hoſti. ad hoc. j. eo. inſinuāte. ⁊ de regu. ſicut. ⁊ ſm ꝑdicta in/
tellige glo. fi. ⁊ ſm ꝑdicta aliud eſt ꝓponere aliqd in aīo: etiā
exprimere. aliud eſt vouere. vñ ſi qs diceret corā plurib⁹ ego
diſpono me ad religionē ⁊ totaliter relinquere ſeculū. ⁊ poſt
iſta v̄ba habitū etiā ꝓfeſſionis aſſumat extra religioneƺ non
erit monachus ꝓfeſſus. votū ergo non ꝓpoſitū etiaƺ ore ex/
preſſum ſolēnizat receptionē habitus.

1 ☞ Matrimonium poteſt contrahi inter abſentes interue
niente nuntio.
2 Malum minus eſt eligendum de duobus malis.
3 Votum ſimplex non dirimit matrimonium poſt contractū
nec ipſum impedit.
4 Epīs ex cā pōt diſpēſare vt ſimplr vouens cōtrahat.

VEniens. Sūmatuƺ eſt in rubrica ⁊ duo
facit. narrat caſuƺ: circa quem
expediendū ꝑmiſſa cā duo mādat. ¶ No. primo
ꝙ iſta dedit fidem abſenti de matrimonio. ⁊ hoc
1 pōt eſſe ꝙ q̄r matrimoniū pōt ɔtrahi inter abſen
¶ Inter abſentes. Adde. l. ſufficit de ſpōſa. ij. q. v. nec illō in glo. ⁊ ibi qd ſi alterū peniteat añ ɔſenſum alterius.
a tes[a] interueniēte nūtio: vel epl̄a. ff. de ſpon. l. fi. ⁊ j. de ꝓcura.
c. fi. lib. vj. ⁊ intellige ꝙ poſſunt ɔ̄hi dicto mō nō ſolum ſpōſa
lia de futuro: ſed de p̄nti. qḋ ꝓbatur illa auc̄te Luc. ij. Spūs
ſctūs ſupueniet in te ⁊c. et ibi. ecce ancilla dñi. Hoſti. remittit
de hoc ad ſummā de ſpon. §. qualiter ɔ̄hatur. j. rñ. ⁊ v̄. ſequē.
¶ Scdo not. ꝙ iſta ſimplr votū ɔtinentie emiſit: ſecus ergo
ſi ꝓfeſſionē feciſſet: vel habitū ſumpſiſſet: vel ſe ei reddidiſſet.
de regu. porrectū. Hoſti. dicit ꝙ iſta emiſit votū nō ex corde:
nec intēdendo ſe alicui religioni aſtringere: de quo credit illi
in foro aīe. ſec⁹ ſi quoq̄ mō ɔſenſiſſet: vel quo ad forū eccl̄ie: ⁊
2 ſi nō eſt ɔ̄. j. eo. inſinuante. ¶ Tertio no. ꝙ de duobus ma/
lis minus malum eſt eligēdum. de quo in glo. ⁊. l. ita vulnera/
3 tus. ad. l. aquil. ¶ Quarto no. ꝙ votum ſimplex nō dirimit
matrimoniuƺ poſt ɔ̄tum: nec ipm̄ impedit. ⁊ imponitur iſti
dñe duplex penitentia de fide mentita primo viro militi. q̄r ꝑ
ipſam ſtetit quo minus ſibi nuberet. facit. ſ. de ſponſa. ſicut.
Opponit in cōtrarium.
¶ Oppo. ⁊ videtur ꝙ papa male h faciat dare iſti licentiam
nubēdi alteri ɔ̄ votum etiā ſimplex: qḋ non minus obligat:
ꝙ ſolēne apud deum. vt. j. c. ꝓxi. ſolu. vt in glo. q̄ exponit tex.
vt in ca ꝑtƺ Jo. an. exponit tribuere nō poſtponas ⁊c. i. tribu
tam vel nō negatā oſtendere. ſic. xxiij. q. ij. in adoleſcentia. vel
ſm eum intellige qḋ hic dicit de miſericordia. q̄r al̄s ſm eum
non dareꝛ licentia etiā poſt ſimplex votum. vt. j. c. ꝓxi. Refert
etiā Inno. alios qui ſoluerunt aliter. dicunt eñ ꝙ hoc votuƺ
non tenuit propter ſpōſalia de futuro: que ꝑceſſerāt. ſicut eñ
nō tenet votuƺ ſolēne poſt ɔ̄tum matrimoniū. de ɔuer. ɔiu.
quidā. ſic poſt ſponſalia de futuro nō tenet ſimplex. vt h. cuƺ
ergo nō tenuerit: non dƺ illi licentia denegari. ſed iſte non eſt
bonus intellectus. q̄r tex. dicit de voto violato qḋ non poſſet
dici ſi nō tenuiſſet. Hoſti. dicit ꝙ votū tenuit: ſed fuit ſimplex
ɔ̄ qḋ papa ex certa ſciētia hic diſpenſat qḋ innuit litera dum
dicit mādamus: nō dixit rñdemus. ſed ob. dum dicit violato
exponit de eo ꝙ dedit fidē. ſcdo ɔ̄ votum emiſſum. ⁊ ſic viola
uit votum. xxij. q. v. periurare. hāc autē diſpenſationē facit h
papa ſm eum. primo propter perturbationē animi mulieris
xvij. q. j. cōſaldus. q̄r nō fuit inſpirata: ſed fecit hoc in fraudeƺ
ne virū haberet quē deſpōſauerat. ſcdo propter maius peri/
culum euitandū: q̄r apparebat ꝙ ɔtinere nō poterat. vñ acci/
pit papa ꝙ pōt a nō idoneo debitore. vt ſic ſaltē in matrimo/
nio viuat caſte. xxxi. di. nicena. tertio q̄r fidem dederat ſcdo: ⁊
ſic ſm eū ſtat ꝓprie lr̄a: que dicit licentiam tribuas ⁊c. ſ. auc̄te
noſtra q̄ in oī voto intelligitur excepta vt hic Gui. in Specu.
4 ti. ij. §. nūc de epor. v̄. cxxxiij. ꝙ dicit epm̄ ex cā diſpēſare poſ/
ſe: vt ſimplr vouens ɔ̄hat ⁊ volens allegare decre. illā ad hoc
allegat in ɔ̄trium. c. j. ꝓxi. ⁊. xxij. q. iiij. §. vlti. facit qḋ dicā poſt
Jo. and. j. c. proximo ⁊c.

1 ☞ Votum emittens poſtea iurās ducere vxorem ad quod
teneatur.
2 Matrimonium contrahendum quedam impediunt: ⁊ nō di
rimunt ſi contractum fuerit.
3 Papa nō poteſt in totum tollere legē dei: ſed bene interpre/
tari ⁊ reſtringere ⁊ declarare.
4 Papa quare poteſt ſtatuere aliquid cōtra votum ſimplex et
ſolēne: ⁊ non contra matrimonium.

RUrſus. Primo ponitur qḋ. ſcdo diſtin/
guens ſolutio ibi: vñ. ſm inehiuƺ
1 proſequitur ibi: ⁊ ſi poſtꝗ. ¶ Not. primo ꝙ iſte
prius votū emiſit: ⁊ poſtea iurauit ducere vxorē.
Iuramentū ergo fuit illicitū. q̄r poſt votū emiſſum: ⁊ ſic non
ſeruandū. xxij. q. iiij. inter cetera. ſicut ergo in ſpōſalib⁹ prio/
ra ſunt ɔſummanda. ſ. de ſpon. c. ſicut. ſic in voto ⁊ in ſpōſali
bus. ſi vero ſpōſalia ꝑcedunt votū: cogi debet votū ſolēniza/
re aut ſponſalia ꝑficere. de ɔuer. ɔiu. ex parte. ⁊. c. ex publico.
¶ Scdo no. ꝙ papa precipit iſti vt votum ſimplex qḋ emiſit
obſeruet. ſed. ſ. c. ꝓxi. ɔ̄ votū emiſſum dat licentiā cōtrahēdi.
2 ſol. vt ibi dixi. ¶ Tertio no. ꝙ quedā impediūt ɔ̄hendū et
non dirimūt ſi ɔ̄tum fuerit. ⁊ ſic multa fieri nō debēt: que fa/
cta tenēt: nec retractātur. ſicut matrimoniū ɔ̄tum poſt ſim/
plex votū. ¶ Oppo. ⁊ videtur illud. c. ſibi cōtrariari. dicit eñ
Opponit in cōtrarium.
ꝙ votū ſimplex non minus obligat: ꝙ ſolēne. ſed ſolēne diri
mit: ergo ⁊ ſimplex deberet dirimere. ſol. glo. magna in prin.
tangit illud ɔtrariū ⁊ ſoluit exponendo. i. non minori tpe. q̄r
vtrūꝗ in perpetuū obligat. ⁊ vtriuſꝗ fractio eſt mortale ⁊ ꝑ
hoc refert Jo. and. quoſdā dicere. ꝙ ꝗuis matrimonium te/
neat in hoc caſu: debitum tñ iſte voti tranſgreſſor non debet
exigere: ſed tenetur reddere. arg. de ɔuer. ɔiu. quidā. ⁊. c. pla/
cet. ⁊ ſemper penitentiā agat: ⁊ cum graui dolore cordis hoc
debitum reddat. de eo qui cogno. cōſang. vxo. ſue. trāſmiſſe.
⁊. c. penul. ⁊ vlti. equius vt dicit Jo. and. eſt tenere ɔtrarium.
ſcƺ ꝙ exigere poſſit. nam per tale matrimoniū ſolutuƺ eſt vo
tum. ſm gloſ. hic ⁊. ſ. de ſpon. ſi inter. in gloſ. fina. ergo nihil
eſt ꝙ talem debiti exactionem impediat. Nimis enim eſſet pe
riculoſum ⁊ oneroſum tale matrimonium ſi dicamus cū pec/
care mortaliter exigendo. et eſſet iniicere laqueum contra id
quod habetur. xxvij. q. j. de viduis. ſicut ergo in vouente in/
greſſum religiōis arctioris: qui profitetur laxiorem nulla re/
manet obligatio ex voto priori. licet de tranſgreſſione peni/
tere debeat. de regul. qui poſt votum. libro. vj. ſic in caſu illo
poſt contractum ⁊ conſummatum matrimonium obligatio

voti ceſſat:ſed de fractione peniteat.et iſta opinio eſt equior
ſm cū.tñ qꝛ ſolēnis opinio habēt ꝯtꝛlum. quā ſeqtur beatus
Tho.iiij.ſen.xxxviij.diſti.articulo.iij.dicit Jo.an.ꝙ hoc ca-
ſu diſpēſatio peti dꝫ ſup exactiōe debiti.ꝛ cū hic ſubſit iuſta
cauſa poterit ep̄s diſpēſare p cōmutationē in aliud votū.de
voto.c.j. ¶ Scḋo op.lex diuina indiſtincte p̄cipit. ꝙ redden
da ſunt vota deo.ergo illa diſtinctio inter votū ſimplex ꝛ ſo-
lēne introducta mero iure poſitiuo nō videtur bona.qꝛ natu
ralis obligatio que ex voto naſcitur nō pōt canonica ꝯſtitu-
tione dirimi.ſicut nec ius ciuile pōt corrumpere ius naturale
vt inſti.de iure na.gen.ꝛ ci.§.ſed naturalia.ꝛ qḋ not.Inno.ſ.
de ꝯſti.que in eccliarum.ex qbus ptꝫ ꝙ ita deberet dirimere
votū ſimplex:ſicut ſolēne.ſol.Jo.an.fatetur ꝙ votū ex ſe ſem
per dirimit.ſed ꝯſtitutio eccl'ie hoc opatur qḋ votū ſimplex
3 nō dirimat:ſed tunc ob.qḋ dixi.† qꝛ papa non videtur poſſe
tollere legem dei.nā iſtud eſt verū:ꝙ nō pōt in totū tollere ſꝫ
interpretari:ꝛ reſtringere:ꝛ declarare. vt ptꝫ ex not.in.d.c.q̄
in eccliarū.ꝛ.ſ.de teſti.lꝫ vniuerſis.licet ergo lex diuina dicat
votū ſeruandū:tñ non dicit nō tenere matrimoniū poſt con
tractū.qḋ ptꝫ qꝛ lege diuina ꝓhibentur tñ certe pſone q̄ no.
de diuor.gaudem⁹.inter quas vouens nō ꝯnumeratur ꝛ hoc
edictū ꝓhibitoriū eſt.de ſpon.cū apud.nā lege diuina circū-
ſcripta lege canonica teneret matrimoniū ꝯtctū a monacho ꝛ
p̄ſbytero.qḋ ptꝫ qꝛ ſacerdotes veteris teſtamēti ꝯtrahebant
xxvi.di.tenete.ꝛ greci ꝯhūt qui lege canonica nō ſunt aſtri-
cti.xxvj.di.nicena.ꝛ p hoc tꝫ Hoſtiē.ꝙ papa poſſet ſtatuere
ꝙ ſicut ſimpl'r vouens pōt ꝯhere:ita vouens ſolēniter.ꝛ re-
mittit de hoc Hoſtien.ad ſummā.eo.titu.§.quis vouendus.

Ponit queſtiones.

¶ Iuxta p̄dicta q̄ro † quare pōt ſtatuere papa aliqd ꝯ votū
4 ſimplex ꝛ ſolēne(vt dictum eſt) ꝛ nō ꝯ matrimoniū.maxime
qꝛ vtriuſqꝫ obſeruātia eſt indicta a lege diuina.ſolu.dicit Jo.
and. pro ſolutione qōnis p̄mitte.ꝙ equalis eſt potētie iura-
mentū ꝛ votum.vñ ſicut in iuramēto videtur excepta auctas
pape.de iureiurā.veniētes.ꝛ de reſcrip.ꝯſtitutus.ſic ꝛ in vo-
to.ſ.c.xxi.vt ſic in vtroqꝫ intelligatur:niſi deus aliter reuela
uerit.xxij.q.ij.beatus.vel vicarius ei⁹ in terris de hoc aliter
diſponere voluerit.qꝛ qḋ ip̄e facit:deus facit:ꝛ non homo.vt
ſ.de trāſla.inter corporalia.nā ſibi dictū eſt q̄dcūqꝫ ꝛc.xxiiij.
q.j.quodcūqꝫ.nec iuramentū nec votū excluſit q dixit.quod-
cūqꝫ.de maio.ꝛ obediē.ſolite.ad fi.ſic papa in voto cōtinētie
diſpēſare pōt.ſ.de voto.c.j.p Jo.an.Ad propoſitum igitur
quare papa iſtud vinculū qḋ ex voto naſcitur:ꝛ nō vinculum
matrimonij dicit ip̄e.qꝛ in matrimonij diſſolutiōe fieret iniu
ria nō ſolū deo:ſed etiā homini:qui ex diuina lege q̄ſiuit ius
in corpore vxoris.In voto vō eſt obligatus deo:qḋ vinculū
p deū vel eius vicariū ſine alicuius iniuria ſolui pōt. Itē per
matrimoniū ꝯſummatū deſignatur cōformitas que eſt inter
chriſtū ꝛ eccliam:ſiue vnio q̄ eſt inter diuinā ꝛ humanā natu-
ram.que oīno inſeparabilis eſt.ꝛ ideo poteſt ſeparari ſignifi
cans ſicut nec ſignificatū.ad hoc.ſ.de biga.debitū.ꝛ de ſpon.
du.c.j.ꝛ de ꝯiu.lepro.c.ij.In voto aūt eſt vinculū dei ꝛ anime
tñ.In matrimonio eſt vinculū aīoꝝ ꝛ corpoꝝ:dei ꝛ hoīm.nō
eſt ergo mirū ſi facilius ſoluitur vnū vinculū:ꝙ plura.alij cō
muniter ꝯ.ſm Jo.an.poſt Hoſti.Et p̄dicta hñt locū in mr̄i-
monio ꝯſummato p copulā:ſꝫ in nō ꝯſummato papa hꝫ ma
iorem poteſtatē.vt patet ex his que not.Jo.and.ſ.de cōuer.
coniu.ex publico.

1 ☞ Obteſtatio facta alicui ex parte regis non inducit iuſtū
metum.
2 Habitus approbate religionis aſſumptio ꝛ delatio poſt vo
tum caſtitatis inducit profeſſionem.
3 Profeſſio tacita dirimit matrimonium poſt contractū etiā
ſi ex eo plures ſint filij procreati.
4 Patientia ꝛ taciturnitas longi temporis purgat preceden-
tem moram.
5 Mulier que ſemper ſtetit in domo cū habitu religiōis poſt
votum caſtitatis:an erit monacha.
6 Profeſſio eſt duplex.

INſinuante. Primo ponit facti or-
dinē.ſcḋo diffiniendū
cōmittit ibi:nos igitur. ¶ Not.primo ꝙ fuit h
ſupplicatū regi p copula maritali.ꝛ hoc eſt ꝓ-
hibitū.qꝛ mr̄imonia debēt eſſe libera.vt i glo.j.
¶ Scḋo no.ꝙ iſta fuit ꝓteſtata:ꝙ tūc nolebat nubere modi
cū tñ ſibi ꝓdeſt ſi poſtea fecerit ꝯtꝛiū.qꝛ vr̄ a ꝓteſtatione receſ
1 ſum.ſ.ḋ ꝯſti.cū.M.ferrariē. ¶ Tertio no. † ꝙ obteſtatio fa
cta ex parte regis alicui nō inducit iuſtū metū.de quo in glo.

argumentū ꝛc.ſup qua dicit Jo.an.ꝙ ſola dignitas aduerſa
rij nō ſufficit ad ꝓbandū metū.ſubdit tñ ꝙ imperiū p̄ncipis
qui al's ꝯſueuit tyrānice ꝛ opp̄ſſiue tractare eos:qui p̄cib⁹ vel
p̄ceptis ſuis nō obediūt:induceret iuſtū metum.p hoc dicto
vide qḋ no.Bar.in.l.de pupillo.§.ſi qs ipi p̄tori.ff.de op.no.
nū.alibi dicūt doc.ꝙ minima reuerētia inducit iuſtū metū.vt
l.i.§.q̄ onerāde.ff.quarū re.act.nō da.ꝛ.xxij.q.iiij.vnus qſqꝫ.
¶ Quarto not.ꝙ iſta emiſit votū ꝯtinentie pacto appoſito:
ꝙ in domo cum oī ſubſtātia remaneret hic aūt exceptio ꝯtꝛia
monachatui non vitiat monachatū.qꝛ eſt ꝯ eius ſubſtantiā.ꝛ
ſic facit ad no.ſ.ti.j.c.fi.ſed nō facit.qꝛ ibi exceptio retētionis
bonoꝝ erat appoſita a vouēte religionē:hic a vouēte ſimpl'r
caſtitatē qḋ votū.ſ.caſtitatis nō aduerſatur retētioni bonoꝝ.
2 ¶ Quinto no. † ꝙ aſſumptio ꝛ delatio habit⁹ approbate re-
ligionis poſt votū caſtitatis inducit ꝓfeſſionē.ꝛ eſt illud not.
nā nō eſt dubiū ꝙ poſt votū de ingrediēdo religionem ſi vo
uens ſuſcipit habitū ꝓfeſſoꝝ intelligitur ꝓfiteri iuxta not.ſ.
de regu.ꝯſulti.ſed ꝙ ſumēs habitū poſt votū caſtitatis tñ in
telligatur ꝓfiteri:habetur in.j.c.qḋ tñ narrat lapſum biēniū
poſt aſſumptū habitū.eſt ergo irregularis iſta ꝓfeſſio indu-
cta ex pluribus imꝑfectis ſpecieb⁹.ſ.ex voto caſtitatis:qḋ ꝑ
ſe nō ſufficit ex delatione habitus extra locū.qḋ ſil'r nō videt
ſufficere.nā ſm Hoſtiē.multū opatur clauſtrū ꝯgregatio ac
loci ſtabilitas.vñ ſuſceptio habitus ꝓfeſſoꝝ extra locū nō in-
3 ducat ꝓfeſſionē.vt dixi.ſ.eo.veniēs. ¶ Sexto not. † ꝙ tacita
ꝓfeſſio dirimit matrimoniū poſt ꝯtctum:etiā ſi ex eo plures
ſint filij ꝓcreati.ples eīm ꝛ numerus filioꝝ nō roborat matri-
moniū:qḋ eſt nullū.lꝫ q̄nqꝫ p̄beat iuſtā cām diſpēſandi.vt di-
4 cam.j.de eo qui duxit in ma.c.cū habet. ¶ Septimo not. † ꝙ
patiētia ꝛ taciturnitas longi tp̄is purgat p̄cedentē morā.de
quo dic:vt dixi.ſ.qḋ metus cā.c.j. ¶ Querit glo. † iſta ſemp

Ponit queſtiones.

5 ſtetit in domo cū habitu religionis poſt votum caſtitatis:an
erit monacha.vr̄ ꝙ nō reſeruatio habitationis in domo ꝛ bo
norū retentio ꝯdicūt ſubſtātie monachatus.vt.ſ.de ſta.mo.
cū ad monaſteriū.in fi.glo.iij.tenet hic ꝯtꝛiū.ꝙ iſta ſit mona
cha.nec ob.ꝓctm̄ reſeruationis proprij.qꝛ exponitur quo ad
vſumfructū ſolū:nō quo ad ꝓprietatē.ita dicit glo.cōcludēs
ꝙ iſta erit monacha ꝛ morabitur in domo cū vſufructu reruꝫ
ſuarū nō ob.ꝙ iſta ſint ꝯ ſubſtātiā monachatus.qꝛ locus ꝛ re
tentio vſuſfructus de ꝯſenſu ep̄i vel abbatis reſeruatus non
ſunt ꝯ ſubſtantiā monachatus.vñ ſi abbas ꝯ talē reſeruatio
nem vellet venire poſſet ille:cui fides nō ſeruatur denuntiare
hoc ſuperiori qui ad ſilitudinē ſerui dꝫ illū audire ꝛ interpo-
nere partes ſuas.C.cōia vtriuſqꝫ.indi.l. poſſeſſionū.ꝛ inſti.ḋ
his qui ſunt ſui vel alie.iur.§.ſed hoc tp̄e.fatetur tñ Inno.ꝙ
nullus p̄ter papā poſſet obligare vt perpetuo aliquē locū di
mittat monacho.de ſta.mo.cū ad monaſteriū.ſed ſi obligat
nō eſt ꝯ ſubſtantiā. poſt multa tñ vr̄ Innocē.inclinare.ꝙ hec
mulier nō fuit monacha ꝛ poterat habere ꝓpriū.ꝛ tñ nō po-
tera nubere ꝓpter votū ſolēne qḋ emiſerat.qḋ qualiter fieri
poſſit no.de regu.porrectū.ꝛ qḋ no.Jo.and.de ꝯuer.ꝯiu.ex
parte.ij.ſup vbo matrimoniū.ꝛ de frigi.fraternitatis ſup v.
alioq.v.in ſcḋo.ꝛ eſt vtile hoc ſcire an illa ex tali delatiōe ha-
bitus poſt votū caſtitatis ſecuta cēſeatur monacha necne ꝓ-
pter bona vtrū deuolui debeāt ad monaſteriū:vel ad eius cō
ſanguineos.Itē quo ad teſtamēti factionē:ꝛ quo ad poteſta
tē ꝯhendi.ꝛ breuiter quo ad oīa:q̄ pōt agere liber homo ꝛ nō
monachus.ꝛ vide qḋ habetur hodie.j.de voto.c.j.lib.vj.p qḋ
c.poſſet argui ꝙ iſta cēſeatur monacha al's ſimplex votū ca-
ſtitatis ꝛ aſſumptio habitus.ꝛ eius delatio extra clauſtrū nō
dirimeret matrimoniū poſt ꝯtctū:niſi monacha cēſeret vt ibi.
qcquid tñ ſit de illa de qua in tex.vbi eſt dubiū ſit monacha
necne.tñ in vero mōacho vt poſſit morari in domo ꝛ frui bo-
nis quondā ſuis : dicit Hoſt.ꝙ ſufficit licētia ep̄i:ſi ſit mona-
cha nullius monaſterij.ſi aūt certe religioni ſe deuouit maio
ris abbatis totius ordinis licētia requiretur. ¶ Ultimo no.ḃ
6 Hoſtien. ꝛ querit † quotuplex eſt profeſſio.ꝛ reſpondet ꝙ du a
a plex.quedam eſt profeſſio ᵃexpreſſa quedam tacita.vera pro-
feſſio eſt:quando more ſolito legendo chartam facit ꝓfeſſio-
nem dicens.ego talis ꝛc.ꝛ ponit ſuper altare.de hac.ſ.eo.me
minimus.ꝛ de conuer.coniuga.dudum. preſumpta vō inſur
git ex diuerſis actibus.primo ſi votū emittit:ꝛ exprimit:vel
firmitatem proponit.ꝛ pōſtea intrat religionem ꝛ habitum
recipit nouitiorum.vt hic.niſi contrarium proteſtetur.de re-
gu.conſulti.ꝛ.c.ſtatuimus.ſecundo dicitur p̄ſumpta ſi renun
tiat proprijs ꝛ pompe mundi.et facit hoc ad not.ſ.eo.con-
ſuluit.tertio ex mora temporis:vt hic ſequitur de biēnio:ſed
ꝛ annus ſufficit.de regu.ad apl'icā.ꝛ.c.ſtatuim⁹.Itē cū impu
bes intrauit:ꝛ factus pubes nō ꝯdixit infra tempus de quo
de regu.

¶ Profeſſio. Profeſſio religionis dr̄ ſacramentū eccle ſie.Bald.in c.j.ī ſi.de eo qui ar.bel. depo.i vſi. feud. Joi. an. in.c.ſi.ḋ cōdi.appo. in nouella.

de regu.c.j.lib.vj.quarto ſi recepit habitū pfeſſoꝝ:⁊ fecit oīa vt pfeſſus.xxvij.q.j.vidua.ē.de regu.vidua.quinto p ꝯiugū abſolutionē.de ꝯuer.cōiu.cōiugatus.⁊.c.vxoratus.qđ dic:vt ibi no.ſexto p ſacri ordinis receptionē.lxxxiiij.diſt.cū in pterito.ſeptimo ſm Hoſt.cū pfeſſionē facit nulli ſe religioni vouēdo.q2 monachus eſt lʒ nulli⁹ monaſterij ⁊ ſubeſt epo.x.q.j.regēda.oībus iſtis modis reſultat pſumptio ꝙ eſt ſufficiēs ad dirimendū mrimoniū poſt ꝯctū:⁊ impedit ⁊ dirimit ſicut vera pfeſſio:vt hic.⁊.ē.c.rurſus.⁊.c.meminimus.⁊.c.ꝯſuluit. ⁊ iſta no.hic Jo.and.poſt Hoſti.

¶ De eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium. Rubrica.

¶ Viſo de impedimēto voti ⁊ ordinis videndū eſt de impedimēto enormitatis criminis qđ proſequitur in eo qui mortua legitima cuʒ ſua adultera ꝯbit vel ea ꝙ mortuo legitimo viro ꝯbit cū ſuo adultero.habet de materia.xj.q.j.p totū.

1 ¶ Matrimonium qđ eſt nullū ſubmoto impedimēto pōt cōualeſcere ad inſtantiā illius qui dolū non cōmiſit.
2 Conſtitutio que prohibet matrimoniū propter crimen non ligat probabiliter ignorantem.
3 Doloſus nō pōt dicere ꝯctum nullū rōne doli ab eo cōmiſſi.
4 Matrimoniū an erit ſtatim cū ſcđa mortua prima legitima.
5 Mulier ſcđa nō certiorata de morte prime receſſit a viro cuʒ iurgio credens tñ eū virū ſuū eſſe:tandē patefacto ſibi ꝙ iſte habebat aliā ꝙ deceſſit ſic ſeparata permāſit nec aliter cōtradixit quid iuris.

Rópoſitum eſt. Si quis viuēte vxore ꝯbit cū ſcđa hoc ignorāte prima mortua ad ſui petitionē nō ſeparabitur a ſcđa.cōis diuiſio.ſcđa ibi:licet aūt. ¶ Not.primo ꝙ iſte vir viuēte prima duxit aliā.⁊ ex hoc de iure dʒ pati penā de qua in.l.eū qui duas.C.de adul. ¶ Scđo
1 no.ꝙ matrimoniū qđ eſt nullū ſubmoto impedimēto pōt ꝯualeſcere ad inſtantiā illius qui dolū nō adhibuit:nō illius qui cōmiſit dolū.⁊ multoties hoc ꝯtigit ꝙ amoto obſtaculo actus inualidus recōualeſcit:ar.l.qui ſoluēdo non erat. ff.de here.inſti.facit.l.cū alienā.de ac.emp.⁊.l.cū vir pdiū.ꝺ vſuca.
2 ¶ Tertio not.ꝙ ꝯſtitutio que pħibet matrimoniū ppter crimē:non ligat pbabiliter ignorantē.nā adulteriū exigit dolum:ſicut furtū ⁊ alia delicta.ſed ignorās nō delinq̄t.ad hoc.l. pe.ff.de adul.ꝯſtitutio ergo pħibēs mrimoniū in odiū adulteri ⁊ machinātis mortem:nō ligat illā que bona fide ꝯxit.et
3 ita intelligit hūc tex. ¶ Quarto no.ꝙ doloſus nō pōt dicere ꝯctum nulluʒ rōne doli ab eo cōmiſſi.q2 ſic allegaret ſuam turpitudinē:qđ nō pōt.vt.l.tranſactiōe.C.de trāſac.facit qđ no.in.l.elegāter.in prin.ff.de dolo.⁊.c.j.ī.de reſcrip.li.vj.⁊ ex hoc etiā collige ꝙ ꝯctus claudicat.ſi.ſunt in gloſ. ¶ Quinto no.in qbus caſib⁹ ſcđm mrimoniū ꝯctum durāte primo non pōt ꝯualere.qñ.ſ.machinata eſt in mortē prime:vel ſibi fideʒ dedit.de quo dic:vt.ī.e.c.ſi. ¶ Querit glo.vtrū ſtatim mor
4 tua vxore legitima erit matrimoniū cū iſta ſcđa.tʒ ꝙ nō.nam q2 mulier iſta credidit ſemp eū eſſe virū ſuū ex veteri ꝯſenſu qui nullus eſt intelligitur ſibi cōmiſceri ſine ꝯiugi.ponit exēplum in illo q credens ꝯbere cū libera ꝯxit cū ſerua.lʒ eñ efficiatur liber:nō ideo ꝯualeſcit matrimoniū.vt.c.ſi.ī.de cōiug. ſer.⁊ vide qđ ibi no.in glo.ad hoc.l.pculus.ff.de iure do.vbi ſi ancilla dedit in dotē pecuniā illius pecunie cauſa nō mutatur.lʒ fiat libera:⁊ incipiat tenere matrimoniū.⁊ iſtā opi.glo. tenēt Ala.La.Tan.Vin.Gui.Phi.⁊ moderni.⁊ Inno.lʒ ꝯ iſtā opi.arguat tñ in ea reſidet. Et ex iſta opi.ſ.ꝙ ſola mors prime nō ꝯfirmet matrimoniū cū ſcđa.ſeq̄tur ꝙ ſi iſte vir anteq̄ cogatur ad petitionē ſcđe cū ipa matrimoniū ꝯſummare aliā duxerit:tenet mrimoniuʒ cū iſta:quā ducet.viro tñ de ꝯtēptu penitētia imponetur.ē.ꝺ ſpō.c.cū apſica.⁊ hoc tenet Jo.an.qui ſubdit ⁊ querit dʒ in tex.ꝙ ad petitionē hui⁹ mulieris ſcđe cogetur vir matrimoniū cū ipa pficere. Sed pone ꝙ hoc ipa nō petit:ſed notificata ſibi morte vxoris cū ipo habitat.an ex hoc videatur mrimoniū approbare.dicit Innoc. ꝙ nouus ꝯſenſus pōt interuenire verbo vel facto.verbo vt ſi dicat verba ꝯſueta de ſpon.c.penul.facto ſi vtroq̄ certificato ſubſequitur copula.ī.eo.veniēs.de cōiug.ſer.c.ſi.nec mirum. q2 ⁊ de expreſſo diſſenſu ⁊ coacto ꝯſenſu reſultat mrimoniū. quādoq̄ iuxta no.in.c.is qui fidem.de ſpon.⁊ eo.titu.c.tua. In caſu enim huius.c.poſt notitiā mortis prime etiā ex ſola habitatione ſine copula ꝯfirmatur matrimoniū.cum ſecūda ꝯtractum.q2 habebat effigiem matrimonij.C.de nup.ince.l.
5 ⁊ ſi cōtra.⁊.ff.eo.l.nuptie. ¶ Quid ergo ſi mulier iſta ſecunda nōdum certiorata de morte prime receſſit a viro cum iurgio:credens tamē eum virū ſuum eſſe.tandem patefacto ſibi ꝙ iſte habebat aliā que deceſſit ſic ſeparata permāſit:nec aliter ꝯtradixit. dicit Inno.ꝙ etiā hoc caſu non firmabitur illud matrimoniū.nam nō ex primo ꝯſenſu qui nullus non ex vltimo cum tūc temporis nō moretur cum viro:ſed extra.nō eſt ergo reperire ꝯſenſum tacitū vel expreſſum matrimonialem. ¶ Ex predictis infertur verū eſſe:qđ not.hic Jo.and.videlicet ſi viuente vxore legitima vir eius contrahit ſucceſſiue cum.x.vel pluribus mortua vxore legitima nō cōfirmabitur ſtatim matrimoniū cum ſequenti poſt ipſam legitimā.ſed cū illa ad cuius notitiā mors vxoris deuenit.⁊ cum ipſo poſtea morā traxit vel ſe cognoſci paſſa fuit. ¶ Sed cōtra dicta ſuperius poſſes obijcere.videtur enim ꝙ matrimoniū viuente vxore legitima cum alia ꝯtractum nō poſſit tractu temporis cōfirmari.vt in regula nō firmatur.de regu.iur.lib.vj.ſol.dicit Innocen.in matrimonio ſpeciale ꝙ illud qđ a principio nullū eſt:poſtea ꝯfirmet.ē.de deſpon.impu.c.duo.c.acceſſit. ⁊.c.atteſtationes.vel ſm eū generale eſt hic quoties actus pēdet ex alicuius ꝯſenſu.vt valet actus ſi eius ꝯſenſus accedat tacit⁹ vel expreſſus. dūmodo talis ſit:ꝙ a iure non improbet qđ factum.nam ꝙ̄uis prius non valeret: incipit valere vt ex nūc:non vt ex tūc.argu.ad hoc de deſpon.impu.c. vno.li.vj. facit.l.obſeruare.de offi.proconſul.⁊ leg.⁊ credo hoc verū vt ſit generale ꝙ amoto obſtaculo quod reddebat actū nulluʒ: ꝯfirmet actus ex ꝯſenſu tacito vel expreſſo.quod intellige vt ex nunc nō vt ex tūc.vt dixi.ex quo dicto ſequitur.ꝙ filij nati ex iſta cum qua matrimoniū confirmatur viuente vxore legitima nō erunt legitimi per illud ſequens matrimoniū.licʒ ſecus ſit in natis ex legitima ꝯcubina.vt.ī.qui filij ſint leg.c.j. Item ſequitur ꝙ ſi viuente vxore legitima iſta alia dedit dotem in bonis viri:nō ſit cōtracta hypotheca a tēpore date dotis.ſed a tempore quo cum ea eſt matrimoniū confirmatum. nam ſi iſtud matrimoniū non trahitur retro ad tempus contractus multominus dos legitimatio filioꝝ acceſſoria matrimonio poſſunt precedere ſuum principale.

1 ¶ Sponſalia nō per metū vel vim ꝯtracta dirimūt matrimoniū per virum cū alia poſt contractū.
Adulteriū dicitur cōmittere qui poſt ſpōſalia de preſenti alteram cognoſcit.
2 Negatiua ꝙ ſit probabilis.
3 Sponſalia que nō tenent propter iuſtum metū nō impediūt matrimoniū cum ſecunda.
4 Verba ſimplr plata nō debēt referri ad factū:ſed ad ius.

Ignificauit. Si viuēte pma legitima vxore qs ꝯbat cū ſecūda ſciēte:⁊ eā cognoſcit etiā mortua prima ſecundā hre no poterit.ſec⁹ ſi prima nō erat vxor legitima.h.d.in pma ponitur deciſa ꝯſultatio.in ſcđa deciſio ibi:mandamus. ¶ Not.
1 primo ꝙ ſpōſalia nō p metū vel vim ꝯcta dirimūt matrimoniū p virū cū alia poſt ꝯctū.adulteriū eñ dʒ cōmittere q poſt ſpōſalia de pnti aliā cognoſcit.vt.ff.ꝺ adul.l.ſi vxor.ꝭ.diuus ſeuerus. ¶ Scđo no.ꝙ ex q̄litate metus pſumit qs nō ꝯſen
2 tire actui.⁊ ſic iſta negatiua.ſ.nō ꝯſenſi licʒ cōſiſtat in aīo:tñ eſt pbabilis.de quo.ē.de reſtitu.c.ſup hoc. ¶ Tertio no.ꝙ pēdente qōne cū pma iudex interdixit ꝭ vſum carnalis copule cū ſcđa quā inſup induxit rō colligit ex rubro ⁊ nigro.ē.vt li. pen.ptinet eñ ad iudicis officiū reuocare attētata lite pēden
3 te.vt no.ē.vt li.pen.c.j. ¶ Quarto no.ꝙ ſpōſalia ꝙ nō tenēt ppter iuſtū metū nō impediūt mrimoniū cū ſcđa.ꝙ ergo dʒ ꝙ viuēte vxore ſi qs cognoſcit adulterā nō pōt cū ea ꝯbere. intelligi dʒ cū eſt vxor legitima.vxor aūt min⁹ legitima nō im
4 pedit ꝯbi cū ſcđa. Verba eñ ſimplr plata nō debēt referri ad factū:ſed ad ius.licʒ qñq̄ ſufficiat de facto fieri.qđ dic:vt no. doc.in.l.ea quidē.C.ſi mā.ita fu.a.⁊ qđ no.Bar.in.l.j.de vb. obli.⁊.l.j.qđ quiſq̄ iuris.

1 ¶ Machinatio adultere ꝯtra vxorē vel fidei datio de ducendo ipam impedit matrimoniū cū eadē contrahi.
2 Datio fidei quā marit⁹ facit alicui mulieri de ducendo ipam ſi vxor receſſerit eſt reproba.

Uper hoc. Nō pōt quis cū illa ꝯbere quā vxore viuēte cognouit ſi machinata fuit in mortē vxoris.pmittit qōnem
1 cui rńdet ibi:taliter. ¶ No.pmo ꝙ machinatio adultere ꝯ vxorē vel fidei datio de ducēdo ipaʒ ipedit mrimoniū cū eadē ꝯbi.⁊ ē iſtud ipedimētū iure canonico itroductū

¶ Ponit queſtiones.

ſicut illud publice honeſtatis ⁊ q̃dã alia vt in tertio ⁊ quarto
2 gradu. ¶ Scd̃o no. ꝙ nõ valet datio fidei quã marit⁹ facit
alicui mulieri deducendo ipſam ſi vxor deceſſerit. ⁊ lʒ effectus
cõferatur in tp̃s pmiſſum. tñ ab initio eſt reproba. q2 inducit
votũ captãde mortis pximi. ʒ.c.ne captãde.de ɔce.pbẽ.li.vj.
facit.l.ſi minor.ff.de ſeruis expor. ⁊ vide qd̃ no.ſ.de ſer.§.ſi.
p Inno. Tangit Io.an.poſt Inno. vtrũ ſola machinatio ſi⸗
ne copula ⁊ fidei datione ſequuto homicidio ſufficiat ad im⸗
pediendũ mr̃imoniũ inter vxorẽ occiſi ⁊ occiſorẽ ʒctũ. Inno.
tʒ ꝙ ſufficit intẽtio ſequuto homicidio ſine fidei datione vel
copula. Idẽ Hoſti. qui remittit ad ſummã.co.ti.v̾.item etiã
Io.an.ad no.p eũ.ſ.de ɔuer.infide.c.j. ¶ Ultimo no.ꝙ di⸗
3 cat tex.ꝙ hec phibitio ⁊c. ꝙ phibitio ɔſtitutionis eſt perpe
tua quandoqʒ temporalis qd̃ dic vt.ſ.de ɔſti.ex literis. ⁊.l.ſi
quis cum aliter.de v̾bo.obliga.

1 ¶ Maritus debet ab eo abijcere vxorẽ adulteram de mã⸗
dato eccleſie.
2 Uxor adultera ſeparata a viro an poſſit induere habitũ mo
nachalem inuito marito.
3 Separatio vxoris a viro vt fiat an ſufficiat deprehenſio.

Ex literarum. Qui viuẽte p̃ma etiã ſeparata ab eo q̃ ad
torum ſcd̃m ɔſcientiã duxit vxorẽ: ſeparabitur a
ſcd̃a. primo ponitur conſultatio. ſcd̃o reſponſio.
1 ¶ No. primo ꝙ vxorẽ adulterã dʒ maritus ab
eo abijcere de mãdato eccl̃ie. ppria v̾o auc̃te nõ poſſet: niſi q̃
ad carnis copulã quã poſſet ſine iudicio eccl̃ie denegare. ſ.de
adul.c.intellegimus. ⁊ p Hoſtiẽ. in ſumma de adul.§.que pe⸗
2 na.v̾.ſed nũquid. ¶ Scd̃o no. ꝙ iſta vxor adultera ſepara⸗
ta a viro induit habitũ monachalẽ. de hoc tamẽ eſt dubiũ an
poſſit inuito marito. de quo.j.de diuor.c.ex l̃ris.in vlti.gloſ.
¶ Tertio no. ꝙ viuẽte vxore adultera ⁊ poſt ſepationẽ ab
ea ille aliã ſupinduxit cũ qua poſtea phibet̃ ʒhere. qd̃ intelli
ge ſi ſciebat virũ aliã habere etiã ſeparatã ppter adulteriũ.
lʒ eñ fiat ſeparatio quo ad torum: tñ vinculũ mr̃imoniale nõ
ſoluitur ppter ſeparationẽ: ſed p mortẽ tñ. vt in aut.de nup.
§.q2 v̾o.colla.iiij. ſil̃r nec per ingreſſum adultere ſeparatum
fuit illud vinculũ. q2 nõ potuit ſic ingredi. de quo dic: vt.j.de
diuor.c.gaudemus. ⁊ ex hoc infertur. ꝙ cum iſta ſupinducta
adulterũ dici dʒ ideo mortua prima cum adultero remanere
nõ dʒ. q2 viuẽte vxore cũ eius marito cõtraxit. Sed dices vi⸗
detur excuſari. q2 licitũ eſt mulieribus ignorare iura. vt.l.re⸗
gula.de iur. ⁊ fac.igno. vnde q2 vidit vxorẽ a viro ſeparatam
iudicio eccl̃ie ⁊ inſup vxorẽ ſumpſiſſe habitũ monachalẽ iuſte
potuit p iſta credere matrimoniũ diſſolutũ. ⁊ lʒ ſup iuſta cau
ſa fundetur illa credulitas. tñ videtur ab adulterio excuſare.
vt.l.pe.ff.de adul. ⁊.l.j.in ſi.de biga. ⁊ vere iſta iura multũ fa⸗
ciunt: ꝙ illa ſupinducta nõ ſit cẽſenda adultera. dicit tñ Io.
an. ꝙ iſte eſt error in iure diuino. ⁊ ſic naturali.j.di.c.j. In eo
eñ dr̃ quos deus coniungit ⁊c. non ergo iuſte credere debuit
Ponit q̃ſtiones. 3 poſſe p hominẽ ſeparari. facit.l.ij.C.de in ius vo. ¶ Querit
glo. ꝙ vtrũ ſufficiat deprehẽſio ad ſeparationẽ faciendam ſen
tit ꝙ nõ. dum exponit deprehẽſam.i.cõuictam. Goffre. dicit
hoc verũ niſi per deprehenſionẽ res efficeretur notoria. ⁊ ſic
intelligitur.l.xxxj.di.p̃ſbyter. Idem Phi. hoc nõ placet Ho
ſtien. ſil̃r hoc neget. q2 iudici faciẽda eſt fides. ⁊ q2 notoriũ in⸗
fra octo dies pbari dʒ. patet de excep.c.pia. ⁊ hoc tenet Io.
and. niſi publice adhereret mechus mechẽ.j.c.pxi. ⁊ q fil.ſint
legi.c.cauſamqʒ.

1 ¶ Mulier que ſciebat virũ cum quo ɔtraxit habere vxo⸗
rem legitimam poteſt dici adultera.
2 Conſtitutio que loquitur de certo caſu habet locum in alio
vbi eſt maior ratio diſponendi.
3 Filij ſpurij debent preſtare alimenta patri ⁊ matri.
4 Alimenta debent preſtari iuxta numerum facultatum.
5 Fidem dare qñqʒ plus eſt q̃ de facto ducere.
6 Pater põt de bonis ſuis dare dotem filie ſue ſpurie.
7 Pater in omnibus caſibus in quibus poteſt filios exhereda
re poteſt eis alimenta denegare.
8 Pena quo ad tẽporalẽ cui maior imponatur an illi qui diu
eſt ꝙ deliquit: vel illi qui nouiter ⁊ recenter.
9 Educatio parentum an ſit de iure naturali.
10 Quidã habebat filiũ ⁊ filiã impuberes: filiũ heredẽ vniuerſa⸗
lem inſtituit: filie iure inſtitutionis.cc. reliquit quando nupſe
rit mater mortuo marito dicte filie impuberi alimenta preſti
tit que vult poſtea repetere a filio an poſſit.
11 Filiusfa. in caſtrenſibus vel quaſi extraneũ inſtituit vel filius
emãcipat⁹ erat pater ci⁹ hẽbat etiã patrẽ vel fratres q fratrẽ
alere teneatur an heres extraneus: an pater vel frater.
12 Habens patrem ⁊ filium ⁊ vtrũqʒ egentem: ſed non eſt ſuffi⸗
ciens vtriqʒ: ſed vni tñ cui potius teneatur preſtare.
13 Filium emancipatũ aliquis habet ⁊ ex eo nepotẽ in poteſta⸗
te retentũ qs iſtorum nepotẽ alere debeat cũ vterqʒ ſit ſufficiẽs.
14 Alimenta debẽtes preſtare an preſtabũt ea de anno in annũ.
au de menſe in menſem vel de die in diem.
15 Frater an teneatur preſtare alimenta fratri egenti.

Cum haberet. Qui viuente vxore legitima cũ ſua cõ
traxerit adultera etiã prima mortua ſeparabit̃
a ſcd̃a. primo ponitur cõſultatio. ſcd̃o r̃nſio ibi:
tale igitur. ¶ Not. primo ꝙ vxor hic cõqueſta
a fuit de adulterio mariti[a] quo caſu quomodo debeat libellus
ɔcipi dic vt.ſ.vt lit.nõ ɔteſt.c.j. hic tñ nõ dr̃ ꝙ vxor cõqueſta
fuerit: ſed tñmõ ꝙ in ius vocatus fuit qd̃ põt intelligi vel a
tertio qui pceſſit ſm regulã euangelicã. de qua p Inno.ſ.de
iudi.c.nouit. vel a iudice ex officio ingrente ad cuius partiũ
officiũ talẽ phibere.ſ.de offi.ordi.ſignificauit. ⁊.j.de adul.c.
intellegimus. ¶ Scd̃o no.ꝙ iſte adiurauit adulterã.ɔcor.ſ.
qui cle.vel vo.c.j. ſil̃r adultera abiurauit eũ. vt ptʒ ibi in adul
terio ⁊ periurio pdurãtes ⁊c. et ſic loqtur de ambob⁹ ex quo
1 etiã colliget̃ ꝙ illa ſciebat hũc virũ cũ quo p̃ſumpſit ɔtrahe⸗
re habere vxorẽ legitimã al̃s nõ poſſit dici adultera ⁊ teneret
matrimoniũ cũ ea ʒctum poſt mortẽ vxoris legitime.j.eo.c.
veniẽs. ⁊.c.ſi.ff.de adul. ¶ Tertio no. dũ dicit. ſeparẽtur oĩ⸗
no qd̃ expone nedũ quo ad torum: ſed etiã quo ad vinculum
mr̃imonij. eſt eñ illud impedimentũ canonicũ: ⁊ perpetuũ. vt
2 ptʒ.ſ.eo.c.ſup hoc. ¶ Quarto no. in v̾. ⁊ ꝙ hoc. ꝙ ɔſtõ que
loqtur certo caſu hʒ locum in alio caſu vbi eſt caſus maior rõ
diſponẽdi illud idẽ puiſum eñ erat de illa q̃ tñ fidẽ dederat
viuẽte vxore adultere ſue deducẽdo eam in vxorẽ. hic v̾o pl⁹
delinqt. vt dicã.j. ideo ɔſtitutio locũ hʒ ppter maioritatẽ rõ⸗
nis. ad hoc tñ vide qd̃ no.in.l.j.C.q̃ ſit lon.ɔſue.p Cy. ⁊ l aut.
quas actiones.C.de ſacroſan.ec. ⁊.j.de tẽpo.or.per glo.ordi.
¶ Quinto no.ꝙ plis plixitas ⁊ annorum diuturnitas nõ excu
ſant minus legitime copulatos nec pctm̃ minuũt: ſʒ exagge⸗
3 rant dicã.j. ¶ Sexto no. in v̾. ſolicitudinis ⁊c. ꝙ ſpectat ad
officiũ eccl̃iaſtici puidere vt matri ⁊ patri exhibeãt filij ſpurij
alimẽta ɔcor.l.ſi qs a liberis.ff.de li.agno.p totã.l. ¶ Septi
4 mo no. ꝙ iuxta numerum facultatũ debẽt miſtrari alimẽta.cõ
cor.ff.vbi pu.edu.de.l.ius alimẽtorum. ¶ Uenio ad glo. ⁊ p̃io
op.dr̃ hic ꝙ iſtis dʒ iniungi ppetua ɔtinẽtia: ⁊ manere debẽt
ſine ſpe ɔiugij. ¶ Sed ʒ.ſ.e.c.pxi. vbi poſt ſeparationem ab
adultera quã viuẽte vxore duxerat datur viro licẽtia cũ alia
ʒhendi. hic aũt phibet. ergo male.ſol. dicit glo. h plus deli⸗
quit. ⁊ q2 ambo pceſſerant in dies ſuos. ſed huic ſolutiõi ob⸗
ſtat dictio p̃ſertim: q̃ innuit idẽ eſſe etiã ſine iſtis vʒ piurio:
ſcandalo: ſenectute: ⁊ eccl̃ie ɔtẽptu. ¶ Scd̃o op.dr̃ hic ꝙ pl⁹
deliqt q̃ ſi fides dũtaxat p̃ſtita fuiſſet adultere. ¶ Sʒ ʒ hoc
op. ⁊ videtur ꝙ nõ plus: ſed tñ dici debeat deliqſſe. vt in glo.
5 ſic.j.eo.⁊c. ſuper qua dicit Io.and. ꝙ qñqʒ plus eſt fidẽ da⸗
re q̃ de facto ducere. q2 in primo caſu nõ põt pretẽdi ignorã⸗
tia. in ſecundo ſic.j.eo.veniens. vel plus eſt hic pceſſum. quia
plus eſt.i.maius impedimentũ eſt ɔtrahere ⁊ cognoſcere: q̃
ſolam fidẽ dare. q2 in caſu etiã hic poſſet ignorãtia allegari. et
teneret matrimoniũ ſi aliud nõ interueniſſet: puta q2 non fa⸗
cta mẽtione ꝙ vxorẽ hẽat fidẽ ſimpl̃r dat. aliud eſt ergo dare
fidem ꝙ poſt mortẽ p̃me duceret in vxorẽ. ⁊ hic nõ põt igno⸗
rantia allegari. aliud vbi põt habere bonã fidẽ puta fide da⸗
ta ſimpl̃r. ⁊ ideo dicit ꝙ ſi fides dũtaxat ⁊c. q̃ſi dicat ſola non
expreſſo. ꝙ aliã vxorẽ hẽat: ſed ſimpl̃r.ſ.de ſpon.c.ij. nec in⸗
teruenieẽte carnis copula. q2 tũc ñ dirimit̃ mr̃imoniũ.j.e.c.ſi.
¶ Tertio op.dr̃ in ſi.ꝙ pater ⁊ mater debẽt cõpelli ad alen⸗
dum iſtos filios. Sed ʒ de aut.ex complexu.C.de ince.nupt.
⁊ in aut.qui.mo.na.effi.§.ſi. vbi dr̃.ꝙ iſti ſpurij nõ ſunt alẽdi
a parẽtibus. ſolu. dicit glo. aliud de rigore iuris ciuilis. aliud
de equitate canonica ⁊ reddit glo. magna circa ſi. bonã rõnẽ
q2 ius alendi filios a parẽtibus pcedit de iure naturali: et in⸗
ſtinctu nature vt inſtitu.de iure na.gen. ⁊ ci.in prin. ⁊.l.diſtin.
Ius naturale. ergo p ɔſtõnes principũ nõ videtur poſſe tolli
q2 eſt immutabile inſti.eo.§.ſed naturalia. ⁊ not. Bar.de libe.
6 agno.l.ſi quis a liberis.§.vtrum aũt: ꝙ ⁊ ex hoc dico ꝙ pater
põt de bonis ſuis dare dotem filie ſue ſpurie. q2 dos ſuccedit
loco alimẽtorum. vt mulier habeat vñ ſe alat. vt.l.ſi cũ dotẽ.§.ſi
aũt.ff.ſolu.matri. ⁊ vide qd̃ no. Bar.in.l.vxorẽ.§.pater natu⸗
ralis.ff.ſolu.matri. ⁊ iſta prouiſio fuit ſumme neceſſaria: ⁊ vti
lis ſpurijs ⁊ natis de dãnato coitu. naturalibus autẽ tñ erat
prouiſum

¶ De adulterio mariti. qs grauius peccet vir vel vxor adulterãdo vide Io. de tur. cremata in.c. indignẽ. xxxij. q.vij.

Opponit in cõtrarium.

Qñqʒ plus eſt fidẽ dare q̃ de facto ducere.

pꝛoniſum in alimẽtis per iura auctenticoꝛum. in auct. licet. C.
de na.li. de hoc not. Cyn. C. de alen.li. l. ſi cõpetẽti. vbi de iſtis
ſpurijs ⁊ baſtardis alẽdis. ¶ Quarto op. dicitur hic ꝙ pater
⁊ mater debent iſtis liberis miniſtrare alimẽta contra. immo
videtur quod ſolus pater ⁊ mater que expenſas filijs miniſtra
uit poſſit ab eo repetere. vt. l. ſi quis a liberis. §. ſi mater. ff. de
li. agno. ſo. contrarium loquitur de filijs legitimis ⁊ naturali
bus quoꝛum onus alimẽtandi pꝛincipaliter ſpectat ad patreʒ
ſed in vulgo queſitis dicimus ſpectare etiam ad matrem vt
hic. ⁊ dicta. l. ſi quis a liberis. §. vtrum. verſi. ergo matrẽ coge-
mus vulgo queſitos alere ⁊c. cõmuniter ergo ad patrem: ⁊ ma
trem illud onus alendi eoꝛuʒ filios ſpurios pertinet. quod eſt
verum de iure canonico. ſʒ de iure ciuili pater quos genuit ex
damnato coitu non cogitur alere vt dicta auct. ex complexu. ⁊
not. Barto. in dicta. l. ſi quis a liberis. §. vtrũ. ¶ Quinto con-
tra pꝛoxime dicta. op. ⁊ videtur ꝙ etiam onus alimentoꝛũ cir
ca filios legitimos ⁊ naturales ſpectat ad matrem ſicut ad pa
trem. C. de patria po. nec filium. de conuer. in fide. c. vltimo. ſo
lutio. dicit glo. ſi filia eſt. j. triennium debet educari penes ma-
trem: ſed poſt trienniũ penes patreʒ. Ala. hoc dictuʒ in matre
intelligit verum: vbi non deceat matreʒ euʒ lactare. puta quia
eſt magna pꝛincipiſſa vel poſt diuoꝛtiũ eſt pꝛofeſſa. Idẽ Phi.
Barto. etiam hoc limitat quando mater poteſt filiũ alere. ſe-
cus ſi eſſet ita pauper quod non poſſet eum ſuſtentare ſine au
xilio tunc ſpectaret ad virum. Ita not. in dicta. l. ſi quis ali. §.
ſi mater. ¶ Sexto op. ⁊ videtur. quod pater non teneatur fili
os alere vllo iure. vt dicta. l. ſi quis ali. §. ſi quis ex his. in ſi. de
li. agno. ſolu. dicit glo. quod dicitur in. j. c. ⁊ alijs iuribus ꝙ pa
ter alere teneatur eſt regulare. facit ſi filius accuſauit patreʒ vt
7 in contrario. † tu dic quod in omnibus caſibus in quibus põt
pater filium exheredare poterit ſibi alimẽta denegare. vt col
ligit in dicta. l. ſi quis ali. §. idem iudex. de illis cauſis vide. ſ.
de iureiur. quintaualľ. colligit Joan. and. vj. caſus in quibus
pater non tenetur alere quoꝛuʒ quatuoꝛ ſunt in gloſ. ſi eſt mi-
noꝛ triennio ⁊ mater ſupereſt. ſi inops ⁊ mater abundat. ſi pa-
trem accuſauit. ſi eſt ſpurius. alij duo cum contra patrẽ ingra
titudinis cauſam cõmittit. C. de alen. li. l. ſi patreʒ. ⁊. C. de epi.
⁊ cleri. auct. ſi captiui. Item ſi filius habet arteʒ. Ex pꝛedictis
ergo cum queritur. an pater an mater teneatur allere liberos
diſtingue. aut loquimur de filijs legitimis. ⁊ naturalibus. aut
de naturalibꝰ tãtũ. aut de ſpurijs ⁊ alijs illegitime natis. pri-
mo caſu ſi ſunt minoꝛes triennio penes matrẽ niſi eam dedece
at: vel ſit impotens. poſt trienniũ pater tenetur alere: niſi in ca
ſibus ſex pꝛedictis. ⁊ hoc intelligo cum pater eſt diues ⁊ potẽs
ad alimenta pꝛeſtanda: alias etiam ad matrẽ ſi eſt idonea ⁊ di-
ues hoc onus redundat. ſecundo caſu cũ queritur de naturali
bus tantum. dic: vt auct. licet. C. de na. li. In ſpurijs dic: vt. j. c.
vbi ad vtrunqʒ pertinet pꝛo rata facultatuʒ. ¶ Septimo op.
dicitur hic. quod diuturnitas tempoꝛis aggrauat delictũ. cõ-
tra immo videtur quod attenuet ⁊ minuat. vt. l. ſi diutino. ff.
de penis. ⁊. ff. de furtis. l. ei qui. vbi contractatione lõgioris tẽ
poꝛis non augmentatur furtum. ſol. dicit Joan. and. quanto
maioꝛi tempoꝛe quia ſingularis eſt in peccato tanto grauius
peccat. quia magis anima inficitur. ſ. de conſue. c. fina. mitiga
tur tamẽ ſibi pena. quia per diuturnitatem apparet eum in ſi-
de debileʒ. Ideo leuius ⁊ mitius tractandũ. de peni. deus qui.
ſed eius verba ſonant quo ad penitentiã iniungendã ⁊ penam
8 ſpiritualem. † ſed quo ad penaʒ tempoꝛalẽ cui maioꝛ impona
tur vel illi qui diu eſt: quod deliquit: vel illi qui nouiter ⁊ re-
center. diſtingue quia quedaʒ ſunt delicta momẽtanea que ite
rationẽ non recipiunt. ⁊ tunc ſi quis tale dilectũ cõmiſerit an-
tiquo tempoꝛe ⁊ nunc ideo punitur. ⁊ dʒ pena aliqualiter ſub
leuari. ⁊ ita loquitur. l. ſi diutino. quod intellige ſi tempoꝛe ma
leficij cõmiſſi de hoc non fuit cognitum. ſecus ſi tempoꝛe recẽ
ti fuit cognitum: ſed pꝛopter eius abſentiã ⁊ contumaciaʒ fuit
pena dilata. vt. l. ij. C. de re. re. quedam ſunt maleficia: que licet
ſint momẽtanea: ſunt tamẽ reiterabilia. vt adulteriuʒ. puta qs
tenuit mulierẽ in adulterio longo tẽpoꝛe. vt fuit in iſto. c. ⁊ tũc
debet acrius puniri. vt in. l. mariti. §. ſex. mẽſium. ⁊ ibi not. de
adulte. ⁊ ita loquitur illud. c. vbi non de pena ſpirituali: ſed tẽ-
poꝛali queritur ⁊ ſeueꝛioꝛ imponitur pꝛopter diuturnitatem
tempoꝛis quo in adulterio perſeuerauit. ¶ Quedaʒ ſunt deli
cta que non ſunt momẽtanea. ſed habẽt actum ſucceſſiuum: vt
emanſoꝛ. tunc debet pena augeri. vt. l. aut facta. §. tempus. ff.
de penis. ⁊ ita diſtinguit Bart in dicta. l. ſi diutino. ¶ Venio
ad. q. aliquas circa iſtam materiã alimentoꝛũ de quibus tamẽ
vide aliquas. q. in Spec. in titu. qui ſi. ſint legi. vbi de alimẽtis
parentum filioꝛum libertoꝛum tutoꝛum pupilloꝛum coniugũ
⁊ plurium talium. dictum eſt. ſ. quod educatio filioꝛum eſt de

Ponit queſtiones.

9 iure naturali vt gloſſ. dicit quid econuerſo † vtrum educatio
parentum ſimiliter ſit de iure naturali. vt filij eos educare di-
cto iure ſint cogendi. textus in dicta. l. ſi quis ali. §. parens. vi-
detur dicere qꝺ ſic. In cõtrarium facit quia videmus anima-
lia iſtius iuris peritia non cenſeri. ⁊ illud eſt verum nõ ob. ille
§. quia nõ debet intelligi. ꝙ talis educatio ſit de iure naturali
ſed ex illa equitate que dictat ꝙ benefacientibus benefaciãꝰ
vt. l. ſed ſi legis. §. conſuluit. de peti. here. quod apparet. quia
huic verbo naturali adiungitur ratio in illo. §. que non cõpe-
tit alijs animalibus. Ideo intelligitur de iure naturali. i. de iu
re gentium. facit de iuſti. ⁊ iure. l. omnes populi. ibi: naturali
ratione. i. de iure. gen. dicit glo. ¶ Secundo quero dictuʒ eſt
ſ. quod quandoqʒ ad patrem non ad matrẽ ſpectat onus alen
di filios. pone ergo quod mater alimenta exhibuit filijs in ca-
ſu: quo non tenebatur nunquid poſſit repetere videtur quod
non. vt. l. neſennius. de neg. ge. vbi Barto. ſic diſtinguit. quan-
doqʒ onus alimentoꝛum ſpectat ad ipſum filium. quia eſt di-
ues. ⁊ tunc mater pꝛebẽdo ſibi alimẽta videtur donare: niſi fue
rit contrarium pꝛoteſtata. vt dicta. l. neſennius. quandoqʒ ſpe
ctat ad virum eius patremqʒ filij. ⁊ tunc vxoꝛ poteſt repetere
a marito. nec eſt veroſimile quod velit ſibi donare. vt not. Cy.
in. l. almenta. C. de nego. ge. vbi circa hoc querit de queſtione
10 tali † quedam habebat filiũ ⁊ filiam impuberes. filium heredẽ
vniuerſaleʒ inſtituit filie iure inſtitutionis ducẽta reliquit qñ
nupſerit matre ipſoꝛum moꝛtuo marito patreqʒ pupilloꝛum
dicte filie ĩpuberi alimenta pꝛeſtitit: que alimenta vult poſtea
repetere a maſculo fratre dicte ĩpuberis queritur vtruʒ poſſit
videtur quod nõ. quia licet frater teneatur alere fratrẽ. vt. j. di
cam tñ in alimentis pꝛeſtandis potioꝛ videtur cã parẽtum: ꝙ̃
collateralium. ergo videtur ꝙ pꝛeſtando nõ poſſit repetere cũ
ad hoc pꝛincipaliter teneretur. In cõtrarium facit quia apud
filium maſculum ſunt omnia bona patris. ⁊ ſic cõmoduʒ. ergo
⁊ ibi debet eſſe incõmoduʒ ⁊ queadmodum pater teneretur ſi
viueret: ⁊ ſic frater qui habet omnia bona eius. vt in regula ſʒ
naturam. transfertur eñ onus alimentoꝛũ illo caſu in heredeʒ
vnde mater alimentãdo videtur geſſiſſe negotiũ filij ipo geſtũ
⁊ ſic poſſet repetere per actionem negotioꝛum geſtoꝝ. ⁊ ita di
11 cit Cy. de facto conſultis. ¶ Tertio ad idẽ quero † filiuſfami.
in caſtrenſibus vel quaſi extraneũ inſtituit vel filius emãcipa-
tus erat pater eius habebat etiam patrẽ vel fratres qui fratrẽ
alere tenebãtur. queritur an heres extraneus: an pater: vľ fra
ter iſtius qui extraneo inſtituto deceſſit debeat eum inopẽ ale
re. Cy. in dicta. l. alimenta. ſentit quod heres extraneus. Bart.
credit ꝙ potius ad patrem vel ad fratrẽ per. l. ſi quis ali. §. idẽ
reſcriptuʒ. vbi dicitur in ſumma egeſtate ⁊c. quaſi dicat ſi nul
lũ aliũ habet qui euʒ alere teneat. Illa eñ eſt ſumma. i. vltima
neceſſitas. vt. l. ex duobus. de duo. reis. ⁊. l. cũ qui. ad trebel.
12 pꝛo quo dicto bene facit. l. pe. ff. de li. ag. ¶ Quarto quero † ali
quis habet patrem ⁊ filium: ⁊ vtrũqʒ agentem. ſed non eſt ſuffi
ciens vtriqʒ: ſed vni tñ eni potius tenetur pꝛeſtar. videtur ꝙ
filio. quia iſte oꝛdo eſt nature. pꝛo hoc faciunt omnia iura que
de oꝛdine ſpectãdo loquũtur. c. ſi iuſto. de elec. li. vj. Itẽ ꝗꝛ ma
gis diligit pater filiũ ꝙ̃ ecõtra. vt. l. iſti quidẽ. qꝺ metus cã. ⁊. l.
ſi. de cura. fu. Itẽ quia bona ſunt magis debita filio: ꝙ̃ patri.
vt. l. in ſuis. de li. ⁊ po. ⁊ p̃cedit filius euʒ in ſucceſſione ſi ta. te.
nul. ex ta. l. j. §. j. ⁊ in auct. in ſucceſ. C. de ſuis ee. l. ⁊ ita repi. ꝙ fir
13 mat vber. de cremona. ¶ Quĩto q̃ro † aliquis hʒ filium emãci
patum ⁊ ex eo nepotẽ in poteſtate retẽtũ quis iſtoꝝ nepotem
alere debeat cũ vterqʒ ſit ſufficiens. ⁊ videtur ꝙ auus eũ alere
debeat. quia eſt ĩ eius poteſtate ⁊ ei q̃rit de aduẽtitijs vſuſfru.
vnde cũ ab eo cõmodũ habeat. ergo ⁊ onus ſuſtinere dʒ. vt. l.
ſm naturã. de reg. iu. In exhibitiõe eñ alimẽtoꝝ patria pote
ſtas multũ cõſyderatur. intñ ꝙ eo habẽte in poteſtate idoneo
ad p̃ſtandũ alimẽta alij nõ habẽtes in ptãte vt auus maternꝰ
mater ⁊ alij non tenẽtur. vt. l. nõ queadmodũ. ff. de li. agno. ad
hoc. l. dotẽ. ff. de ca. pe. vbi videtur. qꝺ auus ſuppoꝛtet onera
nepotis ꝑ hoc. l. ſi maritus. fa. here. a cõtrario ſen. nam ſi moꝛ
tuo auo filij ſpectant ad onus patris. vt ibi. ergo eo viuo ſpe-
ctat ad auũ. ecõtra ꝙ pater alere teneatur: nõ auꝰ. ꝗꝛ ipe in eiꝰ
ſucceſ. p̃fertur auo. vt auct. defuncto. C. ad tertul. ꝗ ipe eiꝰ curã
habere dʒ. de li. tu. l. j. Itẽ onus nepotis ſpectat ad auum pꝛo
pter filiũ. de colla. bo. l. dotẽ. ergo cũ filiꝰ ſufficiat ſibi: nõ debet
auus alere. Itẽ paria ſunt filiũ effici ſui iuris ꝑ emãcipationeʒ
vel ꝑ moꝛtẽ. ff. ſo. ma. l. ſi ſocer. ſed ſi per moꝛtẽ aui eſſet ſui iu-
ris illud onus ſpectaret ad eũ. vt dicta. l. ſi maritus. ff. fa. here.
et iſtam partem tenet Jaco. de are. ⁊ hoc de nepote a quo ali
debeat vel a patre vľ ab auo. qꝺ ergo de ipſo filio reſpectu aui
pone habet quis patrem et filium diuites ipſe inops eſt a quo
debet pꝛius petere an a filio: vľ a patre. Cynus. in. l. j. C. de alẽ.

li. tenet quod ſit electio filij.ſed in leg.penultima.ff.de ali.li.
tenet quod prius a patre ꝙ̃ a filio.⁊ ibi hoc tenet bar.nam tex.
in.l.ſi quis ali.verſi.⁊ magis.dicit qđ hec res deſcendit ex equi
tate ⁊ charitate ſanguinis.ſed ꝙ pr̃ preſtet alimẽta filio eſt de iu
re naturali non aũt qđ filius preſtet patri.vt dixi.ſ.in prima.
q.ergo naturalis equitas facit vt prius petantur a patre ꝙ̃ a
filio.¶ Sexto queritur generaliter circa omnes qui tenentur p̃
14 ſtare alimẽta:an preſtabuntur de anno in annum:an de menſe
in menſem:vel de die in diem.bar.in.l.ſi.de li.agno.dicit quan
doque debentur alimenta in perpetuum vt pauperibus talis
hoſpitalis.tunc dicitur preſtari pro toto anno. vt.l.ſi quis ad
declinanda de epi.⁊ cle.quãdoqꝫ debentur ad tempus:vt hoi
quem certum eſt eſſe moriturum.⁊ tunc debent ſolui menſtrua
de quo per eum plenius in.l.pecunie ſortem.de ali.et ciba.le-
ga.Et predicta omnia dicta ſunt circa alimẽta preſtanda libe-
15 ris a parentibus ⁊ econtra.¶ Ultimo quero † vtrum frater te
neatur preſtare alimenta fratri egenti.videtur quod non.quia
nulla.l.hic cauetur.econtra qđ ſic:vt.l.tutor ſecũdum dignita
tẽ.ff.de adminiſtratio.tuto.⁊ vbi pu.edu.de.l.qui filium.prete
rea frater tenetur alere fratrem naturalem.in auctẽtica quibꝰ
mo.na.effi.ſui.§.diſcetis.⁊ hoc tenet cy.in.l.j.C.de alen.li.vbi q̃
rit an ſit hoc verum in fratre vterino. videtur ꝙ nõ.per.l.cũ
plures.§.placet.de admi.tu.dic:vt ibi per Cynum.

¶ Quũ debeant preſtari alimenta an de ãno i annũ.an d̃ mẽſe in mẽſem de die i diẽ.

1 Machinatio adultere vel viri adulteri in mortem ſue v-
xoris ſufficit ad impediendum cũ adultera ſua matrimoniũ.
2 Datio fidei ſola data adultere ſufficit ad matrimonium impe
diendum cũ ea.
3 Excõicatus põt cõtrahere matrimoniũ carnale.

Significaſti. Si qs mortua vxore cõ
trahat cum ea quam vi
uente vxore ſine fidei datione cognouerat tenet
matrimonium ſi neuter ipſorũ in mortem prime
vxoris defuncte fuerit machinatus.cõis diuiſio.
1 ſecunda ibi:nos igitur. ¶ Nota primo. † quod ad impedien-
dũ cum adultera ſua matrimonium ſufficit machinatio ipſius
adultere vel viri adulteri in mortem ſue vxoris.ita ꝙ alterius
machinatio ſufficit ad pronuntiandum contra matrimonium
poſtea contractum cum adultera.vt hic.⁊ ſupra.eo.ſuper hoc.
⁊ hoc eſt quod dicit Innocentius videlicet quod ſi vir in mor-
tem vxoris ſue machinetur:adulteram quam ducendam ma-
chinatus eſt ducere non poterit.xxxi.qõne.j.ſi quis.multoma
gis ſi machinatus eſt in mortem mariti concubine q̃ſi aptius
ibi pateat cã machinationis.ſ.e.ſuper hoc. ¶ Scđo not.dũ
2 dicit tex.fidẽ dederit † ꝙ ſola datio fidei data adultere ſuffi-
cit ad matrimonium impediendum cum ea.canon enim iſto
caſu non ponderat animũ:ſed actum puta fideidationem.ſ.c.
proximo.⁊.j.c.fin.vnde ſi quis dicat ſe non habuiſſe animũ du
cendi illam cui fidem dedit poſt adulteriũ:vel poſt:nihilominꝰ
ſeparabit̃ matrimoniũ.ſecũdũ Jo.de deo.li.iiij.q.viij. ¶ Ter
3 tio no. † ꝙ excõicatus põt contrahere matrimonium carnale.
ar.contra.xxv.di.illud.vbi de hoc.et in ſpec.de ſponſ.§.j.verſi.
ſed nunquid.ſic etiã tenet ſpirituale quod contrahit profiten
do.de ſen ex.cum illorum.recipit etiam ordinis characterem
vt ibi. ¶ Quarto no.quod iuxta formã eccleſie ẽ impendenda
abſolutio.hec forma traditur.j.de ſen.ex.cap.cum deſyderes.
hec autem forma non eſt obſeruanda cum quis eſt excõicatus
iniuſte:ſecundũ hoſt.vt.e.titu.ſacro.§.penult. ¶ Opp.iſte tex
tus dicit.quod abſolui debet ſi petierit.a ↄtrario ergo ſenſu ſi
a nõ petierit debeat ac poſſit ſic manere [a] .ſed ↄtra immo videt̃
qđ debeat cogi ad abſolutionẽ petẽdã.vt in iuribꝰ allegatꝭ i gl,
cui adde qđ circa hoc no.Jo.an.j.d̃ ſen ex.c.j.li.vj.i ſi.ſecũde gl.

¶ Opponit in cõtrarium.

a ¶ Sic manere. Uide albe.i.l.necemere.C.d̃ iur.delibe.

1 Uxor ſecundo ex diſtantia loci preſumitur ignorare virũ
habere aliã vxorem.
2 Uxor q̃ ↄ̃hit viuẽte p̃ma ad hoc vt ſit excuſata reqrit̃ vt ſit iſcia
3 Mulier cum tyrio forenſi matrimonium bona fide contraxit:
ſupuenit alia q̃ affirmat hunc eſſe virum ſuum:ſecunda illum
defendit.⁊ vir forte etiam hoc negat:an hac lite pendente poſ
ſit iſta ſecunda exigere debitũ.⁊ petere ꝙ tractet̃ vt vxor.
4 Et an prima vxore mortua de nouo expediat contrahere cum
ſecunda vel primus conſenſus licet a principio nullus p mortẽ
prime ſtatim incipiat vires aſſumere.

Veniens. Si quis viuente vxore prima con-
trahit cum ſecũda huius rei inſcia
mortua prima remanebit cum ſcđa.h.d.ponit caſum
quem ſcđo decidẽdũ cõmittit ibi:licet aũt. ¶ Nota
primo quod ſi iſte vir in alia ciuitate acceperit vxorẽ ſcđã:pri
1 ma viuente † ex diſtantia ergo loci preſumitur ſcđa ignorare
hunc virum habere aliam vxorem.vt.c.quãto.⁊.c.quoidam.d̃
preſump.facit.l.tytius d̃ li.⁊ po.⁊.c.cũ in tua.qui ma.ac.poſ.
dicit tamen circa hoc Joan.and.quod forenſis in aliena ciui-
tate non deberet contrahere ſine literis.vt not.ipſe.ſ.de ſpõ.
du.c.ij.⁊ vt dicit ipſe vtinam papa ſtatueret qđ contracta ali-
ter matrimonia non tenerent.ſed qm̃ contrarium ſeruatur nõ
poteſt contra legitima matrimonia ſñiam dare.ſed qui ſciam
allegat ipſam probet.ff.de probati.l.verius. ¶ Secundo no.
2 † ꝙ ad hoc vt illa que cõtrahit viuente prima ſit excuſata req-
ritur quod ſit inſcia.ſecus ſi aliquo modo ſciret ipſum habere
aliam vxorem puta per famam:vel per vnum teſtem:vel ſi hoc
audiuiſſet ſm Joan.and.ꝙ ſi verum eſt cuilibet eſſet facile im-
pedire forenſem ne vxorẽ accipiat in aliena ciuitate.puta aſſe
rendo quod ille talis volens contrahere habet aliam vxorem.
talis eñi denuntiatio videtur cõtrahentem cum tali conſtitue
re in mala fide.qđ poſſet tolerari in matrimonijs:in quibus le
uis preſumptio impedit matrimonium contrahendũ.vt in.c.
ad diſſoluendum.de deſpon.impu.ſecus tamen eſt in alijs di-
ſpoſitionibus:in quibus denuntiatio vel proteſtatio non iuſti
ficata p cauſã nihil operatur.vt.l.tutor.ff.de mino.⁊.l.ſi fun
dum.C.de rei ven.⁊ hoc habet locum qñ a principio vult quis
mulierem vel virum contrahentẽ conſtituere in mala fide.ſi
autem poſt matrimonium bona fide cõtractum denuntiatur
alteri cõiugatorum impedimentũ alterius:qui dicatur legatꝰ
an debeat credere cui ſit denuntiatio ⁊ abſtinere a toro: vel po
tius petere debitum ⁊ exigere proſequitur Jo.an.iſtũ paſſũ
3 per aliquas queſtiones.Prima † quedã mulier cum tyrio fo
renſi matrimonium bona fide contraxit ſuperuenit alia que
affirmat hunc eſſe virum ſuum.ſcđa illum defendit:⁊ vir forte
etiam hoc negat.an hac lite pendẽte poſſit iſta ſcđa exigere de
bitum:⁊ petere quod tractetur vt vxor.dicit Joan.ſic.donec
ſup h̃ ſñia lata fuerit:vl̃ aliter plene certificata:vl̃ p literas or
dinarij:vel per approbationem plene factam ad hoc.ſ.de re-
ſcrip.cum contingat.⁊ facit.ſ.vt lite pendente laudabilem.ca-
ueat tamen ne poſt ꝙ̃ altero ex predictis modis:vel aliter fue-
rit de veritate certificata patiatur ſe cognoſci.alias incurreret
penam.quia non poſſet eſſe perpetuo vxor illius vt ſic tantũ
operetur certitudo ex poſt facto:quãtum vera ſcientia a prin-
cipio.ad hoc.l.⁊ qui.contra.C.de inceſ.nup.ar.contra ius qđ
not.j.de conſan.⁊ affi.c.j.in cle.⁊ idem dicit Joan.andre.ſi vir
huic ſcđe vxori affirmat ſe cum alia contraxiſſe prius.et quod
plus eſt:etiam ſi in foro cõſciẽtie.facit hoc ſibi dici a ſacerdote
⁊ perſuadere:vt ab eiꝰ cohabitatione diſcedat.poſt eñ iſta mu
lier viro poteſt dicere.non credo tibi:nec per aſſertionẽ tuam
tantum debet illud matrimonium ſeparari ad hoc dictũ.c.lau
dabilem.licet eñ litis motio ⁊ huiuſmodi aſſertio poſſit red-
dere iſtam dubiam ⁊ ancipitem.tamen iſta dubietas equipa-
ratur potius ignorãtie:ꝙ̃ ſcientie.vt.l.ſi.de cõdi.inde.⁊.l.ma-
nifeſtiſſimi.§.ſi autem dubius.C.de fur.Maritus autem qui
de ſe ipſo quid egerit veritatem nouit:debet potius excõmu
nicationẽ pati:ꝙ̃ ſcđe adherere.de ſen.ex.c.inquiſitioni.Et p̃-
dicta que dicta ſunt in vxore ſcđo ducta dicit Joã.and.habẽt
locum quando matrimoniũ fuit contractum in facie eccleſie.
quo caſu cum ſibi ſit ius queſitum:requiritur certificetur ante
ꝙ̃ a viro recedat.j.de ſcđis nupt.dominus.ſi autem clandeſti
ne contraxit:nec eſt matrimoniũ ab eccl̃ia poſtea approbatũ
ꝙ̃ cito audit inde aliquid debet a carnalibus complexibꝰ ab-
ſtinere.arg.j.qui ſi.ſint le.per lectum.⁊ de clã.deſpon.cum in-
hibitio.§.ſi qui no.de hoc etiam not.ſ.in dicto.c.laudabilem
Item etiam predicta vera in foro contentioſo:ſed in foro con
ſcientie conſulit Jo.and.quod ſemper abſtineat.ex quo inde
aliquid probabiliter audit:quia quod tutius ⁊ certius eſt re-
ſpectu anime ſemper ſeruandũ eſt.de ſpon.iuuenis.de homi.
ad audientiam. ¶ Sed hic querit̃ de ratione differẽtie in pre-
dictis quare vnius denũtiatio vel aſſertio ſuper aliquo ĩpedi
mento conſtituit poſtea contrahentem in mala fide:⁊ non ita
poſt ꝙ̃ matrimonium eſt contractum poteſt aſſignari illa ge- b
neralis.quod multa impediunt que dirimunt.vt patet ex.c.ſu
per eo.ſ.de teſti.bonam etiam rationẽ collige ex not.in.l.ait
pretor.§.ſi quis particeps.ff.de his que in frau.credi d̃ iſta aũt
certitudine vel ſcĩa preſumenda in alia diſpoſitione vide in.l.
cum quidam.§.quod dicitur.de acqui.here. ¶ Ultimo quero
4 † vtrum prima vxore mortua de nouo expediat cõtrahere cũ
b ſcđa:vel primus conſenſus [b] licet a principio nullus per mor-
tem prime ſtatim incipiat vires aſſumere.dicit hoſti.ꝙ nõ ſta
tim:ſed cum ſcđa vxor de hoc fuerit certificata.que videtur p-
ſiſtere in veteri conſenſu qui tunc nullus fuit.vnde ſi in eadem
copula

¶ No.q ſciã allegat ipſam probet

¶ Ponit queſtiones.

b ¶ Cõſenſꝰ. Conſenſus tacitus an ſuppleat p decreto Ui de bal.i.l.ſi.C.ſi maior.factꝰ.vbi ꝙ ſic i.l.ſi ſine i.ij.q.C.ad velle eſt ſibi ipi cõtrarꝰ

copula pmanſerit ſcienter videtur habere ratuꝫ:quod geſſit.
ſi autem diſceſſerit ⁊ abſtinuit a carnali copula:videtur diſſen
tire quod etiam facere poteſt.vt.ſ.c.j.non eſt ergo neceſſe qꝺ
iterum deſponſetur:ſed vetus conſenſus ſufficit.vt pdictū eſt
⁊ ad hanc partem quod exigatur nouus cōſenſus.facit.l. tri
bunus.de teſtamento mili.facit quod not.in cle.j.de conſan.et
affin.vide ad hoc regulam nō firmatur.cum iuribus pro ⁊ cō
tra.⁊ quod no.in ſi.an.l.cum vir predium.ff.de acqui.po.⁊.l.j.
ff.de pigno.⁊ vide quod not.vſ ſi. j.ti.ij.c.ſi.

1 Fides ſola accōmodata ſecūde viuēte prima vxore legiti
ma non inducit ppetuum impedimētū.
2 Vxor an poterit eſſe illa cui viuēte ſpōſa(q̄ poſtea moritur vl
religionē ingreditur)data eſt fides ⁊ cognita.
3 Copula preceſſerit fidei dationē:vel datio fidei preceſſerit co
pulam non refert.
4 Conatus in cognoſcēdo aliquam licet nō impleuerit an impe
diat ac ſi eſſet copula cōſummatus.
5 Viuente vxore quidā fidē dedit alteri vl cognouit ſimpliciter
ſine fide:mortua vxore legitima ſuperſtitibus ex ea liberis du
xit vxorem:tandem poſtea de plano fatentur viuente vxore le
gitima inter eos fuiſſe copulam ac fidē:an ſit eis credendum:
ita ꝙ ad coꝝ aſſertioꝝ matrimoniū dirimat.
6 Pater in foro conſcientie an debeat abſtinere ne relinquat fi
lio ſpurio.
7 Machinatio ſola ſine copula an inducat impedimētū.

SI quis. De ſummat:⁊ quaſi totum titu
luꝫ.⁊ ſunt due partes.ſcđa ibi:ce
terum.ſummā potes colligere ex principio glo.
1 que incipit.ſic patet. Nota primo.† ꝙ ſola fi
des accōmodata ſcđe viuente prima vxore legiti
ma non inducit perpetuum impedimētum ⁊ econtra opi.hu
gonis qui dixit ſolam fidei dationē ſine adulterio īpedire ma
trimonium ad ſimilitudinem beneficij nō vacantis.cuius pro
miſſio non firmatur nec habilis redditur ille cui promiſſio fa
cta eſt.licet ille deceſſerit qui canonice tenet.vt.ſ.de conce.pre
c.j.⁊.ij.⁊ idem dicebat de contractu et machinatione.ſꝫ male.
vt hic patet in fidei datione:⁊ contractu de facto.duo ergo re
quiruntur per iſtum textum.ſcꝫ fidei datio:⁊ copula.ſola ergo
fidei datio licet reproba:tamen non impedit mortua legitima
cum illa contrahere.cui fidē tm̄ dedit:vel ſolum de facto cōtra
xit ſine copula:vt hic.Idem in carnali copula tm̄. vt non im
pediat.vt.ſ.c.ſignificaſti.cum ergo duo requirantur quorum
alterum per ſe non ſufficit:non eſt ſatis alterum adimpleri.vt
ſ.de reſcrip.inter ceteras.⁊.c.ij.e.ti. Secūdo not.quod iſta
fides accōmodata cum copula tunc impedit cum eſt data vxo
2 re viuēte † quid ergo ſi viuente ſponſa:que poſtea moritur: vl
religionem ingreditur:vtrum illa cui data eſt fides:⁊ cognita
viuēte ſponſa que mortua eſt vel profeſſa poterit eſſe vxor. vi
detur quod ſic.ſicut eīm ad efficaciā huius impedimēti requi
ritur fides:vel matrimonium cum copula.ſic videtur exigi.ꝙ
copula interuenerit cū adpma hoc.ſ.ꝺ biga.c.debitū.xxxiij.
diſtin.valentini.not.Inno.contra:⁊ bene vt hic.⁊.ſ.c. ſignifi
caſti.Idem Spec.e.ti.in ſi.⁊ eſt caſus ſm Joan.and.ſ.eo.c.ij.
3 Tertio not.† quod non refert vtrū copula preceſſerit fidei
dationem vel datio fidei preceſſerit copulā.vt ptꝫ in tex.dum
dicit.ſi nec añ:nec poſt.⁊ in ſi.c.ibi:ſi prius vel poſtea ⁊c.expo
ni eīm debēt ſm Jo.an.ante.ſ.fidē datā vel matrimoniuꝫ de fa
cto contractum:ſiue poſt illa.quid ergo dices.ſi quis dedit fi
dem ducēdi aliquā in vxorē:deinde duxit aliā ⁊ cognouit.cer
tum eſt quod prima ſponſalia ſunt ſoluta.vt.ſ.deſpon.ſi inter
virum.nunquid ergo ſi illam poſtea cognoſcit viuēte illa:quā
duxit.an iſta mortua illā ducere poterit.videtur ꝙ ſic.cuꝫ iſta
cēſeatur ſimplex fornicatio:⁊ adulteriū.quod nō impedit ſine
fidei datione.vt.ſ.eo.ſignificaſti. Illa eīm promiſſio fuit extin
cta p ſequēs matrimoniū.vt dicto.c.ſi inter.In cōtrariū faci
unt iura que allegat Jo.an.in ſimili.q.q̄ eſt talis.ſi mortua le
gitima illā cui fidē dederat:vel de facto cōtraxerat ſine copula
cognouit:cū eſſet cōiugata:vel ipſe vir mortua prima cōtra
xit cum ſcđa:⁊ demū cognoſcit illā cui fidem dederat viuente
prima ſm Joā.an.videretur dicēdum idē.ar.de peni.di.iij.ad
huc inſtant.viij.q.j.in ſcripturis.de lib.⁊ po.l.placet.⁊.l.ſe.ff.ſi
cer.pe.l.ſingularia remittit ad ſm arg. prime partis q̄ſtionis
Ponit queſtiones. quam diſputauit de filio legitimato:quā ponit in regula ſine
culpa.de regu.iu.lib.vj. Referam aliqua dicta Jo.an.p.q.
4 primo quero.dicitur hic.† quod ſine copula non ſufficit fidei
datio vel contractu de facto quid ſi poſt datam fidē vel de fa
cto contractū conatus eſt cognoſcere nec cōpleuit:an īpediat
iſte conatus ac ſi eſſet copula cōſummatus. Vin.qꝺ nō.ar.ſ.
de ſpon.c.vlti.Idē Spec.e.c.ad ſi.Hoſti.tamē allegat in con
trariuꝫ multa iura que allegat glo.ſic ptꝫ ⁊c.verſi.ar. contra.
reſpondet ad.c.ſi.qꝺ delinq̄bat hic.ibi nō. Ad.c.extraordi
naria rñdet:qꝺ ibi non ſiebat tētatio maritali affectu. dicit tm̄
Hoſti.qꝺ hic nō audet determīare.nā quādoqꝫ ſufficit. quā
doqꝫ nō ſufficit conatus ſine effectu.pꝫ ex nota.ſ.de biga.nup
5 ſic etiam ptranſit Jo.an. Scđo.q̄ro † pone ꝙ ille qui viuē
te vxore tm̄ fidē dedit alteri vel cognouit ſimpliciter ſine fide
mortua vxore legitima ſupſtitibus ex ea liberis duxit vxoreꝫ
tandē poſtea de plano fatētur viuēte vxore legitima inter eos
interueniſſe copulā:ac fidē.an ſit eis credēdū.Ita ꝙ ad eorum
aſſertionē matrimoniū īter eos cōtractū dirimatur.dicit Jo.
and.ꝙ nō.ſ.de eo qui cog.conſan.vx.ſu.ſuper eo.ſi tm̄ ita eſſet
⁊ aliter pbari non pōt quid faciēt cū nō ſint legitime copulati
dicit ꝙ lꝫ eccleſia eos cogat:non tm̄ debēt ſimul cōmiſceri.ſ.de
ſen.ex.c.inq̄ſitioni.quid q̄ de filijs ex iſto illicito matrimonio
natis cuꝫ p legitimis habeantur:⁊ ſuccedāt cū natis ex legiti
ma vxore.quomō pater ne fraudet legitimos iſtos priuare po
terit.dicit Jo.and.quod debēt parētes eos ponere in aliq̄ mo
naſterio mēdicātiū.vt ſic eis non ſuccedāt.qꝺ ſi non poterunt
eos ad hoc inducere dꝫ relinq̄re partē legitime:q̄ eos tāgit.⁊
vide quod not. Joan.and.in ſimili.q.ſ.de peni.officij.Et colli
6 ge ex hoc dicto.† qꝺ pater in foro cōſciētie abſtinere dꝫ nō re
linquere filio ſpurio.quod nō credo verū: vſqꝫ ad cōcurrētem
quantitatē alimētorū.vt.ſ.c.cum habēt abinde no.ſ.forte pec
caret pater occulte vel aliter p interpoſitā pſonā ſpurijs relin
quēdo.trāſgreditur eīm vtrūqꝫ ius quo phibetur inſtitui.⁊ in
dubio debemus ſm iura cōſciētiā informare.vt plene no.dñs
Federi.de ſenis in quodā ſuo cōſilio. Tertio quero:hic di
citur:qꝺ fides dꝫ eſſe cōiuncta cū copula:⁊ hoc viuēte vxore qđ
7 dices in machinationem.† an machinatio ſine copula inducat
illud impedimētū.pone occidit virum cuiuſdā domine: vt eaꝫ
habeat in vxorē:nō tm̄ ſibi fidē dedit.nec eā cognouit. videtur
quod nō ſufficiat machinatio ſine copula.ſicut nō ſufficit da
tio fidei vl cōtractus.⁊ hoc tꝫ hic Goff.ꝙ machinatio cū effe
ctu nō ſufficit ſine adulterio.ho.arguit in cōtrariū de.l.cū pre
tor.ff.de iudi.⁊ de preſump.nōne.nā ſi in machinatione idē ſen
ſiſſet papa quod in fidei datione ⁊ cōtractu facile fuiſſet ſibi ex
primere.ar.ſ.de trāſla.inter cor.§.ſꝫ neqꝫ.cuꝫ eīm interfector cō
iugis ſine machinatione phibeatur ꝯhere.xxxiij.q.ij.interfe
ctores.bñ eſt vt hac intētione interficiēs cū illa non remaneat:
quā tā nequiter cōcupiuit.ar.de trāſla.quāto.⁊ dicit Hoſti.hoc
expreſſuꝫ.de conuer.in fide.c.j.de quo dic:vt ibi p Jo.an. vbi
etiam dixi. Quarto ⁊ vltimo q̄ro.ſi poſt fidē datā ⁊ carnalē
copulaꝫ viuēte vxore poſt ei⁹ mortē contraxerunt:⁊ ſic non tꝫ
matrimoniū.vt.hic.an alter coꝝ poſſit petere ſeparationē ra
tione dicti impedimēti.videtur ꝙ nō.q: nil doloſus doloſo.ꝺ
adul.intelleximus.cū eīm ille qui agit incipit a turpitudine ad
uerſus exceptionē doli:nō dat replicatio doli.vt ibi p Inn.cō
trariū tꝫ Jo.an.dicit eīm.ꝙ pp̄ter piculū aīe licitū ē allegare
turpitudinē ſuā.ꝺ re iudi.lator.i pria gl.⁊.c.iij.ꝺ pſūp.vbiꝺ h.

De cōiugio leproſorum. Rubrica.

Dictū eſt.ſ.de qbuſdā īpedimētis minoꝝ.ſubdit ꝺ quodā
impedimēto lepre.qꝺ lꝫ dirimat ſpōſalia:tm̄ matrimoniū non
diſſoluit.vt ptꝫ in ſe.c.facit.xxxij.q.v.ſi vxorē.xxxiij.q.ij. hoc
ipm ꝯuenit de iureiur.quēadmodū de ec.edi.c.ij.cū ſimilibus.

1 Leproſus matrimoniū cōtrahere pōt:⁊ lepra ſupueniēs
non dirimit matrimoniū.
2 Leproſi a cōmunione hoīꝫ ſeparanꝭ de gñali cōſuetudine.
3 Vir ⁊ vxor quare dicanꝭ vna caro.Et an vnus teneatur alterū
ſequi lepra ſuperueniēte.nu 6.
4 Iudex dꝫ exhortari ad cōtinētiā cōiugatos qñ occaſiōe lepre
nolunt ſimul cohabitare.
5 Diutius quātū tēpus dicatur.
7 Sanus q leproſo recuſat debitū an ſit cōpellēdus.

PEruenit. Tota rubrica in ſumma
1 hoc itēdit † leproſus ma
trimoniū ꝯtrahere pōt:⁊ lepra ſupueniēs nō
dirimit matrimoniuꝫ imo ſanus infirmo te
neꝭ reddere debitū:niſi ad cōtinētiam poſſit
induci.ſoluit tm̄ ſpōſalia de futuro.h.d. tot⁹
titulus.⁊ diuidit iſtud.in duas ptes. prima
narrat caſuꝫ.ſcđa diffiniēdū cōmittit. No
2. ta primo † ꝙ de ꝯſuetudine generali leproſi a cōmunione ho

minū ſeparātur ⁊ hec vbiqꝫ ſeruaꝛ ꝑpter tiorē affectiōis.ar.ꝫ.de ſtatu mo.ca que.§.j.de quo.ꝫ.de ꝯſue.cū dilect⁹.§.ij. ❡ Scđo
3 no.† quod vir ⁊ vxor dicuntur vna caro .i. ad vnam carnem ꝓcreandā coniuncti. Jdeo ſi pars eiuſdē corporis patitur:nō debet alia ps ſana aduerſus infirmam gloriari:ſed compati:nec eſt aliquid tam humanuꝫ:ꝙ viruꝫ ⁊ vxorem in aduerſis caſibus ſibi eſſe pticipes.vt.l.ſi cū dotē.§.ſi aūt in ſeuiſſimo.ff.ſo.ma. ❡ Tertio no.ꝙ vxores debent ſeq viros ⁊ ecōuerſo de q̄.j.dicā
4 poſt gloſſ. ❡ Quarto not.† ꝙ exhortari dꝫ iudex ad cōtinētiā ꝯiugatos:qui occaſione lepre volūt ſimul cohabitare.ſi aūt nō pōt inducere pati non debet: vt maneant ſeparati ſm Ala.vel
dic ꝙ iſta eſt comparatiua permiſſio ſiue diſpenſatio. ❡ Que
5 rit glo.hic.dicitur.ꝙ alter ſine altero non debet eſſe diutius:† q̄ro ergo quantum tempus dicatur diutius.[a] dicit glo.quod poſt ꝙ non exprimitur debet intelligi ad arbitriuꝫ iudicis.vt.l.j.ff.de iure deli.quandoqꝫ tamen extenditur vſqꝫ ad bienniū quandoqꝫ vſqꝫ ad quinquēniuꝫ.vt in glo. Jteꝫ quandoqꝫ vſqꝫ ad decenniū.ꝫ.c.j.cū haberet.facit quod not. Jo.an.ꝫ.de fidei cō.c.ſi.⁊ quod no.in ſimili in de.j.de rebus ec.non ali.ho.tamē quo ad caſum huius. c.dicit intelligi diutius.i.donec querela ad iudicem ꝑueniat.vel ſibi notorie liqueat ꝙ viuant incontinenter.nam ſi ſimul viuentes continenter viuunt.nec vnus alium impedit:eccleſia ſuſtinebit.xxxiij.q.v.quod deo. Jdem ſi ſeperatim viuant: vt ſequitur:ſed adulterio patente ex officio prefiget diem quo ſimul maneat.de offi.or.cap.j. ❡ Secundo
6 quero † vtrum vir teneatur ſequi vxorem:vel vxor virū. dicit gl.ꝙ vir teneaꝛ ſeq vxorē ſi vxor ex iuſta cauſa ꝓficiſci ad certū locum debet:vt.hic.mulier vero tenetur ſequi virū quocunqꝫ vadat:niſi ſit vagabundus.quod intellige niſi cum ipſum cepit erat vagabundus.tunc enim cū illis conditionibus videtur cōſenſiſſe conſyderata qualitate perſone.vt.l. plenum.§.equitij:ff.de vſu ⁊ ha.⁊.C.de ſpō.l.ſi.har.hoc no.in.l.menta.ff.de an.le.⁊ remittit ad iſtud.c.⁊ ad ex.C.de op.li.l.libert. et gul.de cu.ſ.l.obſeruare.§.proficiſci. ff.de.offi.procon.et le. ❡ Tertio que
7 rit glo.† vtrum ſanus qui leproſo recuſat debitū ſit compellendus.dicit glo.ꝙ ſic.ar.contra.j.q.j.ventum.vbi de hoc.⁊ plenius.xxxij.q.v.ſi vxorem quis. Ꝺdeſ.dixit ꝙ licet ſanus teneaꝛ reddere:non tamē debet cōpelli.⁊ ſine dubio eſt hoc verum qn̄ conſtaret eccleſie:ꝙ propter errorem vel aliam iuſtam cauſam non pōt reddere.ſed ſi nō cōſtat hoc eccleſie:⁊ ob hoc eum excōicat tamen ſi in rei veritate non pōt:non erit ligatus quo ad deum.vt not. Jo.an.j.c.proximo facit.ꝫ.de ſolu. odoard⁹.

1 ☞ Vxorē non licet dimittere excepta cā fornicationis.
2 Mulier etiā graui infirmitate detēta debet eſſe cū viro.
3 Leproſi poſſunt cōtrahere.
4 Coniugati tenētur ſibi reddere debitum non obſtante aliqua exceptione.

1 Quoniam. Sunt tria dicta.ſcđm ibi:leproſis.iij.ibi:qđ ſi. ❡ No.† regulam : quod non licet vxorem dimittere : excepta cā fornicacionis.ex hac ergo cā licet.xxxij. queſtione prima.dominus.j.de diuortijs.ſignificaſti.⁊ intellige hanc regulam.ꝙ nō licet dimittere:ſiue ſit matrimoniū conſummatū carnali copula:ſiue non niſi in caſu ca.
2 ex publico.⁊.c.verū.de conuer.infide. ❡ Secundo no.† ꝙ mulier etiā graui infirmitate detenta debet eſſe cum viro.nil eniꝫ tam humanum eſt.quā coniuges participare ſibi iſtos caſus fortuitos.ff.ſolu.matri.l.ſi cum dotem.§.ſi maritus. ❡ Ter
3 tio no.† ꝙ leproſi poſſunt contrahere ſi inuenerint cum qua ⁊ dicit hoſti.ſe vidiſſe de facto quod tales inueniant vxorē. quia nunꝙ fecit deus aliquem cui non prouideat:nec aliquis adeo infelix ⁊ triſtis: quod non inueniat alium triſtiorem et infelici
4 orem ſe. ❡ Quarto no.regulā apoſtoli † quod coniugati tenentur reddere ſibi debitum.nō obſtāte aliqua exceptiōe ⁊ ſic no. ꝙ generaliter dictum generaliter eſt intelligendum. de quo in glo. pro ⁊ contra. ❡ Oppo.licituꝫ eſt arguere de matrimonio ſpūali ad carnale .ꝫ.de tranſla.inter corpo.ſed propter lepram remouetur ⁊ ſepatur quis ab eccleſia.ꝫ.de cleri.egrotan. tua . ergo ⁊ carnale debet ſeparari.ſol.gloſ.que incipit.xxxij. q.viij.⁊c.format iſtud contrarium ⁊ non ſoluit. Jo.an.poſt ho. dicit quod aliud in carnali aliud in vinculo eccleſie ⁊ ſimplicis ſacerdotis.vt in contrario.quia primū de iure naturali.ſcđꝫ de iure canonico.ar.de conſue.c.ſi.⁊ de ſpon.duo.c.ſi. Jtem in carnali non imminet periculū:niſi vni perſone. que ſe ab initio voluntarie obligauit:⁊ que contrahit ſuſpicari debuit hoc euenire poſſe in ſpūali imminet periculum pluribus:qui nec ſunt requirendi.de elec.oſius. Jn ſpirituali ergo publica vtilitas que

¶ Ponit queſtiones.

❡ Quātū tēpus dicatur diutius Vide bal.in.l.j.C. vbi cā ſtatus.⁊ ibi Sali.nu.4 Guil.de cug. in.l.ij.nu.2. ⁊ ibi no .C. de acq.poſ. bar.ꝫ.l.poſ fidē.§.ſi ſeruus.eo.tit.

¶ Opponit in cōtrarium.

contrariatur vtilitati priuate fuit merito preferenda.ar.l. ſed reprobari. de excu.tu.ſed priuate contra priuatam non ſubuenitur. ❡ Secundo opponiꝛ.⁊ videtur:ꝙ dictum generale reſtringatur:⁊ inde finita non equipolleat vniuerſali.vt in iuribus allegatis in glo.ſo.vt in ea ad ſi.ſuper qua dicit Jo.an.ꝙ generale dictum poteſt princeps qui legem condidit interpretari.quia interpretatio iuris eſt neceſſaria ⁊ generalis.C.de legi.l.j.procedimus eñ in iure de ſimilib⁹ ad ſimilia.de reſcrip. inter ceteras.facit.l.cum de īterpretatione.⁊.l.minime.de leg. ❡ Tertio opponitur ⁊ videꝛ ꝙ illa regula apl̄i patiatur exceptiones plures.puta ſi remordet cōſcientiā.de ſen.ex.c.inquiſitioni.vel quia eccleſia inhibet hoc.j.de ma.cōtrac.contra interdictum ec.c.ij.⁊.ij.⁊.ꝫ.de ſpon.cum in apl̄ica. Jteꝫ ex cā carnalis fornicationis.vt.ꝫ.in prin.c.⁊.ſpūalis.de diuor.c. queſiuit ⁊.c.quāto.hic aūt dicitur ꝙ hoc caſu nulla exceptio reperitur. ergo male cum plures repiantur.vt dixi.ſo. Joā.and.exponit hoc caſu.ſ.occaſione lepre. Jdeo alij nō videntur excluſi:de q̄bus ſupra.ſimiliter ſi vir eſt ethic⁹ ⁊ vxor exigit.⁊ ſi ille reddat eſt mortuus veroſimiliter.nō eñ tenetur reddere.quia ordinata charitas eſt:vt prius ſibi conſulat.lxxxvj.di.non ſatis.lꝫ ergo hic dicatur nulla exceptio admiſſa.multe tñ admittunꝛ. vt ex predictis pꝫ.⁊ hoc verum ſiue lex dicat procedēdum eſſe ſine exceptione ſiue etiam in reſcriptis ⁊ ſtatutis hic dicaꝛ. non eñ ꝑdicta verba videntur exceptiōes legitime repellēde.ð q̄.ꝫ
de offi.del.ex parte.⁊ ꝑ Barto.in.l.j.ff.qđ vi aut clam. ❡ Querit Jo.an.vtrum cōpetat exceptio dierū ⁊ locorum ſacrorū.dicit ꝙ omnino inſiſtat modis oībus reddi.xxxij.q.ij.§.his ita reſpondeꝛ.⁊.c.ſc.⁊.xxxiij.q.v.quaſi per totum.⁊ dic:vt not.in ſumma de ſpon.ſub rubrica de matrimonijs.§.quis ſit.ver.ſꝫ nunquid peccant coniuges ⁊ ſe.

¶ Ponit queſtiones.

1 Lepra ſuperueniēs diſſoluit ſponſalia.
2 Ex cauſa ſuperueniēte nō cogitur qs ad obſeruātiā ꝓmiſſorꝫ.
3 Paceꝫ feci cū inimico meo ⁊ promiſi eū nō offendere:ſi poſtea efficiaꝛ hoſtis ⁊ tranſfuga ciuitatis potero eum offendere.
4 Sponſalia de futuro facilius ſoluūtur:ꝙ illa de preſenti.

Literas. Hoc dicit ſm ho.lepra ſoluit ſponſalia:niſi trāſierint in matrimoniū ꝑſumptum. cōis diuiſio.ſcđa ibi:rñdem⁹. ❡ No.pri
1 mo † ꝙ lepra ſupueniens diſſoluit ſponſalia.ſecus ſi tempore quo ſpōſalia cōtrahunꝛ alter cōtrahentiū eſſet lepra infectus qui tunc ſibi impntet:qui ꝯxit cū tali.vt dixi in ſimili
2 ꝫ.c.j.in.ij.q. ❡ Scđo no.ꝙ † ex cauſa ſuperueniente nō cogiꝛ quis ad obſeruantiam promiſſorū.habet eñ quandoqꝫ ꝓmiſſio tacitā cōditionē:ſi res in eodem ſtatu permāſerit.vt.no.ꝫ.
3 de iniuꝛ.quēadmodum.⁊ eſt.ar.ad.q.† ſi feci pacem cū inimico meo:⁊ promiſi eū non offendere ſi poſtea efficitur hoſtis ⁊ trāſfuga ciuitatis:potero eū offendere.quā.q.diſputauit bar. ⁊ incipit lucane ciuitatis ⁊c.facit.l.quid ergo.§.ſi ſeruū merentem.de le.j.⁊.l.quero.§.inter locatorem.ff.loca. ❡ Tertio no.
4 † ꝙ facilius diſſoluunꝛ ſponſalia de futuro:ꝙ illa de pn̄ti.q2 difficilius tollitur ius in re ꝙ ius ad rē.vt.c.penul.⁊ vlti.j.de ꝓben.li.vj.collige etiam ꝙ tranſductio ad domuꝫ operatur: vt ſponſalia de futuro diſſolui nequeāt propter lepram.quia per eaꝫ inducitur matrimonium preſumptū.vt.ꝫ.de ſpon. adoleſcens.quod eſt veruꝫ qn̄ mulier eſt corrupta. Jdem ſi maritus ipſam cognouiſſe dicat:vel ſi impubes ibi facta ſit pubes.ff. ð ritu.nup.l.minoreꝫ.niſi mulier illius cōuincat ꝑ corporis aſpectum.vt no.de deſpon.impub.continebatur.

❡ De coniugio ſeruorum. Rubrica.

❡ Viſo de cōiugio in genere:ſubmittit de cōiugio ſeruorū in ſpecie.vel aliter.viſo de impedimēto lepre qđ matrimoniū nō diſſoluit:ſequiꝛ de impedimēto erroris in cōditione perſone qđ impedit:⁊ dirimit:niſi ex certa ſcia ratificeꝛ v̄bo vl̄ facto.vt j.e.c.ſi.habeꝛ de materia.xxix.q.ij.ꝑ totū.⁊.ꝫ.de ꝑſump.c.illō.

1 ☞ Seruitus inuenta eſt de iure gentium.
2 Serui de iure canonico poſſunt cōtrahere matrimoniū. Etiā dominis cōtradicentibus ⁊ inuitis.nu. 3
4 Sacramenta eccleſiaſtica non debent denegari ſeruis.
5 Seru⁹ lꝫ poſſit cōtrahere:nō ꝑ hoc efficiꝛ cōditio dñi deterior
6 Penitentia eleemoſyne non eſt iniungenda ſeruo.
7 Seruus cui potius debet obedire ſi dominus petit ſeruitiuꝫ vxor ſerui debitum ſimul.
8 Dominus ſi vult vendere ſeruum alicui qui ducet eum in remotas partes:an vxor teneatur eum ſequi.

Dignum.

DIgnum. Seruus cõtradicente do-
mino cõtrahere põt:ſed p
hoc nõ minus dño ſeruire tenetur.põt diui-
di in duas partes.primo ponit dictũ:⁊ eius
rationem.ſcđo quãdam dubitationẽ ſoluit
ibi:debita. ¶ Nota primo dictũ apl'i quo ad
1 deum nec liber nec ſeru⁹ habetur.ad col.iij.† de iure eñ genti
um inuenta eſt ſeruitus.nã a principio de iure naturali prime
uo omnes homines liberi naſcebãtur.vt.ff.de iuſti.⁊iure.l.ma
numiſ.⁊.l.ex hoc iure.vñ Seneca ep'la ad lucillũ.qd eſt eques
romanus:libertinus:aut ſeruus noĩe ex iniuria aut ambitio-
ne nata.omnia iſta longa varietas miſcuit ⁊ ſurſum ⁊ deorſu̅
2 natura verſauit. ¶ Scđo no.† qđ de iure canonico ſerui põt
cõtrahere matrimoniũ eſt eñ mrĩmoniũ đ iure nr̃ali.i.gẽtiũ.
vt inſti.de iure na.gen.⁊ ci.Cũ ſeruo aũt poteſt cõtrahi natu-
ralis ob.que deſcendit a conſenſu qui non videtur per ſeruitu
tem ſublatus.facit quod not.in.l.frater a fratre.de cõdi.inde.
Jus aũt ciuile prohibet matrimoniũ cum ſeruis.⁊ appellat ta
les cõiunctiones contubernia.C.de ince.nup.l.cum ancill.ſ3 in
3 hoc ſtandum eſt canoni. ¶ Tertio no.† q̄ ſerui poſſunt con-
trahere matrimonium dñis cõtradicentibus ⁊ inuitis. hone-
ſtum eſt tamẽ:q̄ contrahant de conſenſu dominorũ.ſm̃ Hoſt.
ſicut filius de conſenſu patris.vt not.s̄.de deſponſa.impu.c.j.
4 ¶ Quarto not.† q̄ ſeruis nõ debẽt negari eccleſiaſtica ſacra.
poteſt ergo ſeru⁹ baptiſari:nec p hoc fit preiudiciu̅ dño ſcđz
Pet.⁊ ab.quod intellige ſi dominus eius eſt xp̄ianus alias
5 dic:vt.j.de iude.c.ſi. ¶ Quinto not.† q̄ licet ſeruus poſſit ma
trimonium contrahere:nõ per hoc tñ efficiẽ conditio domini
deterior.non eñ cum iniuria dñi videtur ius canonicum talia
matrimonia approbare.quia quelibet conceſſio ſuperioris in
telligitur facta ſine iniuria alicuius.vt.ff.de admi.tu.l. impu-
beri.⁊.de anc.⁊ vſu pa.c.ex tuarum.debẽt ergo dominis obe
dire ⁊ exhibere officia conſueta.vt dicit tex.⁊ intellige etiã nõ
cõſueta. quia omnia q̄ agit ſeru⁹ ſunt dñi.vel ideo dixit text.
conſueta.quia ſi in aliquibus regionibus eſſet conſuetudo q̄
ad certa ſeruitia aſtringeretur:eccleſia talem conſuetudinem
debet tueri.ar.j.ti.j.c.vno ⁊ not.de iudi.c.multorum.Et pon-
dera quod dicit debita.i.que deberi poſſunt.in his ergo que
eſſent contra deũ non debet domino obedire.xj.q.iij.qui reſi-
ſtit.⁊.c.inſ.nec in his que conſtat eſſe iniuſta.s̄.de tempo.or.c.
dilectus.vbi de hoc. ¶ Quero.dicitur hic.q̄ non debent ſerui
a ſacramentis eccl'ie prohiberi.⁊ quia.s̄.tetigi de baptiſmo:⁊
hic in textu.habemus de matrimonio quero de pñia glo. di
6 cit q̄ nec ab illo debet excludi.Hoſti.† dicit q̄ non eſt iniun-
genda ſeruo pñia elemoſyne cum nihil habeat inſti.per quas
ſo.no.acqui.§.item nobis.⁊ ſe.nec ieiuniuorum nec vigiliaru̅
nec alterius macerationis.nec aliqua alia:per quam reddere-
tur inutilis domino ſuo ad operandũ.quia dominus non dz
priuari ſuo iure ſine ſua culpa.de conſtit.c.ij.Jniungatur er-
go q̄ vadat ad eccleſiam cũ poterit bono modo.⁊ huiuſmodi
leuia conſyderata qualitate criminis ⁊ perſone vel orationes
quas poteſt facere laborãdo ⁊ etiam per viã eũdo.ar.ff.de op.
7 li.l.ante penulti. ¶ Secũdo quero † ſi concurrunt dñs ⁊ vxor
quia dominus petit ſeruitium:⁊ vxor carnis debitũ:cui eſt po
tius obediendũ.arguit glo.primo pro dño.ſcđo p vxore.ſ3 p
dño facit.quia eius obligatio eſt antiquior ⁊ prior in tempore
ergo ſcđa obligatio cũ vxore vt pote poſterior intelligitur cũ
eodẽ onere.vt.c.ex literiſ.de pigno.ad hoc regula qui prior eſt
tempore.p vxore facit q̄ magis eſt priuilegiata ſua cã.na3 eſt
ſpiritualis ⁊ ſacralis:illa vero dñi eſt tẽporalis:et dñicalis. vñ
videtur fauorabilior:l3 tempore poſterior obligatio p̄ferẽda.
ar.j.de prebẽ.ſi a ſede.Jo.an.ſoluendo diſtinguit.q̄ aut ma-
trimoniũ eſt cõtractum ſciente ⁊ permittẽte dño.⁊ vxor eſt dño p̄-
ferenda.q2 cum cõſentit in principali:ergo in acceſſoria.vt car-
nis copula cõſenſiſſe videẽ.de offi.deſ.prudentiã.Si aũt cõtra-
ctum fuit cõtradicẽte vel ignorãte dño:videẽ q̄ mandatũ dñi
prius debeat adimplere:niſi pbabiliter ex dilatione timeatur
adulteriũ:alias poſſet dominus officio ſuo oĩo priuari.ſ3 Jo
8 an.poſt Ray. ¶ Tertio quero † ſi dñs velit vẽdere ſeruũ vni
qui vult eum ducere in greciam:vel ad alias partes remotas:
quid faciet vxor.dixit Ala.q̄ vxor tenetur eum ſequi ſi eſt libe
ra.Alij dicunt quod talis venditio prohibẽda eſt.quod tenẽt
Roff.Ho.Phi.Jnno.⁊ Vinc.nõ eñ debent taliter ſeparari.
lxxxi.di.cum omnibus.vbi de iſta ſeparatione prohibita ho.
dicit quod aut ſeruus contrahit cum ſerua.⁊ tunc aut ſunt di
uerſorum dñorum:aut eiuſdem.ſi diuerſorum non debent ſic
diuidi.quin aliquando ſibi debitum reddere poſſint.ſi autem
ſunt eiuſdem: tunc aut ambos vendat:aut ambos retineat.ſi
vero ſeruus contraxit cum libera hoc ſciente tenetur eum ſeq.
⁊ hoc caſu vera ſit opi.Ala.de qua in glo.

Ponit queſtiones.

1 ¶ Error in conditione pſone impedit ⁊ dirimit matrimo-
nium.Et quid ſi error eſt in meliori.nu. 2
3 Sciẽtia ſupueniẽs confirmat matrimoniũ qđ a principio erat
nullum etiã ſola taciturnitate ſine alio cõſenſu.
4 Matrimonium ſi ſeparatur propter errorem:quod datũ fuit
nomine dotis repetitur.
5 Audiuit vbum quõ intelligatur.
6 Vxor an dz reddere debitum marito lite pẽdẽte viro qui mo-
uit ſibi litẽ ſup errore cõditionis pſone.

PRopoſuit. Separatur matrimonium
quod liber ignorãter cum an
cilla contraxit:niſi poſtea hoc ſciẽs illã cognouerit.
ſunt due ptes.Jn prima ppoſitio facti.Jn ſcđa diffi
1 nitionis cõmiſſio ibi:mãdamus. ¶ No.primo † q̄ error in cõ
ditione pſone impedit ⁊ dirimit matrimoniũ.Jde3 in errore
a perſone[a].ſecus in errore fortune:vel qualitatis.vt plene legiẽ
⁊ no.xxix.q.j.§.j.⁊ de errore qualitatis eſt verum:niſi cũ intẽ-
do contrahere cũ xp̄iano.⁊ eſt hereticus vel iudeus.nõ eñ t3
matrimoniũ etiã a ſciente:niſi ad hoc vt cõuertaẽ ad fidẽ.xxix.
q.j.p totum.Jn alijs aũt diſpoſitionibus an error in aliquo p̄
dictorum vitiet diſpoſitionẽ dic:vt.l.in vẽditionibus.ff.de cõ-
trahen.emp.⁊.l.cum pponas.C.de here.inſti.⁊.l.ſi p errorẽ.ff
de iuriſ.om.iudi.⁊ quod no.in.l.quoties.ff.de hẽ.inſti.⁊.l. nec
2 apud.C.de here.inſti.cum infinitis ſimilibus.Et aduerte † q̄
error in cõditione pſone vitiat matrimoniũ:quãdo erratur in
ſtatu deteriori.ſecus aũt ſi in meliori puta cũ quis cõtrahit cũ
libera:quam credebat ancillã.t3 eñ matrimoniũ.q2 eſt p̄ſum-
ptio q̄ libẽtius cõtraxiſſet cum ea: ſi ſciuiſſet eam liberã.⁊ hoc t3
Jnn.hic ⁊ Hoſti.j.e.c.pe.quid aũt ſi nõ eſt error in ſeruili cõdi
tione:ſed in ſtatu affecto aliquo onere puta in aſcriptitio: quẽ
mulier credebat liberũ hominẽ:an teneat matrimoniũ. videẽ
qđ non.q2 inter aſcriptitios ⁊ ſeruos nulla eſt differẽtia.C.de
agri.⁊ cen.l.ne diutius.cõtrarium t3 hic Jo.and.q2 tales ſunt
liberi.facit quod no.j.de iude.multorũ.⁊.xxix.q.ij.in ſumma.
3 ¶ Scđo not.† q̄ ſciã ſupueniẽs cõfirmat matrimoniũ.quod a
principio erat nullum etiã ſola taciturnitate ſine alio expreſſo
cõſenſu cõtra qđ glo.fortiter op.q2 in matrimonio requiruntẽ
verba que ſi nouiter nõ accedunt:videtur dicere forma matri-
monij ergo nullũ.vt.s̄.de ſpon.tua.ſo.vt.j.c.ſi. ¶ Tertio ⁊ vl
4 timo no.† qđ ſi matrimoniũ ſepatur ppter errorẽ:qđ datum
fuit nomine dotis dz reſtitui.qua aũt actione de dote vł cõdi-
tione ſine cã ⁊ priuilegiata:vt in vera dote contingeret. dic:vt
no.in.l.ſi cu3 dotẽ.§.ſi mulier.ff.ſo.ma.⁊.l.inſulã.§.fructus.e.
ti.facit quod no.j.de dona.inter vi.⁊ vxo.plerumq3 in glo.ma
gna. ¶ Querit glo.de duabus.q.prima eſt.† dicitur q̄ ſi poſt
5 q̄ audiuit ea3 ancillã cognouit qualiter dz intelligi illud audi
uit.videtur q̄ a quocũq3 audiuerit:ſufficiat.vt ſic videatur ma
trimoniũ cõfirmare.xxij.q.iiij.innocẽtis.Jn cõtrariũ faciunt
multa iura allegata in principio glo.que t3:q̄ cum habet cõ-
ſciam ſeruitutis ex cã pbabili ⁊ diſcreta.ad hoc.s̄.de reſcript.
cum contingat.⁊ hoc verũ:cum agitur de approbãdo matri-
monio iam cõtracto.cum aũt de cõtrahendo ſufficit leuior fides.
dic:vt no.in ſimili.s̄.qui cle.vel vo.c.veniẽs in.ſi.⁊.j.đ ſen.ex.iq
ſitioni.p Jo.an.facit.ff.de eo per quẽ fac.erit.l.j. ¶ Scđo q̄ro
6 † pone q̄ iſte mouit litẽ mulieri ſup matrimonio ppter erro-
rem cõditionis pſone vtrũ lite pẽdẽte debeat reddere ſibi de-
bitũ.videẽ qđ nõ.q2 talis redditio eſt p̄iudicialis q2 eñ p ea3
matrimoniũ cõfirmeẽ.videẽ eñ tacite renũtiare liti reddẽdo đ
bitũ ſicut ſoluẽdo debitũ.vt.l.ad ſolu.C.de re iudi.⁊ hoc t3 tã.
q̄nõ dz exigere exactũ reddere.qđ t3 Vin.Phi.Ho.⁊ Jnno.
quos ſequiẽ Jo.an.de rigore.S3 de equitate t3 opi.huius glo.
que dicit.q̄ dz reddere ad mãdatũ eccl'ie:vbi pbabiliter dubi
tet.ſec⁹ ſi ſit cert⁹:⁊ p certo ſcit eã ſuã.ad hoc.j.de frigi.frater
nitatis.§.⁊ ſi tñ.remittit ho.ad ſummã.e.ti.§.ſi.v.qd ſi lite.⁊
ſupra de conuerſa.coniu.c.ſina.facit.l.ordinata.de li. cauſa. et
vide quod not.xxxiiij.diſtin.ſi cuius.⁊ predicta habent locu̅
cum queritur vtrum lite pendente ſuper iuribus matrimonij
ſit reddendum debitum.alimenta vero ſine dubio ſunt p̄ſtan-
da.ar.ff.de li.agno.l.ſi neget.cum ſi.

Ponit queſtiones.

¶ In errore perſone. Error in pſona nõ ipedit q̄ſi cõtractu̅.l.utẽ ſi cõputaui.đ nego. geſt. alex.i.l.j.đ offi.pcura. ceſa ⁊ in.l.ſi is q.§. ſi liberto.ff.cõ modati.

1 ¶ Conſuetudo ſi eſt in loco q̄ partus ſequaẽ cõditionẽ pa-
tris natus ex libero ⁊ ancilla liber eſt.
2 Conſuetudo quod partus ſequatur conditionem patris:
valet.
3 Queſtio ſtatus nõ põt moueri filio ſi pater infra decẽniũ a tpe
mortis ſue geſſit ſe p libero.

1 **Jcet.** †Si cõſuetudo eſt in loco ꝙ partus ſequ
tur cõditionẽ patris nat⁹ ex libero et
ancilla liber eſt. duo facit. narrat factũ ſm vtriuſqꝫ
partis ꝑpoſitionẽ. ſcḋa ibi: videt̃ qd ſit diffinẽduꝫ
rñ. ¶ No. pͥmo ꝙ mĩr ꝑpter ſuilẽ ꝯditionẽ mariti petit matri
niuꝫ infirmari. ſicut ecõuerſo dictũ eſt in viro. ·s. c. proximo. qꝛ
vir ⁊ vxor non ad imparia iudicantur. ſunt enim correlatiua.
Jdeo ſtatutũ in vno eorũ habet locũ in altero. vt. l. fi. C. de in
2 dic. vidu. ⁊ l. fi. ff. de acceptil. ¶ Secũdo no. †ꝙ valet conſuetu
do ꝙ partus ſequatur cõditionem patris licet de iure cõmuni
debeat ſeq conditionem matris. C. de rei ven. l. partũ. cũ ſimil.
põt ergo conſuetudo aliter diſponere ꝙ̃ ius cõmune. de quo
3 dic: vt. ·s. de cõſue. c. fi. ¶ Tertio no. †ꝙ filio nõ poteſt moueri
q̃ſtio ſtatus ſi pater infra decẽnium a tp̃e mortis ſue geſſit ſe ꝓ
libero. Jdem ſi ꝑ quinquẽnium. vt in glo.

1 ¶ Matrimoniũ ſeparat̃ rõne cõditionis ꝑſone.
2 Seruus ſi cõtrahat cum ancilla credens contrahere cũ libera: an teneat matrimonium.
3 Matrimonium qḋ eſt nullũ cõfirmat̃ facto ⁊ verbo.
4 Cõtraxit aliqs cũ ancilla ignorãter ⁊ ſic matrimoniũ nõ tenuit ſi dñs ancille eã manumittat: an recõualeſcat.
5 Liber contraxit cum ancillm ignoranter hoc patefacto liber vult cum ea remanere: illa recuſat an teneat matrimoniũ ⁊ cogatur remanere.

Ad noſtram. Si liber contrahit cum
ancilla hoc ignorãs ⁊ ex
quo ſcit non conſentit in eaꝫ: ſeparatur matrimo
nium: ⁊ cum illa poterit contrahere. ſunt due par
1 tes. ſecũda ibi. ideoqꝫ. ¶ Not. primo: †qḋ rõne cõ
dictionis perſone matrimonium ſeparatur. ⁊ intellige cõditio
nis. ſ. deterioris reſpectum contrahentis. ſm goff. qui hoc no.
2 in ſumma hui⁹ tit. §. itẽ quid ſi ſuus. per quod ſequitur †quod
ſi ſeruus cõtrahit cũ ancilla credens cõtrahere cũ libera: tenet
matrimoniũ quia reſpectu ſue conditionis non eſt deceptus.
⁊ vide de hoc quod no. xxviij. q. vij. in ſumma. ⁊ idẽ tenet Jn.
·s. c. ij. ſi vero non erraſſet in conditione: ſed in qualitate condi
tionis puta credebat libere contrahere cum ancilla eccl̃ie: cum
eſſet ancilla priuati nõ impedit ille error matrimoniũ. quia nõ
repetitur in iure cautum. Jtem error qualitatis de qua cõſtat
non impedit matrimoniũ. xxix. q. j. per totum. ſicut nec error
qualitatis ſeruitutis. de qua cõſtat ⁊ hoc no. hic Jo. an. ad lr̃aꝫ
¶ Secundo no. ꝙ papa mandat inquiri de ignorantia: que re
gulariter preſumitur ſi cõtrarium non ꝓbatur: vt. l. verius. ff.
de proba. ⁊ vide quod de hoc no. in regula ꝑſumitur de regu.
3 iuris. li. vj. ⁊ ·s. ḋ elec. innotuit. ¶ Tertio no. † quod matrimo
nium quod eſt nullum cõfirmat̃ facto ⁊ verbo. ⁊ ſic tacitus cõ
ſenſus confirmat matrimonium: quod eſt nulluꝫ amoto obſta
culo. a principio aũt requiruntur verba. de quo dic: vt. ·s. de ſpõ.
Opponit in contrariuꝫ. tua. dicam cum gl. ¶ Op. fortiter contra iſtud. c. vbi dicit̃ nec
facto ⁊c. innuit eniꝫ ꝙ ſola ſciẽtia ſeruitutis cum cohabitatiõe
ſequuta ratificet iſtud matrimoniuꝫ. Sꝫ contra. quia in matri
monio requirũtur verba. Jtẽ v̄ba q̃ interuenerunt a principio
propter errorem cõditionis fuerunt nulla. illa ergo ſciã ſuper
ueniẽs ad illa verba nullius efficacie referre nõ pñt. poſt ſciam
ergo interuenientib⁹ verbis ſimplex cohabitatio ⁊ copula nõ
facit matrimonium. vt. l. nuptias. ff. de reg. iuris. vel ſaltem vi
detur cognoſcere eã ex. c. precedenti inualido: poſtꝙ̃ alius nõ
acceſſit. qꝛ a ꝑmordio tituli poſterior format̃ euentus. vt. l. j. C.
qñ ⁊ qui. quar. ps. deb. ⁊ l. quedam mulier. ff. de rei ven. ⁊. c. ma
iores. ad. fi. de bap. ⁊ l. eum qui. §. in popularibus. ff. de iure iu
rã. in glo. magiſtra. Jſta 3ria ſentit gloſſ. ⁊ ſolue: vt in ea. ⁊ad
de ꝙ actus qui eſt nullus in fauore alicui⁹: eius cõſenſu tacito
cõfirmatur ſi euꝫ non impugnat. vt. l. filio preterito. ff. de iniu.
te. ſic ⁊ ſentẽtia nulla põt cõſenſu partiuꝫ confirmari. vt. l. ij. C.
cõmunia vtri. iu. ex iſtis enim iurib⁹ patet: ꝙ ſolẽnitas omiſſa
etiaꝫ nõ ſuppleta non impedit tacitam approbatõeꝫ act⁹ inuti
liter celebrati. ¶ Querit glo. †aliqs cõtraxit cũ ancilla ignorã
Ponit queſtiones. 4 ter. ⁊ ſic nõ tenuit deinde dñs ancille eam manumittit: nũquid
recõualeſcit. videt̃ ꝙ ſic. poſtꝙ̃ ſeruitus que obſtabat eſt amo
ta. ar. l. q ſoluẽdo nõ erat. ff. de ei here. inſti. ar. contra. J. de reſcr.
ſi eo tempore. li. vj. faciũt illa iura allegata in q̃õne vſurarij ma
nifeſti: qui condito teſtamento prius poſtea p̃ſtitit cautionem
an recõualeſcat. de qua. J. de vſur. ꝙ̃ꝙ̃. li. vj. gl. hic tenet ꝙ ma
trimonium non reconualeſcit. qꝛ v̄r vir eã cognoſcere ex prio
ri cõſenſu continuato: qui nullus fuit. ⁊ licet acceſſerit eã cõfir
mans: tamen non prodeſt niſi ille qui contraxit habeat eã no
uã. ⁊ iſtã glo. tenet goff. de hoc etiam no. xxix. q. ij. ſi quis inge
5 nuus. ¶ Secũdo querit gl. †ſi liber contraxit cũ ancilla igno
ranter: tamẽ hoc patefacto iſte q liber eſt vult cum ea remane
re: illa vero recuſat. dicit glo. ꝙ nõ eſt matrimoniũ tamẽ illa co
gitur remanere inſtãte viro. quia ille qui tacet impedimentũ ma
trimonij ex cu⁹ parte ꝓueniẽs eſt i dolo: ⁊ cogit̃ ꝯſũmare matrimo
niũ. ·s. ḋ eo q duxit. in ma. c. j. Aduertẽdũ ꝙ ſi ãcilla ḋ ꝯſenſu dñi
ꝯtraxiſſꝫ matrimoniũ valuiſſꝫ. qꝛ hoc ipõ itelligit̃ eã manumitte
re. i auct. ḋ nup. §. ſi v̄o ab inte. ⁊ ita dicit gl. 3. quã gl. op. matri
monium nõ tenuit propter errorem cõditionis: ergo nec liber
tas competit que ratione matrimonij contingit. aut enĩ dicis
matrimoniũ precedere libertatẽ. ⁊ non valet matrimoniũ ſi cõ
trahens credebat eaꝫ liberam: cũ non eſſet. aut dicis libertatẽ
precedere matrimoniuꝫ: ⁊ ſimiliter non eſt verum dicit Joan.
an. ꝙ cũ incipiũt contrahere amittit dominus dñium ancille.
⁊ ſic contrahit̃ cũ libera. vnde tenet matrimoniũ ſm goff. alle
gat qḋ no. j. q. j. detrahe. in prima glo. ⁊ eſt iſta queſtio pũcti q̃
caſu in ordine intellect⁹ illud debem⁹ fingere qḋ precedat qḋ
reddit actum validũ. facit qḋ no. Jnno. in. c. preterea. de app.
⁊ qḋ dixi de iureiur. hrem. ⁊ vide. l. ſi poſt mortẽ. §. vſqꝫ adeo.
ff. de le. j. ¶ Predicta habent locũ cũ querit̃ an error in cõdi
tione ꝑſone vitiet matrimoniuꝫ. ſed qñ error emergit in alijs
actibus qui gerunt̃: nam qñqꝫ erratur circa perſonã: quãdoqꝫ
circa rem qñqꝫ circa dñium: quãdoqꝫ circa cãm dñij: quãdoqꝫ
circa cãm traditionis. et in omnib⁹ iſtis mẽbris an talis error
impediat actum qui geritur: diſtingue plene poſt Bart. in. l. j.
ff. de offi. procura. celaris.

¶ De natis ex libero ventre. Rubrica.

1 ¶ Partus q̃re ſequat̃ cõditionẽ mr̃is ⁊ nõ pr̃is de iure cõi

¶ Dictum eſt. ·s. de cõditione ꝯiugatorũ: ad ꝑfectionẽ ergo
precedentis materie ſubnectit de ꝯditione natorũ. ¶ Querit
1 Jo. an. poſt Hoſti. † quare part⁹ ſeqtur conditionem matris
⁊ non patris de iure cõi. vt. ·s. de ſeruis non ordi. c. vlti. vbi de
hoc dicit ipſe. ratio ſumit̃ ex eo: qḋ alibi habem⁹ vꝫ quia non
debemus inſpicere cui⁹ ſit ſemen qḋ proijcitur: ſed locum vbi
conualeſcit. ⁊ naſcit̃: ⁊ radices agit. vt inſti. de re diui. §. ſi tyti⁹.
⁊. §. qua ratione. hac ratione partus ſequit̃ ꝯditioneꝫ matris.
vt ſi eſt libera: ⁊ partus eius ſimiliter liber erit. qñ autẽ ſtatus
matris a patre cõceptionis vſqꝫ ad tp̃us ꝑtus variatur. quia
tempore quo cõcepit erat libera: ſed tp̃e quo parit eſt ſerua vł
ecõuerſo vel medio tempore. dic ꝙ quocũqꝫ illoꝝ temporũ in
principio. medio vel in fine mater deprehendat̃ libera illud tẽ
pus inſpicim⁹ in fauorẽ ꝑtis. vt liber cẽſeatur. facit inſti. de in
ge. ⁊ ma. ſufficit. ⁊ vide in ſumma hoſti. e. ti.

1 ¶ Status matris inſpicitur ad cognoſcendũ an aliquis ſit liber: vel ſeruus.
2 Libertas poteſt probari per inſtrumenta. Et conceditur ſeruis propter merita. nume. 3
4 Eccleſia debet fauere libertatibus.
5 Pater ſi eſt nobilitate priuatus: an oberit filijs: vel ex perſona aui non priuati poterunt ſe reputare nobiles.

Jndecens. Natus ex liberta vł li
bera liber eſt. primo po
nit gñale interdictũ: ex quo caſu diffiniri mã
dat ibi ꝑpterea. ¶ Nota primo inſpiciendũ
quid deceat qḋ reſpicit honeſtatẽ. vt. ·s. de vo
to. ma. ꝙ enĩ verecundiam noſtrã ledit nec fa
cere nos poſſe credendũ eſt. ff. de condi. inſti. l. ſi filius. ⁊ l. in cõ
iunctionibus. ff. ḋ ritu nup. ⁊ l. pecunie. de ali. ⁊ ci. le. ⁊ qḋ ibi ꝑ
1 bar. ¶ Scḋo no. †ꝙ ad cognoſcẽdũ vtrũ aliquis ſit liber: vel
ſeruus inſpicit̃ ſtatus matris. rationẽ dixi in rubrica. quãtũ ve
ro ad dignitatẽ filij ſequunt̃ cõditionẽ patris. vt. l. cũ legitime
2 ff. de ſtatu. ho. ¶ Tertio no. †ꝙ per inſtr̃a iſti probabant eoꝝ
libertatem. ſꝫ dices ad quid expediũt inſtr̃a. cum quilibet ꝑſu ª ¶ Preſumatur liber. libertas tñ ꝑſcribi nõ poteſt vt quis nemini ſubſit. viij. di. q̃ iure. xc. di. nulla. hoſt. in. c. ꝑ venerabileꝫ. q fi. ſint legi.
a matur liber ª dic: ꝙ ꝯſtabat matres eorũ fuiſſe ancillas eccl̃ie:
ideo qui ex eis naſcãtur ſerui eccl̃ie preſumũtur. qꝛ partus ſeq
tur ventrẽ: vt dixi in rubrica. ⁊ l. ancille. C. de fur. ꝑducebãt er
go inſtrumenta manumiſſionis matrũ ſuarũ: ideo ⁊ ipſi liberi
preſumunt̃ ⁊ poſtea nati ſi ſunt in poſſeſſiõe libertatis. vt. l. ma
3 trem. C. de proba. ⁊ qḋ ibi no. ¶ Quarto no. †ꝙ ꝑpter meri
ta cõceditur libertas ſeruis: ſicut propter demerita reuocant̃
in ſeruitutẽ ipi manumiſſi: ⁊ de eorũ liberis dic: vt no. ·s. de re
bus ec. non ali. c. iij. ⁊. C. quib⁹ cauſis ſerui. acqui. li. l. j. ⁊ ꝑ totũ
4 ¶ Quito not. †ꝙ eccl̃ia dꝫ fauere libertatibus. ⁊ ſic illũ quem
tenetur quis defendere: impugnare nõ debet. de q̃ ꝑ ⁊ contra
in glo.

in glo.τ.ff.de ꝯdi.inde.l.frater a fratre.τ.xviij.di.nulli fas. fa
Ponit queſtiones. cit ad no.ꝫ.de iureiur.petitio.¶ Quero dictũ eſt.ꝫ.ꝙ quo ad
libertatem vel ſeruitutẽ partus ſequit̃ vẽtrẽ:quo ad dignita
5 tem τ nobilitatẽ ſequit̃ patrẽ.vt dic.l.cũ legitime.† pone ergo
ꝙ pater eſt nobilitate priuat⁹. vtrũ oberit filijs: vel ex pſona
aui nõ priuati poterũt ſe reputare nobiles.hoc põt cõtingere
hic venetis qui ob virtutes τ merita creant nobiles.τ qñꝗ ob
demerita eos priuãt de iuribus cui⁹ nobilitatẽ tãgit bar.in.l.
j.C.de digni.li.xij.Quid erit ergo de filijs ipſi⁹ priuati vł crea
ti.dic:aut q̃ris nũquid fili⁹ nepos quo ad auũ vti poſſit priuile
gio vł dignitate ex perſona aui:magis in his q̃ a gñere ꝓcedũt
de inter.τ rele.l.j.ſcdo caſu nõ.vt.l.j.§.ſi quis vñ cogna.Si ve
ro queris an ex pſona patris ſui hoc poſſit.tũc aut fili⁹ eſt cõ
ceptus ante maculã patris:τ nõ nocet.vt.l.emãcipatũ.ff.de ſe
na.aut eſt cõceptus poſt:τ tũc patris macula oberit ſibi.vt.l.
diuo marco.C.de queſti.qđ eſt verũ quãtũ ad hoc ꝙ nõ poſ
ſit vti ꝑuilegio:ex perſona patris:ſed aui ſic:vt digi.τ ita diſti
guit bar.in.l.ſi quis.ff.de ſena.τ faciunt predicta ad no.in.l.di
uus.ff.de iurepa.vbi gloſ.

¶ De cognatione ſpirituali. Rubrica.

1 ☞ Cognatio ſpiritualis an cõtrahat̃ ꝑ iudeum paganũ vel
hereticum baptizantem vel leuãtem.
2 Cognatio ſpiritualis diuiditur in paternitatẽ filiationem fra
ternitatem τ ſororitatem.

¶ Dictum eſt.ꝫ.de quibuſdã impedimẽtis matrimonij: ſub
mittit de triplici cognatione q̃ etiaꝫ impedit τ diſſoluit.ſed qꝛ
ſpũalis eſt dignior:Ideo de illa ꝓmittit.habetur de materia.
1 xxx.q.j.τ.q.iij.per totũ.repetit̃ in.vj.¶ † An aũt hec cogna
tio cõtrahat̃ per iudeũ:paganũ:vł hereticũ baptiſantẽ vel le
uantẽ:remittit Jo.an. ad no.de regu.iu.ex eo.li.vj.Iteꝫ dicit
2 Hoſti.† ꝙ cognatio ſpũalis diuiditur in paternitateꝫ: filiatio
nẽ:fraternitatẽ τ ſororitatẽ.ꝑnitas τ filiatio naſcit̃ iter leuãtẽ τ
leuatũ.frnitas reſpũ filioꝝ leuãtꝫ τ reſpectu ipſi⁹ leuati.facit qđ
no.Joã.an.j.e.martin⁹.Itẽ dicit Inn.hãc cognationẽ nõ trã
ſire ad nepotes vlteriores.filia eñ ſpũalis cõtrahere põt cum
filio filij mei.ſed nõ cũ ipſo filio.ſufficit eñ ꝙ hoc nõ ſit ꝓhibi
tum.xxx.q.iij.c.j.dicit etiã qđ filia ſpũalis nõ põt copulari fi
lio legitimo:ſed bñ adoptiuo.xxx.caſus ĩ qbus ſpũalis cogna
tio impedit:τ dirimit no.in ſumma huius libri.

1 ☞ Canones quãdo ſunt cõtrarij inter ſe: vltimus corrigit
priorem:etiam ſi de primo nõ faciat mentionẽ.
2 Perſona per quã peruenit̃ ad cõpaternitatẽ ꝓhibet̃ cõtrahe
re cũ filijs patris ſpũalis añ vł poſt ꝯpaternitatẽ ꝓcreatis.
3 Pater poteſt ſumere filiam ſpiritualem filij carnalis
4 Cõſuetudo pſonas legitĩas ad ꝯtrahẽdũ põt reddẽ illegitĩas

VErum. Filij duoꝝ cõpatrũ per quoꝝ
neutrum deuentũ eſt ad cõpa
ternitatem licite cõtrahunt:niſi cõſuetudo re
pugnet.ſepabunt̃ aũt ſi ꝑpter vtrũꝗ eorũ vł
eorum alteruꝫ cõpaternitas eſt cõtracta. hoc
dicit cum.c.ſuper eo.j.e.primo ponit̃ dubita
bilis qđ.ſcdo canonuꝫ cõtrariorũ inductio.tertio poſterioris
approbatio.quarto approbationis exceptio.ſcda ibi:τ lꝫ.ter
1 tia ibi:vnde nobis.quarta ibi:niſi.¶ Nota primo. † quid iu
ris qñ canones ſunt cõtrarij inter ſe:vltimus eñ ſemp corrigit
priorem etiã ſi de primo nõ faciat mentionẽ.vt.c.j.de cõſti.lib.
vj.vbi quid iuris in alijs diſpoſitionib⁹ cõtrarijs.aduertẽduꝫ
tamen an poſſint aliqua ſub diuiſione innari.qꝛ quedã vident̃
contraria:que nõ ſunt.vt.c.cũ expediat.j.de elec.li.vj.τ.l.ſed τ
2 poſteriores.ff.de religi.¶ Scdo not.† ꝙ pſona per quã pue
nitur ad cõpaternitatem ꝓhibetur cõtrahere cuꝫ filijs patris
ſpũali ante vł poſt cõpaternitatem ꝓcreatis.τ ſic pater que
rit filijs ſuis fraternitatẽ quãdã cum extraneo quẽ ſuſcipit de
ſacro fonte:qd ecõuerſo.an filius q ſuſcipit aliquem de ſacro
fonte q̃rat patri:τ vinculũ cõtrahat̃ cuꝫ patre:ne talem poſſit
vnꝗ ducere: vel eius matrẽ.videt̃ ꝙ idẽ.quia filius q̃rit patri
vt.l.qđ dicitur.de vbo.ob.cõtrarium not.in.c.illud.xxx.q.iij.
3 vbi glo.dicit † ꝙ pater põt ſumere filiã ſpũalem filij carnalis.
licet eñ cognatio ſpũalis deſcẽdat a patre in filios:nõ tñ de fi
lio ad patrẽ:ſicut dignitas trãſit de ſuperiorib⁹ ad inferiores.
vt digi.ꝫ.c.pri.ſꝫ nõ ecõuerſo.vt.l.cõſulari.ff.de ſena.¶ Ter
tio no.ꝙ qñꝗ ꝯſyderãdũ eſt.vtruꝫ ante cõpaternitatẽ vł poſt
filij nati ſint.facilius eñ queri videt̃ q̃ſitis poſtea:ꝙ̃ q̃ſitis pri⁹
ſic videt̃ ꝙ dignitas ſuperueniẽs patri nõ ꝓſit filijs vel nepo
tibus primo natis.qđ dic:vt.l.ſenator.C.de digni.lib.xij.q̃.l.
4 facit ꝓ diſtinctione de qua in textu.¶ Quarto no.† ꝙ cõſue
tudo pſonas legitimas ad cõtrahẽdum reddit illegitimas. cõ
tra qđ op.τ videt̃ ꝙ cõſuetud onõ poſſit.deponere nec ſic effi
cax ad dirimẽdũ matrimoniũ cõtractũ inter pſonas nõ ꝓhibi
tas iur̃ ſcripto.ſo.dicã.j.e.c.ſuper eo.τ glo.hic tangit.

1 ☞ Coniugium regulariter non põt eſſe inter patrem bapti
zati τ baptizantem.
2 Matrimonium non diſſoluitur licet ſuperueniat inter copu
latos compaternitas.
3 Opinio humanior ꝓferẽda eſt vbi ſunt diuerſe opiniones.
4 Ignorantia facti excuſat a pena τ malicia.
5 Impedimẽtũ affectatũ ſiue ꝓcuratũ nõ adiuuat ꝓcurantem.
6 Baptizans ex malicia filiũ an poſſit exigere debitum.

SI vir. Cõpaternitas ſcienter vł ignorãter
inter cõiuges ſuperueniẽs ꝯiugium
non diſſoluit.ſunt due ptes.In prima ꝯſultatio.
In ſcda rñſio.ſcda ibi:cõſultationi.¶ Not.ꝑmo
1 † ꝙ regulariter inter patrẽ baptizati τ baptiſan
tem nõ põt eſſe cõiugium.τ ſi cõtraxerint ſeparant̃.¶ Scdo
2 not.† ꝙ matrimoniũ nõ diſſoluit̃ lꝫ ſuperueniat inter copula
tos cõpaternitas.Impedimentũ eñ ſupueniens nõ diſſoluit
actum cõſummatũ τ perfectũ licet impediat cõtrahendũ.facit
l.pluribus.§.τ ſi placeat.de ver.ob.τ qđ no.dy.in regula ma
le fidei poſſeſſor.τ in regula actũ legitime.de regu.iuris.li.vj.
3 ¶ Tertio no.† ꝙ vbi ſunt diuerſe opiniones:opinio huma
niori ꝓferẽda eſt.cõcor.ꝫ.de tranſac.c.ſi.vbi aũt vtraꝗ eſt hu
mana ſtandũ eſt maiori parti.xix.di.in canonicis vel cõſulen
dus eſt papa.de reſcrip.c.ſuper literis.τ.j.qui ſi.ſint le.ꝑ vene
rabileꝫ.In cauſis ṽo matrimonialib⁹ dicit hoſti.tene pro re
gula certa τ ſana ꝙ vbicunꝗ magiſtri ꝑ ſuas glo.ſoluunt ma
trimoniũ nec ius expſſum inducũt ſi inuenies aliquẽ cõtrariuꝫ
ſcribentẽ illi ad hereas.ar.ꝫ.de teſti.c.licet ex quadã.¶ Quar
to no.ꝙ qñꝗ ꝯiugãti debẽt idnci ad cõtinẽtiã ꝙ̃ ꝯſeruare poſ
ſunt in ꝓpria domo.xxxiij.q.v.qđ deo.τ tangit̃.ꝺ iureiur. tua
4 τ de cõuer.cõiu.chariſſimus.¶ Quito no.† ꝙ ignorãtia excu
ſat a pena τ malitia τ intellige de ignorãtia facti:que qñꝗ etiã
prudẽtiſſimos fallit.vt.l.ij.ff.de iur.τ fac.igno.aliud de igno
rantia iuris:q̃ in matrimonijs an excuſet dic:vt.l.ſi adulteriũ
cum inceſtu.ff.de adul.τ aduerte ꝙ dicit text.malitia.nõ dixit
ſcia.quia qñꝗ ſcia nõ malitioſa nõ affert impedimẽtuꝫ. puta
pater vel mr̃ in mortis articulo baptizat filiũ.iſtud eñ nõ eſt
5 impedimẽtum.xxx.q.j.ad lumina.¶ Sexto not.† ꝙ impedi
mentũ affectatũ ſiue ꝓcuratũ nõ adiuuat ꝓcurãtem.cõcor.ꝫ.ꝺ
procura.tue.τ.ff.ſi quis cau.l.j.in ſi.¶ Querit glo.† an ille qui
6 ex malitia baptiſauit filiũ:poſſit exigere debitũ.dicit gl. ꝙ te
netur reddere:ſed nõ põt exigere.ꝑ qua opi. facit.xxx.q.j. de Ponit queſtiones.
co.τ hoc tenẽt Hoſt.τ Ho.niſi ambo fuiſſent ĩ dolo:qꝛ tũc am
bo exigerẽt.τ fieret cõpenſatio.ar.de diuor.ſignificaſti.ad hoc
de penis.cõſtitut⁹.ho.dicit ꝙ neuter dꝫ exigere:τ neuter ſub
trahere.τ hoc ſonat litera ſuperior.τ.j.e.cõtracto in ſi.melius
tñ facient cõtinendo.her.hic in glo.lꝫ ꝙ põt exigere.qꝛ nõ in
uenitur hic ꝓhibitũ.τ ideꝫ Vin.qđ veri⁹ videt̃ ſcḋm regulaꝫ de
qua.ꝫ.in ſcdo no.vbi in opinionib⁹ varijs fauẽdũ eſt mrimo
nio.τ per ꝯñs.toro preſertim cum ſit fortius carnale ꝙ̃ ſpũale.

1 ☞ Filij duoꝝ ꝯpatrũ ꝑ quoꝝ alterũ vł vtrũꝗ deuẽtũ eſt ad
cõpaternitatẽ nõ poſſunt contrahere matrimonium:τ ſi con
traxerint dirimetur.
2 Baptizans cum aſcendentibus τ deſcendẽtibus τ collaterali
bus baptizati poteſt contrahere.
3 Conſuetudo poteſt inducere.ꝙ inter perſonas a iure non pro
hibitas contrahere matrimonium non teneat.
4 Eccĩa vna ꝓuincie dꝫ ſeq cõſuetudinem aliarũ:niſi in caſu.
5 Diſſimulatio non importat cõſenſum vel diſſenſum.

SVper eo. Summatũ eſt.ꝫ.c.j.τ primo po
nit̃ qđ.ſcdo ibi:rñdemus rñſio di
ſtinguens q̃litatem filiorũ.ſcdm mẽbrũ ibi ceterum.
qđ diſtinguit inter cõſuetudinẽ reſiſtentẽ τ aſſiſten
1 tem.ſcda ibi:verũ.¶ Nota primo † ꝙ filij duoꝝ cõpatrum:ꝑ
quorum alterũ vel vtrũꝗ deuentũ eſt ad cõpaternitatẽ nõ pñt
contrahere matrimoniũ.τ ſi cõtraxerint dirimet̃. baptizatus
ergo efficit̃ fili⁹ baptizãtis:τ frater oĩꝫ filioꝝ ei⁹.quid ecõtra.
vtrũ leuãs ſiue ſuſcipiẽs aliquẽ de baptiſmo faciat ſibi cõiun
ctas ſorores ipſi⁹ baptizati:ita ꝙ cũ eis ꝯtrahere nõ poſſit dic: ꝙ
poteſt quia ex parte baptizãtis non extenditur agnatio vltra

perſonā baptizati ⁊ matrē ⁊ patrem eius. vnde pater ſpiritua
lis poſſit ducere vxorem filiam baptizati. vt no. xxx. q. iij. ſicut.
ſūr forte eius auiā. lꝫ non matrem. vt. ſ. eo. c. j. li. vi. vbi per Joā.
2 an. accipē ergo regulā. † ꝙ baptizans cum aſcēdētibus ⁊ deſcē
dentibus ⁊ collateralibus baptizati pōt cōtrahere. baptizat⁹
vero cōtrahere ꝓhibetur cum filijs baptizantis: ⁊ non cuꝫ ei⁹
nepotibus. nec forte cū eius matre. vide quod no. in dicto. c. j. ⁊
3 c. ſicut. ꝑalle. ¶ Secundo no. † cōſuetudo pōt inducere vt in
ter pſonas a iure nō ꝓhibitas cōtrahere matrimoniū: non te
neat. vt pꝫ in ver. ita ꝙ. quē Hoſt. refert ad filios: per quorum
neutruꝫ eſt deuentū ad compatrinitatē. nec reputetur inhabi
les ſi ſe ita habet conſuetudo. alij referunt iſtū verſicu. ita ꝙ. ad
principiū. c. vt diſponat conſuetudo de filijs per quorū alterū
eſt deuentum ad compaternitatē. ſed certe tunc abſꝗ cōſuetu
dine talia matrimonia diſſoluēda ſunt. vt patet in ꝑmo reſpon
ſo ibi nulla ratione ⁊c. intelligi ergo debet: vt dicit hoſti. vt con
ſuetudo in hoc diſponat: ad quā ius cōmune ⁊ contra ipſaꝫ con
tracta matrimonia ſepentur qđ quomō poſſit ꝓcedere dicam
4 ſtatiꝫ. ¶ Tertio no. † ꝙ vnaeccl'ia ꝓuincie debet ſequi conſue
tudinem aliaruꝫ. qđ eſt verum: niſi habeat in caſu quo genera
lis conſuetudo diſponit conſuetudinē ſpālem cōtrariam. quia
tunc ſuam ſpālem conſuetudinem ſequi debet epus non gene
ralem ꝓuincie. ad hoc oīno vide quod no. Innoc. ſ. de offi. ar
chi. c. ſi. ¶ Quarto no. ꝙ iudex debet quādoꝗ aliqua ſub diſſi
5 mulatione trāſire ne videatur prebere aſſenſum. † diſſimulatio
igitur non importat conſenſum vel diſſenſum. facit qđ no. in.
c. indemnitatibus. ad fi. ſ. de elec. lib. vi. ¶ Op. dicitur hic. qđ ſi
conſuetudo habet: ꝙ talia ꝯiugia diſſolant inter illos: ꝑ quo
rum neutrum eſt deuētum ad compaternitatem debet cōſuetu
do ſeruari. ſed cōtra hoc op. ⁊ videtur. ꝙ cōſuetudo que ſepa
rat lētime cōiunctos: nullo modo debeat tolerari. c. j. ſ. de ſpō.
quod enim ſine offenſa dei non pōt agitari: fieri nō debet etiā
ſi ſcandalum ſequatur contrarium faciēdo. vt. ſ. de op. no. nun.
c. cum ex iniuncto. ſo. glo. magna ſentit illud cōtrariū: ⁊ clari⁹.
ſ. c. j. dic: vt in ea. hoſtiē. dicit ꝙ iſta conſuetudo approbat hac
conſtōne. vñ potius iſta ſeparatio ſumit effectū a iure ſcꝑto ap
probāte conſuetudineꝫ: quā ab ipſa ꝯſuetudine. ar. l. ſi quis po
ſterior. ff. ad trebe. vel pōt dici. ꝙ cum apparent ꝯria iura ſup
vno caſu: cōſuetudo que ſequitur ius correctuꝫ toleranda eſt
in illo loco actus qui geritur dicitur ſumere effectum a conſue
tudine: ſed ab illo iure. ⁊ vide quod no. Jo. an. ſ. de cōſang. ⁊ af
fi. c. quod ſup his. vbi ergo ius nullum emanaſſet coadiuuans
conſuetudinē viri contrariā: non eſſet efficax talis conſuetudo
ad matrimonium dirimendum. ⁊ iſte videtur effectus omniū ſu
per quibus Jo. an. verboſe diffuſi⁹ loquitur. ¶ Secundo op.
dicitur hic. ꝙ epiſcopus debet diſſimulare ne videatur conſen
tire. Sed contra hoc op. ⁊ videtur: ꝙ nō poſſit cadere talis diſ
ſimulatio. cum ſine eius licētia non debeant matrimonia con
trahi: nec hodie bānis. de clan. deſpon. cū inhibitio. dicit. Joā.
an. ꝙ ſoluere non eſt leue. dicit tñ. ꝙ pōt eis dicere vos vide
tis ꝯriam cōſuetudinē ꝓuincie. ⁊ poſſet ſcandalum ſuſcitari: nec
cum ſcandalo ꝓximi aliqđ eſt agendum. tñ authoritate aplica
diſpēſo. ite cum deo. cum eñ dicit diſpēſo nō male facit cuꝫ pa
pa hic approbat. nec videtur conſentire. facit qđ no. ſ. de teſti.
cum cauſaꝫ. in fi. ⁊c.

1 ☞ Cōpaternitas efficax ad matrimoniū dirimēdū cōtrahi
tur inter patrē baptizati ⁊ vxorē leuātis prius ab eo cognitā.
2 Compaternitas ſi ſequat carnalē copulā: maritus querit eam
vxori: ⁊ vxor marito.
3 Duo leuātes vnū de ſacro fonte nō ꝓhibent īter ſe cōtrahere.
4 Compaternitas an poſſit cōtrahi ꝑ procuratorē.

1 **Martinus.** † Inter patreꝫ baptizati et vxo
rem leuantis prius ab eo cogni
2 tā ꝯtrahit cōpaternitas[a] efficax ad matrimoniū diri
mendū. duo facit. ponit. q. ij. ſoluit ibi: nos āt. ¶ No.
2 primo caſum in quo vni ꝑ alterū querit cōpaternitas. † marit⁹
eñ q̄rit vxori: ⁊ vxor marito. qđ eſt verū: ſi cōpaternitas ſequa
tur carnalē copulā. aliud ſi copula ſequatur cōpaternitatē cuꝫ
altero cōtractā. ratio reddit in glo. qꝛ ꝑ vnionē carnis ſequen
tem non tranſit in vnionē ſpūs ꝓcedētē. vt in glo. Itē hoc yex
cū alter cōiugatoꝝ ſuſcipit filiū tertij: vt hic fuit. vel tertius ſuſ
cipit cōem eorū filiū: ſec⁹ ſi terti⁹ ſuſcipiat alteri⁹ eoꝝ filiū. puta
marit⁹ ex ꝯcubina habuit filiū quē tytius d ſacro fonte leuauit
iſte tyti⁹ nō erit cōpater vxoris illi⁹: cui⁹ filius eſt ſuſcept⁹. rō
nē colligit ex no. ꝑ Jo. an. ſ. e. c. j. li. vj. qꝛ vir ⁊ vxor cōicāt ſibi ac
tiones. nācū ſint vna caro. qđ facit pars corpis totuꝫ facere vſ
vt. l. vulgaris. de furt. ſꝫ paſſiones nō ſic ſibi cōicant. vt. ſcꝫ qđ

a ¶ Cōpaternitas. Addō xxx. q. iij. ꝑ totuꝫ. ⁊ ibi Joā. d tur re cremata. ⁊. c. ſup quibus. bar. in l. ſi qs aliū ná. C. d nup tijs. Archi. ſ. in ca. j. in ver. filijs.

alteri per tertiū. puta filiū ſuū querit etiā alteri acquirat. facit
qđ no. xxx. q. iij. in ſumma. ⁊. c. ſi quis. ⁊ ibi in ſumma etiā vide
an poſſit aliqs in vxores ſucceſſiue duas cōmatres: vel aliqua
duos cōpatres. nō itelligas volēti cōtrahere: ſed inuicē inter
3 ſe. ¶ Querit hic Jo. an. † vtrū ſi duo leuēt vnū de ſacro fonte
dicit ꝙ inter ſe non ꝓhibent cōtrahere. ¶ Vltimo no. verbuꝫ
4 ſuſcepit: qđ verbū repetitur. c. j. ſ. e. li. vj. per qđ videt † ꝙ cōpa
ternitas vt cōtrahat requirit actū corporeū. ⁊ ſic videt ꝙ non
poſſit cōtrahi per ꝓcuratorē. dicā. ſ. e. veniēs. colliges aliud ꝙ
ſufficit vt puerū qs ſuſcipiat de ſacro fonte etiā ſi nō loquatur
cuius cōtrariū no. ho. in ſumma de matrimonio. ꝯ. q̄liter ꝯtra
hatur. ver. ⁊ nūquid. ⁊ ſm hoc ſicut mutus non poteſt baptiza
re: ita nec puerū tenere. de cōſe. di. iiij. ꝓuili cōtrariū innuit Jo.
an. ſ. e. c. j. li. vj. in nouella. de ſubſtātia eñ baptiſmi eſt equa: et
forma euāgelica de q̄. j. q. j. detrahe. alia pertinēt ad celebratio
neꝫ ſacri. ⁊ ſunt de ſolēnitate nō de ſubſtātia. ¶ Querit hic Jo.
an. vtrū ſicut vxor ⁊ marit⁹ cōicāt acti. ita fornicarij puta ꝯcu
bina vel cōcubinari⁹ ſuſcipit filiū tertij de baptiſmo: an alteri
querat per alterū cōpaternitas. Inno. hic pro ⁊ contra. Joan.
and. ſ. e. c. j. lib. vj. ſuper glo. refert archi. tenere quod non con
trahatur. idē tenet glo. xxx. q. iiij. ſi quis viuente.

Ponit queſtionem.

1 ☞ Compaternitas per cathecīſmuꝫ contracta: impedit ma
trimonium contrahendum ſed non dirimit contractuꝫ.
2 Baptiſmum plura debent precedere.
3 Tenere ad partem aliquam cathecīſmi preſtat impedimentū
matrimonio contrahendo: ſed non dirimit iam contractum.

1 **Contracto.** † Compaternitas ꝑ cathe
ciſmū cōtracta impedit ma
trimoniū cōtrahendū: ſꝫ cōtractuꝫ nō dirimit. duo
facit. primo ponit caſuꝫ. ſcđa ibi: verū diffiniienduꝫ
committit. ¶ No. primo ꝙ cōſanguinei mulieris obijciebant
impedimētū: ⁊ iſti ꝑ ceteris ſunt admittendi. de hoc. ſ. qui ma.
ac. po. videt. ¶ Scđo not. ꝙ iſta tenuit filiū cōcubine ad pabu
2 lum ſacri ſalis. † debet eñ hoc ꝓcedere baptiſmū: ſicut ⁊ que
dam alia puta auriuꝫ ⁊ narium linitio cū ſputo in fronte ⁊ pe
ctore: crucis ſignatio olei ſacri perunctio: ablutio baptiſmi in
vertice chriſmatis punctio a ſacerdote: criſmatis cōfirmatio
3 per epm. oīa illa enumerat glo. magna. ¶ Tertio not. † ꝙ te
nere ptem. aliquā cathecīſmi ꝑſtat impedimentū matrimonio
contrahendo: ſꝫ nō dirimit iaꝫ cōtractuꝫ: etiā ſi ad totū cathe
ciſmū tenuerit. vt. c. ij. ſ. e. li. vj. vbi eſt expeditū qđ hic diſputat
gl. magna. ⁊ approbata opi. de q̄ i ſi. gl. ⁊ pōt eē rō qꝛ illa q̄ ꝑce
dūt baptiſmū ſūt ꝑparamēta ad baptiſmū. ꝑparamēta aūt nō
ꝓducūt effectū ꝑparati. vt. l. ſi pecuniā. ff. de ꝯdi. ob cā. nec ideꝫ
iudicatur de opere inchoato: qđ de ꝯſummato. imo nihil videt
actū: donec aliquid ſupereſt ad agendum. l. pe. C. ad ſille. ⁊ iſta
ſit ratio cathecīſmi de quo quid ſit dic: vt dicto. c. e. ti. lib. vj.

1 ☞ Femina poteſt ſibi facere filium ſpiritualeꝫ: nō adoptare
2 Compaternitas impedit ſpōſalia que poſt ipſam ſequuntur
3 Compaternitas an poſſit contrahi per procuratorem. Quid
dicatur compaternitas. nu 4
5 Baptizari quis non poteſt per procuratorem.
6 Confiteri presbytero quis non poteſt per alium.
7 Legitimatio an poſſit fieri per procuratorem remiſſiue.
8 Syndicus cuiuſdem vniuerſitatis habens ad hoc ſpāle man
datum nomine ipſi⁹ vniuerſitatis leuauit puerū de ſacro fon
te: an ſit contracta ſpiritualis cognatio: ⁊ cum quo.

Veniens. Si pater baptizati poſtea ꝯtra
hit matrimoniū cū leuāte ſepa
1 ri debebūt. nō diuidit. ¶ No. p'o † ꝙ femīa pōt ſi
bi facere filiū ſpūalē: vt hic. nō āt adoptare iſti. de
2 adop. ꝯ. femine. ⁊ no. lvj. di. iſmael. ¶ Scđo no † ꝙ cōpaterni
tas impedit ſpōſalia q̄ poſt ipam ſequunt. ſi ergo ſpōſalia ꝓce
dunt cōpaternitatem nō rūpunt licet cōpaternitas ſubſequat
dicit tñ Jo. an. ꝙ ꝓpter cōpaternitateꝫ ſuperuenientē rūpun
tur ſpōſalia. ſicut ⁊ ꝓpter affinitatē. ſ. ti. ij. ex literis. ⁊. c. ſe. Idē
dicit ho. de adoptione ſuperueniente per decre. vnicam. ſ. c. j.
¶ Vltimo tāgit hic Jo. an. qōem quā alibi diſputat. ſ. † an cō
3 paternitas cōtrahatur per ꝓcuratoreꝫ videt ꝙ ſic plurib⁹ ra
tionibus. primo qꝛ edictū de ꝓcura. eſt ꝓhibitoriū. vt. c. j. de ꝓ
cura. lib. vj. ⁊ ad omnia negotia cōſtitui pōt. vt. l. j. de procura.
ergo ⁊ ad hunc. ſcđo qꝛ carnale per ꝓcuratorem cōtrahit. vt. c.
vlti. de ꝓcura. lib. vj. Item ⁊ ſpūale. c. accedens. de prebē. grā.
de reſcrip. li. vj. In cōtrariū: qꝛ cōpaternitas reqrit actū: ⁊ ver
4 buꝫ. vt pꝫ ex deſcriptione cognationis: q̄ ſm oēs eſt † attinē
tia ꝓueniēs ex ſacri ōatione: vl ad idđ tētione. ſ. e. c. j. li. vj. ꝑ q
non tenet

Ponit queſtiones.

nõ tʒ vel leuat.nõ põt eſſe cõpater.vñ canones antiqui de hoc
vtunť his v̾bis.ſuſcipit:accipit:tʒ:leuat.⁊ his v̾bis vtunť decre.
5 hui⁹ ti.† pterea nõ poſſet qs p ꝓcuratorẽ baptizari.pp actuʒ
qui in baptizãdo reqriť.ſ.ſubmerſio in aquã. vt ptʒ in.c.j.de
bapti.ſimiliť ergo reqriť leuatio patrini.tertio ad idẽ facitꝙ
triplex eſt cognatio.carnalis:legalis:⁊ ſpũalis.pꝛia p ꝓcura-
torẽ nõ põt cõtrahi.vt ptʒ ad ſenſuʒ.ſimiliter nec ſecũda.ff.de
adopt.l.neqꝫ.⁊.l.poſt mortẽ.ergo nec iſta tria.quarto ad idẽʒ
6 facit.† qꝛ nõ põt qs p̄ſbytero ꝯfiteri p aliũ nec hereditatẽ adi
re:nec p aliũ etatis venia ĩpetrari.vt hec p ordineʒ ꝓbanť.de
peni.diſt.j.qꝺ penitet.ff.de acq.here.paulus .C. de his q ve.
eta.impe.l.ij.⁊ hãc ptẽ ꝙ nõ poſſit cõtrahi p ꝓcuratorẽ.tʒ io.
an.in regula.põt qs.de regu.iur.lib.vj.in mercu.vbi latius vi
de.⁊ rñde ad ꝯtraria:vt ibi p eũ.⁊ bar.tangit in.l.gallus.§.foꝛ
7 ſitan.ff.de li.⁊ poſth.vbi q̄rit † an legitimatio fieri poſſit p ꝓ
curatorẽ dicã.j.q fi.ſint legi.p venerabilẽ.in prin.⁊ bar.tʒ ibi
8 ꝙ poſſit. ¶ Secũdo q̄ro † Syndicus cuiuſdaʒ vniuerſitatis
hñs ad hoc ſpãle mãdatũ noĩe ipſius vniuerſitatis leuauit pue
rũ de ſacro fonte.q̄riť an ſit cõtracta ſpũalis cognatio ⁊ cum
quo.⁊ pꝛio videt ꝙ cũ nullo .qꝛ vniuerſitas nõ eſt capax hui⁹
actus vel parẽtele.eſt em̃ noĩe iuris.⁊ nõ pſona vera:ſʒ ficta et
imaginaria.vt.l.mortuo.de fideiuſ.pterea nõ eſt cõtracta co-
gnatio cũ ſingulis.qꝛ geſta ſub noĩe vniuerſitatis nõ ꝯcernũt
ſingulos.xij.q.ij.q manumittiť.Itẽ cũ maioribus p quos vni
uerſitas regiť q̄ſita eſt cognatio.qꝛ ſyndicus nõ noĩe eorũ:ſed
vniuerſitatis baptizauit:nec habuerũt ad hoc aĩm:q requiriť
in obligationibus cõtrahẽdis.de act.⁊ obli.l.obligationũ.in
fi.ſimiliter nec ſyndico leuãti q̄riť cognatio:qꝛ hic nõ egit:vt
ſibi q̄rereť vt.l.multũ.ff.ſi qs alteri vel ſibi.⁊ hãc ptẽ tenuit.d.
Fede.de ſenis.vniuerſitati em̃ talis cognatio nõ q̄riť.qꝛ nõ hʒ
aĩam:iõ nõ põt excõicari.cũ aĩa quã nõ habet nõ poſſit tradi
ſathane.de ſen.excõ.romana.in fi.⁊ dʒ eſſe xp̄ianus qui leuat
de cõſe.di.iiij.l baptiſmate.ſimiliter nõ q̄riť maiorib⁹:qꝛ ſunt
de ſingularibus:⁊ ſingularib⁹ nõ q̄riť cũ ſub noĩe vniuerſita-
tis act⁹ geriť.Itẽ ſimiliter nõ q̄riť ſyndico leuãti ſm eũ:ſʒ io.
andr.in queſtiõe.ſ̄. formata in ꝓcuratore priuati tenet quod
ipſi procuratori leuanti queritur cognatio quod tamen nõ fa-
tetur dominus fede.vt plene per eũ.xv.q.in numero cõſilio-
rum ſuorum.

1 ☞ Filij duorum cõpatrum per quorum alterũ deuctuʒ ẽ ad
compaternitatem:ſi contrahant ſeparantur.
2 Sororem ſpiritualem non poteſt quis ducere.
3 Impedimẽtum ſciẽtes debẽt illud eccleſie nuntiare.

1 Tua nos. † Si filij duoꝝ cõpatrũ p quoruʒ
alterũ deuctũ eſt ad cõpaternita
tẽ cõtrahãt:ſeparanť:⁊ tpe cõtractus ſciẽtes impe-
dimentũ denũtiare tenenť:⁊ ſunt due ptes. In pꝛia
trimẽbris cõſultatio. In ſecũda cuiuſqꝫ rñſio ibi: ſuper quo.
2 ¶ Not.pꝛio † ꝙ ſororẽ ſpũalẽ nõ põt qs ducere.⁊ verbũ non
põt referť ad potẽtiã iuris.qꝛ illud poſſumus qꝺ de iure poſ-
ſumus.vt in glo.ſ̄.de reſcrip.ſiſcitatus.vbi de hoc. ¶ Scḋo
3 not.† ꝙ illi q ſciũt ĩpedimentũ dñt eccleſie nuntiare.⁊ aduerte
ad tex.dũ dicit cõſcij.ſonat em̃ in pſonis turpibus ⁊ pticipib⁹
in auctẽ.de leno.col.iij.⁊ ſic bñ dicit glo.ꝙ lʒ tales repellãtur
ab accuſando nõ tñ a denũtiãdo.qꝛ talis denũtiatio fit ad pe-
nitẽtiã pagendã:in qua nõ dʒ peccator de iuris apicibus liti-
gare.vt in fi.dicit textus in.l.ſi fideiuſſoꝛ.ſ.man.⁊ ſic vna via
quis excluditur:⁊ alia admittitur.de quo in gloſſ.⁊ in regula.
cum quid.

1 ☞ Matrimoniũ de facto cõtractũ inter baptizatũ ⁊ filiam
baptizantis debet ſeparari.
2 Matrimoniũ preſumptũ ex quibus reſultet.
3 Exceptio perẽptoria põt obijci publicatis atteſtationibus.
4 Reus q negauit homicidiũ ⁊ ꝓbatũ fuit.põt poſtea dicere ſe
occidiſſe ad ſui defenſionem.
5 Filius ſacerdotis poteſt recipere illã quam pater recepit ad
penitentiam
6 Cognatio ſpiritualis nũq̃ oriť ex datione ſacramentorũ: que
matrimonium diſſoluat niſi ex baptiſmo et confirmatione
chriſmatis.

1 Ex literis. † Separari dʒ matrimoniuʒ de
facto cõtractũ inter baptizatũ ⁊
filiã baptizãtis. In prima cõſultatio ſuper diffiniti
ua.in ſecũda rñſio. ¶ Not.pꝛimo ꝙ coram officiali
curie vertebať queſtio matrimonialis alibi dicitur.ꝙ ad ep̄m
ſpectat cognitio taliũ cauſaꝝ.j.de exce.pꝛela.accedẽtibus.Sʒ
dic ꝙ ad ep̄m ⁊ eũ cui cõmiſerit.vt.j.de conſangui.⁊ affini.c.j.
¶ Secũdo not.ꝙ iſta ꝓbauit ſe affidatã:⁊ carnalẽ copulã qꝺ
2 ſufficit.† ꝙ ex his duobus reſultat matrimoniũ preſumptuʒ
vt.ſ̄.de ſponſa.is qui fidẽ. ¶ Tertio not.ꝙ in cauſis matri-
monialibus publicanť dicta teſtium.talis em̃ publicatio apit
viã defenſioni illius cõtra quẽ pducunť:nõ eſt igiť omittenda:
lʒ ſine figura iudicij ꝓcedať.facit qꝺ circa hoc no.bar.in extra
uagãti:ad reprimendã.ſup verbo figura iudicij.⁊ in.l.filiuſfa.
3 ff.de dona.⁊ in cle.ſepe.de verbo.ſignifi. ¶ Quarto not.† ꝙ
publicatis atteſtationibus obijciať exceptio perẽptoria.⁊ ex
eo qꝺ dicit tex.ꝙ iſta duo ꝓbauit:datur intelligi ꝙ iſte vir ne
gauit ſe cũ ea cõtraxiſſe:alˀs ſi cõfeſſus fuiſſet ſuperflua fuiſſet
ꝓbatio:⁊ nõ admittenda:vt.l.ad ꝓbationẽ.C.de probat.⁊ tñ
non obſtante negatione audiť pponens exceptionẽ perẽpto-
4 riam ꝙ nõ de iure cõtraxit.facit ad.q.† ꝙ reus qui negauit ho
micidiũ:⁊ ꝓbatũ fuit.põt poſtea dicere ſe occidiſſe ad ſui de-
fenſam.ar.c.nullus pluribus.de regu.iur.li.vj. In caſu tamẽ
noſtro non eſt dubiũ ꝙ nedum ante ĩnlam: ſed poſt potuiſſet
obijci illa exceptio.vt in.c.latoꝛ.⁊.c.conſanguinei.de re iudic.
Et per iſta tollunť q̄dã op.quas faciũt hic doct.ꝙ ille qui ne-
gat nõ audiať poſtea.vt.c.is qui.de ſolut. Item qꝛ publicati
erant p teſtes ⁊c.periculũ em̃ aĩarum pter ꝙ iſte cauſe aliter
ꝙ alie regulanť facit ceſſare cõtraria ſm ho. ¶ Querit gloſſ.
quid mouit iſtũ officialẽ ad ꝓnuntianduʒ p matrimonio.dic Ponit que
vt in ea.Ioã.an.dicit qꝺ forte mouit eũ qꝛ officialis baptizat ſtioneʒ.
ex neceſſitate officij.ergo non dʒ ad aliquid obligari.xxx.q.j.
ad limina.de admi.tu.cũ quedaʒ.ff.de his qui.vt indig.l.poſt
legatũ.§.iij.⁊.l.tutoꝛ.⁊.l.inter officiũ.de rei ven.ſed hic nõ ob.
hec ratio.qꝛ nõ agitur hic de aliquo incõmodo ſacerdotis.nõ
obſt.qꝺ nõ inueniatur expreſſum de ſacerdote.qꝛ ꝓpter indẽ-
nitatẽ omnimodã idẽ fuerat ſentiendum qꝺ de leuante.vt.ſ̄.
5 de tranſla.inter.§.j. ¶ Secũdo querit glo.† vtrũ filius ſacer-
dotis poterit recipere illã quã pater receperit ad pnĩam.dicit
6 ꝙ ſic:⁊ bñ.⁊ tene hanc regulam.† ꝙ ex datione ſacramẽtorum
cognatio ſpiritualis nunq̃ oritur ꝙ matrimonium diſſoluat
niſi baptiſmus:⁊ confirmatio chriſmatis.vt.j.eo.ti.j.⁊.c.fina.
in fine.lib.vj.

¶ De cogna.legali. Rubrica.

1 ☞ Adoptare qs poſſit.Et ꝙ duplex ſit adoptio nu. 2.
2 Adoptãs q̄ iura cõſequatur in filium adoptiuum.
3 Authoritas iudicis an requiratur in adoptione ⁊ arrogatiõe.

¶ Dictũ eſt.ſ̄.de cognatione ſpũali:videndum de legali. ha
betur de materia.xx.q.iij.c.j.eſt aũt adoptio quedam ciuilis
propinquitas legaliter facta:per quam quis filius vel nepos
vel deinceps vel frater vel affinis licet naturaliter nõ ſit repu
tatur pene naturam imitans.ff.eo.l.adoptio.⁊.l.nec ei.§.eo-
rum.⁊.§.preterea.⁊.l.ſi quis nepotem. ¶ Sed queriť.† quis Ponit que
1 poſſit adoptare.dic:ꝙ maſculus ſui iuris ſiue habeat filios:ſi ſtioneʒ.
ue non dũmodo illum quem adoptat precedat annis.xviij.vt
ſic omnino ſit certum illum potuiſſe generare.hinc dicitur ꝙ
imitatur naturã.qꝛ neceſſe eſt ꝙ naturaliter illũ potuerit ge-
nerare:ſaltẽ de facto:lʒ nõ de iure: puta preſbyter.q de facto
nõ de iure poteſt ex femina procreare filios ergo poterit ado
ptare quo ad patrimonialia:argu.pro ⁊ cõtra.inſtitu.de ado
ptio.§.illud ⁊ in iuribus ſe.mulier autem adoptare nõ poteſt
niſi ex cauſa principali :reſcripto hoc fuerit impetratũ.ff.eo.
l.ij.§.illud.⁊ inſtitu.eo.§.ſed illud ⁊.§.minoreʒ. ¶ Alterius q̄
2 ro.† que iura conſequitur adoptans in filiuʒ adoptiuũ.⁊ ado
ptatus in adoptantem.pro ſolutione huius queſtionis ꝓmit
te qꝺ eſt duplex adoptio.vna eſt que diciť arrogatio quando
quis adoptat aliqueʒ ſui iuris.alia eſt que ſtat in ſuo nomine
generali:⁊ dicitur adoptio.quando ſcilʒ adoptatur ille qui eſt
in alterius poteſtate.vt in glo.dicit ⁊ probatur in.l.j.§.fi.ff.de
adoptio.hoc premiſſo dic:quod ad patrem arrogantẽ trãſ-
eunt omnia iura arrogati ⁊ etiam ſui filij tranſeunt in poteſta
tem arrogantis.vt.l.ſi pater.ff.de adoptionibus.⁊.l.j.eo.tit.
et.l.arrogato. Item omnia onera.vt.l.onera.ff.de adoptio.
econuerſo vero in quo teneať arrogatoꝛ filio arrogato.dic vt
l.ſi arrogatoꝛ.ff.de adop. In adoptione vero:cũ.ſ.adoptatur
qui eſt in alterius poteſtate:an tranſeat in poteſtate adoptan
tis.dic quod non.ſʒ remanet in poteſtate ſui patris: niſi quã-
do in adoptione concurrerẽt iura ſanguinis:et vinculum ci-
uile.tunc enim bene tranſit in poteſtatẽ adoptantis. vt.C.de
3 adopt.l.cũ in adoptiuis. ¶ Ultimo quero circa hoc † vtrum
in adoptione ⁊ arrogatione requirať iudicis authoritas. dic

ꝙ adoptio põt fieri corã quolibet magiſtratu.ff.e.l.ij.ꝛ de of-
fic.procon.l.ij.In arrogatione aũt ipuberis ꝗ fit authoꝛitate
imperiali ſunt quedã ſpecialia:de quibus habes.ff.eo.l.ſi pa-
ter.§.fin.ꝛ.l.nõ aliter.ꝛ.l.his verbis.qui aũt debeãt vocari in
arrogatione:ꝛ adoptione.dic:vt.l.adoptio.ꝛ.l.in adoptioni
bus.eodem titu.

1 Soroꝛ alterius poteſt aliqua effici per adoptionem.
2 Jus ciuile põt facere filios ꝛ ſoroꝛes illos ꝗ ſibi nõ attingũt.
3 Recepit aliquis in domo aliquã in filiã non ſeruata foꝛma: an
ex tali receptione fiat pꝛeiudiciũ matrimonio contrahendo.
4 Puerũ quẽdã recepi de manibus cuiuſdã hoſpitalarij ꝛ pro
mitto eũ tractare vt filiũ cũ pena:an teneat iſta ꝓmiſſio:ꝛ ad
quid ſim obligatus iſta ꝓmiſſione.
5 Impedimentũ an remaneat inter patrẽ ꝛ filiũ adoptiuũ ſolu
ta adoptione.
6 Filius illegitimus põt cõtrahere cũ filia adoptiua patris ſui.
7 Filius adoptatus an poſſit cõtrahere cũ filia adoptantis
8 Adoptiuus durante adoptione ſi cõtrahit cũ legitima an ſol
uetur matrimonium.

1 Si qua. No.† primo ꝙ ꝑ adoptionẽ põt aliqua effici alterius ſo-
roꝛ:qḋ intellige patre illã adoptãte:qꝛ non
põt qs ſibi fratrẽ vel ſoroꝛẽ adoptare.ff.de
here.inſti.l.nec apud.ſm vin.ſicut eñ natu-
raliter frater nõ põt gñare fratrẽ:vel ſoroꝛẽ
nec ad fraternitatẽ vel ſoꝛoꝛitatẽ põt natu-
raliter ꝑueniri:niſi patre gñante. Itẽ opꝫ hoc oꝛdine ꝑueniri
ad ciuilẽ cognationẽ ꝗ imitat naturã.vt dixi i rubꝛica. ¶ Se
2 cũdo not.† ꝙ ius ciuile põt facere filios ꝛ ſoroꝛes:illos ꝗ ſibi
nõ attingunt.ꝛ appellat filiatio ciuilis ꝛ imaginaria:ꝗ dꝫ fieri
iudice approbante ꝛ authoꝛizante.vt.l.ij.ff.de adop. ¶ Sed
3 hic incidenter ꝗrit.† pone ꝙ iſta foꝛma nõ eſt ſeruata:ſꝫ in do
mo corã vicinis recepit qs aliquã in filiã ſuã:ſicut ſepe fit hic
venetijs vbi carentes liberis recipiũt has puellas et pueros
quos appellant filios aie.an ergo ex illa filiatione fit pꝛeiudi-
ciũ matrimonio cõtrahendo.dicit Jo.an.ꝙ nõ.nec aliqḋ ius
querit ex tali filiatione ſm eũ.qꝛ deficiẽte foꝛma abſꝗ ſolẽnita
te deficit adoptio ſiue filiatio.ad hoc.ſ.de de reſcript.cũ dile-
cta.in fi.ꝛ de elec.qꝛ ꝓpter.§.aliter.deficiẽte eñ ſubſtãtia nihil
valet qḋ agit.ff.de ꝯtrahẽ.l.invẽditionib⁹.ꝛ.l.ſe.l.ꝛ pacta con
uẽta.ꝛ dicit de h eẽ caſus expꝛeſſos.ff.de ꝓba.l.nõ nudis,et.l.
nõ epiſtolis.Aduerte dũ dicit qḋ nullũ ius ꝗrit ex receptione
4 tali.põt eñ eſſe verũ nulla ꝓmiſſione intercedente.† Sꝫ pone
de manibus vnius hoſpitalarij recipio vnũ puerũ expoſitum
ꝛ ꝓmitto eũ tractare vt filiũ cũ pena.an teneat illa ꝓmiſſio et
ad quid ſim obligatus ex tali ꝓmiſſiõe. ad hoc dic.ꝙ tꝫ iuxta
illa ꝗ habent in.l.qdã cũ filiũ.de ver.obli.ad qd aũt tenear.an
ad alimẽta tñ:an eũ iſtituere vel exheredare.ꝛ qd iuris ſi nõ fe
cero.an poſſit vt filius reſcindere teſtñ.dic:vt ibi ꝑ bar,vbi re
fert quo tẽpoꝛe incepit ſtudere in legibus.dicit ꝙ anno.xiij.ꝛ
anno.xxi.doctoꝛatus fuit.refertque ibi ſe habuiſſe magiſtruꝫ
in pꝛimitiuis ſcientijs.fratrẽ petrũ nullius hypocriſis ꝛ ma-
gne ſanctitatis ꝗ erexiſſe refert hic venetijs hoſpitale qḋ nũc
in vulgari dicit la pieta.ꝛ ſepe ex illo loco pueros ciuibus tra
didit:ꝙ nõ aliter eos ꝗ̃ vt filios obſeruarent.iuxta foꝛmã di-
cte.l.quidã cũ filiũ.dic:vt ibi ꝑ eũ. ¶ Querit gloſſ.dicit hic.ꝙ
ꝗ̃diu durat adoptio.ª impedit matrimoniũ inter fratres ado
ptiuos ꝛ naturales:ꝛ legitimos.ꝛ ſic adoptione diſſoluta ma
trimoniũ eſſe poterit.† qd ergo inter patrẽ ꝛ filiũ adoptiuum
5 dicit ꝙ etiã ſoluta adoptione remanet ipedimentũ.ꝛ ſic eſt ꝓ
hibitio ꝑpetua.ſimiliter dicũt quidã inter adoptantẽ.ꝛ vxoꝛẽ
adoptati:ꝛ adoptatũ ꝛ vxoꝛẽ adoptãtis.ff.de ritu nup.l.ado-
ptiuũ.j.rñſo ho.tñ dicit.ꝙ nõ ſepat matrimoniũ; niſi filia vel
ſoroꝛ ducta eſt,qꝛ in canonibus de pluribus ſpẽbus nõ habe-
mus expꝛeſſum:ſed verius eſt ꝙ qua ratione de iſtis expꝛimit
eadẽ rõne fit etiã de alijs intelligendũ.ar.in eo qḋ legit ꝛ no.
de cõſti.trãſlato.optat tñ Jo,an.ꝙ papa iſtã ꝓhibitionẽ ꝛ illã
6 ꝓueniẽtẽ ex iuſtitia publice honeſtatis ex nudis ſponſalib⁹
reuocaret.† fili⁹ aũt illegitimus põt cõtrahere cũ filia adopti
ua patris ſui ſm glo.qḋ tenẽt Vin.ꝛ Jnn.filie vero ſpũali nõ
poſſet illegitimus copulari vt not.Jo.an.ſ.titu.xxi.in rubꝛi
ca poſt Jnno.pro quo dicto facit.c.ſi.ſ.tit.j.ꝛ.c.in contracto.
nã ſi inter parentes filij illegitimi ꝛ leuantẽ illũ filiũ contrahit
7 compaternitas eadem ratione inter leuatum ꝛ filios leuantis
¶ Ulterius querit glo.† nunqd filius adoptatus poſſit con-
trahere cũ filia adoptãtis.videt ꝙ nõ.qꝛ ſunt frater ꝛ ſoroꝛ ꝑ
adoptionẽ:ergo ꝓhibent.vt in iſto.c.cõtrariũ hic ꝫ glo.in v,

Pone quęſtiones.

ª ¶ Adoptio Adoptio ꝑ ꝓcuratoꝛeꝫ fieri nõ põt bar.in.l.ira aũt.§.geſſit ad ſi.ff.d ad mi.tut.ꝛ in l.poſt moꝛtem.§.neꝗ in.j.q.ff,de adopt.

Itẽ poſſet dici.ꝛc.ꝙ tenẽt hug.Jnno.ꝛ pe.ꝛ expone illũ tex.
dũ dicit ſoroꝛ eſſe ceperit ꝛc.qꝛ pater arrogauit eã.ex hoc er-
go.ꝛ ex eo qḋ ſupꝛa dixi.nõ ſola adoptio vel arrogatio.ſꝫ con
iunctio ſub eadẽ patria poteſtate inducit illud impedimentũ
alij tñ inter arrogationẽ ꝛ adoptionẽ nõ faciũt illã differentiã
qꝛ tex.iſte dicit ꝑ adoptionẽ ꝛc.ꝛ hanc tenẽt.d.lau.tan. vincẽ.
8 gof.phil.ꝛ hoſti.ꝛ ſpec.eo.tit.in pꝛin. ¶ Ultimo querit glo.†
ſi adoptiuus durãte adoptione cõtrahat cũ legitima vtrũ ſol
uetur matrimoniũ.qdã ꝙ nõ.qꝛ illud ipedimentũ eſt tẽpoꝛale
ꝛ hoc placet gui.in ſpe.eo.titu.in pꝛin.ꝛ oĩno vide qḋ ibi not.
Jo.and.glo.hic refert hug.dixiſſe cõtrariũ.vt in ea habes.et
vide hanc glo.xxx.q.iij.in ſumma. ¶ Ultimo de iſta dictione
ꝗ̃diu:donec:ꝛ ſi.vide qḋ dixi de cõdi.appo.c.fin.ꝛ.l.tytius de
excuſa.tutoꝛum.

¶ De eo qui cognouit conſan.vxo.ſue. Rubꝛica.

¶ Dictũ eſt.ſ.de cognatione ſpũali ꝛ legali. videndũ reſtat
de carnali.ſed qꝛ ex copula cõſanguinee vxoꝛis oꝛitur affinita
tis cognatio.de quo dubitari poſſet an diſſoluat matrimoniuꝫ
Ideo ponit hic rubꝛica habetur de materia.xxxij.q.vij.ꝗdaꝫ
ꝛ duobus.c.ſe.ꝛ.c.cõcubuiſti.ꝛ.xxxiiij.q.ij.in quatuoꝛ vltimis
c.ꝛ dixit hoſti.ꝙ tota virtus hui⁹ titu.in hoc cõſiſtit.vꝫ ſi co
gnoſcat cõſanguinea vxoꝛis inceſtus cõmittit:nõ tñ propter
hoc matrimoniũ ꝓcedẽs diſſoluit.vt.j.e.diſtinctionẽ.ꝛ.c.trãſ
miſſe.ꝛ.c.ioꝛdane.ſꝫ ſi cognoſcat ꝯſanguinea ſpõſe de futuro
ſoluunt ſpõſalia.j.e.veniens.ꝛ.c.ij.ꝛ.c.fraternitati.ꝛ ſequẽti.

1 Pena ꝗ ſit foꝛnicantis cũ filiaſtra.
2 Inceſtuoſi pena que ſit.

1 Si quis. No.† primo penaꝫ foꝛnicã-
tis cũ filiaſtra que alsappel
latur priuigna.j.eo.tranſmiſſe ꝓhibet enim
petere debitũ ab vxoꝛe ꝓpter affinitatẽ ꝛ pu
blicã honeſtatẽ.quoꝝ qḋlibet ꝑ ſe ẽ ſufficiẽs
impedimentũ.ꝛ not.ꝙ dicit ſciẽter. Innuit
ergo ꝙ ſecus eſſet ſi ignoꝛãter.xxxiiij.q.j.in lectũ.Sꝫ aduer-
te qꝛ ſi habens vxoꝛẽ credit foꝛnicari cũ ſoluta.ꝛ ſic cõmittere
ſimplex adulteriũ opinat ſi illa eſt filia vxoꝛis vel aliter cõſan
guinea;nõ videt cõmittere inceſtũ:nec punit de inceſtu:ſꝫ de
ſimplici adulterio.vt innuit ille tex.In contrariũ tñ facit qꝛ ſi
quis hꝫ animũ delinquẽdi nõ metimur delictũ ſm ei⁹ opi.ſed
2 ſm veritatẽ:qḋ dic:vt dixi.vt.ſ.de higa.nup. ¶ Secũdo †pe
nã inceſtuoſi.ꝑpetuo eñ a matrimonio ꝓhibent ꝙ ex ꝑte pri
uigne intellige ſi cõſenſit inceſtui:ſecus ſi tracta fuiſſet inuita
qꝛ tũc nõ cõmiſiſſet inceſtũ.j.e.diſcretionem.affinitas tamẽ in
ſurgit.j.eo.diſcretionem.

1 Affinitas ſupueniẽs diſſoluit ſponſalia de futuro:ſꝫ nõ
matrimonium.
2 Pena maioꝛ imponitur cognoſcenti matrem ſponſe: quaꝫ ſi
adulterium commiſiſſet.
3 Penitẽtia peracta vel ipſius ꝑte reſtituit qs ad priſtinuꝫ ius.
4 Eps ſi iniuſte cõfert beneficiũ qḋ diſpenſando poſſet iuſte cõ-
ferre diſpenſare nõ videtur.

1 Veniens. † Affinitas ſupueniẽs diſſoluit
ſpõſalia de futuro:ſꝫ non matri-
moniũ.inceſtuoſus cõtrahere nõ põt.deciſa conſul
tatio ꝛ diſtinguẽs rñſio.ibi:inquiſitiõi.ſecũdũ mem
2 brũ ibi:ceterũ. ¶ Not.primo.† ꝙ maioꝛ pena imponit cogno
ſcenti matrẽ ſpõſe:ꝗ̃ ſi adulteriũ cõmiſiſſet.qḋ intellige vt in
3 glo.quare maioꝛ ꝛc. ¶ Scḋo no.† ꝙ pacta pnia vel ipſius ꝑte
reſtituit qs ad priſtinũ ius qꝛ paria ſunt quẽ abſolutũ eſſe: vel
cõdẽnatũ ad condemnationẽ ſoluere.vt not.C.de le.aquil.l.j.
¶ Tertio no.ꝙ cũ diſpẽſatione debebit cõtrahere.ꝛ dicit in
no.ꝙ ſiue agat de clericis ſiue de laicis quãtũcũꝗ ſit aliqd cõ
tra ius neceſſaria eſt diſpẽſatio.facit qḋ not,Jo,an.ſ.de ſtatu
4 mo.cũ ad mona.ſup vlti.glo.ad ſi.ꝛ ꝑ hoc ptꝫ † ꝙ ſi eps iniu-
ſte cõfert bñficiũ qḋ diſpẽſando poſſet iuſte cõferre diſpẽſare
nõ videt.qḋ dic;vt.ſ.de filijs pꝛeſby.veniẽs.ꝛ.j.de ſciſma,c.ij.
Quero dicitur in ver.ceterum nunꝗ̃ eam ꝛc.quero de qua dꝫ
intelligi vel de ſponſa quã cognouit anteꝗ̃ matrẽ: vel de ipſa
matre gloſſ.que incipit ſcilicet matrẽ intelligit primo de ma-
tre que nunquaꝫ poterit fieri eius vxoꝛ.vel expone eam.ideſt
ſponſam,ſed huic expoſitioni obſtat quod ſponſa non fuit de
hoc conſcia.ſ.de copula matris.ergo nõ dꝫ penam pati.vt.j.
eo.diſcretionẽ.Joã.and.dicit ꝙ iſte vir qui primo cognouit
ſponſam

Ponit queſtioneꝫ.

ſponſam: deinde matrē: nō poterit a ſponſa exigere debitū: ſʒ exactuʒ debebit reddere. ꝛ ſic erit viro matrimoniū oneroſuʒ ſed ob. ſ. de conu. le. qm̄. §. ſi. ſol. hic naſcit exceptio ex ꝓprio delicto: ibi ex caſu fortuito: q nemini dʒ imputari. j. de homi. ioannes. vel dic qđ lʒ nō debeat petere: exacta tm̄ tenet redde re. vt ibi. qđ intellige. vt. j. eo. tranſmiſſe. in fine.

1 ☞ Matrimoniū nō ſeparat ad dictū vnius aſſerentis affi nitatē inter cōiuges preceſſiſſe. ꝛ nu. 2.
3 Affinitas cōtrahit ꝑ fornicarium coitū: ꝛ eſt efficax ad dirimē dum matrimoniū poſtea contractum cum conſanguineo co gnoſcentis.

1 De Eillo. Nō ſeparat matrimoniū ad dictuʒ vnius aſſerentis affinitatē inter con iuges preceſſiſſe. ¶ Nota primo qđ qñqȝ fornica tio eſt notoria: puta q eā publice detinebat. C. de nupt. l. ſi vicinis. ꝛ parentela erat notoria. de diuort. c. porro.
2 ¶ Secūdo not. ꝙ ad dictū vnius matrimoniū nō diſſoluit. qđ eñ ꝓbari non pōt: taceri dʒ. vi. q. vij. ſi tm̄. ꝛ. c. placuit. ij. q. v. plerīqȝ. dictū eñ vnius nec iuſtificat: nec cōdēnat. xxxiij. q. ij.
3 aīmonere. ꝛ. ſ. de teſti. licet. ¶ Tertio not. ꝙ affinitas con trahit ꝑ fornicariū coitū. ꝛ eſt efficax ad dirimendū matrimo niū poſtea cōtractū cū cōſanguineo cognoſcentis. Ita modi cū mihi placet illud impedimentū: ſicut illud adoptionis ꝛ pu blice inſtitie. vt dixi. ſ. tit. j. c. j. ſufficit tamen ita ſcriptū eſſe in iure ꝛ ſequi debemus. vt. l. ꝓſpexit. qui ꝛ a qui.

1 ☞ Affinitas ſoluto matrimonio remanet cū cōſanguineis vxoris defuncte.
2 Adulter ꝛ inceſtuoſus nō dʒ ſubtrahere vxori neceſſaria.
3 Deſiſtēs a peccato ſi ad eū redit: dicitur redire ad vomitum.
4 Peccator cōtra legē matrimonij tenet reddere debitum cum dolore cordis nō exigere.
5 Uxor an teneat reddere debitū marito qui peccauit cōtra le gem matrimonij.

Tranſmiſſe. Inceſtuoſus matrimoniuʒ cōtrahere nō dʒ. ſi cōtrahit tʒ. h. d. ꝛ ſunt due ꝑtes. cōſultatio ꝛ rñſio. ibi: ꝙ vo.
1 ¶ Not. primo. ꝙ ſoluto matrimonio remanet affi nitas cū cōſanguineis vxoris defuncte. ita ꝙ inceſtum dicitur cōmittere qui cognoſcit talē. facit inſti. de nupt. §. affinitateʒ.
2 ¶ Secūdo not. ꝙ adulter ꝛ inceſtuoſus non dʒ ſubtrahere vxori neceſſaria: tenet eñ eam alere ꝛ alia onera matrimonij ſuſtinere. ꝓ quibus conſequit fructus dotis. vt. l. ꝓ oneribus.
3 C. de iur. dot. ꝛ. l. dotis fructus. ff. eo. titu. ¶ Tertio not. ꝙ qui deſiſtit a peccato ſi ad id redijt dicit redire ad vomitū. fa cit de peni. diſt. iij. c. ſi aūt debēt. ꝛ qđ not. in cor. vnde ſumitur
4 auctē. qui ſemel. C. quō ꝛ qñ iud. ¶ Quarto not. ꝙ peccator cōtra legē matrimonij tenet reddere debitū cū dolore cordis nō exigere. ſʒ quid ſi nō pōt dolere carnis delectatione ſupe ratus. dicit Io. and. ꝙ ſi nō pōt dolere in ipſo acceſſu doleat añ: vel poſt actū nō de redditione debiti. q2 facit qđ debet: ſed de peccato per ſe cōmiſſo. qđ ipm̄ tali copula reddit indignū. de peni. diſ. iij. penitētia eſt. dicit etiā ꝙ ſi continere nō poteſt dʒ dare ſibi eccleſia licētiā exigēdi. nā ſi hac de cā ꝑmittit ſibi: ꝙ cōtrahat. multo magis dʒ ꝑmittere ꝙ exigat. ꝛ tūc cū dolo re accedere dʒ vt predictū eſt. ¶ Sed nunqd vxor tenet ſibi
5 debitū reddere. dicit Ioā. an. ꝙ nō immo pōt authoritate do mini denegare. xxxij. q. j. dicit. niſi ꝛ ipſa a tali viro debitū exe git. q2 tacite poſtea videt facta recōciliatio. vnde de cetero nō hʒ quid poſſit obijcere. j. de adul. ſi vir. ſ. de cōiu. ſer. ꝓpoſuit ꝛ. c. ſi. nō ſunt hic alia ꝛ iſta ſupflua quo ad practicā. natura eñ in iſtis leges impoſuit inter maſculū ꝛ feminā quid agenduʒ.

¶ Ponit queſtioneʒ.

1 ☞ Copula cū conſanguinea vxoris quid operet.
2 Clamor maioris partis vicinie nō ſufficit cōtra matrimoniū legitime cōtractū. Fama ꝛ rumor differunt.
3 Matrimoniū nō dʒ ſeparari ad ſolū rumorē vicinie.
4 Confeſſioni cōiugū an ſit ſtandum ſuper matrimonio.

Uper eo. Non ſeparatur matrimoniū ad cōfeſſionē cōiugū q dicunt affinitatē ꝑceſſiſſe: etiā ſi rumor vicinie cōſentiat h. d. ꝛ ſunt due partes. prima ponit. q. ſecūda ibi:
1 tue ipſius ſolutioneʒ. ¶ Not. primo. ꝙ iſti petebāt abinui cem ſeparari ꝑpter carnalem copulam precedentem cū cōſan guinea vxoris. ſecus vero ſi cū tali copula ſequeret: q2 prece dēs matrimoniū nō diſſolueret. vt. ſ. c. pxi. ꝛ. j. c. ſe. in priorita te ergo ꝛ poſterioritate patris eſt fienda vis vt in ſi. ſ. de teſti.
2 cū tu. ꝛ dixi in rubrica de ſpon. duo. ¶ Secūdo no. ꝙ clamor maioris ꝑtis vicinie nō ſufficit ꝯ matrimoniū legitime cōtra ctū. ꝛ iſte clamor appellatur rumor. qñ aūt in tota ciuitate dice retur eſſet fama. q aliud eſt ꝙ rumor. vt. ſ. de coha. cleri. ꝛ mu. l. veſtra. ꝛ aduerte ꝙ in caſu huius. c. qritur cū cōfeſſio coniu gū nō currit cū clamore vicinie. ſed dic idē ſi ſimul cōcurrant. vt nō ſufficiāt ſm ho. ¶ Tertio not. in ver. cū ꝛ qñqȝ. ꝙ qñqȝ cōiugati inter ſe colludunt: vt iudicio eccleſie ſeparent ab in uicem. q2 forte vnus alteri diſplicet. vt. j. de diuor. quanto. §. ſi. vñ qñqȝ iurāt ſe inuicē nō repetere de iureiu. tua. ij. talib9 aūt colluſiōib9 ꝑcludēda eſt via. vt hic. ſ. de poſtu. bone. §. nec noce bat ꝛ. c. j. de alī. iu. cū ſi. Si vero ꝓ certo cōſtaret ꝙ nō fieret in eluſionē: tūc videt ꝙ poſſit ſtari confeſſioni ſm ea que not. de
3 deſpon. impub. atteſtationes. ¶ Quarto not. ꝙ ad ſolū ru morē vicinie nō dʒ mrimoniū ſeparari. hʒ eñ qñqȝ rumor ori ginem a ſuſpectis: ꝛ malis. vnde alibi dicit vane voces populi nō ſunt exaudiende. vt. l. decurionum. C. de penis. ꝛ. ſ. de elec. oſius. ¶ Oppo. ꝛ videt ꝙ ad rumorē populi debeat ſeparari matrimoniū ſi iuuet rumor tali cōfeſſione cōiugatoꝝ. xxxv. q. vj. ſi duo. ſo. dicit glo. ibi fama hic rumor ꝙ minus iportat. vt dixi. ſ. dicit tm̄ ab. ꝙ vt fama ꝓbet: requirit ꝙ ꝑceſſerit litem motā arg. eius qđ dicit de teſte. ſ. de teſti. lʒ ex quadā. dicit io. an. nō eſſem ille qui cōiugiū ſeparē ꝑp cōſanguinitatē de qua nō cōſtaret: niſi ꝑ cōfeſſionē cōiugū ꝛ famā. ꝛ. c. ſi duo. loquit ſm antiqua tpa. ī quē neceſſe erat minus validas ꝓbatiōes recipere. q2 in tm̄ extendebat ꝓhibitio ꝙ vera ꝓbatio haberi nō poterat. quecō ceſſat hodie. ad hoc ꝑ ealle. decre. lʒ. ꝛ. ſ. de clāde. deſpon. c. ſi. in princi. ꝛ decre. iſta. ¶ Secūdo oppo. ꝛ vi
4 det ꝙ cōfeſſioni cōiugū ſit ſtandū[a] ꝙ cōfeſſus in iure ꝓ iudi a
a cato habetur. vt. l. j. C. de cōfeſ. ꝛ. ſ. de cen. olim. ſo. dicit glo. il lud verū. cū quis cōfitet cōtra ſe: ſecus ſi ꝓ ſe. vt in iſto. c. pete bat eñ matrimoniū ſeparari: q2 cognouiſſe ſe dicebat conſan guineā mulieris. Iſta ergo cōfeſſio ꝛ aſſertio q tendit ad fun dandā ſuā intētionē non facit fidem. Ita dicit glo. ꝛ hoc veruʒ cū queritur de cōfeſſione q tendit ad matrimoniū dirimēdū. ſecus ſi ad matrimoniū cōtrahendū: vel tendit ad ſeparatio nē tori. q2 tunc cōfeſſioni credit. vt in glo. addit Io. an. aliā rō nem quare cōfeſſioni cōiugū nō ſit credendū: cū tendit ad diri mendū matrimoniū. q2 nō cōfitet tm̄ cōtra ſe: quantū ꝯ deum ꝛ eccleſiā. nedū eñ cōtra deū ꝛ eccleſiā cōfeſſio ipſoꝝ nō eſt ad mittenda: ſed etiam in alterius preiudiciū. ij. q. v. interrogatā ꝛ de cap. mo. c. ij. hinc eſt ꝙ poſt publicationē atteſtationum etiā poſt ſententiā auditur quis in talibus cauſis. vt. c. lator. ꝛ c. conſanguinei. de re iudi. collige ꝙ qñ in queſtione priuato rum verſat: ꝛ annexa eſt publica vtilitas. pro ea tuenda poteſt ſupplere ꝙ viderit ꝑtes omittere. ꝛ ex officio de colluſione in quirere: ꝛ a ſeipſo cauſam ꝓſequi altero deſiſtente. vt. l. defun cto. de pu. iu. ꝛ. l. libelloꝝ. ad ſi. de accu. ꝛ. ſ. de elect. cum nobis olim. ꝛ. l. iuriſgē. §. ſi paciſcar. ff. de pac.

¶ Opponit in contrarium.

¶ Cōfeſſioni cōiugū ſit ſtandum. vide. j. de di uor. c. ex li terio.

1 ☞ Affinitas cōtrahit ꝑ ſponſalia de preſenti cū cōſangui neis cōiugati efficax ad matrimonium dirimendū.
2 Coactus ad aliquid faciendū ne videat ꝯſentire: dʒ fugere ꝙ primum poteſt.
3 Sponſus dicit turpiter delinquere cogendo ſponſam ſuā: vt alteri nubat.
4 Uir q tradidit vxorē adulterādā nō pōt ſibi adulteriū obijce re. nec mores redarguere quos corrupit.
5 Accuſatio adulterij tollitur per exceptionē lenocinij.
6 Affinitas ſuꝑueniēs nō diſſoluit ſponſalia de pñti ꝑus ꝯcta.
6 Infirmus an poſſit dimittere vxorē ſuam propter adulteriū qđ ipſo rogante commiſit cū medico.

Iſcretiōeʒ Affinitas ſuꝑueniēs nō diſ ſoluit ſpōſalia de pñti. h. d. ꝛ ſunt due ꝑtes. Prima ꝯſultatio. In ſecūda rñſio
1 ibi: nos igit. ¶ No. primo ꝙ ꝑ ſpōſalia de pñti ꝯ hit affinitas cū cōſanguineis cōiugatis efficax ad matrimo niū dirimendū. reſultat eñ legitimū matrimoniū ex talibus
2 ſpōſalib9. ſ. de ſponſa. duo. lʒ. tan. ꝛ vinc. ¶ Secūdo not. ꝙ coactus ad aliquid faciendū ne videatur cōſentire. dʒ fugere cū primū pōt. facit qđ not. ſ. de ſponſa. ad id. ꝛ qđ met. cā. c. j.
3 ¶ Tertio no. ꝙ ſpōſus dicit turpiter delinqre cogēdo ſpō ſam ſuā: vt alteri nubat. Iō eſt ſibi pnia iniungēda ꝓ pluri9 adulterijs. quibus eam ꝓſtituit. vt. c. ſicut. ſ. de teſti. ꝛ crit. arbi
4 traria. ſ. eo. tranſmiſſe. ¶ Quarto not. ꝙ vir qui tradidit vxorē adulterādā nō pōt ſibi adulterium obijcere: nec poteſt

mores redarguere: quos corrūpit. vt. l. cū mulier. ff. ſolu. mat.
cogiť ergo eā recipere nō obſtāte adulterio. qđ eſt verū niſi ve
lit religionē ingredi. ſ. de cōuer. coniu. ex publico ſm Joan.
an qđ not. q: ibi diciť. ꝙ ante carnalē copulā pōt ſponſalia de
preſenti diſſoluere ꝑ ingreſſum. intelligiť eñ de copula ipſius
nō alterius etiā facto ſuo cōmiſſa. ¶ Quinto no. ꝙ cū iſto ſe-
cūdo interuenerūt oīa ſolēnia. ⁊ tñ cū eo diciť ꝑpetrari adulte
riū. ⁊ hoc ꝓpter malā fidē cōtrahētiū: quos nō excuſat autho
ritas eccleſie. vt. ſ. de clan. deſpon. c. fi. §. pari modo. ¶ Sex-
5 to not. † ꝙ excuſatio adulterij tolliť ꝑ exceptionē lenocinij. ſi
militer exceptio adulterij tolliť ꝑ replicationem lenocinij. q:
aduerſus exceptionē doli datur replicatio doli. de quo plene
per Inn. j. de adul. intelleximus. ⁊ dicta. l. cū mulier. ſolu. mat.
6 ¶ Septimo not. † ꝙ affinitas ſuperueniēs nō diſſoluit ſpon
ſalia de preſenti prius contracta: ⁊ collige ꝙ ꝑ fornicariū coi-
tū contrahiť affinitas ad dirimendū matrimoniū poſt cōtra-
ctū. argum. cōtra. ff. de gradi. l. nō facile. §. ſciendū. vbi dicit: ꝙ
affinitas eſt quedā ꝓximitas ex nuptijs ꝓueniens. ſed quare
aliud ſm canones not. Jo. and. in arbore affinitatis in princi.
7 ¶ Ultimo facit iſte tex. ad. q. † de infirmo qui vult vxorē ſuaʒ
dimittere ꝓpter adulteriū: qđ ipſo rogante cōmiſit cū medi-
co facit qđ not. xxij. q. vij. cōcubuiſti. ⁊ bart. brix. in queſtiōe cū
quidā grauiter egrotaret.

1 ☞ Affinitas vt cōtrahať quid requirať. ⁊ per totum.

FRaternitati. Dicit ab. ꝙ qdā hiſpa-
nus ponebat tales vſus
ſupra ripā acherontis. vitulus depaſtus eſt. ſed nec
antrū ſubintrauit. queritur quid iuris eſt. ¶ Op-
poniť. ⁊ videť ꝙ nō faciat ad titu. q: diuortiū illud fuit factuʒ
propter publicā honeſtatē: que originēʒ trahit a ſponſalibus
cum infante cōtractis: nō a pollutione. q: etiam ſine ea ex ſpō
ſalibus cū ſeptenni oritur iuſtitia publice honeſtatis. vt. ſ. de
ſpon. iuuenis. ⁊ c. ex literis. ſo. ſi extraordinaria. i. extranatu-
ralia ſtat oppoſitio ꝙ nō facit ad tit. Sed ſi accipias extraor-
dinaria ꝓ ea q̄ ſit in naturalibus: tunc affinitas orta eſt. ⁊ hoc
caſu dicitur extraordinaria q: extraordinatū ⁊ cōſuetū tēpus
⁊ facit ad titu. q: oritur affinitas ex illa pollutione. qđ vtrū ſit
1 verū proſequiť hic Joā. an. dicit Inno. circa affinitatē. † ꝙ in
ea cōtrahēda neceſſe eſt ſanguinis vtriuſqʒ fieri commiſtionē
xxxv. q. iiij. fraternitatis. vnde licʒ mulier ſemen emittat ſi vir
nō emittit nō cōtrahiť affinitas ſm Inno. qui etiā ita not. de
deſpon. impube. atteſtationes. ponit exēplū de frigido q pal
pitādo pōt ꝓuocare mulierē ad emiſſionē ſeminis: vel ecōuer
ſo. nō eſt eñ matrimoniū vel cōmiſtio ſeminis: ⁊ ideo nec affini
tas. dicit tñ ꝙ ſi vir emittit ī mēbro mulieris. etiā neutro emit
tente ſemē ſponſalia prius facta ratificantur propter conſen-
ſum matrimonialē: qui ibi eſt vel preſumitur. argu. c. extraor.
xxxv. q. iij. dūmodo ſint matrimonio apti vel ꝓximi. ſ. de de-
ſpon. impu. ꝯtinebatur. hec opi. Inno. de cōmiſtione ſeminis
exigenda nō placet Jo. an. q: nō poſſet de facili ꝓbari. niſi per
generationē: in qua neceſſario requiriť ſeminis vtriuſqʒ com
miſtio. ⁊ ideo dicit hoſt. ꝙ tētatio ſine effectu nō inducit publi
cam honeſtatē vbi minor. vij. annis viuit: ⁊ reperiť virgo. ⁊ de
hoc cōſtat. ſi vero mortua ſit vel viua ⁊ reperiať corrupta: tūc
obeſt. vt hic ⁊. ſ. de ſpon. iuuenis. ſi vero tētata ſit maior. vij. an
nis ſi tētatur maritali affectu generať hec publica honeſtas: ſi
nō maritali affectu nō. vt in. c. extraordinaria. vinc. j. eo. c. fi. vt
refert hic Jo. and. dicit ꝙ ſi intra etatē vir mulierē cognoſcat
⁊ ipſe ſemē non effundit. nō eſt matrimoniū. nec verū: q: citra
etatē. nec preſumptum: q: cognitio nō interuenit ex vtraqʒ ꝑ-
te. dicit tñ ꝙ vir nō poſſet ab ea diuertere: etiam adueniente
etate: ſi illa cū eo vult remanere. ⁊ ſic intelligit de deſpon. im-
pu. de illis. nec etiā añ ſimiliter cognoſcibilis eſt. j. eo. c. fi. eſt tñ
ꝙ preſumptio quā hʒ eccleſia vel quicūqʒ qui videt maiorē cū
minori coire. crederet eñ vtrūqʒ ſemē effundere: idē credit in
matrimonio ſi videt ſanū coire cū furioſa. vbi ſponſalia ꝓceſſe
rint furorē. ſʒ hec ꝑſumptio recipit cōtrariā ꝓbationēʒ. xxxij.
q. j. dixit. vnde nō dicit tale matrimoniū verū vel ꝑſumptū. q:
talis coitꝰ vel intra etatem vel in furore poſt ſpōſalia nō facit
matrimoniū tale ꝑſumptū. de quo loquiť. ſ. de ſpō. c. is q fidē
nō eñ ꝑſumiť ſic taliť ꝑ maiorē cū maiorē cognoſcit: cū minorē
preſumptionē etatis ꝓ ſe habeat. q dicit ſe nō cognoſcere. di
cit etiā Inn. ꝙ ſi in hoſtio ſerarū vtriqʒ ſemē effundat nō ideo
diceret matrimoniū ꝑſumptū: q: cognitio nō eſt extra vas. et
admitti pōt ꝓbatio in cōtrariū. ⁊ ꝑ ipſorū iuramenta. xxxv. q.
iij. extraordinaria. qđ intellige vt ibi not. ſubdit Inno. ꝙ nō
vult vltra materiam ꝓſequi. q: non eſt epiſcopalis. facit quod
not. Jo. and. ſ. de ſpon. c. fi. Ex predictis ꝑʒ qñ per extraordi
nariā pollutionē oriatur affinitas. Itē qñ oriatur publice ho
neſtatis iuſtitia. Item qñ reſultet matrimoniū preſumptū. et
lʒ in foro cōtētioſo nūqꝫ vel raro poſſet illa materia practicari
tñ in iudicio anime tu ſcias qñ perfectū eſt matrimonium: vel
imperfectū. ita ꝙ ſit licitū reſilire ꝑ ingreſſum religionis. vel
licitū ſit accipere in vxorē conſanguineā pollute: ex predictis
potes inſtrui.

1 ☞ Affinitas ſupueniens rūpit ſponſalia de futuro.
2 Sponſalia de preſenti cōtracta cū impubere habent vim ſpō
ſaliorum de futuro.
3 Sponſalia cōtracta cū filia alicuius impubere impediūt ma-
trimoniū poſtea cū matre cōtrahendū.

1 EX literis. † Affinitas ſupueniens rum-
pit ſpōſalia de futuro. h. d. et
primo poniť cōſultatio. ſecūdo rñſio ibi: nos au
tem. ¶ Not. primo. ꝙ primo deſponſauit puel-
lā infra nubiles annos: poſtea cognouit matreʒ
⁊ ſic iſta affinitas iniqua ſupueniens rupit illa ſponſalia. ⁊ in-
2 tellige ſiue ſponſalia fuerint de futuro: ſiue de preſenti. † q: cū
impubere ſponſalia de pñti habēt vim ſponſaliorū de futuro.
ſ. de deſpon. impu. c. vlti. ⁊ eo. tit. c. j. lib. vj. ⁊ pondera qđ dico
cū impubere. q: ſi cū pubere cōtracta fuiſſent ſponſalia de pre
ſenti nō ſoluerentur per affinitatē ſupuenientē. vt. ſ. c. diſcre-
tionē. ⁊ idē in caſu huius. c. ſi anteqꝫ matrem puelle cognouiſ-
ſet fuiſſent hic ſpōſalia cum puella cōtracta tacite vel expreſſe
3 iuxta formā. c. j. de deſpon. impube. lib. vj. ¶ Secundo not. †
ꝙ ſponſalia cōtracta cū filia alicuius impubere impediūt ma
trimoniū cū matre poſtea contrahendum. de hoc. ſ. de deſpō
ſa. impu. literas. ⁊ c. accreſcit. ¶ Tertio no. ꝙ pena inceſtuoſi
eſt q: cōtrahere ꝓhibeť. vt. ſ. c. j. ⁊. ij. poſſet tñ cū eis diſpenſa
ri. vt. ſ. c. j. ⁊ c. tranſmiſſe.

1 ☞ Cohabitatio prebet cauſam adulterio.
2 Oportunitas dat cauſam delinquendi.
3 Abſolutio optenta in foro iudiciali nō ꝓdeſt in ſpirituali.

VEniens. Quo ad titulum idē dicit qđ pre-
cedēs. prima ꝑs narrat factū. ſe-
cūda rñdet ibi: cū igiť. ¶ Nota primo ꝙ ꝓmiſſio fa
cta ab infante fuit firmata iuramēto ⁊ fideiuſſorum
datione de iuribus iuramēti. in iſto caſu gloſſ. tractat fideiuſ-
ſores aūt ſup quo interceſſerint: ⁊ cui obligationi ſi intelligas
obligationi penali: nō valuit fideiuſſio: cū lex penaʒ reprobet
ſ. de ſpō. gēma. ⁊ hoc firmat Jo. an. ꝙ nō tenuit fideiuſſio: nec
pignorꝫ datio. j. de do. inter vi. ⁊ vxo. ⁊ ſi neceſſe. nec eſt aliqđ re
mediū niſi iuramētū vel arrharū ſtipulatio. dic vt dixi in. d. c.
gēma. ¶ Secūdo no. ꝙ ex cōuerſatione diuturna iſte habuit
1 agere cū ſorore ſponſe † cohabitatio. [a] eñ prebet cauſam adul a
a terio. xviij. q. j. diffinimus. nec eſt tutū diu habitare alicui mu
lieri. vt not. de vi. ⁊ hone. cle. c. monaſteria. fugienda ſunt igiť
verba: ꝓñtia: tactus: ⁊ nutus. vnde verſus. Ni fugias tactꝰ vix
euitabiť actus. ⁊ hiero. ꝯtra ioui. qñ qui ignē tetigerit ſtatiʒ
aduritur ita viri tactus ⁊ femine ſentit naturā ſuā: ⁊ diuerſita
2 tē ſexus intelligit. ¶ Tertio no. † ꝙ oportunitas dat cām de
linquēdi. vñ dicitur. occaſio furē. abſtinēt ergo aliqui a pecca-
to: q: nō habēt oportunitatē. aliqui q: timēt penā. aliqui infa-
miā. aliqui ꝓpter bonū cōſciētie iſti. merito cōmēdantur. vnde
ouidius Oderūt peccare mali formidine pene. Oderūt pecca
re boni virtutis amore. facit. l. j. ff. de iuſti. ⁊ iure ibi: bonos. nō
ſolū metu penaꝝ ⁊c. ¶ Quarto not. ꝙ iſte negauit delictuʒ in
iudicio: ⁊ cōfeſſus fuit in foro penitentiali: vtrū aūt peccauerit
negādo veritatē dic: vt. ſ. de iura. calū. c. j. ⁊ ī cle. paſtoralis de
3 re iudi. ⁊ collige † ꝙ abſolutio optēta in foro iudiciali nō pro
deſt in penitentiali.

¶ Cohabitatio. Qualiter prohibeť cohabitatio vide ꝑ doc. ⁊ bal. in. l. ſ. ver. ſecūdo dubitať. C. de lega.

¶ Opponit in contrariuʒ.

1 ☞ Uxor ex honeſtate debet abſtinere a cōmiſtione mariti
qui eius cōſanguineam cognouit.
2 Uxor pōt cōtinere marito inuito eo fornicante cū ſorore vxo-
ris: ⁊ an poſſit eo inuito religionē ingredi.
3 Maritus qui cōmiſit inceſtū cū ſorore vxoris cogiť ſibi redde
re debitū: ſed an poſſit exigere.
4 Affinitas ſupueniēs nō diſſoluit matrimoniū legitime ꝯtctū.

TUe. Affinitas ſuperueniens non diſſoluit ma-
trimonium. hoc dicit. communis diuiſio. ſe-
1 cunda ibi. nos igitur. ¶ No. primo † ꝙ vxor dʒ abſti
nere a

nere a cōmiſtione mariti qui eius cognouit ꝯſanguineā.⁊ hoc
de honeſtate:non de neceſſitate.vt dicit litera.tenet ergo quis
aliqs ad qđ cogi nō pōt vt dicimus in obligatione naturali q̄
nō habet effectū exigendi puta propter multa beneficia que re
cepit ab amico ſum ſibi obligatus:nō tñ poſſuꝫ cogi ad remu
neratione inuitus. vt.l.ſed ſi lege.§.cōſuluit.ff.de pet.heredi.
2 ¶Secundo not.† ꝙ marito fornicante cū ſorore vxoris pōt
vxor cōtinere marito inuito.⁊ forte poſſet etiā eo inuito ingre
di religionē:⁊ profiteri.xxvij.q.ij.agatoſa.⁊.ꝫ.de cōuer.cōiu.
conſtitutus.¶Tertio not.† ꝙ maritus qui cōmiſit inceſtum
cum ſorore vxoris cogit ſibi reddere debitum.ſed nunqd poſ-
3 ſit exigere.dic:vt.ꝫ.eo.tranſmiſſe.¶Quarto not.† ꝙ affini-
4 tas ſuperueniens nō diſſoluit matrimonium legitime cōtra-
ctū.lꝫ ſi precederet impediret ſubſequēs matrimoniū.ꝫ.e.de
illo.cū ſi.fact.ſ.de ſpon.c.j.lib.vj.

1 ☞Vitiū carnis licet ſit res naturalis nō excuſat a peccato.
2 Coniugati ſunt ad continentiam inducendi poſt affinitatem
inique ſuperuenientem.
3 Vir cogitur reddere vxori debitum p cenſuram eccleſiaſticā.
4 Mulier quomodo debeat petere debitum a marito.

Iordane. Summatuꝫ.ꝫ.c.proximo.in pri
ma pte ponitur mulieris petitio
in ſecūda cauſe cōmiſſio.ibi: ea ꝓpter.¶No.primo
ꝙ poſt copulā ⁊ ſponſalia cū puella iſte vir cōtraxit
cum matre puelle.qđ nō potuit impediente publica honeſta
te ⁊ affinitate.quoꝝ quodlibet p ſe ſufficiebat ſm Ioan.andr.
¶Secūdo not.ꝙ iſta mulier ſupplicauit ꝓ remedio .qꝛ non
poterat cōtinere.fecit ergo faciem meretricis:nec voluit eru-
beſcere. hiere.non tamen ex hoc pōt dici meretrix. immo ca-
ſte viuere adherendo marito.tñ.xxxiij.diſtin.nicena.alˢ ſi di
ceret ſe non poſſe continere:⁊ ſic vellet cum alio fornicari non
eſſet excuſata.in auctē.de reſti.⁊ ea q̄ pa.in.xi.menſe.§.vnum
quidē.coll.uiij.Sed cōtra qꝛ naturali vitio pcendū eſt.vt.l.ij.ſi
quis cau.nec debemus accuſare naturā.vt.l.maximū vitium
1 C.de libe.prete.† Sed dic.qđ licet vitiū carnis ſit res natura-
lis nō excuſat a peccato.vt.l.ſi ſeruus ſeruum.§.ſi fornicarius
ff.ad.l.aqui.immo nec pretextu paupertatis debet carnaliter
2 peccare.vt no.ꝫ.eo.diſcretioneꝫ.¶Tertio not.† ꝙ poſt affi
nitatē iniq̄ ſuperuenientē cōiugati ſunt ad continentiā indu
cēdi:virtus preciſe ad eā cogitur niſi ſibi ſubueniatur.per no.
3 ꝫ.eo.tranſmiſſe.¶Quarto not.† ꝙ per cenſuram eccleſiaſti-
cam cogitur vir reddere vxori debitū.quid ergo ſi hoc nō po
teſt facere.dic vt.ꝫ.de coniu.lepro.qm̄.ad ſi.⁊ not.ſm vin.ca-
ſum in quo alteri cōiugū tollitur ius exigendi. ſic.xxx.q.i.de
eo.quis ſuſpenditur.ſ.de ſecun.nupt.dominus ab.not.etiam
ꝙ vbi nō tenet matrimoniū:nō debet quis reddere vel exige
re.vbi vero eſt matrimoniū ſed ſupuenit delictum delinquens
reddere dꝫ.vt hic.¶Quero poſt Ioā.an.dicit hic.ꝙ exactus ☞ Ponit que
4 tenetur reddere debitū:† ſed quero quomodo mulier dꝫ pete ſtioneꝫ.
re.nam expreſſe hoc dicetur mulieri maxime honeſte domine
turpe eſt.dicit Io.an.ꝙ vir exactus intelligit verbo vel ſigno
ſignis eñ loquimur de ſpon.cum apud.Item ſi vir intelligit
futurū lapſum vxoris ex eius cōplexione poteſt occurrere.C.
quando lib.ſe.ſine iu.vin.l.i.quid ergo ecōuerſo. ſi mulier in-
telligit lapſum viri ꝓhibiti a petitione debiti:an dꝫ precurre
re.⁊ peccet ſi nō vltro ſe offerat.dicit ipſe.ꝙ propter hoc non
debet eū inuitare:nec cōmiſcere in vnū malū vt proximum li-
beret a maiori.xliiij.diſt.qđ ait.dicit tamen ꝙ curialiter face-
ret dña ſi ex tēpore vteretur iure exigendi.⁊ ſic inuitatus vte
tur eo:qđ p ſe non poteſt petere.C.de tēpo.in inte.reſti.l.petē
de.⁊.c.cum vintonieñ.de elec.per quam decre.videt ꝙ ex quo
iſte recipitur ad coituꝫ de cetero ſit indifferenter admittēdus
ſed ibi admittit:vt eligat iure ꝓprie non excluſis ꝑpetuo:hic
nō admittitur niſi in iure qđ mulier hꝫ in eo ſm vinc.nō ſunt
hic alia ⁊ iſta vſu digna.

¶De con-
ſanguinita
te.Conſan-
guinitas q̄-
mō diffinia-
tur vide io.
de tur.cre.i
c.qđ autem
xxxv.q.i. et
ibi an ꝯſan
guinitas cō
ueniēter di
uidat per li
neas ⁊ gra-
dus.

¶De conſanguinitate[a].⁊ affinitate. Rubrica.

¶Dictum eſt ſupra de cognatione ſpirituali ⁊ legali viden-
dum reſtat de carnali:q̄ in conſanguinitate ⁊ affinitate conſi-
ſtit.hoſt.continuat ad proximam rubricam hoc ordine qꝛ in-
ceſtus de quo in pcedēti titulo ꝯmittit in ꝓprijs ꝯſanguineis
vel vxoris iam cognite.a quibus eque abſtinendum eſt:vt a ꝓ
prijs.vt.j.c.j.vt ſcias vſq; ad quem graduꝫ hec prohibitio du
ret.ponit rubricam de conſanguinitate ⁊ affinitate: habetur
plene de materia.xxxv.q.per totum.⁊ repetitur in clementi-
na congruit.de offic.ordina.ſignificauit.de reſtitutione ſpo-
lia.literas.de probationi.per tuas.de teſti.licet ex quadaꝫ.de
teſti.eo.ceterum.

1 ☞Matrimonium impeditur intra quartum gradum.
2 Teſtimonium de auditu etiam hodie ſufficit ad impedimen
tum matrimonij.
3 In matrimonio ſeparādo ſepius poteſt agi ſiue in moduꝫ in
quiſitionis ſiue accuſationis.
4 Iudex quantūcūq; procedat ex officio etiā in cauſis matrimo
nialibus citare debet partes.
5 Cauſe matrimoniales ſunt tractande p illos:q poteſtatē ⁊ ſci
entiam habent iudicandi.
6 Iudex q de cauſa matrimoniali cognoſcit ſi caret ſciētia vel
poteſtate iudicandi an teneat eius iudicium.
7 Electio ſi celebratur in diſcordia de duobus quorum vnus
eſt theologus:alius canoniſta:ceteris paribus quis erit pre-
ferendus.

Ex literis. Separatur matrimoniū
cōtractū inter affines pri
mi generis:⁊ quarti gradus.hoc dicit .Sūt
tres partes.in prima partis narratio.in ſecū
da reſponſio.ibi:quo circa.In tertia iudicis
inſtructio.ibi:ceterum. ¶Not.primo ꝙ iſte
primo ſubarrhauit ⁊ cognouit:ſecūdo voluit iterum in cōſpe
ctu eccleſie ſubarrhare:⁊ ſuperuacuo quo ad effectum matri-
monij.nam ex clandeſtino contractu erat matrimonium in-
ter eos ſi non ſuberat.⁊ ſtatur tunc eorum confeſſioni.de clan
1 deſti.deſpon.qđ nobis.¶Secundo not.† ꝙ ad impediendū
illud matrimonium obiectum fuit.quod iſte qui volebat iſtaꝫ
accipere attinebat viro primo in quarto gradu ⁊ ſic prohibe-
tur ipſam accipere ſimiliter ipſa eū qui erat ſibi affinis in pri-
mo genere affinitatis in quarto gradu.vt dicit gloſ.¶Ter-
tio not.quod admiſſum fuit teſtimonium de auditu ad probā
2 dum impedimentum.† quod teſtimoniū de auditu etiam ho-
die ſufficit iuxta illa que habentur.c.licet ex quadam.ꝫ.de te-
3 ſti.¶Quarto not.in verſic.nunc quoq;.† ꝙ ſepius poteſt agi
de matrimonio ſeparando ſiue in modum inquiſitionis ſiue
accuſationis quod eſt in matrimonio ſpeciale.vt no.de ſpon-
ſa.ſicut ⁊.ſ.de purga.canoni.cum dilectus.¶Quinto not.in
4 verſicu.quo circa.† quod quantūcunq; iudex procedat ex offi
cio etiam in cauſis matrimonialibus citare debet partes:⁊ co
ram eis facere iurare teſtes:⁊ prefigere terminum volentibus
accuſare:vel defendere de clande.deſpon.cum inhibi.qui ma.
accu.poſ.cum in tua. Itē et legitimas exceptiōes admittere.
ſ.qui ſi.ſint legiti.per latum.⁊ ſi e hunc ordinem non ſeruat re-
tractatur quod agitur.ſ.qui ſi.ſint legiti.per venerabilem.§.j.
facit quod not.ꝫ.de iureiuran.ad noſtram.tertio an autem ſit
neceſſe:ꝙ ſententia feratur in ſcriptis vide de teſti. albericuꝫ.
¶Sexto not. regulam canonis ita eque abſtinendum eſt ⁊c.
cum enim vir ⁊ vxor efficiantur vna caro propter hanc vnita-
tem cōmunicant ſibi inuicem proprias parentelas:vt ſic in il-
lo gradu quo prohibetur vir contrahere cum aliqua de ſua
conſanguinitate:ita ⁊ mulier cum eiuſdem mariti conſangui
neis prohibetur ſimiliter econuerſo. ¶Septimo not.in ver.
5 ceterum.† ꝙ cauſe matrimoniales ſunt tractande per illos q
poteſtatem ⁊ ſcientiam habeāt iudicandi.⁊ intellige ſcientiam
canonum.vt in text.non ergo requiritur ſcientia theologica
☞ vel iuris ciuilis ſm hoſtiē.¶Querit Ioan.and.† quod ſi iu- ☞ Ponit que
9 dex qui de cauſa matrimoniali cognoſcit caret altero iſtorum ſtioneꝫ.
ſcꝫ rel poteſtate vel ſcientia circa poteſtatem. dicit quid eius
carentia reddit iudicium nullum tam̄ factum a iudice incō-
petente.carentia vero ſcientie ſi poteſtas adſit non nocet:pec
cat tamen ignorans canones ſi ſine ꝯſilio hoc faciat.aut enim
debet delegare cauſam ſcienti:vel exercitato aut ꝯſulere peri
tiores.xi.q.iij.c.fina.C.de iudic.l.certi iuris.vbi de iſtis iudici-
bus illiteratis.diſtingue ergo.aut vtrumq; habet ⁊ bene qui-
dem aut vtroq; caret:ſcilicet poteſtate ⁊ ſciētia.⁊ nil valet.aut
caret altero tantum ⁊ tunc aut caret poteſtate ⁊ non valet.aut
7 caret ſcientia ⁊ valet vt dictum eſt.¶Secundo quero.† ſi ce-
lebratur electio in diſcordia de duobus quoruꝫ vnus eſt theo
logus:alius canoniſta:quis ceteris paribus erit preferendus
an q̄ ſoluā:premitte ꝙ quidā theologi tenent ꝙ eccl̄ia dei poſ
ſet regi p purā ⁊ merā theologiā.Iſtis rñdet de facili hoſt.ꝙ
nō ſufficit nedū theologia:ſꝫ etiā iuncta ſimul ſciētia canonica
⁊ ciuilis.immo natura operante ad nouitates quotidie noua
iurium promulgatione: veterum correctione: ſuppletione:
⁊ interpretatione opus eſt.in queſtione autem propoſita dicit
cōſyderandū locum vbi electio celebrata eſt.ſi eñ eſt eccleſia di

nes habens populum catholicum:clerūque in ſpiritualibus abundantem:preferas canoniſtā.qꝛ theologus per ſuā3 theo giam neſciret populo ꝛ clero prouidere:nec tēporalia guber nare:nec eccleſias ꝛ perſonas regere.ſi autem eſſet ciuitas vbi eſſent multi ſciſmatici:ꝛ heretici:ꝛ errātes in fide prout in gre cia:preferas ibi theologū canoniſte.vt per ſuā predicationem populus ad vnitatem conuertaꝛ.experientia didici:ꝛ vidi plu res ꝛ plures theologos preſertim mendicantes promotos ad epiſcopatus ꝛ maiores dignitates:per quos vt bona eccleſia rum nec clerus nec populus bene regulati ſunt nec ius redde re ſciunt.ꝛ credētes ſcire preceteris intrincāt:ꝛ canoniſtas ſm iuris ordinē cupientes incedere odio habent. de caſibus du bijs interrogati contra iura ſepe riīdent.aliud inconueniens naſcitur ꝙ eorū ordines propter iſtas promotiones in bonis fratribus deficiunt.vt fatentur ipſi idem.ex digno igitur reli gioſo ꝛ venerabili epiſcopus qualisqualis efficitur.

1 Affinitas ſuperueniens de qua conſtat ſaltem ꝑ famā ſol uit ſponſalia de futuro.
2 Fama ſola eſt ſufficiēs ꝓbatio ad impediendū matrimonium contrahendum.

1 **Super eo.** †Affinitas ſuperueniens de qua conſtat ſaltem per fama3 ſoluit ſponſalia de futuro.quod intellige quādo non eſt proceſſum ad carnalem copulam. alſ ne ceſſaria eſſet plena ꝓbatio.ſ.e.j.ex literis.communis diuiſio ſecunda ibi:inquiſitioni.¶ Not.primo.ꝙ aliud eſt manifeſtū aliud fama.dic vt.ſ.de coha.clerico.ꝛ mulie.c.noſtra. ¶ Se
2 cundo not.†quod ſola fama eſt ſufficiens probatio ad impe diendum matrimonium contrahendum.ſed non contractum dirimendū.vt dixi.ratione differentie facit paruū ꝛ magnum preiudicium.

1 Conſuetudo pōt interpretari canones diſponentes ſup matrimonijs.
2 Indulgētia d3 interpretari ſm conſuetudinem loci vbi ema nat:ꝛ nō ſm ius ſcriptum.
3 Conſuetudo diſponēs aliter ꝙ̄ ius cōe in certo loco ſuperat ibi ius commune.
4 Legatus an poſſit in gradibus ꝓhibitis diſpēſare.
5 Conſuetudo cuius tranſgreſſio induceret ſcandalum inducit diſpenſationem contra ius poſitiuum.
6 Satutum eſt padue quod ſingulis quatuor menſibus fiat con cilium de male ablatis:quando tenendum ſit illud concilium.

Quod dilectio. Si diſpenſatur cū bo nonienſibus quod poſ ſint contrahere matrimonium quarto gradu requi ritur.quod vterqꝫ diſtet quarto vbi conſuetudo hoc approbat.ꝛ aduerte ad ſummariu3.qꝛ poſui in quarto gradu cum tex.loquatur in.vj.ꝛ.vij.licet eni3 in exem.vi.ꝛ.vij.ſit cor recta tamen iuris diſpoſitio eſt eadē ſi hodie in quarto gradu diſtantes talem indulgentiam optinerent.deberet enim etia3 hodie intelligi vt quilibet cōtrahentium quarto gradu diſta ret quando conſuetudo loci:ita eſſet interpretata canones di ſponentes ſuper gradibus olim.vi.ꝛ.vij.hodie vero quarto.
1 ¶ Ex quo duo no.primo †ꝙ cōſuetudo poteſt interpretari canones diſponentes ſuper matrimonijs:aliter ꝛ diuerſo mo do ꝙ̄ interpretetur ius ſcriptū:ꝛ ſic ꝑſonas de iure legitimas ad cōtrahendū pōt reddere illegitimas.de quo dic vt in gloſ.
2 ꝛ.ſ.de cogna.ſpi.ſup eo.¶ Secūdo ꝙ† indulgentia d3 inter pretari ſm conſuetudinem loci:vbi emanat:ꝛ nō ſm ius ſcri ptū aliter ꝙ̄ cōſuetudo diſponēs in tali caſu dubitabili.ꝛ hoc bene no.ꝓ limitatione eius qđ dicꝛ.ꝙ verba priuilegij dubia debēt interpretari ſm ius cōmune.vt.l.ſi qū.C.de inoffi.teſt.ꝛ c.dilectus.de cōſue.nā ſi alia eſt interpretatio cōſuetudinis:ꝙ̄ ſit iuris cōmunis imitabitur cōſuetudinē ꝛ nō ad ius cōmune in priuilegij interpretatione.pone exemplū.venetijs vbi eſt cō ſuetudo ꝙ valeat teſtamētū cū duobus teſtibus:ſi cōcediꝛ ve neto inteſtabili ius teſtandi:debebit intelligi ſm cōſuetudinē ciuitatis.nō ſm ius cōmune.ar.cōtra.c.j.de cōſti.lib.vj.vbi cōſuetudines ꝛ ſtatuta ꝯſiſtunt in facto:ꝛ ignorat ipſa ꝑnceps ad illa igiꝛ q̄ ignorat nō videtur extendi principis intētio ꝛ vo lūtas vt.l.cū aquilia.ff.de tranſac.dicamus ergo ꝙ interpreta tionē de qua in illo.c.opereꝛ vitatio diſſentionis ꝛ ſcandali in populo.fuit enim illa indulgētia hominibus loci cōceſſa.ſm ergo cōditionem ſuā ꝛ intentionem conceſſa intelligaꝛ.argu. xxxvj.diſti.deinde.ꝛ.l.ſi quis filio.ꝗ.ſed ꝛ ſi qs.ꝛ qđ ibi not.ff. de inu.teſta.ꝛ not.ſ.c.pxi.fact.ff.de pig.paulus.in fi.vnde ſi
3 cut †conſuetudo aliter qua3 ius cōmune diſponēs in certo lo co ſuperat ibi ius cōmune ita in interpretatione dicamus: vt conſuetudo ſuperet ius cōmune interpretando.ad id tn̄ qđ di xi ꝙ cōſuetudo poteſt perſonas legitimas ad cōtrahēdū red dere illegitimas.dicūt hoſti.vin.ꝛ tan.nō eſſe verum:ſicut nec econuerſo poſſet ꝑſonas illegitimas reddere legitimas.de quo
4 ſ.eo.qđ ſup his.¶ Tertio no.†ꝙ legatus pōt in gradibus ꝓ hibitis diſpenſare.qđ eſt verū:ſi hoc fuit ſpecialiter ſibi conceſ ſum.alſ cōtra iura diſpenſare nō poſſet.qđ dic:vt not.ſ.de ſaſ ma.c.j.lib.vj.dicit goff.ꝙ licet ex generali legatione nō poſſit dare talē indulgētiā gn̄alē:tn̄ ex cauſa poſſet cum vno vel ali quibus diſpenſare.ſpecu.contra in titu.de lega.ꝗ.nunc oſten dendū.verſi.xxv.ꝛ hoc tenet Jo.an.pro quo.ſ.eo.ſuper his in
5 fi.ꝛ.ſ.de preben.dilectus.¶ Quarto not.†ꝙ cōſuetudo cuiꝰ trāſgreſſio induceret ſcandalū:inducit diſpenſationem cōtra ius poſitiuū.cōcor.ſ.de cog.ſpi.ſuper eo.ſecus vbi nō teneretꝛ ſcandalū.ſ.c.qđ ſuper his.ꝛ qui aliter ſoluunt tāꝙ̄ intelligen tes offendūt.ſm Jo.and.allegat not.de tēpo.ordi.c.ij.vbi ve ro cōtra ſtatuta dei induciꝛ conſuetudo:nullo modo ſeruatur de ſpon.du.c.licet.ꝛ.c.fin.niſi ab ipſo deo talis mos cōprobeꝛ xxxij.q.iiij.obijciuntur.ꝛ pt3 ex not.de conſue.c.fi. ¶ Oppo nitur dicitur hic.ꝙ indulgentia illa ita eſt interpretanda:vt q hus diſtet.vj.gradu ſed cōtra immo videtur ꝙ benigne ꝛ lar gius interpretatio ſit fienda.l.ſi.ff.de cōſti.prin.ꝛ.c.cū dilectus de dona.ſolu.dicit glo.cōtraria loquuntur de interpretatiōe que ſit ab alio:ꝙ a principe cōcedente.ipſe vero princeps ſine reprehenſione interpretatur vt placet.hanc ſol.reprobat hoſt. qui dicit.ꝙ ſi alij hoc facere debēt ipm decet.C.de legiti.l.di gna vox.maxime cū ſit factum ſuum:qđ d3 defendere:nō im pugnare.de nat.ex libe. ven.c.vno. dic ergo.qđ hic fuit con ceſſa indulgentia nō ꝓprio motu principis:ſ3 ad preces alte rius.argu.ff.qđ quiſ.iur.l.iij.vel ſm Inno.cōtraria loquūtur qn̄ indulgētiā nō eſt multu3 preiudicialis.iſta vero preiudicia lis et odioſa.remittit Joā.an.ad id qđ not.ſ.de priui.dudū in glo.not.ꝙ poſſeſſio.Hoſti.dicit ꝙ hoc operatur conſuetudo ꝛ ſcandali vitio.ꝛ hoc tenet Jo.an.precedēs etiam.lo. Innoc. eſt notabilis pro limitatione eius:qđ no.in.dicto.c.cum dile ctus.vbi dicat Inno.ꝙ ſi tractatur de iure cōcedētis ſit ꝓ le niſſima interpretatio.qđ eſt verū niſi ex ampliſſima interpre tatione offenderetꝛ nimiū ius cōe. ¶ Vltimo inducit Jo.an.
6 iſtū tex.ad.†q.eſt ſtatutum padue ꝙ ſingulis quatuor mēſibꝰ fiat cōciliū de male ablatis ꝓ precedentibus.iiij.mēſibus fuit factū vltima die ipſoꝝ querebatur an poſſet fieri decima die ſe quētis tēporis quatuor mēſium.inducit Jo.an.iſtā decre.qđ nō.qꝛ ſic fuerat interpretata cōſuetudo: qđ cōciliū a cōcilio di ſtaret quatuor mēſibus.alſ ſequeretur ꝙ fere octo menſibus poſſet retardari ꝙ ꝑ illud cōciliū reformandū eſſet puta vlti ma die primorū.quatuor menſium factū eſt cōciliū ꝓ preteri tis quatuor mēſibus.ꝓ ſequentibus vero die.ij.iij. vel.iiij.ad iſtam diſtinctionē tēporis vide.l.diuortio.ff.ſol.matri.vbi de abſurditate q̄ ſequiꝛ ex cōiunctione finis vltimi anni cū princi pio ſequētis.ꝛ qđ not.Jo.an.de ſta.mo.in ſingulis.

Opponit in contrarium

Ponit queſtionem.

1 Infideles ſi volunt conuerti ad fidem eccleſia debet eos recipere.
2 Infideles circa matrimonia nō ſubiacent legi canonice:ſ3 an tique veteris teſtamenti.
3 Matrimoniū cōtractū a iudeis ſm legē ſuā nō reſcindiꝛ licet poſtea cōuertantur ad fidem.
4 Sermo relatus ad ꝑſonā intelligiꝛ ſm cōditionem perſone.
5 Judeus ſi contrahendo dicat cōtraho tecū ſm ritum iudeoꝝ valet matrimonium.

De infidelibus. Infideles coniūcti gradu prohibito a lege canonica tn̄ poſt baptiſmū nō ſepantur.h.d. cōmunis diuiſio.ſecūda ibi.ꝯſultationi. ¶ Nota.
1 primo.†ꝙ infideles qn̄qꝫ cōuertanꝛ ad fidē:[a] quos d3 eccleſia
a recipere:q̄ non claudit gremiū redeūti.vt in.C. epiſtola inter claras.ꝛ hoc nō ſolū de iudeis:ſed etiā de ſaracenis ꝛ alijs.id gn̄aliter dicit tex.infidelibus.i.iudeis vel ſaracenis ſm hoſtiē. pet.ꝛ ab.¶ Secūdo no.ꝙ aliter prouidet ius diuinum in ma trimonijs:aliter lex canonica.ius eni3 veteris teſtamēti ꝑmit tit matrimoniū inter filios duoꝝ fratrū.qđ etiā lex ciuilis ap probat inſti.de nupt.ꝗ.duoꝝ.ꝛ filij ex tali matrimonio.geniti legitimi cenſentur.ſ.qui filij ſint legitimi:c.fina.lege autem ca
2 nonica aliter prouidetur.vt.ſ.eo.c.fina. ¶ Tertio not.†ꝙ in fideles circa matrimonia nō ſubiacēt legi canonice ſ3 antique veteris

a ¶ Cōuertātur ad fide3 An aūt ſint cōpellendi vide Jo.de tur.cre.ſ.c. ꝙ nos.xx iij.q.iiij.

veteris teſtamenti ſicut in diuino cultu in ſua obſeruantia to
lerantur.vt.l.die ſabbati.C.de iudeis in cõtractibus teſtamē⸗
tis ⁊ alijs diſpoſitionibus an reguntur iure canonico ciuili vel
alio.dic.vt.ſ.de voto qđ ſuper his.⁊.j.de diuoꝛ. gaudemus.
3 ¶ Quarto not.☞ ꝙ matrimonium cõtractū a iudeis ſecūduʒ
legē ſua nõ reſcinditur:licet poſtea conuertatur ad fidē:qua in
illo gradu aliter eſt ꝓuiſum.licet ergo res perueniat ad eum
caſum:a quo nõ poſſet incipere.tamē durat.ad hoc.l.ſi pluri⸗
bus.§.⁊ ſi placet.ff.de verbo.obli.licet enim homines mutēt
ſtatum ⁊ conditionem:tamen in negotijs iam:perfectis ⁊ cõ⸗
ſummatis nõ ſm legem nouam cui incipiunt ſubijcere. ſʒ ſm
legē veterem iudicandi ſunt.argumen.no.ſ.de foro compe.c.
propoſuiſti.⁊.l.iubemus.in fi.C.de teſtamētis.facit.l.cū actū.
ff.de nego.geſt.⁊ qđ not.ſ.de ob.ad ra.c.j.⁊ eſt ſi.de eo qui tē⸗
poꝛe quo priuatus erat fecit teſtamentum deinde efficitur mi
les an valeat vt militis teſtamentuʒ.l.tytius.ff.de teſtamento
4 mili.¶ Quinto not.in verſi.cum a iudeis ⁊c.☞ ꝙ ſermo relato
ad perſonam intelligitur ſcđm conditionem perſone.concoꝛ.
dedi.ſ.c.pxi.in ſecūdo not.ſimiliter debēt intelligi ſm mate⸗
riam ſubiectam.vt.l.⁊ vno.ff.loca.⁊.l.ſi ſtipulatus.de vſuris.
Opponit in contrariuʒ ☞ Sexto no.regulā ꝙs deus cõiungit homo nõ ſeparet. ¶ Op
po.gl.ꝙ inter infideles nõ ſit matrimoniū.qꝛ nõ eſt inter eos
indiuidua cõiunctio:cū diuidantur dato libello repudij.ſimi⸗
liter ſi alter cõuertat ad religionē:altero cohabitare nolēte ſi
ne contumelia creatoꝛis preterea cõtrahunt vt qñꝙ ſeparent.
⁊ ſi e nõ ꝓpoſito vt ꝑpetuo perſeuerent.ſo.vt in glo. Jo.dicit
ꝙ ſi pactum apponitur a lege vel cõſuetudine lʒ illud ſit cõtra
naturā matrimonij:tenet matrimoniū.ſecus ſi illud appona⸗
tur volūtate cõtrahentiū:ſed certe nõ pōt dici pactū qđ a lege
inducit.etiā ſi expꝛeſſim ptes in cõuentiõe deducāt.argu.no.
j.de cõſti.c.j.li.vj. Informat enī cõuentionē iuris ꝓuiſio.vt.l.
quero.§.inter locatoꝛem.ff.loca.⁊ per hoc poteſt dici verum
5 eſſe quod hic not. Joan.andree.☞ ſi iudeus contrahendo di⸗
cat contraho tecum ſecundum ritum iudeoꝛum. valet matri⸗
monium:⁊ illa inutilis adiectio vitiatur:⁊ non vitiat argumē
tum.C.de latina libertate tollenda.l.j.§.illo procul dubio. In
alio infideli quam in iudeo dicit matrimonium non tenere ſi
expꝛimant ſe contrahere ſecundum ritum ſuum ſecunduʒ quē
non eſt ibi reperire matrimonialem affectuʒ:cum tot recipiāt
quot poſſunt ſufficere ad expenſas in facultatibus. ¶ Secū⸗
do opponitur:⁊ videtur quod non debeat attendi lex canoni
ca:ſed diuina in matrimonijs.vnde ſi duo ſunt cõiuncti in ter
tio vel quarto gradu.iſtud eſt matrimonium ſecundum legeʒ
diuinam qua etiam cauetur.quos deus coniungit homo non
ſeparet.matthe.xix.c.ergo videtur quod non poſſit lege cano
nica ſeparari cuius contrarium hic innuit ⁊ expꝛeſſius.in.c.ꝓ
ximo.⁊.c.non debet.ſolutio dicit Hoſtiē.chriſtiani coniuncti
non ſecundum legem canonicam non ſunt coniuncti a deo:vel
ſm deum:immo cõtra deum.quia contra eius vicarium ideo
ſeparentur:⁊ hoc facit. non homo:ſed deus:vel eius vicarius
cui ſuam poteſtatem dedit de tranſlat.c.inter.⁊ quod ibi per
Joan.andr.ſuper verbo homo.⁊.j.de diuoꝛ. gaudemus.poſt
pꝛincipium. Infideles vero qui hac pꝛohibitione non includū
tur.vt dicto.c.gaudemus.ex quo ſm deum ⁊ legem ſuam con
iuncti ſunt:papa illos ſeparare non poſſet.vt patet ex not.ſ.
de ſponſa.dudum.licet ⁊.c.fina.⁊ ſi ſeparantur in.c. quanto.⁊
c.gaudemus.pꝛeallega. hoc facit deus non homo.ſecundum
Hoſtienſem.

1 ☞ Conſanguinei mariti cum conſanguineis vxoꝛis licite
contrahunt.
2 Affinitas oꝛitur cum coniugatis ⁊ eoꝛum ſanguine coniūctis
3 Iudex dʒ impedire volentes contrahere in gradu pꝛohibito
4 Conſuetudo contraria iuri ſcripto nõ dʒ obſeruari.
5 Conſuetudo ꝙ nõ inducit ſcandalū nec eſt appꝛobata ꝑ papā
nec relaxat:nec ſtringit.

1 QUod ſuper his. ☞ Cõſanguinei mariti cum con
ſanguineis vxoꝛis licite contrahunt. in gradib⁹
pꝛohibitis contrahi non poteſt etiam ſi hoc ha⸗
beat cõſuetudo.duo ſunt dicta.ſecundum ibi:ne
2 autem. ¶ Not.pꝛimo.☞ quod cum coniugatis et conſangui⸗
neis eoꝛum oꝛitur affinitas:⁊ pꝛohibitio contrahendi.non au
tem inter vtriuſꝙ conſanguineos inter ſe.vnde due ſoꝛoꝛes li
cite contrahunt cum duobus fratribus.mater ⁊ filia cum pa⸗
3 tre ⁊ filio ⁊ ſic de ſingulis. ¶ Secundo not.☞ quod iudex debʒ
impedire volentes contrahere in gradu ꝓhibito.in hoc enim
caſu ⁊ ſimilibus in quibus verſatur periculum anime :poteſt
iudex ſupplere de facto:nec debet ſequi partium voluntatem
ſed quod ius ſtatuit.vt.ſ.de foro competen.ſi diligenti. et.l.
4 quos pꝛohibet.de poſtula. ¶ Tertio not.☞ quod conſuetudo
contraria iuri ſcripto non debet obſeruari :non poteſt ergo
conſuetudo perſonas inhabiles ad matrimonium contrahen
duʒ habilitare ſuper alijs actibus an poſſit habilitare pſonis
puta quod filijfami.poſſint teſtari:quod ſpurij ſuccedant pa⸗
tri ⁊ ſuper alijs dic.vt.l.cunctos populos.C.de ſumma trini.
per Barto.⁊.c.teſtamenti factio.de teſtamentis per eundem.
☞ Opponitur ⁊ videtur.quod etiam in matrimonijs circa habi ☞ Opponit in contrariuʒ.
litationem perſonarum poſſit conſuetudo diſponere.vt.ſ.de
cogna.ſpiritua.c.j.⁊.c.ſuper eo.ſolu.dicit gloſ.conſuetudo be
ne poteſt reddere perſonas habiles inhabiles.non auteʒ ecõ
uerſo inhabiles habilitare.vt hic.ratio differentie eſt qꝛ inha
bilitare eſt onus.⁊ ideo hoc poteſt operari conſuetudo.habi⸗
litare vero inhabiles eſt honoꝛ.ideo hoc non poteſt.pōt enim
ſm goff.reſtringi licentia contrahendi:ſed non ampliari.iſtaʒ
rationem ⁊ ſolutionem pꝛecedentē impugnat Hoſtien.qꝛ ſm
eas foꝛtioꝛ eſt conſuetudo vbi deberet eſſe debilioꝛ.dicit ergo
5 Hoſtiē.☞ quod conſuetudo que non inducit ſcandalum nec eſt
appꝛobata per papam nec laxat nec reſtringit.ſi vero ſcanda⸗
lum generet ⁊ ſit appꝛobata per papam.tunc laxat ⁊ reſtrin⸗
git.vt in cõtrarijs.argumen.j.c.pꝛoximo.in fi.vel ſic nõ laxat
nec reſtringit conſuetudo niſi ſit appꝛobata qui tamen nõ cõ⸗
ſueuit ipſam appꝛobare niſi quando ſcandalum generat.⁊ tūc
que ſit ratio dic.vt.ſ.de cogna.ſpiritua.c.j.dicit tamen Joā.
and.quod ſolu.gloſſ.goffre.⁊ alioꝛum vera eſt ſi intelligatur
de virtute conſuetudinis quo ad impediendum nõ quo ad di
rimendum.

1 ☞ Inferioꝛ a papa non pōt diſpenſare ſuper matrimonio
2 Cauſa falſa vitiat diſpenſationem pape.
3 Pꝛoles ſuſcepta ex minus legitimo matrimonio eſt iuſta cā
diſpenſandi.
4 Filij an ſint cenſendi legitimi ſi aliud non expꝛimatur per di⸗
ſpenſationeʒ obtentam ſuper matrimonio pꝛopter numeruʒ
filioꝛum.
5 Diſpenſatio ſedis apoſtolice vbicunꝙ eſt neceſſaria opoꝛtet
ꝙ oſtēdatur non ſuſpecta.

QUia circa. Non valet diſpēſatio obtē
ta a papa ſuper matrimo⸗
nio inter conſanguineos contracto ſi ibi falſa cā
ſit expꝛeſſa: niſi eam poſtea confirmet. ¶ Nota
pꝛimo:quod iſte petijt diſpenſari per papaʒ.per
1 quod datur intelligi:☞ quod inferioꝛ a papa diſpēſare nõ poſ⸗
ſit.vt in gloſſ.facit.ſ.eo.quod dilectio. ⁊ ſicut ibi tollitur que
ſtionis exemplum in ſexto ⁊ ſeptimo gradu: Ita hic de quin⸗
to.tamen idem ius remanet ſi diſpenſatio ſit optenta ex falſa
cauſa in quarto gradu.vt non teneat vt hic patet. ¶ Secun⸗
2 do no.☞ quod falſa cauſa vitiat diſpenſationem pape.ratio eſt
qꝛ cauſa eſt fundamentum diſpenſationis: alś.i.ſine cauſa nõ
eſſet diſpenſatio:ſed diſſipatio.ſi ergo cauſa eſt falſa.ergo di⸗
ſpenſatio nulla.facit.ſ.de reſcrip.ſuper literis.alie vero diſpo
ſitiones.vt cõtractus vltime voluntates:⁊ iudicia:an teneant
ſi falſa cauſa inſeratur. In contractibus dic:vt.l.nec apud.de
de here.inſti. In vltimis voluntatibus dic:vt.l.demonſtratio
de condi.⁊ demon.per Barto.in iudicijs dic:vt.l.de re iudi.c.
ſicut nobis.facit.C.de fal.cauſa adiec.lega.per totum.⁊.l.qui
3 teſtamento de execu.tuto. ¶ Tertio nota.☞ ꝙ pꝛoles ſuſcepta
ex minus legitimo matrimonio:eſt iuſta cauſa diſpenſandi.cõ
☞ tra quod opponitur: de.c. cum habet.ſ.de eo qui duxit in
ma.ſolut.ibi quando ſcienter contraxerunt ſtant contumaci⸗
ter in peccato:⁊ in ſcandalum totius eccleſie que nouit delictū
notoꝛium tunc magis accuſat.vt ibi hic ſecus.qđ dic vt ibi no. ☞ Opponit in contrariuʒ.
4 ⁊ dixi. ¶ Ad vnum aduerte ☞ vtrum per diſpenſationē optē⸗
tam ſuper matrimonio pꝛopter numerū filioꝛum ipſi filij ſint
cenſendi legitimi.ſi aliud non expꝛimatur.videtur ꝙ ſic.quia
pꝛopter quod vnumquodꝙ:⁊ ipſum magis:vt in aucten.mul
tomagis.C.de epiſco.⁊ cle. Item matrimonium ſubſequens
cum concubina legitimat pꝛecedentem pꝛolem.vt.j.qui fi. ſint
legiti.c.j.multomagis vbi eſt figura matrimonij:debet diſpē
ſatio retrotrahi.qꝛ plus operari debet titulus coloꝛatus:quā
nullus.de conceſ.pꝛeben.cum noſtris.cum ibi not.⁊ iſta pars
eſt equa. In contrarium facit.qꝛ iſta diſpenſatio eſt odioſa :et
facta ſuper matrimonio.vt maneant cõiugati vigoꝛe diſpēſa⸗
tionis.nõ videtur igit ad liberos extendenda:vt pote odioſa
vt.l.cū quidā.⁊.l.cõmodiſſime.ff.de libe.⁊ poſthu. ¶ Secūdo
opponitur.⁊ videtur.ꝙ falſa cauſa vitiet diſpoſitionem:ſicut

abſolutionē a ſententia excōmunicationis.vt.j.de ſentē.excō.
cum pro cā.ſo.vt in glo.magna.q̄ allegat iura pro ⁊ cōtra.nā
qn̄qꝫ act⁹ cōſummatus ſortit̄ effectū.lꝫ ex falſa cā emanauerit
quādoqꝫ vitiat falſa cauſa actum.q gerit̄.dicit Hoſt.ꝙ in oīb⁹
iuribus qbus dicit̄ ꝙ nō vitiet.ē ſpeciale ꝑpter fauorē:ſecus
in diſpēſatōe.de qua hic.q̄ eſt odioſa q̄uis pria facie videat̄ fa
5 uorabilis.⁊ tradit Hoſt.regulā.ꝙ † vbicūqꝫ diſpēſatō ſedis a
poſtolice ē neceſſaria:opꝫ ꝙ oſtēdatur nō ſuſpecta.vt patet in
eo qđ le.⁊.uo.de reſc.c.ij.et.de ſciſma.c.ij.de crimi.falſi.ij.⁊.c.
dura.ſꝫ ſubreptitia non eſt ſine ſuſpitōe.⁊ eſt caſus quod non
prodeſt.ſ̄.de elec.dudū.§.inſup.⁊ vide ꝙ de iſta falſa cā nota.
ſ̄.de offi.ordina.c.ex parte.

1 Nepos quis dicatur.
2 Stipes quis dicatur.
3 Parētelā inter aliquos qui vult ꝓbare dꝫ incipere a pri cipio ſiue primo gradu.
4 Teſtimoniū de auditu eſt ſufficiēs ad ꝓbandū cōſanguinitatem inter coniugatos.
5 Jus diuerſum nō dꝫ ſtatui in differentibus tm̄ numero.

Uia nos. Teſtes qui de cōſanguinitate deponūt cōputationē debēt incipe
re a ſtipite vel germanis.Jn prima cōſultatio.Jn ſe
1 cūda rn̄ſio.ibi nos igit̄.¶ No.primo † hic expreſſuꝫ
ꝙ filius fratris vel ſororis dicitur nepos.leges vero appellāt
nepotes[a] illos qui deſcendunt ex filio: vel filia.ff.de gradi.l.
j.§.ij.⁊.l.iij.in fi.⁊.l.iuriſcōſultus.§.ſecūdo gradu.Sed cōtra
riū dicit iſta decre.idē in.x.coll.qm̄.mcō.feu.amit.§.itē ſi fra
trē.dꝛ ibi.vel nepotē.l.filiū fratris.ad idē de ſciſmaticis.c.vno
in prin.⁊ de penis.felicis.§.ceterū.⁊ de ꝓbat.p tuas.in fi.⁊ ſic
ponit̄ de prebē.dilecto.in prin.de arbi.c.ij.de accu.c.accedēs.
ſic etiā hꝫ cōis vſus loquēdi:qui ſequēdus eſt.de ſpon.ex lite
ris.de ſupel.le.labeo.⁊ iſta ſunt verba Jo.an.ſ.de elec.funda
mēta.ſup verbo nepos.ad fi.in nouella.dn̄s fede.de ſenis con
ſuluit cōtrariū ꝙ appellatione nepotis veniāt deſcendētes ex
filio vel filia:improprie aūt appellet̄ nepos fratris vel ſororis
filius.⁊ iura de quibus ſupra loquūtur narratiue:nō diſpoſiti
2 ue.dic:vt in dicto cōſilio.xxxviij.¶ Secūdo not.† ꝙ hic videt̄
appellare ſtipitē parētes:vl̄ germanos.⁊ ſic germani ponunt̄
hic p ſtipite.ex quo arguit.hoſti ꝙ ſicut his qui in quīto gra
du eſt ex vno latere nō poſſet cōtrahere cū ſtipite:ſicut nec fi
lio ſtipitis ex alio latere.ſed hoc eſt falſum ſm̄ Jo.an.nō obſt.
iſte tex.qꝛ hic loquit̄ ſolū in cōputatione teſtiū qui ſup cōſan
3 guinitate deponūt.¶ Tertio not.† ꝙ ille qui vult ꝓbare pa
rētelā inter aliquos dꝫ incipere a prin.ſiue primo gradu omiſ
ſo eīn prio nō videt̄ valere teſtimoniū de ſecūdo tertio vel vlte
riori.qꝛ a capite edenda eſt ratio.dicit tex.in ſimili in.l.ſi quis
4 ex.§.ſi initiū.ff.de eden.¶ Quarto not.† ꝙ ad probandū con
ſanguinitatem inter cōiugatos eſt ſufficiens teſtimoniū de au
ditu.qđ intellige vt not.ſ̄.de teſti.licet ex quadā.⁊ ibi dixi qđ
eſt ſpeciale ibi.⁊ in oībus caſibus in quibus agit̄ de facto anti
quo.qđ dic:vt.l.iij.§.in ſumma.⁊.§.labeo.de aqua plu.ar.⁊.c.
cum cām.de iur.ca.per Jnno.¶ Quinto not.in ver.qđ qꝛ.ꝙ
per ꝓuiſionē inductā cōtra ius cōmune debemus ſtricte inter
pretari.⁊ intelligi relaxatū de iure cōmuni quanto minus pōt
qꝛ circa idē nō debēt cōcurrere plura ſpecialia.vt.l.j.C.de do
te pro.facit.l.qđ nō iure.ff.de legi.¶ Sexto not.in verſi.cum
5 qua.† ꝙ in differētibus tm̄ numero nō dꝫ ſtatui ius diuerſuꝫ
cū nulla ſit ratio ſtatuendi.vbi eīn eadē ratio idē ius.C.de con
ſti.pecu.l.fin.⁊.l.illud.ff.ad.l.aqui.¶ Ultimo not.ꝙ nō refert
quid ex equipollētibus fiat nec ſimiliter refert ꝑprio nomine
vel per circūlocutionē ⁊c.vt in gl.fi.cui adde qđ not.bart.in.l.
j.in fi.de dote prele.⁊.l.hac cōſultiſſima.de teſtamentis.de gal
lo preſſo.⁊.iij.q.viij.libellorum.et.l.quoties.de heredibus
inſtituendis.

a ¶ Appellāt nepotes.nepotes appellatiōe q veniāt proprie.adde his q̄ ibi allegat paul.de caſt.in.l.fi.de ſucceſ.edic.alex.in l.q̄ro.de in offi.teſt.⁊ in cōſil.xxxvi.iiij.vo.Sermi.c.vnico.ver.fili⁹ fr̄is de ſciſmati.Fede.de ſenis ↄſi.xxxix.Philip.frā.in.c.fundamēta.nu.7.de elec.li.vj.

1 Papa debet cauere ne in ſuis actibus reprehenſibilis videatur.
2 Statuta humana variantur ſm̄ tēpora.
3 Deus multa de veteri teſtamēto mutauit in nouo.
4 Conſtitutio que inducit difficultatē ⁊ pericula animarum debet reuocari.
5 Probibitio copule coniugalis eſt reſtricta hodie ad quartuꝫ gradum conſanguinitatis ⁊ affinitatis.⁊ nu. 7.
6 Quaternarius numerus in multis reperitur.
8 Matrimoniū contra iura contractum non poteſt tractu temporis confirmari.
9 Longitudo tēporis auget delictum.

Non debet. Probibitio ↄiugij nō exten
ditur vltra quartū gradū con
ſanguinitatis ⁊ affinitatis.in ſecundo ⁊ tertio gene
re affinitatis licite contrahere poteſt etiā ꝓles ſuſce
pta ex ſecūdis nuptijs conſanguineis prioris viri cōiūgi.pri
mo excuſat correptionem iuris antiqui.Secūdo cū igitur.ex
cuſationē declarans in duobus illud tollit:⁊ in tertio reſtrin
git:reſtrictionis cām probabilē reddēs tertio ibi:cum ergo ꝓ
hibitionē reſtrictam fortificans cōſtitutiones cōtrarias tollit
1 ⁊ cām reddit.¶ Not.primo ꝙ † papa ⁊ quilibet preſidēs debꝫ
cauere ne in ſuis actibus reprehenſibilis videat̄.lꝫ eīn papa ha
beat poteſtatē iura reprehendi.ſ̄.de vſu.pa.niſi.⁊ vt eccle.bn̄.
vt noſtrum.⁊ heſter.xvi.Rex qui mutauit edictū qđ fecerat de
occidendis iudeis loquit̄ ad ſubditos in hec verba.nec putare
debens ſi diuerſa iubeamus ex animi noſtri venire leuitate:ſꝫ
pro qualitate tēporū.vt reipublice poſcit vtilitas ferre ſniam.
2 ¶ Secūdo not.† ꝙ ſtatuta humana variant̄ ſm̄ tempora.et
qn̄qꝫ qđ ꝓuiſum eſt ad remediū tēdit ad noxā.j.de reſcrip.ſta
tutū.in prin.lib.vj.qđ eīn ex tēpore variat̄ nō inferimus de pre
terito in pn̄ti.⁊ cuꝫ tēpore variant̄ mores ⁊ hoīm voluntates
extrinſeca cā accedente.vn̄ priuilegiū tollitur.vt.c.ſuggeſtuꝫ.
de deci.⁊.l.ex facto.de vulga.⁊ pu.ſimiliter ⁊ volūtas teſtato
ris.vt.l.iij.§.fi.ff.de adimen.leg.ſimiliter ⁊ diſponens inter vi
uos iuxta not.ſ̄.de iureiur.quēadmodū.⁊ ſnia.vt.l.ſi fullo.de
3 condi.ſine cā.¶ Tertio no.in verſi.qm̄.† ꝙ deus multa de ve
teri teſtamento immutauit in nouo ex cauſa igitur poteſt ho
mo mutare propoſitum ſine cauſa vero varietas ⁊ incōſtantia
reprobatur.ſ̄.vt eccle.bene.c.vno.l.cū querit̄.de admi.tu.⁊.l.
in cauſe.ff.de procurat.⁊.l.nonnunqꝫ.de colla.bo.⁊ alibi dicit
textus in rebus nouis conſtituendis euidens debet eſſe vtili
tas.ve diſcedatur ab eo qđ diu equū viſum eſt vt.l.in rebus de
4 conſti.princi.¶ Quarto not.† ꝙ cōſtitutio que inducit diffi
cultatē ⁊ pericula animarū debet reuocari.qꝛ tendit ad noxā.
eſt enim ↄtra eſſentiam legis obſcuritas ⁊ difficultas.iiij.diſt.
erit aūt.eſt tn̄ ſeruanda donec reuocetur:licet dura.vt.l.ꝓſpe
xit.qui ⁊ a quibus.ad quod vide no.ſ̄.de immunita.eccleſi.qꝛ
pleriqꝫ.vbi dixi.¶ Quinto not.verſi.de cetero ⁊c.ꝙ iſta con
ſtitutio non ↄfirmat preterita matrimonia:ſed futura.ad hoc
eſt proprium legis futura reſpicere vt.c.ſi.de conſti.⁊ qđ no.in
c.licet canon.de elec.lib.vj.⁊.l.leges ⁊ conſtitutiones.C.de le
5 gi.ad quod vide qđ not.glo.ſic ergo ⁊c.¶ Sexto no.† ꝙ pro
hibitio copule coniugalis eſt reſtricta hodie ad quartū gradū
conſanguinitatis ⁊ affinitatis.⁊ ſic in tribus gradibus reuo
cat ⁊ corrigit ius antiquum.optabat etiā hoſti.reuocari impe
dimentū ꝓueniens ex cognatione legali.Refert etiā Jo.and.
fuiſſe in cōſilio lugdun̄.tractatum de tollendo impedimentuꝫ
publice honeſtatis per gregorium.x.aliquibus viſum fuit il
lud ſimpliciter tollendū alijs durū videbatur illud tolli.ſꝫ ſua
debant dari epiſcopis poteſtatem diſpenſandi in illo.Alij ſua
debant illud reſtringi ad ſponſam primi ⁊ ſecundi gradus tan
tum:⁊ in alijs duobus tolli.⁊ licet deliberatum fuiſſet per pſi
dentes ſm̄ hoc vltimum conſtitutionem fieri.tamen non fuit
optētum.¶ Septimo in verſi.quaternarius.rationem quare
iſta ꝓhibitio ad quaternariuꝫ numerū redigat̄.qꝛ maritus et
vxor dicuntur vna caro ⁊ vna caro cōſiſtit ex quatuor elemen
tis.ergo bene conuenit prohibitio quaternario numero.eſt
tamen illa ratio magis ſimilitudinaria:quam vrgens ſm̄ Jo.
6 and.† qui de iſto quaternario numero in alijs multis diſpoſi
tionibus adaptetur inducit ſimilia.habemus enꝫ in iure qua
tuor tempora.lxxvj.diſt.c.j.iiij.euāgeliſtas.⁊.iiij.doctores ec
cleſie de reliq.⁊ venera.ſanc.c.vno.lib.vj.quatuor flumina pa
radiſi.geneſis.ij.v.⁊.xv.diſtinctio.c.j.vbi etiam de quatuor ſi
nodis.⁊ quatuor celi partes et totidem eius venti.Hieremie
xlix.quatuor animalia plena oculis.apoca.iiij.ſ̄.de electioni.
ſcriptuꝫ.ſic quatuor patriarchales ſedes.de p̄ui.antiqua.qua
tuor angeli ſup quatuor angulos terre.apo.vij.quatuor circu
li p quatuor angulos arche.exo.xxv.quatuor cherubin ⁊ qua
tuor rote eccle.x.quatuor cornua:quatuor fabri ⁊ quadrige.
zach.j.⁊.ij.in principio.⁊ ſalomō quatuor minuta terre dicit
ſapientiora ſapientibus.prouerbiorum.xxx.⁊ ibi de quatuor
inſatiabilibus.⁊ quatuor incognitis et quatuor per que mo
uetur terra.⁊ de quatuor que fortiter gradiuntur.huic igitur
moderationi quarti gradus in matrimonijs multa ſimilia ex
predictis habes.de hoc autem matrimonio in proemio ſpe
culator in ſexta columna.verſiculo in prima.¶ Octauo not.
7 † quod prohibitio copule coniugalis vſqꝫ ad quartum gra
dum eſt perpetua ſicut regulariter omnis legalis.prohibitio
vero contrahentium vel ſtatuti an ſit tēporalis vel perpetua.
dic vt.ſ̄.de conſti.c.ex literis.⁊.l.ſtipulor.de verbo.obligatio.

⁊ vide

8 ⁊ vide q̄ꝺ no. in .l. ⁊ puto. ff. de poſtu. ¶ Nono nota † ꝙ matri
monium cōtra iura cōtractū nō pōt tractu tp̄is confirmari. q̄ꝺ
enim a principio cenſetur eſſe delictū: nō pōt cōtinuatiōe tp̄is
iuſtificari. ſed magis inculpari. q̄ꝺ tn̄ nō eſt ꝑpetuū. multa eñ
cum cōtinuatione tp̄is purgāt vitiū in iudice cōſiſtens. que vi-
deas ex no. in regula nō firmat. facit. j. q. j. cum paulus. ⁊ q̄ꝺ no.
9 de iure pa. cura. ¶ Decimo no. † ꝙ lōgitudo tp̄is auget deli-
ctum. q̄ꝺ dic: vt dixi. s̄. de eo q duxit. vxo. ca. cum habeat. ⁊ .l. ſi
diutino. de penis. ¶ Querit gl. vtrū m̄rimoniū cōtractū in q̄n
to ſexto vel ſeptimo gradu prohibitis ante iſtā cōſtitutionē cō
firmetur p iſtā cōſtitutionē: que de cetero h̄ pmittit. q̄dā ꝙ ſic
propter tacitū cōſenſum q poſtea accidit: ⁊ q ſolet actū ſepe in
utilem cōfirmare. in ꝯ̄riū facit q̄ ꝯ̄ctus iſte requirit v̄ba que ſi
non interueniūt videtur ex veteri cōſenſu nō ex nouo cōiūgi. vt
in iurib⁹ allegatis in gl. que tꝫ ꝙ ſtādū eſt p m̄rimonio. ex quo
poſt iſtā cōſtitutionē publicā ex certa ſciētia ſic pſiſtūt. ⁊ hoc tꝫ
etiam hoſt. habilitas ḡ ſupueniēs cōfirmat m̄rimonium q̄ꝺ eſt
nullū. q̄d ee cōtrario. vos ſcitis ꝙ hodie ꝯ̄hētes in gradu cōſan
guinitatis ⁊ affinitatis phibito ip̄o iure ſunt excōicati. j. e. de. j.
quid ḡ. neſcitis ꝙ hodie ꝯ̄hētes in gradu cōſanguinitatis ⁊ af
finitatis phibito ipſo iure ſunt excōicati ſi a principio quo q̄s
cōtraxit ignorabat parētelā ſꝫ poſtea ſciuit an erit excōicatus
ſi non deſiſtat. dic vt ibi no. ⁊ cōiunge cle. huic. c.

1 ¶ Prohibitio copule cōiugalis an excedat quartū graduꝫ
inter aſcendentes et deſcendentes.
2 Collaterales q̄rum vnus ē in q̄nto alter in primo an poſſint in
uicem contrahere.

Vir qui. Breue ē ideo nō ſummat. No. p̄io
ꝙ hic ſolū q̄ritur de cōiunctione
illorū deſcendētiū a ſtipite ex duob⁹ lateribus: ⁊
inter iſtos videtur habere locū p̄cedens cōſtitutō
et iſta que poſt quartuꝫ graduꝫ matrimoniuꝫ ap
1 probat † q̄d ergo inter aſcēdentes ⁊ deſcēdētes. vtruꝫ inter eos
prohibitio hui⁹ copule cōiugalis excedat quartū gradū. Hoſt.
in ſumma de cōſan §. itē quartū. tꝫ ꝙ nō. q̄ decretalis p̄cedēs
gn̄aliter loq̄tur. alij cōmuniter cōtra. dicūt eniꝫ ꝙ inter aſcen-
dētes ⁊ deſcendētes phibitio ē perpetua. et hoc q̄ꝺ dicitur de
quarto gradu hꝫ locū in collateralib⁹ tm̄. ad hoc. xxxv. q. iij. p̄ge
niem. ⁊ .ij. c. ⁊ ſe. ad hoc inſti. de nup. §. j. et de ritu nup. l. nuptie.
et hoc tꝫ Jo. an. in arbore cōſan. ⁊ affi. ¶ Scd̄o no. regulā per
2 quā reprobat opi. Hoſt. † q̄rit eñ ip̄e an collaterales q̄rū vnus
eſt in quinto alter in p̄io poſſunt adinuicē cōtrahere. Hoſt. di
xit ꝙ nō. s̄. c. q̄ꝺ dilectio. nā ſcd̄m enim pater ⁊ filius eadem pſo
na cēſent. C. de ipu. ⁊ al. ſubſti. l. fi. ⁊ .xxxv. q. iij. hac auctor. ſicut
ergo nō cōtrahit cuꝫ ſtipite: ſic nec cū filio ſtipitis. ad hoc decr.
tua. s̄. e. vbi dixi: et tenui cōtrariuꝫ poſt Jo. an. in ſcd̄o not. q̄ꝺ
probat iſtud. c. dum dicit deſcēdētium ab eodē. q̄ꝺ probat Jo.
an. in arbo. cōſan. ad fi. vbi videas de iſtis gradib⁹ ⁊ differētijs
inter ius canonicum: et computatione. ⁊c.

¶ De frigidis ⁊ maleficiatis Rubrica

¶ Dictum eſt ſupra de impedimēto matrimoniorum. quia v̄o
etiā impotētia coeundi habet impedire. Jdeo de illa ſubmittit
vel aliter. dictū ē de impedimēto rōne ꝑpinquitatis. ſequitur
de impedimēto impotētie naturalis. de qua. j. c. j. ⁊ c. laudabilē
⁊ c. fraternitati. et a ccidētalis. de qua. j. c. fi. habetur de materia
xxxiij. q. j. per totuꝫ[a] cōuenit de pbat. propoſuiſti. Jn ſupraſcri
ptiōe qualiter gn̄aliter allegat. li. xx. arguit Joan. an. ꝙ ſufficit
generaliter allegare libruꝫ. ad idē. j. q. j. vt euidēter. de preben.
c. ij. in ſubſcriptione. de hoc. s̄. de coha. cleric. ⁊ mulie. noſtra.

a ¶ Per tot. Vid. ibi Jo. de turr. cre. magis ſup. c. a ſortiarias. vbi pleſes ponit q̄ſtioēs vez an alicuius maleficij ipedimēto poſſit aliq̄s ipediri a potētia coeūdi. ⁊ an maleficiū ipediat matrimoniuz. an maleficiuz p aliud maleficium poſſit medicari ⁊ an poſſit eſſe ꝑpetuum.

1 ¶ Frigidus an poſſit prouocare ad diuortium.
2 Jmpotētia coeūdi debꝫ conſyderari vniuerſaliter nō reſpectu
perſone certe.
3 Judiciū verū debet cōcurrere aſſertioni viri et mulieris.
4 Mulier ſi negat ꝙ vir de ipotentia ſua dicit: et affirmat eū ve
re potenteꝫ an ſit ei credendum.
5 Sententia lata cōtra matrimoniuꝫ reuocatur ſi cōſtat eccleſiā
fuiſſe deceptam per euidentiam facti.
6 Vicarius epiſcopi abſq̄ ſpeciali mandato pōt de matrimoni-
ali cauſa cognoſcere.
7 Mulier que poſt annum et dimidium cōqueritur contra virū
de impotentia coeūdi nō debet audiri viro cōtrariū aſſerente.
8 P̄cipiū rei q̄ dꝫ cōtinuari p tp̄a refert ad vnū vl̄ duos mēſes
9 Forma libelli quum mulier agit ad diuortium propter viri fri-
giditatem.
10 Licētia cōtrahēdi dꝫ ſtatim cōcedi mulieri quū conſtat de viri
frigiditate.
11 Frigiditas qualiter probetur.
12 Probatio virginitatis mulieris que cū viro per aliquod tp̄s
moram traxit infert neceſſario virum eſſe impotentem.

Accepiſti. Dicit Hoſt. hūc eſſe. c. in
tellectum. Si marito pro
uocāte ad diuortium ⁊ aſſerēte ſe impotētem
mulier hoc idē fatet: ſeruata ſolēnitate cano
nica vir aſſerat ſe potētē: ⁊ vxorem carnaliter
cognouiſſe: niſi p aſpectum corporis vel alio
mō certo ⁊ indubitato cōuincat mulier petēs
diuortiū nō audit. ſi aūt muliere agēte vir hoc idem q̄ꝺ mulier
aſſerit cōfitet vel alias euidēter cōuincitur. matrimoniū ſepat.
1 ⁊ mulieri cōtrahēdi licētia datur. ¶ No. primo † ꝙ frigid⁹ pro
uocat ad diuortiū. forte eñ nō vult onerib⁹ m̄rimonij p̄graua-
ri. facit q̄ꝺ no. xxxiij. q. j. c. ij. vtrū auteꝫ hoc ſit verū cum ſuā im
potētiaꝫ ſciebat tp̄e contract⁹ videt ꝙ tūc ſibi debeat iputare:
vt. l. fi. C. de ſpon. ⁊ habeat eā vt ſororē. vt. j. e. cōſultatōi. et hoc
tenet Jo. xxxiij. q. j. q̄ꝺ autem. ¶ Scd̄o no. textū duꝫ dicit cuꝫ
2 illa: nec cuꝫ aliqua alia † ꝙ ipotentia coeūdi dꝫ conſyderari vni
uerſaliter nō reſpectu pſone certe: pōt enim q̄s eſſe impotēs cū
vna forte. q̄ hꝫ illa mēbrum arctuꝫ: alia aūt hꝫ aptuꝫ ⁊ tūc quid
3 iuris ſit. dic vt. j. c. fraternitatis. ¶ Tertio not. † ꝙ aſſertioni
viri ⁊ mulieris dꝫ concurrere verū iudiciū: ⁊ pbari: q̄ eis ſolis
nō credit cū agitur de matrimonio dirimēdo. vt. s̄. e. de eo qui
4 cog. cōſan. vxo. ſue. c. ſup eo. † q̄d ergo ſi mulier negat ꝙ vir de
impotētia ſua dicit ⁊ affirmat eū vere potenteꝫ. dicat ꝙ credē-
dum ē ei. ex quo ſtat pro matrimonio. ar. de dāde. deſp. c. j. ⁊ eſt
triplex rō. prima fauor matrimonij. de ſent. ⁊ re iu. c. fi. ſcd̄o q̄a
cū tales cōſueuerūt colaphiſari ſtimulis carnis. de eo qui cog.
ꝯ̄ſan. vxo. ſue iordane. nō eſt p̄ia facie v̄oſimile ꝙ velit ſtare cū
eunucho q nō poſſit ei reddere debitū. ar. j. c. i fi. c. iij. ꝙ cū rea
ſit ⁊ ſi nihil ꝓ̄ſtiterit: abſoluēda eſt. s̄. vt ec. bn̄fi. c. vno. ⁊ hoc duꝫ
niſi vir ipſam poſſit redarguere eſſe de mēdacio per aſpectum
ſicut no. in caſu conuerſo hic p Hoſt. ¶ Quarto no. in v̄. ea tn̄
ꝙ ex poſt facto declarat aliquē deieraſſe in p̄teritū. ſic in. l. ſi q
adulterij. C. de adul. p̄ſumim⁹ eñ de p̄nti in preteritū: ſicut ecō-
uerſo de ptō in p̄nti. vt. s̄. de p̄ſcri. ſcribā. vbi de hoc. ¶ Quito
5 no. † ꝙ ſentētia lata cōtra matrimoniū reuocatur ſi conſtat ec-
cleſiam fuiſſe deceptā per euidētiaꝫ facti. puta illuꝫ qui frigid⁹
pronūtiatus ē poſſe coire. cōcor. j. e. fraternitatis. ſic ſi poſt ſen
tentiam de errore liquet principis beneficio ſententia retracta
tur. vt. l. j. §. ſi q̄s vltro. ff. de cōſti. ⁊ .l. j. de re iu. ¶ Sexto no. in
verſi. illa aūt. ꝙ querela ſup ſeperatiōe m̄rimonij pōt ꝓponi co
ram miſſo epi. ⁊ ex ꝑone miſſo. i. vicario. ſcd̄m glo. ex qua argue
6 ſcd̄m Vin. † vicarium epi abſq̄ ſpeciali mādato poſſe de ma-
7 trimoniali cā cognoſcere. ¶ Septimo no. † ꝙ illa que poſt an
num ⁊ dimidiū cōqueritur ꝯ̄ virū de impotētia coeundi: nō dꝫ
audiri viro ꝯ̄trum aſſerēte. p̄ſumitur eñ ꝯ̄ eam ex eo ꝙ tāto tē
pore tacuit. ar. l. vl. C. de his q a nō dn̄o manumi. ⁊ .ff. de penis.
l. ſi q̄s forte. Et intellige hūc tex. q̄ñ ex p̄te viri nō apparet defe
ctus viſibilis. ⁊ mulier eſt corrupta. ſi aūt eſſet virgo nō ſolum
poſt annū ⁊ dimidium: ſꝫ poſt multos annos audiretur. vt. j. e.
c. fi. ¶ Octauo nota. in ver. ſi aūt ꝙ infra mēſem vnū aut duos
8 dicitur eſſe quedā nouitas ⁊ principium matrimonij. † princi-
pium ergo rei que dꝫ cōtinuari per tempora refertur ad vnum
vel duos menſes. ⁊ quod tunc agitur: dicitur ſtatiꝫ fieri. ad hoc
9 vide quod not. in. l. ff. de fur. p Bar. ¶ † Nono no. formam li-
belli cum mulier agit ad diuortium propter viri frigiditatem.
debet enim vti honeſtis verbis: ex quibus equipollenter appa
reat virū eſſe frigide nature puta volo effici mater. vir non po
teſt illa facere propter que illum accepi ⁊c. oportet enim quan-
doq̄ propter honeſtatem: quod turpe eſt temperari verbis. vt
l. iij. ff. de doli exceptione. ⁊ .l. maniſeſtiſſimi. in fine. C. de furtis.
10 ¶ Decimo not. † quod ſtatim cum conſtat de viri frigiditate
datur mulieri licentia contrahendi. ¶ Sed contra hoc oppo.
de. c. laudabilem. j. e. vbi debet per trienniuꝫ expectari. Solu. il
la loquitur de maleficiatis: hic de frigidis: vel ibi de habenti-
bus ſemiplenam pubertatem. hic de habente plenā: puta. xviij.
annorūꝫ in maſculo. in femina. xiiij. ⁊ ſic gaudebant pleniſſima
pubertate. ff. de alimen. ⁊ ciba. lega. l. mela. ff. de adop. l. arroga
to. §. non tantum. ⁊ inſti. de adop. §. minorem. in caſu autē ple-
ne pubertatis quantum debeat expectari dixit Hoſtien. arbi-
trarium. poſſet enim ita ſe exhibere conſpectui impotentia vi-
ri. quod ſine aliqua dilatione poſſet ferri ſententia. puta ha-
bet vir teſtes ad modum cicerum: vel ſecus eſt vel habet mem-
brum ad modum veruce quam porrū vocamus. nec eſt herma-

pbroditus.talis enim conſueuit mēbrum retrabere.ꝛ lōgigam
emittere ad modū animalis.vt dicit hoſti.ſe vidiſſe de facto et
remittit ad ſummam.e.t.§.ſi.verſi.quid ſi mulier. In iſtis er‑
go ꝛ ſimilibus caſibus ſtatim feretur ſnia.quia in incertis non
certis ꝛc.vt.l.continuus.§.cum ita de verbo.obli.fruſtra enim
expectatur tempus cuius nihil operatur euentus. vt.l. aliqñ.
ff. ad velle.ad hoc.j.e.laudabilez.§.j.ibi ſi frigiditas prius pro
bari non poſſit ꝛc.iſta ergo probatio per aſpectum corpis ꝛ ad
oculum eſt multum efficax:ꝛ valida.vt.no.Joā.and.in arbore
11 conſanguinitatis in principio.† pbatur etiaꝫ frigiditas p iura
mentū p.vij.manus ppinquorū.ꝛ illud eſt quandoque fallax.
s.de pba.c.penult. Item quandoqꝫ p expectationem triennij.
j.e.laudabilem.diſcretus igitur ꝛ circumſpectus iudex proui‑
debit qđ potius ſuperabundent pbationes:ꝙ deficiant.cum
hec cauſa periculoſa ſit.vnde ſi vī ei qđ vnum vel duo argumē
ta nō ſufficiant faciat pſtari tertium ſm In. quod placet hoſti.
niſi cum de impotētia p aſpectū liquet:vt dixi. ¶ Sed pone ꝙ
mulier excluſo corporis aſpectu cum.vij.manu ppinquorum p
bat virū impotentem.ꝛ vir cum alia.vij.manu licet velit ſe pro
bare potentē nunquid eſt admittendus.dicit Inno.ꝙ ſic.ar.s.
de ſpon.cum in tua.ꝛ quod hic dicitur locum habet qñ vir tan
tum ſimpliciter dicit ꝙ eam cognouit. mulier vero iurat con‑
trarium cum.vij.manu propinquorum aliqua pſumptione ari
ditatis vel alia pcedente.ꝛ hec procedunt vt dixi vbi per aſpe‑
ctum viſibilē de impotētia nō apparet.ſi vō mulier velit pbare
virum impotētē p aſpectum ipſius:vel vir mulierez arctā p aſ
pectum mulieris:bene eſt pbatio admittēda:cum hoc prom‑
pte ꝛ de facili cognoſcatur ſm Inno.qđ placet hoſti.ad vnum
aduerte ꝙ innuit hic glo. q̄ incipit.s.de deſponſ.impuber.ꝛc.
12 videlicet † ꝙ pbatio virginitatis mulieris q̄ cū viro p aliquod
tempus morā traxit inferat neceſſario virum eſſe impotentez:
quod non credo.pōt enī eſſe virgo non qꝛ vir ſit impotens:ſed
quia ſibi coniungi non vult.ꝛ tunc non eſt danda licētia nubē‑
di alteri.ſed vir cogēdus eſt ad eā accedere.ſi vero ambo con‑
fitentur:tunc licite ſeparari poſſunt ſeruata ſolennitate.vij.ma
nus ppinquorū iuramēto inſpectōe ꝛ alijs vt circūſpectus iu‑
dex viderit expedire. ¶ Op.dicitur hic qđ ſi tacuit p annum ꝛ
dimidium.non debet poſtea audiri. contra immo videt quod
vſqꝫ ad triennium audiat.j.e.laudabilem.ſo.dicit gloſſ.non te
net qđ hic dicit. Idē tenet Ala.ꝛ Lan.qui dicit iſtud.c.nō tene
re quo ad hoc maxime cum neſciamus authorem. Idem Uin.
qui allegat.ff.de falſ.l. vlt.Hoſt.Aſtē. Pe.ꝛ Ab.putant iſtam
authenticaꝫ non ob. ꝙ neſciamus authorē propter vtilitatem
quā continet.ꝛ ex eo ꝙ redacta eſt in corpore huius voluminis.
vnde omnia nr̄a facimus: quibus authoritatem impartimur.
C.de vet.iure enu.l.j.§.cumqꝫ.ꝛ ſm hoc reſponde ad.c.lauda‑
bilem.qđ loquitur qñ lapſu triennij non liquet de frigiditate.
hic vero loquitur qñ prius de ea liquet. Quidam dixerunt.ꝙ
infra illud tēpus debet ptestari.vt poſt illud agere poſſit. alij
dicunt iſtud tempus continuū illud vtile. ¶ Sed iterū op.et
videtur:ꝙ nullo modo debeat mulier audiri allegās viri frigi
ditatē poſt annum:bieniū:vel triēnium.ſic enī ſi a principio cō
traxiſſet ſcienter cum tali: non poſſet poſtea reclamare. vt di‑
xi.s.in pmo no. Ita eodē modo nō videtur audiēda:ſi cum fri
gido tanto tēpore morā traxit:quaſi diuturnitate temporis vi
deatur in eū conſenſiſſe vt in fratrem.j.eo.cōſultationi. Itē pōt
eſſe: ꝙ iſta frigiditas ſuperuenit poſt contractū ꝛ conſumma‑
tum matrimonium:quo caſu ſeperari nō debent.vt no.xxxiij.
q.j.in ſumma.vbi gl.notabiliter dicit.ꝙ ſi dubitat vtrū malefi
cium pceſſerit:an ſecutū ſit.pſumēdum eſt ꝙ ſecutū ſit poſt ma
trimoniū fauore matrimonij.ar.C.de edi.edic.l.iij.ad hoc pōt
dici ꝙ ſi apparet inſtrumētū viri aptū ꝛ mulierē eſſe corruptā
habet locum oppoſitio:vt preſumeretur cognita. ſi aūt appa‑
reret mulier virgo ꝛ mēbrum viri aptum tunc dicit vt.j.eo.c.ſi.
Si autem appareret mēbrum aridū: vel alr̄ appareret de ei⁹
impotentia perpetuo audiretur mulier. ꝛ eo ipſo quod modo
apparet de impotentia naturali.pſumitur ſic retro fuiſſe.regu
lariter vero quilibet preſumitur potens.l.di.c.quia.

1 ☞ Puer pſumit nō poſſe reddere debitum.
2 Impotētia naturalis ꝛ accidētalis exparantur.
3 Spado an poſſit cōtrahere matrimoniū.

1 Quod ſedem. ¶ No.primo † ꝙ puer non poteſt reddere de
bitum.ideſt preſumitur non poſſe.et eſt argumē
tum expreſſuꝫ.quod ante annos nubiles comple
tos non poteſt quis niſi potēs probet matrimo‑
nialiter conſentire. ſed prima facie preſumitur impotēs.quod
dic vt no.s.de deſpō.impu.puberes.hec tamē preſumptio ple
runqꝫ per cōtrariū factū eliditur vt ibi no.vel expone hic puer
i.infans qui nullo modo cognoſcere pōt.j.de delic.pue.ca.j.de
hoc quanto tēpore cōſueuerit anticipare pubertas in maſculo
habes exempla p Jo.an.s.de eo qui cog.cōſang.c.iordane.in
dialogo legitur de.ix.annis vt no.xx.q.j.in ſumma.femina ve‑
ro quādoqꝫ prius anticipat qꝛ eius vas magis paratū eſt:ꝛ tā
magnuꝫ roſtrum hꝫ picula ſicut pica.vt ipē no.in.d.c.iordane.
¶ Secūdo no.† ꝙ equiparatur īpotētia naturalis ꝛ accidenta
2 lis.naturalis tamen īpotētia in impubere eſt ad tpꝯ:ſꝫ impotē
tes aliter perpetuo phibentur.facit.l.cum ſolū.§.qui teſtamen
to.de excu.tu. ꝛ qđ no.in.l.ſi qs.ſub condi. de te.tu. ¶ Oppo. Opponit in cōtrarium.
ꝛ videtur ꝙ illi qui nō poſſunt reddere debitū:ſint apti ad ma‑
trimoniū.puta ſenes q natura defecerūt.C.de nup.l.ſancimus
ſo.dicit gl. hoc dꝫ intelligi de īpotentia que eſt ppetua ꝛ certa
puta qꝛ ſectus eſt.ſed ſenes aliqñ nature beneficio mouentur.ſe
cundum gl.idē Hoſ.Uin.ꝛ Phili.pro quibus allego.l.ſi quis
poſthumos.in prin.ff.de li.ꝛ poſt.ibi qꝛ natura magis in homi
ne generandi.ꝛ cōſuetudo expectāda eſt quaſi tēporale vitium
aut valetudo propter quā abducatur homo a generandi facul
tate.ꝛ facit hoc ad.q. quā ibi tangit preceptor meus vtrū ſi ille
qui ex cōcubina ſuſcepit filios ipſam deſpōſet:ꝛ in vxorem acci
piat tpe mortis erunt filij legitimati.dic vt ibi. ¶ Querit Joā.
3 an.† an ſpado poſſit cōtrahere matrimoniū.dicit vin.ꝙ carēs Ponit queſtionem.
vtroqꝫ teſticulo nō cōtrahit.qꝛ cū omne matrimoniū cōtraha‑
tur aut prolis cā:aut cā vitande fornicationis ꝛ in ſecto huiuſ‑
modi vtraqꝫ cā deficiat.ergo cum eo nō eſt mr̄imoniū.nō ob.ſe Nota p intellectu.l.ſi ſerua.§.ſpadoni.ff.de iure do.
cundum eos.l.ſi ſerua.§.ſpadoni.ff.de iure do. intelligitur enī
de illo qui caret altero teſticulo tm̄. Jo.xxxiij.q.vij.c.hi qui.di
cit ꝙ ſi ſpado hꝫ virgā rectā ſiue reſoluat ſperma ſiue nō:eſt ibi
matrimoniū nā talis ſatiſfacit mulieri:ſicut mulier ſatiſfacit vi
ro ſiue reſoluat: ſiue nō nec requirit ꝙ ſemp ī mr̄imonio ſit ſpes
filiorum.qꝛ ſufficit ꝙ nō euitēt plem.ita dicit gl.p qua facit qđ
ſcribit eccleſia.xx.cōcupiſcētia ſpadōis dēuirginaut iuuēculā.

1 ☞ Mulier propter arctum membrum ſeparatur a viro niſi
poſſit per medicos adiuuari.
2 Impedimētū qñ ſupuenit añ carnalē copulā ſeparant ſpōſalia
3 Impotētia coeūdi ſi ſupuenit ſponſe culpa ſponſi quid iuris.

1 Ex literis. † Propter arctū membruꝫ mu
lier ſeparatur a viro niſi poſſit
per medicos adiuuari.ſunt due partes.ſcđa ibi:re
ſpōdemus. ¶ Nota primo ꝙ dicit tex. de maſculo
xvi.annorum ꝛ femina.xiij.ꝛ ſic erant prope plenā pubertatez
que ſepe ſolet anticipare tēpora pubertatis.vt dixi.s.c.j. ad ſi.
ꝛ loquitur iſte tex.de impotētia mulieris.qꝛ arcta. ꝛ ſic de ipo‑
tentia que pōt ad oculū apparere. Si aūt loqueremur de ipo‑
tentia frigiditatis ex parte viri:tunc vir ipſe dꝫ expectari vſqꝫ
ad annum decimum octauum.femina vſqꝫ ad.xiiij. ſi aliter de
impotentia non apparet in aut.de nup.§.occaſionē.ꝛ not.Joā
2 an.and.j.eodem laudabilem. ¶ Secundo no.† ꝙ vbi poſt ſpō
ſalia ante carnalem copulam ſuperuenit impedimentum ſpon
ſalia ſeparantur.ſi autez poſt carnalem copulā ſuperuenit amē
tia furor: vel alia infirmitas nunꝙ matrimonium ſoluitur.vt.
c.hi qui.xxxij.q.vij. ¶ † Quero quid ſi iſta impotentia ſuper‑ Ponit queſtionem.
3 ueniat ſponſe culpa ſponſi.puta qꝛ non poterat eam cognoſce
re. Illa vero virum appetens impatienter tulit viri carentiam
vnde morbum incurrit.vnde facta ſuit inhabilis ad matrimo‑
nium contrahendum.ꝛ ſic nō tenuit ſcđm Ala.ꝛ Uin.dicit Jo
an.and.quod hoc dictum poſſet eſſe in ſponſalibus de futuro.
quaſi velit quod illud impedimentum ſuperueniens poſt ſpon
ſalia de preſenti ꝛ ante carnalē copulam:non dirimat ſponſalia
de preſenti.ſi autē dubitatur ante vel poſt morbus acciderit vi
detur preſumendum ꝙ poſtea.vt dixi ſupra.c.j.in ſi.

1 ☞ Femina qualitercunqꝫ ſit impotēs matrimoniū eſt nullū
2 Cōtrahere qđ qs velit cum impotēte nō eſt veroſimile.
3 Contrahens cum impotente ſi poſtea contrahat cum potente
an teneat matrimonium.

Conſultationi. Clauſam mulierē vel
arctaꝫ poteſt quis vt
ſororem habere:ꝛ ſi non vt vxorem.h.d. ſcđm Abb.
cōmunis diuiſio. Secunda ibi.taliter reſpondemus.
¶ Nota primo formam conſultationis.generaliter enim dicit
1 femine clauſe impotētes ꝛc.† qualitercunqꝫ ergo ſit impotens
matrimonium erit nullum.s.eodem quod ſedem.licet Hoſ.in‑
tellexerit decre.in ſola arctatione.refert.Joan.an.de facto ac‑
cidiſſe

cidiſſe in quadã domina caracoſa que ita ſuũ inſtrumentũ me
dicinauit intendẽs placere viro:quod nec a viro nec ab alio po
tuit poſtea cognoſci.Iſta enim talis licet propter tale impedi
mentum ſuperueniens a viro non debeat ſeparari:de nouo ta
men non poſſet cõtrahere:poſtq̃ oĩno facta eſt ĩpotẽs.vnde
ſi contrahat nõ tʒ matrimoniũ.ex quo non poteſt adiuuari.vt
2 ſupra.c.proxi.¶Secũdo not.† ꝙ non eſt veroſimile:ꝙ velit
quis contrahere cum impotente.debet enĩ quis contrahere vt
vxorem cognoſcat:⁊ filios ſuſcipiat. niſi deus aliter reuelet.vt
ſupra.de ſpon.cõmiſſum.⁊lex dicit quod nihil eſt hominibꝰ vti
lius nuptijs tanq̃ ſolos homines facere volentibus.in aut.de
reſti.⁊ ea que pa.§.⁊ hec nos cõmouerũt. ¶Tertio no.finẽ.c.
vt quas tãq̃ vxores ⁊c.quaſi dicant caſte viuãt.vt hic.⁊.j.c.lau
dabilem.nam etiã veri cõiuges poſſent in propria domo conti
nere.xxxiij.q.v.qd deo.¶Sed hic incidenter queritur.†pone
3 ꝙ iſte qui contraxit cum impotente poſtea contrahit cum po
tente:an erit matrimonium.dicit ꝙ ſic ſi primã non cognouit.
licet enĩ cõtrahere nõ debeat.tenet tñ ſi cõtrahat ſicut in impu
bere not.ſ.de deſpon.impu.de illis.aduerte tñ q: licet ſcdʒ ma
trimonium teneat iſto caſu:ille tamẽ qui ſcienter cum tali con
traxerat cogitur arctã tenere ⁊ alere.ſʒ Inn.⁊ Hoſt.qui dicit
aliquos dicere hanc decre.non tenere.alios refert qui dicũt qd
hic dicitur eſſe conſilium: ipſe dicit ꝙ eſt permiſſum q̃diu ca
caſte viuunt.qd ⁊ in ſenibus ⁊ impotẽtibꝰ q nullo modo iuuari
poſſint:poſſet locũ habere.de hoc.j.c.prox.verſi.ſʒ ſi ambo.ca
ue tamẽ q: ſi tales volẽtes ſuã luxuriã palliare inhoneſte viuãt
poterit eṗs obuiare:de offi.ordi.c.j.⁊.c.licet.

1 Maritus ſi dicatur eſſe frigidus debet manere cum vxore per
triennium ad experientiam copule carnalis.
2 Triennij dilatio indulget̃ ſi prius nõ põt probari frigiditas.
3 Lapſus triẽnij an ſufficiat ad ſeparationẽ ꝑpter frigiditatem.
4 Impotẽtia lʒ appareat ex cõfeſſione vtriuſq̃ cõiugis nõ ſuffi
cit ad ſeparationem: niſi cõiuncto teſtimonio propinquorum.
5 Conuicini admittuntur in defectum propinquorum ad teſtifi
candum de impotentia.
6 Mulier abſoluta a viro ꝑpter frigiditatẽ viri põt alij nubere.
7 Matrimonium an poſſit ſeparari ꝑpter frigiditatẽ viri.

Laudabilem. Si de impotẽtia coeũ
di conſtat ſtatim ſepa
ratur matrimonium alias cohabitabunt cõiuges
per triennium.⁊ tunc ſi cum. vij. manu ꝓpinquo
rũ iurant ꝙ nõ dederũt operã carnali copule nec
poterunt cõmiſceri ſeparãtur.cõis diuiſio. ſecunda ibi.nos ve
ro.Inno.diuidit decre.in duas ptes.prima loquitur qñ vnus
coniugũ dicit matrimoniũ cõſummatũ.alter diffitetur.in hoc
enim caſu datur trienniũ et reqritur iuramentũ.ſeptẽ manus
propinquoꝝ illius:q dicit mr̃imoniũ nõ eſſe cõſummatũ:nõ eſt
neceſſe dare triẽniũ:ſʒ ſufficit iuramẽtũ propinquorũ ¶Nota
1 primo † ꝙ a tpe cõiugij ſi maritus dicatur frigidus:ᵃ dʒ mane
re cum vxore p triẽniũ ad experiẽtiã copule carnalis. naturali
ter enĩ quilibet preſumitur eſſe potens ad copulã poſt etatẽ le
gitimaʒ.l.diſt.q: cõtra preſumptionẽ ergo nature nõ dʒ iudex
eſſe pronus vel facilis ad ferẽdã ſnĩam:nec etiã ad ꝓbendã audi
entiam.vt.c.q: veroſimile.de preſum.⁊ loqtur iſte tex. de frigi
do.idem dicas in maleficiato.vt debeat per trienniũ expectari.
vt dicit glo.ij.quam tenẽt lau.tan.gof.⁊ phi.Inno. vero dixit
propter maleficium matrimoniũ nõ ſeparari.de quo.j.c. prox.
Hoſti.dixit in frigido nõ ſemper expectari triẽniũ.ſed in male
2 ficiato ſemp.j.e.c.ſi.⁊ que ratio ſit ibi no.ſcdʒ eũ.¶Scdo no.†
ꝙ iſta dilatio triennij indulgeret ſi prius ꝓbari nõ poſſit frigi
ditas.ſecus ergo ſi prius poſſit de ĩpedimento apparere.⁊hoc
tenet glo.arg.⁊c.que intelligit hunc tex.quando aliquo modo
dubitari poteſt de frigiditate.puta q: in magna parte triennij
fuit vir infirmus:vel alias impeditus:vel paucis diebus iacuit
in toro vxoris:ſi ergo ante triẽnium liqueat de impotẽtia non
debet triẽnium expectari.vt hic.quod tenet etiam Gui.in ſpec.
e.titu.§.quod autem.¶Tertio not.in verſi.⁊ iuxta decretum
3 ⁊c.† ꝙ ſolus lapſus triennij non ſufficit ad ſeparationem:niſi
alijs adminiculis confirmetur.ꝙ vir ſit impotens.puta appa
ret adhuc quod mulier eſt virgo.⁊ hoc verum quando vir dicit
ſe habere potentiam coeundi.⁊ habet naturalia ſana ⁊ integra
ad copulam apta. ſi autem confitetur ſe impotentem tunc lo
4 quitur verſi.ſi autem.¶Quarto not.in dicto.verſi.ſi autẽ.† ꝙ
licet ex vtriuſq̃ confeſſiõis apparet de alterius impotentia nõ
ſufficit ad ſeparationem niſi cõiuncto teſtimonio propinquoꝝ
vtrum autem debeat expectari triennium cum fatentur de pla
no alterius impotentiam.Hoſti.ꝙ ſic hoc modo intelligi de

¶Dicatur ᵃ frigidus fri giditas q̃li ter ꝓbetur vide ſpec. d teſte. §. vij. ver. hoc qñ q̃. iuxta fi. infra quãtũ tẽpus de di la.§.j.verſi. alie experi torie.⁊ d fri gi.⁊ malefi. per totum.

bet iſte verſi.⁊ coniugi.cum verſi.quo elapſo.vel aliter ſcdʒ euʒ
poteſt dici.ꝙ hic ponat alium caſuʒ in quo non expectatur tri
ennium:quod fatetur in maiore.xviij.annis alias vſq̃ ad illam
etatẽ i maſculo.⁊ ad.xiiij.ĩ femina expectari deberet.¶Quin
5 to not.† ꝙ in defectum propinquorũ admittuntur conuicini.
ſic.ſ.de teſti.quoniã.⁊ qui ma.ac.poſ.videtur.ſic ⁊ deficiente iu
dice de offi.or.paſtoralis.§.ſi.⁊ eſt argumentum quod deficien
tibus compurgatoribus eiuſdem ordinis recurratur ad infe
riores.ſcdm Hoſtien.de quo infra de pur. ca.cum in iuuẽtute.
¶Sexto nota ꝙ iſti propinqui vel vicini qui teſtificãtur ſuper
peritia huius rei debent preſtare iuramentum de veritate dicẽ
da.alibi dr. ꝙ iurare nõ debẽt.ſʒ debẽt ſimplicit̃ fidẽ facere ſup
eo de quo querit̃ circa pitiam artis ſue.vt.l.j.ff. de vẽ.inſpi.⁊.l
iur.iurã.C.de teſti.ſʒ veritas ẽ ꝙ debẽt iurare vt hic.⁊.l.hac edi
ctali.§.his illud.C.de ſcdis nup.⁊.l. cõpatiões. de fi.inſtru.⁊.l
nemini.C.de aduo.di.indi.Et aduerte ad formã:qua debẽt iſti
deponere ſcilicet ꝙ nunq̃ per carnis copulam ⁊c.et ſic videtur
quod de credulitate. quia ſepe fallitur iudicium artis. vt.ſ.de
proba.c.penul.de hoc per Barto.in dicta.l.j.de ven.inſpi.et in
ſpec.de proba.§.ſi.de hoc quoq̃.gloſ.tenet hic quod iurent de
credulitate:ſimiliter mulier non preciſe iurabit virum impotẽ
tem:ſed quod ſibi fuit impotens:cum tamen adhibuerit omnẽ
diligentiam in talibus expedientem.Et vtruʒ cum queritur de
peritia artis debeant adhiberi plures vel ſufficiat vnus.dic ꝙ
plures ſi haberi poſſunt.alias ſufficit vnus.facit prima conſti
tutio.ff.in princip.ibi quis amplius q̃ nos cognoſcit.⁊.l.j. ff.ſi
me.fal.mo.dixe.⁊.l.ſemel.ff.de re mili.lib.xij.⁊ in aut.de nõ ali.
6 §.quod aũt.col.ij.¶Septimo no.† ꝙ mulier abſoluta a viro
propter frigiditatem viri poteſt alij nubere.q: p talem ſepara
tionem declaratur matrimonium inter eos non fuiſſe. ¶Oc
tauo no.in verſi.verum.ꝙ p ſequentia probantur precedentia
concor.xxxiij.q.j.ꝙ antẽ.⁊ declaratur retro fuiſſe matrimoniũ
concor.j.c.proxi.⁊.l.ſi qui.de adul.⁊ dixi.ſ.c.j. ¶Ultimo ex di
7 ctis Io.an.† cum queritur vtrũ propter frigiditatẽ viri poſſit
matrimonium ſeparari diſtingue ſic.aut conſtat per aſpectum
corporis:quod vir eſt habilis ad copulam carnalem.aut cõſtat
quod eſt inhabilis:aut dubitat̃.primo caſu certum eſt:quod nõ
debet matrimonium ſeparari.ſecũdo caſu quando conſtat qd
eſt inhabilis. puta quia ſectus eſt vel habet teſticulos ad mo
dum cicerum vel habet virgam deſiccataʒ.vel ad modum por
ri.⁊ poteſt ſtatiʒ ſeparari non expectato triennij lapſu.vt ſu
pra dixi.⁊.c.j.ſ. eo.tertio caſu quando de hoc dubitatur: puta
naturalia viri apparent ſana.⁊ integra ⁊ apta ad carnalem coi
tum.ſed dicit mulier quod coire non poteſt. q: frigidus.⁊ hoc
caſu ſubdiſtingue.nam aut mulier dicit euʒ impotentem.⁊ vir
hoc idem fatetur. aut vir hoc diffitetur.aut econuerſo vir di
cit ſe impotentem mulier vero econtra dicit euʒ potentem. pri
mo caſu quando vterq̃ fatetur impotentiã viri:⁊ tunc aut mu
lier tempore cõtractus gerebat ſe pro virgine:⁊ tunc non appa
ret corrupta.⁊ eis non eſt credendum.nec eſſet mulier audien
da pretendens ab alio ſe corruptam.quia ſuã turpitudinẽ alle
garet.ſ.de donatio.inter virum ⁊ vxorem cum inter.aut etiaʒ
nunc apparet virgo:⁊ tunc aut iſte vir eſt minor.xviij.annorũ:
⁊ non debẽt ſeparari.ſed manere vſq̃ ad dictam etatem.vt ſu
pra de deſpon.impube.puberes.aut erat maior.xviij.annoruʒ
tunc poſtq̃ ambo fatentur viri impotentiaʒ adhibito teſtimo
nio propinquorum ſunt ſeparandi non expectato triennio. vt
verſicu.ſi autem.Secundo caſu quando mulier dicit virum im
potentem:ipſe vero ſe potentem in caſu dubium.⁊ tunc aut mu
lier apparet virgo.⁊ debet expectari triennium.vt hic. aut ap
paret corrupta.quia vidua erat tempore contractus.et tunc ſi
vir dicit eam cognoſcere poſſe eſt ſibi credendum.tuʒ quia ſtat
pro matrimonio.tum quia preſumitur eſſe potens:poſtq̃ non
apparet in naturalibus ſuis viſibilis defectus. vt notat̃ ſupra
capitulo primo ad fineʒ.dicit tamen hic Ioan.and.quod ſi vir
iurat ſe cognoſcere mulierez poſſe:cogetur ſuſtinere. quod mu
lieres hoc inſpiciant tempore coitus.certa enim ſigna ſunt in
mulieribus que dicuntur cognite:⁊ ſi mulieres referunt quod
nihil facit:poterit matrimonium ſeparari ſcdm eum. quod in
telligo verum lapſo triennio in quo ſimul continue habitaue
rint:⁊ alijs interuenientibus:de quibus infra in capitulo fina.
nam ſi in virgine requiritur quod labetur triennium anteq̃ a
viro ſeparetur:qui aſſerit ſe potentẽ:vt ibi.multo magis in cor
rupta:que non habet ita efficax argumentuʒ pro ſe.ſcʒ virgini
tatis.que prima facie non leuem facit cõtra iuris preſumptio
nem ꝙ ſit impotens.vltimo caſu quando vir dicit ſe impoten
tem:mulier vero eum potentem.dic vt.ſ.c.j.

Ponit queſtiones

1 ☞ Poſt multos annos põt agi ad ſeparationem matrimo

nij:ex ea cauſa ꝙ mulier ſit incognoſcibilis.
2 Delegans pōt cognoſcere de cauſa delegata:⁊ad ſe iudicium reuocare.
3 Judex laborare debet ad veritatē inueſtigādam ꝑ inſpectionē mulieris ⁊ viri:per ſacramentum vtriuſq; ⁊ vicinie:⁊ per oēm alium modum.
4 Mulier qualiter ſit inſpiciēda.
5 Negatiua ꝙ ſit ꝓbabilis.
6 Nullū ⁊ inutile eqpollēt.
7 Diuortiū qñ celebratur ꝓpter arctū mēbū mulieris:daſ viro licētia cū alia cōtrahēdi.
8 Lazarus reſuſcitatus an poſſet repetere vxorē.
9 Religioſus reſuſcitat⁹ an ſit ſolutus a ꝓfeſſione.
10 Sentētia que cōſtat latā eſſe ꝑ errorē facti retractaſ.
11 Mulier quantumcūq; ſolenniter vouerit ⁊ cōſentiēte viro:⁊ ſi vir poſt votum vxoris cū ſecūda cōtraxerit: niſi mulier ingrediaſ religionē matrimoniū pri⁹ cōtractū reintegraſ.
12 Sponſalia de p̄ſenti ſoluūtur ꝑ ſuſceptionē ſacri ordinis.
13 Sententia diuortij excuſat cum alio contrahentem:non eundem illicite fornicantem.
14 Sententie fidei ⁊ authoritate ſtandum eſt donec contrarium oſtendatur.
15 Judicandum non eſt de facili in dubijs quorum veritas declaratur ex euentu futuro.
16 Matrimoniū an poſſit ſeparari ꝓpter maleficiū.
17 Conſtitutio canonica cōſtituit ſepe pro matrimonio ⁊ contra matrimoniū ⁊ pōt habilitare:⁊ inhabilitare perſonas ad matrimoniū contrahendum.
18 Matrimonium ꝓpter qđ impedimentū ſepararetur.
19 Impedimentum pōt eſſe quadruplex a parte viri.

FRaternitatis. Propter arctationez mulieris ſi p̄ter diuinū miraculum abſq; corpali periculo habilis reddi non pōt:ſeparatur matrimoniū reintegraſ.
tñ ſi poſtea appareat eccleſiā decepā fuiſſe.cōis diuiſio.ſecūda
ibi. q̄uis.vbi quatuor facit. primo ex themate in genere propoſito diſtinguēdo elicit plures caſus.ſecunda ibi: nos tñ.premittens ad euidentiam vnum caſuz ad ꝓpoſitam queſtionem
ſoluit.iij.ibi.⁊ ſi predicta determinat. quid iuris de matrimonio.quod vir contraxit cum alia.an in eo remanere debeat.vel
ad p̄mā reuerti incidenter annectens econuerſo qđ iuris de matrimonio:qđ ſecundo cōtraxit mulier ſeperata a primo.quarto ex predictis duas qōnes dicit poſſe ſolui.de quib⁹ poterat
1 dubitari.¶ No.p̄mo † ꝙ poſt multos annos pōt agi ad ſeparationē matrimonij ex ea cā ꝙ mulier ſit incognoſcibilis.ex ea
vero cā ꝙ vir ſit frigid⁹ quia iſte defectus nō eſt ita viſibilis nō
ita paſſim omni tempore debet mulier vt.ſ.e.c.j.¶ Secundo
no.ꝙ de iſta cā p̄mo cognouit archip̄ſbyter.forte ex ſpāli mandato epiſcopi:vel eius vicarius. vt dixi.ſ.c.j.alias non videſ
potuiſſe de iſta cā matrimoniali cognoſcere. vt.ſ.de conſang.
2 ⁊ affi.⁊ collige etiam † ꝙ de cauſa alteri delegata pōt delegās cognoſcere:⁊ ad ſe iudiciū reuocare.vt.l.iudicium ſoluitur.ff.
de iudi.¶ Tertio no.ꝙ iſte epiſcop⁹ nō obſtante ꝙ eſſet iſtructus de cā relatione archipreſbyteri voluit tamē inſtrui per ſe
ipſuz:⁊ caute fecit. quia in talib⁹ nō poſſet adhiberi nimia dili
3 gentia.nā ⁊ hic multaz habuit ⁊ tñ poſtea deceptus fuit.† dz
ergo iudex ꝑ inſpectionē mulieris⁊ viri:ꝑ ſacramētū vtriuſq;:
⁊ vicinie:⁊ ꝑ omnez alium modum laborare ad veritatem inueſtigandam.xxiij.q.vltima indicante.facit aucten.ad hec.C.de
iudi.ſimiliter in matrimōio ſpūali.ſ.de elect.cum nobis olim.
⁊ de poſtu.bone.j.¶ Quarto no.ꝙ cū de facto aliquo dubitaſ
qđ actū eſt i parochia illi de pochia poti⁹ q̄ extranei debēt recipi i teſtes.et hoc ꝓpter p̄ſumptionē pleniorꝫ notitie. ſ.de.ele.
poſtq̄.⁊.c.ſcriptum.⁊ de p̄ſump.quanto.aduerte etiā ꝙ dicit
text.ꝓuidas et diſcretas.dicit enim ho.ꝙ nō debēt eſſe nimis
iuuenes ꝓpter inexꝑientiā.nec nimis ātique ꝓpter defectum
viſus:cū manu eñ ⁊ oculo talia ſunt ꝓbanda. de ꝓbā. ꝓpoſui
4 ſti.⁊.e.cām. † Cōſuluit eñ ho.ꝙ mulier prius lauet ī aqua calida:⁊ diu moreſ.⁊ īterim ſub fida ſit cuſtodia ne poſſit iterū apponere medicinas.ff.de ven.inſpi.l.j.debēt etiā eſſe bone fame
nō lene vel meretrices.q̄ tales de facili deierarēt.vñ Terē.de
meretricib⁹ loquēs ait. nec iſte metuūt deos:nec eas reſpicere
deos opinor.facit in auc.de lenōib⁹ colūna. ij.⁊.C.de decuri.l.
vltima.li.xij.¶ Quarto no.ꝙ ep̄us aduocauit iſtas ad ſe:nec
detulit eis iuramētū:ſed iniungit ſub ꝑiculo animaꝝ ⁊c. gloſ.
tamē dicit ꝙ iuramēto aſtringit niſi aliter crederetur eis.fides
tamen que hic data fuit videtur habēda loco iuramenti.ſ.qđ
me.cauſa.ad aures.⁊.ſ.de app.cōſtitutus.ſcđo nec debent iſte

matrone iurare de veritate:ſed de credulitate ſm ſuā conſcientiam ⁊ credulitatem referendo mulierē aptā vel non.ſcđz Jo.
and.poſt Hoſti.dixi.ſ.c.prox.vbi quid iuris quādo diſcordāt
debent enim tunc peritioribus dicte artis ſup qua deponūt de
iure pa.diui fratres.⁊.l.labeo.§.idem pubero.ff. de ſup.lega.
5 ¶ Sexto no.† ꝙ iſte depoſuerunt ſuper negatiua videlicet.qđ
nunq̄ poterat eſſe vxor.⁊ ſic erat impedimentū perpetuū.Sz
contra.ſ.de electio.cum eccleſia.vbi teſti aſtruenti negatiuam
non adhibetur fides.ſed ibi nō poterat illa negatiua cadere in
ſenſum teſtis: hic vero ſecus. qđ dic vt not.ſ.de elec.bone. vbi
etiam glo.remittit.¶ Septimo not.ꝙ iſti teſtes reddiderunt
cauſam dicti ſui videlicet ꝙ iſti naturale deerat inſtrumentum:
⁊ intelligas ſane videlicet ꝙ habebat inſtrumentum clauſuz:et
non capax.nam ſi non habuiſſet omnino:non potuiſſet mingere.⁊ ſic non viuere.que ergo inutile ⁊ non capax dicitur non ha
6 bere.† nullum ⁊ inutile equipollent.vt in iuribus allegatis in
glo.no.ꝙ ⁊c.quibus concor.ff.de reg.iuris.l.non videtur cepiſſe.⁊.l.nō videtur quiſq;.⁊.l.nihil intereſt. ¶ Octauo no.in verſicu.vnde.ꝙ hic ſtatiz cum conſtitit de impotentia lata fuit ſententia diuortij ſine alio iuramento vel alia ſolēnitate de qua.ſ.
c.prox.illa eniz ſolēnitas eſt ſeruanda cum impotentia non apparet ad oculum.ſecus cum in conſpectu ⁊ ad oculum demonſtratur.vt hic erat.facit qđ no.in.l.fin.C.de edic.di.a.tollen.⁊.l.
ſi quis legatum.ff.de fal.vbi per Bar.de vitio viſibili.¶ Nono
7 no.† ꝙ vbi propter arctū membrū mulieris diuortiū celebraſ
datur viro licentia cū alia contrahendi.mulieri autē ſuadetur
continentia:ſed non imperatur.xxxij.q.j.integritas. ¶ Decimo no.in verſi.q̄nis.ꝙ papa dubie ⁊ implicite queſtioni diſtinguendo reſpondet idez facit imperator.C.de impu.⁊alijs ſub.
l.precibus.aliter facit papa in.c.de muliere.de ſpon. dixi.ſ.de
reſcrip.c.ſuper literis.¶ Undecimo no. ꝙ quoddam eſt votū
continentie ſimplex:quoddā ſolēne de vtroq; dic vt no.j.de voto.c.j.li.vj.¶ Duodecimo not.in ver.nos tamen.ꝙ de illo qđ
accidit diuino miraculo non eſt curandum.⁊ inducit Joā.and.
8 in arg.† ꝙ ſi lazarus reſuſcitatus [a] repeteret vxorē vel eccleſiā
a non teneretur eum recipere.vij.q.j.eos.de hoc no.xxxij. q.vij.

a ¶ Lazarus reſuſcitat⁹. Uide Ang. in.l. ſi mari to.ſo.matri mo.bart.et bald.in.l.ex his de legi. bar.in.l.nā ad ea.eo.ti. Jo.d Imola ⁊ alex.in p̄al.l.ſi marito. bal.in repeti.l.habeat nume. 65.C.de ſacroſan.eccl. ⁊ late ſ̄ panor.nu.22.

c.ij.vbi etiam queritur de rebus que reliquit eccleſijs:an ſint ſibi reddende.ſic etiam dubitari pōt de baptiſmo ⁊ ordine ⁊ an
recuperat priuilegia perſonalia:que cum perſona extinguuntur.refert hic Jo.an.Tan.dixiſſe ipſum ad oīa reſtitutū.Hugo ⁊ Jo.contra quorū opi.in vere mortuo verior eſt de rigore
iuris.Si vero in monumento vnius apparuiſſet:ꝙ interdictū
accidit tunc nulla dubitatio. ⁊ idē ſi dubitetur:an ſit reſuſcitatus.an viuus repert⁹.eadē † queſtio formatur de religioſo re
9 ſuſcitato an ſit ſolutus a profeſſione.⁊ predictū.c.ij.xxxij.q.vij.
in ſi.facit ꝙ nō.q̄ nunq̄ deus moritur.vt ibi.deo autem principaliter obligatur in profeſſione:vt no.Jo.an.de cōdi. ap.c.vl.
10 de iſta.q.no.in.l.nam ad ea.ff.de legi. ¶ Decimotertio not.†
ꝙ cum cōſtat ſententiā latā eſſe ꝑ errorē facti ꝓbabilē retractatur ⁊ ſic pōt reuocari ſnīa ſi cōſtiterit ꝑ errorem lata: qđ eſt verum in cā matrimoniali:in qua ſnīa nunq̄ tranſit in rē iudicatā
vt.ca.lator.⁊.c.conſanguinei.de re iudi.in alijs vero cauſis an
poſſit poſt ſententiā allegari error ad eius retractationē dic vt
c.ſi.ſ.de confeſ.⁊.c.cum bertoldus.de re iudi.facit.j.de priuile.
c.cum olim ad ſi.ſcđo. ¶ Decimoquarto not.tex. ibi:cuius ſimili cōmiſceſ ⁊c.ꝙ illa que eſt cognoſcibilis vni eſt cognoſcibilis illius ſimili.⁊iſtud eius ſimili ⁊c.exponitur duobus modis
primo vt non ſiat cōparatio inſtrumēti primi cum inſtrumēto
ſecūdi:ſed eo ipſo qđ eſt cognoſcibilis vni viro:preſumitur cognoſcibilis alteri alio mō dz intelligi:vt verbū ſonat.videlicet
vt ſi primus habeat mēbruz ſimile ſcđo.preſumatur ꝙ a primo
cognoſci potuerit. ſicut potuit a ſcđo.ſi aūt primus pateretur
elefantiaz quia hz mēbrū ita carnoſuz: ꝙ excedit alia mēbra in
groſſitudine ⁊ longitudine:ſcđs vero hz mēbrū cōpetens non
deberet fieri iſto caſu reſtitutio primo quē mulier pati nō poſſet.⁊ ſic intellexerūt hanc literā gof.⁊ vin.quib⁹ concordat ouidius qui ait.Quā male inequales veniunt aratra iuuenci. Naz
premitur magno coniuge nupta minor.ſi ergo de hoc oculata
fide conſtiterit poterit tute procedi ſcđm tenorē.c.qđ ſedē.ſ.e.
videtur tñ Inno.⁊ hoſt.primus intellectus verior: ⁊ nō iſte ſecundus q̄ perſonarū abſentiū non fecit hic papa cōparationē.
conſultatio etiam hoc non continebat. preſumit igitur ꝙ primus potuit illaz cognoſcere:ex quo alius illam cognouit.per
quod ptz ſnīam latam ꝑ falſos teſtes.q̄ mulieres ille falſuz dixerūt.⁊ ideo ſnīa retractanda:vel nulla pronuntianda.ſ.de exceр.cum venerabilis.⁊ licet iſte intellectus Inn.⁊ Hoſti.poſſit
conuenire huic.c.tamen primus Uin.⁊ Gof. videtur etiam in
ſe verus.vt ſi maritus excedit in membro nimis cōſuetam mēſuram.⁊ liqueat euidenter qđ mulier non poſſit eū ſuſtinere ſz
alium

alium poſſet:hac ratione debeāt ſeparari.cum ſatis poſſit dici
impotens quo ad ipſum.vt.ſ.e.qđ ſedē. ¶ Decimoquinto no
11 ta in verſi.⁊ ſi predicta.ſm Inno.† ꝙ quantūcunqȝ mulier ſo-
lenniter vouerit ⁊ cōſentiente viro ⁊ etiaȝ qđ plus eſt ꝗuis vir
poſt votum vxoris cum ſcđa contraxerit.niſi mulier ingredia-
tur religionem:tamen matrimoniuȝ prius cōtractū reintegra
tur.nam hic patet ꝙ cā diuortij eſt adulteriū:nō tale votū.ſed
contra.ſ.de cōuer.cōiu.ex parte.ſcđo.ſol.aliud eſt ingredi mo
naſterium ⁊ profeſſionē facere.vel voto ſe obligare ad obſeruā
tiam regularē de preſenti.aliud ſolēniter vouere cōtinentiā:qđ
qualiter fiat no.Inno.ſ.de regu.porrectū.aliud eſt vouere ſim
pliciter.in primo caſu votū non ſolū impedit matrimoniū con
trahenduȝ:⁊ dirimit contractū poſt votū:ſed etiā dirimit ante
votuȝ nondū carnali copula cōſummatū de cōuer.coniu.ex pu
blico.In ſecūdo vero caſu quādo votū ſolēniter emittitur.⁊ ſi
impediat ⁊ dirimat matrimoniū cōtractū poſt votū:nō tamen
dirimit cōtractū ante votū.vt hic.⁊.ſ.qui cle.vel vo.inſinuan-
te.Illa enim decre.loquitur de vouēte cōtinētiā:non de profi-
tente religionem:alias male ibi diceretur.ꝙ in domo propria
remaneret.qđ eſt cōtra ſubſtātiā monachatus.ad qđ vide not.
per Ioan.and.in.c.dudū.de conuer.cōiu.in gloſ.latis fatuus.
In tertio vero caſu quando votū emittitur ſimpliciter:nō di-
rimit cōtractum etiā poſt votum:ſed impedit cōtrahenduȝ.ſ.
qui cle.vel vo.Rurſus ſm Inno.⁊ Io.an.cuius hec dicta ſunt
ad literaȝ. ¶ Decimoſexto no.in ver.niſi ſe voto ⁊c.ar.ſȝ Pe.
12 et Ab.† ꝙ ſponſalia de preſenti ſoluūtur p̄ ſuſceptionem ſacri
ordinis cum p̄ ſacrū ordinē ſolēnizetur votū cōtinentie.ſ.qui
cle.vel vo.rurſus de hoc vide per Io.an.j.de voto.c.vno.li.vi.
13 ¶ Decimoſeptimo not.† ꝙ ſnīa diuortij ſiue auctoritas ſnīe
excuſat cū alio ꝯhentē.nō eūdē illicite fornicātē facit.j.e.j.c.re
ferēte. ¶ Decimooctauo not.i.v.ꝗdiu articulus ⁊c.ꝙ ratiōe
dubij nō p̄ſumit mulier fornicari:nec eſt delictū i dubio p̄ſumē
dum.vt.l.merito.ff.pro ſocio.multa eī in hac dubitatione ex-
cuſant mulierē a fornicatione.primo quia fuit per eccleſiam ſe-
parata.xxxij.q.vij.quēadmoduȝ.ſcđo q2 publice nupſit.ar.l.ſi.
ff.de ritu nup.tertio q2 in dubio potuit habere bonā fidē.quia
ſententiam diuortij latam perpetuo valere credidit.vnde licet
iniuſta ducta credulitate tamē excuſatur ab adulterio qđ non
14 committitur ſine dolo.vt.l.ſi.ff.de adul.† In dubio eī fidei ⁊
authoritati ſentētie ſtādū eſt.donec cōtrariū oſtēdat.vt.ſ.de fi
de inſtru.c.accepimus.verſi.interiȝ.⁊.l.iure noſtro.ff.de te.tu.
¶ Decimonono no.in ver.ſed amodo.qđ poſtꝗ cōſta p̄ti pro
qua lata eſt ſententia ipſam latā per errorē:dȝ ab eius vſu abſti
nere.ex tunc eī incipit habere malaȝ fidē.facit.l.ſi quis inficia
tus.ff.depoſi.⁊ qđ not.in cle.j.de conſan.⁊ affi.⁊.l.⁊ ſi cōtra.C.
de inceſ.nup.⁊.l.rem nō nouā.ff.de iudi.⁊ vide qđ no.in ſimili.
ſupra.de cōceſ.pre.c.j. ¶ Viceſimo not.ꝙ ex ſolutiōe vnius du
bie queſtionis ſoluuntur ⁊ alie.quandoqȝ ecōuerſo cōtingit ꝙ
ſolutio vnius prebet viaȝ ad alias queſtiones.vt.ſ.de voto.ex
15 multe.⁊.j.de verb.ſig.nouimus. ¶ Viceſimoprimo no.† ꝙ de
iſtis dubijs quoruȝ veritas declaratur ex euentu futuro nō eſt
de facili iudicādū.qđ intellige vt in gl.ſi.tp̄e igitur indigemus
vt aliquid maturius agamus.l.di.quieſcamus cū ſi. ¶ Quero
iſte tex.loquitur in muliere in qua ſi per aſpectū apparet defe-
16 ctus:fertur ſnīa diuortij.† quid in viro maleficiato:an ſepara-
bitur propter maleficiū ab vxore.gl.que incipit.argumentū ꝙ
⁊c.refert quoſdā dicere ꝙ nō.vt da.⁊ archi.quos ſequitur In-
no.⁊ ſcđm eos corrigitur.c.ſi per ſortiarias.alle.in glo.ber.hic
tenet ꝙ maleficiū p̄ſumitur eſſe ꝑpetuū ex quo p̄ triēniū cōmo
rantes ſimul:non potuerūt cōmiſceri.⁊ hoc tȝ hoſt.⁊ goſ.dicit
maleficium poſſe eſſe perpetuū in cibo vel potu datū:vel ſi ma-
leficus eſt mortuus:vel neſcit deſtruere.⁊ in hāc opi.videt incli
nare Io.and.q poſt illud qđ glo.dicit videlicet ꝙ ꝓpter male
ficium ſuperueniēs poſt matrimoniū cōtractū nō obeſt matri-
monio. ¶ Querit qđ ſi ē dubiū vtrū īpedimētū p̄ceſſit mr̄imo
nium:vel ſecutū ſit.glo.decreti tȝ.ꝙ p̄ſumit ꝙ ſecutū ſit.vt dixi
ſ.e.quidā dicūt ꝙ dȝ preſumi.ꝙ preceſſerit vt ſic expediantur
nec maneant impediti.ar.C.de edi.edic.l.iij.⁊ de re iudi.abba-
te ſane.libro.vj.Non ob.ꝙ in dubio ſanctius eſt vt remaneant
ſic legati:ꝗ ſeparētur.vt dicit tex.ſ.de teſti.c.lȝ ex quadā.in ſi.
illud eī eſt ver: qn̄ mr̄imoniū pōt habere effectū.ſ.fornicatiōis
euitationem.vel bonū prolis qđ hic nō pōt ꝓpter impotētiaȝ
coeundi.⁊ dicit Hoſti.ꝙ de predicta deciſione cuperet fieri de-
cretalem expreſſam.vt in dubio preſumere debeamus impedi
mentum preceſſiſſe ⁊ ſic matrimoniū non tenere.ſimiliter cupe
ret fieri aliā decre.in maleficiato vt ſi p̄ triennuī cohabitans cū
illa cum qua cōtraxit coire non poſſit cēſeatur impedimentum
perpetuum.⁊ matrimonium ſeparetur. ¶ Secundo quero di-
citur in ver.per hoc autem.per predicta ſolutā eſſe queſtionem
quando ſi in violentia vel inciſione mulier nō ſit apta an ſit ap
ta ad matrimonium ⁊ idonea quero quomodo ex predictis ap
pareat ſoluta queſtio.dicit glo.ꝙ apparet ſoluta ex eo: qđ ſu-
pra dixi ꝙ hoc ſine corporali periculo ⁊ miraculo amoruȝ fuit
obſtaculum ⁊ ideo matrimoniū fuit.a cōtrario ergo ſenſu ſi nō
ſine corporali p̄iculo:vel miraculo potuiſſet amoueri:non eſſet
matrimoniū.Ita dicit glo.que incipit.quaſi dicat.⁊ glo.que in
cipit:vbi vero.ſuper qua dicit Io.an.poſt Inno.ꝙ qualitercū
qȝ mulier reddatur cognoſcibilis reſtituitur primo.qđ placet
Hoſti.niſi appareret vir impotēs oī mulieri.dicit etiā Hoſtiē.
ꝙ ꝗtūcunqȝ graue periculū immineat:ſemp reſtituēda eſt pri
mo.ex quo eſt adiuuata ⁊ qđ dicit abſqȝ periculo exponebat.
i.abſqȝ morte.q.d.ſi mors ex medicamine nō fuit ſubſecuta eſt
primo cui ſemp adherebit.q2 ſi vni cognoſcibilis ē:ergo alijs.
vt dixi poſt eū.ſ.in.xiij.no.qđ ergo ſi reddita ē primo.⁊ adhuc
nō apparet ſibi apta.Rn̄.gl.q̄ incipit q2 ſi legitime.⁊c.ꝙ ē reſti
tuēda ſcđo:cui apta dep̄hēdit.et iteruȝ poſtea redderet p̄io.
ſi p̄ vſum ſecūdi fieret ſibi apta.⁊ ſic iterū et iterum vſqȝ in infi-
nitū ſcđȝ quoſdā.Alij dicunt vſqȝ ad ternā viceȝ tm̄:⁊ nō vltra.
Inno.has opi.deridet dicēs ꝙ quilȝ videre manifeſte pōt ipa
rum abſurditatē.exponitur eī mulier pollutiōi:et vt beſtia cō
tractat.⁊ habet ludibrio.cōtra.l.ſi.in ſi.C.de bo.q̄ li.refert er-
go aliquos dicere.ꝙ ſiet mēbrorum cōpatio vtriuſqȝ viri.et ſi ſint
ſiles reſtituetur p̄io.iſta opi.ē contra illā quaȝ dixi in.xiij.no.
Ideo Hoſt.dicit ꝙ eo ipſo ꝙ ē cognita a ſcđo p̄ſumit apta pri
mo:et ſiet ſibi reſtitutio.ex quo eā repetit.etiaȝ aliter non ꝓba
to ꝙ cognoſcere eam poſſit.q2 preſumendū ē ꝙ poſſit.⁊ facta
reſtitutiōe ſemel vt dixi:ſi infra trienniū eaȝ cognoſcere nō poſ-
ſit reſtituēda ē ſcđo cui eſt cognoſcibilis.Interim vo.i.pēdēte
triennio iſte ſecundus non debet contrahere:⁊ ſi contrahat in-
terdicetur ſibi interim carnale commercium donec per lapſum
triennij declaretur vtrum iſta ſit a primo cognoſcibilis:nec ne.
nam ſi erit remanebit iſte ſecundus cum ſecunda.alias reuerte
tur ad primā.ita collige ex aditione Io.an.ſuper glo.quia ſi le
gitime ⁊c.⁊ ſuper glo.quaſi dicat.⁊ hoc adde ad illud qđ dixi in
xiij.no.ſcȝ de iſta expectatione triennij ac mora cum primo:cui
reſtituta eſt.que apparuit apta ſcđo. ¶ Sȝ cōtra op.⁊ videtur
ꝙ iſta veniat cōtra ſnīam cū alio cōtrahendo:nam ſeparatio ſit
propter arctationē ipſius mulieris:aut ſentit etiā hodie ſe ſimi
liter arctā ⁊ temere facit inutiliter cōtrahere.aut apertaȝ ⁊ co-
gnoſcibileȝ:⁊ reuerti dȝ ad primū:nō cū alio fornicari preterea
matrimonia nō ſiunt niſi bannis precedētibus in eccleſijs.vt.ſ.
de clandeſ.deſpon.cum inhibitio.ſȝ quomō p̄mittet ep̄s huic
iam arcte pronuntiate cōtra ſuā ſententiā contrahere propter
iſta dicit Inno.ꝙ olim iſte articulus vtrum ſcȝ ſeparata ab ini
tio propter arctationem poſſit contrahere cum ſcđo:fuit dubi
tabilis.ſed hodie per illud ca.eſt deciſum.quod non poſſit ſine
metu fornicationis ⁊ adulterij.⁊ ſi cōtrahat nō teneat matrimo
nium.⁊ hoc vult dicere ſcđȝ eū iſte verſi.ꝗdiu articulus iſte du
bitabilis erat ⁊c.ibi:ſed amodo nō debet ⁊c.dȝ eī exponi ſed a
modo.i.ex quo factum eſt ſuper hoc ius expreſſuȝ:nulla mulier
dȝ remanere cum illo cum quo ſcđo cōtraxiſſet.ex quo ſentiret
ſe cognoſcibilē.ſed iſtud nō videtur bene dictū q2 ſi ante iſtā cō
ſtitutionem erat matrimoniū validū ſcđo loco cōtractuȝ:ergo
ſimiliter ⁊ poſt ipſam cōſtitutionē q2 conſtitutio canonica non
videtur poſſe matrimoniū imutare qđ eſt de iure naturali.ar.
inſti.de iure natu.gen.⁊ ciui.in prin.coniuncto.§.ſed naturalia
17 eo.ti.ſol.dicit Io.and.ſuper verbo amodo.† conſtitutio cano
nica ſepe cōſtituit pro matrimonio ⁊ contra matrimoniū.⁊ po
teſt habilitare ⁊ inhabitare perſonas ad matrimonium contra
hendum.vt.c.non debet.ſ.de conſan.⁊ affi.⁊ quod not.in.c.ex
publico de conuer.coniu.olim ergo ideſt ante iſtam coſtitutio
nem mulier contrahendo peccabat poſtꝗ erat pronuntiata in
habilis propter arctationem.hodie vero grauius peccaret:et
adulterium committeret per iſtam conſtitutioneȝ.que contra
ctum iſtum prohibet vt in primo ver.ſi amodo.⁊ per iſta ſoluū
tur iſte due vltime queſtiones in verſi.per hoc autē.⁊ ver.ſimi-
liter.nam ſcđm predicta nō procedūt termini dictā queſtioneȝ a
in quibus preſupponitur mulierem arctam cum alio contraxiſ
ſe quod facere nō poteſt per illum ver.ſed amodo. ſcđm iſtum
intellectum. ¶ Vltimo Ioan.an.ſuper iſta materia impedimē
18 torum matrimonij † an propter ipſa matrimonium ſeparetur
a diſtingue ſic breuiter.q2 aut eſt impedimētū a etatis ⁊ nō tenet
matrimoniū nec eſt neceſſe ꝙ ſeparētur p̄ ſnīaȝ vt q2 ꝯhunt aū
legitimā etatē.vt.ſ.de deſpō.ipub.a nobis.⁊.ſ.e.qđ ſedeȝ.aut
eſt īpedimētū nature ⁊ hoc qn̄qȝ a p̄te mulieris qn̄qȝ a p̄te viri.
ſi a p̄te mulieris dr̄ arctatio q̄ caſu ſi nō pōt īciſione vel alio be
neficio ſubueniri ſeparari poſſunt per eccleſiam.ſ.e.ex literis.
19 † a parte viri pōt eſſe quadruplex impedimētū a parte nature:

¶ Ponit que-
ſtiones.

a ¶ Propter
impedimē-
tuȝ.An ma
trimonij i-
pedimenta
conuenien-
ter aſſignet
⁊ an ſint plu
ra vide Io.
de turrecre
mata in.c.j.
xxvij.q.j.

⁊ vnum ab extrinſeco: a ꝑte nature aut ex frigiditate aut ex ni-
mia carnoſitate. aut ex defectu lancee. aut ex ſiccitate eiuſdem
ab intrinſeco vero puta propter maleficium: ſi ſit impedimen-
tum frigiditatis tunc nõ ſunt coniuges ſtatim ſeparandi: ſed
eſt procedendum ſm formam. c. laudabilem. ſ. eod. ſi vero pro-
uenit impedimentũ ex nimia carnoſitate. ⁊ id eſt mulier ab il-
lo ſeperata quia non põt ab illo cognoſci ⁊ alij ↄcopulata. ⁊ tũc
aut mulier qñ cõtraxerat cum primo receperat dilationem in
omnibus membris: puta ꝗ iam ꝑuenerat ad. xiiij. vel. xv. an-
num quo caſu non ꝑſumitur fuiſſe matrimonium inter illam ⁊
primum: qui nullo modo potuit illam cognoſcere. ⁊ ideo ſepa-
rari non debuit a ſecundo: licet poſſit ipſam cognoſcere. quia
iſte ſecundus in lancea non preſumit̃ ſiſis primo. ſi vero nõdũ
ꝑuenit ad etatẽ qua receperit mẽbrorũ dilationẽ: ⁊ a ſcdo cogni-
ta eſt ita qd iã eſt aperta primo: ⁊ preſumitur mrimoniũ cũ pri-
mo. quia licet tunc non potuerit eam aperire ꝑſumitur: ꝙ nũc
poterit ita quod reſtituenda eſt. quia ex poſt facto apparet ꝙ
ſnia diuortij fuit per errorem lata inter eos. ſi vero deficiat vir
in lancea: quia non habet tantum ꝙ ſufficiat ad matrimonium
conſummandũ: vel ſi habeat virgam deſiccatam: tunc poſſunt
ſeparari. cum naturale in eo deficiat inſtrumentũ. vt. ſ. c. proxio.
nec eſt relinquendũ improbitati mulieris de quãtitate lancee.
ſed per aſpectum corporis relinquatur arbitrio boni viri. ſi ve-
ro impedimentũ prouenit ab extrinſeco. puta quia ꝑpter ma-
leficiũ. aut eſt impedimentũ ꝑpetuũ aut temporale. ſi tempora-
le non ſunt ſeparandi. ſi vero eſt ꝑpetuũ. aut impedimentũ ꝓ-
ceſſit matrimonium: ⁊ tũc ſepantur: ⁊ datur licentia ↄtrahendi
vtrique. vt. j. c. proxio. aut matrimoniũ ꝓceſſit impedimentũ: ⁊ tũc
non ſeparant̃. xxxij. qd. vij. hi qui. aut dubitatur preceſſerit: an
ſecutũ ſit. ⁊ dic: vt dixi in prima. q. iſta eſt diſtinctio. Jo. an: ⁊
ego diſtinxi: ſed nõ ita plene. ſ. c. laudabilẽ.

1 ☞ Mulier allegãs virum impotentẽ audit̃ poſt ſeptẽ ãnos.
2 Declarari debẽt in poſitionibus articulis ⁊ ꝓceſſu iudicij illa
que ſunt de ſubſtãtia actionis ⁊ iuris deducti in iudicium.
3 Judex nõ debet cõfeſſionẽ cõiugũ admittere: ſi talis cõfeſſio
tendit ad ſeparationẽ matrimonij.
4 Matrone quales eſſe debeãt.
5 Actus illicitus deduci põt ad probationem actus de cuius ef-
ficacia dubitatur.
6 Judex eccleſiaſticus vbi infirmitas impedit matrimõiũ cõſum-
mari debet varia adhibere remedia.
7 Deus fuit inſtitor ⁊ autor matrimonij.
8 Sacramentum matrimonij eſt altioris preeminentie ꝙ ſunt
alia ſacramenta in pluribus.
9 Triẽniũ qd datur ad experiẽdũ potẽtiã coeũdi incipit curre-
re a cõfeſſione ⁊ a ꝓcepto iudicis.
10 Capitulũ iſtud an intelligatur in frigido an in maleficiato.
11 Sententia diuortij lata omiſſis iuramentis ꝓpinquorum et
eorũdem coniugũ.

Jtere. Si vir maleficiat⁹ nunꝙ cognoſce-
re potuit vxorem cui per triẽniũ co-
habitauit ipſis cum. vij. manu propinquorũ hoc
iurantibus matrimonium ſeparatur. et ſunt due
partes. conſultatio ⁊ reſponſio. ſcda. ibi: quocirca
¶ No. primo quod papa iſtã cauſam mrimonij delegauit. Ju-
re vero ordinario eſſet coram epiſcopo vel eius vicario venti-
1 landa. ſ. c. j. ⁊ de conſan. ⁊ affi. c. j. ¶ Secundo no. † quod poſt
viij. annos auditur mulier allegans virum impotentem. ⁊ ſic
quod dicitur in. c. j. ſ. e. de anno ⁊ dimidio non denotat iuris
miniſterium dixi. ſ. e. proximo. in prin. ¶ Tertio not. ad for-
mam petitõis huius mulieris. dicebat enim adhuc ſe integrã:
eo quod ⁊c. ⁊ ſic expreſſa cauſa que concludit in diuortiũ. vnde
procederet iuri impotẽtia nõ expreſſit: nec ad hoc cogi debuit
quia ſufficit omnis cã impotentie. dummodo ſit perpetua. ſ.
eo. quod ſedẽ. videt̃ tñ omnem cauſam potentie in iudicio de-
duxiſſe. vnde nec poſtea nec frigiditatẽ nec maleficiũ poterit
alleg. ſm Jo. an. ad hoc. ff. de excep. rei iudi. l. an eadẽ. §. actio-
nes. ⁊ qd plene no. in. l. j. ff. de edendo. ſufficit eñ quod in gene-
2 re libellus concludat. † Jlla autẽ q̃ ſunt de ſubſtãtia actionis ⁊
iuris deducti in iudiciũ debẽt in poſitiõibus ⁊ articulis in pro-
ceſſu iudicij declarari. vt. no. Jn. in. c. ſi. de li. ob. facit. l. ſi ex m.
C. de an. ex. ¶ Quarto no. rñſionẽ viri. ꝙ iſtã nõ cognouit: ta-
mẽ ſe habere potẽtiã ⁊c. ⁊ ſic nõ loquit̃ in frigido. ſed maleficia-
to. frigiditas eñ concernit vniformit̃ hanc ⁊ illã ⁊ omnes. ſꝫ nõ
ita maliuoluꝫ vt in glo. allega. Jn muliere vero non de facili
eſſet dicta exceptio admittenda. quia. cognoſcibilis vni eſt co-
gnoſcibilis alteri, vt. ſ. c. proxi. ¶ Quarto no. in. verſicul. nos

3 vero. † ꝙ iudex nõ dꝫ cõfeſſionẽ cõiugũ admittere ſi talis con-
feſſio tendit ad ſeparationẽ matrimonij. concor. ſ. de eo q cog.
conſang. vxo. ſue. ſuper eo. dꝫ eñ iudex curare ne partes collu-
dant in iſtis ſpiritualib⁹ ⁊ criminalib⁹. vt. j. de collu. de. c. vl. cum
4 ſini. ¶ Sexto no. † quales debeãt eſſe matrone: q: ſide digne
et exꝑte. exꝑtis enim in arte ſua credẽduꝫ ẽ. de vẽ. inſpi. l. j. ⁊ eſt
ar. pro antiquis magiſtris. xxv. q. j. contra ſtatuta. xxvij. di. re-
latum. ⁊ contra nouos magiſtros. facit. xlviij. diſt. ſicut. ſm Ja.
qui pro expertis allegat. C. de indi. l. certi iuris. ⁊ in aut. de iu-
di. §. nos igit̃. col. vj. xviij. q. iij. monaſteriũ qñq tñ credit̃ i ex-
perto. xxxi. di. nicena. ¶ Septimo no. in. ṽ. poſtꝙ ꝙ i ꝓhibia
5 in qua vir cõuerſat⁹ ẽ dꝫ inqri de incõtinẽtia ipſi⁹: ⁊ † qñq act⁹
illicit⁹ inducitur ad ꝓbationeꝫ actus de cuius efficacia dubita-
tur. vñ concubitus ⁊ coit⁹ cum meretricibus ꝓbaret potẽtiam
coeũdi. ſic vidi hoc fieri venetijs p vicariũ epi. ſede vacãte. virũ
eñ q impotẽs dicebat̃ recludi fecit in vna camera cum vna me-
retrice: ⁊ diu cũ ea degẽs nihil egit: et hac fide ſic bona habita
ſentẽtiam diuortij tulit omiſſis alijs ſolẽnitatibus de qbus in
illo. c. ⁊ ſic male fecit ⁊ turpiter. ¶ Octauo no. ꝙ mulier itera-
uit petitõem ſuam petẽs diuortiũ: nõ nocet. q: videt̃ poti⁹ exci-
tare iudicẽ ꝙ nouam petitõem ꝓducere. vt dicimus in ſili. ſ. de
offi. or. licet. ¶ Nono no. in ṽ. ꝓponẽte. cautã rñſioneꝫ viri nõ
eñ dixit ſe illã cognouiſſe. q: ſic potuiſſet redargui de mẽdacio
ſi illam virgineꝫ eſſe aſpect⁹ oſtẽderet. ſi aũt eſſet corrupta pre-
6 ſumeret̃ cognita. vt. ſ. c. j. ¶ Decimo no. † ꝙ iudex eccleſiaſtic⁹
vbi infirmitas impedit matrimoniuꝫ cõſummari: dꝫ varia ad-
hibere remedia: ⁊ nõ ſoluꝫ remedium medicine corpis: ſed aie.
q: frequẽter infirmitas ꝑuenit ex peccato. vt dicit glo. ⁊ cõſiliũ
7 de quo hic ſumit̃. xxxiij. q. j. ſi p ſortiarias. ¶ Undecio no. ꝙ †
8 de⁹ fuit inſtitutor et auctor matrimonij. † eſt ergo iſtud ſacra-
mẽtum matrimonij altioris ꝓeminentie: ꝙ ſint alia ſacramẽta
in plurib⁹. pmo reſpectu auctoris. illud eñ a deo. alia ab hoĩe.
Jtem ẽ nobili⁹ rõne ſtatus. q: inſtitutuꝫ fuit ante peccatũ. rati-
one loci: q: in paradiſo. rõne tpis: quia a principio mũdi. ratõe
ſignificati. ſ. de biga. debitum. et rõne priuilegij: q: opus quod
alias eſſet peccatũ facit nõ eſſe peccatuꝫ. p que aũt verba deus
matrimoniuꝫ inſtituerit no. hic glo. ⁊ Jo. an. poſt Ho. illa ṽba
nũc os ex oſſibus. ⁊c. exponit hic in nouella. ¶ Duodcio nota
in ṽ. qui poſt plures. ꝙ hic lapſi erãt octo anni. et adhuc itegra
apparebit. ⁊ tamẽ iudex etiã poſt octo ãnos plures terminos
9 aſſignauit. ex quo colligeṫ. † ꝙ triẽniũ qd datur ad experien-
dum potentiã coeũdi incipit currere a cõfeſſione: ⁊ a precepto
iudicis qd eſt tutius ſm Hoſt. ſi enim paſſũ eſt in cã non ꝓdeſt
tempus qd penitẽtiã preceſſit iſte tamen tex. in verſi. quo circa.
innuit ꝙ ſatis ſit. j. illos octo annos p trienniũ habitaſſe ſimul
ſcdm Uin. Jnno. ⁊ ab. ſꝫ Hoſt. tꝫ vt dixi. ſ. trienniũ numeran-
duꝫ ex quo egerũt penitẽtiã ⁊ aſſignatũ fuit p iudicẽ: nec putat
ꝙ iudex poſſit illud triẽniũ abbreuiare in hoc caſu cũ obijcitur
contra virũ malũ: ſicut cum opponitur frigiditas ſꝫ Jo. an. ſ.
eo. c. j. poſt Hoſt. ¶ Decimotertio not. ꝙ in iſto triẽnio debẽt
continue habitare. ⁊ intellige iſtud cõtinue ciuiliter. i. honis lo-
cis: ⁊ tpibus cõgruis. ad hoc. ſ. de vſu pa. c. j. vbi ſunt cõcor. de
hoc. quibus adde. l. ſi qſita legauerit. ff. de condi. ⁊ demõ. l. j. ff.
ſo. ma. p Bar. poſt Dy. ⁊. l. j. ff. de iti. ac. ꝙ priua. ⁊. ſ. de teſti. ex
tenore. ⁊ no. de cõſe. di. v. ſicut ibi. ¶ Decimoqnarto no. ꝙ ite-
rum mandat examinari propinquos ⁊ tamen. ſ. poſt prin. c. re-
cepte dixerũt mulierẽ adhuc virginẽ ꝑmanere quare ergo ite-
rum mandat recipi. dic ꝙ ille depoſuerunt de integritate mu-
lieris tpe mote litis. ſed iſte diſponũt de tpe: qd ſubſeqtur poſt
terminos a iudice aſſignatos. ad qd tps priorũ atteſtatio non
ſufficit. q: illa que variãtur ex tpe: ⁊ de facili vt corruptio mulie-
ris cum viro dormientis: nõ preſumimus d preterito in preſen-
ti. ſicut dicimus in poſſeſſione: ⁊ in etate. vt. l. ſiue. po. C. de pro-
ba. ⁊. l. ſpadonẽ §. qui abſolutus. ff. de excu. tu. ¶ Quero † vtrũ — Ponit que-
10 illud. c. intelligatur in frigido vel in maleficiato. gl. ij. intelligit ſtiones
in maleſiciato. q: tex. dicit ꝙ habebat potẽtiã cognoſcẽdi aliã
quod non poteſt contingere in frigido. vt poſſit vnã ⁊ non aliã
ſed in maleficiato ſic. ⁊ ꝙ maleficiat⁹ poſt trienniũ nihil agens
debeat ſeparari: videtur caſus in. c. ſi per ſortiarias. xxxiij. q. j.
Jnno. dicit qd propter nullũ maleficiũ dꝫ ſeparari. ⁊ dicit illud
c. ſi per ſortiarias non tenere. non ob. iſte tex. q: iſte vir allega-
uit: ſed non probauit potentiã alias cognoſcendi. Hoſtiẽ. dicit
ſe non videre qnare illud. c. corrigatur q: nõ eſt tex. in contrari-
um. nec p gl. dꝫ corrigi. ⁊ ſequeretur magnus error q: tota die
propter maleficiuꝫ matrimonia ſeparantur. ⁊ ꝙ iſte tex. loqua-
tur in maleficiato probat text. dum dicit ꝙ agant penitentiaꝫ.
nam per ipſam facilius ſoluitur maleficium: ꝙ naturale impe-
dimentum. nec reperitur iure cautum: ꝙ ad ſoluendum natu-
rale impedimentum penitentia iniũgatur. ⁊ in hoc reſidet Jo.
an. poſt

an. poſt Hoſt. ꝛ etiã ber. in glo. ij. vt dixi. ¶ Secũdo quero dicitur hic in fi. c. ꝙ requirũtur iuramẽta propinquorũ. ꝛ eodẽ
11 coniugum. Et nunquid ergo ſi hoc omiſſum fuerit valeat ſñia diuortij que poſtmodũ feretur. glo. tꝫ ꝙ ſic. poſtꝙ enim ſemel cõſtitit ipſam virginẽ p inſpectionẽ matronaꝝ. nunc videtur ſufficere ſi cõiugati ipſi affirmãt cõmiſceri nõ poſſe. idẽ no. xxxiij. q. i. requiſiſti. Ja. Phil. ꝛ Hoſ. cõtra. licet enim cõſtet de virginitate: nõ tamẽ cõſtat ꝙ operã dederit. pro quibus facit quod dixi ſupra. in. xiij. no. ꝛ etiã qđ hic no. Ũn. dicit eñ non imitãdam formã nec numerũ iſtius. c. vt. ſ. habeantur. vij. propinqui ꝛ ſi nõ poſſunt haberi habeantur vicini: qui ſi propter probabilem cãm puta inimicitias vel ꝙ extraneus eſt non poſſent haberi dic pauciores. vij. ſufficere. alias non. ¶ Tertio quero iſte tex. aſſerit cum vir fatetur ſe poteſtatẽ habere ad coitũ: ꝛ vxor negat. ꝛ inducit pbationẽ virginitatis p aſpectum. pone ergo ꝙ vir qui forte diuitias mulieris diligit procurat: vt ab aliquo corrũpatur occulte: vt ſic non ſeparetur. nã multe ſunt malitie hominibus ad malum. in aut. de nup. §. melioꝛes. coll. iiij. dicit Joa. an. recurrendũ eſſe ad conſiliũ de quo. ſ. de ſpo. cũ locũ. Sed pone ꝙ ſtat per alterum quo minus per trienniũ moretur cum reliquo. dicit ꝙ dꝫ excõicari: ꝛ demum cõſtringi p curiam ſecularem. ſ. de iudi. cũ nõ ab homine. ꝛidẽ ſi cohabitet: ſed non tenet. qđ ergo ſi dicat ꝙ ita abhorret ꝙ nec inuenit in corde ſuo: ꝙ tẽtet dicit qđ non creditur ei ꝙ cauere ſibi debuit ab initio. C. de ac. ꝛ ob. l. ſicut. niſi forſitan euidens eſſet cã erroris vt pꝫ in his que no. de cõiu. lepro. c. ij. Caueat tñ iudex ne matrimonium diuidat ſine illa ſolẽnitate ſcđm Joan. and.

¶ De matrimonio cõtracto cõtra interdictũ eccleſie. Rub.

¶ Poſt alia impedimenta que impediũt ꝛ dirimunt. de impedimento interdicti qđ nõ dirimit eſt videndũ ſm Da. Hoſ. vel ſcđm Hoſtiẽ. ꝙ interdictũ qñqꝫ fit ex cã ppetua. qñqꝫ ex tpali: aliquando ſeparat ad tps. aliqñ in perpetuũ. ꝛ in hoc ſimile eſt impedimento de quo premiſit Jo. ꝛc. xxxiij. q. iiij. non oportet ꝛ tribuſe. cõgruit de ferijs. capellanus. de deſpon. impube. ad diſſoluendum. de cla. deſpon. cũ inhibitio. de ſpon. du. tua.

1 ¶ Matrimonium conſummatũ contra interdictum eccleſie vel iudicis contractum propter hoc ſolum non dirimitur.
2 Pater põt ſpõſalia nomine filij preſentis ꝛ non contradicẽtis.
3 Donatio tenet inter ſponſos.
4 Spõſum fratris frater ducere nõ põt etiã ſi ſit ſpõſa de futuro.
5 Judex non debet permittere vt res de qua contẽditur lite pẽdente in alium transferatur.
6 Dona munera ꝛ ãplexus nõ augẽt effectũ obligatiõis iã 3cte
7 Judex curare debet ne ſuum mandatum contẽnibile videatur
8 Matrimoniũ contractũ contra preceptũ iudicis valet ꝛ tenet.

1 Jtere. ¶ Matrimonium cõſummatũ contra interdictũ eccleſie vel iudicis contractum ꝑpter hoc ſolum non dirimitur: imponetur tñ penitẽtia ſic cõtrahentibus: ꝛ ſeparabũtur donec cognoſcatur cã interdicti. h. d. totus ti. ꝛ huius. c. due ſunt ptes In prima facti narratio. in ſcđa reſpõſio ibi: mandamus. ¶ Nota primo ꝙ iſte promiſit ſe daturum in vxorem ſororẽ ſuã alteri. quomõ aũt põt eſſe efficax iſta promiſſio cum promittit factũ alienũ. dic vt. l. inter. ſtip. in prin. ff. de ver. obli. ꝛ videtur illa promiſſio facti alieni firmari iuramento: qđ verum ſit verũ dic vt dixi. ſ. de iure iu. cũ cõtingat. facit. l. quecũꝙ gerimus de ac. ꝛ ob. ¶ Secũdo no. ꝙ iſta promiſſio fratris fuit facta preſente ꝛ cõſentiẽte muliere ꝛ ſic ipſa videtur hoc feciſſe: poſtꝙ expreſſe cõſenſit. vt. l. ita aũt. §. geſſiſſe. ff. de admi. tu. ¶ Quid ergo ſi iſta ſoror fuit preſens: ꝛ tacẽs. an ex illa taciturnitate obligetur ad obſeruãtiã ꝓmiſſionis fratris. Inn. ꝙ
2 non niſi expreſſe cõſenſiſſet. Et nã ſpeciale eſt in patre: vt nomine filij preſentis ꝛ nõ 3dicentis poſſit 3here ſponſalia. ff. de ſpon. l. ſi patris. ꝛ l. ſe. ꝛ de nup. l. vidue. in tutore ſecus. C. de ſpon. cũ apud. ꝛ. c. tue. ꝛ de cõiu. lepro. c. ſi. ex quo igitur ſoror pñs: nõ requiritur de neceſſitate cõſenſus eius expreſſus: immo ex quo non 3dicit preſumitur cõſentire. ff. mã. l. ſi nõ remunerãdi. §. ſi paſſus. nã in caſu huius. c. ſi expſſe cõſenſiſſet ſoror: fruſtra ad indicandum expſſum cõſenſum inducerẽtur cõiecture de donis muneribꝰ ꝛ amplexibꝰ ſcđm eũ. facit qđ no. in ſi. Inno. ſ. de reſcrip. c. ex pte decani. ꝛ qđ not. in. c. ex pte. ſ. de reſti. ſpo. vbi de patruo facit qđ de iſto cõſenſu tacito ꝛ expreſſo no. Bar. ff. ſo. ma. l. que dotis. ¶ Tertio not. ꝙ lꝫ dona ꝛ munera ſint prohibita poſt matrimonium conſummatum. vt. l. j. ꝛ per totũ. ff. de

a dona. inter vi. ꝛ vxo. Et tamen inter ſpõſos tꝫ donatio.[a] vt hic. a
3 ff. de dona. inter. vi. ꝛ vxo. l. ſi ſponſus. ꝛ. C. de dona. ante nup.
4 l. qui ſponſus. ¶ Quarto hic colligitur Et ꝙ illud qđ dicitur: ꝙ ſponſam fratris frater ducere non põt: vt. c. ſponſam. ꝛ. c. ad audientiam. ſ. de ſpon. hꝫ locũ etiã in ſpõſa de futuro. qđ pꝫ ꝙ hic tenuit matrimonium cum tertio contractum ab iſta. qđ nõ tenuiſſet: ſi fuiſſet ſpõſa de preſenti. ſ. de ſpõ. ſi inter. Itẽ ſi fuiſſent hic cum primo ſpõſalia de preſenti nõ fuiſſent rupta per illicitam affinitatẽ ſubſequutã cũ fratre vt. ſ. de eo qui. cog. con
5 ſang. vxo. ſue diſcretionẽ. ¶ Quinto no. in ver. cũꝙ. Et ꝙ iudex non dꝫ ꝑmittere vt res de qua cõtẽditur lite pẽdẽte in aliũ transferatur ꝛ dꝫ citare vt ſi trãſlata fuerit reuocetur. facit. ſ. vt lite pen. per totũ. ꝛ. c. j. ꝛ. ij. ſ. vt lite pẽden. ꝛ. c. cum teneamur. de ap. ꝛ propter illa iura iuſtificatur illud preceptũ iudicis ꝙ ad dñm
6 rediret. ¶ Sexto not. Et ꝙ dona munera ꝛ amplexus non augent effectum obligationis iam 3cte. ſi eñ erãt 3cta ſponſalia de futuro p iſta que ſequuntur nõ tranſeunt in matrimoniũ de preſenti ſed 3. j. de deſpõ. impu. c. ij. ij. reſponſo. lib. vj. ſo. illud verum in ſponſalibꝰ de futuro interpretatiõe iuris que tñ quo ad verba erant de preſenti. ſed propter defectũ etatis 3hentiũ finguntur de futuro que pfecta etate per huiuſmodi ſigna cõſenſus hñ tranſeũt in mãtrimoniũ qđ cõtrahentes a principio intendebãt. vt ſic ipedimẽtũ cauſatũ ab etate miori ea finita tollatur: ſicut ꝛ priuilegiũ etatis rõne cõceſſum. vt. l. tytia. §. vſuras ff. de leg. ij. ꝛ. l. in minore. C. in qbus cau. in integ. reſ. nõ ẽ nece. Si vo ab ipo initio cõtrabant ſpõſalia de futuro illa p amplexus vel oſcula in matrimoniũ nõ tranſeũt. vt hic. ꝙ per niſum carnalis copule: qđ plus ẽ ꝙ oſcula: vel ãplexus. ſ. de ſpon. c. ſi. ad hoc vide no. in. c. is q. ꝛ. ti. ꝛ. c. atteſtatiões. de deſpõ. impub. ¶ Septio no. ꝙ papa remitit cãm ad priorẽ iudicẽ. ꝛ forte iõ ꝙ appellatio fuit iniuſta. alias ſecꝰ. vt. c. accepta. de app. ꝛ. c. ti.
7 c. cordi. li. vj. ¶ Octauo no. Et ꝙ curare dꝫ iudex ne ſuũ mãdatũ cõtẽnibile videaꝛ. ꝙ ex cõtẽptu vileſcit eiꝰ auctoritas: quã ſuo ingenio augere dꝫ. vt. l. obſeruãdum. ff. de offic. pſi. ꝛ. j. de accuſ. qualr. j. nec debẽt ſua edicta eſſe deluſoria. vt. l. ptoꝛ. §. marcellꝰ ff. de iudi. et punire dꝫ cõtemptorem ſue dignitatis. vt in gl. et no. Inno. j. de vb. ſig. ex pte. et. l. j. ſ. ne qs in ſua cã. p Cyn. ꝛ in ſpec. de iu. om. iu. in fi. ¶ Nono no. ꝙ iſta dña dꝫ agere penitẽtiam de exceſſibꝰ. multipliciter eñ deliqt: ideo multiplex dꝫ eẽ pena. de re iudi. c. j. li. vj. ¶ Decio no. ꝙ iſta cõtraxit cũ tribus ſucceſſiue: et tñ debet cum vltio remanere. Sed dices quare in hoc caſu nõ hꝫ locum pꝛogatiua temporis. vt in rña. g. prioꝛ eſt tpe. de re. iu. l. vj. et pſertim in iſtis ſpõſalibus: in qbus ſolo tit. querit dñium irreuocabile. vt. c. ſi tibi abſenti. de pbẽ. li. vj. ꝛ no. ſ. de pben. inter cetera. ſo. dic ꝙ prima hic fuerũt ſpõſalia de futuro. ꝛ ſic ſoluũtur ſpõſalia ſubſequẽtia de pñti: vt dicto. c. ſi inter virum. ſcđa hic cõtracta etiã de pñti nõ tenet. ꝑpter publicã honeſtatem: q̃ remãſit ex primis. vt. c. ſpõſam. de ſpon. reſtat igr vt cõtracta tertio loco teneãt qbus nec prima nec ſcđa obſtaculum nullum prebẽt. vt pꝫ ex predictis. ¶ Undecio ꝛ vltio no.
8 Et ꝙ matrimonium cõtractum contra preceptum iudicis valet et tenet. de quo dicam. j. c. proximo.

1 ¶ Pater põt 3here ſpõſalia đ futuro noĩe filie ſue abſentis
2 Judex a quo poteſt prouidere ne ſtatus rei de qua contenditur appellatione pendente immutetur vel innouetur.
3 Sponſalia de futuro prius contracta non impediunt ſponſalia de preſenti poſtea contrahenda.
4 Imperfecta duo ſimul iuncta non efficiuntur maioris potẽtie ꝙ ſi eſſent ab inuicem ſeparata.
5 Actus qui geritur contra ꝓceptũ iudicis ꝛ efficax ꝛ validus: ꝛ nume. 6.
6 Penitentia iniungenda eſt continenti mandatum iudicis.

1 Ex literis. Summatũ eſt. ſ. c. proximum. ꝛ ſunt due partes. in pria narrat factum. in ſcđa diffiniẽdum cõmittit. ibi: mãdamꝰ quatenꝰ. ¶ No. pmo ꝙ pater contraxit ſponſalia noĩe ſue filie abſentis. et intellige ſponſalia de futuro. vt pꝫ per ſequẽtia. ꝛ dic vt. ſ. c. pxio. in ſcđo no. de matrimonio. an poſſit cõtrahi pro abſente. dic vt. j. de pen. c. ſi. li. vj. de alijs obligationibus cõtractis noĩe abſentiũ. dic vt. l. abſentis noie. C. ſi cert. pe. facit qđ no. j. de renũ. c. j. in clemẽ. ¶ Scđo no. ꝙ dicit orta ſuſpitione. ꝛc. ꝙ eo ipſo ꝙ timet de trãſlatiõe rei in alterum. de re de qua ſtatur controuerſia debet trãſlatio interdici per iudicem qui de cauſa cogniturus eſt. facit in ſimili. de alienat. iudicij mutã. cau. fac. C. ꝛ. ff. qſtio enim de matrimonio qđ cõtractum dicit eſt piudicium ꝑiudicialis ad aliud matrimoniũ poſt ea cõtrahẽdum. igiť ſuperſedendum. vt. c. j. ſ. de ordi. cognit. et

¶ Tenet donatio. Idõ bar. in. l. cũ ſponſus in prin. de publi. Spec. ĩ dona. inter virũ ꝛ vxo. ꝛ ĩ do. poſt diuoꝛ. reſti. ſ. j. bal. in. l. ij. C. de bo. que lib.

l.ordinata.de liberali cauſa.ꝛ.l.prima.C.qui accuſare non poſ-ſunt.cum ſimilib⁹. ¶ Tertio nota ꝙ iudex poſt inhibitionem factam viro inhibuit etiam mulieri:ne contraheret.ex quo pa-tet.ꝙ inhibitum vni nõ intelligitur inhibitum alteri. quando-ꝗ contra.nam in iſtis correlatiuis ſtatutum ſuper vno exten-ditur ad reliquum.vt.l.ſi.ff.de acceptila. ¶ Quarto not.ꝙ iſte archiepiſcopus appellationẽ mulieris detulit.ꝛ poſtea interdi
2 xit.† ꝛ ſic iudex a quo poteſt ꝓuidere ne appellatiõe penden-te ſtatus rei de qua cõtenditur immutetur:vel innouetur:anti quum vero ſtatu ꝫ non poſſet immutare.vt.l.poſt ꝓ.§.impera.
3 ff.vt le.no.ce. ¶ Quinto no.† ꝙ ſpõſalia de futuro prius con tracta non impediunt ſponſalia de preſenti poſtea contrahen da.ꝯ.ol.§.de ſpõ.ſi inter.ꝛ hoc verũ etiã ſi ſpõſalia de pñti fue
4 runt ꝯtra iudicis inhibitiões cõtracta.† duo igitur imperfecta iuncta ſimul non efficiuntur maioris potentie ꝙ ſi eſſent ab in
5 uicem ſepata.facit.l.j.C.qui nu.tu. ¶ Sexto no.† ꝙ actus qui geritur cõtra ꝓceptum iudicis eſt efficax et validus:nec ꝓceptũ iudicis eſt tãte auctoritatis vt reddat actum inutilem.ar.con-tra.l.is cui bonis.de verſo.ob. In alijs diſpõnibus puta cõtra ctibus.teſtis:arbitrijs:priuilegijs:ꝛ ſi.quid operatur inhibi-tiones.dic:vt no.bar.in.l.ſi quis ita ꝓmiſerit.§. ea lege.de ver bo.ob.ꝛ.l.ſi ea lege.C.de condi.ob cau.de geſtis contra pro-hibitionem legũ dicit:vt.l.non dubium.C.de legi.de attenta-tis contra mãdata pape dic:vt no.in.c.quia cunctis.de conce.
6 preben.li.vj.per Jo.an.poſt Inno. ¶ Septimo no.† ꝙ conte nenti mandatum iudicis eſt pena iniungenda.et tamen tenet actus contra inhibitionem attẽtatus. exigitur ergo pena ac-tu valido remanẽte.quid in diſpõnibus legũ:teſtorũ: vel con-trahentiũ.an p appoſitum pene ꝛ eius exactionem remaneat actus validus.dic:vt.l.pretor ait.ff.de op.no.nun.ꝛ.l.qui fidẽ. de tranſac.cum ſi. ¶ Oppo.dicitur hic.ꝙ iſte detulit app.ꝛ poſt ea inhibuit.ſed contra appella.pendẽte non debet aliquid in-nouari.vt.ff.nil no.ap.pẽ.per totũ.ſo.illud qđ poterat fieri pẽ dente cã principali põt fieri pendẽte cauſa ap.vt.l.poſt ꝓ.§.im perator.vt le.no.ca.ſed pendente lite principali poterat inhi-beri ne cõtraheret. ergo ſimiliter pẽdẽte lite p ap. ꝫ dices illud verum p iudicem ad quem:nõ p iudicem a quo põt hoc facere ꝛ curare ne circa poſſeſſionẽ de qua contenditur aliquid inno-uetur.quod dic.vt.§.de ap.cu ꝫ teneamur.in nouella.ꝛ vide qđ no.j.de ap.cum appellationibus.li.vi. ¶ Secundo op.ꝛ vide tur.ꝙ ſententia excõicationis fuerit nulla.q2 lata ſub ꝯditiõe contra.§.biduum.ij.q.vij.ſo.vt in glo.p.cui adde.quod not.in l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iudi.ꝛ.l. cum eorum.C.de ſen. ¶ Tertio extra glo.op.matrimonium contractum con-tra ꝓhibitionem canonice cõſtõnis eſt nullum:vt de coſang. ꝛ affi.nõ debet.ergo ſimiliter ꝛ multo magis debet eſſe nullum matrimonium contractum contra preceptum iudicis .qi duri us agitur cum miniſtro legis:ꝙ cum lege.vt.l.celſus.ff.de ar bi.So.dic.ꝙ quãdoꝗ queritur de pene cõmiſſione ꝛ euitatio ne:ꝛ loquitur contrarium quandoꝗ agitur de actus annulla tione.ꝛ durius agitur cum lege:ꝙ cum eius miniſtro.vt hic ꝛ l.ſi libert⁹.ff.de bo.lj.ꝛ no.predicta.

1 ¶ Acqſitio poſſeſſionis non queſite nõ debet prohiberi lite pendente.
2 Judex lite pendẽte ſuper cõſanguinitate debet interim pro-hibere coniugiũ.
3 Sentẽtia excõicationis põt ferri ad tẽpus.

1 De muliere. ¶ Nota primo.† ꝙ ſicut lite pendente nõ debet im pediri vſus poſſeſſiõis iã queſite; ita debet prohi beri acquiſitio non queſite. vt ſic illud operetur op-poſitum in oppoſito:quod propoſitũ in propoſito
2 vt.l.ꝛ ſi contra.ff.de vul ꝛ pu. ¶ Secundo no.† quod iudex li te pendẽte ſuper ꝯſanguinitate debet interim prohibere cõiu gium.quia pendet qđ preiudicalis:cuius pendentia facit ſile-re alias cauſas: que accipiunt finẽ vel principiũ ab eadẽ.vt.l.ſi quis libertatẽ.ff.de pe.ꝛ here.ꝛ.c.ſi forte.de elec.li.vi.ꝛ.§.de or di.cog.c.j. hodie ſi qui ſcienter contrahentes in gradu ꝓhibito cõſanguinitatis vel affinitatis eſſent ipſo iure excõicati. vt.j.
3 de ꝯſan.ꝛ affi.c.j.li.vj. ¶ Tertio no.† ꝙ ſnĩa excõicatõis fert ad tempus ſimiliter ſnĩa interdicti eſt ambulatoria de loco ad locum.vt.§.de ſpon.non eſt nobis. ¶ Querit glo.vtrum poſt ſeparationem iſta ſnĩa excõis tollatur ipſo iure ſine alia abſo-lutione.dicit glo.ꝙ ad cautela ꝫ tutius eſt ꝙ abſoluantur. Jo. an.dicit.ꝙ primo neceſſario requirit abſolutio in ſnĩa excõica tiõis.j.de ſen.ex.cũ deſyderes.ꝛ.c.a nobis.ij.§.forma.Sed in ſententia interdicti vel ſuſpenſionis non putat quod hec cau-

¶ Ponit queſtionem.

tela ſit neceſſaria.q2 in illor relaxatione nõ ſeruatur forma ſolẽ nis:ſ ꝫ ſufficit dicere abſoluo te vł relaxo iterdictũ in te latũ.qđ dic vt.§.de teſti.c.veniẽs.ij.ꝛ qđ ipſe not.de eta.ꝛ qua.cũ bone.

¶ Qui filij ſint legitimi. Rubrica.

¶ Dictũ eſt ſupra de ĩpedimẽtis mrimonij.ſequit videre qđ iuris de filijs ſuſceptis ex mrimonio ꝯ canonica iterdicta ꝯcto de materia habet.xxxvj.di.deinde.xxxiiij.diſt.ſi qs viduã.xv. q.vi.cum multe.xxxij.q.iiij.dicat.ꝛ.c.ſi.xxxv.q.vij.c.vno.cõue-nit rubrice.de or.cog.tnã.de ꝓba.p tuas.de deſpõ.impu.acceſ-ſit.de clã.deſpõ.cum inhibitio.Et q2 in rubrica dicitur q filij ſint legi.Jdeo hic tractãdũ eſſet quot ſint genera filior.ꝛ q2 gl.hoc proſeqtur.j.e.tãta.Jdeo ibi dica ꝫ.vt ſic materias nõ trãſplantẽ

1 ¶ Naturalis genitus ex ſoluto ꝛ ſoluta legitimatur per ſub ſequens parentũ coniugium.
2 Maritus poteſt dici coniuncta perſona vxoris.
3 Matrimoniũ ſubſequẽs cum cõcubina legitimat ꝓcedẽtẽ pro lem ex ea in cõcubinatu ſuſceptã ꝛ qualis d ꝫ eſſe talis cõcubina
4 Filius legitimatus p ſequens matrimoniũ excludit venientes ab inteſtato.
5 Judex eccleſiaſticus põt cognoſcere de qõne tẽporali:que inci-dit ſpirituali:nec tenetur eam remittere ad iudicem ſecularem

1 Onqueſtus. † Naturalis geni tus ex ſoluto ꝛ ſo luta legitimatur p cõſequens parẽtũ cõiugi-um.ꝛ duo facit.primo ponit impetrantis que relam.ſcdo cauſe cõmiſſionẽ ibi:ideoꝗ man-damus. ¶ Not.primo ꝙ maritus interuenit in iudicio nomine vxoris:ꝛ literas impetra-
2 uit.† ꝛ ſic maritus põt dici coniũcta perſona.ex eo ꝙ ſine man dato ad impetrandũ pro vxore.de quo dic:vt.§.de reſcrip.non nulli.facit.l.maritus.C.de procura.ꝛ.c.cõſtitutus.§.de procu. ¶ Secundo not.ꝙ ille qui vult probare aliquẽ illegitimũ cum inter parẽtes fuiſſet matrimoniũ de preſenti d ꝫ probare ꝙ an-te matrimoniũ natus fuit.prioritas eñ tpis eſt cauſa ꝙ ipſe ſit potior in ſucceſſione ergo d ꝫ hoc ꝓbare iuxta theoricã:de qua
3 dixi.§.de ſpõ.du.ſup rubrica. ¶ Tertio no.† ꝙ matrimoniũ ſubſequẽs cum cõcubina legitimat precedentẽ prolẽ ex ea in cõ cubinatu ſuſceptã.qđ intellige verũ:ſi illa erat talis:que pote-rat eſſe vxor eius tpe cõceptionis:vel partus.alias non legiti-maretur p ſequẽs matrimonium.j.e.tanta.requirũtur etiã do talia inſtrumenta.vt not.inſti.de nup. ad ſi.facit.l.pe.ꝛ vl. C.de
4 natu.li. ¶ Quarto not.† ꝙ filius legitimatus p ſequẽs matri monium excludit venientes ab inteſtato.an aũt iſta legitimatio ſe extẽdat ad dignitates ꝛ bñficia eccleſiaſtica.dic vt.§.de elec. innotuit.ꝛ.j.c.tanta.an vero ad feuda vel emphiteoſis. dic vt.j. e.lator.vbi vero iſti filij nõ ſunt legitimati p ſequẽs matrimo-nium ſed per priuilegium principis an excludant venientes ab inteſtato.dicam.j.eodem.c.per venerabilem.Si vero non ſunt legitimati vllo modo:an admittantur ad ſucceſſ.patris ab in-teſtato extantibus deſcendentibus vel aſcendentibus vel colla teralibus.ꝛ vtrum ex teſtamẽto dic:vt no.in auť.licet.C.de
5 lib.ꝛ inſti.de nup.ad ſi. ¶ Quinto not.† ꝙ ſi queſtioni ſpiritua li incidit tpalis puta de hereditate:poterit iudex eccleſiaſticus de illa queſtione tẽporali cognoſcere.nec tenetur eã remittere ad iudicem ſecularem:ſicut econuerſo iudex ſecularis remitte-re incidentem ſpiritualem. vt.§.de ordi.cog. tuam.ꝛ.j.e.lator. aduerte tamen ꝙ non ſimpliciter ꝛ indiſtincte de hereditate tẽ porali ſe intromittit iudex eccleſiaſticus.ſed ita demum ſi occa ſione legitimitatis queſtio moueatur.ſecus ergo ſi ex alia cau-ſa puta quia exheredata a patre:quia indigna. quia abſtinuit ꝛ multis alijs de cauſis:quibus quis poteſt hereditate priuari ꝛ vult text.dum dicit hac occaſione:quaſi dicat ſecus ſi ex alia. ¶ Oppo.hic.papa ratione legitimationis intromittit ſe de he reditate. Sed contra infra eo.cauſam que.ſo.vt in glo. que di-cit.quod hic principaliter commiſſa fuit queſtio filiatiõis.hinc autem incidenter fuit mota queſtio de hereditate.quia moleſta batur.ideo de iſta incidenti temporali cognoſcit. vt dicit ꝛ hãc tenet Hoſtien.qui etiam dicit qđ poteſt etiam intelligi de per-ſona miſerabili.de foro compe.ex parte.de offi.dele. ſignificã-tibus.vel ſm Innocen. Papa non iubet huic hereditatem reſti tui:ſed prohibet eam turbari ea occaſione quod ſit illegitima. infra.c.perlatum. Joan.and.remittit ad no.p eum.j.de dona. inter virum ꝛ vxo.c.ij.

¶ Opponit in cõtrarium.

1 ¶ Error ſiue opinio habet p veritate ꝓpter fauorẽ prolis.

Filij nati

2 Filij nati durãte lite ſuper federe matrimonij ſunt reputãdi legitimi: ac ſi nati eſſent ante litem motã.
3 Publice facta preſumũtur fieri bona fide ⁊ ſine dolo.
4 Conditio ⁊ ſtatus parentũ in quo erãt tẽpore cõceptionis inſpicitur quantum ad partum.
5 Sentẽtia lata ſuper legitimitate filiorũ rapit ſecũ in acceſſionis locum bona tẽporalia que nõ pertinẽt principaliter ad forum eccleſie.
6 Filij nati ex minus legitimo matrimonio reputantur legitimi propter bonã fidem parentum.
Et a quibus ſint tales alẽdi.nu. 7
8 Spurij ſunt alendi pariter ab vtroq; parente.
9 Queſtio ſtatus ſi moueat̃ alicui puero vel infanti: ⁊ dicatur ꝙ nõ ſit filius illius cuius eſſe dicitur lite pẽdẽte debet ali de bonis illius cuius filius eſſe negatur.

CUm inter. Separato matrimonio in facie eccleſie cõtracto filij geniti vel cõcepti ante ſentẽtiaʒ ſunt legitimi. primo ponit cauſaʒ diffinitiõis.ij.diffinit.ibi:ideoq;. ¶ No. primo ꝙ matrimoniũ quãq; diſſoluitur ꝑpter impedimentuʒ canonicũ quod poſtea detegit̃. impedimẽta aũt ſunt plura.vt patet in titulis precedentibus.⁊ inſti.de nup.§.ſunt ⁊ alie.⁊ in iſto diuortio debet adhiberi conueniens grauitas.vt.j.de di
1 uor.porro.§.fi. ¶ Scdo no.ꝙ propter fauorem prolis opinio ſiue error habetur pro veritate: idẽ quo ad valorem teſtamẽti.vt.l.j.C.de teſtamẽtis. Idem quo ad valorem eorũ q̃ geſta ſunt ratione publici officij.vt.l.Barbarius.ff. de offi. pto. facit quod no. Ioan.an.in.c.nihil.⁊.c.ꝙ ſicut.de elec. ⁊.c. conſultationibus.de iure pa.⁊.j.de hereti. fraternitatis.per In
2 no.⁊ Io.an. ¶ Tertio no.ꝙ filij nati durãte lite ſup federe matrimonij ſunt legitimi reputandi: ac ſi nati eſſent ante litẽ motã.quia lite pendente dicitur quis habere bonã fidem. facit ad no.ꝭ.de cõiu.ſer.propoſuit.⁊ hoc in matrimonio. cũ vero de alijs rebus eſt queſtio poſt liteʒ motã efficitur quis poſſeſſor male fidei.⁊ tenetur ad reſtitutionẽ oĩm fructuuʒ: quos percepit poſt litem motam.vt.l.certum.C.de rei ven.⁊.c.con
3 ſultationibus.de iure pa. ¶ Quarto not.ꝙ quod illa que fiũt publice preſumuntur fieri bona fide.⁊ ſine dolo. occulta autẽ ſunt ſuſpecta. vnde in tutore dicimus quod palam non clam poteſt rem pu. emere.vt.l.cum ipſe. de contrahen. emp. et qđ not.ꝭ.vt ec.bene.vt noſtrum.⁊.l.fi.ff.de ritu nup.⁊.l. ſi adulte
4 riũ.ff.de adul.per Barto. ¶ Quinto no.ꝙ quod quantum ad partum inſpicitur conditio ⁊ ſtatus parentum: in quo erãt tẽpore conceptionis.⁊ hoc ideo: quia hoc erat vtile partui. Si autem eſſet vtilius intueri tẽpus natiuitatis illud debemus inſpicere: ⁊ non tempus conceptionis.quod dic: vt dixi.ꝭ.de na.ex li.ven.c.j.⁊.l.nuper.in fi.C.de na.li.que eſt no. cõcor. ad illud.c.⁊ in auct.quibus modis natu.effi.ſui.§.tribus.ver. inſuper etiã coll.vij.ibi: tempus illud valere magis precipimus quod vtilius eſt naſcenti.habes ergo ex predictis quod exiſtẽs in vtero habetur pro nato vel non.quia habetur cum hoc tendit ad ſuum cõmodum.non habet̃ cum tendit ad incõmodũ.cum vero tendit ad neutrum non habetur pro nato. vt eſt glo.no.in.l.ſi a primo.de li.⁊ po.⁊ vide ad predicta.l. vltima.
5 de li.cauſa. ¶ Sexto no.ꝙ ſnia lata ſuper legitimitate filiorum rapit ſecum in acceſſionis locum bona temporalia: que non pertinent principaliter ad forum eccleſie.ſʒ ſi occaſione q̃ſtionis q̃ ſapit ſpiritualitatẽ quis moleſtetur in tẽporalibꝰ poterit haberi recurſus ad iudicẽ eccleſiaſticũ.vt.ꝭ.c.proximo.⁊ ſic cauſa limitata põt ad aliquẽ pertinere iuriſdictio ſup certa re.ad hoc quod Inno.⁊ Ioã.an.⁊.ꝭ.de fo.cõpe.ſi clericus
6 laicũ.⁊.c.cũ ſit generale.de fo.cõpe. ¶ Septimo not.ꝙ filij nati ex minus legitimo matrimonio reputãtur legitimi propter bonam fidem parentum.ſecus ſi malã habuiſſent fidem: vel nõ in facie eccleſie cõtraxiſſent.vt.ꝭ.de cl'ã. deſpon.c. cũ inhibitio.⁊ illđ quod hic dicitur in filijs: poteſt etiam dici in dote donata propter nuptias.⁊ priuilegijs cõpetẽtibus ad predicta: vt bona fide contrahentibus: licet minus legitime tribuantur: ⁊ mala fide cõtrahentibus denegentur. qđ dic: vt.l. ſi cum dotem.§.ſi mulier.ff.ſo.ma.⁊ qđ no.in.l.⁊ ſi cõtra.C.de inceſ.nup.⁊ inſti.de nup.§.ſi aduerſus.vbi gl. ¶ Octauo not.
7 ꝙ filij nati ex matrimonio minus legitimo ſunt alendi a parentibus.⁊ q: habẽtur pro legitimis vt hic patet credo quod alentur ordine quo legitimi debent ali.ſcilicet prius a patre: ⁊ in eius defectum a patre.ꝙ ſpurij[a] vero ſunt alendi pariter ab
8 vtroq;.vt.c.cum haberet. ad fi. ꝭ. de eo qui duxit vxo. quam
9 po.per adul. ¶ Querit gloſſ.ꝙ ſi alicui puero vel infanti moueatur queſtio ſtatus.⁊ dicatur quod nõ ſit filius illius: cuius

a ¶ Spurij Spuriꝰ dr natꝰ ex vna de pluribꝰ cõcubinis ĩ aut. lʒ. ver. ſola. C. de natu. lib. p bar. in. l. ſi. ff. de his q. vt indig. a leg. l. l. ij. ad ſi. ff. de i ius vocan. vbi a plene.

Ponit queſtioneʒ.

dicitur an lite pendente debet ali de bonis illius cuius filius eſſe negatur.dicit gloſſ. quod ſic.⁊ allegat duas leges. debet enim iſte poni in poſſeſſione ſi modica preſumptio facit pro eo vt.l.vlti.ff.ad carbo.⁊ de li.agno.l. ſi quis a liberis.§. ſi vel parens.facit quod no.j.de accu.ex parte.

1 Coniuges ſi negant aliquẽ ex ſe natũ ⁊ ipſe dicat ſe filiuʒ cui incumbat probatio.
2 Queſtio ſi vertatur ſuper filiatione ⁊ fama vicinie eſt cõtraria aſſertioni illorum: quorum filius eſſe dicitur: ⁊ illi hoc negãt cui potius ſit ſtandum.
3 Fama vicinie tũc prodeſt filio qñ a patre ⁊ a matre filius reputatur: ⁊ nominatur.
4 Filiatio nõ põt vere probari: ſed probatur teſtibibus ⁊ indicijs. Quomodo probetur.nu. 6
5 Agnati vel alij aſpirãtes ad ſucceſſionẽ ſi negant aliqueʒ eſſe filium quem parentes fatebantur filium an admittant̃.ꝙ ſic.

TRanſmiſſe. Statur dicto viri et mulieris qui negat aliquẽ filium niſi indicijs ⁊ teſtibus probetur contrarium. ponit primo conſultationẽ cui ſcđo reſpondet ibi: cũ aũt: vel.ibi: conſultationi. Io.an.intelligit hunc tex.quod iſte qui iſtã retinebat concubinã habebat aliam in vxorẽ: ideo iſtuʒ eorũ ſpurium eſſe credebant: ſed iſte nõ videt̃ bonus intellectus ꝙ ſi ita fuiſſet nõ potuiſſet pretendere ſe legitimũ per ſequẽs matrimonium cum ipſa concubina cõtractuʒ.⁊ ſic per ꝯſequẽs nõ veniſſet ad ſucceſ.cum filijs poſtea ſuſceptis ex iſta cõcubina in vxorẽ ducta.vt.j.eo.tanta.⁊ in auct.qui.mo.na. effi. ſui. §.ſi.coll.vj.⁊ eſſet ſcḿ hoc dare cauſam: in quo de eiſdem parẽtibus aliqui ex filijs eſſent ſpurij: aliqui legitimi ⁊ naturales.
1 ¶ Not.primo.ꝙ quod vir ⁊ vxor negant aliquem ex ſe natum ipſe vero ſe filium eſſe dicit. et ſic eſt contentio cum ipſo filio. quandoq; eſt contentio inter virum ⁊ vxorem. quia vnus dicit eſſe eorum cõmunem filium: alter negat ⁊ tunc dic.vt.ff. de libe.agno.l.j.per totã.l.ſe.⁊ ſe. quandoq; eſt queſtio inter virum et vxorem ⁊ concubinam eius.⁊ tunc dic: vt.ꝭ. de proba. c.per tuas.quandoq; eſt queſtio inter illum qui filium ſe pretendit et conſanguineos illius: qui pater eius dicitur ꝑpter eius hereditatem.et tunc etiam poteſt et debet intelligi iſte textus.et.ff.de liberis agnoſcendis.l.iiij.§.illud. ¶ Secundo
2 no.ꝙ quid iuris cum eſt queſtio de filiatione ⁊ fama vicinie eſt contraria aſſertioni illorum quorum filius eſſe dicitur. illi autem hic negant.ſtatuit eñ potius illorum verbo: q̃ fame vicinie rationem reddit gloſſ.que incipit: ſed quis prouocabit
3 ⁊c.ꝙ fama ergo vicinie tunc prodeſt: quando a patre ⁊ matre filius reputatur ⁊ nominatur.vt.ꝭ.de proba.per tuas. vel quãdo in domo vicinis ſcientibus natus eſt.vt.l. filium. ff. de his qui ſunt ſui vel al.iuris.⁊.l.ſi vicinis.C.de nup.⁊.c.michael.ꝭ.
4 de filijs preſby.⁊ quod ibi no. ¶ Tertio not.ꝙ filiatio probatur teſtibus ⁊ indicijs: vere tñ probari nõ poteſt.vt.l.lucius ff.de condi.⁊ demon. ¶ Quero dicitur hic.ꝙ maritus ⁊ vxor
5 negabãt eũ ſuũ filiũ: ⁊ ꝙ ipſe põt probare cõtrariũ.ꝙ quid ecõuerſo.quando ipſi fatebantur eum ſuum filiuʒ.ſed agnati vel alij aſpirantes ad ſucceſ.volunt probare contrarium: an poſſint.gloſ.iij.dicit quod ſic.et hoc probato excluditur a ſucceſ. que deferebatur ſibi ab inte.ſi fuiſſet filius. nunquid ergo excludetur a ſucceſſione ex teſtamento: ſi tanq̃ filius inſtitutus fuit: queʒ poſtea non eſſe filium apparet.caſus eſt quod excluditur in.l.ſi pater.C.de here.inſti.⁊ vide ad hoc omnino quod
6 no.Cy.in.l.nõ nudis.C.de proba. ¶ Secũdo quero ꝙ quomodo probetur filiatio.tangit gloſſ.que incipit.per iudicia enim ⁊c. Ioan.an.etiam circa hoc dicit.quod probabit quod in ſecreto vocabant iſtum filium amplexabãtur ⁊ oſculabantur et chariſſime nutriebãt. licet hoc de foris negabant ad peccatuʒ ſuum velandũ.⁊ hoc ſecreta iudicia probabit per pediſſequas bubulcos: et conſimiles: cum per alios que in domo gerũtur probari non poſſent.C.de diuor.l.conſenſu.§. ſi auteʒ.ad hoc de teſti.veniens.ij.§.fi.⁊ vide etiam qđ no.in.l.filium.de his q ſunt ſui vel ali.iuris.per Barto.⁊.l.fin.ff.de proba. et dicto.c. michael.confeſſio etiam patris confitentis aliquem eſſe ſuuʒ filium principaliter: multum prodeſt filio.vt.ff.de libe.agnoſ. l.j.§.iul. ¶ Opponit̃ hic erat contentio de hereditate paterna inter illum qui ſe filium pretendebat: et alios poſtea natos: et vir negabat eum filium ſuum. et ſic innuit quod viuente eo poterat eſſe queſtio de eius hereditate. Sed contra.quia non dicitur hereditas viuentis nec de ea debet quis eſſe ſolicitus.vt.l.vltima.C.de pact.et.l.j.de heredita. vel ac. ven.hic autem patre viuente filij contendebant de eius heredi.ergo

Ponit queſtiones.

Oppõit in contrariũ.

male.ſo.vt glo.que incipit:ſed quis prouocabit ꝛc. ſoluit enī
primo:quod parens iſte erat effectus monachus:ꝛ ſic ꝑ mor
tuo habebatur.vt.c.placuit.xij.q.j. ſed certe mona. tunc ſuc
ceſ.ꝛ non filij in illegitima. de qua etiā eſt dubiuꝫ hoc caſu:an
eo naturaliter viuente debeat ſeparari de bonis eius: et aſſi
gnari liberis.de quo dic:vt no.in auct.ingreſſi. et auct.ſi qua
mulier.C.de ſacroſanc.ec.ſcdo ſoluit ꝙ pater ceſſerat eis he
reditateꝫ retento ſibi certo victu.ſed hoc nō credo poſſe fieri:
vt viuente aliquo de eius cōſenſu ſua hereditas titu. heredi
tario in alterum transferatur:cum adiri nō poſſit hereditas
nō delata per mortē.ſoluit tertio ꝙ iſti nūc erāt mortui: ſꝫ in
vita negauerāt hūc eorū eſſe filiuꝫ. ꝛ hec verior.

1 ☞ Nepotes legitimi ꝛ naturales ex filijs ſpurijs deſcēden
tes excluduntur a ſucceſſione aui ab inteſtato.
2 Filij naturales licet ſuccedant matri:nō tñ ſuccedūt ab inteſta
to conſanguineis venientibus ex latere paterno ipſius ma
tris.
3 Filij nati ex matrimonio illicite contracto ſunt illegitimi ſi cō
iuges ſciunt impedimentum.
4 Filium ſpuriū quidā habebat:ꝛ ex eo nepotē legitimū et na
turalem:an poſſit eū heredē inſtituere.
5 Nepos ſpurius ex filio ſpurio an poſſit inſtitui ab auo.

Cauſam. Illegitima eſt proles: quā viro
viuēte vxor ex adulterio cōcipit
ſiue cū ipſo adultero:ſiue cū ipſo viro moreť. po
nit duos caſus pronūtiationis fiende. et cauſam
ſubdit.ibi:qꝛ nō. ¶ No.ſm poſitionē caſus quaꝫ
glo.facit.ī.eo.cauſam que. hic erat queſtio de hereditate ro
dulphi inter. R.natum ex agatha filia dicti Rodulphi:ꝛ fra
trē rodulphi auunculum magnum dicti. R. Iſte enī.§.vole
bat excludere dictum. R.tanꝗ natum ex agatha ſpuria licet
ipſe eſſet natus ex legitimo matrimonio ab agatha poſtea cō
tracto.vt dicit glo.ī.eo.cauſam que.ꝛ retento iſto intellectu.
1 ¶ No.primo † ꝙ non ſolum filij ſpurij excluduntur a ſucceſ.
paterna:vt in auct.qui.mo.na.effi.ſui.ad ſi.coll.vij. ſꝫ etiā ex
cludūtur nepotes legitimi ꝛ naturales:ex ſpurijs deſcēdētes
ꝛ hoc in ſucceſ.ab inteſtato in qua nec nepos naturalis ex filio
legitimo:nec nepos legitim⁹ ꝛ naturalis ex naturali filio ſuc
cedit auo.vt.l.ſi.de na.li.ex teſtamēto vero an legitimus ex fi
2 lio ſpurio poſſit ſuccedere auo dicā ſtatim. ¶ Scdo no. † ꝙ li
cet filij naturales ſuccedant matri:vt inſti. ad orſi. per totum
tñ nō ſuccedunt ab inteſtato conſanguineis venientibus ex la
tere paterno ipſius matris.ratio qꝛ nec ipſa mater ſuccederet
ꝛ ſic per conſequentiā non pōt ius ſucceſſionis in ſuos poſte
ros deriuare.vt.l.ſi.preall.ibi nulla legitima cōſequētia in hu
3 iuſmodi perſonis cuſtodiať. ¶ Tertio no. † ꝙ filij nati ex ma
trimonio illicite cōtracto ſunt illegitimi quod eſt verū ſi con
iuges ſciūt impedimentum.vt.ſ.eo.c.ij. ¶ Quarto no.ꝙ po
teſt eſſe.ꝙ habitante marito cum vxore aliquis naſcatur ex il
la ꝛ ſic filius alterius:ꝗ mariti.qd tñ nō eſt in dubio preſumē
dum.vt.l.filium diffinimus.ff.de his qui ſunt ſui vel al.iur. et
ideo tex.dicit hic ſi cōſtiterit ꝛc.quaſi qui de alio et in adulte
rio iſtam agatham natam dicit:hoc probat:ꝛ limitate. ſcilicet
tempore quo viuebat alanus aneline maritus. facit ad not.
ſ.de ſpon.du.in rubrica. ¶ † Quero quidam habet filiū ſpu
4 rium:ꝛ ex eo nepotem legitimū ꝛ naturalem:an poſſit euꝫ in
ſtituere heredem.ꝛ videtur:ꝙ nō.qꝛ qua ratione excluditur fi
lius:eadē ratione nepos in eius poteſtate conſtitutus. vt.l. ꝗ
ritur.de bo.li.ꝛ de iure pa.qui contra legem preterea ad ſpu
rium nō pōt peruenire de bonis patris nec directo: nec ꝑ me
diam perſonā.ff.de dona.cauſa mor.l.ꝙ cōdi.ꝛ.l.ſi is q bonis
de vul.ꝛ pu.ſed ſi illa inſtitutio eſſet valida per mediā perſonā
nepotis perueniret ad ſpurium vſuſ. ꝯ dicta iura. ad ideꝫ fa
cit.C.de ſcōis nup.hac edictali. circa mediū.preterea quādo
relinquitur tam coniuncte perſone ſicut filio ſpurio de facili
preſumitur fraus.vt.l.pe.§.j.de bo.li.ibi facilior quam ſuſpi
tio ꝛc.preterea vitium patris porrigitur ad filios .vt. l. quiſ
quis.ad.l.iul.ma.facit.j.q.j.vulnerato ibi ex infecta radice fru
ctus non producitur:ꝛ non poteſt mala arbor bonos fructus
facere matth.vij. ¶ Cōtrariū conſuluit Bar. ſcꝫ ꝙ auus poſ
ſit inſtituere hunc nepotē filij ſpurij.primo hoc probat. qꝛ vi
tium ꝛ pena patris nocet in his tamen que ex perſona patris
deſcendunt non in his que aliunde obueniunt.vt dicit tex. in
l.iij.de inter.ꝛ rele.ad idē facit de ſena.emancipatum.in fi.ſed
iſte nepos capit ab auo nō aūt a patre ſuo ergo ꝛc. preterea ſi
cut ſpurius non poteſt capere:ita nec etiaꝫ deportatus.vt .C.

Ponit queſtiones.

de heredi.inſti. l.j. ſed deportatio filij non nocet nepoti: quin
ipſe poſſit capere.ergo ꝛc.ff.de bonorum poſ.contra ta. l.j.in
fin.et de bo.li.l.ſi neceſſe.§.ſi deportatus.ergo in propoſito ꝑ
ſona filij non nocebit nepoti.preterea ingratitudo filij nō no
cet nepoti.quia ipſe ex ſua perſona habet querelam.l.iij. §. ſi
emancipatus.de contra ta.per Dyn. in.c.non debet aliquis.
de regu.iur.lib.vj. Ita in propoſito filius non nocebit nepoti
preterea ego video quod ſi filius eſt hereticus ꝛ infidelis non
nocet nepoti filij quin ſuccedat auo.de hereditati.l.cognoui
mus.preterea in his que acquiruntur filio ꝛ per filium non ꝗ
runť patri.vitiū enī ſiue macula patris nō nocet:puta ſi filius
eſt emancipatus vel eſt in poteſtate:ꝛ tractatur de eo quod pa
tri non queritur.vt.l.queritur de bo.li.ꝛ.l.diui fratres. de iu
re pa.ꝛ.l.qui contra.eo.ti.ſed poſtꝗ ſpurius nō eſt capax bo
norum patris nō percipiet vſumfructū propter defectū per
ſone ſue:ſed remanebit penes proprietatem ſm regulam com
munē.inſti.de vſufructu.§.fin. non ob.quod ad iſtam inſtitu
tionem nepotis auus motus fuerit contemplatione filij non
capacis ſue ſucceſſionis.vt.l.ſi plures.§.in arrogato.de vul.ꝛ
pu.naꝫ debes ſcire.quod quādo quis inſtituitur propter aliū
occaſionaliter:vt puta propter vnuꝫ hoiem aliquis habet no
titiam tytij.ꝛ ex hoc inductus eſt in tantam amicitiā quod eū
heredem inſtituit propter ſe ipſum:nō propter alium tūc iſti
alteri non queritur.caſus eſt expreſſus.ff.pro ſocio.l. ſociuꝫ.ꝛ
ita in queſtione noſtra.nam hic nepos eſt notus auo propter
filium tamen auus inſtituit eum:non propter filium. ſed pro
pter ſe ipſum ꝛ ſic non propter patrem eius.preterea videtur
caſus in.l.ſi.C.de na.li.nam vt ibi dicit textus. Iugum patrū
refrenandum fuit ſolum in liberis primi gradus:non autē in
nepotibus.nō ob.quod ibi loquitur in filijs naturalibus: nō
in ſpurijs.qꝛ illa ratio que eſt in filijs naturalibus: eſt in ſpu
rijs.ꝛ glo.ordi.ibi dicit in ſpurijs eſſe idē:quod ibi dicit text.
in naturalibus. ex predictis cōſuluit Bart.inſtitutionem fa
ctam de dicto nepote legitimo validā eſſe.ꝛ late dictam que
ſtionem proſequitur ꝛ concludit:vt dixi in.l.gallus.§. quid ſi
idē.ff.de li.ꝛ po.idem diſputando tenuit Ja.de bel.ꝛ ponit in
l.j.C.de na.li.ſpec.ipſam ponit in ti.de ſuc.ab inte. §.j. ꝛ predi
cta vt dixi in themate procedūt:cū nepos eſt legitimus ex ſpu
rio qui habuit eū ex vxore:ꝛ idē qd ſupra conſuluit dñs Fed.
5 cōſilio.lv. ¶ † Quid ergo dices de nepote ſpurio ex filio ſpu
rio an poſſit inſtitui ab auo.doctor meus dñs Bal.dicit indi
gniſſimū ſibi videri quod nepos ſpurius ex filio ſpurio ſucce
dat auo:cū laboret ſorditate propria: ꝛ paterna. ꝛ ideo dicta
l.ſi.C.de na.li.ſub certis finibus permiſſiuis ꝛ taxatis loquiť:
nec loquitur de nepote ſpurio:ſꝫ naturali dūtaxat. qui ex legi
timo cōcubinatū eſt.de hoc tñ nō habemus.l.expreſſaꝫ ꝑmit
tentē vel prohibētē:vt ait.adde in.d.l.ſi.gloſſ.tñ dicit in auct.
qui.mo.na.effi.ſui.§.ſi.ꝙ vbi nō reperitur expreſſa ꝓhibitio:
intelligiť eſſe ꝑmiſſuꝫ.ꝛ illa glo.multū facit pro opi.illa ꝙ iſte
nepos ſit capax quo ad auū.ad hoc.ff.de vulga.ꝛ pupil.is qui
in ratione ſui.ipſe tamen in predicto nepote ſpurio ſic diſtin
guit.aut iſte inſtituitur vt nepos:ꝛ nō valet inſtitutio.arg.C.
de fideiuſ.l.cū ꝙ.C.de here.inſti.l.nec apud. aut vt extraneus
qꝛ bene meruit:ꝛ probantur merita preceſſiſſe:ꝛ tunc valet.C.
de moffi.te.auct.vnde ſi parens.aut dubitatur:ꝛ in dubio af
fectio naturalis inducit preſumptionem quod vt nepoti. et
ſic non valet.argu.ff.de pactis.l. ſi tibi. §. ſi pactum. nam iſta
affectio eſt ex mala et damnata radice: ꝛ vitium non eſt pur
gatum:ſed continuatum.ar.C.de hereti.auct.idem eſt de ne
ſtorianis.ꝛ ſi diceremus contrarium ecce in. perpetuum poſ
ſet.l.fraudari.nunꝗ enī quis inſtitueret filium ſuum ſpuriuꝫ:
ſed diceret inſtituo deſcendentes eius ꝛ ſi nepos ſpurius de
beret ex hoc ſuccedere:daretur patri nepotis materia adul
terandi:et ſtudendi qualicūqꝫ procreationi liberorum: etiam
nefarie. et inceſtuoſe.quod non credo principem ſummum a
matorē caſtitatis concedere voluiſſe. Iudicio ergo aui hunc
nepotem queꝫ non merentem:ſed demeritum ex qualitate vi
te apparet ex ſola poteſtate inſtitutionis vel reſtitutionis he
reditatis capere non potuiſſe.credo et conſulo: ſalua tamen
ſemper ſententia veriori.iſta ſunt verba ꝑceptoris mei in quo
dam ſuo conſilio. qui ſubiungit. vtrum poterit capere vigo
re legitimationis imperialis facte poſt mortem patris dicaꝫ
ī.eo.per vene.vbi circa legitimatos aliqua dicaꝫ. predicta igi
tur ad iſtud.c.applicādo habeas. qꝛ iſta agatha filia roberti
fuit ſpuria:ꝛ ex matrimonio qd ipſa contraxit natus fuit. R.
potuerit inſtitui a Roberto auo ſuo. ex conſilio Bart. dicas
quod ſic.poſtꝗ iſta ſpuria dictuꝫ. R.ſuſcepit de legitimo ma
trimonio.ſi vero cum ex nefario vel damnato coitu perce
piſſet non potuiſſet ab auo inſtitui: ſicut nec ipſa ſpuria
ſm conſilium

ſm conſilium. Bal. ab inteſtato vero nepos iſte natus ex ſpuria nõ ſuccedit auo: ſiue ſit legitimus: ſiue ſpurius vt in iſto. c. coniũcta poſitione caſus. de qua. j. eo. cauſam que.

1 ❧ Nepos ex filio premortuo admittitur vna cum filio ſuperſtite.
2 Macula ſiue ſordes patris obſtat filio.
3 Queſtio legitimitatis incidens corã iudice ſeculari: nõ p eum ſed per eccleſiaſticum iudicem eſt cognoſcenda.
4 Iudex ſecularis coram quo incidit queſtio ſpiritualis remittens eam ad eccleſiaſticum nõ põt illi prefigere terminũ vt dictã queſtionem terminet. Et quid ſi corã eo veritas non probatur. nu. 7
5 Terminus ſi prefigitur ad probandam exceptionẽ peremptoriam: vltra terminũ opponẽs nõ auditur.
6 Terminus an poſſit prefigi actori ad agendum.
8 Naturales in quibus caſibus: τ in quantũ admittãtur ad bona paterna.
9 Papa per ſpecialẽ vel generalẽ conſtitutionẽ põt admittere illegitimos ad ordines τ honores: τ tollere maculã geniture. Imperator ſimiliter quo ad hereditates temporales.
10 Legitimati an ſuccedãt in feudum.
11 Iudex eccleſiaſticus qui debet cognoſcere de exceptione legitimitatis oppoſita coram iudice ſeculari an debeat procedere ordine iudiciario.

Lator. Queſtio natiuitatis oppoſita petẽti hereditatẽ corã iudice ſeculari eſt ad eccleſiaſticũ iudicẽ remittẽda. τ ſunt due partes. prima appellãtis cõqueſtio. ſcđa appellãtis cõmiſſio. ibi: ideoq;. ❡ No. primo q iſte. R. nepos vendicabat hereditatem aui: τ volebat ad ipſam admitti
1 vna cũ patruo. i. fratre pris. τ ita eſt de iure. † q nepos ex filio
a premortuo admittit vna cũ filio ſupſtite.[a] τ ſi ſunt plures nepotes admittunt in ſtirpes: nõ in capita. vt. l. ij. τ. iij. C. de ſuis
2 τ legitimis hereditatibus. ❡ Secundo not. † quod macula ſiue ſordes patris obſtat filio. nã ſi pater iſtius. R. erat illegitimus nõ poteſt iſte. R. ad ſucceſ. aui mediante perſona pris illegitimi peruenire. Sed aduerte. q quãq; filius excluditur a ſucceſ. patris ratione illegitimitatis. τ tũc ſimiliter filius eius in cõſequentiã. vt. l. ſi. C. de na. li. τ hoc ab inte. ex teſtamento aui ſecus. vt dixi. ſ. c. proximo. quãq; filius excluditur propter demerita. τ ſic exheredatus a patre. τ tũc nõ obſtat nepoti delictũ patris quo ad ſucceſ. vt. l. j. ſ. quidã. τ. l. iij. ſ. ſi emãcipatus. in ſi. de cõtra. quãdoq; pater excluditur repudiatione: et tũc an per ſucceſſoriũ hereditas aui deferatur ad nepotẽ dic: vt. i. q ſe patris. C. vñ li. vbi plene an nepos poſſit omiſſa hereditate patris immiſcere ſe hereditati auite. τ quid iuris ſi filius fuit preteritus vel exheredatus τ tacuit an ius dicẽdi nullũ: vel querela inofficioſi trãſeat ad nepotem: vel ad heredem extraneum ipſius filij. dic: vt. l. pater filiam. ff. de inoffi. te. in repetitione Bar. τ Bal. quãdoq; pater excluditur. q hereditati paterne ſe nõ immiſcuit: tũc nepos ad aui ſucceſſionem veniat per viam tranſmiſſionis an iure ſuo. dic: vt dicta. l. qui ſe. patris. τ. l. ex militari. ſ. ſi. ff. de teſtamẽto mili. per Bar. τ. l. ſi infanti. de iure deli. qđ ergo dicit hic tex. iure ſucceſſionis vẽdicare τc. iſta ſucceſſio põt ex diuerſis capitibus prouenire. vt
3 apparet ex predictis. ❡ Tertio no. † q queſtio legitimitatis incidens corã iudice ſeculari nõ per eũ: ſed per eccleſiaſticũ iudicẽ eſt cognoſcenda. τ aduertendũ q hoc videt verũ nõ ſolũ ſi inter cõiugatos eſt queſtio: ſed etiam ſi cum filijs eorũdem τ alijs poſt mortẽ parẽtum. qđ videt mirũ. cum reſpectu filiorũ ſufficiat probare merũ factum. ſcilicet quod parentes eorum pro coniugibus habebãtur. vt no. Inn. in. c. illud. de pſump. τ. c. veniens. de verbo. ſig. ſed cũ illa poſſeſſio adhereat rei ſpirituali. i. matrimonio idẽ iudicium eſt habendũ. vt. c. quanto. de iudi. τ. c. trãſlato. de cõſti. τ vide qđ circa iſtã queſtionẽ ſpiritualem incidentẽ coram iudice ſeculari dixi. ſ. de ordine. cog. tuã. ❡ Quarto no. q ad queſtionẽ incidẽtẽ terminandã p iudicẽ eccleſiaſticũ prefigãtur duo menſes. ſi. ſ. de quer. cõiu. ex publico. dicit tñ Io. an. poſt Pe. τ Ab. q illud tps nõ eſt ordinarium. vt. ſcilicet ſemper queſtio natiuitatis ad iudicẽ eccleſiaſticum remiſſa. j. duos menſes debeat terminari. ſed papa propter aduerſarij maliciam preſumptam ſic voluit breuiare. ad hoc de ordi. cog. c. tuam. τ pro hoc vide quod dixi poſt doct. ſ. de conceſ. preben. poſt electionem. ❡ Quinto not. qđ ex eo qđ papa ſtatuit hic terminum iudici eccleſiaſtico collige
4 arg. † quod iudex ſecularis coram quo incidit τ remittit queſtionem ſpiritualem non poſſit illum terminũ prefigere iudici eccleſiaſtico. vt dictam incidentem queſtionem expediat infra certum tempus. ar. ſ. de ap. ex inſinuatione. et not. Bar. in l. ij. de re iudi. ❡ Sexto not. quod iſte. P. qui obiecit illegitimitatem: debet hoc probare. quomodo aũt hoc procedat dicam poſt glo. ❡ Septimo no. † q prefigitur terminus ad pro
5 bandam exceptionẽ peremptoriam: vt vltra terminũ non audiatur. de quo dic: vt. ſ. de excep. paſtoralis. τ ad hoc vide qđ not. in de. ſepe. ſ. τ quia. in glo. patet ergo τc. τ in gl. vbi ergo † actori aũt vtrum poſſit prefigi terminus ad agendum. dicit
6 Ioan. an. q ſic ex cauſa iuſta. ar. ſ. de fide inſtru. accepimus. τ plene in. l. j. C. vt nemo inuitus τ enumerat Ioan. and. hic aliquos caſus: in quibus quis cogitur agere cauſatiue: pp̃ter periculum vitandum vt tutores τ curatores. de quo per Barto. in. l. j. ff. de admini. tuto. Item negotiorũ geſtores ſi poſſunt agere: ſine mandato. vt. l. ſi autem. de nego. geſt. Item procuratores τ adminiſtratores ciuitatũ. ff. de admini. re. ad ci. p. l. ſi. ſ. iiij. τ. l. pe. Item heredes vendicare debent necẽ defuncti. vt. C. ad ſill. l. ſi. τ actori citato reo vel lite cõteſt. vt auct. qui ſe
7 mel. C. quomodo τ quando iudi. ❡ Octauo no. † quod ſuper incidenti ſpirituali remiſſa ad iudicem eccleſiaſticum ſi coram eo eius veritas non probatur: iudex ipſe nõ pronũtiat: ſed remittit partes ad iudicem ſecularem: vt cauſam audiat: τ decidat. τ ſi queſtio incidens preiudicialis veniret cognoſcẽda per iudicem cauſe iſtud eſt clarum q ſuper tali incidenti non requiritur pronuntiatio. vt plene no. ſ. de ordi. cog. c. j. τ. l. j. C. de ordi. iudi. quando vero coram alio diſcutitur: eſt caſus hic. q iudex ille nõ pronuntiat: quando non eſt probata. ſecus forte ſi probata eſſet. vt. ſ. eo. c. cauſam que. τ. c. j. ❡ Oppo. iſte. h. obiecit iſti. R. qđ pater eius erat illegitimus: τ ſic nihil iure ſucceſſorio poterat vendicare. ſed contra immo videtur: qđ ſaltẽ ad duas vncias debuerit admitti. vt. C. de na. li. auct. licet. τ in cor. vnde ſumitur. ſolu. dicit gloſſ. illud verum quando non extat legitimus qui hic erat. ſcilicet. P. filius illius ad cuius ſuc
8 ceſ. iſte. R. vt nepos venire volebat. † dic tñ latius circa iſtos naturales quibus caſibus τ inquantũ admittantur ad bona paterna. nã aut queris de ſucceſſione ex teſtamento: aut ab inteſtato. ſi ex teſtamento tũc aut ſuperſunt alij filij legitimi aut non ſuperſunt: pater põt filijs ſuis naturalib[us] relinquere: vel donare vnam vnciam ſue ſubſtantie. ſi vero nõ ſuperſunt legitimi: tunc aut teſtator habet etiam aſcendentes: τ tunc relicta eis ſua legitima poteſt filijs ſuis naturalibus relinquere: τ donare reſiduum. aut nõ habet aſcendentes: τ tunc totum poteſt relinquere filio naturali. τ hoc cum pater decedit condito teſtamento. ſi vero decedit ab inteſtato: tunc aut non ſuperſunt filij legitimi. τ hoc caſu iſti naturales debẽt habere duas vncias: τ etiam alimenta de paterna ſubſtãtia. τ reſiduũ debetur venientibus ab inteſtato. τ hoc verum: ſi nõ ſubeſt coniux legitima moriẽtis: alʼs ipſa impedit naturales ſicut legitimi impediunt. τ eſt caſus in quo quis non admittitur. τ tñ impedit aliũ. vt in ſi. in. c. auctẽte. in ſi. de cõceſ. prebẽ. li. vj. aut ſuperſunt filij et tũc naturales debẽt tñmõ ab eis paſci ſm ſubſtãtie mẽſurã. iſtam diſtinctionẽ colligo ex. ſ. diſtractis. in auct. q. mo. na. effi. ſui. coll. vij. τ intelligo in veris naturalibus. i. illis qui nati ſunt ex cõcubina retẽta in domo maritali affectu. ſecus ſi plures habuiſſet cõcubinas: vel nati eſſent aliter ex damnato coitu. vt in dicta auct. ſ. ſi. Iſti em̃ ex dãnato coitu nullo modo poſſunt habere pticipium ad bona paterna: nec alẽdi ſunt a parentibus. vt dicto. ſ. ſi. lʒ ſecus de iure canonico. ſ. de eo q duxit vxo. c. cũ hʒ. ad ſi. τ hec vã cũ q̃rit. an admitti debeãt: vel capaces ſint bonorum paternorum. extraneũ v̉o capaces ſunt ex teſtamẽto τ inter viuos. q nõ reperitur hoc eis phibitũ. τ q̃ nõ ſunt eis phibita intelligũtur eis cõceſſa. dicit glo. not. in dicto. ſ. ſi. vbi tãgit vtrũ poſſit pater tales ſubſtituere. dicit q nõ vulgariter: ſʒ pupillariter põt. dic: vt ibi. Sed aduerte. q predicta nõ videtur equa: ſcʒ q filius naturalis ſuccedat in aliquo. cõſtat em̃ q ſm canonẽ oẽs coitus fornicarius eſt dãnatus. xxxij. q. iij. nemo. ſimiliter nouę leges dãnant fornicationem τ omne pctm̃. in auct. de leno. coll. ij. τ ſecũ. non ſolũ. coll. v. τ in auct. vt nõ lux. cõtra naturam. coll. vj. ex quibus non videtur iſtos naturales puta ex coitu reprobato genitos ad aliquid admittendos fore: ſicut nec ſpurij vel aliter ex nefario coitu procreati. vt dicto. ſ. finali. in authentica. quibus modis natura. effi. ſui. ſolutio. Ioan. andr. tangit iſtam opinionem. nec perfecte ſoluit. ideo dicas ſic. quod de iure antiquo primeuo omnis coniunctio erat legitima: et ſtatim cum quis naſcebatur erat legitimus in authoritate quibus modis na. effi. ſui. ſ. illud tamen. ver. non em̃ fuit in principio. Superuenerunt poſtea leges que aliquas coniunctiones approbauerunt expreſſe: vt matrimonium. τ tũc filij ex eo nati dicunt legi

[a] ❡ Cum filio ſuperſtite. Alʼs rũpit teſtm̃ aui vide Bart. et doc. i. l. gallus. ſ. qdam recte. ff. de lib. τ poſth.

❡ Oppõit in contrariũ.

timi.vt in eadem auct.§.legitimi. quedaꝫ eſt coniunctio expreſ
ſe reprobata:vt coitus adulterinus:inceſtuoſus:⁊ ſimiles. et
tunc filij nati nõ ſunt legitimi:nec filij nominandi ſunt:nec le
gitimantur per ſequens matrimoniũ.ſ.eo. tanta. ⁊ in preall.
auct.§.penul.quedam eſt coniunctio que a lege nõ eſt appro
bata:nec improbata.vt coitus cõcubinarius:⁊ nati ex iſto coi
tu remanẽt in primo iure naturali.⁊ ideo tales filij vocantur
naturales:⁊ per ſubſequens matrimonium legitimantur. vt
ſ.eo.c.ij.⁊.C.de natu.li.in multis.ll.⁊ hoc vult dicere tex.in.l.
j.ff.de cõcu.quod concubinatus per.l.nomẽ aſſumpſit.ſcilicet
nudum.nõ quod per.l.talis coitus ſit dãnatus.quia hoc verũ
quantum ad penam ſpũalem:nõ quo ad penam temporalem
quod patet quia legitimationem talium per ſequẽs matrimo
nium inductam per leges ius canonicum approbat.vt. ſ.eo.
c.j.⁊ vide predicta per Barto.in.l.j.ff.de concubi. de iſtis ta
men ſpeciebus filiorum dicam.j.c.proximo.Cõcludit ergo ex
9 predictis.† quod ſicut papa per ſpecialẽ vel generalem ꝯſtitu
tionem poteſt admittere illegitimos ad ordines ⁊ honores:⁊
tollere maculam geniture.ita poteſt imperator quo ad here
ditates temporales.nõ igitur ſunt correcte:ſed ſeruãde leges
ſuper hoc promulgate.ff.de decu.l.generaliter.§.ſpurios. et
l.ſpurij.⁊ in auct.qui.mo.na.effi.ſui.coll.vij.⁊.ſ. de na. li. per
10 totum.❡ Circa predicta incidenter queritur† vtrum iſti legi
timati ſuccedunt in feudum.vt in li. feudorum.ſi de feu.fu.cõ
tro.c.adoptiuus.⁊.c.naturales.ſed illa.c.poſſent intelligi de
legitimatis reſcripto principis:qui in priuilegio nõ expreſſit
de feudo.ſecus ergo videtur de legitimatis per ſequẽs matri
moniũ.tales enim videntur ꝙ ſuccedãt in feudum.ad hoc in aut.
qui.mo.na.effi.ſui.§.reliqui.vbi dicitur legitimatos illas ſuc
ceſſiones habere debere:quas habent qui ab initio fuerũt le
gitimi.⁊.l.ſi quis ergo.eo.ti.in ſi.dicit quod nihil a legitimis
differunt.illud ergo:c.naturales.poſſet intelligi in legitima
tis reſcripto principis:vel alijs modis de quibus no.j.c. per
tuas per glo.⁊ in nouella.aliud ergo ſi per ſequens matrimo
nium.⁊ ſit ratio differentie.qꝛ matrimonium eſt res fauorabi
lis.j.c.j.videtur.diſpenſationes aũt contra iura ſunt odioſe.
Item eſſet abſurdum ſacramentum matrimonij id non poſ
ſe quod poteſt princeps id exprimens.vt predixi.preterea ta
les ſunt legitimi ad epiſcopatus.vt no.j.c. primo. multo er
go magis ad feudum:quod eſt minus.dominus Joã.an. re
fert hic Ja.de bel.qui diſputauit iſtam.q. ⁊ ſoluit ſic. ſi illõ .c.
naturales.eſſet conſtitutio imperialis planum eſſet nepotẽ
non ſuccedere.qꝛ licet ſit legitimus patri:nõ tamen auo an ex
naturali ſobole nulla legitima eſſe poteſt.C.de na.li.l.ſi. Itẽ
ſic.c.naturales.non ſit ius ſcriptum:ſed cõſuetudo redacta in
ſcriptis.⁊ conſuetudo ſeruatur in illo loco:idẽ eſt quod ſupra
⁊ eadẽ ratione.ſi vero nõ optinet talis conſuetudo in loco vbi
eſt queſtio:recurretur ad ius romanuꝫ.vt in li.feud.de cogni.
feu.c.j.quo iure tamen legitimatus ſuccedat in feudum nõ eſt
dubium ipſius filium ſuccedere. iſta ſunt verba Joan.an.qui
bus tamen adde quod poſt eum dixi.ſ.de ſolu.c.vlti.vbi not.
vtrum liber vſus feudorum contineat ius cõmune. ⁊ ad predi
cta facit quod ſolet dici circa ſubſtitutiones vtrum.ſcilicet le
gitimatus excludat ſubſtitutionem factam ſi ſine filijs legiti
mis heres deceſſerit.dixi ſupra.de teſtamentis .c. raynaldus.
ſiue raynutius.ibi:plene dixi.in.c.in preſentia.de probationi.
❡ Secundo opponitur.dicitur hic quod iſte .P.qui excipit
iſtum.R.non eſſe legitimũ:debuit hoc probare. Sed contra
quia hoc preſumitur niſi probetur matrimonium fuiſſe cũ pa
rentibus.ſolutio.dicit glo.pater iſtius.R.poſſederat iſta bo
na:et natus fuit de ea que vxor credebatur.Joan.an. poſt la.
et Hoſtiẽ. dicit quod viuis parentibus preſumitur inter eos
adulteriũ: niſi probetur matrimoniuꝫ.ſecus ſi mortui ſunt il
li:qui ſemper ſe pro coniugibus habuerunt.de hoc.ſ. eodem
c.peruenit.idem forte quando viuis parentibus moueretur
de hoc queſtio de matrimonio antiquo:non recenti. vt ſic illi
qui diu ſteterunt vt maritus et vxor;tales eſſe preſumantur.
de hoc tamen dic melius in.c.olim.ſupra. de preſumptio.⁊
c.veniens.de verborum ſignificationi. et facit quod not.in ſi
mili in.c.innotuit.infra.de eo qui fur.ordi.ſu. ❡ Tertio op
ponitur. et videtur quod iudex ſecularis coram quo queſtio
mota erat de hereditate:poſſit de incidenti queſtione natiui
tatis cognoſcere:etiaꝫ ſi principaliter hoc nõ poſſet.vt.l.quo
ties.C.de iudic.hic autem dicitur quod non ipſe:ſed eccleſia
ſticus cognouit de illa incidenti.ergo male.ſolutio. dicit glo.
fin.queſtio natiuitatis eſt ſpiritualis . vnde iudex ſecularis
nec principaliter : nec incidenter poteſt de iſta queſtione co
gnoſcere.ſecus econuerſo ſi coram iudice eccleſiaſtico cognoſ
cente de cauſa ſpirituali incideret temporalis: et ciuilis : pu
ta de hereticis.bene enim poſſet de dicta ciuili cognoſcere.li
cet principaliter non poſſet.vt.j.de donatione inter virum.et
vxorem.c.de prudentia.et cur tam varie.dic.vt.j. eodem. per
venerabilem.§.rationibus nam propter excellentiam ſpiri
tualis iuriſdictionis hoc videtur eſſe ſtatutum. ad hoc .facit
quod nota.in.c.quanto.ſ. de iudic. bene facit authentica. vt
clerici. apud proprios epiſcopos .§. ſi vero eccleſiaſticum. et
de man.princi.§.ſi vero canonicarum. ❡ Querit Joan. and.
11 poſt Hoſtien.dicitur hic † quod de iſta exceptione legitima
tiõis oppoſita corã iudice ſeculari debet cognoſcere iudex ec
cleſiaſticus.quero ergo vtruꝫ ordine iudiciario videlicet obla
to libello lib. conu.et ſimile. videtur primo quod ſicut iudex
ſecularis cognoſceret de exceptione que cadit in ſua iuriſdi
ctione ſine libelli oblatione et litis conteſtatio. ſic et iudex ec
cleſiaſticus qui in locum illius ſuccedit ſine libello procedere
poſſit.et dicit Innocentius.quod licet ſit tutius libellum of
ferre:et litem conteſtari.putat tamen proceſſum tenere. licet
ſecundum eum quidam dicant preciſe libellum offerendum.
pro quibus facit ſecundum Hoſti.quia iſta eſt queſtio preiu
dicialis a qua vt principali pendet petitio hereditatis. vt ac
ceſſoria.vt patet.ſupra.titulo.j. propter quod dicit tutius li
bellum offerri.argu.de libelli. oblatione.c.j. de ordine cogni
tionum.tuam.⁊ recitat hic Gui.in ſpecu.iiij.parte.de ordine
cognitionum.⁊ vide quod dixit.in.c.tua.de ordine cognitio
num.et quod not.Barto.⁊ Bald.in.l.tytia ſolu.matri.

❡ Ponit queſtiones.

1 ❡ Naturales legitimanꝰ per ſubſequens parentũ cõiugiũ.
Et an ſint cẽſendi legitimi quo ad ordines et honores. nu. 13
2 Fauor matrimonij operatur quod nati ante contractũ matri
monium ex concubina per ſubſequens cum ea matrimoniũ le
gitimi habeantur.⁊ nu. 3
4 Cõſtitutus in articulo mortis ſi contrahit cuꝫ illa ex qua filiũ
naturalem habebat vel cõtrahat ſanus cũ illa exiſtẽte in mor
tis articulo ꝙ ſit legitima proles.
Et quid ſi ipſa eſſet iam ſexagenaria.nu. 5
6 Filij ſuſcepti ex aliqua muliere nõ legitimanꝰ p ſequẽs matrimo
niũ cum eadeꝫ ſi tẽpore quo ſuſcepit habebat vxorẽ legitimã.
Sed quid ſi cõceperit illa mulier durãte matrimonio:ſꝫ poſt
ea mortua vxore cum illa nondum enixa cõtraxit: ⁊ poſt con
tractum peperit.nu. 7
8 Saracenus ex chriſtiana filiũ habens ſi baptizatur ⁊ cõtrahat
cum illa non legitimatur filius.
9 Clericus in minoribus ſi habet filios ex cõcubina:an legitimẽ
tur per ſequens matrimonium.
10 Matrimoniũ retrotrahiꝰ quãtũ ad legitimationẽ filiorum.
11 Bigamus an cenſeatur qui cõtrahit cũ illa quaꝫ deflorauit ⁊
alius non cognouit.
12 Pater filiũ habuit ex cõcubina quã poſtea duxit in vxoreꝫ: ⁊
alium habuit filium quis iſtorum erit potior et in ſucceſſione
que defertur ſm ordinẽ geniture.
14 Filiorum ſpecies quot ſint.

1 TAnta. † Naturales[a] legitimanꝰ p ſubſequẽs a
a parentũ ꝯiugiũ ſpurius vero nõ.h.d.
2 ⁊ ſunt due ptes.ij.ibi:ſi aũt.❡ No.primo.† ꝙ fauor
matrimonij opaꝰ vt nati añ ꝯtũ matrimoniũ ex cõ
cubina p ſubſequẽs cũ ea matrimoniũ legitimi habeanꝰ.tra
hiꝰ ergo retro:ſicut quãꝙ in alijs diſpoſitionib⁹ hoc ꝯtingit ſi
ctiõe iuris.vt ptꝫ ex no.in.l.ſi is q p emptore.ff. de vſuca. per
3 Bar.❡ Scdõ no.ex eo ꝙ tex.† dicit poſt ꝯtũ matrimoniuꝫ
⁊c.ꝙ ſol⁹ ꝯtus matrimonij cũ ꝯcubina legitimat pcedenteꝫ
plẽ ex ea ſuſceptã.⁊ p hoc.ſ. ꝙ ſolũ matrimoniũ ponderaꝰ tꝫ
4 hic Jo.an.† ꝙ ſi qs in articulo mortis ꝯſtitut⁹ ꝯhat cũ illa ex
qua filiũ naturalẽ habebat;vl ꝯhat ſanus cũ illa exiſtẽtẽ i mor
tis articulo;ꝙ ltia ſit ples.lꝫ qdã ꝯ p.l.nup.C.de na.ibi dũ di
cit ſpẽ tollẽde ſobol.⁊c.p qd dicũt matrimoniũ etiã dicto caſu
nõ ꝯhi.Inducũt etiã.lvij.di.c.vno.veri⁹ vr ſm eũ ꝙ ſit matri
moniũ:⁊ꝙ legitiata ſit ples.⁊ ſatis eſt ꝙ ſit ſpes plis i caſu cõ
ualeſcẽtie.Itẽr ſine ſpe tali vr eẽ matrimoniũ p hũanitatis ſo
latiũ.xxvij.q.j.nup.⁊.ſ.de fri.qd ſedẽ.⁊ ibi no.nõ ob. ille tex.
ſpeꝫ tollẽde ſobolis ⁊c.nã nouus fili⁹ pp nouã ipi⁹ qualitateꝫ
citari videꝰ.ad hoc in auct.qui.mo.na.effi.le.§.ſi qs ergo coll.
vj.⁊ in auct.qui.mo.na.effi.ſui.§.ſi quis igiꝰ.coll.vij. bene fa
cit de ſpon.cõmiſſum.⁊ vide quod dixi in dicto.c.quod ſedem
Joan.an.firmat iſtam partem hic:⁊ in regula ſine culpa.de re
gu.iuris.lib.vj.in mercu.⁊ pro hoc facit iſte tex.dum dicit tã
ta eſt vis matrimonij ⁊c.quaſi matrimonium .et ipſius fauor
ſit cauſa finalis legitimationis precedentium filiorũ.p quod
5 etiam dici poſſet † ꝙ ſi quis habuiſſet filios ex cõcubina: nunc
ſexagenaria

❡ Naturales.Naturalis quot modis dicatur vide in.l.quoties.§. idem ſermo.de regu.iur.gl.in.c.p venerabilẽ.j.co.ti.Spec.de ſucceſſ.ab inteſta.

ſexagenaria contrahendo cum ipſa matrimonium filij iā pri
dem ſuſcepti cenſerentur legitimi.quod verum credo. nā etiā
ſi poſtea nullus naſcatur vel naſcatur ⁊ moriatur : tamen filij
in concubinatu ſuſcepti erūt legitimi.vt dicit tex.in.l. diui.et
l.nuper.C.de natu.li.non igitur fauor filiorum poſtea naſcen
dorum:ſed ipſum matrimonium ⁊ vis eius eſt cauſa legitima
tionis taliuꝫ filiorū.vt ex dictis.ll.⁊ in iſto.c.manifeſte habet.
6 ¶Tertio no. † ꝙ filij ſuſcepti ex aliqua muliere nō legitimā
tur per ſequēs matrimonium cum eadem: ſi tēpore quo ſuſce
7 pit habebat vxoreꝫ legitimā † quid ergo ſi cōcepit illa mulier
durante matrimonio:ſed poſtea mortua vxore cum illa nōdū
enixa contrahit ⁊ poſt cōtractum peperit.dicit Jo. an. quod
ſatis eſt partui vt legitimus ſit cēſendus.ar.j.eo. quod nobis
ſatis enī eſt proli quocūqꝫ tēpore dum erat in vtero quod pa-
rentes fuerint legitimi cōiuges.ſicut aliter dicitur ad eius in
genuitatē ſufficere ſemel tūc habuiſſe matrem ingenuā. inſti.
de inge.§.j.⁊.ij.de hoc vide concor.ſ.eo.cum inter. in quinto
no.¶Quarto no.ex hoc quod illi demū legitimantur per ſe
quens matrimonium qui naſcuntur ex illa cum qua poterat
eſſe coniugiuꝫ.vnde ſi eſſe nō poterat propter aliud matrimo
nium filij tales nō legitimantur per ſequens matrimoniū cō-
tractum cum illa poſt morteꝫ legitime vxoris.⁊ pro hoc tenet
8 hic Joā.an. † quod ſi ſaracenus ex chriſtiana filium habēs ba-
ptizetur:⁊ cōtrahat cum illa non legitimatur filius.qꝛ a prin-
cipio nō poterat eſſe matrimonium.xxviij.q.j.caue. Jdeꝫ di-
xit hic Vin.de natis ex inceſtu.ſcilicet quod non legitimātur
parentibus poſtea cōtrahentibus ex diſpēſatione eccleſie. nā
ſi quis contra mandata cōtrahat poſt depoſitum officium le-
gitime ſunt nuptie ⁊ filij poſt nō prius geniti.ff. de ritu nup.
l.eos qui.⁊ de ſta.ho.l.paulus.alias cum qui. Joan. an. dicit
in hoc inſpicienda verba diſpenſationis.Ego etiam hoc indi
9 co ad.q.quā ipſe ponit in dicta regula ſine culpa. in mercu. †
ſi clericus in minoribus habet filios ex concubina : an legiti-
mentur per ſequēs matrimonium. dn̄s Ri. Mal. diſputādo
tenuit quod nō legitimentur.quia talis clericus cōcubinā ha
bere prohibetur.vt in toto ti.de coha.de.⁊ mu.cum ergo na-
ti ſint ex coitu dānato:nō legitimantur per ſequensmatrimo
nium.vt apparet ex predictis.contrarium tenet dn̄s Joā.an.
in dicta regula.ſine culpa.Bar.cōcordando tantorum patrū
opi.breuiter ſic diſtinguit.aut clericus non erat beneficiatus
⁊ retinebat concubinam.⁊ filij nati per ſequens matrimoniuꝫ
legitimantur.quia tunc cum eam tenebat in concubinam re-
bus ſic ſe habentibus:poterat eſſe vxor.⁊ ita ſit vera determi
natio domini Joan.an.aut clericus erat beneficiatus ⁊ tene-
bat concubinam:⁊ filij tunc nati per ſubſequens matrimoniū
non legitimantur.⁊ ita.dicit ipſe in.l.j.ff.de concubi.¶Quin
to not.ex hoc quod dicit.qō filij prius nati per ſequēs matri-
10 monium legitimi habeātur ⁊c. † quod vis iſtius matrimonij
eſt tāta quod retro iſti filij preſumūtur fuiſſe legitimi.⁊ ſic tra
hitur iſtud matrimonium retro.ad hoc preſtāt.ar.iura. all.ſ.
c.proximo que fingūt iſtos nil differre a legitimis. et habent
ſucceſſiones quas habēt illi qui ab initio fuerūt legitimi ⁊c.et
11 ſic intelligēdo facit ad duas.q.prima eſt † qō ille qui cōtrahit
cum illa quam deflorauit:⁊ alius nō cognouit: nō dicitur bi-
gamus quaſi fictione iuris matrimoniuꝫ retro trahatur ⁊ fin
gatur in virginitate deſponſata.Sed hoc non dicitur hic ſm
Hoſti.ſed hoc ſolum quod in fauore matrimonij proles pre-
cedens cenſet legitima quinimmo ⁊ ſi in hoc caſu hoc diceret
expreſſe.ſcilicet quod fingatur matrimonium preceſſiſſe:non
ſequitur per hoc quod eſſet idē quo ad reſtitutionem defect⁹
ſacramēti.multiplex enī diuerſitatis ratio ſecundum eum. pri
ma: quia ſicut ius non poſſet per ſuam fictionem monoculo
reddere oculum:quem non habet.ſic nec ſacramentum cuius
patitur defectum.ad hoc.xxxij.q.v.ſi paulus.ſecūda:qꝛ actus
legitimationis talis eſt.quod preter matrimonium poteſt et
ſolet ſuppleri.vt ptꝫ.j.eo.per venerabilem.in defectu vero ſa
cramēti nō ſolet aliqua gratia impetrari.vt ptꝫ .ſ. de biga.c.
ij.tertia:quia eadē res nō opatur cōtraria.ſꝫ ſi talis bigamus
cēſeatur:hoc opatur matrimonium. naꝫ milleſies cognoſcen
do:nō fuiſſet bigamus ſine matrimonio .ſ. de biga.quia cir-
ca.quomodo ergo matrimonium(quod eſt cauſa inpedimē-
ti)erit cauſa remedij.ſ.de bap.maiores. nō ob.ſm eū. xxxiij.
di.valētino.⁊.ſ.de biga.debitum.ibi enī in virgine cōſenſit:et
in virginitate matrimonium conſummauit. et videtur quod
coniunctio animorum tātum vel corporum tm̄ nō inducat bi
gamiam. ſed quando hec duo ſimul conueniunt ſiue in duas
virgines:ſiue in vnam corruptam.ar.xxvij.q.j. cum ſocietas.
requiritur ergo nō ſolum vnitas mulieris:ſed integritas. vn̄
apl's.deſpondi vos vni viro virginem caſtam exhibere chri-
ſto.xxvij.q.j.nuptiarum.talis ergo bigamus cenſetur ſecun-
dum Hoſti.qui remittit ad not.per eum de cle.cōin.c.ij. con-
trarium tenet hic Joā.and.qui remittit ad not.per eum in di
cto.c.debitum.nec vrgent rationes ſuprapoſite per Hoſti.qꝛ
vt in eis patet Hoſti.loquitur ⁊ fundat ſe quod iſte patiat de
fectum ſacramēti:⁊ vbi hoc ponatur pro vero procedunt ra-
tiones Hoſt.prima ⁊ ſecūda. Jn tertia ratione dicit nego ma
trimonium per ſe eſſe cauſam bigamie. ſed fateor quod illud
matrimonium cōſummatum ex quo inſurgit defectus ſacra-
mēti:inducit bigamiam ⁊ eo caſu quo inducit non poteſt ope
rari eius cōtrarium. Jta dicit Jo.an. dic per eum in dicto.c.
debitum.¶Secūdo facit ad.q.quam ponit Joan. and.in di
12 cta regula.ſine culpa.in mercu.⁊ eſt talis † pater filium ex con
cubina predicta cum qua matrimoniū cōſummauit ſuſcepit.
⁊ ſic ille naturalis legitimatus eſt.quero quis erit potior i ſuc
ceſſione que defertur ſecūdum ordinē geniture.an legitimus
⁊ naturalis qui precedit legitimationem naturalis.an ipſe na-
turalis qui precedit legitimuꝫ natiuitate .premitte pro ſolu-
tione queſtiōis.quod medium matrimoniuꝫ quod poſtea ſol
uitur nō impedit legitimationem iſtam per ſequēs matrimo
nium cum concubina cōtractuꝫ.⁊ hoc tenet Jo. in dicta regu
la ſine culpa.per tex.in auct.de inceſ.nup.§.dubitatū. Jn pro
poſita igitur queſtione refert ibi Jo.an.Gui.ac.tenuiſſe.ꝙ le
gitimatus preferatur per.§.reliquum.in auct.de here.que ab
inte.nam ⁊ ex pcō olim inito hodie naſcitur actio.C.de reruꝫ
permu.l.ex placito.refert etiam duos ſumme ſciētie⁊ ſolēnes
doc.idē tenuiſſe per.l.filio.ff.de li.⁊ poſth.ibi:nō trāſlatus: ſꝫ
redditus videretur ⁊c.ipſe poſt Bar.Brixi. tenet cōtrarium.
ſcilicet pro legitimo nato ex primo matrimonio quaꝫ dicit te
nere Ja.de bel.in auct.qui.mo.na.effi.ſui.adducit tres decre.
ſ.de reſcrip.c.ſi pro te.⁊.c.quāuis.⁊ de preben.c.ſi apoſtolice.
⁊ hec procedūt in legitimato per ſequens matrimonium vtrū
ius queſitū legitimo auferat propter tractum retro. Jn legi-
timato autem per reſcriptum principis vtrum auferat ius q̄-
ſitum venientibus ab inteſtato ad eādem hereditateꝫ vel iam
13 aditam tangam.j.eodem.per venerabilem. ¶Querit gloſſ. †
nunquid iſti ſint dicendi legitimi quo ad ordines: ⁊ honores
videtur quod non.quia vt ad talia cenſeantur habiles debēt
eſſe nati de legitimo matrimonio.vt dicit tex.in.c. inotuit.ſ.
de elec.ponderatur ergo tempus natiuitatis. ⁊ ſecundum il-
lud tempus debet iudicari.vt.l.in delictis .§. ſi extraneus .ff.
de noxa.vbi qualitas iūcta verbo intelligitur ſecūdum tēpus
verbi.⁊.l.tytius.ff.de teſtamēto mili.contrariū tenet hic glo.
ſcilicet quod iſti ſint cēſendi habiles. Jo.an.remittit ad no. p
eum in dicto.c.innotuit.ſuper.iiij.glo. ¶Ulterius quia tex.
iſte dicit ꝙ qn̄qꝫ filij efficiunt legitimi per ſeqnēs matrimoniū
14 † quero quot ſunt ſpēs filiorum.⁊ dicit ꝙ plures: nā aliq ſunt
legitimi tm̄:aliqui naturales tm̄:aliqui legitimi ⁊ naturales:
aliq ſpurij:vel aliter ex dānato coitu nati.aliq legitimati.⁊ qō
ius habeāt in hereditate ⁊ bonis parentū etiā glo. tāgit ſꝫ mi
nus pfecte. Jdeo alr Hoſti.diſtinguebat. ⁊ ſic filiorum alij ſunt
inceſtuoſi adulterini: vel alr ex dānato coitu geniti.⁊ iſti i nul
lo ſuccedūt patri:nec ab eo ſunt alendi de iure ciuili.ſecus de
canonica equitate.vt.ſ.de eo qui duxit.cum haberet. Utrum
autem matribus ſuccedant:eſt cōtentio:remittit ad no.per eū
in ſumma.eo.ti.§.an vtrūqꝫ genus ſuccedat.ver.ſpurij. ⁊ iſta
eſt vna ſpecies. Alij ſunt naturales. et iſti an ſuccedant ex te-
ſtamento vel ab inteſtato patri.dixi.ſ.c.proximo.matri ſucce
dunt vt inſti. ad orfi. vbi etiam quid iuris in ſpurijs. alij ſunt
legitimi ⁊ naturales ⁊ iſti ſuccedūt patri ⁊ matri ab inteſtato:
⁊ ex teſtamēto.ꝙ nō valet niſi inſtituti fuerint: vel exheredati
qō dic:vt in auct.ex cauſa.C. de lib.pter. quidā ſunt legitima
ti.⁊ hoc cōtingit pluribꝰ modis.nā qn̄qꝫ ſunt legitimati p ſe-
quēs matrimoniū.⁊ de talibꝰ loquit iſte tex.qn̄qꝫ p reſcriptū
principis:⁊ de iſtis in auct.qui mo.na.effi.ſui. qn̄qꝫ p oblatio
nem curie.vt etiam in dicta auct.plene no. qn̄qꝫ per nomina-
tionem patris.⁊ de hoc dicam.j.eo.per tuas. Jſti autem legi
timati ſic varijs modis an ſuccedant patri. et an agnoſcan-
tur agnationi patris quo ad ius ſuccedendi : et ad alia iura
agnationis. dicit quod non : niſi in legitimatis per ſequens
matrimonium.vt in dicta authentica quibus modis.natura.
effi. ſui . quidam ſunt filij adoptiui vel arrogati. et iſti qua-
liter ſuccedant parentibus vel parentes eis. dic: vt. ſupra de
adoptione legali.dixi.quidam ſunt filij ſpirituales tantum ⁊
hoc modo ſumus omnes filij domini pape.qui pater patruꝫ
eſt.qͥ omnis epiſcopos et ſuperiores fratres: reliquos filios ap-
pellet.infra.de crimine.falſi.qꝫ graui. et tales in nullo ſucce-
dunt quo ad temporalem hereditatem . ſunt alendi triplici
pane.ſupra.de electio.ſignificaſti. Alij ſunt ſpirituales et le-

Ponit que
ſtiones.

gitimi ſiue canonici.vt filioli ⁊ tales non ſuccedūt. impediunt
tñ ⁊ dirimūt matrimoniū.vt patet.ſ.de cog.ſpū.iſta i effectu
quibuſdā additis ſunt mēbra que ponit Hoſti. qui ad ea que
deficiunt remittit ad ſummā.eo.ti.§.j.⁊.ij.

1 ¶ Reſtitutio debet fieri ſpoliato ante cauſe principalis in greſſum.
2 Exceptio illegitimitatis nō poteſt opponi contra ſpoliatum petentem reſtitutionem.
3 Reſcriptum licet cōtineat in vno articulo aliquid contra ius non per hoc totum redditur vitioſum.
4 Iudex poteſt agere contra alium iudicem ne cognoſcat inter ſuos ſubditos.
5 Cauſa ſpiritualis principaliter intentata nō trahit ad ſe cauſam temporalē que ab illa cauſa ſpirituali dependet.
6 Iuriſdictio in temporalibus in regno anglie an pertineat ad eccleſiam.
7 Imperator ſi peccat in tēporalibus pōt corrigi per papam.
8 Queſtio illegitimitatis qualiter ⁊ per quem poſſit deduci in iudicium.
9 Petere an poſſim pronūtiari fratrē tuū patruū tuū ⁊ ſimilia.
10 Sententia lata in cauſa legitimationis an faciat ius quo ad omnes.
11 Defenſor ſine mandato an poſſit interuenire in cauſa legitimitatis.
12 Sententia ſi ſit ferenda cōtra illuꝫ quē defenſor defendit quo modo concipientur verba.
Quid ſi dñs non habet latam iſtā ſniam.nu. 13

Cauſam. De cauſa ciuili inter laicos nō
cognoſcit eccleſia: cognoſcit tñ
an qs de legitimo matrimonio natus ſit.pᵒio po
nit cōmiſſionē.ij. ipſius formā bimēbrē. quam in
vno mēbro reuocat:⁊ cauſaꝫ reddit in alio mēbro
repetit.ſꝫ in cōgruitatē opponit.ij.ibi:vex.ab.ſummabat alr
⁊ ſic.poſt mortē de legitimatione cognoſcit ꝑpter bona.⁊ pri
mo ponit duorū articuloꝝ cōmiſſio alterius reuocatio princi
palis articuli diffiniēdi repetita cōmiſſio:ꝯ cōmiſſionē obie
ctio. ¶ No.primo ꝙ papa ꝯmiſit hic cauſaꝫ nataliū dicti.R.
ſpectat eñ talis cauſa ad foꝝ eccleſiaſticū.vt.ſ.eo.cauſam q̄.c.
1 lator.⁊.c.j. ¶ Scđo no.† ꝙ añ cauſe principalis ingreſſuꝫ dꝫ
fieri reſtitutio ſpoliato.cōcor.ij.q.ij.ꝑ totū. ⁊ ſic iſta exceptio
ſpoliationis vr̄ dilatoria.qꝛ opponit ad ꝓceſſuꝫ nō ad merita
cauſe.vt.ſ.de reſti.ſpo.ex cōqueſtione.vbi de hoc ⁊ de ordi.c.
2 cū dilectus.⁊.c.ſi. ¶ Tertio hic colliget† ꝙ ꝯ ſpoliatū petētēꝫ
reſtitutionē nō pōt opponi exceptio illegitimitatis.qđ pꝫ. qꝛ
propter ipſam nō dꝫ reſtitutio retardari.vt hic ptꝫ.qđ ergo dr
in.c.tuā.ſ.de ordi.cog.qđ dꝫ expectari exitus incidētis q̄ſtio
nis de natiuitate dꝫ intelligi cū agr̄ petitorio non poſſeſſorio
recuperādi ꝯ poſſeſſorū aūt acqrēde puta petit miſſio ex edi
cto diui adriani.an obſtat exceptio natalium.credo ꝙ non:ſi
erat in poſſeſſione legitimitatis ⁊ dicta exceptio regrebat al
tiorē indagineꝫ.ar.l.ſi. C.de edi.di.a.tol.Nō ob.c.ſ.eo. lator.
3 qꝛ ibi ille agebat petitiōe hereditatis. ¶ Quarto no.† ꝙ lꝫ re
ſcriptū ꝯtineat in vno articulo aliqđ ꝯ ius:nō ꝑ hoc totū red
a dit vitioſum[a] ſꝫ illud.c.tm̄.⁊ hoc vex:qñ ille articulus eſt ſepa
tus nihil habēs cōe cū alijs.nihil eñ tūc ꝓhibet qđ in vno ſit
defectus nō in alio.vt.c.raynutius.⁊.c.raynaldus. de teſtamē
tis.⁊.l.etiā.§.ſi.ff.de mino.qñ vero ſunt ꝯnexa ſecus ⁊ vide ꝙ
de falſitate repta in vno articulo dixi poſt doc.j.de hereti. fra
4 ternitatis.⁊.l. ſi ex falſis.C.de trāſac. ¶ Quinto no.† ꝙ vnus
cognoſcēdo de cauſa ptinēte ad iuriſdictionē alteri⁹ iudicis
dr illi detrahere hinc eſt ꝙ iudex pōt agere ꝯ aliū iudicē ne co
gnoſcat inter ſuos ſubditos.vt.e.ſi.de offi.archi. facit cle.pa
ſtoralis.de re iudi.⁊.c.cū ꝯtingat.de reſcrip.⁊.c. dilectis.i pn.
5 de app. ¶ Sexto no.† ꝙ cauſa ſpūalis principaliter intētata
nō trahit ad ſe cauſam tpalē:q̄ ab illa cauſa ſpūali depēdet. ſꝫ
hoc forte ideo qꝛ qđ ſpoliationis nō ſuſpēdit ꝑ obiectū illegi
timitatis vt dixi.ſ.in tertio no.ſꝫ qñ ſuſpēdit.qꝛ forte agit pe
titione hereditatis tūc vr̄ ꝙ ille q principaliter cognoſcit de
natiuitate ſiue natalib⁹ cognoſcere poſſit incidēter de heredi
tate dixi de hoc.ſ. de ordi.cog.tuā.⁊.ſ.eo.c.j.⁊.c.iij. j. de do
6 na.inter vi.⁊ vxo. ¶ Septimo no.† ꝙ in regno anglie nō per
tinet ad eccleſiā iuriſdictio in tpalib⁹.⁊ dicit Io. an. poſt ho.
ꝙ hoc eſt vex tp̄e huius decre.quo regnū illud nō tenebat in
feudū a romana eccleſia.ſꝫ hodie ſecus eſſet.qꝛ tp̄e Innocētij
iij. Ioānes rex anglie filius Henrici maioris q Ioānes ſuc
ceſſit in regno Richardo fratri ſuo:recepit ab eccleſia roma
na in feudū totū regnū ſicut in archiuis eccleſie ꝯtinet:quare

a ¶ Vitioſuꝫ
Qñ libell'ē
ſcept'in vna
parte nō re
pellit in alia
aptat ptinē
ti hoc arg.
Bald. in. l.
q de ioffi.te
ſta. facit qđ
dr in fili de
ſententia ꝙ
ſup vno ca.
valet pōt ⁊
ſup alio nul
la eē.l.qdaꝫ
mulier.⁊.l.ſi
hoc iuditio
ff.fa.herciſ.
et.l.ēt.§.ex
cā de mino.
vide Bal.i.l
res iudica
ta.C. de re
iudi.⁊ in.l.e
os.penu.q.
de appella.

romana eccleſia ei cōtra rebelles ſuos adſtitit:⁊ ad ipm iuuā
dū ⁊ manu tenēdū in regno miſit legatū in anglia ſpālem.vo
lens etiā Hoſti.defendere ꝙ tēpore etiā huius decre. ſpecta
ret ad papā cognitio ſpoliationis.de qua in tex.rńdet ⁊ expo
nit iſtū tex.ſatis improprie⁊ cū ſuppletionibus.qđ omitto.qꝛ
inutile ſcire. ¶ Octauo no.ꝙ in honeſtū videt qri de matri
monio poſt mortē cōiugatoꝝ.⁊ hoc verū qđ videt incongruū
prima facie:pōt tñ q̄ri.vt ptꝫ hic. qꝛ cauſam hāc cognoſcēdaꝫ
cōmiſit.⁊ pōt de hoc referri qđ poſt mortē qñ nō in facie eccle
ſie cōtraxerūt:alias ſufficit filijs bona fides parentuꝫ publice
cōtrahentiū.j.eo.c.peruenit. ¶ Oppo.innuit iſte tex.ꝙ papa — Oppōitū in contrariū.
habeat iuriſdictionē ſpiritualē tm̄:⁊ nō tēporalē. ſꝫ cōtra im
mo videt ꝙ habeat vtrūqꝫ gladium.Sed ꝯ.ſ.eo.c. ⁊.xv.q.vj.
alius.ſo.vt in glo.que incipit ſic ptꝫ.q̄ primo arguit pro ⁊ con
tra.ſcđo ponit duas opi.vnam hug.ꝙ impator a ſolo deo ha
bet poteſtatem in tēporalibus:⁊ papa in ſpūalibus.⁊ ſic diui
ſa eſt iuriſdictio.qđ probat efficaci ratione pro qua opi. facit
etiam in auct.qūo oportet epi.in prin.coll. j. vnde ⁊ deus mi
ſit imperatori legē aiatā in terris in auct. de conſulib⁹.§. fin.
coll.iiij.nec debent promiſcuis reꝝ actibus turbari officia.vt
l.ꝯſulta diualia.C.de teſtamētis. alia eſt op.Tan.⁊ Ala.q di
cunt imperium proceſſit a deo: tñ executionem gladij tēpora
lis imperator recipit ab eccleſia.⁊ iſtā opi.ſequitur her. hic:et
Hoſti.de hoc no.x.di.qm̄.⁊ cle.de iureiurā.romani.⁊ de re iu
di.paſtoralis. in in ſi.dicit tñ Hoſt.ꝙ papa nō hꝫ ſe itromitte
re de temporalibus in alterius preiudicium.j.eodem.per ve
ne.§.inſuper.niſi i caſibus ibi not.ſed imperator indiſtincte ſe
7 intromittit:cui hoc eſt a deo immediate commiſſum.† Impe
rator tñ ſi peccet in temporalibus poterit corrigi per papam:
ſicut inferior per ſuum ſuperiorem.vt patet in cle. paſtoralis. — Ponit queſtiones.
de re iudi. ¶ Alterius aduertendum.quod Ioan.an.poſt In
no.⁊ Hoſti.tractat hic quedam vtilia circa iſtam legitimatio
nem.ordina igitur apparatum eoruꝫ per quatuor queſtiōes.
prima eſt.qualiter ⁊ per quem iſta queſtio in iudicium dedu
catur.ſcđo an ſentētia lata ſuper legitimatione faciat ius. ter
tio an illa cauſa poſſit agitari per defenſorem ſine mandato.
quarto ſi admittitur ⁊ dominus non habet ratum ad quid cō
mittitur ſtipulatio rem ra.ha.contra defenſorem. ¶ Primo
8 ergo quero † qualiter ⁊ per quem poteſt illa queſtio in iudiciū
deduci.dic.quod quādoqꝫ deducitur a tertio qui petit aliquē
pronuntiari non legitimū:quandoqꝫ petit quis ſe ipſum legi
timū pronuntiari.⁊ vtroqꝫ caſu ſentiunt hic doc. quod nō de
beat admitti talis petitio indiſcrete.i. ſine cauſa ⁊ paſſim. ſed
tunc demū cum ſubeſt aliqua cauſa legitima:puta cuꝫ q̄rit de
hereditate.vt.ſ.c.j.⁊ hoc:vel de beneficio ſiue dignitate eccle
ſiaſtica.ſ.de elec.innotuit.ſi eñ in iſtis et ſimilibus cauſis inci
dit queſtio illegitimationis:tunc erit de ea cognoſcenduꝫ. vt
prealleg.iuribus.Idem ſecundum quoſdam cum quis diffa
matur.C.de inge.ma.l.diffamari.et dixi.ſ.eo. lator. Alij di
cunt.quod in hoc caſu non poteſt quis petere ſe pronuntiari
legitimum.ſed quod ille a moleſtatione deſiſtat. conclude er
go quod ſi quis non inquietatur ſuper illegitimitate non po
teſt petere ſe legitimū pronuntiari:nec valet ſententia lata cū
non iuſto contradictore vel nullo.ff.de collu.de.l. cum non iu
ſto.Sed dices quod erit remedium ſi quis timet poſt tēpus
ſibi vel filijs futuram controuerſiam de illegitimitate.⁊ timet
ne probatio pereat faciat teſtes publicari vocatis omnibus
qui fuerunt euocandi:tunc eñ per tales probationes ſe defen
dere poterit contra omnes.vt.ſ.de teſti.c.ſignificauit. ⁊.c. al
bericus.attendi etiam debet vtrum parentes viuant:vel non
quod dic:vt.j.eodem peruenit.et.ſ.c.lator. ¶ Sed hic incidē
9 ter quero † vtrum poſſum petere pronuntiari fratrem tuum
patruum tuuꝫ.⁊ ſimiles.refert Barto.Inno. dicere quod ſic
principaliter et incidenter in.c.cum dilectus.ſiue in.c. tua. de
ordi.cog.idem Spec.in ti.qui filij ſint legi.circa princi.Idem
Ioā.de bronoſcho.in.§.preiudicialis.inſti.de ac. ad hoc facit
gloſſ.in.l.nō nudis.C.de probatio. vbi dicit quod eſt dare iu
dicium poſſeſſorium.fraternitatis.ergo eadem ratione peti
torium.iſta ſunt verba Barto.in.l.iij.§.ſi.ff.de liberis agnoſ
10 cēdis. ¶ Scđo quero † an ſententia lata in cauſa legitimatio
nis faciat ius quo ad oēs.ar.ꝙ ſic.j.c.peruenit.⁊.c.per tuas.⁊
ff.de libe.agno.l.j.§.fin.cum.l.ſeq.et hoc tenent quidam. Alij
contra et forte non male ſecundum Innocen.et Hoſti.quia li
cet ſententia filiationis faciat ius inter oēs.vt dicto.§. fin.cuꝫ
l.ſeq.Non tamen idem in cauſa legitimationis. quia hoc non
inuenitur expreſſum.vñ ſtandū eſt regule.res inter alios acta
⁊c.vt.ſ.de re iudi.ꝯuis. ⁊ ex hoc ſequitur quod ſi vno agen
te quis pronuntietur legitimus et deinde agēte alio pronū
tietur illegitimus vtraqꝫ ſententia tenet inter eos inter quos
lata eſt

lata eſt ſm̄ Inno.nec dicitur ferri cōtra res prius iudicatas.
ex quo alie ſunt perſone in ſc̄da cauſa:ꝙ̄ in prima.vt.ff.de ex
ceſ.rei iudi.l.an eandē.ſi aūt eſſent eedem perſone ſc̄da nō te
neret ſm̄ eū.tn̄ in hoc dic ꝯtra:ſi ſc̄da ſentētia cōtra primā̄ fe
ratur ex noua inſtātia vt no.in.l.j.C.qn̄ prono. nō eſt neceſſe.
¶ Sed nūquid ſc̄do agens admittatur qn̄ ſciuit hanc cauſa3
agitari cū p̄io ⁊ tacuit nec appellauit.videt̄ ꝙ tūc ſibi debeat
imputare.ar.l.ſepe.ff.de re iudi.Io.an.tenet cōtrariū.q2 ſen
tētia nō obeſt:niſi illis inter quos lata fuit.Idē dicit ſi qs pe
tat reſtitutionē:vt abſtineat ſe ab hereditate:na3 quāuis ſibi
denegetur iterū pōt petere alio cōtra eum agente.idē ſi peti
tore agēte pronūtietur inſtrumentū falſum. nā ſi poſtea alio
agente producat̄ idē inſtrumentū nō obſtabit exc.ſententie in
ter alios ⁊ in alia cauſa lata.vt.ff.de excep. rei iudi.l. ſi a te. et
l.cum querit̄.⁊.l.ſe.Idem videt̄ ſi agente Roberto cōtra mar
tinū decernatur vnum predium debere alteri ſeruitutē: l3 ſit
ar.cōtra.ff.de nego.geſt.l.qui aliena.§.fi. In multis tn̄ caſib⁹
ſentētia facit ius de quibus aliquos vide.s.de re iudi. quāuis
⁊.l.ingeniū.ff.de ſta.ho.⁊.l.pap.§.ſi ex cauſa. de mino. ⁊ vide
auct.ſi oēs.C.ſi vt ſe ab here.abſti. ¶ Tertio principaliter q̄
11 ro †vtrū in iſta cauſa legitimitatis poſſit interuenire defenſor
ſine mandato.videt̄ ꝙ nō.q2 ipſe defenſor in caſu quo interue
nire pōt debet formari ſentētia:⁊ cōdēnari:⁊ executio fieri: et
nō cōtra dn̄m.vt.l.plautius.ff.de procura.ſed in hac cauſa nō
poſſent verba ſn̄ie cōcipi in pſonā defenſoris:nec cōdēnatio
nē ſoluere .ſi em̄ ille quē defendit probat̄ illegitimus impoſſi
bile eſt defenſorē cōdēnari:nec in hoc quod petitur nec in pe
cunia cū legitimatio nō poſſit pretio eſtimari:ſicut nec liber
tas.vt.l.libertas.de regu.iur.Sed in cōtrarium.ff.rē ra.ha.l.
procurator.§.ſi quis a procuratore.⁊.l.nō ſolu3.§.ſi ſtatus.de
procura.vbi in cauſa ſtatus admittitur procurator ſine māda
to cum cautione de rato ⁊ contra ipſum defenſorē fertur ſen
tentia cū ⁊ defendi poſſit.vt.l.ſi ſeruū.§.publice .ff.de procu
ra.⁊.C.de inin.l.ſi qn̄.⁊ hanc opi.ſc3 ꝙ poſſit interuenire te
12 nēt hic doc.poſt quos quero †ſi contra illū quē defendit ſit fe
renda ſententia:quomō concipientur verba.ponit duas for
mas.ſc̄da eſt viſis ⁊ auditis ⁊c.dictū.G.per p̄fatū.B.procu
ratorē ſeu defenſorē ſuū ⁊ ip̄o mediāte illegitimū eſſe pronun
tiamus.j.eo.perlatū.§.fi.⁊.c.qd̄ nobis.in fin.⁊.c.per tuas. C.
de iniu.l.fi.vel denūtiamus.j.c. peruenit in fi. vel reputamus
j.eo.ex tenore.in fi.¶ Quarto principaliter iuxta predicta q̄
13 ro †ſi dn̄s nō habet ratā iſtā ſentētiam cōtra defenſorē latā ad
quid cōmittet̄ ſtipulatio cōtra ipſum defenſore3.dixit Inno.
ꝙ ad impedimēta ⁊ intereſſe.ff.rē ra.ha.l.procurator .§. ſi qs
a procuratore. Sed nūquid in illo intereſſe veniet eſtimatio
hereditatis quam iſte pronuntiatus illegitimus petit vel le
gitimus dicit ꝙ ſicut ipſe optinuerit:⁊ non ante.q2 p̄uisnon
intereſt:vt ibi.⁊ ſi ratione diuerſarum hereditatū vel pluries
interſit agi poterit ex ſtipulatu contra eundem defenſorē. ar.
l.ag.l. inde neadarat ius.§.in ſumma.⁊.ff.rē ra.ha.l.ij.⁊.l.pcu
rator.§.ſi quis.cōmittitur etiam ſtipulatio nō ſolum in eo qd̄
is qui optinuit amittitur:ſed etia3 in eo qd̄ lucrari potuit. vt
ibi.⁊.l.quo em̄ tutore.§.fi.⁊.l.ſi cōmiſſa.⁊ſic nō ob.qd̄ opponi
cōſueuit:q2 ſi ſuccubuit in hereditate nō intereſt eius: ſi reſti
tuat.l.iiij.di.generalis.Intereſt em̄ ratione lucri qd̄ cōſecut⁹
fuiſſet ſi ſententiam ratā habuiſſet ſm̄ Inno. Item potuit nō
iuſte condēnari.ff.de adul.denūtiaſſe. tutius tn̄ eſt in talibus
certa3 penā apponi:ad quā agatur q2 intereſſe difficulter pro
batur.ff.rē ra.ha.l.ſi procurator.§.fi.⁊.l.quo em̄.§.fi.⁊ de pre
to.ſti.l.fi.vbi per Bar.de hoc neceſſaria em̄ eſt appoſitio cer
te quātitatis qn̄ defenſor offert ſe liti ⁊ cauſe:q̄ nō recipit pe
cuniariā eſtimationē.vt.l.procurator ad exhi. §.fi.ff.rē ra. ha.
⁊.l.ij.§.fi.qui ſatiſda.co.per Bar.⁊ qd̄ no.her.s.de offi. de le.
cora3. Et no. ꝙ predicta ſunt de iſto defenſore qn̄ interuenit
in cauſis:que nō recipiūt eſtimationē:vel recipiunt intereſſe:
non preſens: ſed futurum .qn̄ vero interuenit in cauſis: pecu
niariū vel alia:que recipit intereſſe certum.tunc certum eſt qd̄
in eum fiet executio.vt dicta.l.plautius.vtrum aute3 actor in
uitus teneatur iſtum admittere ad iudicium:ſiuenit aio nouā
di:vel non nouandi:eſt materia extranea a propoſito noſtro.
ideo nō proſequor:ſ3 remitto ad no.in.l.nō ſolū.de procura.⁊
l.ſolutionē ⁊ iudiciū de ſolu.⁊ vtrobiq3 p Bar. de procurato
re aūt cū mādato certū eſt:ꝙ in eū nō ſit executio ſn̄ie ſ3 in do
minum.ff.de procura.l.ſi quis cū procuratorē.facit.l.iiij.de re
iudi.⁊ qd̄ ibi per Bar.de alijs adminiſtratoribus.

1 ☞ Qrela proponi poteſt coram iudice contra abſente3 nō
citatum.
2 Libellus pōt offerri die feriato.
3 Iudex cum conſtat ſibi reum eſſe abſentem debet monere pa
rentes ⁊ amicos eius.
4 Abſens licet qs fuerit longo tēpore:tn̄ ſi de eius abſentia q̄
rela proponitur nō ſibi negat̄ longa dilatio ⁊ nedū a princi
pio cauſe ſed poſt cauſam inceptā debet expectari.
5 Abſentia ſola nō ſufficit ad pronuntiandum contra abſentem
niſi conſtet preſentem fouere iuſtā cauſam.
6 Authoritas ſentētie facit filios natos ex matrimonio eius au
thoritate contracto reputari legitimos.
7 Laico ſi infertur turbatio ex cauſa que ſpectat ad forum eccle
ſie debebit per eccleſiam defendi.
8 Sententia iniuſta ex ordine prodeſt filijs natis ex alio matri
monio vigore illius ſentētie a parentibus contracto.

PErlatum. Si mulier per iudiciū ſepa
rata a primo contraxit cu3
ſc̄do:ex quo prolem ſuſcipiat:legitima erit pro
les.In prima thema ⁊ queſtio.In ſecūda ſolutio
ibi:ideoq3 minus.¶ Not.primo.ꝙ iſte per decē
niū ⁊ amplius fuit abſens ab vxore:que vtrū teneretur eū ſe
qui dic:vt.s.de coniu.lepro.c.j.facit qd̄ no.Inno.s. de eo qui
mit.in poſ.c.fi.⁊ patet hic ꝙ iſta mulier poterat eum reuoca
re:vt ſic cum ea morā traheret cum clericus tenetur in eccle
1 ſia reſidere.vt dicto.c.fi.no. ¶ Sc̄do no.†ꝙ pōt quis propo
nere querelam coram iudice contra abſentem non citatū. In
prima ergo iudicis aditione nō reqritur partis citatio. hinc
2 eſt.†ꝙ libellus pōt offerri die feriato.vt.l.miles. §. ſexagita.
ff.de adul.Iudex tn̄ nō debet aliquid decernere contra abſen
tem:niſi primo eum citet:vt hic fecit.⁊ vide quod no. Cyn. in
auct.offeratur.de li.coniu.in ſecunda queſtione vbi diſputat
quando debet offerri libellus an ip̄o citatorio an poſtq̄ reus
3 comparuit.facit.s.de dila.c.ij.¶ Tertio no.†quod iudex cū
conſtat ſibi reum eſſe abſentem:debet monere parentes et a
micos eius.forma monitionis hic in tex. ponitur. vt pro eo
mittant et reuocent. alibi eſt vt ſi volunt defenſionem ſuſci
piant.vt.l.hoc autem.ff.qui ex cau. in po. ca .l.ij. et quod ibi
not.ſed natura huius cauſe alterat illam formam.quia nō po
teſt in ea interuenire defenſor ſine mandato:niſi quando pro
cederetur ſi defenſor non exiſteret.vt.l.exigendi.C. de procu
rato.et hoc not. Ioānes andreas.s.c.proximo.In prima er
go querela non fuiſſent hic admiſſi parentes ad defendendu3
ſed quando poſt expectationem iudicis proceſſum fuiſſet cō
tra iſtum abſentem:prout hic fuit tunc admitterem parētes
et amicos ad ipſius defenſionem per ea que dicta ſunt.⁊ ſic in
telligo ſuppletionem Ioannis andree ſuper verbo reuoca
rent dum ſupplet.et ſi matrimonium vellent defenderent ⁊c.
4 ¶ Quarto not.in verſi.cunq3.†quod licet quis longo tempo
re fuerit abſens:tamen ſi de eius abſentia poſtea querela pro
ponitur ſibi longa dilatio non negatur. nam hic iudex eum
etiam expectauit longo tempore. Intelligo autem longum
ad arbitriu3 iudicis:in cuius relinquitur poteſtate breuiare:
et prorogare terminos non limitatos a iure. vt.l.j. ff. de iure
delibera.⁊.c.conſuluit.et.c.de cauſis. de offi. delega.abſens[a]
a enim nedum a principio cauſe:ſed etiam poſt cauſam inceptā
debet expectari anteq̄ iudex recipiat iura ⁊ probationes par a
tis preſentis.prout facit hic iudex.et.l.properandum .§. et ſi
quidem.C.de iudi.et auct.qui ſemel.quomodo et quando iu
dex. ¶ Quinto not.quod iudex auditis rationibus mulie
5 ris tulit ſententiam.†ſola ergo abſentia non ſufficit ad pronū
tiandum contra abſentem:niſi conſtet preſentem fouere iuſtā
cauſam.immo plus.quia poteſt iudex ſupplere de facto in fa
uorem abſentis:et iura producere ſi qua nouit. et hoc eſt qd̄
dicit text.in dicta.l.properandum .§. ſi autem eius abſentia
dei:ideſt iudicis preſentia repleatur. ad hoc auctē. qui ſemel
C.quomodo et quando iudex.ibi:perquiſita veritate pronū
tiet ⁊c.et.l.ampliore.dē appella.que autem hic fuerit cauſa fe
rendi ſententiam diuortij non exprimitur.ſed potuit eſſe mul
tiplex. parētele:affinitatis :alterius matrimonij:vel alterius
6 impedimenti canonici.¶ Sexto not.†quod authoritas ſen
tentie facit filios natos ex matrimonio eius authoritate ꝯtra
cto reputari legitimos.licet apparet eccleſiam fuiſſe deceptā
in ſententia.ſn̄ia em̄ iudicis inducit bonam fide3.vt.l. iuſte.ff.
de acqui.poſ.⁊ ſola bona fides parentum ſufficit ad legitima
tionem prolis:licet poſtea detegatur error. vt .s. eodem.c.ij.
quid ergo ſi hec mulier dolo ſententiam illam optinuit corru
ptis forte teſtibus : vel iudice : an filij ex ea nati ex alio matri
monio quod contraxit poſt diuortium erunt legitimi. dico
quod ſi vir cum quo ſecundo contraxit habuit bonam fidem:

¶ Abſens. Abſens vr̄ ꝯdicere: et nō ꝯſentire bal.i.l.ſi qs ver. dubitatur hic.C.d teſti. Bart. ꝯ in.l. ſi cu3 dotē. §.co tpe.ff. ſolu. mat.ide3 in l.que dotis co.ti.inver. ⁊ primo q̄ro an abſens.

erunt filij legitimi.vt.j.eo.c.pe.ſi vero ipſe ſciebat ſententiaȝ venalē: vel aīs male latam vī ꝙ authoritas ſentētie nō iuuet filios genitos poſtq̄ parētes habuerūt malā fidē.ar.ſ.ō ma. cōtrac.ꝯtra inter.ec.c.ſi.§.pari mō.ar.ꝯtra .l. generaliter .ff.
7 de noxa.¶ Septimo no.† ꝙ ſi laico inferꝭ turbatio ex cauſa que ſpectat ad forū eccleſie debebit p eccleſiā defendi:ſi eū cōſtiterit habere ius.non ſolū ergo articulus ſpūalis ptinet ad eccleſiā:ſed etiā alia que ab eo dependēt.facit.c.preterea.et.c. prudentiā.ſ.de offi.dele.ꝛ digi.ſ.c.j.in quinto no.¶ Opp.ꝛ videꝭ ꝙ iſta ſnīa epī cōtra iſtuȝ abſentem lata lite nō cōte. fuerit nulla.vt.ſ.vt lite nō ꝯteſt.c.quoniam.§.porro.ꝛ.§. ſe. ſo. dicit glo.hic nō queritur vtrum bene vel male proceſſerit iſte epſ.ſed an filij ſint legitimi nati ex alio matrimonio qđ ꝯtraxit iſta mulier.ꝛ ſic innuit glo.ꝙ ſiue iniuſte epiſcopus pronūtiauerit:filij tñ nati ex ſcđo matrimonio ſunt cenſendi legitimi.ꝛ hoc tenet Phil.vt patet hic in nouella ſuper gloſſ. ij. in ſi.dum dicit dato etiam ꝙ epiſcopus minus legitime proceſ-
8 ſiſſet Phil.ꝛ hoc no.† ꝙ ſententia iniuſta ex ordine prodeſt filijs natis ex alio matrimonio vigore illius ſententie a parentibus contracto.Hoſti.ſoluit aliter contrarium illius.§.porro.dicit eñ.quod hic fuit abſentia malicioſa ꝛ in odium mulieris vt ſic ſtaret impedita.ꝛ fuit ſibi a parentibus nuntiatuȝ ſed obaudiuit nec venire voluit.ꝛ ſic fuit contumax.ꝛ ſic non ob.ille.§.ſed concor.poteſt eñ dicto caſu ad ſententiam procedi.ꝛ idem ſi ſine cauſa vagaretur ſm Inno.ꝛ ſic intelligendo iuſte iudex proceſſit.qđ patet de probitate et diſcretione ille epiſcopus cōmendatur.

(Margin: Oppōit in contrariū.)

1 ☞ Filij concepti de clādeſtino matrimonio poſtmodū per eccleſiam approbato legitimi reputantur.
2 Solēnitas omiſſa a pricipio matrimonij poſtea poteſt interuenire:ꝛ ſuppleri.
3 Approbatio eccleſie facit prolem legitimā que alias eſſet illegitima reputanda.
4 Filij qui nati ſunt de matrimonio bona fide contracto debēt iudicari legitimi ꝛ heredes.
5 Filius de iure ciuili velit nolit eſt heres patris:ſed de iure pretorio habeat beneficium abſtinendi.
6 Capitulum iſtud de quibus filijs intelligatur an de natis ante approbationem vel poſt.

1 **Q**Uod nobis.† Filij concepti de clādeſtino matrimonio poſtmodū per eccleſiā approbato legitimi repu-
2 tantur.h.d.¶ No.primo † ꝙ ſolēnitas omiſſa a principio pōt poſtea interuenire: ꝛ ſuppleri qđ fuerat pretermiſſuȝ.matrimoniū aūt nō debet iterari.quia tenuit a principio.alias.i.ſi ratione ſolēnitatis actus fuit inutilis debet ex integro ꝛ a capite celebrari.ar.c.j.ſ.de presby.nō
3 bap.ꝛ.l.heredes palā.ff.de teſtamētis. ¶ Scđo not.† ꝙ approbatio eccleſie facit prolē legitimā: q̄ alias eſſet illegitima reputāda.nā eo ipſo ꝙ publice in facie eccleſie ꝯtrahiꝭ pſumiꝭ in ꝯtrahētibus bona fides.ſecus ſi occulte:vt digi.ſ.eo.c.ij.fa
4 cit.l.ſi.ff.de ritu nup.¶ Tertio no.† ꝙ filij q nati ſunt de matrimonio bona fide ꝯtcto dñt iudicari legitimi ꝛ heredes.ꝛ ſic eo ipſo ꝙ fili⁹ eſt legitimus cēſeꝭ heres.vñ ap.ad gal.iiij.ſi fili⁹ ꝛ heres p deū.lȝ ſit ꝯ.xxxij.q.ij.nō oīs.ſȝ illud intellige de illegitimo vel legitimo nō neceſſario: nec nolēte hereditatē adi-
5 re.ſm Io.an.poſt Hoſti.nō pfecte declarāt.Ideo dic.† ꝙ de iure ciuili fili⁹ velit nolit erat heres pr̄is. ſȝ de iure ptorio hȝ bñficiū abſtinēdi.vt.l. ſi filius q pr̄i. de vul.ꝛ pu.ꝛ.l.neceſſitas de acq.here.vñ in filiū dꝫ ꝯtinuari dñiū rex paternax: non de nouo queri. vt.l. in ſuis.de ſuis ꝛ le.Inſpecto ergo iure ciuili ꝯña quā facit apoſtol⁹ eſt bona ſi fili⁹: ergo heres. ꝛ ita eſt verū qnotiēs de ei⁹ cōmodo q̄riꝭ.puta de traſmiſſione hereditatis pr̄ne in ipſi⁹ heredes.ꝛ cū agit ꝯ debitorē pr̄is:non eñ in iſtis ꝛ ſimilib⁹ caſib⁹ expedit ſibi pbare aliter immiſtionē: ſȝ eo ipſo ꝙ fili⁹:ergo heres.ſi vero certamus de eius incōmodo puta ꝯueniꝭ a creditorib⁹ pr̄nis tāq̄ heres:tūc creditox intētio nō eſt fundata;niſi pbēt immiſtionē filij.ita not. dy. in.l.ſi cū dotē.§.trāſgrediamur.ff.ſo.ma.ꝛ de iſta exiſtētia ſui heredis dic p Bar.vt dictis.l.ſi fili⁹ q patri.ꝛ.l.neceſſarijs ꝑall. et no.etiā in.l.j.C.ſi vt ſe ab here.ab.¶ Quero de itellectu hui⁹ c.vbi dꝛ de filijs gn̄atis de matrimonio poſtmodū ab eccleſia
6 approbato ꝛc.† q̄ro de qb⁹ filijs intelligaꝭ an de natis añ approbationē:vel poſt.Rñdeo tres ſunt caſus.qñqꝫ filij naſcunꝭ poſt approbationē factā ab eccleſia.ꝛ hic nō eſt dubiū qđ ſunt legitimi etiam ſi poſtea tale matrimoniū declareꝭ nullū. qñqꝫ añ approbationē ſunt cōcepti:ſȝ poſt approbationē nati.ꝛ de-

(Margin: Ponit queſtiones.)

hemus inſpicere tp̄s natiuitatis.qꝛ vtilius eſt naſcenti vt digi ſ.eo.c.ij.in.v.no.quidam ſunt nati ꝛ cōcepti ante approbationē.ꝛ hoc caſu vtrū ſubſequens approbatio ab eccleſia reddat illos legitimos.glo.tenēt hic ꝙ ſic.quā ſeqniꝭ Ioā.an.q dicit ꝙ hoc caſu ſequēs approbatio purgat precedentē turpitudinē.ꝛ legit ſic iſtā literam. ſi qui aūt geniti fuerūt de clandeſtino matrimonio poſtmodū.i.poſt generationē ipſox ab eccleſia ꝛc.ꝛ pro hac lectura facit.qꝛ etiā de fornicario coitu nati legitimātur p ſequēs cōiugiū.ſ.eo.tanta.p illa pte facit qđ no. Ala.ꝛ Goff.ſ.eo.cū inter.vbi dicit ꝙ ſi ꝯdicēte eccleſia aliqui ꝯhant:ꝛ poſtea eccleſia approbet ꝙ filij ante approbationem nati ſunt legitimi.ſ.de clā.de.c.ij.ꝛ.iij. Sed pdicte opi. Ber. ꝛ Io.an.obſtat.l.cū q. alias īcipit paul⁹.ff.de ſta.ho.vbi matrimonium illicitū a principio nō cōualidatur p ius ſuperueniens:quātū ad legitimationē filiorꝫ iā natorū.pro hoc facit qđ digi.ſ.eo.tāta.in.iiij.no.vbi dixi:ꝙ ſi matrimoniū eſt ꝯtractū in gradu prohibito ꝛ poſtea ſuperueniat diſpēſatio pape tñ filij antea nati nō ſunt legitimi qđ tenet Gui.de Cug.in dicta.l.paulus.ad hoc Rñdeo ꝙ qñqꝫ matrimoniū a principio eſt improbatū quo ad ipſius ſubſtātiā propter aliquod impedimentū:tūc licet ceſſet cauſa impediēs filij primo nati nō legitimātur.ar. ad hoc.ff.de li.ꝛ po.l.ſi filius q in ptāte. quādo qꝫ matrimoniū nō deficit in ſubſtantia:ſed eſt omiſſa quedaȝ ſolēnitas canonica.q̄ non facit ipm tante authoritatis. ꝛ tūc illa qualitatis ſuppletio legitimat pcedētē prolē.ꝛ hoc modo fit vera precedens opi.Io.an.facilius eñ cōualeſcit actus cū eſt peccatū in aliqua qualitate:q̄ qñ eſt pctm̄ in ſubſtantia.ar. l.qui appellationis.ff.de here.inſti.ꝯiūcta preall.l. ſi filius. et j.de reſcrip.ſi eo tēpore.li.vj.coniuncto.c.ſi pro clericis. eo.li. Sed ob.c.tanta.vbi erat defectus in ſubſtātia.ꝛ tñ matrimoniū ſubſequēs legitimat precedētē prolē. ſȝ ibi licet eſſet defectus in ſubſtātia:tñ erat in ea affectus matrimonialis: ꝛ q̄daȝ figura matrimonij per retentionē in domo indubitato affectu:vt requiritur ad eſſentiā cōcubinatus.vt in auct.qui. mo. na.eff.ſui.vnde in habētibus ſymbolum facilior eſt tranſitus ſm philoſophum.ꝛ hoc no.

(Margin: No.lectura texti.ſ.)

1 ☞ Matrimonium cōtra iura cōtractum excuſatur quo ad prolem duobus modis.
2 Impedimentū proueniens a iuſtitia publice honeſtatis impedit ꝛ dirimit matrimonium.
3 Matrimonio pronūtiato nullo inferꝭ prolē nō eſſe legitimā.
4 Filij nati ex illicito matrimonio nō debent admitti ad paternam hereditatem.

REferente. Si ſciētes inter ſe perpetuum impedimētū matrimoniū con-
1 trahant illegitima eſt proles eorū. ¶ Primo not.† matrimoniū cōtra iura cōtractuȝ excuſatur quo ad prolē duob⁹ modis.ſcȝ permiſſione eccleſie:ꝛ parentū ignorātia probabilis eñ ignorantia habetur pro titulo legitimo. vt l.celſus.ff.de vſuca.facit quod no.in.c.ꝯſultationibus. de iu-
2 re pa.cum ſi.¶ Scđo no.† ꝙ impedimentū proueniēs a iuſtitia publice honeſtatis impedit ꝛ dirimit.qđ alibi optat Ioā. an.corrigi ſicut illud proueniēs ex adoptiōe legali. ꝛ ego etiā illud proueniēs ex coitu fornicario cū aliqua vel aliquo cōſanguineo exulis q poſtea matrimoniū contraxerūt. ¶ Tertio
3 no.† ꝙ pronūtiato matrimonio nullo p cōſequens infertur prolē nō eſſe legitimā.qđ pōt eſſe verū:qñ filijs iā natis ſciētibus actū eſt de federe matrimonij inter parētes.ſecus forte ſi eis ignorātib⁹.facit qđ no.ſ. de teſti.ſignificauit.ꝛ.c. q̄uis.ſ.
4 de re iudi. ¶ Quarto no.† ꝙ filij nati ex illicito matrimonio nō dñt admitti ad paternā hereditatē. vtrū aūt ad maternaȝ dic p Hoſti. in ſumma.eo.ti.§.ij.ver.ſpurij.ꝛ ſe. ꝛ.ſ. de teſtamentis.raynutius in prin.ꝛ inſti.ad orfi.

1 ☞ Filius cui poſt mortē parentū moueꝭ q̄ſtio de illegitimitate pbare teneꝭ inter parētes fuiſſe matrimoniū legitimū.
2 Filij excludunꝭ a ſucceſſione paterna ppter illegitimitatē.
3 Queſtio de legitimitate qñ poſſit referri filijs:ꝛ qñ non.
4 Solēnitas magis pſumiꝭ in facto ātiquo q̄ in recēti ꝛ nouo.

PEruenit. Ad probandum prolem illegitimā non ſufficit probare impedimentum matrimonij in facie eccleſie cōtracti.primo ponitur mulieris querela. ſcđo ſuper ea datur
1 iudex:quem inſtruit ſuper pronuntiatione. ¶ No.primo † ꝙ filius cui poſt mortem parentum mouetur queſtio de illegitimitate probare tenetur inter parentes fuiſſe matrimonium legitimū.quia

legitimum.quia non preſumitur matrimoniũ:niſi probatur.
2 quod dic:vt.ſ.de preſum.c.illud. ¶ Sc̃do no.† ꝙ propter il-
legitimitatem filij excluduntur a ſucceſſione paterna.dixi.ſ.
c.tanta.nunquid autem a materna dixi.ſ.c.proxi. ¶ Tertio
no.formã pronuntiationis in cauſa legitimatis.dʒ enim nun
tiari legitima.⁊ ſic videtur ſententia declaratoria:non diſpoſi
toria.ſicut dicimus in reali actione.vt.l.loci corpus.§.compe
tit.ff.ſi ſer.ven.de effectu autem huius ſnie an ius faciat inter
omnes:⁊ quando poſſit deduci in iudicio dic:vt.ſ.c.lator.

r Opponit i r contrarius.

¶ Opp.papa videtur initi illi allegatiõi huius vidue.ſcilicet
quia pater ⁊ mater non fuerunt in vita inquietati ſuper ma-
trimonio ideo ipſa eſt legitima pronuntianda. ¶ Sed ꝯ.ſ.
c.cauſam q̃.vbi poſt mortẽ mandat inquiri de matrimonio.
ſo.vt in gl.que incipit.ar.con.⁊c.que ſoluit duob⁹ modis.pri
ma ſo.eſt ala . qui dicit.ꝙ hic lapſum erat quinquẽniũ a mor
te coniugum:ibi not.Ber.ſoluit hoc modo ꝙ eo ipſo ꝙ con
ſtat matrimonium in facie eccleſie contractũ.⁊ ꝙ vſqʒ ad mor
tem coniugati ſine controuerſia in matrimonio permãſerũt:
preſumitur matrimonium inter eos. poteſt tñ aduerſa pars
ꝓbare contrarium.⁊ ita loquitur cõtrarium in caſu vʒ quo
aduerſa pars probare velit:matrimoniũ nõ fuiſſe.⁊ ita in cõ
trario.Sed iſta ſo.non videtur bona.nã poſtq̃ in facie eccle-
ſie matrimonium eſt cõtractum proles ſuſcepta eſt cẽſenda le
a gitima a quãtũcũqʒ appareat matrimoniũ nõ tenuiſſe.vt.ſ.e.
c.ij.nõ ergo ſuper impedimẽto fuiſſet probatio admittenda
contra filios iam ſuſceptos:nec in vita nec poſt mortem parẽ
tum ⁊ hoc ſentit Joã.an.ſuper verbo aſſerentes.⁊ ſuper gl.j.
ſup verbo nihil probat.Quia tamen iura varie loquuntur idõ
3 Joan.an.† poſuit hic vnam diſtinctionem in materia quãdo
poſſit filijs referri queſtio de legitimitate:vel non.diſtinguit
ergo plura membra.nam quãdoqʒ parentes illius nullo mo
do vel clam contraxerunt.⁊ tunc poteſt de hoc referri queſtio
perpetuo.vt.ſ.e.cauſam.j.⁊.ij.quãdoqʒ contraxerunt publi-
ce ⁊ in facie eccleſie:⁊ tunc aut obijciens vult probare malam
fidẽ vtriuſqʒ.⁊ adhuc admittitur indiſtincte.nec prodeſt eis
hoc caſu in facie eccleſie contraxiſſe.vt.ſ.de clan.de.c.ſi.verſi.
pari modo.quandoqʒ non obijcitur mala fides parentum:⁊
tunc aut matrimoniũ fuit impetitũ in vita parentũ.⁊ adhuc
in perpetuũ queri poteſt.ſic intelligi poteſt.C.ſi reus vel ac.
mor.fu.l.ſi.⁊.C.ne de ſta.defun.l.q̃uis.⁊.ſ.e.tranſmiſſe.⁊ hoc
verũ:niſi ſuperior ex cauſa male preſumptionis apponat cer
tum terminũ quo elapſo clauditur omnis via.ſ.e.lator.quã-
doqʒ in vita parentum matrimonium impetitum non fuit.⁊
hoc caſu adhuc.j.quinquẽnium ratione bonorum poteſt de
hoc queri.ſed elapſo quinquẽnio audiri nõ debet.ar.C.ne de
ſta.defun.l.ſi mater.iſta eſt diſtinctio in effectu Joã.an.que eſt
mihi dubia in quibuſdam membris.nam quando in facie ec-
cleſie contraxerunt:⁊ nõ obijcitur parentibus mala fides nõ
credo filijs poſſe referri queſtionem illegitimatis poſt mortẽ
patris:nec etiam eo viuente.vt.ſ.e.c.ij.⁊.j.e.c.pe.⁊ hoc veruʒ
credo quando ante motam litem parẽtibus iſti filij nati ſunt.
ſi enim poſt motam litem naſcerentur:ad hoc forte idẽ ꝙ eis
non obſtat poſtq̃ in facie eccleſie contraxerunt parentes bo-
na fide.vt ſic a primordio tituli poſterior formetur euentus.
vt.C.quando ⁊ qui.quarta pars de.l.j.li.x.⁊ hoc quando con
ſtat matrimonium fuiſſe contractum in facie eccleſie : ⁊ bona
fide.que preſumitur:niſi probeť mala iſto caſu . vt.l.quotiẽs.
§.qui dolo.ff.de proba.quandoqʒ cõſtat matrimonium non
fuiſſe contractum in facie eccleſie.⁊ tunc vt dicit Jo.an.ſ.per-
petuo queri poteſt.vnde ⁊ poſt quinquẽnium a morte paren
tum poteſt de hoc liberis referri queſtio:nec lapſus quinquẽ
nij eis prodeſt.quandoqʒ dubitatur vtrum matrimoniũ fue-
rit contractum in facie eccleſie:vel non.quia filij hoc affirmãt
ſed conſanguinei patris negant.⁊ hoc dicerem ꝙ aut factum
eſt adeo antiquum ꝙ non poſſit ꝓbari cõtractus:⁊ tunc ſuffi
4 cit probare per coniecturas.vt no.ſ.e.lator.† In facto enim
antiquo magis preſumitur ſolẽnitas q̃ in nouo ⁊ recẽti.⁊ ita
tenet in hoc.Joan.an.facit quod not.Inno.in.c.inotuit.j.de
eo q fur.or.ſu.quãdoqʒ contractus non eſt multuʒ antiquus
⁊ tũc diſtinguo.quia aut mouetur queſtio omiſſe ſolẽnitatis
bãnorum ipſis coniugatis:aut eorum filijs.ſi ipſis coniuga-
tis:⁊ debent ipſi coniugati probare.quia illa eſt ſolẽnitas ex-
trinſeca:que non preſumitur.vt.l.quecũqʒ.ff.de publi.⁊.l.ſaẽ
dum.de verbo.obli.per Bar.ſi vero filijs eorũdem:tunc aut
non eſt lapſum quinquennium a morte parentum.⁊ ſimiliter
ipſi filij probabunt parentes in facie eccleſie contraxiſſe . aut
eſt lapſum quinquẽnium:⁊ tunc lapſus quinquẽnij inducit ꝓ
ſumptionem pro filijs.vt ſolẽnitas interuenerit.ar.l.ſi filius.
C.de pe.heredi.⁊.ff.de acqui.here.l.qui in aliena.verſic.ſed ſi

a ¶ Legitia. Legitimoꝝ appellatiõe i ſtatuto nõ cõprehendi tur legiti-matus p re ſcriptuʒ vel diſpẽſatus. alex. in.l. ſʒ ſi hac.§.pa-tronũ. ff.de in ius voc.

non adierit.poterit tamen aduerſa pars probare contrariũ.
alibi tamen dicit Innocẽ.ꝙ ſola quaſi poſſeſſio matrimonia
lis parentum.ſcilicet ꝙ pro coniugibus habẽtur ſufficit libe-
ris:vt legitimi reputentur.vt no.Inno.in.c.veniens.de ver-
bo.ſigni.⁊.c.illud.de preſump.ſed intellige illud verum quã-
do matrimonium non impugnatur ratione alicuius canoni-
ci impedimenti.ſi vero impedimentuʒ obijcitur ⁊ probatur:
tunc ad elidendam dictam obiectionem recurre ad preceden-
tem diſtinctionem. ¶ Oppo.⁊ videtur.ꝙ papa hic iniungat
onus huic vidue probandi ſe legitimaʒ.Sed cõtra imo vide-
tur:ꝙ incumbat aduerſario.vt.ſ.e.lator.ſol.vt in glo.ar.con
tra.⁊c.ſuper qua dicit Jo.an.ꝙ aut eſt pura negatiua:qr ne-
gatur fuiſſe matrimonium inter parentes:⁊ tunc probet fili⁹
vel contractum.vt.j.c.proximo.vel cõmunem opi.vt hic.aut
non eſt pura.quia non dicitur matrimoniũ non fuiſſe ꝯtra-
ctum:ſed ipſum non eſſe legitimum.⁊ tunc probat opponẽs
cum negatiua qualitatis probetur negante.vt no.in.c.bone.
de elec.Non ob.iſtud.c.quia hec mulier agebat vt pronũtia-
retur legitima ſm Jo.an.qd ergo ſupra dixi ꝙ ſufficit filijs
ꝙ parentes geſſerint ſe pro coniugibus habet locum quãdo
filij non petunt ſe legitimos pronuntiari.ſed ſi petunt debẽt
ſe legitimos probare:aliter q̃ per quaſi poſſeſſionem coniu-
gij parentum quod non firmo. ¶ Ultimo contra illud quod
ſupra dixi.vʒ ꝙ vſqʒ ad quinquẽnium poteſt [illegible] de illegi
timitate poſt mortem parentum in caſu quo dubium eſt:an fue
rit contractum matrimoniũ in facie eccleſie nec ne. ¶ Opp.
⁊ videtur ꝙ perpetuo poſſit excipi per illam regulam.q̃ ſunt
ãnua ad agendum ſunt perpetua ad excipiendum.ff.de exce.
l.pure.§.ſi.ſol.quandoqʒ competit ad idem exceptio ⁊ actio.
⁊ tunc eius vite eſt exceptio cuius eſt actio.quandoqʒ compe
tit mera exceptio:ſed non actio.⁊ tunc ſtandum eſt cõtrario.
Ita no.Inno.in.c.cum dilectus.⁊.c.ſi.de or.cog.In caſu er-
go noſtro ille cui competit exceptio illegitimitatis:põt prin-
cipaliter hoc in iudicium deducere:ſi ſua intereſt.vt no.ſ.co.
lato.ſi ergo.j.quinquẽniuʒ non egit ſicut poſt excluditur ab
agẽdo.ita ab excipiendo.⁊ ita ſentit hic Jo.an.

1 ¶ Concubina ad hoc vt aliqua dicatur quid requiratur.et
numero.2.
3 Filij nati ex ancilla quam quis tenet in domo an poſſint dici
naturales.
4 Clandeſtinitas non reddit matrimonium nullum.
5 Matrimonium primum clandeſtiue contractum preiudicat
ſecũdo qd publice eſt cum alia publice ſubſecutum.
6 Denominatio filij facta a patre quid proſit filio.
7 Spõſalia de p̃ſenti poſt ſuſceptã prolem reddũt eã legitimã.
8 Judex motus ex falſa cauſa ſi fert ſniam:talis ſnia eſt nulla:li
cet illud idem potuerit iudicare ex cauſa iuſta.
9 Allegare poteſt quis pro decaſione cauſe caſum legis que lo-
quitur in diſſimili caſu.
10 Aduocatus fouẽs iuſtã cauſam:debet allegare iura facientia
pro ſe etiam ſi non ſint efficacia.
11 Confeſſio confitentis aliquem ſuum eſſe filium an preiudicet.
pulcra diſtinctio.
12 Filiatio vt probetur debent duo fieri articuli.
13 Pater meus cuidã ſic dixit.ꝯfiteor te filium meum:quo mor
tuo tu vis venire ad ſuccedendũ mecũ:ego volo ꝓbare ꝙ pa
ter meus errauit.
Et quid ſi addit ad confeſſionem filiationis hec verba:⁊ volo
ꝙ venias ad ſucceſſionem.nu.14.

PEr tuas. Statť dicto teſtiũ qui ꝓbãt ali
quẽ legitimum:lʒ fama vicine b
habeat ꝯriũ.⁊ ſunt due partes.In prima cõſulta
tio.In ſcd̃a ibi:nos igiť.riñſio. ¶ Not.primo. ꝙ
ſm eẽdem opinatoris partis vicine iſta reputabať ꝯcubina.
⁊ hoc idõ:qr habitabat in domo vna ſecũ:qd requiriť ad eſſen
1 tiã ꝯcubinat⁹.facit.xxxiij.di.concubina.⁊ p hoc argue.† ꝙ ſi
quis retinet vnã mulierẽ extra domũ ſuã:ꝙ iſta nõ põt dici cõ-
cubina.vñ filij ex tali nati nõ legitimarenť p ſequens mrĩmo-
niũ cũ illa muliere ꝯctũ.⁊ hoc tʒ Bar.poſt Dy.in.l.ſi.ff.de cõ
2 cubi.† dicit enĩ ꝙ in ꝯcubinatu reqriť indubitatus affect⁹:ſi-
cuti in vxore cui⁹ affect⁹ p̃ſumptio induciť p cohabitationeʒ.
b vt.d.§.ꝯcubina. b qd dictũ no.ꝓ limitatiõe eius qd dicit Jo.
an.ſ.e.tãta.vbi ad legitimationẽ p ſequẽs mrĩmonium dicit
ſufficere.ꝙ cũ illa potuerit eſſe ꝯiugiũ.qd intelligo ſi teneť in
domo maritali affectu:ſec⁹ ſi extra domũ:vel ẽt in domo p fa
mulã.nã ſi ex tali in domo filios ſuſcepit:⁊ eã poſtea in vxorẽ
duxerit tale mrĩmoniũ ſubſequẽs nõ legitimat prolẽ p̃cedẽtẽ

b ¶ Cõcubi-na.Cõcubi-natus vt ſic pmiſſus ꝗe regranť vid bal.in.l.j.ff. de concubi. idẽ in addi. ſpec.de ſuc-ceſſio.ab in teſt.§.ſi.na-turalis fili⁹. Feli.in.c.cũ ſit.verſi.re-ſpectu cõcu binatus.de foro cõpe.

3 ad hoc facit qđ no. Oldr. ꝯſi. cccxxi. q̄rit em̄ in dcō ꝯſilio ꝗ an
tales filij poſſint dici naturales. dicit ꝙ non. q2 oportet ꝙ ſit
ex libera mſiere l' ſchemate ꝯcubine ſociata. i aut. qui. mo. na.
effi. ſui. §. ſi qs aūt defunctꝰ. coll'. vij. ⁊ in aut. ð triē. ⁊ ſe. §. ⁊ hoc
dicimꝰ ſi vir ⁊ ꝯcubine ⁊c. hoc aūt de qua. ſ. nō ſtabat i ſchema
te ꝯcubine q2 ſchema ꝯcubine: adeo affine: ⁊ ꝓximū ē vxoris
ſchemati vt ꝓpt difficilē diſcretōez vniꝰ ab altera lex reqſiue
rit ꝓteſtationē ꝙ ſit ꝯcubina. vt. ff. de ꝯcu. l. in ꝯcubinatu. ⁊ ð
ritu nup. l. in libere. ⁊ ꝑſumptio indubitate affectiōis ad ipaʒ
q̄ reqrit in ꝯcubinatu multum detrahit vilitas ⁊ adiecta ꝯdi-
tio mulieris. ar. ff. de dona. l. donatiōes. circa prin. ⁊. ff. de his
q. vt indig. l. poſt legatū. §. de eo. iſta ſunt v̄ba q̄ ſunt notabi-
lia in iſta materia. ¶ Scđo no. ꝙ ad ꝓbādū iſtū fuiſſe legiti-
mū allegabat: ꝙ eā affidauerat anteq̄ ex ea genuiſſet filiū. lʒ
4 ergo clādeſtinū ꝗfuerit mr̄imoniū. tn̄ ꝓles eſt legitima. quia
clādeſtinitas nō reddit mr̄imoniū nullū: ſʒ nocet liberis poſt
ſuſceptis q parētū ignorātia nō iuuāt: ſi poſtea detegat ipe-
5 dimētū canonicū iter eos. ſ. de clā. de. c. ſi. ⁊ collige ēt ꝗ ꝙ mri-
moniū primū clādeſtine ꝯctū ꝑiudicat ſcđo: qđ publice eſt cū
alia ſubſequutū. alibi tn̄ dicit gl. ꝙ ſi qs publice aliquā duxe-
rit: ⁊ dicat ſe priꝰ duxiſſe aliā tenet ꝓbare: ꝙ cū oi ſolēnitate
dotis ⁊ bn̄dictiōis eā duxerit. illa ſunt v̄ba gl. xxxi. q. ij. lator.
6 q̄ notabis. ¶ Tertio no. ꝗ ꝙ ēt iſte filiꝰ ad ꝓbandū ſe legiti-
mū iduxit nominationē pr̄is factā in teſtō. ⁊ ꝓdeſt talis ꝯfeſ-
ſio qn̄ ſit principalr̄ ꝓpter ſe: ſecꝰ ſi incidēter. vt. l. nō epis. ⁊. l.
nō nudis. C. de ꝓba. ⁊ qđ ibi ꝑ Cy. opat ēt aliū effectū: de quo
in gl. ⁊. j. dicā. ¶ Quarto no. qr ꝓbatū fuit iſtā affidatā: lʒ cō-
cubina haberet. ⁊ q2 plus valet qđ i v̄itate agit. q2. ſ. erat vxor
q̄ ꝙ ſimulate ꝯcipit filiꝰ ex ea natꝰ reputat legitimꝰ. ⁊ ex hoc
no. Jo. an. ꝙ qn̄ veritas facit ꝓ legitimatiōe ꝑfert opinioni.
vt hic. qn̄ vero opinio facit ꝓ ea ꝑfert veritati. j. e. ex tenore.
7 ¶ Quinto no. ꝗ ꝙ papa innit ſatis eſſe ad legitimatōez ꝓlis
ſi poſt eā ſuſceptā ſequūtur ſponſalia de pn̄ti. de copula igit
nō eſt curādū. qđ tʒ Jo. an. in ſpōſalibꝰ. de pn̄ti. ſecꝰ in ſpōſa-
libꝰ de futuro remittit ad no. ꝑ eū. ſ. de ſpō. veniēs. ⁊ ita tenet
hic ſup gl. añq̄. ¶ Sexto no. ꝙ papa ꝯfirmat ſn̄iam iſtiꝰ iu-
dicis; q motꝰ fuit ad iudicandū rōne nō tāgēte qōnez: de qua
agit: ſed iuſtificat ſn̄ia ex alio capite q dep̄hēdit ex ꝓceſſu. idē
8 habes in. l. tytianus. ff. qđ cū eo. alibi tn̄ dr̄. ꝗ ꝙ ſi iudex motꝰ
falſa cā tulit ſn̄iam talis ſn̄ia eſt nulla. lʒ illud idē potuerit iu-
dicare ex cā iuſta. vt. l. ſi is ad quē. ff. de acq. here. qđ dic: vt ibi
ꝑ Bar. ⁊. ſ. de renū. in pn̄tia, ⁊ dic: vt. ſ. de re indi. ſicut nobis.
9 ¶ Septimo no. ꝗ ꝙ qn̄q̄ qs allegat ꝓ deciſione cauſe caſuʒ
legis: q loquit in diſſimili caſu ꝯtrꝰ. j. de accu. c. ad petitionez.
10 dicit tn̄ Jo. an. ꝗ ꝙ aduocatꝰ fouēs iuſtā cām iura facientia ꝓ
ſe allegare dʒ ēt ſi nō ſint efficacia. q2. ſ. pōt eis r̄ſideri. nā expe
riētia docuit qđ ſepiꝰ iudices ⁊ ꝯſultores mouent ad ꝓnūtiā
dū potiꝰ ꝑ iura q̄ minus faciūt. q̄ per ea q̄ plus faciūt. ⁊ vide
qđ no. j. de ꝯce. ꝓben. q2 cūctis. li. vi. ⁊. c. ſi qn̄. ſ. de reſcrip. vti-
le tn̄ eſt nunq̄ in ſn̄ia exprimere cām: q mouet iudex ad ferē
dam ſn̄iam. vt pʒ in. c. ſicut nobis. ſ. de re iu. ¶ Opp. ⁊ vr̄. ꝙ
ēt nō ꝓbato ꝯctu matrimonij aliter q̄ iſte debuerit tāq̄ legi
timꝰ admitti ad hereditatē paternā. naʒ eo ipſo ꝙ in vltima
volūtate eū pr̄ filiū nominauit intelligit legitimaſſe. vt i aut.
itē ſi qs. C. de na. li, ſo. gl. q̄ incipit eo ipſo ⁊c. ſentit iſtud ꝯtiū:
nec pfecte ſoluit. Jo. an. dicit ꝙ ſi dicamꝰ hunc pr̄eʒ habuiſſe
alios filios legitimos: ceſſat oppoſitio. q2 nō legitimatur tali
nominatiōe iſto caſu: vt dicit gl. ſʒ iſta ſolutio eſt diuinatio q̄
ad iſtū text. vbi nihil dr̄. ꝙ hēret alios legitimos. ſoluit ergo
Joā. an. ꝙ illa aut. dʒ intelligi qn̄ mater tūc viuēs poſſet eſſe
vxor. ⁊ iſtā ſolutōez lʒ ēt ſit diuinatio quo ad tex. vbi nihil de
morte mulieris dr̄: tn̄ eſt vera ⁊ no. limitatio ad illā aut. iteʒ ſi
qs. ⁊ eā tʒ Bar. in quadā ſua diſputatiōe q̄ incipit. hn̄s filiam
naturalē ⁊c. dicit em̄ ibi ſic. ad hoc vt filius ſic nominatꝰ ſit le-
gitimus: reqrit ꝙ mulier ex qua natus eſt tpe teſtamēti ⁊ ꝓ-
latoꝝ verboꝝ ſit talis ꝯditionis: ꝙ cū ea potuerit eſſe matri-
moniū. vn̄ ſi tpe teſtamēti dcā mulier erat mortua vel effecta
religioſa: vel alteri tūc nupta tūc ex tali noiatione pr̄is in te-
ſtamento nō efficeret filꝰ vel filia legitimꝰ. ꝓ hoc adducit tex.
in dicta aut. vbi dr̄ cū muliere q̄ vxor eſſe poterat. qđ verbum
pōt eſſe futurū ſubiūctiui. Itē in aut. vt li. ma. ⁊ auie. §. ad hoc
coll'. iiij. pꝫ ð libera muliere cū q̄ nuptie ꝯſiſtere pūt. iſtud pūt
eſt pn̄tis tpis. vn̄ reqrit. ꝙ nuptie poſſint ꝯſiſtere eo tpe quo
v̄ba a teſtatore ꝓferunt. vt. l. ſi ita. de au. ⁊ ar. le. ⁊ ſi deſinit mor
te vel alio caſu nuptias nō poſſe ꝯſiſtere. dcā verba non hn̄t.
caſus eſt in. l. qđ ſeruꝰ. ff. de ꝯdi. ob. ⁊ ibi no. in gl. ſi. ⁊ qđ ibi ꝑ
eū facit. C. de indic. vi. aut. cui relictū. ibi: niſi ſpes nuptiarum
defecerit ⁊c. ⁊ exp̄ſſius in cor. vnde ſumit. de nup. §. q2 v̄o. In
caſu ergo huius. c. ſi iſta q̄ dicebat concubina erat mortua tpe

Opponit: l cōtrarium.

Nota ꝓ itel lectu aut. itē ſi quis. C. ð natu. lib.

quo iſte iſtū natū ex ea filiū appellauit: talis nominatio nō le
gitimat eū: ꝑ illa q̄ dicta ſunt: ⁊ hoc vr̄ exp̄ſſuʒ in aut. qui. mo.
na. effi. ſui. §. illud tn̄. vbi dr̄. ꝙ matre mortua vel ſi aliud ipe-
dimētū eſt. ꝙ nō poſſit eſſe mr̄imoniū: filꝰ naturalis non pōt
legitimari: niſi ꝑ reſcriptū ꝓncipis. reqnirit ergo. vt talis no-
minatio reddat ſic filiū noiatū legitimū: poſſint eſſe nuptie cū
matre tpe noiationis. Itē ꝑ illa verba tpe nuptie ꝯſiſtere poſ
ſint ⁊c. dicit Bar. ꝙ reqrit ⁊ aliud ſcʒ ꝙ honeſte ⁊ ſm̄ bonos
mores ciuitatis eſſe poſſent. vn̄ ſi talis eſt mulier: cuʒ qua eſſe
poterit mr̄imoniū: non tn̄ honeſte qr eā accipe eſſet ſibi vere-
cūdia inſpectis diuitijs nobilitatis ſiue dignitatis pſone viri.
illa aūt erat famula: vel aliter vilis ⁊ abiecta perſona: tunc ex
illis verbis filius nō poterit ſe dicere legitimū. q2 nuptie cum
illa muliere nō pn̄t ꝯſiſtere honeſte. nō em̄ poſſumus: qđ ho-
neſte nō poſſumꝰ. vt. l. ſi filiꝰ. ff. de ꝯdi. inſti. ⁊. C. de ſpon. l. ſi. ⁊
in aut. qui mo. na. effi. ſui. §. illud tn̄. ibi: aut legitimo iure non
digna mr̄imonio ⁊c. ꝑdicti em̄ filij ſic nominati dicunt legiti-
mi: quaſi lex preſumat mr̄imoniū. vt. d. §. ad hoc. vnde in caſu
huius. c. ſi iſta mulier fuiſſet turpis vite ⁊ vilis ⁊ nō vxor. no-
minatio pr̄is quā feciſſet de teſtō de filio quem ſuſcepit ex ea:
nō faceret eū filiū. Tertio ad hoc vt dicta nominatio reddat
talē filiū legitimū: requirit ſm̄ Bar. ꝙ dcā verba ꝓferāt prin
cipaliter ꝓpter ſe: ſecꝰ ſi incidēter ꝓpter aliud puta cā demō-
ſtratōis vel ſi dixerit. Antonie filie mee lego centū. nā illa oro
ꝓfert principaliter ꝓpter legatū. illa vero v̄ba filie mee ponū
tur vt pſona legatarie clarius exprimat: ⁊ demōſtret. quo cāu
dico ꝙ ex illis verbis nō inducit ꝓbatio ꝙ matrimoniū ꝑceſ-
ſerit. vt ſic filij ſint legitimi. ꝓ hoc dictus. §. ad hoc. vbi dicit. ſi
qs dicat hūc aut hanc ſuū aut filiā ſuā eſſe. ⁊ ſic reqrit ꝙ dicta
verba ꝓferant principalr̄ ꝓpter ſe. ad hoc optime. ſ. de ꝑſūp.
illud. vbi ſi inſtrm̄ non eſt confectū principalr̄ ſup matrimōio
lʒ vir ⁊ vxor inuicē ſe appellent: nō ꝓbant plene matrimoniū
licet ꝑſumptionē faciat. ⁊ hoc tʒ hic Ber. ⁊ Hoſti. ⁊ Joan. an.
Quarto reqrit vt dicta aut. locū hēat. qn̄ quis habet filios ex
muliere quā tenebat vt ꝯcubinā idubitato affectu: ſecꝰ ſi ex q̄-
daʒ alia vili muliere. vt in aut. q. mo. na. effi. ſui. §. ſi qs aūt de-
functꝰ. ⁊ ita tʒ Hoſtiē. in ti. q filij ſint legi. §. ſi. circa ſi. Quinto
reqrit ad hoc vt dcā noiatio reddat naturalē legitimū: ꝙ nō
extēt filij legitimi. nā ſi extarēt per talia v̄ba quātūcūq̄ prin-
cipalr̄ ⁊ ꝑ ſe ꝓlata ſint: nō diceret legitimꝰ vel legitimꝰ nomi-
natꝰ ille. ⁊ ita tenet Hoſt. in dicto. titu. qui filij ſint le. circa ſi. ⁊
Jo. an. vt ꝓdixi. licet Ja. de bel. dicat non referre ex tūc le-
gitimi nec ne. ſed precedens opi. verior eſt ſm̄ Bar. q2 liberis
legitimis extantibus nō ꝓdeſt legitimatio niſi per obligatio
nem curie: vel ꝑ matrimoniū veruʒ. vt in aut. qui. mo. na. effi.
ſui. §. generalr̄. ⁊ ibi no. ſʒ ex tali nominatiōe in teſtō nō reſul-
tat matrimoniū verū: nec ꝑſumptū de iure ciuili. ⁊ lʒ talis ꝑ-
ſumptio ꝓ hoc ꝙ nominauit filiū ꝑſumat matrimoniū de iu-
re ciuili. tn̄ de iure canōico nō admitteret vt ſola ſufficeret. vt
dcō. c. illud de ꝑſum. quod vr̄ tenere Hoſt. in ſūma. q ſi. ſint le.
§. ſi. ⁊ refert Bar. ſe habuiſſe hoc a pluribꝰ doc. iuris canonici:
quos interrogauit. ⁊ iſta ſunt dcā eius in dicta diſputatione.
vbi q̄rit ſi omnibus ꝯcurrētibus que exigūtur ad legitima-
tionem vt predixi: an iſte filius ſic nominatus in teſtamento ⁊
non inſtitutus poſſit impugnare teſtamentum ratione ꝑteri-
tiōis. tʒ ꝙ nō. naʒ ſi propter filios legitimos lex nō admittit
dictam preſumptionem (vt dixi) eadem ratiōe propter teſta-
mentum ne irritetur. ar. ff. de vulg. ⁊ pupil. l. ex teſtamēto. in
prin. Itē ſi diceret illud teſtamētum nullum nō poſſet dicere
ſe nominatum in teſtamēto qđ teſtamētum eſt nullū. ⁊ ſic ſibi
nō prodeſſet. nam ſi cōmodum legitimatiōis vult ex teſtamē-
to cōſequi: expedit ſibi teſtamētum approbare. ar. l. pen. ⁊ ſi.
de inoffi. te. ⁊ no. iſta pro clara intelligētia iſtius nominatiōis
quādo operetur effectum legitimatiōis. predicta enim requi
runt ignota cōmuniter magnae quia raro cōtingit. ¶ Scđo
opp. inuit iſte tex. ꝙ ſola nominatio ſufficit ad probandū ali
quem eſſe filium. Sed ꝯtra. ij. q. j. multi. in ſi. ⁊. l. nō epiſtolis.
cum alijs allegatis in glo. eo ipſo ⁊c. que nō ſoluit: ſed remit-
tit ad no. ſ. e. trāſmiſſe. poteſt dici ꝙ illud. c. facit in cōtrariuʒ
ſ. ꝙ aſſertioni patris nō ſtatur: nec ēt mulieris. quod patet. q2
papa nō pronūtiat ſm̄ illam allegationem: ꝙ in teſtamēto eū
filiuʒ appellauit ⁊c. Sed dices quare in. c. trāſmiſſe. dicitur ꝙ
talis cōfeſſio patris ⁊ matris prodeſt filio: hic vero nō ꝓdeſt.
R̄ſideo vt apparet ex ſi. c. quia illa decre. loquitur in caſu diſ-
ſimili ab illo de quo in illo. c. ibi enim certificabantur cōtra fi-
lium: hic vero pro filio. ⁊ ita dicit gl. nam ibi ⁊c. Sed certe iſta
diſſimilitudo facti nō debet inducere ius diuerſum. naʒ ſi cre
ditur negāti quem eſſe ſuum filium: multo magis dʒ credi cō
fitēti. vt. l. j. §. iul. ⁊ ibi no. ff. de li. agno. dicit ergo. Joan. an. ꝙ
ibi negabat

ibi negabatur filiatio hic qualitas. Item hic factum iſtius cō
tradicebat verbo. nam ducēdo aliam viuente illa ex qua iſtuȝ
ſuſcepit negare re ipſa videtur illaȝ nō fuiſſe vxorem ſuam. ⁊
per conſequens natum ex ea nō eſſe legitimum. Ideo contra
factum ſuum ⁊ tacitam confeſſionem que ex facto reſultat vi-
detur venire. ipſum poſtea legitimum aſſerendo. ad hoc facit
11 in ſi. de elec. cum inter. R. Jo. an. circa hoc. vtrum ſcilicet † cō
feſſio alicuius confitentis aliquem eſſe ſuuȝ filiuȝ preiudicet:
nec ne. Ita diſtinguit duo membra. quādoqȝ non fit per talē
a confeſſionem [a] preiudicium filijs prioris matrimonij: ⁊ preiu
dicat. vt in. capitulo tranſmiſſe. quandoqȝ extant filij prio-
ris matrimonij: ⁊ tunc confeſſio patris aliquem ſuum eſſe fi-
lium confitentis ⁊ non preiudicat. vt hic Bar. circa hoc vtruȝ
cōfeſſio filiationis inducat preiudicium ſic diſtinguit. aut con
fitetur quis extra ius ⁊ cōfeſſio emanat principaliter propter
ſe: ⁊ cōſtituitur filius in quaſi poſſeſſione filiationis. donec p-
betur cōtrarium. vt. l. j. §. quēadmodum. de libe. agno. ⁊ l. fin.
ff. de probatio. quādoqȝ cōfitentur extra iudicium filium in-
cidēter propter aliud. ⁊ tūc dicūt doc. ꝙ indiſtincte nihil pre-
iudicat. vt. C. de teſta. mi. l. ex his verbis. ⁊ l. epiſtola. in prin.
de pac. In iudicio vero faceret fideȝ. vt. l. j. C. de cōfeſ. dicit ta
men Bar. ꝙ ſi aliquis incidēter appellat aliquem filiū: ſi qui-
dem eſt talis actus: qui nō congruat: niſi filio vt exheredatio
vel emācipatio vt. l. quidam cum filium. de verborum ob. tūc
cōſtitueretur in quaſi poſſeſſione filiatiōis ⁊ in ſuam etiam ſi
nulla verba interuenirent ſi aliquis aliquem tractat vt filium
cōſtituitur in quaſi poſſeſſione filiationis. vt. l. j. §. j. de quo. ⁊
12 ideo cōſilium eſt † ꝙ ad probandum filiationeȝ fiant duo ar
ticuli. vnus ꝙ talis fuit: ⁊ eſt filiꝰ talis. ſcōs ꝙ iſte qui dicitur
pater tractauit eum vt filium. ex hoc enim preſumitur filius
donec probetur cōtrarium. vt dixi. ⁊ ita dicit Bar. in dicto. §.
quēadmodum. Ex predictis igitur per te ipſum diſtingue cū
queritur vtrum cōfeſſio filiatiōis preiudicet: nec ne. nam aut
fit preiudicium filijs prioris matrimonij: aut nō. ⁊ ſi non. aut
tractabat euȝ vt filiū. aut ſimpliciter fatebatur. ⁊ ſi ſimpliciter
fatebatur. aut principaliter aut incidenter. ⁊ ſi incidēter: aut in
iudicio: aut extra. ⁊ ſi extra. tunc aut incidit illa cōfeſſio ſuper
actu: qui nō cōgruit niſi filio. aut ſuper actu indifferēti ⁊ quid
iuris in quolibet membro habes ex predictis. ⁊ aduerte quia
hoc dicit Joā. an. ſcilȝ ꝙ cōfeſſio filiatiōis nō preiudicat filijs
prioris matrimonij. facit ad no. per Cy. i. l. nō nudis. C. de p-
13 ba. vbi ponit talem queſtionē † pater meus cuidaȝ ſic dixit. cō
fiteor te filium meum: quo mortuo tu vis venire ad ſucceden
dum mecū: ego volo probare ꝙ pater meus errauit. nūquid
poſſum. videtur ꝙ ſic. C. de fal. cauſa adiec. l. j. in ſi. ⁊ de leg. ij.
tytia. §. gaius. ⁊ C. de proba. l. ratiōes. veritas eſt in cōtrariū
ſm eum ſcilicet ꝙ non poſſit. nō obſt. predicta quia loquūtur
in vltimis voluntatibus: vbi verba enunciatiua habēt tacitaȝ
diſpoſitionem: ſcilicet hanc. ⁊ ideo preſtari volo. ergo. ⁊c. ſed
inter viuos nō habēt tacitam diſpoſitionē. ⁊ ideo non poteſt
14 valere: vt donatio. † ſed quid ſi addit ad confeſſionem filia-
tionis hec verba. ⁊ volo ꝙ venias ad ſucceſſionē. videt ꝙ tūc
valeat vt donatio ſi ſciēter illa confeſſus eſt. vt. l. cuius per er-
rorem. de reg. iur. cōtrarium tenet Cy. ſcilicet ꝙ licet nullius
pater ita diſpoſuerit ⁊ ſciēter confeſſus fuerit: non preiudicat
filio ſed ob. tunc. l. ratiōes. ⁊ alie prealleg. Ri. dicit ipſe que-
dam ſunt que ſolo partium conſenſu fieri poſſunt. vt me ob-
ligare in centum. ⁊ iſto caſu procedit. l. cuius per erroreȝ. ⁊ ſi.
quedam ſunt que ſolo partium conſenſu fieri non poſſunt: ſȝ
habēt fieri a natura: vel arte: que imitetur naturam. vt filium
habere. ⁊ in iſtis non operatur confeſſio. per conſenſum eniȝ
non poſſum facere te filium. ſic intelligitur prealle. l. non nu-
dis. vbi ita dicit Cy. ⁊ l. non epiſtolis.

a ¶ Talē confeſſionē. Vide c. ⁊ rap. l. ſi vicinis. C. de nup.

1 ☞ Papa non legitimat in temporalibus aliene iuriſdictio nis ſubditos.
2 Clericus in foro eccleſie poteſt eſſe laici procurator.
3 Legitimationem poteſt quis petere per procuratorē.
4 Seruitius proprie ſignificat dominium.
5 Papa non debet ſine cauſa diſpenſare.
6 Epiſcopus alienum ſeruum ordinando liberat ipſum a ſer- uitute.
7 Papa in pſimonio beati Petri pōt legitimare libere etiaȝ quo ad tēporalia ⁊ ibi habet plenam poteſtatem. ⁊ nu. 15.
8 Filij poſſunt legitimari pendente dubietate an cū aliqua fue rit matrimonium nec ne.
9 Rex frācie nō recognoſcit imperatorē in tēporalibus.
10 Reges frācie anglie ⁊ hiſpanie an peccēt mortaliter non re- cognoſcēdo imperatorem.
11 Subditi non pſcribunt in ſeipſis libertatē cōtra imperatorē.
12 Non recognoſcens ſuperiorem poteſt ſe ſubijcere alterius iu riſdictioni.
13 Pater poteſt in filium exercere iuriſdictionem voluntariam: vt legitimare.
14 Pactum pōt fieri ſuper legitimatione de cōſenſu patris.
16 Papa habet iuriſdictionem in omnibus regionibus certis cauſis inſpectis.
17 Iudex quare vocetur porta.
18 Cauſa cōmittitur epiſcopo bononienſi: duo ſunt electi: vnus intruſus qui poſſidet: alter canonice electus: ille qui poſſidet debet cognoſcere.
19 Sentētia excōmunicationis equiparatur morti.
20 Papa nō intendit legitimare filios ſuſceptos in adulterio: vel alio coitu nefario.
21 Papa an poſſit legitimare illegitimos quo ad temporalia i terris aliene iuriſdictionis.
22 Papa poteſt tollere impedimētuȝ a lege canonica inductū.
23 Legitimatio facta p papā an reddat legitimū habilē ad ho- nores ⁊ alios actus a quibus illegitimi repelluntur.
24 Legitimatus ⁊ reſtitutus fame ⁊ cum quo diſpenſatuȝ eſt in quocūqȝ foro eccleſiaſtico ⁊ ciuili omnia facere poterit ſuper quibus habuit poteſtateȝ qui legitimauit: diſpenſauit: vel fa me reſtituit.
25 Comes qui habet poteſtatem legitimādi ab imperatore: an poſſit legitimare in terris eccleſie.
26 Papa exequit poteſtatē ſummi principis in terris eccl'ie.
27 Statutū quo cauetur ꝙ filiusfa. vel alia perſona a iure prohi bita poſſit facere teſtamentum vel ꝙ ſpurius poſſit inſtitui a patre: an valeat. ⁊ nu. 28.
29 Statutum an poſſit legitimare ſpurium.
Legitimatio eſt de his q̄ ſibi princeps ſpecialiter reſeruauit.
30 Princeps vel comes cui illā ptātem legitimādi cōceſſit ſi le- gitimat aliquē: an ſint vocādi illi quorum intereſt.
31 Legitimatio facta de filio procurante legitimationem patre viuente ⁊ ignorante non tenet.
Et qd ſi eo ſupplicante cū habeat legitimos. nu. 32.
33 Filius poſt mortem patris ſi petat ſe legitimari: an teneat le- gitimatio.
34 Naturalis vel ſpurius ſi fuerit legitimatus poſt mortem pa- tris: an auferat bona his quos tāgit prima cā ſucceſſionis.
35 Legitimare an quis poſſit filium ſuū per procuratorem.
36 Papa quare habeat ita latam poteſtatem: ⁊ quare maiorem q̄ imperator. ⁊ nu. 37.

Per venerabilem.

Per venerabilem. Poteſt diui
di i duas p-
tes. In prima petitio. In ſecūda reſponſio ibi:
ꝙ autem. ſcōa ſubdiuiditur in quatuor. In pri-
ma probat quinqȝ rationibus: ꝙ diſpenſationē
petitam poteſt facere. in ſcōa ibi: videbatur. ponit ſimilitudi-
nem quā inducebat petitor. quā quinqȝ ratiōibus improbat.
In tertia ibi: rationibus. probat authoritatibus veteris teſta
menti ⁊ noui: ꝙ vbiqȝ terrarum certis ex cauſis inter chriſtia
nos poteſt ſe de temporalibus intromittere. In quarta ibi: li
cet petitionem exaudire noluit. cum omnis lex contradicebat
1 ⁊ ſm Abba. hoc dicit. † papa non legitimat in temporalibus
aliene iuriſdictōis ſubditos. h. d. ¶ No. primo. ꝙ iſte nobilis
per archiepiſcopum poſtulauit legitimationem. ex quo colli-
2 git ab. † ꝙ clericus in foro eccleſie poteſt eſſe laici procurator
3 ad idē. j. de ſimo. cum eſſent. Ego etiam ex hoc colligo † ꝙ po
teſt quis petere legitimationem per procuratorē. ⁊ ꝙ abſens
poteſt legitimari dicam. j. in. iij. q. ⁊ aduerte ad ſupraſcriptio.
4 dicit em̄ Jo. montis peſſulani ⁊ ſic in genitiuo † quod ſignifi
cat dominium vt. l. j. §. j. ff. de reli. ⁊ ſump. fu. erat ergo iſte do
minus illius loci ſm Jo. an. ¶ Scōo no. in verſi. ꝙ auteȝ. ꝙ
cum vertit dubitatio. de valore actus: prius eſt vidēduȝ de p-
ſonis. vnde dicit tex. ſi queramus an valeat teſtamentū in pri
mis an animaduertere debemus an is q fecerit habuerit po
teſtatem: quia nō prius iuris ratio (q̄ perſona) querenda eſt.
vt. l. ſi queramus. de teſtamentis. ⁊ l. quidam referunt. de iur.
co. ¶ Tertio no. ꝙ papa arguit ab exemplis. conſueuit eniȝ
ſedes apoſtolica hoc facere. ergo poteſt. ⁊ hoc verum cauſa le
5 gitima ſuadente vt hic. dum dicit. diuerſis cauſis ⁊c. † non eñ
debet papa ſine cauſa diſpenſare puta neceſſitatis: vtilitatis:
vel prerogatiue perſonarū. j. q. vij. niſi. ⁊ c. tali. ⁊ vij. q. j. ſcias.
de hoc. S. de voto. magne. ⁊ c. ōmulta. ¶ Quarto no. ꝙ ille q
habet poteſtatem diſpēſandi in grauioribus: videtur multo-
magis in leuioribus poteſtatem habere. facit. ff. de iter. ⁊ rele.

j.relegatorum.§.ſi.⁊ de penis.l.moris.⁊.ff.de ſena.l.qui indi
gnus.nam naturale vinculum patrie poteſtatis ſoluit ſi fili⸗
uſſa.promouet ad epiſcopatum:vt in textu.multomagis de⸗
bet tolli obſtaculum ad ſucceſſionez:que de iure ciuili vt.l.iij.
⁊.iiij.ff.de peti.here.⁊ hoc modo inducit Jo.an.ver.per ſimi⸗
le.ſed non bene.quia patria poteſtas non eſt de iure naturali
vt ipſe ſentit ſed de iure ciuili.vt inſti.de patria po.non ſeq⸗
tur.poteſt quod eſt maius .ergo poteſt quod eſt minus.nam
poteſt quis dare equum magni valoris:quem habet:⁊ nõ mi
norem quem non habet.iſtud eſt exemplum Jo.an. ⁊ verum
eſt quod dicit.quia in diuerſis ⁊ habentibus diuerſam rõnez
non poteſt inferri de vno ad reliquum.⁊ diuerſorum diuerſa
eſt ratio.vt.l.ſi maritus.C.de dona.inter vi.⁊ vxo.¶Quinto
6 no.in verſi.preterea.† ꝙ epiſcopus alienum ſeruum ordinan
do liberat ipſuz a ſeruitute.liberat ergo ordo a dominica po
teſtate.vtrum autem a patria dic:vt.ſ.de eta.⁊ qua. indecor.
ſi ergo liberatus per epiſcopum a iugo ſeruitutis recuperat
priſtinum ſtatuz:⁊ efficitur liber quo ad omnia multomagis
legitimatio pape debet iſtum effectum operari.⁊ iſta ratio eſt
bona.ſeruitus enim ⁊ legitimitas codez iure proceſſerunt.vt
in aut.qui.mo.na.effi.ſui.§.ſi.ſi ergo a ſeruitute liberatꝰ per
ordinis ſucceſſionem recuperat primum ſtatum.ſimiliter legi
timatus ob ſimilẽ cauſam recuperare debet.⁊ intelligi ad pri
ma natalia.⁊ videtur abſurdum ꝙ idez homo quo ad quedã
ſit legitimus.vt in verſi.videtur ſiquidem.¶Sexto nota in
7 verſi.id autem.† ꝙ in patrimonio beati petri papa etiaz quo
ad temporalia poteſt legitimare libere.quod exponit Joan.
an.a.ſine cuius ꝗ contradictione.quia nec aliqua opinio con
tradicit vel.j.iure proprie poteſtatis ⁊ dñationis.c.di.contra
morem.Jn alijs vero regionibus poteſt contradicere is qui
in hereditate ius habet:⁊ cui ſit preiudicium.ſ.de reſcrip.c.ij.
⁊.c.ad aures.de ma.⁊ obe.c.ſi.ſed certe ⁊ in terris eccleſie poſ
ſet ille qui ex tali legitimatiõe leditur contradicere.Nam ⁊ in
illis terris illam iuriſdictionem ⁊ illud ius quod habebat im
perator tranſlatum fuit in eccleſiam.ipſe vero erat dominus
quo ad protectionem:non quo ad proprietatem ⁊ dominiũ:
iuxta no.in.l.bene a zenone.C.de quad.preſcrip.Jn terris ta
men patrimonij habet papa plenam poteſtatez.vt dicit text.
in verſi.rationibus.⁊ de.romani.de iureiurã.ante ſi.dicit ple
niſſime.ex quo forte poſſet argui ꝙ imperator in terris illis
non poſſet legitimare illegitimos quo ad ius ſuccedendi.di⸗
cam.j.¶Septimo no.ꝙ quãdoq̃ arguendo quis inducit ca
ſum diuerſum qui ſubtiliter intuendo eſt multum diſſimilis.
citra quod vide quod no.Joã.an.in.c.tranſlato.de cõſti.⁊ in
ſpecu.de alle.⁊ diſpu.§.poſt hic. verſi.Juribus autez.⁊ alibi
dicit gl.quia lex quãdoq̃ aliud vult ꝗ verba prima facie de⸗
monſtrent ſepe decipiuntur diſcipuli.⁊ magiſtri.vt not.in.l.
omnes.ff.de excep.ad hoc optime.xxix.di.c.ſciẽdum.⁊ vltra
diſſimilitudines de quibus in tex.adde diſparitatez perſona
rum.Nam in maioribus facilius diſpenſatur.ſ.de tranſla.c.
vlti.ad ſi.conſyderare igitur debuit iſte ꝙ erat baro.ille vero
rex.⁊ circa ſublimes perſonas eſt agendum.xlj.di.non cogã⸗
tur.¶Octauo no.in verſi.ꝙ iſte rex fuit a regina per ſenten
tiam ſeparatus.⁊ tamen proles quã ſuſcepit ex alia non cẽſet
legitima.quod eſt verum quãdo ſuſcepit ipſam poſt prohibi
tionem:⁊ ante reuocationem dicte ſententie.nam ſi ante ꝓhi
bitionem ſuſcepiſſet:⁊ poſtea contingeret ſententiam reuoca
ri proles tamen ex ſecunda ſuſcepta eſſet legitima.⁊ ſic nõ cõ
tradicit.ſ.e.c.ij.⁊.c.prolatum.⁊.c.referente.⁊.c.ex tenore.pro⸗
hibitio ergo reddit prolem illegitimam que poſt dictam ꝓ⸗
hibitionem naſcatur ſi apparet matrimonium nõ tenuiſſe ad
hoc.ſ.de clan.deſ.c.vlti.¶Nono collige in verſi.de filijs er⸗
8 go.cõiuncto verſi.videbatur.† ꝙ dubietate pendente vtruz
cum aliqua fuerit matrimonium: necne poſſunt filij inde na⸗
ti legitimari.nã ſi omnino illegitimus poteſt legitimari mul
to magis ille de quo eſt dubium ſit illegitimus nec ne.qꝛ non
debet plus impedire quod eſt dubium ꝗ qđ eſt omnino cer⸗
tum.⁊ aduerte.quia ſi dicamus ꝙ hic non interceſſerit prohi
bitio poterit cõtingere ꝙ quis eodez tempore habebit filios
legitimos ex duabus mulieribus:ex regina habebit ſi fuerit
declarata poſtea eius vxor:ex ſuperinducta habebit.ſi cũ ea
eccleſie authoritate cõtraxit.licet poſtea detegatur matrimo⸗
niũ non tenere.vt.d.c.ij.ſ.e.⁊ alijs alle.in.viij.no.quid ergo.
ſi iſte vir ſtat cum ſuperinducta ſicut cum vxore legitima ac⸗
cedat furtiue ad illam qua ſeparatus eſt minus ⁊ ſuſcepit ex
ea filios:an declarato poſtea ꝙ ſit vxor:filij ſic nati erũt legi⸗
timi.dic ꝙ ſic.vt ſic in fauorem matrimonij inſpiciatur potiꝰ
veritas:ꝗ opinio:⁊ in illa ſuperinducta inſpiciatur opinio ⁊
non veritas.vt hic habes.⁊ dixi.ſ.e.c.proxi.¶Decimo no.in

9 §.inſuper.† ꝙ rex Francie nõ recognoſcit imperatorẽ a in tẽ
a poralibus.⁊ dicit gl.ꝙ de facto non recognoſcit: ſed de iure
debet ſubeſſe imperatori.Jdẽ dicit Hoſt.ſez ꝙ dz recogno⸗
ſcere imperatorem dominũ in temporalibus.lxiij.di.adrianꝰ
quia dei vicarius eſt in temporalibus.vt patet in his que no.
10 ſ.e.c.ij.¶†Nunqd ergo reges Frãcie Anglie Hiſpanie mor⸗
taliter peccãt nõ recognoſcẽdo imperatorez.videtur ꝙ ſic.xj.
q.iij.qui reſiſtit.⁊ nunꝗ iſta ſubiecta.niſi forſan nomine roma⸗
ne eccleſie preſcribi poteſt.pro quo vide qđ no.ſ.de preſcrip.
cum ex officij.forte ꝗdiu exigantur poſſunt excuſari.vt dici⸗
mus in decimis.ſupra.de deci.cum ſint homines.ſm Jo.an.
11 poſt Hoſt.tenet preciſe † ꝙ cõtra imperatorem nõ preſcribũt
ſubditi in ſe ipſis libertatẽ:vt.l.cõperit.C.de preſcri.xxx.an.
12 ¶Undecimo no.in dicto verſi.† ꝙ ille qui non recognoſcit
ſuperiorem poteſt ſe ſubijcere alterius iuriſdictiõi.ſed nõ ille
qui ſuperiorez recognoſcit ſine cõſenſu proprij iudicis.quod
verum eſt in feudalibus.vt no.in ſumma de arbi.§.de qua re.
ſub.§.impeditur.verũ.ſed nunquid vaſallos.ſimiliter non po
teſt ſe ſubijcere in alterius preiudicium vt hic.alˢ hoc pñt.vt
ff.de iudi.l.j.⁊.ij.ſm Jo.an.Ego remitto te ad no.per Bar.
ff.de ope.no.nun.l.j.§.⁊ poſt operis.⁊ dixi.ſ.de foro compe.
13 c.j.ſine.ij.¶Duodecimo no.in.d.verſi.† ꝙ iuriſdictionẽ vo
luntariam vt legitimare poteſt pater in filiuz exercere.nec cẽ⸗
ſetur iſtam legitimationẽ agere tanꝗ pater:ſed tanꝗ iudex.
ſicut in ſimilibus quis poteſt repreſentare duplicem perſonã
vt in gl.no.quod ⁊c.facit.ff.de mann.l.manumittere.licet er⸗
go contentioſe iuriſdictiõis exercitium non poſſet pater er⸗
ga filium exercere.vt.l.qui iuriſdictio.ff.de iuriſ.om.iu.volũ⸗
tariam tamen poteſt vt dixi.¶Decimotertio no.in verſi.ra
tionibus.ꝙ rex pro legitimatiõe filij ſupplicauit.dz ergo pa
ter conſentire legitimationi filij.quia ad eius ſucceſſionez ta⸗
14 lis legitimatio principaliter tendit.† ⁊ ſic de eius cõſenſu po
teſt fieri pactum ſuper ea:⁊ non aliter.C.de pac.l.ſi.⁊ eo mor⸗
tuo conſentiẽtibus his quibus ius iam queſitum eſt:alˢ nõ.
⁊ quo ad feudalia cõſentiente dño feudi.alˢ non.ar.de dona.
inter vi.⁊ vxo.nuper.⁊ in.x.coll.de feu.non ali.imperialem.⁊
ſ.de fo.compe.ex tranſmiſſa.in ſi.ſm Jo.an.poſt Hoſt.⁊ no.
hic pro his que.j.dicam in.v.qõne.¶Decimoquarto no.ꝙ
in dicto verſi.ꝙ papa legitimauit hic filium ⁊ filiaz regis.qđ
patet dum dicit gratiam fecimus.nam ſi fuiſſet proles legiti⸗
ma non poſſet dici gratia.vt.l.ſi ſeruo.ff.de here.inſti.⁊ intel⸗
15 ligꝗ† ꝙ legitimauit quo ad temporalem hereditatẽ.⁊ ſic eſt
contra.ti.qui dixit ꝙ papa non poteſt legitimare quo ad tẽ⸗
poralia niſi in patrimonio.nã regnum francie eſt extra patri
16 moniuz beati petri.dicã de hoc.j.¶Decimoquinto not.† ꝙ
certis cauſis inſpectis papa in omnibus regiõibus habet tẽ⸗
poralez iuriſdictionem . ⁊ ideo licet imperator in temporali⸗
bus preſit imediatẽ:⁊ hoc cõſtitutũ ſit adeo.vt i aut.quõ opz
epiſcopus.in prin.tamen ſubeſt pape ⁊ poteſt ab epo deponi.
de re iudi.ad apoſtolice.dum tamen caueat a pacto poteſt de
temporalibus diſponere vt ſibi placet.ff.ad.l.rho.de iac.l.de⸗
precatio.vnde poteſt rem alienam in alterum transferre:legi
timare:⁊ alia facere cauſa legitima ſuadente.quod dic:vt.l.bñ
a zenone.de qua pre.⁊ quod no.ſ.de cõſti.c.que in eccleſiarũ.
⁊.c.cum omnes.facit.l.item ſi verberatum.de rei ven.cũ.l.ſeq.
¶Decimoſexto no.ꝙ quãdo eſt iudiciũ difficile ⁊ ambiguũ
inter iudices debet haberi recurſus ad papaz.⁊ expone inter
portas.i.inter iudices q ſedebant in portis.Juxta illud pſal.
17 lxviij.aduerſuz me loquebãtur qui ſedebãt in porta.† Jnde ex
enim vocatur porta quia facilem aditum preſtare dz intrare
volentibus.ff.de offi.preſi.l. obſeruandum.vel portas ponit
ꝓ magiſtris qui docent ⁊ aperiunt ſcripturas.ſm Hoſti.⁊ ar
guit ex hoc tex.Jo.an.ꝙ in ambiguitate opinionum magis
credendum eſt legi canonice:ꝗ dictis ſanctorũ:vel magiſtro⸗
rum.quia pape non alteri data eſt talis interpretatio dubiorꝫ
vnde ⁊ imperator ad ipſum recurrit.C.de ſũma trini.l.ſi.ſup
quo vide qđ no.Hoſti.in ſũma de deci.§.ſi.ſub.§.vij.verſi.pa
tet ergo.⁊ arguit ex hoc ab.cõtra legiſtas:qui in ſuis opinio
nibus ſtant caſui expreſſim determinato per decre.¶Deci⸗
moſeptimo no.tex.dum dicit qui preſunt loco quez elegit do
18 minus ⁊c.ar.† ꝙ ſi cauſa cõmittitur epiſcopo bonoñ.⁊ duo
ſunt electi. vnus intruſus qui poſſidet ⁊alter canõice electus.
ille qui poſſidet dz cognoſcere.de conſe.di.j.is ergo.xj.q.j.ſi
quiſquã.Jta dicit Jo.an.poſt Uin.loco enim videtur cõmiſ⸗
ſa cauſa.i.perſone loco preſidẽti . licet minꝰ legitime.vt.l.bar
barius.de offi.preto.quando tamẽ dz intelligi cõmiſſio facta
perſone nõ loco:vt.ſ.de preſump.mãdata.vide tamẽ ad hoc
quod no.Jnno.ſ.de reſti.ſpo.in literis ⁊ de elec.nihil eſt.⁊.c.
ꝙ ſicut ⁊ de iure pa.cõſultatiõibus ⁊c.¶Decimooctauo no.
ꝙ papa

a ¶Recognoſcit impera torez.⁊ vide bal.in.c.j.in prin.de pa ce iura. fir mã.in vſib. feud.bar.in l.ſi duas.§. grãmatica . ꝺ excuſa.tu to.Panor. hic. Oldra. cõſi.lxix.in cip.conuene nit dubita ri.Bal.i.c.j. de inueſti.i mari.fac.car di.in de.j.in fine prin.de iureiuran . bal.in.l.i.§. j.de offi.pre fec.preto.

ꝙ papa appellat ſacerdotes leuitici generis fratres ſuos.er
go oēs epiſcopi ſunt fratres pape.de cri.fal.ꝙ grani.qui vo
cati ſunt in partē ſolicitudinis non in plenitudine poteſtatis
de vſu pa.ad honorē.ſpecialiter tñ hoc videtur de cardinali
bus intelligendum quibus decet omnia papam cōicare. facit
de ele.non reſi.ex geſtis.de hoc de here.c.j.lib.vj. ¶ Decimo
nono no.in verſi.tria quippe.expoſitionē veteris legis.⁊ licet
Ioā.an.poſt Hoſti.exponat duobus modis tamē quia tex.
clare exponit nō proſequor.quia qualitercūqꝫ exponitur vnꝰ
eſt ſenſus.ſ.ꝙ in omni foro ⁊ in omni caſu difficili ⁊ dubio re
recurratur ad papam.ad idē.xxiiij.queſtio.j.quotiēs.ij.qō.
19 vij.ſi quis nos.ij.queſtio.vj.ad romanaʒ. ¶ Vigeſimo.no.†
ꝙ ſnīa excōmunicationis equiparatur morti.Nam vt ait Au
guſtu.eſt mors quaʒ timēt homines:ſcilicet ſeparatio anime
a corpore.⁊ eſt mors quā non timent ſcilicet ſeparatio dei ab
anima que eſt vera vita animarum.facit de re.eccle.non ali.ſi
quis.xxiiij.q.iij.corripiatur.eſt tamē differētia inter iſtā mor
tē ⁊ illam.quia mortuus naturaliter non reſurgit niſi miracu
loſe.vt de Lazaro dictuʒ eſt.ſ.de frigi.fraternitatis.ſʒ mors
que per excōmunicatione infligitur abolетur ſi conuerti vo
luerit excōmunicatus.⁊ hinc dicitur medicinalis non morta
lis.vt.j.de ſentē.excō.cum medicinalis.lib.vj. ¶ Vigeſimopri
20 mo no. † ꝙ papa non intēdit legitimare filios ſuſceptos in
adulterio vel alio coitu nefario:ſimiliter imperator.cum plu
res modos legitimandi reperit:per ſequēs matrimoniū per
oblationē curie.per nominationem patris per reſcriptū ſuū.
vt patet in auṫ.qui.mo.na.effi.ſui.per totuʒ.⁊ dixi.ſ.c. tanta.
tamē dicit ⁊ ſubiūgit in ſi.illius auṫ.§.pen.ꝙ nō intendit illa
bñficia extendi ad natos ex nefario vel dānato coitu quibus
etiam alimēta preſtari prohibet:vt ibi dicit ⁊ hic in fine.poſſet
tamē princeps tales etiaʒ legitimare ſi vellet cum clauſula nō
Ponit queſtiones. obſtante illa.l.vt ibi no. ¶ Venio ad queſtiones.⁊ primo q̄
21 ro.† quia textus iſte non bene declarat vtrum papa poſſit le
gitimare illegitimos quo ad temporalia in terris aliene iuriſ
dictionis.ideo quero ⁊ reuoco in dubiū vtrum poſſit.In ter
ris enim patrimonij beati Petri ꝙ poſſit nullus dubitat.vt
patet hic in verſi.id autem.⁊ꝙ in alijs terris non poſſit gl.ij.
primo arguit.quia ad papam non ſpectat cura tēporaliuʒ in
alieno territorio nec ſe dʒ intromittere ⁊ falcem immittere in
meſſem alienam.contra.c.nouit.de iudi.⁊.c.ſi duobus.de ap.
Ioā.dixit ꝙ indirecte poteſt puta ad ordines legitimādo cū
ex iſta enim legitimatione indirecte ⁊ per conſeqnētiam red
ditur habilis ad ſucceſſionē patris.⁊ hic ad hoc tendunt ra
tiones de quibus vſqꝫ ad verſi.id autem.directo vero ⁊ prin
cipaliter ad tēporalia legitimare non poteſt homines nō ſue
iuriſdictionis.⁊ ſic poſſumus quedam indirecte que non poſ
ſumus principaliter.vt.l.j.ff.de auc.tu.⁊ iſta eſt opi.Io.vt pa
tet in glo.Ber.ponit opi.ſuam.⁊ tenet ꝙ nec directe nec indi
recte poteſt papa legitimare quo ad tēporalia.quia non po
teſt immittere falcem in meſſem alienam.vt.ſ.dixi refert ipſe
aliorum opi.dicentium ꝙ talis legitimatio pape extenditur
ad honores ſeculares:quos habere non poſſet aſs.non auteʒ
ad tēporalia.quare autē magis ad honores ꝙ̄ ad bona tem
poralia dicit Goffre.ꝙ non reperit rationem.Hoſtiē.dicit ꝙ
tenenti iſtam opinionem occurrit euidens ratio differentie.
quia ſcilʒ per predicta nemini preiudicatur:ſed potius rei pu
blice prouidetur.ar.ff.de decur.l.generaliter.§.ſpurios.⁊.l.
ſpurij.per ſm vero prouidetur viri priuato ⁊ odioſo cum al
terius tribulatione qui ſuccederet ſi hoc non eſſet. quod vitā
dum eſt.xxv.queſtio.j.§.ſi ergo.⁊ in auṫ.de man. prin.coll.iij.
§.oportet.habetis ergo tres opi.vna ꝙ poſſit indirecte non
directe.⁊ hec Ioā.alia Ber.ꝙ nullo modo poſſit nec ad tēpo
ralia extendatur.Tertia ꝙ ad honores ⁊ non ad temporalia
extendatur quid dicendum. Io.an.primo remittit ad no.de
hoc.x.di.c.j.lviij.diſt.c.j.cj.di.c.vno.deinde circa hoc dicit ꝙ
opi.glo.vera eſt in prole genita ex coitu nō matrimoniali ſal
tem ex affectu:vel conſenſu.cum enim papa non poſſit facere
vel ſupplere matrimonialeʒ conſenſuʒ:vbi non fuit:ergo nec
talē prolem legitimare:niſi quo ad forum ſuuʒ:vel niſi locus
eſſet de tēporali iuriſdictione eccleſie vel niſi eo tempore quo
fungitur vice imperij quo poterit ſicut iperator poſſet.facit
de fo.compe.licet ⁊ cle.paſtoralis.ad ſi.de re iudi.Si vero ꝓ
les genita fuit ex coitu matrimoniali licet de facto tantū con
tracto tunc diſtingue.quia aut matrimonium eſſe non pote
rat impediente lege diuina.vt quia vxoratꝰ cū ſcḋa contrahit
vel contraxit cuʒ nepte ⁊ his ſimilia.⁊ ideʒ quod.ſ.ꝙ nō poſ
ſit niſi in caſibus predictis.Si vero matrimonium eſſe nō po
terat impediente lege canonica tantū:vt quia cōtraxit cuʒ cō
ſanguinea vel affini in quarto gradu vel cōtra publicā hone
ſtatem cum conſanguinea ſponſe.⁊ ſubdiſtingue quia aut pa
pa vtitur verbo legitimationis legitimans.ſ.matrimoniuʒ ⁊
22 prolē ⁊ tunc quo ad vtrūqꝫ forum ſit proles legitima † cū im
pedimētum a lege canonica inductū papa tollere poſſit ⁊ po
tuerit.aut ſimpliciter vtitur verbo diſpenſationis ⁊ tūc ſoluʒ
ad illa prohibita admittetur in quibus eſt diſpenſatum. cum
tales diſpenſationes ſint odioſe.de fil.preſby.c.j.libro.vj. nec
ob.ſi dicas etiam in gradibus prohibitis lege diuina papam
ex cauſa diſpenſare poſſe.de reſti.ſpo.literas.in princ.vbi de
hoc.nam licet approbet illa vt nunc non vt ex tunc contracta
vero contra legeʒ canonicā.approbare poterit vt ex tunc.nec
mirum ſi plus poteſt in iſtis ꝙ̄ in illis.facit qō no.de offi.de
lega.c.ex parte.j.⁊ cle.cōiun.de imm.ec.de prole vero genita
ex coniugio conſtituti in ſacris vel profeſſi videtur ꝙ cum il
lud lex canonica dirimat:papa illam poſſit legitimare.vt eſt
dictum:niſi dicas ꝙ ius naturale ex nouo impedit ꝯtrahere:
licet ius canonicum ꝯtractum dirimat.de hoc.ſ.de cle.conin.
c.cum olim.qui cle.vel vo.rurſus ſuper glo.ſi.per Io.an.cu
ius ſunt predicta verba ſuper gl.ij.hic poſita.⁊ predicta ſunt
vera:cuʒ queritur vtrū legitimatio pape extēdatur ad bona
23 tēporalia alibi:ſita non in ſuo patrimonio † vtruʒ autē talis
legitimatio reddat legitimuʒ habilē ad honores ⁊ alios actꝰ:
a quibus illegitimi repellnntur.Io.an.ſuper verbo diſpēſa
tum.proſequitur de diſpēſatione pape vel epiſcopi qui cum
inhabili diſpēſauit in ſpiritualibus.dicit enim ꝙ talis diſpen
ſatio epiſcopi nō videtur extēdi ad ſucceſſioneʒ:ſed ad alios
actus legitimos puta vt poſſit eſſe index ⁊ teſtis.Inno.vero
24 tradit circa hoc talem regulam. † ꝙ legitimatus ⁊ reſtitutus
fame ⁊ cum quo diſpēſatum eſt in quocūqꝫ foro eccleſiaſtico ⁊
ciuili omnia facere poterit ſuper quibus habuit poteſtatem:
qui legitimauit ⁊ diſpēſauit:vel fame reſtituit.poterit em̄ in
omni iudicio teſtimoniū reddere:⁊ ad ciuiles honores voca
ri niſi ſint talia que tenderent in alterius preiudicium. verbi
gratia.legitimatus ab vno primate principe vel ciuitate non
obtinebit bona hereditaria ab inteſtato in terra q̄ nō ſit ſub
dita legitimanti.ſic enim preiudicaretur conſanguineis defū
cti vel fiſco qui debet ab inteſtato ſuccedere.de hoc tamē ple
nius.j.tangaʒ.Itē legitimatus a iudice ſeculari per hoc non
admittetur ad ordines quia id non eſt de iuriſdictione iudi
cis laici:ſed ſūmus epiſcopus legitimet aliquē ⁊ in alia dioce
ſi poterit promoueri.quia diſpenſare in ordinibus cum ille
gitimo eſt cuiuſcūqꝫ epiſcopi.nec eſt in alterius preiudiciū ꝙ
illegitimus ꝓmoueatur.In alijs vero in quibus nō eſt neceſ
ſaria legitimatio neceſſaria fame reſtitutio vel diſpēſatio pu
taqꝫ ſeruus mānumittatur:vel obligatus nexibus curie abſol
uatur ēt ſi laicus hoc faciat.tñ redditur aptꝰ ad ordines.liiij.
di.per totuʒ.ratio diuerſitatis.quia in iſtis nō eſt delictū:vel
defectus nec eſt in predictis neceſſaria aliqua diſpēſatio.Alij
dicūt ꝙ ēt diſpēſare poteſt:⁊ eo ipſo ꝙ diſpēſat in ordine vi
detur diſpēſare in hereditate.vt ſic licet nō poſſit directo:ta
mē poſſit in cōſequētiam.⁊ ita recitando ꝑtranſit Inn.cuius
glo.vide in Spe.de l.ad ſi.verſi.ſed illud queritur. Hoſtiē.ēt
vt apparet ex pluribus glo.ſuis hic poſitis in nouella ſuper
verbo:ratōibus.⁊ ſup verbo:gratiā.⁊ ſup verbo:fecimus.vi
detur inclinare per hūc tex.ꝙ indiſtincte papa ēt quo ad tem
poralia legitimare poſſit.nā hic non ideo legitimare recuſat:
quia nō poſſit.ſʒ quia iſti erant cōcepti cōtra omnē legē.imo
ꝙ poſſit oēs ratōes huius.c.ad hoc tendunt.Inter ꝓdictas
varias opi.quo ad tēporalia opi.Io.an.diſtinguētis:vt.ſ.vi
deretur validioribus ratōibꝰ poſſe defendi. ¶ Secūdo q̄ro
25 iuxta ꝓdicta † vtrū comes qui hʒ poteſtatē legitimandi ab i
a peratore poſſit legitimare in terris eccleſie[a] videtur ꝙ non.
quia legitimare eſt facere illū heredē:qui nō erat futurus he
res:⁊ remouere illū qui futurus heres erat.ſʒ neutrū eſt poſ
ſibile.vt inſti.de bo.po.§.quos aūt.⁊.ff.pro ſocio.cum duobꝰ
alle.ſe.§.idē reſpōdit ſocietate.ad hoc.ſ.de cōce.pre.c.ij.facit
auṫ.de ince.nup.§.dubitatum. ⁊ de triē.⁊ ſe.§.hoc idē.ad hoc
26 facit quod no.Io.x.di.c.j.⁊.lix.di.c.j.⁊.cj.diſt.c.vno. † prete
rea in terris eccleſie papa exequitur poteſtatē ſummi princi
pis.vt in verſi.id autem.⁊ in cle.romani.dicitur ꝙ habet ple
niſſimam.ſi ergo habet plenam ⁊ pleniſſimaʒ apparet ꝙ ſibi
nihil deeſt.⁊ vt patet in dicta cle.imperator iurat ꝙ ibi nō ex
ercebit aliquā iuriſdictionē per ſe:vel aliū.Itē legitimatio ꝓ
prie dicit̄ eſſe principis donuʒ.vt in auṫ.qui.mo.na.effi.ſui.§.
ſi vero.Itē ergo nō videt̄ ꝙ comes poſſit extēdere illud do
num in terris eccleſie in ꝓiudicium eorū qui nō cōſentiunt fa
cit de na.reſti.l.ſi.per Ia.de are.ſicut enim imꝑator nō poſſet
donare res barbaroꝝ:ita nec patrimonia exēptorum.Ia.de
bel.diſputauit iſtam.q.⁊ poſuit eam in ꝓalleg.auṫ.⁊ tenuit ꝙ

a ¶ In terris eccleſie. Vide Ia.bu.i cōſi.incip.q dam nomie ogni bene. Bal.in.j.cō ſtitutiōe.C. verſi. iuxta hoc quero. pan.de ca. ꝯſ.cccxviij.

valeat.motus eſt principaliter.quia iſte eſt actus iuriſdictõis
voluntarie.vt in dicta auẗ.§.generaliter.⁊.ff.de his q ſunt ſui
vel ali.iuris.l.fi.ergo coram omni iudice ⁊ omni loco fieri po-
teſt.vt.l.ij.de offi.procõ.⁊ de adop.l.emancipari.in princ.⁊.§.
j.Inducit etiã ꝙ ſicut princeps iuriſdictionẽ habet vbiqꝫ:ſic
⁊ is qui authoritatẽ habet ab ipſo.vt.l.fi.C.vbi.⁊ apud quos.
⁊.de iudi.l.apertiſſimi.⁊ quia ſe ſubmittentes iuriſdictioni ꝓ-
rogare poterunt.vt.ſ.c.verſi.in ſuper.⁊ quod no.C.de eman
ci.li.l.j.⁊ iſtam partẽ videtur tenere Io.an.ſup verbo diſpẽſa
tum.Aduerte quia iſta q̃ſtio ſolum q̃rit cum imperator remo
uet maculam geniture p ſuaȝ legitimationẽ.quid ergo dices
in inferiori a principe remouente obſtaculum qualitatis pſo-
27 ne.† puta cauetur ſtatuto ꝙ filiusfa.vel alia pſona a iure ꝓ-
hibita poſſit facere teſtamẽtum vel ꝙ ſpurius poſſit inſtitui
a patre.quod tñ vtrum valeat no.Bart.in.l.teſtamẽti factio.
de teſtamẽtis.Sed poſito ꝙ valeat.vtrum vigore ſtatuti po-
terit iſte facere teſtamẽtũ:vel inſtitui a patre extra territoriũ
ſtatuẽtis.dicit Bar.ꝙ non:ſi hoc ↄcedatur ab inferiori a prin
cipe.nam lȝ ſpectat ad actum voluntariũ:non tñ poterit exer
ceri extra iuriſdictionẽ cõcedentis.l.ij.de offi.procõ.pro hoc
in auẗ.qui.mo.na.effi.ſui.§.filiũ vero.colľ.vij.vbi legitimatio
filij que fit p oblationem curie non habet locũ:niſi inter ipm
28 patrẽ offerentẽ:⁊ filium non alio legitimãte.† Sed hic inſur
git dubiũ vtrum ſi intra territoriũ ſtatuẽtis quis iſta faciet.ſ.
teſtamẽtum vel heres inſtituet.an extẽdat vires ad bona ex-
tra territoriũ ſtatuẽtis.tȝ ꝙ non.⁊ ſubtiliter loquitur de hoc
in.l.cũctos populos.de ſũma trini.cuius dicta retuli.ſ.de cle
ri.coniu.cũ olim.de legitimato igitur vel aliter habilitato ad
que admittatur ex predictis in iſta q̃õne ⁊ ꝑcedenti cuȝ remiſ
ſio.datis.ad Bar.⁊ ad cy.in.l.j.de emã.li.potes in multis in-
ſirui.⁊vide quod no.Bar.in.l.nõ ambigitur.ff.de legi.vbi q̃-
29 rit †vtrum ſtatutũ poſſit legitimare ſpuriũ.⁊ videtur ꝙ nõ.
quia legitimatio eſt de his que ſibi princeps ſpecialiter reſer
uauit:vel per cõſilium qđ populuȝ repſentat.vt in gl.rubrice
C.q̃ ſit lon.cõſue.Itẽ conſiliarij equiparantur decurionibus
vt in gl.rubrice.de decu.⁊ ordo decurionuȝ nõ poteſt reſtitue
re natalibus.C.de iur.ãnu.an.l.j.ergo nec cõſiliarij.⁊ ſic nec
ſtatutuȝ.iſta ſunt verba ſua in dicta.l.nõ ambigitur. ¶ Ter-
30 tio quero †vtrum cũ princeps vel comes cui illam legitimã-
di poteſtatẽ conceſſit legitimat aliquẽ ſint vocandi illi quoꝝ
intereſt qui forte ſunt in prima ſpe.ſucceſſionis.ad hoc dicas
ꝙ quãdoqꝫ pater talis illegitimi impetrat ⁊ ſupplicat princi
pi ſiue comiti ſuper eius legitimatione ⁊ iſto caſu non credo
requiſitionem aliorũ neceſſariam.cum enim poſſit iſte ſuppli
cãs illos in teſtamẽto ꝑterire:⁊ aliter per teſtamẽtum de ſuis
bonis diſponere.ſimiliter legitimando poteſt ſibi naturaleȝ
filium facere in ſucceſſione potiorem.ar.l.j.§.ſciẽduȝ.ff.de le.
iij.poteſt enim pater legitimare filios naturales ſiue habeat
legitimos ſiue non.in auẗ.de inceſt.nup.§.fi.⁊ hoc tȝ Bar.in
31 l.gallus.§.⁊ quid ſi tantũ.ad fi.ff.de li.⁊ poſthu.†quãdoqꝫ fi
lius ipſe petit ſe legitimari patre viuẽte ⁊ hoc ignorãte.⁊ cre
do ꝙ legitimatio iſta nõ teneat primo per tex.in auẗ.q.mo.
na.effi.ſui.§.illud tamẽ.vbi tex.dans formam huic actui ſta-
tuit ꝙ a patre petatur.ſecũdo facit q: hoc tractatur de gran
di patris preiudicio ignorantis hunc tanq̃ legitimatum ad
eius ſucceſſionem venturum quẽ non ſperabat:ſed alios legi
timos vel fratres.Ideo eo irrequiſito nõ tenuit in preiudi-
cium ſue ſucceſſiõis.ar.l.nam ita diuus.ff.de adop.diminue-
retur enim ſpes ſucceſſionis legitimorũ:quã quiſqꝫ liberorũ
obſequio ſibi parat.ff.de adop.l.nam ci.§.preterea.ſi enĩ pa-
ter vel forte alij ſucceſſuri ſibi fuiſſent req̃ſiti aduertiſſent ani
mum principis ab iſto dono ⁊ beneficio.vt.l.item ſi vnus.§.
fi.ff.de arbi.Itẽ ſicut in legitimatiõe requiritur conſenſus fi-
lij de cuius legitimatione tractatur:ne inuitus in alienaȝ po
teſtatẽ redigatur.vt in auẗ.qui.mo.na.effi.ſui.§.generaliter.
ita requiri dȝ patris conſenſus:ne ei inuito aliquis ſuus ſibi
efficiat.⁊ iura ſuitatis cõſequatur in ſua ſucceſſione:nec talia
reſcripta tam grande preiudicium afferẽtia ⁊ dominium re-
rum valent.vt.C.de preci.impera.offe.l.quotiens.⁊.l.nec dã-
noſa.⁊ hoc verum quãdo patre ignorante legitimatio facta
32 eſt.† ſi autem eo ſupplicante cum habet legitimos.videẗ etiã
non valere non citatis illegitimis cum tex.in dicto.§.illud.cõ
Cõmendat dñs Guil.d peruſio.
cedat poteſtatem ſupplicandi patri carenti legitimis.Reco-
lende memorie dominus Guilielmus de peruſio doctor pro-
funde intelligentie conſuluit ſenis.ꝙ patre inſtante teneat le
gitimatio ſpurij ⁊ ſuccedat vna cum legitimis derogando il
li auẗ.qui.mo.na.effi.ſui.§.fi.vbi ſupplicare pro tali prohibi-
tum eſt.Sed vt glo.ibi dicit poſſet princeps illi auẗ.deroga-
re ⁊ valeret reſcriptum legitimationis cum ſpeciali clauſula.
non obſtante illa.l.⁊ poſſet hoc ſuſtineri dum tamen per ta-
lem legitimationeȝ non minuerẽtur debita iuris nature legi-
timis.dicto enim caſu quo contingeret eorum legitimam mi
nui:non valeret forte legitimatio ipſis non vocatis.⁊ ſic intel
ligo quoddam conſilium cuiuſdam domini Nicolai domini
Pauli de peruſio qui conſuluit ꝙ non citatis legitimis non
valeat legitimatio ſpurij facta ad ſupplicationem patris.qđ
verum credo.vt dixi quo ad preiudiciuȝ legitime:ſed quo ad
reſiduum cum poſſit pater ipſum extraneo relinquere ſimili
ter pro legitimatione ſpurij principi ſupplicare ⁊ adiungere
33 ipſum legitimo coheredem.† quandoqꝫ filius poſt mortem
patris petit ſe legitimari.⁊ tunc aut pater petijt ⁊ diſpoſuit
in teſtamento quod voluit legitimare filium ⁊ tunc de effica-
cia legitimationis poſtea ſequute ideȝ dico per omnia quod
ſuperius dictum eſt.quando viuente patre eſt facta legitima-
tio.vt in auẗ.item ſi quid.C.de na.li.⁊ in cor.,vnde ſumitur.
quãdoqꝫ pater nihil diſpoſuit in teſtamẽto.⁊ tunc in preiudi
cium eorum quibus ius queſitum eſt: legitimari non poteſt
illis irrequiſitis qui ex hoc leduntur.plus dico ꝙ ipſis cõſen
tientibus hoc facere dȝ.vt.l.pe.ff.de na.reſti.poſſet tamẽ ꝑn-
ceps ſi vellet ipſis irrequiſitis.vt.l.ij.de na.li.Ita dicit Bar.
34 in dicto.§.⁊ quid ſi tantum.vbi format.q.circa hoc talẽ.†Ali-
quis naturalis vel ſpurius fuit legitimatus poſt mortem pa
tris:an auferat bona his quos tangit prima cauſa ſucceſſio-
nis.videtur ꝙ ſic.ſicut nepos qui naſcitur poſt mortem.vt.l.
ſi quis poſthumos.ff.de libe.⁊ poſthu.⁊.l.quidem.§.quod di
citur.de acqui.heredi.⁊ ſic recuperat hereditatẽ patris.per-
inde ac ſi eſſet reuerſus ab hoſtibus.vt.l.ſi quis exheredato.
§.ſi pater.de inu.teſt.In contrarium facit quia iſta legitima
tio eſt reſtitutio quedam natalibus antiquis quibus omnes
homines liberi ⁊ legitimi naſcebantur.in auẗ.qui.mo.na.effi.
ſui.§.⁊ ſi quidem.⁊.§.illis.ſed hereditas alteri queſita per re-
ſtitutionẽ alterius non tollitur.vt no.in dicta.l.gallus.§.⁊ qd
ſi tantum.ad hoc.c.quãuis.⁊.c.ſi parte.de reſcrip.lib.vj.dicit
ibi Bar.inueſtigandum eſſe pro ſolutione huius.q.an legiti-
matio retrotrahatur.videtur ꝙ ſic per dictos.§.⁊ ſi quideȝ.
⁊.§.illis.ipſe dicit ꝙ lȝ trahatur retro:tamen ius alteri que-
ſitum non tollit:ſicut fictio poſtliminij non tollit iura alteri
queſita.per vſuca.vel preſcrip.niſi per beneficium reſtitutio-
nis tollatur.ff.ex qui.cau.ma.l.j.hereditatem vero recuperat
quia donec pendet an reuertatur ab hoſtibus.alius non po-
teſt adire.vt.l.nec res.C.de cap.vnde reuerſus ĩpetrauit bo-
na vacantia.ſed non eſt ita in caſu reſtitutionis nataliuȝ.quia
alius adire interim.i.ante legitimationẽ poteſt.nec illa ſpes
reſtitutionis eſt conſyderanda.vt.l.iij.ſiue.iiij.de li.cã.⁊ ideo
credo ꝙ hereditatem agnatis vel alijs acquiſitam nullo mo-
do auferat:pendente vero iure adeundi vtruȝ legitimatio ſu
perueniens auferat adeundi facultatem conſanguineis : eſſet
maius dubium.vide quod no.Io.an.in regula.ſine culpa.
35 ¶ Quarto quero †vtrum poſſit quis legitimare filium ſuũ
per procuratorem:⁊ an ipſe filius poſſit per procuratorem le
gitimari: videtur ꝙ non vt.l.iubemus.C.de eman.li.⁊.l.om-
nes.C.de his qui ve.eta.impe.vbi hoc tȝ Ja.bu.ad hoc.l.nec
mulier.de ma.vin.contrarium tȝ Bar.⁊ dicit ꝙ tam ex perſo
na patris q̃ ex perſona filij poſſit fieri per procuratorem ꝓ-
batur.primo quia hoc non reperitur prohibitum ergo con-
ceſſum.vt.l.j.§.vſus.de procura.ſcđo probatur per caſus ſpe
ciales.certũ eſt enim ꝙ reſcriptũ poteſt impetrari a quocũqꝫ.
⁊ nihil refert a quo.vt.l.vniuerſis.C.de ꝑci.impera.offe.ſȝ lex
dicit ꝙ iſta legitimatio fit per impetrationẽ priuilegij ſeu re-
ſcripti ſm illaȝ formaȝ.vt probatur in auẗ.qui.mo.na.effi.ſui.
§.ſi quis igitur.⁊ in glo.que incipit ꝙ aliter fiat.pro hoc auẗ.
ſi quis.C.de na.li.vbi oportet ꝙ filius oſtendat voluntatẽ pa
tris.nec requiritur ꝙ ſit preſens.Item ex parte filij nõ eſt ne
ceſſe.ſufficit enĩ ꝙ habeat ratũ vt in dicta auẗ.qui.mo.na.effi.
ſui.§.generaliter.Nõ ob.l.iubemus.⁊ alie prealleg.quia in le-
gitimatione pater nihil diſponit:ſed principi diſponẽti ↄſen
tit.Non enim eſt pater qui legitimat.ſed princeps ipſe.ll.con
trarie loquũtur quãdo pater diſponit licet authoritate iudi-
cis:vt in eis apparet.⁊ non poteſt fieri p procuratorem. quia
non eſt in adminiſtratiõe patrimonij.⁊ eodẽ modo reſponde
ad.l.omnes.C.de his qui ve.eta.impe.⁊ ita dicit Bar.in dicta
l.gallus.§.forſitan.de li.⁊ po.qui inducit ad.q.an filiatio ſpi-
ritualis poſſit cõtrahi per procuratorem.qđ dic:vt.ſ.de cog.
ſpũ.c.j.⁊ vide in.l.neqꝫ.de adop.vbi Bar.idem dicit.vt.ſ.
¶ Quinto quero hic dicitur ꝙ papa certis cauſis inſpectis
exercet iuriſdictionẽ in omnibus regionibus:quero ergo de
36 ratiõe † quare papa habeat ita latam poteſtatẽ:⁊ quare ma-
iorẽ q̃ imperator.dicit ipſe ꝙ licet ſit ſuperfluum hoc ꝓbare
tanq̃

tanꝗ̄ qui conetur ſolē facibus adiuuare.vj.q.j.ſi omnia.tamē
illa maioritas inuatur ratione.ↄſtat eñ ꝙ eccleſia eſt multitu
do fidelium ꝛ vniuerſitas chriſtianorum.de conſe.di.j.eccleſia
habēs duo latera.dexterum ſcilicet clericorum miniſtrantiuꝫ
que ad ſpiritualem vitam pertinēt.ſiniſtrum.ſ.laicorum tra-
ctantiū neceſſaria vite terrene.Itē eſt duplex poteſtas.ſ.ſpiri
tualis:caput habēs ſūmū pōtificē.ꝛ ſecularis caput habēs re-
gem.de eta.ꝛ qua.c.pe.xxvj.di.duo. ſpiritualis autē prior eſt
temporali in tribus.primo dignitate.nam dignior eſt anima
ꝗ̄ corpus.de tran.c.ij.vnde abraam pña arcta vt minor obtu
lit melchiſedech decimas.vt maiori.gen̄.xiiij.benedixit etiam
illi melchiſedech vt maior facit ad Hebre.vij.Scḋo eſt prior
inſtitutōe. vñ ſacerdotiuꝫ melchiſedech preceſſit legē ſcriptā.
de cōſti.tranſlato.facit Exo.xxviij.Item per ſacerdotiū deo
iubēte ordinata fuit realis poteſtas.Re.viij.in ſi.ibi dixit do-
minus ad ſamuelē ↄſtitue ſuper eos regē.ad idē Exo.x.Ter
tio eſt prior poteſtate vel authoritate. quia ſpiritualis terre-
nam inſtituit ꝛ iudicat vt hic.ibi:neſcitis ꝛc.ꝛ ipſa ſpiritualis
ſi deuiat a nemine iudicatur.j.ad cor.ij.ꝙ ď papa omnino ve
rum eſt.ix.q.iij.nemo.ꝛ c.aliorum.excepto queꝫ de hereſi.xl.
37 di.ſi papa.†Hoſtiē.vltra predicta probat hoc nonē rationi-
bus.primo probat per ordinē ſcripture etiam legis humane.
que papam[a] imperatori premittit.in aut.quomodo oportet
epiſcopos.in prin.coll.j.ex hoc cōſtat maiorē eſſe quia maio-
ra minoribus preferuntur.C.de nouo.C.fa.l.j.poſt medium.
ꝛ de maio.ꝛ obe.ſtatuimus.Scḋo ratōe ſubiecti.ſ.anime que
eſt corpori ꝛ terrenis omnibus preponēda.C.de ſacroſanctis
eccle.l.ſancimus.ibi:quāto quis melioribus preeſt ꝛc.ꝛ in aut.
de defen.ciui.§.nos igitur.ꝛ per hoc dicitur ꝙ omnia tempo
ralia ſibi ſubſunt.nam anima facta eſt ad dei ſeruitiū reliqua
vero ad ſeruitium anime.vñ ſolet dici qui habet ruſticum ha
bet ꝛ bouē.ꝛ ſic regens animas non excluditur ab his q̄ ſunt
animabus ſubiecta nō ſic ecōtrario.ff.de edi.edi.l. iuſtiſſime.
tertio probatur naturali ratione.ſicut enim xp̄i generatio ſi-
ue cōceptio ſuperat rationē ꝛ omnē ſenſum:quia nat⁹ ex vir-
gine ꝛ momēto verus homo ꝛ deus.ſic iuriſdictio ab eo pro-
cedens ſuperat omnē rationeꝫ vt ſic eius iuriſdictio ab eo p-
fluēs.vt filia debet eſſe ſimilis patri ſuo.ff.de edi.edic.ꝙ ſi no
lit.§.ſi mancipia.hinc eſt ꝙ incidēs ſpiritualis queſtio ad eū
remittitur que ſcripta iuris ratione deberet coram illo coraꝫ
quo incidit ventilari.vt.S.de or.cog.c.tuaꝫ. coniuncta.l.quo-
ties.de iudi.quarto ratiōe fortitudinis.vt.S.de tranſla.inter
corporalia.vnde quātūcūꝙ ſit ſpiritualis acceſſoria principa
li tñ ei tāꝗ̄ princeps ꝛ dña dominatur.de iureiur.debitores.
quinto quia princeps nō ſolum ſubeſt pape.ſed ſuo ſimplici
ſacerdoti:qui ipſuꝫ ſoluit ligat ꝛ iudicat.de peni.ꝛ re.omnis
cum tñ clericus quātūcūꝙ minimus poſſit a laico iudicari.S.
de fo.cōpe.ſi diligēti.ſexto fulcitur hoc diuerſis authoritati-
bus.xcvj.di.cum a duoruꝫ.ꝛ c.duo.de ma.ꝛ obe.ſolite.vbi de
hoc.ſeptimo diuino miraculo:ꝛ antiquitate diuturna ↄſuetu
dine approbata.de tranſla.quāto.octauo ex vi fidei. ſicut eñ
ponere duo principia eſt hereticum.xxiiij.q.ſi.c.pe.ſic pone-
re duos generales vicarios ꝛ ſibi equales in terris hereticuꝫ
videtur quo ad ius pertinet:ne igitur hereticus videaris hec
ſit vna fides.ꝙ ſicut vnus deus eſt imutabilis.de ſūma trini.
c.j.ſic ꝛ vnus eſt ſūmus vicarius in terris.Nono ratiōe vnita
tis que nō recipit diuiſionem.xxiiij.q.j.loquitur.cum igitur
ſit vna eccleſia ſimul collecta.vnū baptiſma.vn⁹ deus.vna fi-
des:nō pōt vna ſponſa generaliter habere niſi vnum patrem
nec vnū corpus:niſi vnum caput.ꝛ iſte ſunt ratiōes Hoſt.qui
remittit ad ſūmam.e.ti.§.qualiter.j.reſpō.ꝛ vide ad predicta
no.per Inn.S.de fo.compe.licet ex ſuſcepto.

a ¶ Papam. Papa an poſſit diſpēſare in omnibus cōſtitutionibus apoſtolicis vide Joā.ď turrē cremata in.c. ſunt quedā.xxiiij. di.ꝛ an poſſit cōmittere ſimoniā. vide eundē in.c. latorē. j.q.j.

1 ¶ Ignorātia vni⁹ ex parētibus plus prodeſt filijs ꝗ̄ alte-
rius ſcientia.Et hoc quomodo nu.2.
3 Filij puniunt̄ ꝓpter parētes mādatum eccleſie contēnentes.
4 Matrimoniū qñ dicatur in facie eccleſie contrahi.
5 Capitulū cum inhibitio.quando locum habeat.
6 Seruus qui putabatur liber contraxit cum libera in facie ec-
cleſie ignoranter:an ꝓles inde ſuſcepta erit libera ꝛ legitima.

Ex tenore. Si coniugatus viuente pri
ma in facie eccleſie contra-
hat cum ſecunda ignorante legitima erit proles
hoc dicit.ſunt due partes.In prima iudicis con
ſultatio.In ſcḋa reſponſio.¶ No.primo ꝙ ma-
ter egit hic vt tutrix nomine filij ſui.vt gl.dicit.ꝛ cōcepit ver-
ba executiua libelli in perſonam ſuam ꝛ filij.de hoc tamen.ſ.
qualiter concipiatur libellus an in perſonam tutoris; vel cu-
ratoris vel ſui pupilli ꝛ adulti.dic:vt no.Bar.l.l.j.ff.de admi.
1 tuto.¶ Secūdo no.†ꝙ filijs plus prodeſt ignorantia vnius
ex parētibus:ꝗ̄ ſciētia alterius.vbi ergo ex vna parte eſt ma
la fides ex altera bona quo ad tertiam perſonam conſydera-
mus potius bonam fidem:ꝗ̄ malam.ꝛ ſic potius id quod ꝓ-
deſt:ꝗ̄ id quod nocet.vt.l.ſi quis in graui.§.fin.ff.ad ſille.vbi
2 de hoc.¶ Tertio no.†ꝙ ad hoc vt ignorātia alterius paren
tis proſit filio inde nato requiritur ꝙ matrimonium ſit con-
tractum in facie eccleſie.alſ ſi occulte ignorantia ſiue error ꝓ-
babilis impedimento detecto non excuſat clandeſtine cōtra-
hentes.vt.S.de clan.deſpon.c.ſi.ſimiliter econuerſo.contra-
here in facie eccleſie:non prodeſt filijs ſi parentes ſciunt impe
dimētum.vt preallc.c.§.pari modo.diſtingue ergo ꝙ aut ma
trimonium eſt contractum in facie eccleſie.aut clandeſtine.pri
mo caſu aut ambo parentes habuerunt bonam fidem:ꝛ pro-
les eſt legitima.aut vterꝙ mala:ꝛ proles eſt illegitima.aut al
ter habet bonam alter malam.ꝛ eſt caſus hic ꝛ inſpicimus qḋ
eſt partiū.ſ.error.ſecūdo caſu quando clandeſtine contraxe-
runt:tunc indiſtincte eſt proles illegitima detecto impedimē
to.ſiue illud parentes ſciuerint:ſiue ignorauerint.vt dicto.c.
3 ſi.†puniuntur ergo filij propter parentes mandatuꝫ eccleſie
contēnentes.ff.quod me.cauſa.l.ſi quidem.ꝛ.C.ſo.ma.l.iij.
¶ Opp.iſta vidua agebat nomine filij ad hereditateꝫ.R.pa
tris ſui.ꝛ oppoſitum ſibi fuit ꝙ.R.fuit natus ex adulterio.ſꝫ
videtur ꝙ iſta exceptio fuerit impertinens:ꝛ inefficax.qꝛ quā
tūcūꝙ quis ſit ſpuri⁹:tamē filij quos ſuſcepit legitimos de-
bent ſibi ſuccedere.quia hoc non reperitur prohibituꝫ.ergo ꝑ-
miſſum in materia ſucceſſio.vt dicit gloſ.not.in aut.qui.mo.
na.effi.ſui.§.fin.ſolu.timore huius contrarij ſentit Joan.an.
ꝙ hic non erat queſtio de ſucceſſio.R.ſed patris eius ad quā
mediante patre volebat iſte pupillus peruenire.quod nō po
terat.vbi pater eius fuiſſet ſpurius.vt opponebatur . vt.S.c.
cauſam q̄ ꝛ dixi.S.c.lator. vbi tetigi.quo iure veniat iſte ne-
pos ad hereditateꝫ aui.ſiue pater eius eam adiuerit:ſiue nō.
ꝛ an poſſit patris hereditatem repudiare:ꝛ auitam ample-
cti.ꝛ econuerſo ibi remiſi.¶ Secūdo opp.hic papa intromit
tit ſe de hereditate.contra.c.cauſam que.ij.S.e.ſo.papa in be-
ne vento habet temporalem iuriſdictionem.S.eo.e.de app.ſi
duobus.vel reus noluit excipere ſm Vin.¶ Quero †quan-
4 do dicatur matrimonium contrahi in facie eccleſie. dicūt qui-
dam ex quo ſit publice coadunatis amicis ꝛ nemine excluſo.
ꝛ ſic vtuntur Lombardi ꝛ Italici.ar.C.de nup.ſi vicinis.Alij
dicunt ꝙ tunc dicitur contrahi in facie eccleſie quando ſerua-
ta eſt ſolēnitas bānorum.j.ti.j.c.fina.ꝛ hāc tenet Joā.an.poſt
Inno.ꝛ Hoſtien.ar.S.de clan.deſpon.c.ſi.ſm hāc ergo opi.
Italici qui ſolēnitate bannorum non vtuntur non habent il-
lud beneficium.de quo hic.ꝛ.S.c.ij.quantūcunꝙ igitur ambo
vel alter coniugatorum habuerit bonam fidem proles ex eis
ſuſcepta non erit legitima ſi poſtea detegatur impedimentū
quod eſt durum ſentire.quia ſi non ſeruant verborum corti-
cem dicte conſtitutionis:tamen ſeruant mentem.ante eniꝫ ꝗ̄
contrahant coadunatis amicis hincinde publicantur mune-
ra contrahenda quātitatis dotis donatione.ꝛ ſi.ꝛ ita ſenis ꝛ
hic Venetijs deinde poſt tempus fiunt feſtiuitates nuptiarū
diebus pluribus.iſta ergo dicere matrimonia clandeſtina nō
videtur tutum.ar.l.ſi pupillus.§.proſcribere.de inſti.ꝛ.c.cau-
ſam que.de elec.in de.licet enim varient iuris ſolēnitas:ſi ſub-
ſtantia eſt eadeꝫ non variatur eius diſpoſitio.vt.l.ordo.ff. de
publi.iudi.ad hoc illa regula.nihil refert quid ex equipollen-
tibus fiat.l.cum eorum.C.de ſen.facit.c.intelligentia.de verb.
ſigni.ad hoc.S.e.c.ij.ibi publice ꝛ ſine contradictione ꝛc.nam
ante illam conſtitutionem cum inhibitio.credo ꝙ parentum
probabilis ignorantia profuiſſet filijs ex eis natis ſicut pro-
deſt in alijs:que non ſunt ita fauorabilia.vt patet in.l.celſus.
de vſuca.ꝛ.c.conſultatiōibus.de iure pa.ꝛ.l.barbarius.de of-
fi.pre.cum alijs ſimilibus:in quibus iuſtus error habetur pro
veritate per Jo.an.Inno.ꝛ Hoſt.facit ꝙ a forma conſtitutio
nis non eſt in dubio recedēdum.vt.l.conſtitutionibus.ad mu
5 ni.¶ Secundo quero †ſi qui contrahunt non ſeruata ſolen-
nitate illius.c.cum inhibitio.vel ea ſeruata.ſed impedimentū
ſciunt:ꝛ deinde cōtracto matrimonio detegatur aliquod im
pedimētum aliud ꝗ̄ proximitatis.an habebit locum illud.c.
vt proles illegitima cenſeatur.dicunt quidam ꝙ non.quia il-
lud.c.non facit mentionem:niſi de impedimento proximita-
tis.ꝛ quia proles fauorabilis eſt.vt hic.ꝛ arg.ff.ſolu.matri.l.
ſi cum dotem.§.fin.ꝛ hoc tenuit Vin.ſ.illam decre.ſolum ha-
bere locum in impedimento graduꝫ . contrarium tenet Jo.
an.quia eadem eſt ratio in quolibet impedimento canonico.
vt ibi no.ꝛ quia ex quo occurrit canonicum impedimentum

Opponit contrarium.

Ponit queſtiones.

proles non eſt fauorabilis niſi matrimonium ſit in facie eccle-
ſie contractuȝ vt hic.⁊ ibi.dicit ergo ꝙ ſunt illegitimi.licet em̄
illa conſtitutio propter appoſitionem pene videatur odioſa:
tamen eſt fauorabilis.quia inducta in animarum fauorez.Jō
ad ipſum pena non eſt reſtringenda. ſed dilatanda.vt viten-
6 tur pericula animarū.Jta dicit Jo.an.❡Tertio querit gl.†
pone ꝙ ſeruus qui putabatur liber contraxit cuȝ libera in fa
cie eccleſie ignoranter.an proles inde ſuſcepta erit libera:⁊ le-
gitima.ar.ꝙ non.C.ſol.ma.l.iij.allegat in contrarium.l.ſi cuȝ
dotem.§.ſi.ſo.ma.Jo.an.dicit ꝙ illa queſtio non procedit in
ſeruo contrahente quo ad ſeruitutē partus.quia ſi mater eſt
libera eius conditionē ſequitur:⁊ non patris ſiue ſciēter:ſiue
ignoranter contraxerint.quo ad legitimitatem vero dicendū
eſt partum hoc caſu legitimuȝ:ſi bona fide in facie eccleſie ſit
contractum.ſi vero ponamus ſeruam cum libero in facie ec-
cleſie contraxiſſe bona fide.tunc procedit queſtio in qua dicit
Joā.an.ꝙ facies eccleſie bene adiuuat prolem quo ad legiti-
mitatē:ſed non quo ad libertatem.ſeparato igitur matrimo
nio propter iſtum errorez proles non erit legitima:ſed ſerua
poſtꝙ mater eius cuius cōditionē partus ſequitur reperitur
ſerua.non ob.l.iij.C.ſol.ma.que dicit.ꝙ ille cenſetur ſpurius.
nam iure illo cum ſerua vel ſeruo nō poteſt eſſe matrimoniū.
de iure canonico vero ſecus.vt.ſ.de coniu.ſeruo.c.j.

1 ❡ Matrimonij ſacramentū pōt eſſe inter infideles.
2 Matrimonia infidelium regulantur ſcd̄m legem veteris te-
ſtamenti.
3 Conſummata ⁊ perfecta per hominem qui mutauit ſtatū iu-
dicantur ſm legem ſuā veterem ⁊ non nouam illi ꝯtriam.
4 Plures habens ſimul vxores vel vna repudiata legitima cū
alia contraxit:an poſt conuerſionem filij ex tali nati erunt le-
gitimi,

1 Gaudemus. No.primo † ꝙ inter infide
les poteſt eſſe ſacramentuȝ
matrimonij.ad hoc.xxvj.diſt.deinde. nam ⁊ domi
nia rerum retinent:⁊ acquirere poſſunt.quod dic:
2 vt no.ſ.de voto.c.quod ſuper his.❡Secundo not.† ꝙ ma-
trimonia infidelium regulantur ſm legem antiquā veteris te
ſtamenti . ⁊ conſtitutione canonica non ligantur.j.de diuor.
3 gaudemus.poſt prin.vbi de hoc.❡Tertio no.† ꝙ conſum-
mata ⁊ perfecta per hominem qui mutauit ſtatuȝ iudicantur
ſm legem ſuam veterem ⁊ non nouam illi contrariam. quod
facit ad no.ſ.de ob.ad ra.c.j.in nouella in queſtione laici qui
poſt delictuȝ effectus eſt clericus.⁊.l.j.ff.de pen.⁊.l.iubemus.
in fi.C.de teſtamentis.❡Quero textus iſte loquitur de infi-
delibus qui contraxerunt matrimoniū:in ſcd̄o vel tertio gra
4 du.† quid de illis qui plures habent ſimul vxores.vel repu-
diata legitima cum alia contraxit.an poſt conuerſionem filij
ex his nati erunt legitimi.videtur ꝙ non.quia inter iſtos nō
eſt matrimonium.vt.j.de diuor.gaudemus.§.quia vero.⁊.§.
qui autem.pro hoc facit.ꝙ ille tex.loquitur de coniunctis in
ſcd̄o vel tertio gradu cum quibus eſt verum matrimonium.
vt dicto.c.gaudemus.in prin.glo.tenet hic ꝙ ille tex.debet i-
telligi de illis:qui cum pluribus contraxerunt ſimul:vel poſt
repudiatam legitimam contraxerunt cum alijs.filij enim ex
talibus nati ante conuerſionem habentur pro legitimis.⁊ in
iſtis vendicat ſibi locum mens huius conſti.dn̄ dicit opinio-
nem ⁊ effectum.nam licet veritas non ſe ita habeat:tamen q̄
tali ritu vtuntur.⁊ opinio eorum eſt ꝙ matrimoniuȝ teneat.
⁊ ꝙ proles eorum ſit legitima.eccleſia in hoc opi.iſtorum ſeq-
tur quo ad ea que preceſſerunt conuerſionem.⁊ ita dicit Jo.
an.Ratio hui⁹ tollerātie eſt quā dixi ſupra in ſcd̄o not.vcȝ q̄
nō ligantur cōſtitutiōe canonica.Jn xpianis enī cōſuetudo
talis ⁊ opinio cōtraria cōſtitutioni canōice.nō excuſaret.licet
error facti probabilis excuſaret.ad hoc.ſ.de ſpon.c.j.⁊.c.non
debet.de conſang.⁊ affi.⁊.ſ.c.ij.⁊.c.ſ.proximo.aut ergo loq-
tur de fidelibus aut de infidelibus.⁊ ſi de fidelibus;aut errāt
in iure;aut in facto.vt patet ex predictis.

❡Qui matri.accuſa.⁹ poſſunt. Rubrica.

1 ❡ Ad matrimonium accuſandum qui admittantur.
2 Idonei qui ſint ad teſtificandū ſuper matrimonio.
3 Qualiter procedatur ſuper actione matrimonij.

❡Dictū eſt.ſ.de matrimonijs ⁊ ipſorū impedimētis: bene
eſt vt dicamus de ipſoꝝ ſeparatiōib⁹ ⁊ diuortijs.⁊ q̄ hec ſo-
lent ⁊ fieri debēt accuſatiōe premiſſa ⁊ probatiōe rite facta.id
p̄mittit iſtā rubricam.ſm Hoſt.⁊ Hoſt.q aliter ēt continuat.
ſed hoc placet.habet̄ de materia. xxxv.q.vj.per totū cōuenit
de teſti.quoti.⁊.c.ſicut.⁊.c.ſup eo.ij.⁊.c.in lr̄is.ex tenore.cū in
tua.lȝ ex quadā.de teſti.co.c.j.⁊.c.ceterū.⁊.c.p̄terea.de eo qui
cog.con.de illo.❡Querit Jnn.† q admittant̄ ad accuſandū
1 matrimoniū.ex cuius dictis ⁊ Jo.an.diſtingue.nā qn̄q accu
ſat matrimoniū ad plenū diuortiū celebrandū.qn̄q ad ſepa-
rationē quo ad torū.primo caſu aut impedimētum prouenit
rōne cōſanguinitatis:vel affinitatis.aut prouenit ex defectu
frigiditatis:vel alterius impotētie coeūdi.ſi rōne affinitatis
⁊ conſanguinitatis oēs admittuntur ad accuſandū.ſȝ quodā
ordine ſucceſſiuo ſi plures cōcurrunt.nā cōſanguinei coniugū
p̄ferūtur extraneis.eis vero tacētibus extranei admittūtur.
Rurſus de extraneis preferuntur antiquiores ⁊ maturiores
vicini.xxxv.qō.iij.c.j.⁊.ij.⁊.j.eo.videtur ipſi etiam maritus ⁊
vxor ad hoc admittuntur.j.e.inſuper.Si vero impedimentū
prouenit ex defectu frigiditatis:vel alterius impotentie . vel
erroris.⁊ non admittuntur niſi coniuges.vt no.Specu.e.tit.
in p̄n.⁊ quod ibi per Jo.an.ſuper verſi.repellitur ergo.ſcd̄o
caſu principali quando queritur de ſeparatione quo ad torū
propter adulterium.⁊ dicit Jnno.ꝙ non admittitur:niſi ma-
ritus.⁊ merito.q̄ quo ad torū pōt ſibi iſtā culpam remittere
⁊ recōciliare eam ſibi.vt.j.de adul.c.iij.ad penam vero adulte
rij infligendā ēt extranei admittuntur quodam ordine ſucceſ
ſiuo.qō dic:vt.l.is cuius.§.marito.ff.de adul.❡Scd̄o quero
2 viſo qui ſint idonei ad accuſanduȝ quero † qui ſint idonei ad
teſtificandum Jo.an.tradit regulam.ꝙ illi qui admittunt̄ ad
accuſationē:admittūtur ad teſtimoniū.⁊ illi qui repelluntur
ab accuſando repelluntur a teſtificando.quinimo quandoq
in cauſa matrimoniali idē poteſt eſſe accuſator:⁊ teſtis.xxxv.
q.vj.ſi duo.⁊.c.in ſynodo.⁊.c.de parentela.⁊ omnino vide qō
circa hoc ipſe no.in Spe.e.c.ſuper ver.in cauſa.hoc aūt quod
dixi ꝙ idem poteſt eſſe accuſator ⁊ teſtis intellige cuȝ accuſat̄
matrimonium de conſanguinitate.ſi vero ratione alteri⁹ im-
pedimēti puta de contractu cum alio:vel de voto vel de ſpiri
tuali cognatione:vel de hoc ipſo an contraxerit vel nō.⁊ tunc
licet quis admittatur ad accuſandum tamen ad teſtificanduȝ
admittitur pater ⁊ mater vel conſanguinei omni diſtinctiōe.
de qua in.c.ſuper eo.ſ.de teſti.nam qn̄q talium teſtimonium
eſt ſuſpectum.vt ibi patet.Jn conſanguinitate eſt igitur ſpe-
ciale.ꝙ nunꝙ debet haberi ſuſpectum teſtimonium alicuius
cōſanguineoꝝ ſm Jnn.Hoſt.in hoc ꝯ.j.e.vř.vbi per Jo.an.
3 ❡Tertio queritur † qualiter procedat̄ ſuper accuſatione ma
trimonij.dicit ꝙ aut queſtio vertitur ſuper federe matrimo-
nij.⁊ procedit̄ ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij.qō dic:vt in cle.diſ
pendioſam.de iudi.quādoq qō vertit̄ de ſeparatione matri-
monij quo ad torum.⁊ proceditur.lite cōte . ⁊ dic:vt.ſ.vt lite
non conte.c.j.⁊.c.quoniam.§.porro.cum ſi.

1 ❡ Bona illorū q fugiūt:⁊ dānari non poſſunt annotant̄ de
iure ciuili:⁊ poſt annum deferuntur in fiſcum.
2 Vxor q̄ petit rōne impedimēti matrimoniū ſeparari audien
da eſt contra virū abſentem ex cauſa neceſſaria nō probabili.
3 Abſens contra quē agit̄ eſt cum diligētia requirendus.
4 Vxor an teneatur ſeq virum qui nō poteſt morari in ciuitate
propter periculum mortis.
5 Pactū ſi fiat in matrimonio ꝙ ſponſus debeat trahere mo-
ram cum ſponſa in certo loco:⁊ in certa domo an valeat:⁊ ſit
ſeruandum.

Relatum. Cū agitur de federe ma-
trimonij reo abſente cō-
tumaciter poſſunt ſuper impedimēto m̄ri-
mōij teſtes recipi:dūmodo legitimi.⁊ ad di
cta illorum ferri ſentētia.⁊ ſunt due partes.
in prima cōſultatio.in ſcd̄a rn̄ſio ibi:ceterū.
❡No.primo ꝙ qn̄q quis abeſt a ciuitate ex cā neceſſaria nō
p̄babili p̄pter metū mortis.q̄ delīqt.ad hoc.l.papi.exuli. de
1 mino.† de iure ciuili iſtorū bona q fugiūt ⁊ dānari nō pn̄t an-
notant̄ ⁊ poſt ānū deferunt̄ in fiſcuȝ.vt.ff.de req.re.l.j.⁊.ij.qō
ius vtrū hodie ſit correctū p aut.bona dānatorū.C.de bo.dā.
dic:vt ibi p Cy.an aūt peccaret homicida in foro ꝯſciētie ſi p-
mitteret ſe capi:vel nō fugeret de carcerib⁹:cum poſſet.tāgit
gl.in cle.paſtoralis.de iureiurā.ar.ꝙ nō peccet.in.l.j.ff.de bo-
2 nis eorū qui mor.ſibi ꝯſci.❡Scd̄o no.† ꝙ vxor q̄ petit rōne
īpedimēti matrimoniū ſeparari audienda eſt ꝯ virū abſentez
ex cā neceſſaria:nō probabili.eōdē.ſ.ti.j.c.platuȝ. ❡Tertio
3 no.† ꝙ ille cōtra quē agit ſi abſens eſt cuȝ oī diligētia requiren-
dus.⁊ alia obſeruanda ſunt.de quibus in dicto.c.platum.⁊ vt
ibi ⁊ hic

Ponit queſtiones.

Ponit q̄ſtiones,

a ❡Accuſat. Accuſatio qd ſit. vide Jo.de turr̄ cremata i.c.j.ij.q.ij.⁊ an licite qs repellat̄ ab accuſatiōe videe eūdē i.c. beatus. iij. q.iiij.

ſbi et hic patet ante propoſitionē querele ꝯtra talē abſentem
requirit ꝙ fuerit diutius expectatus. ad hoc.ſ. de ſpon. c.in
preſentia.et hoc in qualibet cauſa ita eſt.ſ.ꝙ non debet iudex
cōtra abſentē feſtinare ꝓceſſum:ne poſtea rediens et allegās
rationabilē abſentie cauſam petat proceſſum irritari. ꝙ poſ-
ſet hoc caſu.iuxta no.in.c.fi.ſ.de eo qui mit.in po. ¶Quarto
not.vagam alicuius inquiſitionem vt per ciuitates et loca p
literas epiſcopi inquiratur.ad hoc.ſ.de dolo et contu.c.cum
olim.vbi mandat requiri in ibernia.facit quod no. Bar.in.l.
in illa ſtipu.ſi kalēdis.et.l.hoc iure.de verbo ob.et.l.iij.de dā.
infec. ¶Oppo.dicitur hic.ꝙ ſi iſte non potuerit reperiri: po
terit procedi ad receptionē teſtium et ſentētiam.Sed contra
de.c.quoniā frequēter.§. ij.ſ. vt lite nō ꝯteſt.vbi abſens nō p
cōtumatiā ſemper debet expectari et non ꝯtra eum procedi.
ſo.ibi fuit cōtumax ſine culpa.hic cū culpa.que non debet ob
eſſe mulieri.ita dicit glo.culpa ergo ſine contumacia et ſola cō
tumacia iuſtificat proceſſum cōtra abſentē in cauſa matrimo-
niali ſm gl.Tā.dicit ꝙ hic iſte impediebat:nec poſſet ad eū ci
tatio peruenire.quod intelligo non de impedimento reſiſten
tie doloſe:de qua certum eſſet poſſe ꝓcedi: ſed quia per orbē
vagabatur.et iſta vagatio impediebat ne poſſet ad eum cita
tio peruenire. Jo.an.refert quēdā decretoꝝ doc.dixiſſe.ꝙ cir
ca ſo.predicti cōtrarij deficiebat hic quedam additio Bert.p
ſolutione ꝯtrarij ſic diſtinguentis. ꝙ qñq ꝯſtat de cōtractu:
ſed allegat impedimētum per quod petitur diuortium.et hoc
caſu proceditur ꝯtra cōtumacē cōtra teſtiū receptionē et diffi
nitiuam ſentētiam.et ita loquit hic.et.c.qm.§.porro.et.ſ.ti.j.
platum.quādoq nō cōſtat de matrimonio:et negatur ꝯtractus
matrimonij.et hoc caſu nō ꝓcedetur lite nō cōte. ad receptio
nem teſtiū:nec ad ſententiam.vt.ſ.vt lite nō conteſt.tue.Sed
vt dicit Jo.an.illa non fuit additio Ber.et falſum continet in
ſcđo dicto.cuꝫ.§.porro.generaliter loquit quando de federe
matrimonij vel maritali copula agitur. et ratio ibi reddita et
eo caſu viget.Item hodie parte non contumace omittitur cō
teſtatio per cle.ſepe.de verbo.ſig.coniuncta cle.diſpēdioſam.
de iudi. ¶Quero in caſu huius.c. quomodo non poteſt vir
4 morari in ciuitate propter periculum mortis vxor teneat euꝫ
ſequi.dicit glo.ꝙ ſic:niſi eſſet vagabundus.quia tunc non te-
neretur eum ſequi.de ope.li.l.quod niſi.§.ex prouincia. et no.
illam glo.nam occurrit hic venetijs vbi quidam exbannitus
pro maleficio cōſtituit procurator eſt ad petendū coram epo
vt eius vxor ad eum accederet:cum non poſſet hic morari. et
vide Bart. in.l.menia.ff.de an.le.et dixi.ſ.de coniu.lepro.c.j.
5 ¶Secundo querit Jo.an.ſi fiat pactum in matrimonio ꝙ
ſponſus debeat trahere morā cū ſponſa in certo loco:et in cer
ta domo.an valeat et ſeruādum ſit.dicit Jo.an. ꝙ ſic.quia in
traditiōe cuiuſq rei poteſt opponi pactum.C.de pac.l.j. mul
tomagis in traditione propter quam morari non poſſit.vt ti
mor mortis.ſicut fuit in iſto.c.et ar.ſ.de excep.paſtoralis.et de
offi.dele.inſinuante. habent enim pacta tacitas conditiones
propter quas licitum eſt ab eis recedere.quod dic:vt.ſ. de in
reiurā.quēadmodū.et quod no.Bar. in illa diſputatione. lu-
cane ciuitatis ſtatuto ꝛc.de illa.q.plenius not.Hoſti. in ſum-
ma de coniu.ſer.§.ſed an ꝯſenſus.ver.vltimo.circa ipſam etiā
vide quod no.Bar.in.l.ſtipulatio centum.ff.de cōdi.et de.vbi que
rit de efficacia huius pacti in alijs diſpoſitiōib⁹.ꝙ quis obli-
get ſe ad perpetuam moram:vel ad carceres ſi non ſoluat de-
bitum.facit.ſ.de iureiuran.ex reſcripto. et Cy.in.l.fin.C. qui
bo.ce.po.

Opponit in cōtrarium.

Ponit queſtiones.

1 Exprimi aliquid chartis ſiue literis aliud eſt:aliud expri
mi viua voce.
2 Diſpoſitio q̄ loquitur de loquēte alteri nō habet locum in eo
qui ei literas dirigit.
3 Accuſator dicit q defert impedimētū matrimonij.
4 Judex non debet admittere accuſationē per literas deſtina-
tam:nec teſtimoniū.
5 Preſumptio cum alijs indicijs ſufficit ad ſentētiā.
6 Teſtis an poſſit teſtificari per literas.ꝙ nō.et nu.7.
8 Juramētū nō defert in cauſa matrimoniali propter preſum-
ptionē in defectū plene probationis.

A Nobis. Accuſatio ac teſtimoniū in cā ma-
trimoniali principaliter et nō per
literas fieri debēt.In prima parte ponit queſtio.in
1 ſcđa reſpōſio.ibi:ad hec. ¶No.primo.ꝙ aliud eſt
aliquid exprimi chartis ſiue literis.aliud viua voce.et hoc ve
rum in accuſatione et teſtificatione vbi perſone preſentia mul
tum facit qua conſtantia qua trepidatione loquatur. vt.l. de
minor.§.tormenta.ff.de mino.vbi vero idem eſt effect⁹ viue
2 vocis et per literas declarate: tunc diſpoſitio que loquitur
de loquente alteri non habet locum in eo qui literas dirigit.
puta mandat epiſcopus ꝙ ſub pena.x.nullus loquatur tertio
certe ſi ſibi quis voce non loquitur:ſed in ſcriptis:credo ꝙ in
penam incidat.ar.eius qđ no.ſ.de ſen.ex.decernimus.li.vj.et.
3 l.j.de verbo.ob. ¶Scđo not. ꝙ ille qui defert impedimen-
tum matrimonij dicitur accuſator.dicit tamen Jo.an. ꝙ pro
prius poteſt dici nuntiatio : ꝙ̄ accuſatio . quia ad hoc debet
dirigi accuſantis intētio.vt ceſſent a peccato nec aliter intereſt
eius:et melius eſt ꝙ fiat in ſcriptis.de reſti.in inte.ex literis.i
fi.patratur aūt iuramētū de veritate dicenda: et illa que dicit
hic accuſatio matrimonij poſt cōſumationem ante ꝯtractum
dicitur denūtiatio propoſita ad impediēdum matrimonium
ꝯhēdū.ſ.de deſpō.impu.ad diſſoluendū.ſm Inn. ¶Tertio
4 no. ꝙ iudex nō debet admittere accuſationē per literas de-
ſtinatam.ſimiliter nec teſtimoniū. requirūt enim illa.ſ.accuſatio
et teſtimoniū preſentiā perſone.vt ſic iudex videat qua cōſtan
tia ꝛc.vt dixi.ſ.in primo no.vnde mandat iudici ꝙ examina-
tionem teſtis in graui cauſa non committat alteri:ſed exami-
net per ſe ipſum.vt in auten.apud eloquentiſſimū. C.de fide
inſtru.et de conſti.c.j.et in caſibus in quibus de mandato ſuo
alius examinat euꝫ atteſtationibus ſigillatis notificare debet
iudici qui commiſit quanta ſit fides teſtibus adhibenda.de fi
deiuſ.conſtitutus.ad quod vide not.ſ.de proba.quoniā con-
tra.et per Barto.in dicto.§.tormenta.in prin. ¶Quarto no.
5 ꝙ preſumptio cum alijs indicijs ſufficit ad ſententiā.de qui
bus preſumptionibus et indicijs dic:vt.ſ.de preſump.c. lite-
ris.cum ſi.et per Bartol.in. l.fina. ff. de queſtio.et. l. ammo-
nendi.de iureiur. ¶Querit gloſſ.quare tex. dicit accuſatione
6 matrimonij ꝛc.et ſic videtur loqui in accuſatore. quid in te-
ſte an poſſit per literas teſtificari.dicit ꝙ iſte tex. poti⁹ debet
intelligi in teſte:ꝙ̄ in accuſatore propter id quod dicit quan-
tum ad preſumptionē ꝛc.et ibi ad ſentētiā ꝛc.ex dicto enim ac
cuſatoris non reſultat preſumptio:nec ſententia fertur:ſed ex
7 teſtimonio teſtis ſic.et eſt expreſſum ꝙ teſtis non poſſit de-
ponere dictum ſuū per literas in.c.teſtes.iij.q.ix. Rationē ſu-
8 pra dixi.et no.glo. ꝙ in cauſa matrimoniali propter ꝓſum-
ptionem non defertur iuramentū in defectū plene ꝓbatiōis.

Ponit queſtionem.

1 Teſtes qui ſunt idonei ad matrimonium coniungendū:
ſunt etiam idonei ad matrimonium ſeparandū.
2 Conſanguineos magis preſumēdum eſt habere notitiam pa
rentele:ꝙ̄ extraneos.
3 Parentela qualiter probetur.
4 Parentes non ſunt idonei teſtes in cauſis filiorum nec in cri
minalibus:nec in ciuilibus:nec in alijs negotijs.fallit in cauſa
matrimoniali.Et hoc an ſemper.nu.5.
6 Filius pro matre vel patre qui ſecundo contrahunt an ſit
idoneus teſtis.

V Idetur. In cauſa matrimoniali ſup cō
ſanguinitate et ꝯtu teſtificari
poſſunt ꝯſanguinei.et tria facit primo ponit di-
ctū.ij.ibi:ideo.ipſi⁹ ratiōes.iij.ibi: qđ vero ipſi⁹.
ſoluit quoddā ꝯtriū.pone enī ſic caſum.petebam
quādā in vxorē:ad ꝓbādū ꝯtū inducebā parētes meos.ipſa
ad ꝓbādū ꝯſanguinitatem inducebat ſuos. q̄rebat an eſſent
1 admittēdi.et vide vt in textu. ¶No.primo. ꝙ teſtes qui ſunt
idonei ad matrimoniū ꝯiūgēdū ſunt etiā idonei ad ipm ſepa
rādū.nā et ſolēnitas q̄ requirit in ꝯtu : requirit in diſtractu.
2 vt in auten.ꝯ.ſ.de diuor. ¶Scđo not. ꝙ magis ꝓſumēdū
eſt ꝯſanguineos ꝙ̄ extraneos habere noticiā parētele. cōcor.
qđ no.in fi.in.l.de tutela.C.de in inte.re.mi.cū igit de parēte
la q̄rit citi⁹ ꝯſanguinei:ꝙ̄ extranei ad teſtimoniū admittunt.
3 ¶Tertio no. ꝙ parētela ꝓbat teſtib⁹:chartis:et recitatio
a ne maiorū.ꝯcor.ff.de proba.l.fi.et.ſ.de teſti.lꝫ ex quadā.et.l.ſi
coruis.de le.iij.ibi ſenes audiuiſſe dicētes ꝛc.et circa hoc qđ de
chartis dr vide qđ no. Inn.ſ.de offi.dele.cū in iure. ¶Quar
4 to no.regulā et exceptionē.regula enī eſt ꝙ parētes nō ſunt
idonei teſtes in cauſis filioꝝ:nec in criminalib⁹:nec in ciuilib⁹
nec in alijs negotijs.C.de teſti.l.parentes.et.ff.de teſti.l.ido-
neus.fallit hec regula i cā matrimoniali.vt hic.et q̄ ſit rō not.
ſ.de teſti.ſup eo.In teſtamētꝫ an poſſit fili⁹ eē teſtis i teſtamē
to pr̄is.dic:vt.l.in teſtamēto.ff.de teſtamētis.et.ij.q.iiij.§.j. et
vide ſpe.de teſte.§.j.poſt pn.vbi ſatis de hoc. ¶Quero vtrū
iſte tex⁹ q admittit parētes ad teſtimoniū ſup matrimonijs
filiorum:debeat intelligi cum dubitatur ſolummodo de pa-
5 rentela illorum de quorum coniunctione tractat: an vo ge-

Ponit caſum.

a ¶Parētela ꝓbat. Vide gl.et bar. in.l.ij.§.idē labeo. ff.de aq̄plu.arcē. glo.fi.i.c.q̄ties.ꝺ teſti. c.ij.xxxv.q. vi. Joā. de pla.inſti.de gradi.§. hactenus.

Ponit queſtionem.

peraliter quotieſcunq; inter aliquos de contractu matrimo-
nij litigatur.glo.penult.intelligit illud.c.ſolū qn̄ propter cō-
ſanguinitatem petitur ſeparari:vel dicitur q ex eadem cauſa
nō poſſet coniungi.qn̄ vero eſt q̄ſtio de ipſo ꝯtractu vtrū ſcʒ con
traxerint:nec ne.admittuntur parētes in cauſis matrimonia
libus ſcōm diſtinctionē.c.ſuper eo.de teſti.Ho.dicit aut ſpon
ſus filie eſt nobilior et ditior ipſa filia:et tūc ſiue queratur de
ꝯtractu ſiue de cōſanguinitate ſuſpectum eſt teſtimoniū ma-
tris.nā et in gradibus computādis deierare poſſet ponendo
gradū primū pro ſcōo:vt ſpōſus cū filia remaneret.vt.ſ.de te
ſti.ſeries.Aut eſt inferior:et tunc in vtroq; caſu admittit̄. aut
eſt par ꝯditio vtriuſq; coniungēdorū.et tunc debet iudex attē
dere vtrū mater et filia affectent iuſtū matrimoniū. et tunc re
pellat:an eis diſpliceat.et tūc veritatem dicere cogat.an vero
indifferēter ſe habeat.et tunc attenta qualitate perſonarum ꝛ
dictorum et vultus et mutatione ac mentis trepidatione ad-
mittat:vel repellat.vt patet in his que no.de deſpō.impu.at-
teſtationes.et de teſti.in noſtra. Item et de calūnia caueat.ſ.
eo.ſignificante.attēdat etiam q in dubio ſemp ſtet pro matri
monio vt innuit mens verborum ſequētiū:de hoc not.iij. q.v.in
fi.ſumme.xxij.q.ij.in ſumma.Ita dicit Io.an.hic et predicta
locū habent cum queritur an parentes poſſint admitti ad te-
moniū in cauſis matrimonialibus filiorum. quid econuerſo.
6 T an filius pro matre vel patre qui ſcōo cōtraxiſſe dicūtur ſit
idoneus teſtis.certe ratio que eſt in matre et patre ceſſat in fi
lijs:qui non affectant:ſed magis leduntur et iniuriam patiū
tur ex ſcōis nuptijs parētum.ideo hoc arbitrio iudicis relin
quendum puto vt conſyderet que predicta ſunt.et vide quod
not.Cy.in.l.parentes. C.de teſti. vbi quid iuris in fratribus
inter ſe an admittantur.ꝛ an predicti inuiti teſtificari cogant̄
producti contra filios vel parentes.

1 Diſſenſus a principio non impedit ꝯtractum ſi poſtea
aſſenſus accedat.
2 Sponſalia ſiue matrimonium inualidum a principio ratiōe
minoris etatis tacite confirmātur per aduentum pubertatis
ſi minor non reclamauit q̄primum potuit.
3 Conſenſus legitimus mulieris in matrimonio ſpectatur in
duodecimo anno completo.
4 Copula ſubſequens confirmat ſponſalia inualida ratione eta
tis:et ratione metus:niſi circa extorſionem copule violentia
allegetur.
5 Impubes factus pubes ſi non habuit notitiam ſponſaliorū
nunq̄ videtur ipſa tacite confirmare.
6 Reclamatio a metu illato qualiter fiat.

Inſuper. Inuita deſponſata et poſtea
ſponte cognita ꝯtra matrimo
niū nō audit̄.ꝛ in prima ponit̄ cōſultatio. In ſcōa
1 reſponſio ibi:in hoc itaq;. No.primo.T q diſſenſus
a principio non impedit ꝯtrū: ſi poſtea ꝯſenſus
accedat.pōt em̄ quis qn̄q; approbare qd a principio reprobaue
rit.qd dic:vt.l.diſpēſatore.ff.de ſolu.et lʒ volūtas q̄ olim fuit
p̄ſumit̄:ſi nō mutata pbet̄.vt.c.maiores.ad fi.de bap.ꝛ.l.ſanci
mus.C.de teſtamētis.tn̄ vbi act⁹ ſubſequēs indicat ꝯtriū volū
tati;q̄ p̄ceſſit:vt hic fuit preſumit̄ receſſum p iſtū actū ꝯtrariū
a priori ꝓpoſito.vt.c.cū.m.ferra.de ꝯſti.et.l.cū in plures.§.lo
2 cator horrei.ff.loca. Scōo not.T q ſpōſalia ſiue matrimo-
niū inualidū a principio ratiōe minoris etatis tacite ꝯfirmatur
p aduētū pubertatis.ſi minor tūc nō reclamauit cū primū po
tuit.in alijs ꝯtctibus qn̄ ſuperueniēte etate legitima taciturni
tate firmentur.dic:vt.C.ſi maior fac.ra.ha.l.j.et fi.et in matri-
monio vtrū ad ratificationē aliud requirat̄ q̄ aduēt⁹ puber-
3 tatis.dic.vt.j.de deſpō.ipu.c.j.li.vj. Tertio not.T q ꝯſen-
ſus legitim⁹ mulieris in matrimonio ſpectat̄ in.xij.anno.qd
intellige cōpleto.et dicit Hoſti.q iſte tex.eſt ꝯ illos qui dicūt
q p numerū annorum nō pbatur pubertas.de quo.ſ de deſpō.
4 impuber.c.ij.et.iij. Quarto no.T q ſubſequēs copula con-
firmat ſpōſalia inualida ratione etatis et ratiōe met⁹. qd in-
tellige verū niſi circa extorſionē copule violētia allegetur.vt
no.ſ.de ſpon.is qui fidē.quinimmo et ſine copula ſi aduenien
te pubertate trib⁹ dieb⁹ poſt trāſductionē cōplexit in domo
viri nō potuit poſtea ꝯtradicere.qr reſultat matrimoniū pre-
ſumptū.vt dicto.c.is qui fidē.facit.xvi.q.iij.prima in fi.et.j.q.j.
T Opponit in contrarium. — T conſtat. Oppo.et videtur,q per aduentum pubertatis nō
firmentur ſponſalia cōtracta in etate innubili nec imputetur
minori ſi poſt pubertatem non contradixit.et hoc duplici ra
tione.prima in tali etate non preiudicat curſus temporis nec
aliqua preſcriptio ipſo iure.vt.l.ſi.C.in qui.cau.in inte.re. nō
eſt nec. ij. propter probabilem ignorantiam que in tali etate
preſumitur:que quod videt ignorat.vt.l.j.ad fi.C. de fal.mo.
vn̄ ſi nō ꝯtradixit. videtur ratione iuſte ignorantie excuſari.
ſ.de cleri.ex.mi.ad apoſtolice.ꝯtradicere em̄ ſtatim in ipſo pu
bertatis ingreſſu inductū eſt a iure poſitiuo.quod in tali eta-
te poſiti nō ligātur.vt.l.cū de indebito.ff.de proba.nec debēt
ſapientum iura tractare.vt.l.ſi.C.de teſt.mi.ſo.dicit Ho.ſpe-
ciale eſt in hac cauſa matrimoniali propter periculum anima
rum.nam et plura alia ſpecialia ſunt no.ſ.vt li.nō.cō.c.j.nam
in tali cauſa facti puberes habent legitimā perſonam ſtandi
in iudicio.vt.ſ.de reſti.ſpo.ex parte.et de indi.c.ſi.li.vj.vn̄ cū
adueniente adulta etate cenſeantur habere legitimam perſo
nam.tenet quod ſit ab eis tacite et expreſſe conſentientibus.
Sed dices immo nō videtur tenere ſine authoritate cura-
toris ipſo iure.quod facit vt.l.ſi cura.C.de in inte.reſti.mi.ſo.
ducere vxorē ſiue matrimoniū cōtrahere nō eſt in adminiſtra
tiōe patrimonij.ideo nō requiritur authoritas curatoris.vt.
l.in copulandis.C.de nupt. Iterum obijcies q ſi ledatur
debet reſtitui vt in toto ti.de mi.Sed dic q nō habet locū re
ſtitutio illo caſu cum perſone mutant ſtatum ; et non poſſint
reſtitui in priſtinum ſtatum euāgelio prohibente.quos deus
coniunxit homo ꝛc.et quia virginitas corrupta reſtitui non
poteſt.vt.l.j.de rap.vir.ſic ergo in multis caſib⁹ minores ad-
uerſus ꝯtractum nō reſtituuntur.vt not.in dicto.c. ex parte.
ita nec aduerſa iſtum.non ob.quod non videtur tacite cōſen-
5 tire qui ignorat factum.quia fateor.T quod ſi impubes fact⁹
pubes non habuit notitiam ſponſaliorum : nunq̄ videretur
ipſa tacite confirmare.immo vt dixi requirit̄ ſciētia per trāſ-
ductionē.vt aliter vt iſta eius ratihabitio preſumat̄. vt in illo
c.et ſi.et ita dico ego.licet Hoſtien.multum loquatur.ſed pre
T dicta plus iuris habent. Quero dicitur hic.quod ſi iſta nō
reclamauit poſt metum illatum vel.ſ.minorem etatem ſiue ſta T Ponit queſtionem.
6 tim ea impleta non poteſt a modo contradicere.T quero qua
liter fiat iſta reclamatio.dicit Ioan.andr.quod coram epiſco
po de deſpon.impuber.duo.et.c.de illis.vel coram eius offi-
ciali.de frigi.cap.j.et ſi non poteſt habere illorum copiam re-
currat ad preſbyterum:et tandem ad vicinos bone fame. ar.
not.ſ.de frigi.laudabilem.vt tamen q̄cito poterit coram epi
ſcopo veniat:et ei publicet.de appel. ſi iuſtus.et de ſen. ex.de
cetero.in fin.ſecundum Hoſtiē. Ego credo.qd qualitercunq;
in aduentum pubertatis conſtat de diſſenſu ſufficiat quo ad
hoc ne videatur precedentia ſponſalia confirmare nec video
rationē quare in declaratione voluntatis requiratur iudicis
aditio . immo poteſt fieri abſente parte.vt.l.pomp.ff. de ne-
go. ge. Idem dico in metum paſſo.vt ſi ſtatim cuʒ poteſt nō
fugiat ſatis ſit ad declarationē volūtatis q diſſentiat. vt dici
tur,Effuge cum poteris ne conſentire videaris.ꝛc.nō dicitur
iudicis ad eas.ſ.de ſpon.ad id.et poſſet quod dicit Hoſti.in-
telligi quo ad ſcōm matrimonium contrahendum:quod con
trahi non debet:niſi paſſo metū vel perueniens ad etatem au
thoritate eccleſie abſoluatur.et ſic loquūtur.c.duo.c.de illis.ꝛ
c.continebatur.de deſpon.impu.

1 Accuſatio nō dʒ inſtitui p pecuniā:nec inſtituta deſeri.
2 Malitijs hominū nō eſt indulgēdū.
3 Calūnia nō p̄ſumit̄ in matre accuſante matrimoniū:niſi pbe-
tur etiā ſi defecerit in probādo.
4 Accuſans ꝓpter turpē q̄ſtū ē ppetuo ab accuſatiōe repellēd⁹.

Significante. Repellit̄ accuſans
matrimoniū ꝓpter
queſtū. In prima ponit̄ facti narratio.i.ij.cauſe cō
miſſio ibi:cū igit̄. Nota primo.q mater accuſa
tionē inſtituit vt pecuniā extorqueret et male ſi filie placebat
matrimoniū.debuit em̄ omni cōmodo p̄ferre ꝯcordiā mari-
1 talē.vt.l.ij.C.de iſti.et ſubſti.facit.l.j.ff.de calū. Scōo no.T
q p pecuniam non dʒ accuſatio inſtitui : nec inſtituta deſeri.
alſ iudex talem punit et ex officio ꝓuidet. facit.l.libellorum.
2 §.fin.et.l.ſi cui.§.his quidem.de accu. Tertio no. T q non
eſt malicijs hominū indulgēdū.et vt dicit glo.audiri non de-
bet qui facit quod ſibi nō prodeſt:et alteri nocet. de quo dic:
vt.l.j.§.deniq; marcellus.de aqua plu. arcē. et.l.fluminum.§.
fin.de dam.infec.et.l.dcimum.ff. de regulis iuris. Quarto
3 not.T quod in matre accuſante matrimonium non preſumi-
tur calumnia:niſi probetur etiam ſi defecerit in probando.
vt hic fuit in alio videtur quod eo ipſo quod non probat ca-
lumniari preſumitur.quod dic:vt.lege prima.C.de aduocatis.
diuer.iu.et quod not.in.cap. finem litibus. de do. et contu.et
4 l.ſi ea.qui ac.nō.poſ. Quinto not.T q illle qui propter tur-
pem q̄ſtum

pem queſitū d eprebēditur accuſaſſe eſt perpetuo ab accuſa-
tiōe repellēdus.facit quod not.ij.q.j.prohibetur. et aliud qđ
dicitur hic in accuſatiōe matrimonij vt mala intētiōe veniēs
repellatur.dicit Inno.ꝙ eſt forte generale vt nullus admit-
tatur ad accuſationē ſi conſtat ꝙ mala intentione ducatur vel
forte vt dicit habet locum tātum in denūtiatione vbi denūtia
tor debet eſſe ſine crimine.vj.q.j.in grauibus.matrimonium
proprie non accuſatur niſi ab vxore.nam cum non ſit publicū
crimen admittatur niſi quorum intereſt.ſed denūtiari dicitur
crimen:in quo manent.ar.j.c.proxi.et de deſpon.impube. ad
diſſoluendum.¶ Sexto no.dum dicit imponatis.ex hoc eñ
patet.ꝙ iſta eſt officio iudicis repellenda. nam cū immineat
periculum anime:ex quo conſtat de calūnia poteſt iudex ſup
plere de facto etiam tacente aduerſario.de excep.c.exceptio-
nem.et.l.quos prohibet.de poſtu.et.c.cū nobis olim. de elec.
et.§.de poſtu.pre.c.bone.et.c.cupientes.§.ceterum.in gloſſa.
Ponit queſtiones. contuma.¶ Quero.dicitur in textu ꝙ ſi ita re.quero qualiter
probabitur ꝙ iſta accuſauerit:vt pecuniā extorqueret vel ca-
lūniam mouerit iſtam.q.dicit Jo. ꝙ in dubio non eſt preſu-
menda calūnia ſiue dolus:niſi probet.vt.ff.de proba.l. quoti.
§.qui dolo.et de preſump.c.ſi.contra preſumpt.iſtam admit-
tetur probatio in contrarium et probabitur per teſtes:cū qui
bus tractatum habuit et quos corrumpere conabatur: vel p
mediatores per quos pecuniam poſtulabat vel quia publica
tis atteſtatiōib⁹ p quos nihil ꝓbauerat vult alios pducere te
ſtes ſup quo audiri nō dꝫ cū calūnia preſumatur.ar.de dolo ꝛ
ꝯtu.ſinē litib⁹.et de penis calūniā ꝛ no.iſtos modos ꝓbandi.

1 ¶ Matrimonium carnale ſicut et ſpirituale quando ꝯtra
bitur ſunt banna ſiue edicta publica proponenda.
2 Cogitatio generalis ſuper matrimonio quō ſiat.
3 Comparens poſt terminum prefixum ad accuſandum matri
monium non debet audiri.
4 Denūtiationis publice facte preſumenda eſt ſcientia.
5 Ignorantia probatur per iuramentum.
6 Iuramentum elidit iuris preſumptionem.
7 Impedimētū matrimonij ſufficit ſi peruenit ad notitiā alicu
ius:etiā ſi peruenit ad illū q nō eſſet habilis.
8 Accuſator nō repellit̄ in cauſa matrimoniali.
9 Excluſi ab accuſando per lapſum peremptorij an admittat̄
ad denūtiandum.
10 Termino prefixo ad accuſandū lapſo an ſit adeo precluſa via
ꝙ nullo modo audiatur.
11 Judiciū an valeat ſi admiſſus fuerit aliqs poſt terminū in ca
ſibus in quibus non eſſet qs poſt terminum admittendus.
12 Eps caſtellanus in ſynodo cōſtitutionē fecit ꝙ q celebrauerit
duas miſſas in vno die ipſo iure ſit ſuſpēſus ab ingreſſu eccle
ſie: ꝙplures clerici trāſgreſſi ſunt dictā conſtitutionē:ex quo
dicit̄ ꝙ ſunt irregulares: nec poſſunt abſolui ab alio ꝙ̄ a pa-
pa:qdā ex eis volūt ſe p iuramētū excuſare: dicētes ſe igno-
raſſe cōſtitutionē pdictā:alij dicūt ſe ſciuiſſe ꝓbationē: ſed nō
penā cōſtitutiōis:et per cōſequēs nō debere dici irregulares
qꝛ nō in cōtēptū clauiū celebrauerūt:qd iuris de vtriſqꝫ.

Cum in tua. Repellitur ab accuſatiōe matrimonij qui denūtia
tionis tempore tacuit niſi denūtiationē probabi
liter ignorauit:vel iurat de nouo didiciſſe. ꝙ nūc
malicioſe non obijcit.⁊ primo ponit̄ q̄ſtio.ij.ibi:ſuper quo di
ſtinguens ſolutio.ſm mēbrū ibi alioqui.ꝙ primo ſoluit cau
ſam interferēs.ij.excipit ibi:niſi exceptio.amplificat ibi:qꝛ. et
1 cauſam reddit ibi:qm.¶ No.pmo.ꝛ ꝙ ſicut qñ matrimoniū
ſpirituale contrahit̄ ſunt banna ſiue edicta publica proponē-
da:vt.j.de elec.c.ſi.li.vj.ita cū ꝯtrahitur carnale. vt hic.et.§.
de clan.de.c.ſi.in hoc ergo equiparatur matrimoniū carnale
et ſpirituale ſicut in multis alijs.vt.§.de tranſ.inter corpora-
2 lia.et.xxj.q.j.ſicut vir.¶ Secundo no.ꝛ ꝙ ſit generalis cita-
tio per edictum quo monentur omnes nolētes ſe opponere
cōpareant.j.certū tempus.et iſta generalis citatio per edicta
habet locum vbicūqꝫ plures admittūtur ad agendum vel cō-
a ¶ Citatio.ſ Citatio legis dꝛ ficta: ſꝫ citatio hominis vera bal.in addi. ſpec. ð cita. vſ. q̄ ſit differentia. tradicēdum vel ad ſimile.vt in reſtitutione in matrimonio:in
adoptione ⁊ in natalibus.§. qui filij ſint legi. lator. de adop.
l.nam ita diuus.C.ſi vt ſe ab here.abſti.auten. ſi omnes.et eſt
a ratio ſufficiat generalis citatio.ª quia aduerſarij qui debent
ſe opponere vel cōtradicere:non ſunt certi:ideo toleratur in-
certa citatio que alſ eſt nulla ſi aduerſarius eſt certus.vt.l.cū
quem temere.ff.de iudi.et.§.de reſcript.c.ſi.facit quod no. §.
de teſti.albericus.et ca. ſignificauit. et de ma.et ob. humilis.
3 ¶ Tertio not.ꝛ ꝙ regulariter comparens poſt terminum
prefixum ad accuſandum matrimonium:non debet quis au-
diri.et loquitur textus cum terminus eſt prefixus generali-
ter omnibus volentibus accuſare.idem ſi certe perſone cui ex
cauſa poteſt iudex prefigere certum terminum: vt accuſet.et
vltra non audiatur.vt.l.ſi ea.qui ac.non poſ.et.§. de ſi.inſtru.
accepimus et.ff.de accu.l.tytia.vtrum autem elapſo termino
in predictis caſibus admittatur.dic:vt in glo.¶ Quarto no.
ꝙ licet irregulariter ignorantia eius quod publice actum eſt
in ciuitate vel loco non excuſet ignorantem:vt hic:tamē in cer
tis caſibus poteſt quis ignorantiam allegare eius:quod pu-
blice geſtum eſt in loco.puta ſi fuit abſens:furioſus:impubes
non doli capax.in caſu huius.c.nam doli capax tenetur denū
tiare quia hic agitur de pctō.ergo pretextu etatis non exclu-
ditur.licet alſ non eſſet habilis.ij.queſtione prima.ſi peccaue
uerit.et inſti.de tut.§.item inuiti.et vide quod not.Bartol.in
l.is poteſt.ff.de acqui.here.et not. bene pro allegãda igno-
rantia conſtitutionis et ſtatuti que eſt probabilis et excuſat
4 proxime dictos. ¶ Quinto not.ꝛ quod eſt ſcientia preſu-
menda denūtiatiōis publice facte nec in talibus excuſat igno
rantia.vt hic in iuribus allegatis in glo.et ideo.quibus adde
l.ſed ſi pupillus.ff.de tribu.que non loquitur de actibus ge-
ſtis authoritate apoſtolica ſed priuata. et tamen ignorantia
non excuſat.et vide quod no.in cle.cauſam.de elec. ad inducē
dum enim preſumptionem ſcientie prealle.ſunt bona iura. et
quod not.in.l. fulcinius.§. quid ſit latitare. de bo. au.iu. po.
5 ¶ Sexto not.ꝛ quod ignorantia probatur per iuramentum
concor.j.de elec.vt circa.§.alioqui.lib.vj.et collige ex hoc tex.
6 gloſſa.ſic.§.ꝛc.ꝛ quod iuramentū elidit iuris preſumptionē
et ſic validius eſt iuramentum ꝙ̄ iuris preſumptio.quod no.
non colligitur ex text. vbi non recipitur iuramentum contra
preſumptam ſcientiam bannorum publice propoſitorum:ſed
recipitur ſuper delictis que iuramento affirmat ad ſuam no-
ticiam perueniſſe de nouo.de quibus non dicitur in iſto cap.
quod ſcientia preſumatur immo ignorantia excuſat regula-
riter in factis alienis.vt.l.fin.ff.pro ſuo.et hoc dicit Jo.andr.
ſuper dicta gloſſa.dicit enim iuramentum non elidit hic pre-
ſumptionem. quia non patratur hoc ſuper eo de quo erat
preſumptio.ſcilicet ſuper ignorantia edicti publice propoſiti
ſed ſuper ignorantia impedimenti.et pro tanto dico quod ſi
liquere poſſet iſtum qui cum iuramento petit admitti ad ac-
cuſationem matrimonij excludere iſta exceptio quod pre-
ſumptiue impedimenta que nunc obijcit tunc ſciuit non ad-
mitterem eum ad accuſandū.faciat quod.j.dicam in.q.facti.
7 ¶ Septimo not.in ver.quia tunc ꝛc.ꝛ quod ſufficit impedi-
mentum perueniſſe ad noticiam alicuius etiā ſi peruenit ad
illum qui non eſſet habilis ad accuſandum.quia non refert a
quo quis ſciuerit:dummodo ſciat:vt.l.ſed ſi lege.§.ſcire.ff.de
peti.here.et.l.item veniunt.§.a quo.eod.titu.In teſte qui de
alieno auditu deponit ſecus eſt: nam ſi ille a quo habuit ter
teſtimonium non eſſet idoneus: ſimiliter nec iſte: qui ab eo
habet cauſam et radicem.vt.c.licet ex quadā.de teſti.facit ad
no.in cle.religioſus.de procuratorib⁹. Et aduerte quia text.
iſte loquitur de illo qui excluſus fuerat propter culpam ſilen
tij vt ille qui ab eo habuit admittatur.ſecus ſi ille auctor de-
buiſſet excludi ratione odij quod haberet cum coniugatis:
vel ratione peccati.Iſtis enim caſibus ſicut ipſe excluſus fuiſ
ſet:ita ille qui ex dicto et aſſertione eius nititur. arg.dicti ca.
licet.et not.hoc dictum.¶ Octauo et vltimo not.Hoſtienſis
text.ibi:exiſtens in ipſa dioceſi ꝛc. quod omnes illi qui ſunt
de dioceſi aſtringuntur ad ſtatuta ſynodalia.allegat iura que
ſunt in gloſſa.et ideo.¶ Nono not. Joan.andr. quod ꝙuis
in cauſis matrimonialibus teſtis ſuſpectus repellatur etiam
8 ſi culpabilis non ſit.de teſti.licet.ꝛ non tamen accuſator im-
mo neceſſe eſt vt repellatur quod ſuſpitio ex culpa propria
oriatur.vt hic.et.§.eod.ſignificante. nam in cauſis matrimo-
nialibus improprie dicitur accuſator.§.de procuratorib⁹.tue.
¶ Querit gloſſa.fin.ꝛ vtrum excluſi ab accuſando per lapſū Ponit queſtiones.
9 pemptorij admittant̄ ad denūtiādū.prio qđ ſic.qꝛ iuramētū
nō obſtaret.§.de iureiu.quēadmodū. ergo nec lapſus termi-
ni.⁊ hāc opi.tenēt Ber.⁊ Ho.l.c.tua.§.de cogna.ſpi.gl. vꝛ ħ
tenere ꝙ nō ðbeat iſte talis poſt terminū audiri:ſup denūtia
tiōe quā opi.ſequūtur Jo.⁊ An.qd de illo q tacuit qꝛ ali⁹ ꝯ-
dicebat:quē poſtea docet fuiſſe preuaricatum.dicit Jo.an.ꝙ
nō nocet.ff.de pua.l.iij.alſ vero ſi illū nō doceret puaricatū:
nō audiret̄ etiā ſi illud ignoraſſet:ſcꝫ aliū accuſaſſe.de hoc.j.ð
accu.c.de his.ita dicit Jo.an.poſt Inn.et Ho. ¶ Scđo q̄rō
10 vtrū iſtud ſit verū ſimpliciter ⁊ indiſtincte.ꝛ ꝙ lapſo terminō
pfixo ad accuſandū ſit pcluſa adeo via ꝙ nullo modo audia-
tur.glo.ſi.arguit primo quod ſic.ſecundo arguit contrarium

quedam iura:in quib⁹ veniẽs poſt terminum audiť.iij. ponit
opi.Jo.qui dicit ꝙ poſt terminũ audiť:ſi veniat.ſ. modicum
temp⁹.ar.c.potuit.ſ.de loca.et.l.et ſi poſt tres.ff. ſi quis cau.
Idem tenent Innocen.et Hoſt.in caſu in quo non fuiſſet in
banno terminus prefixus:vt veniens.ſ.modicum tempus au
diri debeat:et non poſt.Ber.in precedẽte.q.diſtinguit.ꝙ aut
eſt res integra.q2 nõdũ eſt matrimoniũ ꝯtractum:et auditur
veniẽs poſt terminũ.aut nõ eſt res integra.quia matrimoniũ
eſt ꝯtractũ:et nõ debet audiri.pro qua diſtinctiõe optime fa-
cit.c.ſi tibi abſenti.de preben.li.vj.et.l.mancipiorum.de oper.
li.rem integram.intelligit Goff.vſq3 ad diem ſolennis bene-
dictionis.que debet conſummationẽ matrimonij preuenire.
xxx.q.v.c.j.et.ij.et.c.ſponſus quod reprehendit Hoſti.dicẽs
cum gloſſ.et forte Goff.habuit eundem intellectum ſecundũ
illorum locorum conſuetudinẽ vbi in benedictiõe vel poſt ma
trimonium ꝯtrahitur.et predicta diſtinctio ſit res integra vel
non integra:habet locum etiam ſi in banno fuerit dictum. qd
poſt terminũ non audiať.ar.dicte.l.mancipiorũ.et.l. ſi optio.
§.ſi.ſecũdũ Inno.et vide ad hanc materiam quod not.in cle.
ſepe.ver.eo ſaluo.de ver.ſig.hic tamen Jo.an.in ſi.gloſſarũ di
cit ꝙ ſi poſt terminũ lata ſit ſentẽtia:ꝙ nullus de cetero ꝯtra
illud matrimoniũ audiať:proderit in hoc ſentẽtia. q2 poſt eã
null⁹ audieť:etiã ſi matrimoniũ nõ ſequať poſt ſentẽtiã.ſec⁹ſi
nõ eſſet lata ſentẽtia ꝓut ſupra dictũ eſt. Et hec diſtinctio re-
lata ad text.locũ h3:qñ termin⁹ eſt prefixus a iudice ꝓponẽte
bãnũ.qd ergo in termino aliter a iudice pñxo:an poſt termi-
num veniẽs audiatur.dic:vt dicta.l.et ſi poſt tres.qñq3 termi
nus eſt prefixus a iure:ꝛ tũc an poſt terminũ veniens admit-
tatur.dicit Inno.ꝙ non.C.de adul.l.ob cõmiſſa. Idem ſi a le
ge municipali.vt.l.ſi.de decre.ab or.fa.vbi vero decretum in-
terponitur ſine cauſe cognitione potius cenſetur commina-
tio : ꝙ̄ diffinitio.C.commina.epi.interlocutio. et vide quod
no.Jo.andr.ſ.de reſti.in inte.c.ij.ſuper glo.non videtur.ꝛ ſu
per vlti.glo.et de procura.in noſtra.ſuper gl.ſi.ver.ad hoc di
cendum cum ver.ſe.et vide quod not. in.c.vt circa. de elect.li.
11 vj.et de.cõſtitutionem.de elec.¶ Ego iuxta ꝓdicta quero † in
caſibus in quib⁹ nõ eſſet quis poſt terminũ admittẽdus ſi ad
miſſus fuerit:an valebit iudicium.dic:vt not.in ſi.in cle.ſi ap-
pellationem.de appel.¶ Ultimo ſuper illo.c.applico.q.facti
12 in qua conſului et eſt talis †.epiſcopus caſtellanus in ſynodo
conſtitutionẽ facit.quod qui celebrauerit duas miſſas in vno
die ipſo iure ſit ſuſpenſus ab ingreſſu eccleſie. modo ꝙ̄ plu-
res clerici tranſgreſſi ſunt dictam conſtitutionem: ex quo di-
citur quod ſunt irregulares:nec poſſunt abſolui ab alio : ꝙ̄ a
papa.quidam ex eis volunt per iuramentum ſe excuſare di-
centes ſe ignoraſſe conſtitutionem predictam. Alij dicunt ſe
bene ſciuiſſe prohibitionem:ſed non penam dicte conſtitutio
nis:et per conſequens non debere dici irregulares.quia non
in cõtemptũ clauiũ celebrarũt.queritur de vtriſq3 quid iuris.
et videtur primo ꝙ ratione ignorante excuſentur.ar.ſumpto
a contrario ſenſu.xj.q.iij.c.ſi quis epiſcopus.et.c.ſe.et.c.pla-
cuit.vbi prohibetur epiſcopo diſpenſare cum excõmunicato:
vel interdicto ſciẽter celebrante ergo cum ignorantibus põt.
ar.a contrario ſenſu ſumpto.quod eſt validum.vt.c. ad apo-
ſtolice.de his q̃ ſi.a pre.cum ſi. ꝓ hoc illud apli. miam merui:
q2 ignorans feci.viij.di.conſuetudo.ꝓterea in maleficijs attẽ-
diť volũtas:et ꝓpoſitũ.ff.de fur.qui iniurie.et.l.ſi quis ſeruo
C.de fur.et.c.cum voluntate. de ſen.ex.non enim conſyderan-
dũ eſt qd fiat:ſed quo animo fiat.xvj.q.vj.ſacerdotib⁹.et dicit
beatus Iſidorus ꝙ ex intentione aut probatur bonũ aut in-
dignum.vnde glo. matth.xij. theſaurus eſt cordis intentio.
Itẽ ꝙ iſta ignorãtia probetur per iuramẽtũ videtur ꝓbari.
hic et.xxxiiij. q.ij. in lectum.facit propoſuiſti. lxxxij.di. et de
poſtu.c.j.et hac ratione potiſſime.quia vtrum quis ſciat : vel
ignoret conſiſtit in conſcientia:que per iuramẽtum probatur
c.ſignificaſti.de homi.de teſti.preſentium.cum ſi.et preſertim
iuramẽtum videtur ſufficere.quia tractamus de modico pre-
iudicio.ar.l.theſaur⁹.ad exhi.nõ ob.ꝙ iſti incidebant in factũ
iam dãnatũ a iure celebrãdo duas miſſas.q2 ante dictam con
ſtitutionem ſynodalem in dioce.caſtellana erat hoc licitum ex
antiqua conſuetudine obſeruata ſemper poſtꝙ̄ iſta glorio-
ſa ciuitas venetiarum edificata fuit.ergo talis conſuetudo li-
cet non vſq3quaq3 iuſta debuit iſtos clericos excuſare.ar. l.ij.
in fin.ff.de ambi.et quod no.in.c.cum vene. ſ. de conſue.et ꝓ
hac parte ſcripſerunt vene.et eximij decretoꝝ doc. dominus
eps feltreñ.et dominus bartholome⁹ de muſſer.ac etiam cha
riſſim⁹ mihi filius et ſcholaris domin⁹ thomas de placẽtinis
de vene.quia plenius vltra omnes allegãdo pro parte iſta cõ a
cluſit.Ego ſiĉ requiſit⁹ ꝯtrã ꝯſului ꝓnt.j. ſequiť. Elegãter ꝑ
dñm abbatẽ et alios allegatũ eſt:qui oẽs ꝯſentiãt ꝙ probabi
lis ignorãtia edite ꝯſtitutionis ſynodalis dictos trãſgreſſo-
res habeat excuſare a pena.et in hoc vñ per iura que allegãt.
ſed vbi ignorantia non eſt probabilis certum eſt : ꝙ eos non
excuſat ab irregularitate talis ignorantia erronea: craſſa aut
ſupina.vt.c.ad apoſtolice. de cle.ex.mi. vidẽdum eſt ergo an
iſtorum ignorantia ſit probabilis.ad quod dico ꝙ ſi venetijs
cepit talis conſtitutio ſynodalis publice obſeruari:nõ eſt eis
de facili credendum ignorantiam pretẽdẽtibus.vt dicit tex.
in.c.j.de poſtu.prela.ver.cum econtra.communis enim fama
et opinio que viget in loco inducit preſumptam ſcientiam.vt
ibi dicit tex.et Bartolus in.l.is poteſt.ff.de acquirenda.here
di.errare autem quod communiter et publice notum eſt : di-
citur ſupina ignorantia:que non excuſat ignorantem a pena
irregularitatis.nec etiam quod plus eſt a pena excõicatiõis
vt.c.vt animarum.de conſti.li.vj. Et ſi dicatur ego fateor qd
preſumitur ſciẽtia.poſtꝙ̄ cepit publice obſeruari. ſed iſta pre
ſumptio tollitur per iuramentum.vt in iuribus preallegatis
cum in tua propoſuiſti.et ſi.ad hoc reſpondeo ꝙ vbi eſt pre-
ſumptio ſcientie ad elidẽdum predictam preſumptionem nõ
ſufficit iuramentũ.vt dicit gloſſ.in dicto.c.propoſuiſti.lxxxij.
di.ibi et forte ſi preſumptio eſt contra eam:non creditur iura
mento ſuo. Ita dicit ad literam et probatur in dicto.c. de po
ſtu.pre.ibi nõ facile credenti facultas tribuitur:cum idem pe-
nes illas in ſuis regionibus actum fuerit:et receptum.in quo
tex.pondero ꝙ dicitur non facile ꝛc.nam ſi ſtaretur iuramen
to de facili crederetur.et hoc etiam dicit text.in.c.innotuit.de
elec.ibi:contra preſumptionem ignorantie dicit papa non co
gimus probare ignorantiam quam allegant:et pro tãto tex.
in iſto.c.cum in tua.cum allegatur ignorantia ſuper eo qd pu
blice geſtum eſt:exigit probationem aliam:ꝙ̄ per iuramentũ
ſ.ꝙ eam allegans abſens fuerit:vel infirmus. et licet circa fi-
nem admittat probationem per iuramentum debet intelligi:
quando poſt banna allegatur ignorantia impedimenti: non
banni publice promulgati.vt dixi.ſ.in.vj.no.et hic mea opi.
habet equitatem moderno tempore quo homines proni ſunt
et faciles ad iurandum.ſi enim ſemper contra conſtitutiones
ſynodales admitteretur probatio ignorantie per iuramentũ
eſſent talia decreta deluſoria contra. l.ſi pretor. ff. de iudi. et
aperiretur via periurijs contra.c.ſi vero.de iure iu. Reſtat re
ſpondere ad vnum quod contra iſtam meã opi.oppoſuit vn⁹
ex predictis dicebat enim. Ego fateor ꝙ iſti ſciebant conſtitu
tionem factam:ſed ignorabant iſtam penam irregularitatis.
que pena non deſcendit a dicta cõſtitutione ſynodali: ſed a iu
re communi in ꝯſequentiam vt.c.is cui.de ſen.ex.li.vj.hec au-
tem pena(dicebat ipſe) nõ infligitur: niſi propter cõtemptũ
vt patet in.c.j.de re iudi.li.vj.contẽnere autem non dicitur: q
ignorat.ad hoc dico quod ad pene cõmiſſionem ſufficit actu3
eſſe prohibitum et hoc ſciri:nec requiritur quod delinquens
ſciat ſpeciem pene:que per conſtitutionem infertur: in quam
eo ipſo ꝙ deliquit tacite conſentire videtur.vt no.in.l.j.§.he-
ſtias.ff.de poſtu.et in pena irregularitatis quod ſufficiat pre
ſumpta ſcientia conſtitutionis duntaxat.dicit tex.in dicto.c.
j.de poſtu.pre.ibi:nec ſit neceſſarium.nam delinquens ſiue in
cidat in aliam ſpeciem delicti.ꝙ̄ exiſtimet:ſiue offendat in cõ-
ſequẽtiã alios vltra ꝙ̄ intendat : non inſpicitur eius opinio:
ſ3 ſm veritatem debemus penam metiri.vt.l.eum qui.§.ſi.de
iniurijs.et ſi dicatur illud eſt verum in alijs penis:ꝙ̄ excõica-
tionis: que exigunt contemptum:ideo non ligantur ignorã-
tes etiam ſi delinquere ſe ſciant.vt.ca.vt animarum.de conſti.
li.vj.ad hoc reſpondeo.quod ſupina ignorantia vel craſſa nõ
excuſat etiam ab iſtis penis.vt ibi dicit tex.et dictũ.c.ad apo-
ſtolice.concluditur igitur ex predictis.quod ſi conſtitutio ſy-
nodalis prohibens duas miſſas erat publice diuulgata in di
cta dioceſi caſtellañ. et ceperat obſeruari : iſti tranſgreſſores
celebrantes ſunt irregulares:nec abſoluendi per alium quaſi
per papam.et ita dixi ſaluo conſilio melius ſentientis. vt ac-
cedat.l.claudius.ff.qui po.in pig.ha. ¶ Ultimo iſtum text.
in ver.vel inanis cauſa teneris.ꝛc.induco ad.q.quod pubes fa
ctus non fert teſtimonium de eo quod vidit in pupillari eta-
te.nam hic illa ſcientia non curatur : ideo poſtea admittitur
ad accuſandum:que accuſatio nititur vt ex nunc non vt ex tũc
de hoc no.iij.queſtione nona.teſtes.et.ff.de teſtamentis.l. ad
teſtium.§.j.ff. de teſti.l.iij.et.l. notionem.de verbo.ſign. et in
ſpec.in ti.de teſte.§.j.ver.ſed nunquid.

¶ Nota pulcrũ conſilium.

a ¶ De diuortijs. Diuortiũ ꝑmũ rome Spu. Caruilius Ruga fecit teſte Aulo gellio li. iiij c.iij. An vir ꝛ vxor in diuortio debeãt ad paria iudicari vide Joã.de turrecremata in.c.apls dicit. xxxij. q.vij. Et an i celebratiõe diuortij iuramentũ ſit recipiẽdũ.l. c.requiſiſti. xxxiij. q. j. vbi pulcras ſitas ponit queſtiones.

a ¶ De diuortijs. Rubrica.

¶ Uiſo qualiter

¶ Viſo qualiter matrimonia coniungantur et attētētur: videamus qualiter diſſoluantur.et ſic de diuortijs que ſiūt quādoq; quo ad vinculum.quandoq; quo ad mutuam ſeruitutē tantum.vt.ſ.patebit.habetur de materia.xxviij.q.j.et.q.ij. et xxxij.q.vj.et.q.vij.per totum.xxxiij.q.ij.xxxv.q.vj.ab iſto.et duobus.c.ſe.et.q.ix.per totum.congruit Rubrice de tranſla. c.ij.et de teſti.albericus.de iureiur.quintauall.et.c.ſe. de reg. veniens.de exce.piela.ꝗ ſit.

1 ☞ Interficiēs aggreſſorē qui eū alio occidēdi aggredit nō tenetur ad penam:nec incurrit irregularitatem.
2 Conſiliū dans alicui vt aliū occidat: etiam ſi ille cui cōſiliū datum eſt occidatur:tenetur de conſilio.
3 Inſidiatrix vite mariti debet ſine ſpe coniugij permanere:ſi maritus viuit et nolint cum ea habitare.
4 Machinatio ſola ſine adulterio an dirimat matrimonium poſtea cum interfectore contractum.
5 Vir non cogitur habitare cum vxore que inſidiatur ei⁹ vite: que non vult refrenari.

SI qua. Si qua mulier machinata eſt in mortem viri licet machinatio effectū non habeat debet ſine ſpe coniu-
1 gij remanere.hoc dicit. ¶ No.pmo.† quod quandoq; ille qui aggreditur alium animo occidendi ipſe occiditur: quo caſu iſte qui ſe defendendo talem interficit non tenetur ad penam:nec incurrit irregularitatem.quod dic:vt.ſ.de homici.c.j.in clc. ¶ Se-
2 cūdo no.† quid iuris ſi ille occiditur qui alterius conſilio vadit ad alium occidendum.tenetur enim de cōſilio:licet ille nō fuerit interfectus contra quam conſilium dedit.ſed ille cui cōſulit.et eſt ratio quia auctor delicti non ſolum tenetur de delictis commiſſis contra illos quos perſequitur ſed etiā de delictis commiſſis contra alios.vt.l.qm multa.C.ad.l.iul. de vi pu.Non enim poſſunt iſta delicta ſolo conſilio regulari:ideo de eo quod vltra mandatum.vel conſilium quis deliquit teneatur ille qui conſuluit et mandauit.vt.c.is qui.de homi. li.vj.⁊
Reprehēdit glo. ⁊ doct. — ex his patet ꝙ intellectus glo.et doc.hic non congruit huic. c.dicunt enim hic probari ꝙ punitur conatus: qui nō habuit effectum.nam immo habuit effectum.quia homicidium eſt ſecutum:licet non contra illum in cuius necem conſilium datū fuit.et not.predictum argumētū an mādans vel conſulens teneatur de maleficio non commiſſo contra illum in cuius pernicié datū eſt cōſilium ſed illius cui datum eſt ꝯſilium. ¶ Ter-
3 tio no.† ꝙ inſidiatrix vite mariti debet ſine ſpe coniugij permanere quod intellige ſi maritus viuit:et nolit cum ea habitare.poſt mortem vero eius debet permanere ſine ſpe coniugij cuiuſcūq; alterius ſm Jo.andr.ſi tamē cōtraxerit teneret matrimoniū.vt dicit glo.ſi.et idē Hoſt.qui circa crimina que dirimunt remittit ad not.in ſumma de matrimonijs.§.qualiter impediatur ver.ſunt et alia quedam.et ſe.et de ſpon. §.ſi. ver.Itē decimo. ¶ Quarto et vltimo Hoſt.inducit illū text.
4 ꝯtra opi.Goff.dicētis † ꝙ ſola machinatio ſine adulterio nō dirimat matrimoniū poſtea cū interfectore ꝯtractū.vt ipſe. ſ. de eo qui dux.in vxo.c.ſi.nam ſi ſola machinatio tollit beneficium huius cōiugij:et cuiuſlibet alterius vt hic. ꝯtra decre. vlti.de ſpon.multomagis debet dirimere matrimoniū tam
Opponit in cōtrarium. — inique cū interfectore ꝯtractū. ¶ Op.dicitur hic ꝙ poſt mortem vxoris maritus iſte poterit aliā ducere: quaſi innuat qd nō poſſit ante.ſed ꝯtra.de.l.ꝯſenſu.C.de repu.et in auten.de nup.§.per occaſionē.⁊ in auten.vt li.ma.et auie.§.qr vero.ſo. ſlle.ll.nō tenēt de iure canonico propter.tales eī inſidias vinculū matrimonij nō diſſoluitur. ¶ † Sed nūquid cogetur vir
Ponit queſtionem. — 5 habitare cū vxore que ſic inſidiatur:nec refrenari poteſt.dicit Jo.an.ꝙ nō.ex quo nulla poteſt cautione mederi immo pōt eijci et reſtitutionē petēti obſtabit exceptio.de reſti.ſpo.literas.§.ſi.ꝙdiu tñ viuit contrahere non poterit vt predixi.

1 ☞ Vir regulariter pro nullo crimine poteſt dimittere vxorem.Caſus excipitur.nu.2.
3 Matrimoniū in cauſa infidelitatis alterius licet ſepareē quo ad torū:nō tñ quo ad vinculū matrimonij.
4 Excōicatus licet perdat exercitium actionum:non tamē iura et dominia rerum.
5 Cōſtitutio que loquitur in vxore habet locū in viro.

QUeſiuit. Cōiuges ꝑpter alterius crimē non ſeparanē niſi ſpūaliter fornicenē. et tūc durat cōiugiū eis etiā ſeparatis.et ſunt tria dicta

1 ij.ibi:verū.iij.ibi:in viris. ¶ No.pmo.† ꝙ ꝓ nullo crimine pōt vir dimittere vxorē.ꝯcor.ſunt in glo.ꝓ nullo ⁊c.vbi etiā exceptionē ab illa regula qd de vitio ſodomitico.remittit Jo.an.
2 ad no.ſ.de adul.maritus. ¶ Scdo not.† caſū in quo poteſt quis recedere ab vxore.ſ.ꝑpter fornicationē ſpūalē. quidam tamen dixerunt ꝙ pro ſpūali fornicatione nō ſeparat matrimoniū:niſi quo ad mutuā ſeruitutem. vnde tali ſententia nō obſtante quo ad ſolutionem debiti omnino remanent obligati.et precipue mouentur ex eo ꝙ domin⁹ ſolā cauſam fornicationis excepit.et conſtat quod loquitur tantum de carnali.Hoſtiē.dicit hanc opi.erroneam. nam dñs non expreſſit ſpecialiter carnalē:ſed potius indiſtincte locutus eſt.vt patet Matth.xix.ergo indiſtincte debet intelligi. ad hoc de pri nile.quia circa.et ſancti et apoſtoli interpretati ſunt idem intelligendum de ſpirituali.xxviij.q.j.vxor. et.c.ſe.ad hoc.ſ.eo. de illa.et de conuer coniu.c.fin.et eorum interpretationi ſtari oportet.qui ſi.ſint.le.per vene. §. rationibus.de celc.mi. cum marthe.§.j.et in fauorem fidei expedit ſic ſentire.alias timeri poſſet ꝙ infidelis contentus de debiti ſolutione:non curaret ad fidem reuerti.et ſi debito videat ſe fraudatum facilius reuertetur.vt colligi poteſt.ſ.e.gaudemus.ſcōm Hoſt. ¶ Ter-
3 tio not.† quod licet in caſu infidelitatis alterius matrimoniū ſeparetur quo ad torum:non tamen quo ad vinculum matrimonij.et ſic durat titulus non effectus ipſius.quandoq; facit
4 in ſi.l.ſi quis ſub condi.ff.de teſta.tu.† ſic in excommunicato in quo reſident iura et dominia rerum:que poſſidet. ſed non exercitium actionum.vt patet ex no.in.c.ſi vere. de ſen. ex. et
5 c.veritatis.de dolo.et contu. ¶ Quarto not.in ver.in viris.† ꝙ conſtitutio que loquitur in vxore habet locum in viro. ratio eſt dicit gloſſa.quia nō ad imparia iudicantur.xxxij.queſtione prima.ſi quis vxorē.Ego addo rationem correlatiuorum quorum natura eſt vt ſtatutū in vno habet locum in re-
a liquo.vt.l.ſi.ff.de accep.et.C.de indic.vi.l.ſi.[a]. — a ¶ .L.fina. Adde ibi pulcre falic.

1 ☞ Cognata que dicatur.
2 Maritus propter parentelam notoriam non debet dimittere vxorem propria authoritate.
3 Exceptio nulla admittitur ꝯ ſpoliatū ī matrimonio carnali.
4 Maritus compellitur cenſura eccleſiaſtica reducere vxorem: quam a ſe ſine iudicio eccleſie ſaparauit.
5 Iudex ex officio poteſt inquirere de parentela manifeſta vel publica inter coniugatos non apparente.
6 Parētela publica qñ dicaē.Que manifeſta.nu.7.
8 Iudex debet grauitate magna procedere cū queritur de matrimonio dirimendo.
Grauitas iſta in quo conſiſtat.
9 Maritus an poſſit vxorem adulteram relinquere: et a ſe ſeparare ſine iudicio eccleſie.

POrro. Vir non poteſt dimittere vxorē ſine iudicio eccleſie etiā propter notoriū impedimentum coniugum. et nemine opponente poteſt eps inquirere.ij.ibi:preterea. ¶ Not. primo
b ꝙ iſte vxorē a ſe ſepauerat.qr erat cognata[b] vxoris defuncte†
1 qr fuerat vxor fratris ipſi⁹ vxoris defuncte.vel forte ipſa ⁊ vxor comitis defuncta fuerāt pri⁹ vxores duoꝝ fratrū.⁊ ſic allegabat ſm vel tertiū gen⁹ affinitatis qd habebat ꝓhibitionē ſm hec tēpora de ꝯſang.nō dꝫ.vl̕ expone cognatā.i.ꝯſanguineā
2 ꝑ q̄ facit litera q̄ ſequiē.ꝙ ſi etiā parētela ⁊c. ¶ Scdo no.†ꝙ ꝑpter parentelā notoriā nō dꝫ marit⁹ dimittere vxorē ꝓpria auctoritate nō eſt.qr iſta ſeparatio nō dꝫ ſine auctoritate eccle irrogari:nec dꝫ qs dicere ſibi ius.vt ī gl.xxxiij.q.⁊c.poſt ſententiā vo ſtatim vl̕ ꝙ poſſit recedere ⁊ debitū denegare. qr nō cadit ꝓprie. alia iudicis executio alio caſu:nā ſi caderet nō deberet qs etiā poſt ſentētiā occupare: qd ſibi ex ſnia deberet. vt.l.miles.§.q ind.ff.de re iu.⁊qd no.ſ.de ꝯce.pre.cū nſis.⁊.ſ.
3 de accu.q̄liter.ꝑ Inno. ¶ Tertio no.†ꝙ ſicut ī reb⁹ ꝓphanis nulla exceptio admittiē ꝯ ſpoliatū petētē reſtitutionē:ita nec in mrimonio carnali.vt h:⁊ ſpūali:vt.ſ.de reſti.ſpo. itē cū qs etiā ſi notorie liqueat de iniuſto titulo ſpoliati.vt hic liqbat.qr erat notoria parētela.q̄ tñ videbaē obſtare p.c.ad decimas.ꝺ reſti.ſpo.li.vi.vbi iuris ꝓſumptio ꝯ ſpoliatū obſtat ſibi reſtitutio petēti ſiīr videbaē notorietas facti:q̄ idē qd ſnia opaē.
4 vt.l.emptorē.ff.de act.emp. ¶ Quarto no.†ꝙ eccliaſtica cēſura ꝯpelliē marit⁹ vxorē reducere quā a ſe ſine iudicio eccle ſeparauit.ſi tñ habeat ꝯſciētiā parētele nō dꝫ debitū reddere. iudex etiā ſi ē notoria parētela nō dꝫ reſtituere quo ad torū. ſ.de reſti.ſpo.literas. ¶ Quinto not.quod etiā contra ſuper inductam iudex poteſt exercere cēſuram. et ſic contra perſonam que non fuit in iudicio:que tñ habet dependētiā a ꝑſona

b ¶ Cognata Cognati vſ ꝙ ad quem gradū dicā turvid azo. in ſumma ꝺ legi. hered. gl.in.§.ſi.in ꝟ.nata. iſti. de ſucceſſ. cog.ex.in.l. cū alienā.in ſi.C. de leg.

que in iudicio fuit principalis.facit.ſ.de dolo.et contu. veri-
tatis et.c. tanta.de excep.p̄cla.et intellige hoc verum ſi ipſa
fuit cõuicta:vel ad cauſam citata.ſi.vij.q.j.preſentium.et.c.cū
qui.iij.q.vj.hoc quippe.al's non noceret ſententia. quod dic:
vt.ſ.de re iu.cū ꝗ̄uis.Itē nõ ſolum cõtra ſuper inductam : ſed
cõtra omnem impedientem põt cenſuram exercere de leg.qđ
5 dic:vt.ſ.de offi.dele.c.j.¶ Sexto no.† ꝙ non apparente ac-
cuſatore iudex ex officio poteſt inquirere de parentela mani-
6 feſta vel publica inter coniugatos.†et dicitur publica cū per
7 famam.†manifeſta vero cum per facti euidentiam liquet de
parentela ſm petr.ꝛ Ab.Inquiret ergo eṗs ex officio ſuper
matrimonijs eo modo et forma quo in maleficijs.ſ.vbi fama
defert impedimentum ſiue crimē ad ipſius notitiam. ad hoc
ſ.de accu.qualiter.In matrimonio vero ſpirituali etiā fama
publica non fauente poteſt iudex ex officio inquirere de iniu
ſto titulo poſſeſſoris.vt.ſ.de offi.ordi.c.ordinarij.li.vj.et vide
8 quod not.in.c.illud.ſ.de preſump.¶ Septimo no. † qđ iu-
dex debet grauitate magna procedere cum queritur de ma-
trimonio dirimendo.et cõſiſtit in pluribus iſta grauitas.pri-
mo vt in dubio ſtet pro matrimonio.ſ.e.ex literis.Itē vt reſi
ſtat volentibus colludere.de eo qui cog. conſan. vxo.ſup eo.
Item vt modis omnibus veritatem inquirat cogendo te-
ſtes ad teſtimonium.xxxv.q.vj.epiſcopus in ſynodo. premit
tat etiā denuntiationē de qua in.c.per vene.§.preterea.qui ſi.
ſint le.nec de facili debet reputari notorium quod eſt occultū
vel econtra.de ap.conſuluit.de reſcrip.cum contingat.nec(vt
dixi)eſſe pronus ad matrimonia ſeparanda.ſ.de teſt.licet ex
Opponit in cõtrarium. quadam.¶ Oppo.iſte textus inquantū dicit. ꝙ debet adhi-
beri grauitas in cauſa matrimoniali ſi de parētela liqueat no
torie videtur innuere.ꝙ ordo iuris ſit ſeruandus nõ quo ad
alia.In examinatione ergo notorij non eſt ſeruandus ordo
iuris:niſi hoc fieret ad cautelam.ſ.de elec.bone. vel niſi ſit no
torium in vna terra:et nõ in alia.vbi quidā dantur octo dies
tantum ad probandum.die obiectionis non computato.ſ.de
ſen.excom.ſolet.de excep.pia.li.vj.in ſentētiando igitur ſem-
per eſt ſeruandus.vt hic.et de ſen.ex.ſacro.de ap.cum ſpeciali
ſimiliter citatio eſt neceſſaria in notorijs:vt no.ſ.de iureiurā.
ad nſaz.iij.et de purg.ca.c.penul.et vide de materia pleni⁹.ſ.
Ponit queſtionem. de coha.de.et mu.noſtra.per Io.an.poſt Inno. vbi etiā ple
ne dixi.¶ Quero dicitur hic ꝙ etiam ſi parentela ſit notoria:
9 nõ licet ſeparare ab vxore ſine iudicio eccleſie.† quid dices in
fornicatione an maritus vxorem adulteram poſſit relinque-
re:et a ſe ſeparare ſine iudicio eccleſie.dicit Hoſt.ꝙ cõmunis
eſt opi.ꝙ non.ipſe dicit ꝙ recedere poteſt propria auctorita-
te vbicunq̃ eſt fornicationis vel adulterij ſuſpitio violenta.
xxxij.q.j.dixit.nec requiritur alia ſententia cum ſentētia iam
ſit lata a iudice iudicum.i.chriſto qui ob cauſam fornicatiõis
ipſam iubet relinqui.non eſt ergo ad iudicem recurrendū.pri
mo quia ſemel hoc cõceſſum eſt. ergo non expedit iudicē adi
re.vt.l.que ſub conditione.§.ſi.de condi. inſti.ij. quia ſi cõtra
pnūtiaret nõ valeret ſentētia.xxviij. diſt.de his.et.xxi.di.in-
ferior.ſi tamē eccleſie non cõſtat de adulterio mulieris coget
virum:vt ſibi exhibeat maritalem affectum ſi mulier ſe deli-
quiſſe negat.vir autem ſi de fornicatione certus ſit potius ſu
ſtinebit ſentētiam:ꝙ̄ debitum reddat.de adul.ſi vir.et de ſen.
excõ.inquiſitioni.quantum autem ad dotem lucrādam ſemp
eſt neceſſaria ſententia.ita dicit Io.an.poſt Ho. qui remittit
ad ſummā.de adul.§.ꝗ̄ pena.ver.ſ; nunqđ hoc fieri.ꝛ ver. ſe.

1 ¶ Vxor petens.reſtitutionē mariti ſi notorie fornicata eſt:
et maritus continuit repellitur.
2 Adulteriū qualiter probet̃ eſſe notoriū.et nu.3.
4 Compēſatio delictorum poteſt fieri:ſicut adulterij vxoris cū
adulterio viri.
Et qđ ſi adulteriū viri eſt occultū.nu.8.
5 Tractatio male vxoris nõ eſt cauſa legitima cõmittēdi adul
teriū;nec excuſat a pena.
6 Mulier recedēs de domo viri ꝓpria authoritate:ſi reuertēs
nõ admittit̃:an poſſit petere reſtitutionē tāꝙ̄ ſpoliata.
7 Vxor an poſſit petere expenſas a viro quas fecit poſtꝙ̄ re-
ceſſit ab eo.
9 Probationes in cā an faciant rem notoriam.
10 Exceptio adulterij occulti an obſtet petēti reſtitutionem con
iugis.

1 **SIgnificaſti.** †Repellitur vxor petens reſtitutionē mariti: ſi no
torie fornicata eſt:et maritus continuit.ↄmunis di
uiſio.ij.ibi:ↄſultatiõi.¶ No.p̄mo.ꝙ ad ſuggeſtio-
nem alterius ſuggerentis marito vxorem eius inceſtum com
miſiſſe:ipſam dimiſit:et male fecit.quia nõ debuit ita eſſe cre-
dulus:et credere omni ſpiritui.lxxxvj.di.ſi quid. nec licet ma
rito etiam ob hanc cauſam illam dimittere:niſi illud ſit certū:
vel ſaltem preſumptio violenta ſit.vide.xxxij.q.j.dixit.ꝛ ideo
iſte fuit excõmunicatus iuſte ſcđ; Hoſt.¶ Scđo not.ꝙ ↄtra
mulierem allegabatur:ꝙ ex altero prolem habuit.et hoc pro
batur eo ipſo ꝙ conſtat de ſobole.et ꝙ eam in.xj.menſes pe-
perit a tempore quo maritus eam dimiſit.in auten.de reſti. ꝛ
2 ea que pa.in.xj.menſe.§.vnum ſiquidē.coll.iiij.† ex hoc enim
probatur adulterium eſſe notorium:et inficiari non poſſe ſu-
per terram teſtimonio gradiēte.xxviij.di.priuſꝙ̄. nec eſt hoc
3 ſpeciale in matrimonio † immo vbicunq̃ eſt notoriū actus
permanentis vt hic:vel iuris nunꝙ̄ eſt faciēda reſtitutio. ꝛ ſic
poteſt intelligi de doli exce.l.dolo.et hoc verū quando eſt no
torium iudici vel alijs et non iudici : ſed probationes ſunt in
promptu.ſecus ſi terminus diffuſus ꝛ prolixus petatur ſcđ;
4 In.et Ho.ſ.de reſti.ſpo.literas.§.preterea.¶ Tertio not.†
ꝙ adulterij mulieris ſit cõpenſatio ad adulteriū viri.et ſic ſit
quedam compenſatio delictorum.quod eſt verum cū; de de-
licto ciuiliter inter ſe agunt.ſecus ſi criminaliter.quod dic:vt.
l.viro atq̃ vxore.ff.ſo.ma.et.ſ.de adul.intelleximus.et loqui-
tur iſte tex.cum adulterium viri venit per viam replicationis
an vero per viam accuſationis poſſint cõcurrerē.vide qđ no.
5 xxxij.q.vj.nihil iniquius. ¶ Quarto not.† ꝙ mala tractatio
vxoris dat ſibi materiam cõmittendi adulterium: que tamen
cauſa non eſt iuſta:nec excuſat eam a pena. quia ad tale pecca
tum nulla debet conditione adduci.vt in glo.magna: que te-
net predictam opi.idē Vin.Tan.Io.Goff.et Phil. ¶ Que Ponit queſtiones.
6 rit glo.† ſi mulier receſſit de domo viri propria auctoritate: ꝛ
reuertens non admittitur:an poſſit petere reſtitutionē tanꝙ̄
ſpoliata dicit glo.ꝙ ſic.quia eo ipſo ꝙ non admittitur:intel-
ligitur ſpoliata.facit quod no.de infan.et lan.c.vno et idē no.
de reſti.ſpo.literas.in.iij.glo.et de adul.intelleximus in p̄ma
7 glo.et in ſpec.de ſponſa.c.ſi.ver.j.¶ Secundo quero † vtrū;
vxor poſſit petere expenſas a viro : quas fecit poſtꝙ̄ receſſit
ab eo.tenet glo.ꝙ non:ſi ſua ſponte receſſit. ſed ex tūc poteſt
cum rediens non admittitur.quia vltima mora nocet.ff.de pe
ri.et cõmo.rei ven.illud.et de iſtis expenſis vide in Spec. vbi
ſupra.et loquitur hic glo.cum vxor ſine cauſa ſubtrahit ſe a vi
ri ſeruitio.ſi autem cum cauſa puta propter adulterium viri
vel quia ab eo expellitur an tunc pro tēpore ꝗ̄ non trahit mo
rā poſſit repetere omnes fructus quos maritus ex dote per
a cipit vel tantummodo alimenta.ᵃet videtur quod omnes fru a ¶ Ad tātū mõ alimēta bal.hīdeo i h⁹ iſtis.§.ſi. C. de ſentē. ꝗ̄ ſine.certa quāti. et in feud.ti.de i ueſti. de re. alie. fac. c.j. in ſi.
ctus quos nõ debet lucrari maritus ſi onera matrimonij nõ
ſuſtinet.vt.l.pro oneribus.C.de iure do.et.l.inſulā.§.vſuras.
ff.ſo.ma.et forte propter culpam mariti non eſſet abſurdū di
cere immo equum ꝙ vel fructus perceptos reddent vel alimē
ta prebent prout vxor elegerit. ¶ Tertio quero dicitur hic
8 quod † notorio adulterio mulieris petentis reſtitutionē non
nocet ſi vir fuerit etiam fornicatus. vtrum iſtud ſit verum ſi
adulterium quod viro replicanti obijcitur ſit occultum. vt ſic
exceptio adulterij notorij elidatur per replicationem adulte
rij occulti.gloſ.que incipit.ita quod ꝛc.tenet quod contra ex-
ceptionem adulterij notorij requiratur replicatio ſimilis et
al's non obſtet.et hoc tenet Innocen.dicit enim:quod ad hoc
vt hoc caſu replicatio adulterij viri repellat exceptio. ipſius
viri de notorio adulterio neceſſe eſt adulteriū; ipſius viri eſſe
etiam notorium.Hoſtien.dicit cum glo.quod non fiet reſtitu
tio donec viri adulterium ſit probatum.et forte eundem intel
lectum habuit Innocen.cum per probationem efficiatur no-
torium.de verbo.ſig.cum olim.et ideo poſtea ſubiūgit.quod
audientur probationes mulieris et fiet reſtitutio ſi probetur
adulterium viri.dicunt autem quod cum propter adulteriū;
mulieris vir petit diuortium et mulier excipit de adulterio
viri etiam non notorio audientur vtriuſq̃ probationes.de
adul.ca.penulti.et vlti.Iſta ſunt verba nouelle.et caue ab vno
9 verbo dum dicit.† quod probationes in cauſa faciūt rem no Nota cõtra Ioan. and.
torium.quod non videtur verum.ar.eius quod no.in.l.ſi poſ
ſeſſori. §.ſi.ff.de iureiu.ꝛ.c.iudex de offi.dele.li.vj.¶ Quarto
10 quero † vtrum petenti reſtitutionem cõiugis obſtet exceptio
adulterij occulti vt ſic pendēte dubio exceptiõis reſtitutio re
tardet̃.dicit glo.ꝙ non debet retardari. Idem Ala.et Tan.
Hoſt.Go.autem ſm Io.videtur hic et.ſ. de eo qui duxit. in
ma.ex literarum.ꝙ hec decre.loquit̃ de adulterio qđ ſequutū
eſt ſpoliatione per quod ſibi preiudicat mulier ſpoliata in
reſtitutionem conſequenda.adulterium vero precedens ſpo-
liationē ſibi non obſtaret.quia ſeparata eſt cauſa criminis.de
dona.inter vi.et vxo.l.ſi maritus.et de reſtitut.ſpo. item cum

quis.ad

quis.ad hoc.ꝫ.c.pꝛoꝝio.et quod no.de adul.c.ſi.ita dicit Jo.
an.in nouella.

1 ¶ Matrimoniū ſeparatū pꝛopter adulteriū mulieris rein
tegratur ſi vir poſtea foꝛnicatur.et nu.6.
2 Violētia illata in matrimonio cōtrahēdo purgaꝛ per cōcoꝛ
diā paucoꝝ̄ ſubſequētiū.
3 Maritus debet vxoꝛē adulterā cōuenire in iure.
4 Confeſſioni mulieris ſuper adulterio ſtatur cum agitur ad ſe
parationem toꝛi.
5 Bona mariti an ſint ꝑ alimētis vxoꝛis obligata ſicut ꝑ dote.
7 Mulier poteſt recedere a voto caſtitatis emiſſo pꝛopter ſub
ſequētē incōtinētiā mariti.
8 Confeſſio in cauſa criminali non nocet niſi in cauſa cōfitens
perſeueret.
9 Abſenti queritur per iudicē.
10 Sentētia diuoꝛtij ſi lata fuerit quo ad toꝛū ꝓpter adulteriuꝫ
mulieris an poſt talē ſentētiā poſſit maritꝰ recōciliare ipſam
ſibi inuitam.
11 Coniugatoꝝ vnus pꝛopter crimen alterius an ſit abſolutus
a mutua ſeruitute:ita ꝙ criminoſo nō cogaꝛ cohabitare: nec
reddere debitū.et nu.13.
12 Innocēs an poſſit religionē ingredi:⁊ ꝓfiteri inuita nocēte.

1 Ex literis. † Matrimoniū ſeparatū pꝛo
pter adulteriū mulieris rein
tegratur ſi vir poſtea foꝛnicaꝛ.cōis diuiſio.ij.ibi:
2 foꝛnicari. ¶ Not.j.ꝙ † violētia illata in matrimo
nio ꝯtrahēdo purgaꝛ per cōcoꝛdiā paucoꝝ̄ die
rum ſubſequētiū.ad hoc.ꝫ.de ſpon.ad id.et.c.cōſultationi.et
iſte numerus paucoꝝ̄ ſaltē duos cōpꝛehēdit.iiij.q.iij. vbi nu
merus. vbi ſufficit ſi erāt etatis legitime:maxime ſi in carnis
3 copula cōcoꝛdauerint.ꝫ.ti.j.inſuper. ¶ Secūdo not. † quod
maritus debet vxoꝛē adulterā cōuenire in iure.et hoc ideo qꝛ
pꝛopꝛia authoꝛitate nō poſſet eā a ſe abijcere. de quo.ꝫ. eod.
4 poꝛro.et.ꝫ.c. pꝛoxi. ¶ Tertio not. † quod ſtatur confeſſioni
mulieris ſuper adulterio cū agitur ad ſeparationem toꝛi. ſe
cus ſi ſit de federe matrimonij.vt.ꝫ.de eo qui cog.c.ſuper eo.
aliam differētiam inter iſtos modos agendi vide.ꝫ.vt lite nō
cōteſtata.c.j.aduertēdum tamē.ꝙ epiſcopus iſte nō ſimplici
ter mulieris cōfeſſiōi ſtetit:ſed iterum commonuit eam:ne ad
ſuggeſtionē ⁊c.⁊ hoc dicit alibi lex.quod nō ſtatim cōfeſſiōes
reoꝝum pꝛo exploꝛatis facinoꝛibus ſunt habēde.in.l.j.§.ſi qs
vltro.ff. de queſti. confeſſionem ergo nō veroſimilem nō de
bet iudex ſtatim ſequi:ſicut nec renūtiatiōe que dicitur ſpōte
facta.ꝫ.de renū.ſuper hoc. ¶ Quarto not.quod ad excuſatio
nem adulterij allegauit mulier culpam viri in exhibitione ali
mētoꝝum.iſta autē cauſa.ſ.neceſſitas alimētoꝝum vtrum excu
ſet ab adulterio.videtur ꝙ ſic.quia excuſat a furto et ab alijs
pꝛohibitis vt.j.de fur.c.iij.et.c.quāto.de cōſue.glo.hic cōtra.
de quo dic.vt.c.iij.pꝛealleg.et per Hoſt. in ſumma de fur.§.j.
ver.ſed queritur quare. ¶ Quinto no.ꝙ viro obijcitur tanꝙ̄
culpa qui non exhibet alimenta vxoꝛi.de iſtis alimentis vide
5 in Specu.qui filij ſint le.§. nunc dicamus. † et an bona ma
riti ſint pꝛo alimentis obligata ſicut pꝛo dote.vide in ſpe. de
do.inter vi.et vxo.§.ij.ver.ſed nūquid bona. ¶ Sexto no.ꝙ
iſte epiſcopus de cōſilio ſui capituli ad deciſionem cauſe pꝛo
ceſſit.de quo dic.vt no.in.c.penult.de conſue.li.vj. facit quod
no.xv.q.vij.epiſcopus.⁊ hic in glo.iij. ¶ Septimo no.quod
vtriꝗ iniūctū fuit:vt caſte viuerent ſegregati.quod intelligit
Inno.nō ſentētiando:ſed cōſulēdo.vt patet ex verbo pꝛiua
tim.quātum vero ad reuocationem huius pꝛecepti pꝛopter
ſequēs adulterium viri nō eſt differētia vtrum fuerit ſentētia
6 vel mādatum ſimplex. † quia per ſubſequēs viri adulterium
receditur a ſentētia:et mādato.vt dicam.j. ¶ Octauo no.qꝺ
de ſecūdo matrimonio furtiue a marito contracto inquiſiuit
epiſcopus ex officio:et dicitur furtiue cōtractum:eo ipſo qꝺ
epiſcopū nō adiuit.multis modis dicitur matrimoniū clāde
7 ſtinum:de quibus ſupꝛa de clan.deſpō.c.ſi. ¶ Nono not. † qꝺ
ꝓpter ſubſequētē icōtinētiā mariti mulier pōt recedere a vo
to caſtitatis emiſſo.et ſic tꝫ Jo.xxx.q.j.nīc.in ſi.et.xxxiij.q.v.
dicit eñ ꝑ iſtā decr.ꝙ decre.ꝙ ſi vir et vxoꝛ ꝓmiſerāt ꝑpetuā
cōtinētiā:et alter foꝛnicetur licet reliquus debitum petere nō
poſſit epiſcopꝰ tñ illū ad id coget.Sed iſta decre.hoc nō pꝛo
bat.⁊ ideo Jo.an.remittit ad no.ꝫ.de ꝯuer.ꝯin. dudū. ſuper
Opponit in cōtrarium. verbo caſtitatē. ¶ Opp.dꝛ hic.ꝙ ep̄s iſtā mulierē q̄ ſpōte fa
tebatur adulterium commonuit ne cōtra ſe fateretur ⁊c.et ſic
innuit ꝙ aliud poſtea aſſerēdo admonitionem iudicis potue
rit reuocare iſtā cōfeſſionē.Sed cōtra.quia ꝯfeſſus i iure pꝛo

iudicato habetur.vt.l.j.C.de ꝯfeſſis.So.glo.ij.ſentit illud cō
8 trariū.et dicit ꝙ ideo h̄ foꝛte potuit reuocare cōfeſſiōem. † qꝛ
erat quodāmodo cauſa criminalis:vbi nō nocet cōfeſſio: niſi
cauſa ꝯfitēs perſeueret.vt.l.j.§.diuus.ff.de queſtio. ſꝫ illa ſo
lutio nō eſt bona. qꝛ ibi loquiꝛ in cōfeſſiōe ex certa foꝛmidine
toꝛmētoꝝ̄.nam ſi ſponte.vt in.j.c.fuit nocet ⁊c.in cauſa crimi
nali ꝯfeſſio.ff.de cuſto.re.l.ſi cōfeſſus.ꝫ.de elec.ꝑ inquiſitionē
et de cōfeſſ.c.ij.ſoluit ergo glo.ſcd̄o modo.ꝙ hic iſta cōfeſſio
videbaꝛ facta calore iracūdie: que nō nocet quominus poſſit
reuocari.et in hoc ſit ſimilis cauſa matrimonialis cauſe libe
rali.C.de lib.cauſa.l.interrogatā.Sed hic nō erat queſtio de
federe matrimonij.ideo ſimilitudo nō bona.Jo.and.dicit qꝺ
nō poteſt in caſu huius.c.ꝯfeſſio reuocari: foꝛte pꝛopter peri
culū anime vtriuſ:qꝺ in talibꝰ imminet.ꝫ.de poſtu.bone.
j.Itē pꝛopter fauoꝛē matrimonij.ꝫ.ti.j.vn̄.in ſi. Itē pꝛopter
timoꝛē colluſiōis.de collu.c.audiuimus. et hoc eſt quod dixi.
ꝫ.ꝙ nō ſtatim cōfeſſiōes reoꝝ̄ habēde ſunt pꝛo exploꝛatis fa
cinoꝛibus.plerūꝗ eñ impetitus de crimine perire feſtinat.vt
l.nō tātum.ff.de ap.vn̄ in iſtis criminibus i quibus poteſt ali
ter depꝛehēdi veritas:ꝙ̄ per cōfeſſionē puta furtum:homici
diū:adulteriū ⁊alia crimina que cū alio ꝯmittūtur pōt iudex
ſi reus fateatur crimen inquirēdo de veritate interrogare qd
fecit de re ſubſtracta:de interſignijs ipſiꝰ:⁊ ſimiliter a dn̄o rei
inquirere ſi eam perdidit:vn̄ habuit:⁊ ſimilia.vt ſic ex ſubtili
indagine nō cōtigat innocētē dānari.facit.l.ſi nō defendatur.
de penis.nā nō ſolū poſt ꝯfeſſionē.ſed poſt ſentētiā ꝯtra vnū
latā ſup furto reperiꝛ alicuius ſubtraxiſſe.vt.j.de purga.vul.
ca. ij.ad hoc.l.j.§.ſi quis vltro.de q̄ſti.Et ego de facto reperi
quēdā cōfeſſum eſſe ſponte hominem occidiſſe:et in cōfeſſiōe
ꝑſeuerare:⁊ cauſam homicidij veroſilem adijcere.⁊ tñ poſtea
ante eius condēnationē reperi illū occaſum ab alio interfectū
⁊ fuit arimini.ſoluit aliter Jo.an.dicit eñ ꝙ ep̄s traxit mulie
rem ad partē.et ſibi pꝛimo mulier eſt ꝯfeſſa pꝛiuatim.ſed tūc
obſtat litera:q̄ dicit.cepit publice ꝯfiteri ⁊c. Sꝫ dicit ipſe pu
blice dici poteſt.quod coꝛam eo et ſocijs hoc fiebat. licet accu
ſatoꝛe abſente.ſed certe cōfeſſio emiſſa in iudicio coꝛam iudi
ce perinde pꝛeiudicat : ac ſi emiſſa eſſet pꝛeſente parte: cuius
9 abſentiā ſupplet iudex.vt.l.ꝓperādū.§.ſi aūt.C.de iudi. † Nā
abſenti q̄riꝛ ꝑ iudicē.vt.l.poſtꝙ̄ liti.et ibi de hoc.C. de pac.et
ꝫ.de pac.cum pꝛidē.vbi dixi.⁊ ſic vꝫ ꝙ iſta ſo.nō ſit bona: niſi
dicas:ꝙ quādo ſic pꝛiuatim iudex trahat aduerſariuꝫ ad par
tem:ꝙ ibi cōfitetur:nō videtur cōfeſſus in figura iudicij.et ſic
nō pꝛeiudicat cōfitēti:quia iudex nō intēdit querere iſto caſu
abſenti.ar.ad hoc quod no.Cy.in autē.ſacramēta.C.ſi aduer.
ven.Soluit vltimo Jo.an.ꝙ hoc ideo poterat hec mulier re
uocare ꝯfeſſ.qꝛ nōdū eius cōfeſſio erat ſcripta.et iō ſtatim añ
extraneū actū intermiſtū locus eſt reuocatiōi.ar.no.ꝫ.de elec.
quia pꝛopter.ſuper verbo mox.facit quod not.j. de iureiurā.
cum impoſitiōibus.i gl.vltimā.li.vj. ¶ Scd̄o op.ꝙ iſti fuerūt
adinuicē ſeparati ꝑ ſentētiā ꝓpter adulteriuꝫ.ergo vꝫ ꝙ ſub
ſpecie nouarū ꝓbationū vel iuris ſupuenictis nō debeat ſen
tētia retractari.vt.l.ſub ſpecie.C.de re iu. qꝺ enim bene ſemel
diffinitū eſt:nō debet ex ſuperuenicti cauſa retractari.vt.c.qꝺ
ſemel.vi.q.iiij.et.l.ij.de iti.ac.ꝙ pꝛiua.ibi non enim coꝛrumpi
aut mutari quod recte tranſactum eſt ſuperueniente delicto
poteſt vt ibi dicit text.ſol. delictum viri ſuperueniens aufert
ipſi viro ius ex ſententia queſitum.nam et quandoꝗ contin
git ꝙ ex cauſa ſuperuenienti receditur a ſentētia:ſicut a iura
mēto ⁊ qualibet diſpoſitiōe. ar.no.ꝫ.de iurein.quēadmodū.
et.j.de pur.vul.c.ij.et.l.auunculo.de cōdi. ſine cauſa. et.l.j.C.
de re iudi.cum ſi.Hoſtien.dicit.ꝙ hic plures ſunt rōnes et iu
ra pꝛo muliere:ꝙ̄ pꝛo viro.pꝛo ipſa eñ eſt vinculum matrimo
niale:quod ꝑ illā ſentētiam diuoꝛtij quo ad toꝛum nō fuit ru
ptum.vt no.ꝫ.c.ij.Itē ius naturale qꝺ firmat qꝺ ſtabile ꝑma
net.inſti.de iure.na.§.ſꝫ naturalia.Incōtinētie periculū.ꝫ.de
eo qui cog.ꝯſan.vxo.ioꝛdane.apoſtoli p̄ceptū ꝫ qꝺ nulla pōt
obſtare exceptio.ꝫ.de ꝯin.lepꝛo.qm̄. ꝓ viro facit adulterium
a muliere ꝯmiſſum:qꝺ aboletur ꝑ adulteriū ipſius viri.Iteꝫ
et exceptio rei iudi. que ſepe tolliꝛ ex cauſa ſuperuenienti. vt
dixi.cum igitur hinc inde eſt ꝯflictus rationum pꝛo illa parte
que pluribus adiuuatur ferenda eſt ſententia . et ſic pꝛo mu
liere in caſu noſtro.C.de edicto diui adriani tollendo. l. fina.
et de poſtu.bone.ij.ad ſi.de hoc remittit Hoſtien. ad ſummā
e.ti.§.quot modis.ſub.§.generaliter. ¶ Querit gloſ. † ſi lata Ponit queſtiones.
10 eſt ſentētia diuoꝛtij quo ad toꝛum pꝛopter adulterium mulie
ris:an poſt talē ſentētiam poſſit maritus reconciliare ipſam
ſibi inuitam videtur ꝙ ſic. qꝛ lata ſententia in eius fauoꝛē nō
dꝫ in eius leſionē retoꝛqueri.Itē ſi aliud diceremus:ſequere
tur abſurdū.quia delictū pꝛeſtaret adultere immunitatē: ſi ſe

pretextu adulterij teneretur ne cohabitaret viro. ſ. l. relegatoꝝ. §. ſi. de inter. ⁊ re. Itē daret̃ ſepe. mulierib⁹ materia delinquendi: ⁊ fornicādi: ſi a mutua ſeruitute matrimonij propter hoc crederēt liberari. ar. ſ. de pcura. tue. preterea p ſeparationem diuortij abſolutus fuit vir a ſeruitute mulieris adultere non autem ipſa adultera a marito. In contrarium gl. arguit quia quando. ꝓ prodeſt ſententia condemnatis. ¶ Ultimo glo. ponit duas opi. vnam lau. qui dixit ꝙ vir bene poteſt illam reconciliare inuitā. Idē tenet Pe. Uin. ⁊ Hoſt. pōt ergo innocens reconciliare ſibi adulteram non obſtante ſententia diuortij: quod eſt verum: niſi ipſe innocens poſtea fornicetur. quia tunc extinguitur effectus ſentētie diuortij. vt dixi ſupra.

11 ¶ Circa predictā tamē materiam † cum queritur vtrum vn⁹ coniugatoꝝ propter crimē alteri⁹ ſit abſolutus a mutua ſeruitute ita ꝙ criminoſe nō cogat̃ cohabitare: et reddere debitū. ſic diſtingue. aut queris de crimē adulterij: aut de alio puta veneficio: hereſi: furto: vel ſimili. primo caſu aut vterqꝫ fornicatus eſt: aut alter tātum. ſi vterqꝫ habet locum regula. quod delictum cum delicto compenſatur. et inſimul habitare tenētur. vt. j. de adul. intelleximus. et. ſ. eod. ſignificaſti. aut alter tantum. et tunc aut nulla eſt lata ſententia diuortij: aut eſt lata ſi non eſt lata tunc non poteſt etiam innocens ſubtrahere debitum: et a mutua ſeruitute diſcedere. de quo. ſ. eo. porro. ſi vero lata eſt ſententia diuortij: et tunc aut nocens repetit innocentem. aut econuerſo innocens repetit nocentem. ſi nocēs repetit innocentem: et non auditur: niſi innocens poſt ſententiam fornicatus fuiſſet. vt dixi. ſi vero innocens repetit nocētem: tunc (vt dixi ſupra) redire cogitur: niſi nocens religionē ingreſſa fuerit ⁊ profeſſa. poſt ingreſſum eī monaſte. et profeſſionem non poteſt maritus ipſam educere de monaſterio. et imputet ſibi vir qui ante profeſſionem ſibi eam reconciliare noluit. vt. ſ. de conuer. coniu. gaudemus. vbi de hoc. ante profeſſionē vero ſemper maritus poſſet eam educere immo epiſcopus dꝫ monere maritū vt eam ſibi reconciliet. ꝙ ſi non vult: tradet illam in monaſte. ad penitentiam paragendam.

12 vt dicto. c. gaudemus. ¶ Sed hic incidenter queritur † vtrū innocens poſſit religionem ingredi: et profiteri inuito nocente. dicit hic Ioan. and. quod ante ſententiam diuortij poſſet nocens innocentem de monaſte. reuocare. non ob. c. agathoſa. xxvij. q. ſcda. quia loquitur quando ſuper fornicatione eſt lata ſententia: vel quando is qui reuocat agit petitorio. quia repelletur pretextu adulterij. ſecus ſi agat reſtitutorio. quia non repelleretur pretextu criminis de reſti. ſpo. item cū quis. de do. inter vi. et vxo. l. ſi maritus. et hoc de primo membro principali: cum queritur quando propter crimē adulterij poſ-

13 ſit vnus ab alio ſe ſubtrahere. † ſi vero queritur vtrum propter aliud crimen. et tunc aut eſt crimen hereſis. et tunc quia illud eſt crimen quia tunc vocatur fornicatio ſpiritualis. ideo circa ipſum eſt prouiſum per. c. j. proxi. et. c. ſi. ſ. de conuer. coniu. vbi quantum ad iſtam ſeparationem notantur plures dicere inter ſpiritualem et carnalem fornicationem. et. j. c. prox. ⁊c. de hoc no. aut eſt aliud crimen ꝙ̄ hereſis: puta furtum: homicidium: et ſi. hoc caſu dicit Io an. j. c. proxi. ꝙ ſi latum fuit diuortium ideo: quia ipſam trahebat ad homicidium: vel latrocinium: vel ad aliud mortale. et tunc dicunt quidam. ꝙ idē quod in hereſi. quia nullam vel vilem cauſam inuenies: quare non ſit idē in omnibus. Alij dicūt. ꝙ pro alijs criminib⁹ nūꝙ̄ ferenda eſt ſententia ſeparationis perpetue: ſed tātum donec penituerit. in hereſi vero hoc conceditur propter periculum fidei. et ſic diuerſimode intelligunt. j. ca. quanto. et. xxviij. q. j. idolatria. Sed dictum. ſ. plus placet Innocen. Ioan andre. remittit ad not. per eum in. c. ad apoſtolicam. de conuer. coniu. vbi quid iuris de ebrietate et alijs malis moribus an ſeparatio peti poſſit.

Pro qb⁹ criminibus et alijs malis morib⁹ matrimonium poſſit ſeparari.

1 ¶ Uxor ſi a viro lapſo in hereſim propria authoritate diuerterit: ad eum reuerſum redire compellitur: ſecus ſi per iudicium eccleſie fuerit ſeparata.
2 Separatio quo ad toꝝ poteſt peti propter hereſim ſuperuenientem ſicut propter adulterium.
Hereſis dicitur fornicatio ſpiritualis.
3 Coniux quare debet relinquere cōiugē labētē in hereſim.
4 Reuerſus ab hereſi ante ſententiam diuortij poteſt repetere vxorem: et ad ipſum vxor redire cogitur.
5 Reconciliatio coniugatorum excluditur per ſententiam.

1 De illa. † Si vxor a viro lapſo in hereſim propria auctoritate diuerterit ad eum reuerſum redire compellitur. ſecus ſi per iudicium ec-
2 cleſie fuerit ſeparata. ij. ibi: ſi vero. ¶ Not. pmo. † ꝙ ſicut propter adulterium poteſt repeti ſeparatio quo ad torum et cohabitationem: ita propter hereſim ſuperuenientem. eſt enim iſta fornicatio ſpiritualis. de qua. ſ. de conuer. coniu.
3 c. ſi. vbi differentie inter vtrumqꝫ. ¶ Scdo not. † cauſam qua fidelis coniux debet relinquere coniugem labentem in hereſim. ſ. vt tedio pariter et confuſione affectus ⁊c. Idem ſcdm Hoſti. ſi alia intentione diſceſſit ratione etiam predicta vita-
4 tur excommunicatus. vt. j. de excep. pia. li. vj. ¶ Tertio no. † ꝙ reuerſus ab hereſi ante ſententiam diuortij poteſt repetere vxorem: et ad ipſum vxor redire cogitur. Nam talis hereſis ſuperueniens non diſſoluit vinculum matrimonij. vt. j. c. proxi. ver. quia ſacramentum. de facili ergo res reuertitur ad
5 naturā ſuam. vt. l. ſi vnus. §. actus. ff. de pac. ¶ Quarto no. † ꝙ poſt ſententiam diuortij propter hereſim alterius coniugatus non cogitur qui remanſit in fide lapſum in hereſim reconciliare ſibi reconciliatio ergo excluditur per ſententiam. ¶ Sed ꝯ de. ca. ſi. ſ. de conuer. coniu. vbi innuit. quod redire non cogitur ſi voluerit cōuolare ad religionem. ſol. dic ſtandum ꝯtrario ꝙ ſola ſentētia ſeparationis non excludit recōciliationem: ſed ſententia et tranſitus ad religionem vt in cōtrario. et hoc tenet glo. hic: et. j. c. proxi. in glo. ſi. Idem ſentit hic Io. and. dicit enim. ꝙ ſi per eccleſiam latum ſit diuortium in ſpirituali: non cogitur redire ad reconciliatum: ſi vult intrare ad religionem: alˀs cogitur. vt dicto. c. ſi. de conuer. coniu. et iſta diſtinctio eſt correcta per. c. j. proxi. vbi indiſtincte innuit compellendū anteꝙ̄ velit ingredi. quod tenet Ala. Lan. dicit ſtandum huic diſtinctioni. quod placet Phil. Ia. de albe. et Alb. vt vitetur correctio. idem Innoc. alternatiue tamen et hoc in fornicatione ſpirituali: in carnali vero ſemper cogitur. niſi fuerit profeſſa. ante profeſſionem enim ſemper maritus poſſet educere adulteram de monaſte. de quo dic. vt. ſ. c. proxi. ¶ Secūdo op. ⁊ videtur ꝙ poſt ſentētiā cogatur quis ſibi recōciliare vxorē. vt. ſ. c. proxi. ſo. ibi ideo vir cogitur poſt ſentētiam eam recipere: et quia ipſe commiſit adulterium. vñ ſentētia nō debet ſibi prodeſſe: quaſi fecerit cōtra eam. et hic cōuerſus poſt ſentētiam pro ſe latam nihil fecit cōtra ipſam: vel ibi nulla fuit ſentētia ſed tātum cōtinētia indicta. alˀs idem eſſet ibi. quod hic reliqua que hic tangit Io. andr. an ſentētia ſeparatiōis ꝓpter alia delicta ꝙ̄ hereſis vel adulterij ſit perpetua dixi. ſ. c. proxi. et de differentijs inter carnalem ⁊ ſpiritualem fornicationē ibi remiſi.

Opponit in cōtrarium.

1 ¶ Recurſus in arduis queſtiōibus debet fieri ad papā.
2 Doctoris ſapiētia et doctrina in quo cognoſcat̃.
3 Matrimonij vinculū nō diſſoluit: cū vnus cōiugatoꝝ ad fidē cōuertitur niſi velit ille qui relinquitur.
4 Obligatio qua quis tenetur deo potior ⁊ potētior cēſetur ꝙ̄ qua tenetur homini.
5 Hereſis ſupueniēs nō diſſoluit matrimoniū inter fideles cōtractū ſed tm̄ quo ad mutuā ſeruitutē.
6 Baptiſmus eſt primū ſacramētū fidelis chriſtiani firmū ⁊ ſtabile firmamētū ⁊c.
7 Matrimonij ſacramētū dicit̃ inter fideles eſſe ratū et firmuꝫ ratiōe characteris per baptiſmū impreſſi iter infideles nō dicitur verū ſed ratū.
8 Delictū ei⁹ q cepit fidē et deſerit maius ē ꝙ̄ ei⁹ q nūꝙ̄ cepit.
9 Fidelis ſine culpa iure ſuo nūqꝫ priuatur.
10 Infideliū vnus ſi cōuertatur ad fidē an ipſe conuerſus dicat̃ relinquere vel relinqui.
Et an ſtatim ſit matrimonij vinculū diſſolutū. nu. 11
12 Baptizati ab hereticis ſi fiunt heretici et poſtea cōtrahūt an matrimoniū dicat̃ ratū inter tales.

Quanto. Uinculū ꝯiugale nō diſſoluitur altero fideliū ꝯiugū in hereſim lapſo. ſꝫ ſi vn⁹ infideliū ꝯiugū ꝯuertat̃ ad fidē et alter nolit ſibi cohabitare vel nō ſine dei blaſphemia vel pctō mortali ſoluit̃ ꝯiugiū⁊ ꝯuerſus ꝯhere poterit. cōis diuiſio. ſcda ibi. nos igit. q̄ diſtinguit et. ij. mēbrū ꝓſequit̃ ibi ſi vo rōnē diuerſitatis ponēs ibi nā ⁊ ſi obſtaculū ſoluēs ibi nec obſtat ſubdēs duplicē rōnis effectū ibi per hāc. ¶ No. j. ꝙ iſte epˀs ꝯſuluit papā ſup illa dubia qōne. ⁊ in hoc ꝯmēdat̃ in antiq̄ q⁊ ſniaꝫ quā docuerat p ipſam ſedē vult corrigi vel approbari ſicut ioachim. ſ. de ſumma trini. c. ij. fm
1 Ho. † In iſtis eī arduis ad papā ē recurrēdū. vt. ſ. q filij ſint le. p venerabilē. §. rōnib⁹. ¶ Scdo no. ꝙ papa dubie qōni in gñe ppoſite diſtiguēdo rñdet. idē facit impator i. l. pcib⁹. C. de
2 ipu. ⁊ ali. ſub. † in hoc ei magis cognoſcit ſapia doctria doctoris ſi qōnē i gñe ⁊ i nube ppoſitā nouit p mēbra diſtiguere. alˀs

de inſufficientia

de inſufficientia redarguēdus eſt.vt ſceuola gallũ redarguit.
in.l.gallus.ff.de li.ꝛ po.ꝛ dixi.ſ.de reſcriptio.ſuper literis.
3 ¶ Tertio no.† quid iuris cum vnus coniugatoꝛum ad fideʒ
conuertitur:ꝑ hoc enĩ vinculuʒ matrimonij non diſſoluitur:
niſi velit ille qui relinquit.idē glo.dicit de illo qui reliquit.qꝛ
nō dʒ claudicare matrimoniũ.i.titulus matrimonij.qñqꝫ tñ
claudicat quo ad effectum reddēdi debitũ ab illo qui nō pōt.
exigere.ſ.de cōuer.cōiu.quidā.ꝛ de eo qui cogno.trāſiniſſe
qñqꝫ etiam claudicat quo ad ipm vinculũ:ſine titulũ matri-
monij.vt.ſ.de eo qui duxit.c.j.ꝛ de deſpon.impu.contineba
tur.ꝛ.c.de ill.ſʒ ſunt caſus ſpeciales.regulariter aũt cōtract⁹
claudicare non dʒ:nec eorũ reſolutio ab vna pte pēdere.vt.l.
ſicut.C.de ac.ꝛ ob. ¶ Quarto no.ꝙ licet inter aliquos ſit cō-
tractũ vinculũ mutue ſeruitutis inſeparabilis:put inter vi-
rum ꝛ vxo.qui ſunt duo in carne vna vt.j.c.pxi.§.qꝛ vero.tñ
ſi ex iſto vinculo inſolubili deus effunditur diſſoluendum ē.
4 † vt ſic potioꝛ foꝛtioꝛ ꝛ potētioꝛ cenſeatur obligatio:qua tene
tur hō deo:ꝙ illa qua tenetur homini.xi.q.iij.non ſemp.ꝛ.c.
iul.facit quod no.ſ.de ap.cum.pati. ¶ Quinto not.in verſi.
5 ſi vero.† ꝙ hereſis ſuperueniēs nō diſſoluit matrimoniũ in-
terfideles cōtractũ:ſʒ bñ diſſoluitur quo ad mutuā ſeruitu-
tem.ſi tñ cōfitetur hereſim:vel de ipo cōuicitur.alias contra.
vi.q.j.verũ. ¶ Sexto no.in ver.nā ꝛ ſi.ꝙ vbi eſt foꝛtius vin-
6 culũ difficili⁹ ſoluitur.cōcoꝛ.ſ.de trāſac.c.ij.† baptiſm⁹ enĩ eſt
primũ ſacrum fidelis xpiani firmũ ꝛ ſtabile firmamētũ[a]:quo
poſito qḋ ſemel eſt habitũ nũꝙ amittitur.vt hic.ꝛ de conſe-
7 cra.di.iiij.oſtēditur.† ratione ergo characteris ꝑ baptiſmuʒ
impꝛeſſi ſacrʒ matrimonij dicitur inter fideles eſſe verũ ꝛ ra
tũ.Inter infideles vero dicitur eſſe verũ:ſed nō ratũ.qꝛ non
durabile pſeuerat.xxvi.di.deinde.ꝛ.ſ.de cōſan.ꝛ affi.de infi-
8 delib⁹. ¶ Septimo no.† ꝙ mai⁹ eſt delictũ eius qui ceptam
fidē deſerit:ꝙ eius.qui nũꝙ cepit.ſi.in auſ.de litiga.§.edicta
in fine.coll.viij.all'.in glo.mag.ꝛc.turpius enĩ eijcitur:ꝙ non
admittitur hoſpes.ſ.de iure iurā.quēadmoduʒ.licet tñ tur
pius ſit deſerere:tñ reliquie pcedētis fidei oſſibus infixe nō
totaliter abolētur.ſicut dicimus in ſacerdote degradato : ꝑ
quo ppter reuerētiā ſacri ꝛ characteris impꝛeſſi eccleſia in-
tercedit.j.de verbo.ſig.nouim⁹.facit.l.ſi qs ſub cōditione.de
9 teſta.tu. ¶ Octauo no.in ver.nec ob.† ꝙ qñqꝫ fidelis ſine cul
pa iure ſuo priuatur.cōcoꝛ.ſ.vt lite non cōte.qm̃ freqnēter.
ꝛ alijs iurib⁹ allegatis in glo.in caſibus priuatur ꝛc.Rō qua
re illo caſu priuatur redditur in ꝟ.ꝑ hanc.min⁹ el eſt quē iſto
caſu iure ſuo priuari:ꝙ viā figmētis ꝛ hominũ malicijs apiri
nā ex duobus iniuſtis minus iniuſtũ eſt eligendũ.xiij.di.ner
ui.ꝛ.l.ita vulnerat⁹.ad.l.aqui.ꝑ publico .ergo bono iura to-
lerant dānũ pticulare.vt.l.bono publico.ff.de vſuca. ¶ No-
no no.ꝙ quantũ poſſumus pcauere debem⁹ ne paretur via
figmētis.ꝛ ꝙ iuris coloꝛe qs prauũ ppoſitũ nō exequaṫ.cō-
coꝛ.ſ.de pcura.tue.tales enĩ dicuntur indirecte offendere mē
tē legis ſeruatis verbis ipius:cōtra regulā in.c.certũ.de reg.
iuris.li.vi. ¶ † Quero ſi ex duobus infidelibus vn⁹ conuerta
10 tur ad fidē:an ipe conuerſus dicatur relinquere:vel relinqui.
ꝛ videtur ꝙ dicaṫ relinquere:ſicut ille qui cũ ſocio ꝑ viaʒ gra
diens retrocedit.dicitur enĩ ipe ſocium derelinquere:non ſo
cius eũ.cōtrariũ tʒ hic Jo.an.ꝙ ille qui cōuerſus eſt dicitur
relictus.qꝛ rectũ iter ſiue callem incedit.vñ is qui in infideli-
tate remanet cũ ipm ſequi deberet dicit eũ relinquere.et hoc
reſpectu.ꝛ is qui fidelis efficitur vel fidelis remāſit dicitur re
liqui attēta hac ratione ſicut duo deberent ire romā itinerās
verſus occidētē diceretur alterũ relinquere:qui recte itinera
11 ret verſus oriētē.ſʒ Jo.an. ¶ Scḋo q̃ro † vno ex fidelib⁹ ad
fidē cōuerſo:vtrũ ſtatim matrimonij vinculũ ſit ſolutũ.dicit
glo.ſ.qui relinqtur ꝛc.ꝙ ſtatim ſoluitur ꝙcito non vult coha
bitare.ꝛ de hoc cōſtet ꝑ teſtes.dicit tñ Jo.an.ꝙ tutũ eſſet ꝙ
iudex aſſignaret terminũ infideli.ar.ſ.q fil'.ſint le.latoꝛ.et de
cōuer.cōiu.ex publico.cũ enĩ aliquid depēdet ex animo vni⁹
ſi expēdētia voluntatis eius alius leditur : pfigendus eſt ſi-
bi termin⁹ vt declaret animũ ſuũ.ar.l.māciploꝛũ.de op.le.et
l.cuʒ quidē.de le.ij.ꝛ.ff.de iure deli.l.j.l.ꝙdiu.de acqui.here.
Aduertendum tñ ꝙ vinculum illud matrimonij nō videtur
quo ad fidelem ſolutum ſtatim:cũ infideli declarauerit ꝙ cō-
uerti nō vult aliter.qḋ pʒ qꝛ ſi poſt declarationē ꝛ anteꝙ fide
lis cōuerſus contrahat infidelis cōuertatur:recipere tenetur
vt.j.c.pxi.ꝛ videtur tñ nouũ matrimonium.dicit glo.ꝙ non
eſt verum quo ad bigamiā.nam vir cōuerſus vxoꝛem cōuer-
ſam recuperans nō cēſetur bigamus.qꝛ nō diuiſit carnē ſuaʒ
in plures:ſʒ Vin.Tan.ꝛ Hoſt.ſi vero ad fidē cōuerſa contra
heret cum alio añ cōuerſionē viri nō redderetur viro ad fideʒ
poſt ea reuertēti ſm Jo.an. ¶ Tertio quero textus iſte loq

¶ Stabile a firmamētũ.
Effectus ipſius baptiſmi qs ſit vide Joã. de turrecremata i.c.baptiſmus.de cōſecra.di.iiij.
Ponit queſtiones.

tur de vere fidelibus labentibus in hereſim.ꝙ ex hoc nō ſol-
12 uitur vinculum matrimonij iam cōtracti.† quid ergo.de ijs
qui ſiũt heretici:fuerũt tñ ab hereticis baptizati:ꝛ poſtea cō-
trahunt.nunquid eſt ratũ matrimonium inter tales.ſolu.aut
fuerũt baptizati in foꝛma eccleſie:ꝛ tũc ratũ eſt matrimoniuʒ
inter tales cōtractũ.facit de hereti.decreuit.li.vj.Aut nō fuit
ſeruata foꝛma ꝛ tũc iure infideliũ oīo cēſetur nec ratũ potuit
eſſe matrimoniũ cũ baptiſmi non recipiunt ſacrm.ꝛ hoc facit
ad id quod no.Jo.an.ſ.de condi.ap.c.ſi.ſuper prima glo.

1 ☞ Sacramentũ coniugij apud fideles ꝛ infideles ē firmũ.
2 Infideles non arctantur conſtitutionibus canonicis:ſed he-
ne ligantur conſtitutionibus imperatoꝛum.nu.16.
3 Infideles coniuncti in gradu pꝛohibito cōſtitutione canoni-
ca:ſi ad fidem conuertantur poſſunt in illo matrimonio re-
manere.ꝛ nu.5.ꝛ nu.14.
4 Baptiſmi ſacramenti quis ſit effectus.
5 Infideles ad fidē cōuerſi nō tolerātur in pluralitate vxoꝛum.
6 Diſpenſatio impꝛobatur vbi eſt multiplex pꝛohibitio:ꝛ iu-
rium offenſio.
7 Vxoꝛes plures ſimul habere quare non eſt licitum.
8 Femina quare magis ſit foꝛmata de coſta hominis:ꝙ de ca-
pite vel de pede.
9 Pꝛouidentia celeſtis non ſubiacet legi ſcripte.
10 Statutum ꝛ conſtitutio que loquuntur de viro habent locũ
etiam in vxoꝛe.
11 Maritus reuocat votum vxoꝛis:ꝛ non econtra.
12 Repudium nititur potius ex ritu ſiue conſuetudine infide-
lium:ꝙ de iure.
13 Caſus ſpecialis in quo ſpoliatus iniuſte non reſtituitur ante
omnia.
15 Mulier poſt repudium ſi contrahit:maritus ad fidem con-
uerſus compellitur eam recipere.
17 Judei ꝛ infideles an ſubiaceant directe legibus imperatoꝛũ.
18 Delinquentes contra legem diuinam puniuntur etiam per
iudicem ſecularem.
19 Infideles quare magis arceantur legibus ꝙ canonicis con-
ſtitutionibus.
20 Baptiſmo dimittuntur peccata ꝛ non lex.
21 Irregularitas non tollitur per baptiſmum.
22 Lex nature ſiue naturalis erat ante legem moſaicam.
23 Infidelis habens plures vxoꝛes ſi conuertatur ad fidē quaʒ
ex eis debeat retinere.
24 Chꝛiſtianus ſi contrahat cum pluribus mulieribus vno ꝛ eo
dem momento dicens conſentio in vos omnes que illarum
erit vxoꝛ.
25 Compꝛomiſſum factum in liberum ꝛ in ſeruum eſt nullum.
26 Contumelia creatoꝛis an ſoluat matrimonium ipſo iure.
27 Mulieres infideles an habeant priuilegia.circa dotes.
28 Mulier heretica per reuerſionem ad fidem non recuperat
priuilegia dotis.

Gaudemus.

Pagani coniuncti in gra
du pꝛohibito lege canoni
ca tamen conuerſi ad fidem non ſeparantur.ꝛ ſi pa
ganus prius plures vxoꝛes habebat:poſt fideʒ ſu
ſceptā adherebit primo.ꝛ ſi repudiata vxoꝛe cum ſecũda cō-
traheret:etiam poſt baptiſmũ dimittet ſecundam : ꝛ adhere
bit repudiate:etiam ſi repudiata cum alio contraxiſſet.ſecus
ſi foꝛnicata fuiſſet.ꝛ ſunt tres partes:ſicut ſunt tria pꝛincipa-
lia dicta.ſecunda ibi:qꝛ vero.tertia ibi:qui autem. ¶ No.pri-
1 mo † ꝙ ſacrm̃ coniugij apud fideles ꝛ infideles eſt firmum.
rō redditur in.c.deinde.xxvi.di.foꝛtius tamen ligat apud fi-
deles:quaʒ infideles.vt patet.ſ.c.pꝛoxi.cetera vero ſpiritua
lia non videntur cadere in infidelibus puta iuramētum:con-
ſcientia:ꝛ ſimilia.ſi tamen ſm obſeruantiā veteris legis trāſ-
grederentur poſſent accuſari: ꝛ puniri iuxta legem ſuam.vt
pʒ in ſi.ca.ꝛ dicā.j. ¶ Secundo no.ꝙ nihil ad nos de ijs que
foꝛis ſunt.j.ad coꝛi.vij.ꝛ dic foꝛis.i.extra fidem eccleſie.vel ex
pone ad nos.i.quo ad excommunicationis ſententiam pro-
ferendam in tales:ꝛ quo ad fidem:ꝛ quo ad ſpiritnale cōſoꝛ-
tiuʒ.vt hic:patet.ꝛ.ij.q.j.multi.vbi ſunt hec verba.facit quod
2 no.Jo.and.ſ.qui ſi.ſint legi.c.ſi. ¶ Tertio no.† infideles nō
arctantur conſtitutionibus canonicis.conſtitutionibus vero
imperatoꝛum ligantur.vt dicā.j.ſecunda.oppo.ꝛ facit.l.j.C.
de ſumma.trini.ꝛ.ſi.ca.facit quod no.ſ.de voto quod ſuper
3 his. ¶ Quarto no.† ꝙ infideles coniuncti in gradu pꝛohibi
to conſtitutione canonica ſi ad fidem conuertantur: poſſunt
in illo matrimonio remanere.preterita enim geſta per illum

qui mutat ſtatum debet iudicari ſm legem veterem: quam
dimittit. non ſm nouam: quam aſſumit. ⁊ hoc propter natu-
ram conſtitutionis: que futura reſpicit: non decila corrum-
pit. vt. c. fi. ſ. de conſti. ⁊ l. iubemus. in fi. C. de teſtamētis. facit
4 ad no. ſ. de obli. ad ra. c. j. ¶ Quinto no. ⸢ effectum ſacramen
ti baptiſmi. per ipſum enim crimina dimittuntur: ſed coniu-
gia non ſoluuntur. de quo. j. dicam. per ingreſſum religionis
an dimittantur crimina vel defectus. dic: vt. j. de apoſta. ca. ij.
5 ¶ Sexto no. in ver. qꝛ vero. ⸢ ꝙ infideles ad fidem conuerſi
tolerātur in matrimonijs contractis in gradu prohibito le-
ge canonica. ſed non tolerantur in pluralitate vxorum codē
tempore. rō qꝛ pluralitas iſta oī iure reprobatur: ſed non ita
prohibitio circa gradum. que ex tēpore variatur. vt. ſ. de cō-
ſang. ⁊ affi. non debet. tolerabilius ergo eſt offendere ius ca-
nonicum: ſolum: ꝙ ius canonicum diuinum: ⁊ mūdanum. vt
6 iſti. de nup. ⸢ vbi enim eſt multiplex prohibitio ⁊ iuriū offen
ſio ibi diſpenſatio ⁊ tolerantia improbatur. vt. c. p venerabi-
7 lem. ad fi. ſ. qui filij ſint le. ¶ Septimo no. ⸢ rationem quare
non eſt licitum habere ſimul plures vxores. colligitur enim
multiplex ratio ex diuina inſtitutione: ⁊ origine cum vna co
ſta ⁊c. ⁊ ex verbis dei loquētis de matrimonio in numero ſin
gulari: non in plurali. ⁊ hoc modo arguit hic papa. quod ta-
men argumentum. non eſt ſemper verū. qꝛ pluralis locutio
verificatur in vno. ⁊ diſpoſitio de vno habet locum in pluri-
bus vt. l. j. de nego. geſt. ⁊ l. demonſtratio. ꝟ. fi. de condi. ⁊ de.
8 ⁊ l. iij. ꝟ. homines. vi bo. rap. cum fi. ⁊ ponit hic Jo. an. ⸢ qua-
re femina magis de coſta hominis ſit formata: ꝙ de capite vl'
de pede. dicit enim hoc ex eo eſſe factum vt collateralis appa
reat. ſi enim de capite videretur dñā: ſi de pede videretur an
cilla. vt no. xxxiij. q. v. nec illud. ¶ Octauo no. ꝙ diuina reue-
9 latione quedam ſunt licita: q̄ alias prohibentur. ⸢ celeſtis em̄
prouidentia non ſubiacet legi ſcripte: nec que miraculoſe p-
ueniunt ad conſequentiam ſunt trahēda. ⁊ facit ad. q. de laza-
ro de qua dixi. ſ. de frigi. fraternitatis. ⁊ no. exēpla que po-
nuntur in tex. de miraculis. ⁊ primo de iacob qui mentitus ē
ſe eſſe eſau. geñ. xxv. ⁊ xxvij. ſecundum eſt de iſraelitis q vn⁹
quiſqꝫ a pximo ſuo petijt vaſa aurea ⁊ argētea: vt egyptios
ſpoliarent exo. iij. ⁊ xij. de ſampſon legitur iudico. xij. qui cō
cuſſis colūnis interfecit tria milia philiſteoꝝ. ⁊ multo plures
interfecit moriens: ꝙ viuens. aliud eſt exemplum de patriar
chis: qui habuerunt plures vxores. vt Abraam ⁊ Jaco. geñ.
lviij. ⁊ xxix. ⁊ xxx. ⁊ de alijs viris iuſtis legitur reg. xi. ⁊ ij. pa
10 lipo. xxiij. ¶ Nono no. ⸢ ꝙ vir ⁊ vxor non ad imparia iudicā
tur. ⁊ ſtatutum ſiue conſtitutio que loquitur de viro habet lo
cum etiam in vxore. vt hic ⁊ l. fi. C. de iudic. vi. ſimiliter conſti-
tutio que loquitur in emptore habet locum in venditore. ad
hoc. l. fi. ff. de accep. ⁊ quod ibi per Bar. quandoqꝫ tamen vir
⁊ vxor iudicantur ad imparia. vt in glo. q̄ incipit quo ad mu-
11 tuam ⁊c. cui adde ⸢ ꝙ maritus reuocat votum vxoris: non ecō
trario. xxiij. q. v. noluit. Item accuſat vxorem de adulterio:
quod non committitur ſine dolo. xij. q. j. hoc in mulieribus. ⁊
vide quod not. in ſpec. de adul. ꝟ. j. v̄. ſed nūquid. ¶ Decimo
12 no. in. v̄. ꝙ autem. ⸢ ꝙ repudium initur potius ex ritu ſiue
conſuetudine infidelium: ꝙ de iure. ſine pctō enim nunꝗ̄ li-
cuit mittere libellum repudij: licet lex vetus hoc permitteret
propter maius periculum euitandum: que etiam requirebat
ꝙ ſacerdos eſſet pñs ad ſciendum an cauſa iuſta ſubeſſet. naꝫ
nec paſſim permittebatur: ſed in certis caſibus tantuꝫ. ⁊ hoc
eſt quod chriſtus in euangelio ait. matth. xix. Moyſes ad du
riciam cordis veſtri permiſit vobis dimittere vxores veſtras
ab initio autem non ſic. dico autem vobis: ꝙ quicunqꝫ dimi-
ſerit vxorem ſuam: niſi ob cauſam fornicationis: ⁊ aliam du-
xit mechatur. ad hoc. xxxij. q. j. dixit. iſta ergo permiſſio eſt
per legem euangelicam reprobata: in tantum vt cōuerſus ad
fidem poſt repudium non poſſit aliam ducere: niſi eo modo
⁊ forma quibus poſſet ſi repudium non interueniſſet. ſ. cum
13 ſine contumelia creatoris ⁊c. vt in tex. ¶ Undecimo no. ⸢ ca-
ſum ſpecialem: in quo ſpoliatus iniuſte non reſtituitur an-
te omnia. ſicut regulariter fieri debet vt. l. ſi quis ad ſe fundū
C. ad. l. iul. de vi. eſt ⁊ alius in. c. ad decimas. de reſti. ſpo. li. vj.
Alij ſunt in gl. que incipit hic habes ⁊c. ¶ Duodecimo not.
14 ⸢ ꝙ ſi poſt conuerſionem vnius altera cum ſequitur: eam re
cipere compellitur. ⁊ ſic non ſtatim conuerſio ſoluit vinculuꝫ
matrimonij cum infideli contracti. de hoc in glo. ⁊. ſ. eo. quā
15 to. ¶ Tertiodecimo no. ⸢ ꝙ ſi poſt repudium mulier cōtra-
hit maritus eius conuerſus ad fidem ipſam recipere compel
litur: nec poteſt ſibi obijcere illam fornicationem contractaꝫ
in figura matrimonij. ſed bene poteſt obijcere fornicationeꝫ
ſimplicem non habentem figuraꝫ matrimonij. ⁊ ita dicit tex.

in fi. c. licet ergo illud repudium non fuerit iuſtum tamen ex-
cuſat ab adulterio: ſi poſt eum cum alio repudiata contraxit
quia peccauit legis aucte. argu. l. graccus. C. de adul. Ideꝫ ſi
ducta iuſta ignorantia cōtraxiſſet forte de morte viri falſo ru
more prolato. vt. l. miles. ꝟ. mulier. de adul. ⁊ l. pe. cod. titu. fi-
gura ergo matrimonij multum facit ad hoc. l. iij. de do. inter
⸢ vi. ⁊ vxo. ⁊. ſ. de biga. nuper. ¶ Uenio ad aliquas op. elicien
das ex glo. ⁊ doc. ¶ Et primo op. dicitur hic. ꝙ apud infide-
les matrimonium eſt permiſſum in ſecūdo vel tertio gradu.
Sed contra de eo quod no. xxx. q. iij. pictacium. ⁊. ſ. de reſti.
ſpo. literas. in glo. videtur. ſolu. vt glo. que incipit: non prohi
bito ⁊c. ſuper qua dicit Jo. an. ꝙ ſecundus gradus collatera
lis in linea inequali erat prohibitus: in linea vero equali nō. ⸢ Opponit in cōtrarium
⁊ ſic corrigitur quod no. in dicto. c. pictatiuꝫ. ⁊ hic ho. enume
rat. xiij. perſonas diuina. l. prohibitas per hos Uerſus. Na-
ta ſoror neptis matertera fratris ⁊ vxor. Et patrui coniux
mater preuigna nouerca Uxoris qꝫ ſoror preuigni nata vtri
uſqꝫ Atqꝫ ſoror patris coniungere lege vetātur. terminatur
autem id quod dicitur de vxore fratris: vt dicitur. j. c. prox.
¶ Secundo op. dicitur hic ꝙ infideles non arctātur lege ca
nonica. Sed contra in. c. poſt miſerabilem. ⁊ c. quanto. de vſu
16 ris. ſolu. glo. que incipit que non arctant ⁊c. ſoluit ⸢ ꝙ non ar
ctantur directe: ſed indirecte ſic: quādo delinquūt. puta ſunt
iniurioſi chriſtianis: vel contumeliā inferunt fidei: et diuino
cultui: tunc enim coguntur ſatiſfacere per ſubtractioneꝫ par
17 ticipationis chriſtianorūꝫ. ⸢ Sed nunquid directo ſubiacent
legibus imperatorum. dicit Jo. an. poſt Hoſt. ꝙ omnes ſub
imperio degentes cuiuſcūqꝫ ſint ſecte ſubiacent legibus: ⁊ ne
ceſſe habent ipās obſeruare. alias ſi res exegerit gladio fe-
18 rientur. C. de iudi. l. ij. ⁊ l. ne quis. ex hoc infertur ⸢ ꝙ cum lex
humana perſequantur contrahentes contra legem diuinaꝫ:
etiam in hoc delinquentes per ſecularem iudicem punientur
ſicut eſſet in pluralitate vxorū. vel ſi quis ducat vxorem per
legem diuinam prohibitam. ⁊ ſic intellige. C. de inceſtis. nup.
l. iij. ⁊ C. de iude. l. nemo iudeorū. nec in talibus excuſatur pa
ganus: vt dicit dicta. l. iij. ⁊ not. ff. de his qui. not. infa. l. quid
ergo ⁊ l. liberorum. ⁊ hoc verum etiā ſi pretendat iuris igno
rantiam. cum ſit, contra ius gentium ⁊ naturale in quo igno-
rantia non excuſat: vt. l. ſi adulterium cum inceſtu. j. rñ. ꝟ. j. et.
19 ij. ff. de adul. ⸢ rō autem quare magis arctentur infideles le-
gibus: ꝙ canonicis conſtitutionibus: colligitur ex diuerſita
te cenſure. prima eniꝫ reſpicit corpora ⁊ conſiſtit in facto quo
ſic poſſint arceri corpora infidelium ſicut fidelium. cenſura ve
ro eccleſie reſpicit animas: ⁊ conſiſtit in iure. de verbo. ſig. q̄-
renti. qua non poteſt arceri niſi fidelis ⁊ inobediens xpian⁹.
vt patet hic ⁊. ſ. de re. ec. non ali. ſi quis. ⁊ hoc eſt quod dixit
apoſtolus. nihil ad nos ⁊c. vt dixi. ſ. in ſecūdo no. ¶ Tertio
op. ad fi. c. vbi dicitur. ꝙ fornicatio ante baptiſmum commiſ-
ſa poteſt obijci poſt baptiſmum. Sed contra qꝛ per baptiſ-
mum omne peccatū ⁊ eius ſequela deletur. xxvj. diſt. deinde.
xxxij. q. j. quod autem. Sol. vt glo. fi. que dicit ꝙ per baptiſ-
mum tollitur omne peccatū quo ad deum: ſed non obligatio
cum proximo iam contracta. ex delicto enim offenditur de⁹ ⁊
proximus. obligatio quo ad deum tollitur per contritioneꝫ
cordis: ⁊ fidem que habetur cum ſuſcipitur cuꝫ baptiſmo. ſed
obligatio cum homine contracta non ſoluitur tali modo. fa-
cit. j. de ſen. ex. cuꝫ deſyderes. ⁊ l. venia. ⁊ quod ibi no. C. de in
20 ius vo. Inno. ⁊ Ho. ⸢ dicunt ꝙ per baptiſmum nō debet tol
li ius quo ligata erat adultera. ne virum repetere poſſit. qꝛ p
baptiſmum peccata tantum dimittuntur: ⁊ non lex. xxvj. di.
acutius. et. c. deinde: vnde de quolibet furto ⁊ homicidio an-
te baptiſmū commiſſo poterit accuſari ⁊ puniri poſt baptiſ-
mum. quia licet per ipſum remittat̄ peccatū quo ad deum et
quo ad legeꝫ promotionis vt talis promoueri poſſit licet cri
men notoriuꝫ fuerit. xxv. diſt. primū. ⁊ ꝟ. j. de homicidio preſ
byterum remanet tamen ligatus quo ad temporales penas
ſicut ⁊ poſt penitentiam per quam etiam dimittitur peccata.
⁊ ſic intelligit̄ de peni. di. iiij. ſine penitentia tollitur etiā infa-
mia: que inſurgit ex pctō per baptiſmum ſicut ⁊ ipſum pa-
21 ctū. vt dicto. c. deniqꝫ. ⸢ Irregularitas vero non tollitur que
ſuper pctō non fundatur: vt ſi iudex pronuntiauit aliquem
occidendum. non enim ſic irregularitas in ſequela pcti: ſi-
cut infamia. ſic enim irregularis eſt ſine pctō occidens: ſicut
cum pctō. ne cle. vel mo. ſententiam. l. diſt. cap. j. ⁊ ij. de hoc in
ſpe. c. ij. ꝟ. iuxta. verſi. pe. ⁊ ꝙ ibi per Joan. and. hoſt. remit-
tit ad not. in ſumma de homi. ꝟ. qua pena. verſi. lingua. et ſe.
vel dic breuius ſecundum Hoſti. per baptiſmuꝫ tollitur pec-
catuꝫ quo ad deum: ⁊ ſatiſfactionem ſibi faciendam: non quā
tum ad ſatiſfactionem faciendam homi. quia nec dimittitur
peccatū

peccatum ⁊c.xxiij.q.vi.ſi res que in idem recidit cum ſolutio
ne glo.de qua ſupꝛa dixi. ¶ Quarto oppo.dicitur in ver.nec
vlli.ꝙ diuina reuelatione iſti patriarche plures vxores habē
tes excuſantur ab adulterio. Sed contra immo videtur tūc
tempoꝛis licuiſſe habere plures cum nondum pꝛodita eſſet
lex moſayca:ergo omnia licebant impune.vt.ſ.de conſtit.ca.
22 nam concupiſcentiam Solu.dicit Jo.and. Licet lex moſay
ca non eſſet data:erat tamen lex naturalis que etiam volebat
ꝙ quilibet homo ſue:⁊ non aliene vxoꝛi adhereret.⁊ ſic ſecū
dum ipſam eſſet adulterium niſi diuina excuſaret reuelatio.
¶ Venio ad queſtiones in verſi.quia vero.foꝛmatur queſtio.
23 ☞ Si quis habens plures feminas vt vxores ad fidem conuer
tatur:quaꝫ ex eis debeat retinere:⁊ non ſoluitur illa queſtio
in tex.Sed dicit gloſſ.que incipit ad iſtaꝫ ⁊c.ꝙ indirecte ad
iſtam.q.reſpondet.nam dum dicit:ꝙ nunꝙ licuit habere plu
res vxores:datur intelligi.ꝙ omnes ſuperinducte poſt pꝛi
mam non ſunt vxores:nec cum eis matrimonium.pꝛima igi
tur erit vxoꝛ ſecundum gloſſ.alie vero non. Aduerte tamen
ꝙ eccleſia filios ſuperducte ad fidem cum illis conuerſe legi
timat vt.ſ.qui ſi.ſint le.c.ſi.ſicut eoꝛum ritus excuſat ab adul
terio:vt in caſu ſimili.j.in ſi.c. Ita pꝛopter fauoꝛem pꝛolis le
gitimi reputātur.vt ibi.⁊ quod dixi ꝙ pꝛima erit vxoꝛ:intel
lige ſi viuit.Si vero moꝛtua ſit:qua tamen viuente cum plu
ribus alijs contraxerat que illarum remaneat vxoꝛ merito
dubitatur.⁊ videtur ꝙ neutra ſit vxoꝛ.ſ.de eo qui duxit.c.ſi.
Sed contra.eo.titu.c.j.⁊.j.§.ſi.ex his enim iuribus videtur.
ꝙ ſi ſequens poſt pꝛimam vult in eum conſentire cogitur il
lam recipere.Non ob.c.ſi.nam cum talis damnatio ſit de iu
re canonico:non ſubſunt pagani.⁊ hoc potiſſime in fauoꝛem
fidei eſt dicendum.arg.ſ.eo.titu.in pꝛin.ad hoc.l.qui ſoluen
do non erat duos apollonios.de here.inſtituen.⁊ iſta habēt
locum cum conſtat de pꝛioritate:vel poſteritate:vt cum pꝛio
re in tempoꝛe a pꝛincipio.vel ſubſequenter matrimoniuꝫ eſſe
24 intelligitur ☞ quid ergo dices ſi chꝛiſtianus contrahat cū plu
ribus mulieribus vno ⁊ eodeꝫ momento dicens .ego conſen
tio in vos omnes:⁊ mulieres vno oꝛe vel per pꝛocuratoꝛem
reſpondēt.⁊ nos in te.videtur vxoꝛ illa quam pꝛimo cogno
uit.arg.de condi.app.de illis.⁊ mutuo ſe impediūt.ff.de vſu
fru.l.quotiens.⁊ idem ſi ſponſalia ſic ſint contracta quia vbi
cunꝗ matrimonium pꝛohibetur:⁊ ſponſalia.vt.ff.de ſpon.l.
oꝛatio.⁊ ideo carnalis copula non poteſt ratificare id quod
illicitum eſt.xxvij.q. ij.nuptias.⁊ hoc eſt verum ſecundū Jo.
etiā ſi vna ſola ex illis ſit apta.cui concoꝛ.Vin. Hoſt.⁊ Phi.
quia illi ſoli non intendebāt ſe obligare inſolidū immo eque
alijs ſe obligare volens agit contra ius vite indiuiduę.xxxij.
q.ij.ſolet.vnde non eſt matrimonium.ff.de ſer.expoꝛ.l.ſi ven
25 ditoꝛ.de contrahen.emp.l.ſi in vendi. ☞ ſimiliter in compꝛo
miſſo facto in liberū ⁊ in ſeruum ratione enim miſture ſerui
eſt omnino nullum.vt.l.pedius.de arbi.In contrarium alle
gat Joan.and.C.de teſtamētis.l.hac conſultiſ.§.ex imperfe
cto.⁊.C.de dona.l.ſancimus.⁊ optime dicta.l.qui duos.que
pꝛobat ꝙ altero moꝛtuo matrimonium confirmatur cuꝫ re
liqua.⁊ directe loquitur in actu cuius diſpoſitio cum vno ſo
lo erat pꝛemiſſa ⁊ contracta cum duobus tenet ſi alter ex eis
26 de medio ſubducatur. ¶ Secundo quero ☞ vtrum contume
lia creatoꝛis ſoluat matrimonium ipſo iure.gloſſ.pen.ponit
duas opi.pꝛima eſt opi. Jo.ꝙ ſic.compellitur tamen ſi ille
conuertitur qui remanſit in infidelitate ad matrimonium in
tegrandum iure quaſi poſtliminij ⁊ quodammodo cenſetur
nouum matrimonium.vt no.ſ.eo.quanto.in glo.que incipit
ſcilicet qui conuertiſ.in ſi.ſecunda eſt opi.ꝙ matrimoniū ipſo
iure non ſoluitur.ſed effectus:ſcilicet ius petendi debitū.pꝛo
hoc facit illud.c.verſi.ꝙ ſi conuerſus.vbi dicitur ꝙ ſi conuer
ſa ſequatur conuerſum:eaꝫ recipere compellitur:quod non
eſſet ſi matrimoniū fuiſſet pꝛoꝛſus ſolutū.pꝛo hoc etiaꝫ facit
tex.in ſi.c.vbi dicit.ꝙ poteſt ei obijcere pꝛecedenteꝫ foꝛnica
tioneꝫ:quod non poſſet:ſi matrimoniū fuiſſet ſolutū.vt.ca.
quēadmodū.de iure iuran. Joan.and.diſtinguit cum queri
tur vtrū contumelia creatoꝛis ſoluat coniugiū:ſic diſtingue.
Aut loqueris inter fideles ⁊ non extinguitur.vt.ſ.eo.quan
to.Aut inter infideles:quoꝛū alter eſt ad fidem conuerſus et
tunc aut infideli fuit dies aſſignata per iudiceꝫ eccleſiaſticuꝫ
ad conuertendū:vel habitandū cū conuerſo ſine contumelia
creatoꝛis.⁊ tunc lapſo termino ſolutū eſt vinculuꝫ matrimo
nij.ante vero quaꝫ tranſeat ad alias nuptias:ſi ille cui pꝛefi
xus fuit terminus conuertatur:cogitur eam recipere lapſu
termini non obſtante.arg.ff.de ceſ.bo.is qui.⁊.c.ſi tibi abſen
ti.de pꝛeben.li.vj.Si vero pendente compulſione contrahit
cum alia tenet matrimonium ſecundo loco contractum.cum
iam ſolutum eſſet pꝛimum vinculum.vt not. Cy.de deſpon.
impu.de illis.⁊.j.de eo qui duxit.c.j.⁊.c.veniēs.aut ante eccle
ſie nullus terminus eſt pꝛefixus:⁊ tunc ſola vnius conuerſiō
non extinguit:nec diſſoluit matrimoniuꝫ in infidelitate et cū
infideli contractum.⁊ habet locum ſecunda opi.huius gloſſ.
¶ Tertio quero tex.iſte loquitur in matrimonio infidelium
quod non ſtatim ſoluitur altero ad fidem catholicaꝫ conuer
ſo.⁊ vtroꝗ conuerſo matrimonium inter eos durat:etiaꝫ ſi
contractum erat in gradu pꝛohibito lege canonica.vt.ſ.in
27 pꝛin. ☞ quid ergo dices de dote an circa dotem habebunt pꝛi
uilegia.de quibus dixi.ſ.de pigno.ex literis.videtur ꝙ non.
vt.l.j.C.de here.⁊ aut.ibi poſita.⁊ in aut.de pꝛiuile.do here.
☞ mulieribus.non ꝑ.coll.viij. ¶ In contrariū facit fauoꝛ fidei: ☞ Opponit in cōtrarium.
pꝛopter quā aliquando aliquid contra ius commune ſtatui
tur.ſ.de conuer.infide.c.ſi.⁊ hanc ſecundam partē tenet Jo.
and.non obſtant. pꝛeall.l.j.⁊ aut.ibi poſita que videtur per
ſequi omnes non baptizatos.nam ⁊ ſi ita verba ſe habeant:
reſtringenda tamen ſunt ad illos tantum qui ſemel fidem
catholicā aſſumptaꝫ pꝛeuaricati ſunt:qui deterioꝛes ſunt:ꝗ
alij infideles.vt.ſ.c.quanto.§.ſi vero.⁊ etiā in excommunica
tis intelligitur.aliud anteꝫ eſt dicendū de iudeis qui ab eccle
ſia tolerantur:⁊ de paganis qui baptizantur:ne per contra
riā interpꝛetationē a conuerſione retrahantur.ar.huius cap.
poſt pꝛin.ad hoc.j.de apoſta.quideꝫ in ſi.de le.iij.non aliter
⁊ de legi.l.ſcire.hoc pꝛobatur in pꝛeall.aut.de pꝛiuile.do.§.p.
ibi:ſed ſint eis inaggreſſibilia ⁊c.⁊ hoc eſt quod dicit lex anti
qua.lapſis enī errantibus ſubueniri.i.iudeis ⁊ paganis per
ditis vero hec eſt baptiſma ſacrū pꝛofanantibus nunꝗ.C.de
apoſta.l.hi.qui in ſi.Ita dicit Joan.and.ex cuius dictis ha
betis ☞ ꝙ mulier heretica per reuerſionē ad fidem non recu
perat pꝛiuilegia dotis amiſſa pꝛopter hereſim.pagani vero
⁊ iudei in ipſa conuerſione talia pꝛiuilegia nanciſcuntur.de
hoc etiā no.glo.in dicta aut.de pꝛiuile.do.ante ſi.ſoluēdo cō
trariū de dicta.l.hi qui.

1 ☞ Papa monetur ad diſpenſandū ex cauſa.
2 Conuerſi ad fidē ſicut tolerantur in matrimonio contracto
in gradu conſanguinitatis pꝛohibito lege canonica:ita et in
gradu affinitatis.
3 Tolerantia qua tolerantur conuerſi ad fidē intelligenda eſt
ſi cōtraxerint ſm legē veterē.

DEus. Ponit diſpenſationē eccleſie cū no
uiter conuerſis:vt vtantur matrimo
nio cū relictis fratrib⁹ ſecundū legeꝫ moſaycā.de
1 qua.l.habetur deute.c.xxv. ¶ Not. ☞ ꝙ ex cauſa
papa monetur ad diſpenſanduꝫ.⁊ eſt iuſta cauſa
gentis infirmitas.illi enī qui de nouo ad fidē conuertuntur
leuius ſunt tractandi.vnde apoſtolus.j.ad coꝛi.iij.tanꝗ par
uulis in chꝛiſto lac vobis potuꝫ dedi non eſcam.⁊ imperatoꝛ
oſtendens a leuioꝛibus inchoandū dicit.vt rudis animus ſtu
dioſi ſimplicibus enutritus facilius ad altioꝛe pꝛudentie re
digatur ſcientiā.in.l.j.ante ſi.C.de ve.iure enu. ¶ Secundo
2 no. ☞ ꝙ ſicut conuerſi ad fideꝫ tolerantur in matrimonio con
tracto in gradu conſanguinitatis pꝛohibito lege canonica
vt.ſ.ca.pꝛoxi.ita etiā tolerātur in gradu affinitatis. ¶ Ter
3 tio no. ☞ ꝙ ita demū iſta tolerantia eſt ſeruanda ſi ſecundū le
gē veterē contraxerunt.alias contra vt.ſ.ca.pꝛoxi.de plura
litate vxoꝛū omni iure repꝛobata.ideo non tolerātur:vt ibi.
¶ Quarto no.ꝙ iſta tolerātia habet locū in actibus pꝛecedē
tibus baptiſmū:nō i ſequētibus.dixi.ſ.c.pꝛoxi.⁊ cōcoꝛ.ſ.de
cōſe.ec.vel alta.aqua.de iure iurā.quēadmodū.

¶ De dona.inter virū ⁊ vxo. Rubꝛica.

1 ☞ Dos quid ſit ſm azonē.Alia dotis diffinitio har.nu.2.
3 Sententia que fertur in iudicio vniuerſaliter debet contine
re certum reſpectu vniuerſi.
4 Dos ꝙ ſit de iure gentium.

¶ Dictum eſt ſupꝛa de diuoꝛtijs.verum quia poſt diuoꝛtiuꝫ
debet dos mulieri reſtitui:⁊ donatio pꝛopter nuptias viro.
Ideo ſubijcit hanc rubꝛicaꝫ.de cuius materia habetur de cō
ſue.c.pe.de iure iurā.cum contingat.de emp.ven.peruenit.
de pigno.ex literis.de cōuer.cōiu.ex publico.de cōiu.ſeruo.
1 c.ij.de iure iurā.licet.li.vj. ¶ Super iſta rubꝛica.quero ☞ quid
eſt dos.reſpondetur ꝙ azo in ſumma.de iure do.ſic diffinit.
dos eſt quod a muliere vel eius parte marito vel eius parti
pꝛopter onera matrimonij datur:vt perpetuo ſit penes eum

Bar.aliter dicit in rubrica.ff.ſo.ma.dicit enī.ꝙ dos eſt ius quoddā in ſe continens quod a muliere vel eius parte:marito vel eius parti traditum eſt propter onera matrimonij ſuſtinenda.ex qua diffinitione infert.ꝙ dos eſt quoddā ius vniuerſale ⁊ incorporale:ſicut hereditas:patrimonium:⁊ peculium.ff.de impenſis.l.quod dicitur.⁊ ibi textus.⁊ gloſſ.et probatur.qr fructus augent dotem:ſicut petitionem hereditatis.vt.l.ſi marito.§.ſi.ſolu.ma coniuncta.l.item veniunt.§.fructus.de peti.here.⁊.l.peculium naſcitur.ff.de pecu.preterea in vniuerſalibus pretium ſuccedit loco rei:ſecus in ſingularibus iudicijs vt.l.ſi ⁊ rem ⁊ pretium.ff.de peti.here.⁊.l.imperator.in.ſi.de le.ij.ſed in dote pretiū ſuccedit loco rei.ff.de verbo.ſigni.l.labeo.⁊ ſabinus.§.idem ſi dominus.in prima

Opponit in contrarium. 3 charta. ¶ Sed contra iſtam opi.videtur.l.ſi.C.de ſen.que ſine cer.quanti.ſolu.ꝙ ſententia que fertur in iudicio vniuerſaliter debet continere certum reſpectu vniuerſi.ſed incertitudo que eſt reſpectu particularium que continentur ſub vniuerſo non vitiat.vt.l.j.in glo.magna.ff.de eden.⁊.Ꝫ.de offi.or.conquerente.per Inno.Sed in dicta.l.ſi.fuit ſententia incerta reſpectu ipſius vniuerſi.non enim declarauit ibi iudex dotē datam eſſe:nec quantitatem dotis.ſed ſi declaraſſet dotē datam eſſe:licet non quantitatem valet.⁊ probatur hoc in.l.ſi.e.titu.ibi:libellus admittitur in quo dos petitur:licet quantitas non exprimatur.Item dicta determinatio videtur contra.l.ſi peculium.in prin.de pecu.le.vbi dicit corpora vendicanda.cui Bar.ſic reſpondet.ꝙ quedā eſt vniuerſitas corporū.vt grex:⁊ illa vniuerſaliter poteſt vendicari:⁊ perſonali actione peti.vt.l.j.in ſi.⁊.l.ſe.de rei ven.quedā eſt vniuerſitas corporum iurium vt peculium:hereditas:dos:⁊ familia.tunc ſi pſonali vel miſta agatur:poteſt vniuerſaliter peti.aut agitur iure reali:⁊ tunc ſunt corpora deſignanda.vt dicta.l.ſi peculium.ratio quia ipſa iura perſonalia non poſſunt vendicari.vt.l.ſi ager.de rei ven.⁊ quorum bo.l.ſi.Ita dicit Bar.ſu-

4 per dicta rubrica.ibi vltimo querit.ꝙ an dos ſiue contractus dotium ſit de iuregentium vel ciuili.dicit ꝙ de iuregentium.allegat caſū.l.eas.de capi.di.ad hoc facit quia non eſt de exceptis.qui ponūtur in.l.ex hoc iure.de iuſti.⁊ iure.

1 ¶ Dos debet reſtitui vxori que ſeparatur a viro iuſta de cauſa.

2 Res empta de pecunia dotis putatiue efficit quaſi dotalis.

3 Maritus ſi recipit magnam dotē cuius obtentu implicuit ſe in multis mercantijs:⁊ aduerſa fortuna omnia perdidit.an ſeparato matrimonio propter impedimentū:poſſit conueniri vltra ꝙ poſſit facere.

4 Maritus in vera dote ⁊ in alijs contractibus initis cū vxore an conueniatur in ſolidū vel quatenus facere poteſt.
Et quid ſi maritus non habet vltra ꝙ egeat:⁊ vxor ſit pauperrima.nu.5.

6 Maritus ſi perdidit bona propter culpam ſuam:an perdet beneficiū vt non poſſit conueniri niſi quatenꝰ facere poſſit.

7 Maritus conuentus ſi negat matrimonium:vel dotem ⁊ cōuincitur:an perdat beneficium ne conueniatur niſi inquantū facere poteſt.
Et quid ſi poteſt ſibi querere victū ex opera ſua nu.8.

9 Maritus per pactum an poſſit renuntiare beneficio:vt conueniatur vtraꝗ facere poſſit.

10 Maritus ſoluto matrimonio ſi paciſcatur reddere integrā dotem:an tunc perdet beneficium ne conueniatur ⁊c.per tale pactum.

11 Tutus beneficio vt non conueniatur niſi inquantū facere poteſt:ſi ſoluerit totū;an poſſit repetere.

12 Fructus percepti de rebus dotalibꝰ an veniant in reſtitutione dotis.

13 Vendidit aliquis prediū poſt fructus perceptos:⁊ ante penſionē ſolutā:an tota penſio debeatur emptori.

14 Matrimoniū contractū fuit ⁊ prediū promiſſum traditū viro dudū poſtea:vel traditio predij ⁊ receptio fructuū preceſſit matrimoniū:an cōputabitur annus a die traditionis:vel a die nuptiarū quo ad diuiſionē fructuū.

15 Fructus an lucrabitur interim qui duxit puellā minorē.xij.an.cum qua nō pōt eſſe matrimonium de iure ⁊ ſubit onera.

16 Mulier dedit caſtrū in dotē cū iuriſditione:durante matrimonio contingit ꝙ ſunt cōmiſſa per ſubditos delicta:ex quibus ſunt bona publicata;⁊ alie condēnationes ⁊ mulcte impoſite:an iſta debeāt reſtitui mulieri.

17 Grex ouiū ſi datus eſt marito in dotē:oīa que naſcentur pertinebūt ad eū grege ſemper ſaluo.

18 Notarius reliquit vxori vſumfructū oīm bonoꝝ:an habebit lucrū prouenīēs ex exēplatiōe protocollorū.

19 Matrimoniū ſoluit de mēſe iunij vel aprilis:viri volūt colligere meſſes ⁊ vindemiā futurā anteꝗ̄ predia reſtituāt vxori:illa dicit ꝙ vult eos percipere:⁊ tradere eis pro rata huius vltimi anni:cuius erit electio.

20 Expenſas factas in rebus dotalibus an ſoluto matrimonio poſſit vir vel eius heredes imputari vxori:vel eius heredibꝰ ⁊ nume.22.
Et quid ſi vno anno pro cultura plus impendit ꝙ percipiat an illas expenſas poſſit deducere de fructibus vltimi anni.nume.21.

23 Expenſe facte pro cuſtodia caſtri dati in dotē an cōpenſentur cū fructibus inde perceptis.

24 Mulier dedit viro in dotē nomē debitoris:in cuꝰ exactiōe vir expendit.x.in iudicio : an illa decem ſoluta poſſint compenſari.

Mulieres.

Mulieres. Nota tria dicta.primum ꝙ dos debet reddi.ſecundū ꝙ mulieri.tertium ꝙ ſoluto matrimonio. Ad primū opp.⁊ videtur ꝙ dos non debeat reddi.vt.l.lucius.ff.ſolu.matri.ſolu.gloſ.j.l.ij.ff. ſolu.matri.dicit ꝙ fallit ſi culpa mulieris matrimonium ſit ſolutū.et procedit illud contrariū ſecūdum iura.ffoꝝ.que pertinebant ad diuortia:idē hodie ſi mulier ſciret propter aliquod impedimentū matrimoniū nō tenere cōtragiſſet.perderet eni dotē datā.vt.j.co.⁊ ſi neceſſe vbi de hoc.fallit etiā ſi pactū fuerit appoſitū de dote lucranda.in auſ.de ſanc.epi.§.ſi vero cōſtāte.niſi ⁊ hoc caſu vir deliquerit negligendo forte vxorē infirmā:vel eā occidendo vt.ff.ſolu.matri.l.ſi ab hoſtibus.§.ſi.et niſi matrimoniū ſit ſolutū ſuperuiuēte muliere quo caſu pactū nō operatur.vt.l.ij.de pac.do.fallit etiā in.l.pollicitatiōe C.ō do.añ nup. ¶ Ad ſz ſcilicet ꝙ dz fieri reſtitutio mulieri.op.de.l.vnica.§.accedit.C.de rei vxo.ac.ſolu.regulariter verū eſt quod hic dicitur.fallit cū extraneus ſtipulatus eſt dotē ſibi reddi.Item fallit in dote profectitia:in qua quid iuris ſit.j.ſubdā. ¶ Ad tertiū.ſ.ꝙ fieri debeat reſtitutio ſo.matri.op.⁊ videtur.ꝙ quandoꝗ ante vt.l.ſi cōſtāte.ff.ſo.matri.fallit ibi.⁊ in alijs caſibus no.in dicta.l.ij.ff.ſo.matri. ¶ Vlteriꝰ aduertēdū ꝙ gl.magna tractat tres materias.prima ē de illo beneficio ꝙ maritus conueniatur quatenus facere poteſt.ſecunda eſt.an ad reſtitutionē fructuū teneatur.tertia an ſit habenda ratio expenſarum factarum a marito expediā ipſam per tres principales queſtiones:⁊ multas acceſſorias.quarto ⁊ vltio examinabo cui fieri debeat dotis reſtitutio ſo.ma.⁊ hoc etiam per plures queſtiones expediā tamē primo vnā

Opponit in cōtrarium.

1 oppoſitionē. ¶ Oppoſitio:dicitur hic.ꝙ ꝙ ſeparata vxore a viro iuſta de cauſa tota dos debet reſtitui mulieri.Sed contra immo videtur ꝙ non tota:ſed quatenus maritus facere poteſt deducto ne egeat.vt.l.vna.§.cum autem.de rei vx.ac.⁊.l.non tantum.de re iudi.ſol.glo.dicit ꝙ tota debet reſtitui ſi totum poteſt.⁊ ſic intelligitur iſte textus.alias inquantum poteſt vt in cōtrario.Io.an.reprobat iſtā gl.⁊ dicit ꝓ et ꝯtra ⁊ dicit ꝙ ē Stex.qui dicit totā ⁊c.reſpōdet ergo aliter ⁊ ſic.qz hic loquitur in alio qui nō eſt verus maritus : ſed putatiuus qui ſeparato matrimonio propter conſanguinitatē vel aliud impedimentum:non habet hoc beneficium.nā ponendo mulierem fuiſſe ignarā.iura plus fauent mulieri ꝙ viro.⁊ merito quia rē dedit:⁊ pretium numerauit ⁊ tractat de dāno vitādo.j.co.nup.⁊.de priuile.credi.l.ij.§.ſi.⁊.l.ſe.Item non ſupeſt aliqua cauſa beneficij.quia non eſt matrimonium ille non eſt maritus nec illa vxor.Item non eſt dos:nec actio de dote locum habet:ſed conditio ob cauſam vel ſine cauſa.vt not.j.co.de prudentia.ceſſat ergo maritalis reuerentia:de qua loquitur.§.cum autem.preall.ceſſet ergo beneficium.de ap.cū ceſſante.iſta ſunt verba nouelle cōtra cuius opi.fortiter facit l.ſi cum dotem.§.ſi mulier.ff.ſolu.matri.⁊.l.ij.§.ſi.cum.l.ſe.ff.de priui.cre.vbi textꝰ dat priuilegiū mulieri in iſta:quaſi dote recuperanda.habet enim iſta dos putatiua priuilegium in

2 perſonali:vt ibi.ꝙ Item res empta de pecunia dotis putatiue efficitur quaſi dotalis ſicut empta de pecunia dotis vere vt.l.ita conſtante.de iure do.Item habet priuilegium de tacita hypoteca.⁊ priuilegiata vt ibi per Bar.⁊ per Cy.in.l.aſſiduis in.vj.q.qui po.i pig.ha.Si ergo mulieri iſta priuilegia reſeruātur ad recuperandā iſtam dotem putatiuam:non occurrit ratio quare vir non habeat priuilegiū ex parte ſua vt conueniatur inquantum facere poteſt.cum vir ⁊ vxor non ad imparia iudicantur.Ꝫ.ti.j.gaudemus.facit quod no.j.co.pleriꝗ.in glo.magna vbi tenet glo.ꝙ mulier perdat iſtam qua

ſi dotem

3 ſi dotẽ ſi durante hoc matrimonio putatiuo fornicatur. † qd
enim ſi maritus recepit magnam dotem: cuius obtentu im-
plicuit ſe in multis mercantijs ⁊ aduerſa fortuna omnia per
didit. an ſeparto matrimonio propter impedimentum dice-
mus equum hunc conueniri vltra ꝙ facere poſſit. certe nõ vi
detur. ⁊ eſt vtilis iſta inueſtigatio propter fructus quos ma
ritus ⁊ iſte putatiuus ex rebus in dotẽ traditis percepit an
omnes lucrabitur iure mariti vel ſolum vſq; ad concurrentẽ
quantitatem expenſarum. ⁊ ꝙ non lucretur vt maritus: ſed
iure bonefidei poſſeſſoris eſt tex. in. l. inſulaꝫ. §. fructus. ff. ſo.
ma. de iſtis fructibus dicam. j. ¶ Sed redeundo ad propoſi
tum ex predictis pꝫ. quid iuris de reſtitutione iſti⁹ quaſi do
tis. an maritus putatiuus conueniatur inſolidũ vel quaten⁹
facere poteſt. ¶ Sed quero primo principaliter † quid iuris

Ponit queſtiones.

4 in vera dote: ⁊ quid in alijs contractibus initis cum vxore an
maritus conueniatur inſolidum: vel quatenus ⁊c. glo. hic tã-
git. Sed pro declaratione materie plenius ſic diſtingue. aut
maritus conuenitur actione in rem: ⁊ non habet beneficium:
quia conuenitur vt quilibet poſſeſſor: non vt marit⁹. vt. ff. de
re iudi. l. neſennius. §. fundum. aut conuenitur actione perſo
nali: ⁊ tunc aut deſcendit ex maleficio: ⁊ non habet beneficiũ.
vt. l. ſi rerum. de re iudi. aut deſcendit ex contractu: vel qua-
ſi. ⁊ tunc aut ex contractu dotis: ⁊ habet beneficium. vt. l. ma-
ritum. ff. ſolu. matri. ⁊ inſti. de ac. §. iteꝫ ſi de dote. niſi illud be
neficium perdiderit. vt. l. etiam. §. licet. ſolu. matri. Aut con-
uenitur alia actione: ⁊ tunc ſiquidem ſuccedit in locum actio
nis de dote ⁊ ſubdiſtingue. quia ſuccedit propter neligentiã
vel culpam viri: ⁊ pdit beneficium. vt. l. diuortio. de nego. ge. ſi
vero ſine culpa ſua: ⁊ non perdit illud beneficium. de conſtit.
pe. l. iij. Si vero conuenitur alia actione prorſus extranea
ab actione de dote: tunc glo. ſunt contrarie. nam in. l. maritũ.
diſtinguit. aut conuenitur conſtante matrimonio: aut poſt.
idem no. in. l. non tanti. de re iudi. alibi glo. non curat de hoc
quando conueniatur: ſed quando fuerit celebratus contract⁹
ſcilicet an cõſtante matrimonio: aut poſt. ita no. in dicta. l. di
uortio. de nego. ge. ⁊ ita tenet Dy. inſti. de ac. §. preterea. ⁊ bar.
in dicta. l. maritum. ¶ Sed incidenter queritur. ego dixi ꝙ
verbum quaten⁹ facere poteſt: intelligitur deducto ne egeat.
5 vt. l. in condemnatione. ff. de regu. iuris. † quid ergo ſi mari-
tus vltra ꝙ egeat non habet: ⁊ mulier eſt pauperrima. Ja. de
are. dicit mulierem preferendaꝫ. quia omnis charitas incipit
a ſeipſo. vt. l. preſes. de ſerui. preterea. In cauſa pari mulier p
fertur vt. l. aſſiduis. C. qui po. in pig. ha. facit. l. ſi quis a libe-
ris. §. de alimentis. de li. agno. Item in pari cauſa prefertur
ille qui certat de damno vitando. vnde cum hoc vterq; nõ ha
beat vnde viuat equius eſt mulierem preferri: que ſuum repe
6 tit. arg. l. ſi. C. de codi. Quid dices ſi † maritus perdidit bona
propter culpam ſuam: an perdet illud beneficium. gloſ. ꝙ ſic
in. l. verum. §. tempus. ff. pro ſocio. contrarium not. C. de rei
vxo. §. cum autem. ⁊ illa vera probatur per text. in. l. licet. vbi
dicit. ꝙ tenetur de culpa: non tamen propter eam beneficiũ
7 perdit. † Sed pone ꝙ maritus conuentus negauit matrimo
nium: vel dotem ⁊ conuincitur: an perdit dictum beneficium
dicit Bar. ꝙ quandoq; negat quis illud quod eſt cauſa bene
ficij: ⁊ ſi neget matrimonium: ⁊ tunc perdit beneficium. ſicut
ſocius qui negat ſocietatem. ff. pro ſocio. l. ſi vnius. §. ſi. ff. de
re iudi. l. ſed ſi ita. in ſi. ⁊. l. ſi dubitetur. de fideiuſ. ſimile in li-
berto qui impetrauit ius annulorum aureorum. nam perdit
illud ſi negat ſe libertum. C. de iure annu. au. l. ſi. ⁊ facit quod
no. in. l. quod fauore. de legi. Si vero non negat matrimoniũ
ſed negat dotem datam: vel alias contractum celebratũ: tũc
beneficium non perdit. vt. l. pe. cum ſua glo. qui ho. ce. po. ita
8 dicit in dicto. §. licet. circa illud beneficium etiam hoc no. † ꝙ
ſi perſona mariti ſit talis: vt ex opera ſua poſſit ſibi querere
victum: conuenietur non habita ratione nec deducto ne ege-
at. Ita dicit glo. in. l. ſi maritus. ff. ſolu. matri. quod not. pro
omnibus qui habent dictum beneficium qui ſunt multi. vt. l.
9 ſunt quidem. ff. de re iudi. ¶ Querit etiam circa hoc gloſſ. †
a vtrum poſſit huic beneficio renunciari: vt maritus ᵃ cõuenia
tur per pactum vltra ꝙ facere poſſit. dicit gloſ. ꝙ non. per. l.
alia. §. eleganter. ff. ſolu. matri. Sed contra. quilꝫ poteſt renũ
tiare fauori pro ſe introducto. vt. C. de pac. l. ſi quis in cõſcri-
bendo. ⁊. l. ſi cõuenerit. de re iudi. ſo. dicit Bar. in dicto. §. ele-
ganter. quandoq; quis habet illud beneficium propter reue
rentiam debitaꝫ perſone. ⁊ huic non poteſt renuntiari. q2 eẽt
contra bonos mores. ⁊ ita loquitur. §. eleganter. ſimile in cle
rico qui conuenitur inquantũ facere poteſt adinſtar militis
terreſtris. vt dixi. ſ. de ſolu. odoardus. quia enim propter re
uerentiam perſone ſibi conceditur: renuntiare non poſſet.

a Marit⁹. Vergẽs ad inopiã ſi h3 vxorẽ ſuſpectã pōt dotẽ ponere ĩ bancho ad lucrũ: et nõ tenet reſtituere vxori. bal. in. l. vbi adhuc. C. de iure dot.

quandoq; habet quis iſtud priuilegium ex natura cõtractus
vt in contractu ſocietatis. ⁊ tunc poteſt renuntiari vt. dicta. l.
ſi conuenerit. quia non eſt contra bonos mores: vt faciemus
contractum vt nobis placet: ⁊ hec vera quando pactum illud
ſit conſtante matrimonio: vel ante. ⁊ cõfertur in tempus ma-
10 trimonij: vel poſt eum ſolutum. ¶ Quid ergo † ſi ſoluto ma
trimonio maritus paciſcatur reddere integram dotẽ. an tũc
perdat dictum beneficium propter tale pactuꝫ. glo. in preall.
§. dicit ꝙ nec etiaꝫ tunc valet. arg. ff. de reli. ⁊ ſump. fu. l. quod
ſi nulla. ⁊ hoc tenet Dy. propter reliquias precedentis reue-
rentie: que durauit ſolu. matrimo. vt. l. j. ⁊. ij. rerum amo. et. l.
vnius. §. ſeruus. de queſti. Item quia ſi pactum ſit conſtante
matrimonio confertur in tempus ſoluti matrimonij. ⁊ tamẽ
non valet. vt in preall. ergo ſimiliter nec ſi fiat ſolu. matrimo.
quia paria ſunt fieri tempore permiſſo ⁊ conferri in tempus
prohibitum: ⁊ fieri ipſo tempore prohibito. vt. l. quod ſpon-
ſe. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Sim. de cug. tenet contrarium in
l. diuortio. de nego. ge. ⁊ dicit ꝙ eſt caſus ibi vbi actio de dote
transfertur in aliam actionem ſoluto matrimonio: abſq; hoc
beneficio quod nõ fieret: ſi eſſet contra bonos mores. p hoc
de pac. do. l. licet. ⁊. l. ſe. ⁊ iſtã opi. tenet Bar. i dicto. §. elegãter
nõ ob. ratio Dy. Nã relique reuerẽtie nõ durãt ĩ negotio geſto
añ. nec i eo qð poſtea fit: nõ ob. quod dicit ꝙ paria ſunt aliqd
fieri certo tempore: vel fieri alio ⁊ conferri in illud. nam illud
eſt verum niſi tempore quo ſit certa habilitas requiratur. vt
l. ſi ſeruum. §. in extraneis. de here. inſti. ⁊. l. ſi minor. de ſer. ex
por. Ita hic requiritur ꝙ tempore quo ſit nulla ſit debita re-
uerentia. Ex predictis apparet ꝙ illud pactum ꝙ maritus
conueniatur inſolidum non firmatur iuramento quia eſt cõ-
tra bonos mores. ergo ⁊c. vt in regula non obligatorium. de
regu. iuris. li. vj. ⁊ ita tenet Bar. poſt glo. in dicto. §. elegãter.
11 ¶ Vltimo circa illud beneficiuꝫ tangit gl. † vtrum tutus illo
beneficio ſi ſoluit totum: poſſit repetere. gloſ. dicit ꝙ nõ. Sꝫ
gloſſ. in. l. rei iudi. §. ſi in iudicio. diſtinguit. quia aut ſoluit añ
ſententiam: ⁊ poteſt repetere. aut poſt: ⁊ tunc ſecus. quia eſt
tutus exceptione doli odioſa. contra iſtam diſtinctionem fa-
cit. quia illa exceptio eſt dubia. nam forte maritus peruenerit
ad pinguiorem fortunam: ⁊ forte non. ergo interim ſoluens
poteſt repetere. vt. l. ſufficit. de condi. inde. In contrarium fa
cit. l. nam ⁊ ſi maritus. eo. titu. vnde dicit Dy. ꝙ quedam eſt
exceptio dubia: que tollit naturalem obligationem. vt exce-
ptio pacti. ⁊ tunc quocumq; errore ſoluatur repetitur. vt di-
cta. l. ſufficit. quedam eſt exceptio dubia: que non tollit na-
turalem obligationem. vt eſt illa exceptio quatenus facere
poteſt. ⁊c. vt no. in. l. vbicunq;. de fideiu. et tunc ſi ſoluitur er-
rore facti: repetitur vt glo. in dicto. §. ſi in iudicio. ſecus ſi er-
rore iuris. vt. l. cuꝫ quis. de iuris ⁊ fac. igno. Ita dicit dy. bar.
in dicto. §. ſi in iudicio. indiſtincte tenet. ꝙ tutus iſta exceptio
ne ſoluens non repetat. quia iſta eſt exceptio temporalis: nõ
dubia: quia ius preſumit quem deuenire ad pinguiorem
fortunam. vt. l. cura. §. deficientiuꝫ. de mu. ⁊ ho. ⁊. l. ſi defunct⁹
C. ar. tu. ⁊ hoc tenet Cy. in dicta. l. cum quis. ⁊ gui. ⁊ Ja. Bu. i
l. nam ⁊ ſi maritus. de condi. inde. nam ⁊ alio reſpectu eſt tem
poralis. quia talis exceptio nõ tranſit ad heredes extraneos
nec ad filios alterius matrimonij: ſed eiuſdeꝫ matrimonij tã
tum. vt no. in. l. ſi cum procura. ⁊. l. ſciẽdum. de re iudi. ⁊ inſtit.
de ac. §. item ſi de dote. licet glo. teneat cõtrarium. l. etiam. ff.
ſolu. matri. ⁊ Cy. no. in. l. aſſiduis. §. exceptio. C. qui po. ĩ pig.
ha. ⁊. per illa ſit expedita prima pars huius glo. magne. her.
12 que tractat de illo beneficio nõ plene: vt vidiſtis. ¶ † Secun
do principaliter quero de fructibus perceptis de rebus do-
talibus an veniant in reſtitutione. glo. tangit nimis breuiter
ideo ſic diſtingue. aut fructus percipiũtur ante matrimoniũ
cõtractum: ⁊ tũc ſi percipiuntur a muliere remanẽt apud eaꝫ
vt. l. diuortio. in prin. ff. ſolu. matrimo. ver. apparet. aut a ma-
rito: ⁊ conuertuntur in dotem. vt. l. ſi ante. in ſi. eo. titu. ⁊. l. do
tis fructus. §. j. ij. rñ. ⁊. l. ſi ſeruo. in fin. de iure do. ⁊. l. videam⁹.
§. interdum. de vſur. aut matrimonio conſtãte ⁊ ante vltimũ
annum matrimonij inchoatum. ⁊ in reſtitutionem nõ veniũt
ſed remanẽt apud maritum pro oneribus matrimonij. vt di
cta. l. dotis fructus. i prin. ⁊. l. pro oneribus. C. de iure. do. aut
percipiuntur vltimo anno matrimonij: ⁊ eo conſtante. et iſti
diuidũtur pro rata. vt dicta. l. diuortio. in prin. ⁊. §. interdum
Aut vltimo anno matrimonij ⁊ eo iam ſoluto. ⁊ iſti ſimili-
ter diuiduntur vt preall. progi. iuribus. aut percipiũtur poſt
matrimonium diſſolutum: ⁊ finito vltimo anno matrimonij
⁊ iſti non diuiduntur immo mulieri reſtituuntur. ff. ſolu. ma-
trimo. l. ſi mora. ⁊. C. de rei vxo. ac. §. fructus. iſta eſt diſtictio
dyn. in dicta. l. diuortio. §. item ſi meſſes. contra quam opi. in

eo quod dixi diuiſionem fructuum faciendam inter mari-
tum ⁊ heredes mulieris vel econuerſo. nam videtur ꝙ ſolu-
to matrimonio conſiderandum ſit tantummodo an ſint fru-
ctus tunc recollecti: ⁊ pertineant ad maritum: an non ⁊ perti
neant ad vxorem: vel heredes eius. ſic enim dicimus decedē-
te fructuario: vt fructus exacti ſequantur eum: pendētes ve-
ro proprietarium. vt. l. defuncta. ff. de vſu. ſolu. dicit glo. in di
cta. l. diuortio. aliud in vſu fructuario: aliud in viro. ratio dif
ferentie eſt. quia vir percipit fructus reſpectu onerum matri
monij. vt dicta. l. pro oneribus. vñ pro parte illius anni quo
onera ſuſtinuit: lucratur fructus. ſed fructuariꝰ percipit fru-
ctus propter ius: quod habet non p reſpectum ad aliquod a
liud onus. vnde eo ipſo ꝙ percipit: facit eos ſuos irreuoca-
biliter. ⁊ ſi decedit anteꝗ̄ percipiat perdit ius percipiēdi to
taliter. vt dicta. l. defuncta. ⁊ his applicatur q̄ſtio in qua dyn.
13 conſuluit. † Videlicet ꝙ ſi aliquis vendidit predium poſt fru
ctus perceptos: tamen ante penſionem ſolutā ꝙ tota pēſio
debeatur emptori. Sed contra hoc facit de ac. emp. l. iul. §. ſi
fructibus. ſolu. dicit dy. fateor ꝙ percipit venditor penſionē:
tamen emptori reſtituere tenetur. quod nō placet Bart. in. l.
ſi. §. ſi. ff. de iure ſi. vbi ita dicit. quādoqꝫ ſunt fructus natura-
les: tunc quia ſunt pars rei: ſiue in dubio cedunt rei vendite.
vt. l. ſi. §. vt fructus. ff. de his que in frau. cre. ⁊ dicto. §. ſi fru-
ctibus. fallit in fiſco cuius emptor tenetur ſtare colono. quā-
do ex re ſunt percipiendi fructus induſtriales. quia forte na
turales nulli ibi ſunt. vt i ſeruo: naue: domo. ⁊ ſi. vt. l. ſi nauis.
ff. de rei ven. tunc pro preterito ante venditionē dicit eſſe vē
ditoris. pro futuro debent eſſe emptoris. vt dicto. §. fructibꝰ
⁊ quod ibi no. quando qꝫ in re ſunt fructus naturales: ſed eiꝰ
occaſione pretiū vel penſio debetur. vt in fundo locato. ⁊ iſto
caſu dic: ꝙ quandoqꝫ emptor ad quem ius coloni tranſit de
neceſſitate: vt in eo qui emit a fiſco: ⁊ tunc tranſit ad eum ius
coloni inſpecto tempore quo penſio debet ſolui. vt dicta. l. ſi.
de iure ſi. quandoqꝫ ad eū nō tranſit ius coloni de neceſſita
te: vt in emptore priuati tunc putat Bar. ꝙ debeat inſpici tē
pus quo fructus percipiuntur. quandoqꝫ reſpectu fructuū
debetur penſio. vt dicta. l. iul. §. ſi fructibus in predio ſtanti-
bus. videtur enim ꝙ diuidantur: nam ſicut ceſſat queſtio lu-
cri percipiendi poſt matrimonij diſſolutionē ⁊ ideo diuidū
tur fructus pro rata. ita ⁊ hic. ⁊ eſt expreſſum. x. coll. hic finit
lex: deinde incipit regia conſtitutio. §. pe. ❡ Iuxta predicta
14 queritur † pone ꝙ contractum fuit matrimonium: predium
tamen promiſſum traditum fuit viro dudum poſtea. vel ꝙ
traditio predij receptio fructuum preceſſit matrimoniū. an
computabitur annus a die traditionis: vel a die nuptiarum
quo ad diuiſionē fructuum. gloſ. tangit illa dubia in. l. de di
uiſione. ff. ſolu. matri. vbi Bar. ſic diſtinguit. aut traditio pre
ceſſit nuptias: ⁊ inſpicitur tempus nuptiarum. vt. l. ſi ante. ſo
lu. matri. aut nuptie preceſſerunt: ⁊ traditio eſt ſequuta ⁊ tūc
aut dotauit mulierem extraneus: aut ipſa ſe ipſam. primo ca
ſu annus computabitur a die traditionis: niſi mora preceſſe-
rit p interpellationē vel curſuʒ biennij. vt. l. ſi. §. ſi. de iure do.
tunc enim quo ad extraneum incipit mora. Aut mulier dota
uit ſe ipſam: ⁊ tunc aut vir non ſuſtinuit onera matrimonij
poſt nuptias ⁊ ab illo tempore nō connumeratur annus. ar.
l. ſi inſulam. §. ſi vſu. ff. ſolut. matri. ⁊. l. ſi. de li. ex. aut ſuſtinuit
onera: ⁊ tunc aut per eum ſtetit quominus fundum recupe-
ret: fuerit interpellatus ⁊ cōnumeratur annus a tempore ſo
lutionis. vt dicta. l. de diuiſi. ſm vnam lecturam. Aut per eū
non ſtetit: ⁊ tunc aut mulier fructus non percepit. ⁊ idem. vt
ibi ſm aliam ſolu. Aut mulier fructus percepit: ⁊ cōnumera
tur annus a tempore ſuo: quo vir incepit onera matrimo-
nij ſuſtinere. qr mulier eſt in mora re ipſa poſtꝗ̄ vir ex parte
ſua implet contractū: onera. ſ. matrimoīj ſuſtinēdo. In con-
tractibus eñ reciprocis implemētū ex parte vnꝰ inducit mo
ram ex parte alterius. vt. l. iul. §. ſi fructibus. de ac. emp. Cir-
ca iſtud lucrum fructuū quos maritus percipit a predijs da-
15 tis in dotē quero de tali queſtione. † aliquis duxit puellam
minorem. xij. annis cum qua non poteſt eſſe matrimonium
de iure: ⁊ ſubit onera eius: an interim lucretur fructus. domi
nus Io. and. tangit hic remittit ad ſpe. eo. titu. §. ij. ver. quid
ſi mulier. glo. ac. in. l. ſi ante. ff. ſolu. matrimo. tenet ꝙ non lu-
cratur. quia ad hoc vt lucretur: debet inſpici tempus nuptia
rum: quod hic eſſe non poſſit. vt. l. hec conditio filie. ff. de cō-
di. ⁊ demon. ⁊ hoc de rigore. ſed az. de equitate. dicit ꝙ lucra
tur. quia eadem eſt ratio in viro. quia ſubijt onera. ⁊ ita dicit
ꝙ ſeruatur bononie. ⁊ iſtam equitatem firmat glo. in. l. dotis
fructus. de iu. do. ⁊ eam remittit ſpec. vbi. ſ. ⁊ Hoſtiē. in ſum-
ma de dona. inter vi. ⁊ vxo. dominus dy. diſtinguit. quia aut
vir credebat matrimonium tenere: ⁊ lucratur fructus. aut nō
⁊ tunc ſecus. vt. l. inſulam. §. j. ſolu. matri. niſi fuerit peccatuʒ.
vt dicta. l. dotis fructus. hanc opi. Dy. ſequitur cy. C. de do-
tis promi. l. ſi pro ea. hoc addito. ꝙ ſi tradidit dotē: videtur
donare fructus ex preſumptio. quia benefacienti bene facere
debemus. Bar. in dic. l. ſi ante. dicit. ꝙ omnes iſti male dicunt
nam puella etiam ſi expreſſe vellet non poſſet donare: etiam
cum decreto: nec poteſt etiam dotem conſtituere. vt. l. ſiue ge
nerali. ⁊. l. ſe. de iure do. ⁊. C. de admini. tu. l. lex que tutorē. et
de predijs miſte. l. predia. vnde dicere ꝙ interueniat pactum
de lucrandis fructibus vt dicit Dy. vel ꝙ tradendo videatur
donare: vt dicit Cy. nō eſt bene dictum. quia ſi expreſſe vellet: Nota cōtra cyn. ⁊ dyn.
non poſſet vt dictum eſt. pro hoc ꝙ ſponſus non lucretur eſt
caſus. ff. quod fal. tu. au. l. pe. ⁊ hoc verum in pupilla. ſed ſi po
neres ſponſam maiorē eſſe: tunc procederet quod dicūt doc.
⁊ ita loquitur glo. l. ſi pro ea. C. de dotis promi. ❡ Vlterius
16 quero † mulier dedit caſtrum in dotem cum iuridi. durāte ma
trimonio contingit ꝙ ſunt commiſſa per ſubditos delicta:
ex quibus ſunt bona publicata ⁊ alie condonatiōes: ⁊ multe
impoſite. quero an iſta debeāt reſtitui mulieri. videtur ꝙ ſic.
vt. l. iiij. ⁊. l. cū in fundo. de iure do. ⁊. l. diuortio. §. ſi vir in fun
do. ſolu. matrimo. vbi ea que renaſcantur reſtitui debent. in
contrarium videtur. l. ſi. ſolu. matri. quia quando aliquid vni
uerſaliter datur in dotē: vt peculiū fructus illius pertinēt ad
maritum. dicunt quidaʒ. ꝙ res mobiles ⁊ pecunie exacte de
condemnationibus pertinēt ad maritum: immobilia debēt
reſtitui vxori. Alij dicunt ꝙ etiam debent eſſe mariti tāꝗ̄ fru
ctus illius iuriſdictio. ⁊ hoc verum putat Bar. per. l. ſi fundi.
§. ij. ⁊. §. aucupationibus. de vſufru. ⁊. l. vſufru. legato. omnia
eñ iſta ſunt fructus iuriſdictiōis. vt. x. coll. que ſunt rega. c. j. ⁊
C. de mō. mul. l. mulctarum. ad contrarium reſpondet ꝙ il-
lud quod accreſcit debet reſtitui mulieri: ſi tamen non eſt in
fructu. vt dicta. l. ſi. non ob. quod dicitur ꝙ ea que non rena-
ſcuntur: non ſunt in fructu. quia nunꝗ̄ illud idem in aliqua
re numero quod ſemel naſcitur: poſtea renaſcitur. ſed aliud
eiuſdem generis. ⁊ in iuriſditione ſepe ⁊ ſepius contingit cō
mitti delicta propter que condemnatio ⁊ multe ⁊ publicatio
nes dicuntur renaſci: licet non eorundem bonorum numero.
17 † quid dices in grege ouium dato in dotem. dicit ipſe ibi ꝙ
omnia que naſcuntur pertinebunt ad virum: ſed ex renatis
debet in grege reponere in locum demortuorum ⁊ gregem
ſupplere. vt. l. vetus eſt. de vſufru. facit. l. diuortio. §. non ſolū
ſolu. matri. ⁊ per illud quod dixi. ſ. ꝙ illud quod non renaſci
18 tur: non dicitur eſſe in fructu. determinauit Bar. † ꝙ ſi nota-
rius reliquit vxori vſumfructum omnium bonorum ſuorū:
⁊ tamen haberet protocolla contingit illa exemplari iuxta
formam. c. cum. p. tabellio. de fide inſtru. dicit enim ꝙ lucrum
proueniens ex tali exemplatiōe nō dicitur eſſe in fructu. quia
non renaſcitur. nec eſt veroſimile: ꝙ ille perdat exemplatum.
Ita no. in. l. diuortio. §. ſi vir. ſol. matri. ſed cum ſemper pro-
tocolla remaneant penes eum. vt. c. quoniam contra falſam.
de probationi. non eſt rationabile quare illud quod ex exem
platione percipit: non dicatur eſſe in fructu. nā ⁊ illud quod
raro percipitur fructus eſt. vt. l. diuortio. §. quod in anno. ſo-
lu. matri. naʒ vt. ſ. dictuʒ eſt. aucupationes multe ⁊ condem-
nationes que cum alterius detrimento ⁊ a caſu proueniunt
numerantur in fructu. quare ergo non ita quod prouenit ex
exemplationibus ſalua ſbamprotocolli non videtur mihi
equum dicere. ❡ Vltimo circa iſtam partē quero. ego dixi
ſ. ꝙ fructus percepti vltimo anno matrimonij debēt diuidi
inter virum ⁊ vxorem ſiue heredes. vt pro quota parte anni
vltimi per reſpectum ad principiuʒ matrimonij: ⁊ ad prediū
datuʒ durauit matrimoniuʒ vir lucretur fructꝰ. pro reſiduo
19 vero anni ſpectent ad heredes mulieris. † quid ergo. ſi ſolui-
tur matrimonium de menſe Iunij vel aprilis: ⁊ heredes viri
dicunt vxori: nos volumus recolligere meſſes ⁊ vindemiam
futuram anteꝗ̄ tibi predia reſtituamus: illa econtra dicit ꝙ
ipſa vult percipere: ⁊ tradere eis pro rata huius vltimi anni
cuius erit electio. tex. dicit ꝙ mulieris: que poteſt dimittere
predia fructibus plena: vel recipere ⁊ cauere de reſtituendo
heredibus mariti portionem pro rata. vt. l. diuortio. §. inter
dum. ff. ſolu. matrimo. ſimiliter econtrario ſi penes mantuʒ
remaneant predia ſic plena cauere debet. vt. eo. titu. ſi filio. §.
ſi. Inhdit tamen glo. in dicto. §. interdum. quid iuris ſi fructꝰ
ſint de proximo recolligendi. dicit ꝙ non debēt reſtitui: nec
caueri. quia cū de proximo recolligendi ſunt: habētur tanꝗ̄
recollecti. ideo vir retinet donec percipiat. arg. ff. vt in po. le.
l. ſi is a quo. Et iſta dixiſſe ſufficiat de ſecūda principali. q. cir
20 ca iſtos fructus. ❡ † Tertio quero principaliter de expenſis
factis

a ¶ In rebꝰ dotalibus. Vide doc. i l. neq; ſtipē diū. C. de im-pen. in reb. dot. fac. io. de poꝛ. in. l. domos. de leg. j. bal. in addi. ſpec. de expē. v. ceſſionariꝰ. idē in. l. j. C. de bo. maſ. ⁊ in. l. diuerſas. vj. q. C. mādati.

factis in rebus dotalibus:a an ſoluto matrimonio poſſit vir
vel heredes eius imputare vxoꝛi: vel eius heredibus illas ex-
penſas. gloſſ. tangit hic tria genera expenſarum. nam quedā
ſunt voluntarie. quedam vtiles quedam neceſſarie. de quibꝰ
ſingulis tractatur plene in ti. de impenſis in rebus do. fac. et
iſta diuiſio concernit impenſas: que ſiunt in rebus dotalibꝰ:
⁊ concernunt ipſas res: ⁊ gratia ipſarum rerum principali-
ter miniſtrātur. ſed ſunt alie expenſe: que ſiūt gratia fructuū
colligēdoꝝ. de quibꝰ dixi in materia decimarū. s. de decī. pa
ſtoꝛalis. ⁊ iſtaꝝ vtrū habeāt rō ſo. ma. dic ꝙ nō regulariter. qꝛ
cum fructibus compenſantur. qui in hac materia intelligun-
tur fructus deductis expenſis. vt. l. fructus. ff. ſolu. matrimo.
⁊. l. diuoꝛtio. §. impendia. eo. titu. hoc fallit cum fructus vlti-
mi anni matrimonij diuiduntur inter virum ⁊ heredes mu-
lieris: vel econuerſo. inter heredes viri ⁊ mulieris. expenſe el
facte a viro primo ⁊ ante omnia deducuntur: ⁊ reſiduum di-
uiditur inter eos pꝛo rata tempoꝛis: quo durauit matrimo-
nium illo anno. ⁊ idem ex parte mulieris. vt ſi fundū cum vin
demia et meſſibus in dotem dedit ſi diuidi contingat fructꝰ
pꝛopter ſolutionem matrimonij illarum expenſarum datio
habeatur. vt. l. fructus. ⁊. l. diuoꝛtio pꝛealle. Sed circa iſtam
detractionem expenſarum de fructibus diuidendis occurrit
21 queſtio † ſi vno anno pꝛo cultura plus impēdit: ꝙ̄ percipiat.
an illas expenſas poſſit deducere de fructibus vltimi anni.
glo. in dicto. §. impendia arguit pꝛo ⁊ contra. et pꝛimo ꝙ ſic
per. l. fructus. eo. tit. vbi expenſe pꝛimi anni deducuntur de
fructibus vltimi. ad hoc. s. de peti. hered. ꝙ ſi fundus. ⁊. l. pe-
dius. C. loca. vbi numerus vnius anni compenſatur cum ſte-
rilitate alterius. ⁊. l. ſi merces. §. vis maioꝛ. eod. tit. In contra
rium facit. l. ſi. ff. de impen. que ſic inducitur. impēſa facta gra
tia fructuū non debet deduci de dote vt dicta. l. ſi. ſed fructus
vltimi anni ſunt dotis. vt. l. ſi maritus. in ſi. ſolu. matri. ergo.
de his non deducitur. ⁊ iſtam partem tenet Bart. in. l. diuoꝛ-
tio. §. impendia. ff. ſol. matri. pꝛimo per illum textuz. quia de
bet deduci de fructibus eiuſdem anni. Non ob. l. fructus. eo.
titu. bene computantur loco pꝛimi anni qui omnes ad viruz
non pertinebant: vt ibi. ſed fructus vltimi anni non debēt cō
putari loco fructuum annoꝛum pꝛecedentium in quibus in-
tegris matrimonium durauit cum illoꝛū annoꝛum commo-
duz debeat eſſe viri. Non ob. l. ꝙ ſi fundus. de peti. here. quia
ibi in bone ſi. poſſeſſoꝛe: qui non debet habere damnum. et
ab eo extoꝛquetur lucrū. hic in marito ad quem interim per-
tinet commodum ⁊ incommodum. non ob. l. ſi vno. loca. eo.
tit. l. omne. quia a colono exigeretur maioꝛ merces ſi vbertas
nimiā excederet. ⁊ eodem modo ſibi ſit remiſſio pꝛopter ſte-
rilitatem. vnde commodum ⁊ incommodum ſimpliciter non
eſt ſuum. vt dicto. c. vis maioꝛ. ſed in matrimonio ſi in illo an
no ſterili percepiſſet fructus multum vberes totum ſibi lu-
craretur. vnde ſi eſt ſterilitas damnum patiatur. omnia iſta
ſunt verba Bart. in dicto. §. impendia. et hoc de expēſ. factis
22 gratia fructuum querendoꝛum. † De alijs vero expenſis que
ſiunt ad vtilitatem reruz dotalium: an maritus vel eius here-
des poſſint eas repetere ab vxoꝛe: vel eiꝰ heredibꝰ. Ita diſti-
gue. nam aut impenſa facta per maritum eſt modica: aut ma
gna. pꝛimo caſu nō repetitur. vt. l. omnino. ⁊. l. etiam. ff. de im
pen. ſecūdo caſu aut impenſa eſt neceſſaria: aut vtilis: aut vo-
lūtaria. ſi neceſſaria: ⁊ tūc aut certum eſt eum voluiſſe dona-
re: ⁊ ſubdiſtingue. nam aut edificando de nouo ⁊ non tenet
donatio. vt. l. ſed ſi moꝛs. §. ſi. ff. de dona. iter vi. ⁊ vxo. aut ad
reficiendum: ⁊ valet. eo. tit. l. ſi vir aut certum eſt eum non vo
luiſſe donare: ⁊ tunc. aut impendit ad perpetuam vtilitatem
aut longi tempoꝛis. aut pꝛeſentis anni. ſi ad perpetuam vti-
litatem: ⁊ tunc aut eſt in dotem ſpecies ineſtimata tantū: aut
ſpecies ineſtimata cum eſtimata. aut ſpecies ineſtimata cum
quantitate. pꝛimo caſu ſi mulier reſtituat impenſas. j. annum
remanet fundus in cauſa dotis. ſi nō reſtituit deſinit fundus
eſſe in dotem inſolidum ſi impenſe equiualeant eſtimationi
totius fundi: vel pꝛo parte ſi equiualeant parti. ff. de iure do.
l. ſi is qui. §. quod dicitur. ⁊. §. pꝛoinde. ſecundo caſu quando
datur fundꝰ ineſtimatꝰ ⁊ eſtimatꝰ. dic: vt ibi tertio caſu qn̄ da
tur res ineſtimata cum quantitate tunc diminuitur ipſo iure
vſq; ad quantitatem impenſarum. vt dicto. §. ꝙ dicitur. eſt ⁊
quartus caſus quando res eſtimata datur in dotem in qua
impenditur per maritum. ⁊ tunc nulli dubium: ꝙ repetere
non poſſit: tanꝙ̄ impenderit in re pꝛopꝛia. cum ſit loco em-
ptoꝛis. vt. l. plerunq;. §. ſi ante. de iure do. Secūdo caſu quā-
do impendit in vtilitatez tempoꝛis longeui. ⁊ idē per omnia
quod dictū eſt ſupꝛa. vt no. in. l. iij. §. ⁊ generaliter. de impeñ.
tertio caſu quando pꝛeſentis anni: ⁊ non diminuunt dotem:
ſed deducuntur ex fructibus. vt dicto. §. impendia. ⁊ pꝛedicta
diſtinctio locum habet cum impenditur in rem dotalem. ſed
ſi impenditur in re pꝛopꝛia mulieris conceditur repetitio nō
diminutio. vt dicta. l. quod dicitur. §. hic de his. ſi dubium ſit
voluerit donare: vel non ex quantitate impenſe pꝛeſumitur.
vt. l. vtrū. ff. eo. tit. ⁊ hoc de pꝛimo mēbꝛo. quid iuris ſit de im
penſa neceſſaria ſecundo caſu pꝛincipali quādo maritus im-
pendit vtiliter in re dotali: ⁊ tunc aut impendit de mandato
mulieris: ⁊ repetit totum per actionē mādati. vt. l. j. §. nec. C.
de rei vxoꝛ. ac. ⁊. l. vtilē. ff. de impenſis. aut impendit ſine mā-
dato: ⁊ tunc ſi mulier eſt ſoluendo tempoꝛe impenſe facte: et
tempoꝛe quo repetitur. ⁊ idem arg. ff. de nego. geſto. l. in to-
tum. aut non eſt ſoluendo mulier tempoꝛe impenſe facte nec
tempoꝛe repetitionis ⁊ tunc ita demuz tenetur: ſi poteſt ſol-
uere aliunde. vt. l. vtilium. de impenſis. Tertio caſu quando
voluntarie impendit maritus: tunc aut mulier vult habere
oꝛnatum: aut non. ſi mulier vult habere oꝛnatum et oꝛnatus
eſtimatio excedit impenſas: ⁊ ſufficit ꝙ ipſas reſtituat. ſed ſi
impenſe excedant oꝛnatum: ⁊ ſufficit ſi reddat eſtimationem
oꝛnatus. ff. de īpenſis. l. pꝛo voluntarijs. ⁊ ibi no. ſi vero mu-
lier non vult habere oꝛnatum: tunc ſiquidē res erat venalis: ⁊
reſtituuntur voluntarie: ſicut vtiles: vt. l. ꝙ ſi hoc. cod. tit. de
impen. ⁊. ff. de rei ven. l. quod niſi. ſi non erat venalis: ⁊ tunc ſi
non eſt habiturus vtilitatem: ⁊ non permittitur vt. l. pꝛo vo-
luntarijs de impen. ⁊. §. ſed nec. C. de rei vxo. ac. ⁊ de rei ven. l.
in fundo. ⁊ illa pꝛo maioꝛi parte diſtinctio dy. in dicto tit. de
23 impenſis. ¶ Iuxta pꝛedicta quero de tali. q. † vxoꝛ dedit ca
ſtrum in dotez. an expenſe facte pꝛo cuſtodia ipſius caſtri cō
penſentur cuz fructibus inde perceptis. dicit Bar. ꝙ ſic in. l.
vltima. ff. de impenſis. ⁊ que dicantur cauſa fructuum: vel ad
perpetuam vtilitatem agri no. in. l. iij. de impenſis. vbi gloſſ.
dicit. ꝙ ſi impenſe ſiant ad vtilitatem. x. annoꝛum diceretur
impenſa neceſſaria ⁊ poterit eaz vir deducere: quod eſt verū
ſi poſt factaz impenſaz matrimonium ſtatim ſoluatur: ſed ſi
matrimoniuz duraſſet per totuz illud decēniuz compenſare
tur cuz fructibus. arg. dicte. l. diuoꝛtio. §. quod in anno. ſolu.
matri. Item ſi durauit matrimonium per mediam partem
tempoꝛis pꝛo medietate anni: que reſpicit vtilitatem futuri
tempoꝛis veniet repetenda. argu. dicti. §. ꝙ in anno. et que
dicātur impenſe gratia fructuum vel perpetue vtilitatis ip-
ſius rei. dicit iuriſconſultus. ꝙ non eſt tam facile in vniuer-
ſuz diffinire ꝙ̄ per ſingula ex genere, vt dicta. l. quod dicitur.
24 ¶ Quero etiam de alia queſtione † pone ꝙ mulier dedit vi-
ro in dotem nomen debitoꝛis in cuius exactione vir expen-
dit. x. in iudicio. an ſoluta poſſint illa. x. cōpenſari vt hic im-
penſa deducta debeat reſtitui reſiduū quod exegit vir. bart.
ponit iſtaz. q. in. l. j. ff. de impenſis. ⁊ ibi glo. tenet ꝙ non poſ-
ſit. quia non eſt impenſuz in re mulieris. ⁊ ita dicit ibi eſſe ca-
ſum in ver. ⁊ neceſſarijs. ⁊ pꝛo illa gloſ. facit. C. de bo. que li. l.
ſi. §. que autem. vbi videtur caſus in contrarium. Spe. tāgit
iſtam. q. hoc eod. titu. §. ſi. ⁊ ibi tenet ꝙ poſſit deducere. ⁊ idē
ibi Bar. in dicta. l. j. quandoq; datur nomen ineſtimatū. pꝛo
hoc allegat glo. C. mā. l. per diuerſas. in glo. magna vbi dici-
tur ꝙ quando nomen datur videtur dari tantum: quantum
poteſt conſequi deducta impenſa. ſi autem datur nomen eſti
matum ⁊ tunc quia periculum eſt mariti expenſas non repe
tit vt. C. de here. vel ac. ven. l. ſi nomen. hoc tamen an pericu-
lum nominis dati in dotez ſit mariti vel vxoꝛis ſi non poteſt
exigi. diſtingue breuiter ꝙ aut nomen datur in dotem ſim-
pliciter. et periculum eſt vxoꝛis. Aut datur eſtimatum et
periculum eſt viri. aut nomen non datur in dotem ſed dele-
gat viro. ⁊ tunc aut loqueris de periculo ſubſiſtentis inopie
tempoꝛe delegationis. aut de periculo poſt delegationē ſub
ſequentis inopie. pꝛimo caſu diſtingue. aut vir fuit ſciēs aut
ignoꝛans ⁊c. vt not. in. l. pꝛomittendo. §. ſi debitoꝛem. de iure
do. ſecundo caſu cum queritur de periculo inopie ſubſequen
tis. ⁊ periculum eſt ſimpliciter viri. vt. l. pupilli. §. ij. de ſolut.
⁊ ita diſtinguit Bar. in. l. meuia. ff. ſolu. matrimo. ¶ Quarto
pꝛincipaliter quero an debeat fieri dotis reſtitutio ſoluto.
matri. ⁊ quia in dote pꝛofectitia ⁊ aduētitia materia eſt longa
non explico eā hic ſed. j. eo. ⁊ ſi neceſſe.

1 ¶ Tale aliquid eſſe aliud eſt ⁊ aliud haberi loco talis.
2 Diuoꝛtium debet ſolenniter celebꝛari ſicut ⁊ matrimoniuz.
3 Res que cōſtante matrimonio viro ⁊ vxoꝛi obuenerūt: apud
quem debeant eſſe.
4 Maritus ita debet lucrari de dote putatiua: ſicut de vera.
5 Eccleſia cognoſcit nedū de dote ſed ⁊ de dotis acceſſoꝛijs.
6 Veſtimenta que vir dat vxoꝛi eo moꝛtuo an debeāt eſſe vxo-

ris:an heredum mariti.
7 Veſtimenta continentur appellatione victus.

Significauit. Soluto matrionio cogitur vir dotem reſtituere:⁊ bona diuidere que communiter obuenerunt.ſunt due partes.primo ponit duplicem mulieris querelam.ſecundo cauſe commiſſionem.ibi:ideoq₃.¶ No.primo ꝙ quandoq₃ aliqua retinetur loco vxoris ⁊ bona fide:que tamen non eſt vxor.prodeſt tamen illa opinio quo ad multa:precipue quo ad prolem in caſu quo contraxerint in facie eccleſie.quod dic:vt.s.de clan.de.cap.fi.⁊ ca.ij.s.qui fi.ſint le. In alijs diſpoſitionibus hoc contingit ſcilicet ꝙ quãdoq₃ opinio a veritate diſcordat: et tunc an ſit ſequenda: veritas vel opinio:tetigi.s.de biga.nu
1 per.⁊ collige.†ꝙ aliud eſt aliquid eſſe tale.aliud haberi loco talis.⁊ ſic aliud eſt quem eſſe ciuē.aliud haberi pro ciue.quod dic:vt no.Barto.in.l.ſi maritus.§.j.ff.de adul. ¶ Secundo
2 no.†ꝙ diuortium[a] debet ſolenniter celebrari.ſicut enim ma
a trimonium eſt ſolenniter in facie eccleſie contrahendum.vt preall.c.ſi.ita ⁊ ſolenniter diſtrahendum.arg.l.nihil tam naturale.de regulis iuris.⁊ autē.contra.C.de diuor. ¶ Tertio
3 no.†quid iuris de rebus que viro ⁊ vxori cõſtante matrimonio obuenerunt.hic enim innuit ꝙ debeant eſſe interim penes virum ſi vxor conſentit:ſed non cogitur vltra dotem de proprio aliquid committere in cuſtodiam mariti ſiue gubernationem.ſed ſi hoc potuit patitur:dicentur res paraphernales:de quibus an vir lucretur fructus dic:vt no.in.l.fin.C.de pac.conuē.⁊.l.ſi ego.§.ſi.ff.de iure.do. ¶ Quarto not.ꝙ papa mandat reſtitui illam quaſi dotem:niſi aliquid obſtet.vt dicit tex.quid autem poſſit obſtare dicit gloſſ.pactum.ex
4 quo argue†ꝙ de dote putatiua ita maritus debet lucrari ſicut de dote vera. Item mulier ipſam perdit propter adulterium:ſicut perditur vbi matrimonium fuiſſet verum:vt not.j.c.proxi.ꝙ tamen non lucretur eſt tex.in.l.an in patrem.ff.quod fal.tu.au.⁊ procedit iſtud dubium de lucrando ipſam ſubſtantiam dotis cum detegitur non fuiſſe verū matrimonium.quid in lucro fructuum dixi.s.c.proximo.circa princi.
5 ¶ Quinto no.†ꝙ eccleſia cognoſcit nedum de dote: ſed de alijs poſſeſſionibus quas mulier petit a viro: ⁊ de dote eſt minus dubitabile.quia ita ãnexa eſt matrimonio: ꝙ ſine eo eſſe non poteſt.vt.l.iij.de iure do.ſed de alijs poſſeſſionibus quas mandat hic papa reſtitui:eſt mirum.cū alibi papa cauſam de re temporali inter laicos ex certa ſcientia nō committat.vt.s.de foro compe.licet .dicit Vincen.ꝙ papa hic ſe intromittit de poſſeſſiõibus per denuntiationē vel omnia hec ſunt neceſſaria matrimonij ſecundum eum. ¶ Oppo.gloſſ.ij.ꝙ mulier non poſſit has poſſeſſiones queſitas conſtante matrimonio vendicare.quia quicquid tunc querit mulier: preſumitur queſiuiſſe de bonis viri.vt.l.quintus.ff.eo.ti.ſol.dic ꝙ hic conſtabat de iuſta acquiſitione forte legato donatione vel aliter eis queſitis. Idem no.de reſti.in inte.c.conſtitutus ſimilis eſt preſumptio in prelato:⁊ i filio quo ad patrē.quod dic:vt plene dixi.s.de teſtamentis.cum in officijs.⁊.l.cū non ſolū.C.de bo.que li.⁊ inſti.per quas perſo.no.acqui. ¶ Secundo op.⁊ videtur:ꝙ papa non debuerit ſe de iſta cauſa intromittere.conſtitit enim ſibi.ꝙ hic non fuerat matrimoniū.ergo nec dos:nec alia:que obuenerunt poſſunt.vt acceſſoria agitari coram iudice eccleſiaſtico.qui deficiente matrimonio inter laicos eſt prorſus incõpetens.vt dicto.c.licet.⁊.c.ſi duobus.de app.ſo.dic:ꝙ ratione huius dubij quod imminebat eſſet hic matrimonium vel non cenſetur etiam competens ſuper his que ab illo dubio habent dependentiam.ar.c.j.in ſi.de reſcripti.in de. Idē enī error a quo cauſatur iuriſdictio in principali.facit ius i acceſſorio.vt.l.ex diuerſo.in ſi.ff.de rei ven. ¶ Extra glo.⁊ doc.qr hic dicitur ꝙ facto diuortio om
6 nia reſtituuntur ⁊c.†quero quid de veſtimentis que vir dat vxori ⁊ poſtea moritur:an debeant eſſe vxoris an heredū mariti.Bart.in iſta.q.refert tres opi.prima eſt ꝙ mulier lucretur:quaſi vir videatur donaſſe:⁊ donatio ſit morte confirmata.l.cum hic ſtatus.§.j.de dona.inter vi.⁊ vxo.⁊.C.de do.inter vi.⁊ vxo.l.ſi.⁊.l.ſi filie.fami.herci.ſecunda fuit opi. Dy.q dicit ꝙ iſte veſtes non videntur donari.quia maritus tenetur alere vxorem.vt.l.ſi cum dotem.§.ſi autem in ſeuiſſimo ſolu.
7 matri.⁊.l.ꝙ ſi nulla.de religio.†ſed appellatione victus continentur veſtimenta.vt.l.verbo victus.de verbo.ſigni.⁊.l.legatis.de ali.⁊ ci.lega.cum ergo habeat neceſſe dare veſtimenta non videtur donare.quia nemo in neceſſitatibus liberalis exiſtit.vt.l.rem legatā.de adi.le.pro hoc videtur caſus in.l.mortis ſue cauſa.de dona.iter vi.⁊ vxo.Ex hoc dicto Dy.ſequitur quod veſtes que ſunt ad vſum cottidianum non videantur donate:⁊ debent eſſe heredum viri ſed feſtiue veſtes ⁊ pretioſe videantur donate.quia eas maritus dedit ſponte: ⁊ ſic ſunt mulieris.que opi.manifeſtam continet iniquitatē. Tertia.eſt opin.ꝙ veſtes cottidiane.quas maritus tenetur donare mulieri ſtatim efficiantur mulieris.vt.l.ex annuo.in prin.de dona.inter vi.⁊ vxo.⁊ ſic ſine dubio pertinent ad mulierem.veſtes vero pretioſe non efficiuntur mulieris:nec vir videtur dare animo donandi.ſed propter ſe ipm facit vt mulier magis ornate vadat.vt.l.mortis ſue cauſa.C.de do.inter vi.⁊ vxo.⁊ hoc dicit glo.ff.ad.l.fal.l.ſed vſufru.videtur etiam velle.l.ꝙ talia ornamenta non ſint mulieris:niſi legentur expreſſe.de au.⁊ ar.le.l.ornamentorum.⁊ de le.iij.l.hoc legatū §.ſeq.⁊ hec opi.placet Bart.⁊ refert pluries ſecundum eam conſuluiſſe.ſcilicet ꝙ veſtes cottidiane ſint mulieris.pretioſe ⁊ feſtiue ſint heredum viri.non ob.l.cū hic ſtatus.§.j.quia ibi conſtat ꝙ dedit animo donandi.hic non.non ob.l.ſilie.C.fa.herciſcū quia aliud in filia:ꝙ in vxore.quia in filia nō eſt illa ratio:de qua ſupra in vxore dixi.Non ob.l.ſi filij.C.de do.inter vi.⁊ vxo.reſponde enim vt ibi no.ita no.Bart.ff.ſolut.matrimo.l.in his.§.ſeruis.quid iuris in famulis ⁊ pediſſequis recedētibus.an dominꝰ poſſit ab eis accipere veſtes.de qua tangit glo.in.l.id veſtimentum.ff.de peculio.

¶ Opponit in cõtrarium.
¶ Ponit queſtiones.
¶ Ponit tres opiniones quas refert bart.
¶ Scḋa opi.
¶ Tertia opi.

[a] ¶ Diuortiū adde bal.in l.rerū qdē.nu.j.ff.rerū amo.idē in l.ij.C.de ſecū.nu.pau.de caſt.in.l.ſi ita ſtipula ff de v.obl.

1 ¶ Iudex delegatus ſuper cauſa matrimonij videtur delegatus ſuper cauſa dotis.
2 Papa remittit cauſam ad iudices licet male fecerint.
3 Acceſſoria quando peti poſſint:⁊ quando non.
4 Pecunia vel res mobiles date ſunt in dotem:non habet mulier vnde ſe alat infra annum quo debet reſtitutio retardari: quid fiet.
5 Vxor mortuo viro an debeat percipere alimēta in domo heredum:vel ſtare ab eis ſeparata.
6 Dotis nomine datū qua actione repetatur.
7 Mulier in dote putatiua an habeat priuilegium hypothece.

Ex prudentia. Delegatus ad cauſā matrimonij ſi ferat ſententiam diuortij:pronuntiare debet dotē reſtitui.⁊ duo facit.primo ponit delegatorum factum reprehenſibile.ſecūdo illud emendari precipit.ibi:quia igitur. ¶ No.primo ꝙ papa miratur:cum peritus i iure recuſat facere id quod iuris eſt.alibi reputat iſtū talem non compotem mentis.s.de te.or.c.vel non eſt compos.⁊ ſeruius Sulpitius a quinto mutio obiurgatus eſt.qr ignorabat iura in quibus verſabatur.vt.l.ij.§.ſeruius.ff.de or.iuris.ſimiliter celſus labonei in.l.domitius.de teſtamētis facit ad no.per doc.in.l.ij.ff.quod quiſq₃ iuris. ¶ Secundo
1 no.†ꝙ iudex delegatus ſuper cauſa matrimonij videtur delegatus ſuper cauſa dotis:vt pote acceſſoria:ac connexa.j.de regu.iuri.acceſſorium.rapit enim in acceſſorij locum matrimonium dotem datam ⁊ ſequitur eum ſine quo eſſe non poteſt.vt.l.iij.ff.de iure doti.⁊.l.nam quod liquide.ff.de penu leg.⁊ facit ad queſtiones.ꝙ procurator datus ad cauſam matrimonij videatur etiam datus ſuper dote.de quo.s.de offi.
2 delega.cum olim.j.ſuper gloſſa.ij. ¶ Tertio nota.†ꝙ papa remittit cauſam ad iudices:qui male fecerunt.⁊ hoc forte qr ſine fraude omiſerunt errãtes in ſua iuriſditione.quo caſu remittitur ad eoſdem iudices vt not. Barto.in quodam ſuo conſilio.⁊ dixit.s.de exceptio.ſignificauerūt. ¶ Opponitur.⁊ videtur.ꝙ finita cauſa matrimonij(vt hic fuit)cauſa dotis debeat dici principalis:⁊ pro ſe agitari coram iudice ſeculari.ſicut dicimus in petitorio.⁊ poſſeſſorio vt vno terminato iudex delegatus non poſſit cognoſcere de aliquo veniente in conſequentia non principaliter.licet pendente iudicio potuiſſet.vt capitulo.ſignificauerunt.s.de iudici.ad hoc de reſcripti.diſpendia.§.reus quoq₃.ſolutio.gloſſa magna ſentit illud contrarium ⁊ fatetur ꝙ iudicio agitato ſuper matrimonio ⁊ deciſo corã eodē etiã deducatur cauſa dotis:ſed principaliter de per ſe nō eſt ita.qr dotis principaliter mota ſiue cõſtante matrimonio ſiue eo ſoluto agitãda eſt corā iudice ſeculari. Ita dicit glo.qđ eſt verū:niſi aliud eſſet de conſuetudine eccleſie:propter quã poſſet principaliter de dote cognoſcere ſm

¶ Opponit in contrariū.

ſcere ſm Innocē.ſ.de pigno.c.ex literis.dicit tamen Inno. ꝙ principaliter iudex eccleſiaſticus debet de dote cognoſcere:cū ad eccleſiam ſpecialiter ſpectat materia dotium.ſ.c.nuper.non tamē retractaret ſententiā iudicis ſecularis latā ſup dote:nec ſententiam iudicis eccleſiaſtici latam ſuper hereditate:ſi cōuentus corā altero ex eis nō opponat exceptionem fori.iij.q.vi.pulſatus.niſi aliud dicatur ratione feudi.vt not. de iudi.ceterū.de foro cōpeten.c.antepenulti. ¶ Secūdo extra glo.⁊ docto.ad hoc oppo.⁊ videtur ꝙ cauſa matrimonij terminata nō poſſit cognoſci vlteri⁹ de cā dotis acceſſoria q: acceſſoria pati non poſſunt:ſi nō fuerūt deducta in ſnia.vt.l. terminato.C.de fruc.⁊ expen.litiū.et.l.iiij.C.depoſi.⁊.l.paulus.ff.de re iudi.⁊.c.cū appellationibus.de appel.lib.vj.ſolu.
3 †quandoq; acceſſoria petuntur iudicis officio mercenario.⁊ illa nō poſſunt vnq̄ peti ſi non fuerunt deducta in ſententia vt in cōtrarijs.quādoq; acceſſoria debentur iure actionis:et illa poſſunt peti etiam finita inſtantia ſuper principali et ita loquitur hic.⁊ eſt gloſ.in.l.ſi mulier.§.ſi rem.ff.de lega.iij.⁊ dixi de appel.c.ſepe.⁊ no.Barto.in.l.ſi marito.§.ſi.ff.ſoluto matrimonio. ¶ Tertio opp.ad ſi.c.vbi dicitur reſtituere nō meretur ⁊c.ex quo innuit.ꝙ ſtatim ſoluto mrīmonio debeat dos reſtitui.Sed contra immo videtur ꝙ poſt annū.vt.C.de rei vxo.actio.l.j.§.cum aūt.ſol.dicit glo.de iure antiquo immobilia reſtituebantur poſt annū:hodie vō ſtatim.tu dic.ꝙ hodie imobilia ſtatim.mobilia vō iura ⁊ actiōes poſt annū. vt.C.de rei vxo.act.l.vnica.§.exactio.Sed que eſt ratio differentie dicit Iac.de ra.ꝙ quilibet immobilia ſtatim poteſt reſtituere nō expectato tēpore.mobilia non ſic.ſed certe iura et mobilia ſi extant poſſunt ſtatim reſtitui.⁊ ideo dicit Barto. ꝙ nō eſt alia ratio niſi quia ſic placuit princip. ¶ Sed inci-
4 denter hic queritur †pone ꝙ pecunia vel res mobiles tantūmodo date ſunt in dotem:nec habet mulier vnde ſe alat infra annū:quo debet reſtitutio retardari quid fiet.glo.tangit iſtā queſtionē in dicta.l.vnica.§.illo procul dubio.in qua poſt gloſ. ita diſtinguit Iac.bu.Aut mulier habet aliūde vnde ſe alat. ⁊ tunc non exigit nec interuſuriū illius dotis in rebus mobilibus cōſiſtentis petet.quia illa dilatio legalis cadit lucro viri.aut non habet aliunde:⁊ tunc aut filij ſunt heredes:⁊ alent eam tanq̄ filij:nō ratione dotis.aut ſunt heredes extranei:⁊ tūc videtur ꝙ ex quātitate eam alent.vt.l.extraneo.de vendi. in poſ.mit.ſimiliter in monacho qui pendente queſtione monachat⁹ debet a monaſterio ali.vt.l.ſi inſtituta.§.de inofficioſa.de inoffi.teſtamen.⁊ aduerte ad id quod dixi ex quantitate dotis alimēta preſtari ab heredibus extraneis.ex hoc enī patet.ꝙ ſi mulier pro alimētis indiget.xx.⁊ acceſſiones ſine fructus qui prouenirēt ex illis mobilibus eſſent.x.tantū:nō teneretur heres mariti ad integra alimenta ſed ad.x.tantūmodo.⁊ dicit ibi Iaco.bu.ꝙ de cōſuetudine dantur.viij.pro cētenario.Barto.dicit ꝙ mulier in primo anno viduitatis videtur ſtare in matrimonio:⁊ ideo ſicut vir qui recepit paruā dotē tenetur ad alimenta vxori vltra redditus dotis.ita etiā tenebuntur heredes ipſius:⁊ ſimiliter ecōuerſo ſi fructus dotis excederent eſtimationē alimētoꝝ debebūt heredes illud vltra lucrari ſicut maritus ſi viueret debuiſſet.ita no.Bar.in l.diuortio.in princi.ff.ſolu.matri.vbi circa hoc querit de duo-
5 bus. primo †an debeat percipere alimenta in domo heredis vel ſtare ab eis ſeparata.tex.in.l.libertis.j.§.ſi.de leg.j.nō videtur imponere neceſſitatē habitādi cū heredibus.ſed debet alibi alimētari.Sed Spec.in titu.qui fil. ſint legi.diſtinguit. aut poteſt ibi honeſte ſtare:aut nō. Sed in caſu quo nō velit ſtare quid fiet de eius operis.nā illi qui percipiunt alimēta: debent operari quādo percipiunt ex diſpoſitione legis licet nō ita ſi ex diſpoſitione hominis.vt.l.ſicut.de ope.lib.In caſu ergo quo debet operari ⁊ velit morari alibi quid tunc fiet dicit Bar.ꝙ quedā ſunt perſone:de quibus nulle ſunt opere vt magne dn̄e.⁊ operari nō tenētur:nec eſt habēda ratio operarum de talibus.vt.l.ſi.de ope.ſer.ſi vō ſint domine q̄ operantur:tūc debet deduci de alimētis quātum intereſt heredi ipſam in domo operari.vt.l.ſi ꝯſtante.§.quotiēs.ſolu.matri. ⁊ ita no.Bar.in.l.diuortio.ſolu.matrimo. ¶ Quarto oppo. ⁊ videtur ꝙ iudex eccleſiaſticus nō poſſit cognoſcere de incidēti tēporali:ſicut nec ſecularis cognoſcere poteſt de incidēti ſpirituali.vt.ſ.qui filij ſint legi.lator.⁊.c.tuā.de or.cog.debet enim in iudicijs ſeruari equalitas.vt.l.fin.C.de fruc.⁊ lit. expen.qḋ ergo eſt prohibitum ſeculari in eccleſiaſticis:debet eſſe prohibitum eccleſiaſtico in tēporalibus.nā quod eccleſia ſtatuit in perſona alterius:debet in perſonis ſuis equū reputare.vt.c.cum omnes.ſ.de conſti.ſol.dic ꝙ maior eſt inhabilitas iudicis ſecularis circa ſpūalia:q̄ eccleſiaſtici circa temporalia.Ille enim eſt prorſus inhabilis vt.c.decernimus.de iudi.ſed nō ita eccleſiaſticus reſpectu temporaliū:qui in ſuo genere eſt eorūdem capax.aduerte tamen.quia illud quod dixi in dote:ꝙ eius cognitio pertineat ad iudicē eccleſiaſticū.dicunt docto.ꝙ nō eſt ita de hereditate reſpectu legitimitatis de qua legitimitate ſi ſit qḋ nō poterit iudex eccleſiaſticus incidenter cognoſcere de hereditate.qui ſi.ſint legi.lator.⁊.c.cauſam.ij.maior eſt enim coniunctio inter matrimoniū ⁊ dotem ſine qua non cōſiſtit.vt.ſ.c.proxi.q̄ inter filios ⁊ hereditatē ſine qua filij eſſe poſſunt:vel q: exheredant:vel q: hereditatē adire nolunt.fatetur tamē Innocē.iudicē eccleſiaſticū poſſe cōpellere ne ratione illegitimitatis quē ſuper hereditate moleſtet qui filij ſint legi.Si ergo ratione illegitimitatis de hereditate alicui queſtio referatur iudex eccleſiaſticus erit iudex cōpetens:ſecus ſi ex alia cauſa. ¶ Querit glo. † qua actiōe re-
6 petatur qḋ datum fuit nomine dotis ſi declaratū fuit matrimoniū fore nullum.dicit glo.ꝙ nō actione de dote:ſed conditione ſine cauſa.ad hoc optime.ſ.c.⁊ ſi neceſſe.ibi:non cauſa ob turpē:q̄ ob nullā cauſam ⁊c.⁊ ideo not.in.l.ſi cū dotē.§.ſi mulier.ff.ſolu.matri.facit.l.auūculo.de conditio.ob cauſam. Ponit queſtiones.
7 ¶ Sed incidēter hic queritur †an mulier in illa dote putatiua habet priuilegium tacite hypothece.glo.in dicto.§.ſi mulier.dicit ꝙ ſic.⁊ habet eā priuilegiatā.vt.l.ij.de priuile.credi. plus etiā dicit Bar.in dicto.§.ſi mulier.videlꝫ ꝙ res ex pecunia illius dotis putatiue efficiatur quaſi dotalis.item habet priuilegiū in perſonali. ¶ Scđo querit glo.vtrū iudices hic procedāt vigore primi mādati:an vigore ſecūdi.⁊ tenet ꝙ vigore ſcđi.primū erat extinctū per ſniam ſup pricipali vt dicit glo.ſꝫ p ea q̄ dixi.ſ.in ſcđa op.nō vr̄ extinctū.cū illud acceſſoriū habeat ſpecialē actionē de p ſe diuerſam a principali.ergo licet quo ad vnum ſit extinctum:non ſequitur ergo eſt extinctum quo ad reliquum.facit quod no.in.l.ſi tibi.§.de pignoribus.ff.de pac.

Ponit queſtionem incidenter.

1 ¶ Matrimonium ſeparatur quo ad torum propter adulterium.
2 Mulier adultera timet virū:et propter hoc ab eo recedit:an poſſit ab eo repetēte diſcedere hac ratione quia non confidit de viro propter offenſam ſibi illatam.
3 Mulier propter adulteriū perdit dotē ⁊ dotalitiū.
4 Vir ſciens mulierem conſuetam fornicari cū ea contraxit vt ſic dotem lucraretur:an ſi illa poſtea fornicetur lucretur vir illam dotem.
5 Recōciliatio tollit penam iuris quam vir conſecuturus erat ex adulterio vxoris.
6 Dotalitium quid ſit.
7 Sententia ſeparationis lata eſt quo ad torum:⁊ amiſſionis dotis poſtea probata conſanguinitate inter eos pronūtiat matrimoniū fuiſſe nullū.mulier vult dotē illā repetere tanq̄ non cōmiſerit adulteriū:an poſſit.
8 Dos eſt communis patris ⁊ filie vel propria patris:quia ſtipulatus fuit incontinenti ſibi reddi vel eſt extranei qui ſibi ſtipulatus eſt propter adulterium mulieris ad quem deueniet dos.
9 Maritus ſi ex pacto vel forma ſtatuti vxore premoriente debet lucrari dotem:maritus vxorē deprehenſam in adulterio occidit:an lucrabitur dictam dotem.
10 Heredes viri an poſſint obijcere vxori adulteriū cōmiſſum conſtante matrimonio.
11 Vir vxore defuncta an poſſit contra heredes vxoris repetentes dotē ſe tueri exceptione adulterij.

1 Plerūq; No.primo † ꝙ ppter adulteriū ſeparatur matrimoniū quo ad torū:⁊ qn̄q; ppria auctē:qn̄q; iudicio eccīe:propria autem auctē diſcedere nō lꝫ: vt.ſ.titu.pxi.
2 porro. ¶ †Quid ſi mulier adultera timet virū ⁊ propter hoc ab eo recedit:an poſſit ab eo repetēte diſcedere hac rōne q: nō ꝯfidit de viro ppter offenſam ſibi illatā.videt ꝙ nō.q: in hūc metū incidit ſua culpa.ergo allegare metum illū nō pōt.vt.l.ſi mulier.ff.qḋ me.cā. ¶ In ꝯriū facit q: modis oib⁹ licitū eſt redimere ppriū ſanguinē.vt.l.j.ff.de bonis
3 coꝝ q mor.ſibi cō. ¶ Scđo not. † ꝙ mulier ppter adulteriū
4 pdit dotē ⁊ dotalitiū. † qd ergo dices ſi vir ſciens vnā ꝯſuetā fornicari:cū ea ꝯtraxit.vt ſic dotē lucraretur.an ſi illa poſtea fornicetur lucretur vir illā dotē.Refert Vale.ꝙ fuit vir compulſus reddere vxori repudiāte dotē.lib.viij.c.ij.vt refert hic Io.an.pro hoc facit ꝙ viro pōt imputari cū duxit talē.vt.l. ſi.C.de ſpō.In ꝯriū facit.q: remiſſio culpe pterite nō extēdit

Ponit qōnē incidēter.

Opponit in cōtrarium.

ad culpā poſt cōtractum matrimoniū cōmiſſum.ducere enim
mulierē etiā publicam meretricem eſt actus meritorius.vt.c.
opera.ſ.de ſpō.abſurdū autem eſſet dicere.ꝙ ſi talis poſtea
fornicetur nō perdat dotem.iſtud.c.loquitur cū mulier ꝓmi⸗
ſit de cetero in matrimonio caſte viuere ⁊ propter deum fuit
ducta.Sed ſi quis mulierē diuitē ⁊ cum magna dote q̄s du⸗
xerit ſciens eam incōtinentem ⁊ diſſimulet:vt ſic poſtea lucre
tur dotem:habet locū qđ dixit Uale.facit.ſ.de iureiurā.quē⸗
admodum.in prin.⁊ circa fi.videtur etiā ꝙ dictū Uale.nō ſit
iuri cōſonum inquātum ad petitionē mariti fuit ꝯceſſum re⸗
pudium ⁊ nō lucrū dotis.qua eñ ratione vir audiri non de⸗
buit ſup lucro audiri nō debuit ſup repudio.cogita.¶Ter⸗
5 tio no.† ꝙ recōciliatio tollit penā iuris quā vir cōſecuturus
erat ex adulterio vxoris.Recōciliatio enim facit vt dos in ſta
tum priſtinū reuertatur.⁊ etiā ſi ſuper amiſſione dotis iudi⸗
cium ceptum erat ante recōciliationē extinguitur.vt.l.ſi mu⸗
lier diuerterit.ff.ſoluto matri.⁊ de iure do.l.ſi poſt diuortiū.

Ponit queſtiones.

⁊.l.dotem.¶Querit glo.dicitur hic ꝙ dotalitium mulier re
6 petere nō poteſt.†quid eſt dotalitiū.glo.exponit pluribꝰ mo
dis.ſed no.vltimā expoſitionem.ꝙ dotalitiū ſumatur pro re
bus paraphernalibus.ad quarū reſtitutionem tenetur mari
tus.vt.l.vlti.de pac.cōuen.⁊.l.dotis fructus.§.ſi.de iure dot.
Iſta autē paraphernalia perdit vxor ſicut dotē ꝓpter adul⸗
terium.vt ſentit iſta glo.ſic dotalitiū exponēdo.qđ no.⁊ vide
in aut.vt liceat mat.⁊ auie.§.ſi de adulterio.⁊.C.de adul.aut.
7 ſed hodie.¶Secūdo quero pone† ꝙ lata fuit ſentētia ſepa⸗
rationis quo ad torum ⁊ amiſſionis dotis:poſtea ꝓbata con
ſanguinitate inter eos pronūtiatur matrimoniū fuiſſe nullū:
modo mulier vult dotē illā repetere tanꝙ̄ nō cōmiſerit adul⸗

Pro parte affirmatiua

terium:an poſſit.glo.vlti.arguit ad partes.⁊ primo pro mu⸗
liere:ꝙ repetere poſſit arguit pluribus modis.⁊ primo.q2 ſi
nō fuit matrimoniū nō fuit adulteriū.ſecūdo q2 ſentētia pri⸗
ma tollitur veritate manifeſta.tertio q2 ſi non fuit matrimo⸗
nium.ergo nec dos.⁊ per cōſequens lucrum dotis ceſſat:vbi
enim nō eſt habitus nō cadit priuatio.vt.l.x.de v̄bo.obliga.
Item quarto q2 ſecūda ſentētia lata ſup federe matrimonij
tollit primā ſuper ſeparatione quo ad torum.ergo omnē eiꝰ
effectū ⁊ per cōſequēs lucrum dotis.Item q2 nō fuit hic ma⸗
trimoniū violatum nec iniuria habuit effectū.⁊ ideo ceſſat pe
na.vt.l.j.in fi.ff.ꝙ quiſq3 iur.⁊ iſtā opi.ſ.ꝙ repetere poſſit te⸗

Pro parte negatiua.

nuit.T.vt dicit glo.Alij dicūt ꝙ nō poteſt repetere.ob.eni3
primo ſibi ſentētia lata ſuper amiſſione dotis:a qua non fuit
appellatū.Secundo q2 in penis delictoꝝ plus inſpicitur opi
nio:ꝙ̄ veritas.vt.c.nuper.de biga.Tertio nec ſit melior cōdi
tio delinquētis contra.l.iij.de dona.inter virum ⁊ vxo.Quar
to q2 mulieres ad recurādam dotes conarētur per falſos te⸗
ſtes probare impedimentum.⁊ talibus obuiandum eſt.ſ.c.j.
quāto.⁊ iſtam opi.ſ.ꝙ nō poſſit repetere tenēt Goffre.Phi.
Inno.⁊ Hoſti.per.l.ſi vxor.§.j.ff.de adul.bene facit qđ no.ſ.
eo.c.ſi.in glo.j.⁊ cōcordat cum iſtis Bar.brx.in queſtiōe do⸗
minicali.mulier quedā.Io.and.dicit ꝙ.T.non tenuit ſic ſim
pliciter ꝙ poſſit repetere.vt predixi.ſ3 dixit ſic ſi in priori iu⸗
dicio ſuper matrimonio.⁊ dote fuit ſententiatum:nec ſic per
appel.reuocata ſentētia tūc perdere debet dotē.ſi v̄o in prio
ri iudicio nil actū fuit de dote:ex quo per ſententiam conſtat
matrimoniū nullum fuiſſe:ergo nec fuit dos nec adulteriu3.
ergo nō perditur qđ tanꝙ̄ dotē dedit:precipue.q2 pene ſunt
molliende.de peni.diſt.j.pene.⁊ melius ſic fauore repetitioni
ꝙ̄ aduētitio lucro.ff.de regu.iur.nō debet.dixit Uincē.poſt
Tan.ego dico ꝙ multū ſibi preiudicat vir qui poſt ſeparatio
nem ⁊ lucrifactionē dotis cōtendit matrimoniū fuiſſe nullu3
⁊ refricat queſtionem iam ſopitā de dote.ex hac opi.Uin.di⸗
citꝰ Io.and.ꝙ reſultat diſtinctio.aut poſt diuortiū tori vir ꝓ
uocat ad diuortiū vinculi:aut mulier:aut tertius.et remittit
ad no.per eū.ſ.qui ma.ac.po.ſuper rubrica.Et predicta que⸗
ſtio loquitur cū primo lata eſt ſentētia ad ſeparationē tori et
amiſſionē dotis.deinde ſup impedimento matrimonij.ſi v̄o
ecōuerſo videl3 primo ſeparatū ſit matrimoniū ꝓpter impe⸗
dimentū cōſanguinitatis vel aliud.an mulieri repetenti dotē
obſtat exceptio fornicatiōis cōmiſſe durāte illo matrimonio
putatiuo.dicit glo.ꝙ nō.in.l.cōſenſu.C.de repu.per.§.ſi non
ab initio.in aut.de nup.⁊ ita hic Io.and.¶Tertio q̄ro tex.
iſte loquitur cum dos ſpectat ad mulierē que cōmiſit adulte⸗
8 rium.†Sed pone ꝙ dos eſt cōmunis patris ⁊ filie vel ꝓpria
patris.q2 ſtipulatus fuit incōtinenti ſibi reddi:vel eſt extra⸗
nei qui ſimiliter ſtipulatus fuit ſibi.vt hec probantur in.l.ij.⁊
l.quotiēs.ff.ſolu.ma.⁊.C.de rei vxo.actio.l.vnica.§.accedit.
nūquid ergo pater vel extraneus in predictis caſibus ꝑdant
ius exactionis propter adulteriū mulieris.glo.in dicta.l.con
ſenſu.§.iura etiā non firmat.Io.and.remittit de illa queſtiō
ne ad Specu.eo.titu.§.ſi.verſi.ſed nūquid.glo.in.l.ſi dotem.
C.de iure do.tenet ꝙ vbi ſit cōmunis patris ⁊ filie:pater per
dat ius ſuū propter delictū filie.⁊ imputet ſibi pater qui non
fuit ſtipulatus.Dy.diſtinguit.aut pater viuit ⁊ filia eſt in po
teſtate.aut nō per.l.ij.§.quare.ſi volunt.ff.ſoluto matri.per
quem.§.dicit.q.determinari ſm Io.an.hic mortuo ergo pa⸗
tre prius preiudicat filie.ecōuerſo v̄o patri non preiudicat ſi
filia predeceſſit.Idem tenet Cy.in dicta.l.ſi dotem.⁊ Barto.
recitat.⁊ ſic tranſit in.l.ij.§.ꝙ ſi in patris.ſoluto matrimo.et
adducit hoc ad aliam queſtionē ſi mulier conſentit viro alie⸗
nanti bona ſm formam.l.iubemus.⁊.l.etiam.C.ad velleia.an
preiudicat patri.certe non:ſed preiudicat filio ſibi patre mor
tuo.vt ibi ſm Dy.⁊ Specu.in titu.de dona.inter virū ⁊ vxo.
9 v̄ſi.quid ſi filia.¶Quarto q̄ro † pone ꝙ ex pacto vel ex for⸗
ma ſtatuti maritus premoriente vxore debet lucrari dotem:
contingit poſtea ꝙ maritus vxorē deprehenſam in adulterio
occidit qđ poteſt.vt.ff.de adulte.l.ſi cum virū.vtrum dotem
lucrabitur.dic ꝙ ſi homicidiū fuit illicitum nihil lucratur vir:
qui vxorem occidit vel cauſa3 mortis prebuit.vt.l.ſi ab hoſti⸗
bus.§.ſi vir vxo.ff.ſoluto matrimo.ſi aūt homicidiū fuit lici⸗
tum dicit ibi Cy.ꝙ vir nōn habet beneficiū pacti ſiue ſtatuti.
quia nō videtur cogitatum de hoc caſu.Bart.ibi cōtra per.l.
quid ergo.§.ſi heres mentē.de lega.j.⁊.l.ſi ſeruum.ff.de v̄bo.
obli.⁊ hoc verum in premio legali.ſed in premio cōuentiona
li quatenus cōtinet idem pactū ꝙ lex eſt idem.ſed quatenus
cōtinet aliq̄d diuerſum tene opi.Cy.iſta ſunt v̄ba dñi Bal.in
dicto.§.ſi vir vxorem.qui allegat in cōtrarium.l.interdum.§.
qui furem.ff.de fur.vbi ille qui dicit ius ſibi ipſi non ſequitur
pena3 legalem.vbi ergo iniuſte maritus interficit ſine dubio
nil lucratur vt dixi.quid ergo ſi maritus nō interficit:ſed mu
lier erat infirma ⁊ maritus noluit adducere medicum:vel du
xit talem qui nihil ſciebat.dicit glo.in dicto.§.ſi vir ꝙ perin⸗
de eſt ac ſi eam occidiſſet.quod not.¶Quinto quero.pone
10 † ꝙ ſolutum eſt matrimoniū morte viri a cuius heredibꝰ mu
lier petit dotem:qui obijciunt ſibi adulteriū conſtante matri
monio cōmiſſum.queritur vtrum poſſit.Io.and.remittit ad
Specu.eo.titu.§.fina.v̄ſi.quid ſi mulier agit.⁊ de exceptio.
§.dicto.v̄ſi.item queritur ecce.⁊ videtur dicendum ꝙ nō cō⸗
petat exceptio heredi mariti.quia cōpetit ad vindictam.ideo
non tranſit ad heredem.vt.l.cum emancipati.§.emācipatus
11 filius.de colla.bono.†Quid econuerſo vtru3 vxore defuncta
poſſit vir contra heredes vxoris repetentis ab eo dotem ex⸗
ceptione adulterij ſe tueri.argumē.ꝙ ſic in.l.fina.C.de adul.
⁊ no.de hoc Bar.in.l.rei iudicate.§.moris.ff.ſolu.matrimo.
¶Ultimo contra iſtum tex.opponitur ⁊ videtur ꝙ maritus
propter adulteriū vxoris nō poſſit retinere dotem:niſi eam
de adulterio accuſet:⁊ ſe inſcribat.vt in aut.vt liceat ma.⁊ aui.
§.quia v̄o.colla.vij.hic vero denegat vxori repetitionem do⸗
tis ſtatim lata ſentētia diuortij quo ad torum.ergo male.pre
terea videtur ꝙ dos vxoris adultere debeat cedere lucro ma
trimonij in quo debet adultera detrudi.vt in aut.ſi v̄o crimi
nis.C.de adulte.ſolu.iſta contraria vt nota.in.l.conſenſu.C.
de repu.

1 ☞ Pactum refertur in dubio ad eum qui venit contra de facto:nō ad illum qui venit cōtra de iure.
2 Cōtractus a iure reprobatꝰ nō pōt firmari ꝓmiſſiōe penali.
3 Matrimonia debēt eſſe libera in diſſoluēdo ſicut in ꝯhēdo.
4 Datum nomine dotis debet reſtitui ſoluto matrimonio propter impedimentum.
5 Premium non debet quis habere vnde penam meruit.
6 Iudicium ſuper dote poteſt fundari cum filiofa.nec exigitur patris conſenſus.
7 Dos data nomine matrimonij illiciti quod nō fuit ſecutum an poſſit repeti.
Et quid ſi ſecutum fuit.nu. 8.
9 Ruſticus accipit in vxorem nobilem pauperrimam ⁊ fatetur ſe recepiſſe mille noīe dotis:vel dat ſibi certas poſſeſſiōes in dotē:an ſoluto matrimonio poſſit iſta mulier iſta petere.

ET ſi neceſſe. Propter varias opi.nō ſū⸗
mat Io.and.iſtā decre.po⸗
nit aūt mādatū ꝑmiſſa triplici ipſius cā:quarū ꝑma
ꝯſiſtit in facto.reliq̄ in iure.ſcđa ibi:cū caſtra.tertia
ibi:ne autem.¶No.primo ꝙ quandoq3 caſtra traduntur in
dotem:vel donationem propter nuptias.an autem mulcte ⁊
condēnationes compatētur in fructibus ⁊ cuius ſumptibus
debeat cuſtodiri.dixi.ſ.c.j.¶Secundo not.† ꝙ pactum re⸗
fertur in dubio ad eum qui venit ꝯ de facto:nō ad illum qui
venit cōtra

venit cõtra de iure. in iſto eñ. c. pactũ factum de vxoꝛe non re
linquẽda intelligitur ꝙ de facto nõ relinquet: nõ in caſu quo
ſibi a iure ꝓcipitur: vt relinquat. facit. l. ſi. ff. qui ſatiſda. cogã.
⁊ de illa materia vtrũ. ſ. verba in dubio referãtur ad factũ vel
ad ius. dic vt. l. ea quidẽ. C. ſi mã. ita ſu. ali. ⁊. l. ſtipulatio iſta. ⁊
2 l. quidã cum filiũ. de vbo. obli. ¶ Tertio not. † ꝙ ꝯtractus a
iure reprobatus nõ põt firmari promiſſiõe penali. ad hoc. ff.
ad. l. fal. l. ſeius. ⁊ augerius. ⁊ qđ ibi per Barto. ⁊ ſi non valet

a ¶ Pene appoſitio. Vide Bar. l. l. ꝓtor. in pꝛi. de no. ope. nuntia. Ey. Bar. ⁊ doc. in. l. non dubium. C. de legib.

qđ principaliter agitur: non valet pene appoſitio[a]. vt. l. ſi ho
mo mortuus. ff. de vbo. oblig. ⁊ qđ no. in. l. pacta que ꝯ. C. de
3 pac. ⁊. l. nõ dubium. C. de legi. ¶ Quarto no. † ꝙ ſicut matri
monia debẽt eſſe libera in ꝯtrahendo. vt. c. gẽma. de ſponſa.
ita ⁊ in diſſoluendo. ad hoc. l. ſi ita ſtipula. ff. de verbo. oblig.
4 ¶ Quinto no. † ꝙ ſoluto matrimonio ꝓpter impedimentuꝫ
qđ dotis noĩe datum eſt: debet reſtitui qđ quomodo proce
dat de iure glo. ⁊ docto. diſſident inter ſe. vt. ĩ. dicã. ¶ Sexto
5 no. † ꝙ nõ debet quis habere premiũ. vnde penã meruit. Ita
ecõuerſo nõ debet quis reportare penã vnde meruit ꝓmiuꝫ.
ſimiliter ex eodẽ facto nõ debet quis cõſequi premiũ ⁊ penã.
vt. l. relegatorũ. §. ſi. ff. de interdic. ⁊ re. ⁊. l. ſiue hereditaria. de
nego. geſt. ¶ Septimo no. ꝙ ſentẽtia lata fuit hic ꝯ ꝓuellã:
6 ⁊ tamẽ erat in patris poteſtate. † poteſt ergo fundari iudiciũ
cũ fili. fami. ſup dote. nec exigitur patris ꝯſenſus q2 ceſſat in
tali caſu acquiſitio vſufruc. facit qđ no. in. l. nõ ſolũ. §. neceſſi
tatis. C. de bonis que lib. ⁊. c. ſi. in ſi. de iudi. ⁊. c. ex parte. de re

Opponit in cõtrarium.

ſtitu. ſpo. ¶ Oppo. ⁊ videtur ꝙ iſte rex legionis: non poſſit
petere res: quas dedit. q2 ſciẽter matrimoniũ ꝯtra canonum
interdicta ꝯtraxit. ergo quicquid dedit debet fiſco applicari
C. de ince. nup. l. qui ꝯ. preterea turpitudo verſabatur ex par
te ſua ⁊ parte mulieris. ergo in pari cauſa dꝫ eſſe melioꝛ cõdi
tio poſſidẽtis. vt. ff. de cõdi. ob. tur. cauſam. l. iij. hic autem di
citur ꝙ debet ſibi fieri reſtitutio ⁊ puella ad hoc cõpelli. ergo
male. naꝫ aut debet fiſco applicari. vt dicta. l. qui ꝯ. aut penes
puellã remanere: vt pote in pari turpitudine potioꝛem. ſolu.
glo. mag. ſoluit illud ꝯtrariũ quatuoꝛ modis. Primo ꝙ iſti
ignoꝛabãt factum. ſ. cõſanguinitatis inter ſe. ideo habet locũ
repetitio. iſtã glo. nõ approbat q2 erãt in ſecũdo gradu. ⁊ no
toriuꝫ erat in hiſpania: ⁊ papa eos prohibuerat copulari ſm
Vin. Secũdo glo. ſoluit ꝙ iſti ſciebãt factũ. ſ. ꝙ erãt conſan
guinei: ſed ignoꝛabãt. ius credebant enim ſibi de iure. vtrum
autem iſta ſit bona, ſolutio pacis. ⁊ hoc ſonat verbũ volumus
ꝗſi ſit pro ratione volũtas. vt. §. ſed qđ principi. hãc reprobat
Hoſti. q2 rex legionis inſtabat: vt ſibi fieret reſtitutio. rex ca
ſtelle ꝙ penes filiam remanerẽt ne ſic contẽni ⁊ deludi videã
tur. quarta ſolu. eſt ꝙ iſti litigatores nõ habebãt fiſcum ſupe
rioꝛem cui deberet iſta donatio applicari. vnde neuius ex ſce
lere diceretur ⁊ alius remaneret in dãno. ita papa prouidit.
Nam aduerſus exceptionẽ doli datur replicatio doli in omi
caſu vnus ex delinquẽtibus lucraretur. iuxta theoricã de qua
in. c. dilecti. ꝯ. de exceptio. ⁊ not. ſingulariter iſtam glo. in omi
loco in quo non eſt fiſcus qui auferat illa lucra ab indignis.
quid de eis fieri debeat Ioan. and. pro ſolutione cõtrarij re
citat opi. legiſtarum qui diſcoꝛdant inter ſe in illo articulo.
vtrum. ſ. poſſit repeti qđ datum fuit nomine dotis ſi matri
monium fuit ſciẽter cõtractum in gradu prohibito. Azo Hu
go. ⁊ Ja. bal. dicũt ꝙ non. ſed applicatur fiſco. Pla. cõtra. di
cit eñ. ꝙ etiam ſi ſpõſa ſciat hoc impedimẽtum repetit id qđ
occaſione mrimonij datũ fuit per tres. ll. allegatas hic in pꝛi.
glo. magne. Hoſtiẽ. dicit ꝙ papa hic ex certa ſciẽtia appro
bat ſentẽtiam Pla. ⁊ reſpõdet tacite obiectioni que fieri poſ
ſet de pari cauſa turpitudinis: dum dicit nõ tam ob turpem:
ꝙ̃ ob nullam cauſam ſint date ⁊c. Itẽ ad perimẽdam diſtin
ctionem ſentẽtie ⁊ ignoꝛãtie ſubiungit: ne ad cõmodum ei ce
dat qđ debet in penam eius ⁊c. per hoc eñ dat intelligere ꝙ
hic ſciẽter in gradu prohibito ꝯtraxerũt. ⁊ tamen repetitio
nem cõcedit. ⁊ ſic approbat ſentẽtiam Pla. vt etiam contra
hens ſciẽter repetat qđ dotis nomine datum fuit. quam opi.
approbat Hoſtiẽ. in gradibus prohibitis lege canonica: ſed
quo ad gradus iuriſgẽtiuꝫ naturali ſiue diuina. l. prohibitos
poſſet habere locum ſentẽtia. ſaluo ꝙ ibi nulla poſſit ignoꝛã
tia pretendi. ff. de adulte. l. ſi adulterium. §. ſtuprum. niſi foꝛ
ſan occaſione ritus. de quo. ꝯ. titu. j. gaudemus. hic tamẽ oc
currit in caſu quo debet ꝯfiſcari quod dotis nomine datum
fuit: vtrum ille qui cõtraxit illicite poterit opponere de iure
fiſci. vt ſic agẽtem repellat. Jo. and. ſentit hic. ꝙ nõ poſſit. di
cit enim ita. Quis ſponſus non poſſit obijcere de iure fiſci: vt
hic. tamẽ poterit quando placuerit ius ſuum repetere. q2 nec
ei per hãc ſentẽtiam preiudicium generatur vt. c. ij. de capel.
mona. Ita dicit ipſe cuius dicti ratio eſt. quia illud qđ aufert

ab iſto illicite cõtrahente tãꝙ̃ ab indigno: ſed iſta exceptio ꝙ
quis ſit indignus nõ poteſt opponi ab alio: ꝙ̃ a fiſco. Ita vi
detur tex. in. l. his cõſequẽter. §. j. ff. fami. herciſcũ. ibi tamẽ lo
quitur in hereditate que poteſt eſſe dãnoſa. Ideo requiritur
agnitio fiſci. hic vo loquitur in dote: in qua nõ poteſt eſſe dã
num. ⁊ ſic fiſco foꝛte ꝗratur ipſo iure. ⁊ ſic indignus agere non
poſſit. Ita dicit Barto. in. l. auũculo. ff. de cõdi. ſine cauſa. vbi
latius ſupra dictã materiã proſequitur. ⁊ eaꝫ diuidit in duas
partes. Prima quãdo ſpõſalia illicita fuerũt ꝯtracta. nec ma
trimonium fuit ſecutum. Secũda quãdo matrimonium fuit
7 de facto cõtractum ⁊ copulatum. † Circa primũ cũ datur dos
nomine matrimonij illiciti qđ ſecutum nõ fuit. an poſſit repe
ti ibi in glo. pꝛima. ſunt tres opi. Prima ꝙ poſſit indiſtincte
repeti ſiue ſciens ſiue ignoꝛans ⁊ hec fuit opi. Mar. ⁊ Pla.
⁊ probatur per illã. l. in eo ꝙ dicit. turpitudinem vtriuſqꝫ ver
ſari. ſi enim fuiſſet ignoꝛãs nulla fuiſſet turpitudo. Secunda
eſt opi. ꝙ ignoꝛãs ius ⁊ factum cõtrahens repetat. ſciens vo
nõ repetat. ſed hec nõ cõgruit illi. l. vbi dicit auũculo ⁊c. et ſic
cõiunctio perſonarum preſupponit ſciẽtiam. vt. l. optaui. ff.
vnde cogna. Tertia eſt opi. gloſſatoꝛum iuris ciuilis diſtin
guẽtium. quia aut ſciuit ius ⁊ factum: ⁊ indiſtincte nõ repeti
tur. vt dicta. l. auũculo. ⁊. l. j. de condi. ob. ⁊. l. ſi tutoꝛ. de inter
dic. ma. quando eñ vterqꝫ ſciuit: nõ eſt equum illi repetitio
nem dari cuius ſcelere matrimoniũ pronuntiatur nullum. vt
l. j. de cõdi. ob. ⁊ iſtam opinio. cõmuniter tenẽt docto. in. l. qui
cõtra. de inceſtis nupt. ⁊ dicta. l. j. Bar. dicit ꝙ tam iſta opi. ꝙ̃
Pla. poteſt ſaluari diſtinguẽdo ſic. quãdoqꝫ cõtrahunt ſpõ
ſalia dos datur: nec mulier nubit ſua ſpõte. quia nõ vult tunc
repetitur cõditio ſine cauſa etiã ſi fuerit ſciẽs ius ⁊ factum. et
hic eſt caſus in dicta. l. auũculo. ſm opi. Pla. ⁊ ꝓbat ratiõe in
cõditio. ob turpẽ cãm: debet inſpici ꝓxima cã turpitudinis:
nõ remota. vt. l. iij. §. ſed qđ meretrici. de ꝯdi. ob tur. cãm. ſed
hic ſi inſpicit cãm proximã. ſ. dotis: nõ eſt turpis. ſed magis
eſt nulla. lꝫ matrimoniũ ſi copularet qđ eſt cauſa remota eſſet
turpe. ⁊ illa eſt ratio: quã ibi aſſignat iuriſcõſultus et etiã hic
papa. preterea qñ delictũ nõ perficitur: q2 quis nõ vult: ceſſat
pena. vt. l. qui falſam. de fal. ⁊ ſi tu dicas immo delictũ eſt pfe
ctum ſpõſalia ꝯtrahendo. vt. l. nõ ſolũ. §. quis. de ritu nup. di
cas. fateoꝛ ꝙ ſpõſalia ſunt prohibita: ſicut matrimoniũ: non
tñ imponitur illa pena ſi quis ſponte a ſpõſalibus recedat. ⁊
intelligit Bar. hoc verũ: niſi ꝯtracta fuiſſent ſpõſalia de pre
ſenti. ⁊ ſic ꝓcedat opi. glo. ratio eſt q2 a talibus nõ põt qs ꝓ
pria autoꝛitate recedere. adducit. l. cũ hic ſtatus. §. ſi. de dona.
inter vi. ⁊ vxo. ad hoc dicta. l. papi. §. meminiſſe. ⁊. l. qui cũ ma
8 ioꝛ. §. accuſaſſe. de bo. libe. ¶ Circa ſecundũ articulum † quã
do datur nomine matrimonij illiciti qđ ſecutum fuit: an poſ
ſit repeti. dicit ibi glo. ꝙ ſi ſciuit factuꝫ: licet ignoꝛaret ius: nõ
poteſt repetere: ſed applicatur fiſco. vt. l. qui contra. de inceſt.
nup. cõtra hoc op. q2 ad impediẽdam ꝯditionem ob cauſam
nõ ſufficit de facto quid ſequi. vt. l. iij. §. liber homo. de condi.
ob cauſam. ſol. dic. ꝙ nõ impedit cõditio. ſed illa nõ daꝛ mu
lieri: ſed applicatur fiſco: cum ipſa reputetur indigna. vt dicta
l. qui contra. ¶ Item opp. de. l. ſi adulterium cum inceſtu. de
adulte. ſol. ignoꝛantia iuris excuſat quãtum ad penam adul
terij ⁊ inceſtus: vt ibi no. nõ quãtum ad penã amiſſionis do
tis. vt dicta. l. qui ꝯtra. ⁊ iſta eſt opi. glo. ⁊ docto. vt dixi. Bar.
eſt in ꝯtraria opi. ad cuius euidẽtiam premittit ꝙ quandoqꝫ
dans dotẽ errat in iure ⁊ in facto: ⁊ tũc ſine dubio põt repete
re ꝯditio. ob cãm. vel ꝯditionẽ ſine cã. vt. l. ſi cũ dotem. §. ſi. ff.
ſo. ma. ⁊. l. ſi ſpõſa. ⁊. l. dotẽ. de iur. do. qñqꝫ ſcit ius ⁊ factũ qui
inceſtas nuptias ꝯtraxit tunc ſine dubio ꝑdit dotẽ ⁊ patitur
alias penas: ꝗ ponũtur in auc. inceſtas. C. de inceſt. nup. qñqꝫ
ſciuit factũ ⁊ errauit in iure. ⁊ hic eſt aduertendũ. qñqꝫ queri
tur. an erroꝛ iuris excuſet a pena inceſtus. ⁊ tũc videtur ꝙ ſic
cum diſtinctione tamẽ: que ponitur in. l. ſi adulteriũ cum ince
ſtu. de adul. quãdoqꝫ queritur. an excuſet a pena que imponi
tur cõtrahentibus inceſtas nuptias: ⁊ hic aduerte quedaꝫ eſt
pena ꝙ matrimoniũ ſit nullũ: ⁊ in hoc nulla eſt excuſatio. vt
l. j. C. de interdic. ma. quedã eſt pena: ꝙ filij ſint illegitimi: ⁊ in
hoc põt eſſe excuſatio vt ex parte ignoꝛãtis dicãtur legitimi
vt in. l. qui in ꝓuincia. de ritu nup. ⁊ qđ no. in. l. qui contra. de
inceſt. nup. quedã eſt pena: que ꝯſiſtit in admittẽdo lucrum. ⁊
hoc ignoꝛãtia iuris nõ excuſat. debet eñ eſſe iuſtiſſima igno
tia que excuſat. vt dicta. l. qui contra. ſecus ſi eſſet ignoꝛantia
iuſta. vt. l. ſi. de lega. j. Ita debet intelligi quod not. in. l. vxoꝛi
maritus. de vſufruct. lega. ⁊. l. ij. §. j. de his qui. vt indig. que
dam eſt pena in amittendo propria: ⁊ iſtam penaꝫ patiuntur
ſolum ſcientes vt dicta autentica. inceſtas. C. de inceſt. nu
ptijs. et in coꝛpo. vnde ſumitur. nunc in propoſito. ꝙ mulier

perdat dotem eſt amittere patrimonium. Ideo iſtam penã
non incurrit: niſi fuerit ſciens. vt dicta aut. inceſtas. vt in cor.
expreſſe di. Non ob. l. qui 3. immo facit pro. ſi bene aduertat.
nã ibi dicitur. ꝙ ei qui ꝯtra legem interdicta cõtraxerit nihil
datum dotis nomine acquiratur. ⁊ ſic loquitur de prohibita
acquiſitione lucri. nõ diminutiõe proprij patrimonij. illa eñ
ſatis diuerſa ſunt. vt. l. ſi. C. de codi. ⁊ in iſta opi. dicit ibi Bar.
ſumi pro modo. Ex his igitur late dictis diſtingue poſt Io.
and. aut inter ꝯſanguineos vel affines cõtracta ſunt ſponſa-
lia tñ: aut etiã nuptie. Primo caſu non ꝯfiſcatur dos vel do
natio: ſed repetitur per ꝯditionẽ ſine cauſa. vt dicta. l. auũcu-
lo. facit quod no. in cle. j. de cõſangui. ⁊ affi. in glo. non punit.
Secũdo caſu aut ꝯtrahentes ſciebãt. ⁊ eſt locus cõfiſcationi.
vt dicta. l. qui cõtra. aut ignorabãt: ⁊ tũc ſi fuit ignorantia iu-
ris: ⁊ locus eſt cõfiſcationi: etiã in femina. cũ ex feminis iuris
error noceat niſi in caſibus exceptis: vt. C. de iur. ⁊ fac. igno.
l. nec paſſim. In hoc tamẽ mẽbro Bar. cõtra. vt. s. dixi. ſi vo
fuit probabilis ignorãtia: ⁊ excuſat hoc verũ: niſi in errore iã
cepto ſi poſtq̃ apparuerit pſeueratũ fuit. fac. xxxiiij. q. ij. nã
per bellicã. ⁊ qđ no. Io. and. s. qui filij ſint legi. per venerabi
lem. §. preterea. ⁊ de ꝯſu. ſer. propoſuit. ⁊. c. ſi. ⁊ de preben. ſi be-
neficia. lib. vj. ¶ Secũdo principaliter oppo. di hic. ꝙ rex le-
gionis dedit quedam caſtra vxori ſue in dotem. Sed 3. vxor
di dare dotẽ viro: nõ vir vxori. vt. j. eo. c. ſi. ⁊ in toto titu. ff. ſo.
matrimo. ſol. glo. exponit dotẽ. i. donationẽ ꝓpter nuptias:
que eſt illa que traditur a marito vxori vt dicto. c. ſi. Vincẽ. et
Abb. dicũt ꝙ iſtud. c. loquitur ſm conſuetudinẽ vigentem in
hiſpania vbi viri dotant vxores. ſm expoſitionem glo. videt
ꝙ maritus dotãdo vxorẽ. illa dotis ꝯſtitutio habeat vim do
nationis propter nuptias. ⁊ ſic ſoluto matrimonio. reuertit
9 ad virũ. vt. j. eo. c. ſi. §. ſane. † Sed qđ dices diues ruſticus[a] vel
a plebeius accipit in vxorẽ nobilẽ dominã pauperrimã ⁊ fatet
ſe recepiſſe mille noie dotis vel dat ſibi certas ſuas poſſeſſio
nes in dotẽ. an ſoluto mrimonio poſſit mulier iſta petere. vi
detur ꝙ obſtẽt ſibi duo. primo exceptio dotis caute non nu-
merate. vt. C. de dote cau. nõ nume. l. j. ſecũdo obſtet ſibi exce-
ptio. ꝙ iſta ꝯſtitutio dotis hȝ vim donationis q̃ nõ tenet in-
ter virũ ⁊ vxorẽ. vt. l. j. ij. ⁊. iij. ff. de do. inter vi. ⁊ vxo. Iac. bu.
notabiliter ſic diſtinguit. Aliqñ fit cõfeſſio ſpe numerationis
de futuro: ⁊ tũc hȝ locũ exceptio nõ numerate dotis infra tẽ-
pora q̃ habes de dote cau. nõ nu. aliqñ fit ꝯfeſſio non ſpe nu-
merationis ſed ex cã donationis. ⁊ tũc non curo fiat ante ma
trimoniũ: aut poſt. q2 cũ fiat reſpectu dotis: ⁊ dos nõ ſit ante
matrimoniũ. nõ videt, ſemp collata in tp̃s: quo qđ agitur. ſed
in qđ effectus dirigitur. vt. l. in tẽpus. ff. de here. inſtit. ⁊. l. pe.
C. de adul. ⁊ põt vir reuocare ꝯfeſſionẽ qñcũq3: qđ ſi nõ faciat
ꝯfirmatur ſi ſoluatur matrimoniũ morte viri. nõ ſi diuortio.
Aliqñ fit ꝯfeſſio ex neceſſitate. vt q2 ruſticus vult nobilem in
vxorẽ: ⁊ eã dotat cũ eã habere aliter nõ põt. ex eo ꝙ ſi ipſe pre
decederet mulier nõ reperiret qui vellet ipſam in vxorẽ: cũ fue
rit vxor ruſtici: niſi haberet bonã dotẽ. ⁊ hoc puto valere qñ-
cũq3 fiat. ⁊ ita not. ipſe in. l. ſi volũtatẽ. C. de dotis ꝓmi. qđ no.
¶ Ultimo q2 tex. ille loquitur de eo qđ datũ eſt noie dotis:
vt debeat reſtitui matrimonio declarato nullo. quero qđ di-
cendũ ſi vir multa reliqt vxori ⁊ poſt mortẽ viri matrimoniũ
declarat nullũ. vtrũ debeat illi vxori tale legatũ. dic: vt. l. vxo-
ri. ff. de vſufru. le. vbi glo. remittit ad. l. ꝑfectus. de ritu nup.

a ¶ Diues ruſtic⁹. Qñ ruſticus ducit in vxorẽ nobilẽ mulierẽ quam ideo dotat d ſuo an ſoluto matrimonio poterit mulier illa petere hec ſibi in dotẽ data. vide p⁹ gl. Sali. in. l. ſi volũtate. C. de do. promi. ⁊ in. l. ij. de dot. cau. nõ nũera.

1 Actus agentiũ nõ operatur vltra eoꝝ intentionem.
2 Ius habens in re tempore limitatum: poteſt illud in alterũ
transferre.
3 Conceſſio facta alicui et alteri tanq̃ eius heredi: ſi ille heres
nõ fuerit extinguitur cõceſſio illi facta ⁊ ad authorem reuerti
tur poſt eius mortem.
4 Dono tibi fundum apposito ꝙ te mortuo in tytium transfe
ratur. illo tytio non exiſtente in rerum natura tempore mor-
tis tue ad me concedentem reuertitur.
5 Heredis appellatio alio non expꝛſſo debet intelligi de oĩbus
etiam extraneis.
6 Nemo plus iuris transferre poteſt q̃ habeat.
7 Dos quid dicatur.
Donatio propter nuptias quid dicatur.
8 Cõſentiẽs alienationi rei ſibi ptinẽtis an ſibi noceat.
9 Actione qua agere poſſim cõtra tertium vendentem rẽ meã
in caſu quo poſſum ab eo repetere precium.
10 Abſens ⁊ ignorans an videantur cõſentire.
11 Preſens ⁊ tacẽs an videatur ꝯſentire. ⁊ nu. 12.
Tacere dicitur quid mediũ inter cõſentire ⁊ diſſentire.
13 Scholaris venit cum libris ſuis ad cameram ſocij ſui: et ibi
eos dimittit preſente ſocio ⁊ tacente: an videatur ſe obligare
actione depoſiti.
14 Subſcribens ſe an dicatur conſentire.
15 Sigillãs an dicatur conſentire.

Nuper. Uſufructuarius rei ſine conſenſu
dñi rẽ ipſam donãs ꝓpt nuptias:
nõ trãſfert plus iuris q̃ ipſe habeat. Idez in eo
qui ſub ꝯditione adueniẽte habet rẽ in heredi-
tate: vel feudo. cõis diuiſio. ſecũda ibi: vos aũt.
¶ No. primo ꝙ in donatione rei qñq3 apponitur certa ꝯuẽ-
tio ſiue pactũ. iſta autem pacta ⁊ conuentiones limitatũ ꝓdu-
1 cunt effectũ. † Ut ſic actus agẽtium nõ operẽtur vltrã inten-
tionem agentium. vt. l. non omnis. ff. ſi certum peta. ⁊. l. ſi de-
creta. C. de tranſac. ¶ Secũdo no. ꝙ res quãdoq3 cõceditur
poſſidenda donec ille vixerit qui recepit eam. ⁊ quãdoq3 tra
ditur ad alimenta. quãdoq3 ad vſumfructum. vtrũ ergo iſtis
caſibus ille cui ſic cõceditur ſit cenſendus vſufructuarius: vel
habeat in vita rei dominiũ. dic: vt plene no. Bart. in. l. quero.
2 que eſt. iiij. ff. de alimẽ. ⁊ ciba. le. ¶ Tertio no. † ꝙ ille qui ha-
bet ius in re tempore limitatũ: poteſt illud ius ſuũ in alterũ
transferre. vtrum autem transferatur ipſum ius vel eius cõmo
ditas: dic. vt. l. neceſſario. §. ꝙ ſi pendente. ff. de pi. ⁊ cõ. rei vẽ.
¶ Quarto no. in. §. poſtulaſti. ꝙ hic facta fuit cõceſſio ſibi et
heredi quem de legitima ⁊c. ⁊ ſic poteſt alicui per viam ꝯtra-
ctus prouidere tanq̃ ſuo heredi. quid ergo ſi heres non fue-
rit: vel quia noluit: vel q2 non potuit: an habebit qđ in ſtipu.
deuenit. dic: vt. l. cum qui ita. §. ſi te ⁊ tytium. de verb. obliga.
3 ⁊. l. ſi. fa. §. iij. ff. de lega. j. ¶ Quinto ex hoc no. † ꝙ cõceſſio fa
cta alicui ⁊ alteri tanq̃ eius heredi ſi ille heres non fuerit ex-
tinguitur conceſſio illi facta ⁊ ad auctorẽ reuertitur poſt mor
tem eius. ⁊ eſt hoc nouum dictum. vt fiat iſta deuolutio cum
expreſſe actũ non fuerit. Sed dic ꝙ eo ipſo ꝙ concedens paci
ſcitur vt in certum euẽtum ius qđ habet in re in alterũ trans-
feratur. ſi ille talis non reperitur in rerum natura. in caſu illo
ius tale ad auctorem reuertitur: ⁊ nõ conſolidatur penes illũ
4 cui fuit facta conceſſio tempore limitata. † Unde ſi dono tibi
fundum apposito: ꝙ te mortuo in tytium trãſferatur: illo ty
tio nõ exiſtente in rerum natura tempore mortis tue fundus
ille ad cõcedentem, debet reuerti. arg. huius. c. facit. l. inter ge
nerũ. §. cũ inter. ff. de pac. do. In vltimis volũtatibus diſpoſi
tio pro non ſcripta caducavel q̃ cuius cõmodo cadat dixi. s.
de teſtamentis. c. requiſiſti. Sed in cõtractibus nõ habemus
ita plene: niſi quando diſpoſitio deficit pro parte non in to-
tum. de quo dic: vt. l. ſi mihi ⁊ tibi. de v̓bo. oblig. facit. l. ſi ab-
5 ſentis. C. ſi certum pe. ¶ Sexto not. in dicto. §. † ꝙ appella-
tio heredis alio nõ expreſſo debet intelligi de omnibus etiaȝ
extraneis. ⁊ ideo hoc adiectuȝ fuit quẽ de vxore legitima ⁊c.
quaſi hoc nõ expreſſo de oĩbus debuerit intelligi. qđ vtrũ ſit
verum. dic: vt no. docto. in. l. gallus. de libe. ⁊ poſthu. ⁊. l. ex fa
cto. §. ſi. ff. ad trebel. facit qđ not. in. l. iuriſiurandi. de ope. lib.
6 per Bar. ¶ Septimo no. regulam † ꝙ nemo plus iuris trãſ
ferre põt: q̃ habeat ⁊ reſoluto iure auctoris reſoluit ius ſuc-
ceſſoris. concor. l. ex vectigali. de pigno. ⁊. colla. qui. mod. feu.
amitta. c. j. §. rurſus. ⁊ ibi quid iuris: quando dominus rei ta
li habenti ius tempore limitatum alienanti conſenſit. de quo
7 infra ſubdã. ¶ Octauo no. in. §. illud vero. † ꝙ dos eſt illa q̃
mulier tradit viro: ſed donatio propter nuptias eſt illa quaȝ
maritus vxori conſtituit. ⁊ eſt magna conformitas inter ipſas
in conſtitutione: ⁊ reſolutione. vt patet. j. eodem. c. fina. ⁊. l. ſi.
cum autenticis ſuper ea poſitis. C. de donatio. ante nuptias.
⁊ cum ſoluto matrimonio illa donatio debeat reuerti ad vi-
b rum[b]. vt dicto. c. fina. que erit vtilitas mulieris ex illa dona-
tione. dic: vt not. Cynus in aut. dos data. C. de donatio. ante
nupt. Eſt ⁊ alia donatio que vocatur ſponſalitia largitas. et
hoc ſoluto matrimonio per mortem non repetitur: ſecus ſi
non fuerit ſubſecutum. vt. l. cum veteris. ⁊. l. in minoribus. et
quod ibi per Cynum. C. de donatio. ante nupt. eſt ⁊ alia que
fit cõſtante matrimonio. ⁊ de iſta habetur in toto titu. de do-
natione inter virum ⁊ vxorem. patet ergo ex predictis ꝙ in
matrimonio tres ſpecies donationis interueniunt. vtruȝ au
tem indigeant inſinuatione: ſi excedant legitimum modum.
dic: vt dicta. l. cum qua. ⁊. l. donationes. de dona. inter virum
⁊ vxorem. ¶ Ultra docto. quia tex. ille dicit ꝙ datio in dotẽ
eſt efficax poſt mortẽ illius qui habet ius in re ad tẽpus ſi do
8 minus rei cõſenſit. † quero ſi qs ꝯſenſit alienatiõi rei ꝓprie:
vel ſibi debite: ſiue ſibi obligate: an ſibi ꝑiudicet. ita ꝙ nõ poſ
ſit rẽ illã poſtea aduocare: vel petere: nec etiã preciũ ſiue eſti-
matione. dicit Bar. quãdo quis ꝯſenſit alienationi alicuius
rei. aut

b ¶ Reuerti ad virũ. idẽ Bal. ⁊ Salice. i aut. ſiue a me. C. ad velle.

¶ Tres ſunt ſpẽs donationũ inter virũ ⁊ vxo. de qbus h.

¶ Ponit q̃ſtiones.

rei.aut illa res erat ſua.aut ſibi debita.aut obligata.p̄mo ca⸗
ſu aut ille qui eā vendidit mihi donauerat:⁊ videoꝛ conſenti⸗
re animo donādi.vt.l.ſi remunerandi.§.pap.man.aut nō do
nauerat ipſe:ſed auctoꝛ ſuus donauerat vel legauerat. ⁊ tunc
aut ille qui cōſentit erat libertus ipſius dantis:⁊ cōſentiendo
videtur remittere ius ſuū.vt.l.codicill.§.j.de leg.ij.Aut non
erat libertus:⁊ tunc preiudicat ſibi in re:non in pretio. vt ibi
Bar.l.ſi fundū.ff.de leg.j.Scdo caſu quādo res nō erat ꝯſen
tientis re:ſed ſpe.⁊ tunc aut ꝯſentiendo alienationi impedit
exiſtentiā illius cōditionis propter quā debebat ad ſe perue⸗
nire:⁊ p̄iudicat ſibi.vt.l.nihil.§.j.de le.j.⁊.l.cū pr.§.libert᷒.de
leg.ij.aut nō īpedit.qꝛ ex alio euētu debebat ad eū deuenire.
⁊ tūc ſibi nō p̄iudicat ſiue fuit ſciēs ſiue ignorās.vt not.l.l.ſi a
ſubſtituto.de leg.j.⁊ per Dy.in.l.qui rome.§.duo fratres.de
v̄bo.ob.Tertio caſu quādo quis cōſentit alienationi rei ſibi
9 obligate.dic:vt.C.de remi.pi.per totū. ¶ Sed incidenter
quero in caſu quo a tertio vendente rē meā poſſum petere p̄⸗
tium qua actione illud conſequar.dic:ꝙ aut ille cuius aliena⸗
tioni cōſentio alienauit illā rem:vt meā repetā actionē māda
ti res eſſet cōmunis aliquo iudicio diuiſorio.vt.l.factā.fami.
herciſcū.ſi v̄o vendidit rem meā:vt ſuā.tunc ſi quidē eſt res
perempta vel preſcripta.⁊ habeo actionē nego.geſt.ratū ha⸗
bendo in ſubſidiū.vt.C.de rei vendi.l.mater.poſſet etiā mihi
conſuli ratū habendo etiā ſi res extat.vt plene not.Barto.in
l.ſi cum ſeruū.ff.ſi certū peta.⁊ hoc cū cōſentio alicui venden
ti rem meā.quid ſi cōſentio alicui donāti.dic:ꝙ nihil poſſum
petere.vt.l.ſi ſeruus cōmunis.de dona.inter virum ⁊ vxo.qd
ſi conſentio alicui leganti rem meam.dic:vt.l.cum quis dece⸗
dens.in princi.de leg.iij. ¶ Secūdo quero dixi.ſ.de illo qui
expreſſe cōſenſit alteri alienanti rem ſuā.quid ſi non expreſſe
cōſenſit:ſed tacuit cū hoc ſciret.dicit Bar.ꝙ quatuoꝛ ſunt ca⸗
ſus.nam quādoqꝫ loquimur de abſente:quandoqꝫ de preſen
10 te:quādoqꝫ de ſubſcribente:quandoqꝫ de ſigillante. ¶ Cir
ca primū de abſente queritur an abſens ⁊ ignorans videatur
cōſentire.dic ꝙ non.vt.l.quid de eo.⁊.l.penul.de ritu nup.et
l.ij.in fi.ſolu. matrimo.⁊ ibi vide quid iuris de furioſo. quid
de ſciente non tamen preſente:dic ꝙ abſens in caſu in quo p̄⸗
ſens deberet cōſentire preſumitur conſentire.vt dicta.l.ij.§.
volūtatis.ſolu.matrimo.al's conſenſus non preſumitur.vt.l.
11 in delictis.de noxa. ¶ Quid dices de preſente ⁊ tacente:an
videatur conſentire.dicit Barto.ꝙ vere loquendo tacere eſt
quid mediū inter conſentire ⁊ diſſentire.quia nec vere cōſen⸗
tit:nec v̄ere negat.vt in.c.is qui tacet.de regu.iuris.lib.vj.dic
tamen ꝙ quādoqꝫ ſumus in tali caſu in quo non requirit ali
quid extremoꝝ:ſed ſufficit ſola ſcientia vel ignorantia.⁊ tunc
nulli applicabitur.vt.l.j.§.ſcientiam.de tribu.quādoqꝫ eſt ne
ceſſe ꝙ applicetur alicui extremoꝝ.⁊ tunc quandoqꝫ qs ta⸗
cet per cōtumaciā:⁊ tunc preſumitur cōſentire:vel diſſentire:
ꝓut magis eſt ſibi dānoſum.vt.l.de etate.§.qui tacuit.de in⸗
terrog.act.⁊ not.in.l.ꝙdiu.ff.de acquiren.heredi.quandoqꝫ
tacet non per contumaciā:⁊ tunc quādoqꝫ ſum preſens:⁊ ta⸗
cens actui formali.vt certo contractui vel quaſi.quādoqꝫ ſum
tacens:⁊ preſens actui diſformali. Primo caſu aut actus qui
geritur concernit fauorem mei preſentis:⁊ tacentis:⁊ videoꝛ
conſentire.vt.l.ſi remunerandi.§.ſi paſſus.⁊.l.qui patitur.ff.
man.quādoqꝫ actus ille tendit in mei preiudiciū:⁊ tunc aut
circa ius reale:aut circa ius perſonale.ſi circa ius reale:⁊ tunc
aut eſt ius reale:⁊ tunc ſi eſt ius obligationis puta vendit qs
mihi rem obligatā me preſente: ⁊ tacente.dic:vt.l.ſi.de remi.
pig.Aut eſt ius dominij vel vſufruc.⁊ tūc glo.diſtinguit.aut
erat talis actus quē non poterā impedire contrahendo:⁊ nō
preſumitur conſenſus.vt.l.gaius.de pig.actio.⁊.l.lucia.§.ty⸗
tia.de leg.ij.fallit ratione ꝯiunctionis.quia tunc preſumitur
conſentire.vt.l.ſi ſeruus.de dona.inter vir.⁊ vxo.⁊ hoc verū:
niſi ſit talis coniunctio:que habeat in ſe reuerentiā.quia tūc
faceret preſumi diſſenſum.vt.l.j.§.que onerāde.ff.qua.re.ac.
non da.ſi v̄o contradicendo poterat impedire:tunc tacēs p̄⸗
ſumitur cōſentire.Ita dicit glo.in.l.ſi fideiuſſoꝛ.ff.de pigno.
⁊ hec dicta ſunt cum tractatur de preiudicio circa ius reale.ſi
v̄o de preiudicio perſonalis obligationis contrahende ꝯtra
preſentē ⁊ tacentem.⁊ dic ꝙ tacens non videtur cōſentire.vt
l.filius.§.inuitus.ff.de procura.fallit fauore pupilloꝝ.vt.l.
filius.de tute.⁊.l.ij.ad munici.Eſt ⁊ alius caſus quādo actus
qui geritur me preſente ⁊ tacente reſpicit preiudicium tertij.
ſed ad me pertinet cura ⁊ ſolicitudine.⁊ tunc non videoꝛ con
12 ſentire vt.l.iij.de aucto.tu.⁊ ibi tex. Quero ſi ſum preſens ⁊
tacens actui diſformi puta intras poſſeſſionem meam:⁊ acci
pis de rebus meis.iſto caſu dic ꝙ quādoqꝫ precedit contra⸗
ctus:ex cuius natura tenebar illud pati ⁊ preſumoꝛ conſenti⸗
re.vt.l.ij.et ibi not.de acquiren.poſſ.quandoqꝫ talis contra⸗
ctus non preceſſit.⁊ tunc quandoqꝫ tractatur de magno pre
iudicio:⁊ preſumitur diſſentire.vt.l.penul.de fur.⁊ not.in di⸗
cta.l.ij.ſi de modico preiudicio ⁊ preſumoꝛ ꝯſentire.vt.l.quā
tuberonis.§.ſunt quidam.de pecu.⁊.l.ſabinus.ff.cōmuni di⸗
uidun.⁊ predicta omnia habent locum in ſcientia intercedēn
te tempore negotij geſti.ſed ſi ſuperueniat ex poſt facto:re⸗
mittit Barto.ad not.per eum in.l.quo enim.ff.rem ratā ha.
⁊ tangitur in.l.ſi abſentis.ff.ſi certum peta.⁊ hec dicta ſint de
tacente ⁊ preſente.⁊ faciunt ad queſtionem quam tangit Cy.
13 in.l.inuitus.ff.de procur. Pone ſcholaris venit cum libris
ſuis ad cameram ſocij ſui vel doctoris:⁊ ibi eos dimittit pre⸗
ſente ſocio ⁊ tacente:an videatur ſe obligare actione depoſi⸗
ti.videtur ꝙ non.quia cū queritur de aliquo obligando.pre⸗
ſentia cum taciturnitate non habetur pro conſenſu.vt dicto
§.inuitus.contrarium de equitate ſentit Cyn.in dicta.l.inui⸗
tus.vbi videas de predicto argumēto.⁊ per Barto.in.l.que
14 dotis.ſoluto matrimo.vbi iuxta predicta querit. Quid iu⸗
ris de ſubſcribente.⁊ dicit ꝙ ſi ſubſcribat vt teſtis nō videtur
cōſentire al's ſic: niſi erraret.vt.l.fideiuſſo.§.ſi tibi.de pigno.
⁊.l.ſicut.§.non videtur.ff.quibus modis pig.vel hypo.ſolu.
15 ¶ Quid de ſigillante an videatur conſentire.videtur ꝙ ſic.
vt.l.ij.C.de rebus ali.non alienan. et.l.fideiuſſoꝛ. ſcđm vnam
lecturam.de pigno.Sed in quibuſdam caſibus ſigillare ha⸗
bet vim acquiſitionis poſſeſſionis.vt.l.ſi necꝫ.de pericu.⁊ cō
mo.rei vendi.

1 ¶ Marito vergente ad inopiam pro dote ſatiſdatio peti
poteſt.
2 Fideiuſſoꝛ poteſt accedere pro dote danda vel ſoluenda.
Et an ad obligationem dotis.nu. 17.
3 Extraneus qui promiſit dotem pro muliere poteſt cōtra vi⸗
rum agentem ad dotem exceptionē opponere ꝙ vergit ad
inopiam.
4 Maritus qui repulit vxorem a ſe non poteſt dotem petere:
nec etiam fructus lucrari.
5 Uir preſtando cautionem idoneam euitat exactionem dotis
ab eo fiendam.
6 Cautio quare non exigatur a viro vltra ꝙ̄ fieri poſſit.
7 Cautionem qui non poteſt in totum preſtare:debet preſtare
illam quam poteſt.
8 Mulier que ſciebat tempore quo virum accepit ipſum eſſe
dilapidatorem ⁊ labi facultatibus an habeat remedia vt poſ⸗
ſit dotem repetere.
9 Cautio poteſt preſtari pro debito cuius exactio non compe⸗
tit de preſenti.
10 Cautio idonea que dicatur:que ſimplex.
11 Lucrum honeſtū percipi poteſt ex pecunia que ad vſum cō⸗
ceditur mercatori.
12 Lucrum ex dote proueniens ſpectat ad virum propter one⸗
ra matrimonij ſubeunda.
13 Mulier ſi non dat viro dotem promiſſam an poſſit eam ex⸗
pellere de domo.
14 Maritus ſi duxit vxorem ſine dote:an debebit eam alere:et
onera matrimonij ſupportare.
15 Uxoꝛ an teneatur alere virum pauperem.
16 Uxores expulſoꝝ propter partialitatem an poſſint repe⸗
tere dotem.
18 Marit᷒ an habeat bonoꝝ paraphernaliū adminiſtrationē.
Et an lucretur eorum fructus.nu.20.
19 Bona paraphernalia que dicantur.
21 Conditio que competit ad repetendū bona paraphernalia
ſoluto matrimonio nō eſt priuilegiata.
22 Iura diuerſimode loquuntur ſuper repetitione dotis cum
vir vergit ad inopiā que hic vide.
23 Facultates viri non ſufficere quo ad dotis quātitatem quo⸗
modo probetur.
24 Pauptas ſiue inopia quomō ſumatur in caſu huius capi.
25 Uirum inchoare male vti ſubſtantia ſua qualiter probet.
26 Maritus eſt mercatoꝛ vadit per mare cum mercibus de qui⸗
bus incipit pdere:⁊ depauperari:⁊ ita eſt vulgi opinio ꝙ ver
git ad inopiam:an mulier poterit repetere dotem.
27 Maritus ſi eſt bānitus de ciuitate ſua propter maleficiū:an
mulier poterit repetere dotem.
28 Mulier dedit dotē marito qui erat in inopia:conſtante ma⸗
trimonio an poterit repetere dotē.
29 Socer ſi recepit dotē:⁊ vergat ad inopiā:⁊ male vtatur ſub⸗
ſtantia ſua:an poſſit agi cōtra eū ad dotis repetitionē.
30 Maritus ⁊ ſocer tenentur alternatiue ſi vnus eoꝝ vergat ad

inopiā:⁊ habeat locū repetitio dotis.
31 Extraneus ſi recepit dotem:⁊ vergat ad inopiam.an habeat locum repetitio dotis.
32 Lex an extendatur ad caſus ſimilem rationem habentes.
33 Maritus ſi vult dare fideiuſſorem mulieri agēti pro dote repetenda:an euitabit exactionem.
34 Filia an poſſit agere patre inuito ad repetitionem dotis vbi dos eſt cōmunis patris ⁊ filie.
35 Dos qualiter intelligatur:magna vel parua.
36 Filia an poſſit agere patre abſente in caſu in quo non poteſt agere ſine eius cōſenſu.
37 Pater an poſſit agere ad repetitionē dotis nolēte filia:ſi vir vergat ad inopiam vbi dos eſt cōis patri ⁊ filie.
38 Mulier dedit dotem ⁊ ſtipulata fuit reddi quādocūq; ſoluto matrimonio:an currente inopia poſſit agere.
39 Extraneus ſe dedit dotem pro muliere:⁊ pactus eſt totā ſibi reddi.an in caſu inopie viri poterit agere.
40 Extraneus an habeat remediū legis in omnibus.ff.de iudi.
41 Pater ſi ſtipulat' ſit dotē ſibi reddi ſoluto matrimonio an poterit vergere in caſu inopie.
42 Mulier an poſſit agere qū pater vel extraneus dotē recipit ⁊ vergat ad inopiam.
43 Vir an poterit agere cōtra extraneū vel contra patrem pro dotis repetitione ſi vergant ad inopiā.
44 Liberi mortua vxore an poſſint agere contra patrem vergē tem ad inopiam.
45 Vxor habet dotem ⁊ filios ⁊ marito vergēte ad inopiam eſt excōmunicata vel exbānita ita ꝙ propter ſuum delictum nō poteſt agere quin repellatur exceptione filij volunt agere cō tra patrem:⁊ etiā contra alios poſſeſſores hypothecaria cū illa actio ſit fauore matris ⁊ filiorum:an ex alia ſuſtētentur.
46 Mulier qua actione aget ad dotis repetitionem.
47 Diſcuſſio an debeat prius procedere in bonis viri cum vxor vult agere hypothecaria contra extraneos.
48 Mulier ad quas res poteſt agere hypothecaria.
49 Vir minor accipit vxorem an erunt eius bona tacite obligata ita ꝙ poſſit vxor in caſu inopie agere hypothecaria.
50 Fructus eius anni in quo dos repetitur an diuidentur ſcdm formam legis de diuiſione.cum.l.ſequenti.ff.ſolu.ma.
51 Libellus litis conteſtatio ⁊ reliquus ordo iudicij an requiratur in repetitione dotis.
52 Iudex quas exceptiones admittere debeat in iudicio repetitionis dotis.
53 Mulier cuius vir vergit ad inopiā repetit dotē ꝯſiſtentē in quātitate:vir vult opponere exceptionē cōpenſationis alterius quātitatis ſibi debite:an poſſit.
54 Mulier agens ad repetitionē dotis an poſſit ſibi ꝯſulere ꝑ viam retentionis.
55 Vir ſi eſt ꝯtumax in reddēda dote:an ꝓcedet ad diffinitiuā.
56 Maritus an poſſit ſpōtanea voluntate propter inopiā mulieri reſtituere dotem.
57 Repetitionis dotis effectus quis ſit.
58 Mulier in repetitione dotis an conſequatur dominiū rerū conſignatarum ſibi a viro pro dote.
59 Mulier agit hypotheca ꝯtra virum:⁊ cōſequitur omnia bona ſibi obligata.an poterit habere talia bona obligata ſibi ꝓ quātitate dotis:vt pignori incūbat:ſicut alij creditores faciūt.
60 Vir conſtante matrimonio extra iudicium vel coram iudice mulieri reſtituit certa bona:⁊ confeſſus eſt ſe vergere ad inopiam.an valeat iſta reſtitutio:ita ꝙ preiudicet viro ⁊ alijs creditoribus ne poſſint reuocare.
61 Cōtractus ois ex quo dotis ꝯditio ſit melior:⁊ vir non efficitur pauperior.eſt licitus inter virum ⁊ vxorem.
62 Res mulieri reſtitute ſi fiunt deteriores:ad quem pertineat commodum.
63 Fructus dotis ſi nō ſufficiūt vxori ad alimenta.an vir teneatur dare vltra.Et quid ſi ſuperſunt.nu. 64.
65 Petitio dotis quā facit mulier viro an habeat effectum ſolide exactionis:an inquantum vir facere poteſt.
66 Vir ſi poſt dotis reſtitutionem effectus eſt diues:an dos ſibi reſtituetur.
67 Mulier ex bonis reſtutis pro dote an teneatur alere virum et etiam ſocerum:⁊ filios ex alio matrimonio.

1 Per veſtras. † Marito vergente ad inopiā pro dote ſatiſdatio peti poteſt.cōmunis diuiſio.ſecunda ibi:cum ergo.primo ponit cauſe delegationē:actoris petitionē:rei exceptionē:⁊ declarationē:iudicū interlocutionē. ſcōa ponit duas cauſas mādati alternatiui:qđ inter illas interſerit. ¶ No.primo ꝙ iſti iudices retulerūt pape qđ egerūt in cā iſta.⁊ hoc forte ꝑ modū apoſtolorū.qr vir iſte appellauerat ab eorū ſnia.vñ ſibi etiā non petēti apoſtoli ſunt tradēdi.vt.C.de app.l.eos.in fi.⁊.c.ab eo.⁊.c.vt ſup.de appel.li.vj.vel forte ita cōuenerunt partes.vt iudices papā conſulerent:an ſententia eſſet iuſta.multa enim ꝯſenſu partiū in iudicio terminari poſſunt.vt.l.ex cōſenſu.de appel.⁊.l.ſi ꝯuenerit.ff.de re iudi. ¶ Secūdo no.ꝙ iſte.M.pauper agebat contra ma-
2 giſtrum.R.qr dotē ſibi promiſerat.ex eo colliget ꝙ pōt accedere fideiuſſor pro dote danda ſiue ſoluenda.vt.l.mutus.⁊.l.
3 promittēdo.de iure do. ¶ Tertio no.† ꝙ extraneus qui ꝓmiſit dotem pro muliere:pōt ꝯtra virū agentem ad dotē exceptionē illā ꝙ ipſe vergit ad inopiā opponere.⁊ ſic videt caſus ꝙ etiā extraneo cui ſolutio matrimonij debet fieri dotis reſtitutio.cōpetit beneficium.l.vbi adhuc.C.de iure do.⁊.l.ſi ꝯſtante.ff.ſolu.ma.que.ll.loquūtur ſolum in muliere:non in alio dotē dāte.Sed hic eſt argu.ꝙ etiā extraneo detur illud beneficiū.de quo dicam in dicta.l.ſi conſtante. ¶ Quarto no.
4 † ꝙ maritus qui repulit vxorem a ſe:non poteſt dotem petere:nec etiā fructus lucrari.vt.l.inſulā.§.vſuras.ff.ſolu.matri.⁊.l.vlti.de doli excep.⁊.l.cū poſt.§.j.ff.de iure do. ¶ Quinto no.ad formā ſentētie ꝯſulū.dixerūt enī.qr vir ad inopiā vergere videbatur.⁊ hoc verbū videbatur pondera.ſufficit enim ſuſpitio ⁊ veriſimilitudo dilapidatiōis ⁊ vulgi opinio.vt mulier poſſit dicto caſu repetere dotem.qđ dic:vt not.in dicta.l.
5 vbi adhuc.⁊.l.ſi cōſtante prealleg. ¶ Sexto no.† ꝙ vir ꝓſtando cautionem idoneam euitat exactionē dotis ab eo fiendā vigore dictarum legū.cuius ꝯtrariū determinat Cy.in dicta l.vbi.in.iij.q.⁊ idē ibi glo.quia poſſet fieri egenus.⁊ mulier ⁊ familia nō poſſet ſuſtētari.Itē cautio fragilis eſt:ideo tutius eſt habere rem ꝙ̄ fideiuſſorē:ſicut tutius eſt pignori incumbere:ꝙ̄ in perſonā agere.ad hoc.l.qui ita.ff.ad trebel.⁊.ff.de fi-
6 deiuſ.l.ſi ſtipulatus eſſes. ¶ Septimo no.† rationem.quare cautio non exigitur a viro vltra ꝙ̄ poſſit.quia ſatis pōt credi modicum dotis ⁊c.dignior eſt enim perſona ꝙ̄ res.xij.q.j.precipimus.vbi de hoc.aliam rationē reddit tex.in.l.j.C.ne
7 fideiuſ.vel man.do.den. ¶ Octauo no.† ꝙ qui non pōt preſtare cautionem in totum debet preſtare illam quam poteſt.idem in iudicijs ſi quis tenetur ad cautionē ſi non poteſt preſtare cautionē cum fideiuſſore:preſtabit iuratoriā.vt in aut.generaliter.de epiſco.⁊ cleri.Utrum autem illa iuratoria debeat eſſe penalis.dic:vt.l.ij.§.fina.ff.de iudi. ¶ Nono no.videtur fuiſſe pauper a principio.ſcʒ tēpore conſtitutionis dotis.dum tex.dicit pro.M.paupere ⁊c.et tamen exigitur ab eo
8 cautio:quam preſtare poteſt.qđ facit ad.q.Cy.† vtrū mulier que ſciebat tempore quo virum accepit ipſum eſſe dilapidatorem:⁊ labi facultatibus habeat remedia predictarum legū:vt poſſit dotē repetere Dy.ꝙ nō.quādo ſciuit.ſecus ſi ignorauit.vt.l.ſi is a quo.§.vlti.ff.vt in poſ.le.⁊ ita refert Cy.in.l.vbi.in quarta.q.Barto.indiſtincte tenet ꝙ ſiue ſciuerit:ſiue ignorauerit virum talem eſſe habeat remedia predictarum legum.allegat pro caſu illud.c.inducendo eum vt dixi:⁊ ita no.in.l.ſi conſtante.in.vj.q.prime partis.ff.ſoluto matri.Bald.
9 cōtra.vt no.in dicta.l.ſi conſtante. ¶ Decimo not.† ꝙ ꝓ debito cuius exactio non cōpetit de preſenti puta dotis:tamen preſtatur cautio ꝙ ſoluetur tempore debito.ſi quis ergo tenetur mihi aliquid dare vel facere in diem vel ſub conditione interim poteſt agi vt caueat de ſoluendo:cum tempus vel cōditio extiterit.glo.tamen alibi dicit ꝙ propter pendentiam dilationis in bone fidei iudicijs ſatiſdatur.ſed in ſtricti iuris diſtinguitur.an fideiuſſor poſſit inueniri de facili aut nō.quādoq; petitur ſatiſdatio ratione imminētis ſuſpitiōis.vt erat hic.tunc videtur tex.ꝙ ſemper ſit ſatiſdandum in.l.ſi creditores.de priuil.credi.Interdum petitur ſatiſdatio ratione modi impletionis.tunc in ſtricti iuris dic.vt.l.dedi.de condi.ob.in bone fidei dic.vt.l.inſulam.§.fina.ff.loca.Interdum nō petitur ſatiſdatio.ſed nuda cautio ſemper peti poteſt.vt.l.chirographis.de adminiſtra.tuto.⁊.l.ſicut datam.de li.cauſa.⁊ ad hoc vide quod not.in.l.ij.§.nec cogitur.ff.ſolu.matrimo.et.l.in omnibus.et.l.non quēadmodum.de iudi. ¶ Undeci-
10 mo no.ꝙ quedam cautio eſt idonea:quedam ſimplex.† Idonea enim eſt cum fideiuſſore vel pignoribus.ſimplex vero cū ſimpliciter promittitur.quod dic.vt.l.ſancimus.C.de verborum ſignificatio.Inter ſententiam autem pape hic ⁊ conſulum non eſt ſolum diuerſitas in qualitate cautionis.pronunciauerunt enim conſules.vt preſtaret idoneam.papa vero
11 pronuntiat vt preſtet qualem poteſt. ¶ Duodecimo not.in
a verſi.vel ſaltē.† ꝙ pōt honeſtū lucrum ꝑcipi ex pecunia[a]:que ad vſum

a ¶ Ex pecunia. Vide late dominū Guid.bot. in tracta.de vſur.

ad vſum conceditur mercatori.mercator enim ponit indu-
ſtriam:iſte vir pecuniam.⁊ ſic habet inſtar ſocietatis:que pōt
modo predicto contrahi:quaſi vnius opera ⁊ induſtria cum
alterius pecunia cōpenſetur.vtrum autẽ iſto caſu partes lu
cri erũt equales.⁊ an cũ diſſoluetur iſta pecunia cōmunicabit
vel tantũmodo lucrũ inde prouenīēs:⁊ quid iuris ſi perdita
fuerit.dic:vt no.in.l.j.C.pro ſocio.per glo.⁊ Cy. In caſu ta-
men huius.c.nō credo ꝙ ſit intellectus huius.c.vt talis ſocie
tas cōtrahatur cum mercatore.ſed dubito an debeat dari pe
riculo mercatoris:vt ſi eam perdat ſuum ſit periculum.ſi lu-
cretur det partẽ illius lucri.videtur enim iſta quodāmō vſu-
ra poſtꝙ capitale non ſubiaceret periculo.vide tamẽ qđ cir-
ca hoc no.Hoſtiẽ.in ſumma de vſur.§.an aliquo caſu.in.vij.
colũna.ṽ.vſura igitur.vſq; ad fi.§.vbi tractat de eo qui certa
penſione concedit boues:vel oues:qui cōtractus vulgariter
appellatur ſoccita.⁊ vide in Specu.de loca.§.iam.ṽ.ſi autem
12 aliquis boues.¶Decimotertio no.† ꝙ lucrũ ex dote proue
niens ſpectat ad virũ propter onera matrimonij ſubeũda.vt
13 l.pro oneribus.C.de iure do.† ⁊ ſi mulier nō dat viro dotem
pmiſſam:an poſſit eã expellere de domo:videtur hic caſus
ꝙ ſic,ibi ne occaſione dotis dimiſſa ⁊c.ad hoc.l.penult.C.ad
14 vellei.† Quid dices ſi maritus duxit vxorem ſine dote:an de-
bebit eã alere:⁊ onera matrimonij ſupportare.Cy.ꝙ ſic.qđ
ſic pbat.maritus plus debet vxori viuẽti:ꝙ mortue.ſed eam
mortuam tenetur de ſuo ſepelire:ſi nō habet dotẽ.ergo mul
to fortius tenetur viuẽti ad alimenta.argu.ff.de reli.⁊ ſump.
fu.l.ꝙ ſi nulla.alibi tamẽ plenius ſic diſtinguit.aut maritus
habet vxorẽ in ſuo obſequio:aut nō:ſi habet eam in ſuo obſe
quio:tũc debet eã alere:ſiue dotẽ habeat:ſiue nō.vt dicta.l.ꝙ
ſi nulla.⁊ argu.de ope.li.ſicut.qđ intelligit verũ Albertus de
bobio quādo nō habuit mulier dotẽ.ſi autẽ dotem habuit q̃
fuit ab ea vel pro ea pmiſſa:⁊ nō ſoluatur tunc non tenetur.
qr deceptis⁊ nō decipiẽtibus iura ſubueniũt.pro quo facit in
aut.de non ali.ſcđo nu.§.illud quoq;.ſecũdo caſu quādo nō
habet eam in ſuo obſequio:tũc aut hoc ꝯtingit ppter ppriã
vxoris temeritatẽ ⁊ culpam ⁊ hoc caſu nō debet aliqđ in eam
impendere.nam fruſtra petit debitum:que qđ debet non im
pendit.ff.de actio.empt.l.qui pendentis.⁊.l.iul.§.offerri.eo.
titu.Aut hoc cōtingit propter culpam:⁊ temeritatẽ mariti:
⁊ tunc idem qđ in primo caſu quādo eſt in eius obſequio.ar.
C.de inſti.⁊ ſubſtitu.l.j.⁊ de contrahen.emp.l.labeo ſcribit ſi
mihi.Aut hoc ꝯtingit ceſſante vtriuſq; culpa ppter infirmi-
tatem.⁊ intellige infirmitatẽ que exigit maiores expẽſas.⁊ q̃
facit omnino eam ceſſare ab obſequio.et iſto caſu refert:aut
vxor habet vnde alatur.quia eſt diues.⁊ tũc maritus tenetur
ſm quātitatem dotis:⁊ non vltra.ff.ſolu.matri.l.ſi cum dotẽ
§.ſi autem in ſeniſſimo.aut eſt vxor inops ⁊ non habet vnde
alatur:⁊ tunc tenetur maritus preſtare ſibi alimenta:etiam ſi
nullam habet dotem.arg.dicte.l.ꝙ ſi nulla.⁊ aut.preterea.C.
vnde vir ⁊ vxor.ſicut ⁊ alias alitur quis reb⁹ alienis.ff.de car.
edic.l.fi.⁊ iſta eſt diſtinctio Jaco.de are.quam refert Cy.in.l.
15 qđ in vxorẽ.C.de neg.geſt.† An autem ecōuerſo vxor tenea-
tur alere virum pauperem.dicit gloſ.ꝙ ſic de dote.ſed certe
fructus dotis maritus iure ſuo percipit nō vxoris beneficio.
vt.l.dotis fructus.ff.de iure dotiũ.vt poteſt intelligi glo.cuꝫ
vxor propter inopiam viri recuperauit dotẽ beneficio legis.
vbi adhuc.quo caſu virum egẽtem ⁊ familia tenetur alere.vt
dicta.l.ſi cum dotem.§.ſi autem.vide qđ no.in Spec.eo.titu.
§.fina.ṽ.quid ſi vir.vbi quid iuris ſi maritus eſt exbannitus
an debet ali de dote.ad quod vide.l.mutus.ff.de iure dotiũ.

Opponit in cōtrarium.

¶Venio ad oppo.⁊ primo op.papa mandat hic dotem vi-
ro vergẽti ad inopiam reſtitui preſtita cautione:quã poteſt.
Sed contra hoc opp.⁊ videtur ꝙ non debeat ſibi dari vel ſe-
queſtrari.vt.l.ſi cum dotem.§.ſi vero.ff.ſolu.matri. preterea
alia.l.dicit ꝙ dicto caſu cum.ſ.verget ad inopiam debet eam
reſtituere mulieri.vt.l.ſi conſtante.ff.ſolu.mat.⁊.l.vbi adhuc.
de iure dotium.ſi ergo debet reddere:ſi haberet penes ſe:vi-
detur ꝙ eodem caſu non poſſit eam petere.ob.regula.dolo
facis.⁊ regula.cui damus actionem multo magis exceptio.
ſolu. dicit glo.⁊ hone.contraria loquuntur quando vir con-
ſumit:⁊ dilapidat bona ſua hic cum abſq; dilapidatione pau
pertate laborat.tu diſtingue tres caſus.nam quandoq; con-
ſtante matrimonio mulier vult repetere dotẽ:quia maritus
eſt ſuſpectus de patrimonij dilapidatiōe.Interdum vult re-
petere:quia maritus premitur cumulo eris alieni.Interduꝫ
vult repetere:qr marit⁹ aduerſo caſu ⁊ fortuna efficit inops.
puta quia vi fluminis vel hoſtium res ſuas amittit.primo ca
ſu quando diſſipat:repetere poteſt.⁊ prouiſum eſt iure vete-
ri.ffor.C.⁊ autenticorum. plene plenius et pleniſſime.vt no.
Barto.in.l.ſi conſtante.circa princi.ff.ſol.matrimo.⁊ hoc ve-
rum quando eſt mulier ſane mentis:ſi vero eſſet furioſa:⁊ vir
dilapidaret dotem ſiue bona:tunc deberet dos ſequeſtrari.
vt dicta.l.ſi cum dotem.§.ſi vero.ſolu.matrimo. ⁊ ita intelli-
git Barto.illum.§.in dicto.§.ſi vero.Secundo caſu quando
vir premitur ere alieno:et tũc mulier agit hypothecaria per
quam conſequitur res ſuppoſitas pro dote:et ante nuptias
donatiōes.⁊ ita loquitur.l.vbi adhuc.C.de iure dotiũ.Ter-
tio caſu quando vir laborat aduerſa fortuna:vel aliter eſt in-
ops:tunc mulier non poteſt agere ad dotem.quia debet eſſe
particeps infortunij:⁊ aduerſi caſus viri ſui.argumẽ.dicte.l.
ſi cum dotem.§.ſi maritus.ſoluto matrimo.⁊ ita refert Cyn.
in dicta.l.vbi.in.vij.q.⁊ non ſolum non poteſt mulier repete-
re illo caſu:ſed ipſam ſoluere:ſi non dederat.vt in illo.c.Ad-
uertendum ꝙ in caſibus predictis in quibus dixi reſtitutio-
nem fiendam ſcias ꝙ per iſtam reſtitutionem non deſinit eſſe
dos:ſed eſt quedam ſimplex trāſlatio de viro in eam.dos ta-
men eſt ⁊ ſola adminiſtratio in mulierem trāſfertur.vt ex do-
te reſtituta ſe ad familiam ſuam alat:⁊ virum egentem.vt hic
dicit glo.et dicto.§.ſi vero.ex quo infertur.ꝙ ſi illa dos eſſet
perfecta ab extraneo:⁊ in caſu reſtitutionis ſibi eſſet ſtipula-
tus.In caſibus predictis non debebit ſibi reſtitui:ſed vxori.
⁊ hoc not.glo.in dicta.l.ſi conſtante.in princip.⁊ predicta fa-
16 ciunt ad queſtionẽ † vtrum vxores expulſorũ propter par-
a tialitatem poſſint repetere dotem[a].⁊ videtur ꝙ nō. quia iſta a ¶Repetere dotẽ. Vide Bar. i.l.j.C.đ repu. ⁊ ibidẽ Ange.Bart.et Jo.đ ino. in.l.ſi ꝯſtante.i.v.q.prime ptis pn cipal.ff.ſol. ma.Jo.an. i addi.Spec. de dote poſt diuor. reſti.§.ſi.ṽ. qđ ſi vir eſt. Allegã.poſt Jo.đ ino. in.l.ſi cũ do tẽ.§.ſi mari tus.ſo.ma.
eſt potius infelicitas fortune:ꝙ maleficiũ viri.vide quod cir-
ca hoc notat Bald.in.l.ſi cum dotem.§.ſi maritus preallega.
¶Secundo oppo.papa mandat.ꝙ vir preſtet cautionẽ quã
poteſt.Sed contra hoc opponi.⁊ videtur ꝙ non debeat pre
ſtare aliquam cautionem. vt.l.j.C.ne fide.vel mand.do. den.
17 Solu.ex dictis doctorum hic ⁊ alibi ita dicas † cum queritur
vtrum ad obligationem dotis poteſt accedere fideiuſſor.di-
ſtingue.aut mulier dat fideiuſſorem marito de ſoluendo ſibi
dotem promiſſam:⁊ valet fideiuſſio.ff.de iure dotium.l.mu-
tus.⁊.l.promittendo.Aut maritus cauet vxori.⁊ tunc aut cō
ſtante matrimonio:aut eo ſoluto:ſi cō conſtante:et tunc aut
per dationem pignorum:⁊ valet.vt.l.calippus.alś.l.ꝗuis.ff.
de ſolu.Aut dando fideiuſſorem.⁊ tunc aut de dote conſeruã
da:aut reſtituenda.ſi conſeruanda:⁊ non valet.⁊ ita loquitur
l.j.prealleg.ſi de reſtituenda:⁊ tũc iſta cautio eſt preſtita.quia
vir vergit ad inopiam:⁊ valet:vt in illo.c.Aut alia ratione et
tunc Dy.ꝯſuluit.ꝙ valet fideiuſſio per iura ⁊ rationes quas
refert Cy.in dicta.l.j.quod Barto.reprobat in.l.ſi conſtante.
§.quotiẽs.ff.ſoluto matrimo.vbi Bald.tenet cum Cy.Joã.
and.remittit hic ad not.per eum in Spec.eodẽ titu.§. nunc
de dote.verſi.illud.vbi omnino videas dicit ipſe. ¶Tertio
opponitur ⁊ videtur ꝙ non debuit hic preſtari cautio a ma-
rito.agebat enim iſte vir contra extraneum ſcilicet magiſtrũ
R.et ſic actio qua tenebatur extraneo ſtricti iuris in quibus
quidã actionibus ſtricti iuris cautio non preſtatur ſ'm no.
in.l.in omnibus.ff.de iudi.ſolu.vt dixi.ſ.in.q.Aduerte tamẽ
quia eſt quedaꝫ actio competens vxori ad repetitionẽ dotis.
⁊ iſta eſt bone fidei.vt in.§.fuerat.inſtitu.de actio.quedam eſt
actio competens viro ad dotẽ ſibi promiſſam.⁊ in illa eſt opi
nio an ſit bone fidei vel ſtricti iuris.Barto.tamen tenet ꝙ ſit
bone fidei.quedam eſt actio competens extraneo ad reſtitu-
tionem dotis date per eũ.⁊ illa eſt ſtricti iuris.⁊ iſta no.Bar.
in.l.de diuiſ.ff.ſoluto matrimonio.licet aliter ſentiat in dicta
l.ſi cōſtante.in.ij.q.principali. ¶Quarto opponitur iſte.R.
contra quem agebatur erat laicus.quod patet:quia alia vice
coram conſulibus ſibi queſtio mota fuit:quod non potuiſſet
ſi fuiſſet clericus.vt.ſ.de foro competen.ſi diligenti.Si ergo
erat laicus debuit conueniri coram iudice ſeculari.vt.ſ.de fo
ro competen.licet.⁊.c.ſi duobus.de appel.hic autem conuen
tus fuit coram iudice eccleſiaſtico:ergo male.ſolu.Joan.and.
hic ſuper verbo:autoritate noſtra.dicit ꝙ forte iſte erat cle-
ricus:ſed non eſt verum.vt ſupra dixi.vel quia actor pauper
erat:et miſerabilis potuit contra laicum impetrare literas a
papa ad quem pertinet tuitio pauperum:⁊ miſerabiliũ per-
ſonarum.ſ.de offi.deleg.ſignificantibus. ⁊.lxxxvij.diſtin.c.j.
¶Quinto opponitur dicitur hic.ꝙ exceptum fuit de ſubre-
ptione literarum.quia tacito de re iudicata impetratio facta
fuit.ergo impetratio nulla.vt.l.fina.C.ſenten.re.non po.⁊.ſ.
de re iudica.inter monaſterium. hic autem excepta iſta exce-
ptione ad cōfirmationẽ ſnīe cōſulũ pceſſerũt.ergo male.ſol.
dicit Inno.ꝙ ideo tenuit impetratio.qr ſententia conſulum
nō pduxerat effectum rei iudicate perpetuo:ſed ad tẽpus.ſ.

donec maritus non caueret idonee negaretur ſibi exceptio.
q: ergo maritus ille per actus erat cauere eo modo:quo po⸗
terat merito potuit impetrare:nō habita mētione illius ſen⸗
tentie non habentis vim excluſionis perpetue:ſed tempora⸗
lis.argu.ff.ſol.matri.l.rei iudi.§.ſi in iudicio.vel dic ſm Ho
ſtien.ꝙ iſta ſentētia ꝯſulum fuit nulla ipſo iure.q: lata contra
ius ſcriptū.C.ne fideiuſ.vel mā.do.dene.ergo nō fuit neceſſe
facere de ipſa mentionem.vt not.in.c.ex tenore.ſ.de reſcrip.⁊
¶ Ponit que⸗ſtiones. dicto.§.ſi in iudicio.¶ Ultimo Jo.and.tangit hic de bonis
18 paraphernalibus.⁊ queritur vtrū maritus habeat bonoꝝ pa
raphernalium adminiſtrationē ſicut habet adminiſtrationē
dotis.dicit ꝙ nō.q: in maritum trāſit dñium rei dotalis.vt.l.
dote.C.de rei ven.Juſtum ergo fuit ſibi adminiſtrationē cō⸗
mittere.vt.l.nemo.C.de indi. Sed in paraphernalibus nul⸗
lum ius habet:nec contra exp̄ſſam mulieris voluntatē pōt ſe
de illis intromittere:q̄uis circa volūtatē in his admittatur
cum cautione de rato.C.de procur.l.maritus.⁊.l.fi.de pac.cō
19 uen.ita dicit ipſe.¶ Circa hoc tu canoniſta debes ſcire ꝙ bo
na paraphernalia dicūtur illa:que dātur : vt nō ſint in dotē:
⁊ mulier eis poſſit vti.vt.l.ſi ego.§.dotis aūt.ff.de iur.dotiū.
et dicitur paraphernalis a para qḋ eſt preter.⁊ pherni qḋ eſt
dos quaſi preter dotem.ſ.ꝙ vxor ſecū ducit ad domū viri vl⸗
tra dotem.vt not.per gloſ.C.de pact.conuen.ſuper rubrica.
20 ¶ Sed incidenter circa hoc queritur vtrum maritus lucre
tur fructus rerū paraphernaliū.gl.tenet ꝙ nō in.l.fi.de pac.
ꝯuen.quam glo.doc.ibi intelligant in fructibus naturalibus
ſed in induſtrialibus dicūt idē qḋ dicit.l.in vſuris:quas ſine
dubio vir lucratur:vt hic dicitur in tex.hanc q̄ō.diſputauit
21 Mar.ſilli.dic:vt in ea.¶ Unum no.ꝙ ꝯditio que competit
ad repetendū bona paraphernalia ſoluto matrimonio non
eſt priuilegiata.vt dicta.l.ſi ego.§.fi.⁊ ibi Bar.¶ Ultra doc.
q: iſtud.c.tractat de materia cum vir vergit ad inopiam:quo
caſu poteſt mulier dotem petere:eſt ſciendū ꝙ iſtam materiā
Bar.poſt doc.alto ⁊ prolixo ſtylo pſequitur in dicta.l.ſi con
¶ De iſta ma⸗teria vide bñ ſeq̄ntia. ſtante.Et quia materia eſt multum vtilis ⁊ incognita canoni
ſtis:breuiter quedā ex dictis ſuis vtilia reaſſumā.⁊ premitto
22 ad euidentiā dicendoꝝ.ꝙ ſuper illa repetitione dotis cum
vir vergit ad inopiā habemus tria iura diuerſimode loquen
tia.nam iure.ffoꝝ.iſta repetitio conceditur cū conſtat euiden
tiſſime viri facultates non ſufficere.hoc modo loquitur tex.
in dicta.l.ſi cōſtante.vnde ergo agi non poterat nec illo caſu
ad aliud q̄ ad litē.Superuenit poſtea nouum ius.C.quo p⸗
uiſum eſt plenius:q: licet bona mariti ſufficiant exactioni:tñ
ſi maritus laboret inopia:puta eſt nobilis homo:paruum ha⸗
bet.habet tamen.ſ.quātum ſufficit creditoribꝰ ⁊ exactioni do
tis.tum q: oportet eum ſtare honorifice omnia expendit ſm
iura.ffoꝝ.mulier non poterat agere:ſed per ius.C.poteſt.vt
l.vbi adhuc.⁊.l.in rebus.de iure do. Superuenit vltimo ius
autēticoꝝ quo eſt puiſum pleniſſime.ecce vir habet tm̄ ꝙ ſuf
ficit creditoribus:⁊ doti.⁊ eſt diues:ꝙ poteſt viuere:tamē eſt
dubium ne vertatur ad inopiam.quia male vtitur ſubſtantia
ſua ſm iura.ffoꝝ.et.C.non poterat agere:ſed iure autēticoꝝ
nouiſſimo poteſt.vnū ergo ius non corrigit aliud:ſed addit
alteri iuri plenius prouidendo. ¶ Sed contra iſtas puiſio⸗
nes oium predictoꝝ iurium poſſes inſtare:⁊ dicere hec male
dicta.q: cum aliquid debet reſtitui poſt tēpus:debet interim
idonee ſatiſdari in actione bone fidei.vt eſt actio dotis cōpe⸗
tens mulieri.vt in.§.fuerat.de rei vxo.act.⁊.l.in omnibus.ff.
de indi.Jlla vō iura prouident de reſtitutione fienda ante tē
pus:non de ſatiſdatione preſtāda:ꝙ reſtitutio fiet debito tē⸗
pore.ergo male.ſol.dicit Bar.in dicta.l.ſi conſtante.in.v.op.
melius eſt habere res:q̄ cautionē.vt.l.qui ita.§.j.ff.ad treb.
vel dic ſm eius opi.ꝙ ꝯſtante matrimonio non tenet fideiuſ
ſio vel cautio de reſtituenda dote.ſolu.ma.vt.l.j.C.ne fideiuſ.
vel man.do.den.fuit ergo neceſſarium remediū predictarum
legū vt ibi per eum.Qui etiam opp.ꝙ in caſu dilapidationis
dos debeat ſequeſtrari:non reſtitui.vt.l.ſi cū dotē.§.ſi vō.ff.
ſolu.matri.ibi loquitur cū vxor eſt furioſa:quo caſu ſi vir ho
na dilapidat ſequeſtratur dos.vt ibi.⁊ dixi.ſ.in ſecunda op.
¶ His premiſſis ordinat Bar.illam materiam per quatuor
q.principales.prima tendit ⁊ concernit perſonā eius:a quo
petitur propter inopiam.ſecūda perſonā eius qui petit.ter⸗
tia modum repetendi.quarta repetitionis effectū. ¶ Circa
primū.ſ.perſonā eius a qua petitur propter inopiam.primo
23 querit.ꝙ qualiter probabitur viri facultas ad dotis quanti⸗
tatem non ſufficere.Dy.dicit ꝙ probabitur per vulgi opi.vt
no.in dicta.l.vbi adhuc.vel probabitur exhibēdo creditori vi
ri quātitatē ſui patrimonij:que probatio ſufficere.videt̄ niſi
ipſe pbet aliter.vt no.in.l.cū de lege.de proba.⁊.ſ.de p̄ſump.
c.ſi.Bar.tamen tenet ꝙ vulgi opinio ſola ſufficit.tertio caſu:
nam ſm eum quedā ſunt cauſe in quibus ſententia lata facit
magnū preiudicium ⁊ in illis requiritur plena cognitio ⁊ p⸗
batio:que reſultat ex demonſtratione patrimonij:et cumuli
eris alieni.vt dixi.quedam ſunt cauſe in quibus ſententia la⸗
ta facit modicum preiudicium:⁊ in illis ſufficit ſemiplena p⸗
batio.vt.l.iij.§.cauſe.ff.ad carbo.⁊.ff.ad exhi.l.iij.§.ſciendū.
⁊ quod ibi not.quia ergo ex ſententia que fertur in illo iudi⸗
cio reſtitutiōis dotis marito perdatur modicū preiudicium
quia deſeruiet omnibus matrimonij:ſicut ſi cōſiſteret penes
eum.vt dixi.ſ.merito ſufficit probatio per opinionem vulgi.
24 ¶ Secundo iuxta predicto querit qualiter in caſu huius.c.
⁊ ſimi.ſumatur paupertas:ſiue inopia.dicit ipſe ꝙ quandoq̄
in aliquibus caſibus lex limitat qualiter debet intelligi pau⸗
per.tunc ſtabo diſpoſitioni legis.vt.ff.de accu.l.nulli.⁊ inſtit.
de ſuc.l.j.§.ſed noſtra.cum ſi.quādoq̄ lex hoc nō limitat:tūc
in caſibus in quibus paratur ex paupertate paruū p̄iudiciū:
relinquitur arbitrio iudicis.vt.C.vnde vir ⁊ vxor.arbitrabi⸗
tur autem hic index diuerſimode ſm diuerſitatē pſonarū ⁊
fori.nam vna mulier habens mille in bonis eſt pauper.vnus
ruſticus habēs minus eſt diues.arg.de vbo.ſig.l.nepos pcu
lo.⁊ qḋ no.de reg.iur.l.iij.in ꝯdēnatione.⁊.l.ſed ſi ſuſceperit.
de iudi.Jtem ex qualitate factoꝝ ꝯſyderatur,cū onus iniun
ctum vtrū illi ſit ſufficiēs vel nō.vt ſm hoc dicatur diues:vel
paup.vt.l.pauptas.ff.ḋ excu.tu.⁊ inſti.de excu.tu.§.ppt pau
ptatē.circūſtātijs ſ̄ pbatis remanebit arbitrio iudicis.⁊ illa
ſcire pſunt ad multa vbi expedit ſcire de pauptate:⁊ diuitijs
25 vt in teſtibus ⁊ alijs.¶ Tertio querit qualiter pbetur virū
inchoare male vti ſubſtātia ſua.glo.i auſ.de equa.do.§.illud.
videtur dicere:ꝙ pbetur per vulgi opi.vel loquēdi cōſuetu⸗
dinem:alibi videtur no.ꝙ debeat pbari p actus extrinſecos:
q: vēdit dilapidat ⁊c.vt no.de tu.⁊ cura.da.ab his.l.is qui.§.
fi.⁊ videtur pbari de cura.fu.l.j.ipſe vō dicit idē:qḋ ſupra in
prima.q.Nam quandoq̄ agitur ꝯ maritū:vbi ſit paruū pre⸗
iudiciū:⁊ ſufficit vulgi opi.Jn alijs caſibus vbi fieret magnū
preiudiciū:vt in caſibus.l.is qui.⁊.l.j.de cu.fu.vel in caſu hu⸗
ius.c.ſi propter inopiā viri ageretur hypotheca.ꝯtra tertiū
poſſeſſorē.⁊ dico ꝙ ex geſtis ⁊ alijs actibus extrinſecis debet
26 probari.¶ Quarto quero:pone maritus eſt mercator:va⸗
dit per mare vt alij faciunt cū mercibus de quibus incipit p⸗
dere ⁊ depauperari:⁊ ita eſt vulgi opi.ꝙ vergat ad inopiam
an mulier poterit repetere dotē.videtur ꝙ non.q: adhuc eſt
diues:lꝫ tendat ad inopiā.⁊ ſic nō hꝫ locū.l.vbi.Jtem nec.l.ſi
cōſtante.q: bona creditoribus adhuc ſufficiūt:nec ius autēti⸗
corū qḋ exigit vt vir inchoet male vti ſubſtātia ſua:ſed hic nō
male vti ceperat:ſed bene.ſ.negotiādo ſibi:ergo nō dꝫ impu
tari ꝯtrarius euētus.q: ſufficit vtiliter eſſe ceptū.vt.l.ſi an vl
tro.de nego.geſt.Bar.dicit ꝙ q̄ńq̄ res dr̄ male geri:q̄ńq̄ re
ſpectu initij.vt dicta auſ.q̄ńq̄ reſpectu finis.vt.C.de impoñ.
lu.⁊ per totū.Jn xpoſito ergo fauore dotis ne mulier poſſit
dotē perdere ſi vir pueniat ad perfectā paupertatem vtroq̄
mō intelligo vt ſiue male inchoet reſpectu principij:ſiue ma⸗
lum exitū habeat:ꝯſulat̄ mulieri.ff.de reg.iur.l.in ambiguis
⁊ hoc videtur ſentire glo.in dicto.§.illud.in glo.qd ſi maritꝰ.
27 ¶ Quinto querit:pone ꝙ maritus eſt exbānitus de ciuita
te ſua ppter maleficiū:vtrū tunc mulier poterit remedio p̄di
a ctarū legū repetere dotem[a].quidā ꝙ ſic.q: bānitus exparat̄
deportato.inſti.quib.mo.ius pa.po.ſo.§.relegati.⁊ in.x.coll. a ¶ Repete⸗re dotē. Uide q̄ dixi.ſ. in.c.pſas. ſ addi. ſcip. repetere dotem.
hic finit̄ lex.circa prin.ſed in deportato eſt locus repetitioni.
vt.C.de repu.l.j.⁊ no.in.l.ij.circa prin.ſolu.matri.ergo idē in
bānito.Bar.dicit.ꝙ oia bona huius bāniti fuerunt publica⸗
ta.⁊ tūc nō eſt dubiū.ꝙ repetitio locū habet q: eſt imperfecta
inopia.Jdem in parte bonoꝝ publicata.vt.l.ſi marito.ſolu.
matri.ſi vō nihil eſt publicatū de bonis eius:ſed ſolum exul:
reſeruatis bonis tūc eſt dubiū:finaliter tñ credit locū eſſe re⸗
petitioni p tex.in auſ.de equa.do.q̄ habet locū vbi inchoauit
male vti ſubſtantia ſua:ſed ille quē oportet peregrinari male
vtitur ſubſtātia ſua.q: peregrinatio deducit quē ad pauper⸗
tatē ⁊ mortē.vt in auſ.de exhi.reis.in prin.⁊ in auſ.vt omnes
obe.iudi.prin.§.⁊ hoc ꝯſyderātes.in fi.⁊ hoc videtur tenere
Spec.in ti.de dona.inter vir.⁊ vxo.§.ſi.vō.qd ſi vir.plus dicit
ibi ꝙ marito abſenti debēt mitti alimēta pro quo dicto facit
de iure do.l.mutus.§.manēte.⁊ in auſ.de ince.nup.§.ſi vō cō
28 tigerit.colla.iij. ¶ Sexto querit quid ſi ab initio cum mu⸗
lier dedit dotē maritus erat in inopia conſtitutus:vel alio ex
predictis caſibus:qui faciūt locū repetitioni dotis conſtante
mrimonio.an poterit vti bñficio iſtarū legū.Dy.ꝙ nō p.l.ſi
is a quo.

is a quo.§.ſi.vt in poſ.le.Cyn.in.l.vbi in.iiij.q.diſtinguit.aut
mulier ſciuit:⁊ preiudicat.aut nō:⁊ tunc non preiudicat.Bar.
tenet quod ſiue ſciuerit:ſiue ignorauit mulier condicionē vi
ri:ſemper habeat dicta remedia.allegat pro caſu illud.c.⁊ ra⸗
tionem.videlicet ꝗ mulier non poſſet expreſſe facere deterio
rem conditionem dotis per pactū.vt.l.de die.⁊.l.attilicinus
de pact.do. multominus debet hoc operari ſimplex ſcientia
mulieris vt ibi per eum in.vj.q.⁊ dixi.ſ.in.ix.no.¶Septimo
29 querit.†quid in ſocero:ſi recepit dotem ⁊ vergat ad inopiā:⁊
male vtatur ſubſtantia ſua. videtur quod contra eū non poſ
ſit agi.nam regula eſt actionem de dote non dari: niſi ſoluto
matrimonio.C.de preſcrip.xxx.an.l.cum notiſſimi.§. illud.et
de iure do.l.in rebus. ⁊ hec regula fallit in viro vergente ad
inopiam. ſed de ſocero non habemus expreſſum : ergo ſtan⸗
dū eſt regule. ⁊ preſertim quia leges que loquuntur de viro:
non extenduntur ad ſoccrum. vt.l. ſi vero .§. de viro. ſoluto
matri. Sed glo.tenet contrarium in dicta.l.vbi adhuc. et.l.ſi
conſtante.et eas ſequitur Barto.⁊ reſpondet ad contrarium
in dicta.l.ſi conſtante in.vij.q.vbi videas quando poſſumus
legem extendere ad caſum alium:⁊ quando non. ¶Octauo
30 queritur.†ſi maritus ⁊ ſocer tenentur alternatiue:⁊ vnus eo⸗
rum vergat ad inopiam:an habeat locū repetitio. glo. dicit
quod ſic in dicta.l.ſi conſtante.quia negari non poteſt cepiſſe
male agere res pro dote aſtrictas.⁊ hoc verum ſine dubio cō
tra illum:qui male cepit vti. Sed contra alium dubitatur: ꝗ
factum vnius correorum non nocet alteri:niſi ſint ſocij. ff.de
vſur.l.mora.§.ſi.⁊ no.per Dy.in.c.mora.de regu. iur. lib. vj.
dicit Barto.quod aut vir ⁊ ſocer ſunt obligati tanꝗ duo rei
puta ſi eſt hoc actum tacite vel expreſſe.ff.de du.re.l. iij.ij.reſ.
⁊ tūc ſi ſunt ſocij nō videtur dubium:ꝙ propter paupertatē
vnius poſſit agi contra alium.ar.ſi.de du.re.l.pe.Si vero nō
ſunt ſocij:⁊ tūc idē ſm eū quantū ad hunc caſum.nā licet regu
lariter factum vnius nō noceat alteri:tū fallit quantū ad per
petuādā actionem.vt.l.ſi.de du.re.nā paupertas vnius nocet
alteri.quia aufert ſibi beneficiū diuiſiōis.vt in auct.hoc ita.C.
de du.re.Ita in propoſito paupertas vnius nocet alteri: pre
terea nō eſt dubium:ꝙ caſus mortis contingentis in perſonā
viri facit dari actionem contra ſocerum:quare non idē in ca⸗
ſu paupertatis alterius imminentis. quādoq; ſunt obligati
ambo:nō tanꝗ duo rei:⁊ tunc non credit ꝙ propter inopiā
alterius poſſit agi contra reliquum. Nā oīa iura dicunt factū
vniuſcuiuſq; ⁊c. ⁊ non debet aliquis alterius odio pregraua
ri.vt in regula.nō debet.de reg.iur.li.vj.qualiter autem duo
rei poſſint conſtitui in dote.vide in dicta.vij.q.per eū.¶No⸗
31 no querit. † qd ſi extraneus recepit dotē:quod fieri poteſt.vt
l.ſi.de do.ca.non nu.an eo vergente ad inopiam habeant lo⸗
cum remedia predictarum legum.glo.dicit ꝙ ſic in dicta .l. ſi
conſtāte.quia eadē eſt equitas.ergo ⁊c.tenet ergo illa glo. qȯ
l.prolata in vno caſu extenditur ad alium caſum habentē eā
dē rationem.idē no.de reg.iur.l.qui propter neceſſitatē.cōtra
rium videt̃ no.C.de pa.qui fil.di.l.ij.dy.in.c.in argumentū de
reg.iur.li.vj.tenet glo.in.l.ſi conſtāte.qñ lex ſimpliciter loqui
tur. Sꝫ ſi i.l.eſſet verbū taxatiuū ſicut eſt in.d.l.ij.ꝗ dicit hoc
tm̄modo caſu vel p aliā legē ꝓhibētur extēdi:tūc nō extēdere
mus.p Bar.circa iſtū articulū extēſiōis legū notabiliter ſic di
32 ſtinguit in hac.ix.q.†vtrū lex extēdat ad caſus ſimilē rōnē hñ
tes.dic:aut.l.eſt ꝓlata ſimplr̃:aut i ea ſunt verba taxatiua.pri
mo caſu aut p extēſionē induceret̃ correctio aliaꝝ legū: ⁊ non
pōt.vt i aut.quas ac.⁊ ibi no.C.de ſacroſanc.ec.⁊.l. ꝑcipimus
in fin.de app.aut inducit̃ legū declaratio ſiue diſtinctio: ⁊ fieri
pōt.vt in regula iuris.q̃ ꝓpter neceſſitatē.ꝑall.ij.caſu qñ in.l.
ſunt verba taxatiua:tūc aut p aliā legē apparet de extēſione:⁊
extēdimus.vt.l. ob es. C.de ꝑdijs mi.⁊ ō vſufr.le.l.ſerui noīe
⁊.l.ꝯct⁹.de reg.iur.aut p aliā legē nō appet de extēſione:⁊tūc
aut lex eſt ꝓlata in caſu fauorabili:⁊ extēdit̃.vt.l.illud.C.de ſa
croſanc.ec.aut in caſu odioſo:⁊ tūc ſecus.vt.d.l.ij.C.de pac.q
33 ſi.di.¶Decimo ⁊ vltimo circa iſtā ptē q̃rit†ſi marit⁹ vult da
re mulieri agēti fideiuſſorē.an euitabit exac.glo.in.d.l.vbi.di
cit ꝙ nō.⁊ idē ibi cy.in quarta q̃ſtione.⁊ bñ dicit ſm Bar. in il
la.x.q.¶Veniamus ad ſecūdā.ſ.ad pſonā q̃ repetit dotē pro
pter inopiā:vel ꝗ vtit̃ qs male ſubſtātia ſua.primo q̃rit circa
34 hoc.†qd in caſu vbi dos eſt cōis patris ⁊ filie:an filia poſſit a⸗
gere pr̃e inuito.dicit ꝙ de hoc eſt caſus in.§.illō in aut.de eꝗ.
dot.poſita.C.de colla.auct.qȯ locū.q̃ loq̃t in dote ꝓfectitia i
qua diſtiguit̃:an ſit pua:an magna.adde aliū caſū:ꝙ etiā vbi
dos eſt pua:⁊ pater eſt ita paup:ꝙ ſi dos pderetur denuo nō
poſſet eā dotare:tūc filie pr̃e inuito pmitteret̃ agere.gl. eſt in
l.ij.§.ceteꝝ.ſo.ma.⁊ no.ꝙ in illis caſib⁹ in quib⁹ filia pōt age⸗
re vigore illius auct.nō requirit cōſenſus patris.de quo loqui
tur.l.nō ſolū.§.neceſſitas.de ho.que li.¶Scdō querit. tu di
xiſti.ſ.proxima.q.ꝙ qñ eſt dos magna ⁊ perfectitia pōt filia
35 agere inuito patre.†quō intelligit̃ magna vel parua. Rñdeo
ſm qualitatē pſonaꝝ.ff.de iure do.l.quero.⁊.l. ſiue generalis
36 Idē not.in dicta auct.qȯ locū.¶Tertio querit.† qd ſi pater
eſt abſens eo caſu quo filia nō pōt agere ſine cōſenſu ſuo.Rñ⸗
det ꝙ tūc filia poterit agere.vt.l.ſi longius.ff. de iudi. ⁊ de in
iurijs.l.ſed ſi vnius.§.filio.qȯ intellige cū cautione rē ratā pa
37 trē habiturū.vt.l.ij.ſi.ff.ſo.ma.¶Quarto querit.† qd ſi non
mulier:ſꝫ pater eius vult agere:vtrū poſſit.glo.dicit ꝙ ſic.cū
ad eū pertineat periculū amiſſionis.ꝗ de vno teneret̃ dotare
vt in auct.ſꝫ quāuis.C.de rei vxo.ac.Sed intellige verū ſi filia
cōſentiat vel nō habeat probabilē cauſam cōdicēdi. vt. d.l. ij.
§.ſi.ff.ſo.ma.⁊.l.ſi cū dotē.§.eo aūt tp̄e.eo.ti. Itē intellige qȯ
dos iſta quā pater exigit nō debet peruenire ad manus pr̃is
ſꝫ onerib⁹ matrimonij deſeruire.Itē p exac.iſtam filia nō per
dit ius cōſolidationis.qȯ dic:vt in dicta.iiij.q.p eū.¶Sexto
38 querit.†ſi mulier dedit dotē:⁊ ſtipulata ſit reddi quādocunq;
ſo.ma.an currente inopia poſſit agere.videt̃ ꝙ nō.ꝗ expreſſa
prouiſio in vno caſu:tollit prouiſionem in alio.vt.l. ſi cū dotē
ſo.ma.⁊.l.ſi.de pac.cōuē.Ꝫtiū dicit Bar.in hac.vi.q.Et ad cō
trariū rñde p theoricā in.l.ij.C.de iure emp.in.vi.q. ¶Septi
39 mo q̃rit†vtrū ſi extraneus dedit dotē pro muliere:⁊ pact⁹ eſt
totā ſibi reddi:an in hūc caſum inopie poterit extraneus age
re.glo.in dicta.l.ſi cōſtāte.in prin.dicit.ꝙ nō.ꝗ nō vr̃ ſtipula⸗
tus in illū caſum: ſꝫ demū.ſo.ma.preterea (vt dixi) iſta eſt pro
pria reſtitutio: cū dos ipa reſtituta mulieri deſeruiat onerib⁹
40 matrimonij ſicut prius.¶Incidēter tñ querit Bar. † an ex
traneus habeat remediū.l.in oīb⁹.ff.de iudi.vr̃ ꝙ nō. ꝗ actio
ſibi cōpetēs eſt ſtricti iuris.ergo ceſſat remediū dicte.l.Bart.
optime ꝓbat ꝙ immo actio q̃ dat̃ extraneo ſit bone fidei. ⁊ ꝙ
l.in oīb⁹.habeat locū etiā in ꝯtibus ſtricti iuris.vt no.in.l.de
di.de ꝯdi.⁊ de.⁊.ff.qui.ex cau.in poſſi.ea.l.in poſſeſſione. ⁊ vr̃
caſus in.l.ſi creditores.de priuile.credi.ex his ⁊ alijs cōcludit
ꝙ extraneo ſuccurrat̃ p remediū dicte.l.in oibus.pro hoc ad⸗
ducit.l.vniuerſa.de ꝑci.imper.offe.⁊ qȯ ibi per Cy. ¶Septi
41 mo querit†ſi pater ſit ſtipulatus dotē ſibi reddi ſo.ma.an po
terit vergere in caſu inopie.vr̃ iſti caſui renūtiaſſe.ar.dicte.l.ſi
cū dotē. ipſe dicit. ꝙ iſte caſus remanet diſpoſitiōi iuris cōis
⁊ ideo remanebit cōis iſta actio pr̃is ⁊ filie.⁊ ſic erit idē: qȯ di
ctū eſt ſupra in.iiij.q.⁊ predicta vera intelligit etiā ſi pater ſti⸗
42 pulat⁹ ſit in omnē caſū reſtituēde dotis.¶Octauo q̃rit† pa
ter vel extraneus dotē recipit ⁊ vergat ad inopiā.certū eſt qȯ
43 mulier pōt agere.vt dictū eſt.¶†Sed nūquid ipe vir poterit
agere cōtra extraneū:vel cōtra patrē:ſi ponamus eū emācipa
tū:videtur quod ſic.nam mortuo patre ⁊ eo exheredato ha⸗
bet actionē vtilē. vt de do. preall.l.ij.§.ſi tamen.⁊ no.ſ.§.pro
ximo.in glo.preterea videtur caſus de condi.⁊ demon.l.titio
centū.§.titio.preterea hoc videt̃ ſibi regula iuris generalis
ꝙ vbi eſt onus matrimonij.⁊ ibi eſſe dꝫ dos. de iure do.l.ſi is
§.i.In ꝯtrū videt̃.ꝗ cū illa actio ſit introducta ꝯ iura. vt. d.l.
ſi cōſtāte.cū ſi.nō videt̃ ei cōpetere.ar.de le.i.l.legata in vtili⸗
ter.Bar.dicit ꝙ actio pſonalis pro dote q̃ competit hoc caſu
vel hypoth.ꝯpetit mulieri.vt.d.l.ſi ꝯſtante.⁊.l.vbi, non ergo
poterit eā intētare vir ſuo noīe.ar.de le.i.l.ſeruato legato.§.ſi
teſtator.⁊ de le.iij.l.fideicō.§.interdū.noe ob.§.titio. ꝗ illud
de equitate.quia perſona viri fuit nominata in legādo : alias
ſecus.vt.l.cū pater.de iure do.fatetur tñ: qȯ ex regula poſita
in.l.ſi is.§.i.de iure do.reſultat quedam cōditio ex.l. vel offi⸗
cium iudicis.quod cōpetit ipſi filio:qui ſuſtinet onera matri⸗
monij:vt dos eſſe debeat penes eū:pro qua poterit agere añ
etiā extra caſum inopie.pro hoc allegat glo.no.ff.de dote pre
le.l.ij.§.ſi tñ.in glo.ſuper verbo iudicio.ad qȯ vide quod no.
dy.in.l.ſi cū dotē.§.trāſgrediamur.ff.ſo.ma. ¶Nono querit̃
44 †vxor deceſſit ſtantibus liberis:dos remanſit apud patrem
pater nunc ſo.ma. vergit ad inopiam. nunquid filij poterunt
agere cōtra eum ad dotem per remedia harū legum videtur
ꝙ ſic.quia priuilegiū dotis tranſit ad filios eiuſdē matrimo
nij vt.l.aſſiduis.§.exceptis.C.qui po.in pig.ha.⁊.l.etiam. ſo.
matri.In contrarium videtur.l.lis nulla.ff.de iudi. ⁊ quia de
his rebus poteſt pater facere quidquid vult vt .l. j .C. de bo.
ma.dicit Barto.quod remedia iſtarum legum nō habent lo
cum:que tñ ſuccurrunt mulieri cōſtante matrimonio : ſed ea
mortua eſt ſolutū.ſed ſi pater vtitur male ſubſtātia ſua. ſi qui
dem eſt talis vſus qui cadat in prodigalitatem;⁊ tunc aut ma
le vtitur dote.quia forte fundum dotalem vendit: vel pigno⸗
rat.et tunc filij non poſſunt aliquid dicere. ſed mortuo patre
poterunt vendicare.vt.l.j.C. de bo.mater.⁊ in auct.de nup.§.
⁊ ita coll.iiij.erubeſcit eñ.l.⁊c.vt ibi.Sed ſi dotē alio mō diſſi

An mortua vxore eorū liberi pñt agere ꝯ pr̃ē vergētē ad inopiam.

pat ⁊ ſubuertit. vel enim dos ſit in quantitate patrimonij ſuuȝ
totaliter deſtruit ꝙ dos filijs nõ ſit ſalua: putat eis cõſulẽdũ
per officium iudicis. vt ſuũ habeat ſaluũ. ff. ad trebel. l. impe-
rator. ⁊ ſentẽ. pa. l. ſi. vbi videt caſus ⁊ probatur optime. ff. vt
45 ie. no. ca. l. ſi. in prin. ¶ Decimo ⁊ vltio circa hoc querit † vxor
habet dotẽ ⁊ filios ⁊ marito vergente ad inopiã eſt excõicata
vel exbãnita ita ꝙ propter ſuum delictũ non põt agere: quin
repellat exceptionẽ filij ſui vellent agere iſta actio. cõtra pſeȝ
ac etiaȝ contra alios poſſeſſores hypoth. cũ illa actio ſit fauo
re matris: ⁊ filiorũ: vt ex ea ſuſtẽtentur. queritur nũquid poſ-
ſint eorũ noĩe: vel noĩe matris: vel aliquo alio iure. dicit ipſe
queſtio eſt diſputabilis. tandẽ credit. ꝙ filij poſſint agere con
tra quẽcũqȝ coniuncta perſona noĩe matris: nec repellũtur ex
perſona ſua cũ agatur ad eorum vtilitatẽ. ⁊ hoc primo proba
tur. qꝛ licet alias perſona conincta nõ poſſit agere cõtra volũ
tatem cõiuncti. vt. l. pomponius. in ſi. de nego. geſt. tamẽ vbi
perſona coniuncta proſequitur propriũ intereſſe: agit pro in
uito nec repellitur exc. vt. l. j. ⁊. ij. ff. ſo. ma. facit de ap. l. nõ tm̃.
preterea. pater agit actio. de dote nomine ſuo: ⁊ nomine filie:
⁊ tamen qꝛ agit ad propriam vtilitatẽ nõ obſtat ſibi exceptio
ex perſona filie vt. l. ij. §. ſi volũ. ſo. matri. etiam exceptio pro-
cedat ex delicto filie. vt no. Dy. procurator in rẽ ſuam ex per-
ſona auctoris: a quo nõ habet cauſam lucratiuã nõ opponit
excep. doli excõicationis vel bãni. vt. ff. de doli excep. l. apud
celſuȝ. §. de authori. cũ ſi. ⁊ no. per dy. in regula cũ quis in ius
de regu. iuris. lib. vj. Sed cõiuncta perſona licet non dicatur
proprie procurator. ff. iudi. ſolu. l. iij. in ſi. tñ quaſi procurator
improprie dicitur. vt. l. ſed hec. in prin. ⁊ ibi no. de procura. cũ
ergo. hic filij agant ad ſuuȝ cõmodũ. ſunt quaſi procuratores
in rem ſuã. vt in. §. impropria. Itẽ nõ habent cauſam lucrati-
uã. quia titulus dotis ex parte viri ⁊ filiorum nõ eſt lucratus.
de ac. ⁊ ob. l. ex promiſ. igitur eis nõ ob. exc. cõcludit ergo. qꝺ
eius nomine poſſunt agere. cõſulit tñ vt in libello dicant ſe a-
gere ad eorum vtilitatẽ. dicit etiam ꝙ poſſunt agere ſuo noĩe
proprio: ſaltẽ vtilibus actio. qꝛ mulieri cõpetũt directe. qꝺ ſic
ꝓbat. qñ ius dat alicui actionẽ ad meã vtilitatẽ illo ĩpedito a-
gere vtilis actio mihi cõpetit. vt. l. j. C. de ac. ⁊ ob. ⁊. l. j. ⁊. ij. de
inſti. ſic hic cũ actio dat mulieri etiã ad vtilitatẽ filiorũ. preter-
ea. ſi teſtator legat alteri ad meã vtilitatem mihi cõpetit actio
de leg. j. l. ſeruo legato. §. ſi teſtator. de le. iij. l. fideicõ. §. inter-
dũ. Ita ergo ⁊ hoc ſibi agãt qui ex illa exactiõe cõmodũ ſunt
latari. pro hoc facit de iudi. ſi longius. cũ ſua materia. Et ſi tu
dicis quõ filij poterunt agere cõtra patreȝ cũ nõ ſit iſte caſus
de illis no. in. l. lis nulla. de iudi. vel etiaȝ cõtra extraneos poſ
ſeſſores cũ debeat precedere diſcuſſio in bonis patris. vt. j. di
cam. Rñdeo immo eſt de caſibus cũ ille caſus ꝑtineat ad ali-
menta: de quibus inter patrem ⁊ filiũ põt eſſe queſtio. vt. l. ſi
quis ali. de li. agn. ⁊ predicta ſunt vera: ſi filij ſint maiores. quo
caſu etiã cõpetit eis iudicis officiũ. vt dos ſequeſtretur. vt. l. ſi
cũ dotẽ. §. ſi aũt in ſeuiſſimo. ⁊. §. ſi vero doteȝ. ſo. ma. Sed ſi
eſſent minores ꝯſtitueretur eis curator liti. vt no. in. d. l. ſi lon
gius. ⁊ tene iſta mẽti. ¶ Expediti de ſcđo articulo principali:
46 veniamus ad tertiũ. ſcȝ ad modũ repetẽdi. primo ergo † que
a ro qua actione agat mulier[a] ad iſtã dotẽ. Rñ. aut mulier de-
dit in dotẽ res cõſtitutas in põdere: numero: vel mẽſura. ⁊ tũc
mulier poterit agere actione ꝑſonali vt dicta. l. ſi cõſtante. ibi
dotis actio ⁊c. ⁊ de dote prele. l. pater. ⁊ ibi no. Iteȝ poterit a
gere hypotheca. vt. C. de iure do. l. vbi. ⁊ glo. ij. in. d. l. ſi cõſtã-
te. nã illo tẽpore quo cõpetit ꝑſonalis: cõpetit hypothe. ff. de
diſ. pi. l. cũ ſoluẽde. Itẽ ſi poneres res emptas ex dotali pecu-
nia: vel dotẽ datã eſſe in rebus eſtimatis tali eſtimatione que
faciat emptionẽ: eo caſu vir nõ eſſet ſoluẽdo ſatis credit mulie
rẽ habere vtilem in rem: ſicut ſi cõpeteret ſo. ma. vt probat in
dicta. l. vbi in rebus. in prin. ⁊. §. ſi. ſi vero mulier dedit in dotẽ
res ineſtimatas: tũc ſi quidẽ vir ipſas res dotales diſſipat: et
habet mulier ſolũ remediũ ſequeſtrationis vt. l. ſi cũ dotẽ. §. ſi
vero dotẽ. ſi vero ſubſtãtia ſua male vtitur: tũc credit ꝙ pote
rit vẽdicare ab extraneo poſſeſſore: ⁊ viro: ſicut ab extraneo
poſſeſſore vt dicta. l. in rebus. ⁊. l. vbi. in. ix. q. p Cy. ¶ Scđo
47 querit † vtrũ cũ vxor vult agere hypothe. ꝯ extraneos debeat
prius procedere diſcuſſio in bonis viri. glo. in. d. l. vbi. dicit ꝙ
ſic. idẽ ibi Cy. in. xj. q. ⁊ ſpec. in ti. de dona. inter vi. ⁊ vxo. §. fin.
48 ver. ſi quo iure. ¶ Tertio q̃rit † ad quas res poterit mulier
agere hypoth. Rñdeo aut q̃ris in rebꝰ immobilibus: q̃ ſunt
ꝓprie viri. ⁊ tũc nõ eſt dubiũ ꝙ poterit agi ꝯ virum: ⁊ ꝯ extra
neos. vt. d. l. vbi. aut nõ erãt proprie viri: ſȝ emphiteoticarie: ſi
ue feudatarie. ⁊ tũc idẽ durat ius viri. al's ſecus. vt. l. lex vecti
galis. de pignori. Si vero q̃ris de mobilibꝰ: aut ſunt merces
ſiue cauſa mercãdi habite: ⁊ tũc aut eas habet maritus: ⁊ põt

a ¶ Agat mulier. Vide gl. ⁊ bal. in. l. cũ dotẽ in verſi. ĩnõ querit glo. C. de iure. dot.

agere: aut iam ſunt vẽdite: ⁊ nõ poteſt agere. vt. l. cũ tabernaȝ
in prin. de pigno. ſed ſi nõ ſint merces tũc poterit agere per di
ctam. l. vbi cũ hoc nõ inueniat prohibituȝ. ¶ Quarto querit:
49 pone † ꝙ vir minor accipit vxorem: nũquid erũt bona eius ta
cite obligata: ita ꝙ poſſit vxor in caſu inopie agere hypothe.
videtur ꝙ nõ. quia prohiberetur res eoruȝ obligari. vt. l. j. de
re. eorũ. ecõtra ꝙ ſic. qꝛ lex ꝑmittit ei matrimoniũ facere. vt in
ſti. de nup. in prin. ergo ⁊ acceſſoria. ſcȝ dotẽ accipere. ar. l. mu
tus. in prin. de iure do. ⁊ hoc tenet Cy. C. de legi. tu. l. ſi. ⁊ per. l.
j. ij. ⁊. iij. de rebus eorũ. Alibi tñ in illa obligatione que deſcẽ-
dit ex diſpoſitione legali. dicit glo. ꝙ minores nõ aſtringunt:
vt in inuectis ⁊ illatis in domo cõducta per minores: in quibꝰ
dicit glo. ꝙ hypothe. nõ naſcitur in. l. itẽ qꝛ. de pac. quã ſeqtur
dy. inſti. de ac. §. itẽ ſeruiana. Bar. in ꝓdicta. q. refert opi. Gui.
de cu. quã ideo tenet. ⁊ videtur ipſe tenere ꝙ nõ ſint eius bo-
na tacite obligata propter qꝺ cõſulit. ꝙ ille qui dat dotẽ mi-
nori: accipiat obligationẽ bonoꝝ expreſſam cũ iuramẽto per
50 auct. ſacramẽta. ¶ † Quinto q̃rit quid de fructibꝰ eius anni
in quo dos repetitur diuidetur ne ſm formã. l. de diuiſio. cuȝ
l. ſe. ff. ſo. ma. videtur ꝙ ſic. qꝛ datur actio illo caſu ſicut ſoluto
matrimonio. vt dicta. l. vbi. cõtrarium tenet Barto. ſcȝ ꝙ oẽs
fructus extãtes debeãt dari ad ꝯfirmandũ mulieri: nõ aũt de
bet dicta diuiſio. ⁊ probat hoc ex finali effectu huius reſtitu-
tionis. ſit em̃ vt ex fructibus rerũ ſibi reſtitutarum. et ſuos a-
51 lat. ¶ Sexto querit † vtrũ in iſta cauſa requiratur libellus: li-
tis cõteſtatio ⁊ reliquus ordo iudicij. videt ꝙ nõ. qꝛ eſt de ap-
penditijs ⁊ tangentibus matrimoniũ. ergo ſine figura iudi-
cij procedendũ. vt de. diſpendioſam. de iudi. cõtrarium tenet
ipe allegat Spec. eo. ti. §. ſi. ver. quo iure. ⁊ ibi vide libelluȝ in
52 illo iudicio. ¶ Septimo querit † quas exceptiones admittet
iudex in hoc iudicio. dicit ꝙ oẽs exc. iuridicas cõtra libellum:
⁊ contra perſonam: vt qꝛ minor. vel quia agit ſine conſenſu pa
tris in caſu quo nõ poteſt per auct. quod locũ. C. de colla. Itẽ
ꝙ mulier que repetit male vtitur ſubſtãtia ſua. quo caſu quid
fieri debeat dictum eſt. s. Si vero queris de exceptionibꝰ tan
gentibus negotiuȝ principale tũc dat plures regulas. prima
eſt omnis exceptio que conſtante matrimonio doteȝ minuit
hoc caſu poterit opponi. probatur in. l. quãuis ſolu. matri. et
de impen. l. quod dicitur. ſcđa regula eſt omnis exceptio qua
omiſſa ſoluto matrimonio non eſſet conſultum: hoc põt op-
poni. hoc patet in exc. ne quis cõueniatur: niſi quatenus face-
re poteſt. de qua. j. dicam ⁊ dixi. s. eo. c. j. tertia regula eſt talis
nulla exceptio que procedat ex cauſa que dotẽ conſtãte matri
monio nõ minuit: ⁊ qua nõ oppoſita ſoluto matrimonio ma
rito poterit eſſe conſultũ: põt in hoc iudicio opponi. ꝓbatur
in dicta. l. vbi. in ſi. pone maritus eſt pactus de dote lucranda
ſo. matri. per diuortium liberis extantibus: quod pactuȝ va-
let. de pac. do. l. ij. Si modo mulier repetit dotem repetit per
inde ac ſi matrimoniũ eſſet ſolutum. vt dicta. l. vbi. poterit ne
vir opponere exc. ex illo pacto. certe nõ. quia talis cuȝ dote cõ
ſtante matrimonio nõ minuit ⁊ viro ſoluto matrimonio põt
53 eſſe cõſultũ. vt ibi. ex his ſoluit talẽ. q. † mulier qꝛ vir vergit
ad inopiam repetit dotẽ cõſiſtẽtẽ in q̃ntitate: vir vult oppo-
nere exceptionẽ cõpẽſationis alterius q̃ntitatis ſibi debite
an poterit: ⁊ certe licet poſſet indiſtincte ſi ageretur ſolu. ma-
tri. vt. C. de rei vxo. ac. l. j. §. taceat. tamen in caſu propoſito cõ
penſatio non poterit opponi. quia conſtante matrimonio do
tem non minuit: ⁊ eo ſoluto ⁊ etiam eo conſtante poteſt viro
alia via conſuli. nam hoc caſu dos repetitur quaſi in cauſaȝ a-
limentorum. ergo non videtur opponenda compenſatio. C.
de compen. l. in ea. hoc probatur aliter ius offerendi qꝺ cõpe-
tit ſecundis creditoribus ꝯtra primos pretendentes actionẽ.
hypothe. competit etiam contra mulierẽ ſo. ma. vt. C. qui po.
in pig. ha. l. cum tibi. Sed eo caſu quo agit conſtãte matrimo
nio propter inopiã ꝯtra eã talis exc. nõ opponitur. vt no. cy.
in dicta. l. cum tibi. Iſta em̃ reſtitutio nõ eſt ſimplex: ſed eſt li-
mitata ſm ſuũ effectum. ⁊ ideo cum omnis exceptio nitat eq-
tate. de doli exc. l. qui equitate. ꝯtra iſta nõ opponũtur oẽs ex
cep. q̃ opponũtur ſo. ma. qꝛ eq̃tas hoc nõ dictat. ¶ Octauo
54 querit † nũquid mulier poſſit ſibi cõſulere ꝑ viam retentiõis.
reſpondet ꝙ ſic tam cõtra extraneos agentes hypothe. vt di
cta. l. vbi. ꝙ etiam contra ipſum virum: non ſolum cum vir pe
55 tit qui vergit ad inopiam vt in iſto. c. ¶ Nono querit † quid ſi
vir eſt contumax vtrum procedatur ad diffinitiuam. dicit qꝺ
non: ſed mittitur mulier in poſſeſſionẽ: ſicut alias regulariter
C. de bo. au. iu. po. l. cum proponas. de quo in Spec. hic. eod.
ti. §. fin. verſi. quid ſi aduocatus. ¶ Decimo circa hoc poſſet
56 queri † vtrum ſpontanea volũtate poſſit maritus propter in-
opiam mulieri reſtituere dotem. dicit ipſe ꝙ nõ poſſet recita-
ri iſta queſtio:

ri iſta queſtio:niſi videamus de quarto articulo.ſcꝫ de effectu
huius reſtitutionis dotis.ad iſtũ ergo repetitionis articulũ
57 veniamus qui eſt quartus ⁊ vltimus principalis. ¶ †Quero
ergo primo quis ſit effectus huius repetitionis.⁊ dic qḋ ma-
gnus.nã mulier nõ poterit a mõ perdere dotẽ ſuã per viri di
lapidationẽ. Itẽ aletur ex ea. Itẽ viri cõditio nõ ſit ex illa re
ſtitutione deterior:qꝛ ipſe ſimiliter ex ea alitur. Itẽ vxor non
põt alienare. Item predia dotalia remanent ſibi ſalua in caſu
ſoluti matrimonij.vt dicta.l.vbi.⁊.l.ſi cũ dotẽ.§. ſi vero dotẽ
58 ſo.ma. ¶ Scḋo querit† an hoc caſu cõſequatur dñium rerũ
cõſignatarũ ſibi a viro pro dote.quidam ꝙ ſic:quãdo agitur
perſonali.nã tunc dantur inſolutum ⁊ mulier cõſequit dñiũ
Ita videt tenere glo. in dicta.l.vbi.que incipit. Itẽ dicas ⁊c.
⁊ iſtã glo.tenet Bar.allegat pro caſu in auct.de equa.do.§.il
lud.ibi:ſic eñ habitauerat in collationis rõne res pprias ⁊c.
licet ſpec.cõtra teneat:⁊ nõ bñ hoc.eo.ti.§.ſi.ver.ſed nunquid
poterit. ¶ Ut tñ clarius iſta liqueãt ſic diſtinguit.aut mulier
agit hypoth.⁊ tũc certum eſt ꝙ nõ cõſequitur dñiũ:ſed pignꝰ
tñ.vt dicta.l.vbi. Aut agit actione in rẽ:⁊ tũc nõ conſequitur
per traditionẽ ſed ſuũ fuiſſe ex legis redditione declaratur.
vt.d.l.in rebꝰ.C.de iure do.aut agit pſonali:⁊ dantur ſibi res
inſolutũ:⁊ cõſequit dñiũ vt dictũ. aut dubitat. vt ṽbi gratia.
mulier petijt de rebꝰ viri ſibi aſſignari vſqꝫ ad quãtitatẽ do-
tis.⁊ iudex in ſñia aſſignauit:modo illud verbũ aſſignare eſt
dubiũ:põt eñ intelligi p trãſlationẽ dñij.ff.de rei ven.l.itẽ ſi
verberatũ.§.preterea.⁊ de aſſi.li.p totũ. Item põt ſe habere
ad dotẽ loco pignoris:vel loco cuſtodie.ff.de vẽ. in po.mit.l.
j.§.antepenul. Iſto caſu dicit Gui.de pecu.l.ſi nogali.qḋ bo-
na videtur data cauſa cuſtodie.⁊ ſic loco pig.pro hoc.ff.de le.
ij.l.cũ pater.§.pater pluribꝰ.Bar.ꝯ.credit eñ in dubio dñiũ
tranſlatũ:cũ pcedat cauſa habitabilis.allegat p caſu.ff.de iu
re do.l.dotis fructus.§.ſi.⁊ p dote.l.j.circa mediũ.non ob.§.
pater pluribꝰ.qꝛ ibi nõ pcedebat cauſa habilis:vt dixi:hic ſic.
59 ¶ Tertio qrit† mulier agit hypotheca cõtra virũ.⁊ cõſeqtur
oia bona ſibi obligata:poterit ne ipſa habere talia bona ſibi
obligata pro quãtitate dotis:vt pignori incũbat:ſicut alij cre
ditores faciũt:cum agunt hypotheca:vt no.C.de bo. au. iu.
poſ.auct.ei qui iurat.vt ſic hypotheca intẽtanda per mulie-
rẽ ſit huiuſmodi effectus. dicit ꝙ nõ.nã iſta mulier agat con-
ſtante matrimonio ex ſpãli iure.⁊ agit reſpectu certe cauſe:vt
ſe ſuoſqꝫ alat ex dote. ergo pro quãtitate dotis agetur hypo
thecaria ſi.C.cõia de le.in ſi.⁊ ſi.no.Cy.C.de iure do .l. vbi.in
60 xv.q. ¶ Quarto qrit.ponet† ꝙ vir conſtãtie matrimonio ex-
tra iudiciũ mulieri reſtituit certa bona pro dote ſua:⁊ confeſ
ſus eſt ſe vergere ad inopiã:vel coram iudice.⁊ ſic de plano cõ
feſſus eſt vir:vtrũ valeat iſta reſtitutio:ita ꝙ piudicet viro:et
alijs creditoribus ne poſſint reuocare.Cyn.in.l.vbi.pcall.in
xij.q. tenet ꝙ nõ valeat talis ꝯctus. qꝛ habet inſtar donatio
nis vt ibi per eũ.Bar.dicit ꝙ aut iſta ꝯfeſſio eſt adiuncta cũ
veritate.qꝛ ita apparet notorie vel probat aliter ita eſſe.et vꝫ
reſtitutio.qꝛ nõ prohibet vir agnoſcere bonã fidẽ. de admini.
tu.l.quoties.§.ſicut vir.ergo nõ poterit reuocare: niſi dediſ-
ſet res maioris pretij:q̃ caderẽt in dãnũ.creditores etiaꝫ non
poterunt dicere ꝯ dicto caſu:niſi vt poſſent reſtitutione facta
p iudiciũ cõtentioſum.aut illa cõfeſſio eſt falſa: ⁊ nõ cõiuncta
cũ veritate:qꝛ nõ apparet:vel pbari nõ põt virũ vergere ad
inopiã:⁊ tunc eſt dubiũ.pro cuius ſolutione premittit Bar.ta
61 lẽ regulam† ꝙ oĩs ꝯctus ex quo dotis cõditio ſit melior:⁊ vir
nõ efficitur pauperior eſt licitus inter virũ ⁊ vxorẽ .ff. de iure
do.l.ita ꝯſtãte.⁊ clarius.eo.ti.l.ſi. In propoſito ergo ſi vir aſ-
ſignauit vxori:vt ea habeat loco pignoꝛ tũc dotis cõditio ſit
melior:⁊ ſecurior.⁊ vr ex eo.ꝙ res eſt pignorata:nec vir efficit
pauperior cum de iure eſſet tacite obligata:ſed tñ minus ha-
bet maritus:qꝛ ante adminiſtrabat iſtas res:modo mulier ad
miniſtrat.vtrũ ergo ex hoc poſſit dici dotis cõditio deterior:
ita ꝙ poſſit reuocari.dicit ꝙ vſqꝫ ad quantitatẽ dotis iſta do
natio vel adminiſtratio fructuũ facta mulieri valet.vltra vero
dotis quantitatẽ poterũt reuocari.caſus eſt de do. inter vi.⁊
vxo.l.ex aio.creditores ergo.qḋ eſt vltra dotis quantitatẽ po
terunt reuocare.qḋ vero.ꝯ.nõ poterunt:cũ ſit facta reſtitutio
ex vera cauſa in cõtentioſo iudicio. Si vero vir cõſignauit vo
lens in eam transferre dñiũ:tunc eſt dubium.nã videtur ꝙ nõ
poſſit fieri parti vt ſi conſtante ma.l.j.⁊ in auct.de nup.§. do-
tis.ꝯtrarium tenet ipſe ſcꝫ ꝙ valeat:⁊ in vxorẽ trãſeat dñium
nam iſta reſtitutio nõ ſit ob aliud : niſi vt vxor ſe ſuoſqꝫ alat.
vt dicta.l.vbi.ſed hac de cauſa põt dos reſtitui vt.l. mutus.§.
manente.de iure do.preterea regula precedens pro hoc facit.
qꝛ dotis cauſa nõ ſit deterior:nec vir efficitur pauperior:quia
fructus deſeruiũt oneribus matrimonij nec res reſtitute po-

¶ Not.contra Speculatorem.

terunt alienari.non ob.l.j.C.ſi conſtante ma.quia ibi ſit reſti-
tutio:vt vxor ſibi habeat:nec de cetero teneatur ad aliqḋ.hoc
vero ſit ex cauſa limitata ⁊ vt deſeruiãt fructus oneribꝰ matri
monij:ſicut prius:⁊ pacta dotalia firma perdurẽt. Aduerte tñ
qꝛ inter reſtitutionẽ illam que ſit ab eo:qui nõ vergit ad ino-
piaꝫ:⁊ illã que ſit ab eo qui vergit eſt differẽtia in periculo de
teriorationis rerũ vt dicã.j.proxima .q. Itẽ aduer.qꝛ in oībꝰ
caſibus predictis requirit ꝙ appareat inſtrumentũ dotis con-
fectũ ante matrimoniũ.nam ſi conſtãte matrimonio cõfiteret
ſe dotẽ recepiſſe:⁊ per illã dotẽ confeſſatam reſtitueret bona
ſua: ſiquidẽ dos fuiſſet in rebus immobilibꝰ pſumptio eſt iu
ris ⁊ de iure:ꝙ fuerit fraus:⁊ nullomodo preiudicet creditori
bus.vt.C.de dona.ante nup.auct.ſed iam.⁊ ibi per Cy. an au
tẽ ipſe vir poſſit reuocare plene per Cy.C.de dote cau.l.qḋ de
62 ſucceſ. ¶ Quinto querit† ſi tales res mulieri reſtitute ſiant de
teriores:ad quẽ pertineat cõmodũ vel incõmodum. Rñ. aut
fuerũt reſtitute in pignus:⁊ periculum eſt viri.C.de pig.ac.l.
pignus.aut fuerunt reſtitute in dñium : tunc ſiquidẽ ex.vera
cauſa inopie ⁊ periculũ erit mulieris.qꝛ illi res perit:cuius eſt
vt.d.l.pignus.⁊ eius erit cõmodũ ſicut in alijs rebꝰ dot alibꝰ
de iure do.l.iiij.⁊.l.plerũqꝫ.in prin.⁊ hoc tenet Gui.in dicta.l.
ſi nogali.§.j. Si vero fuerunt res reſtitute ex falſa cauſa in-
opie:tũc periculũ eſt viri.nam ad reſtitutionẽ lex duo reqri-
rit.ſcꝫ cauſam iuſtam vt ſe ſuoſqꝫ alat vt dixi. Itẽ vt ſoluatur
mulieri nõ perditure.vt.d.l.mutus.§.manẽte. Sed poſtq̃ p-
didit videt data mulieri perditure ergo reſtitutio nõ videtur
tenere in mulieris preiudiciũ.hoc videt tenere glo.in ſimili.ff.
ſo.ma.l.ſi cum dotẽ.§.j.in glo.ſuper verbo.iuſti. cõmodũ ve-
ro pertinet ad mulierẽ.qḋ dic vt no.Dy.in regula. qui ſentit
63 de reg.iur.lib.vj. ¶ Sexto querit† quid ſi fructus dotis non
ſufficiũt vxori ad alimẽta:vtrũ vir teneat dare vltra. dicit qḋ
ſic:ſi habet vñ det.quia etiam nulla conſtituta tenetur eũ ale-
re.vt.l.qḋ ſi nulla.de rel.⁊ ſump.fu.⁊.l.ſi cum dotẽ.§. ſi autem
in ſi.ſo.ma.⁊ dixi.ꝯ.in.xij.no. ¶ Septimo querit quid iuris
64 † ſi fructus ſunt tot qui ſuperſunt peractis oneribus matri-
a monij.dicit ꝙ viro reſtituũtur[a] nam dotis fructus debẽt eſſe
viri.ff.de iure do.l.dotis fructus.nam ſi eos vxor lucraretur
conditio viri efficeretur deterior.qḋ nolunt hic iura. vt ſupra
dictum eſt. Itẽ eſſet quedã donatio q̃ prohibita eſt inter virũ
65 ⁊ vxorẽ.pro hoc facit.C.de epi.⁊ cle.l.iij. ¶ Octauo qrit† vtrũ
iſta petitio quã facit mulier viro habeat effectum ſolide exa-
ctionis:an vero inquãtũ vir facere põt.glo.in.l.ſi cõſtante. in
glo.vlti.d.l.tenet ꝙ exigat inquãtũ facere põt. Sed in.l.vbi.
tenet cõtrariũ qñ exigit a muliere.Cy.ibi tenet illã glo. Bar.
tenet vtrãqꝫ gloſſ.verum dicere:et diuerſis caſibus loqui. ad
cuius euidentiam premittit.quod quando agitur actione rea
li contra eum qui habet beneficium ne conueniatur niſi qua-
tenus facere poteſt.illud beneficium non habet locum. qꝛ tũc
agitur contra eum tanq̃ contra qñlibet poſſeſſorem.vt.l.ne
ſennius.§.ſi.ff.de re iu.⁊ ita tenet Gui.de ꝯdi.inde.l.quo noĩe
nũc ergo dicit.qñdo mulier agit hypothe.ſicut loqtur.l. vbi
tunc vir debet cõdẽnari inſolidũ.quia tũc contra eum agitur
reali:tanq̃ cõtra quẽlibet poſſeſſorẽ. Itẽ nullũ paratur ſibi
preiudiciũ ſo.ma. nã offerendo vxori qḋ ſibi debet cũ effectu
habita ratione ne egeat:recuperabit hypothecã ſuã:⁊ ibi no.
dicit glo.hoc caſu ⁊c.quaſi dicat quãdo agitur hypoth. ſꝫ qñ
agitur perſonali que iuris habet beneficiũ.nõ ob.ſi dicis non
põt hoc allegare cũ alatur inde.nã dico ꝙ ſi illud beneficium
ſuum mõ non admittitur:nec poſſet opponere illã excep. ſie-
ret ſibi in futurum preiudiciũ ſo.ma.nã cum mulier agat pſo
nali dantur ſibi res in ſolutum.⁊ ſic trãſiret in eam dominiũ
ſo.ma.ageret rei ven.per quã vir exequeretur inſolidum vt dixi.
poterit ergo opponi illa exc.in illo iudicio qua omiſſa ſo.ma
tri.viro non eſſet conſultum.vt dixi.ꝯ.in.vij.q. proximi arti-
66 culi. ¶ Nono quero† quid ſi vir poſt reſtitutionẽ eſt effectus
diues:nũquid dos ſibi reſtituet.glo.in.l.vbi.dicit ꝙ non: ſed
remanebit penes vxorem.⁊ hoc tenet ibi Cy.per finẽ illius.l.
vbi.ibi ſi quid inde poſtea acquiſiuit. Alij ſunt in ꝯtraria opi.
qḋ videtur tenere ſpec.in.d.§.ſi.ver.quid ſi.in fin.⁊ hoc tenent
etiam quidã moderni tali ratione.illud qḋ ſit propter inopiã
eſt temporale donec veniant diuitie.ff.de mu.⁊ ho .l. circa .§.
deficientium.⁊ de va.mu.l.in his oneribus.§.auct. de iure im
muni.ſemper.§.nego.bar.tenet ſe cum glo.dicte.l. vbi.qḋ ſic
probat.quandocũqꝫ caſus ſuperueniens quia ab initio impe
diret actum qui tendit ad eundem effectum cũ actu geſto ex
ſuperuenienti caſu non tollitur quod eſt geſtum.ff. ad.l. fal-
bis verbis.inſti.de le.§.ex contrario.⁊ per Dy.in regula actꝰ
legitimi.de regu.iur.li.vj.hec aũt reſtitutio facta eſt ad ſecu-
ritatẽ mulieris.ergo nõ tollitur reſtitutio iam facta. pro hoc

a ¶ Viro reſtituuntur. Adde bar. in.l. ſi cõſtã te. alleg. in hoc.c. i.vij. q.iiij. ptis. ⁊ ibidẽ vide alex.

allegat quaſi caſum.ff.qui ſatiſda.co.l.ſciendũ.§.fi. vbi cautio interpoſita pro ſecuritate a paupere nõ poſſidẽte: nõ tollitur ſuperueniẽte poſſeſſione:vel diuitijs.ratio q: quod ſuperuenit tendit ad eundẽ effectum.ſcʒ ad ſecuritatẽ. ⁊ per illa patet ſolutio ad ɔtraria.ſcʒ ad.§.deficientium.cuʒ ſi. ibi eñi diuitie ſuperuenientes tendũt ad cõtrarium cum actu iam celebrato

67 ¶ Decimo ⁊ vltimo queritur nũquid ex iſtis bonis tenetur mulier alere virum:⁊ etiam ſocerum:⁊ filios ex alio matrimonio dicit ꝙ ſic:ſi ſunt bona omnibus ſufficientia alias ſecus.quod dic:vt no.Cy.in dicta.l.vbi.in.x.q.⁊ iſtas.gl. queſtiones p ordinẽ reaſſumpſi ex repeti.dñi.Bart.in cauſa.l. ſi conſtãte pro vtilitate canoniſtarum:qui de hac materia ſunt multum nudi.⁊ adde his.q.quam.Barto.ponit circa hoc in.l.poſt finitã de ſuſpectis tutoribus.

1 ¶ Donatio inter virũ ⁊ vxorẽ eſt prohibita conſtante matrimonio:⁊ an cõfirmetur iuramento Et qd requiratur ad hoc vt ſit inefficax.nu.5.Et qualiter poſſit confirmari. nu. 6
2 Contractus alij extra donationẽ an poſſint celebrari inter virum et vxorem.
3 Donatio facta inter virum ⁊ vxorẽʒ an valeat ſi matrimoniũ fuerit nullum.
4 Donatio facta inter virũ ⁊ vxorem ante matrimoniũ valet. Sponſalitia largitas quid dicatur.
7 Donatio inter virum ⁊ vxorem reuocatur tacite ⁊ expreſſe et nu. 8 Et etiam alio mõ.nu. 9
10 Dos debet reſtitui mulieri ſoluto matrimonio.Donatio propter nuptias viro.An hoc ſit ſimpliciter verũ.nu. 19
11 Uir põt lucrari dotẽ pacto ⁊ conſuetudine.
12 Pacto qđ nõ põt induci:nec conſuetudine nec ſtatuto.
13 Donatio ſi non conſtat ꝙ facta fuerit in ſponſam vel vxorẽʒ an valeat.
14 Donatio cauſa mortis nõ indiget inſinuatione.
15 Coniugum qñ non apparet quis prior deceſſerit:quis ſit preſumendus.
16 Uir ſi ſoluerit dotẽ conſtãte matrimonio an liberetur.
17 Res in dotẽ data vel pro dote obligata vel in donationẽ propter nuptias de conſenſu mulieris in alterum transferatur: an ſibi preiudicet.
18 Mulier ſi alienat rem dotalem viro:an valeat talis alienatio.
20 Pater vel extraneus ad hoc vt ſibi querat qñ neceſſe ſit qđ ſtipuletur vel paciſcatur.
21 Pater quare põt ante matrimonium qñcunqꝫ ſtipulari:licet promiſerit extraneus non.
22 Cõmunio quare nõ ſit inducta inter patrẽ ⁊ filiũ in dote.
23 Actio cõpetens patri ⁊ filie an ſit vna vel plures. Et ſi eſt vna qualiter poſſit eſſe cõis patri ⁊ filie.nu. 25
24 Delictum filie an noceat patri in dote cõi.
26 Practica que ſit in exercitio actionis de dote.
27 Uerba preteriti tẽporis appoſita in inſtrumento circa id qđ poſſibile fuit interueniſſe tẽpore confecti tunc preſumitur acta.
28 Maritus fuit confeſſus habuiſſe dotẽ integram a patre vel extraneo quã promiſit reſtituere:deinde pater vel extraneus promiſit marito nõ obſtante dicta confeſſione ipſam dotẽ ſibi ſoluere:an heres mariti debeãt reſtituere dictam dotẽ mulieri pretendenti dotẽ fuiſſe ſolutam.
29 Filia mortuo patre alijs inſtitutis heredibus: an ius qđ pater habuit in dote tranſmittat ad heredes ſuos.
30 Actio an competat filie in dote aduentitia etiam patre inuito.quod ſic.
31 Actio cuius erit in dote profectitia qñ ipſa filia eſt ſtipulata patre volente:vel pater eius noĩe.
32 Dos profectitia vbi nulla ſtipulatio interuenit:⁊ filia in poteſtate mortua eſt in matrimonio cũ liberis:an debeatur patri: vel debeat remanere penes maritum filie defuncte cum liberis:pro eiſdem liberis.
33 Pater vel extraneus dedit dotẽ pro muliere: ⁊ ſtipulatus eſt dotem ſibi reddi ſi mulier decederet in matrimonio ſine filijs poſtea dicta mulier deceſſit in matrimonio cũ filijs : an dicta dos cedat lucro mulieris. Quid ſi filia ingrediatur monaſterium.nu. 34
35 Pater dedit dotẽ mille filie ſi nuberet:ipſa nõ vult nubere: ſʒ religionẽ intrare an habebit dictam dotẽ.
36 Filius fa. accepit dotẽ: ſoluitur matrimoniũ morte eius an pater teneatur ad reſtitutionẽ.
37 Pater an teneatur ſe obligare pro filio qñ ei datur dos.
38 Inſtrumentũ ſi dicat patrẽ ⁊ filiũ recepiſſe dotẽ:an preſumetur ꝙ quilibet acceperit dimidiã an preſumantur duo rei inſolidum.an ꝙ tota dos peruenerit ad manus patris.
39 Pater accepit dotẽ a nuru:deinde emãcipauit filiũ.filius ⁊ nurus habitãt ſeorſum a patre:modo filius petit: vt pater conſignet ſibi hãc dotẽ pater vult retinere dimidiam vſuſfructus in premiũ emancipationis.
40 Incorporalia(vt ſeruitutes vſuſfructus:⁊ ſimilia)ſi data ſint in dotẽ:quid veniet in reſtitutione ſoluto matrimonio.
41 Res in dotẽ date ſi ſunt euicte a viro conſtante matrimonio quid eo ſoluto tenebitur reſtituere.
42 Compenſatio de ſimili quãtitate an poſſit opponi cõtra mulierem repetentẽ dotẽ.
43 Extenuatio itẽ an poſſit opponi.
44 Exceptio dominij an poſſit obijci contra mulierẽ repetentẽ fundum datum in dotẽ.
45 Actio de dote quãdo naſcatur.
46 Mulier dedit dotẽ pacto appoſito de lucrando quarta ſiue tertia parte dotis:donatio propter nuptias nulla facta fuit: ſoluitur matrimonium morte viri:vxor ſuperſtes petit in bonis viri tantum quantũ erat illa quarta vel tertia quã vir ſi ſuperuixiſſet fuiſſet lucratus:an bene petat.

Donatio. Sunt due partes. ſcđa ibi: ſane.prima pars demõſtrat qñ ⁊ qualiter donatio facta inter coniuges valeat: vel nõ. In ſcđa docet an ſit reddẽda dos ⁊ dona
1 tio propter nuptias ſo.ma. ¶ No.primo ꝙ donatio inter virũ ⁊ vxorem prohibita eſt:cõſtante matrimonio ratio redditur in principio prime glo.eſt eñi moribus interdicta.vt glo.dicit ex qua ratione argue ꝙ talis donatio nõ firmatur iuramento.vt in regula nõ eſt obligatorium. de regu. iuris li.vi. In contrarium facit quia tale iuramentum poteſt ſeruari ſine interitu ſalutis eterne.ergo firmat contractuʒ.vt c.cuʒ contingat.de iureiurã.⁊.c.q̃uis.de pac. li.vi.⁊ hac ratione ⁊ pluribus alijs iſtam partem tenet Gui.de cu.in.l.ſi.ſi poſſeſſori.§.item ſi iurauero.de iureiurã. Nõ ob. quod lex dicit: quod eſt moribus prohibita.quia gloſſ.iij.l.i.ff.eo.ti.exponit moribus.i.de iure ciuili. ¶ Secũdo no. ꝙ ſpecialiter inter virum ⁊ vxorem lex prohibet contractum donationis vt hic et
2 in toto ti.ff.C.de dona.inter virum ⁊ vxorem quid ergo in alijs contractibus:an poſſint celebrari inter virum ⁊ vxorem. dic quod ſic bona fide:nõ in fraudem donationis.vnde tenet emptio ⁊ venditio bona fide facta inter eos.vt.l.quod autem §.ſi vxor a marito.ff.eo.titu.vtrum autem in dubio preſumẽdum ſit venditionẽ ſic factam animo donandi: vel bona fide. dic:quod bona fide:niſi contrarium doceatur vt no.glo. in.l. ſi ſponſus.§.circa vend.ff.eo.ti.ar.contra eius quod habetur in.l.cum quis.§.pe.⁊ ſi.ff.de le.iij.⁊.l.qui teſtamentuʒ. de proba. ¶ Tertio not.quod dicit conſtante matrimonio ⁊c.⁊ ibi: quia inter coniuges.quia requiritur ad hoc vt donatio ſit in
3 efficax quod ſit matrimonium inter eos. quid ergo ſi matrimonium inter eos contractum ſit nullum:an valebit donatio inter eos.dic quod non.ff.eo.l.iij.concubine vero an donatio facta valeat.dic:vt no.Barto.in.l.donationes in concubinaʒ ff.de dona.⁊.l.qui concubinam.de le.iij. ¶ Quarto no.ex eiſdem verbis quod ad hoc vt donatio ſit inualida requiritur ꝙ
4 fiat conſtante matrimonio. ante matrimoniũ ergo donatio facta valet ſtatim:et appellatur ſponſalitia largitas:nec repetitur ſo.ma.vt.l.in minoribus.C.de dona.ante nup. donatio etiam propter nuptias valet ſtatim. de qua loquitur illud. c. in.§.ſane.quid iuris de iſta ſpõſalitia largitate ſi matrimoniũ non ſequatur.dic:vt not.in.l.cum vete.C.de dona. ante nup.
5 ¶ Quinto not. quod ad hoc vt donatio ſit inefficax requiritur quod donans efficiatur pauperior: et qui donũ accipit lo
6 cupletior.de hoc in gloſſ.ij. ¶ Sexto not. quod donatio inter virum et vxorem confirmatur obitu donatoris.⁊ intellige obitu naturali.ciuili vero morte vtrum confirmetur. diſtingue tria genera donationum. nam aliqua eſt donatio inter virum et vxorem de qua in iſto .c. quedam eſt donatio cauſa mortis.quedam eſt donatio inter viuos: ⁊ in qualibet queri poteſt.vtrum morte confirmetur.de prima ſcilicet inter virũ et vxorem.dic:vt.l.res vxoris.C.eodem titu.et.l.cum hic ſtatus.§.ſi donator.eodẽ titu.de ſcđa.ſcilicet de donatione cauſa mortis.dic:quod infirmatur ad inſtar legatorum .C. ad. l. falſi.l.in donationibus.de tertia ſcilicet donatione inter viuos vtrum donantis condẽnatione refundatur.dic:vt.l. poſt contractum.ff.de donationi. et.l.ſi quis poſt hac. de bo. pre
7 ſcrip.et hoc not.in dicta.l.res vxoris. ¶ Septimo no. quod donatio inter virum et vxorem reuocatur tacite et expreſſe. mors tamen.non inducit reuocationem:ſed prior voluntas ⁊ propoſitum poſt mortem intelligitur perdurare: ſicut poſt furorem et

rorem et dementiam vt. c. maiores. in fi. ꝫ. de bap. facit ad no. Barto. in. l. centeſimis. de verborum obligationi. ⁊. c. ſi gra-
8 tioſe. de reſcrip. lib. vj. ¶ Octauo not. † quod tacite ⁊ expreſ-
ſe poteſt iſte contractus per penitentiam reuocari. ſimiliter ⁊ contractus mandati. vt. l. ſi cum cornelius. de ſolu. ſimiliter et vltime volūtatis vt. l. ſi mihi ⁊ tibi. §. in legatis de le. j. et. l. iij. §. fi. de adi. le. ⁊ dicimus alibi ꝙ eadē eſt vis tacite ⁊ expꝛeſſe diſpoſitionis. vt. l. cū quid. ſi cer. pe. ⁊. l. itē queritur. §. fi. ff. loca. ⁊
9 l. itē quia. de pac. ¶ Nono no. † ꝙ illa donatio reuocatur ſi ꝓ decesserit qui donatum accepit ſimiliter donatio cauſa mortis. vt. l. nō oīs. ff. ſi cer. pe. habent eñ iſte diſpoſitiones ꝗ confirmantur morte ſimilitudinē quandā cum vltimis volūtatibꝰ vt ſint irrite vel valide de natura cōtractus. vt. l. j. ff. de dona.
10 preben. ⁊ ibi no. ¶ Decimo not. in. §. ſane. † ꝙ ſoluto matrimonio dos debet reſtitui mulieri ⁊ donatio propter nuptias viro. ⁊ ſic dos ⁊ donatio ambulant pari paſſu quo ad reſtitutionē. nō aūt quo ad lucrū fructuū. maritus eñ lucratur conſtāte matrimonio fructus dotis: ſꝫ nō mulier donatiōis. quā ergo vtilitatē mulier ex donatione cōſequit. dic: vt no. in aut. dos data. C. de dona. ante nup. ⁊. l. fi. eo. tit. poſt prin. ibi: noīe ⁊ ſubſtātia nihil diſtat a dote aū nuptias donatio ⁊c. ¶ Unde-
11 cimo no. † ꝙ pacto ⁊ cōſuetudine pōt vir lucrari dotē. et vxor ante nuptias donatio. ⁊ intellige pactum ⁊ cōſuetudinē in lucrādo quo ad ſuperuenientē. vt. l. j. ff. de dote ꝓle. pactū ergo
12 ⁊ conſuetudo ambulāt pari paſſu. vt. l. de quibꝰ. ff. de legi. † et illud qꝺ nō pōt induci pacto nō poterit induci conſuetudine vel ſtatuto vt no. C. de decu. in Rubrica. facit quod no. in. l. nō impoſſibile. de pac. Quid aūt iuris ſit ſi de dote data ⁊ pacto appoſito ſup ea lucrāda nulla ſit res cōſtituta de dote. dicā. j. ⁊ no. Cy. in dicta auct. dos data. vbi dicit tex. dos data donatione propter nuptias meretur ⁊c. qꝺ in tm̄ eſt verū: ꝙ ſi cōſtituta ſit dos ⁊ nō tradita: nō cogat ipſam mulier viro dare. niſi receperit ab eo donationē ꝓpter nuptias. ⁊ ita dicit Spec. eo. ti. ver. qd ergo ſi mulier. qꝺ no. ¶ Duodecimo no. ī lucro dotis. ⁊ donatiōis ꝓpter nuptias qꝺ ex pacto ꝓficiſcit eſt ſeruāda equalitas ⁊ inequalitas in quātitate: vel quota ad eq̄litatē reducit maiorē lucri ꝑtē ad minorē redigēdo: ⁊ ad aliqꝺ ad nullū licet in hoc multi cōtra. vt dicā. j. ⁊ no. in. l. lege lcōis. C.

Oppōit in contrariū.

de pac. cōnē. ¶ Op. ⁊ videt ꝙ ſtatim valeat donatio inter virū ⁊ vxorē. vt. ff. eo. l. inter eos. ⁊. l. cū hic ſtatus. §. ſi quis ſponſam. So. dicit glo. aliud in donatione inter virū ⁊ vxorē ꝗ prohibita eſt. vt hic. aliud inter ſponſum ⁊ ſponſaꝫ que valet. vt in cōtrario. facit hoc ad no. ꝫ. de cōuer. cōiu. c. ex publico. ¶ Sꝫ

Ponit queſtionē incidenter.

13 hic incidēter querit † ſi nō cōſtat vtrū in ſponſam vel vxorē ſit collata donatio. qꝛ forte die ſponſaliorū fuit matrimoniū conſummatū. dic ꝙ ſi donatio fiat in domo vxoris: preſumitur facta aū matrimoniū. ſi vero fiat domo viri: preſumit poſt matrimoniū. vt. C. de dona. l. cū te. ⁊. l. penul. §. fi. ff. eo. ⁊ ibi no. quid autē ſi donatio fiat in itinere nō in domo viri vel vxoris. dicit glo. in dicta. l. cū te. ꝑinde haberi ac ſi facta eēt in domo ſpōſe. aliter ibi Cy. multū ergo opat ad matrimoniū ductio ad domuꝫ. nā etiā facit ꝓſumi matrimoniū eſſe cōtractū ꝑ verba de ꝑñti vbi alias nō preſumeretur. vt not. de cōdi. ⁊ de. l. cui fue. ¶ Ex his pꝫ ꝙ multū intereſt fiat denūtiatio ſpōſe an vxori. nā prima irreuocabililiter tꝫ: ſi matrimoniuꝫ ſubſequatur. Si vero nō ſeqtur vel ꝑ caſuꝫ vel factū tertij vel alteriꝰ ꝯtrahētiū an iſta ſponſalitia largitas poſſit repeti: ⁊ qua actōe. dic vt notat Cy. in. l. cū veterū. ⁊. l. ſi a ſpōſo. C. de do. aū nupt. ¶ Scdo op. ⁊ vr̄ ꝙ donatio inter virū ⁊ vxorē: nō cōfirmetur obitu donatoris. vt. l. donatōes. C. eo. ti. ſol. intellige cōfirmari: niſi excedat legitimū. in exceſſu eñ nō confirmatur: niſi fuerit actio inſinuata: vel cōfirmata in vltima volūtate. his eñ caſibus ēt vltra legitimū modum tenet. vt dicta. l. donationes. ⁊ hoc in glo. j. ⁊ illa. l. ponit differētiam inter cōfirmationeꝫ que ſit per teſtamētum. quia tūc valet a tempore cōfirmationis. et illā que ſit per inſinuationem: quia illa morte ſecuta trahitur retro: ſicut alie ratihabitōes. ⁊ vt ibi ne vtrum trahatur retro: quoad dominium: ⁊ quo ad fructus. dic vt ibi no. et. l. talis ſcriptura de lega. j. per gl. ⁊ Bar. patet igit ꝙ ſicut donatio inter viuos requirit inſinuatōeꝫ ſi excedat. ccccc. auri. vt. l. ſanciuꝰ. C. ꝺ donationi. ita et donatio illa: ſimiliter et donatio inter patrem ⁊ filium. vt dicta. l. donationes. donatio vero propter nuptias quo ad eius lucrū ex pacto ꝓueniēs vtrū indigeat inſinuatōe dic vt in auctent. eo decurſum. poſita ſup. l. fin. C. de donat. aū
14 nupt. † dōatio aūt cauſa mortis nō indiget inſinuatōe. vt. l. ſi. C. de donat. cauſa mortis. ¶ Tertio extra gloſſ. oppon. et videtur ꝙ donatio inter virū ⁊ vxorem nō confirmetur morte. vt. l. papinia. ff. de donat. inter virū ⁊ vxor. ſol. text. iſte et ſim. debent intelligi quādo deuentum ē ad traditōem rei donate.

ſi vero nulla ſit facta traditio: ſed in nudis ſinibꝰ donationis: tunc donatio inter virū et vxorem nō confirmatur morte. ⁊ ita loquitur lex papinia. que limitat omnia iura: ꝗ dicunt talem donatōem morte cōfirmari. Sed idem dicas ſi ꝑuentuꝫ eſt ad quaſi traditōem. vt not. in. l. ꝙ de ſuo. C. de donati. cau. nō nu.

Ponit queſtioneꝫ incidenter.

Sed hic incidenter queritur. iſta donatio inter virum ⁊ vxorem. eſt ſimilis quo ad confirmationē eius per mortē donationi collate per patrem in filiuꝫ in poteſtate. vt dicta. l. donationes. C. eo. et not. hic in glo. iij. vtrum ergo quo ad hoc quod confirmetur morte donantis ſit neceſſe quod deuentum ſit ad traditioneꝫ ſicut ſupra dictum eſt in pria gloſſ. quod not. in. l. cum de in rem verſo. ff. de vſuc. in glo. anategoꝛa. Iſta tamen glo. inquantum dicit per oīa fore ſimilem illam donationē inter virum ⁊ vxo. facit in contrarium. ¶ Quarto op. ⁊ videtur quod licet alter efficiatur locupletior: alter pauperior: tamen valeat donatio. vt. l. qꝺ ſi vir. ff. eo. vt in glo. ij. ꝙ regula eſt ꝗ traditur in tex. que tamen fallit in multis caſibus. vt in ea patet. ¶ Quinto extra glo. op. ad. §. ſane. vbi tria dicuntur. primū ꝙ dos debet reſtitui. ſcōꝫ ꝙ mulieri. tertiū ꝙ ſoluto matrimonio. ad primū op. ꝙ non debeat reſtitui: ſed cedat lucro viri vt. c. plerūqꝫ. ꝫ. eo. ſo. regula eſt que hic traditur. fallit ibi cum mulier cōmiſit adulterū. fallit etiam hic cū pactum vel cōſuetudo ſe habent in cōtrarium. his eñ caſibus dos remanet penes virum. Item in alio caſu mirabili: ſcꝫ cum maritus ſuperſtes eſt inops: tūc eñ lucrari debet dotē. vt in auct. preterea. C. vnde vir ⁊ vxor. Sed illa auct. hoc nō dicit. ꝙ ſi matrimoniū ſit ſine dote ⁊ vnus cōiugum diues premoriatur alter ſuperſtes ſit pauper: ꝙ ſuperſtes habet partē in bonis defuncti ergo nō dicit ꝙ maritus nō lucretur dotē. Sed collige argumentū hic ex illa auct. a cōtrario ſenſu. nā ſi matrimoniū ſit ſine dote vult illa auct. ſuperſtitē lucrari partē bonoꝝ vt dixi. a cōtrario ergo ſenſu ſi ſit cum dote lucrabitur ipſaꝫ. ⁊ ita dicit Cy. in. l. licet. C. de iure do. qꝺ eſt valde no. ⁊ tenendū mēti ſm eū ad ſm ꝙ nō debeat reſtitui mulieri ſed alteri. ⁊ ad tertiū ꝙ nō ſoluto matrimonio. ſed ante oppone ⁊ ſolue vt dixi. ꝫ. c. j. in prin. ¶ Sexto etiaꝫ extra op. ⁊ videtur ꝙ iſta donatio propter nuptias que ſit vxori ſit deriſoria ⁊ inanis poſtꝗ̄ eſt redditura ad virum ſo. ma. nam nullū cōmodum eſt mulier cōſecutura. qꝛ ex rebus ſic donatis cōſtante matrimonio nō lucratur fructus. vt no. in auct. dos data. C. de dona. ante nup. fruſtra ergo donatio celebratur: ex qua mulier cōmodū nō conſequitur. ar. ff. vt le. no. ca. l. ſtipulatio. §. diuus. So. dic qꝺ duplex eſt vtilitas. prima in remittendo iura obligatiōis. vt. C. ad velleia. auct. ſiue a me. ⁊ quod ibi no. ſcōa vtilitas eſt in lucro ſm pacta inita ſuper dote per virum nō tacite repetita videtur in donatione illa vt dixi. ꝫ. in. xiij. no. ¶ Uenio ad queſtiones. dicitur in principio ꝙ ſi donator ꝓdeceſſerit donatio

¶ No. pro intellectu auẽ. ꝓterea. C. vnde vir et vxor.

Ponit queſtiones.

15 cōfirmatur ſi donatarius irritatur † quid ſi de prioritate ⁊ poſteritate non liquet. quia ſimul naufragio vel incendio perierunt. dicit glo. ꝙ valet donatio. vt. l. cuꝫ hic ſtatus. §. ſi ambo. ff. eo. ⁊ facit hic ad. q. ſi ſtatuto caueatur ꝙ vxore decedente in matrimonio vir lucretur certā partē dotis. ſi maritus ⁊ vxor in nauigio perierūt ⁊ heredes viri petant lucrū tanꝗ̄ vxor ꝓdeceſſerit: ecōtra vero heredes vxoris dicant virū predeceſſiſſe. dic vt in. l. qui duos. §. ſi maritus. ff. de rebus du. ⁊ iſta materia de duobus pariter morientibus verſari pōt in contractibus: ⁊ vltimis voluntatibus cum nō conſtat ex pluribus quis prior deceſſerit. ⁊ ꝓꝛitas vel poſterioritas facit vt vni magis ꝗ̄ alteri emolumentum hereditatis proueniat. quid in dubio preſumamus. dic. vt plene per Barto. in. l. quod de pariter. ff. de re. du. ¶ Secūdo quero dicitur in. §. ſane. ꝙ ſoluto matri-
16 monio debet dos reſtitui mulieri. † quid ſi conſtāte matrimonio maritus reſtituit ſiue ſoluit. Rñdeo in dictis caſibus expꝛeſſis in iure poteſt ſoluere: ⁊ ſoluendo liberatur. vt cum verget ad inopiam. vt dixi. ꝫ. c. proximo. ⁊ in certis caſibus de quibꝰ in. l. ꝗ̄uis. ff. ſo. ma. In alijs vero caſibus dicit gloſſ. quod nō liberatur: niſi mulier ſit effecta locupletior vt. l. j. C. ſi conſtante ma. Ita no. in. l. iij. ff. ſo. ma. quam ibi tenet Barto. per tex. in auct. de nu. §. dotes. ⁊ de iure do. l. ſi. nec ob. ff. ad velleia. l. ſi vir vxori. §. j. quia intelligit: quod ibi ſoluebatur in caſu ꝑmiſſo. Ja. tamen de are. tenuit contrariuꝫ ſcilicet quod cōtingat liberatio ex tali ſolutione allegat. l. debitor. ff. de iure do. Sꝫ ibi non loquitur in dote ſoluta viro: ſed in dote promiſſa: que dos promiſſa poteſt reſtitui mulieri conſtante matrimonio. vt ibi. ⁊ no. in. l. ſi conſtante. C. de dona. ante nup. vel dic. quod dicta. l. debitor facit pro: ⁊ non contra. ibi: non contingit liberatio ipſo iure. ſed iure cuiuſdam compenſationis vt ibi dicit tex. ⁊ ita eſſet in queſtione propoſita. quia eſt excu. compenſationis quatenus mulier eſt locupletior: non autem contingit

liberatio ipſo iure.⁊ iſta queſtio procedit cum dos ſoluit mu-
17 lieri.¶ Si aũt res in dotẽ data vel pro dote obligata:vel in do
natione propter nuptias de conſenſu mulieris in alterũ trãſ-
feratur:an ſibi preiudicet ſo.ma.ſic diſtinguit Cy.aut mulier
conſentit alienationi rei dotalis:aut rei ꝓprie ipſius viri:aut
rei ſibi donate propter nuptias.primo caſu aut eſt proprie do
talis puta ineſtimata:⁊ nõ valet alienatio etiam cuꝫ conſenſu
mulieris vallato iuramento.vt.l.nõ dubium.C.de legi.ſecus
de iure noſtro.c.cum contingat.de iureiurã.ſi vero nõ eſt pro
prie dotalis.qꝛ ſit datus eſtimatus.⁊ tũc põt conſentire:⁊ pre
iudicat: ſi non ſuperſint minores ex quibus poſſit ſatiſfieri
vxori.vt.C.ad velleia.aut.ſiue a me.ſcdo caſu quando conſen
tit alienationi rei proprie mariti:⁊ poteſt.quod dic:vt.l.iube
mus.C.ad velleia.tertio caſu quando conſentit alienatiõi rei
donate propter nuptias.⁊ dic:vt dicta auct. ſiue a me. ꝑdicta
autem habet locum quando mulier non alienat ipſa: ſed vir
18 de eius conſenſu¶ quid ergo ſi ipſa mulier alienat rẽ dotaleꝫ
volente viro. Jac.de are.tenet quod poſſit dos mulieri reſti
tui conſtante matrimonio.videtur quod teneat alienatio. et
hoc refert Cy.in.l.predium.C.de iure do.Bar.ſ.in.l.ſi eſtima
19 tiõis.ff.ſo.ma. ¶ Tertio quero:dicitur hic.¶ quod dos de-
bet reſtitui mulieri ſo.ma.quero vtrum hoc ſit indiſtincte ve
rum.dic quod nõ.Sed debes aduertere. quia quandoqꝫ dat
dotẽ ipſa mulier viro ſuo.⁊ tunc eſt verum:qđ debet ſibi reſti
tui:⁊ habet actionẽ ex ſtipu.tacita.de qua in.l.j.C. de rei vxo.
ac.⁊ quid iuris ſit ſi ipſa dat ⁊ alium adhibet vt ſtipuletur ſo.
ma.vtrum ille videatur adhibitus:vt miniſtret vel aio donan
di.dic:vt.l.que dotis.ff.ſo.ma.quandoqꝫ dat dotẽ pro mulie
re extraneus.⁊ diſtingue.nam quãdoqꝫ ſtipulatur vel paciſcit
ſibi reddi.⁊ tũc ſibi competit repetitio ⁊ mulieri.vt.l.vnica.§.
accedit.C.de rei vxo.ac.qñqꝫ ſtipulatur reddi mulieri:⁊ ex ſua
ſtipu.nõ videtur queri actio mulieri. quia alteri ſtipulari ⁊c.
vt.l.ſtipu.illa.§.alteri.de verbo.obli.fallit in caſu.l. gaius. ff.
ſo.ma.⁊.l.ſi genero.C.de iure do.quandoqꝫ ſtipulatur ſibi et
ex diſpoſitione tamen iuris illo caſu competit repetitio mu-
lieri.poſtꝙ̃ ſibi non fuit ſtipulatus.vt dicto.§. accedit. et.l. ſi
cuꝫ dotẽ.in prin.ff.ſoluto matrimonio. ad hoc.l.certi cõditio
§.ſi nũmos.ff.ſi certũ petatur.quandoqꝫ ſtipulatur ſibi ⁊ mu
lieri.⁊ tunc ſibi queritur pro parte: pro alia parte mulieri ex
iuris diſpoſitione vt dixi. ar.ſi mihi ⁊ tibi.de verbo.obli.quã
doqꝫ ſtipulatur ſibi aut mulieri:⁊ tunc idem quod ſi per copu
latiuaꝫ fuiſſet ſtipulatus.vt dixi.ar.l.cum quidam.in fin.C.de
verboꝝ ſignificatione. quandoqꝫ extraneus ſtipulatꝰ fuit ſim
pliciter reddi.et tunc videtur quod in dubio preſumatur ſti-
pulatus ſibi.quia extrinſeca perſona non intelligitur. vt.l. ſi
ita ſtipulatus.§.chryſogonus.de verborum oblig.⁊ imperſo
nalis verborum conceptio referenda eſt ad ſtipulationem.vt
in auct.ſi quando.de conſti.pec. In contrarium videtur ca-
ſus.ff.ſoluto matrimonio.l.poſt dotẽ.ſm quartam lecturam:
que habet quod fauore dotis videatur in dubio ſtipulatus ei
reddi:cui de iure debuerit.quandoqꝫ extraneꝰ ſimpliciter pro
muliere dotẽ dedit:tunc in dubio videtur voluiſſe donare:et
mulieri repetitio competit.vt dicto.§.accedit.et hoc verum:
quando poſt dationem dotis matrimonium eſt ſecutum.ſive
ro non ſit ſecutum vtrum repetitio competat mulieri: an ex-
traneo qui dedit.dic:quod extraneo.quia iſta preſumpta do
natio habet tacitam conditionem:ſi matrimonium ſequatur.
vt.l.ſi ego.⁊.l.ſtipulationem.ff.de iure do.hinc eſt. quod ſi ex
traneus ſtipulatur ſibi in omnẽ caſum:quo matrimonium ſol
ueretur:ſi matrimonium non ſequatur:debet ſibi fieri reſtitu
tio tanꝙ̃ iſte caſus omiſſus relictus ſit diſpoſitioni iuris cõ-
munis.⁊ ita intelligitur.l.ſi extraneus.ff.de condi.ob. habes
ergo ex predictis plura mẽbra in extraneo.nam quãdoqꝫ dat
dotẽ ſimpliciter.quandoqꝫ ſtipulatur ſibi.quandoqꝫ mulieri
quandoqꝫ ſibi ⁊ mulieri.quãdoqꝫ ſibi aut mulieri. quandoqꝫ
imperſonaliter reddi non expreſſo ſibi vel alteri.⁊ in quolibet
caſu quid iuris ſit ex predictis patet.addendo ꝙ quo ad hoc
oĩs qui ſtipulatur intelligitur extraneus:niſi ſit de aſcendẽti-
bus habentibus in poteſtate vt dicta.l.vnica.§.extraneuꝫ.de
rei vxo.ac.quandoqꝫ dat doteꝫ pater mulieris.⁊ illud mẽbrũ
ſub ſe claudit totam materiam cõmunẽ de dote que eſt inter
patrem ⁊ filiam.in qua dicas quod quandoqꝫ pater ſtipula-
tur ſibi reddi ſoluto matrimonio quandoqꝫ ſibi et filio.quã-
doqꝫ filie tantum.quandoqꝫ ſtipulatur ſibi in vnũ caſuꝫ. quã
doqꝫ ſimpliciter dat dotem pro filia nemini ſtipulando. qñqꝫ
ſimpliciter reddi prout diſtingi ſupra in extraneo. inter quos
tamen eſt differentia in primo mẽbro.nam extraneus dotem
dando appropriat ſibi actionem de dote nudo pacto paciſcẽ-
do:ſed non pater:niſi fuerit ſtipulatus.iſte eſt caſus in .l.auiã
C.de iure do.que ſit ratio ſibi redditur in gloſſ. ¶ Sed hic in-
20 cidenter queritur ¶ ad hoc vt pater vł extraneus ſibi q̃rat quã
do eſt neceſſe ꝙ ſtipuletur vel paciſcatur vtrũ tẽpore promiſ-
ſionis dotis.vel tempore dationis ſi forte inter promiſſioneꝫ
⁊ traditionẽ fuerit interuallũ tẽporis. Rñdeo.l.dicit ꝙ pater
vt appropriet ſibi ſecũdã actionem debet ſibi incontinenti ſti-
pulari.quando aũt intelligatur in continenti in eo vel extra-
neo Bar.in.l.quoties.ff.ſo.ma. Jta dicit ꝙ aut dat dotẽ pa-
ter:aut extraneus.primo caſu aut matrimonium contractuꝫ
ſemper dicitur incontinenti ſiue preceſſerit promiſſio de do-
te danda:ſiue nõ.vt dicta.l.quoties.ver.plane poſt matrimo-
niũ:dic in prin.aut preceſſit promiſſio:⁊ debet intelligi in con-
tinẽti tempore promiſſionis:alias ex tũc quereretur ius filio.
vt dicto.§.accedit.⁊ de pac.conuen.l.ex morte. qđ intellige. ſi
promiſſio eſt facta tẽpore matrimonij: vel poſt. nã ſi ante tem
pus matrimonij ſemper quo ad patrem intelligitur incõtinẽ
ti.vt dixi.Si vero extraneus dotat ſi nulla preceſſit promiſſio
dicit in cõtinenti tẽpore traditionis. vt.d.§. accedit.Si vero
preceſſit promiſſio dicitur in cõtinenti tempore ipſius promiſ
ſionis:ſiue fuerit facta ante matrimoniũ ſiue poſt.vt.l.ex mor
te.preall.⁊ no.in dicto.§.accedit. Jtem putat Barto.ſi tẽpo-
re promiſſionis apponatur pactum de promiſſione facienda
ſuper reſtitutione.ſo.ma.ar.l.modeſtinus.ff.de ſolu. ¶ Sed
21 querit ¶ que eſt ratio ꝙ pater ante matrimoniũ quandocũqꝫ
poteſt ſtipulari:licet promiſerit.extraneus nõ.dic ꝙ ratio eſt
qꝛ pater ante cõtractum põt ſemper ſponſalia contracta diſ-
ſoluere.⁊ ſic eſt in eius poteſtate vt matrimonium contraha-
tur:vel nõ.merito eſt etiam in eius poteſtate ſuppleri dotem
ſed in poteſtate extranei nõ eſt dirimere ſpõſalia. eodẽ matri.
nec ſtipulari dotẽ.ſed poſt contractum matrimonium in neu
trius eſt poteſtate diſſoluere matrimonium inuita muliere vt
l.diſſentientis.C.de repu.⁊ iſtam rationẽ ponit tex.in.l. ado-
ptiuũ.ff.de iure do.⁊ ideo hodie de iure canonico ſm qđ non
poſſet pater dirimere ſponſalia a filia ꝯtracta vt.c.j.de deſpõ.
impu.nõ poſſet poſt promiſſionẽ ſemper ante contractuꝫ ma
trimoniuꝫ ſibi ſtipulari inuita filia.⁊ iſta ſunt dicta Bar.in di
cta.l.quoties.ff.ſo.ma.⁊ hoc de primo mẽbro.quandoqꝫ pa-
ter ſtipulatur ſibi reddi.quandoqꝫ vero ſtipulatur ſibi:et filie
vel filie tñ.dic:vt.l.cum patrẽ.C.de iure do.Quarto caſu quã
do ſtipulatur reddi ſimpliciter:eſt caſus in.l.poſt dotẽ. ff. ſo.
ma.quãdoqꝫ pater ſtipulatur ſibi reddi in vnum caſum puta
diuortij:tunc in caſu omiſſo an ſit actio cõis patris ⁊ filie vel
filie tantum.dic:vt.l.ſi cum dotẽ.in prin.ff.ſo.matri. quãdoqꝫ
pater dat dotẽ pro filia ſimpliciter tunc ſo.matri. cui cõpetat
repetitio tex.quod dos eſt patris ⁊ filie:⁊ ſic cõmunis iſto ca-
ſu vt.l.ij.ff.ſo.matri.vtriqꝫ ergo debet reſtitui ⁊ pater exige-
re de conſenſu filie vel filie non preiudicat exigendo:vel aliter
paciſcendo cum heredibus mariti vt.l.ij.§.demqꝫ.⁊. §. fin.ff.
ſo.matri.⁊.l.non ſolum.ff.eo.et.j.dicam latius. ¶ Quarto q̃
ro iuxta predicta cum de iure.ff.quicquid querebat filius que
rebat patri.vt.l.placet.ff.de acqui.here.et inſti.per quas per-
22 ſonas nobis acqui.§.j.¶ quare in dotem non induxerunt iſtaꝫ
cõmunionem que impedit patrem:ne dotẽ exigat ſine filie vo
luntate:niſi caueat de rato.vt dicta.l.ij.§.voluntate.⁊ videtur
hoc mirum cum pater tanꝙ̃ legitimus adminiſtrator habeat
etiam hodie exercitium actionum filio competentium. vt. l.j.
C.de bo.mater.⁊ ſic non deberet cogi ſatiſdare vel cauere de
rato.vt.l.ſi.§.defenſionẽ.C.de admi.tu.ad hoc Rñdeo. et pri
a mo que fuit ratio que mouit iuris latorẽ ad illã cõmunionẽ [a]
inducendam. dicit glo.ꝙ fuit paterna pietas:⁊ eius officij cu
ra ne filiaꝫ ſepius dotare cogatur:ſi ſine eius volũtate dotis
actio filie concedatur. Jta dicit glo.in dicta.l.ij.ver.ꝙ ſi in pa
tris.⁊ hec ratio cõcernit filiã:ne exigere ipſa ſola poſſit. addit
ibi Bar.rationem quare etiam ſolus pater exigere prohibet.
eſt enĩ ratio.quia ſi pater ſolus exigeret:poſſet eam cõſumere
⁊ ſic remaneret filia ſine dote.vt.j.eo.l.ſi cũ dotẽ.§.eo autẽ tpe
⁊ de iure.ff.iſta cõio inducit in dote:⁊ eſt ſpãle fauore dotis ꝓ
qua etiã ꝯſtituẽda põt filia implorare officiũ iudicis ꝯ pr̃eꝫ vt
ſcdm vires patrimonij et dignitatis ꝯſtituat ſibi dotẽ.vt.l.q li
beros.ff.de ritu nuptiaꝝ.et.l.quero.de iure dotiũ. Jtem ſi ſol
uatur matrimonium morte viri:et dos ad patrem redeat vi-
gore ſtipulatiõis. vel aliter cogit ſine diminutione dare filie
ſecundo nubenti.vt auctoritate.ſed ꝗuis.C.de rei vxo.actio.
hinc dicitur.quod dos eſt patrimonium mulieris. vt. l. iij.§.
ſed vtrum.ff.de mino.⁊.l.pomponius philadelphus.ff.famil.
herciſcunde.ad id quod dixi mirũ eſſe patrem cogi cauere:cũ
ſit legitimus adminiſtrator. Rñde vt no.Bar.in.l.ij.§. volun
tatis.ꝑall.Et iſta que dicta ſunt de cõmunione inter patrẽ ⁊ fi
liã in actione de dote intelligatis in dote profectitia q̃ quãdo
dicatur.dic:

[a] ¶ Cõmunionẽ. Cõmunio ẽ cũ diſcordie. Flor.in.l.in re cõi.ff. de ſerui. vrba. pre.⁊ in.l.ij. C.qñ et qb. quar. pars de. Specu. de indi.§.ſequit videre circa princ. l. in iudicio ⁊.l.cũ pater §. dulciſſimus.ő leg. ij.glo. in.c. nullis.xvij. q.iiij.

dicatur. dic: vt. l. profectitia. ff. de iure do. In aduentitia vero
nõ eſt iſta cõmunio. Ideo filia põt agere ſine conſenſu patris.
vt in auct. qd locum. C. de colla. vbi de hoc. ¶ Quinto quero
23 iuxta iam dicta † an actio cõpetẽs patri ⁊ filie ſit vna actio vel
plures. ⁊ videt̃ ꝙ plures. vt dicta. l. ij. ibi: ⁊ puto nec eaꝫ actio
neꝫ amiſſaꝫ ⁊c. nã copulatiua incluſa in dicta negatiua nec oſtẽ
dit diuerſitatẽ actionũ eſſe. ⁊ ſic plures. Item ꝙ ex vna iniu-
ria illata filio oriuntur plures actiones: vna ſibi: altera patri
ff. de iniurijs. l. pater. ſimiliter in duobus reis due ſunt actio-
nes ad idẽ debitum cõpetentes. vt. l. ſi reus. de du. reis. preter
ea pater agens cauet de rato. vt dicta. l. ij. §. volũtatis. ⁊. l. nõ
ſolum. §. ſed ſi doteꝫ. ff. de procura. ſed ſi ageret nõie ꝓprio nõ
caueret. ⁊ iſtas rationes faceret Bar. in dicta. l. ij. §. itẽ ſi volũ
tatis. vbi tñ cõcludit cõtrarium cũ Io. ſcꝫ ꝙ ſit vna. ⁊ inducit
24 ad. q. † an ſi filia aliquod amittat ꝓpter quod debeat dotẽ per
dere an delictũ ſuum nocebit patri in illa dote cõi. ⁊ tenet qd
nõ: ſed ſibi filie patre mortuo per illũ. §. Itẽ ſi volũtatis. et. §.
25 cũ aũt. in aut. de nup. ¶ Sed iuxta p̄dicta querit̃ † cũ cõcluſe
rim ꝙ ſit vna non plures qualiter eſt cõis patri ⁊ filie. glo. di-
cit ſicut duobus heredibꝰ vt. l. ea que. famil. hercíſc. tñ pater
habet exercitiũ partis ſue ⁊ partis filie. Sed iſta nõ eſt bona
ſimilitudo. q: tunc nõ deberet habere exercitiũ actionis: niſi
pro parte ſua. vt. l. pro hereditarijs. C. de here. actio. vel dic. ꝙ
eſt cõis ſicut in duobus reis. q: quilibet habet actionem in ſo
lidũ. ſed hoc plus habet pater q: habet exercitium volente fi-
lia. Sed contra hoc facit q: etiã filia habet exercitiũ volẽte pa
tre. vt. C. de colla. auct. qd locum. Sed exemplũ illud de duo-
bus reis nõ eſt bonũ. nam in duobus reis ſunt plures obliga
tiones ⁊ plures actiones. vt dicta. l. ſi reus. ⁊. l. generaliter. de
duo. reis. ſed hic eſt vna tñ. vt ſupra dixi. ⁊ hoc dicit glo. in. l.
qui hoieꝫ. §. gener. de ſolu. Dy. dicit ꝙ illa cõio eſt ſicut in plu
ribus heredibus eius: qui ſtipulatus eſt indiuiduũ. vt. l. ij. §.
ex his. de verbo. obli. hoc tñ eſt hic plus q: nõ põt alter agere
ſine altero. ratio eſt propter ſpem cõſolidationis. que eſt vt al
tero moriente cõſolidetur in alterũ. vt dicã. j. ⁊ ita intelligitur
glo. in dicto. §. gener. Sed tũc dices ſi ita eſt ꝙ vtrique compe
tat actio inſolidum: vñ eſt ꝙ alter cauet de rato ꝑ altero. vi-
detur enĩ hoc cõtra. l. non ſolũ. de procura. So. dicit glo. in. l.
nõ ſolũ. ff. ſo. ma. ꝙ hoc ideo eſt. q: cõſenſus alterius requirit̃
ſed in duobus reis ſecus eſt. põt enĩ vnus ex reis credendi a-
gere ſine cõſenſu alterius: nec tenetur cauere pro eo. vt no. cy.
C. de duo. reis auct. hoc ita Sed licet nõ teneatur cauere de
rato. tenetur tñ cauere de defendendo reũ ſi ab alio cõueniat̃
26 tex. eſt no. in. l. fideicõ. §. plerũque. in ſi. ff. de le. iij. ¶ † Sexto q̄
ro ꝙ illud exercitium actionis de dote quãdoque eſt cõceſſum
patri. qñque filie. ⁊ quãdoque cũ volũtate. quãdoque cõtra volũta
tẽ. qñque cũ cautione de rato. qñque ſine. q̄ro q̄ erit practica huiꝰ
materie. dicit Bar. ꝙ qñque pater agit ⁊ ſufficie ꝓbare filiã ſci
re. vt. l. ij. in ſi. ſo. ma. Aut nihil ꝓbat: ⁊ admittit̃ cũ cautiõe de
rato. vt ibi. Sed ſi filia ꝯtradicit expꝛeſſe: dꝫ examinari cauſa ꝯ-
dictionis. ⁊ ſi iuſtã allegat pater nõ audiet̃. vt. l. ſi cũ dotẽ. §. eo
aũt. ff. ſo. ma. ſi iniuſtã. ſecus. eo. ti. dotẽ. Idẽ dico etiã ſi liq̄ret
patrẽ eſſe vilẽ ꝑſonã: poſſet enĩ ex ſuo officio nõ admittere. vt
d. §. eo aũt tpe. ⁊ per hoc ibi dicit Bar. ꝙ in quibuſdã ciuitati
bus eſt ſtatutũ ꝙ mulier nõ poſſit ꝯhere vel teſtari ſine cõſen
ſu cõſanguineoꝝ. ⁊ ſi cõſanguinei requiſiti nollent ꝯſentire ad
iudicẽ ſpectat examinare cauſam ꝯdictionis: ⁊ ſi quidẽ eſt iu-
ſta bñ q̄dẽ alſ dꝫ permittere. ꝯhere mulieri: ⁊ teſtari. facit qd
no. in. l. cũ nõ ſolũ. §. neceſſitatẽ. de bo. q̄ li. ⁊ p̄dicta ꝓcedũt cũ
pater agit. ſi vero filia agit abſque patre. tũc aut pater eſt p̄ñs:
⁊ dꝫ docere de expꝛeſſa volũtate patris: vt no. in. l. ſi cũ doteꝫ. §.
j. ſo. ma. aut pater nõ eſt p̄ñs: ⁊ admittit̃ filia cũ cautione de ra
to. vt. d. l. ſi cũ dotẽ. §. ſi pater. aut pater ſiue p̄ñs ſiue abſens ꝯ
dicit expꝛeſſe. ⁊ examinat̃ cauſa ꝯdictionis. vt. d. §. eo aũt tẽpo-
re. vbi ita dicit Bar. ¶ Septimo q̄ro dixi ꝙ pater nõ põt exi
gẽdo ꝓindicare filie. Itẽ dixi ꝙ in cõtinẽti pater vel extraneꝰ
ſibi ſtipulãdo appropriat ſibi actionẽ de dote nec eſt tũc cõis
pone ergo ꝙ notarius dicit in inſtrumẽto ꝙ maritus confeſ
ſus fuit ſe habuiſſe ⁊ recepiſſe dotẽ a muliere vel extraneo: et
promiſit eaꝫ ſibi reddere ⁊c. ſoluto matrimonio. dicit mulier
ꝙ ad patrem eius vel extraneum nõ exſpectat exactio. quia il
la verba habuiſſe et recepiſſe debẽt intelligi. quod maritus re
cepit eam non tẽpoꝛe inſtrumenti ſed dudum antea. ⁊ ſic tã-
q̄ per illã ſolutionem actio ſibi queſita fuerit per iſtã promiſ-
ſionem ſubſequentẽ de reſtituendo patri vel extraneo de qua
in inſtrumento ſit mentio nõ potuit ſibi preiudicare. vt dicta
l. quoties. ſo. ma. ⁊ dixi. ſ. in. iij. q. Iaco. bu. conſuluit in ſimili
27 queſtione ⁊ dicit † ꝙ verba preteriti temporis appoſita in in-
ſtrumento circa id ꝙ poſſibile fuit interueniſſe tẽpoꝛe cõfect.
tunc preſumitur acta. allegat. C. de ſi. inſtru. ⁊ iure haſte ſi. l. ſ.
debet enĩ intelligi preteritum modica preteritione. Ita qd in
cõtinenti nõ ex interuallo dicat̃ negotium geſtum. pro hoc fa
cit. C. de apo. pu. l. ſi. vbi ſcribit̃ pecuniã ſolutam. ⁊ ſic per ver
ba preteriti tẽpoꝛis ⁊ tñ de eodẽ tẽpoꝛe loquitur. vt. l. placuit
C. de colla. ſu. pa. ad idẽ qd no. in. l. ſi ex cautiõe. de nõ nu. pec.
vbi notarius ſcribit. ꝙ accepit. ⁊ intellige in preſenti pro hoc
expreſſum. de verbo. obli. l. ſi ſtipu. §. chriſogonus. vbi qs ſcri-
bit ſe accepiſſe: ⁊ intelligitur ſtipulatio incõtinenti ſubſecuta
⁊ ex illo tex. clarius colligitur ſi bene aduertatur. facit ſi certũ
pe. l. lecta. in prin. tẽpoꝛe enĩ actus celebrati preſumitur actuꝫ
quicquid tunc potuit celebrari. vt no. Inno. in. c. q̄ñ cõtra fal
ſam. de proba. ⁊ ita no. Bart. in. l. poſt dotẽ. ff. ſo. ma. ⁊ idẽ ibi
Bal. addita ratione ꝙ illa verba habuiſſe ⁊ recepiſſe ſunt pro
lata ſine tẽpoꝛis prefinitione. ſed filia nititur excludere patreꝫ
ex numeratione facta per interuallũ temporis ante confeſſio
nẽ ⁊ promiſſionẽ. ergo cũ nitatur ex tẽpoꝛe debet ipſum limi
tate probare per generalẽ theoricã. l. cum actũ. de nego. geſt.
28 ⁊ quod dixi de ſpon. du. ſup Rubrica. ¶ Octauo quero † ma-
ritus fuit confeſſus habuiſſe dotẽ integram a patre vel extra
neo quã promiſit reſtituere: deinde pater vel extraneus pro-
miſit marito nõ obſtante dicta confeſſione ipſam dotẽ ſibi ſol
uere. queritur an heredes mariti debeant reſtituere dictã do
tẽ mulieri pretẽdenti dotẽ fuiſſe ſolutã. ⁊ ꝙ illa ſubſequẽs pro
miſſio nõ debet ſibi nocere: an vero heredes mariti liberẽtur
cedendo actionẽ ꝯ heredes ſoceri vel alterius promittẽtis qd
videt̃ per. l. ſi ſocer. §. lucius. ff. ſo. ma. In cõtrariũ videtur qd
poſtq̄ fuit cõfeſſus ſe habuiſſe: videtur ſibi ſolutũ. vt. l. in his
§. ſi vir. ſo. ma. ⁊ de iure do. vir ab eo. et. l. dotẽ. qd ſine dubio
dicit Bar. verum eſt in extraneo promittẽte. Sed in patre eſt
dubiũ propter glo. in dicta. l. dotem. Illa enĩ verba cõfeſſus
fuit habuiſſe: ⁊ recepiſſe videtur emanare ſpe future numera-
tionis. vt p꞉ ex promiſſione ſequẽti. vnde illa verba ab initio
nõ inducunt obligationẽ efficacẽ: vel poſſumus dicere ꝙ non
fuit facta promiſſio ſpe future numerationis: ſed ſpe future
promiſſionis. pro illa enĩ ſpe future promiſſionis fuit ille con
feſſus. vt p꞉ ex promiſſione ſequenti ſe habuiſſe dotẽ. vñ illud
nomẽ tñ eſtimaſſe videtur. facit. C. de reſcin. ven. l. pretij cauſa
vr̃ enĩ inſolutũ illũ nõ accepiſſe. ⁊ ſic periculum eſt ipſius. vt. l.
mecuia. in prin. ff. ſo. ma. ⁊ iſta dicit Barto. in ꝑall. §. ſi vir. Bal.
ibi dicit quod ſi illa promiſſio fuit facta in continenti poſt cõ
feſſionem: tunc preſumitur confeſſio interueniſſe ſpe future
promiſſionis: nec poſſit agere: niſi ad iura cedenda. ſi auteꝫ ex
interuallo tunc refert aut fuit facta promiſſio tali caſu ⁊ tẽpo
re quo poterat proponi exceptio non numerate dotis. ⁊ ideꝫ
ac ſi eſſet facta promiſſio in continenti poſt confeſſionem. aut
nõ ſumus in illo caſu vel tẽpoꝛe ⁊ tunc ius queſitum mulieri
per iſtam promiſſionem non poteſt impediri nec probat ali-
quid iſta promiſſio in preiudiciuꝫ mulieris. probo illa mẽbra
nam primũ mẽbrum quando in continenti probatur in. l. q:.
de pac. et. l. tytia. §. idẽ reſpondit. de verborum obliga. ⁊ quod
ibi no. ⁊ de priuile. credi. l. venter. §. in bonis. ⁊ preſumo in cõ-
tinenti ſi eodẽ dĩe ⁊ teſtibus. ar. a cõiter accidẽtibus. ad hoc. l.
ſi quis ex. §. ſi initium. de eden. ſcõm mẽbrum probatur in. l. ſi
cui. de nõ nume. pec. ⁊. ff. ſi certum pe. l. qui pecuniam. tertium
mẽbrum probatur. C. de vſu. l. per retentionẽ. ¶ Nono quero
ego dixi in. iij. et. iiij. queſtio. quod dotis profectitie actio eſt
29 cõmunis patris et filie. † quero ergo mortuo patre alijs a fi-
lia inſtitutis heredibꝰ ius patris quod habet in dote an trãſ-
mittet ad heredes ſuos. ⁊ quid econuerſo ſi filia cũ liberis vel
ſine liberis moriatur. dic quod altero mortuo vbi dos profe-
ctitia ſimpliciter data fuit conſolidabitur in ſuperuiuentem
nam mortua filia dos a patre profecta ad eum reuertitur. vt
l. dos a patre. C. ſoluto matrimonio. et econuerſo mortuo pa
tre dos conſolidatur in filiam. vt. l. vnica. §. videamus. C. de
rei vxo. ac. ⁊ illam conſolidationẽ in ſuperſtitem operatur cõ
munio: que eſt inter patreꝫ ⁊ filiam in illa dote. vt. l. ij. §. quod a
ſi in patris. ff. ſoluto matrimonio. ¶ Sed hic incidenter que
ro vtrum iſtam conſolidationem impediat ſtipulatio patris
qui in continenti ſtipulatus fuit dotẽ ſoluto matrimonio ſibi
reddi. vt ſic illa actio ex ſtipu. faciat patre mortuo nõ cõſolida
ri in filiam ſo. matrimonio. ſed tranſire ad heredes patris. et
a primo quia pater[a] nõ debet eſſe deterioris conditionis q̄ ex-
traneus immo melioris. cuꝫ ſibi ſine ſtipulatione querit̃ actio
vt. ff. ſoluto matrimonio. l. ij. §. quod ſi in poteſtate. ſed extra
neo querit̃ actio per ſtip. vt. l. vnica. §. accedit. ergo ⁊ p̄ſ. ſcdo
ꝓbat̃ ſic. vbi actio dotis nouata eſt in ꝑſonã p̄ris ſibi p̄ri cõpe
tit. vt. l. i his. §. filia. ſo. ma. Sed. l. dicit ꝙ ſtipulatio patris no
uat actionem de dote ergo ⁊c. de iure do. l. amia. tertio proba-

a ¶ Quia pater. Adde Rapha. cu ma. l. l. ſi cũ dotem. §. ſi maritus. ff. de iure do. alex. in. l. ſi donaturus §. j. de cõditio. ob cãm Old. conſi. cxxij.

tur illud quod eſt acquirendum duobus pōt per prouiſionem
acquirentis queri vni tm̄.ff.de ſtipu.ſeruo.l.ſeruus cōmunis.
ſic a ſimili dotem vel actionem dotis:que cōiter acquirēda eſt
patri ⁊ filie nulla ſtipulatione precedēte pōt pater ſtipulando
ſibi acquirere:cum ſuper re ſua ſtipuletur.⁊ iō dicit lex qđ pa-
ter ſtipulando pōt nouare.i.mutare naturam actionis de do-
te que eſt vt ſit cōmunis patris ⁊ filie natura īmutat quia pōt
facere eam ſibi ꝓpriam ſtipulādo.vt dicta.l.ania.C.de iure do
Quarto videtur caſus in.l.quoties.ff.ſo.ma.cū ſi.qđ etiaȝ vi
detur tenere glo.in.l.ſi dotē.C.de iure.do.⁊ dicto.§.ꝙ ſi in po
teſtate. In contrarium arguitur:⁊ ꝓbatur lex dicit ꝙ eſt offi-
cium patris dotare filias.C.de dote pro.⁊ de ac.⁊ ob.l.obliga
mur. vñ hoc facit ex legis neceſſitate:nō ex ſua ꝓmiſſione.⁊ ſic
non videtur qđ poſſit auferre filie cōem actionē ſicut aufert ex
traneus qui ad hoc non tenetur.ar.ff.de le.ij.l. vnum ex fami
lia.⁊.C.vbi ⁊ apud quos.l.fi.ſcđo hoc probatur q2.ll.generali
ter ⁊ indiſtincte dicūt eſſe actionē filie mortuo patre.ff.ſo.ma.
l.ij.⁊.l.ſi poſt.ergo nos nō debemus diſtinguere.ff. de publi.
l.de pretio.⁊.l.j.§.generaliter.de le.preſtan. tertio videt̄ pro-
bari expreſſe. de le.iij.l.vxo.§.teſtamento.⁊ ſo.ma.l. poſt do-
tē.quarto probatur expreſſe in preall.§.videamus. Inducen
do vt Cy.ibi inducit ⁊ ibi refert pro hac parte fuiſſe conſultū
per vbaldinum de maleuoltis de bononia magnum doctorē
⁊ aduocatuȝ:ad hoc inducit auct.ſed q̄uis.de rei vxo.ac.que
dicit quod ſi pater exegit dotē etiam pactionis iuris: ꝙ eam
tenetur conſeruare ſcđo nubēti.ſed quomodo conſeruaret eā
ſi eſſet heredis.⁊ per illam auct.tenet idem Ja.de Ra.⁊ Ric.
ma.dy.tenet primā opi.⁊ cum eo tenent Odo.⁊ Ja.bal.quos
ſequitur Cyn.in dicto.§.videamus.⁊ Barto.in dicta .l.poſt
dotem.in.l.ij.queſtione allegat pro caſu.ff.de colla.do.l.j.§.j.
ibi:ſi non alij ⁊c.tunc eñ non cogitur conferre. quia ad eā nō
pertinet.et dicit illam opinio.probari de iure.ff. ⁊ de iure. C.
niſi in duobus caſib⁹.primo ſi pater habebat alios filios pro
quibus dederat dotem: vel donationē. propter nuptias. nec
fuerat ſtipulatus:et illi ex aliquo caſu non tenentur conferre.
tunc eñ ne emergat inequalitas iſta filia habet ius conſolida
tionis vſq; ad concurrentem quantitatem. ſecūdus caſus eſt
ſi extranei ſint heredes inſtituti caſus eſt in.l. fin. C. cōmunia
vtri.iudi.nam ſi dos exacta a patre filie reddatur multo ma-
gis habita retinetur.et licet gloſſ.ibi aliter videatur intellige
re:hec eſt veritas.vt textus ibi ſonat. et ita intelligit Azo in
ſumma de rei vxo.ac.circa fin.et tunc de iure antiquo filia ha-
bebat ius conſolidationis. vt.l. poſt dotem ſecundum vnam
lecturam ſoluto matrimonio.et.l.vxo.§.teſtamento. de le.iij.
Aut fuit ſtipulatus ſibi expreſſe cum proprio nomine. ⁊ tunc
ſiquidem hoc fuit in primo matrimonio:et filia perdit ius cō
ſolidationis in duobus caſibus.vt.l.fina.C. communia vtri.
iudi.aut fuit dos ſecundi matrimonij.⁊ tunc aut in primo ma
trimonio pater fuit ſtipulatus eodem modo quo in ſecundo
et idem quod.ſ.proximo.Aut in primo fuit data dos ſimpli-
citer:et tunc per ſtipula.patris ipſa non perdit ius conſolida
tionis vt in dicta auct.ſed quamuis.et in cor. vnde ſumitur.
30 ¶ †Decimo quero de dote aduentitia.dicit Barto.quod in
hac non eſt dubium.quod ipſi filie cautua competit actio etiā
patre inuito.vt.l.ij.§.quod ſi in patris.et ibi not. ſoluto ma-
trimonio.et auct.quod locum.C.de colla.licet glo. innuat cō
trarium.ff.ſoluto matrimonio.l.tytia. ⁊ male. ſed ea mortua
eſt dubium.nā glo.in.l.poſt dotē videtur dicere:quod trāſeat
ad filios tanq̄ ad heredes in eo quod dicit ꝙ requiritur vo-
luntas eorum.⁊ ibi etiam ſentit Dy.Sed tunc videtur ob. ꝙ
ſm tempora. ffoꝝ.fi.fa.non habebat heredeȝ ab inteſtato etiā
in caſtrēſibus. vt.l.j.⁊.ij.de caſtren.pec.⁊ ſentit glo.in.l.nupta
§.i.ſoluto matrimonio.Bar.dicit quod ſm iura aut.iſta que
ſtio habet dubium quia filij ſunt heredes. vt in auct. de here.
que abinte.de.§.i.C.de ſuis⁊ legi.auct.in ſucceſſione.ſimiliter
de iure.C.filius fami.in aduentitijs habet heredem.C.de bo.
que li.l.quod ſatis.vbi eſt tex.no.et.l. quecunq;. eodem titu.
Item ſimiliter de iure.ffoꝝ.dicit quod hoc caſu.ſcilicet in do
te aduentitia habet heredem.vt dicta.l.poſt dotem. vbi eſt ca
ſus ſm vnam lect.gloſſ.⁊ dy.et eſt expreſſum in.l.auie. in prin
cipio.de iure do.ſi bene inſpiciatur.nō ob.quod de iure.ffoꝝ
filius fami.non habeat heredem in caſtrenſibus. Reſpondeo
eñ.vt not.Barto.in dicta.l.poſt dotē.in.iij.queſtione. ¶ Un
31 decimo quero †quid de dote profectitia quādo ipſa filia eſt ſti
pulata patre volente:vel pater eius noīe:vel aliomodo pater
ipſi filie donauit integram actionē de dote cuius erit actio.ſo
luto matrimonio.dicit Barto.in dicta.l.poſt dotē in. iiij.que
ſtione.quod vna filia non eſt dubium qđ eſt ipſius filie vt in di
cta.l.ſm lec.Dy.⁊.l.ſi cum dotem.in prin.eo. titu.⁊.l. pompo
nius philadelphus.fami.herciſc.Sed filia mortua videtur ꝙ
tranſeat ad filios filie tanq̄ ad heredes.vt dicta.l.poſt doteȝ.
ſm lec.Dy.⁊ hoc tenet Barto.in.l.inter ſocerum.§. cū inter
ff.de pac.do.vbi caſus.nam ibi in caſu omiſſo pater videt̄ do
nare filie.⁊ ipſius ſolius eſt actio.vt dicta.l.ſi cum dotē.⁊ ſub-
iungit ipſe quod de iure auct.eſt expeditum. vbi tex.dicit qđ
oia que per filium patri non queruntur tranſeūt ad eius deſ-
cendentes.in auct.de here.que abinteſt.§.j.Sed dos ex dona
tione tacita vel expreſſa queritur ipſi filie.ita quod pater in ea
nihil habet facere vt dictum eſt.ergo tranſit ad filios vt here-
des.nō ob.quod not.in.l.nupta.ſoluto matrimonio. quia il-
lud quando pater non donauit filio tacite vel expreſſe.in que
ſtiōe noſtra ſecus.Nō ob.quod no.in dicto.§.j. in auct.de he-
re.que ab in.de.q2 verum eſt ꝙ etiam hodie filius fami.nō ha
bet heredem in profectitijs.ſcilicet peculijs que ipſi filio non
queruntur:ſed ipſoꝝ dñiū in bonis patris remanet. vt .C. fa.
32 herciſc.l.certum. ¶ †Duodecimo quero quid in dote profe-
ctitia vbi nulla ſtipulatio interuenit et filia in poteſtate mor-
tua eſt in matrimonio cū liberis:an debeat dos ad patreȝ vel
remanere penes maritum filie defuncte cum liberis.pro eiſdē
liberis. Bar.in dicta.l.poſt dotem in quinta .q. refert opi.gl.
iuris ciuilis quas refert Accur.in.l.dos a patre.C.ſoluto ma
trimonio Mar.dixit dotē remanere apud patrem filioꝝ vxo
ris ſue defuncte per.l.illud.C.de colla.⁊ de pac.do.l.inter ſoce
rum.in prin.⁊.§.cum inter.⁊ de mino.l.iij.§. ſed vtrū. vbi tex.
dicit quod dos eſt patrimonium mulieris.ergo eius filij pre-
feruntur eius patri.⁊ videtur caſus a cōtrario ſenſu.in.l. poſt
dotē.⁊ iſtam opi.tenēt Pe.de bel.pti.⁊ quidam alij. Jo. bul.
Azo ⁊ quidam alij ſunt in contraria opi.ſcȝ ꝙ ad patrem mu
lieris reuertatur:niſi ſit pactum in cōtrarium.vt.d.l.dos a pa
tre.⁊.C.de pac.do.l.ſi pater.⁊.l.iure ſuccurſum.de iure.do.de
nego.geſt.ꝙ in vxore quid dicendum. Bar. ꝙ iſta queſtio eſt
multū dubia finaliter tñ tenet cōmunem opi.predictoꝝ Jo.
bul.⁊ Azo.quam per rationes⁊ iura corroborat. ⁊ tñ.ad iura
contraria que Mar.allegat:refert tñ: quod de conſuetudine
obſeruatur opi. Mar. ⁊ dicit qđ iſta diſcuſſio et inueſtigatio
an de iure vel de cōſuetudine retineatur iſta dos ſtantibus li-
beris eſt vtilis propter multa.Ecce primo mulier ſuſceptis li
beris ex primo matrimonio nupſit ſcđo data eadē dote:⁊ de-
ceſſit in ſcđo matrimonio ſine filijs.certe ſi de iure eſt vā opi.
Mar.ſuccedunt in dotem filij primi matrimonij.quia prima
cauſa eſt liberorum ſi de iure nō eſt vera tunc ſecus. nam cū cō
ſuetudo dictet.quod dos remaneat apud virū propter filios
eiuſdē matrimonij non extenditur ad alium caſum. vt.l. ſi ve-
ro.§.de viro.ff.ſo.matrimonio.⁊.l.quod vero.ff.de legi.⁊hoc
refert tenuiſſe Ja.bu.in.l.ſi.C.cōmunia vtri.iudi. ⁊ hoc tenet
ipſe dicens quod oportet de eadē filios ſtare.de pact.cōuē.l. ſi
inter me.⁊.l.cum vir.de condi.⁊ de.facit ad aliud.pone. mari-
tus deceſſit primo poſtea deceſſit vxor ſtātibus liberis: an pa
ter poterit repetere dotē ab illis filijs. Dy.in dicta.l. poſt do
tē.videtur dicere quod non.quia filij habentur vt heredes fi-
lie.contrariuȝ ibi tenet Barto.iſto caſu quo de conſuetudine
predicta loquitur.Illa eñ conſuetudo habet locum muliere
decedente in matrimonio.vt dicta.l.dos a patre.⁊ ſic non ha-
bet locum vbi predeceſſit.et mulier ſuperuiuit.vt dicto .§. de
viro.⁊ quod no.in.l.j.de do.prele.⁊ videtur caſus in.l.blebius
de pac.do.⁊ predicta vera niſi eſſet etiaȝ hoc caſu conſuetudo
quod marito premoriente etiam liberis remaneret dos poſt-
ea decedente. Item facit ad aliud ſcilicet an filij filie cōputent
ſibi dotem matris eorum in ſupplementū legitime eis debite
de bonis aui.ſi vera eſt opi. Mar.de iure ipſi habent vt here-
des filie.⁊ ſic nō imputatur in legitima cum tractatur de ſuc-
ceſſione aui.vt.l.ſancimus.§.repletionē.C.de inoffi.te. Si ve
ro alia opi.eſt verior iſti filij non habent hoc a matre eorū nec
a patre matris a qua conſuetudo aufert quod tamen non fir-
33 mat. ¶ Tertiodecimo quero †pater vel extraneus dedit do-
tem pro muliere et ſtipulatus eſt dotem ſibi reddi ſi mulier de
cederet in matrimonio ſine filijs.poſtea dicta mulier deceſſit
in matrimonio cum filijs.queritur an dicta dos cedat lucro
mulieris.et ſic de ea poſſit teſtari vel cedat lucro filiorum. vt
ſic illa dos ſit tota liberorum: vel cedat lucro viri : vt ſic tota
ſit viri Dy.in.c.quod ob gratiam.de regulis iuris.li.vj.⁊Cy.
in.l.quod fauor.C.de legi.innuunt quod queratur marito ex
tacito pacto.argu .l. inter ſocerum.§.cum inter .ff. de pactis
dotali. In contrarium facit .l. ſi cū dotem. ſoluto matrimo
nio.que dicit mulieri in caſu omiſſo.et hanc partem tenuit diſ
putando Jacobus de belui.per illam .l.et per dictam. legem
blebius marullus. vbi dicit eſſe caſum pro hoc. facit tacita
preſumptio donationis collate in ipſam mulierem. vt dicta
l.vnica.§.

l.vnica.§.accedit.⁊ de le.j.l.ſeruo legato.§.teſtatori Naz ob.§
cum inter.qi dos retinet ꝑ maritū ꝓ filijs eius q ſunt heredes
matris eoꝝ nō vir ipſe lucret hāc etiā partē tȝ Bart.in.d.l.ſi cū
dote.adducit.ff.de here.inſti.l.lucius.cū gl.ſua.vbi ſi pr grauat
filiū ſi deceſſerit ſine liberis in caſu quo haberet liberos non vi
detur liberis ꝓuidere:ſȝ ſolū filio ſuo vt faciat qd vult.ita in ꝓ
poſito videt ꝓuidere filie nō liberis.ꝓ hoc qꝛ preſumptio ꝙ pa
ter plus diligat filium:quē tūc habebat ꝙ̄ filios ex ea naſcitu-
ros in quos nulla cadebat affectō.vt no.in.l.qui filiabus.in pn.
de le.j.ad idē de cōdi.⁊ de.l.publius.§.fi.⁊ per hoc dico quod ſi
fiſafacta ſui iuris poterit de illa dote teſtari ⁊ facere quod volet
34 ❡†Quid dices retēto eodem themate ſi filia ingrediat mona
ſterium.dicit ibi bar.ꝙ tūc committitur ſtipulatio que eſt col-
lata in caſu mortis.vt.l.deo nobis.de epi.⁊ de.ſecus ſi deportet
35 vt.l.ex ea parte.§.inſulā.de verbo.ob.dńs cy.format ſiſeȝ.q.†
in muliere cui pater dedit mille in doteȝ.certum eſt ꝙ ſi reman
ſit vidua:⁊ velit ſecūdo nubere cogit ſibi dare eandem doteȝ ſi
ne diminutione:ſi nō ſit ei⁹ patrimōiū diminutū.vt auct.en.
ſed ꝗ̄uis.C.de rei vxoꝛ.act.pone qd non vult ſcdo nubere:ſed
religionem intrare:⁊ ſic nubere deo nunquid debet habere do
tem ſuam:ſicut ſi nupſiſſet ſecūdo matrimonio.glo.ibi dicit ꝙ
ſic.in auct. de ſanc.epi.§.ſed hoc de pfiti.ſecus eſſe in bigamis
que non ꝓfitentur ſubſtātialia rſe ſm Cy. doc.meus dńs Bal.
dicit ꝙ ſalua eorū reuerentia.l.hlebius.non videtur hoc ꝓba-
re.quia in illa.l.ſi ſine liberis erat collatū in caſu mortis:ſi muli
er decederet in matrimonio ſine liberis.vñ cum decedit in ma
trimonio cum liberis iſte eſt caſus contrarius:⁊ tunc loquitur
l.inter ſocerum.§.cū inter.ſȝ vbi ſit diuortium licet liberis exi-
ſtentibus iſte non eſt caſus contrarius:ſed eſt caſus omiſſus.⁊
ideo tunc eſt actō mulieris.vt dicta.l.ſi cum dotem.bene illa.l.
loquit in caſibus diſſeparatis:non in oppoſitis.quid dicendū.
dicit ipſe quidam doctoꝛ de perusio antiquus tenuit opi.dy.ꝑ
dictum.§.cum inter.nam ille.§.cum inter.nō poteſt intelligi ꝙ
filij veniant tāꝙ̄ heredes.quia text.dicit ꝙ illa eſt virtus taciti
pacti.nam cum filiafa.de iure digeſtoꝝ.in dotem non habet
heredem.vt no.ff.ſo.ma.l.filie me.⁊ per Azo.in ſumma.ſo.ma.
in fine vedetur poſſe defendi opi.bar.⁊ Jac. qui dicunt ꝙ filia
fa.habeat heredem in dotem.nā illud videtur impoſſibile.cuȝ
enim non poſſit habere heredem vniuerſalem: habere heredē
in dotē eſſȝ ⁊ habere heredem in re certa.⁊ heres in re certa nō
eſt heres vniuerſalis:nec agit vt heres. C.de here. inſti.l.quo-
ties.⁊ videtur ꝙ non poſſit reſponderi huic rationi ꝓ opi.etiā
Dyn. facit contra iſtos.l.inter ſocerum.§.vir dotem.vbi dicit
ꝙ filij veniunt ex pacto paterno ⁊ virtute illius pacti dotem ꝑ
cipiunt: ⁊ tunc arguo ꝙ idē operatur pactum tacitū. vt dicto
§.cum inter. quod opatur expſſum.vt dicto.§.vir dotē.⁊.l.cū
quid.ſi cer.pe.⁊ ſic ex coniūctione illorum.§.videtur caſus pro
opi.dy.⁊ ſic tenet Bal.de iuris ſubtilitate circumſcripta con-
ſuetudine.de qua no.in dicta.l.dos a pre.⁊ dixi. ſ.in.xij.q.ſed
preſuppoſita illa conſuetudine que in caſu exiſtentium liberoꝝ
aufert dotem pri:⁊ det filie intelligit tacitum pactum ſm illaȝ
conſuetudinē.nam conſuetudo informat pactū. vt.l.excepto.
⁊.l.licet.C.loca.dicaȝ ergo ꝙ ſicut ceſſante pacto beneficio cō
ſuetudinis mulier ſui iuris poſſet teſtari de dote:ſicut de alijs
bonis ſuis.⁊ habet heredem:ita etiam intelligatur pactuȝ.ſed
ſi eſſemus in terminis iuris cōis:⁊ non in terminis conſuetu-
dinis.videtur ſibi quod opi.Dyn.ſit ipſa veritas:ex predictis
ergo videtis ſi prouiſio facta eſt in vnum caſuȝ puta nō exiſten
tium liberorum quid erit in caſu contrario.ſcilȝ liberis extan
tibus.in qua tamen materia vtrū ꝓuiſio in vnum caſum inclu-
dat vel excludat alium.ſic diſtinguit ipē.aut diſpoſitio tendit
ad officium odioſum:aut ad officium fauorabile:aut ad id qd
eſt indifferens ad vtrumque.primo caſu diſpoſitio non eſt ex-
tendenda ratione ſiſitudinis.C. de interdic.ma.l.ſi.ſecūdo ca-
ſu refert. aut diſpoſitio eſt per omnia ſiſis:ita qd ratio diuerſi
tatis non pōt perpēdi:⁊ tunc includitur.de li.⁊ po.l.gallus.§.
⁊ quid ſi tantum.aut eſt diſſiſis ⁊ difformis ⁊ tunc aut ꝑ.l.ſub
intelligitur:⁊ ſuppletur.⁊ ſtandum eſt ordinationi.l.ff.de vul.
ſub.l.iam hoc iure.aut non ſuppletur per.l.⁊ tūc aut eſt maioꝛ
ratio diſponendi in caſu omiſſo.⁊ habetur pro expreſſo. ff.de
ſer.expoꝛ.l.cui pacto.⁊ de col.bo.l.ſi quis filio.§.pe.⁊.l.moris.
de penis.aut eſt minoꝛ rō:⁊ tunc non includitur vt. l.iiij.§.vlt.
de ſta.li.⁊.l.ſtati⁹ florus.§.cornelio.de iure fi.aut loquimur in
diſpoſitione neutra non tēdente ad fauorem vel odiū:⁊ tunc
refert. aut loquimur i his que deſyderāt certā formam vel mo
dum:⁊ non pōt modus vel forma omitti.⁊ quidquid eſt preter
illam formam non includit in diſpoſitiōe.de verb.ob.l.qui ro-
me.§.flauius hermes,aut in his que non deſyderant certā for
mam:vel modum:⁊ tunc ſufficit qualitercunque perueniamus
ad effectum. quia eſt de effectu non de modo cogitatum.vt.C.
ſi man. ita fu.alie.C. de inſti.⁊ ſub.l.ſi iure.⁊.l.ſi.§.fin.ff.man.et
iſtam diſtinctionem ponit Bar.in dicta.l.ſi cum dotem.ſo.ma.
⁊ ſubiungit.ꝙ prouiſio in caſu exiſtentiuȝ liberorū debet intel
ligi quādo matrimoniū ſoluitur morte mulieris.ſed ſi ſoluitur
morte viri ſuper exiſtentia liberorum non preiudicat aliqd mu
lieri.nec pactum etiaȝ expreſſum de dote lucranda. caſus eſt in
l.j.in principio de dote.prelega.⁊.l.ſi conuenerit de pactis do.
36 ❡Quartodecimo quero.† filiusfa.accepit dotē ſoluit matrimo-
nium morte eius:an pater teneatur ad reſtitutionē.Rñdeo di
ſtinguendo ſic. qñqȝ pater recepit ſolus noie ſuo. ⁊ ſolus ipſe
tenet.vt.l.ſi cū doteȝ.§.tranſgrediamur.ſo.ma.nō filius niſi ſit
heres matris.vt ibi in fi.qñqȝ pater recipit nomine filij. tamē
hoc acto ꝙ ipē nō teneat:⁊ tūc ſolus ipē filius tenet ſi ratū ha-
beat ſicuti ſi ſolus recepiſſet.vt.d.§. qñ pater recipit noie ſuo
⁊ filij ratum habentis:⁊ tunc vterqȝ tenet.vt.l.fina.C. de dote
cau.qñqȝ filius ipſe recipit ⁊ ſine iuſſu patris.⁊ tunc ſolus ipſe
tenetur:pater nō.niſi de peculio vel de in reȝ verſo.vt dicit gl.
in dicto.§.tranſgrediamur.nam aut habuit animū obligādi
aut alterū tm̄.aut dubitat cui⁹ cōtēplatiōe dederit. ⁊ in dubio
preſumendū eſt ꝙ cōtēplatione vtriuſqȝ.vt.l.in ambiguis.de
regu.iur.⁊ hoc tenet ſpe.hic eo.tit.ver.ſi filius. ❡Juxta hoc
37 quero†quādo datur dos filio vtrum pater teneat ſe expreſſe
obligare ꝓ eo.Dy.ꝙ ſic ſicut in tutela.l.ſi.d ſuſpec.tu.⁊.ſi qs
inter tres.§.impera.de excuſa.tuto.nā ad donationē propter
nuptias cogitur ſibi aſſignare.vt.l.ſi.C.de dona.ꝓpter nup.
An.de piſ.tenuit contrarium.qꝛ in dote non admittit fideiuſ-
ſoꝛ vt.C.ne fide.vel mā.do.dē.in rubro ⁊ nigro.dńs old.tenet
dictum dy.ꝑ.l.quēadmodū.de iure do.vbi cōpellit pater ha-
bere ratū.⁊ in auctē.vt exac.inſtā.do.§.illud.⁊ hoc tȝ cy.⁊ bal.
ſi accepit vxorē ſibi cōuenientē:ſecus ſi patrem offendit acci-
piendo indignam.de contra tab.non tantū.§.ſi pater⁊ hoc.ſ.
ꝙ cogat pater hȝ locū ſm bar.in locis in quibus non eſt de cō
ſuetudine aſſignare donationē propter nup.de qua in.l.ſi.C.
de do.prele.ſi vero eſſet de hoc conſuetudo tūc hȝ locū diſtin
ctio ſupradicta ſm euȝ in dicto.§. tranſgrediamur. ❡Juxta
38 predicta etiā quero.† pone ꝙ dicitur in inſtrumento patrem
⁊ filiuȝ recepiſſe dotem.vtrum preſumatur ꝙ quilibet accepe
rit pro dimidia.an vero preſumantur duo rei inſolidum .an
vero preſumat ꝙ tota dos peruenerit ad manus patris.pro
prima pte facit de duo.reis.l.reos.§.cum in tabulis.pro ſecū
da facit.C.ſi cer.peta.l.ſi nō ſinguli.pro tertia facit.qꝛ cum ad
patrem pertineat vſuſfructus.nec preſumatur iactare vſumfr.
ergo preſumitur perueniſſe ad patrē.ad hoc etiaȝ facit argu.
a cōmuniter accidētib⁹.cy.i.d.§. trāſgrediamur.dicit ꝙ ſi fili⁹
eſt mercatoꝛ:⁊ induſtrioſus:⁊ preſumitur perueniſſe ad eum
ſed ſi eſt ſub gubernatiōe patris preſumitur perueniſſe ad pa
trem que diſtinctio non probatur.⁊ ideo dicit ibi Bald. quod
de rigore iuris preſumitur ad quēlibet ꝑueniſſe ꝓ parte iuxta
nota.in.l.vir vxori.§.finali.ff.ad velle.⁊ ideo non tenetur quili-
bet inſolidum ad reſtitutionem.vt.l.cum apparebit.ff. loca.et
ita dicit ibi Bald. Sed aduerte quia videtur quod pater etiaȝ
pro parte filij teneatur.nam eo ipſo quod paſſus eſt in inſtru-
mento filium ſimul ſecum obligari videtur obligationi filij cō-
ſentire.⁊ pro hoc obligatur ipſe ⁊ eius bona per regulam quā
tradit Barto.in dicto.§.trāſgrediamur.vbi dicit quod vbi pa
ter cogitur conſentire ⁊ ſe obligare:ibi ſimpliciter conſentien-
do ſe obligat vt.l.ſi filius.ff.de tute.⁊ dicta.l.ſi inter tres.§.im
peratoꝛ.ſecus eſt in actibus in quibus pater non cogitur ſe pro
filio obligare.tunc enim eius ſimplex conſenſus eum non obli-
gat.vt.l.cum non ſolum.§.neceſſitatē.C. de bo.que libe.vbi de
peculio. vt.l.j.⁊ ibi no.ff. quod iuſſu. ❡Circa hoc etiam que-
39 rit Bartol.† accepit dotem a nuru.deinde emancipauit filium
vnde filius ⁊ nurus habitant ſeorſum a patre.modo filius pe-
tit vt pater conſignet ſibi hanc dotem: pater vult retinere di-
midiam vſumfruc.quam debet habere in premium emancipa-
tionis.per.l.cum oportet.C.de bono.que lib.queritur quid iu
ris.ſuper hoc puncto. Dyn.conſulendo dixit.quod ex quo fi-
lius emancipatus ſuſtinet onera matrimonij:quod pater non
retinebit dimidiā vſuſfructuū.quia vſuſfructus dotis habet ta
citam conditionem ſi onera matrimonij ſupportentur.allegat
l.ſi maritus.ff.famili.herciſcun.allego pro hoc.l.ſi is qui. §.ibi
dos eſſe debet.⁊c.ff.de iure dotiuȝ.ibi enim dicitur quid iuris
de dote patre mortuo.⁊ ſic filio a patria poteſtate liberato.idē
dicas eo emancipato.vt.l.ſi pater.de iure dotium.de lucro au-
tem quod prouenit ex lucro dotis vtrū acquiratur filiofa. vel
eius patri. Jta ꝙ poſt eius mortem debeat iſtud lucrum cum

Not.pulcrā Bald.decio nem.

Nota cōtra bar.⁊ Jac.

frati ſib⁹ cõicari. dy. ꝙ ſic. ſi hoc lucrū ꝑuenerit ex dote p̄ſe viuē
te. ſecus ſi poſt mortē eius. vt. l. ij. C. ſa. her. vbi idē dicit Cy. pro
hoc videt tex. i. l. dotē. de caſtrē. pecu. ſcḋʒ vnam lectu. ⁊. l. actio
§. ſi. cum. l. ſe. ꝑ ſocio que opi. placet Bar. ſecundum iura. flor.
hodie dicit teneri cõtrarium. nam qḋ filius lucratur ex dote eſt
aduentitium. C. de bo. que li. l. j. ergo nõ venit in collatiõe. vt. l.
ſi. C. de colla. et hoc putat veriſſimum in. d. §. tranſgrediamur.
❡ Quintodecimo quero dicitur hic. ꝙ dos dʒ reſtitui ſo. ma.
⁊ illa reſtitutio in rebus mobilib⁹ imobilib⁹ ⁊ pecunia fieri pōt
quia ſunt res que manu tāgunt: ⁊ ad oculū demõſtrant. vt iſti.
40 de rebus cor. in prin. † qd ergo dices cū data ſunt in dotē in
corporalia: vt ſeruitutes vſufruc. ⁊ noīa debitorū qd veniet in
reſtitutione ſoluto matri. Reſpõdeo. iſta reſtitutio eſt quoq; dif
ficilis. ⁊ iḋ dic: vt no. in. l. vſufruc. ff. ſo. ma. ⁊. l. ſi vſuſfruc. ⁊. l. cuʒ
in fundo. ꝑ totū. l. ff. de iure do. Sʒ in noībus debitorū quero
mulier habebat debitorē ſuū in mille dedit illud nomen in do
tem viro: ⁊ vir nihil exegit vel qꝛ noluit vel qꝛ nõ potuit. qꝛ erat
inops. quero ad quid tenebitur vir heredibus vxoris ſol. ma.
vel heredes viri ipſi vxori ſupuenienti. dic ꝙ maritus non tene
tur de periculo nominis: ſi nõ pōt ſibi culpa imputari. vt. l. me
ma. ff. ſo. ma. qḋ eſt verū qn̄ noīe eſt datū ſibi in dote ſimplici
ter. ſecus ſi eſtimatū. qꝛ tunc faceret emptionē: ⁊ eſſet periculuʒ
viri. vt. l. ſi nomē. de here. vē. ⁊ hoc verum qn̄ nomē datur in do
tem vel ſimpliciter vel eſtimatū. Si vero nomē nõ datur in do
tem: ſed delegatur viro: tūc aut loqueris de periculo ſubſiſten
tis inopie tp̄e delegatiõis. ⁊ diſtinguit vtrū vir fuit ſciens: an
ignorans: vt. l. ꝑmittēdo. §. ſi debitorē. ff. de iure do. aut loque
ris de periculo ſubſequute inopie: tūc periculū eſt viri. vt. l. pu
41 pi. §. ij. de ſolu. vide tn̄. l. ſi extraneus. de iure do. ❡ † Quid di
ces ſi res in dotē tradite ſunt euicte a viro cõſtāte matrimonio
quid eo ſoluto tenebit reſtituere. dic ꝙ marit⁹ re euicta poteſt
agere cõtra mulierē de euicti. ⁊ quidqd cõſtāte matrimonio ab
ea vel ab alio cõſecutus fuerit tenebitur reſtituere ſo. ma. vt. l.
quoties. ff. de iure do. ❡ Sʒ hic incidēter queritur. mulier re
petit ab heredibus viri dotē: illi volūt deducere expēſas a viro
factas vtrū poſſint. dic vt dixi. s. e. c. j. ad fi. vbi remiſi ad ſpec. q
plene diſputat iſtā queſtionē hoc. e. tit. ad fi. ❡ Sextodecimo
42 quero † vtrū cõtra mulierē repetētē dotē poſſit opponi cõpē
ſatio [a] de ſimili quātitate vel detur ꝯ eaʒ retentio qꝛ viro ſit in
aliquo obligata. ⁊ videtur ꝙ poſſit. vt. l. rei iudi. §. heredi. ff. ſo.
ma. in cõtrarium facit. l. j. §. taceat. C. de rei vxo. ac glo. in. d. §.
heredi titubādo loqtur. Sed veritas eſt ꝙ ſi vtrinq; debeatur
quantitas: admittitur cõpēſatio. vt ptʒ ibi in tex. dum dicit cõ
penſationes que ad cām pecuniariā reſpiciūt ⁊c. ⁊ no. in. d. §. ta
ceat. vbi ꝓhiberetur retētio non compēſatio. ⁊ ita dicit Bart.
in. d. §. heredi: Bal. plenius ſic diſtinguit. aut cõpenſatio oppo
nitur mulieri: ⁊ tūc refert aut opponitur in dote: aut in acceſſo
rijs dotis. primo caſu ſunt opi. nā glo. in. d. §. ob dona. tʒ ꝙ nõ
obijciatur cõpenſatio ſed in. d. §. heredi. ꝙ poſſit obijci. et hoc
cõmuniter approbatur vt dixi. circa acceſſoria vero dotis bene
admittitur cõpēſatio. ⁊ ſic nõ ꝑ oīa eſt idē priuilegiū dotis: et
43 acceſſorijs ſcḋm glo. in. d. §. ob donatio. ❡ † Quid de extenua
tione. vtrū res extenuetur ꝑceptione fructuū ex rebus obliga
tis pro dote. dicit ꝙ eſt caſus de ſolu. l. tytia. vbi videas differ
rentiaʒ inter cõpēſationē: ⁊ extenuationē. qꝛ extenuatio fit ſine
oppoſitiõe alicuius exceptiõis. neutra tn̄ fit: niſi ex debito con
ſimili: vel cõformi. puta quātitatis ad quātitatē: vel generis ad
genus. vt no. Cy. in. l. j. C. de pig. ac. fructus tn̄ nõ cõpenſantur
cum quātitate: niſi ſint cõſumpti. nam ſicut nõ poſſent ſolui ꝑ
quantitate illa: nec cõpenſari ſm̄ Ja. de are. ⁊ bart. ⁊ probatur
de fideiuſſo. l. ſi ita fideiuſſorem accepero ⁊ mitti. l. ſi is q nego
tia. §. ſi. ⁊ per hoc limittātur iura que dicūt: ꝙ fructus extenu
ant ſortem. s. de iureiur. ad noſtrā. debēt em̄ intelligi de fructi
bus cõſumptis: ⁊ ideo debitor qui allegat extenuationē dʒ for
mare argumentū de cõſumptione fructuū que cõſumptio poſt
ꝙ facta eſt non poteſt creſcere vel decreſcere. eſtimatio ex mo
ra ſcḋm Bal. poſt Bar. in. d. §. ob donatiões. qḋ eſt no. ❡ De
44 cimoſeptimo quero. † vtrum ꝯ mulierē repetētē fundū datuʒ
in dotem poſſet obijci exceptio dominij. ⁊ videtur ꝙ non. quia
maritus habuit cāʒ ab ea ergo ⁊c. vt. l. creditores. C. de pig. ac.
⁊ eſt caſus in. l. ſi alienā. ff. ſo. ma. vbi plene diſtinguit bar. vtrū
ille qui habet cauſam a me poſſit me excludere per exceptionē
dominij proprij vel tertij. quid de exceptione adulterij an mu
lier repetens dotem poſſit excludi dicta exceptione. dixi. s. e.
c. plerunq;. de illa exceptione quatenus vir facere poteſt dixi
ſupra. c. j. ⁊ quid iuris de replicatione lenocinij contra viruʒ ex
cipientem de adulterio plene in. l. cum mulier. ff. ſoluto matri
45 monio ⁊. ca. intelleximus. de adul. ❡ Decimooctauo quero †
quando naſcatur actio de dote. glo. in. l. iuregen. §. quinimmo

a ❡ Cõpēſatio. vid bal. in. l. diuortij. §. ob donatiões. circa medium ver. not. optimā glo. ff. ſo. ma. bar. in. l. j. verſi. eſt et aliud priuilegiū eo. tit. doc. i. l. neq;. C. de cõpenſa. bart. in. l. ſi liofa. i prin. ſolu. matri.

verſicu. vt puta. tenet quod actio de dote naſcitur conſtāte ma
trimonio. pro qua videtur caſus. ff. de iure dotium. l. auia. ⁊ ſo
luto matrimo. l. quoties. ⁊ de bo. dā. l. v. legibus probatur per
rationem conditio que eſt omnino extitura non ſuſpendit na
tiuitateʒ actionis. vt. l. ſi pupillus. §. ſi ſub conditione. ff. de no
ua. Sed actio de dote pendet ex illa conditione ſi matrimoni
um ſoluitur. ⁊ hec conditio certa eſt. vt in autentica de nuptijs.
§. nuptias. alia eſt opinio Joan. in. l. pater. ff. de dote prelega.
ſcilicet quod actio de dote naſcatur conſtante matri. cõtra he
redes ſoceri: cõtra maritū nõ: niſi in caſu inopie. ꝓbatur primo
in. l. ſi conſtante. §. ſi exheredato. ſolu. matri. ſecundo per. l. pa
ter de dote prele. tertio quia reſpectu ſoceri mortui ſolutuʒ eſt
matrimonium. vt. l. cum hic ſtatus. §. ſi pater. de donatio. inter
virum ⁊ vxorem. preterea videtur caſus in. l. ſed ſi pro dote. §.
primo de dote prele. tertia eſt opi. gloſſarum iuris ciuilis: qui
indiſtincte dicunt quod actio de dote nõ naſcitur conſtāte ma
trimonio niſi in caſu inopie. vt. l. cum notiſſimi. §. illud. C. de ꝓ
ſcriptio. xxx. annorum. ⁊. l. in rebus. §. omnis. C. de iure dotiuʒ
⁊ ibi text. et gloſſ. hic tenet. C. de iure dotium. l. auia. et videtur
tex. in. l. dotalem. C. de manu. ⁊ hoc tenet Dyn. ⁊ Bartol. in di
cto. §. ſi exheredate. vbi rūdet ad contraria ſupradicta. ❡ De
cimonono quero circa iſtam donatiõem propter nuptias quo
ad eius lucrum. dicitur enim hic quod debet eſſe equalitas pa
ctorum in lucro dotis: ⁊ donationis propter nuptias. ad hoc
46 C. de pac. conuen. autenti. equalitas. † Sed pone quod mulier
dedit dotem pacto appoſito de lucrando quarta ſiue tertia ꝑ
te dotis. donatio propter nuptias nulla data fuit ſoluitur ma
trimoniū morte viri vxor ſuperſtes petit in bonis viri tantū ꝙ
tum erat prima quarta vel tertia quā vir ſi ſuperuixiſſet fuiſſet
lucratus vtrum bene petat. videtur quod ſic. quia pacta ſuper
dote vim ſuam extendunt ad donationem propter nuptias eti
am ſi non dicatur. vt. l. ſi conſtante. ⁊ auten. dos data. C. de do
natio. ante nuptias. glo. in illa autentica determinat cõtrariū.
dicit enim quod ex donatione que non eſt conſtituta non pōt
agi. ſed tunc obſtat inconueniens. quia non ſeruatur equalitas
quam ſeruari precipiunt illa verba. dicit ibi gloſ. quod hoc non
obſtat. Illa enim iura ſtatuunt: quod pactum maius reducitur
ad minus: non tamen aliquod reducitur ad nullum ſed nullum
reducitur ad aliquod: quandoq; dos ⁊ donatio interceſſit. vt.
l. finali. §. ſi autem. de donatio. ante nuptias. Sed ſi donatio cõ
ſtituta non fuit. vt in queſtione noſtra: tunc agi non poteſt ſolu
to matrimonio: vt cõſtituatur ea ratione quod ſuper lucro do
tis conuentio facta fuit. hodie tamen illa iura de illa equalita
te ſeruanda in lucro ⁊ conſtitutione donationis de conſuetudi
ne non ſeruantur. vt notat in dicta autentica. equalitas de aug
mento dotis vel donationis propter nuptias vtrum fieri poſ
ſit conſtante matrimonio ita quod illud augmentuʒ ſoluto ma
trimonio poſſit peti ⁊ pro eo competant dotis priuilegia ⁊ do
natiões propter nuptias. dic vt in autentica. ſed iam neceſſe. C.
de donatione ante nuptias. ⁊ circa hoc augmentum vide not.
q. ſpe. hoc eodem titu. ad finem. de priuilegijs dotis. dixi. s. de
pigno. ex literis. ⁊ predicta varijs locis dicta per docto. vt vi
deas pro aliquali inſtructione ſimplicium canoniſtarum ſuper
illo. c. recitare vtile mihi viſum fuit.

❡ De ſecundis nuptijs. Rubrica

❡ Dictum eſt ſupra de matrimonio in genere: de ſecundo ma
trimonio eſt videndum ſcḋm Hoſ. vel aliter quia ſoluto matri
monio morte: diuortio: vel aliter vult aliquis ſecundo cõtrahe
re ideo vtrum poſſit ſubijcitur in hac rubrica. quidam enim dā
nabant ſecundas nuptias perpetuo. quorum opini. reprobat
Auguſtinus vt patet. xxxij. q. j. aperiant. leges vero damnabāt
etiam eas ad tempus. ſcilicet infra annum luctus quod apoſto
lus concedit. Ideo quid ſequendum etiam hic decidit ⁊ ſupplē
do ad rubricam poteſt totus titu. ſic ſummari de ſecundis nu
ptijs non benedicendis infra. c. primo ⁊ tertio non contrahen
dis prius quam habeatur certitudo de morte coniugis. infra.
c. ij. non prohibendis infra annum luctus. infra. c. penultimo. ⁊
vltimo habetur de materia. xxxi. q. j. quomodo. ⁊ capitulo ſeq.
ij. q. iij. §. hinc colligit. iij. q. iij. vn̄ tria in fine. ⁊ qꝛ hic dicitur de
ſecundis quid de tertijs: quartis: ⁊ vlterioribus. dic quod ap
pellatione ſecundarum omnes vlteriores includit. ff. de vulga.
⁊ pupil. l. j.

1 ❡ Secunde nuptie non debent benedici. Rationem reddit
nume. 3. ⁊. 4.
2 Nuntius quis poteſt eſſe in re propria.
4 Sacramentū matrimonij ſtricte ſumendo non eſt ſacramentū.

Capellanuʒ

1 CApellanum. No.†quod nõ debent ſecunde nuptie bñdici.rationem.j.ſubijciaȝ.¶Secũdo no.ꝙpro iſto delicto iſte ſuſpenditur ab offi
cio⁊ beneficio.vtrum autẽ ſuſpenſus ab altero ex ijs duobus videaẗ ſuſpẽſus a reliquo.
dic:vt in gl.fi.de penis.vbi plene de materia
ſuſpenſionis.⁊.ẽ.de conſue.cũ dilectus.¶Tertio no.ꝙ vltra
penam ſuſpenſionis a iure inflictam iſte remittitur ad apl'icam
ſedem.ex grauitate igitur pene patȝ iſtum grauiter deliquiſſe.
hoſti.intelligit iſtud.c.cũ ſacerdos bñdigit ſcđas nupti.viuẽte
prima.quod Jo.an nõ potuit percipere ex antiqua.Egi.⁊ bo
ati.dicũt.ꝙ illa eſt prudentia nõ de caſib⁹reſeruatis.¶Quar
2 to no.†ꝙ põt quis eſſe nunti⁹ in re propria.⁊ ferebat iſte lr̃as
prie:ſcilicet contra ſe.vt.ẽ.de reſcrip.olim.facit qđ no.in.l.euȝ
qui.§.ſi ep'la.ff.de fur.per bar.¶Querit glo.† quare non de
Ponit queſtionem.
3 bẽt ſecunde nuptie benedici.reddit duas rationes propter ex
4 hortationem continẽtie.⁊quia ſacramẽtũ iterari nõ debet.†ca
ue quia illud ſtricte ſumendo non eſt ſacramentũ.quia non eſt
de illis.vij.de quibus de ſacra.non reite.ſuper rubrica.eſt ergo
ſacramentale vel ſacre rei ſignum ſm̃ Jo.an.alia ratio reddiẗ.
j.e.vir.videlicet ꝙ benedictõ ſemel habita ſemp durat:⁊ tran
ſeũdo ad ſcđas nuptias benedictas cõmunicat benedictioneȝ
illam contrahẽti ſecum..nam cum caro benedicta nõ benedicte
per carnis copulam cõiungitur vtraqȝ ex dicta mixtura intel
ligitur benedicta.ſicut aq̃ non benedicta benedicte commiſcẽt
§.de conſecr.eccle.vel alta.quod in dubijs.⁊.c.aqua.nec mirũ
ſantificatur enim vir infidelis per mulierem fidelem.⁊ econuer
ſo.pmo ad corin.vij.xxviij.q.i.§.i.

1 ☞ Dubius an ſit coniugatus vel ſolutus nõ põt contrahe
re matrimonium.
Dub⁹ an ſit ſeru⁹ vel liber nõ põt teſtari nec hereditatẽ adire
2 Viuus potius qs p̃ſumiẗ in dubio q̃ꝫ mortuus.
3 Captus ab hoſtibus dum eſt in captiuitate põt cõtrahere ma
trimonium de iure canonico.
4 Matrimonium ſecũdum contractũ p vxorẽ dubiam de mor
te viri non valet.
5 Matrimonium cõtractũ a chriſtianis in terris infideliũ debet
regulari ſm̃ ius canonicũ.
6 Cõtrahẽs matrimoniũ ſecũdũ bona fide ſupueniẽte ſciẽtia de
vita prioris viri debet abſtinere a cõiugio ſecũdo.
7 Quidã fuit in cõflictu ſaracenoꝝ:quo ſedato requiſitus inter ca
dauera mortuoꝝ nõ potuit reperiri: modo alij patriã redeun
tes dicunt ꝙ credunt eũ mortuũ:an ei⁹vxor poſſit alij nubere.

DOminus. Dubitans de morte cõiugũ niſi prius inde certificetur cõ
trahere non debet.⁊ ſi contraxit reddat:ſed nõ exi
gat.⁊ ſi poſt ea ſciat primam viuere dimittat ſecun
da.⁊ ſicut ſunt tria dicta ꝯta ſunt tres partes.ſecũda.ibi:ſi ve
1 ro.tertia.ibi:ꝙ ſi poſt.¶No.primo † ꝙ dubius an ſit cõiuga
tus vel ſolutus non põt contrahere matrimoniũ.ſimil'r dubi⁹
an ſit liber vel ſeruus nõ põt teſtari nec hereditatẽ adire.vt.l.
de ſtatu.ff.de teſtamentis.Jſta enim ⁊ ſilia que requirunt libe
rum conſenſum vbi libera volũtas eſt abſoluta non põt interce
dere vitiãtur:⁊ ſunt nulla.¶Secundo no.ꝙ quãdoqȝ dubitaẗ
2 an quis viuat vel mortuus ſit.†⁊ in hoc caſu potius preſumen
dum eſt ꝙ viuat:q̃ꝫ ꝙ ſit mortuus.quõd patet quia añ certitudi
nem de morte non eſt licitum ſupſtiti cõtrahere.p̃ſumiẗ eñ qs
viuere cẽtũ annis:niſi pbeẗ mortu⁹.vt no.gl.in.l.ij.§.ſi dubite
tur.ff.quẽad.te.ap.⁊ in hac materia matrimoniali.qñqȝ eſt du
bium de obitu vel de vita abſẽtis an poſſit preſens ꝯtrahere p
uidet illud.c.ſed pleu⁹ auẗ.ſed hodie.C.de repu.vbi declaraẗ
qualis certitudo ſufficiat de morte ad hoc vt p̃ns poſſit ipune
contrahere matrimoniũ.⁊ not.bene illã auẗ.q̃liter prohibetur
mors in materia iſta: in alia autem materia qualiter mors pro
betur.dic:vt nota.in dicto.§.ſi dubiteẗ per barto.⁊.l.dos a pa
tre.C.ſo.ma.¶Tertio no.ꝯiuncta ſupraſcriptiõe ex qua pȝ.
3 qđ de re illa dirigiẗ captis a ſaracenis† ꝙ capt⁹ ab hoſtib⁹ dũ
eſt i captiuitate põt ꝯhere mr̃imõiũ de iure cãonico.q̃ iure ſer
ui ꝯhere nõ phibẽtur.de iure vero ciuili matrimonium apud
hoſtes ꝯctũ nõ tȝ:nec fictiõe legis cornelie vel poſtliminij ꝯfir
mari poſſet.licet talis fictio poſſit ad ꝯcta pus extẽdi.facit.l.
j.C.de cap.Captiu⁹ q̃ vel carcerat⁹ põt ꝯhere matrimoniũ de
hoc in.c.cũ locũ de ſpõ.⁊ habet locũ hoc etiã in captiuo hoſtis
vt hic pȝ licȝ Jnno.no.ibi ꝯriũ ſm̃ Jo.an.¶Quarto no.in
v̉ſiculo.ſi añt.ꝙ ſi qs ꝯhat ſecũdas nuptias pendente dubio
vtrũ vir eius deceſſit necne: videẗ interim ſm̃ matrimõiũ tole
rari.Sȝ in dicta autenti.dicitur ꝙ ſi cõtrahit nõ certificata de
4 morte viri iuxta formã illi⁹ autẽtice.puitur vt adultera.† ex q̃
minuiẗ ꝙ nõ eſt matrimõiũ cũ ſecũdo:nec debȝ ep̃us tale matri
moniũ tolerare.⁊.v̉.iſte.finaũt.loqtur de mr̃imonijs ꝯctis añ
5 iſtaȝ decre.¶Quinto no.† ꝙ mr̃imoniũ ꝯctũ a xp̃ianis in ter
ris infideliũ dȝ ſm̃ ius canonicũ regulari:nõ ſm̃ ritũȝ terre:in
qua ꝯctus pficiẗ qđ eſt ideo.q2 nõ tractamus d̉ ſolẽnitate ꝯct⁹
ſed de habilitate pſone ad mr̃imoniũ ꝯhẽdũ que vbicũqȝ ꝯhat
ſuis ⁊ nõ alienis legibus ꝯhere dȝ.facit qđ dixi.ẽ. de ſpõ.c.j.⁊.
c.olim.de cleri.coniu.¶Sexto not.ꝙ qñqȝ debet qs exactus
reddere debitũ non exigere ⁊ ſic claudicat contractus propter
delictum cõmiſſum ab altero ex cõtrahentibus.facit quod no.
in.l.eleganter.ff.de dolo.facit.ẽ.de eo qui cog.cõſang.vxo.ſue
6 c.tranſmiſſe.¶Septimo no.in verſi.ꝙ ſi poſt.†quod ſuperue
niente ſciẽtia de vita prioris viri debet que bona fide contraxit
abſtinere a ſecundo coniugio.q̃ꝫtũcunqȝ contraxit cum ſolẽni
tate illius autentice.que tamen excuſat ab adulterio etiam ſi p
formaȝ conſtiterit de morte viri licet falſo.vt.l.miles.§.mulier.
ff.de adul.Et no.bene hunc tex.ꝙ ſuperueniente mala fide de
bet quis abſtinere ab actu quem propter bonaȝ fidem licite ex
ercebat.concor.l.qui cõtra.C.de nup.⁊.xxxiij.q.ij.cum per bel
licam.mala etiam fides ſuperueniens interrumpit preſcrip.vt
c.male fidei.de regulis iuris.libro.vj.ſicut etiam econuerſo ma
la fides a principio ex poſtfacto purgatur.facit quod not.in.c.
fi.⁊.c.vigilanti.de preſcrip.⁊ facit ad.q.ſi a principio' habebam
iuſtam cauſam litigandi:conuentus forte propter factum alie
num poſtea de obligatiõe certificat⁹debeo a lite deſiſtere alias
ex tunc videor iniuſte litigare.⁊ per conſequens deberem in ex
Ponit queſtionem.
penſis condẽnari.vt not.Bartol.in.l.ſi quis inficiatus.ff.depo
ſiti.facit.l.rem non nouam.C.de iudi.¶Quero de queſtione
7 quam format Cyn.in auẗ.hodie.C.de repu.pone †quidam fuit
in conflictu ſaracenoruȝ quo ſedato requiſitus inter cadauera
mortuorum non potuit reperiri modo alij ad patriam redeun
tes dicunt quomodo credunt eum mortuum queritur an vxor
eius poſſit alij nubere.videẗ qđ nõ.q2 illa autẽtica exigit qđ de
ponaẗ de veritate nõ de credulitate ipſe tȝ qđ in hoc caſu recur
ratur ad cõiecturas ⁊ v̉oſimiles p̃ſumptiões puta fuit viſus in
loco periculoſo:vbi multi mortui ſunt.p̃ſumptio eñ eſt q2 ipſe
ſit mortuus.et ſufficit hoc probare per cõiecturas poſtq̃ꝫ nõ po
teſt haberi clara ⁊ aperta probatio.vt.l.non omnes.§.a barba
ris.de re milit.et quod nota.ẽ.vt li.non cõteſt.quoniã.§.ſi añt
de carnali.Juſta enim probatio mortis alicuius eſt.ꝙ intrauit
et non reperitur.vt.l.exheredatum.et ibi Barto.ff.de his qui
notan.infa.et habui in ſimili queſtionem de facto ſenis.quidaȝ
habens fratrem profectus eſt hieroſolymam: nec redijt longo
tempore:frater tanq̃ꝫ ille deceſſerit volebat cõtra debitores he
reditarios hereditatis paterne inſolidũ experiri.et quod pl⁹ ẽ
volebat tanq̃ꝫ heres fratris agere contra eius debitores.certe
non videtur poſſe niſi aliter habita certitudine de eius morte.
vt dicta auctent.hodie.et quod notat Bartol.in dicto.§.ſi du
bitetur.⁊.l.nec nos.C.de capti.⁊.l.pãtonius.§.rei ⁊.l.cum qui
dam.§.quod dicitur.de acqui.heredi.

1 ☞ Benedictio ſemel alteri ex coniugatis collata nõ eſt in ſe
cundo matrimonio iteranda Rationem reddit.nu.2.⁊.3.
4 Penitentia quare iteretur.Et ſacra vnctio.

1 VIr autem. Nota primo † ꝙ benedictio ſemel alteri ex coniugatis
collata non eſt in ſecundo matrimonio iteranda.
ſufficit ergo alterum benedictum fuiſſe.⁊ hoc no
tat iſta dictio vel:que verificatur in altero diſiun
ctoꝝ.vt ſupra de reſcrip.c.ij.qñqȝ vel poniẗ p et.⁊ ecõuerſo vt.l.
2 ſepe.de ver.ſig.⁊.l.cũ qdã.C.de v̉b.ſig.¶Scđo no.†rationẽ
quare nõ debet benedictio iterari.quia ſemel fuerũt benedicti
caro enim non benedicta participat benedictionem impẽſam
ei cui coniungitur.vt dixi.ẽ.c.j.⁊ hic Joan.an. qui remittit ad
Hoſt.in ſumma.e.ti.§.an licitum ſit.¶Querit gloſ.quare nõ
3 iteratur benedictio.† dicit ex eo ne ex iteratione videatur fieri
4 iniuria ſacramẽto.† ſed dices quare penitentia iteratur ſimili
ter ſacra vnctio.gloſ.reddit rationem de iſta extrema vnctio
ne.de quo etiam no.xxv.diſtinc.ſed illud de manus impoſitiõe
an iteretur not.j.q.j.manus.de penitentia an iteretur no.gloſ.
hic ꝙ non.de benedictione cum bigamus ducit virginẽ an ite
retur.glo.dicit ꝙ ſic de conſuetudine quorũdam locoruȝ ⁊ mul
tum inualuit illa conſuetudo quã quidam approbant ea ratio
ne.ꝙ vt apparet ex forma benedictionis tota benedictio funda
tur ſuper muliere.ex quo igitur mulier nũq̃ꝫ fuit benedicta:da
bitur q2 nihil in viro intelligitur iterari de iure tamen contra
rium eſt dicendũ.vt in illo.c.⁊ no.Pe.⁊ Abb.ẽ.c.j.⁊ Ho.hic ⁊
adde quod no.iiij.di.leges.in prima glo.

1 ¶ Mulier moꝛtuo viro nõ dꝫ nubere infra annum numerã-dum a tempoꝛe moꝛtis viri duplici ratione.
2 Matrimonium ſoluitur moꝛte.
3 Authoꝛitas apoſtoli ſi aduerſatur legibus pꝛeualet.
4 Diſpoſitio edita ſup obſeruãtia legis coꝛrigitur coꝛrecta lege.
5 Infamia eſt iactura ⁊ pena ⁊ quare.
6 Pena alia quam infamie an imponatur per ius ciuile ſecundo nubenti.
7 Mulier que nubit poſt tempus luctus qualiter iura ꝓuideãt.
8 Mulieri ſecundo nubẽs an ſuccedat filijs primi matrimonij.
9 Pene impoſite a iure ciuili ſecundo nubentibus an ſint ſublate per ius canonicum.
10 Pꝛouiſio que ſit equioꝛ apoſtoli ꝙ ſtatim poſſit nubere vel iuris ciuilis ꝙ debeat expectare per annum.
11 Leges pꝛohibentes matrimoniũ inter certas perſonas an ſint coꝛrecte per ius canonicum.
12 Turbatio ſanguinis viri quomodo intelligatur.

a ¶ Moꝛtis viri. Sꝫ qd ſi nubat de licentia viri ſibi cõceſſa in teſtã an puniatꝛ vid bal. in. l. filium quẽ habẽtẽ. C. fa. herciſ. ⁊ i. l. j. C. de his que pe. nomine. Sali. in. l. j. C. de ſecun. nup.

Super. Mulier nubẽs. j. annũ lugubꝛẽ infamiam nõ incurrit. hoc dicit cum. c. ſe. 1 ponit caſuꝫ cui ſcḋo reſpõdet ibi rñdemus. ¶ No. primo. ꝗ ꝙ mulier moꝛtuo viro nõ dꝫ nubere infra annum numerãdũ a tpe moꝛtis viri. a remiſſo triſtioꝛi habitu. ff. de his qui no. infa. l. genero. j. reſponſo. ⁊. §. ſed cũ tpˢ. ratio eſt duplex. pꝛima ꝓpter turbationẽ ſanguinis. ne quis de pꝛole dubitet. ff. de his qui no. infa. l. liberoꝝ. §. j. ⁊. C. de repu. l. cõſenſu. §. ꝙ ſi põt hic. Scḋa ꝓpter vitãdã ſiniſtram pudicitie ſuſpitionẽ. parum eñ caſte vixiſſe pꝛeſumitur: que taꝫ cito ad ſcḋas nuptias cõuolauit. in auẗ. de reſti. ⁊ ea que pa. §. vinũ. ibi. ꝙ eo foꝛte ſuſpitio ⁊c. ⁊ licet ceſſet pꝛima ratio. ſ. timoꝛ turbationis ſanguinis. puta qꝛ peperit infra mẽſeꝫ poſt moꝛtẽ viri vel apparet ex eo euidẽter ꝓgnãs nubere tñ nõ poterit infra annũ qꝛ remanet ſcḋa ratio. ſ. ſuſpitio ĩpudicitie. vt ꝓdixi. ſufficit eñ ad legis obſeruãtiaꝫ. ꝙ remaneat vna de rationibꝰ cũ ſunt plures.
2 vt no. in. d. l. liberoꝝ. ⁊ azo de ſcḋis nup. poſt pꝛin. ¶ Scḋo no. ꝗ ꝙ mr̃imoniũ ſoluiẗ moꝛte. moꝛs eñ oĩa ſoluit. in auẗ. de nup. §. deinceps. col. iiij. vtrũ aũt iſta recuperet ſi reſuſciteẗ. dic vt dixi. ſ. de frigi. c. fraternitatis. perſonã tñ defuncti repꝛeſentaẗ in hereditate añ aditionẽ ⁊ poſt aditionẽ in herede. vt. l. moꝛtuo. de fideiuſſo. ⁊. l. hereditas. ff. de aq. re. do. ⁊ in auẗ. de iure iurã. a mo. pꝛe. §. j. ſed hec iura debẽt intelligi in iuribꝰ trãſmiſſibilibus ad heredes: quedã eñ nõ trãſeunt. vt piuilegia pſonalia: vxoꝛes. ⁊ ſimilia. iſta nãꝗ moꝛte pereũt. vt. l. in oĩbꝰ. ff. de reg. iu. mulier nãꝗ cenſeẗ ſocia diuine: ⁊ humane domus. ſocietas autẽ moꝛte diſſoluitur. vt inſti. ḋ ſocietate. §. moꝛte. ¶ Tertio
3 nota qd iuris cũ dicta apl̃i aduerſanẗ iuri ciuili. ꝗ pꝛeualet eñ authoꝛitas apl̃i cuius legibꝰ: ⁊ beati petri iuſtinianus vult ſuas leges cõcoꝛdari. vt. l. j. C. de ſumma trini. qd iuris vbi iuri canonico aduerſatur. dic vt. c. ſi. de ſolu. ⁊. c. ij. de regu. iur. lib. vj.
4 ¶ Quarto no. ꝗ ꝙ coꝛrecta lege videẗ coꝛrigi ⁊ penalis diſpoſitio edita ſup obſeruãtia illius. l. apl̃us eñ de pena ĩfamie abolenda nõ dixit ſed cũ in annũ licẽtiã nubẽdi ꝯ iura cõceſſit: ſatis videtur pena legis ſublata poſtꝗ a lege eſt receſſum. vt hic. quaſi acceſſoꝛiũ ſequaẗ naturã ꝓncipalis. ⁊ pꝛincipali ſublato acceſſoꝛium nõ duret. vt in rl̃a cũ qd. de reg. iu. ¶ Quinto no. in. ṽ. ſe. qḋ ſit lege ꝑmittente nõ mereẗ penã. cõcoꝛ. C. de adul. l. graccus. ⁊ ꝙ leges non dedignãtur ſacros canones imitari. qḋ dic:
5 vt. d. c. ij. de reg. iur. lib. vj. ¶ Sexto no. ꝗ ꝙ infamia eſt iactura ⁊ pena. repellit eñ a legitimis actibꝰ. vt. c. actus legitimi. de regu. iur. lib. vj. repellit a teſtimonio: a ꝓmotione: ⁊ ab alijs. de quo dic vt in. c. inter dilectos. j. de exceſ. pla. ⁊ vtrũ intelligatur de infamia iuris vel de infamia facti tñ. ⁊ ex quibꝰ cauſis irrogeẗ: ⁊ qs poſſit ſup ĩfamia diſpẽſare. dic vt no. ſ. de re indi. c. cũ
Ponit queſtiones.
6 ꝗ. Ab. ⁊. l. ij. ⁊. l. nec famoſi. C. de digni. li. xij. ⁊. l. j. ff. ḋ his qui notanẗ ĩfamia. C. ḋ ſũma tri. ¶ Quero ꝗ an ſcḋo nubẽti ĩponaẗ alia pena ꝗ pẽa ĩfamie p ius ciuile. dic ꝙ ſic. qḋ vt plenius ḋ iſtis ſecundo nubẽtibꝰ maſculis vel feminis inſtruaris dicas ꝙ qñꝗ querit de pena: que ĩfligitur ſcḋo nubẽtibꝰ infra tpˢ luctꝰ. qñꝗ de pena que infligitur nubẽtibꝰ poſt tpˢ luctꝰ. ſ. poſt annũ a tẽpoꝛe moꝛtis viri. vt dixi in pꝛĩo no. pͥmo ꝗ caſu cũ mulier nubit infra ãnuꝫ luctꝰ patiẗ plures penas. pꝛĩa eſt infamie. efficiẗ eñ infamis. vt. l. j. C. de ſcḋis nu. Item in rebꝰ ꝓpꝛijs. qꝛ ſcḋo marito vltra tertiã pteꝫ nec dabit in dotẽ: nec in vltĩa volũtate relinquet ſcḋo viro. vt dicta. l. pꝛĩa. Iteꝫ in rebꝰ alienis puniẗ. ꝑdit eñ q̃ ſibi pͥoꝛ maritꝰ reliquerit vel donauerit: nec ab inteſtato legitimas vel honoꝛarias hereditates ex ſucceſſiõe vẽdicabit. vt dicta. l. j. Eaſdẽ penas patiẗ q̃ cõtra ſacramẽtũ ſuſcepta liberoꝝ tutela nubit ſcḋo añꝗ ei tutoꝛẽ aliũ fecerit oꝛdinari: eiſꝗ qḋ debeẗ ex adminiſtratõe tutele nõ ꝑſoluerit. dꝫ eñ mater pupilloꝝ ſi velit ſcḋo nubere poſt ſuſceptã filioꝝ tutelã adire iudicem: vt oꝛdinet tutoꝛẽ. ⁊ ei dꝫ reddere rõneꝫ ⁊ reddeẗ id in quo ex rõe adminiſtratõis apparebit obligata. C. ad tertul. l. oẽm. ⁊ in auctẽ. de nup. §. ſi aũt tutelã. eedẽ etiã pene ĩponũẗ ei q̃ parit infra tpˢ luctꝰ ſi indubitatum ſit ſobolem hanc ex defuncto nõ exiſtere. qꝛ foꝛte parit in. xij. mẽſe poſt mariti moꝛtẽ. ſimiliter dictis penis multaẗ illa q̃ ſtupꝛo cognita eſt ĩfra tp̃us luctꝰ. vt in auctẽ. de reſt. ⁊ ea q̃ pa. §. vi. ⁊ hoc de pͥmo caſu ſiue mẽbꝛo cuꝫ
7 mulier nubit infra tpˢ luctꝰ. ¶ ꝗ Scḋo ẽt caſu ꝓncipali ſcꝫ cuꝫ nubit poſt tpˢ luctꝰ iura ꝓuidẽt circa res ꝓpꝛias ipſiꝰ ſcḋo nubentis. ⁊ ẽt circa alia q̃ ſibi a pꝛioꝛi viro vel filioꝝ ſucceſſiõe obueniũt. Circa nãꝗ ꝓpꝛias res pꝛouiſum eſt: ꝙ non poſſit mulier ſecũdo viro ex cauſa dotis vel ſimplicis donationis que ſolet moꝛte cõfirmari amplꝰ dare: vl̃ in vltima volũtate relinquere ꝗ vni filioꝛum pꝛimi matrimonij cui minoꝛ poꝛtio data vel relicta eſt ita tñ vt poꝛtio iuris nature debita liberis nõ minuatur: niſi ex cauſis: que excludunt inofficioſi querelam eedẽ cauſe repellunt liberos ab iſto beneficio. vt. l. hac edictali. ⁊. l. ſi. C. de ſcḋis nup. ⁊ quod dictum eſt in matre conuolante ad ſecundas nuptias intelligas ſimiliter in patre habente filios ex pꝛimo matrimonio. Idem in auo ⁊ auia: ſi mater non ſit in medio cui autem illud quod plus relinquitur ꝗ dixerim ſupꝛa cui applicetur videẗ qḋ liberis pꝛimi matrimonij. vt in auẗ. de nup. §. optime. Item quod tempus debet inſpici vtrum dederit plus vel minus ſecũdo viro ꝗ vni ex liberis pꝛioꝛis matrimonij. dic vt not. azo. in ſumma de ſecundis nup. §. ſequitur. verſic. ſed illud queritur. Iteꝫ in rebus mariti punitur mulier ſecundo nubens. oĩum enim que conſecuta eſt a marito pꝛimo: vel iure ſpõſalium: vel iure nuptiarum: vel moꝛtis cauſa donatione. vel iure legati: vel iure inſtitutionis: vel quocũꝗ alio titu. dominiuꝫ amittit ſed tantum habet vſumfruc. in die vite ſue. in autentic. de nup. §. ſi vero expectet. ꝓpꝛietas vero defertur liberis pꝛioris matrimonij equaliter ſiue ſint heredes pꝛimi parentis ⁊ ſecundi: ſiue pꝛimi tantũ: vel ſecundi vel etiam neutrius. vt in auẗ. heres de ſecũdis nup. ⁊ in co. vnde ſumitur. ingratitudinis autem cauſa repellit eos ab illo beneficio ſiue liberi fuerint ingrati vtriꝗ parenti: vel ſaltem poſterius moꝛienti in auẗ. de nup.
8 §. ſoluto. ꝗ filijs autem pꝛimi matrimonij an ſuccedat melioꝛ ſecundo nubens. dic ꝙ ſic ex teſtamento ſicut quilibet extraneus ab inteſtato vero ſuccedit cum fratribus ⁊ ſoꝛoꝛibus defuncti in virilem poꝛtioneꝫ in bonis ipſius filij defuncti queſitis aliũde ꝗ a patre. in illis enim a patre queſitis hꝫ mulier vſumfruc. in autenti. de nup. §. hic nos. ⁊. §. ⁊ quoniam. ⁊ in autenti. ex teſtamento. C. de ſecũdis nup. Et que dicta ſunt de muliere ſecũdo nubente ſeruanda ſunt in maſculo ſecundo accipiente vxoꝛem. vbi vero ſuperſtes non tranſiuerit ad ſecundas nuptias. vtrum lucra ſibi obuenientia a defuncto vel ex ſucceſſione alicuius filioꝛum ſint ſua quo ad plenam pꝛopꝛietatem ita quod poſſit de eis pꝛo libito diſponere: vt teneatur liberis ex pꝛimo matrimonio ſuperſtitibus reſeruare. dic vt not. Azo. in ſumma de ſecundis nup. ad ſi. vnde breuiter pꝛedicta que pꝛeſcripſi vt clarius intelligas. q. glo. ⁊ doc vt nunc ſubijcio. ¶ Secũdo igi
9 tur quero. ꝗ cum tex. non faciat mentioneꝫ niſi de pena infamie remittenda pꝛopter licẽtiam conceſſam ab apoſtolo vtrum iſte alie pene de quibus ſupꝛa ſint ſublate. videlicet quod non perdat que conſecuta eſt a pꝛimo viro ⁊ quod poſſit relinquere: et donare ſecundo viro ꝗtum voluerit non obſtãte quod habeat filios ex pꝛimo matrimonio ſecundo quod ſuccedat filijs ſuis defuncti ſimul cũ alijs defuncti fratribus in pꝛopꝛietate. Ber. hic in. c. ſi. dicit quod pena infamie in vtroꝗ foꝛo videẗ remiſſa ſed ante nuptias donationẽ ⁊ quidquid ex liberalitate viri ad eam potuit peruenire perdere debet. quia quãdã ingratitudinem videtur mulier commiſiſſe ⁊ defunctũ velociter dehoneſtaſſe. vt in auẗ. de reſti. ⁊ ea que pa. §. vlti. col. iiij. Ita dicit glo. Ioan. and. poſt Inno. dicit quod quedam ex pꝛeallegatis legibus continent meram penam. vt ille de quibus in. l. j. C. de ſecũdis nup. ibi enim nubens infra annũ pꝛiuatur omnibus bonis que a defuncto marito quocunꝗ titu. deuenerunt nõ capit ab inte. vltra tertium gradum non poteſt ſecundo viro relinquere: ⁊ efficitur infamis. iſte ſunt mere pene ⁊ ſunt ſublate authoꝛitate apoſtoli de qua in illo. c. ⁊ ſe. quedã vero ex pꝛealleg. legibus non continent meram penam: ſed tendũt ad pꝛouiſionem filioꝛuꝫ pꝛioꝛis coniugij vt ipſis mater ſecundo nubens debeat reſeruare: que acceperit a defuncto eoꝝ patre vel ab vno ſuoꝛum fratrum. ⁊ ille pꝛouiſiones adhuc durant non obſtante licentia conceſſa ab apoſtolo. ſimiliter durat pena ſi mulier ſuſcipiens filioꝛum tutelam ſecundo nupſit: non reddita ratione ⁊ reliqua non reſtituit. illo enim caſu non punitur: quia nubit ſecundo. ſed quia non adimplet id ad quod ſe obligauit. leges

igitur

ſigitur que tēdūt ad ꝓuiſionē filiorū p̄mi matrimonij. ⁊ pena
inducta ei q̄ rationē nō reddidit nō intelligunt̄ ſublate:vt di-
ctum eſt ſupra.ſ3 Jo.an.ex cui⁹ v̄bis patet ꝙ ber.nō recte ſen
ſit ſc3 ꝙ perdere debeat qō ex viri liberalitate ⁊ donatiōe p-
cepit:quaſi cōtrariū videat̄ ingrata ita velociter ꝯtrahēdo.niſi
eni3 habeat liberos ex p̄mo matrimonio quib⁹ etiā hodie tene
ret̄ reſeruare:vt dixi:poterit de dicta liberalitate diſponere p
ut ſibi placuerit.⁊ iſtā op.ſ.ꝙ nō pdat qō ſibi relictū ē a marito
ſub nō ſtātib⁹ liber3 t3 d.ſe.de ſe.ne mulier decipiat̄ apl'i ⁊ can.
auctori.xxiij.q.iiij.q peccat.⁊ xxvij.q.ij.de viduis.dicit ꝙ hoc
t3 Acc.in.l.j.C.de ſcdis nup.⁊ glo.in decre.ij.q.iij.in fi.⁊ Da.⁊
ho.poſt eū in ſumma de ſec.nup.in fi.⁊ go.eo.in fi.⁊ hic.Jn.⁊
ho.qui fuerūt lumē iuris.⁊ qō not.xxxvj.q.ij.de puell.nā ſi ibi
mulier nubēdo nō pdit lucrū:multo forti⁹ debet vitare dānū.
ſc3 amiſſionē relicti qō querit̄ ipō iure.vt.l.actio.⁊ ita dixit cō-
ſilio.xxxv.cy.in.l.j.C.de ſecū.nupt.in vlti.q.tenet ꝙ in foro ſe-
culari omnes pene durāt:⁊ rñdet ratiōibus quas hic adducit
Jo.an.poſt hoſti.quas reſpōſiōes Jo.an.nō reputat efficaces
vt hic plene p eū tenētē quod ſupra dixi.ꝯ cui⁹ determinationē
op.⁊ videt̄ ꝙ mulier ſcdo nubēs nō debeat etiā ſubiacere alijs
penis licet ꝯmodū filiorū3 p̄oris cōiugij ꝯcernāt. matrimonia
eñ debēt eē libera in ꝯtrahēdo ⁊ diſtrahēdo in caſib⁹ pmiſſis.
vt.c.gēma.⁊ ibi dixi.ſ. de ſpon.ſed metu p̄dictarū penarū ab-
ſtineret mulier a nubēdo ſecūdo.ergo male.ſo.c. gēma.⁊ ſimi-
lia iura loquūt̄ in penis cōuētionalib⁹. ſecus in legalib⁹ que a
iure pcedūt:vt de predictis ꝓuiſum eſt.vel dic ꝙ aliud eſt penā
pati ea ratiōe ꝙ nubit ſcdo.⁊ hoc tollit̄.aliud ad p̄miū ſiue lu-
cru3 ex ſucceſſiōe filiorꝫ vel mariti defuncti certa lege initari.il
lud eñ ē ꝓhibitū.hoc pmiſſum.ar.l.tytio cētū.§. tytio genero.
de cōdi.⁊ de.et iſta rō eſt bona quare magis remanēt iſte pene
ſcdo nubēti ſup ſubſtātia p̄mi viri vel filiorūq; infamie.Jn in-
famia eñ dānū verſatur:⁊ magnū p̄iudiciū.excludi autē a reli-
ctis eſt lucrū non cape.⁊ hec diuerſa ſunt dānū pati:⁊ lucrū nō
conſequi.vt.l.fi.C.de condit. hec tamen ratio non placet.quia
ſecundum eā remaneret vera opin. bar.quā ſupra reprobaui.
ſequēdo Jo.an.qui videt̄ ſentire ſup glo.ij.licet aliud ſup glo.
quā alleūi ⁊c.ꝙ p̄dicte pene durēt vbi ex iſta feſtinātia nubēdi
cauſat̄ incertitudo ꝓlis.⁊ ſic ſanguinis turbatio.puta nupſit
poſt duos mēſes a morte p̄mi viri:⁊ naſcitur ptus in.vij.menſe
ita ꝙ pōt eſſe p̄mi viri vtpote nat⁹ īfra.ix.menſes pōt eſſe ſecū
di puta natus in.vij. ⁊ cu3 iſta qō eſſet de facto fuit cōmiſſa cō-
ſilio Ja.bu.pau.de lea3.d.Jo.an.⁊ Ray.qui cōſuluerūt.ꝙ vbi
eſt timor pturbatiōis ſanguinis ius ciuile non ſit correctū per
ius canonicū.q2 nō eſt veroſimile ꝙ ius canonicū velit dare filiū
vnius alteri.ff.de ven.inſpi.l.j.§.ꝗuis.ſed vbi ceſſat timor tur
batiōis ſanguinis tūc hñt locū p̄dicta vt ius canonicū tollat fe
ſtinatiōis penā nō ſanguis pturbationē.⁊ hec v̄r tenere roſ.in
ti.de ho.po.⁊ t3 bal.in.l.liberorꝫ.ff. de his q no. īfa. ¶ Tertio
10 p̄ncipal'r q̄ro p⁹ Jo.an.ī q̄ ſit exor ꝓuiſio vel apl'i:ꝙ ſtati poſſit
nubere.vel iur3 ciuilis.ꝙ debeat expectare p ānū.ꝓbat ipe plu
ribus rationibus ꝙ equior ſit ꝓuiſio apl'ica . prima eſt.ꝙ vir q
ſe exhibet idoneū mulieri nollet expectare p annū.⁊ forte ali⁹
non occurret vnq̄. hac eñ de cā ſepe honeſtiſſime dñe ſolēt an
num anticipare ⁊ recte.q2 illa que caſu ⁊ fortuna exhibēt ſe con
ſpectui:debēt accipi cū occurrūt.ſ.de ferijs.licet.ij.q2 domine
vidue opprimunt̄ ſepe in iurib⁹ ſuis.⁊ hac de cā vt habeāt de-
fenſorē volunt nubere.ī.annū.ignoſcēdū eſt ergo ei:que nō car
nis cōcupiſcētia : ſed rei ſue idefenſe neceſſitate cōtragit ſciens
ſi vidua remaneret ſe opp̄mi a tyrāno:v̄l cogi ad matrimoniū
ſibi nō expediēs.ſ.qui cle.vel vo.c.inſinuāte.Jtē poſito ꝙ ceſ-
ſarēt p̄fate ratiōes tamē non eſt meritoriū ſi inuita cogit̄ ad cō-
tinētiā p annū.xv.q.j.nō eſt.nullū eñ bonū eſt niſi quod vltro
neū eſt.vt ait Hiero.Jſte ſunt rōnes Jo.an.qbus poſſet leuit̄
reſpōderi nā licet poſſent ꝯtingere caſus in quibus ſtatim nu-
bere eſſet iuſtū vt in caſib⁹ quos ponit ⁊ dixi . tamen lex cōſyde
rauit frequētiā.⁊ ea que frequēti⁹ accidūt ; ſicut debet facere in
ſtatutor.vt.l.nā ad ea.ff. de legi.⁊.l.iuſto.de vſucap.cōſydera-
uit etiā honeſtatē:que ſepe p̄fert ei quod licitū eſt.⁊ maxime in
copulādis matrimonio vbi nō ſolum quod licet:ſed quod ho-
neſtum eſt ſequi debemus . a qua honeſtate tragit originē pu-
blice honeſtatis iuſtitia.vt.c.j.de deſpon.ipu.li.vj. ⁊.l.ſemp.ff.
de regu.iuris vnde alibi apl'us.omnia mihi licent:ſed nō om-
nia expediūt. ⁊ ad eſſe legis requirit̄ honeſtas.iiij. di.erit aūt.
p̄ſumitur enim vxor parum continēs: que tā cito nubere feſti-
nat:⁊ dehoneſtat primū3 virum.in autentica. de reſti. ⁊ ea que
pa.§.vlt.nec eſt veroſimile quod apoſtolus voluerit leges ceſa
ris quibus honorem impendere omnibus imperabat:vt pa-
tet ad Romanos.iiij.c.⁊.ſ.de maio.⁊ ob. ſolite. Jſta eñ carna
lis concupiſcētia debuit in muliere nō immerito refrenari per
annum.Nam ⁊ ius canonicum inducit continentiam ⁊ ad tem
pus:⁊ perpetuo iuſta cā accedēte. vt pt3 in toto.c. de co g.cog.
conſan.vxo.ſue. ⁊.ſ.de matrimonio ꝯcto ꝯ inter.ec. nec videt̄
abſurdum p̄ceptū apoſtoli ſiue dictū ſimpliciter prolatū limita
ri per.l.propter bonū publicū certo caſu. na3 ⁊ ius naturale ⁊
immutabile ex cā limitatur a iure canonico ⁊ ciuili. vt not Jn-
no.ſ.de conſti.c.que in eccleſiarū.⁊.c.cum omnes.dixit eñ apo
ſtolus.mortuo viro nubat in dño.qō eſt intelligēdū ſane ⁊ ciui
liter reſpectu habilitatis tp̄is ⁊ pſonarꝫ.qd eni3 ſi vellet ꝯhere
cum pſona prohibita vel tēpore quo de iure canonico nuptie
ſuſpenduntur ex dicta authoritate ad corticē ⁊ radices intelle-
cta videtur hoc ſibi cōceſſum.qō eſt abſurdū.q2 iura ſimpliciter
loquētia recipiūt interp̄tationē de habilitate. vt.l.vt gradati3
§.ſed ſi lege.ff.de mu.⁊ ho.⁊ qō no.bar.in.l.j.§.item nuntiatio.
ff.de mu.⁊ ho.ex his ergo pt3 ꝙ nō rectius ꝓcedit ius canoni
cum q̄ ius ciuile.hoc eñ conſonū multū honeſtati.ſtatim vero
nubere cōtra bonos mores hominū eſſe videt̄ ⁊ periculū ptur
bationis ſanguinis vt p̄dixi.ſtandū tñ eſt interpretationi cano
nice:⁊ debemus eā ſequi ꝓcul dubio quo ad remiſſionē īfamie
vt in tex. ⁊ earꝫ que ſapiūt merā penā nō prouiſionē filiorꝫ prio
ris cōiugij ſcdm opi. Joan.and.quā ſupra tenui.l3 Cyn.cōtra.
¶ Quarto quero dictū eſt.ſ.vtrū leges que ꝓhibēt nuptias
11 infra tēpus luctus ſint correcte p dictū apoſtoli ⁊ in quo ī ſed
quia quedā ſunt leges que ꝓhibēt matrimoniū inter certas p-
ſonas.vt inter tutorē ⁊ pupillā ſuā.C.de inte.ma.inter tu.⁊ pu.
per totum.Jtē cū rectore ꝓuincie ꝓpter timorē imp̄ſſionis.vt
C.ſi rec.prouin.l.j.⁊.l.tutor.⁊.l.ſi qs officij.de ritu nup.vbi etiā
prohibetur filius ſenatoris nubere libertine.vt.l.oratione.e.ti.
an leges in predictis ⁊ alijs caſib⁹ in qbus īpucūt impedimēta
in matrimonijs ſint correcte p ius canonicū nō adſiſtens dictis
caſibus iuri ciuili.dicit Jo.an.ꝙ in oibus iſtis leges recipiunt
correctionē p canones.vñ Hiero.ad oceanū.c.ij.alie ſunt leges
ceſaris:alie xp̄i.aliud papirius. aliud paulus noſter p̄cepit.et
contra palagianos.lib.j.mihi cure non eſt qd ariſtoteles.ſ3 qd
apoſtolus doceat.Cy.mouet iſtā.q.in.l.ſi qs tutor.C.de inter.
ma.iterpu.⁊ tu.vbi refert hāc opi.Jo.an.quē ibi appellat ami
cum ſuū ⁊ ecōuerſo Joā.an.refert cy.ſ.ti. px.⁊ cy.breuit̄ ibi di
cit ꝙ q̄tu3 ad ſucceſſiōes ſtādū ē iuri ciuili. qō forte exp̄ſſe ius
canonicū ponit tollere non pōt.ar.no.ſ.de teſtamentis.cū oēs
⁊ de preſcrip.vigilāti.q̄tū ad ordines ſtādu3 eſt iuri canonico
ſimile no.ipſe in eadē materia.in.l.⁊ ſi ꝯ. C.de nup. vbi etia3 in
ſucceſſionibus nō eſt ſeruādū ius canonicū:ſ3 ciuile. ¶ Quinto
12 ī quero circa pturbationē ſanguinis de qua dixi.pone ꝙ par-
tus pōt eſſe primi viri defuncti ⁊ ſcdi cuius eſſe vel fuiſſe preſu-
mitur.dic ꝙ q̄ñq; partus naſcitur in vij.menſe.⁊ eſt pfectus.vt
l.ſeptimo mēſe.ff.de ſta.ho.q̄ñq; in.ix.⁊ idē.ē q̄ñq; in.x.⁊ duob⁹
dieb⁹.⁊ idē.vt no.in.l.gallus.in prin.de li.⁊ poſt.q̄ñq; in.xj.⁊ dic
vt in aut.de reſti.⁊ ea que pa.in.xj.menſe.Jn caſu ergo ꝓpoſi-
to cum habita recta cōputatione tp̄is pōt eſſe primi ⁊ ſcdi viri
cuius in dubio p̄ſumēdū eſt.Quidā dicūt ſtādū teſtimonio ma
tris vt.l.etiā.de proba.ſ3 illud nō eſt benedictū.q2 poſſet mater
decipi vt.l.j.§.ſi mulier. de li.agno.Ja. de bel.diſputauit iſta3
q.⁊ poſuit in.l.j.de ho.po.ſcdm ta.⁊ dicit ꝙ d3 inſpici cui aſſimi
latur.vt.l.ꝙ ſi nolit.§.ſi mācipia.de edi.edic.ſi ſigna non appa
rent d3 inſpici in cuius domo ſit nat⁹.Bar.in.l. gallus.dicit ꝙ
debēt īſpici ſigna que ponit Roſ.in.l.j.ſi mulier vē.no. ſi ſigna
non apparent ſtandu3 eſt cōſuetudini ipſius mulieris.q̄to tp̄e
ſolcat parere vt.l.nō omnis.§.a barbaris.de re.mi. ſi ſigna nō
apparent eſt cōmittēda p̄itis illius artis.vt.l.j.§.j.de ven.inſpi.
ꝙ ſi non apparet debemus ſequi qō frequentius accidit vt ibi
ipſe not.ſ.de preſcrip.afferte in glo.Bar.⁊c.

¶ Explicit lectura domini Petri de Ancharano ſuper quar-
to decretalium.

¶ Lectura subtilis et aurea iuris vtriusque interpretis fidelissimi Domini Petri de Ancharano super quinto decretalium cum additionibus: summarijs: ac numeris.

¶ De accusationibus et inquisitionibus. Rubrica.

Attendēs iurislator tractare in hac quinta pte de accusationibus: criminibus: et dependētibus ipsorum: premittit modos per quos de criminibus et de penis ipsorum agatur: habetur plene de materia prime partis rubrice. s. de accusationibus in decretis. ij. q. vj. per totum. de scda pte rubrice. s. de denūtiationibus. ij. q. j. primo semper. et. c. deus oipotēs. lxxxvj. di. si qui. xv. q. vij. si quis. ij. q. vij. sicut de tertia pte rubrice. s. inquisitionibus habetur. ij. q. j. si peccauerit. et. q. vij. si quis ergo. et. c. quapropter. et repetitur in. vj. de accusa. et c.

1 ¶ Reus nō debet fatigari cum minus iusto accusatore
2 Accusator debet esse legitimus antequam citetur accusatus.
3 Accusatores qui non sint legitimi.
4 Admissus fuit qui poterat ab accusando repelli. et nulla exceptio opposita contra eum an valeat iudicium.

Si legitimus. Breue est. et intēdit quod prius sit de accusatoris a psona querēdum. ¶ No. primo. 1 quod cum minus iusto accusatore nō debet reus fatigari. et intellige fatigari si inhabilitas accusatoris est notoria. facit qd not. ij. q. vij. querendū. et. c. alieni. et. s. c. nullum. j. glo. et qd no. Inno. de dila. preterea. vel itellige fatigari sup principali licet fit in veniēdo. vnde dicit Inno. quod non fatigabitur improbādo inocētiā suā. ¶ Scdo innuit tex. 2 quod antequam citetur accusatus debet accusator esse legitimus criminosus nō pōt alium accusare. iij. q. vij. q fine. vñ tullius i tusculanis. stultorum ppriū est aliorum vitia cernere suorum obliuisci. et augustinus. x. cōfess. Curiosum genus ad cognoscēdū vitā alienā: desidiosum ad cognoscēdū ppriā. et Bernardus. multi multa sciūt. et seipsos nesciūt. alij os dspiciūt et seipsos deserūt. de psona igit accusatoris pmo ē cognoscēdū tanquam de prejudiciali. C. de adul. qm Alexādrū. xxiij. di. illud. ¶ Querit gl. 3 que sunt illi qui nō sunt legitimi accusatores b dic vt in ea. lex dicit quod aliqui prohibētur pter sexū: vel etatē: vt mulier: et pupillus. alij pter delictū ppriū vt infames. Alij pter turpe questū. alij pter suspitionē calūnie: nōnulli pter paupertatē. et c. qd dic. vt. l. qui accusare. ff. de accusa. et. ij. q. j. phibētur pdicti. tñ quādā alij qui generaliter phibētur: debēt admitti si suā: vel suorum iniuriā psequātur. vt. l. hi tñ. et. l. j. ff. de accu. et plene de istis psonis vide in spec. in ti. de accusatore. vbi de pagano: iudeo: scismatico. de conspiratore. de alienigena. sacrilego. fure. raptore. adultero. domestico. piuro et similibus ibi vide. et an socius criminis repellat ab accusando: et sub qua forma cōcipiatur libellus ne videat crimē cōfiteri: de qua etiā p Bar. in d. l. qui accusare. ¶ Scdo circa pdicta qro. 4 pone quod ille qui poterat ab accusando repelli. fuit admissus: et nulla exceptio fuit opposita contra eū: an valebit iudiciū. dicit Bar. quod sic accusatio: et pcessus cum tali: si nō excipiat. Ita no. in. l. j. §. accusatio. ff. ad turp. ad hoc. l. si maritus. §. prescriptiones. ff. de adul. facit qd dixi. s. de procura. c. in nostra. et de postula. c. si.

a ¶ Accusatoris. Accusator dicitur qui accusat et quotidie instat accusationi secus si dsistit bar to. in. l. cum qui. §. j. de iu re patro.

r Ponit questiones.

b ¶ Qui non sint legitimi accusatores. Vide Spec. de accusatore per totum. bar. et alex. in. l. si cui. §. iisdē de accu. an ge. et Jo. de imo. in. l. is qui reus de publi. iudi. Inno. s. eo. ti. c. cū. P. mācouella.

1 ¶ Plures possunt denuntiare. sed an accusare.
2 Vnus an possit accusare plures.
3 Monitio charitatiua debet precedere denuntiationem.
4 Cause episcoporum sunt deferende ad primates.

Si quis. Qui nō pmonuit a denūtiādo repellitur. ¶ No. primo 1 quod plures possunt denuntiare an accusare. dic quod aut veniūt pprio interesse. et tunc oēs debent admitti: puta plures filij patris sui interfecti. quia oīum principaliter interest: quādoque nō interest oīum principaliter. sed veniūt p publico interesse vt maleficium puniatur. et tūc iudex debet eligere magis idoneū. vt. l. si plures. ff. e. si tñ nō fuit exceptū pcedit iudiciū. no. C. eo. si accusa 2 toribus. ¶ Quid aūt econuerso an vnus possit accusare plures. dic quod de eodē delicto posset quis accusare mille de diuersis et diuerso tēpore cōmissis nō pōt. nisi duos. nisi suā iniuriā psequitur. et qd declarat plene p Bar. in. l. hoc accusare. §. lege in 3 li. ff. de accu. ¶ Secundo no. quod denūtiationē debet pcedere charitatiua monitio. de quo in gl. et hoc est verū sine agatur de correctione inferioris vt in iure alle. in gl. siue partis vt hic. et de cōsti. ex literis. vel de probāda superioris negligentia. de supplē. negli. prela. c. j. et de ista denūtiatione euāgelica et alijs plene vide in. c. nouit. de iudi. et p bar. in extrauagāti. ad reprimēda. vbi 4 plene pa ista denuntiatione. ¶ Tertio no. quod cause episcoporum deferuntur ad primates. qd dic. vt. s. de iudi. c. j.

1 ¶ Criminatio prelati tractari debet cū his quorū interest.
2 Vocādi sunt quorum interest tā in destitutiōe quam in istitutiōe plati
3 Sententia in causa criminali sicut in ciuili debet continere absolutionem vel condēnationem.

1 Illa. Criminatio plati tractari debet cum his quorum interest. dux iste pter delicta abbatis ipsum spoliauerat: et Papa mādans illū restitui illi scripsit vt sequitur vel forte detulit abbatē et Pa 2 pa ipsum repulit. ¶ Nota primo fm host. quod tā institutione quam in destitutione prelati etiā si in modū inqsitionis agatur vocandi sunt quorū interest: et in eoꝝ presentia cā est tractanda. vt hic. et. s. e. qualiter. et de istis qui admittūtur ratiōe interesse. dic 3 vt no. Inn. s. e. c. sup his. facit. lxxxvj. di. si qd. ¶ Scdo no. quod snia in cā criminali sicut in ciuili debet cōtinere absolutionē vel cōdemnationē: vt. l. j. C. de custo. et exhi. re. l. si. e. ti. aut victos veloci pena subducat: aut liberandos custodia diuturna nō maceret. et ibi vt nogius puniatur: innocens absoluatur.

1 ¶ Assumi non debet quis ad honorem pendente accusatione criminis contra eum.
2 Questio status quare censeatur preiudicialis.
3 Accusatio superueniēs nō īpedit platū iā pmotū administrare.
4 Eligi an possit quis pendēte accusatiōe criminis contra eum.
5 Infamia facti repellit quem a promotione dignitatis: et a querela: et testificando et denuntiando.
6 Accusator licet possit condēnari ad penam talionis: non tamē prohibetur interim promoueri.
7 Delatus qui nō debuit pmoueri pmotus est: et tādē postea absolutus ab accusatione: an debeat remanere in illa dignitate.

Omnipotens. Forte petebat ista cui scribitur quēdam de multis et grauibus nūtiatum pmoueri. cui rescribit: 1 vt sequitur. ¶ No. primo. quod nō debet quis assumi ad honorem pēdēte accusatione criminis cōtra eū. similiter nec ad testimoniū admitti. vt. s. de testi. nō debet. similiter nec pcurator esse vt. C. de procura. l. reū. itē nec aliū accusare. vt. ff. de pu. iudi. 2 l. is qui reus. et censetur enī questio status esse piudicialis quia retinet statū hominis i suspēso. vt. l. si qd libertatē. ff. de peti. here. non tñ talis qd īpedit administrationē honorum. vt plene no. bar. in. l. post Sctū. de dona. nec testamēti factionē. vt. ff. de testamē. l. qui a latronibus. §. j. nec exactionē debiti a debitoribus. vt. l. reo ff. de solu. ratio quare magis pdicta pōt: et nō pmoueri. testificari. accusare et pcurare eo quia ista sunt iā qsita et in psona fundata non aūt supra px. dicta. et fortius est ius i re: quam ius ad rē. qd pbatur quia quedā īpediūt. q nō dirimūt. vt. l. pluribus. §. et si placeat. ff. de 3 verb. ob. et de cle. egro. p totū. et p istā rōnem dico quod accusatio superueniēs non īpedit platū iam pmotū administrare. vt no. s. de ap. sepe. nec aūt accusatione phibetur noniter accusatus cās institutas psequi. vt. d. l. is qui reus. et faciunt ista ad. q. quā tetigi i. d. c. nō debet. an exbānitus qui dicit bānū nullū posit interim pendente cā nullitatis offendi. quā ponit dy. in. l. ordinata. ff. de libe. cā. et d. c. nō debet. Itē nō est tā magnū si excluditur ab agēdo nomine alieno: vt in pdictis exēplis sicut si excluderetur ab executione iuris pprij. et facit qd no. in. l. lite. C. de li. cā. ¶ Querit Inno. dicitur hic quod nō pōt honorari. sed an possit eligi. quidā di 4 cunt quod pōt eligi et tenebit electio sed nō cōfirmabitur nisi purget innocentiam suā vel alias absoluatur. nā si nō posset eligi daretur via figmētis. posset enī vacāte ecclesia is qui speratur eligi accusari. vt sic impediretur electio. qd esset absurdū. et ista est ratio Inno. que optime pbatur in. l. ordinata. de li. cā ibi. subiecto aliquo qui libertatis cōtrouersiā moueat interim actus excludatur et c. alij dicūt quod interim nō debet eligi. nō ob. pdicta absurditas. quia prefiget terminus accusatori triū mēsium: ifra quē pbet in aut. de sanc. epi. §. si quis aūt electū. ij. col. sed ibi nō loquitur de eligēdo: sed de electo et cōfirmato in epm: cui dantur tres menses ad cōsecrādū. lxxv. di. c. j. host. dicit quod prima opi. verior: vel scdm eū distingue inter accusatū occultū: et īfamatū añ quam accusetur. primus nō phibeat scdus sic. et p hec vera videtur distinctio

diſtinctio Inno.quã ponit.§.de ſimo.accuſatus ibi diſtinguit inter inquiſitionẽ:accuſatiõem:ꝛ denũtiationẽ.vt inquiſit⁹ nõ ꝓmoueatur.q2 non ſolet inquiri niſi infamia ꝓcedẽte.§.c.qualiter ꝛ quãdo.ij.accuſatus aũt ꝛ denũtiat⁹ eligi poſſint ꝛ pẽdeat ex euẽtu electiõis effectus.dicit tex.in ſi.§.de elec.c.ſi forte.li.vj.ꝛ dicta.l.lite.C.de li.cã.ꝛ.l.ordinata.pꝛcal.ſi aũt accuſationẽ vel denũtiationẽ ꝓcedit infamia verũ credo opi.hoſt.imo pl⁹ quia ſine aliqua litis motione infamat⁹ de aliquo delicto nõ videtur poſſe eligi.
5 Et q2 infamia facti repellit queʒ a ꝓmotiõe dignitatis:ꝛ a querela:ꝛ a teſtificãdo:ꝛ denũtiando.vt hic no.Jo.an.ꝛ no.etiã.in.l.j.i principio.ff.de his qui no.infa.ꝛ.§.de elec.
a ſup eo.ex.§.de exce.pla.inter dilectos.ſola ergo infamia[a] que oritur ex ꝓceſſu accuſatiõis vel denũtiationis nõ videt impe-
6 dire electionẽ celebꝛari.ꝛ ꝓ hoc facit qð no.hic Jo.an.Et de accuſatoꝛe qui lʒ poſſit cõdemnari ad penã taliõis:tñ non ꝓhibet interim pꝛomoueri.quia nõ eſt orta cõtra eum aliqua infamia
7 ¶Secũdo querit Jo.an.pone q ꝙ delectus qui nõ debuit ꝓmoueri ꝓmot⁹ eſt:ꝛ tãdem poſt ea abſolutus ab accuſatiõe:an debeat remanere in illa dignitate.vꝫ ꝙ non ꝓpter ꝓncipiũ vitioſum ꝛ cõtra iura:ꝛ in talibus pꝛincipiũ ẽ ſpectãdũ.vt.c.dudũ.§.de ele.ꝛ.c.ſup eo tempoꝛe.de elec.li.vj.quidquid eñ fit cõtra iura:debet ꝓ ifecto haberi.vt.l.nõ dubiũ.C.de legi.ꝛ hoc tenet bar.brix.ſi talẽ amouẽdũ:licet poſtea ſit repert⁹ innoxius.vt ff.de re iu.l.qui ſtatus.ꝛ.l.qui cũ vno.§.reus.ꝛ hoc verũ eſt ſm gof.niſi appeat euʒ ꝓ calũmã accuſatum.vt.l.qui de libertate.de lib.cã.Idẽ tamen bar.in quadã alia.q.ſequẽdo tan.dicit eũ non deponẽdũ:ſi non ferat contra eũ ſnia.damã.tractat iſtas duas queſtiões.ſcilicet de accuſatoꝛe ꝛ de accuſato ꝓmotis ac cuſatione pendẽte:ꝛ in accuſato dicit eum deponendum.quia contempſit ꝓhibitionem iuris.ſed accuſatoꝛem dicit non deponẽdũ:niſi calũnioſam accuſationem inſtituerit.q2 de accuſatoꝛe nõ videt ꝓhibitũ.ꝛ quia pene ſunt molliẽde.ꝛ quia re⁹ nõ petit abolitionẽ:ſed accuſatoꝛ ſic ita ꝙ plus ſibi licet ꝙ̃ accuſato.C.de abol.l.ij.ꝛ dicit Jo.ꝙ ſi hec vera ſunt i accuſatoꝛe:multo magis in ꝓmotoꝛe inquiſitiõis: ꝛ denũtiatoꝛe:ꝛ in excipiẽte cõtra cõſecratũ ne cõfirmet.§.e.ſuper his.nõ ob.§.de calũ.c.ij.quia ibi loquit de denũtiatiõe ꝓcedẽte:ꝛ quãdo cõſtabat de calumnia denũtiantis.

¶Infamia An infames infamia iuris cãdidi ſint repellẽdi ab accuſatiõe ꝛ teſtimonio etiã poſt pactaʒ pẽitẽtiã vide Jo.d tur recreata in.c.illi.vj.q.j.

1 Familiares poſſunt dominũ accuſare.
2 Epõ familarẽ ſuũ ipſum accuſantem non põt aliqua exceptione repellere.
3 Et qd ſi anteꝙ̃ ſibi innotuit accuſationẽ inſtitui cõtra eũ familiarẽ ſuũ a ſe remouerit.nu.3.
4 Debitoꝛ ſciẽs ꝙ nõ poterat ꝓbari debitũ cõtra eũ niſi ꝑ vnuʒ teſtẽ:ſi ei dedit alapã vt ſic eũ tãꝙ̃ inimicũ ſi ꝓduceret in teſtẽ: a teſtificãdo repelleret:talis malitia ſibi nõ ꝓdeſt.
5 Judex ex officio ſuo põt familiarem epi ipſum accuſantũ:licet nõ epiſcopus.
6 Judex põt ex officio ſuo ſuſcipere defenſionẽ licet ꝑ ſtatutum denegetur audiẽtia exbãnito:vel relapſo de iure cõi.
7 Cõſenſus tacitus põt habilitare pſonã accuſatoꝛis:ꝛ teſtis.
8 Epõ an poſſit repellere ſubditũ rõne criminis ab accuſando.
9 Criminoſus an poſſit accuſare criminoſum.

1 Illi. No.pꝛimo ꝙ familiares poſſunt dominũ accuſare ꝯtra.l.ꝑ iniquum.C.qui accu.nõ poſ.vt dicã.§.¶Secũdo no.ꝙ epus fa-
2 miliarẽ ſuũ ipſuʒ accuſantẽ nõ põt aliqua exceptione repellere.¶Tertio no.ꝙ ſi anteꝙ̃ epo inotuit accuſationem inſtitui cõtra eũ:familiarẽ ſuũ a ſe remouerit oĩs exceptio ſibi reſeruat.ſec⁹ ſi poſtꝙ̃ ſibi innotuit accuſatoꝛẽ debere ipſuʒ remouit.q2 talis inhabilitas accuſandi ſuperueniens facto ſuo ꝑmeditato ſibi nõ ꝓdeſt.ꝛ facit ad.q.Et quidã debitoꝛ ſciẽs ꝙ nõ
3 poterat ꝓbari debitũ cõtra eũ:niſi ꝑ vnũ teſtẽ.dedit ei vnã alapam:vt ſic eũ tãꝙ̃ inimicũ ſi ꝓduceretur in teſtẽ a teſtificãdo repelleret.certe talis malicia ſibi nõ ꝓdeſt.vt no.bar.in.l.j.§.cũ quis.ff.de ꝯſti.ꝛ quod no.e.l.§.ſi ſeru⁹.plenius ꝑ eũdẽ ¶Op-
4 pugnuit tex.iſte ꝙ iſte epus nõ poſſit iſtos familiares repellere ab accuſando.cõtra imo videt ꝙ poſſit ſi fuerint minus legitimi.vt in.c.querẽdũ.ij.q.vij.ꝛ.§.in hoc.ſo.vtrobiꝙ̃ no.ꝛ hic dicit glo.Et ꝙ licet epiſcop⁹ nõ poſſit repellere:tamẽ iudex repel-
5 let ex officio.vt in cõtrarijs.ita dicit glo.j.ex qua no.ꝙ licet accuſato denegetur defenſa cõtra accuſatoꝛẽ:tamen iudicis officium non ceſſabit.Et vnde ſi ꝑ ſtatutũ: deneget audiẽtia exbãnito vel relapſo.de iure cõi tamen iudex poterit ex officio ſuſci-
6 pere defenſionẽ.certe ego dico ꝙ ſi reus nõ poteſt ꝯqueri nec iudex ſine res pub.vt no.bar.in.l.nõ ſoluʒ.§.ſi.ff.de iniurijs.nõ ob.c.cum inter pꝛioꝛẽ.§.de exce.vt ibi dixi.facit.l.qñ alegã

drum.C.de adul.aliter ſoluit illud cõtrarium glo.dicit eniʒ.ꝙ eſt ſpeciale in caſu huius ca.ꝛ ſit ratio.q2 epõ dʒ habere penes ſe homines honeſtos:ꝛ pꝛobos.ergo nõ põt ipſos rejicere tã-
7 ꝙ̃ malos ab accuſatione ſua.Et tacitus ergo cõſenſus põt habilitare pſonã accuſatoꝛis.ſimiliter ꝛ teſtis:ꝛ certarũ pſonarũ.ita vt qui in illos cõſenſit:poſtea repꝛobare nõ poſſit. vt plene per Inno.§.de excep.c.cũ venerabilis.ꝛ iſtã ſo.qð ſit ſpeciale tenet vin.cõtra quã opponitur de.d.l.ꝑ iniquũ.C.qui accu.non poſ. dicit Jo.an.ꝙ ibi loquitur in pꝛiuatis pſonis: q nõ tenẽt cubiculaꝛios ꝛ tales viros.ſecus in epis ſm Hoſt.ꝛ Inno. ¶Que-
8 rit Jo.an.Et vtrum iſtud qð hic dicitur de familiaribus habeat locum in ſubditis vt epo non liceat repellere ſubditum ratiõe criminis ab accuſando.dicit Inn.ꝙ nõ.idẽ Hoſt.aliud eſt eñ officium dare vt cubiculariũ facere in quo enim appꝛobare ſpõte videtur:aliud eſt negligere ſubditoꝛum correctionẽ in quo ꝛ ſi ſit culpa non tñ appꝛobatio ſm Inno. ſepe enim bonus pꝛelatus malos ſuſtinet ꝓpter ſcandalũ:vel quia pꝛobatione deſti-
9 tuitur.ij.q.vij.pleriqꝫ.vel alia ratione.¶Tangit gl. Et vtrum criminoſus poſſit accuſare criminoſum.ar.ꝙ nõ. vj.q.vij.§.in hoc.tu dic.ꝙ lʒ quis ſit criminoſus tamẽ põt objicere cõtra accuſatoꝛẽ omnes exceptiones que repellunt aliquem ab accuſando.vt exceptio infamie ſeruitutis:exbannimenti: excõis ꝛ ſimi.vt no.bar.in.l.ſeruos.ff.de accu.remittit ad no.ꝑ eum in l.cum mulier.ſo.ma.qð facit ad no.§.e.teſtimonium.§.de teſti.

Ponit queſtiones

1 ¶Abſolut⁹ nõ põt de eo crimie accuſari niſi fuerit ignoꝛãs
2 Abſolutio idem operatur quod cõdemnatio ſolutione ſecuta.
3 Capitulum iſtud de qua abſolutione loquatur.
4 Pena remiſſa per indulgentiam vel aliter non pꝛeiudicat pꝛiuato in iure ſibi queſito.
5 Judicium an poſſit iterum inchoari pꝛopter qualitatem omiſſam in pꝛimo iudicio.
6 Reus contra quẽ actum eſt ciuiliter ſi eſt abſolutus an de eodẽ delicto poterit agi criminaliter.

1 De his. Et Abſolutus nõ põt de eodeʒ crimine accuſari.qð eſt verũ niſi fuerit ignoꝛãs vel ſuoꝛum iniuriã pſequatur:vel doceat de pꝛeuaricatione accuſatoꝛis.vt in gloſſ.ꝛ.ff.e.l.ſi cui.§.iſdem.
2 Et Idem operatur abſolutio qð opatur cõdẽnatio ſolutione ſecuta.vt no.in.l.ex moꝛe.C.de lege aqui.ꝛ.l.lʒ.§.ſi.nau.cau.ſta. licet eñ admittãtur vt maleficia puniãtur tñ ſi vnus pꝛeoccupat: ꝛ ſuccũbit:alij nõ admittunt:niſi pbẽt ignoꝛãtiã:ꝓuaricationẽ pꝛioꝛum.an autẽ alterũ ꝓbare ſufficit.dic:vt.d.§.hiſdẽ.ꝑ Bar. vbi not.etiã qualiter pꝛobetur ignoꝛãtia:ꝛ an poſſit ꝓbari cõtrarium.ꝛ qualiter dic vt ibi.¶Querit glo.q2 tex.iſte dicit ꝙ
3 abſolutus nõ põt iterũ accuſari.de qua abſolutione loquatur. dicit glo.ꝙ qñꝙ̃ abſoluitur:q2 diſpẽſatur qñꝙ̃ q2 egit pñiam. de delicto ꝛ iſtis modis quib⁹ qs abſoluitur a delicto adde alios.q2 qñꝙ̃ quis abſoluitur.q2 actũ eſt ꝑ inquiſitionẽ.qñꝙ̃ per exceptionẽ.qñꝙ̃ q2 pſtitit purgationẽ.qñꝙ̃ ꝑ trãſactionẽ.qñꝙ̃ per abſolutionẽ ab inſtãtia.qñꝙ̃ ꝑ iniurie remiſſionẽ.qñꝙ̃ per iuramentũ delationẽ qñꝙ̃ ꝑ pene ſolutionẽ.qñꝙ̃ q2 abſoluitur. ꝛ de iſto.plenius.§.dicã.pꝛimo caſu qñ quis abſoluitur q2 diſpẽſatur.ꝛ dicit glo.ꝙ loqtur iſte tex.q2 diſpenſatio tollit penã:et cedit loco ſolutiõis.de iudi.at ſi clerici.ꝛ hic in gl.ſecũdo caſu quando egit penitẽtiã de delicto:ꝛ poterit accuſari.vt in gloſ. ꝛ not.in.c.fraternitati.§.de ſciſma.Tertio caſu qñ actũ eſt ꝑ inquiſitionẽ ꝛ dic ꝙ hʒ locum iſte tex.q2 inquiſitio ſuccedit loco accuſationis.vt.l.ij.§.ſi publico de adul.qð dic vt no.Inno.in c.cum dilectus.de purga.ca.Quarto caſu qñ abſoluitur ꝑ exceptionem.ꝛ dic ꝙ aut exceptio pꝛoponitur ad eũdẽ finẽ ad quẽ pꝛoponitur accuſatio.ꝛ hʒ iſtud ca.vñ ſi exceptio pꝛiuaret ab obtẽto bñficio:vt.§.e.accedẽs.abſolut⁹ ſup exceptiõe nõ poſſet iterũ accuſari.aut nõ ꝓponit ad eundẽ effectũ:ꝛ nõ obſtãte abſolutiõe ſup exceptiõe poterit iterũ accuſare.ar.l.vẽdicatio.cũ l.ſe.de euic.ꝛ ſi.vide ꝑ Inn.in.c.pe.ꝛ de oꝛ.cog.vbi dixit.§.de elec.qð ſicut.ꝛ no.Inn.§.de purga.ca.cũ dilectus.ꝛ ibi pleniſſime.quãdo actũ eſt ꝑ viã inquiſitionis:an poſſit ꝑ viam accuſationis.vel ſi ꝑ viam denũtiationis vel exceptiõis poſſit ꝑ viam inquiſitionis vel accuſationis.vel ſnia lata in altero ex ꝓdictis modis obſtet in alio.quinto caſu qñ abſoluitur q2 pſtitit purgationem.ꝛ dic:vt in.c.ex tuarũ de purga.c.ij.q.v.habet.ꝛ.c.mẽna.¶Sexto caſu qñ ꝑ trãſac.in caſib⁹ in qb⁹ lʒ trãſigere dic ꝑ Bar.in.l.ſi maritus.§.ſi negauerit.ff.de adul.¶Septimo caſu quãdo qs abſoluitur ab iſtãtia.ꝛ hoc tripliciter.vel q2 accuſatoꝛ erat inhabilis.§.eodẽ.cum. P.vel quia accuſatio inepte inſtituta.vt.l.libelloꝝ.§.quod ſi libelli.de accuſatio.vel quia accuſatoꝛ deſtitit.vel deceſſit.ꝛ quolibet iſtoꝝ caſuũ iteruʒ accuſari

Ponit queſtiones.

poteſt.ꝛ quandoq̃ proſequi accuſatio inſtituta.qđ tetigi ĩ.c.in
noſtra.ſ.de ꝑcura.ꝛ ꝑ bar.in.d.l.libelloꝝ.§.fi.❡ Octauo caſu
quãdo per iniurie remiſſionẽ.ꝛ põt accuſari q: ius queſitũ fiſco
pacto priuatoꝝ nõ põt tolli facit.l.diuus.ff.ad ſil.ꝛ qđ no.in.l.
4 iuriſgẽ.§.ſi paciſcar.ff.de pac.† ſicut ecõtra remiſſa pena p in
dulgentiã vel aliter nõ ꝑiudicat priuato in iure ſibi queſito.vt
no.in.l.venia.C.de in ius vo.❡ Nono caſu qñ p iuramẽti dela
tionẽ.ꝛ dic:vt.l.cũ qui.§.i popularib⁹.ff.de.iureiu.ꝛ.d.c.ex tua
rũ.❡ Decimo caſu qñ qs abſoluit p pene ſolutionẽ.ꝛ tũc ſolu
tione eius qđ debet oĩno tollitur obligatio.qđ dic:vt.l.ex mor
te.C.de le.aq.❡ Undecimo caſu.qñ qs abſoluitur p ſnĩaʒ diſ
finitiuam.ꝛ eſt caſus in iſto.c.vt.d.l.ſi cum.§.iſdẽ.ff.e.ti.vt non
poſſit accuſatio replicari:niſi doceatur de preuaricatiõe ꝛc.vt
5 bic ꝛ ibi no.❡ Sed circa hoc queritur.pone.† ꝙ in primo indi
cio eſt omiſſa qualitas.an propter illã qualitatẽ omiſſaʒ poſſit
inchoari iudicium.pone exẽplũ.plus punitur qui de nocte ꝑcu
tit aliquẽ:ꝙ ſi de die.pone ergo ꝙ accuſaui de ꝑcuſſione ſimpli
citer volo poſtea dicere ꝙ de nocte.queritur vtrũ poſſim.dicit
Bar.qñq̃ volo hoc addere ante nomẽ receptũ inter reos.qñq̃
poſt accuſationẽ pendẽtẽ.qñq̃ poſt ſententiã cõdẽnatoriã. vel
abſolutoriaʒ.primo caſu poſſum ſimiliter ꝛ ſcđo.ꝛ ſuperſedebi
tur in prima ꝛ ſupſedetur ſuper ſcđa tãꝙ preiudiciali ꝛ grauio
ri.vt.l.j.C.qui ac.non poſ.ꝛ.l.ꝑ minorẽ.ff.de iudi.Tertio caſu
quando poſt ſnĩam.ꝛ aduertẽdũ nã qñq̃ prima fuit abſoluto
ria.ꝛ dic ꝙ aut eſt ſecuta abſolutio ſup facto.q: factum nõ erat
probatum tũc denuo nõ põt acuſari ꝑpter qualitatẽ.vt.l.ſi qs
cum totũ.§.ſi ancillã.ꝛ.l.egi.de exce.rei iudi.ſed ſi eſſet ſecuta
abſolutio propter qualitatẽ non probatã cũ de ſe factũ eſſet ve
rum:tunc ſi aliquis conuenitur ex delicto alterius ꝛ iterum nõ
poteſt accuſari.vt.l.in delictis.§.ſi detenta.ff.de noxa.ſed ſi cõ
uenitur ex delicto proprio:tunc bñ poſſet accuſari de illo facto
vt.l.habebat.in princi.ff.de inſti.qñq: prima ſnĩa fuit cõdẽnato
ria.ꝛ tũc dicit ſpec.ꝙ nõ dʒ admitti ſcđa accuſatio.lʒ adijciatur
illa qualitas vltra.Ita no.in ti.de accu.§.j.circa prin.allegat.
l.pretor edigit.§.j.ff.de iniurijs.vbi ſi actũ eſt iĩuriarũ:non põt
agi de occiſo.ꝛ videtur caſus in.l.qui ſeruũ.in fi.de ac.ꝛ oblig.
Bart.tʒ ꝙ propter aliã qualitatẽ omiſſam poterit accuſari de
nouo in eo qđ plus eſt.nõ ob.l.pretor.vt ibi ꝑ eũ.qñ aũt abſo
lutus eſt ſup facto ſimplici an poſſit ratiõe qualitatis omiſſe:
iterum accuſari ſuccincte vide ꝑ eũ in.l.denuntiaſſe.§.quid tñ.
de adul.ibi eñ diſtinguit.aut dicta qualitas alterat delictũ ita
ꝙ trãſit in aliã ſpeciẽ delicti.aut nõ alterat:ſʒ alterat accuſatio
nẽ.vl' cõdẽnationẽ ꝛ hoc caſu aut fuit abſolutio:q: nõ factũ.aut
q: qualitas neceſſaria nõ fuit deducta vl' ꝓbata.vt ibi viđ ꝑ eũ.
ꝛ vide etiã ad predicta qđ ipſe not.in.l.quid ergo.§.pena graui
or.ff.de his qui no.infami.in repetitione ſua.❡ Ulterius que
6 rit † certũ eſt ꝙ eodẽ delicto põt agi ciuiliter ꝛ criminaliter.vt
patet.ſ.de procu.tuc.ꝛ.l.fi.ff.de priua.delic.ꝛ.l.q noĩe.de fur.†
pone ergo.ꝙ ꝯ reũ actũ eſt ciuiliter:ꝛ abſolutus eſt an poterit
de eodẽ titu.agi criminaliter vl' ecõtra.pone actũ eſt primo cri
minaliter ꝛ abſolutus.ꝛ deinde agitur ciuiliter.diſtingue aut
eſt ſecuta abſolutoria ſup facto:puta crimẽ nõ cõmiſſum.ꝛ nõ
poterit agi alia.aut ꝓnuntiatũ eſt ſuper iure forte q: crimẽ nõ
eſt probatũ:ꝛ poterit iterũ agi.vt.ff.de iure iu.l.ſi duo patroni
§.idẽ iul.ꝛ Dyn.no.in.c.nullus.de reg.iur.lib.Si autẽ lata eſt
prima ſnĩa cõdẽnatoria:ſine dubio poterit agi ſcđo iudicio.ita
no.Cy.in.l.j.C.qñ ci.ac.cri.pre.ꝛ ibi.an acta in cã criminali faci
ant fidẽ in cã ciuili:ꝛ econtra.ad ꝑdicta facit ꝙ no.in.l.ex morte
C.ad.l.aq.Eſt ꝛ decimus mod⁹ abſolutionis qñ qs fugit ad ec
cleſiam.ꝛ dicit Jo.an.ꝙ nõ poterit accuſatio replicari.ꝛ ſic po
teſt intelligi iſtud cap.preſtito iuramento de puritate.xvij.q.
iiij.id cõſtituimus.

1 ❧ Inimicus nõ ſolũ dicitur qui me offendit:ſed qui cum eo
habitat cohabitatione aſſidua.
2 Inimicus repellitur ab accuſando.
3 Inimici capitales poſſunt dici q cõtẽdũt de olb⁹ vl' maiori pte
4 Inimicus qui fuit patris preſumitur etiam inimicus filiorum
Inimicitia extẽdit vſq̃ ad qrtũ gdũ.Et ad tertiã pſonã nu.6.
5 Inimicitia qualiter extinguatur.

1 Repellatur. Nota primo † ꝙ nõ ſolũ dici
tur inimic⁹ qui me offendit
ſed q cũ eo habitat.ꝛ intellige cohabitationẽ aſſidu
am.ſecus ſi in hoſpitio ꝛ ad tp̃s.q: tunc cũ inimico
cohabitans nõ cẽſetur inimicus.vt.ff.nau.ca.ſta.l.lʒ.§.in factũ
a ❡ Scđo no.† ꝙ inimicus repellitur ab accuſando.[a] ꝛ intelli
2 git Uin.de inimicitia capitali nõ đ quolibet odio.vt in aut.de
teſti.§.fi.qñ ergo agitur de aliquo repellẽdo ꝑ inimicitiã intel
ligimus de inimicitia capitali.ꝛ iſtud eſt verũ vbi tractatur de
aliquo repellẽdo a premio nõ requiritur inimicitia capitalis.ſʒ
ſufficit odioſitas qualitercũq̃ cõcepta.ff.de ma.te.l.teſtamẽto
3 centurio.ꝛ.l.lucius.§.lucius tytius.de le.ij.† inimici aũt capi
tales poſſunt dici qui cõtẽdunt de omnibus bonis vel maiori
4 parte.vt.l.propter.litis.de excu.tu.† Item ille qui fuit inimic⁹
patris preſumitur etiã filioꝝ.facit.l.j.C.ſi qua.pre.po.vbi dici
tur ꝙ inimicitia extenditur vſq̃ ad quartũ gradũ.vt.l.ſi femi
na.C.ad turpi.ꝛ.l.lex.cor.ff.de iniur.Aduerte tñ q: iſte tex.ſim
pliciter dicit inimicus ꝛc.non eſt ergo diſtinguẽdũ quo ad ex
cludendum inimicũ ab accuſatiõe a teſtamento ꝛ a ſimilibus a
quo fuerit inimicitia cauſata.ꝛ ita not.in.l.athlete.§.dat remiſ
ſionem.ff.de excu.ꝗtum aũt ad dãnuʒ illatũ tertie perſone for
te eſſet cõſyderandũ.puta propter inimicitias inquilini domus
quam ſibi locaui fuit ab eius inimico cõbuſta.qđ dic vt.l.in his
rebus.ff.ſo.ma.❡ Qualiter inimicitia extinguatur nõ eſt du
bium ꝙ ꝑ pacẽ que etiã inter abſentes fieri põt Iteʒ tacite abo
letur per ſubſequentia merita.vt.l.iij.§.fi.ff.de adimen.le.ꝛ.l.
in ipſius.C.fami.herciſ.cum eñ inimicitia ſit qdam rancor ꝛ in
dignatio animi ꝑ extrinſeca:oportet probari ꝙ ſit abolita per
ſalutationẽ riſum colloqium ꝛ ſimilia.vt not.Hoſt.de iniur.§.
fi.ꝛ pro tanto ſup iſta conſyderatione iudicis arbitriũ multum
poteſt.vt no.ĩ.c.cũ oporteat nec ſemper eſſet offenſo conceden
dum ſi diceret magnam iniuriaʒ.puta mortẽ patris vel filij nõ
reuocaſſe ad animũ.nã lʒ ſigna inimitie nõ oſtẽdat.tñ erit tãꝙ
inimicus ad petitõeʒ aduerſarij repellend⁹.vt colligit ex no.ꝑ
5 Inn.ſ.de re iudi.cũ.I.ꝛ A.❡ Tertio no.† ꝙ inimicitia exten
ditur ad tertiã pſonaʒ ſcʒ habitãteʒ cum inimico meo.idẽ ſi nõ
habitat:ſʒ ẽ eius ſubdit⁹.vt in.c.accedes.ſ.vt li.nõ cõt.alibi tñ
no.ꝙ iſta materia nõ eſt multuʒ extendẽda.vt not.Inno.ſ.de
offi.iu.c.ij.ꝛ de offi.dele.c.inſinuãte.ſi eñ hic excludit habitans
cuʒ inimico:an excludet pater vel fili⁹ habitãtis q alibi moram
trahit:nõ videt ꝑ rõnem ꝑdictã.❡ Quarto no.tex.ibi duʒ dicit
ꝙ infeſtatõeʒ blaſphemie.ꝛc.cõſueuerũt eñ inimici ꝛ amici ipſo
ruʒ infamare ꝛ blaſphemare inimicos vñ ſicut ꝑncipiũ amicitie
eſt bene loq:ita et odiũ inimicitiaꝝ male loq.vñ.Saluſti⁹ in cati
linario.Si qs etiã i culpa vacu⁹ i amicitiã prauorũ ĩciderit cot
tidiano vſu abſq̃ illecebris facile par ſimiſq̃ ceteris efficitur.Et
Hieronym⁹ ad demetrium.Mores et ſtudia dñarum plerũq̃
ancillarum et comitum moribus iudicantur.

1 ❧ Iudex an veniat puniendus in foro ciuili ſi reus eſt occi
ſus per iniuſtam ſententiam.
2 Satiſfactio in foro penitentie non tollit penam ciuilem.
3 Accuſari poteſt quis per calũniam pro pace.
4 Debilitare quid dicatur remiſſiue.

Accuſaſti. Ponit penitẽtiaʒ accuſatoris
calũnioſi cõſeqtur mors:vl' de
bilitatio.ſcđa ibi:ſi aũt.❡ No.ꝑmo ꝙ iſte tex.ponit
1 penã calũniãti in foro pniali † ſed in foro ciuili an iſte
vel iudex veniat punied⁹ ſi reus ẽ occiſus ꝑ iniuſtã ſentẽtiaʒ de
iudice ſi fuit in dolo.certum ẽ ꝙ capite punit.vt.l.lex iul.§.fi.ff.
ad.l.iul.repe.idẽ i teſtib⁹ q ꝓhuerũt falſuʒ teſtimoniũ.vt.l.j.ff.
ad.l.cor.de fal.ꝛ.ſ.de teſti.ſicut.ꝛ đ ſicca.l.j.In accuſatore calũ
nioſo videt ꝙ auctoritate iudicioꝝ ſnĩe excuſet.ar.l.gñaliter.ff.
de nox.ar.cõtra.ſ.de.ma.ꝯtr.ꝯ in.ec.c.fi.❡ Querit Jo.an.an
ſi aliqs interfecit patrẽ meũ ꝛ pniam egit.ſi accuſo euʒ facio cõ
tra cõſciẽtiam.ꝛ ex odio poſt ꝙ ſcio ipm egiſſe penitẽtiaʒ:ſi nõ
accuſo:ꝑuor hereditate tanq̃ indign⁹.vt.C.de his q.vt ind.l.j.
dicit Uinc.ꝙ potius dʒ hereditatẽ dimittere.Jo.an.tenet cõ
2 trariuʒ.† q: ſatiſfactio in foro pnie nõ tollit penã ciuileʒ.vt no.
ſ.e.c.de his.qđ ẽ veruʒ:niſi cõſcientia repugnet:quã ſequat.fa
cit qđ no.Jo.de pſcr.c.fi.ꝛ de cẽſi.c.ſignificauit.ſup ꝑma glo.ꝛ
vide in ſpe.de accu.§.j.v.iteʒ ꝙ ẽ frater.❡ Ultio attẽde ꝙ iſtõ
3 verbũ.niſi ꝓ pace.ꝛc.innuit ꝙ pro pace poſſit qs accuſari ꝑ ca
lũni.nec accuſator in foro ꝯſciẽtie puniat.glo.hic tãgit ꝛ intelli
4 git vt in ca pʒ.Jo.an.refert hoc ad pniam.de qua hic vt ipo
nat niſi pro pace aliter ſit moderãda vt ꝓ ſcãdalo euitãdo.ꝛ ſic
ad ſeqũẽtia refert.❡ Quero.q: hic fuit mẽtio de debilitatõe.†
qd eſt debilitare.iteʒ qd ẽ mẽbrũ.dic ꝑ Bar.in.l.ij.ff.de pu.iu.
Item tumefactio an dicat vulnus.dic vt.ff.de iniurijs.l.pretor
§.rei actione.per Barto.vtrobiq̃.

1 ❧ Crimẽ euidẽs ſe exhibẽs in ꝯſpectu nõ indiget accuſatore.
2 Crimen quando dicatur euidens.

1 Euidentiam. No.ꝑmo † ꝙ crimẽ eui
dens et ſe exhibẽs in cõ
ſpectu nõ indiget accuſatore.ergo a cõtrario ſenſu
ſi nõ eẽt euidens non poſſet ſine accuſatore puniri.
qđ eſt

a ❡ Repellitur ab accuſando etiaʒ in notorio crimine.iij.q.iiij.nullꝰ epoꝝ.ꝛ.c.qui vero.l.q accuſare.de accu.an.ꝛ Inno.in.l.is q reus.de pub.iudi.Bald.in rub.C.đ ac.Spec.de accuſa.v.iteʒ ꝙ cũ inimico.ꝛ ſeq.

qđ eſt verum de iure ciuili regulariter. fallit in caſibus not. in l. ij. §. ſi publica. ff. de adult. de iur. cano. quando poſſit iudex ſine accuſatore procedere. dic vt in. c. qualiter ⁊ quando. j. eod.
2 ¶ † Quñ aũt dicat crimẽ euidẽs.[a] tangit hic Jo. an. qñ cõmit
a titur in cõſpectu iudicis multis aſtãtibus. ſi aũt ſolius iudicis videt ꝙ idẽ per iſtud. c. ptz enĩ ꝙ cayn mortẽ fratris ſui abel deo cõfeſſus fuit. ⁊ tñ auguſtinus: per iſtã cõfeſſionẽ appellat hic iſtud crimẽ euidens. vin. dicit. ꝙ ſi ſola cõfeſſio faciat rem dignã depoſitione. tamẽ nõ facit rem notoriã. puta ſi in pñtia ſolius iudicis aliquid cõfitet. dicit tamen de iſta materia lati⁹ ꝫ. de coha. cle. ⁊ mu. c. ad noſtrã. de purga. ca. c. fin. de quo plenius in. c. veſtra.

a ¶ Euidens. Euidẽs qđ dicat ⁊ q̃uo differat ab expſſo vide bar. i. l. ꝓtor ait. in ꝑn. de oper. noui nuntia.

1 ☞ Clerici nõ ſunt admittendi ad accuſationẽ clericorũ.
2 Teſtis inductus contra me in cã criminali preſumitur inimicus meus.
3 Judex ſi cõdemnauit aliquẽ ad mortẽ: an ex hoc inimicitia ſit contracta cum fratribus ⁊ cognatis occiſi: ſicut ſi de facto occidiſſet.
4 Frater meus ſi offendit aliquẽ: ille offenſus cenſetur etiã inimicus meus.
5 Accuſatio q̃ eſt nulla ⁊ etiã teſtimoniũ aliquẽ ꝓducit effectuz Saltem cõpurgationis nu. 6.
7 Numerus purgatorum eſt arbitrarius.
8 Clerici a quo poſſint accuſari pulcra deſtinatio.

Cum. p. Laici vel inimici clericos accuſare nõ pñt. ⁊ tria facit. primo repellit primum accuſatorẽ: qꝛ laicus. ſecũdo ſm: qꝛ inimicus tertio purgationẽ ponit. ſecũda ibi: cũqꝫ. tertia ibi
1 ſi vterqꝫ. ¶ No. primo † ꝙ in accuſationẽ clericorũ nõ ſunt laici admittendi. de quo. ij. q. vij. in ſumma. ⁊. j. dicã. ¶ Secũdo no. ꝙ iudex expſſit hic cãm repulſiõis. qꝛ laic⁹ erat: ⁊ fecit hoc ex officio: qđ potuit vt not. ꝫ. c. nulli. ⁊. l. quos ꝓhibet. ff. de poſtu. ⁊ de cauſa inſerẽda in ſñia vel nõ. dic: vt. ꝫ. de re iud. c. ſicut
2 nobis. ¶ Tertio no. † ꝙ teſtis inductus cõtra me in cã criminali preſumit inimicus meus: idõ me non põt poſtea accuſare. Idẽ forte ſi fuit aduocatus: vel ꝓcurator accuſatoris: vel pro co fideiuſſit. vt. l. poſt legatũ. §. his vero. ff. de his qui. vt indi.
¶ † Quid de iudice qui cõdẽnauit aliquẽ ad mortẽ an ex hoc
3 inimicitia ſit cõtracta cum fratribus ⁊ cognatis occiſi ſicut de facto occidiſſet. dic vt no. in. l. lex cor. ff. de iniur. videtur ꝙ nõ qꝛ neceſſitate officij debet eſſe excuſatus. vt. d. l. poſt legatum §. in omnibus. ⁊ ſi ita eſt etiã teſtes nõ debẽt dici inimici. qui de iure ciuili ad teſtimoniũ ſunt cogendi. vt. l. ſi qñ. C. de teſti. itẽ nõ põt dici ꝙ iudex nocentẽ cõdẽnãdo nõ offenderit. ergo nõ meret penã. vt. l. graccus. C. de adul. dic. ꝙ in inimicitia cõtrahenda nõ cõſyderat qđ verũ ⁊ iuſtũ eſt: vt ptz in teſte q ſi verũ dicat preſumitur inimicus. ſed cõſyderat qđ põt aĩm ad iracũdiã ꝓuocare lꝫ poſſit illud fieri impune: ⁊ etiã cũ premio. vt accuſare. teſtificari. ⁊ aduocare. ⁊ iſte eſt caſus not. ⁊ ibi bar. ff. de his qui. vt indig. ⁊ bñ ꝓbat per iſtũ tex. vbi conatus ⁊ animus defendendi. etiã ſine effectu ſufficit inimicitia ꝯtrahẽda. puta tulit teſtimoniũ ſup accuſatione nulla. Itẽ ⁊ accuſatio p iſtuz J. laicũ exhibita fuit nulla. ⁊ tñ orit inimicitia ꝑſumpta. ad h ꝫ. de preſum. c. ſicut noxius. quinimmo etiã ſi quis neſcit offenſam ſibi illatã. tñ ſi cauſas inimicitie hꝫ inimicus eſt. puta ſi fictus amicus concubuit cũ vxore amici: q̃p̃ enĩ ille neſciat: tñ legatũ ⁊ omnis libertas intelligit reuocata ex preſumpta voluntate ſi ſciuiſſet. vt no. in. l. ſi ſororẽ. C. de his qui. vt indig. ⁊ not. bart. in. d. l. j. e. ti. ff. vbi etiã ſi quis accuſet iam mortuũ de crimine de quo põt ꝯtrahere inimicitiã cũ defuncto. ¶ Quarto no. ꝙ ſi accuſatio eſt nulla qꝛ ꝓducta ab inhabili põt ille ab alio accuſari. Itẽ ſi accuſator ab illis deceſſiſſet vel aliter accuſatio nõ teneret. vt no. bar. in. l. libellorꝫ. §. ſi. ff. eo. tit. ¶ Quin
4 to no. † ꝙ ſi frater meus offendit aliquẽ: ille offenſus cenſetur etiã inimicus meus. nõ ergo ſolũ ex pte offenſi cõtrahit inimicitia cũ agnatis ipſius: ſed etiaꝫ ex pte offendentis: ita vt eius agnati ſicut ipſe offendẽs poſſint excludi ab accuſatione et a teſtimonio contra ipm. ille ergo qui cãm inimicitie prebuit. et agnati eius poſſunt ex dicta inimicitia ſe tueri: tetigi. ꝫ. eo. re
5 pellant. ¶ Sexto not. † ꝙ accuſatio q̃ eſt nulla ⁊ etiã teſtimonium aliquẽ ꝓducit effectũ vt hic ptz. Itẽ ꝓducit effectũ: quia nõ dꝫ ab ea deſiſtere accuſator ſua authoritate: niſi petita ⁊ cõceſſa abolitiõe. qđ dic vt. l. j. §. accuſationẽ. ff. ad. turpil. ¶ Septimo not. ꝙ ſi plures cõiuncti vnus poſt aliũ ſucceſſiue accuſat aliquẽ preſumit malus ꝫelus ⁊ quedã ſubmiſſio ſiue ſubrogatio: que ꝓhibet ⁊ punitur. vt. l. j. §. incidit ad turpi. ¶ Octa
6 uo not. † ꝙ licet accuſatio ſit nulla: tñ ꝓducit effectũ purgationis. ſicut teſtis qui non dꝫ examinari facit iudiciũ. vt not. in. l.
7 maritus. ff. de queſti. ¶ Nono no. † ꝙ numerus cõpurgatorũ eſt arbitrarius. de quo in glo. ¶ Ultimo glo. magna tractat qui ſint habiles ad teſtimoniũ ⁊ accuſationẽ clericorũ. ex cui⁹
8 dictis ⁊ doc. breuiter ſic diſtingue. † Cũ queritur a quo poſſint clerici accuſari dicas aut queris an clericus contra clericum admittit ad accuſationẽ. an laicus contra laicũ. an econuerſo. primo caſu cũ queritur an clericus cõtra clericũ. ⁊ dic ꝙ aut loqueris in exceptis criminibus. et ſunt clerici contra clericos admittẽdi etiã criminoſi. ſed in nõ exceptis criminibus dic ꝙ aut ſunt clerici male fame: ⁊ nõ admittuntur. ij. q. vij. ꝑſumũt ⁊. c. clericus. ⁊ idẽ in irregularibus: qui nõ poſſunt aſcendere ad ordinẽ quẽ hꝫ accuſatus. ij. q. vij. ipi. ⁊. c. teſtes. ⁊ ſi ꝓcedat irregularitas a vitio corporis. Idẽ de ignotis ⁊ ſuſpectis. ij. q. vij. ſi qui. ⁊. c. requirendum. Si aũt clerici qui accuſant ſunt bone fame. dic: vt. ij. q. vij. in ſumma. Secundo caſu qñ laicus cõtra clericũ. ⁊ tunc aut laicus proſequit ſuam vel ſuorũ iniuriam: ⁊ admittit ad accuſationem nõ ad teſtimoniũ. vt in prin. huius glo. ⁊ quãdo dicat ꝓſequi ſuorꝫ iniuriã. dic: vt. l. ſi femina. ad turpil. aut talẽ iniuriã nõ ꝓſequit: ⁊ tũc aut loqueris in exceptis criminibus ⁊ ſubdiſtingue. qꝛ aut ſunt laici bone fame: ⁊ debent admitti: aut male fame: ⁊ tunc idem ſi ſunt clerici ſimiliter male fame. niſi eſſent inimici ⁊ cõſpiratores. ſi autem clerici ſunt bone fame: tunc laici male fame nõ admittunt etiã in exceptis. ⁊ iſta eſt diſtinctio gloſſ. hic. In caſu ergo huius c. licet iſti eſſent clerici male fame. qđ ptz ex indicta purgatiõe ⁊ licꝫ ageretur de crimine excepto. ſ. ſimonie. tamẽ nõ fuit iſte laicus admiſſus qꝛ erant inimici. Secũda ergo eſt ꝙ niſi in exceptis laici ꝓhibentur ad accuſationem clericorum. niſi ſuarũ iniuriã exequãtur. vt dixi. ecõuerſo aũt an clerici cõtra laicos admittant. videt ꝙ idẽ. ſ. ꝙ nõ. qđ dic: vt. ꝫ. de teſti. de cetero. In crimine tamẽ ſimonie cõtra laicos indiſtincte admitũtur omnes ad accuſandum: ⁊ teſtificandũ: p innocentia vero clericorꝫ an laici admittãtur. dicit glo. ꝙ ſic. ⁊ etiam bone mulieres vt not. de purga. cano. c. cum in iuuentute. ⁊. ij. q. v. omnibus in fine ⁊c.

1 ☞ Monachus põt accuſare abbatẽ nõ obſtãte obedientia ⁊ ſubiectione. Non tñ aliũ. nu. 2.
3 Expẽſe debẽt miniſtrari monacho accuſanti abbatẽ de bonis monaſterij. Sed nõ cõtra aliũ. nu. 6.
4 Monachus de licẽtia abbatis an poſſit aliũ accuſare.
5 Monachus an poſſit denũtiare. ꝙ ſic.
7 Expẽſe an ſint miniſtrande vel nõ perſonis eccleſiaſticis agentibus accuſantibus vel ſe defendentibus.
8 Monachus anteq̃ admittat ad accuſationem abbatis an ſit inquirendũ de eius idoneitate.

Ex parte. Monachus accuſare põt abbatẽ: alios nõ. ⁊ a monaſterio neceſſarias expenſas habebit. ponit dictũ: ⁊ exceptionem a dicto: quoddã ſoluẽs obſtaculũ. ſecũdo accuſatori prouidet de expenſis. ibi: quib⁹
1 Nota primo † ꝙ monachus põt accuſare abbatẽ nõ obſtante obedientia ⁊ ſubiectione. Alij autẽ ſubiecti alterius poteſtati ratione patrie vel dominice poteſtatis. vel alterius ſubiectionis an poſſint ſuos dominos accuſare vel ecõtra. dic: vt. l. ſed ſi hoc. §. ſi autẽ. ff. de in ius vo. obligatio enĩ ad obediẽtiaꝫ nõ includidit iſtum caſum. facit. l. quid ergo. §. ſi heres. ff. de leg.
2 j. ⁊. l. qui ſeruum. de verbo. obli. ¶ Secũdo not. † ꝙ monachi nõ poſſunt accuſare aliũ: q̃ abbatẽ. tum qꝛ mortuus eſt mũdo xvi. q. j. placuit. tũ qꝛ ſeruos dei nõ oportet litigare. ꝫ. de poſt. c. ij. tum qꝛ accuſatio ꝓcedit a libero arbitrio. qđ monachi nõ
3 habent. de elec. ſi religioſus. lib. vi. ¶ Tertio not. † ꝙ monacho accuſanti abbatẽ debent expenſe de bonis monaſterij miniſtrari. ratio reddit in litera qꝛ ꝓpriũ nõ habent. ⁊ inter expẽſas neceſſarias computant expenſe litis ſm tan. ⁊ vin. ¶ Opponit: monachus iurat qđ erit fidelis abbati. xxij. q. v. de forma. ſolu. dic ꝙ ꝓmiſſio obediẽtie nõ cõprehẽdit iſtuz caſum. nõ minus enĩ põt dici fidelis q non ſinit abbatẽ perire in delicto. xxiij. q. iiij. ipſa pietas. ⁊ cũ remouet ab errore: tũc viuificatur. e. cã. ⁊. q. c. j. ¶ Quero dicit hic ꝙ monachus nõ põt aliuz
4 accuſare. † quero an poſſit de licẽtia abbatis. glo. tꝫ ꝙ ſic. ſine licẽtia tñ abbatis põt accuſare epm cui⁹ eſt cubicularius vt. d. c. cũ paſtoris. ⁊. c. ſe. ⁊ ita dicit Innocẽ. ꝫ. c. proxi. agere aũt ciuiliter an poſſit. dic ꝙ ſic. ſi eſt in ſtudio de licentia abbatis vt hic in gl. magna. ad hoc. l. ſi longũ. ff. de iudi. ¶ Secũdo que
5 ro. † an poſſit denuntiare. glo. ſentit ꝙ ſic. qꝛ ab euangelica denuntiatione nullus excludit. dicit vin. ego nõ admitto mona

Ponit queſtionẽ incidenter.

Opponit in contrariuz.

Ponit queſtiones.

6 chum denuntiantē in figura iudicij alios: ꝙ fratres ſuos. † de
ferendo tñ aliuz ꝙ abbatē nõ habebit expenſas a monaſterio:
vt not. Joã. ij. q. vij. cũ paſtorē. ¶ Doctores hic plene tractãt
de expēſis miniſtrãdis vel nõ plonis eccleſiaſticis de bonis ec
7 cleſie. † dic ergo: ꝙ aut loquimur in monachis aut in clericis
ſecularibus. ⁊ ſi in monachis: aut agũt: aut conueniuntur. ⁊ ſi
agũt. dic ꝙ quãq; agũt cãm ꝓpriã: vt cãm ſue electionis: vel ſi-
mile. ⁊ nõ debēt habere expēſas a monaſterio. ſi tñ eſſent in ſtu
dio de licētia abbatis: ⁊ hoc eis cõceſſiſſet abbas: tũc em̃ nedũ
ꝙ debeat expenſas habere ſed põt ad hoc monaſteriũ obli-
gare. vt hic in gl. magna. in fi. de hoc in. d. c. cũ paſtoralis. ſi an
tē nõ agũt cãm ꝓpriã. ⁊ tũc quãq; agũt cõtra abbatē ⁊ dñt ha-
bere expēſas a monaſterio. aut cõtra aliũ: puta cõtra epm cu-
ius eſt monachus cubicularius. qð põt: ⁊ nõ dꝫ habere expen
ſas a monaſterio ⁊ hoc cũ monachus agat ſiue accuſet. Si au
tem cõuenitur puta: qꝛ abbas inquirit ꝯtra eũ: ⁊ dꝫ habere ex
penſas ꝓ aduocatis ⁊ ſimilibus. vt not. ſpe. in titu. de inquiſi-
tio. §. vlti. ſecũdo caſu principali. qñ loquimur de clericis ſecu
laribus. dicit Jo. an. ꝙ ſi denũtiat: ⁊ eſt pauper ⁊ agat vtiliter
eccleſie habebit expen. ſecus ſi accuſat cũ illa dicaꝛ illaudabi-
lis intentio. ij. q. vij. ſi qs eps. facit qð not. Jo. ij. q. vij. §. ex his
omnibus ⁊ bar. brix. ix. q. venera. que incipit canonicꝰ quidã.
abbas aũt accuſatus dꝫ habere expēſas vt hic in glo. ¶ Ter
8 tio quero. † an anteꝙ monachus admittaꝛ ad accuſationē abba
tis ſit inquirendũ de ſua idoneitate. gl. j. dicit ꝙ ſic. ſi em̃ eēnt
infames vel aliter irregulares non eſſent admittendi. ex quo
aũt ſunt admiſſi ad accuſandũ vel denuntiandũ habebunt ex
penſas. vt hic dicitur. alͥs ſecus. ſm Jun. ordinarius ergo ſem
per dꝫ inquirere ſummarie etiã ptibus non vocatis de pſone
accuſa. qualitate. ſed delegatus ex quo cã ſibi cõmittiꝛ amplꝰ
nõ dꝫ inquirere ſm Jo. an. ⁊ Jnno.

1 ☞ Collatio beneficij in dubio intelligitur perpetua nõ ad
tempus.
2 Cõmenda beneficij ſine cura põt eſſe perpetua.
3 Cãtans miſſam dormitione nõ premiſſa priuãdus eſt bñficio
4 Sententia priuationis nocet nõ accuſato.
5 Spoliatus bñficio poſt ſententiã priuationis: non põt agere
interdicto vnde vi tanꝙ ſpoliatus.
6 Probationes ⁊ acta in vno iudicio p̃iudicãt in quocũq; alio.
7 Clerici poſſunt torqueri.
8 Commẽda an debeat fieri cũ cauſe cognitiõe. Et an poſſit re-
uocari ad voluntatē cõmẽdantis. nu. 9.

S I conſtiterit. Ebrioſus ⁊ nõ pre-
miſſa dormitiõe miſ
ſam celebrans beneficio ſuo priuatur. ⁊ primo in
ſtruit qñ cõtra actorē pronũtiandũ ſit. ſecũdo qñ
ꝓ ipſo. ibi ceterũ. ¶ Not. primo ꝙ iſte cõtra quē agebaꝛ dua-
bus exceptiõibus ſe tuebaꝛ. prima qꝛ nõ poterat ſe dicere ſpo-
liatũ cũ hēret in cõmẽdã. ſcđa qꝛ canonice ꝑ ſñiam priuatꝰ. ⁊ ſic
vtebaꝛ ꝺbꝫ defenſiõibꝰ. qð an poſſit dic ꝑ dy. ⁊ doc. in. c. nul-
1 lus pluribꝰ. de reg. iur. lib. vj. ¶ Secũdo no. † ꝙ in dubio col
latio beneficij intelligiꝛ ꝑpetua: nõ ad tēpus quãq; tñ ad tꝑs cõ
ceditꝛ: vt in cõmendã de qua hic ꝑ Jnno. ⁊ Jo. an. j. de elec. ne-
2 mo deinceps. li. vj. ibi de cõmẽda eccleſie parochialis l tex. † cõ
mẽda aũt beneficij ſine cura põt eſſe perpetua: ſꝫ eccleſie colle
giate. dicit ibi archi. ꝙ põt etiã eſſe ꝑpetua. Sꝫ Jo. an. ibi cõ
tra. qꝛ in materia fauorabili eccleſia curata includit collegiatã
3 vt. c. ſtatutũ. de elec. lib. vj. ¶ Tertio innuiꝛ hic † ꝙ priuãdus
eſt bñficio qui cantat miſſam dormitione nõ premiſſa. dicit tñ
Joan. an. ꝙ dormitio nõ p̃miſſa nõ fuit cã huiꝰ iuris: ſꝫ potꝰ
ebrietas in qua p̃ſumebaꝛ eſſe: cũ celebrauit. naꝫ ⁊ ſine dormi-
tione poſſet cibus vigeri. vñ refert ab. ſe ſociũ habuiſſe q per
octo dies nõ dormiebat: facit qð no. de cõſec. diſti. j. ſacram. et
de cele. miſſa. ex pte. Jntrauiſſe aũt tabernã nõ fuit iuſta cau-
ſa priuationis beneficij. remittit ho. ad not. de vi. ⁊ hone. cler.
a crapula. ſꝫ celebratio añ digeſtionē fuit iuſta cã priuationis
4 vij. q. j. nihil. ¶ Quarto not. † ꝙ ſñia priuationis nocet nõ ac-
cuſato cõtra quē agat. ſñia em̃ facta executione inducit priua-
tionē etiã ſi fuiſſet dñs. iuxta no. in. §. ſi. inſti. de offi. iudi. ergo
agẽs carẽs titulo agit de facto ſine dñio: iõ repellẽdus: ſicut il
le q agit ſine actione. vt. l. pupilli. §. item videamus. ff. de neg.
5 geſt. ¶ Quinto not. † ꝙ ille qui poſt ſñiam priuatiõis bñficio
ſpoliaꝛ: nõ põt agere interdicto vñ vi. tãꝙ ſpoliatus. ⁊ hoc ve
rũ qñ rõnabiliter cõdẽnatus puta conuictus vel cõfeſſus corã
ſuo iudice. vt hic dicit tex. ſecus ſi iniuſte. i. ſine cauſe cognitio
ne. vt. ſ. de reſti. ſpo. c. cõquerẽte. ⁊. l. meminerint. C. vnde vi. in
tellígo ẽm̃ ꝙ cõtra iſtũ repetẽtem eccleſiã obijciebaꝛ ſñia lata
cõtra eũ a ſuo iudice: vel cõfeſſio ſup dictis criminibus. ſi aũt
ſñia vel cõfeſſio nõ preceſſiſſent: nõ poſſent forte obijci cõtra
eũ hec crimina: ſꝫ reperireꝛ ſemel pacifice poſſeſſa. non dico de
exceptiõe cõmẽde. ad hoc vide qð no. Jnno. ſ. de excel. pla. in
6 ter dilectos. ¶ Sexto not. † ꝙ ꝓbationes ⁊ acta facta in vno
iudicio (vt fuerũt hic corã epo ſuo) p̃iudicãt in quocũq; alio
nõ em̃ dicit hic ꝙ eps ſuus ex iſtis delictis iſtũ ꝯdẽnauerit: ſꝫ
ꝙ corã eo cõfeſſus extitit vel conuictꝰ. ⁊ ad hoc vide qð no. ſ.
de teſti. cãm. Jo. an. tñ ſupplet ad iſtũ tex. ꝙ fuit ꝑ epm cõdẽ-
natus. nulla em̃ ꝓbatio operaꝛ effectũ ſñie. vt no. in. l. ſꝫ ſi poſ
ſeſſori. §. ſi. ff. de iureiu. ⁊. c. iudex. de offi. dele. lib. vj. ¶ Septi-
mo not. ꝙ iſte fuit poſitus ad rõnem. i. ad tormẽta. ⁊ valuit cõ
7 feſſio ſine coactione extorta. † ex quo collige ꝙ clerici pñt tor-
queri. de quo in. c. cũ in cõtẽplatione. ſ. de regu. iur. Jtē ꝙ va-
let cõfeſſio facta in tormẽtis. qð dic: vt. ff. de q̃ſti. l. j. ¶ Octa-
uo not. in ver. ceterũ. ꝙ iſte dicit ſe ſpoliatũ. ⁊ tñ hic dicꝛ ꝙ ꝓ
bare debuit eccleſiã ſibi canonice cõceſſã: n: ⁊ ſic titulũ. Jtē ⁊
poſſet de hoc. ſ. de cã poſ. cũ ſup. ⁊. c. ex inſinuatione. de ꝓcur.
⁊. c. in literis. de reſt. ſpo. ¶ Nono no. ꝙ paria ſunt quē ſpolia
ri nõ cõuictũ: ⁊ ſpoliari poſt app. legitimã. vtroq; em̃ caſu dꝫ
poſſeſſio ſibi reſtitui. vt. d. c. cõquerẽte. ⁊. c. nõ ſolũ. de ap. lib.
vj. ⁊. c. hoñ. ſ. de ap. ¶ Tractat hic Jnnocē. aliqua cõmenda
8 † ⁊ primo quero an cõmẽda ᵃdebeat fieri cũ cauſe cognitione
a ⁊ dic ꝙ ſic. qꝛ eſt q̃da ꝓuiſio irregularis cũ fiat ad tꝑs: ⁊ de ꝑ
petuo prelato debeaꝛ eccleſie ꝓuideri. vt. c. ne pro defun. ſ. de
elec. ⁊. c. nulla. de cõceſ. prebē. ⁊ qꝛ cõmẽda. ſit ex cã ⁊ ad tēpus ⁊
⁊ ex diſpẽſatione nõ põt fieri ꝑ inferiorē epo. vt no. archi. ſ. de
9 elec. nemo. lib. vi. ¶ Secũdo quero. † an talis cõmẽda poſſit
reuocari ad volũtatē cõmẽdãtis. gl. videꝛ hic tenere ꝙ ſic idē
Jnno. aliter glo. in. d. c. nemo. ⁊ ibi etiã an ꝑ mortē cõmẽdan-
tis expiret. ⁊ an iſte faciat fructus ſuos ſicut p̃latus. ⁊ an dica
tur eccleſia vacare. ⁊ an ſint citandi illi quoꝝ intereſt. ⁊ an cur-
rat tꝑs ſtatutũ ſup vacationibus bñficioꝝ. dic plene vt. d. c. ne
mo. ⁊. ſ. de elec. dudũ vbi etiã vide. xxi. q. j. qui plures. ⁊. lx. diſ.
c. ſanctorum.

Ponit queſtiones.

a ¶ An commẽda. Cõmẽda in bñficialibꝰ nõ trãſfert titulũ. bal. in. l. ex verbo. C. de fideicõ. li bert. nec õr titulus. io. and. in. c. dilectꝰ. de di-la. lib. vj. in nouella. baldus vbi. ſ. in. c. dudꝫ ꝓbaꝛ ꝺbꝫ vide ibi Jnno. ⁊ card. ſ cle. ſi. in. xij. q. de ꝓcur.

1 ☞ Cõfirmatus per papã nõ põt cõſecrari vel benedici per
aliũ ꝙ per ipm ſine eius licentia: niſi aliud habeat cõſuetudo.
2 Abbatiſſa bñdiciꝛ ſicut abbas: nec tñ cõfert ordines.
3 Abbatiſſe ſolite benedici niſi infra annũ poſt confirmationē
benedictionē ſuſceperint: cadunt a iure ſuo: niſi cã rationabi-
lis illas excuſet.
4 Exceptio admittiꝛ cõtra petentē bñdictionē: lꝫ iam ſit confir
matus: ſi excipiens ſit perſona legitima ad excipiendum.
5 Appellari põt ab executore cui papa cõmiſit certũ articulum
6 Excipere an poſſit contra aliquē qui nõ põt eũ accuſare.
7 Teſtimoniũ ferẽs in cã criminali preſumitur inimicus.
8 Beneditio facta ꝑ iudicē a quo an teneat pendente appella-
tione legitima.
9 Judex nõ dꝫ impẽdere officiũ ſuũ non petitum.

D Emiminus. Jnimicus etiã a volũta-
ria exceptione repellitꝛ. ⁊
primo ponit mandatũ nõ executũ: ⁊ eius cãm. ſecũ-
do cãm iprobat: ⁊ illud exequi mandat. ibi: qꝛ vero.
1 ¶ Not. primo † ꝙ cõfirmatus ꝑ papã nõ põt cõſecrari vel bñ
dici ꝑ aliũ ꝙ per ipm ſine eius licẽtia. ad hoc. ſ. de elec. c. añpe.
in vlti. glo. ⁊ de tẽpo. ordi. c. cũ in diſtribuẽdis. ⁊ hoc verũ: niſi
2 aliud habeat cõſuetudo illius eccleſie. ¶ Secũdo no. † ꝙ ab
batiſſa bñdiciꝛ: ſicut et abbas. ſ. de elect. indẽnitatibus. lib. vj.
nõ eſt tñ eiuſdē effectus bñdictio abbatiſſe: cuius eſt bñdictio
abbatis: abbas em̃ bñdictus monachos bñdicit. de ſup. neg.
pre. c. j. ⁊ minores ordines cõfert. de eta. ⁊ quali. cũ cõtingat. q̃
nõ facit abbatiſſa cũ ſit actus virilis. de ma. ⁊ obe. dilecta. ⁊ de
peni. ⁊ remi. noua. ꝑ benedictione tñ nõ teneñꝛ ire ad curiã per
3 ſonaliter. vt. d. c. indẽnitatibꝰ. §. ſed cũ eas. Et aduertẽdũ. † ꝙ
abbatiſſe ſolite bñdici niſi infra annũ poſt confirmationē bñ-
dictionis ſuſcepint: cadũt a iure ſuo: niſi cã rõnabilis illas ex-
cuſet: vt in cle. accedẽtes. §. ſtatuimus. de ſta. mo. an autē ante
bñdictionē poſſint adminiſtrare remiſi ad old. ſ. c. cũctis. ſ. de
4 elec. ¶ Tertio not. † ꝙ cõtra petentē bñdictionē lꝫ iã ſit con-
firmatꝰ admittiꝛ exceptio: ſi excipiẽs ſit pſona legitima ad ex
cipiendũ: ⁊ locus eſt tunc examinationi cũ bñdiciꝛ. Remittit
Jo. an. ad not. ꝑ eũ. ſ. de elec. venerabilē. ſup vbo examinatio
5 ver. ſed nunqd abbas. ¶ Quarto no. † ꝙ ab executore cui pa
pa cõmiſit certũ argumẽtũ appellat. rõ qꝛ nõ eſt merꝰ execu-
tor: ſed mixtus. cõmiſſio em̃ pape videꝛ facta ſm naturã nego-
tij de quo agiꝛ. lꝫ aliter verba ſonãt. vt. c. cauſam. ſ. de reſcrip.
Sed de natura bñdictionis eſt: vt ꝯtra ipam petentē exceptio
preſump.

nē legitime admittanť. ergo ſic cōmiſiſſe videť. ſ. de offi. dele. ſuper eo. ⁊ de iſta materia executoꝝ vide in. c. fi. ſ. de preſum.
6 facit. xxiij. di. laici. ¶ Quinto not. † ꝙ ille qui nō pōt aliquē accuſare non pōt cōtra ipm excipere. qđ eſt verū: qñ exceptio hꝫ naturā ⁊ effectum accuſationis. vt erat hic. vt. j. c. ſuper his ſecus de excep. que ſapit merā defenſionē. vt. l. libertus a patrono. ff. de in ius vo. iſti eñi qui volūtarie ſe opponūt habent naturā potius actoris ꝙ reoꝝ. iuxta not. p Inno. ſ. de excep. c. cū inter prioꝛē. ⁊. c. exhibita. de iudi. ¶ Sexto not. ꝙ iſte. h. dixit ſe velle iſtū accuſare de crimine ſimonie ⁊ ſic nōdū accuſa uerat alꝰ videreť bñdictio differenda. vt. ſ. c. oīpotens. aliud eſt ergo accuſare: ⁊ aliud accuſare velle. facit quod not. in. l. in ementeꝫ. C. de contrahē. empt. arg. cōtra de leg. iij. l. pāphilo
7 §. ꝓpoſitū. ¶ Septimo not. † ꝙ ille qui tulit teſtimoniū in cā criminali preſumiť inimicus. qđ eſt verū ſm hoſt. qñ ſponte ⁊ ſine coactione ſe obtulit. ⁊ ſic intelligiť decre. cū. p. man. ſ. eo. ſecus ſi coactus fuiſſet. qꝛ tūc bonū obediētie ab oī ſuſpitione ⁊ calūnia excuſaret. xxiij. q. j. qđ culpať. ⁊ de tēpo. oꝛ. ad aures certe iſtud dictū hoſ. videť nimis reſtringere iſta iura: q̄ volūt ipm repelli ab accuſatione: qui teſtimoniū tulit in cā criminali ⁊ videť reſtringi ad caſuꝫ a iure reprobatū ⁊ nō cōtingentē. ſ. ꝙ ꝗuis vltro ad teſtimoniū ſe obtulerit qđ nunꝗ accidit nec valeret ar. l. q̄ oīa. ff. de procura. ⁊ id dic vt dixi. ſ. c. cū. p. in. iij. no. ¶ Octauo not. ꝙ ꝓpter exceptionē oppoſitā iſte diſtulit bñdicere. ⁊ poſtea ſubdit tex. qꝛ vero te nō decet appellationi deferre ⁊c. ex quo arguť ꝙ ille qui poſt appellationē differt ꝓcedere in cā: nō videť appellationi deferre. ſi eñi iſte videreť diſtuliſſe papa diceret. qꝛ te nō decuit. vtrū aūt ſi detuliſſet huic friuole appellationi potuiſſet ꝓcedere poſtea. et ſic reuocare dilationē. dic vt no. Io. an. ſ. de app. cōſtitutis. ij. ſup vbo cō firmāte. ⁊. j. de app. c. cū. app. li. vj. vbi de hoc. ¶ Quero diciť
8 hic. ꝙ appellatio nō fuit legitia. † ſꝫ pone ꝙ fuerit legitia ⁊ ea pēdēte bñdictio facta ē p iudicē a q̄ an teneat. dubiū i h pēdet an iſta bñdictio ſit reiterabilis de q̄ i dicta cle. attēdētes. §. ſtatuim⁹. vbi de h ð epali nō ē dubiū. qꝛ illa ꝯſecratio iprimit chăracterē. ⁊ ſi iniuſte fiat. de q̄. j. de elec. puida. in gl. electio. li. vj. ¶ Nono not. ꝙ papa remittit cām ad iudicē a quo ſi fuit fruſtratorie appellatū. ⁊ hoc ſiue dicas iudicē a quo detuliſſe appellationē: ſiue non. de quo in. d. c. cū appel. ⁊. c. cordi. eo. titu.
9 ¶ Decimo no. † ꝙ bñdictio dꝫ peti. ⁊ ſic iudex nō dꝫ impēdere ſuū offm nō petitū. quod dic vt dixi. ſ. de poſtu. bone. j.

Ponit queſtionē incidenter.

1 Plures poſſunt vnū denūtiare ⁊ etiā accuſare.
2 Accuſare aliū nemo pōt per literas.
3 Accuſari poteſt qs in eadeꝫ ſcriptura ſine libello de pluribus criminibus.
4 Tenoꝛ totus accuſationis nō opoꝛtet trāſmittať ad accuſatuꝫ
5 Terminus ꝑfigiť a iudice in criminalibus ad cōparendum.
6 Iudex non debet licentiare reū: etiam ſi accuſatoꝛ vel actoꝛ in termino non compareat.
7 Intentionē ſuā dubiam pōt quis declarare in iudicio.
8 Subditi poſſunt accuſare ꝑlatum ſuum.
9 Accuſatoꝛ ſiue denūtiatoꝛ ſi nō cōpareat in termino imponiť ſibi ſilentium ne poſſit de cetero accuſare vel infamare.
10 Denuntiatoꝛ licet deſiſtat petendo abolitionē nō tñ ceſſat iudicis officium.
11 Denuntiatio euangelica omnes ligat.
12 Iudex an poſſit ſtatuere accuſatoꝛi terminum ad probandū ſeu ad accuſandū. ita ꝙ de cetero non audiatur.
13 Deſiſtens ab accuſatione an ſemꝑ incidat in turpilianum.
14 Deſiſtens ab accuſatione que ſit pena.

Licet. An inſcriptionē accuſatoꝛ pōt deſiſtere ſine pena: ac ſi nō veniat ad terminū: imponiť ei ſilentiū. prima pars narrat factū. ij. ibi: nos igiť. duo diffinit. ⁊ tertiū ibi: ne aūt. pria ponit q̄nqꝫ ſcꝫ archiepi delationē: ipſius citationē: ⁊ cōparitionē: deferentiū requiſitionē: ⁊ ipſoꝝ rñſionē. ſcda ibi. celeſtinus. iij. ibi: cum
1 aūt. quarta ibi: ne aliqd. qnita ibi. ipſi aūt. ¶ No. pmo † ꝙ pluras pñt vnū denūtiare: ſimiliter ⁊ accuſare: ſꝫ iudex dꝫ tūc eligere magis idoneū qđ dic. vt. l. accuſare. §. lege iul. ff. eo. titu. ⁊ que ſit rō differētie q̄re magis plures vnū ⁊ nō vnus plures dic vt in ſpec. de accu. in prin. ¶ Scđo no. ꝙ iſti canonici detulerūt iſtū archiepm per lr̃as. ⁊ intellige. q nō accuſando: ſꝫ oīa
2 notificādo † p lr̃as eñi nō pōt qs aliū accuſare ſicut nec teſtifi
3 cari. ij. q. viij. p ſcripturā. ſm Inn. ¶ Tertio no. † ꝙ pōt qs in eadē ſcriptura ſine libello de pluribus criminibus accuſari ſiue denūtiari. dic ꝙ q̄nqꝫ vult qs accuſare vnū de diuerſis delictis: que puniunť eadē lege. ac de oībus pōt ſimul accuſari. ar. l. nō eſt nouū. de ac. emp. ⁊ hic. eñi oīa iſta crimina de qbus in tex. tendūt ad depoſitionē facit. ff. de iniurijs. l. ꝑtoꝛ. §. ſi cui plures. q̄nqꝫ illa plura delicta puniunť diuerſis legib⁹. tūc dic ꝙ hñ pōt accuſari ſimul: hoc eſt eodē tpe. ſꝫ nō eodē libello. ar. dicte. l. nō eſt nouū. ⁊ qđ ibi no. et ꝑdicta v̄a qñ ex diuerſis factis plura crimina oꝛiunť. ſecus ſi ex vno. vt. l. q de crimine. C. e. ti. vbi an diuerſis tpib⁹ poſſit qs de varijs criminib⁹ accuſari ꝙ textus iſte loquiť qñ de eiſdē ⁊ eodē tpe deferebať a plurib⁹ ⁊ de hoc no. bar. in. l. libelloꝝ. §. ſꝫ ſi aliud. ff. eo. tit. ¶ Quarto no. ꝙ hic papa citat iſtum archiepm ſub hac foꝛma. qđ veniat
4 rñſum obiectis. ex quo collige. † ꝙ nō eſt opus trāſmitti totū tenoꝛē accuſationis. ⁊ ita intelligit bar. hūc tex. in. l. inter. ff. de publi. iudi. In ciuilibus vero an in citatoꝛio ſit inſerendus totus tenoꝛ libelli vide p cy. in auctē. offerať. C. de litis cōte. ⁊ qđ
5 not. in. c. ij. ſ. de dila. p glo. ⁊ doc. ¶ Quinto no. † ꝙ in criminalibus prefigiť terminus a iudice ad cōpendū vtrū aūt citatio dꝫ accuſatū appꝛehendere ꝑſonaliter vel ſufficiat ꝙ ad ei⁹ notitiā ꝑueniat: dic ꝙ ſufficiat ꝙ citeť ad domū: vel aliter ita ꝙ ſit veroſimile ad ei⁹ notitiā ꝑueniſſe. vt. ff. de requi. re. l. j. ⁊ not. ſpe. in tit. de accuſa. §. j. v̄. ſꝫ nunqd ſufficit. ¶ Sexto no. ꝙ terminus ſtatutus fuit ad cōparendū a celeſtino: ⁊ pendēte termino deceſſit ⁊ nihilominus iſte cōparuit coꝛaꝫ ſucceſſoꝛe. qđ an teneret dicā infra. ¶ Septimo not. ꝙ cōparuit in termino archieps. ⁊ nullus q ꝓſequereť cām contra eū. ⁊ tñ papa
6 ipm a termino nō abſoluit. ex quo collige. † ꝙ etiā ſi accuſatoꝛ vel actoꝛ in termino nō cōpareat nō dꝫ iudex licētiare reū nec ipſe reus ſine iudicis licētia recedere alꝰ eſſet cōtumax. vt not. ⁊ dixi. ſ. de iudi. c. j. ⁊. j. c. ad peti. ⁊. ſ. de offi. dele. cōſuluit. ⁊ qđ not. Innoc. j. de pe. calūnia. vbi de hoc oino vide. ¶ Octauo not. ꝙ papa interrogauit iſtos an p ſe vel alijs ⁊c. ⁊ ſic in criminibus admittiť qs noie alieno: ⁊ pōt cōſtitui ꝓcura. vt hic. qđ eſt verū qñ agiť p viā denūtiationis vel inquiſitiōis: ſecus aūt ſi p viā accuſationis. vt. j. c. pxi. vbi plene. ¶ Nono not. ex cuſationē iſtoꝝ aſſerētiū ſe nō ſcripſiſſe oino accuſandi ⁊c. ex
7 quo no. † ꝙ pōt quis intētionē ſuā dubiā declarare in iudicio qđ dic: vt. l. ſi qs intētionē. ff. de iudi. ⁊ de verbo. obli. inter ſtipu. §. ſacram. ⁊. j. c. cū dilecti. vbi text. not. ¶ Decimo not. ꝙ
8 dicit ſꝫ qꝛ ſup qbuſdā incoꝛrigibilis videbať ⁊c. † ꝙ iferioꝛ coꝛrigit maioꝛē. ⁊ ꝙ ſubditi pñt accuſare ꝑlatū ſuū. de quo dic. vt no. ij. q. vij. i ſumma. ⁊ tetigi. ſ. c. cū. p. ¶ Undecimo no. ꝙ iſti canonici miſerunt lr̃as cū ſpecificatione criminū ad papā ⁊ ēt nūtiū. iſte aūt fecit archiepm citari: ⁊ i hoc formā mādati exceſſit. ⁊ in hoc videť mihi difficile. c. quomō papa ad inſtātiā nūtij fecit hunc citari ſi mādatū ſufficiēs nō habebat. cū tñ dicat
9 ſe ſeruaſſe iudiciariā grauitatē. ¶ Duodecimo not. † ꝙ ſi accuſatoꝛ ſiue denūtiatoꝛ nō cōparet in termino: iponiť ſibi ſilētiū: ne poſſit de cetero accuſare vel infamare. magna eſt ergo pena deſiſtētis. qꝛ iterū ad accuſandū nō admittiť. qđ an ſit verū: ⁊ qñ de iure ciuili dic: vt not bar in. l. ſi marit⁹. §. negauerit ff. de adul. de iure noſtro dic: vt. j. de colln. c. ij. in cauſis ergo criminalib⁹ nō pōt renūtiari liti: niſi renūtieť liti ⁊ cauſe. Sꝫ in ciuilib⁹: dic vt in auctē. qui ſemel. C. quoꝛ qñ iudex. ⁊. l. poſt ꝙ liti. C. de pac. ¶ Tredecimo no. ꝙ ꝯcediť hic abſolutio. vt qꝛ a denuntiatione deſiſtat. qꝛ citra inſcriptionē denūtiatio facta erat vt dicit litera. Idē ſi interueniſſet re integra pōt penitere: ⁊ abolitionē petere ſi reus aliquā carceris vel vinculoꝛuꝫ iniuriā nō ſit paſſus. C. de aboli. l. fallaciter. ⁊. ij. q. iij. paulum
10 ¶ Decimoquarto no. † ꝙ lꝫ denūtiatoꝛ deſiſtat petēdo abolitionē: nō tñ ceſſat iudicis officiū. ⁊ circa hoc dic. ꝙ aut ſuper tali crimine lꝫ trāſigere: ⁊ poſt abolitionē nō lꝫ iudici vltra ꝓſequi. vt. l. trāſigere. C. de tranſac. ⁊. l. fi. de priua. Si v̄o nō lꝫ paciſci tūc iudex ſup eodē ꝓceſſu poterit ꝓſeq. ⁊ iſte eſt caſus in. l. ij. C. de aboli. ⁊ not. bart. in. d. §. ſi negauerit. facit qđ dixi ſ. de ꝓcura. in noſtra. ¶ Oppo. hic. papa celeſtinus citauit. ⁊ archieps vigoꝛe dicte citationis coꝛā ſucceſſoꝛe. ſ. Inno. cōparuit: ſꝫ videt ꝙ ſine noua citatione nō debuerit cōparere. qꝛ lꝫ iudex ſubrogatus ſuccedat in cauſa non tñ in edicto immo requiriť ꝙ de nouo citetur. vt. l. ⁊ poſt edictum. ff. de iudi. l. pꝛoperandum. §. ſi autem in medio. hic eſt qđ iudex ſubrogatus habet inſtantiā lōgioꝛē qꝛ nō minus anno ꝓpter itinerationē ⁊ inſtructionē cauſe vt. d. §. ſi aūt. So. dicit ho. ꝙ iſte cōparuit ſponte. nō ꝙ ad hoc teneť p predicta iura ſm eū. facit illud. c. ⁊ cle. ne romani. ad fi. de elect. diſtingui pōt ſm Io. an. an ſub noīe dignitatis an ꝓpꝛio fuerit facta citatio. vt in. c. gratioſe: de reſcrip. lib. vj. In pte citata ſi moꝛiť qd in ei⁹ herede dic. vt l. ſi deceſſerit. qui ſatiſ. co. ¶ Secūdo opp. diciť hic. ꝙ iſte archieps fuit denūtiatus. qꝛ incoꝛrigibilis videbať ⁊c. ex quo m nuit ꝙ canonici poſſint coꝛrigere ſuū pꝛelatū. Sꝫ cōtra. ſ. de ma. ⁊ obe. cū inferioꝛ. ſo. iſte tex. † loquiť de monitione euāge

In codē libello pñt plura delicta cumulari.

lica: ꝙ oẽs ligat. ij. q. i. ſi peccauerit. in qua minoꝛ põt dici ſupe
rioꝛ quocũq; peccatoꝛe: papa excepto de quo eſt opi. Jo. an.
remittit de hoc ad not. p eum. de voto. magne. poſt princi. in
glo. hoc pꝫ et ꝓbatur. gl. diſt. multi. Jteꝫ inferioꝛ mouet ſupi
oꝛem ad eius negligẽtiam inducẽdaꝫ vel duriciam cõmittẽdã
de ſen. ex. li. vj. ¶ Tertio op. hic papa. in ſi. c. cõmittit inqſiti
onem fame. Sed cõtra imo vꝛ ꝙ ſtat cõmiſſio inqſitionis ſup
crimine nõ ſup fama. vt. j. e. cũ opoꝛteat. ⁊ qð not. Jo. an. s. de
elec. bone. ſup glo. ⁊ ita ſo. dicit Jo. an. differẽtia ẽ qñ cõmittiꝛ
inqſitio ſup famã: an ꝯmittaꝛ iqſitio ſuper crie. qꝛ ſup inqſitõe
fame: vt ꝓcedaꝛ ſufficit denũtiatio ꝓbe pſone: vꝛ ifamia aliqli
⁊ põt ꝓbare p teſtes: ⁊ oꝛdeꝫ ⁊ auditũ. de ſpon. cũ i tua. Sed in
inqſitione criminum maioꝛ infamia ẽ neceſſaria. ita dicit Jo.
an. ¶ Quarto opp. ⁊ vꝛ ꝙ male fecerit hic papa iſtos interro
gare: an valẽt accuſare. qꝛ ſi fuerũt in terio cõtumaces: nõ de
bent vltra audiri. vt. l. ſi cã. C. q accu. nõ poſ. ⁊ iiij. q. v. qlquis.
cũ ſi. So. vt in glo. magna. ⁊ dicto. c. qſquis. nã qñq; eſt pfixus
terminꝰ alicui vt accuſet: ⁊ vltra nõ audiꝛ vt in cõtra. qñq; nul
lus terminꝰ ẽ ſtatutus: ſꝫ ad eius petitiõeꝫ ẽ ſtatutus alteri vt
cõpareat. ⁊ tũc ſi ipſe qui fecit aliuꝫ citari nõ cõparet nõ ſtatiꝫ
imponiꝛ ſibi ſilẽtiuꝫ: ſed dꝫ etiã ſpectari. vt hic in tex. ⁊ rõ aſſi

Ponit queſtioneꝫ.

gnaꝛ in glo. ¶ Sed hic incidẽter qritur † vtrũ iudex poſſit ſta
12 tuere accuſatoꝛi terminũ ad ꝓbandũ: ſeu ad accuſandũ. ita ꝙ
de cetero nõ audiaꝛ. glo. ꝙ ſic in. l. tytia. ff. e. ti. ⁊. l. ſi ea. q acc. nõ
po. dy. dicit accuſari põt etiã ſine cãe cognitõe: ſꝫ nõ reo. vt no
taꝛ in. c. indultũ. de re. iu. li. vj. Ric. ma. tꝫ ꝙ nec etiam accuſari
poteſt ſtatui ſine cãe cognitõe. ⁊ videꝛ tex. ⁊ gl. C. vt nemo in
uitus. l. j. ⁊ hoc placet Bar. in dicta. l. tytia. erit aũt iuſta cauſa
ſtatuẽdi terminũ: ſi tu vadis me diffamãdo: ego accuſabo talẽ
de tali crie: vel de tali poſſeſſione. iſta ẽ iuſta cã ſtatuẽdi terim
vltra quẽ nõ audiaris. vt. l. diffamari. C. de inge. man. ⁊ hoc tꝫ
Inno. de offi. oꝛ. c. cõquerẽte. in ſcða gloſſ. Jteꝫ ſunt alie iuſte
cauſe nota. in dicta. l. j. C. vt nemo iuitꝰ. ¶ Scðo qrit Jo. an.
13 † an ſemp ille q deſtitit ab accuſatõe incidat in turpẽ. remittit
ad Spe. de accu. §. v. p totũ. Bar. ſic diſtignit. qdã ſunt caſus
a quibus lꝫ deſiſtere[a] ex qualitate pſone accuſate. vt. ff. ad turp.
l. j. §. accuſatis. in ſi. qdaꝫ ſunt caſus in qbus lꝫ deſiſtere ex qua
litate deliti. vt. l. a ꝓcedẽte. ff. de fal. ⁊ de iſtis nõ eſt qrendũ an
incidãt in turpẽ. qdam ſunt caſus in qbus nõ lꝫ deſiſtere. ⁊ tũc
eſt aduertẽdũ de tpe. quoddã ẽ tpˢ poſt lit. cõt. ⁊ tũc nullomõ
lꝫ deſiſtere. vt. ff. ad turpi. l. in ſenatꝰ. §. q poſt. quoddã eſt tpˢ
añ li. cõte. poſt datã tñ fideiuſſionẽ de lite pſequẽda: ⁊ tũc etiã
nõ lꝫ deſiſtere. vt. l. j. C. ad tur. ⁊. C. vt intra certũ tpˢ. l. j. qõdaꝫ
eſt tpˢ ante datũ illũ fideiuſſo. poſt ꝓductam tñ accuſatõem.
et hoc eſt aduertẽdum aut reus ẽ citatꝰ: vel nõ. naꝫ reo citato
nullomõ lꝫ deſiſtere. vt in auct. q ſemel. C. quõ ⁊ q ñ iudex. ante
citatõem võ lꝫ deſiſtere ſicut in ciuilibꝰ. quodã eſt tpˢ ante ac
cuſationẽ ꝓpoſitã: poſtꝗ tñ minatus ẽ qs ſe accuſaturũ. ⁊ tũc
licet de hoc dederit libellũ pncipi vel pſidi: qð volebat accuſa
re nõ ꝙ accuſabat. ⁊ tũc indiſtincte lꝫ deſiſtere. vt ẽ caſus. ff. de
adul. l. miles. §. ſocer. ⁊. l. qſitũ. ff. ad turp. vbi Bar. ponit iſta.
et ſub hoc vltio mẽbꝛo põt intelligi iſtud. c. in quo nõ dꝛ ꝙ fue
rit accuſatio ꝓducta: ſꝫ litere pncipi deſtinate ꝙ valebat accu
ſare. iõ penitere licꝫ. ar. cõtra. de poſtulã. bone. §. nec nocebat.
14 ¶ Tertio qro † q̃ ſit pena deſiſtẽtis. dic ꝙ quiq; librarũ auri.
Jtem infamie. iteꝫ pene ꝓmiſſe de accuſatiõe pſequẽda. ⁊ hñt
locũ iſte pene in deſiſtẽte pſequi. ille aũt q patiꝛ ſibi labi iſtãtiã
biẽnij puniꝛ in quarta pte bonoꝝ. vt no. in. l. iij. §. ſi. de puar. lꝫ
aũt deſiſtẽs ab accuſatõe taliter puniaꝛ. qd ſiet de illo ꝓceſſu.
dic ꝙ iudex poterit pſeq dictũ ꝓceſſuꝫ: ⁊ abſoluere vel cõdem
nare: vt repierit. vt plene p Bar. in. l. libelloꝝ. §. ſi. ff. e. ti. Accu
ſato aũt nõ cõparẽte qd ſiet. dic vt no. Bar. in. l. inter accuſato
rem. ff. de publi. iu. vbi de dilatõibꝰ dãdis in cauſis crialibus
an ſicut in ciuilibꝰ. ibi vide plene. vtrũ aũt accuſatoꝛ q nõ cõpa
ruit debeat cõdẽnari in expẽſis in cã criali. dic p Bar. in. l. j. ff.
ad turp. vbi ẽt queriꝛ: an debeãtur expẽſe q̃ veniũt rõne victo
rie et. l. qui crimen. C. qui accuſare non poſſunt.

a ¶ Licet deſiſtere Deſiſtens a lite criali dꝫ indiſticte condẽnari i expẽſis. Bal. ⁊ Petr. de Su. i. l. ſi. C. de fruc. ⁊ li. ex. ⁊ l. q crimẽ. C. q ac. nõ poſ. ⁊ ibi doc. Sed in ciuili dic vt i l. deſtitiſſe. et ibi bart. ff. de iudic. Bald. in. l. poſtꝗ liti. C de pact.

1 ¶ Jnquiſitio generalis ſup idoneitate pſone nõ impedit vo
lentem poſtea accuſare pmotum de aliquo crimine ſpeciali.
2 Princeps i tpalibꝰ fundat intẽtioneꝫ ſuam ſup iure cõmuni.
3 Citatio pma põt eſſe pemptoꝛia in crialibꝰ ⁊ in ciuilibꝰ ex cã.
4 Procuratoꝛ licꝫ non poſſit interuenire in cã criali: põt tamen
interuenire ad allegãdũ cãs abſentie. ⁊ nu. 6. latiꝰ nu. 14. ⁊. 17.
5 Executio debiti officij nõ excuſat a comparitione ſi quis cita
tus fuerit in cauſa criminali.
7 Crimina non ſunt ſpecifice declaranda in citatoꝛio.
8 Proponẽs calũnioſam accuſationẽ dicitur inferre iniuriam.
9 Purgatio indicitur non comparẽti: lꝫ foueat iuſtam cauſam.
10 Citatꝰ ſemp dꝫ venire ad iudicem ſiue iuſte ſiue iniuſte citeꝛ.
11 Penarum genera ſunt ſeptem de iure ciuili.
12 Pene canonice quomodo conueniant penis ciuilibus.
33 Cauſa quando dicatur criminalis: et quando ciuilis.
15 Uſq; dictio ponitur excluſiue.
16 Procuratoꝛ vel factoꝛ meus ſi damnetur ad moꝛteꝫ differtur
executio donec mihi reddiderit rationem.
18 Procuratoꝛ an poſſit interuenire ad certum articuluꝫ cauſe.
19 Procuratoꝛ an poſſit interuenire quando exceptio venit ſe
paratim examinanda a cauſa criminali.
20 Procuratoꝛ ſi non debuit admitti et fuit admiſſus: an valeat
iudicium.

VEniens. Qui iurauit aliquem nõ accuſare
ab eius accuſatõe repelliꝛ. ⁊ pma
ps ponit factum. ſcða ponit pnũtiatõem citatiõis: ⁊
purgatõis. ibi: cũ igꝛ. Jterũ pma ps facit qnq;. po
nit accuſatõeꝫ epi ſup tribꝰ. ſcðo ipſiꝰ citatõeꝫ. ibi: vnde. tertio
ipſiꝰ nõ veniẽtis triplicẽ excuſatõeꝫ. ibi: idẽ võ. quarto excuſa
tionis repulſionem. ibi: quinto pꝛocuratoꝛis admiſſionẽ ⁊ ex
ceptionem. ibi: dec pꝛocuratoꝛ. ¶ No. pꝛimo quod epˢ iſte ac
cuſabaꝛ de crie ꝑcedẽte ſuam ꝓmotõem. ſcꝫ qꝛ filiꝰ ſacerdotis
1 † gñalis ergo inqſitio ſup idoneitate pſone q̃ ſemp ſieri dꝫ. vt
in. c. ſi. j. de elec. li. vj. nõ impedit volẽtẽ poſtea accuſare ꝓmo
tuꝫ de aliquo crie ſpeciali. qd aũt ſi de aliq̃ crie fuiſſet exceptũ:
et eo nõ obſtãte cõfirmatio ſubſecuta: an poſſꝫ poſtea accuſa
ri. dic vt. s. de elec. qð ſicut. ⁊ de app. cõſtitutis. quõ aũt ꝓbari
poſſit: ꝙ qs ſit filiꝰ ſacerdotis. dic vt. s. de ſi. pſbyt. c. michael.
facit. c. j. de ſi. pſby. li. vj. ¶ Scðo no. ꝙ accuſaꝛ iſte qꝛ pſtitit ho
magiũ duci: ⁊ dicebaꝛ in qrta cõpilatõe ꝙ dictũ homagiũ fue
rat dicte eccleſie impiali liberalitate cõceſſuꝫ. et not. p Hoſti.
2 † ꝙ pnceps in tpalibꝰ fundat intẽtõeꝫ ſuã de iure cõi. v. diſti.
quo iure. ⁊ de hoc de off. arch. c. ſi. de iu. iur. nimis. ⁊. c. petitio
Jſta aũt pſtatio homagij ẽ qdaꝫ alienatio ⁊ foꝛtioꝛ ꝗ alia. vt
patet de re. ecc. nõ alie. c. ij. li. vi. ¶ Tertio not. in verſi. verum
3 † ꝙ in cribus pria citatio põt eẽ pemptoꝛia. ſiliter in ciuilibꝰ ex
cauſa. vt. s. de dila. c. j. Jn crialibꝰ eñ ꝓcediꝛ moꝛe priuatoꝝ iu
diciorũ. vt. l. abſentẽ. ff. de pen. ⁊. l. inter. de pu. iudi. facit. c. cuꝫ
4 ex literis. s. de reſti. in ite. ¶ Quarto no. † ꝙ lꝫ in cã criali non
poſſit interuenire ꝓcuratoꝛ. vt in. l. pen. §. ad crimẽ. de pub. iu.
põt tñ interuenire ad allegãdũ cauſas abſentie. qcũq; eñ legi
timo ipedimẽto teneꝛ ad iudicẽ venire nõ cogꝛ nec aliqua pe
na ſibi infligiꝛ. imo ꝓceſſus p iudicẽ factꝰ ipõ iure nõ tenꝫ: ſi ſci
uit ipedimẽtũ. vt not. in. l. qſitũ. ff. de re iu. ⁊. l. iij. ff. ſi qs caut.
5 et dixi. s. de pen. c. qrelã. ¶ Quinto notaꝛ † ꝙ executio debiti
offiti nõ excuſat a cõparitione ſi quis citatus fuerit in cauſa
criminali iminebat eñ cõſecratio chꝛiſmatis ⁊ baptiſatio filij
regis: et tñ non excuſat. viarũ autem diſcrimina excuſaſſent ſi
6 fuiſſet verũ. vt. d. l. ij. ſi qs cau. ¶ Sexto not. † ꝙ ꝓcuratoꝛ nõ
poteſt recipi in cã criminali quẽ articulũ pſequunẽ hic doct. ⁊
Bar. in. l. penul. §. ad crimẽ. de publi. iu. et. C. e. titu. l. reos. per
Bart. et põdera v̈buꝫ nõ poſſemꝰ ⁊c. ex quo argue. ꝙ ſi admiſ
ſus fuerit nõ valeat iudicium. de quo. j. dicam. ⁊ in dicto. §. ad
crimen. ¶ Septimo no. in v̈. cunq; ꝙ cõparente accuſato vel
7 alio eiꝰ nomine ſit repetitio obiectoꝝ. ex quo argueꝛ ꝙ in cita
toꝛio nõ ſint crimina ſpecifice declarãda. alias nõ ſieret repeti
tio. dixi. s. c. pximo. et quod no. Bar. in. l. inter. ff. de pu. iudi.
¶ Octauo no. ꝙ iſte epus de eiſdẽ criminibꝰ ab iſto eodẽ fuit
alias accuſatus coꝛam archiepõ. ⁊ ſic archiepˢ audit cauſam
criminalẽ epi. ſꝫ nõ diffinit ſi eſſet depoſitõe dignus. Collige
8 etiam † ꝙ proponẽs calũnioſaꝫ accuſatiõem diciꝛ inferre iniu
riam. qð patet quia petit veniam. et idẽ ſi exceptioneꝫ cris qs
obijciat: et nõ probet. vt dixi. s. de oꝛdi. cogni. cũ dilectꝰ. ⁊ not.
Spe. in titu. de accuſatoꝛe. ¶ Nono not. ꝙ iſte canonicꝰ iura
uit parere mãdatis ⁊ mandatũ fuit poſtea ſub debito iuramẽ
ti ⁊c. piurus ergo diciꝛ ꝓpter primũ iuramẽtuꝫ. licꝫ in iuramẽ
to facto poſtea nõ fuerit repetitũ. facit. s. de iur. iurã. clericus.
et iuſtũ fuit illud iuramẽtũ. qꝛ q ſemel calũnioſe aliquẽ accuſa
uit nõ põt poſtea accuſare amplꝰ. vt. l. ſi cui. §. iſdem. ff. eo. tit.
¶ Decimo not. ꝙ iſti excuſatoꝛes excepcerũt cõtra pſonaꝫ ac
cuſatoꝛis: ⁊ fuerunt admiſſi. quo aũt iure eẽt cauſa criminalis
difficile ẽ videre: niſi dicamꝰ ꝙ de grã hoc factũ fuit. aliter di
9 cam. j. ¶ Undecimo no. † ꝙ licꝫ quis foueat iuſtã cauſaꝫ tamẽ
ſi nõ cõparet indiciꝛ ſibi purgatio. Jtem etiã cõdemnaꝛ in ex
penſis: quas nõ recuperat: licꝫ optineat in cauſa pꝛincipali. vt
l. properãdum. et. §. ⁊ ſiquidem. C. de iudic. et not. Oldra. in. l.
damni infecti quidam. §. ſin. de oper. no. nunti. ¶ Duodecio
10 colligit gloſſ. et plene proſeqtur † ꝙ ſemp debet citatꝰ venire
ad iudicẽ: ſiue iuſte ſiue iniuſte citeꝛ. de quo hic plene. ⁊. iij. q. ij
ſi quis

Ponit queſtiones.

ſi quis eps.vbi etiam plene.et.c.ij.de dilatio.p Innoc.et.l.ex
quacūq3.ff.ſi quis in ius voca.nō ier.et in ſpecu.de citat.§.i.
¶ Expletis notabilib9.aduertēdū3 eſt p declaratione gloſſa
rū.quarū intētio verſat principaliter circa tria.primū an poſ-
ſit interuenire pcurator in cā criminali.z de hoc in prima gl.
an ille q ſemel deſtitit vel calūniatus iterū admittat.z de hoc
in ſecūda q hic nō pſequar qd dixi.ſ.c.pxi. tertio an debeat
citatus q pōt ſe aliquo priuilegio tueri venire corā iudice alle
gaturū priuilegiū ſuū.z de hoc plene in gloſ.ſic pt3 zc.remiſi.
11 ſ.in vlti.not.preſertim ad.c.ij.de dila.vbi dixi. ¶ Reſtat vt
de prio articulo pſequar aliquātulū hic latius q doc.Et pri-
mitte ad euidentiā q de iure ciuili ſeptē ſunt gnā penarū.qua
rū tres ſunt capitales.prima adēptio z priuatio vite.q multis
modis infert.ff.de pen.l.aut dānū.§.iura.z.l.capital.§.ſi.ſecū
da eſt pxima morti:vt pena metalli:z in opus metalli.nā z iſti
ciuitatē z libertatē amittunt.vt.d.§.pena.z ſe.tertia eſt pena
capitalis deportatio:z in opus publicū dānatio:nō tū in me-
tallū.z hi nō libertatē:ſ3 ciuitatē tm amittūt.vt.l.qdam.de pe
nis.Nō capitales ſunt quatuor.prima eſt relegatio ad tps:vl
in ppetuū. hi bona non amittunt.ſecūda eſt infamia.tertia eſt
dignitatis amiſſio vel dignitatis z officiū interdicta aſpira-
tio.quarta verbor experimētū.ff.de penis.l.ſi qs forte.§.vlt.
z de inter.z rele.l.relegatorū.§.ad tēpus.z iſta not. Inno.in
c.qualiter.ij.ſ.eodem.z.l.ſeruū quoq3.§.publice.ff.de pcura.
12 ¶ Pene vero canonice quō predictis cōueniāt.z an pdicta
de iure canonico locū habeāt ibi tractat.z de pena mortis di
cit q nō.ſ3 eſt eis ſilis qn ipm tradit iudici ſeculari.de cri falſi
ad falſarior.et de iudi.cum nō ab hole.ij.pena q dānat in me
tallū nō inuenit in canonib9 impoſita:ſ3 ſi imponeret poſſet.ſ.
de calū.c.j.ſ3 ei equipat pena carceris:quā eccla p grauiſſimis
cribus inſūgit.ſ.de here.c.penul.z q qs redigat in ſeruitutē
xxxij.di.eos.z q dicit de iſta ſcda.z idē inn.de tertia.de nō ca
pitalib9 aūt dicit ipe pene relegatiōis nō ſunt in vſu:ſ3 ei ſuc-
cedit detruſio in mona.l.di.ſi eps.alie aūt vt infamie:dignita
tis amiſſio:z iterdicta aſpiratio z verbor experimentū hn hnt
locū ſm canones.qd declara p eū in dicto.c.qualr.z vide bar.
in.l.ij.ff.de pu.iud.quedā dubia que ſit pena capitalis vel nō
13 ¶ Scdo pmitte qn dicat cā criminalis z qn ciuilis no.Inn.
in dicto.c.qualr.q qn agit ad cōmodū priuati dr cā ciuilis.ſi
aūt ad cōmodū fiſci ſiue agat ad penā corporalē:ſiue ad pecu
niā dr criminalis.z ita etiā no.bar.in.l.ſi.ff.de priua.delic.z.l.
iij.de ſepul.vio.¶ Oppo.q iſte textus videt 9trius ſibi ipſi.
primo eni dicit.q nō pōt recipe in cā criminali:z tū poſtea re-
cepit z exceptionē admittit:z ſm cā pnuntiat.So.dicit gloſ.
q ad excuſandū z excipiēdū admittit pcu.i cā criminali.vt in
ſ.c.Idē tenet vin.z phi.z Inno.ſ.c.pximo.z ho.hic.z gui.in
ſpec.de pcu.§.j.v.ſ3 pcedentis.vbi etiā plene an ad media cāe
admittat in cā criminali.Iſtud dictū doc.vr ſatis obſcurū.ſc3
q admittat pcur.ad excuſandū.tota eni vis cuiuſlibet qōnis
9ſiſtit in excuſando z excipiēdo ſimilr pcuratoris offm in qua
cunq3 cā.ergo melius fuiſſet dicere q ſemp poſſit pcur.inter-
uenire.ſi ad excipiendū z excuſandū cū eius offm in alio nō ver
ſet.ſo.In.intelligit hic ad excuſandū zc.de excuſatore q venit
ad allegādū cās abſētie puta īfirmitatis:captiuitatis vel alteri9
īpedimēti.ſed ad cās cāe.i.q cōcernūt innocētiā accuſati puta
q fecit ad ſuā defenſionē.vel vos dne iudex nō eſtis ei9 iudex.
iſtas eni z ſiles que reſpiciunt innocentiā accuſati vel declina-
tionē fori.nō poterit pcu.pponē in cā criminali.z iſta eſt theo
rica Inno.q ad cās cāe pcur.nō admittat ſ3 ad pponendas
cās abſētie admittat eccla nō ſatiſdās ſm eū:9tra quē facit iſte
tex.q h pcuratores pp̄oſuerūt q iſte nō poterat accuſare.q
alias fuit excluſus.ſo.dicit Io.an ſup verbo:imponendu3.q
hic exuberauit offm pape accuſatori imponēdo ſilētiū abſēte
cōtumaciter accuſato:z q admittit excuſationes ſup pn.9tra
14 iura predicta aliter ſoluit ſup prima gl. v3 q admittit pcur.
ad allegandū cās cāe.i.innocētie.qn ille cāe colligunt ex actis
factis inter eaſdē pſonas.hic eni alias fuit qd inter epm z cano
nicū z ſopita p archiepm imponentē illi ſilentiū.ad hoc ergo
allegandū admittit pcurator vt hic.dicit mō Inn.q in crimi
nalibus poſt litis conteſt.vel ante in caſibus in quibus proce-
ditur ad ſniam lite nō cōte.anq iudex cōdēnet abſtem: debet
quēlibet admittere ad defenſionē innocētie etiā minorē:z for-
te infamē.vt.ff.de pcura.l.ſeruū3 quoq3.§.publice q.§.etiam
obſtat.vt dicā.ſ. ¶ Secūdo opponit de lega.j.ff.an per aliū.
cauſe app.agi.poſ.ſo.dicit glo.iſta regula fallit qn nō excedit
crimē relegationis.in crimine ergo vbi eſt relegatio inſligen-
da vel pena inferior admittit pcurator.Ita dicit gloſ.ex quo
ſentit circa hoc cū agit ſc3 q in crimine in quo debet iponi pe
15 na relegationis admittat pcura. z ſic illud vſq3 poſitū in.d.
l.ſ.ponitur excluſiue.Ita notat accur.in.d.§.publico.z idē ho
ſti.z hanc opi.t3 Ia.de are. Ja.bu.oldr.gui.de cug.S3 Iac.
de bel.diſputauit cōtrariū q t3 Ia.de ra.pe.z cy.in.l.reos.C.
eo.ti.ſup iſto dubio dicit hic Io.an.q ſeruat 9muniter dictū
gloſ.In pena ergo relegationis vt infra.poterit interuenire
procu.qd eſt verum ſm gui.de cug.qn loquimur in pena pri-
uata extra corpus puta relegationis: remotionis a dignita-
te:vel ſilis.ſed qn ponit pena afflicta in corpus:vt ictus fuſtiū
tūc nō pōt interuenire procura.z ita intelligit.l.ſi.C.de iniur.
¶ Sed tunc dices nōne in actione iniuriarū pōt imponi pe-
na extra corpus.certe ſic cū ſit pena arbitraria.vt.l.ſi.ff.de in-
iur.ergo d3 poſſe interuenire procura.cui9 cōtrariū dicit.d.l.
ſi.C.de iniur.ſo.dicit q in crimine iniuriarū pōt iudex ipone-
re penā in corpus.z extra corpus.z iō rōne incertitudinis pro
curator nō d3 admitti:vt ibi.z p hoc dicit q ſi p debito iponi
tur pena pecuniaria z in defectum corporalis nō debebit ad-
mitti pcura.facit qd not.Bart.in.l.ij.ff.de publicis iudicijs.
Barto.tū t3 in.l.pen.§.ad crimē.dubitando ptranſit q ſit ve-
rior opi.in predicta qōne.z corroborat opi.vltramon.l3 dicat
opi.gloſ.p italiā obſeruari.¶ Tertio oppo.de.l.ſed z he.§.
ſ.de pcura.vbi libertus accuſat vt ingratus vt reuocet in ſer-
uitutē z tū admittit pcurator vt ibi.certū eſt eni q ſeruit9 eſt
mors.vt.l.ſeruitus z.l.qd attinet.de regu.iuris.ſol.dic q ibi
accuſatio eſt ciuilis.q ad cōmodū partis redigit in ſeruitute3
ſed hic loquitur in accuſatis criminali criminaliter intentata.
¶ Quarto oppo.de.l.ſi cui.§.pe.ff.eo.z.l.lucius.de app.z.l.
ſeruus vbi admittit p ſuo intereſſe ſimiliter filius p patre et
abbas p monacho.ar.ff.de li.ho.exhi.l.j.z illud eſt quo ad ſta
tutū:quo cauet.q ſi qs accuſatus de crimine vel inquiſit9 de-
clinauerit iuriſdictionē poteſtatis vel capitanei poſſit ipune
offendi.qd ergo faciet clericus inquiſitus nō declinauit ipe.ſ3
abbas vel ſuperior.z idē in patre p ſuo intereſſe ſi cōtra filiu3
16 inquirat.z ita not.bar.in.d.§.ad crimē.immo plus. q ſi pcu
a rator vel factor[a] meus eſt cōdēnatus ad mortē:eſt executio dif
ferenda donec mihi reddat rōnem.vt no.dyn.in.l. ſeruus vni.
ff.de leg.j.z cy.in.l.i.C.de bo.dā.z bar.in.l.ſi.§.j.ff.de publica.
¶ Quinto op.de.l.ſeruū quoq3.§.publice.ff.de pcura.vbi di
cit tex.publice abſentes a quibuſcūq3 defendi.ſo.dicūt quidā
per illū.§.q vbicūq3 pōt qs dānari abſens.z ibi poterit inter
uenire pcura.qn aūt poſſit dānari.dic vt.l.abſentis.ff.de pen.
z.ſ.de dolo z contu.veritatis.aduerte dicit bar.illud eſt verū
q vbicūq3 aliquis pōt de crimine cōdēnari abſens ibi debe-
bit qlibet admitti ad ſuā innocētiā excuſandā qnimo iudex
ex officio d3 qrere de innocētia accuſati abſentis.vt.l.ſi nō de
fendat.ff.de penis.z per bar.in.l.iiij.de dam.infec.z ita ſentit
etiā Inno.cōtra quos facit.l.j.ff.an per aliu3.cauſe app.certū
eſt eni.q in cā app.pōt ferri ſnia in abſentē vt.c.p tuas.de ap.
l.ſi.§.illud.C.de ap.z tū in cā app.nō interuenit pcura.in cau
ſa capitali.vt ibi.ſo.dicit ipe qui admittit ad defenſam abſen-
tis nō pōt dici pcura.qd pt3 q preiudicarēt dno geſta p eum
admittet ergo.vt qlibet rōne hūanitatis.vt.l.in tm.ff.de ap.
z cyn.idē tenet.q vbicūq3 abſens pōt dānari ex forma ſtatuti
pōt interuenire pcurator.Ita refert dy.cōſuluiſſe.z t3 Ia.de
are.vt not.cy.in.l.reos.C.eo.¶ Sexto op.z videt q etiā ſi cri
men ſit publicū poſſit interuenire pcurator.vt pt3 in crimine
ſuſpecti tutoris qd eſt publicū z interuenit pcurator.vt.l.iij.
§.cōſeqnēs.de ſuſpec.tuto.cōiuncta.l.nō ſolū.§.ſi.ff.de pcur.
ſo.dic q qnq3 agit de ſuſpecto ad hoc vt tutor remoueat ab of
ficio z iſta cā eſt ciuilis.z ideo interuenit pcurator.agit eni ad
priuatā vtilitatē.ſ.pupilli ideo ciuilis.vt.c.tue.ſ.de pcura.z di
xi.ſ.qnq3 accuſat de ſuſpecto nō ſolum vt pmoueat:ſed vt pu
niat.z tūc eſt cā criminalis.q agit ad vindictā.vt.l.j.§.ſolent
ff.de off.pre.vib.z.l.i.ff.de ſuſpec.tu.z iſto caſu nō admittitur
procurator ſicut in accuſatiōe iniuriarū.vt.d.l.ſi.z hoc mō po
teſt intelligi iſte tex.q iſte accuſabatur vt remoueret.z ſi vera
fuiſſent in accuſatore deducta meruiſſet etiā maiori pena q de
poſitionis ex dilapidatione.z q tacuit defectū natalium: ita p
ſententiā remanſiſſet infamis:z aliter caſtigatus.ergo procura
tor interuenire nō poterat.vt dicit tex.¶ Venio ad queſtio-
17 nes z primo quero qualiter in cā criminali nō poteſt interue
nire pcurator.dic q ex pte vtriuſq3.ſ.accuſatoris: z accuſati.
ratio eſt ne iudiciū ſit deluſoriū.qd precauere d3 iudex.vt.l.ſi
pretor.ff.de iudi. S3 ſi reus litigaret per pcuratorē z videret
crimen eſſe probatum:vel accuſator deficeret in probando vi-
dentes ſe dānandos fugerent:z ſic iudiciu3 eſſet deluſoriū:iō
vterq3 debet detineri vt.l.j.C.de cuſto.re.z de accu.l.ſi.Item
diligentius ageret cauſam per ſe ipos: q per procuratorē.vt
l.ij.§.ſi.ff.de adul.z ita dicit bart.in.d.§.ad crimen.in princi.
18 ¶ Secūdo quero. an ad certū articulū cauſe poſſit interue-

a ¶ Factor. factores hodie dicuntur olim dicebantur iſtitores et executores.bar.i.l. eādē.vij.q.ſi.de duob.reis.et veniūt appellatione illorū de domo Roma.et alexā.poſt glo.in.l.lecta.ſi certū peta.

Ponit queſtiones.

nire procurator.glo.in.d.§.ad crimen.videtur tenere ꝙ ſic.et idem ſpec.tangit in titu.de ꝓcu.§.i.ver.ſed nunqd.dicit bar. ꝙ aut reus eſt in carceribus:⁊ põt cõſtituere ꝓcuratorem ad oẽm articulũ:⁊ ad totã cãm.qꝛ ceſſat ratio ꝙ iudiciũ ſit deluſoriũ.aut nõ eſt in carceribus.⁊ diſtingue.nã aut ille articulus ſiue exceptio cõcernit ꝓceſſum:puta ꝙ libellus nõ ꝓcedat: ꝙ nõ ſit iudex cõpetẽs:ꝙ accuſator ſit inhabilis:⁊ poterit interuenire ꝓcurator.nõ ob.illud.c.⁊.§.ad crimẽ.qꝛ loqnunt̃ de exceptiõibꝯ ꝑ quas crimẽ examinat̃.quedã ſunt exceptiões que cõcernũt ꝓceſſum:⁊ tãgũt cãm de q̃ agit̃.vt exceptio rei iudic. Itẽ ꝙ interfectus poterit ĩpune accidi ex forma ſtatuti.⁊ tũc dic ꝙ Ja.de are.diſputando tenuit.ꝙ aut notoriũ erat illam exceptionẽ eſſe verã:⁊ ꝓcurator admittit̃.al's ſecus:arg.l.fulcinius.§.ſi actio.ff.qui.ex ca.in poſ.ea.cõiuncta.l.e.tpe.de pecu.ad hoc.l.qui cũ maior.§.libertus.de bo.lib.⁊ eſt ratio qꝛ qñ eſt notoriũ iudex dꝫ abſoluere reũ: etiã noĩe petẽte.arg.not. in.l.vbi pactũ.C.de trãſac. Si vero eſſet exceptio perẽptoria que ꝓponit̃ tũc nõ debet ꝓcurator admitti qꝛ nõ ꝓnũtiat̃ tunc ſup ea.ſed ſup crimine.vt.l.j.C.de or.cog.iudi. Item qꝛ a quo remouet̃ genus:remouet̃ quelibet eiꝯ ſpẽs.vt.l.j.in fi.de ſuis ⁊ legiti.⁊ ita tꝫ bar.in.d.§.ad crimẽ.⁊ hoc videt̃ hic tenere Jo. an.ꝙ ꝓcurator ad ꝓponendũ exceptionẽ declinatoriã admittatur:nõ aũt ad perẽptoriã ⁊ format qõnẽ de accuſato de homicidio qui vult cõſtituere ꝓcuratorẽ:ad ꝓponendũ ꝙ pote
19 rat ille ĩpune occidi:qꝛ bannitus.⁊ dic vt hic ꝑ eũ.☞ qui ſubiungit ⁊ non determinat qõnem legiſtarũ diſputatã.qñ exceptio venit ſeparatim examinanda a cã criminali.an poſſit interuenire ꝓcurator.pone de facto quidã ranageſe fuit interfectus filius eius occiſores accuſat illi excipiebant ꝙ poterat occidi qꝛ erat bãnitus repiebat̃ cãcellatus de banno.ſed erat dubium an valeret cãcellatio.⁊ iſte articulus fuit cõmiſſus alteri per hẽtis poteſtatẽ.querit̃ an corã alio poſſit interuenire ꝓcurator. Ja.but.determinauit diſputãdo ꝙ ſic. Ja.de bel.diſputauit cõtrariũ tali ratione exceptio q̃ tangit crimẽ quãtũcũqꝫ venit ſepatim examinãda a crimine:tũc põt interuenire ꝓcurator qñ examinat̃ ad aliũ finẽ:ꝙ̃ ad examinationẽ ⁊ deciſionẽ criminis.⁊ ita loquit̃.l.j.ſi preces.C.ad.l.iul.de pla. Sꝫ qñ examinatur ſeparatim a crimine tñ tẽdit ad excludendũ crimen:ſeu ad deciſionẽ criminis:tũc videt̃ vna cã:⁊ vnũ iudiciũ cũ crimine ⁊ corã eodẽ iudice dꝫ examinari.vt.l.arbitro.⁊.l.ab arbit.qui ſatiſda.cog.⁊ ita fuit obtentũ ⁊ determinatũ.⁊ placet bar.i.d.§.ad crimẽ.⁊ cõmuniter vbiqꝫ dicit̃.ꝙ ad crimẽ publici iudicij fruſtra ꝓcurator interuenit.glo.tꝫ ꝙ idẽ in priuatis ſi imponeret̃ pena ſupra relegationẽ.⁊ idẽ bart.in.d.§.ad
20 crimẽ.¶ Qui etiã querit.☞ ſi nõ debuit procurator admitti ⁊ fuit admiſſus:an valeat iudiciũ.gloſ.ꝙ ſic.j.de iudi.c.j.lib.vj. qđ eſt verũ ſine dubio qñ interuenit poſt cõcluſionẽ in cã:vt.l. quãuis.C.de adult.ſed ſi añ cõcluſionẽ.dicit ipſe ꝙ ſi interuenit ex pte accuſatoris valet iudicium.ſi aũt ex parte rei. tꝫ qđ non valet rõne differẽtie ⁊ motiua ſua ibi videas.de excuſatore qui venit ad allegandum cauſas abſentie quas exceptiões proponere poterit.⁊ an poſſit repelli qꝛ infamis:qꝛ femina:qꝛ minor.qꝛ nõ ſatiſdat.dic vt ibi.

1 ¶ Denũtiãs crimẽ fratris nõ tenet̃ inſcribere.
2 Accuſans ſi ſe nõ obliget in libello:an valeat iudicium.
3 Iudex tenet̃ dare apoſtolos etiã nõ petenti.
4 Opponẽs crimina cõtra electũ nõ tenet̃ ſe inſcribere etiã ad penam extraordinariam.
5 Crimẽ probatũ ꝑ modũ exceptionis ĩpedit promouendũ:ſed nõ deijcit iã promotum.
6 Excipiẽs crimina cõtra ordinandũ vel cõſecrandũ admittitur poſt confirmationem.
7 Crimẽ ꝓbatũ ⁊ obiectũ poſt cõfirmationẽ repellit ab obtinẽdo:⁊ deijcit ab obtẽto. Rõnem reddit.nu. 8. Nõ tñ amittit priora beneficia.nu. 11.
9 Eṕs authoritate pape tranſlatus ſi anteq̃ habeat poſſeſſionem eccleſie ad quã transfert̃ ꝓbaret̃ crimẽ cũ infamia contra eum repelletur.
10 Deficiẽs in ꝓbando exceptionẽ oppoſitã nõ punit̃ pena talionis:ſed pena arbitraria Rõnẽ reddit nu. 12.
13 Procurator põt interuenire in cã criminali nõ criminaliter intentata:⁊ põt excipere cõtra electũ.
14 Admitti qui debẽt ad obijciendũ crimina vel defectus cõtra electũ:vel contra confirmatum.
15 Suſpectus de calũnia repellitur ab excipiendo.
16 Opponentes ſe electioni vel cõfirmationi an dicantur agere vel excipere.
17 Plures an ſint admittendi ad excipiendũ.
18 Sentẽtia lata ꝑ vel cõtra vnũ an proſit vel noceat alijs.
19 Exceptio tua nõ intereſt qñ ſit opponenda. Qđ debeat ꝓbari ante litis conteſtationẽ.nu. 20. Quis eã debeat ꝓbare excipiens:an electus.nu. 21.
22 Jurãs ſoluere debitũ in termino ſi nõ ſoluit.an ꝓſumat̃ piurꝯ
23 Excipiẽs quõ poſſit ꝓbare debitorẽ non ſoluiſſe.
24 Negatio vbicũqꝫ eſt cã intẽtionis alicuius ſiue agentis ſiue excipientis:ei qui negat incũbit onus ꝓbandi.
25 Statuto cauet̃ ꝙ nõ ſoluenti collectas ⁊ datia non reddatur ius:reus conuentus excipit contra actorem ꝙ non ſoluit ius probare debet.

Uper his. Denũtiator criminis nõ inſcribit.accuſator iſcribit ad extraordinariã penam.ſꝫ per exceptionẽ deijcit̃ ab obtẽto al's nõ.ſecũdo caſu ꝙ ad excipiendum de crimine admittit̃ procurator.⁊ ſm hoſt.duo querebant̃.primo an excipiens teneret̃ inſcribere.⁊ in hoc diſtinguit. ſecũdo an talis cã ꝑ ꝓcuratorẽ poſſit agi.⁊ ad hoc rñdet ĩ fi.⁊ ſic ſunt due principales ptes.prima ſubdiuiditur in duas.qꝛ primo ponit tres modos opponendi crimina.ſecundo illas ꝓſequit̃ ibi:qñ ⁊ hec.tria facit.prima proſequit̃ primũ.ſecũda tertiũ ibi ſed cũ rõnẽ diuerſitatis coꝝ ſubmittens ibi:qñ.tertia ibi:cũ aũt.circa qđ diſtinguit de qua re:⁊ qñ.primũ proſequit ibi.ſi autẽ.ſecũdũ ibi:ſi añ. ¶ Not.primo tres modos quoꝝ alterũ eſt in crĩbus ꝓcedẽdũ.adde ſm.H.modũ inquiſitiõis.j.eo.q̃liter ⁊ qñ.ij. Itẽ in notorijs.š.de iureiu.ad noſtrã. ⁊ de coha.cle. ⁊ mulie.noſtra. Itẽ ⁊ per viã purgatiõis.vt.j.de pur.cano.vtrũ aũt ſi de crimine actũ eſt altero de predictis modis poſſit agi alio modo.dic:vt.l.ſi cui.§.idẽ.ff.de accuſ.⁊ dixi.š.eo.de his.
1 ¶ Secũdo no.☞ ꝙ ille qui denũtiat crimẽ fratris nõ tenetur inſcribere.ſed qui accuſat tenet̃.qꝛ ad penã talionis dꝫ accuſa ☞ Ponit queſtionẽ incidenter.
tor ſe obligare:ſi deficiet in probando. ¶ ☞ Quid ergo ſi in li
2 bello nõ ſe obligat an vitiet̃ iudiciũ.dicit Jo.ꝙ neceſſe eſt qđ accuſans ſe obliget ad penã talionũ.vt not.iiij.q.iiij.§.inſcripto.accu.cõtra.in.l.ij.C.de fide inſtru.per Jo.facit.ij.q.viij. quiſqꝫ.⁊.C.qui ac.nõ poſ.l.qui crimẽ.⁊ de accu.l.ſi.⁊ vtrobiqꝫ per cy.⁊ ex opi. Jo.ſequit̃ ꝙ ſi nõ inſcripſit ſe:nõ puniet̃ pena talionis.lꝫ non probauerit: niſi ꝓbet̃ calũniatũ fuiſſe.vt.l.iij. C.de calũ.cõtrariũ not.ꝑ hi.j.tit.j.c.j. Jo.an.tꝫ ꝙ ſi nõ probet teneat̃ ad penã taliõis ſi nõ inſcripſerit.venit etiã iſta pena talionis ex iuris dipoſitione.ſicut eñ ꝓbato crĩe ⁊ cõdẽnatiõe ſuper eo ſecuta ſuccedit pena iuris cõtra delinquẽtẽ etiã ſi iudex in ſñia nõ declarat.vt.l.j.ff.ad turp. Ita cõtra accuſatorẽ dꝫ ſuccedere pena iuris poſt abſolutionẽ accuſati:etiã ſi aliter nõ exprimatur. Sꝫ dicẽs ſi tacite venit pena talionis cõtra nõ probantẽ quare eſt neceſſaria inſcriptio.dicit Jo.an.ꝙ nõ mi
3 nus tenet̃ inſcribere:lꝫ ſit ad hoc tacite obligatꝯ.☞ ſicut iudex tenetur dare apoſtolos nõ petendi vt.l.eos in fi.C.de app.et tñ cũ inſtantia peti debẽt.⁊ ſi non petant appellatio deſeritur vt in cle.j.š.de ap.dicit tñ ſpec.ꝙ de ↄſuetudine multarũ regionũ inſcriptio hodie nõ eſt in vſu. qđ põt tolerari.vt.l.ordo.de pu.iudi.⁊ de pe.l.hodie.⁊ hoc de inſcriptione. Monitio autẽ an debeat precedere accuſationẽ.videt̃ ꝙ ſic.ſicut in ciuili: ad cuius inſtar in criminali proceditur.vt.l.abſentis.ff.de penis. dicit Inno.ꝙ monitio nõ eſt de ſubſtantia nec in ciuili:nec in criminali.ſed fit de vrbanitate.de hoc.j.de ſimo.lꝫ.in gloſſ.ex hoc. ¶ Tertio not.ꝙ eſt cõſyderandũ ad quẽ effectũ tẽdit exceptio criminoſa.nã ſi ad repellendũ ab accuſatione vel teſtificatione nõ eſt inſcriptio neceſſaria vt hic. ¶ Utrũ aũt iſto caſu excipiens de crimine ſi nõ ꝓbat:teneatur actione iniuriarũ dixi.š.de or.cog.cũ dilectus.⁊ in ſpe.de accu. ¶ Quarto not.
4 in verſi.ſed cũ opponitur.☞ ꝙ ille qui opponit crimina contra electũ nõ tenetur ſe inſcribere etiã ad penã extraordinariã.aduerte tñ ad hoc circa poteſtatẽ opponẽdi:⁊ ad penã nõ probãtis.dicit eñ inno.ꝙ cõtra eligendũ põt excipi etiã de crimine occulto dũmõ probari poſſit.de elec.ſuper eo.⁊.c.cũ inter canonicos. Itẽ et cõtra electũ excipi põt:ne cõfirmetur.⁊ cõtra confirmatũ ne ordinetur.et cõtra ordinatũ ne cõſecretur.⁊ cõtra ↄſecratũ ne poſſeſſionẽ bñficij adipiſcatur:qñ obijcitur crimen cũ infamia.j.eo.accedens. Ita ꝙ plura ſunt tẽpora infra que exceptio ꝓponit̃.⁊ lꝫ hic dicatur ꝙ ille tñ tenetur ad penã qui obijcit ⁊ nõ probat poſt confirmationẽ tñ dicit Inn.ꝙ nullo predictoꝝ caſuum excipiens calũnioſe nõ probans tranſibit ſine pena:⁊ intelligit calũnioſe qñ non probat.vt.l.j.C.de aduo.diuer.iudi.⁊.ij.q.iij.qñ .cõdẽnabit̃ eñ in expẽſis.qꝛ hoc eſt regulare in quolibꝫ ſi ſuccũbit.j.de peñ.calũniã. Circa hoc etiã dicit hoſti.ꝙ lꝫ obijciens contra electum ad impediendã confirmationem non teneatur inſcribere tamẽ habebit locum

pena.c.

pena.c.ſtatuimus.ſ.eo.lib.vi.Si aũt excipit cõtra cõfirmatuʒ
ne cõſecret nõ hʒ locũ illa ꝯſtitutio:ſʒ illa qnia dʒ ſe obligare
ad extraordinariã penã:que erit aliquãtulũ maior illa cũ plus
delinquat.ſ.de vi.ꝛ ho.cle.vt clericorũ puta obligabit ſe ad
penã bñficij.vt.ſ.de elec.cũ dilecti.fortius ſi poſt cõſecrationẽ
5 ad impediendũ poſſeſſionẽ aliqd obijciat.❡Quinto no.ꝑ ꝙ
crimẽ pbatũ p modũ exceptionis impedit pmouendũ:ſʒ nõ
deijcit iã pmotũ.fortius ergo.eſt ius in re:ꝙ̃ ius ad rẽ.ꝛ faci-
lius excludit a iure querẽdo:ꝙ̃ a iure queſito.vt.c.pe.ꝛ.fi.ſ.de
preben.lib.vi.ꝛ patre furioſo.de his qui ſunt ſui vel ali. iuris
ꝛ tetigi.ſ.c.omnipotẽs.Et aduerte qꝛ iſtud.c.loquit in petẽte
cõfirmationẽ vel cõſecrationẽ:ꝛ ordinationẽ qd̕ pōt ꝯtra ipm
excipi de crimine cõtra repetentẽ vero bñficiũ agentẽ poſſeſ-
ſorio vel petitorio:an poſſit opponi exceptio criminis.dic vt
not.Io.an.ſ.de excel.pla.inter dilectos.poſt prin.ꝛ ibi p In
6 no.❡Sexto not.in verſicu.poſt cõfirmationẽ ꝛc.ꝑ ꝙ poſt cõ
firmationẽ admittit ille q excipit ꝯ̃ ordinandũ vel conſecran
dũ crimina lʒ ergo ante cõfirmationẽ debeat fieri gñale pcla
ma:ꝛ edicta pponi ſi qui volũt ſe opponere:tñ ſi tũc ſe nõ op
ponũt:pñt poſtea.ſi tñ longo tpe tacuit donec vidit ordinatio
nẽ imminere videt ſuſpect⁹:ꝛ p cõſequẽs repellendus: tamꝙ̃
calũnioſus.C.de inge.ma.diffamari.ꝛ.ff.de accuſa.l.ſi cui.ſm
Innocen.ꝛ hoſti.ꝛ Ioan.an.ſuper verbo excipiendo.❡Se-
7 ptimo not.ꝑ ꝙ crimẽ probatum ꝛ obiectum poſt cõfirmatio
nẽ repellit ab obtinẽdo ꝛ deijcit ab obtẽto.ꝛ expone obtẽto.ſ.
rõne electionis:vel puiſionis de qua agit. erat eñ huic electo
ius qſitũ ex electione.qꝛ vinculũ ſpũale cõtractũ.ſ.de elec.
cũ inter canonicos.Itẽ ex cõfirmatione erat queſitũ ius ad-
miniſtrandi tẽporalia:ꝛ alia qdã.vt.c.tranſmiſſam.ſ.de elect.
quedã aũt alia debebat cõſequi p cõſecrationẽ ꝛ ordinationẽ
vt.d.c.tranſmiſſam.ꝛ.c.qd̕ ſicut.eo.tit.ſi ergo crimẽ cõtra euʒ
poſt cõfirmationẽ obijcit ꝛ probatur:excludit eũ a iure qſito
per electionẽ ꝛ cõfirmationẽ.Itẽ etiã a querendo ꝛ ſic repellit
ab obtinẽdo ꝛ deijcit a iure obtẽto.alia vero bñficia nõ admit
tit vt dicit litera.❡Sed tunc quero ꝑ que eſt rõ quare a iure
8 queſito p electionẽ ꝛ cõfirmationem excludit nõ ab alio bñfi-
cio iã obtẽto.dic ꝙ ſi ppter crimẽ pbatũ tẽpore cõſecrationis
vel confirmationis ordinationis ipa cõſecratio vel ordinatio
impedit.iſte tñmõ electus nõ pōt dici pfecte ſponſus ecclie qꝛ
non poterit miniſtrare que ſunt ordinis ꝛ cõſecrationis. vñ ſi
ab iſtis ſubſecutiuis repellit:ſimiliter ꝛ a precedentibus conti
nuis ꝛ cõnexis cũ iſtis que reſtãt:vt ſic inhabilitas ſupueniẽs
añ rẽ perfecte cõſummatã vitiet totũ.no.dy.in.c.poſſeſſor ma
lefidei.de regu.iur.lib.vi.maxime.qꝛ nõ pōt vtile ab inutili ſe
parari.ar.optimũ i.l.ſʒ interdũ.ff.de aꝗ plu.ar.ꝛ idẽ qd̕ dixi in
crie obiecto ad ipediẽdũ ꝯſecrationẽ.dicas ſi obijciat poſt cõ
ſecrationẽ ad ipediendũ poſſeſſionẽ i caſu.c.accedẽs.ſ.e.Et p
9 iſta dicit hoſti.ꝑ ꝙ ſi eps authoritate pape trãſlat⁹ eſſet ꝛ añꝙ̃
haberet poſſeſſionẽ eccleſie ad quã trãſfert pbaret crimẽ cũ in
famia cõtra eũ repelleret:ꝛ deijceret a iure in ſecundo queſito.
tñ forte nõ deberet deijci a prima.cũ nõ fuerit pfecte trãſlat⁹
ſ.de elec.cũ in cunctis.§.cũ vero.niſi forſitã rõne veritatis cri
minis.ꝛ infamie ſimul iuncte dicat aliquid ſpãle ſm hoſti. Et
10 bene colligit ex iſto tex.ꝑ ꝙ lʒ pbet crimẽ cõtra electũ ꝛ cõfir-
matũ tpe cõſecrationis:tñ priora bñficia nõ admittit.ꝛ hac rõ
ne nõ cõferunt bñficia electi in epm.niſi decurſo tẽpore conſe-
crationis vt ſi repelleret ab obtẽto de nouo ſaltẽ antiqua reti
nere poſſit:vt.d.c.cũ in cunctis.Sʒ ſi poſt cõſecrationẽ obijci
tur crimẽ palliãdo:ꝛ pbatur remanebit eps ſine epatu de trãſ
la.c.ij.ſm Innocẽ.Idẽ ſi ſit in poſſeſſionẽ mittendus.ſ.c.acce
11 dens.vel benedicendus.ſ.c.meminimus.❡Octauo no.ꝑ ꝙ
ille qui deficit in pbãdo exceptionẽ oppoſitã nõ punit pena
talionis:ſed pena arbitraria.alibi imponit pena certa.ſ.de ele
ctio.c.j.li.vj.Sʒ ibi loquit cũ poſt electionẽ ꝛ ante cõfirmatio
nẽ crimẽ opponit.hic vero cũ poſt cõfirmationẽ.❡ꝑ Sʒ qua
12 re nõ imponit pena talionis ſicut ſi eſſet de tali crimine accu-
ſatus.dic ꝙ crimẽ intẽtatũ ꝛ pbatũ p modũ accuſationis re-
repellit a bñficijs vbicũꝗ ſitis vt.ſ.de fo.compo.poſtulaſti.ſʒ
deductũ eſt pductũ p viã exceptionis repellit ab illo beneficio
de quo agit:nõ ab alijs.Ideo mitius puniẽdus.ſ.ad arbitriũ
iudicis.vt in tex.qui ſi iniq̃ arbitrabit poterit appellari.vt in
glo.quã bñ not.facit ad qõnem de arbitrio ſenatori conceſſo
vt ſi iniq̃ arbitret poſſit appellari.de qua dic.vt in cle.ſepe.ſu
per verbo defenſionis.ſ.de verbo.ſignifi.ꝛ aduerte qꝛ vbicũꝗ
iudex preſumit malitiam in opponẽte.etiã in cã ciuili pōt ſibi
cõminari certã penã.qd̕ dic vt dixi.in.c.exceptionẽ.de excep.
13 ꝛ in.c.finẽ.de dolo ꝛ cõtu.❡Nono not.ꝑ ꝙ pcurator pōt in-
teruenire in cauſa criminali non criminaliter intẽtata.ꝛ poteſt
excipere contra electuʒ etiã cõfirmatũ.vt hic.qd̕ intelligit ho.

Ponit que ſtionẽ inci denter.

Ponit que ſtionẽ inci denter.

vex ſi habeat ſpãle mãdatũ.ᵃad excipiẽdũ de crie vel alio crie
contingente perſonã electi:ſine eñ ſpãli mandato nõ poſſet. a
qꝛ per talẽ exceptionem minuit ſtatus excipientis.qꝛ bñficijs
priuatur per trienniũ.vt.d.c.ſtatuimus.de elec.lib.vj.ꝛ de va-
rijs ꝛ extraor.cog.l.pe.ꝛ de pcura.ad appellandũ.clarũ eſt ꝙ
etiã ſpecificata dñt eſſe crimina.de elec.pcur.lib.vj.ꝛ not.ſpe.
in titu.de pcura.§.j.ver.ſed nunqd media.ꝛ hodie eſt expreſ-
ſum in cle.nõ pōt pcura.de pcura.ꝛ qd̕ ibi not.in glo. vel eli-
gendi.In exceptiõe ergo tã magni preiudicij eſt maturius p
cedendũ.ꝛ hoc etiã declarandũ crimẽ p circũſtãtias ſicut in ac
cuſatiõe.vt no.bar.in.l.j.ff.de excep.❡Ex pdictis no.appa-
ratũ Inno.ꝛ docto.ordina per quinꝗ qõnes.prima eſt q ad
mitti debeant cõtra electũ cõfirmationẽ petẽte:vel cõfirmatũ
petentẽ conſecrationẽ.ſecũdo an illi qui poſſunt ſe opponere
ꝛ opponũt ſe ꝯ̃ cõſecrationẽ dicant agere vel dicant excipere
vt ſic ſciam⁹ q ſint actores vel rei.Tertio qd ſi plures ſe oppo
nant opponẽtes de eodẽ crie:vel diuerſis:an ſint oẽs admit-
tendi:vel quis ex eis.quarto an ſnĩa lata p vel cõtra excipien
tem pſit vel noceat alijs nolentibus ſe opponere.quinto qd
debeat pbare excipiens.an electus.Sub iſtis quinꝗ qõnib⁹
14 claudit totus appatus Inno.ꝑ Redeo igit ad primã qui ſunt
illi qui debẽt admitti ad obijciendũ crimina vel defectus con
tra electũ:vel cõtra cõfirmatũ. Io.an.in glo.dicit.Inn.pbat
primo quẽlibet admittendũ:refert hoſt. Innoc.dixiſſe nõ tñ
diffiniendo.ꝙ cõtra clericũ nedũ prelatũ:ſed etiam habenteʒ
ſimplex beneficiũ qlibet ſe poterat opponere:cũ expediat ec-
cleſijs bonos ſeruitores habere:ꝛ iniuriã eccleſie quilibet pōt
proſequi.ergo ꝛ opponere.nõ ſolũ ergo clerici:ſʒ etiã laici de
bent admitti:cũ etiã ipſoꝝ interſit bonũ habere prelatũ.vt pa
tet in auctẽ.quomõ opʒ epos.§.ſi qs.coll.ix.ꝛ de teſti.qm̃.ꝛ.c.
ex pte ade.Ius eñ publicũ cõſiſtit in ſacris.l.j.§.ius publicuʒ
ſic cẽlet actio popularis. igit quilibet admittendus.vt.l.iʒ.§.
in popularibus.ff.de pcura.ꝛ iſta eſt vna opi.Alij dicũt ꝙ nõ
admitti:niſi cuius intereſt ſicut nec ad pſequẽdũ cõtẽptũ.de
elec.qd̕ ſicut de prebẽ.cũ in eccleſijs.lib.vi.ꝛ videt intereſſe tñ
eligentiũ ꝛ cõfirmatoris.ſ.de elec.nihil.❡Alij diſtinguũt vt
in plãtis habẽtib⁹ curã ſit vera prima opi.ꝙ qlibet admittat.qꝛ
intereſt populi nõ pati famẽ ꝛ ſitim ſub malo paſtore.viij.q.j.
audacter.vñ oẽs qui poſſunt ꝯ̃ electũ excipere poterũt excipe
cõtra formã:nõ ſolũ voce habẽtes in electione.vt not.Innoc.
in.c.j.de elec.lib.vj.❡In alijs vero clericis nõ habẽtibus cu-
rã ſit vera ſecũda opi.vt cõtra ipos cõfirmandos vel inſtituen
dos non admittant:niſi illi quoꝝ intereſt intereſſe priuatis.vt
ſ.de teſti.veniens.ij.ꝛ de ob.ad rati.c.vnico.Alij diſtincte di-
cunt.qd̕ vbi qs ordinãdus eſt quilibet admittit.vt in.d.§.ſi qs
ſũt.Alij dicũt ꝙ rõne priuati intereſſe nõ admittitur aliquis
ad excipiendũ qꝛ etiam poſt pmotionẽ actio ſibi manet ſalua.
ho.nõ placet prima rõ.qꝛ lʒ nõ perimat:tñ deterior ſit ei⁹ con
ditio ſi pmouebit odioſus ſibi cuius grã querit:ſi princeps
aliquis obijciat periuriũ:adulteriuʒ:ſimoniã: vel aliud ſimile
cõfirmãdo:an ſit audiendus.Inno.dicit ꝙ nõ prima facie.qꝛ
timendũ eſt ne hoc faciat cã extorquẽdi pecuniã.ſ.qui ma.ac.
poſ.ſignificante.vel regalia diutius detinendi.ſed ſi non eſſet
ſuſpectus:tũc pre ceteris eſſet admittendus.xvj.q.j. conſtitu-
tus.vtrũ aũt ſit ſuſpectus vel nõ arbitrabit bonus iudex vtrũ
ſcʒ habeat probationẽ in promptu:vel nõ.Itẽ vtrũ electus ſit
de illo crimine infamatus:vel nõ. Itẽ vtrũ electus fuerit ini-
micus eius:vel patris.ita ꝙ poſſit habere cũ merito ſuſpectũ
15 de proditione:vel de terra.ar.ſ.de iureiurã.petitio.ꝑ Collige
ergo.ꝙ ſuſpectus de calũnia ab excipiẽdo repellit.ſed vtrum
criminoſi:videt ꝙ admittant.qꝛ ꝯtra exceptionẽ doli non da
tur replicatio doli.vt.l.apud celſum.§.marcellus.ff.de excep.
doli.ꝛ not.ſ.de excep.dilecti.cõtrariũ tenent hic doc.xxiij.di.
illud.fallit tñ in criminoſo qui excipit p proprio itereſſe puta
qꝛ parochianus vel patronus.nemini eñ ius ſuũ pſequẽti ob
ſtat exceptio criminis.iiij.q.vj. omnibus.niſi al's ex aliqua cauſa
ſit ſuſpectus.talis eñ in cauſis criminalibus vel eccleſiaſticis
nõ eſt admittendus.xij.q.x.c.ſi.Nõ ob.§.marcellus.qꝛ loquit
in exceptione ppriẽ ſumpta.ſʒ exceptio que opponitur cõtra
cõfirmandũ vel conſecrandũ:nõ eſt pprie exceptio ſʒ habʒ viʒ
accuſationis.vt in aut.de ſanc.epi.§.j.ꝛ ptʒ qꝛ deficiẽs in eius
probatione punitur:ꝛ etiam ea probata electus excludit a iu-
re queſito ꝛ qrendo.vt pʒ in iſto.c.ꝛ id̕ Io.an.ſuper ṽbo exci-
piendo dicit.ꝙ qñ crimẽ excipiendo pponitur vt quis ab or-
dinibus repellatur:iſta eſt exceptio facti: ſiue intentionis: nõ
actionis excluſio.qꝛ petens ordinari vel conſecrari nullã actio
nem proponit.ſed ordinatur ſuperſedere dʒ ſi eſt veroſimile
quod opponitur.vt in auctẽ.quomodo oportet epi.§.ſi quis
autem coll.ix.recitat Inno.aliorum opi.qui dicunt:crimino-

❡Speciale mandatuʒ. Adde ang. in.l.fi.C.de pcu.bar.in l.nõ ſolũ.e.titu.Io.de Imo.hbal. in.l.reos.ṽ.quero an in criali.C.eo.tit.Io.an.ſ cle.ij.de pcu.Idẽ bal.l.l.obſeruare.C.q.appell.non recip.

Ponit queſtiones.

ſos indifferenter admittendos ad excipiendũ.ꝛ reſpondẽt ad
§.illud.hoſ.hic remittit arbitrio iudicis vt refert Ioã.and.in
glo.ad excipiendũ.ibi:tu dicas ſm hoſt.ꝛc. Et predicta locuꝫ
habent cũ crimẽ obijcit̃ cõtra cõfirmandũ:vel cõſecrandũ:ſiue
ordinandũ.ſi aũt aliqs vult accuſare ꝓlatũ vt deponat̃ a bñfi-
cio iam obtẽto.qui tũc cenſeantur idonei.dic:vt not.ſ.e.c.cũ
P.qñ vero crimẽ obijcit̃ repetenti bñficio ꝛ agenti poſſeſſo-
rio vel petitorio.dic:vt.j.de exceſ.prela.inter dilectos.in prin.

16 ¶ Secundo quero an illi qui ſe opponũt dicãtur agere:vel
a excipe.[a] hoc vtile ſcire.qꝛ aliter fauẽdũ eſt actori:aliter reo i in
dicio.vt.l.de dic.ff.qui ſatiſda.co. Itẽ actor excõicatus repel-
lit̃ ab agẽdo:ſꝫ nõ reus a defendẽdo.vt in.c.itelleximus.ſ.de
iudi.dic.de iſta.q.vt ꝓlixe not.archi.in.d.c.illud.xxiij.diſt.et
facit qđ not.in.c.dilectus.ꝛ.c.cũ inter priorem.de excep.p Io.
17 an. ¶ Tertio quero an plures ſint admittendi ad excipien-
dũ.dic.ꝙ aut de eodẽ crimine:aut diuerſis.ſi de eodẽ:ꝛ tũc iu
dex dꝫ eligere magis idoneũ.vt.ff.de accuſ.l.ſi plures.aut de
diuerſis:ꝛ tunc aut eodẽ tpe ꝛ ſunt audiẽdi.aut diuerſo ꝛ tũc
regulariter nõ poſſunt niſi fuerint impediti.ſ.qui ma.accuſ.
poſ.c.fi.vnde qui nõ excipit cõtra petentẽ cõfirmationẽ nõ po
terit excipere cõtra petentẽ conſecrationẽ. Alij cõtra qđ eſt ve
rius ſm inno.qđ intelligo verũ ſi de alio crimine velit nunc ex
cipere in cõſecratione ꝙ̃ exceptũ fuit in cõfirmatione.ſed ſi de
eodem forte nõ deberet admitti niſi doceat ſe ignoraſſe:vel de
preuaricatione prioris.qđ dic:vt.j.de pur.ca.c.pe.ille aũt qui
excepit de vno crimine in cõfirmatione ꝛ in cõſecratione velit
18 excipere de alio nõ admittã eũ.vt.l.ſi cui.ff.de accu. ꝛ per iſta
patet ſolutio quarte principalis q̃onis.an ſentẽtia lata ꝓ vel
contra iſtũ clericũ ꝓſit:vel noceat alijs.nõ enim nocet:niſi vt
dixi.ſed bene ꝓdeſt.qꝛ ſi cõtra eũ ferat̃ ſnĩa caſſatoria electiõis
oĩbus cõtra ipm electũ paret̃ exceptio ſi electionẽ peteret con
firmari.qꝛ vbi ſnĩa reddit aliqđ quo ad oẽs facit ius.vt.ff.de
inoffi.teſta.l.poſthumus.§.ſi quis. ¶ Quarto q̃ro dixi.ſ.ꝙ
ille cuius intereſt admittit̃ qñq; cõtra electũ:ꝛ non alius q̃ro
19 ergo qñ iſta exceptio tua nõ intereſt ſit opponẽda.videt̃ qđ
etiã poſt ſnĩam ſicut exceptio falſi ꝓcuratoris.vt.ſ.de ꝓcurat.
in noſtra.e cõtra videt̃ ꝙ vſq; ad litis conte.ꝛ nõ põt tanq̃ ſit
dilatoria.vt.l.ita demũ.C.de ꝓcura.poſt multa cõcludit Inn.
ꝙ poſt lit.conte.nõ põt opponi excipiẽdo nõ intereſſe:cũ hec
exceptio ſit ꝑſonalis ꝛ declinatoria.ꝛ ideo nõ põt opponi:niſi
ante lit.conte.C.de excep.l.fi.ꝛ iſtud eſt no.qꝛ in multis iuris
20 articulis qs admittit̃ in iudicio ꝓ ſuo intereſſe. Iſta ergo ex
ceptio tua nõ intereſt nõ hꝫ locũ poſt litis conte.ſi aũt dupli-
citer intereſt alicuius excluſus ex vno capite:admittit̃ ex alio.
vt not.Io.an.ſ.de elec.cũ inter.R.ſup verbo appellantes.ad
21 hoc.l.j.§.ſed videndũ.ff.de ſuc.edi. ¶ Quinto quero qs ha-
beat probare:an excipiens:an electus.dicit aut qs contra for
mã ſeruatã aut cõtra ꝑſonã electi crimina vel defectus oppo-
nit.ſi cõtra formã:puta qꝛ negat formã ſeruatã:videtur ꝙ de
beat ꝓbare q excipit ꝙ omiſſa fuerit.qꝛ excipiẽti incũbit pro-
batio.ꝛ qꝛ cõſtat de facto ꝑſumit̃ interueniſſe ſolẽnitatis.ff.de
ꝓba.l.ab ea pte.dũ tñ vota fratrũ vel ſcrutiniũ inueniantur in
ſcriptis redacta:ꝛ decretũ in quo appareat cõſenſus capituli
de elec.qꝛ ꝓpter.lxj.di.cp̃s.vel dic ſm hoſ.vt nota.ſ.de dol.ꝛ
contu.cũ olim.ſecũdo caſu qñ excipit̃ cõtra ꝑſonã puta ꝙ nõ
ſit ſubdiaconus:vel nõ habere literas cõmẽdatitias cũ ſit alie
nigena.ꝛ dicit ꝙ dꝫ ꝓbare iſte contra quẽ excipit̃:niſi tanta eẽt
preſumptio ꝓ ordinato:ꝙ trãſferret in aliũ onus ꝓbandi.vt
ſi multo tẽpore in ſubdiaconali ordine miniſtrauit.vt.j.de eo
qui fur.or.ſu.c.fi.ſm Inno.qui etiã ibi hoc plenius no.pleni⁹
tñ ꝛ clarius vide qđ not.in.c.ſi forte.de elec.li.vj.vbi diſtingui
tur an neget̃ qualitas extrinſeca:vt ſcia:diuitie:ꝛ ſimilia.an in
trinſeca.dic vt ibi.ꝛ.ſ.de preſum.c.fi.ꝛ per dy.in regula ſemel
malus.de reg.iu.lib.vj.ꝛ per Bart.in.l.ſi prius.de ope.noui
nuntia.facit qđ not.in.c.illud.de preſum. ¶ Circa p̃dicta q̃rit
22 Innoc.de tali q̃one.ſi obijciat̃ alicui piuriũ:ꝛ obijciẽs ꝓbat
ꝙ iurauit electus ſoluere pecuniã ad certũ terminũ iã elapſuꝫ
nunqđ ꝓbetur ex termini lapſu.electus eſt periurus niſi ꝓbet
ſe ſoluiſſe in termino.tꝫ Innoc.ꝙ nõ:nec tenet̃ electus ꝓbare
ꝙ ſoluerit.ſꝫ obijciẽs ꝙ non ſoluerit.ꝛ idẽ ſi ꝓbat excipiens ꝙ
fuit excõicatus ſub cõditione ſi nõ ſoluerit vſq; menſem:lꝫ ꝓ-
bet excõmunicationẽ ſub tali cõditione latã ꝛ lapſum menſis
nõ ex hoc ꝓbat̃ tale periuriũ:niſi obijciens ꝓbet ꝙ nõ ſolue-
rit.vt.j.de cleri.excõ.ꝓpoſuit.vbi etiã hoc not.Inno. ¶ Sed
23 dices qualiter ꝓbabit excipiens ꝙ ille nõ ſoluerit.hoc enim
videt̃ impoſſibile.cũ ſit mera negatiua.ſ.de ꝓbat.q̃ſi contra
dic ꝙ per confeſſionem illius qui iurauit aſs vix vel nullo mo
do.ꝛ imputet ſibi qui ſic excepit.vt.l.ſi.C.de proba. Non obſt.
ꝙ proponens negatiuã ꝓbat eo ipſo ꝙ cõtrarium nõ ꝓbatur

a ¶ Agere vel excipere.an ſe opponens dicat̃ actor vel re⁹.ang. hoc ponit late in.l.fi.§. neceſſitate C.de bo.q̃ libe.

ſ.de preſum.qꝛ.ꝛ.C.de nõ nume.pe.ſi ex cautio.qꝛ illud hꝫ lo-
cum in caſibus expreſſis in iure. In alijs ꝓbet excipiens affir
matiue vel negatiue:vel illud eſt verũ qñ non agit̃ de crimine
ſi vero de crimine etiã ciuiliter ꝓbet excipiẽs etiã negatiue.tñ
qꝛ odioſus.ij.q.vij.ſi quis ep̃us.ꝛ qꝛ quilibet preſumit bonus
de ſcrutinio.c.j.ꝛ predicta dicit Inno.eſſe vera:qñ predicta ex
ceptio opponit̃ a tertio.nã creditori ſufficit ꝓbare promiſſio
nẽ ſic factam:vel ſnĩam ſic latã ad hoc vt debitũ ſuũ probet. et
vt ſequat̃ condẽnatio:niſi ſolutio facta probet̃.C.de proba.l.j.
Rationẽ differentie hic vide ꝑ eũ cuius opi.tꝫ bar.ꝛ tradit re
44 gulã cui incũbat onus ꝓbandi negatiuã.dicit etiã.ꝙ vbi-
cũq; negatio eſt cã intentionis alicuius ſiue agentis ſiue exci-
piẽtis ei qui negat onus ꝓbandi incũbit. ꝓbatur primo.qꝛ ſi
negatiua eſt cã actionis mee:debeo hoc probare.puta nõ poſ
ſum venire ad pignoꝝ poſſeſſionem:niſi ſit debitor nõ ſoluen
do debeo hoc probare.vt.C.de pign.autentica preſente. Iteꝫ
ſi eſt cã officij iudicis prius illa negatiua probari dꝫ:ꝙ̃ ſuum
officiũ interponat.vt.l.magis puto.§.ne paſſim.ff.de re.eo.ꝛ
l.ſi quis cõſortium.C.fami.her.quõ aũt ꝓbabitur dictis caſi-
25 bus ꝛ alijs negatiua ibi plene ꝑ eũ.qui ſubijcit q̃onem ſtatu
to cauetur:ꝙ nõ ſoluenti collectas ꝛ datia non reddat̃ ius.re⁹
cõuentus excipit contra actorem ꝙ non ſoluit collectas:ideo
audiri nõ dꝫ:certe cũ excipiat negatiue de eo qđ ſibi non de-
betur ꝛ ad ſuam vtilitatem impendat:dꝫ ꝓbare.ſed ſi accuſa-
ret ad penam cõmunis ꝛ ſic tractaret̃ de iure fiſci creditor de-
ber et probare ſe ſoluiſſe.ſimiliter ſi dominus agat contra em-
phiteotam ad priuationẽ emphiteoſis:qꝛ nõ ſoluit canonem
certe cum ſit creditor iſte qui agit debet cõuentus probare in
termino ſe ſoluiſſe.ꝛ ita cy.in.l.ij.C.de iure ẽphi.vbi etiã alle-
gat iſtud dictum Inno.qđ nota bene.

1 Inquiſitio debet habere ordinẽ ſuum.
2 Ordo nulla occaſione debet omitti.
3 Iudex non debet verecũdari ſe corrigere:ne ab alio corrigat̃.
4 Ordinabiliter agi non poteſt ex ꝓceſſu inordinate cõpoſito.
5 Iudex ſi male proceſſit põt iterũ propria authoritate ꝓcede-
re:nõ tñ debet fateri de plane ſe erraſſe.
6 Crimina non ſpecificantur quando inquiritur ſuper ſtatu ec
cleſie.
7 Teſtes nõ debẽt deponere ſup occultis criminibus.
8 Iudex an debeat inquirere ſup occultis circũſtantijs qñ quis
de crimine eſt infamatus.
9 Proceſſus licet declaretur nullus ratione ordinis peruerſi
valent tamen depoſitiones teſtium in tali iudicio receptoꝝ
10 Prelatus commiſit proceſſum inquiſitionis deinde facta ſibi
relatione inquiſitus opponit:prelatus timens eum ſubterfu-
gere non audit ille promittit coram quocunq; ſubire inquiſi-
tionẽ coram quo deputato comparet ꝛ opponit ꝙ nõ ꝓceſſit
infamia an ſit audiendus.

Qualiter. Generales inquiſitores ſi non
ſeruauerũt debitum inquiſitio
nis prudenter ꝛ caute corrigere debent.ſecũdo po
nitur forma iuramenti:quam exigunt.ſecũda ibi:
forma.prima facit duo.qꝛ in principio commendat ꝛ in fine cõ
mendat inquiſitores cum bene proceſſerant in medio in verſ.
ſi vero vſq; ad aliud ſi vero inſtruit ſi male proceſſerãt. ¶ Not.
1 primo quod inquiſitio habet ordinem ſuum nec mirum:qꝛ ꝛ
notoria habent ſuum.de iureiuran.c.ad noſtram.tertio ipſius
ergo peruerſio reddit iudicium nullum ſicut ꝛ quando omit-
titur ordo regularis.de quo in.l.prolatam.C.de ſenten.ꝛ hoc
tangit Innoc.clare in.c.veſtra de coha.cleri.ꝛ mu.ꝛ tex.ſentit
in dicto.c.ad noſtram.vbi tetigi ꝛ dicam.vtrum autem in in-
quiſitione debeat apponi annus:menſis:locus ꝛ alie ſolenni-
tates que ponuntur in.l.libellorum.ff.eodem tit.ꝛ vtrum in-
quiſitio debeat habere concluſionem:ꝛ an ille exceptiões que
poſſunt opponi contra accuſatorẽ:poſſint opponi cõtra iudi
cem inquirentem:ꝛ an ſi non probat inquiſitionem teneatur b
ad penam talionis ſicut accuſator:de omnibus iſtis.dic vt.l.
ſecunda.§.ſi publico.ff.de adul.per barto. ¶ Secundo nota
2 ꝙ qñq; iudex aliqua occaſione omittit ordinem iuris forte
propter nimiam infamiam epiſcopi inquiſiti vel zelo iuſtitie.
nulla tamen occaſio eſt efficax vt iſte text.probat.quoniam di
cit occaſione quod ſonat in vitium:vt.ſ.de maio.ꝛ obedien.
3 ſolite. ¶ Tertio not.qđ quandoq; iudex reperit ſe inepte
proceſſiſſe debet ſupplere ꝛ corrigere caute qđ omiſſuꝫ eſt:nec
b debet verecundari corrigere:[b] ne ab alio corrigat̃:vt dicit gl.
et collige quod ſi inepte proceſſum eſt ſuper crimine:non ob
hoc abſoluit̃ reus a crimine:quia iterum agi poteſt.ꝛ idẽ in
ciuili.ſ.

b ¶ Corrigere. Corrigere eſt reuocare aliqđ qđ prius tenuit Car. i cle.ſtatatuꝫ poſt gl.fin. de elec.ꝛ in cle.ſi romanus.i prin. de preben.

ciuili.§.de iudi.examinata.⁊.l.libellorū.ff.de accu.ver.ſi libelli.
4 ¶ Quarto not.† ꝙ ex proceſſu inordinate compoſito nō pōt ordinabiliter agi.hiero.li.xx.nō pōt eſſe maturitas cōſilij vbi null⁹ eſt ordo iudicij.facit in auctē.vt iudi.ſine quoquo.ſuffra.§.cogitatio.⁊.l.ij.§.pns.ff.de vul.⁊ pu.vbi de ꝑpoſteritate ⁊ ꝑ
5 oritate:an vitiet. ¶ Quinto not.† ꝙ idē iudex q male ꝓceſſit: iterū poteſt authoritate ꝓpria ꝓcedere.ſimilr ſi tulit ſniaꝫ q̄ ſit nulla iterū ferre pōt.de quo in gl.⁊.j.remittā.⁊ aduerte quia dicit ꝙ debet corrigere tempore oportuno inuēta occaſiōe aliq̄ cōgruētis ⁊c.q̄ſi dicat non debet fateri de plano ſe erraſſe:qꝛ ſic vileſceret ei⁹ authoritas quā debet ſuo ingenio augere vt.l.obſeruandū.de offi.pſi.debet ergo fingere que fictio quandoque in iudice cōmendatur.vt hic.⁊ dicta.l.obſeruandū.facit.§.qō nic.cā.c.j.debet ergo impingere culpā vel nimie occupatiōi.vel ꝙ illa acta ſint ꝑdita id iterāda.§.de proba.c.ſi. ¶ Sexto not. via regia in cauſis ꝓcedendū eſſe.i.ſine ꝑſonarū acceptatōe.§.de iudi.nouit.⁊ in regula iuris.li.vj. ¶ Septimo no.in verſic.
6 forma.† ꝙ q̄n inquirit ſup ſtatu eccleſie nō ſpecificātur crimina ſed fit inquiſitio generalis.ſed q̄n fieret cōtra ſingularē perſonam neceſſe eſt crimina ſpecificari.vt.j.e.c.qualiter.§.debet.
7 ¶ Octauo no.† ꝙ teſtes non debet deponere ſupra occultis criminibus.qꝛ illa ad crimina ſe generalis inquiſitio nō extendit.ergo nec teſtis depōere debet vt.l.ſi quis libertas.⁊ ibi no. ff.de peti.hered.⁊.§.de teſti.c.de teſtibus ¶ Sed hic incidenter

Ponit queſtiones.

8 queri†.an iudex debeat inquirere ſuper occultis circūſtantijs q̄n quis eſt de crimine infamat⁹.dicunt Inno.⁊ ho. quod pōt iudex inquirere de occultis circunſtantijs manifeſtorum criminū:de quibus ꝑceſſit infamia vt.§.de teſtib⁹.preterea.de preſum.iteras.dicunt tamen ꝙ ſi quis eſt infamatus de fornicatione:ſed non cum certa perſona non debet tūc teſtis reuelare fornicationē occultā.ſed vbi mulier eſt certa tunc tenetur. etiam ſi iuraſſet non reuelare quia tale iuramentum nō extenditur ad hunc caſum.§.de teſtibus.ca.conſtitutus.⁊ hoc verū: niſi illud ſciret in foro pnie.quia tunc etiaꝫ ſi iurauit iudici veritatem non debet dicere.de exce.prel.dilectus.de offi.or.ſi ſacerdos.⁊ quod no.Jo.an.de poſtu.c.j.ſup v̄bo.requiſitus.⁊ de illis occultis circunſtātijs q̄n orta eſt infamia de delicto etiam tangit Inno.in dicto.c.veſtra.de cohab.cle.⁊ mu. Tangit hic Jo.an.ſuper gloſ.no.⁊c.an iudex poſſit corrigere ſnīam ſuam dic.aut ī delegato:aut in ordinario.⁊ ſi in ordinario.aut eſt annullanda:aut nulla. aut propter ſuā turpitudinē aut alia rōne q̄ mēbra latius pſecutus ſum.§.de iudi.c.j.⁊ de offi.dele. cū in iure.⁊ no.de hoc ſpec.ī ti.de ſen.pla.§.q̄r.ver.hoc q̄ꝗ.⁊ v̄.ſe.⁊ de arbi.§.ſi.v̄.lꝫ in regula.qō ſemel ꝑ dꝫ.in prima obiectiōe. ¶ Venio ad q̄ōnes dicit hic.ꝙ ex his que inordinate ſunt geſta non pōt ordinabiliter ⁊c.dicit ho.ꝙ inquiſitus pōt huic ordini renunciare cū ſit inductus in fauorem ſuum.vt.l.quod fauore. C.de legi.⁊.c.ad apſicam.de regul.⁊ licet poſſit expreſſe. non pōt tacite.puta permittit iudicē procedere non ꝑmiſſa inquiſitione infamie.nō enim valebit proceſſus ad hoc.facit qō not.Inno.§.de teſti.cum cauſaꝫ tamē iſtud dictū ho.hodie reprobatur p.c.ij.j.e.li.vj.per quem tex.probat:quod valet proceſſus ⁊ ſententia ſuper inquiſitione licet nō appareat infamiā proceſſiſſe.ex quo patet:ꝙ non pōt proprie de ſubſtantia iudicij quia tūc taciturnitas partis nō firmaret actum contra nullitatem vt.l.ſi expreſſim.ff.de app.vbi dicas ꝙ firmat q̄n ſolennitas inducta principaliter in fauorem ꝑtium. vt.l.filio ꝑterito.ff.de li.⁊ poſt.⁊ quod no.Bar.in.l.j.de le.iij.⁊ quod no.in.c. pe.j.de re iudic.⁊.c.in cauſis de offi.deleg.aduertendū tn̄ quia c.ij.de accu.li.vj.loquitur q̄n omiſſo proceſſu infamie proceſſum eſt ad inquiſitionem.ſi aūt nō eſt omiſſus iſte ꝓceſſus infamie:ſed ꝑuerſus ordo.quia ꝑmo de crimine poſtea de infamia inquiſiuit tunc videtur dicere iſte tex.ꝙ proceſſus non teneat. vt ſic magis delinquat qui inepte:⁊ turbato ordine proceſſit: q̄ ille qui omittit.ſicut alibi dicit glo.melius eſt tacere q̄ imperfecte dicere vt no.in cle.ꝯſtōneꝫ vt circa.de elec.⁊ ad hoc facit optime iſte tex.ar.ꝯtra.l.i.in prin.C.de rei vx.ac.⁊ qō no.in.l.q
9 teſtō.ff.de teſta.cogita.† Cū aūt ꝓceſſus declaret null⁹ ratiōe ordinis ꝑuerſi dicit hic Jo.an.ꝙ valent depōnes teſtiū in tali iudicio receptorum cōfeſſio vero an teneat ⁊ alia acta tetigi in c.piſanis.de reſti.ſpo.⁊.c.⁊ ſi clerici.de iudi.cū ſi. eſt tex.l.o.de.
10 ꝯſtitutiōeꝫ.in ſi. ¶ Secūdo querit ho.† pone ꝙ ꝑlat⁹ cōmiſit ꝓceſſuꝫ inqſitōis:deinde facta ſibi relatione inquiſitus opponit quē ꝑlatus ꝑſumens ꝙ ſubterfugij cauſa hoc faciat non libenter audit iſte dicit.dn̄e vt ſciatis ꝙ non animo calūnie impugno: ſed ꝓ veritate parat⁹ ſum ſubire inqſitiōem corā quocūꝗ alio deputādo a vobis.⁊ ſic iſto petēte ali⁹ deputat⁹ eſt corā q̄ iſte cōperit:⁊ oppōit ꝙ iſamia nō ꝑceſſit.an ſit audiēd⁹.vr̄ ꝙ nō.qꝛ vēit in hoc ꝯ oblig.⁊ ꝓmiſſionē ſuā.ſic eni opponēdo nō eſt ſubire inquiſitionē:ſed poti⁹ declinare.Itē ſine ſua ꝓmiſſione iudex dicto modo ꝓcedere potuiſſet.ergo ſua ꝓmiſſio ſubeundi inqſitionem nihil operat cōtra.c.ſi papa.de priui.li.vj.⁊.l.ſi q̄n.de le.j.hoſti.tenet ꝯtrariū ⁊ ꝙ opponere iſte poſſit ꝙ infamia nō precedat.⁊ prius ſit ſup ea ꝓcedendū ſicut ꝓmiſiſſet ſubire accuſationē vel denūtiationē poſſet opponere:ꝙ inſcriptio accuſationis ⁊ denūtiationis charitatiua monitio non preceſſit. adducit ad hoc.c.ibi ne plene cōpendiuꝫ ⁊c.pōt etiaꝫ dici lene cōpēdiū:q̄n iudex inqſitiōis cā breuitatꝫ omittit inqſitionē iſamie.vl̄ in accuſatiōe iſcriptionē.vl̄ ī denūtiatiōe monitionē nō ob.ꝙ v̄ba debēt aliqd opari.cui⁹ ꝯtrariū hic foret.nā dicit ī ꝑmiſſū opant qꝛ nō poterit ꝯmode iudicē recuſare.⁊ ſic negotiū ꝓrogare. vt hic ꝑ eū.⁊ credo hāc opi.verā.qꝛ v̄ba ſimpliciter prolata ſunt ad iur̄.intelligentiā referēda vt ſemp verba cōtrahentiū informētur a iure vt dāni infecti quidā.ff.de dā. infec.⁊ l.⁊ vno.ff.loca.⁊.l.ſi ſtipus.de vſu.⁊.l.ſi q̄n.C.de inoffi. te. ſicut eni pricipē ꝑ reſcriptū nō eſt veroſimile velle ſubuertere iuris ordinem.vt ibi.⁊.c.eccl̄ia veſtra.ij.§.de elec.ita etiā nec cōtrahentes.vt.l.q̄ro.§.inter.ff.loca.⁊ predicta ꝓcedunt q̄n pcō aliquis aſtringit ad ſubeundā inqſitionē.Idē ſi papa mādat preciſe ſup inquiſitione teſtes recipi.nā niſi expreſſe dicat ꝑlatuꝫ apud ſe infamatū ſemp erit inquirendū de fama.j.e.c.cū oporteat.vt ſic verba reſcripti intelligant ſm ius cōe.⁊ ab ipſo recipiant intellectū.§.de reſcrip.c.cām.c.ſup literis:de cōſue.cum dilectus.cū ſi.⁊ de hoc.j.c.cū oporteat.quinimo ſi papa mādaret expſſe cōtra nō infamatuꝫ recipi teſtes ſup veritate non ꝑmiſſa inquiſitione ſup infamia prima facie preſumeret reſcriptum obreptitiū.§.de offi. dele.ex parte.ij.vn̄ conſulēdus eſt princeps:⁊ ſcd̄a iuſſio expectanda qō dic:vt.§.de reſcrip.ſi q̄n ¶ Secundo querit Jo.an.in quo differt iſte ꝓceſſus inquiſitionis ab alijs.dicit ꝙ in pluribus q̄ enumerat ſpec.ī ſpec.de inquiſitione.§.j.in ſi. tāgam.j.e.cum oporteat.⁊c.

1 ¶ Legationis officium poteſt cōmitti monacho.
2 Inquiſitores debēt accedere ad locū in q̄ qs dicit infamatus.
3 Legati poſſunt inqrere ꝯ epꝫ:⁊ debēt ꝓceſſuꝫ referre ad papā.
4 Ep̄s ſi eſt infamat⁹ an poſſit ex tali iſamia inqri ꝯtra ſubditos
5 Iuramentum exigitur in cauſa criminali.
6 Iudices poſſunt eſſe teſtes de his que aguntur coram eis.
7 Acta probantur per teſtes.
8 Confeſſionem que ſe pōt habere ad delictū ⁊ nō delictū interpretamur in deteriorem partem.
9 Verba ſimonia:naufragium:dilapidatio:ſonant in vitium.
10 Iurans dicere merā ⁊ purā veritatē nō debet aliquid tacere.
11 Veritatem tacere ⁊ falſum dicere paria ſunt.
12 Scripture potius ſtatur:q̄ dicto:q̄n quis examinat in ſecreto ſi dicat minus ſcriptum q̄ per eū fuerit dictum.
13 Res de naufragio an ſit licitum ſuſcipere.Et ſi nō apparet cui poſſit reddere an poſſit pro ſe retinere.

Cum dilecti. Si is contra quē inquirit iurauit ad interrogata reſpondere poſt cōfeſſionē audit volens probare excuſationes:que ꝯfeſſionē nō perimāt:ſed exponāt ſecus ſi iurauit merā ⁊ plenā veritatē dicere.⁊ primo ponitur legatorum inquiſitio.ſcd̄a ibi:qꝛ vero dubiū ꝓpter qō ſit commiſſio.tertia ibi:mādam⁹.cōfeſſionis forma bimēbris.⁊ ſꝫ ibi:
1 ꝙ ſi. ¶ No.primo † ꝙ monacho cōmittit legationis officiuꝫ non aūt cā delegat.vt.c.ſtatutuꝫ.de reſcrip.lib.vj.facit cle.⁊ ſi principalis de reſcrip.⁊.c.cū olim.de priuile.ꝑ Inno. ¶ Scd̄o
2 no.† ꝙ inqſitores debēt accedere ad locū:in quo qs dicit infa- a
a mat⁹:a facit.c.ſi.§.de offi.dele.facit.c.poſtq̄.§.de elec.⁊ de pre
3 ſump.quāto. ¶ Tertio no.† ꝙ legati poſſunt iqrere ꝯtra epꝫ proceſſuꝫ tn̄ referūt pape vt hoc fecerūt.⁊ hoc forte id:qꝛ non poſſunt ipꝫ epatu priuare.vt.c.poſt tranſla.⁊.c.niſi.de offi.le.
4 ¶ Quarto no:† ꝙ cū ep̄s eſt iſamat⁹ pōt ex tali infamia inqri cōtra ſubditos.⁊ pōt eſſe rō.qꝛ cū caput dolet ⁊c.⁊ q̄lis rector ciuitatis ⁊c.eccle.xi.ſm Inn.qō placet hō.qꝛ delictū ꝑlati non dꝫ nocere.c.de his que ſi.a ma.ꝑ.ca.queſiuit.dicit tn̄ hoſti.ꝙ contra ep̄m ꝓcedit inqſitio tā in capite:q̄ in mēbris.vt inqrat qualiter ſe habeat in ciuitate:⁊ in caſtris ſiue eccleſijs.⁊ qualiter erga canonicos ſuos ⁊ clericos alios:⁊ laicos ſue ciuitatis.⁊ ſic poteſt intelligi iſtud.c.ſm eū. ¶ Quīto no.ꝙ ſub duplici forma poteſt recipi iuramētum ab eo:contra quē inqrit: ⁊ cogitur iuratus ad interrogata reſpondere.ex quo collige
5 † quod iuramentum exigitur in cauſa criminali.de quo in.c.j. de iura.ca.ſm qō poſitioni criminoſe eſt etiā rūdendū.de quo §.de elec.dudū.⁊ ꝑ bar.in.l.marcell⁹.ff.rerum amo. ¶ Sexto not.ꝙ aliud eſt iurare reſpondere ad interrogata.aliud ſuper

¶ Inqſitores debent accedere ad locū in quo qs dicit iſamat⁹.Et inqſitor non pōt eſſe minor.gl.an.ī cle.ij.in prī.ci.de heret.⁊ ibi cardi.

facto ſimpliciter ꝓpoſito iurare dicere purā ⁊ meram veritatē
⁊ hac vltima forma eſt tolerabilis:⁊ plena qñ ſuper certis cri-
minibus proceditur.vt hic erat.ſcȝ ſuper dilapidatione ſimo-
nia:⁊ naufragio.vbi vero inqrit̄ ſuper ſtatu eccl'ie ſufficiat ſi iu-
ret prima forma.ſ.ad interrogata veraciter r̄ndere.ita no.ipſe
infra de ſimo.c.lȝ heli.vltimo tñ dicit ꝙ ſufficit ꝙ iuret quocū
ꝗ iſtoꝝ duorū modorum.ar.ṡ.c.proxi.℄ Septimo no.ꝙ cuȝ
6 ſuper ꝓceſſu iudicū recurrit̄ ad eos.† ⁊ ſic iudices poſſunt eſſe
teſtes de his que agunt̄ coraȝ eis.vt digi de arbi.c.non ſine. et
dicit hic Jo.an.ſuper glo.ꝙ quidqd dicat Inno.iſti requirūt
vt faciant plenā fidem:vt hic.⁊ de exce.pre.l.inter dilectos. de
elec.cum dilecti.de teſti.cū a nobis.nō ob.c. ſtatuendi.ij.q. vj.
q: loquitur de iudice corā quo pēdet iudiciuȝ.porro depoſito
officio teſtificari poteſt.qđ dic.vt.ṡ.de cōſti.dilecto.ſm hoſti.
7 ℄ Octauo no.† ꝙ acta probātur per teſtes.ṡ.de teſti.alberic⁹
⁊ ꝙ renuntiat quis atteſtationib⁹ teſtibus producendis in cā
criminali ꝯtrariū ſentit glo.in.l. poſt inter heredē.ff.de pac.fa
cit.l.in tñ.ff.de app.℄ Nono no.qñ liceat declarare cōfeſſio-
nem factā in iudicio:⁊ qñ nō.⁊ loquitur iſte text.in ꝑte.in teſte
vero an liceat declarare ⁊ addere vl' minuere dicto ſuo.dic:vt
in.c.cū clamor.ṡ.de teſti.⁊.c.preterea.de teſti. co.⁊ loqtur iſte
text.in r̄nſione facta ſup crimine: q̄ interpretat̄ cōtra proferētē
ſimiliter ⁊ in ciuili.ṡ.de ꝓba.c.in p̄ntia.⁊ eſt mirabilis text.iſte
8 † ꝙ ꝯfeſſionem que ſe pōt habere ad delictū ⁊ nō delictum:vt
declarat glo.ep̄s iſte ⁊c.interpretamur in deteriorē parteȝ.cō
9 tra.l.merito.ff.p ſocio.⁊ interpretationē.de pen.† Sȝ hoc for
te q: verbum ſimonia:naufragiū:dilapidatio ſonāt in vitium
⁊ prima facie malo aīo preſumūtur facta attento cōi ⁊ genera-
li vſu.lȝ ergo aliquib⁹ de cauſis excuſent̄:niſi hoc ꝓbet ille qui
ſimplicit̄ cōfitetur:p̄ſumit̄ cōtra eum.vt.l.ſi non cōuitij.C. de
iniur̄.nam lȝ ex cauſa aliqua ſpāli poſſit delictū excuſari: tamē
prima facie preſumendū eſt delictum.qđ no. Inno.in.c. veſtra
de coha.cle.⁊ mu.⁊.c.ij.de dila.℄ Decimo no.ꝙ licet quādo-
ꝗ aliquid vno tempore:quod non licet alio. ratio aſſignatur
10 in litera.ver.ſed cū ſm eandē.℄ Ex quo vndecimo no.† ꝙ ille
qui iurat dicere merā ⁊ puram veritatē:nō debet aliquid tace-
11 re:qđ ſciat:nec exprimere falſum.† Sunt enī paria veritateȝ ta
cere:⁊ falſum dicere.vt.l.p̄ſbyteri.C.de epi.⁊ cle.⁊ facit ad que
ſtioneȝ.ſi inquiſit⁹ vel accuſatus negauit delictū.deinde cuȝ ꝓ
batum eſt vult docere:quod fecit ad ſuam defenſionē.text.iſte
facit ꝙ nō debeat audiri.de qua q̄ſtione dic per Jo.an.j.de re
gu.iur.c.nullus plurib⁹.li.vj.Quid in cā ciuili vel etiam in cri
minali ſi ponit̄ matus delictū:ꝗ̄ ſit.an poſſit ſimpliciter nega
re ſine metu periurij.dic:p bar.in.l.qđ te.ff.de verbo.obli.⁊ p
12 Jo.an.j.de cōfeſſ.c.ij.li.vj.℄ Duodecimo no.in fi.† ꝙ qñ qs
examinatur in ſecreto ſi dicat min⁹ ſcriptū:ꝗ̄ per cū fuerit di-
ctum:ſtatur ꝑotr⁹ ſcripture:ꝗ̄ dicto ſuo.Idem ſi dicat aliter
ſcriptum eſſe ꝗ̄ dictū.dic:vt in.c.ad audientiaȝ.de reſcrip. vbi
de hoc.⁊.l.vbi.C.de fal.p cy.al's.l.ſi quis decurio.facit de elec.
cum dilectis.℄ Op.⁊ videtur.ꝙ añ ſniam ſi quis in cōfitendo
errauerit poſſit ſemꝑ corrigere:⁊ reuocare cōfeſſioneȝ ſuā. vt
l.error.C.de iur̄.⁊ fac.ig.⁊.ṡ.de cōfeſſ.c.ſi.⁊ de reſti.in integrū.
c.ij.li.vj.ſo.ſm Inno.⁊ ho.aliud eſt erroreȝ reuocare:aliud eſt
cōfeſſioneȝ declarare:⁊ ſic ſe excuſare.aliud eſt enī reuocare er
rorem.i.primā cōfeſſionē in totū perimere.q: tūc debet qs ad
mitti ad ꝓbandū.aliud eſt cōfeſſionē ſponte factaȝ aliter velle
exponere ⁊ declarare:ꝗ̄ ſonat.q: tūc quandoꝗ prohibetur ex
cauſa pȝ.⁊ no.hic pro limitatione.l.ſi quis intētione ambigua
ff.de iudi.q̄ ſimpliciter permittit declarare verbi ambigui ipi
proferenti.quia illud verū:quando verbū eſt ambiguū de na-
tura ſui:ſecus ſi certum lȝ ex cauſa extrinſeca limitari poſſit.vt
hic.tunc enī non ita effuſe cōceditur:ſed quādoꝗ vt hic.Item
per iſtud.c.limitatur.qđ no.bar.in.l.nō ſolum.§.ſed vt proba
ri.ff.de op.no.nun.vbi qñ factum poteſt ſe habere ad delictuȝ
⁊ non delictū debemus preſumere vt dicta.l.merito.naȝ illud
verum qñ indifferenter ⁊ pariter ſic ſe habere pōt.⁊ ſecus quā
do factū de ſui natura regulariter eſt malū:licet poſſit excuſa-
ri aliqua ratione.tūc enī ſi excuſatio nō probatur: debem⁹ in-
telligere in peioreȝ partē.vt.c.j.de preſump.⁊.l.j.de iniur̄.⁊ qđ
Inn.no.in.c.noſtra.de coha.cle.⁊ mu.⁊.c.pre.de dila.℄ Que
13 ro circa articulum naufragij:de quo in glo.iſte ep̄us ⁊c. † ⁊ q̄-
ro an ſit licitum ipas ſuſcipere de naufragio.dicit glo.ꝙ ſic nō
accipere vt retineat:ſed vt reddat.⁊ ſic rem reptam in publico
eſt licitum iſta de cauſa ſuſcipere:non animo retinēdi.quod eſt
verum qñ fuit proiecta coacte:vt in naufragio.ſi autem ſpōte
efficitur occupantis:quia habita pro derelicta.ſi autem caſu
tunc idem ꝙ ſi coacte vt dominium non queratur inuētori. vt
l.cuȝ querebatur.C.vnde vi.ibi:omnes aūt ſcire debent quod
ſuum nō eſt:hoc ad alios modis oībus ꝑtinere.facit.l.ſi rē mo

Opponit in cōtrarium.

Ponit queſtiones.

bilē.ff.de acqui.here.Ille ergo qui accipit res ex naufragio cō
mittit furtū.vt in aut.nauigia.C.de fur.ex qualitate tñ iactus
preſumit̄ animus vtrū habuerit ꝓ derelicto:vel nō.ſi enī pro
iecit librum:p̄ſumit̄ animus habēdi ꝓ derelicto.ſi aūt clauſuȝ
inuolutū pānis:tūc ſecus.Ita no.bar.in.l.falſus.§.qui actum
14 ff.de furtis.℄ Sȝ hic incidēter q̄ritur † ſi nō apparet cui poſ
ſit reddere:an iſte q inuenit poterit ꝓ ſe retinere.dic ꝙ ſi puta
bat iuſte eam habitā ꝓ derelicto:pōt licite retinere:⁊ vſurpa-
re titulo ꝓ derelicto.vt.c.j.pro derelicto p totū.ſi hoc nō puta
uit dȝ eam dare paupibus.ar.C.cōia de ſuc.auct.oīs pegrini
⁊ ita no.bar.in.d.l.falſus.§.q aliena.⁊ ō materia naufragij eſt
ti.ff.de incē.rui.⁊ nau.ad.l.rho.de iactu.

1 ℄ Iudex quilibet dȝ ſe p̄bere facilē in adeundo.
2 Citatio nō eſt de ſubſtātia iudicij cū qs ſe ſpōte offert liti.
3 De fama dȝ cōſtare anteꝗ̄ ꝓcedatur in cauſa acquiſitionis.
4 Proceſſus inquiſitionis nō eſt p̄cipitandus.
5 Frequētiam quot vices inducant.
6 Conſanguinei promotoris inquiſitionis nō ſunt ad teſtimoni
um recipiendi.
7 Iudices ipetrati p inhabilē poſſunt ꝓcedere vigore reſcripti
ſup inquiſitiōe:licet inhabilis repellat̄.
8 Reus ſi vult ꝓbare ſe bone fame an debeat admitti.
9 Teſtes plures ſi probāt reum male fame:quid ſibi proderit ſi
probabit ꝑ alios ſe eſſe bone fame.
10 Teſtes qualiter debeāt deponere ſup infamia.
11 Iudex an poſſit ꝑmiſcere ꝓceſſus ſup infamia:⁊ ſup veritate.
12 Famoſi qui dicantur.
13 Inimici capitales qui dicātur.
14 Conſanguinei in cā criminali nō admittūtur in teſtes.
15 Reſcriptum ſi eſt impetratū p aliquem ſup ꝓſecutione inquiſi
tionis:ſi ipſe remouet̄ vt inimic⁹ vl' aliter:an iudex impetrat⁹
poterit a ſe ipſo ꝓcedere vigore dicti reſcripti.

Cum oporteat. De veritate criminū nō inquirit̄ niſi p̄mo
cōſtet de infamia.et tūc nō inimici vel piuri:ſed viri
idonei ad proſequēdū inquiſitionē ⁊ teſtimoniuȝ ad
mittuntur.⁊ nō ꝓbato crimie indicitur purgatio īfamato.⁊ ſunt
tres ꝑtes.in prima denūtiatio epi:⁊ inqſitoruȝ datio.In ſcđa
ibi:verū cōpitio:⁊ allegatio epi contra denūtiatores ⁊ teſtes.
In tertia ibi:diſcretiōi inquiſitoꝝ triplex inſtructio.ſcđa ibi:
ꝙ ſi.tertia ibi:ꝙ ſi nihil.℄ No.primo.ꝙ papa facta ſibi denū-
1 tiatione criminū p aliquos inqſitionē cōmittit † quilȝ enī iu-
dex dȝ ſe prebere facilem in adeūdo.vt in.l.obſeruādū.de offi.
preſi.diſſimulare enī non dȝ ſuperior q̄ referūtur.q: talis diſſi
mulatio in prelatis eſt periculoſa.de offi. ordi. irrefragabili.⁊
lxxxiij.di.error.Et aduerte q: papa hic cōmiſit alius aūt infe-
rior an poſſet ꝯmittere iſtas cās crimiales ⁊ graues.dic:vt in
c.qđ ſedes.ṡ.de offi.or.⁊.c.ſi ꝓ debilitate.de offi.dele.℄ Se-
cundo no.ꝙ ille ad cui⁹ notitiā ꝑuenit ꝙ dȝ ab aliqbus ſuper
criminib⁹ moleſtari.pōt etiā nō citatus corā iudice ꝯparere ⁊
2 excipe ꝯtra tales.† citatio ergo nō videt̄ de ſubſtātia iudicij cū
quis ſe ſpōte offert liti imo p̄ns ſine citatione cogeret̄ recipe
terminuȝ ad r̄ndendū:ac ſi citat⁹ veniſſet.ar.l.etiā.ff.de mino.
Iſti aūt canonici nō erāt accuſatores:ſȝ inqſitionis ꝓmotores
de qbus p Inn.⁊ doc.ṡ.de teſti.c.cū clamor.℄ Tertio no.plu
res exceptiones ꝓponi ꝯtra ꝓmotores inqſitionis.ꝙ ſint ini
mici:ꝙ cū inimicis cōuerſēt ⁊c.iſti ⁊ plures alij repellunt̄ nō ſo
lū a teſtificādo accuſādo:ſȝ etiā a ꝓmotiōe iqſitiōis:a q̄ repel-
litur quiſqs nō pōt in cauſa eſſe teſtis vl' nūtiator.vt dicit tex.
enumeraui quaſdā ō iſtis pſonis.ṡ.c.j.⁊.c.cū.p.⁊.c.meminim⁹.
3 ℄ Quarto not.in ver.diſcretioni.† ꝙ anteꝗ̄ in cā ꝓcedat̄: dȝ
conſtare de fama.lȝ papa ſimpliciter cōmiſerit inqſitionē vl' cō
tra aliquē inquirēdū eſſe.q: dicta cōmiſſio ꝗ̄ꝗ̄ pura ⁊ ſimplex
intelligit̄ cōditionalis:ſi īfamia p̄ceſſerit.q: v̄ba reſcripti ſunt
inferēda ad intellectū iuris.vt.c.cūm.ṡ.de reſcrip.⁊ digi.ṡ.eo.
qualiter.⁊ hoc verū qñ papa cōmittit ſimpliciter inqſitionē.ſi
aūt ſcriberet multoꝝ clamore ad ei⁹ notitiam perueniſſe ⁊c.iō
mandatis vt inquirat.dicunt quidam ꝙ tunc ille cui ſcribitur
non tenetur inquirere de infamia.tan.contra.quia potuit pa
pe falſum ſuggeri.⁊ iſta opinio.tan.eſt vera:quando papa lo-
quitur narratiue.ſecus ſi aſſertiue.quia tunc eſt vera opi. Jo.
verbis enim narratiuis pape eſt credendum.vt in cle.j.de pro
4 ba.℄ Quinto not.† quod proceſſus inquiſitionis nō eſt preci
pitandus ſed ſeruandus iuris ordo.ṡ.c.qualiter plura eniȝ de
bēt inqſitionē p̄cedere.primo an petēs inqſitionē ſit boneſt⁹
⁊ prouidus.q: ita debet eſſe nō leuis.de teſti.co.pre. dȝ p̄cede
re frequēs inſinuatio q̄ reddat crimen q̄ſi manifeſtum.⁊ ꝙ ſit
frequens

5 frequens.ſ.c.proximo. ¶ † Quot aũt vices inducant frequen-
tias.videtur ꝙ due.ſ.de vi.ꝛ boneſt.cle.monaſteria.verius ẽ qđ
relinquitur iudicis arbitrio.ar.in autentica de teſti.§.i.col.vij.
Item tanta debet eſſe infamia cum de p̄latis agitur:ꝙ nõ poſ
ſit ſine ſcandalo tolerari.j.e.qualiter.ver.ſed cum ſup.qualiter
aũt teſtes debeant deponere ſuper infama dicam.j. ¶ Sexto
6 not. † ꝙ conſangunici promotoris inquiſitõis nõ ſunt ad teſti-
moniũ recipiendi ſicut nec cõſanguinei accuſatoris.vt.ſ.e.c.cũ
P.ꝛ ſic promotores habent aliquod ius inquiſitõis vt dito.c.
cum clamor.p Innocẽ. ¶ Septimo no.ꝙ iſti canonici fuerunt
promotores inquiſitiõis:ꝛ p̄textu inhabilitatis ſi a pſecutione
7 repelluntur mandat papa inquiſitorib⁹ ꝙ procedant. † ꝛ ſic iu
dices impetrati p inhabilem poſſunt pcedere vigore reſcripti
super inquiſitõe:licet inhabilis repellatur.de quo in gloſ.et.j.

Ponit que ſtiones.

dicam. ¶ Venio ad queſtões:ꝛ primo quero.papa hic mãdat
inquiri primit⁹ ſup fama:ꝛ ſi reperiatur infamat⁹:tunc ad veri
8 tatem ſuper criminib⁹ procedãt † pone ergo ꝙ reus vult pba-
re ſe bone fame:an deberet admitti.dicit Io.an.ꝙ ſic etiã per
cubicularios ꝛ familiares ſuos.ꝛ idẽ de innocẽtia ſua.ij.q.vij.
cũ paſtores.xij.q.ij.ſint manifeſte.ꝛ de hoc.j.e.qualiter.in p̄ma
9 glo.vltra mediũ. ¶ † Sed incidẽter dices ſi teſtes plures pro-
bent eũ male fame quid ſibi pderit ſi pbabit per alios ſe eſſe
bone fame.dicit Io.an.ꝙ ſi paucionb⁹ teſtib⁹ probet ſe bone
fame preualebit iſtorum paucoꝝ teſtimoniũ:quo ad indicẽdũ
purgationẽ vel quãtũ ad faciendã inquiſitionẽ.ſꝫ pp̄ter di-
ctorum paucorũ teſtimoniũ non inducit̃ infamia.j.e.inq̄ſitiõis
Idem tenet hoſt.Sꝫ tan.ꝛ Vin.hic dicunt.ꝙ ſi ex vna parte p
teſtes pbetur infamia per alios bona fama:dictũ pluriũ pre-
ferendũ eſt.ꝛ hanc opi.tenet ho.ꝛ ſpe.in ti.de inquiſi.§.nũc tra
ctemus.ver.quid ſi plu.Io.an.dicit dictũ tan.ꝛ vin.eſſe verũ
vbi primi teſtes ꝛ ſcđi deponũt de fama vicinie.facit qđ no.de
teſti.cum in tua.in vltima glo.ſed ſi deponentes ſuper infamia
deponunt de vicinia:ꝛ alij licet multi deponant de bona fama
non vicinia:eſt vera opi.Io.multũ ergo dicit hoſt.debet attẽ

a ¶ Teſtes ď põere. Te-
ſtis pbat ſi.
dicit de lo-
co ꝛ tẽpore
cõtẽtis in i
q̄ſitiõe.bar.
i.l.j.ff.de a-
lea.ꝛ ibi a-
lex.bal.cõ-
tra i.l.ſi de-
fenſor.§. q
interroga-
t⁹.ꝛ ibi flor.
de interro
ga.acti.idẽ
bal.in.l.ſed
ſi poſſeſſori
§.itẽ ſi iura
uero.de in
reiur.

dere iudex vtrum cõmunis vox vicinorũ exterior cõcordet cũ
fama:vel cum infamia:ꝛ qualitatem teſtiũ:quibus ꝛ alijs circũ
ſtantijs penſatis hoc eius arbitrio relinquitur.ꝛ no.ſ.de teſti
10 c.p̄tera..ꝛ.c.in noſtra. ¶ Secũdo quero † qualiter debent te-
a ſtes deponere[a] ſuper infamia.dicit Io.an.ꝙ debẽt deponere:
quod non ſemel:ſed ſepius audiuit.ſi eñi ſemel:non eſſet pba
tio ſufficiens.Item debẽt deponere ꝙ ſit infamatus ꝛ apud bo
nos ꝛ graues quos debent nominare:etiã ſi nõ interrogẽtur.
vt hic appareat iudici cuius arbitrio relinquit:ꝛ nõ teſtis vtrũ
ſcilꝫ ſint prouidi ꝛ diſcreti.no.Io.an.j.e.qualiter.ſuper verbo
honeſtis. Quandoq; ſufficit ꝙ dicant ſimpliciter infamatum
ſi ſiniſtra de eo in puplico audiant̃.quod dic.vt legi.ꝛ nota.j.e.
inquiſitis.§.j.vbi vero de p̄lato agitur inquirendum eſt de fa-
ma a capitulo ꝛ canonicis.ꝛ ſi apud eos non reperitur infama-
tus:non videtur vlterius pcedendum.ar.ſ.de preſump.quaſ-
dam.ꝛ.c.quanto.niſi forte eſſet alibi ꝛ inter alios cõuerſatus:
vel niſi propter potentiam ꝛ tyrãnidem prelati timeat̃ de oc-
cultatione veritatis:ꝛ contra ip̄m veroſimiliter p̄ſumatur.vt i
11 iurib⁹ hic allegatis in nouella. ¶ Tertio q̄ro † ſi iudex vult p-
miſcere iſtos pceſſus.ſi recipe teſtes ſuper infamia ꝛ ſuper ve
ritate.dicit ho.ꝙ ſeruatur ordo.quia proceſſus infamie debet
precedere inquiſitiõem veritatis.ꝛ quia non ſunt tales proceſ-
ſus inordinabiliter cõfundendi:vt.ſ.e.qualiter.ꝛ probatur.ſ.
de iudi.c.exhibita.ꝛ de reſcipi.cum dilecta.Sed diceres cũ iſte
proceſſus infamie ſit preparatorius ad inquiſitionẽ veritatis:
non videtur ꝙ ſuper ipſam infamia iudex debeat ita mature ꝛ
ſolẽniter pcedere qr iſta p̄paratoria ſunt modici p̄iudicij.ideo
ſummarie pcedẽdũ ꝛ leuis probatio exigẽda. vt.l.iij.§.ibidẽ.
ff.ad exhiben.ꝛ.l.theſaurus.e.ti.ſo.dicit. Io.an.iſta probatio
infamie eſt valde p̄iudicial̃.quia repellit a dignitate vt in.c.inf
12 dilectos.de exce.p̄la. † ꝛ ideo lex apppellat illos famoſos q cla
moſa ꝛ frequenti laborant infamia.vt. C.de digni.l.ij.lib.xij.
¶ Sed contra iſtam doctrinam op.ꝛ videtur ꝙ ſufficiat leuis
infamia.vt.C.de inoffi.teſta.l.fratres.So.dicunt quidam.ꝙ li
cet leuis infamia ſufficiat.tamẽ in ea probanda requiritur pro
batio ita magna:facit ad hoc quod no.in.l.ſi.C.fa.erciſcũ. Io.
an. dicit:quod.d.l.fratres ꝛ ſi.loquuntur de infamia iuris. hic
autem tractamus de infamia facti quando quis eſt infamatus
apud bonos ꝛ graues.ſupra ex quib.cauſis infa. irro.l.ea que
pater.ꝛ dicit Io.an.ꝙ dictus proceſſus ſuper infamia tã ſolẽ-
nis ſp debet precedere:vt vitetur appella.ꝛ probata infamia.
tunc deſcendet ad probationem criminis.quod ſi probabitur
condemnabit illum:facit ſatiſfieri leſo. Sed ſi crimen non pro
babitur:abſoluetur reus a purgatione indicta propter infami
am que remanſit.de quo hic latius in nouella.valet tamen pro

ceſſus ſuper crimine ſi proceſſus infamie nõ preceſſit.quia non
facit exceptum.vt.capitu.ij.j.e.lib.vj. ¶ Quarto quero poſt
gloſſ.ſꝫ nũquid ꝛc.an iſti de quibus in tex.admittantur ad de
nuntiandum.arguit primo:ꝙ debeãt admitti.ꝛ hoc tꝫ Ioã.ꝙ
infames ꝛ irregulares admittãtur:dũ tñ nõ ſint criminoſi.gl.
tenet cõtrarium.goff.dicit ꝙ opi. Io.eſt vera in denũtiatione
euãgelica. Sꝫ opi.her.ſine glo. eſt i canonica vl' iudiciali.ꝛ hoc
videtur placere ſpec.de renũ.§.ij.verſi.vt aũt. vbi de materia
13 denũtiatiõis plene tractat̃. ¶ Quinto quero † qui dicãtur ini
mici capitales.glo.q̄ incipit.patet hic.tractat que dicãtur capi
tales inimicitie:ꝛ q̄ leues:ꝛ que repellãt aliqne vel nõ repellãt
ꝛ remittit hoc arbitrio iudicis. Idẽ hoſt.q dicit ꝙ multa alia
committũtur iudicis arbitrio.remittit.ſ.c.ſup his.in ſi. Idẽ
not.iij.q.v.c.ij.dicit tan.ꝙ oĩs capitalis inimicus repellit̃ a te
ſtimonio i oĩ cauſa.j.ti.ij.licet.ꝛ ſe.ꝛ de re iudi.cũ.i.ꝛ.a.Alie ve
ro inimicitie nõ oĩno repellunt iudicẽ qui facile recuſat̃. facit
qđ no. vt lit.nõ cõteſta.c.ij.Alij aũt officiales vl' teſtes nõ licet
14 in teſtibus fidẽ minuãt.de hoc in ſpe. de teſte.§.j.in prin. † con
ſanguinei in cauſa criminali nõ admittunt̃ in teſtes.ꝛ hoc verũ
ſi de crimine crimialiter agatur:ſi autẽ ciuiliter admittunt̃ ſi-
15 cut in ciuli vt hic per.Io.an.ſup gl.ij. ¶ Sexto quero † ſi re
ſcriptum eſt impetratũ per aliquẽ ſup pſecutione inq̄ſitionis
ſi iſte remouet̃ vt inimic⁹:vel aliter.an iudex impetrat⁹ poterit
a ſeipſo pcedere vigore dicti reſcripti.glo.diſputat.ꝛ ꝯcludit
cũ Io.ꝙ iudex nõ poſſit pcedere.qꝛ ſi papa ſciuiſſet impetrã-
tem inhabilẽ:literas nõ dediſſet.facit qđ not.ſ.de pcura.ꝯſul
ti.ꝛ iſtam opi.Io tenent.Inno.Hoſt.ꝛ egi.de hoc vide in ſpe.
de inquiſitione.§.j.ver.qđ ſi iperator.ꝛ qđ no.in.c.j.đ reſcrip.
li.vj.ꝛ iſtorũ opi.eſt vera qñ in literis aliqua perſona exprimi
tur.qꝛ tunc ea repulſa pretextu inimicitie vel alteri⁹ inhabilita
tis alius nõ debet admitti vigore eiuſdẽ reſcripti.vbi vo nul-
la perſona exprimit̃ in reſcripto:ſed papa ſcribit inquiſitorib⁹
ad aures noſtras puenit ꝛc.tũc licet inimici vel alij inhabiles
fuerint cã huius cõmiſſionis:poſtq̃ nõ ſunt in literis nomiati
valebit reſcriptũ. ¶ Sed tũc opponit̃ de iſto.c.vbi fuerũt aliq

Opponit in cõtrarium.

in literis nomiati:vt pꝫ in p̄ncipio.c.ꝛ tñ ip̄is repulſis pcedũt
iudices vigore illius reſcripti.ſꝫ iſtud eſt ex vi huius ſcđi man-
dati non vigore primi.ſi.ſ.de do.inter vi.ꝛ vxo.c.iij.ꝛ de iudi.
quia.V.de reſcrip.ex tenore non ob.etiã.c.olim.j.e.vbi vnicũ
fuit mandatũ.ꝛ tñ ex officio iudices alij admittunt̃ imo adij ci
unt̃ ad pſequẽdã inq̄ſitionẽ.qđ dic:vt ibi i gl.collige p Io.an.

1 Perſona ſit habilis in iudicio nec ne inſpicitur tempore
denuntiationis.
2 Excommunicatus non admittitur ad denuntiandum.
3 Litis pẽdẽtia nõ impedit quominꝰ p̄latus vtatur officio ſuo.

Cum dilectus. A denũtiatione repel
litur public⁹ concubi
narius:excõicatus:ꝯſpirator:ꝛ is qui nõ p̄monuit
Inſtruit iudices ſuper declinatorijs:ꝛ eis deficien
tibus ſuper principali.ſcđo inhibitionẽ fieri mandat ibi:eidẽ
¶ Nota primo.ꝙ primo ꝛ añ omnia eſt querendũ de pſonis.
quod an ſit ſemper verũ.dic:vt.no.ſ.de elec.c.nihil. ſine.c.qđ
ſicut.per cõpo.ꝛ Io. an.facit.l.ſi preces.ad.l.iul.de pla.ꝛ.l.ſi q̄
1 ramus.de teſta. ¶ Secundo no. † ꝙ tempore denũtiationis
inſpicitur ſit perſona habilis in iudicio nec ne.habilitas ergo
ſuperueniens non curatur ſicut in impetratione.vt.c.ſi eo tẽ-
pore.de reſcrip.lib.vj.de conſyderatione principij medij vel
ſinis vide glo.ſ.de elec.dudum.ꝛ quod no.in cle.literas.de re
ſcrip.ꝛ.l.ſi alieñ.§.in extraneis.de here.inſti.cum ſi. ¶ Tertio
2 no. † ꝙ excommunicatus non admittitur ad denuntiandũ. de
hoc de cog.ſpũ.c.tua.ꝛ de teſti.in omni.ꝛ ſimiliter concubina-
rij ꝛ qui non premonuerunt.de hoc tñ qui ſint admittendi vel
repellendi a denũtiatione euangelica canonica:ꝛ iudiciali. dic
plene.ſ.de iudi.nouit.ꝛ collige ꝙ alterum ex iſtis que ſunt in
tex.probare ſufficit.quia tex.ponit alternatiue.ſ.de reſcrip.in
ter ceteras. ¶ Quarto no.ꝙ iſte epiſcopus prohibetur aliq̄d
innouare contra iſtos clericos nuntiãtes eũ.ꝛ hoc ideo quia
ab eo fuerat appellatum.ergo vbi ceſſaret app.potuiſſet pce-
3 deret † qꝛ litis pendẽtia nõ ĩpedit q̄ min⁹ p̄lat⁹ vtat̃ ſuo officio
viij.q.iiij.nõne.ꝛ nõ.de ap.ſepe.vbi bona glo.de hoc.

1 Homicidium impedit ordinis executionem etiã poſt p
actam penitentiam.
2 Inq̄ſitio eiuſdem eſt effect⁹ cuius eſt accuſatio in criminibus
in quibus poſt peractam penitentiam impeditur executio.
3 Homicida nõ poteſt retinere bñficiũ cui eſt annexum officium
ordinis.

4 Pena eſt arbitraria in criminib⁹ in qbus poſt pactā penitētiā
non impeditur ordinis executio vel beneficij retentio ſi proce
ditur per viam inquiſitionis.
5 Denūtiās crimē an debeat ſe obligare ad penā talionis.
6 Procurator nō pōt interuenire in cauſa inquiſitionis.
7 Monitio an habeat locum ante denuntiationem in crimini-
bus grauioribus.

Inquiſitionis.

Si crimē per inqſitio-
nem ꝓbatum impedit
poſt etiā pactā pniā ordinis executionē: vl̄ bñficij
retētionem punit ſicut in accuſationis iudicio. alias
erit pena arbitraria. h. d. vſq ad. §. tertie. ibi: dicit ꝙ cōtra nō
infamatū ſup veritate criminū inqri nō dꝫ. etiam ſi libellus in
famatori⁹ in occulto porrigitur. nec ſuper pricipali credit̄ teſti
qui iuratus deponit ſe illi⁹ cōtra quē inqritur inimicū. h. d. vſ-
q ad. §. queſiuiſti. ibi dicit ꝙ nō punitur qs de crimie de quo
nō cōſtat: niſi per famā ⁊ teſtiū credulitatē: indicitur tñ purga-
tio. nec dicta paucoꝝ infamāt. h. d. vſq ad finē. ¶ Nota primo
1 ꝙ quedā crimina impediūt ordinis executionē etiā poſt per
actam pñiam vt eſt homicidium ⁊ ſimilia. ⁊ ponit tex. iſta duo
exēpla ſuper alia crimia q̄ importāt eūdē effectū. de qbus p
ho. ⁊ alios. s. de renun. c. niſi. §. ꝓpter cōſciam. ¶ Secūdo no.
2 ꝙ euſdē eſt effectus inqſitio cuius eſt accuſatio in criminib⁹
in quib⁹ poſt peractam pniam impeditur executio: vel bñficij
retentio. vt ſi furtiue violenter p dolū: vel aliter vitioſe. in iſtis
eñi ⁊ ſimilibus lꝫ agatur per inquiſitionē: vel (qd̄ plus eſt) per
denuntiationē euāgelicam. tñ cogitur quis reſtituere cum nō
poſſit aliter penitere. vt in regula pctñ. de regu. iur. lib. vi. Si
aūt nō predictis modis habet quis bñficium minus canonice.
puta q̄ nō ſeruata forma: vel aliter an poſſit iuſte remanere in
beneficio: ⁊ agere de hoc pniam. dic: vt in. c. qd̄ ſicut. s. de elec.
3 ¶ Tertio not. ꝙ homicida non pōt beneficiū retinere: ſaltē
cui eſt annexum officiū ordinis etiā poſt peractam pniam. l. di.
miror. ⁊ de peni. in quibuſdā. ⁊ eſt ratio: q̄ qui non pōt dicere
officium: non pōt percipere bñficiū. de cle. coniu. ꝙ ad te. ⁊ c.
diuerſis. ⁊ idē videt̄ de ſimplici ꝑbenda cū iſte textus loquatur
de ſimplicib⁹ canonicis cōtra quos ꝓceſſit inquiſitio. vt in pri
cipio. c. ⁊ ſic ad illos quō inquiſitio ⁊ reſpōſio referenda. xxvi.
di. dictum. Hoſti. dicit ꝙ inter canonicos ſunt perſonat⁹ ſicut
prepoſitus: archidi. ⁊ ſi. ad quos erit hoc referendū. de elec. cū
in cunctis. ⁊ circa homicidiū vide. s. de cōce. pre. cū noſtris. in
4 glo. ergo vacabat. in fi. ¶ Quarto no. ꝙ in alijs criminibus
in quibus poſt peractā pniam non impeditur ordinis execu-
tio vel beneficij retentio ſi ꝓceditur per viam inquiſitionis pe
na eſt arbitraria: conſyderatis meritis perſonarum ⁊ qualita-
te exceſſus. ⁊ multa alia que conſyderanda ſunt in mitigatio-
ne penarū. de quibus per hoſti. in ſumma de peni. §. ſi. In ſu
perioribus vero caſibus nō poterit iudex recedere a pena iu-
ris cum ſit certa. vt. l. j. ff. ad turp. Sꝫ in caſu inquiſitionis cū
non ſit certa pena ſtatuta. nec ob. j. c. qualiter. vbi dicitur: cum
ab adminiſtratione ſm goff. hanc ⁊ alias tres opi. vide in ſpe.

Ponit que ſtiones.

de inquiſitione. §. j. in prima calūna. ¶ Circa iſtam pmā par
tem querit glo. ij. dicitur hic. ꝙ eadē eſt pena ſiue procedatur
per accuſationem: ſiue per inquiſitionem in iſtis grauioribus
5 delictis de quibus in primo rñſo. quero ergo an denuntiās
tale crimen debeat ſe obligare ad penā talionis. glo. tenet ꝙ
non. ſed ad extraordinariū ſicut excipiēs. vt. s. c. ſuper his. ho.
tenet ꝙ proſequens inquiſitionem vel denūtians iſta crimina
atrocia teneatur inſcribere per iſtum text. q equiparat quo ad
pene impoſitionem accuſationem ⁊ inquiſitionē. ergo idem q̄
ad inſcriptionē. Inn. dicit ꝙ ſimilitudo pene ī hoc caſu eſt ſo
lum in īquiſito ⁊ accuſato vt neq hiis caſibus priuetur officio
⁊ beneficio: ſed eſt diſſimilitudo quia accuſat⁹ deponitur. i. de
gradatur. Inquiſitus vero non vt ptꝫ. j. eo. qualiter. Sed ho.
dicit ꝙ ibi gñaliter loqt̄ h caſualiter. vbi ſpāle eſt degradari ī
quiſitū ſicut accuſatū. ad hoc inducit. s. de dolo ⁊ contu. verita
tis. Itē ꝑpetuo depoſitus officio ⁊ bñficio ſatis intelligit̄ de-
gradatus quo ad effectū: quē potius lex amplectit̄: ꝙ vba. C.
cōia de l. l. ij. in fi. Itē calūnioſe denūtians ᵃ eſt puniend⁹ rſr. j.
ti. j. c. ij. ad idē decre. ſup his. s. e. vbi inſcribit cū pro exceptiōe
deijcit̄ ab obtēto. ⁊ ex cōtraria opi. daretur materia calūnian
di: ⁊ aperitur via fraudib⁹. fatuus eñi eſſet accuſans cū ſine pe-
na poſſet ſuā intētionē cōſequi ⁊ talib⁹ fraudibus aſtruēda. de
6 diuor. c. quāto. ¶ Ex ꝓdictis infertur ꝙ in tali cauſa nō poſ
ſit interuenire ꝓcurator cū habeat eūdē effectū quē accuſatio
ſed in accuſatione nō admittit̄ vt. s. e. c. veniens. ⁊ de hoc. s. de
dolo ⁊ cōtu. veritatis. ſup gl. añ penul. ⁊. j. e. qliter. §. dꝫ. ſuper
7 verbo. illi p Io. an. ¶ Querit etiā circa iſtam partē glo. an mo-

a ¶ Denūtians. Denūtiās errans pōt corrige re errorē ſuū no. l. c. ꝑterea. de teſtit. cogen. alex. in l. ff. d cuſto. re.

quid in iſtis grauioribus ante denūtiationē habeat locū mo-
nitio: arguit ꝙ nō. Io. an. putat veri⁹ ꝙ precedere debeat. de
hoc. ij. q. vij. accuſatio in glo. ante penul. ⁊. j. q. iij. ex multis ⁊c.

1 ¶ Teſtes ſi deponāt ſuper crimine ſuper quo accuſatio vel
inquiſitio non preceſſit non valet teſtimonium.
2 Teſtimoniū teſtis recepti ſuper impertinentibus non valet.
3 Schedule q̄ dāt̄ i occulto nō debēt iudicē ꝯmouere ad īgrēdū.
4 Teſtes q aſſerūt ſe inimicos illi⁹ cōtra quē fecerūt teſtimoniū
nō faciūt fidē: niſi añ teſtimoniū aſſererēt ſe hoc facere ī fraudē
5 Mendax debet repelli a teſtimonio.
6 Iudex debet introgare teſtem an ſit inimicus.
7 Interrogationes que ſunt faciende teſtibus.
8 Credulitas ſola nō ſufficit ad ꝓbationē dlicti q̄ ad ꝯdēnationē
9 Infamia non reſultat propter dicta paucorum.
10 Pauci quot dicantur.

Tertie.

1 Sumatū eſt. s. ¶ Not. primo ꝙ ſi teſtes de-
ponant ſup crimie ſup quo accuſatio vl̄ inqſi-
tio nō ꝓceſſit: nō valet teſtimoniū. q̄ videt̄ deponere nō iurat⁹
vt dicit glo. ex hoc habes ſecus tñ ſi quis cōfitetur crimē corā
iudice: de quo etiā inqſitio vel accuſatio nō ꝓceſſit. q̄ tunc pōt
iudex illū ꝯfitentē punire. vt no. Inn. s. de excep. c. j. ⁊ de elec.
2 c. per inquiſitionē. ⁊ de or. cog. cū dilectus. ¶ Scdo not. ꝙ ſi
teſtis recipit ſuper impertinentib⁹ nō valet ſuū teſtimoniū. fa
cit qd̄ no. in. c. cū contingat. s. de offi. dele. ¶ Tertio no. in v̄.
3 nec ad peti. ⁊c. ꝙ iſte ſchedule que dantur ī occulto nō debēt
iudicem cōmouere ad inquirendū. facit. v. q. j. c. j. ⁊. ij. ⁊. C. de in
ge. ma. l. diffamari. ⁊. C. de famo. li. l. j. ⁊. v. q. j. in ſumma. ibi di-
4 ſtingue. ¶ Quarto no. ꝙ teſtes qui ſe aſſerunt inimicos illi
us: cōtra quē ferunt teſtimoniū: nō faciunt fidem. ⁊ hoc verum
niſi ante teſtimonium aſſererent hoc in fraudē. ⁊ idē ſi poſt ſm
ho. dicit Io. an. ꝙ ſi iuratus dicat ſe inimicū: tūc nō credit̄ teſti
monio ſuo. ⁊ ſit ratio per locū a diuiſione. aut eñi verū dicit:
aut falſū. ſi verū ergo ſibi cōtra inimicū nō creditur. ſi falſū
ergo piurus in illo caplo. ⁊ ſic nec ſuper alijs credit̄. vt dicā. j.
de hereti. fraternitatis. ſecus eſt ſi ante iuramentū ad euadēdū
5 onus teſtimonij hoc dicebat: lꝫ mendaciter. ⁊ ſic no. mēdacē
6 a teſtimonio nō repelli. ſm Ioā. an. ¶ Quinto collige ꝙ iu-
dex debet īterrogare teſtē an ſit inimic⁹. de quo in glo. Iudex
eñi ⁊c. vtrū aūt debeat inqri an ſit criminoſus gl. remittit Io.
An. Ho. ⁊ Inno. hic ponūt. ſed dic: vt in. c. cū cauſā. s. de te-
7 ſti. ⁊ ibi per Io. an. ſup gl. cām. ⁊ collige ex tex. quaſdā inter
rogationes que ſunt teſtib⁹ faciēde. primo an is cōtra quē in-
quiritur ſit infamat⁹. an id ſciat: vel credat. an ſit amicus vl̄ ini
micus. an ſciat illum cōmiſiſſe crimē. Colligitur etiā ex ſi. ꝙ q̄-
ri debet a quo audiuit. Itē debet qreri a quib⁹. Si aūt dixerit
ſe criminoſum an debeat ſibi credi. dic in ſpec. de teſte. §. j. ver.
8 quid ſi teſtis dicit. ¶ Sexto no. in verſi. ad qd̄ breuiter ⁊c. ꝙ
ſola credulitas nō ſufficit ad ꝓbationē delicti quo ad ꝯdēna-
tionem. aliud eſt ergo ferre teſtimoniū de ſcia: aliud de credu-
litate. ⁊ in gñalib⁹ interrogatorijs nō fiat interrogatio de cre-
dulitate ſepe eñi decipiunt̄ teſtes imperiti: dicentes ſe credere
⁊ ſic a ꝑori dicto quo dixerūt ſe ſcire vident̄ recedere. de hoc in
ſpec. de teſte. §. iam de interrogatorijs. in fi. forti⁹ aūt recuſan
dum eſt interrogatoriū an ſciat ex auditu: an ex credulitate: in
9 quo facili⁹ decipiunt̄ ſm Ioā. an. ¶ Septimo no. ꝙ ꝓpter
dicta paucoꝝ. nō reſultat infamia. ⁊ aduerte. q̄ tex. iſte nō ne-
gāt qñ duo ꝓbent infamiā: vel famā. de quo non eſt dubiū. s.
de teſti. tā literis. ſicut ⁊ p duos ꝓbatur. vij. teſtiū ſubſcriptio.
C. de bo. po. ſm ta. l. ij. ⁊ de fideiuſ. l. qſtionē. in fi. iſti aūt depo
nebant de fama apud ſe orta: ⁊ de propria credulitate q̄ nō ſuf
ficit ad penā infligendā imo ꝓbari debet. j. e. qualr: vel dic: ſm
goff. ꝙ iſte ver. ꝓpter dicta ⁊c. ponit nouū caſū vt in eo q̄rat̄
an dicta paucoꝝ infamātiū aliquē cui⁹ apud bonos ⁊ graues
⁊c. debeat ꝑlatus ad inqſitionē ꝓcedere taꝫ cōtra infamatum
rñdetur ꝙ nō. cū ad illa ꝓcedi nō debeat: niſi tantus ſit clamor
ꝙ ſine ſcandalo ⁊c. ⁊ iſte videt̄ bonus intellectus. ¶ Quero di

Ponit queſtionem.

citur hic. ꝙ ꝓpter dicta paucoꝝ. nō debet reputari aliquis in
10 famatus. quero quot dicātur pauci. dic: vt in gloſ. vel ſuper
qua dicit Io. an. ꝙ ſi teſtes dicāt aliquē infamatū: ⁊ cōis verū
vicinie nō hꝫ ipm infamatū: vox vicinie ꝑualet. qñ eñi p cōem
vocem vicinie ꝯſtat eſſe aliquē fame. tūc licet duo vl̄ plures dū
modo nō ſint multi dicāt illū infamē: non fiet inquiſitio vt hic
contra probationē ergo infamie recipiēda eſt ꝓbatio cōis vo
cis vicinie. Si autem nonnulli de vicinia dicant eum bone fa-
me. ⁊ alij dicant eum infamatum. tunc debet recipere teſtes ſu
per bona fama cū non releuaret probantē. nā licet apud mul
tos ſit bone fame: tamen apud illos apud quos eſt male fame
eſt purgatio

eſt purgatio indicēda.et ho.remittit ad no.ſ.e.c. cū oportent.
⁊ ex eo qꝺ dicit iſte tex.ꝙ ad infamiā indicendam requiruntur
plures.collige argumentū ꝙ ſi parochia non habet niſi duos
vel tres pochianos nō poſſit qs infamari.ab.dicit ꝯtriū cū iſpi
ciat fama ēt viciarū parochiaꝝ.de cēſi.ſup eo.de co.ſpū.ſup eo.

1 Actus q gerit poſt cōparitionē quo ad ꝑcludēdū viaꝫ in
exceptionibꝰ dilatorijs habet ꝓ litis cōteſtatiōe in cauſis q̄ nō
exigūt litis cōteſtationē.
2 Culpabilis ſi aliqs reperiat facta generali examinatiōe ſuper
proceſſu pōt ille talis puniri ex illa generali inqſitione.
3 Prelato amoto ꝑ ſentētiā ab adminiſtratiōe poteſtas eligēdi
deuoluit ad electores.
4 Juſſus iudicis licet iniuſtus excuſat a pena.
5 Judex qlibet pōt recipere teſtes etiā poſt publicationē in ꝓceſ
ſu inqſitiōis nō obſtāte publicatione.
6 Proceſſus qualiſcūqꝫ ſufficit ad iudiciū ad veritatē ingrēdaꝫ.
7 Poſſeſſio reſtituēda eſt qn̄ qs eſt ea priuatus iuris ordine non
ſeruato:niſi cōſtet ſpoliatū nō poſſe in bñficio remanere.
8 Sentētia lata ſup bñficio pro vno ꝑ cōſquentiā pronuntiatur
contra reliquum.
9 Titulus vnius bñficij nō pōt eſſe inſolidū penes duos.
10 Defectus ꝑſone maior eſt:ꝙ̄ defectus ſolēnitatis omiſſe.
11 Conſentire nemo videt in nō ſuū iudicē tacite:niſi aliqd fact
interuenerit.
12 Judex an poſſit ꝓcedere in cā nō citato illo q appellat ab inter
locutoria iniuſte.
13 Peremptorie verbū qn̄ debet apponi in citatione.
14 Judex an poſſit dilationes iuris moderari.
15 Priuilegiatus ꝑ reſcriptum an videatur renūciare reſcripto
adeundo legatum.
16 Proceſſus huius legati quo iure fuerit nullus.

AD petitionem. Si qua inqſitio ſpe-
cialiter ꝑ papaꝫ dele-
getur:legatus de illa ſe intromittere non pōt.⁊ in ꝓ
ma facti narratio.in ſecunda diffinitio.ibi: cum igit.
iteruꝫ in ꝓma ponit delegatio.ſecūdo legati inquiſitio ⁊ inqui
ſiti citatio.tertio inquiſiti exceptio:reqſitio:⁊ appellatio.quar
to ipſiꝰ amotio:⁊ ſucceſſoris electio.ſcd̄a ibi.vex. tertia ibi:idē
quarta ibi.quē cardinal.Itē ſecūda facit duo. ꝓmo diffinit de
admonitiōe. ſcd̄o de ſubrogatiōe ibi:ſupra dictū. ¶No.ꝓmo
ꝙ hic fuit cōmiſſa inqſitio ſuper ſtatu monaſterij: ⁊ tn̄ abbas
cōtra ꝓceſſuꝫ īquiſitiōis excepit. ⁊ nō ſolū abbas:ſed quilibet
poſſet ſuas exceptiōes oppo nere. qꝛ cuiuſlibꝫ ſingulꝛ itereſt
cum inquiſitio omnes tāgat : iō ab omnibꝰ ⁊c.vt.l.ſi.C.de au.
ꝓſtan.ſecus in his:que tāgūt cōiter cōuētū.qꝛ tunc ſinguli nō
poſſunt ſe opponere.ſed cōuentꝰ tantū.xij.q.ij.qui manumit
tit.niſi ex rationabili cā. qꝛ tunc vox vnius ꝓfert toti cōuētui.
de his q̄ ſi.a ma.p.ca.c.j. ¶Scd̄o no.ꝙ iſte legatus incepit in
qrere iſto abbate ꝓñte:nec reclamante:an aūt ex hoc videat in
ipſum tacite cōſentire ⁊ renūtiare bñficio literaꝝ glo.ꝓma tan
git ⁊ dicā.j. ¶Tertio no.ꝙ iſte abbas citatꝰ ſi vellet ꝯdicere i
quiſitiōi finite:oppoſuit de cōmiſſiōe ꝓus facta iudicibus:ſed
tarde oppoſuit. debuit eñ ꝓponi iuris auſpicia.ſ.de re iudi.
inter monaſteriū. ſꝫ dices cū inqſitio nō reqrat litis ꝯteſ.ꝗ qn̄
cūqꝫ opponat exceptio iſta videt añ litiſ ꝯteſt.opponi et ſic ſit
1 admittedꝰ.vt.c.paſtoralis.de excep.†dic ꝙ in cauſis q̄ nō exi-
gūt litis ꝯteſt.omnis actꝰ q poſt cōditionē gerit:quo ad ꝑclu
dendā viā exceptiōibꝰ dilatorijs habet ꝓ litis conteſt.vt no.in
c.j.de elec.li.vj.⁊.l.nihil.C.de procura.et ita hic. vel dic.ꝙ licet
valuerit legati inqſitio:qꝛ facta añ exceptionē oppoſitā:tn̄ am
monitio ⁊ ſubrogatio fuit nulla:tāꝙ̄ facta poſt exceptionē op
poſitā de cōmiſſiōe facta alteri .an.c.ſi duobꝰ. de ap. vel infra
tpa infra que poterat appellari.quod dic.vt.j.de ap.c.nō ſolū
2 ¶Quarto no.in.ꝟſicu.quē cardinal.† ꝙ ſi ſup generali ꝓceſ-
ſu facta examiātiōe aliqs reperit culpabilis.pōt ille talis puni
ri ex illa generali inqſitione etiā nō formata ꝯ eū aliā ſpāli inq
ſitōe.de q̄ dic ꝑ Inno.ſ.de elec.c.bone.ij.⁊.l.ij.§.ſi publi.ff.de
3 adul.ꝑ har. ¶Quito no.†ꝙ amoto ꝓlato ꝑ ſniāꝫ ab adminiſtra
tiōe poteſtas eligendi deuoluit ad electores.ad hoc.c.ad apl'i
ce.in ſi.de re iudi.li.vj. ⁊ circa hoc vide qꝺ no.Inno.j.e.quali-
ter.Si aūt ꝑ ſententiā ꝓuaret in curia:an tūc diceret bñficium
vacare in curia.dic.vt.j.vt lit.pen.c.ij.in cle.Et aduerte qꝛ illud
qꝺ dicit ꝙ nō valet ſecūda electio:nō caſſata ꝓma.intelligr̄ nō
etiā ſi caſſata fuerit minꝰ iuſte.⁊ hoc q̄ ad effectū irritādi ſcd̄aꝫ
electionē.ſed q̄ ad ꝓm electū ne dicat occupare locū viuētis ſuf
ficit ad excuſationē ſnia:lꝫ nulla.qꝺ bñ colligit hic vbi ſnia fuit
nulla.⁊ tn̄ electio minꝰ iuſta poſtea ꝯfirmat ꝑ papā.ꝙ.ſi non fa
ceret incurreret penam occupantis locum viuentis vt capit.jꝰ

ſupra.de conce.pre. facit quod nota.in.l.fina.ff.de adulterijs
4 †Juſſus eñ iudicis licet iniuſtus excuſat a pena.vt.l.furti.§.q
iuſſu.ff.de his qui no.infa. ¶Sexto no.in verſi.cuꝫ igit.ꝙ pa
pa inquirit de veritate ꝓceſſus minꝰ ſolēniter celebrati.⁊ hoc
eſt verum:cū de bñficijs agitur magis curatis.nā quilibet aliꝰ
iudex poſſet:fortiꝰ papa.ſ.de elec.cum nobis olim.⁊.c.cuncta
ix.q.iij.Iſtaꝫ in beneficialibꝰ quātumcūqꝫ ſit cōcluſum partibꝰ
etiam inuitis ⁊ expreſſe cōtradicentibꝰ ex ſuo officio:pōt ꝓba
tionē recipere ⁊ negotiū examinare.vt dicto.c. cuꝫ nobis. ⁊.c.
cum dilecta.ſupplet etiam in his de facto.ſ.de poſtu. bone.j.
5 † nam in proceſſu inqſitionis nō obſtāte publicatione quilibet
iudex pōt recipere teſtes etiam poſt publicataꝫ atteſtationem
vt no.Inno.ſ.de teſti.cum clamor.⁊ cū hic eſſet inordinate ꝓ-
ceſſum vt dicit text.videtur fatendū ꝙ hoc ſit ſpeciale in papa
6 ꝙ fundet ſe ſuper ꝓceſſu inualido.† vel forte ad inquirendum
veritatem ſufficit ad iudiciū qualiſcūqꝫ proceſſus ſicut ex volū
tate minus ſolēni ꝓbatur intentio teſtatoris.vt.l.ſi.ff.de re.coꝝ
7 ¶Septimo no.† ꝙ poſſeſſio reſtituēda eſt qn̄ quis eſt ea pri-
uatus iuris ordine nō ſeruato.ad hoc.ſ.de offi.ordi.cōqueren
te.ſi tn̄ cōſtat legitime ſpoliatū nō poſſe in beneficio remanere
non eſt ſibi poſſeſſio reſtituēda.⁊ dicit glo.ꝙ hoc fecit papa ex
plenitudine poteſtatis lꝫ nō de iure.⁊ dicit hoſti.ꝙ per viā ꝓ-
uiſionis multa in curia expediūtur.⁊ dicit ſibi placere cū ꝑni-
cioſa iuris ſubtilitas obuiat veritati.de iudi.cuꝫ dilecti. ſecus
cum pena ſubuertit ſine cā ius alterius obſtruitur. de re iudi.
in cauſis.ꝙ̄uis in hoc mō non ſit locus q̄rere.ix.q.iij.aliorum.
8 ¶Octauo no.† ꝙ ſnia lata ſuper beneficio ꝓ vno ꝑ ꝯſequētiā
pronūtiatur cōtra reliquū.puta ꝓnuntiat prelatū minus iuſte
remotū:per ꝯñs pronuntiat ſubrogatū loco ſui minus cano-
9 nice ſubſtitutū† nā penes duos inſolidū titulus vnius bñficij
eſſe nō poteſt.ſicut nec dñium vt.l.ſi vt certo.§.ſi duobꝰ.ff.cō-
mo.⁊.c.cum non ignores.de preben.ideo ſi ꝓnuntiat vniꝰ eſſe:
per cōſequēs ꝓnuntiat alteriꝰ nō eſſe.vt.l.pomp.§. deniqꝫ.ff.
de ꝓcura.cōnexitas ergo facit ꝙ ſnia lata ꝯtra vnū ꝓiudicat
alteri.vt in iuribus alle.qꝺ intellige.vt.ſ.dixi de re iudi. quā-
10 uis.⁊.ff.de re iudi.l.ſepe. ¶Nono not.† ꝙ maior eſt defectus
perſone ꝙ̄ ſit defectus ſolēnitatis omiſſe.cōſyderāda eſt ergo
cauſa quare aliquis amouetur:an ratione defectus ꝑſone:an
omiſſe ſolēnitatis.ſimile in.l.ij.§.ignomie.ff.de infami.⁊ de ſu
ſpec.l.he eñ.⁊ vtrobiqꝫ de hoc facit.ſ.de elect.ſuper eo. bene
ergo ⁊ ſubtiliter cōſyderauit Inno.q dixit electioneꝫ poſſe di
ci minus canonicam multis modis.⁊ facilius poſſe vnū defe-
ctum aboleri:ꝙ̄ aliū vt.ſ.de elec.qꝺ ſicut. ¶Opponit iſto ab
bate preſente ⁊ non reclamante ꝓceſſit legatus:ergo videtur valuiſſe ꝓceſſus tāꝙ̄ videatur in iudicem cōſenſiſſe.vt. l.j.⁊.ij.
ff.de iudi.tacite eñ iuriſdictio ꝓrogatur.vt no.Inno.in.c.pru
dentiam.de offi.dele.ſo.glo.j.ſentit illud cōtrarium.⁊ dic: vt.j
11 eat† vel dic ꝙ nunꝙ̄ in nō ſuum iudicē videtur aliquis cōſenti-
re tacite:niſi aliqd facti īteruenerit.puta adiuerit iudicē ⁊ co-
ram eo litigauerit.ff.de inf.oim iudi.l.ſi ꝑ errorem.vel dic ꝙ i
alijs iudicijs poteſt vendicare ſibi locum prorogatio: ſed non
in inquiſitione q̄ nō pendet a ꝑtium voluntate ſed pape.vnde
cum papa vti ceperit illo officio inquiſitionis cōtra illū abba-
tem .ſcꝫ alij cōmittendo nō potuit abbas legati iuriſdictionē
prorogare ad hanc cām alteri ſpāliter delegataꝫ.vt.ſ.de offi.
le.ſtuduiſti. ¶Uenio ad apparatum In.recitandum per ali-
12 quas queſtiones.⁊ primo quero † ſi quis appellat ab interlo-
cutoria ⁊ iniuſte:an iudex poſſit procedere in cauſa eo vlterius
nō citato.Inno hic tangit ⁊ eſt hodie deciſum in.c.cuꝫ qui.de
dolo et contu.li.vj.⁊ an iſte qui fruſtratorie appellauit poterit
appellare a diffinitiua:quam iudex a quo tulit poſtea contra
13 eum.vide plene in cle.j.de do.⁊ contu. ¶Secūdo quero† vtrū
in citationibus debeat opponi verbū ꝑemptorie.dicit Inno.
ꝙ quādoqꝫ quis citatur tribus citationibus:⁊ nō eſt opꝰ adij
ci perēptorie. vt.l.tres denūtiationes.C.quomō ⁊ quādo iu-
dex.quandoqꝫ citatur ſemel:⁊ tunc an intelligatur peremptoria ſi non dicatur:dic ꝙ quandoqꝫ quis citatur ad media cau-
ſe:vt compereat ad vidēdū iurare teſtes publicationē ꝓceſſus
⁊ ſi.vel citatur a preparatoria vel ad deliberandum:vel ꝙ cō-
pareat ⁊ quelibet citatio intelligitur peremtorie qn̄doqꝫ cita
tur quis ad ſniam:vł ad interpoſitionē ſecūdi decreti:vel ad au
diendum ſniam abſolutoriam ab obſeruatione iudicij vel ad
auocationē bonorum in cauſa criminali.⁊ tunc dic:ꝙ aut quis
mouetur a iudice perſonaliter in iudicio.⁊ talis citatio habet
vim perēptorie.vt.l.ij.C.quō ⁊ qn̄ iudex.qn̄ citat nūtius ⁊ tūc
ſentit Inn.ꝙ aut citat ꝑſonaliter:⁊ nō exigitur expreſſio perē
ptorij aut citat ad domū in caſibus in qbus valeret citatio in
c.ſi aduerſarius de eo qui mit.in poſ.⁊ tenet ad effectum alte-
rius predictoꝝ reqritur trina citatio: vel vna perēptoria ꝑ oi

Opponit in cōtrarium.

Ponit queſtiones.

bus.⁊ circa hoc vide qḋ plenius no.bart.in.l.ſi finita.§.ſi plu
res.ff.de dã.infec.facit qḋ no.ſ.de offi.dele.c.ↄſuluit.¶ Ter
tio quero certũ eſt qḋ debent eſſe tres dilationes vel vna per⸗
emp.eſt etiam certum ꝙ quelibet dilatio debet eſſe.xxx.dierũ
14 vt in auct.qui ſemel.C.quõ ⁊ quando iudex.mõ quero ꝉ an iu
dex poſſit dilationes iſtas moderari:vel mittere poſſit pemp.
prima vice vt ſibi placuerit.⁊ dicit Inno.qḋ pȏt ⁊ iudex prudẽ
ter faciat ſi in moderatione exprimat legitimã cauſam minuẽ⸗
di.⁊ ſuper hoc ĩterloquaꝛ etiã parte abſente cũ poſſit totũ p⸗
ceſſum in eius abſentia expedire.ſi autẽ non iuſta inſeratur:
vel nulla:vel proceſſus erit nullus vt quidã dicunt:vel ſaltẽ ap
pellabitur.⁊ oportebit partẽ pñtem pbare iuſtam cauſã mo
derationis cũ alias vbi dilationes ſunt arbitrarie pſumaꝛ iu⸗
ſta earum moderatio:niſi probetur cõtrariũ.oẽs aũt dilatio⸗
nes dicit Inno.arbitrarias:niſi dicatur expreſſe qḋ nõ ſint ar
bitrarie.¶ Quarto quero hic fuit iſta cauſa inquiſitorib⁹ ſpe
15 cialiter cõmiſſa per papam:⁊ legatus poſtea pceſſit ꝉ vtrum
ergo adeũdo legatũ videatur renuntiatũ reſcripto.dic ꝙ re in
tegra renũtiatum videꝛ.ſ.de app.vt debitus in glo. ſed nun⸗
quid per Io.⁊ de pur.ca.cum dilecti.⁊ hoc qñ adijt ordinatũ
quãdoq̃ vo cãz ſpãliter alteri delegatã cõpromittit in ordina
rium vel aliũ.⁊ tunc nõ renuntiat reſcripto.vt no.Io.an.ſ.de
offi. dele.ſignificãtibus.qñq̃ impetrans adit alios delegatos
⁊ dic.vt in.c.ex tenore.de reſcrip.qñq̃ quis dimittit ordinari
um ⁊ adit alium ordinariũ ⁊ tunc obſtat exceptio litis pẽden⸗
tis ⁊ punitur in expenſis.vt no.in dicto.c.ex tenore. quãdoq̃
omiſſo arbitrio vadit ad ordinarium.⁊ tũc expirat cõpromiſ⸗
ſum ⁊ cõmittitur pena vt.ff. de arbi.l.ſi quis rem.qñq̃ ecõuer
ſo:pendente iudicio corã ordinario adijt arbitrũ ⁊ per hoc
non renũtiat pceſſui habito corã ordinario nec perijt inſtãtia.
16 vt cle.ↄdiu.de ap.¶ Quinto q̃ro ꝉ quo iure pceſſus huiuſmo
di legati fuerit nullus.hoſt.dicit ꝙ ppter iuris ordinẽ nõ ſer
uatum.vt hic dicit tex.Inno.dicit ꝙ ex defectu iuriſdictionis
nec potuiſſet abbas prorogare iuriſdictionẽ legati ſuper inq̃⸗
ſitiõis pſecutione quã papa alteri delegauit.Itẽ ceſſat hic p
rogatio.quia abbas corã legato non compuit licet pcedere
paſſus fuerit.Sed huic rationi oppones.poſtꝙ enĩ primo lo⸗
co debebat cauſa vẽtilari corã inquiſitoribus:videꝛ ſibi abbas
preiudicare pmittẽdo ſequentẽ.i.legatũ pcedere.vt.c.pe.ſ.de
re iudi.⁊.ff.e.ti.l.ſepe.dicit Inno.ꝙ aliud eſt permittere ⁊ pa⸗
ti agere iudicẽ: ad quẽ ſpectat ſcḋario cognoſcere:vt hic.aliḋ
eſt qñ permittit ſequentẽ expiri cuz ad ipſum ſpectat defenſio
primo loco.vt in cõtrarijs. ratio diuerſitatis eſt ſm dñz petrũ
de puſio doctorem meũ.quia pars nõ habet poteſtatẽ:nec re⸗
curſum cõtra iudicẽ ad aliũ:ſed pars cõtra partem licite corã
eodem iudice cõtradicit.poſſet tñ hec ratio licet ſubtilis ſubti
liter impugnari.quia imo pars ↄtra quã pcedit iudex ſequẽs
pȏt cõqueri corã primo:qui ſuã iuriſdictionem poſſet defende
re cõtra legatũ ordinarium:⁊ oẽs ipſum turbãtes cuz maior
omnibus cẽſeatur.vt.c.ſtuduiſti.de offi.le.tutior ergo mihi vi
detur opi.hoſti.ꝙ hic fuerit pceſſus legati nullus ppter iudi
ciariũ ordinẽ nõ ſeruatũ.nõ enĩ videꝛ p delegationẽ ſpãlẽ cã
prorſus exempta a iuriſdictione legati ignorãtis delegatũ: ni
ſi corã eo fuerit exceptũ de dicta ſpeciali cõmiſſiõe.vt.c.ſi duo
bus.de ap.⁊ magis hoc videtur verũ:qñ nõ reclamante abbate
legatus pceſſit.imputeꝛ enĩ illi qui literis impetratis vti poſt
poſuit negligentia ſine dolo.vt.ſ.de reſcrip.ſi aũt.cũ ſi.Sz iſte
abbas tacuit vſq̃ quo fuit finita inq̃ſitio p legatum.non ergo
ex defectu iuriſdictionis legati irritaꝛ pceſſus ipſius:ſed defe
ctu ordinis nõ ſeruati. vt dicit tex. ſm hoſti.

Petrus de peruſio fuit preceptor pe.de ancha.

1 ¶ Beneficia vacãtia in curia ſolus papa cõfert.
2 Exceptio criminũ non admittitur cõtra illum cui prouiſio fa⸗
cta poſt puiſionẽ factam.
3 Caſus in q̃ fallit regula. cui daꝛ actio multo magis exceptio.
4 Crimẽ qñ obijciꝛ cũ infamia differtur cõfirmationis effectus.
5 Repulſus p viam exceptionis admittiꝛ p viam accuſationis.
6 Unus ſi vult accuſare ali⁹ excipere de eodẽ delicto an poſſint.
7 Deficienti in purgatione imponiꝛ pena ſm modũ agendi.
8 Deficiens in pbatione in cã criminali condẽnatur in expẽſis.
9 Accuſari pȏt qs de pluri b⁹ criminib⁹ ad remotionẽ a bñficio.

ACcedens. Exceptio criminũ poſſeſſio⸗
nem plati nõ retardat:niſi de
his fuerit publice infamat⁹.⁊ ſunt due ptes.prima
dicit ſe factũ narrat.ſcḋa ſub certa forma diffinien⸗
dum cõmittit.ibi:mãdamus.⁊ ſcḋa tria facit.pmo
excipientẽ repellit niſi in caſu.ſcḋa ibi.deinde.accuſatorem ad
mittit.tertia ibi:ſi vo.circa infamiã puidet.¶ No.pmo ꝙ iſte
g.erat nepos iſtius.h.⁊ papa cõtulit ſibi eius prebendã qḋ qñ
poſſit vel nõ.dic:vt.ſ.de ſi.pre.ad extirpãdas.⁊ p totũ.¶ Se
cundo no.ꝙ iſte deceſſit apud ſedẽ aplicam:⁊ papa eius prebẽ
1 dam cõtulit:⁊ eſt hodie ius.ꝉ ꝙ beneficia vacãtia in curia ſol⁹
papa cõfert.vt.j.de preben.c.ij.lib.vj.qñ aũt dicatur quis dece
2 dere in curia.dic:vt.j.c.pñti.de preben.li.vi.¶ Tertio no.ꝉ ꝙ
poſt puiſionem factã nõ admittitur exceptio criminũ contra
illum cui puiſio facta eſt.cum enĩ ex puiſione cõſequitur aliq̃s
ius in re.vt.c.ſi tibi abſenti.de preben.li.vj.nõ poteſt quis a iu
re queſito remoueri per exceptionẽ:ſed per directã accuſatio⸗
3 nem vel inquiſitionẽ ꝉ Sed poſſes inſtare cui datur actio mul
to magꝭ exceptio.vt.l.j.§.cui dam⁹. de ſuperfi.ergo ſi iſti cõce⸗
ditur accuſatio ⁊ inquiſitio cõtra pmotum:multo magis exce
ptio.ſo.Inno.cã illud cõtrarium.j.de exce.pre.inter dilectos
dicit enĩ illud verũ:qñ actio ⁊ exceptio cõpetunt ad rem fami⸗
a liarẽ.ſecus ſi cõpetunt ad vindictã vt in caſu noſtro [a] qꝛ tũc cõ
4 ceditur accuſatio nõ exceptio.vt hic.¶ Quarto no ꝉ ꝙ quãdo
obijcitur crimẽ cũ infamia differtur cõfirmationis effectus.i.
poſſeſſionis apprehenſio.⁊ eſt rõ ſm Inno.qꝛ ex ſola infamia
ſuſpendeꝛ a beneficio iam obtento.j.de purg.cañ.inter.⁊.ij.q.
v.preſbyter.fortius ergo inducat ſuſpenſionem in obtinendo
⁊ predicta qñ obijciꝛ crimẽ.ſi aũt obijcereꝛ tpe tradẽde poſſeſ⸗
ſionis ↄtra formã.vel oppenereꝛ de ſurreptione literaꝝ:an de
bent admitti.dic plene p Inno.⁊ doc.ſ.de dolo ⁊ cõ. cũ olim.
ad hoc tñ aduertẽdũ in iſto.c.qꝛ qñ obijciꝛ crimẽ cũ ifamia pri⁹
debet iudex recipere teſtes ſup infamia ꝙ ſup crimine.vt nõt.
Cõpoſt.ſ.de elec.qḋ ſicut.vnũ tñ ſine altero pbare nõ ſufficit
ſcꝫ crimen ſine infamia vel infamiã ſine crimine ad retardãdã
executionẽ.qꝛ tex.iſte requirit iſta duo cõiunctim.facit.l.ptor.
§.docere.ff.vi bo.rapto.debet ergo crimẽ cũ qualitate pbari:
qñ qualitas eſt de ſubſtantia vt dicto.§.docere.ad hoc.ſ.de p
batio.lꝫ cauſa.ſup illo articulo.corrupti falſa dixerũt ⁊c. vnũ
enĩ ſine altero pbari nõ ſufficit.vt.l.diuus.ff.de re iudi.p bar.
5 ¶ Quinto no.ꝉ ꝙ repulſus p viam exceptionis admittiꝛ per
viam accuſationis.⁊ ſic ſnia ſup exceptione nõ parit effectum
rei iudi.ſup accuſatione.qḋ qñ ſit verũ dic p barto.in.l.ſi cui.
ff.e.ti.tetigi.ſ.de or.cog.cum dilectus.⁊.c.ſi.⁊ facit qḋ no.In
no.ſ.de dolo ⁊ contu.cum olim.⁊.c.cũ dilecti.ad ſi.ſ.de elec.
6 Circa hoc tãgit Io.an.ꝉ ſi vnus vult accuſare alius excipere
de eodem delicto.dicit ho.accuſatorem qui incedit via ordina
ria preferendũ alteri qui incedit via extraordinaria.vt pꝫ ex
no.in ſumma de inquiſitione.§.quis ſit effectus. verſi.is ergo
eſt ordo.ſimilis eſt queſtio de inq̃ſitione ⁊ accuſatiõe. qꝛ iudex
vult per inquiſitionẽ pcedere:ſed alius vult accuſare.dic:vt.l.
ij.§.ſi extraneus.ff.de adul.per bar.quãdoq̃ ergo plures cõ⸗
currũt volentes pcedere vna via inq̃ſitionis:vel accuſationis
vel exceptionis.⁊ vt dixi.ſ.in.c.licet in htõ. quãdoq̃ vn⁹ vna
7 via:alius alia ⁊ diuerſa ⁊ hic vides.¶ Sexto no.ꝉ ꝙ deficienti
in purgatione imponiꝛ pena ſm modũ agendi.ſm goff.qḋ di
8 cit ab.alibi nõ ita bene inueniri.¶ Septimo not.ꝉ ꝙ in cauſa
criminali in pbatione deficiens cõdẽnatur in expenſis.⁊ ſic ex
preſſe veniũti cã crimiali ratiõe victorie. ratiõe enĩ cõtumacie
clarũ eſt.vt.l.q crimẽ.C.q accu.nõ po.⁊ tãgit gl.ſ.e.licet i htõ.⁊
9 plene p bar.in.l.j.ff.ad turp.¶ Octauo no.ꝉ ꝙ ad remotionẽ
a bñficio pȏt quis de pluribus criminib⁹ accuſari ſufficit tñ al
terum pbari:qḋ ad depoſitionẽ ſufficiat.vt hic pꝫ ibi:⁊ ſi pre
dicta:vel predictoꝝ aliquid ⁊c.ad hoc.ſ.de reſcrip.c.ij.⁊.c. in⸗
ter ceteras.vbi de hoc.vtrũ aũt collatio beneficij facta piuro vl
homicide.de q̃bus tex.loquiꝛ ſit ipo iure nulla vl veniat caſſã
da.dic:vt no.Inno.j.de exce.pla.inter.⁊.ſ.de conce.pben.cuz
noſtris.dꝫ enĩ puiſus renũtiare beneficio ex quo tacuit ſuã ir⸗
regularitatẽ.ſ.de renũti.in ſi.§.pſone ¶ Ultimo not.qꝛ text.
iſte nõ diſtinguit circa petentẽ bñficiũ:niſi duos caſus.an obij
ciatur crimẽ cum infamia:⁊ tũc poſſeſſionis acq̃ſitio retardaꝛ
an ſine infamia ⁊ nõ retardet.¶ Quero an iſta diſtinctio circa
petitorem beneficij admittendum vl repellendũ vendicet ſem
per ſibi locum.dic:ꝙ alij caſus ſunt.nam qñq̃ crimẽ obijcitur
contra eligendum dic:vt dixi.ſ.e.c.ſuper his.qñq̃ contra iam
electum:ſed non cõfirmatũ.⁊ dic:vt in.c.j.j.de elec.li.vj.vbi de
pena non pbantis.dicto caſu.qñq̃ cõtra cõfirmatũ:ſꝫ nõ cõſe
cratũ vel ordinatũ ⁊ dic:vt dicto.c.ſuper his.qñq̃ cõtra conſe
cratũ ⁊ ordinatũ:ſꝫ añ poſſeſſionẽ adeptã:ſiue optentam.⁊ ſic
agit poſſeſſorio adipiſcẽde.⁊ tũc dic:ꝙ aut obijcitur crimẽ cũ
infamia ⁊ poſſeſſionis acquiſitio impeditur:aut ſine infamia:
⁊ non impeditur vt in iſto.c.⁊ rationem diuerſitatis dixi.ſ.in
tertio ⁊ quarto no.quandoq̃ poſſeſſori agenti interdicto vti
poſſi.vel pro iuribus beneficij obijcitur crimen ⁊ nõ poteſt eti
aꝫ cũ ifamia.qꝛ donec ĩ officio toleraꝛ nõ pȏt exceptiõe criminis
vl alia remoueri.qḋ dic:vt.ſ.de elec.trãmiſſã qñq̃ poſſeſſionẽ
ſemel habitã.

[a] Ut in caſu nro. Nec etiã hꝫ locũ dicta regla qñ agiꝛ de re familiari actõe ad vinũ cõpetẽte ⁊ exceptiõe ad aliud.de quo Inn.ĩ c.inter dilectos.de fide inſtru.⁊ per Pan.in.c.paſtoralis.de cã poſ.

Ponit queſtionem.

ſemel babitam amiſit: ⁊ agere vult ad ipſam recuperandã: ⁊ tunc
aut interdicto vnde vi. ⁊ nulla. exceptio ſibi obſtat. vt capit. in
literis. ſ. de reſti. ſpo. qñque petitorio. ⁊ ſic rei vendi. vt ſic dixe
rim. ⁊ tunc aut opponiť crimẽ quod ipſo iure inducit priuatio
nem beneficij. ⁊ obſtat exceptio etiam ſi obijcitur crimẽ cum in
famia cum nihilominus exceptione p̄bata remaneat prelatus
viij. q. iiij. nonne. ⁊ hoc no. Inno. j. de exceſ. p̄la. c. tunc inter di-
lectos. quandoque ꝓuiſus vel habẽs ius in re non agit aliquo
poſſeſſorio: ſed declarari ꝓuiſionẽ ſuã canonicã vel a papa con
firmari. ⁊ tunc ob. omnis exceptio q̃ obſtaret petẽti ſe in poſſeſ
ſionem induci. vt no. cõpo. in. c. qđ ſicut. ſ. de elec.

1 ☞ Superiori datur poteſtas a iure inquirendi nõ paſſim: ſed quõ. ibi.
2 Deciſa poſſunt allegari in cauſis.
3 Sanctiões canonice fluxerũt ex veteri teſtamẽto ⁊ ex nouo.
4 Infamia orta cõtra adminiſtratorẽ eſt iuſta cã cõmouẽdi do- minũ cõtra eũ: vt reddat adminiſtrationẽ.
5 Infamatus de criminibus eſt prius a ſuperiore regrẽdus.
6 Inqſito eſt pmiſſa nõ ſolũ cũ agiť ad vndictã publicã: ſed etiã vbi agiť ſup rebus eccleſiaſticis ne dilapidẽtur.
7 Prelatus debet deſcẽdere ad locũ vbi qs diciť infamat᷒.
8 Clamor diciť paucorũ qñ ſciť author. Fama diciť multoꝝ: ⁊ qñ neſciť author.
9 Ep̃s ⁊ ſuperior nõ ꝓcedit ſolus in criminibus: ſed cũ capitulo ſuo: niſi aliud habeat cõſuetudo.
10 Fama ⁊ frequens clamor habeť loco legitimi accuſatoris in ꝓ ceſſu inqſitionis. Iudex ſup inqſitione nõ põt dici pars: ſed iudex.
11 Ordo iudiciarius magis eſt obſeruãdus cum ꝓcediť cõtra p̄la tos q̃ qñ cõtra ſubditos.
12 Prelati dũ ſunt in adminiſtratione poſſunt de criminib᷒ accu ſari: ⁊ teneňť reddere rationẽ adminiſtratiõis ſuperiori.
13 Accuſatio p̄latoꝝ p̄ſumiť facta ex odio.
14 Correctionis ordo qs ſit.
15 Procedẽdũ eſt cõtra p̄latũ p inqſitionẽ.
16 Pena grauiuꝫ delictoꝝ cũ p inqſitionẽ ꝓcediť eſt remotio ab adminiſtratione.
17 Pena degradatiõis ab ordine maior eſt: q̃ p̄uatio a bñficio.
18 Inqſitio qñ fit cõtra aliquẽ debet ille eſſe p̄ſens.
19 Defenſionis copia nõ eſt ſubtrahẽda inqſito.
10 Pars põt appellare ſi ordo iuris omittať a iudice.
21 Nomina ⁊ dicta teſtiũ danda ſunt receptis dictis teſtiũ.
22 Teſtis ſi ſciret nomen ſuũ ſubiiceri audaci᷒ infamaret: ⁊ falſuꝫ deponeret.
23 Prelatus debet aſſurgere cũ ꝓcedit ad punitionẽ de torũ.
24 Proceſſus fact᷒ ſup crimine an impediat aliũ ꝓcedẽdi modũ.
25 Inſcriptio cẽſeť de ſubſtantiã inqſitionis.
26 Sentẽtia formãda eſt iuxta formã petionis.
27 Prelat᷒ regularis nõ dꝫ ſine cã ab adminiſtratiõe remoueri.
28 Procedẽdũ qñ ſit p inqſitionẽ.
29 Proceſſus infamie an debet neceſſario p̄cedere inqſitionem.
30 Inqſitus an poſſit corã iudice inqrẽte petere q regrat cõt ꝓmotorẽ inqſitionis.
31 Prelatus etiã ſi nõ laborat infamia teneť reddere rõnẽ.
32 Fama an faciat plenã vel ſemiplenã ꝓbationẽ. Qualiter ꝓbeť. nu. 33.
34 Teſtes deponẽtes ſuper infamia ſi diſcordẽt adinuicem in lo- co: tẽpore: et p̄ſonis: an dicanť cõteſtes. ⁊ nu. 35.
36 Teſtes duo an debeãt deponere q ſit fama p totã ciuitatẽ: an ſufficiat ſi dicãt de vicinia tãtũ.
37 Iudex an poſſit inqrere vbi nõ p̄ceſſit infamia.
38 Inqſitio ad crimẽ inueniẽdũ fit tripliciter.
39 Prelatus an intelligať ſtatim lata ſentẽtia ſup crimine priuat᷒ dignitate vel beneficio ipſo iure.
40 Prelato cõdẽnato an licet p̄lato ſiue electoribus aliũ eligere.
41 Agi qñ dicať de crimine ciuiliter: qñ criminaliter.
42 Confeſſus crimẽ corã iudice ſine alio crimine põt cõdẽnari.

Qualiter. Sup ior ꝯ ſubditũ magis p̄la- tuꝫ ſup his tñ ſup qb᷒ infama tus eſt dꝫ inqrere. ⁊ tũc eũ vocabit: articulos ſibi tradet. demũ noĩa ⁊ dicta teſtiũ ⁊ exceptiões ⁊ de fenſiões ipi᷒ admittet. ⁊ ab admiſtratiõe ipſuꝫ re mouebit illũ: ſi appeat grauiť deliqſſe: h ordo nõ eſt advnguẽ in reglarib᷒ obſuãd᷒. dicit hic ho. ponitur authoritas vtriuſq teſti ⁊ ipſoꝝ mõs. ex qb᷒ eliciť q̃lit: qñ: ꝯ quẽ: ⁊ ad q̃ inqſitio ſit fa-
1 ciẽda ⁊ qs ſit ei᷒ effect᷒. ¶ Not. p̄mo ꝙ ſupiori dať a iure po teſtas inquirẽdi nõ paſſiꝫ: ſꝫ q̃lit. i. q̃ ordine. ⁊ qñ. i. q̃ tpe ꝯſyde

rare debꝫ. ſub regula q̃ iuris. oĩs poteſtas ⁊ arbitriũ regulať. ⁊
hãc metã excedere ꝓhibet iudex. vt. ſ. e. qualiter. ⁊ quod not.
2 in. cle. ſepe de verbo. ſig. ¶ Scđo not. ꝙ papa hic innitiť ex
auctoritatibus noui ⁊ veteris teſtamenti illa ergo que ibi repi
untur deciſa allegare lꝫ in cauſis. q: ius naturale diciť: qđ in le
ge ⁊ in euãgelio ꝯtineť. j. di. c. j. ſimiliter nititur papa auctori-
tate legũ quas etiã i cauſis eccl'iaſticis eſt licitũ allegare: niſi ca
nones ſint cõtrarij. x. di. ſi in adiutoriũ de auctoritatib᷒ poeta
rum ⁊ alioꝝ authoꝝ tãgiť in. l. ſeptimo mẽſe. ff. de ſta. ho. de
3 prouerbiis dic. vt. j. de ſimo. ⁊ ſi iudeos. ¶ Tertio no. ꝙ ex
veteri teſtõ ⁊ nouo fluxerũt canonice ſanctões. ⁊ ſic mediate a
iure diuino ꝯtrahũt originẽ. leges aũt ſunt p ora principũ di-
4 uinit᷒ ꝓmulgate. vt. l. ſi. de lon. tẽ. p̄. ¶ Quarto not. ꝙ infa-
mia orta cõtra adminiſtratorẽ eſt iuſta cã ꝯmouendi dñꝫ cõtra
eum: vt reddat adminiſtrationeꝫ. ⁊ forte qñ eſſet infamia ꝯtra
procuratoreꝫ bona dñi ipſo iure videtur diſſipare ab admini-
ſtratione priuat᷒. vt. l. liberto. ꝟ. ij. ff. de au. le. ⁊. l. ſi cũ cornelius
de ſolu. quinimo ſi dñs incipit diſſipare res ſuas: videť ſibi tã-
q̃ ꝓdigo interdicta adminiſtratio ipſo iure: ſm quoſdã. licet
alij cõtra. vt no. bar. in. l. ſi is cui bonis. ff. đ v̓bo. obli. ¶ Quin
5 to no. ꝙ prius ille q eſt de criminib᷒ infamatus eſt a ſupiore
requirend᷒. vt fecit iſte dñs. ⁊ aduerte q: auctoritas noui teſti
hic allegata cõcernit inquiſitionẽ fiendã ſuper crimĩe dilapida
tionis. authoritas veteris teſti cõcernit crimina grauiora. Ex
6 qb᷒ ꝯiũcti collige ꝙ inqſitio eſt ꝓmiſſa nõ ſolũ cũ agiť ad vin
dictã publicã: ſed etiã vbi agiť ſup rebus eccleſiaſticis ne dila-
pidenť. ⁊ ſic ad vtilitatẽ eccleſiarũ inqſitio eſt ꝓmiſſa ſingulari
ter p vtilitate publica. vñ in cauſis mere ciuilibus ſi ſpectãt ad
publicã vtilitatẽ principal'r inqſitio eſt ꝓmiſſa. vt. l. ſi vacantia.
C. de bo. va. ⁊. l. miſſi opinatores. C. de exac. trib. immo ⁊ qñq
ad vtilitatẽ priuatã ꝓmiſſum eſt iudici inqrere. vt pꝫ in vſuris
7 ſ. de iureiur. ad noſtrã. ij. ¶ Sexto no. in. v̓. ⁊ in geneſi ⁊c. ꝙ
prelatus debet deſcendere ad locuꝫ vbi qs diciť infamatus. q:
ibi melius reperiť veritas: vbi aliquis eſt notus. vt. ſ. de elect.
poſt. ⁊. c. qnãto. ⁊. c. quoſdã. de p̄ſump. ⁊ p hoc habes ꝙ põt qs
eſſe de criminibus infamatus in vno loco et nõ in alio. in loco
ergo vbi eſt infamia: ⁊ nõ in alio eſt inqrendũ. de quo no. gloſ.
in. d. c. ad noſtrã. de iureiur. facit qđ not. in. c. cũ deputati. ſ. de
iudi. in loco ergo vbi nõ eſt infamia nõ eſt ꝓcedendũ. vt. d. c. ad
noſtrã. fama tñ in vno loco ꝯiuncta cũ delicto facit puniri deli
ctum ad durius. vt no. Bar. in. l. ſi cui. ꝟ. ſi. ff. de accuſa. ¶ Se-
ptimo no. ꝙ hic ꝯiungiť fama ⁊ clamor: quaſi aliud ſit fama ⁊
8 aliud clamor. Eſt enim clamor paucoꝝ qñ ſcitur author. fama
multoꝝ qñ neſciť. vel idẽ eſt clamor qđ fama. ſm Inno. vñ po-
nitur p fama clamoſa. de eo q cog. cõſan. vx. ſue. c. ſup eo. ⁊ qđ
ibi not. ¶ Octauo no. ꝙ fama debet trahere originẽ ab hone
ſtis nõ a maleuolis ⁊ ſuſpectis. ⁊ p tãto teſtis interrogat᷒ a q̃
audiuit dꝫ exprimere p̄ſonas vt per hoc ſciať an ſint honeſte
maleuole v̓l ſuſpecte. de quo. j. tangã. ¶ Nono no. ꝙ habita fa
ma dꝫ ſuperior veritatẽ inquirere corã eccl'ie ſeniorib᷒. ⁊ ſic nõ
prius ſup crimine: q̃ ſuper infama eſt inquirendũ. vt. ſ. c. qua-
liter. ex tali eñ ꝓceſſu inordinato nõ poſſet ferri ſnĩa. vt. ſ. c. q̃
9 liter in integrũ. Collige etiam ꝙ ep̃us ⁊ ſuperior nõ ꝓcedit
ſolus in criminib᷒ ſed cũ cap'lo ſuo. qđ eſt verum: niſi aliud ha
beat cõſuetudo. vt in. c. iij. de cõſue. li. vj. ſi aũt apud cap'lm ec-
cl'ie cathedralis eſſet infamat᷒ ep̃us adiunget cap'lm alios p̄-
10 latos. xxiij. q. ij. ſi qs. ¶ Decimo not. in ver. vt ſi rei ⁊c. ꝙ fa-
ma ⁊ frequens clamor habeť. loco legitimi accuſatoris in pro-
ceſſu inquiſitionis. Iudex ergo ſup inquiſitione non põt dici
pars. ſed iudex. q: fama eſt accuſator. eſt tñ remediũ extraordina
rium: qđ nõ cõcurrit cũ ordinario immo de iure ſuperueniẽte
accuſatore ceſſat inquiſitio iaꝫ incepta. vt no. Dy. in. c. qui ad a
gendũ. de regu. iu. lib. vj. ⁊ bar. in. l. ij. ꝟ. ſi extraneus. ff. de adul
11 te. ¶ Undecimo no. in ver. licet aũt ꝙ magis cũ ꝓcediť con
tra prelatos: q̃ ſubditos eſt ordo iudiciari᷒ obſeruãdus per
12 rationes que reddũtur in text. ex quo collige ꝙ prelati dum
ſunt in adminiſtratione poſſunt de criminib᷒ accuſari: ⁊ tenen
tur reddere rationẽ adminiſtrationis ſuperioris. vt facit villi
cus iſte. ⁊ hoc ideo q: prelati ſunt perpetui. q: non dãtur bene-
ficia ad temp᷒. vt. c. paſtoralis. vij. q. ij. Officiales auteꝫ tpales
vel adminiſtratores ad tẽpus: vt tutores curatores ⁊ ſimiles.
vtrũ poſſint puniri đ delictꝫ durãte officio. ꝯueniri vt ſenator
poteſtas: ⁊ iſti ſerui ad reddendã rationẽ dic: vt no. bar. in. l. de
pupillo. ꝟ. ſi quis ipi imperatori. de op. no. nũ. ⁊. l. nec noſtra-
tibus. de iniur. ¶ Duodecimo not. poteſtatem multiplicem
ſuperiori conceſſaꝫ ſuper criminib᷒ puniẽdis quia varijs mor
bis parare varias medicinas nõ vt imperit᷒ medicus qui vno
collyrio omniũ oculos vult curare. vnde Seneca in tractatu
de ira. Ciuitati curande adhibit us ſuꝫ: pro cuiuſq morbo me

dicina curetur.hunc ſonat verecundia.hūc dolor.hunc ſeruitꝰ
hunc egeſtas.Ita legum preſidem ciuitatiſq; rectorem decet
verbis ꝙdiu poteſt ingenua curare equitateq; boni ⁊ equi cō
ſtituat ais:deinde tranſeat ad triſtiorem orationeꝫ:nouiſſime
ad penas.⁊ has leues ⁊ reuocabiles imponat vltima ſupplicia
vltimis ſceleribus imponat vt nemo pereat niſi quem perire
etiam pereuntis interſit.Et hoc vult iſte textus:qui ſubdit.ꝙ
ex iſtis prelati incurrunt odiū:⁊ inſidias patiuntur.⁊ hoc con
tingit de facto non de ratione q̄r iuris executio non habet in⸗
iuriam vt.ff.de iniurijs.l.iniuriarū.§.j.Sꝫ ab inimicitia ⁊ odio
que irrationabiliter quis incurrit debet precaueri:vt dixi.ſ.e.
cum.p.⁊.c.repellantur.propter tn̄ tale dubium nō debet quie⸗
ſcere ſeueritas diſcipline.vnde ap̄lus ad gal.Si hominibꝰ pla
cerem xp̄i ſeruus non eſſeꝫ.xlvij.di.c.vlti.in fin.⁊.c.iiij.eadem
ep̄la.ego vnicus vobis factus ſum verū vobis dicēs.⁊ pſalmo
lij.diſſipauit deus oſſa eorum qui hominibus placēt.licet.Te
rentius dicat.obſequium amicos veritas odium parit. qḋ di
ctum reprobat Hier.ſuper gal.li.ij.⁊ ipſe Hier. ad marcell.ij.
c. Ita ſe habēt vera ⁊ amara ſit veritas blanda vitia reputen⸗
13 tur.† ⁊ colligit̃ ex predictis preſumi accuſationē prelatorū fie⸗
14 ri ex odio.de hoc.xciiij.di.diaconi.in glo.nā ep̄i.† Collige eti
am ordinem.correctionis arguere increpare ſuſpendere ⁊ liti
gare.de quo.ſ.de iudi.c.cū nō ab homine.¶ Tredecimo no.
in verſi.verum.ꝙ non ſolum ꝓuidendum eſt prelatis ne crimi
nentur iniuſte:ſꝫ etiā cōtra eos ſi deliquerint inſolent̃. reatus
em̄ omnē honorem excludit.vt.l.j.C.vbi ſena.vel cla.immo ma
iori pena ſunt digni.cum delicta ipſorꝫ trahant̃ a ſubditis in
exemplūꝫ.vt.ſ.de offi.ordi.c.irrefragabili.facit.l.preſbyteri.
C.de epi.⁊.cle.adhibetur igitur medicina:ne accuſent̃ iniuſte
cum adhibetur inſcriptio contra inſolenter delinquētes eſt in
15 quiſitio.¶ Quartodecimo not.in verſi.ſed cū ſup.† qn̄ ſic cō⸗
tra prelatum per inqſitionem ꝓcedendum.qn̄.ſ.timetur ſcāda
lum.dicit tn̄ Inno.ꝙ vbi timet̃ periculū poteſt ꝓcedi ſine mul
ta infamia.ar.vij.q.vlti.c.fi.⁊.xlij.di.quieſcamus.⁊ idem no.in
c.licet heli.in ſua glo.j.de ſimo.ſi em̄ vt remoueatur ſcādalum
indicitur purgatio.ij.q.v.preſbyter ergo ⁊ p ſcandalo pōt fie
ri inquiſitio.Item arguit de ſuſpecto prelato ſuo vł principe
vł bonis iuris licet nō ſit infamatꝰ.q̄r ſi indicitur ei purgatio
ij.q.v.omnibus.ergo ⁊c.refert tamē quoſdā dicere.ꝙ lꝫ poſſit
indici purgatio iſtis caſibus:nō tn̄ formari inquiſitio .Jo.an.
remittit ad no.j.de pur.ca.inter.in prima gl.¶ Quindecimo
16 not.† ꝙ pena grauiū delictorū cum per inqſitionem ꝓceditur
eſt remotio ab adminiſtratione.⁊ intellige grauē exceſſūꝫ non
adeo grauē q̄ impediat executionem poſt pactā pn̄iaꝫ.de quo
dic:vt.ſ.e.inqſitioni.j. reſ.ſm Ioā.Inno.tn̄ cōtra vt ibi ptꝫ.
17 ¶ Sedecimo not.† ꝙ maior eſt pena degradatio ab ordine
de qua.j.de pen̄.degradatio.lib.vj.ꝙ ſit priuatio a beneficio.
⁊ patet.ſ.de iudi.cum non ab homine.

18 **Debet igitur.** ¶ Decimo ſeptimo not.†ꝙ is
cōtra queꝫ inquiritur debet eſſe
pn̄s.qḋ patet ex auct̃.enāgelica.redde inquit rationē ⁊c.que ꝓ
pn̄e adaptātur ad eū qui eſt pn̄s.vel ideo debet eſſe pn̄s:q̄r dꝫ
rationem reddere:que ratio nō bn̄ redditur:niſi p pn̄tes. vt.l.
cum ſeruus.ff.de condi.⁊ demō.ſi tn̄ ille cōtra queꝫ inqritur
ſe abſentat per cōtumaciā:poteſt cōtra ipm̄ ad ſn̄iaꝫ ꝓcedi.qḋ
dic:vt.ſ.de dolo ⁊ cōtu veritatis.⁊.c.qm̄ frequēter.vt lite non
conteſta.¶ Decimo octauo no.de capl̄is exponendis inquiſi
to ſuper quibꝰ fuerit inquirendū ⁊ ſtatuere ſibi terminū ad de
fenſam.⁊ hoc verū:qn̄ inquiſitio ſit cōtra certā perſonam:⁊ de
certo crimine.ſecus ſi fiat in genere:vel de ſtatu eccl̄ie.q̄r tunc
non exprimūtur capl̄a ſed gn̄aliter inquirit̃ de vi.⁊ ho.cle.⁊ de
officio:⁊ de ſtatu poſſeſſionis ⁊ rerū eccl̄ie.⁊ dic:vt.j.de pur.ca
c.penul.⁊ iſta traditio nō ſit teſti cōtra queꝫ crimē oppo.vt no
Jo.an.de pur.ca.c.vlti.ſuper glo.ij.fieri ergo dꝫ inquiſitio vł
eius procurator q̄ interuenire pōt in cā iſta cū non ſit crimina⸗
lis.ſ.e.c.ſuper his.qḋ eſt verū:niſi perſonaliter fuiſſet citatus
inquiſitꝰ.vt.ſ.de do.⁊ cōtu.cum dilecti.Aduerte tn̄.ꝙ ſi quis
vltro fuit cōfeſſus crimen in inqſitione deductum:nō petitis
capl̄is ⁊ nominibꝰ teſtiū vt hic dicitur:nō ꝓpterea vitiat̃ pro⸗
19 ceſſus.vt.c.ij.de accu.li.vj.¶ Decimo nono not.† ꝙ non eſt
a ſubtrahedna inquiſito copia defenſionis.q̄r defenſio[a] eſt de iu
re naturali:quā papa vel imperator nō videt̃ poſſe auferre.vt
cle.paſtoralis.de re iudi.⁊.l.defenſionis facultas.de iure fi.li.
x.quinimo reꝰ ipſe forte pire feſtinās nō poteſt defenſioni re⸗
nuntiare.vt no.in.l.pactū inter heredes.ff.de pac.⁊.l.non tm̄.
20 de ap.Et collige † ꝙ ſi ordo iſte omitteret̃ a iudice poſſet ps
apparere.de pur.ca.nos.grauaretur etiā ſi fieret inquiſitio: vł
r̄ndere cogeret̃ ſuper occultis ſuper quibꝰ reſpōdere nō com⸗
pellit̃.ſecus in accuſato q̄ iurat de calūnia.de iura.calū.c.j.⁊ ſic

No.cōtra di
ctū Teren⸗
tij obſequꝫ
amicos ve⸗
ritas odiū
parit.

a ¶ Quia de
fenſio.Ad⸗
de.l.iij.§. ſi
ad dieꝫ.ff.ḋ
re mili.C.ḋ
tēp.in iteg.
reſt.l.pe. c.
cū inter.de
excep. bar.
in.l.filiꝰ. de
dona.⁊ i.l.j
de teſta.mi
li. bal.i.l. j.
§.offilꝰ.de
requi.reis.
alex.in.l.cu
ſtodias.de
publi.iudi.

veritatē ſup crimīe cogit̃ r̄ndere vīculo iuramēti.nō ob.c. nō
tibi dico.de peni.di.j.q̄r pōt intelligi de nō infamato.vł accuſa
to.al's lex permittit accuſato mētiri.ff.de ho.eo.q̄ mor.ſibi cō
ſci.l.j.canō vult aliud.ſ.qḋ metꝰ cā.ſacris.Remittit ho.ad no.
21 per Inno.de cōfe.c.ij.¶ Uiceſimo no.† ꝙ receptis dictis te⸗
ſtiū danda ſunt noīa ⁊ dicta:nec debēt ſegregari noīa ⁊ dicta.
quia tunc neſciret̃ qḋ ⁊ a quo dictū eſſet.ſꝫ dāda ſunt noīa cum
dictis ⁊ per hoc no.ho.noīa nō debere dari per inquiſitorē an̄
receptionem.⁊ hoc vt vitetur corruptio ad hoc.j.eo.oliꝫ.⁊ qḋ
not.de teſti.c.fraternitatis.⁊ ſm hoc nō eſt neceſſe citare inqſi
tum vt veniat videre iurare teſtes qḋ tn̄ cōiter ſeruat̃.¶ Uice
22 ſimo primo collige † ꝙ ſi teſtis ſciret nomē ſuum ſubticeri au⸗
dacius infamaret ⁊ audacter falſum deponeret q̄ ſciret excipi
non poſſe de falſo.vbi ergo nō timetur reprehenſor facilius ac
cedit tentator.¶ Uiceſimo ſecūdo no.in ver.ad corrigendos
23 † ꝙ p̄latus dicit̃ aſſurgere cū ꝓcedit ad punitionē delictorū.ſꝫ
ſ.in principio.dicitur deſcēdere.⁊ iſta nō ſunt cōtraria ſed di⸗
uerſa.aſſurgit em̄ in mēte:ſed deſcēdit in corpore concor.ſ.de
his q̄ fi.a pre.c.cū ap̄lica.¶ Uiceſimo tertio no.ꝙ tribus mo
dis ꝓceditur ſup crimīe.eſt ⁊ quartꝰ quē dicit hic ſe tacere et
exprimit.ſ.ꝓceſſus ſuper notorio qui habet formā de per ſe:vt
patet.ſ.de iureiur.ad noſtrā.eſt ⁊ quintus modꝰ ſcꝫ excep.ſ.
ſuper his.eſt ⁊ ſextus per modū actionis.de reſcrip.ex parte.
de iureiurā.querelā p modū vero gn̄e ꝓceditur per viā ꝓuiſio
nis ⁊ cōpoſitiōis.ſm Jo.an.qui etiā tangit qn̄ diuerſi ꝓceſſus
diuerſis modis ⁊ in diuerſis inſtātijs facti ſunt cōtra aliquē:⁊
nullꝰ ſufficit ad cōdēnationē. ſꝫ collecta ſimul an cōditio fieri
ſit.quidam ꝙ ſic.quaſi dulcis ſit miſtura bonorū.xij.di.nouit.⁊
qn̄ia publice intereſt ⁊c.de ſen.ex.c.infame.In cōtrariūꝫ facit
quia probatio facta in vno modo agēdi nō facit fidē in alio de
teſti.veniēs.⁊ q̄r res inter alios ⁊c.ſ.de re iudi.c.ꝙuis.⁊ q̄r ſm
formā iudicij formāda eſt ſn̄ia. vt ſequit̃.⁊ in hoc reſidet Ioā.
24 an.ex quibꝰ collige † ꝙ ꝓceſſus factꝰ ſuper crimīe altero ex p̄⸗
dictis modis nō impedit aliū ꝓcedēdi modū:⁊ loquit̃ qn̄ pro⸗
ceſſus nō eſt perfectꝰ ⁊ cōſummatꝰ p pene impoſitionē tetigi.
Si aūt eſſet pena impoſita q̄r actū altero ex p̄dictis modis an
25 poſſet alia via agi dixi.ſ.de his.¶ Uiceſimo quarto no.† ꝙ
de ſubſtātia accuſatiōis cēſet̃ īſcriptio.an aūt ſi omiſſa fuerit
accuſatio vitiet̃.dic:vt.l.ſi cui.ff.e.c.Si aūt inqſitionē infamia
nō p̄ceſſit dic:vt.j.e.c.ij.li.vj.denūtiationem vero ſi nō p̄ceſſit
charitatiua monitio.dic:vt.ſ.de iudi.nouit.⁊.ſ.c.cum dilectꝰ
⁊.j.de ſimo.licet heli.que aūt pena imponat̃ ſi altera via proce
26 dat̃ no.h.Jo.an.¶ Uiceſimo qn̄to not.† ꝙ iuſta formā peti
tionis eſt formāda ſn̄ia.⁊ fatuꝰ eſt iudex qui condēnat ī alio ꝙ
petitū ſit.vt.l.ſi.C.de fidcicō.li.⁊ vide qḋ no.bart.in.l.ſtip.non
diui.ver.celſꝰ.de v̄bo.ob.ī fi.repe.¶ Uiceſimo ſexto no.ꝙ cū
regularibus nō ita iuris ordine eſt agēdū.facit.j.de ſimo. dile
ctus.nō em̄ tenent̃ ſcire iura regulares ſicut ſeculares. Ideo
iuris ſolēnitas relaxatur ſicut qn̄q; militibus ⁊ ruſticis ſubue
nitur vt.ff.de mi.te.l.j.⁊ per totū.⁊ de iure deli.l.ſi.poſt princi.
⁊.l.ſi.C.de teſtis.facit.l.regula.de iu.⁊ fac.igno.⁊ licet iuris ob
ſeruantia circa ordinē nō vſq; ſeruet̃ veritas tn̄ nō eſt omitten
da.vt.in cle.ſepe.de verbo.ſig.ad hoc auct̃.niſi breuiores.C.de
27 ſen.⁊.l.ſi.vbi ſena.vel cla.¶ Uiceſimo ſeptimo no.† ꝙ p̄latus
regularis non dꝫ ſine cā ab adminiſtratione remoueri: p̄ſidēs
vero adminiſtrationi remouetur ꝓ libito abbatis.de ſup.ne
prela.cle.j.⁊ an tūc cū ſine cauſa deſtituit̃ poſſit implorare offi
cium iudicis ſuperioris.vide qḋ no.Jo.an.de p̄ben.cū ſingu⸗
la.li.vj.⁊ facit de priuile.c.j.in fi.⁊ quod no.Innoc.qui cle.vel
vo.in ſinuante.¶ Uenio ad gloſſ.⁊ dicta doctorū que omnia
28 per q̄ſtiones expediā.⁊ primo q̄ro † qn̄ ſit ꝓcedēdū per inquiſi
tionē tex.tradit doctrinā in pricipio ⁊ in ver.ſꝫ cū ſup exceſſi⸗
bus.⁊ glo,magna repetit⁊ diſtinguit principaliter duo mēbra
nam qn̄q; iudex inquirit ex officio:qn̄q; alia ꝓſequēte.⁊ ſunt
differētie inter iſtos modos.nā qn̄q; ex officio primo dꝫ veri
tas inquiri ab eo cōtra quē inqritur ꝙ a teſtibus.q̄r ipe meliꝰ
ſcire p̄ſumitur factū ſuū de reſcriptis ab excōicato.⁊ per iura⸗
mentū prius ꝙ recipiātur.de ꝓba.ſicut.de iureiurā.ex literis
⁊ optime de cele.mi.c.ſi.ſecus eſt ſi nō inquirit ex officio ſꝫ Jo.
an,ſuper v̄bo redde.Itē primo qn̄ ex officio etiā atteſtationi⸗
bus publicatis pōt alios ꝓducere:ſed nō ita alio ꝓſequēte vt
plene p Inno.ſ.de teſtj.cū clamor.Item cū quis inquiſitionē
proſequit tunc ſit cū eo litis conteſta.ſicut cū accuſatore vel de
nuntiatore.ḋ infra.ca.e.penul.⁊ cōtra ipꝫ exceptiones legitime
admittunt̃.ſ.e.cū oporteat.ſubdit gl. de generali inqſitione ⁊
ſuper ſtatu eccleſie.⁊ eſt etiā differētia inter iſtas.q̄r in gn̄ali nō
edūntur capl̄a:ſed in ſp̄ali.ſic vt dixi.ſ.in.xviij.no.Itē in gene
rali recipiunt̃ teſtes quales inueniunt̃.ſ.de teſti. veniens de re
pu.l.cōſenſu.ſed in ſpeciali nō recipiūtur niſi ſint idonei.ſ. de
re iudi.

Ponit que
ſtiones.

re iudi.cū.i.et a.vtroq; tn̄ caſu poterit recuſari iudex:ſʒ nō ex
api de crimine ꝯ cū ſʒ gl.Idē Jo.Vin.ꝛ Ho.Jo.an.dicit ꝙ
ſi eſt ordinari⁹ q̄din tolerat nō poſſunt ſubditi: ei⁹ iudicium
declinare.viij.q.iiij.nonne.ꝛ de cle.ex.mi.c.ſi.ꝛ hoc tʒ Gui.in
29 ſpec.de inquiſitiōe.ad ſi.p̄me colūne.¶ Scd̄o q̄ro̾ an pceſ-
ſus infantie debeat neceſſario p̄cedere inq̄ſitionē ſup veritate
criminis gl.circa mediū ibi:ſi tn̄ ille negaret ꝛc.dicit ꝙ ſic.ad-
uerte q: ſm̄ Jo.an.i hoc ſunt opi.petr.ꝛ ab.diſtīguūt inter in
quiſitionē quā facit iudex alio pſequente et illā quā facit a ſe
ipo ex officio ſuo.p̄mo caſu nō pcedet iudex ſup inquiſitio-
ne veritatis:niſi p̄mo pbeť infamia p eū q fuit pmotor inqui
ſitiōis.ij.caſu qū ex officio tūc poſtq̄ cōſtat iudici de infamia
de veritate inq̄ret lʒ inquiſit⁹ neget ſe infamatū nec teneť in-
dex ipſe de hoc facere fidē.cui eſt habeat ipſe facere cū ſit iu-
dex ſi tn̄ appellareť deberet corā ſupiore fieri fides de pceſſu
infamie alſ in piculo eſſet pceſſus ſi negareť infamia corā ſu-
periore.ꝛ hoc placuit Guil.In ſpec.de inquiſitione.§.nūc tra
ctem⁹.ver.hoc aūt ſciat.iſta eſt ergo alia differētia an inq̄ſitio
ſiat alio pſequēte an iudice tn̄ ex mero officio ſuo.eſt et alia
q: ſi proſecutor inq̄ſitiōis vult pbare infamiā.inquiſitus pōt
pbare ꝯriū.ſʒ nō ſic cū ſuperior ex officio teſtes recipit.cū ad
ſui inſtructionē ſummatim id faciat:ꝛ cognoſcat ne preſumať
ꝯ iudicē:ſicut ꝯ pmouētē.ꝛ iſtud dictū ꝙ nō ſit neceſſe recipi
teſtes ſup infamia tʒ hic Ho.in ordinario:ſec⁹ in delegato.vt
no.ſ.e.cū oporteat.vt tn̄ ordinari⁹ appellationē euitet ꝯſulit
Ho.ꝙ inquirat et teſtes p̄us recipiat ſup infamia et ſic cōiter
ſeruať:p qua obſeruātia bene facit de.appellanti.ij.rn̄ſo.de
30 app.et dic lati⁹.vt i.c.cū oporteat.ſ.e.¶ Tertio q̄ro̾ vtrum
corā iudice inquirēte poſſit inquiſitus petere ꝙ iudex reinq̄-
rat ꝯ pmotorē inq̄ſitiōis dicit glo.ꝙ nō.q: nō iure actiōis.ſʒ
iudicis officio inquiſitio expediť.ex quo ſentit gl.ꝙ ceſſet re-
cōuētio in officio iudicis.qꝺ dic.vt.ſ.de mu.c.j.et.l.ſʒ ſi reſti-
tuať.ff.de iudi.et opi.glo.tenēt Jo.et Ho.tʒ etiā ꝙ iſte pmo
tor inquiſitiōis nō debeat denūtiare.Gui.ꝯtra in ſpe.de iq̄ui
ſi.§.ſed nūquid.et illud teneas qn̄ via denūtiatiōis pceditur
immo ſi nō eſt euāgelica ſed canonica denūtiatio req̄riť ma-
ior monitio ſcʒ tertia vt no.Jo.an.de iudi.nouit. Sed ſi non
incedatur per viam denuntiationis ſed inquiſitionis licet ali
quid officium illud inquiſitionis coadiuuet. tunc putat Jo.
andr.veram iſtam gloſſ.q̄ querit vtrum illi q nō ſunt de eadē
parochia admittēdi ſint ad pſequēdā inquiſitionē.dicit glo.
ꝙ nō cū ipſoꝝ interſit.idē Hoſſ.et Gui.in ſpe.de inquiſitione.
§.j.ver.ſʒ nunq̄d extrane⁹.ꝛ vide qꝺ no.Jo.and.ſ.de teſti.ex
31 parte ade.ſup p̄ma glo.¶ Quarto q̄ro̾ vtrū p̄lat⁹ etiā ſi nō
laborat infamia teneať reddere rōnē gl.q̄ incipit:ſʒ qualiter.
ꝙ ſic.Sʒ rō gl.facit ꝯ.q: ſi equiparať tutori:tutor nō tenetur
niſi finita tutela.vt.l.act⁹.ff.de adini.tu.l.aduerſus.Sʒ dic.ꝙ
aliud in tutore cui⁹ adminiſtratio finiť tp̄e limitato ſcʒ puber-
tate.vt inſti.qui.mo.tu.ſi.p totū.ꝛ aliud in p̄lato cui⁹ officium
pōt ppetuo durare.ab iſtis ergo ꝛ ſimilib⁹ pōt peti rō etiam
durāte tutela.ad hoc optime.l.niſi finita.de tu.et ra.di.et cle.
32 q: ꝯtingit.§.illi etiā.de reli.do.¶ Quinto q̄ro.vtrū fama fa
a ciat plenā vel ſemiplenā pbationē[a].glo.q̄ incipit ar.arguit ex
iſto tex.ꝙ nihil pbat.de hoc etiā no.iiij.q.iij.ſepe.ꝛ.ſ.de teſti.
veniēs.j.et.c.pre.Hugo.dicit famā pbationē facere.ꝛ ſʒ hoc
pōt huic reſpōderi:ꝙ niſi fama deferť tūc nō probat:ne ſit au
ctor ꝛ teſtis.xiiij.q.iiij.c.j.Ita dicit Jo.an.ſup dicta gl.aduer-
te ad hūc articulum.ſ.qs ſit effect⁹ fame.nā glo.iuris ciuilis ꝛ
canonici vario modo loquūtur.nā q̄dam vř dicere ꝙ fama fa
ciat fidē.vt.l.atqui natura.§.cū me abſente.ff.de nego.ge.et
C.de iure de.l.vbi adhuc.alibi vř velle ꝙ faciat ſemiplenā pro
bationē.ita ꝙ ꝯiūcta cū vno teſte de veritate faciat plenā pro
bationē in ciuili:nō in criminali.vt dicto.c.veniēs.de teſti.ꝛ.l.
iij.§.eiuſdē quoq;.ff.de teſt.alibi videreť velle ꝙ nullo mō p-
bet ſʒ pbatiōes iam factas cōfirmat.vn̄ ſi ex vtraq; pte eſſent
pbatiōes equales.ꝛ altera plus haberet famā illa vinceret.vt
dicto.§.eiuſdē quoq;.ibi conſentiēs fama cōfirmat ꝛc.et ideo
vnus teſtis cum fama non facit ſemiplenam probationē quia
fama habet confirmare probationem iam factam ſed dictum
vnius teſtis nō eſt pbatio ideo non poteſt a fama cōfirmari.
et hoc tenet Ja.de are.et An.de piſis.et Ja.bu.p̄terq̄ in can
ſis grauiorib⁹.vt in auten.niſi breuiores.C.de ſen.ex peri.reci.
Sed Dy.tenet qꝺ dixi:ꝙ ī ciuili vn⁹ teſtis cū fama faciat ple
nam fidē:nō in criminali.ꝛ hoc tenet Cy.in.l.vlti.C.de q̄ſtio.ꝛ
idē in.l.iiij.C.de pba.Bar.ſic diſtinguit.q̄dā ſunt in q̄b⁹ ſuffi-
cit ſic famā eſſe:lʒ ſic in veritate nō ſit.tūc ſufficit pbatio fame
vt.l.barbarius.de offi.preto.et.l.j.C.de teſtamentis.et.l.arbi
ter.C.de ſen.nā in dictis.ll.nō requiriť veritas:ſʒ ſufficit fama
ꝙ ſic reputabať ad.l.iij.ff.ad mace.quandoq; requiritur pro-

a ¶ Semiplenā pbationem. Vide dyn.i.l.cum delanionis.§.aſinā.ff.ꝺ fund.iſtruc. Sali.i.l.ea q̄dē.de accuſa.l.vn̄.ſcd̄o q̄ro q̄d ſi teſtis.ꝛ medi⁹ verſi.tertio iuxta idē q̄ro bar.in.l.atq natura.§.cū me abſente.ff.de nego.geſt.bal.i.l.proprietatis.C de pba.gl.ꝛ bar.i.l.iij.§.eiuſdē.ff.de teſti.

Diſtinctio barto.

batio veritatis:ꝙ ſic ſit.et tunc quedam ſunt in quibus ipſa
fama ſeu communis opi.veritatem facit et inducit.et tūc ſuffi
cit probatio fame.vt.l.j.§.j.ff.de flu.et.l.cū.delanionis.§.aſi-
nam.de fun.inſtruc.Quedā ſunt in q̄b⁹ ipſa fama ſeu ꝯmunis
opi.nō ducit veritatē vt hic.dico ꝙ ſi q̄dē eſt fama pbata ſine
aliqua p̄ſumptiōe ex qua dicta opi.et fama originē traxerint
et nihil pbat.q: dř varia vox populi eſtimāda.vt.l.decurionū
C.de penis.ſʒ lʒ nō pbet tn̄ coadiuuaret pbationē iā factā.vt
dicto.§.eiuſdē quoq;.Si vero eſt fama pbata q̄ trahit origi-
nē ex aliq̄b⁹ p̄ſumptiōib⁹ ſiſib⁹ p̄cedētib⁹ tūc dicit ꝙ in q̄buſdā ca
ſib⁹ facit plenā pbationē.vt puta in cauſis ciuilib⁹:vel modici
preiudicij.ꝛ ita intelligiť.l.niſi adhuc.C.de iure do.niſi ſufficit
probatio fame que eſt modici p̄iudicij dicto caſu.vt no.Bar.
in.l.ſi ꝯſtante.in prin.in.j.ij.et.iij.q.ſo.ma.itē habet effectum.
q: trāſfert onus pbandi in aliā partē.vt in caſib⁹ in quib⁹ cō-
munis opi.ſiue fama conſtituit aliquē in poſſeſſionē alicuius
qualitatis:libertatis:ſeruitutis:ꝛ ſimiliū.vt.l.ſi mater.C.ne ꝺ
ſta.defunc.vel aliter iſta fama nō facit plenā pbationē ſʒ an fa
ciat ſemiplenā:ita ꝙ pbet cū vno teſte dʒ cōſyderare illa iudi
cia ꝛ illas p̄ſumptiones a quib⁹ fama trahit originē.et ſm̄ illa
dicta iſtā famā facere pbationem ſemiplenā:vel nō facere.ita
dʒ intelligi glo.in.l.excuſantur.§.j.ff.de excu.tu.ꝛ in.§.eiuſdē
quoq;.¶ Sexto iſtū articulū fame poſt Inno.lati⁹ proſequē b
33 do̾ q̄ro qualiter pbeť fama[b] dicit Inno.ꝙ teſtis dʒ depone
b re eū:de quo agiť de tali crimine diffamatū eſſe.ꝛ interroga-
tus apud quos eſt diffamat⁹ dicit Inno.hic in prin.ꝙ reſpō
dere teneť apud tales:et niſi eos nominet nō vř reddere bo-
nā cauſaʒ dicti ſui.ꝛ hic rō.q: aliter nō pōt ſciri ſint viles ꝛ ma
leuoli an v̄o fide digni.de q̄ an̄ oīa ꝯſtare iudici vř.h.dʒ ergo
dicere ꝙ apud tales ꝛ tales ē ſuſpect⁹.q: hec ab eis audiui:vel
vidi vitare eos familiaritatē ſuā.et dicit Inn.ꝙ ſufficit a duo
bus hoc audiuiſſe.q: tex.iſte loquitur in plurali.ꝙ audiuerit
a puidis ꝛ honeſtis.ergo ſufficit qꝺ ſint duo.vt.l.vbi numer⁹
ff.de teſti.Aduerte tn̄ qꝺ nō ſufficit ſi dicāt apud duos eſſe ſu
ſpectū.q: nō eſſet pbata fama.vt.ſ.c.inquiſitiōis.in ſi.ſʒ opor
tet eū addere in ſuo teſtimonio.ꝙ hoc ipſum qꝺ audiuit ab il
lis duob⁹ clamat maior pars vicinie.ꝛ hoc dicit hec litera qꝺ
illi puidi viri debēt dicere.qꝺ clamor inſinuit.ad idē de eo q
cog.ꝯſan.vxo.ſue lup.eo.Quidā tn̄ iō in pbabiliter dicūt qꝺ
nullis pſonis exp̄ſſis ſi teſtes dicāt tm̄ rumor et infamia eſt p
viciniā.qꝺ ſufficiat.reſeruať eſt alteri parti facultas probandi
qꝺ apud viles eſt hec infamia:vel q: a vilib⁹ orta eſt.quo facto
nō procedet inquiſitio ar.xi.q.iij.c.iij.ꝛ hic nō dicit ꝙ debeat
hoc dicere:ſʒ dicit qꝺ ſuperior nō dʒ pcedere ad inquiſitionē
niſi p bonos ꝛ graues ad eū puenerit Bar.etiā de hoc not.in
dicta.l.de minore.§.et pluriū.ff.de queſti.¶ Septimo quero
34 pone̾ qꝺ teſtes ſup infamia deponētes diſcordāt ad inuicem
in loco:tp̄e:ꝛ pſonis:q: vn⁹ vno loco:vno tp̄e et pſonis.alius
alio loco:alio tp̄e:et pſonis varijs audiuit talē infamatū.mo
do q̄ro an iſti ſint teſtes ita ꝙ probēt.quidam.qꝺ ſic.q: cōcor
dāt in eo de quo eſt queſtio ſcʒ de infamia.quia audiuerūt ab
illo vel ab illo vno loco tp̄e vel diuerſo non eſt de hoc queſtio.
nō ob.ſcd̄m eos qui diſcordāt in loco tp̄e vel pſonis nō pbāt
tanq̄ ſingulares.q: tūc habent locum p̄dicte circūſtantie vel
earū altera ſunt de ſubſtātia q̄ſtiōis.vt qn̄ quis agit iterdicto
vn̄ vi:oportet qꝺ pbet eo die ſe poſſediſſe quo fuit ſpoliatus
vt.ff.de vi et vi ar.l.j.§.interdictuʒ.et idē de loco.ſ.de teſti.ex
parte.et de ꝯtrahē.emp.l.optimā.et de perſonis:vt in matri
monio vbi eſt neceſſe qꝺ ſint pſone graues.ideo dʒ eos nomi
nare.vt.ſ.de teſti.licet.Si ergo ea in quib⁹ diſcrepāt nō ſunt
de ſubſtātia pbatiōis:nō minus tanq̄ pluriū valebit teſtimo
niū eorū cū id qꝺ probāt et in quo ꝯcordāt ſufficiat ad victo-
riā cauſe:ſcd̄m Inno.et hoc idem qꝺ dicūt de probatiōe infa
mie.idem dicūt cū teſtes inducūt ad pbādū quaſi poſſeſſionē
iuriſdictiōis.Itē ꝛ quaſi poſſeſſionē decimarū:et etiā ſe lōgo
tp̄e poſſediſſe.licet eīn teſtes in pbatiōe iſtorum diſcordēt in
loco:tēpore:et perſonis a quibus in quo viderint vſum predi
ctorū nō minus valebit ipſorum teſtimonium cōcor.huic opi.
35 quod not.in.l.ob carmē.§.ſi.ff.de teſti.¶ Sed dices̾ quare
aliud in cōtractibus q̄ in iſtis.In cōtractibus eīn teſtamētis
et alijs diſpoſitiōib⁹ ſi diſcordēt teſtes in perſonis tēpore:vel
in loco non probant.vt.j.de re iudi.c.abbate ſane.nō enim vi
detur quod ratio reddi poſſit:quare magis in iſtis q̄ predi-
ctis predicte circunſtantie dicantur eſſe de ſubſtantia.reſpon
deo immo magna ratio ſuadet.cōtractus enim expediuntur
vno loco:tēpore et pſonis.ergo ſi diſcordant ſunt ſingulares
et propter diuerſitatem non probatur actus qui geritur vno
contextu.vt.l.ad teſtiū.ff.de teſtamentis.ſecus eſt in fama iu
riſditione:poſſeſſione:et decimis.que non vno tempore:non

b ¶ Probeť fama. Vide ſali.i.l.ea q̄dē.i.x.q.C.de accuſa.alexā.i.l.de minore.§.tormēta.ff.ꝺ q̄ſtio.bal.in.l.adhuc.C.de iure dot.Sali.i.l.ppietatē.C.de pba.

vno loco:non ab eiſdem perſonis percipiuntur. et id eo quia
habent tractum non momentaneum:ſed ſucceſſiuū ſatis pre-
dicti videntur cōteſtes.et iſtā opi.tz Bar.in dicto.§.ſi plurium.⁊
dicit Inno.ita tenere in iſto.c.ſubdit tñ Inno.opi. aliorū di-
cētiū ꝙ etiā in caſib⁹ p̄dictis niſi teſtes ꝯcordēt in omnib⁹ pre
dictis nihil ꝓbāt.qꝛ ſunt in ſuis teſtimonijs ſingulares.ſ. de
ꝓba.licet cauſam ſubdit tñ:ꝙ ſi de predictis circunſtantijs.ſ.
a qb⁹: quo loco:vel tpe:audiuerint nō deponāt quia dicūt ſe
nō recordari valet ipſorū teſtimonium.qꝛ nō reperit ꝙ de die
vel hora deponere debeāt.ar.ij.q.viij.libellorū.facili⁹ tñ debet
recordari de loco et pſonis:ꝙ̄ de tpe qḋ facile recedit.Aduer
te etiā qꝛ ſi teſtis dicit audiui a tali:loco:et tpe: et in pluribus
alijs locis tēporib⁹ et pſonis ſi alius ſimiliter ſic teſtificat ſub
clauſula generali itelligūtur pſone q̄ a teſtibus ſunt expreſſe:
et ſilr loca et tēpora qḋ eſt ſingulare dictū et facit ad multa.et
faciūt p̄dicta ſi volo ꝓbare aliquē vſurariuz:⁊ probo p teſtes
ſingulares qui varijs pſonis:tēporib⁹:⁊ locis viderūt mutua
re ad vſuras:an ꝓbēt patet ſo.ex p̄dictis ⁊ no.de iſta gl. Inn.
ſpe.in tit.de inquiſitione.§.nūc tractem⁹. ¶ Octauo q̄ro ego
26 dixi ꝙ duo teſtes ꝓbant famā. † ſed q̄ro an duo teſtes debēt
deponere ꝙ ſit fama p totā ciuitatē:an ſufficiat ſi dicāt de vi-
cinia tm̄.et ſic de parte ciuitatis premittit Bar.ad hoc ſciēdū
qḋ fama de neceſſitate nō requirit locū:⁊ illud qḋ dr.qḋ fama
eſt cōmunis opinio voce manifeſta:dz intelligi communis ſcz
eos qui hoc ſcire debēt: ⁊ ad quos ſpectat hoc ſcire. vt.l.cum
quidā.§.qḋ dr.ff.de acqui.here.ad hoc facit quod no.in.l.iter
oēs.ff.qui ſatis cog.cū glo.ſua in ꝓpoſita q̄ſtione an ſufficiat
fama maioris partis vicinie:vel maioris partis ciuitatis.dicit
Bar.ꝯſyderādū qualitatez facti.ſi em̄ eſſet magnū factum vt
mortuus magn⁹ homo:vel aliqd graue geſtū: requirit fama
maioris partis ciuitatis. ſed in paruis factis ſufficit maioris
partis vicinie.Itē ſi eſt factū aliquod qḋ ꝯcernat ad rectorez
et cōſiliarios ſufficit fama inter illos.vt dicto.§. qḋ dr ſcḋm
Bar.ibi.qui etiā tāgit qualiter debeat teſtis vt ꝯcludat depo
nere.dic vt ibi plene. ¶ Nono quero dixi.ſ.qḋ q̄nq꜠ ſit inqui
ſitio aliquo pſequente.q̄nq꜠ ex mero iudicis officio ⁊ hoc vbi
37 p̄cedit infamia †.q̄ro ergo an vbi aliqua infamia nō precedit
poſſit iudex inquirere Bar.examinat hūc articulum pulchro
ſtylo in.l.ij.§.ſi publico.ff.de adul.et tradit quinq꜠ regulas.⁊
p̄mittit p̄mo.qḋ q̄dā eſt inq̄ſitio q̄ ſit ad publicā vtilitatem.⁊
38 iſta ſit q̄nq꜠ ad crimē inueniēdū:q̄nq꜠ ad crimē puniēdū. † Ad
crimē inueniēdū ſit tripliciter.p̄mo faciēdo denuntiatores et
alios officiales qui denūtiāt maleficia q̄ ꝯmittūtur.et de iſtis
loquit.l.diuus.ff.de cuſto.et exhi.re.et de teſti.co.pre.et.C.de
decurio.l.ij.li.xij.Quedā eſt inquiſitio que ſit p inſpectionem
oculoruz.vadit em̄ iudex videt:et inſpicit quedā.vt.l.iudeos.
C.de epi.audi.Tertio modo ſit p inquiſitionē generalem:in
qua requirūtur latrones et alij male ꝯditiōis ⁊ fame vt.l.con
gruit.de offi.p̄ſi.et.c.j.ſ.de offi.or. Et iſta inquiſitio pōt eſſe
generalis trib⁹ modis.p̄mo ad pſonas ⁊ delicta.ij.generalis
quo ad pſonas.ſpecialis quo ad delicta.iij.ecōtra ſpecialis q̄
ad pſonā:generalis quo ad delicta.vt ꝯ tutorē:vel prelatū de
ſuſpecto.⁊ de oib⁹ iſtis trib⁹ modis pſequere in dicto.§.ſi pu
blico.⁊ iſta eſt p̄ma regula ſua.Scḋa regula eſt qḋ iudex pōt
inq̄rere ꝓpter incidētē cognitionē.Regula em̄ eſt.ꝙ vbicūq꜠
iudex incidēter cognouit de crimine illo pōt cognoſcere ⁊ pu
nire.vt dicto.§.ſi publico tertia regula eſt qḋ iudex pōt ꝓce-
dere ꝓpter p̄cedētē inquiſitionē generalē: q̄n in ipſa repeꝛit
aliquē deliquiſſe.⁊ ita itelligit.l.ꝯgruit.de offi.p̄ſi.et ad.l. iuſ.
re.l.iij.q.j.⁊ in auten.de coll.§.iubem⁹.Quarta regula eſt qḋ
ꝓpter magnū dolorē vel ꝓpter magnā offenſionē(vt q̄n cri-
men ꝯmittit corā iudice)de illo pōt inq̄rere:vt ꝓbat in.l.calū
niatorē.C.de calū.et in falſo teſte vt.l.nullū.C.de teſti. in falſa
charta.vt.l.pe.C.de fal.⁊ idē in alijs delictis: q̄ corā iudice cō
mittunt.de qb⁹ p Bar.in.l.cos.ff.de fal.Quinta regula ē ſiue
tradit in enormib⁹ criminib⁹ in quib⁹ ſine metu calūnie admit
tit accuſator.⁊ in ipſis pōt iudex inq̄rere.facit.l.ſi qs i hoc ge
nus.de epi.⁊ cle.⁊ita Bar.tradit has regulas in dicto.§.ſi pu
blico.vbi etiā plene pſequit an inquiſitio debeat ꝯtinere illa
q̄ accuſatio:vt locū:temp⁹ ꝯcluſionem: obligationē de iudice
ad penā talionis.dic:vt ibi.Hoſti.etiā hic dicit circa p̄dicta ꝙ
q̄dā eſt inq̄ſitio generaliſſima ex mero iudicis officio.vt cū in
generali vel ꝓuinciali ꝯcilio q̄rit de ſtatu ꝓuincie.vt.j.c.ꝑxio
q̄dā eſt generalis vt q̄n ſit de ſtatu eccl̄ie ciuitatis caſtri:vel lo
ci in capite ⁊ in mēbris.⁊ dū officialis viſitat ex publico.ō offi.
ordi.c.j.⁊.c.irrefragabili.⁊ in iſtis caſib⁹ nō hꝫ locū forma hu-
ius.c.ſit etiā iſta generalis inq̄ſitio aliq̄ ipetrāte vel deferēte
fama.q̄ caſu nō hꝫ locū iſtō ꝯcliū ſꝫ id qḋ tradit.ſ.de re indi.
c.cū.i.⁊.a.⁊.c.ſi.Quedā eſt inq̄ſitio ſpecialis ſiue ſingularis:et
tūc q̄nq꜠ ſit ad dnūtiatiōnē illi⁹:ad quē ſpectat ex officio.quo
caſu nō credit Hoſti.monitionē neceſſariā:ſꝫ ſtatim facta de-
nūtiatiōe pōt iudex inq̄rere.vt.C.c.l.ea qdē.⁊ de cen.romana
§.ſane.li.vj.q̄nq꜠ ſit inq̄ſitio nullo deferēte ſꝫ fama ⁊ tunc aut
ꝓcedit ꝯ ſecularē aut ꝯ regularē.ſi ꝯ ſecularē ⁊ tūc aut p̄latū.
⁊ req̄rit ſcādalū.vel qḋ nō poſſit ſine periculo tolerari.vt hic.
Si ꝯ ſecularē p̄uatū tūc ſufficit fama frequēs et clamoſa etiā
ſi nō generet ſcādalū et vtroq꜠ caſu ſeruabit forma.§. dꝫ igit.
ſi aūt ꝯ religioſuz ⁊ tūc aut ad correctionē ſcḋm regulā et de
plano ꝓcedit hac forma nō ſeruata.de app.rep̄henſibilis.aut
vt remoueat ab adminiſtratiōe.⁊ tūc ſi ꝯ abbatē p̄orē ꝯuētua
lem vel curā hn̄tē ⁊ authoritate epi inſtitutū.⁊ tūc loquit ſinis
hui⁹.c.Si aūt agat de ſimplici priore obedientiario ⁊ tūc ſine
39 cā remouet.de quo.ſ. ¶ Decimo q̄ro † an ſtatim lata ſnia ſup
crimine ꝯ p̄latū intelligat dignitate vel bn̄ficio ipo iure p̄uat⁹
ita ꝙ dicta bn̄ficia poſſint alij ꝯferri vel alij poſſint ad ipa eli
gi.Inno.lati⁹ pſequit q̄ſtionē iſtā quos.ſ.effect⁹ ꝓducat ſnia
dicit ergo qḋ q̄nq꜠ eſt talis pena ex delicto intētato q̄ ſtatim
aufert libertatē.⁊ tūc ſtatim lata ſnia ſup crimine nō licebit cō
dēnato facere teſtamētū.nec poterit ex teſtamēto aliqḋ cape.
ff.de pe.l.q vltro.⁊.l.j.§.a pſecto.de le.iij.⁊ hoc verū niſi i his
q̄ ꝯdēnato ꝯpeterent rōne publici officij.Illa em̄ geſta p euz
tenent donec i officio toleret.viij.q.iiij.nōne.Si em̄ diceremꝰ
ꝯtrariū ſequeret abſurdū.nā ꝯdēnat⁹ depoſiti ⁊ mādati eſt infa
mis.officiali ergo ꝯdēnato de tali crimine nō valēt p eum ge
ſta.qḋ eſt falſum qꝛ oīa tolerant ꝓpter officiū qḋ adminiſtrat
vt.l.barbari⁹.de offi.p̄ſi.facit qḋ dixi.j.de here. fraternitatis.
et p̄dicta ſunt vera niſi eſſet lata ſnia depoſitiōis vel ſpoliat⁹
inſignijs dignitatis.tūc em̄ ſnia a tali lata nō tꝫ.ff. de his qui
no.infa.l.ij.§.igit.⁊ de iudi.cū p̄tor.nō em̄ pōt dici amodo to
lerat⁹ ſꝫ intruſus.ad hoc facit.ſ.de dolo ⁊ cōtu. veritatis.⁊.j.
de exceſ.p̄la.tāta.⁊ ex hoc infert Inn.qḋ bn̄ficia iſti⁹ depoſiti
poterunt p dioceſanū ꝯferri ſꝫ hꝫ ipa ſub co.nō ob.c.ſup his
ſ.e.qꝛ ibi loquit cū ꝓbat crimē p modū exceptiōis.ſꝫ h loqut
cū ꝓbat p viā accuſatiōis.quo caſu p ſententiā efficitur crimē
notoriū.vt.ſ.de cohabi.cle.et mu.veſtra. ex quo ſequit qḋ nō
ſolū bn̄ficia q̄ poſſidet in dioceſi iudicis ꝓnūtiatione ſꝫ i qua
cūq꜠ alia poterit ſpoliari. vt eſt caſus in.c.poſtulaſti.ſ. de fo.
ꝯpe.⁊ nō ꝯtingit hoc ex eo ꝙ res cū vno acta alijs p̄ſit ſꝫ qꝛ p
hoc efficit res notoria ſiue crimē ⁊ iō p eā dē ſentētiā ꝓbaret i
famis ⁊ repelleret a teſtimonio vel ordinib⁹.ſ.de teſti.teſtimo
niū.⁊ facit ad p̄dicta qḋ no.Bart.in dicta.l.cūctos populos.
40 C.de ſumma trini. ¶ Sꝫ circa p̄dicta incident q̄rit. † an p̄la-
to ꝯdēnato liceat capitulo ſiue electorib⁹ aliū eligere.dubiuz
q̄ſtiōis vr in hoc ꝯſiſtere an poſt ſentētiā remaneat poſſeſſor
dignitatis ⁊ bn̄ficij vel p̄uat⁹ ſit.ſi em̄ remanet vr qḋ licet in-
iuſte poſſideat ali⁹ nō poſſit eligi ꝓpter illā poſſeſſionē. vt.c.
cū noſtris.de ꝯce.p̄e.dicit Inno. q̄nq꜠ iudex ꝓnūtiat tm̄mō
ſup delicto vt p̄latū ꝯmiſiſſe homicidiū.q̄nq꜠ ꝓnūtiat etiā ſu
per pena qꝛ p̄uat et perpetuo ſuſpēdit.p̄mo caſu nō lꝫ elige
re niſi eis fuerit eligēdi poteſtas data.ij. caſu q̄n ꝓnūtiat ſup
pena tūc lꝫ clericis eligere q̄n eſt pena q̄ ifamiā irrogat. puta
ſuſpēdit ꝑpetuo ꝓpter furtū vel aliud publicū crimē. de quo
dānatus eſt.tūc ſatis vr qḋ alius in locū ei⁹ eligi poſſit. et idē
ſi ſola pena ſine ſnia infligitur ex qua irrogat infamia.euidē-
tior em̄ eſt infamia q̄ ex pena ꝓcedit ꝙ̄ que ex ſnia.lꝫ ei⁹ ſi nō ſu
ſpēdit ex tali cā.v.q.iiij.in loco.ſcḋm Inno.⁊ predicta no.vti
lia em̄ ſunt q̄n qs eſt p̄uat⁹ bn̄ficio p ſentētiā vel eſt ꝯdēnat⁹
de tali crimine qḋ ſufficit ad p̄uationē.an electores poſſint eli
gere vel ꝓuiſor ꝓuidere.vel pone q̄n pena imponit ipſo iure
a ſtatuto vel a ꝯſtitutiōe an ſtatim ſine alia ſnia declaratoria
licebit eligere.ex p̄dictis habes.⁊ facit de elec.vene.in fin.⁊ de
re iudi.ad apl̄icē.li.vj.in fi.⁊.c.licet epſ de p̄ben.li.vj.⁊ qḋ dixi
41 in dicto.c.fraternitatis.⁊.j.de here.cū ſm leges.li.vj. ¶ † Vn
decimo q̄ro q̄n dicat agi de crimine ciuiliter ⁊ q̄n criminaliter
Itē an in eodē libello poſſit agi ad penā fiſcalem et ad inter-
eſſe partis.Item an ſententia lata in criminali faciat fidē in ci
uili vel ecōuerſo.de p̄mo tāgit hic Inno.et dixi.ſ.e.de his.de
ſcḋo dic.ꝙ nō pōt agi ciuiliter ⁊ criminaliter in eodem libello
vt.l.interdum.de publi.iudi.fallit in eo quod no.in.l.interdi-
ctum.§. qui furem.ff.de fur.per Bar.de.iij.an ſentētia in vno
preiudicet ⁊c.dic per Dy.in.l.j.quando ciui.ac.cri.pre.vnū tñ
42 dictū Inno.hic no. † ꝙ q̄n quis cōfitet crimē corā iudice ſine
alio ꝓceſſu pōt ꝯdēnari et vr caſus in.c.ij.ſ.de ꝯfe.⁊ dic.vt.ſ.
de excep.deniq꜠. ¶ Duodecimo ⁊ vltimo eſſent hic declaran
da genera penarū de iure ciuili q̄ ſunt.vij.et qualiter eis pene
iuris canonici adaptent.de quo hic plene p Inno.dixi.ſ.e.c.
veniēs.vbi cōpetēti⁹ cadit vt ſciatur in quib⁹ criminib⁹ poſſit
interuenire procurator et in quib⁹ nō.dic vt ibi.

Conciliū prouinciale

¶ Nō depo-nant. Vide Jo.an.de fi de inſtru.cū Johānes.

1 ¶ Conciliũ prouinciale celebrari dꝫ ſingulis annis. Quid in eo tractandum ſit. nu. 2.
Qui viri ad deferendum crimina. nu. 3.
4 Deputatorum in concilio generali quod ſit officium.
5 Concilium prouinciale poteſt facere ſtatuta.
Epi ꝯgregati i ꝯcilio dicũtur eẽ ibi tanq̃ ſinguli de collegio.
6 Conſtitutiones factas in concilio prouinciali debent poſtea epi publicare in ſuis epiſcopalibus ſynodis.
7 Archiepũs nõ põt probabiliter ignorare facta ſue prouincie.
8 Teſtes ſynodales de quo loco et quales eſſe debeant.
Et an eis ſit credendum. nu. 9.

Sicut. Metropolitani ad correctionẽ exceſ-
ſuũ ⁊ reformationẽ morũ ſingulis an-
nis faciãt ꝓuinciale ꝯciliũ. in quo ꝑ ſingulas dioce.
ſtatuant pſonas idoneas: q̃ ſolicite inueſtigẽt ⁊ ſe-
quẽti ꝯcilio referãt corrigẽda hoc negligentes ab executione
officij ſuſpẽdunt. ⁊ ſic partes patẽt. ꝑma ꝓuidet de ꝓuinciali
ꝯcilio ⁊ agẽdis in illo. ij. de teſtibꝰ ſynodalibꝰ: ⁊ ipoꝝ officijs.
iij. de pena h nõ ſeruãtiũ. ij. ibi: vt aũt. iij. ibi: qſqs aũt. ¶ No.
1 ꝑmo ꝙ ꝯciliũ ꝓuinciale celebrari debere ſingulis annis. hodie
metropolitani hoc male ſeruãt: ſꝫ tenent de iure. vt hic. et etiã
ſm. l. vt in auten. de ſanc. epi. §. vt aũt oĩs eccliaſticꝰ ſtatꝰ. coll.
2 viij. ſic ⁊ epi ſingulis annis faciũt ſynodũ. ¶ Scdo no. ꝙ ꝙ in
ꝯcilio eſt tractãdũ ſcꝫ de correctiõe criminũ: ⁊ reformatiõe mo
rum in clero. ⁊ loquit textꝰ iſte de ꝯcilio metropolitani. ſed de
concilio religioſoꝝ dic: vt. s. de ſta. mo. in ſingulis. vbi multa
dicta doc. poſſunt etiã hic applicari. et ibi de iuriſdĩtiõe ꝯcilij
3 ꝓuincialis dic: vt ibi: ⁊ facit. s. de iudi. c. j. ¶ Tertio no. ꝙ ꝙ de
bent in ꝓuinciali ſtatui iſti viri ad referendũ crimina ⁊ mores
ꝯcoꝝ. dictũ. c. in ſingulis. §. ordinent. Alij dicũt ꝙ iſtos debẽt
ſtatuere ſinguli epi. xv. q. vj. epos in ſyno. vel dic ſm Hoſt. qꝺ
alij ſunt iſti: q̃ illi. ⁊ ꝑmi ⁊ ſcdi ſtatui debẽt. facit. s. de teſti. co.
pre. et nõ ſolũ de iure canonico. ſꝫ de iure ciuili iſti teſtes ſyno
dales ſunt ꝑ pſidẽtes in ciuitatibꝰ deputãdi. vt. l. j. §. quies po
pulariũ. ff. de offi. pſi. vt ibi ad referendũ ſibi quid vbiqꜫ agat.
et. C. de decurio. l. j. li. xij. ⁊. l. diuus. de cuſto. ⁊ exhi. reo. vbi de
iſtis denũtiatoribus plene ꝑ Bart. in. l. ea quidem. C. de accu.
4 ¶ Quarto no. ꝙ officiũ iſtoꝝ deputatoꝝ. q debent ſollicite in
ueſtigare: qd vbiqꜫ agat ſimpliciter: ⁊ de plano: ⁊ ſine vlla iuriſ
ditiõe. ⁊ ſic ꝑbent nudũ miniſteriũ facti: ⁊ ideo nõ eſt ſtãdũ eoꝝ
dicto in totũ: ſꝫ dꝫ iudex ad ipſoꝝ relationẽ plenꝰ inqrere. vt
dicit textꝰ in dicta. l. diuꝰ. monet ergo ipſoꝝ relatio iudicẽ ad
ingrẽdũ nõ ad puniẽdũ vt dicta. l. ea qdẽ. C. de accu. ¶ Quito
5 no. ꝙ ꝙ ꝯciliũ ꝓuinciale facit ſtatuta. an aũt epi ꝯgregati i ꝯci
lio dicãt ibi eẽ tãq̃ ſinguli: an tãq̃ vniuerſi: an tãq̃ collegiũ cre-
6 do tãq̃ collegiũ. ¶ Sexto no. ꝙ ꝙ ꝯſtõnes factas i ꝯcilio ꝓui
ciali dñt poſtea epi publicari i ſuis epalibꝰ ſynodꝫ. ex q̃ collige
qꝺ ad ꝯciliũ ꝓuiciale nõ vocant niſi epi: nõ iferiores plati. qꝺ
pꝫ. q eis in ſynodis debent poſtea publicari. facit. xix. di. nulli
fas. ⁊ quod no. Inno. s. de ꝑben. graue. ¶ Septimo hic not.
7 Io. an. ꝙ ꝙ archiepũs non põt probabiliter ignorare facta ſue.
ꝓuincie. ⁊ ꝑ hoc forte a tpe q̃ ad ipm deuolutã ẽ poteſtas pro
uidẽdi ꝑ negligẽtiã inferioris ab illo tpe icipit ſibi curſus tri
meſtre vel ſemeſtre. de qbꝰ. s. de elec. ne ꝓ defectu. ⁊ de ꝯce. pre
bẽ. c. nulla. ex tũc eñ pſumit deuocatis habere notitiã. de q̃ ꝑ
Io. an. s. de ꝯce. pre. c. ex pte. ⁊ facit cle. j. de ꝯce. ꝑben. ¶ One
8 rit gl. q̃ incipit illi teſtes ⁊c. ꝙ de quo loco ⁊ q̃les debẽt eſſe iſti
teſtes ⁊ de ipſoꝝ officio. ⁊ an debeãt habere expẽſas: ⁊ a quo.
⁊ dicit ꝙ a parochianis q̃s viſitãt alij ꝙ ab epo. Vin. dicit qꝺ
ſi iſti ſunt de loco vbi inquirũt viuẽt de proprio ſicut vocati in
partẽ ſolicitudinis. iij. q. vj. q ſe. ſi mittãtur delegati mittens
procurabit eos. i auten. de mã. ꝑn. §. illud quoqꜫ. i antẽ. ius in.
qꝺ pre. ab his. §. j. coll. ij. dic etiã ꝙ nõ dat plato expenſas: niſi
vbi inuenit expreſſũ. vt i viſitatiõe ⁊ ꝯſecratiõe. j. de ſimo. cũ ſic
⁊ hoc tꝫ ibi Hoſt. Sꝫ in. c. illud intellige vt in eo. c. ſi epũs. li. vj.
Hoſt. tñ vr̃ tenere cũ gl. ꝙ iſti debẽt ꝓcurari a parochia. dicit
eñ ꝙ ſi deneget nõ poterunt coercere cũ careãt iuriſditione.
ſꝫ deferãt epo ⁊ ipſe coerceat ſm cũ. de offi. archipre. c. ſi. et de
9 emp. ⁊ vẽ. c. j. ¶ ꝙ Scdo q̃rit an iſtis credat. glo. magna tãgit
⁊ ſentit ꝙ nõ. Hoſti. dicit ꝙ credit i notorijs in ĩjs in qbꝰ aſſi
ſtere debẽt iudici. vt. ff. ad turpil. l. ab accuſatiõe. §. nũtiator. ⁊
in qbꝰ ſine ſcriptiõe admittat. iiij. q. iiij. aliqſi. ⁊. C. e. ti. l. ea qdẽ
Si vo crimina nõ ſint notoria nõ credit vni officiali: niſi ꝓbet
C. e. l. ſinguli. Iuratis aũt ex quo plures ſunt credit: niſi ꝓbet
ꝯtrũ. s. de te. co. c. ꝑterea. ¶ Querit Io. and. ſi archidia. vole-
bat in aliqua villa inqrere ⁊ inquiſitores iſti venerũt illuc cum
vtriqꜫ poſſint inquirere. dicit in iudicibꝰ ꝙ pro eodẽ negotio
corã diuerſis ꝯtrahi nõ dꝫ. de reſcrip. ex tenore. Sꝫ hic aliud
videt ꝙ vna nõ preiudicat alteri. dicit tñ ꝙ iſti nõ poterunt in
quirere ſine licẽtia archidia. lxxx. di. c. non debet.

Left margin notes:
¶ Qñ incipiat currere tps đuolute poteſtatis ꝓuidẽdi, ꝓpter negligẽtiaꝫ iferioris ſuo ſuperiori.
¶ Ponit queſtiones.

1 ¶ Pauci lꝫ non infament tñ ad eoꝝ petitionem commit-
titur inquiſitio.
2 Delegati poſſunt relaxare ſententias ſuſpenſionis et interdi
cti latas poſt litem motam.
3 Suſpenſus ab homine repellit a teſtimonio.
4 Negotium quando dicatur ceptum.
5 Ex reſcripto pape procedit de plano ⁊ abſqꜫ iudiciorum ſtre
pitu.
6 Caſus in q̃ ſolennitas iuris et aduocatoꝝ eſt pernicioſa
7 Iuramentum de tacenda veritate factũ per ſubditũ aſtrictũ
a dño eſt relaxandum.
8 Queſtio q̃ pendet inter ſubditos et prelatum non ſubtrahit
ipſos ab obedientia: niſi quatenus ꝑ obedientiã impediretur
proſecutio litis pendentie.
9 Ordo iudiciarꝰ lꝫ nõ ſit ſeruãdꝰ vſqꜫquaqꜫ in regularibꝰ non
eſt cum eis denegãda copia dictoꝝ teſtium.
10 Plures poſſunt ſimul inqſitionẽ proſequi ⁊ accuſationem.
11 Promotor inquiſitiõis nõ eſt citãdus quãuis is ꝯtra quem
proceſſum eſt ꝑ inquiſitionem dicat per viam appellationis
proceſſum: vel ſententiã nullã.
12 Monacho licitum eſt accipere res monaſterij ſi abbas nolit
ſibi miniſtrare expẽſas magis cũ vtilitatem monaſterij ꝓcuret.

Olim. Sententie excõicationũ vel ſuſpenſio-
num late ꝑ abbatẽ denũtiatũ vr̃ alios
pro ipſo: poſt denũtiationẽ ipſiꝰ i monachos de-
nũtiãtes vel eis adherẽtes relaxent: ⁊ etiã iuramẽ
ta de veritate tacẽda. dicta teſtiũ denũtiato tradũtur ⁊ mona
chis proſequẽtibꝰ de bonis monaſterij miniſtrant expẽſis. et
lite pẽdẽte: ſine ipſiꝰ tñ ipedimẽto obedient abbati. ptes ꝑ ſe
1 patent. ¶ No. ꝑmo ꝙ ꝙ lꝫ pauci nõ ifament: vt. s. e. capite inq
ſitiõis. tñ ad petitionẽ paucoꝝ ꝯmittit inqſitio facienda vt h
fuit. ⁊ no. Io. an. s. e. c. cũ oporteat. ¶ Scdo no. ꝙ hic ſit men
tio ordinis ⁊ hoc regulare. vt. s. de reſcrip. c. cũ ordina. ¶ Ter
2 tio no. ꝙ ꝙ delegati relaxãt ſñias ſuſpenſiõis ⁊ interdicti latas
poſt litẽ motã. ⁊ lꝫ hoc nõ fuerit in reſcripto expreſſũ: tñ hoc
poterit facere delegatꝰ. q cui ꝑncipale ꝯmittit: ⁊ illud acceſſo
riũ vr̃ eſſe ꝯmiſſũ. s. de offi. del. ꝓdẽtiã. §. ſexta. ⁊. c. ꝑterea.
3 ꝙ et collige ſuſpenſũ a teſtimonio repelli ſicut excõicatũ. ⁊ in
telligit ho. de ſuſpenſo ab hoĩe ſm no. de ꝯſue. cũ dilectꝰ. ⁊ de
cle. ex. mi. ſi celebrat. ⁊ ſic itelligit de teſti. c. veniẽs. ⁊ qꝺ no. Io.
an. in Spec. de teſti. §. i. ver. qd de ſuſpenſo. in addi. ¶ Quar-
to no. ꝙ oĩa attẽtata ꝑ abbatẽ ꝯ monachos poſt litem motã
debent reſcindi ⁊ monachis ablata reſtitui. vtrũ aũt hoc ſic de
iure vel de grã ſic papa prouiderit. dicit Inno. ⁊ etiã Hoſt. ꝙ
de iure ſaltem vi denũtiatiõis ⁊ imploratiõis officij iudicis vt
pꝫ in eo qꝺ legit ⁊ no. de reſcrip. cũ dilecta. ⁊. ff. de offi. pre. vr.
l. j. §. ꝙ aũt. et itelligas hic de reſtitutiõe clauſtri. ad prioratus
vo ⁊ obedientias ſi poſt inceptũ negotiũ ſpoliauit ipſos ab-
bas vr̃ ꝙ petere nõ poſſint ſm Inno. q nihil põt proprio no
mine poſſidere ergo nec reſtitutionẽ petere: q̃ nõ dat niſi ei q
poſſedit. de reſti. ſpo. olim. j. ⁊. ij. monaſteriũ vo nõ eſt ſpolia-
tum cũ illa obediẽtia ꝑ abbatẽ vel aliũ monachũ poſſideat. et
ſic nec noĩe monaſte. hoc petere poterit. Hoſt. ⁊ Io. d hoc no.
de reſti. ſpo. itẽ cũ qs. ⁊ dicto. c. cũ dilecta. ꝑ Io. an. ſup vlti. gl.
4 et q hic dr̃ poſt negotiũ ceptũ: ꝙ qñ dicat negotiũ ceptũ. qdã
ꝙ ꝑ citationeꝫ. vt. c. q̃tũ. de offi. dle. alij dicũt ꝙ ex q̃ abbas ſci
uit inqſitionẽ ꝯmiſſam: vel ex q̃ ꝯ abbateꝫ fuit appellatũ: vel
inquiſitio ipetrata. vr̃ iter arreptũ ad papã. de ap. de pore. nõ
aũt placet qꝺ qdã dixerũt ꝙ ꝑ litis ꝯteſt. tñ dicatur lis mota
cũ in cã inqſitiõis litis ꝯteſtatio nõ reqrat. vt lite non ꝯteſta.
qñ frequenter. §. ſi iter ⁊ alij. facit cle. j. vt. li. pen. ¶ Quito no.
ꝙ iſti appellauerũt pro ſe: ⁊ adherẽtibꝰ. ⁊ ſic eſt ꝯſuetudo ap-
a pellãtiũ q ꝯſueuerũt appellare pro ſe: ⁊ adherentibꝰ vel adhe a
rere volentibꝰ. per talẽ eñ app. tuebunt adherẽtes. ſi eñ hoc
eſt i pena. de offi. dele. c. j. fortiꝰ in ꝑmio vt h. ⁊ de reg. iur. odia
5 li. vj. de iſtis adherẽtibꝰ habes. s. de poſtu. c. j. ¶ Sexto no. ꝙ
ꝙ ex reſcripto pape procedit de plano ⁊ abſqꜫ iudicioꝝ ſtre-
pitu. iferior vo etiaꝫ legatꝰ de latere nõ poſſet ꝯmittere dicto
modo vt no. j. de ſimo. c. j. li. vj. partes aũt an poſſint ꝯuenire
ꝙ dicto mõ ꝓcedat. dic vt. s. de offi. dele. de cauſis. ⁊ qd ipor-
tẽt iſta vba plene declarat i cle. ſepe. de vbo. ſig. ⁊ ꝑ Bar. i ex-
trauagãti. ad reprimẽdã. ¶ Septio no. ꝙ h agebat de corre
6 ctiõe ⁊ reformatiõe morũ. q̃ caſu dicit Io. an. ꝙ ꝙ hoc caſu ꝑ-
nicioſa ẽ ſolẽnitas iuris ⁊ aduocatoꝝ. ſꝫ ꝓclamatio ⁊ obſerua
tio ſalutaris regule faciẽda. vt pꝫ de app. rephẽſibilis. de reg.

Right margin note:
a ¶ Cõſuetudo appellãtium. Vide pulcre Sali. in auten. hoc. C. de appel. et Bal. ibidẽ late.

7 iuris.c.ij.¶ Octauo no.† ꝙ q̄n ſupioꝛ aſtringit ſubditum
ad iurādū de tacēda v̄itate.⁊ dȝ tale iuramētū relaxari vt hic
immo hodie nō tȝ ipo iure.de offi.oꝛ.q2 plerię.li.vj.imo pl⁹.
q2 ꝓcederet ꝯ eū q voluerit eludere iuriſditione iudicis⁊ pro
batiōis copiā ſubtrahere aduerſario.s.de teſti.cōſtitutis. iij.
8 q.vij.tria.¶ Nono no.in v̄.† ꝑuiſo.ꝙ q̄ſtio q̄ pēdet iter ſub
ditos ⁊ p̄latū nō ſubtrahit ipſos ab obedietia niſi q̄ten⁹ per
obedietiā impediret̄ ꝓſecutio litis pēdētis.Si ergo p̄ciperet
abbas ꝙ nō exirēt clauſtrū vl' ꝙ vadāt ad certū locū nō reuer
ſuri ſine ei⁹ licētia vel id ſiſe nō tenet̄ parere ꝑ hāc literā.⁊ di
cit Ho.ꝙ iudex inferioꝛ pēdēte lite corā ſupioꝛe ſup articulo
pēdēte ab eo vel ei⁹ occaſiōe vel ad ipedimētū ipſi⁹ nil dȝ in
nouare.vt hic.ſup alijs v̄o ꝯ ſubditos litigantes ſecū bn̄ pōt
ꝓcedere:niſi foꝛſan occaſiōe ſit p̄cedētis negotij vel al's legiti
me fuerit recuſat⁹.vt pȝ.s.c.dilect⁹.⁊ de ap.ad hoc.et certe li
te pēdēte ſup ſtatu ꝑſone vel ſuper p̄lature p̄uatiōe v̄r ꝙ ſub
dit⁹ accuſans vel denūtiās p̄latū ad depoſitionē vel degra
dationē habeat iuſtā cauſam recuſandi.vt dixi.s.e.c.repellat̄.
c.cū.p.⁊.c.menimum⁹.⁊ de hoc in gl.cui adde qȝ no.s. d app.
ſepe.⁊.l.fundi.⁊.l.fundū.ff.de excep.¶ Decimo not.in ver.ſi
9 v̄o.† ꝙ lȝ cū regularib⁹ nō ſit oꝛdo iudiciari⁹ vſquequaq; ſer
uād⁹ tn̄ copia dictoꝝ teſtiū nō eſt negāda.q2 aliter ſe defende
re nō poſſet.⁊ hoc mādat tradi abbati de monachis nihil di
cit cū clauſtrales ſint.⁊ de ipſoꝝ ſimplici correctiōe ſm̄ regu
lam q̄rat̄.q̄ ad illos ergo ꝓcedit̄ de plano.ſȝ quo ad abbatē q
ab adminiſtratiōe amouet̄ pōt oꝛdo ſeruari:q ꝯſiſtit in veri
tate nō in ſubtilitate.pōt oꝛdo ſeruari.nō tn̄ vſquequaq;. s.c.
qualiter.in ſi.vn̄ ⁊ ſine īfamia ꝓcedit̄ ad inq̄ſitionē ꝯ tales p2e
latos regulares.de ſtatu mo.in ſingulis.oꝛdo tn̄ q ꝯſiſtit cir
ca merita veritatis ⁊ legitimā defenſionē ſeruād⁹ eſt i talib⁹.
vt h.⁊ de ſtatu mo.c.ij.§.ſi.nā ⁊ ob hoc excōicato reſeruat̄ ōis
defenſio de exceptione.cū inter.⁊ circa hoc oīno vide qȝ not.
Bar.in.l.q ſaxū.§.ſi.ff.de dona.¶ Undecimo no.in ver.p2e
10 dictis aūt.† ꝙ plures pn̄t ſimul inq̄ſitionē ꝓſequi vt.hic ſiſr ⁊
accuſationē.s.c.lȝ.⁊ exceptio.de excep.dilecti.de illis tn̄ ma
gis idone⁹ eliget̄ q q̄ſi p̄ncipalis erit.⁊ alij poterunt aſſiſtere
et iuuare.ar.s.de teſti.inſup.ſm Inno. Idē v̄r de ꝓcuratoꝛe
a pluribus ꝯſtituto.vt.ſ.noīe oīm admittat̄.nec cogat̄ eligere
cui⁹ noīe proſequat̄ cum ceſſet rō.l.ne in plures.ff.de exerci.⁊
hoc eſt verū vbi ex eadē cā vel rōne eiuſdem criminis plures
proſequūtur accuſationē:inq̄ſitionē:vel exceptionē.nā ſi ſint
diuerſa crimina ex eodē vel diuerſis factis deſcēdētia plures
poſſunt admitti.C.e.l.qui de crimine.⁊ de hoc.s.e.ſuper his.
¶ Duodecimo no.vbi iſtis vel alijs ⁊c.ꝙ mortuo vel repul
ſo eo q impetrauit inq̄ſitionē ali⁹ cui⁹ intereſt admittit̄ immo
iudex ex officio procedit.de hoc.s.eo.cum opoꝛteat.⁊.s.c.ve
11 niēs.ad ſi.⁊.c.lȝ.ad ſi.⁊ ex hoc infert̄ ad aliud.† ꝙ ſi is ꝯ quē
ꝓceſſum eſt ꝑ inq̄ſitionē dicat ꝑ viā appellatiōis ꝓceſſum vel
ſniam nullā.ꝙ ad hoc nō ſit citād⁹ ꝓmotoꝛ inq̄ſitiōis. cū ſua
nō videat̄ intereſſe.quo caſu mutari nō poſſet et tn̄ mutat̄ vt
hic pȝ.ꝯſiliū tn̄ eſt ꝙ iudex eū vocet vel mittat ad eū.vt ꝑ eū
inſtruat̄.talis tn̄ poterit appellare.et tȝ appoſitio. dic de hoc
vt.s.de teſti.cū clamoꝛ.ꝑ Io.an.in gl.apud iudicē ⁊c.⁊.s.e.cū
opoꝛteat.ſup gl.ex hoc.¶ Decimotertio no.i v̄.ꝯputat̄.ſi q̄
12 ⁊c.† ꝙ licitū ē monacho accipe2e res monaſterij. ſi abbas nolit
ſibi miniſtrare expēſas.maxime cū vtilitatē monaſte.ꝓcuret.

1 ☞ Plures admittuntur ad denuntiandum.
2 Canonici poſſunt accuſare p2elatum de dilapidatione.
3 Prodigus quis dicitur non ſolum rerum: ſed etiā fame ſue
et dicitur ſuijpſius inimicus.
Famam grauius eſt perdere ꝙ̄ res.
4 Uitā grauiter diſſolutā ducens graui⁹ peccat:ꝙ̄ ille q clam.
5 Uiolatio ſigilloꝝ inducit ſuſpitionem fraudis.
6 Bona eccl'ie etiā mobilia nō pōt alienare ille ꝯtra quē agit̄ ad
priuationem bn̄ficij niſi q̄ ſeruādo ſeruari nō poſſunt.
7 Alienatio facta cōtra iſtā ꝓhibitionem an valeat.
8 Delegat⁹ ad quem appellatū eſt ab illo cui ꝯmiſſus eſt cert⁹
articulus:an poſſit aſſignare terminum appellanti.

Relatoꝛum.

Contra infamatū de dilapidatione inquirit̄ de veritate:et interim interdicit̄ ei omne gen⁹ alienādi
et in p̄mo ep̄i denūtiatio.in ſc̄da ipſi⁹ ꝯmiſſio ibi:di
ſcretiōi.q̄rto no facit.p̄mo mādat ad inq̄ſitionē fieri ⁊ remitti.
ij.inq̄ſitionē termini aſſignari:⁊ alienationē iterdicti ibi:eidē.
1 ¶ No.p̄mo † ꝙ plures denūtiauerūt ep̄m et ſic ad ꝓſequēdā
denūtiationem admittunt̄ plures. de quo.s.c.ꝑxi.in.gl.not.
¶ Sc̄do no.ꝙ iſte ep̄s fuit denūtiat⁹ de min⁹ canonica iſtitu
tiōe.qȝ intelligo q2 fuit intruſus:ſimoniac⁹: vel in moꝛtali. ſi
aūt fuit omiſſa foꝛma canonica.iſte defect⁹ v̄r purgari in ꝯfir
matione que poſtmodum ſequitur. ſicut defectum natalium
per interlocu.vt.s.de elect.cum dilecti.in fin.de quo plene.s.
de elec.quod ſicut.⁊.c.cum olim.j.de dolo ⁊ contu.¶ Tertio
2 no.† ꝙ canonici poſſunt accuſare p2elatū de dilapidatiōe. ad
defenſionē em̄ eccl'ie ⁊ honoꝝ q̄libet admittit̄ immo tenet̄ ex
debito officij.vt.c.ſi q̄s p2eſbyteroꝝ.s.de re.ec.nō ali.⁊.c.olim
3 de teſti.¶ Quarto no.† ꝙ nō ſolū rerū:ſȝ q̄n dr̄ q̄s ꝓdigus
fame ſue.⁊ iſte dr̄ crudelis.xij.q.j.nolo.xj.q.iij.nō ſunt.⁊ gra
ui⁹ eſt ꝑdere famā ꝙ̄ res.v.q.j.merito.⁊.c.deterioꝛes. ad idē
de pen̄.l.in ſeruoꝝ.in ſi.vbi dr̄ ſolū ictū fuſtiū omni dānatione
pecuniaria grauioꝛē.ꝓdigus ergo fame ſue ꝓp2ie dr̄ ſibijpſi
4 inimic⁹.gl.di.⁊ q emēdat ⁊.colliget † ꝙ graui⁹ iſte peccat q du
cit vitā enoꝛmiter diſſolutā:ꝙ̄ ille q clam.iuxta illō ſi nō caſte
tn̄ caute.lȝ em̄ occulta foꝛnicatio turbet bonū ꝯſciētie. de tem
po.oꝛ.c.ſi.tn̄ manifeſta rep2obat̄.vn̄ illa ſuſpendit q̄ ad deum.
iſta ſi manifeſta eſt ita ꝙ notoꝛia ſuſpēdit etiā quo ad hoīes.
de coha.cle.n̄ra.⁊.c.ſi.ſm Ho.¶ Quinto no.ꝙ papa ꝯmittit
inquiſitoꝛib⁹ vt accedāt ad locū.ꝯcoꝛ.qȝ no.in.c.qualiter.s.e.
et.c.ſicut olim.⁊ intellige ꝙ iſti debeāt vocare partes interro
gare ⁊ ſimilia.Itē intellige ꝙ hic papa ꝯmiſit inquiſitionē ve
ritatis ſm Io.an.¶ Sexto no.ꝙ papa mādat inq̄ſitoꝛib⁹ ꝙ
remittāt negotiū ad eū ſub ſigillis in ſcriptura.⁊ q̄re ſub ſigil
lis.dic ꝙ poſſet negari ſcriptoꝛē tabellionē eſſe.de quo.s.de
elec.ſcriptū eſt.⁊ ſi dicas ſiſr negari poterunt ſigilla.ſȝ reſpō
de q2 facili⁹ reperiri potuerūt i curia q recognoſcēt ſigilla: ꝙ̄
viderint creari notariū.dicit etiā ꝙ de inſtrumētis ſit fides in
curia ꝑ ꝯparationē alioꝝ inſtrumētoꝝ eiuſdē manu voluit pa
pa ꝑ ſigilla.q2 ſub ſigillis magis ſunt dicta tuta a ſcientia par
5 tiū:ꝙ̄ ſi aliter mitterent̄. † vn̄ violatio ſigilloꝝ iducit ſuſpitio
nem fraudis.de offi.dele.cū olim.⁊ ꝑ his collige. ꝙ maioꝛ eſt
fides ſigilli ꝙ̄ inſtrumēti.qȝ dic:vt.s.de ꝓba.q̄m ꝯ.⁊ de teſti.
cū a nobis.¶ Septimo no.ꝙ ille cui ꝯmittit̄ articul⁹ cū iuriſ
ditiōe aſſignat terminū partib⁹ vt reuertātur cū actis ad iudi
cem q ꝯmiſit.⁊ pōt hoc facere etiā ſi i literis nō dicat̄ ꝙ talem
terminū p2efigat:qȝ hoc ipſo ꝙ ꝯmittit̄ ei articul⁹ v̄r ei ꝯmiſ
ſum qȝ partes ad p2ioꝛē iudicē remittat ne cā remaneat ſine
termino.nā ⁊ iudex a quo iuriſditio abdicat̄ ꝑ appellationē
interpoſitā terminū ſtatuit ad ſe p2eſentādū iudici ad quē.de
app.ꝑſonas.foꝛti⁹ ergo iſte a quo ꝑ remiſſionem nō ꝑ app.iu
riſditio aufert̄.⁊ hoc tȝ gui.in ſpe. de remiſſi.§.videndū.poſt
p̄n.ver.hunc quoq;.ſi aūt ab iſto cui certi articuli ſunt ꝯmiſſi
ꝯtigerit ante remiſſionē appellari an in remiſſiōe poſtea quā
facit d̄beat appellātē citare:⁊ de efficacia ꝓceſſus facti poſt re
miſſionē ꝑ iudicē ad quē cā eſt remiſſa dicā.j. ¶ Octauo no.
6 † ꝙ ille ꝯ quem agit̄ ad p̄uationē bn̄ficij lȝ poſſit officiū ſuū
adminiſtrare li.pen̄.vt not.s.c.ꝑxi.nō tn̄ alienare bona eccl'ie
etiā mobilia.ſm Hoſt.q2 tex.iſte ſimpliciter dicit bona.⁊ hoc
verū:niſi eſſent res q̄ ꝯſeruādo ſeruari nō poſſent. vt.l. lex q̄
tutoꝛes.C.de admini.tu.⁊ niſi quaten⁹ ꝑ expenſis ſibi neceſſa
☞ riū.vt.s.c.ꝑxi.in ſi.⁊ de pecu.cle.c.ſi. ¶ Circa hoc incidēter tā ☞ Ponit que ſtiones.
7 git Inno.† an valeat alienatio facta ꝯ iſtā ꝓhibitionē.[a] dicit
a qȝ nō.q2 ſiue iterdictio fiat a iure:ſiue a lege aīata (vt p̄ncipe) a ¶ Cōtra iſtā ꝓhibitionē Uide doc.⁊ pan. d caſt. l.l.diuus.ff. de.peti. he redi.
alienatio ꝯ ꝓhibitionem facta ipſo iure nō valet ſec⁹ ſi ꝯ ꝓhi
bitionem hoīs.vt.C.de ꝯdi.ob.l.ſi ea lege.⁊ qȝ no. Inn.s.de
teſtamētis.Raynald⁹ vbi de ꝓhibitiōe arbiter de ꝓhibitione
iudicis dic:vt.l.is cui.ff.de v̄bo.obli.ꝑ Bar. ⁊ circa iſtā ꝓhibi
tionem lite pen̄.vide qȝ dixi.j.de ſimo.lȝ heli.¶ Quero circa
8 iſtā remiſſionē de qua tex.loquit̄ de tali q̄ſtiōe † ab illo cui cō
miſſus eſt cert⁹ articulus appellatū eſt ad delegātem expreſſa
ratiōabili cā in appellatiōe.nō tn̄ ſe ipſam obtulit ꝓbaturū ⁊
dubitat̄ an ſit vera.delegatus iſte ꝓcedit ⁊ poſtea remittit:an
poſſit aſſignare terminū de q̄ hic dr̄.dicit Inno.ꝙ nō: poſtꝙ̄
ſibi nō detulit ꝓcedendo in cā.qd ergo.ſi delegatus ad quem
cā eſt remiſſa ignoꝛās de tali appellatiōe ꝓcedat i cā p̄ncipali
vigoꝛe remiſſiōis ſibi facte:an valeat talis ꝓceſſus.dicit qȝ nō
ſi ille ꝯ quem appellatum eſt tacuerit in fraudem appellatiōe
interpoſita a iudice qui remiſit:qȝ ſi dixiſſet iudex nullomo
do proceſſiſſet ratione oꝛdinis ꝑuerſio ⁊ doli aduerſarij in ta
cendum fraudē.facit qȝ ꝓceſſus nō teneat.ar.s.de ap.ſi duo
bus.ex quo ſentit qȝ ſi pars ſcit aduerſario exceptionem de
clinatoꝛiam competere: et tacet non valet proceſſus habitus
in fauoꝛem ſui aduerſario abſentis.quod nō credo in alio ca
ſu. facit quod no. Innocen.s.de dila.ca.ij. vbi ergo iudex vel
aduerſarius non eſſet in dolo teneret proceſſus factus cōtra
eum.et idem ſi a iudice delegato ſuper certo articulo appel
laſſet fruſtratoꝛie. ⁊ idem ſi legitime:ſed app.non fuerit pro
ſecutus ad citationē tamen iudicis committentis certū poſt
remiſſionem ſibi

remiſſionem ſibi factaꝫ ſemper tenetur venire ſi citetur ſuper
cauſa ꝑncipali allegatur⁹ cauſaꝫ quare ꝓcedere nõ intẽdit do
nec articul⁹ ſup quo appellauit merit ꝑ eũ cognit⁹ ⁊ deciſus.⁊
no.iſta dicta Jnn.babes ei ꝙ qñqꝫ idẽ ẽ iudex cauſe appella.
⁊ negotij principalis.quo caſu an poſſit procedere ſup princi
pali.app.articulo ꝑtermiſſo.⁊ an appellãs citat⁹ vt ꝓcedat in
ꝑncipali.debeat ꝯparere.⁊ ſi nõ ꝯpareat teneat proceſſus bic
babes ⁊ iſtã glo. Jn.vide ad literã in ſpec.de remiſſio.§. vidẽ
dum.ver.vñ ſi prius.⁊facit.c.cordi.de app.li.vj.

De calumniatoribus. Rubrica.

1 Calumniari eſt falſa crimina intendere.
2 Preuaricari eſt vera crimina abſcondere.
3 Tergiuerſari eſt in vniuerſum ab accuſatiõe deſiſtere.

Summo ꝯtinuationem ex.l.j.ff.ad turpil.ʼaccuſatoꝝ temeri
tas trib⁹modis detegiꝭ.aut eñ calũniãtur:ant ꝑuaricanꝭ:ant
1 tergiuerſanꝭ.† calũniari eſt falſa crimina intẽdere.ᵃ et de iſto
a bic ⁊.ij.q.iij.⁊.viij.⁊.v.q.vj.ꝑ totũ ꝯuenit de elec.c.j.li.vj.†pre
2 uaricari eſt vera crimina abſcõdere.† tergiuerſari ĩ vniuerſuꝫ
3 ab accuſatione deſiſtere.vt bic babentur in dicta.l.j.et toto ti.
de iſtis et ipſorum penis.

a Falſa crimina itẽdere. Dicitꝭ ẽt calũniari q vnũ dicit et aliud facit. l.j. ⁊ ibi barto.ff. ſi mulier vẽt.no.

1 Subdiaconus calumnioſe accuſans diaconum ſubdia
conatu priuatur: et verberibus publice caſtigatur: et in exi
lium mittiꝭ.
2 Qualitas pſone ꝯtra quã delinqniꝭ aggrauat culpam.
3 Caſus in quo ſine proceſſu punit iudex delictum.
4 Judex ſi tempore ſententie de calumnia non condẽnat accu
ſatorem:poteſt cõdemnare poſtea.
5 Jctus fuſtiũ irrogat perpetuam infamiã in caſu iſtiuscap.
6 Judex quando debeat pronũtiare ſuper pena calumnioſi ac
cuſatoris.et nu.7.
8 Abſolut⁹ eſt aliqs ab accuſatiõe ꝑ tytiũ inſtituta:accuſo tytiũ
de ꝑuaricatiõe:⁊ probo ita ꝙ ꝯdẽnatur:an ſit neceſſe probari
denuo contra aduerſarium in principali cauſa.

1 **Cum fortius.** † Subdiacon⁹ calũnioſe accu
ſans diaconũ ſubdiaconatu ꝑuaꝭ: ⁊ verberi
bus publice caſtigaꝭ:⁊in exiliũ mittiꝭ.⁊duo
facit.ꝑmo ponit ⁊ aggrauat culpã iudicũ.
ij.ponit calũniatoris penam ibi:quia ergo.
2 No.ꝑmo.† ꝙ qualitas pſone ꝯ quã de
linquiꝭ aggrauat culpã.ꝯcor.ſunt in glo.ſiľr delinquẽtis.vt.l.
ꝑbyteri.C.de epi.⁊ de. Scđo not. ꝙ in ipſa ſnĩa qua reus
abſoluiꝭ ſup crimine dꝫ accuſator q deprebẽdiꝭ ĩ calũnia ꝯdẽ
3 nari.†⁊ ſic eſt caſus in quo ſine ꝓceſſu punit iudex delictũ. et
boc ideo q² ꝯſtat ſibi de ipſo ipſi iudici tãꝙ iudici. Jdeo non
requiriꝭ ꝓceſſus.vt bic.⁊.l.nullũ.C.de teſti.⁊ qđ no.in.c. cũ in
4 portiõib⁹.de iureiurã.li.vj. Tertio no.† ꝙ ſi iudex tpe ſen
tẽtie de calũnia nõ ꝯdẽnat accuſatorẽ poteſt ꝯdẽnare poſtea
quõ aũt boc poſſit cũ illa q̃ veniũt iudicis officio vt eſt iſta pe
na debeãt tpe ſnĩe celebrari.dicaꝫ.j.⁊ gl.tãgit. Quarto no.
ꝙ papa imponit plures penas iſti ſubdiacono calũniatori.et
eſt rõ.q² pena ordinaria talionis.ſ. priuatiõis diaconatus nõ
cadebat in eũ q² erat ſubdiacon⁹:idõ eſt pena in aliã ꝯmutãda
vt dixi.j.de iudcis.c.poſtulaſti.ad boc.v.q.vj.q inſta ibi: ꝙ ei
eſſe diacono gradũ admittere boc fuit ſubdiacono fame ple
nitudine caruiſſe.⁊ circa boc vide qđ no.ſpe.in ti.de accu.ver.
5 itẽ qđ nõ eſt.† Jctus eñ fuſtiũ irrogat ꝑpetuã infamiam iſto
caſu.vt.l.ict⁹.ff.de bis q no.infa. Op.d² bic.qđ pena talio
nis ſi nõ fuit tpe ſnĩe irrogata:dꝫ irrogari poſtea.ꝯ.de.l.j. C.
e.ti.vbi nõ põt ſine noua inſcriptiõe.ſo.bic loquiꝭ de plenitu
dine poteſtatis:ibi de iure cõi.vel dic dicit gloſ.ꝙ bic iudices
ꝯdẽnauerũt iſtũ ſubdiaconũ de calũnia: non tñ ſpecialiter de
clarauerũt:ſꝫ papa poſtea boc declarat.Sed dices certe ſi iu
dex ꝓnũtiat ſup delicto.ſ.aliquã calũniã intuliſſe vꝭ ꝙ ſufficiat
q² poſtea.l.ſuccedit ſine ſupplet in pena.vt dicta.l.j.ff.ad tur
pil. Sꝫ dic ꝙ illud verũ vbi pena q̃ ſepe ex delicto eſt certa ſꝫ
bic erat incerta.q² pena talionis nõ cadebat ĩ iſtũ ſubdiaconũ
ideo papa ipſaꝫ declarat.vbi v̇o de calũnia nõ feciſſet in ſnĩa
mẽtionẽ an videaꝭ abſolut⁹ accuſator a calũnia.ar.ꝙ ſic.C.de
li.cã.l.ſi tibi ſeruitutẽ. Pro pleniori declaratiõe iſti⁹ q̃ſtio
6 nis†qñ iudex debeat ꝓnũtiare ſup pena calũnioſi accuſatoris.
aduerte q² eſt triplex mod⁹.ꝑm⁹ ẽ ꝙ calũniatoria ordinaria
accuſeꝭ ⁊ iſte mod⁹ ꝓcedit ſine dubio.vt dicta.l.j.§.j.ad turꝑ.
in gl.ergo publico.ĩ ſi.ſcđs mod⁹ ẽ ꝓcedẽdi ꝙ iudex ex offi

Opponit in cõtrarium.

Ponit queſtiones.

cio ſuo mercenaria añ ſnĩam latã ſup crimine ꝓpoſito cogno
ſcat de calũnia:⁊ de ipſa ꝓnũtiet ĩ ſnĩa cũ ꝓnũtiat de ꝑncipali.
⁊ iſte mod⁹ poniꝭ i.l.j.C.de calũ.⁊ tãgiꝭ in dicto.§.j. in gl. vel
eo abſoluto ⁊c.terti⁹ mod⁹ ꝓcedẽdi ẽ ꝙ poſt verã abſolutio
nem iudex ingrat de calũnia ex officio ſuo nobili ⁊ de calũnia
cognoſcat:vt ꝓbat tex.ĩ dicto.§.j. ⁊ ꝓbaꝭ rõne q² cũ illud deli
ctũ ꝯmittaꝭ corã iudice merito poterit de boc ingrere.vt pro
bat Bar.ꝑ regulas q̃s tradit i.l.ij.§.ſi publice.de adul.Circa
poteſtatẽ ingrẽdi dixi.ꝯ.ti.ꝑxi.c.q̃liter ⁊ qñ. Sꝫ circa boc
7 q̃riꝭ† infra quãtũ tꝑs poterit iudex boc facere.gl.ĩ dicto. §.j.
vꝭ dicere qđ incõtinẽti nõ ex interuallo ĩ dicto.§.j.Bar. ita di
cit qđ ſi qdẽ q̃ris de mõ ꝓcedẽdi ⁊ꝓnũtiãdi ex officio iudicis
mercenario:tũc fateor qđ iudex dꝫ boc facere icõtinẽti.ſ.eodẽ
vt.l.paul⁹.de re iudi. Si v̇o q̃ris de alijs modis ꝓcedẽdi ꝑ
viã ordinariã accuſatiõis vel inq̃ſitiõis tũc dicit Bar:qđ accu
ſatio vel inq̃ſitio durat tãto tpe quãto tpe durat accuſatio de
delicto ꝑncipali.ſup quo calũnia ẽ omiſſa cũ ad illã ſimilitudinẽ
puniaꝭ qđ ẽ notãdũ. Scđo q̃ro.ego dixi qđ ex eodẽ ꝓceſ
8 ſu põt calũniator puniri.qd dicẽdũ in iſta q̃ſtiõe.† aliquis eſt
abſolut⁹ ab accuſatiõe ꝑ tytiũ iſtituta.accuſo tytiũ de ꝑuarica
tiõe.⁊ꝓbo ita qđ ꝯdẽnaꝭ.nunqd ſit neceſſe ꝓbari denuo ꝯ ad
uerſariũ in ꝑncipali cã. Cy.format iſtam q̃ſtionẽ in aduocato
de preuaricatiõe ꝯuicto an ꝯtra aduerſariũ ſit neceſſe denuo
ꝓbare in ꝑncipali cã.de qua q̃ſtiõe dic:vt.l.j.C.de aduo.

1 Papa in criminibus poteſt adiri omiſſis medijs.
2 Proceſſus iudicis remiſſus ad curiã facit fidem.
3 Accuſatus debet abſolui vbi ꝓbatio eſt minus ſufficiens.
4 Probationes innocẽtie admittunꝭ ante ſentẽtiã ⁊ non poſt.
5 Punitur de calumnia qui non probat ſufficienter.
6 Negatiua mera probatur per acta cauſe.
7 Denũtiãs ⁊ ſuccũbẽs ſuſpẽdiꝭ ab officio et beneficio.
8 Calumnia euidens ſi appareat in parte iudicij:et in parte nõ
quid fiet.

Cum dilectus. Denuntiator crimi
num in ꝓbatiõe de
ficiẽs ab officio ⁊ bñficio ſuſpẽdiꝭ: donec inocẽtiã
ſuã purget.⁊ ſunt tres partes. Jn ꝑma denuntia
tio ⁊ cauſe ꝯmiſſio. Jn ſcđa examinatio ꝓceſſus:et abſolutio
nũtia. Jn tertia pena denũtiãtis ⁊ exꝓſſio cauſe.ſcđa ibi:cum
1 aũt.ij.ibi:ꝯmiſim⁹. No.j.†qđ papa in criminib⁹ põt adiri
omiſſis medijs ſiľr ĩ ciuilib⁹.vt i.c.ad romanã.ij.q.vj. ſecus in
impatore.vt in auten.de mã.ꝑn.⁊.l.impator.de app. Jn cã tñ
epi eſt magis equũ ꝙ papa adeaꝭ cũ nõ poſſit deponi ab alio
ꝙ̃ a papa.vt in.c.iter corporalia.de trãſla.⁊.c.qđ trãſla.ð offi.
le.⁊ idẽ de qbuſdã pſonis: de quaꝝ criminib⁹ ſol⁹ imperator
cognoſcit vel cui ipſe ꝯmiſerit.vt.l.ſi.C.vbi ſena.vel cla. Se
cũdo no.qđ papa bic ſimpľr ⁊ indiſtincte ꝯmiſit cauſaꝫ:nec d²
ſub q̃ forma.ex iſto tñ tex.in ꝑu.innuiꝭ.qđ ꝑ modũ denuntia
tiõis vbi aliud nõ apparet q̃ſi indiffinita ꝯmiſſio ſe referat in
dubio ad ꝑmiſſa.ar.l.ſi defenſor.de pig.ac.⁊ inſti.de inti. ſtip.
2 §.pre. Tertio no.in v̇.cũ aũt.†qđ ꝓceſſus iudicis remiſſus
ad curiã facit fidẽ.ad boc.ꝯ.de reſti.ſpo.c.cum ad ſedẽ. vbi de
3 boc. Quarto no.†qđ vbi ẽ min⁹ ſufficiẽs ꝓbatio dꝫ accuſa
tus abſolui:ſiľr in ciuili.vt.c.vt noſtrũ.vt ecc.bñſi.ẽ tñ differẽ
tia.q² in ciuili qñqꝫ in defectũ plene ꝓbatiõis deferꝭ iuramẽtũ
ſꝫ nõ in criminali.qđ dic:vt no.Cy.in.l.ſciãt.C.de ꝓba.⁊.l.ad
monẽdi.de iureiur.ꝑ doc. Quito no.qđ papa ꝯdẽnat iſtũ
q nõ ꝓbauit in priuatiõe officij ⁊ bñficij ⁊ reſeruat ſibi poſtea
facultatẽ ꝓbãdi inocẽtiã ſuã.⁊ eſt mirabilis tex⁹. Jura eñ v̇o
4 lũt.†qđ añ ſententiã ⁊ nõ poſt ꝓbatiões innocẽtie admittanꝭ
ſicut in cauſis ciuilib⁹.ad quarũ ordinẽ regulãtur cauſe crimi
nales:vt.l.abſentẽ.ff.de peñ.⁊.l.ꝑemptiõe ſentẽtiã re.nõ.ſꝫ cõ
ſtet de inocẽtia ꝯdẽnati poſt latã ſentẽtiã:nõ tñ inferior a ꝑn
cipe poterit dictã ſentẽtiã reuocare.vt.l.j.§.ſi qs vlti.ff. de q̃
ſti. quid ergo vult iſte text.doc.nõ tãgũt.poſſet dici qđ qñ ex
actis apparet delictũ vere vꝭ ꝑſumptiue.vt bic erat ſi pena ex
iſto delicto incidẽter venit.q² ꝑncipaliter agiꝭ bic de abſolu
tiõe innocẽtis.põt ille q nocẽs deꝑbẽdiꝭ ꝯdemnari reſeruata
ſibi poteſtate ſe defendẽdi. vel põt dici.ꝙ iſta pena ſuſpẽſiõis
eſt reuocabilis aľs v̇o nõ deberet iponi anteꝙ̃ dareꝭ ſibi facul
tas defenſiõis.et boc ſentit Bar.in.l.j.ff.ad turpil. dicit enim
qđ iudex anteꝙ̃ ꝯdẽnet dꝫ dare terminũ ad faciẽdũ ſup boc
5 ſuã defenſionẽ. Sexto not.†qđ ille qui nõ ſufficiẽter ꝓbat
punitur de calũnia. Jn.tamen.ꝯ.c.proxi.dicit qđ nõ d² calũ
niator qui ꝓbat ꝑ vnũ bonũ teſtẽ. Jdẽ ſpe.in tit.de accu.in ſi.
Jdẽ ſi reprobenꭓ teſtes quos ꝓduxit: ⁊ ꝑ quos probauit. de
boc in ſpec.e.tit.in ſi. Quid ergo ſi qs ſe obligauit ꝓbare ſub

pena:⁊ nō probat niſi ꝑuū teſtē.dic ꝙ nō euitabit penā ꝯuē
tionalē ſi fuit pena certa.ſecus ſi icerta.qđ dic:vt no. Jo.an.
ſ.de elec.li.vi.vbi qñ aliqs a iure arctatꝰ plene ꝓbare nō pōt
6 nō euitat penā ſemplene ꝓbando.ℭ Septimo no.ꝉ ꝙ me-
ra negatiua ꝓbaꝛ p acta cauſe.qđ eñ in actis nō reperiꝛ ſcri-
ptū nō ꝑſumiꝛ actitatū eſſe.facit.l.ſi legitime.ff.de iuſto te.⁊
7 l.in illa ſtipu.ſi kalēdis.de vbo.ob.ꝑ Bar.ℭ Octauo no.ꝉ ꝙ
denūtiās ⁊ ſuccūbēs ſuſpēdit a bñficio ⁊ officio. ⁊ ſic grauior
pena iponiꝛ denūtiāti:ꝙ̄ denūtiato.qꝛ denūtiatꝰ ſi ꝯuincitur
dꝫ moneri vt ſe corrigat.vt.c.nouit.ſ.de iudi.ſꝫ denūtiās pri
uaꝛ officio ⁊ bñficio.vt hic ⁊ vide.l.in ſenatu.§.an ad reos.ff.
ad turpil.ꝯdēnaꝛ etiā in expenſis.vt.ſ.e.c.accedēs.ℭ Opp.
innuit iſte tex.ꝙ eo ipſo ꝙ quis nō ꝓbat ꝑſumiꝛ calūniari:ſꝫ
ꝯ̄ immo dꝫ inquiri p iudicē an calūnieꝛ:vel nō vt.ff.ad turpil.
l.j.§.j.et.§.calūnia.ſo.calūniari ꝑſumiꝛ:niſi alia ꝑſumptio ſit
in ꝯ̄riū.Sunt aūt ꝗdā ꝑſumptiones in iure expreſſe.vt nō.ff.
de infami.athletas.§.calūniator.Cy.in.l.j.C. de aduo.diuer.
iudi.examināt iſtū articulū. vtrū ille q nō ꝓbat ꝑſumaꝛ calū-
niari.dicit ipe ꝙ ſi ꝗraꝛ quo ad ꝯdēnationem expenſarū pre
ſumiꝛ habere iniuſtā cauſam litigādi:qui nō ꝓbauit iō in ex-
pēſis ꝯdēnādꝰ.de iudi.ꝓperādū.§.ſi aūt. Si aūt ꝗritur nun
quid ꝑſumaꝛ in calum.dicit ꝙ nō:niſi iudex ꝓnūtiauerit ver-
bis expſſisqđ ſit calūniator.vt dicta.l.j.ad turpil.quātū ergo
ad ſumptꝰ litis q nō ꝓbat preſumiꝛ habere iniuſtā cauſam li
tigādi.qđ dic vt dixi.ſ.de do.⁊ ꝯtu. Ratione differētie inter
iſta duo ibi vide p eū.iſte tñ tex.⁊.c.ſ.pxi.fortiter faciūt ꝙ eo
ipſo qđ nō ꝓbat videaꝛ calūniari.qꝛ ſtatim ꝯdēnaꝛ de calum
nia.⁊ ideo poſt Bar.ſic dico.qđ in caſibꝰ exceptuatis q ponū
tur in.l.j.ff.ad turpil.nō preſumiꝛ calūnia ꝯ̄ nō ꝓbantē alʼs re
gulariter ꝯ̄ nō ꝓbātē eſt ꝑſumptio calūnie:ſꝫ tñ nō eſt ꝑſum
ptio iuris ⁊ de iure.qꝛ admittiꝛ probatio ꝯ̄riuꝫ. et hoc eſt qđ
dicit tex.in dicta.l.j.pōt ei eē ꝙ oñdet errorē iuſtū.erit aūt iu-
ſtus error publica fama.vt.l.miles.§. mulier. ad turpil. vel ſi
fuit ei dictuꝫ a pſonis fide dignis vt.l.actilitatis.ff.de fal.per
Bar.⁊ ꝓ tāto anteꝙ̄ de calūnia hūc ꝯdēnet dicit ipe ꝙ dꝫ ſi-
bi dare terminū ad faciēdū defenſionē ſuā.vt not.in dicta.l.j.
8 qđ tñ h papa nō fecit.⁊ſupra dixi.ℭ Juxta ꝑdicta ꝗriꝛ ꝉ quid
ſi apparet euidēs calūnia in parte iudicij ⁊ in parte nō. puta
poſt publicatas atteſtatiōes vel iſtrumēta ꝓducta repit ſe er-
raſſe.qđ fiet.rñdeo.ꝗdā ſunt caſus i qbusqs pōt deſiſtere qñ
vult in ciuilibꝰ ⁊ criminalibꝰ qbuſdā de quibꝰ.ff.de fal.l.athle
tas.⁊ iſtis caſibꝰ ꝓ tpe quo fuit in euidēti calūnia ꝯdēnabiꝛ i
expēſis ꝓ anteriori nō.vt.l.ſi qs inficiatꝰ. ff.depoſiti. debuit
eñ i ꝯtinēti deſiſtere.vt.l. ſi adulteriū cū inceſtu. §.poliani.ff.
de adul.ꝗdā ſunt cauſe in qbꝰ nō lꝫ deſiſtere. vt ſunt fere oēs
actiōes criminales.vt in toto ti.ad turpil.⁊ tūc nō iputaꝛ ſibi
ſi nō deſiſtit.qñ nō lꝫ deſiſtere:ſꝫ dꝫ ipetrare abolitionē. ⁊ ſi-
ue ꝯcederet ſiue nō ab expēſis excuſabit.ſꝫ ſi abolitionē non
impetret tūc eſt ꝑſumptio calūnie.vt dicta.l.adulteriū.§.j.ſꝫ
Bar.q ita no.i dicta.l.⁊ ad.l.j.e.tit.vbi no.an in cauſis crimi-
nalibꝰ veniat refectio expēſarū:an iuramentū calūnie excuſet
ab expenſis.quod dic:vt ibi plene per eum.et dixi.ſ.de do.et
contumacia.finem litibus.

Opponit in cōtrarium.

Ponit queſtiones.

ℭ De ſimonia.[a] Rubrica.

a ℭ De ſimonia.Simonia quō diffiniatur vid tex.in.c.j.j.q.j.et an bñ diffiniaꝛ ibi Joā.de turre cremata.

ℭ Premiſſo de accuſatiōibꝰ ⁊ eiꝰ calūnia de criminibꝰ eſt vi-
dēdū.⁊ qꝛ iter alia crimina ſimonia optinet ꝑmū locū. Jdeo
ꝑus de illa.⁊ qꝛ prius eſt.j.q.j.c.reperiunꝛ iō exagerādū.ff.de
penis.l.aut facta.§.vlt.habeꝛ de materia i ꝑma cā p oēs.q.et.
xi.q.j.§.porro.⁊.vij.q.j.c.pñtiū.⁊.c.ſancitū.xv.q.iij.ſane⁊ iſto
volumine in varijs locis vt hic in nouella.de ſumma huiꝰ ru-
brice.qđ ſit ſimonia;et vñ dicatur:quibꝰ modis ꝯtrahaꝛ:ꝗ ſit
eiꝰ pena:⁊ que diſpenſatio no.in principio prime cauſe in pri
ma gl.et quot modis dicatur aliquid ſpirituale: ⁊ quādo mu
nus interuenire poſſit ibi no.in.ij.glo.

1 ℭ Epiſcopus dꝫ gratis manus imponere:⁊ ſeruare ipſas
mundas.et nu.3.
2 Notarius pro inſtrumento ordinationis non debet aliquid
recipere.et nu.3.

In ordinando. Breue eſt.et duo
ſunt dicta.ſꝫ ibi:
1 p ordinatiōe.ℭ No.ꝑmo ꝉ ꝙ ep̄s dꝫ gratis ma-
num iponere:⁊ ſeruare ipſas mūdas.ſilr ⁊ iudex
ſecularis.vt i auten. vt iudi. ſine quoquo ſuffra.
§.hec oia.coll.ij.⁊ intellige.ꝙ ep̄s manū iponit altero ep̄o vl
inferiori.de ꝑmo,de ſacra vnc.c.j.de ſcđo.de ſacra.nō re.c.j.⁊
ſi.vel p manꝰ ipoſitiōeꝫ intellige ordinē q cū manꝰ ipoſitione
2 ꝯferꝛ.xxiij.di.c.pſbyter.ℭ Scđo no.ꝉ ꝙ notariꝰ ꝓ inſtrumē
to ordinatiōis nō dꝫ aliqd recipe.qđ de curie romane nota-
rijs q exigūt.ſo.nō hñt ſalariū a papa ſm alanū.vel dic.ꝙ ſi-
monia nō hꝫ locū in curia romana:ſicut nec.l.iul. de ambi. ff.
ad.l.iul.đ ambi.l.j.facit qđ no.lxx.di.c.pſbyter.vꝛ ergo. curia
romana excuſari a ſimonia ſciētia ⁊ tolerātia pape.ar. đ offi.
dele.c.j.cū ſuis ꝯcor.⁊ hoc fateꝛ ꝗdā verū in his ꝗ ſunt ſimo
niaca:qꝛ ꝓhibita iuxta no.in.c.ex parte.el.j.de offi.dele.ꝯſti-
tutio eñ nō ligat ꝓmulgātē.ff.de legi.l.ꝑnceps.ſꝫ ꝙ̄uis non
ꝯmittaꝛ ſimonia cū infamia nō tollit.C.de genera.aboli.l.iij.
Jtē eſt ſpecies mali.⁊ ſic vitādū ſm apſm.de vi.⁊ ho.cle.c.cuꝫ
ab omni.⁊ ꝓpter exēplū malū deberet curia ꝑ ceteris abſtine
3 re.de voto.c.magne.de re iudi.c.in cauſis.ℭ Tertio no.ꝉ ꝙ
ſicut ep̄s notariꝰ ⁊ miniſter ꝓhibenꝛ accipe: ita ⁊ ordinatꝰ da
re.Sūt eñ iſta correlatiua.vñ pena impoſita accipiēti vꝛ etiā
impoſita danti.vt hic.facit.l.fin.ff.de accep. ⁊ aduerte qꝛ dare
denotat liberalitatē nō neceſſitatē.ff.dele.iij.li.xj.§.ſi rem.⁊.l.
rem legatā.de leg.ij.Si ergo gratuita datio reprobaꝛ: mul-
tomagis exactio.nō tñ ꝓhibet Hoſti.aliqd gratuitū dari or-
dināti p ordinatū ſine pacto expſſo vel tacito.j.e.⁊ ſi ꝗſtiones
vt ſic ſimonia dāneꝛ ⁊ interpretatio nimis amara reprobetur
qđ fieri dꝫ de do.inter vi.⁊ vxo.l.ſi id.§.ſi qs operas.ℭ Op-
ponit gl.ad id qđ hic đꝛ de notario ꝙ nō poſſit accipere imo
vꝛ ꝙ poſſit qꝛ licitū eſt ſibi locare operas ſuas.xj.q.j.c.ꝑcarie
So.vt in glo.⁊ Jnno.dicit ꝙ papa noluit hic tolerare prauā
ꝯſuetudinē quarūdā partiū vbi miniſtri pro ſingulis officijs
certum quid percipiebant.notarius autem extraneus nō pec
caret aliquid recipiendo.et ita ſentit glo.et ho.

Opponit in cōtrarium.

1 ℭ Expulſis q eccleſiā licite detinebat pōt authoritate iudi
cis eccleſiaſtici habere recurſum ad iudicem ſecularem.

Qui alium. No.ꝑmo ꝙ iſte dupliciter
deliqnt vt dicit gl. Jdeo
1 ſeueriꝰ puniēdꝰ.et no.ꝉ ꝙ ille expulſus ſi eccliaꝫ
licite detinebat pōt authoritate iudicis eccliaſti
ca.habere curſum ad iudicē ſecularē.de offi.ord.
c.j.j.e.c.dilectꝰ.⁊ qđ hic đꝛ:ꝙ ſit deponēdꝰ:intellige ſi accuſa-
tus fuerit ⁊ ꝯuictꝰ.ij.q.j.c.ſicut.⁊.c.nihil.vel ſm Ho.dic eū de
ponēdū:ſi ꝯſtiterit p inqſitionē.ſ.de accuſa.c.inqſitiōis.

1 ℭ Deus dedit accuſandi licentiam et qñ.

Si dominus. Per argumētū a mino-
ri ꝓbat omnē catholicuꝫ
1 contra ſimoniacum admittendum.ℭ Not.primo ꝉ
quod deus accuſandi licentiam dedit . quod intel-
ligit gloſſ.illi qui dans alapam dixit ſic reſpondes pontifici-
et non fuit verbum dictū inde vt dicit gloſſ.ſed ideo Hoſſ. di
cit qđ iſte text. dꝫ intelligi de illo dicto.quis ex vobis arguit
me de peccato.Jo.viij.et hoc magis placet Hoſt.ꝓ verbū ac-
cuſandi.de quo textus iſte loquiꝛ authoritas eñ precedēs lo
quiꝛ de teſtimonio.ſꝫ textꝰ iſte de accuſatiōe. Jdeo melrꝰ hec
ſcđa authoritas adaptatur ad tex.Hoſſ.tñ dicit ꝙ iſta autho
ritas innuit oppoſitum.dum enim ieſus dixit quis ex vobis
⁊c.eſt ſenſus ꝙ nullus illorum erat dignus.

1 ℭ Appellatione pendente nō adminiſtrat quis in ſuo offi
cio ſicut prius.
2 Simoniacus eſt ſuſpenſus ipſo iure.Quid ſi ſit occultꝰ.nu.3.

Accuſatū. Accuſatꝰ de crimine ſimonie
accuſatiōe pēdēte nō pōt miſ
1 ſarū ſolēnia celebrare.h.d.ℭ Not.ꝑmo ꝉ ꝙ app.
pendēte nō adminiſtrat qs i ſuo officio ſicut ꝑus
et hoc ideo qꝛ diuinū officiū hꝫ qs vt publica pſona : nō iure
ꝓprio.ab officijs aūt ꝓhibeꝛ qs accuſatiōe pēdente nō ita ab
adminiſtratiōe rerū ſuarū.vt.l.auferꝛ.§.in reatu.ff. de iure fi.
ab adminiſtratiōe aūt bonoꝝ bñficij vel correctiōe ſubditorū
an amoueaꝛ accuſatꝰ.dic:vt.ſ.de app.c.ſepe.vbi de hoc.⁊.viij
q.iij.nōne.facit quod not.j.e.c.lꝫ hely.⁊.C. de procura.l.reū.
ℭ Scđo no.ꝙ papa ꝓhibet accuſato adminiſtrare:nō aūt ſu
2 ſpendit.vt hic.ꝉ et hoc ideo qꝛ ſimoniacus ſuſpenſus eſt ipſo
iure.⁊ ideo iterū nō ſuſpēdit vt dicit glo.vel dic ꝙ iſta ꝓhibi-
tio hꝫ vim ſuſpēſionis none.qꝛ ſuſpēſus a iure pōt etiā ab ho
mine ſuſpēdi.vt.j.de iude.c.quorūdā. vbi de hoc. ℭ Opp.ex
iſto tex.ſequiꝛ abſurditas.quilibet eñ accuſando quem de ſi-
monia impedit clericū adminiſtrare in diuinis ⁊ ipm eligi.qđ
vꝛ iniquū.ſo.Jnno.tāgit iſtud.hic et Jo.an.remittit ad not.
ſ.de accu.c.omnipotēs.dic:vt ibi.⁊ an illud qđ hic dicit in ac-
cuſatiōe habeat

Opponit in cōtrarium.

cuſatiōe habeat locū in denūtiatiōe vel inquiſitiōe vel electiōe
Ponit queſtionem.
hic p Jn.⁊ dicto.c.oīpotēs p Jo.an. ℂ Querit glo. an ſimo
3 niacus occult⁹ ſit ſuſpēſus ipo iure. dicit ꝙ ſic nō ꝗ̄ ad alios.
et glo.loquiꝶ in ſimoniaco quo ad ordines. Jdē in ſimoniaco
in beneficio ſm Tan.Vin.Lau.et Mel.facie quod no. Jo.j.
q.j.reperiuntur.in glo.argumentum ꝙ in fine.⁊c.

1 Simonia quare appellctur hereſis.

Quoties. Jdē dicit cū ꝓcedēti niſi ꝙ illō loquiꝶ i accuſatiōe: iſtud in inquiſitiōe.⁊ ibi dictū obſcure fuit de ſimoniaco hic de
1 claraꝶ in ordine. ℂ No.ꝑmo ꝙ ſimonia appellatur hereſis.⁊ hoc ꝑpter magnitudinē criminis: cui⁹ ꝯparatiōe ⁊c.j.c.ꝑximo.⁊.c.p tuas.nō tñ oīs ſimoniacus eſt heretic⁹.ſ ille q credit. ꝙ ſpūs ſctī gr̄a ſit venalis. ꝙ ꝑtio acgraꝶ⁊ deſcēdat in aliquē ſm Jnn.⁊ Ho.hic eſt ꝙ dicit canō ꝙ tolerabilior eſt peſtis hereticoꝝ ꝗ̄ ſimoniacorum q ſpiritū ſanctū quaſi ſeruum vendunt.j.q.j.eos.in ꝑn.et p beatū thomā ſcda ſcde.q.cēteſima articulo primo. Pe.de an.

1 Simonia vincit in malo alia crimina.
2 Sentētia exequēda eſt ſine dilatiōe in crimine ſimonie.
3 Argumenta habenꝶ p plena ꝓbatiōe in crimine ſimonie.

ℂ Alia crimina. An aūt ſit graui⁹ p ctm̄ ꝗ̄ hereſis vid Joā.de turre cremata in.c.eos.j.q.j.

1 Sicut. Not.ꝑmo ꝙ ſimonia vincit alia crimi
a na.ᵃ et intellige ꝙ vincit in malo. ꝯcor.
2 xxxij.q.vij.c.adulterij.ij.q.i.multi. ℂ Scdo not. ꝙ ſine dilatiōe in iſto crimine eſt ſnīa exequenda.⁊ ſic innuit: qđ nō poſſit appellari.qđ nō credo niſi ſicut in alijs criminibus. qđ dic:vt.ſ.de offi.dele.ꝗ̄rēti. ℂ Tertio not.ꝙ ſ in alijs criminib⁹ exigātur ꝓbatiōes luce clariores.vt.l.ſciāt.C.de ꝓba.
3 tñ in iſto crimine argumēta habenꝶ ꝓ plena ꝓbatiōe.idē in crimine hereſis.C.de here.l.ij.oportet tñ illud argumentum plene ꝓbari.de ꝓſump.literas.ſm Jnno.q dicit p eādē decr. plus ſibi placere.ꝙ dato qđ nulla ſigna ꝓbenꝶ:ſi tñ ſic grauis infamia ꝯ cū dꝫ remoueri.dic vt ibi. ℂ Quarto no.dicit p aliquā ꝑſonā ⁊c. qđ vn⁹ teſtis vr̄ ſufficere ad plenā ꝓbationē. ſ dic ꝙ ibi intelligiꝶ de ꝑſona accuſantis vel denūtiātis.

1 Probibiti ad accuſandū admittunꝶ in crimine ſimonie.
2 Simoniacus in ordine celebrare nō pōt etiam poſt peractam penitentiam.

1 Tanta. Tractat ꝙ in iſto crimine perſone alīs ad accuſandū ꝓhibite admittūꝶ vt ſunt ſerui:criminoſi:⁊ meretrices, qui regulariter prohibentur. ff. de accu.l. prohibentur ſed in iſto crimine admittuntur. de hoc.iij.q.iiij.c.pe. ℂ Secundo
2 not. quod ſimoniacus in ordine celebrare non poteſt:etiam poſt penitentiam:ſicut nec homicida.ſ.ca. ij. inquiſitionis.ſ. riſo.ſ ſecus ſit in alijs criminib⁹. Jtē officiū aliorū ſ audire ꝗ̄din ab eccl̄ia tolerātur:ſ a ſimoniaco nūꝗ̄ q equiparaꝶ fornicatori notorio.xxxij.di.verū. cū tñ homicide ⁊ excōicati occulti i diuinis nō debeāt euitari.ar.vj.q.ij.ſi tñ.xxiiij.q.j. non ꝓhibeat:niſi vt erubeſcētes agāt penitētiam.de cohabi.cle.et
Opponit in cōtrarium.
mu.vſa.in gl.hoc generale. ℂ Opponit gl.dī hic ꝙ oīs peccator pōt celebrare miſſam ꝑter ſimoniacū.ꝯ.de multis iurib⁹ i glo.allegatis. So.vt in ea ꝗ̄ vltra potētiā celebrādi:vel diſgrediꝶ ad poteſtatē diſpēſandi an ſcꝫ poſſit cū ſimoniaco diſpēſari.et loquiꝶ glo.in recipiēte ordinē vel bn̄ficium ſimoniace.de dāte.no. Dy.p Hoſti.⁊.ꝟ.ꝗ̄ pena ⁊ quid iuris de illo q dedit pecuniam ꝓ bn̄ficio qđ erat alīs optēturus no. Jo.and.j.e.c. nobis.ſup glo.ij.et.ſ.de renūti.c.ex trāſmiſſa.

1 Monachi agere poſſunt ad reuocationem ei⁹ qđ eorum prior alienauit.
2 Abbas nō pōt reſignare ius eccleſie iam queſitum.
3 Prior non poteſt contrahere vel diſtrahere ſine conſenſu capituli.et nu.5.
4 Factum narrare in libello ſufficit:et dicere ſe iniuſte grauatū.

Querelā. Quo ad literā magis ꝗ̄ ꝗ̄ ad cauſam facit ad titulū.⁊ dicit ꝙ eccl̄ia nec emi pōt nec redimi.ꝑmo ponit ꝗ̄relā monachorū.ij.ibi:vñ q̄ ꝯmittit cauſam inſtruēdo iudicez in ꝑncipali. ℂ No.ꝑmo ꝙ iſti monachi de acra.cōqueſti ſunt de reſignatiōe manerij ⁊ eccl̄ie facta p ſuū priorem monachis de
1 chardomo.ex ꝗ̄ no. Jnn.⁊ Ab. ꝙ monachi agere pñt ad re
2 uocationē ei⁹ qđ eoꝝ prior illicite alienauit.⁊ not.etiā qđ abbas nō pōt reſignare ius eccl̄ie acqſitū.facit qđ not.in.c. ſi qs ꝑſbyteroꝝ.de re.ec.non alie.⁊ de his ꝗ̄ ſi.a p̄la.c.tua. ℂ Scdo no.ꝙ hic fuit locatio manerij ⁊ eccl̄ie.⁊ de manerio nō dubitat ꝙ poſſit ad modicū tp̄s.j.de re.ec.nō alie.c.j.in cle.ſ de eccl̄ia vr̄ qđ nō potuerit.vt.j.dicā. ℂ Tertio no.ꝙ h̄ agebaꝶ de nullitate ꝯct⁹:q̄ incōſulto capitulo reſignauit iſte ꝑor acre. et ſic
3 collige ꝙ prior nō pōt ꝯhere vel diſtrahere ſine ꝯſenſu capituli.de quo.ſ.de his ꝗ̄ ſi.a p̄.c.j.⁊ p totū. ⁊ innuit iſte text.qđ iſta reſignatio chartarū ſi fieret:haberet vim ꝯct⁹.vt.l.j.C. de dona.⁊.l.q chirographā.de le.iij.Sꝫ hic nō tenuit. q̄ p̄lati ſi ōbēt chartas eccl̄ie tradē:ſ cuſtodes eſſe.xvj.q.j.i canonib⁹.⁊ teneꝶ ad intereſſe q inſtrumēta eccl̄ie aduerſario tradidit. xij. q.ij.ſi qs de clericis.⁊ tāꝗ̄ ꝓdigus accuſari pōt. l.cornelio.ꝺ falſis.ff.ad.l.cor.de fal.l.j.ꝟ.is q.et poſſet deponi ex hoc.xlvj.
4 di.cleric⁹ ſm Hoſt. ℂ Quarto no.in ṽ.vñ ꝙ ſufficit narrare factū in libello ⁊ dicere ſe iiuſte grauatū.facit ad no.p Jnno.i c.cū dilect⁹.ſ.de or.cog.⁊.l.petēs.C.de pac. ℂ Quinto not.i ṽ.
5 ſcituri. ꝙ ſicut ꝓhibeꝶ ꝯct⁹ ita ⁊ diſtract⁹. ſiīr eadē ſolēnitas ꝗ̄ reqriꝶ in vno reqriꝶ ⁊ in alio.vt i.l.ſi ꝓponis.C.de nup.⁊ in auten.ꝯ.C.de diuor.Et aduerte q̄ iſta allegatio videtur ꝯtra iſtos monachos de acra ꝯparētes.ipſi eñ emerūt cōducēdo manerium ⁊ eccl̄iam vt dicit in ꝑnci.ꝯ ipos ergo ſ ꝯquerētes tēdit iſte ṽ.dicit Jo.an.ꝙ iſta nō fuerūt ṽba ipoꝝ monachorū: ſ pape inſtructis iudices quomodo ſe habeāt:nec ſeqꝛꝶ cōtract⁹ ꝑoris de acra.l.reſignatio fuit nulla:ergo ⁊ locatio per pecuniā eis facta.potuit eñ eſſe ꝯct⁹ locatiōis licit⁹ p modū quē ponit gl.vel p modū q no.de reli.do.c.ꝯſtitut⁹.⁊.j.dicā.⁊ tñ redēptio fuit iniuſta. ℂ Sexto no.ꝙ ꝑpter ꝯtumaciaꝫ ſit miſſio in eccl̄iam.qđ eſt verū cū agiꝶ de eccl̄ia i ꝓprietatē.ſecus ſi i titulū vt.j.de eo q mit.in po.cū q.li.vj. ℂ Septio no.ꝙ papa mādat iſtos monachos de acra in poſſeſſionē iduci:⁊ inductos tueri ⁊ moleſtari abſqꝫ ordine iudiciario.dicit Jnno.qđ ex hoc videnꝶ ꝯſtitui ꝯſeruatores.qđ nō credo niſi durāte lite.vt hic innuit.⁊ dixi.ſ.de offi.c.ꝗ̄rēti.⁊.c.in literis. ℂ Opp.
Opponit in cōtrarium.
iſte tex.innuit eccl̄iam potuiſſe ꝯcedi ſub ānno cenſu.ꝯ.ſ.c. nō ſatis.ṽ.nec prior.dic qđ hic vēdebātur vel locabanꝶ fruct⁹ tñ: vt ibi no.vel dic:ꝙ etiā ipſa eccl̄ia pōt ꝯcedi ſub annuo cenſu loco religioſo.de reli.do.ꝯſtitutis . ⁊ hoc in ꝑpetuū ſ ſingulari ꝑſone nō pōt ꝯcedi vltra vitā ſuā. ⁊ iſta ꝯceſſio eſt p modum vicarie aſſignata ſibi ꝯgrua portiōe ixta no.in.c. extirpāde.de ꝓbē.iterdū ꝯcediꝶ locatio eccl̄ie ad tēpus:vt no. Jo. an.j.de magiſtris.c.ſup ſpecula. ℂ Scdo op.⁊ vr̄ ꝙ eccl̄ia potuerit hic emi ⁊ redimi cū vniuerſitate:ſcꝫ cū manerio vt.ſ.de iure patro.ex literis.So.vt in glo.ꝗ̄ incipit.q̄ nullum.

1 Pretium non ſolum non licet exigere pro chriſmate: ſ nec etiam pro ipſo liquore.
2 Mutatio nominis non facit qđ eſt delictū cēſeri nō delictuꝫ.

Aque. Pro chriſmate ab eccl̄ijs pretiū recipere ſimoniacum eſt.nec excuſat ꝯſuetudo.cōis diuiſio.ij.ibi:q̄ ṽo. ℂ No. primo
1 hic Jo.an. ꝙ nō ſolū nō licet exigere pretiuꝫ ꝓ chriſmate inqnātū eſt ſacramētū:ſ nec etiā ꝓ ipo liquore.qđ bene ꝓbat hec litera cū h̄ a chriſmato vł ꝯfirmato ſ ab eccl̄ia cui ꝯcedebaꝶ liquor q̄ forte baptiſmalis erat exi
2 gebaꝶ pretiū ⁊ aperti⁹ ꝓbaꝶ.j.q.j.placuit.ij. ℂ Scdo no. ꝙ mutatio nominis non facit quod eſt delictum non cenſeri delictuꝫ.quia eſt fraus de noīe ad nomē. de quo in.l.fraus.ff.de legi.et.c.quanto.de priuile.et hic in glo.

1 Homagiū nō eſt ꝑſtandū pro ſpiritualibus.
2 Pactio illicita et reprobata in beneficij collatione appoſita vitiat ipſam collationem.
3 Confitenti delictum ſuum an parcatur.
4 Papa pōt remittere infamiā ꝗ̄ ꝯcta eſt ꝑpter delictum.
5 Jnfamia ſemper preſumitur durare niſi quis probet ſup infamia diſpenſatum.
6 Litere apoſtolice concedunꝶ ad probationem gratie ſiue indulgentie:non vt ſunt de ſubſtantia.

Ex diligēti. Pro dandis ſpūalib⁹ homagiū facere ſimoniacuꝫ eſt. Jn ꝑma ſupplicātis narratio:petitio:⁊ oblatio. Jn.ij. petitiōis exauditio cū ꝺterminatiōe.⁊ lr̄arū datiōe
1 ij.ibi:ꝗ̄ circa. ℂ No.j. ꝓ ſpūalib⁹ homagiū ñ ꝑſtādū.⁊ qd dicaꝶ homagiū⁊ ꝗ̄ dicaꝶ fidelitas vide h̄ i nouella.⁊đ iſto homagio vide in ſpe.de feu.⁊ facit de.paſtoralis.ꝟ. rurſus.⁊ qđ ibi no.in.j.glo.⁊ p Jo.an.de ſta.mo.c.recolētes.ſup ṽbo nos. et quid ꝯtineatur nomine fidelitatis habetur.xxij.q.v.de for.⁊ no.de feu.c.j.clericus aūt iſtam fidelitatē an ꝑſtet laico.dic: vt
2 ſ.de iureiurā.c.nimis. ℂ Tertio not. ꝙ pactio illicita et re

pꝛobata in bñficij collatiõe appoſita h3 ipſa3 collationẽ vitia
re.⁊ eſt ratio:qꝛ dãtis ⁊ recipiẽtis depñdẽdiꝭ equale delictũ.vt
c.i.j.q.j.Si aũt in legato vel alia diſpoſitiõe adijciaꝭ aliquid
turpe:vel ĩpoſſibile an reijciaꝭ vel vitiet actũ.dic:vt in.l.j.ff.de
3 ꝯdi.inſti.¶Quarto no.⁊ an parcaꝭ ꝯfitẽti delictũ ſuũ.admit
tiꝭ eñi ſpõtanea penitẽtia ꝯfitẽtis ⁊ pcitur quo ad penã tẽpo
ralẽ.ſ.infamiã.nõ aũt quo ad deũ.qđ pꝫ qꝛ mãdat vt agat pe
nitẽtiã ď delicto remittit ergo papa gratioſe penã: q̃ ꝯcernit
mũdũ.nõ aũt q̃ ꝯcernit deũ.de materia dic:vt.l. q ea mẽte.ff.
de furtis.⁊.l.ſi quis nõ dicã rapc.de epi.⁊ cle.¶Quinto not.
4 ⁊ qđ papa remittit hic infamiã:q̃ ꝯtracta eſt ꝑpter delictũ ſiĉ im
peratoꝛ.vt.l.j.§.de qua.ff.de poſtu.ali⁹ aũt an hoc poſſit not.
5 in.c.cũ te.ſ.de re iudi.p Inno.¶Sexto no.⁊ ꝙ niſi qs oſtẽ
dat ſecũ diſpẽſatũ ſup infamia:ſemp p̃ſumiꝭ durare niſi ꝓbeꝭ
p diſpẽſationẽ abolita.⁊ ſic q olim fuit excõicat⁹:infamis:vel
hereticꝰ⁊ hodie p̃ſumiꝭ qđ dic:vt.l.edita actio.C.de eden.per
Cy.⁊ de cle.excõ.mi.ꝑpoſuit.⁊.l.decima.de vbo.obli. p Bar.
6 ¶Septimo no.⁊ ꝙ lr̃e apl̃ice ꝯcedunꝭ ad ꝓbationẽ gr̃e ſiue
indulgẽtie:nõ aũt vt ſint ď ſubſtãtia. qꝛ gr̃e papales regulari
ter valẽt ẽt ſi nõ ſint litere.qđ dic:vt ĩ data.vj.libꝛi p Ioã.an.
In qbuſdã tñ caſib⁹ lr̃e ſunt de ſubſtantia.vt.j.de cen.c.j.li.vj.

1 ¶Cõſecratio vel oꝛdinatio nõ eſt ſimoniaca lꝫ pꝛius oꝛdi
natoꝛi vel cõſecratoꝛi aliqd donatũ fuerit non ex pacto.
2 Dubitãtes plus quã opoꝛtet repꝛehenſione ſunt digni.
3 Cardinales non conſueuerunt deſtinari ad partes remotas
ſine legatione.
4 Munera an ſint licita vel ſuſpecta tria ſunt conſyderanda.
5 Leges qualiter pꝛocedant circa munerũ vel pecunie receptio
nem pꝛohibitam iudicibus vel permiſſam.
6 Iura que permittunt eſculenta et poculenta iudicib⁹ an cor
rigantur per iura authenticorum.
7 Simoniacũ ſit aliqd nec ne ſpectat interpꝛetari ad papam.

Et ſi queſtiones.

Cardinalis p palafreno[a] a nobili viro receptio non p̃ſumiꝭ ꝯmittere ſimoniã ita ſummat ab.⁊ nimis generaliter. aliꝭ ergo dicas ſm Io.
an.ꝙ in arbitrarijs munerib⁹ an ſit ſimoniacũ vel nõ: attẽdi
dꝫ pſonaꝝ dãtis⁊ recipiẽtis qualitas;muneris quãtitas:⁊ do
1 natiõis tẽp⁹.vel aliter⁊ ꝯſecratio vel oꝛdinatio nõ ẽ ſimonia
ca lꝫ etiã p̃us oꝛdinatoꝛi vel ꝯſecratoꝛi aliqd donatũ fuerit ñ
ex pacto.⁊ põt diuidi i tres partes.In p̃ma q̃rẽtis ꝯſciẽtiã
de puritate ꝯmẽdat ⁊ curioſi ſcrupuloſitatẽ repꝛhẽdit.in ſcđa
ibi:⁊ hoc itaqꝫ.ſcđm narrat diſtiguẽdo ſoluit ⁊ ſoluẽdo ꝯcludit
ij.ibi:cũ ĩ accipientis.iij.ibi:ſi q̃.In.iij.p̃nci.ibi:ꝙ autẽ.rñdet
2 authoꝛitati ex q̃ dubitatio ſurgebat.¶Not.j.⁊ ꝙ repꝛhẽſiõe
ſunt digni q pl⁹ dubitãt:q̃ opoꝛtet.⁊ hñt ꝯſciẽtiã ſcrupuloſaꝫ
ſiĉ.ff.de ꝯdi.inſti.l.q̃ ſub ꝯditiõe.in p̃n. tenẽda ẽ tñ p̃ns q̃ ille
ſcrupul⁹ deponaꝭ.j.e.c.p tuas.ij.¶Scđo no.ꝙ legat⁹ acceſ
ſit vt palliũ traderet.⁊ quãtũ ad hoc nõ vr̃ fuiſſe legat⁹ ſꝫ nũ
ti⁹.ſ.de elec.ſignificaſti.⁊ ideo min⁹ opoꝛtuit dubitari cũ ni
hil ꝯferat:ſꝫ collatũ ab alio exequaꝭ.ſ.de ap.nouit. ⁊ fuit ſibi
3 ꝯmiſſum. lꝫ ꝑpter hoc p̃ncipaliter mitteretꝭ.⁊ qꝛ ad remotas
partes nõ ꝯſueuerunt cardinales deſtinari ſine legatiõe. j.de
offi.le.c.officij.lj.vj.¶Tertio no.ꝙ frater iſti⁹ clerici donauit
et erat rex vngarie iſte frater clici ⁊ donauit eo ĩſcioꝛ ſic mul
to min⁹ fuit dubitãdũ.Idẽ tñ ſi eo ſciẽte.qꝛ ſi nõ eſt delictũ in
dante:nõ eſt ĩ ꝯſentiẽte.qđ dic:vt.l.ſi is q.§.ſi tytiũ.ff.de fur.⁊
collige a ꝯtrario ſenſu.ꝙ ſi iſtud fuiſſet ſimoniacũ lꝫ datũ ſciẽte
electo vel palliãdo vitiaret actũ.de q̃.j.q.iij.⁊.iiij.p totũ. ⁊ fa
cit ad.q.de tertia pſona q̃ dedit pecuniã iudici vt ferret ꝓ me
ſniam:⁊ ad id qđ dꝛ de dolo tertij an vitiet actũ.de q̃ i.l.elegã
4 ter.ff.de dolo.¶Quarto no.⁊ tria ꝯſyderãda ĩ munerib⁹:vt
ſciam⁹ an ſint licita vel ſuſpecta.pſonarũ q̃litas:muneris quã
titas:⁊ tẽpoꝛis neceſſitas.alibi dicit lex.ꝙ iudicib⁹ de cauſis
cognoſcẽtib⁹ ẽ licitũ recipe eſculẽtũ ⁊ poculẽtũ ĩfra triduũ cõ
ſummẽda:ita ꝙ ñ trahaꝭ ad munerũ quãtitatẽ.ff. ď offi.pcõ.
l.ſolẽt.ĩ fi.⁊ de reſcrip.ſtatutũ.§.inſup.li.vj. ¶Et hic ſumpta
5 occaſiõe Io.an.⁊ facit mẽtionẽ legũ. q̃liter circa munerũ vel
pecunie receptionẽ ꝓhibitã iudicib⁹ vel pmiſſam ꝓcedãt.q̃dã
eñi ꝓhibent vt iudices vel eoꝝ officiales aliqd exigãt a ſubie
ctis.C.ad.l.iul.pec.l.j.⁊ cogiꝭ reddere q̃druplũ de quo duplũ
fiſcus:duplũ accipit ſpoliat⁹.C.de aſſe.l.iij.⁊.l.null⁹ iudicũ.ali
bi iura puniũt ꝯhẽtes iudices cũ ſubiectis.C. de ꝯhen. emp.
l.j.alibi puniũt iudices:qui moleſtãt ſubditos et faciunt edi
ficare:⁊ laboꝛare terras ſuas.vt in lombardia.ne lib.ho.opp̃.
in.l.j.li.iij.debent etiã moꝛari iudices.l. dies poſt depoſitum
officium.et.j.xxx.dies cauſe expediri. vt.C. vt omnes iudi.l.

vnica.⁊ ſi repti fuerint aliqd accepiſſe magnis penis ſubijciũ
tur.de qbus in auten.vt iudices ſine quoqꝫ ſuffra.§.ſi qs igiꝭ
a nob.⁊.§.ſi qs aũt.⁊.§.neceſſitatẽ.coll.ij.⁊ in auten.de admi.
coll.ij.⁊ hec iura loquunꝭ de iure ciuili. ¶De iure etiã cano
6 nico.puniunꝭ.j.de accu.c.antepenul.li.vj.⁊ nunqd ergo p iſta
iura autenticoꝝ ſint coꝛrecta p̃oꝛa:q̃ pmittũt eſculẽtaꝝ pocu
lẽta.dicit Io.an.ꝙ p̃ma põt itelligi de iudice ſine adminiſtra
tiõe.ſcđa de iudice cũ adminiſtratiõe.ad hoc.ſ.de in inte.re.c.
cũ.de ꝯhẽ.emp.l.nõ lꝫ. vel p̃ma itelligunꝭ de nõ exigẽtibus p
ſe:vel p aliũ.q̃ ſatis põt recipi gratis oblatis vel p̃ma intelli
gunꝭ de nõ habẽtib⁹ ſalariũ ex publico.ſcđa de habẽtib⁹: qui
ip̃o debẽt eſſe ꝯtẽti.in auten.de mã.pn.§.opoꝛtet.⁊.§. illo tñ.
coll.iij.iſta tñ decre.inuit.ꝙ in foꝛo eccliaſtico arbitrariũ ẽ dꝫ
ſm Ho.qđ itellige ſaluo qđ habes.j.c.ſtatutum.§.inſuper.li.
7 vj.¶Quinto not.in ver.qđ autẽ.⁊ qđ ad papã ſpectat in ca
ſibus dubijs interpꝛetari ſit aliquid ſimoniacum nec ne. ⁊ qđ
modificatur ius diuinum.

1 ¶Conuentio ſola inducit ſimoniam.
2 Pecunia male accepta et per ſimoniam cui ſit reſtituenda.
3 Abbas et maioꝛes monaſterij puniuntur cum capitulũ ipſo
rum authoꝛitate deliquit.
4 Ingreſſus religionẽ data pecunia:inde expellitur:et in aliud
monaſterium ingredi compellitur.

Veniens.

Abbas et maioꝛes de ꝯuentu qui p receptiõe monachoꝛum pecuniã receperũt ex pacto ab officio ſuſpẽdunꝭ receptus reſtituta pecunia ad aliud monaſteriuꝫ trãſferꝭ.p̃ma parsponit q̃relã p̃ſbyteri.ij.ibi:q̃ſi
dat iudicẽ.cui tria mãdat.¶No.p̃mo:ꝙ hic ꝯuẽtio interceſ
1 ſit et nõ ſolutio.iuxta foꝛmã ꝯuẽtiõis.⁊ ſola aũt ꝯuẽtio ſimo
niã inducit:vt.j.e.c.nobis ſine intentione nõ ꝯmittitur ſimo
nia.de hoc.ſ.c.pꝛoxi.¶Scđo no.ꝙ poſt ꝯuentionẽ ſequẽti
die habitum induerũt.⁊ ſic ꝯuentio intelligiꝭ repetita:⁊ facta
receptio ex cauſa p̃cedenti ſicut traditio poſſeſſionis:et ſe re
fert ad titulũ pꝛecedẽtem.vt.l.quedã mulier.ff.de rei ven.et.l.
2 quidam.de ꝯdi.inſti.¶Tertio no.⁊ ꝙ pecunia male accepta
et p ſimoniã reſtituẽda eſt ei:qui dedit:⁊ hoc qñ datur p̃textu
ꝯſuetudinis q̃ praue.Si aũt ex cõuẽtione penes ecclĩam re
3 manebit.ſ.e.c.de hoc.ſm Hoſti.¶Quarto no.⁊ ꝙ abbas et
maioꝛes monaſte.puniunꝭ cũ capitulũ ipſoꝝ authoꝛitate deli
quit.⁊ hoc tanq̃ ſceleris auctoꝛes.facit.l. p̃ſbyteri.C.de epi.⁊
cler.de punitione autẽ monachoꝝ vel capituli nihil hic dicꝭ
qꝛ foꝛte non collegialiter deliquerũt:aliꝭ eſſet capitulum pu
niendũ.de quo.j.e.dilectus.p In.facit.l.aut facta.ff.de pen. p
4 Bar.et.l.j.ff.de magi.ꝯue.¶Quinto no.⁊ ꝙ ille qui data pe
cunia eſt ingreſſus religionẽ inde expelliꝭ:tñ aliud monaſte
riũ ingredi cõpelliꝭ.et ſic nõ poteſt dici ꝯuentio et ingreſſus
nullus:ſed reiectus turpi pactiõe in genere obligaꝭ.facit.c.ad
noſtrã.c.ſi.j.de ꝯdi.app.huic aũt ſcđo mona.erit iſta pecunia
tradẽda:ne ſit ſibi obnoxi⁹. ⁊ ſic colligiꝭ ꝯtrariũ de.c. ď hoc.ſ.c.

1 ¶Pꝛelat⁹ q ſcit ſubditũ deliq̃ſſe quẽ oꝛdinẽ dẽat tenere.
2 Ingreſſus religiõis ñ tollit irregularitatẽ q̃ puenit ex d̃licto.
3 Pꝛelatus non debet ſubditum pꝛohibere ab executiõe oꝛdi
nis lꝫ ſciat ipꝫ ſimoniace accepiſſe:ſiue ſciat vt de⁹: ſiue vt hõ.
4 Intentio mentalis inducit ſimoniam.
5 Vile pretium inducit graue crimen.

Ex tue.

Si oꝛdinandus p̃ſentatoꝛi ſuo aliquid dedit ex pacto ſimoniac⁹ eſt.non tamen deponiꝭ:ſi hoc ẽ occultũ.⁊ ĩ p̃ma ꝯſultatio.ſcđa ibi:
1 vñ rñſionẽ diſtiguẽs.ij.mẽbrũ ibi:alioq.¶Not.j.⁊
quẽ oꝛdinẽ retinere dꝫ p̃lat⁹:q ſcit ſubditũ deliq̃ſſe.⁊ delictũ ẽ
occultũ.ſiĉ.ſ.de offi.oꝛ.c.ſi ſacerdos.qđ hoc ſit.xvj.q.j.legi.⁊
2 ſatis cũ illo ꝯcoꝛ.p qđ põt exẽplificari.¶Scđo no.⁊ ꝙ igreſ
ſus religiõis nõ tollit irregularitatẽ:q̃ puenit ex delicto.de q̃
3 j.de apoſta.c.ij.¶Tertio no.ĩ v̄.alioq.⁊ ꝙ p̃lat⁹ nõ dꝫ ſubdi
tũ ꝓhibere ab executione oꝛdinis:lꝫ ſciat ip̃m ſimoniace acce
piſſe:ſiue ſciat vt de⁹:ſiue ſciat vt homo.vj.q.ij.c.ſic tñ.⁊.c.pla
cuit.¶Quarto no.ꝙ ipõit pniã nõ coꝛrecto ñ volẽti pniaꝫ
agere.ad qd aũt ꝓſit talis pnia h̄ no.gl.¶Op.h fuerũt dati[b]
ſex ſolidi:lꝫ iſta ẽ modica quãtitas.ergo ñ ẽ cẽſenda ſimonia
4 ſ.eo.c.et ſi queſtiones.ſo.vt in gloſſ.et not.j.q.j.ca. iudices.⁊
et dicit quod intentio mentalis inducit ſimoniam. quia per
penitentiam abole tur.j.c.pꝛoxi.vel dic hic interuenit pactio:
non in contrario.Goffre.dicit qđ vbi certũ eſt de animo nõ di
ſtinguiꝭ in quãtitate:ſed propter dubiũ recurriꝭ ad circũſtan
5 tias quãtitatis.vt in ꝯtrio.⁊ no.hic⁊ qđ vile pretiũ iducit gra
ue crimen:

[a] ¶Pro palafreno. Palafreni, q dicanꭍ vide bart. i.l. labeo.de ſu pell.lega.

[b] Opponit in cõtrarium.

ue crimẽ:ſicut leuis culpa grauẽ penã.C.de li.ꝛ eoꝝ li.l.ij.vbi
de hoc.¶Sc̃do op.de.c.ad aures.de tẽp.or.ſo.vt in glo.

1 ☞Pecunia ꝑ nullo crimine eccleſiaſtico eſt exigenda.
2 Exigere verbũ deſignat coactionem.

1 **AD noſtrã.** No.primo regulã ꝙ ꝑ nullo miniſterio eccleſiaſtico eſt pecunia
2 exigẽda.ꝛ no.ꝙ hic ponit̃ v̀bũ exigere ꝙ̃ deſignat
coactionẽ.vt.l.xi.§.ſi rẽ.ff.de le.iij.ſec⁹ ergo ſi gratis offerat.
ſ.e.c.ꝛ ſi q̃ones.¶Utrũ aũt cõmittat̃ ſimõia ſi qd det ꝑ be-
nedicẽdis calice:vel veſtibus vide in ſũma.e.ti.§.ſi.

1 ☞Ordinari põt qs per ſimoniã ꝛ nõ eſſe ſimoniacus.
2 Ordinatus poteſt remanere in ordine ſuſcepto per ſimoniã
a tertio cõmiſſam.
3 Epũs nõ põt diſpenſare cum ſimoniaco in dignitate.

DE ſimoniace. Cũ ſimoniace ordinato q ſimõiacus nõ eſt diſpẽſari
põt.¶No.p̃mo ꝙ ĩplicite q̃õni nõ p̃t dari certũ re-
ſum.dz ergo diſtingui.vt.C.de trãſac.l.vt riſum.ꝛ.l.ꝓhib⁹.de
1 nup.ꝛ alijs ſi.¶Sc̃do no.ꝙ ordinat̃ qs ꝑ ſimõiã:ꝛ non eſt
ſimõiac⁹.ſi pecũia det̃ a tertio eo ignorãte.is v̀o q dedit ſimo
niac⁹ eſt:ſi vero ordinat⁹ id ſciuit:vel tacite ꝯſentijt:vel pecu-
niã dedit:vel poſtea ſoluit:ſimoniac⁹ eſt:ꝛ ſimõiace ordinat⁹.
j.q.j.q ſtudet.ꝛ.c.qbuſdã.ꝙ ſi poſtea ꝯ̃dicat pẽit⁹:nec poſtea
2 ſoluat pinde eſt ac ſi ignoraret.j.e.c.ſicut.¶Tertio no.ꝙ ĩ
ordine ſuſcepto ꝑ ſimoniã a tertio cõmiſſã põt ordinatus re
a manere.ᵃ q̃ ĩtellige diſpẽſatiue vt dicit gl.In alijs aũt ordi-
nib⁹ vel bñficijs nõ ſimõiace acq̃ſitis ẽt ſine diſpẽſatiõe rema
nebit:ꝛ noua bñficia al̃s canõice poterit recipe.nouos aũt or
dines nõ recipit:niſi prius ĩ ip̃o ordine acq̃ſito ſimoniace diſ-
pẽſet̃.lij.di.c.j.Ille aũt cũ quo ſimonia cõmiſſa eſt:nũq̃ diſpẽ
3 ſat.Itẽ nec ep̃s põt diſpenſare cũ ſimoniaco in dignitate ꝛ
ſi pro illa non cõmiſit ſimoniã.j.q.j.erga.

a ¶Ordinatus remanere.Uide lã te Jo.and. in.c.q̃ aũt j.q.vij.

1 ☞Impuberes poſſunt eſſe prebendarij ꝛ canonici in eccle-
ſia cathedrali.
2 Simonie vitiũ purgatur ſi beneficiũ eſt reuerſum ĩ dñi ptãtẽ.
3 Remotus a beneficio propter ſimoniã eo ignorãte ꝯtractã
poteſt ad illud iterum reaſſumi.
4 Reſtitutus ad beneficium a quo fuit amotus nõ mittit̃ ex ve-
teri titulo:ſed ex nouo.
5 Collatio beneficiorum in eccleſia collegiata regulariter ſpe-
ctat ad capitulum.
6 Renuntians beneficio videtur renuntiare iuri q̃ ſibi compe
tit de preſenti non iuri de futuro.

EX inſinuatiõe. Si qs candicatui renũtiãs quem ꝑ ſimõiã fuit ignorã
ter adept⁹ de nouo aſſumat̃ ad illũ ex p̃ma receptiõe
ſibi nihil poterit vẽdicare.cõis diuiſio.ſa ibi:rnidem⁹.¶No.
1 p̃mo ꝙ iſti fuit collata p̃bẽda añ ãnos diſcretõis:ꝛ ſic ĩpube-
res pñt eẽ p̃bẽdarij ꝛ canonici ĩ ecc̃ia cathedrali.de elec.ex eo
q̃.li.vj.ꝛ.c.ſi eo tpe.d reſcri.ꝛ.c.ſtatutũ.ꝛ.e.ti.ĩ p̃n.ꝑ arch.q̃ ãt
etas dicat̃ cũ diſcretõe.dic:vt ĩ.l.j.ff.de mi.ꝑ bar.ĩ.l.cũ filio.de
le.iij.¶Sc̃do no.ꝙ iſte reſignauit p̃bẽdã:q̃ mãu ꝓpoſiti ꝛfra
trũ ẽt ſi p̃t qs renũtiare bñficio ĩ manib⁹ electoꝝ alibi vr̃ ꝙ in
mãib⁹ epi q̃ die ꝑ Jo.an.ĩ.c.ꝙ in dubijs.ſ.de renũti.ꝛ dicit
Inn.ꝙ ſpãle eſt ĩ ſimõia;vt poſſit qs cedere ĩ manib⁹ eligen-
2 tiũ.¶Tertio no.ꝙ purgat̃ vitiũ ſimõie ſi bñficiũ eſt reuer
3 ſũ ĩ dñi ptãtẽ ſimilr̃ vitiũ furti.¶Quarto no.ꝙ remot⁹ a
bñficio ꝓpter ſimoniã eo ignorãte ꝯ̃ctã:p̃t ad illõ iteꝝ reaſſu
mi.ſimile.ſ.d elec.ſup eo.q̃ dic:vt ĩ.c.ꝯſyderauim⁹.e.ti.ꝛ col
ligit̃ hic ꝙ hmõi diſpẽſatio p̃t fieri ꝑ ĩferiorẽ p̃latũ ab ep̃o.q̃
Inn.dic eẽ veꝝ qñ p̃lat⁹ eſt exẽpt⁹ vel ad eũ ptinet ius ĩſtituẽ
di ꝛ deſtituẽdi.ſi ãt ꝯfirmatio ptinet ad ep̃m:ipſe ſol⁹ p̃t diſ-
pẽſare.de hoc.ſ.e.c.de ſimoniacis.vbi gl.tz ꝙ ſol⁹ ep̃s diſpẽ-
ſat.¶Quinto no.ĩ v̀.ita ꝙ ĩ electo põt adijci nouũ on⁹ ꝛ pa-
cto ad candicatũ aſſumi.q̃ an ſit veꝝ:dic:vt.ſ.d elec.ſignifica
4 ſti.ꝛ de p̃bẽ.ſignificatũ.¶Sexto no.ꝙ reſtitut⁹ ad bñficiũ
a q̃ fuit amot⁹:nõ mit̃ ex veteri titulo:ſz ex nouo.ꝛ fac adno.
5 j.de reſcrip.quãuis.li.vj.¶Septio no.ꝙ ĩ ecc̃ia collegiata
collatio bñficioꝝ ſpectat ad capl̃m:nõ ad ep̃m.de q̃ dic:vt.ſ.d
elec.cũ ecc̃ia vulterana.ꝛ collige ẽt:ꝙ ꝑ viã electõis ꝓuidet̃ ca
nonicatib⁹ ꝛ bñficijs ĩferiorib⁹.ꝛ ſic ſeruãda ſit forma.c.q2 ꝓ-
pter.ſ.de elec.q̃ dic vt ibi.ꝛ in.c.ne ꝑ defectu.eo.ti.¶Octa-
6 uo no.ꝙ q renũtiat bñficio.vr̃ renũtiare iuri:q̃ ſibi compe
tit de p̃nti:nõ aũt iuri d futuro.q̃ dic vt.l.j.C.d pac.ꝛ.l.q rõ

me.§.duo fr̃es.ff.de v̀b.ob.¶Nono no.ꝙ ille q recipit bñfi-
ciũ vr̃ hẽre titulũ lucratiuũ:q̃ p̃t.q2 d̃r ſibi g̃ra vt ĩ.c.g̃ra.j.q.
j.q̃ dic:vt.ſ.de p̃bẽ.c.relatũ.¶Op.d̃r hic ꝙ capl̃m diſpẽſat ꝯ̃ Opponit ꝯ̃ contrarium.
ꝯ̃ uno vr̃ ꝙ ep̃s cũ ꝯſenſu capl̃i ꝛ ſuata diſtinctõe.ſ.de elec.c.
pe.ſol.vt ĩ gl.q̃ ĩcipit diſpẽſatiue.dic alanus;ꝙ ſi nõ dans nec
recipiẽs ecc̃iã vel bñficiũ vel ordinẽ ſimoniã cõmittit ibi põt
minoꝝ p̃lat⁹ diſpẽſare.q̃ credit hic interueniſſe al̃s minime.

1 ☞Corruptiõ vnius inficit totã electionem.
2 Electio ita reprobatur ſi preceſſit ſola promiſſio pecũie:ſicut
ſi preceſſiſſet ſolutio.
3 Dolus tertij vitiat actũ electõis regulariter.
4 Ep̃s nõ poteſt diſpenſare in beneficio ad quod aliquis eſt ele
ctus ſimoniace.
Et qd ſi electores erãt al̃s iſtum electuri.nu.5.

NObis. Electio ſimõiaca eſt caſſanda ſi electorib⁹ ꝓpter hoc ſit ꝓmiſſa pecũia:lz ele
ct⁹ ignoret.niſi hoc ſcm̃ fuerit in fraudẽ electi.ꝛ ſunt
due ptes.ſa ibi:ad vltimũ ꝛ prima ſubdiuidit̃.ſa ibi:q2 igit̃.
¶No.prio ꝙ capl̃m hic ꝓceſſit ad electionẽ ꝑ formã compro
miſſi:ꝛ hec forma eſt ꝓmiſſa oib⁹ ꝯſentiẽtib⁹.al̃s vni⁹ ꝯ̃dictio
ĩpediret.q̃ dic:vt.ſ.de elec.c.q2 ꝓpter.ꝛ fuerũt electi q̃tuor.
lz de nũero nõ eſt curãdũ.ſ.de elec.cũ dilect⁹.¶Sc̃do not.ꝙ
text⁹ nõ vr̃ põderare q̃ ad iuris miniſteriũ fuerit data pecũia
1 vni ex electorib⁹:vel oib⁹ ꝛ lz ergo vni⁹ ꝯ̃dictio vel plurĩ non
obeſt:tñ vni⁹ corruptio inficit totã electõez.ar.c.ad ſacras.lx.
2 di.ꝛ.ſ.de elec.c.ꝑ inq̃ſitionẽ.¶Tertio not.ꝙ ita reprobat̃
electio ſi p̃ceſſit ſola ꝓmiſſio pecũie:ſicut ſi p̃ceſſiſſet ſolutio.
q2 ꝓmiſſio ꝛ ſolutio ambulãt pari paſſu.vt.l.ſi.C.ad.l.fal.ꝛ lz
ꝓmiſſio fcã ob turpẽ cãm ſit nulla:tñ nocet ꝛ vitiat electionẽ.
ꝛ ſic ĩcidit qs in penã:lz nõ teneat q̃ geſſit.facit.l.ea qdẽ.ꝛ q̃
ibi Cy.C.ſi mã.ita ſu.ali.¶Quarto no.de iſto tertio q adhi-
bet fraudẽ in fraudẽ electi ſic q̃nq̃ ĩ fraudẽ noiat̃ qs ad hono
3 res.q̃ dic:vt.lxxiiij.di.c.honorat⁹.ꝛ dolus ergo tertij vitiat
actũ electõis regularit̃:niſi ĩ caſu hui⁹.c.q̃ dic vt no.ĩ.l.elegã
ter.ĩ p̃n.ff.de do.facit q̃ no.ĩ.c.j.de reſcrip.lib.vj.¶Quinto
4 no.ꝙ ĩ bñficio ad q̃ aliqs ſimõiace eſt elect⁹:nõ põt ep̃s diſ
pẽſare.q̃ dic vt.ſ.de elec.c.pe.¶Cõtra hoc gl.opponit de. Ponit q̃ſtionẽ.
e.de ſimõiacis.ſ.e.¶Querit glo.j.ꝙ qd ſi electores erant al̃s
5 iſtũ electuri:ẽt nõ interueniẽte pecũia:an datio pecũie fcã vni
vitiet totũ.ſimilis q̃ eſt in eo q p̃bet ꝯſiliũ delinquenti:q̃
al̃s ꝛ ſine ꝯſilio eſt facturus.glo.tenet hic ꝙ ſimonia cõmiſſa
ſit:quãtuncũq; fuiſſent al̃s electuri.ꝛ opi.gl.tenent Uincẽ.ꝛ
Hoſt.qui tñ.ſ.e.tanta.dicit hoc verum qñ eſt data pecũia ele
ctori:vel ordinatori.ſecus ſi tertio.

1 ☞Pecuniam poteſt quis dare nomine tranſactionis ei q
eum indebite moleſtat.
2 Actio dat̃ ꝯ̃ eũ q venit ꝯ̃ ꝓmiſſa:vt reſtituat quod accepit.
3 Pecuniam an quis poſſit dare pro abſolutione.

DIlectus. Qui dedit pecuniã p̃lato:ne ip̃m ĩ ſuo iure de facto moleſtet:illã re
petet:ſi p̃latus ꝓmiſſa nõ ſeruet.primo ponit ptes q̃-
relã.ſc̃da dat iudices ibi:idq;.¶No.primo formã ꝯ̃ct⁹.ꝓmit
to tibi pecũiam ad hoc:vt me de cetero nõ moleſtes.ꝛ qñ iſta
ꝓmiſſio ſit ex cã licita an debeat q ꝓmiſit cogi ad p̃ſtationem
alicuius cautiõis.dic:vt.l.dedi.ff.de ꝯdi.ob cãm.ꝛ.l.j.in ſi.C.
de pac.ꝛ qñ cõmittat̃ iſta ſtipulatio:textus iſte innit eo ip̃o ꝙ
moleſtat.de quo dic:vt.l.ſtipulatio iſta.ff.de verbo.obliga.
1 ¶Sc̃do no.ꝙ põt quis nomine tranſactiõis dare pecũiã
ei q eũ indebite moleſtat.In tranſactione eniz nõ querit̃ iuſte
an iniuſte cõtrouerſia moueatur ad efficaciam tranſactionis
vt.l.ij.C.de tranſac.diſtinguit̃ tamẽ inter actorẽ ꝛ reũ doloſe
2 trãſigentẽ.vt no.in.l.in ſũma.ff.de cõdi.inde.¶Tertio no.ꝙ
agit̃ ꝯ̃ eũ qui venit ꝯ̃ ꝓmiſſa vt reſtituat:q̃ accepit.multa
argumẽ.ꝑ ꝛ.ꝯ̃.in.c.cũ inter.R.ſeniorem.ſ.de elec.dic.vt ibi.
¶Opp.d̃r hic.ꝙ iſte põt repetere q̃ dedit:ꝯ̃ vbi ex vtraq; Opponit ꝯ̃ cõtrarium.
pte v̀ſat̃ turpitudo ceſſat repetitio vt.ff.de ꝯdi.ob tur.cãm.l.
ſi cũ te.Sz iſte.R.turpiter dedit.ſ.c.matthe⁹ ergo ꝛc.ſol.dic
ꝙ q̃nq; vexat̃ qs in iure acq̃rẽdo.ꝛ tũc aut interuenit autho-
ritas ſuperioris:ꝛ põt licite dare.ſ.de trãſac.c.ij.ꝛ.c.de cetero.
aut nõ interuenit authoritas p̃dicta:ꝛ nõ licet.aut vexat̃ iniu-
ſte:ꝛ tũc p̃ciſe põt vexationẽ ſuã redimere.Iuxta illud.redi-
mente tp̃s ꝛc.ꝛ hoc tz etiam Hoſt.ꝛ no.de hoc.j.q.j.c.nullus
ep̃s.ꝛ.j.q.iij.q̃ſitũ.¶Sed ꝯ̃ hoc opponit glo.de.c.decimas.
xvj.q̃.vij.ſolu.vt in glo.ꝛ dicto.c.decimas.ꝛ q̃ no.j.q.iij.c.
penul.eadẽ diſtinctio dicit glo.eſt adhibẽda in alijs ſpiritua-

3 lib⁹:vt i iterdicto:excõicatõe:⁊ ſilib⁹. Tan qs ꝑ abſolutõe poſ
ſit dare pecũiaꝫ nã aut eſt iniuſte ꝓceſſũ:⁊ ꝑt. aut iuſte.⁊ non
põt. ita dicit gl. Sꝫ quõ hoc cognoſcã iuſte vel iiuſte cũ dubi⁹
ſit euẽt⁹ litis. vt. ff. de pecu. l. qd debet.⁊ de indi. rẽ nõ nouaꝫ.
dicit Jo. an. ꝙ i hoc caſu ad ꝯſciam recurrẽdũ eſt. s. tit. ij. c. q̃
liter. j.⁊. j. c. ꝑ tuas. ¶ Scdo oppo. dr̃ hic. ꝙ ſi iſte archidiaco
nus vẽit ꝯ pacta ꝑt ab eo repeti:qd eſt datũ. q̃ſi inuat ꝙ ſi nõ
moleſtat nõ poſſit. ꝯ imo vr̃ ꝑciſe ꝙ poſſit. qꝛ turpit accepit.
ſo. gl. vlti. facet oppo.⁊ ſupplet ad textũ magis. idẽ Ala. Tã.
Ain. Goſ. Phi. Inn.⁊ Hoſt. nã ſi dedi pecũiã vt mihi nego
tiũ ꝑ calũniã faceres:repeto qd dedi:⁊ penã q̃drupli. ff. de calũ.
l. j.⁊. l. generaliter. §. j. vel dic:vt dixi ꝙ hic fuit amicabilis cõ
poſitio inita cũ authoritate ſuperioris. Jdeo non repetit quod
datũ eſt niſi contra fiat ſm Jnn.⁊ Hoſtien.

1 ¶ Exigi nihil poteſt pro benedictionibus nubentium vel
obſequijs mortuorum.
2 Sacerdos an poſſit iſta exigere ſi ñ ſufficit ſibi ad ſumptus.
3 Pplꝰ ꝑt cogi ad ſeruãdũ honeſtaꝫ ꝯſuetudinẽ circa ſpũalia.

1 Suam. † Pro bñdictiõib⁹ nubẽtiũ vel obſe
quijs mortuoꝝ nihil exigi ꝑt. cõis di
uiſio. ſa ibi:diſcretiõi. ¶ No. pmo ꝙ parcit huic ſa
cerdoti ſi abſtinet:⁊ reſtituit q̃ accepit.⁊ ſic nõ ẽ ꝓ
prie ſimonia aľs pnia ⁊ ſatiſfactiõe nõ deſineret eẽ nocẽs. vt. l. q
ca mẽte. ff. de fur. ¶ Querit glo. † an ſacerdos poſſit exigere
2 iſta ſi nõ ſufficit ſibi ad ſũpt⁹. tꝫ ꝙ ſic. qꝛ põt locare opas ſuas
ſpũales dcõ caſu. vt. c. ſignificatũ. de ꝑbe. ꝑt ẽt accipe quã eẽt d
ꝯſuetudine:ſꝫ nõ petere. qꝛ hoc honeſte dat:ſꝫ nõ honeſte pe
tit vt. l. j. ff. de var.⁊ extraoꝛ. co.⁊ lꝫ nõ det ad hec actio ſacer
3 doti. † põt tñ populus cogi ad ſeruãdũ honeſtã ꝯſuetudineꝫ
circa ſpũalia. Ita dicit gl. quã no.⁊ no. j. q. vij. c. exigũt. in pri
ma gl. facit. l. quintus. §. põponius. de ãnu. le.⁊ de ali.⁊ cib. le. l.
ſeruos ad cuſtodiam templi.⁊. l. ſi. de peti. here.

Ponit que ſtionem.

1 ¶ Archiepũs põt viſitare dioceſim ſuam ⁊ totam prouinciã
etiam ſi ſuffraganei non exigerent.
2 Proceſſus accuſationis ⁊ inquiſitionis quõ differant.
3 Dantes ⁊ recipiẽtes pecũiã ꝓ ſpũalib⁹ pñt dãnari eadẽ ſnĩa.
4 Monachi ingreſſi monaſterium per ſimoniã debẽt amoue
ri:⁊ remitti ad monaſteria arctiora.
5 Prelati recipiẽtes pecuniã nõ deponuntur ex gratia.
6 Penitens pacta penitentia recuperat executionem officij a
quo ſuſpenſus eſt.
7 Recipere aliqua lꝫ ſine pacto:q̃ nõ licet pacto appoſito.
8 Teſtatoꝛ legat monaſterio mille ſi talem recipit in mõachuꝫ:
ſi nõ recipit:an poſſit petere.
9 Collegium an poſſit accuſari de crimine.
10 Uniuerſitas an poſſit delinquere. Et in caſib⁹ in qbus poſſit
delinq̃re proprie vel improprie an poſſit puniri.⁊ nu. 11.
12 Bonifacius papa mandauit deſtrui totum collegium tẽpla
riorum:quia erant heretici.
13 Uniuerſitas an dicatur occidiſſe:ſi omnes de vniuerſitate ve
niunt ad occidendum aliquem.
14 Uniuerſitas an teneatur de facto officialis.
15 Uniuerſitate condẽnata an imponetur collecta per ſolidum
⁊ libram:an per capita.
16 Uniuerſitas an poſſit aliquem accuſare de crimine publico ꝑ
ſyndicum.

Dilectus. Si ꝑ accuſatõeꝫ ꝯſtat mõachũ fu
iſſe ſimõiace receptũ:recept⁹ ⁊ re
cipiẽs deponẽt:ſi ꝑ inq̃ſitõeꝫ rept⁹ in arcti⁹ mõaſte.
detrudat recipiẽti ⁊ maiorib⁹ iponit pnia:⁊ iterim ab execu
tõe ſacroꝝ ordinũ ſuſpẽdũt. Jn pma ꝯſultatõ. Jn ſa ibi:nos
1 igit. niſio diſtiguẽs. ſm ibi:ꝙ ſi. ¶ No. pmo † ꝙ archieps vi
ſitat dioceſiꝫ ſuã ⁊ nõ ſolũ dioceſim:ſꝫ totã ꝓuiciã viſitare ꝑt:
ẽt ſi ſuffraganei nõ exigerent. de cen. c. vlti. lib. vi.⁊. c. romana.
¶ Scdo no. ꝙ illd qd dꝫ fieri gratis dr̃ turpiter agi recipiẽ
do pecũiã. ¶ Tertio not. ꝙ corã archiepo agit ꝑ viã accuſa
tõis.⁊ dicũt qdã hoc iõ:qꝛ erat legat⁹ i ſua ꝓuicia:aľs nõ corã
eo:ſꝫ corã epo debuiſſet accuſatio iſtitui ſm Jnn. ſꝫ certe tex.
loq̃t quã viſitat ꝓpriã dioceſiꝫ nõ alienã.⁊ hoc pꝫ ꝯiũcto pnci
2 pio cũ. v. iniũgẽs epis tuis ⁊c. ¶ † Quarto no. dr̃iaꝫ iter ꝓceſ
ſuꝫ accuſatõis ⁊ inq̃ſitõis. nã ſi ꝓcedit ꝑ viã accuſatõis pũiũt
recipiẽtes ⁊ recepti:ſi ꝑ viã iq̃ſitõis ſoli recepti deponũt. rõ ẽ
qꝛ cũ iq̃ſitio iſtituat ad hoc:vt receptus corrigat corrigi nõ ꝑt
niſi remoueat. qꝛ habuit vitioſũ igreſſũ. Sꝫ recipiẽs bñ poſ
ſet penitere lꝫ ñ remoueat.⁊ iõ nõ remouet:niſi ꝑ modũ inq̃ſi
3 tõis vt dixi. ¶ Quinto innuit iſte tex. † ꝙ dantes ⁊ recipiẽtes
pñt eadẽ ſnĩa dãnari.⁊ ſic ꝑ ꝯñs eodẽ libello accuſari. de hoc
vid ꝑ Bar. in. l. hos accuſare. §. lege iulia. ff. de accu.⁊. C. ſi re
4 vel acc. moꝛ. fu. l. j. ¶ Sexto no. † cũ ꝯſtat de ſimõia ꝑ viã inq̃
ſitõis:qꝛ debẽt amoueri ⁊ mitti ad mõaſteria arctiora. qd aũt
5 ſi nõ iueniãt no. j. e. c. quã. ¶ Septimo no. † ꝙ ꝓlati recipiẽtes
pecũiã ñ deponũt.⁊ i hoc fac eis papa griaꝫ. qꝛ amouere ipos
6 potuiſſet:⁊ bñ fac. qd no. j. q. vij. c. regritis. ¶ Octauo no. † ꝙ
ꝑ pactã pniaꝫ recupat penitẽs executõeꝫ officij a q̃ ſuſpẽſus
eſt.⁊ eſt ſpãle ꝙ pacta pte pnie nõ diſpẽſat. aľs ꝯ. de de. cõiu.
ſane. ij.⁊ iſta pena ſuſpẽſionis reſpicit mares. nã mulieres nõ
pñt ſuſpẽdi. qꝛ iſtos ordines nõ ſuſcipiũt. pñt tñ ſuſpẽdi a ꝓ
nũtiatiõe euãgelij. ſuꝑ quo vide qd no. d peni.⁊ remiſ. c. noua
q̃dã.⁊ de ma.⁊ obe. c. dilecta. ¶ Nono no. ꝙ gratanter accipi
tur qd gratãter datur. dicit Jo. an. de recipiẽte nõ eſt dubiũ
ꝙ gratãter accipit. ſꝫ de dãte põt ꝓbabiliter dubitari an gra
7 tãter offerat. ¶ Decimo colliget † ꝙ lꝫ aliq̃ recipe ſine pacto
q̃ nõ lꝫ pacto appoſito.⁊ ſic ⁊ femina ex pacto ab accuſatione
deſiſtẽs incidit in turpillianũ q̃ aľs nõ icidit. ij. q. iij. epifaniũ.
hinc eſt qd dr̃. q̃dã honeſte dant nõ honeſte petunt. vt. l. j. ff. d
var.⁊ extraoꝛ. co. ad hoc bñ facit. c. xxi. ¶ Opp. dr̃ hic. ꝙ vbi dꝫ
aliqs inuitari gratis nõ debet inuitari pecũia. Sꝫ ꝯ. xiv. di. c. q
ſincera. ſol. dicit gl. ad fidẽ bñ põt aliqs inuitari pecũia nõ antẽ
in monaſte.⁊ eſt ꝯ ꝓuinciales q recipiũt pecũias ꝓpter ꝯfra
ternitates ad quas paupes recipiũt. cũ ad eas deberent gra
8 tis hoies inuitare. † qd ergo dices ſi teſtatoꝛ legat mõaſterio
mille ſi talẽ recipit in mõaſterio. an ſi nõ recepit poſſit. cogita
⁊ vide qd no. in. l. tertio cẽtũ. de ꝯdi.⁊ demõ. de illa. q. an aliqs
debeat inuitari ad fidẽ. dic vt not. xxiij. q. iiij. c. penulti.⁊. j. q. ij.
ꝙ pio. vbi no. ꝙ nõ eſt ſimonia ſi ſacerdos dat pagano pecu
niã vt baptizet. qd ẽt placuit Ain. j. de apoſta. c. a nobis. ſec⁹ i
abbate dante alicui ꝑtiũ vt intret religionẽ qꝛ ſine religione
põt eſſe ſalus. xxij. q. iiij. §. ſi. nõ ſine baptiſmo ſꝫ Hoſt. Phi.
tñ in dicta decre. a nobis tenet ꝙ dari põt pagano pecunia vt
baptizet ſed nõ ex pacto. ¶ Scdo op.⁊ vr̃ ꝙ ꝯuictus de cri
mine ſimõie ꝑ viã inq̃ſitõis debeat deponi vt. s. de accu. c. inq̃
ſitionis. hic aũt ſuſpẽdunt donec egerint pniam:quare male
gl. q̃ icipit:hic pꝫ. format illud ꝯriũ ſuꝑ qua dicit Jo. an. ꝙ nõ
eẽt mirũ dicere ꝙ in hoc releuẽt regulares.⁊ ꝯriũ loquat i ſe
cularib⁹. rõ eſt qꝛ regulares grauant in ordine inq̃ſitiõis q ſic
nõ ſeruat ad vnguẽ. in illis. s. ti. ij. c. qualr. ij. in ſi.⁊ qui in vno
grauat ⁊c. vt. l. cũ q. ff. de iureiurã. ſcda rõ eſt qꝛ regulares ꝑſu
munt hoc facere cã eleemoſyne ⁊ ſalutis aiarum. s. qd metus
cã. c. penul. de ꝯuer. ꝯiu. dudũ:⁊ iõ mitius cũ ipſis agit:q̃ cuꝫ
ſecularib⁹. qꝛ hoc eſt regulare cũ religioſis miti⁹ agi. de do.⁊
ꝯtu. c. ij. vel põt dici. ꝙ de pena huius. c. locuꝫ hꝫ quã iudex ex
officio generaľr inq̃rit tã in capite q̃ in mẽbris.⁊ ꝯ illũ q non
eſt infamat⁹. prima tñ plus placet Hoſt. ¶ Tertio op. dr̃ hic
ꝙ puniunt officiales immo vr̃ ꝙ totũ collegiũ. qꝛ totũ colle
9 giũ deliq̃ſſe vr̃. ſo. vt in glo. ſi. q̃ q̃rit de illa. q. † an collegium[a]
a poſſit de crimine accuſari. arguit primo ꝙ ſic. ſcdo in ꝯrio. de
inde ponit opi. Jo. q tenuit ꝙ nõ poſſit:vt no. xij. q. ij. eps inã
cipium. Tan. tenuit ꝙ poſſit accuſari ⁊ puniri.⁊ idẽ Ain. hic
s. de ſeruis nõ ordi. c. de famulis. Jdẽ Jnn.⁊ Hoſt. q hoc no.
hic.⁊ de ſen. ex. c. grauẽ.⁊ gui. i ſpec. de accu. in ſi. vñ ſi reperia
tur tota vniuerſitas vel maioꝛ pars deliq̃ſſe:poterit tota vni
uerſitas puniri nõ pena capitali:ſed pecũiaria:vel in aliã ꝯuer
tent ⁊ puient ẽt qui delicto nõ ꝯſenſerũt.⁊ eſt ſpãle:ꝙ qs pu
nit ſine culpa:nõ ſine cã. qꝛ aľs remaneret delictũ ipunitũ ꝓ
pter difficilẽ ſeparatõeꝫ dlinq̃ntiũ a nõ delinquẽtib⁹. Jn par
uo ergo collegio vľ vniuerſitate vbi poſſẽt ſeparari ceſſat iſta
rõ:iõ videret tũc pũiri culpabiles ⁊ nõ alij. Quedã tñ iura vi
dent velle ꝙ vniuerſitas poſſit pati penã capitalem. q̃ erit vt
ſubijciat aratro. vt. j. de op. no. nun. c. ij.⁊. ff. qui. mo. vſuſfru.
amit. l. vſuſfruct⁹.⁊ facit. j. q. j. iudices. in prin. pꝫ in ſodoma ⁊
gomorra ciuitatib⁹ ꝯdẽnatis a deo pena ignis. qd ergo ꝯdu
dẽdũ hic ex dictis Jo. an. nõ põt ꝑcipi certa theorica ſuꝑ his
an. ſ. vniuerſitas poſſit delinq̃re.⁊ quã penã patiatur ſi põt.
¶ Sꝫ dñs bar. doctoꝛ illuſtris hũc paſſum plene ꝓſeq̃t. † de
10 primo vtrũ vniuerſitas poſſit delinq̃re. dicit ipe ꝙ ꝓprie non
ꝑt delinq̃re. qꝛ ẽ q̃dã ꝑſona ficta ⁊ repñtata. nã vniuerſitas re
pũtat vnã ꝑſonã:q̃ ẽ aliud a ſcholarib⁹ ſiue hoib⁹ ipſi⁹ vniuer
ſitatis. vt. l. mortuo. ff. d fideiuſ. Jmproprie ergo an dlinq̃t dicẽ
ꝙ peccatũ omiſſiõis põt vniuerſitas cõmittere. lꝫ eñi hoc ꝯti
gat negligẽtia regẽtiũ ciuitatẽ. tñ illa ciuitas dr̃ negligere. vt
l. iubem⁹ nullã nauẽ. C. de ſa. ſan. ecc. ꝯiuncta. l. ſi ꝓcuratoꝛ i ſi.
ff. mã. Jn delicto vo cõmiſſiõis. i. qd cõmittat faciẽdo dicẽ ꝙ q̃
dã ſũt:q̃ pñt fieri ꝑ ipaꝫ vniuerſitatẽ. vt facere ſtatutũ. dar iuriſ
dictõeꝫ. ipõer collectas.⁊ ſimilia. iſto caſu ꝑt vniuerſitas dliq̃re vt
aut. itẽ nulla cõitas. C. d epi.⁊ cle. nec eñi ꝑt dici ꝙ aliqs ꝓuat⁹
hoc faciat:ſed hoc facit ipa vniuerſitas:in qua eſt iſtud ius. vt
l. oẽs.

Opponit i contrarium.

¶ Collegiũ. Collegium qd ſit vide bal. in rub. C. ꝓ ſocio. doct. magiſt panoꝛ. in c. dilecta. d ex ceſ. plato.

Hic ponit materia an vniuerſitas poſſit delinquere. ⁊ ſi delinquat an puniat ⁊ q̃ pena patiat ⁊c.

l.oēs ppli.de iuſti.ꝛ iure.ꝛ.l.vl.C.de in.om.iudi. Quedā ſunt iura q̄ nō pñt reſidere apud ipſaꝫ vniuerſitateꝫ:vt cōmittere homicidiū facere violētiā:ꝛ ſimilia.ꝛ tūc vniuerſitas nō dr̄ iſta facere pprie.q2 regrūt pſonā verā.vt.l.ſꝫ ſi ex dolo.§.i.ff.d dolo.ſꝫ dr̄ cōmitti iproprie p alios regētes vniuerſitatē.vt.l.i.in fi.cū.l.ſeq.ff.de acq.poſ.ꝛ.l.i.de li.vniu.ꝛ ita intelligit.l.victū.§.aduertēdū qō mct̄ cā.ꝛ.l.aliud.§.refertur.ff.de regu.iuris.

Nota p itellectu.l.victum.§.aduertēdū qō me.cā.ꝛ.l.aliud.§.refert.ff.de regu.iur.

11 ¶ Hoc ergo pmiſſo ꝗ an i caſib⁹ in qbus deliqt vniuerſitas pprie vel iproprie poſſit pūniri.qdā ꝙ ſic:ſꝫ alterabit pena vt ſ.dixi.ꝛ no.Cy.i.l.ſi qs i tantā.C.vn̄ vi.Alij dicūt ꝙ non pōt ꝯueniri criminalr̄:ſꝫ ciuilr̄.vt no.Inn.i.d.c.graue. Bar. dicit ꝙ qdā ſunt delicta in qb⁹ filius punit ppter p̄reꝫ.vt crimē leſe maieſtatis eſt hereſis.C.ad.l.iul.ma.l.qſqs.ꝛ.c.ſtatutū.de he reti.li.vi.ꝛ de pe.c.felicis.e.li.ꝛ iſto caſu pōt puniri criminalr̄ vniuerſitas.ꝛ ita itelligit.l.ſi vſuſfruct⁹.q.mo.vſuſfru.amit.ꝛ c.i.de op.no.nū.ꝛ refert ipſe:ꝙ vidit ſniaꝫ imperatoris Henrici ad aratrū:quia fuerat ſibi rebellis.quā ex miſericordia re

12 laxauit.ꝛ ita fecit papa Bonifacius q mādauit deſtrui totū collegiū tēplarioꝝ:q2 erāt heretici.ꝛ in iſtis talib⁹ delictis ceſ ſant rōnes Inn.q2 i ipſis punit fili⁹ ppter p̄rem.ꝛ hoc i caſib⁹ qb⁹ dixi vniuerſitatē delinqre.ipa vniuerſitas punit:ſꝫ in mō puniēdi eſt differētia.q2 ſi qdē pena cadit i vniuerſitate:ita ꝙ nō i ſingulis de vniuerſitate.vt ſi dꝫ publicari aliq̄ res vniuer ſitatis ipa vniuerſitas punit vt.l.iubemus nullā naue.C.d ſa. ſan.ec.ſꝫ ſi eſſet talis pena:q̄ eque cadit in vniuerſitatē ꝛ i ſingulos vt eſt pena pecuniaria.ꝛ tūc ſiqdē eſt collegiū puoꝝ: q ſunt.x.vel ſimiliū ꝛ nō punient oēs de collegio:ſed illi tm̄ q deliqrūt.caſus eſt in.l.i.de magi.ꝯue.in eo qō dicit qui pñtes fuerūt ꝛc.ſed ſi eſſet collegium magnū ꝛ diffuſuꝫ vt populus ſeu aliqua cōitas tūc q2 diſtinguere ꝯſentiētes a nō ꝯſentiēti bus eſſet difficile.tūc tota ciuitas punit vt dcā aut.itē nulla cōitas. Si vero eſt delictū:qō nō cadit i vniuerſitatē pprie:vt homicidiū:rapina:ꝛ ſimilia ꝛ tūc punit vniuerſitas more priuatoꝝ:ſꝫ pōt in vniuerſitatē cadere.vt.d.§.aduertēduꝫ.ſꝫ ſi nō pōt cadere talis pena vt eſt pena dcapitatōis.nā vniuerſi tas nō pōt decapitari.q2 nō hꝫ caput veꝝ:ſꝫ fictuꝫ.tūc illa pe na alterat.ar.l.qd ergo.§.pena grauior.ff.d his q no.infa.ꝛ l.hos accuſare.§.omnibus.dices tu. quare nō amputat illud caput fictū.hoc eſt ꝙ collegiū deſtruat:ſiue vniuerſitas diſſol uat.Rn̄.ſequeret illud incōueniēs:de quo dicebat Inn.q2 puniet nō culpabilis:ꝛ ēt auferret ius poſterioꝝ:q dicuntur habere patriā a genere ꝛ ab antiqs:nō a patribus delinqntib⁹. vt.ff.de cura.bo.dā.l.i. ¶ Sꝫ itex obijcies ꝙ ſequet iſtud incōueniēs:ꝛ in collecta q̄ iponet illis q nō deliqrunt dicit bar. certe in veritate ꝯcedere in iſtud:ꝙ licet ſuperiori totam vniuerſitatē condēnet:illi q nō deliquerunt in ſtatutis nō debēt conferre collecte.ar.l.i.in fi.de magi.ꝯue.ꝛ ita dicit vidiſſe in quadam ſnia imperatoris Henrici.qnꝙ tamē iſta ſeparatio: ꝛ diſcretio eſſet difficilis.vt qn̄ i ꝯcilio generali ponit ad par titū aliqd illicitū ad lupinos albos ꝛ nigros:ꝛ pōt pbabiliter dubitari:qs ꝯſenſerit:vel diſſenſerit:q2 ponunt ſecrete ꝛ i boſſilis:iſto caſu nō poſſet euitari:qn nō culpabiles teneātur q diſcerni ab alijs non pñt.femine ergo minores ꝛ qui probarent ſe nō ibi fuiſſe eſt equū dicere nō grauari in collectis imponendis ratione talis delicti:per ea q̄ dicit Bart.ſed pñtes oēs punient:licet ꝯſtet ex lupinis nigris diſſentiſſe:ſꝫ pñtes oēs.ꝛ ſic ratione dubij puniunt omnes in hoc caſu i ſimili du

13 bitat in.l.ſi in riga.ff.d ſicca. ¶ Ulterius q̄ro ꝗ oēs de vniuerſitate venūt ad occidendū quēdam:vtrum dicat vniuerſitas occidiſſe.gloſ.in.l.ſicut.§.i.ff.qō cuiuſꝗ vni.monet iſtam.q.ꝛ nō determinat.veritas eſt iſta:ꝙ tūc dicit facere vniuerſitas: qn̄ deliberato concilio ꝛ ex propoſito hoc facit alr̄s non dicit facere vniuerſitas:ſed dicūt facere ſinguli.caſus eſt in.l.ſemp. §.i.ff.qō vi aut clam.ꝛ hoc videt tenere gl.in.l.aliud.§.refert. de regu.iuris.iſto ergo caſu nō poſſet fieri pceſſus ꝯ vniuerſitatē:ſed ꝯ illos ſingulares hoīes:q hoc fecerūt.plus dico ꝙ ſi leuato vexillo ꝛ campana ſonata venerint ad hoc faciendū: ꝙ non dicat delinqre vniuerſitas ſi deliberatio nō pceſſit: vt dictis legibus.ꝛ iſto caſu illi qui eleuauerunt vexillū ꝛ campa nam ſonauerunt magis dicūtur incitatores.perſonarum:ꝙ vniuerſitas hoc dicatur facere.deiſtis loquit.C.de ſedi.p totū.dixit tn̄ bart.ꝙ lꝫ vniuerſitas nō dicat feciſſe dictis caſib⁹: tamē pōt ſequi ratihabitio:qō ſufficiat ad puniendā vniuerſitatē.vt ſi p vim expulerūt me de caſtro:ꝛ vniuerſitas illud ſibi retinet.vt dicta.l.ſi ex dolo.§.i.ff.de dolo.ꝛ.l.i.§.deiceiſſe.ff.d vi ꝛ vi.ar.qō tꝫ Inno.in.d.c.graue.ꝛ hic Joā.an.non firmat.

14 ¶ Ulterius querit an ex delicto officialis teneat vniuerſitas.vr̄ ꝙ nō.q2 vniuerſitas nō vr̄ mādare officiali ꝙ delinqt: vt.l.ſi pcurator.ff.de ꝯdi.inde.de hoc dic p Cy.in.l.iubem⁹.§

15 allegata. ¶ Ulterius q̄ro vtrū ꝯdēnata vniuerſitate iponet collecta p ſolidū ꝛ librā:an per capita.dic vt not.Bar.in.l.iiij. §.ſi actor.ff.de re.iur.Jo.an.videtur hic ſentire:ꝙ p ſolido ꝛ libra.dic:vt ibi latius no.bar.i.l.aut fcā.§.nōnūꝗ.ff.de penis. de qbus aliqua tangit hic Jo.an.nimis intricate. ¶ Qui vlti

16 mo querit ꝗ an vniuerſitas poſſit aliquē de crimine publico a accuſare per ſyndicum.[a] tenēt iuriſte cōiter ꝙ nō. ſed accuſabit ſyndicus ſuo noīe ſi velit:nō vniuerſitas:ad ſimilitudineꝫ tutoris:qui accuſat ſuo noīe ad vtilitatē tm̄ pupilli.vt.l.ij.C.q accu.nō poſ.ratio eſt multiplex.prima generalis.q2 in crimie publico nō iteruenit pcurator.Itē ſi deficeret talionis pena: ſi ſuo nomine nō accuſaret.ꝛ talionis pene vniuerſitas nō eſt capax.hoc nō valet ſi pdicta ponderes.in ꝯtrarium alle.l.qō ſup his.C.de re iudi.ſed ibi nō admittit ad defenſionē vniuerſitati aliter nō poſſet conſuli.Ideo in omnibus caſibus in q bus dixi vniuerſitas poterit per ſyndicū ſe defendere.de hac q.latius hic vide in nouella in fine.

a ¶ Accuſare p ſyndicuꝫ. accuſata rn̄det p ſyndicū.bal.d pace conſtā.§.dāna.indi.ꝛ iō nos vidēm⁹.ꝛ in.l.polla.vſi.ex quero.C.de his q.vt indig.i.Spec. de accuſato re.verſi. ſed nūqd pōt. Allegā.in.l.aut facta.§.ſi.ff.de pēis bald.in.l.ij.ff.d accuſa.

1 ¶ Rector licet in ſe ſit bonus non ſufficit ſi ſubditorū ſuoꝝ delicta non corripit.
2 Prelatus dꝫ punire delicta ſubditorū ex debito officij.
3 Modus qlibet pcedēdi in criminib⁹ habet diuerſaꝫ naturā.
4 Monitio frequens dici poteſt trina.
5 Index non debet eſſe credulus.
6 Fama repñtat locū accuſatoris in inquiſitione.
7 Clericus poſſidet eccliaꝫ:dioceſanus dicit ꝙ minus canonice tꝫ illam derinceps petit libellū ſibi offerri:epūs vult ingrere cum vacauerit tanto tpe ꝙ ad ipſum deuoluta fuerit collatio: ille replicat ꝙ ex hoc habet eū magis ſuſpectū cū propriā cauſaꝫ videatur agitare:an erit locus recuſationi.
8 Monachi poſſunt deferre abbatem:ꝛ lite pendente debēt habere ſumptus de monaſterio.
9 Denuntians ſimoniā repellit:niſi premonuerit.
10 Proceſſus inchoatus p viā denuntiatiōis ſi emergit difficultas aliqua tranſit in viam inquiſitionis.
11 Solēnitas publicationis habet locum in cauſis in quib⁹ pcedit ſine figura iudicij.
12 Suſpectus de dilapidatione ſuſpenditur ab adminiſtratōe: non tamen deponitur.
13 Dilapidatio refert ad imobilia:ꝗſi dilapidatio ad mobilia.
14 Exceptiōes q̄ admittantur ꝯtra teſtes in crimine ſimonie.
15 Jus non pōt alicui auferre defenſionē de iure naturali.
16 Suſpitio dilapidationis qualiter probetur.

Licet heli. Monachi de ſimōia:piurio:ꝛ dilapidatiōe:ꝛ iſufficiētia ſuuꝫ denūtiare pñt abbatē.vel alr̄.Abbas ꝯ teſtes q ſup ſimōia dpoſuerūt ꝯ ipꝫ i iudicio iqſitōis excipe pōt: ꝙ ſūt inimici:ꝛ ꝯſpiratores.alias vo exceptiōes criminū ñ pōt oppōere.ꝛ diuidi pōt i tres ptes.de prima ponit exordiuꝫ vſꝗ ibi:cū igit ibi narrat fcm̄ ꝛ ordinē pceſſus:ꝛ allegatōes p ꝛ ꝯ vſꝗ ibi:ne vo.ibi iterloqt. Ita diuidit nouellator. ¶ No.pri

1 mo ꝗ ꝙ rector lꝫ i ſe ſit bon⁹ nō ſufficit:ſi ſubditoꝝ delicta non corripit.talib⁹ eñ platis dicturi ſūt i die iudicij qō hētur.l.di. ſi quis diaconus.in fi.ꝛ pondera qō dicit efficaciter. corrigebat enim:ſed paterna leuitate:nō authoritate pontificis.ſꝫ dices.qūo iſte tanꝗ iudex poterat corrigere filios nedū eniꝫ filios:ſed nec illos quos ſecum hꝫ iudex videt ꝙ poſſit punire vel cognoſcere.vt.l.qui iuriſdictōi pñt.ff.de iuriſ.oīum iud.ꝛ l.qn̄ ēt.ff.de arbi.Sed dic:ꝙ pōt vt.l.ſi qui forte.§.i.ff.de penis.iſte tamen heli fuit nimis facilis in venia filiorum.quia de ſella cecidit audito nono:non ita illi quos ponit Ualerius li. v.ſub vlti.rubrica de parentibus qui filiorum mortē forti alo tulerūt.vt Oratius qui audita morte filij duꝫ dedicaret ioui: nec manū remouet a poſte:nec vultū a publica religiōe ad pri natū dolorē dflexit:nec prīs magis ꝙ pōtificis partes egiſſe

Nota laudes Oratij.

vr̄.ꝛ anaxagoras nūtianti ſibi filij mortē nil inquit inexpectatū nouum nūtias.ſciebam eñ ex me natū eſſe mortalem.ꝛ vide Hieronymus ad paulā de iſto heli ponūt hic Pe.ꝛ Abb. Funere crudeli fractis ceruicib⁹ heli. Corruit e ſella triſti veniente nouella.erat.xcviij.ānorum ꝛ rex erat.gl. ¶ Secundo

Pulcrū rn̄ſum anaxagore.

2 no.ꝗ ꝙ officij debito dꝫ prelatus punire ſubditoꝝ delicta.alr̄s ipſe punit vt hic.ꝛ.ſ.d offi.or.irrefragabili.vbi tetigi. ¶ Tertio no.ꝙ hic ponūt tres modi pcedēdi in delictis.ſ.p accuſatōeꝫ.denūtiationē:ꝛ inqſitōeꝫ.addes duos p exceptiōeꝫ.Itē p actiōem ciuiliter.ꝛ vide qō no.Joa.an.ſ.ti.ij.c.ſuper his.

3 ¶ Quarto no.ꝗ ꝙ qlibet mod⁹ pcedēdi i crimib⁹ hꝫ diuerſā naturā.q2 accuſatōeꝫ iſcriptio:denūtiatōeꝫ mōitio.iqſitōem. clamoſa iſinuatio pcedere dꝫ.ꝛ lꝫ poſſent iſta cōgrue adaptari congruenti⁹ tn̄ in.c.qualr̄.ij.ſ.e.de accu.ꝛ ibi p Joā.an.ſuper

v̄bis p̄iculis de inq̄ſitiõe.de monitiõe hic remittit ad ſpec.de
denũtiatiõe.§.ij.v̄.qđ ſi mouẽs.vbi dicit ꝙ põt fieri p nũtiũ.
¶ Quinto no.v̄ba dei deſcendã inq̄r ⁊c.q̄ hn̄tur Gen.xviij.⁊
q̄re deus ĩ hoc laborauerit cũ hoc notũ ſibi foret ĩ celo.dic:vt
4 ĩ.c.deus oĩpotẽs.ij.q.i. ¶ Sexto no.† ꝙ p̄lat⁹ dꝫ p inq̄ſitõeꝫ
p̄cedere:q̄n fama publica:vel freq̄ns inſinuatio ⁊c.⁊ trina for
te dr̃ freq̄ns.de cã po.cũ eccl̃ia.⁊ qđ no.Joã.an.ĩ.c.pxi.Sunt
alij caſus in q̄bus p inq̄ſitionẽ p̄cedere põt.quos ponit bar.p
5 modũ regularuꝫ ĩ.l.ij.§.ſi publico. ¶ Septimo no.† ꝙ iudex
nõ dꝫ eẽ credulus.⁊ ꝯ̃ facile credẽtes vid̃ Hieronymũ ad celã
tiã.c.⁊.l.j.ff.de eo per quẽ fcm̃ erit.⁊ p iſtũ tex.ſi qs de q̄cũq̃
clerico ⁊c.arguit Jo.fa.p ꝯſuetudine:q̄ hꝫ ep̄os cũ ſuis capi-
tulis ſine ep̄oꝝ p̄ñtia poſſe diffinire cauſas clericorũ:ẽt ſi ſint
in ſacris.vide in ſpecu.de accu.§.quarto loco.poſt princi.⁊ dꝫ
adhibere ſeniores.nã vt dicit Hieronym⁹.quoꝝ etas:vicina
morti matureq̃ ſn̄ie magis timorem ſuſcipit dei. ¶ Octauo
6 no.ĩ v̄.nõ tã q̄ idẽ ⁊c.† ꝙ in inq̄ſitiõe fama rep̄ñtat locũ accu-
7 ſatoris.⁊ ĩducit Jo.an.hũc tex.ad.q.† cleric⁹ poſſidet eccl̃iã:
dioceſan⁹ dicit ꝙ min⁹ canonice tꝫ illã:cleric⁹ petit libellũ ſibi
offerri.ep̄s vult inq̄rere cũ vacauerit tanto t̄pe ꝙ ad ipꝫ deuo
luta fuerit collatio:ille replicat ꝙ ex hoc hꝫ euꝫ magis ſuſpe-
ctũ:cũ propriam cãm videaꝛ agitare.nunq̄d erit locus recuſa
tiõi.dicit Hoſt.ꝙ nõ.nec ẽt offerendũ libellũ imo ſi non p̄bat
clericus ſe canonice inſtitutũ dꝫ amoueri.đ inſti.c.iij.đ cle.pe.
c.fi.⁊ ꝙ per officiũ iſta expediunꝛ pꝫ.s̄.de eta.⁊ quali.c.quali
ter.⁊ eſt caſus vt eccle.bñfi.c.vno.de exce.pre.c.ad aures.non
ob.de reſti.ſpo.c.cõq̄rẽte.q: ibi null⁹ ordo ſeruat⁹ fuit.ſꝫ ep̄s
ſimplr̃ ſpoliauit nõ citatũ:nec ꝯuictũ.⁊ p̄dicta ĩtelligit Hoſti.
v̄a in fcõ recẽti.ĩ antiquo dicit ſec⁹:tũ q: p̄lat⁹ tãdiu tacuit.s̄.
de frigi.c.j.tũ q: difficulter poſſet p̄bari.cito eñ cadunt p̄ba-
tõẽs:iõ ad õlationẽ iuramẽti eẽt recurrẽdũ.ar.C.q teſt.fa.po.
l.hac ꝯſultiſſima.§.hac cũ humana.⁊vide ad hoc qđ no.Jnn.
ĩ.de eo q fur.or.ſu.c.ĩnotuit.⁊.c.ordinarij.de offi.ordi.lib.vj.
8 ¶ Nono no.in v̄ſi.cũ igiꝛ.† ꝙ monachi poſſunt deferre abba
tem.⁊ lite pendente debent de mõaſterio ſumpt⁹ habere.s̄.de
accu.c.ex parte.⁊ vides ꝙ quis deferꝛ de plurib⁹ criminib⁹.⁊
9 colligiꝛ hic † ꝙ ille q denuntiat ſimoniã:repelliꝛ:niſi p̄monue
rit.de hoc no.s̄.de accu.c.inquiſitionis.ĩ.Rñ.⁊ hoc tꝫ Jo.an.
q dicit ꝙ tenens opi.ꝯ̃riã poſſet rñdere huic decre.ꝙ forte ſi-
monia non erat talis:que impediret dignitatis retẽtionẽ.pu
ta ꝯtulerat p̄ioratũ p ſimoniã.nec eñ dr̃ hic ꝙ abbatiã acq-
ſiuiſſet p ſimoniam.facit qđ no.Jo.an.s̄.e.c.dilectus.ſcđo vl̃
neceſſe fuit monitionẽ p̄bare nõ propter crimen ſimonie.ſed
p̄pter piuriũ:⁊ dilapidationẽ. ¶ Decimo no.in v̄ſi.nos vt p̄
diximus ⁊c.ꝙ hic fuit incohoat⁹ p̄ceſſus p viã denũtiatiõis.⁊
10 tñ papa p̄ſeq̄t ipm poſtea p viã inq̄ſitiõis.⁊ ſic no.ſm Jnn.†
ꝙ ſi p̄ceſſus eſt inchoatus p viã denũtiatõis ſi tñ ibi emergit
aliq̄ difficultas tranſit in viã inq̄ſitionis.Hoſt.dicit ꝙ hoc fit
ex volũtate pape.⁊ iõ ſpecialiter.ego dico ꝙ licet ſit format⁹
p̄ceſſus ad vnuꝫ finem:põt iudex illũ proſequi iure ſuo:ſi via
iudicis eſt magis plena:vt eſt inquiſitio.nõ eñ vr̃ denũtiatio
tollere inq̄ſitionẽ:ſicut nec inq̄ſitio accuſationẽ.vt no.Dy.in
regula actõeꝫ legitime.de re.iur.li.vj.alteratur eñ q̄ñq̃ accu-
ſatio ſiue modus agẽdi.tñ ex eadẽ inſtãtia ſequiꝛ condẽnatio
vt in.c.q:.U.s̄.de iud.vbi dixi.⁊ vide qđ no.bar.in.l.libelloꝝ.
§.fi.ff.de accu. ¶ Undecimo no.ꝙ cũ p̄cediꝛ per inquiſitionẽ
⁊ ꝙ plus eſt in crimine ſimonie:ſeruaꝛ ſolẽnitas publicatio-
nis teſtium.⁊ hoc verũ quo ad eũ:ꝯ̃ quem inquiritur.quãtũ
vero quo ad iudicẽ publicatio eſt ſuꝑflua.vt no.in.c.cum cla-
mor.s̄.de teſti.per Bar.in illa diſputatiõe iudex maleficiorũ.
11 ⁊ collige ẽt ex hoc † ꝙ in cauſis in quib⁹ p̄ceditur ſine figura
iudicij vt eſt iſta locuꝫ hꝫ ſolẽnitas publicationis.de quo per
Bar.in extrauagãti ad reprimẽdã. ¶ Duodecimo no.in v̄ſi.
12 quia vero.† ꝙ ſuſpectus de dilapidatione ſuſpenditur ab ad
miniſtratõe:nõ tñ deponiꝛ.ex leniori ergo cauſa qs ſuſpẽdiꝛ:
q̄ deponaꝛ.de hoc.ĩ.dicaꝫ.⁊ no.ꝙ hic dicit quaſi de dilapida
13 tiõe ſuſpect⁹ ⁊c.no.† eñ differentiã inter dilapidatiõeꝫ q̄ ad
ĩmobilia refert:⁊ quaſi dilapidatõeꝫ q̄ ad mobilia:vt pecũiaꝫ
14 ⁊ familia. ¶ Decimotertio no.† q̄ exceptiões admittãꝛ ꝯ̃ te-
ſtes ĩ crimie ſimõie ille ſole q̄ de fomite malignitatis p̄cedũt:
alie v̄o q̄ rigorẽ iudicioꝝ ꝯcernũt nõ recipiunꝛ.nõ ergo exce
ptiões ſiue defenſiões ſint eiuſdẽ nature ſꝫ magis vna q̄ alia
15 nitiꝛ equitate.⁊ ex hoc collige † ꝙ lꝫ dicaꝛ ꝙ ius non põt ali-
cui auferre defenſionẽ intelligiꝛ de defenſione q̄ eſt de iure na
turali.alie v̄o defenſiones que hñt ortuꝫ de iure ciuili hñ p̄ñt
tolli:vt hic.qđ no.in cle.paſtoralis.de re iudi.⁊ vide qđ no.i.l.
¶ Ponit queſtiones. ¶ qđ mulier.ff.ſol.ma.p.d.Bal. ¶ Quero.dr̃ in v̄ſi.q: v̄o cũ aſ-
ſertione ⁊c.ꝙ ſuſpect⁹ remouet ab adminiſtratiõe:⁊ loquitur
q̄n agebaꝛ per viã inq̄ſitiõis.ſꝫ cũ inq̄ſitionẽ debeat fama p̄-
cedere:vt hic pꝫ:ergo ſine alioꝝ aſſertõe vl̃ ipi⁹ ꝯfeſſiõe debuit
ſufficere ad iſtã ſuſpẽſionẽ.Jſte aũt tex.exigit alias p̄batiões
q̄re male.⁊ vr̃ obſtare iſti.de ſuſpe.tu.§.ſi qs ãt.ſo.dicit Jnn.
maior ſuſpitio neceſſaria eſt vt remoueaꝛ ab adminiſtratõe:q̄
ad p̄cedẽdũ ad inq̄ſitõeꝫ.ſola eñ ĩfamia ſufficit ad inq̄ſitõem
ẽt ſi nõ ſit ſuſpect⁹:ſꝫ nõ ſufficit ad remotionẽ:niſi ſit ſuſpect⁹
hic Hoſt.dicit ꝙ q̄n de dilapidatõe inq̄riꝛ ſiunt due inq̄ſitiões
p̄ria de ſuſpitiõe.ſc̄a de v̄itate.prima de ſuſpitiõe ſũmarie ex-
pediꝛ p̄pter timorẽ dilapidatiõis.põt eñ p̄babilr̃ timeri ne
officiales corrũpat:⁊ alios q nouerũt v̄itatẽ ſi ĩ adminiſtratiõe
p̄ſeueret diu iõ ſũmarie de hoc eſt ĩq̄rẽdũ ⁊ ſi ſuſpect⁹ appa-
reat remoueꝛ.vt hic.iij.q.ij.c.q: ea.⁊ ſic alibi p̄pter dilapida-
tõis ſuſpitionẽ ſit ſeq̄ſtratio.ff.de app.l.imꝑatores.ij.q.v.c.q̄
ties.⁊ ſacerdos ab ordinũ executõe ſuſpẽdiꝛ.s̄.e.q̄ties.⁊ accu
ſatũ.⁊ de pur.ca.ĩter ſolicitudĩes.facile eñ cogitat alienatõeꝫ:
q p̄pter ꝯſcientiã ⁊ cogitationẽ facinoꝝ cert⁹ eſt de pena ipi⁹.
vt eſt tex.ĩ.l.q̄ſitũ.ff.qui ⁊ a qb⁹.tutor ẽt ad adminiſtratiõe ſu
ſpẽdiꝛ ſi eũ ſuſpectũ apparet aptiſſimis documẽtis.ff.đ ſuſp.
tu.l.iiij.§.p̄terea.aľs aũt ſi nõ p̄beꝛ ſuſpitio:non remoueꝛ p̄-
pter ſolã inq̄ſitionẽ formatã rõne ĩfamie p̄cedẽtis.vt eſt caſus
hic:⁊ in auꝛ.de nõ alie.re.ec.§.q: v̄o leonis.Scđa ĩquiſitio eſt
q̄ ſit de veritate dilapidatõis.⁊ in iſta nõ p̄cedeꝛ ſũmatim:ſed
plene vt patet hic.⁊ eſt differentia inter iſtas nõ ſolũ ab admi
niſtratiõe t̄palium : non anteꝫ ſpiritualiũ.q: remanet interim
p̄latus.xij.q.ij.c.nobis.⁊.c.vulterane.viij.q.iiij.nõne.⁊.s̄.vt li
te pen.per totũ.hoc tñ eſt verũ:niſi aliter viſuꝫ fuerit ſuꝑiori.
poterit eñ ⁊ a ſpũalib⁹ ſuſpẽdere ſi de ipi⁹ malicia veriſimile
p̄ſumaꝛ.puta aſtringit illos q veritatẽ ſciũt:vel minaꝛ.vel alr̃
corrũpit.nã ⁊ iuſte p̄ñt timere ſubditi ipſo p̄ſeuerãte in admi
niſtratiõe:cũ tunc ipi⁹ iudicio poſſint nũc deprimi:nũc extol
li.xvj.q.ij.c.poſt mediũ.ad hoc facit qđ no.s̄.de accu.c.olim.⁊
c.cũ.p.§.prouiſo. Si autem probetur veritas dilapidatiõis
remouetur omnino ab adminiſtratione tẽporaliũ ⁊ ſpiritua-
liũ.de accu.qualiter.ij.§.j.in fi.⁊ eo in p̄petuũ depoſito datur
alius adminiſtrator.C.de ſa.ſan.ecc.l.iubemus.xij.q.ij.c.no-
bis igitur. ¶ Aduerte tñ ꝙ iſta ſn̄ia priuatiõis ⁊ depoſitiõis
a bñficio nõ eſt ordinũ priuatiua: ipſorũ tñ executionem non
habebit.cũ p ſn̄iam remaneat infamat⁹.C.de ſuſpec.tu.l.fin.⁊
quia eius delictũ factũ eſt notorium iuris.de coha.cle.⁊ mu.c.
noſtra ⁊ vide qđ no.s̄.de offi.dele.c.venerali.⁊ q̄ſi materia de
ſuſpe.tu.C.⁊.ff.ꝯgrue applicaꝛ ad hãc materiã p̄latoruꝫ:q de
ſuſpecto accuſanꝛ.inter quos tñ no.hic Jnno.differẽtiã.dicit
eñ ꝙ facili⁹ remoueꝛ p̄curator ⁊ tutor q hñt ſimplicẽ admini
ſtrationẽ ſine cõmodo:q̄ remoueatur p̄latus q hꝫ ius in bñfi
cio:⁊ facit fruct⁹ ſuos : vt vſufructuari⁹.vt.ĩ.de offi.or.p̄ñti.
li.vj.veri aũt dñi rerũ qb⁹ moueꝛ qđ bonorũ an lite pendente
poſſint adminiſtrare:⁊ qđ iuris.ſi poſtea ꝯdẽnanꝛ an reuoca
bunꝛ medio t̄pe alienata.dic:vt.l.poſt ꝯ̃tcũ.ff.đ dona.vbi ple
ne p bar.⁊.s̄.de elec.q: p̄pter.p Jnno.⁊ facit.c.veritatis.đ do
16 lo ⁊ ꝯtu.⁊.c.tanta.de exce.pre. ¶ Ultimo circa p̄dicta q̄riꝛ.†
qualiter p̄beꝛ ſuſpitio dilapidatiõis.dicit Hoſt.ꝙ p ꝯiectu-
ras.puta ſi eccl̃ia magnos reddit⁹ habet ⁊ expẽſas paruas ni
hilominus reperiꝛ debitis aggrauata.vt hic fuit.nec excuſa-
re dꝫ ſe obtentu paupertatis.q: nõ dꝫ dicto p̄textu facere ma
iores ſumptus:q̄ habet introitus ſm Hoſti.

1 ¶ Extrauagantibus non redactis in corpore iuris nõ daꝛ fides niſi verſentur inter manus hominum.
2 Criminoſi admittunꝛ in criminibus exceptis in teſtes.
3 Conſyderationes quas debeat habere iudex.
4 Teſtes criminoſi probant ſi alia adminicula ſuffragantur.
5 Jnimici capitales ⁊ ꝯſpiratores in nullo crimine admittunꝛ.
6 Defenſiones q̄ oriunꝛ a iure naturali nõ põt ius tollere.
7 Teſtimonium criminoſoruꝫ licet non valeat quo ad plenam fidem valet tamen quo ad aliqualem.
Teſtis q nõ debuit examinari examinatus facit indicium.
8 Emendati de crimine etiaꝫ ſi agatur de crimine ciuiliter non admittuntur in teſtes de iuris rigore.
9 Jnfamis non admittiꝛ ad teſtimonium.
10 Prelati monaſterioꝝ faciliꝰ amouentur q̄ alij.
11 Abbas ſi promouet ad ep̄atũ pendente inquiſitione ꝯ̃ eum: an poterunt tunc inquiſitores procedere.

Ex tuas. Jn crimie ſimonie teſtes crimi
noſi contra infamatum alijs ad
miniculis ſuffragantibus admittũtur:exceptis cõ
ſpiratoribus:⁊ capitalibus inimicis.hoc dicit. Jn
prima conſultatio.Jn ſcđa rñſio.ibi:noueris.q̄ primo diſtin-
guit circa q̄ſitũ.ſcđo ibi:ille quidẽ.coaptat illa p̄poſitio repe-
tens ſm

tens ſcm̄ ⁊ declarās īterlocutoriā.s.c.pxi.tertio ibi:tales reaſ
ſumēdo ↄcludit.q̄rto ibi:vn̄.recitat ceſſionē. ¶ No.primo.ꝙ
qñ.p dubitat de authore ↄſtōnis.⁊ hoc ↄtingit in extrauagā
1 tib⁹.☞ qb⁹ nō redactis i corpe iuris non daꝛ fides niſi verſenꝛ
īter man⁹ hoīm.⁊ ſic ſint note.facit.l.cū ꝓlatis.ff.de re iu.⁊.s.
de fi.iſtru.c.paſtoral.qñ āt ligēt iſte extrauagātes.dic:vt i ꝓ
cmio clementinaꝝ. ¶ Scdo no.ꝙ attendiꝛ modus agendi q̄
ad hoc an aliq ſint teſtes idonei nec ne.ad hoc em̄ tēdit iſta cō
ſtitutio q.ſ.teſtes cēſeant idonei nec ne.⁊ ſic eſt gl.c.p̄cedētis.
ad ſi.facil⁹ em̄ recipiūꝛ teſtes ſup denūtiatōe naꝫ ſicut ad de
nūtiatōeꝫ ita ad teſtificādū admittūꝛ īfames:⁊ ſūme crimīoſi
dūmō de crimine emēdati.de teſti.c.qm̄.Si aūt ageret p viaꝫ
accuſatōis ibi teſtes nō admitterenꝛ ēt de crimie emēdati.s.
de teſti.teſtimoniū. ¶ Tertio no.ꝙ qñqꝫ ꝓcediꝛ ſm iuris ri
a ¶ Iuris rigorem. Rigor iuris dicaꝛ strict⁹ ordo iuris ab ba.i.c.ſi clericus.de foro cōpe.s.⁊ ſcript⁹ i ſpecie p̄ſerk eq tati in genere.bar.in.l. nā hec natura.de ↄdi.inde.in.l.placuit.C.de iudi.
a gore⁹ vt p accuſationē vt.l.iter accuſatoꝛē.ff.de pu.iudi. qñqꝫ
ſm tēperātiā eqtatis.vt p inqſitionē ex officio iudicis.qđ eſt
2 latiſſimū.vt.l.j.ff.de iur.om.iud.☞ in iſto ordine ꝓcedēdi qui
ſint idonei teſtes.dic ꝙ in criminibus exceptis admittunꝛ cri
minoſi:⁊ ēt mulieres nō ſm iuris rigorē:ſꝫ ſm tēperantiam
3 eqtatis.q̄ tēperātia arbitrio diſcreti iudicis moderaꝛ.☞ q mul
tas ↄſyderatiōes habebit lenius ꝓcedēdo ſi agaꝛ in modum
denūtiatōis ⁊ inqſitionis:q̄ ſi accuſatōis.Itē leni⁹ ↄſydera
ta eqtate:q̄ ↄſyderato rigore q̄uis rigor vbi criminalr̄ agiꝛ
nō poſſit facile tēperari.ij.q.vij.c.ſi qs ep̄s.niſi in crimine ex
cepto.s.c.tāta.⁊ iſta eſt prima ↄſyderatio circa modū ꝓcedē
di ēt ↄſyderatio circa pſonā:ↄ quā ꝓcediꝛ.vt facil⁹ admittat
teſtes ⁊ ꝓcedat ↄ religioſuꝫ:q̄ ↄ ſecularē.⁊ facil⁹ ſi eſt mino
ris ordinis:q̄ maioris. ¶ Itē facil⁹ ↄ īfamatū:q̄ ↄ illū q eſt
bone fame.⁊ facilius ↄ illū ex quo ortū eſt ſcādalū ⁊ facilius ſi
poſſit puniri de facili.⁊ predicte conſyderatiōes ſunt faciende
ↄ pſonā. ¶ Tertia principalis cōſyderatio eſt circa teſteꝫ:vt
facilius admittat honeſtū q̄ criminoſum.facilius emēdatuꝫ:
q̄ in crimie pſeuerātē.facilius ↄ criminoſuꝫ teſtificātē.⁊ zelo
iuſtitie q̄ ex odij fomite. ¶ Quarta conſyderatio verſaꝛ cir
ca oppoſita.facil⁹ em̄ admittet teſtē q minora q̄ eadē oppo
nunꝛ.⁊ ſi eadē cū ſint ſocij nō facile admittunꝛ.s.de teſti.c.ve
niens.Itē facil⁹ ſi ſint paria:q̄ ſi ſint maiora. Item facil⁹ cū
criminoſi teſtes habēt adminicula:⁊ ſm quoſdam hec omnia
locū hn̄t in exceptis criminib⁹ ⁊ qñ ciuilr̄ agiꝛ.⁊ hec tēperātia
nō cōmittiꝛ iudicis arbitrio cū in iure ſit ſcripta ſm Inno.de
offi dele.c.de cauſis. Hoſt.dicit.ꝙ hoc nihil eſt:qꝛ ⁊ ſi ſcripta
ſit ſcribit tñ generalr̄:nec qualr̄ ea vel in qb⁹ p̄cise vtēdū ſit:vl̄
nō declaraꝛ ſeu diffiniꝛ.ideo ipſam inſtructoriā ⁊ arbitrariam
iudicare debemus.de trāſac.c.ſi.de reſcrip.c.cū cōtingat. iſta
ad literā irritat hic Io.an.ad intelligētiā tot caſuū poſitoꝝ
hic in tex.quorū nullus terminaꝛ. ¶ Circa teſtes ergo crimi
noſos i criminib⁹ admittēdos:vel repellēdos modus ꝓcedē
di pſonaliū pſonarū:⁊ teſtiū q̄litas:criminiū quātitas: ⁊ alia
adminicula intuēda ſunt.vt dicit in tex. ¶ Quarto no.ꝙ ali
qui teſtes cēſenꝛ idonei ſi ꝓcediꝛ vno mō q nō cēſenꝛ alio mō.
facit qđ no.i.l.j.C.de ſum.trini.⁊.s.de teſti.de cetero.⁊.c.pſo
4 nis. ¶ Quinto no.☞ ꝙ teſtes criminoſi ꝓbant ſi alia admini
5 cula ſuffragantur. ¶ Sexto no.in verſi.nos vero.☞ ꝙ capita
les inimici ⁊ cōſpiratores in nullo crimine admittunꝛ.alr̄ aūt
criminoſi ſic.ex quo collige.ꝙ qñqꝫ iura denegant certas de
6 fenſiones accuſato.vt illas q̄ oriunꝛ de iure cōi.☞ Illas autē q̄
oriunꝛ de naturali nō pōt ius tollere.vt in.c.paſtoralis. de re
iudi.⁊ no.Bar.i.l.cū mulier.ff.ſo.ma. ¶ Septimo no.i v̄.⁊ ſi
7 ꝓbate ⁊c.☞ ꝙ criminoſoꝝ lꝫ nō valeat eorū teſtimōiū quo ad
plenā fidē valet tñ quo ad aliqualē.⁊ ſic teſtis q non dꝫ exami
nari examinatus facit idiciū vt.l.marit⁹.ff.de q̄ſti. ¶ Octauo
no.ꝙ dicitꝛ agi ciuiliter cū quis petitur amoueri a beneficio:⁊
criminaliter cū petiꝛ deponi ab ordine.in alijs caſib⁹ qñ dicaꝛ
8 agi ciuilr̄:⁊ criminalr̄ tetigi.s.de ꝓcura.tue. ¶ Nono no.☞ ꝙ
emēdati de crimine ēt ſi agatur de crimine ciuiliter nō admit
tunꝛ de iuris rigore.ↄ quod gl.opponit de.c.teſtimoniū.s.de
teſti.ſo.vt in gl.magna.admittunꝛ tñ de equitate:vt hic.qđ i
telligit Hoſt.ↄ regulares.ↄ clericum ſeculareꝫ ēt in crimie ſi
9 monie ☞ Infames ad teſtimonium non admittuntur etiaꝫ in
teruenientibus omnibus adminiculis de qbus hic habeꝛ.po
terit tñ clericus ſecularis de hoc crimine accuſat⁹ accuſari ab
10 alio infame ſm Hoſt. ¶ Decimo no.☞ ꝙ p̄lati monaſte.faci
lius amouenꝛ q̄ alij.⁊ in hoc vr̄ ſtandum ↄſuetudini religio
¶ ſoꝝ vt innuit iſte textus. ¶ Ultimo ſcias ꝙ Hoſtiē.tractauit
☞ Ponit queſtiones.
hic aliqua de materia inqſitionis.dicit em̄ ꝙ q̄dā eſt inqſitio
ſpālis:quedā generalis ſup ſtatu eccleſie.in prima exprimunꝛ
capitula ⁊ crimina.i ſcđa nō.de his p Io.an.s.ti.ij.c. qualiter.
¶ Tractat ēt an infamato p̄lato poſſit inq̄ri ſup ſtatu eccle.
⁊ qualis ſit tūc forma iurādi de quo p Io.an.c.ti.cū dilecti.in
prin.dicit ēt ꝙ ſi infamia nō p̄cedat ordinari⁹ viſitare pōt:cū
illud faciat nō ſolū ꝓpter crimia corrigēda:ſꝫ ēt ꝓpter ppl̄m
inſtruēdū.x.q.j.decernim⁹.⁊.c.ep̄m.⁊.c.placuit.Aliam vo in
11 qſitōeꝫ inducit ſola infamia. ¶ Querit ēt hic Abbas☞ qđ ſi p̄
cedēte inqſitione ↄ abbatē ille ꝓmoueaꝛ ad ep̄atū inqſitione
pēdente nunqd inqſitores ꝓcedere poterūt.vr̄ ꝙ nō.iij.q.ij.
c.ſi.ipſe tꝫ ↄiuum.ꝙ animaduertere poſſint vt pniaꝫ īponāt:
non vt ab ep̄atu remoueatur.Ille em̄ non debuit promoueri
lxxxi.di.tātis.de accu.deus omnipotēs.dicit ēt ꝙ ſi pēdente
inqſitione in eccl̄ia ꝓmoueret ſubdit⁹ in p̄latū ꝓcedit inqſitio
vt in mēbro nō vt in capite ↄ illū rōne principij.s.de elec.du
dū.facit qđ no.i.c.j.s.de obli.ad rati.imo ꝓmotio non tꝫ p.c.
tantis.Itē ſi impetrata ſit inqſitio in capite ⁊ in mēbris:cano
nici mortuo capite pn̄t eligere q̄diu ſunt canonici.i.q.j dedit
Si aūt mortui ſunt illi in quos debebat fieri inquiſitio.vr̄ ꝙ
debeat fieri in ſucceſſores.s.de imu.ec.aduerſus.ſꝫ hoc nō eſt
verū.qꝛ crimina morte extinguunꝛ.C.ſi re⁹ vel ac.mor.fu.l.j.

1 ☞ Monach⁹ vni⁹ monaſterij pōt eligi in abbatē alterius.
2 Ptās ↄfirmatōis nō ðuoluiꝛ ad ſupiorē ꝓximū ſede vacāte.
3 Electus pōt petere ↄfirmationem ſue electionis.
4 Superior cum ſcit vel credit ſubditos delinquere debet ībi
here etiam pena appoſita.
5 Abbas nondum ↄfirmatus: ſed poteſtateꝫ adminiſtrādi ↄſe
cutus poteſt excōicare.
6 Paruuli debēt ab eccleſijs amoueri ſi pro eis eoꝝ patres cu
piditate ducti beneficia acquiſiuerint.
7 Prohibitio exp̄ſſa plus īportat:quā p̄ſumpta a iur̄ ↄdictio.
8 Dolus tertij tūc nocet electo qñ elect⁹ dep̄hēditur ↄſentire.
9 Cōfirmatio ſi irritaꝛ ꝓpter ſimōiā:⁊ canōica electio q̄ p̄ceſſit.
10 Eccleſia non iudicat de occultis.

Sicut tuis. Nō imputaꝛ electo ↄfirmato
cū eo ꝓhibēte pecunia data
fuit.⁊ ſunt due partes.In prima facti narratio.i ſa
rūſio.prima.vi.narrat.q̄rētis electionē.ſcđo ipſius
adminiſtratōeꝫ.ibi: hic qm̄.tertio ipſi⁹ denegatōeꝫ ibi:cetex.
q̄rto electi inhibitionem ibi:verū.qnto inhibitionis trāſgreſ
ſionē ibi:ſꝫ qdā.ſexto electi ↄfirmationē ibi:⁊ ſic.ſa principa
lis facit q̄tuor.p̄mo ſoluit obſtacula.ſo rn̄det ibi:talr̄. tertio
rn̄ſuꝫ fortificat ibi:aliq.q̄rto ↄ faciētes ꝓteſtaꝛ ibi:alios autē.
1 ¶ No.primo☞ ꝙ mōach⁹ vni⁹ mōaſte.pōt eligi in abbatē alte
rius.de quo.j.de elec.c.null⁹.li.vj.⁊.c.ti.c.j.in cle. ¶ Scđo no.
ꝙ iſte elect⁹ añ ↄfirmatiōeꝫ adminiſtrauit de ↄſenſu ſupioris.⁊
¶ ſic p iſtud poſſet limitari.c.auaritie.de elec.lib.vj.vbi dr̄ ꝙ añ
ↄfirmationē nullo mō poteſt adminiſtrare.dꝫ em̄ intelligi qñ
eſt ille ad quē ſpectat ↄfirmatio.alr̄s ſi nō eſt vt hic de licentia
¶ Nota p intellectu auaritie de elec. li.vj.
2 ſuperioris adminiſtrat interim. ¶ ☞ Ex quo no.tertio ꝙ ſede
vacāte ad ſupioreꝫ ꝓximo.nō deuoluiꝛ ptās confirmationis.
3 ¶ Quarto no.i v̄ſi.ceterū.☞ ꝙ elect⁹ pōt petere ↄfirmatiōeꝫ
ſue electiōis.s.de elec.dudū.nō pōt petere vt eligaꝛ publicato
ſcrutinio.de quo.s.de elec.c.publicato.⁊ de hoc.j.de elec.c.q̄
4 ſit.lib.vi. ¶ Quinto no.☞ ꝙ cū ſupior ſcit vel credit ſubditos
delinq̄re dꝫ inhibere ēt pena appoſita.teneꝛ em̄ quis ex deli
cto ſuoꝝ:quos pōt prohibere .ad hoc.l.inter ſtipulātes.l p̄n.
5 ⁊.l.ſtipulatio iſta.ff.de v̄bo.ob. ¶ Sexto no.☞ ꝙ abbas nō
dū ↄfirmat⁹:ſed ptātem adminiſtrādi ↄſecut⁹ pōt excōicare.
multo ergo magis ↄfirmat⁹ ēt:nō bn̄dictus.ſm Tan. ¶ Se
6 ptimo no.i v̄ſi.☞ q̄nis aūt qđ iuris de bn̄ficijs acqſitis puulis
cupiditate parētū:debēt em̄ a dictis eccl̄ijs amoueri.de q̄ dic.
vt.s.de elec.ſi alicuius.dolus ergo tertij vitiat collatōeꝫ alte
ri fcāꝫ:niſi i caſu quo exp̄ſſa i iudicio ꝓceſſiſſet.vt hic. ¶ Octa
uo no.ꝙ plus eſt exp̄ſſe aliqđ ꝓhibere q̄ actui nō p̄bere ↄſen
ſuꝫ.lꝫ em̄ ignorās hēaꝛ ꝓ inuito.vt.l.ſi de eo.ff.de ritu nup.⁊.l.
7 ij.§.volūtatis.ff.ſo.ma.☞ tñ exp̄ſſa ꝓhibitio plus īportat:q̄ p̄
ſumpta a iure ↄdictio.facit regula.is q tacet.de reg. iur.li.vj.
¶ Nono no.ꝙ poſtq̄ p̄cedit exp̄ſſa ꝓhibitio:nō curaꝛ deꝛ pe
cūia ab extraneo vl̄ ↄiūcto lꝫ i cōiūcto eēt fraus facil⁹ p̄ſumēda.
j.q.iiij.qꝛ p̄ſulat⁹.⁊ no.s.de reſti.ſpo.c.cū ad ſedē. ¶ Decimo
no.i v̄.niſi poſtea.ꝙ ſoluēdo pecūiā vl̄ reſtituēdo alij q ōdit:
vt bn̄ficiū obtinerē videor approbaꝛ.⁊ ſic ſolutio iducit vitiū:
alibi purgat:vt.C.qđ met⁹ cā.l.ij.⁊ aduerte qꝛ imo ꝓhibuit ⁊
tñ qđ ſemel approbauit:⁊ prohibuit pōt in ſui preiudiciū ra
8 tificare.qđ dic:vt.l.diſpēſatores.ff.de ſol. ¶ Undecimo no.☞
ꝙ dolus tertij tūc nocet electo:qñ elect⁹ dep̄hendiꝛ ↄſentire:
nō qñ exp̄ſſe ꝓhibuit.qꝛ alius inimicus meus poſſet mihi fa
9 cere dānū.⁊ colligiꝛ ex iſto tex.☞ ꝙ ſi irritaꝛ ↄfirmatio ꝓpter
ſimoniā ſimiliter ⁊ canonica.electio q̄ p̄ceſſit.ar.ↄ.j.de elec.c.ſi
ↄfirmatōeꝫ.li.vj. ¶ Duodecimo no.ꝙ p̄t cē elect⁹ ſine c̄ſpa a

delicto ⁊ ali⁹ ſuo noīe deliq̄ſſe. ⁊ ſic eſt delictū ī acceſſorio non in ꝑncipali. qð dic: vt. l. ſi is. §. ſi ſtrtū. ff. de furtis. ¶ Decimo
10 tertio no. ꝙ eccl'ia nō iudicat de occultis. ⁊ ſic iudex nō ſꝫ cōſcientiā: ſꝫ ſm allegata ⁊ ꝓbata iudicare dꝫ. ſ. de offi. ordi. c. j.
Ponit q̄ſtiones. ¶ Querit gl. dr̄ hic: ꝙ ſi dat̄ pecūia ꝯfirmatori electo ratificāte nō vitiat̄ confirmatio: qd ſi dat̄ pecūia electori ſimilr̄ reclamāte illo de cui⁹ electiōe ſperat̄. dicit gl. ꝙ ſec⁹ eſt q2 nō obſtāte ꝯdictiōe electio erit nulla qn̄ de volūtate ei⁹ darēt. vt. ſ. e. c. nobis. ⁊ hic. valet ergo. iſto caſu ꝯfirmatio: quo electio non valeret. ⁊ hoc tꝫ Uin. Inn. Jo. pbi. ⁊ Hoſt. Goff. ꝯ. petēs eī ꝯfirmari tractat ð iure acq̄rēdo. dicit Jo. an. ꝙ prima opi. eſt vera in exp̄ſſe ꝯdicente ſcða in ignorāte ⁊ non contradicente.

1 Licitū eſt qn̄q3 aliqd ex poſt fcō: qð nō ē licitū an̄ factuꝫ.
2 Receptio fcā ſub pacto vel ꝯditōe a iure reprobata vitiatur.
3 Pactio ois ceſſare dꝫ in ſpūalibus ⁊ quaſi ſpiritualib⁹.
4 Preces vt aliqs in canonicū admittat̄ an inducāt ſimoniam.
5 Intētio magis ꝯſyderāda eſt quoad deū ꝙ actus celebrat⁹.
6 Intētio ſola an faciat hominem ſimoniacum.

Tanos. Si cleric⁹ eo pacto bona ſua cōfert eccl'ie vt recipiat̄ i canonicū. ⁊ illa bona teneat ꝑ ꝓbēda ſimonia eſt: ſec⁹ ſi hoc fieret ſine pacto. ⁊ ſunt due partes. in prima deciſa cōſultatio. i ſcða r̄nſio. ibi: dioceſani. ⁊ hoc diſtinguit. ſm mēbrū ꝓſequit̄ ibi: ſi vero. cui⁹ determinationē ſubdit ibi: licet autē.
1 ¶ No. primo ꝙ licitū eſt qn̄q3 aliqd ex poſt facto: qð nō eſt licitū an̄ fcm̄. ⁊ qn̄q3 ecōuerſo. qð dic: vt. ij. q. ij. c. ꝙ pio. ¶ Se-
2 cūdo no. ꝙ receptio vitiat̄ ſi fiat ſub pacto vel condictiōe a iure reprobata. qn̄q3 vitiat̄ appoſitio talis pacti: ⁊ remāet diſpoſitio tāꝙ pura. qð dic vt. ſ. de ꝯdi. ap. c. ſi. ⁊ ꝑ doc. i aut. in-
3 greſſi. C. ð epi. ⁊ cle. ¶ Tertio no. ꝙ in iſtis ſpūalib⁹ dꝫ ceſſare ois pactio ⁊ idē in q̄ſi ſpūalib⁹. ⁊ eſt exp̄ſſum. ſ. c. nemo. ⁊ c. cū eſſent. ⁊ hoc ꝓpter cōnexitatē. ſ. de iure patro. c. de iure. ⁊ c. cū eſſent. ⁊ de reli. ꝗ religioſis. ¶ Quid de eo q dat pecuniam corrumpēdo teſtē vel iudicē. dici pōt ſm Hoſti. ꝙ licet ibi agit̄ de tp̄alibus corruptio eorū nō ſit ſimonia. vbi tn̄ agit̄ de ſpūalib⁹ vel quaſi erit ſimonia. ⁊ hoc ꝓpter cōnexitatem.
4 vt dictis iurib⁹. ¶ Quarto no. in v̄ſi. ſi vero. ꝙ quādoq3 rogat quis vt in canonicū admittat̄ an autem iſte ꝑces inducāt ſimoniā. dic vt in glo. ij. ad idem. ſ. de cle. ex. mi. c. propoſuit.
5 ¶ Quinto no. ꝙ quo ad deum magis cōſyderāda eſt intētio: ꝙ actus celebrat⁹. ſꝫ quo ad eccl'iam ſecus eſt: ꝗ nō iudicat de occultis. In alia tn̄ materia qð ſequit̄ ſtatim poſt actū vr̄ i ꝯuentiōe deductū. ⁊ fraus ꝓſumit̄ ex eo qð ſequit̄ in continēti: vt no. in. l. poſt ꝯtuꝫ. ff. de do. ⁊. l. ſi maritus qui ⁊ a qbus. ⁊ hoc optime. ſ. de renūti. c. ſi. lib. vj. ⁊. l. ventri. §. in bonis. ff. de priuile. credi. per que iura videtur vera opi. ꝗ habet ꝙ oblatio bonorū facta tp̄e ingreſſus vel ante: vel poſt in continenti vr̄ facta in fraudē. ⁊ ſic tp̄e receptiōis non vr̄ licitum qð tenet Lau. ⁊ hoc eſt hōeſtius ſm Hoſt. de quo dic. vt dicto. c. ꝙ pio. j. q. ij. ¶ Sexto no. diſtinctionē. ꝙ aut eſt quis al's contracturus que cōſyderatio in alia materia habetur. vt. C. de ac. ⁊ obli. l. bonā fidem. ⁊ in materia delictorum al's mādaturus vel ille cui ꝯſilium datuꝫ eſt erat al's facturus aut nō. ¶ Septimo no. ꝙ qn̄q3 qs reputat̄ culpabilis apud deū: ⁊ nō apud hoīes. Iudicat eī deus ſm ꝯſcientiā: ⁊ nō iudex. vt. d. c. ſi accedēs.
Ponit queſtionē. ¶ Querit glo. ſi. ꝙ vtrū ſola intētio faciat hoīem ſimoniacū.
6 dic: vt in ea refert Inno. quoſdā dicere ꝙ ſola intentio inducit ſimoniā in prohibitis. quia ſimonia. in ſimoniacis q2 ꝓhibita req̄rat̄ pactio quaſi durius agat̄ in primo caſu ꝙ i ſcðo.

1 Mōachi ēt ſi ſint exēpti recipiūt ordines a dioceſanis.
2 Coſciētia nō eſt informanda ex varijs dictis.
3 Anim⁹ de cōſcientia ſcrupuloſa pōt facere bonam.
4 Relatio ⁊ loquela pluriū facit de clara ꝯſciētia ſcrupuloſam.
5 Dubitās non dicit̄ bone fidei nec male: ⁊ retinet medium inter ignorantiam ⁊ ſcientiam.
6 Ordines non debeo recipere ab ordinario queꝫ ſcio ſimoniace ordines contuliſſe.
7 Prelatus cogit ſubditū ad ordines ſuſcipiendos: ſubditus ratione ſimonie non vult recipere: an debeat potius recipere ꝙ excōmunicationem pati.

Ex tuas. Nō dꝫ qs recipe ordines ab eo: quē credit ſimoniacū: miniſtrare tn̄ pōt in his q̄s ab ipſo recepat. cōis diuiſio. fa ibi:
1 nos itaq3. ¶ No. primo ꝙ mōachi recipiūt ordines a dioceſanis. qð eſt verū: ēt ſi ſint exēpti. ð tēpo. ord. c. nul-
2 lus. li. vj. ¶ Scðo no. ꝙ ex varijs dcīs nō eſt ꝯſcia īformāda ⁊ ſi talr̄ ſit īformata eſt ad ꝑlati ꝯſiliū deponenda. ⁊ ſi deponi nō pōt modis oib⁹ eſt ſeq̄nda. de q̄. ſ. de ſen. ex. c. inq̄ſitionis.
3 ¶ Tertio no. ꝙ aīus de ꝯſcīa ſcrupuloſa pōt bonā facere. ⁊ vtilitas aīa q̄ ſit ex mala ꝯſciētia. ¶ Quarto no. ꝙ i differēti-
4 bus pōt qſq3 ꝓut ſibi placet ꝯſciaꝫ īformare. ¶ Quinto no. ꝙ relatio ⁊ loq̄la pluriū facit de clara ꝯſcīa ſcrupuloſaꝫ: ⁊ aīm
5 applicare ad plura. ex q̄ collige ꝙ ille q dubitat nō dr̄ bone fidei: nec male. q2 dubitās retinet mediū inter ignorātiā ⁊ ſciētiā. vt. l. ſi. C. de ꝯdi. ide. ⁊ qð no. i. c. ſi. ſ. de ꝓſcri. iō eligit̄ q̄daꝫ media via vt dubitās in ꝯptētis miſtret: ad ſupiores aūt non aſcēdat. q2 ꝯſeruatiōi iuris ꝓprij plus fauet: ꝙ acq̄ſitōi. ar. ſ. ð ꝓbē. c. pe. ⁊ ſi. ⁊ forti⁹ eſt ius i re: ꝙ ius ad rē. ſicut q̄dā ipediūt ꝯhēda: q̄ nō dirimūt iā ꝯcta. ſ. de iureiur. queadmodū. ⁊. l. di. ꝑcepta. Iſte ſunt bone rōnes differētie iter ſuſcipiēdos ordines: ⁊ ſuſceptos. Inno. reddit alias rōnes magis ſubtiles: vt
6 ſ. dicaꝫ. ¶ Sexto no. ꝙ ab ordinario quē ſcio ſimoniace ordines ꝯtuliſſe: nō debeo ordines recipe: ⁊ nō ſolū in ſimoniacis: ſed ēt in depoſito: excōicato: ⁊ ſuſpenſo. dicunt quidaꝫ ꝙ quātūcūq3 ſit occultū: nunꝙ ab eo ſacramēta recipiēda ſunt. niſi baptiſm⁹: ⁊ corpus dn̄i. ſ. ð re. iur. c. ij. oia tn̄ q̄ tēporaliter adminiſtrāt. valent: donec ab eccl'ia tolerent̄. vt no. ſ. de elec. c.
Opponit i contrarium. nihil. ¶ Sed ꝯtra predicta icidēter opp. ſi in tp̄alibus adminiſtrāt: ergo ⁊ in ſpūalibus. q2 nō eſt licitū ſubditis ab eorum preceptis an̄ ſnīam priuatiōis diſcedere. viij. q. iiij. nōne. dicit Inn. ꝙ in ſimoniacis ⁊ fornicatoribus eſt ſpāle: ꝙ ab eoꝝ mādatis eſt licitū diſcedere. ſed nō ita in alijs criminoſis: quorū ſacramēta nō ſunt vitāda: lꝫ quo ad ſe ſunt ſuſpēſi. j. q. j. ſacer-
Ponit queſtiones dotes. ⁊. xxx. di. §. verū. ¶ Sed icidēter q̄ro. pone ꝙ ꝑlatus
7 cogit ſubditū ad ordines ſuſcipiēdos qð pōt iuxta not. ſ. c. lꝫ canon. ſ. de elec. li. vj. ſubditus vero rōne ſimonie nō vult recipere: q̄rit̄ an debeat potius recipere: ꝙ excōicationeꝫ pati. dicit Inn. ꝙ ſi tm̄ credit: ⁊ nō ꝑ certo ſcit dꝫ in tali dubio obedire. ſi aūt ſcit ꝑ certo ipm̄ ſimoniacū dꝫ poti⁹ excōicationeꝫ pati: ꝙ obedire. ar. ſ. de ſen. excō. c. inq̄ſitiōis. ¶ Ulterius circa hoc q̄rit̄. de qbus ſimoniacis hn̄t locū ꝓdicta ꝙ ab eis ſint ordines recipiendi vel nō. dicit Inno. ꝙ quidā ſunt ſimoniaci in ordine recipiēdo. qdā in beneficio. ſi in ordine: ⁊ tūc perdit executionem non ſolum illius ordinis: ſimoniace recepti. ſꝫ oiꝫ receptorū prius. j. q. j. qbuſdā. lxxxj. di. eo. Si aūt eſt ſimoniacus i bn̄ficio: ⁊ tūc ſi notorie idē q2 nō ſunt ordines ab eo recipiēdi. Si aūt ocultus: ⁊ tūc lꝫ nō ſit ſuſpēſus ipo iure: ſed ſuſpendēdus. j. q. iij. c. ij. ⁊. iij. tn̄ rōne illi⁹ bn̄ficij ſimōiace q̄ſiti non miniſtrabit ſine peccato: nec tp̄alr̄: nec ſpūaliter. ꝑdicta aūt oia ſunt vera: qn̄ qs ſimoniace recipit. ordines: vel credit̄ recepiſſe. ſi qs aūt ꝯtulit ordines ꝑ ſimoniā tūc ꝑ triēniuꝫ eſt ſuſpēſus: ⁊ nō vltra. ſ. e. c. pe. ⁊ de iſto loquit̄ iſtud. c. q2 credebat iſte mōachus hūc ep̄m ſimoniace ordines ꝯtuliſſe: ⁊ nō recepiſſe. ¶ Ulterius q̄ro in quo iſte mōachus dubitabat ꝙ nō deberet ꝓmoueri. dicūt qdā ꝙ errabat i iure. credebat eī: ꝙ ille q cōfert ordines ſimoniace nūꝙ poſſit alij ꝯferre. ꝯ. c. pe. ſ. e. Sꝫ hoc nō vr̄ bn̄ dcm̄. q2 papa debebat ab eo amouere hūc errorē: ⁊ nō relinq̄re cū ſcit titubantē. q2 ſic vr̄ ſibi inijcere laqueū: qð eſſe nō dꝫ. xxvij. q. j. c. ſi. dic ergo ſcðo. ꝙ iſte nō certus de ſimōiaca collatōe ꝑlati: ſꝫ dubitabat: iō an̄ depoſitōem erroris nō dꝫ ad ordines ꝓmoueri. Sꝫ dices ergo. nec i ſuſceptis miſtrare. dicit Inn. ꝙ nō eſt par rō: q2 recipe de nouo eſt volūtatis: ſꝫ adminiſtrare i ſuſceptis: eſt neceſſitatis. ⁊ hac rōne ſi rogaret̄ ad ſuſcipiēdos nō peccaret: ſi dubitat de ſimonia ꝑlati. ſecus aūt ſi eſt certus quare aūt papa non remouit ab eo hūc errorē. dicas ꝙ in tali dubio cuꝫ ꝯſiſtat in fcō papa aliter ſibi nō ꝯſulit: niſi vt donec alr̄ ꝯſciam īformet ad ſupiores ordines nō aſcēdat. q2 papa nō ꝯſulit alicui ſup fcō. ſ. de ſpō. de muliere. ⁊ iſtā credo rōnē effectū oīm hic notatoꝝ per Inno.

1 Laici tenentur conſeruare conſuetudines pia deuotiōe fideliū introductas.
2 Officio iudicis ſubuenitur vbi nulla datur actio.
3 Debitū non eſt ſubtrahendum pretextu pietatis.
4 Ep̄s poteſt cogere laicos ad obſeruātiā cōſuetudinis que ꝑ miniſtratione ſpūalium aliqd dari ſtatuit.
5 Conſuetudo ſi eſt ꝙ pro penitētia detur cibus vel aliud ſimile: an laici poſſint cogi ad hoc.
6 Peti an poſſit iuſte aliquid pro expenſis in adminiſtratione ſpiritualium.
7 Cōſuetudo ē ꝙ ſpōte ⁊ gratis oblatū ꝑ ſacramētis certo mōiter clericos diuidat̄: an talis ꝯſuetudo ſit ſeruanda.
8 Laici an poſſint cogi ad obſeruantiam conſuetudinis: ꝙ de bonis omnibus morientis ſoluatur decima.

Ad apoſtolicam.

Ad apoſtolicā. Sacramēta ſunt libe-
re ɔferēda.cogiť tñ or
dinariꝰ laicꝰ laudabiles ɔſuetudines obſeruare:p̄-
mo ponit dericoꝝ ⁊ laicoꝝ exceſſum.ſcd̄o ɔ̄ vtrūq
puidet:ibi:q2 ppter duo dānat papa in iſto.c.vnū qd̄ ɔcernit
clericoꝝ auariciā extorquēdo.alterū qd̄ ɔcernit laicorū verſu
tiā eo ꝙ teneň ex laudabili ɔſuetudine denegādo.¶ No.pri
mo ɔ̄ illū qui difficultates ingerit ne īpendat qd̄ teneť.fingit
enī infirmitatē vel īpedimētū aliud:vt ſic poſſint aliquid exi-
gere.facit qd̄ no.xvij.di.ſicut l vlti.⁊.j.q.vij.exigūt. ¶ Scd̄o
1 no.†ꝙ laici tenent ɔſeruare ɔſuetudines pia deuotiōe fide-
liū introductas.puta ī obſequijs dꝫ dari cereus:in bñdictio-
nibꝰ nubētiū panis:vel vinū.in ɔſecratiōibus manutergium
vel ijs ſimilia.⁊ ſi tñ iſta nō danť nō ſunt ſacramēta denegan
da vel differēda.tñ poſt ipſoꝝ collationē populus cōpellitur
ad illa pſtāda ſm Hoſt.⁊ ſic vr̄ dicere iſtud.c.ex quo enī pieta
te fideliuꝫ introducta eſt a poſteris eſt ſeruanda de hoc.lxiij.
2 di.q2 ſan. † ⁊ ex hoc collige ꝙ qñ vbi nulla dať actio ſi ſubeſt
equitas officio iudicis ſubueniť.facit.ff.de peti.here.l.heredi
3 tas.§.j.¶ Tertio no.† ꝙ ptextu pietatis nō eſt debitum ſub
trahēdū vt iſti laici faciebāt.fingebāt enī ſe velle purgare ter-
rā malis hoībus.⁊ hoc ptextu an̄ degradationē pūiebāt de-
ricos:vel ſepulturā vēdūt:vel alia emūt.Sunt ēt quidam q
hñt duo cemiteria:quoꝝ alteꝝ vocant paradiſuꝫ:in quo non
ſepeliť corpꝰ niſi priꝰ tot libre ſoluātur.de quo vide p Hoſti.
ī ſūma.e.ti.§.quaľr cōicatis.vſi.quid de his.⁊vſi.qd ſi dericꝰ.
vt ergo dr̄ in.c.ſepe.xlij.di.ſepe vitia ſe eſſe virtutes mentiūť
4 ⁊c.vt ibi.Tullius li.j.de officijs.¶ Quarto no.†ꝙ ep̄s cogit
laicos ad obſeruātiā ɔſuetudinis q̄ p miniſtratiōe ſpūalium
5 aliqd dari ſtatuit.¶ Quinto no.p declaratiōe.c.† ſi eſt ɔſue-
tudo ꝙ p penitentia deť munꝰ vel aliud ſimile an ad hoc laici
cogi poſſint.[a] ſentit.Inn.ꝙ nō vt hic in nouella ſup v̄bo mu
tare.Nō obſtat iſte textus q2 intelligiť de cōpulſiōe illiꝰ q mu
tare vult ātiquas ɔſuetudines ſolicitādo ꝙ nihil deť p ſepul
tura vel ſimilibꝰ.nullus tñ cogeť vt.ſ.e.c.nō ſatis.ad hoc fa-
cit v̄bū huiꝰ tex.de heretica prauitate.⁊.ſ.de ſen.ex.c.nouit.⁊
rō eſt quare nō pōt in hoc opari conſuetudo vt aliqd deť tpe
collatiōis.q2 ſpes nulla eſt ⁊ pſumiť ſimōiace introductuꝫ ad
hoc.ſ.e.c.ſicut p cera.nā aut dedit coactū longo tpe.⁊ ſic fuit
ſimoniacū:⁊ ɔ̄ ius naturale.⁊ ſic pſcribi nō potuit:nec ɔſuetu
dine introduci.de ɔſue.c.ſi.aut volūtarius:⁊ ſic nō eſt cogen-
6 dus † an aūt p expēſis poſſit p miniſtratiōe ſpūaliū aliqd iu-
ſte peti.dicit ꝙ pōt p ſe ⁊ comitibꝰ ſuis.q2 nō cogiť ſuis ſum-
ptibus militare.vt.xij.q.ij.c.charitatem.Si enī ep̄s vadit ad
villā:vel ad caſtrū vbi ſunt chriſmādi:vel baptiꝫādi vel alia ſa
cramēta ɔferēda:petere pōt expēſas ſi habēt.alioqui de ſuo
faciāt.x.q.iij.cauēdū.Illud aūt certū eſt ꝙ oblatū ſponte tpe
ſacramētoꝝ nō eſt ſpectādū.vt.j.q.ij.ꝗ pio.¶ Sed hic icidē
7 ter q̄ritur † pone ꝙ eſt ɔſuetudo vt ꝙ ſponte ⁊ gratis eſt ob-
latū p ſacramētis certo mō inter clericos diuidať:an eſt talis
ɔſuetudo ſeruāda.dicit Inn.ꝙ ſic.xj.q.iij.c.nec numerꝰ.⁊.c.
ſeruitiū.Idē de ſepulturis mortuoꝝ ⁊ ſimilibꝰ q̄ debēť de iuř
vel de ɔſuetudine.de ſepul.c.certificari.Sꝫ pone ꝙ ep̄s non
vult diuidere cū clericis ſm ɔſuetudinē:ſed ſibi totū applica
re ɔtēdit:an clerici poterunt dicere nolumus itereſſe collatōi
iſtoꝝ ſacramētoꝝ:niſi certi ſumꝰ ꝙ nolis nobiſcū diuidere:vt
teneris.dicit.Inn.⁊ idē Hoſt.ꝙ nō eſt licitū dericis denegare
ep̄o obſequiū cōſuetū:lꝫ ibi deneget ɔſuetā partē oblationū.
poterunt tñ derici agere ɔ̄ ep̄m:vt cogať ɔſuetudinē obſer-
uare.an aūt vt abſoluāť a predicta ɔſuetudine vr̄ ꝙ ſic poſtq̄
ep̄s ipaꝫ frāgit.q2 puilegiū ⁊c.xj.q.ſ.priuilegiū.ſꝫ hoc nō cre-
dit Inn.nā lꝫ aliqñ obtineat ī priuilegijs:nō tñ obtinet de iu
re cōi vel ɔſuetudinario.q2 difficiliꝰ ab hoīe ſeparať ꝗ gr̄a.ſꝫ
pōt agere ⁊ petere vt ꝗdiu nō ſoluerit ep̄s qd̄ ɔſueuit:nec ipi
obſequiū debitū pſtare teneanť.ſic loqť.xc.di.c.beatꝰ.¶ Vlti
8 mo q̄ro †ꝙ tpe collatiōis nō datur aliqd:ſed eſt ɔſuetudo vt
ſpūalia certo tpe ſoluāť:vt Venetijs ibi ē ɔſuetudo:ꝙ de bo
nis oībꝰ mobilibꝰ moriētis ſoluať decima:nec ſolui alia deci
ma de mobilibꝰ vel imobilibꝰ vel induſtria pſone niſi illa tñ.q̄-
riť an laici poſſint cogi ad illā ɔſuetudinē obſeruādam.dicit
Hoſt.ꝙ illa ɔſuetudo pōt videri tolerabilis.q2 pōt eſſe eccle
ſijs ita vtilis ſicut obnoxia.eſſet enī dānoſa ſi qs viueret lōgo
tpe:puta cētū ānis:vel.xl.rurſus eſſet lucroſa ſi ſucceſſiue de-
cederet pr̄ familias.⁊ ſic eſſet vna decima ſoluēda:deinde mo
riť in breui filiꝰ:⁊ ſic alia:deinde nepos ⁊ ſic alia.q2 ergo ſe hꝫ
pariter ad lucrū ⁊ dānū eſt tolerabilis.argumētū optimū.C.
de vſur.l.ſi ea lege.⁊.l.ſi pater puelle.C.de inoffi.teſta.dicit tñ
ꝙ quo ad imobilia nō vr̄ rationabilis:qñ nihil ſolniť.Iuxta
no.de deci.a nobis.⁊.c.j.li.vj.e.ti.niſi talis conſuetudo ſit ap-
probata a papa.de deci.c.a nobis.⁊.c.tua.

a ¶ Cogi poſſint.vid̄ notata p Ioā.fa.iſti.de reruꝫ.diui.§.apium.

Ponit queſtiones.

1 ☞ Profeſſio debet precedere electionem.
2 Monachi non debent recedere a regula ab origine īſtituta.
3 Originalia ordini ſunt ſeruanda.
4 Verbis enuntiatiuis pape datur plena fides.

Nedei. Prohibet abbates ciſterſieñ.ſolē
niter inſtallari.ſcd̄o ponit formam
obedietie:quā pmittūt ep̄is.¶ No.pmo ꝙ iſte
tex.innit ꝙ tpe quo eligiť in abbatē tradať for-
1 ma pfeſſionis.†qd̄ nō eſt verū q2 pfeſſio dꝫ pce
dere ipſam electionē que al's nō tenet.c.nullus.de elec.lib.vj.
2 ¶ Scd̄o no.† ꝙ nō eſt recedēdū a regula ab origine inſtitu-
ta.ipſaꝫ enī ordinauerūt ſancti patres:⁊ eſt ɔfirmata p papā.
3 Vñ nulli lꝫ aliqd mādare ɔ̄ regulā.ſm Inno.⁊ Abb.† Sunt
ergo originalia ordinū obſeruāda.de ſtatu mo.c.recolentes.
nā ⁊ ſi papa mandaret qd̄ eſſet ɔ̄ ſubſtātialia ordinis vel pa-
ctum:nō dꝫ obedire de ſtatu mo.c.cum ad monaſte.qd̄ dic:vt
ibi ſm Hoſt.¶ Tertio no.ꝙ papa hic refert obligationeꝫ q̄
abbates a principio regule teneň ep̄is ⁊ archiep̄is.⁊ creden-
4 dū eſt in hoc pape:ēt ſi nō exhibeať aliter originale †.q2 ver-
bis enūtiatiuis pape dať plena fides.ſ.de pba.c.literas.l de.
¶ Quarto no.ꝙ abbas ep̄o obedientiaꝫ ſibi ⁊ ſucceſſoribus
preſtat vtrū aūt intelligať preſtitis ſucceſſoribus ſi aliter non
exprimatur.dic:vt.ſ.de iureiuran.veritatis.

1 ☞ Ordinator vel pſentator poteſt ingetari ab ordinato vel
preſentato.
2 Suſpēſus ad tp̄s elapſo tpe intelligiť abſolutus ipſo iure.
3 Papa ſolus diſpenſat cum ſimoniaco.

Si quis. Se ſūmat.¶ No.p̄io ꝙ iſte tex.i-
1 nnit.†ꝙ ordinator vel pñtator pōt
ingetari ab ordinato vel pñtato.Iuxta no.l.c.cū ſꝫ
apłm.de pbē.Remiſit ergo ordinādis vel pñtādis
iſtud ius p pactū.⁊ ſic nō ius cōpetēs de pñti:ſꝫ cōpetēs poſt
ordinatōeꝫ.tñ.¶ Scd̄o no.ꝙ qñ pmittit qs nō īgetare.qd
aūt īportet iſta pmiſſio.dic:vt i.l.āpliꝰ.ff.rē ra.ha.⁊ dixi ō fo.
compe.c.ſi diligēti.¶ Tertio no.ꝙ paria ſūt pene ſtatute ɔ̄
plures pcipes l eodē delicto ⁊ duriꝰ q recipit ordinē.ꝗ ille q
ɔtulit.q2 iſte p triēniū.q aūt recipit eſt perpetuo ſuſpēſus.⁊
hoc ppter vitiū characteris recepti ſm Pe.⁊ abb.¶ Quar-
2 to no.hic Io.an.† ꝙ ſuſpēſus ad tp̄s elapſo tpe itelligiť ab-
ſolutꝰ ip̄o iure.facit qd̄ no.l de.j.de deci.⁊.e.bone.de eta.⁊ q̄.
3 ¶ Quinto no.† ꝙ cū ſimōiaco ſolꝰ papa diſpēſat.de q̄ in gl.
¶ Op.hic l iſta remiſſiōe debiti itercefſit ſimōia.⁊ hoc nega-
ri nō pōt q2 remittere eſt dare.ff.de calum.l.qñ ēt.ſꝫ ſimōiace
dans ordinē ppetuo eſt ſuſpēſus:⁊ recipiēs nō ſolū ab ordie
ſimōiace recepto:ſꝫ ēt ab alijs ē ſuſpēſus.vt.ſ.e.c.p tuas.ſol.
vt i gl.magna dicēs.ꝙ hic nullū ius remittiť qd̄ appareret ō
pñti:ſecus ſi remitteret ius cōpetēs ō pñti.innit ergo.ꝙ ius
qd̄ oriť i eſſe cū ipſa re ſpūali collata pōt remitti ex pacto tpe
ipſiꝰ collatiōis.qd̄ nō credo verū.Inn.dicit ꝙ hic nō cōmittiť
ſimōia in ordinibꝰ collatis.quia ordinādus vult ordinare vel
ordinator vult cōferre.ſed cōmittiť ſimonia in eo qd̄ eſt conſe
cutiuum ordinis.vt in beneficio ideo non ita grauiter puniū-
tur ſicut in ipſa ordinis collatiōe ſimoniaca cōmitteret.

Opponit i cōtrarium.

1 ☞ Mandatum factum de prouidendo alicui in eccleſia īdu b
dit principaliter dignitatem.
2 Monachoꝝ appellatiōe ɔtineť ēt abbas monaſterij.
3 Diſpenſari pōt cauſa abbate recepto per ſimoniam.
4 Simoniacus mētalis an ſit aſtrictꝰ reddere i foro penitētiali.
Vſurarius mētalis teneť in foro cōſciētie reddere.

Mandato. Se ſūmat.⁊ prima pars narrat
fcm̄ ex quo duo indeciſa q̄rebāť
ſcd̄o ibi:ɔſultatiōibꝰ rñdet.⁊ primo ad primū.ſcd̄o
ad ſcd̄m.¶ No.primo ꝙ papa cōmittit diſpēſatio
nē erga illos q aliqd dederūt:idē ſi pmiſerūt:vel retinuerūt.
q2 exparāť.ſ.de trāſac.c.ſup eo.⁊ de teſti.veniēs.¶ Scd̄o pō
dera formā cōmiſſiōis q̄ dicebať locū i mōaſte.ſunt adepti ⁊c.
1 colligiť enī hic argumētū.†ꝙ ſi mādať puideri i eccl'ia vel mo
naſte.ꝙ hec verba icludūt pricipaľr dignitatē eccl'ie.de hoc.ſ.
de pbē.c.ſi dignitatē in cle.ſi tñ itelligas de abbatibꝰ q fuerūt
2 in mōachos ſimōiace recepti nō facit.¶ Tertio no.† appella
tiōe monachorū ɔtineť ēt abbas monaſterij.q2 mōachꝰ ē ſub
penali ɔſtōne includiť.ſ.e.qm̄.fortius ergo in fauorabili.ff.ō
li.⁊ po.l.cū qdam.¶ Sꝫ ɔ̄ hoc incidenter oppōiť.noīe bñ-
b ficij non includit rectorias:vel dignitates.[b] de preben.c.fin.

¶ Vł dignitates.Vide cardi.l de.j.ō ſcq̄ſ.poſ.⁊ l de.ſi.de pcur.⁊ in de.j.§.quē.i ſi.de ɔceſ.pbē de.⁊ l cle.auditor.v̄.cōprehēdit dignitates.ō reſcrip.gemi.in.c.j.in princi.de co q mittiť.pa nor.in.c.in noſtra ō reſcrip.

Opponit in cōtrarium.

dicit Hoſt.ↄſyderandū intētionē ſcribētis.ſ.de offi.dele.ſup eo.ꝗ preualet voci ⁊ ſcripture.de vbo.ſig.intelligētia.fuit autem intētio pape ꝙ tā abbates ꝙ̄ monachi ſaluarent̄.quo reſpectu dicat Inn.fuit hic extēſio:⁊ qꝛ nō parat̄ alteri ꝑiudiciū in ↄtrio:nō ſit reſcriptio ne alij fiat ꝑiudiciū.⁊ne impediantur electione.nec obſtat.ſi dicat̄ in ſimplici bñficio fieri ēt ꝑiudiciū.qꝛ non tñ ideo tolerat:⁊ qꝛ collatio ſimplicis bñficij ↄſueuit fieri ꝑ vnū:electio ꝑ plures.iō qꝛ facilius eſt vnū ꝙ̄ plures offendere.Idcirco eſt illud ſtatutū. Itē deluſoriū videretur mādatum ſi ſaltē ſimplex bñficiū nō includeret.ergo eſt iter
3 pretandū vt aliqd valeat.de vbo.ſig.abbate.¶ Quarto no.† ꝙ diſpenſat̄ cū abbate recepto ꝑ ſimoniā.⁊ ſi diſpēſatiue cuz eis agat̄ non cogunt̄ renūtiare abbatie:ꝗ̄uis debeāt pñiam agere.⁊ donec ipſam egerint ſuſpendunt̄ ab executione ordinū.ſ.e.c.dilectis.⁊.c.venias.Si vō de rigore cū eis agatur ſine ſpe reſtōnis expellerent̄ de monaſte.⁊ retruderent̄ in arctius ad pñiam pagendā.ſ.e.c.qm̄.debent ergo abbates ſimoniaci dignitate priuari.retinēt tñ ſimplicē locū mōachi ⁊ forte priorem ex diſpenſatiōe qꝛ in illo nō fuit ſimonia cōmiſſa.
¶ Quinto no.bonū caſum qd iuris circa illos q ſub ſpe bñficij aliqd donauerūt epō:hoc tñ non expſſo: vel eps ſperans donū aliqđ bñficiū cōtulit.lz enim iſta iꝓba ſpes penitētiā mereat̄ non tñ depoſitionē epi taliter cōferētis vel priuationē bñficij.de illo q aliqd donauit.⁊ vide qđ no.Joā.an.ſ.de elec.c.qđ ſicut in glo.iij.iij.col.vſi.de dolo vero.¶ Opponit gl.de.c.cōſuluit.j.de vſur.⁊.xiiij.q.iij.c.j.vbi vſura cōmittitur ſola ſpe.ſol.dicit gl.aliud in vſura:aliud in ſimōia. Sz hic q̄rit̄ in vſura anim⁹ obligat ad reſtōnem:ſed nō in ſimōia.dicit Jo.an.ꝙ plus eſt ↄ bonū charitatis ſperare lucrū in mutuo de eo qđ tuū eſt:ꝙ̄ ſperare bñficiū ꝑ eo qđ donam⁹: vel ſperare donū ꝑpter bñficiū qđ cōtuli.ſi eñ mutuaui:teneris reſtituere:ſiue reddere.ſi donaui repetere nō poſſuz.vt.l. perfecta.C.de reuo.do.magis ergo parcit̄ huic ſperāti: ꝙ̄ illi qui ſperat vltra ꝙ̄ mutuauerit ſibi reddi.Itē bonū charitatis q̄ poſt deū incipit ad amorē ſui ipſius:plus aſtringit me ad mutuū ꝙ̄ ad donū.qꝛ min⁹ ledor pmo:ꝙ̄ ex ſcđo.equū eſt ergo ꝙ minus liceat ſperare nō plus.Itē vſura duri⁹ interpretat̄ vbi ledit̄ vn⁹ tm̄.ſ.recipiēs.hic duo.ſ.dās ⁊ recipiēs.⁊ de iſto vſurario mētali vide qđ no.Jo.an.poſt Inn.in.d.c.ↄſuluit.
4 ſup verbo ſperātez †vtrū aūt in foro penitētiali ſimoniacus mētalis reddere ſit aſtrictus.dicit Hoſt.ꝙ nō.ſz vſurari⁹ mētalis tenet̄ in foro ↄſciētie reddere.ſed nō in foro iudiciali.qꝛ eccľia nō iudicat de occultis.⁊ q̄ eſt rō differētie quare magis tenet̄ reddere in foro ↄſciētie vſurari⁹ ꝙ̄ ſimōiac⁹ ꝙ vſura eſt ꝓhibita in nouo ⁊ veteri teſtō:nec diſpenſatiōez pape recipit.de vſuris.ſup eo.ſz ſimonia ꝑ ↄſtōnes pape tm̄:q poſſet diſpēſare.ſecus.ergo in his q̄ ſunt ſimoniaca in veteri teſtamento.quia in iſtis idem quod in vſura.

Opponit in contrarium.

¶ Ne prelati vices ſuas ⁊c. Rubrica.

¶ Uiſo de ſimōia in genere ſubmittit de quadā ipſius ſpē.ſ.cū ꝑlati ⁊c.hētur de materia.j.q.iij.ꝑ totū.xxi.q.ij.c.ſi.

1 Emolumenta que ex ſpirituali iuriſdictiōe ꝓueniūt vendi non poſſunt.
2 Pena que imponatur epiſcopo ſimoniaco.
3 Pene ſunt perpetuo vbi aliud nō exprimitur.
4 Plebani rurales non habēt iuriſdictionem.
5 Uerba cōmitto tibi vices meas exponuntur cōmitto tibi iuriſdictionem meam.
6 Emit qdā ab eccľia romana iuriſdictionē vel officiū cuiuſdaz terre vſq₃ ad certū tp̄s:i fine ſui tēporis qdā cōmiſit delictū:tñ anteꝙ̄ fuerit mulctator venit ſucceſſor:q emit oīa iura fiſcalia.cuius eſſe debet pena iſtius delicti.

Preterea. Qui dat pecūiaz vt eps alē vel aliā iuriſdictiōem exerceat offō priuat̄.⁊ ↄferēs canōice pūiet̄ h.d.cū ſe.primo ponit exceſſuz:qđ ſcđo pu
1 nit penitētiū authoritate.¶ No.primo ꝙ † emolumēta q̄ ex ſpūali iuriſdictiōe ꝓueniūt vēdi nō pñt.qđ itelligit Hoſt.ipſi exercēti iuriſdictōez:ſz nō exercēti iuriſdictiōem obuentiones tp̄ales vēdi pñt.j.e.c.fin. Hoſt.dicit ꝙ ēt exercēti vēdi pñt.dū tñ ipſa iuriſdictio nō vēdat̄.⁊ ſic debeāt tūc ſeparari iſti ↄctus: vt ex vna parte ſimplex iuriſdictio cōmittat̄.⁊ ex alia parte vendant̄ fruct⁹:ita ꝙ ↄct⁹ iſti nō miſceant̄.vt.ſ.de re.pmu.c.ad qōnes.⁊ non intelligas hoc dař Hoſt.de fructib⁹ ꝓueniētib⁹ ex iuriſdictiōe qb⁹ em

ptis iuriſdictio nō eſſet iempta.j.q.iij.ſi qs obiecerit.⁊ hz locū iſta ꝓhibitio nō ſolū in iuriſdictōe eccľiaſtica:ſz ēt tp̄ali. vt i auť.vt iudi.ſine quoq₃ ſuf.ꝑ totū.⁊ de mā.pꝛin.§.j.⁊.§.illud. officia ēt tp̄alia puta baylia vel caſtellaniatū ſi ſunt ſpūalibus ānexa nullo mō lz emere:ſed eſt ſimoniacū.ſ.ti.j.c.ↄſulere. q aūt ſint fruct⁹ q poſſunt ꝓuenire ex iuriſdictione.dic vt in cle. ſtatutis.de elec.fa.fatet̄ tñ Inno.⁊ Hoſt.ꝙ ſi ipſa iuriſdictio vel ꝓuent⁹ ei⁹ vēdunt̄ ſpes mali eſt turpe lucrū:⁊ ↄ legē. non tñ cōmittit̄ ſimonia cū nō vēdant̄ ſpūalia nec ſpūalib⁹ ānexa.
¶ Quid aūt in curia romana quo ad ſimoniā ⁊ ambituz.no.
2 Joā.an.ſ.ti.j.c.j.¶ Scđo no.† penā q̄ iponit̄ epō.qꝛ priuat̄ ptāte ↄferēdi illud officiū:nec moderat̄ tp̄s priuationis. Jō itelligit hoſt.ꝙ iſta ꝑuatio ſit ꝑpetua.vt i.x.collatiōe ð vaſ.q
3 ↄ.ↄſti.lotha.feu.alie.c.ſi cleric⁹.† Itē qꝛ vbi aliō nō exprimit̄ pene ſunt ꝑpetue.de cōſti.ex literis.⁊.l.di.c.j.⁊.l.⁊ puto.ff.de
4 poſtu.¶ Tertio colligit hic glo.ar.† ꝙ iſti plebani rurales nō hñt iuriſdictōez.nā ſi ipſi emūt vt hic dr̄ ſatis patet ꝙ ipaz nō hñt.qꝛ rei ſue emptio nō valeret.vt.l.rei ſue.ff.de ↄhē.ep.
5 ¶ Quarto no.gl.† ꝙ iſta vba cōmitto tibi vices meas exponunt̄.cōmitto tibi iuriſdictionē.ad hoc.j.ð offi.dele.c.index. ⁊ duob⁹.c.ſe.li.vj.¶ Circa ēptionē fructuū iuriſdictōis ad tē
6 pus ſubijcio talē qōnem.† quidā emit ab eccľia romana vel a rege iuriſdictionē ⁊ offm̄ cuiuſdā terre vſq₃ ad certū tp̄s.i fine ſui tp̄is quidā cōmiſit delictū:tñ añꝙ̄ fuerit mulctat⁹ vēit ali⁹ ſucceſſor q emit oīa iura fiſci q̄rit̄ cui⁹ eē debeat pena iſti⁹ delicti:primi vel ſcđi.cy.diſputat hāc.q.i.l.extra territoriū.ff. de iuriſ.om.iud.⁊ ↄcludit ꝙ prim⁹ nō ſcđs hēat iſtud ius exigēdi.vt ſic ↄſideret̄ tp̄s ↄcte obligatiōis:non tp̄s exactionis vel cōdēnatiōis.facit.ff.de vſufru.l.defuncta fructuaria.⁊ qđ no.Bar.in.l.ſi.vbi Bal.ff.ſo.ma.

Ponit queſtionez.

1 Epiſcops pōt cōmittere vices ſuas nō tamen pretio.
Rōnem reddit.nume.2.
3 Eps nō dz diſſimulare ſi videt iudicium peruerti.
Et diſſimulās qua pena puniatur.nu.4.
5 Cōceſſio iuriſdictiōis ſub ānuo cenſu an ſit ſimoniaca.
6 Eps an poſſit dare ordinarium.

Quoniā. Primo pōit exceſſuz quē expſſa cā fieri ꝓhibet.ſcđo penā addit ibi:ꝙ ſi
1 qs.¶ No.primo † ꝙ eps vel archidia.bñ pōt cōmittere vices ſuas nō tñ ꝓtio.vt.c.romana.de app.⁊ i de.⁊ ſi ꝓncipalis.ð reſcrip.vbi no.de iſtis officialib⁹ foraneis. ¶ Scđo
2 no.† cāz huī⁹ iuris ꝓhibitiui.ſ.qꝛ iſta vēditio tēdit ad grauamē ſubditoꝝ.tales eñ emptores extorqnēt pecūiaz per fas ⁊ nephas.⁊ de minima culpa maximā faciūt:⁊ ſepe puniūt burſam vbi puniēde eēnt ꝑſone.in auť.de mā.prin.§.oportet.ſm Hoſt.q ex hoc ſentit ꝙ emptori fructuū iuridicū applicentur imobilia q̄ occaſione delicti venirēt ↄfiſcāda.qꝛ iſte cēſet̄ fruct⁹.legiſte tñ de hoc dubitāt in ſimili caſu ſi marit⁹ recepit caſtrū in dotē ad quē ꝑtinēt oēs fruct⁹ dicti caſtri vt.l.ꝑ oneribus.C.de iure do.ſi aliq̄ dom⁹ vel poſſeſſio ↄfiſcet̄ rōne delicti an ſoluto mr̄imonio debeat eē ſua tāꝙ̄ fruct⁹ iā ꝑcept⁹ vł redire ad heredē mulieris ad quē dos reuertit̄.dic vt.l.fin.ff.
3 ſol.ma.¶ Tertio no.ꝙ † eps nō dz diſſimulare ſi videt iudiciū ꝑuerti.ↄcor.xliij.di.ephesijs.tacet eñ vt recipe poſſit cenſuz ꝓmiſſuz ab emptore lz ſubditoꝝ grauatoꝝ clamores itelligat.⁊ qñq₃ qđ peī⁹ eſt:facit vicariū:⁊ excuſat ſe.ↄ id qđ not.
4 lxxxvi.di.c.j.⁊.iij.⁊.lxxxiij.di.error.ſm Ho.¶ Quarto no.† ꝙ epi talia cōmittētes puniunt̄ pena cāonica.ſ.depoſitiōis cuz nota īfamie.j.q.iij.c.ſi.⁊ ꝑdit poteſtatē ↄferēdi.offm̄.ſ.c.pxi.
¶ Querit gl.† vtrū iſta ↄceſſio iuridicā ſub ānuo ꝓtio ſit ſi
5 mōiaca.dicit ꝙ ſic.qꝛ iuriſdictio eſt ſpūalis.pōt tñ certū ꝓtiū exercēti deputari.vt no.ſ.c.pxi.⁊ ꝑ hoc dicit Hoſt.ꝙ ꝑlatus male facit ſi dicat vēdo tibi iuriſdictōez ad me ſpectantē vſq₃ ad ānū:⁊ totū lucrū tuū ſit.ſec⁹ ſi dicat ꝓ ſalario ↄſtituo tibi centū.⁊ tu iuriſdictiōem exerce.⁊ obueniētia mihi computa. ⁊ redde.hoc enim eſt licitum ſm Inno.⁊ Hoſt.⁊ dicit Hoſti. ꝙ hoc caſu omnia que obueniūt ſunt ſcribēda:vt ſciatur qs: a quo:quare:quādo quātū:⁊ qualiter receptum ſit ⁊ expēſuz ⁊ auť.de man.prin.§.coges autez.coll.iij.⁊ de colla.§.iubem⁹. ⁊ de hoc de ob.ad rati.c.vno.⁊ vide qđ no.Hoſt.in ſumma.e. ti.§.ante ſi.ver.in ſūma notādum ⁊ ſe.¶ Scđo querit glo.†
6 vtrū eps poſſit dare ordinariū.dic vt in glo.Hoſt.dicit ꝙ in duobus caſibus eps dat ordinariū primo creando officialez: cui generalr̄ vices ſuas cōmittit ⁊ ſi alio noīe appellet̄ vt vicedñs vel vicari⁹.qꝛ nō eſt curādū de noīe.ſ.de ꝓcura.petitio.⁊ hoc pōt facere ad vnū ānū ⁊ plures vt ſibi placuerit.ſcđo facit ꝑpetuū ordinariū confirmādo cōferēdo vel inſtituendo in beneficio

Ponit queſtiones.

Utruz eps poſſit dare ordinariū ⁊ i qb⁹ caſib⁹ eps dat ordinariū ⁊ in duob⁹ caſib⁹ ſm Ho. ⁊c.

bñficio cui ſit anneɾa iuriſdictio de offi.or.c.cū ab eccleſiarū
vel de cōſuetudine.de elec.dudū.ꝛ in hoc ſecūdo caſu licet cō
cedi nō debeat ſub cēſu nouo vel veteri augmētato.de cen.c.
ꝓhibemꝰ.pōt tñ ſub antiquo non diminuto.vt ibi.ꝛ vide de
hoc.ɾi.q.j.experientie.

1 Regimē animarū nō ē cōmittēdū pretio.rōnē reddit.nu.3.
2 Sacerdotū officiū non debet exponi venale.
4 Rector ſi non pōt iuſta de cauſa intereſſe diuinis:poterit epi
ſcopus alteri tanꝗ̄ vicario committere curam aiarū.

Quoniam. Regimē eccl'ie ſub annuo cen
ſu cōmitti non dꝫ.p̄mo narrat
cōſuetudinē:quā ſcdo ꝓhibet.tertio cauſaꝫ reddit.
ſecūda ibi:nec id. ¶ No.p̄mo ꝙ papa reprobat hic
cōſuetudinē cōtra ſacros canones introductā.vtrū aūt poſt
reprobationē poſſit iduci de nouo.dic vt.c.ſtatutū.de elec.in
cle.ꝛ.l.dudū.C.de cōtrahē.emp.ꝛ qđ dixi.ſ.de in integ.reſti.
1 cōſtitutꝰ. ¶ Scdo no.ꝙ regimē aiarū nō eſt p̄tio cōmitten
dū.n ā vt dicit ho.nec in ppetuū nec ad annū:nec momētū vē
2 dēdū eſt regimē aiarū.vt.ſ.c.pxi. ¶ Tertio no.ꝙ ſacerdo
tū officiū nō dꝫ exponi venale.ꝛ hac de cā ſtatuiť ne clerici ſi
3 ne titulo ꝓmoueanť.vt.ſ.de p̄bē.cū ſm. ¶ Quarto no.rōnē
ꝙ emptor nō cōſyderet eterna p̄mia:ſꝫ terrena.vñ io.tertio.
qđ natū ē ex ſpū ſanctū eſt:qđ natū eſt ex carne caro, eſt.ſpiri
tualis ergo ꝓmotio q̄rit eterna.carnalis vero q̄rit tpalia et
carnalia.pura ergo dꝫ eē ſacerdotis intētio vt in diuino offi
cio cōtēpletur ſolū deū:ꝛ eiꝰ retributionē nō tpale cōmoduꝫ.
vē cōtra clericos q currūt ad funꝰ diuitis vſurarij ꝛ pauperē
vilipēdūt.vñ verſus.Cū moriť diues ꝛc.ad pauperis funꝰ ꝛc.

Ponit queſtionem.

4 ¶ Querit glo.pone ꝙ rector nō pōt iuſta de cā intereſſe di
uinis.dicit glo.ꝙ epus poterit tūc alteri cōmittere tāꝗ̄ vica
rio curā aiaꝝ.ad hoc.ſ.de app.puenit.ꝛ de cle.egro.de recto
ribꝰ.ꝛ de elec.cum ex eo.li.vj.p iurarī ꝙ epus hoc debeat ſm
Jo.an.ꝛ vide qđ no.Jo.an.poſt doc.ſ.de p̄ben.ſignificatuꝫ.
vbi q̄rit an liceat ſacerdoti locare opas ſuas ad diuina.

1 Fructꝰ eccleſie cōcedi poſſunt ad affictū vel ad annuū cenſum.
2 Locator ante finē tēporis nō pōt expellere conductorem.
3 Succeſſor in dignitate an teneatur ſtare locationi quam pre
deceſſor facit in ſeptēnium.
Quid de ſucceſſore in prebenda nu.4.
5 Heres locatoris an teneat pro tempore quo colonus expelli
tur ad intereſſe in caſibus in quibus ſucceſſor nō tenetur ſta
ri locationi.

1 Uerelam. Fructꝰ eccl'ie ad affictū vl' ad
annuū cēſum cōcedi poſſunt
ꝛ primo ponit cōductoris q̄relā.ſcdo dat ei indicē.
ibi:idcoq3. ¶ No.primo ꝙ iſte rector cōceſſit ad fir
mā fructꝰ eccl'ie p ſeptēniū.religioſis aūt adminiſtrationē ha
bētibꝰ ad tm̄ tp̄us nō vr̄ licere.qđ dic:vt in cle.monaſteria.de
re.ec.nō ali. ¶ Scdo no.ꝙ hic locator expulit cōductorē.an
aūt teneať pena.l.ſi qs i tātā.dic:vt in dicta.l.C.vñvi. ¶ Ter
2 tio no.ꝙ locator añ finē tp̄is nō pōt expellere cōductorē.te
neť ergo.ad patiētiā ꝛ ſic ad fctm̄.vt no.in.l.ij.ff.de verb.obl.
ergo videreť ꝙ nō p̄aſe deberet cogi:ſꝫ ſufficeret intereſſe p̄
ſtari.iuxta no.in.l.ſtip̄.nō diui.§.celſus.ff.de verb.obl.p bar.

Ponit queſtiones.

3 ¶ Querit glo.ſi ille q locauit ad ſeptēniū moriať añ.an ſuc
ceſſor in dignitate teneať ſtare ꝯductiōi.diſtingue.aut locatio
fuit facta p vtilitate eccl'ie:ꝛ pecunia ſit cōuerſa ꝛ teneť ſucceſ
ſor.aut nō in vtilitatis ꝛ nō teneť ſtare ad ſimilitudinē vſufru
ctuarij:q locat ad certū tp̄us:ꝛ añ moriť.vt.l.ſi qs domū.ff.lo
ca.ꝺ hoc ēt no.xij.q.ij.aliēatōes.ꝛ.l.de laicis.ꝛ.xvi.q.j.poſſeſ
ſiōes.ꝛ p h̄ gl.j.facit.C.ꝺ ero.mili.an.p hāc.i ſi.ꝛ.l.his ſchola
ribꝰ.i ſi.cū ibi ſi. ¶ Op.ꝛvť ꝙ ſucceſſor i dignitate nō teneať

Opponit in cōtrarium.

ſtare locatori p̄deceſſoris.vt.l.emptorū.C.loca.dicit Jo.an.
ꝙ illa.l.loquiť in ſucceſſore ſingulari puta emit a locatore rē
alteri locatā.poterit eñ expellere illū cōductorē: vt ibi.Sed
hic loqtur i ſucceſſore vniuerſali puta p̄lato q dꝫ fideliter ꝓ
ſeq quos nouit ſuo p̄deceſſori fideliter paruiſſe.vt.l.c.hoc ius
4 placiti.xij.q.ij. ¶ Quid i p̄bēdario an locatio p eū facta ad
quiquēniū maiori vel minori tp̄e ſi moriať iteri ſucceſſor in p̄
bēda teneať ſtare.diſtigue.aut ſine cā rationabili:ꝛ non teneť
ſucceſſor ſtare.aut cū cā:ꝛ tūc aut cū auctoritate epi: aut ſine.
ſi cū auctoritate ꝛ tūc aut ex rationabili cā interpoſita:ꝛ tene
biť ſtare ſucceſſor niſi ex hoc ꝓhareť eccl'ia leſa.qꝛ tūc bñficio
reſtitutiōis.ſ.quadriēnū poterit reuocari.aut ſine auctorita
te epi:ꝛ tūc ſucceſſor nō teneť ſtare tali locationi.ꝯſenſus aūt
epi nō videť in iſtis tp̄alibꝰ locatiōibꝰ exigēdꝰ:ſꝫ i ppetuis ſic
de his q̄ ſi.a p̄.c.tua.ꝛ.ſ.vt ec.bñ.vt nſꝫ.ꝛ vide de re.ec.nō ali.
c.ſi vna.ꝛ p̄dicta locū hñt i ſucceſſore l bñficio.Sꝫ qꝛ vt pluri
mū res cōceſſe alijs ad tp̄us certū vel incertū ad alios trāſfe
rūtur:an illi teneanť ſtare tali cōtractui.no.Cy.in dicta.l.em
ptor.C.loca.doctor meꝰ ſic notabiliter diſtinguit.an ſucceſſor
teneať ſtare locationi p̄deceſſoris refert:aut eſt ſucceſſor vni
uerſalis.ꝛ nō ē dubiū:ꝙ teneať ſtare.c.loca.l.viā veritatis.aut
ē ſingl'aris:ꝛ tūc refert.aut colonꝰ habebat ius in re:aut non.
ſi habebat ius in re ſucceſſor teneť ſtare.vt.l.j.§.idē ait de ſu
p̄ſi.nō ob.l.vectigal'.ff.de pigno.qꝛ ibi res nō vadit ad ſucceſ
ſorē imo reuertiť ad auctorē extincto iure:i quo fundabatur
ius poſſeſſoris:vt eodē mō nō obſtat.l.ſi qs domū.ff.loca.ſi
vero colonꝰ nō habebat ius in re:ꝛ refert.aut loqmur i vxore
ad quā reuertiť fundꝰ dotalis ſoluto matrimonio.ꝛ tenetur
ſtare locatiōi facte p maritū.vir eñ licite cōtraxit ꝓpter gñā
lē adminiſtrationē ꝛ dñiū qđ habebat in re dotali cōſtāte ma
trimonio.aut loqmur in alio cōtractu:ꝛ tunc refert:aut loca
tor nō habebat plenā adminiſtrationē ꝛ tūc ſucceſſor nō tene
tur ſtare.vt dicta.l.ſi qs domū.ibi eñ fructuariꝰ nō habebat
adminiſtrationē pleno iure:ſꝫ reſpectu ſui iuris tm̄.aut loca
tor habebat plenā adminiſtrationē:ꝛ reſpectu ſucceſſoris.et
teneť ſtare colono.vt.l.ſi filio.§.ſi vir.ff.ſolu.ma.aut habebat
plenā admiſtrationeꝫ reſpectu rei:nō tm̄ reſpectu ſucceſſoris.
ꝛ tūc refert aut loqmur i ſucceſſore dñij:ꝛ nō teneť ſtare colo
no.vt dicta.l.ſi qs domū.aut i ſucceſſore adminiſtrationis vl'
officij:ꝛ tūc ſucceſſor teneť ſtare colono nomie ipiꝰ officij:qđ
gerit.ſi tm̄ locatio añceſſoris fuit rite facta.al's nō.vt in iſto.c.
p ſona vero ꝓpria ipiꝰ ſucceſſoris nō obligať ex officio añceſ
ſoris in officio.C.de decur.l.ꝓuidēdū.li.x. Jn caſibꝰ tm̄ i qbꝰ
dixi ꝙ colonꝰ ſingularis i re nō teneť ſtare colono p.l.empto
rē.C.loca.fallit ꝛ primo in.l.ſi.C.de iure ſi.ſcdo ſi fuit reſerua
tū ius coloni.vt.l.ſi mercedē.§.ſi.de ac.emp.tertio ſi colonus
fecerat expenſas.qꝛ non poteſt expelli niſi reſtitutis expen
ſis vt.l.colonꝰ.ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ iſta ponit.d.bal.in dicta.l.ſi fi
5 lio.§.ſi vir. ¶ Juxta p̄dicta q̄riť i qbꝰ ſucceſſor nō teneť ſta
re:an heres locatoris teneať ꝓ tp̄e quo colonꝰ expellit ad in
tereſſe.ala.ꝛ tan.ꝙ nō:niſi inquātū ad ip̄m ꝓuenit.licet here
des rectoris teneanť eccl'ie de mala adminiſtratiōe:ſicut here
des tutoris pupillo.C.de here.inſti.l.vlt.al'r Hoſt.vt hic i no
uella.ꝛ de hac materia vide in ſumma huius tit.p hoſti.ꝛ per
Cy.in dicta.l.emptorē.

¶ De magiſtris ꝛc. Rubrica.

¶ Viſo qualiter ſpiritualia ꝓhibētur pecunia cōcedi:vel re
cipi:ē vidēdū de his q̄ hñt inſtar ſpiritualiū: vꝫ de magiſtro
ꝛ licētia docēdi.de prima pte habeť.xxxvij.di.maxime.c.di.
quibuſdā.xliij.ꝛ.lxxxvi.di.miſerū.ꝛ.c.ſtatuimus.viij.q.j.opor
tet.Et ad ſcdaꝫ ptē rubrice.facit.j.q.iij.vēdētes.cū.c.ſe.repe
titur i cle.ꝯgruit.de elec.offi.ꝛ.c.cū i magiſtrū.de cle.nō reſi.
relatū.ꝛ.c.tue.ꝛ de loca.c.j.de teſtamētis.relatū.cum ſi.

1 Cathedralis eccleſia ꝛ q̄libet collegiata q̄ ad hoc ſufficit
debet ꝓuidere de vna p̄bēda magiſtro in grammatica.
2 Judex eccleſiaſticꝰ debet ꝓuidere vt pauperibus nō ſubtra
hatur opoꝛtunitas addiſcendi.
3 Exigi nil debet pro licentia docendi.
4 Licentia petenda eſt anteꝗ̄ quis doceat.
5 Jmpediēs vtilitatē eccl'ie ꝓmoueri:debet priuari beneficio.
6 Doctores debent habere premium pro lectura.

Quoniam. Summa totius tituli.pri
mo quo ad p̄mā ptē rubri
1 ce.ſcdo quo ad ſcdam talis eſt. Cathedralis ec
cleſia ꝛ q̄libet collegiata q̄ ad hoc ſufficit ꝓuide
re dꝫ de vna p̄bēda magiſtro in grāmatica q de
ricos eccl'ie ꝛ pauperes ſcholares gratis doceat.q magiſter a
p̄lato cū capitulo vel maiori pte ipiꝰ eligi dꝫ quorū negligen
tia ſupplet ordinariꝰ.metropolitana eccl'ia etiā habebit theo
logū.ꝛ ſi vtriq3 nō ſufficit grāmatice in aliqua eccleſiaꝝ ſuaꝝ
q̄ ad hoc ſufficiat ꝓuideri vt theologi poſſit haberi p̄lati ꝛ ca
pitula ad theologie ſtudiū aliquos dociles mittere debēt q
bus ꝓuidebūt ſi ſui redditꝰ eis nō ſufficiāt.ꝛ docētes in theo
logia donec docuerint ꝛ ſtudētes p quiquēniū integre p̄ben
darū ſuarū fructꝰ p̄cipiūt:cōſuetudine vel ſtatuto contrario
nō obſtāte.ꝛ hec oīa faciūt ad p̄mā ptē rubrice.quo ad ſcdaꝫ
ꝓ licētia docēdi p̄textu alicuiꝰ ꝯſuetudinis nil dꝫ exigi:vel ꝓ
mitti.ob hoc ꝓmiſſum remittiť ꝛ ſolutū reſtituiť.idonei rege
re volētes ꝓhiberi nō debēt.cōtrafaciētes officij ꝛ dignitati

2 bus priuabūtur. ¶ No. primo † ꝙ ſpectat ad eccleſiaſticū iudi
cē ꝓuidere, vt pauperibꝰ nō ſubtrabaꝛ oportūitas addiſcēdi
Jmpator etiā multa priuilegia cōtulit ſtudētibꝰ. vt ī auē. ba-
bita. C. ne filiꝰ ꝓ pa. ꝑ doctores enī res publica gubernaꝛ. vt
pꝫ in ꝓemio inſtitu. in fi. ¶ Scd̄o no. ꝙ attendiꝛ in ſcholari
vt accedat ale ꝓficiēdi. q enī nō ꝓficiūt meliꝰ facerēt ſi ſe ⁊ pa
rētes inanibus ſumptibꝰ nō vexarēt. ff. de inoffi. teſta. l. j. ſm
Hoſti. q remittit ad no. de offi. preui. c. vno. in fi. ¶ Tertio
3 no. † ꝙ ꝓ licētia docēdi nil dꝫ exigi ꝓuiſum etiā hodie ē quā
tū debeat doctorādi expēdere ꝓ ſolēnitate doctoratꝰ ⁊ de pe
4 na cōtrafaciētis in cle. cū ſit. co. ti. ¶ Quarto no. † ꝙ anteꝗ̄ qs
doceat dꝫ petere licētiā: q̄ dꝫ gratis ꝯcedi. ⁊ ē ꝯ̄ doctores qui a
ſcholaribꝰ primo legētibꝰ ex cōſuetudine petūt paſtū. Jtē ⁊
ꝯ̄ ſcholares q ī reqſitis doctoribꝰ mādant ꝑ ſcholas ꝙ repe
tēt aliquā decretalē. ⁊ innuit ꝙ facultas docēdi ſit oībus ido-
neis ꝯcedēda. qd̄ ē verū: niſi eēt nimia multitudo magiſtro-
rū vel alia iuſta cā ſubſit. ſemp enī attēdēda ē cā de accu. c. cū
5 dilecti. ¶ Quinto no. † ꝙ priuari dꝫ bn̄ficio q vtilitatē eccl̄ie
impedit ꝓmoueri. qꝛ ſi nō habeꝛ magiſter nec diſcipuli ſicut
alibi diciꝛ: ſi nō eēnt auditores nō eēnt doctores. vj. q. j. ex me
6 rito. ⁊ vide ī hiero. ad ruſti. ij. ī fi. ¶ Sexto no. † ꝙ doctores
debet habere premium pro lectura. de quo in glo.

1 Exigi nihil debet pro licētia docendi.
2 Obligatio contra iura exacta remittēda eſt.
3 Gratis aliquid accipiens tenetur gratis impendere.
4 Prelatus ſi non dat alicui licentiam eundi ad ſcholas niſi ꝑ
us recepto pretio an erit ſimonia.
5 Superior ſupplet inferioris negligentiā appellatione poſt
poſita.
6 Negligentiam inferioris infra quantum tempus ſit licitum
ſuperiori corrigere.

1 **Prohibeas.** † No. primo: nihil exigē-
dū ꝓ licētia docēdi. ver-
ſauice doctores non debēt emere ſcholares. non
ei tꝫ ꝓmiſſio qua ſcholaris ſe obligat audire cer
tū magiſtrū. ff. de var. ⁊ extraor. co. l. j. §. ꝓinde. ⁊ de cōdi. et
2 demō. tytio. §. ij. ¶ Scd̄o no. † ꝙ teneꝛ qs remittere obliga
tionē ꝯ̄ iura exactā. facit. l. ſi qs accepto tulerit. ff. de cōdi. in-
3 de. ¶ Tertio no. † ꝙ q accepit aliqd gratis teneꝛ impēdere.
⁊ ſeqtur a ꝯ̄rio ſenſu. ꝙ ſi nō accepiſſet gratis non teneꝛ gra
tis impēdere. Sꝫ dic ꝙ argumētū a ꝯ̄rio ſenſu nō vēdicat ſi
bi locū iſto caſu: ⁊ in oī alio qn̄ ex eo reſultaret abſonꝰ intelle
ctus: vel iuri ꝯ̄rꝰ vt plene no. d. Bal. in. l. cōuenticulam. C. de
4 epi. ⁊ cle. Et circa hoc q̄rit Jo. an. † ſi p̄latꝰ nō dat alicui licen
tiā eūdi ad ſcholas: niſi priꝰ recepto p̄tio: an erit ſimonia. di
cūt qdā ꝙ ſic. nā ſi ipſa licētia ſpiritualis ē: ⁊ ex ſpirituali com
petit poteſtate. ergo ē ſimonia. ſ. de ſimo. c. tua nos. ſꝫ Jnn.
nō eſt ſimonia: ſꝫ turpe lucrū. aliter no. ſ. eo. c. pe. §. j. de hoc ꝑ
5 archidia. xxxvij. di. de qbuſdam. ¶ Quarto no. † ꝙ ſuperior
ſupplet inferioris negligētiā ap. poſtpoſita. qd̄ ē verum: niſi
negligētia reuoceꝛ in dubiū. ⁊ ſup hoc litigeꝛ. de reſti. in inte.
¶ Circa hoc q̄rit ſi hodie ē lata ſentētia ꝑ p̄lato: ⁊ cras ꝓui-
det ⁊ decima die fuit appellatū. dicit Hoſt. totū retractādū
ſicut ſi poſt app. eēt facta ꝓuiſio. ad hoc de ap. nō ſolū. li. vj.
Cū aūt deuolutio p̄tātis nō vertiꝛ in dubiū: nec cā rationa-
bilis opponiꝛ appellatio. nō obſtabit. de ſup. ne. p̄la. c. fi. ⁊ pꝫ
rō. ſ. de his q̄ fi. a p̄la. ex ore. ¶ Op. in caſu huiꝰ. c. ſicut ꝓhi-
bitū ē accipere ita ⁊ dare. ⁊ ſic ex vtraqꝫ p̄te vertiꝛ turpitudo
ergo videꝛ reſtitutio denegāda. cuꝰ ꝯ̄riū dicit tex. vn̄ vꝛ ob-
ſtare. ff. de cōdi. ob tur. cām. l. j. ⁊. l. iij. §. ſi ob turpē. Sol. dicit
glo. plus delīqt q accipit: q̄ ille q dedit. id̄ repetitio ꝯcediꝛ.
hāc ſolutionē no. ꝓ limitatione dicte. l. j. vbi eſt equalis turpi
tudo hinc inde: ſecꝰ ſi ex p̄te recipiētis. maxima ex p̄te aūt dā
tis p̄ua. Ex p̄te enī p̄lati cēſeꝛ crimē ꝯcuſſiōis: ſꝫ nō ſimonia
q̄ exigitur in officio ſpirituali ſm Jnno. Sꝫ Ar. ſ. c. ꝓxi. di
cit ꝙ cōmittiꝛ ſimonia ſi vēdaꝛ licētia docēdi: licet nō habeat
curā aiarū annexā: ſi deꝛ pecunia ꝓ iudicatu. j. q. iij. ſaluator.
¶ Querit Jo. an. † poſt quātū tp̄us ſit ſupiori licitū ſupple-
6 re iſtā negligētiā. ſentit glo. ꝙ poſt mēſes q dātur ſuper bn̄-
ficijs ꝯferēdis. dū allegat. c. nulla. alijs vꝛ hoc referēdum ad
ſuperioris arbitriū. cū iſta ꝓuiſio nō ſit ꝑpetua. ſicut bn̄ficia-
lis. vn̄ ſatis eque minꝰ dabiꝛ: maxime cū ſchola iam ordinata
deficeret mortuo magiſtro. vꝛ aliꝛ. dicit tn̄ Jo. an. monitionē
dicto caſu neceſſariā. facit qd̄ no. d̄ re iu. ad apl̄ice. li. vj. ī gl. fi.

Opponit in cōtrarium.

Ponit queſtionem.

1 Magiſtri debēt alijs dignis docēdi licētiā impartiri.
Magiſtri vt ſint digni quales eſſe debeant.

2 Doctor ſi vult regere per ſeipſum ne det alteri licentiam: an
debeat ad hoc compelli.

1 **Quanto.** † No. primo ꝙ magiſtri debēt
alijs dignis docēdi licētiā ipar
tiri gratis. magiſtri enī vt ſint digni: dn̄t eē ſubti
les in interpretādo: ⁊ copioſi in diſcernendo. vt
C. de ꝓfeſſo. q ī vrbe cōſtā. l. vna. li. xij. Jtē coaptare ſe debēt
ingenio diſcētiū. viij. q. j. oportet. nec debēt arroganter. xlvj.
di. habet. de hoc in hiere. ſup titum. ¶ Querit glo. † ſi doctor
2 vult regere ꝑ ſe ipm̄ ne det alteri licētiā: an debeat ad hoc cō
pelli. tꝫ glo. ꝙ dꝫ. Jdē Vin. ⁊ Ab. ⁊ Ho. q dicit ꝙ aut inuidia
ipm̄ mouet. ⁊ hoc rep̄hēdiꝛ. ſ. eo. c. j. aut odium vel alia corru
ptela. ⁊ idē. xi. q. iij. iiij. nā ⁊ ſi ipſe ſit valide idoneꝰ tn̄ expedit
vt collegā habebat. de offi. archi. c. fi. ⁊ eſt potētiſſima rō ſm
Hoſt. qꝛ talis cū alio ꝓficeret q cū ipo nō ꝓficeret. cuꝫ in hoc
multuꝫ valeat amor magiſtri: ⁊ acceptus modus legendi. iſte
ergo profectus non impediatur. ſ. c. j.

Ponit queſtionem.

1 Magiſtrū debet habere nō ſolū eccleſia cathedralis ſed
alie collegiate: ſi ſuppetūt facultates.
2 Magiſter in eccleſia a quo ſit eligendus.
3 Prelatus non debet doceri: ſed docere.
4 Prebenda poteſt aſſignari non canonico.
5 Eccleſia vna ſi ꝑ ſe nō ſufficit ad prouidendum magiſtro: de
bent plures coniungi.
6 Magiſter a diuitibus an poſſit recipere collectam.
7 Prebenda ſi fuerit aſſignata magiſtro: an debebit aliqs eli-
gi in canonicum ad illam prebendam.
8 Religioſus maxime monachus an poſſit eligi in magiſtrū.

1 **Quia non.** No. primo † ꝙ nō ſolū eccl̄ia
cathedralis ſꝫ alie collegia-
a teꝰ ſi ſuppetūt facultates debēt habere magiſtrū a
⁊ idē hodie ē ſtatutū in monaſterijs: quorū ſup-
petūt facultates. tenētur enī habere magiſtros q
monachos ipoꝝ īſtruāt ī primitiuis ſciētijs. de ſtatu mo. ne ī
2 agro. §. v. ¶ Scd̄o no. † a quo dꝫ eligi iſte magiſter. dicit tex.
ꝙ a p̄lato cū capitulo. dicit Jo. an. ꝙ magis reqritur in tali
3 electiōe cōſenſus capl̄i: q̄ p̄lati. † p̄latꝰ enī nō dꝫ doceri: ſꝫ do
cere. illi vero de capl̄o ſunt inſtruēdi vn̄ ipoꝝ intereſt vt talis
eligaꝛ cuiꝰ modi acceptabile ſit ⁊ diligaꝛ ſm Hoſti. vn̄ quinti
lianꝰ. li. ij. de oratoria inſtitutiōe. vt p̄ceptoris eſt officiū doce
re: ita diſcipuloꝝ p̄bere ſe dociles. ſciētia enī conualeſcere ne
qt niſi ſociata fuerit tradētis accipientiſqꝫ ꝯcordia. ⁊ ē etiā
hic argumētū. ꝙ collatio bn̄ficioꝝ ſpectat cōiter ad capl̄m.
4 de quo. ſ. de elec. c. cū eccl̄ia. ¶ Tertio no. † ꝙ quāqꝫ nō cano-
nico aſſignaꝛ p̄bēda. ⁊ dicit textꝰ ꝙ a capitulo. qd̄ itellige cū
ſolū capl̄m ordinat p̄bēdā. niſi vero ſpectat ad ſolū p̄latū ipſe
ſolus ordinabit ſi ſimul ambo ⁊ ſimul ad illos hec ordinatio
ꝑtinebit. facit de offi. ordi. ad hoc ſm Ho. ¶ Quarto not. ꝙ
iſta ꝓuiſio ſit magiſtro ad tp̄us. ſcꝫ q̄diu ꝑſtiterit ī docēdo.
vn̄ Seneca epiſtola. ix. Qui vtilitatis cā aſſūptꝰ ē: tādiu pla-
cebit q̄diu vtilis fuerit. ⁊ ad hoc ꝙ aliqs habeat p̄bendam ⁊
nō ſit canonicꝰ: ⁊ quāqꝫ ecōuerſo. vide qd̄ no. ſ. de cōſti. cū. m.
5 ferrarien̄. ¶ Quīto no. † ꝙ eccl̄ia ꝓuidet magiſtro. qd ſi vna
queqꝫ ꝑ ſe nō ſufficit. dic. ꝙ dꝫ cōiungere ſimul plures. vt ſic
fiat cōtributio inter eas. de cen. ꝓcuratiōes. de ſtatu mo. ī ſin
gulis hodie ꝑ quos debeat magiſtris ꝓuideri. vide. ſ. eo. c. in
ter ſolicitudines. in. cle. ¶ Querit glo. † nunqd magiſter a di
6 uitibꝰ poſſit recipe collectā. glo. tenet ꝙ ſic. no. etiam de hoc
xxvij. di. de qbuſdā. ⁊. xviij. di. de eulogijs. Ho. dicit. ꝙ magi
ſter. q nō eget nō p̄ōt facere collectā: licet poſſit recipe gratis
oblatū. Sed ſi eget licet a paupibꝰ nihil petat a diuitibꝰ ē eiꝰ
inopia releuāda. nā ⁊ ſabinꝰ a ſcholaribus ſuis ſuſtētabaꝛ. ff.
de ori. iur. l. ij. circa fi. ⁊ bona dona ſunt danda doctoribus. de
hoc. iij. q. vij. tria. v. apud vrbē. nō tn̄ debēt doctores ⁊ magi-
ſtri q̄rere magnas diuitias. vn̄ legiꝛ ſocratē dixiſſe. abite di-
uitie peſſime: ego vos ſubmergā: ne a vobis mergar. ⁊ vale-
riꝰ. li. viij. c. vij. ponit anoxagorā dixiſſe. cū de ſtudio reuerſꝰ
ſuas poſſeſſiones deſertas vidiſſet. nō eſſem saluꝰ niſi iſta piſ
ſent. ⁊ Seneca ep̄la. xvij. multis ad philoſophāduꝫ obſtitere
diuitie. ¶ Quero qd ſi nō vacet aliqua p̄bēda qua magiſtro
aſſumpto valeat ꝓuideri. dicit ꝙ glꝫ de eccl̄ia det tn̄ de ſuo
ꝙ faciat vnā p̄bēdā. de ijs q̄ fi. a p̄la. c. fi. ſed hoc nō vꝛ bn̄ dcm̄
qꝛ p̄bēdarū ſectio ꝓhibeꝛ. vt. c. an̄ pe. de p̄bē. ſo. ibi loqtur cū
ſit defalcatio ꝑpetua ⁊ ꝓ ꝓuata vtilitate: hic ad tp̄us ⁊ ꝓ pu-
blica vtilitate. pterea bn̄ valet ꝑpetua ſectio p̄bēde facta ex cā
ſ. de p̄bē. vacāte. ⁊ tp̄alis tēporali toleraꝛ. de p̄ben. nec eſſent.

Alie collegiate. Eccleſia collegiata q̄ dicaꝛ. vid̄ cardi. in cle. ſtatutū. in. iiij. q. de elec. ſe li. in. c. ī nr̄a v̄ſi. itē ſcias ꝙ nō ſequitur. d̄ reſcr. ⁊ in. c. accedētes. v̄. dicit etiā old. de p̄ſcrip.

Ponit queſtiones.

7 ¶ Scḋo q̃rit gl. ꝙ ſi magiſtro fuerit aſſignata ꝓbẽda: an debe
bit eligi aliqs i canonicũ ad illã ꝓbẽdã. tꝫ ꝙ nõ ꝓpter ꝯueniẽ
tiã ꝯmodi tꝑalis. Idẽ Io. an. tꝫ. nõ curret eis igit tꝑs ad eli
gendũ cum differat aut. iuris mãdãtis fructus alij aſſignari.
8 ¶ Querit etiã Io. an. ꝙ an religioſus maxime monach9 poſ
ſit aſſumi i magrm. vr̃ ꝙ nõ. q2 dꝫ habere officiũ plãgẽtis nõ
docentis. xvj. q. j. monach9. ad qḋ bñ facit. c. q. nemo. q2 i vno
officio diſpar nõ dꝫ eſſe ꝓfeſſio. nec poſſunt ꝯiũgi qb9 ſtudia
ſunt diuerſa. xvj. q. j. ſi ona. ꝛ. q. bon9 mõach9 vix facit ꝛc. xvj.
q. j. legi. mlto min9 bonũ magrm. nã ꝛ i talib9 cythara cũ pſal
terio ꝛc. de de. ꝯin. diuerſis fallacijs. In ꝯriũ facit hier. mo-
net monachũ vt diſcat multo tꝑe: ꝙ poſtmodũ doceat. ꝛ ꝙ ꝓ
us diſcipul9 ſit: ꝙ̃ magr̃. xvj. q. j. ſic viue. ꝛ. c. ſi clericat9. Item
meli9 eſſe credo ꝓponere monachũ ſciẽtẽ: ꝛ honeſtũ. ꝙ̃ ſecu-
larẽ clericũ ſciẽtẽ ꝛ ihoneſtũ. c. doctos. ꝛ maxime cũ iſti gra
tis doceãt. nec idonei ſunt ꝓhibẽdi. ſo. dicit Ho. ꝙ aut talis
ſeigerit: ꝛ repellit. aut a ſupiore mittit: ꝛ ab illo ad quem ſpe
ctat licentiat. ꝛ tũc eſt admittend9. xvj. q. j. moderamine. et de
offi. ordi. q̃nto. abſtineat tñ a ſcientijs ꝓhibitis. ne cle. vl̃ mo.
nõ magno. ꝛ. c. ſi. H etiã expoſcit nõ ſolũ vtilitas ꝓprij moñ. ſꝫ
etiã vniuerſalis eccl̃e. ad hoc de cle. nõ reſi. ad audientiã. ꝛ di
cit addẽdũ qḋ no. de ſtatu mo. qḋ dei. de here. c. cũ ex iñcto.
ꝛ. c. excõicam9. nõ obſtat ꝙ nõ hꝫ officiũ docẽtis. qḋ eſt verũ:
niſi ad illḋ eligat. vt. c. nemo põt. q2 licet eodeꝫ momento nõ
poſſit eccliaſticis officijs ꝛ mõachali regule deſeruire: põt tñ
ꝓ diuerſis horis. nõ obſtat diſpar ꝓfeſſio q2 itelligit de ꝯria.
nã aĩas certũ eſt ꝙ i vna vniuerſitate ſunt diuerſorũ corporũ
hoim diuerſa gña. ſꝫ nec quo ad officiũ magiſterij ſecularium ꝛ
regulariũ diuerſa ſunt ſtudia. nã ꝛ diuerſarũ ſciarũ diſcipuli
faciũt vnũ corp9: vt medici: legiſte: canoniſte: grãmatici: logi
ci ꝛ poete: ꝛ ita concludit Io. an.

1 ☞ Doctorum vt ſit copia prouidendum eſt vt diſcipuli eli
gantur qui ad magiſterium aſſumantur.
2 Prelati eccleſiarum debent mittere ad ſtudia literarum vi-
ros dociles.
3 Eccleſia illuminatur doctoribus ꝛ ſcientia.
4 Doctores appellantur firmamentum.
5 Clerici ſtudentes in theologia percipiunt omnes fructus dũ
ſunt in ſtudio.

1 **Super ſpecula.** Not. primo ꝙ vt ſit copia doctorũ
ꝓuidẽdũ eſt ꝑmo vt diſcipuli eligãtur q ad ma
giſteriũ aſſumãtur. q ergo vult replere doctori-
bus ciuitateꝫ ꝓuideat ꝑmo circa diſcipulorũ fa
2 noreꝫ: q2 de diſcipulo ſit magr̃. ¶ Scḋo no. ꝙ ecclĩarũ pla-
ti debẽt mittere ad ſtudia literarũ viros dociles. refert eñ va
leri9 li. j. c. j. ꝙ ſenat9. x. filios prudẽtũ romanoꝝ miſit i tuſciã
3 ꝓ recipienda diſciplina ſacrorũ. ¶ Tertio no. ꝙ eccl̃a illu-
4 minat doctorib9 ſciã ꝛ etiã mũd9. j. de here. cũ ex iñcto. ꝛ ap-
pellãtur doctores firmamẽtũ. q2 multos reliquere diſcipl̃os
iſtructos q ꝛ cathedrã aſcendere merehũtur. ¶ Quarto no.
5 ꝙ clerici ſtudentes i theologia ꝑcipiũt oẽs fruct9 dũ ſunt i
ſtudio. ꝛ ſic fruct9 bñficiorũ cedũt i ꝓprietateꝫ bñficiati. vñ ꝑt
de illis ꝓ velle diſponere. de quo de offi. ordi. ꝑñti. li. vj. Ad-
uerte tñ ꝙ ad hoc vt habeãt iſtḋ bñficiũ ſiue ꝓuilegiũ: reqrit
ꝙ ſtudeãt i loco ſolẽni ꝛ ſtudio gñali. de cle. nõ reſi. tue. ꝛ in-
tellige quẽ eẽ i ſcholis etiã ſi aliqñ diuertat ad curiã vel alibi
ſtatim reuerſur9: ꝙ caſu nec diuertiſſe vr̃. de peni. di. j. diuor-
tiũ. Itẽ itellige ſtudentes nõ tñ q in ſtudio morantur: ſꝫ etiã
operam dantes. C. de epi. ꝛ cle. l. generaliter. cetera vide i no-
uella hic que leuiſſima ſunt.

¶ De iudeis. Rubrica.

1 ☞ Iudei dicuntur a tribu iuda.
2 Saraceni vnde dicantur.
¶ Viſo de his q ſpm ſcm̃ ꝑ ſimoniã vẽdẽdo deũ dehonorãt
ſeqtur de his q dehonorãt male colẽdo. ex quo vero tracta-
tur9 erat de his male colẽtib9 ſubmiſit de eorũ ſeruis. qḋ du-
plr̃ itelligit. ſ. de ſuis ꝓprie q diſtiguũtur a liberis. de qb9. j.
c. iudei. c. ad hec. ꝛ. c. ſi iudeos. ſic qñqꝫ familiaris ponit ꝓ ſuo
de ſeruis nõ ordi. de fami. de ꝑma ꝛ ſcḋa pte rubrice. xxiij. q.
viij. diſpar. ꝛ. xxij. q. j. caue. xxiij. q. iiij. v. ꝛ. vj. ꝑ totũ ꝛ ſpãliter
de iudeis. xxviij. q. j. iudei. de ſaracenis. vide. xj. q. iij. ad men-
ſam. de ſeruis vide. liiij. di. mãcipia. cũ ſe. repetit i de. ꝯgruũt
de reſcrip. cã ꝛc. ꝺ teſti. iudei. ꝛ. c. licet vniuerſis. de ap. ꝯſuluit
de deci. de terris. de ꝯuerſi. infi. c. ſi. de bapti. debitũ. de vſur.
1 poſt miſerabilẽ ꝙ dicũtur aũt iudei a tribu iuda: ꝙ ceteris erat
2 honorabilior. ꝛ ſaraceni a ſara libera vxore abrahe. Iudei legẽ
moſaycã ſuãt. ſeracẽi nõ recipiũt ipaꝫ: niſi qñqꝫ libros moyſi.

1 ☞ Iudeus non habet mancipij chriſtiani cõmercium. non
tñ debet carere precio. nu. 2.
3 Solidus quãtũ valeat.
4 Caſus in quo res poteſt emi ab inuito.

Preſenti. Si ſeru9 empt9 a iudeo cã mercimonij fact9 ẽ: vel
fieri deſyderat xp̃ian9 ꝓ. xij. ſo. redimit. ꝛ ꝑ-
mo ponit cõſtḋ bimẽbris. ſ. de baptizato et
baptizari volẽte. ſcḋo ponit ei9 cã ibi: q2 bo
1 no. ¶ No. ꝑmo ꝙ iude9 nõ hꝫ cõmercium
mãcipij xp̃iani. ꝛ circa hoc vide qḋ no. i. l. multũ. ff. de v̾. ob. ꝛ
l. apḋ iulianũ. ꝯ. ſi. de le. j. facit. C. ne xp̃ia. mã. l. j. ¶ Scḋo no.
2 ꝙ licꝫ iude9 nõ poſſit de iure poſſidere mãcipiũ xp̃ianũ. nõ
tñ dꝫ carere ꝑtio. ꝛ ſic põt iude9 bona alia poſſidere. ex ꝙ ꝓ-
3 hibet ſpãliter de mãcipio xp̃iano. ¶ Tertio no. ꝙ quãtũ eſti-
mat ſu9. ſ. xij. ſo. ꝛ credo ꝙ hic ſolidũ debeat capi ꝓ flor. de ꝙ
i. l. qcũqꝫ. C. de ſuis fugi. de qua aũt moneta itelligat dic vt. j.
e. c. ſi. amplior tñ eſtimatio ſit ſuorũ i. l. ſi. C. cõia del. ¶ Quar
to no. ꝙ cogit qs qñqꝫ diſtrahere reꝫ ſuã regulariter ꝯ. vt. l.
4 nec emere. C. de iure deli. ¶ Quito no. ꝙ admittit qñqꝫ qlꝫ
ad emẽdũ rẽ ab inuito. qs ergo ſi plures ꝯcurrãt. dic vt in gl.
Io. an. dicit ꝙ eꝑs loci dꝫ eligere magis idoneũ. ff. de accu. l.
ſi pleſ. ꝛ. j. ꝺ ꝓcur. c. ſi duo. li. vj. facit. j. de reſcri. l. ſi duob9. i ſi.

1 ☞ Iudeus non poteſt habere ſeruum in ſeruitio perſona
li: ſed bñ in reali.
2 Licitũ aliqñ eſt aliqd ꝑ cõſequentiã quod non eſt directo.
3 Spurius nõ põt poſſidere bona patris: tñ ſi cũ alio cõtrahit
ſocietatem. ꝛ ſocius ſuus inſtituitur heres a patre ei9 ſpurius
habebit partem per mediã pſonã: quã ꝑ ſe habere nõ poſſet.
4 Liber poteſt eſſe conditionatus
5 Exigendũ nihil eſt ab originarijs vltra ꝙ̃ cõſuetũ ſit exigi.
6 Ius colonarium perditur mutatione loci ad locum facta de
originario.
7 Seruitus acquiritur ex tempore.

Multorum. Iude9 xp̃ianũ i ſeruũ ha-
bere nõ põt. hoc ꝑmo in
aſcriptitiũ vero põt. ſcḋa ibi: hi vero. ¶ No. pri
1 mo ꝙ iude9 nõ põt habere ſuũ i ſuitio pſona
2 li ſꝫ bñ põt i reali. ¶ Scḋo no. ꝙ qñqꝫ aliqd ẽ
licitũ ꝑ quãdã ꝯſequẽtiã qḋ nõ licet directo. principaliter eñ
iude9 nõ ꝑt poſſidere mãcipiũ xp̃ianũ. ſꝫ ſi ẽ aſcriptiti9 bñ ꝑt
ſicut dicim9 de iure ꝑronat9. vt. l. huiuſmodi. ff. de ꝯhen. emp.
ꝛ. l. q̃dã. de acq. re. do. cũ aggregato ergo bñ poterit mercari
3 mãcipiũ xp̃ianũ: ſꝫ principaliter hoc nõ poſſet. ꝛ ſicut nec ſpu
ri9 põt poſſidere bona pr̃is. tñ ſi cũ alio cõtrahit ſocietateꝫ ꝛ
ſoci9 ſu9 iſtituat heres a pr̃e ei9 ſpuri9 habebit pteꝫ ꝑ mediã
pſonã: quã ꝑ ſe habere non poſſet. ar. ff. de li. le. l. ſi is q duos.
4 ¶ Tertio no. ꝙ qñqꝫ aliqs eſt liber tñ ẽ cõditiõat9. de iſtis
talib9 dic: vt. C. de agri. ꝛ cẽ. ꝛ. C. vbi decuri. vl̃ coar. ꝛ. C. ne rei
5 do. vel tẽp. l. j. ¶ Quarto no. ꝙ ab originarijs nihil ẽ exigẽ
dũ vltra ꝙ̃ cõſuetũ ſit. ꝛ dicit Io. an. ꝙ eſt ar. ꝯ illos q tallias
exigũt. põt tñ hoc dici ſpeciale i odiũ iudei. dñari eñ nõ poſ-
ſunt. ad idem. j. e. ſicut. remittit ad no. ꝯ. de imu. ec. nõ min9. ꝛ
6 c. aduerſus. ¶ Quinto no. ꝙ mutatiõe loci ad locũ facta de
originario ꝑdit qs ius colonariũ: ſimiliter mutatiõe ſeruitij.
de iſtis originarijs ꝛ aſcriptitijs vide. liiij. di. gñat. et ꝑ ho. in
ſumma de na. ex li. vẽ. ꝯ. ſic fecim9. ꝛ an poſſint teſtari. vide in
ſpe. de iſtru. edi. ꝯ. cõpẽdioſe. poſt prin. ¶ Sexto colligit gl.
7 ar. ꝙ ſeruit9 acqrit ex tꝑe. ꝛ ſeruari debẽt ſeruitia ꝯſueta ꝛc.
de hoc no. in. l. cuꝫ de in rem verſo. ff. de vſur. ꝛ. l. ſi certis an-
nis. C. de pac. niſi plene. ꝛ. ꝯ. de cen. ꝓuenit. ꝑ glo. ꝛ doctores.

Iudei. No. ꝙ ꝓhibet qs qñqꝫ aliqd de no
uo facere: ſꝫ iã ſcm̃ põt licite poſſide
re. ſicut q̃dã impediũt ꝙ nõ dirimũt iã ꝯcta. vt. l.
plurib9. ꝯ. ꝛ ſi placeat. ff. ꝺ v̾. ob. ꝛ. ꝯ. quẽadmodũ.
de iure iur. ¶ Scḋo no. ꝙ ꝑmittit veteres poſſidere. ꝛ ſic po
terit reficere nõ mutata tñ facie ſynagoge. vt. j. eo. c. ꝯſuluit. ꝛ
l. j. ꝯ. ſi quis edificium. ff. de op. no. nun. ꝛ. l. ij. ꝯ. reficit. ff. de iti.
ac. ꝙ priua. ſuper. c. q2 nihil eſt.

1 ☞ Prohibita nõ licet attentare aliquo colore queſito.
2 Iudei ad fidem cõuerſi retinent bona ſua: nec eis priuantur.
3 Conuerſus ad fidem debet habere partem bonorũ patris et
matris ꝛ agnatorum ſicut illi qui remanent in infidelitate.
4 Filius tenet patrem iudeum alere.
5 Medicamina nõ lꝫ recipe a iudeis licet boni ſint medici.

Iudei. Excõicari debẽt xp̃iani q i domo ſuiũt
iudeis vl̃ ſeracenis. hoc ꝑmo. ꝛ etiã ſecu
lares pĩcipes q iudeos baptizatos bonis ſuis ſpo-

1 llari pmittūt.hoc ſcdo. ¶ No. pmo † ꝙ nō licꝫ attētare ꝓhibita aliquo colore q̄ſito: etiā ſub optētu alēdorū pueroꝝ.ꝯ.cor.l.athletas.§.ait ptor.v.ſiue aūt pncipalr.ff.de his q not.infa.
2 ¶ Scdo no. † ꝙ iudei ad fidē ꝯuerſi retinēt bona ſua[a] nec p
3 uātur qꝛ mutāt ſtatū i meli⁹.ꝛ colligiꝰ ꝙ iudei hñt dñiū reꝝ ſuarū.facit qḋ no. Inno.ſ.de cōſan.ꝛ affin.c.qḋ ſup his. ¶ Tertio no. ꝙ melioꝛ dꝫ eē ꝯditio illoꝝ q ad fidē ſunt ꝯuerſi.nam nec vt igrati poſſunt excludi ad hereditatē.i auč.de ſanc.epi.
3 §.añplt.l fi.ꝛ.C.ḋ epi.ꝛ cle.deo nobis.§.j. ¶ Quarto no. † ꝙ ꝯuerſus ad fidē ita dꝫ habere ptē bonorū patris ꝛ matris ꝛ agnatorū ſicut ꝛ illi q remanēt i infidelitate.qꝛ p ꝯuerſionem
4 iura ſanguinis nō tollūtur. † vñ fili⁹ tenet prēꝫ iudeū alere ꝛ cō.xxix.di.ſi q filij.ꝛ.xxviij.di.§.ecce. ¶ Opp.ꝰ hic ꝛ.ſ.c.j. ꝙ iudei ꝛ ſaraceni nō poſſunt poſſidere mācipia xpiana.nec familiares.ſꝫ ꝯ pŕo.ad thimo.vj.c.ibi: ſi q ſui ſint ſub iugo etiā īfideliū dños ſuos honorent.ꝛ.j.pe.j.ſubditi eſtote dñis etiā diſcolis.ſo.dicit Hoſt.illud itelligēdū ē ſm antiq̄ tpa qñ pagan⁹ nō trahebat ſeruos ſuos ad rit⁹ ſuos.hodie qꝛ id faciūt.diſſoluiꝰ ius ſeruitutis cū etiā diſſoluaꝰ ius matrimonij xxiiij.q.ij.ſi īfidelis.vł auč.apli ꝛ petri hahꝫ locū i illis q ſunt aſcripti glebe.de qb⁹.ſ.c.ij.pōt eñ papa iterptari dicta apli ꝛ euāgelij.xxiiij.q.j.iā nūc. ¶ Scdo op.ꝛ videꝰ ꝙ papa non debeat iponere iudeis legē.qꝛ nihil ad nos de his q ex ꝛc.ſo. vt in glo.iij.q̄ ponit multos caſus i qb⁹ ecclia exercet iuriſdictionē i iudeos.ꝛ alios addit Ioā.an.vꝫ vt vſuras nobis reddāt.de vſur.poſt miſerabilem.vt alia debita ſoluent.C.de iudeis.l.iudei. Itē ꝙ p habitū vel ſignū a nobis diſtiguātur.ſ.
5 c.i nōnullis.ꝛ vide l ꝯcilio vieñ.de teſti.cū iudei. † Itē nec licꝫ nobis ab ipis licet boni ſint medici medicamina recipe vel cū ipis balneari.xxiiij.q.j.null⁹.remittit Hoſt.ad ſummā.co.ti. §.ꝛ i qb⁹ grauenꝰ ꝛ no.etiā de hoc plene.xxviij.q.j.ſepe.

1 ☞ Nomine nō debet gloriari q illud impugnat.
2 Opē pſtās delinquēti plus peccat ꝙ ille q deliqt vbi ſine eius auxilio delinquere non valeret.
3 Auxilia q̄ defendanꝰ pſtari a chriſtianis infidelibus.
4 Excommunicati ferētes ꝓhibita ſaracenis efficiuntur ſerui ꝛ priuantur bonis.
5 Pena quam imponit papa laicis ratione delicti non applicatur ſibi ſed iudici ſeculari.
6 Caſus in quo liber homo efficitur ſeruus.
7 Excōicat⁹ a canone pōt iterū excōmunicari ab homine.
8 Excōmunicatio ſecunda quid operetur.
9 Effectus iniuſte ſententie quis ſit.
10 Excōicatus difficilius reſurgit ꝛ gratiam dei recipit ꝙ alius peccatoꝛ excōicatus.

ITa quorūdā. Chriſtiani deferentes ſaracenis merces prohibitas vel in ipſorū nauib⁹ miniſtrantes excōicati ſunt: ꝛ reb⁹ ſuis priuādi: ꝛ capiētū ſiūt ſerui.ꝛ prio ponit duplicē xpianorū exceſſum: quē ſcdo tripliciter punit.
1 ſcda ibi: tales. ¶ Not. prio ꝙ † nō dꝫ gloriari noie q ipugnat illud quo ad effectū.qꝛ nola debēt eē cōſonātia reb⁹ vt iſti.de bo.§.eſt ꝛ aliud.facit.j.de exce.pla.c.ꝙ ſit graue. ¶ Scdo innuit iſte text⁹.ꝙ ad hoc vt habeat locū pena: reqritur ꝙ deferāt aio ipugnādi xpianos ꝛ ſic illud gerāt i mēte.ꝯ qḋ vř.j.e.c.ſignificauit.ipa eī exportatio ē ꝓhibita: vt i iurib⁹ allegatꝫ i gl.ij.expone ergo.ad ipugnādos.i.ex qb⁹ ipugnari poſſint licꝫ forſan illud imēte nō gerūt.ad hoc.ff.de aqua plu.ar.l.j. §.iiij.dū exponiꝰ verbum noceat.i.nocere poſſit. ¶ Tertio
2 no. † ꝙ pſtās opē delīquēti q̄ſi pl⁹ peccat ꝙ ille q deliqt vbi ſine illi⁹ auxilio delinqre non valeret.facit ad illa q̄ dixi ple-
3 ne.ſ.de offi.dele.c.j.ꝛ.l.is q ope.ff.de fur. ¶ Quarto no. † de duplici auxilio deferēdi arma ꝛ gubernādi nauē piratarū de alio multiplici auxilio.dic: vt dixi i dicto.c.j.vbi gl.magiſtra.ꝛ.c.j.de peñ.i de.gubernātes eñ nauē equātur in delicto pu-
4 gnātib⁹.j.de penis.c.qḋ in dubijs. ¶ Quinto no. † iſtos excōicatos ſeruos fieri priuatos bonis.ꝛ hñ pōt iponere ecclia iſtā penā ratiōe criminis ſm gl.ē eñ iſtō crimē eccliaſticū.C. de epi.ꝛ cle.auč.deric⁹.vel dic ꝙ papa oſtēdit hic qd principi
5 facere icūbat.ꝛ collige. † ꝙ pena quā iponit papa laicis delicti ratiōe nō applicaꝰ ſibi: ſꝫ iudici ſeculari.facit.j.de hereti.c.
6 cū ſm leges.li.vj. ¶ Sexto no. † caſum in quo liber hō efficiꝰ ſeru⁹.ꝛ vide.j.di.ius gen.ꝛ inſti.de iure pſo.§.ſi.ꝛ.l.manumiſ
7 ſionē.ꝛ.l.ex hoc iure.ff.de iuſti.ꝛ iure. ¶ Septimo no. † ꝙ excōicat⁹ a canoñ pōt etiā excōicari ab hoīe.de q̄ hic i gl.ſi.filijs glo.e.iij.q.iiij.engeltrudā. ¶ Glo.i iſta q̄ſtiōe arguit p ꝛ ꝯ ꝛ ſoluit ꝙ poſſit qs pluries excōicari.ſꝫ tūc q̄riꝰ de effectu ſecū
8 de excōis.ꝛ dic: vt i gl. Ho.dicit † ꝙ iuſte excōis ſpāliter ꝛ nominati plate quo ad pmā ꝓnūciationē triplex ē effect⁹.pm⁹ ꝙ ecclia declarat illū licet occultū a deo fuiſſe ſepatum ꝓpter peccatū.ꝓprie etēm nō excōicatio ſꝫ peccatū ſepat a deo.ſcdo vt a cōiōe ecclie ſepeꝰ p iura: q̄ allegat gl.ꝛ quo ad hos duos effect⁹ excōicat⁹ ampli⁹ nō excōicaꝰ.terti⁹ vt ab hoīb⁹ catholicis ſit excluſus: donec fuerit abſolut⁹.de ſen.ex.a nobis.ꝛ.c. nup. Effect⁹ vero ſcde ſentētie ē etiā declarare illū ex nouo delicto a deo ꝓiectū.ꝛ idē intelligas.tertio de tertia.quarto de
9 quarta excōicatiōe. † Effect⁹ vero iniuſte ſentētie vnic⁹ ē.ſ.vt talis tāꝙ a deo ſepat⁹ p ſe ꝙ p alios euiteꝰ donec illud p iudicē ſuū decernaꝰ.ꝛ quotiēſcūqꝫ itereꝰ ſentētie iſte ē effect⁹.vbi aūt certū ſit ꝙ ſentētia ſit nulla null⁹ ē illi⁹ effect⁹.de exce.pla.cuꝫ ad quorūdā.de offi.deł.cōtingat.de ſen.ex.ſolet.li.vj.tenēduꝫ
10 ē aūt firmiter ſm Ho. † ꝙ excōicat⁹ difficili⁹ reſurgit ꝛ grāꝫ dei recipit: ꝙ ali⁹ peccatoꝛ nō excōicatus.ꝛ ꝙ oratiōes ꝛ alia opa q̄ facit de genere bonorū debilioꝛa ſunt ꝙ in alio.remittit Ho.ad ſummā de peni.§.ꝛ an ficte. ¶ De bānito an iterū poſſit bāniri.vide in Spec.de accu.ad ſi.ꝛ.j.de ſen.ex.cū p cā ꝛ Bar.no.in.l.de pupillo.§.ſi de plurib⁹.ff.de op.no.nū.vbi an ſemel poſſit quis abſolui ab omnibus excōicationibus.

1 ☞ Iudei veteres ſynagogas i priſtinū ſtatū reparare poſſunt: nouas non poſſunt cōſtruere.
2 Refectio facili⁹ cōcedit ꝙ de nouo conſtructio.
3 Refectio proprie ſumpta quid denotet.
4 Synagoga ſi corruit funditus an poterit reparari.

1 **COnſuluit.** † Iudei veteres ſynagogas in priſtinū ſtatū repare poſſunt: nouas cōſtruere nō poſſunt.ꝛ ſunt due ptes
2 ſcda ibi: verū. ¶ No. primo † ꝙ facili⁹ cōcediꝰ refectio ꝙ de nouo ꝯſtructio.vñ ꝯſtitutio legalis i patrimonio q̄ ꝓhibet noua caſtra fundari nō extēdiꝰ ad refectionē caſtroꝝ facit.l.j.§.ſi qs edificio.ff.de op.no.nū.ꝛ ibi tāgit Bart.facit ſ.de feu.c.ij.ꝛ.c.cū aplica.de his q̄ ſi.a pla.ꝛ.l.de pupillo.§.ſi
3 qs riuos.ff.de op.no.nūtia. ¶ Scdo no. † ꝙ refectio ꝓprie ſumpta nō denotat aliud niſi ꝙ res in ſtatu pſtino cōſeruenꝰ nō aūt amplietur vel aliter exornētur. ¶ † Quid ergo.ſi ſyna-
4 goga fundit⁹ corruit: an poterit recōſtitui.ar.ꝙ nō.ff.de.vb. ob.l.inter ſtipulatio.§.ſocrū.ꝛ.l.repeti.§.rei mutatiōe.ff.qui. mo.vſu.amit.ꝛ iſtud.c.cū iurib⁹.ſ.all.iducit Io.an.ad qōeꝫ. an epiſcopus poſſit reſtituere pſbyterū a ſe reuocatuꝫ inuito patrono.de quo per Io.an.j.de reſcrip.ꝙuis.li.vj.

1 ☞ Cōuerſatio aſſidua extra domū eiuſdem eſt effect⁹ cum illa que habetur cum familia in domo.
2 Domeſtici dicūtur aſſidue cōuerſantes quāuis extra domū.
3 Cōuerſatio ꝓhibeꝰ inter eos quorū ſtudia ſunt diuerſa.

AD hec. In familiari ſeruitio iudeorū xpiani eē nō debēt.ꝓhibet: ꝛ ꝓhibitiōis
1 cauſam reddit ibi: qm̄. ¶ No. prio. † ꝙ eiuſdē ē effect⁹ aſſidua cōuerſatio extra domū cui⁹ ē q̄ habeꝰ cū
2 familia itra domū.ꝛ ē ar. † ꝙ ita dicūtur domeſtici ad hoc vt a teſtimonio repellātur illi q extra domū aſſidue conuerſanꝰ ſi
3 cut ſi i domo ꝓpria habitarēt. ¶ Scdo no. † ꝙ ꝓhibeꝰ ꝯuerſatio iter eos quorū ſtudia ſunt diuerſa. ¶ Tertio no.pſumptionē ꝙ facili⁹ ex ꝯuerſatiōe aſſidua infidelis traheret fidelē ad īfidelitatē: ꝙ fidelis īfidelē.licet qñqꝫ ſit econtra.vt.j.de diuoꝛ.gaudemus.

1 ☞ Cogendus nullus eſt ad fidem.
2 Eccleſia ſuſcipit baptizari volētes.
3 Iniuria nō ē irrigāda iudeis in pſonis vel in rebus.

SIcut. Iudei volūtarij baptizādi ſunt: inuiti cogēdi nō ſunt: nec ſine iudicio puniendi: nec ſpoliādi: nec in ſuis feſtiuitatib⁹ pturbādi: nec ipſorū cemiteria violāda: nec ipſorū corpa exhumāda.ptes pa-
1 tēt. ¶ No. primo † ꝙ null⁹ cogēd⁹ ē ad fidē.ſi tñ baptiſmum recepit.licꝫ iuit⁹ xpian⁹ ē: ſi coactio fuit ꝯditionalis nō abſo-
2 luta vt.ſ.qḋ met⁹ cā.dilect⁹. ¶ Scdo not. † ꝙ ecclia ſuſcipit baptizari volētes.ſi eñ ſaluat corpa fugiētiū ad ſe.de imu.ec. inter.multo magis aias q̄ ptioſioꝛes ſunt.de peni.ꝛ remi.cuꝫ infirmitas. ¶ Circa hoc q̄rit Io.an.de filijs iudeorū.dicit ꝙ ſi ſint adulti niſi ſpōte elegerit baptizari: non debēt.ḋ puulis dicit io.ꝙ inuitis parētib⁹ nō baptizantur: ita no.xxviij.q.j. iudeorum filij.ꝛ ibi vide rationē.ꝛ vide de hoc p archi.gl.di.
3 q ſincera. ¶ Tertio no. † ꝙ i perſonis vel in reb⁹ nō ē iudeis iniuria irrogāda.quare aūt ecclia iudeos ſuſtineat cū peccēt mortaliter:

Margin notes:
[a] ¶ Bona ſua niſi ea q̄ q̄ſiuerit ex vſuris: vt hic.e p abbatē.
† Opponit in cōtrarium.
† Ponit queſtiones.
† Ponit queſtionem.

moꝛtaliter:no.in dicto.c.qui ſincera.ꝛ de materia huius.c.vi de.C.e.l.die ſabbati.cum multis alijs legibus illius ti.

1 Comes itineris eodē priuilegio vtit̄ quo priuilegiatus.
2 Priuilegiū cōceſſum illis q debēt ſe abſentare pro aliquo negotio incipit cū exeūt:ꝛ durat donec reuertantur.
3 Indulgentia ſimpliciter cōceſſa intelligitur conceſſa cum obſeruantia iuris communis.
4 Cibū nō eſt licitū ſumere cū infidelibus abſq; gratia.Sꝫ cūꝫ modeſtia ꝛ gratiarum actione.nu.5.
6 Infideles quare magis vitamus in cōuiuio ꝙ̄ in colloquio.

Cum ſit. Ponit duas idulgētias illorū:q paganis pdicāt.ſcda ibi:in ſup. ¶ No.prio ꝙ cōcedit papa priuilegiū huic epo ꝛ ſocijs.cōcoꝛ.qd no.ij.q.vij.§.his ita.
1 †Comes eñ itineris eodē priuilegio vtit̄ quo priuilegiat᷒.ad hoc.j.de priuile.c.licet.ꝛ ibi ꝯcoꝛ.in gl.ꝯcoꝛ.l.ꝛc.ꝛ auē.habita.
2 C.ne fili᷒ p p̄re.ꝛ qd no.i de.j.de peñ. ¶ Scdo no.†ꝙ priuilegiū ꝯceſſum illis q debēt ſe abſentare p aliquo negotio:incipit cū exeūt.vt pꝫ hic dū dicit cū exhibitis ꝛc.ꝛ durat donec reuertāt̄.qd dic:vt.l.miles.ꝛ.l.ſi cui.§.j.ff.ex q.ca.ma. ¶ Ter
3 tio no.†ꝙ dicit ſeruata tēpoꝝ ꝛc.ꝙ indulgētia ſimplr̄ ꝯceſſa intelligit̄ ꝯceſſa cū obſeruātia iuris cōis:ſicut cū ꝯcedit̄ inhabili ꝙ poſſit facere teſtamētū.Intelligit̄ ei cū debita iuris
4 ſolēnitate.vt.l.ſi qñ.C.de ioffi.teſta. ¶ Quarto inuit̄ hic†ꝙ abſq; grā nō eſt licitū ſumere cibū cū īfidelib᷒.de quo in gl.ꝛ xi.q.iij.ad mēſaꝫ.vbi no.qualiter magis vitam᷒ excōicatos:
5 ꝙ̄ paganos. ¶ Quito no.†ꝙ cib᷒ dꝫ in domo īfidelis ſumi cū modeſtia ꝛ gratiarū actiōe vñ miſceri dꝫ ſacrarū ſcripturarū lectio.de ꝯſecra.di.pe.l oib᷒. ¶ Querit gl.†q̄re magis vi-
6 tam᷒ infideles in ꝯuiuio:ꝙ̄ i colloqo.dic:vt i gl.ꝛ alia rō aſſignatur in.c.omnis.allegato in glo.qꝛ facilius quis decipitur inter epulas.xxij.q.iiij.vnuſquiſq;.ꝛc.

Ponit queſtionem.

1 Prohibitū alſ cā redēptiōis captiuoꝝ videt̄ cōceſſuꝫ.
2 Limitata cauſa limitatum pducit effectum.
3 Merces pbibite nō ſunt deferēde hoſtibus tēpoꝛe treuge.
4 Treuga quid dicatur.
5 Conſtitutio puniens deferentes arma ꝛ lignamina cōprehēdit etiam tranſmittentes per nuntios.
6 Iurans non ire cuꝫ mercibus niſi pax fiat:ſi vadit tempoꝛe treuge cum mercibus pbibitis excōicatus:ꝛ periurus eſt. Et quid ſi iurauit non ire niſi fiat pax vel treuga:ꝛ tp̄e treuge vadit cum mercibus prohibitis.nu.7.
8 Merces pbibitas an ſit licitū deferre p redēptōe captiuoꝝ.

Significauit. Sunt tres partes q̄ patēt in litera.ſcda ibi:illi q̄ p.tertia.ibi ad vltimū.ꝛ hoc dic.p redimēdis captiuis īꝫ ire ī alexādriā iurātib᷒ ꝙ nihil ōferēt ſubſidij extra redēptiōis articulū.portās vel mittēs etiā poſt treugā merces pbibitas excōicat᷒ ē.tertio dr̄ ꝙ pacis appellatio non venit
1 treuga. ¶ No.primo†ꝙ alſ pbibitū cā redēptiōis captiuorū vr̄ eē cōceſſum.neceſſitas eñ ppria vel ſuoꝝ excuſat a pena.ar.l.cotē ferro.ff.de publica.ꝛ.ff.qd met᷒cā.l.iſti qdē.ꝛ collige ꝙ ab hoſtib᷒ redimit̄ qs ab alio p pecuniā.vtruꝫ aūt ille q redemit habeat actionē ꝯ illū redēptū.dic:vt in.l.nā ꝛ ſeruius.ff.de nego.ge.imo vr̄ ꝙ poſſit detineri donec p̄tium ſcl
2 uat.vt.ff.de teſtamētis.l.q teſtō.§.j. ¶ Scdo no.†ꝙ limitata cā limitatū pducit effectū.oia eñ q̄ ad redēptionis articulū ptinēt pmiſſa ar.c.p̄terea de offi.deleg.ꝛ.l.ad rē mobilē.ꝛ l.ad legatū.de pcura.alia vero q̄ nō tāgūt articulū redēptionis remanēt in ſtatu ſuo.ar.ad hoc.ff.de peti.here.l.ſi qs.ꝛ.l.
3 ammonēdi.de iure iurā. ¶ Tertio no.in v̄.illi quoq;.†ꝙ tēpoꝛe treuge nō ſūt merces pbibite hoſtib᷒ ōferēde:ſicut nec
4 tp̄e guerre.†qꝛ treuga[a] nō ē pax ppetua ſꝫ ſecuritas ad tp̄us pſonis ꝛ reb᷒ cōceſſa. ¶ Quarto no.in v̄.illud ſicut.coniūcto
5 v̄bo cōcilij.de qb᷒.ꝯ.ita quoꝛūdā.†ꝙ ꝯſtō puniēs deferētes arma ꝛ lignamina cōphēdit etiā trāſmittētes p nuntios.ꝛ ſic quo ad penā īponēdā nō refert faciat qs p ſe vl̄ p aliū.qd dic:vt.l.hec verba.ff.de adul.ꝛ.l.aut q aliter.qd vi aut clā.p bar.ꝛ.l.ſi vn᷒.§.ſeru᷒ me᷒.ff.de iniu.p eūdē:idē ſi ratū habet delictū ſuo nomine cōmiſſuꝫ.c.cū qs de homi.li.vj. ¶ Quito no.
6 in.v̄.ad vltimū.duos intellect᷒.vn᷒ eſt†ꝙ q iurauit nō ire cū mercibus niſi pax fieret ſi vadit tp̄e treuge cū mercibus pbi-
7 bitis excōicatus ꝛ piurus eſt.ſecundus†ꝙ q iurauit niſi fiat pax vel treuga ſi tp̄e treuge tūc vadit cū mercibus pbibitis excōicatus eſt:ſed nō periurus.licet eñ poſſit iſto caſu accedere tp̄e treuge.non tñ merces pbibitas deferre.ideo incidit in penā iuris ſi deferat:ſed nō in penā ꝯſtōnis. ¶ Querit gl.
8 dꝛ in tex.ꝙ excepto redēptionis articulo ꝛc.†an ergo p iſto articulo licitū ſit deferre merces pbibitas gloſ.tenet ꝙ non:niſi auc̄te pape.Inno.arguit in ꝯriū.p quo facit de ſa.ſan.eccle.l.ſancim᷒.ꝛ.ꝯ.de pigno.c.j.p hoc facit iſte tex.ibi:intrādi cauſa ꝛc.preterea alie merces licite poſſunt poꝛtari dūmō nō ſit guerra.dicit Io.an.ante factū ꝯſule cū glo.maxime.qꝛ ſi ſaraceni viderēt merces has poſſe deferri nollent aliā redēptionē:ꝛ poꝛtātes haberēt iſtud velamē paratū.poſt factum tene cū Inno.ꝛ Hoſti.quaſi neceſſitas redēptionis illos excuſet a pena.xi.q.iij.qñ.de obſer.ieiu.ꝯſiliū illud aūt eſt certum ꝙ cā redēptionis captiuoꝝ nō eſt licitū exercere p̄aticā artē i galeis ſaracenoꝝ.qꝛ iſti directo impugnāt chriſtianos nō ſic qui arma ꝛ neceſſaria ſubminiſtrat ſm Innoc.ꝛ p̄dicta induco ad qōnem.pone ꝙ aliqs repertus eſt poꝛtare in naui vel in ſcapha merces licitas ꝛ illicitas pbibitas a ſtatuto nūquid oia ſint publicāda fiſco vel cōi.ꝛ qd ſi res dep̄hendūtur in via pri᷒ ꝙ̄ veniāt ad locū pbibitū.de his plene vide p Cy.in.l.j.C.de nau.fe.ꝛ h̄ ponas qꝛ elegāter arguit p vtraq; pte.

[a] ¶ Oꝛ treuga. Adde a lex.ꝛ doc.i l.conuentionē.cū multis cōcoꝛ.ibidē p eum ſignatis.ff.ō pac.panoꝛ.i.c.nouit.ō iudi.bal.in tit.de pace.cōſtā.§.vaſalli.q tp̄e.i princi.

Ponit queſtionem.

1 Excōicati ſunt qui cū ſaracenis tempoꝛe guerre habent aliquod commercium vel aliquod eis preſtant ſubſidium. Et eis deferentes mercimonia.nu.2.
Quis tales excōicatos poterit abſoluere.nu.3.

1 **Quod olim.** †Excōicati ſunt qui cum ſaracenis tp̄e guerre hn̄t cōmerciū:vel aliqd eis p̄bent ſubſidiuꝫ.ꝛ primo excōicat.ſecūdo hoꝛtatur illos quibus ſcribitur. ¶ No.p̄mo:ꝙ ꝯciliū lateraū.ꝯ.eo.ita quoꝛūdā:
2 pbibet deferri arma ꝛ lignamina p galeis.†c.iſtud extendit ad oia mercimonia q̄diu durat guerra.ergo a ꝯrio ſenſu ſi nō durat iſta alia mercimonia deferri poſſunt.ceſſante ergo guerra durat pbibitio:ꝛ canon ſolū in mercibus q̄ faciūt ſubſidiū ad pugnandū vel ptinēt ad diſpendiū terre ſctē.vt.ꝯ.c.pxi.ꝛ ita tp̄e nō guerre eſt pbibitio in mercib᷒ nō pbibitis. dicit Hoſti.ꝙ eſſet neceſſaria declaratio. ¶ Querit glo.†qs
3 poterit abſoluere iſtos tales.dicit ꝙ epi.ex quo papa ſibi nō reſeruauit.de ſen.excō.nup.ꝛ idē dicit Hoſti.quo ad ſniaꝫ canonis:ſed ſi ab hoc excōicati eſſent ab hoie:ab illo vel eius ſuperioꝛe abſoluēdi eſſent.qd dic:vt.ꝯ.de offi.oꝛ.c.ad reprimēdā.hodie papa tpibus qbus ſolet facere gn̄ales pceſſus ſcilꝫ ſemel in anno tales excōicat.ꝛ ſic ſnia hoīs ligati tales nō abſoluūtur hodie ab alio:ꝙ̄ a papa.imo difficulter illos abſoluit.ꝛ adde qd no.Io.and.j.eo.c.excōicamus.§.ſane.ꝛ ad hoc pdeſt ſcire qd ꝯ excōicatum alia excōicatio operetur.

Ponit queſtionē.

1 Iudei de iure debēt eſſe ppetue ſeruituti ſubiecti.
2 Contumelia non eſt impendenda pro gratia.
3 Prouerbia vulgaria allegantur loco iurium.
4 Prouerbium quid ſit.
5 Delicta quedam ſunt adeo grauia ꝙ nedum dicere vel facere:ſed nefas eſt cogitare.
6 Chriſtianus quilibet dꝫ que fieri videt in ꝯtumeliā creatoris denūtiare ſuperioꝛi:vt corrigat illum talem.

Et ſi iudeos. Iudei nutrices vel ſeruiētes chriſtianos hr̄e nō debent.ꝯdicentibus interdicetur chriſtianoꝝ cōmerciū.ꝛ quatuoꝛ facit.ponit exoꝛdiū.ſcdo facti narrationem.tertio puidet.quarto penā iubet imponi. ¶ No.pri-
1 mo†ꝙ de iure iudei debēt eſſe ppetue ſeruituti ſubiecti.Culpa eñ ꝛ delictū auctoꝝ ſuoꝝ deriuatur ad poſteros.vt.j.q.j.cito turpē.ibi:facto auctoris ſucceſſio dānatur heredis ꝛ vindicta gloꝛie celeſtis trāſit ad poſteros.regulariter v̄o ꝯ.C.de
2 penis.l.ſancimus.de hoc.j.q.iiij.p totū. ¶ Scdo no.†ꝙ pro gratia nō eſt ꝯtumelia impēdenda.ingrati eñ reuocantur in ſeruitutem.vt.C.de ingra.li.ꝛ.ꝯ.de ſeruis non oꝛdi.c.ij.ꝛ.iij.
3 ¶ Tertio no.ꝙ allegat hic vulgare pueꝛbiū.ꝛ dicit Io.†ꝙ vulgaria pueꝛbia loco iuriū allegātur.vt h.ꝛ.ff.ō offi.pcōſu.l.ſolēt.§.ſi.ꝛ de leg.iij.l.ſi coꝛ᷒.de iureiur.qnēadmodū.Tulli᷒
4 li.ij.rhetoꝛicoꝝ.†dic̄ ꝙ pueꝛbiū ē ſnia gn̄al̄ cui ꝯſuetudo fidē attribuit:cōmunis opinio ad ſenſum accōmodat:incoꝛrupte veritatis integritas acquieſcit. ¶ Quarto no.retributionem familiaris inimici ſimile his tribus exēplis.Ideo Boeth᷒. Nulla efficacioꝛ peſtis ad nocendum:ꝙ̄ familiaris inimicus.de hoc.xciij.diſtinc.ſi inimicus.ꝛ Hiero.ad Pa.ꝛ Ma.ſcdo c.leuius eſt pfeſſum inimicū cauere:ꝙ̄ hoſtē latētē ſub amici

5 noíe ſuſtinere ¶ Quinto no. ꝙ q̃dã ſunt delicta: adeo gra‑
uia ꝙ nedũ dicere vel facere: ſʒ nefas eſt cogitare. vñ Seneca
alibi de delicto quodã ait. Sũma ei prudẽtia ſummi viri ma
luerit illud incredibile ſcelus ⁊ vltra audaciã poſituʒ p̃terire
q̃diu vẽdicarẽt iudicare poſſe fieri. ¶ Sexto no. in ṽ. alia in
6 ſup. ꝙ qlibet xp̄ian⁹ debet q̃ fieri videt in cõtumeliã creato
ris denũtiare ſupiori: vt corrigat illũ talẽ. nõ aũt ip̄e vlciſcivt
l. null⁹. C. e. ti. ⁊ ſ. c. ficut. ẽ ergo iſte de caſib⁹ in quo q patitur
vr̄ cõſentire delicto. de quo in gl. alia no. p̄te collige.

1 ☞ Pena iuris ordinaria ſi non poteſt cadere in perſonaʒ delinquentis in aliã cõmutatur officio iudicis.
2 Statuto cauetur ꝙ qui extraxerit ſanguinẽ in platea amputetur ſibi manus dextra: ſi ille non habet manum dextram: cõmutabitur pena corporalis in aliam.
3 Eccleſia poteſt ponere penam pecuniariam.
4 Dãnari põt qs ex eodem pceſſu criminaliter: et ad intereſſe partis.
5 Clericus põt agere pro iniuria ſibi illata.
6 Eccleſiaſticus põt exeq ꝓpter negligẽtiã dñi temporalis.
7 Eccleſia indirecte quodãmodo excõicat iudeos.

Poſtulaſti. Judeus q percuſſit clericuʒ tpaliter punietur vel interdicitur ei xp̄ianorũ cõmerciuʒ: donec ſatiſfaciat.
cõis dino. ſecũda ibi: ad qđ. i qua rñdet diſtinguẽ
1 do ⁊ ſubdiſtinguẽdo qđ p te videas. ¶ No. primo ꝙ ſi pe‑
na iuris ordinaria nõ põt cadere in pſonã delinquẽtis in aliã
2 cõmutaẽ officio iudicis. ⁊ facit ad q̃ſtionẽ ſtatuto cauetur
ꝙ q extraxerit ſanguinem in platea amputeẽ ſibi man⁹ dex‑
tra. pone ꝙ ille nõ habet manũ dextrã: certe cũ nõ cadat i cã
cõmutabiẽ pena corporalis i aliã. ita dicit Bar. in. l. hos accu
ſare. ꝑ. oib⁹. ff. de accu. ⁊ auẽ. ſed nouo iure. C. de ſeru. fui. Sed
nunqd ad penã arbitrio iudicis ageẽ ex. l. antiqua. vr̄ erit no
ua accuſatio extraordinarie. dicit ibi Bart. ꝙ ex. l. antiqua p
l. ſi criminis. C. ad. l. iul. de vi. cõiũcto dicto. ꝑ. ⁊. l. ſeruos. e. ti.
facit ad p̄dicta. l. ij. C. vt intra certũ tp̄s. ⁊. j. de male. ſtatuim⁹.
3 ¶ Scđo no. ꝙ eccl̃ia ponit penaʒ pecuniariã. cui⁹ aũt lucro
cedat. dic: vt. ſ. de offi. or. irrefragabili. ⁊. j. de penis licet. vbi
plene. ⁊. ſ. de arbi. dilecti. vbi de pena cõuẽtionali. ¶ Tertio
4 no. ibi faciẽs leſo ⁊c. ꝙ ex eodẽ pceſſu cõdẽnaẽ qs cri‑
minaliter ⁊ ad intereẽ ptis. ar. ꝯ. l. iterdũ. ff. de pu. iudi. Sed
dic: vt. l. interdũ. ꝑ. q furẽ. ff. de fur. p Bar. ⁊. c. qualiter ⁊ qñ. de
accu. p Inno. ¶ Quarto no. in ṽ. alioq. ꝙ ſi clerico p laicum
irrogatur iniuria: agẽdũ ẽ corã iudice ſeculari ⁊ i laico extra
territoriũ ſui iudicis a quocũq foro. ſʒ offendẽs clericũ videẽ
ꝙ ex hoc efficitur de ei⁹ foro ſicut delinquẽdo i re eccl̃iaſtica.
vt in. c. cũ ſit gñale. ſ. de fo. cõpe. ⁊. c. poſtulaſti. p Inno. eſt tñ
ſtatutũ pariſij ꝙ qcũq offenderit pariſinũ in q̃cũq pte mundi
poſſit puniri pariſij. Bar. determinat ꝙ nõ vt refert in. l. ne qd
5 de incẽ. ru. na. ¶ Quinto no. ꝙ clericus põt agere ꝓ iuria
ſibi illata ſimiliter ⁊ eccl̃ia. ⁊ ſic ex vna iuria obligaẽ qs pluri
bus. qđ dic: vt plene no. j. de ſen. ex. c. prochianis. ⁊ p Bar. in
l. j. ꝑ. idẽ ait. ff. de iniurijs vbi q̃rit an p iniuriã illatã clerico cõ
petat actio ep̄o: vel ꝓ iniuria cuí cõpetat actio ciuitati vel ſi
colono vel famulo cõpetat actio dño ibi vide ⁊ dicam i dicto
6 c. pochianos. ¶ Sexto no. ꝙ ꝓpter negligẽtiã dñi tp̄alis
eccl̃iaſtic⁹ exeqtur. cõcor. in. c. licet ex ſuſcepto. de fo. cõpe. cuʒ
7 alijs ibi ſi. ¶ Septio no. ꝙ eccl̃ia idirecte quodãmõ excõi‑
cat iudeos dũ ꝓhibet xp̄ianos mercari cũ eis. ſepantur enim
iſto mõ a cõmunione fideliũ: ⁊ maxima ẽ pena eẽ inter hoies
⁊ hoiu carere cõmercio. vt. l. hi q ſcđaʒ. C. de apoſta. ¶ Octa
uo ⁊ vltimo no. ꝙ papa ꝓhibet ne cũ aliquo qs merceẽ. et ſic
nõ oritur obligatio. vt. l. is cui bonis. ff. de ṽ. ob. in excõicato
an poſſit cõtrahere: ⁊ alios actus facere. dic: vt in. c. veritatis
ſ. de dolo ⁊ contu. p Inno.

1 ☞ Judei a chriſtianis ſunt habitu diſtinguendi. Quia non cognoſcuntur a chriſtianis niſi per ſigna. nu. 2.
3 Credẽs agere cũ chriſtiana ſi agat cũ iudea an peccet grauí⁹.
4 Ornat⁹ qs nõ debet incedere diebus deuotis tp̄e paſſionis.
5 Blaſphemãtes chriſtũ puniri debẽt p iudicẽ ſecularẽ.
6 Iniuriã irrogatã deo ⁊ ſaluatori nr̃o null⁹ dʒ diſſimulare.

In nõnullis. Judei ⁊ ſaracẽi vtriuſq ſexus in terris xp̄ianorũ debẽt vti habitu p quẽ a xp̄ianis cognoſcãtur. hoc primo. In die paſſionis nõ exeãt in publicũ: nec i cõtumeliã creatoris ꝓſiliãt. ſcđa ibi: in dieb⁹. tertia
1 ibi: illud. ¶ No. primo. ꝙ iudei a xp̄anis ſunt habitu diſtin‑
guẽdi. ſimĩr meretrices ab alijs. vt. l. itẽ apõ labeonẽ. ꝑ. ſi qs
virgini. ff. de iniurijs. habit⁹ vero ſeruoruʒ nõ ẽ diſtiguẽd⁹ ab
habitu dñorũ. vt refert Seneca ne ſi ſerui dños numerare ce
piſſent vidẽtes ſe numero multo plures in dños ipetum face
rẽt. p ſigna ergo cognoſciẽ ſignatũ. ſilr̃ ⁊ nutu qs itelligit reʒ
de qua agiẽ. ⁊. l. nutu. ff. de le. iij. ⁊. l. iubemus. de teſtamentis.
2 ¶ Scđo no. ꝙ niſi p ſigna nõ cognoſciẽ iudeus a xp̄iano:
nec liber a ſeruo: nec diſcipul⁹ a magiſtro. vt. l. ⁊ liberi. ff. de ꝯ
3 hen. emp. ¶ Tertio no. qd iuris de illo q credit agere cum
xp̄iana ⁊ agit cũ iudea: licet ei ſimplex fornicatio ſit delictuʒ
mai⁹ tñ ꝓpter qualitatẽ adiunctã. an ergo ille q credit agere
cũ ſoluta agit cũ nupta. vl̃ ille q credit pcutere laicũ pcutit cle
ricũ vel p̄uatũ ⁊ pcutit in dignitate poſitũ. an ſm veritatẽ an
ſm opinionẽ veniat puniend⁹. dic: vt dixi. ſ. de biga. c. nup. ⁊
ibi remiſi ad Bar. i. l. diu⁹. ff. de ſicca. affectata tñ ignorãtia p
4 ſciẽtia reputaẽ. ſ. de clãdeſti. deſ. c. ſi. ¶ Quarto no. ꝙ i die‑
bus deuotis tp̄e paſſiõis nõ dʒ qs icedere ornat⁹. ornatio eñ
habit⁹ ẽ ſignũ feſtiuitatis ⁊ gaudij. ⁊ ex hoc p̄ſumiẽ ꝙ iudei
dictis dieb⁹ ornati⁹ icedẽtes villipẽdãt xp̄ianos. qi p extriſe‑
ca interiora ꝓbãtur. vt. l. nõ codicillũ. C. de codici. ⁊ Seneca.
indecẽs habit⁹ exterior male cõpoſite mẽtis ẽ nũti⁹. ¶ Quin‑
5 to no. ꝙ blaſphemãtes xp̄ʒ puniri debẽt p iudicẽ ſecularẽ. ⁊
loqtur text⁹. i iudeo blaſphemo. de alijs dic: vt. j. de male. c. j. ⁊
vide i cle. cedit. e. ti. ⁊ vide penã capitalẽ ꝯ blaſphemãtes deũ i
6 auẽ. vt nõ luxu. ꝯ naturã. j. rñ. ⁊. ꝑ. j. coll. vi. ¶ Sexto no. ꝙ i
iuriã irrogatã deo ⁊ ſaluatori nr̃o null⁹ dʒ diſſimulare. eſt eñ
iſta vindicta publica. qr ius publicum in ſacris ⁊ ſacerdotib⁹
conſiſtit vt. l. j. ff. de iuſti. ⁊ iure.

1 ☞ Iudei nõ ſunt admittẽdi ad publica officia.
2 Committens officium iudeo punitur.
3 Officialis indigne promot⁹ deponitur: ⁊ debet reſtituere ſalarium quod accepit.
4 Concilium prouinciale exercet iuriſditionem in laicos q iudeis committunt officia.
5 Pecunia q̃ſita ex illicito lucro eſt eroganda in vſus pauperũ chriſtianorum. per manus tñ dioceſani. nu. 6.

Cum ſit. Preponens iudeũ vel paganuʒ publicis officijs p cõciliũ ꝓuinciale puniẽ: ⁊ p̄poſito vetaẽ xp̄anorũ cõmercium: donec dimittat officiũ. ⁊ idẽ ſuſcepta reſtituat. et
p̄ma ps cõſtitutio. inouãs olim ꝓhibita ꝓhibet:
⁊ cãs reddit. ſcđa punit ꝓponẽtẽ. tertia punit p̄poſitũ. quar
to ꝓrogat. ſcđa ibi: ſi qs. tertia. ibi: officiali. q̃rta ibi: hoc idẽ.
1 ¶ No. p̄mo ꝙ iudei nõ ſũt ad publica officia aſſumẽdi. ſunt
eñ infames ſaltẽ ifamia facti. vt. l. cũctos ꝑplos. C. de ſumma
trini. Itẽ nõ poſſunt eẽ teſtes. vt. ſ. de teſti. iudei. ⁊ cle. j. de te
ſti. an ṽo poſſint exercere officiũ publicũ auẽ. ſʒ vtilitate p̄ua
tũ vt ẽ officiũ tutele ⁊ cure vt. l. ſpadonẽ. ꝑ. iã aũt. de excu. tu.
2 ff. ¶ Scđo no. ꝙ cõmittẽs officiũ iudeo puniẽ. eligẽs eñ i‑
habilẽ ad officiũ obligaẽ ex mala nominatiõe. vt pʒ. ff. de ma
gi. cõue. in dignitatib⁹ eccl̃iaſticis etiã eſt certuʒ ꝙ eligẽtes in
dignũ puniũtur vt. ſ. de elec. cũ in cũctis. ⁊ de poſtu. gratum.
3 cũ ſi. ¶ Tertio no. ꝙ officialis idigne ꝓmot⁹ deponiẽ ⁊ dʒ
reſtituere ſalariũ qđ accepit. qd ſi qs ẽ elect⁹ ad officiũ legitie
ſʒ ꝯmiſit barateriaſ: ita ꝙ i medio officij remoueẽ: an debeat
habere ſalariũ. Bar. format iſtã q̃ſtionẽ i aſſeſſore remoto ꝓ‑
pter baraterĩã. ⁊ dicit: ꝙ dʒ habere ſalariũ ꝓ illo tp̄e quo cul
pã nõ cõmiſit: nõ aũt ꝓ ſequẽti. ⁊ teneẽ illi q eũ cõduxit ad in
tereſſe. vt. l. ſi nr̃. ꝑ. ſi fund⁹. ff. loca. tãgit gl. i. l. diẽ functo. ff.
de offi. aſſeſ. facit qđ. no. i. l. ij. ff. qđ qſq iuris. ⁊ no. hic Bart.
i. l. meum. ff. de an. lega. vbi vr̄ caſus ꝙ non debeat haberi. dic
4 vt ibi. ¶ Quarto no. ꝙ ꝓuinciale ꝯciliũ exercet iuriſditionẽ
i laicos q iudeis cõmittũt officia. ad ip̄m etiã conciliũ ſpectat
corrigere ⁊ punire oẽs exceſſus ꝓuincie ſʒ leges i auẽ. de ſanc.
5 epi. ꝑ. vt aũt oĩs ſtat⁹. ¶ Quito no. ꝙ pecunia[a] q̃ſita ex illi‑
a cito lucro ẽ erogãda i vſus pauperũ xp̄ianorũ. ⁊ inducit Joã.
an. ad q̃ſtionẽ: q̃ q̃riẽ. an teneaẽ qs poti⁹ ꝓuidere an pauperi
heretico an extraneo catholico. đq plene. xxx. di. c. j. ⁊. glij. di.
qeſcam⁹. lxxxvi. di. nõ ſatis. ⁊ i ſpec. q ſi. ſint legi. ꝑ. qd ſi pater
⁊ Hoſt. in ſumma de tẽp. or. ꝑ. ⁊ cui. ṽ. quid ſi pater. ſub. ꝑ. vij.
6 ¶ Sexto no. ꝙ ꝓuidẽtia dioceſani epi ẽ dicta pecunia pau
pib⁹ erogãda. ẽ ergo vn⁹ de caſib⁹ reſeruatis ep̄o. ſ. reſtitutio
ſubtractorũ vel male acqſitorũ. ad idẽ de epi. ⁊ cle. C. l. nulli li‑
cere. ⁊. C. cõia de ſuc. oẽs pegrini. de teſtamẽtis. tua nobis. ꝑ.
j. de eccl̃iaſti. ti. ꝑ. ſi aũt ꝓ redẽptiõe. collatio. ix. ad hoc. Nume
ri. v. c. poſt prin. vbi de ſu. tractãda dicit ſi nõ fuerit q recipiat
dabunt

a ¶ Qđ pecunia. Pecunia ẽ vita hois. bal. i. l ſi tuis. C. de op. liber. idẽ in. l. recepti tia. de cõſti. pecu. et ibidẽ dicit pecuniã dici ſi deruſſores i neceſſitatibus.

dabūt dn̄o:ꝛ erit ſacerdotis.rn̄.colligiꝛ p Ho.ſ.de vſu.cū tu.
ne talia p ſimplices ſacerdotes iburſent:vel approprient.ꝛq: ī
maiorib⁹ ꝛ ī dubijs ē ꝓuidētia dioceſani adhibēda.ſ.de offi.
archip.c.fi.de ſen.ex.nup.ꝛ q: opus gn̄aliter.hꝫ diſpoſitionē
olim eccliaꝝ ſue di.x.q.i.regenda.ꝛ.c.decernim⁹.ꝛtota dioce.
dr̄ ſua pochia.de rapto.c.j.dicit Hoſti.ꝙ multi ſibi hoc occu
pāt hodie de hīs ꝛ ſimilib⁹ ī aiarū ſuarū piculū:ac ſi eēnt epi
diſponētes ꝛtrāſgrediūtur terminos cōſtitutos ꝫ.c.j.de ſe-
pul.vn̄ ibihēdū eēt:vt ſeqtur.ar.ꝫ.q ſatis.de hoc no.de teſtis
Opponit in contrarium. c.ij.li.vj.ꝛ vid qd no.ibi Jo.an. ¶Op.dr̄ hic.ꝙ iudei nō poſ
ſūt aſſumi ad publica officia ꝫ.ff.de decur.l.gn̄alr.§.fi.ſo.dic
ꝙ illa.l.corrigiꝛ p.l.fi.C.e.ti.ꝛ ita ibi Accur. ¶Scd̄o opp.dr̄
hic.ꝙ dicta pecunia ē dioceſani ꝓuidētia diſtribuēda.ſꝫ ꝫ im
mo vr̄ ꝙ illis qb⁹ ē oblata:ſit reſtituēda:vt.ſ.de homici.ſicut
dignū.§.cos.cū alijs ſilib⁹ all.ī gl.ſo.ꝫria loquūꝛ cū ē certa p
ſona:a q̄ pecunia ē extorta.ſꝫ hic loqtur cū ē icerta ſꝫ gl.Jo.
an.alr̄ itelligit iſtd̄.c.dicit ei.ꝙ hic loqtur cū iude⁹ vl̄ pagan⁹
nō grauat eū:a q̄ recepit vltra debitū extorquēdo tūc illi eēt
faciēda reſtitutio:ſꝫ loqtur cū recipit ſalariū:qd ille maior q
eū ꝓponit cuiꝫ ſoluere teneꝛ.huic ergo maiori nō dꝫ reſtitui
q: q̄ ad eū nō pōt dici idebitū fore ſolutū rurſus penes iſtuꝫ
officialē q officiū illicitū exercuit remanere nō debēt.ergo be
ne prouidet iſtud.c.ꝙ pauperibus erogetur ſicut turpia lu-
cra ſunt ſiſco applicanda.vt alibi no.

1 ¶Judex pōt remittere penā ꝓpter dilectionē ꝛ amicitiā.
2 Jude⁹ licet nō ſit capax iuriſditionis pōt tn̄ emere fruct⁹ et
puētus quos p alios debet exigere.
3 Clerici non ſunt immunes a ſolutione regalium.
4 Regalia ſpectant ad reges:ꝛ q̄ dicātur regalia.

Ex ſpeciali. Judei vel pagani publicis of
ficijs ꝑficiēdi nō ſūt.ꝛ ſi eis iu
ra regalia vendūtur xpian⁹ nō ſuſpect⁹ ad illa colli
gēda ꝑficiꝛ:ꝛ ī ꝑma deciſa poniꝛ regis culpa ꝛ excu
ſatio.Jn ſcd̄a ꝫ vtrāqꝫ ꝓuidet.ibi:mādam⁹. ¶No.ꝑmo de-
1 ciſaꝫ ex q̄ pꝫ.ꝙ ꝓpter dilectionē ꝛ amiciciā iudex pōt remit
tere penā.de q̄.ſ.de offi.le.niſi.ꝛ ibi tetigi. ¶Scd̄o no.ꝙ to
leraꝛ vēditio redditūū nō iuriſdi.vl̄ executoꝛe poteſtatis ſic
2 ſ.ne ꝑla.vi.ſu.c.j.ꝛ vlt. ¶Tertio no.ꝙ licet iude⁹ nō ſit ca-
pax iuriſdictio.pōt tn̄ emere ei⁹ fruct⁹ ꝛ puēt⁹ q̄s dꝫ p alios
exigere nō p ſe ipm̄.de iſtis emptiōib⁹ regaliū ꝛ vectigalium
dic vt.ff.de plu.l.licitatio.§.ad ꝯducēdū.ꝛ.l.cotē.§.fi.eo.tit.
3 ¶Quarto colligeꝛ ꝙ clici nō ſunt īmunes a ſolutiōe regaliū
a pedagijs ſunt īmunes ꝛ ecctiarū bona vt.c.ꝙꝙ.de cen.li.vj.
4 ꝛ.e.ti.c.pn̄ti.ī cle. ¶Quito no.ꝙ regalia ſpectāt ad reges.
q̄ aūt ſint regalia no.i.x.coll.q̄ ſint regalia.dicit ei via publi-
ca.flumia nauigalia:poꝛt⁹:ripatica:telonea:moneta:mulcta
rū penarūqꝫ ꝯpēdia:bona vacātia:q̄ vt ī dignis legib⁹ aufe-
runꝛ:angarie plauſtroꝝ ꝛ nauiū ꝑſtationē:potēs ꝯſtruēdo-
rū magiſtratuū:palatia ī ciuitatib⁹ cōſuetis:piſcationū red-
dit⁹:ꝛ ſalinarū:bona cōmittētiū crimen leſe maieſtatis:dimi-
dium theſauri in loco ceſaris inuenti ꝛc.vt ibi plenius.

1 ¶Jude⁹ nō pōt habere cōmerciū mācipij chriſtiani.
2 Seruo ſuo priuatur quis fauore fidei.
3 Solidus quō accipiatur.
4 Librā auri faciunt.lxxij.floreni.
5 Pena iuris intelligiꝛ de moneta loci vbi pena eſt ſoluenda.

Nulli. Se ſūmat ꝛtria facit:dictū ponit:mer
catori ꝓuidet:ꝓuiſioneꝫ determinat.
1 ¶No.ꝑmo ꝙ iude⁹ nō pōt habere cōmercium
mācipij xpiani.dn̄iū tn̄ a priori dn̄o ſepatur licet
alteri nō q̄raꝛ.vt.C.ne xpianum mā.l.vna.ar.ꝫ.l.
2 nec vtilē.ff.ex q.ca.ma. ¶Scd̄o no.ꝙ fauore fidei ꝑuaꝛ ali-
qs ſeruo ſuo.ꝯcor.ſunt ī fi.gl. ¶Tertio no.eſtimari ſeruum
3 xij.ſer.ꝛ accipiꝛ hic ſolidū p floꝛe.ſꝫ Vin.Jdē Accur.de ſer
ui.fugi.l.qcūqꝫ.ꝛ idē Goff.p.l.ſi mlr̄.ff.de mino.ꝛ iſti.de pen̄.
te.li.ī fi.ꝛ hoc pbaꝛ ex ꝯiūctiōe duarū legū q̄rū vna cauet:ꝙ
xx.ſolidi danꝛ ne libertas ꝑſtita reuocaꝛ.ff.de ma.te.l.cuꝫ ex
4 falſis.alia dicit aureos.ff.de loſſi.teſta.pap̄.§.vlt.ꝛ lxxij.flo
reni faciūt librā auri.C.d ſuſcep.ꝛ archa.q̄tics.li.x.ꝛ hoc vex
qn̄ verbū ſolidū ꝓferꝛ a iure:ſec⁹ ſi ab hoīe.vt.l.ꝫ.all.in gloſ.
¶Vltimo no.ꝙ quandoqꝫ quis conſequitur libertatem.l.
beneficio.ꝛ hoc fauore fidei.Jdem quandoqꝫ fauore cōi.vt.l.
5 ſi quis in graui.§.hi.quoqꝫ.ff.ad ſill. ¶Vltimo no.gloſ.ꝙ
pena iuris intelligitur de moneta loci vbi pena eſt ſoluenda
quod no.

1 ¶Auxiliū cōſiliū ꝛ fauoꝛ ꝓhibeꝛ exhibere īſidelib⁹ ī diſpē
diū terre ſancte etiā ſi regimē gubernationis exercent.
Talia cōmittentes qualiter puniantur:nu.2.
3 Pena debet cedere lucro eius qui ex delicto leditur.
4 Excōicat⁹ qdqd lucraꝛ ex mercimōijs ē pauperib⁹ erogādū.
5 Penā a iure ſtatutā ſi qs nō pōt ſoluere debꝫ ī aliā ꝯmutari.
6 Pugnare cōtra chriſtianos grauī⁹ eſt crimē ꝙ vſura.
7 Clerici euntes in ſubſidiuꝫ terre ſancte debent habere fruct⁹
beneficiorum per triennium.
Sed non quotidianas diſtributiones.nu.8.
9 Clerici ꝛ prelati vſqꝫ ad triennium debent conferre viceſimā
partem fructuum in ſubſidium terre ſancte.
10 Cardinales an habeant ius capituli ſiue collegij.
11 Fraudans viceſimā ignorāter an ſit excōicatus.
12 Cruce ſignati debent eſſe immunes a tallijs ꝛ collectis ꝛ oīb⁹
grauaminibus poſt crucem ſuſceptam.
13 Excōicatus pōt vendere emere:ꝛ alios contractus inire.

Ad liberādā. Cōciliū generale repetit
lateran̄.ita quorūdā.ſ.e.
1 ¶No.ꝑmo ꝙ oē auxiliū cōſiliū ꝛ fauoꝛ ꝓhibetur
exhiberi infidelib⁹ in diſpēdiū terre ſancte:etiaꝫ ſi
regimē gubernationis exercent.qd intelligūt qdā verū:ſi ex
ercent ꝫ xpianos inſtrui.hoc nō placet ꝓpter verbū hic ī tex.
in diſpendiū terre ſanc.ꝛc. Ho.dicit ꝙ verbū in diſpendium
2 ꝛc.reſpicit clam aut qbuſſꝫ. ¶Scd̄o no.ꝙ iſti taliter delin-
quētes nō ſunt abſoluēdi:niſi totū qd pcepint reſtituāt:ꝛ tn̄
dem de ſuo ſꝫ dices quomō poſſunt aliqd de ſuo reddere.cū
oīa eorū bona ſint ipo iure cōfiſcata.vt hic.ꝛ.ſ.e.c.ita quorun
dā.dicit Jo.an.ꝙ loqtur de bonis poſtmodū acqſitis.ꝯfiſca
tio eīn iuris vel hoīs nō vr̄ extendi ad bona poſtea acqſita.ſ.
de pen̄.felicis.§.veruꝫ.li.vj.ad hoc optime.l.ſi tibi.§.ſi is cui⁹
bona.ff.mā.Sꝫ dices vlteri⁹ cum ſint ſerui non vr̄ ꝙ poſſint
poſtmodū bona acqrere.ſo.dicit ꝙ ita demū ſunt ſerui ſi ca-
pti fuerint:ꝛ nō an̄.vt hic dr̄.dicit capientiū fieri ſeruos ꝛc.et
forte opoꝛtet ꝙ iſta captura fiat tp̄e quo exercet iſtā piraticā
prauitatē:vel qn̄ defert ferrū vel lignamina vt ſic aliqd plus
operetur dep̄henſio in fragāti crimine:ꝙ ſi dudū poſtea vendi
cetur.vt.ff.de adul.l.qd ait lex.ꝛ pꝫ in ſpoliato q incōtinenti
nō ex interuallo pōt expellere deiectorem.vt q poſſeſſionem
3 ff.de vi ꝛ vi ar.ꝛ.l.recte poſſidenti.C.vn̄ vi. ¶Tertio no.ꝙ
pena dꝫ cedere lucro ei⁹ q ex delicto lediꝛ.hic eīn terra ſancta
lediꝛ ex auxilio qd ſaracenis(ꝛ ſic hoſtib⁹)exhibeꝛ.ergo ſibi
pena iſta eſt applicāda:ſicut pecunia ſimoniaca applicaꝛ eccle
ſie:in cui⁹ cōtumeliā data fuit de ſimo.cōſulere.ꝛ.c.audiuim⁹.
facit qd no.Bar.in.l.j.expilatores.de effrac.ſiue in.l.agraria.
4 de termino mo.ꝛ colligit Jo.an.ar.hic ꝛ.ſ.e.c.pximo.ꝙ qd
qd lucraꝛ excōicatus in mercimonijs ſit pauperibus erogan
dū.cū ex interdicta ſibi cōione hoim lucrū illud contingat.de
de.ex.illud.de hoc p Hoſti.in ſumma.de pe.§.ſi.ſub.§.qd de
5 his q excōicati. ¶Quarto no.ꝙ qd iuris de illo qui nō poteſt
ſoluere penam a iure ſtatutam.debet enim in aliā commuta-
ri.tetigi.ſ.eo.poſtulaſti.ꝛ.v.q.vj.q: iuſta.ꝛ eſt regula genera
lis ꝙ qui non poteſt ſoluere:luat in corpus.facit.ſ.de male.c.
ij.ꝛ.l.ſi.de in ius vo.ꝛ circa hoc vide quod Bart.in.c.ſicut di-
gnum.ſ.de homi.in glo.q: non dimittitur. ¶Quinto no.ꝙ
delictum vnius ꝛc.vnde hiero.ſup hiere.j.c.aliorum tormenta
aliorum remedia ſunt.qꝛ cum homicidia puniuntur alij tenē
tur a ſcelere.nam male meriti.vt exemplo alijs ad deterrēda
malignātia ſunt etiam egeſtate laborare debent vt dicit tex.
6 in.l.bona fides.ff.depoſi. ¶Sexto no.gloſſ.ꝙ pugnare cō
tra xpianos grauius eſt crimen ꝙ vſura:quod pꝫ q: ſeuerius
iudicantur.xxiiij.q.j.non afferamus. ¶Septimo ꝛ vltimo
no.ꝙ concilium lateran̄.prohibebat deferri ligamina pro ga
leis.ſed ſi galee vl̄ naues deferantur nihil dicebat:ſed etiam
tales comprehendit vt hic.ꝛ ſic ſi ꝓhibetur materia vt ligna:
prohibetur ſpecies ex eis facta.facit.ff.de le.iij.l.ligni ap.ꝛ.l.
queſitum.§.illud fortaſſe.ꝛ.l.lan̄.eo.titu.que faciunt pro ꝛ ꝫ.
¶Vltimo ſcias ꝙ Hoſti.poſuit hic deciſam huius decre.et
Ponit queſtiones. gloſſauit ipſam vt hic ponit Jo.an.in nouella tex.ꝛ glo.Ho
ſti.ꝛ tractat plene de multis priuilegijs indultis cruce ſigna-
tis.Ego ex tex.ꝛ gloſſ.ſumam breuiter que mihi vtilia vide-
7 buntur:alijs reſecatis.prima ergo pars dicit.ꝙ clerici eun-
tes in ſubſidiuꝫ terre ſancte debent habere fructus beneficio
rum per triennium:ac ſi eſſent in eccleſijs reſidentes:ꝛ ſi ne-
ceſſe fuerit potuerunt pignori obligare. ¶Querit circa iſtaꝫ
8 partem Joā.an.ꝛ vtruꝫ percipiant cottidianas diſtributio
nes cum ipſas perciperent reſidentes videtur ꝙ non.ſicut
nec ipſas habent ſtudentes.in theologia:nec in ſeruitio ipſi

existentes.de p̄ben.c.licet.de cle.nõ.reſi.de cetero.Hoſt.tʒ ꝯ
riũ.iſta eñ verba ac ſi eẽnt in ecc̃ijs reſidẽtes operãtur iſtuʒ
effectũ.vt de cottidianis diſtributiõib⁹ habeant p̃tẽ ſuã.non
obſtãt cõtraria:q2 in ipis nõ ponit̃ iſtud verbũ ẽ.q2 maiori p̄
uilegio dign⁹ ẽ exponẽs pſonã tot piculis ⁊ ſeruitio ieſu xp̄i
j.c.ſane.⁊ in dubio meli⁹ ẽ deſeruire verbis:q̃ aliud fantaſti
ce diuinare.de le.iij.nõ aſſr.⁊ de exerci.l.j.§.ſi is q̃ naueʒ.⁊ vr̃
hoc ſatis expſſum.de voto.c.ſi.§.ſi.ſm Ho.Jo.an.tʒ contra
riũ.⁊ remittit ad no.j.de cle.nõ reſi.c.vno.lib.vi.⁊ in ſpec.de
here.in ſi.⁊ qȯ no.Jo.an.j.c.j.excõicamus.§.catholici.tãgit
etiã Jo.an.qd ſi locauit p trienniũ in caſu neceſſitatis:et iteri
moriat̃.dic:vt in.c.q̃relã.ne p̃la.vi.ſuas.¶ Scḋa pars deciſe
9 ibi:cupiẽtes aũt alios ⁊c.dicit in ſumma ꝙ oẽs clerici ⁊ p̃la
ti vſq; ad trienniũ debẽt cõferre.xx.partẽ fructuũ in ſubſidiũ
terre ſancte qbuſdã exceptis.ipe aũt papa ⁊ cardinales deci
10 mã integrã pollicẽtur.ſup iſta p̃te q̃rit an cardinales habe
ant ius capl̃i ſiue collegij.⁊ vr̃ ꝙ nõ.immo cẽſeantur iuris ſin
gulo℞ tãq̃ homines a diuerſis p̄tibus mũdi ſingulariter vo
cati ⁊ in ſingulis ecc̃ijs ſibi cõmiſſis ītitulati.⁊ ita tenẽt qdã
ex quo ſequit̃ ꝙ nõ habẽt arcã cõem:nec ſyndicũ:nec ſimilia.
q̃ vniuerſitas habere cõſueuit.not.j.de exce.p̄.dilectã ⁊.ff.qȯ
cuiuſq; vni.no.l.j.⁊ magna ẽ differẽtia īter ius vniuerſitatis
⁊ ſingulorũ.vt pʒ in eo qȯ legit̃ ⁊ no.s̄.de cõſti.cũ oẽs Joã.
an.dicit ꝙ q̃ hoc tenẽt fortiter errãt.nã de facto ita ẽ ꝙ ante
ſiũt q̃ eis aliq̃s titul⁹ aſſignet̃.⁊ hac conſyderatione cardina
les dicũtur ſimpl̃r nulla alia eccl̃ia expl̃ſa.xxiij.di.in.noĩe dñi
cui⁹ ergo eccl̃ie dicẽtur tũc tp̄is cardinales vtiq; nõ alteri⁹ q̃
romane eccl̃ie cui⁹ ſemp cardinales ſunt.de re iu.ad apoſto
lice.§.ſi.li.vj.nã ⁊ arcã cõem habẽt quo ad ſeruitia:⁊ cõia ⁊ ca
merariũ ſp̄alem loco ſyndici:q̃ ⁊ oblata equaliter diuidit in
ter eos ſi ſunt ſimul cõgregati:⁊ ad tractat⁹ cões ⁊ toti⁹ mũ
di expediẽdos cõiter cõueniũt tota die:⁊ ſummũ ius eligen
di habẽt qȯ ex iure cõgregatiõis non ſingularitatis cõpetit.
vt pʒ ĩ eo qȯ legit̃ ⁊ no.de elec.c.j.⁊.c.licet.nã ⁊ ſacrũ collegiũ
cõiter ⁊ vulgariter noĩatur.ergo ita ẽ habẽdũ.ff.de flumi.l.j.
§.labeo.⁊ de ſpon.c.ex literis.ad hoc.xxiij.di.in nomine dñi.
ibi appellãtur gremiũ romane eccl̃ie. ¶ Querit etiã q2 i tex.
11 dr̃.ꝙ q̃ ſciẽter fraudẽ cõmiſerit in viceſima ſit excõicat⁹.quid
ſi ignorãter.dic ꝙ dʒ eẽ pbabilis ignorãtia excuſata.j.de cle.
ex.ap̄lice.ſubiũgit quomȯ p̄t circa hoc cadere pbabilis igno
rãtia.dicit ꝙ prima facie p̄ſumit̃ ſcia.C.de reſcin.ven.l.q̃ſqs.
tñ eueniũtur fortune ꝯrios euẽt⁹ ſepi⁹ operãt̃.in aut.de nup.
§.hacten⁹ coll̃.iiij.⁊ ſepi⁹ de facultatibus ſuis ampli⁹ q̃ ĩ ibis
ſicut ſperãt homines iuſti.ex q.cau.ma.nõ po.§.in fraudẽ.di
cit ergo.Jo.ꝙ ad cautelã debẽt aliq̃d plus dare:q̃ min⁹.q2
tuti⁹ ẽ de benignitate p̄miũ reportare:q̃ de auaricia reddere
rationẽ:ſicut alibi.xxvj.q.ſi.all.dicit etiã Jo.an.ꝙ deputati
ad viceſimã colligẽdã nõ habẽt poteſtatẽ aliq̃d diminuendi:
vel remittẽdi niſi hoc expſſe cõtineat̃ in literis coni.ff.de pro
cura.l.pcurator totorũ.⁊ de dona.filius.j.rñ. Jdeo frequen
ter ſe ipos decipiũt q̃ cũ eis cõponũt.ego circa hoc quero an
iſta viceſima fructuũ intelligat̃ deductis expẽſis vel nõ habi
ta ratiõe expẽſarũ viceſima de recollectis fructib⁹ debeatur
dic:vt.s̄.de decimis.paſtoralis. ¶ Tertia ps q̃ icipit:ſane ꝙ
12 iuſto ⁊c.dicit ꝙ cruce ſignati dẽbẽt eſſe imunes a tallijs ⁊ col
lectis ⁊ oib⁹ grauaminib⁹ poſt crucẽ ſumptã recepti ſub apo
ſtolica ꝓtectiõe:nec bona ſua debẽt ab alijs occupari:donec
de eorũ morte certiſſime cognoſcat̃ ſup hoc Joã.an.tãgit de
alijs p̄hibitis p̄ſertim a clericis exigẽdis.qȯ dic p Hoſtiẽ:in
ſumma de immu.ec.§.a qb⁹.tãgit etiã qualiter debeat cõſta
re de morte.⁊ tex⁹.dicit certiſſime.dic:vt.s̄.de ſpõ.in p̄ntia.
⁊ vt ii.nõ conſt.c.qm̃.§.ſi vero.⁊ p Bar.in.l.ij.§.ſi dubitet̃.ff.
q̃nẽadmo.te.ap. ¶ Quarta pticula q̃ icipit:ſi q̃ vero.dicit:ꝙ
nõ debẽt ſoluere vſuras ſi ad eas ſoluẽdo erãt iuramento a
ſtricti:nec currũt duʒ ſunt in ſeruitio ieſu xp̄i.⁊ q2 dilatio eſt
parua dʒ equanimiter tolerari.⁊ ſic põt papa cõcedere dila
tioneʒ debitorꝭ.⁊ ẽ ex illa.l.C.de p̄a.impa.offe.l.quoties.⁊.l.
reſcripta. ¶ Quinta ps q̃ incipit:ceterũ.tractat de curſarijs
⁊ eoruq; fautorib⁹ coercendis:⁊ cũ eis nõ cõtrahẽdo tãq̃ cũ
13 excõicatis.ex quo colligit Hoſti.argumentũ.ꝙ excõicatus
poſſit vẽdere ⁊ emere ac alios ꝯct⁹ inire:niſi ſp̄alit̃ p̄hibeat̃:
ſicut h̄ fit.⁊.j.d̄ heredib⁹:ſic ait.§.j.vbi d̄ h̄.⁊.c.ad abolẽdũ.§.
canitas.ꝯriũ tʒ Ho.s̄.de dolo ⁊ ꝯtu.veritatis.nõ ob.iſte tex.
q2 hic expreſſe ad maiorẽ exaggerationẽ.vt homines magis
cauerent ſibi.ar.in eo quod legit̃ ⁊ no.j.tit.j.ſi aduerſus.mul
tas enim ſpecificantur que inſunt de iure communi de iure
iurã.⁊ ſi chriſtus.⁊ de procura.quia in cauſis. ¶ Sexta pars
incipit:quia vero.dicit de mundi principibus ad concordiaʒ
reducẽdis vt magis ad executionem ſubſidij terre ſancte va
care valeãt cõcedit indulgẽtiam omniuʒ peccatorũ veraciter
cõfeſſis ⁊ cõtritis euntibus ꝓprijs ſumptibus.⁊ ideʒ ſi miſe
rint ſuis ſumptib⁹ viros pbos:⁊ iſtis ſimpl̃iter qui p mer
cede accedũt.facit etiã p̄cipes huius indulgẽtie oẽs illos q̃
iuxta quantitatẽ ſubſidij ⁊ deuotionis affectũ de bonis ſuis
congrue miniſtrabũt:aut circa p̄dicta conſilium ⁊ auxiliũ im
penderint oportunum ⁊c.tractat hic Ho.de poteſtate ſacer
dotis circa poteſtatem abſoluendi ⁊ ligandi.⁊ tex.ipm decla
rat quibuſdã facilibus apoſtillis Jdeo nõ proſequor.

¶ De hereticis. Rubrica.

¶ Dictũ eſt ſupra de his qui baptizari contẽnũt:⁊ xp̄m non
recognoſcunt immo colẽdo blaſphemant ſubmittit de his q̃
poſt fidem vel baptiſmũ in hereſim incidunt.quis autem:⁊
quot modis dicatur hereticus vide glo.j.eo.c.iij.habetur de
materia.xxiiij.q.j.per totũ.⁊.q.iij.§.q2.vero vſq; ad ſi.et.j.q.
vij.⁊.xxuij.q.vij.per totũ.repetitur.l.vj.⁊cle. cõuenit rubrice
de ſumma trini.dãnamus.de preſump.literas.de cele.miſ.in
quadam.de bapti.maiores.de ſen.ex.nonerit.j.rñ.de verbo.
ſigni.c.ſuper quibuſdam.de preſcrip.c.ij.li.vj.⁊ cle.j.de vſur.
§.ſane.

1 ⁋ Dubitãs in fide infidelis eſt ſi habet animi ptinaciam.
2 Dubitans licet non magis applicet mentem ſuam ad vnam
partem:q̃ ad aliam punitur vt infidelis.
3 Dubitans applicat animum ſuũ ad plura:⁊ neſcit q̃d faciat.
4 Jgnorans dicitur qui nihil ſcit:ſed ſcire debet.
5 Dubius aliquando equiparatur ignoranti.

1 Dubius. No.p̄mo ꝙ q̃ in fide du
bitat:infidelis ẽ.⁊ hoc verũ
in dubitatione q̃ habet ptinaciã animi du
bitantis ⁊ placentiam.ſʒ dubitatio q̃ ꝓcedit
a ſcrupulo cõſciẽ poti⁹ eſt pena q̃ culpa.nec
hʒ hereſim cũ frequẽter ꝯ volũtatẽ accidat.i
mo ille q̃ bene ſe cõfirmat in fide ⁊ talib⁹ motibus reſiſtit me
retur:ſicut ille q̃ reſiſtit ſtimulis carnis.vi.di.ſʒ p̄ſandũ.⁊.c.
teſtiũ.alias nõ eẽt dare fidelẽ q̃ nõ fuiſſet hereticus.facit ad p̄
dicta.xxiiij.q.iij.dicit.⁊ qȯ no.Jo.an.j.c.cuʒ xp̄us. ¶ Scḋo
2 no.ꝙ liceʒ ille q̃ dubitat nõ magis applicet mẽtẽ ſuã ad vnã
partẽ:q̃ ad aliã:tñ punitur vt infidelis.⁊ no.ꝙ eſt differentia
a inter dubitationem ſeu titubationẽ:ignorãtiã:errorẽ:ᵃ ⁊ ne
3 ſciẽtiã.ꝙ dubitans applicat animũ ſuũ ad plura ⁊ neſcit quid
eligat.vñ Terenti⁹.dũ anim⁹ in dubio ẽ paulo momẽto huc
4 ⁊ illuc impellitur.⁊ de iſto no.s̄.de p̄ſcrip.c.ſi.ꝙ Jgnorat qui
nihil ſcit:ſed ſcire dʒ.vñ Salamon.Qui ignorat ignorabitur
neſciẽtia cũ neſcire non tenetur vt facta aliena.vt.l.ſi.ff.p ſuo.
Errat qñ credit vnũ ⁊ eſt aliud.⁊ de hoc vide gl.in.l.de ſtatu.
5 ff.de teſta.ꝙ quãq; tñ dubi⁹ equiparatur ignorãti.vt.l.manife
ſtiſſimi.§.ſi aũt duobus dubius.C.de fur.⁊ facit.l.ſi.C.de cõ
di.inde.⁊ de aeq.here.li.vi.§.j.quãtũ ad materiam fidei igno
rans errans ⁊ neſciens articulos fidei ſunt pares vt in ſecun
da conſtitutione ſupra.

a ¶ Jgnorãtiã ⁊ errorẽ Dubitare errare et ignorare q̃d differãt vidẽ gl.ĩ rub.ff.de iur.⁊ fac.igno.⁊ ĩ.l.ŝ ſtatu.de teſta.bal.ĩ.l.j.de fal.eã ad iec.leg.⁊ ĩ.l.j.C.de cõd.indebi.

1 ⁋ Patiẽtia ⁊ taciturnitas ĩ delictis habet̃ p conſenſu.
2 Reuocatio ab errore an pertineat ad omnes.
3 Correctio iudiciaria ptinet ſolũ ad p̃latum:euãgelica ad oẽs.

1 Qui alios. No.regulã hui⁹.c.ex q̃ colli
ge.ꝙ in delictis patiẽtia
⁊ taciturnitas habet̃ p cõſenſu.ar.ꝯ.l.q̃ vas.§.
vetare.ff.de fur.⁊.l.fili⁹.§.iuit⁹.ff.de p̄cura. Sʒ
dic:ꝙ ĩ alienatõe p obligatõe ꝯhẽtis taciturnitas nõ habet̃
p ꝯſenſu:ſʒ ad tuẽdã fidẽ q̃ lʒ tenet̃ ⁊ reſiſtere blaſphemãtib⁹
vt.s̄.c.j.⁊ ſi iudeos.ꝟ alia ergo.iſte q̃ nõ deſiſtit errori vr̃ ap
pbare errorẽ.q̃d ſi q̃s peccat vel alteri iniriat̃.ego aũt taceo:
cũ poſſeʒ talẽ iniriã illatã ꝓximo ꝓpulſare:an tenear no.gl.
j.de ſen.ex.c.q̃re.⁊ dr̃.ĩ regula.culpa caret.de reg.iur.li.vj. Jl
lud aũt ẽ certũ ꝙ p ĩiuria illata ab illis quos p̄hibere de iure
ad famulos filios ⁊ ſi.ſi nõ p̄hibeo teneor.vt.l.ſciãʒ.ad.l.aq.
⁊.l.ſtipulatio iſta.⁊.l.iter ſtip̄.in prin.de v̄.ob. ¶ Querit gl.ꝙ
2 nũq̃d iſta reuocatio ab errore ptinet ad oẽs.gl.diſtiguit vt ĩ
ea videtis.⁊ q̃dq̃d ſit in alijs delictis ad q̃ glo.videtur ſe re
ferre.põt tñ in hereſi aliquid ſpeciale:vt quilibet teneatur ab
illa proximum reuocare.⁊ eſt ratio.quia iſtud delictum eſt cõ
tinuatũ iȯ delictũ nõ cõmiſſuʒ ſʒ cõmittẽdũ:videat̃ corripe et
pximũ reuocare.iſta ẽ rȯ Jo.an.⁊ ſubtilis p qua vide quod
no.j.l.cũ q̃.§.in popularib⁹.ff.de iure iurã.⁊ qȯ no.j.de con
ſang.⁊

Ponit queſtionem.

ſangui.⁊ affi.c.j.in de.⁊.l.in faciēdo.§.infans.ff.de fur.Hoſti.
3 quo ad ꝓpoſitū glo.†dicit ꝙ iudiciaria correctio ad ſolū p̄la
tū ptinet:euāgelica ad oēs.remittit ad not.de cog.ſpūa.ma.
de teſti.in omni.

1 ☞ Hereticus perſeuerās eternaliter dānatur nec ei ꝓdeſt
baptiſmus:elemoſyne:nec martyrium.
2 Uel dictio ponitur inter ſimilia.
3 Sciſmatici redeūdo ad catholicā vnitatē ſunt recipiendi.
4 Elemoſyne martyrium ⁊ cetera bona non proſunt heretico
vel ſciſmatico.
5 Hereticus quis dicatur.

1 FIrmiſſime. †Hereticus pſeuerans
eternaliter dānatur cui
no ꝓdeſt baptiſm⁹ elemoſyna vel martyriū.h.d.
2 ¶ Not.primo †ꝙ dictio vel q̄ ſolet cadere inter
diuerſa ſicut dictio et:vt no.in rubrica de iur.⁊ fac.igno.po-
3 nitur h inter ſciſmaticū ⁊ hereticū.dicit tñ Io.an.†ꝙ ſciſma
tici redeūdo ad catholicā vnitatē ſunt recipiendi.q: ecclia nō
claudit gremiū redeūti.vt in ep̄la inter claras.de ſumma tri.
caueat tñ ne poſt reuerſionē in hereſim relabatur.q: grauiꝰ
punitur ⁊ tāq̄ relapſus vt.c.ſup eo.⁊.c.accuſatus.j.eo.lib.vj.
4 ¶ Tertio no.†ꝙ elemoſyne martyriū ⁊ cetera bona nō ꝓ-
ſunt heretico vel ſciſmatico.vtrū aūt ſi reintegretur illa p̄us
bona opa reuiuiſcūt vide de peni.di.iij.pueri.⁊ p Hoſtien.in
ſumma de peni.⁊ remiſſ.§.⁊ an ficte.¶ Quarto no.verbū re
integratur.deſignat eñ ꝙ prius erat abſciſum a corpore.ad
hoc.j.q.vij.conuenientibꝰ.v̄.item io.vbi dr̄ ꝙ hereſis ſeparat
hominē ab ecclia.ad idem.xxiiij.q.j.heretici.¶ Querit glo.
5 †qs dicatur hereticus.⁊ dic ꝙ multis modis:vt in ea.ſtricte
tamen ſumendo duobus modis vltimis glo.dicitur quis he
reticus ⁊ hoc latius hic in nouella.

1 ☞ Damnato authore non valent eius ſcripta.
2 Tabellio vel teſtis ſi in inſtrumento vel teſtimonio aliqd fal-
ſi immiſcuit an in totum vitiet.
3 Notarius ſi condemnatur ſuper alio q̄ ſuo officio an valeāt
inſtrumenta per eum conficienda.
4 Sacramēta recepta ab hereticis quo ad eſſentiā an valeant.
5 Baptiſmus datus coacte coactione abſoluta valet.
6 Baptiſmus in caſu neceſſitatis pōt recipi ab heretico.

FRaternitatis. Sup iſto.c.Inno
cen.ponit vtilem
1 glo.q: eñ in tex.dr̄ †ꝙ dānato auctore nō valent
eius ſcripta declarat qualr̄ hoc ſit verum p aliq̄s
q̄ōnes.primo ergo in illis qui gerūt publicū officiū tria q̄rit.
⁊ primo de tabellione qui ꝯdēnatur de falſo vel reprobatur
aliqđ inſtrm ſuū an valeāt alia.ſcđo q̄rit de teſte qui in aliquo
dixit falſum:an quo ad alia valeat dictū ſuum.tertio de ſacra
mentoꝝ effectu qñ ab aliq̄ heretico ſunt collata vel alio ſuſpē
ſo ⁊ preciſo:an valeant:ita ꝙ gratia conferatur et executio.
2 ¶ †Primo ergo quero in tabellione vel teſte qui tabellio in (Ponit q̄ſtiones.)
inſtrō vel teſtis in teſtimonio aliqđ falſum immiſcuit an in to
tum vitietur.dicit Inno.ꝙ aut illa falſitas nō ꝯcernit ſubſtā
tialia negotij vel ipius circūſtantias ⁊ nō vitiat:vbi grā.ſi di-
cat ꝯhentes eſſe de alia terra q̄ ſint:vel ſi dicat aliorū affines
eſſe:q̄ ſint.In iſtis eñ nō ꝯſiſtit officiū tabellionis nec teſtis.
nihil eñ facit ad ꝯctum vel teſtimoniū vñ ſunt ꝯhentes:vel
quoꝝ ſint affines.⁊ idem in filibꝰ.⁊ hoc tz etiā Bar.in.l.eos.
ff.de fal.aut illa falſitas ſiue mendaciū reſpicit ſubſtantiā con
tractus.de quo ſit inſtrm vel reddere teſtimoniū vel ſup circū
ſtantijs eius de quibꝰ.s.de accu.c.inq̄ſitionis.tūc ſiue ſciēter
ſiue ignorāter falſū admiſceat nō valebit inſtrm:vel teſtimo
nium.ideo eſt q: notarius in inſtrō vel teſtis in teſtimonio nō
dz vnq̄ ponere:niſi illud qđ vidit:vel nouit.⁊ in hoc non pōt
eſſe ignorātia.iij.q.ix.hortamur.⁊.s.de offi.dele.cū in iure.et
hoc dicūt quidā verū:qñ inſtrm vel dictū teſtis ꝯtinet vnum
capl̄m tm̄.tūc eñ ſi circa illud depēdens vel ꝯnexum falſitas
deꝑhendatur:hz locū qđ dixi.ſi aūt ſint diuerſa ⁊ ſeparata ca
pitula:tūc lz in vno deꝑhendatr̄ falſitas alia nō caſſantur.arg.
ff.de mino.etiā ⁊ de nego.geſt.l.cū actū.⁊ iſtā diſtinctionē tz
Io.ix.di.ſi ad ſacras.⁊ Goff.vt no.Io.an.s.de elec.ecclia.ij.
primā tñ opi.ꝙ in totū inſtrm vel teſtimoniū vitiet tz Inno.
h.⁊ ego maxime in dicto teſtis ꝙ ſiue articuli ſint ſeparati ſi-
ue ꝯnexi:non valeat teſtimoniū.rō eſt ſm Old.q: teſtimoniū
teſtis vnicū eſt:⁊ ſup vno fundamēto ſcz iuramēto fundatū.
vt.C.de teſti.l.iuriſiurā.⁊ p hoc vnicū dz dici:lz plures articu
los cōplectatr̄.ff.ar.fur.ce.l.ſi genuā.ſi ergo pars eſt falſa to-
tum dictū inutile reddit.ar.l.cum eiuſdem.ff.de edi.edic.⁊ eſt
tex.iij.q.ix.pura ⁊ ſimplex.⁊ in dicto.c.ſi ad ſacras.⁊ hāc opi.
tz Oldr.ꝯſilio.xxxv.⁊ intellige p̄dicta qñ illa capl̄a ſeparata
ſunt inſerta in vno inſtrō vel ſup vno iuramēto fundata.ſi au
tem dānaretur vnū inſtrm notarij:vel ipē ꝯdēnaretur de fal-
ſo vel etiā teſtis licet in poſterū inſtrā ꝯfecta p notariū condē
natū vel teſtimonia nō valerent:valent tñ q̄ ꝯdēnationē pre-
ceſſerūt.lz forte minor fides adhiberetur inſtris p̄teritis ꝓpt
falſitatem nouiter cōmiſſam.ar.no.in.l.ſi qs ex argētarijs.ff.
de eden.⁊ p̄dicta vera qñ eſt notarius vel teſtis ꝯdēnatus ab
hoīe.Si aūt a iure tūc anteq̄ publicet̄ viderentur oīa valere:
ex eo ꝙ in quaſi poſſeſſione officij tolerat̄.vt in aut.de tabel.
in ſi.ſiue in aut.de fide inſtru.ad predicta facit.l.ex falſis.C.de
3 trāſac.¶ Sed circa hoc queritur †quidā frater Ioānes fuit
cōdemnatus de falſo:q: duas chartas de libro cōis extraxit
poſt dictā ꝯdēnationē officiū notariatus exercuit:an valeāt
inſtrā vr̄ ex dicto Inno.hic dicendū ꝙ nō:poſtq̄ fuit ꝯdem-
natus de falſo.ſcd̄m tñ ꝯſuluit Bar.in p̄dicto caſu.nam dictū
Inno.dz intelligi qñ notarius ꝯdēnatur de falſo cōmiſſo in
officio.Sed in q̄ōne p̄dicta cōmiſit falſitatē in officio nō com
miſſo ſibi:nec vt notariꝰ illud falſificauit:ſed vt alius ſimplex (Opponit in cōtrarium.)
reus.¶ Sed ꝯ hoc oppo.iſte eſt eñ ammodo infamis:ergo
nō pōt ꝯficere inſtrā.dicit ipē ꝙ lz ſit infamis officiū notaria
tus nō eſt ſibi interdictū.pro hac.l.ſi aliqd.de ſuſcep.⁊ archa.
vbi expreſſe dr̄ ꝙ nō pōt exercere officiū illud:in quo deliqt.
aliud aūt officiū exercere ei nō reperitur ꝓhibitū.ſcđo ꝓbat
p dictā.l.ſi qs ex argentarijs.vbi dr̄ ꝙ alr̄s humilis deploratꝰ
colit rōnes ⁊ fidē faciūt.⁊ glo.q̄ eſt ibi q̄ dicit notario non cre
di:loqtur qñ deliqt in officio:ſz hic nō deliqt in officio.ergo.
⁊c.⁊ alijs rōnibus efficacibus hoc ꝓbat ⁊ incipit ꝯſiliū.frater
Ioannes notarius de caſtro durātis.qđ tñ gloſ.vr̄ dicere ꝙ
qui officiū notariatus exercuit p tēpora poſito ꝙ nō poſſet:
q: ꝯdēnatus:valent inſtrā p eū ꝯfecta.in aut.de teſti.§.penul.
in glo.magna q̄ incipit.hic eſt ar.⁊c.in ſi.⁊ in Spec.de inſtru.
edi.§.reſtat.v̄.qd ſi tabellio.⁊ in ti.de teſte.§.j.v̄.vbi aūt.pro
Innoc.tñ facit.c.ad ꝓbandū.j.de re iudi.vbi ſnīa que reddit
quē inhabilem ad publicū officiū exercendū:ꝓducit effectū:
vt acta p ipm facta poſtea ſint nulla.ad idē.c.veritatis.s.de
4 do.⁊ ꝯtu.¶ †Tertia principalis qđ Inno.eſt in ſacramentꝭ
dicit ipē ꝙ ſacramēta recepta ab hereticis quo ad eſſentiam
valēt.xxxij.diſt.verū.⁊ gratiā cōferunt ſi qui illa ignoranter
ſumūt.de iuda eñ conſtat ꝙ fuit hereticus.j.q.j.eos qui.⁊ tñ
baptizati ab eo gratiam receperunt.j.q.j.chriſtus.⁊.c.dedit.
5 †Idem dicendū etiā ſi coacte recipiat.j.q.j.dñs declarauit.
qđ intellige de coactione abſoluta illius qui alias baptizari
volebat alr̄s nihil reciperet.s.qđ metus cā.c.dilectus.Si autē
coactio fuiſſet cōditionalis peccaret recipiendo nec cōferrent
gratiā.l.diſt.ſicut.nec recipit gratiā qui ſcienter ab hereticis
6 ſuſcipit ſacramenta.†Baptiſmus tñ in caſu neceſſitatis pōt
recipi ab heretico.vt dicto.§.verū.⁊ nō ſolū ab hereticis:ſed
etiā ab excōicatis depoſitis ⁊ ſuſpenſis.Nā ab iſtis baptiſmꝰ
⁊ corpus dñi poterit recipi in caſu neceſſitatis:nō aūt alia ſa-
cramenta.Inno.tñ ſentit ꝙ ab hereticis ⁊ excōicatis nō erit
licitū recipere corpus dñi.Aduerte tñ ꝙ licet dictū ſit ꝙ qui
ignorāter ab hereticis recipiūt ſacramenta recipiūt gratiā.
dz intelligi dūmodo poſtq̄ ſciuerit per manus impoſitionē
fuerint recōciliati eccliē.j.q.j.etiā ⁊ tribus ſc.executionem au
tem ordinū heretici ſuſpenſi ⁊ alij p̄ciſi ab ecclia an cōferant.
hic tāgit Inno.⁊ plenius.j.de ſciſmati.c.j.qđ ergo dicitur in
iſto.c.ꝙ oīa ſunt irritāda ſi aliquis reprobatur:nō intelligas
de geſtis ratione publici officij:nec de geſtis ſemp ab heretici-
cis ⁊ p̄ciſis.ſed de expoſitionibus ſcripturarum:⁊ omnibus
alijs confectis ab his qui nō gerūt publicū officiū.vt dicto.c.
ſi ad ſacras.facit.l.ſi.C.de edi.di.adria.tollen.⁊c.

1 ☞ Epiſcopus nō poteſt inſtituere heredem extraneū a cō-
ſanguinitate:ſicut nec hereticos aut paganos ꝯſanguineos.
2 Hereticus ſiue ſit conſanguineus ſiue extraneus non poteſt
inſtitui heres ab epiſcopo.

1 SI quis. Innuit iſte tex.†ꝙ ep̄s nō poſ
ſit inſtituere heredē extraneum
a conſanguinitate ſicut nec hereticos aut paga-
nos ꝯſanguineos.quē intellectū glo.nō appro-
bat ſed intelligit de extraneo heretico vt ſit ſen-
2 ſus.†ꝙ ſiue hereticus ſit extraneus ſiue cōſanguineꝰ inſtitui
nō poſſit heres ab ep̄o.⁊ hāc lecturā tenēt Ala.Lau.Inno.⁊
Hoſti.nō eñ hz locū iſta pena ſi bonis ꝓprijs teſtarent̄ ep̄i i-
ſtituēdo heredes extraneos catholicos tñ lz qdā ꝯ ſm Io.and.

qꝛ nõ pſumitur eccliam dilegiſſe ꝑponendos eĩneos ipi eccle
ſie.⁊ itellige iſtũ tex.ꝙ eps inſtituẽdo heredes hereticos pu-
niatur hac pena qñ hoc ſciebat.ꝓbabilis eñi ignorantia eiſſet
excuſata.de de.excõ.mi.apſice.⁊.j.eo.c.ij.li.vj.¶ Op.dꝛ ꝙ
post mortẽ dꝫ anathematizari.ꝯ qꝛ crimina morte extinguũ-
tur.xxiij.di.quorũdã.ſol.dicit glo.ſpãle eſt in crĩe hereſis.de
hoc.xxiiij.q.ij.i ſũma.⁊ remittit Hoſti.ad ſummã de accu.§.
qs accuſari.⁊ i Spec.de accu.ad fi.v̾.Itẽ ꝙ reꝰ.⁊ circa hoc vi
de etiã qđ not.lxxxviij.di.nec. vbi tãgit cũ in vltio inſtãti iſte
valeat penitere an hoc ſit pſumendũ.ſequẽs.c.p te videas.

¶ Opponit in cõtrarium.

1 ☞ Papa an poſſit facere nouos articulos fidei.
2 Articulos qui continentur in ſymbolo apoſtolorum omnes
fideles tenentur explicite ſcire.
3 Chriſtus eſt aliquid ſm quod homo.

Cum chriſtus. Not.primo ꝙ iſta
cõſtitutio ꝓhibet
hoc dici in futurũ reſpicit etiaꝫ ⁊ in pteritum qꝛ
diſponit ſup eo ꝙ ſtatutũ erat iure diuino ⁊ na
turali.j.de vſur.cũ tu fili. ¶ Scđo no.hic Ala.⁊
1 Vin.ꝙ papa poterat facere nouos articulos fidei.i.ꝙ mo-
do credi oporteat cũ ſic pꝰs nõ oporteret.articulus tñ fidei
ſtricte ſumitur vt oẽs articuli qui ꝯtinentur in ſymbolo apo
2 ſtoloꝝ.⁊ hos fideles explicite ſcire tenent.vt hic in iurib᷒ al-
legatis in glo.largius ſumitur cũ.ſ.vltra ꝯtenta in ſymbolo
cõprehendit diffinitiões factas p romanos põtifices vel cõci
lia quale eſt tres pſonas eſſe coequales.⁊ alia multa.de qbus
habetur.xv.di.c.j.ij.⁊.iij.de ꝯſecra.di.iiij.c.penul.⁊ vlti.⁊ iſta
ſm eos neceſſe eſt credere implicite chriſtianis.plati vo q le-
gem ſcrutabiliter ſcire tenent debent ſcire explicite.xxviij.di.
oẽs.xxiij.di.qui eps.largiſſime vo ſumitur articulus ſm ꝙ
reſpicit oẽm verã ſcientiã circa fidem etiã nondũ diffinitã.et
in hac acceptiõe licet dubitare de articulis fidei nondũ diffi-
nitis:ſicut de iam diffinitis licuit dubitare ante diffinitioneꝫ
xxiiij.q.j.dicit apls.Spec.vocat talia articularia fidei i ſpec.
3 de le.§.nũc breuiter.v̾.ij. ¶ Scđo no.ꝙ chriſtus eſt aliquid
ſm qđ hõ.quidã dicebãt ꝯtrũ p id qđ dꝛ ad Phi.ij.in ſimitu-
dinẽ hoĩm factus eſt etiã habitus inuentus vt hõ.vñ dicebãt
ꝙ aſſumpſerat humanã formã vt habitũ:⁊ potius ꝯtinebat
ſub pdicamẽto habere:ꝙ etiã ſubeſſe.ſed male dicũt.⁊ hoc re
probat.nõ obſtat illa auctas qꝛ hũana eſſentia ⁊ forma hꝫ ha
bitũ hoĩs:qre habitus nõ negat eſſentiã.qđ eſt verũ:niſi ppo
neret dictio negatiua vel taxatiua.vt dictio tñ:dũtaxat:ſolũ:
⁊ ſi.vt.s.de cauſa poſſ.cũ eccla ſutrina.⁊ facit qđ no.Io.and.
s.de cle.nõ reſi.qꝛ nõnulli.in glo.magna.v̾.qđ ſi omnes.

1 ☞ Heretici prohibentur receptari.
2 Priuilegia ⁊ indulgentie quantũcũꝗ verbis generalib᷒ ſint
concepta non includunt hereticos.
3 Heretici nõ debent accipere eccliaſticam ſepulturam.

Sicut. Heretici receptores ⁊ fautores ipo
rum ſunt excõicati ⁊ decedentes in
huiõi pctõ in eccla ſepeliri nõ debẽt:nec p illis
1 orari.h.d. ¶ No.primo ꝙ iſti ꝓhibent recepta
ri:ſilr ⁊ latrones qui diu latere nõ poterũt:ſi nõ
fuerint receptati.vt.l.cõgruit.de offi.pſi.ſilr ſeruũ fugitiuuꝫ
alicuius aliqs ꝓhibetur receptare.vt.l.qcũꝗ.C.de ſuis fug.
⁊ etiam exbãniti.qđ dic:vt no.Bar.in.l.j.⁊.ij.ff.de recep.facit
C.de fal.mo.l.j.In iſtis iurib᷒ ⁊ nõ in eis habetur de iſtis re-
2 ceptatorib᷒ delinquentiũ in eoꝝ domibus. ¶ Scđo not.ꝙ
quantũcũꝗ priuilegia ⁊ indulgẽtie v̾bis gñalib᷒ ſint ꝯcepta
nõ includũt hereticos:⁊ alios delinquentes.qꝛ ſub gñalitate
nõ veniunt odioſi.vt.l.lucius.§.lucius tytius de man.de le.ij.
3 ⁊.c.alma.de ſen.excõ. ¶ Tertio not.ꝙ heretici non debent
accipere ſepulturã eccliaſticã ꝯ facientib᷒ vo ⁊ loco infligitur
pena.j.eo.c.ij.j.riſo.lib.vj.

1 ☞ Excõmunicantur omnes qui aliter ſentiunt de ſacramẽ-
tis ꝙ ſentit romana eccleſia.
2 Epi ſunt ordinarij in ſuis dioceſibus in crimine hereſis.
3 Caplm ſede vacãte ſuccedit in exercitio iuriſditionis.
4 Pena clerici qui in hereſi manifeſta deprehenditur.
5 Nocens qs eſſe definit in crimine hereſis regł p penitentiã.
6 Delictum iteratum ſeuerius iudicatur.
7 Relapſi in hereſim abiuratam puniuntur pena ignis.
8 Delictum negligentie cadit in vniuerſitatem.
9 Exempti ſubiacẽt ordinario loci in crimine hereſis.
10 Prelato mortuo ante creationẽ ſucceſſoris:ad quẽ deuoluat
poteſtas faciendi ea que faciebat.
11 Cõmiſſio ſi facta fuerit alicui ordinario an cenſeatur delega-
tus vel ordinarius.
12 Clericus depoſitus an gaudeat priuilegio clericali.
13 Degradatus an gaudeat priuilegio clericali.

Ad abolendam. Hereticus male
ſentiẽs vel male
docẽs de ſacris eccle excõicatus eſt:niſi ſe corri-
gat.⁊ errorẽ abiuret ſi eſt cleric᷒ degradat:⁊ tra-
ditur curie ſeculari:p quã laici legitime puniunt.
eadẽ eſt pena ſuſpectis de hereſi qui ſe nõ purgant ⁊ relapſis
audiẽtia denegatur. Seculares principes qui iurare nolunt
de eccla ꝯ hereticos defendenda dignitate priuãtur:excõicã
tur:⁊ terre ipoꝝ interdicitur.Ciuitates vo aliaruꝫ cõmercio
⁊ epali dignitate priuãtur:excõicant: ⁊ exẽpti in his ſubſunt
1 epis.partes patẽt. ¶ No.primo ꝙ excõicat vniuerſos q ali-
ter de ſacris hic exꝑſſis ſentiunt ꝙ romana eccla.⁊ intellige
vniuerſos.ſ.chriſtianos.nõ eñi intẽdit excõicare iudeos ⁊ ſi-
miles:q nõ credunt in corpe chriſti:⁊ alijs ſacris vt infideles.
de his eñi nihil ad nos.ij.q.j.multi.de diuoꝛ.gaudemus.licet
als interdũ puniãtur.s.c.j.iudei.ij.⁊ de corpore chriſti ⁊ mul-
tis errorib᷒ circa illud vide de ꝯſecra.di.ij.oẽ.⁊ p totũ.de ba-
ptiſmo vide de ꝯſe.di.iiij.p totũ.de ꝯfeſſione.de peni.⁊ remi.
p totũ.de matrimonio.de biga.debita.de ſacro in fronte.or-
dine.⁊ extrema vnctione.dic plene p Io.an.s.de ſacra.nõ ite.
2 in rubrica. ¶ Scđo no.ꝙ epi ſunt ordinarij in crimine here
ſis in ſuis dioce.⁊ tenẽtur in hoc ingrere ex officio.ꝙ ſi negle
xerint deponũtur.j.eo.excõicamus.⁊.c.fi. Dubia tñ fidei nõ
pñt decidere:ſed reſeruãda ſunt pape.xxiiij.q.j.quotiẽs.In
ſnia tñ ⁊ pceſſu dꝫ habere eps ꝯſiliũ ſui capli:licet conſenſum
nõ expectet de his q̃ ſi.a pla.nouit.⁊.c.quãto.⁊ de ꝯſue.c.vlt.
3 lib.vj. ¶ Tertio no.ꝙ caplm ſede vacãte ſuccedit in exerci-
tio iuriſditionis.de hoc.s.de maio.⁊ obedien.his q̃.⁊.j.dicã.
4 ¶ Quarto no.de pena clerici qui in hereſi manifeſte depre-
hẽditur.dꝫ eñi degradari:⁊ tradi iudici ſeculari.in hoc ergo
5 crimie nõ hꝫ locũ.c.cũ nõ ab hole.s.de iudi. ¶ Quito no.ꝙ
in iſto crimine p penitentiã qs definit eſſe nocẽs regulariter
vo in delictis nõ hꝫ locũ pnia poſt delictũ ꝯſummatũ ad eua
ſionẽ pene.vt.l.qui ea mẽte.ff.de fur.eſt ⁊ aliud ſpãle qꝛ ex p-
ſumptionib᷒ qs dãnatur niſi ſe purgauerit:vt hic in v̾.q vo.
regulariter ꝯ vt.l.abſentis.ff.de peñ.⁊.l.ſciãt.C.de probatio.
6 ¶ Sexto no.in v̾.illos vo ꝙ ſeuerius iudicat delictũ itera-
7 tũ ab eo cui pena fuit ex miſericordia relaxata.Iſtoꝝ aũt q
relapſi ſunt in hereſim abiuratã eſt pena ignis.pbat Io.xv.
Si qs in me nõ mãſerit mittetur foras ſicut palmes ⁊ areſcet
id eſt colligẽt eũ ⁊ in ignẽ mittent:⁊ ardebit.Lex ciuilis ipo-
nit vltimũ ſuppliciũ.C.eo.arriani.⁊ alia lex dicit ꝙ viui cre-
matio eſt vltimũ ſuppliciũ.ff.de peñ.capitaliũ.⁊ hãc penã eſſe
debitã interpretata eſt gñalis ꝯſuetudo.ad hoc.s.eo.firmiſſi
me.j.rñ. ¶ Septimo no.in v̾.ſtatuimus.ꝙ papa imponit pe
nam laicis ⁊ hoc ppter qđ eſt eccliaſticũ.dic vt.j.de homici.p
8 humani.§.ſacris. ¶ Octauo no.ꝙ delictũ negligẽtie bene
cadit in vniuerſitatẽ:⁊ ſic punit vniuerſitas ⁊ ciuitas ex deli-
cto omiſſionis.dixi ſupra de ſimo.dilectus.⁊ aduerte qꝛ ſicut
pſona vera vt hõ excõicatur ⁊ ſeparat a cõione fideliũ ſingu-
loꝝ.Ita ciuitas a cõione alterius ciuitatis.qꝛ ciuitas eſt pſo
ne repñtatio.vt.l.mortuo.de fideiuſ.⁊ no.ꝙ dicit priuandã.
nã alibi eſt ipo iure priuata.j.de elec.vbi periculũ.§.ciuitas.⁊
9 de peñ.felicis.li.vj. ¶ Nono no.ꝙ exẽpti ſubiacent ordina-
rio loci in iſto crimie hereſis.⁊ ſic eſt caſus ꝙ ordinarius loci
hꝫ iuriſditionẽ in exemptos alios.j.de ſupplen.negl.pla.c.j.
Et aduerte qꝛ tex.dicit tanꝙ a ſede apſica delegati ⁊c.qſi iſta
ſit iuriſditio alterius ſpeciei:⁊ ſubordinaria nõ icluſa.de quo
j.dicã. ¶ Querit Inno.mortuo plato añ creationẽ ſucceſſo
10 ris ad quẽ deuoluet poteſtas faciẽdi ea q̃ faciebat.Inno.tra-
dit regulã qđ ad illũ deuoluetur exercitiuꝫ poteſtatis:a quo
platus ille creatus recipit poteſtatẽ talẽ.⁊ exẽplificat p exem
pla archidiacono gerit vices epi:ipo igit archidiacono mor-
tuo iuriſditionẽ archidiaconi eps exercebit.s.de ma.⁊ obed.
his q̃.§.fi.Si autẽ ad caplm ſpectat electio canonicoꝝ ſimul
cũ archidiacono eo mortuo deuoluet ad caplm eligẽdi ptãs.
hoc tñ dicit vt.j.ne ſede va.c.j.li.vj. Si aũt archidiacon᷒ facie
bat aliqua iure ſuo:q̃ ab alio non ſunt ſibi collata:vt ſi funda
uit eccliam de bonis archidiaco.nõ capli:tũc nõ deuoluet po
teſtas ad caplm:ſꝫ ad ſucceſſorẽ tñ.ne ſe.va.illa.de teſta.rela
tũ.ij.vbi de hoc.⁊ facit qđ not.de exceſ.pla.c.ij. Si aũt aliqua
habeat ab epiſcopo:aliqua a caplo:et ille et hi in eo qđ ab eis
tenebat

¶ Ponit queſtiones.

tenebat ſuccedent.vt dicto.c.relatū. ⁊.xij.q.iij.⁊.iiij.per totū.
Subiūgit qs ſuccedit in his q̄ ſpectant ad epm iure ſuo ſicut
iuriſditio ⁊ ꝯfirmatio platoꝝ. dicit ipe ꝙ iſta deuoluūtur ad
capitulū ipo iure.de ma.⁊ obe.cū olim.Si aūt non ſuo iure:
ſed ex priuilegio eps exercebat:vt pꝫ ex.lu fine huius.c.tenet
Jo.mo.ꝙ in caſu huius decre.⁊ in oi alio in quo eps hꝫ ge-
neralē iuriſditionē delegatā ſuccedit in illa caplm.ita no.in.c.
j.ſ.de maio.⁊ obe.Jo.an.tꝫ hic ꝯtriū:ꝙ illa q̄ cōpetunt epo ex
reſcripto vt iuriſditio delegata in caſu.c.qm abbas.ſ.de offi.
deleg.⁊ ſi.⁊ in iſto.c.nō ſuccedet caplm in exercitio talis iuris
ex reſcripto:vel priuilegio cōpetentis epo.exemplū poſui in
dicto.c.cū olim.In iſto epo Seneñ.ad quā ex priuilegio im-
peratoris cōpetit dare licentiā doctorādis recipe teſtimonia
doctoꝝ:⁊ ſilia.In hoc eñi caplm nō ſuccedet vt dixi etiā.ſ.de
foro cōpe.verū.Si aūt eps cū alijs aliquid exercebat:tūc nec
ad inferiores:nec ad ſuperiorē:ſꝫ ad collegas officij deuoluit
hec ptās.lxv.di.c.ſi.Idem forte in abſente ſine ex iuſta cauſa
abſit:ſiue ex iniuſta in negligente dic vt.ſ.de teſti.cū olim.de
ꝯceſ.pben.nulla.In capto ab hoſtibus dic:vt.ſ.de ſuppſē.ne
gli.pla.c.ſi eps.⁊ in.d.c.j.ne ſe.vacā.li.vj.vbi de hoc melius q̄
alibi.¶ Scdo q̄ro in iſto.c.⁊ in quibuſdā alijs papa dū cōce-
dit ordinarijs iuriſditionē ſup eos dicit:ꝙ hic faciāt tanq̄ a
ſede apſica delegati.Ita dicit hic in ſi.c.⁊.ſ.de ma.⁊ obe.irre
fragabili.§.ceterū.de cle.egro.c.vno.lib.vi.de ſta.mo.c.vno.
ad ſi.⁊ cle.qꝛ regulares.de ſupplen.negli.pla.⁊ de reli.do.c.qꝛ
11 ꝯtingit.¶ †Quero ergo in p̄dictis caſibꝰ ⁊ ſilibus ſi iſti erāt
iudices iure ſuo:an tanq̄ delegati pape.magna eſt eñi diffe-
rentia inter iſtas ſpecies.qꝛ altera eſt fauorabilis:alia odioſa.
ſ.de reſcrip.c.j.lib.vi.glo.in dicto.§.ceterū.tꝫ illā ordinariā.⁊
idem Hoſti.vel q̄ſi Uin.pcaſe.⁊ Inno.alternatiue tūc illā de-
legatā ⁊ eſt in ea ſpāie ꝙ nō expirat morte.⁊ ꝙ opi.Hoſti.et
ſequaciū ſit vera:videtꝫ ꝙ ſit ordinaria:arguit Jo.an.dioce-
ſani in iſto crimine hñt iuriſditionem in ſua dioce.vt pꝫ.ſ.in
prin.⁊ de offi.ordi.c.j.Si igitur quo ad quoſdā poteſtas ta-
lis ſubtracta ex priuilegio exemptiōis eis redditur dꝫ iſta re
ſtitutio reponere ordiariā in illo exercitio:ſicut plino qꝛ res
de facili reuertitur ad naturā ſuā.vt.l.ſi vnus.§.pactus.ff.de
pac.ad hoc.l.filio quē pr̄.ff.de li.⁊ poſthu.ibi nō trāſlatus:ſꝫ
redditus videt ⁊c.ad hoc etiā qđ no.ſ.de ꝯſti.cū acceſſiſſent.
⁊.c.q̄uis.de reſcrip.lib.vj.⁊ qđ no.de bñficio reuocato.in cle.
lrās.de reſcrip.⁊ ex primordio tituli poſterior formatur euē-
tus.vt.C.de impo.lu.deſ.l.j.⁊ de leg.j.l.cū filiꝰ.§. heres.⁊ iſta
faciūt p Hoſt.ꝙ iſta cenſeatur iuriſditio ordinaria.Jo.an.tꝫ
ſecūdam opi.Uin.⁊ Inno.ꝙ iſta ſit cenſenda iuriſditio dele
gata.qꝛ ita iſte tex.ipam appellat:nō obſtat:ꝙ iſta iuriſditio
nō expiret morte.qꝛ iſti nō ſunt delegati pape:ſꝫ ſedis apſice
q̄ nō moritur.vt in.c.ſi gratioſe.de reſcrip.lib.vj.Iſta iuriſdi
tio nō delegatur pſone ſed dignitati:q̄ nō morit.de offi.dele.
qm.nō ob.§.ptās.⁊.l.filio.cū alijs allegatis.qꝛ pcedūt in re-
ſtitutiōe.ſed h̄ ſit delegatio nō reſtitutio.Et ex hoc ſeqtur ꝙ
in caſu huiꝰ.c.⁊ ſilibus alleg.ſ.ſi ꝯtigerit appellari:appellabi
tur ad papā:nō ad pximū.ad hoc.ſ.de cle.egro.c.vno.§.ſi au
tem.lib.vj.vbi ad papā recurritur ſi aliqd difficultatis emer-
gat.facit qđ de deuolutiōe no.in cle.j.de ſup.negli.pla.ſuper
v̄bo auc̄te.ſeqtur etiā ⁊ aliud:ꝙ ſi archieps vel qcūq; ſit im-
pedit pceſſum ꝯ talē exemptū:poterit eū coercere.qꝛ quo ad
illā ſpeciē eſt maior eo.de offi.dele.ſane.ij.pterea ſi diceremꝰ
ꝯtriū:ſeqretur ꝙ papa intēdens dare vnū ex p̄uilegio ꝯ exē-
ptos:daret pl̄es gradatim.vt ipm epm:archiepm:⁊ patriar-
cham.⁊ ſic hēbit iuriſditiōem ſup exemptū is cui cōceſſa non
eſt.cū tñ talia ſuas ſpecies nō excedāt.vt pꝫ de ſtatu mo.c.j.
in ſi.⁊ in cle.attēdentes.v̄.ad q̄ oia.eo.ti.Nō ob.c.romana.§.
debet.de appel.li.vj.vbi appellatur ad archiepm etiā in cau-
ſis q̄ de iure cōi nō ſpectāt ad ipm.nā ibi ceſſant rōnes p̄dicte
nec cognoſcat vt delegatus ſed vt ordinarius.¶ Tertio q̄ro
12 †an clericus depoſitꝰ gaudeat priuilegio clericali[a].dic:vt no.
a lxxxi.di.dictū.⁊.l.di.accedens.⁊ de ſen.exco.ꝯtingit. ¶ †De
13 degradato expeditū eſt.ſ.de penis.c.ij.in ſi.li.vj.dicūt qdam:
ꝙ depoſitus oē priuilegiū amittit:ita ꝙ eū pcutiens non eſt
excōicatus.vel ꝙ ſecurius eſt dic:ꝙ tūc demū depoſitus p̄ui-
legiū amittit.cū incorrigibilis factꝰ relinqtur curie ſeculari.
ita dicit Goff.ſm Jo.an.ſup glo.ſi.no.Jo.an.aliq̄s caſus in
qbꝰ audiētia alicui denegat appellāti ꝯ iura.diſcedēti a ſuo
pposito allegāti turpitudinē ſuā illis penes q̄s ludus exerce
tur.Itē illi q eſt in manifeſta calūnia ⁊c.vt hic p eū vide.

Margin notes:

¶ Dū cōmittitur alicui ordinatio. an delegatꝰ vel ordinariꝰ cēſeatur h̄.vi de.c.licꝫ.de offi.ordi.

a ¶ An clericus depoſitus gaudeat p̄uilegio clicali. vide Jo.d̄ turre cremata in c.clericum.xi.q.j.

1 ¶ Publicatio bonorum quando imminet conſyderandū eſt in cuius territorio ſunt ſita.
2 Publicatio ⁊ bonoꝝ cōfiſcatio debet eſſe perpetua.
3 Indulgentia facta abiuranti hereſim non extenditur ad bo
na:niſi expreſſe dicatur.
4 Bona confiſcantur propter delictum.
5 Filius punitur ex delicto patris.
6 Filius non priuatur beneficio eccl̄iaſtico propter crimen leſe
maieſtatis cōmiſſum per patrem.
7 Nepotes in caſu iſtius capituli an contineantur appellatione
filiorum.

Vergentis. Bona hereticoꝝ ꝯfiſcant̄
etiā ſi catholicos habeāt
filios:p̄mittit deciſum exordiū.ſecūdo ponit ſta
tutum de publicatiōe.qđ pbat per argumētū a
minori.tertio ſoluit obſtaculum.ſcđa ibi:in ter-
1 ris.tertia ibi:nec hmōi.¶ No.p̄mo †ꝙ qñq; imminet publi-
catio bonoꝝ.cōſyderandū eſt in cuius territorio ſunt ſita.qꝛ
per illū eſt publicatio facienda vt in.c.poſtulaſti.ſ.de fo.com
peten.⁊ loquitur iſte tex.de publicatiōe ſine actuali executio-
ne.condēnatio aūt ſemper ſpectat ad iudiciū eccl̄iaſticū ſup
crimine hereſis.vt.ſ.eo.cū ſm leges.lib.vj.Quid de feudo cō
dēnati de hereſi an redibit ad dñm vel trāſibit in fiſcū vide in
Spec.de feudo.§.ij.v̄.xl.⁊ tetigit Jo.an.poſt Hoſti.de peñ.
in quibuſdā.in ſi.⁊ plenius per Bar.in.l.ſi finita.§.ſi de vecti
galibus.ff.de pu.⁊.l.j.C.de bo.li.per gloſ.⁊ Cy. ¶ Secundo
2 no.†ꝙ publicatio ⁊ bonoꝝ cōfiſcatio dꝫ eſſe ppetua. Uñ cō-
dēnatus ad publicationē bonoꝝ nō dꝫ poſtea illa bona habe
re:nec poſſunt ad eum reuerti.facit qđ no.ſ.qđ metus cā.ad
audientiā.⁊ qđ dixi.ſ.de offi.deleg.c.q̄renti.¶ Tertio no.ꝙ
ꝯdēnato qñq; ſit bonorū reſtitutio ex gratia.ex quo collige
3 †ꝙ licet quo ad penā corporalē parcatur abiuranti hereſim.
vt.c.ad abolendā.§.illos quoq;.ſ.eo.talis eñi indulgētia nō
extenditur ad bona:niſi exp̄ſſe dicatur.ar.huiꝰ.c.facit qđ no.
in.l.j.C.de ſen.pa.⁊.l.ſi adēptis.⁊.l.ſi inſulā.⁊.l.gñalis.eo.ti.
4 ⁊.l.ſeruus effectus.de ac.⁊ obli.¶ Quarto no.†ꝙ pp̄ter de-
lictum bona ꝯfiſcantur:nec trāſeunt ad filios.⁊ eſt ſpeciale in
iſto crimīe hereſis:⁊ in crimīe leſe maieſtatis.regulariter v̄o
bona ꝯdemnatoꝝ filijs reſeruātur.vt in auẗ.bona dānatorū.
C.de bo.dā.⁊ eſt ratio in iſtis criminibus.qꝛ bona a tpe deli-
cti ipo iure ſunt ꝯfiſcata.ergo pena q̄ infligit ipo iure:trāſit
ꝯ heredes.ſecus aūt ſi nō ipo iure:ſed p ſniam.vt.l.j.ff.de pri
ua.delic.⁊.C.ne ex delic.defunc.in.l.j.⁊.l.iij.§.iiij.ff. qđ quiſq;
iur.facit.l.cōmiſſa.⁊ qđ ibi no.Dy.ff.de publi. ¶ Quinto no.
5 †ꝙ ex delicto patris filiꝰ punitur.⁊ eſt magnus rigor iſte p-
pter immanitatem criminū.vt.l.quiſquis.C.ad.l.iuli.ma.vbi
filij nec ad honorem promoueri poſſunt tanq̄ perpetuo infa
mes:nec hereditatis ſunt capaces ex teſtamento:vel ab inte-
ſtato ſed tātum eis vita ex miſericordia reſeruatur in perpe-
tua egeſtate.vt ſit eis mors ſolatiū ⁊ vita ſuppliciū.vt ibi di-
6 cit tex.†nō priuabitur tamē filius beneficio eccl̄iaſtico pp̄ter
crimē leſe maieſtatis cōmiſſum per patrem.vt no.Jo.lvj.di.
ſatis peruerſum.¶ Sexto not.ꝙ etiā canones puniunt filios
ex delicto paterno.circa qđ vide multa exempla.j.q.iiij.§.itē
peccato.¶ Circa hoc eſſet querendū †an iſto caſu appellatio
7 ne filioꝝ contineātur nepotes:⁊ ceteri deſcēdentes.dic vt no.
Cy.in dicta.l.quiſqs in.iiij.q.Item an trāſeat hec pena ad fi-
lios filioꝝ.dic:vt.ſ.eo.ſtatutis.li.vj.⁊ qđ ibi not.⁊ eo.ti.c.vbi-
cūq;.facit qđ no.Barto.in.l.iuſta.ff.de v̄bo.ſig.⁊.l.j.de accu.
¶ Oppo.glo.de.l.manicheos.⁊ auẗ.idem de neſtorianis.C.
eo.ſolu.dicit glo.aliud ſm leges:vt ibi.aliud ſm canones:vt
hic.deciſa tñ cuiuſdā queſtionis Federici idem determinat ꝙ
iſta decre.que nō debuit remoueri.ſm Hoſtiē.qui filij hodie
puniuntur in bonis:vt hic.⁊ in hac opi.fuit Jo.qui hoc not.
xxiij.q.vij.in ſumma.⁊ pbatur in.c.cū ſcđm legē.ſ.eo.lib.vj.
Jo.an.dicit ego credo hāc decre.p̄ualere legibus in illis ter-
ris tm̄:que ſubſunt iuriſditioni temporali dñi pape.In alijs
aūt preualent leges que maiori equitate nitūtur.C.de indi.l.
placuit.Hoſti.remittit ad ſummā.e.ti.§.qua pena. Sed auẗ.
gazaros.eo.ti.ꝯcor.huic decre.⁊ ita tenet Cy.in dicta.l.quiſ-
quis.in.vi.q.vj.vbi etiā plene tractat.an iſta pena trāſeat ad
filios naturales.tenet ꝙ ſic:ſi filius talis reputatur certus qꝛ
ex cōcubinatu.ſecus ſi pater reputatur incertus.⁊ vide Bar.
in dicta.l.j.de accuſatio.

Margin notes: Pōit q̄ōnē. — Opponit in cōtrarium.

1 ¶ Credentes et defenſores hereticorum puniuntur eadē
pena qua heretici.
2 Auxilium dicitur quis preſtare procurando ⁊ aduocando.
3 Notarij facientis inſtrumenta pro hereticis ſunt ſuſpenſi.
4 Defenſio omnis denegatur hereticis.
5 Hereticus in deteriori loco eſt q̄ excōicatus.

SI aduerſus. Aduocati vel notarij
hereticis vel ipſorum
fautoribꝰ fauentes vel ſub eis litigātibus patro-
cinātes vel ꝑ eis inſtrīa ſcribētes infames ſunt:et
ab illo officio ſuſpenſi.ꝑmo ponit deciſum exordiū.ſcđo ꝓhi
bitionē.tertio penā.ſcđa ibi:qꝛ plus.tertia ibi:ꝙ ſi. ¶ Nota
primo ꝙ plus ſolet timeri ꝛc.qn̄qꝫ eñ ſub gn̄alitate aliq̄ non
veniūt:vt plene no.in.l.ſed ꝛ ſi qs.§.queſitū.ff.ſi qs cau.ꝛ.l.ſi
iuſſanu.ff.de do.ꝑ Bar.qn̄qꝫ vo licet veniat plus:timētur ſi
ſpāliter exprimātur.vñ dicit.l.q̄ ſingulari nota ſunt digna ſi
ſingulariter nō notētur:videnſ neglecta.vt.l.itē apud.§.hoc
1 edictū.ff.de iniur. ¶ Scđo no.†ꝙ credētes ꝛ defenſores he-
reticoꝝ eadē pena qua heretici puniūtur.ꝛ ſic eadē pena:qua
punitur principalis:punitur q ꝑſtat ei ↄſiliū vel fauorē.di-
2 xi.ſ.de offi.dele.c.j. ¶ Tertio no.† ꝙ aduocādo ꝛ pcurādo
dꝛ qs ꝑſtare auxiliū:ꝛ fauorē delinquēti.ꝛ no.ad ſtatutū quo
cauetur ꝙ qui ꝑſtiterit auxiliū vel fauorē delinquēti vel exbā
nito puniatur tali pena.nā aduocādo ꝛ patrocinādo dꝛ faue
re:ſic teſtificādo:ꝛ ꝓ eo fideiubendo.vt.l.poſt legatū.§.ſunt
qui putāt.ff.de his qui.vt indig.ꝛ.j.de pen.c.ſi.in cle.in gloſ.
3 magiſtro.ꝛ.c.ſicut dignū.j.de homici. ¶ Quarto no.†ꝙ ꝓ-
hibet notarijs ꝑ talibus ↄficere inſtrā:ꝛ ſi ↄ faciūt ſunt ſuſpē
ſi ꝛ ſi ipā ↄficiūt nō valent.ꝛ ſi ꝑſtiterint patrocinia in cauſis
videntur ſnīe nō valere.Alij ↄ.dicit Hoſti.ꝙ illud deberet ꝑ
ſummū pōtificem declarari.Si aūt poſt ſuſpenſionē iſti exer
cerēt illud officiū:an erūt irregulares.dic:ꝙ no.j.de ſen.exc.
4 c.is qui.li.vj.ꝛ ỏ cle.excō.c.ſi. ¶ Quarto no.ꝛ collige†ꝙ iſtis
ois defenſio denegatur.qđ qn̄ ſit verū declarat glo.iij.ſuper
qua dicit Jo.an.poſt Hoſti.ꝙ q̄uis ad defenſionē criminuꝫ
vel bonoꝝ nō audiātur:ſi tñ vel de alio crimine accuſatur cri
minaliter nō denegabitur iuſta ſnīa.nec ob.aut.de priuil.doſ.
coll.vj.poſt ꝑn.vbi dꝛ ꝙ nec bn̄ficijs iuris:nec aliqbus priui-
legijs tales ꝑnt ſe iuuare.qꝛ illud veꝝ quo ad impugnationē
accuſationē vel inqſitionem vel ad hereſis defenſionē.vñ licꝫ
hoc patrociniū vetetur aduocatis ꝛ ſcriniarijs:nō tñ iuſtitia
iudicibus.Nō ob.ꝙ ſtatim eſt hereticus puniendus.qꝛ pote
rit penitere:ꝛ tūc ſe defendere ſup iſto crimine accuſatus.iſta
ergo ꝓhibitio hꝫ locū in hereticis de qbꝰ ↄſtiterit:nō in illis
5 qui clam heretici iam fuerūt.ꝛ intellige†ꝙ i deteriori loco eſt
hereticus ꝙ excōicatus.qꝛ excōicato ois exceptio reſeruatur
ſiue ſit fauorabilis:vt velle.ſiue odioſa:vt macedo.licet Vin.
dicat ꝙ exceptio fauorabilis ſibi denegetur:ſed male canta-
uit vt hic ꝑ Jo.an.ꝛ ad materiā huius.c.an ꝑ iura poſſit tolli
alicui defenſio q̄ eſt de iure naturali.vide ꝑ dñm Bald.in.l.cū
mulier.ff.ſo.ma.ꝛ facit.l.qm̄ alexandrū.C.de adulte.

1 ¶ Cōmendabile eſt conari ad intellectum ſacre pagine.
2 Cōuenticula occulta ꝓhibentur:nec in eccl̄ia nec extra eccl̄iaꝫ
fieri debēt:ꝛ prima facie preſumūtur ad malum finem.
3 Preſumptio eſt ↄ illos qui clandeſtine agunt.
4 Membra corporis que dicantur.
5 Predicationis officium nullus dꝫ ſibi vēdicare ꝓpria auctē.
6 Aſſerenti ſe miſſum a deo non eſt credendum.
7 Scientia licet requiratur in ſacerdote:tamē ſi non aderit nō
minus debebit honorari propter ordinem.
8 Subdito ꝛ inferiori qn̄ eſt licitū increpare maiorem.
9 Prelatus poteſt ſe inferiori ſubijcere.
10 Filius regulariter non poteſt corripere patrem.poteſt tamē
ſi diſſipat eius bona.
11 Ad epm̄ de iure ſpectat inſtitutio ꝛ deſtitutio clericorum.

CUm ex iniuncto. Laici occul-
ta ↄuenticu-
la nō faciāt:nec ꝑdicent:nec ſacerdotes reꝑhen-
dant.ꝛ primo ponit triplicem laicoꝝ reꝑhenſio
nē:quā ſcđo ꝓſequitur.primo primā ibi:deus.
ſcđo ſecundā ibi:ſicut eñ.tertio tertiā ibi:licꝫ aūt. ¶ No.pri-
1 mo† ꝙ cōmendabile eſt conari ad intellectū ſacre pagine.de
2 magi.ſup ſpecula. ¶ Scđo no.†ꝙ occulta ↄuēticula ꝓhibē-
tur q̄ in eccl̄ia vel extra fieri nō debēt.C.de epi.ꝛ cle.ↄuenticu
lam.ꝛ de ſumma trini.l.ij.ꝛ eſt capitalis pena ↄ tales de his
qui ad ec.ↄfu.l.denūtiamus.ꝛ nō ſolū occulte:ſed nec publice
lꝫ diſputare de fide.de ſumma trini.l.iij.§.j.ois eñ ↄuēticula
ꝑſumitur fieri prima facie ad malū finē:ideo edictū eſt ꝑmiſſo
3 riū.vt ptꝫ.ff.de colle.illi.ꝑ totū. ¶ Tertio not.†ꝙ ꝑſumitur
ↄ illos qui clandeſtine agunt.qꝛ qui male agit odit lucē.ſ.de
offi.dele.ↄſuluit.vñ tutor pōt palam nō clam emere rē pupil
li.vt.l.cū ipe.de ↄhen.emp.ꝛ.l.ſi.de ritu nup. ¶ Quarto not.
4 †que dicūtur mēbra corporis.qꝛ illa que habent diuerſa offi-
cia.vtrū ergo digitus ſit membrū:vel lingua.dic:vt.l.ij.ff.de
pu.iudi.ꝑ Bar.ꝛ eſt vtile cognoſcere qđ ſit membrū propter
iura ꝛ ſtatuta q̄ puniūt acrius qui mutilant mēbra.facit.l.nō
ſunt liberi.ff.de ſta.ho. ¶ Quinto no.Jo.an.dicit tex.ꝑdica-
re ſup tecta qꝛ magiſter docere dꝫ in alto ad idem.ij.q.vij.§.
5 de his.v.his ita. ¶ Sexto no.†ꝙ dignū eſt officiū ꝑdicatio-
a nis[a]:qđ ſibi nullꝰ pōt auctē ꝓpria vendicare:niſi fuerit aſſum
ptus ſicut ꝛ in alijs officijs.vt.ſ.de elec.qualr.ſacit.l.ſi quēqꝫ
C.de epi.ꝛ cleri.ꝛ.c.in ſcripturis.viij.q.j. ¶ Septimo no.ꝙ i
meſſem dñi mittēdi ſunt operarij ab eodem.quaſi nō ab alio
vel non ſine eius licentia. hic tñ vide qđ no.in.l.ſi tignū.ff.de
6 rei ven. ¶ Octauo not.in v.ꝙ ſi forte†ꝙ qn̄qꝫ qs mittitur a
deo:ſed nulli de ſe ſic aſſerēti eſt credendū:ꝙ nec etiā aſſerēti
ſe a dn̄o aliquo deſtinatū creditur:niſi ꝓbet. vt no.in.c.cū in
iure.ỏ offi.dele.miſſio aūt dei ꝓbatur ꝑ miracula.vñ Hiero.
ſup Eſa.lib.xviij.nō potuiſſent oēs gētes in tā breui tp̄e cre-
dere:niſi ſignoꝝ miraculis fides eoꝝ quodāmodo fuiſſet ex-
torta.clamātibus eñ apl̄is ꝛ apl̄icis viris dn̄s ſignoꝝ magni
7 tudine rn̄debat. ¶ Nono no.ꝙ in v.licet aūt.†ꝙ licet ſciētia
requiratur in ſacerdote tñ ſi nō aderit nō minus debebit hono
rari ꝓpter ordinem.ordinū ergo rōne dꝫ etiam ignorātibus
reuerentia exhiberi.rōne eñ ordinis ꝛ officij dicūtur habere
8 excellentiā ꝛ dijs cōparari. ¶ Decimo no.†qn̄ eſt licitū ſub-
dito ꝛ inferiori increpare maiorē ſcꝫ in ſecreto:ꝛ quādo ſe ſi-
9 bi ſubijcit.†pōt ergo ꝑlatus ſe inferiori ſubijcere:vt fecit chri
ſtus dicēs.quis ex vobis ꝛc.nō pōt eñ tunc dici detractio vel
iniuria q̄ volenti infertur.j.de regu.iur.volenti.lib.vj.iſta tñ
ſuppoſitio nō poſſet fieri a clerico quo ad violētiā inferendā
corpori:qꝛ inferens ſit excōicatus.qđ dic.vt.j.de ſen.excō.cō
tingit.ꝛ de iureiur.exceptio.ſed nec quo ad iuriſditionē hoc
licet ſine ſuperioris licētia.de fo.cōpe.ſignificaſti.quo ad pa-
pam poteſt intelligi etiam de iudiciali ꝑ iura allegata in glo.
10 ¶ Undecimo no.†ꝙ filius non pōt corripere patrē.de quo
in glo.ad hāc correctionē ꝛc.Jn iure tñ vr̄ ꝙ filius poſſit re-
prehēdere patrē.vt.l.iij.§.ſubtili.ff.de ↄdi.ob.Jtē ꝛ qn̄ pater
diſſipat bona filij in qbus habēt vſumfructū:ꝛ adminiſtratio
nē pōt filius ſup hoc iplorare iudicis officiū ↄ patrē.ar.l.im-
perator.ad trebel.ꝛ ſimiliter ſubditus ↄ ꝑlatū.vt.ſ.ỏ accu.c.
11 ſi.ꝛ licet.eo.ti. ¶ Duodecimo no.†ꝙ ad epm̄ de iure ſpectat
iſtitutio ꝛ deſtitutio clericoꝝ.ita ꝙ de iure cōi ille ad quē ſpe-
ctat vnū ſpectat ꝛ reliquū.ex ſpāli tñ cōmiſſione poſſet alteꝝ
cōpetere ſine altero.ꝛ idē in ꝑſcriptiōe.qui eñ ꝑſcripſit inſti-
tutionē nō intelligit ꝑſcripſiſſe deſtitutionē vel renūtiatiōis
receptionē.alſ diceretur ꝑſcriptū qđ nō fuit poſſeſſum ↄ re-
gulā ſine poſſeſſione cū concor.de regu.iur.lib.vj.ꝛ.ff.de vſu
cap.l.pe.§.ſi.facit qđ no.Bar.in.l.j.§.j.ff.de iti.actuqꝫ priua.
nō ob.ↄnexio ꝑ ea q̄ no.eo.tit.odia.lib.vj.de viſitatione quo
ad ꝓcurationē ꝛ de noualibus quo ad decimas ad idē quod
no.de ma.ꝛ obe.cū inferior.in prima glo.cū ſua remiſſione.et
qđ no.de ꝓcura.ꝛ.C.de an.ex.l.ſi.in prima glo.

[a] ¶ Officiuꝫ ꝑdicatiōis. An ſaluti aiarū expe-diat vt etiā alijs ꝙ ſa-cerdotibus parochiali-bus cōmit-tat auctas ꝑdicandi et exercēdi a-lia q̄ ad ſa-lutē aīe per tinent vide Jo.de tur-re cremata i.§.qđ aūt. xvj.q.j.

1 ¶ Heretici ipo iure ſunt excōmunicati.ꝛ nu.2.
3 Hereticus licet ſit ipo iure dānatus:tamen iſtam ſententiam
iuris non poteſt exequi iudex ſecularis:niſi per iudicē eccle-
ſiaſticum fuerit lata ſententia declaratoria.
4 Pena impoſita ꝓpter crimē hereſis ad cuiꝰ cōmodū cedat.

EXcōicamus. Dicit Jo.and.ſummā
breuē nō recipit ꝛ ſum
mabitur ꝑ partes.ꝛ in hac prima ponit excōica-
1 tio ꝛ dānatio hereticoꝝ. ¶ No.primo†ꝙ hereti-
ci ipo iure ſunt excōicati.multos aūt caſus in qbꝰ qs ꝑ ↄſtitu
tiones ꝛ iura excōicatꝰ eſt vide in cle.j.ſ.de ſen.excō. ¶ Scđo
no.ꝙ dicit oēm hereſim:cōprehēdit eñ hereticos i q̄cūqꝫ ſpē
hereſis.de qbꝰ dic vt.ſ.c.iij. ¶ Tertio no.de noīe nō curan-
dū:ſꝫ rē dꝫ cognoſcere ꝑ effectū.vt.c.auaritie.de elec.li.vj.ꝛ.c.
2 intelligentia.de vbo.ſig. ¶ Quarto no.in v.dānati ꝙ† qn̄qꝫ
qs ex delicto dānatus intelligitur ipo iure ꝛ ſatis effectꝰ iſta
dānatio ꝙ ſi ab hoie dānaretur.vt digi.ſ.de fo.cōpetē.ſi dili
genti. ¶ Quinto no.ꝙ qn̄qꝫ vnus ↄdēnat:alius exeqtur.de
hereſi eñ ↄdēnat iudex ſecularis.qꝛ eſt crimē eccl̄iaſticū ſicut
3 ꝛ alia:de qbus.ſ.de fo.cōpe.cū ſit.ꝛ.c.cōqueſtus.†Et aduer-
te qꝛ licet hereticus ſit ipo iure dānatus tñ iſtā ſnīam iure nō
pōt exequi iudex ſecularis niſi ꝑ iudicēꝫ eccl̄iaſticū fuerit lata
ſnīa declaratoria.vt eſt caſus no.in.c.cū ſm leges.j.eo.lib.vj.
4 ¶ Sexto no.†ad cuius cōmodū cedit pena impoſita ꝓpter
crimē hereſis.videret eñ dicendū ꝙ lꝫ laicus condēnetur de
hereſi tñ pena deberet cedere lucro fiſci eccl̄iaſtici q ↄdēnat et
de cuius foro efficitur ſicut ſi aliā ſibi penā imponeret ratiōe
delicti

delicti eccleſiaſtici.ſ3 vt hic pt3 bona debēt applicari iudici ſecu
lari:ſi laic⁹ ꝯdēnatur.ad idē.j.de hereti.cū ſm leges.facit ad
materiā.qδ no.Bar.in.l.cūctos ꝑplos.C.de ſum.trini.bona
aūt clericoꝝ hereticoꝝ cui debeāt applicari hic vr̄ ꝙ ex quo vr̄
ꝙ bona patrimonialia clerici ſi clericus ꝯdēnatur de aliquo
delicto ex quo bonoꝝ ſit publicatio facienda applicabunt iu
dici eccleſiaſtico nō iudici laico.qδ no.

1 ☞ Suſpectus de hereſi debet ſe purgare. Et ſi nō purgat: que ſit eius pena.nu.3.
2 Suſpitio aliqua eſt vehemens:aliqua leuis.
4 Lapſus anni facit quem haberi contumacem pro condemnato in crimine hereſis.
5 Preſumptio violenta ſufficit ad condemnationem.

Qui autem. Supra dixit de pena illoꝝ qui plene de hereſi ſunt cōuicti:nūc vō de
1 illis qui de hereſi ſunt ſuſpecti. ¶ No.ꝑmo ꝙ ille qui de he
reſi eſt ſuſpectus d3 ſe purgare ſilr in alijs criminibus.ſ.de
accu.cū oporteat.c.licet.z.c.veniēs.z.c.accedens.z iſtā purga
tionem reperio in iure canonico multū ſepe:ſed de iure ciuili
in certis caſibus.vt.l.vbi.C.de fal.nec recolo vbi propter infa
2 miam q̄ remanet debeat ſe purgare. ¶ Scdo no.ꝙ in ſuſpi
tione eſt habenda ꝯſyderatio.q2 aliqua forte vehemēs z aliq̄
leuis.facit qδ no.Bar.in.l.āmonendi.in prin.de iureiuran.z
3 l.in.l.aquil.ff.ad.l.aquil. ¶ Tertio no.ꝙ penā illius qui ſe nō
purgat.z aduerte q2 tex.iſte innuit:ꝙ ille qui nō monſtrauit
innocentiā ſuā excōicatur:z expectetur.vt in tex.Jo.an.dicit
ꝙ iſte tex.nō loqtur in eo qui deficit in purgādo ſe:ſed loqui
tur in eo qui ꝑ ꝯtumaciā negligit ſe purgare:quo caſu punie
tur vt hic d2.nā ſi deficit in preſtāda purgatione puniretur vt
ꝯuictus ſine aliquo tēperamento.et ſic pōt intelligi.ſ.eo.ad
abolendā.§.qui aūt.z de hoc.j.de purga.cano.inter.z tūc nō
eſſet locus excōicationi:z punitioni.vt dicit tex.z ex quo col
4 lige ꝙ lapſus anni facit quē haberi cōtumacē ꝑ ꝯdēnato in
crimine hereſis.ſecus in alijs in quibus abſens oī tpe ſup cri
mine auditur:ſed ſup recuperatione bonoꝝ annotatoꝝ audi
tur tm̄modo infra annū.vt.ff.de req.re.l.ſi.lapſus ergo anni
qd operetur in cā criminali vidiſtis in ciuili.dic:vt.ſ.vt lit.nō
5 ꝯteſt.qm̄ frequēter.Collige etiā ꝙ violenta ꝑſumptio ſuffi
cit ad ꝯdēnationem.facit.c.afferte.de ꝑſump.z qδ not.Bar.
in.l.maritus.ff.de q̄ſtio. ¶ Quarto no.in ſi.§.ibi:ex tunc ve
lut heretici ꝯdēnentur zc.ꝙ poſt annū ſit neceſſaria ſnīa.z ſic
anteq̄ feratur:poterit ſe purgare:ſicut ſi legata optio infra
tp̄s poſt illud eligere poſſum anteq̄ mācipia diſtrahātur.ff.
de oper.le.l.mācipioꝝ.ad hoc.j.de ꝑben.c.ſi tibi abſenti.li.vj.
Hoſti.dicit ꝙ ꝑ aut.gazaros.C.eo.non videtur ꝙ ſit neceſſe
tales ꝯdēnari:cū ibi dicatur ita ꝙ ſi ſic ꝑ annū ꝑmāſerit eos
tūc ſicut hereticos ꝯdēnamus.ergo ſine aliq̄ ſnīa videt illos
eſſe dānatos.Nō ob.ſi dicas ꝙ crimē hereſis eſt de foro eccle
ſie:q2 dicta ꝯſtitutio fuit nō ſolū ꝑ eccliam ꝓcurata ſed etia3
approbata.z ꝓbatur.j.eo.inq̄ſitionis.in priu.li.vj.ponit hic
q̄ōnem Hoſti.de eo qδ habetur.j.eo.cū ꝯtumacia.lib.vj.

1 ☞ Chriſtianus qui deſyderat nominari debet fidem catholicam pro viribus ab hereticis defendere.
2 Hereticus non debet vitari anteq̄ publicetur per eccleſiam: niſi eſſet manifeſte hereticus.
3 Cōmunitas an poſſit ſibi eligere perpetuum rectorem.
4 Pena quando imponitur negatiue:oportet precedat monitio ad hoc vt quis eam incurrat.
5 Suſtinēs ſnīam excōicationis maximā penam patitur.
6 Res z bona aliquoꝝ qn̄q3 ꝯceduntur catholicis occupanda.
7 Bona alicuius quando licite occupantur debēt inuadi ſaluo iure domini principalis.
8 Indulgentia cruce ſignatoꝝ contra hereticos que ſit.

Moueatur. Ponit formā iuramēti dn̄oꝝ temporaliū ꝯ hereticos:qδ iuramētū
hodie nō ꝑſtatur ꝓpter negligentia3 epoꝝ:qui timere debēt
ob hoc qδ no.de treuga.c.j.Uel pōt intelligi ſm Hoſtien.ꝙ
iſte tex.loqtur in ꝓuincijs vel terris infamatis de cohabita
1 tione hereticoꝝ.ad hoc.j.eo.§.adijcimus. ¶ Scdo no.ꝙ q
nolari deſyderat chriſtianus d3 fidē catholicā ꝑ virib⁹ ab he
reticis defendere.vt ſic noīa ſint ꝯña rebus.vt inſti.de dona.
§.eſt z aliud.ſicut eñ qs tenet ad defenſionē ꝓximi ſi iniuſte
opprimit.vt.c.dilecto.de ſen.excō.li.vj.z quāte.de ſen.exc.ita
z multo mag3 ad defenſionē fidei:q2 primū ꝑceptū erga deū.
vt.l.veluti.de iuſti.z iure.z.l.j.eo.tit.vbi ius publicū eſt qδ in
ſacris z ſacerdotib⁹ ꝯſiſtit.Iraſcit eñ de⁹ ſi ꝯ ipm illata cōtu
melia ꝑ cultorē fidei tolerat.vt.c.z ſi q̄ōnes.ſ.de iudi.nō mi
rū.ergo ſi dn̄o nō expellēti hereticos imponit ita grauis pe
na.q2 non min⁹ delictū eſt iſto caſu tolerare q̄ agere.vt no.in
ſiſi.ſ.de offi.deleg.c.j. ¶ Tertio not.ꝙ illos d3 exterminare
2 q fuerint ab eccl'ia denotati.ꝙ ſicut ergo anq̄ aliqs ꝑ eccleſia3
publicet heretic⁹ nō d3 vitari.qδ eſt verū:niſi forte eſſet here
ticus manifeſte.q2 tūc notoriū idē qδ ſnīa operatur.vt.l.empto
rē.ff.de ac.emp.in ſi. ¶ Quarto no.ꝙ qn̄q3 qs aſſumit in po
3 teſtatē ꝑpetuā.qn̄q3 in poteſtatē tpalē.ꝙ z ſic pōt aliq̄ cōitas
ſibi eligere perpetuū rectorē.qδ an ſit verū dic:vt in.c.ſi.ſ.de
iudi.z q tenēt ꝙ nō poſſit.dicūt ꝙ iſte tex.loqtur d baronijs
comitatib⁹:z principatibus:in qbus ſuccedūt filij.vt.ſ.de vo
to.licet.ſm Hoſti. ¶ Quinto no.in v̄.ſi vō.ꝙ poſt monitio
4 nem z reqſitione3 eccle tenetur qs ad penā.ꝙ ad hoc ergo vt
aliqs incurrat penā reqrit monitio.qδ eſt verū qn̄ pena impo
nitur negatiue.ſecus ſi affirmatiue.q2 nō facta latent:ſ3 facta
patēt.vt dic̄ Inno.ſ.de ꝑben.c.extirpāde.z not.grauē penā
q̄ iponit negligēti.regulariter tn̄ maius eſt delictū qδ cōmit
titur faciēdo:q̄ qδ cōmittit negligēdo.facit.l.ſi fuū.ff.de vb.
5 obli.z.l.ſi mora.ff.ſo.ma. ¶ Sexto no.ꝙ ille q ſuſtinet ſen
tentiā excōicationis maximā penā patit.z hoc cū eſt excōica a ¶ Excōicatus. Excōicatio an ſit maior pena q̄ ſit i eccleſia. vid Jo. de turre cremata in .c. corripiant. xxiiij.q.ij.
a tus ex cā.de qua in tex.an aūt ſi ex alia cā qs excōicat⁹ ſtaret
ꝑ annū patiat iſtā penā nō tāgunt hic doc.ſ3 in clico ſuſpēſo.
vt.ſ.de eta.z qua.cū hone. ¶ Septimo no.ꝙ grauiſſima de
qua in iſto v̄.ſi vō nō eſt infligēda ꝑ aliū:q̄ ꝑ papā.ꝯ iſtos cō
tēptores ſi.de iure ciuili in.l.j.ff.de le.iij.Iſta eñ grauia rōne
ꝑſone vel rei:de qb⁹ agit in ꝯcilio ſunt tractāda.l aut.de ſan.
epiſ.§.vt oīs.coll.ix.Nō ob.c.ad abolendā.ſ.eo.vbi d2 ſolum
epm hoc poſſe.Illud eñ eſt verū:vbi ꝓpt ſcādalū vel grauita
tē negotij oporteat ceteros epos ꝯuocari.alr ſol⁹ eps excōi
cat:z vicini illū euitāt ad ei⁹ reqſitionē:q2 nō pōt eē qs excōi
catus in vna eccl'ia:qn ſit excōicatus in alijs.iiij.q.v.c.j.vbi de
6 hoc.z.xviij.diſt.placuit.qδ facit etiā in ꝯ. ¶ Octauo not.ꝙ
res z bona aliquoꝝ qn̄q3 ꝯcedūtur catholicis occupāda.facit
xxiij.q.j.c.vl.§.his ita.z.c.ſeq.z.q.v.§.ipis aūt.z.c.ſi.tales eñ
etiā ſint necandi:z ciuitates cremande.ea.q.v.ſi vos.z.c.ſi au
diēs.z in aut.vt diffe.iudi.§.penul.z vlti.vtrū vō eps poſt an
num poſſet denūtiare ſubditos abſolutos z exponere terra3
occupandā.dic̄ Hoſti.ꝙ dioceſan⁹ bona ſubditi excōicati z re
bellis z ꝑ annū expectati poſſet exponere.de homici.ꝓ huma
ni.§.ſic.q3.cū ſi.z ꝓbat rōne.certū eſt eñ ꝙ pōt de ꝑſona clerici
incorrigibilis diſponere nō ſolū in hoc crie:ſed in alijs.vt p3
de iudi.c.cū nō ab hoīe.z de v̄bo.ſig.c.nouimus.ſi pōt de ꝑſo
na clici fortius de ꝑſona laici.ar.xij.q.j.ꝑcipim⁹.gn̄aliter eñ
in res in ꝑſonas inuocat brachiū ſeculare.de homici.poſtula
7 ſti.de cle.excō.mi.c.ij. ¶ Nono not.in v̄.ſaluo iure ꝙ qn̄ bo
na alicuius licite occupātur debēt inuadi ſaluo iure dn̄i ꝑnci
palis.z ſic ſi vaſallus delinquat.feudū publicat ſaluo iure dn̄i
nō delinqnētis.ad hoc vide qδ not.plene Bar.in.l.finita.§.ſi
de vectigalib⁹.ff.de dā.infec.z.l.j.C.de bo.libe.ꝑ Cy.qn̄q3 aūt
feudatarius vel alius hn̄s vtile dn̄ium ingredit religionē:an
ius illud trāſeat in monaſteriū.vide ꝑ Inno.in.c.in ꝑn̄tia.ſ.
de ꝓba.qn̄ vō qs habet antiquū feudū an ꝓpter delictū.de q̄
in tex.vel aliud publicet vel trāſeat ad ſequentē in gradu.dic
vt.l.j.ff.de bo.dā.ꝑ Bar.Tractat circa hoc Jo.and.de q̄ſitis
in bello an fiāt occupantiū.z ſi recuperent an ad priorē dn̄m
reuertātur.dic ꝙ ſi illa imobilia ille q deliqt ab aliquo retine
bat ſunt ipſius:ſicut prius vt h.z de capti.l.ab hoſtib⁹.vel dic:
ꝙ ille ex cui⁹ parte eſt iuſtū bellū oīa q̄ occupat facit ſua.q̄ tn̄
ab alio in feudū nō tenētur.ff.de capti.l.v.§.in pace.z de acq.
re.do.l.naturalē.§.ſi.xxiij.q.v.dicat.ſed et feudalia occupare
pn̄t ſaluo iure dn̄i Innocētis.vt hic.vbi vō infideles vel chri
ſtiani iniuſte pugnātes hōa mobilia iuſte pugnātiū occupāt:
z poſtea recuperant ad ātiquū dn̄m reuertunt.vt.d.l.ſi capti
uus.z de hoc plene.ſ.de iureiur.ſicut.ij.z de homici.ꝓ huma
8 ni.§.diffidatis. ¶ Decimo no.ꝙ indulgētiā cruce ſignatoꝝ ꝯ
hereticos.z qδ h no.Uin.de ꝑlato cruce ſignato q obligauit
fruct⁹ ad triēniū vide ne pla.vi.ſuas.c.vl. ¶ Glo.ij.no.etiā an
iſte recipiat manualia.z an debeat tenere vicariū.vide i Spe.
eo.ti.§.in fauorē.vſq3 ad ſi.z vide qδ no.Jo.an.in.c.ad liberā
dā.ſ.eo.in pte deciſa.q2 ibi ponit.dicit eñ ꝙ ꝯſuetudie ab in
q̄ſitorib⁹ introducta etiā tpe pacis eccle.z qn̄ nō ꝯſtat hereti
corū ꝑſidia vel potētia vel caſtellatio datur ꝯ hereticos ſignū
crucis.z ſic cruciati ꝑuilegio de quo h loqtur nolunt vti zc.

1 ☞ Receptatores fautores z credentes hereticorū ſunt ipſo iure excōmunicati z oīno dānati. Et hoc vſq3 ad ſatiſfactionem condignam.nu.2.
Et tales ſunt infames z inteſtabiles:nec poſſunt ex teſtamento capere:nec iudicare:nec inſtrumenta ꝯficere.nu.3.
Et etiā cogūtur in iudicijs rn̄dere:ſed alij ipis non.nu.4.
5 Cōmunicantes receptatoribus fautorib⁹ z credētibus hereticoꝝ poſtq̄ ꝑ eccliam ſunt denūtiati quas penas incurrant.

1 **Credentes.** Pena credentium receptatoꝝ ⁊ fautorum. ¶ Not. primo ꝙ excōicati
ſunt ipſo iure receptatores et fautores. credētes vō oīno ſunt
dānati. j. eo. c. pe. in fi. ⁊ ibi p Jo. an. nō eſt ergo licitū recepta
re hereticos ſicut nec de iure quaſdā alias pſonas. d̄ qbus. ff.
2 de recep. ⁊ l. quicūq̄. de ſeruis fugi. ¶ Scd̄o no. ꝙ iſti ſunt
excōicati vſq̄ ad ſatiſfactionē ꝯdignā ⁊ ꝯſiſtet iſta ſatiſfactio
ꝙ abiuret hereſim: ꝙ purget ſe ſi tm̄ eſt ſuſpectus. ⁊ ſi ex illa
cā notoria excōicatus ſit reſtituere dꝫ pceptū: ⁊ q̄ pcipi pote-
runt: vt. c. grauis. de reſti. ſpo. ⁊ ſi pueñerint aliqua ex aliqua
forte occupatione. de iureiuran. ſicut. vel ex officio vſurpato
dānato vel ſibi interdicto. ſ. eo. cū ſit. Idē ergo his que rōne
participatiōis ad eū pueñerint. ar. dictoꝝ iuriū ⁊. ſ. c. ad abo-
lendā. §. j. tenetur etiā ſatiſfacere de acceſſorijs ⁊ ſequēs ſicut
de ipſa offenſa ad hoc. j. de vb. ſig. ex parte. j. ⁊ de hoc in regu-
3 la acceſſoriū. ¶ Tertio not. ꝙ iſti ſunt infames ⁊ inteſtabi-
les: nec pn̄t ex teſtō capere: nec iudicare: vel inſtrā conficere. et
aduerte q: iſtas penas incurrūt poſtq̄ fuerūt p ſñiam vocati
vt dicit iſte tex. ꝙ valeāt p eos prius geſta poſtq̄ in officio to
lerātur. vt no. plene Inno. in. c. fraternitatis. ſ. c. ¶ Quarto
4 no. ꝙ alij nō cogūtur in iudicijs rn̄dere: ſed ipſe alijs hn̄ co-
gitur. ⁊ ſunt in hoc pares excōicatis. ſ. de indi. intelleximus.
⁊ ponit eccl'ia laicis iſtas penas ratiōe delicti. qđ pōt. vt. ſ. de
fo. cōpe. cū ſit gn̄ale. ¶ Quinto no. in v̄. ſi q aūt de pena illoꝝ
qui eis cōicant vel ab eis elemoſynas recipiunt. ⁊ ſilia. ⁊ no.
5 ꝙ excōicantes eis incurrunt iſtas penas: poſtq̄ fuerūt per
eccl'iaꝫ nūtiati. ⁊ ſic cōicare excōicato poſt nūtiationē eſt mor-
tale: ſed nō an̄. de hoc. ſ. qđ me. cā. ſacris. ⁊ de de. excō. mi. c. ſi.

1 ☞ Predicationis officium nullus debet ſibi vſurpare: niſi
ſit vocatus.
2 Miſſi ad predicandum qui intelligantur.
3 Eps̄ ſemp ⁊ vbiq̄ ad predicandum admittitur: niſi ꝓhibeat
ab illo cuius dioceſim intrat.
4 Predicator ſi ſit perſona notabilis puta magiſter in theolo
gia ⁊ notus in ciuitate quilibet curatus ſiue rector poterit eū
recipere in eccl'ia ſua ad predicandum.

1 **Quia vero.** Prohibitio pdicationis abſq̄ ſupe
rioris aucte. ¶ Not. primo ꝙ nullꝰ
2 niſi ſit miſſus dꝫ ſibi pdicationis officiū vſurpare. ꝙ qui antē
intelligātur miſſi dic ꝙ epi qui hn̄t auctem a dn̄o ad pdican-
dum p vniuerſuꝫ orbē oī creature. Mat. vlti. xxi. di. in nouo.
⁊ de talibus ſacerdotibꝰ. i. epis pōt intelligi. xvi. q. j. ſtatuimꝰ.
⁊ hoc niſi ꝓhibeatur ab eo cuius eſt dioce. vj. q. iij. ſcriptū. vel
illud intelligitur de falce iuriſditiōis nō pdicationis. cū enim
miſſio epi vt dictū eſt ꝓbetur aucte diuina: nō dꝫ ꝓhiberi: ſꝫ
vbiq̄ recipi ad hoc. ſ. c. xxi. v̄. ioannes. dū tamē caueat ab er
rore. al's ꝯ. de pur. ca. inter. gl. di. ſi papa. maxīe q: v̄bū dn̄i nō
3 eſt alligatū. ij. ad Timo. ij. ⁊ dicit Hoſt. ꝙ eps̄ ſemp ⁊ vbi-
q̄ ad pdicandū admittitur: niſi ꝓhibeatur ab illo cuiꝰ dioce.
intrat. nō tn̄ dabit indulgentiā: niſi de ſubſtātiali licētia pape
vel illiꝰ in cuius dioce. indulgentiā vult ꝯcedere. pdicare ergo
pōt eps̄ in aliena dioceſi illo dioce. ignorāte: vel ſciēte ⁊ non
ꝯdicente ſꝫ nō eo inuito. ſed Hoſtiē. de alijs ergo loqtur iſte
tex. facit ad materiā. ſ. de au. ⁊ vſu pa. c. ex tuarū. de pdicato-
ribus ⁊ minoribꝰ. dic: vt in. c. ſuper cathedrā. de ſepul. ⁊ no. ꝙ
epi debēt dare iſtā licentiā. nō ergo abbates ſm̄ Inno. ar. de
4 exceſ. p̄. c. accedentibꝰ. dicit tn̄ Jo. and. ꝙ ſi pdicator ſit pſo-
na notabilis puta magr̄ in theologia ⁊ notus in ciuitate qli-
bet curatus ſiue rector poterit. ipm̄ recipe in eccl'ia ſua ad pdi
candū: qđ itellige caſualiter ⁊ ī trāſitu celebrandū ptātē etiā
qlibet ī eccl'ia ſua etiā dare pōt rōnē diuerſitatis. h vide p eū.

¶ De ſciſmaticis ⁊ ordinatis ab eis. Rubrica.

1 ☞ Sciſmatici excōmunicati ⁊ criminoſi largo ſumpto vo-
cabulo dicuntur heretici: ſtricte qui dicantur. Dicuntur etiaꝫ
ꝙ coniurant contra ꝓlatum. nu. 3.
2 Sciſmaticus an dicatur ille qui inſurgit non contra vniuer-
ſalem eccleſiam: ſed contra epm̄ ſuum vt epiſcopatū illuꝫ ſibi
teneat: ⁊ ſuos ſacerdotes faciat.

¶ Quia ſciſma inducit hereſim: pro eo ꝙ omne ſciſma inten
dit ſibi ꝯſtituere eccl'iam ⁊ vniuerſaleꝫ eccl'iam impugnare. q̄
vna eſt. xxiiij. q. j. loqtur. vñ peccat in articulū fidei ⁊ vnā ſan-
ctam eccl'iam catholicā. ideo ponitur rubrica de ſciſmaticis.
de materia habetur. j. q. vij. quotiēs. vij. q. j. factus. ⁊ duobus
ſe. ⁊. c. deniq̄. j. q. j. ordinat. repetitur in. vj. ⁊ tāgitur in hoc vo

lumine in varijs locis. ſ. de elec. q: diligentia. ⁊. c. licet. de pre-
1 ſcrip. c. j. ⁊. c. cū nobis. de hereti. c. iij. ꝙ Et aduertēdū q: largo
ſumpto vocabulo ſciſmatici excōicati ⁊ criminoſi dicūtur he
retici. xxiiij. q. iij. apl'ice. tn̄ ſtricte dicūtur ſciſmatici qui diuiſi
ab vnitate eccl'ie cōgregāt ſibi epos: pſbyteros: ⁊ ꝯſtitutiōes
faciūt. vij. q. j. nouatianus. ¶ ꝙ Quero qd de illo qui inſurgit Pōit qōnā.
2 nō ꝯ vniuerſalē eccl'iam: q: ipſam hn̄ recognoſcit: ſed inſurgit
ꝯ epm̄ ſuū: vt epatū illū ſibi teneat: ⁊ ſuos ſacerdotes faciat.
vij. q. j. ſcire. dicit Inno. ꝙ iſti non dicūtur ſciſmatici quo ad
penā ſciſmaticis infligendā. vt ipſe no. j. c. xxi. qđ eſt verū ſm
Hoſti. qñq̄ recognoſcit eccl'iam romanā. nō eñ tunc dici pōt
ab vnitate diuiſus. ⁊ idē in eo qui nullum caput recognoſcit:
nō tn̄ epatū tenet nec epalia exercet. talis eñ acephalus reus Acephalus
⁊ improbus dr̄: ſed nō ſciſmaticus. xij. di. nulla. xxiiij. q. ij. abba quis dicat.
3 tibus. ꝙ dicūtur etiā ſciſmatici qui ꝯiurāt ꝯ ꝓlatū. iſti tn̄ ſunt
deponendi. facit qđ no. Jo. de indi. exhibita.

1 ☞ Geſta per ſciſmaticos etiam ſi gerantur pretextu officij
carent viribus.
2 Ordinationes facte a ſciſmaticis ſunt irrite.
3 Reuocatio ſi facta fuerit ab aliquo q: tenebat a ſciſmatico an
ille talis habebit recurſum contra ſciſmaticum.
4 Sciſmatici nō ſunt excōicati ipſo iure: ſed excōicandi.
5 Criminoſi irregulares excōicati ⁊ ſimiles an conferant cha-
racterem ⁊ executionem ordinum.
6 Ordo eſt ſacrum ſignaculum quo ꝯfertur ſpūalis poteſtas et
officium faciendi ea que pertinent ad illum ordinem.
7 Prelatus meus eſt homicida vel excōicatus ⁊ nullus ſcit niſi
ego: an recuſabo a tali ordines ſuſcipere.

QUod a predeceſſore. Irrite
ſunt ordinationes: bñficioꝝ collatiōes: eccl'ia-
ſticarū rerū alienationes facte a ſciſmaticis. ⁊
ab ordine et dignitate ſuſpenditur qui iurat
ſciſma tenere. ſecūda ibi: adijciētes. tertia ibi:
1 alienationes. quarta ibi: illos vō. ¶ No. pmo ꝙ carent viri-
bus q̄ gerūtur per ſciſmaticos etiā ſi gerātur ptextu publici
officij. qđ ergo dr̄ in. l. barbarius. de offi. p̄ſi. ⁊. c. ꝯſultationi-
bus. de iure pa. hn̄t locū ab eo qui dignitatem poſſidet bona
fide. ſecus ſi eſt intruſus vt ſciſmaticꝰ. q: tūc ſibi nō eſt rn̄den-
dum de iuribꝰ dignitatis. qđ dic: vt no. Inno. ſ. de reſti. ſpo.
in lr̄is. ⁊ idem dicas ſi aliqua ciuitas occupatur a tyrāno. vide
tur eñ ꝙ nō teneāt que geſta ſunt per eum. de quo Bar. facit
pulcrum tractatū de tyrānide. ⁊ do. Bald. ponit. in. l. decerni-
mus. C. de ſa. ſan. eccle. ⁊ loquūtur illa iura de geſtis ſpāliter
geſta aūt ſpūaliter vt ſunt ſacramēta: an habeant effectū quo
ad characterem vel executionem hic plene p Innoc. ⁊. j. dicā.
2 ¶ Scd̄o no. ꝙ tex. irritat ordinationes factas ab eis. quid
ergo de ordinatiōibus factis ab illis qui a dictis ſciſmaticis
ordines receperūt. videtur ꝙ idem cū eadeꝫ ſit rō. ſ. defectus
executionis quā dare nō pōt qui nō habet. j. q. vij. daybertū.
ꝓ hoc facit. j. q. j. vulnerato. ⁊. c. fertur. ibi: ex infecta radice fru
ctus nō ꝓducitur. ad idem de mino. in cauſe. §. j. ⁊. §. ſi. ⁊. l. ſeq.
vbi ſi p plures manus ambulauerit idē iuris erit vt. l. vitia a
3 maioribꝰ ꝯcta. de pſcrip. lon. tēpo. ¶ Tertio no. ꝙ de reuoca
tione rei alienate p eū qui nō habuit poteſtatē. vtrū aūt iſte a
quo ſit reuocatio habeat recurſum ꝯ iſtuꝫ ſciſmaticū: qui ſibi
alienauit. dic ꝙ ſic: ſicut ꝯ falſum tutorem. ff. qđ fal. tu. an. l. fal
ſus. §. doli. eccl'ia vō nō tenetur ſibi reſtituere ptiū qđ ſciſma-
ticus ille recepit: ſed vbi ab illo non poſſet emptor recuperare:
an poſſit vti retētione ꝯ eccl'iam agentē. dic: vt no. ſ. de re. ec.
4 nō alie. c. ſi. ¶ Quarto not. in v̄. ſi qs autem. vbi innuitur. ꝙ
ſciſmatici nō ſint excōicati ipſo iure: ſed excōmunicādi. ad hoc
xxiij. di. in noīe dn̄i. Hoſtien. dicit illos ſciſmaticos tm̄: qui ſe
extollūt aduerſus romanā eccl'iam. vt ſunt greci. ſunt excōica
ti ipſo iure cū adherētibꝰ. Alij vō ſunt excōicandi ⁊ dicit addē
dū ad ſummā. eo. ti. vbi remittit. ¶ Ultimo ſup iſto. c. Inno.
ponit longā glo. quā dic̄ Hoſt. icertā ⁊ ꝯfuſaꝫ quā omiſiſſet:
niſi ad quotidā inſtātiā iportunā. Uerſat aūt intētio Inno. Ponit queſtiones.
circa ſciſmaticos. ⁊ pmo: an crioſi irregulares ⁊ pciſi ab eccl'ia
ꝯferāt characterē: ⁊ executionē ordinū collatoꝝ. ſcd̄o an illi q
recipiūt ab eis ordines vel bñficia poſſint in ipſis licite rema-
nere. tertio an ſubditi a talibꝰ criminoſis ⁊ pciſis poſſint licite
recuſare: ne ab eis recipiāt ordines. ⁊ ab eoꝝ poſſint obedien
5 tia ſe ſubtrahere. ¶ Primo ergo qro ꝙ an crimioſi irregula-
res excōicati ⁊ ſi. ꝯferāt characterē ⁊ executionē ordinū. dicit
Innocen. ꝙ nullum peccatū quantūcūq̄ graue ⁊ enorme ſit
in ordinatore vel ordinato impedire poteſt quominus ordi-
natus

natus characterē recipiat ⁊ executionē in habitu: ſ; nō ī actu. q; ligata eſt executio in aliquibus. vt pt; in homicida: qui ſi ordinet vel ordinetur executionē nō h;: q; ꝑ ꝯſtitutionē eccleſie irregularis cēſetur. vñ nūꝗ̄ ſine peccato pōt celebrare: niſi ſecum ꝑ papā diſpēſetur. vt pt;. ſ. de tēp. or. c. ſi. Alij vō criminoſi: vt adulteri: fures: periuri: ⁊ ſiīḋi. licet ꝗ̄diu ſunt ī pctō celebrare nō debeāt. ſ. de coha. cle. ⁊ mulie. c. ſi. tñ quantūcūq; egerint penitentiā ſine alia recōciliatione licet eis ſui ordines exequi ſalua diſtinctione. de tēpo. or. c. ex tenore. ⁊ idē videtur de irregularitate ordinatoris vel ordinati: q̄ nō impedit executionē: qñ ꝯferatur habitu ⁊ exercitio ſine actu. puta q; defectum patitur in natalibus. ar. lvi. di. apoſtolica. ⁊ idē eſt dicendum de infamia. nā ⁊ ſimoniaci etiā in bñficio ſunt infames. C. de epi. ⁊ cle. l. ſi quēꝗ̄. §. ſi. ⁊ tñ executionē ꝯferūt. de ſimo. ꝑ tuas. ⁊ idē de excōicatis occultis: ⁊ oib⁹ alijs ſupradictis. ſ. ꝙ executionē ꝯferunt: ꝗ̄diu ab eccīa tolerātur. ar. j. q. j. chriſtus. vi. q. v. c. ij. ⁊ etiā tales recipiūt executionē. ſ. ligatā (vt dictum eſt de homicida.) nō ob. ix. q. j. c. j. ⁊ iij. ⁊ de ordi. ab epi. c. j. q; ibi loqtur de illo qui non toleratur ab eccīa: ſed eſt ei ꝑ ſniam executio interdicta. vñ nec eā alij dare pōt. ⁊ hoc veru; qñ epūs renūtiauit loco ⁊ ordini: vt ibi. ſecus ſi renūtiat loco: ſed nō ordini. q; talis retinet executionē. Ideo de mādato alterius pōt ordines celebrare. vt. ſ. de ordi. ab epiſ. c. j. remot⁹ ab eccīa nō ab ordine ꝯfert executionē ordines ꝯferēdo. ⁊ tñ de intruſis dicit ꝙ licet ſint ineligibiles: ⁊ ſuſpēdendi: non tñ ſunt ſuſpēſi ipō iure. ⁊ ideo executionē trāſferūt. qḋ dic vt. ſ. de tēpo. or. c. quo ad trāſlationē. Alij indiſtincte tenēt: ꝙ nominatum excōicatus vel dānatus hereticus vel depoſitus dūmodo ab eo ordinatus hoc ignoret: ꝯfert nō ſolū ordinē: ſed executionē. ⁊ hoc innuitur. j. q. j. ordinationes. ⁊ ꝓbat: q; ordinator nihil cōfert in ordinatione: ſed ſolus deus. xxxij. diſti. verū. ⁊ q; cor interrogat: ⁊ nō manū. xiiij. q. v. ſi qḋ inueniſti.
6 †ordo eſt eñ ſacrū ſignaculū quo cōfertur ſpūalis poteſtas ⁊ officiū faciendi ea: q̄ ꝑtinent ad illū ordinē. hoc etiam apparet. q; ſm oēs hereticus: excōicatus: vel depoſit⁹ quātūcūq; notorius cōficiat corpus chriſti cōfectū erit. de cle. exc. mi. c. ij. in prima glo. ⁊ ſi ordinauerit ordinatus eſt. Itē cū in ordinatione vt dictū eſt ſolus deus operatur nec ſuꝑ charactere vel grā dei ꝯferēdis verſatur ptās pape: ſed chriſti. ergo ꝯ͞ ignorāter recipiētes nō vr̄ ꝙ papa poſſit ſtatuere. Itē ſi diceremꝰ ꝙ nullus ſuſpēſus ab hoīe vel a iure haberet ordinis executionē: nec eā poſſet alijs dare intolerabilis abſurditas ſeq̄ret tot eñ ſunt vincula ꝙ vix aut nunꝗ̄ haberet aliquis ordinis executionē. Sed huic Hoſti. rñdet ⁊ dicit ꝙ h; drāte ignorātia: ſed patefacta veritate cedat opi. veritati. vt pt; de eo q duxit in ma. c. veniēs. de ſcḋis nup. c. ij. ex iſtis rōnibus ꝯcludunt ꝙ ordiati ab iſtis notorie ꝑciſis: excōicatis: ⁊ depoſitis habent ordinis executionē ſi ignorāter receperunt. ⁊ pōt eſſe hoc caſu ꝓbabilis ignorātia nō in loco vbi eſt notoriū: ſed in alia regione. vt no. ſ. de elec. bone. i. ꝟ. licet ante;. ⁊ no. in. c. ad noſtrā. ſ. de iureiurā. Inno. tñ vr̄ vltimo inclinare in partem oppoſitā ꝙ in notorijs factis ſicut eſt ꝯ͞ renūtiationē ⁊ nominatim excōicatos ⁊ ꝑciſos ab eccīa nullus ordinatus admittat ad executionē ſine diſpēſatione. ab alijs vō criminoſis occultis et excōicatis vr̄ ꝙ qui receperit ordines habeat eādem executionē. Jo. and. remittit de iſta materia ad no. ſ. de ordi. ab epi. c. j. ⁊ ij. in ſumma. co. ti. §. qḋ iuris. ⁊ no. etiā Inno. ſ. de ſimo. ꝑ tuas. cui tñ pl⁹ placet qḋ no. hic: ꝗ̄ ibi. ⁊ ꝑ iſta ſic expedita prima ⁊ ſcḋa qḋ. ſ. motis de cōferente ꝑciſo: ⁊ de illo cui ordinū collatio facta eſt. de collatione vō bñficij facta ab illo vel illi: qui eſſet ꝑciſus ab eccīa et de alijs geſtis rōne publici officij. dic: vt. ſ. de do. ⁊ ꝯtu. veritatis. ⁊ de exceſ. p̄la. tāta. ⁊. c. in lr̄is. de reſti. ſpo. ¶ †Tertia qḋ eſt p̄latus meus eſt homi-
7 a cida[a] vel excōicatus: ⁊ nullus ſcit niſi ego: nunqd recuſabo a tali ordines recipe. dicit ipē ꝙ nō. ⁊ idē Hoſtien. vi. q. ij. ⁊ iij. alioq nō miſiſſet chriſtus iudā cū alijs: ſi intelligeret ꝙ ſuſpēſi occulti executionē ordinis nō haberēt. j. q. j. chriſtus. ⁊. c. q a ſimoniacis. vbi iſtā opi. t; Hugo. hiſpanus. ſufficit eñ ꝙ iſti ab eccīa tolerētur. viij. q. iij. nōne. hoc tñ fallit ī occulto excōicato: cui me cogēti poſſum dicere: non recipiā a te ordines cū ſis excōicatus. ⁊ idē ꝙ de excōicato dicas in notorio fornicatore ⁊ ſimoniaco: q; a taliū obedientia ꝓpria auc̄te recedi pōt xxxij. di. verū. ⁊ idē in ſuſpēſo ab officio: ⁊ a collatiōe ſacrorū ꝑ ſniam hoīs. de ſacris collatis ab iſtis ⁊ de ipōrū effectu dic: vt. d. c. ꝑ tuas. ⁊. ſ. de hereti. fraternitatis. de iuriſditio. exercitio minus dubitatur: ꝗ̄ de iſtis ſacris talibus. nullius eñ criminis ꝓtextu poſſunt illi qui ſunt in aliqua iuriſditio. poſiti ꝓtextu criminis remoueri ꝑ viā excōicatiōis niſi eēnt publice excōicati. de quo plene. ſ. de offi. dele. cū ſuꝑ. ⁊. c. ad ꝓbandū.

a ¶Homicida. Homicidiū an inducat irregularitatē vide Jo. de turre cre. in c. de his clericis. l. diſt. qua aūt pena homicida puniat: vide l. l. iij. C. de epali audi. ⁊ ī toto titu. ff. et C. de ſic. inſtit. de iudi. §. item lex cor.

de re iudi. ⁊ qḋ no. in. c. ſciſcitatus. ſ. de reſcrip.
1 ¶Ordinatus a ſciſmatico etiam ignoranter repellitur ab officio. poteſt tamen cum eo diſpenſari. nu. 2.
Quis poſſit cum eo diſpenſare. nu. 5.
3 Ordinans eoipſo ꝙ ſcit illu; quem promouit ad ordines indignum: an videatur cum eo diſpenſare.
4 Penitētiā agens in occulto an poterit poſtea accuſari.
1 FRaternitati. No. primo † ꝙ ordinatus a ſciſmatico repellitur ab officio. qḋ intellige etiā ſi ignoranter.
2 de quo. ſ. c. pxi. ¶ Scḋo no. † ꝙ pōt cum taliter ordinato diſpēſari. ¶ Querit glo. † vtrum eoipō ꝙ ordinās
3 ſcit illū quē ꝓmouit ad ordines indignū videatur cū eo diſpēſare. t; ꝙ nō. de hoc no. li. diſt. q in aliquo. ⁊ liiij. diſt. ſi ſeruus. Reqritur ergo ꝙ ordinās hoc intēdat. vt not. de ꝯceſ. ꝓben. lr̄as. in vlti. glo. ⁊ idē hic An. Goff. Hoſtien. ⁊ Inno. ſ. de fil. ꝑſby. c. veniēs. vr̄ tñ tenuiſſe ꝯ͞triū. ḋ cle. ꝯiu. diuerſis fallacijs. ⁊ no. etiā de hoc Spec. in tit. ij. §. antepenul. ꝟ. dicūt aūt. ⁊ ſe. Tu dic ꝙ ipō facto diſpenſatur ꝑ eū q hoc pōt: ſi ꝑmiſit ſuꝑ diſpēſatiōe faciēda: vel nō faciēda cauſe cognitionē. ⁊ poſtea promouit: vel ordinauit. hoc intēdit. licet verbū diſpēſatiōis nō expſſerit. ad hoc de appel. c. ad audientiā. Si vō non premiſſa cognitione ꝓmouerit: non intelligitur diſpenſare: imo punitur. vt. d. c. qui in aliquo. ꝓbatur hoc ꝑ ea q̄ notantur in ſili de ꝯiu. ſeruo. c. ſi. in vlti. q. qualiter aūt ꝓbetur diſpēſatio dicat glo. ꝙ ꝑ teſtes. ar. de cle. pere. c. tue. ſoli eñ epō aſſerenti ſe diſpenſaſſe nō crederetur. lxxxj. di. ſi qs ſine. ¶ Scḋo q̄rit
4 glo. † vtru; ille qui agit penitentiā in occulto: poterit poſtea accuſari. t; ꝙ ſic. qḋ intellige ab eo qui ſuū ꝓuatu; intereſſe ꝓſequitur ſm Hoſti. iiij. q. vi. oibus. aīs ſecus de peni. di. iiij.
5 diuina. de ꝯſe. di. iiij. queris. ¶ Tertio q̄rit glo. ſi. † qs poſſit diſpenſare cū iſto. dicit Hoſti. ꝙ cū q̄ritur de epatu adipiſcēdo ſolus papa diſpenſat. ſ. de elec. q; diligētia. Idem in monaſterio exēpto. de ꝯſue. cū venerabilē. de renū. c. penul. ⁊ vlt. In alijs bñficijs dic. ꝙ ſi is de cuius diſpenſatiōe agitur ſciēter vel ſupina ignorātia ductus recepit ordines: nullus citra papam diſpenſat. ſi vō ignorāter ⁊ ignorantia fuit ꝓbabilis: diſpenſat epūs ꝓprius: nō delinquens. de ordi. ab epiſ. c. j. ⁊ ij. delinquens nō vt in prin. glo. huius.

¶De apoſtatis. Rubrica.

¶Quia heretici vel ſciſmatici in apoſtaſiā incidūt: ideo poſt illos ⁊c. q; vō baptiſmū reiterātes etiā apoſtatare videtur a ſacro prius ꝑcepto. Ideo de his ſubmittit ſcḋa decre. facit ad ſecundā partē rubrice. reliqua vō ad primā in. C. ſunt due rubrice. l. diſt. c. vlti. ij. q. vij. alieni. iij. q. iiij. c. j. ij. ⁊ iij. vi. q. j. infames. xx. q. iij. in tribus. c. de ſcḋa parte habetur de ꝯſe. di. iiij. nō licet. ꝯuenit prime parti. de vita ⁊ ho. cle. deus qui. ne cle. vel mo. c. ij. lib. vi. ⁊ de vi. ⁊ ho. cle. c. ij. ad ſecundā. de bap. c. ij. ꝑmitte ad euidentiā ti. de triplici apoſtaſia vt. j. c. j. no.
1 ¶Clerici q relicto ordine ⁊ habitu in criminibus tāꝗ̄ laici deprehenduntur: non gaudent priuilegio clericali.
2 Clericus conſtitutus in minoribus per quē actum intelligat perdere priuilegium clericale.
3 Clericus quantūcūq; grauiter delinquat abiecto habitu non eſt per ſecularē iudicē puniēdus.
1 PReterea. No. ꝑmo † ꝙ clīci q relicto ordīe ⁊ habitu ī criminib⁹ tāꝗ̄ laici deꝓhendūt: nō gaudēt ꝑuilegio clīcali. ꝯ͞ hoc gl. opponit de. c. ſi vō. de ſen. ex. ſol. ḃ in eo q ꝑ oīa vt laicus ſe hēbat ſed ibi nō ꝑ oīa. vel loqtur iſtud. c. de illis q ſunt admoniti. ⁊ ſic plane eſt. dic gl. Inno. hic dic circa tertiā ſpeciē apoſtaſie cū ſc; qs a ſtatu ſue religionis recedit: qḋ ꝯtingit ḃ multis modis. ſ. dimittēdo tōſurā: vel coronā: accipiēdo vxoīē: dimittendo veſtē religioſam: vel clīcalē: ⁊ redeūdo ad ſeculū. xx. q. iij. c. j. ij. ⁊ iij. Hoſti. remittit
2 de iſta materia ad no. j. de ſen. excō. c. ꝑpendim⁹. † Tāgit etiā ḃ Inno. de clīco ꝯſtituto in minorib⁹ ꝑ quē actū intelligatur ꝑdere priuilegiū clīcale. dicit ergo ꝙ aut ꝯſtitut⁹ in minorib⁹ agit aliqd penitus ꝯ͞triū ordini clīcali: vt q; ſecundā vel corruptam vxorē ducit: vel miles ⁊ ſecla exercet: ⁊ ꝑdit oē ꝑuilegiū clīcale. lxxxiiij. di. qſqs. Aut duē vxoīē vginē: vel ſit miles nō exercēdo ſecla. ⁊ tūc aut icedit in hitu ⁊ tōſura: aut ſine. qḋ dic vt no. j. ḋ cle. ꝯiu. c. j. li. vi. vbi ḋ hoc plen⁹ ſ; ḃ plene diſtigue. aut cleric⁹ clīcalē ducit vitā ſuā: aut nō. ꝑmo caſu qñ clīcaliter viuit ⁊ tūc q̄litercūq; delinqt: nō amittit ꝑuilegiū non pōt capi puniri vel detineri per iudicē ſecularē. ⁊ percutiens incidit

Ponit queſtiones.

Opponit in cōtrarium.

in canonem late ſnie.vt.c.ſi qs ſuadente.xvij.q.iiij.⁊ hoc caſu loqtur.c.cū nō ab hoie.cū ibi no.ſ.de iudi.vbi pꝫ ꝙ loquitur de eo:quē ꝯſtabat eſſe clericū.⁊ hoc verū:niſi fuerit incorrigibilis:⁊ traditus curie ſeculari.vt ibi dr.Si vo nō viuit clericaliter:ſubdiſtingue.aut portat habitū ⁊ tonſurā:aut non.
1 Primo caſu licꝫ vadat negotiādo:vel teneat tabernam:non ꝑdit priuilegiū clericale:niſi poſt trinā monitionē.⁊hoc caſu loqtur.c.ſi.de vi.⁊ hone.cle.⁊ hoc pꝫ.qꝛ ibi dr.ꝙ quidā clerici quaſi certum erat ꝙ ipi erāt clerici licet negotiatores.ſi vo accepit ſecūdam vxorē ⁊ viduā:vel fecit ſe militē exercēdo ſeua ex toto amittit priuilegiū clericale qꝛ in talibus non cadit character.lxxxiiij.diſt.qſquis.⁊ de biga.c.ij.⁊.iij. Si vo accipit vxorē vnicā:⁊ virginē:ſi hꝫ beneficiū eccliaſticum:tūc portando habitū ⁊ coronā non ꝑdit clericale priuilegiū vt in.c.j.de vi.⁊ ho.cle.li.vj.Si vo nō portat veſtes clericales:habitū:vel tōſurā:⁊ faciat grauia ordini clericali:vel delinquat.⁊ tūc ſubdiſtingue aut grauiter deliquit:vel facit ꝯ regulā.qꝛ portat arma:vel ludit:vel vadit venādo:vel aucupando.⁊ tunc ſi qs ignorat eum clericū ⁊ non incidit in canonē:ſecus ſi ſciret.de ſen.excō.ſi vo.⁊ hoc verū:niſi poſt trinā monitionē.de ſen.excō.in audiētia.⁊.c.cōtingit. Si vo relīqt habitū clericalē:et tonſurā:⁊ immiſcuit ſe enormitatibus:et ꝑſeuerat in illis.ita ꝙ hoc faciendo fuit cōprehenſus ꝑ iudicē ſecularē:vel offenſus fuit ꝑ aliū.⁊ iſte eſt caſus dubius apud quoſdā qui dubitant vtrū eſto ꝙ cōſtet poſt capturā ipm eſſe clericum:poſſit puniri ꝑ ſecularē iudicem qui apprehendit eū:vel dꝫ ipm remittere ad epm:vt puniat ipm.⁊ ꝙ debeat remittere ꝓbatur primo.qꝛ nō ꝑdit priuilegiū:niſi poſt monitionē.vt.c.ſi.d vi.⁊ ho.cleri.Scdo qꝛ ſpāle eſt in quibuſdā:ꝙ ꝑdant priuilegiū ipo iure.de qbus in.c.j.de vi.⁊ hone.cle. Tertio roboratur ꝑ c.ſi iudex laicus.de ſen.excō.lib.vj.ibi eñ dr:ꝙ qñ cōſtat eum eſſe clericū eſt indiſtincte remittēdus:niſi in caſibus no.ibi in glo.ſup vbo:debet igitur.Quarto ꝓbatur per locū a ſpeciali in.c.ſi degradatio.de penis.li.vj.degradatio eñ nō fit:niſi pro enormibus.vt.c.at ſi clerici.⁊.c.cum nō ab hoie.⁊ tñ anteꝗ̄ iudex ſecularis poſſit inijcere ſibi manus:reqritur degradatio.vt.c.nouim⁹.de ſen.excō.et ibi in glo.ſup vbo a plurib⁹. Quinto hic vr̄ tenere glo.in.c.ex parte.de priuile.ſup depre-
3 henſi.vbi glo.innuit: ꝙ quātūcūqꝫ clericus grauiter delinquat abiecto habitu nō eſt ꝑ ſecularē iudicē puniendus.ergo hoc vr̄ ꝓbare Jo.an.in.c.perpēdimus.de ſen.excō.vbi videẽ dicere.ꝙ lꝫ ꝑdat priuilegiū iſte ſunt rōnes vrgentes pro iſta parte.In ꝯtrariū arguūt quidā:⁊ ꝓbant efficaciter per rōnes ⁊ iura.⁊ rñdēt iuribus allegatis.ſ.quoꝝ opi.ſi eſſem iudex nō ſeruarē:qñ cōſtaret aliquē eſſe clericū quantūcūqꝫ relicto habitu ⁊ tonſura ſe enormitatibus immiſceret:⁊ caperẽ in ipis per iudicē ſecularē:niſi in caſibus.c.j.de vi.⁊ hone.cle.

1 Sortilegijs nullo modo eſt credendum.
2 Reiterantes baptiſmū ſi doloſe faciant ⁊ ſcienter puniuntur vltimo ſupplicio.
3 Iniuria dr fieri ſacramēto baptiſmi qñ reiteratur.
4 Crimen quando eſt occultum licet ſit graue non impedit ꝓmoueri volentem poſt peractam penitentiam.

EX literarum. Si crimen acolyti qui rebaptizanti miniſteriū ꝓbuit eſt occultū promoueri pōt ſi publicum nō pōt:niſi diſpēſeẽ cū eo religionē intrāte.h.d.cōis diuiſio.ſcda ibi:diſcretioni.in qua diſtinguit ſecūdū mē
1 brum.ibi:ſi vo. ¶No.primo ꝙ de iſtis ſortilegijs quib⁹ nullo
2 mō eſt credendū vt pꝫ de ſorti.c.j.⁊.ij. ¶Scdo not. ꝯ iterantē baptiſmū.tales eñ ſi doloſe faciāt ⁊ ſcienter vltimo ſupplicio puniūtur.C.ne ſa.bap.rei.l.j.⁊.ij.⁊ ſi.hoc ſm leges.ſed ſm canones cleric⁹ deponitur:laicus excōicatur.⁊ pena grauiore punitur nec d cetero ordinatur ꝑ iura que allegat pma glo.⁊.j.q.vij.qui in qualibet.⁊ hoc verū:cū ꝯſtat quē fuiſſe baptizatum.alr̄s ſecus.qd dic:vt.ſ.de bap.c.ij.Hoſt.remittit ad
3 ſummā.eo.ti.§.ſi. ¶Tertio no. ꝙ qñ reiteretur dr fieri iniuria ſacramēto ⁊ ſit iſta iniuria tribus modis.Et primo per iterationē.vt hic.Itē qñ in alia forma ꝗ̄ ꝯſtitutū eſt ꝯfertur. Item qñ extra ecclīam.⁊ vide qd not.Jo.lxviij.di.c.ꝙ ergo. ¶Quarto no.ꝙ ſup irregularitate cū religioſo facili⁹ diſpēſaẽ qñ crimen etiā eſt publicū.facit.j.de homici.ſignificaſti.ij.
4 ¶Quinto no. ꝙ qñ crimē eſt occultū licet ſit graue non impedit ꝓmoueri volentē poſt pactā penitentiā.qd intellige occulte ſi delictū eſt occultū:alr̄s ſi eſt publicū publice penitebit.de peni.⁊ re.queſitū. ¶Op.dr hic.ꝙ ꝑ ingreſſum religionis nō tollitur irregularitas ipo iure:ſed ꝑ diſpenſationem. Sed ꝯ

Opponit in cōtrarium.

de fil.pſby.c.j.⁊.lvj.diſt.c.j.Sol.vt in glo.ſi.quā no.⁊ no.j.de peni.in quibuſdā. ¶Scdo opp.innuitur h.ꝙ minor etas in delictis excuſat.Cōtra de.l.ſi ex cā.§.nūc videdū.ff.de mino.ſo.vt in glo.ar.ꝙ etati ⁊c.Hoſt.dicit ꝙ lꝫ ignorātia iuris ciuilis excuſet minores.ff.de iur.⁊ fac.igno.l.j.Illud non hꝫ locū in articulis fidei:vel ſacris:vel iure naturali.C.de in ius vocā.l.ij.In his eñ par vitiū eſt decipere:⁊ decipi.xvj.q.j.ſi cupis.

1 Infamatus de apoſtaſia compellitur habitum deferre:donec de illa ſe purget.
2 Apoſtata non eſt excōicatus:ſed excōicandus.
3 Clerici in ſacris conſtituti cogendi ſunt ad delationē habit⁹.
4 Clericus prime tonſure verbo renuntiare non poteſt ſine licentia epiſcopi facto ſic.

1 **TUe.** Infamatus de apoſtaſia compellitur habitum ferre donec de illa ſe purget.
2 ¶Not.primo ꝙ apoſtata nō eſt excōicatus:ſꝫ excōicandus.qd tenet hic glo.⁊ de tēpo.ord.c.j.lib.vj.hoc verū:niſi in religioſo habitū dimittēte.vt.j.ne cle.
3 vel mo.vt periculoſa.li.vj. ¶Scdo no. ꝙ clerici ſunt cogendi ad delationē habitus qd intelligit gl.verū de ꝯſtitutis in ſacris.cōſtituti vo in minorib⁹ an ſint cogendi.gloſ.tꝫ hic ꝙ nō.⁊ hoc tenēt Inno.⁊ Hoſt.ſ.c.j.⁊.c.eos qui ſemel.alleg.in glo.vbi dicit taxati in clero.i.aſtricti:qd non eſt ante ſacrū ordinē.ar.j.de elec.cū ex eo.Itē ibi ſeqtur in monaſteriū deputati.eqparatur eñ ꝯſtitutus in ſacris ⁊ religioſus de voto.c.vno.li.vj.Itē ex eo qd ibi dicit reuertatur cōſtitutus enim in minoribus nō cogeretur.de cle.cōiu.c.j.⁊ hoc vr̄ verū:niſi beneficia retinerēt.qd dic:vt no.l.diſt.c.ſi.Ray.tñ in ſumma huius ti.v.quid ſi aliqs.⁊ Hoſti.in ſumma.§.qualr̄ verbū.dicūt
a ꝙ etiā is qui tōſuram a tm̄ accepit cōpelli dꝫ ad eā cōferendā a xxi.diſt.cleros.lxiiij.diſt.ex antiqs.⁊ iſtud placuit Hugo.per ꝑalle.c.eos.ad ꝗ dicit Jo.an.ſe rñdiſſe.ſ.⁊ alleg.ꝓ opi.Inn.de vi.⁊ ho.cleri.qm̄.§.ſi vo.vbi ꝯſtitutus in minoribus vtens ſecularib⁹ veſtibus niſi tonſurā ſaltē ferat:non puniẽ.Boati.
4 de hoc no.ſ.de cle.nō reſi.fraternitati.vbi dicit ꝙ cleric⁹ prime tōſure vbo renūtiare nō pōt ſine licētia epi:ſed facto ſic.

a ¶Qui tōſurā.Adde videndū Jo.de turre cremata in.c.clerici.el.ij.xxiij.diſti.⁊ ibi an clericus qui accipit primā tōſurā poſſit illā deſerere.

1 Chriſtianus effectus dꝫ dimittere iudeoꝝ ritum.
2 Prelati debent inquirere ſup obſeruantia ritus fidei:ne turpi cōmiſſione ſedetur.
3 Bona conferuntur inuitis.
4 Uiam domini agnoſcere ⁊ retroire quodam reſpectu minus malum eſt:ꝗ̄ nunꝗ̄ cognoſcere.

QUidam. Iudei baptizati ritus iudaicos dimittere cōpelluntẽ. prima pars duo facit.primo ponit ritū iudeoꝝ baptizatoꝝ:exceſſium:ꝯ quē.ſcda ꝓuidēs ibi:cum aūt.duas auctes ꝓmittit:⁊ duas rōnes ſubdit.
1 ¶No.primo ꝙ ille qui efficiẽ chriſtian⁹ dꝫ dimittere iudeoꝝ ritū:ſicut ille qui ingreditur religionē:vel aliqd collegiū:dꝫ ſe ꝯformare moribus eorūdē.xij.diſt.illa. ¶Scdo no.ꝙ maledictus ⁊c.opꝫ eñ eligere certā legē ⁊ viā ⁊ nō in incerto vagari vt in ſimili dicit tex.in.l.idem exigit.ff.de dolo.facit.c.vt
2 quis duas.de elec.lib.vj. ¶Tertio not. ꝙ ad ꝑlatos ꝑtinet inqrere ſup obſeruātia ritus fidei:ne turpi cōmiſſione ſedeẽ.⁊ ſilr̄ cetera crimina vt.c.j.ſ.de offi.or.⁊ puniētur iſti ꝑuaricātes pena ꝯ hereticos inſtituta.j.de hereti.ꝯ chriſtianos.li.vj.
3 ¶Quarto no. ꝙ iſti cōpellūtur ad bonū.⁊ ſic bona ꝯferuntur inuitis.de quo.xxiij.q.iiij.c.diſplicet. ¶Quīto not.ꝙ ex duob⁹ malis minus malū eſt eligendū.de quo.xiij.di.ꝑ toti.
4 ¶Sexto no.tex.in ſi.cū minus ⁊c.dicit tñ Boati. ꝙ quodā reſpectu min⁹ malū eſt viā dn̄i agnoſcere:⁊ retroire:ꝗ̄ nunꝗ̄ agnoſcere.qꝛ pmo caſu bona reuiuiſcūt.de peni.di.iij.pueri.ſcdo caſu nō qꝛ nūꝗ̄ fuerūt bona ſine fundamēto baptiſmi.j.q.j.cū paulus.

1 Apoſtate carcerari ⁊ affligi pñt:vt habitū reaſſumant.
2 Apoſtate ſi reuerti volunt ſunt recipiendi.
3 Eccleſia poteſt habere publicū carcerem.
4 Apoſtata carceratus ſi rumpat carcerem:et peiora cōmittat qualiter punietur.

1 **ANobis.** Apoſtate carcerari ⁊ affligi pñt vt habitū reaſſumant.cōis diui-
2 ſio.ſcda ibi:ad qd. ¶No. pmo ꝙ apoſtate ſi reuerti volūt ſunt recipiendi.⁊ ſic in iſto delicto hꝫ locū pnīa.regulariter ꝯ vt.l.q ea mēte.de fur. ¶Scdo no.ꝙ pena reſeruaẽ iudicis ꝓtāti vt pꝫ i tex.ibi ſi voluerit ⁊c.tñ dꝫ velle iudex

velle iudex niſi talis abſtineat a delicto.facit.l.j.C.quomodo ꝛ
quando iudex ¶ Tertio not.tex. vbi dicit ſub graui cuſtodia
ꝛc.ꝙ quãq carcer eſt grauisquãq leuis. Iuxta not.in.l.j.ij.ꝛ.iij.
C.de cuſt.ꝛ exhi.re.ꝛ vtitur eccleſia carcere ad cuſtodiã ꝛ ad pe
3 nam.j.de penis.q̃uis.li. vj.† hꝫ ergo eccleſia publicũ carcerẽ.
vt hic.ꝛ.§.depoſiti.grauis ꝛ tormenta.v.q.v.illi qui.iiij.q.iij.ſi
ea.rei mutilatiõis.v.q.ij.delatori mucronẽ.p quem decapitat.
xxvj.q.ij.viſis.qð intellige de ſeparatione a xp̃o q eſt caput. ij.
q.vij.q2 ergo que mors.q ſi.ſint le.p venerabilẽ in ſi.in glo.j.de
4 de here.¶ Querit Io.an.† qd ſi iſte carceratus frangit carce-
rem:ꝛ peiora committit.dic vt not. de iudi.cũ non ab homine.
lex ciuilis frangẽti carcerem imponit penã capitalẽ:etiã ſi alˢ
innocens fuerit.vt.C. de effrac.l.j.ꝛ de cuſtod. reoꝝ.l. pe.vbi
de hoc.ꝛibi de pena cuſtodis negligẽtis.Ho.remittit ad ſum
mam de accu.ſub.§.qualiter procedat in accuſatione.ver.reſ-
ponſo exhibito.ꝛ aduerte q2 ſi qs in carcerãdo nõ nititur pu-
blica authoritate incidit in pena priuati carceris que eſt capi-
talis.vt.C.de priua.car.l.j.ꝛ qð no.i.l.capite quinto.ff.ð adul.

1 ☞ Monachus in apoſtaſia ordinat⁹ ad ſacros ordines ſi-
ne diſpenſatione pape nõ miniſtrat.Et qð ſi prius recõciliat⁹
fuiſſet.nume.3.
2 Religioſi apoſtate ſunt excommunicati ipſo iure.
4 Caſus in quo ſolus papa diſpenſat ſup executione ordinis.

1 Conſultationi.† Monach⁹ in apo
ſtaſia ordinatus ad
ſacros ſine diſpenſatione pape nõ miſtrat. ¶ Not.
primo ꝙ papa retinet ſibi poteſtatẽ diſpenſandi in
executione ſacri ordinis in apoſtaſia ſuſcepto.nõ tñ intelligas
ꝙ nõ recipiẽdo nõ ſacrũ in apoſtaſia talis habeat executionẽ
ſꝫ in nõ ſacro poterit diſpẽſare epiſcop⁹:poſtq̃ papa de ſacro
tantum ſibi ſpecialiter reſeruauit.j. de ſen.ex.nup.de p̃ſump.
2 nõne.ꝛ de big.c.j.ꝛ.ij.† religioſi tñ apoſtate ſunt excõicati ipo
iure.vt.j.ne cle.vel mo.c.ij.lib.vj.iõ diſtinguit ſuper poteſtate
diſpenſandi.vt.j.de ſen.ex.cum illoꝝ. ¶ Scðo põdera qð di-
3 cit de receptione ordinũ in apoſtaſia.† ſi eñ primo reconcilia-
tus fuiſſet.ꝛ poſtea ab ep̃o catholico ordinem ſuſcepiſſet: non
eſſet diſpenſatio neceſſaria in ſuſcepto.ergo in apoſtaſia mini
ſtrare non poterit. ꝛ multominus ad ſuperiores aſcẽdere.vt.
4 ð.c.cum illorũ.¶ Tertio no.† caſum in quo ſolus papa diſpẽ
ſat ſup executione ordinis.Alij caſus ponunt in gl.vltra hos
addit Hoſt. caſum quãdo quis ſcienter fecit ſe ordinari ab ex
communicato:vel ſuſpenſo.q2 tunc ſolus papa diſpẽſat.de or
di.ab epiſcopo.c.ij.facit qð no.ix.q.j.in ſumma.ꝛ.c.ordinatis

¶ De his qui qui filios occiderunt. Rubrica.

¶ Viſo de his qui peccãt in deũ in quatuor primis rubricis
de his qui peccant in homines:ꝛ nihilominus in deuꝫ videa-
mus.ꝛ q2 inter alia homicidiorũ genera.ꝛc.ſꝫ Hoſ.vel q2 poſt
preceptum de deo colendo ꝛ parentibus honorãdis primum
preceptum eſt.occides de vtero.c.v.iõ ꝛc. cõgruit materie.de
peni.ꝛ re.queſitum.ꝛ de dante cauſam abortiui in ti.ij.ſi aliqs
ꝛ.c.ſicut ex literarum.

1 ☞ Mulier ſpõte occidẽs filiũ ſuũ dꝫ ppetuo in monaſterio
penitere:tamen ſi iuuenis eſt datur ſibi licentia contrahendi.
2 Cõtritio cordis nõ ſufficit ad remiſſionem pene que infligitur
ratione delicti.
3 Occidere filiũ eſt delictũ de iure naturali.
4 Penitẽtia melius peragitur a ſoluto q̃ a ligato vinculo ma
trimoniali.
5 Peccatũ etiã enorme nõ impedit ingreſſum religionis.
6 Iudex dꝫ tolerare min⁹ malũ ſi videt grauⁱ⁹ ex ꝯrio iminere.
7 Pena que iponat de iure ciuili ꝯ patres qui filios occidunt.

1 Veniens.† Mulier ſpõte occidẽs
filium dꝫ ppetuo in mo-
naſterio penitere.tamen ſi iuuenis eſt datur
ſibi licentia cõtrahẽdi.ſcða ibi mandamus.
2 ¶ Nota primo.† ꝙ ad remiſſionẽ pene que
infligitur ratione delicti non ſufficit cordis
contritio etiã quo ad forũ pniale.ꝛ multomi
nus in foro iudiciali.q2 ſola penitẽtia q delinqt nõ deſinit eſſe
nocẽs.vt.l.q ea mẽte.ff.de fur. ¶ Scðo no.ꝙ inter virũ ꝛ mu
lierem oritur qñq cõtẽtio de filio.q2 mulier dicit quẽ filiũ eſſe
alicuius:ille aũt hoc negat.cui aũt ſit tradẽdũ videt ꝙ neutri:
niſi alia adminicula ſuffragent.vt.c.p tuas.§.de proba. dic vt
ibi. ¶ Tertio no.ꝙ iſta mulier calore iracũdie interfecit pue
3 rum:ꝛ tñ ſibi nõ parcitur.† q2 eſt delictũ de iure naturali.vnde
calor iracundie ſexus vel ruſticitas nõ excuſat.ꝛ ſic nõ ob.l. qð
calore iracundie.ff.de reg.iu.facit.l.alia.ff.de iur.ꝛ facti igno.
4 ¶ Quarto no.† ꝙ penitẽtia melius peragit a ſoluto q̃ liga
to vinculo mrĩmoniali. Iſta tñ caſtitas ſuadetur nõ iperatur
vt dicit iſte tex.ꝛ hoc verũ qñ ẽ ſuſpitio ſiue p̃ſumptio de ipius
incontinentia alias nõ daretur ſibi licentia ꝯhendi.vt in gl.ſi.
5 ¶ Quinto no.† ꝙ peccatũ etiã enorme nõ ipedit etiã ingreſ-
ſum religionis imo peccatores ꝛ criminoſi ſunt ad religionẽ
precibus inducẽdi.vt dicit iſte tex.q purgat irregularitatẽ in
ſeculo cõtractã:ꝛ p̃bet materiã diſpẽſationi.vt.§.ti.j.c.ij.vbi ð
6 hoc. ¶ Sexto no.† ꝙ iudex dꝫ tolerare minus malũ ſi videt
grauius ex ꝯrio iminere.melius eſt eñ habere clãudos q̃ plã
☞ gere mortuos.ait Auguſtinus.xij.q.j.nerui. ¶ † Quero an ꝯ ☞ Ponit que
7 iſtos parentes q interficiũt filios ſit pdita alia pena in foro ci- ſtionem.
uili.certe ſic ꝛ grauior ſatis q̃ ſi extraneũ occidiſſet.vt ptꝫ in.
l.j.C.de patri.qui fi.occi.ꝛ.ff.ad .l.põ.de peric.l. añpenul.ꝛ.l.j.
ꝛ per totũ.ſed remanet hic dubiuꝫ.ſimiliter regula hic puenit
in penitẽtia de qua hic ingrediẽdo religionẽ: an ſit idẽ eximẽ
da ꝛ ſic puniatur pena ciuili que nõ tollit p penã fori ſpũalis.
vt no.§.de ſciſma.c.ſi.S3ibi loqtur in laico nõ mutãte ſtatũ lꝫ
penitẽtiã agẽte.In eo vͦo q mutat ſtatũ p receptionẽ ordinis
poſt delictũ dic vt.§.de obli.ad rati.c.j.ſꝫ p igreſſuꝫ religiõis
ſi mutat ſtatũ:an inde ſit eximendus ꝛ tradendus iudici ſecula
ri.cogita quia minus eſt dubium ꝙ debeat eximi q̃ in eo cui
impreſſus eſt character.ꝛc.

1 ☞ Homicidium a matre commiſſum in perſonam filij non
cenſetur iuſta cauſa ſeparationis tori.
2 Epiſcopus debet proſpicere ad ſalutem peccatoris.
3 Iudex ſecularis non debet proſpicere ad ſalutem:ſed ad penã
cum ſibi conſtat aliquem deliquiſſe.
4 Iuramentum non eſt efficax ad ſeparationem tori.
5 Mater licet delinquat filium occidendo non tamen ſuperſti-
tum filiorum gubernatione priuatur.

Intelleximus. Mulier occidens filiũ
propter hoc a viro ſe-
parari nõ dꝫ.Scða ibi.q2 vero. ¶ Not.primo ꝙ in.
c.§.pxi.occidit calore iracũdie in iſto furore diaboli
co.ſi autẽ naturali furore dic ꝙ nõ meret penã. vt.l.ij.ff. ad.l.
pomp.de patri.Si aũt culpa vel caſu dicã.j.c proxi. ¶ Scðo
1 nota.† ꝙ nõ cẽſetur iuſta cã ſeparationis tori homicidium a
matre cõmiſſum in pſonã filij. adulteriũ vero ſic vt.c.j.§. vt li
2 te non conte. ¶ Tertio no.† ꝙ ſpectat ad iudicis officiũ pro
ſpicere ad ſalutẽ peccatoris.ꝛ hoc verũ in ep̃o q eſt medic⁹ ani
marum.ꝛ fungitur vice dei q non vult mortẽ peccatoris.xxvi.
3 q.vj.cognouimus.† Iudex vero ſecularis non dꝫ pſpicere ad
ſalutem ſed ad penã cũ ſibi cõſtat aliquẽ deliquiſſe neq preci-
bus calamitoſoꝝ in lacrimari oportet.vt.l. obſeruãdũ.ð offi.
pre.vnde Seneca dicit in lib.de ira.cum ceruicẽ noxio ipera-
bo preſidi.ꝛ cũ victũ in ſuppliciũ militare ꝛ cũ in eculeo pdito
reꝫ hoſtẽue publicũ iponã eo vultu aloq ero:quo ſerpẽtes ꝛ
4 animalia venenata percutio. ¶ Tertio no.† ꝙ iuramẽtũ nõ
eſt efficax ad ſeparationem tori ſed fienda eſt reſtitutio mulie-
ris viro.ſcðm qð viderit ep̃s expedire modus ergo in reſtitu-
tione poſſeſſionis cõſyderat:vt in ſimili dicit tex.in.c.piſanis.
5 de reſtitu.ſpo.facit.c.literas.c.ti. ¶ Quarto no.† ꝙ lꝫ mater
delinquat filiũ occidẽdo nõ tñ ſupſtitũ filioꝝ gubernatiõe pri-
uatur immo filij ſupſtites ſunt cã diſpẽſandi facilius ſup pena
ſicut qñq mulier que perire dꝫ dilationẽ cõſequit ppter filiũ
quẽ in vtero geſtat ꝛ vt lactet ipm etiã qñq iuxta no.in.l.im-
perator.ff.de ſta.ho.ꝛ.l.pgnãtes.de penis.qñ aũt inter prẽ ꝛ
matrẽ ẽ qð penes quẽ filius ſit alẽd⁹.dic vt i.c.ij.ð cõuer.iſide.

1 ☞ Penitentia que imponatur opprimentibus filios.
2 Culpa precedens caſum an excuſet.
3 Delinquens per ignorantiam qualiter puniatur.
4 Percutere volẽs tytiuꝫ caſu pcuſſit ſeium an teneatur.ꝙ ſic.
5 Satutũ dicit ꝙ vnicuiq ſit licitũ interficere exbannitum.an
filius poterit vigore ſtatuti interficere patrem vel econtra.

De infantibus. Si infantes penes
parentes mortui de
prehẽdũtur.ꝛ dubitatur mortui ſint naturaliter vl
oppreſſi parẽtes ipſi nõ totaliter in foro pniẽ ſunt
immunes.Si aũt certũ ſit ꝙ oppſſi deceſſerint parẽtes puni
1 untur:vt puidet tex.ille.ꝛ eſt caſus ſatis notabilis. ¶ † Nota

MM

primo.ꝙ iſte tex.loq̄tur in foro pn̄ie:in quo foro q̄ualiter iſtis
opprimētib⁹ filios pn̄ia imponatur gloſſa plene diſtinguit ꝙ
aut ſponte aut caſu. ⁊ ſi caſu.aut nulla preceſſit negligentia ſi-
ne culpa: aut preceſſit ⁊c.vt in gloſ. Iſta etiam conſyderatio
habetur in foro ciuili ⁊ iudiciali.vnde dicit.l.ff.de penis.l.de-
ſpiciēdum.§. delinquūt aut ꝓpoſito.aut īpetu.aut caſu.ꝓpo
ſito latrones.īpetu cum per ebrietatem ad manus aut ad fer
rum peruenerit.caſu in venando cultellū in feram miſſum ho
minem interemit. de iſtis qui delinquūt ebrietate impetu aut
caſu.dic vt no.xv.q.j.inebriauerūt.⁊.c.aliquos.⁊.c.ſi quis inſa
niēs.⁊.c.ſi quis non iratus.Circa illos qui delinquūt caſu que
2 ritur † an excuſent̄ ſi culpa ꝑceſſit caſum.dic ꝙ ſi ꝑceſſit culpa
lata nō eſt dubiū.Si aūt leuis leuiſſima tunc glo. in dcō.§.de
linquūt.tenet ꝙ matrimōialiter puniat̄. Sʒ cy.in.l.ſi quis nō
dicam rape.circa ſi.de epi.⁊ cle.ſentit cōtrariū vbi dicit ꝙ pro
leui vel leuiſſima culpa criminaliter nō agitur tn̄ miti⁹ punie-
3 tur.⁊ ꝑ hoc.l. edes.de incē.rui.⁊ nau.†cum vō quis delinquit
per ignorātiā qualiter punietur.dic ꝙ aut ē error in iure na-
turali:aut ciuili ⁊c.vt plene in.l.j.de iur3 ⁊ fac.igno.⁊.j.q.iij.ꝑ
4 totum †quid ſi quis volebat ꝑcutere tytiū ⁊ caſu percuſſit ſeiū
dic ꝙ tenetur.vt.l.cum qui.§.pe.⁊ ſi.de iniurijs.non ob.ꝙ de
liquit caſu. tunc eñ excuſatur qñ dedit operaȝ rei licite.ſecus
ſi illicite vt in queſtiōe ꝑdicta . ¶ Ultimo facit iſte tex.qñ cō-
ſtat aliquem ab vno ex pluribus interfectū:ſed neſcit̄ a quo.
vtrū omnes veniāt puniēdi:vel nullus.dic vt.l.ſi in rixā.ff.de
ſic.per Bar.facit qđ no.Inno .j.de homi. ſignificaſti. ¶ Ex-
5 tra quero de tali qōne † cōiter per italiam ſunt ſtatuta.quod
vnicuiqȝ ſit licitū interficere exbānitū:quero an filius poterit
vigore ſtatuti interficere pr̄em: vl̄ ecōtra.videt̄ ꝙ nō.ꝙ īpuni
tas cōceſſa a iure ciuili nō videtur poſſe corrūpere iura natu-
ralia: ⁊ ſanguinis:que mutabilia ſunt.vt inſtitu.de iure natu.
gentiū ⁊ ciui.§.ſed naturalia. pro hoc.l. ſi adulterium.§. im-
peratores.ff. de adulterijs. ⁊ in auctētica de ince.nup.§.j.l.in
nitus.§. manēte.de iure.do.cum iſta queſtio eſſet de facto tu
derti fuit cōſultū cōtrariū: ⁊ bene ſm Bar.exbānitus enim ef
ficitur hoſtis ⁊ tranſfuga ciuitatis.vt.l.amiſſione.§.qui defi-
ciunt.ff. de capi.di. ⁊ ſicut perdit̄ ciuitas:ita ꝑdit̄ filiatio.vt.
l.poſtlimi.§.filius.de cap.ad hoc facit.l.eos.j ſi.de remi.et.l.
minime.de reli.⁊ ſump.fu.ita no.Bar.in dicto.§.iperatores.
⁊ vide quod ipſe no.in.l.ij.ff.de recep.vbi an pena receptātis
exbānitū extendat̄ ad cōiunctos.

Margin: Ponit queſtiones.

¶ De infantibus vel languidis. Rubrica.

¶ Quia exponere filios infantes ⁊ lāguidos alimēta eis de-
negare ꝓpe eſt occidere. Ideo poſt tractatū de pr̄ib⁹ qui ve-
re filios occiderunt: eſt vidēdum de his qui q̄ſi occiderunt.ne
care eñ videt̄ qui denegat talib⁹ alimenta.vt.l.negatur.ff. de
li.agno.habet̄ de ma.lxxxvij.di.c. viti.

1 ☞ Conſentire videt̄ delicto q nō ꝓhibet cū pōt.
2 Lex priuat patrē patria: ⁊ dn̄m dn̄ica poteſtate ſi impie ſe ha-
beant erga filios ⁊ liberos ⁊ ſeruos ipſos exponendo.
3 Perſone languide expoſite cuiuſcūqȝ ſint etatis liberant̄ hoc
ipſo a patria ⁊ dominica poteſtate.
4 Pena eadē imponit̄ denegāti alimēta:q̄ imponit̄ exponenti.
5 Ius nullum querit̄ in pſonis expoſitoꝝ propter alimenta eis
exhibita.
6 Expoſiti an cēſeant̄ legitimi ⁊ ſint ad ordines promouēdi.
7 Abbas ſi negligit reuocare monachū ad clauſtrū: ⁊ ille decedit
extra monaſteriū q̄ſita p eū an poterit monaſteriū vindicare.
8 Expēſe facte in addiſcēda arte an poſſint repeti ab expoſito.

Si a patre. Infans expoſit⁹ a pa-
tre vel ab alio eo ſcien-
te vel ratū habente hoc ipo liberat̄ a pr̄ia po
teſtate. Idem in ſeruo ⁊ liberto qui ob dictā
cām liberāt̄ a dn̄ica poteſtate.⁊ idē iuris eſt ī
predictis languidis cuiuſcunqȝ etatis:qui tn̄
ꝑdictis alimēta ꝑſtitit in ꝑdictis ius aliquod nō acquirit.h.
d.diuiſio p ſe pȝ. ¶ No.primo ꝙ paria ſunt delinq̄re per ſe-
1 ipſuȝ:vel ꝑ aliū ſi hoc ſcit: ⁊ nō ꝓhibet:vel ratum habet.†qui
ergo nō ꝓhibet cum pōt videtur cōſentire delicto.qđ dic vt
in regſa.culpa caret.⁊ quod no.in.c.quāte ꝙ de ſen.ex.facit.l.
2 j.§.deieciſſe.ff.de vi ⁊ vi ar.cum ſi. ¶ Scđo not.†.ꝙ.l.priuat
patrem ⁊ dominū patria ⁊ dn̄ica ptāte ſi ipie ſe habeāt erga
ſeruos filios ⁊ libertos ipſos exponēdo.ſi aūt verberādo vel
impie aliter cruciando.dic ꝙ vendere cogūtur ſeruos quod
dic:vt inſti.de his qui ſunt ſui vel alie.iuris.facit.C.de emē.ꝑ
pin.l.j. Iſte eñ poteſtates ſunt inducte a iure poſitiuo.meri-
to.l.ſuper ipſis diſſoluendis diſpōit: ⁊ ſuper ipſis reintegrā-
3 dis ꝓpter ingratitudinē.vt.C.de ingra.li.l.j.facit.l.ſi.C.de pe
nis. ¶ Tertio no.† ꝙ pſone lāguide expoſite cuiuſcunqȝ ſint
etatis liberant̄ hoc ipſo a patria ⁊ dn̄ica poteſtate.Infantes er
go ⁊ languidi cuiuſcunqȝ etatis ambulāt pari paſſu.⁊ eadem
4 iuris ꝓuiſio in vtriſqȝ locū hȝ. ¶ Quarto not.† ꝙ eadē pena
a imponitur deneganti alimenta [a] que iponitur exponēti.vt in
verſi.vel ſi alicui.Hoſt.ƺ.dicit eñ ꝙ licet ſoluatur patria pote
ſtas ꝑ expoſitionē:nō tn̄ ꝑ alimentoꝝ negationē. tum q: iura
ſanguinis que naturalia ſunt ciuilis ratio nō ꝑimit . vt.l. eas.
de capi.di.⁊ inſti.de legi.agna.tu.§.ſi.tū q: alijs remedijs lo-
cus eſt ad patrē cogēdū. de q̄bus.ƺ.de cōuer.infi. c.ij. ⁊ ſic di-
cit corrigendū.qđ no.in ſumma.e.ti.§.qđ iuris.vel pōt dici ꝙ
iſte tex.dȝ intelligi de alimētis negatis filijs infantib⁹:vel lan
guidis.vt ſicut circa eos expoſitio plus punit̄:ita ⁊ alimētorū
denegatio.ſ.in priuando pr̄es impios iſtis caſib⁹ patria pote
ſtate in alijs vero ſit ad iudicis officiū recurrendū. ⁊ hoc verū
credo circa infantes eñ ⁊ languidos q ꝑ ſe ipſos ad iudicē nō
poſſunt habere refugiū: voluit ius eis pinguius ꝓuidere hoc
etiam ex eo ꝓbatur.q: ſi ſeruis ſanis dn̄s neget alimenta:non
eripiuntur in libertatē:ſed ꝑ derelicto videntur haberi. ⁊ con
ceduntur occupanti.vt.ff.de ſtip.ſeruo.l.ꝙ ſeruus.ſm Azo.in
ſumma huius ti.Uin.Inno.⁊ Hoſtiē.hic licet Gof.ƺ hic ⁊ in
ſumma huius ti.dicit eñ ꝙ decre.iſta equiparat iſtos tres ca
ſus cum infans exponitur: ⁊ cū languidus cuiuſcūqȝ etatis:et
cum alicui ex his alimēta negantur.⁊ iſtā opi.credo verā vt di
xi q: in iſtis pſonis impietas ſeuerius iudicatur in alijs ergo
5 vendicat ſibi locū dictū Azo.⁊ ſeq. ¶ Quinto no.in.v.ſane †
ꝙ ratiōe alimētoꝝ exhibitorū iſtis expoſitis nullū ius q̄ritur
in perſonis ipſorū.vñ dicit.l.ꝙ nutritorib⁹ nutriti hereditas
non debetur.C.communia de lega.l.nutritorib⁹.vnde in iſtis
expoſitis in iſto hoſpitali ſancte marie capitulū ⁊ cōuētus nō
6 habet ius aliqđ in pſonis ipoꝝ:nec etiā ius ſuccedendi. † ⁊ vi
di in ipſis dubitari cum ignoret̄ ſicut nati ex ſerua vel ex libe-
ra ex matrimonio vel ſoluta:vel nefario coitu: an ſint ad ordi
nes ⁊ ad actus legitimos admittendi.ar. ꝙ ſic in.l. extraneū
etiam penitus ignotū.C.de here.inſti: ⁊.c.cū deputati.ƺ.de iu
di.non firmo. ¶ Ultimo iſtū tex.inducit gl.ſi.in arg.ad. q.†ſi
7 abbas negligit reuocare monachū ad clauſtrū ꝙ ſi ille dcedat
extra monaſteriū queſita ꝑ eū nō pōt monaſteriū vēdicare.et
hoc verū ſm bart.brixi.qñ monaſteriū in hoc deliquit:ſecus ſi
ſolus abbas.vt in.viij.q.dn̄icali que incipit eſto ꝙ monachuȝ
⁊ idē Gui.in ſpec.de ſtatu mo.ver.gl.gof.dicit hoc verū qñ ille
ingredit̄ aliud monaſteriū.ſi vero nullū monaſteriū ingredi-
tur:putat adhuc acq̄rat ꝑmo.vt in.§.ſʒ ſcim⁹.allega. in glo.et
idem dicit in licētiato:vt aliud q̄rat monaſteriū.ſcȝ ꝙ interim
acquirit ꝑmo de teſt.mi.ex eo tpe.⁊ de hoc in ſpe.de ſtatu mo.
ver.gliij.de hoc ēt no.xviij.q.ij.c.abbates.in glo.ſi. ¶ Quero
etiā q: iſte tex.dicit ꝙ iſti nutritores in pſona nutriti nō pn̄t ſi
8 bi ius aliqđ vēdicare. † vtrū in caſu quo poſſunt ab eis repeti
de quo in glo.poſſunt repetere expēſas factas in arte erudien
da.dic ꝙ ſic.C.e.l.j.alimenta vero nō repetit niſi fuerit ꝓteſta
tus.ff.de nego.ge.l.neſennius.vbi filiā eius recuſet ducere.vt
C.de nup.l.patrē.ꝓteſtatio ergo reſeruat ius repetitiōis illi:
qui alimenta prebet volūtarie.ſecus aūt ſi neceſſarie exhibere
tenetur ſm Ioan.an.qui hoc no.xij.q.ij.c.⁊ ſacrorum.

Margin: [a] ¶ Denegāti alimenta Allimētorū priuilegia multa ſunt ſʒ bar. in.l. mela . ff. de ali.leg. que ibi vid frāc. cremen . in ſuo ſingul. lxxvij. ſcip. relicta ſunt alimenta.

Margin: Ponit queſtiones.

¶ De homicidio voluntario vel caſuali. Rubrica.

¶ Continuatur ad precedētes in hūc modū.dictū eſt ſupra de
homicidio ſpeciali maiori pena plectēdo cū cōiuncti ſanguine
et vinculo naturali inuicē ſe occidūt vel quaſi:ſequitur rubrica
de homicidio in genere.hoc aūt eſt voluntariū aut neceſſariū
Ideo de vtroqȝ tractat.⁊ in iure hoc ſepe cōtingit qđ ꝑmiſſo
tractatu ſpecierū ſubſequitur tractatus generis.vt.l.ſi ſeruus
ſeruum.§. inquit.l.ff.ad.l.aq.⁊ no.de regu.iur.in rubr.lib.vj.⁊
dixi.ƺ.de iudi.c.j.habet̄ de materia.l.di.miror.⁊ quatuor ſe.c.
xxiij.q.v.ꝑ totū.de peni.di.periculoſe.cū.v.c.ſe.⁊.l.iſq cū telo
xvj.q.j.neciſ vſqȝ ad ſi.⁊ repetitur in.vj.⁊ cle.cōgruit de tēp.or.
c.ſi.de eta.⁊ qua.ad aures.q cle.vel mo.c.j.de accu.inq̄ſitiōnis
in prin.de pe.feli.§.ſi quis vero. ¶ Opponit ⁊ leuiter Io.an.
tribus modis.ꝙ iſta rub.fuerit male ſituata q:.ƺ.prox.rubri-
cis tractauit de homicidio in ſpē ⁊ ſimiliter.j.rubrica.px.ergo
iſta rubrica generalis debuit precedere vel ſeq̄ui tractatū ſpe-
cierum:nō aūt in medio collocari. Sol.dic:ꝙ nō oīm ⁊c.vt.l.
non oīm.ff.de legi.⁊.ƺ.de reſcrip.ſi qñ.vel dic ꝙ.j.non tractat
de ſpeciebus homicidiorū:ſed de actib⁹ ꝑ quos lȝ nō ſemper
quādoqȝ ad homicidia ꝑuenit̄. ¶ Scđo oppo.de ſuꝑfluitate
q: ſatis erat dicere de homicidio: ⁊ nō ſubiungere voluntario
vel caſuali.So.non debemus cōqueri ſi inſtruēdo voluit nos
declarare

declarare.¶ Tertio op.ꝙ iſta inſtructio ſit imperfecta.ſ.tra-
ctare de homicidio volũtario ꝛ caſuali.nam eſt ꝛ aliud homi-
cidium.ſ.neceſſarium.Sol.vt hic in nouella.ꝛ leuiter.
1 ☞ Homicidiũ q cõmittit appẽſate oꝫ mori ſꝫ legẽ moſaycã
2 Homicidiũ q̃nq; cõmittitur p inſidias q̃nq; per induſtriam.
3 Moriatur verbum exponitur pluribus modis.
4 Mors in dubio intelligitur de naturali.

1 **Si quis.** Nota primo † ꝙ qui appenſato cõmittit homicidiũ oꝫ mori ſcđꝫ
2 legem moſaycã.¶ Scđo no.† ꝙ homicidiũ com
mittit̃ q̃nq; p inſidias ꝛ p induſtriã.pont exẽplũ
qđ eſt q̃ñ aliud verbis.aliud mẽte gerit.vt no.ff.de pena.l.j.ꝛ
ad.l.iul.ma.l.iiij.in prin.ꝛ ideo ſi veniẽs tecũ tanq̃ ſocius itine-
ris te percuſſit dicitur hoc feciſſe pditorie p hoc.C.de dela.l.fi.
lib.x.vel ſi ſedẽs tecũ in menſa te percuſſit.ꝛ hoc not.Bart.in.l.
reſpiciẽdũ.§.delinquũt.ff.de penis.vel ſi forte veneno qđ plus
eſt q̃ interficere gladio: vt.l.j.C.de mathema.et vide qđ not.
Jaco.bu.in.l.nemo.C.de epi.au.¶ Oppo.iſte tex.punit ho-
micidiũ pena mortis.ſ de iure cano.pena mortis nõ eſt p ali-
3 quo crimine infligenda ꝛc.† So.Jo.and.exponit verbũ mo-
riatur pluribꝰ modis.ꝛ primo moriat̃.ad pniaꝫ humilietur.l.
diſt.qui eſt. vel moriat̃.i.deponatur qđ hꝫ inſtar mortis.ij.q.
vij.q2 ergo.vel dic ꝛ verius ꝙ iſta nõ eſt pena canonica ſed le-
gis.exodi.xxj.ſepe iponebat̃ pena mortis ꝛ hic inferit̃ vt ſcia-
tur.non vt in foro canonico obſeruet̃.fic.v.q.vj.delatori.mors
ergo intelligit̃ multis modis.ſicut cũ dicit̃ puniat̃ pena capita-
li intelligit eñ in dubio de minori vt not.ꝛ dixi.ſ.de iureiur.
4 q̃to.ꝛ.l.in criminali.C.de iur.om.iudi.† mors vero in dubio
videtur debere intelligi de naturali.vt.l.ex ea pte.§.inſulã.cũ
ſi.de ver.ob.¶ Scđo op.ꝛ videtur ꝙ nõ debeat euelli ab alta-
ri.ſed defendi ꝛ imunitate gaudere.So.hic loquit̃ de illo qui
non hꝫ immunitatẽ vt eſt latro.ꝛ de tali oꝫ intelligi illud.c.ſm
Ab.ſpe.intelligit ſimpliciter tex.prout iacet de eo q p inſidias
aliũ interfecit:vt imunitate nõ gaudeat.q2 lex prima exodi
in hoc nõ deprehẽditur imutata.ergo ꝛc.vt.l.precipimus.in fi.
C.de ap.Sed certe dicit Jo.an.tpe.l.exodi.nõdũ manauerãt
iura poſitiua que imunitatẽ eccleſiis cõceſſerunt.vel dic ſꝫ Jn-
no.ꝙ euelles ab altari p depoſitionẽ ordinis ꝛ beneficij: ꝛ tra-
ditur poteſtati ſeculari ſi eſt incorrigibilis. alias ſecus de iu-
di.cum non ab homine.

1 ☞ Fur ꝛ latro non idem ſignificant.
2 Priuatus poteſt capere furẽ ꝛ latronem non vt retineat ſed
vt ad iudicem ducat.
3 Interficere poteſt qs aggreſſorem impune ſe ꝛ ſua liberando
4 Presbyter ſi neceſſitate coactus committat homicidium eſt
irregularis:ſed non debet deponi.

Interfeciſti. Ponit penã occidentis la-
tronẽ cũ ſe poterat aliter
1 liberare alias penitere nõ tenetur.niſi ad cautelaꝫ.
¶ Nota primo † ꝙ inter furẽ ꝛ latronẽ hic dictio
aut ponitur ex quo pꝫ ꝙ nõ idẽ ſignificãt vt in illo.v̇.gof.tẽ-
pore nocturno fur aufert latro diurno.ꝛ vide.j.de fur.c.ij.per
2 Jo.an.¶ Scđo no.† ꝙ videtur licere priuato capere furem ꝛ
latronem:nõ vt retineat:ſꝫ vt ad iudicẽ ducat.vt.l.capite quin-
to ff.de adul.facit qđ no.in.l.interdũ.§.q fures.C.de fur.q̃nq; tñ
furem licitũ eſt occidere vt hic pꝫ.¶ Tertio no.a quibꝰ oꝫ ab-
ſtinere ille qui agit pniaꝫ. ¶ Quarto no.in.v̇.ſi aut.† ꝙ ſe ꝛ ſua
3 q̃s liberando ipune põt q̃s interficere aggreſſorẽ.ꝛ idẽ ſi ſe tñ
non ita ſi ſua tñ.de hoc no. Jo.xxxiij.q.iij.in prin.ꝛ vide pro
intellectu huius.c.q̃ñ p defenſione rerũ vel pſone licitũ ſit occi-
dere.ꝛ q̃ñ furẽ diurnũ vl̃ nocturnũ.l.l.ſi furẽ.ff.de ſic.¶ Quin-
4 to no.† quid iuris ſi pſbyter neceſſitate coactꝰ cõmiſit homi-
cidium:nõ eñ oꝫ deponi ſed bene eſt irregularis.ſcđꝫ glo.ho.
dicit ꝙ in nullo iputabitur:q̃ñ aliud agere nõ potuit.ꝛ eſt ſimi-
le in caſuali qđ etiã ſcđm illos q dicũt ꝙ lex pmotiõis cõſiſtit
in facto nõ impedit pmouẽdũ.vt.j.e.lator.de hoc dic vt no.j.
e.c.vno.in de.¶ Sexto no.ꝙ lꝫ lex diuina dicat ſimpliciter nõ
occidas tñ limitat̃ p aliã q̃ ſuadẽte q̃nq; publica vtilitate:q̃nq;
neceſſitate homicidiũ cõmittit ipune.ꝛ ſic modificatur alia lex
diuina. omnis qui gladio occidit gladio moriatur ꝛc. facit ad
no.per Jnno.in.c.que in eccleſiarum.ſ.de conſti.

1 ☞ Homicida non dicitur qui lege permittente occidit.
2 Occidere quare magis licet furem de nocte q̃ de die.
3 Dies quando dicatur.
4 Statuto cauet̃ ꝙ ſi furtũ cõmittat̃ de nocte pena ſit duplicã-
da.ſi cõmittit̃ in aurora aut i crepuſculo an erit dupla pena.

Si perfodiens. Occiditur fur noctur-
nus ſine culpa ſed non
diurnus.ꝛ eſt iſta lex moſayca de qua exodi.xxij.capi.

1 ¶ Primo no.† ꝙ non dicitur homicida q lege permittente
occidit.¶ Scđo no.ꝙ q̃nq; aliquid eſt licitũ vno tpe qđ nõ lꝫ
alio.ꝛ tunc ille qui ex tpe ſe defendit oꝫ illud limitate pbare.
qđ dic p bart.in.l.nõ ſolum.§.ſed vt pbari.ff.de ope.no.nun.
2 ¶ † Quarto no.rationẽ differentie quare magis de die q̃ de
nocte.q2 de die venit animo furãdi:ſed de nocte animo occidẽ-
di.melior eſt ratio.q2 ſi de die nõ poſſum ipſꝫ cognoſcere:ita lꝫ
interficere ſicut de nocte.ita not.Cyn.C.de ſic.l.ſi vt allegas.ꝛ
3 Bar.in.l.q furẽ.ff.de ſicca.¶ Quinto no.† q̃ñ dicat̃ dies.ſ.q̃ñ
a ſol eſt ſuper terrã [a] ante ortũ ergo ſolis vel poſt occaſum dicit̃
4 nox.ꝛ hoc iducit Jo.an.ad.q.† ſtatuti quo cauetur ꝙ ſi de no-
cte cõmittatur videt̃ ꝙ pena ſit duplicãda tãq̃ de nocte male-
ficium ſit cõmiſſum vt hic.ad hoc de treu.ꝛ pa.c.j.in prin.Jtẽ
tenebroſitas attribuitur nocti ꝛ lux diei.ſ.de offi.dele.cõſuluit
ꝛ facit.C.de cu.re.l.j.Jtẽ in gene.j.in prin.mane ꝛ veſpere dies
vnus.in 3riũ facit q2 ſero nõ põt pprie dici nox ꝛ iđ in pena-
libus eſt ſiẽda benigna interpretatio.de reg.iur.l. in penis.li.
vj.ꝛ in dubio i mitiorẽ penã.vt.l.interpretatio.ꝛ.l.ſenatus. de
peni.guil.de ſuza.vt refert hic Jo.an.ſꝫ primã ptẽ.Jo.an. di-
cit primo cõſyderãdũ ſi in loco p aliqđ ſignũ diuidit̃ nox a die
vt per pulſationẽ campane ſicut cõtingit hic.aľs dicit ipſe hoc
iudicis arbitrio dirimendũ.ꝛ veniet in arbitratu.an tenebroſi-
tas faciat attribui ſero nocti.an vero aliqualis claritas diei in
dubio via mitior eſt eligẽda ſcđꝫ eũ.ꝛ illud qđ ipſe dicit hic de
ſero idẽ intelligas in mane ante ortũ ſolis.ꝛ no.de iſta.q.bar.
in.l.aut facta.§.tps de peni.¶ Glo.iij.format duas.q. prima
eſt vtrum debeat expectare qs primo ſe pcuti vel poſſit preue-
nire.Scđa queſtio eſt an pcutientẽ qui fugaꝫ arripit poſſit in-
ſequẽdo percutere.ꝛ dic vt in glo.ꝛ plenius in.l.j.C.vnde vi.ꝛ.
l.vt vim.de iuſti.ꝛ iure.ꝛc.

[a] ¶ Solẽ ſuper terram Adde gl. ꝛ doc. l.l. more.ff.de feri. l.j.ꝛ ibi ãg. C.de cuſto. reo.bar.in. l.textus. et lucius.de libe. et poſt. l.aut facta. §.tẽpus.de peni.ꝛ doc. hic.

1 ☞ Delictum nõ venit in generali promiſſione.
2 Prohibitum a iure cenſetur impoſſibile.
3 Pater cum iuramento obligatur filio.
4 Obligatio iſta valet pmitto dare vel facere qdquid petieris.
5 Iuſtum qđ quis non arbitratur in perſona ſua: non debet re-
putare in perſonam alterius.
6 Judex habẽs meretriculã ad menſam petẽtem ab eo hominẽ
reum mortis coram ſe occidi:q2 nunq̃ vidiſſet:vt placeret me-
retricule ſic fecit:an iſte iudex ſit cenſendus homicida.
7 Bannitus captus an poterit occidi in manibꝰ familie.ſi ex for-
ma ſtatuti poterat occidi.

Cum iuramento. Iuramentũ nõ obligat quẽ ad
1 homicidium.¶ Nota primo † ꝙ in gñali promiſſi-
one non venit delictuꝫ:ſicut nec in gñali mandato.
l.ſi pater.de puil.cre.homicidiũ eñ eſt oi iure phibituꝫ:ergo
cenſetur impoſſibile.nec ad illud cõmittẽduꝫ tꝫ obligatio ſpe-
cialis.l.iu.gen.§.ſi maleficiũ.ff.de pact.ergo nõ venit in gñali
2 promiſſione.qđ nõ poſſet expreſſe deduci † q2 qđ ius phibet
cenſetur impoſſibile.ꝛ nemo põt ad ipoſſibile obligari.vt i re-
gula.nemo põt.ꝛ.l.ſi filius.de cõdi. inſti.ꝛ.l.pecunie ſortẽ.de
3 ali.ꝛ ci.le.¶ Scđo no.† ꝙ pater põt obligari filijs cũ iuramẽ-
to ꝛ tenetur pater obſeruare.lꝫ ergo de iure ciuili non oriatur
efficax obligatio ad agẽdũ:ſꝫ tñmodo naturalis.vt.l. frater.
a fratre.de condi.inde.tamen per iuramentuꝫ videtur efficax
ad agendum licet Jnno.dubitet an ex iuramento oriatur ac-
tio quod dic per Bartolum in.l.ſi quis pro eo.in princi. de fi-
4 deiuſſo.¶ † Tertio collige ꝙ videtur valere iſta obligatio
promitto dare vel facere quidqđ petieris.lꝫ ergo incertitudo
relata ad debitorẽ vitiet ꝛ obligationẽ q2 poſſet ſe liberare dã-
do muſcam ſecus ſi refert̃ incertitudo ad pſonã creditoris.ar.
5 ad hoc.l.ſenatus.§.legatũ.de le.j. ¶ Quarto no.† ꝙ illud qđ
quis non arbitratur iuſtũ in pſona ſua nõ oꝫ reputare in pſo-
nam alterius.facit qđ not.in.c.peccato.ſ.de iureiur.formatur
ꝑ hic queſtio quã ponit Seneca in declamationibꝰ † iudex ha-
6 hens meretriculã ad mẽſam petentẽ ab eo hominẽ reũ mortis
coram ſe occidi:q2 nũq̃ vidiſſet vt placeret meretricule ſic fecit
queritur an iudex iſte ſit cenſendus homicida. q2 reũ perituruꝫ
ꝛ morte dignũ nõ pro tribunali ꝛ ſolẽniter:ſꝫ in cõuiuio ꝛ deli-
cijs vt placeret meretricule occidiſſet.i illa declarati ꝺe arguit
efficaciter p ꝛ ꝯ ꝛ hiero.hoc ponit ſup matthe.li.ij.poſt ſi.hu-
ius.c.ꝛ valerius li.ij.c.iij.v̇.ſicut portius.¶ Ego vlterius que-
7 ro.† ſi licitum eſt occidere bannituꝫ.an ſi captus eſt ꝛ ducitur
a familia poteſtatis poterit occidi in eius manibus.dic qđ nõ
vt not.Bar.in.l.j.§.tranſfugas.ff.de ſicca.

1 ☞ Abortum procurans punitur vt homicida.
2 Partus quando dicatur animatus.
3 Partum abigens an ſit irregularis.

SI aliquis. Homicida eſt qui facit vel dat
ſceleritatis ſortilegia vel vene
na. hoc dicit. ¶ Nota primo quod duplici de cauſa
quis procurat ne mulier concipiat: vel regenerare
poſſit. ſi ex cā odij vel explende libidinis. ꝗ eſſet ſibi verecun
dia ſi grauida appareret vt monacha vel nō nupta. ¶ Scḋo
1 no. † ꝙ vir vel mulier hoc ꝓcurās puniať vt homicida. diſtin
guiť inter partū aiatū ⁊ inaiatū. xxij. q. ij. qḋ no. ⁊ vide qḋ no.
2 in. l. diu⁹. ff. de extr. cri. vbi querit Bart. † qñ dicať part⁹ aiat⁹
vř ibi dicere glo. ꝙ poſt. xl. dies. qḋ eſt verū i maſculo vel poſt
xl. hoc ipe relinquit naturalib⁹. vt vide in. l. cicero. de penis. ⁊
l. ſi qs aliqd. §. q abortis. e. t. ⁊. l. negat. de mortuo in ſe. ibi: ſpe
cie aiantē partus vř occidiſſe. ¶ Querit gl. † an iſte ſit irregula
3 ris: ꝗ abegit partū. dicit ꝙ nō. ꝗ talis irregularitas nō ꝯbiť
niſi actu. ad hoc. xv. q. j. ſi quis nō iratus. Jo. ꝯtra. de peni. di.
j. periculoſe. in vltima glo. gof. dicit hic ꝙ non eſt irregularis
illa magna irregularitate que cōtrahiť pro peccato mortali.
xxv. di. §. criminis.

Ponit queſtionem.

1 ☞ In delictis puniēdis duri⁹ ⁊ remiſſi⁹ ſunt plura ꝑ indi
cez cōſyderāda.
2 Veniēs aio tm̄mō feriēdi aut capiēdi tenet nō ſolū de captu
ra ⁊ vulnere: ſed de homicidio ſi ſecutuz fuerit.
3 Opē p̄ſtās delinquēti puniť aliquatulū minori pena.
4 Liberare q potuit hoiez a morte: ⁊ nō fecit: teneť vt hoicida.
5 Societas tacita reperiť etiā in delictis.
6 Incitās vel inſtigās aliquē ad odiū ⁊ ad irā cōtra aliquē ſi ſe
quať poſtea homicidiū eſt ſeueriter puniēdus.
7 Superuenictes poſt ꝑpetratū delictū cūuis de p̄da participēt:
nō teneńt de maleficio: ſed ad reſtitutionem eorum tm̄modo
que inuadunt.
8 Queſita ex ſcelere cui ſint reddenda.
9 Pena q̄ ſit clericoꝝ q p̄ſtāt auxiliū vel cōſiliū homicide. ⁊ nu. 10
11 Lucus in corpus ꝓpter difficultatē ſolutionis eſt liberatus.
12 Homicide an poſſint ad ordines ꝓmoueri.
13 Papa an poſſit diſpenſare cū homicida.
14 Cōmittēs homicidiuz neceſſitate ineuitabili an in ſuſceptiōe
ordinū. poſſit ex miſericordia tolerari.
15 Culpabiles in delicto qualiter teneanť.
16 Villa teneť cape malefactorē: ⁊ ſi nō capiat teneť ad penā mil
le: ſi plures fecerint vnū homicidiū: nec fuerint capti: villa nō
tenebiť niſi ad mille: non pro numero delinquētiū.
17 Mandans ⁊ mandatarius qualiter teneantur quo ad penaz
criminalem.
18 Conſulēs qualiter teneať ex cōſilio criminaliter.
19 Aſtantes maleficio an ſint puniēdi. ⁊ nu. 21.
20 Euntes nō vt dānū darēt ſed ne offendēs poſſet ledi: ⁊ coerce
rent volētes ſibi reſiſtere an teneanť.

Ponit caſus capituli

SIcut dignum. Dicit Jo. and. ꝙ
ꝓpter multa digna
non ſummať ſed hic p̄mitte. ꝙ epiſcopus exonen.
receperat cōmiſſionē a papa: ꝙ abſolueret occiſo
res beati thome: ⁊ illos q fuerant ſue mortis culpabiles. ⁊ for
te expreſſerat penitentiam occiſorum ipe vero qui inuenit di
uerſos culpabiles, ſuper illis papam cōſuluit qui reſcribit vt
1 ſequitur in tex. ¶ Nota primo. † ꝙ in delictis puniendis du
rius aut remiſſius ſunt plura ꝑ iudicē cōſyderāda. quantitas.
qualitas: etas: ſciā: ſexus: atq; cōditio: locus: ⁊ temp⁹ quo de
lictum cōmittitur. concor. qḋ alibi dicit lex ꝙ iſta ꝯſyderātur
vij. modis. perſona: loco: tpe: quantitate: qualitate: ⁊ euentu.
q̄ exemplifica vt in. l. aut facta. ff. de penis. p̄dicte enim circun
ſtātie aggrauāt vel minuūt penā. vt in dicta. l. ⁊. l. qḋ ergo. §.
pena grauior. ff. de his qui no. infa. ¶ Secḋo not. in verſi. illi
2 aūt. † ꝙ ille q venit aio tm̄mō feriēdi aut capiēdi teneť nō ſolū
de captura vel vulnere ſ; ď homicidio ſi ſecutū fuerit: lз nō ha
buerit aim occidendi ſi ǧ vltra ꝓpoſitū ſequať euēt⁹ teneť de
linquēs nō ſm ꝓpoſitum: ſed ſm euētū. ⁊ eſt de hoc cāus no.
j. c. is qui. li. vj. vbi etiā p̄cedens ꝓteſtatio nō liberat a maiori
pena ſm euētū non ſm aim infligēda. ad qḋ vide qḋ no. Bar.
in. l. non ſolū. ad ſi. ff. de op. no. nū. facit ad queſtionē ſi credo
ꝑcutere laicū ⁊ ꝑcutio cl'icū. an ſim excōicatus. de q̄ ⁊ alijs cir
ca hoc vide in. l. diuus. ff. de ſicca. per Bar. ¶ Tertio no. in v
3 ſiculo. illi etiā. † ꝙ ille qui p̄ſtat opem dilinquendi puniť ali
quātulum minori pena ⁊ ſic nō eadem pena punitur preſtans
opē qua punitur principalis. Alij dicunt ꝙ eadem pena. quod
dic per Cyn. C. de ingen. et manu. l. j. et dixi. ē. de offic. delega.
c. j. de mandante ⁊ mādatario. ⁊. l. non eo minus. C. de accuſa
tio. ⁊ de pena preſtātis opē. dic plene ꝑ Bar. in. l. is qui opem.
4 ff. de fur. ¶ Quarto no. † ꝙ ille qui potuit hominē liberare a
morte: ⁊ nō fecit tenetur vt homicida. in delictis ergo tenetur
quis alium defendere: vbi pōt. de quo nō eſt dubiuz in ꝑſonis
quas pōt ꝓhibere. vt ptз in ti. de nova. ⁊. l. ſtipulatio iſta habe
re licere. ⁊. l. inter ſtip. de verb. ob. Sз in alijs dubitatur an ſi
video aliū defendi: debeā eius violētiā ꝓpulſare. ⁊ requiſitis nō
eſt dubiū ꝙ impune ꝑ defenſione rei publice ⁊ ꝑſone. vt in. c. di
lecto. de ſen. ex. li. vj. ⁊. l. iij. §. cū igitur. de vi ⁊ vi ar. ſз nō requi
tus an vltra debeam me offerre text. iſte dicit ꝙ ſic. ⁊ not. in. c.
quāte. j. de ſen. ex. facit. c. culpa caret. ⁊ ibi ꝑ dy. ¶ Quinto col
5 lige † ꝙ eſt quedā tacita ſocietas etiā in delictis vt cū qs pōt
obuiare delicto. de iſtis ſocijs in delictis tractat hic Inno. ⁊. l.
6 quoniā multa facinora. C. ad. l. iul. de vi. pu. ꝑ Cy. ¶ † Sexto
no. bonum text. ꝯ illū q incitat aliquē ad odium ⁊ ad irā ꝯ ali
quem ex qua inſtigatiōe ſeqtur poſtea homicidiū ⁊ diſcordia
ſunt eñ ſeueriter puniēdi nō tñ q̄tū homicide: niſi inſtigatio
tenderet ad certū homicidiū. qḋ poſtea ſit ſecutum de iſtis in
ſtigatoribus dic vt. l. athletas. ff. de fal. ⁊. l. j. §. incidit. ad turp.
¶ Septimo no. in ver. hi quoq;. nouū genus auxilij nō ad ho
micidium cōmittēdū ſed ad cuſtodiēdū veſtes ⁊ alia que a ſic
carijs ꝑ vite neceſſarijs deferuntur. Iſti eñ nō dicūtur ꝑtici
pes in delicto licet aliqḋ p̄beāt auxiliū nō ꝓpinquū: ſed remo
tum. de multiplici auxilio dic vt cle. j. de penis. ⁊. ē. de off. del.
7 c. j. ¶ Octauo no. in verſi. eos inſup. de † illis qui poſt ꝑpetra
tum delictum ſuperuenerint ⁊ de p̄da participāt de precedenti
enim maleficio nō tenētur ſз ad reſtitutionē eoꝝ tm̄mō que in
8 uadūt. ¶ Nono no. † cui ſint reddēda que ſcelere ſunt queſita
illis. eſt eñ reſtitutio faciēda q fuerūt depredati. nec erogatio
facta pauperib⁹ liberat inuaſorē. ⁊ hoc verū dicit gl. qñ eſt cer
tus ille a quo ſunt obrepta. ſз ſi incertus ſufficit ꝙ raptor ero
get iter pauperes. facit. c. cum ſit. de iudeis. ⁊ ď vſur. cū tu. ⁊ de
teſtamētis. c. ij. lib. vj. ⁊ vide qḋ no. hoſt. in ſumma. de peni. §. ſi.
ſub. §. ſi. verſi. ſed nunqd ſufficit. ¶ Decimo no. in. v. illis. pre
terea ď penitētia participātiū iterfectorib⁹ excōicatis affectio
ne dānabili. xi. q. iij. quatuor. eſt eñ quedaз affectio neceſſaria
9 de qua loquitur gl. ¶ Undecimo no. in. §. clericos. † penā de
ricorum q p̄ſtāt auxiliū vel cōſiliū homicide. nō eñ debēt cleri
ci talibus intereſſe etiā ſi ſnia ſanguinis fuerit iuſta. ē. ne cle.
vel mo. ſniam. ⁊ de exce. prela. c. ex literis. remoueńt ergo pre
ſbyteri preſtātes auxiliū vel cōſiliū homicido nō ſolū in amo
tione ab altaris myſterio: ſed etiam nō debēt legere lectiones
vel cantare reſponſoria ſeparatim in coro cū alijs vero pote
runt poſt ſniam ſm Tan. ⁊ idē Inno. dicit Jo. an. ꝙ qdqd di
catur p̄ter pſalmodiā nō videtur eis aliqd reſeruari. ¶ Duo
10 decimo no. in ver. inſup. † de pena recluſionis ꝑ quinquēniuз
aut ſeptēniū. ⁊ hoc etiā de iure ciuili qñ homicidiū nō eſt com
miſſum dolo. ſed culpa. nō eñ tunc agitur ad penā corporalē
ſed pecuniariam. ff. ad. l. aq. l. ij. iij. ⁊. iiij. ⁊. l. j. de ſicca. §. ſз ſi ali
quis p̄ſtiterit cām ad homicidiū alterius ꝑ laſciuiā ꝑ quinqnē
nium relegatur. ff. de ſicca. l. iiij. §. j. ſcḋm canones quinquēnis
penitētia iponitur. l. di. eos homicidij volūtarij pena in ſub
limibus eſt deportatio oibus bonis adēptis in minorib⁹ deca
pitatio. e. ti. l. iij. §. legiť. ſcḋз canones clericus deponiť laicus
excōicatur. l. di. ſi qs viduā. ⁊. c. ſi qs volūtateз. ¶ Decimoter
11 tio not. glo. que incipit ꝗ nō dimittiť ⁊c. † tз eñ ꝙ ille q luit
in corpus propter difficultatē ſolutionis pene ſit amodo libe
ratus. ſi antē nō luit in corpus lз inanis dicať actio nō tñ puni
tur quominus teneatur ſi ꝑuenerit ad pinguiorē fortunaз. qḋ
dic. vt. C. q bo. ce. poſ. ꝑ totū. ¶ Venio ad gloſ. Inno. que eſt
fortis qi ꝓſeqtur multos caſus ⁊ ad glo. Ber. penul. ordina ⁊
coniūge eas. ſic dicitur in iſto. c. ꝙ multi aſtiterūt ad iſtud ho
micidium cōmittēdū diuerſum miniſteriū exhibētes. aliq ve
nerunt vt occiderēt. aliq vt caperēt. aliq vt ferirēt. aliq vt ꝑcuſ
ſoribus opē ferrēt. aliq vt regis animū iflāmarēt. aliq vt ſarra
nas cuſtodirēt. In hac ergo varietate queritur que pena ve
niat predictis infligēda. gloſ. magna Ber. hic ꝓſeqtur de his
qui homicidium cōmittūt facto cōcilio p̄cepto ⁊ defenſiōe qñ
poſſint vel non poſſint ordines ꝓmoueri cū diſpenſatione vel
ſine. Sз glo. Inno. iſtud idē ꝓſequitur quo ad aliū effectū ſcз
qualiter p̄dicti ad reſtitutionē dāni teneātur damnū paſſo in
ſolidυз vel ꝑ parte. ⁊ an vnius ſolutio aliū liberet ⁊ alia quedā
vt. j. proſequar. ¶ Primo igitur quero quo ad. l. ꝓmotionis
12 † an homicide poſſint ad ordines ꝓmoueri. dicit glo. ꝙ com
mittitur homicidiū facto cōcilio p̄cepto ⁊ defenſione ⁊ quocū
q; iſtorum modorū volūtarie cōmittatur nō dз ꝓmoueri ⁊ ꝓ
motus dз ꝑpetuo deponi: nec cum tali diſpēſatur. ita dicit gl.
Aduerte qi iſta glo. innuit: ꝙ non ſolū dicitur homicida q actu
occidit: ſed ille q mādat: vel cōſulit. ⁊ hoc ſm Jo. an. tenēt qui
dam aſſeſſores in practica. ar. ad hoc. ff. de iuriſ. omni. iudi. l. ſi
quis idē qḋ. §. ſi. de iure. ſi. l. ij. §. diuus. cū ſi. ⁊ hoc pōt eſſe verū

ſi verba

ſi verba.l.ſunt in re ſcripta pro tali homicidio ſit talis pena.ſi
autē ſint cōcepta in pſonam:vt ſi dicat.q homicidiū manu vel
enſe fecerit.nō cōprehendat ſtatuētez iſto caſu mādātez ferētē
opem vel ſimilē.ita dicit Jo.an.ſatis ruditer.tu ſubtilius hoc
proſequere.vt.l.is q opē.de fur.et dixi in.c.j.ſ.de offi.del.ꝛ eſt
not.iſta cōſyderatio an vba cōſtitutōis ſint ſcripta in rē:an in
perſonā.qđ tangit ēt Bar.ꝑ exēpla.in.l.hec vba.ff.de adul.et
l.aut q aliter.ſ.ſi.qđ vi aut claꝫ.ꝛ.l.ſi.ſeruū.ſ.ptor ait.ff.de ac
quirē.here.itē circa id quod dixi de diſpēſatōe ꝓhibita cū ho
13 micida tāgit Jo.an.† vtruꝫ papa diſpēſare poſſit ſi vellet.di
cit.ꝙ ſic cū ꝛ lex diuia hāc ſibi ꝑmittat diſpēſatōez.vt ptꝫ de cō
ceſ.pbē.ꝓpoſuit.ꝛ ptꝫ nu.xxv.e.et de hoc in ſpec.de leg.in tra
cta.diſpēſationū.ſ.iuxta ꝓpoſitōis.ad ſi.ꝛ.ſ.nūc breuiter.v.
14 quinto ℭ Tangit ēt gl.† de illo q cōmittit homicidiū neceſſi
tate euitabili.vtrum in ſuſpectis poſſit ex mīa tolerari. dicit
glo.ꝙ ſic.ꝛ intellige de mīa et diſpēſatōe.et hoc placet Hoſti.
qui dicit aliquos dicere ꝙ hoc caſu poſt pnīam hꝫ exercitium
ſuſceptoꝝ.ſꝫ ad ſupiores nō aſcēdit:niſi diſpēſatiue.Si aūt fu
it neceſſitas ineuitabilis:tūc in ſuſceptis pōt ſine diſpenſatōe
miniſtrare.ſꝫ an ad ſupiores aſcēdere iſto caſu.Jo.ꝙ nō.ꝛ idē
Goff.ſ.e.lator.ꝛ Inno.ſ.e.ad audiētiam.j.in ſi.ꝛ.c.ſignificaſti.
in ſi.Hug.tꝫ cōtrariū.ſcꝫ ꝙ ad ſupiores poſſit aſcēdere iſto ca
ſu ſine diſpēſatōe.ꝛ hoc tꝫ Bar.hic.l.diſ.de his.et hoc placet
Hoſt.ꝙ in nullo imputet tale homicidiuꝫ.ꝛ dicit ꝙ romana
curia ſic tenet.facit qđ no.Jo.an.ſ.c.ij.ſup glo.ſi.ꝛ pro hoc ſit
expedita glo.magna.Ber.cū addit.Jo.an.q remittit ad aliaꝫ
glo.huic ſimilē.l.diſt.de his.ꝛ.c.diſt.de his.iij.Qñ aūt commit
titur homicidiū diſtingue.vt ꝑma glo.pſecte. ℭ Scđo prnci
15 paliter qro † qualiter culpabiles in delicto teneātur.circa qđ ex
dictis Inno.collige plures caſus.nā qñq plures ꝑncipaliter
deliquerūt.qñq vnꝰ principaliter alij acceſſorie.et hoc multi
pliciter.nā qñq vnꝰ deliqt.alij mādauerūt:qñq nō mādaue
runt ſꝫ cōſuluerūt.qñq ſucceſſerūt vel pſuaſerūt.qñq aſtite
runt.ꝛ hoc ēt multipliciter.nā qñq aſtiterūt auxiliū malefi
cio exhibēdo.qñq aſtiterūt ſolummodo ne delinquēs poſſet
ledi:diſſuadebāt tñ offenſaꝫ:ꝛ delictū.vl aſtiterūt vt ſi q vellēt
reſiſtere offendēti coercerēt eos.qñq aſtiterūt vt pacificarent
eos.ꝛ iſta de cā comitati ſunt.ꝑmus ḡ caſus ē qualiter plures
culpabiles ꝑncipaliter in delicto teneātur.circa qđ dic ꝙ aut
queris quo ad accuſatōez criminalē:ꝛ oēs tenētur in ſolidū qñ
tractat de pena ipſoꝝ:ꝛ fecerūt ex ꝓpoſito.vt.l.ſi qs id qđ.de
iu.om.iu.Si aūt tractaret de puniēdo alios ꝑpter illos delin
quētes:oēs illi pro vno reputātur.vt.l.ſi cū exhibuiſſent.ff.de
16 publi.ꝛ.l.j.et ꝑ totū.ſi fa.fur.fe.dic.† vñ ſi villa tenet cape male
factorem:ꝛ ſi nō capiat teneat ad penā mille.ſi plures fecerint
vnuꝫ homicidiū:nec fuerit capti:villa nō tenebit niſi ad mille
nō pro nūero delinquētū.et hoc tꝫ Dy.itēꝫ ſi vnꝰ pſtitit auxi
lium duobꝰ cōmittētibꝰ homicidiū tenebit pro vno auxilio et
pro vna pena:qꝛ cū tractat de puniēdo aliū ꝑpter delictuꝫ cō
miſſum a pluribꝰ:illi plures quo ad penā illiꝰ:pro vno habent
vt in pallegatis iur.et hoc de pena criali.Si aūt querimꝰ qua
liter teneant ad intereſſe ptis.dicit Inno.ꝙ aut loquimur in
foro cōſcie:aut in foro ciuili.ſi in foro cōſcie:vnius ſolutio inte
gralis liberat oēs:vltra tñ ſatiſfactōem eſt penitētia iponēda.
Si vo loquimur in foro ciuili.tūc aut damnū illatū ab vno eſt
ſepatuꝫ a damno alteriꝰ.et ille ſolus tenet:ſi nō poſſet diſcerni
quiꝫ tenet inſolidū.ff.ad.l.aq.l.itē mala.ſ.ſi plures.ꝛ.l.ita vul
neratꝰ.ſ.ſi.ſ.de fur.vulga.j.rñſo.ꝛ.ſ.ſi.non obſtat.l.ſi duo.ff.
depoſi.qꝛ innuit ꝙ teneat iſto caſu.pro pte:qꝛ loqtur cū agit
cōditōe furtiua:vel actōe depoſiti.ſecus ſi ciuiliter de crie.de
quo pleniꝰ dic.vt.l.temp.ſ.ij.ff.qđ vi aut clam.p Bart.vtrum
autē vniꝰ ſolutio liberet alios.ꝛ ſi ſic an ille qui ſoluit poſſit ab
alijs qđ ſoluit recuperare ꝑ rata.dic vt.l.ſi plures.ff.de admi.
tu.ꝛ de tu.ꝛ ra.diſt.l.j.ſ.nūc tractemꝰ.et.l.qñ multa facinora.
ad.l.iu.de vi.pu.q̄ eſt clauis in illa materia.ꝛ.l. ſi vt certo.ſ.ſi.
cū.l.ſe.ff.cōmo.vid qđ no.in.l.ptor.ſ.ſi qs non hoies.ff.vi bo.
rap.vbi coadunās hoies tenet de dānis illatis ab hoibus.ſed
17 coadunati tenentur de dānis a ſe illatis. ℭ † Secundus caſus
ꝑncipalis ē qñ vnus deliqt principaliter:aliꝰ acceſſorie:qꝛ mā
dat:ꝛ tꝫ quo ad penā crialē qualiter teneant mādāsꝛ mādatariꝰ
dic vt.l.nō ideo minꝰ.C.de accu.vbi plene ꝑ Cy.ꝛ ꝑ Bar.in.l.
nō ſolū.ſ.ſi mādato.ff.de iniu.ꝛ tetigi.ſ.de offi.dele.c.j.ꝛ.l.ſꝫ
ſi vniꝰ.ſ.ſeruus meꝰ.e.ti.ꝑ Bar.ꝛ de hoc nō tāgit hic Innoc.
18 ℭ † Tertius caſus ē qñ vnꝰ fecit alius cōſuluit vnus vl plures
nō curo quo ad hoc.ꝛ tūc qualiter teneatur iſte q cōſuluit cria
liter.dic vt in regula.nulliꝰ ex cōſilio.de reg.iu.li.vj.ſed an ciui
liter ad intereſſe ptis.dicit Inno.ꝙ oēs cōſiliarij tenentur in
ſolidum:vtrū autēꝫ ſi delinquēs principaliter ſatiſfecit liberē
tur cōſiliarij.dicit ꝙ nō ſic ꝛ idem ſi ē facta remiſſio.ſi aūt cōſi
liarijs eſſet facta remiſſio:nō liberaret ꝑncipalis in abſolutōeꝫ
ꝑ ſniam ſi ē abſolutꝰ ꝑncipalis an poſſit agi cōtra cōſiliariuꝫ
vel ecōtra.dic vt.l.j.C.qñ ciui.ac.cri.ꝑiu.l.j. ℭ Quartꝰ caſus ē
in pſuadēte:ꝛ nō tangit hic.ſꝫ Bar.tāgit in dicta.l.nō ſolū ſ.
ſi mādato.vbi q̄rit.an debeat diſtigui in pſuadēte an ꝑncipa
lis eēt alias facturus:vel nō.ꝛ que differētia ſit inter pſuaſio
nem:cōſiliū:inſtigatōez:inſtructōez:ꝛ ſilia.dic vt ibi. ℭ Quītꝰ
19 caſus ē † in hijs q aſtiterūt.ꝛ tūc aut auxiliū maleficio cōmittē
do.ꝛ dic vt.l.is q opē.ff.de fur.qñq aſſiterūt ſolūmodo ne de
linquēs poſſꝫ ledi:diſſuadēdo tñ rapinam.ꝛ tūc aut ſine eius
comitatu ille nō iuiſſet ad damnū nō inferēdū.ꝛ tenet iſte qui
aſtitit.qꝛ dicit tuliſſe opē:aut ſine eo iuiſſꝫ:ꝛ dediſſet illud dānū
et tūc iſte talis comes itineris nō tenet.facit.l.itē mela.ſ.ij.et
20 iij.ff.ad.l.aq.ꝛ.ſ.ſi plures.ꝛ.ſ.itē cū eo. ℭ Sextꝰ caſus ē † qñ
iuerūt nō vt dānuꝫ darēt:ſꝫ vt offendēs poſſꝫ ledi:ꝛ coercerēt
volētes ſibi reſiſtere.dicit Inno.ꝙ iſti nō tenent in cōſilio aie
niſi de eo qđ cōmiſerūt:vel qđ eoꝝ cōſilio cōmiſſuꝫ fuit:etiā ſi
ad hoc iuiſſent vt violētiā cōmitterēt.ꝛ ſubdit differētiā inter
iſtos taliter ꝓbētes auxiliū aſſiſtēdo.qꝛ nō tenent niſi de dāno
quod dederūt:ꝛ aliud in illo q dedit cōſiliū:qꝛ cōſiliū euagat
ad alia dāna.ꝛ ꝑdicta ſunt vā:vt dixi.qñ ꝑter iſtos aſſiſtentes
damnū inferētes erāt facturi iſtud maleficium:etiaꝫ ſine iſtis
aſſiſtētibꝰ.Si aūt iſtoꝝ pñtia terruit ꝛ cōpeſcuit dānū paſſos
ne reſiſterēt:nec ꝑpter ipſorū pñtiam auſi fuerint violentiam
propulſare:tunc dicit Inn.ꝙ ſinguli pro ſingulis dānis tenē
tur inſolidum qꝛ vnuſquiſq in ſingulis damnis opem dedit.
quod eſt veruꝫ in foro contentioſo. vt.l.item mela.ſ. ſi plures
ff.ad.l.aq. in foro vero anime proportionabiliter vnuſquiſq
tenetur ita tñ vt habeatur eſtimatio eorū q magis ſtrenui erāt
ꝛ qui magis timebantur.nam ꝛ illi in plus tenentur.ꝛ hec ver
ba no. ℭ † Septimus caſus eſt quando iſti aſtiterūt cauſa pa
21 cificandi non vt damnum paſſos ad reſiſtentiam prohiberent
vel damnum inferrent. et tunc in nullo tenentur ſi hic aduer
ſarijs intimarūt.ſecus ſi damnum paſſis erat talis intentio in
cognita.ꝛ non ſunt auſi reſiſtere propter ipſorum preſentiam.
debent ergo iſtud denuntiare aduerſarijs ſi volunt eſſe ſecuri
alias tenerentur. ꝛ hoc not. ꝛ ſic ratio quia aſpectus ꝛ terror
armoruꝫ obligat aliquos ad damnum ſubſecutū etiam ſi non
ab eis armatis:ſed ab alijs damnum datum fuerit.vt.l. iij.ſ.
ſi quis viſis armatis.ff.de vi ꝛ vi.ar.ſufficit enim terror armo
rum.ꝛ predicta ſunt vera quando damnum eſt datum violen
tia ſine dolo.ſi autem culpa vel negligentia puta quia non be
ne ignem cooperuit:ita quod domus eſt cōbuſta vt tempore
venti immittens ignem in ſtipulam ſuam:ſed propter vētum
ignis latius euagatur combuſſit ſegetes alienas.tūc dicit In
nocen.quod tenetur in foro iudiciali.vt.ff.ad.l.aq.l. ſi ſeruus
ſeruum.ſ.ab illo.ſ.ſi arbuſtum.vſq ad.ſ.ſi cum apes.ꝛ.l. qui
occidit.ſ.penul.ſed in foro ſpirituali non tenentur ad emen
dam ſed eſt tantum de negligentia penitentia imponenda.xv.
q.j.inebriauerunt.

1 ℭ Sacerdos ꝑcutiens cauſa diſcipline:ſi excedat modum:
ꝛ mors inde ſequatur deponitur a ſacerdotio.
2 Vulneratus ſi ſurgit ꝛ ambulat ꝑ triduum an videatur deceſ
ſiſſe ex illis vulneribus.
3 Homicida caſualis ſi culpa preceſſit caſuꝫ eſt irregularis ꝛ de
ponendus.
4 Infirmitas vna cōuerti poteſt in aliam.
5 Diſcipulus quem magiſter percuſſit ſi conualuit:ꝛ poſtea re
cidiuauit an tenebitur magiſter.
6 Medicus ꝓmiſit liberare tytiū a podagra: ꝛ liberaſſe videba
tur.tādem in eandē infirmitatē tytius eſt redactus.agit cōtra
medicum quid iuris.

1 Preſbyterum. † A ſacerdotio de
ponitur percutiēs
cauſa diſcipline: ſi excedat modum et mors inde
ſequatur.h.d. ℭ Nota primo ꝙ iſte percuſſit cau
ſa diſcipline.ꝛ ſic dabat operam rei licite ꝛ tamen
caſus imputatur qꝛ efficitur irregularis. ꝛ hoc ideo:qꝛ culpa
preceſſit caſum quia in capite ꝑcuſſit ꝛ hoc quo ad irregulari
tatem contrahendam: et quo ad intereſſe ſed quo ad penam
corporalem non ſufficit iſta culpa.quia in.l.cor. de ſic.lata cul
pa non equiparatur dolo vt.l.lege. ff.de ſic. ꝛ l.j.ſ.j.ff.ſi quis
te.li.eſſe iuſ.fue.per Bar. ꝛ no.in.l. videamus. de iureiuram.
ℭ Secundo nota quod dicit tex.ꝙ poſt dies paucos expira
uit reus innuit.ſecus eſſet ſi ꝑ multos diēs poſtea. Sꝫ gof.di
cit ꝙ idē ſi ꝑ multos ſꝫ ſi ꝑ paucos ē fortius ꝑſumendū ꝫ iſtū.
de hoc de de.ꝑcu.c.ij.ſed glo.in.l.j.C.de emā.ſer.videt dicere

2 Tꝙ in dubio ſi ſurrexit: ⁊ ambulauit p triduum nõ videtur de
ceſſiſſe ex illis vulnerib⁹. in dicto aũt. c. ij. de cle. pcu. dicit ꝙ ex
diuturnitate tẽporis nõ pſumit deceſſiſſe ex illis vulneribus
⁊ de hoc no. Bar. in. l. ſi in rixa. ad ſi. ff. ad. l. cor. de ſica. ⁊. l. di.
3 ſi qua ſemia. ⁊. xxxi. q. j. ſi quis manẽte. ℭ Tertio no. Tꝙ ho-
micida caſualis ſi culpa pceſſit caſuʒ eſt irregularis ⁊ deponẽ-
dus. vt. j. c. pximo. ⁊. c. ſuſcepim⁹. ⁊. c. de cetero. qḋ eſt verũ de
homicidio poſt baptiſmũ cõmiſſo. l. di. ſi qs poſt. ſec⁹ de cõmiſ
ſo ante baptiſmũ ſiue ex officio: ſiue ex volũtate in baptiſimo
deletur peccatum ⁊ oĩs ſequela pctĩ. xxvj. diſtinc. vbi de hoc.
alij ꝫ. de diuor. gaudem⁹. Jnn. Ho. remittit de h ad ſummã.
e. ti. §. quia pena. vẽſiculo. qꝛ li. ⁊ vẽſicu. ſed op. ⁊ ſeq. ℭ Quarto
4 no. Tꝙ vna infirmitas cõuertitur in aliã: ⁊ tũc qꝛ pma eſt cauſa
ſecunde ex pma videtur mortu⁹. ⁊ ſic dicit glo. ita punitur qui
pſtat remotã cãm delicto: ſicut ille qui pſtat pximã. facit. ſ. de
teſti. c. ſicut nobis. ℭ Querit glo. T quid ſi diſcipulus iſte con
5 naluit: ⁊ poſtea recidiuauit: an tenebitur magiſter videt ꝙ nõ.
p illa que dixi. ſ. in. ij. no. Jo. an. dicit ꝙ ſi cõſtaret aliũde pceſ
ſiſſe recidiuã vel etiam principaliter ex alia cã mortuus fuit:
puta ex corruptis humoribus: i nullo tenet magiſter iſte per
cutiẽs. de hoc. j. e. c. ad audiẽtiã. ⁊ idẽ forte quãdo vulneratus
nõ mortifere: ſʒ ex negligẽtia deceſſit. vt. l. qui occidit. §. ſi. ff.
ad. l. aq. qualiter aũt hoc pbet: dic ꝙ p medicos. vt no. Bar.
6 i. dicta. l. ſi in rixa. in ſi. Et iſta faciunt ad. q. ſabatinã T ſi medi-
cus pmiſit liberare tytium a podagra ⁊ liber eſſe videbatur:
tandẽ in eãdem infirmitatẽ tyti⁹ eſt reductus: agit contra me
a dicum. querit quid iuris a pro tytio facit: quia non extingit: ſed
ceſſare fecit ad tẽpus infirmitatẽ. Jtem nõ videt curaſſe cum
vitioſe curauit. Jtẽ videtur pmiſiſſe: ꝙ curaret cũ effectu: nõ
pfunctorie: ⁊ ad tẽp⁹. Jtẽ reſtituitur infirmitas ergo ⁊ ſolici
tudo curãdi. Jn ꝯriũ facit. qꝛ de pñti infirmitate videt cogita
tũ. nã infinitũ nõ debet obligari. qꝛ infinitas euitat. Jſta ſunt
ar. pro ⁊ contra. que facit gloſſ. ⁊ iuribus comprobat in. l. mar
tus. ff. loca. que lex facit p modico cõtra tytium. ⁊ facit quod
l. ſi ita ſtipulatus. ff. de verbo. obligati. vbi videas. non. ſunt
hic alia.

Ponit queſtiones.

a ℭ Quid iuris. Vide Spec. de ſalario. §. ſi. in princ. Bar. poſt glo. in l. maritus. ff. lo. glo. in c. adhuc. de peni. di. iij. Alex. poſt Jo. ꝺ Jmo la. i. l. ⁊ ideo. de vbo. ob.

1 Homicidiũ caſuale imputat ei q dabat operam rei illici
te: vel licite ſi nõ adhibuit diligẽtiã quã debuit.
2 Clericus põt exercere rẽ ruſticã.
3 Deferẽs arma an ſit puniẽd⁹: cũ qs i eũ irruit ⁊ ab ipſis ledit.
4 Jnferior a papa nõ diſpẽſat in ſacris ordinibus.

COntinebatur.

T Homicidiuʒ caſuale imputatur ei q dabat opam rei illicite: vel licite: ſi nõ adhibuit diligẽtiam: quam debuit. cõis diuiſio. ſecundã ibi: ideoqʒ.
2 ℭ No. primo ꝙ iſti clici reuertebant ab opere rurali T poteſt
ergo clicus exercere rẽ ruſticã. nec opus rurale videt clicis p
hibitũ: ſed pmiſſum. ℭ Scdo no. ꝙ ludus iſte pijciẽdi bacu-
los non eſt clicis inhoneſtũ. ⁊ in hoc nõ fuit culpa ſm vnũ in-
tellectũ. glo. facit. C. de reli. ⁊ ſump. fu. autẽtica aliarũ vſus. ⁊
3 vide in pma cõſtitutõe. ff. ℭ Tertio no. T cũ quis irruit in aliũ
deferentẽ arma a quib⁹ ledit vtrũ ſit arma deferens puniẽd⁹.
tex. iſte dicit ꝙ ſic quo ad irregularitatẽ: ſed quo ad aliam pe-
nam: qꝛ culpa non erat ordinata ad iſtũ caſuʒ videtur mai⁹ du
biũ. licet enim aliquis ſit in culpa ſi nõ eſt ad caſum qui ſequi
tur ordinata nõ tenetur quis de caſu vt. ff. quod vi aut clam. l.
aliud. §. cum alt⁹. ⁊ de fur. l. verũ. ⁊ hec opi. reddit illud capi-
tuluʒ magis difficile. quia hic iſta culpa ſiue fuerit in delatiõe
falcis ſiue in ludẽdo nõ videtur ordinata ad caſum: ſed extra
propoſitum immo fuit ordinata. Sed. j. c. proximo. licet eſſet
culpa in ferendo arma. ſ. cultellum. non erat ordinata ad ca-
ſum iḋ non imputatur. ℭ Quarto no. ꝙ iſte indiget diſpenſa
tiõe vt poſſit admiſtrare in ſubdiaconatu. ⁊ ſic qñqʒ perdit qs
4. executionẽ maiorꝫ ordinum: non minorum. T in ſacris ergo or
dinibus non diſpenſat inferior a papa: ſed in minoribus ſuo
iure diſpẽſat epiſcopus. de quo. j. e. c. ad audiẽtiã. nõ ob. c. xv.
q. j. nec is. vbi ſi quis extra voluntatem homicidium facit non
deponitur. Jntelligitur enim de illo qui dabat operam rei li
cite: ⁊ non fuit in culpa: vel qꝛ dabat operam rei illicite luden-
do cũ laico: vel quia non adhibuit diligentiã: quam debuit. qꝛ
cum ſciret ludi ꝯditionẽ debuit remouere falcem ita ꝙ fuit in
culpa non reddendo ſe talẽ: ꝙ poſſet ſine piculo equitari. vel
fuit in capiendo falcẽ vel in nõ phibendo.

1 Homicidium caſuale non imputatur ei qui non fuit in
culpa.
2 Ludus inter clericos ſolatij gratia non eſt prohibitus.
3 Clerici poſſunt ludere ad ſcachos.

PAtor.

1 T Homicidiũ caſuale nõ imputatur ei qui nõ fuit in culpa. ⁊ primo factũ nar-
2 rat. ſecũdo pūidet ibi: idqʒ. ℭ No. primo T ꝙ ludus
inter clericos ſolatij gratia nõ videtur prohibitus.
nam ſi eſſet: videretur dediſſe cauſam rei illicite ⁊ p cõſequẽs
imputandus caſus inde ſecutus. cuius contrariũ dicit textus
dum iſti ptinent libere miniſtrare. ſed dices. quare ſecus. ſ. c.
prox. vbi qꝛ ante ludũ non remoueret falcẽ punitur: ſed hic nõ
remouit gladiũ iḋ in equali culpa. dic ꝙ hic nõ eſt culpa in de
fendendo cultellũ. qꝛ ſic cõſuetũ. qḋ forte intelligendum eſt de
cultello ad menſam acto ad panẽ incidendum. quem etiam pe
trus apoſtolus deferebat. de alio non videtur intelligendum
quia tunc eſſet in graui culpa. vt. ſ. de vi. ⁊ ho. cle. c. j. Jtem ha
bebat iſte gladium in vaginam. ⁊ ſic ſine culpa. ⁊ intellige: qḋ
3 ludebant ad ſcachos vel ludum ſimilem. vt dicit Jnnoc. T ⁊ ſic
ſentit quod clerici poſſunt ludere ad ſcachos. qḋ dic vt in au-
tentica interdicimus. C. de epi. ⁊ cleri. reuocat in dubium glo.
ſi. vtrum iſte poterit miniſtrare ſine diſpenſatione Pape. qui
dam quod non. vt. ſ. c. proximo. Ala. Vin. ⁊ Hoſt. contra ma-
xime propter iſtud verbum libere. ⁊ vide quod not. Joã. an. j.
de preben. c. licet. ij. li. vj. ſuper verbo de iure.

1 Furem licitum eſt capere in fraganti crimine: ⁊ ligare.
2 Clericus potius debet tolerare iacturam rerum: ꝙ ad arma
⁊ homicidium proſilire.

SUſcepimus.

Js ex cui⁹ illicita opera homicidium ſequitur irregularis eſt. communis diuiſio. ſecũda ibi
verum. ℭ Nota primo quod quandoqʒ quis po
nitur ad cuſtodiam ⁊ tunc incurſus latronum non videtur ſi-
bi imputari. facit. l. ſi quis domum. §. imperator. ff. loca. ⁊. C.
depoſi. l. j. ℭ Secundo nota qḋ iſti cuſtodes verberati reſum
1 ptis viribus ligauerunt latrones iſtos. T ex quo nota quod li
citum eſt in flagrãti crimine furem capere et ligare. facit. l. in-
terdum. §. qui fureʒ. ff. de fur. ⁊. l. capite quinto. de adul. ⁊ dixi
ſupra capitulo. ij. ℭ Tertio nota quod ſi iuſte retineo plures
ligatos qui ſatagunt ſe diſſoluere. quia poſſum iuſte retinere
ne diſſoluti me occidant poſſum preuenire. ⁊ ſic nõ debet qs
expectare ſe percuti. quia ſufficit iuſtus terror offenſionis imi
nentis. vt notat ſupra capitulo. ſed ſi perfodiens. ℭ Quarto
2 nota. T quod potius debet clericus tolerare iacturam rerum:
quam ad arma ⁊ homicidium proſilire. de quo infra ſubdam.
⁊ ſic ratio qꝛ clerici vſqʒ ad ſatiſfactionẽ dãni licitum eſt proſe
qui delinquentẽ. ⁊ nõ vltra vt. j. e. poſtulaſti. ℭ Quinto not.
ꝙ iſte non interfuit homicidio cõmiſſo p fratrẽ. ⁊ tñ ex officio
perpetrato p fratẽ in eius abſentia culpabilis reputat. ℭ Jn
cidenter ergo quero in quo cõmiſerit iſte culpã. dic ꝙ qꝛ dimi
ſit iſtos nõ bene legatos. vel fuit culpa in dimittẽdo duos in
vnius poteſtate. ⁊ ſic debuit cogitare hoc euenire poſſe. j. e. is
cui. lib. vj. ⁊ ſcdm hoc etiã ſi iſti latrones interfeciſſent fratreʒ
dimiſſum ad cuſtodiam iputaretur iſti: quo ad incurrẽdã irre
gularitatem. vel fuit culpa ſm Jnn. qꝛ ex quo res habebat de
buit a vinculis abſtinere. facit qḋ no. Jo. an. j. de ſen. ex. ſi ve-
ro in glo. vt clericũ. ⁊ hoc ſentit etiã glo. j. que opponit de. c. ij.
ſ. e. vbi furẽ nocturnũ lʒ impune occidere. ſo. iſtud dʒ intelligi
quãdo aliter nõ poſſet euadere. Sʒ cõtra qꝛ ibi dicitur ꝙ etiã
pro defenſione rerũ licitũ eſt occidere ⁊ armis defendere etiaʒ
clericum. vt. j. de ſen. ex. dilecto. li. vj. ſo. illud verũ inuocando
brachiũ ſeculare vt. ibi. ⁊. j. c. poſtulaſti. nõ tñ in propria pſona
ſcdm Ho. ſcdm quẽ iũge qḋ no. j. c. peccato. ⁊ de voto. ex mul
ta. §. de clericis. ⁊ in precalle. decre. dilecto. laico vero an liceat.
dic vt in glo. ⁊ dixi. ſ. c. ij.

1 Homicida cenſetur qui homicidio prebuit cauſaʒ.

DEcetero.

1 No. primo T ꝙ homicida cẽſetur qui homicidio pbuit cãm. ⁊ ideo
non eſt ad ſacerdotiuʒ pmouendus nec dʒ in ſuſce-
pto ordine miniſtrare. vt. ſ. c. pxi. ⁊ intelligit glo. ſi-
ue dederit cãm pximã ſiue remotã. vt. ſ. c. preſbyterũ. ſed vbi
non eſt cauſa remota imo ppinqua ⁊ coherẽs. vñ idẽ iuris eſt
in cõnexa. de rei vẽ. l. que religioſis. de hoc ſupra de teſti. ſicut.

1 Dominus poteſt corrigere familiares ſuos.
2 Via tutior eligenda eſt in dubijs.
3 Conſulens homicidium indirecte an ſit irregularis.

Conſulens

4 Conſulens qualiter caſtrum furtiue ⁊ per proditionem poſſit
capi an ſit irregularis.
5 Conſulens quod maleficus capiatur non eſt irregularis.
6 Clericus non contradicens expreſſe parentibꝰ qui volunt vin
dicare eius iniuriam eſt irregularis.
7 Conſulēs alicui leſo vel cuius intereſt fieri homicidiū vt com
mittat homicidiū: ſi ille cui conſulitur non ſtatim ſed etiā lon
go tempore interpoſito perpetrat: an ſit irregularis.
7 Mandās alicui ꝙ interficiat ſuū inimicū: ſi poſtea reuocat: ſʒ
nihilominus ipſe interfecerit: an ſit irregularis. ⁊ num. 9.
10 Conſulens alicui ꝙ ſe in mari proijciat vel aliter ſe occidat: ſi
ille acquieſcat an ſit irregularis.
11 Cōſului ſempronio ꝙ tytiū occidat ille cōſilio acqeſcit ⁊ dū eū
aggreditur tytius ſe defendendo dictū ſemproniū occidit an
ſim irregularis.
12 Conſulens alicui ꝙ ſe indubitanter morti exponat pro bono
re xp̄i vel fide: vel libertate eccleſie non eſt irregularis.
13 Accuſans aliquē de crimine capitali ſi mors ſecuta fuerit effi
citur infamis.
14 Aduocatus ſi defendit reum criminis: ita ꝙ abſolutus eſt: et
accuſator talionem paſſus: an ſit irregularis.
15 Clericus retinens vrſum leonem vel ſeruum: ſi aliquem occi
dant: an ſit irregularis.

AD audientiam. Homicidiuʒ caſua
le imputaꝛ ei q da
bat operam rei licite ſi non adhibuit diligentiā quā
debuit. cōis diuiſio. ſecunda ibi: quia vero. ⁊ hoc di
1 ſtinguit ⁊ ſcōm mēbrū ibi. ſi vero. ¶ No. primo. ꝛ ꝙ iſte corri
gebat illū qui erat de familia ſua qđ ſibi ꝑmittitur ſicut ⁊ ma
giſtro correctio diſcipuli. vt. ꝭ. e. p̄ſbyterū. ¶ Scđo no. ꝙ qs
quandoqꝫ ab infirmitate cōualeſcit: ſed poſtea decedit. ⁊ tunc
eſt dubium an videatur ex priori infirmitate deceſſiſſe: ⁊ in du
bio quo ad irregularitatē cōtrahēdā quo ad aliā penā corpo
2 ralem infligendā. dic vt dixi. ꝭ. c. preſbyterū. ¶ Tertio not. ꝛ
ꝙ in dubijs eſt via tutior eligenda. ⁊ tutior eſt via vt abſtineat
ab executione officij. qđ officiū exigit cōſciētiā liberā nō ſcru
puloſam: que in dubio ſemp viget. ¶ Quarto no. in. ver. ſi ve
ro. ꝙ decedit ex alia infirmitate: ⁊ hoc ſit certum nō eſt impu
tandum illi qui ꝑcuſſit. ⁊ intellige aliā infirmitatē nō trahen
tem originē a prima. ſed penitus diuerſam vt. ꝭ. c. preſbyterū.
r ¶ Ex predictis no. eſt ſciendum ꝙ Joan. an. poſt Inno. for
mat hic. xv. queſtiones deſcendentes ad declarationē cū quis
non prebuit homicidio proximā cām ſed remotā: an quo ad ir
regularitatē debeat ſibi tale homicidiū imputari. ¶ Primo
3 ergo q̄riꝛ ſi quis nō cōſuluit homicidiū directe: cōſuluit tamen
quodāmodo idirecte: puta ſuaſit iactū machine vel baliſte vel
ꝙ fiat inſultuʒ ad caſtrū capiendū ⁊ exinde aliqs interficiatur
nunquid conſulēs vel ſuadēs eſt irregularis. dicit Inno. ꝙ ſic
quia occaſionē veroſimileʒ vel nimis ꝓpinquā dedit homici
dio qꝛ talia non conſueuerūt fieri ſine homicidio ⁊ cedibus. de
buit ergo cogitare hoc euenire poſſe. qđ ſi non fecit eſt ſibi im
putandum. vt. ꝭ. e. de cetero. ⁊. c. cōtinebatur. hoc verū credo:
quando precedit dolus: vel culpa inſpicimus contra doloſum
quod euenire pōt quo ad penā ſibi infligēdā. ar. no. in. l. diuor
tio. in prin. ff. de nego. ⁊ loquitur iſta glo. in p̄bente cōſiliū rei
illicite. Idē in eo qui vim facit vt teneatur de homicidijs ⁊ ce
dibus ſubſequutis hincinde: qꝛ hoc euenire cogitare debuit
4 vt. l. qui multa facinora. C. ad. l. iul. de via publica. ¶ ꝛ Scđo
querit. pone qđ non cōſulit caſtrū expugnari: ſed furtiue ⁊ pro
ditionaliter. dicit qđ nō erit irregularis: niſi eſſet veroſimile:
ꝙ hoc nō poſſit fieri ſine morte hominis. alij dicūt ⁊ forte me
lius. ꝙ cum illicitū opus cōſulat: irregularis erat etiā ſi caſu ſe
quatur mors. vt in predictis iuribꝰ. ⁊ idē ſi mādauit aliquē ver
berari. qꝛ ſatis credibile eſt: ꝙ verberatus ſe defendat. ſm In
5 no. ꝭ. e. c. ij. ⁊ eſt expreſſum. ꝭ. e. is qui. lib. vi. ¶ Tertio querit ꝛ
quid ſi conſulatur ꝙ maleficus capiaꝛ vel als dedit conſiliū in
opere licito. reſpōdet ꝙ tunc nō eſt irregularis cōſulens ſi pre
ter cōſciētiā ſuā maleficus etiā occidaꝛ. ar. ꝭ. e. c. ſi. ſecus ſi dire
cte in mortē alicuius cōſiliū dediſſet. tūc eñ ſemp eſſet irregu
laris morte exinde ſequuta. ꝭ. ne cle. vel mo. ſniam. ſm Inno.
6 ¶ Quarto q̄ritꝛ ſi de volūtate ſua turbata ꝓceſſit puta parē
tes clerici turbati ↄuenerūt: ⁊ dicūt ꝙ volūt hoc vīdicare: nec
clericꝰ ↄdicit expreſſe. ar. ꝙ ſit irregularis ſi tacet. ꝭ. de ſimo.
matthe. ſecꝰ ſi exp̄ſſe ꝓhibeat. qꝛ tūc ſecurꝰ ē. ar. ꝭ. ꝭ. de ſimo.
ſicut nob. ꝭ. j. et ē exp̄ſſuʒ. ꝭ. c. petrꝰ. dūmō ex corde hoc faciat.
alioq cadit i ↄſpectu dei cū tacite ↄſentiat homicidio. ⁊ ſic. l.
ꝓmotiōis nō ſemp in ſolo facto ↄſiſtit. ſʒ i facto ⁊ aio. ꝓbanꝛ
7 hec. xv. q. j. c. ſi. ⁊. q. vj. c. j. añ ſi. ¶ Quīto q̄ro ꝛ ſi alicui leſo vel
cuiꝰ intereſt fieri homicidiū ↄſulaꝛ vt ↄmittat homicidiū: ille
tñ cui ↄſuliꝛ nō ſtatim: ſʒ poſtea etiā lōgo tp̄e iterpoſito ꝑpe
trat homicidiū. an ↄſulēs ſit irregularis. dicit ꝙ ſic: niſi ante
ↄſiliū datū reuocauerit. ⁊ niſi etiā illi q occidi debebat nūtia
uerit: ꝙ ſibi caueret. oportet ḡ nō ſolū reuocare ſʒ illi in cuiꝰ
necē datū ē ↄſiliū nūtiare. niſi qñ firmiter ⁊ ꝓbabiliter credat
ↄſiliariꝰ: ꝙ is cui hoc ſuggeſſit ac reuocatiōis ↄſilij acqeſcat.
⁊ hoc eſt verū qñ homicida ex illo ↄſilio motꝰ fuit. ar. ꝭ. e. ſi
cut dignū. ꝭ. q vo. ſecꝰ ſi ex illo ↄſilio nō ſit motꝰ. qꝛ tūc cōſu
lēs nō erit. ar. in eo qđ legiꝛ: ⁊ no. ꝭ. de re iudi. cū. J. ⁊ A. ꝭ. qꝛ
vo. ⁊. ꝭ. ſi vero maxime ſi ſuaſit. vt. j. certū tp̄s occideret: ⁊ occi
dit poſtea. ar. i eo qđ legiꝛ. ⁊ no. ꝭ. de ſpō. de illis. ⁊. c. ſi ex lr̄is.
ꝭ. j. ⁊ ſic diſtinguiꝛ. erat als facturꝰ vel nō. qđ dic: vt. l. nō ſolū.
8 ꝭ. ſi mādato. de iiuria. ꝑ Bar. ¶ Sexto q̄ro ꝛ ſi mādaui alicui
ꝙ interficiat inimicū meū: ⁊ poſtea hoc reuoco: nihilominus
ipē iterfecit an ſim irregularis. vr̄ ꝙ nō: poſtq̄ exp̄ſſe reuoca
ui vel etiā tacite. puta fecerā poſtea ſecū pacē mādatario hoc
ſciēte. hoc eñ ipo videor reuocare mādatū. ar. in. l. iij. ꝭ. ſi. ff. d
9 ali. lega. ꝛ Sʒ tūc q̄riꝛ q̄ ſit rō q̄re i hoc caſu. ſ. in mādato ſuffi
cit ſola reuocatio ⁊ in ↄſilio de q̄. ꝭ. ꝓxi. q. reqriꝛ reuocatio ⁊
intimatio illi fiēda in cuiꝰ ꝑniciē ↄſiliū datū eſt. dic: ꝙ māda
tum ſit gr̄a mādātis: iō reuocatiōe facta ē veroſile: ꝙ deſiſtat
ille cui mādaui. ſʒ ↄſiliū exhibeꝛ nō gr̄a ↄſulētis: ſʒ illius cui
ↄſiliū datū eſt. ideo requiriꝛ intimatio. de q̄. ꝭ. ⁊ hāc ↄſydera
tionē Inno. ſatis pulchrā ap̄phēdat Bar. i. l. nō ſolū. ꝭ. ſi. mā
dato. de iiuria. Subiūgit hic Jo. an. qđ ſi homicida dicat ꝙ
nō fuit motꝰ ex illo ↄſilio vel p̄cepto: ſʒ ex ꝓprio motu ſuo. di
cit ꝙ ſi mādatū vel ↄſiliū eſt famoſuʒ nō eſt illi dicto ſoli cre
dēdū. ſecꝰ ſi ſit occultū. ar. ꝭ. e. exhibita. ⁊. c. petitio. ꝭ. ſi. ¶ Se
10 ptimo ꝛ qđ ſi qs ↄſulit alicui vt ſe in mari ꝓijciat: vel aliter
ſe occidat ⁊ ille acqeſcit nunqđ ſuggerens eſt irregularis. dic
11 ꝙ ſic. vt pʒ expreſſe. ⁊ arg. l. di. ſi qs viduā. ¶ Octauo q̄riꝛ ſi
ↄſulo ſempronio: ꝙ occidat tytiū: ⁊ ille ↄſilio acquieſcit: ⁊ dū
ipm aggrediꝛ eū occidēdi tytiꝰ ſe defendēdo dictū ſemproniū
a interfecit an ſim irregularis. qdā ꝙ ſic. qꝛ ↄſilio [a] illiciti opis
operā dedit. vñ qdqd mali inde ſequiꝛ ⁊ ſi caſu ↄtingat ē ſibi
imputādū. ar. ꝭ. e. ſuſcepimꝰ. ⁊. c. ↄtinebaꝛ. nō eñ plene exami
nauit ↄſiliū. qꝛ debuit cogitare ꝙ ille interficeret: et ꝙ poſſet
interfici. ar. not. ꝭ. e. c. ij. ⁊ ideo eſt irregularis. ar. l. di. hi q ar
borē. ad hoc optime dicta. l. qui multa facinora. Alij dicūt ꝭ.
qꝛ nec actu nec ↄſilio ↄmiſit homicidiuʒ. nec ob. ꝙ ↄſiliū fuit
malū: ⁊ magne negligētie. qꝛ nō fuit ad mortē eiꝰ. ⁊ hñ debuit
ſibi cauere illi cui ſuggerebaꝛ: vt captaret locū et tp̄s vbi ſine
periculo ꝑficere poſſet. Nō ob. ꝙ nō fuit bonū ↄſilium vt ex
euētu apparet. qꝛ nō debuit trāſgredi fines mādati. ff. mā. l.
diligēter. ⁊ ideo ſi bene ſibi nō cauit: nō vr̄ eiꝰ ↄſilio hoc feciſſe
nec eſt irregularis. ſm Inno. ⁊ hoc verū vbi ↄſiliuʒ p̄buit ad
aliū occidēdū i loco nō periculoſo. nā ſi in loco periculoſo vel
tp̄e: tūc ſi ille cui dedit ↄſiliū interfectꝰ ē: irregularis erit. ſm
eū q ſubdit. p̄dicta vera qñ ↄſiliū datū eſt ſup re illicita. ſi aūt
opi licito puta ſuaſit alicui: ꝙ ꝓ patria ſua vel iure ſuo defen
dēdo: vel ꝓximo ſumat arma: ⁊ ſe exponat periculo: et in illo
ↄflictu aliqs moriaꝛ. dicit eñ ꝙ ↄſulēs nō eſt irregularis. etiā
ſi moriaꝛ ille cui hoc ↄſuliꝛ. xxiij. q. iij. ꝓ mēbris. ⁊. q. viij. hor
tatu. ⁊. c. p̄cedēti. ⁊ ſe. ¶ Nono q̄ro poneꝛ circa hoſpitiuʒ ep̄i
qdā veniūt ad expugnādū. ep̄s familie ſue p̄cepit vt aſſumāt
baliſtas ⁊ arma ad defenſaʒ qđ faciūt. ⁊ hincinde multa homi
cidia ↄmittunꝛ. diſtingue. ꝙ aut ex illa ſuaſiōe timebat ꝑicu
lū ꝑſone ſue: vel ſuoꝝ. ⁊ licite fecit: nec erit irregularis. aut re
rū tm̄: ⁊ tūc ipſas debuit dimittere: nō armis reſiſtere. vt. ꝭ. e.
ſuſcepimꝰ. tutiꝰ tñ eſt: vt de baliſtis nō faciat mētionē expreſ
ſaʒ. facit qđ no. ꝭ. e. c. poſtulaſti. ꝭ. vnico. ⁊ qđ no. ꝭ. de iure pa.
ex literis. caueat tñ qlibet clericꝰ ne in ꝓpria ꝑſona ad ↄflictū
vadat: alioq ſi hoc fecerit: ⁊ alios ꝑcuſſerit: ⁊ apparet ibi ali
quos interfectos de quibꝰ mordeat ipm ↄſciētia abſtineat re
uerēter. j. c. petitio. ⁊ in oībꝰ ↄſiliū eſt cautū: vt ſuadēs vel ↄſu
lēs aperte exprimat ꝙ oino abſtineāt ab homicidijs. ar. ꝭ. co.
petrꝰ. ⁊. c. ſignificaſti. ij. ꝭ. ad vltim. ⁊ de hoc no. ne cle. vel mo.
12 ſniaʒ. ꝭ. j. vbi etiā no. q̄dā alie vtiles qđ hic. ¶ Decimo q̄riꝛ
ſi alicui ↄſulaꝛ ꝙ ſe indubitāter morti exponat ꝓ honore xp̄i
vel fide: vel libertate eccl'ie. dic ꝙ nō ē irregularis: etiā ſi mors
inde ſequaꝛ. cū xp̄s ꝑmo ꝓ nobis mortuꝰ ſit ⁊ ei teneamur re
petere vicē. vñ ⁊ ſancti martyres ꝓ xp̄o ſanguinē ſuū fuderūt
et alij verbo ⁊ exēplo. vt ſanguinē funderēt ſuggeſſerūt vt pʒ
13 invitis eorūdem ſm Inno. ¶ ꝛ Undecimo q̄rit ſi quis accu
ſauerit aliquam de crimine capitali vel teſtis vel aduocatus
vel iudex fuit. dic quod morte ſecuta ipſorum quilibet irregu
laris efficitur. li. diſt. qui in aliquo. ⁊. l. di. ſi quis viduā. ne cle.
14 vel mo. ſniam. et. ꝭ. c. de cetero. ¶ Duodecimo. queritꝛ quid

[a] ¶ Q: ↄſilio Cōſiliū qui dat ad delictū dētractare: ⁊ tenetur bal. i. l. j. v̄ſ. vel ꝙ ſi etiā C. de ſer. fugi. maxime in caſu de. j. de penis.

ſi aduocatus defendit reuꝫ criminis itaꝙ abſolut⁹ eſt et accu
15 ſator tallioñ paſſus.dic:vt.ſ. de poſtu.c.i. ¶ Ultimo q̄rit̄ ſi
qs clericus retinet vrſum leonē:vel ceruū⁊ occidit aliquē nū
quid tenēs ipm eſt irregularis.dicūt qdaꝫ ꝙ ſic.q₂ eſt qd ſibi
pōt imputari hoc ipo ꝙ animal tenet.ar.l.di.hi q arborē.⁊.c.
ſepe.Alij ꝯ.dūmō maliciā nō adhibuit:vel in lata culpa non
ſit.⁊ hoc veri⁹ putat Inno.ar.ff.ſi qua.pa.fe.di.l.ij.⁊.l.ſi.Iſtaꝫ
circa hāc materiā duas regulas trade. p̄ma eſt ꝙ i dubio nec
magiſter nec iudex dꝫ aliquē iudicare irregularē.de peni. di.
j.pene.de penis.l.interp̄tatiōe.⁊.l.p̄ſes.ſcd̄a eſt ꝙ vnuſqſq₃ in
dubio dꝫ ſe reputare irregularē.vt pꝫ de ſimo.mattheus.vel
ſaltē vbi nō eſt infamat⁹ eſt ſue ꝯſciētie relinquēd⁹. vt pꝫ in eo
qd̄ legit̄:⁊ no.ſ.e.c.ij.⁊.c.petitiō.añ ſi.⁊ fere oīa p̄dicta habes
in ſpe.ꝺ lega.in tractatu diſpēſationū.§.iuxta ꝓpoſitiōis.v̄.
ſꝫ querit̄ qñ occaſione homicidij.⁊ ſequētib⁹ trib⁹ columnis.
¶ Querit glo.ſi.vtrū in minorib⁹ ordinib⁹ miniſtrabit cū di
ſpēſatiōe vel ſine.v̄r ꝙ cū diſpēſatione.l.di.miror. Sꝫ ibi loq
tur de volūtario homicida:hic de caſuali.dicit Ho.ꝙ i ſacris
ſol⁹ papa diſpenſat.ſ.e.ꝯtinebat̄.ſꝫ in minorib⁹ ſuo iure ep̄s
pōt diſpenſare.ſimile qd̄ no.ſ.de biga.c.ij.⁊c.

1 ☞ Exempla plura de homicidio caſuali.
1 Dilectus. †Homicidiū caſuale nō imputat̄
ei q dabat operā rei licite:nec fuit
in culpa.ij.ibi:idcq₃. ¶ Not.p̄mo ꝙ iſte tex⁹ fundat
ſe in eo ꝙ in culpa nō fuit iſte q equū ſtimulauit. ſec⁹ ſi fuiſſet
in culpa.vt.l.idē iuris.§.j.ff.ad.l.aqui.⁊ aduerte ſi iſtam mate
riā homicidij caſualis vis bñ ſcire p exēpla.vide in illo titulo
q eſt multuꝫ iſti ꝯfinis in eo qd̄ ibi ſola culpa ſufficit: quo ad
ꝯdēnationē:ſicut hic quo ad irregularitatē ꝯhēdā. ibi eñ de
latrone aliū aggrediēte occiſo.vt.l.itaq₃.ibi de furioſo : et de
tegula q̄ cecidit de tecto meo.⁊ de ipubere dānū dāte:⁊ ꝺ ma
giſtro puerū caſtigāte:⁊ inde mortuo.in.l.ſꝫ ⁊ ſi.cū.l.ſe. Item
de eo q i collectatiōe aliū occidit.⁊ de medico:q īpite cura
nit.vt.l.ſi obſtetrix.§.ſi.⁊ de illo q ludit ad pilā q̄ pcuſſa i ma
nus tōſoris incidit ⁊ ille quē radebat gula pciſa eſt. ⁊ qñ plu
res interfuerūt homicidio:ſꝫ neſcit̄ a quo.⁊ de illo q canē irri
tauit ⁊ aliū mordet.ex quo morſu deceſſit.in.l.itē mela. Item
de illo q nō bñ cuſtodiuit ignē:ex quo icēdiū eſt ſequutū.in
l.ſi.ſeru⁹ ſeruū.§.ſi fornicari⁹. Itē ſi ex plauſtro lapis cecide
rit ⁊ qd ruperit vel fregerit.vt dicta.l.§.ſi ex plauſtro.⁊ de il
lo q fecit foueas cā capiēdi vrſos:⁊ hō int⁹ cecidit ⁊ occidit.in
l.q foueas. Itē de illo q putat arborē ex qua ram⁹ cecidit ⁊ oc
cidit.in.l.ſi putator. Itē de illo q cū ſtramēta ardētia trāſili
rent ꝯcurrētes alter alterū occidit in.l.ſcientiā.vbi de illo qui
aliter ſe tueri nō valēs interficit aggreſſorē. Itē de puero in
terfecto a plauſtro.vt.l.ſi ex plagijs.vbi de illo q ludēdo aliū
impulit:et cecidit occiſus.iſtos eñ caſus et alios ibi habes ex
quibus patēt plura exempla:ꝙ in iſto titulo proſequat̄ iuris
lator de homicidio cauſali culpabiliter ꝯmiſſo.

1 ☞ Iudex debet inquirere diligenter de omnibus circūſtā
tiis in maleficio dubio.
2 Circunſtātie ⁊ innocentia declarant̄ per aſſertionem ſuſpecti
de crimine in foro conſcientie.
3 Scandalū graue vel infamia ſufficit ad ſuſpēſionē executio
nis ordinū:niſi accuſatus ſe purget.
Ex literis. Sūmat̄.vt.ſ.pxi. et ponit̄ p̄mo
ꝯſultatio.ij.indagatio.iij.miſſio.
ij.ibi:nos aūt.iij.ibi:ad te. ¶ No.p̄mo ꝙ eſt certuꝫ
qñq₃ de delicto ſꝫ neſcit̄ pſona.vel eſt modica p̄ſum
ptio ꝯtra perſonā certā.⁊ illi indicitur purgatio:nō autē ex
illa p̄ſumptiōe dānatur.vt.l.ſciant.C.de p̄ſump. ¶ Scd̄o no.
1 †ꝙ in maleficio dubio iudex dꝫ īqrere diligēter de oīb⁹ cir
cūſtātijs.facit qd̄no. Inno.ſ.de teſti.cū clamor.⁊ Bar. in illa
2 diſputatiōe. Iudex maleficioꝝ ⁊c. ¶ Tertio not.†ꝙ p aſſer
tionem ſuſpecti de crimine declarantur circunſtantie et ſua in
nocentia comprobatur.quod eſt verum in foro ꝯſcientie non
3 in foro iudiciali. ¶ Quarto not.† ꝙ graue ſcandalū vel infa
mia ſufficit ad ſuſpenſioneꝫ illius ab executiōe ordinum:niſi
ſe purget.et iſtud niſi ſe purget refert glo.ad ſcandalum ⁊ in
famiam Hoſtien. ꝯtra.qui dicit.quod ſcandalum non ceſſat
per purgationem. Ioan.andre.dicit quod ſi purgatio faciat
ceſſare ſcandalum procedit gloſſa.alias ſi non facit procedit
dictum Hoſtien.

1 ☞ Clamare debet hora congrua non tempore periculi im
minentis:qui aliquid proijcit vel ſuſpenſuꝫ tenet in periculo:
2 Dāti cām homicidio nulla p̄cedēte culpa nō iputat̄ euent⁹.

Ex literis. Sūmat̄.vt.ſ.pxi.cōis diuiſio.
ſcd̄a ibi:quo circa. ¶ No.p̄mo
ꝙ iſte tex.fundat ſe q₂ agebat iſte monachus rem
vtilē neceſſariā. Idem credo ſi p̄ſus volūtariā ſi
poterat credere veroſile neminē trāſiturum inde.vt.l.ſi puta
tor.ad.l.aqui.vbi etiā qd iuris ſi per locum ꝯſueuerūt hoies
1 tranſire. †debet eñ tunc clamare: ꝯgrua tamen hora:nō ho
ra periculi imminentis.facit.ff.e.ti.in te. ſi obſtetrix.§. ſi.et.l.
ſe.et.l.item mela.j.reſpōſo.niſi de ꝯſuetudine loci ſolitarij vel
2 frequentati. Secundo not.† ꝙ qui dedit cauſam homicidio
nulla precedente culpa nō imputatur euentus. ſecus ſi culpa
p̄ceſſit.et iſta ꝯſyderatio p̄cedentis culpe vel non habetur nō
ſolū in hac materia irregularitatis:ſed in alia.ſ.cū querit̄: an
debitor ſpeciei de interitu teneat̄.qd̄ dic:vt.ſ. de depo. bona
fides.et.l.ꝙ te.ff.ſi certum pe.vbi plene de hoc.

1 ☞ Stimulās equū calcaribus nō eſt in culpa.
2 Sciens equi vitium non debet illum equitare ſi eius debili
tatem in retinendo nouit alteri obfuturam. Et in hoc ſtatur
dicto ſuo.nu.3.
Significaſti. Sūmat̄ et diuidit̄ vt
dicit.ex lr̄is.j. ¶ Not.
1 p̄mo † ꝙ nō dꝫ in culpa qui ſtimulat equū calca
ribus ſi non paret habenis.vnde ſi ex tali ſtimu
latione equus irritatur ad fugam nō imputatur
ſeſſori ideo eſt quare ſtimulare equum calcaribus non eſt cul
pa.quia ita idiget ſi ceſſori reſiſtit.vnde vtitur re ad vſum de
ſtinata.ideo non imputatur euentus.vt no. Innoc.in.c.ſicut.
de iureiuran.et.l.ſi vt certo.§.nunc videndum.cōmo. ¶ Se
2 cundo not.† quod ille qui ſcit equi vitium equitare illum nō
debet:ſi eius debilitateꝫ in retinendo nouit alteri obfuturam
vt.l.idem iuris.§.j.ff.ad.l.aqui. ¶ Tertio not. quod non im
putatur equitāti ſi prius ſolicite non inquirit de natura equi
ſit bucca durus:vel non. vel aliter defectiuus . In hoc enim
non deprehenditur culpa ſicut alibi dicit.l. quod non debet
eſſe nimium curioſus.vt.l.doli mali.ff. de nouationi. ¶ Ter
3 tio not.†quod ſciuerit vel neſciuerit equi vitium ſtatur dicto
ſuo.ſcientia enim vel ignorantia conſiſtit in animo. ideo illa
que ſunt animi declarantur iuramento ſuo.vt dicit hic gloſſ.
no.ſimiliter et conſcientia.vt no inſti.de ac.§. alie.et.j. de re
ſcrip.ſtatutum.§.aſſeſſorem.lib.vj.et.l.non omnes.§.a barba
ris.de re mili. ¶ Quarto not. quod ad cautelam quandoq₃
iniungitur pnia:qua peracta pmittit̄ miniſtrare. ſubaudi vel
eius parte.de tēpo.ord.c.ex tenore.et de fur.c.vlt.ſm Io.an.

1 ☞ Conſanguinei incitant̄ ad iram et odium naturaliter de
iniuria illata conſanguineo.
2 Preſens qñ tractatur de alicuius morte:ſi eius cauſa tractus
iſte contingit:et tacet preſumitur conſentire.
3 Conſanguinei mei licet propter iniuriam mihi illataꝫ ſumāt
vindictam:non eſt mihi aliquid imputādū nec preſumitur in
dubio mea conſcientia id feciſſe.
4 Cleric⁹ ſi icepit rixā i q̄ pcutit̄ vel male tractat̄: pp qd̄ ipſius
amici ⁊ ꝯſanguinei indignati aliquē p̄ter ei⁹ ꝯſciētiā propter
hoc occidēt vel debilitēt:erit irregularis talis clericus.
Petrus. Nō cenſet̄ homicida is quo p̄hiben
te et cauſam non dante homicidiuꝫ
factum eſt. In prima facti narratio. In.ij. prouiſio
1 ibi: quocirca. ¶ Not.primo.† quod naturaliter vt
ſic dixerim de iniuria illata conſanguineo ceteri cōſanguinei
concitantur ad iram et odiuꝫ.et ideo dicit alibi gloſſa. quod
iniuria irrogata vni de cognatione videtur omnibus irro
gata.vt.l.lex cornelia. ff.de iniurijs. facit.c.cum.p.ſ.de accu.
2 ¶ Secundo no.†caſum cum preſente aliquo habetur tracta
tus de morte alicuius:ſi eñ ipſi⁹ cā tractat⁹ iſte ꝯtingit et ta
cet:p̄ſumitur ꝯſentire.vt dicit glo.ij.in ſi. ad hoc facit qd̄ no.
Inno.ſ.de reſcrip.ex parte decani.⁊ eſt iſtud dictum ꝯ cōmu
nem theoricā ꝙ tacēs quo ad ipm obligādum nō preſumitur
ꝯſentire.vt.l.filius.§.inuitus.ff.de procura.facit qd̄ dixi.ſ.de
dona.inter vi.⁊ vxo.nup. Requirit̄ ergo exp̄ſſa p̄hibitio ne vi
deat̄ ꝯſentire.ar.ꝯ.c.quas.§.necare.ff.de fur. ¶ Tertio not.
3 †ꝙ licet mei ꝯſanguinei ꝓpter iniuriam mihi illatā ſumāt idē
vindictā nō eſt mihi aliqd iputādū nec p̄ſumit̄ i dubio mea cō
ſciētia hoc feciſſe niſi me p̄ñte haberēt colloquiū ⁊ tacerē.vt h
facit.j.q.iiij.q₂ p̄ſulat⁹.vbi de hoc.⁊ ibi not.nūqd leſus teneat̄
actionē iniuriarū remittere:ſi ſcit ꝙ al's ſui ledentem interfi
cient. ¶ Quarto no.ꝙ qñq₃ cedes et vulnera precedūt mine
quo caſu ſi mors poſtea ſequitur:et neſcitur a quo fuerit iter
fectus:vtrum preſumatur ab eo qui minatus fuit.dic: vt not.
in.l.metum.

in.l.metū.C.qđ met⁹ cā.l.pantomius.de here.inſti.per Bal.
¶ Quinto no.ꝙ iſti nō habuerūt aīm occidendi ſ₃ tm̄mō v-
berādi illū abbatē.inuit ergo tex.iſte:ꝙ ſi petrus iſte ꝯſenſiſ-
ſet verberibus inſligēdis tenent̄ de morte iđe ſequuta:⁊ hinc
ſumpta occaſione no.hic Hoſt.ꝙ hodie expeditum eſt.ſ.e.is
cui.li.vi.¶ Sexto no.ꝙ iſte Petr⁹ poſtꝙ ꝓhibuit nō dr̄ de-
diſſe cām vel occaſionē nec eēt ſibi ſubſequēs homicidiū īpu-
4 tādū.ex quo īfert Jo.an.ꝙ ſi cleric⁹ incepit rixā:in q̄ ꝑcutit̄:
vel male tractat̄ ꝓpter qđ ipſi⁹ amici ⁊ ꝯſanguinei indignati
aliquē ⁊ ꝑter ꝯſcientiā ſuā ꝓpter hoc occidāt:vel debilitēt:ir
regularis erit ille clericus cū culpa ſua ꝑcedit caſu₃.ad hoc.ſ.
c.proxi.⁊.l.j.§.cū arietes.ff.ſi qua.pa.fe.di.⁊.C.de adul. quo-
niam alexandrum.⁊.l.quoniam multa facinora.ad.l.iul.de vi
pu.Caueat ergo clericus ne ſit rixoſus vel litigioſus.xlvj.di.
ꝑ totū:alſ aut ſi occaſio eſſet remota vel ꝓpinqua ⁊ iuxta vel
ꝑter ꝯſcientiā ſuā ille occideret non eſſet irregularis. xxiij.q.
v.cum homo.⁊.c.de occidēdis.⁊ no.ſ.e.de cetero. ¶ Querit
Jo.an.pone ꝙ iſte Petrus ꝓhibuit ꝯſanguineos vt ī tex.dr̄
tn̄ nō reuelauit tractatū q fuit habit⁹ de morte abbatis.an ſe-
cuto homicidio ſit irregularis.qdam ꝙ nō ſi nō credidit nec
credere debuit ipſius optentū ꝯ ipſi⁹ ꝓhibitionē homicidiū
fieri:ſecus ſi crederet.Alij dicūt ꝑciſe eū nō eſſe irregularē ex
eo ꝙ nō reuelauit:cū non poſſit dici cōmittere homicidiū fa-
cto mādato ꝯſilio vel defenſione.l.di.ſi qs.ſm Jnn.ita ēt no.
ſpec.i ti.de le.in tractatu diſpēſationū.§.iuxta ꝓpoſitōis.iiij.
colū.ver.ꝙ ſi amici.facit qđ no.Jo.an.ſ.e.ad audientiā.circa
prin.ꝑſe vero circa hoc diſtinguit:an doloſe celauerit nec ne.
⁊ no.hn̄ iſtā qōnem q₂ eſt diſſimilis ab illa de qua.ſ.de ſentē.
excō.quāte.ibi em̄ q̄rit̄ an teneat̄ defendere aliū cū poſſit:hic
vero an teneatur reuelare inſidias.pone em̄ ꝙ clericus ſcit ve
nenū vni paratū vel inimici in itinere inſidiant̄ illi an clericus
de hoc ſciēs ſi nō reuelat ſecuto homicidio ſit irregularis.ex
predictis videtur ꝙ nō ſi doloſe nō tacuit.ſed nolēs forte ſe li
tibus implicare facit qđ no.ij.q.v.auditū.

Ponit quæſtionem.

1 ¶ Parochiani q vidēt ornamenta ecclie aſportari poſſunt
inſequi furem ⁊ recuperare res eccleſie.
2 Queſtioni implicite eſt explicite reſpondendum.
3 Percutiens nō lethaliter nō tenet̄ de homicidio:qn̄ non fecit
in auxiliū aliorum qui interfecerunt.
4 Voluntatem qui habet occidendi tenet̄ de homicidio ab alio
perpetrato:etiam ſi lethaliter non percuſſit.
5 Clericus quare incurrat irregularitatē ſi ad clamorē eius la-
tro capiat̄ ⁊ occiditur ⁊ non ſi ad querela₃ eius capiatur a iu-
dice:⁊ iuſtitia inde fiat.
6 Vulnus fuerit mortale vel non ſtat̄ iudicio medicorum.
7 Aſſerenti factum ⁊ delictu₃ ſuum in tali qualitate que reddit
ipſum innocentem credendum eſt in foro ꝯſcientie.
8 Plures ſi percuſſerunt vnum ⁊ neſcitur ex cuius ictu deceſſe
rit:omnes ſunt irregulares in dubio.
9 Occidens excuſatur a pena ſi in propulſando iniuriā perſo-
nalem violentam non exceſſit modum.
10 Percutere in capite eſt magis periculoſum:ꝙ in aliqua par
te corporis.
11 Credendum eſt cuilibet in iudicio anime.
12 Incontinenti qn̄ aliquid dicatur factum.
13 Iniurie perſonalis ⁊ realis ꝓpulſatio qualiter differat.

SIgnificaſti. Quo ad legem ꝓmo-
tionis habet̄ ꝑcutiēs
vt homicida de cuius vulnere an fuerit letale vel
nō ſciri nō poteſt ꝑcuſſus ab eo:vel ab alijs occi-
ſus extiterit.cōis diuiſio.ſcđa ibi:nos i ꝑmiſſo.q̄ diſtinguit.⁊
primu₃ membrum proſequitur ibi:⁊ quidē.ſcđm ibi:ꝙ ſi nec.
¶ No.primo ꝙ iſte maleficus eucariſtiā libros ⁊ ornamēta
ſubripuit talibus lex imponit grauiſſimā penā ꝯſyderata tn̄
qualitate perſone pro rei cōditione tēporis etatis ⁊ ſexus.vn̄
dicit iuriſconſultus ſcio multos ad beſtias damnaſſe ſacrile-
gos nōnullos viuos exuſſiſſe.alios vero in furca₃ ſuſpendiſ
ſe.ſed moderanda eſt pena vſq₃ beſtiarum damnationē eorū
qui manu facta tēpla effregerunt.⁊ dona dei noctu tulerunt.
1 vt.l.ſacrilegij.ff.ad.l.iul.pecul.¶ Scđo no.ꝙ parochiani q
vident ornamēta eccleſie aſportari poſſunt inſequi furē ⁊ recu
perare res ecclie.Iniuriā em̄ irrogatā deo tenet̄ qlibet vt ꝓ-
priā vendicare.q₂ ius publicū ꝯſiſtit in ſacris:⁊ ſacerdotib⁹.vt
2 l.j.ff.de iuſti.⁊ iur.facit.c.⁊ iudeos.ſ.đ iudeis.¶ Tertio no.ꝙ
implicite qōni eſt explicite reſpōdendum ⁊ cum diſtinctio-
ne.vt dixi.ſ.de reſcrip.c.ſuper literis.¶ Quarto no.ꝙ plu-
res qnq₃ vulnerant vnum:quo caſu quandoq₃ vnum vulnus

ab alio cognoſcit̄.⁊ qnq₃ ignoratur.⁊ ſi ſcitur ſi ſuum vulnus
non eſt mortale:nō tenetur de homicidio:ſed ex aliorum vul
neribus poſtea interemptus eſt:ſi autem primum fuit morta
le:ſed ex aliorum vulneribus maturius eſt peremptus videt̄:
ꝙ teneat̄ de occiſo.⁊ idem ſi incertum eſt a quo vulnus morti
ferum ſit illatū.vt hic.⁊.l.ita vulneratus.ad.l.aqui.vnde ſumi
tur deciſio huius.c.Si aute₃ neutra percuſſio ſit mortalis:ſ₃
omnes ſimul iuncte ſic tunc omnes ſunt irregulares.xxiij. q.
3 vlti.c.ſi.Item intellige ꝙ tunc ille qui non lethalitur ꝑcuſſit
nō tenetur de homicidio qn̄ nō fecit in auxilium alioru₃:qui
interfecerūt.tūc enim tanꝙ preſtans opem homicidio tenere
tur etiam ſi non occidiſſet:vt patet hic qn̄ animo occidēdi le-
4 uiter percuſſit.de homicidio enim tūc tenet̄. ¶ Quinto no.ꝙ
ꝙ ille qui habet volūtatem occidēdi tenetur de homicidio ab
alio perpetrato:etiam ſi lethaliter nō percuſſit.⁊ dicit Inno.
hoc verū.ſ.ꝙ anim⁹ occidēdi ſufficiat ad irregularitatē ꝯhē-
dam qn̄ aliquid fecit vt hic:ſecus aūt ſi nihil in mortē fecit cō-
ſulendo vel auxiliando. ¶ Sexto no.ꝙ ad hoc vt iſte non ſit
irregularis requiritur:ꝙ nō eius ſtudio ꝯſilio vel mādato pa-
rochiani ꝓceſſerint ad illud homicidiū cōmittendum.ex quo
argue ꝙ iſte detinuit hūc latronē:vel ꝯ illū clamauit:qđ ſi nō
feciſſet latro fugiſſet:⁊ euaſiſſet irregularis eſt ſi iſte interficit̄.
Quidā diſtingūt vtrū detinuit:vel clamauit:vt caperet̄:nō vt
occideret̄ ⁊ nō eſt irregularis:an hoc fecerit in morte₃ ſuam ⁊
tunc ſit irregularis. Inno.tamen dicit.ꝙ cum lex promotio-
nis in facto nō in volūtate ꝯſiſtat ſemper talis erit irregula-
ris.⁊ idē Hoſti.nam ex negligentia cōmittēte homicidiū hoc
contingit.l.di.hi qui arborē.niſi clamaſſet ob tutelam ſui cor
poris.tunc enim ſi alij traxerint ad clamorem ⁊ occiderint ag
greſſore₃ non imputatur ei:q₂ non tendit in alterius mortē:
ſed ſuam liberationē:⁊ ꝙ quiſq₃ ob tutelā ſui corporis fecerit
iuſte feciſſe videtur.ff.de iuſti.⁊ iure.l.ij.⁊.ſ.e.c.ij. facit quod
no.Jo.an.poſt Inno.ſ.de reſti.ſpo.olim.j.in glo.quomodo
hoc ver.illud etiam.⁊.ſ.de penis ꝙ in dubijs.⁊ hoc cum facit
ob tutelam ſui corporis vt dixi.Si aūt ob tutelam ſuaru₃ re-
rum clamauerit:⁊ ille ad clamorem capitur:⁊ occiditur:patet
ꝙ eſt irregularis:nec excuſat recuperatio rerum vt patet in
eo quod legitur:⁊ no.ſ.c.ſuſcepimus.Non ob.ſ.c.proxi.adul
teriu₃.quia ibi nihil eſt ꝙ querenti poſſit īputari ſi iudex ex-
5 ceſſit iniuſtitia.vt ibi no.ſm hoc.⁊ facit.ſ.e.c.ij.li.vi. ¶ Vnū
ex predictis remanet mihi dubium quare ſi ad clamore₃ cle-
a rici latro[a] capiatur ⁊ occiditur imputatur clerico quo ad irre
gularitatem ⁊ non imputatur ſi ad querelam eius capiatur a
iudice ⁊ iuſtitia inde fiat:licet proteſtetur ꝙ ad hoc non intē-
dit vt dicto.c.ij.cum vtrobiq₃ hoc euenire frequenter debuit
cogitare ⁊ multo magis in iudice: qui cōperto furto non de
facili furem ſine vindicta dimitte poſſet:ſed illi qui furem ce-
perunt dimittere eum poſſunt.⁊ tamen ſi ab eis occiditur i-
putatur clerico qui clamauit etiam tendebat tantūmodo ad
recuperationem rerum ſuarum.cogita rationem differētie ⁊
predicta que dixi vide in ſpec.in tractatu diſpenſationu₃ ſub
6 ti.de le.§.iuxta.xiiij.col.verſi.illud aute₃. ¶ Septimo no.ꝙ
ſtat̄ iudicio medicorum fuerit vulnus mortale:vel nō:⁊ eſt lo-
cus ab authoritate ſm quē cuilibet credit̄ teſtificāti de peritia
ſue artis:vt ruſticis de agricultura obſtetricib⁹ an femina ſit
ꝑgnās doctoribus an diſcipulus ſit ꝑitus.vt no.in.l.iureiur.
C.de teſti.⁊.ff.de ven.inſpi.l.j.⁊.C.de ad.di.iudi.l.peti.⁊.C.de
re mili.l.ſemel.li.xij.⁊ in ſpe.de ꝓba.§.ſi.ad ſi.vſi.hoc quoq₃.
vbi etiam dicitur de ictu falcaſtri:qđ dicebatur factu₃ a mula
cum pede.verſi.pone. ¶ Octauo no.in verſi.cū de ceteris ſit
7 credendum ⁊c.ꝙ aſſerenti factu₃ ⁊ delictū ſuū cū tali quali-
tate q̄ reddit ipſum inocentem in foro conſciētie eſt credēdu₃
in foro iudiciali debet oſtēdere inocentiam ſuam ſi ex facto re
manet ꝑſumptio ꝯ eū.vt.e.j.ſ.de ꝑſump.⁊.l.ſi nō ꝯuitij.de i-
iurijs.facit.c.preterea.⁊ qđ ibi dixi.ſ.de trāſac. ¶ Nono no.i
8 verſi.ꝙ ſi diſcerni.ꝙ ſi plures vnum percuſſerunt:ſed neſci
tur cuius ictu deceſſerit in dubio oēs ſunt irregulares . ⁊ ad-
uerte q₂ iſte tex.loquit̄ qn̄ conſtat clericum percuſſiſſe:ſed ne-
ſcit an vulnus ſuū fuit letale:vel nō.ſed ſi ꝯſtat de vno vulnere
illato ⁊ cū eſſent plures neſcitur a quo vtrū in dubio ſint oēs
repellendi:vel nullus. Inno.auctor decre.mouit iſtud dubiū
nec decidit Grego.ēt cōpilator huius voluminis dicta vba nō
poſuit q̄ ſunt iſta.vtrū aūt de illis ſit ſimile ſentiendū quoru₃
vnus:ſed qs omnino neſcitur homicidiū ꝑpetrauit:ſi forſan
ad ſacros recipiēdos preſentet̄ vtru₃ oēs ſint pariter repellē
di:cū diſcerni nō poſſit q debeat culpabilis iudicari diligens
inueſtigator aduertat iſta ſunt verba in antiqua per Grego.
hic deciſa quod fuiſſet vtili⁹ dclarare.quid ergo iuris erit.ar.
pro ⁊ ꝯ.xlij.di.quieſcamus.xj.q.iij.nolite.Hoſti.no.in ſūma

a ¶ Latro.la
tro famoſ⁹
debet laqō
furca ſuſpē
di.vt.l.capi
talium.§.fa
moſos.ff.đ
penis.

huius ti.§.⁊ qua pena.verſi.ſed nunqd omnes.⁊ in Specu.in tractatu diſpēſationū.§.iuxta.verſi.quid ſi quis in rixa.xiiij. colū.⁊ plenius.eo.ti.verſi.pone .Bar.brixien.tenet per hanc decre.tutius oēs repellere ꝙ homicidā ꝓmouere.Hoſt.dicit illos nō repellēdos:ſ; ſue ꝯſcie relinquēdos.Jo.an.dicit ꝙ vbi apparet de culpa oim l; vn⁹ ſol⁹ ꝑcuſſerit oēs ſunt repellēdi. ſi vo nec de aliqua culpa ꝯſtat oēs admittētur.facit qđ no.de elec.cupiētes.§.ceterū.l gl.ſi hoc.iſtā qōnem quo ad penā corporalē inſligēdā vel nō in terminis ꝓdictis vide plene examinatā ꝑ Bar.i.l.ſi i rixa.ff.ad.l.cor.de ſicca.cui⁹ vba nō refero qꝛ feſſus.format hic Jo.an.q.de lapide ꝓiecto ꝺ domo vbi erāt ꝗtuor:ſed neſcit a quo:q̄rit an oēs ex homicidio īde ſequuto ſint irregulares.qđ t; hic Goff.facit.l.itē mela.§.ſi plures.ff. ad.l.aq.⁊ de his q deie.vel eff.l.j.⁊ ꝑ totū.⁊ aut.qua in ꝓuincia.C.vbi de crim.agi op;.℄ Decimo no.i ṽ.ſi vo.ꝙ iſte de-
9 ricus exceſſit modū in ſe defendēdo.Ɩa ꝯ̄rio ergo ſenſu ſi modū nō exceſſiſſet ⁊ in ꝓpulſando iniuriā ꝑſonalē violētā occidiſſet excuſat⁹ eſſet a pena:nec eſſet irregularis ſm Hoſtiē.l; Inn.ꝙ ſic niſi cū eo diſpenſet.tn dic:vt.j.e.c.j.li.vj.℄ Undecimo no.ꝙ moderamē ꝯſyderat circa inſtrm cū quo aliqs repercutit ꝑcuſſorē:⁊ circa partē corporis:adde circa equalitatē ꝑſonaꝝ.⁊ eſt hic ar.ꝙ cū illis armis d; qs ſe defendere cu; qbus aggredit:ſed certe nō pñt i ipſo feruore rixe hec omnia ponderari . vt.l.j.§.rū.ff.de exercito.⁊ de dā.iſec.l.j.vnde hoc arbitrabitur bonus iudex.ar.ff.de vi ⁊ vi.ar.l.iij.§.deiectum.
10 ℄ Duodecimo no.† ꝙ ꝑcutere i capite eſt magis ꝑiculoſu;: ꝙ in aliqua parte corporis.⁊ dr̄ pars nobilior.vt.C.de reli.⁊ ſump.fu.l.cū in diuerſis.loc⁹ ⁊ i quo qs ꝑcutit facit iniuriam atrocē.vt iſti.de iniur.§.atrox.℄ Decimotertio no.gl.q̄ inci-
11 pit argumētū † ꝙ i iudicio aīe cuilibet eſt credēdū.dicit hoſt. ꝙ i foro ꝯtētioſo nūq; credit ſup his q̄ alr̄ ꝓbari nō poſſunt. Itē illi teſti magis eſt credēdū q meli⁹ veritatē nouit.ſ; poſt deū nullus meli⁹ nouit ꝯſciam hoīs ipſo eodē de cuius ꝯſcia q̄ritur.faciat ergo homo qđ pōt.xxij.q.ij.faciat.qꝛ impoſſibiliū nulla eſt obligatio de pac.c.ſi.ſm Hoſt.Ego nō video qđ ipoꝛtent iſta verba i foro ꝯtentioſo vbi deꝓhenſus in crimine diceret aliqd ad defenſa; ſue inocētie:qđ ꝓbare non poſſet:ſi de delicto facto vel teſtib⁹ appareret.oporteret eū tūc ꝓbare ſuā inocētiā.al's ex ꝓſumptōe iuris ſibi ꝯ̄ria eſſet dānādus:vt d.l.ſi nō ꝯuitij.C.de iniurijs.⁊.ſ̄.vt ecc.bñ.c.vno.glo.ꝓſequit q̄ ſint ꝯſyderāda:vt dicat iniuria ꝓpulſata cū moderamīe inculpate tutele:⁊ tractat de violētia illata ꝑſone.⁊ primo tāgit an ille q ꝓpulſat violētiā ꝑcutiēdo ſine exceſſu modi ſit excōicat⁹.dicit ꝙ nō.Idē not.ſ̄.de reſti.ſpo.olim.j.⁊ Jo.xxiij.q.j. §.j.vbi plene de hoc.℄ † Deinde q̄rit qñ dicat fieri incōtinē-

> ☞ Ponit q̄ſtiones.

12 ti vt ſic dicat licite violētia ꝓpulſata.dicit gl.i violētia ꝑſonali qñ id fit quo omiſſo violētia repelli nō poſſet.⁊ iđ ſi in ipo facto aliqd fit de propoſito quo omiſſo ꝑſona ſalua erat illicite fit:⁊ cēſet vindicta.violētiā vero reb⁹ illatā eſt licitū ꝓpulſare: ēt vocatis amicis ⁊ ꝓ recupatiōe rei ēt inſtare qđ nō l; īſtare ⁊ inſeq iniuriā ꝑſone illatā.⁊ hoc intelligit ver; Joan.an.poſt Hoſt.ꝙ ſit licitū inſiſtere cū amicis ad recupationē rei inuaſe añꝗ ad alia diuertat:al's eēt guerra ⁊ vindicta q̄ ꝓpria auctē nō eſt mouēda.C.de iude.l.null⁹.⁊ de hoc.ſ̄.de iureiu.ſicut.ij.

> ☞ Uide hic diſferentiā i ꝑſecutiōe iniurie ꝑſonalis ⁊ realis.

13 ℄ † S; hic q̄rit de rōne dr̄ie iter ꝓpulſationē iniurie ꝑſonalis quā nō l; facere iſeq̄ndo:ſed realē ſic incōtinēti ſemꝑ añꝗ ad alia diuertat.dicit Jo.an.ꝙ iđ dilatat plus defenſio rerū: ꝗ ꝑſonaꝝ.qꝛ ꝑ violentiā rerū ꝑdit poſſeſſio naturalis.ciuilis vero aīo retinet:quā l; defendere.iđ illa reſiſtētia in recuperādo dr̄ poti⁹ defenſio:ꝗ inſecutio.⁊ ꝓbat hoc in.l.q poſſeſſionē.ff.de vi ⁊ vi ar.hoc aūt ceſſat in violētia illata ꝑſone:qꝛ nemo ſeipm poſſidere pōt.nec eſt dñs mēbroꝝ ſuoꝝ.vt.l.liber hō.ad.l.aql.nec agit de recuperatiōe ꝑſone:ſ; de occaſione ꝓ qua occaſione ne ꝯtingat licitū eſt occidere ſine pena vim iferentē.vt.C.qñ liceat.vni.l.j.ꝙ nō ſic l; efficaciter ꝓ defenſiōe rerū.vt p; in clerico.ſ̄.c.ſuſcepim⁹.niſi i ꝓlato q ꝓ recuperatiōe rerū eccľie ſi h; tēporalē iuriſdictōe; pōt inuocare auxiliū brachij ſecularis.⁊ ſi in tali inuocatōe homicidia cōmitti cōtingat. nō imputabitur illi clerico vel ꝓlato vt.j.e.c.poſtulaſti.⁊ facit de ſen.ex.dilecto.In recupatione ergo rerū licitū eſt clerico inuocare auxiliū brachij ſecularis non imputabit tunc homicidiū ſubſecutū.ſed clamanti vel detinēti ſi ſequat homicidiū imputat.vt.ſ̄.ꝓxi.rationem differentie per te ipſum diſpice.

1 ☞ Medicus ſi prebet ſanum cōſiliū infirmo ⁊ perſonaliter viſitat ſufficit:vt ſibi nō imputet euentus mortalitatis.
2 Monachus an poſſit eſſe chirurgus.
3 Medicus dubitans an medicina ſit ꝓficua vel nociua an peccet ipſam dando.
4 Medicus ſi parauit bonam medicinam ſm doctrina; artis: ſed erat mala propter nimiam vetuſtatem ſpecierum vel aliā quācūq; cauſam:an teneatur.
5 Peritum ſe dicens cum non ſit ſi facit vel omittit aliquid ꝓpter quod periculum mortis incurrat:peccat.
6 Medicus ſi concernit fore vtilem inciſionem an debeat facere incidi.
7 Infirmus qui non obedit medico an peccet.
8 Sanus non tenetur viuere medicinaliter.
9 Seruiētes q cōcedūt infirmo quicqd petit ex certa ſciētia:vel iprobabiliter vel affectata ignorātia an peccent.

Tua nos. Monachus chirurgiā exercēs ſi ex ea mors ſequitur irregularis eſt:etia; ſi ſit peritus ⁊ diligens .⁊ hoc fecerit cauſa pietatis.hoc primo.ſcđo ꝙ clericus qui iudici ſeculari dedit interſignia furis a quo fuerat vulneratus irregularis non eſt.licet poſtmodū occidatur.ſcđa ibi:adulterū.⁊ ſub-
1 diuiſio patet vtriuſq; ibi:nos igit.℄ No.primo † ꝙ vt medico nō imputetur euentus mortalitatis ſufficit ſanum cōſiliu; ꝓbuiſſe infirmo:⁊ perſonaliter viſitare:⁊ vitā ac regimen ſibi dimittere:nec tenetur ad cuſtodiam cōtinuam perſonalē.ar. de fri.c.ſi.de ꝯſe.diſti.v.nunꝗ.de vſu pal.c.ſi.quod eſt no.di-
2 gnum ſm Hoſt.℄ Secūdo no.† ꝙ iſte monachus chirurgicus cōmiſit culpa; in alieno facto vſurpando:non in male curando.⁊ ſic culpa non fuit ordinata ad caſum:ſed in obedientia mulieris.⁊ tñ ſine diſpēſatiōe nō pōt ſuū officiū exeq.hāc aūt diſpenſationē inducit offm pietatis impenſum ꝯ̄ debitu; iuris.℄ Circa cura; adhibitā in curādo infirmū ꝑ medicum per miniſtrum vel ēt per ſe ipm.Inno.aliqua hic no.que per-

> ☞ Ponit queſtiones.

3 qōnes ſuccincte expediam.℄ Quero ergo primo † ſi medic⁹ dubitat an medicina ſit ꝓficua vel nociua an peccet ipſam dādo . dicit ꝙ ſic:etiam ſi credat magis proficuam.qꝛ in dubio certior via eſt eligēda.⁊ melius eſt hoīe; relinquere in manu dei:ꝗ ipſum exponere cuicūq; dubitabili medicine.⁊ idem ſi dat medicinam que infirmitatem habeat augere vt infirmu; redimat.vt.l.medicus.de va.⁊ extraor.cog.℄ Scđo q̄ro po-
4 ne † ꝙ medicus parauit bonā medicinam ſm doctrinā artis: ſ; quātū ad materiā mala erat ꝓpter nimiā vetuſtatē ſpēru; vel aliā quācūq; cām.dic ꝙ ſi adhibuit diligentiā quā debuit iculpabilis eſt.qꝛ ſemꝑ ꝓbabilis ignorātia eſt excuſata.j.ꝺ cle. ex.mi.c.apľice.vnū no.ꝙ ſicut peccat medic⁹ indebitā ꝓpinādo:ita ⁊ debitā omittendo.⁊ ſic iperitia artis equale pctm eſt omittere qđ eſt fiendū ſicut facere qđ eſt nociuum.℄ Tertio
5 quero † ſi qs dicat ſe peritū cū non ſit.⁊ faciat vel omittat aliqd ꝓpter qđ infirm⁹ periculū mortis incurrat.dic ꝙ peccat: ⁊ irregularis eſt vt.l.ij.ff.qđ quiſq; iuris.⁊.l.illicitas.§.ſicuti. de offi.preſi.⁊ de acti.emp.l.iul.§.ꝙ ante; dicimus.⁊ eſt ſatis
6 exꝓſſum hic.⁊.ſ̄.de eta.⁊ qua.ad aures.℄ Quarto q̄ro † de inciſione vtrum medicus debeat facere incidi ſi ꝯcernit fore vtile.dicit ꝙ ſic dūmodo peritū ⁊ diſcretum inueniat inciſorem: cui non erit imputandum ſi ex puſillanimitate animi īfirmus deficeret.ar.de fri.c.ex literis.Si tñ chirurgic⁹ dubitat de inciſore abſtineat tam ipe ꝗ inciſor:niſi ſit talis:de quo non dubitatur cōiter:qn bene ſciat incidere ſm Inno.ar.de fun.inſtruc.
7 cum declanionis.§.aſinam.℄ † Quinto q̄ro de infirmo q non obedit medico an peccet:dicit:ꝙ nō peccat.qꝛ nō eſt ei⁹ prelatus.Incaute tñ facit non credere ꝑito in arte ſua.vt patet in eo qđ no.ſ̄.c.proxi.ſi tñ ſumat ſcienter vel affectata ignorātia aliqd ſibi nociuū peccat faciens ꝯ̄ charitatē.qꝛ d; corpus ſuū diligere ⁊ cuſtodire vt deo ſeruiat:⁊ non ſeuire in ſeipm.vt p; ſ̄.de cor.viti.c.ſignificauit.Si eīn peccat medicus medicina; dans cōtra ꝑitiā artis.Ita infirmus nociua ⁊ vetita ſumens ſicut ſi venenū ſumeret.⁊ hoc verū cū capit mortifera.ſi aute; alia q̄ habēt aggrauare infirmitatē peccat:ſ; non ita fortiter.
8 nā nūq; moleſtior eſt ſitis:ꝗ febris † tangit vtrū ſanus teneat viuere medicinaliter.dicit ꝙ nō.qꝛ oīa ſana ſanis.peccaret tñ
9 ſi ſumeret q̄ crederet nociua.qꝛ faceret ꝯ̄ charitatē.℄ † Ultimo q̄rit quid de ſeruiētib⁹ qui cōcedūt infirmo quicqd petit ex certa ſciētia:vł iprobabiliter vel affectata ignorātia.dic ꝙ peccat.⁊ idem ſi contra preceptū medici hoc faciat.quia in talib⁹ credendū medico:non infirmo.vt patet.v.q.v.c.j.ij.⁊.iij.⁊ ait Augu.quid ꝓſit vt obſit nouit medicus nō egrotās.⁊ de materia ſupra vide in ſpec.in tractatu diſpenſationum. §. iuxta. ver.item exercens.⁊ ver.facto autem.⁊ ſe.

1 ☞ Furem licitum eſt capere ⁊ ligare.
2 Iudex ꝯtra delinquentē querere d; argumenta ⁊ indicia.
3 Indicia propinqua ſufficiunt ad cōdēnationem.

Ad vltimū.

1 Ad vltimū. ¶ No. primo hic. ꝙ furē ligatū tra
diderūt poteſtati. videt̄ ergo licitū
2 capere ⁊ ligare furem. vt dixi. ē. c. ij. ¶ Secundo not. ꝙ quod
iudex ꝯtra delinquētē q̄rit argumēta. ⁊ indicia. Iſta em̄ indi-
cia. ſcȝ interſigna repta in domo dn̄i ſunt vrgētia indicia con
a tra furē cū em̄ furta clādeſtina ⁊ nō adhibitis teſtib⁹ cōmittā
tur per argumēta ꝯuincat̄. de re mili. l. nō oēs. §. a barbaris. ⁊
de cle. peregri. c. ij. ⁊ vide qđ no. Barto. in. l. ab ea. ff. ſi qs te. li.
eſſe iuſ. fue. ¶ Tertio no. ꝙ ex iſtis indicijs videt̄ iudex cōdē
3 naſſe iſtū furē ꝙ q² indicia propinqua ſufficiūt ad cōdēnationē
qđ eſt verū in ciuili: nō quo ad penā corporalē. vt no. Inno. ē.
de preſump. c. q² veroſimile. facit qđ no. Bar. in. l. maritus. ff.
de q̄ſtio. ¶ Quarto no. penā impoſitā huic qui acceſſerat aio
furādi: ⁊ ad actū puenerat: nō tñ pfecerat. vtrū āt iſta pena fue
rit cōmēſura delicto vel exceſſiua. dicā. j. ¶ Quinto no. ꝙ iſte
fur nō ſumēdo cibū dedit cauſam morti ſue. ⁊ iſta eſt forte ra-
tio quare nō imputat̄ huic monacho. j. dicā. ¶ Op. ⁊ videt̄ qđ
iſte monachus ex narratis in textu fuerit irregularis. q² tra-
dēdo interſignia quodāmodo officio funct⁹ eſt et alijs ratio-
nibus no. in glo. ſȝ vr̄ ⁊ dic. vt in ea: q̄ dicit. ꝙ hic non poterat
dici irregularis. q² homicidiū nō eſt ſequutū. hec nō valet: q²
ad irregularitatē ſufficit mēbri trūcatio. j. eo. is qui. li. vj. Alij
dicūt: ꝙ lȝ dictū illius fuerit cauſa mortis fuit nimis remota:
⁊ ſufficit ad excuſationē interp̄tatio iuris canonici. Alij dicūt
ꝙ ideo excuſat̄ iſte: q² hodie de furto nō imponit̄ pena mor-
tis vel ſanguinis. vt in auct. vt nulli iudi. §. q² vero. coll. ix. et
auct. ſȝ nouo iure. C. de ſeru. fugi. ⁊ no. ē. de immu. ecc. inter. ſi
ergo iudex vel magiſter grauauerint nō eſt imputādū ſchola
ri. ē. de emp. ⁊ ven. c. ſi. hoc nō placet Hoſti. q² ex quo cum ar-
mis maxime de nocte hoſpitiū intrauit: fuit penis legitimis
puniendus. ⁊ eſt pena legitima decapitatio: ⁊ furce ſuſpenſio
vt. l. capitaliū. §. famoſos. ď penis. ⁊. §. craſſatores. quinimmo
per. l. frederici. ij. qui. v. ſol. vel amplius fuerit laqueo ſuſpēdit̄
vt in. x. colla. de pace tenenēda. c. j. §. ſi duos hoīes. ⁊. §. ſi quis
v. ſolu. Itē generali ꝯſuetudine fere in oībus locis fures fur-
ca ſuſpēdūtur: ⁊ pro modico furto: ⁊ hanc generalē ꝯſuetudi-
nē ſcholari nō licuit ignorare ſm̄ Hoſti. q dicit finaliť: ⁊ veraȝ
eſſe rōnē ꝙ ſcholaris in homicidio nō fuit culpabilis. ⁊ ꝙ pa
pa ſic interpretat̄ vel aliter. vt hic. ſolue in nouella.

a ¶ Cōtra furē. Fur dr̄ q daȝ aufert. Bar. i aut. ſȝ nouo. C. de ſer. fugi. abb. in. c. ex parte. ē. de teſti. alexā. cōſi. xcj. iiij. volu.

¶ Oppōit in contrariū.

1 ¶ Monachi diui bñdicti diuiſi ſunt in habitu ⁊ in vita.
2 Monachi licet dicantur mortui mundo tñ impregnant: ⁊ ali-
quando cōmatres.
3 Ludus cum muliere in monacho dicitur illicitus.
4 Pena que ſit dantis cauſam abortiuo.

Sicut. Qui dat cauſam abortioni homicida eſt
ſi eſt cōceptū erat viuificatū: alias non. ij.
ibi. nos vero. ¶ No. primo ꝙ iſte erat in ordine car-
tuſiēn. ſȝ prius fuerat niger mōachus. vt dicebat. ⁊ hoc ideo
ſm̄ Io. an. q² ſi fuiſſet nutritus in cartuſien. non de facili con-
tigiſſet hoc. q² inter ordines ille a feminarū conuerſatione re
motus eſt. ⁊ vide de hoc ordine quod no. Io. an. de deci. c. ij.
1 §. religioſos. li. vj. ⁊ de obſer. ie. c. ij. ⁊ collige etiam ꝙ licet ni
gri ⁊ albi monachi ſint ſub regula beati bñdicti regulariter.
tñ. q² poſtea diuiſerūt ſe in habitu ⁊ in vita vtrū poſſit mona-
chus niger aſſumi in abbatē alterius monaſterij. dic vt in cle.
j. j. de elec. ¶ Scđo no. ꝙ iſta mulier aſſerebat ſe ex monacho
cōcepiſſe qđ ſi ille negaret: nō eſſet mulieri credendū. vt. ē. de
2 proba. c. per tuas. ⁊ de fil. preſby. c. michael. ⁊ collige etiā ꝙ qđ
licet monachus dicat̄ mortu⁹ mūdo. vt. ē. de poſtu. c. ij. tñ im-
pregnāt: ⁊ qñqȝ cōmatres. in ſpec. de teſte. §. j. verſi. itē excipit̄
ꝙ eſt monachus. Itē ⁊ comedit. vt. C. de ho. q̄ li. auct. excipit̄.
¶ Tertio no. ꝙ iſte monachus ludens cepit mulierē p ꝫonā
⁊ ſic abortiuit: ⁊ monacho imputat̄. ⁊ hoc ideo q² ludus in mo
3 nacho erat illicitus. ꝙ Sed ſi poneres iſtū laicum vel mulieris
maritū vel fratrē vel ꝯiunctū. ſic ꝙ licitus eſſet ludus ex pſo-
nis nec al's ludus eſſet noxius in ſe: ſȝ gracilis ⁊ agilis tali cre
derē non imputandū. ex quo non p̄ceſſiſſet culpa. ¶ Quarto
no. ꝙ iſte monachus licet laſciuus in vita: prudens tamē fuit
conſilio ſe ab officio ſequeſtrādo. Iſta em̄ pena que a iure in-
fligitur ipſo iure ideo dȝ qui deliquit ipſam infligere ſibi ipſi
ſcilicet exequēdo hoc eſt ab officio abſtinēdo: ſicut debitū pe-
cuniarium debet quis exigere a ſe ipſo. vt. l. ſi pupilli. §. videa
mus. de neg. geſt. ⁊ eſt hoc bene no. ꝙ executionē pene tenea-
tur quis facere contra ſe ipſum. facit. j. de ſen. excōica. ſi quem.
4 ¶ Quinto no. ꝙ penam illius qui dat cauſam abortiui. diſtin-
guitur ſit animatus vel non. ⁊ ſi de hoc dubitetur debet in du
bio abſtinere. ē. codē. ad audientiam. ⁊. c. ſignificaſti. ⁊ hoc pla
cet Guil. in ſpec. de le. in tractatu diſpenſationum. §. iuxta. in
princi. vltime colūne. de pena vero temporali infligenda iſtis
q dant cauſam obortiui. dic vt in glo. ⁊ dixi. ē. eo. c. ſi aliqs ⁊c.

1 ¶ Brachium ſeculare inuocari pōt cōtra contēnentem ſen
tentiam excōicationis.
2 Poteſtas eccleſiaſtica qñ non timetur: recurrit̄ ad ſecularē.
3 Clericus an poſſit accuſare aliquē ex delicto cui⁹ pena eſt per
petui carceris.

Poſtulaſti. Clerico ciuiliter petēdo iuſti
tiā de laico nō imputat̄ ſi iu-
dex ſecularis in illū ſanguinis vindictā exerceat. ij.
1 ibi: ad quod. ¶ No. primo ꝙ ꝯ cōtēnētē ſnīam ex-
cōicationis inuocat̄ brachiū ſeculare. ⁊ dr̄ contēnere ſm̄ ho. ex
quo. j. diē per hominē aſſignatū non ſatiſfacit. de conuer. con
iuga. ex publico. ¶ Scđo no. ꝙ veroſimiliter timebatur abſ-
qȝ effuſione ſanguinis vix poſſe iſtos coarctari. ⁊ expone vix
i. cū difficultate. ſi aūt eſſet certum ꝙ clericus actor nullo mo-
do crederet ad effectuȝ ſue petitionis poſſe peruenire: niſi cū
ſanguinis effuſione potius deberet poſt decimas dimittere p
mitias: q̄ȝ inuocare brachium ſeculare. vel coram illo agere. te
ne quod habes. j. eo. c. ij. li. vj. vbi ergo hoc eſt incertum pmit-
titur agere ciuiliter. ⁊ licet iudex grauius ⁊ durius aīaduerti-
tur patefacto delicto: nō eſt agenti ciuiliter imputandū etiā ſi
ſuſpēſus fuerit. vt no. xxiij. q. iij. maximianus. et in ſpe. de leg.
in tractatu diſpenſationū. §. iuxta ver. ꝙ ſi agēti. xiiij. colūna.
2 ¶ Tertio no. ꝙ cum poteſtas eccle. nō timetur recurrit̄ ad
ſecularē. ⁊ hoc regulare. ē. de offi. ordi. c. ſi ſacerdos. ¶ Que
3 rit gloſſ. ꝙ vtrū poſſit clericus accuſare alium ex delicto cuius
pena eſt perpetui carceris. dicit ꝙ ſic ſimiliter poſſet agere ad
captionē ad fuſtigationē ⁊ ad ſeruitutē. xiiij. q. vj. ſi res. de de
po. grauis. xv. q. vlti. cū multe ſm̄ Hoſſ. q hoc no. ē. eo. tua ⁊c.

¶ Ponit queſtioneȝ.

1 ¶ Clerici poſſunt inter ſe ludere.
2 Vulnus ſi nō eſt mortale: ſed imperitia medici ⁊ incuria ſecu-
ta eſt mors nō imputatur percuſſori.
3 Venia poſtulari pōt a patre de iniuria illata filio.
4 Iuramentum parum releuat quādo vnius teſtimoniuȝ eſt in
contrarium.
5 Vulneratus ſi fatet̄ ſe moriturū nō ex vulnere: ſed ex mala vi
ta vel imperitia medicorum ⁊ faciat pacē cuȝ vulnerāte: an eo
mortuo poterit puniri iſte percuſſor.
6 Pax an poſſit fieri in articulo mortis.

Exhibita. Homicidium caſuale nō im-
putatur ei qui nō occidit: nec
fuit in culpa: etiā ſi ad cautelā veniaȝ poſtulauit
⁊ in prima petitio. In ſcđa ex auditio. ij. ibi: quo
1 circa. ¶ No. primo ꝙ iſti clerici puerilis etatis
ludebant ſimul ⁊ in hoc non fuit lata culpa. ar. cōtra. ē. eo. con
tinebatur. ſȝ ibi cū perſona prohibita ſcȝ cum laico. Item nō
remouit a ſe falcem. ¶ Scđo no. ꝙ iſte proiecit poſt eum lapi
dem ⁊ ille cecidit. huic tñ ruine nō dedit cauſaȝ iactus lapidis
qđ ſi fuiſſet irregularis eſſet. vt ſi percuſſio illius lapidis fu-
giens in aliū corruiſſet ſm̄ Vin. Inno. ⁊ Ab. ¶ Tertio not.
2 ꝙ ſi vulnus nō eſt mortale: ſed ipēritia medici ⁊ incuria ſunt
cauſa mortis: nō imputat̄ mors ſequens percuſſori. vt. l. q oc-
3 cidit. §. ſi. ff. ad. l. aqui. ¶ Quarto not. ꝙ de iniuria irrogata
filio poſtulatur venia a patre. q² tā ſibi filio q̄ patri dat̄ actio
iniuriarum. vt. l. ſi filius. ff. de procurato. et. l. j. ff. de iniurijs.
¶ Quinto no. quod iſte petit veniam: nec per hoc videtur cō
fiteri ſe homicidam. ar. contra. ē. de elec. vene. Sed ibi in iudi
cio vel q̄ ſolēniter ⁊ publice abſolutio petebatur: hic extra iu
dicium et ex benignitate. vt mitigaretur dolor patris. ⁊ idem
ſi in iudicio peteretur ad cautelam. de ſen. excōmu. c. venerabi
libus. ¶ Sexto no. quod pater in extremis laborans excuſa-
uit iſtum a culpa. ex quo veroſimile eſt eū nō fuiſſe mētitū. ar.
ē. de preſump. literas. ⁊ maxime. q² hic iurauit fuit omnino ſi-
bi credendū. j. q. vij. ſancimus. de preſump. afferte. de proba.
auct. quod optinet. ⁊. l. rationes. de le. iij. cum quis. §. codicill.
⁊ maxime cum de conſcientia quereretur. §. eo. ſignificaſti. ſm̄
4 Hoſti. Vin. dicit. ꝙ quod iuramentum parum releuat cum ſit
teſtimonium vnius. xxij. q. ij. āmonere. ¶ Sed hic vltra do-
5 ctores querit̄ ꝙ ſi vulneratus fatet̄ ſe moriturū nō ex vulnere:
ſed ex mala vita vel imperitia medicoꝝ: ⁊ faciat pacē cū vulne
rante: an eo mortuo poterit puniri iſte percuſſor. dic quod re
miſſio talis prodeſt quo ad excluſionem pſone: nō quo ad li-

¶ Ponit queſtioneȝ.

berationē pene.publica eñ pena non pōt remitti cōuentione
partis.vt.l.iuregeñ.§.ſi paciſcar.ff.de pac.⁊ ad hoc not.l.di-
6 uus.cū.l.ſe.§.ſi quis.ff.ad ſill.vbi q̄rit Cy.† vtrū remiſſio vel
cōcordia poſſit fieri in mortis articulo.⁊ dicit ꝙ ſic:etiā facta
in foro penitētiali.i.apō ſacerdotē valet in foro iudiciali.alle.
glo.inſti.de iniurijs.in fi.vide quod no.do.Bal.in dicta.l.di-
uus.⁊ Bar.in.§.cato.ff.de verbo.obli.

1 Homicidiū caſuale non imputatur ei qui dabat operā
rei licite:nec fuit in culpa.
2 Signo fieri poteſt vocatio preceptum ⁊ inhibitio.
3 Pena nulla pōt eſſe vbi nulla eſt culpa.
4 Campanas pulſare nō eſt deputatum certo ordini.

1 IOānes. †Homicidiū caſuale nō imputaꝛ
ei q dabat opaꝫ rei licite nec fuit
in culpa.pria factū narrat.ij.diffinit ibi:nos igitur
2 ¶ No.prio ꝙ dicit ſigno dato.† ꝙ ſigno fit voca-
tio p̄ceptū ⁊ inhibitio.ita ꝙ cōſtituit nō parentē ſigno inobe
Oppōit in contrariū. dictē negligētē vel renūtiationē p iura all.in gl. ¶ Scōo no.
3 † ꝙ vbi nulla eſt culpa:ibi nulla eſt pena.⁊ ecōuerſo.vbi eſt cul
pa ⁊ dolus:ibi pena.vt.l.ſancimus.C.de pene. ¶ Oppo.irre-
gularitas ꝯhiꝛ cū qs facit:qō ad ſuū nō ſpectat officiū et caſu
homicidiū inde ſequaꝛ.vt.ſ.eo.tua.Sed pulſare cāpanas eſt
officiū minoꝝ clericoꝝ ⁊ nō ſacerdotū.xxv.di.plecti.⁊ de ma.⁊
ob.ſtatuimus.ergo caſus imputādus eſt huic p̄sbytero imi-
ſcēti ſe:nō ſuo officio.vt.d.c.tua.So.ꝯriū logꝛ cū imiſcet ſe of
ficio ſibi ꝓhibito ⁊ indecēti:ſꝫ hic de officio nō ꝓhibito nō eñ
efficaciā minoꝝ ordinū ꝑdit qs p aſſumptionē maioꝝ.lxxiij.
di.geſta.⁊.c.honorat⁹.⁊ de renū.ad ſupp.p Io.an.ſup glo.fi.
4 ⁊ ꝓbaꝛ hec ſo.xcvj.di.illud † p̄terea pulſare cāpanas nō eſt de-
putatū certo ordini.vñ ⁊ laicus hoc exercet.vt no.Ioā.an.de
cle.ꝯiu.ioānes.⁊ p̄sbyter exercet viliora iſto.ſ.eod.ex literis.
¶ Scōo opp.⁊ vr̄ ꝙ iſte ioānes debuit cogitare hoc euenire
poſſe.qō ſi nō fecit ſibi debeat imputare.vt.j.eo.c.fi.lib.vj.de
elec.lꝫ.de ſerui.nō or.c.j.ſo.dicit Io.an.qdā ſunt caſus inopi
nati quos prudētiſſimi hoīs ꝯſiliū ꝓuidere nō pōt.⁊ tales nō
teneꝛ qs ꝓuidere.vt.l.q̄ fortuitis.C.de pig.ac.qdā ſunt caſus
īopinati quoꝝ euētus diligēs potuit ⁊ debuit ꝓuidere vt ho
minē moritnꝝ vel illū q vulnerib⁹ efficiꝛ poſſe mori:⁊ imputa
tur ſibi vt ī ꝯrijs.⁊.l.ſi qs domū.ff.loca.vel dic ꝙ vbi culpa p̄-
ceſſit ſemp caſus occaſionē culpe ꝓueniēs īputaꝛ.⁊ ſic loquiꝛ
Ponit queſtionē. d.c.fi.⁊.c.ꝯtinebaꝛ ⁊.c.ſicut.ſ.eo. ¶ Querit Io.an. qd ſi pul-
ſare nō ſpectabat ad illū:ſꝫ ad aliū.vr̄ ꝙ nō ſit irreglaris:ex q̄
bono zelo ⁊ ex iuſta cā hoc facieba.abſit eñ vt ea q̄ ⁊c.xxiij.q.
v.de occidēdis.dicit ꝯriū p regulā nō eſt ſine culpa.de re.iur.
li.vj.Ad ꝯriū dic ꝙ non ſufficit bñ facere niſi ⁊ hoc bñ fiat.de
collu.c.j.vbi de hoc.⁊ de poſtu.c.ij.⁊ de re mili.l.iij.§.in bello
⁊ hoc vex:niſi iſte hoc feciſſet ex cōmiſſione ipius cuſtodis ad
quē ſpectabat vel ſupioris illi⁹ puta epi vel archi.vel niſi ex cō
ſuetudine hoc licuiſſet:puta qñ pulſaꝛ ad plebē vel eccleſiā ca
thedralē habebat ꝯſuetudo eccleſie.ꝙ vnus de p̄sbyteris ec-
cleſie q.prio occurrebat pulſabat in illa capella.Itē qd ſi pul-
ſaſſet ad captionē furis vel alteri⁹ maleficij:vt eſt moris.vł qd
ſi pulſaſſet ad auxiliū ſuū.q̄ obſedebat in domibus eccleſie ⁊
imminebat ſibi piculū.dic Io.an.collige ſo.ex no.ſ.ſigaſti.ij.

1 Caſtrum ſi occupaꝛ clerici ⁊ laici poſſunt venire pro recu
paratione.
2 Clericus qui prebet conſilium occupationi alicuius caſtri eſt
irregularis.
3 Clerico an liceat pugnare cōtra fideles.
4 Clerici in minoribus an poſſint ferre arma.
Et an poſſint in bello lāceas dare pugnātibus nu. 5

PEtitio. Clericus pugnās etiaꝫ ꝯ ſaracenos
irregularis eſt:ſi aliquē illoꝝ occidit
⁊ ī dubio abſtinebit.cōis diuiſio.ſcōa ibi:mādamus
1 ¶ No.prio † ꝙ ſi caſtrū occupaꝛ clerici ⁊ laici ad pu
gnādū veniūt p recuperatiōe.⁊ hoc eſt licitū ī cōtinēti ꝯ xpia
nos.ſꝫ ꝯ īfideles etiā internallo ſi de iniuria p eoſdē illata non
repiꝛ iuſtitia.q̄ caſu etiā ꝯ fideles poſſet qs ꝓpria auc.dicere ſi
bi ius.vt.l.ſi ali⁹.§.belliſſime.ff.qō vi aut clā.⁊.l.ait p̄tor.§.ſi
debitor.de his q̄ ī frau.credi. ¶ Scōo no.q̄ ī iſtis occupatiōi
2 bus terraꝝ ꝯſueuerūt cedes ⁊ vulnera interuenire † vñ cleric⁹
q p̄beret occupatiōi ꝯſiliū eſſet irregularis.vt no.c.ſic dignū.
⁊.c.ad audiētiā.⁊.l.qm̄ multa facinora.ad.l.iul.de vi publica.
3 ¶ Tertio no.† ꝙ ꝯ fideles etiā cleric⁹ hic pugnabat.hoc aūt
an liceat clerico in bello iuſto pugnare.dic:vt.ſ.de reſti.ſpo.

olim.j.⁊ de iureiurā.ſicut.hic eñ vr̄ tex.ꝙ non quātū ad irre-
gularitatē ꝯhēdā cuitādā etiā ſi paganuꝫ occidat irregulari-
tas ꝯhiꝛ.vt hic.⁊.ſ.eo.ſicut. ¶ Quarto no.ꝙ hic formabatur
queſtio:ꝙ aliquo pcuſſit ⁊ papa rñdet ſi mors inde fuerit ſub
ſequnta:quaſi ex ſolo vulnere nō incurrat qs irregularitateꝫ
cōtra.ſ.de cle.pcu..preſentiū.dic:vt ibi. ¶ Quīto collige.qō
iſte clericus nō videꝛ eſſe irregularis:niſi ex vulnerib⁹ ſuis fue
rit mors ſecuta.nō aūt ex vulneribus illoꝝ.⁊ hoc verū qñ bel
lū eſt iuſtum in quo nō prohibeꝛ clericus intereſſe ⁊ verbis fa-
uere ⁊ hortari ad pugnā nō aūt percutere ſi.vero bellū eſſet in
iuſtū quodcūqꝫ cōſiliū vel fauorē dediſſet in mortē vel obue-
niſſet mors ſua culpa vel negligētia irregularis eſſet.l.di.quā
tū.⁊.c.ſe.vñ ſi qui vadūt ad bellū iniuſtū vt fauorē p̄ſtēt ſuis:
q̄ ſecurius offendūt:vel q̄ aduerſarios tūc vt fugiant vel de-
fendere nō audent irregulares ſunt:ſi ex eis mors ſequatur.ſi
aūt venerūt cauſa pacificandi ⁊ obeſt dolus vel lata culpa nō
imputaꝛ homicidiū ſi qō forte ſequaꝛ.vt ꝓbaꝛ in dicto.c.quā-
tū.⁊ ſupra.c.preſbyterū.an vero tales teneātur de dolo dictū
eſt.ſ.eo.ſicut dig.⁊ vide in Spec.de le.in tractatu diſpēſatio
nū.§.iuxta.ver.itē clericus pugnātibus.⁊ ſe. ¶ Querit Ioā.
4 an.† vtrū clerici in minorib⁹ poſſint ferre arma.dicit ꝙ nō:ni- Ponit queſtionē.
ſi cauſa defenſionis vel clypeū vel loricā alia nō:niſi ad terro-
rē.vt in obſidione.l.di.de his.vel in via vel ex cauſa vt ſi.habe
5 ret inimicitias † vtrum aūt in bello poſſint lanceas dare pu-
gnātibus.dicit Io.an.ꝙ ſic ante cōflictū.remittit ad no.p eū
ne cle.vel mo.ſententiaꝫ.in glo.dicūt quidā.⁊ de iude.ita quo
rūdam.in tertia glo.

1 Clericus pōt aſſiſtere ad edificationē eccleſie.
2 Caſus inopinatus tūc excuſat cū nō potuit prouideri.
3 Monitio fieri debet hora cōgrua qua poſſint quibus immi-
net periculum precauere.
4 Caſus fortuiti nō poſſunt precaueri.

QUidam. Homicidium caſuale nō impu-
taꝛ ei q dabat operam rei licite.
1 h.d. ¶ No.prio † ꝙ ad edificationē eccleſie pōt cle-
ricus adſiſtere.⁊ dr̄ dare opaꝫ rei licite.xij.q.ij.aux.
2 ¶ Scōo no.† ꝙ caſus inopinat⁹ tūc excuſat cū nō potuit ꝓui
deri:ſi aūt potuit nō excuſat:niſi tp̄e cōgruo fuerit ꝓuiſio ad
3 hibita. ¶ Tertio no.† ꝙ monitio fieri dꝫ hora ꝯgrua q̄ poſ-
ſint quib⁹ imminet periculū p̄cauere.ſera ergo monitio nō ꝓ
deſſet cū.ſ.fugere qs nō poſſet.vt.l.ſi putator.ad.l.aqui.⁊.l.ſi
rē.§.fi.ff.de euic. ¶ Quarto no.ꝙ in materia irregularitatis
vbi de ipa dubitaꝛ eſt tuti⁹ abſtinere.ꝯcor.ſ.eo.ſignificaſti.ij.
4 ¶ Quinto no.† ꝙ nō poſſunt caſus fortuiti ꝓuideri:nec etiā
mēte ꝯcipi ⁊ enumerari.ideo nō valet renūtiatio gñalis caſi-
bus fortuitis.vt no.plene in.l.ſꝫ ⁊ ſi qs.§.queſitū.ff.ſi qs cau.
vbi plene de hoc.⁊.j.de depoſi.bona fides.

¶ De torneamentis. Rubrica.

¶ Viſo in ſpē ⁊ in gñe de homicidio.q̄ ſunt quidaꝫ actus ex
quibus interdum licet nō ſemper prouenit homicidiū.Ideo
hanc ⁊ ſeq.duas rubricas ſubnectit.

1 Torneamenta nō debent fieri.
2 Homocidiū cōmiſſum in torneamentis an ſit puniendum.
3 Mortui in cōflictu belli illiciti nō ſunt tumulādi ī cemiterio.

1 FElicis. †Torneamēta nō debēt fieri
⁊ ibi vulnerato ꝯcediꝛ penitē
tia.ſꝫ ſi moriꝛ denegaꝛ ſepultura:ſi venit aīo
pugnādi.ſecus ſi pp debita regrēda.hoc dic
totū nigrū.⁊ prio ꝓhibet.ij.penā īponit ibi:
ꝙ ſi qs. ¶ No.prio ꝙ ad oſtētationē iuriuꝫ
2 nō lꝫ pugnaꝛ ī torneamētis † vtrū aūt holcidiū ibi ꝯmiſſuꝫ ve
niat puniēdū.l.cor.de ſic.poſſet dubitari.q̄.l.illa reqrit dolū:
q hic ceſſat.vt.l.ij.ff.de ſic.⁊.l.in lege In ꝯriū q̄ dabat opam
rei illicite:fortitudo q̄ ē ſine iuſtitia nō ē laudāda.vt ī auct.vt
oēs obe.iudi.ꝓuin.j.Rñ.coll.v.extra torneamēta vō virtutis
⁊ glorie cū licitū eſt experiri vires proprias:vt luctari ſaltare
lapidē vel pannū vel haſtā ꝓijcere.facit qō no.in.l.j.§.beſtias
3 ff.de poſtu. ¶ Scōo no.† ꝙ mortui in ꝯflictu nō ſunt ī cemi-
terio tumulandi:qñ in bello illicito interfecti ſunt. ¶ Alij ve-
ro caſus in quibus quis caret ſepultura eccle.dic.vt not.ſ.de
ſepul.ex parte. ¶ Tertio no.ꝙ qñqꝫ ꝯcediꝛ qō plus eſt:⁊ ne-
gaꝛ qō minus eſt.qō dic vt in regula.cui licet.de reg.iur.li.vj.
rationē reddit hic.glo.fi.que dicit ꝙ hic ſtatutū eſt vt magis
homines terreantur propter quā cauſam reprehendiꝛ inter-
dum qui non

dum qui nō peccauit: ſm ea que no.xiij.q.ij.poſtq̃.

1 Stās in loco torneamenti nō pugnādo nō peccat.
2 Debitorē ſuū licitū eſt interpellere in torneamētis.
3 Corpora ꝙ tradant eccleſiaſtice ſepulture inductum eſt pro-uiſione eccleſiaſtica.

Ad audientiā. Summatū eſt.s.c.p̄xio. cōis diſio .ij.ibi
1 nos attēdētes. ¶ No.primo ꝙ cōſtans in loco tor-neamēti nō pugnādo nō peccat in tantū ꝙ care-re debeat ſepultura. fuit eñ iuris intētio coercere pugnātes nō pacifice ibi degentes. Itē etiā exigit ꝙ pugnet: ⁊ ibi dece-dat: vt careat ſepultura. vt dicit tex. hic ⁊.s.c.p̄xio. ¶ Scđo
2 no. ꝙ etiā in torneamētis eſt licitū interpellere debitorē ſuū ⁊ ſic ꝙ dicit lex ꝙ interpellatio dꝫ fieri in loco ꝯgruo: intelli-git locus ꝯgruus etiā torneamētis. facit qđ no.Cy. in.l.in mi norꝝ.C.in qui.ca.in inte.reſti.non eſt nec.⁊.l. ſi ex legati cauſa.
3 de verbo.obli. ¶ Tertio no. ꝙ ꝓuiſione eccleſiaſtica eſt indu-ctū vt corpora tradātur eccleſiaſtice ſepulture. ⁊ q̃ fuerit cauſa no.xiij.q.ij.cū grauia. olim ſepeliebant in cāpis ne ciuitas cor-rūperet fetore.C.de reli.l.mortuorꝝ. ¶ Querit Jo.an. quō ꝓ-betur ꝙ qs acceſſerit ad locū torneamēti nō aīo pugnādi: ſed debitū ꝯſequēdi. dic ꝙ p indicia: qꝛ acceſſit iermis: ⁊ erat mer-cator: ⁊ inexptus ⁊ iners in peritia artis pugne. p extrinſeca eñ ꝓbant intrinſeca. vt.l.nō codicillū.C.de teſtamētis.⁊.l. ful-cinius.§.quid ſit latitare.ex qui.ca.in po.ea.

Oppōit in contrariū.

¶ De cle.pug.in duello. Rubrica.

¶ Supra dictū eſt de torneamētis: vbi plures pugnāt: eſt vi-dēdū de duello: vbi pugnat duo tm̄.ꝺ B.ij.q.v.monomachiā.

1 Clerico nō licet offerre duellū vel oblatū ſuſcipere.
2 Agenti rem prohibitam imputat quo ad penā etiam ſi offen-ſio contra illum ſit facta.
3 Inſultantes aliquē irregulares ſunt ſi vnus eorū interfectus eſt per inſultatos.
4 Eps pōt diſpēſare in crimine digno depoſitione ⁊ nu. 6
5 Irregularitas ꝯhiꝫ in mutilatiōe mēbrorꝝ ſicut i homicidio.

¶ Duellū Duellū an ſit licitū vide Joā. de tur.cre.i.c. monoāchia ij.q.ij.

Henrico. No.p̄rio ꝙ nō lꝫ clerico offer-
1 re duellū: vel oblatū ſuſcipe-
2 ⁊ hoc verꝝ etiā ſi piculū rerꝝ vel ꝑſone alr̄ nō poterat euadere ſm Ala.laia vero propter gñalē ꝯſuetudinē excuſant aliquātulū. de tē-po.or.ſane.xxxij.q.iiij.obijciunt. Alij diſtin-guūt an offerat: an ſuſcipiat. ⁊ ſi ſuſcipit aut ſpōte: aut coacte a iudice. ⁊ hoc vltio caſu nō peccat: ſicut nec miniſtri.xxiij.q.v.
2 miles. ¶ Scđo no. ꝙ agēti rē ꝓhibitā iputat quo ad penaꝫ etiā ſi offenſio ꝯ ipꝫ facta. vt ꝓbat tex.dū dic: ſiuc vict⁹ fuerit
3 ⁊c. ⁊ ſic punit qs de eo qđ paſſus eſt licite i ſe ipꝫ. ⁊ facit ad.q. de inſultātib⁹ aliquē quorꝝ vn⁹ mortuus eſt p inſultatos ꝙ ve-niētes cū occiſo ſint irregulares. aliq ſm Jo.an .tenēt ꝯriū: q adducit no.s.eo.ad audiētiā.ver.qđ ſi īſultās. ⁊ de homi.is q
4 li.vi. ¶ Tertio no. ꝙ in crimine depoſitiōe digno pōt epus diſpēſare. facit ad no.in.c.ac ſi clerici.s.de iudi. ⁊ innuit iſte tex. ꝙ diſpēſatio reſeruet in ptāte epi.j.q.vij. exigūt. ¶ Quarto
5 no. ꝙ ſicut hoīcidio ita mutilatiōe mēbrorꝝ ꝯhiꝫ irregulari-tas: ſup q̃ ali⁹ nō diſpēſat q̃ papa. facit.s.ne cle.vel mo. ſniaꝫ lv.di.aliquātos. ⁊.c.ſi qs poſt acceptū.⁊.c.ſi i aliq̃. ⁊ no. in cle.
6 ſi furioſus.e.t. ¶ Quito no. ꝙ epo eſt pmiſſa diſpēſatio ſup pena depoſitiōis: anq̃ īfligat. ⁊ hoc dicit tex. euadere pōt ⁊c. poſtq̃ aūt depoſit⁹ ē an poſſit ipꝫ eps reſtituere: nō vr̄ ꝙ poſ-ſit remittere penā iā īflictā ⁊ ꝯcernētē pſone īfamiā vt.l.i.§.de q.ff.de poſtu. fac qđ no.i.c.quis.ꝺ reſcrip.li.vj.⁊.l.i.ff.ad tur.

1 Clericus pōt agere in iudicio ſeculari cōtra laicū.
2 Duellū a iure reprobatū non poteſt fieri licitū ⁊ impune cō-mitti conſuetudine.
3 Conſuetudo non excuſat delinquētem.
4 Clerici obligantur conſuetudine terre.
5 Diſpēſari pōt cū homicida vt habeat bñficiū ſi ē corrigibilis.
6 Duellū quare ſit prohibitū in defectū probationis.

Henricus. Irregularis eſt clericus ſi pu-gilis ab eo dat⁹ aduerſariū ipi⁹ iterficiat. nec excuſat ꝯſuetudo pōt tñ cū eo circa ha-
1 bēdū bñficiū diſpēſari. ¶ No.p̄rio ꝙ clericus agit in iudicio ſeculari ꝯ laicū cū ſup furtorꝝ ſic actiōe criminali ſer-
2 uata tñ forma.c.ij.j.de hoīci.li.vj. ¶ Scđo no. ꝙ ꝯſuetudine nō pōt duellū a iure reprobatū fieri licitū ⁊ īpune cōmitti. qꝛ nō pōt dici ludus. vñ crimina dñunt. vt in p̄ria ꝯſtitutiōe. ñorꝝ facit qđ no.iſti.de here.q̃ ab inte.de.§.qđ aūt. vbi de iſto duel-
3 lo. ⁊ hñ no. ꝙ ꝯſuetudo nō excuſat delinquētē. qđ tetigi.s.de
4 cōſue.c.vene.ar.ꝯ.l.j.i ſi.ff.de abi. ¶ Tertio colligit ꝙ ꝯſue-tudine terre clerici obligant ad hoc.s.de eo q mit. i poſ.c.cuꝫ veniſſent.dic: vt ibi. ⁊.l.ex ea.de poſtu. ¶ Quarto no. q̃t mo-dis dicat qs hoīcidiū ꝯmittere: ⁊ īter alios ꝯmittit defenſiōe qđ itelligit Inno. de euitabili ⁊ ieuitabili de homi. ſignifica ſti. et
5 eo.ti.c.ij.⁊.c.ſicut dignū. ¶ Quito no. ꝙ cū hoīcida vt ha-beat bñficiū pōt diſpēſari. qđ itellige ſi ſit corrigibilis.l.di. ſtu-deat. ⁊ hoc ideo: ne vēdicet i opprobriū cleri.xciij. di. diaconi. de renū.ad ſupplicationē. de incorrigibili dic: vt.s.de iudi.cū nō ab hoīe. ⁊ i hoīcidia an cadat titul⁹ bñficij. dic: vt.s.de ꝯce.
6 ꝓhē.cū nr̄is.in no. ¶ Querūt doctores q̃re i defectū ꝓbatio-nis duellū eſt ꝓhibitū. dicūt ipi ꝙ multiplex.p̄rō. qꝛ i duob⁹ p oīa nō repit eq̃litas q̃ i iudicijs eſt ſeruāda. vt.l.ſi.ff.de fru. ⁊ li.ex.ſcđo qꝛ deus tētari vr̄. ⁊ hoc ꝓhibitū.ij.q.j.monarchiā.iij. qꝛ falſa eſt ꝓbatio q̃ ſit p duellū: q̃ fundat ſup uirib⁹ corporū i qb⁹ plus beſtie ꝑcellūt. vñ fortitudo ſine iuſtitia nō eſt laude digna. qꝛ nō virib⁹ corpis: ſꝫ aiorꝝ robore ⁊ vigore res magne gerunt. vt i auct. vt oēs obe.iudi.pui.coll.ij. Et Tulli⁹ de offi-cijs Cedāt arma toge ⁊c. vide in ſumma de pur.vul.§.qualr̄.

Ponit queſtionē.

¶ De ſagittarijs. Rubrica.

1 Ars ſagittādi ꝓhibita eſt aduerſus xp̄ianos catholicos.
2 Sagittis an liceat vti in bello iuſto.
3 Verba ꝑcipio ſub pena excōicatiōis vl̄ ſub pena anathematis an ſapiāt inflictionē pene ipſo iure vel per ſententiā.

Artē illā. No.p̄rio ꝙ ꝓhibꝫ iſtā ar-
1 tem aduerſus xp̄ianos ca-tholicos. ſecus q̃ ꝯ iudeos: ſciſmaticos: ⁊ he-reticos ꝯ tales eñ licitū eſt ſumere iſta arma nā ꝯ tales ipugnātib⁹ eccl'ia ꝯcedit indulgē-tias. vt.s.de hēti.excōicam⁹.§.ſi dñs.⁊.§.ca-
2 tholici. In bello aūt iuſto an liceat iſtis armis vti gl. dicit ꝙ ſic: nec papa vl̄ magr̄ pp hoc irregularitatē icurrūt. vt hic pro-bat vl̄ pōt dici ꝙ ēt ꝯ infideles nō ꝓhibet nec ꝯcedit talis pu-gna: ſm Hoſti. ad hoc.s.de iureiurā.mulieri.⁊.j. de re.iu.is q tacet.li.vj. ¶ Querit gl. vtrū iſta v̄ba ꝑcipio ſub pena excōi-
3 catiōis: vl̄ ſub pena anathematis ſapiāt īflictionē pene ipō iu-re: vl̄ p ſniaꝫ. qdā diſtiguūt vtrū iſta v̄ba ꝓferant a iure an ab hoīe. ſꝫ ꝙ ſit canō late ſentētie tꝫ Tan. gl. tꝫ ꝙ ſub q̄cūq mō ꝑdictorꝝ v̄ba ꝯcipiant. nō ſapiāt ipō iure: ſꝫ p ſniaꝫ poſtea ꝓfe-rēdā. Ho. tꝫ ꝙ ſtet declaratiōi ꝓferētis. ⁊ ꝙ i hoc ei⁹ itētio ſit ꝯſyderāda anq̃ declaret nō ſeruās ſit excuſat⁹ pp ꝓbabilem ignorātiā. qđ v̄bū no. ⁊ de iſta.q.gl.vide.lxiij.di. ſolonitane.

Ponit queſtionē.

¶ De adulte. ⁊ ſtupro. Rubrica.

¶ Dictū eſt.s.de hoīcidio put eſt i veteri teſtō ſeqt videre de adul. ⁊ ſtu.q̃ ſimiliter i eadē lege moyſi ꝓhibēt. ⁊ aduertēdū qꝛ i veteri teſtō ſunt verba ꝯcepta latiſſime. dicūt eñ nō mecha-beris. p q̃ verba ꝓhibet oēꝫ illicitū ꝯcubitū.xxxij.q.iiij.mere-trices. hētur de ma teria.xxxvj.q.i.§. cuꝫ q̃.xxxij.q.iiij.nemo. xxviij.q.j.idololatrie.xxxij.q.ij.⁊.xxxij.q.j.i alijs.c.hui⁹ libri.

1 Mulier ſemp preſumit ſeducta ⁊ decepta.
2 Deſponſata cenſetur iam nupta.
3 Caſus in quo vir tenetur dotare vxorem.
4 Cogi poteſt quis quādoq ad matrimonium contrahenduꝫ.
5 Raptor habet in poteſtate ſua ducere raptam vel dotare.
6 Modus dotis debet conſtitui ſm conſuetudinem loci.
7 Rapiēs meretricē an teneat pena legis p̄rie de rapto. v̄ginū.

Si ſeduxerit. Vir q virginē ſe-ductā cognouit te-net ducere in vxorē: vel eā dotabit ſi pr̄ no-luerit nuptijs ꝯſentire. h.d. ſūt duo.d.ſcđm
1 ibi: ſi vo. ¶ No. p̄rio ꝙ q̄nq vir ſubducit virginē vt cognoſcat. vtrū aūt ꝑſumat ſub-ducta. videt ꝙ mulier ſemp ꝑſumat decepta qꝛ doloſa perſuaſio plus eſt q̃ violētia coacta.ff.de li.ho. exi. l.iij.§.ſi quis volenteꝫ. ⁊ de ſer.cor.l.j.§.perſuadere. ⁊ per hoc videt caſus in.l.j.C.de rap.vir. ⁊.l. illa imponit penā quando ſtuprū eſt cōmiſſuꝫ cū violentia: vbi aūt ſine violētia ceſſat il-

la pena tã grauis: ⁊ habet locũ que eſt inſti.de pu. indi.§.ij.ꝗ
nõ excedit relegationẽ.Cy.i.d.l.j.q̃rit ꝙ ibi dr raptor virginũ
honeſtarũ:quid ſi alia mulier nõ honeſta vt meretrix.dicaz.j.
2 ¶ Scdo no.ꝙ tex.iſte loquit in virgine nõ deſponſata.† d eſ
ponſata eñ cenſetur iã nupta.ideo ceſſat iſta prouiſio.⁊ habet
locũ pena adulterij.vt.l.ſi vxor.ff.de adulte.facit qd dixi in.c.
quẽadmodũ.de iureiurã.⁊.xxvij.q.ij.ſtatuta.vbi aũt vir nega
ret iſtã virginẽ:illa vero affirmaret nõ crederetur viro:qui de
bet ſibi imputare ꝙ violẽter fuit vſus ea. vnde credit iuramẽ
to mulieris de his que vi me.ve cauſa.c.ſi.¶ Tertio no.ꝙ ad
hoc vt habeat locũ pena:requiritur ꝙ ſubduxerit ⁊ dormie
rit.qd expone.i. vigilãdo corruperit.j.c.ſignificaſti. nõ ſuffice
ret ergo ſubductio ſine corruptione.q2 quo ad penã ciuilẽ de
bet delictũ eſſe ceptum ⁊ cõſummatũ.vt.l.vulgaris.§. q furti
3 ff.de furtis.¶ Quarto no.† caſum in quo vir tenetur dotare
vxorẽ.⁊ eſt ſpãle q2 regulariter dos proficiſcit a muliere:⁊ cen
ſetur eius patrimoniũ.vt no.in.l.iij.§. ſ3 vtrũ.ff. de mmo.hic
vero vir dat dotẽ:ſ3 nũquid ſoluto matrimonio reuertetur ad
virũ a quo eſt dos profectia.ſentit hic Jo.an.ꝙ nõ. ¶ Quin
4 to no.ſm Inno.† ꝙ nũq3 cogit quis ad matrimoniũ cõtrahẽ
dum cõtra.c.j.⁊.ij.xxx.q.ij.Sed hoc eſt ꝑpter delictũ ſic eſt de
eo qui duxit in ma.c.j.dic ꝙ iſta nõ eſt preciſa coactio.ſed cau
ſatiua.ſc3 ſi recuſet ipſam dotare:dotãdo vero eã videt ab iſta
5 obligatione liberari.vt.j.c.proximo.ex quo arguet† ꝙ eſt in ra
ptoris poteſtate dotare:vel ducere.⁊ dotare vero ꝑciſe ſi vult
pati penas.de quibus.j.c.proximo.nõ videtur cogendus con
trahere.licet ergo dicat ꝙ matrimonia debẽt eſſe libera a me
tu pene.vt.c.gẽma.de ſpon.illud verũ a penis cõuẽtionalib9.
nõ legalibus.vt hic.⁊.l.ſi diuortio.ff.de verbo.obli.¶ Sexto
6 no.† ꝙ modus dotis debet cõſtitui ſm cõſuetudinẽ loci.ↄcor.
alleg.gl.ſi.⁊ facit.ff.de flumi.l.j.⁊ de ſepul.c.certificari. ⁊ vltra
illud quod virgines accipere ↄſueuerũt.dicit Jo.an.ꝙ debet
dare ⁊ tñ plus quantũ datura eſt plus alteri viro in dote3 rõ
Ponit queſtiones. ne defloratiõis ſm ab.alle.de iniurijs.c.ſi.¶ Reuertor ad q̃
ſitũ.q2 textus iſte loqtur in eo: qui ſubduxit. ſimilis eſt rapto
7 ri.vt.d.l.j.de rap.vir.¶ Q† uero an ille q rapit meretricẽ te
neatur pena illius.l.glo.ibi ꝙ nõ.⁊ ibi ſubiũgit. Cyn. quid in
ſponſa vel nupta ſi eſt meretrix.dic ꝙ in iſtis habet locũ pena
adulterij:ſ3 nõ pena raptus.Dy.cõſuluit in nupta: que q̃ſtu3
lupanarium facit:nõ habeat locũ pena adulterij.quidquid di
cat glo.violãdo.tex.in.l.q̃ adulteriũ.C.de adul. ⁊ videtur ca
ſus.ff.de ritu nup.l.ſtuprũ.vtrũ aũt per talẽ vilitate3 ceſſabit
pena raptus.dicit Cy.ꝙ vidit aliquos ſuſpẽdi qui rapuerunt
publicas meretrices per vim.quidã ibi ſm eũ diſtinguũt. aut
iſta viliſſima mulier cõtradicit:q2 volebat reuerti ad frugem
melioris vite:qd põt etiã ſi iuraſſet ↄtra.vt in auct.ſce.nõ ſol.
§.j.⁊.ij.⁊ tũc tenet raptor ſicut d alia.C.de nup.l.ꝑerialẽ.aut
nõ vult penitere: ⁊ tũc aut ſine cauſa ↄdicit:⁊ nõ h3 locũ pena
raptus:aut cum cauſa puta ↄiunctionis:vel inimicitia tũc h3
locũ pena ꝑpter violẽtiã cõmiſſa3.vt.C.de agẽ.in re.l.agẽtes
li.xij. ¶ Ulterius q̃rit ibi glo.qd in viro rapiente mulierẽ.di
cit ibi glo.ꝙ idẽ alij ↄ vt ibi videas.⁊ quid in ſponſo vel mari
to rapiente ſponſam vel vxorem.

1 Raptor tenet aut raptã ducere:aut aliã penã ſuſtinere.
Sed tenet ad penã ꝑciſe qñ nõ põt eã ducere iui. 2
3 Cogi nemo põt ꝑciſe ad matrimoniũ:ſed bene cauſatiue.

Peruenit. No.primo ꝙ papa alterat penã
iuris molliendo.qd dic: vt not.
Inno.ſ.de ↄſti.c.j.⁊.c.iij.⁊ fin.ſ.de offi.le.¶ Scdo
1 no.† ꝙ raptor tenet aut raptã ducere: aut aliã penã
ſuſtinere.de iure ciuili qui violẽter rapit virginem: nõ euadit
penam:licet ipſam velit ducere in vxorẽ.vt.l.j.C.de rap. vir.⁊
hoc forte vult iſte tex.legis duriciam molliẽtes ⁊c. ¶ Tertio
no.penã a iure alternatiuo impoſita3:aut ducat:aut in mona
ſterio detrudatur.ſupple ⁊ ſi ipſam duxerit etiam ipſam do
2 tet.vt.ſ.c.proximo.† vbi tamen ducere non poſſet q2 clericus
tenebitur preciſe ad penã quam ſoluere poteſt. vt fuſtigatiõis
et detruſionis.ar.ſ.de calum.c.ſi.¶ Utrum autem per iſtam
penã canonicam inflicta3 tollatur pena iuris ciuilis.dic.vt.ſ.
3 de foro competẽti.conqueſtus.¶ Quarto not.† quod non co
git quis preciſe ad matrimoniũ:ſed cauſatiue ſi velit euitare a
liam penã:⁊ forte preciſe quod quis cogitur ducere aliqua3 in
vxorem nõ poſſet lex inducere:quia matrimoniũ fit conſenſu
qui vbi abeſt:cetera fruſtrantur effectu.xxvij. q.ij. ſufficiat.li
cet ex diſpoſitione legali preciſe quis cogatur ad effectum. vt
ff.de verborum obliga.l.ſtipu.non diu.verſi. celſus.vbi plene
per Barto.de hoc.

1 Maritus retinendo ſcienter vxorem adulteram dicitur
delinquere.
2 Maritus põt parcere vxori ſue adultere poſtꝙ̃ egit peniten
tiam:non aũt cogitur.

1 Si vir. Not.primo† ꝙ maritus retinendo
ſcienter vxorẽ adulterã dicit delin
quere:⁊ patronus turpitudinis. vt in ſecũda.gl.
⁊ dicitur matrimonium ſuũ contẽnere. vt.l.j. §.
lenocinij.⁊.l.mariti lenociniũ.ff.de adul.d3 ergo
2 repellere a ſe vxorem quã nouit adulteram.¶ Secũdo not.†
ꝙ maritus põt parcere vxori ſue adultere:poſtꝙ̃ egit penitẽ
tiam:non aũt cogitur.q2 licet pena per penitentiã ſit abolita
quo ad deũ:nõ tñ quo ad hoiem.xxxiij.q.ij.amouere.¶ Ter
tio no.ꝙ delicta iterata grauius puniũtur cõcor.l. iij. de epi.
au.de quo in glo.finali.

1 Maritus ex ſola ſuſpitione poteſt accuſare vxorem de a
dulterio.
2 Marito plus ꝑmittit ꝙ̃ extraneo circa facultate3 accuſandi.
3 Extranei admittũtur ad accuſatione3 mulieris de adulterio
quo ad penam legalẽ.
4 Maritus cũ accuſat vxorẽ an debeat offerre libellũ.
5 Uxor an poſſit dimittere virũ ꝑpter vitiũ ſodomiticum.

1 Maritus. No.pꝛio † ꝙ maritus ex ſola ſuſpi
tione accuſat vxorẽ de adulterio:
2 vxor virũ.C.eo.l.j.xxxij.q.j.publico. ¶ Scdo no.†
ꝙ plus permittit marito ꝙ̃ extraneo circa facultatẽ
accuſandi.q2 ceteris ꝑfert accuſando ⁊ defendẽdo.cõcor.l.j.in
fin.⁊.l.iij.ff.de adul.⁊.l.miles.§.ſexaginta.de adul. in plus er
go ius mariti priuilegiatũ eſt.quod dic.vt no.iij.q.iiij. aliqſi
3 vbi latius in quibus ↄſiſtat ius mariti.¶ Tertio collige† qd
extranei admittũtur ad accuſationẽ mulieris de adulterio ſi
cut in alijs publicis criminibus.quod intellige quo ad pena3
legalẽ:nõ quo ad ſeparationem.quia iſtud eſt precipuum ius
mariti.¶ Querit Joã.an.† maritus cum accuſat vxorem de
4 beat offerre libellũ.quidã dicũt † ꝙ nõ eſt neceſſe libellũ offer Ponit queſtiones.
ri:⁊ reſpondent ad.l.miles.§. ſexaginta. ꝙ ibi petitio ſcribit
apud acta.pro iſtis facit cle.ſepe.de verbo.ſigni. Alij dicũt li
bellũ neceſſario offerendum: licet maritus nõ teneatur inſcri
bere.de hoc vide pro Roſ.in lib.iuris canonici.de libell.q alr
cum ſi.poſt prin.⁊ per Hoſti.eo.titu.§.qualiter.poſt prin.⁊ in
ſpec.de accuſatore. v. Itẽ ꝙ non recte.⁊ de inſcriptione vide
5 de ꝓcura.tue.¶ Scdo q̃rit† vtrũ ſicut ꝑpter adulteriu3 põt
vir dimittere vxorẽ.Ita vxor põt dimittere virũ ꝑpter vitiũ
ſodomaticũ vel aliud crimẽ.Inno.ꝙ nõ.ſ.eo.c.j.niſi vellet vxo
rẽ ad illud crimẽ trahere.xxviij.q.j.idololatria. ⁊ ſic intelligit.
xxxij.q.vij.oẽs cautiões.⁊ ibi no.gl.p Inno.etiã facit.ſ.de di
uor.c.ij.Hug.⁊ Lau.tenẽt ↄtriũ p quib9.xxxij.q.vij.adulterij.
⁊.c.flagitia.⁊.c.vllis.⁊.c.nõ ſolũ.ij.q.iiij.c.vno.⁊ hãc opi. vr ſe
qui Archi.Sed glo.Jo.in.d.c.oĩs cautiões.ↄcor.cũ Inno.

1 Sacerdoti de adulterio infamato indicit purgatio.
2 Dormire verbũ relatũ ad virũ ⁊ mulierẽ ſonat in vitiũ.
3 Confitẽs in cõfeſſione nõ debet exprimere nomẽ adulterij.
4 Sacerdos nõ põt etiã ſuperiori reuelare peccatorẽ: ſed deli
ctum fore cõmiſſum.
5 Mulieri nõ credit in preiudiciu3 alterius ſi confitet ſe cũ alio
adulterium contraxiſſe.
6 Confeſſus crimẽ de ſe ⁊ de alio:licet quo ad alium non creda
tur:ipſe tamen punitur.
7 Eccleſia recõciliatur nõ ſolũ quãdo certũ eſt de pollutione: ſ3
etiam quando de ipſa eſt infamia.
8 Purgationes quare ſint inducte.
9 Pena ſuſpenſionis imponit deficienti in probatione.

1 Significaſti. † Sacerdoti de adulterio i
famato indicit purgatio:
quã ſi ꝑſtiterit in officio ſuo ꝑmittit:alioq ab ipo ſuſ
2 pẽdit.ſcda ibi:ideoq3.¶ No.pꝛio † ꝙ verbũ dormire relatum
ad virũ ⁊ mulierẽ ſonat in vitiũ.de quo hic p Jo.an.¶ Scdo
3 no.† ꝙ mulier i ↄfeſſiõe exꝓſſit ſacerdoti nomẽ adulterij:qd
vt credo facere nõ tenet:ſ3 fateri ſimpliciter ſe cũ quodã adul
teriũ cõmiſiſſe:niſi ꝑſone viri qualitas aggrauaret culpã.pu
ta q2 ↄſanguineus vel affinis.tũc eñ in genere tenet expꝛime
re qualitatẽ.vt.l.ſi adulteriũ cũ inceſtu.ff.de adul.⁊.l.denũtiaſ
4 ſe.§.quid tñ.eo.ti.¶ Scdo not.† qd ſacerdos nõ poteſt etia3
ſuperiori reuelare peccatorem:ſed delictum fore cõmiſſu3. vñ
poteſt

pōt affirmare.ad hoc.c.ſi ſacerdos.ſ.de offi.ordi.dic vt ibi.et
5 ſ.de pe.⁊ remi.omnis. ¶ Tertio no.Tꝙ mulieri nō credit in
preiudiciū alterius ſi fateat ſe cum aliquo adulterium cōmiſiſ
ſe.⁊ idē in ſententia lata cōtra virū non preiudicat mulieri licet
cauſa videatur cōnexa.vt.l.denūtiaſſe.§.ſi.ff.de adul.⁊ qđ di-
xi.ſ.de re iud.cuius. ratio aūt quare huic mulieri nō creditur
triplex eſt.qꝛ ſola.qꝛ pticeps criminis.de teſti.veniēs. de ver-
6 bo.ſigni.forus. ¶ Quarto no.Tꝙ cōfeſſus crimen de ſe⁊ alio
licet quo ad alium nō credat:ipſa tn̄ que cōfitetur cōtra ſe pu-
nitur.pro parte ergo cōfeſſio tenet.ꝑ parte vero inefficax eſt
7 vt.l.ſi.C.de accu. ¶ Quinto not.Tꝙ eccleſia recōciliatur non
ſolū quādo certū eſt de pollutione: ſed etiā quādo de ipſa eſt
infamia licet de veritate nō conſtet.facit qđ no.de cōſe.ec. vel
8 alta.c.j.li.vj. ¶ T Sexto no.quare ſint inducte purgatiōes ne
infirmorū corda ⁊c.⁊ ne vituperetur ⁊c. nec ſecuriores pſbyte
9 ri ⁊c.vide de hoc vltimo.l.di.de lapſis. ¶ Septimo no.Tꝙ de
ficienti in purgatione imponit pena ſuſpenſionis. poſſet etiā
puniri grauius.vt pꝫ in eo qđ legit ⁊ no.de cohabi.cle. ſi aūt.
⁊.c.tua.ad ſi.Hoſti.dicit ꝙ ſi ad aliquā fuiſſet hic actū illa de-
buiſſet imponi deficienti in purgatione.de accu.accedēs. vbi
dixi. ſed hic nulla forma iudicij inſtituta fuit. ideo ſuſpēdi de
bet propter infamiā ſi nō poterit ſe purgare. Jo.an.

1 Separatio quo ad torum nō preſtat impunitatē delicto
poſtea perpetrato.
2 Excōmunicatus non auditur etiam agendo poſſeſſorio ⁊ in-
terdicto vnde vi.
3 Exceptio adulterij obſtat mulieri reſtitutionē petēti ſi ſuū a
dulteriū probet per euidentiā facti vel ꝑ cōfeſſionē mulieris.
4 Spoliatus quod non debeat repelli a reſtitutione vlla excep-
tione: debet intelligi niſi conſtet de iniuſtitia petitionis in
euidenti.
5 Reus ſi nō probat exceptionē oppoſitā ad actoris excluſionē
nō expedit actori probare replicationē obiectā eliſionis.
6 Exceptio criminis vel doli excluditur per replicationem cri-
minis vel doli.
7 Delicta paria mutua cōpenſatione tolluntur.
8 Vir adulter cogitur recipere vxorē adulterā.
9 Petitor excluditur a ↄſecutione premij in pari turpitudine.
10 Agens quādo nō facit mentionē de dolo in ſua petitione:ex-
cipiens ſi incipit de dolo proponere: poterit etiā de dolo re-
plicari.
11 Pena dicitur proprie lucrū fiſci.
12 Maritus ꝑ viā exceptionis adulterij lucratur dotē.
13 Error iuris excuſat a pena criminali.
14 Cōpenſatio fit etiā in diuerſis delictis ſi agit ciuiliter.
15 Exceptiones inducte a iure cōi nemini ſunt negāde.
16 Obiectio ſi fiat inter partē ⁊ teſtē an cōtra excipientē poterit
pars producēs vel teſtis replicare.
17 Statuto cauet ꝙ bāniti poſſint impune offendi. bānitꝰ offen
dit bānitū:cōtra ipſum accuſat vel inquirit:ipſe excipit de bā
no offenſi:an poſſit replicari de bāno.
18 Statuto cauet ꝙ bāniti nō audiant nec agēdo nec defendēdo
bānitus agit cōtra bānitū ⁊ petit certū:excipit bānitus de bā-
no replicat ↄtra eū ꝙ nō debet excipiēdo audiri:qđ iuris.
19 Defenſio eſt triplex.
20 Exceptio tu nō debes audiri qꝛ cōmiſiſti adulteriū an ſit dila
toria vel peremptoria.⁊ nu.7.c.ſeq.

Intelleximus. Mulier petēs reſtitu
tionē mariti repellit ꝑ
exceptionē adulterij manifeſti:niſi vir etiā adultera
tus eſſe ꝓbet.⁊ ſunt due ptes. In prima facti narra
tio tria ↄtinēs mulieris petitionē:viri exceptionē:⁊ mulieris
replicationē. In ſcđa iudicis inſtructio ibi:quo circa ꝗ duo fa
cit. ¶ No.primo ꝙ iſta dn̄a a viro ſuo repulſa cū quodā alio
1 adulteriū ꝑpetrauit ⁊ excōicata fuit.ex quo collige T ꝙ ſepa-
tio quo ad torū nō pſtat impunitatē delicti poſtea ꝑpetrati.
qꝛ vnū delictū ⁊ pena ꝓpter ipm̄ inflicta aliud nō excludit. vt
l.nūꝗ plura.ff.de priua.delic.qn̄ eñ pena eſt iterabilis reitera
to delicto reiterat pena:ꝗ ab eo depēdet.vt.l.vulgaris.in ꝓn.
ff.de fur.⁊ facit.l.diutino.de penis.pena aūt ꝗ deſcēdit ex ↄ-
ctu ſi ſemel eſt cōmiſſa:iterū nō cōmittit lꝫ iterū ↄ fiat.qđ dicit
l.ſi duo.ff.de arbi. ¶ Secūdo not.ꝙ abſolutione recepta petijt
iſta mulier ſe reſtitui quaſi prius nō debuiſſet reſtitui excōica
2 tiōe obſtāte ex quo collige T ꝙ excōicatꝰ nō audit etiā agendo
poſſeſſorio ⁊ interdicto vn̄ vi.de quo.ſ.de ꝓcura.c.ex inſinua
tione. ¶ Tertio no.ꝙ abſolutione recepta mulier petijt reſti
tui ſibi vir: tāꝗ ſpoliata ꝗ ſpoliatio bene cadit in matrimonio

ꝙ hinc inde eſt reciproca poſſeſſio mutue ſeruitutis a qua ſi-
ne iudicio eccleſie nulli lꝫ ſe ſubtrahere. ideo ſunt ꝑdita inter
dicta.qđ dic:vt.ſ.de reſti.ſpo.ex ↄqueſtiōe.⁊.c.literas. ⁊.c. ex
3 pte. ¶ Quarto no.Tꝙ exc. adulterij ita demū obſtat mulieri
reſtitutionē petēti:ſi ſuū adulteriū ꝓbet ꝑ euidētiā facti:vel ꝑ
cōfeſſionē mulieris.euidētia eñ ꝗ reſultat ex cōfeſſione ⁊ rei
euidētia ita obſtat ſicut ſnīa:ꝗ ambulant pari paſſu. vt.c.nr̄a.
de coha.cle.⁊ mu.facit qđ no. Inno.ſ.de offi.vi.c.j.⁊.l. vbi pa
4 ctū.C.de trāſ.Tqđ ergo dr̄ nulla exceptione ſpoliatū a reſtitu
tione repelli.vt.l.ſi qs ad ſe fundū.C.ad.l.iul.de vi.publi.⁊. c.
j.ſ.de reſti.ſpo.dꝫ intelligi niſi ↄſtet de iniuſtitia petitionis in
euidēti.vt.c.ad decimas.de reſt.ſpo.⁊ qđ no.in.d.c.ex inſinua
tione.de ꝓcu. ¶ Quinto no.ꝙ reus ↄuictus vt erat iſtē vir vti
tur pluribꝰ exceptionibꝰ.ſ.qꝛ ipſa ſe expulit:⁊ qꝛ adultera.cō-
tra.c.nullꝰ pluribꝰ.de reg.iur.li.vj.vbi de hoc.iſta tn̄ exceptio
ꝙ recedēdo ſe ipam poſſeſſionē priuauerit nō vr̄ bona. qꝛ nō
eo ipſo ꝙ mulier recedit a viro ꝑdit quaſi poſſeſſionē:quā hꝫ
in eo immo ſi reuerſa nō admittit ſpoliari vr̄:vt no.hic in pri-
ma gloſſ.⁊.ſ.de diuor.c.ſignificaſti.vbi vide. ¶ Sexto not.in
5 ver.quo circa.Tꝙ ſi reus nō probet exceptionē oppoſitā ad
actoris excluſionē nō expedit actori probare replicationē ob-
iectā eliſionē.ſicut ergo actore nō ꝓbāte nō expedit reo ꝓba-
re exceptionē:ita nō expedit actori ꝓbare replicationē reo nō
probāte exceptionē.facit qđ no.de renū.ſup hoc.⁊ de excep.c.
6 a nobis. ¶ Septimo no.in ver.ꝙ ſi.Tꝙ exceptio criminis vel
doli excludit per replicationē criminis vel doli. ⁊ ſic turpis ꝑ
ſona nō pōt reijcere a ſe turpē.vn̄ leno nihil improperat mere
trici nec arenarius arenario vel iudeus iudeo vt .l.qm̄. C.de
hereti.⁊.l.in arena.C.de inoffi.teſta. ¶ Octauo no.ex hoc re
7 gulā Tꝙ paria delicta mutua cōpenſatione tollūtur.⁊ aduerte
qꝛ interdū loqmur de cōpēſatione debitorū et iſta eſt proprie
cōpēſatio.de cōpēſa.l.ſi ambo. Interdū agimus de cōpēſatio
ne delictorū.⁊ iſta nō eſt ꝓprie cōpēſatio:ſꝫ ꝗdā ↄfuſio.⁊ de iſta
loquit hic.ille eñ q peccat ī legē ma.nō pōt aduerſario obijce
re ſimilē delictū.vt hic:⁊.l.viro atꝗ vxore.ff.ſo.ma. ¶ Nono
8 no.Tꝙ vir adulter cogit recipere vxorē adulterā.⁊ ſic cogitur
incurrere bigamiā. ¶ Op.dicit hic ꝙ maritus excipiens de a
dulterio mulieris repellitur per replicationē alterius adulte
rij:cōtra lege cauetur ꝙ exceptio doli nō tollitur per replica-
tionē doli.vt.l.apud celſum.§.marcellus.ff.de doli excep. ſol
uit Inno.tribus modis.ſm vltimū dicit ipſe ꝙ illud.c.cōcor:
cū illo.§.ibi eñ dr̄.ꝙ ſi quis agit cōtra aliquē actione de dolo
vel ꝗ propter dolū detur ſi excipiatur cōtra eum de dolo cir-
ca id de quo agitur cōmiſſo:ſiue circa rē:ſiue circa ↄtractū: ſi-
ue iudiciū audiendus eſt excipiēs:⁊ agens nō eſt audiēdus re
plicans.vt dicto.§.marcellus.vbi dr̄ ꝙ cōis malitia nō debet
prodeſſe petitori ⁊ nocere ei cū quo agitur.ar.ad hoc.ff.de eo
per quē fac.erit.l.vlti. Ratio ſm eū eſt triplex qꝛ in turpi cau-
ſa potior eſt conditio poſſidentis. Item qꝛ dolus cū dolo cō-
pēſat. Itē qꝛ paria delicta ⁊c.ad ꝓpoſitū ergo.qꝛ vxor eſt in ꝗ
ſi poſſeſſione matrimonij.qꝛ maritus eſt in ſimili delicto.quia
dolus cū dolo cōpēſatur. Ideo exceptio tollit replicatiōe do
li.iſta tn̄ ſol.nō eſt clara:nec pōt haberi ꝑfecta theorica. dic ꝗ
ſm Bal.poſt Ja.de Are.ꝙ aut ille q opponit exceptionē do
li intēdit dānū vitare:⁊ tūc ↄ ipꝫ nō dat replicatio.vt.d.§.mar
cellus.aut ille q excipit de dolo intēdit lucrū ↄſequi:puta ſe-
parationē tori.vel dotē. ⁊ tūc dat replicatio vt hic.⁊.l. cū mu-
9 lier.ff.ſo.ma.T In pari ergo turpitudine petitor excludit a cō
ſecutiōe ꝓmij:nec ex cōi turpitudine vt hic erat vnus dꝫ ꝓmia
ri:alius dānū pati.⁊ de hoc no.in ſpec.de excep.§.ſi.ver. pc.et
ſi. ¶ Secūdo ↄ iſtā ſo.oppo.de.l.ſi.C. ſi mi.ſe ma. dixe. vbi ſi mi
nor ſe petit reſtitui:qđ eſſe pōt etiā ꝓpter lucrū:ſi ei obijciat ꝙ
ſe aſſeruit maiorē.⁊ ſic dolo facit pōt replicari ꝑ eū: ꝙ ad hoc
fuit inductꝰ dolo aduerſarij.ſo. ibi exceptio doli nō dat repli
catio doli:ſꝫ oſtēditur dolū nō fuiſſe. ſi eñ dolo me induxiſti.
vt me maiorē dicerē aduerſus te nullus dolꝰ eſt cōmiſſus. ſtat
ergo ↄcluſio de qua.ſ.ꝙ ſi ille q excipit de dolo tractat de lu-
cro captando aduerſus exceptionē doli:datur replicatio do-
li:pone etiā exemplū in ꝓlato:qui ↄ iura rē eccleſie vēdidit: ꝗ
poſtea eſt euicta ſi emptor agat de euictiōe: ⁊ ꝓlatus excipiat
de dolo emptoris ꝙ emit rē eccleſie cōtra iura poterit replica
re emptor.ꝙ ipſe prelatus etiā ↄtra iura vēdidit.vt no. Inno.
10 in.c.ſi quis.de re.ec.non ali.⁊ ratio eſt ſm eum.T qꝛ quando a
gens non facit mētionē de dolo in ſua petitione:vt qꝛ agebat
de euictione tunc ſi excipiens incipit de dolo proponere: po-
terit etiam de dolo replicari.vt in predicto exē. ſecus eſt quan
do actoris petitio inciperet a dolo:tunc eñ non daretur ipſi
actori replicatio contra excipientē de dolo puta dicit emptor
peto pretium et intereſſe qꝛ vēdidiſti cōtra formā iuris.obſtat

¶ No.hꝫ re
gulā ꝗ pa-
ria delicta
mutua cō-
pēſatiōe tol
lunt. Adde
ſpec.de ar-
bit.§.viij.
ver.ſed qđ
ſi vterꝗ ⁊ ī
ti.de accuſa
tore.ver.ſꝫ
quid ſi reo.
doct.in.l.vi
ro.ff.ſo.ma
tri.bal.ī rn.
C.de fide in
ſtru.ver.in
cidēter que
ro.

Oppōit in
contrariū.

eñi ei exc.doli cõtra quam replicatio denegatur: etiã ſi in ſua
petitione nõ faceret mentionẽ doli deducendo certi conditio
nis generalẽ: vel triticariã que ſuccedit loco ſpãlis actionis. ⁊
eius materiã aſſumit. vt dicit ſubtiliter Inno. in dicto. c. pſby
terorum. ⁊ etiam hic obſcure. ¶ Tertio cõtra dictã theoricã
de qua ſupra. ꝙ aut excipiens certat de lucro: aut de dãno nõ
ſit bona. mulier eñi que replicat ad excluſionẽ ſui adulterij de
adulterio mariti certat de lucro: ſcꝫ vt lucretur impunitatem
adulterij quo ad dotẽ ⁊ cohabitationem cũ viro. ergo ex par
te ſua videtur certari. ergo ſuper replicatione non audienda.
ſo. Bar. tangit iſtud contrarium in dicta. l. cum mulier: ſed et
11 aliter ibi Bal. dicit eñi ꝙ pena dicitur proprie lucrum fiſci. ⁊
ipſe eſt ille qui quo ad penam dicitur certare de lucro: ſꝫ offen
dens de quaſi lucro pene euitande. qđ non eſt proprie lucrum
facit. l. ſi. ff. qđ quiſqꝫ iuris. ⁊ ideo cõtra maritũ excipientẽ de
vxoris adulterio: vt lucret dotẽ: apte replicatur per mulierẽ
de alio adulterio ipſius viri ex cuius parte proprie poteſt di-
12 ci lucrũ. Et aduerte qꝛ predicta innuũt: ꝙ maritus per viam
exceptionis adulterij lucretur dotẽ. ⁊ idẽ in dicta. l. cum mu-
lier. cõtra qđ videtur tex. in auct. vt lice. ma. ⁊ aui. §. quia vero
plurimi. vbi dicit ꝙ vir debet ſe ſubſcribere ⁊ accuſare vxorẽ
de adulterio non lucratur dotẽ. ⁊ hoc tenet Bart. in. l. miles
§. ſocer. de adul. Bal. tenet contrarium in dicta. l. cum mulier
quod ſic probat mortua muliere vir opponit heredi mulieris
exceptis adulterij. ⁊ tñ tunc accuſare nõ põt ⁊ ſic ad lucrũ do-
13 tis nõ eſt neceſſaria accuſatio. vt. l. ſi. C. de adulte. Itẽ error
iuris excuſat a pena criminali. ⁊ tñ perdit dotẽ vt no. in. l. auũ
culo. ff. de condi. ſine cauſa. ergo nõ ſemper eſt neceſſaria accu
ſatio. Itẽ de crimine cognoſcitur per accuſationẽ ⁊ exceptio
nẽ. ⁊ tñ in. l. cum mulier. ſufficit exc. ſi vir nõ eſſet pari lepra in-
fectus in accuſatione. ergo ſi hanc viã eligit neceſſaria eſt pre-
ſcriptio: nõ aũt ſi viam exceptionis: nõ etiam ciuiliter agi põt
cõtra vxorẽ dicendo ago ꝯtra vxorẽ meã ad perditionẽ dotis
qꝛ cõmiſit adulteriũ vt. ff. ſo. ma. l. viro atqꝫ vxore. per Ia. de
are. de hoc no. in ſpec. in ti. de excep. §. dicto verſi. itẽ queritur
ecce. ⁊ in ſpec. de adul. in prin. hec tñ queſtio melius cadit in. c.
tue. ꝫ. de procura. ¶ Quarto ad idẽ oppo. ⁊ videtur. ꝙ exce-
ptio criminis nõ tollatur replicatione criminis. vt excipio cõ
tra actorem de excõmunicatione: non potes replicare de alia
excõmunicatione. vt. ꝫ. de excep. cum eccleſiaſtice. Itẽ ſi exci-
pio: vel dico: ꝙ ſis fur: latro: vel homicida: nõ potes me exclu
dere replicando de conſimili crimine. vt. l. is quis reus. ff. de
pu. iudi. ⁊. C. qui accu. non poſ. l. neganda. So. dic ꝙ aut agit
criminaliter. ⁊ tũc exceptio vel replicatio ſimilis criminis nõ
excludit agentẽ vel excipientem de crimine. ⁊ hoc eſt quod di
cit tex. in. l. ij. §. ſi publico. ff. de adul. ibi lenocinium mariti ipꝫ
onerat: non mulierẽ excuſat: vt dicta. l. is qui reus. igitur non
relatione criminũ. ſed innocentia reus purgatur. Aut agitur
ciuiliter; ⁊ loquitur hic. qꝛ ſit compenſatio delictorum hincin-
de cõmiſſorum. ⁊ hoc eſt quod dicit hic Inno. ſcilicet quod il-
lud. c. habet locum quando agitur ad ſeparationem tori: etiã
per modũ accuſationis. ſi aũt in modum accuſationis directe
proponatur non tollitur. xxxij. q. ix. c. j. ⁊. ij. et idem ſi agitur nõ
ad ſeparationẽ tori: ſꝫ ad penitẽtiã peragendã tũc eñi agenti
de adulterio nõ obſtat replicatio adulterij. ſicut nec lenocinij
qꝛ peccatum vnius alterꝰ a pena releuare nõ dꝫ. ff. de adul. l. j.
§. ſi pn. ſm Inno. ¶ Sed quinto ꝯ dictã ſo. oppo. ⁊ vr̃. ꝙ in
ciuili nõ fiat iſta cõpẽſatio. nã actio. l. aqui. eſt ciuilis actio. ⁊ tñ
ibi dr: ꝙ ſi pari impetu euerti tuã nanẽ: ⁊ tu euertiſti meã: non
ſit cõpẽſatio delictorꝫ: ſꝫ vtrũqꝫ teneť alteri ad emẽdationem
ſue nauis. vt. l. quẽadmodũ. §. ſi nauis alterã. ff. ad. l. aqui. Itẽ
ſi feci tibi furtũ: ⁊ tu mihi: ⁊ quilibet teneť ad emẽdationẽ ſui
furti: nec vnus repellet aliũ exceptione ꝯſimilis delicti. ſo. di-
cit hic Inno. ꝙ aut vterqꝫ cõmittit dolũ circa idẽ delictuꝫ. et
tũc ſit cõpẽſatio. vt hic. qꝛ idẽ matrimoniũ ꝯcernebãt iſta adul
teria: aut circa diuerſa crimina: ⁊ tunc non ſit cõpenſatio: vt in
cõtrarijs. ⁊ ex hoc ptꝫ. ꝙ ſi duo pari impetu ſe inuicẽ inſultãt
vterqꝫ habet actionẽ iniuriarꝫ. qꝛ vniuſcuiuſqꝫ delictuꝫ per ſe
decerniť. ⁊ ideo vnum quodqꝫ puniť. nõ ob. l. ſcientiã. §. cũ ſtra
menta. ad. l. aqui. qꝛ ibi neuter fuit in culpa. ⁊ ideo neuter tẽne
tur. nõ ob. glo. in. l. j. §. cũ arietes. ff. ſi qua. pa. fe. di. illa eñi gl.
vel nõ eſt vã: vel eſt in hoc ſpeciale qꝛ illa actio de pauperie eſt
actio extraordinaria. que facilius tollitur: ꝙ̃ actio ordinaria.
Ita dicit Bal. in dicta. l. cũ mulier in tertia op. ¶ Sexto op.
14 ꝙ etiam in diuerſis delictis fiat cõpẽſatio: ſi agatur ciuiliter
certum eſt eñi quod adulterium ⁊ lenociniũ ſunt diuerſi tituli
criminis. ⁊ tñ admittitur cõpẽſatio. vt dicta. l. cum mulier. ſo.
ſm eum dic ꝙ quãdoqꝫ diuerſa delicta habent vnũ ⁊ eundeꝫ
effectum. quandoqꝫ habent diuerſos effectus ⁊ ſi diuerſos lo
quntur contraria. Si autem vnum ⁊ eundem effectuꝫ tũc pro
vno crimine habẽtur. vt. l. j. C. ſi reus vel ac. mor. fu. ⁊. l. ſi fami
lia. de iur. oim iudi. vbi ergo eſt vnus finis: non cenſentur eſſe
diuerſa maleficia. vt. l. q de crimine. de accu. ⁊. l. nũqꝫ plura. de
priua. delic. In predicto eñi exẽ. nomẽ vnius maleficij deſcen-
dit a noĩe alterius. i. lenociniũ ab adulterio ⁊ ſic apparet ꝙ ori
tur vnũ ex altero. ſecus vbi nõ traheret ortum vnũ a reliquo:
ſed eſſent penitus diuerſa. qꝛ tũc vterqꝫ agit. ⁊ vnũ alterũ nõ
cõfundit: etiam ſi ſit eiuſdẽ ſpẽi. vt dixi. ¶ Sed huic ſeptimo
opp. de. c. qꝛ fruſtra. j. de vſu. vbi repeto a martino vſuras ob-
ſtat mihi exceptio: ꝙ mutuaui ad vſuras ſempronio. ⁊ tamen
hic ſunt delicta diuerſas perſonas cõcernẽtia. Item obſtat ſi
pater arenarius exheredat filiuꝫ arenariũ: nõ tenet exhereda
tio propter conſimile delictũ. ſo. dicit Inno. ad. c. quia fruſtra
ꝙ ibi eſt ſpãle in vſu. de iure eñi licet aliquis facit ꝯtra. l. fene-
rando tñ deberet poſſe petere vſuras: ſicut ille qui mutuat fi-
lijſfa. ꝯtra ſenatuſconſultũ iuuabitur eodẽ beneficio ſi ſit filiꝰ
famil. ⁊ ab alio receperit: qꝛ nõ reperitur ꝙ ille qui facit cõtra
l. excludatur ab eodẽ. l. beneficio in diuerſo caſu ſm Inno. vñ
homicida excõdicatus ⁊ infamis vel alia perſona a iure prohi-
bita ab accuſando poterit tali exceptione repellere accuſato-
rẽ: nec poterit replicare contra excipientẽ de conſimili crimi-
ne. licet cõmiſerit in eandẽ. l. ſm Inno. Sed dices cõuentus ſi
ue accuſatus de furto vel homicidio ſi obijcit ſimile vel diſſi-
mile crimen vt repellat accuſatorẽ: certat de lucro maxime ſi
cõueniať ciuiliter. ergo videretur ꝯtra eum replicatio cõcedẽ
15 da per theoricã. de qua. ꝫ. in prima op. ſo. ꝙ exceptiones indu-
cte a iure cõi nemini ſunt negãde. qꝛ cõcernunt publicã vtilita
tẽ. ⁊ hoc ſentit Inno. Bar. dicit. ꝙ iſtud qđ dicitur: ꝙ qñ exci-
piens de dolo certat de lucro repelliť replicatione doli vt hic
eſt verũ qñ opponiť ad merita cauſe. ſed qñ cõtra perſonã tñ
tũc nõ eſt querendũ de lucro. qꝛ tũc ſemp repelliť fallit qñ eſſet
domeſticus ⁊ familiaris rei. qꝛ tũc cõtra reũ excipientẽ de cri-
mine ad excluſionẽ perſone recte de crimine replicatur. vt. c.
nulli. de accu. per In. ita no. Bar. in dicta. l. cũ mulier. ¶ Oc-
tauo op. tu dicis ꝙ qñ eſt idẽ delictũ dolus cũ dolo ꝯfundiť.
cõtra immo vr̃ ꝙ nõ cõfundať. nã ſi ob turpẽ cauſam aliqd ti-
bi trado non re licet reus ſit in pari turpitudine. ⁊ ſic reus de
dolo excipiẽs lucrať. ego aũt dãnũ patior. vñ vr̃ ob. l. iij. ⁊. iiij.
ff. de cõdi. ob cauſam. ſo. aut res eſt integra: ⁊ tũc magis fauẽ-
dũ eſt ei qui certat de dãno: ꝙ̃ ei qui de lucro. aut deuentũ eſt
ad executionem facti. ⁊ tunc non ſit compenſatio. et ratio eſt:
quia compenſatio delictorum eſt ſimilis compenſationi debi
torum. ſed iſta non habet locum facta traditione ⁊ executiõe
ergo nec illa. ¶ Nono oppo. ⁊ videtur quod etiam circa di-
uerſa admittatur compenſatio. nam ſi inter te ⁊ me eſt facta
pax: vel concordia: ⁊ pariter eam infringimus: ſit compenſa-
tio; et neuter ab altero põt petere penã. nam ille demuꝫ petit
penam: qui nõ offendit. vt. ff. de regu. iuris. l. cum par. §. illud
omnis qui petit penam: debet eſſe extra omnẽ culpã. ff. loca. l.
quero. §. inter locatorẽ de le. ij. l. cum pater. §. libertis. ſo. hic
hec ſunt diuerſa facta: tñ idẽ in redũdantia. qꝛ non debet quis
conſequi premiũ ex contractu: quẽ niſus eſt impugnare: quan
do eñi ex cõmuni culpa reſultat vnus effectus: vt impugnatio
nis ꝯctus: vel violationis matrimonij: ebrietatis nõ obijciet
ebrius. ad hoc facit de dã. infec. l. damni. §. quoties. ¶ Deci-
mo oppo. lege cauetur ſi edificaſti clam et ego etiam ex inter-
uallo clam deſtruxero quod conueniar a te. ff. quod vi aut clã
l. alius. §. eſt et alia. et. l. ſi vitem. §. ſi ad ianuam. ⁊ tamen ibi fa
ctum meũ ⁊ tuum nõ tendunt ad eundem finẽ immo ad oppo
ſita. ſol. illud eſt ideo. qꝛ illud interdictũ requirit iuſtũ petito-
rẽ. ſꝫ tu nõ es iuſtus petitor qui pretendis intereſſe ex iniquo
opere. vt. l. ij. §. idem ait. ne quid in lo. pu. hinc eſt. ꝙ ſi furi ſub
trahiť res furata non agit actionẽ furti: ſꝫ inuaſor ſi deijcitur
agit vñ vi. vt. l. j. §. qui a me. ⁊ ibi de rõne differẽtie. ff. de vi ⁊ vi
ar. predicta oĩa ꝓcedũt qñ crimina inuicẽ ſibi obijciũt actor ⁊
16 reus. ¶ Quid ergo ſi obijciť inter ptẽ ⁊ teſtẽ puta obijciť in
famia cõtra teſtes an cõtra excipientẽ poterit ps producens
vel teſtis replicare. ⁊ tu qui excipis ſilr es infamis. gloſſ. in. l.
iij. §. lege iul. ff. de teſti. dicit qđ ſic. Sed cõtrariũ eſt verũ. naꝫ
infamis nõ põt obijcere infamiã alteri in his que inuicem ha-
bent facere. vt. l. in arena. C. de inoffi. teſt. ſed teſtis non facit
aliquid principaliter pti: ſed adhibetur vt faciat fidẽ iudici: ſꝫ
iudex propter infamiã partis non habet maiorẽ fidẽ teſti vili
⁊ infami ⁊ ita not. Barto. in dicta. l. cum mulier. ⁊ eſt glo. ꝫ. de
teſti. c. teſtimonium vbi tetigi. ⁊ vide quod not. iiij. q. vj. omni
bus. Sed contra hoc facit. C. de hereti. qñ. Sed dic quod ibi
iudei ſunt nobis inimici et odioſi ratione ſecte. que ratio ceſ-
17 ſat inter eos. Et predicta inducũt legiſte ad. q. ſtatutorꝫ: ꝙ pone

No. pro intellectu. c. qꝛ fruſtra. j. de vſuris.

Ponit queſtiones.

canetur ſtatuto

cauetur ſtatuto ꝙ bãniti poſſint ipune offendi. nunc bãnitus offendit bãnitũ.q2 ſi accuſat:vel ingritur ⁊ipſe excipit de bãno offenſi:an poſſit rep licari de bãno.videt ꝙ poſſit replicari.vt in iſto.c.⁊ dicta.l.cũ mlr.Item bãnitũ poſſe offendi eſt bñficiũ datum a ſtatuto.ſed beneficiũ ſtatutoꝝ nõ datur bannitis. de capi.di.l. amiſſione.§.qui deficiũt.Sunt eñ extra ꝓtectionez cõis.no.cx.in.l.j.C.de na.li.⁊ probaṫ in auct.Itẽ nulla cõitas. ix.coll.de forma fideli.c.j.In cõtrarium ꝙ bãnitus potuerit occidere exbãnitũ ipune.ſic probaṫ.res publica certat d̃ lucro ff.de excep.doli.l.apud celſum.§.de auctoritate.nã pene delictorum dicunṫ lucra.reus vero certat de dãno.cũ ergo iſta cã videaṫ eſſe inter eũ ⁊ rẽ publicam:ipſe vero eſt potioꝛ.vt.d.l.cũ mulier.⁊.s.in prima op.⁊ hoc tz Iac.de are.⁊ ſi tu dicis: ergo bannitꝰ gaudet bñficio ſtatuti.rñde illud ſtatutũ ꝙ bãniti poſſint impune offendi:nõ eſt factũ in beneficium offendẽtis:ſed in fauoꝛẽ rei publice vt purgeṫ malis hoĩbus.vt.l.cõgruit.de offi.pſi.nã quedã ſunt bñficia vtilitate priuata.⁊ iſta nõ cõpetunt bãnitis.vt.l.ex fratre.§.ex facto.ff.ad trebel.p Ia.d̃ are. naz odioſis pſonis premia nõ danṫ.vt.l.luciꝰ.§.lucius tytiꝰ.de le.ij.quedã vtilitate publica.⁊iſta fauoꝛe publice vtilitatis oĩbus cõpetũt etiaz alias odioſis.vt.l.ſi qs in graui.§.hi quoqꝫ ff.ad ſilſ.⁊ no.in.l.j.de iuſti.⁊ iure.p gui.p quo bñ facit.l.j.ff.d̃ abige.⁊ hoc etiã tenet bar.in dicta.l.cũ mulier.probaṫ p theoricam Inno.de qua.s.nã cum de iure cõi exceptiones iſte ſint inuẽte ad excluſionez agẽtis:non põt ille qui excipit per replicationem cõſimilis delicti excludi.ar.eius qd̓ dicimꝰ de excõicatione:que inducta eſt ꝓpter publicam vtilitatẽ.vt eſt.c.pia. de excep.⁊ ideo cõtra reum q excipit cõtra actoꝛẽ de exceptione nõ eſt de ipſius rei excõicatione replicatio admittenda.vt.c. cum eccle.s.de excep.¶ Quero de alia qõne quaz diſputauit
18 Ia.bu.† ſtatuto caueṫ ꝙ bãniti nõ audianṫ nec agẽdo:nec defendẽdo.bãnitus agit cõtra bãnitũ petit cẽtum excipit bãnitꝰ de banno replicaṫ cõtra eũ.ꝙ nõ debet excipiẽdo audiri. qriṫ quid iuris.naz ſi vnũ audis alterum nõ audis.quidqd facis in ſtatuto incidere videris:dicit bar.ꝙ termini qõnis nõ ꝓcedũt in eo neceſſario.q2 defenſio eſt de iure naturali.⁊ ideo nõ valet ſtatutum.ꝙ reꝰ nõ poſſit ſe defendere.nã ⁊ imperatoꝛ hoc facere non põt.vt cle.paſtoꝛalis.de re iudi.nec etiã valet pactum de pac.l.pactũ inter heredes. In reo aũt volũtario q citaṫ nominati bñ valet ſtatutũ:vt pꝫ ex no.p In.in.c.cũ inter prioꝛez
19 s.de excep.d.bal.circa hoc latiꝰ ſcribit ĩ dicta.l.cũ mulier.† dicit eñ ꝙ triplex eſt defenſio.quedã in qua facienda bãnitꝰ nihil ponit ſꝫ ſimpliciter negat.⁊ iſta nõ põt auferri.vt.l.q accuſare.C.de eden.quedã in qua aliquid ponit ad merã tñ defenſionẽ [a] ⁊ tũc aut talis defenſio eſt de iure gen.vt ſi excipit ſe feciſſe ad ſuã defenſionẽ.⁊talis exceptio nõ debet reſpui. vt.l.cũ vim.de iuſti.⁊ iure.an talis exceptio oꝛiaṫ de iure ciuili:vt exceptio pꝛeſcriptionis ⁊ rei iudicate:⁊ tũc ſnp tali exceptione negante ſtatuto nõ dꝫ bãnitus audiri.q2 ciuilis ratio ciuilia iura corrũpere põt.naturalia vero nequaqꝫ.vt in.§.ſꝫ naturalia.de capi.di.eas.aut non eſt mera defenſio ſed ipugnatio.⁊ iſta põt tolli per ſtatutũ.vt.l.qñ alexandrũ.C.de adul.⁊ de accu.l.ſeruos.nã ⁊ alibi differũt in beneficio legũ doloſi.q2 doloſo non datur bñficium ceſſionis qñ tendit ad impugnationẽ. ſed bñ datur beneficiũ diuiſuz.qꝛ tendit ad nudã ⁊ ſimplicẽ diuiſionẽ li.vj.§.nunc tractemꝰ.de tu.⁊ rat.di.cũ ergo exce.bãni ſit de iure ciuili ſicut exceptio rei iudi.ergo põt denegari bãnito ſicut exceptio rei iudi.⁊ ſic ꝓcedũt termini qõnis:qd̓ ergo erit officium iudicis:an audiet dicto caſu agentẽ vel excipientem cum ambobꝰ ſic exbãniti ſunt debeat audiẽtia denegari. Ia.bu. determinauit ꝙ exceptio bãni tollaṫ per replicationem banni.ꝙ latius dic per bal.in.l.cũ mulier.Et predicta omnia procedũt cum vnus excipit alter replicat de ſimili vel diſſimili delicto ⁊ de compenſatione doli ad dolum.de cõpenſatione culpe late ad culpam latam.⁊ culpe leuis ad leuem.⁊ leuiſſime ad leuiſſimaz. ⁊ ſi vnus in lata.alius in leui.vel vnus in leui alius in leuiſſima.vel vnꝰ in dolo alius in culpa qd preponderet hic vide
20 per Inno.† q2 qrit an iſta exceptio tu nõ debes audiri ꝙ cõmiſiſti adulteriũ ſit dilatoria:vel peremptoria vt ſic ſciamꝰ ſit opponenda ⁊ probãda ante litem conteſta.vel poſt. dicit Inno.ꝙ contra accuſantẽ de adulterio ad ſeparationem toꝛi exceptio adulterij que opponiṫ cõtra eum eſt peremptoꝛia:⁊põt opponi poſt litẽ conteſta.⁊ etiam añ vt colligitur in hoc.c.⁊ ſe. Sed contra illud dictũ Inno.opponiṫ ſic.criminalia crimina redacta ſunt ad inſtar iudicioꝛũ vt.l.abſentes.ff.de penis.ſꝫ in ciuilibus exceptionibꝰ cõtra perſonã opponunṫ ante litẽ ⁊ nõ poſt.vt.l.ita demuz.de procura.ergo idẽ in criminalibus.So. dic ꝙ exceptionũ quedã opponũtur perſone.quedã oponunṫ in factũ.exceptiones ergo que obijciunṫ contra perſonã non ad repulſionẽ criminis.ſed pſone.⁊ debẽt opponi añ litẽ cõteſta. ſꝫ alie exceptiones q̃ opponũṫ ad excludẽdũ crimẽ vl' ad excludẽdũ ꝯdẽnationẽ pñt opponi vſqꝫ ad ſniaz.vt.l. perẽptoꝛias. ſniam reſc.nõ poſ.⁊ vide qd̓ no.cõpoſt.⁊ Io.an.s.de elec.nihil ſiue in.c.ꝙ ſicut.⁊ eſt ratio p̃mi mẽbri.q2 in criminali agẽs repſentat rẽ publicam.⁊ id̓ poſt litẽ cõte.non põt repelli ad inſtar procura.vt dicta.l.ita demũ.Ratio ſcd̓i mẽbri eſt q2 ille q opponit defenſionẽ:dꝫ eã poſſe probare qd̓ añ litẽ conte. fieri nõ põt.de hoc etiam plene not.ſcꝫ qñ exceptio. contra pſonã ſint in cauſis criminalibꝰ opponẽde.in.l.ſi maritus.§.preſcrip.ff.d̃ adul.per p̃dicta clarius ⁊ pfectius intelliges glo. Inno. ſubtiliter recitatam in nouella ſimpliciter ꝓut iacet. que tñ deficit in exẽplis que latius p predicta patet.

1 ¶ Ius q̃ſitum ex delicto tolliṫ ſi ille cui q̃ſitum eſt in ſimile delictum corruit.
2 Deprehẽditur quãdo quis in adulterio nõ ſunt neceſſarij teſtes niſi de deprehẽſione.
3 Adulteriũ manifeſtũ ſubſequẽs reddit impunibile adulteriuz notoꝛium cõmiſſuz ab altero cõiugatoꝝ.
4 Ius q̃ſitum ad ſeparationẽ toꝛi collitur ſi ille cui q̃ſitum eſt incidit in eadẽ lege.
5 Sentẽtia diuoꝛtij ſi lata ſit q̃ ad toꝛ:⁊ ille ꝓ q̃ lata eſt ſentẽtia foꝛnicaṫ:an ꝓpterea ſit a ſentẽtia receſſum.
6 Uir an poſſit repellere vxoꝛem adulteram de domo propria authoꝛitate.

Ua. Adulteria cõiugũ cõpenſatione doleṅ.cõmunis diuiſio.ſcd̓a ibi:ſuper quo.¶ Nota
1 primo † ꝙ ius q̃ſituz ex delicto tollitur ſi ille cui q̃ſitũ eſt in ſimile delictũ corruit.vt ſic paria delicta ⁊c. ex.l.eñ quã quis cõtẽpſit nõ dꝫ premiũ repoꝛtare.qd̓ intellige. vt.s.c.proxi.plene dixi.vbi etiã not.qd de legũ bñficijs an viri beneficiato cõtra aliũ cõcedatur vt minoꝛ cõtractũ minoꝛem. militi cõtra militẽ.⁊ ſi.ibi tãgit Inno.⁊ facit iſte text.in argu. ꝙ ſi vnꝰ incidat in penã cõuentionis cõtrahẽti ſecũ ſi ꝯtrahẽs poſtea ſimilr cõtra facit fiat hinc inde cõpenſatio.cõtrariũ credo p cõtrauentionẽ p̃mo factã eſt cõceſſum a ſctu.vt.l.q fidez de trãſac.hic v̓o p adulterium p̃mũ nõ eſt receſſuz a matrimonio imo durat:id̓ alius ipm mrimoniũ violãdo ſimilẽ penã patitur.ad hoc.ff.de le.ij.l.cũ pater.§.libertꝰ.vbi p̃mus exclusus a cõmodo: q2 venit cõtra ad ꝯmoda alioꝝ poſtea cõtrauenientiuz nõ admittiṫ.
2 ¶ Scd̓o no.† ꝙ qñqꝫ quis dephẽdiṫ ĩ adulterio quo caſu nõ ſunt neceſſarij teſtes. niſi p quos ꝓbeṫ deprehenſio.q2 tunc nõ eſt locꝰ inficiationi.de accu.euidentia.⁊ hoc
3 declara.vt.l.capite quito.ff.de adul.¶ Tertio no.† ꝙ adulterium manifeſtũ ſubſequẽs reddit ipunibile adulteriũ notoꝛiuz cõmiſſum ab altero cõiugatoꝝ.Io.tñ exponit manifeſte.i. notoꝛie.vt ſic de adulterio notoꝛio ad notoꝛiũ fiat cõpenſatio: q̃ non fieret de notoꝛio ad dubiũ:ſicut nõ fieret debiti liquidi ad non liqdũz.vt.l.ſi.C.de cõpen.p quã.l.argue ſi cõtra notoꝛiuz adulteriũ obijciṫ aliud notoꝛiũ poſt cõmiſſuz.j.quãtũ tpus debeat iſta exceptio ꝓbari.ar.ꝙ.j.duo mẽſes.ar.no.s. depo.bona fides.Alij dicunt ꝙ infra octo dies.j.de ſen.ex.ſolet.lib.vj. Alij ꝙ ſufficit ſi probeṫ in eadẽ inſtãtia.ar.s.c.proxi.¶ Quar
4 to no.† ꝙ ius q̃ſituz ad ſeꝑationẽ toꝛi tolliṫ ſi ille cui q̃ſituz eſt incidit in eadẽ.l.an aũt tollaṫ p redditionẽ debiti vl' ſi ab adultera exigaṫ.dic ꝙ nõ niſi hoc maritꝰ faciat poſt ſniam ad inſtãtiã eiꝰ latã.an eñ nõ poterat ꝓpria auct.denegare.q2 etiã pendente lite reddere dꝫ vt lite peñ. laudabiliter.ho .remittit ad ſummã de higa.§.ſi.v̓.ix.⁊ de ꝯuer.cõiu.c.ſi.⁊ de ſen.ex. ingſitioni.¶ Op.diciṫ hic.ꝙ adulteriũ ſcd̓o loco ꝯmiſſuz a viro reddit ipunibile adulteriũ mulieris.cõtra q2 pctm̃ vniꝰ nõ dꝫ aliũ releuare a pena.vt.ff.e.l.j.§.ſi publico.So.dicit Io.an.ꝙ aut agiṫ ad ſeparationẽ toꝛi ꝓpter adulteriũ.⁊ tunc tolliṫ talis accuſatio p exceptionẽ adulterij.vt hic.aut agit ad penã infligendaz ⁊ tũc exceptio adulterij:vel lenocinij nõ obſtat agẽti exceptio ſui adulterij.q2 ius fiſco q̃ſitũ nõ tolliṫ licet aliter ptes ius ſuuz admittãt;ſicut nec ecõuerſo factuz fiſci in iure q̃ſito ptibꝰ nõ noceret.ar.ff.de pac.l.iuriſgen.§.ſi paciſcar.⁊ qd̓ no.in.l.venia.C.de in ius vo.⁊.l.inſulaz.§.ſi.ff.ſo.ma.¶ Querit gl.† qd
5 poſt ſniam diuoꝛtij quo ad toꝛũ ille ꝓ quo lata eſt ſnia foꝛnicaṫ an ſit a ſnia receſſuz.Ita ꝙ de p̃dicta nõ poſſit excipe q poſtea foꝛnicatur.glo.in prin.tꝫ ꝙ ſic ſiiſta foꝛnicatio ſit publica nõ ſi occulta.ho.tꝫ ꝙ idem ſi occulta. videṫ eñ iure ſnie renuntiare poſt ſniam adulterando.vt.c.ex literis. de diuoꝛ.de adulterio vero p̃cedẽte ſniam an poſſit excipi cõtra ipaz.videṫ ꝙ nõ: q̃ſi de ipſo debuerit excipi in pꝛioꝛi iudicio.vt.C. ſniam re .nõ po. l.perẽptoꝛias.⁊ hoc tꝫ hic Io.an.cõtra quẽ faciũt no.p Inn.s.

a ¶ Defenſionẽ. Defenſioibꝰ renũtiari nõ põt bar.in.l.cuſtodias ĩ ſi. ff.de publi. iudi.⁊ in.l. quidã ſunt ff.de penis. bal.in auct. iubemꝰ.C. de iudi.

Opponit in cõtrarium.

Ponit queſtiones.

de ordi.cog.c.ſi.vbi eñ ad idẽ cõpetit actõ ⁊ exceptio licȝ nõ fu
erit deductũ in iudicio p vã exceptiõis nõ ꝓhibetur ille pncipa
liter agere:vt in cõpenſatiõe debiti non appoſita ad qõ poſtea
6 agi põt.ad idem.l. vẽdicatis.de euic. ¶ Querit gloſſ.Tvtrum vir
poſſit repellere vxoiẽ adulterã de domo ꝓpria auctoritate.tȝ ꝙ
ſic:ſi adulteriũ eſt notoriũ. Idẽ ho.hier.C.e.l.ſi vir. Queritur an
iſta exceptio alteri⁹ adulterij ſit pemptoria:vel dilatoria.dicit ꝙ
eſt ꝑẽptoria.⁊ põt etiã oppõi ãte litẽ cõteſtatã.dixi.ſ.c.primo.

¶ De exceptionibus. Rubrica.

¶ Viſo de homicidio ⁊ mechia.de furto videndum erat: ſed
quia rapina ſe ptim habet ad mechiã:ſcilicet cum vir vel mulier
rapitur ad ſtupiũ vt.ſ.e.in archiepatu.e.c.pc.⁊ vlt.⁊ ptiȝ habet
ſe ad furtum.ſ.cum res rapiuntur. Ideo hic interſerit rubricã
de raptoribus. Sed qꝛ incendiarij ⁊ violatores ecclarũ ad reſtõ
nẽ ⁊ emẽdã tenẽtur ſicut ⁊ raptores. Ideo de his ſubnectit de
rapina.habentur.xxxv.q.i.⁊.xij.p totuȝ.xxvij.q.i.ſi quis rapue
rit.⁊.q.ij.deſpõſatas.de incẽdiarijs habetur.xxiij.q.vi.ſi quis
membroꝝ.⁊.c.peſſimã.xij.q.iij.canõica.xvij.q.iiij.p totũ.

1 Vagabũdi poſſunt vbicũqꝫ cõueniri.
2 Mouẽs ſe de vno loco ſi deliqt in alio:ibi puniẽdus eſt.
3 Habitatores ſi tenent p ſtatutũ emẽdare dãna depdatis in cõ
finib⁹ duoꝝ locorum:ſi loca ſint inequalia an teneantur equa-
liter emendare.
4 Forũ nõ ſui iudicis ſortit qs rõne delicti.
5 Iudex ꝓpri⁹ nõ debȝ recipere ſubditũ ab alio excomunicatuȝ
rõne delicti.

De illis. Raptor ab illo epo punit i cui⁹
dioceſis rapinã cõmiſit.hoc ꝓ
mo.⁊ iudex domicilij ſuffragatur hoc ſecũdo.
1 ¶ No.pmo tex.Tqui dicit de illis qui de loco
ad locũ iter faciũt:qõ recte adaptatur ad va-
gabũdos qui hodie ſunt in vno loco:⁊ cras i
alio.nec habẽt ꝓpriũ domiciliũ.vt no.in.l.heres abſens.ff.de
iudi.⁊ de iſtis intelligit Inn.hoſt.dicit ⁊ melius ꝙ hoc eſt regu
lare vt vbi quis deliquerit ibi puniatur.vt in glo.ꝓ hoc facit hic
tex.dũ dicit ꝓprio epo ſignificãda eſt:ne eos recipiat.pȝ eñ ꝙ
loquit de habẽtib⁹ domiciliũ. pterea vagabũdi non attento an
ibi vbi depꝛehendũtur deliquerint pñt vbilibet cõuẽiri vt dicta
l. heres abſens.⁊ no.in.c.ſi.ſ.de foro cõpe.de iſto vagabundo
no.Bar.in.l.iij.ꝗ.ait.ad ſi.ff.de dã.inſec.ſpec.in ti.de cõpe.iu-
2 di.adi.verſi.quid ſi.⁊ verſiculo.ſe. ¶ Scdo not.T qõ qs ſe mo
uet de vno loco ⁊ delinqt i alio in illo alio loco punitur ⁊ nõ vñ
ſe mouit.⁊ h qñ plures nõ veniſſent aio delinquẽdi ſatis eſt clarꝫ
vbi võ meditato ꝯſilio in vno loco i alio delingt.an l loco ꝯſilij
meditati delictũ ſubſequẽs puniri poſſit:⁊ i mãdãte certũ eſt ꝙ
i loco mãdati puniri poterit:lȝ delictũ alibi ꝯmittat vt.l.ſi vt ꝓ
ponit.deſideiuſ.p Bar.vbi aũt vn⁹ i vno territorio delinqre in
choauit puta inſultũ fecit:in alio iteremit.vide qõnẽ diſputatã
de hoc ſatis late.⁊ facit qõ no.in.l.j.C.vbi de cri.agi opor. vbi
quid iuris de illo qui exiſtens in vno territorio pcutit exiſtẽtẽ
in alio cũ lancea:vel baliſta.de his dixi in.c.poſtulaſti.ſ.de fo.
cõpe.vbi tetigi de delicto cõmiſſo in cõfinibus. qõ etiã hic tã-
3 git Io.an.T ſi p ſtatutum tenẽtur habitatores emẽdare dãna
depdatis in cõfinib⁹ duoꝝ locoꝝ:an ſi ſunt loca inequalia te-
neãtur equaliter emẽdare.remittit ad ſpec.e.c.verſiculo.ſed po-
ne.⁊ tȝ ꝙ fiet diuiſio ꝓ modo facultatũ p.l.cũ poſſeſſor.ff. d cẽ.
ego remitto vos ad no.plene p Bar.in.l.ne qd.ff.de incen.rui.
⁊ nau.vbi qrit: an dñs vel vniuerſitas teneat ad reſtõnẽ rapine
4 cõmiſſe i ſuo diſtrictu.dic vt ibi plene. ¶ Tertio no.T ꝙ rõne de
licti ſortitur quis forũ non ſui iudicis.qꝛ delinquendo in terri-
torio alieno efficit de ei⁹ iuriſdictiõe ſicut etiã ꝯhẽdo ibi: vt in
c.romana.ꝗ.ꝯhẽtes.de fo.cõpe.li.vj.⁊ hoc eſt verũ in foro iudi
ciali:i foro vero pniali nũquid debeat ꝯfiteri ꝓprio videlȝ ſacer
doti domicilij vl ei i cui⁹ territorio delinqt no.xvi.q.i.c.j. Si aũt
de delicto cognoſcat vel vbi ppetratũ fuit puniri debeat dic ꝙ
ſm moiẽ loci vbi ꝯmiſſuȝ fuit. vt.l.ſaccularij.ꝗ.ſunt qdã.ff.de
extra.crimini.⁊ p Cy.in.l.ſi cui.ff.de accu.⁊ p Bar.in.l.cũctos
5 ꝓplos. ¶ Quarto no.T ꝙ iudex ꝓpri⁹ nõ dȝ recipe ſubditũ ab
alio excõicatũ rõne delicti.facit.ſ.de of.ordi.cũ ab ecclaꝝ.vtrũ
aũt teneat ipſum remittere ad locũ delicti vel ipẽ poſſit de de-
licto p ſubditũ alibi ꝯmiſſo cognoſcere⁊ punire.dic:vt no.bar.
in.l.ſi cui.ꝗ.cũ ſacrilegiũ.ff.de accu.⁊ cy.in.autẽtica q in ꝓuĩcia
Ponit queſtionẽ. C.vbi de crimi.agi opȝ. ¶ Querit gl.of in tex q delinqt in alie
na pouĩcia poſſe puniri p iudicẽ illi⁹ loci.qro an h ſit verũ ſi ille
q deliqt ſit maior q̃ ille iudex vl ſibi par.puta archiepus deliqt
i dioceſi alteri⁹ archiepi:vel archieps in dioceſi vni⁹ epi nõ ſui
ſuffraganei.h dicat ꝙ poterit talẽ punire.⁊ idem hic glo.per.c.

duo.xxvi.di.⁊.ij.q.vij. Item cũ balaham.de hac.q.no.iij.q.vi.
c.j.⁊.xcij.di.ſi qui.in glo.ij.hoſt.remittit ad ſummã.de ſen.ex.
ꝗ.quis valeat excõicari.ver.qd ergo ſi metropolitan⁹ ⁊ ſe.ſuf-
fraganeus vero an poſſit.h.d.ſ.punire ſuũ archiepm deliquen
tem in ſua dioceſi goff.ꝙ nõ.qꝛ dioceſis epi eſt prouĩcia ipius
archiepi.ix.q.iij.c.ij.immo plus.qꝛ nec canone ſine conſtitutio
ne epi ligabit ſuus archiepus veniẽs ibi cõtra.ſicut nec etiam
ipſe pferens.⁊ hoc tȝ Io.an.in mercu.ſuper regula.cui licet.d
regu.iu.li.vj.licet archi.contra in vtroqꝫ.vt in.c.j.de cõſti.lib.
vj.fundat ſe ex dicto hoſti.in ſumma. adulte.in.ꝗ.pe.v.quid ſi
epꝰ.⁊ ver.ſe.ſed non ob.qꝛ aliud eſt querere ligetur ſnĩa iur. li
cet a ſua ſnĩa tanta ſm Io.an.

1 Pena q ſit infligẽda raptorib⁹ ⁊ eccleſiaruȝ violatorib⁹.
2 Penitẽtia nõ eſt iniungẽda valenti ⁊ nolenti reſtituere violen
ter ablata vel dãna manifeſte illata niſi reſtituat vel ſecuritatẽ
de reſtituendo prebeat.
3 Satiſfacere vel plene de ſatiſfaciendo cauere paria ſunt in fo-
ro penitentie.
4 Penitẽtia penit⁹ denegat ei q õ vno delicto negligit ſatiſfacẽ
5 Penitentia non negatur in morte non valenti ſatiſfacere: niſi
in vita potuit ⁊ neglexit.
6 Penitẽtia parum ꝓdeſt ſi peccator in vita potuit ſatiſfacere ⁊
contempſit.
7 Sepultura aliqñ denegatur:⁊ non ſacramenta eccleſiaſtica.

Super. Manifeſtus raptor vel ecclie viola-
tor ſi reſtituat vel reſtituẽdo caueat in
vita.hoc primo ⁊ in morte.hoc ſcdo ad pniam ⁊ ſe-
pulturam admittit.ſi vero in vita cauere nõ vult cũ
poſſit ſed in morte nõ poteſt clerici illi⁹ ſepulture intereſſe nõ
1 debent.hoc tertio. ¶ No.T penã canonicã infligendã raptori
bus ⁊ eccleſiarũ violatorib⁹.⁊ hoc in foro pniali. In foro vero
iudiciali violentiã inferẽtes in perſonis.⁊ reb⁹ ⁊ violatores ec
cleſiarũ maximis penis ſubijciunt.vt.l.ſi quis in hoc gen⁹. C.
2 de epi.⁊ cle.⁊ in.l.extat.ff.vi bo.rap. ¶ Scdo not.T ꝙ valenti
⁊ nolenti reſtituere violenter ablata vel dãna manifeſte illata
non eſt pnĩa iniungẽda niſi reſtituat vel ſecuritatẽ de reſtituen
3 do pbeat:ex quo colligit.T ꝙ quãtum ad abſolutionẽ obtinẽ-
dam in foro pnĩe paria ſunt ſatiſfacere:vel plene de ſatiſfacien
do cauere.ſec⁹ in iudiciali.vt.l.iiij.ꝗ.iij.ff.de re iudi.ex iſta aũt
cautione a ſacerdote recepta querit actio illi qui rapinam eſt
4 paſſus.qõ dic:vt not.in.c.ꝗꝗ.de vſu.li.vj. ¶ Tertio not.T ꝙ
penitus pnĩa denegat ei qui etiã de vno delicto negligit ſatiſ-
5 facere.de quo dicã.ſ.poſt glo. ¶ Quarto no.T ꝙ penitẽtia nõ
negat in morte nõ valenti ſatiſfacere:niſi in vita potuit ⁊ negle
xerit.vt in ver.qui aũt.⁊ intellige neglexiſſe vt dicit tex.qñ ſcȝ
obſtinata mẽte:puta ꝙ multoties reſtituere potuerit.⁊ ꝓpter
hoc fuit admonit⁹:⁊ excõicatus:⁊ ſatiſfacere cõtempſit.vt.ſ.
c.j.ſm Io.an.qui ſentit ꝙ in raptore requirat admonitio: qõ
poteſt eſſe verũ quo ad forũ pniale.de quo hic.ſecus in foro ci
uili.qꝛ fur ⁊ raptor ſemp ſunt in mora.vt.ff.de condi. fur.l.i re
6 furtiua. ¶ Quinto not.T ꝙ penitẽtia parũ prodeſt:ſi pctõr in
vita potuit ſatiſfacere ⁊ contẽpſit.ipȝ eñ pctã dimittunt:⁊ nõ
7 ipſe pctã.de peni.di.vij.ſi qs poſit⁹. ¶ Sexto no.T ꝙ qñqꝫ ſa-
cramenta eccliaſtica nõ negãt ſȝ ſepultura negat.cõcedit q qõ
mai⁹ eſt ⁊ qõ min⁹ ẽ denegat. ¶ Septio no.ꝙ corde ꝯtrito de
negat pnĩa clericoꝝ i morte ⁊ nõ ſepultura eccleſiaſtica.nõ eñ
huic in vita ſatiſfacere cõtemnẽti ⁊ in morte ſatiſfacere nequẽ
ti denegat terra cemiteriata ſed pñtia clericoꝝ. ſm Io.an. qñ
ꝙ aũt denegat vtrũqꝫ vt in caſib⁹ cle.j.de ſepul. ¶ Op. innuit Opponit i cõtrarium.
tex.ſi quis petat pniam de quibuſdã crimib⁹:⁊ de qbuſdã nõ:
ſuper oibus pnĩa denegat.cõtra de peni.⁊ re.ꝙ quidã.cum ſi.
alle.in glo.ij.glo.ſtat cõtrario.ꝙ ſuper illo crimie de quo emẽ
daȝ nõ fecit denegabit pnĩa:ſed ſup his iponet.ho.dicit ꝙ de
omnibus negabit in caſu huiuſmodi.⁊ ſic ſpãle in deteſtatione
criminis reguľr aũt ſtandũ eſt gl.q tãgit ad qd ꝓ ſit talis pnĩa
de qbuſdã delictis ⁊ de alijs nõ.⁊ dic:vt in ea.⁊ qõ not.in.d.c.
qõ quidã in alijs delictis certum eſt:ꝙ quis põt ſatiſfacere de
vno reliquo remanẽte ⁊ ſimiliter in abſolutione ab vna excõi-
catione.⁊ nõ ab alia.qõ dic:vt.ſ.de offi.or.ex parte.⁊.l. quidã
eſtimauerunt.ſi cer.pe.⁊.l.creditor.ꝗ.luci⁹.ff.de vſur.⁊ vide ad
hoc qõ no.in rla pctũ.⁊ in regula peccat. de regu.iu.li.vj. per
Dy. ¶ Querit glo.ſi.de intellectu.ver.ꝙ ſi quis.de quibus de- Ponit queſtiones.
beat intelligi.dicit ꝙ de illis qui nec in vita nec in morte volũt
ſatiſfacere ⁊ hoc placet Hoſt.⁊ Io.an.

1 Pena excõicationis infligenda eſt pyratis ſpoliantibus
vel capientibus nauigantes ex honeſtis cauſis.

Capere

2 Capere ⁊ ſpoliare paria ſunt quo ad penam.
3 Spoliantes naufragium patientes ſunt excommunicati.

Excõicationi. Primo excõmunicari iu-
bet eos qui capiũt vl' ſpo
liant fideles ex honeſta cã nauigantes. Itẽ excõicat
ſpoliantes naufragos: niſi ablata reſtituãt. ſcda ibi:
1 illi etiam. ¶ No. † etiã primo penã excõicationis infligẽdã pi
ratis ſpoliãtibus vl' capientib⁹ nauigãtes ex honeſtis cauſis:
ſecus aũt ſi ex cauſis inhoneſtis tunc enĩ paria delicta ⁊c. ſ. ti. j.
c. penul. ⁊ vl. furi enĩ furtum paſſo furti actio denegatur. vt. l.
itaq; fullo. ff. de fur. ⁊ hoc quo ad penã ciuilem: ſʒ quo ad penã
criminalẽ delictũ vnius nõ prebet imunitateʒ alij delinquenti.
quia nõ relatis criminib⁹ ⁊c. vt. l. is qui reus ⁊c. ff. de pu. iudi.
2 ¶ Scdo no. ꝙ hic exparatur ille qui ſpoliat: ⁊ qui capit. † ita
ꝙ cape ⁊ ſpoliare ſunt paria quo ad penã. ſatis enĩ intelligitur
quis aliquem ſpoliare: ſi detinet ipm ligatum etiã ſi in ipſius
poſſeſſione ipm ſic legatũ detineat. caſus eſt no. in. l. j. §. idem
3 iul. ⁊. §. p. ff. de vi ⁊ vi ar. ¶ Tertio no. † ꝙ qui ſpoliant nau-
fragium patiẽtes ſunt excõicati. ⁊ dicit Jo. an. ꝙ prima pars
huius. c. ſit canon ferẽde ſnĩe. ſcda vero ſit canõ late ſnĩe. ita tñ
ꝙ precedat admonitio. vt dicit glo. ⁊ hoc probat vis verboruʒ
⁊ ratio diuerſitatis ptʒ ſm eum qui dicit ꝙ papa ſolẽniter ex-
cõicat ter in ãno oẽs piratas. ⁊ ſm hoc etiã prim⁹ caſus eſſet
canon late ſnĩe. ⁊ hec eſt pena canonica. ſed de iure ciuili iſti ra
ptores aliquarũ rerum de incendio ruina ⁊ naufragio durius
puniuntur: ⁊ tenentur ciuiliter ⁊ criminaliter. vt pʒ. ff. de incẽ.
rui. ⁊ nau. per totum. ⁊ auct. nauigia. C. de furtis.

1 Judex laicus poteſt delegare epiſcopos ad cauſas crimi
nales ⁊ ad ciuiles.
2 Ordinarius poteſt cognoſcere de cauſa tanꝗ̃ delegatus.
3 Judex qui nõ cenſetur competens in cauſa ordinaria cenſetur
competens in cõmutata que eius loco ſuccedit.
4 Pene plures poſſunt imponi loco vnius pene grauioris.
5 Judex poteſt cõmutare penam iuris.
6 Clerici ex delegatione non poſſunt imponere penam mortis.
7 Cauſe meri imperij poſſunt delegari de iure canonis.

In archiepãtu. Ex delegatione prĩ-
cipis de raptu ⁊ alijs
criminibus preter penam ſanguinis pñt epi iudica-
re. cõis diuiſio. ſcda ibi: cõſultationi. ⁊ hec diſtinguit
1 ſcdm mẽbrum ibi: ſi vero. ¶ Nota primo † ꝙ iudex laic⁹ põt
delegare epõs ad cãs criminales ⁊ multomagis ciuiles. idem
2 ecõuerſo. qd dic vt. ſ. de iudi. decernimus. ¶ Scdo no. † ꝙ or
dinarius qñq; cognoſcit de cã tãꝗ̃ delegatus. ⁊ cũ iſta ꝯmiſſio
facta fuerit ſub noĩe dignitatis videt' realis: ⁊ nõ perſonalis. ſ.
de offi. dele. qm̃ abbas. ⁊ cũ fuerit cõmiſſa vniuerſitas cauſarũ
criminaliũ videtur poti⁹ cõmiſſio iuriſdictionis ordinarie: ꝗ̃
delegate. iuxta no. in. l. ⁊ qr ⁊. l. more maiorꝫ. ff. de iuriſ. om. iudi.
3 ¶ Tertio no. † ꝙ ille qui nõ cenſet' iudex cõpetẽs in pena or-
dinaria cẽſetur iudex ꝯpetens in cõmutatã: q̃ eius loco ſucce-
dit: licet pena ſic alterata dicatur venire vigore eiuſdem. l. vt. l.
hos accuſare. §. oĩbus. ff. de accu. per bar. ar. cõtra. l. qui. §. qui
4 iniuriarũ. ff. ſi quis cau. ¶ Quarto no. † ꝙ loco vni⁹ pene gra
uioris pñt plures alie iponi. vt ſic plures minores correſpon-
deant magne pene. cõmutatio enĩ pene non debet fieri paſſim:
ſed exigit cauſe cognitionẽ vt. l. quid ergo. §. pena grauior. ff.
5 de his q no. infa. ¶ Quinto no. † ꝙ iudex põt ꝯmutare penã
iuris. de q̃. j. de pen. dilect⁹. ⁊. ſ. de conſti. c. j. p Inn. ¶ Sexto
6 no. † ꝙ clerici ex delegatione nõ poſſunt iponere penã mortis
⁊ ſimil'r nõ pñt iure ordinario ſʒ debẽt alijs demãdare. vt in. c.
ſi. j. ne cle. vel vo. li. vj. ⁊ dic vt in ſpe. ti. j. §. ſi. v. item ꝙ eſt dele-
7 gatus. ¶ Septimo no. † ꝙ de iure canonico cauſe meri impij
delegãtur ⁊ q̃ dicant' cauſe meri impij ⁊ q̃ mixti ⁊ q̃ ſimplicis
iuriſdictionis. dic vt. ſ. de offi. le. c. ꝙ ſedes vbi dixi.

1 Penitentia non eſt deneganda alicui quantumcunq; ſit
grauis peccator.
2 Incendiarij eccleſiarum ſunt ipſo iure excõicati: a qua ſenten-
tia non abſoluit alius ꝗ̃ papa niſi in mortis articulo.
Et an ſint in cemiterio ſepeliendi. nu. 3
4 Heredes tenentur ex delicto defuncti. ⁊ nu. 5

In literis. Incendiarius etiã in morte pe
nitẽs dʒ i cemiterio ſepeliri ad
ſatiſfaciendũ cõpellentur heredes. cõis diuiſio. ſcda
1 ibi: quapropter. ¶ No. primo † ꝙ quãtũcũq; alique
ſit peccator nõ eſt ſibi petẽti pnĩa denegãda. etiã ſi nõ ſatiſfece-
rit. ⁊ dicit tex. ꝙ a capellano ſuo fuit abſolut⁹. ab extraneo enĩ
nõ poſſet abſolui vl' ligari: niſi de licẽtia pprij ſacerdotis ⁊ ni-
2 ſi de caſu neceſſitatis. de peni. ⁊ re. oĩs. ¶ Scdo no. † ꝙ incen-
diarij eccleſiaꝝ ſunt ipo iure excõicati. a q̃ ſnĩa nõ abſoluit ali⁹
ꝗ̃ papa niſi in mortis articulo: vt. j. de ſen. ex. c. tua nos. ⁊. c. cõ
queſti. ⁊ vide qd no. in. c. cũ ſit gñale. ⁊. c. cõqueſt⁹. de ſen. ex. c. ti.
3 c. eos. li. vj. ⁊ vide qd ibi no. ¶ Tertio no. † ꝙ incẽdiarij eccleſia
rum ad pnĩaʒ recepti ſunt in cemiterio tumulãdi. qd intellige
4 de occulto. ſec⁹ de manifeſto. ſ. e. ſup eo. ¶ Quarto no. † ꝙ he
redes tenẽt' ex delicto defuncti: etiã ſi cũ eo fuerit lis cõteſtata:
vel nihil ad eũ puenerit. qd dic vt. ſ. de ſepul. c. ſi. ⁊. l. j. de priua.
5 delic. p barto. ⁊. xij. q. ij. epus q filios. ¶ Quinto not. † ꝙ here-
des tenẽtur ſatiſfacere ex delictis defunctoꝝ iuxta facultatem
honoꝝ. qd glo. intelligit verũ eſſe: ſi fecit inuẽtariũ al's tenet' in
ſolidũ vt in gl. pe. forte eſſe dicendũ ꝙ de iure canonico heres
nõ faciens inuẽtariũ nõ tenet' vltra vires hereditarias. de q̃ p
barto. ⁊ bal. ff. de aq. here. in ru. ⁊ in. l. hãc. de ſacro. ſanc. ec. per
eoſdem in repetitionib⁹ ſuis. ¶ Op. ⁊ videt'. ꝙ ſine ſatiſfatiõe
iſte incẽdiari⁹ nõ debuerit abſolui: poſtꝗ̃ erat offenſa manife
ſta. vt. j. de v̄bo. ſig. ex pte. ſo. ſpãle in eo qui moritur cui etiam
ſi nõ ſatiſfecerit pnĩa nõ denegatur. vt hic. ſi tñ cõualuerit: ⁊ nõ
ſoluerit reincidit ipo iure vt dicto. c. eos.

Opponit in cõtrarium.

1 Raptor cũ rapta matrimoniũ cõtrahere põt: poſt cui⁹ cõ
firmationẽ alter ſine alteri⁹ licẽtia monaſteriũ ingredi nõ põt.
2 Raptus nõ cõmittitur in volentẽ.
3 Raptus nõ põt eſſe vbi matrimoniũ eſt pfectũ.
4 Contradictio parẽtũ nihil operat' quominus maritus poſſit
rapere vxorem ſuam.
5 Uir nõ habet poteſtatẽ ſui corporis: ſed ecõtra.
6 Uxor ſine conſenſu viri nõ põt ingredi monaſteriũ: vel aliter
continẽtiam profiteri.
7 Matrimonium non diſſoluitur licet interceſſerit violẽtia ex
parte violentiam inferẽtis.
8 Mrimoniũ carnale pcedẽs dirimit ſubſequẽs ꝯiugiũ ſpũale.
9 Cõfeſſioni mulieris ſtat' ꝯtra matrimoniũ ſpũale. ⁊ nu. 10
11 Mrimonio carnali in dubio q̃re ſit magis fauẽdũ ꝗ̃ religiõi.

1 Cum cauſa. † Raptor cũ rapta mrĩmo
niũ cõtrahere põt poſt cui⁹
a cõfirmationẽ [a] alter ſine alteri⁹ licẽtia religionem
ingredi nõ põt. ⁊ i prima decĩſa cõſultatio. In ſcda
riñſio ibi: rñdem⁹. q̃ tria facit. prima rñdet de raptu cũ redditio
ne cauſe. ſcda ibi: ꝑterea de ingreſſu. ⁊ cãʒ etiã reddit. tertia ibi:
2 nõ ergo. de vtroq; cõcludit. ¶ No. primo † ꝙ in volentẽ nõ cõ
mittit' raptus. fuerat enĩ mulier iſta volẽs. ⁊ hoc de iure primo.
de iure vero. C. ſec⁹ eſt nã etiã in ſpõſa volẽte rapt⁹ cõmittitur
vt. l. j. circa mediuʒ. C. de raptu virgi. põt ergo qs de iure iſto
exponere ſe vt rapiat'. ⁊ hoc eſt qñ ſubeſt titul⁹ in eo q rapitur
puta qr vxor. vbi v̄o nõ ſubeſt: an poſſit qs exponere ſe raptu-
re: v̄beribus: vulnerib⁹: vl' tormẽtis ſiue fideiubere p reo mor
tis de iudicio ſiſti nõ videt'. qr nõ eſt dñs mẽbroꝝ ſuoꝝ. vt. l. li-
ber hõ. ad. l. aqui. tãgit de hoc bar. in. l. interdũ. §. q fureʒ. ff. de
fur. ⁊. l. neminẽ. C. de exhib. reis. p cy. facit. c. ſcienti ⁊ volẽti. de
regu. iu. li. vj. ¶ Scdo no. aliã rationẽ in tex. p quam nõ dicit'
iſte rapuiſſe. qr eã deſpõſauerat ⁊ poſtea cognouerat. ſpõſalia
ergo ſeqnẽtia carnalẽ copulã nõ purgarẽt raptũ pcedentem. ⁊
hoc vult ius ciuile cui cõtradicit ius canonicũ. vt. j. c. pxi. vult
3 igit' h̄ litera † ꝙ vbi matrimoniũ eſt pfectũ ibi nõ poſſit eſſe ra
ptus. qr i marito ⁊ vxore eſt reciproca poſſeſſio: q̃ ſi cui ſubtra
hitur põt ppria auct. ingredi: ſcʒ apphendendo ſicut in alia re
inuaſa cõtingit. vt. l. daʒ poſſidere. §. q ad nũdinas. ḋ acq. poſ.
que q̃ſi poſſeſſio nõ dephẽdit': vbi tñ ſpõſalia pceſſerũt. Ideo
cadit raptus de iure ciuili. vt dicta. l. j. de rap. vir. ⁊ facit quod
no. Inn. in. c. ex parte. de reſti. ſpo. c. ex cõqõne. e. tit. ¶ Tertio
4 no. † ꝙ ꝯtradictio parẽtũ nihil operat' quomin⁹ marit⁹ poſſit
rape vxorẽ ſuã. lʒ ergo perẽptorie poſſint agere contra illos q
filios ſuos inuitos vl' volẽtes detinet: vt plene no. in. l. j. §. per
hãc. ff. de rei. ven. ⁊ qd no. de cõuer. infide. c. lʒ. tñ ſecus eſt cum
marit⁹ accipit ab eadeʒ vxorẽ ſuã: qr fortius eſt ius mariti: ꝗ̃
patrie ptãtis: a qua poteſtate filij cõiugati ſubtrahuntur q̃ ad
operãʒ carnis debitũ. vt. l. ſi vxorẽ. C. de condi. inſ. ¶ Quarto
5 no. in v̄. ꝑterea. † ꝙ vir nõ hʒ poteſtatẽ ſui corporis: ſʒ ecõtra.
⁊ ſic eſt reperire poſſeſſionẽ actiuã ⁊ paſſiuã. qr poſſidet ⁊ poſ-
ſidetur. ar. cõtra. ff. de acqui. poſ. l. cũ heredes. §. j. vbi non põt
intelligi aliqd poſſidere: q ab alio poſſidet'. ⁊ aduertẽdũ ꝙ iſta
reciproca poſſeſſio mulieris ⁊ nõ viri nõ pditur: licet vn⁹ ipoꝝ
ipſaʒ poſſeſſionẽ interrũpat: ⁊ aliũ pũare velit. ⁊ ſic põt qñcũq;

a ¶ Cuius cõfirmationẽ. Mulier rapta q̃ poſtea cõſenſit raptori an poterit iure ſuo repetere virũ ſuũ. ⁊ an ille coget eã recipere. vide la te Jo. ḋ tur re cremata. i. c. nõ ſatis xxxiiij. q. v.

propria auf. apphendi quinimo ⁊ ſi vnus ab alio aïo deſe ren
di receſſerit non admittit talē poſſeſſionē. vt no. ſ. de diuoꝛ. ſi
gnificaſti. eſt ergo iſta poſſeſſio alias regulata ꝙ poſſeſſiōe re
rum mobiliū ⁊ immobiliū: q̄ ſolo aïo pdunt etiā ſi alij nō qre
ratur. vt. l. ſi me inuacuā. de acq. poſ. ⁊ id ē ꝙ illa cōtingit i poſ
ſeſſione ſeruoꝝ que difficilius pditur. vt. l. ſi rem mobilē. de ac
qui poſ. ⁊. l. iiij. per ſeruum q in fuga. e. c. ⁊ qð no. Inno. ſ. de ſer
6 uis nō oꝛ. c. j. ¶ Quinto no. ꝙ vxoꝛ ſine cōſenſu viri nō pōt
ingredi monaſteriū: vel aliter continētiā pfiteri. preter mona
cba tum puta in domo ppria. quod dic: vt. ſ. de conuer. ꝯiu. ex
parte. ij. cum cōſenſu aūt viri an poſſet ingredi. vel pfiteri cōti
nentiā diſtingue vt. ſ. de cōuer. cōiu. cūſſis. ⁊. c. vxoꝛatus. ⁊. ſi cō
ſenſiſſet maritus an poſſit mulier poſt ea penitēdo egredi: vel
debitum petere. dic: vt. ſ. de regu. ſtatuimus. ⁊. c. ex publico.
¶ Sexto no. in. verſi. non. ergo. ꝙ licet ille q dicit ius ſibiipſi
pducitur debito: ⁊ cadat a iure ſuo vt. l. extat. ff. qð metus cā. ⁊. l.
7 ſi quis in tantā. C. vnde vi. ꝉ ſecus in matrimonio in quo licet i
terceſſerit violētia: non diſſoluit vīculū matrimonij ex pte vio
lentiā inferētis. cum eñ ſit de iure diuino p cōſtōnes principū
⁊ ſummoꝝ pōtificum diſſolui nō pōt. vt. c. inter coꝛpoꝛalia. ſ.
de trāſla. ad hoc vide qð no. i dicto. c. ex publico. ¶ Septimo
8 no. ꝉ ꝙ pcedens matrimōium carnale dirimit ſubſequēs ſpūa
le cōiugiū. ⁊ hoc eſt quod dicit ſi pceſſiſſe ⁊c. quid ergo pceſſe
rit vel ſubſequutū fuerit in dubio videretur iudicādum p car
nali vt no. hic Jo. an. ⁊ facit quod no. ⁊ dixi. ſ. de ſpon. duo. in
rubrica poſt ho. ⁊ quod no. Bar. in. l. nō ſolū. §. ſed vt pbari. de
9 oper. no. nun. ¶ Octauo no. ꝉ ꝙ cōfeſſioni mulieris ſtatur cō
tra matrimoniū ſpūale: ſi cauſa fuit in fauorē carnalis matri
10 monij: qð argumētū glo. peñ. reuocat in dubiū an ſit verū: ꝉ ꝙ
ſola ꝯfeſſio mulieris ſufficiat ad ſpūale cōiugiū dirimēdū. ⁊ gl.
ſentit ꝙ tali cōfeſſioni ſtetur: qñ cōſtat de matrimōio aliter ꝙ̄
p cōfeſſionē. ⁊ p cōfeſſionē ꝯſtat de copula. tali eñ cōfeſſioni bñ
ſtat in pīudiciū ſpūalis cōiugij ſubſequētis. ⁊ ita intelligit gl.
iſtum tex. Si ergo nō. cōſtat de mrīmonio ꝯtcto ante ingreſſū
religionis nō ſtaret cōfeſſioni in literis in pīudiciū mrīmonij
ſpūalis. ſed huic intellectui glo. obſtat iſta decre. q̄ vult ꝙ ſuffi
ciat vel cōfeſſio mulieris: vel pbatiōes viri. qð patet p dictiōes
vel ad cuiꝰ veritatē ſufficit alterū eſſe verū. vt. c. inter ceteras. ſ.
de reſcrip. ſed qdā exponūt vel p ⁊. vt. ff. de vb. ſigni. l. ſepe. et
quod no. xxx. q. vlt. §. his ita. ⁊ hoc ſentit ala. ꝙ hic alia admi
nicula adiuuabant mulieris cōfeſſionē. hoſti. ſup iſto articulo
in ſpirituali ⁊ carnali mrīmonio qñ alter coniugū contra car
nale vel ſpirituale cōiugiū cōfitetur: an ſit ſtādū tali cōfeſſioni.
breuiter ſic diſtinguit. aut cōſtat ꝙ dolo intendit ad ſepationē
matrimonij: ꝯ qð cōfitetur: ⁊ nō ſtatur ſue cōfeſſioni vt in. c. ſu
per eo. de eo qui cog. cō. vx. ſue. aut conſtat: ꝙ nullomodo vel
let matrimoniū ſeparari ꝯ qð cōfitetur. vt. ſ. de pſump. tertio.
⁊ ſtatur cōfeſſioni ſue vt. ſ. de deſpon. impu. atteſtatio. ⁊ in iſto
c. in quo mulier ſtabat p matrimonio ſpirituali ꝯ virum ſtan
tem p matrimonio carnali: vt patet ibi in prin. cū cauſam que
inter. e. ⁊c. ⁊ in fi. ibi cōſoꝛtiū declinare nō poterit. ⁊ eſt ratio in
vtroq; caſu: quia cuiq; cōtra ſe creditur cū cōfitetur cōtra id qð
intendit. xiiij. q. ij. §. j. ad hoc de cōuer. ꝯiu. ex pte. ij. aut dubita
tur: ⁊ tunc ſi fama ⁊ ſufficiēta adminicula cōfeſſionē adiuuant
ei ſtatur. xxxv. q. vj. ſi duo. ⁊. ſ. de pſump. tertio. his deficienti
bus videt in dubio pro carnali mrīmonio ꝯ ſpūale religionis
vinculū iudicādum. ar. in eo quod lē. ⁊ no. in pallegato decre.
ex parte. ⁊ hoc eſt verum quo ad ipſum matrimoniū carnale:
cui magis iſto caſu fauetur: ꝙ̄ religioni. ſecus autem quo ad
bona ſecundum Inno. ⁊. vin. ¶ Sed hic qritur ꝉ quare magis
¶ Ponit queſtionem. 11 in dubio eſt fauēdū mrīmonio carnali: ꝙ̄ religioni. dicat ho. ꝙ
plures ſunt ratōnes. pma quia ſic ſcriptū eſt. vt. l. pſpexit. qui ⁊
a qui. ſcda. quia quodā reſpectu vīculū ipſū eſt foꝛtius. de trāſ
la. c. ij. tertia. quia in eo vtitur vtilitas rei publice: in qua inclu
ditur vtilitas pūata. ff. ſo. ma. l. j. de frigi. c. fi. In vinculo vero
religionis vtilitas rei pūate tūc enim publica pferēda. de regu
la. licet. §. illa ſp. ⁊ hec rō infert: ꝙ ſi epiſcopꝰ petit in maritū in
dubio iudicādum eſt ꝯ mulierē: vt in dictis iurib. ſ. de renun.
niſi. §. nec putes. quarta rō q2 meliꝰ eſt illos taliter expedire: ꝙ̄
illos vel illoꝝ alteꝝ manere aliter ipeditos. ſ. de reſti. ſpo. l. fas.
dicit aūt. ho. alios dicere ꝯrium: ſcʒ ꝙ in dubio p ſpūali reli
gōis vīculo iudicarēt qbꝰ dicit ꝯdicere hāc literā euidēter ⁊ qð
no. in ſumma de cōuer. cōiu. §. ⁊ vtrū. vſic. ꝙ ſi maritꝰ. ⁊ ſe. ⁊ in
ſumma de eo q cog. cōſan. vx. ſue. §. ⁊ quid iur. vſi. illud no. ⁊ ſe.
1 ☞ Raptꝰ vitiū purgat rapta poſt modū adhibēte cōſenſū.
1 Accedens. No. ꝉ ꝙ purgatur vitiū raptꝰ rapta poſt modū adhibente cō
ſenſum ſicut ⁊ metꝰ purgat. p ſubſequētē cōſenſū. vt
ſ. qð metꝰ cā. c. j. ⁊ vitiū rei ſi res vitioſa i poteſtatem
dñi renūtiatur. vt. l. ſeqtur. de vſur. ⁊ hoc quod dicit in hoc. c.
habet locum de iure iſto. ſecus de iure ciuili. vbi non tenet
matrimoniū cū raptoꝛe etiā ſpōte cōtractū. vt. C. de rap. vir. l.
j. v. nec ſit difficultas. ⁊ i illa. l. iſtꝫ raptoꝛibꝰ virginū ſiue monia
liū viduarū ⁊ honeſtarū dominarū capitalis pena imponitur ⁊
etiā prebētibꝰ ſibi auxiliū vel fauoꝛē aliq̄ de no. ibi dixi. ſ. e. c. j.

¶ De furtis. Rubrica.

1 ☞ Furtum quid ſit.
2 Actio furti datur ad duplum: ſi eſt furtum non manifeſtum. ſʒ
ſi manifeſtum ad quadruplum.
¶ Dictū eſt. ſ. de raptoꝛibꝰ q etiam furti tenent ⁊ grauiꝰ de
linquūt q2 nullꝰ iprobioꝛ fur ꝙ̄ raptoꝛ: iſti. vi bo. rap. i pn. ſeqt
videre de furtis. ⁊ rapinis habetur de materia. xiiij. q. v. ⁊. vj.
xij. q. ij. iij. ⁊. iiij. vj. q. iij. placuit. de pe. di. j. vulgaris. ⁊. l. aut fa
cta. cōgruit rubrice. de pecu. cle. ingrendū. de homi. c. ij. de ſoꝛ.
c. iij. de delic. pue. c. j. facit de cōſti. c. ij. li. vj. hoſti. in ſumma ad
dit ad hanc rubricā alias materias cōnexas huic ti. de fur. ſ. ru
bricam de ſeruo. coꝛ. de condi. fur. de. l. iul. de plagijs. de crimi.
ſac. ⁊ ad. l. iul. pec. Iſte rubrice habent. C. ⁊. ff. quas vt clarius
tu ſimplex canoniſta intelligas nec ignoꝛes ſubiectū premitte
1 ꝉ primo qd ſit furtū. ⁊ dic ꝙ furtū eſtᵃ cōtractio rei aliene frau
a daloſa inuito dño lucri faciēdi gratia: vel ipſius rei vel etiā vſꝰ ᵃ ¶ Furtum eſt. Adde i ſti. ō oblig. q̄ ex delict. naſc. §. furtum. bar. et doc. in. l. j. ff de fur. ⁊ late in Spec. eo. ti.
eius ſiue poſſeſſionis. vt. ff. de fur. l. j. ſingula aūt verba ipiꝰ dif
finitionis expone vt no. azo in ſumma de fur. in princ. ⁊ ibi vn
de dicatur furtū cui detur actio furti cōtra quē: in quātū ⁊ q̄
liter ſit actio de his. ⁊ plene actio ſerui coꝛrupti datur qñ ſeruꝰ
alienus coꝛruptꝰ eſt. coꝛrumpit aūt ſiue de bono fiat malus ſi
ue de malo deterioꝛ. ⁊ hoc fit pſuaſione. qð dic vt. ff. de ſer. coꝛ.
que actio locū hʒ etiā ſi filiꝰ vl̄ filia coꝛrūpant vt no. azo i ſum
2 ma. ad fi. de fur. ⁊ ſer. coꝛrup. ⁊ ſunt iſte penales ꝉ q2 actio furti
datur ad duplum: ſi eſt furtū nō manifeſtū. ſi aūt eſt manifeſtū
datur ad quadruplum. cōditio aūt furtiua nō eſt penalis: ſed
rei pſecutoꝛia: qñ a fure volo recuperare rem ipſam: ⁊ nō age
re ad perſonā ⁊ iſta eſt alterꝰ nature. ꝙ̄ ſi agatur ad penā. qð
dic plene p azo. in ſumma. C. de condi. fur. ⁊. ff. de cōdi. fur. per
totum. Eſt alia actio furto ſatis pxima: ſcʒ vi bonoꝝ raptoꝝ
que habet locū in rebꝰ mobilibus: vel ſe mouentibꝰ: ⁊ cui det ⁊
cōtra quē. ⁊. j. quantū tpus ⁊ inquantū. ⁊ qualis ſit actio ⁊ in q
bus differat ab actiōe furti. dic: vt p azo. in ſumma vi bo. rap.
lex fauia de plagiarijs habet locū cū quis liberū hominem vel
ſeruum alienū ſciēs vēdidit vel ex alia cā alienat. Itē ſi quis vi
ctum habuerit: vl̄ celauerit. Itē ſi quis ſeruo alieno ſuaſit vt a
dño fugiat. vt. ff. ad. l. fal. ō pla. l. j. ⁊. C. e. ti. l. j. ⁊ per totū. ⁊ ibi p
azo. in ſumma qñ locū habeat. ⁊ que ſit eius pena: ⁊ quo modo
cōcurrat cū actione furti. ⁊ de ſeruo coꝛrup. Crimē peculatus
locum habet p pecunia intercepta vel quoq̄ modo cōtamina
ta miſcendo ferrū vel ſi. Idē in ſacra in vaſis eccleſie. Idem in
religioſa vt in oꝛnamētis ſepulcri. In tali ergo pecunia publi
ca hoc eſt ciuitatis romane committitur peculatus. ſed in pe
cunijs interceptis alterius ciuitatis: vel priuati cōmittitur fur
tum. qð dic: vt. C. de crimi. pec. in ſumma azo. vbi etiam que ſit
eius pena. ⁊ ibi in ſequēti rubrica. de crimine ſacrilegij. ꝯmitti
tur eñ qñ ſacrū de ſacro aufertur. vt ibi p azo. i ſumma. ⁊. ff. ad
l. iul. pecu. l. ſacrilegij vbi de pena talium.
1 ☞ Furans hominem ⁊ vendens grauius punitur ꝙ̄ ſi fura
tus fuiſſet aliam rem.
2 Qualitas rei in qua delinquitur aggrauat penam.
1 Qui. No. primo ꝉ ꝙ grauius punitur q furat ho
minē ⁊ vendidit ꝙ̄ ſi aliā rē priuatā. p alio
eñ furto nō imponit pena moꝛtis vt in auct. ſʒ nouo
iure. C. de furtis. ⁊ eadē pena eſt de iure ciuili. ſ. capi
talis. vt. C. ad. l. fal. de plagi. ⁊ intellige hūc tex. ō eo q furat ho
minē liberū. ſi aūt ſeruū habet locū pena furti. ⁊ ſerui coꝛrupti
2 vt dicit glo. ꝉ qualitas ergo rei in q̄ delinqtur aggrauat penā
vt ptʒ in ti. ſ. enumeratis in rubrica. ⁊ aduerte q2 tex. iſte dicit
vendidit: qð vbuꝫ late intelligas vt cōpꝛehendat omnē con
tractum per quē transfertur dominium. vt no. in. l. ij. C. de vſu
ca. pro emp. ⁊. l. ſicut. §. venditionis. ff. q. mo. pi. vl̄ hypo. ſol.
1 ☞ Fures ⁊ latrones an ſit licitū occidere in fragrāti crimie.
2 Orandum an ſit pro illis qui in ſcelere ſunt occiſi.
3 Penitentia nō debet denegari dānatis ad moꝛtem.
4 Confiteri poteſt qs alteri ꝙ̄ preſbytero in caſu moꝛtis.
1 Fures. No. primo ꝉ ꝙ fures ⁊ latrones qñq;
in ipſo fragrāti crimine occidūtur qð
an liceat. dic vt. ſ. de homi. c. ij. ⁊. iij. vbi etiā no. in q̄
differunt fur ⁊ latro. de quo ab. poſuit talem verſū.
2 Fur latet i furuo: latro ſe cōtulit vitro. ¶ Scdo no. ꝉ an ſit orā
dum p iſtis qui in ſcelere ſunt occiſi. ⁊ dicit ꝙ nō. qð intellige
qñ in eis

qñ in eis nõ apparuerũt ſigna pñie:alˢ nõ deberet eis ſepul-
tura ⁊ õro eccłie denegari.vt.j.de ſen.ex.a nobis.ij.nec vale-
3 ret cõſuetudo ꝯtra.ſ.꜃ꝙ malefactoribꝰ penitẽtibꝰ ⁊ dãnatis
ad mortẽ penitẽtia negaret.vt ĩ cle.cũ ſʒ.de peni.⁊ re.¶Ter
4 tio no.꜃ꝙ in caſu neceſſitatis põt qs cõfiteri alij ꝙ̃ p̃bytero:
⁊ etiam laico.vt in glo.⁊ an tunc ab ipſo poſſit abſolui: dic vt
š.de offi.ordi.paſtoralis.

1 ☞Furans propter neceſſitatem famis vel nuditatis an ſit
immunis a pena in foro iudiciali.
2 Furari quare magis ſit licitum neceſſitatis tempore:ꝙ̃ mu-
lieri fornicari.
3 Penitentia omnis hodie eſt arbitraria.
4 Fur eſt obligatus ad penitẽtiã etiã poſt reſtitutionem.

SI quis. Iſte textꝰ determinat qd iuris ĩ foro
penitentie an penitere ⁊ ieiunare co
1 gat.꜃ſʒ q̃rit qd ĩ foro iudiciali an q ꝓpter neceſſitatẽ
famis vel nuditatis furat ſit immunis a pena.vr ꝙ nõ.qꝛ ꝓ-
pter neceſſitatẽ non dʒ eligere vitã turpẽ.vt.ff.de ritu nup.l.
palã.§.nõ ẽ.gl.ſentit ꝯtriũ ꝙ etiã furari liceat dicto caſu ſicut
⁊ occidere cum aliter ſe tueri nõ põt.vt ĩ cle.j.de homi.hoc eĩ
caſu neceſſitatis multa alˢ ꝓhibita cõceduntr ⁊ ꝑcipue vſus
rerũ.tali eñ tp̃e oĩa ſunt cõicãda de iure naturali ⁊ ciuili.vt ĩ
ſti.de rerũ diui.§.j.⁊.ij.⁊ no.xlvij.di.ſicut hi.dr ergo dicto ca
ſu neceſſitatis vti re cõi:⁊ ad vſum deſtinatũ cũ deꝰ oĩa homi
nũ grã cõpauit.vt.ff.de vſur.l.ĩ pecud.ꝙ nõ dr iſte talis ĩ dolo
ſi vtit re cõi qñ poterat credere ĩ tali neceſſitate dñm ꝑmiſſurꝫ
⁊ peccare mortalr vbi negarꝫ.vt.c.ſic hi.⁊.lxxxvi.di.paſce.⁊.
ff.p ſocio.l.merito.⁊ h̃ caſu põt monachꝰ ſine licẽtia ꝓlati da
re eleemoſynã.de quo.xij.q.j.nõ dicatis.⁊.xvj.q.j.alia.vbi de
hoc.¶Quid de monacho q ẽ in ꝑegrinatiõe vł in ſcholis de
licẽtia abbatis.Et qd d̃ vxore an ſine licẽtia mariti faciat elee
moſynã.tractat Ho.ĩ ſumma.de peni.⁊ re.§.qbꝰ et qualiter.

a ¶Licitũ eſt furari. Ad de late Jo. de turre cre mata i.c.di ſcipulos de ꝯſecr.di.v.

2 ṽ.qd de faciẽtibꝰ eleemoſynã.꜃Sʒ ſubiũgit gl.ratiõem diffe
a rẽtie q̃re magis neceſſitatis tp̃e licitum ẽ furari[a] ⁊ nõ mulie-
ri fornicari.dic vt in glo.Jo.an.dicit ꝙ in neceſſitate q furat
dr vti ⁊ frui re ꝓpria.iõ excuſat:vt dictũ ẽ.ſʒ humana creatu-
ra nõ venit in fructu.vt inſti.de re.di.§.in pecudũ.in qua etiã
attẽdit diuine pulcritudinis reuerẽtia.C.de peñ.l.ſi qs.Itẽʒ
carnalis cõmiſtio ſine peccato plurimũ fieri nõ põt.vſus vero
aliarũ rerũ nõ ſolũ ſine peccato cõicãtur ſed etiã q eas in ſup
p̃ma neceſſitate nõ ꝯmunicãt mortalr peccãt.vt dcõ.c.poſte.
Si vero ꝑciſe inuita mlr cognoſcat:nõ ſolũ excuſat immo et
corona ſi virgo fuerit duplicat.xxxij.q.v.c.j.ij.⁊.iij.ſʒ Ho.q
remittit ad ſummã.eo.ti.§.ſecũdo.ṽ.ſʒ q̃re.⁊ ſe.¶Ultio no.
3 ꜃de iſta penitẽtia hodie eſt arbitraria oĩs pnĩa.ſ.de pe.c.iij.
4 ⁊.c.deꝰ q.dicit etiã hic꜃ꝙ fur ẽ obligatꝰ ad pniam etiaʒ poſt
reſtõnẽ.⁊ vide qñ no.ĩ cle.j.de vſur.⁊ ĩ ſumma.de peni.§.ſi.

1 ☞Fur nõ ſolũ puniť:ſed etiã ille q a fure partẽ recipit.
2 Conſcius furti tenetur ſi non iudicet furem.
3 Furem an quis teneatur iudicare.
4 Scholaris amiſit librũ:credit ꝙ ſit in domo alteriꝰ:an ad eiꝰ
requiſitionẽ iudex faciet ꝑſcrutari in domo illius talis.
5 Res furtiua an eo ꝙ reperit penes aliquẽ p̃ſumat ipſam ſub
traxiſſe:niſi doceat a quo habuerit eam.
6 Fur ſi deſijt poſſidere rẽ ſubtractã an ad aliqd teneať.
7 Res furtiua ſi reuerſa eſt ad furẽ qꝛ forte ille in quẽ alienauit
cõmodauit eã ſibi vel depoſuit:cui teneatur eam reddere vel
vero dño a quo eam ſubripuit:vel deponenti.

1 CUicũ fure. No.p̃mo.꜃ꝙ nõ ſolũ fur
ſʒ etiã ille q a fure ptẽ re
cipit puniť.interuẽtu eĩ noue cõtractationis no
ua oriť furti furti actio ⁊ furtũ cõmittit q rẽ ſciẽ
ter recipit alienã.vt.l.j.C.de fur.⁊ de vſuca.p emp.l.j.⁊.l.ſi vt
certo.§.qnĩmo.ff.cõmo.vbi habẽs dñs voluntatẽ ad vnũ vſuʒ
2 ſi vtiť ad aliũ cõmittiť furtũ.¶Scdõ no.꜃ꝙ cõſciꝰ furti tene
tur ſi nõ iudicet furẽ.⁊ aduerte.ꝙ licet teneať nõ tñ ẽ fur:ſicut
dicimꝰ in p̃ſtãte opẽ vel cõſiliũ.vt.l.is q opẽ.ff.de fur.⁊.l.qui
vas.§.q furẽ.eo.ti.vbi de iſto celãte ⁊ an teneať iudicare de q̃

Ponit queſtiones.

dicã.j.poſt glo.¶Quero ergo.꜃an qs teneať iudicare furẽ:
3 gl.dicit ꝙ nõ de iure ciuili.ſʒ de iure canonico.ſecꝰ vt hic Idẽ
Bar.Brix.j.q.j.§.ex his ṽbis.circa prin.Ho.dicit ꝙ ſm vtrũ
ꝙ ius qlʒ cõpelliť iudicare p officiũ iudicis.⁊ ad hoc põt cõ-
pelli.apte ergo vel a iure nõ cogiť:ſʒ a iudice ſic:⁊ hoc tʒ bar.
Brix.in dicto.§.q furẽ.⁊ remittit ad no.de hoc in.l.id qꝫ.§.ſi
cut iudiciũ.ff.de cõdi.ob tur.cãm.⁊.l.ĩ ciuile.C.de fur.⁊ vtruʒ

poſſit recipi pecunia p iudicio.dic ꝙ ſic gratis oblata ⁊ ſine
exactõe.de ſimo.dilectꝰ.⁊ no.ĩ ſũma.e.t.ſub rubrica.d̃ ꝯdi.fur.
4 §.ſi.ṽ.illõ ſciẽdũ.¶Scdõ q̃ro꜃ſcholarꝫ amiſit librũ:credit ꝙ
ſit ĩ domo alteriꝰ:nũqd ad eiꝰ requiſitionẽ iudex faciet ꝑſcrutari
ĩ domo illiꝰ talis ⁊ apire ſcriniũ.vr ꝙ ſic.qꝛ p̃ſidalis officij ẽ re
qrer fugitiuos.vt regrẽdi.C.d̃ ſuis fugi.⁊ eadẽ rõ ẽ ĩ rebꝰ ſub
tractis q̃ ĩ ſeruis fugitiuis q etiã furtuʒ ſibi faciũt.vt.l.j.C.de
ſuis fugi.ergo idẽ ius vt.l.a tytio.de ṽ.ob.Ja.de ra.⁊ pe.di
cũt ꝯtriũ ĩ alijs rebꝰ.⁊ ẽ ſpãle ĩ ſuis ⁊ ſilibꝰ:q ex certa ſcia ⁊ do
lũ poſſunt cõmittere.vt ĩ vxore q̃ fugit ad domũ ſcholaris.ſʒ
ĩ alijs rebꝰ q̃ ſui doloſitate ſe nõ pdũt ſecꝰ.qꝛ põpa rei familia
ris ⁊c.vt.C.qñ ⁊ q.q̃rta pars de.l.ij.lib.xj.⁊ de metal.⁊ mota.
l.quoſdã.li.xj.vbi ꝓbať apte ſm eũ.⁊ hoc ĩtellige verũ niſi iu
ſta p̃ſumptio iudicẽ moueat in ꝯtriũ:ſm Mar.de fa.nã p̃ſũ-
ptio facit opari eã q̃ alˢ nõ fierẽt.C.de q̃ſtio.l.j.⁊ de fal.l.ſatis
5 apte.⁊ hoc no.cy.ĩ dicta.l.regrẽdi.¶Tertio q̃ro꜃an eo ꝙ re
qriť penes aliquẽ res furtiua p̃ſumať ipe ſubtraxiſſe niſi do-
ceat a quo habuerit eã.dic vt no.i.l.ĩ ciuile.C.de fur.¶Quar
6 to q̃ro poſt Inno.꜃fur rẽ ab eo ſubtractã deſijt poſſidere ⁊ ꝑ
uenit poſtea ad tertiũ.q̃ro an fur ad aliqd teneať.dicit Inn.
ꝙ ſi habet vñ reſtituat tenebiť ad eſtimationẽ.in hoc bñ dicit
qꝛ ſi etiã pijſſet res ipa tenereť de caſu fortuito ꝓpter morã ĩ
qua fur ſemp dr eẽ.vt.ff.de cõdi.fur.l.ĩ re furtiua.vtrũ aũt re-
cepta eſtimatiõe a fure poſſit etiã agere dñs ꝯ illũ ĩ quẽ alie-
natio facta ẽ.dicit p Dy.ĩ rła p poſſeſſore.de regu.iur.lib.vj.
7 ¶Sʒ vlteriꝰ q̃rit꜃pone ꝙ res ẽ reuerſa ad furẽ.qꝛ forte ille
ĩ quẽ alienauit cõmodauit ipam ſibi:vel depoſuit:q̃ro cui te-
neať reddere vel vero dño:a quo ſubripuit:vel huic deponẽ
ti vel cõmodãti.dubiũ facit:qꝛ vtriqꝫ ad huiꝰ rei reſtitutionẽ
teneť dño:qꝛ ſubtraxit iſti alij:qꝛ deponẽdo ſecũ cõtraxit.qñ
ergo cõcurrit verꝰ dñs ⁊ tertiꝰ q ſup re ꝯxit cui debeat fieri
reſtitutio dubitať.rñ.ſi ĩ iudicio ꝯcurrũt verꝰ dñs ⁊ deponẽs
tũc potiꝰ vero dño ẽ reſtõ faciẽda:vt ẽ caſus in.l.bona fides.
ff.depoſi.⁊ aduerte qꝛ.l.illa loqť cũ ille q depoſuit erat fur.ſi
aũt eẽt poſſeſſor bone fidei nõ credo dñm veniẽtẽ ex trãſuer
ſo ꝙ ĩpediret reſtitutionẽ.vt ĩ aut.ſʒ iã cautũ.C.d̃poſi.facit.l.
ſi qs emptiõis.C.de p̃ſcrip.xxx.vł.xl.an.Si aũt extraiudiciũ
cõcurrunt verꝰ dñs cui ſubrepta ẽ:⁊ ille q furi cõmodauit cui
debeat fur reſtituere.diſtinguit Inn.ꝙ aut ille emit a fure vł
alr bona fide recepit:⁊ tũc dʒ ſibi reſtituere vt dicta aut.ſʒ iaʒ
cautũ.aut mala fide recepit.⁊ tũc ſunt tres opi.p̃ma ꝙ tenea
tur reſtituere vero dño.Ille eĩ q mala fide recepat ad hoc te
nebať vt.C.eo.ti.l.ij.ergo iſte reſtituẽdo vtiliter negotiũ ſuũ
geſſit.⁊ iõ cogiť habere ratũ.vt.l.ſʒ an vltro.§.j.de neg.ge.et
l.atq natura.§.cũ me abſẽte.de ne.ge.nã multa bñficia p̃ſtanť
inuitis.xlv.di.de iudeis.⁊.iiij.q.iiij.ipa pietas.Alij dicũt ꝙ h̃
ẽ verũ niſi videret ſibi vel ſuis graue piculũ imminere.tunc eñ
illi a quo habuit reſtituere tenet.vt dicta aut.ſʒ iã cautũ.Ter
tij dicũt ꝙ nec vni.nec alij reſtituat:ſʒ occupãti dimittat.⁊ h̃
ẽ verũ qñ a nullo habuit ſi aũt habuiſſet ab aliquo tũc niſi ti-
meret graue piculũ dño reſtituat alˢ illi a quo habuit eãꝫ:ita
cõcludit Inno.⁊ p̃dicta no.cũ duo cõcurrũt ſup petitiõe eiuſ
dẽ rei qs alter alteri p̃ferať.facit ad materiã.c.cũ ſup ꝯtro-
uerſia.de re iudi.⁊ de reſti.ſpo.veniẽs.⁊.ff.ſo.ma.l.tytia.

1 ☞Fur occultus poſt reſtitutionem ⁊ penitentiam põt pro
moueri ad ſacros ordines.⁊ nu.4.
2 Fur ſemper eſt in mora ⁊ nũꝙ̃ preſcribit.
3 Rem repertam in loco publico non eſt licitum accipere.
5 Furans rem ſacrã de loco ſacro non eſt excõicatus.
6 Fur ſi rẽ ſubtractã in vno territorio cõtractat in alio an rõne
noue cõtractationis poterit ibi ſuſpendi.

1 EX literis. ꜃Fur occultꝰ poſt reſtitutõeꝫ
⁊ pniam ꝓmoueť ad ſacros
ordines.cõis diui.ſcõa ibi mãdamꝰ.¶Not.p̃mo
ꝙ quinqꝫ exigit iſte textꝰ vt iſte valeat ꝓmoueri.
primo ꝙ ſpõte cõfeſſus.ſcdõ ꝙ ſatiſfecerit.tertio.ꝙ nõ ſit in
famatꝰ.quarto ꝙ pniam egerit.quĩto ꝙ alias ſit idoneus.
¶Scdõ no.ꝙ minꝰ caute fuit iſte calix dimiſſus in eccłia.ex
quo dicit Jo.an.ꝙ tenebať cuſtos.de offi.archi.c.ea q̃.Utrũ
aũt iſto caſu cuſtos poſſit agere ꝯ furẽ:vel ille cui ẽ res cõmo
data vel depoſita ⁊ ſibi ſubtracta:⁊ an ipi dño teneãtur.dic:
vt.l.manifeſtiſſimi.C.eo.ti. ¶Tertio no.ꝙ iſte detinuit lon
2 go tp̃e rẽ ſubtractã:nec p hoc excuſať.꜃qꝛ ſemp fur ẽ in mora
⁊ vllo tp̃e nõ p̃ſcribit.vt.l.ĩ re furtiua.ff.de ꝯdi.fur.⁊ ĩ regula
malefidei poſſeſſor.de regł.iur.li.vj. ¶Quarto no.ꝙ p ſatiſ
factionẽ qs deſinit eẽ nocẽs quo ad facultatẽ ꝓmotõis ꝯcur
rẽtibꝰ q̃ ĩ textu dicũtur.nõ aũt quo ad penã ſibi ĩfligendã ra

3 tiõe talis delicti.vt.l.q ea mẽte.ff.de fur. ¶Quīto no.†ꝙ nõ eſt licitũ accipe rẽ reptã in loco publico.vt in eccl'ia q̃ oĩbꝰ patet.ſimĩr ſi repiat' in alio quocũq; loco.q2 ſcire dʒ ꝙ ſuũ nõ ẽ ad aliũ ptinere.vt.l.cũ q̃rebat'.C.vñ vi.qd ergo faciet q repit ſaccũ pecunie in via vel alias res p̃tioſas:an poſſit ipſas accipe ſine metu pene.dicit Jo.an.ꝙ ſtatim dʒ facere pconiʒari cuiꝰ ſit ſi vult excuſari a furto.q2 ille q accipit redditurꝰ nõ tenet' furti.vt.l.falſus.§.ſolet.ff.eo.ti.⁊.§.q alienũ.vbi no.Bar. ſi nõ cõparet aliqs qui aſſerat ſuã eſſe an ſibi liceat retinere.
4 ¶Sexto no.†ꝙ fur põt ꝓmoueri ſi furtũ nõ ẽ manifeſtũ.et tñ eo ipo ꝙ eſt fur īfamis infamia iuris.vt.l.nõ põt.ff.de fur. ſʒ dices ſi cõfeſſus ẽ quomõ põt dici ꝙ nõ ẽ manifeſtũ cũ confeſſio faciat rẽ notoriã.vt.s.de coba.cle.⁊ mu.vſa.põt dici ꝙ iſta nõ fuit cõfeſſio emiſſa in iudicio ſʒ in foro pnĩe. ¶Septi
5 mo no.†ꝙ q furat' rẽ ſacrã vt calicẽ de loco ſacro:nõ ẽ excõicatꝰ.qõ pʒ.q2 ſine abſolutiõe papa mãdat eũ ꝓmoueri.nã ſi excõicatꝰ eẽt indigeret abſolutiõe licʒ ſatiſfeciſſet.vt no.i cle.j.de eta.⁊ qua.cuʒ bone.facit qõ no.s.de foro cõpe. cõqueſtꝰ.⁊ de ſen.ex.cõqueſti. ¶Octauo no.ꝙ ad poteſtatẽ ꝓmouẽdi paria ſunt egiſſe pniam totã:vel eiꝰ ptẽ.facit.s.de tẽp.or.c.ex literarũ.⁊ q2 hic fit mẽtio de calice dimiſſo i eccl'ia ⁊ ſubtracto.qd de libro dimiſſo p ſcholarem i ſcholis an eo ſubtracto bedellus teneat'.vr' ꝙ ſic.q2 tenet' de cuſtodia:vt di xi.s.i ſecũdo no.bar.dicit ꝙ qñq; ſcholaris aſſignat bedello librũ ſpãliter cũ recedit de ſcholis:⁊ tũc eſt vidẽdũ cui librũ reddit bedellꝰ.aut eñi reddit famulo cõſueto vel ſocio cõſueto.Jta ꝙ nõ põt ſibi culpa imputari ⁊ nõ tenet'.vt.l.cũ q.§.ſi. ⁊.l.argẽtũ.ff.cõmoda.Jdẽ ſi dedit librũ portãti aliqõ ſignũ cui bedellꝰ debuit veroſil'r credere.Sed ſi librũ nõ aſſignauit bedello ſʒ ſimpliciter dimiſit in ſcholis an tũc bedellꝰ teneat'. textꝰ vr' ꝙ ſic.in.l.j.in ſi.ff.nau.ca.ſta.Sed certe ille tx.loqtur i nau.cau.⁊ ſta.ſpecialiter ⁊ ꝯ ius cõe.vt.l.iij.in ſi.e.ti.⁊ ibi no. ⁊.l.q vas.§.ſi ego.ff.de fur.vñ cũ bedellꝰ nõ ſit de illis de iure cõi nõ tenet'.Sed Bar.dicit ꝙ in cũ dʒ dari actio ſʒ diſtictio. l.dñs horreoꝝ.ff.loca.⁊.C.loca.l.ex diui.ita no.i.l.ſi qs vxor. §.apud labeonẽ.ff.eo.ti. ¶Scdo q̃ro dr' hic:ꝙ dʒ reſtitui calix eccl'ie cuiꝰ ẽ.pone ergo.ꝙ dñiũ rei ſubtracte mutat' d' vno in aliũ pone eñi ſubtractꝰ ẽ ibi liber vel equus cuiꝰ iura rei pſecutio alteri ceſſa vl' ipo iure alij ẽ q̃ſitũ p admittẽtẽ ꝯditio. vt.l.fundo.ff.ad.l.fal.an illi nouo dño vel antiquo dabit' actio furti.dic ꝙ licet aſſidua ꝯtractatiõe nõ orit' noua actio furti tñ
6 oritur mutatione pſone.vt.l.ſi dñiũ.ff.eo.ti.⁊ ibi p Bar.†qd iuris ſi rẽ ſubtractã in vno territorio fur ꝯtat in alio.an ratiõe noue cõtractatiõis poterit ibi ſuſpẽdi licet ibi nõ ſubtraxerit ⁊c.tʒ ꝙ ſic.qõ no.⁊ ibi per eum latius.

¶De vſuris. Rubrica.

1 ¶Uſura quare ſit prohibita.
2 Uſure an ſint permiſe de iure humano.

¶Quia reſtitutioni ſubiacet vſura ſicut furtũ ⁊ rapina.xiiij. q.iiij.ſi qs vſura.Jdeo poſt tractatũ ⁊c.ſm Hoſt.habetur de materia.xlvj.di.c.añp'ſt.⁊ vl't.xlvij.di.p totũ.⁊.xiiij.q.iiij.p totũ.repetit in.vj.⁊ cle.conuenit rubrice.de iure iur.c.j.⁊.c.debitores.⁊.c.ad nr'am.j.⁊.ij.⁊.c.ex literis.de vita ⁊ ho.cle.c.ij.de emp.⁊ ven.ad nr'aʒ.de pig.illo vos.de exce.p̃la.inter.⁊ habet' de materia l.vj.de here.accuſatꝰ.§.de q̃ſtionibꝰ.⁊ in cle.diſpẽdioſam.vbi in cã vſuraꝝ ꝓcedit' ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij.

Ponit queſtiones.

1 ¶Operũt hic doc.†quare vſura eſt ꝓhibita.Jnno.reddit aliquas rationes.prima:q2 ꝓpter vberiorẽ q̃ſtũ q ꝓuenit ex vſura hoĩes ad ipſam attẽderent derelicta agricultura.⁊ ſic oẽs pauperes perirent fame.cũ nõ reperirent pecuniam ad agriculturã mutuo a diuitibꝰ q vellent ſecurius ⁊ ſub pignoribus ⁊ vſuris pecunias mutuare.ſecũda rõ q2 ſubiacẽs vſura deducit' i egeſtatẽ ⁊ pauptatẽ q̃ ẽ piculoſa niſi ſi ſui ex ſpãli dono dei cõcedit'.vñ Salomõ.pecunias niſi pauptatis ⁊c. iiij.q.iij.ṽ.teſtiũ.tertia:q2 i diligẽdo pecuniã vix euitat' idololatria.xlvij.di.ſicut.⁊.c.oẽs.quarta q2 eſt ꝯ pietatẽ ⁊ charitatẽ qlibet ꝓximo obligat'.cognatiõe eñi quadã inter nos natura cõſtituit:vt.ff.de iuſti.⁊ iure.l.vt vim.ex his ergo cõcludit Jnno.ꝙ nullo caſu vſura eſt ꝑmiſſa etiã ſi eſſet repire caſum quo eẽt bonũ fenerari:quẽ tñ caſum nõ eẽt poſſibile repire ſm Jnno.⁊ alios.ꝓhibetur ergo iſte cõtractꝰ vſurarum ꝓpter p̃dicta mala q̃ ex eo ſequuntur.nã licet ex aliis ꝯtctibꝰ q̃nq; poſſint mala ꝓuenire nõ tñ ita frequẽter.qõ dic p Joã. an.vt in regula peccatũ.de reg.iur.li.vj.in ſecũdo ar.q̃ſtiõis. ⁊ ibi in primo de diffinitiõe vſure.⁊ hec q̃ dicta ſunt p doctorẽ intellige ꝙ de iure diuino ꝓhibite ſunt vſure.†Sed hic q̃
2 ritur nũquid de iure humano vſure ſunt ꝑmiſſe.ᵃvidet' ꝙ nõ a q2 ſi lex dei ꝓhibet iuſtinianꝰ ſeruus eiꝰ nõ põt concedere.q2 durũ ẽ ꝯ ſtimulũ calcitrare.econtra vr' ꝙ ꝑmittat'.q2.l.humana q̃nq; limitat.l.diui.nã iuxta no.p Jnno.in.c.q̃ in eccl'iarũ. de cõſti.⁊.c.cũ oẽs.glo.in aut.ad hoc.C.eo.tit.tenet ꝙ nõ ſint ꝑmiſſe de iure humano .qdã dicũt ꝙ aut vſure petũt' ex alio ꝯctu:ꝙ mutui.aut petũtur ex ꝯctu mutui.primo caſu ſunt ꝑmiſſe.vt.C.de rei ꝑen.acer.l.j.§.exactio. ſecũdo caſu qñ ex ꝯctu mutui:⁊ nõ ſunt ꝑmiſſe.⁊ ita intelligit'.l.diuina mutuũ datis ⁊c.niſi in mutuo peterentur ratione dãnorum.quia tunc poſſũt peti.vt.l.ſi ſociꝰ.ff.p ſocio. Si aũt peterẽtur ratiõe lucri i mutuo:tũc aut lucrũ fuiſſet honeſtũ aut nõ.Jta dicũt iſti Ja.de ra.tenet ꝙ al'r iure humano vſure ſunt ꝓhibite niſi debitor fuiſſet i mora.nec ẽ veroſimile ꝙ lex diuina voluerit ſubuenire moroſis ⁊ delinquẽtibꝰ.Alij dicũt ꝙ impatores cõceſſerũt vſuras quodã reſpectu qñ reſultat equũ.nã iura vna cõſyderatiõe ſunt iniqua:ſʒ alia cõſyderatiõe ſunt equa.vt.C.d' ꝓcura.l.exigẽdi.cũ eñi ius diuinũ ꝓhibuit vſuras equũ fuit iure illo.ſʒ impator q hʒ ppl'm ⁊ gubernationem mũdi vidit ꝙ hoĩes nõ ſunt ita charitatiui vt debẽt.vñ paupes pibãt fame.vñ reputauit equũ eas poſſe deberi ⁊ peti.⁊ iſtam opi.ſequũtur plures moderni iuris ciuilis.nõ ob.l.diuina.q2 diſtinguitur p humanã vt dixi.⁊ cõcedit' iniquũ:vt magis iniquum euitetur vt.l.ita vulneratus.ad.l.aq.Jtem nõ ob.ꝙ impator iuſtinianꝰ approbauit quatuor cõcilia:q̃ vſuras ꝓhibẽt.q2 approbauit illa quãtũ ad fidẽ:nõ quãtũ ad vſuras.qõ pʒ:q2 ipſas ꝯcedit i dicta aut'.ad hoc p̃terea.poſt tractatũ d' ec.ti.vbi approbauit quatuor.conſilia.ſubiũgit ti.de nau.fe.ex his infert Cy.ꝙ.l.humana cõcedat vſuras.⁊ ſi tu dicis.lex canonica ꝓhibet.dicit ipe verũ clericis.vel vex ẽ ꝙ ꝓhibet ſicut etiã ius diuinũ.⁊ hãc opi.tʒ pe.vt refert iſta Cy.i dicta aut'.ad hec. iſta tñ opi.nõ ſeruaret' de facto.⁊ doctores nr'i tenẽt ꝙ etiã de iure ciuili ſint ꝓhibite.vt not.Ber.j.c.q2 in oĩbꝰ ⁊.xiiij.q.iiij. qd dicã.⁊ Jo.an.ſup regula peccatũ.in quinto ar.q̃ſtiõis.et i aut'.de ec.ti.in prin.vbi etiã de hoc plene.niſi qñ peteret' vſura vt intereſſe lucri amiſſi:vel damni:vel alia conſyderatione vt dicaʒ.j.eo.

¶Sũt permiſſe.leges ciuiles promittentes vſuras:aut cõcedentes an ſint validẽ ⁊ obſeruande vide Jo.de turre cremata i.c.qd dicã. xiiij.q.iiij.

1 ¶Uſure oẽ genus prohibitum eſt clericis.
2 Creditor nõ lucratur fructus q ꝓueniũt ex re pignorata.
3 Creditor non dicitur poſſidere rem pignoratam.
4 Creditor poteſt vti fructibus rei pignorate:⁊ in ſuum vſum conuertere.⁊ nu.6.
5 Reſtitutio facienda eſt etiam predoni pignoranti.

Plures. Si creditor de fructibus pignoris receperit ſortem deductis expẽſis: tenet' pignus debitori reſtituere.vnũ caſum excipit.h.d.iſtud.c.⁊ ſe.et ſunt tres ptes.p̃ma ꝓhibet clericis generaliter vſurã.⁊ nominatim certã ſpeciẽ.ſecunda penã addit.tertia a p̃dicta ſpẽ vnũ caſum excipit.ſecunda
1 ibi:ꝙ ſi.tertia.ibi:niſi. ¶No.p̃mo †ꝙ oẽ genꝰ vſure clericis ꝓhibet',Sũt eñi multa genera vſurarũ vt in glo.ij.⁊ ẽ vſura lucrũ:mutui pactõ:debitũ:vel exactũ.qõ eñi gratis datur nõ eſt vſura:niſi ſpes p̃ceſſerit.xiij.q.iij.vſura.⁊.j.c.cõſuluit. mutuũ vero cõſiſtit in põdere numero vel mẽſura vt.ff.ſi certũ pe.l.ij.ꝓpter dubiũ tñ excuſat' q̃nq; q recipit aliqd vltra ſortẽ.j.eo.c.ſi.⁊.ea.l.ſi ea lege.⁊.l.ſi pr' puelle.C.de inoffi.te.i ra
2 tiõe ſui. ¶Scdo no.†ꝙ creditor nõ lucrat' fructꝰ q ꝓueniũt ex re pignorata::ſʒ extenuãt ſortẽ.qd ſi aliqd obueniat propter dãnũ in re pignorata puta duplũ ex.l.aq.vel eſtimatio. q2 fuit expulſus violẽter.vt.l.ſi qs in'tãtã.vl' obuenit aliquid occaſione rei.vt duplũ vel quadruplũ.occaſione furti an iſta debitor reſtituet creditori vel ſibi retinebit.dic:vt no.Bar.in l.ait p̃tor.§.qõ de fructibꝰ.C.de bo.auc.iudi.po.⁊.l.ſi pigno
3 re.d' pig.ac.vbi bonꝰ tex. ¶Tertio no.†ꝙ creditor nõ dicit' poſſidere rẽ pignoratã.Jta ꝙ trãſit in eũ vera poſſeſſio non ſola detẽtatio.qõ dic:vt no.in.l.ſciẽdũ.ff.q ſatiſ.cog.⁊.l.cum
4 notiſſimi.C.de preſcrip.xxx.vel.xl.an. ¶Quarto collige †ꝙ creditor põt vti fructibꝰ rei pignorate:⁊ i ſuũ vſuʒ cõuertere. qõ pʒ q2 abſolute ſi fructꝰ ꝑcepti equalẽt ſorti reſtituere tenetur ipaʒ rẽ. Ad idẽ.s.de iureiur.ad nr'aʒ.⁊ forte ẽ ratio q2 fructus breui tẽpore corrũpuntur.⁊ niſi debitũ ſibi ſoluat' debitori reddere nõ tenetur.ergo neceſſario ipos vẽdere dʒ:⁊ pretiũ in credito ſuo cõuertere.ex quo collige.ꝙ ſi eſſent fructꝰ tẽpore duraturi:vt frumẽtũ:vinũ:oleũ:⁊ ſi.forte nõ cogeret': nec etiam poſſet volẽs cõputare in ſortem.ſed ſoluto debito hos fructus teneretur reſtituere debitori.ar.ad hoc.ff.vt in poſ.le.l.

poſ.le.l.is cui.§.q̄ri pōt.v̄.gnimmo.⁊ hoc no.q̄ꝛ aliꝰ nō tāgit
⁊ expedit ſcire.ꝑ intellectu huiꝰ eſtimatiōis debiti ꝓpter fru-
ctus.de qua hic ⁊ dicto.c.ad noſtram.de iure iur.p̄mo.⁊ hoc
ſentit Cy.in.l.j.C.de pig.ac. ¶ Quinto no.ꝙ mandat ſoluto
5 debito abſolute poſſeſſionē reſtitui debitoꝛi.ex quo arguēt
ꝙ creditoꝛ nō poſſet ſibi referre queſtionē de iure v̄l tertij.q̄ꝛ
etiā p̄doni pignoꝛāti ē reſtitutio faciēda.vt.C.de pig.ac.l.nec
6 creditoꝛ.⁊.l.ita ſi fur.ff.cōmo. ¶ Sexto collige ꝙ creditoꝛ
dꝫ ꝑcipe fructꝰ ex re pignoꝛata ⁊ facere in ip̄a expenſas.⁊ ad-
uerte:q̄ꝛ tex.dicit ꝙ tenet̄ cōputare in ſoꝛtē quos ꝑcepit.⁊ nō
dicit de his quos ꝑcipe potuiſſet. Pone eñ ꝙ fuit negligēs
in colēdo:an fructꝰ quos potuiſſet recipe teneat̄ computare
Ho.ꝙ nō.in ſumma de pigno.§.an efficaciter.v̄.ſꝫ nunquid
creditoꝛ.niſi eñ omiſiſſet in fraudē nō imputat̄ ſi nō cultura
uit:ſed imputat̄ ſi nō locauit ꝙ locari cōſueuerat.idē ſi nō cō
ſueuerat locari:ſed patꝰ erat cōductoꝛ volens colere.l.ij.C.de
pig.ac.dicit ꝙ iputat quos ꝑcipe debuit.licet.l.ij.C.de par.
pig.dicat quos ꝑcipe potuit.et hoc in cōuētionali pignoꝛe.ī
iudiciali ſiue p̄toꝛio an creditoꝛ miſſus teneat̄ colere:⁊ ad cū
ſpectat cultura.dic:vt.l.p̄toꝛ ait.ff.d̄ bo.auc.iudi.po. In alio
aūt q tenet̄ ad reſtitutionē rei alia actiōe pſonali:ꝙ pignoꝛa-
titia an teneat̄ tollere fundū i tm̄ ꝙ ſi hoc negligit teneatur
dic:vt.l.vēditoꝛ exhereditatus.ff.de here.vel ac.vē.⁊.l.ſi mo-
ra.ff.ſo.ma.q ad hoc no. ¶ Septimo no.in.v̄.niſi.caſuꝫ in q̄
gs nō cōputat ſibi fructꝰ i ſoꝛtē.vt ſi laicus tenet rē ecclie.po
terit eñ eccl̄ia talē rē recipe l pignꝰ pecuniā mutuando.ita ꝙ
nō teneat̄ fructꝰ cōputare in ſoꝛtē.⁊ eſt caſus ſpālis in quo li-
citū ē recipe aliqd vltra ſoꝛtē.ad idē.j.c.cōq̄ſtꝰ.⁊.c.ſalubꝛiter.
⁊ idē ſi tenebaris mihi ad diem ſoluere.⁊ q̄ꝛ nō ſoluiſti accepi
ab alio ſub vſuris:illas reſtituere teneris.s̄.de fideiuſ.c.pue-
nit.⁊.c.cōſtitutꝰ.⁊ idē in fideiuſſoꝛe q ſoluit vſuras.q̄ꝛ nō ē ſi-
bi lucrū:ſꝫ intereſſe.ita no.hic In.⁊.j.eo.ſalubꝛiter.⁊ Io.an.
ponit in regula dānū.in mercu.vbi videas dicā.j.c.cōqueſtꝰ.
¶ Quero q̄ ē rō in iſto.v̄.niſi.ꝙ fructꝰ nō cōputātur i ſoꝛtem
ſi hoc cōuenerit.dicit gl.q̄ꝛ poſſidebat̄ iſta res a laico mala ſi
de.⁊ res erat ecclie.iō eccl̄ia dicit̄ fructꝰ ꝑcipe de re ſua.⁊ ideꝫ
dicit gl.eēt in laico nolēti recupare rē ſuā ab alio illicito poſ-
ſeſſoꝛe.Sed obſtat glo.q̄ꝛ ſi p̄ſupponimꝰ rē eē ecclie vel pua-
ti q recipit ī pignꝰ cum pacto lucrādi fructꝰ:nō v̄r ꝙ in re ꝓ-
pria cōſiſtat pignꝰ.vt.l.neq̄ pignꝰ.de re.iur.vñ ſicut dñs q re
cepit rē ſuā pignoꝛi nō pōt referre q̄ſtioneꝫ dñij:ſi res ab eo
repetat̄.vt.l.nec creditoꝛes.C.de pig.ac.ita nō v̄r ꝙ poſſit re
ferre q̄ſtionē fructuū ꝑceptoꝛū ꝙ nō debeāt extenuare ſoꝛtē.
q̄ꝛ ſi dñiū nō ob.in repetitiōe rei.ergo nec i repetitiōe fructuū
vel extenuatione q̄ eiꝰ loco ſuccedit.cogita:⁊ vide.s̄.de feu.c.
j.Sequens.c.per te vide.q̄ꝛ idem dicit cum iſto.

Ponit queſtiones.

1 Uſus cōis ⁊ obſeruātia nō facit licitū quod pꝛohibetur
a iure diuino.
2 Uſure pꝛohibentur in vtroq̄ teſtamento.
3 Uſurarij manifeſti que ſit pena.⁊ nu.6.
4 Uſurarius manifeſtus quis dicatur.
5 Teſtatoꝛ ſi mādat reſtitui vſuras non expꝛeſſis perſonis a
quibus extoꝛſit nec expꝛeſſa quātitate:ex hac cōfeſſione non
dicetur vſurarius manifeſtus.
7 Oblationes nō licet clericis recipere ab vſurarijs manifeſtis
Cui ſint reddende.nu.9.
8 Clericus recipiens oblationes ab vſurarijs manifeſtis eſt ſu
ſpenſus.
10 Abſolutus a ſententia excōicationis ⁊ non ſatiſfaciens rein-
cidit in eandem ſententiam ipſo iure.

Quia in omnibus.

Manifeſti vſurarij ad communionem altaris:xp̄ianā ſepulturam: vel
oblationē offerēdā admitti nō debēt.⁊ tria facit
p̄mo ponit dānabile factū ꝑ cōſtitutionis cām:
ſc̄do tripliciter punit vſurarios manifeſtos.tertio punit du-
pl̄r clericos trāſgreſſoꝛes.ſc̄da ibi iōq̄.t̄ia.ibi:q aūt. ¶ No.
1 p̄mo ꝙ cōis vſus ⁊ obſeruātia nō facit licitū:qd̄ ꝓhibet̄ a iu
re diuino.ſecꝰ in iure poſitiuo qd̄ tollit̄ ꝑ ꝯſuetudinē ꝯriā.vt
j.de ꝯſue.c.j.li.vj.vide.s̄.de cōſue.cū tāto.⁊ lꝫ ꝯſuetudo nō ex
cuſet tñ tollit pudoꝛē.vñ Seneca.li.iij.de bñficijs.pudoꝛem
rei tollit multitudo peccātiū:⁊ deſinit eē loco p̄iuati cōe male-
dictū.⁊ cypꝛianꝰ.ceſſere publica iura peccatis;⁊ cepit licitū eē
2 qd̄ publicū ē. ¶ Sc̄do no.ꝙ vſure ꝓhibētur ī vtroq̄ teſtō.
ſcꝫ veteri.vt pſalmo.xiiij.⁊ vt luce.vj.de iure ciuili an dānent̄
3 dixi ſup rubrica.ibi:remiſi. ¶ Tertio no.ꝙ penā vſurarij ma-
nifeſti a cōione altaris:ab eccl̄iaſtica ſepultura; ⁊ receptione
oblatiōis.hodie aucta ē pena quo ad teſti factionē ꝑ.c.q̄q̄.
j.e.li.vj.⁊ de.j.e.ti.⁊ exigit̄ iſta qualitas ꝙ ſit manifeſtꝰ:vt ha
beāt locū iſte pene ſicut q̄ñq̄ alibi qualitas ē de ſubſtātia ac-
tiōis.vt.l.iij.§.docere.ff.vi bo.rap.⁊ qd̄ no.l.l.denūtiaſſe.§.
4 qd de adulter. ¶ Quis aūt dicat̄ manifeſtꝰ.dic ꝙ ille de quo
ē notoꝛiū de iure.q̄ꝛ ē ꝯfeſſus:vel ꝯdēnatꝰ:v̄l de facto ꝑ opis
euidētiā.q̄ꝛ retinet altare paratū.⁊.c.j.li.vj. Itē ſi ꝓbatio ē i
euidēti vel manifeſto.vt q̄ꝛ lꝫ nō exerceat palam vel notoꝛiaꝫ
vſurā tñ ꝑ modicā ⁊ paruā examinationē erit manifeſtus.vt
q̄ꝛ apparēt libri ſuarū rationū.vt no.archi.e.ti.c.ij.li.vj.facit.
xxvij.q.j.oēs femine.vt ſi corā ſacerdote ⁊ teſtibꝰ fatet̄ ſe vſu-
rariū.⁊ ſup hoc ꝙ fuerit manifeſtꝰ pōt ꝓbatio recipi poſt eiꝰ
moꝛtē.⁊ q̄ꝛ de bonis eiꝰ agit̄ vt.l.ij.C.ſi pen.ap.pōt etiā ep̄us
ſtatuere modū quo eēſet̄ manifeſtꝰ cū poſſit ius cōe foꝛtifica-
re ꝑ pene adiectionē.vt no.Inn.de offi.archip̄.c.ſi.fama etiā
cū adminiculis circa hoc ſufficeret:⁊ iſta ponit dñs fe.de ſenis.ī
5 ſuis cōſilijs cōſilio.viij.vbi etiā dicit ꝙ ſi teſtatoꝛ mādat re-
ſtitui vſuras nō exp̄ſſis pſonis a qbꝰ extoꝛſit:nec exp̄ſſa quāti
tate:ꝙ ex hac cōfeſſiōe nō dr̄ manifeſtꝰ.q̄ꝛ illa confeſſio nihil
opat̄ ex quo q̄ntitas nō exprimit̄:vt.C.de ſen.q̄ ſine certa q̄n-
ti.⁊.C.de fal.cā adiec.l.iij. Itē verba narratiua nō inducūt di
ſpoſitionē.ff.de dona.l.ex hac ſcriptura.de ſuc.ab īteſ.c.ſi.de
6 p̄uile.c.ſi papa.li.vj. ¶ Quarto no.ꝙ ita demū eccl̄iaſtica
ſepultura p̄uat̄ ſi in hoc peccato deceſſerit.ſup quo vide qd̄
no.j.c.q̄q̄.li.vj.⁊ aduerte q̄ꝛ iſte tex.v̄r velle ꝙ iſte canon ſit
ferēde ſnīe ſm Hoſt.j.e.cū tu.Sꝫ Inn.hic v̄r velle ꝙ has pe
nas īcurrit vſurariꝰ publicꝰ ip̄o iure. Idē tꝫ ab. ¶ Quinto no.
7 ꝙ nō licet clericis ab excōicatis manifeſte oblatiōes recipe:
vel ip̄os tradere ſepulture.ꝯfaciētibꝰ iponit̄ pena:de qua hic
hodie vero maioꝛ vt.j.de ſepul.c.j.inde.⁊ no.ꝙ tex.pꝛohibet
oblationē:nō aūt dicit elemoſynas.ſup quo vid̄ qd̄ no. Io.
an.de ſen.ex.cū volūtate.ſup v̄bo elemoſynas.⁊ ex hoc etiā
collige.ꝙ eccl̄ia ex hoc dānū patit̄.q̄ꝛ ꝑdit ab iſto oblatiōes.⁊
ſic licꝫ delictū perſone nō noceat regl̄r eccl̄e.hic tñ l odiū reci
pientis ab eccl̄ia aufert̄.⁊ ē ſimile.xx.q.iij.conſtituit. ¶ Sexto
8 no.ꝙ clericꝰ ꝯfaciēs ē ſuſpēſus.⁊ v̄r ꝙ iſte ſit canō late ſnīe.
ſꝫ nō incurrit hāc penā:niſi ex quo p̄dicte pene fuerint ꝑ eccle
ſiam inflicte.vt.j.e.cū tu.vel dic ſm ro.ꝙ ē canō ferende ſnīe.
qd̄ ē benigniꝰ ſm Ho.ad hoc de rap.c.ij.in ſi.⁊ de hereti.ex-
cōicamꝰ.§.ſane.Si eñ pꝛincipalis vſurarius ip̄o iure has pe
nas nō incurrit multo foꝛtiꝰ clericꝰ.ad hoc.ff.de reg.iur.l.cuꝫ
pꝛincipalis.⁊ de cōſti.c.trāſlato. ¶ Quero dr̄ hic ꝙ ille q rece Ponit queſtiones.
pit elemoſynas:oblationes ab vſurario manifeſto compellit̄
9 reddere. Sed q̄ro cui reddet an ip̄i vſurario q dedit vel alij
glo.ſi.dicit ꝙ ei a q̄ recepit.Ala.dicit.ꝙ ep̄o loci. Idē Hoſt.
Inno.⁊ Ho.q dicit vſurariū in hoc ſibi ſuſpectū. Io.an.con
coꝛ.glo.cū p̄fatis doctoꝛ. diſtinguēdo ꝙ dictū gl.ſit verū q̄ñ
vſurariꝰ inchoauit vel patꝰ ē vſuras reddere:al̄s ſit vera opi.
ala.⁊ alioꝝ ꝙ ꝑ dioceſani ꝓuidētiā:vel reſtituātur ſoluēti v̄l
heredi vel paupibꝰ.ad hoc de iudeis.cū ſit.⁊.xxi.q.iij.conſti-
tuit. ¶ Extra q̄ro dixi ꝙ teſtamētū vſurarij manifeſti nō va
let:niſi p̄ſtita cautiōe.tūc eñ valet:vt dicto.c.q̄q̄.de vſur.lib.
vj.pone ergo.ꝙ vſurariꝰ manifeſtꝰ cautionē p̄ſtitit:⁊ teſtm̄ fe
cit:ita ⁊ tal̄r ꝙ teſtm̄ valuit:deinde cōtinuauit vitiū vſurarū:ſꝫ
nō manifeſte.q̄rit̄ nūqd tale teſtm̄ irritet̄ cū nullā cautionem
de nouo p̄ſtiterit.v̄r ꝙ nō.q̄ꝛ modi qbꝰ teſtā infirmātur ſunt
in iure exp̄ſſi.vt inſti.q.mo.teſ.infir.ꝑ totū.ſꝫ iſte nō ē de illis
ergo ſtet.vt.l.ſciuꝰ.C.de teſtis.⁊.l.oblationū fere.de ac.⁊ ob.
p̄terea foꝛtiꝰ ipedit̄ faciēdū:ꝙ tollat̄ iā fcm̄.vt.C.de teſta.l.fu
rioſū.⁊ de iure iur.q̄admodū.Sꝫ crimē vſuraꝝ nō manifeſtū
nō reddit quē hābilē ad teſtādū d̄ nouo vt dicto.c.q̄q̄.g̃ nec
teſtm̄ iā fcm̄ dꝫ irritare.p̄terea p̄ſtatio p̄me cautiōis ſuſtulit il
lā penā inhabilitatis teſtādi:⁊ reſtituit vſuariū ad p̄mū ſtatū
vt dicto.c.q̄q̄.ergo.nō dꝫ illa q̄litas manifeſti ſic ſublata re-
uiuiſcere:nec vlteriꝰ cōſyderari.l.di.ferrū.ſꝫ hic ſubſequēs de
lictū ꝑ ſe nō ſufficit:q̄ꝛ occultū.ergo nō debet teſtm̄ irritare.
ad hoc de re.iur.actū legitime.⁊ hoc innuit paulꝰ de boñ.de
vſur.c.ij.in cle.vbi dicit ꝙ teſtm̄ legitime fcm̄ irritat̄ ſi is q fe-
cit poſtea efficit̄ vſurariꝰ manifeſtꝰ. In ꝯriū v̄r ex quo iſte cō-
tinuauit crimē vſurarū:ſufficit eñ ab initio manifeſtuꝫ fuiſſe.
vt.l.iij.§.illud.cū ſua glo.ff.qd̄ vi aut clā.ex quo eñ pſeuera-
uit:apparet vitiū retro nō fuiſſe purgatū.q̄ꝛ p̄ñs declarat et
infoꝛmat p̄teritū.vt.C.de adul.l.ſi q adulterij.ſicut etiā p̄teri
tū infoꝛmat p̄ñs;vt.s̄.de p̄ſcrip.ſcribā.de peni.di.iij.in pꝛin.
v̄r eñ hoc feciſſe ex reliquijs pꝛioꝛis erroꝛis ⁊ vitij.de hereti.
accuſatꝰ.§.ij.li.vj.cōtinuata eñ ⁊ adherētia eiuſdē nature eē
ſentur.de rei ven.l.q̄ religioſis.de ſen.ex.ſi ciuitas.li.vj.et qd̄
no.in.l.eā q.§.in pplaribꝰ.de iure iur.hinc ē ꝙ poſſeſſionem
duoꝛū cōtinuatē licꝫ aliquo t̄pe intermedio vacauerit cēſetur

vna poſſeſſio.xvj.q.iij.§.ſi.ab e.⁊.ff.ex q.ca.ma.l.cũ miles.act⁹
eñ cõtinnatio facit cẽſeri duo vnũ.vt.ff.de pe̾ca.l.ſʒ ſi manẽte.
⁊ p̄dicta magis ꝓcedũt:qñ incõtinẽti recidiuauit.ff.ſi cer.pe.
l.lecta.⁊ de elec.officij.de natura eñ recidiui eſt oſtẽdere ⁊ de
clarare primũ morbũ nõ curatũ fuiſſe ⁊ materiã veteris erro
ris recõditã.de homi.c.ad audiẽtiã.⁊ no.eo.ti.c.p̄ſbyterũ. et
de hereti.ad abolẽdã.§.illas vero.ibi in abiuratã hereſim re
cidiſſe.⁊ canon dicit.ſi qs ſemel notat⁹ fuerit inuidie vel alio
vitio:⁊ rurſum in hoc inciderit ſciat ſe eãm primã:ex qua vi
tiũ oritur in interiorib⁹ medullis habere reconditã.de peni.
10 di.ij.c.j.hinc eſt ꝙ abſolut⁹ a ſentẽtia excõis ⁊ nõ ſatiſfaciẽs
reincidit in eãdẽ ſniam ip̄o iure.vt.c.cos.de ſen.ex.li.vj.⁊ ma
gis qdẽ dãnat act⁹ reiterat⁹ ꝙ̄ p̄m⁹.vt.l.iij.C.de epi.audi.et
no.l.c.iij.de adul.cõtinuatio enim delicti non inducit diuerſa
delicta:ſʒ vnũ cenſet.vt.l.inficiẽdo.§.infans.ff.de fur.licet vi
deat ꝯ eũdẽ ti.l.vulgares.vbi delictũ ꝯtinuatũ põt cẽſeri ma
nifeſtũ:⁊ nõ manifeſtũ.ſʒ nõ ob.ſʒ intellectũ Jo.an.de peni.
di.j.vulgaris.i gl.añpſt.vbi dicit ꝙ in illa.l.agit ex p̄ma mo
dificatõe modificata ex dep̄hẽſiõe ſubſequenti.ergo ſicut ibi
act⁹ ſubſequẽs informat p̄cedẽs ſic i caſu nr̃o actus p̄cedẽs ſe
quẽtis interpoſitio qdem medici tp̄is inducit diuerſitatẽ iu
ris.ff.de adul.l.qđ ait.in ſi.Et iſtaʒ partem tenet dñs ſede.de.
de ſeñ cõſilio.vij.⁊ rñdet ad contraria.vt ibi per eum.

1 ☞ Vſura prohibetur non ſolum quoad exercẽtem:ſed etiã quo ad recipientem.
2 Papa nõ diſpenſat contra illa que ſunt prohibita in veteri ⁊ nouo teſtamento.
3 Mentiri an liceat pro aliena vita.
4 Hoĩem liberare a morte magis meritoriũ ẽ ꝙ̄ a captiuitate.
5 Recipere ad vſuram an ſit peccatum.

SUper eo. Nõ licet vſuras recip̄e vt ex eis ca
ptiui redimãtur.Jn prima deci
ſa cõſultatio.Jn ſecũda rñſio ibi:rñdem⁹.qđ reſpon
ſioʒ p̄bat p argumẽtũ a maiori ibi:q: cũ.aduerte q: ſub deciſa
cõtinebat talis q̄ſtio.a nobis tua fraternitas poſtulauit vtrũ
poſſit in recipiẽdo pecuniã ad vſurã diſpẽſatio fieri:vt pau
peres q in ſaracenorũ captiuitate tenent p eãdẽ poſſint pecu
1 niã liberari.ex hac deciſa collige ⁊ no.ꝙ nõ ſolũ q̄ ad exer
cẽtẽ:ſʒ etiã quo ad recipiẽtẽ p̄hibet vſura.⁊ ſic dicit quidaʒ
ꝙ ita peccat ille q recipit ad vſuraʒ ſicut ille q mutuat.qđ an
2 ſit verũ hic plene p Jnno.⁊ doc.⁊ dicã.j. ¶ Scđo no.ꝙ pa
pa nõ diſpẽſat ꝯ illa q̄ p̄hibita ſunt in veteri ⁊ nouo teſtõ.cen
ſent eñ ibi cõtẽta de iure naturali.l.di.ius naturale.ꝯ qđ nõ
3 diſpẽſat papa vt hic. ¶ Tertio no.ꝙ nõ licet p aliena vita
mẽtiri.qđ an ſit verũ indiſtincte dic p Ho.in ſumma.de peni
§.q̄ interrogat.ſub.§.dixiſti nũquid mẽdacium. ¶ Quarto
4 no.ꝙ magis meritoriũ eſt liberare hoĩem a morte ꝙ̄ a capti
uitate.mai⁹ eñ ẽ piculũ mortis imminẽtis:ꝙ̄ captiuitatis.et
min⁹ crimẽ mẽdaciũ:ꝙ̄ vſura.ergo qđ nõ licet in primo mi
nus.in ſcđo. ¶ Quero an ſit peccatũ recip̄e ad vſurã [a] videt
ꝙ ſic:vt in iſto.c.vbi dicit inuoluat.ſ.vna cũ vſurario:q pecu
5 niã dat.p̄terea cũ vn⁹ p̄bet alij materiã delinquẽdi eadẽ vr̃ pe
na puniri.vt eſt ille q receptat furẽ.vt.l.cõgruit.de offi.p̄ſi.⁊
l.j.de recep.ſʒ ſi nõ eſſet q reciperet nõ eẽt q feneraret. vt l.c.nõ
ſatis in glo.ſi nõ eſſet.de ſimo.p Jo.an.Jtẽ q occaſionẽ dã
ni dat ⁊c.de iniur.c.ſi.Jteʒ iſta ſunt correlatiua dare ⁊ accipe
ſʒ natura correlatiuorũ eſt ſtatutis in vno ad aliuʒ porrigi.vt
l.ſi.⁊ ibi p Bar.ff.de accep.⁊ aut.cui relictũ.de indic.vi.⁊ hoc
tenẽt qdã indiſtincte.qđ Ho.dicit eſſe nimiũ rigoroſum.Et
in cõtrariũ facit.c.debitores.ꝯ.de iureiu.vbi dicit ꝙ debitor
ſi iurauit ſoluere vſuras tenet.⁊ obligat⁹ eſt.qđ nõ eſſet ſi vſu
ras recip̄e p̄hiberet ſiue ꝑmitteret.vt.l.ſi nõ ſortẽ.in pri.ff.de
cõdi.inde.Dama.q.j.de iureiur.dicit hoc nõ eſſe peccatũ ſcʒ
recip̄e ad vſuras quaſi ſit vexatõis redẽptio.ꝯ.de ſimo.dile
ctus.Alij dicũt ꝙ cuilʒ licet illud p ope virtuoſo.vt ſi ide ve
lit facere elemoſynã:vel aliud opus piũ:ſed ꝓpter luxuriaʒ
vel laſciuiã nõ licet recip̄e.Alij dñt ꝙ nõ ſemp p ope pio eſt
hoc licitũ etiã ſi paſcãtur in pauperes: q nõ multum indigẽt
ſed dicũt cõſyderãdũ tp̄us ⁊ loci ⁊ ſimiles circũſtãtias ⁊ con
ferendũ bonũ cũ malo.nã ſi bonum magnũ ſequitur ex op̄e
virtutis.vt q: paſcuntur pauperes fame morientes : edificat
eccleſia.emũtur ornamenta perpetuo deputanda miniſterio
diuino.⁊ dimiſſione accipiendi mutuũ modicũ bonũ ſequit.
q: creditor iam eſt vſurarius voluntate:⁊ paratus eſt alius q
acciperet hoc caſu non ſolum oblata accipere ſed etiã roga
re vt mutuet ⁊ vſurario dicere ꝙ licet ſit oĩ caſu peccatũ mi
nus tñ cũ mutuatur in bonũ opus:ſi aũt ille non habet aliuʒ

Ponit queſtiones.

a ¶ Ad vſurã Vide late Joã.de tur re cremata in .ex.§. qđ vero.xiiij.q iiij.

paratũ q velit recipere vel paratus eſt vſurari⁹ penitere ⁊ ab
ſtinere tũc melius eſt a bono opere abſtinere:ꝙ̄ illum induce
re ad peccãdũ. ¶ Sed obijcies nũquid faciẽdũ eſt peccatum
ꝓpter bonũ:ſed malũ eſt dare operã vt qs feneret.ergo nun
ꝙ̄ debeo recipere.So.dicit Jnno.vſurario peccatũ eſt dare
ad vſurã.⁊ hoc ego nõ ſuadeo.ſed me preeligere potius ẽ bo
nũ lʒ nõ meritoriũ:ꝙ̄ malũ.immo plus ſm eũ qñ ille eſt parat⁹
alij mutuare nõ ſolũ p cã pia:ſʒ p indifferẽti licitũ eſt recip̄e
p illicita vero cã peccat:immo plus vr̃ ꝙ ſi pauperes moriã
tur fame:vel ex omiſſione alicui⁹ boni magna ſunt pericula
ꝓuẽtura:⁊ reperitur diues qui poſſit his periculis obuiare:
⁊ nolit.ꝙ põt pſuaderi vt mutuet ad vſurã.q: hoc min⁹ ma
lũ eſt:ꝙ̄ euẽtus tot periculorum.⁊ vide de materia iſta in re
gula.peccatum.de reg.iur.li.vj.in mercur.

1 ☞ Conſtitutio penalis noua idem prohibens qđ antiqua extenditur ad preterita.
2 Vſurarij quibus teneantur reſtituere.
3 Pena concilij ſunt adſtricti qui habet in facultatibus vnde poſſunt ſoluere.
4 Debitor in vſuris reſtituẽdis non eſt cogendus ſi nõ poteſt reſtituere.
5 Bona empta de pecunia vſuraria ſunt obligata p reſtitutiõe.
6 Heredes tenentur ex delicto defuncti.
7 Vſurario vltra reſtitutionẽ eſt penitentia imponenda.
8 Vſurarij an puniantur aliter ꝙ̄ per formam concilij.
9 Vſurarius an debet mittere ad illum cui fienda eſt reſtitutio ⁊ cuius expenſis.
10 Vſurarius an per penam concilij lateranẽſis.cogat ſatiſface re totum id quod poteſt:deducto ne egeat.
11 Res empta de pecunia vſuraria ſi peruenit ad tertium poſ ſeſſorem:an poterit ab eo vindicari.
12 Bona vſurarij an habeant obligata qui ſoluerũt vſuras ita ꝙ poſſint agere hypothecaria contra quẽlibet poſſidenteʒ.
13 Erogatio quęſit pauperibus an poſſit fieri per eum qui illi cite extorſit:vel per executorem eius in teſtõ deputatum:vel per ep̄m.Et quis cenſeatur iudex competens.nu.15.
14 Pauperibus quibus erogatio male ablatorum facienda ſit per ep̄m.⁊ nu.16.
17 Vſurarius nihil habens in bonis niſi quod extorſit per vſu rariam prauitatem tradidit nuptui filiam ſuaʒ tertio:pro cui⁹ dote dedit genero ſuo mille:patre ⁊ marito defũctis dos fuit reſtituta eidem dñe per heredes mariti:ſi hereditas patris non ſufficiat ad reſtitutionem vſurarum an dicta dña de ſua dote teneatur facere reſtitutionem predictam.
18 Heres ſingularis non tenetur ad es alienum.
19 Dos eſt quid vniuerſale.
20 Vſurario an ſufficiat remiſſio facta ab his q debẽt recipere vſuras ab eo ſine reali reſtitutione.

CUm tu. Vſurarij q ſunt ſoluẽdo p pe
nã lateranenſis cõcilij cõpellun
tur reſtituere vſuras:q̄s añ ꝯciliũ receperũt.Jn
prima cõſultatio tres ar.cõtinẽs:quorũ duo ſũt
deciſi.ſecũdo ad illos ordinate rñdʒ ibi:ſup his.
¶ No.primo ꝙ pena laterañ.cõcilij de qua.ꝯ.c.q: in oĩb⁹.nõ
vr̃ late ſnie:ſʒ ferẽde:dũ hic dicit p̄cepis ſepultura priuãdos
1 ⁊c.hodie dic vt de.j.de ſepul. ¶ Scđo no.ꝙ penalis cõſtitu
tio noua idẽ p̄hibẽs qđ antiqua extẽdit ad p̄terita.ego dico
ꝙ ẽ ratio.q: ille q poſt nouã cõſtitutionẽ.penalẽ vſuras red
dere detractat dr̃ nouiter delinq̄re.ſ.cõtẽnẽdo cõſtitutioneʒ
nouiter editã.nõ mirũ ergo ſi ip̄a ligat ex ꝯtẽptu poſt ip̄am
editã cõmiſſo.q: ſic futura reſpicit.qđ ẽ de natura conſtõnis.
vt.l.leges.C.de legi.ſi aũt poneres delictũ ꝯſũmatũ prorſus
añ ꝯſtõnẽ penalẽ puta ſtatutũ puſij punit homicidium pena
pecuniaria:⁊ dcõ tp̄e qs deliq̄t factũ ẽ poſtea nouũ ſtatutũ i
ponẽs penã mortis.an ille q deliq̄t tp̄e p̄mi ſtatuti puniet pe
na noui an antiq vigẽtis tp̄e delicti ſm itellectũ gl.h puniet
pena noui ſtatuti p̄hibẽtis illõ idẽ qđ erat alĩs p̄hibitum.Jn
cõtrariũ facit intellect⁹ de q̄ dixi.q: in caſu hui⁹.c.delictũ ꝯhit
poſt ꝯſtitutionẽ nouiter editã.Sʒ i themate de q̄ ſupra erat
ꝯctũ ⁊ cõſũmatũ pri⁹.dic de h vt dixi.ꝯ.de ꝯſti.c.ſi.⁊ no.bar.
i.l.oẽs ppl̃i.⁊ Ricar.mal.i illa q̄ſtione i feruore orte diſcordie
2 ⁊c. ¶ Tertio no.qb⁹ vſurarij reſtituere teneant.q: illis a q
bus acceperũt:vel i eoꝝ defectũ pauperib⁹.ex q̄ collige.ꝙ ip̄i
vſurarij debẽt erogare:⁊ nõ ep̄us.vt.j.dicã. ¶ Quarto no.v
bũ auguſtini.q: nõ dimittit peccatũ:niſi reſtituit ablatũ.vt in
3 reg.peccatũ.de reg.iur.li.vj. ¶ Quito no.ꝙ pena cõcilij ſũt
adſcripti q hñt i facultatib⁹ vñ poſſint ſatiſfacere:alĩs aũt nõ
ligantur.quia difficultas impedit pene commiſſionem:licet
non obli

nõ obligatis.vt.l.cõtinuus.de ṽbo.obliga.p Bar.et collige
4 etiã ex hoc.† ꝙ licet debitor ex ↄ̃ctu ſoluere nõ valens poſſit
pro debito carcerari.tñ debitor in vſuris reſtituendis non vr̃
cogendus ſi nõ põt:vt hic.ſed nõ facit.qꝛ loq̃t de penis cõ-
cilij.vt dixi de obligatore cõmiſſa ad reſtõnem. ¶ Sexto no.
in.§.poſſeſſionẽ.ꝙ poſſeſſiones empte de vſurꝭ debẽt vendi.
5 qd̃ verbũ pondera.qꝛ nõ dicit vendicari.⁊ ſic nõ ꝓbat.† ꝙ bo
na empta de pecunia vſuraria ſint obligata p reſtõne.ad qd̃
6 tñ glo.inducit iſtũ tex. ¶ Septimo not.† ꝙ heredes tenenẗ
ex delicto defuncti.ↄ̃cor.ẽ.d̃ ſepul.c.ſi.vbi de hoc. ¶ Octauo
no.ꝙ ſunt iſti manifeſti vſurarij cõmunione priuati donec re
ſtituãt q̃ſi facta reſtõne ſint abſoluti.glo.tñ.iij.tꝫ ꝙ ſit poſtea
relaxandũ.⁊ hoc verũ eſt qꝛ vſqꝫ ad ſatiſfactionẽ eſt ſeruãda ⁊
7 poſt donec fuerit relaxata.de ſen.excõ.cũ deſyderes.† nam ⁊
ꝑter hoc eſt illi penitẽtia imponẽda.vt no.de homici.ſicut di
gnum.§.cos. ¶ Uenio ad qõnes primo glo.deinde ad alias

Ponit queſtiones.

8 q̃ quotidie frequentãtur.primo ergo q̃ro † an vſurarij puniã
tur aliter q̃ꝫ p formã ↄ̃cilij.dicit glo.q̃ incipit.ẽ.co.⁊c.ꝙ pu-
niũtur etiã p excõicationẽ.vt.ĩ.eo.c.ꝑterea. ¶ An aũt dictaꝫ
penã poſſet imponere delegatus.dic ꝙ aut mãdatur ſibi ſim
pliciter:ꝙ cogat ⁊ poterit.qꝛ penas iuris põt infligere dele-
gatus ſicut ordiarius ↄ̃ rebelles ⁊ ↄ̃tumaces.vt.c.j.c.ꝑterea.
c.q̃renti.⁊.c.ſignificaſti.ẽ.de offi.delega.aut eſt ſibi ſcriptũ ꝙ
cogat p penã lateranẽ.ↄ̃cilij.⁊ tũc aut in ſñia vult aliã penã pu
ta excõicationẽ adijcere:⁊ nõ põt.⁊ ſi facere nõ valeret.qꝛ for
ma mandati.⁊c.vt.ẽ.de reſcript.cũ dilecta.aut in ꝓceſſu vult
imponere aliã penã:q̃ꝫ expſſam in ↄ̃cilio:⁊ põt.⁊ aliter puni-
9 re ſm̃ Jo.an.i dicta glo. ¶ Scd̃o q̃ro pone † ꝙ ille cui dꝫ fie-
ri reſtõ eſt abſens:an vſurarius dꝫ ad ipm mittere:⁊ cuius ex
penſis.Rñ.dicit glo.ſed pone ⁊c.ꝙ vſurarius dꝫ mittere ex-
penſis abſentis:niſi qñ expẽſis itineris excederẽt quãtitateꝫ
debiti.De iſto articulo an debitor dꝫ mittere ad domũ credi
toris.dic vt.ẽ.de pigno.ſignificãte.vbi plene dixi.⁊ in caſibꝰ
q̃bus dꝫ cuiꝰ expẽſis ſiet.gloſ.tꝫ ꝙ expẽſis abſentis. Jo.an.
dicit ꝙ aut poſſeſſor trãſfert ſe alibi ꝙ vbi vſuras exercuit:⁊
tũc ꝓprijs ſumptibus tenẽt mittere.aut econuerſo ille a quo
extorſit ſe alibi trãſtulit.⁊ tũc verũ dicit glo.ꝙ expenſis ipſiꝰ
abſentis ita diſtinguit.ff.de rei ven.l.ſi res.⁊.l.ſi ṽo.⁊.l.ſeq.et
de leg.j.l.cũ res.§.j.⁊ de eden.l.ꝑtor aũt.§.ſi.⁊.l.ſeq.ad id qd̃
dicit ſi ſumptus ſint maiores:q̃ꝫ debitũ ꝙ mittere nõ tenẽt.
adde qd̃ not.in.l.cũ poſt.C.de ap.⁊.c.anteriorꝝ.ij.q.vi.⁊ vide
qd̃ no.Jo.in.q.j.§.ſed notãdũ.⁊.c.ſe.⁊ qd iuris ſi nõ põt oi-
bus ſatiſfacere:an ſoluat prius veniẽti.dic:vt no.ĩ.e.q̃ꝫq̃ꝫ.lib.
10 vj.in glo.ꝑpaupertas. ¶ Tertio q̃ro † an vſurarius p penã cõci
lij cogatur ſatiſfacere totũ id qd̃ põt:an ṽo deducto ne egeat
glo.dicit ꝙ inſolidũ.⁊ fuit verbũ Alani.⁊ idẽ hic Uin.⁊ Gof.
lꝫ Archi.in dicto.c.q̃ꝫq̃ꝫ.lib.vj.dicat Gof.ibi tenere ↄ̃triũ.Idẽ
etiã Hoſti.hic Goff.in ſumma huius ti.dicit iſtud in foro iu-
diciali locũ habere:ſecus in penitẽtiali vt refert hic Jo.an.ſu
per glo.⁊ lꝫ ⁊ de hac materia ſcꝫ qñ qs ↄ̃ueniendus ſit inſoli-
duꝫ vel quatenus facere põt.dic:vt no.ẽ.de ſolu.odoardus.
11 ¶ Quarto q̃ro pone † ꝙ res eſt empta de pecunia vſuraria.
⁊ ꝑuenit ad tertiũ poſſeſſorẽ:an poterit ab eo vendicari.glo.
dicit ꝙ ſic:ſi ꝑuenit ex titulo lucratiuo.ſecus ſi ex titulo one-
roſo.Iſtã diſtinctionẽ nõ approbat hic Goff.qui nõ putat ꝙ
ſoluenti vſurã cõpetat actio in rẽ ad poſſeſſiones emptas de
pecunia:quã ſoluit ſicut cõpetit in alijs not.hic in glo.in qbꝰ
eſt ſpãle intelligit igit hũc tex.ꝙ agẽte debitore vel eius here
de p officiũ iudicis:creditor vel ipſiꝰ heres cõpellitur ad hoc
qd̃ hic dr̃.loq̃tur eñ iſte tex.cũ ipe vſurarius poſſeſſionem tꝫ
nõ cũ tertiꝰ.ꝑterea ſi cõpeteret ad res ẽptas rei vendicatio ↄ̃
tertiũ poſſidẽtẽ ita poſſet intẽtari ↄ̃ hñtẽ titulũ oneroſuꝫ:ſicͭ

Nota ↄ̃tra gloſſam.

ↄ̃ hñtẽ titulũ lucratiuũ.qꝛ reivẽdicatio q̃ foret in rebꝰ ẽptis a
ꝑncipio acq̃ſita nõ mutaret naturã ſuã ex q̃litate noui poſſeſ
12 ſoris.⁊ ita teneo ↄ̃ glo. ¶ Sed aduertẽdũ † qꝛ lꝫ nõ detẽ reivẽ
dicatio.an in bonis vſurarij q ſoluerit vſuras habeant ipſa
bona obligata:ita ꝙ poſſint agere hypothecaria ↄ̃ quẽlibet
poſſidentẽ.d.Jo.an.ĩ.eo.c.ij.ſup verbo ꝑpaupertas.lib.vj.tꝫ ꝙ
bona vſurarij ſint tacite hypothecata ſoluẽtibus vſuras:vt
ſic pluribꝰ creditoribus ↄ̃currentibus locus ſit prioritati in
tpe:quẽadmodũ obſeruaẗ in alijs hypothecis allegat hanc
decre.in ſi.q̃ hoc nõ ꝓbat.Gui.duſ.⁊ Archi.no.ibi ↄ̃trium in-
nuẽtes illud debere ſeruari in his q ſoluerũt vſuras qd̃ ſerua
retur in pluribus creditoribꝰ habẽtibus pſonalẽ.⁊ tũc vr̃ re-
currendũ ad.l.ſancimus.§.licentia.cũ prece.⁊ ſequen.C.de iu
re deli.Ita refert do.Fede.de ſeñ.in ↄ̃ſilijs ſuis ↄ̃ſi.ccxv.iſta
eñ tacita hypotheca cũ nõ ſit expſſa in iure:nõ dꝫ p doctorũ
interpretationẽ induci:maxime inter ipos creditores.⁊ forte
eſt hoc verũ:qñ nõ ↄ̃ſtat illas poſſeſſiões vſurarij fore ẽptas
de vſuris ſolutis ab aliquo.ſi aũt de vſuris ſolutis ab aliquo
empta eſſet de hoc etiã ↄ̃ſtaret.equũ eſſet huic ↄ̃cedere hypo
thecã:⁊ prioritatẽ.⁊ i hoc vera ſit opi.Jo.an.vt.l.ſi cũ dotẽ.§.
13 ſi mulier.ff.ſo.ma. ¶ Quinto q̃ro † an iſta erogatio q̃ ſit pau
peribus poſſit fieri p eũ:qui illicite extorſit:vel p executorem
eius in teſtõ deputatũ:vel debeat fieri p epm̃.⁊ vr̃ ꝙ p epm̃.
qꝛ iſte eſt de caſibus reſeruatis ſibi.C.de epiſ.⁊ cleri.l.nulli.C.
cõia de ſuc.oẽs peregrini.⁊ hoc tenet Hoſti.in ſumma.de pe
ni.§.ſi.ad hoc.c.cũ ſit.ẽ.de iudeis. Cõtrariũ tꝫ Archi.in.c.ij.
de teſta.li.vj.vbi dicit:ꝙ p illũ qui extorſit:vel eius heredes.
ꝓ q̃ facit iſte tex.⁊ glo.⁊.c.ſicͭ dignũ.§.cos.ẽ.de homi.⁊.xiiij.
q.v.c.pe.⁊ ſi.⁊.xxiiij.q.iij.ſi qs romipetas.⁊ tꝫ Inno.d̃ imu.
ec.qꝛ pleriqꝫ.nõ ob.c.cũ ſit.de iudeis.qꝛ loq̃tur i iudeo cuiꝰ
actio ⁊ diſpẽſatio ẽ ſuſpecta circa paupes ꝓpinquos.⁊ id̃ epi
ꝓuidẽtia ſiet reſtitutio.que ſuſpitio ceſſat in fideli chriſtiano
vñ hic ſine miniſterio nõ ponitẽ verbũ chriſtianorꝝ:qd̃ nõ expri
mitur in.c.cũ ſit.Itẽ in dicto.c.cũ ſit.nõ dr̃ ꝙ eius ſua manu
vel eius auctẽ illa incerta diſpẽſet:ſed ſua ꝓuidentia:⁊ in defe
ctum.ſ.qñ nõ eſt deputatus executor a teſtatore ad illa diſtri
buenda:ſed vbi eſt deputata certa pſona tunc illa exeq̃tur.de
teſta.tua nos.Jo.and.in.d.c.tua nos.dicit ꝙ vtraqꝫ opi.ha-
bet eq̃tatẽ.nã ex quo qs eſt obligatus ad incerta ſi ea paupe
ribus erogauit:vr̃ liberatus.qꝛ reſtituit debitũ creditori.naꝫ
talis ſolutio facta ab extraneo liberat debitorẽ.vt.l.ſolu.de
ſolu.multo magis ſi ipemet ſatiſfecit.opi.etiã Hoſtiẽ.habet
eq̃tatem.qꝛ facile eſſet in vtraqꝫ euitare onus reſtõnis aſſerẽ-
do ſe ſatiſfeciſſe.⁊ poſito ꝙ ꝓbaret p inſtrm̃ ꝙ paupes ab eo
dem electi ↄ̃fiterenẗ ſe recepiſſe certe facile eſſet reperire pau
peres qui ꝓ centũ ↄ̃fiterenẗ ſe recepiſſe mille.vt in dicto.c.ij.
p eũ.vbi ↄ̃cludit ꝙ epi de cauſa faciunt ↄ̃ſtõnes ſynodales vt
ad ipos ſpectet executio incertorꝝ.do.Federi.de ſeñ.ſup hoc
cõſultus ab epo Señ.refert ꝙ bone me.frater Geraldus or-
dinis eremitarũ bonus decretiſta tenuit opi.Hoſti.⁊ corro-
borauit p expugnabiles rõnes.dicͭ etiã ibi ꝙ ↄ̃ſuetudo tuſcie
et ſaltem hic Señ.habeat opi.Hoſtiẽ.cõprobat q̃ cõſuetudo
14 p ſe ſufficeret.ita dicit ⁊ nõ plꝰ ſup hoc ↄ̃ſi.xxxij. ¶ † Sexto
quero quibus pauperibus iſta reſtitutio male ablatarũ ⁊ in-
certorũ ſit p epm facienda:an pauperibus illius loci vbi teſta
tor vſuras exercuit:an in loco ſui domicilij.In iſta qõne dñs
Fede.cõſuluit in quodã Señ.qui in Francia mutuauerat ad
vſuras ⁊ reuerſus Senas pſtitit cautionẽ.an ergo epſ Señ.
poſſit erogare paupibus qui ſunt Senis:vel debeat erogari
in partibus Francie vbi vſure ſunt extorte.⁊ hꝫ iſta q̃ſtio duo
puncta.primũ an iudex Señ.ſit iudex cõpetens in iſta diſtri-
butiõe:an ṽo iudex in partibus Francie vbi vſuras extorſit.
ſcd̃o ſi eſt iudex cõpetẽs an paupibꝰ q ſunt Senis poſſit ero
gare.† Quo ad primũ dicit ipe ꝙ epſ Señ.eſt iudex cõpetẽs

Hic tractatur materia qñ ſiẽda eſt diſtributio male acq̃ſitorũ vel fieri debeat p epm domicilij vr̃ epm vbi acq̃ſite ſunt vſure.

15 qꝛ ipe eſt de eius iuriſditione:⁊ curã illius hꝫ et ſanguis eius
de ſuis manibꝰ req̃ritur.nã lꝫ ſubditus epi delinquat in dio-
ceſi aliena fenerãdo vel rapiẽdo iudex ſuus eſt iudex cõpetẽs
in foro aic.vt no.xvj.q.j.c.j.q̃ glo.habetur cõiter corrupta.et
apoſtillari ſolet de rapto.c.j.ſed caſus de quo q̃riẗ ptinet ad
forũ penitẽtiale.qꝛ tractaẗ non de punitione delicti:ſed de di
miſſione peccati.vt in regula peccati.⁊ in regula peccatũ.de
regu.iur.lib.vj.⁊ poſito ꝙ eſſemus in foro iudiciali adhuc iu
dex domicilij eſt cõpetens vt probatur de priuile.c.j.lib.vj.et
ita determinauit Cy.in queſtione quã diſputauit que icipit.
Rector ciuitatis Senarum.⁊ maxime cum non eſt petita re-
miſſio:que de vrbanitate fieri debet:⁊ maxime vbi crimẽ non
eſt graue.vt not.ff.de re iudica.paſtoralis.§.notorium.in cle.
ad hoc peroptime de vſuris.c.ij.li.vj.ibi parochie in qua te-
ſtator habitat.⁊ ita in iſta queſtione cõcludit ꝙ ſit iudex com
petens epſ Señ.contra Senenſem qui alibi extorſit vſuras.
16 ¶ Quo ad ſecũdam queſtionẽ † an pauperibus qui ſunt Se
nis poſſit fieri iſta erogatio .videtur ꝙ nõ.ſed debeat fieri in
Francia vt dicit hic Hoſtien.expreſſe.dic enim hãc erogatio
nem fieri debere in loco vbi datum eſt dãnum:vel cuius habi
tator erat is cui reſtitutio faciẽda erat q̃ꝫ extraneis.tum quia
melius eſt:ꝙ vicini cõmoduꝫ inde ſentiant.vt.C.de ſeru.l.ij.
⁊.l.preſes.tum quia veroſimilius eſt inter eos inueniri illum
qui dãnum paſſus eſt:vel eius heredem : q̃ꝫ inter extraneos.
et illis primo eſt ſienda reſtitutio:vt premiſit.iſta ſunt verba
ſua hic in nouella relata. Federicus tenet in dicto conſilio ꝙ
etiam Señ.poſſit fieri iſta erogatio in certorum.⁊ primo pro
bat:quia iura de iſta erogatione loquuntur indiſtincte et ge-
neraliter de pauperibus non reſtringẽdo ſe ad pauperes
certi loci.vt patet in iſto.c.de homicidijs.c.ſicut dignũ.xiiij.
queſtione.v.non ſane.de immunitate eccleſi.quia pleriqꝫ.er-
go generaliter ⁊ indefinite de quibuſcũqꝫ pauperibus poteſt

intelligi de conin.le.c.ij.de priuile.quia circa. Item quando iura volũt erogatiões fieri pauperib⁹ certi loci:hoc exp̃miũt vt ptʒ de iudeis.ad liberandã. Item quartã bonorum eccl̃ie pauperibus erogandã ep̃s inter paupes diſpenſet.xij.q.ij. nobis.⁊.iiij.c.ſeq.⁊.xvi.q.j.c.fi.⁊.xij.q.j.ex his.⁊.c.p̃cipimus. In iſtis iuribus nõ aſtringit̃ ep̃s ad paupes certi loci:ſed arbitrio ſuo relinqtur.ad hoc etiã facit.C.cõia.de ſuc.aut.om̃s vbi ep̃s inter paupes diſpenſat bona hois aliũde venientis. ⁊ eſt veroſi͛le ꝙ diſpẽſare poſſit in loco ſue iuriſditiõis.nã ſi alibi cogeretur ep̃s diſpenſare iam ex alieno facto grauaret̃ ꝯ iura. Itẽ iſta erogatio nõ ꝯcernit principal͛r fauorem pauperũ:ſed fauorem aie eius qui illicite acqſiuit.fauor nõ cõcernit paupes magis vnius loci:ꝙ̃ alterius.nõ ob.l.nulli.C.de epi.⁊ cleri.⁊.l.ſi qs ad declinandã.qd̃ not.Io.an.j.c.c.ij.li.vj. ibi dicit glo.ꝙ dʒ p̃ſtari cautio ep̃o vbi habitat de reſtitutione fienda illis vbi extorſit.l.eñ nulli.nõ ob.q2 loqtur de voluntaria erogatione iuſſa a teſtatore:ita ꝙ intelligenda eſt:⁊ interpretãda de paupibus ſui loci.q2 al͛s redderetur incerta et vaga:vt ibi.⁊.l.q̃ ꝯditio.de cõdi.⁊ demon.hic ṽo loquntur de erogatiõe neceſſaria quã facere dʒ vſurarius debitori.nõ ob. dictũ Hoſtiẽ.ꝙ loqtur de ꝯſilio qd̃ ꝯſiliũ nõ obligat.iiij.di. deniq3. Itẽ ſi aliud diceremus ſequeretur abſurdũ.pone eñ hic.Senis multi ſunt paupes aduene peregrini imminet reſtitutio vſurarũ vel incertoꝝ nõne paupes peregrini ſentient partẽ cõmodi ſicut ſeneñ.certe ſic.⁊ ſic ſeruat̃.nõ eſt ergo curandũ cui detur dũmodo bñ detur.ſufficit eñ ꝙ ille qui eligitur nõ ſit malus:lʒ ꝓpenſiori iudicio poſſet eſſe electio magʒ bona.vt.l.cũ quidã.ff.de le.ij. Itẽʒ nõ ob.qd̃ no.Archi.poſt Ray.xiiij.q.v.nõ ſane.dicit eñ ibi ꝙ ĩ tali caſu ꝯſilio ⁊ auctẽ eccl̃ie ſue penitẽtialis fiet erogatio in loco vbi dãnum datuʒ eſt:vel ſi neſcitur locus ſaltẽ in dioceſi cũ cõſilio epi:vel capl̃i illius loci ſi diſtinctus eſt.allegat.lxxxviij.di.ep̃s.xij.q.ij.iiij. ⁊.c.cõceſſo.de rap.c.j.iij.q.vi.placuit.ad hoc ip̃e reſpõdet ꝙ Ray.loqtur de ꝯſilio ſicut Hoſtien. Item canon.quos allegãt ꝓbãt:ꝙ ep̃s dʒ habere curã pauperũ ⁊ peregrinoꝝ indiſtincte loquẽdo.⁊.c.j.de rap.⁊.c.placuit.dicũt ꝙ rõne delicti ſortitur qs forũ fateor:ſed nõ p hoc excluditur forũ ꝓprij iudicis.vt dixi.ſ. Item index loci delicti nõ põt punire malefactorem q receſſit:niſi ibi inueniat:vel illic ſit remiſſus.vt in dicta de.paſtoralis. Itẽ.c.j.de rapto.loqtur in foro iudiciali.et vbi certũ erat cui erat reſtõ facienda.hic ṽo in foro penitẽtiali ⁊ vbi erat incertũ cui.quo caſu dicit ip̃e totus mũdus non poſſet ꝓbare:ꝙ paupibus loci vbi dãnum eſt datũ:vel vſure ſunt extorte debeat fieri neceſſario reſtitutio incertoꝝ.ſed cõſulitur ꝙ ſic fiat ꝓpter rõnem Hoſtiẽ.ſed a ꝯſilio põt recedi vt dixi.⁊ in hãc ſniam cõcor.duo docto.quoꝝ ſchedulas nobis trãſmitto.⁊ ſic vr̃ mihi.⁊ ſic vidi obſeruari. iſta ſunt ṽba

17 dñi Fede.ꝯſilio.xxxij. ¶ Quinto in ordine q̃ro ĩ vſurarius nihil hñs in bonis niſi qd̃ extorſit p vſurariã prauitatem tradidit nuptui filiã ſuã tytio pro cuius filie ſue dote dedit genero ſuo mille:deinde patre ⁊ marito defuncti dos fuit p heredes mariti eidem dñe reſtituta.nũc q̃ritur cũ hereditas patris ad plenã reſtõnem vſurarũ nõ ſufficiat:an dicta dña de ſuis dotibus teneat̃ facere ſatiſfactiõem p̃dictam:ſiue in foro ꝯſcientie:ſiue in foro humano. Iſta eſt etiã qd̃ dñi Fede.q̃ hñ ad.q.ſ.xxi.adaptatur.ar.ꝙ ſic.poſtꝙ̃ bona vſurarij puenerũt ad ipam. vt.c.tua.de vſur.p̃terea iſta mulier recepit pecuniã cũ ſuo onere.ergo ⁊c.de deci.paſtoralis.⁊ qd̃ no.ſ.co.cũ tu.⁊ in Spe.co.ti.ad fi. Item optime facit.l.ſi ⁊ me ⁊ tytiũ.ff. ſi cer.pe.vbi ſi pecunia mihi debita ad te puenit teneris mihi reddere.ad idem qd̃ no.Hoſt.de peni.⁊ remiſ.§.penul.in.x. colũ.ṽ.qd de his.vbi no.ꝙ ſiue ſcienter ſiue ignorãter aliqs aliqd percepit de rapina vel preda tenet̃ reſtituere.vt dicta.l. ſi ⁊ me.Sed vſura põt comparari rapine ⁊ furto.xiiij.q.iij.ſi qs rapinã.ad idẽ de his q̃ i frau.credi.l.vlti.§.j.vbi mulieri q̃ ſciuit fraudẽ p̃ris ꝯſtituẽtis in fraudẽ creditoꝝ dʒ dotẽ reſtituere maxie cũ ex q̃ſi donatiõe acceperit ſemp.qd ẽ vſurari⁹ vr̃ fraudẽ facere.facit qd̃ no.de reg.iur.c.p poſſeſſore.lib.vj. Itẽ qd̃ recepit mulier ab heredib⁹ viri eſt loco eius qd̃ datuʒ fuit viro ⁊ ſic eodẽ iure ⁊c.vt l.c.eccl̃ia.ij.vt li.pen.de reg.iur. cũ qs.li.vj.⁊ hoc eſt qd̃ dicit Io.an.in iſto.c.cũ tu.in fi.vbi dicit:ꝙ ſi poſſeſſiões prius empte vendãtur:⁊ iterũ de ipſarum p̃tio emãtur alie. Idẽ in illis;q2 ſuccedũt loco p̃inaꝝ.ſi ergo vna poſſeſſio loco alterius ſuccedit quo ad iſtã rõneʒ:multo magis pecunia loco pecunie.q2 facilius recipit functionem ⁊ cõpenſationẽ ꝙ̃ ſp̃es ad ſpeciẽ.vt.l.ij.ff.ſi cer.pe.⁊.l.ſingularia.

18 ⁊.l.impator.in fi.de le.ij. ¶ In ꝯ̃riũ vr̃:ĩ q2 ad es alienũ nõ tenet̃ heres ſingularis.C.de doñ.l.eris alieni.de his q̃ in frau. credi.l.ij.⁊.iij.⁊ hoc tenet Hoſti.ſ.co.tua.nec diſtinguũt iſta iura inter cãm lucratiuã ⁊ onerõſam:q̃ñ nõ fecit in fraudẽ creditoꝝ.p̃terea illa mulier nõ recepit pecuniã vſurariã[a]:ſʒ maritus ei⁹ cuius heredes nõ illã ſed aliã reddiderũt.ad hoc.ff. de iure do.vir ab eo.p hoc facit.l.qui vas.in fi.ff.de fur.⁊.C. de rei vẽ.l.ſi ex ea.nõ ob.c.tuã.q2 dʒ intelligi de extraneis:q ſunt heredes.⁊ ſic itelligit Hoſti.vt ptʒ in fi.dicti.c.⁊ facit qd̃ idem Hoſti.no.de vſur.§.qua pena.in.iij.colũ. Itẽ nõ ob.ꝙ mulier recepit pecuniã cũ onere ſuo.nã non recepit illã pecuniã ſubiectã reſtõni:ſed aliã q̃ ſpectabat ad heredes viri:que nõ erat ad hoc aſtricta:licʒ p̃ſona patris eſſet obligata:⁊ poſito ꝙ bona vſurarij ſint tacite obligata ſoluentibus vſuras: nõ tñ bona illius qui recepit pecuniã ab vſurario.⁊ maxime poſtꝙ̃ iſte maritus pecuniã quã recepit a ſocero ſuo ſuis nummis immiſcuit.q2 p immiſtionẽ facta fuit pecunia mariti.vt.l. nõ ois.in fi.⁊.l.nã ⁊ ſi fur.ff.ſi cer.pe.⁊ ſic rñſum eſt ad decre. iſtã cũ tu.nã iſta nõ recepit pecuniã vſurariã:nec rẽ emptã ex pecunia vſuraria.p̃terea iſta decre.non dicit ꝙ bona vſurarij ſint tacite obligata ſed dicit ꝙ vſurarij q de pecunia vſuraria emerũt poſſeſſiões ſi nõ hñt al͛s vñ ſatiſfaciãt vẽdant̃ poſſeſſiones.nã certe idẽ eſſet ſi al͛s eẽnt dicte poſſeſſiões de pecunia licita acqſite.vt.l.ij.C.de excep.rei iudi.eodẽ mõ rñdetur ad no.in Spec.de vſur.ad fi.Nõ ob.l.ſi ⁊ me ⁊ tytiũ.q2 ille recepit ibi pecuniã ſaltẽ debitã creditori:⁊ de volũtate creditoris.hic ṽo iſta dña nec pecuniã creditoris patris:nec eis debitã recepit. ¶ Ad alia iura rñdet ⁊ ꝯcludit ꝓ filia ꝯ creditorẽ de cuius deciſione an ſit vera vel nõ vltra nõ ſcribo. ¶ Sed

19 ꝯ ipam facit me fortiter dubitare ꝙ ĩ dos eſt qd vniuerſale.vt not.Bar.in.l.j.ff.ſo.ma.⁊ glo.ff.de impen.in re.do.fac.ſed in vniuerſalibus res ſuccedit loco alterius.vt.d.l.impator.§.fi. ff.de leg.ij.⁊ maxie in vſur.vt no.Io.an.in iſto.c.cũ tu.ad fi.⁊ lʒ illa data a ſocero genero ſuo nõ ſit illa quam heres generi mulieri ſoluit:ſed alia q̃re illa alia loco prime nõ ſuccedat:nõ video cũ ad mulierẽ reuertatur occaſione dotis maxime cuʒ titulus dotis ſit lucratiuus ex parte mulieris.vt.d.l.ſi.de his q̃ in frau.credi.ita ꝙ potius creditorib⁹ ꝙ̃ ſibi in eo ꝙ de bonis vſurarij reperit eſt ſubueniendũ.p̃terea ſi p̃ſupponimus iſtã filiã in p̃tãte:ergo heres ⁊ dos ⁊ filia cõputãtur in quartã iuris nature:q̃ quarta licet ſit q̃ſi debita nihilomin⁹ creditores p̃ferũtur ſibi:vt.l.ſi.§.in cõputatiõe.C.de inr.deli.hec ⁊ alia que omitto faciũt me dubitare an p̃dicta deciſio vera ſit.

20 ¶ Sexto q̃ro ĩ an vſurario ſufficiat facta remiſſio ab his q debent recipe vſuras ab eo ſine reali reſtõne volũtate dñi accedẽte fur raptor ⁊ violentus licite retinet rem ſubtractã:vel inuaſam.ff.de vſur.l.ſi fur.in p̃n.de p̃ea.certe.§.iul.⁊ no.de renun.poſt trãſlationẽ.ergo multo magis dʒ ſufficere hoc vſurario:q minus deliqt:qd̃ põt ex q̃litate pene.q2 maior pena imponit̃ furib⁹:raptoribus:⁊ violentis:ꝙ̃ vſurarijs.vt ptʒ in ſuis ti.⁊ nemo dubitat grauius eſſe cõmiſſum qd̃ eſt grauius iudicãdum.xxiiij.q.iij.nõ afferamus. Itẽ ptʒ ex ordine titulorũ.p̃niũtur eñ crimina grauiora ſucceſſiuo ordine.d̃ his qui ſi.occi.de homici.de rap.de fur.⁊ de vſur.ad denotanduʒ ꝙ vſura eſt leuius crimẽ.p̃terea in crimine vſuraruʒ ⁊ in alijs maioribus ſufficit cõdignã facere ſatiſfactionem:vt ſit liberatus a reſtõne vt ptʒ.ſ.c.quãto.eo.ti.c.ij.li.vj.de rapto.in l͛ris. de fur.c.vlti.ſed ſatiſfactũ intelligit̃ quomodocũq3 creditoris deſyderiũ impleat̃.ff.qui ſatiſ.cogã.l.j.de pig.ac.l.ſi rẽ.§.ois. ṽ.ſatiſfactũ.vñ ſi creditor remittat actioneʒ ſibi cõpetentẽ ex quo facit hoc nõ vi:nõ dolo:non metu:ſufficit vſurario.q2 remittentibus iura ſua ⁊c.vij.q.j.ꝙ̃ periculoſum.preterea ſunt quidã caſus ſp̃ãles vbi rei male oblate nõ ſufficit remiſſio.de reſcrip.ſtatutũ.ad fi.lib.vj.⁊ eſt in eis ſp̃ãle vt.d.c.ſtatutũ. In ꝯ̃riũ q2 a verbi ſignificatiõe nõ eſt recedendũ vt no.de ṽb.ſig. p̃terea.Sed Auguſtinus dicit:ꝙ nõ remittit̃ pctñ.niſi reſtituatur ablatũ.ecce ergo ꝙ reqritur reſtõ.qd̃.ṽbũ nõ verificat̃ in remiſſiõe.de ṽbo.ſig.l.plus.⁊.l.reſtituere. q2 remittere nõ eſt in priſtinũ ſtatuʒ reponere ſicut in alia rõne d̃r.C.de repu. l.vna.⁊ de ſen.paſ.l.j.ad hoc facit.q2 nõ valet pactũ de nõ petendo vſuras iam ſolutas.vt.c.ad noſtrã.de iureiur.Sʒ nihil eſt remittere aliud ꝙ̃ paciſci vſuras nõ repetere.ſup ſolõneʒ huius.q.ſunt opi. Io.an.in.c.nõ dimittit̃.lib.vj.dicit ꝙ ſufficit remiſſio liberal͛r facta.allẽat.ṽ.ſatiſfactũ.cuʒ ſi.niſi in caſib⁹ in qbus exp̃mit̃ remiſſionẽ nõ valere.hoc etiã vr̃ ſentire de accu.c.ij.lib.vj.ſuper verbo ſatiſfactum.pro hoc facit qd̃ not. j.co.titu.quia fruſtra.in glo.ij.circa princi.hoc videtur tenere Hoſtien.in ſumma.de vſur.§.que peccata.ver.ꝙ ſi fenerator.⁊ ver.dicẽdum.tamẽ ibi refert ꝙ theologi dicũt ꝙ niſi totum offeratur nõ eſt ſecurus vſurarius etiã ſi partẽ offerat.⁊ pars ſibi remittatur.dñs Dy.tenet in.c.nõ dimittitur.ꝙ aut pecunia eſt reſtitutioni parata ⁊ ſufficit remiſſio q̃ſi videat̃ reſtituta

a ¶ Pecuniã vſurariam. An in ſola pecunia cõmittat̃ vſura. vide Ioan.de turre cremata.in.c. putãt.xiiij. q.ij.

ſtituta ⁊ breui manu reddita ipſi vſurario.vt.l.ſingl'aria.ſ.cer.
pe.⁊.l.iij.§.ſi debitores.ff.de do.iter vi.⁊vi.⁊ ipſa opi.eadez
vr cū opi.theologoꝝ qui exigūt oblationē.plus eſt eñ offer-
re ꝙ paratū eſſe.vt.l.iul.§.offerri.de act.emp.ſoluēdo. rñdet
dñs Fede.de ſeñ.ꝙ ſi ille a quo vſura extorta eſt ſpōte omni
fraude ceſſante remittat liberatus eſt vſurarius a reſtōne rei.
ſed dꝫ agere penitentiā de pctō.Idem in raptore fure ⁊ ſi.nō
ob.verbū reſtituere.q2 Auguſtin⁹ vtitur v̓bo reddere:qḋ la-
tius ptꝫ ꝙ verbū reſtituere.vt.ff.de v̓bo.ſig.l.v̓bū reddendi.
Itē iura canonica vtūtur v̓bo ſatiſfacere.vt.d.c.in lr̄is.de ra-
pto.de fur.c.vlt.de vſur.c.ij.lib.vj.hoc antē verbū late ptꝫ.vt
l.ſi rem.§.ols.ff.de pig.act.Item vtūtur v̓bo emendare.vt in
c.ij.de rap.⁊ bñ facit.de ſen.excō.cū deſyderes.§.ij.⁊ ita cōclu
dit dñs Fede.de ſeñ.ꝯſilio.xxij.⁊ ꝯſilio.xviij.vbi dicit ꝙ dñs
Io.an.in regula pctm̄.in merca.poſt v̓ba Dy.dicit ſic multū
puto in his animū pōderandū nec tutū puto illū qui ageret
in mēte nō reſtituere ſolutiōe nō facta.⁊ p̄dicta bñ no.quoti-
diana eñ ſunt.vt dicit iuriſcōſult⁹.in.l.legati.de libe.lega.

1 ❧ Mercis appellatione que contineantur.
2 Pretiū rei ꝯſyderat̄ ſm pñs tp̄s valeat plus vel minus.
3 Dubitatio facit licitum qḋ al's eſſet illicitum.
4 Abſtinendum eſt in dubio a contractu de quo poteſt proba-
biliter dubitari ſit licitus:an illicitus.
5 Preſtita que ſiūt venetijs an ſint contractus vſurarij.

In ciuitate. Qui vēdit res plus ꝙ va-
leant eo ꝙ differt ſolutio
nem p̄tij peccat niſi dubiū ſit an tp̄e ſolutionis va
leant plus vel minus.cōis diuiſio.ſecūda ibi:licꝫ.
1 ¶ No.primo ꝙ que ſunt illa q̄ ꝯtineātur appellatiōe mercis.
de quo in.l.mercis appellatiōe.ff.de v̓bo.ſig.⁊ licet iſte tex.lo
quatur in mercibus eadez eſt rō in rebus imobilibus ſi plus
vendat̄ ꝓpter dilatā ſolutionem p̄tij.argu.l.illud.ad.l.aquil.
2 ¶ Scḋo no.ꝙ p̄tium rei ꝯſyderat̄ ſm pñs tp̄s.ſ.ꝯtus va-
leat plus:vel minus.de quo in.l.ij.C.de reſcin.ven.In rei aūt
eſtimatione plura ſunt ꝯſyderanda.vt no.Bar.in.l.p̄tia rerū
ff.ad.l.fal. ¶ Tertio no.ꝙ ex forma qñqꝫ ꝯtus nō apparet
vſurarius:ſꝫ apparet ex effectu.ꝯcor.ē.de pigno.illo vos.qḋ
loqtur vbi eſt dubium de ſpecie ꝯtus:ſcꝫ an ſit pignoris:vel
venditiōis.ſed hic nō.de ſpecie ꝯtus initi in fraudem.ſed de
maioritate p̄tij dubitabat̄ ꝓpter dilationē ſolutiōi ſtatutā.et
de iſtis ſpeciebus ꝯtuū quaſr cognoſcātur dic.vt no.xiiij.q.
iij.in ſumma in glo.magiſtra. ¶ Quarto no.in v̓.niſi dubiū.
3 ꝙ dubitatio facit licitū qḋ al's eſſet illicitū.⁊ hoc qḋ no.ad i-
tellectū.l.ij.C.de reſcin.ven.⁊.c.cū cauſam.de empt.⁊ ven.vbi
dr̄ ꝙ inſpicitur pñs tp̄s valeat plus:vel minus.Intelligo eñ
qñ traditio p̄tij dꝫ fieri ſtatim.ſi aūt ex interuallo puta poſt
quatuor vel ſex annos tūc an pretiū cōſtitutū ſiue cōuentum
excedat dimidiā iuſti p̄tij vel nō:videtur ꝯſyderandū.q2 tem
pore ſolutionis p̄tij poterit plus valere:vel minus:ideo ipſe
dubij ꝯtus vr̄ licitus ⁊ optime ꝯcor.cū iſto tex.l.ſi ex ea lege
C.co.ti.⁊.l.ſi pr̄ puelle.de inoffi.teſta.⁊ de dona.l.ſancim⁹.§.
ſi.Cōtra iſtud tñ.c.facit q2 dilatio facit ꝙ maior quātitas cen
ſeatur minor.vñ multi citius vellent hodie centū:ꝙ vſqꝫ ad
annū centū.xx.vt de plus peti.c.ſi.⁊ inſti.de ac.§.plus.q̄ iura
faciūt ꝯ iſtud.c.q2 qñqꝫ libri nūc plus valent ꝙ ſex ſtatuto lō-
go termino p̄cipue mercatori qui nō retinet pecuniā otioſaꝫ
4 in capſa. ¶ Quinto no.ꝙ in dubio abſtinendū eſt a ꝯtu.de
quo pōt ꝓbabiliter dubitari ſit licitus:an illicitus.q2 bonorū
mentiū eſt ⁊c.vt.c.ꝯſiliū.de obſer.ieiu. Et aduerte q2 iſte tex.
vr̄ loq in foro cōſcientie:dum dicit pctm̄ incurrunt ⁊c.⁊ dū di
cit ſalutis ſue ⁊c.et in fine cū cogitatiōes hoīm ⁊c.In foro au
tem iudiciali eſſet difficile practicare hoc ꝓpter regulā illam.
ꝙ licitū eſt ꝯtrahentibus inter ſe decipere.vt.l.in cauſe.ff.de mi
no.⁊ ideo ſi res valet.v.ſi vendatur.vj.difficile eſſet ꝓbare ꝙ
ꝓpter dilationē adiectā ſolutiōi p̄tij fuerit illud vnū plus p-
miſſum.niſi dicas ꝙ dilatio adiecta ſolutiōi p̄tij ſit efficax p̄-
ſumptio ꝯ venditorē:in eo qḋ plus vendidit:ꝙ valeat in pre-
ſenti.Sed ſi ſolutio p̄tij nō ſit dilata ſtandū eſt regule dicte.l.
ſi ex cauſa. ¶ Querit hic Inno.de vna q̄ōne.ad cuius euiden
tiam p̄mitte.ꝙ qñqꝫ qs in re aliq̄ dꝫ p̄cipere certū redditum:
puta.x.ſalmas grani:vel icertā partē:puta quartā redditū:
vel dicta p̄ceptio ꝯſiſtit in annua quātitate:puta ab hoſpita-
li dꝫ qs recipe annuatiꝫ centū:vel dꝫ recipe opas puta a liber
to vel ruſtico:⁊ iſta pñt ꝯſtitui perpetuo.i.ſibi ⁊ ſuis heredi-
bus ⁊ in vita tm̄.Itē qñqꝫ qs hꝫ actionē ꝯtus ſine ſuſpitiōe
⁊ fraude vſuraꝝ:pōt ne eñ iſte annus redditus vel iſta actio q̄
cōpetit ad mille p qngētis.vr̄ ꝙ nō:p iſtū tex.q2 nō eſt dubiū
ꝙ ſaltē vſqꝫ ad longū tp̄s plus p̄ciperet de redditu:ꝙ ſit pre

Ponit queſtiones.

tiū.⁊ iſta certitudo ſufficit:vt dicat̄ vſura.vt h̄.In venditione
actus.hoc etiā ptꝫ qñ credit̄ actio ad mille p minori p̄tio.di-
cunt qdā in iſtis redditib⁹:ꝙ aut p illo p̄tio potuiſſet haberi
eodē termino res eiuſdē reddit⁹:cuius eſt illa annua p̄ſtatio:
⁊ valet ꝯtus.aut nō potuiſſet:⁊ nō valet ꝯtus ad excluſionē
fraudis vſuraꝝ.ar.ſ.eo.ꝯſuluit.Alij dicūt ꝙ aut qs emit iſtū
ānuū redditū iā ꝯſtitutū vel actio.⁊ tunc ſemp iſti ꝯtus ſunt
liciti.aut nondū erāt in rerū natura:ſed ꝓducūtur in eſſe tp̄e
emptiōis ſiue ꝯtus.⁊ tūc aut ꝯſtituūtur de nouo in pſonam
tertij.⁊ idē q2 valēt aut in pſonā ipſi⁹ debitoris:⁊ nō valēt:pu
ta obligat̄ qs ad plus dandū in pecunia:vel in ſpecie ꝙ acce-
perit.Nō ob.obiectio de qua ſupra.lꝫ eñ certū ſit:ꝙ vſqꝫ ad
xx.ānos.vel qnq̄ginta vel citeriores pl⁹ accipiet de redditu:
ꝙ ſit p̄tiū qḋ dat̄:tñ hec certitudo nō facit illicitū ꝯtū vendi-
tionis.cū etiā hoc ſit in venditiōe alicuius poſſeſſiōis vbi cer
tū eſt ſm inferiores cauſas ꝙ plus accipiet̄ de certis fructib⁹
eius:ꝙ ſit p̄tiū qḋ p ea dat̄.⁊ forte ſine expēſis vel labore dan
do ad fictū certū vel emphiteoſim.Nō ob.hoc.c.hic eñ repre
hendit̄ q carius vēdit mercē ꝓpter terminū:quē dat ꝓlixum
emptori ad ſoluendā pecuniā.hoc eñ eſt illicitū.q2 ſolūmodo
vendit tp̄s p illa pecunia q̄ venit ⁊ iuſtū p̄tiū excedit.ꝙ ex eo
apparet q2 paratis re ⁊ p̄tio in pñti p minori fieret.ſꝫ in exē-
plis ꝓpoſitis ſunt oia in pñti.ſ.p̄tiū ⁊ ānuus reddit⁹:⁊ actio
de qbus incertū eſt p futuro tp̄e quātū valere debeant.ita ꝙ
ſaltē rōne dubij dꝫ cenſeri ꝯtus licitus.vt h̄ ptꝫ.⁊ poſſet eſſe
ꝙ in futurū nihil perciperet̄ ⁊ debitor inops fieret:vel in lite
multū expēderet.vt.l.ab anaſtaſio.C.man.⁊.l.j.ff.de impē.in
re.do.Cōſuluit tñ Inno.chriſti fidelib⁹:ꝙ ab hmōi ꝯtu ab-
ſtineāt.ſ.ꝙ d̄ nouo ꝓpt̄ hoc ꝯſtituāt redditū vel actiōeꝫ emāt
Et p̄dicta faciūt ad illud qḋ ſepiſſime venetijs in dubiū re-
5 uocat̄:ibi eñ oēs q hactenus ꝯtulerunt pecunias in cōi p ne- Hic tractat̄ materia an illi q hñt in p̄ſtita venetijs ſint vſurarij dr̄ ꝙ nō ſm Innocen.
ceſſitatib⁹ q̄ occurrūt deſcribūtur ſigillatiꝫ.⁊ deīde cōe rñdet
eis quolibet anno p cētenario.iiij.qñqꝫ qnqꝫ:qñqꝫ min⁹:ſed
capitale nūꝙ reſtituit:⁊ vocantur in p̄ſtita.Ille ergo q hꝫ in
cōi dicto mō mille vel tria milia vēdidit alteri ius ſuū ⁊ emo-
lumentū oē qḋ p̄cipit a cōi.Querit̄ an iſte ꝯtus ſit licitus.ex
p̄dictis ptꝫ ꝙ ſic.q2 recipit redditū in pecunia iam ꝯſtitutū.
Itē idē reddit⁹ creſcit ⁊ decreſcit ⁊ poſſet totū cōe abolere ſi
vellet ⁊ nihil rñdere. Itē nō eſt q̄ſi maior reddit⁹ ꝙ eēt min⁹
poſſeſſiōis immobilis.⁊ ſic videtur ꝙ licitus ſit ꝯtus talis p
predicta iura ⁊ rationes Inno.

1 ❧ Vſuras nō ſolū ꝓhibet̄ qs exigere:ſed etiā recipere.
2 Pena diuerſa imponitur laico ⁊ clerico feneratori.
3 Ep̄s an poſſit diſpenſare cū clerico qui exercuit vſuras ſi ſa-
tiſfacit.

Preterea. Vſurarius monit⁹ nō deſiſtens
ſi clericus eſt ab officio ⁊ bñficio
ſuſpēditur ſi laicus excōicatur.⁊ p hoc ptꝫ diuiſio.
1 ¶ Not.primo ꝙ nō ſolū exigere ſꝫ recipe ꝓhibet̄
2 qs vſuras.de hoc.xlvij.di.c.j.⁊.ē.e.c.ſup eo. ¶ Scḋo no.ꝙ
diuerſa pena iponit̄ laico ⁊ clico feneratori.facit.ē.d̄ iureiur.
ad noſtrā. ¶ Querit glo.ꝙ vtrū poſſit ep̄s diſpēſare cū clico
3 q exercuit vſuras ſi ſatiſfecit.tꝫ ꝙ ſic.no.de hoc.xiiij.q.iiij.c.j. Ponit queſtionem.

1 ❧ Vniuerſitas nō pōt vſuras recipere ſicut nec priuatus.
2 Collegium ſiue vniuerſitas poteſt cōtrahere ⁊ ſibi aliū obli-
gare ⁊ ſe alteri in mutuo.
3 Creditor cōputat ſibi fructus in ſortem.
4 Dñs rem ſuā alteri infeudatā pōt in pignus recipere.
5 Habens dñium rei ſi recipit ipſam in pignus ab eo qui habet
ius diuerſum in eadem re:nō cōputat ſibi fructus in ſortem.
6 Caſus in qbus ille qui dꝫ recipere pecuniā pōt aliquid reci-
pere vltra ſortē.

Conqueſtus. No.primo ꝙ decretalis
iſta dirigit capl'o.i.abba
ti ⁊ fratribus.vt ptꝫ ex ſuprāſcriptiōe.ex q̄ no.Alla.
1 ꝙ ſicut priuat⁹ vſuras nō pōt recipe ſic nec vniuer-
ſitas.ex hoc arguēs ꝯ ciuitates italie q̄ accipiūt vſuras noīe
ciuitatis.Idē no.Vin.ſ.eo.michael.⁊ p Ray.in ſūma.eo.ti.
vlti.colū.v̓.qd de cōitatibus.⁊ incidit iſta qḋ in illā an vniuer
ſitas poſſit delinquere.de qua.ē.de ſimo.dilectus.vbi dixi.
2 ¶ Scḋo no.ꝙ collegiū ſiue vniuerſitas pōt ꝯtrahere ⁊ ſibi
aliū obligare:⁊ ſe alteri i mutuo.qḋ dic:vt.l.creditor.ff.ſi cer.
pe.⁊.l.j.ff.qḋ cuiuſqꝫ vni.no.poſſidere etiaꝫ pōt pign⁹:vt h̄ ⁊
omnē rē.vt.l.j.in ſi.cū.l.ſe.ff.de acq.poſ.eſt eñ vniuerſitas p-
ſona rep̄ntata hñs animū fictū:ex q̄ idē effect⁹ ꝓducit̄ q̄ ad ꝯ
hendū:ac ſi hret vex aim.vt p̄dictis iurib⁹.fac.l.mortuo.ff.de
3 fideiuſ. ¶ Tertio no.ꝙ creditor cōputat ſibi fruct⁹ i ſortē.⁊
ſic ad ipꝫ tāꝙ ad poſſeſſorē ſpectat fructuū p̄ceptio.qḋ dic:vt

4 dixi.ſ.c.j. ¶ Quarto no.† q̄ dñs rē ſuā alteri īfeudatā pōt ī
pign⁹ recipe.qḋ ergo dr̄ q̄ i re ꝓpria nō ꝯſiſtit pign⁹:itellige
ī re ꝓpria oi iure.ſ3 ſi vnus h3 dñium directū vel dñs ali⁹ vti
le vt emphiteota vel feudatarius nihil ꝓhibet q̄ hñs dñium
directū recipiat dictā rē in pignus ab habēte dñium vtile.vt
hic.ꝛ.ſ.c.j.in fi.facit qḋ no.in.l.naturalr̄.§.nihil cōe.de acq̄rē.
poſ.ꝛ.l.ſi dom⁹.§.fi.de le.j.ꝛ.l.qui tabernā.de ꝯtrahen.emp.
5 ¶ Quinto no.† q̄ ſi hñs dñium rei recipit ipſam in pign⁹ ab
eo qui h3 ius diuerſum in eadē re:nō cōputat ſibi fructus in
ſortē.dñium eñ directū ꝛ pignus adeptū vtilis dñij operaꝫ
iſtā fructuū acq̄ſitionē.ꝛ hoc bñ ꝓbat illud.c.ꝛ.ſ.c.j.ꝛ ſi ſic ge
neraliter intelligaꝫ habebit locū nedū inter eccliaſticas pſo‑
nas.de qb⁹ loq̄tur iſtud.c.ſ3 etiā inter laicos.vt no.glo.ſ.c.j.
¶ Querit glo.† an ſint alij caſus in qbus ille q d3 recipe pe‑
6 cuniā poſſit aliqd recipere vltra ſortē.dic q̄ ſic.primus in ca‑
ſu.c.ſalubriter.j.eo.ſcḋs fauore eccliē.vt in.c.j.de feudis.ter‑
tius in fideiuſſore q ſoluit vſuras.vt.ſ.de pig.c.puenit.quar
tus cū emiꝫ ānuus redditus.qḋ dic:vt.ſ.eo.in ciuitate.quin‑
tus ſi mutuo.hoſti.xiiij.q.iiij.p qḋ vꝫ q̄ licite ab hoſtib⁹ exi‑
gatur vſura.nā vt dicit Tullius lib.de offi.de tyrāno.nec eñ
ꝯ naturā eſt eū ſpoliare cū poſſis:quē eſt honeſtū necare.ꝛ p
hoc dicūt iudei q̄ a chriſtianis licite fenerantur.cum dicatur
Deuꝫ.xxiij.nō feneraberis fratri tuo pecuniā:vel aliā re3 ad
vſurā.Sed ꝯ eos facit qḋ ibi habeꝫ.ꝟ.feneraberis gētibus
multis.ꝛ ipſe a nullo fenus accipies.ꝛ aduena fenerabit tibi et
tu nō illi.ad idem.j.eo.poſt miſerabilē.ꝛ.c.pe.Sextus caſus
eſt in quo licito recipiꝫ vltra ſortē rōne dubij.ſ.eo.in ciuitate
ꝛ.j.eo.c.fi.Septimus qñ rōne pene nō adiecte in fraudē vſu‑
rarū.de quo.ſ.de arbi.dilecti.ꝛ.C.de vſur.cū allegas.Octau⁹
qñ vendiꝫ fundus cū pacto de reuēdendo:quo caſu licite em‑
ptor lucraꝫ fructus medij tpis:niſi in fraudē ꝛc.vt in glo.ꝛ.ſ.
de pigno.illo vos.vbi de hoc in glo.ꝭ vꝫ ꝛ in gl.pe.Non⁹ qñ
aliqd daꝫ gratis ꝛ ſine pacto ſic.ſ.ḋ ſimo.dilect⁹.caueat tñ ab
intētione corrupta.vt dicā.j.eo.cōſuluit.Decimus vbi credi‑
tor rōne mutui qḋ fecit labores ſubijt.in cuius cōpenſationē
fructus ſuos facit ex re ſibi obligata.de hoc.ſ.de re.ec.nō ali.
c.penul.Hoſtiē.de his remittit ad ſummā.eo.ti.§.in aliquo.
Eſt vndecimus caſus qui quotidie de facto occurrit.ſ.cū de‑
bitor eſt in mora ſoluēdi debitum:an iſto caſu creditor poſſit
petere vſuras:tanq̄ intereſſe rōne retardate ſolutionis.glo.
dicit q̄ ſic in ꝯtu emptionis ꝛ venditiōis:ꝛ ſi vēditor qui rē
venditā tradit ꝓtiū nō ſoluatur:poſſit petere intereſſe ꝓtij
nō ſoluti huic glo.ꝯcor.qḋ no.in.l.iul.§.ex vendito.de actio.
emp.ꝛ.l.cum allegas.C.de vſuris.Et ſi dicas qḋ intereſſe erit
iſtud ꝓdic ꝯſului q̄ erit intereſſe dāni ꝯtingētis ꝛ lucri ceſſan
tis:dū tñ honeſte in hoīe ꝯſueto lucrari de pecunia.vt in ne‑
gotiatore.tale eñ lucrū a mutuo nō ſeparatur immo tñ ſibi
reputaꝫ abeſſe de ſuo:quātu3 fuiſſet lucratus vero ſilr̄:q2 erit
mercator vbi eñ ſubeſt cauſa tale honeſtū lucrū:pōt ſumi de
pecunia.vt.j.eo.ſalubriter.ꝛ no.Cy.in auꝫ.ad hec.C.eo.ti.im‑
mo plus dixi:q̄ ſi emptor q fuit in mora deceſſit pupillo exi‑
ſtente herede ipſe pupillus tenebitur ad illud itereſſe.poſtq̄
eñ erat mora ꝯtra in pſonā defuncti:ꝯtinuatur in pſonā mi‑
noris quinimo in eius pſona cōmittitur ſi obligatio deſcen‑
dens a defuncto erat in diē.vt.l.emilius.ff.de mino.ꝛ.l.ea q̄ a
patre.C.de reſti.mi.ꝛ p Cy.in.l.fi.C.in qui.ca.in inte.reſti.nō
eſt neceſ.ꝛ.l.cū quidā.§.fiſcus.de vſur.vbi eſt caſus in ſimili.ꝛ
hoc verū vbi cū maiore eſt ꝯtra obligatio in diē.ſecus ſi non
habeat diem ꝛ nō fuit cū defuncto mora ꝯtra.tunc eñ nō inci
pit creſcere obligatio cū minore ſuccedente ratione more.qḋ
dic:vt no.Bar.in.l.cū fili⁹.§.in hoc.ff.de ꝟ.ob.Habetis duo‑
decim caſus ex dictis doct.in qb⁹ licitū eſt aliqd recipe vltra
ſortē.Ego addo caſum qñ qs rōne adminiſtratiōis teneꝫ pe‑
cuniā collocare i emptiōe ꝓdioꝝ.ſi ergo hoc negligit tenebiꝫ
vltra illā pecuniā quantū ex ꝓdio qḋ emere debuit ꝑcipi po‑
tuiſſet.vt not.Bar.ff.de admi.tu.l.tutor.§.ſi poſt.ꝛ hoc no.ꝯ
illos q hñt adminiſtrare vtilr̄ bona aliena:ſicut ꝓpria ꝛ negligūt.

1 Heres qs ſit nō refert quo ad es alienum ſoluendum.
2 Extraneus ad hoc vt teneatur ſufficit q̄ bona vſurarij ad eū
fuerint deuoluta.
3 Heredes tenentur ex delicto defuncti etiam ſi ex delicto ad
eos nihil peruenit.
4 Filij eodē mō coguntur ad reſtōnem vſurarū quo defunctus.
5 Heredum vſurarij ſi vnus deſijt eſſe ſoluendo:an reliqui po
terunt conueniri pro portione iſtius deficientis.
Quid in oneribus cōis.nu. 6.
7 Heredes vſurarij an teneantur ad reſtitutionem vſurarū vl‑
tra vires hereditarias.

Ponit queſtiones.

Ua nos. Heres vſurarij filius vel ex‑
traneus vſuras reſtituere co
gitur.cōis diuiſio.ſcḋa ibi:tue igiꝫ. ¶ No.pmo
q̄ iſte tex.loq̄tur de filijs ꝛ extraneis:ad q̄s ho
na vſurarij deuoluta ſunt.ꝛ eodē mō obligat ad reſtitutio.fi‑
1 lios ꝛ extraneos.† ꝛ ſic non refert quo ad es alienū ſoluendū
qs ſit heres:l3 eñ filijs debeaꝫ legitima in bonis pr̄is:ꝛ quo‑
dāmodo viuo patre dñi eſtimenꝫ.vt.l.in ſuis.de li.ꝛ poſthu.
tñ creditorib⁹ poſtponūtur.vt no.in.l.fi.de iure deli.§.in cō‑
putatione.Pōdera tñ q̄ tex.dicit ſuccedūt ꝛc.quaſi velit q̄
ita demū filij teneātur:ſi pr̄i ſucceſſerūt.ſecus ſi abſtinuerunt
ab hereditate paterna nolētes negotijs hereditarijs implica
ri.vt.l.ſi filius.ff.de vul.ꝛ pu.licet eñ dicat apl's ſi filius:ergo
heres.d3 intelligi quo ad eius cōmodū:nō ad dānum.vt no.
Dy.in.l.ſi cū dotē.§.trāſgrediamur.ff.ſol.ma.ꝛ.l.j.ſi vt ſe ab
2 here.abſti. ¶ Scḋo no.† q̄ ad hoc vt extraneus teneaꝫ ſuffi‑
cit q̄ bona vſurarij ad eū fuerūt deuoluta.qḋ intelligit Ho.
iure hereditario.ꝛ ad hoc dicit ipſe facit finis.ꝛ licet videatur
multis fauorabile ꝛ equū.ꝛ cōiter approbeꝫ:ſibi tñ vꝫ q̄ licet
heres qui nō facit inuētariū teneaꝫ inſolidū:tñ nō heres etiā
ſi ad eū res ex cā nō lucratiua puenerint non teneaꝫ. vt.C.de
doñ.l.eris alieni.ꝛ ad trebel.l.j.§.ſi heres.niſi ſaltem eſſet res
empta de pecunia funebri.vt.ſ.e.cū tn.in glo.fi.vbi de hoc:ꝛ
maxime eſt hoc verū poſt ꝓſcriptione3.ꝛ dicit q̄ aliter multe
aīe illaq̄arent nec aliquo iure caueꝫ de aliqua re teneri poſſeſ‑
ſorē nō heredem.ꝛ iunge not.de ſepul.parochiano.iſta ſunt
ꝟba Jo.an.ſup prima glo.dixi latius in.d.c.cū tn. ¶ Tertio
3 not.† q̄ heredes tenētur ex delicto defuncti etiā ſi ad eos ex
delicto nihil puenit:ꝛ etiā ſi cū eis nō fuerit lis ꝯteſtata.ꝯcor.
ſ.de ſepul.parochiano.vbi de hoc.Sed dic q̄ vſure nō repe‑
tunꝫ ex delicto:ſed p ꝯditionē ſine cā:q̄ hñ eſt trāſitoria in he
redes.vt no.hec Bar.in.l.j.ff.de priua.delic.ad fi.ꝛ no.Inno.
4 j.c.michael. ¶ Quarto not.† q̄ ad reſtōnem vſurarū eodem
mō cogantur filij quo defunctus.ex pſona heredis nō variaꝫ
ꝯditio obligatiōis.vt.l.ij.§.ex his.ff.de ꝟb.obli.ꝛ.C.de fruc.
ꝛ lit.expen.l.ij.No.tñ Jo.an.q̄ p reſcriptū impetratū ꝯ vſu‑
rariū mortuū ante citatiōem nō ꝯuenitur heres:ſi ꝓ de herede
nō ſit mētio in reſcripto.ꝛ hoc dicūt Tan.ꝛ Uin.ſeruari ho‑
noñ.ad hoc de offi.dele.cū olim.nō ob.iſtud.c.dū dicit eade3
diſtrictiōe ꝛc.q2 loq̄tur in ordinario.vt no.j.eo.c.michael.lic3
eñ turpia lucra nō debeāt heredibus remanere:ſ3 auferri.vt
ff.de calū.l.in heredem.tñ corā cōpetenti iudice qui nō cenſeꝫ
cōpetens delegatus re integra morientis eo ꝯ quē impetra‑
tio facta eſt.de hoc.ſ.de reſcrip.ſignificauit.ꝛ de iudi.quia.v.
ꝛ per Hoſtiē.in ſumma.eo.ti.§.fi.ꝟ.quid ſi aliter. ¶ Querit
5 gloſ.† pone q̄ vnus ex pluribus heredib⁹ vſurarij deſijt eſſe
ſoluendo:an reliq̄ poterūt ꝯueniri p portione iſtius deficien
tis.ꝛ ſic inſolidū.arguit primo q̄ non poſſint.deinde conclu
dit q̄ poſſint quātu3 vires hereditarie patiūtur.facit dubiū
in iſta q̄ōne qḋ alibi reuocatur in dubium.ſ.an inter heredes
obligatio q̄ deſcendit ex cauſa hereditaria ſit ipſo iure diuiſa.
ꝛ videtur q̄ ſic.vt.l.petitio ſucceſſorꝝ.C.de pac.ꝛ.l.ſi ab eo.C.
de nego.geſt.ſi ita eſt.ergo ſi vnus efficiatur poſtea nō ſoluē
do:nō videtur alijs accreſcere onus ſuū.vt.l.legatorꝝ petitio
ff.de leg.ij.ſecus aūt qñ nō ſit dicta diuiſio ipſo iure:ſed aliq̄
iuris bñficio.vt inter eos.ff.ḋ fideiuſ.ꝛ glo.j.q̄ accreſcit alijs
iſtud onus fundat ſe ſup obligatiōe ꝛ hypotheca ꝯtra in bo‑
nis defuncti vſurarij.vt.ſ.cū tu.q̄ opi.ſi vera eſt:bona eſt eius
ſolutio.ſ.vt alij teneātur ꝛ accreſcat eis onus iſti⁹ deficientis.
ſi aūt bona nō eēnt obligata put tūc quidā.ꝛ dixi.ſ.in.ij.no.
tūc ſol.glo.eſt dubia.ꝛ de hac materia an heredes teneanꝫ ad
debita inſolidū:vel p parte dic:vt not.Bar.in.l.eadē.§.cato.
6 ff.de ꝟbo.oblig. ¶ Circa hoc incidenter queritur† qd in one
ribus cōis ſi vnus nō pōt ſoluere partē ſuā:an ad hoc alij te‑
neantur.dic q̄ aut eſt onus pſonale iniunctū:ꝛ tūc ſi non pōt
expediri per vnu3:expeditur per alios.vt.l.honore.§.fi.ff.de
mu.ꝛ ho.aut eſt onus quod conſiſtit in preſtatione pecunie:
vel ſimi.ꝛ tunc ſi eſt onus quod imponitur vniuerſitati ſim‑
pliciter licet aliqui non ſint ſoluendo:adhuc tenetur vniuer‑
ſitas.quia cenſetur eadem vt.l.proponebatur.ff.de iudi.et.l.
ſicut.quod cuiuſ.vni.no.aut imponitur onus vt cuilibet de
vniuerſitate vt cuilibet ciui.et tunc vnus pro alio non tene‑
tur.vt.l.j.C.vt nulli iudi.libro.xi.aut onus impoſitum eſt rea
le:vt tributum quod ſoluitur pro rebus.ꝛ tunc vno non ſol‑
uente alij grauantur.et eis aſſignatur poſſeſſio non ſoluen‑
tium.vt.l.fina.C.de exac.tribu.ꝛ.l.j.ꝛ.C.de omni agro deſer.
libro.xi.et ad predicta vide quod not. Specu.in titu.de cen.
§.nunc dicendum.ver.quid ſi vniuerſitas.ꝛ ver.ſequen.ꝛ.l.ab
omnibus.de lega.primo.vbi ſi vnus eximitur a collectis alij
de vniuerſitate

Ponit queſtiones.

7 de vniuerſitate ſoluere teneātur partē ſuā. ¶ Scđo q̄ro ꝉ an
heredes vſurarij teneātur ad reſtōnem vſuraꝝ vltra vires he
reditarias. Rñ. ſi fecerunt inuentariū certū eſt ꝙ ad iſtud vel
alia debita hereditaria nō teneātur vltra vires hereditarias.
vt.l.ſi.C.de iure deli.⁊ no.ſ.de rap.c.in lr̄is. Si aūt non fecit
inuentariū: tūc an teneātur. d. Fede. de ſeñ. diſputat ꝙ in foro
ꝯſciētie. ⁊ dicit ꝙ Hoſt. tȝ ꝙ nō teneātur in foro ꝯſcientie. vt
no. de teſtamētis in ſumma. §. pe. ad fi. ꝑ quo facit qđ no. hic
glo. in fi. Sed ipſe no. ꝯtrū in dicto. c. i lr̄is. deinde poſt multa
ꝯcludit: ꝙ. l. humana ꝯdita ab eo qui hȝ ꝑtātem ꝯdendi ma/
nifeſtū nō ꝯtinens iniq̄tatē obliget in foro ꝯſcientie. Sed q̄ꝛ
regulariter obligatio q̄ deſcendit ex delicto nō afficit heredē
vltra id qđ ex delicto ꝑuenit. vt. C. ne ex delic. l. vna. ⁊ ſic face/
re vel non facere inuentariū nihil ꝑtinet ad credita illa: q̄ alś
nō obligāt heredē: vbi omiſſio inuentarij ꝑdeſt creditorib⁹
eo caſu vbi creditores poterāt agere ꝯ͞ heredē. ꝙ aūt heres
teneaꝭ ex delicto defuncti etiā ſi ad eū nihil ꝑuenerit ex deli/
cto ſtatuiꝭ iure canonū. vt ptȝ in eo qđ leg. ⁊ no. de ſepul. c. fi.
cū ſua materia canon q in hac parte grauat heredē vltra ius
ciuile voluit eq̄tatem ꝑferre. vt nō teneaꝭ ꝑ maleficio vel deli/
cto defuncti vltra vires hereditarias. vt. d. c. in lr̄is. ⁊. j. eo. c. ij.
li. vj. vt ſic eq̄tas iuris canonici moueaꝭ ad ſtatuēdū ꝙ heres
q hȝ bona defuncti licȝ q̄ſita teneatur ad reſtōnem illicite q̄ſi
torū etiā ſi illicita nō ꝑuenerint: ⁊ etiā ſi lis nō ſit ꝯteſtata cum
defuncto ſic eadē eq̄tate fuit ſtatutum vt vltra vires heredita
rias nō teneaꝭ. Iſta ſunt v̀ba dñi Fede. cōſilio. xxj. que bene
no. ⁊ adde qđ no. Bar. ⁊ Bal. ff. de acq. here. in rubrica. ⁊ in. l.
hēat vnuſq̄ſq̄. C. de ſa. ſan. eccl'. in repetitionibus eorūdem.

1 ☞ Propoſitum in mente retentum obligat in foro anime.
2 Uendens merces plus q̄ valeāt de preſenti propter dilatatā
pretij ſolutionem cōmittit vſuram.
3 Authoritas mutuū dantes ⁊c. q̄uo intelligatur.
4 Intentio mala obligat quem in foro cōſcientie ad reſtitutio/
nem eius quod male accepit.
5 Uſurarius mentalis an teneatur ad reſtitutionem.
6 Mutuabat quidā multas ſuas pecunias gratis ſine aliqua
pactiōe vſurarū: debitores tp̄e ſolutiōis dabāt ꝑ maiori par
te ſibi aliqđ vltra ſortē: ⁊ ex hoc ſatis lucrabaꝭ: ꝯ͞ iſtū ep̄s tāq̄
ꝯ͞ vſurariū inq̄ſiuit: an ex hoc ſit vſurarius cenſendus.
7 Teſtator an poſſit inducere vſuras in teſtamento.

Onſuluit. Mutuās ea mente vt pl⁹
ſorte ꝑcipiat nō dans pa/
rabolā iuramenti niſi inde aliqđ recipiat vēdēs
rem plus debito. q̄ꝛ ſolutionē ꝑtij differt teneꝭ
ex his in iudicio aiaꝝ. cōis diuiſio. q̄ꝛ primo con
ſultatio tria dubia ꝯtinēs: ad q̄ ſimul ſcđo reſpōdet ibi: verū.
¶ No. primo ꝙ in oībus iſtis trib⁹ q̄ōnibus ꝑpoſitū fuit mē
1 te retentū ⁊ obligat in foro cōſcientie: ꝉ licet ergo ꝑpoſitū in
mente retentū nō obliget: nec ꝑducat effectū in foro iudiciali
vt. l. ſi repetendi. C. de ꝯdi. ⁊ deinō. ſecus eſt in foro aīe. ⁊ ſic di
uerſum ius ſtatuiꝭ in vno: q̄ in alio. qđ q̄ñ ſit verū dic. vt not.
d. Fede. de ſeñ. ꝯſilio. xxj. ⁊ ꝑ Inno. in. c. q̄ꝛ plerīq̄. de imu. ec.
¶ Scđo no. de iſto qui aſr nō ꝯcedit parabolā iuramenti. te
nebaꝭ eñ debitor vinculo iuramēti ſoluere ad certū terminū.
⁊ q̄ꝛ nō poterat petebat terminū ꝓrogari: qđ ille creditor fa/
cere forte gratis nolens ſine pacto aliqđ recepit: et poſtea ꝓ/
rogauit. de qua ꝓrogatione vide qđ no. ſ. de offi. dele. c. P. ⁊
H. ⁊ colligit Io. an. ꝙ inſpicienda eſt cōſuetudo ꝑriſſami. vt
l. vel vniuerſoꝝ. ff. de pig. ac. ⁊ de ſcđa vſura. l. q ſemiſſes. xlvij.
2 diſt. q̄. ¶ Tertio no. ꝉ de illo q vendit merces plus q̄ valeāt
de p̄ñti ꝑpter dilatā ꝑtij ſolutionē. ſiĉ. ſ. eo. c. in ciuitate. Et
collige ꝙ ſi pecunia debeat ex alio ꝯtctu: q̄ mutui (vt h̄ erat)
nō pōt aliqđ recipi vltra ipſam. qđ eſt ꝯ͞ opi. quorūdā. de q̄ in
aut. ad hec. C. eo. ti. multū ergo late accipit mutuū. de quo lo/
quitur Luc. vj. mutuū date ⁊c. ex quo tex. hic arguit ad hunc
ꝯtctū emptiōis. facit in ꝯtrū qđ dixi. ſ. in. c. in ciuitate ꝙ iſte vꝭ
minus vēdere terminū ꝓlixū ꝑfigendo ſolutionē: vt dixi ibi.
3 ¶ Quarto no. ex dicta aucte mutuū dātes ⁊c. ꝉ ꝙ nihil dȝ in/
de ſperare. qđ intellige de ſpe lucri: vt ſeq̄tur. Nā euitare poſ
ſet debitor vniuerſitatꝭ etiā ex pacto collectas: ad q̄s interim
vniuerſitati tenebaꝭ. ſm Gui. q hoc no. in Specu. eo. tit. in fi.
Sed dicit Io. an. diſtinguendū inter certa ⁊ incerta ad hoc. j.
4 eo. c. fi. ¶ Quinto no. ꝉ ꝙ mala itētio obligat quē i foro ꝯſcie
ad reſtōnē ei⁹: qđ male accepit. vtrū aūt obligeꝭ in foro iudi/
ciali dicā ſtatim. ¶ Quero ergo vtrū ꝉ vſurarius mentalis te
5 neaꝭ ad reſtōnem: ita ꝙ poſſit cogi. glo. fi. tȝ hic ꝙ nō. licȝ eñ
ſit vſurarius mutuās ꝑncipalr̄ ſpe vſure; nō tñ teneꝭ reſtitue/
re plus receptū: niſi aliqđ faciat ꝑpter qđ debitor neceſſario
id dare cogaꝭ: puta negādo ꝓrogationē termini vel recipien
do cautionē maioris ſumme. ⁊ ſm hoc nō nocet vſura menta
lis: ſicut nec ſimonia mētalis quo ad reſtōnem: ſed ꝑ peniten
tiam aboleꝭ. alij dicūt: ꝙ ſemꝑ teneꝭ reſtituere: ex quo ꝑncipa
liter ducꝭ illa intentiōe. q̄re aūt aliud in ſimonia: q̄ in vſura
no. Io. an. ſ. de ſimo. c. fi. ⁊ qđ dr̄ vſurā mentalē nō obligare
ad reſtōnem. poſſet eſſe verū q̄ñ ſecūdario ⁊ nō principaliter
ponebaꝭ ſpes in lucro. ⁊ ſic intelligit Io. an. qđ no. hic Gof. ⁊
Hoſti. in ſumma huius tituli poſt prin. ⁊ plenius ꝑ Io. an. in
regula peccā. de reg. iur. lib. vj. in primo articulo q̄ōnis ⁊ vide
qđ no. Ray. in ſumma huius ti. v̀. ſed nūquid volūtas. ex ꝑdi
ctis inferꝭ ſm Hoſti. ꝙ ſi is ꝯ͞ quē agiꝭ in iudicio ꝯtētioſo cō
fiteatur ſuā prauā intentionē: ſiquidē petebaꝭ vt vere vſura/
riū ꝑpter iniuſtā petitionē abſolueꝭ reus: niſi ꝑpter aīe peri
culū dicaꝭ hic aliqđ. lpāle ad qđ. ſ. de iudi. dilecti. Sed ſi pete
batur vt q̄ſi vſurariū iniuſte ⁊ ꝯ͞ ſalutē aīe receptū fiet ꝯdēna
tio ſm Hoſt. ⁊. j. dicta faciūt ad q̄ōnem quā de facto habui h̄
6 ſeñ. ꝉ quidā curialis vir mutuabat multas pecunias ſuas gra
tis ſine aliq̄ pactiōe: vſurarū debitores iſti tp̄e ſolutionis da
bant ꝑ maiori parte ſibi aliqđ vltra ſortē. ⁊ ex hoc ſatis lucra
batur. ꝯ͞ iſtū ep̄s tāq̄ ꝯ͞ vſurariū inq̄ſiuit: q̄ritur an ex hoc vſu
7 rarius ſit cēſendus. vel q̄ſi. collige ex ꝑdictis. ¶ Quero ꝉ vtꝝ
teſtator poſſit inducere vſuras in teſtō. Bar. dicit ꝙ nō. in. l.
ſi. ff. de his q̄ pe. no. ⁊ ꝓbaꝭ in. l. iij. §. fi. ff. de annu. lega.

1 ☞ Appellandi beneficium denegatur manifeſto vſurario.
2 Appellatio denegatur predoni manifeſto.

1 Uam pernicioſum. No. pri
mo ꝉ ꝙ
manifeſto vſurario denegaꝭ bñficiū appellādi. et
hoc intellige cū dicit ſe vſurariū nō eſſe: vel ne cor
rigatur ſm Hoſti. dicit Inno. ꝙ audireꝭ appel/
lans a ſnia. dicit tñ ꝙ alij dicūt ꝯtriū qđ durū eſt ſentire. lȝ eñ
notoriū ſit aliquē exercuiſſe vſuras: nō tñ eſt notoriū ꝙ cum
Petro vel Martino dicere: ꝙ iſtis agētibus ꝯdēnatus non
valeat appellare: nō vꝭ verū. q̄ꝛ iura ꝓhibent appellare ſuper
eo: qđ eſt notoriū. ꝙ hoc nō eſt reſpectu tytij vel martini: ſed
in gñe. ⁊ hoc ſentit glo. operabiꝭ ergo notoriū qđ dicit Hoſt.
⁊ ꝓcedeꝭ ſine ſtrepitu ⁊ figura iudicij. in cle. diſpendioſam. de
iudi. ¶ Oppo. appellatio eſt defenſio. qđ ptȝ. q̄ꝛ nō negatur — Opponit in cōtrarium.
excōicato. vt. ſ. de excep. ſignificarūt. Itē eſt iuris bñficiū. vt
l. j. ff. de appel. ergo nemini eſt negandū etiā predoni. de reſti.
2 ſpoli. c. in lr̄is. Sed dicꝭ ꝙ manifeſto ꝑdoni negareꝭ appella/
tio: ſicut vſurario. de app. cū ſit. in fi. Non ob. ꝙ appellatio ſit
defenſio. q̄ꝛ eſt defenſio iuris poſitiui q̄ hñ pōt a iure ꝓhiberi
vt dixi. ſ. de adul. intelleximus.

1 ☞ Obligat⁹ inefficaciter pōt petere liberari a tali oblōne.
2 Iudex ſecularis poteſt cognoſcere de cauſa vſurarum.
3 Iudei ſunt etiam de foro eccleſiaſtico.

Oſt miſerabilē. Per ſubtractio/
nem cōionis chri
ſtianoꝝ cogit eccl'ia iudeos ad remittendas vſuras
⁊ ꝯ͞ iudeos vſurarios duplicē ꝓuiſionē ponit. ſcđa
1 ibi: ⁊ donec. ¶ No. primo ꝉ ꝙ ille q eſt inefficaciter obligatus
a pōt petere liberari a tali obligatiōe[a] cōpetit ergo exceptio ⁊ — a ¶ A tali obligatione. Vide Panor. in. c. cū dilecta. ſ. ō ꝯfir. vtili. et Ancha. i. c. gēma. ſ. de ſpōſali. ⁊ faciūt notata per Bal. in l. iudex. de his q ſunt ſui.
actio: vt libereꝭ. facit. l. ſi contūdat. ⁊ qđ ibi no. ff. de fideiuſ. ſic
⁊ q̄ñq̄ agit vt qs reponat ſe in priſtinā oblōnē. vt. l. ſi qs acce
2 pto. ff. de ꝯdi. inde. ¶ Scđo no. ꝉ ꝙ de cā vſurarū cognoſcit
iudex ſecularꝭ. ꝯ cor. j. c. quāto. ⁊ hoc eſt verū q̄ñ agiꝭ de vſuris
tāq̄ ſolutis indebite: vel vt ꝓmiſſio remittaꝭ. vt h̄. vbi v̀o agi
tur de eis vt de pctō vel dubitaꝭ an ſit vſura: vel ꝯtct⁹ vſurari⁹
tūc ſpectat cognitio ad iudicē eccl'iaſticū. vt no. Pau. ō leaza.
i cle. diſpēdioſā. de iudi. ⁊ ꝑ Bar. in. l. tytia. ff. ſo. ma. ⁊ dixi in
c. tuā. de or. cog. glo. ſ. de iureiur. ex lr̄is. dicit cām vſuraꝝ eſſe
q̄ſi ſpūalē. q̄ glo. nō approbaꝭ q̄ñ vſure repetūtur vt indebi/
3 te. vñ qđ no. Io. j. eo. c. i. li. vj. ¶ Tertio no. ꝉ ꝙ iudei ſūt etiā
de foro eccl'iaſtico. ⁊ exerceꝭ in eos cēſurā indirecte priuando
ipſos cōione fideliū. ⁊ de hoc cui⁹ fori ſint iudei ⁊ alij infideles.
dic vt. ſ. de voto. qđ ſup. ⁊ de hoc etiā hic in glo. fi.
1 ☞ Iuramentū nō ꝯfirmat ꝯtctum a iure reprobatū.
2 Uſure licet remittātur vſurario: nō liberatur ex tali remiſſio
ne ſine reali ſatiſfactione.
3 Pactum de nō petendo vſuras nō tuetur vſurarium.
4 Uerba ꝓmittit nō facere q̄ōnem: nō mouere ꝯtrouerſiā: vel
nō mouere litē: q̄uo intelligātur.

Ponit que ſtiones.

Tuas. Uſurarius q fecit debitorē iurare de ſol-
uēdis ⁊ nō repetēdis vſuris eccleſiaſtica
cēſura cōpellit᷑ ab exactione deſiſtere: ⁊ ꝑceptas reſti-
1 tuere. h. d. cōis diuiſio. ſecūda ibi nos igit᷑. ¶ Not. primo. † ꝙ
iuramentū nō cōfirmat cōtractū a iure reprobatū. qḋ dic vt. l.
2 nō dubiū. C. de legi. ¶ Scḋo no. ꝙ iſta decre. ꝓbat † ꝙ ſi vſu
rario remittunt᷑ vſure nō liberat᷑ ex tali remiſſione ſine reali ſa
tiſfactōe idē eſt eīn remittere qḋ facere pactū de nō petēdo. qḋ
hic ꝓhibet᷑. qḋ dic vt dixi. ſ. c. cū tu. ⁊ iſte text. quo ad hoc videt᷑
intelligi qñ in ipſo cōtractu mutui ſic cōuenit. ex poſtfacto aūt
3 videt᷑ talis remiſſio valere. qḋ dic: vt ibi. ¶ Tertio not. † pa-
ctū de nō repetēdo vſuras nō tuet᷑ vſurariū. qñqꝫ als cautelas
inueniūt: ne ad reſtitutionē cogant᷑: q̄ eis nō ꝓſunt poſtq̄ cō-
ſtat de fraude ꝑ ꝓbabiles cōiecturas. arg. h ⁊ in eo qḋ le. ⁊ no.
de emp. ⁊ vē. ad noſtrā. ⁊ de pig. illo vos. remittit ho. ad ſum-
mā. e. ti. §. qualiter cōtract⁹. hodie etiā additū eſt ad ipoꝝ cau
telas cōuincēdas: vt cogant᷑ tradere libros rōnū p⁹ cle. j. e. titu.
4 ¶ Ultio no. ꝙ dicit tex. † ꝓmittit non facere qōnē. qualr hoc
intelligat᷑. ⁊ qd ſi ꝓmittat nō mouere cōtrouerſiā: vel nō mo-
uere litē: vel nē cōtrauenire vel nō petere. qd importēt iſta verba
dic ꝑ bar. in. l. amplius. ff. rē ra. ha.

1 ☞ Uiolās legē generalē inuocare nō dꝫ auxiliū alterius le
gis generalis.
2 Exceptio vſurarū receptarū ab eo cōtra quē agit nō ſolū ob-
ſtat vſurario: ſꝫ etiam a quocūqꝫ. Et eſt talis exceptio declina
toria. nume. 4.
3 Audiētia aliena aliqñ ꝓhibet᷑: ⁊ an poſſit denegari reo.
5 Uſurari⁹ nō ꝓhibet impetrare: ſꝫ nō dꝫ audiri donec vſuras
reſtituat. Et qd ſi nō apparet q ab eo repetat. nu. 6.

Quia fruſtra. Nō audit᷑ vſurarius ꝑ re-
ſcriptū impetratū ſup re
cuperādis vſuris quas alteri ſoluit: niſi prius reſti-
tuat qs extorſit: ⁊ ponit ſtatutū. cui⁹ cām premittit.
¶ Not. p̄io regulā ꝙ fruſtra legis auxiliū inuocat ⁊c. de quo
1 in glo. j. ſup qua dicit Jo. an. poſt vin. † ꝙ violās legē gñalem
inuocare nō dꝫ auxiliū alterius legis gñalis. ⁊ ſic loquit᷑. l. au-
xiliū. Sꝫ talis bñ poterit defendere ex lege ſingulari vel priua
ta: vel priuilegio niſi tale priuilegiū qḋ tollat᷑ ꝑ offenſam iurꝫ
cōis. C. vbi de crimi. agi opꝫ. aut. qua in prouincia. de hoc an
peccās in vna. l. ꝑdat illi⁹ bñficiū ⁊ alter⁹. dic vt not. Jnn. ſ. de
2 adul. intellexim⁹. ¶ Secūdo not. † ꝙ nō ſolū obſtat vſurario
exceptio vſurarū receptarū ab eo: ꝯ quē agit: ſꝫ etiā a quocū-
qꝫ. ⁊ eſt ſi. vſurarius illi q impetrat ius iniquū: q dꝫ vti eodē iure
nō ſolū cū illo ꝯ quē impetrauit. ſꝫ ēt ꝯ oēs. vt. l. iij. §. j. ff. qḋ qſqꝫ
Jn hoc ergo iſtud edictū de vſuris eſt ſimile illi edicto. ex hoc
ergo ptꝫ ꝙ excludit qs agētē ex iure nō ſibi ſed tertio cōpetē-
ti. qḋ qñ ſit verum dic ꝑ cōpoſt. ſ. de reſcrip. mandatū. ⁊. l. cum
ſeruū. de ſerui. fugi. ⁊ qḋ not. Jnn. in. c. vlt. de loca. ¶ Tertio
3 no. † ꝙ ꝓhibet᷑ qñqꝫ aliena audiētia. ⁊ loquit᷑ tex. in actore reo
āt an poſſet audiētia denegari nō vr̄. q2 defenſio nemini eſt ne
gāda. vt. l. defenſiōis facultas. C. de iure fiſ. ⁊ de. paſtoralis de
re iudi. Sꝫ certe imo ꝑꝑ delictū etiā reo audiētia denegat᷑. vt
l. ſꝫ ſi ꝑ pretorē. §. ſꝫ cū ex edicto. ff. ex q cau. ma. de hoc dic vt
d. c. intellexim⁹. vbi dixi. facit. c. ad abolendā. §. q vero. ſ. de he
re. ⁊ ꝑ bar. in. l. diſputatiōe ſtatuto ciuitatis cauet᷑ ꝙ fenerator
4 ⁊c. ⁊ pondera iſtud verbū nō audiat᷑ ⁊c. † colligo eīn ex hoc ꝙ
iſta exceptio eſt declinatoria. ergo dꝫ opponi an̄ litē cōteſt. vt.
C. de ꝓcu. l. ita demū. ⁊. ſ. de re iud. inter mona. ⁊ dicit hic Jo.
an. ꝙ ꝓbari dꝫ infra octo dies. ar. de excep. pia. ⁊ de ſen. exc. ſo
let. li. vj. Si ergo hēret lōgiorē tractū nō haberet ipedire peti
tionē vſurarū quarū cā liq̄da eſt. C. de cōpen. l. ſi. ad hoc alle.
goſ. de app. ꝯſtitutis. ij. de accu. accedēs. reſeruet᷑ ergo in dire
ctā ꝓbationē ⁊ petitionē ꝙ ꝑ modū exceptiōis tūc nō ꝓbat᷑.
vt ibi. ⁊ de neg. ge. l. ſi aūt. §. ſi quocūqꝫ. dicit ēt ꝙ iſtā exceptio
nē nō poſſet opponere extrane⁹: ſꝫ ſolū ille cōtra quē ē facta
impetratio. ad tertiū eīn nō extēdit᷑ bñficiū reſcripti. ſ. de offi.
5 dele. c. P. ⁊ G. ¶ Quarto no. ꝙ † vſurari⁹ nō ꝓhibet᷑ ipetrare
ſed nō dꝫ audiri donec vſuras reſtituat. nō ergo ſunt litere nul
le a ꝑn. ⁊ hoc ꝓbat illud. c. ⁊ no. gl. hoc in ſi. nō ergo oppo. hec
exceptio in vi ſubreptiōis ꝯ reſcriptū: ſꝫ ſolū in vi dilatorie ad
impediēdū ꝓceſſum delgati: nā ſi opponeret᷑ in vi ſubreptio-
nis delegat⁹ ꝓnūtiaret ꝓcedendū nō eē: vt. ſ. de reſcrip. ſup li
Opponit in contrarium. teris. ſꝫ hic ꝓnuntiat ipetrantē nō audiri: niſi prius ac. q. d. re-
ſtitutiōe facta audiat᷑. ⁊ ita ſentit gloſ. ſi. in ſi. ¶ Oppo. dr̄ hic.
ꝙ vſurario ꝑꝑ delictū denegat᷑ executio iuris ꝓprij ꝯ. iiij. q.
vj. oibus. ⁊ de reſti. ſpo. c. itē cū quis. vbi dr̄. ꝙ criminis obie-
ctu ciuilis actio nō retardat᷑. So. illud gñale: h ſpāle in odiū
criminis. vel ſm vinc. vſure repetunt᷑ propter crimē cū omni iu-
re indebite ſint vt. ſ. e. c. iij. ⁊ dixi in rubrica lꝫ det᷑ ciuilis actio
cōditio idebiti vel ſine cā: vel ex. l. nec eſt ibi neceſſaria admoni
tio ſm eū. aduerte tñ ꝙ lꝫ repellat᷑ vſurarius agēs tñ autho-
ritate ſuperioris poſſet cogi reſtituere re⁹ illis a qbus agēs ex
torſit. ⁊ ſic exonerat a peccato. ⁊ ſic vtiliter gerant negotiū il-
lius vſurarij quo ad corpus ⁊ aīam. facit qḋ not. de iureiur. ad
nr̄am. ij. ſup glo. pe. ꝑ Jo. an. ⁊ qḋ ipē no. ſ. de adul. intellegi-
mus. ſup gl. pe. v. nō tñ. cū eīn poſſent repetere qḋ ſoluit: mul
to forti⁹ cōpenſare: ſi poſt ea ꝯ ipm agat᷑. ff. de neg. geſt. l. ſi pu
pilli liberant᷑ ⁊c. ergo q recepit vſuras ab vno ſi ſoluit ipius cre
ditori iudicis authoritate q excuſat. vt. l. paulo callimacho. de
leg. iij. ⁊ dixi de pigno. ex literis. Judex aūt iſto caſu qñ. ſ. reſti
tuit vſuras alteri q̄ ſoluēti faciat ſibi caueri ad ſuū ſenſum: ꝙ
nullū dānū poſtea cōſequat᷑ ab his a qbus exegerat ſm Jnn.
¶ Querit glo. ſi. † ſi aliqs nō apparet q ab iſto vſurario impe
6 trāte repetat vſuras. ꝙ aut nō apparet q2 eſt ſibi de vſuris ſa-
tiſfactum ⁊ audit᷑ agens. q2 ſufficit remiſſio vt dixi. ſ. e. cū tu. ⁊ Ponit queſtionem.
hic ſentit gl. Aut nō appꝫ q2 eſt incert⁹. ⁊ tūc dicūt qdā vt io.
⁊ Tā. qḋ dꝫ fieri nūtiatio in publicū poſtq̄ ſi nullus appꝫ: au
diet᷑ ipetrās. tu dic ꝙ aut nulľ apparet. q2 forte ſunt abſētes: ⁊
tunc ſi ſperet᷑ de reditu abſentis cui debet᷑ cōſignabit᷑ ⁊ depo-
netur. vt. l. acceptā. C. de vſuris. Si aūt nō apparet q2 ſic incer
tus: tūc dꝫ paupib⁹ erogari. ſi aūt ſcit᷑ ille a quo exactio facta
eſt: ſꝫ negligit ⁊ cōtēnit recipere. audiet᷑ ipetrās ſm Jo. an. di-
cit ēt hic glo. ꝙ etiā nemine opponēte iudex pōt repellere vſu
rariū manifeſtū exēplo dñi. iij. q. vij. q fine. ſi aūt eſſet occultus
⁊ de vſur. nō diffamat⁹ iudex nō poſſet repellere ex officio. qḋ
dic vt hic per hoſti.

1 ☞ Uſurarij manifeſti etiā nemine accuſante ꝑ penā latera
nēſis cōcilij ab ordinario cōpellunt᷑. ⁊ nu. 2.
3 Judex poteſt procedere per inquiſitionem ad commodum
priuati.
4 Argumēta ſufficiūt qñqꝫ ad cōdēnationē alicuius.
5 Cōſtitutio inferioris nō pōt tollere legē ſuperioris.

1 Cum in dioceſi. † Manifeſti vſurarij
ēt nemine accuſāte
ꝑ penā lateran. ꝯcilij ab ordinario cōpellūt. cōis di
uiſio. ſecūda ibi: fraternitati. ¶ Not. primo ꝙ qñqꝫ
cōtra delinquētē non apparet accuſator. q2 regulariter nemo
cogit᷑ accuſare. vt. ff. e. l. cū qs. ⁊ hoc cōtingit. ſ. qñ nō apparet
accuſator ⁊c. ꝑꝑ potētiā delinquētis quo caſu dicit ſpec. fratrē
occiſi cogendū accuſare qñ vꝫ ꝑꝑ hanc cām nō appꝫ accuſa-
2 tor. de hoc in ſpe. de accuſa. §. j. ver. qd ſi nullus audet. † Jn ca
ſu ergo. c. qñ notoriū eſt aliquē vſuras extorſiſſe ⁊ ſoluētē non
audire repetere ꝑꝑ potētiā creditoris: tūc eīn nullo denuntiā
te iudex cōpellet vſurariū ad reſtitutionē. q2 nō admittit᷑ petm̄
3 ⁊c. ſ. eo. cū tu. ¶ Secūdo not. † ꝙ iudex ꝓcedit ꝑ inq̄ſitionem
ad cōmodū priuati. qḋ ſit verū dic ꝑ Jnno. ſ. de iureiurā. ad
4 noſtrā. ij. vbi de hoc. ¶ Tertio not. † ꝙ argumēta ſufficiunt
qñqꝫ ad cōdēnationē alicui⁹. ꝙ dic. vt. l. ſi. ff. de q̄ſti. per barto.
que aūt argumēta ſint iſta dicit glo. ꝙ fama cūꝫ alijs admini-
culis. q2 ꝑ ſe ipām nō ſufficit. arg. no. ſ. de teſti. veniēs. ⁊. c. pre
terea. erūt aut adminicula ſm Jo. an. ſi vēdit ad terminū plus
quā in ꝑñti vt. ſ. c. in ciuitate. ⁊. c. cōſuluit. vel ſi facit emptōes
ſub ea cōditione: ꝙ rē emptā, emptor reſtituere teneat᷑ euicto
pretio: vel fructib⁹ ſibi retētis. ſ. de emp. ⁊ ven. ⁊ nr̄am. vel q2
apparēt vſuraꝝ inſtrā: vel mēſaꝫ tꝫ paratā ad fenus cēſendum
ſcōm Jnno. vel q2 cōſtat ꝙ alias publice renūtiauit vſuris. vñ
nūc facili⁹ cōuincit᷑. ſ. e. q̄ ꝑiculoſuꝫ. Ho. remittit ad ſummā.
e. ti. §. qualiter cōtract⁹. ⁊ vide qḋ no. xxiiij. q. ij. ſane. ij. in glo.
ſed qd. vbi no. ꝙ nō ſufficit cautio vſuraꝝ in ſcrinio alicui⁹ re-
periri ad hoc vt excōicari poſſit ſi fuit occult⁹. ⁊ vide qḋ no. j.
e. c. j. li. vj. in glo. maifeſti. ⁊. c. ij. in glo. iij. ¶ Extra q̄ro vtruꝫ
5 † cōſtitutio valeat epī qua ſtatuit᷑ ꝙ ꝑ vnū teſtē de vitate: vel
tres de fama: vel iiij. ſingulares: vel ꝑ cōfeſſiōeꝫ extra iudiciuꝫ
factā corā q̄cūqꝫ p̄sbytero poſſit qs cōuinci de crīe vſuraꝝ. ita
ꝙ ex tali ꝓbatōe habeat᷑ ꝑ maifeſto vſurario: q̄ ad oēꝫ effectū
manifeſti vſurarij. ⁊ vr̄ ꝙ nō valeat: q2 ē cōtra ius cōe: q̄ cauet᷑
ꝙ talibus ꝓbatōibus nō ſit plene credēdum. de teſti. licet. ⁊. c.
tam literis. de exceſſi. pla. q̄ ſit graue. certuꝫ ē autē ꝙ inferior
non tollit. l. ſupioris. xxj. diſt. inferior. ad hoc facit qḋ nota. de
heret. c. vltimo. lib. vj. Jtē ē textus in. c. ij. in clemē. vbi dicitur
ꝙ minor. l. ſupiores tollere nō pōt: nec corrigere: vel mutare:
modificare: vel addere. ſed in caſibus ꝑmiſſis eſt tollere tota-
liter. ad facit qḋ nota. de iur. iuran. venientes. preterea epiſco-
pus iurat ſeruare ꝯſtitutōes ⁊ iura de iureiuran. ego. et alibi
dicit᷑ ꝙ ſunt

dicitur.ꝙ ſunt debitores oẽs ſacros canones cuſtodire.ix.q.
iij.cũ ſuus.in prin.⁊ ad literã facit.xxv.q.ij.inſtitutio.⁊ alibi
dicit ꝙ violatores canonũ a ſcõ ſpũ iudicant.e.ti.c.violatores
preterea canon precipit ſtatuta romana pontificũ ab omnibus
cuſtodiri debere.xix.q.j.nulli.xxij.di.c.ij.qua ergo temeritate
epĩ poterũt nõ ſeruare:vel de nõ ſeruando cõſtitutionẽ facere
cũ cõtra tales pena depoſitionis canon cõminet vt ibi.ꝑterea
videt casus.ff.cõia pre.l.ſi vẽdito.in fi.⁊.C.de noxa.l.ij.de
ſepul.vio.l.iij.vbi dicit opʒ imperialia ſtatuta in oĩ loco ſuam
vim obtinere.ad hoc de aqua plu.ar.l.ſi prius.§.plautius.et
qð no.de loca.c.j.in glo.iij.in fi.preterea qua rõne poſſit vnus
epũs per tales cõſtitutiões ſubuertere ius cõe eadẽ rõne aliud
⁊ alius.⁊ ſic fruſtra fierẽt ↄſtitutiões pape.ſed hoc ſentire mo
dicũ differt ab hereſi.xxij.di.c.j.⁊ de cõſti.c.j.lib.vj.in glo.non
eniʒ reuocat.ver.⁊ ſi cõtrariũ diceremus.ꝑ hac ꝑte faciunt oĩa
iura que dãnant cõſuetudines ⁊ ſtatuta cõtra iura diſponen-
tia q̃ enumerãt in.d.c.j.lib.vj.preterea cõſuetudines ⁊ ſtatuta
ſunt paria quo ad effectũ:⁊ de vno ad aliõ lʒ arguere.ff. de le-
gi.l.de qbus.⁊.C.q̃ ſit lon.conſue.l.j.Sʒ cõſuetudo cõtra.l.nõ
valet:niſi ſit inducta ex certa ſcia eius:qui illã.l.poſſet expreſſe
tollere in illo loco.vt colligit in.d.l.de quibus.in fi.⁊ita ſentit
hoſ.de conſue.c.fi.⁊ Inno.⁊ cõpoſt.de cõſue.ſup rubrica.pre-
terea iura voluerũt ſtari teſtibus ſingularibus:vel vni teſti tñ:
ſiue fame tñ:vel ꝑsbytero.ne innocẽtia ↄfuſa ſuccũbat.ad qð
fecit de ſimo.lʒ heli.in fi.⁊ ne aduerſariorũ inſidijs pateat.ij.
q.j.manifeſta.⁊ cũ de iure diuino ſaltẽ duo teſtes requirũtur
quõ põt per talia ſtatuta derogari iuri poſitiuo et diuino.et
hãc ꝑtẽ.ſ.ꝙ epũs nõ poſſit facere.l.i ꝑiudiciũ alterius q nõ cõſen
tit tʒ inn.de loca.c.ij.⁊de offi.le.c.vlti.al.õ offi.ꝑñ.ori.l.ij.⁊ fa
cit qð ipſe no.de ↄſti.q̃ in eccl'ia.⁊ ꝙ nõ poſſit tollere.l.ſupiorẽ
lʒ poſſit adiuuare.not.ho.de offi.archi.c.fi.⁊ idẽ pau.in cle.ij.
in princi.de elec.vbi ſatis de hoc per eũ.⁊ idẽ ibi Io.an.qui re
mittit ad glo.Ho.⁊ Archi.de cõſecr.di.iij.c.j.in fi.⁊ iſtã partẽ
tenuit diſputãdo dñs Fed.de ſen.cõſil.xvij.vbi plene de hoc.

1 Caſus in quo de re pignori obligata creditor lucrat fru
ctus rerũ nõ dotaliũ.ſed ꝑ dote obligatarũ.
2 Maritus quare lucret fructus rei dotalis.
3 Dotẽ ꝑmittẽs ſi eã nõ tradat an poterit ſe obligare ex pacto
ad certos denarios ꝑ libra.
4 Heredes mariti ſoluto matrimonio obligãt mulieri prediuʒ
pro dote:an cõputabit mulier fructus in ſortem.

Salubriter. Maritus rei ſibi obliga-
te ꝑ dote fructus nõ cõ-
putat in ſortẽ.ponit dictũ:⁊ eius cãm. Nota
primo ꝙ qñqʒ ſocer.i.pater vxoris tradit gene-
ro ſuo vel ꝑmittit.an aũt ex tali numeratione vel ꝑmiſſione q̃
1 ratur actio mulieri vel ipi ſocero.dic vt.l.ij.ſo.ma.⁊.l.quoties
eo.tit.⁊.l.gaius. Secũdo not.ĩ caſum in quo de re pignori
2 obligata creditor lucrat fructus rerũ nõ dotaliũ:ſed pro dote
obligata. Quarto no.ĩ rõnẽ quare maritus lucrat fructus
rei dotalis.ſ.ꝑpter onera matrimonij.vt.l.ꝑ oneribus.C.de
iure dota.⁊.ff.e.tit.l.dotis fructus.⁊ intelligo hunc tex.tũ qñ
maritus ſuſtinet onera matrimonij:qr alit vxorẽ.ſecus vbi nõ
alit.qr tunc nõ lucraret fructus rei obligare ꝑ dote:ſicut etiã
nec fructus poſſeſſionũ dotaliũ.vt.l.inſulã.§.vſuras.ff.ſo.ma.
⁊.l.cũ poſt.ff.de iure do.⁊ de excep.doli.l.pe. Querit Joã.
an.tex.iſte loquit in loco pecunie ꝑmiſſe i dotẽ tradit fundus
pignori:ita ꝙ fructus qui ex re pignorata ꝑueniũt vir lucrat (Ponit queſtiones.)
3 ĩ quid ergo ſi ille qui dotẽ ꝑmiſit.(qr nõ tradit pecuniã ſic ꝑ-
miſſam)obligat ſe ex pacto ad certos denarios ꝑ libra.dicit
Jo.an.ꝙ quidã dicũt hoc licite fieri.oſtẽdãt tex.ſʒ aliũ in ma-
teria nõ habemus:ꝙ iſtũ.⁊ iſte nõ facit.qr loquit in fructu ſub
miſſo dei iudicio.nõ ob.rõ que ſequit:cui rñdet per decre.per
noſtras.in fi.de dona.inter vi.⁊ vxo.ita dicit ipſe.Sed contra
facit qð dixi.ſ.e.cõqueſtus.vbi gl.tʒ ꝙ ſi vẽditori pretiũ nõ ſol
uat:põt petere vſuras:nõ vt vſuras:ſʒ vt intereſſe:qð intereſſe
magis verſat in iſto ↄtcu dotis vt vir ſubit onera mr̃imonij.
credo ergo:ꝙ ſi maritus eẽt mercator:⁊ diligẽs:⁊ fuiſſet veroſi
mile lucratus cũ illa pecunia.vel emiſſet ex ea fundũ tãti reddi-
tus:ꝙ nõ ſoluẽs ſibi dotẽ in termino teneat ad illud intereſſe
arg.not.ꝑ cy.in aut.ad hoc.C.eo.tit.⁊ hoc dicit doctor meus
d.pe.de peru.tʒ.d.Jo.cal. Secũdo q̃rit Jo.and.ecõuerſo
4 ad textũ pone ĩ ſoluto matrimonio heredes mariti obligant
mulieri ꝑdiũ ꝑ dote.nũqd cõputabit mulier fructus in ſortẽ.di
cit inno.ꝙ ſic.⁊ idẽ hoſt.inducẽs.ff.de ſolutio.l.tytia.⁊.ff.q.ex
cau.in poſ.ea.l.fulcinius.j.rñſo.⁊ de vẽ.in poſ.mit.l.j.§.fi. Sit
ergo mulier cauta:ne ꝑ dote cõſiſtẽte in pecunia recipiat titu

lo pignoris:ſed facit ipam diſtrahi vel inſolutũ ſibi tradi.ff.de
re iudi.l.a diuo.alr̃s fructus extenuarẽt ſortẽ.ſ.e.c.j.ita dicit io.
an.aduerte:qr de iure ciuili ſi mulieri ſolu.matr.nõ ſoluat dos
põt petere vſuras.vt.l.vnica.§.ex actio.C.rẽ alie.gerẽ.reuo-
cat g ibi cy.in dubiũ an ille.§.ſit correctus ⁊ refert ibi dy.tenuiſ
ſe ꝙ nõ põt hodie.vt dr̃ in.d.§.ſʒ petet ꝙtũ eſt veroſimile eaʒ
percepiſſe:⁊ exinde ſe habuiſſe:quaſi vt intereſſe:nõ ve vſurã
nõ ſic in alio creditore in dicẽ:qr in eo vr̃ potius vſura.nã cum
dos ſit ꝑpriũ pr̃imoniũ mulieris vt.ff.de mino.l.iij.§.ſʒ vtrũ.
videt ꝙ magis debeat deſeruire oneribus mr̃imonij:ꝙ ad de
bitũ:vt ſicut cõſtãte matrimonio dos ſeruit oneribus vtriuſqʒ
ʒ viri ⁊ mulieris:ita ſoluto deſeruiat oneribus mulieris tñ
alij dicũt:ꝙ debeat hodie vſura vt dicit ille.§.qr cũ iſte vſure ve
niãt in penã mariti:⁊ quodãmõ rõne cuiuſdã delicti debet ſi-
cut ⁊ alie pene legales:q̃ ꝑ delictis vel quaſi a iure iponunt.vt
C.de vſur.aut.ad hoc ita dicit in.d.§.ex actio.in.ij.q.⁊ ibi not.
an infra annũ quo heredes viri nõ tenent dotẽ reſtituere q̃ cõ-
ſiſtat in pecunia vel rebus mobilibus teneant vxorẽ alere.ſi nõ ha
bet vñ ſe aliũde alat.dic:vt ibi ⁊ hic tangit Jo.an.

1 Laicus põt ipetrare literas ↄ laicũ ſi ſunt de foro eccl'ie.
2 Heres põt repetere vſuras quas ſoluit defunctus.
3 Exceptio q̃ habebat excludere defunctũ ab agendo excludit
etiã eius heredem.
4 Clauſula attẽtius ꝑuiſurus ⁊c.in literis qd operet.
5 Heres impetrãs literas nõ facta mẽtione de patre an poſſit
repelli ex eius perſona.
6 Exceptio vſurarũ an obſtabit illi qui extorſit pecunias nomi
ne alieno tãꝙ inſtitor:ſi ipe nũc agat noĩe ꝑprio nũ. 7.

Michael. Idẽ dicit qð.c.qr fruſtra.ſ.eo.pri-
mo ponit ptis q̃relã.ſecũda ibi:at
tẽtius cãm:quã ſtylus curie ponit in literis q̃ impe
1 trant ad has vſuras. Not.prĩo.ĩ ꝙ laicus lr̃as ↄ
laicũ ipetrauit.⁊ eſt rõ qr cũ erat de foro eccl'ie.ſ.vſurarũ alr̃s ↄ
2 ſ.de app.ſi duobus.⁊.c.cũ ſit gñale.de fo.ↄpe. Scðo no.ĩ ꝙ
heres põt repetere vſuras.quas ſoluit defunctus.⁊ ecõuerſo te
net reddere q̃s defunctus extorſit.trãſeũt ergo in heredẽ ⁊ ↄ he
redẽ petitio vſurarum:ſicut cetere actiões:vt.l.j.C.vt ac.ab here.
3 ⁊ cõtra.here. Tertio not.ĩ ꝙ exceptio q̃ habebat defunctũ
excludere ab agẽdo.excludit etiã eius heredẽ.qr eſt exceptio q̃
coheret rei.i.reſtitutioĩ vſurarum.exceptio võ ꝑſonalis excluſi-
ua defuncti vt excõicatiõis ⁊ ſi.nõ tãtuʒ ſit ↄtra heredẽ.⁊ hoc ẽ
ꝙ dicimus:ꝙ q̃daʒ ſunt vitia realia:q̃dã ꝑſonalia.vt.l.vitia.de
acqui.poſ.ſic ⁊ in priui.vt.l.qr ꝑuilegiũ.ff.ſo.ma. Not.q̃rto
tex.dũ dicit:ne in negotio ipo ꝑcedas ⁊c.ꝙ iſta exceptio ipe-
dit ꝑceſſum:⁊ ſic eſt dilatoria.iõ añ litẽ cõte.opponẽda.vt no.
4 hic.Jo.an.⁊.ſ.e.qr fruſtra. Quinto no.ĩ clam attẽtius ꝑui
ſurus ⁊c.q̃ ſemp in literis cõſueuit apponi:qñ ſup reſtõne vſura
rũ ipetrat.⁊ hoc verũ regulariter fallit cũ rector ipetrat noĩe
eccl'ie.delictũ eñ ꝑſone ⁊c.de hoc in ſpe.de reſcrip.ꝑñ.§.rõne
forme.§.circa materiã. Sexto not.ex eodẽ tex.dũ dicit au
thoritate nr̃a.q̃ſi innuat:ꝙ authoritate ordinaria poſſet ꝑce-
dere.qr iſti ciues erãt de ſua iuriſdictiõe ordinaria.Ita ꝙ licʒ
nõ poſſent lit.cõte.audiri vigore delegate iuriſdictiõis ceſſan
te tũc ꝑtãte recõueniẽdi tñ poſſent vigore ordinarie.ſʒ tũ ſup-
ple ad textũ.maxime.⁊cõclude ꝙ ordinario authoritate pape
pape eã delegat:q̃ eſt de eius iuriſdictiõe ordinaria quo caſu qd
iuris de tali cõmiſſiõe.dic vt.ſ.de offic.or.lʒ. Querit gl.iſte (Ponit queſtiones.)
tex.dicit.ꝙ agẽs fecit mẽtionẽ de pr̃e ſuo in ipetratiõe.iõ re-
5 pellit ex ꝑſona eius:niſi reſtituat vſuras q̃s pr̃ extorſit.ĩ pone er
go ꝙ de pr̃e nõ fecit in lr̃is mẽtionẽ an repellet ex ꝑſona eius:tʒ
ꝙ ſic:ẽt ſi petat ꝑpriuʒ debitũ:poſtꝙ ẽ heres pr̃is:cũ eñ poſ-
ſent tũc ab eo vſure repeti vt.ſ.c.ↄqſtus.multo magis excipi
vt.l.j.§.cũ dam.ff.de ſupſ.nõ ob.ꝙ delictũ defuncti nõ no-
cet heredi.qr vſure nõ repetunt rõne delicti:ſʒ ↄditiõe indebi
ti ex q̃ſi ↄtcu.ita dicit gloſ.quã hñ no.qr ſm eã nõ ꝑcedit qð di
ctũ eſt in multis:ꝙ in illo crie vſurarũ heredes tenent ex deli-
cto defuncti.nõ eñ tenent ex delicto:ſʒ ex q̃ſi ↄtcu. Intellige
ergo ſiue filius agat ex ꝑſona pr̃is:ſiue ex ꝑpria dũmõ ſit heres
patris obſtat ſibi talis exceptio.ſiue etiã bona empta de pecu-
nia vſuraria ꝑuenerint ad eũ:alr̃s ↄ.C.de dona.l.ſi pr̃ ſm Jo.
6 an. Vltio q̃rit glo.ĩ ſi qs extorſit pecunias noĩe alieno:for
te tanꝙ inſitor agenti noĩe ꝑprio obſtabit talis exceptio.gl.
tʒ ꝙ nõ.de hoc not.xlvj.di.ſi quis nõ ſuo.ꝑ glo.facit.ſ.de pe
cun.cle.c.pen.⁊ hoc placet hic Innocent.⁊ hoſtienſi.arguit ex
l.j.§.cũ ꝑcurator.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊ de ſenten.excõ.c.mulieres
hoſt.tñ alibi dicit iſtũ teneri in ſubſidiũ.ſ.illo pro quo fuit ex-
torta nõ exiſtente ſoluendo ita not.in ſumma huius tit.§.ſi.et

goff.in ſumma huius tit.§.itē qd ſi quis agat ad vſuras noīe
alieno.an obſtabit exceptio ꝙ hic vſurarius :⁊ extorſit vſuras
noīe proprio dic vt not.gui.de reſcrip.pſ̄ita.⁊ facit qđ not.de
7 ordine cogni.cum dilectus.⁊ de procu.c.fina.† Et collige ex
predictis diſtinctionem vtrū agenti ad reſtitutionē obſtet ex
ceptio ꝙ ipe vel pater eius fuerit vſurarius.nā aut ipſe eſt vſu
rarius:⁊ nō pōt repetere vſuras:que ab eo ſunt extorte:niſi re
ſtituat quas extorſit.aut opponitur exceptio ex perſona pa-
tris:⁊ tunc aut eſt heres eius:⁊ obſtat ſiue agat ex pſona pro
pria:ſiue patris.⁊ idem ſi bona empta de pecunia vſuraria p-
uenerint ad eū.aut agit ex pſona ꝓpria:⁊ opponit: exceptio
de vſuris extortis ab eo noīe alieno:⁊ nō pōt niſi in ſubſidiū
vt.ſ.dixi.aut econuerſo agit noīe alieno: ⁊ opponit de vſuris
extortis nomine proprio.⁊ tunc aut eſt ep̄us:⁊ agit nomine ec
cleſie ⁊ non poteſt vt dixi in quinto notabili.⁊ ita habes mate
riam iſtam.

1 ☞ Coercio chriſtianorum a delictis non debet cedere com
modo iudeorum.
2 Uſure exhauriunt hominum facultates:⁊ deducunt ad pau-
pertatem.
3 Senſus contrarius nō ſumit ex lege vel cōſtitutione: vbi re
ſultat abſonus intellectus.
4 Uſura ꝓhibet maxime immoderata.
Uſura que dicatur immoderata.
5 Judei alijs penis coercentur ꝙ̄ chriſtiani ſi mutuant ad vſu-
ras.de quibus hic.
6 Judei qualiter excōmunicentur.
7 Judei cogunt ad ſolutionē decimarum ⁊ oblationem quas
chriſtiani cōſueuerūt ſoluere de poſſeſſiōibus ⁊ domibus iu-
deis nouiter acquiſitis.
8 Judei ſunt capaces dominiorum ⁊ poſſeſſionum.

Quanto. Judei qui a xp̄ianis graues vſu-
ras extorquent:vel de ſuis domi-
bus vel poſſeſſionibus decimas ⁊ oblationes non
ſoluerunt eccleſijs priuantur xp̄ianorū cōmercio:et
1 ſunt duo dicta.ſm ibi: hac eadem. ¶ Not.primo † ꝙ coercio
xp̄ianorum a delictis nō dꝫ cedere cōmodo iudeorū.qꝛ pena
vnius ſolet pena eſſe alterius nō prebere audaciā delinquēdi
2 vt.C.ad.l.iul.re.l.j. ¶ Secūdo not.† ꝙ vſure exhauriunt ho
minū facultates ita ꝙ deducunt ad pauptatē.⁊ iſta eſt vna de
de cauſis ꝓhibitionis no.ſ.c.in rubrica.vñ qui habent pecu-
nias ad vſuras poſſunt allegari ſuſpecti tanꝙ̄ labant faculta
tibus.vt not.in.l.ij.ff.ſol.ma.qđ not. ¶ Tertio not.ꝙ iſta cō
ſtitutio ꝓhibet exigi vſuras imoderatas. a cōtrario ergo ſen
3 ſu permittere moderatas cuius cōtrariū no.glo.† qꝛ ex.l. ſiue
cōſtitutione cōtrarius ſenſus nō ſumit :vbi reſultat abſonus
intellectus.vt.l.cōuenticulā.C.de epi.⁊ cle.⁊.l.ij.de condi. in-
ſer.⁊ qđ not.bar.in.l.oēs populi.ff.de iuſti.⁊ iure.⁊ vide quod
no.in cle.j.de vſuris.in glo.ꝙ ſi fiat ſtatutū ꝙ nō poſſit quis
4 exigere noīe vſurarū vltra duos dena. ¶ Quarto no.† ꝙ pro
a hibetur vſura.[a] maxime immoderata. q̄ aūt dicat imoderata.
dic:ꝙ de iure ciuili qñqꝫ pn̄t exigi vſure trientes.qñqꝫ beſſes.
qñqꝫ ſemiſſes.qñqꝫ cēteſime.trientes aſcendūt in anno ad ter
tiā ptē ſortis que eſt puta.xxx.⁊ exiguntur.x.⁊ ſic de ceteris.
vñ Jo.an.ponit verſum.illuſtris trinā beſſem mercator habe
bit oēs ſemiſſem cēteſima ſit tibi iuncta.de hoc ꝑ hoſti.in ſum
ma.co.ti.§.qualiter pctant.⁊.l.eos.C.de vſur. ¶ Quinto no.
5 † ꝙ iudei alijs penis coercent ꝙ̄ xp̄iani ſi mutuant ſub vſuris
xp̄iani eñ cōpeſcunt penis de quibus in.c.qꝛ in oībus.ſ.e. Ju
dei vero penis hic no.⁊ eſt rō.qꝛ ille pene nō cadunt in eos:idō
ad alias deuenit ſiue a iure in alias cōmittant.tetigi.ſ.de iud.
6 poſtulaſti. ¶ Sexto not.† ꝙ pena eſt hominū carere cōmer-
cio.lꝫ ergo iudei nō poſſunt excōicari.qꝛ nihil ad nos ⁊c.ij.q.
j.multi tñ per indirectū excommunicant cū ſubtrahit eis xp̄ia
norū cōmerciū.facit.j.de priui.quanto.⁊.l.hi qui ſanctā.C. de
apoſta.⁊ collige ex hoc.ꝙ niſi delinquant xp̄ianorū eis cōmer
ciū nō negat.facit.ſ.de iude.⁊ ſi iudeos. ¶ Septimo not.in
7 §.hac eadē.† ꝙ iudei cogunt ad ſolutionē decimarū ⁊ oblatio
nū quas xp̄iani cōſueuerunt ſoluere de poſſeſſionibus ⁊ domi
8 bus iudeis nouiter acquiſitis.ex quo etiam collige.† ꝙ iudei
ſunt capaces dominiorū ⁊ poſſeſſionū:⁊ ideo nō eſt licitū ipos
expellere violenter vel eis aliqua pſonalis iniuria irrogari.vt
dicto.c.⁊ iudeos.⁊.c.ſicut iudei.eod.titu.⁊.c.gaudemus.poſt
prin.de diuor.vbi dicit conſtitutionibus canonicis nō arctant
Γ ⁊c. ¶ Opponit:iſte tex.videt velle.ꝙ ad oblatiōes ⁊ decimas
perſonales teneant.contra imo videt ꝙ nō teneant: niſi ad re
ales.vt.c.de ceteris.ſ.de deci. Jo.dicit poſt hoſt.ꝙ iſte text-

a ¶ Uſura. An ex ſolo cōtractu mu tui cōmittat vſura vide Jo.de tur. cre.i.c.ſi fe neraritis xiij.q.iij.

Γ Opponit in contrarium

dꝫ intelligi cum domus vel poſſeſſio cuius redditus obligati
ſunt ꝓ anniuerſario:vel alijs ſimilibꝰ peruenit ad dñiū iudeo
rū.⁊ hoc etiā voluit goff.dicēs de cenſibꝰ pēſionibus ⁊ realibꝰ
preſtationibus hoc intelligendū cū ad pſonales iudei non te-
neant cū pſone nō ſint ſm ho.hunc intellectū lꝫ ſit verus in ſe
mutauit quo ad intellectū huiꝰ.c.dicēs hanc decre.plane in-
telligi vt verba ſonāt.ſcꝫ vt habeat eſtimatio ꝓuentuū q ꝓue
nire ſolebāt eccl̄ijs de decimis pſonalibus:⁊ oblationibus cū
xp̄iani domos habitabāt q̄ nūc ꝑuenerunt ad iudeos.⁊ ad il-
lud teneant iudei eccleſie parochiali.⁊ ſic dicit ſeruari de con-
ſuetudine arelatēſi.⁊ hꝫ equitatē.pone eñ in iſta parochia ſan
cti pelegrini iudei emerūt plures domos xp̄ianorū:⁊ in eis ha
bitāt.certe de decimis perſonalibus ⁊ oblationibus quas ſol
uebāt illi xp̄iani dictat rō vt iudei in ſimili teneant ſiue tantū-
dem.iſta eñ de cā priuilegiū ſubtrahit religioſis.de deci. ſug-
geſtū.nam ſumma eſt cā curatorū.vt ptꝫ de preben.c. extirpan
de.§.ſi igit quibus.ſi neceſſitatē patiant tenet ep̄us prouide
re.xciij.diſt.diaconi.⁊ quibus nihil minuēdū de iure paro-
chiali:niſi ex magna cā.de his que ſi.a prela.c.paſtoralis.

1 ☞ Mutuū dati nō eſt licitū aliquid recipere vltra ſortem.
2 Res ſi perijt periculo debitoris nō naufragio:an creditor qui
ſuſcepit ſub ſe periculū teneatur.
3 Nundine q̄ priuilegia habeāt:⁊ quāto tēpore pdantur.
4 Pretiū an poſſit ſolui de preſenti.⁊ rei traditio in aliud tem-
pus differri.
5 Emptio grani an poſſit fieri ante meſſes.ſimile de vino ⁊ oleo
⁊ alijs fructibus.
6 Uenditor rē q̄ in alio loco carius vēditurus erat an poſſit il-
lam illo pretio vēdere in loco vbi nūc eſt.
7 Pecuniā habēs ⁊ volēs ire ad nūdinas:ſi inuenit aliquē eūtē
an poſſit illā ei dare certo pretio.

Nauiganti. Sunt tria dicta.ſecūdū ibi:il
le quoqꝫ. tertiū ibi.ratione.
¶ Not.primo ꝙ qñqꝫ creditor ſuſcipit periculum
pecunie mutuate.qđ eſt cōtra naturā mutui in quo
tranſit periculū in debitorē:qꝛ nō ad illā pecuniā mutuatā ſed
ad aliā eiuſdē qualitatis in genere obligatus eſt.⁊ genus pe-
rire nō pōt.vt.l.incendiū.C.ſi cer.peta.⁊.ff.eo.titu.l.ij. ¶ Se
1 cundo not.† ꝙ danti mutuū nō eſt licitū aliqd recipere vltra
ſortē:etiā ſi ad eū ſpectet periculū pecunie.⁊ hoc de iure iſto.ſꝫ
de iure ciuili huic creditori mutuāti periculo ſuo pecuniā na-
uigāti erat licitū recipere vſurā cēteſimā:⁊ dicebat iſta pecu-
nia traiectitia.ſiue nautica.ff.đ nau.fe.ꝑ totū.ꝓ quo(vt dixi)
poterat recipi vſura cēteſima.qđ intēdit iſta cōſtō reprobare ta
2 le periculū ſpectare ad creditorē.† Itē qd ſi debitoris pericu-
lo nō naufragio perit.puta qꝛ i naui intulit merces ꝓhibitas
ita ꝙ oīa publicata ſunt:vel non ſeruauit locū nauigij vel ſua
audacia incidit in periculū.dic ꝙ iſtis caſibus nō erit pericu-
lū creditoris.qꝛ nō diſcrimine maritime tēpeſtatis:ſꝫ ex culpa
ſua periculū euenit.vt.C.e.l.cū proponas.dic:vt ibi not.Cyn.
3 ¶ Tertio no.† de iſtis nūdinis q̄ hn̄t q̄dā priuilegia a iure.vt
ff.de nūdi.l.heres.§. ꝓide.⁊.ff.de iud.l.j.vbi dicit.ꝙ ꝑuilegiū
faciēdi nūdinas pdit decēnio ꝑ nō vſum.⁊ aduerte qꝛ iſte loqt
in mutuāte nauigāti:vel eūti ad nūdinas.ſi aūt cū taliter eūte
qs cōtraheret ſocietatē ponēdo pecuniā ille vero opam talis cō-
tractus valet.de hoc no.xiiij.q.iij.plerīqꝫ.licite eñ tūc vt dicit
goffr.cōicant cōmoda ⁊ incōmoda.⁊ vide qđ not.ff.ꝓ ſocio.l.
vbi de ſocietate cōtracta in qua vnus ponit opam :aliꝰ pecu-
niā.Si qs aūt nō dat mutuo pecuniā ſꝫ trāſmittit eā ꝑ mare
cōſtituta certa mercede veterani iſta merces nō df vſura.ſꝫ p̄-
tiū euētionis vel cuſtodie.vt.ff.loca.l.in naue.⁊.l.q opas.⁊.l.q
mercedē.vbi v̄o dat mutuo ſemꝑ eſt vſura.qꝛ nulla eſt vtilitas
pecunie ſi teneat i arca:nec deteriorat vtēdo.lxxxviij.di. emēs
4 ¶ Quarto no.in v̄.ille quoqꝫ.† ꝙ qñqꝫ p̄tiū ſoluit de pn̄ti: et
differt rei traditio poſt tp̄us quo tp̄e nō eſt certū valeat plus
res q̄ vēdit vel minꝰ q̄ caſu nō poſſet hr̄e locū.l.ij.C.de reſcin.
ven.⁊.ſ.de emp.⁊vē.cū cām.qđ rōne dubij lꝫ qđ als nō liceret
5 de quo in glo.pe.ad ſi. ¶ Quinto not.† ꝙ iſte tex.hn̄ facit ad
iſtas emptiōes grani:vini:olei:⁊ aliorū fructuū futurorū an va
leāt qñ p̄tiū ſoluit de pn̄ti.dꝫ eñ cōſyderari veroſimile:vt ſiue
roſiſe ⁊ cōiter cōſueuerūt plus valere: ꝙ̄ emant videat vſura
puta dat p̄tiū tp̄e meſſiū.vt mēſure ſibi dent in paſcate critv ſu
riū ſm cōem curſū ⁊ ſolitū oīm regionū q̄ ſpectāda eſt.vt.l.i.
in princ.ff.de flumi.Et idem ſi emitur ante meſſes frumētum
ad eſtatem tam modico pretio quod veroſimiliter plus vale-
bit ⁊ valere communiter conſueuit.Sed vulgi opinio:que in
multis preualet:⁊ ſi dicat ꝙ quādoqꝫ cōtingit cōtrariū reſpō-
detur

dicitur ſʒ Hoſt.ꝙ ad ea q̃ raro ⁊c.ff.de legi.l.nã ad ea.vt er
go euitetur fraudis ſuſpitio emat de tp̃e ad idem: tp̃s in qua
litate puta de eſtate ad eſtatẽ de vere ad ver.vel ad tẽpus de
quo non ledat cõſcientiam:vel in animarũ iudicio ad reſtitu
tionem iudiceẜ.vt.ſ.e.ↄſuluit.clericis aũt omnino ſunt illiciti
tales cõtractus:quibus non licet emere:vt vendãt carius.ne
cle.vel mo.c.j.lxxxviij.di.per totuʒ.Remittit Hoſti.ad no.in
ſũma.e.ti.§.an vero aliquo caſu verſi.quarto ⁊ ſe.vbi de hoc
ponit multas practicatorias ⁊ vtiles q̃ones.¶Sexto no.in
verſi.ratione.de illo q vendit carius.merces ꝙ̃ valeant ratio
ne.dubij: ita ille qui vendit carius.hoc verum niſi de pſen
ti fuiſſet viliori pretio vẽditurus ſi tunc fuiſſet pretium ſolue
reẜ.aut ſi ꝓpter dilationẽ maiori ꝓtio vẽdit eſt vſurarius mẽ
Ponit queſtiones. talis.vt hic.⁊.ſ.e.ↄſuluit.¶Circa hoc querit Joan.an.poſt
6 doc.† pone ꝙ non erat venditurus in loco:puta erant poma
granata in riparia vbi maximum eſt forum:⁊ volebat vẽdere
parrhiſijs vbi cara ſunt:inuenit quẽdã qui ibi ſtatim ſibi dat
quod habere poſſet parrhiſijs nunquid eſt vſura dicit Jnn.
ꝙ non dũmodo non accipiat plus ꝙ̃ eſſet veroſimiliter acce
pturus in loco quo portare volebat.quia quo iure põt cari⁹
vendere propter dubium temporis:eodeʒ iure videtur poſſe
propter dubium loci.Hoſti.tenet ↄ̃ium dicens.ꝙ iſtud non
eſt bonum ſimile.tum quia non eſt veroſimile ꝙ quis faceret
talem emptiõem:niſi multum egeret.tum q: laborum ⁊ expẽ
ſarum itineris ratio habenda de voto.c.magne dicit Jo.an.
ꝙ opi.Jnno.videtur vera cum ſtatim ille emptor ſoluit pre
tium:ſed ſi differat ſolutionẽ pretij prout forſitan ipſe intelle
7 git:tũc vr̃ habere locum rõ Hoſti.¶Scõo quero cↄ̃ † ſupra
eſt dictum eſt qñ emit merces alibi deferẽdas ꝓtio cariori qd
ſi habens pecuniã volebat ire ad nũdinas ⁊ merces emere vt
alio deferret vel certo tp̃e ſeruaret propter lucrum ego indi
gens pecunia illam recipio offerens me reſtituere illaʒ cũ lu
cro ſperato interminato ⁊ loco.dicit hic Jnno.ꝙ licet quidã
teneant ↄ̃rium ipſe putat hunc cõtractum vſurarium:nec ſcit
illũ excuſare.Hoſt.ſ.e.c.ſalubriter.dicit ꝙ tali mercatori obli
gatus ſuʒ ad itereſſe illi⁹ lucri qõ facturus erat veroſimile ex
pecũia dũmõ nihil fiat in fraudẽ vſurarũ verius vr̃ dcm̃ Jnn.
⁊ qõ dr̃ de itereſſe hʒ locũ poſt morã debitoꝝ ⁊.ita tʒ Jo.an.

¶De crimine falſi. Rubrica.

¶Dictũ eſt.ſ.de qbuſdam prohibitis in lege:vt nõ furtũ fa
cies ⁊c.⁊ q: in ea ſubiungiẜ nõ falſuʒ teſtimoniũ.Jdeo de hoc
ſubmittit.habeẜ de materia.xix.di.in memoriã.iiij.q.iij.falſo
xj.q.iij.quiſquis.congruit rubrice de reſcrip.c.ij.⁊.c.ad audiẽ
tiam.j.⁊.c.olim.de teſti.tam literis.de teſti.cog.ſuper his.⁊.c.
cum cõtra.de his que ſi.a pre.quãto.de verbo.ſig.c.nouim⁹.

1 ¶Teſtis falſus obligatur parti quã leſit in crimine falſi: ⁊
iudici:⁊ etiam deo.
2 Satiſfactio q̃ ad vnũ nõ liberat falſidicũ ab alteri⁹ intereſſe.
3 Teſtis ita puniẜ de falſo ſi veꝝ tacet:ſicut ſi falſum dicat.
4 Teſtis ſi velit poſtea addere dicto ſuo vel corrigere non ad
mittitur.
5 Teſtis ſi ſtudioſe reddit cãʒ nõ ↄcludentem teneẜ pena falſi.
6 Teſtis ſi celat aliquod inſtrumentum vt veritas non appa
reat incidit in penam falſi.
7 Teſtis qui ſe occultat ⁊ non comparet ad teſtificandum vt ve
ritas occultetur an puniatur.
8 Teſtis ferens teſtimoniũ falſum an ſemper puniatur.
9 Teſtis qui falſum teſtimonium tulit per quem puniatur.
Et qua pena.nu.12.
10 Judex qñ debeat infligere penam falſo teſti.
11 Pena ordinaria an tollaẜ p ĩpoſitionẽ pene extraordinarie.

Falſidicus. Sũt due partes.ſcõa
ibi:vterq̃.¶No.pri
mo:ꝙ qñq̃ ex delicto eodẽ plures leduntur
⁊ vnicuiq̃ teneẜ vt dicit tex.circa quẽ articu
lũ vide qõ no.ff.de priua.delic.l.nũꝙ̃ plura.
1 p Bar.¶Scõo no.† ꝙ in crimĩe falſi obli
gaẜ falſus teſtis parti:quã leſit ex falſo teſtimõio ad itereſſe.
vt.l.q noĩe.ff.ad.l.cor.de ſicca.obligatur ẽt iudici.hinc eſt qõ
dicit lex.ꝙ aures eius offendũt i.l.nullũ.C.de teſti.obligaẜ ẽt
deo.q: quãtũcũq̃ ſatiſfecerit iudici ⁊ pti:dʒ agere penitentiã
2 quo ad deũ.vt.ſ.de rap.c.ij.⁊.c.in lr̃is.⁊ iferas † ꝙ ſatiſfactio
quo ad vnũ nõ liberat falſidicũ ab alteri⁹ itereſſe.ad hoc.ff.de
pac.l.iuriſgẽ.§.ſi paciſcar.⁊ qõ no.gl.⁊ Bar.in.l.venia.C.de ĩ
3 ius vo.¶Tertio no.† ꝙ teſtis ita puniẜ de falſo ſi verũ tacet

ſicut ſi falſuʒ dicit.ↄcor.l.pſbyteri.C.de epi.⁊ cle.canonizata.v.
q.vlti.⁊ hoc qñ teſtis iurauit dicere veꝝ ⁊ merã veritatẽ de his
4 ſuper quibus ꝓductus ⁊ ſup qb⁹ fuit iterrogat⁹.⁊ hinc eſt:†
ꝙ ſi teſtis velit poſtea addere dicto ſuo vel corrigere: nõ ad
mittiẜ.vt.c.pterea.ſ.de teſti.cog.⁊.l.repeti.ff.de queſti.⁊.c.cũ
5 dilecti.de accu.plus dicit Bal.† ꝙ ſi teſtis ſtudioſe reddit cãʒ
nõ concludentẽ teneẜ pena falſi.ſicut ſi deponeret tacita veri
tate.ſecus ſi ex ſimplicitate ſit locutus.ſicut ſepe faciunt ruſti
ci qui neſciũt melius loqui.excuſatur enim a pena falſi ſi red
dens ineptaʒ cãm.facit qõ no.ff.de his q no.infa.l.lucius.Si
aũt teſtes non deponũt quia dicunt ſe non recordari tũc pu
nitur.q: certuʒ eſt ꝙ dʒ recordari ſecus qñ eſt ꝓbabilis cauſa
obliuionis.⁊ circa hoc dicit Jnno.ꝙ magis dʒ recordari de
perſonis:⁊ loco:ꝙ̃ de die ita no.in.c.qualr̃ ⁊ qñ.de accu.Jteʒ
intellige hũc tex.ꝙ pariter deliquit qui occultat verũ:ſicut q
falſuʒ dicit:qñ occultat ꝓductus in iudicio tanꝙ̃ teſtis.ſecus
ſi quis taceat veritatẽ non vt teſtis.vt no.xxij.q.ij.ne qs arbi Ponit q̃ſtiones.
treẜ.⁊hic procedit qñ tacet vt veritas nõ appareat.¶†Quid
6 aũt ſi celat aliquod inſtrm̃ vt veritas nõ appareat.dic ꝙ inci
dit in penã falſi.⁊ idem ſi corrupit inſtrm̃ ſubtractũ.qõ dic vt
7 l.paulus.ff.de fal.¶†Quid ergo erit in eo q vt veritas occul
tetur nõ comparet ad teſtificãdũ.dicit enim ꝙ vt falſus teſtis
puniri non põt.q: falſitas teſtis proprie eſt periuriuʒ.ſed iſte
nõ eſt periurus:quia non acceſſit ad iurãdũ:ſed ſm̃ quoſdaʒ
teneẜ de falſo in genere qõ põt eſſe verũ:qñ aſſumpſit ſibi offi
ciũ teſtificãdi.vt.l.j.in ſi.ff.e.ti.ꝓbabilius tñ dici põt.ꝙ crimi
nalr̃ teneẜ crimine ſtellionat⁹.⁊ ciuiliter teneẜ parti vel rei pu
blice p actionem de dolo.ar.eoꝝ que no.Cy.in.l.j.C.de ſepul.
vio.vbi vide.⁊ ita no.Bal.i.l.pſbyteri.C.de epi.⁊ cle.vbi que
rit circa hoc cum teſtis cõmittit fraudẽ in tacẽda fraude qs lo
cus poniẜ in libello actiõis q: vr̃ nõ factum vel non dictũ poſ
ſe circũſcribi loco.Sed dicit ꝙ qñ aliquid omittiẜ in iudicio
loc⁹ iudicij eſt ille locus q circũſcribit delictũ.⁊ dʒ poni in li
bello ſimile.ff.ad ſille.l.j.§.occiſorum.¶Quero principalr̃ de
quatuor q̃onibus.prima an ſemp teſtis ferẽs falſum teſtimo
niũ puniaẜ.ſcõa per quẽ.tertia qñ.quarta qua pena.¶Pri
8 mo ergo q̃ro † an ſemp teſtis ferẽs teſtimoniũ falſuʒ puniaẜ.
dic ꝙ aut depoſuit ſolẽniter:⁊ ſup negotio ꝓncipali falſuʒ.⁊ de
hoc nulli dubiuʒ:ꝙ puniẜ.vt in iſto capitulo.aut depoſuit mi
nus ſolẽniter falſum:puta nõ iurat⁹ an teneaẜ tunc pena falſi.
non vr̃ cũ iuramentũ ſit de ſubſtãtia.iiij.q.iij.iuriſiurãdi.pre
terea iura q̃ puniũt falſum teſtẽ loquunẜ de piurio.vt.c.in no
ſtra.de ꝓcura.⁊.c.lr̃as.de pſump.lʒ ergo iſte ſit mẽdax:nõ tñ
periurus.Jtẽ quo ad ſidẽ ſibi adhibẽdaʒ nõ habeẜ pro teſte.
ſ.de teſti.tuis.ergo nec quo ad penã falſi.Jtẽ equiparaẜ act⁹
iudicis ⁊ partis.vt.l.poſt legatũ.de his q.vt indig.ſʒ act⁹ iu
dicis non ſtatuẽtis cũ effectu ſibi nõ nocet.vt.l.j.in ſi.qõ qſq̃
iuris.ergo actus partis illicitus nõ nocebit vt.ff.ad turp.l.j.
Quid ergo dicẽdum.Jo.an.dicit:ꝙ ſi teſtimoniũ hʒ formã ⁊
figurã:q: depoſuit apud acta:⁊ punieẜ pena falſi.ſecus ſi pri
uatũ extra acta cauſe:⁊ nõ corã iudice dictũ ſuũ tabellio rece
pit ita tenet Jo.an.in regu.non eſt.de regu.li.vj.de hoc etiaʒ
not.Bar.ff.ad.l.cor.de fal.l.ſi quis legatum vbi ẽt quid iuris
de inſtrumento falſo:ſed inualido.dic:vt ibi.quid de teſte qui
dixit falſum ſuper circũſtãtijs:an veniat puniẽdus pena falſi.
dic.vt.ſ.de hereti.fraternitatis.per Jnn.⁊.l.eos.ff.de fal.per
9 Bar.¶Scõo q̃ro †per quẽ puniaẜ ille qui falſuʒ teſtimoniũ
tulit.dicas ꝙ aut ille erat eius ordinarius:⁊ habebat merum
vel miſtum imperiuʒ:⁊ punietur per eum ſine dubio.aut erat
eius ordinarius in ciuili:ſed nõ in criminali.C.de teſti.in ↄ̃riũ
vr̃ tex.in.l.diuus.ff.e.ti.vbi videtur ꝙ ille demuʒ poſſit de ta
li falſitate punire qui alr̃s a iure hʒ poteſtatẽ puniendi alr̃s de
beret remittere ad maioreʒ iudicẽ.vt dicta.l.pe.⁊ ita tenet ibi
Bar.allegat auẜ.de teſti.in.ij.coll.⁊ qõ no.Jnn.de penis.c.pe
nul.⁊ vlti.qñq̃ ille non eſt eius ordinarius:ſed forte delegat⁹
pape in illa cauſa:vel examinat teſtes:qui nõ ſunt de ſua iuriſ
dictione:tũc an poſſit punire ſi falſum deponũt.dic ꝙ delega
tus principis poterit punire.vt in auẜ.de exhi.reis.§.j.dele
gatus aũt ab iferiore remittit ad delegantẽ.vt in auẜ.de teſti.
§.ſi vero ignoti.Si aũt coram arbitro teſtis deponat falſum.
dic.ꝙ nõ puniet ẽt extraordinarie.vt no.ſpec.in ti.de teſte.§.
j.verſi.qd de legato.vbi de teſte qui falſum depoſuit corã iu
dice cui examinatio teſtiũ eſt cõmiſſa.iuxta no.in.c.cõſtitutis.
de fideiuſ.¶Quid de clerico q falſum tulit teſtimonium corã
iudice ſeculari.dic vt no.Jnn.⁊ doc.in.c.verum.ſ.de fo.cõpe.
10 ⁊ Cy.in dicta.l.nullum.vbi de hoc.¶Tertio q̃ro †qñ debeat
iudex infligere iſtã penã falſo teſti.dic ꝙ qñ vult ſibi infligere
penam extraordinariã ſtatim.vt dicta.l.nullum.C.de teſti.Si
autem vult ſibi infligere penam ordinariam:⁊ dʒ formare p

ceſſum.vt eſt poſſe ſine proceſſu actionis puniri falſus teſtis.
offenſam enim iudici irrogatā ſi fuerit notoria ⁊ illata iudici ī
figura iudicij ipſe pōt vlciſci. vt.l.j.⁊ ibi per Cy.C.ne quis in
ſua cauſa.⁊ in.c.ex parte.de verbo.ſig.per Inn.Bal.tamē di-
cit ꝙ non poterit eum punire ſine citatione.qḋ dic per eū in
d.l.preſbyteri.facit qḋ no.archi.ij.q.j.c.qḋ lotharius. ¶ Sed
11 hic incidenter querit̃ †an per impoſitionem pene extraordi-
narie tollatur pena ordinaria.Cy.ſentit ꝙ non.in.d.l.nulluꝫ.
remittit demum ad no.per eum.de hoc in.l.vbi.C.de fal.ad p̄
12 dicta vide.l.no.C.de ſpo.l.ſi. ¶ Quarto q̄ro †qua pena pu-
niatur teſtis falſus.dic ꝙ ſi cauſa erat pecuniaria tenebit̃ ad i-
tereſſe parti. vt.l.qui nomie.ff.e.⁊ punietur ēt criminaliter.vt
l.j.in ſi.ff.de fal.Si aūt in cauſa criminali cuius facta executio
retractari non pōt.dic ꝙ punit̃ pena talionis.vt no.ij.q.iij.
§.j.⁊ eſt tex.in.l.j.§.j.ff.ad.l.cor.de ſic.ad hoc vide.c.ſicut.⁊ qḋ
ibi no.⁊ digi.ā.de teſti.⁊.xxx.q.v.hec imago.⁊ ad materiā hu
ius gl.vide.l.di.ſi epſ.⁊.iij.q.ix.nihilominꝰ.cū ſimilibus.

1 ☞ Snīa lata p̄ falſas lr̄as non dꝫ executioni mādari.
2 Exceptio q̄ ꝯcernit fundamētū iudicij ipedit executiōeꝫ ſnīe.
3 Reſcripta in quibus poteſt de falſitate veroſimiliter ſuſpica
ri non debet iudex exequi.
4 Producens reſcriptū de falſitate ſuſpectum pōt pſonalr̄ de-
tineri ēt p̄ eum cui reſcriptum dirigitur.
5 Queri infra quantū tp̄s poſſit de falſitate reſcripti.

1 **Uper eo.** †Sentētia lata per falſas lite-
ras non dꝫ executioni manda
ri.⁊ primo cōmēdat eū cui ſcribit de preterito.ſo
2 cū inſtruit in futuro. ¶ No.primo †ꝙ quandoq̄
opponit̃ exceptio que cōcernit fundamentuꝫ iu-
dicij vt eſt iuriſdictio.⁊ talis exceptio hꝫ impedire executōeꝫ
ſnīe.ſi aūt opponeretur exceptio falſitatis inſtrumentoꝝ vel
teſtium vel alia q̄ redderet ſnīam nullam.dic vt nōt.ā.de offi.
dele.paſtoralis.⁊.l.iiij.§.cōdēnatū.ff.de re iudi.p̄ bar.⁊.l.iudi
cati executio.C.ſi ex fal.inſtru.Si aūt non diceretur reſcriptū
falſum:ſed obreptitium an de hoc poſſit opponi poſt ſnīam.
dic:vt no.in.c.ſuper lr̄is.de reſcrip.⁊.e.ti.ad audiētiaꝫ.⁊.c.ad
aures.per Inn. ¶ Sed hic querit̃ peto centū vigore inſtr̄i de
garētigia accuſatur tale inſtr̄ꝫ de falſo.nūq̄d differat.ſolutio
dic ꝙ ſi iudex certis indicijs videat hoc fieri cā differēde ſolu
tionis faciat ſolui pendente accuſatione.qḋ dic:vt tangit Cy.
3 C.e.ti.l.ſatis. ¶ Scḋo no.†ꝙ reſcripta in qbus poteſt de fal
ſitate veroſimiliter ſuſpicari iudex non dꝫ exequi.impeditur
eīn executio vbi pōt eſſe ſuſpicio falſitatis.vt.l.ſi.C.de edi.di.
4 adri.tol.facit.ā.de reſcrip.ſi qñ. ¶ Tertio no.†ꝙ ille q̄ ꝓdu
cit reſcriptū de falſitate ſuſpectū poteſt perſonaliter detineri
etiam per euꝫ cui reſcriptū dirigitur:licet eīn ex reſcripto fal
ſo non naſcatur iuriſdictio vt hic.tamen naſcit̃ ptās capiēdi.
facit qḋ no.in cle.j.ḋ reſcrip.iſte tn̄ tex.ad hoc nō facit q: loq̄t
in ordinario.vt pꝫ in ſupraſcriptiōe. delegatꝰ ergo mādabit
ordinario vt dtineat.ſꝫ Inn.ad hoc facit.de reſcrip.c.ij.⁊.iij.
vbi ēt impetrās p̄ falſi ſuggeſtionē ꝯdēnat̃ in expēſ. Iudex
aūt laicus coram quo dericꝰ ꝓducit falſuꝫ reſcriptū an poſſet
ipſum detinere.ſꝫ hic Hoſt.ꝙ nō qḋ eſt verum ſine dubio qñ
retinet vt puniat:ſi autem vt remittat ⁊ ne fugiat deprehēſus
in facinore iſte non facit temerarie:vel diabolo inſtigante:vi-
detur igitur excuſandus a pena canonuꝫ ſi quis ſuadente.ſi-
cut excuſatur capiens alium in fraganti crimine:vel etiā debi
torem ſuum fugitiuum.vt.l.capite quinto.ff.de adul.⁊.l.ait p̄
tor.§.ſi debitores.ff.de his que ī frau.credi.facit.j.de ſen.exc.
perpendimus.⁊.e.ti.c.ſi dericos.li.vj.⁊ vide qḋ de iſta captu-
ra fienda per ordinarium de iſto falſario in conſilio.cxxiij.
Ponit que ſtioneꝫ. ¶ Querit gl.†infra quātum tempus poſſit queri de iſta fal-
5 ſitate reſcripti.⁊ videtur ꝙ vſq̄ ad.xx.ānos ⁊ non vltra.vt.c.
cum venerā.ā.de excep.⁊.l.querela.C.de fal.glo.tenet ꝙ per-
petuo ſine aliqua temporis prefinitione.nō ob.contraria.q:
loquuntur cuꝫ falſitas concernit merita cauſe:vt probatōes.
ſed non tāgit fundamentum iudicij.vbi aūt tāgit fundamētū
iudicij vt iuriſdictionē hꝫ locū iſta glo.cui adde circa hoc qḋ
not.Inn.ā.de reſcri.ſup lr̄is.facit qḋ no.in cle.j.de ſequeſtra.
poſ.⁊ circa iſtā exceptōem falſitatis dic:vt.ā.de ꝓba.c.lꝫ cām
⁊.C.ſi ex fal.inſtru.per totū.⁊.l.diuus.⁊.d.l.querela.

1 ☞ Epiſcopus poteſt carcerare dericos delinquentes:⁊ tor
mentis apponere.
2 Carcer eſt inuentus ad cuſtodiam:aliquando ad penam.
3 Clerici poſſunt degradari pro crimine falſitatis.
4 Clericus falſans ſigillum deponitur:⁊ ei character imprimit̃:
⁊ in exilium mittitur.

Ad audientiā. Clericus falſans ſigilluꝫ
deponit̃ ⁊ ei character i-
primit̃:⁊ in exiliū mittit̃.cōis diuiſio.ſa ibi:fraterni-
1 tati. ¶ Primo no.†ꝙ epſ pt carcerare clericos delinq̄ntes.
ſimilr̄ tormētare.vt.c.cū in cōtēplatione.de reg.iur. ¶ Scḋo
2 no.†ꝙ carcer eſt inuentꝰ ad cuſtodiam.qñq̄ ad penā.qḋ dic
3 vt.j.de penis.quāuis.li.vj. ¶ Tertio no.†ꝙ derici pñt ḋgra-
dari p̄ crimine falſitatis.⁊ intellige degradari.i. deponi vba-
liter.qḋ dic:vt no.Io.an.ā.de iudi.cū nō ab hoie. ¶ Quarto
4 no.† de impreſſione characteris ⁊ pena exilij infligēda iſtis
falſarijs ſigilloꝝ.⁊ poſſunt iſte pene īponi per eccleſiā.de quo
in gl.⁊ poteſt intelligi iſte textus de charactere in facie impri
mendo.⁊ erit ſpāle propter odium criminis ſm Ioā.an.

1 ☞ Suſpenſionis principaliter inflicte maior eſt efficacia:ꝙ
ſi veniat per modum ſequele.
2 Conſtitutio iſta ligat illos qui ſunt apud ſedē apoſtolicā.
3 Sedes apoſtolica ⁊ curia intelligitur eſſe vbi eſt papa.
4 Excōicatus a canone pōt iterum excōicari ab homine.
5 Interdictū pape ſi eſt nullum pōt contra ipſum intentari.

Ura. Epſ in curia lr̄as aplicas non recipiat:
niſi de manibꝰ pape vel officialiuꝫ depu
tatorū ab ipo .ꝓlone tn̄ ſolēnes per nūtios : recipe
poterūt de manibꝰ tn̄ p̄dictorū.⁊ ꝯ faciens ſi laicus
eſt excōicationi ſubiacet : ſi clericus ab officio ⁊ beneficio ſuſ-
penditur.in ſcḋa ibi:adijciētes.p excōicatiōis penā ꝓuidet ꝯ
nō reſignātes:nec deſtruētes lr̄as falſas.xx.dies ⁊ abſolutio-
nes reſeruat ⁊ ꝯ factum vitiat.vel breuius.prima pars punit
recipiētes lr̄as apoſtolicas nō de manibꝰ pape vel officialiū.
ſa punit non deſtruentes lr̄as falſas. ¶ No.primo:ꝙ hic cu-
mulat̃ pena excōicatiōis ⁊ ſuſpēſionis.Sed dices nōne ſuſpē
ſio bñficij eſt ſequela excōicatōis vtiq̄.iij.q.iiij. engeltrudā.ḋ
1 de eta.⁊ qua.bone.de ap.paſtoralis.dicit Hoſt.†ꝙ maior eſt
efficacia ſuſpēſiōis principalr̄ inflicte .ꝙ ſi veniat p modū ſe-
quele ſublata excōicatōe tollit̃ ſuſpēſio:q̄ depēdebat ab ea.ſi
aūt veniat principalr̄ ⁊ de per ſe tūc vna ſublata nō tollit̃ alia.
ꝯcor.qḋ no.Io.an.de cle.nō reſi.tue.ſup verbo remoueat.ad
hoc facit.l.iij.C.ſi reꝰ vel ac.mor.fu.vl̄ dic.ꝙ pena excōicatōis
reſpicit laicos ſuſpēſiōis reſpicit dericos.qḋ ꝓbat ſeq̄ns vſ.ſi
2 qs.⁊ hoc tꝫ Hoſt.idncit ſiſe.ā.ti.j.ꝑterea. ¶ Scḋo no.†ꝙ iſta
ꝯſtitutio ligat illos q̄ ſunt apud ſedē aplicā.alios ergo abſen
3 tes q̄ impetrāt p alios nō intēdit ligare ſm Hoſ.† ſedes autē
aplica ⁊ curia intelligit̃ eſſe vbi eſt papa.ſm Hoſt. ¶ Tertio
no.ꝙ certi ſunt officiales in curia deputati ſuper tradendis
lr̄is bullatis:vt ſunt bullatores vel vicecancellarius vel aliꝰ de
mādato pape ad tale officiū deputatꝰ.de manibus ergo taliū
dꝫ recipe q̄ morat̃ in curia:niſi ſit tante authoritatis ⁊c.hodie
vō vt dicit gl.iſta ꝯſtō nō ſeruat̃ in hoc.q: qlibet pne cōditio-
nis mittit ad bullatorē ⁊ lr̄aꝫ ſuā recipit ab illo quē mittit:ita
ꝙ ceſſat ꝓuiſio huius iuris cuꝰ fuit intētio punire illū q̄ reci-
pit literas aplicas a falſario vel ſuſpecto ſiue ignoto:⁊ ſciēter
hoc faciēs has penas incurrit.Sed dubiū eſt an laicꝰ incurrat
excōicationis ſniam ipo iure.an p ſniam.⁊ ſimilr̄ de clerico an
ſit ſuſpēſus ipſo iure:vel veniat ſuſpēdēdus per ſniam placet
Io.an.ꝙ laicus ipo facto.Idē Io.⁊ Phi.j.e.c.ad falſarioꝝ.
In clerico quo ad ſuſpēſionē dicit:ꝙ nō eſt canon late ſnie:ſꝫ
ferēde.ſm Hoſt.q̄ dicit ꝙ ēt clericus ſit excōicatus ⁊ q: plus
deliq̄t mādat̃ imponi iſta pena. ¶ Quarto no.in verſi.adijciē
4 tes.†ꝙ excōicatꝰ a canone mādat̃ excōicari ab hoie. ſimile.ā.
c.de iudeis.ita quorūdā.⁊ ibi de effectu ſcḋe vel vlterius excōi
catōis. ¶ Quinto not.de iſto ad cuꝰ manus puenerint falſe
lr̄e papales:dꝫ eīn illas ſtatim dilacerare.vel.j.xx.dies. ſimul.
5 C.de famo.li.l.j. ¶ Sexto no.in vſi.nec ēt †ꝙ attentat̃ ꝯ iter-
dictum pape ſi eſt nullū.qḋ eſt verū:ſi illud exprimit . vt hic.⁊
de ꝓben.inter cetera.alſ ꝯ.e.ti.dilectꝰ.ij.vbi de hoc vtrum au
tem iſte qui non reſignat:vel nō dilacerat teneatur pena falſi.
videt̃ ꝙ non.q: ille demum tenet̃ qui vtit̃.vt.l.ſumitis.de fide
inſtru.vbi dicas ꝙ hoc ſit ſpeciale in literis pape.

1 ☞ Falſitas literarū dep̄hendit̃ in mō dictaminis vel in for-
ma ſcripture:vel qualitate charte.
2 Queſtio falſi qñ incidit ſubtilis debet fieri indagatio.

Icet. Ponit octo modos falſandi lr̄as papa-
les.⁊ dicebat ab.hāc lr̄aꝫ legēdā cū lr̄a bul
lata ad oculū auditoribꝰ demōſtrata. ¶ No.primo ꝙ
prima falſitas cū falſa bulla falſis lr̄is ānectit̃.⁊ idem vbi vera
bulla apponit̃ falſis lr̄is vel vbi falſa bulla apponit̃ veris lr̄is.
qḋ clare nō exprimit iſta decre.q: raro accidit .vt.l.nam ad ea.
ff.de legi.

ff.de legi.ſa falſitas dicit Jo.an.q̄ eſt difficilis de iſto filo ex
tracto ⁊ de alio imiſſo.eſt enī mala inſertio de bona.de diſa.ꝑ
terea.⁊ dicit Jo.an.ꝙ iſta falſitas fit includēdo bullā in loco
calido:ita ꝙ licet nō liqueſcat tn̄ inteneraſcit ita ꝙ filum pōt
trahi:in tractiōe tn̄ eſt aliqualis tumor p quod poſt filuꝫ miſ
ſum oportet bullā mallearí.⁊ de hoc intēdit finis.tertiam fal
ſitatē ita exēplificat Hoſtiē.ꝙ incidatur verū filum ſupplica
tura vere lr̄e:⁊ abſtrahaꝛ de litera ⁊ mittunꝛ litere falſe ad mo
dum vere plicate ⁊ ſub plicatura litere falſe reſarcitur filum:⁊
eius ſciſſura cū filo ſimilis canapis alios modos de quib⁹ in
tex.per te ipm vide.videnꝛ enī talia q̄ melius eſt neſcire q̄ ſci
re.xxxviij.di.q̄uis.vnde marcus varro.Sunt enī quedam q̄
eradēda eſſent de animo ſcientis:quia inſerēdi veri locū occu
pant.⁊ hiero.ad clerū.c.iij.nō diſtat i tenero qd̄ ei poſtea dedi
ſcēdū eſt.difficulter radiꝛ qd̄ animi rudes animi ſuſceperunt.
1 ¶ Ulterius not.in ver.ſed hec due.† ꝙ falſitas deꝑhendit in
modo dictaminis:vel in forma ſcripture:vl' qualitate charte.
⁊ vide in ſpec.de reſcrip.ꝑſen.§.j.¶ Deinde no.in verſi.cete
ris.ibi de collatōe bulle ⁊ ſimilibus.⁊ vide multos modos q
bus charta dr̄ falſa.quare no.xix.di.in memoriam.⁊vnde col
lige in ſimili practica hui⁹ tex.in.c.inter dilectos.de fide iſtru.
2 vnde ergo.dicit lex † ꝙ cū falſi qd̄ incidit ſubtilis fiat indaga
tio.vt.l.vbi.C.de fal.⁊ de fide inſtru.l.cōparationes.

1 Litere diligēti⁹ ſunt attēdēde qn̄ dubitaꝛ d̄ eax falſitate.
2 Conſuetudo curie romane facit ius.
3 Cōſuetudo intelligenda eſt in literis ēt ſi nō exprimatur.
4 Conſuetudo patriſfami.inſpicienda eſt.
5 Inſolita ſunt ſuſpecta.
6 Litere qn̄ de longinquo preſentanꝛ debent diligenter inſpici
ne falſi pro veris habeantur.
7 Epi qualiter debent ſuos ſubditos appellare.

Uam graui. Falſe ſunt litere pape in
qbus epſ vocatur filius:
vel inferior frater:vel vni ſcribiꝛ in plurali.⁊ primo
ponit admirationem ſuā.ſa ibi:cum ſcire.in tribus
que ſunt ſtylo ſpecialr̄ inſtruit.⁊ primo reducit ad ꝓpoſitum.
1 ſcd̄a ibi:ꝓpter qd̄ generalr̄ inſtruēdo ꝯcludit.¶ No.primo †
ꝙ cū dubitaꝛ de falſitate literax ſunt diligētius attēdende tā
in ꝯtinētia:q̄ in dictamine ⁊ propter hoc recurritur qn̄qꝫ ad
ſubtilem indaginem.vt.l.comparationes.C.de fide iſtru.⁊ cō
mendaꝛ in hoc ſubtilitas q̄ tendit ad fraudis excluſionem.vn̄
Matth.x.Eſtote cauti ſicut ſerpentes:⁊ ſimplices ſicut colū
be.¶ Scd̄o no.ꝙ reprehenſibile eſt epis ꝯſuetudinē romāe
2 curie ignorare.† talis enī cōſuetudo facit ius.vt.l.de quibus.
3 ff.de legi.⁊.c.in cauſis.ſ.de re iudi.¶ Tertio no.† ꝙ ꝯſuetu
do intelligēda eſt in literis ēt ſi nō exprimaꝛ.informaꝛ enī q̄li
bet diſpoſitio a ꝯſuetudine.ſicut a ſpāli petitione.vt.l.ſi pri⁹.
ff.de aqua plu.ar.⁊.l.ex certo.C.loca.hinc eſt ꝙ notarius qui
omittit ſolēnia conſuetudinis in inſtrumento punitur vt.l.fi
na.C.de magiſt.conue.⁊.l.fina.de fideiuſſo.⁊.l.iubemus.C.de
4 teſta.¶ Quarto no.† ex hoc etiam ꝙ inſpicitur cōſuetudo ⁊
5 cōis vſus loquēdi patriſfamilias diſponentis.† Unde inſo
lita ſunt ſuſpecta.facit.l.ſi ſeruus pluriū.§.ſi.ff.d leg.j.⁊.l.vel
vniuerſorum.de pigno.ac.¶ Quinto no.ꝙ papa in ſuis lr̄is
alios vocat fratres alios filios.epiſcopos eniꝫ vocat fratres
olim vero ſecus qn̄qꝫ.ij.q.vj.lator.laicos quoſcūqꝫ ⁊ clericos
ab epo infra vocat filios.⁊tn̄ differētia q: reges vocat chariſ
ſimos.reliquos vo filios dilectos.Cardinales vocat fratres
j.c.proximo.Unde autem nata ſit iſta varietas nominū dicit
ita Seneca.quid eſt eques romanus:libertinus:aut ſeruus:
nomina ex inuidia aut ambitione nata.nam ſi ad primam ori
ginem reuocamus omnes a deo ſumus.¶ Sexto not.ꝙ vni
perſone tantū papa non loquitur in plurali.de ſe ipſo autēꝫ
an loquatur in plurali vel ſingulari hic ⁊ vbiqꝫ in iſto volumi
ne videmus ꝙ in plurali.ſed qn̄qꝫ etiam in ſingulari.xcix.di.
ecce.⁊ quando loquitur imperatori an debeat ſe in literis pre
ponere vel poſtponere.dic:vt i epiſtola inter claras.C.de ſū
6 ma trini.vbi papa premittit imperatorem.¶ Septimo no.†
ꝙ cum litere de longinquo preſentanꝛ debēt diligēter inſpi
ci ne falſe pro veris habeant.litere enī falſe non ſunt dicende
litere.ſuper quo vide qd̄ no.xlv.di.vera.ſubtilis enī debet fie
ri indagatio.vt.l.vbi.C.de falſis.¶ Querit glo.† qualiter epi
7 debeant ſuos ſubditos appellare.dicit ꝙ fratres vel ſocios.
de hoc.xcv.di.eſto.in prima gl.Judeos vero non baptizatos
papa non vocaret filios.dicit.Jo.an.

Ponit queſtionem.

1 Literis apoſtolicis q vtiꝛ dꝫ illas primo iſpicere diligēter.

2 Falſarij literarū pape qualiter puniantur.
3 Caſus in quo cleric⁹ qui deꝑhendiꝛ deliqſſe ſtatim degradaꝛ.
4 Clerico degradato imponitur pena legalis de crimine cōmiſ
ſo ante degradationem.
5 Delictū cōmittens in re eccleſiaſtica puniꝛ p iudicē ſecularē.
6 Falſans ⁊ vtens falſis literis qualiter differant.
7 Falſans reſcriptū pape quare magis puniꝛ q̄ qui eo vtitur.

a D falſariorū. Qui p ſe vel alios lr̄as
pape falſant [a] excōica
ti ſunt cū ſuis fautorib⁹ ⁊ officijs ⁊ bn̄ficijs ſunt ꝑua
ti ⁊ dnegādi ſunt ⁊ curie ſeculari tradēdi p qnā laici
legitime punianꝛ.q literis falſis vtiꝛ ſi clericus eſt officio ⁊ be
neficio priuaꝛ.ſi laicus excōicat⁹ eſt.vel breuius.primo ponit
eos qui per ſe vel per alium falſant lr̄as pape.ſcd̄a ibi:q vero.
1 illos qui falſis literis vtunꝛ.¶ Primo no.† ꝙ ille qui vtitur
literis apoſtolicis dꝫ ipſas primo inſpicere diligēter.⁊ hac de
cauſa nō de facili admittiꝛ ad ꝓbandum ꝙ vſus fuerit igno
ranter falſitate detecta.preſumiꝛ enim ſciētia ēt facti alieno in
eo q dꝫ eſſe diligēs.vt.ſ.de elec.c.inotuit.⁊.l.cū ita.§.ſpecies.
de le.j.⁊.ff.de eden.l.vbi.¶ Scd̄o no.ꝙ pari pena puniꝛ qui
per ſe vel per alium fabricat falſas literas.vt in regula qui per
2 alium.⁊ dixi.ſ.de offi.dele.c.j.¶ Tertio no.† qualiter clerici
⁊ laici falſarij lr̄arum pape veniant puniēdi.q: ſm legē ⁊ quā
3 penā imponant leges dic vt in glo.¶ Quarto no.† caſum in
quo clericus qui deprehenditur deliquiſſe ſtatiꝫ degradatur.
⁊ in hac degradatiōe dꝫ interuenire numerus epiſcoporū.de
quo habeꝛ.xv.q.vij.felix.⁊.c.ſi aūt.Et aduerte.q: licet ſint ipo
iure priuati beneficijs ⁊ officijs:tn̄ degradanꝛ.auget enim pe
nam degradatio q: cū degradato difficilius diſpēſatur:q̄ cū
4 priuato.de hoc de cle.non reſi.ex tue.⁊ collige etiā † ꝙ clerico
degradato imponiꝛ pena legalis de crimine cōmiſſo ante de
gradationem lꝫ tunc eſſent clerici.⁊ ſic in interpoſitione pene
non cōſyderatur qualitas primo tpe cōmiſſi delicti:ſed tēpo
re ſnīe.quod dic.vt.l.j.ff.de penis per Bar.⁊ intellige hūc tex.
ꝙ clerici debeāt degradari:qn̄ nō eēnt epi.epi enī talia cōpro
mittētes nō ſunt priuādi ſine ſpeciali mādato pape.iij.di.du
dum.⁊ idē ſm Hoſt.de alijs inferioribus exemptis.ſ.de con
ſue.cū venerabil.qd̄ dic:vt.j.de elec.ſi abbatē.li.vj.¶ Quinto
5 no.† ꝙ delictū cōmittēs in re eccleſiaſtica.vt in literis apoſtoli
cis puniꝛ per iudicē ſecularē nō per papā.tale enī delictuꝫ nō
ꝯcernit territoriū:ſed rem certā:cuius pretextu non ſortiꝛ qs
forū.puta ſi ſenenſeꝫ quē occideret peruſij.nō enim poſſet po
teſtas iſte ſenenſis punire illū rōne delicti in ſuuꝫ ſubditū cō
miſſi.vt no.Inno.ſ.de fo.cōpe.poſtulaſti.vbi dixi.¶ Sexto
no.in vſi.q vero.ꝙ vtētes falſis lr̄is ap̄licis mitius puniūꝛ q̄
fabricātes.vtentes enī nō degradanꝛ ſed officijs ⁊ bn̄ficijs ec
6 cleſiaſticis ſpolianꝛ † ⁊ Hoſt.ponit dr̄ias iter falſantē ⁊ vtētē.
vtēs enī.j.xx.dies pōt ſibi ꝓuidere ⁊ penā euadere.qd̄ nō pōt
falſarius.ſa q: falſarij ipſo iure ꝑuati ſunt beneficijs:⁊ degra
dādi.vtentes aūt nō.attēdenduꝫ eſt ēt qd̄ habeꝛ.j.c.proximo.
¶ Septimo no.ꝙ magis puniꝛ malicia ſiue dolus q̄ negli
gētia.facit.l.ſi ſeruū.ff.de vb.ob.⁊ qd̄ no.i.l.ſi mora.ff.ſo.ma.
¶ † Quero quare magis puniꝛ ille q fabricat falſuꝫ reſcriptū
7 q̄ ille q vtiꝛ.dicit Cy.ꝙ ille q ꝯficit falſum inſtrm̄ delictū ſuuꝫ
ꝑfecit lꝫ ille qui vtiꝛ parcaꝛ ſi ab vſu abſtinet.q: delictū nōdūꝫ
eſt cōſūmatū.vt.l.q falſam.ff.e.ti.⁊ ita not.in.l.falſos.C.e.vbi
allegat iſtud.c.⁊ cōſulit ꝓducēti inſtrm̄ ꝙ proteſtet:ꝙ ſi ⁊ in
quātū appareat ipm falſuꝫ nō intēdit vti:allegat.l.ꝓtor.i pn̄.
de dā.infec.Bar.dicit ꝙ dꝫ ſibi dari termin⁹ ad deliberanduꝫ
velit vti vel nō.vt.l.tytia.ff.de accu.⁊ ita dicit in.l.diuus.ff.e.⁊
ibi dicit ꝙ producens poteſt dicere ꝙ per errorē ꝓduxit vſqꝫ
ad ſnīam:niſi aduerſarius dicat ꝙ velit dictū inſtrumētū ar
guere de falſo.tūc eniꝫ aut ille deſiſtet:⁊ tūc puniꝛ.vt.d.l.ſi fal
ſos.⁊ qd̄ dictum eſt de inſtrumentis ideꝫ dicas in teſtibus.vt
ſi ipſas publicatis dicat pars ꝙ velit eos redarguere falſita
te videat producens ſi expedit ſibi vti vel abſtinere ab vſu.
vt dicta.l.diuus.per eum.

¶ Falſant. Uide abba.ſ.eo.titu.c.quā graui.⁊ eūdē abb.in.c.ad hoc de ſentē.excōmu.q̄ ſit coīꝫ pena vide Jo.de turre cremata in.c.i me monaꝫ.xix.diſtin.

Dr̄ia inter falſantem ⁊ vtentem ſꝫ Hoſti.

Ponit q̄ſtioneꝫ.

1 Fraus ⁊ dolus in dubio non preſumuntur cōmitti.
2 Inſtrumēto falſo q vtiꝛ ſi nouit eū falſum debet abſtinere.
3 Mala fides ſupueniens impedit curſum preſcriptionis.

Cccedens. Non preſumiꝛ qs falſare lr̄as
de ſimplici iuſtitia nec puniꝛ ſi
hoc cōperto deſtitit.⁊ prima decīſa cōqueſtio.ſa ꝓ
1 uiſio.¶ No.primo † ꝙ fraus ⁊ dolus nō ꝑſumiꝛ cō
mitti.iſta enī modici ꝑiudicij facile cōceduntꝛ ab hoīe ⁊ a lege.
exēplum pꝫ in.l.theſaurus.ad exhi.⁊.c.cum bertoldus.de re

iudi.ꝛ.c.ex literis.de reſti.in inte. facit qd no.in.l.āmonendi.
2 ff.de iureiurā.ꝛ.l.in bone fidei.C.e.ti.¶Scdo no.† ꝙ poſtꝙ ille qui vtitur inſtro nouit euꝫ eſſe falſum.dꝫ abſtinere ab vſu al's incipit teneri pena falſi a tpe ſcientie.facit no.de ꝯſang.ꝛ affi.ꝛ.ſ.de ꝯſang.ꝛ affi.nō dꝫ.cum ſi.facit ēt ad.q.ꝙ ſi qs bona fide litigabat:deinde ſupuenit mala fides:non dꝫ vltra pſequi ſic nec aduocatus cū poſt inceptā cām inoteſcit partem ſuā nō fouere iuſtitiā.vt.l.rē nouam.C.de iudi.ꝛ.l.ſi quis iniciant.ff.depoſiti.ꝛ facit
3 † ꝙ mala fides ſuperueniens impedit curſuꝫ preſcriptōis. vt in regula male fidei poſſeſſor.ꝛ aduertendū quia latius in.ff.ꝛ.C.tractat de crimine falſi:ꝙ in iſto titulo.hic eñi tractat tm̄modo de falſitate q̄ cōmittit a teſte vel vſu ſiue fabricatione literarum apoſtolicarū vel regis.Sꝫ.ff.ꝛ.C.tractat de alijs falſitatib⁹:puta ſi ille qui teſtm̄ ſcribit ponit aliquid qd ꝯcernat eius vtilitatē:non eñi pōt niſi vt not.i l.j.§.ex illa.ti.e.ꝛ qd iuris ſi filius eſt rogatus de eo qd reſpicit prīs cōmodū vel ecōuerſo.vel ſi notarius ꝯficit inſtrm̄ ſup eo ꝙ reſpicit eius cōmodum ꝛ alterius vel ſuccedat illi in cui⁹ fauorē cōfecerat inſtrm̄.dic:vt.e.tit.l.ſi pr̄.ꝛ.l.filius.vbi ēt no. qd iuris de illo qui falſat monetā:ꝛ facit nūmos adulterinos vel expēdit falſam monetā.dic:vt.l.quicūqꝫ.ꝛ.l.lege cor.Itēꝫ de illo qui mutat ſibi nomen.in.l.falſi nois.ꝛ d illo q allegat i cauſis falſas leges vel correctas.dic vt ibi.¶Oppo.gl.de.c. ſ.proxi.ſo.vt in ea.vel aliter ibi loquit.cū vitiū eſt patēs.iſtō c.cum vitium eſt latens.ꝛ inter iſta. alibi eniꝫ fit differentia vt no.Bar.in.l.poſt legatum.de fal.ꝛ.l.ſi.C.de edi.di.adri.tollē. vel hic loquitur cuꝫ infra.xx.dies deſtitit:vel ſi poſt intelligit hoc factū de gratia.vel dic vt glo.ꝙ condēnatio falſi propter vſum falſarum literarum procedit ex preſumptione:q̄ pſumptio ceſſat in re modici preiudicij.vt hic patet.

r Opponit ī r contra iuꝫ.

1 ¶Excipiens de falſitate debet ſe obligare ad penā ſi in probatione defecerit.
2 Raſura an reddat ſcripturam ſuſpectam.
3 Cā iuſta dubitatiōis excuſat excipiētē a pena conuentionali.
4 Partes an poſſint redire ad iudicem a quo poſtꝙ eſt appellatio interpoſit

Ex cōſciētia. Propter paucarum literarū raſum in loco non ſuſpecto reſcriptum nō probatur falſum.ꝛ primo diffinit obiectiōis dubiū.ſcdo obijcientē puniri mādat ibi:verū.¶No. primo ꝙ ab iſto.R.petebat eccleſia ꝛ ipſe ſub pena beneficij obligauerat ſe ad probandū illas lr̄as fore falſas.ꝛ ſic obijciebat
1 falſitatem †excipiens ergo de falſitate dꝫ ſe obligare ad penā ſi in probatione defecerit.ꝛ hoc forte:ideo q2 iſtud crimen pbatū per modū exceptionis punitur.vt.l.ij.§.ſi publico.ff.de adul.vbi de hoc.ꝛ idō vbi ille ꝯ quē excipit de crimine eo pbato nō puniret vt eſt regulare.vt.ſ.de ordi.cog.c.cū dilect⁹. ad ſi.nō debebit ēt puniri excipiens ſi defecerit in probādo:ꝛ ſic
2 intelligo iſtū text.ego ſolus.¶Scdo not.†an raſura reddat ſcripturā ſuſpectā.dicit tex.ꝙ nō:ſi eſt paucarum literarū.ſecus ergo:ſi eſſet vnius linee:vel pluriū:vel eſſet multaꝝ literarū ſm Hoſt.qui ita intelligit.c.cū olim.de priuile.dicit eñi ꝙ raſura vnius lr̄e inducit falſitatē in literis pape:cū ſic non de manu illius cui cōmiſſuꝫ eſt ſuper quo remittit ad ea que no. ſ.de fide inſtru.c.ex literis.gl.intelligit hunc tex.cū raſura eſt in narratiōe nō in ſubſtantia iudicij.ꝯcor.hunc dicto qd no.in dicta.l.ſi.C.de edi.di.adri.tol.eadē eſt habēda diſtinctio i falſitate teſtis vtrū dicat falſum ſuper ſubſtātia vel circūſtantijs negotij:an vero ſuper alijs que nō tangūt cām.vt no.Inno. ſ.de hereti.fraternitatis.vbi dixi.¶Tertio no.ꝙ qñqꝫ quis deducit in dubitationē:ꝛ non dꝫ deduci in leuibus cauſis:ſed iuſtis rōnibus.facit circa hoc quod no.bar.in.l.āmonendi.ff. de iureiurā.ꝛ.l.in.l.aq.ibi ad ſuſpectuꝫ iudicem adducam.
3 ¶Quarto no.† ꝙ iuſta cā dubitationis vr̄ excuſare excipientem a pena ꝯuentōali:ꝯ no.in.c.cū dilecti.de elec.in ſi.p Joā. an.vbi dixi:ꝙ ex pacto ſiue obligatōe facta corā iudice cōdēnat qs ſine aliquo pceſſu:eo ꝙ nō perficit qd pmiſit.vtrū autem ad iſtā penā priuatiōis beneficij poſſet qs obligare ſe coram nō ſuo iudice ſine licētia epi.Hoſti.ꝙ non.q remittit ad no.ſ.de fo.cōpe.ſignificaſti.dn̄s Hoſti.hic late explicat mate-
4 riā †an poſtꝙ eſt appellatio interpoſita poſſint partes redire ad iudicē a quo:vt de ea cognoſcat ꝛ pronunciet.arguit primo ꝙ ſic.q2 appellatio eſt introducta in fauore partiū nō iudicis.ergo ꝛc.vt in illo tex.preterea expreſſum eſt appellantē poſſe penitere:ꝛ ab appellatione poſſe recedere.ij.q.vj.ſi qs libellos.de app.directe.Itē iura ad quietā pacē ꝛ cōcordiam introducta ſunt.iiij.di.facte.nō;dꝫ hoc per iura vel iudices impediri.ſ.de na.ex.li.vē.c.j.Item nec intereſt apoſtolice ſedis. q2 agere vel cōuenire inuit⁹ nō cōpellitur.vt.C.vt nemo inuitus.l.vnica.Itē p hoc defert iudicib⁹:a quibus receſſum eſt ꝛ pcit ſumptibus partium ꝛ res ad naturā ſuam reuertit:ꝛ his omnibus eſt fauendū.vt.c.vt debitus.d app.ꝛ.l.ſi vnus.§.petens.ff.de pac.ꝛ.l.j.§.ꝛ poſt operis.de ope.no.nun.q optime facit.ad hoc de offi.dele.gratum.de app.ſollicitudinē.hec ſunt argumenta.p vna parte ꝙ licitū ſit redire.In ꝯtrā arguit ꝙ nō q2 appellatio eximit cām ipſo iure a iuriſdictione iudicis a quo.hinc eſt ꝙ excōicatio poſtea ab eodē lata nō tꝫ.de offi. dele.cū ꝯtingat.hinc eſt ēt:ꝙ proceſſus fact⁹ per iudicē a quo eſt ipſo iure nullus.de app.ſi duob⁹.ꝛ de admi.tu.l.chirographis.Itē appellatio ad papā interpoſita habet viꝫ citatorij. vt in.c.j.lib.vj.ſed ꝯ citatū ab illo vel ad illū venientē inferior pcedere nequit.de pegri.c.vno.ergo nec ꝯ appellātē.¶Itē p appellationē differt iuriſdictio ſicut p relatōeꝫ remiſſionē ꝛ reuocatōeꝫ qbus pendētib⁹ ſe nō intromittit inferior.de offi. le.licet.de app.vt officiū.ꝛ.c.intimaſti.Itē petitiōe priuatorū iuriſdictōe pape nō derogat minus ergo pape iuriſdictioni. primū patet de fo.cōpe.ſignificaſti.Itē in ſimili caſu vr̄ cōtēni arbiter.ff.de arbi.l.litigatores.multofo:ti⁹ papa.qd dicendum.dicit Hoſt.p ſolutione qōnis ad euidentiā premittēdū eſt:ꝙ lꝫ dicant quatuor eſſe genera cauſarū:vt no.ſ.de accu. ſuper his.tū ipſe diſtinguit tria.ſ.maiorū:mediarū:ꝛ minoꝝ. In maioribus que enumerant.ſ.de offi.dele.qd ad trāſlationē.dicit tam ſpālia primū ꝙ illa naturalr̄ ſunt de iuriſdictiōe pape.vnde ēt omnis appellatio fruſtratoria illas defert.quia nec valet ordinatio:pactio:vel ordinatio partiū.ſ.de renū.c. pe.ꝛ ſi.ex qbus ſequit ꝙ appellatio irreuocabiliter defert negotiū ad papam.ꝛ idē dicit ſi appellet ſuper electiōe epāli.vt in.c.quāuis.de elec.lib.vj.medias vero cauſas ipe vocat oēs ſpirituales ꝛ eccleſiaſticas:exceptis maioribus.ꝛ in his nō valet appellatio.niſi legitima.de appel.cū in eccleſia.ꝛ ꝗuis legitima appellatio eximat a iuriſdictiōe inferiores:vt dictum eſt.ſ.tū nō impedit pceſſus iudicis a quo:vbi non detulit ſed eius efficacia dependet a futuro euētu.vt.c.nō ſolū.de appel. li.vj.ꝛ de appel.c.paſtoralis.§.preterea.ꝛ in iſta anteꝙ appellatio talis ſit recepta licet penitere:ꝛ ad aliuꝫ iudicē recurrere:dūmodo partes cōſentiant.altera autē parte ꝯdicēte hoc fieri nō pōt.de appel.ſi duobus.de elec.c.j.lib.vj.ex quo vero recepta eſt dicit ꝙ nō licet partibus ad aliuꝫ iudicē recurrere:licet tū eis renūtiare quo ad priuatū intereſſe:ſed cōponere nō ſine iudicis authoritate.ſup quo remittit ad no.de pac. cū pridēꝫ.de tranſac.de cetero.quis aūt erit iſte iudex.dicit ꝙ ordinarius:vel ille cui cōmiſit vel ſi appellatū eſt ꝛ appellatio recepta iudex app.de cen.romana.§.ij.ꝛ.iij.minores aūt cauſas vocat Hoſt.qñ de tēporalibus agit in qbus ſaluis feudalibus dicit ꝙ partes pñt ad iudicē a quo appellatū eſt recurrere prius ꝙ appellatio ſit recepta.ꝛ hoc ēt pōt pars appellans inuita appellata dūmō nō interſit appellatio vel ei ſatiſfiat de intereſſe.de appel.cū ceſſante.ꝛ.c.interpoſita.pōt etiā hoc tacite vt.e.ti.c.ſolicitudinē.poſtꝙ vero recepta eſt appellatio ſine licētia iudicis appellatio.ad iferiorē redire nō pñt. ar.ff.de iudi.vbi de foro cōpe.c.antepenul.per cōpoſitionem vero pñt ab appellatione recedere ꝛ prius ꝛ poſt ꝛ qñ nolunt ēt inuito iudice per prima iura.Ita dicit hic Hoſti.

¶De ſortilegijs. Rubrica.

¶Quia ſortilegia in ſe hñt falſitatē ideo ꝛc.habet de materia in cā.xxvi.in primis.v.q.ꝛ.qō.vij.non lꝫ.vſqꝫ ad finē qōnis ꝙ ſortilegij faciūt qñqꝫ iterari baptiſmū.habet de apo.c.ij.Inquiſitores hereſis non hñt ſe intromittere de ſortilegijs niſi manifeſte ſapent hereſim.de hereti.accuſatus.§.ſane.

1 ¶Sortilegia tribus modis exercentur.
2 Diuinatio regulariter ſonat in malum.
3 Pena que imponatur in foro iudiciali ſortilegis.
4 Alchimiſtarum ars an ſit prohibita.

In tabulis. Primo ponit phibitōeꝫ.ſo pñam trāſ-
1 greſſoris ibi:q aūt.¶No.primo † ꝙ tribus modis ſortilegia exercēt. primo i tabulis.ꝛ hoc faciūt geometrici p pūcta q̄ faciūt plurimū in tabulis.alij exercēt i codicib⁹:puta q2
2 legētes pſalteriū faciūt illud volui.Alij per diuinatōes.† diuinatio eñi regulariter ſonat in malū.j.q.j.nunquā.iterdū in bonū.c.q.cos qm̄.i prin.ꝛ.xvj.q.j.pdicator.tractat hic Hoſti.

de kalendaꝝ

de kalēdaꝝ area curſu lune vel ſolis vel ſimilibus nō obſeruā
dis.qđ hētur.xxvi.q.vlt.ſi qs kalendas.ꝛ.c.ꝑterea.ꝛ ſe.remit
tit ad ſūmā.e.ti.§.in quo caſu.¶Opp.ꝛ vꝫ.ꝙ ſortes qn̄qꝫ ꝑ
mittāt.vt no.ſ.c.ſi.ſo.fallit ibi.Ita dicit gl.ſ.ad ſi.Hoſti.dicit
ꝙ hic loquit de ſortilegijs ꝛ diuinatorib⁹:ibi vero de ſortib⁹:
q̄ nō ꝯtinēt diuinationē:ſed fortune iudiciū.vt taxillos:bre
uia ꝛ ſimilia.¶Querit ēt gl.qꝛ tex.† loquit de pena infligen

Opponit i cōtrarium.

Ponit queſtionez.

3 da in foro penitētiali.quid de pena infligēda in foro iudiciali
de hoc in gl.ſi.cui addit Io.an.ꝙ turpiter iſti tales dehone
ſtati de parochijs eijciunt.xxvi.q.ſ.epi.ꝛ ab eccl̄ia ꝛ teſtimōio
repellunt.ꝛ ſunt infames.ij.q.viij.ꝗſquis.iij.q.v.ꝯſtituim⁹.ꝛ
4 c.ſ.proxi.¶Extra ꝗro † an alchimiſta [a] peccet vel ſit ars re
a probata.vꝫ ꝙ ſit ꝓhibita.qꝛ canon dicit ꝙ ꝗſquis credit poſ
ſe fieri aliquā creaturā aut mutari aut trāſferri in aliā ſpēm:
aut in aliā ſimilitudinē:niſi ab ipſo creatore infidelis eſt:ꝛ pa
gano deterior.xvi.q.v.ꝑterea.alchimiſte ſunt multa dicentes
ad veritatē ſciētie nūqꝫ ꝑuenictes.xvi.q.vj.nec mirū.ꝛſic dant
occaſionē multis deceptiōib⁹:nec eſt ſciētia q̄ ducat ad pieta
tē:vt ꝯſueuit dici de aſtrologia.xxvi.di.ſi qs.ꝛ.ſ.c.proxi.per
Inn.non eīn vꝫ poſſe fieri ſine auri decoctiōe.q̄ vꝫ a iure ꝓhi
bita.vt.C.de auri pu.per.l.ſ.li.xi.In ꝯriuꝫ vꝫ ꝙ iſti q ſtanno
vel plūbo vel vili metallo ꝓducunt aurum vel argentū:dū tñ
hoc nō faciāt per artē magicā:vel aliā legibus odioſam vt di
cit.l.C.de theſau.li.x.nō ſunt reprehendēdi:ſed poti⁹ laudādi
iſti ſunt metallarij q labore proprio ſibi ꝛ rei publice cōmoda
cōparant.vt.C.de meta.l.ſ.li.xi.ꝛ iura ꝑpter publicā vtilitatē
q̄ ex coꝝ officio reſultaret fauent eis.nā pñt inuito dño ingre
di fundū alienū ad metallū inquirēdū:vt.C.de me.l.ij.ꝛ.l.ꝗſ
dam.ꝛibi no.qđ alſ non liceret.de acq.re.do.l.iij.ꝛ.d.l.ſ.C.de
theſau.nec ipſi dicūt vnā ſpēm mutari in aliā vt eis impingit.
qꝛ hoc nō eſt poſſibile.ſed dicunt ꝙ ex vna ſpecie metalli ſcilꝫ
ſtanno pōt alia ſpēs metalli ſcꝫ aurum ꝓduci:nec eſt incōue
niens.nā ꝛ videmus ꝙ qn̄qꝫ ex re mortua ꝓducit vita vt vi
demus in vermib⁹:ex quib⁹ ꝓducitur ſericū ꝛ alijs pluribus
ꝛ ex herba ꝓducit vitrū:multo magis in metallis in qbus eſt
maior ꝯueniētia ꝛ ſimilitudo.nā vt ipſi tradūt:ꝛ habet de ꝓ
prietatibus rerū.c.de archimia omnia metalla ꝓcedūt ex eo
dem principio.ſ.ex ſulfure:ꝛargēto viuo.ſed de virtute elemē
toꝝ quidā hñt minorē īfluentiā in vno loco:q̄ in alio in vna
materia ſtagnū:in alia argentū:in alia aurū.ꝛ ſic de alijs.cuꝫ
ergo ars imitet naturā.ff.de adop.l.ſi adoptio.nō vident iſti
alchimiſte peccare:ſi per virtutē iſtā herbis vel lapidibus vel
elemētis attributā volunt de ſtagno facere argentū.nam cuꝫ
ſint ex eodē principio:in habētib⁹ ſymbolū facilior eſt tranſi
tus.inſti.q.mo.tol.ob.§.ſ.multe eīn virtutes inſunt herbis ꝛ
lapidibus.xxvi.q.ſi.c.ſi.Inſunt eīn vt dicit btūs Auguſtin⁹.
rebus corporalibus per oīa elemēta q̄dā occulte ſeminare ra
tiones qbus cū data fuerit oportunitas tēporalis:ꝛ cauſalis
ꝓrūpit in ſpecies debitas ſuis modis ꝛ finibus.xxvi.q.v.nec
mirum.cū ſi.Si ergo ipſi hoc attribuūt deo:non vident pec
care.preterea video ꝙ nō eſt magna pena in eo qui dat es ꝓ
auro etiam ſcienter.ff.de pig.ac.l.ſ.ꝛ de crimi.ſtel.l.ij. Ita tꝫ
Oldra.ꝛ formaliter per ꝑdicta verba.con ſi.lxix.

¶Alchimiſta. Utrum ars alchimiſtarū ſit ꝓhibita.Albe.i l.ſ.ff.de pi gno.actio.ꝛ bald.in ti.q̄ ſint regalie in vſib⁹ feudorum.

1 ¶Aſtrolabij inſpectio nō ꝓhibetur qñ ſit per aſtronomiā.
2 Aſtrologie ſiue aſtronomie ſcientia an ſit reprobata a iure ci
uili vel canonico.
3 Sciētia humana ex experimētis ſumit originem.
4 Corpora celeſtia nō pñt eſſe ꝑ ſe cā opationuꝫ liberi arbitrij.
5 Sortilegia ſimplicia:pocula amatoria an ſapiāt hereſim ma
nifeſtam.
6 Demonia inuocare:ꝛ eis nephariās ꝑces emittere ꝛ funeſta ſa
crificia offerre ſapiunt hereſim manifeſtam.

Ex tuarum. Qui per inſpectionē aſtrola
bij futura requirit ad tēpus
ſuſpendit ab altaris miniſterio.ꝛ i prima ꝯſultatio.
In ſa rñſio.ibi: verū.i qua ꝑmo aggrauat.ſo diffi
1 nit ibi:mandamus.¶No.primo † ꝙ inſpectio aſtrolabij nō
ꝓhibet qñ ſit ꝑ aſtronomiā.xxxvij.di.ſi qs grāmaticaꝫ.fallit
tñ ꝑpter varia climata terrarū ꝛ īſtantē motū aſtroꝝ per ꝑ
alle.c.ſi quis diſſuadet.Inn.viſum ꝛ ſtudiuꝫ ipſius.qꝛ nō du
cit ad pietatē:ꝛ facile ducit ad idololatriā.dicit Hoſtiē.ꝙqꝛ
aſtronomia diuinare docet:ꝛ diuinare regulariter ſonat in vi
tiū.vt.ſ.c.pxi.ꝛ ſi plerūqꝫ veritatē habeat:tñ peccatū eſt non
minimū:ſed graue.vt ſequit.Itē aſtrologi ꝯſyderant pūctuꝫ
ꝛ ſignū natiuitatis:ꝛ ſub quo ſigno nata eſt ꝛ punctum arre
ptōis itineris:vel introitus in locū.ꝛ pūctū in quo interrogā
tur.ꝛ ꝑ hoc ꝛ ſimilia conant diuinare futura.qđ Augu.ꝛ alij
ſancti patres expſſe reprobāt.xxvi.q.ij. illud.ij.q.iij.c.ſ.ꝛ.qđ.
v.nō liceat.ꝛ.q.viij.c.antepenul.ꝛ vlti. Et vt dicit gratian⁹.c.
cā ꝛ.q.ij.§.his ita.in deſuetudinē abierūt.ꝛ merito:cū ſint ſor
tilegi qui ſunt quarūcūqꝫ ſcripturarū inſpectiōe futura ꝑmit
tunt.e.cā ꝛ.q.ſ.c.vnico.vſurpant eīn qđ dei eſt. vt.q.v.c.ſ.ff.de
iudi.l.ſed ſi reſtituat.§.ſi. vnde ſcribit actuum.ſ.c.nō eſt vrū
noſſe tēpora vel momēta ꝛc.ꝛ Eſaie.xvi.āñūtiate que futura
ſunt:ꝛſciemus:qꝛ dij vos eſtis.In lignis vero cedēdis:terris
colendis:potionibus dandis:ꝛ ſimilib⁹ licitū eſt conſyderare
ſolem:lunā ꝛ tpis qualitatē.ſ.nō ſuperſticioſe:ꝛ vt credat ne
ceſſitatis more.cū ſuperiora ſint ſigna rerū nō cauſe.xxvi.qđ.
v.c.ij.ꝛ iſta obſeruāt nedū medici:ſꝫ experti coloni.¶Pro
2 ſeqt hic diffuſe Io.an. † de ſciētia ꝛ arte aſtronomie vel aſtro
logie an ſint iure ciuili vel canōico reprobate:an pena ſint di
gni qui exercēt vel exquirunt iudicia ſciētie.ad partē affirma
tiuā inducit.C.de maleſi.l.ꝛ ſi excepta.ꝛ.l.nullus haruſpex.ꝛ
l.nemo.cū ſuis gl.ad idē.l.ita apud.§.ſi qs aſtrologus.ff.de i
iurijs.ꝛ.xxvi.q.ij.illos planetarios.ꝛ.c.ſe.ibi ſtellarū curſus.
ꝛc.Itē ſi eſſet licitū eſſet in vſu:ſicut ꝛ alie licite.ad parteꝫ ne
gatiuā inducit.l.coꝝ.ibi nullus ꝛc.ꝛ.C.de male.Itē he ſcien
tie cōputant inter artes liberales:quarū magiſtris prebet im
munitas.ff.de va.ꝛ extra.l.ſ.in prin.ꝛde va.mu.l.in honorib⁹.
§.philoſoph⁹.ergo nō pena.quia ex eodē facto non reportat
qs premiū:ꝛ penā.C.de adul.l.graccus.ꝛ de dona.inter vir.ꝛ
vxo.c.ꝛ ſi neceſſe.Itē licitū eſt effectus ꝛ euent⁹ rerū ꝓnūtiare
ꝑ cōſyderatiōe cauſaꝝ:ſicut medici ꝓnunciat mortē ex ꝯſyde
ratiōe egritudinis:ꝛ eius diſpoſitiōe.ſed corpora celeſtia que
conſiderat aſtrologus ſunt cauſa eoꝝ que fiunt in orbe:vt di
cit Dyoniſius.c.de diuinis nominib⁹.ergo iudicare vel diui
nare per illa nō eſt illicitū.Itē vt dicit philoſoph⁹ primo me
3 tha.† ſciētia humana ex experimētis ſumit originē.ſed ꝑ mul
ta experimēta cōpertū eſt ex ꝯſyderatiōe ſyderū futura poſſe
noſci.xxvi.q.iiij.ſciendū.ergo iudiciū licitū.ſo.ipe quo ad pri
mū dicendū eſt ꝙ ſciētia nō eſt ꝓhibita ſed de ſcđo.ſ.de iudi
cijs ſciētie exercēdis ſeu exquirendis dicit cū theologis ꝙ lici
tum eſt per ꝯſyderationē aſtroꝝ ꝑcognoſcere:ꝛiudicare que
cauſant ex corporibus celeſtibus:ſicut eclypſim:ſiccitatē:plu
uiā:ꝛ hmōi.ꝛ tale iudiciū diuina ꝑnoſticare nō eſt illicitum.ꝛ
ſic loquit.l.coꝝ.C.de male.ad qđ bene facit qđ dicit hiero.ad
fabiolā.c.rōne cuncta ſunt plena ꝛ herent terrena celeſtibus.
imo rōne terrenoꝝ ꝛ tēpoꝝ caloris ꝛ frigoris.ꝛ inter vtrūqꝫ
tēperies de celi curſu ꝛ rōne deſcendit.ſed ſi per ꝯſyderatōeꝫ
aſtroꝝ velles cognoſcere futuros caſuales vel futuros euen
tus vel certitudinalr futuras operatiōes hoīm:vel preteritas
occultas:tūc opatio demonis ſe imiſcet.ꝛ tūc ex falſa ꝛ varia
opinione ꝓcedit ſupſtitioſa ꝛ illicita diuinatio.de tali patēter
loquit.§.ſi aſtrologus.vbi furē aliquē dixiſſet qui non erat.ꝛ
c.nō liceat.ibi ꝑpter ſegetes vel arbores plantādas vel coniu
gia inſociāda.ꝛ.l.multi.C.de maleſi.ibi.vitas in ſociū ꝛc.ꝓba
4 tur hoc.ſ.c.ſ.ꝛ.xxvi.q.ij.illud.ꝛ eſt rō † qꝛ corpora celeſtia nō
pñt eſſe ꝑ ſe cauſa operationuꝫ liberi arbitrij:bene tñ pñt ad
hoc diſpoſitiue inclinare:inquātū inprimūt in corpus huma
nū:ꝛ per ꝯñs in vires ſenſitiuas:q̄ ſunt actus organoꝝ cor
poraliū:ꝛ q̄ inclināt ad act⁹ humanos.ꝛ qꝛ vt plurimuꝫ hoīes
has corporales paſſiones ſequunt.ꝛ ſic act⁹ diſponit vt pluri
mū ſm has inclinatōes celeſtiū corporū.Ideo ex his aſtrolo
gi qn̄qꝫ vera ꝓdunt.ſed certū eſt:ꝛ experimur ꝙ ꝯ inclinatio
nem celeſtiū corporū hō pōt operari ꝑ rōnem cui obediūt vi
res ſenſitiue:vt ꝓbat phūs primo.ethi.ꝛ tertio de anima.ꝛ fa
cit de ſacra vnc.c.vno.vſi.in vertice.ꝯcludit ergo.ꝙ is quem
corpus celeſte diſponit eſſe guloſuꝫ vel luxurioſuꝫ ſubmiſſus
rōni ſobrius ꝛ ꝯtinens eſſe poſſet.ꝛ eꝯ.quare hoc velle cōſtā
ter aſſerere ex corporib⁹ celeſtibus vere ſuperſtitioſum eſt.ita
dicit Io.an.¶Extra ꝗro † vtrū ſortilegia ſimplicia vel etiaꝫ
5 pocula amatoria vel ꝑpter ꝯſciētiā hoſtiā nō cōſecratā vel cō
ſecratā ſumere ſapiant hereſim manifeſtā.Oldra.de facto cō
ſult⁹ dixit:ꝙ nō.per illa verba apparet hoc veruꝫ ex criminū
diſtinctione ꝛ penarū ipoſitione.primū pꝫ hic.qꝛ hec rubrica
ponit ſeparata a rubrica de hereticis.ꝛ patet in.c.accuſat⁹.§.
ſane.de hereti.li.vj.de ſcđo habet de cele.miſſa.c.ab homie.de
tertio habet.ff.de penis.l.ſi qs aliqd.§.q abortiu⁹.imagines
vero facere ad amorē multū prouocanduꝫ magis vꝫ ſuperſti
tioſum:q̄ꝫ hereticū:licet hoc indubitāter ſm Augu.li.x.de ci
uitate dei ad demōes ꝑtineat ludificatores animarū ſibi ſub
ditaꝝ:ſicut ēt tradit ſanctus Thomas de aquino in ſa ſe.xcvi.
6 di.in ti.de ſupſtitionibus obſeruantiarū.q.ij.† demonia vero
inuocare ꝛ eis nefarias preces emittere ꝛ funeſte ſacrificia of
ferre his celebrātib⁹ eoꝝ reſponſa expoſcere vident hereſim
ſapere manifeſtā.xxvi.q.iiij.igit genus diuinatiōis.Sꝫ circa

Ponit q̄ſtiones.

Utrū ſortilegia ſimplicia vel etiaꝫ pocula amatoria vel ꝑpter ꝯſciaꝫ hoſtiaꝫ non ꝯſecratā vel cōſecratam ſumere ſapiāt hereſiꝫ māifeſtā ꝛc.

hoc ꝯſydera ꝙ actus morales iudicantur ex fine intẽtionis.⁊
ideo ſcribit.ꝙ volũtas ⁊ propoſitũ diſtinguũt maleficia.ff.ad
l.cor.de ſicca.l.diuus.⁊.ff.de fur.l.verũ. vtrũ referat inuocare
demonia:⁊ eorum reſpõſa expoſcere ad ſciendum.⁊hoc ſapit
hereſiȝ manifeſtã.q2 creature attribuit qđ eſt ꝓpriũ creatoris
iuxta illud Eſaie.xlj.ãnuntiate q̃ futura ſunt in futurũ.⁊ ſcie-
mus q2 dij eſtis vos:an vero demones inuocent ad tentandũ
pudiciciã mulieris;⁊tũc q2 inuocabit diabolꝰ ad id qđ ẽ eiꝰ ꝓ-
priũ ſolet tẽtare.vñ ſaluator in euãgelio.cũ tentarẽ vocat tũc
lȝ hoc facere lȝ ſit turpe:fetidũ:⁊ peccatũ mortale:tñ nõ cẽſet
hereſim ſapere manifeſtã.⁊ hoc ꝓcedit per modũ imperij nõ
adorationis.⁊ vide qđ no.in.d.c.accuſatus.per Jo.mo.

1 ☞ Tractatus debet precedere electionem.
2 Compromiſſarij poſſunt eligere vnum ex ſeipſis quãdo eis
hoc expreſſe conceditur.
3 Sortilegi ſunt infames.
4 Sortis iudicium an admittat de iure ciuili.

Eccleſia. Sors tñ in electionibus reprobat
ꝙ ẽt elector cõpromiſſariorum per
ſortẽ non dȝ aſſumi.in prima electio.in ſcđa electio
nis ꝓſecutio:examinatio:⁊ rep̃henſio ibi.ꝓcurato-
ribus.In tertia gratioſa cõfirmatio ⁊ ſortis ꝓhibitio.ibi:ele-
1 ctionẽ.¶ No.primo † ꝙ tractatꝰ dȝ precedere electionẽ ſicut
⁊ alienationẽ.xij.q.j.in fi.tractabitur eñ in qua forma ꝯuenia
tur ex his que habent.s.de elec.c.q2 ꝓpter.nõ tñ ante electio-
nẽ ꝯſentiet eligẽdus:vt.s.de elec.cũ poſt petita.¶ Scđo no.
ꝙ per formã cõpromiſſi nõ dȝ ꝓcedi:niſi ꝓcedat de volũtate
2 oium.facit.s.de elec.q2 ꝓpter.¶ Tertio no.† ꝙ cõpromiſſa
rij pñt eligere vnũ ex ſe ipſis:qñ eis hoc expͣſſe cõcedit.ſi aũt
ſimpliciter ſunt aſſumpti.an tũc poſſint.dic.vt.s.de elec. cum
in iure.¶ Quarto no.ꝙ electores mittũt ad curiã ꝓ petenda
cõfirmatõe, hodie vero electꝰ dȝ venire pſonalr.⁊ duo de ele-
ctoribꝰ pro inſtruẽdo negotio electiõis.qđ dic vt.j.de elec.c.
3 cupiẽtes.li.vj.¶ Quinto no.ꝙ diẽ tex.no.nõ careat ⁊c.⁊ no.†
de nota infamie cũ ſortilegi ſint infames.de quo.s.c.j.ſed nõ
credit Jo.an.ꝙ exercẽtes ſortes de quibus hic ſint infames.
hic eñ non loquit de ſciẽtia ſortilega:ſȝ fortune iudicio.⁊ ad-
uerte ꝙ lȝ iſte ſortes q̃ conſiſtunt in iudicio fortune ſint in ele
ctionibus reprobate:tamen Italici in electionibꝰ ſuorũ preſi-
dentium cõiter ipſas obſeruant per breuia taxillos ballatas
⁊ ſimilia.vt ſic videat cui ex pluribus arridet fortuna.quod ⁊
inter clericos admitti poſſet.vbi de rebus tẽporalibus agit.
arg.xxj.di.cleros.de prebẽ.cũ ſin.In electionibꝰ aũt iđ repro
bat.q2 per illam poſſet indignior preſici.⁊ eſt qđdam tentare
4 deũ.ad hoc de purga.vul.c.ſi.¶ † De iure aũt ciuili an admit
tat iudiciũ ſortis.diſtinguit Joã.an.ꝙ ſi plures volẽtes ad-
mitti ad aliquẽ actũ diſcordant:aut ſup facto aut ſuper iure.
primo caſu dicẽti incũbit ꝓbatio.ff.de ꝓba.l.ei qui dicit.ſcđo
caſu refert aut ꝯrietas reſpicit alienũ preiudicium tñ:aut di-
ſcordantiũ tñ.primo caſu iudex ad requiſitionẽ partis cui ꝑ-
iudicat cogit illos cõſentire.vt.ff.de leg.j.l.huius.§.fi.⁊ de le-
ga.ij.l.cuȝ filius.§.varijs.⁊ ſic põt intelligi inſti.de ſatiſ.tu.§.
ſinaũi. licet quidã dicant ibi ſpãle.ſi vero reſpicit preiudiciȝ
diſcordantiũ tantum.aut neuter illorũ vult facere fortunã iu-
dicem diſcordie.⁊ tunc inuicem ſe impediunt.vt.l.ij.qui. mo.
vſuſ.amit.⁊.l.quoties de vſufruc.aut aliter vult fortune iudi-
cium ⁊ tunc iudex ad ipſius recuſationeȝ alterum cõpellat .vt
ff.de iudi.l.ſi ambo.⁊ cõia de le.l.ſi duobus.hec vera ſi actꝰ re-
cipiat tale iudiciũ: alr̃s ſecus.vt hic.vel hic iđ non admittit:q2
tractat non de eligentiũ preiudicio:ſed eccleſie.⁊ ſic ꝯcor.cum
ꝑdictis mẽbris.gl.in.l.j.C.vti po.dicit ꝙ qñ factũ eſt incertum
nõ eſt locus iudicio ſortis:ſed tũc demũ eñ factũ eſt certũ : ſed
ius incertũ ꝯrũ ſentit glo.in.c.lȝ cãm.s.de ꝓba.⁊ vide qđ no.
in.c.in noſtra.de teſti.de duobꝰ petentibꝰ vnã ꝯingem ⁊ equa
liter probationibus an ſit locus iudicio ſortis.

¶ De colluſione detegenda. Rubrica.

¶ Quia is qui colludit cõmittit falſitateȝ:q2 aliud agit:aliud
ſimulat:ideo ⁊c.inquantum colludens preuaricator habet.de
hoc.ij.q.iij.§.ſi.facit de procura.c.ij.in ſi.li.vj.⁊ de.de elec.cõ-
ſtitutionem.§.ſane.

1 ☞ Plures admittuntur ad accuſationem alicuius.
2 Requiſitio inter accuſatorem ⁊ accuſatũ inducit iuſtam ſuſpi
tionem fraudis.
3 Cauſarum genera plura ſunt.

Scripta. Si accuſator ab accuſatiõe
deſiſtit dȝ iudex ingrere an
per colluſionẽ hoc fecerit.primo narrat rela
tã amicitiã.ſcđo dicit iquiſitionẽ neceſſariã:
⁊ ꝯcor.de elec.q̃uis.⁊.c.ꝓuida.li. vj. ¶ No.
1 primo † ꝙ plures admittunt ad accuſationẽ
alicuius.intelligit eñ gl.ꝙ iſti erant accuſatores.vel põt dici.
ꝙ erãt nũtiatores.qđ probat verbũ q2 vero nũtiati facinoris
⁊c.vel forte hic vnꝰ accuſabat:alter ſubmittebat:⁊ vterq̃ inci-
dit in turpe.ff.ad turpi.l.j.§.incidit.⁊ ſic põt intelligi. ij.q.iij.
epiphaniũ.⁊ de do.⁊ contu.dilecti.⁊ plene de hoc.ij.q.j.in pri
mis.⁊an dȝ iudex eligere idoneiorẽ qñ plures ꝯcurrũt.gl.pri
ma ꝙ ſic:de quo.j.de procura.ſi duo.li.vj.¶ Scđo not.ꝙ de
colluſione querit ex officio.⁊ hoc verũ cũ eſt ifamatus .alr̃s nõ
ingret.de accu.qualiter.vel q2 litis cõte.nõ licet ab accuſatio-
ne deſiſtere.Jdeo mãdat ingri de colluſione.vt illos puniat.
ij.q.iij.ſiquidẽ.⁊ vide in ſpec.de aboli.§.j.ver.qđ ſi accuſatus.
2 ⁊ circa hoc vide qđ dixi.s.de calũ.c.j.¶ Tertio no.† ꝙ ꝯcor.
ſiue requiſitor inter accuſatorẽ ⁊ accuſatũ inducit iuſtã ſuſpi-
tionẽ fraudis: lȝ eñ ꝯcor.bona ſit: nõ tñ ſi nõ integro aĩo ſed
corrupto.de quo in gl.ij.cui adde qđ no.j.q.j.vide inquãtum.
¶ Quarto ⁊ vltimo hic habetis gl.magiſtraȝ in qbus cauſis
3 poſſit interuenire tranſactio:⁊ in qbus nõ.† ad cuius euiden-
tiã premittit quot ſint genera cauſarũ.nã quedam ſunt ſpũa-
les.q̃dam ciuiles.q̃dã criminales.q̃dã miſte.de hoc ẽt no.ij.q.
iij.§.vltimo.in gl.ſcias.vbi ẽt no.in qbus criminibꝰ liceat trã-
ſigere ⁊ in qbus nõ.de quo ꝑ Jnn.j.c.ꝓxime.⁊per legiſtas in
l.tranſigere.C.de trãſac.vbi plene.an in criminibus publicis⁊
priuatis ⁊ i illis in qbus iponit pena ſanguinis vel pecũiaria
trãſactio vẽdicet ſibi locũ.⁊ vide in ſpc.de accuſa.§.ij.i prin.⁊
in actione ꝑpſ̃ari.dic vt.l.cũ qui.§.in ꝑpſ̃aribꝰ.ff.de iureiurã.

1 ☞ Crimina poſtq̃ ſunt ꝓbata nõ debẽt remanere ipunita.
2 Judex põt proſequi poſt delationem criminis q̃uis delator
reconcilietur delato.

Crimina. Dicit Hoſt.ꝙ duplex eſt in-
1 tellectꝰ.primꝰ eſt † ꝙ ex quo ꝓ
bata ſunt crimina nõ debẽt remanere ipunita.⁊ſȝ
hoc vbi dicit audita ſupple ⁊ꝓbata.⁊ vbi dicit idi
2 ſcuſſa expone.ſ.ipũita.ſcđs itellectꝰ eſt q magis ꝯgruit lre † ꝙ
poſt delationeȝ crimis ſi delator recõciliat delato nihilominꝰ
iudex ꝓſeqt.rõ eſt.q2 q̃cunq̃ mõ ꝑſona accuſatoris de medio
ſubducit ſiue gr̃a ſiue morte iudex tenet ipãȝ ꝓducere ad effe
ctũ.qđ vt.l.libellorũ.§.ſi.ff.de accu.⁊ dixi.s.de accu.c.de his.
vbi qđ iuris qñ eſt abſolutꝰ an poſſit accuſatio replicari. accu
ſator eñ vel alius itendẽs crimina cẽſet in dcã cã ꝓcurator fi-
ſci q2 agit ad vindictã publicã.nõ ad ꝓpriũ itereſſe.nõ mirũ ſ
ſi trãſigere deſiſtere vel colludere ꝓhibet.facit qđ no.bar.in.l.
iter ois.§.recte.ff.de fur.⁊ iſta rõne iudex i iſtis criminalibus
põt ſupplere de facto ad defenſam.vt not.Bar.in.l.iiij.§.hoc
aũt iudicium.de dã.infec.⁊ in ſua diſputatiõe iudex maleficio
rũ ⁊c.ſimuliter ⁊ eadem rõne ſupplet in beneficialibus. vt.c.cũ
nobis olim.s.de elec.⁊.j.c.proximo.

1 ☞ Judex dȝ obuiare ne litigãtes in bñficialibꝰ colludant.
2 Clerici ſup bñficijs colludẽtes qua pena puniantur.

Vadiuimus. Bñficio ſuo priuat q ꝑ col-
luſionẽ illud ꝯſtituit cẽſua-
le.prio refert colluſionẽ.ſo faciẽtes puniri mãdat ibi:
1 verũ clerici.¶ No.primo ꝙ † qñq̃ in bñficialibꝰ litigãtes col-
ludũt ⁊ fingunt lites vbi nõ ſunt:cui fraudi dȝ iudex obuiare
cõcor.ff.de tranſa.l.cũ hi.§.ſi cũ lis.⁊ iſto timore colluſio in ta-
li trãſactione requiritur iudicis authoritas.⁊ ꝓbat hoc finis
2 huiꝰ.c.¶ Scđo not.† qua pena puniant clerici ſup ſuis bñfi-
cijs colludẽtes.q2 dictis bñficijs ꝑpetuo ſpoliant.⁊ loquitur
iſte tex.de colluſione cõmiſſa vt ꝯſtituat bñficiũ cẽſuale.idem
qñ colludit in permutatione.vt.c.ij.de renũ.lib.vj.
1 ☞ Jnqſitio ſit ꝯ ꝓlatũ cũ clamor aſcẽdit ⁊ ſcãdalũ ſperat.
2 Papa põt cõmittere oẽs cãs crĩales ẽt ſi ſint meri ⁊ miſti iperij.
3 Colludẽtes cũ iqſitoribꝰ teſtibꝰ ⁊ examinatoribꝰ q̃ pena puniãt.
4 Abſolutus põt iterũ inquiri qñ de colluſione docet.
5 Publicato proceſſu in cauſa inquiſitionis iterum poſſunt te-
ſtes recipi ſuper articulis publicatis.
6 Sentẽtia abſolutoria ſup certis criminibus nõ ꝑſtat immuni
tatem ſuper criminibus poſtea perpetratis.
7 Actões plures ſi ꝯpetũt alicui:an vna electa poſſit alia itẽtari.
8 Colluſio licet probetur ⁊ ex ea colludens veniat puniendus:
non propterea videtur de crimine cõfiteri.

In tantũ.

In tantum. Iterum contra illum inquiritur qui per collusionem prius fuerat absolutus. primo ponit cōmissaʒ inquisitionē: relatā collusionē: et ipsius exitū. scđa ibi: discretioni. ponit cōmissionē
1 duncebit. ℂ No. primo quod tūc tm̄ contra prelatū inquiritur cū clamor ascēdit et scādalū sperat. de hoc in. c. qualiter et quādo. el scđo.
2 s. de accu. ℂ Scđo no. quod papa cōmittit cām criminalem epī et pōt oēs causas cōmittere ēt si sint meri et misti imperij. de quo in. c. in archiepatu. s. de rap. et c. qđ sedes. de offi. le. l. vtruʒ autem delegatus possit has causas subdelegare. vide qđ no. i. c. si
3 p debilitate. de offi. dele. ℂ Tertio no. quod quādoqꝫ colludit cuʒ inquisitorib⁹ testib⁹ et examinatorib⁹ qua pena aūt tales puniātur. dic vt. ff. ad turpi. l. j. et aut. sed nouo iure. C. de pena indi. qui male indi. ℂ Quarto no. quod eodē tpe pōt inqri de pluri-
4 bus criminib⁹. tetigi. s. de accu. licet. ℂ Quinto no. quod absolutus pōt iterū inquiri qñ de collusione docet. als secus: vt. e. de bis. s. de accu. ad hoc vltimū no. oppo. Inno. de. c. mannasi. q. v. et. C. de pena indi. qui male indi. aut. sed nouo iure. et de iureiurā. l. si duo patroni. §. vlti. sed rūde quod in. c. mēna. reus nō fuit absolutus: sed prestitit purgationē: quae purgatio non impedit quominus possit quis de crimine accusari: super quo purgatio prestita est. hic aūt loquitur in reo absoluto. nō ob. aut. sed nouo iure. et l. si duobus. qui loquitur in absolutione per falsum iuramentū: cui nō prodest talis absolutoria. hic vero loquitur i
5 absoluto per veras probationes. ℂ Sexto. no. quod publicato pcessu in cā inquisitionis iterū pñt testes et probatiões recipi sup articulis publicatis. qđ dic vt. s. de testi. c. cuʒ clamor.
6 ℂ Septimo no. quod snia absolutoria sup certis criminib⁹ nō pstat immunitatē sup criminibus postea perpetratis. quia exceptio rei iudi. nō ob. nisi in his: quae in iudiciū sunt deducta. vt. l. cū quaerit. ff. de excep. rei iudi. et l. si quis cū totum. e. ti. cū si. vnum hī no. quod de collusione non pōt quis accusari: nisi semel. vt. l. j. ff. de collu. dete. ℂ Querit hic Inno. si cōpetunt alicui plures
7 actiões an vna electa possit alia intētari. distinguit: quod aut plures actiões cōpetunt de iure cōi: et vna prius intentata potest alia intētari. vt apparet in socio qui contra sociū furē pōt agere pro socio et furti. vt. ff. pro socio. l. reʒ. quādoqꝫ vna actio cōpetit de iure ciuili: alia bñficio pretoris: et tūc si vnā eligit intelligitur aliis renūtiare. vt. ff. nau. ca. sta. l. licet. §. fi. Non ob. c. cōstitutus. s. de in inte. resti. vbi dr̄ quod simul admittitur quis ad petendum restōnē bñficio ptoris: et ad offm̄ iudicis quo dicit sniam nullā. nam hic loquitur cum cōpetunt plures: quo casu vnam eligēdo vr̄ alij renūtiare. Sed Inīum loquitur qñ tm̄ altera cōpetebat: sed tñ vtrāqꝫ prosequitur ppter dubiū. et sic pōt rūderi ad decre. an ditis. de pscrip. et hec vera qñ vtraqꝫ est rei psecutoria vel altera est penalis. Si aūt vtraqꝫ est penalis et insurgūt ex diuersis factis vna nō impedit alterā. vt. l. nūqꝫ. ff. de priua. delic. Si autem oriāt ex vno delicto quatenus concurrūt se impediūt: et nō vltra. vt. l. j. ff. vi bo. rap. Si aūt actiões nō sunt penales: sed rei psecutorie facta exactione p alterā reliqua tollitur. ff. loca. l. si merces. §. culpe. Si aūt vna sit persecutoria altera penalis naturalr̄ et ab initio vt accusatio furti. et neutra p alterā tollitur. vt ff. de pig. ac. l. si pignore. §. cū furti. Si vero ab initio nō sit penalis sicut est actio qđ metus causa. l. metuʒ. §. licet. Ista est distinctio Inn. sumpta de glo. Accur. insti. si qua pa. fe. di. in fi. vbi gl. clarius et plenius loqtur. ℂ Et aduertedū in ista materia qñ dicunt plura delicta ita quod puniat qs ex pluribus. dicit Bar. quod quādoqꝫ plura delicta cōmittuntur ex parte inferentis et recipientis circa personā. et tūc an de oib⁹ puniat vel vnū cū reliquo confundat et qui plene tractat in. d. l. nunqꝫ plura. vbi de insultu et percussione: vel de percussione: mortis: vel de plurib⁹ pcussiōib⁹ sine verbis iniuriosis an de oibus puniatur vel de plurib⁹ adulterijs. quādoqꝫ plura delicta cōmittuntur ex parte cōmittētis circa rē. et de hoc no. in. l. infitiādo. §. infans. ff. de fur. quādoqꝫ plura delicta cōmittuntur vbo. de hoc per eū in. l. itē apud labeonē. §. conuitiū. ff. de furtis. quādoqꝫ cōmittitur vnum delictuʒ ex parte inferētis: sed est pluralitas ex parte recipientis. vt si qs percutiat cū forfice vel bidente. et de hoc p eū i. l. si gemina. ff. ar. fur. ce. quādoqꝫ cōmittunt plura delicta ppter multas psonas recipientes. et dic: vt. l. si plures. ff. ar. fur. ce. quādoqꝫ cōmittitur vnū factū ex quo plura crimina resultant. et dic per eū. vt. l. senatus. ff. de accu. et l. si adulteriū cū incestu. ff. de adul. quādoqꝫ autem idē delictū punitur plurib⁹ legib⁹ vtrū pena iposita fm vnam l. alia intentari possit. dic quod nō: nisi in eo qđ plus esset in vna quam in altera. vt sentit Inn. s. tu dic plene p Bar. in. l. ptor edixit. §. j. ff. de iniurijs. et qđ ipse no. l. j. ff. vi bo. rap. vbi quid iuris si statutum puniet de alia pena: quod iuris cōis: an sit recessum a pena iuris. et hoc qñ plura remedia prodita sunt ad punitōem delictorū. quādoqꝫ vero cōpetunt plures actiões ad idē: sed contrarie. et dic plene p Cy. in. l. j. C. de fur. non dʒ igitur canonista tā rudiditer pertrāsire qđ prorsus ignoret actiōe diuino nutu cōpositas. vt. l. ij. de origi. iuris. lʒ enim quo ad eius expssionē i libello nō debeat multū curare vt dicit. c. cū dilecti. de indi. sine ipsius tñ notitia nō poterit cōdēnare. et pʒ exēplum ex no. per
8 Inno. s. de ordi. cog. cū dilect⁹. ℂ Vltimo not. quod lʒ probetur collusio et ex ea colludens veniat puniendus: nō tamen videtur de crimine confiteri: quod patet. quia hic mandat puniri de collusione et de crimine iteruʒ inquiratur. ar. s. C. de pena indi. qui male indi. l. fi. et aut. ibi posita.

Ponit questiones.

ℂ De delictis puerorum. Rubrica.

1 ℂ Puer quis dicatur: et quot modis sumatur.
2 Etas quot modis dicatur.

ℂ Viso de qbusdam criminibus: quia dubitari posset an pueri his criminibus inuoluantur: ideo et c. de hoc. xv. q. j. et. uij. q. iij. in prin. et xxij. q. v. paruuli. cū duob⁹. c. se. ℂ No. hic primo Ioan.
1 an. quod puer quis dr̄ multis modis. quādoqꝫ etate. et ita hic sumitur et no. xlvij. di. l. veteri. durat pueritia regulariter vsqꝫ ad. xiiij. ānū. In masculo. xij. in femina. vt no. in pemio. vj. li. in glo. de numero senario. fallit in casu. l. j. §. pueritia. ff. de postu. et l. me la. de ali. et ci. le. Itē dr̄ puer filiatione. Itē seruitio patet. xxij. q. ij. §. abraham. et habetur Geñ. xxij. habetur ēt de hoc. ff. de vbo. sig. l. pueri appellatōe. et l. illa verba. Itē dr̄ puer natiuitate. Hiero. ex. in fi. q renuntiauit patri puer nat⁹ est tibi. Itē in dr̄ puer fidei puritatis. Hiero. c. j. puer ego sum. uij. q. j. i scripturis simplicitate sapiētie. xij. ad fi. tāqꝫ pueris isensatis iudiciū inderisum dedisti. et j. ad corin. nolite pueri effici sensib⁹ morum puritate. Esa. penu. et habetur. ij. q. vij. paulus. et sic videtis quot modis sumat puer: cū profert ab hoie vl̄ a iure quādoqꝫ aut iura vel hoies suis dispositionibus non vtunt hoc voca-
2 bulo puer. Sed dicūt cū erit virilis etatis tūc que dicat virilis etas dic qꝫ. xxv. ānorū vt. l. j. ff. de mino. vbi que sit virilis etas quae sit etas perfecta: dic vt. l. fi. C. de his q ve. eta. quae dicatur etas vsqꝫ ad statū suū. vide. l. cū pater. §. curator. de le. ij. quae dicat plena etas. vide. c. j. de sen. exco. quae dicat discreta etas vide c. oēs. de peni. et remis. Que dicat tenera etas. vide. l. nō tm̄ in prin. de decu. quae dicat legitima etas. vide. l. aureli⁹. §. gai⁹. de li. le. quae dicat robusta etas. vide. l. si marit⁹. §. l. in l. ff. de adul. et vide l. cū filio. de le. iij. vbi que dr̄ iusta etas vel pubertas et seq.

a ℂ Etas. etas quotuplex sit vide gl. i l. hereditatum. ff. ad. l. fal. Cy. et do cto. in. l. si i sāti. C. de iure dlib. Floria. in. l. inuitū. ff. ō testi.

1 ℂ Pueri possunt delinquere preterqꝫ in delicto carnis.
2 Minoribus subuenitur in delictis super mitigatione pene.
3 Minores in delictis obligantur.
4 Proximus pubertati quando quis dicatur.
5 Minor nō doli capax an possit irregularitatem cōtrahere.

1 **Pueri.** No. primo quod pueri pñt delinquere pterqꝫ in delicto carnis. furtū ergo mēdacia et periuria cōmittunt: et iō puniuntur. vt hic. et l. j. C. si aduer. delic. et no. quod hic ponunt mendaciū et pluriuʒ vt diuersa sicut sunt. vt. s. de psump. c. lras. de multiplici em genere mendacij vide. xxij. qō. ij.
2 primū. ℂ Scđo no. quod in delictis subuenitur minorib⁹ sup mitigatione pene. cōcor. l. auxilium. §. in delictis. ff. de minorib⁹.
3 ℂ Querit gl. qñ hʒ locū qđ hic dr̄ vʒ quod minores in delictis obligentur. dicit gl. in septimo āno quia tūc sunt doli capaces vt i prima gl. legitur eni in dialogo de puero quādoqꝫ ānorū qui iurans detestans et blasphemās a diabolo raptus fuit. fm Hostien. ℂ Aduerte quia quo ad dolū cōmittēdū vtrū minor sit habilis
4 vel non vr̄ cōsyderandū vtrū sit pximus pubertati vel nō. et dr̄ aūt pximus pubertati masculus vsqꝫ ad decimū ānū cū dimidio: et femina vsqꝫ ad. ix. cū dimidio. et sic tps post ifantiā vsqꝫ ad pubertatē masculi et femine p mediū diuidatur. et ita no. in. l. pupillus in prin. de reg. iur. et insti. de inuti. stipu. §. sed pdigimus. et bar. de hoc no. in. l. j. ff. de nona. vbi plene. et an isti doli capaces obligentur in 3tibus et i dolo. qđ dic vt. l. j. C. si aduer. delic. vbi Cy. ita distinguit quod aut minor deliquit ex aio: aut pter animū. si ex aio: aut ciuiliter: aut criminalr̄. si ciuiliter non subuenitur nisi vt habeat p 3fesso vel trāsigente. vt. l. si ex cā. §. nūc videndū. de mino. si criminalr̄ tūc aut est de atrocioib⁹ delictis: aut de cōib⁹. si de atrocioib⁹ nō subuenitur i aliquo fm pe. si de minorib⁹ subuenitur quatenus miseratio etatis et c. vt. d. §. in delictis. scđo casu qñ preter aim tunc restituitur. vt. d. l. j. si aduer. delic. Quid si delinquat ob latā culpā. dicit gl. in. d. §. nūc videndū quod restituetur quando sine aio cōmittat. qđā contra. quia

Ponit questiones.

lata culpa eqparať dolo. ꝓ hoc.d.l.ſi ex cã.§.ſi mulier.⁊ dic ꝙ
īterdū excuſať minor a delicto iuris bñficio.vt.l.ij.C.ſi aduer.
delic. Interdū₃ excuſat ex defectu naturalis pſidij.vt ī delicto
carnis vt.l.ſi minor.⁊.l.ſi adulteriū cū inceſtu.ff.de adul.iter-
dū excuſať ex inocētia ꝯſilij.vt īfans.vt.ff.de parri.l.diu⁹.iter
dū releuat ex bñficio reſtōnis in integrū₃:⁊ qñ ⁊ qualr dic:vt
5 ſupra. ¶ Querit Hoſt. † an mior nō doli capax poſſit irregu
laritatē ꝯhere.vt ſi ludēdo ꝓijciat lapidē vel cultellū:⁊ aliquē
occidet.dicit ꝙ eſt irregularis ēt ſi nō habuit aīm occidēdi.qꝛ
nō volūtas;ſed ſcm̄ in.l.ꝓinqtōis attēdit. dicit tñ tale homici
diū diſpenſatiōe dignū:cū cenſeat quaſi caſualē:nec diſtingui
tur an dederit operam rei licite als adhibuerit diligētiam ex
quo nō diſcernit de doli capace.no.ſ.c.pxi.de īfante termina-
tū eſt ꝯ in cle.ſi furioſus.de homi.⁊ ibi no.in.iij.glo.

1 ☞ Cōſuetudines ⁊ ſtatuta p q̄ cōmittētes furta homicidia
⁊ ſimilia crimina in pecunia puniunť ſunt irrationabilia.
2 Iudex eccleſiaſticus pt exigere penas pecuniarias ꝓ delictis.
3 Conſuetudo recipit interpretationē a iure cōi.
4 Minor ſi non delinquat dolo ſed culpa ſiue caſu non punit.
5 Pater de ꝯſuetudine pōt obligari ex delicto filiorū.⁊ nu.6.

Eferēte. Pater ex delicto filij īpuberis
nō teneť.vel ſic in puero multū
relinquiť qđ in adulto grauiter pūireť.primo po
nit partis appellātis q̄relā.ſa dat iudicez ibi:vñ.
¶ No.primo ꝙ de ꝯſuetudine ꝓ atrocioribus criminib⁹ ipo
1 niť pena pecūiaria.dicit Hoſt. † ꝙ tales ꝯſuetudines ⁊ ſtatu-
ta p q̄ cōmittētes furta homicidia ⁊ ſimilia crimina in pecūia
puniunť ſunt irrationabilia.incitant em̄ hoīes ad delicta. qꝛ
multi timētes penā corporalē abſtinerēt a delicto:qđ non fa-
ciūt poſtq̄₃ vidēt pecūiaz irrogari.vñ alibi dicit canon.nullā
culpā ptimeſcit reus quā redimere nūmis exiſtimat.nō ſunt
ergo ſeruāda.ff.de pac.l.ſi vnus.§.pacta.ī auť.de mā.prin.§,
oportet.collatio.iij.Nō ſunt ergo ſeruanda talia ſtatuta.non
ob.iſte tex.vbi innuiť:ꝙ ſi iſte fuiſſet adult⁹ poſſet exigi iſta pe
na.hoc em̄ verū ex poſt facto ꝑ iudicis offm̄:nō ex vi ꝯſuetu-
dinis.vt p₃ in.c.irrefragabili.de offi.or.cū em̄ eccleſia nō poſ
ſit iponere penā corporalē cōmutat ipā₃ ī pecūiariā₃.vt.s.de
2 rap.c.i archiepatū. ¶ Scđo no. † ꝙ iudex eccļiaſtic⁹ pōt exi-
gere penas pecūiarias ꝓ delictis.de quo dic.vt.i.d.c.irrefra-
3 gabili.⁊ de penis.c.pſbyteri. ¶ Tertio no. † ꝙ ꝯſuetudo re-
cipit iterptatōez a iure cōi. cauebať em̄ ꝯſuetudine ſimpliciť:
ꝙ cōmittēs maleficiū pūiret in cētū ſolidis.iſta em̄ ꝯſuetudo
nō extēdiť ad minorē vt hic ꝯcor.l.ij.C.de nox.⁊ qđ no.in.l.
ſi.§.in cōputatōe.C.de iure deli.⁊ in materia ſtatutorū ꝑ bar.
4 in.l.oēs ppli. ¶ Quarto no. † ꝙ ſi minor nō delinquat dolo:
ſ₃ culpa ſiue caſu nō puniť.non ob.c.s.pxi.qꝛ ibi dolo hic vō
5 culpa deſigt. ¶ Quinto innuiť: † ꝙ de cōſuetudine pōt pater
ex delicto filiorū obligari.de hoc.j.dicā. ¶ Sexto no.gl.ſi.ꝙ
ſi qs h₃ regalia a pncipe ⁊ ſubditū ī hoc eſt appellādū ad pa-
pā.qđ dic vt.s.de mā.⁊ obe.c.ſolite.⁊.l.j.ff.de appel.per Bar.

Opponit ī cōtrarium.

¶ Opp.hic vř innui ꝙ př teneať ex delicto filiorū. † S₃ ꝯ.C.ne
ſi.ꝑ pa.l.j.gl.fateť ꝙ de iure př ſoluere nō teneť.ergo ꝙ ex de-
licto filij př nō teneť ad pecūiariā penā;nec ſit in eū executio.
vt.l.ſi fili⁹.C.de bo.pſcri.In criminali oī poti⁹ pōderať vindi
cta q̄ nō d₃ porrigi ad prē₃ nō delinq̄ntē:q̄₃ pōdereť pecūia-
riū cōmodū.vt.s.de reſti.ī itc.l.abſtinēdo.⁊.ff.qđ qſq₃ iuris.
l.iij.§.fili⁹.hoc ver:niſi ꝯſuetudo vel ſtatutū dictaret ꝯtriū₃ vt
no.ī rubri.de decre.decu.S₃ an tūc filio cōdēnato fiet execu-
tio ꝯ prē₃ dic pubere per Bar.ī.l.cū fili⁹.de vb.ob.vbi plene.
⁊ ar.eſt hic ꝙ ſic.⁊ hec vera cū q̄riť an teneať ex maleficio pať
ꝓ filio:an vō in caſib⁹ in qb⁹ iura volūt prē₃ ꝓ filio obligari,
ſiet in prēm executio filio ꝯdēnato.dic vt no.bal.ī.l.ſi filio.ff.
ſo.ma.⁊ de nox.l,ſ₃ ſi ꝯdēnat⁹.tāgit Io.an.an filio ꝯdēna-
to teneať př ad legitimā. Ita ꝙ ī legitima filij poſſit fieri exe
cutio.remittit ad ſpec.de execu.ſnīe.§.ſeqť.v.qđ ſi fili⁹.nā₃ vř
a ꝙ legitima filij[a] nō dēat ſeparari ō bonis pris pře viuēte.nec
de ipā d₃ aliq̄ haberi rō.vt.l.i.§.ſi ipuberi.in ſi.ff.de colla.bo.
⁊ facit qđ not.Bar.in ſi.ff.de li.agno.qnimo ſi fili⁹ ingrediať
religionē nō pōt filius petere legitimā in bonis pris eo viuē
te.vt no.in auť.ſi qua mulier.ppe ſi.C.de epi.⁊ cle.⁊ in auť.de
ſanc.epi.§.ſi qua mulier,licet glo.dicat alibi;ꝙ filius patre vi
uente pōt petere legitimā.in auť.de mona.§.illud.Sed quod
dixi primo ver⁹ eſt ſm Fran.tigri de piſis.

a ¶ Legitima filij. Adde Bal.⁊ ſaly.ī l.j.C.de bonis liber.

¶ De clerico venatore. Rubrica.

¶ Tractato ſupra cōiter de delictis clericorum:ſubmittit de
ſpālib⁹ delictis clericorū ideo ⁊c.habetur de materia. xlv.di.
qui venatoribus.cū quinq₃.c.ſeq.xxxiiij.di.c.j.ꝯueni.de cen.c.
in apoſtolis.ne cle.vel mo.c.j.ad ſi.de ſta.mo.ne ī agro.§.por
ro.de cen.ad noſtrum de cele.miſſa.c.j.

1 ☞ Venandi ars prohibita eſt epiſcopo ⁊ diacono.
2 Venatio an ſit prohibita vel permiſſa.
3 Eps venator ſuſpendiť tribus mēſibus a cōione. Preſbyter
duobus ab omni officio. Diaconus ſimpliciter.

Piſcopū. Hec.c. habenť ꝑ pal-
leis.xxxiiij.di. ¶ Not.
1 primo † ꝓhibitā epo ⁊ diacono eſſe artē ve-
nādi.iſtis venatorib⁹ nulla imunitas eſt a iu
re cōceſſa.vt.C.de accu.mu.vena.lib.x.⁊ qđ
dicit de diacono idē de ſubdiacono.vt dicit
gl.ꝯſtituti em̄ in minorib⁹ ex certa ſciētia nō ſtatuiť punienť
arbitrarie.ſm Hoſt.alle.de offi.dele.de cauſis.ita tñ ꝙ moni
2 tio nō pcedat vindictā.xij.q.ij.idigne. ¶ † Ultimo in iſta ma
teria de venatiōe ꝓhibita vel pmiſſa.gl.diſtinguit.q̄₃ qñq₃ cle
rici venanť cā neceſſitatis.⁊ eſt licitum excepto epo.dicit glo.
Hoſt.remittit ad ſūmā.c.ti.§.q̄t ⁊ quibus.ver.itē cā vtiľr ⁊ ꝓ-
cedētib⁹ cā ergo voluntatis vel nimis freq̄nēter nō lꝫ.vt hic.⁊
pōt dici neceſſitatis cū ſit ad excitādū calorē naturalē ⁊ appe
titū.de homi.dilectus.de iniuri.⁊ ſi xps.ad ſi.⁊cā recreatōis.
recreať em̄ virtus exercitio.vñ valer.viij.moraliū.⁊.c.de cete-
ro.hoiem qppe rerū natura cōtinui labores patientē eſſe nō
patiť.⁊ Seneca epſa.lxxxviij.In remediū cedunt hoīes hōe-
ſta ſolatia.quicquid animū erexit ⁊ corpori prodeſt.Itē intel
lige ꝙ pmiſſa ē clericis cā neceſſitatis:vel recreatōis venatio
nō clamoſa q̄ ſit cū canib⁹:vel armis.hoc āt bñ lꝫ laicis dūmō
non in q̄dragefima:nec in pcipuis feſtiuitatib⁹ in qbus q̄rere
d₃ ad diuina.de ꝯſe.di.iij.in religioſū₃.⁊ di.vj.Ieiunia. vena
tio oppſſiua ēt prohibeť.⁊ hanc faciūt hiſtriones ⁊ ꝯtra iſtos
adulatores allegat hic aliqua moralia.de venatione arenaria
dic vt in glo.quia permittitur cauſa virtutis.fallit in tornea-
mētis.de multiplici ergo venatiōe hic habes. ¶ Ultimo gl.
opponit;ꝙ qui maior eſt maiori pena debet affligi in eodem
delicto.vt.l.preſbyteri.C.de epi.⁊ cle.ſol.vt in gl.qꝛ maior pe
na reputatur in epiſcopo ⁊c.vt in ea.Sed hec ſolutio non vř
ſufficiens:qꝛ ſm eā maiori pena d₃ puniri eps q̄₃ preſbyter.⁊
3 hic puniť equali.Sed dic † ꝙ eps ſuſpendiť tribus mēſibus
a cōione:pſbyter duobus ab omni officio:diaconus ſimpľr.⁊
vide qđ no.Io.an.s.de ſta.regu.c.ea. ſuper in glo.

Opponit ī contrarium.

Mnibus. No.primo ꝙ iſte textus ꝓ-
hibet vagatiōes. ⁊ per hoc
dicit Hoſt.ꝙ ſi redditus clericorū ēt religioſorū₃
ꝯſiſtūt in venatōe:puta cuniculorū vel ferarū lice-
bit clericis venari ēt in ppriis pſonis:maxime ſi familia defi-
ciat dūmō id faciat tpe cōpetēti.Id em̄ nō eſt vagari ſed ſue
neceſſitati ⁊ vtilitati eccľie ſubuenire.ad qđ clerici teneť.vij.
q.i.pñtium.⁊.c.placuit.⁊.xvj.q.j.qui vere. ſed hodie ſecus in
religioſis.quod dic:vt in cle.§.porro.de ſtatu monachorū.

¶ De clerico percuſſore. Rubrica.

¶ Ex continuatiōe rubrice.s.proxi.patet huius cōtinuatio.
habeť de materia.xlv.di.⁊ facit.j.q.vij.ſi qs oēm.⁊.lxxxvj. di.
§.ſimiliter.⁊.c.ſe.⁊.§.pe.⁊.§.non liceat.

1 ☞ Penā depoſitionis non debet imponere eps:niſi quan-
do ſe non emendauerit percuſſor.
2 Eps non debet ſtatim ſententias fulminare.
3 Percuſſor recte pōt appellari qui percuſſit vna vice.
4 Nomina verbalia an verificentur per vnum actum tantum.

I quis. Not.primo ꝙ iſtud.c.loqť
de pcuſſore ꝯſtituto in ſa-
cris.⁊ ad hoc ſubaudi maxime.qꝛ nec decet
aliquē clericū ſ₃ maxime caueat ꝯſtitut⁹ ī ſa
cris.⁊ maxime eps ꝑ iura allegata in gl.ſup
hoc remittit Hoſt.ad ſūmā de tēpo.or.§.⁊
1 cui ſub.x.regula. ¶ Scđo not. † ꝙ penam
depoſitōis nō d₃ iponere eps niſi qñ ſe nō emēdauerit pcuſ-
2 ſor.ex quo collige † ꝙ nō ſtatim d₃ eps ſnīas fulminare.⁊ hoc
no.de iude.ſicut.in vltima gl.Itē intellige hūc tex.ſm glo.ꝙ
requiriť ꝙ pcuſſor habeat hoc ī vſu.ponit exemplū ab.de illo
qui ſtatim percutiebat illū qui aliqd ſibi dicebat nō gratum.
3 Et collige ex hoc tex. † ꝙ pcuſſor recte pōt appellari q pcuſſit
vna vice

vna vice tñ nã ſi nõ ſublũgeref in textu ſi non emẽdauerit ꝛc.
4 vna pcuſſio faceret eũ pcuſſorẽ. ⸿Aduerte tñ vtrum iſta noĩa
ṽbalia.i.q̃ deſcẽdũt a ṽbis verificẽf p vnũ actũ tñ.vt hoſpita
toꝛ mercatoꝛ ꝛ ſilia.diſtingue.ꝙ q̃dã ſunt noĩa ṽbalia ſignifi-
cãtia alicui⁹ officij exercitiũ qđ qs aſſumit ſua authoꝛitate.vt
hoſpitatoꝛ mercatoꝛ:ꝛ ſiſia.ꝛ nõ verificaf ex vno actu:ſ; requi
rũt aſſiduitatẽ.vt.l.j.§.j.de tribu.q̃dã ſunt noĩa ſignificatiua
delicti vt eſt fractoꝛ:raptoꝛ:pcuſſoꝛ:expilatoꝛ et ſi.et verificãf
vnico actu.vt.l.mariti.§.q̃ſtũ.ff.đ adul.vbi ita diſtiguit Bar.
ꝛ remittit ad no.p eũ i.l.ligatis ſeruis.in pn.de le.iij.

1 ☞ Epſ fecit q aliquẽ crudeliter fuſtigari duobus menſib⁹
a miſſarum adminiſtratione ſuſpenditur.
2 Epſ poteſt imponere penam fuſtigationis non crudelis:ſed
moderate.
3 Uulneratus decedens diu poſt vulnus inflictum non preſu-
mitur ex vulnere deceſſiſſe.
4 Suſpenſus a miſſa videtur ſuſpenſus a pontificalibus per
quandam conſequentiam.

1 **P**Reterea. ⸿Duob⁹ mẽſib⁹a miſſarum ad
miniſtratiõe ſuſpẽdif epſ q fe-
cit aliquẽ crudeliter fuſtigari.pmo ponit epi ſeuiciã
ij.ibi:qm.l; excuſat ip̃; a moꝛte.iij.illũ punit ibi:qꝛ.
2 ⸿No.pmo ⸿ ꝙ epſ iponit penã fuſtigatiõis nõ tñ crudelis:
ſ; moderate.erat eñ foꝛte iſta ꝯiux:quã cleric⁹ moderate ver
berare ꝛ cuſtodire põt.de hoc.xviij.q.ij.placuit.vel erat foꝛte
alia mulier ꝯperta delinq̃re in eccl'ia.de ſen.ex. veniẽs.vel pe-
diſſequa vel introducta.de qua.xxij.di.interdixit.quecũq; tñ
fuerit iſta mulier nõ debuit inſeuire.remittit Hoſti.de crimi.
3 fal.ad audiẽtiã.de rap.in archiepatu. ⸿Scđo not.⸿ ꝙ ille q
deceſſit diu poſt vuln⁹ inflictũ nõ pſumif ex vulnere deceſſiſſe
ecõuerſo pſumif ex tpis breuitate.vt dicit glo.quã not.ꝛ dixi
ſ.de homi.preſbyterũ.et.c.de cetero. ⸿Tertio no.ſuſpẽſio-
nem duoꝝ mẽſiũ a miſſa.ſ.ti.j.c.j.fuit a cõione ſuſpẽſus.de va
rijs ſuſpẽſiõib⁹.vide in cle.ſi.de peñ.ꝛ ibi q̃ ſuſpenſio inducit
4 irregularitatẽ:ꝛ q̃ nõ.⸿ſuſpẽſus aũt a miſſa vf ſuſpẽſus a põ
tificalib⁹ p quãdã ꝯſequẽtiã.vt.c.ex literis.de exce.pla.

1 ☞ Authores cõflictus tenenf ex homicidio in eo ꝯmiſſo.
2 Clericus pꝛoijciens lapides in conflictu ſuſpenditur a celebra
tione miſſe.
3 Suſpenſio ad tempus expirat finito tempoꝛe ipſo iure.
4 Clericus non debet ſe vllatenus in conflictu immiſcere.
PReſentium. Duob⁹ annis a celebra-
tione miſſarũ ſuſpẽditur
pſbyter:q in ꝯflictu vbi aliqui moꝛtui ſunt lapides
pꝛoiecit.l; nullũ pcuſſerit.ꝛ pma factũ narrat.ij.ibi:q̃
nos tempoꝛaliter punit.iij. poſt tps admittit ibi mãdamus.
⸿No.pmo ꝙ in ꝯflictu q̃dã dicũtur violẽtiã inferre.quidã
repellere.ꝛ ex hac pte vf licitũ cũ moderamine. ꝛc.ſ.de homi
1 ci.ſignificaſti. ⸿Scđo no.⸿ ꝙ qñ ꝙ in ꝯflictu aliqui moriunf
et ex hoc homicidio tenenf q fuerũt auctoꝛes.vt.l.qm. C. ad
l.iul.de vi pu. Alij an teneanf vltra q̃ fecerint.dic: vt not. In
2 no.in.c.ſicut dignũ.ſ.de homici. ⸿Tertio no.ꝙ ⸿iſte ſuſpen
dif a celebratiõe miſſe. ꝛ hoc verũ:qñ ꝯſtat pꝛoieciſſe:ſ; neminẽ
pcuſſiſſe.ſecus ſi de hoc eſſet dubiũ:vt in gl.ꝛ facit qđ no.lj.di.
ſi qs poſt acceptũ.an vero durãte iſto biẽnio debeat pcipere
fruct⁹ bñficij. Ita ꝙ ſuſpẽſio in vno inducat ſuſpẽſionẽ i alio
3 dic:vt in dicta cle.ſi.de pben. ⸿Quarto no.⸿ ꝙ ſuſpenſio ad
tps expirat finito tpe ipo iure.qꝛ pꝛhibitũ ad tẽp⁹ poſt tps vf
eſſe ꝯceſſum.vt.l.ſtatu liber.ff.de le.ij.et.l.cũ ptoꝛ. de iudi.fa-
cit qđ no. Inno.de eta.ꝛ qua bone. ⸿Opponitur ꝛ vf ꝙ iſte
pſbyter nõ debuerit ſuſpẽdi: vel alia pena ſibi infligi. qꝛ iuſte
violẽtiã repellebat.ꝛ qđ fit lege pmittẽte penã nõ meref.vt.l.
graccus.C.de adul. So. Ja.diſtinguit inter ꝯflictũ et bellum
4 iuſtũ. ⸿In ꝯflictu eñ non d; ſe vllaten⁹ immiſcere. vt hic.ſecus
in bello iuſto:vt in ꝯrio:vel ſm eũ ibi pugnauit defendẽdo rẽ
publicã qđ licuit:vt.ff.de iuſti.et iure.l.vt vim.hic priuatis qđ
non licuit et per hoc infert quod non licuit clerico iniuriam
ſocij in pꝛopꝛia perſona pꝛopulſare.et ſic ſoluit contrarium.
de.cap.dilecte.de ſen.ex.li.vj.dicit enim quod ibi loquitur de
de ſocio laico an liceat iniuriam ſocij ꝓpulſare. ſ; hoc nõ l; cle
rico.qđ Hoſt.nõ appꝛobat.ꝛ di ꝙ h̃ iponif iſta pena ad cau-
telã.nã de iure cõi i nullo repif culpabilis ſm eũ vf dicit cũ gl.
ꝙ iſta pena iponif clericis ad terroꝛẽ vt hos ꝯflict⁹ euitẽt ſm
eũ diffamat⁹ erat vel iminebat ſcandalũ.ſ.de homi.ex literis.

⸿ Opponit in cõtrarium.

⸿ No.qđ fit lege pmittente penã nõ meretur.

1 ☞ Arma ſumẽs tenef de vulnerib⁹ q̃ ab alijs inflicta ſunt,
2 Acolytus an poterit vt ſacerdos exercere altaris miniſteriũ:
an vt ſubdiaconus.

COntinentiã. Scđm varias lectu-
ras diuerſimode ſu-
1 mẽda eſſet. ⸿No.pmo.⸿ ꝙ iſte ſumpſit arma ad
reſiſtẽdũ ꝛ ex hoc nõ tenef de vulnerib⁹ q̃ inflicta
ſunt ab alijs.ſi aũt aſſumpſiſſet ad offendẽdũ l; nõ pcuſſerit
puniref ſaltẽ de ꝯſilio et fauoꝛe.vt.ſ.de homi.ſicut dignũ.p
Innocẽ. ⸿Quero dꝛ in ſi.ꝙ iſte acolyt⁹ poterit in ſubdiaco-
2 natu pmoueri:ꝛ alteri⁹ miniſteriũ exercere.⸿ q̃ro an poterit
vt ſacerdos exercere altaris miniſteriũ an vero vt ſubdiaco-
nus. Ala.ꝛ Go.dicũt ꝙ vt ſubdiacon⁹. Ho.dicit:ꝙ vt pſbyter
vt iſte finis aliquid dicẽs hoc eſſe etiã de iure communi et de
potentia iuris non diſpenſationis.

⸿ Ponit queſtionem.

⸿De maledicis. Rubrica.

⸿Dicit Jo.an.ꝙ pcuſſio alia fit manu.alia fit ligua. ex quo
ergo ſupꝛa ꝑxi.tractauit de pma h̃ ſubijcit de ſcđa Goff. Ad
uerte qꝛ iſert iſtud dictũ ꝙ iura q̃ loquũf de pcuſſoꝛe adaptã-
tur ad maledicẽtẽ.qꝛ dꝛ pcutere lingua hoc tñ nõ credo ex ꝓ-
pꝛia ſignificatiõe.qꝛ pcuſſio referf ad factũ ꝛ inter malefactũ
et maledictũ magna eſt differẽtia.vt.l.aut facta. de peñ. et ibi
p Bart.dicit hier.ſup eſaie.li.vj.ꝙ male refrenabit libidinẽ q
manũ vel linguã cohibere nõ valet.habef de materia. xxiiij.
q.iij.c.de illicita.cũ trib⁹.c.ſe.et.xxv. di.ca. demũ.in ſi.xlvj.di.
clericus maledicus.congruit.de regu.iur.c.ij.

1 ☞ Iniuria poteſt derogari abſenti et ignoꝛanti. Qualiter
aggrauetur.nu.2.
3 Papa põt tanq̃ iudex ſibiipſi ius dicere.
4 Judex an quis poſſit eſſe in cauſa pꝛopꝛia.
COnotuit. Maledicens pape pu-
niẽd⁹ eſt vt deinceps alij
abſtineãt:et terreanf.et pmo ponit culpam:
quã ſcđo puniri mandat.ibi: ipſu;.ſubdens
1 cauſa; ibi:vt pena. ⸿No.pmo ⸿ ꝙ abſenti ꝛ
ignoꝛãti põt iniuria derogari qnimmo moꝛ
tuo.vt.l.j.ff.de his q.vt idig. ⸿Scđo no.ꝙ iſta fuit iniuria ver
bis illata.ptulit eñ plura ṽba an q̃ ex q̃l; ṽbo puniaf p vna
iniuria.dic:vt.l.itẽ apud.§.ꝯuitiũ.ff.de iniurijs. ⸿Tertio no.
2 ⸿ ꝙ multis aſtãtib⁹ vt dicta ṽba ꝓrũpit.ex hoc aũt aggrauaf
iniuria ſicut alijs mult; modis. vt.ſ.de homi.ſicut dignum.
3 ⸿Quarto no.⸿ ꝙ mãdat papa ꝙ ipe iferẽs ſibi iniuriã punia
tur. ⸿Cõtra hoc gl.op.de.l.j.C.ſi qs ipera.maledixit.dceret
eñ pncipẽ talia nõ exgrere:pcipue papã cui ſctitas ignoſcẽdi
gloꝛiã derelĩqt.vt.l.ſi qs i hoc gen⁹. So.vt i gl.ij.vf dic ꝙ illa
l.nõ ob.vt dicit ibi accur.ꝙ d; remittere vt puniat eũ ſi ſibi vi
4 debif.ꝛ ſic facit iſte cui iſta decre.dirigif. ⸿Scđo op.⸿ ꝙ nõ
poſſit qs eẽ iudex i cã ꝓpꝛia.vt.C.ne qs i ſua cã.ꝛc. S; papa
mãdat h̃ puniri iniuriã ſibi illatã.ergo male. So.vt i gl.ꝙ iđ
papa punit.qꝛ nõ ẽ ali⁹ ſupioꝛ.hoc eñ caſu põt eẽ qs iudex in
cã ꝓpꝛia.ad hoc.ff.de here.inſti.l.ꝛ hoc tyberi⁹. ꝛ i ſpec.de le.§.
j.ver.ſ; nunqd ꝛ.l.ꝑxi.de his q̃ in te.dele. iferioꝛ ṽo iudex an
poſſit punire iniuriã ſibi illatã dicas ꝙ qñq; iniuria inferf pſo
ne.qñq; dignitati.qñq; iurib⁹ dignitatis.ſi pſone:ꝛ tũc aut iniu
ria ẽ occulta ꝛ nõ põt ipe cognoſcere.qꝛ cognoſceret de re ꝓ-
pꝛia niſi hoc habeat ꝯſuetudo de penis.c.j.li.vj.aut ẽ notoꝛia
ꝛ põt:qꝛ nõ põt recuſari vel ſuſpect⁹ allegari cũ ꝓcedit vt exe
cutoꝛ iuſtitie.vt.c.nouit.de iudi. Aduerte tñ qꝛ in caſu quo nõ
h; cognitionẽ poterit tñ in cuſtodiã ponere ſucceſſoꝛi vel pn-
cipi reſeruãdo cognitionem:ꝛ penã.de offi.pſi.l.ſenatus.et de
adul.capite.et.l.ſi adulteriũ.§.ſi. qñq; iniuria eſt irrogata di-
gnitati tũc de illa cognoſcit ꝛ iudicat ſiue ſit occulta:ſiue ma-
nifeſta.vt.ij.q.vij.ſi quis ergo.et dicto.c.j.de penis.iij.caſu cũ
queritur an poſſit cognoſcere de iuribus ad pꝛelaturam per-
tinentibus.ꝛ tunc aut ſunt talia iura:que ſpectant ad eum de
iure communi:vt eſt procuratio.et poteſt in hoc eſſe iudex.de
pꝛeſcrip.c.cũ ex officij.ſi tamen grauat partem põt appellari.
j.de ſen.ſopite.aut agitur de eo quod ad pꝛelaturã nõ ptinet
de iure cõi.ꝛ tunc diſtingue.vt.ſ.aut eſt notoꝛium illa iura de
beri aut nõ vt pꝛimo caſu poſſit vt executoꝛ iuſtitie: ſcđo non
poſſit:puta ſi aliquid ſibi debetur ratione contractus vel alte
rius obligatiõis rõne eccl'ie. Si vero ſint iura ptinẽtia ad pſo
nam plati tũc vf eodẽ modo diſtinguẽdũ ſit notoꝛium necne
pleni⁹ tñ dic de iſta materia.vt no. Inno.j.de ṽbo.ſig.ex pte.
et per Cy.in.l.j.C.ne quis in ſua cauſa.vbi dicit quod licet iu-
dex iniuriam ſuam que reſpicit dignitatem vel rem publicam

⸿ Opponit in cõtrarium.

punire poſſit:vt.C.de offi.ciūs qui vi.al.ge.l.j.et.ij.nō tñ ipſe
ſolus poterit ius dicere.vñ ſi delegat⁹ fuerit recuſabit:ſi ordi
narius peti poterit aliū adiungi.C.de iudi.l.apertiſſimi.ꝛ au
ten.ibi poſita.q꞉ cum ſermo contingit perſonam eius merito
dici poteſt ſuſpectus.quod Cy.dicit eſſe equum ſm Jo.an.di
caꝫ latius in dicto.c.ex parte.de verbo.ſig.

1 ☞ Pena eadem punitur qui blaſphemat deum et qui ali quem ex ſanctis eius.
2 Clericus non debet publice penitere.
3 Blaſphemator publicus quis dicatur.
4 Caſus de reſeruatis epō.
5 Caſus in quo quis ſepultura priuatur.
6 Pena ſpūalis nō tollit penam temporalem.
7 Pena pecuniaria maior imponēda eſt diuiti ꝙ pauperi.
8 Pauper ſi nō pōt ſoluere penā pecuniariā quid iuris.
9 Pena q̄ imponit blaſphemātib⁹ cui applicabitur.
10 Pena iuris dꝫ itelligi de moneta vſuali illi⁹ loci vbi delinqt.
11 Statutum dicit ꝙ habēti pacem ab offenſo minuatur tertia pars pene:an minuetur blaſphemanti ſi peniteat.

STatuimus. Hic ponitur pena blaſ-
phemātis deum vel ali-
quē ſctōꝝ.ꝛ pmo ponit eccliaſtici.iudicis penā.ij.
1 penā ſecularis ibi:p tēporalē. ¶ No.pmo ꝗ quod
eadē vr̄ pena ſiue aliqs blaſphemet deum: vel ali
quē ex ſctis ſuis.ꝛ dicit hic Hoſti.ꝙ qdā ita ſunt deuoti vir-
gini glorioſe q magis credūt ipſam virginem peccare offen
dēdo ꝙ deū.de quo no.Hoſt.de cele.miſſa.c.ij. ¶ Scdo not.
ꝙ iſte tex.huic blaſphemāti iponit publicam pniam.ꝛ p hoc
2 pꝫ ꝙ loquit in laicis blaſphemis.ꝗ q꞉ clericus non dꝫ publice
penitere:ſꝫ al's ad arbitriū epi puniat.ad hoc.ȝ.de biga.c.j.ꝛ
j.ver.p tēporalem. ¶ Tertio no.ꝙ ad hoc vt habeat locū iſta
pena requirit ꝙ publice prupit in blaſphemiā.ꝛ intellige pu
blice ſiue fiat in camera:ſiue in platea multis audiētib⁹:ꝛ epo
referētib⁹.ad hoc.ȝ.c.proximo.ꝛ de exce.pla. inter dilectos. et
3 c.ꝙ ſit graue.ꝗ vel dic ꝙ dr̄ publicus qñ eſt vulgariſſimus.et
ex hoc peccato multos ſcādalizat.xxvi.q.vj.c.ſi. vt q꞉ frequē-
ter hoc ꝯmittit vel eſt notoriū iuris vel facti.de coha. cle. ve-
4 ſtra. ¶ Quarto no.ꝙ epūs debet iniūgere iſtā penā.ꝗ et ſic de
caſib⁹ epo reſeruatis.de quib⁹.j.de peni.et remi.ſi epūs.li.vj.
qd̄ eſt verū de publico.ſm Hoſt.occultū aūt pſbyter abſolue
re pōt ſm eū.epūs etiā poſſet hoc ꝯmittere nō epo. vt dicto.c.
5 ſi epūs.ad hoc.xxvi.q.vj.c.ſi. ¶ Quinto no.ꝗ caſum in quo qs
ſepultura puat.alij notātur. ȝ.de ſepul.ex parte.Si aūt i ex-
tremis vult penitere:tūc dꝫ ſepeliri:ſi nōdum ꝯtra eū eſt lata
ſentētia p epm:al's ſecus.q꞉ ſi lata eēt nō ſepeliret etiā i extre
mis penitens ſm Uin.nō eſt eñ canon late ſnie:ſꝫ ferende.vt
6 pꝫ in v̄bo interdicat.ſm Hoſt. ¶ Sexto no.i.v̄.p tpalē.ꝗ qd̄
pena ſpūalis non tollit penā tēporalē.ꝛ eſt ſpeciale ſm phi.i
odiū criminis:ꝙ iponit duplex pena ſpūalis ꝛ tēporalis.con
cor.xvj.q.j.ſtatuim⁹.regulariter ȝ.de iudi.et ſi clerici.Ego vt
dixi credo regulariter ꝙ vtraqꝫ poſſit imponi nec vna exclu-
dit reliquā.no.de ſciſma.c.j.et dixi de accu.c.de his. ¶ Septi
7 mo no.ꝗ ꝙ maior pena pecuniaria eſt iponēda diuiti ꝙ pau-
peri.in corporevo qd iuris alibi no.qs aūt dicat paup.dic:vt
8 vt in auten.pre.C.vñ vir et vxor. ¶ ꝗ Quid ergo.ſi paup etiaꝫ
quinqꝫ ſolidos nō poſſet ſoluere.dicit ꝙ in penā aliam ꝯmuta
bit.vt.ȝ.proxi.rubrica.et.l.ſi.ff.de in ius vo.ſm Uin.Go.ꝛ Ho.
vel ſm ab.qrat illos hoſtiatim.vel tñ ſeruiat iudici ꝙ quan-
titati ſatiſfaciat.vt no.de iude.c.j.poſſet dici ꝙ euidens pau-
pertas excuſet. propter ipſam enim etiam vbi iura limitant
penam remittunt eam pauperi . nec ſi rurſus diues fiat peti
poteſt:ſi ſemel eſt remiſſa.vt.l.cos.in fin.C. de modo mulc. et
l.illicitas.§.fin.de offi.preſi. ¶ Octauo not.in verſicu. nullā.
ꝙ has penas nō vr̄ qd̄ iudex poſſit ꝯmutare.dicit tñ Ho.qd̄
in hoc poſſet haberi miſericordia ex magna cā.vt ſi honorabi
lis pſona quā nō deceat publice penitere:ꝛ vult illā redimere
magnis elecmoſynis.ad hoc de ſen.ex.mulieres.et dañ.iiij.c.
conſilium meū placeat tibi peccatū tuū elemoſynis redime.
9 ¶ Querūt doc.ꝗ cui applicabit iſta pena.quidā qd̄ eccliaſtico
iudici.cū ſit crimē eccleſiaſticū.dicūt Goff. et Ab.ꝙ iudex lai-
cus habebit penā laici: et eccliaſticus penā clerici. ¶ Ultimo
10 no.ꝗ ꝙ penis iure dꝫ itelligi de moneta vſuali illi⁹ loci vbi de
linquit.vt.ff.de le.iij.l.munus.p quā.l.dicit hic Goff.et gloſ.j.
de iniur.olim.in glo.ſi.qd̄ ſi plures ſunt monete vſuales da-
bitur minor.Hoſti.dicit qd̄ ſi altera eſt vſitatior illa dabitur.
11 hic nō ſunt alia p.doc.tacta.poſſet hic adaptari queſtio.ꝗ ſta-
tutum dicit qd̄ habēti pacē ab offenſo minuatur. tertia pars
peñ.Item blaſphemanti deum vel ſanctos imponit magna
pena:an ſi peniteat.vt hic in tex.minuatur ſibi tertia pars:ha
beat beneficium ſtatuti tanꝙ habuit pacem a deo.et peniten-
tiam et abſolutionem.Bar.conſulit qd̄ ſic. et incipit miniſter
fratrum ꝛc.Ego idem alijs rationibus.

¶ De clerico excom.miniſtrante. Rubrica.

¶ Dictum eſt de varijs exceſſibus clericorum propter quos
interdū excōicant iterdū ſuſpendunt interdū deponunt. Sꝫ
q꞉ interdum ꝯtēnādo claues eccleſie ingerūt ſe diuinis:idō ꝛc.
habetur de materia.xi.q.iij.in prima charta.et.c.p.et.l.di.ac-
cedens.et conuenit de ſacra.nō rei.c.ij.de do.et ꝯtu.veritatis
de vi.et ho.cle.vt clericoꝝ.§.ſi quis.Itē de re iudi.c.j.§.ſtatu-
ris.li.vj.et de ſen.ex.c.j.in fi.de peñ.c.ij.eo.libro.ꝛc.

SI quis. Huius.c.materia tractatur.ſ.c.pro-
xi.et.c.clerici.ꝛ.c.latores.ideo ſuper
iſto.c.nihil dicunt doc.

1 ☞ Excōicatus equiparatur degradato et ſuſpenſo.
2 Eccleſia requirit contra vilipendentes ſentētias cenſure bra-chium ſeculare.
3 Clericus degradatus celebrando an conficiat.
4 Depoſitus in celebrando an conficiat.
5 Pena huius cap.an habeat locum in clerico in minoribus.
6 Preſbyter excōicatus vel ſimpliciter ab officio vel ordinibus ſuſpenſus:ſi in ordine acolytatus miniſtrat irregularis eſt.

SI quis. Si degradat⁹ vel ſuſpēſus cele
brat:ꝛ monitus nō deſiſtit excōi
catur.et ſi nec ſic deſtiterit ad requiſitionē eccl'ie
p iudicē ſecularē exulatur. pmo ſtatuit penas ȝ
ꝯtēnētes ſnias cenſure.ij.aggrauat ibi:ſi aliquis. ¶ No.j.qd̄
qñqꝫ clericus degradat qñqꝫ ſuſpēdit de forma degradatio-
1 nis dic:vt in.c.degradato.de peñ.li.vj. ¶ Scdo no.ꝗ ꝙ excōi
2 cat⁹ equiparat degradato et ſuſpēſo. ¶ Ultimo no.ꝙ ꝗ eccle
ſia reqrit ȝ vilipēdētes ſnias cēſure auxiliū brachij ſecularis.
ꝗ vna eñ poteſtas p aliā adiuuat.vt.c.j.de oper.no.nū. ¶ Que ꝗ Ponit queſtiones.
3 rit glo.ꝗ nunqd clericus degradat⁹ celebrādo ꝯficiat.ᵃ arguit
a qd̄ ſic.deinde qd̄ nō.de.c.accedēs.l.di.vbi de hoc.vocat eñ ille a ¶ Celebrando cōficiat.
tex.talē preſbyterū.ꝛ in.ver.quē quidē dicit illuꝫ ſacro ordine Uide ad de
priuatū.ad idē.l.di.vt ꝯſtitueret ibi:ad clericatū redeat. Iteꝫ ciſionē que
c.epūs.ꝛ.c.dictū.et.c.clerici.q̄ allegat glo.dñt ordinē vel gradū ſtiōis Jo.
amiſſum.ad idē.j.q.j.§.opponit.vbi dr̄ qd̄ talib⁹ nulla rema- an. poſt gl.
net poteſtas ſacrificādi.qd ergo dicēdū.glo. his nō ob. tꝫ qd̄ ſi.in.c.ij.de
degradat⁹ ꝯficiat.nō ob.§.opponit.vt ibi no.nō ob.alia iura pen.j.vj.pa
ȝ.alleg.q꞉ de ordinis executione loquunt.ſm Hug.ꝛ qñqꝫ de nor.th.c.nō
ipſi⁹ ordinis priuilegio.facit.xxij.di.verū.et.c.ad hoc.et hanc pōt.d̄ſentē.
opi.Bar.qd̄ iſte degradat⁹ ꝯficiat.tenēt Inno.Hoſt.ꝛ theo- et re iudi.
logi.pciſe et Jo.an.remittit ad no.p eū.de ſciſma.c.j.in gl.ma
4 gna ante.ſi.ver.ꝛ hoc etiā. ¶ ꝗ Quid in depoſito.no. hic Jo.
poſt Goff.q tenet cū Lau.ꝛ Tan.qd̄ depoſit⁹ ꝯficiat.q꞉ ſicut
p depoſitionē nō tollit characteris poteſtas circa immunita-
tem.ſic nec characteris poteſtas circa ꝯfectionē eucharíſtie.lꝫ
5 ordinis executio ſit ſublata. ¶ Scdo qrit Jo.an.ꝗ nunqd pe
na hui⁹.c.habeat locū in clerico i minorib⁹ vt degradat⁹ vel ſu
ſpēſus ſiue excōicat⁹ miniſtrās in ſuo officio ſicut pr⁹ icurrat
iſtas penas ꝛ irregularitatē.vr̄ qd̄ ſic.q꞉ appellatiōe clericoꝝ
etiā inferiores ꝯtinent.xi.q.j.de pſona.ad ſi.ad hoc facit.ȝ.de
iudi.cū nō ab hoie.de pur.cañ.ſi qs de gradu.vbi de hoc. In
ȝrīū vr̄ qd̄ oia pdicta iura quo ad penā irregularis viderent
reſtringēda ad ꝯſtitutos in ſacris:licet et minores al's ſint de
peccato coercēdi.Itē nō reqrit qd̄ ꝯſtitut⁹ i minorib⁹ icurrat
irregularitatē iſtā.ergo iſtud ſtatutū penale in dubio reſtrin-
gēdū extēdere nō debem⁹.de ſen.ex.is q.li.vj.ꝛ ð penis.odia.
li.vj. Item acolyti ꝛ inferiores q̄ſi laici cēſent:ꝛ laicari pñt.vt
pꝫ de cle.ꝯiu.c.j.et p totū.Itē nec in degradatiōe ipſoꝝ ſerua
tur ſolēnitas numeri epoꝝ.de q̄.xv.q.vij.ſi aūt.ꝛ.c.felix.et de
here.c.j.li.vj.puniant ergo ſicut moniales.de qb⁹ certū eſt qd̄
nō icurrāt irregularitatē.j.c.poſtulaſti.§.j.vel ſicut laici et fe-
mine.vt.j.ſeqt. ¶ Quid dicēdū.dicit Jo.an.qd̄ qdqd ſubtili-
zet dicit tenendū pmā opi.ſ.ꝙ icurrāt irregularitatē p iura
ſupra allegata per decre.de re iudi.c.j.li.vj.de ſen.ex.c.j. eo.li.
que indiſtincte loquunt.preterea tales de facto poſſunt gere-
6 re officiū vt prius.et p hoc dicit Jo.an.ꝗ ꝙ pſbyter excōicat⁹
vel ſimpliciter ab officio vel ordinibus ſuſpenſus ſi in ordine
acolytatus miniſtrat irregularis eſt.ſecus ſi ſuſpenſus eſſet a
ſacerdotalibus vel celebratione miſſarum.remittit hoſtiē.ad
ſummam.de ſen.excom.§.ſi.ſub.§.ſi.deſcriptionem irregula-
ritatis poſuit

ritatis poſuit hic Ho.quā videas aperti⁹ ꝛ pleni⁹ i ti.de le.in tractatu diſpēſationū.§.iuſta ꝑpoſitionis.in pn.ibi vide.

1 ☞ Interdictus vel excōicatus monit⁹ nō deſiſtēs deponit.
2 Clericus interdictus an incurrat penas huius cap.dicēdo veſperas vel matutinas vt prius.
3 Clericus ingerens ſe diuinis poſt excommunicationem qualiter puniatur.
4 Eṗs an poſſit diſpenſare cū irregulari qui ingeſſit ſe diuinis poſt ſuſpenſionē vel excōicationem.
5 Legatus de latere an poſſit.
6 Eṗs an poſſit reſtituere depoſitum.

1 CLerici. †Interdict⁹ vel excōicatus celebrās monitus nō deſiſtēs deponitur. ¶ Not.ṗmo qḋ dicit text⁹ clerici ꝛc.ſub iſta eñ generalitate ꝯprehēdunt etiā clerici in minorib⁹.de quo.ṡ.c.xxi.ꝛ ꝙ hic dicit ſuis eṗis idem intellige ſi alijs ṗlatis iuriſdictionē i eo habētib⁹. ar.ṡ.ḋ offi.or.c.cū ab eccliarū ṗlatis. ¶ Scḋo no. ꝙ dicit ſimpliciter di-
2 uina officia. †ex hoc infert Jo.an.ꝙ etiā dicēdo veſperas vel
3 matutinas vt prius incurrāt has penas. ¶ Tertio no.†ꝙ punitur durius ꝙ poſt excōicationē ingerit ſe diuinis.ꝛ iſta ſcḋa
¶ Ponit queſtiones. pena nō imponit ipſo iure ſicut ṗma irregularitatis. ¶ Que-
4 rit glo.†vtrū cū irregulari q̄ ingeſſerat ſe diuinis poſt ſuſpēſionē vł excōicationē poſſit eṗs diſpēſare.qḋā ꝙ ſic ſi monit⁹ ſit parat⁹ corrigi.ad hoc facit ſtylus curie quo mādatur qḋ ſi nō in ꝯtēptū clauiū ꝛc.facit.ṡ.c.j.ꝛ.j.c.illud.ꝛ.c.poſtulaſti. Si vo monit⁹ nō abſtinet nō diſpēſabit ali⁹ ꝙ papa.curia tn̄ ſic
5 de facte ſeruat:ꝙ cū tali nō diſpēſat ali⁹ ꝙ papa.†vtrū aūt legat⁹ de latere gl.hic ꝙ nō:ſꝫ de ꝯſuetudine ꝙ plus approbationis ꝙ iuris fulcit:legati de latere diſpēſant cū irregularib⁹ qui nō in ꝯtēptū clauiū ſe imiſcuerūt diuinis:etiā ſi id fecerit ex ſupina ignorātia vel ſcienter:nō tn̄ ex ꝯtēptu.ꝛ vide i ſpec.ti.ij.§.nūc de eṗorū.ver.ſꝫ nunqḋ pōt eṗs vel legat⁹.ꝛ ḋ ſcholari vel aliūde veniēte.vide ti.ij.§.ꝯſequēter.ver.qḋ ſi legat⁹.qḋ de illo qui eſt inſtitut⁹ in curia ad imponēdas penitentias
6 vtrū poterit.dicit vin.ꝙ nō. ¶ Scḋo q̄rit glo.† vtrū eṗs poſſit reſtituere depoſitū.vr̄ ꝙ ſic.xi.q.iij.eṗs.glo. dicit ꝯtrariū cuꝫ depoſit⁹ eſt ab omni ordine ſacerdotali.quo caſu dicit gloſſ. ſoluit papa reſtituit.nō ob.c.eṗs.q̄ intelligit cū iniuſte depoſit⁹ fuit:ꝛ idē ibi no.hoc eñ caſu depoſit⁹ eſt ꝑ falſos teſtes vel inſtrumēta ſol⁹ eṗs poterit reſtituere nō adiūcto ſibi numero eṗoꝝ:ſm̄ Gui.qui hoc no.i ſpec.ti.de accu.§.ij.ver.ſꝫ nunqḋ. et pōt etiā intelligi.c.eṗs.cū in depoſitiōe nō īteruenit numerus eṗoꝝ.quo caſu cū ſn̄ia ſit nulla:ipſe idē qui tulit,pōt reuocare.ṡ.de accu.qualiter.ꝛ ideꝫ qn̄ ſn̄ia eſſet iniqua: lꝫ aliqua ꝯ quā forte daretur reſtitutio.ipſe eñ eṗs poterit tūc reſtituere de re iudi.cū Bertold⁹. diſtingue ergo ꝙ aut ſn̄ia depoſitionis eſt iuſta:aut iniuſta.ꝛ reſtitutiōis bñficio reſcindēda.aut eſt nulla.vt ex ṗdictis apparet.ꝛ no.etiā de hoc.ij.q.vj.ideo. et.l. di.ꝯtumaces.ꝛ quod no.Jo.an.de cle.nō reſi.ex tue. ꝛ de iſta reſtitutiōe:vide qḋ no.in.c.quāuis.de reſcrip.li.vj.

1 ☞ Numerus delinquentium conſyderandus eſt in penis infligendis,
2 Multitudo quando dicatur.
3 Depoſitio verbalis poteſt fieri a dioceſano non adiūcto eṗorum numero.
4 Ignoſcēdū lꝫ ſit multitudini in delicto:nō tn̄ authorib⁹.
5 Judex poteſt diſpenſare ex cauſa in pena tēporali.
6 Suſpēſus ab officio an ſuſpēdat a beneficio.
Et ſic ſuſpēſus an poſſit admitti ad aliud bñficiū.nu.7.
8 Eṗs ſi alternatiue ſuſpēdit clericū ab officio vel beneficio:an debeat ab altero:vel ab vtroq; abſtinere.

TAtores. Excōicati vel interdicti ſi celebrāt deponūt:niſi ꝓpter ipoꝝ multitudinē pena mitiget. In.j.narratio: ꝛ deciſa ſupplicatio. In.ij.ibi:fraternitati.ꝯmiſſio diſtiguēs ſm̄ mē-
1 brū ibi:ſi vo. ¶ No.ṗmo†ꝙ in penis infligēdis miti⁹ ꝛ duri⁹ ꝯſyderād⁹ eſt numer⁹ delinquētiū.multitudo eñ delinquētiū
2 eſt iuſta cā diſpēſandi i penis.lx.di.ṗſcis. ¶ Scḋo no.† qn̄ dicat multitudo:q̄.ḋ.xl.ꝛ dicit Jo.an.ꝙ hūc numerum taxauit papa.q̄ al's patit eccłia nimiā penuriam clericoꝝ.penuria vo eſt iuſta cā diſpēſandi.vt dicto.c.ṗuiſcis. ¶ Tertio hic colligi-
3 tur†ꝙ verbalis depoſitio pōt fieri a dioceſano etiā nō adiūcto eṗorū numero.ſecus i actuali:de qua.xv.q.vij.felix. ḋ hoc
4 vide in ſpe.de accu.§.quarto loco.poſt ṗn. ¶ Quarto no.†ꝙ licet ſit in delicto multitudini ignoſcēdū nō tn̄ authorib⁹:q tenent de facto ſuo ꝛ alioꝝ.vt.l.qm̄ multa facinora.C.ad.l.iul.de vi pu.Et aduerte q̄ multitudo hic eſt in delicto tanꝙ ſinguli nō tanꝙ vniuerſitas:quo caſu an cadat delictū.dic:vt.ṡ.de ſimo.dilect⁹. ¶ Quinto no.ꝙ pnia imponit ꝛ ꝯcurrit cū pena
5 tēporali.vt.ṡ.ti.j.c.ſi.† et ſic i pena temporali pōt iudex ex cā
¶ Ponit queſtiones. diſpēſare vt h.ꝛ in.§.pena grauior. Ita ꝛ in ſpūali. ¶ Querit
6 glo.penult.†ōr hic ꝙ iſte ſuſpenſus fuit ab officio. qḋ erit de beneficio:an ab eo etiā intelligat ſuſpēſus.dicit glo.ꝙ ſic propter ꝯnexitatē.quid ergo ſi ſuſpēdit a bñficio an erit ſuſpenſus ab officio:ita ꝙ nō poſſit celebrare.dicit gl. ꝙ nō ita imo poterit.de hoc etiā no.de offi.or.dilectus.ꝛ de iſta materia an ſuſpēſus ab vno iſtoꝝ videat ſuſpenſus ab alio.vide in cle.cu-
7 piētes.de penis.ꝛ de ap.c.paſtoralis. ¶ Alteri⁹ glo.†q̄rit an ſuſpēſus a bñficio poſſit durāte ſuſpenſiōe admitti ad aliud bñficiū.dic ꝙ ſic.de elec.cum vinton.et.c.tit.ſi ꝯpromiſſarius li.vj.excōicatus aūt ꝛ a bñficio ſuſpēſus vbiq; excōicatus ꝛ ſuſpenſus cenſet.iij.q.v.q̄ſquis.vij.q.j.ſi q̄s preſbyter.xi.q.iij.ſi
8 eṗs.de treu.ꝛ pa.c.j. ¶ Vltimo q̄rit glo.†ſi alternatiue eṗus ſuſpēdit clericū ab officio vel bñficio an ḋbeat ab vtroq; vel altero abſtinere:ꝛ a quo.glo.tꝫ ꝙ ab vtroq;.ꝛ in ꝯtrariū arguit ꝙ a nullo Hoſt.tꝫ ṗnūi.Nō ob.l.duo ſunt tytij.cum ſi. vbi rōne incertitudinis diſpoſitio vitiat. q̄ loquunt in tēporalib⁹:hic vero loquimur in cēſura ꝙ plus pēdet a volūtate ꝓferētis:ꝙ a verbis.de ſen.ex.ſi quē.Jo.ꝛ Vbi.j.c. poſtulaſti.putāt hāc opi.verā īter viuos.Inter mortuos eñ dicūt ꝯtrariū: quaſi eṗs voluerit ſuſpēdere:ꝛ nō ſuſpēderit.C.de pecu.ei⁹ qui li. me.l. vnica.Hoſt.vo.ḋ.de mag.quāto.tenet ꝙ talis ſn̄ia tāꝙ incerta nō valet.p.l.iij.C.de ſen.ꝙ ſine certa.quā.not.etiam ibi:ꝙ ſi eṗs dicat ſuſpendo te ab vtroq; iure videtur ſuſpēſus ab officio et beneficio.ar.de ſen.ex.c.penult.al's a beneficio tantū.ff. de peñ.l.interpretatione.et.l.preſes.

1 ☞ Notoriū eſſe nō pōt eccleſiā detinere occupatam.
2 Publicatio ſn̄ie excōicationis nihil addit ad ſententiā.
3 Judex aliqn̄ pōt diſpenſare in penis.
4 Sententia excommunicationis delegati non premiſſa monitione eſt nulla ipſo iure.
5 Pena irregularitatis nō habet locum in ſimpliciter audiēte: ſed in celebrante et concelebrante.
6 Delinquere nemo debet ſub ſpe venie conſequende.
7 Excōicatis periculoſum eſt alios non vitare.
8 Excommunicanti celebrantes nō ſunt depoſiti ipſo iure: ſed per ſententiam deponendi.

ILlud. Qui excommunicatus celebrat deponit: niſi pena illa miſericorditer remittatur.et primo ponit hildeſemeñ. epiſcopi tranſitum.ſcḋa ibi:vnde mandatum. circa id factū de legato et executionē ipſius.tertio ibi:ipſe. comparitionem epiſcopi et recognitionem: miſericordie petitionem:et excuſationem. quarta ibi : licet accuſatus impugnationem.quinta ibi:cum eo. pene remiſſionem. ¶ No.primo quod dicit text.ſed nec etiam poſtulata quod ſufficit poſtulare licentiam vt ſit licitum de vna eccleſia tranſire ad aliaꝫ quod non eſt verum.quia immo debet peti et obtineri.et hoc ideo ſic dicit.vt aggrauet contemptum. vt.ṡ. de conſue. cum vene.per Joan.andr.et facit.ḋ.de reg.licet.verſic.illa.vbi per Joan.andr.quid iuris de inferioribus prelatis.de quo hic ꝑ
1 Hoſtien. ¶ Secundo not. † quod detinere eccleſiam occupatam non poteſt non eſſe notorium.et tale dicitur notoriuꝫ actu permanentis.vt.ṡ.de cohabi.cle.et mu.veſtra.vbi de hoc plene et collige hic quod in notorijs fertur ſentētia licet dies non ſit aſſignata.et collige etiam hic quod ſi tantum eſt notorium in vna prouincia habet locum proceſſus notorij in alia in qua de notorio illo non conſtat.de quo.ṡ. de iureiuran. ad noſtram.iij. ¶ Tertio not.in verſicu.niſi dictus. quod papa
2 ſtatuit hunc terminum.xx.dierum ad relaxandum.† ꝛ credo ꝙ ex gratia quia lata excōicatiōis ſentētia poterat publicari ſtatim quia publicatio nihil addit.ḋ app.paſtoralis.tulit etiā hic papa excommunicationis ſententiam non legatus. vt.j. verſicu.illud autem.licet Hoſtien.aliter.et dicit Joan.andre. quod iſti.xx.dies non currunt niſi a die preſentationis. ṡ.de appel. ſuper eo. ij. alias eſſet indiſcreta ſententia quia ligari
3 contingeret ignorantem. ¶ Quarto not.† quod ille qui petit miſericordiam facilius ad miſericordiam inclinatur,vt hic fecit papa.ſimiliter quandoq; iudex diſpenſat in penis. vt.l. quid ergo.§.pena grauior.ff. de his qui no. infa. ¶ Quinto no.ꝙ contra factum delegati opponebatur ꝙ non ṗmiſerat

monitionē.⁊ qꝛ de ſnīa excōicationis nō ɔſtabat ſibi aliter ꝙ̄
ꝑ formā:ꝑma exceptio de omiſſa monitione eſt efficax tā ī de
legato ꝙ̄ in ordinario:quoꝝ glibet excōicare nō dꝫ:nō ꝑmiſ⸗
ſa monitiōe.alʼs incurrit penā de qua in.c.ſacro.de ſen.ex.ſnīa
4 tñ tenet ſm Inn.vel dic ſm Hoſt.† ꝙ ſentētia excōis delega
ti nō ꝑmiſſa monitiōe eſt nulla ipo iure quaſi lata ꝯ intentio
nem delegātis.ar.de reſcrip.ſup literis.⁊ idē no.Jo.andr.de
ꝓben.qꝛ cūctis.in glo.dicit hic Ho.de ſcđa exceptiōe qñ ꝑ fa⸗
mā tm̄mō ſibi ɔſtat de excōicatiōe an fama ſufficiat ad ꝯden⸗
dam culpā.vr̄ ꝙ ſic ſicut a culpa excuſat.vt.l.miles.§.mulier.
ff.de adul.facit qđ no.Bar.in.l.is pōt.de acqui.here.et quod
no.in glo.ſi.vbi ɔcoꝛ.an qs fame credere teneaꝛ.de quo in.c.
cū ɔtingat.de reſcrip.xi.q.iij.ſi qs laicus.vbi de hoc.⁊qđ no.
Jo.an.de ſen.ex.inqſitionē.in ꝑncipio.¶ Sexto no.in verſi.
illud aūt.ꝙ ponit vt diuerſa celebrare et ſibi facere celebrari.
et vtraꝗ; infert eſſe par delictū:⁊ quaſi maꝰ ſibi facere celebra
ri.qđ dicit Hoſt.nō ꝑfunctorie trāſeūdū cū ꝓbeꝛ ꝑ hoc nō ſo⸗
lum illum irregularē qui celebrat:ſed etiā illū qui celebrationi
diuinoꝝ ſe ingerit.⁊ hoc tenet pe.etiā de audiente in eccl̄ia.et
hoa.ſ.c.pxi.dicit talē irregularē:ſꝫ poſſe epm̄ diſpēſare vel ꝑ
abbatē ſi eſt monachꝰ.qđ nō poſſet ſi in ſuo officio celebraſſet
Sed ab.dicit magiſtrū ſuū tenere ꝯriū ſcꝫ tales intereſſentes
irregulares nō eſſe.cū ad excōicatiōeꝫ nihil addaꝛ intereſſe ce
lebratiōi diuinoꝝ.⁊ qđ hic dicit ingeſſerit expone vt ꝑus.Jo.
5 an.dicit.† ꝙ pena irregularitatis nō hꝫ locū in ſimpliciter au
diēte:ſꝫ in celebrāte ⁊ ɔcelebrāte.Goff.hic dicit: ꝙ licet excōi⸗
catus nō poſſit miſſam cātare vel ſacramenta tractare: pōt tñ
officiū dicere cū alijs in choro cātando.qđ ſm eū ꝓbat canon
dicēs:ꝙ nō licet in officio ſuo.vt ꝑus agere.xi.q.iij.ſi qs epꝯ.
6 ¶ Septimo no.† ꝙ ſub ſpe venie ɔſequende nō dꝫ qs delin
quere.vñ Seneca.Et ſi ſcirē deos ignoſcituros: hoīes etiam
ignoraturos:tñ dedignarer peccare.vt no.xv.q.i.merito.⁊ad
lucil.epl̄a.xliiij.Si honeſta ſunt q̄ facis oēs ſciāt.ſi turpia qd
refert neminē ſcire cū tu ſcias.et in moralibꝰ.nullū peccatoꝝ
ſuoꝝ ɔſciū magis timueris ꝙ̄ te ipm̄ aliū fugere poteris:ſed
te nūꝗ̄.Et tulliꝰ.iij.đ officijs.certe ſi deos hoīeſqꝫ celare poſ
ſimꝰ nil tñ a vero iniuſte libidinoſe faciēdū eſt.¶ Octauo no.
7 † ꝙ excōicatis ꝑiculoſuꝫ eſt alios nō vitare.cōtēnit eñ claues
eccl̄ie ſi nō vitat: ⁊ ſu iam violat.ſ.de exceſ.ꝑla.c. ſi.⁊ ſi excōica
tus nō vitat nō excōicatos aggrauaꝛ ex ɔtēptu ſicut ɔtēnēs
ꝑſeuerat in illa ꝑ annū ſe reddit ſuſpectū de hereſi.de here.ex
cōicamꝰ.ar.ꝙ nō.xxxij.q.vj.nihil iniquius.⁊.C.de loſſi. teſta.
l.in areā.⁊ de adul.c.penult.⁊ vlt.dic ꝯ ſm eū ar.de excep.pia
li.vj.cū eñ excōicati ſe ad hoc excuſari nō poſſint ꝑtextu ꝑui⸗
legij.de ſen.ex.nulli.multomagis rōne delicti.ad hoc.de do⸗
na.inter vi.et vxo.⁊ ſi neceſſe.et de ꝓbē. eū qui.li.vj. alʼs eccl̄ia
videreꝛ approbare excōicatorū collegiū.ꝯ.l. q ſub ꝑtextu. C.
de epi.⁊ cle.de hereti.excōicamꝰ.§.qꝛ vo.vñ ſi moniti nō abſti
neāt excōicari pñt:ſicut alij.ſ.e.ſi celebrat.§.ſi. qđ fieri pōt.de
8 iude.c.ita quorūdā.¶ Nono no.in fine dū dicit infligēdā † ꝙ
excōicati celebrātes nō ſunt depoſiti ipſo iure: ſꝫ veniūt ꝑ ſen
tētiā deponēdi.lꝫ ergo.ſm Jo.an.irregularitatē tales ꝯhāt
ipſo iure:tñ nō depoſitionē.eſt eñ infligēda ꝑ iudicem.vt hic
ſm eū.¶ Decimo ⁊ vltimo q̄rit ipſe hic q̄lis fuit iſta gr̄a cum
papa priuauit illuꝫ vtroꝗ; epatu.tu dic. vt.ſ.de trāſla.c.p.dic
ꝙ illud nō fecerit ex pena irregularitatis : ſꝫ ſolū ex pena te⸗
merarie trāſlatiōis de qua ibi loqniꝛ.vel dic: ꝙ ibi loquiꝛ hic
de pena depoſitiōis ab ordine:quā ꝓpter irregularitatē pa⸗
ti debebat.ſ.c.pxi.⁊ hāc remittit.⁊ ſic iſte remanet epꝯ lꝫ nul
lius eccl̄ie.qđ eſſe pōt de trāſla.c.ij.de eo q renū.epa.c.j.Item
et ſi iſtā penā remiſiſſet fuiſſet ineligibilis actiue et paſſiue.de
ſen.ex.is qui.li.vj.Iſta omnia ponit hic Jo.an.

1 ☞ Excōicatus celebrās a beneficio deponiꝛ.

1 Fraternitati. † Excōicatꝰ celebrās a
hñficio deponeꝛ.h.d.
⁊gl.addēs ad textū ꝙ nō ſolū ꝑuare bñficio:ſꝫ et
poterit eū deponere.vt.ſ.c.latoꝛ.Sꝫ dicit Joan.
an.ꝙ iſtā penā forte ideo hic omiſit.qꝛ numerꝰ epoꝝ qui dꝫ ī
illa interuenire nō de facili pōt haberi.de here.c.j.li.vj.qui nō
requiritur in priuatione beneficij licet requiratur conſilium
capituli.de exce.ꝑla.c.j.vbi de hoc.et ideo hanc penā vt leuio⸗
rem expreſſit ſic.ſ.c.pxi.in ſi.ſm Ho.Et aduerte qꝛ dicit tex.
poteris qđ denotat poſſibilitatē nō neceſſitatē.vt.l.nō qdqd.
ff.đ iudi.h tñ iportat neceſſitatē ſi accuſeꝛ ⁊ ɔuicaꝛ ſm Jo.an.

1 ☞ Excōicatis nō eſt cōicandū etiā ꝑtextu priuilegij.
2 Contrahi nō poteſt cum excōicato.

3 Collatio bñficij facta excommunicato non valet.
4 Diſpēſare qs poſſit cū excōicato ꝙ retineat beneficiū.
5 Conferens beneficium excommunicato debet a collatiōe be⸗
neficiorum ſuſpendi.
6 Pena q̄ imponaꝛ excōicato celebrāti in loco interdicto.

Poſtulaſtis. Collatio bñficij excōicato
facta nō valet.⁊ ſciēter ɔfe
rēs a bñficioꝝ collatiōe ſuſpēdiꝛ. Celebrans in loco
interdicto ſi clericꝰ eſt a bñficio deponiꝛ:ſi monachꝰ
vel monialis ī arctiori monaſterio detrudiꝛ.cōis diuiſio.ij.ibi
1 q̄ſiniſti.⁊ ſubdiuiſio pꝫ.¶ No.ꝑmo.† ꝙ excōicatis nō eſt cōi⸗
cādū etiā ꝑtextu ꝑuilegij:niſi in caſibꝰ exꝑſſis in iure. qđ dic:
vt.ſ.de ſen.ex.cū deſyderes.⁊ ex hoc infert tex. ꝙ ſibi non eſt
2 bñficiū ɔferendū.cū talis collatio ſine cōione fieri nō poſſit.†
et ex hoc argue cū excōicato nō poſſe ꝯhi:nec ipm̄ licite tene⸗
re poſſe q̄ſita ex ꝯctu.de quo in.c.veritatis.de dolo. et ɔtu.ꝑ
hoc.ratio eſt q̄re excōicato non pōt ɔferri bñficiū.qꝛ iura ſpi⸗
ritualia nō cadūt in eū.ſ. de ɔſue.cū dilectꝰ.⁊ de elec.cū inter
3 R.¶ Scđo no.† ꝙ collatio bñficij facta excōicato nō valet.lꝫ
poſtea abſoluaꝛ.ceſſante ergo impedimēto nō ɔualeſcit qđ a
principio fuit nullū.vt in regula.nō firmaꝛ.de reg.iuris. li.vj.
et.c.dudū.ſ.de elec.teneꝛ ergo cedere bñficiū etiā abſolutꝰ: lꝫ
ꝯ no.Cōpo.ſ.de elec.qđ ſicut.⁊ vide qđ no.Jo.an.de ſen.ex.
ſi vo.in glo.hic pꝫ circa.ſi.v.executio.¶ Tertio no.ꝙ in bñ⸗
ficio retinēdo qđ fuit minꝰ legitime acquiſitū eſt neceſſaria di
4 ſpēſatio†.qs aūt diſpenſare poſſit.dicit glo.ꝙ epꝯ.Ho.dicit
ꝙ aut erat talis excōicatio a qua poterat epꝯ abſoluere.⁊ tūc
ſit vera glo.ꝙ epꝯ ſi aūt diſpenſet.ſi autē abſolutio reſeruaba
tur ſoli pape ſolus papa diſpēſet.Jo.cal.dicit vtroꝗ; caſu nō
poſſe diſpenſari ꝑ aliū ꝙ̄ ꝑ papam.qꝛ cum diſpēſationes ſint
odioſe niſi in caſibꝰ reſeruatis non poſſunt ordinarij diſpen⸗
5 ſare.¶ Quarto not.† ꝙ ɔferēs bñficiū excōicato debet a bñ⸗
ficioꝝ collatione ſuſpēdi.Sed dices immo vr̄ ꝙ ſint ipſo iu⸗
re ſuſpēſi cū collatio eſt facta indigno.vt.c.cū in cūctis. in fin.
de elec.Sed dic ꝙ poteſtate ɔferēdi illud bñficium ipſo iure
priuaꝛ:vt ibi.ſꝫ poteſtate ɔferendi alia nō priuaꝛ niſi ꝑ ſenten
tiā et poſt binā ammonitionē.ſ.de ꝓbē.graue.¶ Sꝫ inciden
ter hic q̄riꝛ:qꝛ hic dꝛ ꝙ priuatio iſta durat donec morietur ⁊c.
quero ergo qs pōt facere iſtā gratiā ⁊ reſtituere iſtū ad pote
ſtatem ɔferēdi.glo.tenet ꝑ ſuū ſuperiorem.et intellige ſupe
riorē papā vel propriū patriarchā.vt dicto.c.graue.dicit Jo.
an.ꝙ nō credit locū eſſe illi decre.cuius pena locū habet poſt
6 binā ammonitionē.tenet ergo glo.¶ † Quinto no.penam q̄
imponiꝛ excommunicato celebrāti in loco interdicto.et idem
ſi non eſſent excōicati.qꝛ eo ipſo ꝙ celebrāt in loco interdicto
ſunt beneficijs ſpoliandi.de ſen.ex.c.is qui li.vj.

1 ☞ Ruſtici agrū alienū quē colūt dicūt ſuum.
2 Legatus poteſt ordinare eccleſias de miniſtris. Debet tamē
prius vocare capitulum:et ipſos de capitulo audire : et dila⸗
tionem concedere.nu.3.
4 Inſtitutio facta de bñficio vacāte habet vim ɔſtitutionis.
5 Beneficium poteſt quis impetrare pro abſente : et poteſt ei
conferri.
6 Sententia excommunicationis generalis valet:et ligat nudo
verbo.
7 Fautor ⁊ ɔſiliarius in crimine ligantur eadem ſentētia.
8 Aduocatus in iudicio pro excommunicatis an ſit excom⸗
municatus.
9 Excōicatio de preterito infertur de preſenti.
10 Epꝯ cōicans excōicato in mēſa an videatur ipſum abſoluere.
11 Communicare an quis poſſit impune cū eo q cōiter habetur
pro abſoluto maxime ab excōicatore.

Propoſuit. Excōicato poſt abſolutionē
bñficiū ɔferri pōt.ꝑma pars
factū narrat:et ꝓbationes partium.ij.diffinit ibi:qꝛ
vo.¶ No.ꝑmo ꝙ laici inſtabāt hic ſup ordinatione
miniſtroꝝ eccl̄ie corā legato et appellabant eoꝝ eccleſiam.qđ
vt dicit Jo.an.eſt modus loquēdi Italie q dicūt ciuitatē ſuā
erit eñ eoꝝ matrix ⁊ caput:nō eoꝝ q̄ ad ꝑlationē vel aliquē ti
1 tulū.† ſilr ruſtici agrū alienū quē colūt dicūt ſuū.vt no.l.l.ij.ff.
de orig.iuris.⁊ vide qđ no.Bar.ff.de op.no.nū.ī rubrica.et.l.
2 ſtipulatio iſta.§.ij quoꝗ;.de verbo.ob. ¶ Secundo not.† ꝙ
legatus poteſt ordinare eccleſias de miniſtris: et ſic supplere
negligentiam prelatorum.vtrum autem hoc ſit verū ſi eſt col⸗
latio deuoluta ad papam.dic: vt no.de offi.le.c.j.li.vj.et.ſ.de
prebē.c.pe.Et aduerte quia tex.nō declarat: an ī iſta eccl̄ia eſ⸗
ſet certꝰ numerꝰ canonicoꝝ.tūc dicit Jo.an. qđ idē ſi patiunꝛ
eccleſie facultates.

Pulcrū di⸗
ctū Senece.

Ponit que⸗
ſtionē inci⸗
denter.

eccl'ie facultates.vñ dicit Hoſt.ꝙ in quibuſdā eccl'iis eſt ꝯſuetu
do:ꝙ ſtāt canonici p.x.annos ꝙ nullū recipiūt: ſʒ in.x. anno
creāt octo vel plures ſicut faciūt doc.bononie.iiij. vel quinqꝫ
mortuis.vñ lʒ ſi talis viget ꝯſuetudo nō deuoluat̄ ordinandi
poteſtas ad ſupiorē.vt i.c.ex pte.de ꝯce.p̄bē.eqnū tñ eſt loco
mortuoꝝ alios ſubrogare.ʒ.de iſti.c.j.et de vita et ho. cle.qm̄
3 vt ait. ¶ Tertio no.†ꝙ legat⁹ anteꝙ̄ ordinet eccl'iā de mini-
ſtris dʒ vocare capitulū ⁊ ipſos de capl'o audire ⁊ dilationem
ꝯcedere.⁊ ſic dat̄ deliberatoria etiā vbi non offert̄ libell⁹.nam
nec reſpōſio eſt p̄cipitāda.vj.q.j. ¶ Quero ſm Hoſt.quid de
executore ad ꝓuidēdū vel ꝯpellēdū an debeat audire ꝯ̄dicto
res.dic vt.c.dudū.ʒ.de p̄ſump. ¶ Quarto no.ꝙ legat⁹ hic in
ueſtiuit:nec dr̄ aliquid ꝙ ꝯtulerit.ꝗ collatio dʒ iſtitutionē pre
4 cedere.iuſta no.p Dy.in regula bñficiū †.dic tñ ꝙ iſtitutio fa
cta de bñficio vacāte hʒ vim collationis.ʒ.de elec.trāſmiſſam.p
Jn.facit.ʒ.de his ꝗ fi.a ma.parte ca.ex ore. ¶ Et collige etiā
5 †ꝙ pōt qs p abſente bñficiū ipetrare ⁊ abſenti pōt ꝯferri. vt
c.grā.de reſcrip.li.vj.et.c.ſi tibi abſenti.de p̄ben.e.li. ¶ Quin
to no.i.ver.cū aūt. ꝙ iſte pniari⁹ opponebat ſe ꝯ̄ ꝯſtitutionē
factā de p̄dicto magiſtro.p.quo aūt iure dic ꝙ tanꝙ̄ vnus de
capl'o.ꝗ caſu aūt poſſit.dic: vt.ʒ.de exce.c. cū eccle. ¶ Sexto
6 no.†qꝺ valet generalis ſniā excōis.⁊ ſicut ligat ſententia ge-
neralis nudo v̄bo.Jta etiā ſolui nudo v̄bo.qꝺ eſt veruʒ quo
ad illos q latēt qñ nec vitādi ſunt:niſi nominētur: vel niſi cō-
uincant̄ vel publicent̄.ʒ.de offi.ordi.ſi ſacerdos.de ſen.ex.cūʒ
nō ab hoie.⁊.c.a nobis.quo ad denūtiatos v̄o et noiatos eſt
forma abſolutiōis neceſſaria.vt in.c.cūʒ deſyderes.de ſen.ex.
7 ¶ Septimo no.†qꝺ fautor ⁊ ꝯſiliari⁹ in crimine ligant̄ eadē
ſniā.de ſen.ex.nup.⁊ hoc verū in ꝯſiliario et fauēte extra iudi
8 ciū.†quid ergo ſi in iudicio ſit aliqs p talib⁹ aduocat⁹.diſtin-
guit qꝺ ſi defendit iuſte oſtēdēdo p rōnes ⁊ iura iſtoꝝ inocen
tiā:⁊ nō ligat̄:q2 exequit̄ officiū ſuū:qꝺ exhibet ad defenſaʒ.ff.
de poſtu.l.j.§.ait p̄tor.⁊cōicādo excōicatis iniuſte nō ocurrit
excommunicatis.vt.j.de ſen. excommu.ca. cum voluntatem.
Aut a principio aſſumpſit iniuſtam aduocationē ⁊ eſt excō-
municat⁹ fauēdo iniuſte in iudicio:ſicut etiā ſi extra aut a p̄nci
pio aſſumpſit iuſtā:ſʒ ꝯpetit poſtes iniuſtaʒ et dʒ abſtinere ⁊
illā dimittere ⁊ ꝯſcientiā ſequi.de ſimo.p tuas.ij.etiā ſi ſit er-
ronea.vt ibi.caueāt ergo ſibi aduocati q patrocinātur aliqui
bus ſe opponētib⁹ iniuſte ꝯ̄ ꝓuiſionē executoꝝ literarū pape
Si eñ tales executores ferūt ſnias ꝯ̄ impedientes ⁊ fauētes ta
les aduocati iniuſte auxiliū exhibētes erūt excōicati.facit qꝺ
no.j.de peni.c.j.in cle.et dixi de offi.dele.c.j. ¶ Octauo no.ꝙ
iſte penitentiarius ſe obtulit probaturum hunc magiſtrū ex-
communicatum collationis tempore:⁊ probauit quod p plu
res annos ante. an autem hoc fuiſſet ſatis ſi non fuiſſet pro-
ꝓbata abſolutio ex aduerſo.vt fuit.glo.et doc. vident̄ oēs cō
9 cordare qꝺ ſic.†q2 excōicatio de p̄terito infert̄ de p̄ſenti. facit
qꝺ no.Cy.in.l.edita.C.de eden.et Dy.in regula ſemel malus.
Jn his eñ ꝗ curſu nō mutātur de p̄terito p̄ſumim⁹ de p̄ſenti
vt in dñio.excōicatiōe.infamia et ſi.vt.l. ſiue po.C. de proba.
Cōcludo ergo.ſm Jnno.qꝺ ſatis ē ꝓbare aliquē aliqñ fuiſſe
excōicatū vt repellat̄ ab actib⁹ legitimis in p̄ſenti:niſi ꝓbet de
abſolutiōe.⁊ hoc verū cū excōicatio eſt pura.ſi aūt fuit ꝯditio
nalis puta ſi nō dederis decē vſqꝫ ad paſcha:ſis excōicat⁹.nō
ſufficit ꝓbare lapſum terminū:niſi ꝓbet illū nō ſoluiſſe.vt di-
Ponit que-ſtiones. xi.ʒ.de accu.ſup his.et hic tangit Jnno. ¶ Sʒ hic q̄rūt doc.
10 †ꝙ iſte eps cōicauit iſti magiſtro in eccl'ia ⁊ i mēſa.an ergo ex
hoc videat̄ ipm abſoluere.dic qꝺ nō.vt.c.ſi roman⁹.de ſen.ex.
11 in cle.⁊.c.ſi aliqñ.de ſen.excō. ¶ Sʒ q̄rit̄ vtrū † ex quo qs ha
beat̄ cōiter p abſoluto maxime ab excōicatore ſine aliq̄ proba
tione ſufficiat vt qs ſibi poſſit cōicare ipune.quidā qꝺ ſic:niſi
ꝓbet̄ qꝺ ille adhuc ſit excōicat⁹.q2 qñqꝫ hoies ſunt negligen-
tes i impetrādo literas abſolutiōis vel p̄dunt̄.Alij dicūt. qꝺ
iſta opi.eſt vera in excōicatiōe antiqua.ſec⁹ in recenti.Alij di-
cunt qꝺ aut loqmur quo ad cōicantes vt euitēt penā.⁊ ſit bo-
na p̄dicta diſtinctio. aut quo ad ipm excōicatū:⁊ tunc ſiue ſit
factū ātiquū:ſiue nouū:dʒ ꝓbare abſolutiōeʒ.ad hoc facit qꝺ
no.in.c.veniēs.de v̄bo.ſig.p Jnno.et.c.illud.de p̄ſump. Cir-
ca p̄dictas opi.dicit Hoſti. qꝺ hoc vltimū rigidius et iuſtius
tñ p̄cedēs benigni⁹ et equius.et ideo bon⁹ iudex poſſet illud
in arbitratu ſuo referre.ad hoc de tranſla.c.ſi.et dicit addēdū
quod no.j.de eo qui fur.or.ſuſce.c.j.

1 ☞ Jgnorans poteſt ſuſpendi et excōicari.
2 Jgnorātia facti pōt allegari ad excluſionem delicti.
3 Jgnorantia craſſa et ſupina non excuſat: et que dicat̄ craſſa
et ſupina.
4 Geſta per excōicatum an valeant.
5 Excommunicatus per nuntium vel epiſtolam quando intel-
ligatur excommunicatus:an cūʒ litere diriguntur an cum re-
cipiuntur.
6 Errare probabiliter vt quis dicatur quid requiritur.

Apoſtolice.

Qui ꝓbabiliter ignorat ſe ſu-
ſpēſum celebrādo irregularis
1 nō eſt. ¶ No.p̄mo † qꝺ ignorās pōt ſuſpēdi et excōi-
a cari.ij.q.j.de manifeſta.vbi etiā no.an abſens poſſit abſolui[a] †
2 ignorātia ergo facti pōt allegari ad excluſionē delicti nō aūt
ꝯ̄ ignorātē a ꝯſecutore p̄mi ignorātis.vt.l.genero.ff.de his q
no.infa.pone exēplū.occidiſti aliquē exbānitū quē lʒ occidere
vtrū tu habeas neceſſe docere ſciuiſſe eū exbānitū tpe quo oc
cidiſti.dic qꝺ nō.immo ſi ignorabas nō eſt licitū allegare iſtā
ignorantiam ad incommodum tuum:ſed econuerſo ad com-
modum bene poteſt allegari puta putabam eum bannitum
cum non eſſet:⁊ hoc dicit Bartol. in.l.inter oēs.§.recte.ff. de
fur.⁊ dicta.l.genero.facit.c.ſtatutū.de p̄ben.li.vj.⁊.c.q2 in cun
3 ctis.de ꝯce.p̄bē.e.li. ¶ Scd'o no.†ꝙ craſſa ⁊ ſupina ignorā
tia nō excuſat.ꝗ aūt dicat̄ craſſa:⁊ ſupina.dic:vt.l.regula.ff.de
iuris et fac.igno.talis p ſciētia reputat̄.vt hic.et ꝗ ſit differen
tia inter errare dubitare ignorare ⁊ neſcire alibi dixi.et no.in
l.de ſtatu.ff.de teſta.et hic p Jo.an.ſuccincte. ¶ Querit glo.†
4 vtrum valeant geſta p excōicatum anteꝙ̄ ſciat de ſua excōica
tiōe vel teneat electio celebrata de eo.dicit glo.qꝺ valet quid-
quid facit:lʒ electio nō valebit.Hoſt.diſtinguit inter omnino
occultū qui nec pōt ꝯuinci: nec remordet illū conſcientia:nec
alios.q2 de ſentētia nihil eſt auditū:et excuſat⁹ eſt in iudicio:⁊
extra.quātū ad illa ꝗ de ipſo fiunt: vel ꝗ ipē facit idē ſi ꝯuinci
poſſit.tñ nō eſt publice lata ſniā:nec ipē denūtiat⁹.⁊ hoc verū
niſi ſit talis act⁹ q nullo modo cadat in excōicatū vel ſuſpen-
ſum:ſicut eligere ⁊ eligi:ſacramēta ꝯferre vel recipere vel ſpi-
ritualia tractare.vt.j.c.ꝓximo. quāuis interdū extraiudicia-
lia ꝯceduntur cui iudicialia ꝓhibent̄.vt.j.de ſen.ex.ſacro. Si
vero nō eſt oino occult⁹:q2 pōt ꝯuinci: tñ non eſt lata ſniā vel
publice nūtiatus:tūc pōt allegari ꝓbabilis ignorantia.ſi hoc
tñ ipſe ſcit reus eſt quo ad deum.vt pʒ in eo qꝺ legit̄ et no.de
5 coha.cle.et mu.c.ſi. ¶ Secundo querit.†ſi aliquis excōicatur
p nuntiū vel epiſtolā qñ intelligit̄ excōicat⁹:vtrum cum litere
dirigunt̄:an cū litere recipiunt̄.dicit ꝙ cū litere recipiunt:niſi
de mēte ꝓferētis ſententiā aliud appareat.allegat.ff.de acqui.
poſ.l.q abſenti. Et iſta q̄ſtio eſt vtilis ad alia. pone eñ mitto
donū abſenti.an ſi añ factā traditionē penitet efficiat̄ poſtea
res donatarij:ſi tradat̄.⁊ fuit de facto i notabili exemplo deſti
nato per iclytā donationē vene.ad regē karolū qui anteꝙ̄ re-
ciperet interfect⁹ eſt.an ſola trāſmiſſione fuerit donatio per-
fecta.dic:vt.l.qui abſenti.de dona.et quod ibi not.Barto. de
officiali electo an anteꝙ̄ fuerit ſibi electio preſentata poſſit re
uocari.et vide quod not.Archi.ij.q.v.quanto.⁊ dicto.c. q2 in
cūctis.vbi de hoc plene p Jnn.et in tex.bona exēpla. ¶ Vlti
6 mo tangit Jo.an.† quod ad hoc vt quis dicatur ꝓbabiliter
errare non requiritur qꝺ ſit nimis diligens ⁊ curioſus.ſed ꝙ
in inquirendo non ſit nimis diſſolutus ⁊ negligens.ff.de iur.
et fac.igno.l.nec ſupina.

[a] ¶ An abſēs poſſit abſolui. vide per Bal.i autē. interdicim⁹ C.de epi. et cle. ʒ. ab excōi. ſniā. et Panor.i.c. cū deſyderes de ſen.excōi.

Ponit queſtiones.

1 ☞ Excōmunicatus minori ſi celebrat grauiter peccat.Non
tamē incurrit irregularitatē.nu.2.Et poteſt eligere et iuriſdi
ctionē exercere.nu.3.Et agere in iudicio.nu.8.
Et an poſſit celebrare pro defunctis ita quod eis proſit obla-
tio.nu.7.
4 Prohibito aliquo cenſentur prohibita omnia per que ad il-
lud peruenitur.
5 Electio celebrata ſcienter de excommunicato minori nō valet.
6 Sacramenta eccleſiaſtica collata ab excommunicato minori
non carent virtutis effectu.
9 Excommunicatus toleratus quare non repellitur a iudicio:
ſed bene a teſtimonio.
10 Suſpenſi a canone an incurrant illegitimitatē celebrando.
11 Simoniaci ⁊ notorij fornicarij an incurrant irregularitatem
celebrando.
12 Excommunicatus ſi penituerit ante electionem vel ſaltem
tempore quo petitur caſſari:an tenebit electio de eo facta.

Si celebrat.

Se ipſum ſummat et ha
bet quinqꝫ dicta. ¶ Not.
1 p̄mo. † quod excommunicatus minori ſi cele-
brat grauiter peccat.et contrahitur iſta minor ex
cōicatio participādo excōicato nō i crimine. j.de
ſen.ex nup.nec in diuinis.vt.e.ti.c.ſignificauit.p Jo.an.⁊vide
qꝺ ipſe no.ʒ.quod metus cauſa.c.ſacris.in vltima q̄ſtione an

communicans excōmunicato peccet mortaliter. ¶ Secundo
2 no. ꝙ excōicatus minori ſi celebrat non incurrit irregulari-
tatē. nō eñ ɔ̄hit irregularitas niſi vbi ius exprimit. ſm Inn.
& Ho. & eſt expſſum. j. de ſen. excō. eos q. li. vj. quā regulā tene-
3 mēti. ¶ Tertio no. ꝙ excōicat⁹ minori pōt eligere & iuriſdi
ctionē exercere. vñ abſoluit aliū excōicatū minori. ꝺ ſen. ex. c.
ꝺnob⁹. lꝫ qdā ɔ̄. & pbat h̄ qđ dicūt qdā ex eo ꝙ cōicare excōi-
cato eſt mortale: ꝙ ɔſtitut⁹ i mortali retinet & exercet ea: que
ſunt iuriſdictiōis. de hoc. iij. q. vij. p totū. maxime in. §. ex his.
et qđ no. Inno. s̄. de offi. dele. cū ſup abbatia. ¶ Quarto no.
4 in ver. p eo. ꝙ ille cui aliqd pbibet pbibent oīa p q̄ pueniť
ad illud: ſicut ecōuerſo. cui aliqua ɔcedūtur videnť ɔceſſa oīa
p que pueniť ad illud. vt. l. ij. ff. de iur. oīm iudi. & ca. preterea
de offi. dele. excōicat⁹ eñ minori priuat⁹ eſt cōione ſacramēto
rū. vt. c. a nobis. de excep. ſꝫ electus habet neceſſario iſta mini-
5 ſtrare: ergo ad ea eligi nō pōt. ¶ Quinto no. ꝙ nō valet ele
ctio celebrata ſciēter de excōicato minori. vtrū aūt cū tali ɔtra
hať matrimoniū ſpūaliter. vr̄ ꝙ nō ex no. in. c. ɔſyderanim⁹. &
c. auditis. s̄. de elect. vbi dr; ꝙ nulla eſt electio facta ſciēter de
indigno. & hoc tenēt qdā ſm Inno. in addi. dicit ꝙ ſiue ſit bo
nus ſiue ſit malus hereticus vel excōicat⁹ ſi ab eccľia toleranť
et etiā ſi fiat ab hereticis vel excōicatis toleratis p electionē &
ɔfirmationē ɔ̄hitur ſpūale matrimoniū: donec ſeparētur pa
lee a granis. ad hoc de ɔſe. di. iiij. cū baptizat. nō eñ horret co
lumba miniſteriū malorū. de ɔſe. di. iiij. baptiſm⁹. Tenebunt
ergo q̄ fecerit in tēporalibus et ſpūalibus. dicit tñ ꝙ per ele-
ctiōem & confirmationē ipſi⁹ electi valebit electio celebrata p
illos qui nō peccauerūt et ad quos erat deuoluta eligēdi po-
teſtas. vt no. Io. an. j. de excc. prela. inter dilectos. ſuperior tñ
nō debebit iſtā electionē ſecūdam ɔfirmare: nō vocato cōfir-
mato cui⁹ electio nō tenebat. nō ob. ꝙ electio pōt fieri ſine cau
ſe cognitiōe. q2 illud verū eſt vbi null⁹ eſt ɔ̄dictor: vł poſſeſſor
vel ɔfirmatus. vbi tñ aliqs iſtoꝝ interuenit ſecus. de elec. trāſ-
miſſam. & c. dudū. et idē dicit ſi alius ſolūmodo eſt electus. qđ
dic: vt. j. de elec. c. vlti. li. vj. ſalua citatione. de qua in. c. j. j. ꝺ elec.
6 li. vj. ¶ Sexto no. i. §. peccat aūt. ꝙ eccľiaſtica ſacramēta col
lata ab excōicato minori nō carēt virtutis effectu. qđ expone.
i. grē et executionis. q2 ordinat⁹ ab eo habebit executionem.
peccat eñ nō grauiter ſꝫ leuiter & venialiter p ratione q̄ ſequi
7 tur. & dicit ab. ꝙ p hoc ſoluiť q̄ſtio an excōicat⁹ minori cele-
brare poſſit p defunctis: ita ꝙ eis proſit oblatio. & mouet du
biū q2 cū his diſplicet &c. iij. q. vij. iudicet. Sed verū eſt quod
pdeſt. & ɔ̄riū loquiť de intercedēte p illo qui diſplicet. i. q dā-
8 nat⁹ eſt. ¶ Septimo no. ꝙ excōicat⁹ minori pōt agere in iu
dicio. & iuriſdictionē exercere. vt dicit gl. minor. ergo &c. ¶ Sꝫ
9 inciděter q̄rit Io. an. q̄re tolerat⁹ nō repelliť a iudicio. ſꝫ re
pelliť a teſtimonio. rō eſt q2 indignitas peccatū et trāſgreſſio
ſunt ɔ̄ria veritati: nec preſumiť verū dicere q2 peccat in deum.
ij. q. vij. nō pōt. vel veri⁹ maius eſt periculū in teſte cui⁹ graua
men non releuať p ap. ſicut grauamen iudi. ff. cū a quo. ap. l. j.

Opponit in cōtrarium,

¶ Opp. dr hic: ꝙ excōicati minori poſſunt eligere. ɔ̄. iſti ſunt
ſuſpenſi a canone. iij. q. iiij. engeltrudam. ſed ſuſpenſi nō pñt
eligere nec eligi. vt. s̄. de ɔſue. cū dilect⁹. & de elec. cuꝫ inter. R.
ſo. dicit glo. ꝙ ſuſpēſi ab hoīe vel a iure nō pñt eligi nec elige
re: vt in ɔ̄rijs. Sed iſti excōicati minori nō dicūtur ſuſpēſi a ca
none: a deo eñ pncipaliter pbibenť vti ſuo officio & ab eo tñ
ſunt ſuſpēſi & quo ad ſe ppter peccatū et nō a canone: niſi per
approbationē. qđ pꝫ q2 qñ penitere volūt abſoluātur a ſacer-
dote pprio & poſſunt poſtea celebrare. de ſen. ex. nuper. & hoc
placet Inno. & Hoſti. Nā ſi eſſent ſuſpēſi a canone celebrātes
incurrerēt irregularitatē: qđ hic negať. vt. j. de re iudi. cū eter-
ni. li. vj. et qđ ibi p Io. an. ſup ver. inuoluet. Et qđ dictū eſt de
excōicatis minori: vt nō ſint ſuſpēſi pncipaliter a canone: ſed
a deo. idē dicas i oībus peccatorib⁹ ſiue criminoſis vt diciť in
glo. in fi. Suſpēſi ergo quo ad deū ppter peccatū licet peccēt
celebrādo: nō tñ ſunt irregulares: niſi ſm Hoſti. in his caſib⁹
in quib⁹ executio poſt peractam penitentiam impediť. no. de
renūti. niſi. §. propter.

Ponit queſtiones,

¶ Quid ergo de illis quos canon ſu
10 ſpēdit nō ppter crimē: ſꝫ ppter defectuꝫ. vt ſunt illegitimi et
corpore viciati. dic ꝙ tales non incurrunt irregularitatem ce
lebrādo. qđ pꝫ p ſtylum curie. quia ſuper defectu diſpenſat cū
talibus. de irregularitate mentionem non facit. lj. di. apľica. et
c. cenomaneñ. Idē in ſuſpēſis a canone ppter infamiam. ſi-
cut hi quorum crimina ſunt notoria qui per ſcandalum et in-
famiam poſt penitentiam prohibentur celebrare. de coha. cle.
c. ſi. et melius de homi. ex literis. Iſti enim non incurrunt ir-
regularitatem: ſicut nec ſuſpenſi a confeſſoribus. de qua ſuſpē
11 ſi. xxvj. q. vj. per totum. ¶ Quid de ſimoniacis et notorijs
fornicatoribus. dicunt quidam quod iſti celebrando incurrūt
irregularitatem cuꝫ ſint ſuſpenſi a canone ab officio propter
crimen quo ad ſe et alios. xxxij. di. c. vero. ſec⁹ ſi eſſent ſuſpēſi
a beneficio tantū. de elec. cum in cunctis. §. cleri. de ɔce. pben.
quia diuerſitatis. de cle. pere. p Ioā. an. nō ergo poterunt ce-
lebrare: etiā poſt pactā penitētiā: niſi per papā fuerit cum eis
miſericorditer diſpēſatū. de biga. c. q2 circa. Alij dicunt ɔ̄ ſm
Inno. ſcꝫ qđ notori⁹ fornicator pncipaliter eſt ſuſpēſus a deo
licet p canone aliquid ſit additū in odiū criminis quo ad ip-
ſoꝝ veritatē. vt dicto. §. verū. xxij. di. & c. noſtra. de cohabi. cle.
et inn. & dicunt ꝙ q̄cito penitet audiendum eſt ipſius officiū.
¶ Querit etiā Io. an. dr in tex. qđ iſtorū excōicatoꝝ minoruꝫ
12 eſt electio irritāda: ex quo pſona eſt indigna. quid ergo ſi pe
nituerit ante electionē: vel ſaltē tēpore quo petitur caſſari. di
cit In. ꝙ licet penituerit nō poſſit eligi niſi prius abſoluať. ꝺ
ſen. ex. nuper. et hoc ppter ſententiam iuris qua priuatus eſt
cōione. abſolutio vero ſit ſine iuramēto et a ſuo curato dicen
do. ego te abſoluo vel reſtituo te ad ſacramētoꝝ pceptionem
In criminoſis v̇o ſm Inno. qui nō a iure propoſitiuo ſed a
deo priuati ſunt ſacramētis locū habeat ꝙ acta pnia poſſint
eligi ſine alia abſolutiōe: et etiam pnia nō acta: quo ad hoc vt
poſtea illa p acta licite teneat dignitatē. quod no. hic pe. pro-
pter pncipiū vitioſum. eſt ergo neceſſaria diſpēſatio. s̄. c. po-
ſtulaſti. et putat epm diſpēſare poſſe. de iudi. et ſi clerici. Inn.
v̇o tenet ꝙ tales criminoſi electi et ɔfirmati ſint veri ſponſi:
etiā ſi tales criminoſi electi ſunt: vt dixi. s̄. in ver. not. dꝫ ergo
eſſe caut⁹ qui ſperat eligi & eſt excōicat⁹ minori. vt primo cōfi
teať & abſolutionē obtineat. dicit tñ petr. ꝙ cū pmoto añ ta-
lem abſolutionē diſpēſabit eps: ex quo eſt occultū. immo nec
propter occultū poſſet eū remouere. de tēpo. or. c. ex tenore. &
c. fin. ¶ Quid ergo ſi ſibi de tali excōicatione vel alio crimine
opponiť tpe petite cōfirmatiōis: et pēdēte exceptiōe abſolui
tur: & agit pniam. ꝙ talis pnia p̄ſumiť ficta. quod dic: vt. s̄. de
elec. dudū. ij. ¶ Vltimo Io. an. format vnā oppoſitionē. diciť
hic ꝙ excōicatus minori pōt ɔferre eccľiaſtica ſacramēta: licet
celebrādo grauiter peccet. ɔ̄ ſi celebrare non pōt. et eſt ſibi to-
taliter interdictū. vt hic. pꝫ ergo p ɔſequētia ꝙ pbibitū videť
eccľiaſtica ſacramēta ɔfer. q2 collationes ordinū non debēt fie
ri ſine miſſa. lxxvj. di. c. j. iij. & iiij. Si ergo iſti nō licet tangere
ſacra. vj. di. eos. ergo nec ipſa ɔferre potent. q2 nō poteſt fieri
collatio ſine tactu. dicit Innoc. ꝙ peccat ɔferēdo ſacramēta:
vt hic exceptis caſib⁹ expreſſis a iure: vt eſt baptiſm⁹. j. ti. j. c. j.
Sed ſubditi nō pbibenť illa ab ipſo recipere. et ſic nō probi-
bētur a collatiōe. quo ad ſubditos: ſed pcipiēdo & ɔferēdo ſe
ɔmaculat. Hoſt. dicit qđ cōferens nō participat. q2 nō cōfert
principaliter ad ſuā: ſꝫ ad aliorū vtilitatē. qui v̇o ad ſui vtilita
tem illa recipit pprie participat. i. partē capit. pbibeť ergo a
pceptiōe: q̄ ſuā vtilitatē reſpicit: nō a collatiōe: q̄ vtilitatē re-
ſpicit alioꝝ. ar. ff. de dolo. l. j. et. l. cogi. §. ij qui ſolidum capere
nō pñt &c. ff. ad treb. & l. q dotes. ff. ad. l. fal. & qđ no. in. l. cū que
C. de fideicōmiſſa. et de pcura. c. ſi religioſus. in de.

¶ De clerico nō ordi. miniſtrante. Rubrica.

¶ Viſo de ordinatis qui poſt interdictum celebrant viden-
dum eſt de non ordinatis qui celebrāt vel ordinē quē nō ha-
bent exercent.

1 ¶ Irregularitas contrahitur ex delicto.
2 Officium attributum certo ordini non debet ordinatus ad
alium exercere.
3 Temerarius dicitur qui exercet officium ſibi non ɔceſſum.

1 SI quis. Not. primo quod contra-
hitur irregularitas ex deli-
cto ita qđ efficiť inhabilis ad ordines. ¶ Se
2 cundo not. ꝙ officiū attributum certo ordi
ni nō dꝫ nō ordinat⁹ ad illū ordinē exercere.
puta acolytus vſurpat officium ſubdiaconi
et ſubdiaconus officium diaconi. et ſic de ſingulis. et intelli-
ge quando miniſtrat in officio ordini ſuo non congruenti in
apparatu ſolenni. ſi autem in apparatu non ſolemni non ha-
bet locum quod hic dicitur. vnde tota die videmus quod aco
lytus dicit epiſtolam. de hoc vide. s̄. de vi. et honeſtate cle. c. vt
3 quiſq3. ¶ Tertio not. quod dicitur temerarius qui vſur-
pat officium non conceſſum ſibi: et non ſolum efficitur iſte in
habilis. ſed etiam tenetur pena falſi. quia vtitur falſis inſi-
gnijs ſicut tenetur non doctor qui vtitur inſignijs doctorat⁹
vel non miles qui vtitur inſignijs militaribus. vt. l. eos. §. fin.
ff. de falſis.

Vſurpās officium

1 Uſurpans officium non ſibi conceſſum non pōt poſtea ad illud officium aſpirare.
2 Suſpenſus a ſubdiaconatu per biennium vel triennium an poſſit ad ſacerdotium aſpirare.

Ex literis. Diaconus miſſam celebrans ad ſacerdotiū nō ꝓmouetur ad tp̄s a diaconatu ſuſpēditur:ſed in beneficio cum eo poterit diſpenſari.diuiſio.ſecunda ibi: conſultationi.
1 ¶ No.pmo † ꝙ vſurpās officiū nō ꝯceſſum nō pōt poſtea ad illud officiū aſpirare.ſicut ille qui ſe in eccl'ia intrudit ꝑ potētiā laicalē reddit̄ in ipſam ꝑpetuo inhabilis.vt.c.quiſquis.§.de elec.vt ſic puniat̄ in eo in quo deliquit.xij.q.ij.qui ⁊ humanis ⁊.c.de viro.⁊.§.de tēpo.or.c.vel nō ē cōpos. ¶ Scd̄o no. ꝙ dicit vſurpare.pſumpſit ꝑ hoc eñ pꝫ ꝙ iſte nō ꝯfecit:vt dicit glo.⁊ ꝓbat̄.de ꝯſe.di.j.c.j.ad fi.⁊ qd̄ dicit hic Hoſt.ibi vide ſup pma glo. ¶ Tertio no.ꝙ iſte ſuſpēdit̄ a ſubdiaconatu ꝑ biēniū:vel triēniū.Ho.dicit ꝙ plus vel minꝰ tp̄s ep̄s poterit arbitrari quo tpe elapſo ⁊ apta pn̄ia vel ipſius parte diſpēſat
2 de tēpo.or.c.ex tenore. † vtrū aūt poſſit ad ſacerdotiū promoueri.dicit glo.p.ꝙ nō diſpēſabit.ep̄s idē Ho.et Gui.in Spe.de ſe.§.nūc de epoꝝ.ver.xviij.qꝛ ſi cū ordinato: qui ſuſpēſus celebrat ipſe ſolus diſpēſat.ergo et cū ñ ordinato.q magis peccare videtur.et hoc in ſuſcipiendo in ſuſcepto ⁊ bñficio ſecus vt hic Inno.vero.in.c.dilectꝰ.de tēpo.or.ſimpliciter dicit ep̄ꝫ diſpēſare poſſe cū non ordinato miniſtrante per illa.c.

¶ De clerico ꝑ ſaltum promoto. Rubrica.

¶ Miniſtrat interdum non ordinatus.Interdum prepoſtere vel ꝑ ſaltū ordinatus:ideo ⁊c.habetur de materia.lij.di.

1 Promotus ad ſacerdotium debet fidem facere de inferioribus ordinibus.et nu.4.
2 Credulitas cauſata ab illis inter quos aliqs ꝯuerſat̄ dr̄ iuſta. Opinio habetur pro veritate.
3 Maior factus probabiliter ignorat que cum ipſo geſta ſunt in tenera etate.
5 Iterū verbū neceſſario pſupponit actū alia vice geſtū.
6 Ordo ꝑpoſterus nō vitiat totū qd̄ geritur in ſpūalibus.
7 Collatio ordinis ſacerdotalis valet etiam nō collatis inferioribus ordinibus.
8 Ordinatꝰ ad ſacros īfra annos diſcretiōis an cogat̄ ꝯtinere.
9 Ordo ſacerdotalis an cōferat̄ ſi alij ordines nō pcedūt.

Tue. Qui ignorāter ꝑ ſaltū de ſubdiacono fit pſbyter poſt penitētiā in diacoñ.ordinat̄ et demū ſecū poterit diſpēſari in ſacerdotio. cōis
1 diuiſio.ſcd̄a ibi:mādamꝰ. ¶ No.pmo † ꝙ pmotꝰ ad ſacerdotiū dꝫ fidē facere de inferiorib̄ꝰ.gradatim eñ puenit̄ ad ſacerdotiū:ſicut ad honores temporales.vt.l.vt gradatim.de mu.et ho.et ſi de inferiorib̄ꝰ apparere nō pōt:an pſumat̄ collati.vr̄ tex.iſte ꝓbare ꝙ nō eē ⁊ ñ apparere ſunt paria vt hic.⁊.l.rutilia polla.ff.de ꝯtrahē.emp.dic vt.ſ.ti.pxi.c.fin.per Inn. ¶ Scd̄o no.ꝙ iſte delictū ſue negligētie fuit ſecreto cōfeſſus nō tāq̄ iudici ſꝫ tanq̄ cōfeſſori.de peni.⁊ remi.oīs.niſi forſan ipſe peccator ſe publicaret ⁊ ꝯfeſſorē in teſtē induceret.
2 de ſimo.nemo.de adul.ſignificaſti. ¶ Tertio no. † ꝙ iuſta eſt
a credulitasª cauſata ab illis inter quos qs ꝯuerſat̄. cōis enim opinio habet̄ ꝑ vitate.vt.l.j.ff.de flumi.facit qd̄ no. Inno.§.de iura.ca.cū cām.⁊ de ꝓcura.c.in nr̄a.pſumit̄ eñ ſciētia i illis q ſunt īter alios ꝯuerſati.vt.c.quāto.de pſum.⁊.§.de elec.poſt
3 ꝙ. ¶ Quarto no. † ꝙ factꝰ maior ꝓbabiliter ignorat q̄ cū ipſo geſta ſunt in tenera etate ſiue.ſ.annos diſcretiōis vñ ſup tali facto nō poſſet poſtea deponere factꝰ maior tāq̄ teſtis.qd̄ dic
4 vt.l.iij.§.l.iuſ.ff.de teſti. ¶ Quīto no. † ꝙ ille q pmouet̄ ad ſacerdotiū dꝫ eē curioſus ⁊ diligēs:vt ꝑ certo ſciat ſe īferiores ordines recepiſſe.de hoc vtrū in actu q gerit̄ debeat eſſe quis curioſus.dic vt.l.doli.ff.de noua.⁊ qdqd fit in ꝯtib̄ꝰ in pmouēdis ē rr̄a ꝙ pmouēdꝰ nō dꝫ tacē pctm̄ ſuū. de peni.di.j. nō tibi. ¶ Sexto no.ꝙ facta nō pſumunt̄ niſi ꝓbent̄.⁊ nō itelli
5 git̄ iteratū qd̄ factū eē neſcit̄. † vbū ergo iterū neceſſario pſupponit actū alia vice geſtū.vñ dicit text.ꝙ hec vox iterū duas
6 res ſignificat.vt.l.velutī.ff.de edeñ. ¶ Septio not. † ꝙ ordo ꝑpoſterꝰ nō vitiat totū qd̄ gerit̄ i hmōi ſpūalib̄ꝰ:⁊ ordinū collatione.vñ valet collatio ordinis vltimi etiā ſi pmi collatio nō pceſſit:ſꝫ ſupplēdū ē qd̄ icantū fuerit ꝑtermiſſuꝫ.i iudicio ſecꝰ eſt: qꝛ ſine litis ꝯteſtatiōe pceſſuꝫ ē vſq̄ ad ꝯcluſionē litis cōteſtatio ſubſequēs nō firmaret iutiliter retrogeſta.vt.§. de actu.qliter ⁊ qñ.⁊.l.platā.C.de ſen.rōnē differētie per te ipſum

a ¶ Credulitas. Maxime ꝑſonis fide dignis vide barto. in.l.d pupillo.§.ſi quis ipſi.d oper. noui nunt. alex.i.§. tormenta.ff.de qſtionibus.

7 cogita. ¶ Octauo no. † ꝙ valet collatio ordinis ſacerdotalis etiā ſi nō collatꝫ īferiorib̄ꝰ ordinib̄ꝰ recepiſſet.ſecꝰ ſi aliquē.vt ī iſto tex.vbi tñ erat incertum de ordine diaconatꝰ repetam.ſ. ¶ Nono no.ꝙ iſte receperat inferiores ordines.ſ. annos diſcretiōis:ſꝫ ergo ſacri ordines nō ſint niſi in etate legitima cōferēdi.de q̄ in cle.generalē.de eta.⁊qua.tñ collati minꝰ idoneo tpe hn̄t effectū ⁊ ꝯhit̄ matrimoniū ſpūale ſecus in carnali.niſi malicia ⁊c.de quo ꝑ Io.an.§.de ſpō.tue. ¶ Querit gloſſ.ij. † Ponit queſtiones.
8 vtrū iſte ordinatꝰ ad ſacros īfra annos diſcretiōis ꝯtinere cogat̄.cū venerit ad etatē legitimā.glo.ij.tenet titubādo tñ: qd̄ ꝯtinere cogat̄ poſtq̄ nō ꝯdixit anteq̄ ordinaret̄. Alij dicunt ꝙ nō cogatur ⁊ ꝯhere poſſit ſi ꝯdicat añ.xiiij.annū.⁊ hoc tꝫ Hoſt.⁊ Inno.§.de tēpo.or.vel nō eſt ꝯpos. vbi dicit ꝙ ſatis eſt ordinatū infra pubertatē ꝯdicere añ pubertatē ⁊ pſeuerare vſq̄ ad finē pubertatis in ꝯdictiōe vel ꝯdicere ſtatim in fi.xiiij.anni.i.īfra triduū.de reg.ad noſtrā.⁊ rō eſt ſm̄ In. qꝛ cū expſſe ꝑ votū ꝯtinētie ſe nō poſſit aſtrigere añ pubertatē.xx.q.j.c.j.muitoninꝰ tacite ꝑ ſuſceptionē ordinis.nec putat ꝙ finita pubertate ſit neceſſe illū iterrogari ſicut dr̄ de ingreſſo ī religionē.de regu.iuris.c.j.rō dn̄e eſt qꝛ ordinatus q̄uis minor hꝫ characterem de facili ergo tacite induct̄ votum ordini annexū.ſed pfeſſus ante.xiiij.annū nō eſt monachꝰ. ⁊ ideo requirit̄ expſſus ꝯſenſus vel ratificatio expoſſēs. Sꝫ Hoſt.nō placet hec rō diuerſitatis cū vtrūq̄ ⁊ expreſſe ⁊ tacite ratificetur.de reg.c.p.li.vj.⁊ qd̄ ibi ꝑ Ioā.andr.⁊ de hoc.j.q.j.pueri.
9 ¶ Scd̄o q̄ro. † vtrū cōferatur ordo ſacerdotalis ſi alij ordines nō precedūt.gl.vt dixi dicit ꝙ ſic preter ordinē ep̄alē:qui nō recipit̄:ſi ſacerdotiū non precedit.⁊ hoc tꝫ Inno. ⁊ reddit rōnē.nā tpe apoſtoloꝝ in pmitiua eccl'ia non erant minores ordines eccl'ia eñ ipſos pmo ꝯſtituit.xxij.di.§.j.⁊ tñ ipſi apl'i fuerūt ſacerdotes.c.di.in di.de hoc etiā no.xi.di.ſicut.ei autē ꝙ dicit glo.ꝙ ep̄alē ordinē nō recipit nō ſacerdos ꝯtradicit Bar.Brixi.lij.di.ſolicitudo.nec ꝯdicit decre.ex literis all'.ff.in glo.qꝛ nō loquit̄ de ordine ſed de executione et hoc placet Io.an.⁊ ita dicit et no.hic.

¶ De eo qui fur.ordi.ſuſcepit. Rubrica.

¶ Ordinatur quis quandoq̄ per ſaltum.et hoc vidimꝰ quādoq̄ furtiue.et de hoc ſubijcit.facit ad materiam.lxvj.di.ſalonitane.et.ix.q.ij.lugduñ.

1 Ep̄s an poſſit diſpēſare in ordinibus ſuſceptis furtiue.
2 Superior quando prohibet aliquid ſub pena excōmunicationis contrafaciens ipſo facto eſt excommunicatus.
3 Epiſcopus ſi excommunicat omnes qui elegerint:an electio celebrata cōtra mandatū ep̄i dicatur facta ab excōicatis.
4 Excōicatus pōt ingredi religionē:⁊ matrimoniū ꝯtrahere.
5 Ingreſſus religionis non tollit irregularitatē que prouenit ratione criminis.

Ueniens. Qui furtine recepit ordines ſi ꝯ hoc facientes excōicatio lata erat ſine diſpēſatiōe pape.in ſic ſuſcepto miniſtrare vel ad ſupiores aſcēdere nō poterit.ſed ſi excōicatio lata nō erat ep̄s ⁊ abbas poterunt diſpenſare.hoc dicit totꝰ titulꝰ.⁊ huiꝰ decr.pma pars narrat factū.ſcd̄a ibi:vñ pōt rñſio diſtinguēs ſm̄ mēbrū diſtinctiōis ibi:ſi vo cuiꝰ ſcd̄a diſtinctio ibi alioq. ¶ No.j.ꝙ hic rn̄det̄ an iſte q furtiue ordinē diaconatꝰ recepit poſſit ad ſacerdotiū pmoueri.⁊ diſtinguit̄.
1 vt in tex. † In ſuſcepto aūt furtiue an poſſit ep̄s diſpēſare ſentit hic Io.an.ꝙ ep̄s in furtiue ſuſcepto nō poſſit i alijs priorib̄ꝰ nō furtiue.ita dicit ſup vbo pmoueri. Idē ſentit Ho. vt refert hic Io.an.ſup glo.iij.dicit eñ cū furtiue ordinato etiaꝫ ſi excōicatio lata romana eccl'ia de facili nō diſpenſat niſi religionē ingrediat̄. Aduerte tñ: qꝛ Io.an.ſ.c.pxi.ſup glo.ij.aliter dicit. Refert eñ Inn.dicere in.c.dilectꝰ.de tēpo.or. ꝙ ep̄s ſimpliciter diſpēſare poſſit ſm̄ decr.pxi. Sꝫ Ho.dicit ꝙ quātum minores etiā furtiue receptos diſpēſent ep̄i.ad hoc facit qd̄ legit̄ ⁊ no.de biga.in.c.ij.in ſacris vo ita eſt interdicta diſpēſatio ꝙ nec papa diſpēſat de facili:niſi religionē igrediat̄. vt ſupra dixi. Tan.⁊ Uin.dicūt ꝙ ſi nō fuit ꝓhibitū ſub excōicatione ne qs furtiue ordinaretur:epiſcopus diſpēſare poſſit cū eo in ſeculo remanēte alias non.et per hoc vidētur iniurie quod cum recipientes minores et ſubdiaconatum eodeꝫ die poſſit ep̄s diſpenſare.de recipiente duos ſacros eſt opi. vt in ſpe.tit.ij.§.nunc oſtendendum. verſicu.iij.et.liij.et.§.nunc de epiſcoporum.verſicu.probibetur. ¶ Diſtingue ergo de furtiue pmoto:ꝙ aūt q̄ris an poſſit miniſtrare i ordinibus prius nō furtiue receptis poteſt cum diſpēſatione ep̄i. aut i ſuſcep

tis furtiue.⁊ tūc aut erāt minores.⁊ idē q: eps diſpēſabit. aut ſacri ⁊ tūc eſt opi.Hoſti.idiſtincte tȝ ꝙ nō diſpēſet ali⁹ ꝗ̄ papa niſi religionē ingrediaꝛ.Tan.⁊ Uin.diſtiguūt:ꝙ aut ꝓhibit⁹ fuit ſub excōicatiōe.et ſic vera opi.Hoſti.vt tūc ſol⁹ papa diſpenſet.nam cum ordinatio fiat cum celebratione miſſe inter epiſtolam et euangelium irregularis efficitur q: cuȝ celebrat ordinatori ideo ſolus papa diſpenſat vt.ſ.ti.ij.c.clerici.et ita intelligitur decre.vlti.j.e.q: ibi recipit excōicat⁹ ſi autem ſine excōicatione:tunc poſſit eps diſpenſare in ordine furtiue recepto.et hoc de ſcđo mēbro de ordine furtiue ſuſcepto.¶Tertium mēbrū eſt an qui aliquē ordinē furtiue recepit poſſit cū diſpenſatione epi ad alios ꝓmoueri.et tūc diſtinguiꝛ.ꝓceſſerit excōicatio vel non;vt in illo.c.per quod puto ꝙ vera ſit opi.Tan.⁊ Uin.ꝙ in ſacro ordine furtiue ſuſcepto diſpēſare poſſit eps.ſi eñ diſpēſat vt ad ſacerdotiuȝ trāſeat: ergo et in ꝑcedenti male ſuſcepto vr̄ diſpēſatio ꝯceſſa.vt ſic cui ꝯceditur ꝯſequēs videaꝛ ꝯceſſum etiā antecedēs:ſine quo ad ꝯſequēs perueniri perfecte nō poſſet.vt.l.ij.ff.de iur.om.iud.¶Scđo
2 no.ꝙ qñ ſuperior ꝓhibet aliquid ſub pena excōicatiōis ꝯfaciēs ipo facto eſt excōicat⁹.qđ eſt verū qñ in ſnia hoc exprimitur.alſ aūt non eſſet ipſo facto excōicat⁹ ſȝ excōicād⁹.vt.ſ.de ſagit.c.j.⁊ de loca.c.j.¶Tertio no.ꝙ qñ aliqđ interdiciꝛ ſub pena cēſure excō.cenſeꝛ ꝑcedere ipm actū.iō exercēs talē actū dr̄ exercere ipm in excōicatione.⁊ ꝑ hoc ſoluitur q̄ſtio Inno.
3 q̄rentis.ſi eps excōicat omnes qui elegerint:an electio celebrata ꝯ mādatū epi dicaꝛ facta ab excōicatis.vr̄ ꝙ ſic.de quo
4 ꝑ Inn.ſ.de app.c.pre.requiſiſti.et.c.ad hoc.¶Quarto no.ꝙ excōicatū poſſe ingredi religionē ſicut etiā matrimoniū ꝯtrahere.ſ.de eo qui duxit.in ma.c.ſignificaſti.ſīr et ordinē ſuſcipe. vt.j.c.ſi.¶Quinto no.ꝙ iſte dȝ moneri ad ingreſſuȝ religionis nō aūt cogi.ſicut eñ nemo eſt cogēd⁹ ad ſidē.xlv.di.q ſincera.ſic nec ad religionē vel ad ſacerdotiū. eſt eñ hic res voti nō ꝑcepti.xxxij.q.j.integritas.hec aūt omnia ex quo ſuſcepta ſunt:ſunt ſeruāda.xxiij.q.v.ad ſidē.ſicut i ceterꝭ obligatiōib⁹ q̄ a ꝑncipio ſunt voluntarie ex poſt facto neceſſitatꝭ:vt.l.ſicut.ꝯ
5 ac.et obli.¶Sexto no.ꝙ ingreſſus religiōis nō tollit irregularitatē q̄ ꝓuenit rōne criminis ꝑbet aūt materiā diſpēſandi poſt laudabilē ꝯuerſationē in monaſterio. etiā nulla pena impoſita.q: pnia relaxaꝛ ingrediētī monaſte.de voto.c.ſcripture.qs aūt diſpēſare poſſit hic dicit.ꝙ eps ad quē vba ⁊ decre. iſta diriguntur.Sed in.c.vlt.j.c.innuit qđ ſolus papa vel ali⁹ de eius licentia:ſed ibi in ordine furtiue et in excōicatiōe recepto.hic vero in tranſitu ad maiorē ordinem.

1 ¶Minores ordines poſſunt oēs ꝯferri in vno die.
2 Receptio plurium ordinum ſimul intelligitur ꝓhibita niſi ſit permiſſa.
3 Abbas poteſt diſpenſare cum ingreſſo religionem in ordine prius furtiue ſuſcepto.
4 Diſpēſatio pēdet a voluntate mera ſuperioris.

Cum.b. Summatū eſt.ſ.c.pxi. narrat factum.ij.diſtinguendo rńdet ibi: ſi
1 vo.¶No.ꝑmo.ꝙ oēs minores ordies poſſunt ꝯferri eodē die.⁊ dicūt hic Uin.⁊ Tan. hoc maxime verū in diebus deputatis ad ordinatiōes in alijs ſufficiat duos ꝯcedere.de quo in.c.j.⁊.iij.de tēp.or.¶Scđo no. ꝙ eadem die nō licet recipe ſubdiaconatū⁊ minores ordines.acolitatū aūt ⁊ ſubdiaconatū an recipe licuiſſet.dicit Ho.qđ non
2 tñ excederet.ꝙReceptio eñ plurium ordinū ſimul intelligiꝛ ꝓhibita niſi ſit permiſſa.vt hic.⁊.ſ.c.pxi.et de temp.or.dile
3 ct⁹.et de trāſla.c.ij.§.ſed neqȝ.¶Scđo no.ꝙ cum ingreſſo religionē in ordine furtiue prius ſuſcepto pōt abbas diſpēſare.⁊ intelligūt.Uin.et Tan.ab.ꝑprie.ala.exponit.i.epm.ſi.ſ. de iudi.cauſam.vel habebat iſte abbas priuilegium ordinādi monachos ſuos:vel requiritur in diſpēſatiōe epi ꝯſenſus abbatis.Inno. hic dicit ⁊ placet Ho. qđ abbatib⁹ ⁊ minoribus prelatis ab epis omni caſu diſpēſatio eſt ꝓhibita vbi nō apparet manifeſte permiſſa.nā grauiora tenenꝛ referre. de offi. archi.c.j.et.c.ad hec.de offi.archipre.c.ſi.et.j.ti.j. accedentib⁹. Idem no.Jo.an.ſ.de poſtu.ꝑla.c.vlti.ad ſi.magne gl. et per hoc ſit reſpōſum ad omnia iura q̄ illos diſpēſare ꝑmittūt. et de hoc in ſpec.e.ti.§.ſunt quoqȝ.in ſi.⁊.§.videdū.ver.qđ ſi collatio.dicit Inno.quoſdā dicere qđ capitulūȝ diſpenſat.ar.de preben.cum non ignores.et de ſimo. ex inſinuatione. xvj.q.j. eccleſia.vbi de hoc.Sed dicit Innocen.ſe non videre quomo
4 do illa.c.pro eis faciāt.¶Ultimo no.ꝙ diſpenſatio pendet a volūtate mēra ſuperioris.vt pȝ hic dū dicit ſi voluerit ⁊c.nō ergo cogitur ſuperior diſpenſare.facit.j.q.iiij.notandum ⁊c.

1 ¶Ordinatus a non ſuo epo eſt ſuſpenſus.
2 Sententia excommunicatiōis generalis cōtra trāſgreſſores canonum valet.
3 Excōicatus recipit ordinem.
4 Diſpenſare an poſſit alius ꝗ̄ papa in executiōe ordinum indebite ſuſceptorum.
5 Aliquis lōgo tēpore geſſit omnia tanꝗ̄ ordinatus:obijcitur ſibi modo qđ eſt ordinatus a nō ſuo epo vel extra tēpora vel minus canonice an debeat ipſe probare legitimam ordinationem de ſe factā.et nu.6.

Innotuit. Sūmatū eſt.ſ.c.ꝑmo. Not.ꝑrimo qđ iſti clerici de vna dioceſi pro ſuſcipiēdis ordinib⁹ ad aliam acceſſe
1 runt.ex quo colligit Inno. ꝙ qđ ordinat⁹ a non
a ſuo epo eſt ſuſpēſus.[a].ſed forte iſti acceſſerunt de licētia ſui epi.facit.j.de tēpo.or.c.null⁹.⁊ ꝑ totū.li.vj.¶Scđo
2 no.ꝙ valet excōicatiōis ſentētia generalis ꝯ tranſgreſſores canonū.ꝯcor.j.de ꝯſti.c.j.li.vj.pōt ergo eps a iure ꝓhibita roborare ꝑ adiectionē penarū.vt no.Ho.et dixi.ſ.de vſur. cum tu.Sed dices nōne eps eſt in culpa eidē duos ſacros ordines ꝯferēdo. vr̄ qđ ſic.q: in facto ꝓprio nō dȝ ignorare. dic qđ excuſaꝛ⁹ ꝓpter ꝓbabilē ignorātiaȝ q̄ reſultat ex multitudine agēdoꝝ.vt no.Bar.in.l.nō fateꝛ.ff.de ꝯfeſſo.et ideo per totū iſtū ti.nihil dr̄ de culpa epi ꝯferētis:ſed furtiue ſuſcipiētis ad denotādū qđ in ꝯferente ꝓbabilis ignorātia excuſeꝛ.vt.c.apo
3 ſtolice.de cle.ex.mi.¶Tertio not.ꝙ excōicat⁹ recipit ordinem et ſuſcipiꝛ ordo ita ⁊ matrimoniū ꝯtrahi pōt: vt pȝ de eo q
4 duxit in ma.c.ſignificaſti.¶Quarto no.ꝙ qđ in executiōe ordinū ſuſceptorū indebite et in excōicatione nō diſpēſat ali⁹ ꝗ̄ papa.Sed ſi indebite et non in excōicatione diſpēſat eps: rō q: ibi ꝯtrahiꝛ irregularitas:hic nō.vt ſentit ꝯ Jo.an. ſup vltima
ꝯ gl.¶Quero aliqs lōgo tpe geſſit omnia tāꝗ̄ ordinat⁹ obij
5 ciꝛ modo ſibi qđ ipſe eſt ordinat⁹ a nō ſuo epo:vel extra tempora vel alias min⁹ canonice q̄ro an debeat ipſe ꝓbare legitimam ordinationē de ſe factā.quidā ꝙ nō. q: ex quo ꝑ tali ſe geſſit diu ꝓſumiꝛ ordinari⁹.ad hoc de ꝓſby.nō bap. c.ſi. in ſi. et de ꝓſump.c.ſi.et de iudi.cū deputati.pre.ſufficit qđ ſic agit et ꝯtrahit.et qđ ab epo et vicinis talis eſt.⁊ fuit reputatus.ff. ad ma.l.iij.j.rńſio.de ſen.ex.c.in ꝓſentia.Alij dicūt ꝙ ſi epſ referꝛ ſibi de hoc q̄ſtionē dȝ ſibi de ſua ordinatiōe oſtēdere alſ interdicēt ſibi executionē.ar.no.in.c.j.de regu.iuris.li.vj.et.c. ordinarij.de offi.ordi.li.vj.ꝑterita tñ geſta dȝ epſ ſub diſſimulatione trāſire.ar.de ꝯſecra.ec.vel alta.c.aqua.Hoſt.has opi. ꝯcor.vt in facto de recenti ſtandum ſit huic ſcđe opi.vt ille qui dicit ſe ordinatum debeat hoc probare.in ordinatione que dicitur antiqua et antiquo tempore ſic ſe geſſit ſtandum ſit prime opi.vt ordinatus preſumatur.et hec opi.continet equitatem ſcđm eum.Aduerte in ſimilibus caſib⁹ cuȝ refertur q̄ſtio alicui de qualitate extrinſeca inherente perſone:puta qđ non ſit maritus:qđ nō ſit tabellio:qđ nō ſit ꝑlat⁹:ꝯſueuit diſtingui aut eſt queſtio cū epo qui ſe aſſerit talem eſſe et dȝ hoc ꝑbare quia hec qualitas extrinſeca et ex accidenti ꝓueniens facto hominis non preſumitur niſi probetur.vt.c.ſi forte. et ibi no. de elec.li.vj.Aut nō eſt queſtio cū ipſo:ſed inter alias ꝑſonas puta inter duos ꝯtrahētes de notariatu alterius vel de ſnia lata per iudicem vt legatum:vel vt iudicē vt inter aſſerentē ſe legitimū filiū et aliū hoc negātē.⁊ in iſtis exemplis et ſi.ſufficit probare illum qui actum geſſit fuiſſe in quaſi probatione ex qua preſumiꝛ fuiſſe talem.vt no.Inno.in.c.veniens.de verbo.ſig.et.c.illud.de ꝓſump.hic no.ſ.inordinate etiam ſi q̄ſtio eſt cum eo videtur Hoſt.qđ ſi longo tpe geſſit ſe ꝑ ordinato et pro tali habitus eſt.et fuerit homo notus bone fame preſumatur ordinatus.et hoc tenet Inno.etiā ſi ꝯſtaret ab alieno epo ordinatus poſtꝗ̄ ſuus eps admiſit eum in ordine ſuo. et ratio eſt ſcđm eum quare ſufficiat qđ pro tali fuerit habit⁹ cū hic in peccatū ſuū et nō in alienū periculū vergat min⁹ exacte probatiōes requirūtur.vt no.ſ.de cleri.pere.c.j.et ꝑ iſta opi. facit.l.iiij.ff.de acqui.here.et.l.ſi filius.C.de peti.here.et facit quod no.Jo.an.de accu.c.ſup his.in glo.ad excipiendū. ver.
6 ſi autem.¶Scđo q̄rit Jo.an.ꝙ an in alijs ꝓſumātur omnia ſolēniter acta.⁊ diſtingue ꝙ aut loqmur in his q̄ geruntꝛ ratione publici officij.aut in his q̄ geruntꝛ extra iudicium inter partes.ſi loqmur ꝺ his q̄ agūt rōne publici officij.⁊ tūc aut ē q̄ſtio de fundamēto.aut nō de fūdamēto.ſȝ ꝺ alijs ꝯ emergūt Si de fundamento:⁊ tunc aut geſta ſunt ab eo cuius iuriſdictio non eſt fundata de iure communi.⁊ tunc ſi negetur iuriſdictio talis an preſumatur.diſtinguit Inno.an ſit ꝓceſſum ꝯ ꝓſentē:et ꝓſumaꝛ.q: ꝑputeꝛ qui nō oppoſuit aut ꝯtra abſentem:qui nunꝗ̄ in iudicio fuit.⁊ non preſumitur licet qđā etiā
in hoc

a ¶Eſt ſuſpē ſus. Indigne ordinatus in vſu ſi ne i actu ordinis aut officij ſui peccet mortalit vide Jo.ā.ꝺ turre cre.i.a ta.l.c.tales. xxiij.diſtin. et ibi alios plures queſtiones.

ꝯ Ponit queſtiones.

in hoc cōtra.Ego nō credo ꝙ taciturnitas ptīuʒ firmet iudi
ciū aſſerētis ſe delegatū ſi iuriſdictio ei⁹ aliter nō apparet.⁊ p
hoc dicit glo.in.c.cū in iure.de offi.dele.ꝙ ille meruit ſenten
tiā a iudice delegato:dʒ ita bñ cuſtodire delegationem ſicut
⁊ ipſam ſentētiā:vt ſi cōtra iuriſdictionem diu poſt ſententiā
opponatur:poſſit de ea docere.dic vt dixi in dicto.c.cū in iu
re.⁊.§.de crimi.fal.ſup eo.alio vero caſu cū nō eſt q̄ſtio de fun
damēto:ſed de pceſſu ordinis iudiciarij.⁊ tunc an p̄ſumaꝛ vel
nō de his q̄ p iudicē geſta ſunt:⁊ ī iudicio.dicvt no.§.de pba.
qm̄ ꝯ.⁊ de re indi.ſicut ſup.iiij.glo.p Jo.an.⁊.c.in p̄ſentia.de
renū.Illa aūt q̄ gerit iudex extra iudiciū ſi ad ſuū ſpectat offi
ciū p̄ſumunꝛ ſolēniter acta ſm eū.⁊ p̄dicta habēt locū in his
q̄ in iudicio aguntur cū pte iudice mediāte.q̄dā vero ſunt in
iudicijs arbitrio iudicis reſeruata:ī iſtis dicit Jnn.ꝙ p̄ſumiꝛ
p iudice:niſi pbeꝛ ꝯriū.vt in dilatiōib⁹ ⁊ ſi.pōt tñ pbari ꝯriū
⁊ a ſuo iniq̄ arbitrio appellari.facit qđ no.§.ð accu.c.ſup his
⁊ qđ no.Jnn.ī.c.ſi.§.ð ferijs.q̄dā vo vēiūt expediēda iudicis
officio.vt ī fructib⁹ ī expen.⁊ ſi.⁊ ī iſtis ꝙ recte fecerit p̄ſumiꝛ
p iudice.lʒ parū ſm euʒ.de ſolēnitate vero in cōtractibus et
alijs extraiudicialibus adhibenda an preſumatur.dic:vt no.
Bar.in.l.ſciēdū.de v̄b.obl.Jn electionib⁹ ſi negaꝛ fonnā fo-
re ſeruatā:an opponēti incumbat probatio:an vero negāti.
dicit hic Jnno.ꝙ ipi negāti.q: p̄ſumitur fōrma ſeruata: niſi
ꝯriū pbeꝛ.ex theorica tñ doc.iuriſciuilis colligiꝛ oppoſitū.
dicūt eñ ꝙ ſolennitas extrinſeca:vt auſ.tutoris:vel ꝙ minor
iurauerit in ꝯctu ⁊ ſi.nō p̄ſumunturniſi pbentur.vt.l.ſciēdū.
de verb.obli.plene p Bar.Sed poſſet dici.ꝙ ex dictis ibi ſit
verū illud dictū Jnno.qñ eñ verbum pōt includere ſolenni-
tatē:⁊ nō icludere ſi act⁹ geriꝛ a pito:⁊ cū maturitate p̄ſumiꝛ ri
te geſtus.al's nō vt no.in.l.j.C.de vſur.Ad vnū dictū Jnno.
hic eſt aduertēdū.ꝙ vbicūq3 dixi ſolēnitatē p̄ſumi eſt verum
niſi de contrario doceatur.poteſt enim pbari contra preſum
ptionē inſtrumēti etiā p pauciores teſtes q̄ꝫ poſſet pbari con
tra eius tenorē.iuxta no.in.c.cū Johānes.de fide inſtru.⁊ ita
dicit gloſſ.ſingularis in.l.iur.gen.§.ꝙ fere.ff.de pac.⁊ ſentit
hic Jnno.qui dicit ꝙ ꝯ iſtā ſolēnitatē a iure p̄ſumptā de faci
li pbatur contrarium.

De excef.prela. Rubrica.

Supra in pluri⁹ rubricis oſtēſum eſt de delictis ſubdito
rū:q̄ interdū cōmittūtur in p̄latos:interdū al's iura offendē-
do ne p̄latis exinde aliqua elatio pueniat:ſubmittit de eoꝝ
exceſſibus ſm Hoſt.vel ſm Moſt.viſo de ſpecialibus delictis
p̄latorū ⁊ ſubditorū nūc de his de generalib⁹ rubricam ſubne
ctit nō habeꝛ hec generalis materia in decretis.repetiꝛ in.vj.
⁊ cle.cōgruit.de vita ⁊ ho.cle.c.vt clericorum.§.prelati.

1 Ep̄s debet clericos appellare ſuos filios ſiue fratres.
2 Subditi nō ſunt aggranādi exactionibus ⁊ tallijs.
3 Superiores nō debēt ſubditos aggrauare:immo ptegere.
4 Prelatus ſine iudicio capituli ſubditos nō ſuſpendit.
5 Prelati nō debēt alios excōicare ſine iuris ordine.
6 Epiſcopus an poſſit excommunicare vel ſuſpendere ſine cō
ſenſu capituli.
7 Monitio an debeat p̄cedere ſentētiā ſuſpēſionis.

DEruenit. Monet p̄latos vt abſti
neant a grauaminibus
ſubditoꝝ:⁊ cōminaꝛ penaʒ ꝯ faciētib⁹.ſcđa
1 ibi:ſcituri. No.p̄io ꝙ ep̄us dʒ clericos
appellare ſuos filios ſiue fratres.de hoc.§.
2 de crimi.fal.q̄ꝫ graue. Scđo no.ꝙ exa-
ctionib⁹ ⁊ tallijs nō ſunt ſubditi aggrauan
di:⁊ ſemp prima facie preſumitur illicite:niſi a iure cōſuetudi
ne.vel ſtatuto ab illo qui hoc poſſit pbētur eē cōceſſe.x.q.ij.
q̄r.ix.q.iij.cōqueſtus.ſm Jnno.⁊ Mo.moderatū aūt auxiliū
cū charitate petere poſſunt.de cē.cū apoſtol⁹.⁊ vide circa qđ
no.Jnno.de immu.ec.q: pleriq3.⁊ de iure patro.preterea.ij.
3 ⁊.C.noua vecti.p totū. Tertio no.ꝙ ſuperiores non de-
bēt ſubditos idebite aggrauare immo ipſos tenētur ptege
re ab iniurijs ab alijs irrogatis.iuxta no.p Jnno.de ap.dile
ctis.⁊ de iure iurā.ſicut.quē eñ defendere teneor impugnare
nō poſſum.de na.ex li.vē.c.vno.⁊.l.frater a fratre.de cōdi.in-
4 debi. Quarto no.ꝙ p̄latus ſine iudicio capituli ſubditos
nō ſuſpēdit.ep̄us eñ ⁊ capitulū faciūt vnū corp⁹:in quo epi-
ſcopus ē tāq3 caput:⁊ canonici tāquā mēbra.habet ergo epi-
ſcopus vocē in capitulo.vt p̄lat⁹.q̄nq3 habet vocē tāq3 cano-
nicus.⁊ hoc de cōſuetudine.⁊ multū refert hanc vocem vt p̄la
tus an vt canonicus.nā ſi vt p̄lat⁹ vn⁹ ſine reliquo nihil pōt.
⁊ ſi diſcordēt epi eſt diffinitio cui ſtabiꝛ:niſi aliđ rōnabile ob
ſiſtat.xij.di.nō decet.⁊.c.de his.⁊.§.de p̄ſcrip.cū nō liceat.de
his q̄ ſi.a p̄la.nouit.⁊.c.quāto.vbi vero vocē habet vt canoni
cus:nō epi ſed capituli eſt diffinitio ⁊ ſtabiꝛ maiori ⁊ ſaniori p
ti:niſi aliquod rationabile obijciaꝛ:⁊ pbeꝛ.de his q̄ſi.a ma.p.
ca.c.j.differētia ſcđa habeꝛ.§.de cōce.p̄bē.poſtulaſti.tertia dif
ferētia colligiꝛ de app.c.a collatis.quarta differētia eſt q: ſe
cūdo caſu cōſyderaꝛ vox ſua vt canonici ſingularis.ſed ī pri-
mo caſu vt p̄lati ⁊ auctorizabilis.vñ nihil pōt capitulū ſine ei⁹
cōſenſu.nec econuerſo.⁊ p̄lati eſt diffinitio.de tempo.or.ſi ar
chiep̄us.⁊ hoc verū:ꝙ nihil pōt ſede inſtituta.ſede vero vacā
te pōt aliqua de quib⁹ de ma.⁊ obe.olim.⁊.c.his q̄.⁊ de here-
5 ti.ad abolēdā. Quinto no.ꝙ p̄lati nō debēt alios excōi-
care ſine iuris ordine.⁊ cōtra iſta ⁊ alia grauamina q̄ p̄lati in Ponit que
ferūt ſubditis puidit cōciliū vien.e.tit.c.frequēs. Quero ſtiones.
6 an ep̄us poſſit excōicare vel ſuſpēdere ſine cōſenſu capituli.
glo.iiij.hic dicit ꝙ nō p hūc textū qui hoc nō pbat.q: dicit:ſi
ne ordine iudiciario.nō dicit ſine ꝯſenſu capl'i.Jnn.diſtiguit.
ꝙ aut loquimur ī ſuſpēſiōe ppetua clericorū:vel ppetuo iterdi
cto ecclíaꝝ vł ad multū lōgū tp̄us.⁊ h̄ nō pt fieri ſine ꝯſenſu
capl'i.ð his q̄ ſi.a ma.p.ca.c.q̄ſiuit.⁊ qđ no.circa h̄ Jo.an.de
offi.archidi.c.ad hec.i gl.q̄lia ſūt.⁊ de his q̄ ſi.a p̄.nouit.ī ſi.⁊
hoc maxime cū pcedat ꝯ abſentē ⁊ ex officio.ð accu.qualiter
q̄ꝫ.debet.Sed ſi in iudicio ſit cōtumax ſolus ep̄us ⁊ quilibet
ali⁹ iudex p̄dicta facere pōt.de offi.dele.ſane.⁊ excōicare.eo-
ti.ex literis.vbi etiā ſubdelegat⁹ excōicat. Jn ſuſpēſiōe ergo
perpetua cū ordinarie actū eſt requiritur iſte cōſenſus capl'i;ſʒ Opponit in
ad tp̄us modicū p̄lat⁹ ſuſpēdit ſubditū ſuū. Sed opponi cōtrarium.
tur ⁊ videtur ꝙ etiā ad tp̄us longū poſſit.q: hoc facit etiam
delegat⁹ ei⁹.de excep.c.apl'ice.dicit Jnn.ꝙ delegat⁹ ppetuo
nō ſuſpēdit ſine cōſilio delegantis.de offi.dele.ſup debilitate
⁊.xxxiiij.di.quorūdā.⁊.l.di.ſtudeat.⁊ delegās ep̄us tūc requi
ret cōſiliū epi.⁊ hec ſunt vera de iure ſed vbi eſt cōſuetudo cō
traria eſt ſeruāda:pōt eñ ep̄us ex conſuetudine p̄ſcripta iſta
⁊ omnem iuriſdictionem ſine cōſenſu capituli exercere ⁊ ipi⁹
ſententia eſt tenenda ⁊ timēda.xi.q.iij.c.j.xvj.q.ij.niſi de ſen.
ex.c.j.lib.vj.⁊ eſt caſus in.c.iij.j.de conſue.lib.vj. Secundo
7 quero ꝙ vtrum ſententiam ſuſpēſionis debeat precedere mo
nitio:ſicut ⁊ ſententiam excommunicationis.Jnno.⁊ Abb.
credunt ꝙ non:cum inueniat ferri in delinquentē non contu
macem.v.q.iiij.in loco.ij.q.j.nemo.vbi ponitur excommuni-
catio pro ſuſpenſion.ſicut enim alie pene pro lata culpa vel
exiſtente notoria imponuntur ſine monitione:etiam penitē-
ti ⁊ correcto.ita ⁊ iſta patet.j.eo.q̄ꝫ ſit.excommunicatio enim
licet ſit medicinalis ſuſpenſio tamen ⁊ interdictum eſt pena;
⁊ non eſt proprie medicina.ij.q.j.multi.⁊ hoc verum quando
pro crimine infligitur iſta pena ſuſpenſionis. Si autem pro
contumacia tunc precedit monitio.⁊ ſic intelligitur de app.c.
reprehenſibis.ſicut ⁊ cum ſit miſſio in poſſeſſionem tedialem
vt lite non conteſt.quoniaʒ.§.in alijs.habent tamen iſta.ſ.ex
communicatio:ſuſpenſio:⁊ interdictum in his que habentur
de app.c.quoniam.de ſen.ex.c.j.⁊ ſtatutum.li.vj.Cauſe vero
cognitio ſemper requiritur:niſi cum culpa vel delictum ſit co
ram iudice ſm eum hic ⁊ de exceptio.apoſtolice.ar.ꝯ.xlv.di.
c.j.⁊.ff.de penis.l.moris.⁊.xxxv.di.c.ſi.

1 Epiſcopus iura inferioris prelati minuere non poteſt:
nec poteſt dare vni eccleſie priuilegium in preiudicium alte-
rius.Et quid mortuo prelato.nu.3.
2 Epiſcopus quando iniuſte opprimit eccleſias inferiores ⁊ p̄
latos habetur recurſus ad archiep̄m.

AD hec qui. Epiſcop⁹ eccl'ias ſubiectas
archidiaconis ab eis libe-
rare nō pōt.h.d.ponit culpam epi:ꝯ quā ſecūdo
1 dat iudicē ibi:mādam⁹. No.primo ꝙ ep̄us iu
ra inferioris p̄lati minuere nō pōt;nec ī ipſorū p̄iudiciū eccle-
ſiam liberare.vñ nō pōt dare vni eccleſie priuilegiū in alteri⁹
p̄iudiciū.vt in glo.j.⁊ de reli.do.cōſtitut⁹.ſimiliter dr̄ de lega
2 to ad ep̄m de cōfir.vti.vel inuti.c.ſi. Scđo no.ꝙ cū ep̄us
iniuſte opprimit iferiores eccl'ias ⁊ p̄latos habeꝛ recurſus ad
archiep̄m ad quē ſpectat hec correctio.de inſti.c.iij.de cen.ro
mana.lib.vj.facit qđ de iure archiepi in ſuffraganos no.in.c.
paſtoralis.de offi.or. Tertio no.ꝙ de cōſuetudine q̄ritur
ſeruitiū in eccl'ijs glo.ſi.qđ intellige ſi bone ſunt.xi.di.catho-
lica.⁊ de eo q mit.in poſ.cū veniſſent.⁊ plene de cen.c.puenit.
Querit gl.ꝙ nūq̄d mortuo archidi.poſſet ep̄s minuere iu
3 ra archidi.liberādo clericos obligatos ad obſequia ipſi ar-

chidiaconatui:ita ꝙ preiudicet archidiacono futuro.arguit
de plurib⁹ iuribus ꝙ ſic.⁊ ꝯcludit ꝯtrariuꝫ ſcꝫ ꝙ nō poſſit.
qđ eſt verū ipa dignitate manēte:cui⁹ iurib⁹ dū vacat ꝑindi-
care nō pōt:ne ſe.va.ꝑ totū.ipam dignitatē poſſet ſupprime
re.⁊ quare magis ſupprimere ꝙ ei⁹ iura minuere.dic:vt i cle.
ſi vna.de re.ec.nō ali.An vero ex cā poſſit fructus ad tp̄us re
tinere dignitatis vacātis.remittit Inno.ad no.ꝑ eū.ſ̄.vt ec.
bene.c.vno.facit.c.ſi propter.de reſcrip.li.vj.

1 ☞ Archidiaconi non poſſunt ſe intrudere in eccleſia vacā-
te ſibi ſubiecta.
2 Epiſcopus debet ordinare eccleſias occupatas vel male ordi
natas per inferiorem prelatum.

AD aures. Archidiaconi eccl̄ias ſibi ſubie
ctas ad ſuum retinere non pn̄t.
⁊ prima narrat.ſecūda ꝓuidet.ibi:mādam⁹. ¶ No.
1 primo † ꝙ archidiaconi nō poſſunt ſe intrudere in
eccl̄ia vacāte ſibi ſubiecta:ſꝫ cā cuſtodie pōt ſm gloſ.qđ intel
lige de licētia ſuperioris:ſm Ho.q remittit de ſi.ſicut nobis.
⁊ eſt verum:qđ dr̄ in iſto.c.ꝙ archidi.talē occupare non poſ-
ſunt:niſi ſufficiētē diſpoſitionē oſtēdāt.de fil'.p̄ſ.ex tua.⁊ di-
cit hic Hoſti.ꝙ in his in qb⁹ ex officio ꝓcedit ep̄us nō habet
2 neceſſe libellū offerre.remittit de ſimo.licet. ¶ Secūdo no. †
ꝙ eccl̄ias occupatas vel male ordinatas ꝑ inferiorē p̄latū:dꝫ
ipe ep̄us ordinare.dicit Inno.ꝙ vr̄ incōgruū ꝙ caſſata ma-
la ordinatione ſuperior ordinet eccl̄iam:⁊ nō is cuius ordina
tio eſt caſſata.ar.j.eo.inter.in ſi.ipe tñ hoc nō putat verū:niſi
in caſib⁹ in quib⁹ hoc ē expreſſum in iure.vel niſi iudex in pe
nā delinquētis hoc ſibi retineat.nec tūc poſſet qñ alius eſſet
medius ad quē hoc ius diceret deuolutū.ius eñ ad alium de
uolutū ſibi retinere nō poſſet.⁊ adde quod no.de poſtu.ho-
ne.ij.de ſupplen.ne.prela.c.ij.de offi.or.cum vos.

1 ☞ Sodomite ſi clerici ſunt deponuntur:⁊ in monaſterium
detruduntur:ſi laici excōicantur.⁊ nu.4.
2 Peccata notoria ⁊ ſingulorum de populo deus punit in vni
uerſos.
3 Vicinus punitur ex vicinitate peccatorum.

1 **CLerici.** † Sodomite ſi clerici ſūt deponū
tur:⁊ in monaſteria detruduntur:
ſi laici excōicantur.ſecūda ibi:ſi laici. ¶ Not.pri-
mo ꝙ deus iraſcitur ex peccato tā minore:ꝓpter
quas vero cauſas iraſcatur deus quib⁹ inferatur
2 vide ꝑ hier.ij.ſuper abacuc.li.ij. ¶ Scđo no. † ꝙ peccata no
toria ⁊ ſingulorū de populo deus punit in vniuerſos:⁊ nō ſo
lū delinquētē:ſed ciuitates igne cōdēnat:⁊ etiā ꝯuicinos:fa-
cit ad materiam.c.dilect⁹.de ſimo.an ex delictis ſingulorū in-
fantes:mulieres:⁊ alij qui nō peccauerūt veniāt puniēdi. hic
eſt caſus ꝙ ſic.⁊ vide no.per Inno.in.c.graue.de ſen.ex.⁊ de
iſta cōbuſtione iſtarū ciuitatū vide geñ.xix. ¶ Tertio no.ꝙ
dicit glo.iij.ꝙ tres ex proprio:due alieno:et proprio delicto
3 ſunt igne cōbuſte. † ex vicinitate ergo peccatorū punitur vici
nus:ſicut ex bonitate ꝯſequit̄ priuilegiū.vt.l.nō tantū.ff.de
4 excu.tu. ¶ Quarto no. † ꝙ alia eſt pena laici:alia clerici ſodo
mite clerici tales deijciūtur a clero.i.degradātur vel bñficijs
priuātur.⁊ hoc de clericis ſecularibus.regulares vero ad agē
dam penitētiam in monaſteriū detrudūtur.⁊ de religioſis in
telligitur iſte.ꝟ.vel ad agēdā penitētiam ⁊c.ſimilis diſtinctio
ſ̄.de cleri.ex.mi.poſtulaſti.laici vero excōicati ⁊ a cetu fideliū
fieri penitus alieni ſcꝫ per decapitationeꝫ.vt dicit guil.tales
eñ debent gladio vltore puniri.vt dicit.l.cum vir nubit in fe-
minam.C.de adulte.

a ¶ Superiori grauāti ſub ditū ꝯ iura pōt reſiſti. nec eidem eſt parē dū.l.nemo magiſtrati .ff. de iniuri.ſal. L.l.j. q̄de.ſi. C.vñ vi.ia. rebu.l.c.ſa ne.de co q. ſur.ord.ſuſce.

1 ☞ Priuilegia ⁊ immunitates monaſterijs ꝯceſſa nō ſunt
per ep̄m violenda.
2 Inferior poteſt reſiſtere ſuperiori in eo quod aggrauat eum
contra iura.

1 **SAne.** No.primo † ꝙ priuilegia ⁊ immunitates
monaſterijs ꝯceſſa nō ſunt ꝑ ep̄m violan
da.⁊ intellige priuilegia ⁊ libertates ꝯceſſas a cano-
ne.x.q.iij.q: cognouimus.vel ꝑ ſpālia priuilegia vel ꝑ reſcri-
ptū de quo remittit Hoſti.de excep.c.cum veñ.§.pe.⁊ de re-
2 ſcrip.cū oliꝫ. ¶ Scđo no. † ꝙ in eo ꝙ ſuperior aggrauat ſub
ditū ꝯ iura pōt ſibi reſiſti.ᵃ vt ē parēdū.de hoc dixi.ſ̄.de eta.
⁊ q̄.ad aures.ſiue.c.cū bone.⁊ aduerte q: text⁹ dicit ꝙ pōt de
negare aul.apoſtolica.q̄ſi velit ꝙ al's nō poſſet iure ſuo.Sed
c.q: cognouim⁹.x.q.iij.vr̄ velle ꝙ aut.ſua poſſit denegare.di-
cit Hoſt.ꝙ vt liberi⁹ deneget ꝯcedit̄ ꝙ aut.ap̄lica hoc faciat
xi.di.qs neſciat.vel ſm eū.c.q: loq̄t̄ cū qs exigit id i cui⁹ poſ-
ſeſſiōe nō erat hic exactor erat i poſſeſſiōe:vel q̄ſi:q̄ lite pen.
priuari nō debuit vñ fuit neceſſaria pape au:.ibi non ſm Io.
an.⁊ circa predicta vide qđ no.de.cen.veñ.per Inno.

1 ☞ Vicarij ſūt obligati ꝑncipalib⁹ p̄latis fide ⁊ iuramēto.
2 Pena q̄ imponat̄ inuertētibus poſſeſſionem beneficij.

ILlud. Ponit penā vicariorū q ad vēdicādas
p̄laturas ſe exigūt ꝯ p̄latos.vñ dicit In
no.hic notādā penā illorū q i bñficijs ſibi mutāt cāꝫ
poſſeſſionū qđ etiā i ꝓuatoꝝ reb⁹ ē ꝓhibitū.j. vt.l.male agit̄.
C.đ p̄ſcrip.xxx.an.⁊.c.cū nemo.C.đ acq.poſ.⁊.c.ſi diligēti.ſ̄.
de p̄ſcrip.⁊ qđ hic no.Hoſt.de vicario q interuertit poſſeſ.vi
1 de.ꝑ Io.an.de reſti.ſpo.olim.ſup ꝑma glo. ¶ Scđo no. † ꝙ
vicarij ſunt obligati ꝑncipalib⁹ p̄latis fide ⁊ iuramēto.Iurāt
eñ fideliter ſeruare.ſ̄.de offi.vica.ꝓuideas vl' ſoluere p̄ſiōeꝫ
de iure iurā.q̄relā.Et aduerte q: inuit text⁹ ꝙ clerici ſint iura
mēto aſcripti ad homagiū ꝯ.c.idignū.de reg.iur.Sed itelli-
ge illud de homagio qđ p̄ſtat̄ a laico niſi feudū ad modū lai-
2 ci reciperēt.ſ̄.de ma.⁊ obe.ſolite. ¶ Tertio no. † penā q̄ ipo
nit̄ iſtis q iteruertūt poſſeſ.bñficij.nō eñ ſunt ad bñficia de ce
tero admittēdi i eodē ep̄atu:nec etiā i alio.de iure iurā.tua.et
c.q̄relā.⁊ de fideiuſ.ꝑuenit.ſꝫ Tā.Vin.⁊ Ho.ſūt ei tāq̄ falſa
rij puniendi.vt dicit gl.⁊.ſ̄.de nō or.mi.c.j.vñ inhabiles ſunt
ad beneficia:⁊ etiam preteritis ſpoliandi.

1 ☞ Sētētia lata ꝯ verba legis ſiue ꝯſtitutiōis eſt ipſo iure
nulla:⁊ qđ ſi venit ꝯtra id qđ tacite venit ex mēte legis.
2 Sentētia q̄ reducēda eſt ad arbitriū boni viri rōne iniuſti ar
bitrij nō poteſt de nullitate redargui.
3 Prelatus in viſitatione quot ꝑſonas debeat ſecū ducere.

CVm ad quorūdā. No.primo ꝙ
dicit numerū
euectionū ⁊ ꝑſonaruꝫ ꝯſtitutū in concilio lateraū.⁊
tñ de numero ꝑſonarū nihil dr̄.ſꝫ dic ꝙ illud qđ ve
nit ex mēte ꝯſtitutiōis ꝓinde ē:ac ſi eēt verbis exꝑſſum. vt.l.
rei.q̄ ē.v.§.verbū ex legib⁹.ff.de verbo.ſig.⁊ ꝓ exꝑſſo eñ ha-
1 bet̄ qđ tacite cautū repit̄.vt.l.his ſolis.C.đ reuo.do. † Aduer
tēdū tñ ꝙ ſnīa lata ꝯ verba.l.ſiue ꝯſtitutiōis.reddit ipaꝫ ipſo
iure nullā.vt.c.j.ſ̄.de re iudi.⁊.l.j.C.qñ ꝓuo.nō ē nec.Sꝫ lata
ꝯ illud qđ tacite venit ex mēte.l.valet.licet poſſit reſcindi re-
medio app.qđ ergo in iſto.c.dr̄.de ſentētie nullitate ē reſtrin
gendū ad numerū euectionū nō ꝑſonarū.q: numer⁹ ꝑſonarū
venit tacite ⁊ ad arbitriū iudicis.Nā tūc demū ſentētia ē nul-
la cū in ea exprimit̄ numer⁹ qđ pateret euidēter notoriuꝫ.ar.
ff.q ſatiſda.cog.l.q đo.§.q ꝓ rei q̄litate.⁊ de fil.p̄ſ.qm̄.⁊ circa
id qđ venit tacite vel exꝑſſe ex mēte ꝯſtitutiōis quo ad effica
ciā ſentētie ꝯ eā late.vide qđ no.Cy.in.l.j.C.de erro.cal.⁊ i re
2 gula ꝯ.l.de reg.iur.li.vj.Et no. † ꝙ ſentētia q̄ reducēda ē ad
arbitriū boni viri ratiōe iniuſti arbitrij nō pōt de nullitate re
dargui:ſed bñ de iniq̄tate.qđ eſt no. ¶ Sꝫ circa hoc inciden
3 ter q̄rit̄ cū numer⁹ ꝑſonarū nō ſit exꝑſſus in ꝯſilio lateraū † — Ponit queſtionem incidenter.
q̄ro quot ꝑſonas dꝫ ſecū ducere p̄lat⁹ in viſitatiōe:an erit ma
ior numero euectionū taxato in dicto.c.cū ap'lus.vel erit eq̄l.
dicūt qdā ꝙ quāt⁹ ē taxat⁹ ibi numerus euectionum:tantus
intelligitur preter ſeſſores numerus perſonarū.vt ſic q̄libet
euectio habeat ſuū peditē.abſurdū eñ eſſet ꝙ ſeſſores maxi-
me ſocij p̄latorū ſternerēt equos ſuos.⁊ hūc intellectū vr̄ ap-
probare ſtylus curie quo ſepe ſcribit ꝓ nūtio ſuo recipiendo
cū quatuor equitaturis ⁊ octo ꝑſonis. Alij dicunt numero eue
ctionū cuſtodeꝫ.ſꝫ meli⁹ ꝓbat illa decre.ꝙ ꝓ duob⁹ vnum.vt
ibi ꝑ Io.an.Ho. dicit hoc arbitrio boni iudicis dirimēdū ꝯ
ſyderatis etiā ꝯſuetudinib⁹ regionū ⁊ ꝯſuetudinū ꝑſonarū
vt ſic plures vel pauciores ꝯcedant̄. ¶ Opponit glo.dr̄ hic — Ponit queſtiones.
ꝙ ſentētia lata ꝯ ꝯceſſionē iſtā ē nulla.ꝯ đ.l.j.C.đ op.no.nū.
vbi valeat nūtiatio ſiue iure ſiue iniuria opus fiat.So.dicūt q
dā:ꝙ iſta ſentētia teneret:ſꝫ ꝓuilegiū hui⁹ iuris reddit ipſaꝫ
nullā.⁊ hoc tꝫ glo.idem Ala.⁊ Tan.Hoſt.hic ⁊ in ſumma de
ſen.ex.ad ſi.⁊ phi.hic ⁊ de offi.dele.cū ꝯtingat.tenēt ꝙ de iu
re cōi iſta ſnīa ſit nulla.⁊ hic tꝫ contraria ſm Bonag.in dicto.c.cū
ꝯtingat.⁊ hic tꝫ Io.an.de ſen.ex.ꝑuenit.⁊.e.ti.c.j.li.vj. Vin.
Inno.⁊ Ho.hic dicūt hoc.c.habere locū:cū exprimit̄ error i
ſnīa:vt ſi dicat ep̄us excōico te:q: me ad ꝓcura. nō recipis cū
l.equitaturis.⁊ h̄ facit text.iſte dū dicit:⁊ ꝓ illis ꝓcura.⁊c.⁊ ibi:
⁊ ſi ꝓpter hoc ⁊c. ¶ Querit Io.an.qd ſi vltra numerū ſupue
niunt

niūt hoſpites.dicit Ho.ꝙ ſi ſufficit eccłia tenet ad hoſpitali-
tatē alias dꝫ ep̄us ꝓuidere ꝙ vltra vires nō grauet eccłia.ad
hoc.ſ.de cen.cū apſtus.ho.remittit ad ſummā de offi.archi.§.
qđ ſit ciꝰ officiū.v.quare aūt.⁊ de cen.§.qualiter.⁊ per totum.

1 ☞ Sicut dictio quid denotet.
2 Unio epiſcopatuum ſpectat ad papam.
3 Abbates non poſſunt eccleſias vnire quantūcūqꝫ pleno iure ad eos ſpectent.
4 Epiſcopus an poſſit propria authoritate reſcindere vnionē vel ſubiectionem eccleſiarum factā ab abbate.
5 Beneficia que cōſiſtūt infra dioceſim ep̄i nō poſſunt vniri au thoritate archep̄i.
6 Ep̄s an poſſit vnire bn̄ficia ſue dioceſis cuiuscollatio per ciꝰ negligentiam deuoluta eſt ad papam.

Sicut. Abbas monaſteriū ſuū alteri monaſte
rio ſubijcere vel vnire nō pōt ſine aut.
dioceſani:etiā de metropolitani cōſenſu.⁊ p̄mo po-
nit quādā ſimilitudinē.ſecūdo narrat factū:qđ ſirma
ri mādat.ibi:cū itaqꝫ.¶ No.p̄mo p iſtā dictionē ſicut ⁊ ſeq-
1 tur ita ep̄i ē ⁊c.ꝗ ex hac enī ſimilitudine vr̄ dicēdū ꝙ eadē ſit po
teſtas ep̄i in ſua dioce.ꝗ pape in caſibꝰ ſibi ſpālr reſeruatis
Uin.dicit ꝙ iſta nō ē p oīa bona ſimilitudo.nā ep̄us hoc facere
nō pōt ſolꝰ ſine cōſenſu capl̄i.ſꝫ papa caſus ſpāliter reſerua-
tos pōt de poteſtate abſoluta etiā ſine cōſenſu cardinaliū.ſed
nō ita de poteſtate ordinata.de cōce.p̄bē.ꝓpoſuit.ad qđ vid
2 qđ no.in.c.j.de cle.nō reſi.¶ Scđo no.ꝗ ꝙ vnio ep̄atuū ſpe-
ctat ad papā ⁊ ſic ē de caſibus ſpāliter reſeruatis pape.alios
enumerat hic glo.⁊ ponit aliquos.⁊ ijdē verſus habent.ſ.de
trāſla.c.j.⁊ de offi.le.quo ad trāſlationē.ibi videas.⁊ p Ho.i
ſumma de offi.del.§.qđ ptinet.v.illđ qdē.⁊ ſe.⁊ gui.i.ſpe.ti.
ij.de le.§.nūc oſtēdēdū.enumerauit.lxxxix.caſus ſpāliter re-
ſeruatos pape.de vnione iferiorū eccłiarū no.ne ſe.va.c.vno.
3 ⁊ vide qđ no.Bar.i.l.j.de le.j.¶ Tertio no.hic Inno.⁊ ab.ꝗ
ꝙ quātūcūqꝫ pleno iure ſpectēt eccłie ad abbates:nō lꝫ eis il
las vnire vel vnā alteriꝰ ſubijcere cū hoc ſit ꝓprie ep̄orū.vt hic
remittit.de cōſue.cū dilectꝰ.⁊ qđ no.Jo.an.de dona.ſup glo.
Sed qualiter.⁊ qđ no.in cle.ſi vna.i v.quita glo.de re.ec.non
alie.⁊ de ſta.mo.ne in agro.§.ad hec.⁊ vtrū ep̄us ſine cōſenſu
rectoris eccłie vniēde poſſit facere talē vniōeꝫ.dic vt dicta cle.
ſi vna.i v.quita glo.de re.ec.nō ali.⁊ de ſta.mo.ne in agro.§.
ad hec.⁊ vtrū ep̄us ſine cōſenſu rectoris eccłie vniende poſſit
facere talē vnionē.dic vt dicta cle.ſi vna.quare aūt abbati ſit
talis vnio iterdicta dicit gl.iij.q: iſta ē alienatio ꝗ abbatibꝰ i
telligit iterdicta.vn̄ ſi res monaſterij ſine ipſꝰ cōſenſu aliena-
ri nō pōt:multo minꝰ ipm monaſteriū.ſed talis ſubiectio vel
Ponit queſtiones. vnio alienatio ē de his ꝗ ſi a.p̄l.tua.¶ Querit gl.penn.ꝗ vtrū
4 ep̄us poſſit aut.ꝓpria reſcindere vnionē vel ſubiectionē talē
vr̄ ꝙ nō.q: tex.dicit aut.nr̄a.gl.tꝫ ꝙ aut.ſua poſſit.ad hoc.ſ.
de re.ec.nō ali.ep̄i.⁊ de p̄car.c.ij.in ſi.de don̄.c.ij.i ſi.Hoſt.re-
mittit de reſti.ſpo.olim.j.de ſuc.ab inte.c.ſi.⁊ p iſta opi.facit
tex.dū dicit ſicut inſtā ⁊c.p hoc enī vr̄ ꝙ nihil cōcedat ſpāle.⁊
Opponit in cōtrarium. ē ſiſe de offi.or.c.licet.⁊.c.graue.¶ Opponit vr̄ hic in ſi.nos
quoqꝫ decernimꝰ irritādos ⁊c.vr̄ ei irritatio iniurioſa nō voca
to abbate vel archiep̄o cōfirmāte vt.ſ.de ma.⁊ obe.c.intra ꝗ
tuor.nā archiep̄us factū poſſet defendere ꝯſuetudine vel pri
uilegio.de offi.or.duo ſiſ.So.dicit Ho.ꝙ omiſſio huiꝰ cita-
tiōis nō reddit nullū factū pape:q nō aſtrīgit ad iuriū obſer
5 uātiā.de cōce.p̄bē.c.ꝓpoſuit.¶ Extra q̄ro vr̄ hic:ꝗ ꝙ aut.ar
chiep̄i nō poſſunt vniri bn̄ficia ꝗ ꝯſiſtūt.j.dioce.ep̄i.ſꝫ an vni
ri poterūt aut.legati.vr̄ ꝙ nō.q: nō pōt iura vnius eccłie alte
ri dare.de cōfir.vti.vel inuti.c.ſi.ſꝫ p vnionē derogat iuri ep̄i
⁊ eccłie:ꝗ vniēdo ſubijcit.dicas ꝙ i hoc pōt auctorizari.q: hꝫ
ordinariā i loco.de offi.le.c.ij.lib.vj.⁊.c.ſi abbatis.de elec.c.ij.
Et intellige hoc verū de vnione bn̄ficiorū quorum haberet po
teſtatē ꝯferēdi.vt ſunt bn̄ficia deuoluta.de p̄ben.c.ſi.⁊ de offi.
le.c.j.li.vj.⁊ hoc tꝫ ſpec.in ti.del.§.nūc oſtēdēdum.§.⁊ puto.⁊
idē ibi Jo.an.i additio.Et ex his vr̄ ꝙ nō poterit vnire bn̄ſi
cia reſeruata vel vacātia i curia.de elec.ſi eo tp̄e.li.vj.⁊ de p̄bē.
c.ij.eo.ti.Inū tn̄ ē dicēdū:ꝙ cōferre ⁊ vnire ſunt diuerſa.licet
ergo ꝓhibeat ab vno nō tn̄ ab alio.nō tn̄ poterit vnire hoſpi
talia:vel eccłiam habētē patronū laicū ſine ipſꝰ ꝯſenſu.vt no.
pau.in cle.ne i agro.§.ad hec.de ſta.mo.Itē nō poterit alte-
rare ſtatū eccłie collegiate cōſtituēdo ipam regularē:ſi erat ſe
cularis vel ecōuerſo.⁊ ita diſputādo tenuit dn̄s fede.licet alr̄
6 no.Ab.in.c.p.de offi.le.¶ Alteriꝰ q̄ro ꝗ vtrū ep̄us poſſit vni
re bn̄ficia ſue dioce.cuiꝰ collatio p ciꝰ negligētiā deuoluta eſt
ad papā.dic ꝙ ſic.q: vnio cōcernit ꝓprietatē nō titulum.⁊ lꝫ
ep̄us ꝓdiderit ius cōferēdi illa vice:nō tn̄ ius vniēdi.⁊ hoc tꝫ
hic doctor meꝰ dn̄s pe.q iſtā materiā vnionis plene proſequi
tur.vt hic per eum.

1 ☞ Crimē graue cēſetur de crimine gloriari.
2 Cōfeſſio ꝗuis de iure nō noceat:tn̄ ſi nocet de facto:⁊ quo ad infamiā facti debet ille talis puniri.
3 Clericus debet ſuſpendi ab officio ⁊ beneficio ſi ex cōfeſſione ſui mali operis ſcandalum generatur.
4 Cōfeſſio imiſſa extra iudiciū i criminibꝰ quē effectū ꝓducat.

Tā ſit graue. Clericꝰ q ď crimine
publico gl'iat ꝓpter
ſcādalū ide ſecutū :ob officio ⁊ bn̄ficio ſuſpendi-
tur.p̄mo ponit exordiū.ſcđo narrat factū.ibi:ac
cepimꝰ.tertio dat iudicē cui duo mādat ibi:ideoqꝫ.¶ No.p̄-
1 mo ꝗ ꝙ graue crimē cenſet de crimine gloriari.vn̄ Seneca de
ꝗtuor virtutibꝰ.Tā turpe tibi ſit laudari a turpibus:ꝗ ſi lau
deris ob turpia.⁊ nō ſolū iſta gloriatio reprobat i clericis:ſꝫ
etiā i laicis.vn̄ pſalmo.lj.qđ gloriaris i malicia.⁊ Hie.ix.non
gloriet ſapiēs i ſapiētia ſua:nec fortis i fortitudine ſua:nec di
ues i diuitijs:ſꝫ i hoc gloriet q gloriat ſcire ⁊ noſſe me.¶ Se
2 cūdo no.ꝗ ꝙ cōfeſſio ꝗuis de iure nō noceat tn̄ ſi nocet de fa
3 cto ⁊ quo ad ifamiā facti:dꝫ ille talis puniri.¶ Tertio not.ꝗ
ꝙ clericꝰ dꝫ ſuſpēdi ab officio ⁊ bn̄ficio ſi ex cōfeſſiōe ſui mali
opis ſcādalū generat.⁊ dicit hic Ho.ꝙ hec decre.ponit ſpālē
penā clerici de delicto publice gloriātis:ꝗ gl'iatio cū ſit graue
crimē:vt i p̄cipio ⁊ publicū ⁊ notoriū:nō dꝫ eē ipunitū.ď ſe.
ex.vt fame.⁊ ſine accuſatore.de accu.euidētia.⁊ maxime.cum
aliꝰ ide dānū icurrit.p̄ſertī circa matrimoniū.vt hic.¶ Quar
4 to no.ꝗ effectū quē ꝓducit cōfeſſio emiſſa extra iudiciū in cri
minibꝰ.talis ei ꝯfeſſio vtrū ſit efficax ad cōdēnationē nihil di
cit iſte tex.ꝙ iudex de adulterio cōdēnatꝰ fuerit de cuiꝰ viri-
bus dic vt in.l.capite qnto.ff.de adul.⁊.l.q̄ro.ď edil.edic.Itē
opat talis cōfeſſio ꝙ nō poſſit ſup illo crimie iudici purgatio
cōfitēti:q: ꝙ ſua voce dilucide ⁊c.ſ.de pba.p tuas.nec ob.ꝙ
ifamato ē purgatio idicēda.q: illud verū:qn̄ infamia iſurgit
alr̄:ꝗ p ptis cōfeſſionē.ſm Phi.qđ no.illud aūt ē certum ꝙ
iſtiꝰ clerici cōfeſſio nō nocet mulieri.licet enī ipi cōfitēti p̄iudi
cet:nō tn̄ ſocio criminis.vt.c.veniēs.ſ.de teſti.⁊.l.demū.§.ſi.
ff.de adul.⁊ iđ vir iſte cogit hic vxorē recipe:ꝗſi ꝯfeſſio viri aſ
ſerētis vxorem alteriꝰ cognouiſſe nō ſufficiat ad ſepationē to
ri ſiſr hec negat.ſecus autem ſi cōfitet.vt.C.de rap.c.pe.

1 ☞ Creditur literis ⁊ relationibꝰ iudicū delegatorum.
2 Uiſitatores gn̄ales poſſunt ingrere de criminibꝰ ep̄orum.
3 Infamatus de furto debet ſe purgare.
4 Obligare qs ſe poteſt ad penam mortis.
5 Suſpēdi an quis debeat pro furto.
6 Remiſſus ad curiam rōne delicti non pōt inde diſcedere ſine licentia.
7 Dicēs famulo ſuo vulnerato:ne reuertaris vnqꝫ ad domum niſi aliquid ſentiā.ſi famulus illum occidit an teneatur.
8 Epiſcopus poteſt creari etiam non adeptus ordines inferiores:⁊ recipit characterem.

Ex literis. Ep̄us cuius auctoritate hoīci
diū ē cōmiſſum ab altaris mi-
niſterio ⁊ officio pōtificali ⁊ ep̄atꝰ adminiſtratio-
ne deponit.primo narrat factū:qđ ſcđo diffiniēdo
1 cōmittit ibi:nos aūt.¶ No.primo ꝗ ꝙ credit literis ⁊ relatio
nibꝰ iudicū delegatorū.de quo.ſ.de arbi.nō ſine.de ꝓcura.i
2 nr̄a.⁊.j.c.ꝑximo.de accu.cū dilecti.cū ſi.¶ Scđo no.ꝗ ꝙ viſi-
tatores gn̄ales poſſunt ingrere de criminibꝰ ep̄orū:ſicut ⁊ in
feriorū.ſꝫ i hoc ē differētia q: ep̄os reptos i criminibꝰ referūt
ſꝫ alios amouēt.⁊ qđ vr̄ de amotione huiꝰ ep̄i:factū fuit ex il
lo ſpāli mādato ſcđo loco directo.facit.ſ.de reſcrip.dilectus
3 j.⁊ de re iudi.cū.i.⁊ a. ¶ Tertio no.ꝗ ꝙ infamatꝰ de furto dꝫ
ſe purgare.iſte enī erat triū dđ diffamatꝰ ⁊ famā p ſua inocen
tia optulit purgationē ſcꝫ ferro candenti ⁊ cōfidēs in iuſtitia
ſua perit tentās deū ſuū.j.de pur.vul.c.i.¶ Quarto ꝙ iſte ſe
4 obligauit vt ſuſpēdio puniret ſi deficeret i ꝓbādo.ꝗ ⁊ ſic obli
gari pōt qs ad penā mortis ꝫ.l.liber hō.ff.ad.l.aq.vbi vr̄ ꝙ
nemo ē dn̄s mēbrorū ſuorū.vt.l.peccatū inter heredes.ff.de.
pac.dic vt not.Cy.C.de requi.re.l.ſi.⁊ in decre.¶ Quito no.
5 ꝗ ꝙ p furto qs ſuſpēdit qđ ē verū.de iure.ffor.ſi eſt famoſus:
vt.l.capitaliū.§.famoſos.ff.de penis.de iure vero auctēticorū
nō vr̄ ꝙ p furto ſit pena mortis iferēda.vt i aut.ſꝫ hodie.C.
de ſeruis fugi.de iure vero nouiſſimo ſcꝫ in libro feudorū.x.
coll.vr̄ ꝙ ſi qs ſubtraxerit qnqꝫ ſol.debeat furca ſuſpēdi.vt i.

x.coll.de pace iu.fir.§.ſi qs vero.Bart.i.l.ſi dñium.ff.de fur.
¶ Sexto no.q͡ literę deſtinate ad papã tranſmitti poſſunt
p illũ ꝯ quẽ ingrit.ꝛ ſic põt nũci⁹ i re ꝓpria.facit ad no.p dy.
i.l.nõ ẽ ſingulis.de reg.iur.ꝛ.l.inſte.de acq.po.p bar.¶ Se-
ptimo no.q͡ iſte epũs aſſeruit ſe tradidiſſe literas pape.papa
vero dicit ſe nõ vidiſſe.nõ dicit q͡ nõ recepit.qꝛ qñq͡ obliuio
fallit cũ ſicut hoiẽ multis negotijs iplicatũ vt iudicẽ.vt.xxiiij.
di.ꝑterea.ꝛ qð no.i.l.j.ff.de cõfeſſio.vbi caſus i qb⁹ i facto p
prio ẽ tolerabilis ignorãtia.facit.ſ.de re iudi.olim.¶ Octa-
6 no no.† q͡ remiſſus ad curiã rõne delicti nõ põt inde diſcede
re ſine licẽtia.alˀs ẽ in culpa.facit ad no.j.de peñ.c.calũniã.per
Inn.ꝛ iſti⁹ illicẽtiati recedẽtis ſufficit reqſitio i curia:ad hoc
vt ibi nõ rept⁹ cõtumax reputet̃.vt hic.ꝛ facit qð no.Bar.in
l.iiij.vbi oio vide.¶ Nono no.i.v̇.nos aũt.cõiũcto v̇.ꝙꝙ af
firmet ſe verbis talib⁹ vſum ꝛc.q͡ p illa verba iudicis quint⁹
ẽ clamor ppli oẽs dicũt ꝛc.illa ei verba habẽt effectũ cuiuſdã
ſuggeſtionis cõſilij vel aut.vt dicit litera.licet ergo:verba ex
ꝓſſe nõ iudicẽt ſine ſapiãt mãdatũ:tñ qñq͡ idẽ ipoitãt:ꝛ effe-
ctũ ſilẽ ꝓducũt quo ad penã infligẽdã.vt hic.ꝛ ad hoc adde
7 qð no.Bart.in.l.ſi qs mihi bona.§.ſi qs.ff.de acq.here.† vbi
qͣſtionẽ de facto illi⁹ nobilis q familiari ſuo verberato dixit
nõ reuertaris vnq͡ ad domũ:niſi aliqd ſentiã.famul⁹ tũc iuit
ꝛ illũ occidit.ex quo homicidio dñs fuit decapitat⁹.tanq͡ ex
illis verbis homicidiũ ſuo facto fuerit cõmiſſum.qꝛ nihil re-
fert verbis aut ſignis intẽtio demõſtret̃.vt.l.certũ.ſi certum
pe.directe ergo:vel indirecte nõ debẽt clerici oſtẽdere volũta
tẽ ſuã in actu homicidij:ſi volũt vitare irregularitatẽ de iure
aut interrogati que ſit pena furis homicidij ſacrilegij ꝛ ſi.an
poſſit de iure rñdere.gl.ij.hic tꝫ q͡ ſic.qð intellige qñ crimen
de ꝓximo nõ iminet puniẽdũ.remittit Hoſt.ad no.ne cle.vel
mo.c.clericis.vbi p Io.an.ſup verbo officiũ.ꝛ de hoc in ſpec.
deſ.§.iuxta.v̇.qd ſi index.¶ Decio no.q͡ papa declarat iſtũ
indignũ altaris miniſterio ipo vlteri⁹ nõ citato.ꝯ qð glo.no.
q͡ ꝛc.op.ꝛ bñ ſoluit.loqtur eñi hic cũ abſens de cõtumacia vel
culpa no.all.In.vij.q.j.pñtiũ.ꝛ q ſi.ſint legi.cãm.ꝛ.c.platũ.ꝯ
ria loquunt̃ cũ abſens de culpa vl ꝯtumacia nõ notat̃.ꝛ ẽ ſimi
le qð no.de do.ꝛ cõtu.cũ dilecti.¶ Undecimo no.q͡ ille q p-
dit executionẽ certi ordinis ſine quo nõ põt explicari alteri⁹
ordinis executio dꝫ etiã illo alio priuari.ꝛ aduerte.qꝛ nõ pdit
aliũ ordinẽ q venit i cõſeqnẽtiã pmi ipo iure: ſꝫ dꝫ cedere ex
quo pꝫ q͡ interim cẽſet̃ epũs lꝫ nõ poſſit exercere q̃ exigunt
officiũ miſſe:iuriſditionẽ ergo interiꝫ poterit exercere.vt.ſ.
8 de elec.trãſmiſſam.Et ex hoc cõclude.† q͡ etiã nõ adept⁹ ordi
nes iferiores põt creari epũs ꝛ recipit characterẽ:licꝫ nõ exe
cutionẽ.vt hic.ꝛ.ſ.de cle.p ſal.pmo.c.j.vbi dixi poſt gloſ.qui
ergo ſuo delicto nõ põt exercere officiũ dꝫ pdere epatũ.ſecus
ſi caſu infirmitatis vel alio.tũc eñi dꝫ dari coadiutor:p quem
aũt dabit̃.dic:vt.j.de cleri.egro.c.vno.lib.vj. ¶ Duodecimo
no.qñ aliqs deponit̃ i curia an bñficia dicant̃ ibi vacare.text.
iſte facit q͡ nõ.qꝛ papa mandat hic in fine p electionẽ canoni-
cã ꝓuideri.Sed Io.in decre.inotuit.ſ.de elec.dicit q͡ capl̃m
non poterit eligere:niſi poſt receptas literas pape dicte de
poſitionis.ꝛ de iſta materia quando dicantur beneficia vaca
re in curia.dic:vt in cle.j.ſ.vt lite pẽñ.

1 Petẽs bñficiũ debet oſtendere titulum authoris.
2 Collatio bñficij põt ſpectare ad cãtorem.
3 Collatio dignitatis facta indigno nõ eſt ipſo iure nulla.
4 Conſuetudo reproba nõ excuſat delinquentem.
5 Culpa magis punibilis eſt cũ peccatũ ſiue delictũ cõfundit̃.
6 Dignitates eccleſiaſtice nõ ſunt perſonis famoſis ꝛ vilibus
cõferende.
7 Aleatores ꝛ vſurarij dicuntur viles ꝛ indigne perſone.
8 Negatiua q͡ poſſit ꝓbari.
9 Credit̃ depoſitionib⁹ iudicũ de his q̃ geſta ſunt coram eis.
10 Crimẽ falſitatis p modũ exceptionis ꝓbatũ venit puniẽdũ.
11 Collatio licet ſit irritãda:tñ collator ea nõ caſſata non poteſt
aliam attẽtare.
12 Ius conferendi deuoluitur ad papam ſi propter culpam ſi-
ue delictum priuatur collator.
13 Electio ſecunda qñ valeat cõtra primam.

Inter dilectos. Ab obtinẽda di-
gnitate repellit̃
vſurari⁹:ꝛ publicus aleator.ꝛ ſunt due ptes. In
prima factũ deciſe narratũ.In ſcða ibi:nos igit̃.
ipſius diffinitio.q̃ ſubdiuiditur in tres.In prima diffinit de
petro.In ſcða de bernardo.In tertia de cãtore.ſecunda ibi:
preterea.tertia ibi:qꝛ vero.¶ No.primo q͡ qñq͡ duo cõcur-
rũt in petitione vni⁹ bñficij ꝛ nitũtur ex collatiõe ei⁹ aſſerẽ-
tis ſe eẽ quẽlꝫ potiorẽ.de hoc plene.ſ.de reſcrip.c.mãdatum.
1 vbi an excipiẽdo vn⁹ ꝯ aliũ admittatur.¶ Secundo no.† q͡
illi q petũt bñficiũ debẽt oſtendere titulũ auctorum.vt pꝫ hic
ad queꝫ eius donatio ꝛc.ſufficit tñ probare q͡ collator fuerit
in poſſeſſione cõferẽdi bona fide iuxta no.in.c.cõſultatiõib⁹.
de iure patro.ꝛ.c.in literis.de reſti.ſpo.ꝛ.c.cũ veniſſent.de re
2 ſti.in inte.¶ Tertio no.† q͡ collatio beneficij poteſt ſpectare
ad cantorẽ.quod intellige de lõga cõſuetudine vel ſpeciali p-
uilegio.ſ.c.ad hoc.ꝛ.c.ad aures.ſecus de iure cõi.de offi.ar-
chid.ad aures.ꝛ verbum pertinere.quod hic ponitur late.pꝫ.
vt.ſ.de fide inſtru.inter dilectos.ꝛ de reſti.ſpo.cũ ad ſedem.
¶ Quarto no.in v̇.nos igitur.q͡ nõ ſolũ ante cõfirmationẽ
ꝛ conſecrationem opponitur crimen electo:ſed etiaꝫ ante ap
prehẽſionẽ poſſeſſionis ſi de illo ſit infamatus.vt.ſ.de accu.
c.accedẽs.ꝛ hoc verũ cũ agit̃ de bñficio acqrẽdo.ſi aũt de acqſi
to recuperãdo.tũc aut poſſeſſorio recuperãde.ꝛ nõ ẽ talis ex
ceptio admittẽda.de reſti.ſpo.itẽ cũ qs.ꝛ.c.i literis.aut agit̃
petitorio pro recuperatione talis beneficij.ꝛ tunc aut obijci-
tur tale crimen:quod inducit priuationem illius beneficij ip
ſo iure.puta q͡ ſit hereticus:vel beneficio ſententialiter priua
tus:vel quia contraxit matrimonium.ꝛ iſte exceptiones ex-
cluſiue iuris agentis ipſo iure bene obſtant.xxxij.q.vj.c.j.et
ij.Si vero aliud crimen opponitur puta q͡ ſit adulter:periu
rus:vel ſimoniacus de alio beneficio ꝛ non admittitur exce-
ptio.quia ea probata non releuat probantem ſiue excipien-
tem.argu.ſ.de officia.deleg.c.cum contingat.cum ſuis con-
cor.ex crimine enim probato per modum exceptionis quis
non punitur.vt cap.cum dilectus.de ordine cognitio. Sed
hoc non videtur bñ dictũ.iſte enim ſi pacifice poſſideret:ꝛ ac-
cuſaretur de periurio:adulterio:ꝛ ſi.priuaretur vt.ſ.de fide-
iuſ.peruenit.ꝛ.ſ.eo.ꝙ ſit graue.ergo agens petitorio videt̃
poſſe exceptõeꝫ talis cris remoueri.vt i regula:cui dam⁹.ꝛ.l.
j.§.qð aũt.ff.de ſupſi.ꝑterea vĩ huic obſtare alia rĩa ſcꝫ dolo fa
cis:qð petis q͡ reſtituturus es.vt.l.dolo.ꝛ.l.pure.ff.de doli ex-
cept.ꝛ in rĩa q ad agẽdum.de re.iu.li.vj.Sol.dicit not.Inno.
q͡ qñ actio ꝛ exceptio deducũtur in iudicio p familiari inter-
eſſe ꝛ habẽt locũ cõtraria.qñq͡ actio intẽtat̃ ad rẽ familiareꝫ:
vt ad bñficiuꝫ cõſequẽduꝫ exceptio v̇o cõpetit ad vindictã. vt
in caſu noſtro.ꝛ tũc ceſſat rĩa.q ad agendũ.ꝛ regula cui dam⁹.
3 et hoc no.¶ Quinto no.† q͡ collatio dignitatis facta idigno
puta vſurario manifeſto:vl aleatori:nõ ẽ ipo iure nulla.qð pꝫ
qꝛ nõ caſſata pma collator nõ põt ꝓcedere ad ſcðaꝫ.vt hic pꝫ
in ſi.ꝛ ẽt dicit tex.iſte:dixim⁹ irritãdaꝫ.ꝛ ita allegat cõpo.hãc
4 decre.ſ.de reſc.c.capi.¶ Sexto not.† q͡ conſuetudo reproba
nõ excuſat delinquẽtẽ.qð ẽ veruꝫ a cõſecutõe pmij.ſꝫ bene vĩ
poſſe allegari ad excluſiõeꝫ pene:qñ nõ eẽt cõtra ius naturale
ſed alĩ eſſet mala.ar.ei⁹ qð no.ſ.de cõſue.cũ venerabilis.ꝛ.l.j.
a ff.de abige.ex ludo[a] eñi multa mala ꝓueniũt.vñ dicit text.q͡ a
quidã ludos neſciẽtes ſꝫ noiationes tñ ꝓprias ſubſtãtias p
diderũt.vt.l.alearũ vſus.C.de reli.ꝛ ſumpt.fu.qs ergo ludos
appellat vñ oia oriunt̃.vt in pma cõſtitutõe.ffox.§.illud vero.
¶ Septimo no.q͡ papa hic reprobat p ſentẽtiaꝫ cõſuetudinẽ
que ẽ mala;lꝫ ad hoc actũ nõ fuerit.facit qð not. Inno.in.c.cũ
5 vos.ſ.de cõſue.¶ Octauo no.† q͡ magis punibilis eſt culpa
6 cũ peccatũ ſiue delictũ defendit̃. ¶ Nono not.† q͡ dignitates
eccleſiaſtice ſicut ſeculares nõ ſunt pſonis famoſis ꝛ vilib⁹ cõ-
ferẽde.ꝛ intellige ſiue ſit infamia iuris:ſiue facti.vtraq͡ eñi re
pellit a dignitate.vt.l.infamoſis.C.de digni.li.xij.ꝛ no.in.l.j.
7 ff.de his q no.infa.Et no.hñ† q͡ aleatores ꝛ vſurarij appellant̃
hic viles ꝛ indigne pſone.ꝛ facit hoc q͡ ſi frater iſtitueret pſo-
naꝫ vilẽ ꝛ turpẽ fratre ꝑterito poſſꝫ hoc ꝑtextu frater rumpe
teſtamẽtuꝫ fratris.vt.l.ſi fratris.C.de inoffi.teſt.¶ Decimo
8 no.in v̇.ꝑterea † q͡ lꝫ pura ꝛ mera negatiua p teſtes ꝓbari nõ
poſſit.ſ.de elec.bone.ꝓbat̃ tñ cũ de conſcientia vel ſcia querit̃
aliquoꝝ.qꝛ tũc põt dici coarctata.ſ.de ꝓbat.c.iij.de hoc ſatis
in dicto.c.bone.ꝛ qð no.in.l.illa ſtipulatio.ſi lr̃is.de v̇b.obl.p
9 Bar. ¶ Undecio no.† q͡ creditor depoſitõib⁹ iudicũ de his
q̃ geſta ſunt corã eis.ꝛ hoc qñ ſint plures.qð dic vt.ſ.de teſti.
c.cũ a nobis.ꝛ de accu.cũ dilecti.ꝛ de arbit.nõ ſine.coraꝫ quo
aũt depoſuerit iſti iudices.dicit Ho. q͡ pmi iudices hic depo
ſuerũt corã ſcðis.p quos vtriuſq͡ atteſtatões fuerũt remiſſe.
¶ Duodecio no.in v̇.verũ.q͡ nõ eo ipſo q͡ aliqs vtit̃ inſtru-
mento vel actis in qbus falſitas repit̃ preſumit̃ cõſci⁹ dicte fal
ſitatis.imo pſumitur q͡ fuerit ignar⁹.et collige q͡ paria ſunt
opponere p ſeipꝫ falſaꝫ clauſulã ꝓcuratoris:vt ponat̃ ab alio
vti lr̃is falſitatis.ex eo ei vſu punit̃ iactura cauſe ſicut piuriũ:
vel crimen aliud circa cãm cõmiſſum.vt.c.cũ ipoſitõibus.de
iu.iurã.li.vj.¶ Decimotertio no.q͡ papa ſup exceptõe crimi
noſa p-

a ¶ Ex ludo. Ludi pene ſunt multiplices.Uið cyn.ꝛ ſali.i l.j.ð ſal.mone.idẽ i.l.j. C.qñ iper.i ter pupil.ꝛ vid.angel.i auſ.ð eccle.titu.§.ſi qs aũt coll.ix. Pau.de caſtro.ꝯſ.xlij. bal.i.l.ij.C.de naut.fe no.ſloria.in l.j.§.ait pretor.de alea to.

10 noſa pnũtiat abſoluẽdo ptẽ.ꝛ hoc forte ideo:ꝙ crimẽ falſitatis p modũ exceptiõis pbatũ venit puniẽdum.vt.l.ij.§.ſi publico.ff.de adul. Item habet iſta exceptio que excludit ab optẽto vim actiõis.vt.ſ.de accu.c.ſup his.ergo bonuȝ fuit et neceſſariũ pnũtiare.Alij dicũt.ꝙ hoc facit papa ex plenitudine poteſtatis.qꝛ ſup exceptiõe nõ eſt pnũtiãdum.vt.ſ.de ordi.cog.c.j.qð primo dixi verius credo. ¶Decimoquarto no.in.d.cũ igit.ꝙ due collatiões ſiũt ab codẽ.iqrẽdũ ẽ ergo q̃ electio pceſſerit. Si eñ pceſſiſſet collatio facta.i.remãſiſſet valida.qꝛ de pſona idonea.nec curãdũ de alia ſubſecuta.vt.ſ.de elec.publicato.ꝛ.c.ſi tibi abſẽti.de pbẽ.li.vi.Sȝ qꝛ hic preceſſit alia celebrata de petro ꝗꝗ indigno:iſta ſubſequẽs fuit nulla.magna eſt ergo vis faciẽda in prioritate vel poſteriori tate tpis.qð dic:vt no.Bar.in.l.nõ ſolũ.§.ſed vt pbari.ff.de no.op.nũ.ꝛ cle.literas.de reſcrip.ꝛ collige hic ꝙ pſtat impe11 dimẽtũ qð de iure nõ ſortitur effectũ. ¶Quidecimo no.ꝙ licet ſit collatio irritãda tñ collatoꝛ ea nõ caſſata nõ põt aliaȝ attẽtare.vtrũ aũt ſup tali irritatione ſit ſuperioꝛ adeũd⁹:vel ipſemet q fecit ignoraẽter.vꝛ ꝙ ipſe q fecit ſicut põt ferre ſcdaȝ ſniam ꝯ primã inualidam.vt.l.iiij.C.de accu.cogita. ¶Decimoſexto no.nonũ modũ quo priuaꝛ qs iure eligẽdi ſiue conferẽdi.cũ.ſ.nõ caſſata prima inualida aliã attẽtat.hic ei cãtoꝛ nõ erat priuat⁹ iure cõferẽdi.qꝛ cõtulerit.p.idigno cũ qꝛ hoc fecit ignoraẽter:ſed priuat⁹ fuit ppter mcõſtãtiã.vt tex.dicit.

12 ¶Decimoſeptimo no.ꝙ ſi ppter culpã ſiue delictũ puaꝛ collatoꝛ iure cõferẽdi deuolniꝛ ad papã iſtud ius qð pȝ.qꝛ ipſe hic mãdat cõferri de iure tñ ordinario videreꝛ deuoluẽduȝ ad pximũ ſupioꝛẽ in iſtis minorib⁹ bñficijs.vt.ſ.de elec.cũ i cũctis.qð dic:vt no.in.c.ꝗꝗ.de elec.li.vi. ¶Decimooctauo no.ꝙ papa mãdat iſtis de qb⁹ in ſupraſcriptione vt cõferãt pſone idonee:ſi aũt cõtulerint indigno an ordinari⁹ iure ſuo poterit pnidere.ſentit hic glo.ſi.ꝙ ſic.qꝛ priuat⁹ vna vice tñ vt in textu.Inno.de hoc pleni⁹ hic no.vt.ſ.dicã. ¶Opponitur dꝛ hic ꝙ licet iſte vſus fuerit falſis literis.nõ puniꝛ.qꝛ nõ pbatur ꝙ ſciẽter.Sed ꝯ.de.c.ad falſarioꝝ.ſ.de crimi.fal. vbi pſumiꝛ ꝙ ſciẽter.ſo.dicit glo.ſi.ꝛc.ꝙ hic loqtur de literis inferioꝝ platoꝝ a papa.ibi de literis pape:q̃ ſunt de gratia ſecus de ſimplici iuſtitia.co.ti.c.pſt.ꝛ iſtã ſo.tenẽt hic Ioã.et Ant. ¶Scdo op.ad ſi.c.ꝛ vꝛ ꝙ poſtꝗ pma electio nõ tenuit valeat ſcda ſolutio ibi prima fuit nulla ipo iure.qꝛ fuit electa ſciẽter pſona indigna.hic aũt fuit irritãda.qꝛ facta fuit ignoraẽter.ita dicit glo.q̃ icipit:vñ ꝛc.ſuper qua Io.an.Tercia iſtã

13 materiã qñ.ſ.valeat ſcda electio ꝯ pmã dicit.ex cui⁹ dictis diſtingue ꝙ aut due electiones ſiue collatiões quarũ prima eſt irrita:vel irritãda celebrãtur a diuerſis.Aut ab codẽ.ſi a diuerſis.dic:vt dicto.c.ſ.de elec.Si aũt ab codẽ:ꝛ tũc aut iure ordinario.aut iure delegationis pape.primo caſu ſi iure ordinario:tũc aut ſecũda electio ſiue collatio attẽtatur poſt publicationẽ prime:aut añ.ꝛ ſi añ tũc põt qs libere pcedere ad ſecũdã.de elec.cũ in cũctis.§.p.ꝛ ſi.ꝛ de re iudi.c.olim.§.nos igiꝛ.Si aũt poſt publicationẽ prime.ꝛ tũc aut prima nõ erat irrita ipo iure:ſed irritãda:aut erat ipo iure irrita.ꝛ ſi irritãda nõ põt pcedere ad ſȝ.vt hic.Si ãt erat irrita:ꝛ tũc aut nõ erat ꝯfirmata ꝛ pt ad aliã pcedere:ñ idẽ:qꝛ puat⁹ ẽ ſciẽter eligẽdo idignũ:ſȝ ali⁹ ad quẽ ſpectat vt dcõ.c.hõc.Aut erat ꝯfirmata:ꝛ tũc aut electio fuit nulla:qꝛ erat ius eligẽdi ad aliũ deuolutũ:vꝛ pm⁹ q elegit nullũ habebat ius eligẽdi.ꝛ tũc ſi obſtãte iſta electõe nulla ꝛ ꝯfirmatõe ſequuta pt ad ſcdã pcedi. niſi talis ꝯfirmatio eẽt facta vocato eo ad quẽ ptiuȝ electio ſi ue puiſio.ſiue eo ſciẽte ꝛ nõ ꝯdicente.tũc bñ ſibi noceret. de re iudi.c.quãuis.Aut electio ꝯfirmata fuerat nulla alia ratione.ꝛ tũc poſtꝗ cõfirmatio eſt optẽta nõ põt pcedi ad ſecũdã ſi tȝ cõfirmatio qꝛ cõfirmatio electõis inualide purgat defectũ electõis ipius qꝛ iuſte poſſidet q ptoris auctoritate poſſidet vt.l.iuſte.de acq.poſ.de quo articulo dic vt.ſ.de dolo ꝛ cõtu.cũ olim.ꝛ de elec.ꝙ ſicut.Alio vero caſu cũ qs cõfert tãꝗ delegat⁹ pape:ꝛ puiſio eſt nulla.an ipſe poſſit iterũ puidere.dic ꝙ qñꝗ puiſio ẽ nulla.qꝛ facta de bñficio nõ vacante.et dic:vt.ſ.de offi.del.in literis.p Inno.qñꝗ eſt nulla qꝛ facta i digno vel ꝯ formã mãdati aplici ꝛ tunc an collatio bñficij deuoluatur ad ordinariũ vꝛ ad papã diſputat hic Inno.late.et vꝛ ꝙ ad ordinariũ.ar.ſ.de elec.cũ in cũctis in ſi.ꝛ.c.auditis.ꝛ qꝛ hoc nõ electio reuertiꝛ ad naturã ſuã.qꝛ de facili cõtingit de pac.ſi vn⁹.§.pact⁹.Alij dicũt ꝙ ſi puiſio pape vel ſui delegati nõ tenet:nũꝗ illi ad quos ſpectat electio poſſũt aliũ eligere.hoc enim non inuenit ſcriptum:ergo denegandum.de cõce.pben.qꝛ diuerſitatis.Itẽ indignũ eſt:vt poſtꝗ papa ad ſe reuocauit puiſionẽ vel alij delegauit ad inferioꝛẽ reuertaꝛ ſine licẽtia pape.de poſtu.p.c.ij.§.nec nocebat.nã ad locũ vñ exiuerũt flumina reuertũtur eccſiaſtici.primo.ꝛ iuriſdictio de legati dȝ reuerti ad delegãtẽ.de offi.dele.ſup qſtionũ.§.porro.Io.an.recitatis opi.quas ponit Inno.dicit ꝙ de iure nõ vꝛ ꝙ debeat puiſio ordinarij impediri ſi hi qb⁹cõmiſit papa nihil egerũt:vel cõmiſſio fuit ſubreptitia:niſi p interdictum vꝛ alio mõ appareat:ꝙ papa noluerit ſibi retinere puiſionẽ il la vice.allegat de elec.innotuit.§.ſi.ꝛ dicit ꝙ de hoc pleni⁹no. de elec.dudũ.§.nos igiꝛ.cõpo.i.c.capitulũ de reſcrip.dicit ꝙ papa dȝ puidere dũ mõ in literis ſit verbũ reſeruam⁹.Itẽ ſi nomẽ ei⁹ p quo ſcribiꝛ nõ eſt in litera.In hoc eñ vt dicit oẽs cõcordãt:ꝙ circa illud bñficiũ ordinari⁹ nihil põt.ꝛ vide circa iſtum executoꝛẽ pape qð no.in cle.ſi de bñficio.de pben.tangit etiã hic Inno.ſi cõpromiſſarij eligũt indignũ vel non eligũt.ſ.tẽpus an ad ſupioꝛeȝ vel capłm deuoluaꝛ eligẽdi poteſtas.quod eſt hodie expeditum.ſ.de elec.ſi cõpromiſſari⁹ lib. vi.ꝛ hic vide per eum.

1 ¶Cognitio cauſarũ criminaliũ an ſpectet ad epiſcopos.
2 Epiſcopalis dignitatis plura numerantur.
3 Electus ꝛ cõfirmatus in epm ſi nõ ſit cõſecrat⁹ nec ſacerdos an poſſit ſolẽnes indulgentias dare.Et dato ꝙ nõ poſſit an poterit alteri cõmittere.nu.5.
4 Capitulũ ſede vacante nõ dat literas indulgẽtiarũ.

Accedentibus. Abbates de matrimonijs cognoſceꝛ publicas pnias iniũgere indulgentias cõcedere nõ poſſunt:niſi hoc ſpali iure illis cõpetat.ꝛ primo ponit epoꝝ qrelã cui ſecũdo puidet ibi:volẽtes. ¶Not.

1 primo ꝙ cognitio cãrũ criminaliũ ſpectat ad epos.et curia romana ita hȝ in vſu:ꝙ ſemp has cãs cõſueuit delegare epis vꝛ ſi alios adiũgit annectit clauſulã:ꝙ ſi nõ oẽs tu frater epo

2 ꝛc. ¶Scdo no.ꝙ hic enumerãter aliqua q̃ ſunt epalis dignitatis tria numeranꝛ in textu.Io.and.addit inſtõnẽ ꝛ deſtitutionẽ clericoꝝ.de offi.archipſ.cũ ſatis.cõmẽdatitias ad ordines dare.de tẽpo.oꝛ.cũ null⁹.li.vi.vel grauioꝛa examinare:et diffinire ſine epo.de offi.archi.ad hoc.ꝛ.c.ſi.vel epalia iſignia deferre.ꝛ iſta poſſunt cõpetere inferioꝛi ab epo ex priuilegio: vel alia cõceſſionẽ.vt dicit hec litera.illa vero q̃ ſunt ordinis epalis nõ poſſunt nõ epo cõpetere vllo iure ꝛ q̃ ſint epalis ordinis enumeranꝛ.lxviij.di.coꝛ epis.ꝛ ſunt iſta.ꝯſecrare virgines:eccłas:ꝛ altaria:ſacros ordines cõferre:ꝛ ſi.iſta eñ nec cõceſſiõe nec priuilegio nõ epo indulgẽtur.de ꝯſe.ec.vel alta.aq. archi.ſ.de penis.felicis.lib.vi.dicit ꝙ dignitas epalis ꝛ ordo epalis p codẽ ſumunꝛ.de renũ.poſt trãſlationem.de eo q re. epi.c.j.vbi illud qð in dicto.c.j.vocatur renũciatio dignitatis in dicto.c.poſt trãſlatio.vocaꝛ renunciatio ordinuȝ. Sed illa opi.nõ eſt vera.vt hic pȝ.nã illa q̃ ſunt dignitatis epalis põt cõcedi abbati: quod intellige etiam ab epo.xvi.q.ij.viſis.de de relig.do.ꝯſtitut⁹.Itẽ poſſunt cõpetere ex pacto adiecto i eius fundatione.de reli.do.cũ veñ.ꝛ de cen.c.quanto.ſaluis i ſignijs pontificalibus q̃ inferioꝛ a papa non concedit.et licet papa ipa cõceſſerit:non tñ vꝛ cõceſſiſſe exercitiũ illorum que ſunt dignitatis epalis.vt in.c.vt apoſtolice.de priuile.li.vi.vꝛ epalia iſignia deferre ſicut mitra:infula:ſandalia. ¶Queruꝛ

3 hic doc.ꝙan electus ꝛ ꝯfirmat⁹ in epm ſi nõ ſit ꝯſecratus:nec ſacerdos poſſit ſolẽnes idulgẽtias dare:vꝛ ꝙ ſic cũ ſit iuriſdi. ſ.de peñ.ꝙ aũt.Iuriſdictionẽ aũt talis elect⁹ hȝ.vt.ſ.de elec. trãſmiſſam.quidam tenẽt ꝯriũ.dicũt eñ.ꝙ iſta ſunt epalis ordinis:ꝛ pcedũt ex poteſtate clauium:ꝛ p eas pene enumerãtur.ſ.de peñ.cũ ex eo.ꝛ hanc opi.vꝛ tenere Ho.cũ eñ careat epali ꝛ ſacerdotali ordine:nõ põt iſta exercere.ſicut nec epus q renũtiauit epatui.qꝛ caret iuriſdi.de oꝛ.ab epi.c.j.Fraũ.vercel.plus dicit ꝙ etiã ſi tales cõfirmati in epos ſint pſbyteri idulgẽtias dare poſſunt.nã lȝ dubitare poſſit an dare pnias i dulgẽtias ſit epalis ordinis:nõ põt dubitari quin ſit ordinis ſacerdotalis.illas aũt ex quo i epm cõfirmatus eſt vt ſimplex ſacerdos concedere nõ põt.p.c.quod ſicut.de elec.ꝛ ne videatur decreſcere de tranſla.licet.cxiij.di.eligimus.ꝛ eadẽ ratione dicit idẽ de bñdictiõe fontium:infirmoꝝ:ꝛ ſimilib⁹.nõ ob.c.ij.de trãſla.vbi dicit ꝙ epiſcopalis dignitas nihil addit qꝛ illð verũ quo ad vinculũ matrimonij ſpũalis.nec ob.hec de cre.vbi dicitur:ꝙ talia p inferioꝛes pſcribi poſſunt.qꝛ loquitur in abbatibus qui poſſunt pſbyterale officium exercere.ſȝ cõfirmati in epos id non poſſunt vt dictum eſt.aduerte dicit Io.an.ꝙ licet in archiepiſcopo non habente pallium habeamus ꝙ impeditur etiam in officio epali.vt dicto.c.qð ſicut. p Io.an.de epo vel abbate non habemus ꝙ ante cõſecrationem vel benedictionem impediatur in officio pſbyterali.nec

Opponit in contrariuȝ.

Ponit queſtiones.

bz rationē al's nec eucbariſtiā cōficere poſſet. facit. lxxiiij. di.
4 geſta. ⁊ c. honorat⁹. C. de dig. l. iij. li. xij. ¶ Et pz ex p̄dictis ar.
ꝙ capl'm ſede vacāte nō dat literas idulgētiarū. licet gdā ſer-
uēt ꝯtrā. vt refert Archi. de pecu. romana. li. vj. ⁊ facit ad ma-
5 teriā qḋ no. i cle. j. de hereti. i gl. l3 litera. ¶ Scḋo q̄ro: ſ p̄ſup
poſito ꝙ nō poſſit iſte ep̄us cōfirmat⁹ nō ſacerdos dare idul
gētias: an poterit h̄ alij cōmittere. vr̄ ꝙ ſic alij ep̄o. ſicut dat
ſibi licētiā ordinādi. ſ. de elec. ſuffraganeis. vbi d̄ hoc ſz Ho.
q ex hoc infert ꝙ idulgētia eſt miſte poteſtatis. nā ptim acce
dit ad ordinē: ptim ad iuriſdictionez. fatet tū de cōſuetudine
electi nō p̄ſbyteri has indulgētias etiā p̄ſbyteris faciēdas cō
mittūt maxime qñ p̄dicāt. qḋ in nō ſacerdote dicit ꝙ hec con
ſuetudo vr̄ ſibi irrationabilis cū fori ſacerdotalis ſit pnias i-
ponere: ⁊ diminuere: qḋ idē ē i effectu qḋ idulgētias dare. ⁊c.

1 ¶ Sacerdos cui eſt furtum in penitentia reuelatum nō co
gitur indicare furem.
2 Papa nō pōt excōicare ſacerdotez ꝙ reuelet ea q̄ audiuit in
confeſſione.
3 Fraternitates poſſunt habere rectorem.

Dilectus. Ad reuelādū peccatorē i pnia cōfeſſum ſacerdos vrgeri non
dz. ⁊ primo ponit q̄relā p̄ſbyteri: cui ſcḋo ꝓuidet
1 expſſa cā. ſcḋa ibi: q2 igit. ¶ No. primo ſ ꝙ ſacer-
dos cui ē furtū i pnia reuelatū nō cogit idicare furē. ſi aūt nō
i pnia: an cogat. tāgit gl. ⁊ remittit ad nō. ſ. de fur. c. q cū fure
Hoſt. hic dicit. ꝙ l3 peccet nō indicādo: p indicē tñ ad id co-
gi nō pōt. ⁊ no. bñ rōnē gl. q̄re nō cogit ſacerdos reuelare de
lictū ſibi patefactū i cōfeſſiōe. q2 fungit dei legatione. ex quo
2 vr̄ ſ ꝙ nec etiā papa dei vicari⁹ poſſet eū excōicare niſi reuela
uit. ad hoc de oñi. le. ſtuduiſti. de volūtate tñ cōfitētis poſſet
ꝯfeſſor publicare ei⁹ delictū. vt. c. ſignificaſti. ſ. de adul. ¶ Se
3 cūdo not. ſ ꝙ fraternitates[a] poſſunt habere rectorē. ⁊ ſic ſunt
licite. ⁊ hoc tz Archi. gl. di. ſi qs. ⁊ xj. q. ſi qs dericorū. vt dicit
hic Jo. an. l. q2 loqtur iſte tex. de rectorib⁹ fraternitatū vrbis
q regūt derū. facit. l. magiſterie. ⁊ l. ſi. de iur. oi. iudi.

a ¶ Fraternitates. Confraternitates an ſint licite. Vid Jo. de turre cremata in. c. ſi qs deſpexerit. xliij. di. ⁊ ibi an valeat ſtatutū i talib⁹ ꝯfraternitatib⁹ ꝙ nullus recipiat niſi ꝑmittat ſe. x. ſingulis annis datur.

1 ¶ Ep̄s dicit ꝓcurator non dn̄s quo ad alienationem.
2 Clericus trahens ep̄m corā iudice ſeculari in ſpūalibus qua-
liter puniatur.
3 Cleric⁹ nō dz p̄bere auxiliū etiā fratri ſuo contra ep̄m.
4 Prouiſio eccleſie vacātis nō ſpectat ad papā ſi qs priuatur
beneficio vel deponitur a delegato pape.

Grauem. Qui ꝯ iuramētū p̄latū dn̄m ſuū negat: vel corā laico de ip̄o ꝯque
ritur vel eū inuadit bñficio ē p̄uād⁹. ps deciſa nar-
rat factū: qḋ ſcḋo ſub triplici diſiūctiua puniri mā-
dat. ¶ No. p̄io ꝙ papa mādat ſi eis cōſtitit ⁊c. nō eñ ſit mē
tio i tex. ꝙ ſup hoc fuerit q ep̄m q̄rela ꝓpoſita ꝯ Archi. nō di
cit Jo. an. ꝙ iſta inobediētia ſiue delictū fuit cōmiſſum coraz
eis in iudicio litigādo. vt. C. de teſti. l. nullū. Sed certe tūc nō
mādaret ſi conſtiterit. q2 iā eis cōſtat. Vñ dic: vt dixi ꝙ ep̄us
de hoc ꝓpoſuit q̄rimoniā corā papa. ſed dz ꝓbari etiā ſi ſim
pl'r reſcripſiſſet ſup punitionē archid. vt. l. meminerint. C. vñ
vi. ⁊ c. iij. ſ. de reſcrip. ibi ſi p̄ces veritate nitūtur ⁊c. ¶ Scḋo
no. ꝙ iſte archid. negauit illū dn̄m p̄mo ⁊ ſcḋo. ⁊ ex hoc ma-
gis p̄ſumit in reuerētia ⁊ cōtumacia ip̄ius. C. de plus peti. l.
vna. ad ſi. Et aduerte q2 ſi nō negaſſet homagiū licet eū dn̄m
nō vocaret ſz ꝓcuratorē nō incurreret iſtā penā cēſet ei ep̄us
ꝓcur. x. q. iij. cauēdū. Ideo dices veritatē nō offēdit. nec tenet
1 iniuriarū. ff. de iiur. l. cū q : dicit tñ ſ ꝙ ē ꝓcur. nō dn̄s quo ad
alienationē vt ibi. ⁊ ſ. de dona. c. ij. ē tñ dn̄s quo ad obedien-
2 tiā ſubditorū. de h. ſ. defun. c. vno. ¶ Tertio no. ſ magnā pe-
nā clerici trahētis ep̄z corā iudice ſeculari ſup ſpūalib⁹ q̄ cau
ſe etiā incidēter nō cadūt i ip̄i⁹ cognitionē. vt. c. tuā. ſ. de ord.
cog. cū ſi. ⁊ ē maior iſta pena: ꝙ illa de q̄ i. c. ſi diligēti. de fo. cō
pe. nec mirū. q2 ꝯ ep̄m ſuū ⁊ corā iudice ꝓhibito. ¶ Quarto
3 no. ſ ꝙ ꝯ ep̄m nō dz p̄bere auxiliū fratri ſuo ⁊ ſic pri⁹ aſtrigit
cleric⁹ parētib⁹ ſecularib⁹: ꝙ carnalib⁹. ad hoc. ſ. d̄ trāſla. c. ij.
ar. ꝯ. de iureiur. petitio dicit Ho. ꝙ hāc ſtrictatē iducit iiuſti
tia quā ſoluit defenſio iuſte cauſe. Quid āt ſi nō fauerēt i hac
iuſtitia fratri ſuo fuit tñ ip̄e cā diſcordie. an teneat. vr̄ ꝙ nō: ſi
expſſe ⁊ ſine fictiōe ꝓhibuit. de homi. pe. de ſi. ſicut nobis. vel
forte ſpāle eſt in ep̄o ꝓpter ep̄alē reuerētiā. xciij. di. nulla. xj.
q. j. ſi ſacerdotez vt ſic ꝓpter delictū parētū puniat. archi. j. de
peñ. in qbuſdā ip̄o maxime cām p̄bēte ſm Ho. facit. c. ſciant.
j. de elec. li. vj. ¶ Quinto no. tex. ibi: ꝙ abſcidatis. exponit eū
Jo. an. ip̄m de gradādo ⁊ curie ſeculari tradēdo. vt dicto. c. ſi
4 q ſacerdotes. ¶ Sexto no. ſ ꝙ ſi qs p̄uat bñficio vel deponi
tur ꝓpter delictū a delegatōe pape ꝓuiſio eccl'e tali mō vacā
tis nō ſpectat ad papā; ſed ad canonicos eccl'e ſic vacātis. te-
tigi. ſ. eo. ex literis. in ſi. qḋ no. Inno. ſ. de accu. in. c. qualiter.
¶ Septimo no. ſm Jo. an. hic colligi ꝙ pōt qs habere plu
ra bñficia. ſed ſingula ſingulis referēdo perſonis colligit op
poſitū dic. vt. ſ. de p̄bē. cū iā dudū. ⁊ c. grā. de reſcrip. li. vj.

1 ¶ Subditi contra voluntatem ſuperioris non poſſunt cō
ſtituere collegium.
2 Plures tanq̄ ſinguli cōmorantes in vno loco non poſſunt
erigere ſignum: per qḋ cenſeatur collegium.
3 Collegiū an poſſint ſibi conſtituere propria authoritate ho-
mines cuiuſcūq̄ profeſſionis.
Et an qs poſſit in collegio volūtarie intrare ⁊ exire. nu. 4.
5 Collegia realia que dicantur: ⁊ q̄ p̄ſonalia.
6 Collegium ſi plures eiuſdem profeſſionis vel artis cōſtitue-
runt: an ſi minor pars nō vult ibi ingredi poſſit de per ſe cō-
ſtituere collegium.
7 Collegia corā qb⁹ cōueniātur. Et qualiter diſſoluant. nu. 8.
9 Collegio deſtructo cuius erunt res collegij vel penes quē re
manebunt. ⁊ nu. 10.
11 Socij ſi ſunt plures vniuerſoꝝ bonorū vel alicui⁹ negotiatio
nis: an poſſit appellari collegium.
12 Soci⁹ an poſſit agere vel obligari ex cōtractu alterius ſocij.
13 Inſignia an ſit licitū portare: ⁊ q̄. Et inſignia alterius an ſit
licitum portare. nu. 14.

Dilecta. In p̄iudiciū p̄latij nō poſſūt ſubditi ſingulares eligere ſigna collegij.
prima ponit partis q̄relā. ſecūda dat iudicē ibi: di-
ſcretōi. exēplificat ab. decre. in bñficijs in eccl'ijs col
legiatis extra capitulū. vt ſunt manſionarij vel capellani bo-
no. vel ijs ſimiles. ¶ Not. primo ſ ꝙ qñq̄ ſunt plures in ec-
cleſia vt ſinguli: nō vt vnū corp⁹. facit quod not. Jo. and. in. c.
1 nobis. de iure patro. ⁊. c. j. ſ. de elec. ¶ Scḋo not. ſ ꝙ ſubditi
ꝯ volūtatē ſuperioris nō poſſunt cōſtituere collegiū: nec ha-
bere iſignia collegij cōſueta: vt ſigilla. nouitates enim regu-
lariter ſunt ſuſpecte. vt. c. cū conſuetudinis. ſ. de cōſue. ⁊ facit
ad. q. ꝙ ſi abbas impetrauit poſſe vti inſignijs ep̄alib⁹ in ſuo
monaſterio: nō poterit vti in ſynodis vel extra mona. remit-
tit Ho. ad no. de eta. ⁊ qua. cū cōtingat. ⁊ qḋ no. Jo. an. de p̄-
uile. vt apoſtolice. li. vj. ⁊ qḋ ip̄e no. ſ. eo. accedētibus. ¶ Ter
2 tio etiā ex hoc no. ſ ꝙ plures tāq̄ ſinguli cōmorantes in vno
loco nō poſſunt erigere ſignū p qḋ collegiū cēſeat. ⁊ hoc ē qḋ
dicit Inno. in. c. j. de ſciſma. ꝙ ois colligatio pluriū nihil vel
modicū habētiū agere iter ſe p̄ſumit illicita. ⁊ plene p Archi.
de verbo. ſig. c. cōſtitutionē. li. vi. ¶ Vltimo Inno. ⁊ poſt eū
doct. tractāt hic ꝓlixe an ſit licitū citare collegia: an inuit⁹ co
gatur ingredi: an volēs poſſit egredi. Itez an eijciēs debeat
habere de rebus cōibus ptē ſuā. Itē an in cōſtructiōe debeat
accedere aut. ſuperioris. Iſta ei oia hic tāgūtur. ſed q2 repio
ſupradicta latius p Bar. declarata ip̄m ſequar nō p hoc omit
tēs qḋ In. in ſubſtātia hic tāgit ſubijciā q̄dā vtilia de iſtis in
ſignijs: an ſit licitū ꝓ libito ſigilla ſiue inſignia ſibi aſſumere.
vt patebit. j. ¶ Quero ergo primo. ſ vtrū: hoīes cuiuſcūq̄ ꝓ
3 feſſionis poſſunt ſibi cōſtruere collegiū ꝓpria aut. vr̄ ꝙ nō. q2
collegia nō debēt fieri abſq̄ auctoritate ſenatuſcōſulti: vl' p̄n
cipis. vt. l. iij. ff. de collegi. illi. ſo. dicit Inno. ꝙ aut plures vo
lūt cōſtruere collegiū ꝓ aliqua iuſta cā: q2 multaz facere habi
turi ſunt ſimul. puta ad defenſionē iuſtitie ſue ⁊ alioꝝ vel ne
in officijs ſuis fraudē faciāt: vel cā religionis vel pietatis: ⁊ i
de nouū ſumāt. ⁊ hoc ē licitū ⁊ a iure cōceſſuz. vt. l. j. ff. d̄ colle.
illi. ergo nō expedit impetrare. vt. l. j. C. de theſau. lib. x. ⁊. l. q̄
ſub cōditiōe. §. ſi. ff. de ꝯdi. iſti. ⁊. l. j. qḋ cuiuſq̄ vni. no. aut ho-
mines q volūt inire collegiū hñt parū facere ſimul: vt ſi ba-
rones vel ciuitates tres vel plures coeāt collegiū. ⁊ nō pñt ſi
ne aut. principis ſm Inno. q alibi dicit. ꝙ iſte dicunt proprie
cōiurationes. ⁊ p̄ſumitur ꝙ ad malū finē ꝯ dn̄m ſuū: vt not. ſ.
de ſciſma. c. j. Bar. circa hoc dicit. ꝙ q̄dā ſunt collegia ꝑmiſſa
de iure gētiuz. vt collegium quod appellatur populus ciuita
tis: caſtri: vl' ville. vt. l. ex hoc iure. ff. de iuſti. ⁊ iure. ⁊ hoc tz gl.
ff. qḋ cuiuſq̄ vni. no. l. ij. §. j. licet Inno. i. c. cū ab eccl'arū. ſ. de
offi. ordi. videat velle: ꝙ nō gaudeāt priuilegio ciuitatis: ca-
ſtri: vel ville: niſi approbet a ſupiore. qḋ intelligit approbare
eo ipſo ꝙ reſcribit ſibi tāq̄ ciuitati. caſtri: vl' ville. Bar. tñ pu
tat ꝙ nulla cōfirmatio requiratur. q2 iuris gentium ſunt per-
miſſa. vt dicta. l. ex hoc iure. ibi: edificia agris terminis poſi-
ta ⁊ ſilia

¶ Ponit queſtiones.

¶ Opponit in cōtrarium.

ta ⁊ ſiſſa.ꝗdā collegia approbant de iure ciuili. vt dixi.ſ.ſm
Jn.¶ Sed ꝯ hoc opponit de.c.religioſorū diuerſitas.de re
li.do.li.vi.vbi nullū collegiū religioſis pōt iſtitui ſine auc.ſum
mi pōtificis.So.vt ibi p eū vbi enumerat plura collegia ap-
probata de iure ciuili.vt doctorū ⁊ ſcholariū.C.ne ſi.p patre
auc.habita.⁊ de procura.c.q2.Jtē pluriū faciētiū vnā artē in
vna ciuitate vel loco.vt.l.ſodales.de colleg.illi.adeo qd dicit
glo.in.l.j.ff.qd cuiuſcp vni.no.ꝙ oēs ille artes ꝗ enumerātur
in.l.vlt.ff.de iure.imu.hn̄t collegiū approbatū ⁊ tradit,i hoc
regula negatiua.ꝙ oīa collegia ſunt reprobata:niſi appareāt
pmiſſa.vt dicta.l.collegia.§.in ſumma.de colle.illi.⁊ iō oēs ſe
cte ⁊ colligatiōes ſunt phibite in ciuitatib⁹ qn̄ nō fiunt ſup
his ꝗ hn̄t ſimul tractare.Jtē iſte leges que fiūt īter ciuitates
principes ⁊ barones nō valēt vt hic tꝫ Jnno.nō ob.l.nō du-
bito.de cap.vbi ciuitates inuicē federant ⁊ colligant.q2 illō
verū eſt ꝙ ciuitates alie nō amice vel libere federantur pplo
romano:ſed plures ciuitates vel plures q eſſet ſub vno dn̄o
vel pn̄cipe nō poſſent facere iſtā federationē.vt pꝫ ex p̄dictis
facit quod no.Jnno.in.c.ſi.de teſti.cog.⁊ dicto.c.j.de ſciſma.
4 ¶ Scdo qro ī vtrū poſſit qs intrare ⁊ exire volūtarie de iſtis
collegijs.dicit Jnno.ꝙ ꝗdā ſunt collegia pſonalia:ꝗdam re
5 alia.ī Realia appellantur collegia ciuitatis:burgi:vel eccle.
pſonalia illa que ſuperi⁹ dicta ſunt ſcholariū ⁊ ſimiliū.de qui
bus in dic.l.ſi.de iure imu.⁊ dicunt pſonalia ⁊ realia ad ſimili
tudinē ſeruitutū realiū ⁊ pſonaliū.Ad ppoſitum ergo dicit
Jnn.ꝙ collegia pſonalia cōfeſſionū:negotiationū:officiorū:
⁊ religionū ſunt volūtaria:⁊ nō neceſſaria in ingreſſu ⁊ egreſ
ſu.qd ſecus eſt in collegijs realib⁹ ꝗ ſunt naturalia ⁊ neceſſa-
ria.nec licet ipa indifferenter dimittere.⁊ etiam pōt qs plura
talia cōſilia habere.vt.ff.ad muni.l.labeo.⁊.l.ſe.nec pōt qs eē
de duob⁹ collegijs volūtarijs ſm Jnn.vt.l.j.§.licet.de colle.
illi.Bar.tn̄ circa hoc dicit.ꝙ ꝗdā ſunt collegia ꝗ ſubalternan
tur ad inuicē:⁊ hn̄t ſe vt totū ⁊ ps.vt corpus ⁊ mēbra.exem-
plū in vniuerſitate ſcholariū:eſt tota.vniuerſitates vltramō-
tanorū:⁊ citramonī.iſto caſu pōt eſſe qs in toto:⁊ vno mēbro
illi⁹ toti⁹:ſicut pōt eē qs de vno pplo ⁊ de vna pruīcia. Que
dā ſunt collegia ꝗ hn̄t ſe vt ſpēs ſeparate.⁊ in iſtis eſt aduer-
tēdū.aut ꝗris vtrū qs poſſit eē in vno collegio neceſſario cū
alio volūtario ⁊ pōt.exēplū ciuis Senarum origine.⁊ ſic de
collegio iſti⁹ vniuerſitatis neceſſario poterit effici ciuis alte-
rius ciuitatis vel collegij volūtarie.vt.ff.ad muni.l.domici-
liū.⁊.l.aſſumpto ⁊.l.nihil.Si vero ꝗris an poſſit eſſe in pluri
bus collegijs volūtarijs. Jnno.ꝙ nō.vt dixi ſupra. Tu dic
ꝙ ſi qdē exercitiū ei⁹ qd ſpectat ad collegiū vnū eſt īpedimē-
tū ad exercitiū alterius ⁊ tūc nō pōt eſſe in plurib⁹ collegijs.
vt dicto.§.nō licet.Si vero exercitiū vnius nō ē impedimen
tū exercitio alteri⁹:verbigratia tu es de collegio vnius artis
qd phibet ꝙ tu nō ſis de collegio diſciplinatorū:certe nihil
vt.l.aſſumptio.§.iuris prudentib⁹.ad muni.⁊.l.libert⁹.§.pre
ſcriptio.eo.ti.facit de poſtu.l.quiſqs.⁊ de aſſe.l.vlt. ¶ Sed
6 hic incidēter ꝗrit ī ſi plures eiuſdē pfeſſionis vel artis conſti
tuerūt collegiū:an ſi minor pars nō vult ibi ingredi poſſit
cōſtituere collegiū de p ſe.qdā ꝙ ſic.nō tn̄ debēt ſevocare col
legiū grāmaticorū vel piſtorū illius loci.q2 nō pprie dr colle
giū vbi nō eſt maior pars. Sed debēt ſe denolare ab illo hn̄-
ficio cū aliqua adiectiōe.p quā ab alijs diſcernant vt collegiū
ſcholariū ſancti ſtephani.⁊ ſic dicēdū eſt de alijs. Alij dicunt
ꝙ pauciores de aliquo officio nō pn̄t facere collegiū niſi aſſu
māt ſibi nomē aliquā pietatē reſpiciēs ſꝫ eū.poſſet tn̄ dici ꝙ
hoc reſeruatur arbitrio ſuperioris.nā iſta collegia ⁊ rectores
eorū ſubdita ſunt maiorib⁹ ordinarijs ⁊ poteſtatibus ⁊ ad eo
rū dictū deſtrui poſſunt ⁊ prohiberi ne incipiant.ſm Jnno.
7 ¶ Tertio principaliter ꝗro ī corā qb⁹ cōuenient iſta collegia
⁊ corpa.Bar.dicit ꝙ corā ſuporib⁹ iudicib⁹ ſecularib⁹ ſi ſunt
collegia ſeculariū.vt.ff.de colle.illi.l.j.in princ. vel corā iudice
eccliaſtico ſi ē collegiū clericorū.vt in auc.ſtatuim⁹.⁊ auc.cleri
cus.C.de epi.⁊ cle.Sed ſi ſunt collegia clericorū ⁊ laicorum ſi
mul hic aduertēdū ꝙ ſi qdē maior pars eſt laicorū debēt cō-
ueniri corā iudice laico.q2 maior pars trahit ad ſe minorē.vt
l.qd maior.ff.ad muni.⁊ hoc verū ſup reb⁹ tpalib⁹.ſꝫ ſup ſpi-
ritualibus iudex laicus intromittere ſe non dꝫ.vt in.c.decer
nimus.de iudi.Si vero eſſent equales vel equalis eſſet eorū
poteſtas vt in collegio miſericordie pn̄ſij quo regit hoſpita-
le vbi tantam poteſtatem habent clerici: quantam laici:tunc
debent conueniri coram iudice eccleſiaſtico quaſi maior pars
clericorum dignior trahat ad ſe laicorum partem.vt.l.quid-
quid.§.cum partes.ff.de acqui.re.do.⁊ per hoc pꝫ corā quo
debet conueniri vniuerſitates ſcholarium:an coram poteſta
te vel ſenatore:an vero corā epo.Jtē ⁊ per quem debeat re
gi:an per clericū an p laicū.qd dic:vt ibi per Bar.⁊ dixi.ſ.de
cōſue.cū dilect⁹.adde tn̄ ꝙ ad eſſentiā vniuerſitatis nō requi
ritur ꝙ habeat rectorē.pōt eñ eſſe ſine rectore ſeu priore.vt
hic no.Jnno.⁊ de pben.c.cū ignores.p Jnn.poſſunt tn̄ ſi vo
lunt ſibi facere rectorē.vt.l.vlt.C.de iur.om.iudi.⁊ de pac.l.
itē magiſtri.⁊ qd no.in.l.j.qd cuiuſcp vni.no. Jtē poſſunt ſi-
bi facere ſtatuta ſup his ꝗ ptinēt ad artē ſuā: nō ſup alijs.vt
no.in dicta.l.vlt.⁊.l.ſi.de cōſti.pec.Jta tn̄ ꝙ nō faciāt legē p
quā alij p̄iudicet.vt puta ſi faciāt legē:vt certe pſone tn̄ poſ-
ſint illā artē exercere ⁊ nō alij.Jtē ſi faciāt pactū vt op⁹ ceptū
8 ab vno ali⁹ nō pficiat.vt.l.j.C.de mono. ¶ Quarto ꝗrit ī quali
ter collegia diſſoluantur.dic ꝙ ꝗdā eſt diſſolutio ꝗ fit oībus
de collegio volētibus.vt.l.j.in ſi.ff.de colle.illi.vel oībus mor
tuis nullo remanēte.ꝗdā eſt diſſolutio inuita:ꝗ fit de mādā-
to ſuperioris ppter aliqd delictū collegiatorū vt ſub ptextu
collegij liciti cōmittūt illicita.vt.l.collegia.de colle.illi.⁊.l.ſe-
natus.de extraor.vni.an ergo deſtructo collegio altero ex p̄
dictis modis peant priuilegia ipius collegij.⁊ dic ꝙ ſic.vt.l.
q vſuſfruct⁹.ff.quē ad.vſu.ami.vr̄ ei pati maximā capitis di-
minutionē ⁊ ſic oīa eius iura in totū ꝯſumūtur.vt.l.cognitio
nū.in ſi.de vari.cog.qn̄cp collegiū nō deſtruitur:ſed diſpar-
gitur ſicut vniuerſita ſtudij tempore peſtis vel tēpore guerre
ita ꝙ nulla remanet vniuerſitas q2 nō legit iſto caſu.⁊ ideo p
eunt priuilegia ⁊ iura.immo ipa iura dicūtur retineri p illum
a quo denominabātur vniuerſitates ſm opi.moyſi notatam
in.l.ſicut municipum.ff.qd cuiuſcp vniu.not.⁊.l.ede ſacra.ff.
de ꝯhen.emp.facit qd no.Jn.in.c.ij.de op.no.nū.⁊ de verb.
9 ſig.abbate.in vlt.glo. ¶ Circa hoc etiā ꝗritur ī deſtructo col
legio cui⁹ erūt res collegij ſiue penes quē remanebūt.⁊ idem
pōt ꝗri cū aliquis collegiatorū recedit:an debeat habere par
tē in recedēte.refert hic Jnno.Azo.dicere ꝙ ſinguli de vni-
uerſitate de his ꝗ ꝯferūt cū inde recedūt debēt habere ptem
ar.ad hoc.ff.ne qd ī lo.pu.l.ij.§.maris.⁊ qd no.xvi.q.vj.c.de
lapſis.dn̄s Bar.in iſta ꝗſtiōe ſi collegiū deſtruat:vel etiam ſi
aliq inde recedūt:qd ſiet de rebus collegij ſic diſtinguit.ꝙ ꝗ
dam ſunt collegia ꝗ poſſunt habere in cōi non in pticulari.vt
collegia monachorū vel religioſorū.⁊ in iſtis diſſoluto colle-
gio remanēt apd ſuperiorē:vel cui ipe cōmiſerit.vt.l.j.de bo.
va.⁊.l.j.ff.de iure ſiſci.Quedā ſunt collegia ꝗ poſſunt habere
aliqd in remunerationē laboris.vt collegium vnius eccle cui
bona cōferūtur a xpi fidelibus p diuino officio.⁊ tūc diſſolu
to tali collegio ſiue in totū ſiue quo ad vnū recedentē bona
eos nō ſequūtur.ceſſante eñ labore dꝫ ceſſare p̄miū.vt.l.ſcio.
in prin.de annu.le.⁊ qd no.in dicta.l.ſicut. Quedā ſunt colle-
gia ꝗ hn̄t aliqd nō ppter ſe:ſed vt diſtribuatur inter alios i-
firmos.⁊ tūc deſtructo collegio nō remanet apd eos ſi aliqs
exit nihil inde extrahit.nō eñ habet hoc ppter eos ſed ppter
publicā vtilitatē ciuitatis.vt.l.ſi qd xtio.de le.ij. Quedā ſūt
collegia ꝗ hn̄t aliquid propter ſe principaliter ⁊ directo.exē-
plum in pecunia quā ſimul cōferūt:vt inde emat aliqd ad eo
rū victū.vt.l.collegio.§.ſeruos.ff.de colle.illi.⁊ tūc ſi aliqs re
cedit vel collegiū diſſoluitur dꝫ recipere de illa pecunia p eū
de rato tāgebat.vt.l.j.in ſi.de colle.illi.eodē mō dico ſi erat ī
cōi aliqua res deputata ad ppriū vſum ei⁹:vt pote in frater-
nitate diſciplinatorū eſt veſtis ad vſum cuiuſlibet deputata:
certe ille q recedit deberet illā veſtē ſibi habere.Si vero aliꝗ
reſpiciūt cōmoditatē vniuerſitatis:nec reſpiciūt cōmodū ſin
gulariū principaliter:vt ſunt p̄dia:paſcua:⁊ nemora:ꝗ habet
vniuerſitas ex qb⁹ onera vniuerſitati incūbētia pſoluuntur.
⁊ de iſtis ille q exit nihil dꝫ habere.vt.l.ſꝫ ſi hac.§.q manumit
titur.de in ius vo.vn̄ ſcholaris q recedit de vniuerſitate ſcho
lariū nō dꝫ habere ptē pecunie ꝗ in vniuerſitate reperit.Si
vero vniuerſitas diſſoluat in totū iſto caſu qd reperit de bo-
nis vniuerſitatis dꝫ diuidi inter eos q in vniuerſitate repiun
10 tur.vt.l.iij.i pri.ff.de colle.illici. ¶ Sꝫ hoc caſu ꝗro ī an dicta
bona debeāt diuidi inter eos de vniuerſitate p capita:an per
ſolidū l librā.dic ꝙ ꝗdā ſunt bona ꝗ vniuerſitas habet ex col
latione eorū pprie.⁊ tūc debēt diuidi habito reſpectu ad mo
dū ſm quē cōtulerint:vt dicta.l.j.in ſi.ff.de colle.illici.⁊ quod
ibi no.Quedā ſunt bona habita ex largitiōe aliorū q legaue-
rūt:vel donauerūt:et iſto caſu debꝫ fieri diuiſio ſꝫ eū modū:
ſm quem deſeruiebant oneri vniuerſitatis.vt.l.in colonia.ff.
de muni.⁊ in.§.illud.ff.pro ſocio.ſi enim deſeruiebant oneri
vniuerſitatis per ſolidum ⁊ libram:eodem modo ſiet diuiſio
Si vero non haberet qualiter vniuerſitas habuerit dicta bo
na preſumendum eſt ꝙ habuit ex largitione aliorum.vt not.
Jn.de teſtamentis.c.relatum.⁊ predicta no. Bart.in dicta.l.
11 vlt.ff.de coll.illi. ¶ Quinto quero:ī ſi plures ſunt ſocij vni-
uerſorum bonorū:vel alicuius negotiationis:vel rei:an poſ-

ſit appellari collegiū:ſiue corpus.vſ ꝙ ſic:poſtq̄ ſunt plures
q2 plures cōſtituūt collegiū.vt.i.c.j.s̄.de elec.Sꝫm dicit h̄ Jn.
ꝙ talis magis appellaꝛ ꝓprie ſocietas:q̄ collegiū.ꝛ differūt
inter ſe ſocietas ex vna pte:ꝛ collegiū ex alia.q2 collegiū reſe
dit in vnuꝫ.vt.l.ſicut.ff.qḋ cuiuſ.ꝓ vni.no.ſed ſocietas morte
cuiuſlꝫ ſocij ſoluiꝛ.vt.ff.ꝓ ſocio.l.adeo.in pri. Jtē ſi eſſet col
legiū nō deberet cōueniri quilꝫ ſoci⁹ de ꝯctib⁹ habitis nomi
ne ſocietatis.ſed ſocietas ipa tm̄.xij.q.ij.c.q manumittitur.
12 ¶Not.tm̄ qḋ hic dicit Jnno.in iſtis ſocijs:†an ex ꝯctu ſocij
alter ſoci⁹ poſſit agere vel obligari.ꝛ cōcludit ꝙ nō.ꝛ idē in
cōreis debēdi vel credēdi ſiue ſint ſocij ſiue nō.de quo latius
13 hic p eū.¶†Sexto q̄ro pricipaliter de inſignijs an ſit licitū
a ipa portare.circa qḋ dic ꝙ q̄dam ſunt iſignia dignitatis[a] vel
officij:vt inſignia cōſularia:vel legatorū ꝛ inſignia epōꝝ.ꝛ
iſta pōt portare quilibet qui habet illā dignitatē:vt.l.j.de of
fi.pcō.ali⁹ aūt portare nō poſſet.immo portans incurreret
penā falſi.vt.l.eos.§.fi.de fal.vn̄ illi q portāt inſignia docto
ratus ꝛ nō ſunt doctores tenētur illa pena.ꝛ ꝓ tanto vt infe
riores portēt requirꝛ ſpālis principis cōceſſio.vt in.c.vt apl'i
ce.de priuile.li.vj.ꝛ no.eo.c.accedētib⁹.Quedā ſunt inſignia
cuiuſdā ſingularis dignitatis.vt videm⁹ q̄libet rex princeps
ꝛ ceteri potētiores hn̄t ſua arma ꝛ ſua inſignia.ꝛ iſta etiā ne
mini alteri licet deferre vel ſuis reb⁹ depingere.vt.C.de his
q̄ pe.no.l.j.ꝛ no.in auē.de mā.pri.§.pſt.Quedā ſunt inſignia
ſiue arma priuatorū hoim nobiliū:ſeu populariū:de iſtis eīm
q̄dā reprehuntꝛ q hn̄t arma ꝛ inſignia nō eſt dubiū.de principis
eīm poteſtate dubitare ſacrilegiū eſt.vt.C.de ſacri.l.ij.ad ideꝫ
vt nō liceat ſi iudi.aut ni rubro ꝛ nigro.C.Quedam ſunt ar
ma ſeu inſignia ſua auē.aſſumūt ſibi:ꝛ iſtis an liceat vidēduꝫ
eſt.ꝛ dic ꝙ licet.ſicut eīm nomina inuēta ſunt ad recognoſcen
dū hoīes.vt.l.ad recognoſcēdū.C.de īge.ꝛ ma.ita etiam iſta
inſignia ad hoc ſunt inuēta:vt.ff.de rerū diui.l.ſanctū. Sed
talia noīa cuilꝫ eſt licitū iponere ad placitum.vt dicta.l.ad re
cognoſcēdū.Jta iſta inſignia cuilibet lꝫ portare:ꝛ depingere
ſuo tm̄:nō alieno.vt.C.vt nemi.licea.ſi.iudi. auctor.ſi. imp.l.
14 ij.ꝛibi no.ꝛ in iſto.c.¶Sed hic incidēter q̄ro †vn⁹ portat ar
ma ſiue inſignia ali⁹ vult portare eadē:an liceat:vel ꝓhiberi
poſſit.vſ ꝙ ſic.q2 pōt q̄s aſſumere noīe alteri⁹ ꝛ poſſunt eē
plures eiuſdē nominis.vt.l.facta.§.ſi vero nominis.ad treb.
ꝛ.l.duo ſunt tytij.de teſta.tu.eꝫ vſ p.l.id qḋ noſtrū.de reg.
iur.ꝓ ſolutiōe q̄ſtionis p̄mitte:ꝙ ſignū alienū portās pōt ꝓ
hiberi p illū:cui⁹ eſt ſignū ſi hoc ei iniuriaꝛ.q2 forte ille cū vitu
perio portat vel vituperoſe tractat.ar.C.de iude.l.iudeos.ꝛ
eſt expreſſuꝫ hic.ad hoc facit de la.lib.to.l.j.§.ſed ꝛ q diu.ibi
circa eos q pileati antecedūt lex antiqua ſtatuit ne ꝓplus de
cipiatur.ꝛ expreſſius de iude.c.in nō nullis.his ergo p̄miſſis
in q̄ſtione ꝓpoſita diſtingue.q̄nq3 ſi vnus aſſumit arma ſiue
inſignia que alius portauit ab antiquo illi⁹ non intereſt.nec
ex hoc pōt veriſilr ledi.vt ſi vn⁹ Jtalicus portat arma vi.i⁹
theutonici.ꝛ de hoc nō poterit cōqueri.nā ꝓpter magnā di
ſtātiā vtriuſq3 domicilij ille nō pōt p̄tēdere leſionē aliquam.
q̄nq3 pōt cōtingere ꝙ alteri⁹ multū inter eſt pnta ſi hō odijs
plen⁹ ꝛ inimicitijs capitalib⁹ aſſumit inſignia hominis paci
fici quieti certe illi⁹ intereſt:ꝛ poterit illuꝫ facere ꝓhiberi:ne
propter vnitatē inſigniorū ali⁹ ꝓ alio occidaꝛ.ꝛ hoc p officiū
iudicis ad quē ſpectat quies populariuꝫ.vt.l.j.§.quies.ff.de
offi.p̄fec.vi.q̄nq3 pōt cōtingere ꝙ multorū de populo inter
eſt.ponam⁹ exēplū.in alijs inſignijs q̄ ꝓ his q portanꝛ pro
armis pone quedā fabrū doctiſſimū qui i gladijs ꝛ alijs cer
tis opib⁹ facit certa ſigna ex q̄b⁹ op⁹ ipi⁹ magiſtri eē digno
ſciꝛ.ꝛ ex h̄ tales merces meli⁹ vēdūtur ꝛ auidi⁹ emunꝛ:ꝛ tūc
dūo ꝙ ſi aliq̄s faceret tale ſignū:poſſꝫ ꝓhiberi.q2 ex h̄ ꝓplus
decipeꝛ.acciperet ei opus vni⁹ ꝓ ope alteri⁹.ar.dcē.l.j.C.d la.
li.to.ꝛ in dicto.c.i nōnullis.ꝛ eadē ratiōe dico in ſignis q̄b⁹
vtūtur notarij.vt.C.de aſſeſſo.l.nemo.ꝟ.nec calidis.Jtē in ſi
b gnis[b] q̄b⁹ vtūtur mercatores vel hoſpitatores vt habui de
facto bonon̄.vbi hoſpitiū galli eſt famoſum ſicut hic. Sen̄.ſi
aliquis hoſpitator vult erigere talia inſignia pōt ꝓhiberi iu
dicis officio rōne p̄dicta.ꝛ illa q̄ dicta ſunt in iſta ſexta q̄ſtio
ne.no.Bar.ī tractatu de inſignijs ꝛ armis.vbi tractat.an iſta
inſignia tranſeant ad heredes:ꝛ no.oīa predicta per aliū hic
quaſi non tacta.

a ¶Jnſignia dignitatis, vide de inſignijs ꝛ armis. ia. rehu.C.de naui.nō excu.l.j.in fi.

b ¶Jtē in ſignia. Uide Jo.de ana.i.c.p̄latorū.pe accu. de marcha mercatoꝝ ponit bart.i.l.cū duob⁹.i ſi.ꝓ ſoci.

1 ☞Jndefinita equipollet vniuerſali in iure.
2 Cupidi ꝛ auari q̄dq̄d alijs donatur ſibi ſubtrahi arbitranꝛ.
3 Religioſi nō coguntur confiteri p̄ſbytero ſiue rectori.
4 Religioſi poſſunt habere oratoria.Et cemiterium benedictū nume.6.
5 Religioſus an poſſit ſibi eligere ſepulturam.
7 Oblationes facte tpe miſſarum ſolēnium vel q̄ncūq3 in eccle ſijs religioſorum cedūt ipſorum lucro.ꝛ nu.9.
8 Religioſi an poſſint decimas percipere.
10 Prohibitio q̄ cōcernit vniuerſos nō cōprehēdit ſingulos.

Nimis. xv.reprehēſibilia ponit:a quibus ſecūdo p̄cipit abſtiere ibi:quo cir
ca.¶No.primo ꝙ textus dicit religioſi.ꝛ ſic in
definite.vn̄ videtur oēs religioſos cōplecti iſta
1 cōſtitutio.†q2 indefinita equipollet vniuerſali i
iure.vt in rubrica.de regu.iur.lib.vj.p Dy.ꝛ in.c.vt circa.de
elec.li.vj.dicit tm̄ Jnno.ꝙ licet quo ad quedā exequētib⁹ oēs
religioſos includat:nō tm̄ quo ad oīa infraſcripta:niſi hi qui
hn̄t ſpāle priuilegiū.ſicut p̄dicatores ꝛ minores.de q̄b⁹ ſeq
tur ibi abnegātes ꝛc.Juxta illḋ luce.ix.ſemetipos ſepe pau
pertati renūtiant ꝓpter xp̄m.vt no.j.q.ij.§.verū.tales eīm di
cuntur nihil habere ꝛ oīa poſſidere.ij.ad cori.v.¶Scḋo no.
2 †ꝙ cupidi ꝛ auari quidquid alijs donaꝛ ſibi ſubtrahi arbi
tranꝛ.iuxta illud boethij li.p̄mo de cōſolatio. ¶Tertio no.
3 †ꝙ religioſi nō coguntur cōfiteri p̄ſbytero ſiue rectori.prior
eīm vel alius monachus audire dꝫ.xvi.q.j.c.j.ꝙ ſi non hn̄t ali
quē ſui ordinis ſatis tūc de iure cōfiteri debēt pochiali ſacer
4 doti.de peni.ꝛ remi.oēs.¶Quarto no.†ꝙ religioſis licitū ē
habere oratoria:ad infirmos cōicādos ꝛ ſcipos deuotōis cā.
xxvi.q.j.alia.ꝛ hoc ē cōe omnib⁹ religioſis. ¶Quinto no.in
5 ꝟ.ꝛ ſi q̄s †an religioſus poſſit ſibi eligere ſepulturā.Uideꝛ ꝙ
ſic.vt i iſto tex.q̄dā dicūt:ꝙ iſte text⁹ loqꝛ d̄ ꝯfratrib⁹ q rema
nēt in ſclo.ꝓfeſſi eīm nō videnꝛ poſſe eligere:q2 nō hn̄t ꝓpriū
velle.xij.q.j.nō dicatis.dicit Jnno.ꝙ hic loq in minoribus ꝛ
p̄dicatorib⁹:q p̄uilegiū hn̄t:ꝙ q̄n extra cōuētū morātur pn̄t
eligere ſepulturā:qḋ eſt hodie approbatū.de ſepul.c.vlt.lib.
6 vj.¶Sexto no.in ꝟ.nec ſuſtinētes ꝛc.†ꝙ religioſi pn̄t habe
re cemiteriū bn̄dictū.ꝛ hoc pn̄t habere ꝓ ſe ꝛ ſuis cōfratrib⁹
j.de priuile.vt priuilegia.ꝛ ex quo ipm hn̄t apud ipos poteſt
eligi ſepultura.xvj.q.j.§.ecce.niſi obſtet.cōſuetudo vel pactū
de pac.c.pactis.li.vj.eſt tm̄ de mēte iuris ſm hoſti.ꝙ religio
ſi non habētes populū nullū corpus extraneū ſepelirēt: niſi
forte apud eos hoſpitatus ꝛ inteſtat⁹ decederet.xvj.q.j.c.j.ꝛ
j.alia.habentes vero populū hos admittere poſſent.xvj.q.j.
§.his omnib⁹.dic:vt in cle.ſup cathedrā.de ſepul.ꝛ.s̄.eo.ti.in
7 nr̄a.¶Septimo no.†ꝙ oblatiōes facte tpe miſſarū ſolēniū
vel q̄ncūq3 in eccl'ijs religioſorū cedūt ipoꝝ lucro.oblatiōes
eīm gratuite feriales religioſi recipe poſſunt debite ꝛ ſolēnes
eccl'ijs pochialib⁹ debenꝛ.xvj.q.j.ſtatuim⁹.ꝛ.xviij.q.ij.q obla
tiones.de oblatiōib⁹ īter viuos.vel cauſa mortis.dic:vt.s̄.de
8 ſepul.c.de his.¶Querit ho.†an religioſi decias p̄cipe poſ
ſint.remittit.Jo.an.s̄.de deci.c.v.An aūt ab oibus ſint reci
piende oblationes dic ꝙ nō.vt pꝫ.s̄.de vſur.c.quia in oibus.
9 ¶Octauo no.†ꝙ licet religioſi vt p̄dicatores ꝛ minores nō
poſſint habere,vel aliq̄d poſſidere:tm̄ oblationes recipe pn̄t:
relicta ſiue donata ꝓ ornamētis ꝛ libris.qḋ dic p Bar.in tra
ctatu minoricarū.¶Nono no.ꝙ textus dicit in ſi.vniuerſi et
10 ſinguli ꝛc.Jnnuit eīm:†ꝙ ꝓhibitio q̄ cōcernit ꝛ vniuerſos nō
cōprehenderet ſingulos nec ecōuerſo.quaſi aliud ſit ius vni
uerſitatis.aliud ius ſingulorum.xij.q.ij.q manumittitur.di
cit tm̄ Hoſt.ꝙ quo ad mētē ſatis fuiſſet dicere vniuerſi.ſꝫ ſub
iūxit hoc:vt occurreret malitijs illorū:qui friuolas in pecca
tis occaſiones inuenire conātur reperire diſputatā circa hoc q̄
ſtionem ſi lege vel cōſtōne cauetur ſi quis ſic fecerit ꝛc.cōp̄hē
dat vniuerſitateꝫ.ar.ꝙ nō in.l.metū.§.animaduertēdū.ff.qḋ
metus cā.vbi quando ius vult vniuerſitatem includi ſpecia
liter exprimit de vniuerſitate.vt de pace te.l.hac edictali.§.ꝛ
ſi quis temerario auſu poſt multa.pro iſta parte cōcludit.ꝙ
dictio ſi quis vel aliquis non comprehendat vniuerſitatem.

1 ☞Predicatores ꝛ minores dicuntur eſſe in ſtatu arctiſſime paupertatis.
2 Relictum factum pauperibus poteſt erogari fratribus p̄dicatoribus ꝛ minoribus.
3 Predicatores ꝛ minores non debent ire ad ſynodum.
Nec ſociare epiſcopos per ciuitatem ex leui cauſa tenentur. nume.4.
5 Decime non poſſunt exigi de habitaculis ꝛ hortis fratrum.

Nimis. Ponit.xij.p̄dicatorū ꝛ minorū gra uamina a quibus p̄latos p̄cipit ab
1 ſtinere.ſecūda ibi:quo circa.¶No.primo †ꝙ pre
dicatores ꝛ minores dicunꝛ eſſe in ſtatu arctiſſime
2 pauptatis.vn̄ eſt argu.†ꝙ ſi teſtator relīqt aliq̄d pauperib⁹
poteſt

pōt erogari ꝑdicatoribꝰ ⁊ minoribus tā̄ dignioribꝰ ad hūc
actū.vt in.§.ſed quoties.inſtit.de iure na. gen. ⁊ ciui.de quo
dic:vt.j.de teſta.ſi pr̄.li.vi.⁊ ideo dicūtur in arctiſſima paup⸗
tate.q2 nō pn̄t habere redditus:ſed ex ſolis eleemoſynis vi⸗
uunt.ſed caueāt ne furētur:vel ius parochiale vſurpēt publi
ce vel latēter.eſt em̄ ſatis puiſuz tūc ꝯ eos in.c.ſup cathedrā.
de ſepul.in cle.⁊ in cle.j.de priui.⁊ cle.j.de ſen.excō.p religio
3 ſis ⁊ ꝯ ꝑlatos emanauit.etiā cle.j.de excep. ¶ Scd̄o not.ꝙ
ꝑdicatores ⁊ minores nō debēt ire ad ſynodū:nec ſubiacēt cō
4 ſtitutionibꝰ epoꝝ.⁊ eſt ſpāle in eis. ¶ Tertio no.ꝙ pceſſio
naliter ſociare epos p ciuitatē ex leui cā nō tenenꝰ.a ꝯtrio er⸗
go ſenſu ex magna cā ad hoc tenentur puta in nono introitu
epi:vel legati:vel iminente peſte:vel flagello:vel ad gn̄ales li
5 tanias.de ꝯſe.di.iij.rogationes. ¶ Quarto no.ꝙ de habi⸗
taculis fratrū ⁊ de hortis ſitis in alicuiꝰ parochia nō pn̄t exi
gi decime.⁊ eſt ſpāle priuilegiū iſtoꝝ duoꝝ ordinū i alijs exē⸗
ptis a ſolutiōe decimarū.dic:vt.ṡ.de vſur.quāto.

1 ¶ Violans vel violare compellens ſpiritualem ſententiaȝ
dicitur contēnere claues eccleſie.nu. 2.
Et fit irregularis non ſolum quo ad celebrationem diuinoꝝ
ſed etiam quo ad iuriſditionis exercitium.nu.3.
4 Libellus incertus ⁊ generalis admittitur in caſibus in quibꝰ
admittitur ſententia generalis.
5 Suſpēſus nō pōt dare ꝓbēdas nec aliquem deſtituere.
6 Pena q̄ fit illoꝝ q recipiūt bn̄ficia ab illis qui ſunt ſuſpenſi.
7 Violare ſententiā interdicti per quos actus quis dicatur.
8 Clericus in minoribꝰ īterdictꝰ offerēdo calicē:vel vrceolū in
miſſa:vel aliqd qd̄ ad officiū ſuū ſpectet ſiue dicēdo officium
matutinū ſiue veſperas ſicut prius irregularis eſt.
9 Interdictus benedicens menſam vel legens in menſa reſidē
tibus an ſit irregularis.
10 Laicus interdictus vel de pplo interdicto ſi coadiuuat pſbȳ
terum celebrantē miſſam nō incurrit irregularitatem.
11 Religioſus nullum habens ordineȝ clericalem:vel monialis
violans interdictum an ſit irregularis.
12 Interdictus benedicens aquam an ſit irregularis.
13 Epi ⁊ ſupiores an poſſint in loco interdicto pplo bn̄dicere.
14 Clicꝰ īterdictꝰ ſi vt nō īterdictꝰ in loco īterdicto excōicat vel
abſoluat excōicatū:an ex hoc erit excōicatus irregularis.
15 Mulier cā purificādi poſt partū ſi vult intrare eccl'iaȝ ſitam
in loco interdicto:an poſſit impune admitti.
16 Sacramentū ordinū an poſſit dari tempore interdicto.
17 Defunctorum corpora tempore interdicti an poterunt ſepe⸗
liri in eccleſia vel cemiterio.
18 Sepelientes extra eccleſiam vel cemiterium tempore inter⸗
dicti an violent interdictum.
19 Laici non interdicti an poſſint ſepeliri in cemiterio ſito in lo
co interdicto cum clericorum officio.
20 Sepulti extra cemiteria tempore interdicti relaxato interdi
cto an debeant in cemiterio ſepeliri.
21 Interdictus ſi fuit ſepultus in cemiterio:an relaxato inter⸗
dicto ibi manebit.
22 Interdicti an gaudeāt indulgentijs ⁊ remiſſionibus.
23 Interdictio ab vno actu an includat reliquū.

Tanta. Violās interdictū iuriſdictione ⁊ cla
uium poteſtate ſe priuat.h.d. Prima
ponit ⁊ aggrauat culpas epi.ſcd̄a ibi:licet.recitat
ceſſioneȝ ipſius:⁊ culpas fautoꝝ.⁊ irritos decernit
actus:quos poſt interdicti violationē exercuit.tertia ibi:qd
vo.punit fautores q bn̄ficia receperāt interdū violauerāt:et
q illud ſeruantes oppreſſerant ⁊ eos citari vult ad curiam.
1 ¶ No.primo ꝙ dr̄ ꝯtēnere claues eccl'ie q ſpūalē ſn̄iam vio
lat vel alios violare cōpellit.qui ſe cōioni fideliū ingerit maxi
me ꝯ ſuperioris ꝑceptū.de cleri.ex.mi.c.illud.⁊.c.ſi celebrat.
⁊ de iſta ptāte clauiū dic:vt not.xx.diſt.§.j.⁊.ṡ.de ſum.trini.
firmiter.§.vna in fide. ¶ Scd̄o not.ꝙ iſte epſ cepit ſeruare
ſn̄iam interdicti:ſed poſtea violauit:⁊ in hoc grauius deliqt.
de hoc dic.ṡ.de reſti.ſpol.olim.iij.ex qbus aūt actibus dicaꝰ
2 qs violare ſn̄iam interdicti dicā.j. ¶ Tertio no.ꝙ deliquit
ille q alios cōpulit vt nō ſeruēt interdictum.hodie tales ſunt
excōicati ipo iure.nec pn̄t abſolui ab alio q̄ a papa.vt in cle.
grauis.de ſen.exc.⁊.c.qcūq3.de ſen.excō.li.vi.corrūpebat em̄
iſte epſ bonos metu penarū ⁊ ꝯfortabat malos exhortatiōe
premiorū.cū ꝯtrū ſit faciendū.vt.l.j.ff.de iuſti.⁊ iur. ¶ Quar
to no.in ṽ.licet aūt.ꝙ licet pena ſit principalr̄ relaxata nō in⸗
telligiꝰ relaxata illis:q ab eo cām habuerūt:⁊ fuerūt pticipes
in delicto de q̄ indebite eſt ꝑuatus:vel recipit bn̄ficiū ab illo:

q̄ eſt a bn̄ficioꝝ collatiōe ſuſpēſus.nō em̄ tȝ talis collatio ipo
3 iure:de quo dic:vt.ṡ.de ꝯſue.cū dilectus. ¶ Quito no.ꝙ q
violat ſn̄iam interdicti nō ſolus eſt effectus inhabilis ⁊ irre⸗
gularis quo ad celebrationem diuinoꝝ ſȝ etiā quo ad iuriſdi
ctionis exercitiū.nō em̄ pōt aliquē excōicare:vel ſuſpendere:
vel bn̄ficia ꝯferre.⁊ de ſuſpenſo ab hoie loqtur materia dicti
c.cū dilectꝰ.de ꝯſue.Sed de illo qui violat interdictū:ꝙ ꝑue
tur poteſtate ꝑdictoꝝ eſt caſus hic quē no. ¶ Sexto no.ꝙ ſi
fert papa ſn̄iam gn̄alem:dū recitat oēm inſtōnem:deſtitutio
nem:collationē:⁊c.ꝯcor.ṡ.de do.⁊ ꝯtu.veritatis.ṡ.d reſcrip.
cū dilecta.vbi iudicātur oēs pceſſus irriti ⁊ inanes.Ad idem
ṡ.de pcura.auditis.cū alijs ſilibus allatis hic p Inno.ex qbꝰ
4 ipe arguit:ꝙ in caſibus in qbus admittiꝰ ſn̄ia gn̄alis eodē
mō ⁊ multo magis admittiꝰ gn̄alis ⁊ incertus libellus q ſn̄ie
dȝ eſſe conformis.vt.l.vt fundus.cōi di.⁊.c.licet heli.de ſimo.
licet quandoq3 libellus a ꝑncipio admittatur incertus.ſȝ de⸗
beat declarari poſtea in pceſſu iuxta no.in.c.ij.de libel.obla.
In caſu tn̄ huius.c.⁊ vbi petiꝰ ius epale admittiꝰ nedū libel⸗
lus:ſed incerta ſicut in iudicijs vniuerſalibus ⁊ gn̄alibꝰ.vt.c.
cōquerēte.de offi.ordi.⁊.l.j.ff.de edeñ.⁊.l.edita.C.eo.tit.q̄re
aūt magis hic q̄ in alijs caſibus vbi dixi incertitudineȝ ante
plationē ſn̄ie declarandā.dic:ꝙ iſta ſunt acceſſoria iuris ad
factū principale.ſi em̄ epſ eſt ꝯfeſſus ꝙ nō ſeruauit īterdictū:
ergo oēs collationes ⁊ inſtitutiones poſtea ab eo facte nō va
lent.dic ergo.ꝙ quedā ſunt acceſſoria iurȝ vt declaratur ſn̄ia
nulla.quicqd ſecutū eſt ex ea vel ob id nō tȝ.vt.ṡ.de pcura.c.
ex inſinuatione.ad idē.ṡ.de ꝯſtitu.c.iij.in ſi.⁊ iſta nō expedit
declarare.q2 ſemp ius eſt certū. vt.l.j.d iur.⁊ fac.igno.quedā
ſunt acceſſoria rei:ſicut ptinentie accedūt caſtro:vel hoſpitali
de reſti.ſpo.cū ad ſedē.⁊ de iſtis an debeāt añ ſn̄iam declara⸗
ri.dic vt.ṡ.de ſepul.c.certificari.p Inno.Quedā ſunt acceſſo
ria actioni.vt fructus ⁊ oīs cā in interdicto vn̄ vi:⁊ bone fidei
actione:⁊ vbicūq3 aliq̄ veniūt iudicis officio.⁊ illa an debeāt
in libello ⁊ ſn̄ia declarari.dic:vt dixi.ṡ.de reſti.ſpo.grauis.di
cit tn̄ Inno.ꝙ licet in caſibus de qbus ſupra ⁊ ſilibus tolereꝰ
ſn̄ia incerta:iudex tn̄ quātum plus poterit dabit operam:vt
oīa exprimātur.vt certā poſſit ferre ſn̄iam.inſti.de ac.§.cura
re.⁊ no.iſta. ¶ Septimo not.ꝙ caſſato ſiue declarato priua⸗
to principali etiā hn̄tes ab eo cām deponūtur p ꝯſequentiā.
qd̄ tn̄ nō eſt ſemp verū.vt ptȝ.ṡ.de iure patro.ꝯſultationibꝰ.
p Inno.⁊.c.qd̄ ſicut.de elec.⁊ mirū eſt ꝙ hic iſti nō fuerūt re⸗
quiſiti ſiue vocati:⁊ ſola ꝯfeſſio principalis ipis ꝑiudicat.et
forte ideo:q2 iſtud eſt iudiciū reciſoriū:quo caſu ſn̄ia facit ius
quo ad oēs.vt.l.papinianꝰ.§.ſi.ff.de inoffi.teſt.⁊ dic de hoc:
vt no.ṡ.de re iudi.q̄uis.vbi dixi. ¶ Octauo no.hic Innocē.
5 ꝙ poſtq̄ qs eſt ſuſpenſus nō pōt dare ꝓbendas nec aliquē
deſtituere.⁊ idē forte ſm̄ eū in alijs ſpūalibus nec eis cōferri
pn̄t.nec valet facta collatio.de cle.excō.mi.poſtulaſti.de eta.
⁊ qua.cū bone.etiā ſi occulta ſit ſuſpēſio q̄ſi talis capax nō ſit
ſm̄ Inno.qui remittit de ordi.ab epo.c.j.⁊ Hoſti.de do.⁊ cō
tu.veritatis.⁊ ego remitto ad no.in.c.cū dilectꝰ.ṡ.de ꝯſue.et
6 hic in glo.magna. ¶ Nono no.ꝑenā illoꝝ qui recipiūt bn̄fi⸗
cia ab illis q ſunt ſuſpēſi.nō em̄ valet eis facta collatio:⁊ per⸗
dūt bn̄ficia q̄ habebāt prius.vacāt ergo bn̄ficia priora p colla
tionē factā de alio bn̄ficio:q̄ nō tȝ.qd̄ dic:vt.ṡ.de preben.c.de
multa. ¶ Querit Inno.dr̄ in tex.ꝙ iſte violauit ſn̄iam inter — Ponit que
7 dicti.ꝑ quos actus dicaꝰ violare ſn̄iam interdicti.Rn̄.ꝙ ipe — ſtiones.
hoc pſeqtur p officia ⁊ mēbra ſingularia.puta ſi offerat cali⸗
cem vel vrceolū in miſſa.ſi dicat matutinū:vel veſperas:ſi le⸗
git pſalteriū:vel legit euāgeliū nouū vel vetus teſtm̄:ſi magi
ſter ſcholariū exercet officiū ſuū.ſi bn̄dicit mēſam:vel aqnā.ſi
abſoluit excōicatū.Si diaconus vel acolytus dicat epiſtolam
ſine apparatu.ſi cantet in choro:an in iſtis q poſt interdictū ſe
8 ingerit ſit irregularis.dicit Inno.ꝑmo de clico in minori
bus interdicto:ꝙ offerēdo calicē vel vrceolū i miſſa vel aliqd
qd̄ ad offm̄ ſuuȝ ſpectet:ſiue dicēdo matutinū:ſiue veſpas ſicē
prius eſt irregularis.xi.q.iij.ſi qs epſ in ꝯcilio.⁊.c.epſ p bri.
i ſi.Hoſt.de clico in minoribꝰ ꝑdictis ſe ingerēte arguit p ⁊ ꝯ
ṡ.d cle.exc.mi.c.ij.finalr̄ tȝ qd̄ dixi.ṡ.ꝙ ſūt irreglares.q2 clici
ſunt.⁊ iura loquūtur gn̄alr̄ de clicis.ergo gn̄alr̄ dȝ itelligi.vt
l.j.§.⁊ gn̄alr̄.d le.ꝑſtañ.d illo q itereſt diuis officijs an irregu
laritatē incurrat.dicē Inno.ꝙ nō:ſi nō celebret.lȝ forte cātet.
q2 nō ē i iure expſſū de intereſſe:cū ⁊ ꝑdicare poſſit.d ſen.excō.
rn̄ſo.Sȝ hoſt.vr̄ dicere ꝯtrā.ſ.ꝙ iſte ſit irreglarȝ ſi ſe celebra
tiōi igerit diuinoꝝ:vt.c.illd̄.de cle.ex.mi.⁊ d re iudi.cū eterni.
§.ſciturꝰ.Jo.cal.i tractatu quē fecē de eccl'iaſtico iterdicto ꝯcor.
Inn.⁊ Hoſt.diſtiguēdo vt ſi diſtiguit Jo.an.ꝙ aut ſe igerit
audiēdo diuia ex q̄dā ſimplici deuotiōe:vel alr̄ ſi ꝯtēnēdo:⁊
tūc nō ē irreglaris ⁊ ſic ſit vā opi.Inno.aut ꝯtēnēdo ⁊ faciē⸗

do celebrari diuina ſiue auctem p̃bende.⁊ tũc irregularitatẽ
incurrit vt hic.⁊ dicto.c.illud.§.ſi.ipſe em̃ ꝯtemptus maxime
auctorizabilis hãc irregularitatẽ iducit.⁊ hoc denotat mens
iſtius vbi violauit ſiue ingerere.nã quãdam violentiã innuit
9 de penra.l.oia.† Quid de bñdicente mẽſam vel legẽte in mẽ
ſa reſidẽtibus.Inno.hic dicit ꝙ licite fieri põt.cũ talis bñdi
ctio vel lectio nõ ſit alicui ordini deputata.vt.c.ſi.xliiij.diſtic.
Quid de officijs vel miniſterijs puta magr̃ ſcholarũ exercet
officiũ ſuũ vel archidiacon⁹ vel ſacriſta.dicit Inno.ꝙ idẽ qꝛ
hoc cõpetit rõne ordinis vt pꝫ in eo qõ legi.⁊ no.de here.ſi
aduerſus.§.ſi.peccat tñ grauiter ſicut laicus excõicationẽ cõ
tẽnens.de cle.excõ.mi.c.ij.in ſi.laicus em̃ ꝯtẽnens interdictũ
licet grauiter peccet:nõ tñ incurrit irregularitatẽ vel ſuſpen
10 ſionẽ.† Uñ ſi laicus interdictus vel de pplõ iterdicto coadiu
uat p̃sbyterũ celebrãtem miſſam nõ incurrit irregularitatez.
qꝛ nõ repitur hoc in iure exp̃ſſum:qõ ſufficit ad euitandũ ir
11 regularitatẽ.vt.c.is cui.de ſen.excõ.lib.vj.⁊ hoc facit † an reli
gioſus nullũ hñs ordinẽ clericalẽ vel monialis violãs interdi
ctum ſint irregulares:ita ꝙ ſint ineligibiles actiue ⁊ paſſiue.
vr̃ ꝙ nõ per p̃dicta.Cõtrariũ determinat Jo.cal.in dicto tractatu
in.vj.ar.principali.nã lꝫ iſti nõ habeãt ordinez clericalẽ rõne
tñ ſtatus ipoꝝ hñt officiũ cõcelebrandi ſm ꝯditionem ſtatus
ipoꝝ.xij.q.j.duo.⁊.c.poſtulaſti.ꝫ.de cle.excõ.mi.p p̃dicta ſol
uitur qõ de laicis ſocietates ⁊ fraternitates habẽtib⁹ ⁊ publi
ce cantãtibus letanias:ſiue rogationes ⁊ laudes dei et beate
virginis in eccleſijs ſitis in loco interdicto.nã tales non ſunt
irregulares cũ ordinẽ vel officiũ nõ habeãt.nec credo in hoc
12 eos peccare.qꝛ non ſunt ꝓhibita talia p interdictũ.† Itẽ q̃ro
de interdicto bñdicente aquã vel de nõ interdicto bñdicente
aquã in loco interdicto.dicit Innocẽ.talẽ irregularẽ.qꝛ talis
bñdictio ſit cũ ſolẽnitate q̃ cõpetit ordini clericali.de cõſe.di.
iij.aqua.an aũt tunc cũ aqua bñdicta poterũt diſpergi laici ⁊
clerici.dicit Jo.cal.ꝙ nõ.cũ bñdictionis ꝓhibitio ſit inducta
hoc caſu ad hũc finẽ.ne tales aſpergãtur.ad hoc de reg.iur.
13 cũ qd ꝓhibet. ¶ † Dubitatur etiã an epi et ſupiores poſſint
in loco interdicto pplõ bñdicere.quidã de hoc not.de p̃uile.
archiep̃oꝝ.in cle.⁊ dicũt ꝙ tutũ eſt abſtinere.⁊ maxime ſi loc⁹
eſt iterdictus ꝓpter delictũ ppli.qꝛ tũc pſone ſi ſint iterdicte
nõ ſunt capaces illius gratie:ſi tñ ſiat ꝯ nõ eſt faciens irregu
laris.de ſen.excõ.is qui.⁊.c.ſeq.lib.vi.hoc putat verũ Jo.cal.
de ſimplici bñdictione quã ſolent facere itinerando ſed bñdi
ctionẽ ſolẽnem.de qua intelligit dicta cle.archiep̃oꝝ.non pu
tat fieri poſſe p epm:vel ſupiorẽ publice in loco interdicto.ſ.
cũ di officiũ ſit nomẽ dñi bñdictũ vel humiliate capita veſtra
ad bñdictionez.qꝛ illa cõpetit ep̃o rõne ordinis.xxvj.di.ecce.
14 de ꝯſecra.di.j.cũ ad celebrãdas. ¶ Ad idẽ q̃rit hic Inno.† ſi
clericus interdictus vt nõ interdict⁹ in loco interdicto excõi
cat vel abſoluit excõicatũ:an ex hoc erit excõicatus irregula
ris.dicit Inno.ꝙ nõ.qꝛ talia nõ ſunt ordinis:ſed iuriſditiõis
ij.q.j.nemo.ꝫ.de elec.tranſmiſſam.ſecus eſt ſi ſolẽnia abſolu
tionis exhibet.puta dicit pſalmũ penitẽtialẽ ⁊ bñdictiõis cũ
ſtola introducẽs excõicatũ in eccliam ⁊ ipm ſolẽniter reconci
liat.iuxta not.j.de ſen.excõ.c.nup.anteꝙ̃ recõciliat⁹ ſit nõ eſt
cõicandũ taliter abſoluto nec p minorẽ p̃sbyterũ fieri põt ta
15 lis recõciliatio. ¶ Quid † ſi mulier cã purificãdi poſt partum
vult intrare eccliam ſitã in loco interdicto nũquid poſſit im
pune admitti.putat Jo.cal.ꝙ cũ orationibus ⁊ pſalmis ⁊ ſo
lẽni bñdictione admitti non põt:ſine metu ipius ſacerdotis
introducẽtis.cũ iſtud ſit officiũ cõpetens ordini clericali:ſed
ſine officio facta ſolum ꝯfeſſione vt moris eſt poterit intrare
gratias agẽs.v.diſt.ſi mulier.de purifi.poſt par.c.vno.pote
rit ergo ſacerdos tpe interdicti facere generalẽ cõfeſſionem.
¶ Querit etiã Jo.cal.de collatione alioꝝ ſacroꝝ an conferri
poſſint tpe interdicti:vt eucharistie ſacramentũ:baptiſmus:
penitẽtia:ꝯfirmatio:⁊ extrema vnctio:q̃ pſequere vt in.c.al
16 ma.de ſentẽ.excõ.lib.vj. ¶ † Quid de ſacro ordinũ ſiue clerici
ſint ſiue laici.⁊ vr̃ ꝙ nõ poſſint.qꝛ hoc eſt pcipere ſacramenta
a quoꝝ pceptione ſunt remoti niſi in caſibus pmiſſis.de hoc
de cle.excõ.mi.c.ſi.nec in loco interdicto pñt cõferri ordines
aliqbus clericis.qꝛ ibi ꝓhibentur miniſtrari eccliaſtica ſacra
exceptis qbuſdã caſib⁹:de qbus in.c.alma.⁊.c.non eſt nobis.
de ſpon.per Inno.diſtingue tñ ꝙ aut eſt interdictus ppl̃s:⁊
tũc cũ clerici nõ intelligãtur interdicti:poterũt alibi ordinari
laici.tñ nõ culpabiles in interdicto poterũt ordinari:niſi ꝓpt
delictũ vniuerſitatis lata fuerit ſnĩa interdicti:tũc em̃ nullus
de illa vniuerſitate dꝫ alicubi ordinari.vt.d.c.ſi ſnĩa.§.j.li.vj.
Et p̃dicta oia intellige ꝓhibita vel pmiſſa vt.ꝫ.dictũ eſt durã
te tpe interdicti.In q̃tuor v̊o feſtiuitatib⁹ anni an ſit licitum
miniſtrare p̃dicta.dic:vt in dicto.c.alma.de ſentẽ.excõi.lib.vj.

17 ¶ † Quid de ſepultura[a] an in ecclia vel cemiterio interdictis
a poterũt ſepeliri corpa defunctorũ.dic ꝙ non.vt.c.p̃uilegia.§. a
ſane.de priui.⁊ de pe.⁊ remi.qõ in te.⁊ in cle.cos.de ſepul.et
18 qd appellet cemiteriũ.dic vt.d.cle.cos. ¶ † Nũqnid ergo ſe
peliẽtes ex̃ eccliam vel cemiteriũ violant interdictũ.dicit Jo.
cal.ꝙ ſi illud ſiat ſiue diuino officio ſiue defunct⁹ fuerit inter
dictus ſiue locus in quo ſepelit nõ violat interdictũ.nã ꝓhibi
tio ſit tãtummõ in ecclia vel cemiterio.ergo alibi vr̃ cõceſſuz.
xxv.di.qualis.nulla em̃ corpa quorũcunq; defunctoꝝ dñt re
manere inhumata.ad hoc.xxiij.q.v.placuit. Si v̊o cũ diuino
officio ſepelit:⁊ defunct⁹ vel locus in quo officiũ celebratũ eſt
interdictũ vbicũq; ſepeliat clerici diuinũ offm̃ celebrãtes vio
lãt interdictũ:⁊ ſunt irregulares.facit.ꝫ.de rapt.ſup eo.v̊.ita
19 tñ. ¶ Ulteri⁹ querit:† an laici nõ interdicti poſſint ſepeliri in
cemiterio ſito in loco interdicto cũ clericoꝝ officio.dic ꝙ nõ.
qꝛ ex gr̃a hoc cõcedit clericis.in.c.ꝙ in te.j.de peni.⁊ remiſ.et
qbuſdã alijs p priuilegiũ.vt in.c.vt priuilegia.j.de p̃uil.ergo
alijs intelligit denegatũ.de re.iur.ꝙ alicui.lib.vj. ¶ Deinde
20 q̃ritur † an ſepulti extra cemiteria tpe interdicti relaxato in
terdicto debeãt in cemiterio ſepeliri.dicit hic Inn.ꝙ ſic:ſi in
eis apparuerint ſigna cõtritiõis ⁊ pñie.de pe.⁊ re.p illoꝝ.et
21 p Hoſtien.eo.tit.a nobis.ij. ¶ † Sed quid ſi interdictus fuit
ſepultus in cemiterio vl̃ nõ tpe interdicti:nunqd relaxato in
terdicto ibi remanebit.dicũt doc.ꝙ ſi fuerit penitẽs nõ exhu
mabit:qꝛ res puenit ad eũ ſtatũ:a quo poſſet incipe.de ꝯuer.
cõiu.placet.an v̊o p talib⁹ ſepultis tpe interdicti liceat cleri
cis recipe funeralia:⁊ p eis ſit orandũ.dicit Inn.ꝙ a talibus
poſt pñiam licet mortuaria recipe:⁊ p eis eſt orandũ.xi.q.iij.
quicũq;.ſꝫ añ pñiam ſuſceptã p eis nõ eſt orãdũ nec mortua
ria recipiẽda.lxxxvij.di.c.vl.alr̃ no.Joan.an.in cle.cos.de ſe
pul.dic vt ibi.oblationes aũt ab interdictis penitentibus vel
nõ penitẽtibus recipi pñt etiã in loco interdicto:per ea q̃ no.
22 xc.di.c.oblatiões. ¶ † Sꝫ nũquid interdicti gaudẽt indulgẽ
tijs ⁊ remiſſiõibus.Rñdeo ſpãliter et noiatim:interdicti vel
q interdicto cãm p̃ſtiterũt:nõ gauderẽt:qꝛ nõ ſunt ꝯfeſſi ſiue
penitẽtes.de relig.⁊ ve.ſan.ſi dñꝫ.§.vl.ſed iterdicti eo ꝙ ſunt
de pplõ interdicto nõ tñ culpabiles fuerũt i eo pp qõ ſnĩa la
ta fuit.vñ pñt gaudere idulgẽtijs ⁊ remiſſiõibus ſicut alij.p̃
dicta ꝓbant p.§.illis etiã.in.c.alma.⁊ facit de p̃ui.qõ nõnulli.
et.c.ti.licet.in ſi.li.vj.Et p̃dicta oia clare pcedũt:cũ interdictũ
in loco vel in vniuerſitate ſiue pplm gñalr̃ ꝓmulgat:vel etiaꝫ
ſpãlis pſona ſimplr̃ ⁊ abſolute noiatiꝫ interdicitur a diuinis
⁊ eccliaſticis ſacris.ſed qꝛ quot ſunt actus hoim tot ſunt mo
di ſuſpẽſionũ ⁊ interdicti.vt pꝫ ex no.in cle.cupientes.de pe
23 nis.⁊.l.legatoꝝ.p totã.l.de interdic.⁊ rele. ¶ † Quero an in
terdicto ab vno actu includat reliquũ.dic ꝙ actus expreſſus
intelligit interdict⁹ ⁊ ois alius q in illo icludit:vel q ſine actu
iſto interdicto exerceri nõ põt.de ap.ſolicitudinẽ.In interdi
ctis em̃ quedã ꝯueniũt in ꝯſequentiam.vt.l.relegatoꝝ.de in
terdic.⁊ rele.vñ interdictus a ſacerdotali officio nõ põt exer
cere põtificale:qõ ſine alteri⁹ miniſterio exerceri nõ põt.vt.c.
ex lr̃is.ꝫ.eo.Si aũt interdictũ ꝯcernit põtificalia:an poterit
celebrare ſine ſolẽnitate.dic ꝙ ſic.qꝛ ꝓhibitus a maiori:nõ vr̃
ꝓhibit⁹ a minori.vñ ꝓhibit⁹ a ſacerdotali nõ ẽ ꝓhibit⁹ a ſub
diaconali ordie.ꝺ corp.viti.ſignificauit.ꝺ cle.egro.c.ij.ꝺ offi.
dele.ſane.Si aũt ep̃s celebraret cũ põtificalib⁹ an erit irregu
laris.dic Inno.nõ male dictũ ꝙ nõ.qꝛ hoc nõ cauet in iure ⁊
pene ſunt reſtrigẽde.Ita no.in.c.cũ medicinalis.ꝺ ſen.excõ.
li.vj.⁊ eo.ti.is qui.põtificalia em̃ non ſunt ordinis nec officij.
cũ ſine eis q̃libet officiũ exerceri poſſit.⁊ hoc recitat Spec.
in ti.de offi.dele.§.iuxta.v̊.qd ſi ep̃s.⁊ placet Jo.mo.in dicto
c.cũ medicinalis.Jo.cal.dicit hãc opi.verã in ep̃o interdicto
cũ pontificalibus celebrãte:ſed ſi exercet aliquid p ſe ſpectet
ad officiũ epi reſpectu ꝯſecrationis epalis:vt ꝯſecrare vel or
dinare:qõ fieri nõ dꝫ ſine miſſa.vt plene in.c.qõ ſicut.de elec.
tũc tale interdictũ a põtificalibus ſuſpẽdit epm a collatione
ſacramẽtoꝝ.ſicut a celebratiõe diuinoꝝ.ſi ergo facit erit irre
gularis.⁊ idem ſi vtitur põtificalibus ſine miſſa:vt cum cõfir
mat in fronte.epatus em̃ ordo eſt de p ſe.vt no.in.c.quotiẽs.
de pur.ca.⁊ hꝫ officiũ diſtinctũ ab officijs inferioꝝ ordinũ.vt
pꝫ.xxiij.diſt.ep̃s.⁊ de iſta materia interdicti hoc ſuccincte p
modo ſufficiant:que eſſent latius proſequẽda ⁊ etiam ordina
rie etiam ꝙ̃ ponãtur per dñm Jo.cal.lꝫ ipam latiſſime proſe
quatur in illo tractatu.

¶ De ſepultura.ſepultura an ſit danda p pecunia.vide Joã.de turre cre.in c.itẽ q̃ritur xiij.q.ij.Et an mortuis proficiat ſepultura vide eũdẽ i.c.cuꝫ grauia.eadẽ cauſa.⁊ q̃õne.

¶ De operis noui nũtiatione. Rubrica.

¶ Uiſo de exceſſibus p̃latoꝝ in ſubditos:eſt videndũ de ex
ceſſibus ſubditoꝝ in ꝯtẽptum iuris vel p̃toris.ſm Jo.an.

Ecclia nõ

1 ❡Eccľia nō eſt in p̄iudiciū alterius conſtruenda.
2 Rector eccleſie poteſt nuntiare nouum opus.
3 Uſufructuarius pōt nuntiare nouum opus.
4 Nuntiatio fieri poteſt cum edificatur intra limites parochie alia eccleſia.
5 Cauſa requiritur in denuntiatione noui operis.
6 Leges non dedignantur ſacros canones imitari.
7 Demolitur qđ edificatum eſt poſt denuntiationem ſiue iure ſiue iniuria denuntiatum ſit.
8 Edificabam in meo licite: alius qui non habebat ius nuntiandi nuntiauit mihi nouum opus ego ſp̄reta nuntiatione edificaui: ⁊ ita opus deſtruitur ſiue iure ſiue iniuria qualiter conſuletur mihi aduerſus illum qui nuntiauit.
9 Leges inter perſonas ⁊ res eccleſiaſticas ſunt ſeruande: ſi ſacris canonibus non contradicunt.
10 Lex ciuilis an ſeruetur in foro eccleſiaſtico.
11 Clerico agenti cōtra laicum in foro ſeculari an obſtet preſcriptio ſtatuti quo cauet̄ ꝙ poſt decem annos nullus audiatur ſuper debito.
12 Statutum laicorum an ſit ſeruandum in curia epiſcopi in fauorem clerici.
13 Nuntiare poteſt etiā ille qui non poſſidet ſed dicit rem ad ſe aliquo modo pertinere.
14 Nuntiatio non facta illi qui edificari facit quomodo ſibi preiudicet in operis demolitione.

Intellexim⁹. Qđ edificatuꝫ
eſt poſt denun
tiationē noui operis demoliri dꝫ expenſis
ꝯſtruentis. h. d. iſtud. c. ⁊ ſeq. ⁊ in p̄ma deci
ſa cōſultatio. in ſcd̄a ip̄ius r̄nſio ibi: q2 vero.
❡Erat hic qđ inter clericos quib⁹ prius nū
tiauerat nouū opus ⁊ ip̄m priorē. dicit eni prior capellā poſt
eius denūtiationē ꝯſtructā debere demoliri inducebat. ll. hoc
dicētes. clerici dicebāt legib⁹ nō eſſe ſtandū. ⁊ de demolitione
iſta cautū in canonibus vn̄ ep̄s dubitauit an deberet. l. ſeruare
1 cui papa r̄ndet vt ſequitur. ❡No. primo † ꝙ eccľia non eſt in
p̄iudicium alterius ꝯſtruenda. xvi. q. j. eccľie. ⁊ in glo. ſi. ⁊. ſ. de
2 eccle. edi. c. ad audientiā. ❡Scd̄o not. † ꝙ rector eccľie poteſt
nūtiare nouū opus. equiparatur eni vſufructuario. vt in. c. pre
3 ſenti. de offi. or. li. vj. † Uſufructuarius aūt nūtiare pōt. vt. l. j.
§. vſufructuarius. ff. eo. tit. ⁊ ibi p Bar. Quid iuris in emphi
teota ⁊ feudatario ⁊ de rectore eccľie. de quo dicit ꝙ pōt nun
tiare noīe eccľie: vel ꝯuentus licet p̄laturaꝫ vel rectoriā poſſit
petere ſuo noīe. de teſti. p̄ñtiū. lib. vi. q̄ incipiebat ad hoc. per
Inno. de v̄bo. ſig. abbatē. ⁊ nō ſolū rector eccľie pōt nūtiare:
ſed etiā ep̄s ⁊ alius ſuperior. C. de ſacroſanc. eccľ. l. ſancimus.
4 ❡Tertio no. † ꝙ nūtiatio fieri pōt cū edificat̄ intra limites
parochie alia eccľia. circa qđ dic: ꝙ aut edificatur i loco ſacro
vel cemiterio. ⁊ tūc pōt nūtiari ſicut cū edificat̄ in loco publi
co. vt. l. j. §. nūtiamus. v̄. ſed ſi in loco. ff. eo. ⁊. l. in p̄uinciali. §.
ſi in publico. eo. ti. vbi publici iure tuendi cā oēs ciues denū
tiare p̄nt. q̄nq3 edificat̄ in re eccľie p̄phana tūc quilibet de ec
cleſia pōt nūtiare. de re. ec. nō alie. c. ſi qs p̄ſbyteroꝝ. ⁊ etiā pa
troni. vt ibi no. ⁊. C. de ſa. ſan. eccle. l. iubemus. §. ſane. ⁊ in hoc
hꝫ plus eccľia ꝙ ciuitas. q2 hoc caſu nō admitteret̄ niſi ſyndi
cus ciuitatis. ⁊ ita no. Bar. in dicto. §. ſi in publico. ❡Quar
5 to collige † ꝙ in denūtiatione noui operis req̄ritur cā dū di
cit tex. ꝙ fuit attētata in p̄iudiciū ⁊c. et hoc eſt verū ſi petatur
ſicut in libello ⁊ in teſte: aľs ſecus. ⁊ hoc tꝫ Spe. in ti. de accu.
§. ſeq̄tur. v̄. ſed nūquid ſufficit. p̄cedit̄ eni in iſta denūtiatione
ſicut in libello. j. eod. de pupillo. C. q̄n opus merito cā inſerit̄
ad petitionē partis ſicut in alio libello. vt. ſ. de libel. ob. c. ij. ⁊
hoc verū in nūtiatione noui operis. In alijs aūt nūtiationi
bus ⁊ p̄teſtationibus an dꝫ inſeri cā. no. Bar. in. l. de pupillo.
6 §. ſi qs ip̄i. ff. eo. ❡Quarto no. † ꝙ leges nō dedignantur ſa
cros canones imitari. ſunt eni ancille canonū. naꝫ ⁊ miniſtris
ip̄arū imperat eccľia. de ma. ⁊ obe. ſolite. ⁊ qđ no. Io. an. de iu
di. qualr̄. ſm cū. Ancillas intelligo quo ad illa q̄ ꝯcernūt con
ſcientiā ⁊ regimē aiaꝝ. quo ad t̄palia vbi de pc̄tō non agitur
digniores puto. ſunt eni diuinitus p̄mulgate p̄ regimine vni
uerſi orbis ⁊ p̄ ꝯſeruatione r̄onabilis creature. qua nihil deo
acceptius. ⁊ cuius gr̄a oīa creauit. vt. l. in pecudū. de vſur. ⁊. l.
ſi. de p̄ſcrip. lon. tēpo. de alto ſtylo ⁊ legū elegātia iudicet qui
7 eas nouit. ❡Quinto no. † ꝙ demolitur qđ edificatū eſt poſt
nūtiationē ſiue iure ſiue iniuria nūtiatū ſit. ⁊ hoc eſt veruꝫ q̄n
eſt dubiū te habere ius vel nō ius nūtiandi. ſed q̄n certū eſt te
nō habere ius pōt ſp̄erni. vt. l. ij. ff. ne qs eum qui in ius vo. vi
exi. vbi videtur poſſe contēni q̄n nō iuris ſit. ⁊ ita no. Bar. in
l. j. in prin. ff. eo. ti. vbi q̄rit q̄uo pōt eſſe certū nūtiatum nō ha
bere ius nūtiandi. dicit primo p̄pter aliqđ inſtr̄m cōfectū in
ter nūtiantē ⁊ eū cui ſit nūtiatio. ar. eius qđ dr̄ de vſufructua
rio: qui nō pōt denūtiare dn̄o. in dicta. l. j. §. vſufructuarius.
Itē ſi hoc eſſet aľs iudicatū p̄ ſniam. Itē ſi hoc iudicat euidē
tia facti: puta ſi denuntians nihil hꝫ ibi p̄pe cui poſſit deberi
ſeruitus. ar. j. eo. nō ſolū. in prin. ⁊ p̄ ꝯñs nullū timet dānum.
Itē ſi nūtiatur in publico et nō nocet. q2 edificat̄. j. terminos
limitatos. vt. l. ij. ff. ſi. regū. Iteꝫ ſi eſſet limitatio ex forma ali
cuius ſtatuti. vt. C. de edi. p̄ua. l. j. vbi eſt hoc exp̄ſſum. ⁊ p̄di
cta faciūt rem manifeſtā. de v̄bo. ſig. cū olim. ❡Sed hic inci
8 denter q̄ritur † edificabā in meo licite: alius qui non habebat
ius nūtiandi nūtiauit mihi nouū opus. Ego ſp̄reta nūtiatiōe
edificaui: ita ꝙ opus deſtruit ſiue iure ſiue iniuria: qualr̄ cōſu
letur mihi aduerſus illū qui nūtiauit nō iuſte. dicit Ja. de are.
p̄ actiōem de dolo. vt. l. rem quadam. ff. de dolo. Bar. dicit ꝙ
aut patior dānum: q2 deſtruitur factū contēpta denūtiatione
⁊ ad illud nullo modo mihi ſuccurrit̄. q2 iſtud mea culpa pa
tior. vt in regula iuris dānum qđ qs. Aut patior dānū: q2 p̄
pter denūtiationem diſtuli opus ſupuenit hyems p̄pter qđ
edificare nō potui: vel paramenta ſunt corrupta: ⁊ ſiſia dāna
ſnm paſſus. ⁊ ad iſta mihi ſuccurrit̄ p̄ actionem de dolo. vt di
9 cta. l. rem quandā. ❡Sexto no. † ꝙ leges inter p̄ſonas ⁊ res
eccľiaſticas ſunt ſeruāde ſi ſacris canonib⁹ nō ꝯ̄dicūt. de quo
j. diſtinguā. ❡Septimo no. ꝙ papa mandat cauſam decidi
ſm leges ⁊ canones. qđ facit p̄ cōcluſione libelli: q2 ſepe dr̄ pe
to illū ſm leges ⁊ canones ꝯdēnari. ⁊ eſt ſil̄e. iij. q. ix. dignum.
Et aduerte ſi iudex p̄cedit ad punitionē delicti: ⁊ dicit ita ꝙ
intendit punire ſm formā ſtatutoꝝ ⁊ omni iure quo melius.
An ille videatur poſtea cōdēnatus vigore ſtatuti vel legis q̄
cādem penā imponit. ⁊ hoc eſt vtile ſcire q2 alia eſt natura ſta
tutoꝝ ⁊ legū. de hoc dic p̄ Dy. in quodā ꝯſilio qđ incipit. In
dei noīe amen. Secorſus ⁊c. ❡Oppo. dr̄ hic ꝙ iſta cā decidē
da eſt ſm legem. ꝯ̄: legibus non ligātur p̄ſone vel res eccľiaſti
ce. xxvij. q. iij. nemo. ij. q. vj. nō ita. de app. ſup eo. de p̄ſcript.
vigilāti. ⁊. c. ſi. Sol. dicit glo. legib⁹ in foro eccľiaſtico vti poſ
ſumus niſi canonib⁹ aduerſent vt habes in. c. j. Tu diſtingue
10 latius ſm Io. cald. † Cum q̄ritur an. l. ciuilis ſeruetur in foro
a eccľiaſtico[a]. diſtingue. aut loq̄mur de. l. inferioris a principe: ⁊
nō ligat p̄ſonas vel res eccľiaſticas: etiā ſi ſit fauorabilis eccle
ſie. xcvj. di. bn̄ quidā. ⁊. c. eccľia. ſ. de ꝯſti. ⁊ multo magis nō tꝫ
ſi eſt p̄iudicialis p̄ſone: vel rei eccľiaſtice. de reb. ec. nō alie. c. ſi.
Si v̄o nō tāgit p̄ſonā eccľiaſticam vel rem eccľie: tūc talis lex
ſeruat̄ in foro eccľie ꝯ̄ laicos ibi litigātes. de reſti. in inte. cōſti
tutus. de eo qui mit. in poſſ. cū veniſſent. de teſta. raynutius.
de edi. p̄ua. l. an in totū. de poſtu. l. ex ca. ligat etiā clericū li
tigātem in foro ſeculari in p̄tinentibus ad p̄eparationē cau
ſe: ſec⁹ ſi ad deciſionē. de foro cōpe. qđ clicis. Aut loq̄mur in. l.
edita vel approbata p̄ imperatoreꝫ: tūc aut nutrit vel inducit
pc̄tm̄ ⁊ nō ſeruat̄ in foro eccľiaſtico: nec etiā in ſeculari. de in
reiurā. cū ꝯtingat. Si aūt nō inducit pc̄tm̄ ſiquideꝫ eſt edita
ſup re ſp̄ūali vel eccľiaſtica. ⁊ de neceſſitate non ſeruat̄ in foro
eccľie: pōt t̄n ibi ſeruari ſi non ꝯ̄dicit canoū. ſicut ſunt leges q̄
tractāt de ordinationibus ⁊ p̄motionibus clericoꝝ. xxvj. di.
q̄dā res ſatis euidēter. C. de ſumma tri. l. ſi. ⁊ de ſac. ſan. ec. l. oī.
Si aūt eſt edita ſup re t̄pali tūc ſunt tres caſus. Primus q̄n
lex ꝯcor. canoni. ⁊ tūc ſeruat̄ lex in foro eccľie. q2 non t̄m ſm le
ges: ſed etiā ſm canones iudicat̄: vt in. c. paſtoralis. de fide in
ſtru. de ar. dilecti. de cauſa po. c. ij. ⁊ de ꝯceſ. p̄ben. c. ij. Scd̄s
caſus eſt cū ꝯ̄dicit canoni: tunc ſeruat lex in foro ſeculari: ⁊ ca
non in foro eccľie. de teſta. relatū. ⁊ cū eſſes. de ar. c. ij. li. vj. niſi
forū t̄pale eſſet de t̄pali iuriſdictione eccľie. q2 tūc ſeruatur ca
non. de app. ſi duobus vbi caſus. qui ſi. ſint legi. p̄ venerabilē.
Tertius caſus ⁊ vltimus eſt q̄n lex non ꝯcor. nec ꝯ̄dicit cano
ni: ſed determinat caſum dubiū a canone nō deciſum. tūc ſer
uatur lex in foro eccľie. vt h̄ ſicut ecōuerſo canon ſeruat̄ i foro
ſeculari q̄n canon determinat caſuꝫ a lege nō deciſum. de iure
ca. c. ij. li. vj. Cū eni in caſib⁹ vbi leges deficiūt ſit ad ſiſia ⁊ con
ſuetudines recurrēdū. ff. de legi. l. nō p̄nt. ⁊. l. de q̄bus. fortius
ad ius canonicū recurrendū eſt cū ſit auctorizabili⁹ ꝙ ꝯſuetu
do. vt pꝫ. xj. di. qs neſciat. ⁊. c. eccľiarū. ⁊ p̄ totū. ⁊. c. p̄ venera
11 bilē. §. r̄onibus. j. q ſi. ſint legi. Et p̄dicta faciūt † an clico agen
ti ꝯ̄ laicū in foro ſeculari obſtet p̄ſcriptio ſtatuti quo cauet̄ ꝙ
poſt. x. annos nullus audiat̄ ſup debito. vr̄ ꝙ nō. q2 nō eſt ob
ſeruāduꝫ ius ſtatutoꝝ ꝯ̄ clicū in foro ſeculari q̄n ſtatutū tēdit
ad litis deciſionē. vt. ſ. pꝫ. dn̄s Bal. dicē ꝙ aut clicus i agēdo
ſumit adminiculū ⁊ fundamentū a ſtatuto puta: q2 petit exe
qui inſtrumentū guarentigie. vt ſtatutum diſponit. ⁊ tūc pōt

Opponit in cōtrarium.

a ❡In foro eccľiaſtico. Adde pulcre Pau. de caſt. in ꝯſil. xlviij. doct. in. c. qđ clericis. ſ. de foro cōpe.

ſibi obijci pſcriptio ex eodē ſtatuto.ar.de leg.ij.ſi ex dnob⁹.ꝛ de ma.l.gaius.Si aūt nō ſumit adminiculū a ſtatuto:ſed a iu re cōi ꝛ tūc diſtingue an ad litem ordinationē vel deciſionem
12 tendat.vt dicto.c.qḋ clericis.❡†In membro ecōuerſo an in curia epi in fauorē clerici an ſit ſeruandū ſtatutū laicoꝝ:vt ibi dem nō debeat audiri poſt.x.annos:ita ꝙ tale ſtatutū proſit clerico.Ja.de are.dicit ꝙ ex quo nō obeſt clericis maxime in foro eoꝝ:ita nec patrocineť.qꝛ nō dꝫ claudicare iudiciū.Bal. dicit recurrendū ad illa ꝗ no.hic.ꝛ dicto.c.quod clericis.ꝛ in Spec.de diſpu.aduo.§.porro.v.ſed nūquid.ꝛ Bar.in.l.oēs ppli.de inſti.ꝛ iure. faciūt etiā pdicta.an clericus litigās in fo ro ciuili poterit appellare ab interlocutoria qua nō poſſet de iure ciuili:vel ecōuerſo.an laicus poterit appellare in foro ca nonico ab interlocutoria.facit qḋ no.Jo.an.ſ.de cōſti.c.ſi.ꝛ.c. j.ꝛ.c.is qui.de ſol.❡Scđo oppo.dꝛ hic.ꝙ ille in cuius pindi ciū edificať dꝫ nūtiare vt opus poſtea deſtruatur ꝫ Inno vř ꝙ poſſit deſtruere ppria auctē.vt.l.quēadmodū.ff.ad.l.aqli. ꝛ.l.ſumme.§.ſi ad ianuā.ff.qḋ vi aut clam.ſo.ſm Dy.ꝛ Ja.de are.ꝙ qñqꝫ edificať in ſolo a me poſſeſſo.ꝛ tūc nec in nūtiatio ne:nec in pſecutione eſt neceſſaria aditio ptoris:qꝛ mea auctē deſtruere poſſum.vt.C.vt nemini lice.ſignū imprime.l.j.ꝛ di cta.l.quēadmodū.fallit fauore religionis vt.l.oſſa.in prin.de religio.Si vo edificatur in ſolo a me nō poſſeſſo.ꝛ tūc in pſe cutione eſt neceſſaria aditio ptoris nō in nuntiatione.vt.l.de pupillo.§.meminiſſe.ff.eo.Et ita diſtinguit Bar.in.l.j.§.nū
13 tiatio.ff.de ope.no.nun.ex qua diſtinctiōe colligeť ꝙ ille qui nō poſſidet ſed dicit rem ad ſe modo aliquo ptinere pōt nun tiare:etiā poſſeſſori ſi velit aliqḋ edificare in re illa:qḋ eſt ver: qñ ille qui nūtiat dicit illū cui nūtiat poſſidere ab eo vi:clam: vel ptorio.cū eñ poſſit dictis caſibus moleſtare iuxta no.per Inno.in.c.veniens.de pſcrip.ergo ꝛ nūtiare.ſi aūt poſſide ret non poſſet ſibi nuntiari:etiā ab illo qui ptenderet habere ius in re illa.qꝛ cum ſis in poſſeſſione illa nō potes impedire vſum pacifice poſſeſſiōis.vt.l.ſi.ff.de aqua quoti.ꝛ eſti.niſi fie ret aliqḋ edificiū p qḋ fieret mihi pindiciū in venditiōe ſerui tutis vel dñij talis rei:puta aliqs edificat ſepulcrū vel eccliaꝫ ꝫ ſeruitutē vel in meo licꝫ ego nō ſum in poſſeſſiōe:vel qſi.qꝛ tñ mea cā ex hoc efficiť durior.qm iudices fauēt rebus ſacris ꝛ religioſis vt.l.ſunt pſone.in ſi.de religi. ꝛ.l.ptor.ſi ex noxa. cā aga.iſto caſu ꝛ ſili potero nūtiare.ꝛ hoc ſentit tex.in.l.ſi.de aqua quoti.ꝛ eſti.ꝛ ita no.Bar.in.l.j.in prin.in.vij.qōne.ff.de ope.no.nun.ꝛ circa iſtū articulū qñ poſſim mea auctē deſtrue re.vide p eū aliquos dubios caſus:quos ponit in dicta.l.j.in prin.ff.eo.titu.vbi qd iuris ſi vnus edificat in rem quā poſſi det cōiter cū alio:an ille alius poſſit deſtruere ppria auctē.et qd ſi edificator detinebat:ſi alius poſſidebat. ꝛ qd ſi edificās poſſidebat naturaliter:alius ciuiliter:an his caſibus poterit ppria auctē deſtruere.ꝛ aduerte qꝛ vtilius eſt ppria auctē de ſtruere vel nūtiare p iactū lapilli al's ſi ſimplici vbo vt meticu loſus ꝛ pderet poſſeſſionē.qꝛ ſuſpicatur ſic patiendo ſe poſſe repelli vt.l.j.§.in operis.ff.eo.ti.❡Tangit glo.pe.in quo lo co eſt facienda nūtiatio ꝛ cui ſiue qbus.ꝛ dicit ꝙ in re pñti et in ipo opere:ꝛ nō tm dño:ſed illis qui ibi ſunt.ex quo ptꝫ ꝙ nō eſt neceſſaria aditio iudicis.Item ſit aduerſus abſentes ꝛ
14 ignorātes ꝛ oibus diebus.vt.l.j.§.nūtiatio.ff.eo.ti.†Sed di ces.iſta nūtiatio nō facta illi qui edificari facit qño ſibi pindi cat in operū demolitione cum nō delinquat de denūtiatione ignarus.dicūt Jac.de are.ꝛ Old.ꝙ licet nō puenerit in noti tiam dñi totū dꝫ deſtrui:qḋ eſt factū poſt denūtiationem.nec iſta demolitio cenſeť pena.In expēſis vo demolitiōis ſolus ille tenetur q nūtiatus ꝯtēpſit nō cū in abſentia nuntiatū eſt. Ita no.Barto.in.l.de pupillo.§.nūtiatus.ff.eo.❡Qualiter aūt vba denūtiationis ſint ꝯcipiēda ſiue ſiat nūtiatio p pto rē ſiue ſimplici vbo ſiue p iactū lapilli.dic:vt dicta.l.de pupil lo.§.meminiſſe.vbi no.Bar.an nūtiatio fieri dēat in ſcriptis.

1 ☞Opus cuius expenſis ſit demoliendum.
2 Demolitio an tranſeat ad ſucceſſorem naturalem alicuius priuati.
3 Succeſſor ſingularis an teneatur ad demolitionem.
4 Edificans ſpreta nūtiatione non poteſt agere ſibi ius eſſe ita edificatum habere.
5 Deſtructo loco reſidentes ibi ſunt liberati ab obligatione iu ramenti:ꝛ omni alia.
6 Monachi vt ſinguli dimittūt oīa ppter chriſtum.
7 Peccatum mortale ita ꝯtrahitur omittēdo:ſicut cōmittēdo.
8 Bona opera ſubſequentia purgant rebellionem ꝛ contuma ciam precedentes.
9 Ciuitas eccleſia vel alius locus ſi deſtruitur ab hoſtibus vel occupatur:transfertur vel vnitur quid erit de iuribus ꝛ per ſonis talis loci.
10 Pars expulſa a ciuitate an poſſit facere ſyndicum tanꝙ vni uerſitas.

Cum ex iniuncto. Summatuꝫ eſt.ſ.c.pri. mādat opus demoliri:ꝛ recitat quicquid ex illo ſecutū erat.ſcđo rephendit archiepm qui nō cu rauit ſcandalū pximoꝝ ibi:ſup eo.tertio hortať eū vt parcat.ibi:finis.❡No.primo hic ꝙ facta fuit nūtiatio archiepo p illos qui erant de eius iuriſditione.pōt ergo offi ciali ſi in aliquo edificat nūtiari ꝙ qñ ſit verū dic:vt.l.de pu
1 pillo.§.ſi qs ipi ptori.ff.eo.ti.❡Scđo not.† cuius expenſis ſit opus demoliendū.dꝛ enim hic ꝙ expenſis edificātis.dicit Inno.ꝙ qñ nūtiatur abſenti ante ipius reuerſionē demoliť expēſas nūtiantis edificatū aūt poſt denūtiatiōem expenſis nūtiati.vt.l.de pupillo.§.ſi qs forte.ꝛ.§.nuntiationē.vbi per Bar.❡Tertio no.ꝙ nūtiatio fuit pdeceſſori iſtius archiepi facta ꝛ tñ effectus nūtiationis extēditur ad ſucceſſorē i digni
2 tate:nō ſolū quo ad demolitionē:ſed etiā quo ad expeñ.† ad ſucceſſorē aūt naturalē alicuius priuati nō trāſit quo ad ex penſis:ſed bñ quo ad patientiā.Rationem diuerſitatis inter ſucceſſorē in dignitate:ꝛ heredeꝫ priuati vide p Bar.in.l.qui
3 opus.ff.eo.ꝛ hec vera de ſucceſſore vniuerſali.† ſucceſſor vero ſingularis an teneať.pone archieps poſt factā ſibi nuntiatio nē locū illū in quo inceperat eccliam ꝯſtruere in alterū trāſtu lit qui opus perfecit:an tenebitur ad expeñ.ꝛ demolitionem ſicut hic dicitur in ſucceſſore dignitatis.diſtingue vt no.Bar. in.l.ſi.ff.eo.ex parte vo nūtiantis an nūtiatio ſit realis ita ꝙ tranſeat eius effectus ad heredē vel ſit perſonalis.vide p euꝫ in.l.nō ſolū.§.morte.ff.eo.ti.ꝛ inducit ad queſtioneꝫ pmiſiſti mihi nō edificare in tali fundo:vēdidiſti fundū:emptor edifi cauit:an tenearis.glo.format iſtā queſtionē.l.iij.§.qui opus. ff.de ali.iudi.mu.vbi videtur an ſit phibitio concepta in rem an in pſonā.facit.l.ſi.§.ſi.ff.de ꝯhē.emp.ꝛ qḋ not.in.l.iij.C.de pigno.ꝛ.l.fluminum.§.adijcitur.de dam.infecto.per Barto.
4 ❡Quarto no.in ver.cū cautum.† ꝙ ille qui edificauit ſpreta nūtiatione:non poteſt agere ius ſibi eſſe ita edificatū habere fieret enim pindiciū interdicto pponendo.de ope.no.nūtia. ideo repellitur ſicut ille qui aliū ſpoliauit non agit ſuper re illa anteꝙ reſtituat:vt.c.ſi.ḋ ordi.cog.Interdictū ergo iſtud eſt piudiciale ad alias queſtiones que ab eo dependent.vt.l. fundi.ꝛ.l.fundū.de excep.Sed dices nōne ſi iſte agit ius ſibi eſſe:ita edificatū habere ille qui nuntiauit poterit excipere de denūtiatione ſpreta:certe ſic.quare ergo ſi ſibi nō inferť pre iudiciū ille qui edificauit excluditur.dic ꝙ denūtianti ſufficit exceptio ſolum ad repellendū agētem:nō ad demoliendū ſi cut exceptio ſpoliationis ſufficit ad excluſionem ſpoliatoris nō autem ad recuperationē rei.vt in.c.ij.de ordi.cog.ꝛ quod no.in.l.lucius.de his qui notā.infa.ꝛ intellige hūc tex.qui di cit:ꝙ nō poteſt agere ſubaudi oppoſita ſibi exceptione mo do aūt ipe repellitur.vt no.Bar.in.l.j.§.ſed ꝛ ſi is.ff.eo.vnde ſumptum qḋ hic dicitur.iſta ergo verba denegetur nō audia tur ꝛc.non denotāt ipo iure excluſionem:ſed per exceptionē. facit qḋ no.in.l.j.ff.ad trebel.❡Quinto no.in v.reducēs ꝛc. ꝙ deſtructa re principali.qꝛ iniuſte cōſtructa:deſtruūtur oīa que ſequuta ſunt ꝛ facta tali demolitione iura ꝛ redditus ibi dem deputati ad ſtatum priſtinum reducuntur.forte eñ ar chiepiſcopus deputauerat aliquas cauſas:ad ipoꝝ reddi tus qḋ fieri poteſt:nō ſolum per papam:ſed ſolum per epm de conſenſu capituli.j.c.j.paſtoralis.ſ.de dona.c.conſultatio nibus.ꝛ.c.paſtoralis.ſm Hoſtiē.❡Sexto no.in v.quos ab
5 obligatione ꝛc.† ꝙ deſtructo loco reſidentes ibi ſunt liberati ab obligatione iuramenti ꝛ omni alia.ſicut depoſito prelato ſubditi vigore iuramēti non tenentur ſibi de cetero obedire. ſ.de elect.venerabilis.in ſi.de re iudi.ad apoſtolice.lib.vj.de ſtructo enim loco perditur ciuilitas illius loci nec debet voca ri amplius ciuis illius ciuitatis:nec clericus vel canonicus il lius eccleſie deſtructe.xvj.q.ij.hoc diximus.de conſecra.diſt. j.placuit.ꝛ.ff.quando di.le.ce.l.ſi vſufruc.§.ſi.ꝛ.j.dicā latius.
6 ❡Septimo not.in ver.ſuper eo † ꝙ monachi dimittunt oīa propter chriſtum:ꝛ hoc verum:vt ſinguli.collegium vo ipſo rum eſt abundans ꝛ pingue.ꝛ colligit glo.ꝙ monachi ſem
7 per preſumuntur iuſte litigare.❡Octauo no.† ꝙ peccatum mortale ita contrahitur omittendo:ſicut committēdo.omiſ ſio ergo ſicut commiſſio inducit mortale peccatum.quod eſt verum in aliquibus et quandoqꝫ ſm Hoſtien.vt eſt ſeruare mādata de deo adorādo:de patre honorādo:de ſabbato ſan ctificādo vel pniam accipiēdo ſiue baptizādo regulariter vo

maius eſt

maius eſt peccatũ cõmiſſionis ꝙ̃ omiſſionis.vt.l.ſeruũ.ff.de
verbo.obliga.⁊.l.ſi mora.ff.ſolu.matri.¶ Nono no.regulas
quãdo pro ſcandalo vitando ſit ab aliquo abſtinendũ vel nõ
8 de quo in glo.no.p aliquo ⁊c.¶ Decimo not.ꝗ ꝙ bona opa
ſubſequẽtia purgãt rebellionẽ ⁊ ꝯtumaciã ꝑcedenteꝫ.facit.l.
in ipſius.C.fami.her.ibi cũ poſteriora coꝝ talia merita depre⸗
hendantur.vt ira dñi potuerit mitigari. ¶ Tractat h̃ plene
9 Inno.ꝗ cũ ciuitas eccl̃ia vel alius locus deſtruit̃ ab hoſtibus
vel occupatur trãſfert̃ vel vnitur.qd erit de iuribus ⁊ pſonis
talis loci.dicit Inno.ꝙ aut deſtruit̃ auc̃te ſupioris.ꝓpter de⸗
lictũ ⁊ de cetero nullus dꝫ vocari clericus illi⁹ eccl̃ie:vel ciuis
illius ciuitatis.vt in iuribus alle.s̃.in.vj.no.qñq; nõ deſtruũ⸗
tur.ſꝫ auc̃te ſupioris trãſferunt̃ vel vniũtur.⁊ tũc an retineãt
ſua priuilegia ⁊ iura.dic:vt.s̃.ne ſe.vac.c.j.⁊ p Bar.i.l.j.de le.j.
⁊.l.nõ dubito.de cap.qñq; nõ auc̃te ſupioris:ſꝫ a ſupiore de⸗
ſtruũtur:⁊ tũc ꝯſeruãtur priuilegia ⁊ antiqui clerici:⁊ retinẽt
nomẽ ſuũ.vij.q.j.paſtoralis.xix.q.iij.ꝗ ſemel.⁊ ideꝫ intellige
de ciuitate ⁊ alijs locis ꝓphanis.ar.ff.de ꝯben.emp.l.domũ.
⁊.l.ede ſacra.⁊ in hoc caſu ꝑlato eccl̃ie vel canonicis mortuis
pñt alij ſubrogari:⁊ oĩa q̃ ptinent ad vtilitatẽ eccl̃ie ordinari.
xxiij.di.in noĩe dñi.eſt ⁊ alius caſus cũ hoſtes vel tyrãnus nõ
deſtruũt eccl̃iam:ſꝫ detinent occupatam cuius eccl̃ie canonici
quidã remanẽt quidã recedũt nec audent ire.vel pone ꝙ oẽs
recedũt ⁊ diſpergũtur qd tũc fiet de negotijs eccl̃ie imminen
tibus ſiue cõibus tractatib⁹.dicit Inno.ꝙ aut remanet ma⸗
ior canonicoꝝ tũc debẽt intrinſeci ad locũ tutũ ⁊ cõgruũ cõfo
renſibus cõuenire dũmõ vtilius fieri poſſit extra eccl̃iam:qõ
agitur alioqn cõmittãt extrinſeci intrinſecis vices ſuas.s̃.de
elec.bone.⁊.c.qꝛ propter.⁊ multofortius exibunt ad illos qñ
minor pars eſt pñs:⁊ maior abſens.Si aũt rõne tyrãni vel ho
ſtium aliq nõ audẽt accedere ad eccl̃iam ꝓpter ſuas priuatas
inimicitias nihilomin⁹ regrendi vident̃.ar.s̃.qui ma.ac.poſ.
c.j.In hoc tñ caſu nõ coguntur intrinſeci exire ad eũ:ſed iſte
ꝯſtituat ꝓcuratorẽ ſi voluerit.vt.ff.de ꝓcura.l.j.Alius caſus
eſt qñ extra eccl̃iam oẽs canonici ſunt abſentes ⁊ diſpſi:⁊ agi
tur de aliquo magno ⁊ arduo negotio:tunc qui maior eſt in
caplo vel ille ad quẽ ptinet de ꝯſuetudine canonicos ꝯuoca⸗
bit:ſi ſint in loco vñ ſint vocãdi.s̃.de elec.c.corã.Si nimis aũt
remoti ſunt nõ vocabũtur nec venire cogũtur.⁊ ſi vocati non
venerint ꝓcedãt pñtes.s̃.de elec.c.qõ ſicut.⁊.c.qꝛ propter.⁊ i
c.cũ nobis olim.eo.ti.ſup glo.ſed nunquid.vbi v̓o nullus eſt
pñs ad quẽ ſpectet vocatio opꝫ ꝙ ad min⁹ ꝯueniãt due par
tes illorũ:ad quos ſpectat eligere:vel ꝯctũ de quo q̃rit̃ inire:
⁊ illi vocabũt abſentes qbus vocatis ſiue venerint:ſiue nõ ꝓ⸗
cedent ad eligẽdũ:ſiue pficiẽdũ ꝯctũ:de quo agit̃ ꝙ ſi diſcor
dia oriatur ſuperioris iudicio ſopiatur.de elec.licet.§.ſi.⁊ hec
vera de magnis negotijs.minima v̓o vel de quib⁹ ꝯſuetũ eſt
p ſe expediri pſidẽtes poterũt abſentib⁹ nõ vocatis.s̃.de elec.
bone.j.ſup v̓.de vi.vbi de hoc.⁊ ꝑdicta ꝓcedũt cũ occupatio
a tyrãno vel diſperſio ſiue vagatio eccl̃ie ⁊ clericoꝝ contingit.
Si aũt diſpgatur vniuerſitas ſcholariũ ciuitatis vel vniuerſi
tatis ꝓut his tꝑibus in qbuſdã ꝯtingit:tũc in negotijs vni⸗
uerſitatis q vocabũtur:⁊ quos.dicit Inno.ꝙ vocabũtur oẽs
maiores.xiiij.ãnis.Itẽ oẽs femine ꝯiugate ⁊ vidue. Itẽ filij
familias ſi habitãt ſeorſum a pr̃e:ita ꝙ ad minus due partes
ciuitatis vel vniuerſitatis aſſint:ad hoc vt actus de quo agit̃
teneat.vt.C.de decu.l.noĩationũ.lib.x.⁊ qõ cuiuſq; vni.no.l.
nulli pmittitur.cũ tribus ſe.qõ tñ dictũ eſt de mulieribus nõ
ſeruat̃ ſm Hoſtiẽ.qnimo in multis locis vocãtur tñ hi p q̃s
vniuerſitas regit̃.⁊ ꝓbatur in.l.ciuitates.qõ cuiuſq; vni.no.
⁊ de ꝯdi.⁊ demõ.l.municipibus.⁊ hec ſunt q̃ dicit hic Io.an.
poſt Inno.Ex qbus dictis ptꝫ:ꝙ ſi vniuerſitas eſt diſpſa et
locus ꝓprius occupat⁹:tñ ſic diſpſa nomẽ vniuerſitatis reti⸗
net:qꝛ põt aggregari ⁊ ꝯhere ꝯgregatis in vnũ vt ſuperius
10 dictũ eſt. ¶ Sꝫ ꝗ pone ꝙ vna ps expulſa eſt de ciuitate:vtrũ
poſſit facere ſyndicũ tanq̃ vniuerſitas^a.vr̃ ꝙ nõ.qꝛ eſt colle⸗
giũ reprobatũ:eoipõ ꝙ approbatũ nõ eſt.vt.l.j.de colle.illici.
Contrariũ dicit dñs Lambertin⁹ de ramponibus p.l.ſi qs a
filio.§.ſi pti.de le.j.⁊ hoc tꝫ ibi Bar.p.l.ij.§.deide.de ori.iur.
vbi pars expulſa leges fecit q̃ obſeruate fuerunt.cuilibet eñ
eſt licitũ facere collegiũ ad ſuã iuſtitiã ꝯſequendã.vt not.in.l.
j.§.j.qõ cuiuſq; vni.no.Vñ ſi faciũt ſindicũ ad cõpromitten⸗
dũ cũ intrinſecis ad faciendũ pacẽ cũ eis licitũ eſt.⁊ ita obſer
uatur de facto ſm Bar.in.d.§.ſi pti.vbi q̃rit ſi vna ps eſt ex⸗
pulſa de ciuitate pars q̃ remanet intus ſubmittit ciuitatẽ alte
ri ⁊ etiã ps q̃ eſt extra quẽlibet ſeparatim an valeat.dicit ar⸗
guẽdo vr̃ ꝙ nõ.qꝛ debẽt ſimul ꝯuenire i vnũ.vt.l.ij.de decre.
decu.li.x.⁊ hoc vr̃ ſenſiſſe Bonifacius papa in qbuſdã lr̃is p
eũ ꝯceſſis ciuibus Tudertenis vbi caſus iſte occurrit.

a ¶ Tanq̃ vniuerſitas Tal' pars a damnificãs aliã iniuſte tenet̃ ad dãna ⁊ itereẽ. Bal. in.c.j. §.iniuria.de pace iur.fir man. Inn. in.c.j. s̃. qõ met.cã.Alex an.in.l.in⸗ iuriarũ.ff. de iniur.

1 ¶ Edictũ nũtiationis noui operis cõpetit ad res ſoli.
2 Nũtianti ſufficit dicere ꝙ edificiũ ſit in ꝑiudiciũ iuris ſui.
3 Nũtiatio eſt q̃dã defenſio.nec refert ꝯcipiat̃ p v̓bũ nũtio no⸗
uum opus:vel p v̓ba ꝓhibeo ne edifices.nu. 4.
5 Edificãs an poſſit ſpernere nũtiantẽ p oblationem cautiõis.
6 Nuntiatio noui ope.poteſt ſperni vbicũq; dilatio eſt pericu⸗
lum allatura.
7 Appellari põt ab interlocutoria.
8 Cauſa an ſit inſerẽda in appellatiõe ab interlocutoria.

Significantibus. In optio⸗
ne eſt denũ
tiantis nouũ opus infra tres mẽſes de ꝑiudicio
docēat.an recepta cautione de ope demoliendo
ſtatim edificari pmittat.h.d.cũ.c.ſeq.⁊ in prima
factũ narratur.in ſcða iudex datur ibi:ideoq;. ¶ Not.primo
ꝙ iſte ꝯ ꝓhibitioneꝫ edificabat in platea.⁊ per hoc datur in⸗
1 telligi ꝗ ꝙ iſtud edictũ cõpetit ad res ſoli.vtrũ aũt ad illa que
adherent ſolo:puta edificatur in arbore.dic:vt.l.j.§.hoc autẽ
edictũ.ff.eo.⁊ pondera verbũ edificabat qõ innuat ꝙ ad hoc
vt locũ habeat edictũ edificatio ſit in fieri.qõ dic:vt.l.j.§.põt
2 aũt.⁊.l.p̃tor.§.ſiue aũt.ff.eo.¶ Scðo no.ꝗ ꝙ ſufficit nũtianti
dicere ꝙ edificiũ ſit in ꝑiudiciũ iuris ſui.qõ an ſufficiat dic p
Bar.in.l.j.in prin.in.vj.q.ff.eo.vbi dicit ꝙ ſicut in libello dꝫ
ita clare dicere:ꝙ aduerſarius petens poſſit declarari velit ce
dere vel ꝯtendere.vt.ff.de eden.l.j. Ita in denuntiatione alr̃
põt ſperni.¶ Tertio no.ꝙ hic querela fuit ꝓpoſita corã ar⸗
chidiacono.dicit Io.and.ꝙ aliquo iure ſpũali iſte erat iudex
illius laici:vt ſic nõ obſtet.qõ no.Spe.in ti.de ſatiſda.ꝓpe ſi.
v̓.quid ſi clericus.¶ Aduerte tñ.innuit Io.and.ꝙ ille cui ſit
nũtiatio ſuſtineat partes rei vt ſic debeat corã ſuo iudice con
3 ueniri.alibi dꝛ ꝗ ꝙ nũtiatio eſt q̃dã defenſio.vt no.Bar.in.l.de
pupillo.§.ſerno.ff.eo.qõ dic plene p Bar.in dicta.l.§.ſi ꝓcu⸗
rator.⁊.§.qui remiſſi.vbi dꝛ ꝙ qui petit remiſſionem ſuſtinet
partes rei.⁊ addit ad.q.Spec.de illo qui petit reuocari tenu
tam an dicatur actor:vel reus vt ſciamus vbi ſit excõicat⁹ vel
exbãnitus debeat admitti vel nõ.qõ dic per eũ.vt in dicto.§.
4 ſi ꝓcurator.¶ Quarto no.ꝙ dicit tex.ꝓhibentibus ꝗ ꝙ non
refert ꝯcipiatur nũtiatio p hec verba nũtio nouũ opus:vel p
iſta ꝓhibeo ne edifices.qõ dic:vt.l.de pupillo.§.meminiſſe.p
Bar.⁊ aduerte qꝛ iſti allegabant plateã ad coꝝ eccl̃iam ptine
re.⁊ ſe nitebantur ex dñio:⁊ ex poſſeſſione:quo caſu annun⸗
5 tiatio fieri poſſit.dic:vt dixi.s̃.¶ Quinto no.ꝗ an ille qui edi
ficat poſſit ſpernere nũtiantem p oblationem cautionis.tex.
iſte innuit ꝙ ſic:niſi ille cui ſit nũtiatio velit ſtatim de iure ſuo
docere:vt iſti clerici faciebãt.tũc eñ ſicut exceptio incõtinenti
ꝓbanda impedit executionem ſnĩe.vt.l.iiij.§.ꝯdẽnationẽ.ff.
de re iudi.ita impedit edificare volentẽ in executione operis.
põt ergo qui nũtiat dicere ſatiſdare volenti hodie ꝯſtat:ho⸗
die agitur.quo caſu licet ille cui ſit nũtiatio ſit parat⁹ ſatiſda⸗
re:dꝫ tñ expectare ⁊ opus differre per tres mẽſes.vt.j.c.pxi.
⁊.l.ſi.C.de edi.priua.Si v̓o dñs nũtiat:⁊ ſtatim oblata ſatiſ⸗
datione nihil dicit tunc ſtatim ſit remiſſio.qõ dic:vt no.Bar.
in.l.p̃tor.§.ſi paratus.ff.eo.vbi etiã quid iuris ſi ille cui ſit re
nuntiatio ita dicit ibi etiã querit an ſufficiat dicere ſum para
tus ſatiſdare:vel debeat ſecum ducere fideiuſſores:⁊ tenet ꝙ
nõ ſufficit dicerẽ:niſi ducat.allegat.l.ſeruus ſi heredi.in ſi.de
ſtatu li.⁊.l.qui dotem.§.idem rñdet.de ſolu.¶ Sexto not.ꝙ
tex.iſte vtitur verbo cautionem qõ minus importat ſi a iure
profertur:ꝙ̃ verbũ ſatiſdatio.vt.l.ſancimus.C.de v̓bo.ſigni.
Sed iura in hac materia videntur velle:ꝙ ſi ſit nũtiatio pro
priuato intereſſe:debeat ſatiſdari.vt.l.nõ ſolum.§.ſed cauſa
iur.ff.eo. vbi Barto. diſtinguit ꝙ aut nũtiatio ſit in publico
⁊ tunc aut publici iuris tuendi cauſa.⁊ tũc ſufficit nuda pro⸗
miſſio.vt dicto.§.ſed cauſa.⁊.l.nõ cogendum.§.qm ita.de ꝓ⸗
cura.aut ſit priuati iuris tuendi cauſa.⁊ tũc ſequitur ſatiſda⸗
tio.vt in dicto.§.ſed cum.a ꝯtrario ſenſu.⁊.l.pretor.§.hoc in⸗
terdictum cõpetit.eo.titu.ſm vnam lecturã.aut ſit cauſa dã⸗
ni infecti:⁊ tunc ſatiſdatur.vt.ff.de dã.infec.l.pretor.in prin.⁊
§.de opere.quãdoq; nũtiatio ſit in priuato:⁊ tunc aut ſit pri⸗
uati iuris pſeruandi:⁊ requiritur ſatiſdatio.vt dicto.§.ſꝫ cũ.
aut cauſa repellendi dãnum.et tunc ſufficit repromiſſio.vt.l.
pretor.in prin.ff.de dam.infec.vbicũq; auteꝫ dixi ſufficere ꝓ⸗
miſſionem:intellige in principali. Ille v̓o qui interuenit no⸗
mine alieno debet ſatiſdare.vt.l.de pupillo.§.qui remiſſionẽ
6 eo.ti.Et no.ꝗ ꝙ vbicũq; dilatio eſt periculuꝫ allatura poteſt
ſperni nũtiatio.vt.l.de pupillo.§.ſi quis riuos.⁊ in alijs caſi⸗
bus prout dixi.s̃.eo.c.j.in prin.ff.eo.per Bar.in prima qõne.
⁊ idem qñ preſtatur ſatiſdatio.nõ eñ expedit tunc venire ad

pictorem.vt.l.de pupillo.§.ſi is cui.vbi p Bart.hic tñ illi qui
nũtiauerũt adiuerũt iudicẽ:qd fieri põt.vt ea.l.§.meminiſſe.
¶ Septio no.ꝙ qñ ẽ qd de prioritate vel poſterioritate actuũ
dirimẽdoꝝ p iudicẽ in qbus ſi ordo iuris puertit licite appel
7 latur.ↄcor.c.exhibita.de iudi. ¶ Octauo not.† ꝙ ab interlo⸗
cutoria appellaꝉ.ꝛ ꝙ iudex ap.nõ ſolũ reuocat ſniam iudicis
male iudicãtis:ſed etiã ſtatuit in cã qd fiendũ.ꝛ de iſta interlo
cutoria tractat hic Inn.ꝛ aduerte qꝛ iſte archidia.admiſit ap
pellationẽ fruſtratoriã.qꝛ eius ſnia erat viri ↄſona:vt.j.c.px.
qd facere non debuit:tñ ſi admiſit cã intelligiꝉ deuoluta.vt.c.
cũ appel.de app.li.vj.dñs Io.an.de ap.ab interlocutoria ali
qua hic tangit.ꝛ primo an liceat appellare ab interlocutoria.
dic ꝙ ſic ſm canones.ſ.de teſti.ſignificauerũt.ſed de iure ci⸗
uili nõ appellaꝉ ab interlocutoria:vel a grauamine añ diffini
tiuã:niſi in caſib⁹.ſ.de appel.ſup eo.ij.qs caſus hic tãgit ſed
latius ipos pſeqre p Bar.in.l.ij.ff.de app.re.ꝛ.l.añ finẽ.C.q
Ponit queſtionem. ap.nõ reci.ꝛ.l.ab arbitro.qui ſatiſda.cog. ¶ Ulterius qritur
8 † an in appellatiõe ab iterlocutoria ſit cã inſerẽda.dicit ꝙ ſic
imo nõ põt aliã cauſam pſeq ꝙ exp̃ſſam.ꝙ ſec⁹ eſt in appel⸗
latiõe a diffinitiua.qd dic.vt in cle.appellãti.de ap.ꝛ.l.ſcio.ff.
de ap.ꝛ.l.j.in fi.cũ.l.ſe.co.ti.vtrũ aũt ſit cenſenda cã legitima
ſi dicat appellãs:ꝙ ſnia eſt iniuſta.ꝛ ſi nõ exprimat in quo vel
qualiter.ſentit Inno.ꝙ ſic lꝫ dicat ꝙ eſt melius ſi ſic dicat.di
co ſniam iniuſtã:qꝛ ex teſtibus inſtrũs vel alijs pductis vel ali
ter ↄtrũ pnũtiare debuerat.primam eñ formã dicit nimis ge
neralem:ſicut ſi diceret appello:qꝛ me grauatis:ꝛ nõ exp̃mit
in quo.qd pſequere hic per eum.

¶ De priuilegijs. Rubrica.

¶ Abutũtur quãq ſubditi ſuis indulgẽtijs ꝛ p̃uilegijs:ideo
poſt tractatũ ꝛc.vel aliter dictũ eſt.ſ.de exceſ.pla.ꝛ ſubditoꝝ
delinquentiũ ↄ ius cõe:ſed qꝛ interdũ delinquũt ↄ ius ſingu
lare:priuilegia ↄceſſa alijs violãdo:vel ipi priuilegiati ↄ teno
rem priuilegioꝝ delinquũt.Ideo ſtr hi puniãtur pſeqtur
hec rubrica.habeꝉ de materia.xxv.q.ij.iij.di.priuilegia.ix.q.
iij.§.ſola.vſq ad fi.xi.q.iij.priuilegiuꝫ.xij.q.ij.qui ꝛ humanis.
Repetiꝉ in.vj.ꝛ de.ↄgruũt multa iura huic ti.ſ.de reſcrip.cũ
ordinẽ.ꝛ.c.ex pte.vbi p̃uilegiũ ↄcediꝉ punire ppriã offenſaꝫ.
de elec.nihil.de trãſla.c.fi.de tranſact.c.j.de fo.cõpe.c.dilecti.
de iudi.cũ veniſſent.cũ multis ſilibus hic p Io.an.

1 Maiores dignitates maioribus populis cõueniunt.
2 Dignitas ẽpalis vileſcit ex magno numero ẽpoꝝ.
1 Epiſcopalia. Not.primo † ma⸗
iores dignitates
maiorib⁹ pplis ↄuenire.ꝛ ſic maiorib⁹ priui
legijs decorari.vij.ſacratiſſime leges nõ niſi
in regijs ciuitatib⁹ ſunt docẽde.vt in prima
ↄſtõne.ffoꝝ.ꝛ de cle.nõ reſi.c.iue.Itẽ cã cõ⸗
miſſa a ſede ap̃lica nõ niſi in ciuitatib⁹ ꝛ locis inſignibus ven
tilari debẽt.vt.c.ſtatutũ.poſt pncĩ.de reſcrip.lib.vj.ſilr in alia
materia lex diſtinguit inter minores maiores ꝛ maximas ci⸗
uitates.vt.l.ſi duos.§.eſt aũt.de excu.tu.ꝛ.l.ſed reprobari.§.
valde tñ.ꝛ.§.in roma.co.ti.ꝛ.l.nõ tñ.§.ij.co.titu.q ergo ſpãli
nõ ſunt digna ſingulariter ſunt notãda.alr videntur neglecta.
vt.l.itẽ labeonẽ.ff.de iniurijs. ¶ Scdo no.rationem vt habe
2 tur ꝛc.† ex magno eñ numero ẽpoꝝ vileſcit ẽpalis dignitas
ſilr ex breui nũero ſubiectoꝝ.vñ eccl.in multitudine ppli glo⸗
Opponit in cõtrarium. ria regis:in paucitate plebis ignominia pncipis. ¶ Oppo.
glo.de.c.legimus.xciij.diſt.ſo.vt in ea.ꝛ idẽ no.lxxxvi.di.ẽpi.
vbi idem tꝫ.tãgit hic Io.and.quõ paup ẽps ↄtẽnitur.diues
aũt honoraꝉ.ꝛ refert hyſtoriã de abbate male iduto:male re⸗
cepto:ꝛ eo poſtea redeũte cũ cappa ſplẽdida honorato ꝛ cap
pe grãs referente.vñ Hiero.Ille ſanctior eſt q eſt ditior.
1 Priuilegia ſua ſeruãda ſunt laicis in foro eccliaſtico.
2 Laicus delinqndo ↄ ecclĩam puniẽdus eſt in foro eccliaſtico.
3 Coercens malos nõ dꝛ agere ↄ legẽ:ſed legi fauere.
Sicut. Nõ obſtãte priuilegio fori punitur p ec⸗
cleſiã laicus eccliẽ malefactor. ¶ No.pri
1 mo † ꝙ in foro eccliaſtico ſua priuilegia laicis ſunt ſer
uãda.ſicut ecõuerſo clicis i iudicio ſeculari.iuxta no.ſ.ti.j.c.j.
2 ¶ Scdo no.† ꝙ laicus delinquẽdo ↄ eccliãꝫ puniẽdus eſt in
eccliaſtico foro.ↄcor.ſ.de fo.cõpe.c.cũ ſit gñale. ¶ Tertio no.
ꝙ nõ dꝛ violentiã inferre q maleficos punit.ↄcor.ſunt in glo.
3 ¶ Quarto no.† ꝙ nõ dꝛ agere ↄ legẽ ſed legi fauere qui ma⸗
los coercet.Iuuaꝉ eñ ptãs ſecularꝭ p eccliaſticũ ꝛ ↄ.vt.ſ.ti.
pxi.c.j.ꝛ arguit Hoſti.ꝙ cũ ↄdicit canon legi vtriq ſtetur in
foro ſuo.C.de iuſti.C.cõpo.l.j.§.fi.ꝛ.x.di.lege.qd eſt veruꝫ in

tpalibus ſaluis interpretationibus dubioꝝ:in quibus deficiẽ
te lege dicit ſtandũ canoni.qd dic:vt dicto.c.j.
1 Religionẽ nouã plãtare ſpectat ad papã:nec pt p aliũ iſtitui.
2 Religioſi nõ debent recipe de manibus laicoꝝ eccleſias ꝛ deci
mas ſine conſenſu ẽpi.
Nec debẽt admittere ad diuina excõicatos ꝛ notatim interdi
ctos ab ipſis.nu.3.
4 Religioſi nõ pñt remouere ẽpis incõſultis inſtitutos in eccle
ſijs ad ipos non ſpectantibus pleno iure.
5 Priuilegiati ñ pñt celebrare i ecclĩa iterdicta niſi ſemel i ãno.
6 Corpora defũctoꝝ nõ pñt ſepeliri i ecclĩa:niſi ſint p̃uilegiati.
7 Confratres qui gaudeant priuilegio priuilegiatoꝝ.
8 Priuilegiũ ↄceſſum certo ordini non perditur per abuſum
aliquorum dicti ordinis.
9 Eccleſie parochiales qualiter poſſint pertinere religioſis.
10 Clerici tenentes eccleſias a religioſis exemptis corã quo de⸗
beant conueniri.ꝛ nu.11.
Et ſi patroni egeant an debeant eis ſubuenire.nu.12.

Cum ꝛ plantare. Religioſi etiã exẽ
pti eccliãs et deci⸗
mas recipe a laicis nõ debẽt ſine dioceſanoꝝ ↄſenſu
excõicatos:ꝛ interdictos vitare teneꝉ i eccliĩs ſuis
quo ad tpalia dioceſani inſtituere ꝛ deſtituere ꝛ curam plebis
gerere debẽt hoſpitalarij ꝛ tẽplarij:ſemel in anno celebrãt in
ecclĩa iterdicta:nec tũc ibi tumulãtur mortui:ꝛ eoꝝ cõfratres
q nõ in totũ trãſierũt ad eos ſubiecti ſunt ordinarijs.h.d.ſũt
tres ptes principales.primo ponit exordiũ ꝛ ipoꝝ querelam
deciſam.ſcdo pnidet.tertio puiſionem prorogat:ꝛ ↄfacienti
bus penã iponit.ſcda ibi:eccliãs.tertia ibi:ꝙ aũt.ſcde partis
ſunt quinq:vt ptꝫ ex ſumma.ſcdm ibi:excõicatos.tertium ibi
eccliĩs.quartũ ibi:ꝙ ſi.quintũ ibi:de cõfratribus. ¶ No.pri⸗
1 mo † ꝙ plantare nouã religionẽ ſpectat ad papã:nec põt per
aliũ inſtitui:ꝙ p eũ.vt.ſ.de reli.do.c.vlti.nec ſufficit plantare
niſi plantatã foueat.ꝛ qualr fouere dicatur tex.declarat.cum
ſcꝫ recta nutrit:ꝛ praua corrigit.nullus ergo nutriat qd debe
ret delere:nec deleat qd deberet nutrire:ſicut fecit ẽps Colu⸗
brieñ.ſ.de exceſ.p̃la.c.tanta. ¶ Scdo no.ꝙ ad papã ſpectat
puiſione ſcãdalum oriatur ppter priuilegia q ↄceduꝉ.cũ eniꝫ
poſſit ſine piculo priuilegiũ nõ ↄcedi:ↄcedendũ nõ eſt cũ ſcan
2 dalo alioꝝ.ſ.ti.j.c.ij.ꝛ de ſepul.c.j.li.vj. ¶ Tertio no.† ꝙ ec⸗
cleſias ꝛ decimas religioſi nõ debẽt recipe de manib⁹ laicorũ
ſine cõſenſu ẽpi.ſ.de dona. conſultationibus.ꝛ.c. paſtoralis.
3 ¶ Quarto no.† ꝙ excõicatos ꝛ notatim interdictos ab ipis
religioſi nõ debẽt admittere ad diuina.non tñ ſunt irregula⸗
res ſi admittãt:lꝫ grauiter peccẽt.de ſen.excõ.is qui.lib.vj.ta
les aũt qui ſcienter ſepeliũt ſunt excõicati ipo iure.p cle.eos.
de ſepul.ꝛ idem q ſepeliunt interdictos vel manifeſtos vſura
rios.vt ibi:nec aliq ſup nõ obſeruãtia iterdicti pñt etiã ↄſue⸗
tudine ſe tueri.vt.ſ.de ↄſue.c.cũ inter nos.obſtat tñ quãq pri
uilegiũ.j.co.§.ꝙ ſi. ¶ Quinto no.de cura ꝛ gubernatiõe ec⸗
cleſiarũ q ad exemptos nõ ptinẽt pleno iure.ad ẽpm eñ ſpe⸗
ctat cura plebis:ꝛ ad ipos cura tpaliũ.quã materiã hic pſeq⸗
4 tur Io.an.ꝛ.j.dicã. ¶ Sexto no.† ꝙ inſtitutos in talib⁹ eccle
ſijs ad ipos nõ ſpectãtib⁹ pleno iure non pñt remouere ẽpis
incõſultis:nec valet ↄtria ↄſuetudo vel ſtatutũ.vt.j.de ca.mo.
5 c.vno.li.vj. ¶ Septimo no.† ꝙ in ecclĩa iterdicta nõ pñt etiã
priuilegiati celebrare:niſi ſemel in anno.dicit Io.an.ꝙ iſtud
verbuꝫ ad ecclĩam interdictã ꝛc.tutũ eſſet exponere.i.in loco
interdicto p decre.vt priuilegia.j.co.facit qd no.j.e.c.tuarũ.i
6 glo.ij.ꝛ de ſen.excõ.c.vlti.li.vj. ¶ Octauo no.† ꝙ tpe interdi
cti nõ pñt ſepeliri in ecclĩa corpora defunctoꝝ:niſi ſint priuile
giati:vel cõfratres q poſſint ibi ſepeliri.qd dic:vt.j.e.c.vt pri⸗
uilegia.lib.vj.vel dic:ꝙ licꝫ ibi poſſint ſepeliri nõ tñ cũ ſolẽni
officio.ꝛ hoc mõ facit iſta lr̃a ad decre.vlti.j.de ſen.excõ.li.vj.
ſcꝫ ꝙ licet certis tpibus liceat publice celebrare tpe gñalis in
terdicti:nõ tñ tunc licet ſolẽniter mortuos ſepelire.de hoc in
7 dicta cle.eos.de ſepul.in glo.hoc dicit. ¶ Nono no.† q cõfra
tres gaudeãt priuilegio priuilegiatoꝝ.Illi eñ ſoli gaudent
qui ſe ꝛ ſua obtulerũt nõ qui ſibi bona ppria reſeruarũt:ſub⸗
iacent eñ tunc ẽpo ſicut prius.ꝛ no.hic Hoſtiẽ.ꝙ ẽps delicta
per poteſtatẽ nõ libelli oblationeꝫ.remittit ad no.ſ.de ſimo.
c.lꝫ heli. ¶ Decimo no.ꝙ iura loquentia de fratrib⁹ templi
ꝛ hoſpitalarijs extenduꝉ ad alios religioſos. ¶ Ultimo no.
8 † ꝙ priuilegiũ ↄceſſum certo ordini nõ perditur per abuſum
aliquoꝝ dicti ordinis.etiã quo ad ipos abutentes.licꝫ alr pu
niãtur.qd ergo dꝛ p abuſum pdiꝉ priuilegiũ.vt in regula pri
uilegiũ.xi.q.j.habet locũ cum qs abutitur priuilegio ſibi ſpe
cialiter ↄceſſo.ſecus ſi ordini ſuo.ad hoc.ſ.de fo.cõpe.ſi dili⸗
gẽti.ar.j.co.ſi de terra.ſed facit p.qꝛ nõ abuſus ſed pſcriptio
eſt cauſa

Ponit queſtiones.

9 eſt cauſa priuationis illoꝝ ꝺnš Jo.an.poſt Inno.ꝛ Hoſtié. tractat hic de iſtis eccleſijs ptinentibꝰ ad religioſos.nā qñq̃ ſpectāt ad ipſos nō pleno iure.ꝛ tūc inſtitutio ꝛ deſtitutio ſpectat ad ep̄m.ad p̄ntationē tñ religioſorū.qñq̃ v̄o ſpectāt ad ipſos pleno iure:ꝛ tūc ad regendā eccliam ipi inſtituūt rectorē:ipo tñ prius ep̄o p̄ntato.vt ab ipo recipiat curā ppli non exempti.ꝛ de illa cura tm̄ tenebitur ep̄o rn̄dere:ꝛ q̄ret in viſitatione ſua ep̄o.quō illi miniſtret ſacramenta:ꝛ quō celebret pp̄ſo diuina officia.exemptis v̄o rn̄debit talis rector de tēporalibus:hoc eſt de adminiſtratiōe rerū tpaliū:nō ſolū q̄s ipſi exempti dederūt eccl'ijs:ſed etiā q̄s dederūt alij ꝛ nō ſolū de puentibꝰ tpaliū:ſed ſpūaliū.vt decimarū ꝛ ſimiliū.tenētur ergo clerici ꝛ p̄ſbyteri inſtituti p̄dictis eccleſijs dictis religioſis reddere rōnem.ar.š.de accu.q̄liter.ꝛ qđ no.Jo.and.de reſti.ſpo.cū ad ſedē.in glo.no.libellū.in fi.ꝛ de excep.c.cū venerabilis.in p̄n.in glo.vt de ipis.an aūt dicti religioſi poſſint inquirere de plano ſine iuramēto de vita clericoꝝ ꝛ ſtatu eccliarum vtrū ſint obligate vel nō:ꝛ q̄liter poſſeſſiones gubernentur. dicit q̄ ſic.dū tñ ſi reperiāt aliquē corrigendū diocesano denūtient:ꝛ nō manū correctionis apponant.xvj.q.vij.filijs.de ſtatu mo.c.penul.§.ordinetur.ꝛ.c.fi.š.q̄ ſi abbas.nā ꝛ metropolitanus nō dꝫ hoc facere:niſi primo dioceſano denūtiet.de cēſi.romana.§.ſane.li.vj.Itē qđ dixi de ratiōe reddēda ipis religioſis nō intelligas q̄ poſſint redditus dicte eccl'ie etiam pleno iure ſubiecte ſibi applicare:ſed tm̄ penſionē quā pcipere ꝯſueuerūt:quā augere nō poſſent.Iuxta no.š.de cēſi.c.phibemus.ꝛ hoc verū:niſi eccl'ia eſſet religioſoꝝ vſibus deputata:tūc eñ de oībus tpalibus eſt eis reddenda rō:ad q̄s ſpectat.j.eo.paſtoralis.ſalua tñ portione ꝯgrua:q̄ eſt in vicario ppetuo aſſignāda.vt ptꝫ in eo qđ legit̄ ꝛ no.in.c.extirpande.§.cū igitur.š.de p̄ben.ꝛ eo.ti.c.j.lib.vj.Cōclude ergo q̄ qñq̃ ad religioſos ſpectāt eccl'ie non pleno iure.et hoc mō duplr:vno mō quo ad ꝓtectionē ꝛ gubernationem:alio mō quo ad fructuū acq̄ſitionem ꝯgrua portione vicario aſſignata.vt ex p̄dictis ptꝫ.¶ Scđo q̄ro dictū eſt.š.de quibus p̄ſbyteri inſtituti in dictis eccl'ijs ſubiectis religioſis exemptis debeāt eis rn̄dere:ꝛ de q̄bus ep̄o.quid ergo ſi dicti p̄ſbyteri ꝯueniantur ſup poſſeſſionibꝰ.Item qđ ſi religioſi in eiſdē eccl'ijs morantes delinquūt corā quo debēt ꝯueniri:an corā abbate exepto an corā ep̄o.Itē qđ ſi religioſi egeāt:an p̄ſbyteri taliū eccl'iaꝝ debeāt ſibi ſubuenire.ꝛ qđ iuris ſi vacāt dicte eccl'ie.an cuſto-

10 dia ſpectet ad ep̄m:an ad eos.¶ Circa primū de ꝯuentiōe ꝓbāt q̄ debeāt ꝯueniri ſub patronis exēptis.q2 tales exēpti vices epoꝝ gerūt.xij.q.ij.c.ſi quã.ꝛ.c.placuit.nec debēt tales p̄ſbyteri alienare:vel maximas cauſas agere ſine ꝯſenſu patronoꝝ exemptoꝝ.de hoc vide qđ no.š.de reſcrip.edoceri.et pleniꝰ de reſti.ſpo.olim.j.ꝛ de trāſac.c.ij.ꝛ p̄dicta vera in exēptis.nō exempti v̄o nullā hn̄t iuriſditionē in talibꝰ eccleſijs eis ſubiectis.ſup quo vide qđ no.de offi.or.quāto.nec bn̄ficiorū collatio.ſed tm̄ p̄ntationē.š.de iure pat.c.fi.nec hn̄t ſe in-

11 tromittere de ſpūalibus:ſicut expreſſe ꝓbatur hic.¶ Circa ſcđm ſi delinquāt in eiſdē eccl'ijs qui morātur.vbi dicit q̄ abbas nō poterit ſedere in parochijs ꝓ tribunali ep̄o ꝓhibente ꝑ id qđ legitur ꝛ not.š.de auc.ꝛ vſu pa.c.ex tuarū.niſi ex p̄uilegio vel ꝯſuetudine ſibi cōpetat.š.ti.j.c.accedentibꝰ.ꝛ de fo.cōpe.c.cū ꝯtingat.corriget ergo tales dioceſanus.eo.ti.ꝓhibentes.§.in eo.facit qđ no.š.de offi.archi.c.fi.¶ Circa tertiū

12 ſi pſoni egeāt.dic q̄ de ꝯſenſu ep̄i ꝛ nō aliter debēt eis dicti p̄ſbyteri ſubuenire.š.de iure pa.nobis.ꝛ de cen.cū apl's.§.inhibemus.circa quartū.ſ.cuſtodiā taliū eccl'iarū vacantiū dic q̄ ſpectat ad patronū eccl'iaſticū.ſ.vt ꝯſeruet:nō vt ſibi vſurpet iuxta no.š.ð offi.or.cū nos.ꝛ de appel.c.bone.§.j.vbi de hoc.ꝛ de inſti.c.cū veniſſent.¶ Ultimo dicit Jo.an.q̄ ſi ep̄o ꝑ ſe ꝛ pſonis clericis de ꝑ ſe imponat̄ collecta q̄ iſti p̄ſbyteri contribuēt cū p̄dictis patronis exemptis ꝛ nō cū ep̄o qđ no.

1 Priuilegia a ſuperiore conceſſa tenetur et debet p̄latus inferior obſeruare:ꝛ exequi.

2 Priuilegiati pro ſuis iuribus conſequendis agunt coram ordinario qui illis tenetur miniſtrare iuſtitiam.

3 Pena capi.cum eterni.de iudi.lib.vj.an vendicet ſibi locum contra contēnentes priuilegia.

4 Priuilegium proprium meretur amittere qui priuilegiū alteri conceſſum negligit executioni mandare.

a ¶ Suis p̄uilegijs.priuilegiū an bn̄ diffiniat̄ q̄ ſunt q̄ſi priuate leges. Uide a Jo.ð turre cremata in c.p̄uilegia.iij.diſtin.

Dilecti. Suis priuilegijs[a] eſt priuādus qui p̄uilegijs derogat alioꝝ.primo ponit q̄relā.ſcđo p̄uidet ibi:ꝑ certo.¶ Not.p̄mo q̄ priuilegia a ſuperiore ꝯceſſa tenet̄ ꝛ dꝫ p̄latus inferior obſeruare:ꝛ exequi:ac priuilegia corā eis ꝓducta diligē-

2 ter inſpicere.j.ca.porro.ꝛ.c.recepimus.¶ Scđo no.q̄ priuilegiati ꝓ ſuis iuribus ꝯſequendis agūt corā ordinario:qui illis miniſtrare iuſtitiā tenētur.al's puniūtur.vt in iuribꝰ alle.

3 in prima glo.¶ Utrū aūt ꝯ̄ iſtos ꝯtēnentes talia p̄uilegia vēdicet ſibi locū pena.c.cū eterni.de re iudi.li.vj.Hoſt.q̄ nō.cū illa decre.puniat facientē nō negligentē.alle͛at in ꝯ̄riū de ſimo.c.nemo.ꝛ qđ ibi no.dicit tñ primū tutiꝰ al's infiniti negligentes laquearētur:ꝯ̄riū tenuit de app.c.legitima.li.vj.ꝛ ibi

4 ꝑ Jo.an.ſup glo.caueāt.¶ Ultimo no.q̄ priuilegiū ꝓpriū meret̄ amittere qui priuilegiū alteri ꝯceſſum negligit executioni mandare.ꝛ eſt nouus modus p̄uilegiū amittendi.facit ad no.ꝑ Inno.in.c.intelleximus.de adul.de illo q cōmittit in vnā legē an iuuetur bn̄ficio alterius vel eiuſdē in alia cā.

1 Priuilegiati ñ pn̄t excōicatos admittere ad ſepulturā.

2 Ordinarius poteſt qđ illicite attētatur ab exemptis propria authoritate retractare.

3 Ep̄s an poſſit procedere ꝯ̄ exēptos qui excōicatos ab eo admittunt ad diuina vel ad eccleſiaſticam ſepulturam.

4 Cōicans excōicato iam mortuo ip̄m ſepeliendo vel corpus lauando ſiue veſtiēdo an incurrat excōicationē.

In hec. Etiā priuilegiati qui ſepeliūt mortuos illos exhumulare tenētur.primo ꝯſultatio.ſcđo rn̄ſio ibi:mādamꝰ.¶ No.pri-

1 mo q̄ priuilegiati nō pn̄t excōicatos admittere ad ſepulturā:nec refert an cemiteria ſint hoc caſu

2 ꝯtigua vel nō.¶ Scđo no.q̄ ordinarius pōt qđ illicite attētatur ab exēptis ꝓpria aucte retractare.vn̄ de locis quantūcūq̃ p̄uilegiatis pōt extrahere oſſa excōicatoꝝ.dicit tñ Jo.an.eccl'ias hoſpitalioꝝ nō fore exēptas.vt no.j.c.recepimus.ſup.j.glo.ꝛ ſicut nō pn̄t exēpti admittere ad ſepulturā excōicatos:ita nō pn̄t admittere ad diuina.vt.j.eo.c.epoꝝ.facit.j.de ſepul.cle.eos.vbi exempti excōicati ſunt ipſo iure admittendo excōicatos ad ſepulturā et alios.de quibꝰ ibi.¶ Pro

3 declaratiōe.c.primo q̄ro an ep̄s ꝓcedere poſſit ꝯ̄ exēptos q excōicatos ab eo admittūt ad diuina:vel eccl'iaſticam ſepulturā.vr̄ q̄ ſic.cū priuilegia exemptiōis ad hos caſus nō ſe extēdant.š.eo.cū in eccl'ijs.§.excōicatos.ꝛ de ſen.excō.nulli.Itē q2 tales delinquūt in rē nō exemptā.ergo nō puniūtur.j.eo.patentibꝰ.Itē q2 priuilegiū nō daꝛ vt iuuet ad delinquēdū.de ꝯſuc.ex pte.Itē priuilegiati coercent̄ ꝑ ordinariū ſi extra p̄uilegioꝝ ſuoꝝ tenorē excedāt.vt.d.c.patentibꝰ.facit i auc.vt iudi.ſine quoq̄ ſuf.§.volumus.vbi p̄ſes ꝓuicie punit legatū p̄ncipis:qui ibi excedit formā nō ſeruādo.In ꝯ̄riū facit q̄ nō poſſit illos punire.q2 ſunt exēpti:ꝛ delinquūt in loco exēpto.j.eo.c.j.lib.vj.Nō ob.hec decre.q2 non dicit:q̄ ep̄s poſſit punire exemptū:ſed q̄ pōt exhumare excōicatos ſepultos.Item hec decre.nō loq̄tur de exemptis.vt dixi.š.ſoluēdo dicas q̄ ſi pſona ꝛ locus ſunt exempti ep̄s nō puniet:ſecꝰ ſi pſona ſit exempta ꝛ nō locus ꝛ ita determinat Jo.an.hāc.q.in.c.

4 epoꝝ.in nouella.¶ Scđo q̄ro vtrū ille qui cōicat excōicato iam mortuo ip̄m ſepeliēdo:vel corpus lauādo:ſiue veſtiendo:an incurrat excōicationem.glo.j.dicit hic q̄ ſic.Idem Ala.et Phi.Hoſti.ꝯ̄.q2 mortuus nō cenſet̄ hō:nec v̄a cū eo pōt dici cōio:ꝛ q2 hoc in iure nō inuenit̄ exp̄ſſuꝫ:ſaluo qđ hēs.j.de here.c.ij.j.rn̄.li.vj.ꝛ in cle.eos q.de ſepul.ꝑ Hoſti.facit de peni.di.j.§.hoc idem.v̄.itē a mortuo velut ab eo q nō eſt ꝛc.qđ habetur Eccl'.xvij.Itē q2 cōio ꝓprie inter duos.ſicut de ꝯſenſu no.Jo.and.de ſpō.c.tue.Itē ceſſat rō q̄re excōicatis cōicare nō tenemur.vt.ſ.rubore ſuffulſi ꝛc.de excep.pia.lib.vj.Sꝫ de hole impio mortuo nulla ſpes eſt.Prouer.xj.facit.xxv.di.c.q̄lis.Sed ꝑ glo.facit:q̄ excōicatio non tollit̄ ꝑ mortē:imo lꝫ appareāt ſigna ꝯtritionis remanet tñ corpus excōicatū:niſi ſiat abſolutio.j.de ſen.excō.c.a nobis.ptꝫ hic ꝛ i dicta cle.eos q lꝫ eſſet mortuus participare alijs nō poſſit:tñ viui ſibi ꝑticipare pn̄t ſepeliēdo lauādo ꝛ veſtiendo vt.š.dixi.ꝛ q̄ mortuo cōicet̄ a viuo ꝓbāt iura de ſepul.ſacris.ꝛ.d.c.a nobis.ꝛ.xxiij.q.ij.c.j.Itē ꝯſtat q̄ ſi p̄dicta q̄ dixi mortuo nō exhibeātur:tenebit̄ plus cēſura eccl'iaſtica.ꝛ hec eſt vna cā p̄cipua ꝓhibitionis cōionis.vt.d.c.pia.ſufficit ergo q̄ hec abſit.lꝫ alie ceſſent vt.ff.de his q no.infa.l.liberoꝝ.ad hoc facit rō:q2 ſalutās excōicatū ligat̄ minori lꝫ ſalutāti nihil rn̄deat.xj.q.iij.c.excōicatos.ꝛ in hoc reſidet Jo.an.de quo etiā vide pleniꝰ ꝑ Pau.de leaꝫa.in cle.j.de ſepul.ꝛ ibi vide ꝑ glo.

1 Priuilegiū perditur ſi q̄s facit ꝯ̄ ſpatio.xl.annoꝝ.

2 Priuilegio certo ordini indulto pōt vnus priuilegiatis renūtiare in ſuum preiudicium.

3 Solutio ſola reſtituit obligationem extinctam.

4 Decimarum ſolutio nō pōt diminui ꝑ preſcriptionem.

5 Priuilegium non tollitur per contrarium vſum.

a ¶ Perdit a priuilegiũ. Adde videdũ Ioã. de turre cre. in c. priuilegiũ. xi.q.iij. vbi lata diſputat an priuilegium ſemel conceſſum poſſit amitti.

SI de terra. Contra priuilegium preſcribitur. xxx. annorũ ſpatio bo-
1 die. xl. i. eo. c. accedentibus. ¶ No. primo ꝙ perdit
priuilegium[a]: ſi qs facit contra ſpatio. xl. annoꝝ. alibi dicitur
ꝙ per vnum ↄtrarium actũ tñ: vt. s. de conſti. cũ acceſſiſſent.
ſolu. vt ibi. ¶ Secundo no. ꝙ papa mãdat ſolui decimas de
illa terra: dũtaxat de qua retro ſoluerunt. an ergo in alijs ter
ris duret priuilegiũ. credo ꝙ ſic. q: ius preſcriptione non tol
litur: niſi in re preſcripta dũtaxat: ſed in alijs ſaluũ manet. ſi-
cut a ↄtrario in acquiſitione dicimus. vt. s. de pſcrip. auditis.
2 facit. ff. qđ quiſqȝ iuris. l. iij. ¶ Tertio no. ꝙ priuilegio cer-
to ordini indulto poteſt vnus de priuilegiatis renuntiare in
ſuũ piudiciũ. ↄtra. c. ſi diligenti. s. de fo. cõpe. Sed ibi loqtur
de priuilegio generali totius ordinis clericalis fauore publi-
co introducto. hic de priuilegio indulto generi ſubalterno: ⁊
ad priuatũ cõmoduȝ ad hoc. s. de fo. cõpe. c. dilecti. ⁊. l. penul.
C. de pac. ¶ Quarto no. ꝙ licȝ annua ſolutio certo tempore
nõ inducat obligationẽ in futurum. vt. l. ſi certis annis. C. de
3 pac. ⁊. s. de cen. peruenit. ꝙ tamẽ ſola ſolutio reſtituit obliga-
tionem extinctã. ⁊ hoc eſt qđ dicitur ꝙ res facilius renaſcitur
ꝙ̃ de nouo naſcatur. ff. de teſtamentis. l. ſi teſtamentum. ⁊. l. ſi
vnus. §. pactus ne peteret. ff. de teſtamẽ. facit qđ no. s. de ↄſti.
c. cum acceſſiſſent. ⁊ intellige hunc tex. in eo qui ſoluit ſponte
ſciens ſe habere priuilegiũ. ſecus in ignorãte: vt. i. de reg. iur.
c. qđ latenter. qđ non certo verum in caſu iſto preſcriptionis:
vbi ſcientia vel ignorãtia ex parte eius ↄtra quem pſcribitur
nõ currat. vt. l. ſi. C. de pſcrip. long. tẽpo. ¶ Quinto no. textũ
4 dum dicit integre perſoluatis. ꝙ per pſcriptionem nõ põt
diminui ſolutio decimarũ. facit ad not. in. c. j. i. de deci. lib. vj.
5 ¶ Ultimo no. ꝙ p ↄtrarium vſum tollitur priuilegiũ ſicut
⁊ leges. vt dicit glo. facilius tamẽ tollitur priuilegium: ꝙ̃ ius
cõe. C. ad vellei. l. antique. ⁊ in aut. de nõ alie. §. q: vo.

1 ☞ Priuilegium conceſſum ſuper decimis non ſoluendis
vel alijs oneribus non extenditur ad bona poſtea queſita.
2 Priuilegij effectus pendet ex ipſo tenore.

PDro. Priuilegioꝝ tenor inſpiciẽdus eſt
⁊ ſeruãdus. ⁊ vno modo põt exem-
plificari per decre. nuper. s. de deci. exponẽdo qn
aliam. i. ꝙ nõ aliam. ⁊ ſupplẽdo vt in ſequẽti glo.
Sed ſi ſuppleas quã. ſ. habitatores ppꝛie. et tunc natura rei
ad quẽcũqȝ res peruenit non mutatur. s. de deci. c. cõmiſſum.
qđ eſt verum ſm Hoſti. de onere annexo ipi rei. eo. ti. paſto-
ralis. lectura glo. plus placet Hoſti. de ſta. mo. recolentes. s.
de cen. c. j. Utrũ aũt rei ↄditio varietur ⁊ mutetur iuxta cõdi
tionem ⁊ qualitatẽ pſone ad quã peruenit: dic vt. ff. de vſuca.
cum quidã. ⁊ de iure fiſ. l. fiſcus ⁊ melius. i. de iure pat. c. vno.
1 lib. vj. ⁊ pbat iſte tex. ꝙ priuilegiũ ↄceſſum ſup decimis nõ
ſoluendis vel alijs oneribus nõ extẽditur ad bona poſtea q-
2 ſita. vt dicto. c. nup. ⁊. i. eo. cũ capella. ¶ Scđo not. ꝙ totus
effectus priuilegij pendet ex eius tenore. idem dicit lex in cõ-
trouerſijs que pficiſcũtur ex teſtõ non eñ põt trãſigi nec ex-
quiri veritas aliter: ꝙ̃ inſpectis ↄiunctim verbis ipſius. vt. ff.
de trãſac. l. de his. ⁊. ff. queadmo. te. a. l. j. oportet ergo p illum
qui dicit ſe exemptum priuilegium exhiberi: nec ſibi de exem
ptione credendũ niſi oſtendat priuilegium. quod dic: vt. i. eo.
cum perſone. ⁊. c. diſtin. c. contra morem.

1 ☞ Eccleſia poteſt ſoluere penſionem in ſignum ſubiectio-
nis: nec eſt ſimonia eam eximere.
2 Solutio ſola cenſus nõ probet quem exemptum.
3 Uerba priuilegia inſpicienda ſunt.
4 Eccleſie omnes licet ſubſint pape: tamen aliquam poteſt ſpe-
cialius retinere.
5 Eccleſia ſi eſt exempta an eps perdat ius non ſolum in eccle-
ſia: ſed in clericis eccleſie. ⁊ nu. 6.
7 Exempti quando delinquunt an ratione delicti poterunt co
ram ordinario conueniri.
8 Emphiteota principis nõ eximitur a poteſtate ordinarij.

REcepimus. Solutio cenſus nõ pro-
bat quẽ exemptum: niſi
fiat ad iudiciũ libertatis. h. d. primo ponit inde-
ciſa ↄſultatio. in ſcđa riñſio ibi: ceterũ. ¶ No. pri-
1 mo ꝙ in ſignũ ſubiectionis etiã eccłia ſoluit cenſum: nec eſt
ſimonia aliquã eccłiam eximere ⁊ ptextu exẽptionis recipere
2 inde cenſum. vt. s. de reli. do. c. ↄſtitutus. ¶ Scđo no. ꝙ ſo-
la cenſus ſolutio nõ pbat quẽ exemptũ. põt eñ ſolui cenſus
multis reſpectibꝰ: ideo nõ infert neceſſario cauſaȝ nõ expſſaȝ
3 facit ad no. in. l. cũ de in rẽ verſo. ff. de vſur. ¶ Tertio no. ꝙ
inſpiciẽda ſunt vba priuilegij. cõcor. s. c. pxi. alibi dr ꝙ nõ te-
nor: ſȝ bulla ⁊ filũ. s. de cri. fal. c. lȝ. Sed ibi loqr de inſpectio-
ne ad aliũ effectũ: ſcȝ cũ dubitatur de veritate priuilegij. h vo
loqtur cũ de effectu priuilegij ↄtenditur. ſ. q̃ ſit eius ſubſtan-
tia: q̃ue effectũ pdncat. concor. s. c. pxi. ¶ Quarto no. ꝙ non
oẽs qui cenſum ſoluũt eccłie romane intelligũtur exempti et
tales ſunt dicit glo. tẽplarij hoſpitalarij ⁊ ciſtercieñ. Hoſtiẽ.
dicit ꝙ hi oẽs nõ ſunt exempti: lȝ in multis ſint priuilegiati.
de ciſtercieñ. pbat. s. de ſimo. ne dei. de tẽplarijs ⁊ hoſpitala-
4 rijs. i. de vbo. ſig. veniẽs. li. vj. ¶ Quinto no. ꝙ lȝ oẽs eccłie
ſubſint pape: tñ aliquaȝ põt ſpãlius retinere: quo caſu dr res
eccłie romane. In qbus quidã rebus gaudet quodã ſpeciali
priuilegio alijs eccleſijs nõ indulte. s. de pſcrip. c. cũ nobis. et
c. ſi diligẽti. ⁊. c. ad audientiã. papa eñ ⁊ imperator hñt ſpãle
patrimoniũ. vt pbatur in. l. bñ a zenone. C. de quadri. pſcrip.
facit. i. eo. c. ſi papa. lib. vj. Innocẽ. tractat pncipaliter tria ho
die terminata iure nouo. vj. libri. querit ergo primo: q̃ verba
priuilegioꝝ importent plenã exemptionẽ ⁊ q̃ non. diſtinguit
inter vba aſſertiua ⁊ narratiua qđ plene pſequere. vt. i. eo. c. ſi
5 papa. li. vj. ¶ Scđo q̃rit ꝙ ſi eccłia eſt exẽpta an eps pdat ius
nõ ſolũ in eccłia: ſed in clericis eccłie. in hoc dicas ꝙ exempta
eccłia monachi canonici ↄuerſi ⁊ perpetuo oblati intelligun-
tur exempti. nõ aũt pſbyter ibidẽ ab epo inſtitutus. q̃nqȝ exi
muntur canonici: q̃nqȝ clerici: ⁊ tũc qui intelligãtur exẽpti. dic:
vt in. c. p exceptionẽ. i. eo. lib. vj. Tãgit circa hoc etiã Inno: ꝙ
exempta eccłia nõ intelligũtur exẽpti parochiani: ſȝ ſubſunt
epo quo ad vtrãqȝ legẽ. i. eod. cum olim. de ſepul. c. in noſtra.
¶ Incidenter circa hoc tangit cũ petitio iuris epalis dẽ ius
epale tam in eccleſijs ꝙ̃ in laicis adiudicetur vel auferat. vt. s.
6 de offi. ordi. c. cõquerẽte. ꝙ quare ſi priuilegiũ ↄcedatur exem
ptionis nõ in totũ videatur exẽpta. dic ꝙ in iudicio vr dedu-
cere omne ius. ff. de iudi. l. ſolemus. ſȝ in priuilegio tẽdente in
preiudiciũ tertij ſtricte interptamur. vt in. c. cũ dilectus. s. de
dona. ⁊ ibi no. ex quo ſeqtur ꝙ plebanꝰ vel ille qui pus habe
bat decimas habebũt etiã poſt exẽptionẽ. ſm Inno. ¶ Ter-
7 tio q̃rit ꝙ cũ exẽpti delinquũt an rõne delicti poterunt corã or
dinario cõueniri. qđ eſt hodie expeditum plene. i. eo. c. j. li. vj.
Naȝ q̃nqȝ delinquũt circa res exẽptas: puta nõ portãdo lutũ
vel diſſipãdo bona eccłie exẽpte. q̃nqȝ circa rem nõ exẽptam
qđ dic: vt in dicto. c. j. eo. ti. lib. vj. vbi plene. ¶ Ultimo no. hic
8 ab. ꝙ emphiteotã principis nõ exemptũ ab ordinarij ptãte.

1 ☞ Priuilegia pſonalia ſunt: nec ad aliũ ſunt trahenda.

SAne. Põt ſummari p. l. qđ no. ff. de legi. vbi dr
ꝙ ↄ rõnem iuris receptũ eſt: nõ eſt trahẽ-
1 dum ad ↄſequẽtias. ¶ No. primo ꝙ priuilegia pſo
nalia ſunt: nec ad aliũ ſunt trahẽda. Itẽ ꝙ nõ ſunt ↄcedenda
niſi certa rõne. vij. q. j. c. petiſti. Itẽ dic ꝙ q̃dã priuilegia ſunt
corpori iuris clauſa: quedã extra ſpãlibus inducta pſonis. de
vtriſqȝ loqtur tex. iſte vt ex pſona ppꝛia nullus ex priuilegio
alteri ↄceſſo debeat ſe tueri. ex pſona vo priuilegiati an alius
ſe tueri poſſit vel p viã ceſſiõis vel p viã ſucceſſiõis. dic: vt no.
in. l. q: priuilegiũ. ff. ſol. ma. ⁊ in regula priuilegiũ. de reg. iur.
lib. vj. allſat Goff. ff. de admi. tut. ex pluribus. ⁊ qđ ibi no. ⁊. s.
de appel. c. pe. ⁊ qđ ibi not. ⁊ pdicta pcedunt cũ alicui puidet
p priuilegiũ cũ vo papa vel impator ↄſtituit ius cõe gñaliter
ad oẽs extẽditur etiã ad ipos ſtatuẽtes vt. l. digna vox. C. de
legi. facit qđ not. inſti. de iure na. gen. ⁊ ciui. §. ſed ꝙ principi.
cũ. §. ſe. Inducit Io. an. iſtã decre. ad q̃õnẽ an parochiani p-
ſcribãt ius pñtandi. de quo plene. de reg. iur. c. qđ alicui. li. vj.

1 ☞ Litere patẽtes in iudicijs faciũt fidẽ: ⁊ quid clauſe.
2 Campanile non poteſt erigi in priuatis oratorijs.

PAtentibus. Religioſi in domibus pri
uatis licet ſint ibi priuata
oratoria nõ pñt habere campanas. h. d. ¶ No. pri-
1 mo ſm Hoſt. ꝙ in iudicijs lr̃e patẽtes faciũt fidẽ:
clauſe vo nõ. qđ eſt verũ vbi nõ apparẽt autẽtice. vt q: remo-
tũ vel fractũ eſt ſigillũ: niſi iudex cui dirigebantur illas quas
clauſas recepit in actis ſcribi feciſſet. ſtabit eñ tũc illis ſicut et
alijs actis. s. de offi. dele. cũ olim. ij. ſi aũt ſic aperiũtur ꝙ ſigil
lũ integrũ remanet: ⁊ nõ apparẽt nõ viciate ⁊c. faciũt fidẽ. C.
de edic. diui adria. tol. l. ij. nec aliud dicat rõne pſonaꝝ vel cau
ſe minꝰ vident ſuſpecte clauſe ꝙ̃ patẽtes. vñ ad hoc clauditur
2 ſolẽne teſtñi. vt. C. de fideicõ. l. ſi. ¶ Scđo no. ꝙ in iſtis pua-
tis oratorijs nõ põt erigi campanile. nõ ob. c. nimis. de exceſ.
prela. q:

prela.quia ibi loquitur de monaſte.religioſorum.iſtud eñ de
gratijs vel priuatis oratorijs.ad hoc.ſ.de cen.c.ſi.vbi p Joã.
an.in quo differt oratorium ab eccleſia:vtrum aũt in iſtis ora
torijs poſſit dici miſſa publica.dicit gl.ꝙ nõ:priuate vo pñt
ſi eſt epi authoritate fundatum alˢ vero nõ niſi de eiꝰ ꝯſenſu.

1 ☞Hoſpitalarij non debẽt mittere laicos pro eleemoſynis
colligendis.
2 Epiſcopus prohibet celebrari diuina in eccleſia effuſione ſan
guinis polluta.
3 Exẽpti ſuſpenſos ab epo nõ pñt recipere ad cõmunionẽ.
4 Priuilegium fratribus ⁊ oblatis indultũ nõ extẽdiť ad illos
q in domibus pprijs cõmoranť bonis ſibi retentis.
5 Habitũ certis fratribꝰ ⁊ ordini deputatũ nõ poſſunt fratres
illius ordinis.cõcedere non fratri etiaʒ clerico.
6 Aſſumẽs falſo habitum religionis ad deceptionẽ alterius:
an ſit cõpellendus poſtea ad obſeruantiam.
7 Archieps põt phibere exẽptis excedẽtibꝰ fines priuilegioꝝ
8 Exẽpti rõne delicti an ſubſint ordinario.

Clarum. In tota puincia priuanť ex-
hortatiõis officio hoſpitala-
rij qui mittũt pro eleemoſynis cruce falſe ſigna
tos.miſſi ſi ſunt laici excõicanť.ſi clerici officio ⁊
bñficio ſuſpenduntť.eadẽ ſuſpenſione punienť:q
ante recõciliationẽ in polluta eccĩa celebrarũt ſuſpẽſi ab epis
per exẽptos reſtituũt ꝯfratres priuilegiatoꝝ qui ſe ad ipos
nõ transferunt priuilegiati nõ ſunt.in prima querelosa cõſul-
tatio.In ſcða riſio ibi:verũ.ſubdiuiſio patet.dicit Hoſti.ꝙ
primo ponit quatuor delicta iſtorũ fratrum hoſpitalis.qbus
poſtea per ordinem reſpõdetur.¶ Not.primo ꝙ hoſpitala-
rij mittũt cruce ſignatos p eleemoſynis colligentes.Iſti ſic
miſſi appellanť queſtores:⁊ qñq mẽdaciter multa fingũt vt
aurũ ſubtili ingenio extorqueant:⁊ tales ſi deprehendantur
delinqre ſubſunt ordinario loci nullo exemptiõis priuilegio
ſuffragãte:⁊ eſt vnus de caſibꝰ in qbus ordinarij exercent iu-
riſdictionẽ in exẽptos.vt cle.ſi.de pe.⁊ re.vbi ẽt alij caſus ibi
1 enumeranť.¶ Scðo no.ꝉ ꝙ nõ debẽt iſti hoſpitalarij mitte-
re laicos p eleemoſynis colligẽdis.debent enim ſubeſſe non
2 pꝫſſe.lxij.di.docẽdis.¶ Tertio not.ꝉ ꝙ in eccĩa ſanguinis
effuſione polluta phibet eps celebrari diuina añ recõciliatio-
nem non eſſet irregularis.vt in.c.is qui.de ſen.excõ.lib.vj.
3 ¶ Quarto no.ꝉ ꝙ exẽpti ſuſpẽſos ab epo nõ pñt reſtituere
ad cõionẽ ⁊ hodie religioſi etiã exẽpti qui in caſibus ſibi nõ
pmiſſis abſoluũt excõicatos a canõe:vꝉ abſoluũt excõicatos
per cõcilia puincialia vel ſynodalia ſunt excõicati ipſo facto:
⁊ per ſolum papam abſoluẽdi.vt.j.e.cle.religioſi. ¶ Quinto
4 no.ꝉ ꝙ priuilegiũ fratribus ⁊ oblatis indultũ nõ extenditur
ad illos q in domibus pprijs cõmoranť bonis ſibi retẽtis.cõ
cor.ſ.e.cum ꝯplantare.§.de cõfratribus.debẽt eñ tales ſtatu
tis patris ſubiacere qbus liganť laici ⁊ nõ clerici.de re iud.cũ
cã.de eo qui mit.in poſ.c.iij.¶ Sexto no.in ver.verũ caſum
in quo perdit qs priuilegium.alios caſus vide.ſ.de deci.ſug
5 geſtũ.in prima gl.¶ Septimo no.ꝉ ꝙ habitũ certis fratribꝰ
⁊ ordini deputatũ non pñt illius ordinis fratres cõcedere nõ
ꝯfratri ẽt clerico.⁊ ratio q: ꝯceditur cũ deceptione ⁊ preiudi-
cio aliorũ quibꝰ ſe exhibẽt in habitu ficto.¶ Octauo no.ꝙ q
falſum habitũ nõ eis ſed alijs deputatũ ſuſcipiũt puniunť:vt
hic dť tenebitur ẽt talis pena falſi.vt.l.eos.§.ſi.ff.de fal.⁊ col-
6 ligere.ex tex.gl.ar.ꝉ ꝙ aſſumens falſo habituʒ religionis ad
deceptionẽ alterius an ſit cõpellendus poſtea ad obſeruãtiã
inducit iſtũ tex.ꝙ nõ.licet aliter puniat.Bar.brixi.ꝯ.in qõne
dominicali q̃ incipit.iuuenis quidã.Sʒ Hoſt.approbat iſtaʒ
gl.de hoc de regu.c.iij.⁊ i ſpec.de ſtatu mo.v̄.xxxviij.¶ No-
7 no no.ꝉ ꝙ põt archieps phibere exẽptis excedẽtibus fines
priuilegiorũ inhibere pdicationis offm̃.⁊ expone exoratiõis
i.pdicatiõis.ad finẽ enim eleemoſynarũ pdicatio tota tendit
j.de here.vt offm̃.§.cõpeſcere.li.vj.⁊ dicta cle.ſi.de penitẽ.vbi
ꝛ Ponit queſtionez. ꝛ videas.¶ Gl.magna pſequiť plene:ꝉ an exẽpti rõne delicti
8 ſubſint ordinario loci.arguit primo ꝙ ſic in ꝯtrariũ de hoc per
Inno.ſ.c.recepimus.⁊ p ho.in ſũma.e.ti.§.ſi.de quo in.c.i.j.
e.li.vj.vbi iſte opi.terminanť.⁊ adde qð no.in regula in obſcu
ris.de reg.iur.li.vj.in mercuria.vbi qd iuris.ſi exẽptus ſtans
in loco exẽpto peccatiat aliquẽ in loco non exempto.vide etiaʒ
cle.j.j.de ſen.excõ.vbi exẽpti tenentur ad obſeruãtiã genera-
lis interdicti.vide etiam quod no.Inno.j.e.ex ore.

1 ☞Innouatio priuilegij fieri debet citata parte de cuiꝰ pri
uilegio tractatur.
2 Contradictio tertij opponentis ſe inouationi priuilegij ipe-
dit ipſum priuilegium innouari.
3 Presbyter cardinalis an poſſit eſſe ſine titulo.
4 Teſtes admittuntur ad reprobationem depoſitionũ primo-
rum teſtium.⁊ nu.5.
6 Crediť aſſertioni cardinalis ſine iuramento.
7 Excõicatio lata per ordinarium cõtra priuilegium exẽptio-
nis ipſo iure non valet.
8 Exemptio verbum denotat excluſionem ordinarij.
9 Papa admittendo ad cõmunionem excõmunicatum:an vi-
deatur cum eo diſpenſare.
10 Papa ſi vitat aliquẽ an cõmunicantes illi incurrant minorẽ
excõmunicationem.
11 Inſtrumẽto amiſſo an ſufficiat eius tenorẽ pbari p teſtes.
12 Cõtractus in ſcriptis ſi exigebat numerũ qnq teſtiũ proba-
ta amiſſione an debeat eius tenor pbari p quinq teſtes.
13 Amiſſio qualiter probetur.

Cum olim. Priuilegium perditum de
cuius authoritate ⁊ tenore
ꝯſtat per teſtes ſm dicta teſtiũ innouať.⁊ in pri-
ma pceſſus narratio.In ſcða diſtinctio ibi:nos
vero.¶ No.primo:ꝙ hic papa ſcribit abbati ⁊ ꝯuentui quo
caſu interdũ dirigit ſermonẽ ad vtrũq.⁊ tunc loquiť in plu-
rali.Interdũ ad abbatem ſolum.⁊ tũc loquiť in ſingulari vt
1 fieri dʒ.ſ.de crimi.fal.c.ꝙ graui.¶ Scðo not.ꝉ ꝙ inouatio
priuilegij fieri dʒ citata parte de cuius pindicio tractať:ſicut
cum dicta teſtiũ publicãtur ad perpetuã rei memoriam.ſ.de
teſti.albericus.talis eñ inouatio inſtrumentoꝝ ⁊ publicatio
teſtiũ hñt inter ſe magnã ſimilitudinẽ.vt.ſ.de ꝯfir.vti.cũ dile
2 cta.¶ Tertio no.ꝉ ꝙ ꝯdictio tertij opponẽtis ſe inouationi
priuilegij impedit ipſum priuilegium renouari:ſicut ꝯdictio
impedit miſſionẽ in poſſeſſionẽ.de plano fiendã.j.de verbo.
ſig.c.dilecto.⁊ ſine executione.ſ.de re iudi.cũ ſuper.⁊.c.ſub-
orta.poſſet tñ ſupior inouare ſaluo iure ꝯdictoris.vt placet i
d.c.cũ dilectis.⁊.j.e.proxi.¶ Quarto not.ꝙ hic ex parte epi
admiſſi fuerunt plures procuratores ad cãm:qð an liceat taʒ
ex parte rei:ꝙ actoris:vide.j.de pcura.c.ſi duo.li.vj.⁊.l.iã tñ.
§.ſi tñ plures.iudi.ſol.¶ Quinto no.ꝙ hic ſit mentio de titu
3 lo cardinalis cui cauſa cõmittiť.⁊ dicit Hoſt.ꝉ ꝙ cũ oẽs preſ
byteri cardinalis ſcribanť cũ titulo iſte ſolus ſine titulo ſcri-
biť.qð nõ aduertit Spec.in ti.de lib.ꝯcep.§.nũc vidẽdũ poſt
prin.§.ſi fueris.¶ Sexto no.formã cõmiſſiõis cũ tenorẽ pri-
uilegij aliquis vult pbare per teſtes.dʒ enim pbari amiſſio ⁊
tenor inſtri.de quo.j.dicaʒ.¶ Septimo no.ꝙ in iſta publica
tione nõ videtur exigi litis cõte.ſed vꝛ facere perpetuã fideʒ
cũ facta fuerit aduerſa parte preſente ſicut tñ inſtrumẽtũ re-
nouatur.vt.d.c.albericus.⁊.l.publicati.C.de teſtamẽtis.⁊.C.
4 de re iudi.l.geſta.¶ Octauo no.ꝉ ꝙ poſt publicationẽ teſtiũ
admittunť alij ad reprobãdum eorũ depoſitiones ⁊ dicta.de
quo plene de teſti.c.ex parte adc.⁊ ſimiť poſt ſecũdos teſtes
reprobatorios poterit q primos pduxit ẽt reprobare.vt.ſ.de
5 teſti.licet.¶ Nono no.ꝉ ꝙ in eodem loco aſtringiť qs ad re-
probationẽ teſtium quo fuerunt teſtes illi producti.vnde ſi i
curia iſte abbas produxit teſtes ad probandum tenorem pri-
uilegij:eodẽ loco debebit eps producere teſtes ſuos:vt hic i
6 tex.dicam.j.¶ Decimo no.in ver.nos vero.ꝉ ꝙ crediť aſſer-
tioni cardinalis ſine iuramento.de quo in glo.iij.⁊.ſ.de teſti.
c.cũ a nobis.⁊ de fide inſtru.qð ſuper.¶ Undecimo no.i eo-
dem verſi.per que verba denotetur plena exemptio eiʒ.ſ.in
priuilegio dꝛ monaſte.ſiue eccĩam nullo mediante ad roma-
nam eccĩam ptinere.cõcor.j.de priuile.c.ſi papa.lib.vj.⁊.c.ne
aliqui.¶ Duodecimo no.tex.dum dicit.⁊ ꝙ nulla in eis mẽ
tio ⁊c.ꝙ negatiua probatur.⁊ hoc verũ qñ cadit in intellectũ
teſtis literati propter arctationẽ locutiõis ad certũ inſtrumẽ
tum.vnde admittitur teſtis ad probãdum ꝙ petrus tali die
nõ habebat enſem in manu:vel caputiũ in capite.de qua.ſ.de
elec.bone.in nouella.⁊ p Cy.in.l.teſtiũ.C.de teſti.¶ Decimo-
7 tertio no.in ver.illud ẽt ꝉ ꝙ excõicatio lata p ordinarium cõ
tra priuilegium exẽptionis ipo iure nõ valet.de hoc.ſ.de ex-
ce.prela.c.cũ ad quorũdam.qð an ſit verũ ſi non fuerit priuile
gium allegatũ cogita.facit.ſ.de re iudi.ſuborta.⁊.j.c.primo.
¶ Decimoquarto no.cũ papa recipit excõicatum ad oſculũ
pacis an videatur eum abſoluere vel ſi vitat dicatur eum ex-
cõicare.j.dicã.¶ Decimoqnto no.in ver.decernimus.formã
pnũtiatõis.cũ priuilegiũ amiſſuʒ pbatur per teſtes.pnuntiať
eñ inſtrumẽtum pditũ eius fuiſſe tenorẽ de quo p teſtes pro-
batur.⁊ talis pnuntiatio ſit ad denotandum:ꝙ per tales nõ
queritur plus iuris ꝙ̃ haberet prius:qui petijt teſtes exami-

¶ Opponit̄ i cōtrarium.

nari.⁊ ita dicimus cum priuilegium renouatur.ſ.de ɔfir.vti. vel inuti.c.cum dilecta.¶ Oppo.hic papa mādat ꝙ teſtes re probatorij producātur in curia poſtꝗ̄ altera pars ꝓducit.ſȝ hec vr̄ iniqtas.ſi eīm pars abbatis ibi voluit hoc onus. ſubire mos ſibi gerendus fuit.vt.ſ.de reſti.ſpo.c.j.non per hoc ſeqꝛ ꝙ pars epi debeat ad hoc cogi cui forte eſt hoc difficile.Sol. dicit Jo.an.ꝙ ita forte ɔuenit inter partes.ff.de no.op. nun. l.j.§.⁊ poſt operis.Uel pars epi inducias ſponte ſub hoc te nore recepit ſimile qđ no.de āna.excep.l.fi.§.fi.alr̄s de iuris ri gore nō eſſet quis cogendus ducere teſtes ad curiam.ad hoc de fideiuſſo.c.ɔſtitutis.vł ſic placuit pape:quia forte habebat factū ſuſpectū.¶ Scđo opponit̄.dr̄ hic ꝙ in dicto priuilegio non fiebat mentio de dioceſano.⁊ tamē valuit.Sed ɔ imo vr̄ tale priuilegium ſibi nō preiudicare hoc ipſo ꝙ de dioceſano mentio nō fiebat.ſ.de confir.vti.vel inuti.c.fi.⁊ de deci.c.du dum.So.dicit Hoſt.illud verū in cōfirmationibus ⁊ in com miſſionibus.de offi.dele.c.ſuper eo.⁊ indulgentijs per quas aliquid ſpeciale cōceditur.vt patet in.c.paſtoralis.⁊.c.in his. ſed in exemptione ſecus eſt dicendum propter qualitatem cō
8 ceſſionis † verbū enīȝ exemptio denotat exclusionē ordinarij. ⁊ hȝ ſe tanꝗ̄ oppoſitum ad ſubiectionem ordinario debitaȝ. non mirū ergo.ſi oppoſitionē iſtorum ɔtriorum reliquū exclu ditur.ff.de procura.l.pomponius.§.ſȝ ⁊ is.¶ Tertio oppo.
9 nuit iſte tex. † ꝙ papa admittēdo ad cōionē illum qui excōi catus dr̄ ꝙ talis admiſſio vł receptio habet vim diſpoſitiōis. qꝛ videtur eum habere pro abſoluto imo videt̄ ꝙ papa excōi catum admittendo ad oſculuȝ videatur hoc facere per igno rantiam vel nimiam occupationē.⁊ per conſequens non ab ſoluere.vt.j.de ſen.excom.c.ſi ſūmus pontifex.in cle.ſol.dicit Inno.ꝙ qñꝗ̄ papa cōmunicat excōicato ſcienter:⁊ videt̄ eū abſoluere de gratia.qñꝗ̄ ignoranter.⁊ tūc ſecus.ſubdit ꝙ ſo la ſciētia nō operatur abſolutionem:ſed exigit̄ ꝙ de nullita te vel iniuſtitia excōicatiōis ſit deductū in iudicio.naȝ ſi dicat̄ ſententia nulla vr̄ papa talem habere ꝓ abſoluto ſibi cōican do:vt hic ſi aūt iniuſta ꝗ̄uis cōicaret non intelligeret̄ abſolue re:niſi ſeruata forma.e.cum deſyderes.§.j.⁊ vlti.de ſen.excō.

¶ Ponit q̄ſtiones.

iferior a papa taliter cōicando nō ita poſſet abſoluere.¶ Cir
10 ca hoc incidēter q̄rit Hoſt. † ſi papa vitat aliquē nūquid cōi cantes illi incurrant minorem.vr̄ ꝙ ſic per locū a ɔtrijs.naȝ ſi ipſius cōio ex certa ſciētia inducit abſolutionem.vt.ſ.dixi.er go ipſius vitatio inducit excōicationē.ad hoc facit.c.ſi inimi cus.xiiij.di.Hoſt.⁊ Inn.tenēt ɔtriū.ſ.ꝙ talis nō ſit excōicat᷒. nō ob.c.ſi inimicus.quia dȝ intelligi ꝙ nō ſolū vitabat:ſed ēt tanꝗ̄ excōicatū vitari mādabat.ad idē.ſ.de poſtu.ꝑla.c.j.ꝟſi. ſed nec fatent̄ tū taliter peccare q in familiaritate tȝ cū a ꝑla to ſuo pro ſuis delictis vitari videt ꝑ dictuȝ.c.ſi inimicus.ad
11 hoc.ſ.de exceſ.prela.grauē.¶ Ultimo quero de vna qōne † vtrū amiſſo inſtrumēto ſufficiat eius tenorē ꝓbare per teſtes ⁊ dicta probatio ſit eiuſdē efficacie ⁊ effect᷒ qbus foret dictuȝ inſtr̄m ſi perditū non eſſet.glo.fi.dicit hic no.dignū.ꝙ nō ſuf ficit probare amiſſionē inſtrumenti:ſed probari tȝ ⁊ ꝙ fuerit viſuȝ ſine alio vitio.Aduerte ad hūc articulū in quo dicas ꝙ qñꝗ̄ ɔtus ſiue diſpoſitio de qua cōtinebat̄ in tali inſtr̄o erat talis nature:ꝙ exigebat ſcripturā.vt ſunt multi caſus de qb᷒ j.de cen.c.j.li.vj.⁊ tūc aut volo ꝓbare eundē ɔtractū ꝑ eoſdeȝ teſtes:qui interfuerūt ɔtui.aut volo ꝓbare eius tenorē: per teſtes:qui inſtrumentum viderūt:tū ɔtui nō fuerūt ꝑſentes. primo caſu ſi teſtes deſcripti in inſtr̄o probēt ɔtractū:⁊ ꝙ de eo fuerit ſcriptura cōfecta cuȝ omni ſolēnitate que reqritur ⁊ ſufficit.lȝ nō probetur amiſſio.vt.ſ.de re iudi.c.ſicut.Alij di cunt ꝙ reqritur nedū probatio ɔtract᷒ ⁊ ſolēnitatis:ſed etiā amiſſio caſualis poſtꝗ̄ ſcriptura fuit a principio neceſſaria.⁊ hoc cū volo ꝓbare ipm̄ ɔtū:vt dixi per teſtes q interfuerūt. Si aūt volo ꝓbare tenorē ɔtus in ſcriptis tunc vt ſit efficax ꝓbatio reqrit̄ ꝙ tria ꝓbent̄:ſcȝ tenor inſtr̄i.Iteȝ ꝙ ſine vitio fuerit inſtr̄m cū oībus ſuis ſolēnitatibus ꝑditū.vnde notabi liter dicit hic Inn.ꝙ aduocatus debet eſſe cautus in articulo ponēdo diem:⁊ locū inſtrumēti.cum enim illa ſint de ſubſtan tia inſtr̄i vt no.j.de re iudi.abbate ad ſi.li.vj.ergo illa ſunt ne ceſſario probāda in probatiōe tenoris.Nō obſtat ꝙ teſtis nō tenet̄ deponere de die:niſi vbi de die querit̄.de fide inſtru.cuȝ Joānes. illud eſt verū in probatione ɔtus.nam illius inſtr̄o perdito poterit probari ɔtus per teſtes:⁊ valebit probatio licet nō recordetur de die.ad hoc.C.de fide inſtru.l.j.⁊.l.ſi ſo lēnibus.Et ſi dicas:poſtꝗ̄ teſtes ꝓbant tenorem inſtrumenti ſolēnis quare reqritur probatio amiſſionis.dic ꝙ poſſet eſſe occulta falſitas in inſtrumēto quā prima facie teſtis perpēde re non videtur.nec poſſet:ſed propter amiſſionem talis ꝓba tio tolerat̄ per hūc tex.qđ no.ex quo infero ꝙ ſi eſſet amiſſio voluntaria:vel ex lata culpa ꝓueniens:nō ſufficeret talis ꝓba tio tenoris.qđ intelligo verum in cōtractu in ſcriptis.nam in cōtractu ſine ſcriptis ſi volo ꝓbare per teſtes:admittor ad ꝓ bandum ipſum ɔtum.ſed in probatione tenoris per teſtes q nō interfuerūt ɔtui ſine ſcriptis.Idem credo quod in ꝓba tione tenoris ɔtus in ſcriptis vt diſtinguatur īter admiſſio nem neceſſariā ⁊ volūtariā.Et predicta q̄ dixi ꝙ expediat ꝓ bare tenorē intellige niſi dolo aduerſarij ſit amiſſum.qꝛ tunc nō requiritur tā exacta probatio:ſed ſufficit iuramētū.vt.l.ſi
12 de poſſeſſione.C.de proba.¶ Sed hic incidēter q̄rit̄ † ſi ɔt᷒ in ſcriptis exigebat numex quinꝗ̄ teſtiū nūquid ꝓbata amiſ ſione debeat eius tenor ꝓbari ſimiliter per qnꝗ̄ teſtes.Joā. an.dicit hic ꝙ per duos probat ꝑ.l.teſtiū.C.de teſti.vbi ſuffi ciunt duo teſtes ad probandū tenorē.licet ɔtus in inſtr̄o cō tentus exigat maiorem numerū.⁊ idē qđ hic no.Jo.an.no.i l.ſicut.C.de fide inſtru.licet in ɔtriū faciat.qđ no.in.l.vlti.C.de bo.po.ſm̄ ta.vbi tenor inſtrumēti dȝ probari per illū nume rū teſtium qui requirit̄ ad actū validandū.de quo agit̄ ī iſtru mēto.Cōclude ergo ꝙ duo ſunt caſus.nā quidā ſunt in qb᷒ ſcriptura eſt de ſubſtātia vt dixi.ſ.tūc requiruntur tria.vt di xi.ſ.probari ſcm̄ principale.Itē inſtr̄m inde ɔfectū.Itē illud caſu ꝑditū ſi qđ iſtorū deficiat ꝓbatio nō eſt ſufficiēs.vt.l.te ſtiū.C.de teſti.⁊ quedā ſunt in qbus ſcriptura non eſt de ſub ſtātia tūc gl.in.l.ſicut iniquū.preallegata.dicit ꝙ aut loquimur quo ad ꝑſumptionē.⁊ tunc ꝑ teſtes qui viderūt tenorē inſtr̄i ꝑſumptiue probat̄ delictū:ex qua ꝑſumptōe index.defert iu ramētū:vel nō.prout no.in.c.ſi.ſ.de iureiurā.Aut loquimur quo ad plenā probationē ⁊ tūc ꝑ teſtes nō ſit iſta plena ꝓba tio.qꝛ ſicut inſtr̄m qđ refert ſe ad aliud inſtr̄m vnde eſt exem platū nō ꝓbat.Ita ēt nec teſtes.⁊ ita dicit notabiliter ibi glo. Ja.de are.⁊ Cy.dicunt.ꝙ ſi probet̄ perditio inſtr̄i ⁊ tenor ipi᷒ per teſtes:lȝ iſti teſtes nō interfuerunt ɔtui cuȝ probāt ɔtū indirectū probādo ſcȝ inſtr̄m.⁊ dicūt ꝙ eſt caſus in iſto.c.⁊ de cen.cū olim.⁊.C.de diſcu.l.ij.li.x.⁊ hoc credo verū:vbi probet̄ amiſſio:vt hic alr̄s ꝓbando tm̄ tenorem ſtareȝ illi gl.vt.ſ.talis ꝓbatio nō ſufficiat ad plenam ꝓbationem.¶ Circa hoc ēt q̄
13 ritur † qualiter ꝓbetur amiſſio.gl.hic vr̄ dicere ꝙ ꝑ iuramen
a tum[a] qđ eſt verū.ſm̄ Jo.an.premiſſa aliqua ſūmaria cogni tiōe vel adiunctis aliquibus ꝓbationibus.gl.tū in dicta.l.ſi cut vr̄ dicere ꝙ amiſſio ꝓbari dȝ per duos teſtes.ſed ſtarē di cto Inn.⁊ Hoſt.¶ Ex ꝑdictis potes diſtinguere ꝙ qñꝗ̄ cre ditor amittit inſtr̄m ꝑ factū aduerſarij. qñꝗ̄ per factū ſuum. qñꝗ̄ per caſum fortuitū.primo caſu ſufficit ꝓbare amiſſionē ſiue tenorē.vt.d.l.ſi de poſſeſſione.ſcđo caſu qñ ꝑ ſcm̄ ſuuȝ qꝛ tradidit forte creditori:vel dilacerauit:⁊ non ſufficit:vt ſupra dixi.tertio caſu qñ caſu fortuito tunc aut inſtr̄m erat de natu ra debiti ɔti ī ſcriptis:aut nō. ſi erat de natura debiti ɔti ꝑ ſcripturā.⁊ tūc dȝ ꝓbare illa tria q̄ dixi:dicat ⁊ ſimilia.Si non erat inſtr̄m debiti talis nature tūc qdam dicūt:ꝙ ſuffiat ꝓba re tenorē.quod credo verū quo ad ꝑſumptionē tm̄:vt dcā gl. l.ſicut iniquū.ſed quo ad plenā ꝓbationē exigo vltra ꝓbatio nem tenoris ⁊ ꝓbationem amiſſionis.ſm̄ Cy.vt predixi.

a ¶ Per iuramentum. Adde bar.i l.fi.C.d fide inſtr.⁊ ideȝ l.l.ſicut.eo. ti.Floria.in l.in lege ag lia ſi ɔletū. ad.l.agl.cy. ⁊ bal.in.l.fi. C.de eden. bar.in.l.hu iuſmodi.§. ſi ita.d leg. j.pau.de ca. ang.⁊ alex. in.l.publica ti.C.de teſt. ⁊in.l.ij.§.di uus.de iure fiſ.

1 ¶ Reſcriptū iuſtitie impetratū cōtra exemptū debet face re mentionem de priuilegio exemptionis.
2 Abbatiſſa admittit̄ ad agendū nedū pro ſe ⁊ ſuo monaſterio: ſed ēt pro clero ⁊ populo ſibi ſubiecto ſi indebite moleſtat̄.
3 Clerus ⁊ populus ꝙ ſint diuerſa.
4 Judex dȝ benignius agere cuȝ monialibus ꝗ̄ cū alijs ꝑpter fragilitatem ſexus:⁊ cum religioſis.
5 Judex nō admittēs appellationē an poſſit ꝓcedere in cā.
6 Sentētia lata ɔ exemptum ꝑ dioceſanū eſt ipſo iure nulla.

EX parte. Innouatio ꝑuilegij ius nō tri buit nouū:ſed antiquū ius ɔſer uat.In prima appellantiū cōqueſtio: priuilegij ꝓductio:⁊ de ipſius inouatiōe deciſa petitio.In ſcđa ibi:nos aūt.ipſius inouatio:⁊ ipſius ꝓteſta tio.¶ No.primo ꝙ abbatiſſa ⁊ moniales in impetratiōe re ſcripti iuſtitie coram papa expreſſerunt moleſtationem epi:⁊ ipſius cauſam:ſcȝ pretextu cuiuſdam cōmiſſionis ſubreptitie vtrum ergo ſufficiat eis probare moleſtationem indebitā: li cet non probent de ſubreptitia īpetratione:vel debeāt vtrūꝗ̄ probare.dicit Inno.ꝙ cauſam vel demonſtrationem in libel lis vel literis appoſitam nō debet quis probare:dūmodo cō ſtet de facto narrato ſiue de re de qua iuſtitia poſtulat̄.⁊ hoc verum dicit ipſe niſi cauſa ſit de ſubſtantia negotij intentati. licet eīm defectus conditiōis vitiet diſpoſitionem:nō tū defe ctus cauſe.vt.ff.de cōdi.⁊ demō.l.cum ita legatum.§.legato.⁊ §.falſaȝ.

§.falſam cauſam.De hac tamē materia dic latius:vt no.§.δ re
1 ſcrip.ſuper literis. ¶ Scdo not.τ ꝙ in reſcripto iuſtitie im
petrato ꝫ exemptum oportet ꝙ fiat mētio de priuilegio exē
ptiōis:aliter reſcriptum eſſet ſubreptitiū.quia vr itelligi qñ
impetrans ſit de priuilegio exemptiōis.vt hic dum dicit non
ignoras τc.cōcor.§.de reſcrip.c.cū ordinem.τ ratio eſt q: talē
iudicem daret papa ꝫtra nō exemptum quē non daret cōtra
exemptū. ¶ De exceptiōibus aūt peremptorijs an debeat i
petrans facere mentionem:tangit hic Inno.dic:vt.j.de litis
2 cōte.c.j.li.vj.τ.δ.c.ſuper literis. ¶ Tertio not.τ ꝙ abbatiſſa
admittitur ad agendū nedum pro ſe τ ſuo monaſterio:ſed p
clero τ populo ſibi ſubiecto ſi indebite moleſtatur.ad hoc.§.
3 de app.dilectis.per Inno. ¶ Quarto no.τ ꝙ clerus τ popu
lus ponuntur hic vt diuerſa:quod patet per copulas τ.vt.ff.
de iuris τ fac.igno.in rubr.ex quo patet ꝙ īterdicto clero nō
eſt interdictus populus nec econuerſo.vt.j.de ſen.exco.c.ſi ſen
tētia.li.vj.patet ēt ꝙ exēpto monaſterio nō intelligūtur exē
pte capelle:nec populus.vt.j.e.c.per exceptōes.li.vj. ¶ Quin
4 to no.τ ꝙ iudex dꝫ benignius agere cum monialibus:ꝙ cū
alijs ꝑpter fragilitatē ſexus.cōcor.C.qui po.in pig.ha.l.afſi
duis.τ.l.denuntiaſſe.§.vlti.de adul.ſimiliter cū religio.§.de
do.τ cōtu.c.ij.Sunt ēt tales iuris ignari.in.c.de multa.§.de
voto.τ.l.regula.de iuris τ fac.igno. Subueniendū eſt igitur
ſimplicitati:vt.l.j.§.ſi.ff.de eden.τ.l.illicitas.§.ne potētiores.
ff.de offi.preſi.τ.l.j.C.qñ impe.inter pu.τ vidu. ¶ Sexto no
5 ta τ ꝙ cū iudex non admittit app.poteſt ꝓcedere in cā cuius
proceſſus efficacia pendebit ex futuro euentu iuſtitie vel iniuſti
tie ipſius appellatiōis.vt in.c.nō ſolū.de app.lib.vj.qδ dic.vt
ibi no. ¶ Septimo no.in verſi.ſane.ꝙ ad iuſtificandam ſuā
appellationem.iſte moniales corā papa ꝓduxerunt priuile
gia ſue exemptiōis.τ ſic videnī iuſtificare appellationē emiſ
ſam ab interlocutoria ex nouiter probandis. qδ an eſſe poſ
ſit.dic:vt in cle.appellanti.de app. ¶ Octauo no.in ver.nos
aūt.ꝙ eſt in iudicis poteſtate retinere partē in iudicio cōpa
rentem quātum voluerit donec pars aduerſa cōpareat alſ ſi
ſine eius licentia recederet cenſeretur contumax altera parte
poſtea cōparente.qδ dic:vt no.inno.peñ.c.calūniam.vr enī i
iudicis poteſtate ſtatī procedere in cauſa appellatiōis appel
latore tantūmō cōparente vel differre.In appellato aūt non
eſſet dubiū ꝙ non ſtatim iudex ad eius inſtantiā ꝓcedere po
teſt in cā appellatiōis.qδ dic:vt no.Inn.§.de app.c.ex rōne.
6 ¶ Nono hic colligiī ſm glo.τ ꝙ ſnīa lata ꝫ exemptū p dio
ceſanum eſt ipſo iure nulla.vt dixi.§.c.proxi.vbi videī caſus.
licet hic fuerit alia cauſa nullitatis ſnie cenſure.vcꝫ appellatio
ꝓcedens.vt.§.de offi.dele.cū cōtingat. ¶ Decimo no.ꝙ pē
dēte lite ſuper exceptiōne deducta in iudiciū per modū exem
ptionis pōt peti inouatio priuilegiorum q̄ de exceptione lo
quuntur.τ ratio eſt quia per talē inouationē nō queritur ali
quid noui iuris:vt dicit litera.principaliter aūt an pēdēte ta
li lite ſuper exemptione per modum exceptionis poſſit exci
piens petere principaliter:ꝙ declaretur exēptus.dic:vt dixi
ſubtiliter.§.de ordi.cog.c.tuam. ¶ Ultimo no.ꝙ hic ſit ino
uatio inſtrumentorū parte non citata.τ per hoc patet ꝙ nul
lum preiudiciū generatur abſenti:vt hic.τ.l.ea q̄.C.quo τ qñ
iu.Inno.τ Hoſt.hic dicunt ꝙ eps de priuilegijs nō ꝫtende
bat.τ licet cōtendiſſet:tamē non debuiſſet fieri innouatio eo
non citato quo ad eius preiudiciū.licet enim fuiſſet diutius
expectatus.τ ſic cōtumax ſuper cauſa principali:nō tñ ſuper
iſto articulo innouatiōis nouiter exorto. Ideo nulla citatio
fuiſſet neceſſaria.iuxta no.i.c.ꝯſuluit.de offi.dele.p Inno.

1 ¶ Termin⁹ idē pōt limitari ſiue ſtatui ad diuerſos effect⁹.
2 Sententia diffinitiua ferri poteſt in cauſa appellatōis altera parte abſente per cōtumaciam τ lite non conteſtata.
3 Monacho poteſt delegari cauſa a ſede apoſtolica.
4 Iudex ad quem appellatione deſerta an poſſit in expēſis fa ctis in cauſa appellationis vel in cauſa principali condēnare appellantem.
5 Condēnatio expēſa♃ differtur vſq ad diffinitiuā ſententiā.
6 Geſtum cauſa metus non ſolum principaliter ſed per modū exceptionis peti poteſt infirmari.
7 Monachus promotus ad epiſcopatū quicquid q̄rit poſt ꝓ motionem querit epatui non monaſterio primo.
Et in multis ab obſeruantia regule liberatur.nu.8.
9 Eccleſia per exemptos ꝫſtructa in dioceſi alicuius epiſcopi ce dit ipſi epiſcopo.
10 Poſſeſſor maleſidei cōdēnaī ad reſtōnem fructuū perceptoꝝ.
11 Sententia lata ꝫtra mōaſterium indefenſum an ſit nulla ipo iure:vel beneficio reſtitutionis reſcindenda.
12 Reſtitutio qñ conceditur aduerſus ꝓbationē omiſſam:τ ꝓ batur.infirmatur ſententia in contrarium primo lata.
13 Iudici non imputatur ſi eius ſententia caſſatur propter no uas ꝓbationes inductas coram ſuperiore.
14 Sentētia lata per iudicem a quo pōt pro parte infirmari τ p parte cōfirmari per iudicem appellationis.
15 Executor pape an poſſit alicui partiū vim inferre vel de poſ ſeſſione expellere.
16 Sententia non priuat aliquē poſſeſſione:niſi poſtea auferaī.
17 Monachus cui querat.
18 Monaſterium an teneaī ex ꝯtractibus abbatis vel mōachi.
19 Abbas an poſſit agere pro rebus abbatis monaſterio.
20 Monachi ſi cōmiſſum eſt regimē alicuius eccl'e a ſuo abba te:τ obuenit ſibi opulenta hereditas vel aliud acquiſitum cui querat.

CUm olim. Ex cauſa vtens duplici pri uilegio exēptiōis licet vno ſuccūbat ex alio poterit obtinere.exemptus non tenet promittere obediētiam dioceſano:nō tamē poteſt ſine ipſius licentia in loco nō exempto eccleſiā ꝫſtrue re.prima pars narrat factū.ſcda diffinitiōem legatorū. tertia petitionem monaſte.cōtra ſentētiam.quarta pape ſnīam.pri mo interlocutoriā.ſcdo diffinitiuā.ſcda ibi:iudices.tertia ibi: tandē.quarta ibi:nos igitur. ¶ No.primo:ꝙ hic comparuit eps appellatus τ nō prior τ canonici appellantes ad papam. τ dicit tex.diutius expectauit.rō eſt q: ad eius petitionē non poterat ꝓcedi in cauſa ante finē āni.vt dixi.§.c.proxi.τ not. Inn.in.c.ex rōne.§.de app.in verſi.in appellatiōibus inter poſitis ad papā in cauſis beneficialibus.qδ dic.vt no.in.c.j. j.de elec.li.vj. ¶ Scdo no.ꝙ hic papa aſſignat terminum ad ꝓductionem iuriū:τ ad audiendū ſnīam:τ probandū qcqd
1 vtraq pars probare in termino voluerit.τ τ ſic ad diuerſos effectus pōt idē terminus limitari.ſiue ſtatui.τ ſic dies in exi tus prefigiī ad audiendā ſnīam τ hoc ꝑpter difficilē citatio nem ad ſingulos actus fiendā in curia ad remotas partes.vt in.c.cū ex literis.§.de reſti.in intē.alſ.citatio vr ꝙ dꝫ eſſe certa vt.l.atqui aliter.§.j.ff.qδ vi aut clā. ¶ Utrū aūt ferendo ſnīā infra terminū non in fine termini alia citatio requiraī. dic:vt no.bar.in.l.añ calendas.ff.de verbo.obli.vbi omnino vide.
2 ¶ Tertio no.τ ꝙ in cā appellatiōis ferī ſnīa diffinitiua alte ra parte abſente per ꝯtumaciā τ lite nō conte.qδ dic vt.§.de
3 app.c.p tuas. ¶ Quarto no.τ ꝙ poteſt cauſa delegari a ſede
a apoſtolica mōacho [a] qδ eſt verū ex certa ſcientia pape alſ nō a teneret.qδ eſt verū ex certa ſciētia pape:alſ ſecus.vt in.c.ſta tutum.de reſcrip.li.vj.in prin. ¶ Quinto no.in verſi.interim regulam:ꝙ in cauſa appellationis nō ꝓpoſitū ꝓponam:τ nō ꝓbatum ꝓbabo.vt.l.eos.C.de ap.τ.l.per hāc.C.de tēp.ap.τ §.δ teſti.c.fraternitatis.vbi de hoc. ¶ Sexto no.ꝙ papa hic remittit examinationem cauſe ad iudicem a quo.qδ dic vt in glo.iiij. ¶ Septimo no.in ver.iudices antē.ꝙ hic per trien niū fuit cauſa protelata:τ ſic deſerta erat inſtātia cauſe appel lationis τ nihilominus iudices cōdēnarūt in expēſis.de quo
4 eſt dubium τ an appellatōe deſerta iudex ad quē poſſit in ex penſis factis in cā appellatiōis:vel in cā princi. appellantē cō dēnare.qδ dic:vt.§.de reſcrip.ex parte.§.vbi ēt dixi qd iuris de expēſis deſerta appellatiōe cauſe principalis remiſi ad ex. in.l.properandū.in ſi.C.de indi.iſtud tamē.c.nō videtur loq de cōdēnatione expēſarū facta appellatione deſerta:cum hic fuerit lata ſnīa ēt in cauſa principali.q̄ nō teneret poſt inſtan tiā peremptā:vt in cle.ſi appellationē.de app.loquiī ergo δ ſnīa lata in cā principali p iudices a quo.quibus fuit cā remiſ ſa per papā:quo caſu cum de iure canonico nō pereat inſtan tia.vt in.c.venerabilis.§.de indi.pōt tamē poſt triēniū ferre ſnīam tam in cauſa principali:ꝙ ēt in expenſis.in cā appella tionis.deſerte τ remiſſe ad iudices a quo qδ eſt no. ¶ Octa
5 uo not.τ ꝙ expenſarū cōdēnatio differī vſq ad diffinitiuam ſnīam:qñq vero ſit ſtatim.qδ dic:vt.§.de dolo τ ꝯtu.finē liti bus.τ.l.ſancimus.C.de indi.vbi ſunt caſus ſpeciales.Itē ꝙ expēſe ꝓbenī per iuramentum.qδ intellige taxatione pmiſſa iuxta no.in.c.inp eo.§.qδ metus cā.τ.l.ſi.§.in cōputa.C.δ iu. deli.Et aduerte quia hic ſit cōdēnatio expēſa♃ factaꝝ occaſio ne negotij:qñq ſit cōdēnatio in ſumptib⁹ a tpe ꝯtumacie.vt §.de do.τ ꝯtu.c.cū dilecti.qñq in ſumptib⁹ ab initio litis.vt hic.τ.l.ſancim⁹. ¶ Nono no.in ver.infirmātes.ꝙ hic infirmaī priuilegium exēptionis epī ꝑpter exortū ꝯſenſus canonico rū.a ꝫrio ergo ſenſu ſi fuiſſet ſponte accōmodat⁹ valuiſſet pri uilegium.τ ſic pōt eps cū capitulo eximere vnā eccliam a ſua iuriſdictiōe.qδ dic:vt.§.de reli.do.c.ꝯſtitutus.τ.c.cū venera

[a] ¶ Monacho. An āt mōnachus poſſit fieri vicarius epi vide Io.de turr cremata.i.c.ſi qs. lviij. diſtin.

6 bilijs.de cen.Et collige ēt hic.ꝙ illud qđ met⁹ cā geſtū eſt nō
ſolū principaliter ſed p modū exceptiōis peti pōt infirmari.
facit.l.metū.§.volēti.ff.qđ metus cā.¶ Decimo no.in ver.ꝑ
7 terea.ꝙ monachus ꝓmotus ad ep̄atū quicqd querit poſt
ꝓmotionē q̄rit ep̄atui nō mōaſterio p̄mo.⁊ hoc verū poſt ꝓ-
motionē ⁊ idē in ꝯfirmato ⁊ nō ꝯſecrato ex quo habuit poſ
8 ſeſſionē.facit.xviij.q.j.ſtatutū.⁊ eſt hoc no.ꝙ ſi monach⁹ vl̄
frater mēdicans ad ep̄atū ꝓmot⁹ nō recupat teſtamēti factio-
nē nec capacitatē acquiſitiōis bonoꝝ ſibi ſ; eccl̄e ſue.In mul
tis tn̄ ab obſeruātia regule liberat̄.¶ Quero vtrū ab eſu car
niū i monacho.dic vt no.xvj.q.j.c.de monachis.facit qđ not.
Bar.in tractatu minoricarū.ad fi.¶ Undecimo no.in verſi.i
9 ſuper.ꝙ eccleſia per emptos cōſtructa i dioceſi alicuius ep̄i
cedit ipſi ep̄o.q: edificiū cedit ſolo:ſicut planta ⁊ ſegetes i alie
no fundo.vñ verſus.Quicqd plantat̄ ſerit̄ vel edificat̄ Omne
ſolo cedit radices ſi tn̄ edit.vt inſti.de re.di.§.cū ſuo.⁊.§.ſi ty-
10 tius.¶ Duodecimo no.ꝙ malefidei poſſeſſor cōdēnatur
ad reſtōnē fructuū ꝑceptoꝝ.⁊ collige:ꝙ valet ſnīa incerta
ſup fructibus.qđ dic:vt dixi.s̄.đ reſti.ſpo.grauis ⁊.l.ex diuer
ſo.ff.de rei vē.⁊.l.in ꝓpria.C.ſi qd alteri vel ſibi.p Cy.¶ De-
cimotertio no.i ver.tandē formā libelli.dico ſnīam nullā.ſ; ſi
aliqua appareret peto eccl̄iam reſtitui tanꝙ leſam:ꝯ̄ria ergo
remedia reciſoria pn̄t ſub ꝯditione cumulari vt nullitas ⁊ re-
ſtitutio.vt hic.⁊.s̄.de reſti.in inte.cōſtitut⁹.Itē nullitas ⁊ ap
pellatio.vt.s̄.de appel.dilecto.Itē dn̄iū ⁊ quaſi:vt in.c.ab-
bate ſane.de re iudi.li.vj.facit.l.ꝯ̄ maiorē.C.de ioffi.teſta.plu
ra vero remedia non ꝯ̄ria an poſſint cumulari dic:vt in.c.nul
lus plurib⁹.de reg.iur.li.vi.per Dy.⁊.l.edita.C.de eden.per
Dy.⁊.l.cū filius.§.varijs.de le.ij.⁊.c.vt quis dnas.de elec.lib.
vj.vbi videas.⁊ de forma libelli huius tex.vide in ſpe.de ſen.
ꝓla:§.iuxta.ver.ſed nunquid talis libellus.¶ Decimoq̄rto
11 no.ꝙ valet ſnīa lata ꝯ̄ monaſteriū indefenſum l; poſſit re-
ſcindi reſtitutionis beneficio ꝯ̄ minorē indefenſū:an ſit ſnīa
ipſo iure nulla:vel bn̄ficio reſtōnis reſcindēda.dic p Bart.i.l.
ꝯ̄ pupil.ff.de re iudi.cuius dicta i pupillo videnť ad eccleſias
indefenſas cōgrue adaptari cū vtat̄ iure minoris.vt.c.j.s̄.de
de reſti.in īte.¶ Decimoq̄nto no.in ver.nos igiť ꝙ mōaſte.
reſtituiť ad ꝓducendū priuilegia exēptiōis.intereſt eñ eius
magis eſſe ſubiectū pape ꝙ̄ dioceſano:q: familiares decorāť
nobilitate dn̄oꝝ:ſicut vxores reſplēdent radijs maritoꝝ.vt
l.femine.ff.de ſena.hinc eſt ꝙ inuitus ſubdit⁹ nō pōt per dn̄ſ
ſubijci alterius iuriſdictiōi.vt.l.lnit⁹.ff.de fideicō.li.¶ Utrū
aūt hec ſnīa lata ꝯ̄ mōaſte.preiudicaret pape de cā cognoſcē-
di.ꝓbat textus iſte:ꝙ ſic.ibi:ne in nos mōaſterij leſio ⁊c.viđ
s̄.de ꝯfir.vti.vel inuti.cū dilecta.⁊ de re iudi.ſuborta.⁊ de fide
inſtru.inter dilectos.¶ Decimoſexto no.i dicto ver.ꝙ ſum-
ptum ex aliquo originali vt faciat fidem requiriť ꝙ faciat mē
tionē exp̄ſſam de ſubſcriptionib⁹ ſignis ⁊ delituris.vel ſi ꝓ-
bareť ibi fuiſſe nō daretur tali ſumpto fides.in auť.de īſtru.
cau.⁊ ſi.i prin.Ideo cauti notarij dicūt ſe nil dimiſiſſe vel mu
taſſe de ſubſtātialib⁹.⁊ ita vidi ſemꝑ in ſumptis poni.¶ De-
12 cimoſeptimo no.in ver.q: vero.ꝙ cū reſtō ꝯcediť aduerſus ꝓ-
bationē omiſſam ⁊ ꝓbat̄ infirmat̄ ſnīa in ꝯ̄riū primo lata.⁊
aduerte q: papa innititur nedū ex priuilegijs p̄deceſſoꝝ:ſ; ēt
ex p̄ſcriptiōe.ex quo tn̄ capite nō fuerat reſtō poſtulata.ſi er-
go nō fuiſſet efficax priuilegiū exēptionis ad cui⁹ ꝓductiōē
tm̄modo reſtitutus fuit an ex p̄ſcriptione papa ita ꝓnūtiaſ-
ſet p monaſte.forte ſic ſupplēdo de facto in fauorem eccleſie
vt in.c.cū veniſſent.de inſti.ceſſante eñ fauore tali nō vr̄ ferē-
da ſcđa ſnīa ꝯ̄ primā ex cā nō deducta.facit qđ no.Inn.s̄.de
offi.dele.c.cū ꝯtingat.ſecus cū appellatur a diffinitiua q̄ pōt
iuſtificari ex alia cā ꝙ̄ deducta.vt.l.ſcio.ff.de app.dicit tamē
Hoſt.notādū ꝙ nulla iuris ſubtilitas obſtat poteſtati ⁊ pro-
ceſſui ſūmi pontificis.ex quo veritas corā eo ꝓbat̄.de hoc de
accu.c.ad petitiōē.facit qđ no.i.c.j.de litis cōte.¶ Decimo-
13 octauo no.in ver.ꝑ hoc aūt.ꝙ nō iputat̄ iudici cū eius ſnīa
caſſat̄ ꝓpter nouas ꝓbationes inductas corā ſuperiore.⁊ ſic
nō pōt de iperitia cōdēnari ꝙ alſ poſſet:vt inſti.q̄ ex q̄ſi de-
lic.in prin.⁊.l.ſi iudex.de var.⁊ extraor.cog.nō credo tn̄ ꝙ ex
ſnīa infirmatoria iudex qui tulit talem ſnīam reciſſam ꝯueni
ri poſſit:vel ꝯdēnari:niſi fuiſſet pn̄s.iđ requiriť vt citeť iuxta
no.in.c.in noſtra.s̄.de ꝓcuratoꝝ.c.vene.de ſen.excō.li.vj.quā-
tum ergo ad honorē iudicis cōſeruandū cuius ſnīa retractat̄
bonū eſt ſemꝑ addere iſtā clauſulā.per hoc aūt in nullo ⁊c.vt
l.oēm honorē.C.q̄n ꝓuo.nō eſt nec.vileſcit eñ iudicis digni-
tas cū iniuſte vel perperam proceſſiſſe deteget̄.vt.c.qualiter ⁊
q̄n.j.s̄.de accu.¶ Decimonono no.in ver.cūq;.ꝙ ſubiectio ⁊
libertas ſunt ꝯ̄ria.eo ergo ꝙ ꝓnūtiat̄ mōaſteriū nō ſubiectū
ꝓnūtiat̄ exēptum ſicut cū ꝓnūtiat rem meā eſſe ꝓnūtiat̄
tuā non eſſe.vt.l.pōponius.§.j.ff.de procura.⁊ collige in ſnīa
lata in cā appellationis cām exprimendā.In cauſa vero prin
14 cipali dic.vt.c.ſicut.s̄.đ re iudi.cū ſi.¶ Uiceſimo no.ꝙ ſnīa
lata per iudicē a quo ꝓ parte ꝯfirmat̄:⁊ ꝓ pte infirmat̄ p iu-
dicem appellatiōis.quod dic:vt.s̄.de teſta.raynutius.⁊.c.ray
naldus.¶ Uenio ad aliquas oppoſitiōes breues.dr̄ hic i v.
interim aūt:ꝙ corā iudicibus a q̄bus extitit appellatū:debēt
ꝓponere ⁊ ꝓbare q̄bus cām papa remiſit.Sed ꝯ̄ q: ad iudi-
cem a quo nō eſt cā remittēda.vt.c.accepta.de app.⁊.l.eos.C.
de app.ſo.dicit gl.iiij.⁊ q̄nta.ꝙ hoc factum eſt de partiū vo-
lūtate.qđ pōt:vt in ꝯ̄rijs.Inn.dicit ꝙ alij fuerunt iudices q
ꝓnuntiauerūt.⁊ dicit hoc patere in reſcripto vel ſm eū veri⁹
eſt qđ dicit gl.q: de reſcripto nō cōſtat.¶ Scđo op.dr̄ hic:ꝙ
papa delegauit cām monacho.ꝯ̄ de.c.ſtatutū.de reſcrip.li.vj.
ſo.hoc fecit papa ex certa ſciētia.⁊ ſic vr̄ ſuper ihabilitate diſ-
pēſare:vt in.l.q̄dā cōſulebat.s̄.de re iud.⁊ qđ no.in.c.veniēs.
de fi.p̄ſby.per Inno.an aūt poſſit cauſa delegari priori clau-
ſtrali.dic:vt in cle.ſi principalis.de reſcrip.¶ Tertio oppo-
nitur dr̄ hic.ꝙ iſte.M.in ep̄m iā ꝓmotus donare nō potuit
huic monaſte.ꝯ̄.quia ep̄s eſt loco dn̄i.de dona.c.ij.⁊ h; gene-
ralem ⁊ liberā adminiſtrationē.de elec.cū nobis olim.ad fin.
ergo tenuit donatio ab ipſo facta.ff.de procura.l.procurator
cui libera.ſo.pluribus modis.ſm Hoſt.ſ; vera ſolutio eſt ſ;
eū:ꝙ hic nō tenuit.vt.s̄.de dona.c.cetex.¶ Quarto opp.hic
papa ꝯfirmat ſnīam iudicū ꝙ ꝓnuntiauerūt eccleſias ꝯſtru-
ctas a monachis ad ep̄m cū fructibus ptinere.ſed ꝯ̄ nō debet
ep̄s bona eccleſiarū ſibi vendicare.x.q.j.regenda.⁊ de cen.c.ec
cleſijs.ſed hic eccleſias cōſtructas ⁊ fructus ipſarū ep̄o adiu-
dicat.quare male.ſol.doc.hic fatentur oppoſitionem.⁊ dicūt:
ꝙ iſta adiudicatio eſt fienda ab ep̄o nō vt ſibi illā retineat:ſ;
vt de illa ſicut de alijs ſue dioceſis ordinet:⁊ fructus in ipſaꝝ
eccleſiarum ꝯſtructarū vtilitatē ꝯuertat.de ſucce.ab inte.c.ſi.
⁊.c.cum vos.de offi.ordi.¶ Sed iterū ad idē opponiť:⁊ vr̄.
ꝙ iſte eccl̄ie debuerint demoliri.vt in.c.cū ex iniuncto.de op.
no.nun.ſo.ibi de eccleſijs cōſtructis poſt denuntiationē noui
operis.hic vero aliqua nūtiatio ep̄i non preceſſit.¶ Quinto
oppo.dr̄ hic.ꝙ ad priuilegia apoſtolica exhibēda fuit ꝯceſſa
reſtitutio.ſed ꝯ̄ imo vr̄ ꝙ ipſo iure debuerit audiri.q: ſi quis
p̄tendit ſe exemptū ex vna cā vt p̄tendebat iſtud monacho ex
priuilegio libertatis ep̄i ſi ſuccūbat pōt ex alia cā dicere ſe exē
ptū in nouo iudicio.nec obſtabit exceptio rei iudicate.vt.l.he
reditas matertere.C.de peti.here.⁊.l.hlebius marullus.ff.de
pac.do.ſol.ꝯ̄ria loquuntur cum certā cauſam exp̄ſſit:⁊ proſe
cutus fuit.hic aūt nullā expreſſit:ſed dixit ſimpliciter ſe exē-
ptum.vnde totū ius ſuū in iudiciū deduxiſſe vr̄.vt.ff.de iudi.
l.ſolemus.neceſſaria ergo fuit reſtitutio in integrū:q: de iure
cōi nō debuiſſet audiri per rōnem predictā.ſm Inno.Hoſti.
dicit ꝙ obiectio nō procedit:q: hic nō agebat monaſte.ſ; ep̄s
ꝯ̄ monaſte.qđ p; q: illi ſilentium imponiť ſed certe tunc ma-
gis videť firma oppoſitio ſi eñ dicimus monaſte.fuiſſe reū:
exemptio videť deducta in iudicium p modū exēptiōis.⁊ ſic
poſt ſnīam de iure cōi nō potuiſſet monaſte.nouā exēptionē
ꝓpōere vt.l.ꝑemptorias.C.ſen.reſcin.nō poſ.niſi dicas ꝙ q̄n
ad idē cōpetit actio ⁊ exēptio.l; per modū exēptiōis in iudi-
ciū nō deduxerit:nō prohibeť in alio iudicio illud principaliť
intentare.iuxta no.per Inno.in.c.vlt.s̄.de or.cog.ſtarē ergo
cū Inno.vt tex.ſaluet qui dicit mōaſteriū audiendū bn̄ficio
ſpāli reſtitutionis.¶ Quero an iſte portarius regis habue-
rit poteſtatē cogēdi canonicos put fecit.dico ꝙ nō p iſtū tex.
q: ſi coactio fuiſſet licita valuiſſet aſſenſus.vt.l.ſi mulier.ff.qđ
metus cā.ad hoc.s̄.de cōſti.c.cū eccleſia.⁊ hic ſumpta occaſiōe
15 tractat hic Inno.ꝙ de iſto executore ēt pape an poſſit alicui
ꝑtium vim inferre:vel de poſſeſſione expellere.vr̄ ꝙ ſic:vt.ff.
de re iudi.l.a diuo pio.§.ſi ſuper.⁊.§.ſeq.dicit Inno.ꝙ q̄nq;
loquimur de executore mixto:qui h; cauſe cognitionē:⁊ pōt:
vt in ꝯ̄rijs aut de mero:⁊ tūc eſt ſibi exp̄ſſe remiſſum.⁊ idē vt
l.ꝓhibitū.C.de iure fiſ.li.x.qđ tn̄ raro ⁊ nō ſine cauſa cōmittē
dum eſt.vt.ff.de indi.l.ſi.aut nō eſt ſibi cōmiſſum:⁊ tūc aut eſt
lata ſnīa ſuper re ſup qua ſit executio:⁊ tūc videť ꝙ executor
poſſit tradere poſſeſſionē talis rei:ſi ibi nō īueniat poſſeſſo-
rem.Idē credo ſi īueniat ⁊ reſiſtat ſi iudex hoc ſibi cōmiſerit.
vt.l.qui reſtituere.ff.de rei ven.facit qđ no.Inn.s̄.de offi.de-
lega.c.ſignificaſti.Si aūt non eſt lata ſnīa tūc quātūcūq; ali-
qs ſit priuat⁹ titulo puta per tacitā renūtiationē vel alio mō
nō debet executio ꝯ̄ eum fieri:niſi eo reſignāte.vt in c.cū no
16 ſtris.⁊.c.q: diuerſitatē.s̄.de ꝯce.preben.¶ Ex predictis p;.ꝙ
ꝙ ſnīa nō priuat aliquē poſſeſſione:niſi poſtea auferat̄.an vo
priuet dn̄io dic:vt inſti.de offi.iudi.§.ſi.facit qđ no.in.d.c.cū
noſtris per Inno.⁊ in.c.cū veniſſent.s̄.de reſti.i inte.vbi vtrū
ſentētia

¶ No. ꝙ familiares decorant nobilitate dn̄oꝝ ſicut vxores reſplendēt radijs maritorum.

Opponit ſ contrariū.

Ponit queſtiones.

ſnia priuet poſſeſſiōe in reb⁹ incorporalib⁹ vt in iure eligēdi:
ꝛ ſimilibus.ꝛ.d.c.cū noſtris.per Inn.ꝛ hec hñt locum in indi
ce q̄ mādat executionē fieri. Si aūt mandef alicui p reſcriptū
apoſtolicū q̄ alteri tradat poſſeſſionē alicui⁹ rei amoto quo-
libet illicito detentore:nō extēditur hec poteſtas niſi ad illici
tos detentores notorie.vt in.c.ſtatuimus.de offi.dele. Tu dic
ſm Inno.q̄ extendif ēt ad occultos.facit ad p̄dicta.l.memi-
nerint.C.vnde vi.ꝛ qđ plene no.Inno.in.c.fi.de p̄ſum.vbi de
materia executorū.ꝛ.l.a diuo pio.in prin.per Bar.ꝛ.c.paſto-
ralis.ſ.de offi.dele.per Ber. ¶ Scđo quero.dr̄ hic de acquiſi
tione canonici regularis ꝓmoti ad ep̄atum hic ſumpta occa-
ſione tractat Inno.cui querat monachus. Itē q̄liter mōaſte
riū [a] ex ſuis vel abbatis ꝯtractibus:vel delictis obligetur.
17 ¶ Circa primū de monacho vel canonico regulari dicit ipſe
q̄ aut ſtipulatur monaſterio:aut tertio aut ſuo nomine pro-
prio. Primo caſu certū eſt q̄ querit monaſte.ſicut ſeru⁹ dn̄o:ſi
ſit fugitiuus.de offi.or.quāto.ꝛ hoc verū:niſi monaſteriū ex-
puliſſet eū.tunc eñ non quereret monaſte.ſed ep̄o a cuius iu-
riſdictiōe nō intelligitur abſolut⁹:niſi ipſe ep̄s tradidiſſet eū
curie ſeculari.vt.ſ.de iudi.c.cū nō ab hoīe. Scđo caſu cū ſtipu-
laf tertio ꝛ tūc nec illi tertio q̄ret:nec monaſte.illi.quia nō po
teſt monaſterio.qꝛ non vult.vt.ff.đ ſtipu.ſeruo.l.ſeruus me⁹.
Itē hec ſunt vera:q̄ querit monaſterio qñ acqrif ex cā iuſta.
tūc eñ q̄rit dn̄o ēt prohibēti.ſecus ſi ex cā iniuſta:qꝛ tūc non
q̄rit niſi dn̄s ratum haberet.vt.ff.de acqui.po.l.qđ meo.§.ſi.
ꝛ.l.qđ ſeruus.ꝛ ar.l.idē.§.cū procurator.ꝛ hic de acq.que ꝓce
dit ex cā ꝯtractus. Si aūt ex cauſa vltime voluntatis vel ſuc-
ceſſiōis ab inteſtato:an q̄ deferunf monacho monaſterio acq
raf:dic.vt no.Inno.in.c.in preſentia.ſ.de ꝓba. ¶ Scđo caſu
18 principali cū q̄rif † an ex ꝯctib⁹ abbatis vel mōachi teneatur
monaſte.dic q̄ ſic inquātū patif adminiſtratio eis cōmiſſa: ꝛ
ēt vltra inquātū ex eorū acquiſitione ad mōaſte.perueniſſet:
al's vero mōaſteriū nō obligaf.vt.ſ.de fide.c.qđ quibuſdam.
19 ¶ Querit ēt circa hoc Inn.† qđ de rebus ablatis monacho
an abbas poſſit agere.dic q̄ ſic:ſi erāt mōaſte.idē ſi extranei
cum monaſte.obligatū erat ad reſtitutionē ſꝫ Inn.qui ēt tā-
git qđ iuris ſi abbas ſpoliauit monachū rebus depoſitis pe-
nes eū.dic q̄ abbas tenef depoſiti ꝑpter dolū:vt.ſ.depoſiti.
c.ij.monaſterio tñ ex hoc delicto abbatis nō obligaf ſi res nō
erāt monaſte.ſed monacho cōmēdate. ¶ Circa hoc extra do
20 ctorē querif † ſi monacho eſt cōmiſſum regimē alicui⁹ eccl'ie
a ſuo abbate ꝛ obuenit ſibi opulēta hereditas vel aliud acq̄ſi
uit.dic:q̄ aut q̄rit ex re vel ex opa ſua:ꝛ querit dicte eccl'ie cui
ſeruit. Si vero q̄reret aliunde q̄reref eccleſie principali.ꝛ hoc
verū niſi trāſferref ad regimē alteri⁹ eccleſie taliter:q̄ libera-
ref ab obediētia primi miniſtri abbatis:tūc enim illi eccl'ie ad
quā trāſferf q̄reret.vt in iſto.c.ꝛ hoc no.bar.in.l.vlti.ff.de ſti.
ſeruo.ꝛ.l.q̄ ſeruus.vbi ēt de queſitis p monachū.qui non eſt
alicui monaſte.obligatus ad religionē in genere.dic:vt ibi.

[a] ¶ Qualiter a mōaſteriū. adđ hic Jn no.panor.ꝛ doc.gl.in.c. dilectus. de ordi.cogni. ſ.ꝛ in.l.ſi pe culiū.§.j.de pecu. lega. bar.ꝛ bal.in aut.Ingreſſi. de ſac.ſanc. eccle.bar.in aut.ſi q̄ mu lier.C.de ſa croſan. eccl. Cardi.i de. iij.vj.q.đ ꝑ ca.ꝛ in cle.j. §.qꝛ vero.đ ſtatu mōa.i vj.q.

1 ☞ Poſſeſſio annexa oneri decimarum ſi venit ad priuile-
giatum:priuilegiatus ſoluere nō tenetur.
2 Continue quomodo intelligatur.
3 Renūtiatio iuris tacita īducif faciēdo ꝯtrū ꝓuilegio.xl.ānis.
4 Dominia rerū cum difficultate acquirantur ꝛ tolluntur.
5 Jura per ꝯſuetudinē acq̄ſita quāto tēpore perdantur.

Accedentibus.

Quadraginta ānorū ſpatio ꝯ priuilegiuꝫ
eccl'ie p̄ſcribif.ꝛ in prima partiū cōparitio ꝛ actoris
narratio. In ſa iudicū datio ibi:diſcretiōi. ¶ No.
primo:q̄ iſti hoſpitalarij ſubtrahebant decimas iā diu ſolu-
tas:ꝛ ſic videbaf poſſe agi interdicto vnde vi:qđ datur ēt ad
illa incorporalia:tñ de eis poſſeſſor expellif.vt.ſ.de cā poſ.cū
eccleſia.hic tñ non vr̄ ſufficere q̄ ꝓbef poſſeſſio.ſed reqrif ꝓ-
batio tituli:q reſultat ex preſcriptiōe.xl.ānorū.vt in aut.niſi.
1 C.de bo.ma.ꝛ.l.traditōīb⁹.C.de pac. ¶ Scđo innuit iſte tex.†
q̄ poſſeſſio ānexa oneri decimarū ſi venit ad priuilegiatū pri
uilegiat⁹ ſoluere nō tenef.qđ pꝫ:qꝛ abſoluif ſi ex aduerſo p̄-
ſcriptio nō ꝓbef.ar.ꝯ.l.fiſcus.ff.de iure fiſci.facit.l.cū qđā.§.
qđ te.ff.de vſu.dic p doc.vt in auf.quas actiōes.C.de ſac.ſan.
eccle. ¶ Tertio no.q̄ papa mādat q̄ iſti ꝓbēt.xl.ānis deci-
mas ꝯtinue pſoluiſſe.ꝛ ꝓbaf hic prius replicatio:q̄ꝫ exceptio
oppoſita ab iſtis hoſpitalarijs de ſuo priuilegio ꝑcipiēdi de-
cimas.ratio:qꝛ de iure cōi ꝓbata erat exceptio:vt in.c.ex par
te.de deci.ꝛ per Jo.an.de excep.a nobis in.vj.medio. Et ad-
2 uerte qꝛ expedit q̄ probetur ꝯtinue decimas.xl.ānis.† qua-
liter aūt intelligaf ꝯtinue dic:vt no.ff.de vſur.vbi qualiter ꝓ-
bef ꝯtinuata poſſeſſio que reqritur in p̄ſcriptiōe ſine interru
3 ptione.ſ.de p̄ſcrip.c.illud. ¶ Quarto no.† q̄ tacita renūtia-
tio iuris inducif faciēdo ꝯtrū priuilegio.xl.ānis.ꝛ ſic pōt qs
renūtiare ſuo priuilegio tacite:vtrū aūt expſſe dicā.j.in ſolu-
tione ꝯtrij. ¶ Opponit dr̄ hic.q̄ ſi minori tp̄e.xl.ānorꝫ ſolui ☞ Opponit I cōtrarium.
ſent nō p̄iudicaret priuilegio ſuo.qđ pꝫ qꝛ mādat iſtos abſol
ui. Sed ꝯ de.c.cū acceſſiſſent.cū ſi.ſ.de ꝯſti.vbi priuilegiū ꝑ-
dif faciēdo vnū actū ꝯtrium.ſol.glo.laborat in ſolutiōe huius
ꝯtrij:vt in ea habes. Inno.ſoluit.quatuor modis.primo:qꝛ cō
uentus iſtorꝫ eſt vltra mare.poſſeſſiōes aūt citra.hoc nō pla-
cet.qꝛ preſcriptio eſt vniformis ſcꝫ.xl.ānorum.xvj.q.iij.quas
actiōes.ſcđo ſoluit q̄ hic monaſte.ſe iuuabat ex p̄ſcriptione
nō ex renūtiatiōe.ſed hec eſt falſa.vt hic in ver.cū enim.tertij
dicūt:q̄ hoc corrigif:ſed nō placet.quarti dicūt q̄ vbi p pri-
uilegiū q̄ritur ius dn̄ij nō ꝑdif:niſi legitimo tp̄e p̄ſcribaf:vbi
vero dn̄ium nō q̄rif ex priuilegio ſed daf poteſtas aliqđ faciē
4 di vel nō faciēdi tūc loquunf ꝯria.† dn̄ia eñ rerū cū difficul-
tate acquirūf iō ꝯſimili difficultate tollunf:vt in regula.nihil
tā naturale.non ita in priuilegijs que ſola īpetratione ꝛ q̄nq̄ꝫ
ſine motu proprio principis ꝯcedūtur. Ideo facilius amittū-
tur.hāc ſolutionē reprobat ēt Hoſt. Alij dicūt:q̄ aut directe
facit qs ꝯ priuilegiū:ꝛ loquūtur ꝯria.aut indirecte vt ſoluen
do.ꝛ tūc ſecus.qđ declara vt hic p eū Jo.an.dicit q̄ iſte ſunt
diuinatiōes. Sed vera ſol.eſt quia.c.ſi de terra.loquif de pre-
ſcriptiōe.xl.āno.q̄ hodie ꝯ eccl'iaꝫ exigif.illud ergo loquitur
ſm vetera iura.iſtud ſm iura noua ſm eū. Sed certe non per
hoc colligif ꝯtrū q̄ perdaf priuilegiū vnico actu tm̄:vel q̄nq̄ꝫ
x.ānis vel aliter ꝛ leuius q̄ꝫ.xxx.vel.xl.ānis. dic ergo.vt in.d.
c.cū acceſſiſſent.ſubdit Inno.q̄ ſiue ſint ꝯſuetudines:ſiue cō
ſtitutiones:ſiue priuilegia honorabilia:ſiue vtilia eccleſijs il-
la nunq̄ꝫ intelligūf renūtiari p vnū nec p plures actus ꝯrios.
qꝛ nec poſſent expſſe.C.de trāſa.l.p̄ſes.ꝛ.l.ꝯ.§.fi.ff.de pac.nā
ſi oēs vellent facere ꝯ talia vnus ſolus poſſet ſe opponere: ꝛ
reuocare.de his q̄ ſi.a ma.par.ca.c.j.ꝛ de re.ec.nō alie.ſi quis.
in.c.cū acceſſiſſent.ꝛ.c.pro illorū.de ꝯce.preben.vbi perditur
priuilegium p actū ꝯtrium intelligif cū ad eorū cōmodū priui
legiū eſt indultū vt hic p eū. ¶ Quero poſt Inno.ꝛ Hoſti.† ☞ Ponit que ſtioneꝫ.
5 quāto tp̄e perdāt iura p ꝯſuetudinē acq̄ſita.dicūt q̄.xl.ānis.
nō minori tp̄e.ſicut eñ ꝯſuetudo nō īducif minori ſpatio:vt pꝫ
in eo qđ legif ꝛ no.ſ.de elec.cumana.§.fi.ſic nec deſuetudo qꝛ
eadē eſt rō.ff.de legi.l.de qbus.de ſepul.vio.l.j.§.diuus.

1 ☞ Exēptio ſup certo articulo nō extēdif ad aliū articuluꝫ.
2 Eccleſia dicitur priuilegio exemptiōis gaudere qñ priuilegiū
intuitu eccleſie ꝯceſſum eſt perſonis.
3 Canoniā ꝛ beneficiū curatū pōt qs habere de iure cōi.

Cum capella.

Rōne vnius bñficij dr̄
ille ſubiect⁹ q rōne alte
rius cēſef exēpt⁹.h.d.cōis diuiſio.ſcđa ibi:quocir
1 ca. ¶ No.primo:† q̄ exēptio q̄nq̄ꝫ nō eſt gn̄alis:
ſꝫ ꝑticularis ſup certo articulo vt hic erat.ꝛ tūc nō extēdif ad
aliū articulū ꝛ ꝑpter hoc ſunt v̄ba priuilegij diligēter ponde
rāda ꝑpter varias exēptionū formas.de qbus vide aliq̄s.j.c.
ti.c.ſi papa.li.vj.verba igif priuilegij ſunt ſtricte ſumēda.cuꝫ
eñ ſint ꝯ ius cōe nō ſunt trahēda ad ꝯſ̄ntiaꝫ ſicut nec ius ſin-
gulare.vt.l.q̄ vero.ff.de legi. Adde tñ qđ no.ſ.de dona.c.di-
2 lectus. ¶ Scđo no.† q̄ eccl'ia dr̄ priuilegio exēptiōis gaude
re qñ priuilegiū intuitu eccl'ie.ꝯceſſuꝫ eſt pſonis p hoc tñ eccl'ia
nō cēſef exēpta:ſꝫ pſone ſue p priuilegiuꝫ ſint exēpte.gaudet
ergo ſubditus priuilegio quo nō gaudet principalis. ¶ Ter
3 tio no.† q̄ đ iure cōi pōt qs habere canoniā ꝛ bñficiū curatū.
de p̄bē.c.de multa.ꝛ de reſcrip.c.grā.li.vj.vbi đ hoc. ¶ Quar
to no.q̄ certo reſpectu aliqs eſt exēpt⁹ a iuriſdictōe ordinarij
alia v̄o ꝯſyderatiōe eſt eidē ſubiect⁹.ꝛ ſic fingif qs duplici pſo
na ꝛ diuerſis reſpectib⁹ eſt exēptus ꝛ nō exēpt⁹.facit ad no.ī
c.cū olim.de re iudi.ꝛ.c.ad audientiā.de p̄ſcrip.facit qđ no.in
c.ſolite.de ma.ꝛ obe. ¶ Tangit hic duo Inn.q̄ iure nouo ſūt
hodie expedita.p̄ma eſt an exēptis canōicis alicui⁹ eccleſie i-
telligāt exēpti ꝛ eccl'ia.dic.vt ī.c.p exceptōeꝫ.j.e.li.vj. ¶ Scđo
tractat ſi papa recipit clericos alicui⁹ eccl'ie i ꝓprios ꝛ ſpāles
filios vel in ſpāles ſubiectos.an videaf p hoc ipos eximere a
ꝑtāte ep̄i.qđ dic:vt hodie habef in.c.ſi papa.j.e.li.vj. ¶ Que- ☞ Ponit q̄ſtioneꝫ.
rit gl.ſi eximif mōaſte.cū capellis.an intelligaf de capellis p̄-
b ſentib⁹ an ēt de futuris nouiter acqrēdis.[b] dicā.j.e.qꝛ circa.

b ¶ Nouit acquirendis. facit.cle.literas.de reſcrip.cū no

1 ☞ Biſacutus gladius dicitur ex vtraq̄ꝫ parte ſcindens.
2 Tenor priuilegij probatur per depoſitiones teſtium.
3 Dictiones qđ vel que:vel ſicut videtur aliquid ponere.
4 Exceptio incerta vitiatur ſicut ꝛ incerta diſpoſitio.

tatis per ancha. ⁊ qđ not.Alber. in.l.omnia priuilegia.i princi.C.de epi.⁊ cle.

5 Abbas ꝯtinetur appellatione fratrum.
6 Abbas pōt preſcribere ius epale contra epm.
7 Abbas exēpt⁹ ꝓ mēbris nō exēptis tenet epo rñdere.⁊ nu.8.
Et exercet in eis iuriſdictionem.nu.9.
10 Eps inſtituit clericos in eccliis non exēptis ſubiectis abbati.
11 Clericus duoꝝ epoꝝ ſi delinquat ⁊ iniuriā faciat clerico alterius epi extra epiſcopatū quis de eo cognoſcet.

EX ore. Abbas monaſterii exēpti pro mēbris non exemptis ad ſynodū epalem accedere:⁊ epo parere tenetur.premittit exordiuʒ. ſcđo narrat factū ⁊ allegatiōes partiū ibi:cuʒ igit.tertia diffinit ibi:nos ergo.¶ Not. primo verba procmii ex ore ſedentis ⁊c.que habentur apoca.j.⁊.xix.⁊ponit hoc proemium
1 quo ad caſum.c.materiaſr.expone enī ſbiſacutus.i.ab vtraqꝫ ſcindens ad modū enſis . nūc tangens actorē nunc reum ꝓut eā deſyderat.ij.q.ij.preceptū.⁊ ita fuit hic.qꝛ ꝑtim pro actore partim ꝓ reo ꝓnūtiat.¶ Scđo no.ꝙ abbas ſine eius ꝓcura toꝛ hic probare nititur exemptionē.⁊ hoc iđ:qꝛ enim epi intētio ſit fundata de iure cōi qđ ſibi ſufficeret ad ꝯdēnationē abbatis exemptionē nō ꝓbantis.vt.ſ.de re.do.c.cuʒ vene.facit c.di.ꝯtra morē.¶ Tertio not.ꝙ ad ꝓbanduʒ exemptionem abbas ꝓducit plura priuilegia.⁊ ſic ſemel exemptus vr̄ poſſe iterum eximi.vt ſm priuilegium aliqd operet.ar.ꝯ.ff.de verbo.obli.l.qui bis.⁊.l.ſi creditori.de lega.j.⁊.ſ.de fide inſtru.inter dilectos.ad ſi.⁊.c.veniēs.de preſcrip.non enī videt ſuper eodē facto poſſe titulum duplicari:ſicut nec dñium ex diuerſis cauſis obtineri:vt plene per Bar.in.l.iij.§.ex plurimis.ff.
2 de acq.poſ.cogita.¶ Quarto no.† ꝙ tenoꝛ priuilegij ꝓbat per depoſitiones teſtium:qđ quādo verum ſit dic:vt.ſ.eo.c.cum olim.¶ Quinto no.in verſi.porro.ꝙ priuilegium qđ ꝓ ſe iſte abbas idu xit papa retorquet in eū.eo enim ipſo ꝙ abbas per priuilegiū habere locū preeminentē declaratur ad ſynodum debere venire ꝯcluditur.⁊ per ꝯſequēs ſynodalia ſtatuta recipere. ſm Hoſti.vt.ſ.de ma.⁊ obe.c.quod ſuper his. ¶ Sexto no.in ver.in priuilego ꝙ iſta verba remaneant cōtenti que predeceſſores ⁊c.videntur aliquem ſubiectionē de-
3 notare ſine preſupponere.vnde dicit Inno.† ꝙ hec dictio ꝙ vel q̄ vel ſicut videnṫ aliquid ponere.de verbo.ſig. c. abbate. de ꝯdi.⁊ demō.qbus diebus.§.dñs.arguit in ꝯtrariū Inno. ꝙ debeant intelligi ꝯditionaliter.de leg.j.l.ſi ſeruus.⁊.l.ſi ſic.§.j.⁊ melius in.l.ſtichum qui meus erit.ff.de leg.j.⁊.l.cum pater.§.vlti.ff.de leg.ij.⁊.l.penul.de inſti.⁊ ſubſti.⁊ aduertēduʒ qñ alia dictio ponit ad diminutionē ſiue ad exceptionē alicuius diſpoſitionis ſi dicta diminutio ſiue exceptio eſt incerta remanet diſpoſitio pura:⁊ exceptio inefficax vt.ff.de adi.le.l.
4 iij.§.ſi duob⁹.⁊.l.tytie textores.de lega.j.† ſicut enim incerta diſpoſitio vitiat ita ⁊ incerta exceptio.vt.l.j.§.labeo.de ſu.⁊ l.j.de excep.per Bar.¶ Septimo no.ꝙ in priuilegio Alexādri.dicebatur.a fructibus eiuſdē loci ⁊c.ex quo infert hic pa-
5 pa ꝙ abbates in aliquo obligentur epo.ex quo no.Hoſt.† ꝙ appellatione fratrum et ꝯtinet abbas.de hoc.ſ.de ſimo.c.ſi.⁊ facit qđ not.i.c.poſt electionē.ſ.de ꝯceſ.preben. ¶ Octauo
6 no.in ver.nos igit † ꝙ abbas poteſt preſcribere ius epale cōtra epm.facit de excep.c.cum vene.¶ Nono no.ꝙ licet ꝓbet monaſte.exemptum per talem exemptionē nō infertur neceſſario exēptio membrorum ſiue capellaruʒ. de quo in gl.pen.
7 ¶ Decimo no.† ꝙ abbas exemptus pro mēbris nō exēptis tenet epiſcopo rñdere.⁊ ſic diuerſis reſpectibus aliqs eſt exēptus:⁊ non exēptus.vt.ſ.c.proxi.Et hinc ſumpta occaſione
8 querit Inno.† in quibus caſibus ratione capellarum abbas teneat coram epo reſpondere in delictis. Item an abbas i talibus capellis nō exēptis habeat iuriſdictiōem:⁊ ſi ſic ad quē appellabitur ab eius ſententijs ⁊ preceptis.quo ad primum dic ꝙ aut abbas deliquit in capella non exempta ibidem forte clericos dicte capelle vel extraneos verberando.⁊ tunc ſortitur ibi forum ratione delicti cōmiſſi in loco nō exēpto.vt.j. e.c.j.li.vj.aut non deliquit in illo loco:ſed in perſonis puta ſi eſt negligens in regimine dicte capelle:vel plurima infert clericis eiuſdem.⁊ tunc eps non poteſt punire:nec et ipſum priuare dicta eccleſia non exēpta.quia punitio delictorum ꝯcernit magis iniuriam:ꝙ̄ perſonam.iuxta no.per Inn.in.c.poſtulaſti.de foro cōpe.⁊ per Bart.in.l.cunctos populos.C.de ſum.trini.ex alia vero cauſa ꝙ̄ delicti an abbas exēptus debeat coram epiſcopo reſpondere.dicit Inno.ꝙ hic ratiōe cōtractus ⁊ rei:de qua agitur.vt.j.eo.c.j.lib.vj.§.in eos.ratione vero domicilij non conuenitur abbas coram epiſcopo.quia non cenſetur habere domiciluʒ extra ſuum monaſte.licet clerici ſeculares in eccleſijs ſuis ⁊ extra poſſint habere plura domicilia in eccleſijs ſuis:locus tamen in quo tenentur ad reſidentiam debet proprium domicilium reputari.ſ.de fo.cōpe.
9 poſtulaſti.⁊ qđ ibi per Io.an.in glo.priuationis † quo ad ſʒ ſcʒ quis exerceat iuriſdictionem in talibus eccleſijs non exēptis.dicit ꝙ abbas.vt no.de offi.ordi.quāto.⁊.c.cum ab eccleſiarum.⁊ ſi appellabitur ab eo appellabitur ad epm etiam a ſubditis non exemptis.ar.no.ſ.de ma.⁊ obe.c.ſolite.⁊ de do
10 na.paſtoralis.in glo.ſecus.in ſi.¶ † Quis autem clericos dʒ inſtituere in eccleſijs nō exēptis an abbas vel epiſcopus . dic ꝙ eps ad preſentationem abbatis cui debebit de temporalibus reſponderi.vt.ſ.e.c.cū ⁊ plantare.§.in eccleſijs.⁊ de preben.in lateranē.vbi de hoc.⁊ hoc verum niſi eſſent pleno iure conceſſe monaſterio quo ad vtrāqꝫ legem.ſ.dioceſanam ⁊ iuriſdictionis.quia tunc abbas inſtitueret.xvj.q.ij.c.j.ſm Inn. ¶ Incidenter queritur.quia ſupra dixi ꝙ abbas exemptus delinquendo in perſonis non exemptis non poteſt per epm
11 condēnari.† quid iuris ſi clericus duoruʒ eporum delinquat ⁊ iniuriam faciat clerico alterius epiſcopi extra epatum. nunquid tenetur reſpondere coraʒ illo ſub quo domiciliū habet. dicit ꝙ ſic:etiam ſi tantum cleric⁹ eius ſit.quia ratione clericatus ſortitur quis forum.C.de epi.⁊ cle.aut.clericus.ſecus eſt autem in abbate exempto:qui licet delinquat in clericos dioceſani:tamen corā eo ꝯueniri non debet.quia non eſt ei⁹ clericus.imo exemptus licet in aliquo ſibi debeat reuerentiā.predicta ſunt vera qñ membra non ſunt exempta vt dixi.Si aūt ſunt exempta ⁊ non populus tunc rōne delicti cōmiſſi in mēbris non poterit abbas coram epiſcopo cōueniri.de populo autem tunc eſt dicendum ſicut dictum eſt ſupra qñ mēbra nō ſunt exempta quis auteʒ iſto caſu in dictis membris exēptis inſtituat clericos.dic ꝙ abbas.⁊ ſi deponendi fuerint referrent ad papam.vt.ſ.de ſta.mo.in ſingulis.§.ordinent.Si autem abbas ſit exemptus:membra:⁊ populus:tūc in nullo dʒ abbas epiſcopo reſpondere.ſm Inno.Conclude ergo tres caſus.naʒ quandoqꝫ eſt exemptus abbas ⁊ nō membra:qñqꝫ abbas ⁊ membra:ſed non populus.quandoqꝫ abbas:mēbra:⁊ populus.⁊ in omnibus caſibus an in delictis ꝯtractibus:⁊ ratione poſſeſſionis de qua agitur in inſtitutiōe ⁊ deſtitutiōe abbas ſubſit epo ⁊ qs ipſorū iuriſdictionem hēat i dictis mēbris ⁊ ad quē debeat appellari habes ex ꝓdictis:que no.

1 ☞ Nomen propriū priuilegiati dʒ exprimi in priuilegio.
2 Protectio generalis perſone ⁊ rerum non eximit perſonam nec res a poteſtate ordinarij.

EX parte. Receptus ſub ꝓtectione pape per hoc non cenſetur exempt⁹
1 cōmunis diuiſio.ſcđa ibi:nos aūt. ¶ No.ꝓmo † ꝙ in priuilegio debet exprimi proprium nomen priuilegiati.vt hic:dum dicit ex nomine.dicit tñ
a hic Io.an.ꝙ ſufficit ꝙ ponanṫ circūſtantie[a] in dubietate licet aliter non exprimatur nomen.de affi.⁊ ꝯſan.c.tue.⁊.C.de teſtamentis.l.hac conſultiſſima.ibi de gallo preſſo.⁊ quod no.
2 iij.q.viij.libelloruʒ.⁊.l.quoties.de here.inſti.¶ Vltimo no.† ꝙ generalis protectio perſone ⁊ rerum non eximit perſonaʒ nec res a poteſtate ordinarij.ſecus de protectione ſpeciali cuʒ qs ſe ſubmittit pape intendens.de app.ad audientiam.

a ¶ Circūſtātie.circūſtātie idubitate equalēt expreſſioni nois.bal.in l.cum ꝓuo.§.demōſtratione. ff. de contrahen. ēptio . ſali. in.l. i cauſis C.de accu.

1 ☞ Religioſi eccleſias ſuas poſſunt conuertere in proprios vſus authoritate apoſtolica.
2 Dictiones meum tuum ⁊ ſuum denotant dominium.
3 Titulum habēs in aliqua re non debet ipſam apphēdere ꝓpria authoritate.ſed illius a quo hʒ cauſam.⁊ nu.4.
5 Conferens titulū poteſt dare licentiam apprehendendi poſſeſſionē propria authoritate ei cui titulus eſt collatus.
6 Poſſeſſio nō transfert ex ſolo titulo licet dñium transferat.
7 Conceſſio ſi facta eſt pleno iure qđ videatur conceſſum.
8 Conceſſio facta in proprios vſus an importet plus ꝙ̄ quādo conceditur pleno iure.
9 Eccleſia ſi conceſſa eſt alteri eccleſie iura ⁊ actiones an ſibi cōſeruentur:an in eccleſiam cui facta eſt cōceſſio in vſus ꝓprios transferantur.
10 Monaſterium ſitum in vna dioceſi : ſi habet poſſeſſiones in alia dioceſi:⁊ iminet caſus alienationis quis epiſcoporū prebebit authoritatem.

PAſtoralis. Religioſi priuilegiati a papa ſuper capellis i ſuos vſus ꝯuertendis authoritate dioceſani poſſeſſioneʒ apprehendent niſi aliud exprimat.cōis diuiſio.ſa.ibi: ad quod.

1 ad quod. ¶ No. primo ꝙ religioſi eccleſias ſuas põt ꝯuer-
tere in proprios vſus authoritate apoſtolica. ⁊ hoc forte pro-
pter indigentiam: quod ẽt ex donatione epi fieri põt. vt. ſ. de
dona. c. ꝯſultationibus. portiõe tamen ꝯgrua ibidem vicario
perpetuo reſeruata. ⁊ aduerte ꝙ hic appellatur eccleſia ſua ẽt
quã quis non habet in proprios vſus: ſed habet tantũmodo
2 ius patronatus. improprie tamen dr̃ ſua. ꝙ quia he dictiones
meũ tuũ ⁊ ſuum denotant dñium. vt. l. quintus. §. argento. ff.
de auro ⁊ ar. leg. ⁊ l. cum ſue ancille. cũ duabus ſeq. de le. iij. ⁊
adde qd̃ no. l. l. ij. ff. de on. iuris. ⁊ l. ſtipulatio iſta. §. id quoq;.
3 de verbo. obli. facit ad no. ſ. de reſcri. abbatis. ¶ Scdo no. ꝙ
ꝙ habens titulum in aliqua re non debet ipſam apprehende
re ꝓpria authoritate: ſed illius a quo habet cauſam ſiue ꝯceſ-
4 ſio fiat a papa vt hic. ſiue ab epo. ſ. de reſti. ſpo. cũ veniſſet. ꝙ
ſic ⁊ ille cui eccleſia ꝯceditur in titulum nõ poteſt authoritate
ſua propria accipere. de preben. cum qui. li. vj. niſi preceſſerit
inueſti. vt no. Jo. an. de ꝯſue. ex literis. de elec. trãſmiſſam. ſi-
militer ⁊ ille pro quo lata eſt ſñia poſſeſſiõe ſine authoritate
iudicis non apprehendit: vt. l. miles. §. iudicati. ff. de re iudi.
ad hoc tñ vide qd̃ no. in. c. cũ noſtris. de ꝯce. preben. ⁊. c. cũ ve-
niſſent. de reſti. in inte. ſimiliter nec emptor. vt. l. ſi ex ſtipula-
tione. ff. de acqui. po. hic tñ vide qd̃ no. in. l. ꝑdia. ⁊. l. fundi vẽ-
ditor. e. ti. per Bart. ⁊ de acqui. po. l. minus inſtruct⁹. per Cy.
Si aũt ꝓpria authoritate altero ex ꝑdictis caſibus apphẽde-
rit recuperaꝛ ab eo varijs iuribus: qd̃ dic. vt. ſ. de reſti. ſpo. c.
ſepe. ¶ Sed hic incidenter queriꝛ quare requiriꝛ authoritas
epi in apprehẽſione poſſeſſiõis cui⁹ nullũ ꝓtenditur intereſſe
ſi poſſeſſionẽ eccleſie iſtis ꝯceſſam in proprios vſus apprehẽ-
dant. dic ꝙ imo vertitur intereſſe tã epi: ꝙ̃ ẽt rei publice quo
ad hoſpitalitatẽ. Jtẽ quia poteſt eſſe priuilegiũ ſubreptitiu3
⁊ alia poſſent opponi q̃ haberẽt dictã gratiã irritare. ¶ Ter-
5 tio no. ꝙ ille qui cõfert titulum poteſt dare licẽtiã apprehẽ-
dendi poſſeſſionẽ ꝓpria authoritate ei cui titulus eſt collat⁹.
vt patet hic in collatiõe pape. idẽ in venditore q̃ conceſſit licẽ-
tiã emptori ingrediendi poſſeſſionem rei vendite. vt. ſ. l. pre-
dia. ⁊. l. fundi venditor. Jdẽ in iudice. quod dic: vt no. Bar. in
l. iuſte. ff. de acqui. po. hic tamẽ adde qd̃ no. Jnno. in. c. qualr̃
⁊ qñ. ſ. de accu. vbi an depoſito vel amoto prelato ſubditi ſta-
tim poſſint ad electionẽ procedere ante licentiã eis ꝯceſſam.
6 ⁊ qd̃ no. in. d. c. cum noſtris. vbi oĩno vide. ¶ Quarto no. ꝙ
licet transferaꝛ quoq; dñium ex ſolo titulo nõ tñ transferꝛ poſ-
ſeſſio. hic eñi ex ſola ꝯceſſione facta iſtis religioſis dñiũ eccle-
ſiarũ eſt in eos tranſlatum. vt. C. de ſa. ſan. ecc. l. vt inter diui
num. ⁊. l. ſi mãdauero. §. is cuius bona. ff. mã. ratio eſt: q: poſ-
ſeſſio plus h3 facti ꝙ̃ iuris. vt in. c. cũ noſtris. de ꝯce. preben.

¶ Ponit queſtiones. ¶ Pro declaratiõe qõnis de qua ſtatim dicã pmitte. ꝙ quoq;
eccleſia ſpectat ad religioſos vel alios pleno iure: quoq; in ꝓ-
prios vſus. quid ergo vterq; importet proſequitur hic Jnn.
7 primo ergo ꝙ q̃ro quãdo cõceditur alicui pleno iure quid vi-
deaꝛ ꝯceſſum. dicit ipſe ꝙ regimen ſpiritualiu3 ⁊ tpaliũ: non
tñ fructus ſuos faciet vel ſibi retinebit: niſi ad tẽpus cum ſo-
lẽnitate ex magna cã. vt p3 in eo qd̃ legiꝛ ⁊ no. ſ. vt ec. benefi.
8 c. j. ¶ Scdo quero qñ cõceditur in proprios vſus an plus
importet ꝙ̃ qñ ꝯceditur pleno iure. dicit Jnn. ꝙ ſic. qd ergo
importet videamus. ⁊ primo an poſſit fructus eccleſie ſic con
ceſſos in ſuos vſus cõuertere. dicit ꝙ ſic: ꝯſeruato tñ bono ⁊
antiquo ſtatu ipſi⁹ eccle: quẽ ſtatũ nõ põt ſine magna cauſa ⁊
abſq; authoritate epi imutare. cã aũt poſſet eſſe ſi defecit po-
pulus ipſi⁹ eccle: ⁊ diuitie remãſerũt. eſt eñ tũc vtile illas trãſ-
ferri ad locũ: in quo maius ſeruitiu3 fiat deo. ⁊ ſi dioceſanus
nollet ꝯſentire agẽdũ eſſet cũ ſupiore. facit de iure pro. null⁹.
9 ¶ Tertio dubitaꝛ: ꝙ an ꝑdicte eccle ſic cõceſſe poſſeſſiones
iura ⁊ actões ſibi ꝯſeruenꝛ. an vero in ecclam cui eſt facta cõ-
ceſſio in vſus ꝓprios trãſferanꝛ. dicit Jo. an. poſt Jnn. ꝙ ꝑ-
dicta eccla retinet ſuas poſſeſſiones iura ⁊ actiões. ex quo i-
fert: ꝙ ꝑ debitis eccle cui ꝯceſſio facta eſt non poſſent res
hmõi eccle ſic ꝯceſſe alienari: vẽdi: vel pignorari. imo ſi plat⁹
ſic ꝯuerteret puniretꝛ per ordinarium. xij. q. ij. c. ſi. xvij. q. iiij. ꝑ
totum. ⁊ ex hoc ẽt ſequiꝛ ꝙ creditores hmõi eccle ſic cõceſſe
poſſent petere ſeparationẽ ꝯ creditores eccle principalis. ff.
de ſepara. per totũ. Jtẽ ex hac ꝯſeruatiõe in ſtatu priſtino ẽt
ſequiꝛ: ꝙ ſi alius erat eps eccle cui ꝯceſſio facta eſt: ⁊ alijs ec-
cleſie ſic ꝯceſſe non ꝯfundũꝛ iuriſdictione: ſed quilibet retinet
iuriſdictione3 in ſua eccla ſicut prius. vt. ſ. de reli. do. c. ij. ⁊ ꝑ
hoc etiam p3 ꝙ ſi iminet alienatio facienda alicuius poſſeſſio-
nis eccleſie ſic ꝯceſſe eps ſuus authoritatẽ prebebit. ⁊ nõ eps
eccleſie principalis. per hanc enim ꝯceſſione3 in ꝓprios vſus
epalis iuriſdictio. ⁊ poteſtas tota remanet. Si aũt non remã-
ſiſſet poſſeſſionẽ ⁊ iura penes dictam eccleſiam ꝯceſſam: ⁊ im-
minet alienatio alicuius rei ſue nõ requireretur in alienatiõe
authoritas epi: vbi ſita eſt eccleſia ꝯceſſa: ſed epi vbi ſita eſt ec-
10 cleſia principalis. ſm Jnn. qd̃ an ſit verũ aduerte latius ꝙ po
ne mõaſteriũ ſancti galgani eſt diocesis vulteranẽ. ⁊ in dioce
ſi Senenſi habet multas poſſeſſiones ⁊ bona. quero ergo ſi
imminet caſus alienationis quis ꝑbebit authoritate3 an eps
vulteranus: an vero Senen. vr̃ ꝙ vulteran⁹ vbi abbas h3 do-
miciliũ rõne monaſte. vt no. ſ. c. proxi. ad hoc. xvij. q. iiij. c. in
venditionibus. vbi de hoc per archidia. ⁊ qd̃ no. Joan an. de
trãſac. c. cui. ad hoc optime. ff. de reb⁹ eorum. l. magis. §. illud
vbi pretor dat authoritatẽ alienãdi rem pupilli ſitã extra ſuã
iuriſdictionẽ. ⁊ iſta eſt prima opi. Jnn. ⁊ ſcda eſt opi. Jo. ꝯtra
ſc3 ꝙ authoritas illius epi requiratur vbi ꝑdiũ eſt ſitũ. vt no.
xij. q. ij. §. ꝙ ſi. ⁊ dicto. c. in venditionib⁹. Et idem Lau. ad hoc
ſ. de fo. cõpe. c. ſane. ⁊ quod no. Jo. an. de ſepul. in noſtra. l gl.
mobilibus. ad idẽ de ho. anc. iudi. po. l. ſi vnus. §. ſi is. pro ⁊ ꝯ
facit qd̃ no. ſpec. ti. ij. §. ꝯſequenter. in ſi. Tertia eſt opi. ꝙ ad
cautelã vtriuſq; iudicis authoritas requiraꝛ. de excu. tu. l. iu-
ris peritos. §. j. ⁊ dicit Jo. an. ꝙ l3 iſtud ſic ꝯſuleret: tñ de iure
ſic d3 eſſe. ſ. vtrãq; authoritatẽ preben. Nã authoritas iudicis
vbi monaſte. eſt ſitũ ⁊ abbas reſidet. Jdeo requiritur: q: non
ſolũ monaſteriũ ſed oĩum rerum vbicũq; ſitaru3 ſpectant ad
eũ cura ⁊ gubernatio. x. q. j. regenda. Jtẽ ipſius principaliter
intereſt ecclam nõ depauperari. Jtẽ non eps predij ſedj ipſe
viſitaꝛ ⁊ procuratur. facit de deci. c. ſi. ⁊ ſimiliter ꝓcurationes
legatorum ⁊ decimas papales. iſta enim non imponuntur ꝑ-
dijs ſed ecclijs ⁊ tunc bona velut acceſſoria ſequuntur principa
le. j. de re. iuris. c. acceſſorium. cũ ꝯcor. facit. C. de inco. l. iij. iiij.
⁊. v. ⁊ de mu. ⁊ ho. l. reſcripto. §. vlti. Jtẽ corã illo ſup tali re
põt ꝯueniri. de reſcrip. dilectus. el. ij. ſuper gl. ij. per Joã. an.
Et ex his inferꝛ opi. Jnn. verã eſſe ꝙ licentia ſiue authori-
tas epi vbi eſt monaſte. ⁊ abbas reſidet exigaꝛ. ſimiliter videꝛ
exigi authoritas illius epi vbi poſſeſſio eſt ſita. q: ſub iuriſdi
ctiõe eius ꝑdium ſitum eſt. vnde coram illo d3 principalr̃ cõ-
ueniri. de fo. cõpe. ſane. vbi de hoc per Jo. an. dcr ergo vterq;
licentiã. ar. de ſen. excõ. c. cum illorum. §. ſi vero. Ja. de are. in
ſimili qõne dicebat cuiuſlibet illoꝝ decretũ ſufficere. ar. l. ſi. de
ꝑſcrip. lon. tempo. vbi iudex domicilij ⁊ iudex rei litigioſe po
teſt ferre ſñiam ſuper re. Jta dicit Joã. an. alibi: ſed nõ recolo
vbi. tetigi hũc paſſu3: ⁊ tenui Jnn. opi. quia hic principaliter
queriꝛ de authoritate interponẽda actui ꝯcernẽti ꝑſonam ſc3
abbatis alienãtis. vnde iudex ꝑſone cenſetur competẽs plus
ꝙ̃ iudex loci vbi poſſeſſio eſt ſita. ſicut cũ vnus iudex dat tu-
torem pupillo. extendiꝛ eñ datio ẽt ad bona pupilli. ſita ex-
tra territorium decernẽtis tutelã. vt. l. nõ ſolum. §. q teſtõ. ff. d
excu. tu. per dñm meũ. Jtẽ ſi iudex interdicit bonis ꝑdigo:
extẽditur hoc interdictũ ad bona prodigi vbicũq; ſita. vt no.
Bart. in. l. relegatorum. §. interdicere. ff. de interdic. ⁊ rele. ad
hoc optime dicta. l. magis puto. §. illud. ff. de re. eorum. vbi in
alienatione predij minoris non requiriꝛ authoritas iudicis:
vbi ꝑdium ſitum eſt. ſ3 authoritas iudicis vbi pupillus h3 do
miciliũ. ⁊ de pupillis ad ecclias eſt bonũ arg. ſ. de reſti. in in-
te. c. j. ⁊ vide bar. in. l. cunctos populos. C. de ſa. ſan. ecc. ⁊. l. ꝓ-
pter lites. §. licet. ff. de excu. tu. nã q: tutor datur principaliter
ꝑſone dationis effectus ſe extẽdit ad res vbicũq; ſitas etiam
extra territoriũ. ⁊ hoc no.

1 ¶ Ad obſeruantiã generalis interdicti tenẽtur illi in quoꝝ
fauorẽ poſitũ eſt interdictũ poſſunt tñ illi renũtiare. nu. 3.
2 Exceſſus quorũdam non prebet alijs licentiã excedendi.
4 Teſtator reliquit vxorẽ ſuã vſufructuariã ꝙ̃diu caſte vixerit:
ſi primo anno nunc caſte: ſecundo non: tertio redijt ad caſtita
tem ingrediendo religionem: an reaſſumat legatum.

DEtiſtis. Quãdiu templarij vl' hoſpitalarij
nõ ſeruãt interdictu3 ꝑ eis in loco
prolatum: nec alij ſeruare tenenꝛ. cõis diuiſio. ſcda
1 ibi: ad qd̃. ¶ No. primo ꝙ ad obſeruantiã genera
lis interdicti tenentur illi in quoꝝ fauorẽ poſitũ eſt iterdictũ.
vt ſic ꝑſona q̃ eſt finalis cauſa interdicti venit ſub generalita-
te: ſicut als in generali ſermone cõprehendiꝛ ꝑſona loquẽtis.
iuxta no. in. l. inquiſitio. C. de ſolu. Jn generali vero relaxatiõe
interdicti nõ veniunt odioſi: quoꝝ cauſa interdictũ ꝓlatũ eſt.
vt in. c. alma. de ſen. excõ. li. vj. ibi cũ dedit quis cãm iuſtã iter-
dicto. ideo ceteris plus ligaꝛ. hic vero hoſpitalarij ꝓbuerunt
cãm interdicto iuſte ꝓpter iniuriã irrogatã eis: ideo nõ arctanꝛ
plus ꝙ̃ ceteri: ſed equali modo. facit. l. lucius. §. luci⁹ tytius. ff.
de le. ij. ⁊ qd̃ no. Bart. in. l. iiij. §. vlti. ff. de ꝯdi. ob tur. cãm. ⁊ ꝑ
tanto hic dicit Jo. an. ꝙ hoſpitalarij tẽporibus exceptis po-

terunt celebrare tpe interdicti ſicut ceteri. quia iuſte dederunt
2 cãʒ: ſecus aũt ſi iniuſte. vt. d. c. alma. ¶ Scđo no. ꝙ exceſſus
quorũdã nõ pbet alijs licẽtiã excedendi. q̃ñ dicat ꝙ nõ admit
tit cõpenſatio delictoꝝ. q: nõ minus ardebũt ⁊c. ij. q. i. multi. ⁊
ſ. de adul. intellexîmus. vbi de hoc. ⁊ vide qđ no. i cle. i. de ſen.
3 excõ. in gl. no. ¶ Tertio no. ꝙ interdicto poſito ad petitio
nem aliquoꝝ vr̃ ꝙ poſſint. renũtiare. qđ pʒ q: celebrando di
cũt temere agere. ⁊ ſic videnẗ incurrere irregularitatẽ ſicut ce
teri violantes. ſ. de cle. ex. mi. c. j. ij. ⁊. iij. ⁊. c. j. de re. indi. lib. vj.
ar. ꝯ coꝝ q̃ no. p Inno. ſ. de offic. dele. c. p. ⁊. g. vbi ſniam cen
ſure late in alicuius fauorẽ videtur ꝙ ille talis poſſit ſuſpẽde
re eius effectũ. ⁊ ad hoc facit iſte tex. dũ dicit q̃diu ipſi viola
uerunt ⁊c. quaſi eius obſeruãtia vel violatio pendeat ab eorũ
poteſtate. cogita: quia doc. nõ tangũt. ¶ Quarto no. ſm Jo.
an. ꝙ iſta decre. diſtinguit inter ppter ⁊ pro. nec aliquid boni
dicit. tu dic: vt no. in. l. i. §. ex incendio. ff. de incẽ. rui. ⁊ nau. per
Bar. vbi de dictione ex: ⁊ de dictiõe ppter: ⁊ de dictiõe de. an
denotẽt cauſam proximam vel remotaʒ. ⁊ in. l. bello amiſſi. ff.
de excu. tu. vbi q̃rũt doc. ſi ſtipẽdiarijs equis amiſſis in bello
dʒ fieri emẽda ſi in bello vulnerant: ⁊ ſedato bello moritur ex
vulnere an emẽda debeaẗ. nõ eñ moriẗ in bello: ſʒ ppter bellũ
dic: vt. d. l. bello amiſſi. vbi tʒ bal. ꝙ ſic. ¶ Quinto no. ꝙ q̃diu
hoſpitalarij violant interdictũ eoꝝ cauſa latũ alij ad eius ob
ſeruantiã nõ tenẽtur. ⁊ aduerte quia innuit tex. iſtam dictiõem
q̃diu ꝙ hoſpitalarij ſemel violãtes ⁊ poſtea deſiſtẽtes a vio
latione reintegrant interdictũ. quia talis violatio nõ videtur
extinguere: ſed ſuſpendere eius effectum. ſi enim intelligereẗ
extinctum non poſſet ipſorum voluntate reſuſcitari. ar. l. qui
res. §. arcam. ff. de ſol. ⁊ de ꝯſe. d. l. j. q̃ris. ex hoc q̃ſiqʒ ꝯtingit:
ꝙ effectus diſpoſitionis ſuſpendiẗ nõ extinguitur: qđ eſt p
prie. ſ. ſuſpẽdere ⁊ nõ extinguere. de natura iſtaꝝ dictionũ do
necquouſqʒ: ⁊ q̃diu: hñt eñ i ſe tpis reuolutionẽ ⁊ iterdũ ite
rationẽ. nec inducũt ꝯditionẽ ppetuo extenſiuaʒ. vt. l. tytius.
de excu. tu. ad hoc facit qđ no. Inno. ſ. de conſue. c. cum inter.
aliud eſt enim ſuſpẽdere ad tẽpus aliud eſt tollere. ad hoc. ff.
4 de ſerui. l. iiij. §. ſi per interualla. ⁊ facit ad q̃õnem ꝙ ſi teſtator
reliquit vxoreʒ vſufructuariã q̃diu caſte vixerit ſi primo ãno
nunc caſte. ſcđo non. tertio redijt ad caſtitatẽ ingrediẽdo for
te religionem: ꝙ reaſſumit legatũ. qđ non credo verum: quia
ſtuprum cõmittendo perdidit. vt no. in. l. ſi ſororem. C. de his
Ponit que ſtioneʒ. qui. vt indig. ⁊. C. de fideicom. l. fideicõmiſſum. ¶ Querit hic
Jo. an. vtruʒ ſi nõ omnes ſed aliqui hoſpitalarij violãt iter
dictũ in fauorẽ omniũ latũ an habeat locũ quod hic dicitur.
dicit ꝙ nõ ſm Vin. ſed q̃ñ maiores de ordine violant vel illi q
preſunt loco. ſ. de pcurator. c. cõſuluit. dicit ẽt Vin. ꝙ illud qđ
hic dr̃ in interdicto nõ hʒ locum in ſuſpenſione vel excõicatio
ne hominis. vt. ſ. liceat clericis de ciuitate cõicare ſuſpẽſo: vel
excõicato pro templarijs licet tales templarij cõicent illi. j. de
ſen. excõ. cum deſyderes. §. ſi.

1 Eccleſia non dicitur ſpectare pleno iure ad religioſos: ſi
eps̃ in ea exercet ius epiſcopale.
2 Verba ambigua priuilegij debẽt interpretari per papam.

Veniã.

Priuilegium monaſterio ꝯceſſuʒ ꝙ
ei9 mõachi nõ pñt excõicari itelligiẗ
de mõachis manẽtib9 i mõaſterio vel capellis vtrocʒ
1 iure ſubiectis. ¶ No. primo ꝙ eccl̃ia nõ dr̃ pleno iure ſpe
ctare ad religioſos: ſi eps̃ in ea exercet ius epãle. ſi autẽ certũ
cenſum vel aliq̃d tpale pciperet nõ p hoc cenſereẗ ſubiecta. de
religi. do. ꝯſtitutus. ⁊ de cen. c. cũ vene. ſm Hoſti. q dicit ꝙ p̃
ſumptio eſt p epõ vbicũqʒ aliquod ius epãle pcipiat. Ita ꝙ
2 ex hoc optinebit ſi aliud nõ pbeẗ. ¶ Scđo no. ꝙ v̂ba ãbi
gua priuilegij debent interp̃tari p papã. ſ. de iudi. cuʒ venil
ſent. aliarũ vero diſpoſitionũ interp̃tatio ad quẽ ſpectet dic
p azo. in ſũma de re. du. vbi de verbis ambiguis teſtamẽti ſen
tentiaꝝ ⁊ ꝯtractuʒ. qđ dic ẽt. vt no. Bar. in. l. ab executore. ff. de
ap. de verbis ambiguis ſtatutoꝝ in. l. omnes populi.

1 Epiſcopus quartam decimarum que ſibi debetur ab ec
cleſia parochiali petere poteſt non ſolum ab ipſa eccl̃ia: ſʒ ẽt
ab illo qui habet predia intra illam parochiam.
2 Indefinita equipollet vniuerſali.
3 Diſpoſitio ſimplex porrigitur ad futura.
4 Priuilegium ꝯceſſum alicui ꝙ poſſit recipere familiares ad
diuina itelligitur de familiaribus preſentibus ⁊ futuris ſub
rogatis loco premortuorum.
Item priuilegium conceſſum fratribus alicuius loci includit
fratres poſt priuilegium creatos. nu. 5.

Quia circa.

Epiſcop9 qui remiſit mo
naſterio decimas epãles p̃
ſentes ⁊ futuras intelligitur remiſiſſe. hoc dicit.
¶ Pone caſum: ꝙ iſtud monaſte. habebat cer Ponit caſuʒ capituli.
ta predia intra parochiam alterius quorum pre
diorum ratiõe ſoluebat illi eccleſie decimam. ⁊ quia de iure cõ
muni debetur quarta decimarũ. ſ. de preſcrip. de quarta. epi
ſcopus autem hanc quartam remiſit monaſterio per priuile
gium quod priuilegium ſe extendit ad predia preſentia ⁊ fu
tura. vel poteſt intelligi ꝙ intra parochiam monaſterij erãt
predia de q̃bus monaſteriũ exigebat decimam ⁊ quartaʒ ſol
uebat epõ: vt. d. c. de quarta. quã epiſcopus remiſit ⁊ extẽdiẗ
ad poſſeſſiones poſtmodũ acquiſitas. Vel poteſt poni caſus
de oblationibus que fiunt in mõaſte. de q̃bus quarta debeẗ
epõ. vt no. ſ. de ſta. mo. c. j. q̃ remiſſio extẽdiẗ ad oblatiões p̃
1 teritas ⁊ futuras. ¶ No. primo ꝙ eps̃ quartã decimarum q̃
ſibi debeẗ ab eccleſia parochiali petere põt non ſoluʒ ab ipſa
eccleſia: vt. d. c. de quarta. ſed ẽt ab illo qui habet p̃dia intra il
lam parochiaʒ. qđ patet: q: põt illã remittere habẽti p̃dia. cir
ca hoc vide quod no. in cle. ſuper cathedrã. in glo. de ſepul.
¶ Scđo no. ꝙ hic fuit remiſſio indefinita ſup decimis retinẽ
2 dis ⁊c. ⁊ extendiẗ ad futura. ⁊ ſic idefinita eq̃pollet vniuerſa
li. vt. l. ſi neceſſarias. §. ſi ãnua. de pigno. ac. ⁊. c. vt circa de elec.
3 li. vj. ¶ Tertio no. ꝙ ſimplex diſpoſitio [a]porrigiẗ ad futu a ¶ Simplex diſpoſitio. Simplex diſpoſitio quã porrigiẗ ad futura. ex. i l. ſi. C. q̃ res. pig. oblig. po. ⁊ Bal. ſ tali. in. l. nõ modus. C. de ſerui. an cha. l. e. vni co. de iure iurã. lib. vj. Bal. in auẗ. excipiẗ. q. ſi. C. de bon. q̃ lib. anch. in c. quãto. iij. notabi. ⁊ q. ſi.
a ra. nã priuilegiũ ꝯceſſum ſup decimis nõ ſoluẽdis extẽdiẗ ad
poſſeſſiones poſt priuilegiuʒ acq̃ſitas. vt hic. ⁊. ſ. de deci. c. ex
parte. ꝯiuncta decre. vlti. e. c. ꝯcor. qđ no. Jo. an. in regula qui
4 ſentit. de reg. iur. li. vj. vbi no. ꝙ priuilegiũ ꝯceſſuʒ alicui ꝙ
poſſit recipe familiares ad diuĩa itelligiẗ de familiarib9 p̃ñti
bus ⁊ futuris ſubrogatis loco premortuoꝝ. ſimilr̃ priuilegiũ
ꝯceſſuʒ ſup pceptiõe fructuũ bñficioꝝ extẽdiẗ ad bñficia q̃ſi
5 ta poſt priuilegiũ. vt no. Jo. an. de v̂b. ſig. c. ſi. li. vj. ꝙ Itẽ priui
legiũ ꝯceſſuʒ fratrib9 alicuius loci includit fratres poſt priui
legiũ creatos. de cen. c. quãto. ad idẽ. ff. de reb9 du. l. ſi cogna
tis. ⁊. l. ſi qs ſocietatẽ. ff. p ſocio. ⁊. l. vlti. C. q̃ res pig. ob. po. ⁊
l. placet. ff. de li. ⁊ poſthu. vbi inſtitutio facta de poſthumo in
cludit poſthumũ natũ ex vxore futura. ¶ In ꝯriũ ẽt allegan
tur multa iura. primo d̃ reſcripto iuſtitie qđ nõ extẽdiẗ ad fu
turas lites. ſ. de reſcrip. c. ſi. Itẽ reſcriptuʒ gratie ſup bñficio
vacaturo nõ includiẗ bñficiũ eratũ poſt dataʒ. vt in cle. vlti. de
reſcrip. ad idẽ. ſ. e. c. cũ capella. vbi exẽptio monaſte. cũ capel
lis nõ extẽdiẗ ad capellas acquiſitas poſt priuilegiũ. Item p̃
ſcriptio non extẽditur ad futura. de deci. c. cũ in tua. Itẽ ven
dens vel donãs bona ſua nõ vr̃ de futuris cogitaſſe. vt. d. l. vl
ti. C. que res pig. ob. po. Iteʒ ꝯuerſus eccleſie ſecularis q ſe ⁊
ſua dedicat non vr̃ dedicare futura. de ſucce. ab inte. c. ſi. Iteʒ
ſnĩa publicatis bonis alicui9 nõ veniũt futura. vt. l. ſi tibi man
dauero. §. is cui. ff. mã. ⁊ de penis. c. felicis. lib. vj. Itẽ vendito
fundo exceptis lapicidinis intelligiẗ de p̃ſentib9 nõ de futu
ris. ff. de ꝯhen. emp. l. in lege. Itẽ cautio dãni infecti non extẽ
dit ſe ad poſt queſita. vt. l. dãni. §. is cui. de dã. infec. Itẽ ſi re
linquo debitori meo liberationẽ a debitis nõ includiẗ debitũ
ꝯctũ poſt teſtm̃. ff. de lib. le. l. aurelius. §. tytius. ⁊. l. vlti. e. ti. ad
idẽ d̃ le. iij. l. noiẽ. §. j. d̃ le. iij. l. vxores. §. teſtõ. ¶ Quid ergo
dicem9 in tãta iuriũ varietate. dñs Bar. in. l. ſnĩa. ff. de auro ⁊
ar. le. breuiter ſic diſtinguit. q̃ñ profertur verbum preteriti vel
preſentis tẽporis an porrigatur ad futuꝝ. dicas ꝙ aut p̃ſens
tps̃ proferẗ a lege aut ab hoĩe. primo caſu p̃ſens ad futura re
ferẗ. vt. l. j. ff. de ꝯdi. ex le. q: lex ſemper loquiẗ. vt. l. arriani. C. d̃
here. fallit ſi ꝯtinet delictoꝝ remiſſionẽ. ſcđo caſu aut eſt v̂bũ
põt ⁊ cõprehẽdit futurũ q: eſt verbũ extẽſiuuʒ. vt. l. ſi ita quis
de leg. ij. aut eſt aliud verbũ ⁊ tunc aut continet id qđ pendet
ex mera voluntate diſponentis. ⁊ tunc ad futuruʒ trahiẗ. vt. l.
talis ſcriptura. cum. l. ſe. de leg. j. aut non pendet ex mera vo
luntate ⁊ tunc aut iſta variatio in futurum conſiſtit circa ean
dem rem vel que habetur loco eiuſdem rei. ⁊ tunc porrigitur
ad futurum. vt. l. mela. §. j. ff. de ali. ⁊ ci. le. ⁊. l. ſi. §. ſi. ff. de lib. le.
aut contingit circa res ſeparatas iſta variatio: ⁊ tunc aut tra
ctatur de modico preiudicio: ⁊ porrigitur ad futura. vt. d. l. ſi.
C. que res pig. ob. po. aut tractatur de magno preiudicio: ⁊
tunc non porrigitur. vt. l. ſi ita legatum. de auro ⁊ ar. leg. ⁊. l. ſi
ſtipulatus fueriʒ. ⁊. l. ſi a colono. de verbo. ob. ⁊. l. ſi ita ſcripſiſ
ſet. de leg. ij. Iteʒ fallit propter dictionẽ tunc. vt. ff. de teſt. tu.
l. tutoribus. Iteʒ ſi illa alia res eſſet de acceſſorijs prime. vt. l.
ſi. §. ſi. ff. de libe. le. Et hec procedunt cum diſpoſitio profertur
per verbum preteriti vel preſentis temporis. Si vero oratio
pfertur ſimpliciter ſine verbo ⁊ tũc aut eſt oratio vniuerſalis
aut generalis aut indefinita. primo caſu vt quando poniẗ no
men collectiuum de ſui natura. vt peculium grex ⁊ ſimi. tunc
aut ad

ent ad futurū porrigiť ad tpˢ p̄ſens.vt.l.fi.§.j.de le.ij. vbi eſt
tex.fallit ſi de modico p̄iudicio tractať.vt dicta.l.fi.q̄ res pig.
ob.po.⁊.l.j.in fi.et.l.ſi qs ſocietatem.ff.p ſocio.¶Scđo caſu
qñ eſt particularis ⁊ tūc aut illa futura veniūt p modū acceſſo
rij ad rē p̄ncipalē:puta legať fund⁹ cui aliqđ poſtea accedit ⁊
venit in diſpoſitiōe.vt.l.ſi ex toto.in p̄n.⁊.l.ꝙ in rerū.ff.de le.
j.Si aūt nō veniret p modū acceſſorij ſ; eque p̄ncipaliter vt ſi
lego partē fundi tūc nō venit alia pars q̄ poſtea adijciť. vt.l.
ſerui electiōe.⁊ qđ ibi no.de le.j.Si nō eſt oīo diffinita:tunc
ſi tractať de modico p̄iudicio veniunt futura.vt dicta.l.fi. Si
aūt tractať de magno p̄iudicio:⁊ tūc aut diſponētē q loquut⁹
eſt indiffinite poterūt oīa futura ꝓuideri ⁊ extēdiť.vt.l. ſi ſer
uit⁹.de ſerui.vr.pre.Si v̄o nō potuit ab initio ꝓuideri nō ve-
niūt futura.vt dicta.l.ſi ita legatū.ff.de auro ⁊ ar.le.vbi Bar.
ponit iſtā diſtinctionē q̄ diſtinctio multas dirimit q̄ſtiōes.for
mo aliq̄s q̄ſtiōes breuiter ⁊ remittā.⁊ p̄mo an procurator ſim
pliciter dat⁹ videať dat⁹ ad p̄ſentes lites ⁊ futuras. Itē ſi da
ta eſt imunitas nō ſoluēdi collectas de ſuis p̄dijs an ītelligať
de p̄dijs poſtea q̄ſitis. Itē ſi vēdidiſti mihi arborē q̄ ē inciſa
poſtea pullulauit an ille pullulatiōes ſint mee. dic de iſtis q̄-
ſtiōib⁹:vt no.Bar.in.l.dāni.§.ſi is q.ff.de dā.infec.et Cy.in.l.
placet.⁊.l.p̄uilegia.C.de ſacroſan.ec.⁊ vbi no.de p̄uilegio exē
ptiōis ꝯceſſo monaſte.⁊ capellis.vtrū extēdať ad futuras ca-
pellas.facit etiā ad no.p Bar.l.l.q rome.§.duo fratres. ff.de
v̄bo.ob.ibi de remiſſiōe ⁊ liberatiōe debiti an extendať ad fi-
deicōmiſſum de futuro. facit etiā ad no.in.l.j.ff.de iniuſto teſ.⁊
l.ſu⁹ quoq;.de here.inſti.vbi ſi ſtatuto caueť ſi qs nō poterit
ſoluere ꝯdēnationē amputetur ſibi manus quomō intelligiť
illud nō poterit.ad hoc.l.ſeruus.ff.de ꝯdi.ob cauſam.

1 ☞ Patriarchales ſedes ſunt quatuor.
2 Patriarcha ꝯſtātinopolitan⁹ optinet primū locū poſt papā.
Ep̄s hoſtienſis ſedet prope papam:et conſecrat papam:⁊ im
peratorem inungit.
3 Prioritas dignitatis declarať ex prioritate ſedis ⁊ loci.
4 Patriarche p̄ſtāt pape fidelitatis ⁊ obediētie iuramētū.
5 Cardinales an p̄ſtent iuramētū fidelitatis pape.
6 Canonici non coguntur preſtare obedientiam ep̄is ſuis: niſi
vbi talis eſſet conſuetudo.
7 Patriarche a ſuis ſuffraganeis recipiūt canonicā ꝓfeſſionē.
Et tradunt pallium archiep̄is.nu.8.
9 Prelatus inferior non vtitur inſignijs dignitatis papa pre-
ſente:vel legato de latere.

Antiqua. Ponit ꝯciliū ordinū.iiij.patriar-
chaliū ſedium vſq; ibi ſeruata.vbi
ponit tria ipſorum p̄uilegia.p̄mū q: dat pallium.ij.ibi:
dñice.q: añ ſe portari faciūt crucē.ad hoc excipit.iij.ibi:l oib⁹
q: ad ipſos appellať:⁊ in hoc ꝓteſtať ibi:ſaluis.¶No.primo
1 ⸗ꝙ quatuor ſunt ſedes patriarchales qđ intellige p̄ncipales
ſunt eñ ⁊ alie.vt aqlegieñ.et gradeñ.vide qđ no.Io.an. in.c.
fi.§.de elec.ſup fine vltime glo.¶Scđo no.ꝙ hic innouātur
p̄uilegia ꝯcilio approbāte.vtrū ergo cenſeanť noua p̄uilegia
vel antiqua.dic:vt in.c.p̄ceptis.xij.di.⁊.c.cū acceſſiſſent.de cō-
ſti.⁊ qđ hic dr̄ de approbatiōe ꝯcilij dicit Io.an.ꝙ eo ipſo ꝙ
null⁹ ꝯdicit approbare vr.xxxj.di.in cena.⁊.ff.mā.⁊.l.ſi remu
nerādi.§.ij.facit qđ de ꝯſenſu tacito plene no.in.l.q̄ dotis.ſo.
2 ma.p Bar.¶Tertio no.⸗ꝙ ꝯſtātinopolitan⁹ optinet p̄mū
locū poſt papā.qđ eſt verū niſi ſit p̄ſens ep̄s hoſtieñ. ipſe eñ
ſedet ꝓpe papā.nec mirū q: papā ꝯſecrat.Imperatorē vngit
3 et eſt palliat⁹.⁊ collige.⸗ꝙ ex prioritate ſedis et loci declarať
prioritas dignitatis.vt hic.⁊.§.c.ex ore.⁊ de ma.⁊ obe.c.j.⁊.c.
4 ſtatuim⁹.¶Quarto no.⸗ꝙ patriarche p̄ſtāt pape fidelitatis
et obediētie iuramētū.q: ſunt immediate ſubiecti.alij v̄o ſub-
5 iecti mediate nō p̄ſtant.Incidēter annectit Io.an.⸗qđ de car
dinalib⁹ an tale iuramētū p̄ſtēt pape.dicit qđ diaconi ⁊ p̄ſby-
teri cardinales nō p̄ſtant:ſ; ep̄i cardinales ſic.S; q̄ eſt rō q̄re
magis iſti q̄ illi.dicit ꝙ papa ⁊ cardinales ꝯſtituūt vnū corp⁹
vñ ſic nō exigit a ſeipſo.vt.§.de ꝯſti.c.ſi. ita nec a mēbris ſuis
ad hoc de his que ſi.a pre.nouit.et de preſcrip.cū; non liceat.
et ad hoc dicuntur mitti de ipſius latere.de offi.le.c. penulti.
Sed dices iſta ratio eſt communis ad ep̄os cardinales ſicut
ad diaconos et preſbyteros cardinales.Sed dic ꝙ ep̄i cardi-
nales non iurant tanq̄ cardinales: ſed tanq̄ epiſcopi. et per
hoc arguit:ꝙ parum aut nihil debet facere ſine ꝯſilio fratrū
6 vt.§.de cle.non reſi.c.ij.Item etiam ex hoc arguet⸗ꝙ canoni-
ci.non coguntur preſtare obedientiam ep̄is ſuis:niſi vbi talis
eſſet conſuetudo.et ſic intellige de v̄bo.ſig.cū clerici.¶Quin
7 to no.⸗ꝙ patriarche a ſuis ſuffraganeis recipiunt canonicā
profeſſionem.ſicut enim religioſus tenetur ſeruare regulam
poſt profeſſionē.de regu.ſta.ſic hi fidelitatem et obedientia;
iurantes illam ſeruare tenētur:quaſi ſit quedam profeſſio ita
ꝙ violantes illam dicūtur membrum putridum.de exce.pla.
grauem.Canonica vero dr̄ q: fieri debet ſm deū: et canones.
8 de tempo.or.ad aures.¶Sexto no.⸗ꝙ patriarche tradunt
palliū ſuis ſuffraganeis ⁊ intelligūtur pro ſuffraganeis archi
ep̄i qui palliantur et non ep̄i:niſi in hoc habeant priuilegium
ſm Io.an.⁊ poſſunt tradere dictum pallium ſine licentia pa
pe.cum enim iſtud ſit beneficiū iuris non expedit impetrare.
C.de theſau.l.j.li.x.et.l.q̄ ſub ꝯditiōe.§.fi.de ꝯdi.inſti.¶Se-
9 ptimo not.⸗ꝙ preſente papa vel legato de latere inferior pre
latus non vtitur inſignijs dignitatis.vtrū aūt poſſit iuriſdi-
ctionem exercere.dic:vt.§.de oñi.le.l.volētes.¶Octauo no.
ꝙ a ſuffraganeis appellať ad patriarchā.ſ; vtrū omiſſis me-
dijs.Inno.ꝙ ſic Idē Vin.et Hoſt.alle.xj.q.j.ſi clericus.facit
quod no.xxij.di.remouentes.et in ſpe.de app.§.nunc tracte-
mus.ver.et nunquid.in ſi.et Hoſti.hoc ponens.de offi.le.c.j.
dicens hoc eſſe vnum ex ipſorum priuilegijs quod nō credit
Io.an.nec litera iſta hoc exprimit immo potius videtur ſu-
mi contrarium ex eo quod ſequitur:quod etia; videtur velle
vltima glo.ſm eum.

1 ☞ Priuilegia ſumunt interpretationem et intellectum a
conſuetudine.
2 Priuilegium ꝯceſſum religioſis an extendatur ad ꝯfratres:
et an tranſeat ad ſocios vel familiares.
3 Eccleſie fratrum ſi ſunt interdicte hoc non obſtante fratres
poterunt ibi ſepeliri.
Et poſſunt eligere ſepulturam in alijs eccleſijs non interdi-
ctis.nu.5.
4 Confratres:qui potiantur ſiue habeant priuilegium reli-
gioſorum.
6 Priuilegia que ſunt conceſſa tēplarijs et hoſpitalarijs.
7 Diſputare de potentia pape dicitur ſacrilegium.
8 Excommunicati et nominatim interdicti excluduntur a ge-
nerali indulgentia.
9 Interdictū an dicať relaxatum in die qua permiſſum eſt cele
brari in eccleſia interdicta:et poſtea reuiuiſcat.
10 Locus ſi interdicatur poteſt de authoritate interdicentis ibi
dem celebrari.

Et priuilegia. Priuilegium religio
ſis ꝯceſſum de ſepeliē
dis ꝯfratribus tempore interdicti intelligitur de
illis qui licet in ſeculo manentes obtulerunt ſe or-
dini habitu mutato ſeculari:vł q bona ſua dederūt vſufructu
detēto.hoc p̄mo.p̄uilegiū quo veniētib⁹ religioſis ad locum
interdictum ſemel in anno aperiuntur eccleſie et celebrantur
in eis. intelligitur:ꝙ vna ſola ecclīa aperiatur in loco.h.d.vel
ſi vis breui⁹ dic:ꝙ iſta decre.declarat priuilegia conceſſa tem
plarijs et hoſpitalarijs de ſepeliendis confratribus : et cele-
brando ſemel in anno in loco interdicto.et tria facit. premit-
tit exordiū.ſcđo duas declarationes.ſcđa ibi : illud. ſcđo pe-
nam ſubdit ibi:qui vero.¶No.primo ꝙ papa interpretatur
ſua priuilegia et ꝙ iniqua interpretatio ſiue minus laxa p̄bet
1 cām reuocationis ipſorū.⸗a ꝯſuetudine etiā ſumūt p̄uilegia
interpretationē et intellectū.vt.§.de ꝯſue.c.cum dilectus. ⁊.l.
2 minime.ff.de legi.¶Scđo not.⸗ꝙ priuilegium ꝯceſſum reli
gioſis extēdiť ad ꝯfratres non vi extenſionis ſed noui priui-
legij.facit quod no.in.c.licet.j.co.li. vj.et.ij.q.vij.c. is ita. vbi
a an priuilegium.ᵃ tranſeat ad ſocium vel ad familiares ipſius
3 priuilegiati.¶Tertio not.⸗ꝙ ſi eccleſie ꝯfratrū ſint interdi
cte hoc nō obſtāte ꝯfratres poterūt ſepeliri.nec declarat tex.
in hoc.verſi.ſane vtrum in illa eorum eccleſia interdicta an in
alia:ſed dicit ſimpliciter ſepultura eccleſie non negetur ⁊c.qđ
intelligit Inno.non in illa eccleſia interdicta ſed in alia. vt.j.
in.ver.quid tamen.Sed Hoſt.dicit qđ authoritate priuilegij
poterūt iſti ſepeliri ī ecclīa interdicta niſi ſint excōicati:vel no
minatim interdicti.nō ob.§.q tñ.q: loquiť in ꝯfratrib⁹ volen
tibus eligere ſepulturam:quam nō poſſunt in ecclijs interdi
ctis.vt ibi.S; in ꝓpria ecclīa interdicta poterūt ſepeliri:vt h
4 ſm eū.¶Quarto not.in ver.hoc autem.⸗qui confratres pri
uilegio potiantur ſiue priuilegium habeant religioſorum.
nam vel oblati eorū ordini mutato habitu ſeculari vel qui de-
derunt bona ſua inter viuos retento vſufructu. alterum er-
go ſufficit vel ſe offerre mutato habitu vel bona ſua dona-
re.Cū iſta duo ſcilicet habitum mutare vel bona dare ſub
disiunctiue ponantur . ſufficit ergo alterum de reſcriptis.

a ¶Priuile-
giū. An pri
uilegiū poſ
ſit reuocari
et ei⁹ tenor
an debeat ī
ſpici. Vide
paul.d̄ caſt.
ī ꝯl. cclxxx-
iiij.alex. ꝯſ.
cclxv.ij. vol.
pet. de an-
cha.l.ꝯſi.ij.
barba.ꝯſi.
vlt.iiij. vol.
ꝯſi.alex.

cū inter ceteras.ſm ho.lꝫ glo.iiij.innuat hic ꝯriū ꝙ eſſet vera
ſi itellexiſſet de veris fratribꝰ.ſm Jo.an.ſup ea.vtrum aūt ta
les cēſeāt pſone eccliaſtice.gl.ꝙ ſic:qñ accipiūt certū habitū di
ſtinctū ab habitu ſeculari.nā ſm Jnno.oblati tēplarioꝝ pote
terūt habitū tēplarioꝝ aſſumere ſine pfeſſione.ar.ſ.de reg.
c.ꝯſulti.⁊ qḋ hic dr de oblatiōe religioſorum ideꝫ dicit ho.de
illis q offerūt ſe ⁊ ſua eccliis cathedralibꝰ:ꝯuētualibꝰ:vl alijs
ſecularibꝰ ⁊ in ſignū accipiūt certū habitū.cēſent eē perſone
eccliaſtice.⁊ remittit ad ſummā.de regu.§.j.ver.qd de ruſticis
et in ſpec.de ſta.regu.ver.xxxvj.ꝑcutiēs tñ talē nō eſt excōica
tus.ſm Vin.⁊ ſi ꝯbit matrimoniū tenet.allegat Ho.q de.vel
vo.ꝯſuluit.c.veniēs.⁊.c.ruſſus.facit qḋ no.xxvij.q.j.vt.l.ꝯti
5 nent.⁊ in.c.nō dubiū.de ſen.ex. ¶ Quīto no.ꝙ ſi eccle ꝯfra
trū ſunt interdicte pñt eligere ſepulturā i alijs eccliis nō iter
dictis.ſꝫ dices i hoc nullū vr ꝑiudiciū.qꝛ idē i oibꝰ alijs quoꝝ
ſunt eccle iterdicte.qꝛ pñt alibi eligere ſepulturā.ſo. dicit Jn
no.ꝙ hec decre.loqꝛ qñ eccla eſt iterdicta in penā ppli qḋ ſic
eis infligit ⁊ ſi nō deliqrūt ipſi:ſꝫ dñi ipſoꝝ vel aliq ex ipis et
ſi nō oēs.Si aūt iterdicta eſſet eccla ppter delictū clericoꝝ
tūc poſſet qlibet:vbi vellet eligere ſepulturā:⁊ audire diuia ſꝫ
nō ſicꝰ ꝑmo caſu.qḋ dic:vt.j.ḋ ſen.ex.c.ſi ſnia.li.vj.vbi videas
an iterdicta ciuitate vel caſtro poſſint illi de tali loco iterdicto
alibi audire diuina vel recipe eccliaſtica ſacramēta.⁊ an iterdi
cta eccla.videat iterdictū cemiteriū.dic ꝙ ſic:ſi eſt ꝯtiguū:alſ
nō.vt in.c.ſi ciuitas.eo.ti. ¶ Sexto no.ꝙ oblatio modice pe
cunie nō ꝯfert ꝑuilegiū ꝯfratribꝰ daret eñ qlibet libēter cer
tos denarios.vt hoc ꝑuilegio poſſet vti.⁊ ſic vileſceret cēſura
eccliaſtica.ꝯ.c.cū iter.ſ.de ꝯſue.⁊ de ꝓcura.cū ex eo.de modi
cis igit nō eſt curādū.qḋ dic:vt.ſ.de reſcrip.c.ſi proponente.
6 ¶ Septimo no.in.v.illud etiā ꝑuilegiū ꝯceſſum tēplarijs ⁊
hoſpitalarijs miſſis ad ciuitates ⁊ loca.vt i eoꝝ iocūdo aduē
tu ⁊c.⁊ iḋ dr iocūdꝰ aduētꝰ:qꝛ cātabūt alte diuina pulſabūt cā
panas ⁊ ianuas aperiēt. ſm Jnno.q opponit ꝯ hoc decre.cū
int er.ſ.de ꝯſue.ſꝫ nō obſtat ſm eū : qꝛ ibi nō dr ꝙ ꝑuilegiati
nō poſſint celebrare alta voce.ſꝫ ꝙ ex ſola ꝯſuetudine nō pñt
venire ꝯ interdictū etiā ſubmiſſe celebrādo: vl ſm eū nō ſolū
ex ꝑuilegio:ſꝫ ex ꝯſuetudine pōt aliqd habere:ꝙ celebret tpe
interdicti tñ voce ſubmiſſa.Ho.ꝯ de quo dic hodie.vt in.c.ſi.
j.de ſen.ex.li.vj.ex ꝑuilegio vo pape ꝯpetere poſſet:ꝙ aper
7 tis ianuis et pulſatis cāpanis qs celebrat tpe interdicti.† de
eiꝰ eñ potentia diſputare ſacrilegiū eſt.C.de crimi. ſacri.l.di
8 ſputari.xvij.q.iiij.q aūt. ¶ Octauo no.†ꝙ a generali indul
gētia excludunt excōicati ⁊ noīatim interdicti.qꝛ bñficia iuris
nō ꝯpetūt odioſis.ad idē ꝯcor.c.ſi.j.e.⁊.l.luciꝰ.§.lucius tytiꝰ.
de le.ij.Et aduerte hic ꝯcedit ꝑuilegiū celebrādi ſemel i anno
qñ fratres veniūt.ſecus ergo ſi nūtij ipſoꝝ fratrū tūc nō ape
rietur eccla ſi fratres nō ſint.ſm Hoſt.Aduerte etiā qꝛ iſtud
ꝑuilegiū eſt hodie reuocatū p dictū.c.ſi.j.de ſen.ex.li.vj.pro
pria eñ ꝑuilegia p ius cōe pōt reuocare:qñ nō trāſiuerunt in
ꝯctū.vt.j.de ſepul.c.vlti.in cle.⁊ p Bar.in.l.oēs populi.de iu.
Ponit queſtiones. iur. ¶ Querit glo.penult.†vtrū illo die quo a iure ꝑmiſſum
9 eſt celebrari i eccla interdicta an dicat interdictū relaxatū illa
die ⁊ poſtea reuiuiſcat: an vero etiaꝫ dicto die dicat celebrari
dicit glo.ꝙ intelligitur interdictum relaxatum. ſed celebrari
in eccla interdicta iuris authoritate.⁊ p hoc pꝫ ꝙ ſi interdi
ctū ſuſpēdit ad tēpꝰ appellatio interim interpoſita nō ſuſpē
dit interdicti officiū p tēpore futuro ꝙ ſuſpēſio reſpicit actuꝫ
manētē habitu.xv.q.vj.c.penul.de offi.le.pruden.§.ſexta. ad
hoc optime.l.illa inſtitutio.§.j.ff.de here.inſti.ibi:omnia iura
in ſuſpēſo retinentur nō opprimunt.⁊ ſic p tpe futuro nō eſt
nouū interdictū.facit ad no.ſ.de ap.c.ad hec.nō ob.c.dilectis
e.ti.qꝛ ibi fuit lata ſub conditione:ideo appellatio. interpoſi
10 ta effectum ſuſpendit.Et collige ex predictis † ꝙ ſi interdicit
locus poteſt de authoritate interdicētis ibidem celebrari: qḋ
ſentit hic glo.penult.et in hoc ſm Jnno.et Hoſtien. differūt
interdictū loci ab interdicto et ſuſpenſione hominis pro ſuo
delicto. iſtud enim nō poteſt ſuſpendi:qꝛ aut ſatiſfacit ⁊ eſt re
laxanda ſententia:aut non.⁊ non debet ſacramenta tractare.
lxxxj.di.ſi qui ſunt.et.c.miniſter.⁊.c.oportet fallit in.c.veniēs
el.ij.§.ſi.de teſti.Jn interdictione autem loci.i. ſenſus interdi
cto ne celebretur in loco poteſt enim excipere quos vult:et ꝙ
certa officia celebrantes ſint excommunicati : et non alij vel
quando dominus terre preſens eſt:et non alſ.ſ.de ſpon. ca.
non eſt nobis.vel ſi proprie dicatur ſuſpēſus locus iſta ſuſpē
ſio non ſit propter delictum loci:poterit ibi celebrari ex per
miſſione ſuperioris.ceſſat enim in loco ratio quam dixi ſupe
rius in perſona.ex qua ratione infert Jo.an. ꝙ quando ho
mo eſt ſuſpenſus pro alterius delicto ſicut hic.xvij.q.iiij.mi
nor.et.c.felix.poterit talis ſententia ſuſpendi.quod.dic: vt.ſ.

de ap.c.ad hoc quoniam. ¶ Querit etiam glo. penult.ſi per
centum annos iſti hoſpitalarij non ſunt vſi priuilegio de quo
in text.an vti poterunt poſtea. videtur ꝙ non quia perditur
per negligentiam.gl.annorum.vt.ſ.e.accedentibus.gl. tenet
ꝙ non nocet.qḋ eſt verum ſm Ho. ſi in aliquibus vel ſaltem
in aliquo priuilegio vſi ſint.de ſerui.vr.predi.l.certo generi.⁊
de ſerui.l.vt pomum.ad ſi.alſ ſecus.Jo.an.tenet opi.glo. qñ
nō veniunt nec vtunt.ꝯtraria ſunt vera qñ veniūt:ſꝫ nō vtunt
Jta dicit ſuper dicta glo.penultima.ad finem.

1 ☞ Epiſcopo plus conceditur ꝙ ceteris ratione pontifica
lis officij.
2 Familiares priuilegiati ꝙ tpe iterdicti poſſit celebrare vel au
dire diuina:an ſunt cū eo admittendi.
3 Jnterdicto nō dātes cauſam ſed de terra interdicta an pote
runt cū priuilegiatis intereſſe auditioni diuinorum.

Quod nonnullis. Tēpore genera
lis interdicti clam
celebrare poſſint epi:qui non fuerunt culpabiles in
terdicti.et iſtud priuilegium eſt hodie ꝯmune.ſimile.xxiij.di.
c.ꝯmunis filius.et primo ponit priuilegiū.ij.ponit exceptio
1 nem ibi:niſi.iij.determinationem ibi:verum. ¶ No.pmo † ꝙ
epo ꝯcedit plus ꝙ ceteris ratione pontificalis officij. ad hoc
de ſen.ex.ꝙ periculoſum.li.vj. et de alijs priuilegijs epoꝝ
vide in Spec.titu.ij.§. iure de epo.verſi.ipſi quoqꝫ.adde cle.
dignum.de cele.mi.et.j.eo.c.vlti.li.vj.in glo.penult.per Joā.
and.hec autem priuilegia an poſſint dare legati ſicut ꝯcedit
hic papa.vide in ſpe.ti.ij.§.ſupereſt.ver.ſed nūqnid legatus.
¶ Secundo no.formā priuilegij.dr enim ꝙ poſſit celebrare
tempore interdicti excluſis excommunicatis ⁊ interdictis ⁊c.
a ꝯrio ergo ſenſu videt ꝙ priuilegiati in celebrādo tēpore in
terdicti aliūde veniētes nō iterdictos poſſint admittere.ꝯtra
riū eſt verū.vt in.c.lꝫ.j.e.li.vj.⁊ ibi vide in glo.ij.de quo etiam
2 no.Jnno.et ho.qui etiā tractant † an familiares illiꝰ qui pri
uilegiatꝰ ē vt eodē tpe poſſit audire vel celebrare diuina ſint
cū eo admittēdi.qḋ hodie eſt deciſum in dicto.c.licet. ⁊ aduer
te.qꝛ ꝑuilegiū ꝯcedit:ꝙ celebrare poſſit vtrū ergo poterit ſi
bi facere celebrari vigore priuilegij.dicit Joā.an. ꝙ ſic.qꝛ nec
ſemp epſ eſt paratꝰ:nec decet.ꝙ diē aliquē trāſeat ſine miſſa.
ar.de cele.mi.dolētes.⁊.j.e.c.ſi.li.vj.⁊ celebraſſe vr qui cū alijs
celebrat. de vita et ho.cle.c.vt quiſqꝫ.⁊ priuilegiū eſt late iter
pretandū.j.e.c.in his.ſm Ho. ¶ Querit glo.vtrum pretextu Ponit queſtiones.
priuilegij poterit epſ celebrare miſſaꝫ i aliena dioceſi.dicit ꝙ
ſic illo permittente.tu dic.j.e.c.vlti.li.vi.et facit dictum.c.licet.
3 ¶ Vltimo gl.qrit † an illi qui nō dederūt cauſam interdicto
ſunt tamen de terra interdicta poterūt cuꝫ iſtis priuilegiatis
intereſſe auditioni diuinorum.dicit quod non : ſed extra ter
ram interdictā poterunt audire diuina ſm quoſdam.qḋ glo.
nō tenet.de quo dic:vt.j.e.c.ſi ſententia.§.j.et.ij.li.vj.

1 ☞ Dominus poteſt ſubditis prohibere commercium cer
torum hominum.et nu.3.
2 Contractus initus ꝯtra ꝑceptū ſuperioris an valeat.
4 Mens et intentio diſponentis magis conſyderanda eſt ꝙ
verba.
5 Offendens mentem licet ſeruet verba legis incidit in eius
penam.
6 Fraus quot modis fiat legi ſiue canoni.

Quanto. Priuilegiati qḋ excommu nicari
non poſſint per ordinarios excō
municari non debent etiam indirecte.in prima clu
niaceñ.conqueſtio.in ſecunda prouiſio ibi:volētes.
¶ Not.primo priuilegium ꝙ excommunicari vel ſuſpēdi nō
poſſunt iſti de quibꝰ dic:vt.j.eo.c.j.et.c.ne aliqui.li.vi. ¶ Se
1 cundo collige † quod dominus poteſt ſubditis prohibere cō
mercium certorum hominum:ideo enim prohibentur iſti or
dinarij in caſu huiuſmodi.c.quia faciunt contra priuilegium
indirecte.a contrario ergo ſenſu ſi in fraudem priuilegiorum
ita agunt:non videntur prohiberi domini ſic mandantes.ar.
ad hoc.ff.de decre.ab or.fa. Jn cōtrarium facit:quia inter ho
mines cognitionem quandam natura conſtituit.vt.l. vt vim.
cum.l.ſe.ff.de iuſti.et iure.et homines hominum cauſa gene
rati ſunt.vt ait tullius lib.j.de officijs.qui ergo prohibet ſuis
ſubditis mihi loqui irrogat mihi penam:vt.l.hi qui ſanctaꝫ.
C.de here.ſubtrahēdo mihi igitur quod natura ꝯcedit actio
mihi competere videtur:vel officium iudicis ꝯpetit vbi deeſt
actio:et equitas ſuadet actionem dari . et hoc credo verum:
cum ille cum quo ſubditis prohibetur commercium conuer
ſatur inter

ſatur inter eos:vt ꝯ erat.ꝛ dicta.l.q ſanctā.Si aūt ibi nō ꝯuer
ſaꝛ ſiue nō habitat tūc maius eſt dubiū: an ille poſſit cōqueri
ex ꝓhibitiōe ſubditis alteri⁹ facta.nā de ipſis ſubditis qbus
ſiue cū ꝓhibeꝛ min⁹ eſt dubiū ꝙ poſſit.¶Tertio no.ꝙ ſupe
rior qñqꝫ ꝓhibet ſubditis ꝯhere cū certo genere ꝑſonarū: vt
2 cū monachis.Tvtrū ḡ valeat ꝯct⁹ ita init⁹ ꝯ ꝑceptū ſuperioris.
dic:vt no.Bar.in.l.cū lex.ff.de fideiuſ.et.l.is cui bonis.de ver
bo.obli.et.l.ſi ea lege.C.de ꝯdi.ob.vbi plene dixi.de ꝓhibitio
3 ne iudicis teſtatoris ꝛ legis.T qd ergo ſi nō ꝓhiberet ſubdi
tos ꝯhere cū iſtis ꝑuilegiatis:ſꝫ ſubditos ꝯhētes cū ñ ſuppo
ſitis iuriſdictiōi ſue ſoluerēt duplū plus ſicut ē hic ſenis ꝙ fa
ciēs ꝯtractū cū nō ſuppoſito iuriſdictiōi cōis ſoluat duplam
gabellā.Itē ē ſtatutū ꝙ declinās iuriſdictionē officialiū cōis
ſit extra ꝓtectionē cōis. vtrū ergo hec ſtatuta habebūt locū
in ꝑſonis eccliaſticis:ſi declināt vel ꝯhūt.ſentit gl.ꝙ has ꝛ ſi
miles fraudes ꝯmittūt laici.ꝛ has vias idirectas aſſumūt ꝯ ec
cliaſticas ꝑſonas.qđ ſi faciūt excōicati ſunt ipo iure.j.de imu.
ec.c.vlti.lib.vj.ꝛ vide qđ dixi.ſ.ō ſo.ꝯpe.c.ſi diligēti.¶Quar
4 to no.T ꝙ magis eſt ꝯſyderāda mēs et intētio diſponētis ꝙ̄
ṽba.ꝛ hoc verū in legib⁹ teſtamētis etiā ꝯctib⁹.vt i iurib⁹ alle
gatis.in ꝑma gl.Idē in iuramētis.xj.q.iij.anteceſſor.ꝛ in ba
ptiſmo.de ꝯſecra.di.iiij.retulerūt.ꝛ in reſcriptis.de reſcrip.c.
ij.ꝛ in ꝑuilegijs ꝛ iudicijs.j.de ṽbo.ſig.in his ꝛ in matrimo
5 nijs.de ſpō.ex literis.i.ꝛ.c.tua. ¶T Utrū ergo q offendit mē
tem ꝛ ſeruat ṽba legis icidat in ei⁹ penā.vꝛ ꝙ ſic:vt hic.qđ pꝫ
qꝛ puniꝛ in ꝯriū etiā facit qui ꝯminat penā niſi deſiſtāt.ſi aūt ve
niſſent ꝯ directo punirent.ꝛ vide qđ no.Dy.in.c.vlt.de reg.
iuris.li.vj.vbi qrit ecōuerſo.ſi qs offendat ṽba ꝛ nō mentē an
ꝯmittāt in legē.Pla.ꝙ ſic:vt.l.proſpexit.ff.qꝛ a qui.iij.q.vj.
ſcriptū.ꝛ hoc ſm pla.Sꝫ Jo.ꝯ.ff.de iure.pa.l.ad igiꝛ.§.quis
dicit Jo.an.ꝙ ꝑma vera in dubijs.ff.de le.iij.non aliter ſcđa
vbi ꝯſtat de mēte.ff.de in ius vo.l.quis.ꝛ ita no.vin.ſ.de con

Opponit in cōtrarium

ſti.c.ne innitaris.¶Opponit Jo.an.ꝛ vꝛ ꝙ iſti ꝑuilegiati nō
habeāt ius q̄rele ſi ordinarij aliqd ꝑcipiūt ſuis ſubditis.nam
iſti qb⁹ ꝓhibēt nō ſunt ꝑuilegiatoꝝ vxoris filij:ſerui:vꝉ mona
chi:vel tales ex quoꝝ ꝑſonis iniuriarū actio ꝯpetat.ſolutio.di
cit ipe dol⁹ adhibit⁹ in eoꝝ pniciem ſiue dānū ꝓbet eis actio
nem de dolo:q̄ ꝯpetit vbicūqꝫ actio deficit. vt.ff. de dolo. l.j.
vel ſi agūt ad penā infligēdā accuſent. de crimine ſtellionat⁹.
6 l.penul.¶Ultimo no.hic gl.magnā q̄ plene ꝓſequiꝛ.T quot
a modis fit fraus[a] legi ſiue canoni.nam qñqꝫ fit fraus de ꝑſona
ad ꝑſonā:vt in.§.nō tm̄.alle.in gl.de filii fraude vide.ſ.de ꝯce.
ꝓbē.ꝯſtitut⁹.c.ſi.ſcđo.fit fraus ō re ad rē:vt.i macedoniano.ꝛ
eſt ſimꝭ fraus.ſ.de ſolu.c.ij.iij.fraus eſt de ꝯcu ad ꝯctū.vt eſt
ille q nō pōt donare vendit:vt in iurib⁹ allegatis.in gl.ꝛ.ſ.de
pigno.c.illo vos.ꝛ de emp.ꝛ vē.ad noſtrā.vbi de hoc.ꝛ p Ho.
in ſumma.de emp.ꝛ vē.§.ſi.Extra gl.ponit Jo.an. alias frau
des ſcꝫ de noīe ad noīe:puta ꝓhibit⁹ eſt qs habere ꝯſerua
toiē:facit ꝓcuratorē vel vicariū.vt i auten.vt nulli liceat.i ꝑn.
colla.ix.ꝛ de elec.c.auaritie.ꝛ.c.fundamēta.li.vj.Itē de tpe ad
tps.vt.ff.de mino.l.deniqꝫ.Itē de loco ad locū. vt.C. ſi man.
ita fuerit ali.l.vlti. ꝑdictis ergo modis dꝛ fieri fraus legi ſiue
canoni : vt plene in hac gloſſa.magiſtra.ꝛ in.c.pleriqꝫ.xiiij.q.
iij.vbi etiā plene.ꝛ.l.ꝯ.ꝛ.l.fraus.ff.de legi.

a ¶Fit fraus gl.in.l.fraude.ff.ō legi. ꝙ quatuor modis. idē bal. in.l. nō dubiū.C.e. titu.

1 ☞Sumentes tonſuram ſiue ordines poſt delictū: an poſ
ſint defendi priuilegio clericali.
2 Percutiēs clericum reputatum laicum non eſt excommuni
catus.
3 Clerici in delictis nō poſſunt conueniri corā iudice ſeculari.
4 Executor teſtamentarius deputatus ad emendam ſatiſfacto
rum ſiue maleficiorum poteſt ſoluere debitum teſtatoris qui
moram commiſerat ſoluendo.

Ex parte. Qui in habitu tōſura ꝛ ceteris cuꝫ
laicis ꝯuerſanꝛ deprehēſi i malefi
cio ſe ꝓ clericis nō defendēt.h.d.ꝛ in ꝑma regine cō
queſtio.In ſcđa ꝓuiſio ibi:ne igiꝛ.¶No.j.ꝙ decre
talis iſta loqꝛ cū deꝓhēſi in facinore ſumūt vel reaſſumūt tōſu
1 rā.T ꝛ i ſumētib⁹ tōſurā ſiue ordines poſt delictū vtrū poſſint
defendi ꝑuilegio clericali.hic vꝛ text⁹ ꝙ nō:dicit ſumunt.de q̄
dic plene.ſ.de obli.ad ra.c.j.loquiꝛ etiā iſte text⁹ i eo q reaſſu
mit tōſurā poſtq̄ deꝓhenſus extitit in delicto:ꝛ ſic tpe delicti
erat cleric⁹ nō deferēs habitū vel tōſurā ꝛ i iſto dicit etiā text⁹
ꝙ nō ſe pōt tueri ꝑuilegio clericali ꝯ multa iura.vt ſtatī dicā.
2 ¶Scđo no.T ꝙ cleric⁹ qñqꝫ laic⁹ reputaꝛ ab oībus quo caſu
ꝑcutiēs talē nō eſt excōicat⁹.j.de ſen.ex.c.iij.ꝛ.c.i audiētia. ad
hoc.l.itē apud labeonem.§.ſi qs virgines.ff.de iniurijs.ꝛ.l.ſi
ignorās.ff.loca.ignorās ergo q̄litatem ꝑſone nō puniꝛ iuxta
q̄litatē ꝑſone occultā:ſꝫ ꝓut habit⁹ ꝛ aſpect⁹ oſtendit.qđ no.
3 ¶Tertio no.T ꝙ clerici in delictis nō pn̄t ꝯueniri corā iudi
ce ſeculari.ꝛ hoc verū de iure canonico.niſi poſt degradatio
nem.vt i.c.cū nō ab hoīe.ſ.de iudi. de iure ṽo ciuili. diſtiguiꝛ
inter delictū eccliaſticū ſiue canonicū.ꝛ delictū cōe. vt in ꝑmo
ſub iudice eccliaſtico:in ſcđo ſub iudice ſeculari.vt in auten.vt
cle.ap.ꝓ.epi.facit qđ no.i.l.magiſterie.ꝛ.l.ſi.C.de iur.om.iud.
¶Quarto no.ꝙ ſola q̄ſi poſſeſſio habit⁹ ꝛ tōſure vꝛ eximere
deferētē a iudice ſeculari.qđ dic:vt.j.de ſen.ex.c.ſi iudex laic⁹.
li.vj.¶Opp.dꝛ hic ꝙ iſti deꝓhēſi in delictis ſine habitu ꝛ ton

Opponit in cōtrarium.

ſura nō tueñꝛ ꝑuilegio clericali.ꝯ imo vꝛ ꝙ tueanꝛ vſqꝫ ad tri
nam admonitionē:vt i.c.ſi.ſ.de vita ꝛ ho.cle.io.dicit gl.ij.ibi
ꝯſtabat illos eſſe clericos:ꝯ ṽo ab oīb⁹ ꝓ laicis habebāꝛ.ꝛ iſto
modo planū ē hoc.c.ſm Uin.vel ſm eūdē pōt intelligi decr.
iſta ſm decr.illā ꝑpēdim⁹.j.de ſen.ex.li.vj.Sꝫ ꝯ ſo.glo.nō vꝛ
bona.vt habit⁹ ꝓ laico ꝛ deꝓhēſus i delicto ſe tueri nō poſſit
ꝑuilegio clericali.vꝛ eñ iſta ſo.ꝯ.c.ſi iudex.ṽ.nō ſic aūt. ō ſen.
ex.li.vj.vbi ēt ille q ꝓ laico ſe gerebat ꝛ ſic reputabaꝛ tueꝛ ſe ta
li ꝑuilegio:ꝛ cognoſcēdū ē de eo ꝑ iudicē eccliaſticū.dicit Jo.
an.ꝙ ſi iſta decre.intelligiꝛ in clericis i minorib⁹ ꝯiugatis qui
relicto clericatu ſe ꝯuertūt ad militias:ꝛ vxores.iſta decre.eſt
plena ſi de talib⁹ loquiꝛ.ſꝫ ꝯria loquūꝛ de his q nō pn̄t relin
quere clericatū:i qb⁹ reqriꝛ monitio.vt dicto.c.vlt.de vi.ꝛ ho.
cle.reſtringiꝛ ergo iſtud.c.ad clericos in minorib⁹ cōiugatos
nō deferentes habitū vel tōſurā.ꝛ ꝙ ſic debeat intelligi ꝓbaꝛ
ꝑ.c.ex parte.ſ.de cle.ꝯiu.qđ ē pars iſti⁹ ꝛ de talib⁹ ibi loquiꝛ:
multū tn̄ reſtringiꝛ hoc.c.iſto modo itellectū.¶Ultimo idu
4 cit Jo.an.iſtū tex.dū exponit foris factis.i.delictis.T ad que

Ponit queſtionem.

ſtionē ꝙ executor teſtamētari⁹ deputat⁹ ad emēdā foriſfacto
rum ſiue maleficioꝝ pōt ſoluere debituꝫ teſtatoris: q moram
ꝯmiſerat ſoluēdo q̄ſi mora iſta ſit delictū.vt.l.delictū.ff. de re
mili.ꝛ de hoc vide in Spe.de inſtru.edi.§.nūc aliq̄.ver.de hoc
aūt queriꝛ.ꝛ ita refert hic fuiſſe optentum.quod no.

1 ☞Canones non reſpuunt leges.
2 Cauſe eccleſiaſtice ſi non poſſunt ſine legibus terminari:tunc
legibus adiuuantur.
3 Leges ꝓhibenꝛ audiri parrhiſijs et in locis vicinis.
4 Culpa ſimilis eſt addiſcere prohibita:vel docere.

Super ſpecula. Pariſius vel in locis vi
cinis ius ciuile legi non
dꝫ.ꝑmo ponit ꝓhibitiōis rōnem.ij.prohibitionē.iij.
penam ꝯtrafacientis.ij.ibi:firmiter.iij.ibi:et qui.¶Not.pri
1 mo.T qđ canones non reſpuunt leges.nā ipſas ꝑ reges et im
peratores ſeculi de⁹ diſtribuit generi humano.viij. di.q̄ iure.
vnde dicitur:eſt enim res ſanctiſſima ciuilis ſapientia pretio
numerario non exiſtimanda.vt.l.j.ff.de vari.et extraord.cog.
ſunt namqꝫ eius precepta honeſte viuere:alterum non ledere
ius ſuum vnicuiqꝫ tribuere.inſti.de iuſti.et iure.§.iuris prece
pta.et eſt de ipſarum mente nullum fouere peccatum.et in co
canonib⁹ ſubiacere in auten.de eccleſiaſti.ti.in princi.collatio.
viij.et in hoc intelligo leges canonibus famulari.vt dicit tex
2 tus. ¶Secundo not.T qđ quandoqꝫ cauſe eccleſiaſtice non
poſſunt ſine legibus terminari et tunc legibus adiuuantur.
vt.ſ.de oper.no.nun.c.j.vbi autem ius canonicum eſt expreſ
ſum:non vtimur legibus in cauſis eccleſiaſticis.ordo ergo eſt
quod primo ad canones recurratur. ſcđo in ipſorum defectū
ad leges.tertio ad conſuetudines et naturales rationes : et
exempla de ſepulturis certificari.de elec.venerabileꝫ.§. quod
autem. Tandem ad vulgaria prouerbia dicta philoſopho
rum et ethicorum rationabilia.de conſecra.di.vlti.c. natales.
et.ſ.de iude.et ſi iudeos.et vide quod not.per Hoſtiēſem.de
eta.et qua.ca.penulti.et.ff.de legi.l.de quibus.¶Tertio no.
quod prohibetur legum obſeruantia certo loco: ſimiliter iu
dex prohibet aliquem poſtulare.ff.de poſtul.l.ex ea.et. lxxxi.
di.c.valet.et dicit Hoſtien. quod pauce prouincie reguntur
iure ciuili.Nam hiſpania: Anglia:Scotia:Uallya: Ibernia:
Alemania: Dacia: Sueſia : Polonia: Ungaria: Bohemia
bulgaria non vtuntur iure ciuili:ſed ſpecialibus conſuetudi
nibus ſtatutis:et breuiter ſecundū eum ſolum regnum arela
tanum iure ciuili.et ſola italia excepta nobili ciuitate venetia
rum que regitur vt plurimum iure nō ſcripto: et omnia tam
in ciuilibus q̄ in criminalibus iudicum arbitrio committun
tur:exceptis quibuſdam et paucis caſibus in ſtatuto ꝯprehē
ſis.ꝛ hoc ideo ibi ꝯtingit:qꝛ exuberat bona fides:cui⁹ defect⁹
fuit cā legū ꝯſtituēdarū:q̄ cū oīb⁹ vna ac eadē voce loqrent.
vt dicit Tullius li.ij.de officijs in cap.ſumma igiꝛ ꝛ perfecta
3 gloria ꝛc.¶Quarto no.T ꝙ nō ſolum pariſius ſꝫ in locis vi

cinis ꝓhibeť leges audiri. q̃ autē dicantur loca vicina. dic vſq̃
ad duas dictas. ſ. de reſcrip. c. nōnulli. ⁊ colligit hic gl. ꝙ pro
pter vicinitatē ſentit qs q̃nq̃ ꝯmodū. q̃nq̃ incōmodū. de pe
ni. di. j. ſʒ ⁊ ꝯtinuo. vbi arguit glo. ad. q. de duob⁹ habētib⁹ do
mū ꝯmunē: ⁊ ꝓpter alteri⁹ maleficiū ps iferior venit deſtruē
da; q̃ eſt Bar. Brixe. xliij. et dat ibi tres ſolutiōes. pmo ꝙ per
mutabiť pars iferior cū ſuperiore: vel tota deſtrueť: ⁊ ageť ꝯ
illū q cām dāni dedit. de hoc. j. de peni. c. felicis. li. vj. Tu dic
de iſta. q. vt no. Dy. in. l. nō ampli⁹. §. fi. cū. l. ſe. de le. j. ⁊. l. ad ei⁹
4 §. fi. de aqua plu. ar. ¶ Ultimo no. ꝙ filiis culpa eſt ꝓhibita
addiſcere vel docere. C. de male. ⁊ mate. l. vlti. Hoſt. ad ſummā
ne de. vel mo. ſup ſpecula. §. q̃ voto.

1 ☞ Innouatio nō tribuit plus iuris q̃ pmo habuit. ⁊ nu. 3.
2 Preſcriptio ē inuēta ꝯtra deſides ⁊ iuris proprij ꝯtēptores.
4 Delegatio eſt cū quis creditori ſuo vel cui voluerit creditor
conſtituit debitorem ſuum.
5 Ceſſio quid ſit.
6 Nouatio qd ſit. Et eſt duplex volūtaria ⁊ neceſſaria. nu. 7.
8 Innouatio priuilegij facta cū inſinuatione eſt perpetua.

QUia intentionis. Innoua-
tio puile-
gij ius vetus ꝯſeruat: ſʒ nouum nō tribuit. h. d.
1 ¶ No. pmo. ꝙ innouatio nō tribuit plus iuris
q̃ pmo. ſi ḡ ꝯ puilegiū innouatū erat pſcriptū
vel iudicatū: vel erat p aliud reuocatū inouatio illa nō piudi-
2 cat epo. Sʒ vtrum iterrūpat curſum pſcriptiōis. vr̃ ꝙ ſic. ꝗ
pſcriptio eſt inuēta ꝯ deſides ⁊ iuris ꝓprij ꝯtēptores. vt. l. fi.
C. de edi. di. a. tol. ⁊. c. vigilāti. de preſcrip. ac iſte nō ꝯtēnit nec
deſeſeſt. ꝯrīū credo p hūc tex. q dicit ꝙ nō tribuit aliqd nouū
ius: ſʒ ſi interrūperet nouū ius adderet. facit qd no. i. c. ij. ſ. de
or. cog. in illa. q. gl. an exceptiōis obiect⁹ ꝑpetuet actionē. Itē
3 intellige hūc tex. ꝙ nō tribuit nouū ius niſi puilegium eſſet
abolitū: vel ꝓpter abuſum vel ingratitudinē. tūc eñ inouatū
exacta ſciētia reuiuiſcit. xxiij. q. j. achaci⁹. ⁊. ſ. de feu. c. ex parte
nō eī iſta inouatio facit illud cēſeri nouū puilegiū: ſʒ antiquū
ar. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ſi donato. §. ſi ſponſus. vbi ſi vir
dedit ſpōſe annulū alienū: deinde ꝯſtāte matrimonio dat ſuū
p illo: nō cēleť noua donatio. facit ad hoc qd no. ſ. de ꝯſti. cū
acceſſiſſent. ⁊. l. qd dr̃. ff. de impē. Ego dubito de hoc q̃n iuſeſt
prorſus extinctū ſi reintegreť cēſeať antiquū ⁊ non nouū. vr̃
eñ nouū cēſeri: q̃n nō remāſerūt reliquie pcedētis iuris. vt. l.
Opponit in cōtrarium. ſi vn⁹. §. pact⁹. ff. de pac. ⁊. l. ab emptiōe. c. c. ¶ Scđo no. quod
tex. dicit vbo innouatiōis q̃ nouū ius nō creat nec etiā tollit
vet⁹. ꝯ qd opponiť. de toto ti. de nouatiōibus. ff. ⁊. C. ſo. dicit
Inno. ꝙ differētia eſt inter inouationē ⁊ nouationem et hinc
ſumpta occaſiōe ꝓſequiť q̃ ſit differētia inter delegationē: ceſ
4 ſionē: mādationē: nouationē: ⁊ innouationē. dicit ḡ. ꝙ dele-
gatio eſt cū qs creditori ſuo vel cui voluerit creditor ꝯſtituit
debitorē ſuū: vel aliū loco ſui. ff. de noua. l. delegatio. ⁊ dʒ iter
uenire ſtipulatio inter delegatū ⁊ cū cui fit delegatio: vel litis
5 cōteſtatio. vt ibi ⁊ formā hui⁹ vide in ſpec. de ſolu. §. ij. in pn. ꝗ
Ceſſio vo eſt cum cedo alicui actiones mihi ꝯpetentes vt hic
nō exigiť ꝯſenſus illi⁹ ꝯ quē actiones ceduntť nec perit p hoc
actio ꝯpetēs ipſi cedenti quominꝰ ipā etiā vti poſſit ceſſiōe
6 nō obſtāte. qd dic: vt. l. iij. C. de noua. ⁊ dixi. ſ. de alie. iud. c. j. ꝗ
Nouatio vo fit q̃ñ ex pma cā ſic ꝯſtituiť alia: ꝙ pimiť prima.
hui⁹ formā vide in ſpec. ti. pdicto. §. j. ver. ꝯſequēter. et hodie
iſta nouatio ita demū fit: ſi hic agiť tacite vel expſſe. al's nō pre
ſumiť lʒ nouus ꝓmiſſor accedat: vt. C. de noua. l. fi. ⁊. l. valeria
7. nus. ff. de noua. vbi de hoc p Bar. ꝗ Et aduertēdū ꝙ iſta no-
uatio eſt duplex. q̃dā volūtaria q̃dā neceſſaria. et p pmā dece
dit per ſcđam accedit obligatiōi. vt plene in. l. j. C. de iudi. ⁊. l.
aliā. ff. de noua. vbi an illa q̃ inerāt in actione nouāte in actio-
nem nouatā. vt mora dies vſure acceſſiōes pignora puilegia.
dic: vt ibi p Bar. ⁊ hic modicū in nouella de inouatiōe puile-
8 gij hoc habeť. ⁊ dicit Io. an. ꝙ ſi inouatio puilegij fit cū inſi
nuatiōe ꝑpetua eſt: ⁊ crediť ei etiā ſi pereat inſtrumētū inoua
tum. de fide inſtru. c. inſtrumēta. eſt ⁊ alia innouatio q̃ñ puile-
gia data p romanos pōtifices innouāť p ſucceſſores. ⁊ de iſta
hic. ⁊ de ꝯfir. vti. vel inuti. cū dilecte. ⁊. xij. di. pceptis. ⁊ iſta inno
uatio q̃nq̃ fit puilegij adhuc durātis: vt hic: aliq̃n priuilegij
iam extincti. et de iſta ſupra dixi. ⁊ non ſunt hic alia.

1 ☞ Interpretatio maligna non eſt facienda in his que ſpe-
ctant ad cultum diuinum.
2 Preiudicium parochialis eccleſie in quo conſiſtat.
3 Altari viatico pōt quis vti ex priuilegio.

IN his. Priuilegiati vtvbiq̃ poſſunt cū
altari viatico celebrare: id potē-
runt ſine licētia platorꝫ. h. d. pmo ponit exordiū
et facti narrationē. ſcđo ꝓuidet: ⁊ reddit rōnem
1 ibi: cū aūt. ¶ Not. pmo. ꝙ in his q̃ ſpectant ad
cultū diuinū nō eſt maligna interptatio faciēda. debēt eñ au-
geri nō minui. de ꝯſti. c. pe. vbi de hoc. ⁊ idē intellige i aliis q̃
maligna vr̃ aſtuta interptatio nullo caſu approbať. vt. j. ſequi
tur. ⁊. ſ. de deci. ad audiētiā. pone exēplū tullij. in eo qui. xxx.
dierū cū hoſte fecit treugam. depopulabať eñ de nocte eo qd
dierū eſſent pacte ⁊ nō noctui inducie. ⁊ ibi dicit ꝙ leges exi-
ſtūt ſepe iniurie calūnia quadā ⁊ nimis callida ⁊ malicioſa iu-
ris interptatiōe. ex quo illud ſummū ius ſumma iniuria factū
eſt. Ita dicit li. j. de officijs. c. ptermittēdo. pone etiā exēplum
illi⁹ declamatiōis Senece. maior nat⁹ diuidat patrimonium
2 minor eligat. ¶ Scđo no. ꝙ priuilegium iſtorꝫ ꝙ vbicūq̃ pñt
cū altari viatico celebrare ſine piudicio parochialis ecclie in q̃
aūt ꝯſiſtat iſtud piudiciū. dic ſi recipiūt in ꝯtemptū parochia
nos ad diuina ꝯ ca. vt oñicis. ſ. de parochia. ⁊ breuiter ſi alia
iura parochialia ſibi vſurpare vellēt. vt decimas: oblationes:
penitētias: mortuaria: ⁊ ſimilia. vt hic in nouella. ⁊ poſſunt vti
iſto altari viatico vbiq̃. i. in tota chriſtianitate i eorꝫ hoſpitali
nō ſic de vſu pallij alicui ex grā ꝯceſſo. vt. ſ. de aut. ⁊ vſu pa. c.
3 p. ¶ Tertio collige. ꝙ altari viatico pōt qs vti ex puilegio
ex quo argue. ꝙ clericis pegrinis vr̃ ꝓhibitus iſte vſus. q̃dā
dicūt ꝙ etiā vr̃ eis ꝯceſſuʒ ⁊ omnibus tpe neceſſitatis. de ꝯſe.
di. j. ꝯcedim⁹. Sʒ dicit Ho. ꝙ quidquid dicat illud. c. poterit
ꝓhiberi a dioceſano: niſi obſtaret priuilegiū. de quo hic. Epi
etiā ſunt in hoc puilegiati. vt. j. e. c. fi. li. vj. ¶ Sʒ vtrū ipſi iſtā
licētiā deferēdi altare viaticū poſſint aliis ꝯcedere. vr̃ ꝙ nō. p
iſtud. c. et dictū. c. fi. ⁊ hoc placuit Gui. na. ſ. e. cū olim. Sed ꝯ
dicto. c. ꝯcedim⁹ vbi de hoc. ⁊ hoc eſt verū: ſcʒ ꝙ pōt in ſua dio
ceſi. facit qd no. Io. an. de cē. c. fi. ⁊ no. i ſpec. ti. ij. §. nūc d eporꝫ
ver. cxx. nō obſtat iſtud. c. q̃ loquiť d puilegio generali i toto
orbe: qd ſol⁹ papa cōcedit. ſecus in ſpeciali certe dioceſis. q̃
tūc eps hic pōt. ¶ Opponiť: dr̃ hic ꝙ poſſunt ſine licētia cele
brare. Sʒ ꝯ. ſ. e. c. paſtoralis. ſo. ibi puilegiū multū ꝯfert. ſ. titu
lum. hic vo nihil ꝯferret ſi licētia eſſet neceſſaria. q̃ ea habita
etiā ſine puilegio celebrare poſſet. ⁊ ꝯclude qd puilegiū dʒ ſic
intelligi vt aliquid ꝯferat ſicut etiā quelibet diſpoſitio eſt itel
ligenda: vt aliquid operetur. vt. l. ſi q̃ñ. ff. de le. j. cū aliis ſimili
bus alle. in glo. fi. et. l. j. ff. ad mu. vbi tex.

Opponit in cōtrarium.

1 ☞ Priuilegium an liceat impetrare lite pendente.
2 Priuilegia q̃ inferūt graue piudiciū alteri ſunt reſtringēda:
et quātum fieri poteſt ad ius cōmune reducenda dūtamē ali-
quid operentur. et nu. 4.
3 Poſſeſſio ſola conſiſtens penes tertiuʒ ſuper qua priuilegiū
impetratur impedit vires priuilegij.
Quis talē poſſeſſionem debeat probare. nu. 7.
5 Priuilegiū exēptiōis an extēdať ad illa q̃ ab alio poſſidētur.
6 Uerba eximimus monaſteriū cū capellis ſuis qd importent.

CUdum. Priuilegiū d decimis noualiū ñ
ſoluēdis nō extēdiť ad pus poſ
ſeſſas ab aliis: niſi de his fecerit mētionē. h. d. cō-
cor. j. de deci. c. ij. li. vj. ⁊ i pma facti deciſa narratio
in ſcđa deciſio ibi: de ꝯſilio. ¶ No. j. ꝙ h erat que
ſtio iter monachos ⁊ moniales ſup decimis nō ſoluēdis. ⁊ ſʒ
1 Io. an. hac lite pēdēte moniales qđā puilegiū ipetrarūt ſu
per dictꝫ decimis noualiū nō ſoluēdis. cū tñ monachi eſſent i
poſſeſſiōe pcipiēdi illas decimas: ſʒ nō tenuit tale puilegiū. q̃
nec de poſſeſſiōe monachorꝫ nec d litis pēdētia fecerūt mētio
nē. nō eñ valet idulgētia ſup re litigioſa. vt. ſ. vt lite. pē. c. fi.
ſiliter q̃ñ nō fit mētio de poſſeſſiōe aduerſarij cuius taciturni
tas impedit puilegiū: vt h. ſilr ⁊ reſcriptū. ſ. de ꝯce. pre. c. cum
nr̃is. ⁊. c. lr̃as. alia ēt rōne nō tenuit puilegiū iſtud. q̃ abſorbe-
bat ius alteri⁹ l totū ḡ nullū. C. de pci. ipe. offe. l. q̃ties. ⁊. l. re-
2 ſcriptū. ꝗ nā puilegia q̃ iferūt graue piudiciū alteri ſunt reſtri
gēda: ⁊ quātū fieri pt ad ius cōe reducēda: dū tñ aliqd opereť
vt. ſ. e. c. px. ⁊. ff. de vul. ⁊ pu. l. ex facto. ⁊ de vbo. ſig. l. qd p noua
le. et de deci. ſuggeſtū. et. c. cū ꝯtingat. et. c. ex parte. per papā
tamen debet fieri talis interpretatio. ſ. c. proximo. ⁊ non per
alium. ſ. de iudi. cum veniſſent. ⁊ aduerte: q̃ intellectionē Io.
an. Uin. ⁊ aliorūʒ: qd hic fuerit impetratio lite pēdēte nō pro
bať p hūc textum. cuius deciſio fundatur ſuper poſſeſſiōe nō
ſuper litis pendeñ. licet in ſe verum ſit qd litis pendentia im-
pedit vires priuilegij. vt dicto. c. fin. Item ⁊ confirmationem
ſ. de confirmatio. vti. vel inuti. c. ſi quis. Itē et conſecratiōem
ff. de litig.

ff.de litiga.l.vlt.ſiſr ꝓmotionē ad dignitatē:ad ordines:ad te
ſtimoniū:ꝛ ad alienationē.vt p ordinē hec ꝓbent.ff.de li.cā.l.
q de libertate.ꝛ de teſti.c.nō dz.et.C.de liti.l.vlt.ꝛ.ſ.vt lite pē.
3 e.eccl'ia.℄ Scdo no.ꝗ ſola poſſeſſio ꝯſiſtēs penes tertiū ſu
per q̄ ꝑuilegiū impetrat impedit vires ꝑuilegij.qd eſt intelli-
gendū de poſſeſſiōe bone fidei.j.de deci.c.ij.li.vj.ō poſſeſſiōe
vo male fidei certū eſt:ꝙ nō īpedit ſm Jnn.ar.ſ.de reſt.ſpo.
c.grauis.ꝛ de ꝑſcrip.c.ſi.ꝛ qd no.Hoſti.ſ.de ꝯce.ꝑbē.c.cū no
ſtris.ꝛ.c.literas.aliq tn̄ dicūt.ꝙ ſola poſſeſſio nō īpedit ꝑuile
giū immo regrit ꝙ is q poſſidet:habeat ꝓprietatē iuris. nec
obſtat qd hic dr.iō eñ de ſola poſſeſſiōe facta mētiōe et nō de
ꝓprietate.qꝛ de ipſa certū erat ꝙ ad aliquez ꝑtinebat ſiue de
iure cōi:ſiue p ꝑuilegiū:ſiue p ius cōe.ſꝫ ꝑmū verius ſm Jnn.

Ponit queſtionem incidenter.

et hoſt.℄ Sꝫ incidēter q̄rit hic ſi iſti monachi nō erāt in poſ
ſeſſiōe decimarū noualiū:ſꝫ ſolū debebant.an taciturnitas iu
re iſtoꝝ impedit vires impetratiōis iſtarū monialiū ſup ipſis
nō ſoluēdis.qdā ꝙ idē.Sꝫ Jnno.ꝯ ꝯtrarium.dicit eñ ꝙ ſolū de-
cima nō impedit vires ꝑuilegij ī futurum:ſꝫ p decimis noua
liū tpe ꝑcedēti monachi habēt actionem. facili9 ergo tollitur
ius cui9 poſſeſſio nō habet:ꝙ ipa poſſeſſio.hoc etiā ꝯ Hoſt.
vt refert hic Jo.an.ſup glo.j.ad ſi.vbi ſubdit poſt eos.qd p
ſolutionē taliū decimarū ꝑteritarū fiendā a monialib9:nō q̄ri
tur monachis q̄ſi poſſeſſio.qꝛ nunꝙ p id qd ſequit ex ꝯdēna
tione:q̄rit poſſeſſio alicui9 rei vel iuris:niſi als in cā deducat.
Hoſt.in hoc ꝯ.nā cū poſſeſſio facti.vt.ff.de acqui.po.l.j.i ꝑn.
etiā p violētiā acquirit:ꝛ ſit reſtitutio ſi ꝑdat ꝓpter violētiā.
vt in.c.in literis.de reſti.ſpo.Jtē ꝙ p ſententiā ꝑdat poſſeſſio
dicit expſſe in.l.iuſte poſſidere.de acq.po.Sꝫ Ho.nō aduer-
tit ad dictū Jnno.q nō dixit ꝙ ex ſnīa ſecuta ꝑſtatiōe decima
rū nō q̄rat q̄ſi poſſeſſio:qꝛ bn̄ q̄rit.vt in.c.q̄relā.ſ.de elec.Sꝫ
hoc eſt verū qn̄ ſoluit p futuro tpe.Sꝫ Jnnoc.hic loquit qn̄
ad decimas male detētas in ꝑteritū aliqs ꝯdēnat.tunc eñ qꝛ
talis ſolutio tēdit ab liberationē ꝛ diſſolutionē obligationis
nō operat ei9 oppoſitū.ſ.acq̄ſitiōe noui iuris ſup poſſeſſiōe.

Opponit in contrarium.

ar.l.in numeralib9.ff.de ſolu.teneo igit cū Jnno.℄ Oppo.ꝛ
vr:ꝙ iſtud ꝑuilegiū extēdat ad decimas noualiū:qd ali9 poſ-
ſidet.qꝛ in gratijs ꝛ bn̄ficijs eſt larga interꝑtatio faciēda. vt.
ſ.de dona.cū dilect9.ſo.dicit Jnno.illud qd hic dr hꝫ locū:qn̄
4 de alieno fit grā.ꝗ ꝑuilegia eñ alijs ꝑiudicialia ſtricte ſunt in-
terꝑtāda:ꝛ quātū pōt ad iuris ꝯſonātiā reducēda. vt dicta.l.
ex facto.ꝛ.c.ſuggeſtū.ꝛ.c.cum ꝯtingat.ꝛ.c.ex parte.ꝑalle. Si
aūt qs de ſuo daret:ſiue gratiā faceret:large fieret interpreta
tio.vt.ſ.de dona.cū dilect9.ꝛ ex hoc infert ꝙ ſi aliq decime de
tinent iniuſte ab aliquo q̄ ſpectabāt ad ꝯcedētē:ꝙ ꝑuilegiat9
eas petere pōt:ꝛ nō ille ad quē de iure ꝑtinēt. ꝛ intelligo hoc
dictū:qn̄ ꝯceſſio ſiue ꝑuilegiū nō eſt ſup decimis certe rei.tūc
eñ ſi de iure ſpectāt ad ꝯcedētē ſiue habeat poſſeſſionez:ſiue
nō:tenet ꝯceſſio ſup eis.ꝛ de hoc nō eſt dubium. ſꝫ qn̄ ꝯcedit
ꝑuilegiū ſup decimis exigēdis in certa villa ſiue caſtro:intel-
ligit de decimis q̄s poſſidet q ꝯceſſit.ꝛ de illis quas nō poſſi
det:ſꝫ tn̄ ius hꝫ nō tn̄ de illis q̄ ab alio poſſident bona fide:et
ad ꝯcedētē nō ſpectāt.vt ex ꝑdictis pꝫ.℄ Querit Jnn.ꝗ vtrū

Ponit queſtiones.

5 qd hic dr de decimis noualiū vt ꝑuilegiū ſup eis ꝯceſſum nō
extendat ad illa q̄ ab alio poſſident habeat locū etiā in exem-
ptiōe.vbi grā.impetrat abbas exemptionē ſui monaſte.cū ca
pellis an intelligat etiā de capellis quas alij poſſidēt ſi de ipa
nō habet mentio.ꝯ Jnno.ꝙ poſſeſſio tertij nō impediat vi-
res exēptiōis:ſi aliter nō ꝓbet ꝑuilegiū p ſubreptionē opten
tum.Ratio differētie eſt qꝛ exēptio nō fit niſi cū magna deli-
beratiōe.vn̄ ꝑſumēdū eſt:ꝙ papa oīa ſciuerit:ꝛ de poſſeſſione
alteri9:ꝛ de alijs niſi ꝯꝛiū ꝓbet.ad hoc facit qd no.Joā.an.ſ.
de reſcrip.cū dilecta.in glo.vr.ꝛ.xxxvj.q.ix.c.aplice.Collatio
vo maxime noualiū et laboꝝ ꝓprioꝝ ſiue ꝑuilegij collatio cū
minori difficultate ꝯcedit.nec ita diſtricte examinat ꝛ ideo nō
vr papa ex certa ſcientia hoc ꝯceſſiſſe: ſi ab alio poſſidebant.
alij in exemptiōe diſtiguūt vtrū dicat.in ꝑuilegio eximimus
monaſteriū cum capellis nō facta ſpecificatiōe.an vo dicatur
cū tali ꝛ talib9 capellis.vt ꝑmo caſu nō veniāt capelle que ab
6 alio poſſidēt.ſcdo ſi c.ꝗ Subiūgit qd habeāt īportare iſta ver
ba eximim9 monaſteriū cū capellis ſuis.dicit Jnno.intelligē
dum eſt:ſi ſunt ſue; qꝛ p hec vba nō ꝑſumit velle dare ꝓprieta
tem.ad hoc.j.de reſcrip.ſi gratioſe.li.vj.in ſi.Jtem intelligen
dū eſt ſi ali9 nō ſit in poſſeſſione carū bona fide.ſꝫ iſte ſubau-
ditiōes vident ꝯ illa que dicta ſunt p eū.dixi eñ: ꝙ in exem-
ptiōe nō expedit facere mentionem de poſſeſſione tertij: ſed
dicit ipſa predicta habent locuz qn̄ principaliter aliqua eccl'ia
deducat in ꝑuilegio.ſꝫ qn̄ eccl'ie ponūt q̄ſi acceſſorie. qꝛ ī acceſ
ſorijs nō fit tāta examinatio ſicut in ꝑncipali p tāto ꝑuilegiū
facili9 vitiat.qꝛ nō tā matura deliberatio ſicut in exemptiōe:
7 q̄ ꝑncipaliter agit adhibet:ſꝫ eū.℄ Vltimo q̄rit ꝗ qs debeat
ꝓbare aliū poſſediſſe tpe impetratiōis priuilegij in caſibus
qb9 dixi poſſeſſionē impedire vires ei9. dic ꝙ priuilegiat9 in
caſu quo dn̄s tpe quo agit in poſſeſſiōe reperit.Si aūt priui
legiat9 reperiat in poſſeſſiōe decimarū:tunc ille q ratiōe poſ-
ſeſſiōis dicit ꝑuilegiū nō tenere:dꝫ ꝓbare.ff.ſi vſuſfruc. pe.l.
vti frui.in ꝑn.et.ff.ſi ſerui.ven.l.ſicuti.§.ſi q̄ritur.Si aūt neu-
ter poſſidet:videtur priuilegio eſſe ſtandum prima facie.ſ.e.
c.porro.hec videntur mihi dicta Jnno.in effectu ſatis confu-
ſa et mihi de iure non clara.

1 ☞ Remanentes in proprijs domibus non habent priuile-
gium confratribus conceſſum.

Quidam. Cōfratres priuilegiatorū niſi
ad eos in totū trāſtulerint:ad
ex alia iura tenēt.h.d.cōis diuiſio.ſcda ibi:verū.
1 ℄ Not.ꝑmo.ꝗ ꝙ q remanent in ꝓprijs domib9
nō habēt ꝑuilegiū ꝯfratrib9 ꝯceſſuz.oportet eñ
a ꝙ habitū mutēt:ꝛ bona ſua monaſte.[a] ꝯferāt.vt.ſ.e.vt ꝑuile

a ℄ Bona monaſterio.

giū.nunꝙ eñ a iuriſdictiōe eximunt niſi omnino trāſeāt ſm
Jnno.ꝛ Ho. ſi alia ſunt.in gl.j.q̄ format ꝯꝛiū.de.l.niſi.de bo.
po.ex teſtamēto mi.ſo.ſm Jo.an.ꝙ ſi de numero trāſfert ad
numerū hꝫ ꝑuilegiū prius ꝙ illuc ꝑueniat.vt in ꝯꝛio: ſecus ſi
nō de numero.vt.l.ex eo allegata.in gl.adde.l.ſcriniarios. C.
de teſt.mi.℄ Querit Jo.an.vtrū mercenarij dioceſis iuris q
conducunt a religioſis ad armenta ipſoꝝ cuſtodienda:vel ad
ſeruiēdū eis p annū p ſtipēdio poſſint p me excōicari.dicit ꝙ
ſic.immo pl9 de omni lucro debēt decimā et de parte gregis:
niſi aliud in eoꝝ ꝑuilegijs ꝯtineat.vt.ſ.e.c.porro. et dicit hic
Vin.ꝙ iſti fratres nō ibūt ad religioſos ad audiēdū diuina:
qꝛ adhuc ſunt parochiani ꝑoꝝ.de paro.c.ij.xvj.q.j.c. q agūt.

Monaſteriū dr poſſidere bona ingreſſi ſine appꝛhēſiōe. bar.l.l.quni uerſas. §. ſi is.de acqui. poſ.ꝛ i.l. hereditas. C. de pac.ꝯuē. ꝛ in aut.ſi q̄ mulier.C.d ſacroſanct. eccle.et i.l.ſi adoptaue-ro.ſi.de ꝑcarijs. bal. in aut.niſi rogati.C .ad trebel.

1 ☞ Nouale ſemel ſemper preſumitur nouale quo ad priuile
gium retentionis decime.
2 Terra noualis que dicatur.
3 Locus habet pro culto ſi apparēt iudicia ꝙ fuerit cultus.
1 Conſultationi. ꝗ Quo ad ꝑuile-
giū retētiōis de-
cime ſemel nouale ſemp eſt nouale.ꝛꝑmo ponit
dictū.ij.rationē ibi:cū alias.ꝛ corrigit opi. Jo.q
tenebat ꝯꝛiū:vt no.Vin.j.de vbo.ſig.c.qd p no
uale.ꝛ vide et q̄dā h no.p Jo.an.j.de vbo.ſig.c.j.℄ No.ꝑmo
2 ꝗ ꝙ terra illa dr noualis: de q̄ nō ſtat memoria ꝙ aliqn̄ fuerit
culta.ꝛ dr nō ſtare memoria qn̄ nō eſt q viderit vel audiuerit.
nec eſt communis opinio:ꝙ fuiſſet culta. ꝛ ſi plures apparēt
q dicerent ſe audiuiſſe ab vno loco vni9 habent.de ꝯdi.ꝛ de-

Ponit queſtionem.

mon.l.cui fund9.ꝛ.c.lꝫ.ij.de teſti.℄ Sed q̄rit Jo.an.ꝗ quid ſi
3 appareāt iudicia ꝙ loc9 fuerit cultus: vt edificia antiqua:vel

Ponit queſtionem.

eſt loc9 vicin9 caſtro depopulato. dic ꝙ habet pro culto.quia
per edificia probat.et de hoc in ſpe.predicto.§.ver. qd ſi non
eſt.℄ Vltimo qd hic dicitur in tex.plus diſpēdij ꝙ vtilitatis
ꝛc.expone duobus modis vt hic in nouella.

℄ De purgatione canonica. Rubrica.

℄ Quia propter delicta ad purgationē ſepius deuenit.ideo
poſt tractatū diuerſorū exceſſuū ſubijcit hec rubrica. de cui9
materia habet i decr.ij.q.v.xv.q.v. Cōueniūt huic rubrice.de
offi.ordi.ex parte.de ꝯfeſ.c.j.ꝛ de teſti.tā literis de ꝑſump. li-
teras.de re iudi.qd ad ꝯſultationē.de cohabi.cle.ꝛ mu.tua.de
accu.cū.p.ꝛ.c.veniēs.ꝛ.c.cū oporteat.ꝛ.c.inquiſitiōe.et.c. acce
dēs.de calū.c.ij.de ſimo.de hoc.ꝛ.c.iſinuatū.de hereti. ex cōi.
§.q aūt.ꝛ.§.adijcim9.ꝛ de apoſta.tue.de adul.ſignificaſti.

1 ☞ Preſumptio nobilitatis maior eſt in nobili et ingenuo:
ꝙ in homine villoris nationis.
2 Malus ſemel repertus amittit preſumptionem bonitatis.
Nobilis. Jnfamiat9 fide dign9 p iuramē
tū.ſe expurgat als ſec9.hoc di-
1 cit.ſcda ibi:ſi aūt.℄ Not.j.ꝗ qd maior eſt ꝑſum-
ptio bonitatis i nobili ꝛ ingenuo:ꝙ in hoie villo
ris natiōis.vn̄ dicit.l.qd q̄dā mācipia ꝑſumūtur
bona:qꝛ de bono genere nata ſunt.q̄dam mala qꝛ de malo ge
nere.vt.l.qd ſi nolit.§.qui aſſidua.ff.de edi.edi.facit qd no. ſ.
2 de elec.vene.℄ Scdo no.in ver.ſi aūt.ꝗ qd preſumptionē bo
nitatis amittit qui malus ſemel poſtea reperitur.infamiā eñ
facti nō poſſumus abolere.qd dic.vt no.Dy. in regula ſemel
malus.de regulis iuris.li.vj.et dicit hic Jo.an. qd iſta decre.
erat olim.in titulo.de pur.vul.vt hic vide per eum.

1 ☞ Famam ſuam nemo debet negligere.
2 Suſpitio ſiniſtra orit̃ cõtra aliquẽ ꝓpter mala exempla.
3 Ordo eſt adhibendus contra infamatũ de crimine ꝯtra quez
non apparet legitimus accuſator.

SI quis. Suſpect⁹ q tertio monit⁹ ſe nõ
corrigit cũ hoc poſſit: ab officio
1 ſuſpẽdit̃: donec ſe purget. h. d. ¶ No. p̃mo. ꝙ qd
nõ dꝫ qs negligere famã ſuã talis appellat̃ cru-
delis ſui ipſi⁹. xij. q. ij. nolo. ad idẽ. c. j. j. de re iud.
li. vj. ibi fame ſue ꝓdigus ⁊ ꝓprij pſecutor honoris. ¶ Scd̃o
2 no. ꝙ ꝓpter mala exẽpla orit̃ ꝯ aliquem ſiniſtra ſuſpitio: vñ
dr de oculo ipudico de cito inceſſu de habitu incõpoſito. ſunt
eñ iſta iudicia mala mẽtis. hinc eſt ꝙ anim⁹ p exteriora ꝓbat̃.
3 vt in. l. nõ codicillũ. C. de teſt. ⁊ i oĩe ſtultoꝝ cor illoꝝ. ¶ Ter
tio no. ordinẽ adhibẽdũ ꝯ infamatũ de crimine ꝯ quẽ nõ ap-
paret legitim⁹ accuſator. requirunt̃ eñ monitiões iſte p ordinẽ:
qd intelligit Jo. an. qñ ex facto ei⁹ poſt purgationem ceſſare
poſſet iſamia. puta expellẽdo mulierẽ de domib⁹ eccle: de q̃
ſuſpect⁹ ẽ: vel ceſſante a familiaritate illi⁹ de qua eſt ſuſpitio.
j. e. cũ in iuuẽtute. vbi vo monitio nõ faceret i poſterũ ceſſare
delictũ: tũc deriſoria eſſet monitio vt nõ faceret ꝙ iſectũ fieri
nõ põt. vt ꝯtingit i delictis momẽtaneis nõ reiterabilib⁹: ſꝫ i
habẽtib⁹ cauſam ꝯtinuã vel in reiterabilib⁹ hꝫ locũ qd dixi.

1 ☞ Pena imponit̃ moniali ſi de libidine ꝯuincat̃.
2 Purgatio monialibus eſt indicenda ſm regulam.

1 MOniales. No. p̃mo. ꝙ ſicut pena iponit̃
rapiẽti vel corrũpẽti monialẽ.
vt. C. de rap. ita etiã ipſi moniali ſi de libidine ꝯuin
cat̃. qualiter aũt ꝯuincat̃: dixi vt ſupra de teſti. p̃terea
et de ꝓba. tertio. ⁊ c. capite qnto. de adul. cũ ſi. dicit Jo. an. ꝙ
multe ſic inſaniũt nõ ſine periculo aĩarũ ipſoꝝ ordinarioꝝ: q
2 faciũt obſeruari decre. vnã de religi. ¶ Scd̃o no. ꝙ purga-
tio eſt indicenda ſm regulã. ⁊ hꝫ regula ꝙ ſm qualitatem ſu
ſpitiõis indicatur purgatio et taxatur numerus purgatorũ.
de hereti. ad abolendam. §. qui vero.

1 ☞ Clericus ꝯſtitut⁹ in minorib⁹ põt fieri irregularis.
2 Conſentiẽs vel authoritatẽ p̃bens raptui deponendus eſt.
3 Infamatus põt poni ad tormẽta: et cogi vt dicat veritatem.

SI quis. Not. ꝙ text⁹ ſimpliciter dicit gradu
eccliaſtico. ⁊ ſic ꝯp̃hẽdit maiores ⁊
1 minores. ex quo arguit Jo. an. ꝙ clericũ ꝯſtitutũ i mi
norib⁹ irregularẽ fieri poſſe: ⁊ degradari. de quo ipſe no. s. de
2 cle. ex. mi. c. ij. ¶ Scd̃o no. ꝙ ꝯſentiẽs vel authoritatẽ p̃bens
raptui deponend⁹ eſt: ſi ſeipm ꝓdiderit: laudãdi i iudicio: vel
extra publice gloriãdo. s. de excep. p̃la. c. ꝙ ſit graue. ¶ Ter
3 tio no. glo. ſi. de triplici ſuſpitione. ⁊ arguit Ho. ꝙ infamatuꝫ
poſſe poni ad tormenta: ⁊ cogi. vt veritatẽ dicat. remittit ad
not. s. de accu. ſi ꝯſtiterit. et vide de ipſa triplici ſuſpitione. ij.
q. j. et. s. de preſump. literas. in glo. penult.

1 ☞ Purgatio indicẽda eſt infamato licet accuſator deficiat
in probatione.
2 Compurgatorum numerus eſt arbitrarius.
3 Principalis cogitur de veritate criminis reſpondere.
4 Dignitas epiſcopalis eſt ordo.

QUoties. Infamat⁹ ꝯ quẽ crimẽ ꝓbari non
põt: ſe purgare dꝫ iurãdo de veri-
tate: ꝯpurgatores vo de credulitate iurabũt. ⁊ p̃mo
narrat factũ. ſcd̃o ibi: cõi: ponit purgatiõis formã. ¶ No. j. ꝙ
papa credit ⁊ p̃ſumit iſtos de qb⁹ in ſupraſcriptiõe crimẽ hu
ius epi nõ ignorare. ⁊ hoc id ꝓpter vicinitatẽ cũ ad ipm pue-
nerit de lõginquo. ſi. s. de p̃ſum. q̃ſdã. ⁊ c. quãto. ¶ Scd̃o no.
ꝙ plures fuerũt accuſatores hui⁹ epi qd an poſſint. dic: vt in
gl. ecõuerſo aũt an vn⁹ poſſit accuſare plures no. lxxxi. di. ma
ximian⁹. ⁊ pleni⁹. ij. q. j. ꝓhibent. de q̃ in ſpe. de accuſatore. in
1 p̃n. ¶ Tertio no. ꝙ lꝫ accuſator i ꝓbatiõe deficiat ẽ tñ in-
dicẽda purgatio infamato. Remittit Ho. s. de accu. cũ p. ⁊ de
fecerũt iſti vel pp etatẽ: vel ꝓpter iſamiã ⁊ ſi. q̃ repellũt teſtes
⁊ accuſatores. vt dicto. c. ꝓhibent. ⁊ c. teſtimoniũ. ⁊ ſe. s. de te-
ſti. ⁊ de teſti. cog. p̃terea. ¶ Quarto no. numerũ ꝯpurgatorũ
2 taxatũ. ꝙ ſꝫ dic ꝙ eſt arbitrari⁹. de hoc. j. e. inter. ¶ Quĩto no.
3 ꝙ p̃ncipalis iurat de veritate ꝯpurgatores de credulitate. ꝙ ⁊
ſic in criminib⁹ cogit̃ p̃ncipalis d veritate criminis r̃ndere. qd
dic p Inno. s. de elec. dudũ. ⁊ l. marcell⁹. re. amo. per Bartol.
¶ Sexto no. ꝙ ep̃s q iurat tãgit euãgelia qd eſt ſpeciale: re-
gularitcr ꝯ. qd dixi vt plene no. i cle. ij. §. porro. de hereti. et. s.
4 de iura. ca. c. ſi. ¶ Septimo colligit hic gl. ar. ꝙ ep̃alis digni
tas ſit ordo de q̃ no. xxxij. di. §. j. ⁊ in proemio. vj. li. in p̃n. ⁊ hãc
partẽ allegat Jo. an. multa iura. xxiij. di. c. ij. ⁊ c. ſi ep̃s. liiij. di.
nõ dꝫ. ⁊ c. ſe. ⁊ c. placuit. ⁊ c. ſi. lxv. di. porro. lxx. di. c. j. lxxv. di.
c. ep̃i. xciij. di. cũ in p̃terito. ⁊ allegat etiam ad hoc alia iura in
ꝯtrariũ allegat de ſeruti. in or. fa. c. vno. i ſi. de ſacra. vnc. c. vno. in
quib⁹ dr ep̃os ꝯſecrari: preſbyteros ordinari. Itẽ p̃ſbyteri eli
gebat olim vnũ ex ſe. quem epiſcopũ nominabãt. xciij. di. legi
mus. ver. ꝙ aũt. xcv. di. olim. aliter non ſoluit.

1 ☞ Iudex põt infamia p̃cedẽte nõ ſolũ inquirere ſꝫ purga-
tionẽ indicere: accuſatore ⁊ teſtib⁹ deficientibus. ⁊ nu. 2.
3 Infamia ſola non ſufficit ad condemnationem: ſed bene ad
purgationem indicendam.
4 Purgatio an habeat locum qñ agit̃ de crimine ciuiliter.

INter. Ep̃s parochianũ ſuũ infamatũ
ad purgationez ꝯpellit: niſi ab
eo appellauerit: cõis diuiſio. ſcd̃a ibi: cõſyderationi.
1 ¶ No. p̃mo ꝙ infamia p̃cedẽte accuſatore teſtibus deficiẽti-
bus põt iudex nõ ſolũ inqrere: ſꝫ purgationẽ indicere. ſꝫ ille
cogit̃ ſe purgare. ¶ Scd̃o no. ꝙ tex. iſte loquit̃ de purgatiõe
indicta a parochiano. ⁊ ſic lꝫ ep̃s nõ poſſit ſup oib⁹ criminib⁹
ꝯ laicũ ꝓcedere ne ſic videat̃ abſorbere iuriſdictionez iudicis
2 ſecularis. Iuxta no. in. c. nouit. s. de iud. tñ ꝙ vr̃ ſibi ſp ꝑmiſſuꝫ
purgationẽ idicẽ. ⁊ ſic p indirecta iuriſdictionẽ in criminib⁹ oib⁹
vſurpare. quod an ſit verũ. j. dicã poſt hoc. ¶ Tertio no. ꝙ lꝫ
ꝯdẽnati d crimine manifeſto ſiue notorio nõ appellent̃: iuxta
no. in. c. cũ ſit romana. s. de ap. tñ ſi crimen nõ eſt notoriũ ſiue
manifeſtũ: ſꝫ infamia eſt exorta de crimine: poterit ille talis
3 ꝯ quẽ inquirit̃ appellare. ꝙ ſola eñ infamia nedũ qd excludat
infamatũ a b̃nficio appellãdi: ſꝫ nõ ſufficit ad ꝯdẽnationẽ: ſꝫ
ad purgationẽ indicendã. ⁊ ſic loquitur tot⁹ iſte titul⁹ minus
eſt eñ infamia: ꝙ ſemiplena ꝓbatio. qd pꝫ. q: habita ſemiple-
na ꝓbatiõe poſſet reus torqueri: ⁊ iuramẽtũ deferri in ſupple
mentũ ꝓbatiõis ſm quoſdã: ſicut in ciuilib⁹ iuxta no. in. c. vlt.
s. de iureiurã. ſꝫ infamia nõ iportat iſtũ effectũ. q: nec ſemiple
nam ꝓbationẽ inducit: ſꝫ ꝓbationes alias coadiuuat: et ꝯfir-
mat. vt no. in. l. iiij. ff. de teſti. et iſto caſu ꝯdẽnatus et ꝯuictus
de crimine nõ appellat: vt dicto. c. cũ ſit romana. vide tñ quod
no. in. c. tã literis. s. de teſti. vbi no. glo. ꝙ in cã criminali ciuili
ter mota preſumptio vni⁹ teſtis nõ ſufficit ad delationẽ iura-
mẽti. ⁊ in. c. veniẽs. c. ti. vbi de effectu vni⁹ teſtis cũ fama in ciui
li et criminali. ¶ Ultimo no. ꝙ appellans efficit̃ de foro iudi
cis appellatiõis in cã deuoluta: ⁊ eximitur a iuriſdictione a q̃:
vt in. c. vt debitus. et. c. ſup eo. s. de app. et. C. de appel. l. eos.
☞ ¶ Oppo. dr hic: ꝙ ep̃s parochianũ infamatũ põt cogere ad purgationem. ⁊ ſic de oib⁹ criminib⁹ intromittit ſe iudex ec- ☞ Opponit in cõtrarium.
cleſiaſtic⁹ ꝯ laicos ex quo vr̃ iuriſdictionẽ tpalem in totũ per-
turbare cũ tñ alibi fatear̃ papa nolle ſe intromittere. vt i. c. no
uit. de iudi. ⁊ c. cũ ſit generale. de fo. ꝯpe. et. c. ſi duob⁹. de app.
ſo. dicit glo. text⁹ iſte dꝫ intelligi in criminib⁹ eccliaſticis: que
numerant̃ in. c. cuꝫ ſit generale. s. de fo. ꝯpe. vel dꝫ intelligi in
locis in quib⁹ eccĩa hꝫ etiã tpalẽ iuriſdictionẽ in alijs crimini
bus purgatiõem indicere ꝓhibetur. ſm glo. et idẽ Innocen.
ꝙ ſic ꝓbat purgatio indicit̃ in defectũ ꝓbatiõis. ⁊ nõ aliter. ſꝫ
vbi ꝓhibet̃ receptio ꝓbatiõis. et ſic antecedẽs vr̃ ꝓhibita rece
ptio purgatiõis tanꝙ cõſequens. vt. l. oratio. ff. de ſpon. facit
qd no. Jo. an. s. de accu. c. qualiter. ij. ſup vbo piculo. Archi. i.
c. iij. de ꝯſue. li. vj. tꝫ indiſtincte ꝙ poſſit ep̃s indicere purga-
tionem parochiano ſuo de crimine infamato. ꝓbat p̃mo per
hãc decre. vbi generaliter q̃rit̃ ⁊ generaliter r̃ndetur nõ diſtin
guẽs inter crimina. generaliter ergo dꝫ intelligi. xxi. q. j. c. vlt.
facit qd no. s. de offi. ordi. c. j. in. iij. glo. Itez ep̃s dꝫ corrigere
omnia crimina ſubditoꝝ qd ſi omittit dicẽd⁹ eſt magis canis
impudicus ꝙ ep̃s. ij. q. vij. c. q nec. Itẽ Ho. ꝯcor. iſtas opi. di-
cit eñ ꝙ q̃ ad tpalẽ penã iponẽdã eſt vera opi. Inno. ⁊ glo. ſꝫ
quo ad penitentiã iniũgẽdã eſt vera opi. Archi. iſto eñ reſpe
ctu ep̃s inquirit de omnib⁹ criminib⁹. vt dicto. c. j. de offi. ord.
et circa hoc vide qd no. Jo. an. s. de iureiurã. ad noſtrã. ij. ſup
glo. penult. ¶ Scd̃o op. textus iſte innuit ꝙ q̃libet appella-
tio ſubtrahit appellãtẽ a iuriſdictiõe iudicis a quo. Sꝫ ꝯ. de
c. cum ſit romana. s. de app. ſo. vt in glo. ſi. q̃ intelligit hũc tex
tum cum appellatur ex iuſta cã puta quia non vult recipere
teſtes notos ad probandum bonam famam ſed recipit igno-
tos inimicos vel viles. et collige ꝙ licet in criminibus manife
ſtis nõ admittat̃ appellatio. tñ ſi qs grauat̃ i cã criminis ma-
nifeſti ſuper

nifeſti; ſup aliquo articulo admittatur appellatio.puta mani feſtũ vel notoriũ eſt crimen delinquẽs ad exclusionẽ pene alle gat illũ potuiſſe occidi ſi ſup hoc articulo grauaref appella re poſſet:licet nõ a ſententia diffinitiua.qđ no. ¶ Quero po

Ponit queſtionem.

4 ne ꝗ agitur ciuiliter de crimine an habeat locum purgatio: ita ꝙ in ea deficiẽs puniatur.pone exemplum cum mulier ac cuſatur de adulterio:vtrum ſi de iſto eſt infamia et in purga tione deficiat:condemnabitur vt adultera ad ſeparationem tori.dicit Jo.an.ꝙ ſic iſto caſu.ſecus vbi ageretur ad diſſolu tionem coniugij.tunc enim non admittif purgatio:nec pro pter defectum purgationis diſſoluitur coniugium.quia nec preiudicaret confeſſio ſine alijs amminiculis.ſ. de eo q cog. ꝯſang.vel ꝯ.ſue.c.ſuper eo.

1 ¶ Compurgatores quales eſſe debeant.
2 Pena que ſit quẽ infligitur illi qui deficit ĩ purgatiõe idita.
3 Compurgatores venientes voluntarie ad purgandum ſunt admittendi.

1 **Cum.p.** No.pmo ꝗ quales eſſe debeant pur gatores:debẽt enim agnoſcere vitã eius cui purgatio[a] eſt indita.ratio eſt: q2 nõ teſtifi cant de veritate criminis:ſed de credulitate.vt.ſ.e. quoties.ſed teſtimoniũ credulitas debet fundari ſup veriſi milibus ꝯiecturis ex ſtudijs ꝯuerſatione ⁊ vita illi9 quẽ pur gant.facit.c.ex ſtudijs.ſ.de pſump. In alijs diſpoſitiõib9 an teſtes debeant cognoſcere ꝯtẽtes.dic:vt.l.ſi.C.de iure do. et l.j.ff.de teſt. ¶ Scđo no. ꝗ penam infligendaꝫ illi q deficit in

a ¶ Cui purgatio. Purgatio an debeat fieri p iuramẽtũ vi de Joan. d turrecremata l.c.ſanguis mus.ij.q.v.

2 purgatione indita.quia officio et beneficio priuatur.⁊ ſic pu nitur ac ſi eſſet punitus de crimine intentato.vt hic.et.j.e.c.in ter.et hoc dicunt quidam verum:quando ipſam preſtare at tentat:et in ipſa deficit.ſecus eſt autem quando renuit vel ne gligit:tunc enim non priuatur perpetuo: ſed ſuſpendif vſq ad ꝯdignam ſatiſfactionem.i.quouſq ſe purgauerit.ſ.eo.c. ij.vel dic:vt no.hic Innocen. ¶ Tertio not.in verſicu.preca

3 uens.ꝗ qđ compurgatores ad purgãdum voluntarie veniẽ tes ſunt admittendi.et ſic admittuntur voluntarie non coa cti:vt hic.et.j.c.proximo.non ob.ſ.de teſti.eo.c.ſuper his. vt ibi per Joan.andr.nec debet iudex eis oſtendere maleuolen tiam vel indignationem quam etiã non debet oſtendere cui cunq criminoſo. vnde dicit alibi lex. Id enim non eſt con ſtãtis et recti iudicis cuius animi motus vultus detegit: nec excandeſcere debet aduerſus eos: quos malos putat. vt.l. obſeruandum.C.de offi.preſi.ſumat igitur vultuꝫ legis:que non iraſcitur:ſed cõſtituit.vt dicit Seneca in tractatu de ira.

1 ¶ Infamia ſola criminis ſufficit ad indicẽdã purgationẽ.
2 Abſolutio impenſa ex cauſa improbata a iure nõ impedit re iterare proceſſum etiam ab eodem.
3 Accuſari an poſſit de eodem crimine poſt purgationem ille qui ſe purgauit.

Ex tuarum. Abſolutio ad vulgarẽ pur gationẽ facta nõ tenet. cõis

1 diuiſio.ſcđa ibi:q2 vero. ¶ No.pmo ꝗ ꝙ infamia ſo la criminis vr̃ ſufficere ad indicẽdã purgationẽ.de

2 quo.ſ.e.c.primo. ¶ Scđo not. ꝗ ꝙ abſolutio impẽſa ex cauſa improbata a iure nõ impedit reiterare pceſſum etiã ab eodẽ ꝙ ſnia eſt ipo iure nulla lata ꝯ iura ⁊ ex falſa cã.vt in.c.j.ſ.de re iudi.⁊.l.q teſtamẽto.ff.de excu.tu. ergo idẽ iudex poterit

Ponit queſtionem.

3 iterũ pcedere.vt.l.iij.C.de accu. ¶ Querit gl. ꝗ vtrũ poſt pur gationẽ poſſit ille q ſe purgauit de eodẽ crimine iterũ accu ſari.in glo.ſunt opi.quidã diſtinguũt an pceſſum fuerit ad purgationẽ cũ accuſatore pſente:an vo accuſatore nõ ꝯparẽ te.Alia eſt opi.Lau.ꝙ nõ poſſit iterũ accuſari.et hãc opi. te nẽt Ala.⁊ Tan.exceptis caſib9 q no.ſ.de accu.c.d his. Hug. tenuit totũ ꝯtrariũ:ſcꝫ ꝙ ſemp poſt purgationẽ poterat accuſa ri:qđ poſſet eẽ verũ vbi abſolutio nõ ſequif purgationẽ quo caſu etiã ſi purgaſſet ſe ignorante:ex quo abſolutus non fuit poſſet accuſari.q2 nõ eũdem effectũ parit plena pbatio:queꝫ abſolutio.vt.l.ſꝫ ſi poſſeſſori.ff.de iureiurã. vbi vo poſt pur gationem abſoluit ſit vera opi.Lau.tñ ſm Goff.volẽs pbare purgatũ deieraſſe:eẽ admitti ⁊ retractabitur abſolutio facta ptextu falſi iuramẽti.iudicialis.vt.l.amonẽdũ.ff. de iureiurã. Hoſt.diſtiguit ꝙ ſi eſt indita purgatio ⁊ ad exeuſandũ termi nus aſſignat9 ⁊ abſolutio ſequuta nõ debebit ſeuiteri9 purga re de iſfamia pcedẽte.⁊ hoc verũ:qñ purgatio idita pñt bona fide:ſec9 ſi mala fide pocurrẽdo ⁊ ſupplãtãdo q ſe ad accuſan dũ parabat.ad hoc.ff.de iureiur.l.eũ q.ſ.in popularib9.⁊.l.ſi duo.ſ.ſi.e.ti.⁊ vide de iſta.q.ij.q.v.memini.⁊ in ſpec.de aboli. iuſi. et per Hoſt.in ſumma.e.ti.ſ.penult.

1 ¶ Compurgatores quales eſſe debeant.
2 Bonus pręſumitur quis vel malus ſm nationem.
3 Subtilitas nimia reprobatur.

Conſtitutus. Sufficit qđ purgator ſit ab eccleſia toleratus: bone fame:nec de crimine ꝯdẽnat9.⁊ in pma facti narratio:⁊ reprehẽſio. In ſcđa prouiſio ibi: ſane.

1 ¶ ꝗ No.pmo quales eſſe debeant ꝯpurgatores. pmo ꝙ ab eccleſia tolerent.ſcđo ꝙ ſint bone fame. tertio qđ in ſuis ordinib9 miniſtrẽt.qrto ꝙ de crimine nõ ſint ꝯdemnati. qnto ꝙ moderno ⁊ pterito tpe notũ habẽt illũ quẽ purgant his qnq ꝯcurrẽtib9 admittif ad purgandũ. exceptio igitur criminis nõ repellif:niſi de crimine ſit infamat9.eꝫ ſ ceẽ caut9 excipiẽs nec ſup crimine tñnõ exceptionẽ fundet:tũc ei tãq excipiẽs iepte ſuccũberet.vt.l.j.ſ.labeo.ff.de flu.⁊.ſ. de pba. c.in pſentia. ¶ Scđo no.ꝙ in pmouẽdo ẽ ſubtilis indagatio

2 facienda de natiõib9 ⁊ ceteris.ꝗ pſumit eñ qs bon9 ⁊ mal9 ſm nationẽ.vt.l.ꝙ ſi nolit.ſ.q aſſidua.ff.de edi.edic. Itẽ ex noĩe turpe eñ nomẽ nõ eẽ qs aſſumere.vt.l.facta.ſ.ſi ĩ dãda.ff.ad treb. ¶ Tertio no.formã iuramẽti ꝯpurgatoꝝ de qua etiam

3 ſ.e.c.quoties. ¶ Ultimo not. ꝗ ꝙ nimia ſubtilitas reprobaf. nã q nimis emũgit eſugit ſanguinẽ.iiij.di.c.deniq.nec debe mus de iuris apicib9 diſputare.vt.l.fideiuſſores.ſ.i omnib9. ff.mandati.Et aduerte:q2 teſtes iſti nõ iurãt de veritate:ſꝫ de credulitate.Alij vo teſtes debẽt deponere de vitate ⁊ de viſu vel ſenſu corporeo pcipiũt.nõ intellectu ⁊ ꝯiecturis.Juxta no. in.c.cũ cauſaꝫ.de teſti.p Inn.⁊.iij.q.ix.c.teſtes.⁊.c.de his.

1 ¶ Officiũ pape in quo conſiſtat principaliter.
2 Pena a iure ſtatuta põt augeri ꝑpter imanitatẽ criminis.
3 Judex ordinarius qui inquirit poteſt inquiſitioneꝫ formare etiam ſine inquiſitione fame.ſecus in delegato.
4 Caſus tres indicendi purgationem.
5 Compurgatores debent habere notitiam de illo quẽ purgãt tempore preterito ⁊ preſenti.
6 Infamia facti qualiter deleaf de mẽtibus hominum.
7 Mucro eſt duplex:eradicans et mortalis:diſciplinans et me dicinalis.
8 Deficiẽs in purgatiõe priuaf officio et beneficio.

Inter. Propter magnitudinem criminis etiã a bñficio ſuſpẽdif iſamat9. hoc pmo.⁊ augef numer9 ꝯpurgatoꝝ. hoc ſcđo.qui debẽt eſſe pbati fideles ⁊ noti.hoc tertio.⁊ iter dũ ex cã poſt purgationẽ pſtinã ad tpꝯs ſuſpẽ dif.hoc qrto.deficiẽs ĩ purgatiõe punif:vt ꝯuict9. hoc qnto. ſcđa ibi:attẽdẽtes.tertia ibi:purgatiõe.qrta ibi:ĩ pena. qnta

1 ibi:ꝙ ſi. ¶ No.j. ꝗ ꝯſiſtit pncipaliter officiuꝫ pape.ſ.vt capiat vulpeculas.i.hereticos ad modũ vulpiũ latebras qrẽtes.facit

2 glia.di.quãto. ¶ Scđo no. ꝗ ꝙ ꝑpter imanitatẽ criminis au gef qñq pena a iure ſtatuta:ſicut ex cã:qñq minuif:vt i.ſ.pe na grauior.⁊ aduerte.q2 papa dicit nolum9 iprobare.an autẽ h vba ſapiãt approbationẽ.qdã ꝙ nõ.⁊ ſic remanet caſus iſte dubitabilis hodie ſicut oli.vt no.ij.q.v.pſbyter.Alij ꝯ. nã ex q deductũ ĩ iudicio nõ iprobaf:ſ illũ approbat.ſ.d pbẽ.cũ iã dubiũ.⁊ hoc tꝫ Jo.an.poſt Jn.⁊ Ab.⁊ hoc dubiũ pcedit ĩ ſu ſpecto de hereſi.ſuſpect9 vo de dilapidatiõe oino ſuſpẽdif.vt

3 ſupra.d ſimo.ſ.qi vo.dic:vt ibi. ¶ Tertio no. ꝗ ꝙ ſola iſamia pcedẽte iudex põt inqſitionẽ formare ẽt ſine inqſitiõe fame cũ eſt ordinari9:q inqrit:ſec9 i delegato ſꝫ Ho.qđ dic:vt.ſ.de ac cu.c.cũ oporteat.⁊.c.qlr.⁊.e.ti.c.ij.li.vj.⁊ qre text9 iſte dicit nõ iprobam9:⁊ nõ dicit approbam9.dicit Jo.an.ꝙ p tãto ſic di cit:q2 cũ ſeruaf forma de q no.ĩ gl.j.i volũtate ẽ pape appro

4 bare vl' iprobare. ¶ Quarto no.i.v.attẽdẽtes. ꝗ tres caſus in dicẽdi purgationẽ.iſamia:ꝯue ſcãdalũ: ⁊ vehemens ſuſpitio. alios duos habes.d ſimo.c.lꝫ.⁊ vide qđ d ſcãdalo no.Jo.an. ſ.de accu.qlr.ij.ſup vbo:piculũ.⁊ dicit Ho.ꝙ qlibet iſtaꝝ cau ſarũ p ſe ſufficit multo magis cũ ſimul iũgũt.vt h erat: ⁊ hac

5 de cã augef numer9 ꝯpurgatoꝝ. ¶ Quito no. ꝗ ꝙ ꝯpurgato res debẽt habere notitiã d illo quẽ purgãt tpe pterito ⁊ pñti qd ẽ:ſi tales nõ pñt inueniri nõ pp malã famã illi9 a q purga tio poſtulaf.ſꝫ qi forẽſis ẽ:vl' paup ⁊ amicis carẽs.ex.q.iij.pau per.vl' pp inimicitias qs hꝫ ĩ loco.j.e.cũ ĩ iuuẽtute. dicit Hoſt. tali ſubueniẽdũ ĩ diminutiõe numeri ꝯpurgatoꝝ ⁊ admittif alij ꝯpurgatores.lꝫ nõ multũ habeãt illũ notũ dũmõ ꝯcurrãt illa.iiij.de qb9.ſ.c.px.⁊.j.e.cũ ĩ iuuẽtute.⁊ qđ ibi no.ĩ gl.ſi. de fri.laudabilẽ.⁊ qđ ibi no.de accu.cũ.p.in vlt.gl.⁊ qđ not.Jo. an.j.e.accedens. ¶ Sexto no. ꝙ purgatione recepta adhuc durat ſuſpẽſio a bñficio donec iſamia bona fama ꝯria deleaf ⁊ ſpecialr ẽ i iſto crimine vt poſt purgationẽ pſtitã duret iſta pena.idẽ ſm quoſdã ĩ qlibet ꝯui crimine.vt.ff.d legi.l. ſi pñt.

regulariter vo pſtita purgatiõe abſoluẽd⁹ eſt ⁊ plene reſtituẽ
dus.vt.ſ.e.c.ex tuarũ.⁊.c.accedẽs.ij.q.v.ſup.⁊.c.pſbyter. plu
ra ꝗ colligũt ſpecialia i hoc crimine.pͥmũ h ſcʒ ꝙ remanet ſu
ſpẽſus.duo alia colligant ex pͥncipio:qꝛ ſuſpẽdit a bñficio ſta
tim:ad ſonitũ pͥme fame inqͥrit de veritate.quãtũ de numero
xviij.q.ij.c.j.qntũ ꝙ duo epi ad purgationẽ adiũgunt.ſextuʒ
ꝙ reqͥrit i ꝯpurgatorib⁹ ꝙ vitã pͥteritã purgãdi cognoſcãt.
cũ alſ videat ſufficere notitia modernoꝝ.vt.ſ.e.cũ.p. ¶ Se
6 ptio no.bonũ tex.ꝛ qͥſr facti iſamia de mẽtib⁹ hoĩm deleat.ſ.
p bona opa q̃ ſequunt.lʒ ꝗ papa vel iperatoꝛ nõ poſſit abſol
uere iſamiã facti:tñ bonis opib⁹ abolet.qđ tene mẽti. ¶ Octa
uo no.ſeuerã penã deficiẽtis in purgatiõe cũ qs erat de here
ſi diffamat⁹ ꝯcurrẽtib⁹ graui ſcãdalo ⁊ vehemẽti ſuſpitione.
nã eccliaſtice diſcipline mucrone pcellit.de iſto mucrone tãgit
7 Jo.an.poſt Ho.ꝛ dicit eñ ꝙ eſt duplex mucro.ſ.eradicãs et
mortalis.vt ẽ degradatio.⁊ đ tali loqͥt h:⁊ de homi:p huma
na.alius diſciplinãs ⁊ medicinalis.ſ.excõicatio q̃ ⁊ mucro dr.
xvj.q.ij.c.ij.⁊ de reb⁹ ec.nõ alie.ſi qs. pͥm⁹ mucro tẽdit ad pu
nitionẽ:poſt quẽ nõ de facili diſpenſat:⁊ eſt pprie epoꝝ.ſ.de
elec.trãſmiſſaʒ. ſcđs tẽdit ad correctionẽ.de ſen.ex.c.j.li.vj.q
daʒ intelligũt iſtud.c.de ſcđo mucrone:ſcʒ excõis.ſʒ male ſm
Ho.nã penitẽs nõ dʒ excõicari.nã excõicat⁹ dʒ tũc abſolui cũ
penitet.xi.q.iij.debẽt.niſi dicas ad tps in penã hoc fieri:qđ ñ
8 placet Ho. ¶ Nono no.ꝛ ꝙ iſte deficiẽs in purgatiõe pͥuatur
officio ⁊ bñficio:⁊ tñ actũ erat p modũ inqͥſitiõis.et eſt rõ: qꝛ
iſtud crimẽ etiã poſt pñiam ipedit ordinis executionẽ. vt no.
ſ.de accu.inqͥſitiõis.j.rñſo. Hoſt.dicit ꝙ iđ h fuit depoſit⁹ qꝛ
purgatio ab accuſatiõe đſcẽderat.⁊ iđ pena accuſatiõis ſi pba
ta fuiſſet debuit iponi ex defectu purgatiõis. vt.ſ. de accuſa.
accedẽs. Nõ ob.qđ h dr:ꝙ null⁹ apparuit accuſatoꝛ.nõ ei ap
paruit nũc:ſʒ bñ apparuit in pͥn.⁊ deſtitit ſm Jo.an. ¶ De
cimo no.ꝙ pſumit ꝯ aliquẽ vel p aliq̃ ex ſocietate:vt i glo.añ
penul.quã no. ¶ Opp.dr h i ſi.ꝙ iſte dʒ detrudi in arctũ mo ꝛ Opponit in contrarium.
naſte.Sʒ ꝯ imo vr ꝙ debeat degradari ⁊ tradi curie ſeculari:
vt i iurib⁹ alle.in gl.ſi.ſol.vt i ea:q̃ diſtiguit iter ꝯdẽnatũ ex
pſump.⁊ ꝯdẽnatũ vere.i.ex veris pbatiõibus.Ho.dicit ꝙ pla
cet ab.ꝙ h decr.loqͥt cũ penitere vult.alſ eñ renuit ⁊ ſic incor
rigibilis tradit curie ſeculari.vt i ꝯrio ⁊.ſ.đ iud.cũ ñ ab hoĩe.
loqͥt ꝗ iſte tex. i eo q abiurat hereſi:q̃ caſu nõ tradit niſi ſit re
lapſus:vt i ꝯrio. Utrũ aũt ex ſolis pſumptionib⁹ ꝯdẽnet qs
de iſto crimine.dicit Jo.an.ꝙ ſic:ſi ſit publice infamat⁹. qꝛ fa
miliaritatẽ hʒ cũ hereticis.ſeu ꝯuenit ad occulta ꝯuenticula:
ſiue qꝛ diſſidet a vita ⁊ morib⁹ catholicoꝝ:qb⁹ caſib⁹ idẽ ẽ qđ
in alijs criminib⁹.vt in purgatiõe deficiẽs canonice pͥuatur et
vere cẽſeat heretic⁹.de hereti.excõicam⁹.§.adijcim⁹.vñ et hic
deponit officio ⁊ bñficio:⁊ detrudit in monaſte.q̃ eſt pena he
retici redeũtis.Si vo nõ ſit iſamat⁹ de his:ſʒ ſola pſumptiõe
vo puta qꝛ pſeuerauit i excõicatiõe p annũ.đ penis.c.ſi.vl ob
aliã pbabilẽ cãm:tũc ſi ad arbitriũ epi ſe nõ purgauerit non
ꝯdẽnat ſtati vt ꝯuict⁹.ſʒ ſolũ excõicat:⁊ ſeruat ordo.c.excõica
mus.ſ.đ hereti.⁊ vide qđ no. Jo.an.ſ.de pſum.c.ij.⁊.in.c.ad
abolendam.§.quia vero.iſta ſunt dicta Joan.andr.in multis
apoſtill.nihil addito.

1

☞ Compurgatores quales eſſe debeant.

1 Cum dilectus. No.j.ꝛ q̃les eẽ de
beãt ꝯpurgatores
debẽt eñ eẽ pſone honeſte:⁊ vicine:cũ eñ depo
nãt de iudicio itellectus. hoc eſt de credulitate ⁊
opinione.vt.ſ.e.ꝯſtitut⁹.ille q ignorat nõ hʒ cre
dere vel opinari:ſicut nec etiã dubi⁹:vt no.i.l.q de ſtatu.ff. de
teſta.⁊ in hoc differũt iſti teſtes q admittunt ad purgatio
nem ab alijs qui deponũt ſup alijs diſpoſitionibus q debent
deponere ſup facto:nõ ſuper iudicio intellect⁹.vt in.c.cũ cau
ſam.de teſti.p Jnno.et no.in.l.ſtipulatio iſta.§. id quoqʒ. de
verbo.ob.differunt etiã iſti ab alijs.qꝛ ſufficit qđ ab eccña to
lerentur:ad hoc vt dicantur idonei:non ſic in alijs. vt dixi in
dicto.c.conſtitutus.Jtem differunt in numero quia in alijs
diſpoſitionibus ſufficiũt duo.vt.ſ.de teſti.c.in omni. Jn pur
gatione vero requiruntur plures.vt.ſ.e.c.proxi.alias differen
tias collige per te ipſum.

1 ☞ Purgatio indicenda eſt propter infamiam.
2 Familiaritas mulierũ nõ eſt tuta caſtitatẽ ſeruare volẽti.
3 Uoces vane populi non ſunt exaudiende.
4 Peccatũ nõ oportet timeri in iurium obſeruatione.
5 Judex qñ reſpicit litigantẽ vel ſubire grauamẽ nõ expediẽs
debet quãtũ põt ab hoc contrahere.
6 Procurator poteſt offerre purgationem.
7 Caſus in quo deficiunt compurgatores.
8 Teſtes de iure neceſſarij quando nõ reperiuntur in loco:tũc
quales reperiuntur idonei reputantur.

1 Cum in iuuẽtute. No.ꝛ pͥmo ꝙ pp
infamiam eſt in
a dicenda purgatio.[a] et põt diuidi in tres partes.pͥ
ma narrat factum: ⁊ pcuratiõis petitioneʒ ex facto
ſecutam.ſcđa ibi:nos aũt.petitionẽ improbat.tertia ibi:cete
rum.petitionem admittit cum quadã pteſtatione. ¶ No.ſe
cũdo principiũ:qđ pater filiũ quẽ diligit corripit.ꝯcor.v.q.v.
non oſculat. ¶ Tertio no.qđ papa monuit iſtũ.N.p literas
2 vt vitaret familiaritatẽ ſue neptis.ꝛ hoc aũt familiaritas non
eſt tuta caſtitatẽ obſeruare volẽti.vt pʒ in.c.j.ſ.de coha. cle.⁊
mu.et quod no.Joã.an. de eo qui cog.ꝯſang.c.veniens.ij.in
gl.adulteriũ. ¶ Quarto no.de iſto reſcripto pape regi ⁊ ma
gnatib⁹ publicato:ex quo ſm quoſdã habuit ortum iſta infa
mia.qđ nõ eſt verũ ſm Ho.qꝛ tex.dicit qđ ppter illud reſcri
ptum creuit:nõ aũt orta fuit.quidã dicũt qđ habuit ortũ a di
ctis emuloꝝ: ad quoꝝ dicta vr purgatio indicenda.vt.j.e.ac
cedens.Sʒ Hoſt.dicit qđ ſi a ſolis emulis ⁊ inter ipos ſolos
infamat⁹ eſt nõ indicit purgatio de neceſſitate iuris. vt hic. ſi
vero infamia ſit ꝯmunis tñ emuli plus loquant purgatio in
dicit.vt ibi. ¶ Quinto no.qđ dictũ facile ſequitur multitudo
3 hinc eſt ꝛ qđ vane voces populi non ſunt exaudiẽde.vt.C.de
peni.decu.⁊ pʒ ex no.de elec.c.ij.vñ hieronym⁹ ad furiã ſub li
tera.c.equiparat rumorẽ igni ſtipule flãme cũ deficiũt nutri
menta. ¶ Sexto not.qđ infamiã extinctam molitur qñqʒ ali
quis ſuſcitare:qđ faciẽdũ nõ eſt. de reſcrip.c. nõnull. vj.q.j.c.
deteriores.vñ nõ vr poſſe improperari mala vita pͥterita quã
emẽdatio ꝯſequuta eſt.⁊ talis forte tenet iniuriarũ.qđ dic: vt
l.cũ qui nocẽtẽ.ff.de iniurijs. ¶ Septimo no. ꝙ habẽt qñqʒ
aliqui bonũ ʒelũ:ſʒ nõ ſm ſcientiã.vt dicit Jo.an.poſt Hoſt.
qđ ex hoc ʒelo peccant qñqʒ religioſi tñ ʒelũ habẽtes ad cor
rigendũ peccata:qđ nullũ ordinẽ ſeruant:adeo qđ de quãtũ
cũqʒ occultis volũt inquirere ⁊ punire.vt.ſ.e.c.inter.⁊ de ac
cu.c.qualiter.ppter qđ dicit periculoſum ignorantes iura in
epos pmoueri:de quo.de ꝯſan.et affi.c.j.ſequẽdum eſt eñ in
omnib⁹ iudiciũ ratiõis.de pbẽ.c.graue.⁊ ſm allegata. et non
ſm ꝯſcientiã iudicãdũ eſt:vt in.c.ij.de offi.ordi.nec iurib⁹ ma
xime canonicis pferenda eſt capitanea volũtas.ſ. de pſump.
4 c.i.⁊.c.ne immitaris prudẽtie. ꝛ nec oportet peccatum timeri
in iuriũ obſeruatiõe cũ ipſa nullũ pctm̃ nutriant.xxiij.q.iiij.c.
qui peccat.dʒ ergo volũtas regulari iudicio rõnis.vñ Sene
ca.ad lucillũ epla.iij.omnia cũ amico delibera: ſʒ de ipſo pͥ⁹.
et hic vide in nouella.Alias authoritates de amicitia q̃ debet
ſine ſuſpitiõe ⁊ idẽ ore ⁊ mente gerere: nec aliqd diſſimulare.
5 ¶ Octauo no.in.v.nos aũt.ꝛ qđ cũ iudex reſpicit litigantem
velle ſubire grauamẽ nõ expediẽs:dʒ quãtũ põt ab hoc retra
here:⁊ ſic ſupplere de facto iprouidã petitionẽ repellẽdo ſicut
et ieptã ⁊ iniuſtã dentib⁹ lacerãdã.vt in.c.examinata.de iudi.
et de offi.vica.j.⁊ grauabat eps in iſta purgatione quã pcura
tor ſuus improuide offerebat.qꝛ licet ipſa pſtitiſſet:cum nulla
pcederet inquiſitio:nõ fiebat alijs pͥudiciũ quin poſſent iqui
rere.ſecus ſi inquiſitio pceſſiſſet.ſ.de collu.c.intãtũ.ſm Jnn.
¶ Nono no.qđ ppter importunitatẽ pͥnceps quoqʒ nõ ꝯce
denda ꝯcedit.vt in glo. añpenul.et.gl.in.di.c.ſit rector.⁊ de re
6 ſcrip.c.vlti.li.vj.⁊ de ſen.ex.c.ſi aliqñ. ¶ Decimo no.ꝛ ꝙ pcu
rator põt offerre purgationẽ ꝯ qđ glo.opponit.⁊ ſolue.vt in
ea.Jnno.dicit qđ generalis pcurator põt ipſam petere.de ac
cu.veniẽs. ¶ Undecimo no.quod papa hic pteſtat et hoc ad
iſtũ finẽ vt ſi deficeret eps i purgatiõe nõ moleſte ferret pene
impoſitionẽ ppter purgatiõis defectũ ſʒ ſibi imputaret.et p
hoc credo qđ generalis pcurator non deberet admitti.qꝛ ibi
tractatur de pena dño infligẽda requiritur ſpeciale mãdatũ.
vt in cle.pcurator.de pcura.vel hoc fecit papa vt pudori ſuo
ꝯſuleret ne videat ius ignorare.ſ.de tẽpo.or.c.vel nõ eſt com
7 pos. ¶ Duodecimo not.ꝛ caſum in quo deficiũt ꝯpurgato
res qꝛ ſunt emuli et aduerſarij illius q dʒ ſe purgare.ex q̃ gl.
colligit qđ põt quis p ſe ipm purgare.⁊ etiã ſi alij teſtes defi
ciunt:et etiã cũ laicis et feminis.dicit glo.ſi. de quo etiam no.
8 xiiij.q.ij.c.in decima.et.lxxxi.di.clerici.ꝛ tene ergo mẽti quid
iuris qñ teſtes de iure neceſſarij non reperiunt in loco qꝛ tũc
quales reperiuntur idonei iudicant.quondã ſemel cõſului in
queſtiõe tali.dicit lex qđ ad inuẽtarij ꝯfectionẽ debẽt adhibe
ri teſtes optime opinionis.in auten.de heredi.et fal.iij. adhi
bitis melioribus de ciuitate ad inuentariũ opponebat poſtea
contra ipſos quod ipſi ludebãt publice azardũ in barateria
et mutuabant

a ¶ Eſt indicẽda purgatio. Adde Joã.de turre cremata i c.mãdaſtis. ij.q.v.

⁊ mutuabāt ſibi in ludo: replicatū fuit ꝙ oēs ſic faciebant ſm cōſuetudinē ciuitatis: nec potuiſſent reperiri alij non agētes ita text⁹ iſte ⁊ notata hic faciūt ꝙ valeat inuētariū. arg. ꝯ. de exce. p̄ela. c. inter dilectos. qḋ tn̄ loqtur in diuerſo caſu: vbi non ſubeſt eadē rō. c. de teſtib⁹. p te vide. q: leue eſt.

1 Purgatio indicitur ad dicta emulorum.
2 Emulus accipitur pro inuido.
3 Illegitimitas eſt nota defectus ⁊ nō delicti.
4 Purgare qualiter ſe qs poſſit ꝙ nō ſit ſacerdotis filius.
5 Purgare qualiter ſe debeat quis ab irregularitate.

ACcedens. Infamatus defectu natalium ſi vult ꝓmoueri: dꝫ ſe prius exinde purgare. ⁊ ſunt due ptes. In prima cō
1 q̄ſtio. In ſc̄a puiſio ibi: q: circa. ¶ Not. primo: † ꝙ ad dicta emulorū indicitur purgatio. qḋ eſt verū qn̄ non apud emulos tm̄: vt. ḃ. de accu. c. inquiſitionis. in fi. p Io. an. ſecus aūt ſi apud emulos tm̄. vt. ḃ. c. pximo vbi ad dicta emu
2 lorū nō indicitur purgatio. † ⁊ accipiē hic emul⁹ p inuido ſicut. ḃ. de renū. c. lecte. an aūt tales emuli accuſare poſſint. dic: vt. ij. q. vj. de cetero. in prima gl. ¶ Scdo no. ꝙ q habet leſaꝫ cōſciētiā nō dꝫ facere p aliū: qḋ p ſe ipm facere nō pōt vel non vult. qḋ dic: vt. ḃ. de offi. ordi. c. ſi ſacerdos. ⁊ de elec. q: ꝓpter ꝧ. illud. in prin. p Io. an. Et aduerte q: iſte epūs nō permiſit iſtū ab alio ordinari: nec ali⁹ debuiſſet ſine ei⁹ pmiſſione: qḋ dic: vt. ſ. de tēp. or. c. cū null⁹. ⁊ c. j. ⁊ ij. li. vj. ⁊ facit iſte tex. ꝙ ſi epo moueč queſtio de re aliqua quā credit ad illū qui vēdicat ptinere. nō debet p ſe vel aliū litigare cōtra cōſiliū iuriſcōſulti in. l. ⁊ q natura. ꝧ. cū me abſēte. ff. de ne. ge. facit qḋ no. ḃ. de
3 poſtu. bone. ¶ Tertio not. † ꝙ illegitimitas ē nota defectus ⁊ nō delicti. lvj. di. c. naſci. ⁊ hꝫ hec dictio nota multas ſignificationes. vt no. ḃ. de offi. de le. cū olim. ⁊ de ſorti. c. ſi. hic autēꝫ exponič nota. i. infamia: de qua hic erat ⁊ cōſtabat: qḋ de facili poterat: ſed non de ipa filiatione vel veritate illegitimitatis de qua hic papa mādat inquiri ſm Hoſti. Naꝫ ſi de veritate cōſtaret nō eēt loc⁹ purgationi: vt. ſ. c. pximo. ¶ Quarto no. ꝙ recepta ab iſta purgatione debet ipm epus ad ſacerdotiū ꝓmouere ſi nolit monit⁹ abſtinere. de tēpo. or. c. ex tenore. a ꝯ rio ergo. ſenſu ſi ſe nō purgat ꝓmoueri nō dꝫ. nō obſtat ꝙ allegari poſſet iſtum. T. ex proprio delicto nō notatum. q: ⁊ ſi nō ſit nota delicti ⁊c. vt in textu. ⁊ ad hoc tēdit dicta allegatō.

Opponit in contrariuꝫ.

¶ Opponitur: dicič hic. † ꝙ dꝫ ſe purgare ꝙ nō ſit fili⁹ ſacer
4 dotis. ꝯ ille q ſe purgat dꝫ iurare de veritate. vt. ḃ. eo. c. quoties. ſm iſtud iuramentū. null⁹ p̄ſtare pōt de ſe: ꝙ in veritate ſit fili⁹ alicui⁹. vt in. l. lucius. ff. de cōdi. ⁊ demō. p̄terea iſte admittitur ad purgādū ſe: ꝙ nō ſit fili⁹ ſacerdotis. ⁊ ſic ad merā negatiuā q̄ eſt improbabilis. vt. ḃ. de elec bone. ergo male videč dictū: ꝙ in hoc caſu ſit purgatio indicēda. So. vt in gl. quo ad p̄mū ꝯriū de. l. lucius. Io. an. dicit ꝙ hoc caſu nō preſtabiť iuramētū de veritate q: tūc ſubiret anceps piuriū ꝯ. l. videam⁹. ff. de in. li. ſu. nā de veritate cōceptiōis ⁊ natiuitatis ſue: ⁊ de p̄cedēti matrimonio null⁹ iurare pōt. ⁊ ideo ſufficit iſto caſu iuramētū de credulitate: vt ſic ꝓpter qualitatē facti recedač a forma cōſueta que ſm cōſciētiā p̄ſtari nō pōt. ⁊ hoc ſolū poſuim⁹ ⁊c. de reſcriptio. ſciſcitač. ad hoc optime dicta. l. luci⁹. vel pōt dici: ꝙ eo ipo ꝙ nat⁹ eſt in domo cōſtante matrimonio ⁊ ex vxore cū viro cohabitāte vehemēter p̄ſumitur ꝙ ſit natus de matrimonio. vt. l. filiuꝫ diffinim⁹. ff. de his qui ſunt ſui vel ali. iur. ⁊ hoc ſare dicimur: qḋ vehementer opinamur. licet oculis nō viderimus. vt xp̄m crucifixū: iuſtinianuꝫ impatorē: bononie vigere ſtudiū ⁊ ſimilia. vt no. Inno. ḃ. de iura. calū. c. cū cauſam. ⁊ Io. an. ſ. ti. pximo. ad fi. ſuper verbo popul⁹ teſtis. ⁊c. ad aliō ꝯriū de negatiua. dic: ꝙ de negatiua bn̄ venit in purgatiōe. vt. ḃ. de offi. ordi. c. ex pte. vbi quis purgat ſe qḋ in abſolutione nō tacuit exceſſus. negatiua etiā loco ⁊ tp̄e nō arctata ꝓbač ab eo q dr̄ nō feciſſe vel aliud in negādo cōſiſtēs. vt. c. j. de cōfeſ. li. vj. qd eñ ꝓhibet iurare ꝙ nō cōmiſerum homicidiū: furtū: adulteriuꝫ: ⁊ ſimilia. ¶ Ultimo
5 no. † ꝙ ab irregularitate dꝫ qs ſe purgare. facit de apoſta. c. j. ⁊ dicit hic Io. an. ꝙ ſi qs diu habit⁹ ⁊ reputat⁹ fuit legitim⁹ ſubſequēs infamia nō ē attēdēda. ar. qui filij ſint legi. c. peruenit. ⁊ de p̄ſby. nō bap. c. ſi. facit ad materiam filiationis qḋ no. Inno. de fil. p̄ſby. michael.

1 ☞ Priuatus p ſentētiā eccleſia ſua dicitur ipam poſtea per violentiam optinere.
2 Sententia ſecunda confirmans primam valet.
3 Electio ſi ad aliquos ſpectat non poſſunt eligere priuatuꝫ p ſentētiam.
4 Exceptiones nullitatis audiuntur contra ſententiam.
5 Crimē inceſtus ⁊ adulterij eſt ſufficiens ad priuationem beneficiorum.
6 Ordo iuris ſeruandus eſt in inquiſitione.
7 Iudex cauere debet ne i ſentētia cōtrarias cauſas exprimat.
8 Purgatio p̄ſtita corā iudice nō ſuo nō ꝓducit effectum purgationis.
9 Crimē idē an poſſit intētari eodē genere agendi vel diuerſo qn̄ actū eſt per viam purgationis.
10 Actum ſi fuerit per viam inquiſitionis ⁊ abſolutio vel cōdēnatio eſt ſecuta an poſſit idē vel alius eundem de crimine iterum accuſare.
11 Crimē qn̄ deductum eſt in modū exceptionis ⁊ iudicatuꝫ in queſtione in qua excipiebatur an poſſit idem crimen intētari per viam inquiſitionis.
12 Actū ſi fuerit per viā denūtiatiōis ſup crimine: an poſſit iterum agi p viam accuſationis vel inquiſitionis.
13 Actum qn̄ eſt ciuiliter an poſſit agi criminaliter vel econtra eodem iudicio durante vel finito.

CUm dilectis. Super notorio crimine nō ē indicēda purgatio: ⁊ pēdente cā criminis corā delegatis pape purgatio ſuper illis ab ordinario recepta nō valet. ⁊ ſunt. iiij. ptes. In prima auditoris datio ad cām. In ſc̄a ibi: ideꝫ ꝓcura. actoris petitio. In tertia ibi: dictus vero. rei reſpōſio. In quarta ibi: is igič. cauſe diffinitio. Et eſt caſus ꝙ iſte. d. clericus petebat aſſignari ſibi poſſeſſionē eccl̄iarū collatarū p abbatem ſcti galli: quas dicebat. b. p̄ſbyterū detineri occupatas. cū ipis fuerit priuatus p epm: q: purgationem inditā nō p̄ſtitit ⁊ ſubſequēter priuatus fuit etiā a iudicib⁹ delegatis a papa quorum ꝓceſſum exhibuit ꝓcura. o. ꝯ quē ꝓceſſum ⁊ priuationes tā epi q̄ iudicium delegatoruꝫ ꝯ q̄ p̄ſbyter iſte oppoſuit exceptis de quibus i textu. qbus diſcuſſis papa ꝓnūtiari mādat p auditorē vt in tex. patet. ¶ No. primo ꝙ iſte epiſcop⁹ huic preſbytero infamato purgationē indixit qḋ an poſſit nō p̄cedēte inquiſitione dic: vt. ḃ. eo. c. inter. in prima gl. ¶ Scdo no. ꝙ iſte p̄ſbyter poſſidebat plures eccl̄ias: ⁊ forſan vna pendebat ab altera als eidē cōferri nō debuiſſent. de p̄bē. c. cū nō ignores. de
1 eta. ⁊ qua. c. cā te. ¶ Tertio no † ꝙ priuatus p ſnīam eccleſia ſua dicič ipam poſtea p violētiā obtinere. qḋ intelligo verū: ſi ſnīa eſt iuſta. ſi aūt eſt iniuſta an peccet ille q rē detinet contra ſnīam. dic: vt. ḃ. de immu. ec. q: plerūq. p Inno. ¶ Quarto no. in. v̄. cūq. ꝙ ad petitionē vniuerſitatis papa cōmittit inquiſitionē. ſm Inno. qḋ tn̄ tex. nō ꝓbat. q: dicit ⁊ quorūdā aliorū ⁊c. iſtorū eñ intererat ſaltē ratiōe correctiōis euāgelice. ij. q. j. ſi peccauerit. ⁊ ſic impetrauerūt i modū denūtiatōis de accu. cū oporteat. vel dic ꝙ ipetrauerūt directe agēdo vel accuſando: iō fuit lis cōteſtāda. vt in tex. nō ob. qḋ dr̄ in lr̄is: ꝙ ſe purgaret. q: intelligič ſi fuit infamat⁹ apud bonos ⁊ malos ⁊ ipetrātes i ꝓbatiōe deficiāt. vt pꝫ ex no. ḃ. de accu. c. cuꝫ p. ¶ Quinto no. ꝙ iſti iudices delegati adheſerūt proceſſui epi: vt ſic ꝓbationes facte in vna cā faciāt fidē ꝯ eūdē i alia cā ex quo pꝫ: ꝙ de eodē inceſtu purgationē idixerat epus ⁊ deinde iudices delegati. nō obſtat ꝙ nō ſit ſepi⁹ ingrēdū de eodē crimine. vt. ḃ. de collu. c. ſi. q: loqtur cū qs exiuit abſolut⁹:
2 ſecus ſi cōdēnat⁹ pluries qḋ eē pōt. ſm Io. an. † ſicut valet ſecūda ſnīa cōfirmās p̄mā: licet nō ꝯria prime. vt not. in. l. j. C. qn̄ ꝓuo. nō eſt ne. ¶ Sexto no. ꝙ in ſnīa priuatiōis dꝫ dari
3 licētia cōferēdi ordinario collatori. a ꝯrio ergo ſenſu † ſi aliqs eſt priuat⁹ p ſnīam nō pn̄t illi ad quos ſpectat electio illū eligere. q: licet eccl̄ia vacet de iure ⁊ nō de facto: vt. c. cū nr̄is. ḃ. d cōce. ꝓ. de quo p Inn. ḃ. de accu. c. q̄liter. el. ij. facit. c. licet ep̄s.
4 de p̄bē li. vj. ¶ Septio no. † ꝙ exceptiōes nullitatis audiūč ꝯ ſnīaꝫ: ⁊ ipediūt effectū collatōis facte ab ordinario q̄ fūdač ſup ſētētijs ſic latꝫ. qḋ dic: vt. l. q̄rta. ꝧ. ꝯdēnatū. ff. d re iudi. p
5 bar. ⁊. ḃ. d. re iud. c. de cetero. ¶ Octauo no. † ꝙ crimē iceſt⁹ ⁊ adulterij ē ſufficiēs ad ꝓuationē bn̄ficiorū. ⁊ ꝯcurrūt h̄ iceſt⁹ ⁊ adl̄teriū. q: cū nupta ꝯſāguinco ꝑpetratū fuit. ⁊ iō ḡui⁹ puniēdū: vt. l. ſi adulteriū cū iceſtu. ff. de adul. ⁊. l. vi paſſaꝫ. ꝧ. p̄ſcrip. eo. ti. ¶ Nono no. in v̄. his. ⁊ alijs. ꝙ de cōmiſſiōe delegationis dꝫ cōſtare ſi delegationē factā eē i alia iſtātia allegetur. vt plene no. ḃ. de offi. dele. cū i iure. ſi tn̄ de ipa nō ꝯſtiterit credēdū ē ꝯ ſe illi q aſſerit cām delegatā fuiſſe. circa hoc dicit Ioā. an. ꝙ iō facit fidē hic q: relatio fuit miſſa ad curiaꝫ. ad hoc. ḃ. de exce. p̄la. c. inter dilectos. ⁊ etiā q: vt dixi ꝓcur. exhibuit ꝯ quē poſtea facit fidē. iuxta no. in. c. cū veñ. ḃ. de excep. p Inn.

¶ Decimo no. ꝙ ꝓceſſus hic iudicū irritaꝛ ratiōe ordinis ꝑ
termiſſi. talis eñ ꝑuerſio cauſe ad ſeipam ſēp vitiat. vt in. l. ꝓ
latā. C. de ſen. ſ; nō ita vni⁹ cauſe ad aliaȝ. vt. l. j. ⁊ ibi no. C. de
6 ap. ⁊ colligeˀ ꝙ in inqſitione ſernād⁹ eſt ordo iur. qḋ dic. vt. l
ij. §. ſi publico. ff. de adul. ꝑ Bar. plene. ¶ Undecio no. ꝙ qñ
ꝗ iudex in ſnīa exꝑmit cauſas inuicē repugnātes. nā deli-
ctū ſore notoriū: ⁊ purgationē indicere ſunt oppoſita purga
tio eñ indiciꝛ cū ē dubiū de veritate delicti: ꝗ veritas ꝑ noto
7 riū euidēter liquetˀ caueat ergo iudex exꝑmere. cauſas in
ſnīa. iuxta no. in. c. ſicut. de re iudi. Et aduerte qḋ factū dicaꝛ
notoriū. ſ. cū vniuerſe vicinie ꝑplus eſt teſtis. ⁊ ſic loqmur de
notorio facti qḋ ſufficit hoc modo ꝓbari: etiam ſi teſtes nihil
de viſu deponāt. ponit Jo. an. exēplū ꝙ bononie eſt ſtudiū
generale: ꝙ henricus coronat⁹ eſt in imꝑatorē romanorū: et
his ſīlia. vt remiſi. s. c. ꝑxi. nullū tñ ē ita notoriū: qḋ nō reci
piat aliquā dubitationē ſm̄ Hoſt. q remittit ad. c. bone. s. de
elec. dicit tñ hic glo. ꝙ i notorio reqriꝛ citatio ꝑtis: qḋ ē verū
in citatione ad cām. citatio vero ad ſnīaȝ nō reqriꝛ. de trāſla.
c. quāto. vbi ꝑ Inno. ⁊ de diuor. porro. ⁊ de iure iur. ad nr̄am
cl. iij. reqriꝛ etiā in notorio ſnīa. vt dicit glo. Sed Inno. j. de
verbo. ſig. c. ex ꝑte. dicit ꝙ in notorio nō reqriꝛ ꝓnuntiari eo
mō: quo ꝓnūtiaꝛ ſuꝑ nō notorio: ſed per viā ꝑcepti pōt ferri
8 ſnīa talis. qḋ no. ¶ Duodecimo no.ˀ ꝙ purgatio ꝑſtita co-
rā iudice nō ſuo nō ꝓducit effectū: immo pōt iterū indici pur
gatio^a ꝑ iudicē cōpetētē. ſicut cū ſnīa ē nulla: iterū ꝓnūtiatur
vt i. l. cū qrebaꝛ. ff. de re iudi. ⁊. l. iiij. C. de accu. ¶ Decimoter
tio no. ꝙ pēdente lite corā iudicibus delegatis pape dicta cā
adeo eſt exempta a poteſtate ordinarij: ꝙ ꝓceſſus poſtea per
eū factus ipo iure non tenet. facit. s. de app. c. ſi duobus. ⁊ qḋ
no. Inno. in. c. cū. M. ferrarieñ. ad ſi. s. de cōſti. ¶ Decimo-
quarto no. ꝙ illi iudices delegati a papa priuauerūt iſtū pſ-
byterū: ⁊ ꝑtātē cōferēdi ordinario cōceſſerūt. ex quo collige
ꝙ ſi agiꝛ ad priuationē bñficij corā delegato pape ſnīa priua
tiōis ſequuta nō dr̄ bñficiū illud vacare in curia. ¶ Opponiꝛˀ
dicit hic. ꝙ epūs iſtū ſuſpēdit a bñficijs: qꝛ in purgatione de
fecerit. Sed ꝯ. s. eo. inter. vbi ab officio tñ ſuſpēdi dȝ. ſo. vt i
glo. j. ꝗ fateꝛ ꝙ ordinari⁹ male fecit. ꝓceſſit eñ nō ingrēdo: ſ;
audita infamia ſtatim indixit purgationē pſbytero: quaȝ qꝛ
non ꝑſtitit ꝑ ſnīam ipm priuauit ⁊ male: qꝛ tñ ipm ab officio
ſuſpēdere debuit: ⁊ etiā ſi maiora crimina eſſent. vt. s. eo. c. in-
ter. Si aūt ꝓceſſiſſet inqſitio tūc deficiens in purgatione po-
tuiſſet eccliis priuari: ſicut cū crimē in inqſitione deductū fuiſ
ſet ꝓbatū. vt. s. de accu. accedēs. i ſi. fuit etiā alia cā nullitatis
iſti⁹ priuatiōis. qꝛ cēſeꝛ facta a iudice nō ſuo: vt pȝ in ſi. c. vbi
collige ꝙ ex ꝓceſſu inefficaci inducitur ꝑuētio iuriſdictionis
ꝯ. l. ſi pr̄. ne de ſta. d. ⁊ qḋ no. in. c. cū plur. de offi. deꝛ. li. vj. S;
forte licet ſnīa iſtorū iudicū nulla fuerit: nō tñ ꝓceſſus cuius
efficacia ꝑ ſe ſtat: etiā ſi alia ratiōe ſnīa nō tenuerit. vt no bar.
in. l. cū qrebaꝛ. ff. de re iudi. ad hoc. c. ſi cōfirmatis. de elec. lib.
vj. ¶ Secūdo opponiꝛ. dr̄ hic. ꝙ iſti iudices de his crimini-
bus de qb⁹ epūs inqſiuit iterū inqſiuerūt ſine purgationem
idixerūt. ¶ S; ꝯ hoc opponiꝛ ⁊ vr̄ ꝙ nō ſit de eodē crimine
ſepi⁹ ingrēdū. s. de collu. c. ſi. ſo. illud verū cū qs eſt abſolut⁹:
ſecus ſi cōdēnat⁹. qꝛ tūc ad cōfirmationē prime ſnīe iterū cō-
dēnari pōt: vt dixi ſupra. in. v. no. ⁊ hinc ſumpta occaſiōe In
no. ⁊ poſt eū pleni⁹ Jo. an. de crimine intētato ꝑ modū pur-
gatiōis: inqſitiōis: accuſatiōis: exceptiōis: denūtiatiōis poſt
latā ſuꝑ eo ſnīam eodē vel alio mō agi poſſit. ⁊ ſi primo ciuili
ter an poſtea criminaliter vel ecōuerſo. de quo. j. dicā. ¶ Ter
tio op. hic papa dat fidē relationi iudicū. ſed ꝯ qꝛ qñꝗ eulo-
gia ex mala fide ſcribūtur. vt. l. diu⁹. ff. de cuſto. re. nec ſēp cre
ditur literis etiā cardinaliū: vel pape. vt. s. de fide inſtru. qḋ
ſuꝑ. ſo. iſtas literas exhibuit ꝓcur. iſti⁹. D. iō ꝯ eū faciūt fidē
etiā aſs nō facture: vt no. Inno. s. de excep. cū veñ. vel dic ſm
Ho. ꝙ relationi vnius iudicis non crediꝛ. de ꝓba. qm̄. pluri-
bus vō ſic. ⁊ hoc dicit Jo. vr̄ a natura approbari de ꝯſuetudi
ne. Hoſt. tenet qḋ dixi: qꝛ crediꝛ ex eo ꝙ fuit exhibita ꝑ ꝑtem
in eo qḋ eſt ꝯ illā ⁊ ei ſtatur: niſi ꝓbaꝛ contra. vt hic. ibi vero
nō ē ꝑs nec hȝ ſigillū notū ⁊ auctēticū: nō ē ei credēdū. de do
lo ⁊ ꝯtu. cū olim. de ele. pe. c. j. Si vero hȝ ſigillū notū: ⁊ auctē
ticū prima facie ſtatur illi ſicut e publico inſtrō: niſi ꝯrīū ꝓbe
tur. facit. s. de elec. cū inter. R. ⁊. c. ſcriptis. de fi. inſtru. c. ij. de
teſti. cū a nobis. ⁊. s. de arbi. c. ij. vbi pleni⁹. ¶ Quarto oppo
nitur. iſte pſbyter omiſſis delegatis adiuit ordinariū: ſ; vr̄ ꝙ
eo ipo ꝑdiderit cāȝ: ⁊ debuerit ꝓ ꝯuicto haberi. vt. C. de aſſe.
tol. l. j. §. vlt. ex hoc ergo tñ vr̄ ſnīa iſtorū iudicū tenuiſſe: quā
papa hic irritat. ergo male. imo vr̄ ꝙ nō debuerit audire ipȝ:
poſtꝗ ſpreuit delegatos ab eo: ſicut nec debuiſſet ipi iudices
delegati tāꝗ cōtēpti ⁊ ſpreti. vt. ff. de arbi. ſed ⁊ ſi. §. vltimo.

⁊. l. ſe. glo. ſi. vr̄ fateri iſta ꝯrīa. Ho. dicit ꝙ ſi impetrās reſcri-
ptū lite pēdēte trahit aduerſariū corā ordinario delegatus:
ideo non teneꝛ in cā ꝓcedere. qꝛ vr̄ renūtiatū reſcripto: qḋ eſt
verū qñ re integra ⁊ de cōſēſu vtriuſꝗ ꝑtis aditꝛ ordinarius.
imo plus: qꝛ ſi citatio facta eſt ꝑ delegatū ⁊ deinde lis cōteſta
ta corā ordinario renūtiatū ē reſcripto: qḋ no. ſpe. in ti. de le.
§. reſtat. ad ſi. Sed ꝯrīū ꝓbat iſte tex. ſi eñ ꝑ acceſſum ad or-
dinariū videreꝛ renūciatū reſcripto: nō tenuiſſet ꝓceſſus iſto
rū delegatorū. ⁊ ex carētia iuriſdictionis fuiſſet irritat⁹ queȝ
irritat ratione ordinis nō ſeruati. dicas ergo pleni⁹. naȝ qñꝗ
omiſſo delegato aditur ordinari⁹. ⁊ hȝ locuȝ. qḋ. s. dixi. qñꝗ
pēdēte iudicio corā delegato impetrās adit aliū delegatum
in eadē cā. ⁊ ꝯ eūdem. ⁊ tūc caret vtroꝗ reſcripto. vt. s. de re
ſcrip. ex tenore. qñꝗ adit aliū in alia cā. ⁊ hȝ locū. c. diſpēdia.
de reſcrip. li. vj. qñꝗ pēdēte lite corā ordinario adit delegatū:
⁊ reſcriptū ē ſubreptitiū ꝓpter taciturnitatē ꝓceſſus. de re iu
di. inter moñ. qñꝗ pēdēte iudicio corā ordinario ꝑtes cōpro
mittūt cām: ⁊ tūc nihilomin⁹ remanet inſtātia corā ordinario
vt in auꝛ. ſi tñ. C. de te. ap. ⁊ cle. ꝗdiu. de app. ſilr ſi pēdēte iu-
dicio corā delegato ꝑtes cōꝓmittūt in delegatū: vel in alium
nihilominus remanet iuriſdictio ⁊ iſtātia delegati. vt no. Jo.
an. de offi. dele. ſignificātib⁹. de arbi. c. innotuit. qñꝗ pēdēte
cōpromiſſo aditur ordinari⁹: tūc vr̄ a compromiſſo receſſuȝ.
vt. l. ſi qs rē. ff. de ar. qñꝗ de vno ordinario itur ad aliū: ⁊ ob-
ſtat exceptio litis pēdētis. de foro cōpe. c. p. ad id quod dixi
poſt glo. ꝙ ꝑdit cām q ſic trahit de vno ad aliū. dic: ꝙ in dcā.
l. ſi. eſt caſus ſpālis in cā ſtat⁹: ſ; in alijs q ſic agit cōdēnaꝛ tñ
mō in expēſis. vt. s. de reſcrip. ex tenore. ⁊ dic de iſta materia:
vt etiā no. Inno. in dicto. c. cū. M. ferrarieñ. s. de cōſti. ad ſi.
⁊ ꝑ Bar. l. ſ. iij. ff. de ſepul. vio. ¶ Uenio ad ea que hic vtiliter
Jo. an. ꝓſequiꝛ poſt Inn. ⁊ ꝑmitto vt dixi ſupra ꝙ varij ſunt
modi ꝓcedēdi in criminib⁹: qñꝗ ꝑ viā purgatiōis. qñꝗ ꝑ viā
inqſitionis. qñꝗ ꝑ viā accuſationis. qñꝗ ꝑ viā exceptionis.
qñꝗ ꝑ viā denūtiationis. Itē qñꝗ ciuiliter. qñꝗ criminali-
ter. ⁊ in ſingulis iſtis dubitatur: an ſi actū ē vna via abſolutio
9 ne vel cōdēnatione ſequuta an poſſit agi alia vel eadē.ˀ Re-
uertor ad primū mēbrū an qñ actū eſt ꝑ viā purgationis poſ
ſit idē crimē intētari eodē genere agēdi vel diuerſo: ꝑuta inq
ſitiōis accuſatiōis: vel ſilis. dicit Jo. an. ꝙ aut in purgationē
indictā ꝑceſſit inqſitio vel accuſatio: ⁊ abſolutione ſecuta nō
pōt tūc idē crimē amplius refricari. vt in. c. de his. s. de accu.
qñꝗ nulla ꝑceſſit inqſitio: ſed incepit iudex a purgatione. et
tūc ſiue ꝑſtita fuerit: ſiue nō. dicūt qdaȝ ꝙ ali⁹ admittetur ad
inquirēdū: ſicut eñ in actionibus popularibus in alterius ꝑ
iudiciū nō licet trāſigere: vel paciſci: vel iuſiurandū deferre.
vt. l. iuriſgētiū. §. ſi. ff. de pac. ⁊. l. non diſtinguemus. §. deniꝗ.
de arbi. Ita videtur ꝙ talis purgatio nō ꝑiudicet iudici poſt
ea ingrēti. Alij dicūt ꝙ poſtꝗ iudex indixit purgationē ⁊ ꝑ-
ſtita eſt. talis denūciabit ꝑ ſnīam ab infamia abſolutus. vt. s.
c. accedens ⁊. c. ex tuarū. ⁊. c. inter. Si vo defecerit in purga-
tione: punietur. vt. s. eo. c. inter. nec de cetero fiet inqſitio ꝯ eū
dē de eiſdē criminib⁹. vt no. s. de collu. c. ſi. ⁊ de accu. c. de his.
10 ¶ˀ Uenio ad aliū modū cū. ſ. actū eſt ꝑ viā inqſitionis ⁊ ab-
ſolutio vel cōdēnatio eſt ſequuta an poſſit idē vel ali⁹ eūdem
de eodē crimine iterū accuſare. vr̄ ꝙ ſic: cum ad aliud agatur
ꝑ viā inqſitionis: ſc; ad priuationē bñficiorū. ⁊ ad aliud ꝑ viā
accuſatiōis. ſ. ad penā corꝑalē infligēdā. vt. s. de accu. c. inqſi-
tiōis. ergo nō dȝ obſtare exceptio rei iudicate. vt. ff. de excep.
rei iudi. l. cū qritur. ⁊ ad. l. iul. de vi. pu. l. q cetu. §. ſi de vi. Itē
hoc cōtingit in ciuilib⁹ actionib⁹: vbi vr̄ ꝙ poſſit agi ad idē
alia actione: qḋ plus eſt. vt. l. q ſeruū. ff. de ac. ⁊ obli. Cōtrariū
tenēt qdā ⁊ bñ: ſm̄ Jo. an. nā poſtꝗ re⁹ eſt abſolut⁹ ſuꝑ inq-
ſitione: nō dȝ actor audiri ꝑ moduȝ accuſationis. ff. nau. cau.
ſta. l. licet. §. ſi. nā ſm̄ eū cū due actiones cōpetūt ad vindictaȝ
vna intentata nō pōt agi alia: etiā in eo qḋ plus eſt. vt. l. ꝑtor.
§. j. ⁊. l. q ſenat⁹. ff. de iniurijs. ⁊ dixi. §. de accu. c. de his. ⁊ hoc
11 no. Bal. in. l. ſi cui. §. eiſdē. ff. de accu. ¶ˀ Tertio caſu cū. ſ. de-
ductū eſt crimē in modū exceptiōis ⁊ iudicatū, in qſtione in q
excipiebaꝛ: an poſſit idē crimē intētare ꝑ viā inqſitiōis vel ac
cuſationis. no. Bar. de hoc in dicto. §. hiſdem. ⁊ videtur ꝙ nō
poſſit vt. s. de electi. dilecti. §. ſi. Item exceptio que ſit contra
electos eſt quedam accuſatio. quod pȝ: qꝛ ipſam ſequitur vin
dicta. s. de accu. c. de his. ⁊. c. accedens. ⁊. s. de elec. c. ſuper eo.
per Jo. an. tenet hic contrarium. Naȝ ille qui excipit nō agit
vnde cum poſſit dici actum nulla cauſa eſt: quare modo agi
non poſſit maxime de crimine excepto non vindicatur. licet
propter crimen exceptum repellatur a dignitate. ſm Inno.
de ordi. cog. cum dilectus. §. ſi. indicta enim non ſequitur ex-
ceptionem de ſui natura cum ad hoc actum non ſit: ſed ex ac
cidentibus

¶ Indici^a purgatio. an autē qs poſſit cogi ad purgatiōnē. Vide late Jo. de turrecremata. i. c. ſanguinus. iiij. q. r.

Opponit in cōtrarium.

Ponit queſtiones.

cidenti hoc eſt ratione infamie facti reſultantis ex ꝓbatione
exceptionis.q̄ infamia repellit a dignitatib⁹ optinēdis.vt.l.
j.C.de digni.li.xij.⁊ idē tenet Hoſt.ſi exceptio oppoſita ⁊ ꝓ
bata repellerꝫ ab optēto.vt in caſu.c.accedēs.ſ.de accu.Idē
eni eſt ſentiēdū ſm cū.bar.in hoc diſtinguit vt no.in dicto.§.
hiſdem.vtrū aūt repulſio facti ī vno iudicio pareat exceptio
nē rei iudicate in alio:puta oppoſuit aliquis dilatorias exce
ptiones ad elidēdū reſcriptū:⁊ lata eſt ſnia ꝯ eū tacite vel ex
ꝑſſe.an poſſit ꝯ eūdē in alia cauſa opponere eaſdē exceptio
nes:ſup qb⁹ ſuccubuit.vr̄ ꝙ nō.q2 ſemel calūniat⁹ eſt ⁊c.vt.l.
ſi cui.ff.de accu.ar.ꝯ de teſti.c.veniēs.vbi vna eadē exceptio
in eodē iudicio ad eūdē effectū ſepi⁹ ꝓponit.ad hoc vide qđ
12 no.ſubtiliter Inno.ſ.de or.cog.cū dilect⁹.⁊.c.ſi.¶ †Quarto
caſu ſi actū ē ꝑ viā denūtiationis ſup crimine:an poſſit iterū
agi ꝑ viā accuſationis vel inqſitionis.dicit Inno.ꝙ ſic q2 nō
eſt actū ad vindictā ſꝫ ad denūtiationē.ij.q.j.c.ſi peccauerit.
ſi tñ ꝑ denūtiationē ſatiſfiat de crimine non poterit inde cri
minaliter accuſari ſed quoſdā.Alij tñ ꝯ.ecōuerſo aūt denun
tiatio.poſt accuſationē ⁊ denūtiationē admittitur.ar.ſ.de iu
13 re iur.quēadmodū.§.ſi.ſm Inno.¶ †Quinto ⁊ vltimo caſu
cū actū eſt ciuiliter an poſſit agi criminaliter:vel eꝯ eodē du
rāte iudicio vel finito ꝑ abſolutionē vel cōdēnationē.remitto
ad no.ꝑ Cy.in.l.j.C.qñ ciui.ac.crimi.ꝑiu.⁊.l.interdū.de pu.
iudi.¶ Ultimo q̄ro quare nō tenuit ꝓceſſus iſtorū delegato
rū.multe ſolutiones poſſent colligi ex notatis hic in nouella:
q̄ ſapiūt diuinationē.ſꝫ illa videt̄ vera:ꝙ hic petitioni quorū
dā fuit cōmiſſa inqſitio.vt dicit tex.in prin.ergo debuit lis cō
teſtari:ꝙ iſti iudices nō fecerūt.⁊ etiā ordo iudiciarius obſer
uari.⁊ ſup iſto ordine iudiciario nō ſeruato:ſed pretermiſſo
fundat diffinitio pape hic ſup irritatione ꝓceſſus dictorum
iudicū.vt pꝫ in.ꝟ.his ⁊ alijs plenius ⁊c.

1 ¶ Purgatio habet certam formam a iure cuius omiſſio
vitiat.
2 Preſumēdū nō eſt iudicē aliquid egiſſe iniuſte aperte:nec ꝙ
grauet aliquem contra iura.
3 Penitentiam agens non debet confidere ꝙ ex penitentia ſit
immunis.
4 Non purgans ſe ex volūtate ſiue ex impotentia habetur pro
conuicto.
5 Capitula ſunt generaliter indicēda ſi contra aliquē ſpeciali
ter inquiratur qui eſt de delictis generaliter infamatus.

Excepimus. Non ſufficit ꝑlato de cri
minib⁹ infamato iurare
cū ſe purgat ꝙ ſit immunis ab illis:immo iura
re dꝫ:ꝙ poſt ꝓmotionē ſuā illa crimina nō cōmi
ſit.⁊ ſunt.iiij.partes.In prima iudicū cōſultatio
ſup forma purgationis quā purgādus offerebat.In ſecūda
ipi⁹ purgādi ſupplicatio.In tertia ipi⁹ forme reprobatō.In
quarta ipius remiſſio cū expreſſione debite forme purgatio
nis.ſecūda ibi.Iplevero.tertia ibi:porro.quarta ibi:ideoq3.
¶ Not.primo ꝙ iſte archieps̄ effuſo ſermone ⁊ largitate ſe
optulit purgaturū.ſ.ꝙ immunis erat ab illis criminibus.in
cludebat eñ iſta oblatio oē tp̄us.q2 indefinita equipollet vni
uerſali.vt.l.ſi neceſſarias.§.ſi annua.ff.de ꝑig.ac.⁊.c.vt circa.
de elec.li.vi.iđ petijt ad certa tempora coarctari.qđ papa ad
mittit.ſed nō ita in caſu.c.cū dilecti.ſ.de accu.ſed ibi ius non
1 reſiſtebat cōfeſſioni:hic vero ſecus.†hꝫ eñ purgatio certam
formā a iure cui⁹ omiſſio vitiat:vt hic.⁊.l.cōſtitutionibus.ad
mu.⁊.l.q rome.§.flaui⁹.ff.de ꝟ.ob.⁊.c.piſanis.ſ.de reſti.ſpo.
¶ Scđo no.cū qs ſe offert ſimpliciter aliqđ ꝓbaturum.iſta
ſimplex oblatio refertur ad incūbētia nō ad illa ad que de iu
re nō cogit̄:nec tenet̄.ſolent tñ illi q aliqđ ꝓbare itēdūt adij
cere nō aſtringēs ſe ad ꝓbādū niſi incūbētia ⁊c.nec vr̄ in du
bio ſe aſtringere:vt hic ⁊ not.ſ.de ꝓba.c.licet cauſam.⁊.ſ.de
offi.dele.c.cū cōtingat.vbi vide. ¶ Tertio no.de qb⁹ crimi
nibus debet clericus ſe purgare q2 non de commiſſis a nati
uitate:vt dicit textus ſili diem.ꝙ de crimine cōmiſſo ante ꝓ
motionem compelletur ſe purgare ſi ſit enorme: alias ſecus.
lxviij.di.c.j.⁊.ſ.de teſti.co.c.preterea.⁊ dicit Hoſt.hoc tamen
bene not.pro prelatis in officio conſtitutis.nam aut promo
tores non inquiſiuerunt:⁊ fuerunt in culpa:nec poſſunt veni
re contra factū ſuū.de ele.cōm.diuerſis fallacijs.aut inquiſi
uerunt:⁊ nihil inuenerunt ⁊ preſumitur fuiſſe occultuꝫ quod
ſoli deo relinquitur ⁊ promotionem non impedit.de tēp.or.
c.ſi.⁊ de ſimo.c.ſicut nobis.in ſi.⁊.c.tua.ſm Io.an.allegat in
contrarium.ſ.de preben.c.cum non ignores.¶ Quarto no.
2 in.ꝟ.porro.†ꝙ non eſt preſumendum iudicem aliquid egiſ
ſe iniuſte aperte nec ꝙ grauet aliquem cōtra iura.quod dic:
vt.ſ.de renū.c.in ꝑñtia.⁊ de proba.c.qm̄ cōtra falſā.¶ Quin
3 to no.†ꝙ ille qui egit pniam nō dꝫ cōfidere ꝙ ex pnia ſit im
munis.nam verā pniam qua reparat̄ lapſus ⁊ incipit eſſe no
uus hō.l.di.ferrū.pauci agūt.vñ ambroſius dicit plures īue
niſſe innocētiā ſeruātes:ꝙ cōgruā pniam agētes.de peni.di.
c.ſunt qui arbitrātur.neſcit hō igit̄ an ſua penitētia ſit acce
pta a deo:nec ne.vt hic cū beat⁹ Iob ⁊c.⁊ eccleſiaſtes.i ꝓ͛c.ne
ſcit homo an amor vel odio dignus ſit.⁊ apl'us.nihil mihi cō
ſcius ſum nec in hoc iuſtificatus ſuꝫ.de peni.di.j.c.adhuc.po
teſt tñ aliquis ſcire ſe habere charitatē.de hoc.ij.q.vij.c. pau
lus.¶ Sexto no.in.ꝟ.iniūgētes.ꝙ ad eſſe purgationis req
4 ritur potētia ⁊ volūtas.ille ergo q ſe nō purgat ſiue ex †vo
lūtate:ſiue ex impotētia hoc cōtingat habetur ꝓ cōuicto.de
coha.cle.⁊ mu.tua.⁊.c.cū inter.⁊.c.cum.p.¶ Septimo no.ꝙ
hic delictū carnis numeratur inter delicta grauiora.de quo.
ſ.de iudi.etſi clerici.¶ Octauo nō.formā purgationis iudici
tur eñ generaliter:puta:iuro ꝙ nō cōmiſi fornicationeꝫ:nec
reqrit̄ alia ſpecificatio.i.cū qua muliere loco vl' tp̄e.ſicut ergo
generaliter quis iurat vt digi:ita p̄ſumēdū ē generaliter fuiſ ¶ Opponit in cōtrarium.
ſe iductū.¶ Cōtra qđ opponit Io.an.ꝙ talis purgatio nō
ſit indicēda ſicut nec accuſatio ſup crimine:niſi circūſtātijs de
claratis.vt.in.l.libellorū.ff.de de accu.⁊.ſ.de procura.c.tue.⁊
qđ no.de elec.§.ꝑſt.li.vi.nō eñ dꝫ in criminib⁹ qs vagari im
mo dꝫ certū exprimere.vt.l.ꝑtor edixit.j.rñ.ff.de iniurijs.⁊.l.
idē exigit.ff.de dolo.Itē etiā in inquiſitione ſunt capitula ex
primēda ⁊ ſpecificāda.de accu.c.qualiter.§.debet. Itē etiam
i exceptiōe criminū:q̄ debēt ſpecifice ī exceptionē deduci.j.de
teſti.c.pñtiū.li.vj.⁊.j.đ excep.c.pia.§.ſi qs igit̄.li.vj. Si ergo
in accuſatione inquiſitione ⁊ exceptione reqritur talis ſpeci
catio ⁊ declaratio.nec ſufficit crimē generaliter intentari ⁊ de
duci.Idē etiā vr̄ in purgatione dicēdū.hic aūt innuitur ꝯtra
riū quare male.ſo.ſentit hic Io.an.poſt Inno.ꝙ aliud in in
qſitione ⁊ purgatione ex vna pte aliud in accuſatione ex alia.
Inquiſitio bñ ſit in genere.ſ.de ſimo.licet heli. de accu.licet.
⁊.c.veniēs.c.qualiter.⁊.c.cū dilecta.⁊ de offi.ordi.c.j.⁊.c.irre
fragabilis.de offi.ꝑſi.c.iij.⁊.l.cōgruit.⁊.C.de accu.l.ea quidē
in iſtis eñ iuribus nō habetur ꝙ aliquod crimē fuerit ſpeci
ficatū in inqſitione.Itē in genere indicat̄ purgatio:vt hic.⁊.ſ.
c.accedēs.⁊.c.ꝯſtitut⁹.⁊.c.ex tuarū.⁊.c.nos inter.lꝫ eñ in aliq
bus ex iſtis iurib⁹ exꝓmātur crimina in genere.ſ.furto:periu
rio:falſo teſtimonio:libidine:⁊ ſilib⁹:nō tñ deſcēditur ad ſpā
lē expſſionē.nec mirū ſi aliud in accuſatōe q̄ odioſa eſt.⁊ qñ
5 ꝙ grauiſſimā penā hꝫ.nō ſic in inqſitione ſm Inno.†Cōclu
de ergo.ꝙ ſi contra aliquem ſpecialiter inquiritur qui eſt de
delictis generaliter infamandus niſi quatenus eſt ſpecialiter
infamatus tradi debent capitula generaliter ⁊ in genere eſt
purgatio indicēda.Si aūt ſpāliter:tradi debent et ſpecialis
purgatio indicēda.⁊ ſic habet locū rſa.ꝙ tñ valet generalis
ifamia quo ad oīa:quātū ſpālis quo ad q̄dā.ff.de admi.tu.l.
ſi dno.cōcludit ergo.ꝙ in traditione capl'oꝝ nō eſt aliqs ſpā
liter infamatus nō cogat̄ aliqs ad aliꝗu⁹ maxime occultā in
famiā denudādā.vt pꝫ in eo qđ legit̄:⁊ no.ſ.de teſti.co.c.dile
ctorū.Si eñ oēs circūſtātias opporteret denudare cōtinge
ret quēq3 multa occulta publicari cōtra mētē oīm iuriū.de ſpe
cificādis aūt in accuſatione circa locū:circa tp̄us:circa ꝑſonā
dic:vt.l.libellorū ꝑ Bar.⁊ de ſpecificādis inqſitione dic ꝑ euꝫ
i.l.ij.§.ſi publico.ff.de adul.vbi intelligit iſtud dictū Inn.qñ
inqſitio ſit ſpālis quo ad ꝑſonā.generalis ergo quo ad deli
cta:⁊ ſit ad aliquē remouēdū nō puniēdū criminaliter.⁊ hoc
caſu idē de iure ciuili.vt.l.nec eñ.cū ſua gl.ff.de ſuſpec.tu.Si
aūt inqſitio ſit ad aliquē puniēdū tūc cū iſta inquiſitio ſucce
dat in loco accuſationis:⁊ iudex vices accuſationis ſuſtineat
merito erit eiuſdē nature cui⁹ eſt accuſatio.ff.ſi quis teſ.eē in
fa.l.j.§.hec actio.⁊ de hoc no.Ia.bu.iſti.de acti.in pri. ¶ Cir
ca exceptionē vero criminū an debeat inſeri locus ⁊ tp̄us ſꝫ
tenorē.l.libellorū.⁊ an debeat edi in ſcriptis ⁊ cōtinere certā a
concluſionem vide per Bar.in.l.j.ff.de excep.

a ¶ De purgatione vulgari.a Rubrica.

¶ De purgatiōe vulgari.an vulgaris purgatio tā ꝗ̄ illicita ſit reprobāda vide late Io.de turre cre mata.l.c.cōſuluiſti.ij.q.v.

¶ Uiſo de purgatōe canonica ⁊ ꝓmiſſa vidēdū ē de vulgari
⁊ ꝓhibita.⁊ dicitur vulgaris.q2 illā vulgus inuenit ſicut cano
nica quam canon induxerit.habetur de materia.ij.q.v.c.con
ſuluit.vſq3 ad finem queſtionis.ſ.ne cle.vel mo.c.ſuam ver.
nec quiſꝗ̄.⁊.ſ.ti.proxi.c.ex tuarum ⁊c.

1 ¶ Duella et alie vulgares purgationes prohibite ſunt.

1 Cra. Duella ⁊ alie vulgares purgatões
ꝓhibite ſunt. hoc pꝛio. q2 p ea ſepius
dānātur abſoluēdi. hoc ſcđo. ⁊ qꝛ p ea de9 tētari
videtur. hoc tertio. ⁊ eſt ſumma totius ti. ⁊ iſti9
decre. eſt cõis diuiſio. ſcđa ibi: tue. q̄ põt intelligi
duob9 modis. pꝛimo ꝙ in poſſeſſiõib9 eccľie nõ fiant duella
puta in p̄dijs vel plateis: q̄ ⁊ quas cõſueuit habere eccľa ma-
gis aptas ⁊ amplas q̄ alij priuati. põt etiam intelligi ꝙ ſi liti
gatur dꝛ predio vel poſſeſſione inter eccľiam ⁊ priuatum nõ
dz per duellum talis queſtio terminari.

1 Unus poteſt accuſare plures de eodem crimine.
2 Delictum qñ dicatur vnum vel plura.
3 Peccatum impedit hominem ⁊ ipſius proceſſum: ⁊ inducit i
firmitatem ⁊ mortem.
4 Tenebar tytio in centum que ſibi ſolui: inſtrumentum quit-
tationis ⁊ ſolutionis inde cõfectū pdidi: iterū cõuētus qꝛ ſo-
lutionem nõ ꝓbaui condēnatus fui: ante executionē ſenten-
tie inſtrumētū ſolutionis reperi: an poſſim de ſolutione op-
ponere cõtra executionē ſentētie: vel ſi ſolui: an detᷓ repetitio.
5 Sententia reuocatur qñ erraᷓ in iudicijs.

Significantibus.

Summatuz eſt ſupra. In
pꝛima cõqueſtio. in ſecũda puiſio. ¶ Not. pꝛimo
1 ꝙ vn9 põt accuſare plures de eodē crimine con
coꝛ. C. ſi reus vel ac. l. j. ⁊ de adul. l. viin paſſam. §.
inceſti. ex diuerſis vero factis põt accuſare duos: ſed nõ tres
C. q accu. nõ poſ. l. cū rationib9 Alij dicũt: ꝙ nec etiam duos
cū vna accuſatio impediaᷓ p aliā: niſi ſuā vel ſuoꝝ iniuriā p-
ſequaᷓ. Sz pꝛima vᷓ verioꝛ. vt no. Bar. in. l. hoc actu. §. iulia.
ff. de accu. de hoc Per ho. in ſumma de oꝛdi. cog. ⁊ in ſpec.
de accu. in pꝛin. ⁊ in ti. de inci. q̄ſtionib9 v̄. poꝛro. ⁊ v̄. ſe. ¶ Sz
2 incidēter hic q̄ritur qñ dicatur vnū delictū vel plura. dic: ꝙ
vnū dᷓ quo ad facultatē accuſandi: plures etiā ſi ſint diuerſa
facta puta plures pcuſſerunt vnū diuerſis pcuſſionib9: vnus
gladio: ali9 baculo. totū eñi reputo vnū factuz. ad hoc vt in li
bello poſſint accuſari. tex. vᷓ i. l. ſi quis homicidij. C. de accu.
Itē intelligo vnū factū mādātis ⁊ faciētis. vt. l. nihil. §. fi. ff. de
adul. ⁊. l. j. C. ſi reus vel ac. moꝛ. fu. p ex. Itē in caſu quo qs ac
cuſat duos diuerſis factis intelligo diuerſis libellis nõ eodē
ſi tñ nõ fuerit oppoſita exceptio talis: valebit iudiciū: vt no.
3 Bar. in dicto. §. l. iulia. ¶ Secđo no. ꝙ peccatū impedit ho-
minē ⁊ ipſius pceſſum: ſimiliter inducit infirmitatē ⁊ moꝛtez.
de peni. ⁊ re. c. cū infirmitas. ⁊ de app. qua fronte. vbi de hoc
vñ tritū ꝓuerbiū: petm̄ vet9 adducit nouā penitētiā. ¶ Ter
tio no. h̄ Jo. an. ꝙ iſta ciuitate ſpoleti: q̄ ⁊ alie ciuitates patri
monij paulati. vſurpauerũt ſibi. oīa fere iura romane eccľie: et
oēz iuriſdictionē. ſic paulati lup9 comedit agnū. xiij. q. j. §. j.
tñ pp malā fidē nõ vᷓ p̄ſcripſiſſe. vt pz i eo qđ legiᷓ ⁊ no. de p̄
ſcrip. c. fi. ¶ Quarto no. notabile dictū qñ res ad cui9 reſtitu
tõez aliqs cõdēnaᷓ tā q̄ fur penes aliū repiᷓ poſt ſniaz. ⁊ p h̄
cõſtat de ignoſcētia cõdēnati an ſit ſnia retractāda. ar. eſt hic
ꝙ ſic. ar. ꝫ. de q̄ſtionib9. l. j. §. fi. ¶ Sed hic eſt alia cauſa irri-
tādi. qꝛ nõ ſeruato iur. oꝛdine cõdēnatus fuit: vel p̄textu ꝓba
tiõis repꝛobate: vel qꝛ duellū fuit inductū a iudice neceſſario
Ideo veritate cõperta retractaᷓ ſnia ſicut ſi lata eſſet p̄textu
neceſſarij iuramēti. ff. de iure iur. admonēdi. ¶ Opponitur
ſnia a qua nõ eſt appellatū retractari nõ dz: licet res aliter ſe
habeat cū ius faciat inter litigātes. ꝫ. de re iudi. c. cū iter nos
Itē decept9 erroꝛe nõ retractat ſniaz: vt in iuribus allegatis
in gl. So. vt in ea. ex qua ſolutiõe dicit Ho. ſe aliud nõ habe
re: niſi ꝙ nõ retractaᷓ in pꝛimis cõcoꝛdātijs: ſed retractatur
in ſcđis. vñ dicit ipē q̄nq̄ ſnia eſt ānullāda: q̄nq̄ nulla. pꝛimo
caſu nõ retractaᷓ ex ſuperuenienti euētu vᷓ ꝓbatiõe niſi fuerit
appellatuz: vel niſi ꝓpter piculū aīe vel cā matrimoniali vbi
vero ſnia eſt nulla ſup retractabitur veritate cõperta. vt. ꝫ. de
excep. cū veñ. vel ſi feraᷓ optuitu repꝛobate ꝓbatiõis ſubdit
ꝙ vbi repiᷓ erroꝛ ꝓbabilis: ⁊ etiā ſi ſnia trāſierit in rē iudica
tam poterit ſubueniri leſo ex cãluſnia gñali ſi q̄ mihi iuſta cā
⁊c. vt. ff. ex q. ca. ma. l. j. §. fi. ⁊. l. ſed ſi p pretoꝛē. §. fi. ⁊. l. necnon
§. qđ eis. ⁊ remittit ad ſūmā d̄ ſē. d̄ ſē. ⁊ re iudi. ſub rubrica. de
ſnia ſub. §. quot ſint ei9 ſpēs. §. diffinitiua. ⁊ ſub. §. ſed nūqd.
¶ Pro intellectu theoꝛice p̄dicte Inno. q̄ro ꝙ tenebar tytio
4 in centū q̄ ſibi ſolui: inſtrumētū quittationis ⁊ ſolutiõis inde
cõfectū pdidi iterū cõuēt9 qꝛ ſolutionē nõ ꝓbaui cõdēnatus
fui ante executionē ſentētie inſtrumētū ſolutionis reperi. an
poſſim de ſolutione opponere cõtra executionem ſententie:
vel ſi ſolui an detur repetitio. q̄dā ꝙ ſic. qꝛ bona fides nõ pa-
titur vt bis idē exigaᷓ. vt in regula. bona fides. Ja. de ra. ꝫ. p
l. ſub ſpē. C. de re iudi. ⁊. l. argētari9. §. cū aũt. ff. de eden. vbi ſi
fui cõdēnatus creditoꝛi. qꝛ nõ potui ꝓbare ſolutionē: agam
ꝫ argētariū q nõ exhibuit inſtrumētū ſolutionis ad interēē:
ſz vbi ex ſnia ſoluere nõ tenerer nullū eſſet intereſſe. cui9 ꝯtra
riū dicit ibi. p hoc. l. admonēdi. de iure iur. vbi eſt ſpāle in iu-
ramēto neceſſario: qđ retractaᷓ ratiõe inſtru. de nouo repti.
⁊ in hoc reſidet: niſi qñ p dolū creditoꝛis nõ pduxi inſtrumē
tū: tūc eñi ſubueniretᷓ debitoꝛi aduerſus omiſſam ꝓbationez
ſolutiõis p reſtitutionē in integrū. vt. l. ſi p̄toꝛ. §. marcell9. et
hec opi. maxime videtur vera: qñ ſolutio facta fuiſſet credito
ri iterū repetēti. tūc eniz rõne doli põt cõueniri de dolo ⁊ cri
mine ſtellioñ. vt cõditiõe ſine cauſa. Si aũt creditoꝛ nullū do
lū cõmiſit puta inſtrumētū ſolutionis nõ celauit: nec ſolutuz
fuit ſibi debitū: ſed p̄deceſſoꝛi ſuo: tūc non poterit impediri
executio ſnie: nec pdeſt reperire inſtrumētū ſolutionis. vt di
cta. l. ſub ſpē. vtꝫ aũt hoc caſu qñ ſine dolo optinuit creditoꝛ
detur remediū reſtitutionis in integrū cõdēnato. vᷓ ꝙ ſic. qꝛ
vbi iudex fert ſniam ex falſa cā nõ valet ſnia cū effectu. not. ff.
de acqui. here. l. ſi is ad quē. ⁊ idē vᷓ notari. ff. ad trebel. l. ſer-
uo inuito. §. cum p̄toꝛ. Sed ꝫ hoc valde facit. ff. de peñ. l. diui
fratres. ibi cū nõ haberet ꝓbationū inſtrā ⁊c. ⁊. ff. de q̄ſtioni-
bus. l. j. circa fi. in quibus dᷓ ꝙ nõ niſi pꝛinceps reſtituit cõdē
natū. cõtra veritatē: ⁊ ſic ex falſa cauſa condēnatur. Iſta ſunt
verba Cy. i. l. j. ff. de cõdi. inde. q̄ in ſnia diffinitiua hoc vltimo
caſu hñt dubitationē p iura ſuperius allegata: ſed in ſcđo de
creto qđ creditoꝛ optinuit ꝫ debitoꝛē contumacez q poterat
ſe p exceptionē tueri: an poſt h̄z decretū iterpoſitū admittaᷓ
debitoꝛ ad dictā exceptionē ꝓbādā. dic vt no. i. c. ij. ꝫ. de dilat.
vbi notabiliter hoc tāgit ⁊ de p̄dicta an olb9 exceptionibus
ſit p̄cluſa via poſt ſniam vᷓ ꝙ ſic p iā dicta. vt. l. ſi ſub ſpē. qđ ē
verū: niſi qñ exceptio ſupuenit poſt ſniam. vt. l. ſi fullo. de cõ-
di. ſine cā. rõ qꝛ in veteri iudicio non potuit excludi nec inclu
di. qꝛ vis ⁊ cā ſuperuenit poſt hoc. ff. de trāſ. l. poſt rē. §. j. Itē
fallit qñ exceptione reſeruata a iure poſt ſniam: vt in caſibus
a iure expꝛeſſis in quibus cõcurrit rõ fauoꝛis vel odij. vt no. i
l. cā ⁊ fi. ff. ad mace. Itē fallit in caſibus in quib9 cõceditur re-
ſtitutio iudicis miniſterio: qđ eſt qñ eſt poꝛrectum in pꝛoba-
tione. vt dicta. l. ſeruo inuito. §. p̄toꝛ. Interdũ exceptio non
opponitur ſnie: ſz pñie denuo intētate: tūc iſta exceptio põt
opponi: qꝛ nõ fuit p ſniam ipõ iure ſublata: ⁊ denuo agēs nõ
nititur ſnie: vnde ſibi imputet. vt no. in. l. duob9. ff. de excep.
rei iudi. hoc no. doctoꝛ meus in. l. j. C. de iur. ⁊ fac. igno. ¶ Ul
timo ponit hic Jo. an. diſtinctionē Ja. de are. ꝙ cū in iudicijs
erratur: an ratiõe talis erroꝛis reuocetur ſentētia. dic: ꝙ aut
erratur in oꝛdinatione iudicij. ⁊ tūc aut in ſubſtātialib9: ⁊ nõ
tz ſnia: vel proceſſus. vt in. l. placā. ⁊. c. j. de li. cõ. aut in oꝛdine
nõ ſubſtātiaᷓ: ⁊ nõ vitiatur iudiciū ipõ iure: niſi opponatur
exceptio: vel appelleᷓ. vt in. c. exhibita. de iudi. ⁊ ibi dixi. ⁊ idē
i. ꝙ nõ vitietur qñ ꝓpoſteraᷓ oꝛdo vnius cauſe ad alteraz. vt
no. in. l. j. C. de app. q̄nq̄ erraᷓ in deciſiuis cauſe. ⁊ tūc aut per
p̄tē: ⁊ nõ vitiaᷓ ſnia vel ꝓceſſus: habet tñ locū reuocatio erro
ris. iuxta no. in. c. fi. ꝫ. de cõfeſ. q̄nq̄ erratur a iudice. ⁊ tūc aut
in ꝓſecutiuis cauſe: ⁊ nõ videtur valere actus q geritur p er-
roꝛē. vt in. c. cū olim. ꝫ. de re iudi. ⁊ in. c. cū ex literis. ꝫ. de reſti.
in inte. facit. l. ſi vt ꝓponis. C. quõ ⁊ qñ iu. q̄nq̄ erratur in ſen
tētia: ⁊ tūc aut in calculo. ⁊ dic: vt no. in. l. j. C. de erroꝛ. cal. per
cy. ⁊ alios. aut nõ in calculo: ſed in cauſa. ⁊ tūc aut iudex expꝛi
mit erroꝛē iuris in ſnia. ⁊ ſubdiſtingue inter erroꝛē iuris ſcri
pti ⁊ extrauagātis: vt pꝛimū vitiet ipõ iure: alteruz nõ. vt. l. j.
C. qñ ꝓuo. nõ eſt ne. cõiūcta. l. cum pꝛolatis. ff. de re iudi. quā
doq̄ expꝛimitur falſa cauſa facti: ⁊ tūc habet locū quod legiᷓ
⁊ no. in. l. ſi is ad quem. ff. de acqui. here. ⁊. l. qui teſtõ. de excu.
tu. ⁊. ciz bertoldus. ꝫ. de re iudi. quādoq̄ nulla falſa cauſa ex
pꝛimitur in ſentētia: ſed aliter iudex errauit. qꝛ iudicauit ali-
ter: q̄ vellet. ⁊ tūc ſi de hoc conſtat ſententia eſt nulla. vt. ff. de
ſupel. le. l. labeo. vbi vero nõ cõſtat ſtatur ſnie. vt. ff. de re iudi.
l. iudex. Si vero aliter eſt erratum: non ex defectu iudicis: ſz
partis non opponentis exceptiones legitimas puta ſolutio
nis vel alias: tunc an poſſit poſtea opponere. dic: vt dixi. ꝫ.
poſt Cy. iſta eſt diſtinctio mea que complectitur plura mem-
bra q̄ hic Jo. an. tangat poſt Ja. de are.

Ponit queſtionē incidentem.

Opponit in cõtrarium.

Ponit queſtiones.

¶ Cū in iudicijs erraᷓ an ratiõe talis erroꝛis reuoceᷓ ſententia. vide hic diſtinctionem. Ja. de are.

1 Querelaz poteſt vnus pꝛoponere de iniuſtitia alteri mi
niſtrata quando ſi caſus occurreret idem poſſet timere in p-
ſonam ſuam.
2 Purgatio vulgaris nõ eſt indicenda infamato.
3 Eccleſia intromittit ſe de iuriſdictione tempoꝛali: vbi ille abu
titur ad quem ſpectat.

Dilecti

Dilecti. Prima pars ponit cõuerſorum qrelã.ſcḋa dat iudicẽ ibi:manda
mus. ℭNo.p̃mo ꝙ oẽs iſti detulerũt qrelã:et
1 tñ nõ in ſingulos occurrerat iſte caſus ꝛ põt er
go vn⁹ qrelã ꝓponere de iniuſtitia alteri mini
ſtrata qñ ſi caſus occurreret idẽ poſſet timere i pſonã ſuã.ſi
cut ergo pñt inſtare ꝓuinciales.vt eis cõſuetudines laudabi
les obſeruẽtur.vt.l.obſeruare.ff.de offi.p̃cõſul.ꝛ le.ita pñt re
ſiſtere ne ſuperior dãnoſam ꝛ p̄iudicialẽ cõſuetudinẽ intro
ducat.vt hic.tãgit eñi oẽs lʒ nõ actu:tñ habitu. ℭScḋo no.
2 ꝛ ꝙ infamato nõ ẽ vulgaris purgatio indicẽda.q ei talẽ qrit
miraculo ſe ſubmittit.vt.ſ.igne calido:vel aqua frigida nõ le
datur.qḋ nõ niſi miraculoſe cõtingere põt.ſʒ nõ ẽ ſpandũ in
miraculis:q̃ de⁹ ſuo arbitrio reſeruauit.ꝛ ad q̃ nõ ferro can
dẽti:vel duello:ſʒ iuſtis orõib⁹ cõmouet.facit.l.nã ad ea.ff.
de legi.vbi ea q̃ facile ꝛ frequẽter accidũt.nõ q̃ raro conſyde
rãt iuris labores.ad hoc.l.antiq.ff.ſi qs here.pe.facit.l.cũ ad
pñs.ff.ſi cer.pe.vbi ad ſciẽtiã q̃ in hoim natura cõſiſtit debe
mus nos referre nõ ad naturã naturãtis.i.deum. ℭTertio
3 no.ħo.ꝛ ꝙ eccĩa intromittit ſe de iuriſdictione tp̃ali vbi ille
abutitur ad quem ſpectat.vt.s̃.qui ſi.ſint le.per venerabilẽ.
§.rationibus.

ℭDe iniurijs ꝛ dãno dato. Rubrica.

ℭDictum eſt.s̃.de varijs exceſſib⁹.ſʒ q ex eis frequẽter in
ferũtur iiurie:ꝛ dãna.Jdeo ſubmittit hãc rubricã.de iniurijs
ꝛ dãno dato.oiẽ eñi ex q̃libet crimine actio ciuilis ꝛ crimina
lis.criminalis datur ad penã infligẽdã.ſʒ ciuilis ad rei pſecu
tionẽ.vt.l.vlt.de priua.delic.ꝛ circa hoc vide qḋ no.Bar.i.l.p̃
tor.§.ſi dicat.ff.eo.ti.vbi habes differẽtiã inter actionẽ ciuilẽ
q̃ cõpetit ad vĩdictã.vt ẽ actio iniuriarũ.ꝛ illã q̃ cõpetit ad ꝓſe
cutionẽ rei familiar.habet ad materiã p̃me ptis rubrice.ij.q
vij.c.accuſatio.i ſi.xv.q.j.illud.xxiij.q.iij.c.inter qrelã.de ſecũ
da pte habet.xvij.q.iiij.c.diffinit.xxiij.q.vlt.peſſimã.de vtra
qꝫ habet.xxiij.q.ij.ꝛ.iij.p totũ.repetitur in.vj.hec rubrica.et
ſibi cõueniunt multa iura.vt hic in nouella.

1 ☞ Percutiẽs aliũ lapide ſiue pugno tenet ad medicinas ꝛ
operas quas ille in lecto iacens perdidit.
An teneatur vltra dãna ꝛ expẽſas.nu.3.
2 Deformitas ſi oriatur in facie ex lapide vel pugno an habea
tur rõ difformitatis.
4 Agens actione iniuriarum vel actione legis aquilie an tenea
tur exprimere quantitatem.

Alias icipit cap.iſtud.ſi rixati.

Si altercati. Jſtud.c.ſumptũ ẽ in li.
exodi.c.xxi. ℭNo.pri
mo:ꝙ q̃n hõ hoiem ledit.ꝛ de iſto hic.qñ hõ le
dit beſtiã.ꝛ de hoc.j.c.proximo.q̃n beſtia ledit
beſtiã.ꝛ de hoc.j.c.proxi.quando beſtia ledit he
ſtiam.ꝛ de hoc.j.eod.ſi bos.ꝛ iſtud.c.intellige quando quis
pcutit hoiem iniurioſe.ſec⁹ aũt ſi ſe defendẽdo:tũc eñi in nihilũ
1 tenet.vt.l.itaqꝫ.ff.ad.l.aq. ℭScḋo no.ꝛ ꝙ q lapide ſiue pu
gno alterũ pcutit tenet ad medicinas ꝛ opas.quas ille i lecto
iacẽs pdidit.nõ ſic in illo q in lite ſuccubuit:q dãna reſtituere
nõ tenet.ſʒ ipẽſas litis tñ.vt no.i.l.j.i ſi.ff.de alie.iudi.ꝛ in.l.
ſãcim⁹.C.ḋ iudi.p doc.vtrũ aũt ille q remiſit iiuriã poſſit age
re ad iſtas expẽſas.dic.vt in ſpec.de accu.§.i.v̄.qd ſi vulnera
tus.qualiter aũt tale itereſſe ꝓbabit.dic:ꝙ p iuramẽtũ.vt.j.e.
olim.ſm ħo.ꝛ hoc forte ꝓpter culpã.vt not.s̃.e.qḋ met⁹ cã.

Ponit queſtiones.

c.ſi. ℭꝛ Utrũ aũt ſi ex pugno vel lapide oriat deformitas in
2 facie habeat rõ deformitatis.dicit gl.ꝙ nõ in libero hoie:ſec⁹
in ſeruo in quo mihi teneris inquãtũ eũ deteriorẽ feciſti.vt.l.
3 ſi ſeru⁹ ſeruũ.ff.ad.l.aq. ℭSed hic qrit ꝛ vtrũ vltra dãna ꝛ ex
pẽſas teneat iniuriarũ.dic:ꝙ ſic.qḋ dic.vt.l.lex cornelia.ff.de
iniurijs.ꝛ.j.e.proximo.ꝛ an iuret in litẽ in iſta actiõe.dic:ꝙ nõ i
actiõe.l.cornelie.ſʒ p iudicẽ eſtimatio fieri oʒ:vt.ff.e.l.cõſtitu
tiõib⁹.ſʒ in actiõe ciuili:q̃ dat ex cõuitio vel iniuria hñ iurat i
litẽ.vt inſti.e.§.pena.ꝛ vide circa hoc.l.ptor edixit.§.j.e.ti.vbi
4 qrit Bar.poſt gl.ꝛ vtrũ qñ ago actiõe iniuriarũ vel actiõe.l.aq.
debeã exprimere quãtitatẽ.ꝛ tene ꝙ nõ.q quãtitas declarã
da ẽ p iudicẽ:nõ p ptẽ.vbi ergo p ptẽ eẽt faciẽda eſtimabit in
opib⁹ omiſſis.ꝛ expẽſis medicorũ ps deberet declarare in li
bello vt ipẽ no.i.l.iniuriarum.eo.ti.vbi vide per eum.

1 ☞ Fodiens foueã tenetur ſi qs in eam inciderit.
2 Cadauer aialis mortui remanet penes eum qui reſtituit pre
tium.
3 Pretium iumẽtorũ q̃ mortua ſunt venit in eſtimationem.

1 Si quis. No.primo ꝛ ꝙ fodiẽs foueã tenet ſi
qs i eã inciderit.qḋ intelligo:vt in.l.
q foueas.ff.ad.l.aq.ꝛ iſta auctoritas exodi moraliter
exponit ꝯ eos:q apperiũt dubia ſcripturarũ diuinarũ:q̃ po
2 ſtea inſoluta relinquũt. ℭNo.ſcḋo:ꝛ ꝙ q reſtituit p̃tiũ aialis
ſua culpa mortui illud cadauer remanet penes eũ.ſimiliter q
tenet reſtituere gregẽ vel arbores demolitas.Jlle ei demor
tue ad eũ ptinẽt.vt.l.agri.ff.de vſufru.ad hoc.ff.de cõdi.fur.
3 l.ſi furtiua.§.hõe. ℭTertio no.ꝛ ꝙ p̃tiũ iumẽtorũ q̃ mortua
ſunt venit in eſtimationẽ.ad qḋ aũt tp̃us eſtimatio referatur
vtrũ aũt ad tp̃us mortis.dic:vt in.l.ij.ff.ad.l.aq. vbi dr̃.ꝙ ex
primo capite fit cõputatio retro p ãnũ.ex tertio.j.xxx.dies.
qḋ declara vt ibi in glo.ꝛ loqtur iſte tex.qñ hõ dat occaſionẽ
dãni.qd aũt ecõuerſo.ſi aial nocet hoi puta mul⁹ fregit crus
agaſoni in taberna an dñs muli teneat.dic:vt in.l.ſi.ꝛ i toto
ti.ff.ſi qua.pau.fe.di.

1 ☞ Animal alicuius ſi dedit dãnum tenetur dñs qñ natura
li feritate hoc fecit.
2 Beſtia ab alio cõcitata ſi aliã occidat:an teneatur dñs eius.

1 Si bos. No.p̃mo ꝛ ꝙ ſi aial alicui⁹ dedit dãnũ
licet eñi aial nõ habeat nocẽdi aim:q
ſenſu caret.tñ ſi aliũ ledit tenet dñs qñ naturali feri
tate hoc fecit:puta equus calcitroſus calce percuſſit:vel canis
mordit.tenet eñi dñs aialis.qḋ ẽ verũ qñ ꝯ naturã inatã pau
periẽ dedit:ſec⁹ aũt ſi ab alio cõcitata.tũc eñi ille tenet.vt.l.j.§
ſʒ ſi inſtigatu.ff.ſi qua.pau.fe.di. ℭꝛ Quid autem ſi beſtia ab
2 alio cõcitata ipaʒ occidit.dic ꝙ dñs beſtie.q̃ primo aggreſſa
ẽ alterã nõ tenet.ſi aũt de hoc nõ cõſtat dicũt qdã ꝙ in dubio
ſemp ſupſtes tenet.q tanq̃ fortior p̃ſumit:ꝙ p̃mo aggreſſa
fuerit.Jo.an.dic.ꝙ in dubio neutra tenet.Jta no.in.l.j.§.cũ
arietes.ff.ſi qua.pau.fe.di.ꝛ facit ad q̃ſtionẽ ſi duo fecerũt pa
cẽ deide ſe inuicẽ aggrediũtur:ꝙ ſi apparet qs p̃mo aggreſ
ſus fuerit ad penã ille tenebit.ſi aũt de hoc nõ cõſtat quilibet
abſoluetur per no.hic.ꝛ dicto.§.cum arietes.

1 ☞ Dñs aialis tenetur de dãno dato noxaliter.

1 Si leſerit. No.primo ꝛ ꝙ dñs aialis tenetur
de dãno dato.qḋ intellige noxali
ter.vt in glo. ℭQuero ſi repio pecus tuũ dãs dãnũ i
nico:an poſſim retinere donec dãnũ reſtituas.videtur ꝙ ſic.
vt in.l.ratis.ff.de icen.rui.nau.glo.ſentit hic cõtrariũ.ꝛ bene
probatur in.l.quintus.ff.ad.l.aqui.ꝛ eſt ratio:q dño p̃dij eſt
conſultum alia actione:q̃ p retẽtionẽ.ꝛ ita not.Bart.in dicta
l.ratis.Sed ratio p̃cedens eſt multum generalis.ſequeretur
eñi:ꝙ habens rem pignori pro certo debito:non poſſet ipaʒ
pro alio debito chirographario retinere.ꝯtra.l.j.C.etiã ſi ob
chirogra.pe.ad hoc facit quod no.in.l.ſi non fortem.§.ſi cen
tum.ff.de condi.inde.vbi ſi res tua peruenit ad me ſine vitio
poſſum ipſam pro debito retinere.facit quod no.Cy.in.l.ſub
pretextu.C.commoda.

1 ☞ Jgnẽ mittẽs tenetur propter culpã p̃cedẽtẽ licet ignis
vlterius euagatus fuerit contra eius voluntatem.

1 Si egreſſus. No.primo ꝛ de illo qui mit
tit ignem licet enim ignis vl
terius euagatus fuerit contra voluntatem ſuam:
nihilominus tenetur propter culpam precedentem
ſi autem de contingentibus nil omiſit non tenetur ſm gloſſ.
quod exemplifica.vt hic in nouella.ſequitur.c.ſi quis domũ.

1 ☞ Reſcriptum per quod quis non trahitur vltra duas
dictas valet.
2 Libellus qualiter ſit formandus contra ciuitatem vel vniuer
ſitatem.
3 Petere poteſt quis in eodem libello damnum ꝛ eſtimatio
nem iniurie.
4 Bãnire ep̃m eſt cõtra libertatem eccleſiaſticam.
5 Judex reuocato pceſſu rõne nullitatis iudex de meritis cau
ſe debet de nouo cognoſcere.
6 Ep̃us an teneatur remittere rãcorẽ ꝛ oẽ odium.
7 Confeſſus generaliter oĩa peccata ſua clerico an videatur in
iuriam remiſiſſe.
8 Dñs ſi bãniat iniuſte vel diffidet aliquẽ q multa mobilia ꝛ i

mobilia in ſuo diſtrictu habebat que per alios occupata ſunt
an teneatur de omnibus ſic occupatis.

5 Reformatio facta ſuper diſcordia ciuili: intelligitur de criminibus criminaliter intētatis.

Olim. Secularis poteſtas que clericū bānivit: ad eſtimationē iniurie expēſarū et dānorū per eccleſiaſticū iudicē cōdēnatur. et duo facit. irritat pceſſum delegati quē ſecūdo reuocat et
cauſam diffinit ibi: quare. ¶ No. primo ex textu cōiūcta ſub-
1 ſcriptione ꝙ valet reſcriptum per qḋ qs nō trahit vltra duas
dietas. licet extra prouinciā cauſa cōmittat. de quo no. Jo. an.
2 ſ. de iudi. c. ſi. in prima glo. ¶ Scḋo no. ꝙ proceſſus formatur ꝯ poteſtatē cōſiliarios et ppſm. et ſic in pceſſu formādo ꝯ vniuerſitatē nō reqrit expſſio pſonarū. ſed ſufficit dicere cōtra ppſm. ex quo argue ꝙ vniuerſitas obligat ex delicto de qno dixi. ſ. de ſimo. c. dilect9. ¶ Tertio no. ꝙ iſte epus feſulanus egit ad dāna et iniurias irrogata ſibi et eccliis. nā ad ipſum ſpectat proſecutio iniurie ſuis eccliis irrogate: ſicut pro iniuria irrogato clerico: dñs enī patitur iniuriaꝫ per ſubditos ſicut dñs cū iniuria famulo irrogat in cōtumeliā ſui: vel in cōtumeliā ciuitatis. vt. l. j. §. idē ait. ff. de iniurijs. per bar. cū q no
3 cētē. §. ſi iniuria. ff. co. ti. ¶ Quarto no. ꝙ pōt qs in codē libello petere dānū et eſtimationē iniurie. licet enī vna cōpetat ad rē familiarē altera ad vindictā. vt. l. ptor. §. ſi dicat. ff. e. cuꝫ vtraqꝫ dr ciuiliter intētari. ciuilis aūt et criminalis cumulari nō poſſent. vt. l. iterdū. ff. de iudi. imo tex. alibi dicit ꝙ plures iniurie ſunt ſimul neceſſario cōiūgēde. vt. l. ptor. §. ſi ī plures
4 ff. e. ¶ Quinto no. ꝙ eſt ꝯ libertatē eccliaſticā bānire epm. et iō tales efficiūtur de foro eccleſiaſtico. vt hic pꝫ. et in. c. cū ſit generale. ſ. de fo. cōpe. et de pena iudicis ſingularis bānictis epm. vide hodie caſum in cle. ſi qs ſuadēte. de penis. aduerte tn̄ ꝙ talis pceſſus ē ipo iure null9: ſiue ſciebat illū clericū ſiue ignorabat. et etiā ſi cōi opinione p laico habebat. vt not. Jo. an. in regula. ſciēti. in mercurialib9. facit qḋ not. xxiij. q. viij. c.
5 cōuenior. ¶ Sexto no. ꝙ reuocato pceſſu ratiōe nullitatis iudex de meritis cauſe: dꝫ de nouo cognoſcere. et qḋ iuſtū fuerit iudicare. vt hic fecit papa: et in codē pceſſu videtur: ꝙ hoc peti poſſit. ſ. ſniam tāꝙ nullā reuocari: et qḋ iuſtū fuerit decerni: ſicut hic factū fuit: ꝙ de cā appellationis nō dubitat. ſ. de teſta. c. raynutius. et raynald9. ¶ Septimo no. ꝙ papa hic taxat eſtimationē iniurie. epo irrogate ratione bāni et cumulat eſtimationē expēſarū dānorū et iniurie ſimul pōt etiā diuiſim ſup his iudicare et etiā cōiūgere: vt hic pꝫ. hāc. q. no. Cy. C. e. l. ſi nō cōuitijs. in. xij. q. et Bar. in dicto. §. ſi inibi plures. et ꝙ taxatio iniurie ſpectet ad iudicē. et an certa quantitas debeat exprimi in libello: et ad qḋ tpus iudex debeat ſe referre an ad tpus ſnie vel iniurie irrogate ſi pſone cōditio variat. dic: vt ī
dicta. l. iniuriarū. per Bar. ¶ Querit Jo. an. hic an epus teneat
6 remittere rancorē et oē odiuꝫ. vt. C. de epi. et cle. l. ſi qs in hoc genus. Jn cōtrariū facit. c. ſolēnitate. lxiij. di. dic: ꝙ iniuria plato vel clerico irrogata tolli pōt tacite vel expſſe: ſed quātū ad eccliaꝫ nullo mō. et ſic loqt. c. ſolēnitate. rācorē āt aī vr ꝙ qlibet remittere teneat. xc. di. c. ſi qs ꝯtriſtat9. xxiij. q. iiij. c. ſi illic. et xlv. di. c. q emēdat. odiū enī null9 tenet in aio retinere: vt patet. xxiij. q. iiij. c. cū in lege. et lxxij. di. cū adrian9. vbi de hoc quātū ad fm an tacite videat remittere p ſalutationē: oſculū et locutionē. vr intelligi ꝙ nō. poſtꝙ ſemel mot9 et turbat9 extide fuerit: et iniuriā ad aim reuocauerit faciēdo citari iniuriantē: vel litē cū eo cōteſtādo. Jta vr hic dicere Jo. an. ¶ Utrū aūt in remiſſione ſufficiat remiſſio patiētis tm̄: vel reqrat cōſenſus vtriuſqꝫ. dic: ꝙ ab initio ſufficit diſſimulatio. vt remiſſa videat: ſed ex poſt facto. i. ex quo ad aim reuocauit reqrit pñtia ptis. vt no. inſti. de re. diuiſi. circa fi. bar. dicit ꝙ etiā ſine pñtia tollit actio iniuriarū. vt. l. nō ſolū. §. iniuriarū. ff. e.
7 vbi etiā tāgit ꝙ vtrū ille q generaliter ꝯfeſſus ē peccata ſua pſbytero videat iniuriā remiſiſſe. dicit ꝙ nō. ſed rācorē tm̄. et addit dubitatiue tm̄; ꝙ nō teneat remittere: niſi q intulit iiuriaꝫ
8 hoc ab eo petat. ¶ Ultimo no. ꝙ ſi aliqs dñs iiuſte bāniat: vel diffidat aliquē q multa mobilia et immobilia in ſuo diſtrictu habebat: q̄ p alios occupata ſunt tenet dñs bāniēs de oibus ſic occupatis. quod dic: vt no. Jnno. in. c. vlt. ſ. quod metus cauſa. et probat per iſtum tex.

Ponit queſtiones.

1 ¶ Ciues inferunt inuicem ſibi multa dāna propter diſſentiones.
2 Procurator ſimpliciter ad petendum conſtitutus an poſſit ſolutionē recipere a ſpōte ſoluente.
3 Damna et expenſe qualiter differant.
4 Teſtator dānauit heredē vt daret tytio vnū podere recepto prius a tytio quidquid ipſe teſtator expēderat in pdicto podere: an tytius teneatur ad pretium podere.

Jn noſtra. Qui iurāt reſtaurationeꝫ dānorū nō petere: expenſas repetere potuerūt. et ſunt due partes. Jn pma decīſa cōſultatio. Jn ſecūda rnſio ibi: cū igitur. ponit Ho. caſum. ꝙ cū olim eſſet diſcordia inter ppſm et milites brixieñ. multa dāna ſibi inuicem intulerūt: multi etiā ex ipis p ſuis ptib9 expēſis fecerūt. tādē pace facta cū dānificati ex vtraqꝫ pte ſibi peterēt ab altera dāna reſtitui. Cōe vidēs ex hoc iminere pieulū: vl hoc ſibi nimis onerofum: ſtatuit ꝙ null9 ſup dānis agere poſſet: in hoc oēs iurauerūt. verū cū poſtea peterēt expenſas obijciebat eis iura- Casus capituli.
1 mētū. dr ꝙ nō pōt obijci. ¶ No. primo ꝙ ppter ciuiles diſſentiones ciues inuicē ſibi inferūt multa dāna. et dicit tex. ꝙ licet nō tēdāt ad totale exitiū ciuitatis: tn̄ ex hoc res publica multū ledit. vt. l. ſi qs ingenuā. §. in ciuilib9. ff. capti. et idē qñ vna ciuitas pugnat ꝯ alterā. Jnter captos enī in tali guerra nō habet locū ius poſtliminij q2 capti nō ſiūt ſerui vt ibi: nec bona occupātiū: ſed actio ſalua manet ad dāna illata. vt probat hec litera. et vide ad hoc qḋ dixi. ſ. qḋ metus cauſa. c. j. et c. ij. de op. no. nū. p Jnno. et ſ. de reſti. ſpo. olim. ¶ Scḋo not. ꝙ ſtatutū editū de nō recipiēdis vl petēdis dānis illatis fuit generaliter approbatū. et aduerte q2 ex litera colligit duplex intellect9. prim9 eſt ꝙ ſtatutū fuit edictū de nō petēdo vel recipiēdo a cōi damna illata: quaſi cōe teneat reficere iſta dāna a ſingulis hincinde illata. quo iure aūt ſiue actiōe cōe. primo caſu dicā. j. Secūdus intellect9 eſt ꝙ ſtatutū fuit editū a cōi de nō petēdo vel recipiēdo dāna. quomō aūt cōe hoc facere potuerit et tollere actiones ſingulis acqſitas etiā. j. dicā. et ſꝫ primū intellectū iſta dictio a cōi etc. determinat a pricipio recipiēdo vel petendo. fm aliū ſupra pximū determinat a pricipio edito. ¶ Tertio collige: ꝙ petere et recipe ponunt hic
2 vt diuiſa. ergo pcura. ſimpliciter ad petēdū cōſtitut9 nō vr ꝙ poſſit ſolutionē recipe a ſponte ſoluēte. qḋ dic. vt. l. nō ſolū
3 ff. ſo. ma. ¶ Quarto no. ꝙ dāna et expēſe hñt ſe vt diuerſa [a]
a dānū enī ē diminutio patrimonij facta p nocumētū alicuius. vt. l. iij. ff. de dā. infec. Sed certe iſta diffinitio adaptatur etiā ad expeñ. in qb9 etiā verſat diminutio patrimonij et dānificatus ſit q illas fecit. dicit Jo. an. ꝙ iō nō excludūtur expēſe: q2 fuerūt facte de mādato cōitatis q̄ debite ſunt. de pcura. cum p cauſa. vel dic ꝙ fuerūt facte p bono concordie. de pben. niſi eſſent. et hec pōt eſſe ratio: quare nō includūtur ſub verbo dā-
4 norū. ¶ Formo hic vnā qſtionē. ꝙ teſtator dānauit heredē: vt daret tytio vnū podere recepto prius a tytio qdqd ipe teſtator expenderat in pdicto podere p aliqḋ tpus ante iſte teſtator emerat hoc podere centū flor. an iſte tytius nō ſolum ad expēſas factas in podere ptiū teneat. dico ꝙ nō. q2 ſicut appellatione dānorū nō includūtur expēſe: ita expēſorū appellatione. non venit rei ptiuꝫ. caſus eſt in. l. qb9 diebus. §. j. ff de cōdi. et demō. ¶ Opponit ꝯ primū intellectū: fm quē cōe tenebat ad dāna a ſingulis illata. ꝯ vniuerſitas nō dꝫ teneri ex delictis ſingulorū: ſicut nec econuerſo. vt. l. ſicut municipiuꝫ. §. j. ff. qḋ cuiuſqꝫ vni. no. ſicut nec noui incole ad antiqua debita. C. de accu. l. pudendū. li. x. ſo. Jnn. hic fatetur ꝙ vniuerſitas nō tenetur. ſꝫ ſinguli dāna dātes. ſed hic vniuerſitas ſuo generali ſtatuto obligauerat ſe ad iſta dāna reſartienda. vnde generali ſtatuto cōtrario de quo in tex. illā obligationem ſuſtulerūt. j. de regu. iur. c. j. pōt ergo obligatio vigore ſtatuti cōtracta cōtrario ſtatuto diſſolui. qḋ ē no. ſecus credo ſi ſe vniuerſitas obligat ex cōtractu p ſuos adminiſtratores. tūc enī nō videt in eius ptāte recedere a cōtractu: ſicut nec priuata pſona. vt. l. ſicut. C. de ac. et obli. et. c. i. ſ. de pba. vel pōt dici: ꝙ iō fuit ſublata: q2 generaliter cōſenſerūt. ſed hoc verbū generaliter non includeret pupillos minores: et mulieres quib9 damna forte fuerūt illata et ad cōſimilia nō vocātur. Jdeo pma melior. ¶ Scḋo ꝯ fm itellectū op. et vr ꝙ vniuerſitas nō poſſit p ſuū ſtatutū tollere actiones qſitas ſingulis dānū paſſis. vt. l. id qḋ noſtrū. de re. iur. obligatiōes enī ſunt de iure gētiū q̄ nō vidētur ſtatutis patrie tolli poſſe: vt no. Jnno. ſ. de cōſti. q̄ in eccleſiarū. So. dicit Jnno. in hoc ſtatuto ſinguli cōſenſerūt vel potuerūt hoc ſtatuere ī coꝝ pudiciū p bono pacis: vt no. in dicto. c. q̄ in eccleſiarū. Sed hec ſolutio Jnno. nō tollit mihi dubiū de obligatiōib9 qſitis mulierib9: minorib9: furioſis: pdigis: q nō cōſenſerūt ſtatutis an dāna eis illata veniāt in iſta generali remiſſione. ratio ſua: que fundatur in ſingulorum conſenſu facit: ꝙ non. Jn contrarium facit: quia ſtatuto ge-

[a] ¶ Ut diuerſa. Adde lā frā. l. §. expēſe. i pncipio ō pb. roma. ſing. cexliij. ī cipi. nunqd appellatiōe dānorū. panor. hic. nu. j. ṽ. ſtatutū. philip. fran. in. c. diſpendia. nu. 9. in ṽbo dāna. ō reſcrip. li. vj. bal. i. l. terminato. de fruc. et lit. ex pē. alex. i. l. j. de alie. ind. mut. cā. fac.

Opponit in contrarium.

tuto generali ligātur oēs.vt.l.ſi.de decre.ab or.fa.dico.ꝙ ci-
uitas pōt hoc facere faciēdo.l.generalē:nō cōtra certā pſonā
vt eſt caſus in.l.auctio.de priuile.credi.vbi Bar.z.l.vēditor.§.
ſi cōſtat.cōia pdi.facit qd no.in.l.ij.C.q ſit lon.cōſue.ergo et
5 ſtatuto ſicut ex ipo ſe tuētur.S.de reſti.in inte.c.ſi.Thabui hic
ſenis de facto qſtionē talē ſedata qdā ciuili diſcordia z guer-
ra q viguerat inter ciues facta fuit qdā reformatio:ꝙ de cri-
minib⁹ retrocōmiſſis tpe guerre nō poſſent officiales cogno
ſcere:poſt dictā reformationē repit qdam ciuis aialia ſua ra
pta tpe guerr penes aliū:q repetit.ſz obijcit ſibi reformatio.
qritur qd iuris dicebā:ꝙ dicta reformatio debebat intelligi:
ꝙ nō poſſet cognoſci de criminib⁹ criminaliter. Ciuiliter ve
ro vr ꝙ poſſit.qr in dubio fiſcus ſiue cōe vr remittere ius ſuū
nō ius ſingulis qſitū.ad hoc facit qd no.Bart.poſt glo.in.l.
venia.C.de i ius vo.vbi dicit ꝙ qſi curia cōpouit de delictis:
nō pōt hec cōpoſitio fieri in pīudicium ſingularis pſone:cui
eſt ius qſitū.ad hoc facit qd no.Bart.in.l.q rome.§.flaui⁹.ff.
de verb.ob.p hoc facit hec litera:q de dānis illatis hincinde
ſpāliter mētionē facit.z tū crederē:ꝙ ſi vn⁹ occupaſſet res vl
bona alteri⁹:teneret reddere non obſtāte tali ſtatuto.ad hoc
facit.l.ab aurelio.ff.de lib.le.cū ſimilib⁹ iurib⁹:qbus cauetur
ꝙ generalis tranſactio vel compoſitio non extenditur ad re
liqua:que quis deprehenditur poſſidere.

De penis. Rubrica.

Quia pro delictis de qb⁹ pmiſit pene debētur: id ſubijcit
rubrica de penis ad materiā facit.xxij.di.c.q̄q̄.in ſi.z.lxxxi.
di.p totum.xi.q.ij.c.in antiquis.cū tribus ſeq.xxiij.q.iiij.et
v.p totū.z vj.q.vj.per totum.repetitur in.vj.z cle.z cōueniūt
multa iura:de quibus hic in nouella.

1 Delicta ſepius cōmiſſa grauius puniuntur.
2 Iudex ſi fecit aliquē citari ſub certa pena in iudicio ne reſpō
dēdū poſitionibus:nō poterit penā imponere niſi ter.
3 Subtrahēs plures res an dicatur cōmittere plura furta vel
vnum.

1 Sane. No.primo ꝙ delicta ſepius cō-
miſſa puniūtur .pone exēplū.de
c.j.de excep.li.vj.vbi ſepius opponēs exce-
ptionē z deficiēs ſepius cōdēnat in expen-
ſis.fin Io.an.tu pone.vt no.in.l.nūq plu-
ra.ff.de priua.delic.z habet locū iſte tex.in
foro iudiciali.z etiā in penitentiali.vj.q.j.c.
ſimitare.vbi no.an quis toties debeat penitere quotiēs forni
catus eſt etiā cū eadē muliere.ad qd vide qd not.in ſpe.de ſē.
pla.ad fi.z de cōtu.§.fi.v.ſed pone.an aūt hoc habeat locum
in cōtractib⁹ quoties qs cōtrafacit:toties incidat in penam.
dic:vt no.Bar.in.l.ſi ſic.ff.de v.ob.z.xxv.q.ij.c.ſi eccle.z.S.de
arbi.c.dilecti. Opponit.z vr ꝙ delictū ſepius iteratū non
puniat:niſi ter in āno.vt.C.de mō mul.l.fi.ſo. Io.an.fatetur
oppoſitionē:ſed min⁹ pfecte.z id alibi dicit:ꝙ aliud in pena:
vt hic.aliud in multa:vt in cōtrario.Ita not.in.l.qcūq.C.de
ſeruis fugi.Bar.dicit ꝙ aut cōtumacia cōtinuatur circa idē:
z tūc iudex non poterit mulctare:niſi ter. Itē ſi circa diuerſa
2 ar.dicto.l.nūq.pōe exēplū. Iudex fecit citari i iudi.aliquē
ad reſpōdēdū poſitionib⁹ ſub certa pena.z iterū fecit eū cita
ri.nō pōt penā imponere niſi ter.Sed ſi in diuerſis cauſis ci
taret quoties cōtumax eēt toties puniri poſſet.z ita no bar.
in dicta.l.nūq.vbi videas.z aduerte ad ea q ibi no.p intelle-
ctu hui⁹.c.dicit eñ.ꝙ qñq plura delicta inferuntur ex pte cō
mittētis z recipiētis circa pſonā.puta pcuſſi aliquē pluribus
pcuſſiōib⁹:tūc an puniar ex oib⁹:dicit ipe ꝙ ſic.qr tēdunt ad
diuerſos effect⁹:licet ſint eiuſdē ſpēi.vt.l.iij.ff.de ter.moto.z
hoc ē verū qñ iſta vulnera nō tēdūt ad vnū z ad eūdē effectū
puta ad mortē.tūc eñ cōfundūtur.z agit de occiſo ſi eēt ma-
ior pena homicidij : q vulnerū pcedētiū.vt.l.illō.§.fi.ff.ad.l.
aq.qñq tū tenet qs d vulnerato z occiſo:puta vulneraui:dei
de ex interuallo vulneraui z occidi.teneor eñ de pmo vulne-
re:z de morte ſequuta.vt ibi no.Bar. Itē pone exēplū de de
licto z reiterato in adulterio:vt ſcz pluries cōmiſſuz pluries
fiat cōdēnatio.Sz oppones eū i homicidio z adlterio z alijs
criminibus vbi nō ſit pena reiterabilis nō vr ꝙ debeat qs ſe
pi⁹ cōdēnari.cū nō poſſit qs pluries decapitari:vel mori.er-
go ſcda ɔdēnato nihil addit ad pmā.nō ē ergo ſup vacuo p
ferēda:ſicut nec cautio iterponēda q nō pteōmitti vt.l.ſtipu
latio.§.diu⁹.vt l poſ.le.z.l.nō cogēdū.§.falui⁹.de pcura.ſol.
dicit ꝙ licet pena nō ſit reiterabilis:tñ pt reiterari ſnia: ſicut

Opponit in cōtrarium.

dicim⁹ i ſnia excōis.S.de iudi.c.itellexim⁹.qrēdū.z eſt vtile vt
pluries oriat ius accuſandi.vt ſic i quolz crimine iterato inci
piat noua pſcriptio: nō a tpe pmi.vt.l.mari.§.ſex mēſiuz.de
adul.z.l.diutino.de peñ.z hec cū plura delicta cōmittūt i pſo
nā. Quid aūt ſi in reb⁹ puta ſubtraxit aliqs mihi plures 3
libros:an dicat cōmittere plura furta vel vnū.dic ꝙ vnū.vt.l.
cū q.§.idē dicit.de fur.z ibi Bar. Itē qñq ē vnū delictū ex p
te faciētis:ſz ē pluralitas ex pte recipiētis.puta pcuſſi aliquē
cū forfice vel bidēte:an teneor de vno vel plurib⁹ vulnerib⁹.z
dic:vt.l.ſi gemina.ff.arbo.fur.ce.vel pone ꝙ vn⁹ aggreditur
plures:vtrū qlibz poſſit agere.vt pena inferat iſolidū ex pe
na vni⁹ cuiuſq.diſtigue plene p Bar.vt l.l.iij.§.ſi ad plures.
ff.de ſepu.vio.z ibi qd ecōuerſo.qñ plures inferūt iiuriā vni
in quo nō ē dubiū:ꝙ oēs tenētur.qd dic plene p eū in.l.ſi in
riga.ff.de ſicca.z pdicta ſunt vera.vt dixi in delictis q reitera
tionē recipiunt. qñq ē vnū delictū cōtinuatū.z dic:vt ipe no.
in.l.inficiādo.§.infans.de fur.vbi cōtinuatio tpis nō īfert ne
ceſſario plura delicta.qualiter aūt cognoſcat an ſint plura de
licta:vel vnū.ibi Bar.alto ſtylo pſeqtur:ibi oino videas.z de
iſto delicto cōtinuato facit qd no.in.l.cū q.§.i pplarib⁹.ff.de
iure iur.z in cle.j.de cōſan.z affi.z.S.eo.ti.nō dz.qñ aūt plura
delicta cōmittuntur verbo dic:vt.ff.de iniur.l.itē apud.§.ꝙ
adijcit z.l.vnū.de teſtis.de oib⁹ iſtis remiſſis ad Bar.poſſes
facere iſtud.c.valde pulcrū z repetibile:qd als facies.z de gra
uamine cōtinuato vel reiterato vide vnū verbū Baldi.in ma
teria appellationis.in.l.ij.C.de epi.au.vbi an poſit⁹ in carce-
rib⁹ poſt.x.dies poſſit a dicto grauamine.appellare.dicit eī:
ꝙ ſicut in tortura a pñti tortura ſemp appellat licet retro nō
appellauerit:ita in carcere qr grauamē infertur nūc.vñ in ſuc
ceſſiuo grauamine nō currit tpus appellādi.z dicit ipe ꝙ eſt
opi.ſpe.in ti.de app.qd verbū no.ſi verū ē de quo dubito:qr
ſeqret ꝙ ex cōdicat⁹ q nō appellauit.j.x.dies.ſemp poſſz appel
lare. Itē ꝙ cōdēnat⁹ ad ppetuū carcerem:vel ad aliquod fa-
ctum habens cauſam ſucceſſiuam:puta ad ſcribendum librū
ſemp poſſet appellare.quod eſt falſum.

1 Eps poteſt agere pro iniuria clerico irrogata.
2 In homicidio vltra penam mortis tenetur quis ad penā pe
cuniariam pro iniurijs illatis.
3 Pena exacta p epiſcopum rōne criminis cui applicetur.
4 Pena impoſita a conſtitutione ciuili vel canonica cui appli-
cetur.

Preſbyteri. Dicit qd ſit faciēduz de pe
na quā ſoluit interfector pſ
1 byteri. No.primo. ꝙ eps pōt agere[a] p iniuria
a clerico irrogata.ij.q.j.c.i primis.z.j.de ſen.ex.c.cō
2 tingit.ſup prima gl.p.Io.an. Scdo no. ꝙ i homicidio vl
tra penā mortis tenet qs ad penā pecuniariā p iniurijs illa
3 tis. Tertio no. qd ſiēdū de pena exacta p epm ratiōe cri
minis:qr nō dz eps ipſas iburſare:nec lucrari.z ideo nō vr ꝙ
poſſit ipas remittere.de quo p Io.an.S.d offi.de le.c.niſi.de
bēt ergo pene in vtilitatē ecclie cōuerti ſm gl.hic z idē Goff.
S.c.pxi.allegat de ſimo.c.audiuim⁹.ar.D.ꝙ debeat paupib⁹
erogari.in.l.j.C.de ſeruis nup.vbi dr:ꝙ vbi de correctōe mo
4 rū agit rō fiſci nō ē hñda.ad idē in dicta.l.ij.C.de epi.audi.
hic ē declarādū cū cōſtitutio ciuilis vel canonica ponit penaz
cui applicet iſta pena:an pti vel fiſco.dic ꝙ qñq.l.iponēs pe
nā introducit actionē:qñq accuſationē: qñq ſimpliciter lo-
qtur. primo caſu regula eſt:ꝙ applicetur parti vt.l.ſi cui.de
verbo.ſignifi.z.l.iij.circa principiū.de ſepul.vio.z.l.ſi quis id
quod.ff.de iur.omnium iudi.fallit.ſi in .l.aliter exprimetur
vt.l.agraria.de termi.mo.z.l.fi.ff.de iure fiſci. quandoq in-
troducit accuſationem etiam tunc applicetur fiſco .vt.l.mul-
ctarum.C.de modo mulc.z.x.coll.que ſint regalia.c.j.facit ad
hoc.l.iij.de ſepul.vio.niſi aliud exprimeretur.quādoq.l.ſim
pliciter loquitur:z tunc in dubio videtur inducere accuſatiō
z tunc penam fiſco applicandam.facit quod no.in.l.quicūq.
C.de ſerui.fu.z vide quod no. Ioā.and.in.c.irrefragabili.S.
de offici.ordi.Alibi ſi bene recordor poſui hanc diſtinctionē.

[a] Eps pōt agere.Add. doct.S.in.c. dilectis. de app.z ſpec. in tit.de ap pel.§.j.verſ. penul.z ibi: bal.i apoſt.

1 Pena pecuniaria non eſt exigenda per iudicē eccleſiaſti-
cum pro delictis.
2 Iudex qui non poteſt ſuper pena diſpenſare:nō poteſt ipaz
commutare.

Licet. Archidiaconi:et alij plati in criminī-
bus diſpenſare non poſſunt vbi alia
pena a iure ſtatuitur:pecuniariaz nō poſſunt im-
ponere.z duo facit.pmo ponit Archidia.actōes

repꝛbẽſibiles.ſecũdo mãdat illos inhiberi:⁊ cõpeſci ibi:mandamꝰ. ¶ No.primo ꝙ hic ſcribit archiep̃o ſup correctiõe exceſſuũ cõmiſſoꝝ in dioce.ſuffraganei.⁊ hoc ideo quia ep̃us erat negligens vel erat notoriũ.qḋ dic:vt no.Jo.an.ſ.de cle.non
1 reſi.ex frequẽtibꝰ. ¶ Scḋo no.ꝙ ꝓ delictis nõ eſt pena pecuniaria exigenda ꝑ iudicẽ eccl'iaſticũ.de quo in glo.quã no.
2 ꝑcipue illo vbũ ꝙ iudex q nõ põt ſup pena diſpẽſare nõ põt ipſam cõmutare.alr̃ ſecus.In qbꝰ aũt caſibꝰ cõmutare poſſit penã a iure ſtatutã,dic:vt plene no.in.l.qd ergo.§.pena grauior.ff.de his q no.i fa.⁊.l.ſi ſeuerior.C.eo.ti.⁊.ſ.de cõſti.c.j.⁊ de materia huiꝰ gl.vide.xxiij.q.v.ſi vos.⁊.xxiiij.di.c.ſi.⁊ per Ho.in ſumma de off.ordi.§.qd ptinet.⁊ de homici.ꝑ hũani.li.vj.⁊ hic dicit Jo.an.ꝙ ad ſuſpitionẽ auaritie tollẽdam iudex eccl'aſticus penas pecuniarias cõuertat in pias cauſas, de quo per Jo.an.in dicto.c.irrefragabili.vbi dixi.

1 Litigare volens debet conſulere peritiores:⁊ veritatem dicere.
2 Peritus ſi dixit ꝙ litigans habet iuſtam cauſa;⁊ ſuccubuit an teneatur.⁊ nu.3.
4 Pars illicẽtiata recedit ſi poſtea ſuperueniat contumax ⁊ accuſat eum qui deceſſit.an ei cõdẽnabitur.
5 Juramentum calũnie an excuſet ab expenſis.
6 Victus victori an ſemper condẽnetur in expenſis.
7 Judex debet pronuntiare pro abſente ſi reperitur eum fouere iuſtam cauſam.

Alumniam. Etia in pecuniarijs cauſis victꝰ cõdẽnat in expenſis.vnũ caſum excipit:⁊ primo legẽ recitat:quã ſecundo approbat ibi:qm̃.vnũ caſum
1 excipit ibi:niſi. ¶ No.primo ꝙ temere vel calũnioſe litigãtes a iure multifariam cohercent.facit qḋ no.i ꝓemio inſti.d ergo q litẽ inſtituere intẽdit conſulere pitiores ⁊ veritatẽ narrare.q ex facto ius oritur.ff.ad.l.aqui.ſi ex pla-
Ponit queſtiones. gijs.§.inclino. ¶ Quid ergo ſi pitus dixit ꝙ habebat iuſtã
2 cauſam:ſed tñ ſuccubuit.dicit Ho.ſi veritatẽ tacuit de ſe conquerat.de re.iur.qḋ qs.Si ignorauit:q veritas latuit.q forte in alterius loco ſucceſſit nõ obligat aduocatꝰ:q nõ eſt i culpa.ſ.de cõſti.c.ij.⁊ principalis abſoluit a cõdẽnatione expenſarũ:ex quo repitur habuiſſe iuſtã cauſam litigãdi.vt.l.qui i adnũdinas.ff.de re.iur.⁊ hic.ꝙ ſi totũ expreſſit:⁊ aduocatus ſcienter illã expreſſit:obligat aduocatus inſolidũ ad dãnũ ⁊ intereſſe.vt.l.nõ eſt ignotũ.C.de admi.tu.Ide ſi clientulus negligẽtia vel imperitia aduocati pdidit cauſam bonã qua habebat.ar.ſ.de emp.⁊ ven.c.ſi.cũ cõcor.⁊ de eta.⁊ qua.c.ad aures.Jo.an.no.hic ꝑ Inno.ꝑ q̃ſtiones ordinat et remittit. ⁊ primo an cõtumax poſſit cõdẽnari ſine alia citatione.circa qḋ vide qḋ no.Bar.in.l.j.§.ſi ad diẽ.ff.de remi.⁊ in ſpe.in ti.
3 de cõtu.§.iiij.in ſi.⁊ ꝑ archi.de confeſ.c.ij.li.vj. ¶ Scḋo q̃rit quid ſi poſt cõdẽnationẽ vel ante apparet de impedimento: an poſſit cõdẽnari vel cõdẽnatio reſcindat.circa hoc vide qḋ
4 no.Inno.ſ.de dila.c.ij.⁊ in.c.vlt.de eo q mit.in poſ.facit qḋ not.in.l.imperatores.ff.de priuile.credi. ¶ Tertio q̃rit qd ſi ps pñs illicẽtiata receſſit.⁊ poſtea ſupuenit cõtumax an ille q diſceſſit ↄdẽnabit huic ſupuenienti eiꝰ cõtumaciã accuſanti.⁊ ꝙ ſic:huic adde qḋ no.Bar.in.l.añ kaleñ.de v.ob.⁊ no. bene verbũ Inno.hic ꝙ nõ ſolũ ille qui cõparet d expectare licẽtiã a iudice:ſed etiã ſi iudicẽ nõ reperit ꝓ tribunali : d ipm̃ expectare:ſi eſt in loco ꝓpinquo.⁊ ipe venit a lõginquo. ⁊ pleniꝰ iſta dicta ⁊ materiã expẽſarũ vide.ſ.de do.⁊ cõtu.c.ſi ne litibꝰ.⁊ de ap.c.ſepe.⁊ de pcura.c.auditis. ¶ Querit Jo.
5 an.an iuramẽtũ calũnie excuſet ab expenſis.⁊ Jo.an.ꝙ nõ ꝓbat primo ꝑ hãc decre.in qua p:ꝙ ſit cõdẽnatio expẽſarũ nõ ſolũ ꝓpter calũniã:ſ etiã ꝓpter temeritatẽ.potuit eñ nõ calũnioſe ⁊ tñ temere litigare.ij.q.iij.§.vlt.v.ſi aũt.ſecũdo ꝓbat.q.l.dicit victũ victori in cã pecuniaria cõdẽnari alia.l.dicit:ꝙ i qualibet cã iurat de calũnia.ſi ergo iuramẽtũ excluderet iſtũ cõdẽnatũ:fruſtra diceret ipm̃ cõdẽnari in expenſis imo eſſet q̃dã repugnãtia.⁊ hoc dicit habere eqtatẽ ex eo maxime:q vr̃ experiẽtia litigãtes valde facile in iuramẽto calũnie ꝑſtãdo.graue ergo eſſet ꝑ hoc victorẽ dãnificari forſitan in magna ſumma expẽſarũ.⁊ hoc tenet Bar.in.l.j.in.ij.columna.ff.ad turp.vbi vide qd iuris ꝑ eũ ſi i pte cauſe fouet iuſta
Nota ꝑ intellectu.l.ꝓperãdũ.§.⁊ ſi qdẽ.C.de iudi. cauſam:⁊ in parte nõ.⁊ quid iuris in cauſa criminali:q̃ plene
6 dixi in dicto.c.ſinẽ. ¶ Ultimo q̃rit dicitur hic ꝙ victꝰ victori ↄdẽnat in expenſis:niſi ferat ſententia ꝓ abſente.q̃ro ergo quid erit dicto caſu.dicit hic gloſſ.ſi.ꝙ tunc victus pñs ſumptus ſuos de cõdẽnatione deducet;q̃ ſunt verba textus in.l.
ꝓperãdũ.§.⁊ ſi qdem.C.de iudi.q̃ verba intellige duobꝰ modis.primo:ꝙ ſi in cauſa principali reus qui ſemp fuit pñs in iudicio d cõdẽnari actori abſẽti ⁊ cõtumaci in.x.flore.de hac cõdẽnatione deducat quatenus victus in cauſa expẽdit.vt ſi quinq expẽdit in reliquis quinq ↄdẽnetur.Secũdo modo intelligitur:ꝙ iſta deductio ſiat de expẽſis factis ab abſente. p exẽplũ.actor abſens expẽdit.x.reus pñs expẽdit quinq. cõdẽnabitur reus actori in ſolu.quinq.ſit ergo hincinde condẽnatio expẽſarũ.⁊ de ſorte principali nihil deducitur.⁊ iſtã
7 opi.dicit Jo.an.magis equã. ¶ Et collige vltimo ꝙ etiam ꝓ abſẽte d iudex ꝓnuntiare ſi reperitur eũ fouere iuſtã cã. hoc eſt qḋ dicitur ꝙ abſentia dei pñtia repleat.j.iudic.⁊ vide circa hoc qḋ no.in.l.furioſo.ff.de re iudica. Tangit etia hic Inno.an lite finita poſſint peti expẽſe:q̃ veniũt ratiõe victorie vel ratione cõtumacie.dic:vt no.ĩ.l.j.ff.ſi qs ius di.nõ ob.

1 Pena pari puniuntur qui naues gubernãt ad pugnã: ⁊ qui ipſam perſonaliter exercent.
2 Clericus an poſſit intereſſe bellis iuſtis:⁊ hortari vt pugnẽt viriliter.

1 Uod in dubijs. No.primo ꝙ pari pena puniuntur q naues gubernãt ad pugnã:⁊ q ipſa pſonaliter exercent:vel alios incitãt ad pugnãdũ.varijs ergo modis dr̃ qs pſtare opem delicto nauẽ gubernãdo:vel alios incitãdo.plures alios modos habes in.c.ſicut dignũ.de homici.vtrũ aũt oẽs qualitercũq fauentes puniantur eadẽ pena cũ principali.dic:vt.ſ.de offi. del.c.j.⁊.l.is q opem.ff.de fur.ꝑ Bar.⁊ intellige iſtũ textũ de prebente ꝑdicta miniſteria in bello illicito.In bello aũt iuſto ſecus eſt:vt dicto.c.ſicut dig.⁊.xxiij.q.viij.c.hortatur.⁊.ca.vt
2 pridem. ¶ Querit Inno.an clericus poſſit intereſſe bellis iuſtis:⁊ hortari vt pugnẽt viriliter.dicit ipſe: ꝙ põt hortari ad capiendũ:ad pcutiendũ vero ſi icitauerit irregularis erit: ſi ſequatur ide mors:vel mẽbri trũcatio:nõ tñ talis eſt deponẽdus.ſ quñq diſpẽſandũ.Juxta no.in.c.ſicut dignũ.§.ſi.et idẽ ſm Inno.ſi ſup pugnatores vocẽ emittẽtes clamat fortiter pugnate vel audacter.ar.tñ ↄ.ſ.de homici.c.cũ.p.⁊ de cle. pcu.c.pſt.⁊ vlt.vel dic ſm eũ:ꝙ in defenſione poſſunt gubernare naues:⁊ alios ad pugnã defenſionis incitare.⁊ in tñ cõſligere hoſtes:ꝙ ipſum dimittant.ar.ſ.de cle.percu.c.p.⁊ ſi. de hoc no.ſ.ne cle.vel mo.c.ſniam.

1 Latrocinium dicitur magnum ſcelus.
2 Caſus in quo clerici degradantur:⁊ tamen non tradũtur iudici ſeculari.
3 Deprehẽſio ſola in crimine ſufficit ad ſententiam ſine alia ꝓbatiõe:qñ ꝑ talẽ deꝑhenſionẽ crimẽ ſit notoriũ.
4 Laici an poſſint capere clericos delinquentes ſi fugam arripiunt poſt delictum.

1 Te. No.primo ꝙ latrociniũ dicitur magnũ ſcelus.eſt eñ plus ꝙ furtũ.ſ.de homici. c.j.vtrũ aũt idẽ ſit in ſimplici furto vt clerici in eo deprehenſi deponãtur.dic:vt.ſ.de iudi.c.cum nõ ab homine.⁊ quando dicatur quis deprehenſus dic:vt nota. in.l.capite quinto.ff.de adul.facit quod no.in.l.ſi barbaſorã.
2 C.de fideiuſ. ¶ Secundo no.caſum in quo clerici degradãtur ⁊ tamen non traduntur iudici ſeculari.⁊ intelligit.Joan. an.de degradatione verbali:non tamen de actuali.de qua in
3 c.degradatio.de preben.lib.vj. ¶ Tertio innuit iſte tex.ꝙ ſola deprehenſio in crimine ſufficit ad ſententiam ſine alia ꝓbatione.quod eſt verum:quando per talem deprehenſionem ſiat crimen notorium:quod vt ſiat requiritur:ꝙ deprehenſioni clerici interſint.ſecus ſi laici qui non poſſunt ſuper hoc te-
4 ſtificari.vt in.c.cum p.de accu. ¶ Sed vtrum laici poſſent capere clericos delinquentes ſi fugam arripiant poſt delictũ gloſſ.ſentit hic ꝙ nõ ſine auctoritate iudicis eccleſiaſtici.ego credo ꝙ poſſit ſi eum capit:non vt detineat:ſed ad epiſcopũ ducat.hoc enim caſu licet:quod alias non liceret.vt priuato capere debitorem ſuum.vt.l.ait pretor.§.ſi debitorem.ff.de his que in frau.credi.⁊ no.inſti.de acti.in prin.Item quando res eſt tempore peritura:poſſunt etiam tempore prohibito fieri executio.vt in.c.licet.de ferijs.⁊ not.in.l.ſi.C.de fer.⁊.c.ſi de vi.preterea ceſſat dolus qui requiritur:vt ligetur canone. ſi quis ſuadente.⁊ hoc not.dominus meus in.l.officiales.C. de epi.⁊ cle.⁊ hoc videtur tenere Inno.⁊ Ab.in.c.vt fame.de ſen.ex.licet ibi Hoſtiẽ.contra.vt refert ibi Jo.an.Sed teneo cũ Inno.

cum Innoc.vt dixi.ꝛ ponderāda ſunt verba textuum de hoc
loquentium qui dicūt.ſi quis ſuadente diabolo ꝛc.et temera-
rias manus ꝛc.que nō conueniunt in caſu noſtro.

1 Pena cōuentionalis que dicatur.
2 Procuratio q̄ rōne viſitatiōis debet pōt p pactū remitti.
3 Pars vtraq̄ quando venit cōtra cōtractum neuter poteſt a
reliquo penam exigere.
4 Eps ſi nō exigit pcurationē in iudicio ſꝫ extra:ꝛ abbas libe-
raliter ꝛ gratis ſoluit:an ex hoc videat ei obediētiā preſtaſſe.
Et quid ſi exigit ꝛ recepit vt debitum:ꝛ abbas vt debitū ſol-
uit.nume.5.

Onſtitutis. Neuter ꝯbentiū exige-
re pōt penā inuicē pro
miſſam.cū vterq̄ venit ꝯ ꝯtrū.ꝛ ponit diffinitio-
nem:cuius cām interſerit ibi:cū cā. ¶ Not.pmo
1 ꝙ adijcitur qñq̄ in ꝯtu pena inter pſonas eccliaſticas †ꝛ ap
pellatur iſta pena ꝯuētionalis qō an ſemp liceat.dic:vt.ſ.de
arbi.c.dilecti. ¶ Scdo no.ꝙ hic cōuentio facta fuit ſup pcu-
2 ratione nō exigenda.†et ſic pcuratio q̄ rōne viſitatiōis debe
tur pōt p pactū remitti.ꝛ intellige ſi debetur ex pacto priuile
gio:vel cōſuetudine.de qua.ſ de cen.c.pcurationes.ſup debi
ta vō rōne viſitationis nō videtur ꝙ poſſit fieri compoſitio.
ar.ſ.de cen.c.cū venerabilis.Hoſtiē.dicit ꝙ etiā de debita p-
pter viſitationē hic loqtur vt ptꝫ in.c.ꝯſtitutis.ſ.de reli.do.
3 q̄ eſt pars iſtius. ¶ Tertio no.†cū vtraq̄ pars puenit cōtra
ꝯtū:ꝛ neuter pōt a reliquo penā exigere.ꝯ qō glo.opponit
ꝛ ſol.vt in ea ꝛ plene.j.de reg.iur.c.fruſtra.lib.vj.ꝛ.l.quidā.ff.
de trāſact.ꝛ.l.reſcriptū.§.ſi pacto.ff.de pac.ꝛ aduerte:qꝛ tex.
iſte loqtur cū quilibet venit ꝯ debitū exigendo:vel ſubtrahēdo
qd ergo ſi nō erat aliqō debitū hincinde:ſed inimicitia q̄ ſeda
ta eſt per pacē cū adiectione pene:ſi vnus rumpit pacē offen-
dendo:an alius poſſit petere penā:ꝛ ipm offendere forte idē
niſi ſit dictū rato manente pacto.ad pdicta vide.l.cū pater.ff.

Ponit queſtiones.

de lega.ij.in.§.libertis.ꝛ qō no.in dicta.l.qui fidē. ¶ Querit
4 Jo.an.† qd ſi eps nō exigit pcurationē in iudicio:ſed extra.
ꝛ abbas liberaliter ꝛ gratis ſoluit.dicit Inno.ꝙ nō.vt eñ pe
nam incurrat eps reqritur alterū ex duobus:vel ꝙ petat euꝫ
in iudicio vel alʼs violenter extorqueat.ad hoc facit.l.ampliꝰ.
ff.rem ra.ha.vbi etiā qd iuris:ſi qs nō petit:ſed compenſat.ꝛ
illa.l.optime facit ad id qō no.doc.meus in.l.nō ſolū.ff.ſolu.
ma.vbi tāgit an pcurator ꝯſtitutus ad exigendū poſſit reci-
pere a ſponte ſoluentibꝰ.remittit ad Spec.de pcur.§.vt aūt.
5 v.notabiliter aūt. ¶ Scdo q̄rit †ſi exegit ꝛ recepit vt debitū:
ꝛ abbas ſiſr vt debitū ſoluit:ſed nō penſionē.dic ꝙ fiat cōpē-
ſatio:de qua in tex.quo ad epm.qꝛ exegit pcurationem ꝛ nō
quo ad abbatem.qꝛ nō ſoluit penſionem.ſm Jo.an.

1 Vacillans corā iudice pōt capi ꝛ per iudicem detineri.
2 Condēnati ꝛ mulctati in arengua an ſint infames.et quid de
condēnatis in inquiſitione.

1 Uper his. Not.primo †ꝙ ille qui va-
cillat corā iudice pōt capi:
ꝛ p iudiceꝫ detineri.facit.l.nullū.C.de teſti.ꝛ qō

Opponit in cōtrarium.

no.Innoc.in.c.qm ꝯ falſam.de pba. ¶ Oppo.
de.l.ictus fuſtiū.ff.de his qui not.infa.ꝛ.co.tit.l.
fuſtibus ceſum.dicit Inno.ꝙ qñq̄ pcedit delictū de quo con
dēnatus vel ꝯfeſſus fieret infamis:ꝛ tūc ſi ſeqtur ictus fuſtiū
dicta cā infamatur fuſtigatus ſiue carceratus efficit infamis.
vt in ꝯrijs.qñq̄ nō pcedit tale delictum.ꝛ tūc ex genere pene
qs nō infamatur.Sed dices hic pceſſit delictum:ex quo irro
gatur infamia.vt crimen falſi:ergo de cā carceratus dꝫ rema
nere infamis.ſo.dicit Inno.illud verū:qñ poſt delictum irro
gans infamiā pena ſubſeqtur.vt fuſtigatio.ſecus ſi non pena
vt carcer:qui eſt inuētus ad cuſtodiā:nō ad penam.vt.j.eo.c.

Ponit queſtionē incidenter.

quis.li.vj.ꝛ.l.aut facta.§.ſolent.ff.de penis. ¶ Incidēter q̄-
2 rit Jo.an.†qd de iſtis ꝯdēnatis ꝛ mulctatis in arenga.remit
tit ad Spec.de ſen.pla.v.qd de iſtis.ꝛ v.ſeq.ꝛ circa hoc vide
qō no.Bar.in.l.infamē.de pu.iudi.vbi q̄rit an cōdēnatus ex
inqſitiōe ſit infamis.ꝛ an ꝯfeſſus de crimine nō ſequuta ſnia:
ꝛ an ꝯdēnatus pena alicuius ſtatuti.ꝛ qs poſſit ſup infamia
diſpenſare:que melius cadūt in.c.te cōſulente.ſ.de re iudi.

1 Indiuiduum ſumitur tribus modis.
2 Principalis et eorum ſucceſſores qualiter teneātur quando
in obligatione deuenit quid indiuiduum.
3 Pena diuidui ꝛ indiuidui qualr ꝛ aduerſuꝫ quos cōmittat.
4 Pena an cōmittatur inſolidum quando plures tenentur ad
factum diuiduum ſi vnus contra faciat.

Tam. Qui dꝫ certa die ſoluere quātitatē
ſub pena:ſi ſoluit partē ad penam
integrā non tenetur.ꝛ ſunt due partes.in prima
cōqueſtio.in ſcōa ibi:qꝛ igit pniſio. ¶ Canoniſte
materiā iſtius.c.tranſeūt ſicco pede.ꝛ Jo.an.nō dicit aliquid
boni.vt igit nō prorſus ſubtilitatē iurꝰ ſubtilis materie igno
rare cōtingat ex dictis doc.iur.ciui.ſuccincte aliqua bona tan
gā.ꝛ premitto ad euidentiā ꝙ quedā ſunt obligationes diui-
due.qñ dubiū in obligatione deducit.quedā ſunt obligatio-
nes indiuidue ꝛ dicunt diuidue ꝛ indiuidue ſm naturaꝫ eoꝝ:
q̄ in obligatione deueniunt.qñq̄ eñ in obligatiōe deuenenit
datio:qñq̄ factū:ꝛ hoc caſu qñq̄ factū diuiduū:qñq̄ indiui-
duū:vt hic in glo.ꝛ p Bar.plene in.l.ſtipulatiōes.nō diuidun
tur.in.j.ij.iij.q.ff.de verbo.ob.ꝛ aduertendū:ꝙ quo ad mate
1 riā d qua.j.tangā † indiuiduū ſumit altero de tribus modis.
nā quoddā indiuiduū quo ad contractū:quo ad obligationē
et ſolutioneꝫ:vt ſeruitutes q̄ nō pñt pro parte in ſtipulatiōe
deduci nec p parte ſolui.quedā ſunt obligationes diuidue q̄
ad contractū:ſed ex poſtfacto indiuidue quo ad obligationē
et ſolutionē. vt obligationes factoꝝ indiuiduoꝝ. vt rē tradi.
foſſam fodi.inſulā fabricari . Iſta eñ pro parte pñt deduci in
ſtipulatiōe.vt p pte rē mihi tradi et p pte inſulā fabricari.vt
l.locus.ff.de acqui.poſſ.quedā ſunt diuidue quo ad cōtractū
et quo ad obligationē:ſed quo ad ſolutionē ſunt indiuidue.

Hic tractat materia diuidui et indiuidui.

vt obligatio rē reſtitui. ¶ Uidēdū eſt ergo † qualiter ipi pn-
2 cipales ꝛ ipſorū ſucceſſores teneāt qñ in obligatione deuenit
a quid indiuiduū a altero ex pdictis modis.aut inſolidū:vel p
parte.ſcdo qualiter ꝛ aduerſus quos pena ꝛ intereſſe cōmit-
tatur ſi q̄ fiat p vnū ex principaliter obligatis vel p vnū ex he
redibus pmiſſoris.tertio qualiter plures principales vel he-
redes eorū qñ in obligatione deuenit diuiduū.quarto ſi pro
parte adimplet:qō deuenit in obligatione diuidua ꝛ p parte
nō.an pena inſolidū cōmittatur vel p parte tm̄.ꝛ de hac vlti-
ma obligatiōe loquitur tex.noſter.in qua dicas ꝙ de obliga-
tione principali ipſius diuidui qualiter teneātur ipſorū here
des ſatis eſt clarum.qꝛ diuidūtur per.l.xij.tabularum.ꝛ glo.
3 bene diſtinguit in.l.ſi ſeruus.§.pluriuꝫ.ff.ſi qs cau. ¶ †Sed
qualiter ꝛ aduerſus quos cōmittatur pena dubitatur ſi dices
nō videtur dubiū in pluribus obligatis ad diuiduū.vt ſcꝫ pe
na cōmittatur pro parte:ſicut p parte teneretur ad debitum
principale.vt.l.reos.§.cū in tabulis.de du.re.vt ſic acceſſoriū
naturā principalis ſequat.vt in regula acceſſoriū.dic:ꝙ diffe-
rētia eſt inter penalem obligationē ꝛ principaleꝫ.nā illud qō
eſt in obligatiōe quātum ad ſtipulationē penalem eſt in cōdi
tione ſi bñ inſpiciatur.ſed ꝯditio dādi per.l.xij.tabu. nō diui
ditur inter heredes.ff.de ꝯdi.ꝛ demon.l.cui fundus.dic ergo
4 †qñ plures tenētur ad factū diuiduū ſi vnus ꝯ facit an pena
cōmittatur inſolidū.Bar.ſic diſtinguit:aut loqueris de prin-
cipali aut de heredibꝰ ipius.primo caſu aut nō fuit pena adie
cta:ꝛ ſtipulatio cōmittitur p ea parte:p qua nō eſt obſerua-
tum.vt.l.pcurator.in prin.ff.rē ra.ha.aut fuit adiecta pena:ꝛ
tūc aut loqmur in ꝯtibus ꝛ pena cōmittit ſine obſtaculo ex-
ceptionis.vt dicto.§.cato.aut in iudicijs ꝛ tūc aut in his que
ptinēt ad litꝫ deciſionē.ꝛ idem.vt.l.ſtipulationū.§.ſi.de vbo.
obli.aut ad preparationē.ꝛ tūc ſi in parte nō obſeruat pena
cōmittit inſolidū de rigore:ſed de eqtate in parte obſtat ex-
ceptio.vt i.§.ſi pluriū.Si vō loqris i pluribꝰ heredibꝰ:ꝛ tūc
aut in obligatiōe dādi:ꝛ tūc vno ꝯ faciēte pena cōmittit inſo
lidum ꝯ oēs.vt.l.in executiōe.§.penul.ff. de vbo.obli.aut in
obligatiōibus faciēdi:ꝛ cōmittitur pena ſolū ꝯ eum:qui ꝯ fe
cit.vt in.d.§.cato.hoc ſemp ſaluo tā in principali q̄ in heredi
bus ꝛ tā in obligatiōe dādi:q̄ faciēdi diuiduis.ꝙ ſi aliquos
ex caſu ſuperueniēti impedit implere totū vel partē illa diffi-
cultas excuſat a pena.vt.l.ſi quis cū.§.ideꝫ iuris.ff.ad.l.rho.
de iac.ꝛ ita diſtinguit Bar.in dicto.§.cato.ꝛ ſubdit:ꝙ cano-
niſte nō ita ſubtiliter intuentes nō faciūt differētiā inter obli
gationē dādi ꝛ faciēdi.vt in iſto.c.de his mēbris ſupra tactis
cū tractatur de obligatiōe indiuidua:ꝛ de pena adiecta dicte
obligationi:qualr ꝯ principales ꝛ eorꝰ heredes cōmittat.dic p
eū in.d.§.cato.ꝛ circa iſtā materiā vide plene glo.in dicta.l.ſi
ſeruus.§.ſi plurium.ibi eñ diſtinguit.qꝛ aliqd eſt dādum vel
faciēdum cauſa implēde ꝯditionis.aut ipa datio vel factū eſt
in obligatiōe:ꝛ in vtroq̄ caſu p plura mēbra ſubdiſtinguēdo
pſequitur.an implendo pro parte cōmodum cōſequatur.vel
p parte ab obligatiōe liberet.ꝛ ſubiūgit qd in pena an dicto
caſu cōmittat inſolidū vel p rata ſortis nō ſolute ibi videas.

Ponit queſtiones.

a ¶ Quid indiuiduum. Indiuiduū qd dicat vide Bal. l. l. ij. C. de here. act. et in l. ſi plures. ſ prin. de condi. inſer. et ſ l. furioſum. C. q teſta. face. poſ.

¶ Ultimo no.ex iſto tex.ꝙ iſte qui erat obligatus ad certā
ſummā ſoluit partē.an aūt creditor inuitus partē recipere te
neat.dic:vt no.in.l.quidā eſtimauerūt.ff.ſi cer.pe.Inſup ad/
uerte ꝙ iſte tex.loqtur cū pena ꝗ adijcitur dationi quātitatꝫ
eſt diuiſibilis vt pecunia.Si aūt pena cōſiſteret in aliquo in/
diuiduo:tūc credo ꝙ lꝫ ꝓ debiti ſoluat nihilominꝰ pena in/
ſolidū cōmittat.qd̄ ꝓſeqtur plene Bar.in.d.l.eadē.§.cato.

1 ☞ Occidētes prelatum eccleſie priuantur beneficijs ⁊ prebē
dis que tenent ab illa.
2 Agi pōt poſt pniam vt malefactor grauior pena ꝯdēnetur.
3 Res nō dꝫ illi reſtitui qui priuatus eſt ea rōne delicti.
4 Penis pluribus puniri pōt quis pro eodem delicto.

1 AD aures. †Occidentes ꝓlatū eccl'ie pri
uanť bñficijs ⁊ ꝓbendis ꝗ te
nēt ab illa:nec eis vel eoꝝ heredibus reſtituētur:
nec alia noviter ꝯcedentur.⁊ prima pars recitat
penalē ſniam.ſcđa aggrauat ibi:qr igiť. ¶ Not.primo ꝙ iſti
auſu temerario occiderūt epm.⁊ ſic fuerūt in dolo.non ergo
loqtur de eo qui licite puta defendēdo occidit:tñ cū aliter nō
poſſet euadere vt.j.ti.ij.c.iij.⁊ in cle.j.de homici. Et aduerte
qꝛ hodie habet locū cū nō ſolū ꝯ interficiētes:ſꝫ etiā ꝯ capiē
tes:pcutiētes:vel bānientes epos:vel hec fieri mādantes:vel
ratificātes:qd̄ dic.vt in cle.ſi qs ſuadente.e.ti. ¶ Scđo no.ꝙ
iſti fuerūt priuati feudis ⁊ bñficijs:ꝗ ab eccl'ia obtinebāt.⁊ in/
tellige hic bñficiū large.put eſt beneuola actio tribuens gau/
diū cupienti.vt ait Seneca.lib.j.de bñficijs. ¶ Tertio no.ꝙ
iſti fuerūt dānati maiori pena ꝗ debuerit.⁊ papa alias penas
2 addit.†⁊.ſic poſt ſniam pōt agi vt malefactor grauiori pena
ꝯdēnetur. facit ad ea ꝗ dixi in.c.de his.š.de accu. ¶ Quarto
3 no.†ꝙ poſtꝗ aliquis eſt priuatus re aliꝗ rōne delicti res illa
nō dꝫ ſibi reſtitui.facit ad no.in.c.ex līis.š.de ꝯſti.⁊.l.ſi ſeruꝰ.
4 C.de penis.⁊.j.c.cōmiſſa.j.de elec.li.vj. ¶ Ultio no.†ꝙ eodē
delicto puniť qs pluribꝰ penis.cōcor.j.de re iudi.c.j.lib.vj.⁊
š.de male.c.ij.de quo plene dixi.š.de fo.cōpe.c.cōqueſtus.

1 ☞ Conuictus de mendacio ꝯtra verba iudicis cōmiſſo pu
nitur a ſuperiore.
2 Iudex cui iniuria irrogata eſt an poſſit illam punire.

1 DIlectus. No.primo†ꝙ qui cōuinciť de
mendacio ꝯ verba iudicis cō/
miſſo a ſuperiore punitur.qd̄ intelligo cum im/
miſcet ꝯtumeliā.puta dicit ꝙ mentitur vel ꝙ me
lius eſſet habere aſinū in iudicem cum ipe nihil intelligat.vel
2 his ſilia.ſm Io.an.in glo. ¶ Scđo no.ꝙ tex.†dicit iuxta ſu
perioris arbitriū ⁊c.quaſi velit ꝙ iudex cui eſt iniuria irroga
ta non poſſit ipm punire:ſed ſuperior.qꝛ nemo iudex idoneꝰ
in cā ꝓpria.vt.l.j.C.ne qs i ſua cauſa.vt ex dictis Io.an.poſt
Inno.ita dicas ꝙ aut loqmur in ordinario:aut in delegato.
⁊ ſi in ordinario:⁊ tūc aut iniuria irrogať pſone:aut dignita/
ti ſue.ſi pſone tūc ipe nō pōt pcedere.vt dixi. facit.l.ſciatꝰ.ff.
de offi.pſi.Aut delictū ꝯcernit dignitatē ſiue officium.⁊ tunc
ipe pōt punire etiā ſi ſit pedaneus.vt.C.de peda.iu.l.penul.
ad ſi.⁊ dꝛ cōcernere officiū:ſi aduocati ſcriptores teſtes vel ēt
partē inuicē ſibi dicāt cōuitia:vel ſe percutiāt.vt.ff.de offi.ꝓ/
cōſul.l.nec qcꝗ.§.j.⁊ de offi.pſi.obſeruādum.⁊.ff.de pe.l.mo
ris.⁊.C.de teſti.l.nullū.vel pone ꝙ extraneus poſſeſſionē de
qua eſt qd̄ inter duos corā iudice occupat ꝓpria auctē.poteſt
eni iudex poſſeſſionē ex officio reformare. vt.š.de ap.c.cū te/
neamur. ¶ Scđo caſu principali cum loqmur in delegatis ⁊
tūc aut inferť iniuria ipi delegato p partē vel extraneū:⁊ tūc
nō puniet ipe rōne predicta.⁊ qꝛ potius eſt iniuria delegan/
tis:aut nō in perſonā ſuā.ſed circa officiū irrogatur ſibi iniu
ria vt in exemplo ꝓdicto de aduocatis pcuratorꝫ et partibus
inuicē rixantibus.vel ſi teſtes variāt coraꝫ ipo.⁊ tūc ſentit hic
Inno.ꝙ delegatus faciet hec puniri per ordinariū.vt in auť.
de teſti.§.ſi vo ignoti.colľ.vij.ſaluo qd̄ habes de reſcrip.c.ſta
tutum.§.notariū.lib.vj.qñqꝫ turbať delegatus in iuriſdictio
ne ſua:⁊ tūc pōt omnes punire.Iuxta not.in.c.j.de offi.dele.
qñqꝫ extraneus ſpoliat reū poſſeſſione ſup qua ꝯuenit.et an
hoc caſu dicatur turbari iuriſdictio ſua.ita ꝙ poſſit punire
ſpoliatorē.dicit ꝙ nō pōt ſi erat cōmiſſio ſpālis.ſi autē erat
magis late cōcepta puta facias tali epo a ſuis ſubditis rñde/
ri vel inducas talē in poſſeſſionē vel defendas inductum tunc
pōt ſe intromittere delegatis.de ſi.pſby.c.veniens.qꝛ ex quo
cōmittiť iuriſdictio ⁊ oīa ⁊c.⁊ hoc ſm Inn.Hoſti.dicit ꝙ ho
die epi et archiepi puniunt iniurias ſibi ⁊ ſue familie irroga/

tas.vt in.c.romana.§.e.li.vj.de hac materia tāgit Bar.in.d.l.
ſi ꝗs.ff.eo.⁊ plenꝰ p Cy.i.l.j.C.ne qs i ſua cā.⁊ no.hñ ꝓdicta.

1 ☞ Patroni non debent impedire lectionem in eccleſijs.
Et debent eas defendere ab iniurijs.nu. 2.
3 Seueritas canonica exerceť ꝯ illū qui deliqt ꝯ eccleſias.
Seueritas canonica ⁊ cenſura qualiter differant.
4 Membri abſciſio equiparatur morti.
5 Canonicus mutilans vel occidens canonicum vel prelatum
eiuſdem eccleſie an incurrat penam iſtius capituli.
6 Caſus in quo filij puniūtur ex delicto patris.
7 Nepotes an cōtinentur appellatiōe filiorum.
8 Cōditio dꝫ impleri in forma ſpecificata prout iacet.

IN quibuſdā. Patroni aduocati vł
vicedomini plus ſibi
vendicātes ꝗ iura pmittāt p cenſurā eccl'iaſticam
cōpeſcūtur.⁊ ſi p ſe vel alios occiderint vel muti/
lauerint rectorē vel clericū eccl'ie pdunt qd̄ hñt ab eccl'ia:⁊ po
ſteri vſqꝫ ad quartā generationē nō ordinātur:nec in religio
nibus ꝓfitēntur.Et primo recitat triplex patronoꝝ delictuꝫ.
Scđo ibi cū igiť.puidet.⁊ primo ꝯ primū ⁊ ſcđm vtrūqꝫ ꝓhi
bendo ⁊ compeſci iubēdo.ſcđo ibi ſacri nihilominus ꝯ ſcđm
puniēdo illud primo in factoribꝰ.ſcđa ibi:⁊ ne nimis aggra/
1 uādo penā in poſteros. ¶ No.pmo.†ꝙ patroni ⁊ ſimiles de
qbus hic nō debēt impedire lectionē.qꝛ nō ad eoꝝ volūtateꝫ
dꝫ in vacātibus eccl'ijs ꝓuideri.vt.š.de elec.ſacroſctā. ¶ Se/
cundo not.in v.cū igitur.ꝙ illud qd̄ ꝓuiſum eſt ad ſubſidiū:
nō dꝫ ꝯriū opari.ſ.diſpēdium.cōcor.š.de na.ex li.ven.c.vno.
2 cū ſuis cōcor.⁊ collige ex hoc†ꝙ patroni debēt eccl'ias defen
dere ab iniurijs.qd̄ intellige expēſis eccl'ie ſm Roffr.qui hoc
no.in libello iuris canonici.de iure patro.v. nūc videamꝰ de
honore.ſufficit eni ſi patronus adhibet diligētiā ⁊ miniſteriū
ſicut tutor expenſis pupilli ipm defendit.ff.de admi.tu.l.a tu
toribus.pcurator etiā dꝫ diligēter defendere dñm.ſed expen
ſis dñi.ff.man.l.idēqꝫ.§.labeo.ſiľr ⁊ libertus dꝫ patrono ope
ras expenſis patroni.ff.de ope.li.l.ope. facit.xij.q.ij.c.chari
3 tatē.⁊ de ꝓſcrip.cū ex officij. ¶ Tertio no.†ꝙ in illo qui de/
liquit ꝯ eccl'ias exercetur ſeueritas canonica.⁊ facit hꝫ Io.an.
differētiam inter ſeueritatē eccl'iaſticā ⁊ cenſurā.qꝛ cēſura cōſi
ſtit circa penā ſpūalē.j.de vb.ſig.c.cōquerēti.ſeueritas vo cir
ca penā tpalē.vt circa degradationē:⁊ curie ſeculari traditio
nem.j.de vbo.ſig.c.nouimus.remittit ad.c.p humani.de ho
mici.lib.vj.⁊c. ¶ Quarto no.ꝙ ſunt paria quo ad penam de
qua hic occidere ⁊ mutilare.idem quo ad penā irregularita/
4 tis ꝯhendā.vt in.c.j.de homi.in cle.† Membri ergo abſciſio
eqparať morti.vt auť.de collatio.§.hec.⁊ no.in.l.ij.C.de offi.
eius qui vi.al.ge.⁊ ideo tanta poteſtas ⁊ auctas requiritur in
iudicādo ſup membri reciſione:ꝗ reqritur ſup toto corpore.
qꝛ reqrit merū imperiū.vt.l.imperiū.ff.de iuriſdi.om.iu. qđ
aūt dicatur membrū an oculus:digitus:vel lingua.dic:vt no.
Barto.in.l.publicoꝝ.ff.de pu.iudi.⁊ ibi quid eſt debilitare.
¶ Quinto no.penā iſtā habere locū cū bñficiati in eccl'ia mu
tilant vel occidūt rectorē ſiue clericū eccl'ie ⁊ intellige bñficiati
large(vt dixi.š.c.ad aures.)puta habet precariū:emphiteo/
5 ſim:vel aliqd aliud.Circa hoc reuocat Io.and.in dubiū:†an
hāc penā incurrat canonicus occidens vel mutilans cōcano/
nicū vel ꝓlatū eiuſdem eccl'ie dubiū facit.qꝛ iſta decre.dnm pu
nit heredes.nō videtur de cōcanonicis intellexiſſe.qꝛ titulus
bñficialis ad heredes peruenire nō pōt.viij.q.j.c.apoſtolica.
Itē iſta ꝯſtō ꝓuidet clericis eccl'ie mutilatis vel occiſis.ergo
ipos ligare nō intēdit.cōiter tenetur ſm eū:ꝙ dicto caſu ha/
beāt locū pene iſte:inqnātum poſſunt ad canonicos adapta/
ri.vtrū aūt iſte pene puatis inſligātur ipo iure:vel p ſenten
tiam.tenet Io.an.ꝙ ipo iure per iſtam dictionē prorſus que
denotat ipo iure ſicut certe alie dictiōes mēte verbo:vt mox:
ſtatim:oino:eoipo:vel modis oibus.de dictione penitus dic
vt.j.c.proxi.vbi Hoſti.exponit.i.ipo iure vel ipo facto.⁊ ſimi
lia. vt dixi.š.de foro cōpe.c.ſi diligenti.⁊ no.Bar.in.l.impe/
rator.ff.de iure fiſ. ¶ Sexto not.ꝙ condēnatur aliquis cum
poſteritate ſua vſqꝫ in quartā generationē.⁊ intellige gene/
rationem per lineam maſculinā:non femininam.vt.j.eo.vbi/
cūqꝫ.lib.vj. ¶ Utrum autē baſtardi ⁊ ſpurij includantur ap/
pellatione poſteritatis non dico hic:ſed remitto ad not.in ſi.
per Bar.in.l.j.ff.de accuſa.⁊ quod no.in clemen.j.de bapti.et
in.c.viti.š.de reſcript.per Innocē. ¶ Septimo no.ꝙ poteſt
cum iſtis poſteris diſpēſari ſuper iſtis beneficijs obtinēdis.
vtrum autem epiſcopi diſpenſare poſſint.Io.ꝙ ſic.vt patet
in glo.Idem Uin.Hoſt.⁊ Phi.pro his facit.qꝛ iſti laborant
alieno

alieno vitio.C. de na.li.l.legē.vide in Specu.de le.§.nunc de
epoꝝ.dicit tn̄ glo.ꝙ honeſtū eſſet epm̄ nō poſſe.Hoſtiē.hoc
cōfirmat:⁊ dicit.ꝙ eſſet tutum ⁊ eccle expediens.ad hoc.ſ.d
immu.eccle.c.aduerſus.¶Octauo no.iſtud verbū poſterita
tis per qd̄ pꝫ ꝙ loqtur tm̄ de deſcēdentibus nō de collatera
libus.Item loquitur de naſcituris nō de iam natis.qd̄ tenet
6 Io.Goff.⁊ Phi.Hoſti.intelligit etiā de iam natis † puniunt
eni filij ex delicto parentū iſto caſu:ſicut in crimine leſe maie
ſtatis.vt.l.qſquis.C.ad.l.iul.maie.de quo crimine condēnati
fiſco bona applicātur.feuda ỽo an ꝯfiſcantur vel ad dn̄m re
uertātur.vide in Specu.de feu.§.j.ỽ.gl.⁊ per Bar.in.l.ſi fini
ta.§.ſi de vectigalibus.de dā.infec.¶Nono no.ꝙ ꝓpter de
lictū patris filij ⁊ poſteri deſcēdentes priuātur feudis ⁊ bn̄fi
cijs q̄ pater obtinebat ab eccl̄ia ſic offenſa.vtrū aūt hoc ſit ve
rum ſi dicta feuda vel bn̄ficia deſcenderāt in patrem a genito
ribus.dic:vt no.Bar.in.l.j.ff.de bo.dā.¶Ultimo dn̄s Ioā.

Ponit queſtiones.

an.ſup iſto.c.plene tractat an appellatione filioꝝ ꝯtineantur
nepotes.ſed qꝛ plenius ⁊ clarius ipām tractat Bar.Ideo ei⁹
diſtinctionē ponā.¶Secūdo quero an in caſibus in quibus
cōtinentur appellatione filij hoc ſit ex propria ſignificatione
vel ex interpretatiōe.¶Tertio formabo duas vel tres que
ſtiones pro intelligentia predictoꝝ.¶Ultimo querā an ap
pellatione patris ꝯtineatur auus hūc ordinem ipe tenet in.l.
7 liberorū.ff.de ỽbo.ſig.¶Circa primū cū queritur † an appel
a latione filioꝝ cōtineantur nepotes[a].diſtingue aut verbum fi
liorum ꝓfertur a teſtatore:aut a lege:aut in reſcripto princi
pis.Primo caſu:aut teſtator diſponit circa filios eos hono
rando.⁊ eis ꝓuidendo.aut eos grauādo.aut non prouidet:
nec diſponit eis:⁊ circa eos.ſꝫ de eis circa alios.aut nō diſpo
nit circa eos:nec de eis circa alios.ſed appellatio filioꝝ poni
tur in diſpoſitiōe p modū cuiuſdā ꝯditionis:vel cauſe.Pri
mo caſu aut eis ꝓuidet tutores dādo:⁊ appellatio filioꝝ non
porrigitur ad nepotes.vt.l.ꝙ ſi nepotes.ff.de teſt.tu.⁊ in.§.
ſi.inſtitu.qui da.po.tu.Ratio qꝛ licet ex parte filij ſit fauor tn̄
ex parte tutoris dati eſt onus.⁊ modicū eſt preiudiciū nepo
tes nō cōprehendi iſto caſu:qꝛ ſupeſt prouiſio legis ⁊ iudicis
dātis tutorē legitimū:vel datiuū.aut eis ꝓuidet eos inſtituē
do:vel aliter relinquendo:tūc videtur ꝙ nō porrigatur ad ne
potes.vt.l.gallus.§.inſtituēs.de libe.⁊ poſthu.vbi inſtitutio
facta de filio nō porrigitur ad nepotes.Sed certe ille.§.⁊ to
ta.l.loquitur qn̄ quis inſtituit filiū certū ⁊ nominatū.quo ca
ſu appellatio filij ad aliū nō porrigitur.vt.l.ſi qs ita.de teſta.
tu.Sed materia noſtra loqtur qn̄ quis inſtituit filios ſimpli
citer:quo caſu inſtitutio facta de filio extēditur ad nepotes.
vt ꝓbatur in.l.lucius tytius.de here.inſtit.⁊ ita dꝫ intelligi.l.
filij.⁊.l.iuſta.de ỽbo.ſig.Scd̄o caſu qn̄ teſtator eos grauauit:
puta exheredādo ⁊ appellatiōe filioꝝ nō ꝯtinentur nepotes
vt dicta.l.filij.⁊ ꝓbatur rōne.nā ea equitate qua maſculinum
cōcipit femininū ea eqtate appellatio filioꝝ porrigitur ad ne
potes.vt dicta.l.iuſta.Sed in iſtis odioſis maſculinū non cō
cipit femininū.vt.l.j.§.queritur.de ven.inſpi.ergo ⁊c.Tertio
caſu qn̄ teſtator nō diſponit circa eos:ſꝫ de eis circa alios pu
ta legat ancillam cū filijs:vel filios ancille.tūc aut fieret dura
ſeparatio:⁊ appellatio filioꝝ porrigitur ad nepotes.vt dicta
l.liberoꝝ.§.ſed ⁊ papinianus.⁊.l.vxori.§.cōcubine.de leg.iij.
alſ ſecus.vt ibi no.Quarto caſu qn̄ verbuꝫ filij apponitur in
diſpoſitiōe per modum cuiuſdā ꝯditionis vel cauſe.⁊ tūc aut
illa ꝯditio vel cauſa reſpicit fauorem filioꝝ:⁊ tūc appellatiōe
8 filioꝝ cōtinentur nepotes.alſ ſecus.† qꝛ cōditio debet imple
ri in forma ſpecificata prout iacet.vt.l.qui heredi.in ſi.⁊.l.me
uius.ff.de ꝯdi.⁊ demon.hoc ꝓbatur per ea que dicā.j.in pri
mo membro.qd̄ eſt qn̄ verbuꝫ filij profertur a lege.Utrū tūc
porrigatur ad nepotes:dicit Bar.ꝓcedendū eſſe quaſi p ea
dem membra que ſupradicta ſunt.nā aut diſpoſitio legis cō
tinet ꝓuiſionem filioꝝ circa tutele dationem:⁊ nō porrigitur
ad nepotes.vt.l.ſed ⁊ milites.§.j.de excu.tut.ratione digi.ſ.
Aut ꝯtinet ꝓuiſionem filioꝝ circa alia:⁊ porrigitur ad nepo
tes ſiue diſpoſitio facta fuerit in fauoreꝫ filioꝝ principaliter:
ſiue in odium alterius tamē redundat in fauorem filioꝝ.vt in
aut.vt exactio.inſtan.do.§.ij.colla.vij.⁊.ff.ad macedo.l.filiuꝫ
habeo.aut ꝯtinet odium filioꝝ principaliter:⁊ nō porrigitur
ad nepotes.vt.l.pater.ff.de adul.⁊.l.lege iul.§.hoc capite.de
ritu nup.Si ỽo ꝯtinet odium filij:ꝯſequenter tunc extendit
ad nepotes.vt.l.ſenatus.de ritu nup.ratio:qꝛ ſalteꝫ ibi fauor
reſpectu pupille.non obſtat predictis qd̄ no.Cy.in.l.qſquis.
C.ad.l.iul.maie.qꝛ ibi appellatio filiorū extenditur ad nepo
tes ex vigore ꝯſtitutionis etiam patris ibi relate per eū.aut
de filijs nil diſponit principaliter:⁊ appellatio filiorum poni
tur in diſpoſitione caſualiter:vel cōditionaliter.⁊ tūc aut illa

[a] Cōtineā tur nepotes. Adde Bar. in.l.liberoꝝ.ī pn. de ỽbo.ſig. ⁊ ibi etiam Alex.Bar. in.l.filius.⁊ in.l.filiū.C. ad maced. Inno.in.c. ſi vero.ſ.de ſentē.excō. Bal.in.l.ij. C.de bonis mater.

ꝯditio reſpicit principaliter fauoreꝫ filij.puta dicit.l.ſi mater
tutorē filijs nō petierit ius vendicādorum bonorum non ha
beat.certe hoc porrigitur ad nepotes.vt.l.iij.§.ſi mater.ff.ad
tertu.⁊ ỽ.filijs.aut non cōtinet fauorem filiorū principaliter:
puta ſi pater habuit tot filios habeat excuſationē a tutela.et
tūc non extenditur ad nepotes:niſi lex vteretur vocabulo li
berorum.vt.l.ij.§.j.de excu.tuto.ratio:quia verba ꝯditionis
debēt impleri in forma ſpecifica.vt predictū eſt.vbicūq; autē
digi filioꝝ appellationē porrigi ad nepotes intellige:niſi ali
ter lex reſtringatur:⁊ limitetur.vt.l.iubemus.C.ad trebel.cū
ſimi.Item ꝓdicta vera qn̄ lex diſponit aliquid circa filios ea
cōtemplatione.quia filius.ſi ỽo diſponeret reſpectu alterius
qualitatis coherētis filio:tunc nō porrigeretur ad nepotes:
ad quos non porrigeretur dicta qualitas.vt in caſu.l.ſi.C.de
natu.li.vbi lex diſponit circa filiū qꝛ nō filius ſimpliciter:ſed
qꝛ filius ſpurius licet illa diſpoſitio non ſit per odium filij.qꝛ
in nullo deliquit.vt.l.ſpurij.in prin.ff.ad mu.tamē non por
rigitur ad nepotes.qꝛ ad eos nō tranſit qualitas ꝙ ſint ſpu
rij teſtatoris:⁊ hoc de ſecūdo membro quādo verbū filij pro
fertur a lege.¶Tertiū membrum eſt cū verbum filij profert
in reſcripto principis:⁊ diſtingue.qꝛ aut reſcriptuꝫ principis
cōtinet beneficium.vt ſi imperator cōcedit caſtrum alicui ⁊ fi
lijs ſuis.tūc intelligitur de nepotibus.qꝛ largiſſime eſt inter
pretandum.vt.l.ſi.ff.de cōſtitu.princi.Si ỽo cōtinet priuile
gium aliquod ꝯtra ius cōmune:tūc qꝛ priuilegia ſunt ſtricte
interpretanda.vt.C.de inoffi.teſta.l.ſi quādo.in princi. intelli
gas ſtricte:ita pōt intelligi.l.ſed ⁊ ſi milites.§.j.de excu.tu.ꝓ
hoc facit qꝛ ſi priuilegiū loquitur de liberis ſeu poſthumis:
reſtringitur ad deſcēdentes per lineā maſculinā.vt.l.j.de iur.
immu.¶Eſt ⁊ quartū membrū qn̄ appellatio filij ꝓfertur a
ꝯtrahentibus.dic:ꝙ debemus interpretari cōtra eū:per quē
profertur.iuxta not.in.l.veteribus.ff.de pac.Et predicta oīa
habent locum cum diſpoſitio ꝯcipitur ſub appellatione filij.
ſi autem ſub appellatione poſteritatis vel ſub appellatiōe po
ſterorum vel deſcendentium latius concepta videtur etiā ad
nepotes ⁊ vlteriores extendi.

1 ¶ Claues eccleſie dicitur contēnere qui abſolutionem nō
petit:⁊ qui p longum tempus iuri parere contēnit.
2 Perſeuerans in excōmunicatione per bienniuꝫ ſuſpectus ſit
de hereſi.
3 Papa defert nobilitati mitius puniendo.
4 Pena aggrauatur perſiſtenti in contumacia.

Grauem. Domino excōmunicato ſubditi
ad fidelitatē nō tenentur:⁊ ſi lon
go tempore ſic manens adhuc monitus iuri nō pa
ret eccl̄ie ab ipius debito abſoluūtur.⁊ prima pars
querelam ꝯtinet:cui ſecūdo prouidet ibi:igitur.¶Nota pri
mo ꝙ iſte comes fuit excōmunicatus ⁊ nō intelligas pro iniu
rijs.⁊ qd̄ hic dicitur de duobus annis narrat factū ſicut.ſ.de
eta.⁊ quali.c.cum hone.Idem eſt etiam ſi per annū.xj.q.iij.
1 c.rurſus.⁊.c.quicūq;.¶Secundo not.† ꝙ dicitur contēnere
claues eccl̄ie qui abſolutionem nō petit:⁊ qui per longū tem
pus iuri parere contēnit.lꝫ ſentētiam excōmunicationis ſer
uet.⁊ alijs modis dicitur qs ꝯtēnere claues.de quibus.ſ.de
2 cle.excō.mi.c.illud.⁊ de exceſ.prela.c.ſi.¶Tertio no.† ꝙ pſe
uerans biēnio in excōmunicatione eſt ſuſpectus de hereſi.qd̄
eſt verū probatiōe probabili iuris tantū:ſed nō violenta hoc
eſt iuris ⁊ de iure:que violenta ſufficit ad condēnationeꝫ.ſed
nō ſuſpitio iuris tātum.ſed ex ipa poteſt purgatio indici:in
qua ſi deficeret locus eſt ei:qd̄ dicitur de hereti.excōmunica
mus.§.j.⁊.§.credētes.dicit Hoſti.ꝙ pertinacia annalis per
ſeuerantie inducit ſuſpitionem hereſis.j.titu.j.omnis.cū eni
non facit nec facere poteſt id ad quod omnis fidelis tenetur.
vt ibi p ꝯſequēs ꝓſumitur aliter ſentire de ſacramētis ꝙ ſen
tiat eccl̄ia.de hereti.ad abolendā.j.rn̄.nā qui oipotētē metuit
⁊c.xj.q.iij.qui oipotētem.⁊ qui ſe ab eccl̄ia ſeparat nec ſanctā
cōionē recipit hereticus appellatur.in aut.de priuil.do.here.
mu.nō ꝓſtan.j.rn̄.Cōcludit ergo Hoſtien.ꝙ eccl̄ia de rigore
poſt tantam expectationē ⁊ ꝯtumaciā poſſet illū ꝯdēnare de
hereſi.lꝫ eccl̄ia eqtatē preferēs nō ſequat hūc rigorē.Sed in
cedēs p viā mediā ſuſpitionē ſolā attribuit:ne videatur diſſi
mulare ⁊ peccatoꝝ correctionē negligere.xliij.di.ephe ſijs.et
ꝯclude ꝙ non facere eſt delictū atrox.vt.l.oē delictū.ď re.mi.
3 ¶Quarto no.† ꝙ papa nobilitati defert mitius ꝓcedendo.
cōcor.j.de offi.dele.⁊ parcit ſibi in hoc.qꝛ nec purgatiōe indi
cit:nec illum excōmunicat.vt poſſit poſtea de hereſi dānari.
4 ¶Quito no.† ꝙ ī ꝯtumacia ꝓſiſtēti aggrauat pēa.ad hoc.ſ.

vt lit.non ↄteſt.qm̄ frequēter.§.ſi.abſoluūtur eñ eccl̄ie ab ei⁹
ſubiectiōe.qꝺ intelligas in perpetuū ſine ſpe reſtitutionis.ſic
§.c.ad aures.ꝑ hoc facit qꝺ hic dicit abſoluētes.vtrū autem
poſſit eccl̄ia abſoluere debitores laicos ne ſibi ſoluere teneā-
tur.dicit Hoſti.ꝙ ſic:iducit.de iudi.c.ita quorūdā.de hereti.
c.vergentis.de homici.ꝓ humani.§.ſacre.lib.vj. Abſoluūtur
etiā fideles a fidelitate:donec in excōicatione pſtiterit.idez in
bānito ꝑ regē cui vaſallus interiz nō tenetur.xj.collatiōe.hic
finitur lex ↄſuetudo regni.c.j.⁊ facit.j.q.vj.nos ſanctoꝝ.

¶De penitentijs ⁊ remiſſionibus. Rubrica.

¶Viſo de penis q̄ imponūtur in foro iudiciali:reſtat videre
de his q̄ imponūtur in foro penitētiali. Sed q2 ab alijs rele-
uatur interdū qs vtēs remiſſione.habet plene de materia in
decre.de peni.ꝑ totū.⁊ repetitur in.vj.⁊ cle.de.ij.parte. de ex
ceſ.pla.accedentib⁹.allat etiā Jo.an.multa iura hui⁹ volumi
nis q̄ faciūt ad vtrāq; partem rubrice.que ꝑ te videas.

1 ☞Delictum manifeſtum manifeſtam penam exigit.

1 MAnifeſta. No.primo † ꝙ manife-
ſtum delictū manifeſtaz
penam exigit.vt ſic vnūquodq; ſoluatur eo
vinculo:quo ligat ⁊ ꝙ ꝓpoſitū in ꝓpoſito:
idem oppoſitū in oppoſito.vt inſtit.de his
qui ſunt ſui vel alie.iur.⁊ in regula nihil taz
naturale.⁊ vide qꝺ no.Gui.i Spe.§.ti.pri.i ſi. Imponit aūt
penitentia publica vt ſcādalum ſedetur.vt.§.de pur.cano.c.ſi
preſbyter.⁊ de forma ſolēnis penitētie vide.l.di.in capite.

1 ☞Pena occidentis preſbyterum que ſit.
2 Iudex eccleſiaſticus poteſt ponere penam laico propter de-
lictum cōmiſſum in perſonam eccleſiaſticam.

1 QUi preſbyterum. Not. primo
† penā occi-
dentis pſ byterū.priuatur eñ militie cingulo et
imponitur pnīa.xij.annorū ſm canones.l.caſus
vide in ſumma centū.eo.tit.§.qui pnīa ſub.§.vt
2 aūt ſacerdos.¶Scđo not.† ꝙ iudex eccl̄iaſticus ponit penā
laico ⁊ hoc ꝓpter delictū cōmiſſum in perſonaz eccleſiaſticā.
¶Tertio no.ꝙ iſtud crimen impedit matrimoniū ↄtrahen
dum.alios caſus enumerat glo.de quibus etiam.xxxiij.q.ij.
§.de penitentibus.als incipit:hoc ꝙꝙ Goff.addit caſum de
ſolēnitate penitentie.xxiij.q.ij.c.de his.

1 ☞Hominem occiſum dicere ⁊ damna data ſufficit in foro
penitentiali.
2 Eccl̄ie potius obediendum eſt:ꝙ imperatori.

SIgnificauit. Conſyderatis circūſtan-
tijs arbitraria pnīa impo
nitur ei:qui ſe defendendo modū exceſſit.¶No.pri
mo ꝙ iſte nobilis fatebat delictū:vt ageret pniam:⁊
expreſſit delicta in gn̄e.ſ.hoīes occiſos dāna illata:⁊ ſilia:que
nō declarat ꝓpter vitandā ꝓlixitatē.dicit tñ Hierony.ſuper
Eſaia.lib.xi.ꝙ ſic ſtudendū eſt breuitati:ꝙ nullus dānum fiat
1 intelligentie.†Et collige ſufficit in foro pniali dicere hominē
occiſum ⁊ dāna data.qꝺ ſecus eſt in foro iudiciali.q2 dz decla
rari.iuxta ea q̄ not.in.l.libelloꝝ.de accu.⁊.iij.q.viij.c.libelloꝝ.
vbi videas.¶Scđo no.ꝙ iſte pugnauit ꝓ libertate ſua:etiā
ↄ imperatorē ſine cā auferre volentez rem ſuā.qꝺ eſt ↄ id qꝺ
dici ſolet ipm̄ dn̄m mūdi eſſe.C.de quadri.pſcrip.l.bñ a zeno
2 ne.†Sed pōt dici ſm Hoſti.ꝙ etiam pro libertate eccl̄ie hoc
faciebat:cui potius obediendū eſt ꝙ imperatori.xi.q.iij.iulia
nus.⁊.c.q reſiſtit.⁊.xcvj.diſt.c.ſi impator.¶Sed oppones ſi ⌐ Opponit in contrarium.
iuſtū erat bellū ex parte iſtius militis defendentis eccl̄iam.vt
tenet.xxxiij.q.v.c.cū homo.⁊.c.ſi princeps.⁊.c.rcū.ergo non
dz cogi penitere nec ſatiſfacere.cuius ↄriūm hic dī.Sol.dicit
Hoſti.ꝙ miles exceſſit modū occidendo:quos poterat ↄſer
uare.vel domos deſtruēdo nō nociuas:vel dānificādo nō cul
pabiles.vñ ſatiſfacere dz rōne exceſſus modi.vt.§.de reſtitu.
ſpolia.c.olim.in ſi.Vel pone ꝙ remordebat eū ↄſciētia.ideo
oportuit ſatiſfacere:lz ſcrupuloſa.vt.§.de ſimo.c.ꝑ tuas.

1 ☞Indulgētia gn̄alis nō cōprehēdit nō ſubditū idulgētis.
2 Eps̄ proprius pōt indulgere ſuo ſubdito ꝙ vti poſſit indul
gentia ſibi conceſſa per alium epm̄.
3 Remiſſiones quid valeant.
4 Prelatus an poſſit ↄcedere lr̄as indulgētiarū ſuis ſubditis
pro opere qꝺ ſit extra ſuam dioceſim abſq; ↄſenſu vel licētia
illius epi in cuius dioceſi ſit opus.
5 Forum penitentie qs nō ſortitur rōne delicti.
6 Relictū factum in honorem ciuitatis valet.
7 Priuilegiū pōt cōcedere qui poteſt legem condere.
8 Indulgentia eſt duplex ⁊ generalis ⁊ ibi de qualibet.
9 Elemoſynam dantes iuxta formam indulgentie an cōſequā
tur remiſſionem:ſi indulgentie poſtea reperiuntur ſubrepti-
tie vel falſo fabricate.
10 Crimina diſtinguūtur voluntate ⁊ propoſito.
11 Cōtrahens ignorāter cū ↄſanguinea vel iā nupta excuſatur.

QUod autem. Remiſſiones nō pſunt
non ſubditis remitten-
tium:niſi proprij iudicis idem ↄcedant.h.d.primo
ponitur cōſultatio.ſcđo rñſio ibi:hoc volumus.cu
ius rñſionis ponitur ratio:ibi:ꝙ cū.⁊ rñſionis limitatio ibi:
quibus.¶No.primo duas cauſas iuſtas remiſſionis pecca-
torum que exempli gratia hic ponūtur.nam idez in quocūq;
opere pio:pro quo remiſſio cōceditur ſm Jo.and.¶Secū-
1 do no.†ꝙ generalis indulgentia[a] nō cōprehendit non ſubdi
a tum indulgentis. poſito ꝙ actus exerceatur in loco ſubdito ¶Indulgētia. Indulgētia qd ſit vide Jo.de turre cre.in c.his aucto ritatib⁹.de peni.di.j.
indulgēti.licet ergo cōſtitutio liget nō ſubditum ↄtrahentez
vel delinquētem in territorio iudicis ſtatuentis.vt.l.iij.ff.de
offi.preſi.⁊.c.cum a nobis.de ſentē.excō.tamen in ptinentib⁹
ad ſalutem anime nō cōſyderatur an actus exerceatur in ter-
ritorio ſtatuentis:ſed an exercens actum ſubſit als ſtatuenti.
⁊ hinc eſt in foro penitētiali nō debet quis cōfiteri in loco de-
2 licti.xvi.q.j.c.j.vbi no.¶Tertio no.†ꝙ proprius epiſcopus
poteſt indulgere ſuo ſubdito vt vti poſſit indulgentia ſibi cō
ceſſa per alium epiſcopū.⁊ ſic in pertinētibus ad ſalutem ani
me poteſt proprius iudex cōſentire ſubdito volenti conſequi
indulgētiam in aliena dioceſi.ſimiliter ꝙ poſſit litigare.§.de
foro cōpetē.c.ſignificaſti.facit de tempo.ordi.c.nullus.cū ibi
ſimilibus.⁊ aduerte quia tex.loquitur in habentibus territo
rium limitatum.papa vō ſi remittit puta pro ſubſidio terre
ſancte omnes cōplectitur talis indulgētia:quia omnes ſunt
ſubiecti.vt in extrauagāti.vnam ſanctā.¶Quarto no.ꝙ ra-
tio nullitatis ⁊ remiſſionis eſt:quia a nō ſuo iudice cōceſſa.et
per hoc videtur indulgētias nō prodeſſe his qui ſunt in pur
gatorio.quia nō iudicis in terris:ſed dei iudicio ſunt relicti.
xxiij.q.ij.c.i.non obſtat.xxiij.q.ij.tempus.⁊.c.anime.⁊ de pe
niten.diſtin.vj.c.j.vbi dicitur ꝙ omnes elemoſyne ſacrificia
⁊ ieiunia eis valent. Illud enim non procedit ratione fori vel
iuriſdictionis.ſed ſecus videtur in indulgētia.videtur tamē
ꝙ ſi quis facit eccl̄iam vel peregrinatur pro defuncto in loco
electo a prelato:ꝙ plus valet defuncto ꝙ ſi alibi fieret.dicit
tamen Inno.ꝙ ſi papa fecit nō eſt dubiū:ꝙ valeat etiam de-
functis.vnde dicūt theologi ꝙ nō occurrit ratio quare eccle-
ſia nō poſſit theſaurū ſuum cōmunicare mortuis ſicut viuis.
nō obſtat quod no.Jo.and.j.de ſenten.excō.c.a nobis.ſuper
⌐ verbo ſuper terrā.vt ibi per eū.¶Querit glo.†quid valeāt ⌐ Ponit queſtiones.
3 remiſſiones.plures ſunt opinio.prima eſt ꝙ valeant quo ad
deum:nō quo ad eccl̄iam.dicit Jo.an.ꝙ iſta opi.eſt cōtra pri
uilegium clauium conceſſum petro.quod ad celum ⁊ terram
extenditur Matth.xvj.Secūda opi.eſt ꝙ valent etiam quo
ad eccl̄iam:ſed tūc demum:cū per cōtritionem vel ſatiſfactio-
nem ſufficiēter punitum eſt. Sed vt dicit Jo.and.iſta nimis
vilificat hunc theſaurum eccl̄ie:de quo.§.dixi.Tertia opinio
eſt:ꝙ valēt quo ad deum ⁊ eccl̄iam.ſed qui eas faciunt ſe one
rant ⁊c.vt in glo.hanc etiam reprobat Jo.an.Quarta eſt opi
nio:ꝙ valēt quo ad remiſſionē illius penitētie que per negli-
gentiam eſt omiſſa.hāc etiā reprobat.q2 cōcludit ex negligen
tia quē cōmodum reportare.Cōtra quintam opi.etiam inſi-
ſtit:⁊ tenet ſimpliciter ꝙ indulgentie debēt intelligi.prout ſo
nant et permittūt.vt hic latius in nouella.de hac materia no.
Hoſtien.de remiſſio.c.penulti.et vlti.et in tertia parte ſancti
Tho.q.c.iiij.articulo primo ⁊ ſecūdo.¶Extra queritur.di-
citur hic ꝙ remiſſio nō prodeſt nec extēditur ad nō ſubditos
4 cōferentes in opere pio † quid ecōuerſo vtrū prelatus poſſit
cōcedere literas indulgētiaruz ſuis ſubditis pro opere qꝺ ſit
extra ſuā dioceſim abſq; ↄſenſu vel licentia illius epi in cuius
dioceſi ſit opus.⁊ videt ꝙ ſic.q2 dare indulgētias eſt quodā-
modo de volūtaria iuriſdictiōe.⁊ talia poſſunt extra territo-
riū exerceri.vt.l.ij.ff.de offi.ꝓcōſul.p̄terea hec videt donatio
q2 videt poſſe extra territoriū exerceri:ſicut collatio bñficio-
rum.de ap.qua fronte.⁊ de offi.le.c.nouiter.ꝑ Inno.p̄terea
eſt abſolutio

eſt abſolutio a pena:que videtur poſſe fieri extra territoriū.
de ſen.exco.c.ſacro.nā iſta in qb⁹ nō vertitur iſta cauſe cogni
tio videt̄ poſſe fieri extra territoriū cū non p̄iudicetur illis:
in cuius territorio fiunt.vt.C.de epi.⁊ cle.l.omnes.§.ſi vero a
perito.hinc eſt:ꝙ ſnia ꝓfertur intra territoriū ⁊ extra mādat̄
executioni.vt.l.a diuo pio.ff.de re iudi.⁊ de fo.cōpeten.roma
na.§.ꝯtentes.⁊ ſnia priuationis fertur de bñficio extra terri
toriū exiſtente.de foro cōpe.poſtulaſti.⁊ ꝯuenitur quis in lo
co domicilij pro re q̄ eſt extra.vt.l.fi.C.vbi in rem actio.Itēꝫ
tutor in domicilio cū adminiſtrat bona extra territoriū ꝯſti
tuta.vt.l.ꝓpter litē.§.j.de excu.tuto.⁊.C.vbi pe.tu.l.j.vbi de
hoc.⁊ ex decreto iudicis domicilij vendunt̄ bona extra terri
torium exiſtentia.vt.l.magis puto.§.illud.de re.co.⁊ qđ no.
xvij.q.iiij.in venditiōibus.⁊ de priuile.paſtoralis.p Inno.et
p Ia.de are.in.l.ſi prediū.de ꝑdi.mi.Item qui dat indulgen
tiā videtur dare ſub ꝯditiōe ſi dederit vel qđ fecerit.ſed in cō
ditionibus attendi dꝫ tp̄s ꝯditionis appoſite:vt ſic ſumo tra
hatur ad prin.vt.l.potior.qui po.in pig.ha.⁊ de capti.l.cū in
bello.§.codicilli.⁊ a primordio tituli poſterior firmatur euē
tus.vt.l.j.C.de impo.lu.deſ.lib.x.⁊ ſi ita eſt in tp̄e:ita videt̄ in
loco:vt debeat attendi locus vbi ꝯditio fuit appoſita:vel in
dulgentia ꝯceſſa.vt.l.vinū.ff.ſi certū pet.ꝑ hoc facit illud ge
nerale initiū expectandū.ex̄ de elec.dudū.p̄terea iſte indulgē
tie ſunt de foro penitētiali:vt pꝫ in toto iſto titulo ⁊ in tali
bus nō cōſyderamus locū vbi actus fit:ſed cōſyderamus qui
5 eſt p̄lat⁹ illius.† ⁊ ideo dicimus ꝙ rōne delicti nō ſortitur qs
forū penitentie.vt no.Io.xvj.q.j.c.j.vñ dicit Hoſtiē.ꝙ p̄ſby
ter extra ſuā parochiā pōt audire p̄ſbyterū in penitētia.Ita
no.in ſumma de peni.§.cui.preterea licet qs ꝓhibeatur im
mittere falcē in meſſem alienā.ſ.vſurpādo iuriſdictionem:tñ
bene pōt ſpicas manu ꝯterere.i.aīas a vitijs purgare ⁊ come
dere.i.eccl'ie incorporare.vt exponit Archi.vij.q.iij.c.ſcriptū.
ꝑ indulgentias eñ nō videtur aliqd iuriſdictionis vſurpare:
ſed animā a vitijs purgare.In ꝯtrarium videtur ꝙ talis indul
gentia nō ꝓſit ſubdito.vt in.c.vt aīarū.de ꝯſti.lib.vj.vbi ſnia
lata intra territoriū nō ligat ſubditū actū extra territorium
exercentē.locus aūt vbi actus ſumit effectū dꝫ cōſyderari.vt
l.fi.ff.de offi.p̄fec.vr.⁊.l.ꝯtraxiſſe.de acti.⁊ ob.ſilr ⁊ tp̄s attendit̄
ex quo actus ꝯfirmatur.de here.inſti.l.in tp̄s.p̄terea quo ad
iuriſdictionē equaliter ꝓhibetur exceſſus modi quo ad rem
ſicut quo ad locū.vt in.l.ex̄ territoriū.⁊.ꝯ.de plus peti.c.j.ſed
qui excedit in re nihil agit etiā in indulgentijs.vt in.c.accedē
tibus.de exceſ.p̄la.⁊ ita nec ꝑ ꝯñs quo ad locū.p̄terea nō nul
litatis indulgentie in iſto.c.eſt qr nō pōt ligare vel abſoluere
nō ſubditū.q̄ ratio adaptatur ad ſubditū aliqd facientem ex̄
diocefim.p̄terea iura ꝓhibent p̄latis:ne ad alienam diocefiꝫ
vel poſſeſſionē accedāt.⁊ ꝯtra ſibi principalr̄ ꝓhibent̄ iudica
re:ordinare:vel aliqd de rebus ad aliū ſpectantibus diſpone
re.iij.q.ix.c.nullus.Sed nō eſt dubiū ꝙ eccl'ia ⁊ alia pia loca
infra ſuā diocefim ꝯſtituta ad epi dioceſani diſpoſitionē ſpe
ctant.vij.q.viij.c.oēs baſilice.⁊ ideo voluīt iura:ꝙ nō celebret
vel p̄dicet:niſi inuitatus.vij.q.ij.c.epi.Quid ergo dicendum
Oldra.cuius ſunt p̄dicta argumēta ex dictis ſuis breuiter eli
cita dicit ꝯſyderandū:an iſte lr̄e cōceſſe ꝑ opere:qđ ſit ex̄ pro
uinciā dicātur cōcedi pſone vel loco:ſi dicamus ꝙ loco erunt
ex̄ lr̄e indulgentiarū ⁊ per ꝯñs nō valebunt.ſi pſonis erūt in
tra ⁊ valebunt.dicit ip̄e ſubtiliter ꝙ iuriſte rem attribuūt cau
ſe ꝓxime:nō remote.ff.de ꝯdi.ob tur.cām.l.penul.⁊ no.ff.re
rum amo.l.ſi mulier.⁊ no.de homi.c.de cetero.videndum eſt
ergo q̄ fuit cā ꝓxima principalis cōmiſſionis iſtarū lr̄arum.⁊
certe fauor eccl'ie:q̄ ꝓpter indulgentiā frequētius ꝑ ppl'm ho
noratur.vt dicit.c.antiquoꝝ.q̄ fuit extrauagās Bonifacij.ſi
bi ergo debent attribui iſte lr̄e:q̄ eius cā facte ſunt.vt ſic ſue
eſſe videātur.ff.de eden.l.p̄tor.in princi.Nō obſtat ſi dicatur:
ꝙ locus nō eſt capax indulgentiarū:ſed pſone.ſufficit eñ ꝙ
locus ſit capax illius cauſe ꝓpter quā principalr̄ lr̄e ſunt con
ceſſe.ſ.illius elemoſyne:q̄ datur in illius honorē.hoc patet.
6 † qr dr̄ relictū in honorēꝫ ciuitatis:ſi legatur ad ludos certos
vel ꝑ prandio.nā lꝫ ciuitas nō cōmedat nec bibat tñ qr eſt ca
pax illius honoris dr̄ ciuitati relictū.vt.l.ciuitatibus.de le.j.
hoc etiā pꝫ ſi aliquis delinquit ⁊ fugit ad eccl'iam eſt immunis
que immunitas dr̄ cedere in honorem eccl'ie:licet alteri ꝓſit.
vt pꝫ.ꝯ.de immu.eccle.per totū.Item ꝯceditur priuilegiuꝫ
ꝙ cleric⁹ alicuius eccl'ie nō eſt capax huius priuilegij.qr excō
municare nō pōt.⁊ tñ in honorem eccl'ie principaliter eſt con
ceſſum.licet alteri ꝓſit.de priuile.c.cū capella.de vb.ſig.c.pe.
lib.vj.Preterea tota die hoc faciūt principes qui vt inducāt
homines ad morandū in aliquo loco:concedunt priuilegia ⁊
immunitates nec ſoluāt tributa.⁊ tñ priuilegiū eſt ciuitati cō
ceſſum.ff.de cen.l.j.ex quibus videtur cōcludendū:ꝙ cū iſte
lr̄e principaliter ꝯcedantur loco extra prouinciā nō valebūt.
nam priuilegiū eſt lex priuata.iij.diſtin.priuilegia.vnde ſicut
l.generalis nō poteſt diſponere de loco ſibi non ſubiecto.vt
C.de ſumma trini.⁊ fi.catho.l.j.Ita etiā nec lex priuata.vt ſic
a quo remouetur genus:remoueatur ⁊ quelibet ei⁹ ſpecies.
ff.de dona.l.filius.in fi.⁊ ideo dicit Hoſt.in ſumma.de priui.
7 §.cui.† ꝙ ille pōt priuilegiū cōcedere qui in illo caſu pōt legē
cōdere.non obſtat ꝙ dare indulgentiā eſt de volūtaria iuriſ
dictione.qr hoc nō videtur:nam poſſet tūc inter nō ſubditos
exerceri,qđ negat iſtud.c.Nō obſtat ꝙ nō p̄iudicatur illi epo
nam per hoc ſeqtur ꝙ exercere poſſit.nā ⁊ ſubditū meū non
poſſum in aliena iuriſdictione ordinare:licet illi nō p̄iudicet̄.
vt.c.ex tuarū.de vſu ⁊ au.pa.nō obſtat ꝙ ſnia lata intra terri
torium mādatur executioni extra.qr hoc non fit ſine licentia
illius iudicis.de foro cōpe.c.j.in cle.Nō obſtat ꝙ indulgen
8 tie ſunt de foro penitētiali.† qr duplex eſt indulgētia:vna ſpi
ritualis q̄ dat̄ a p̄ſbytero:⁊ iſta eſt de foro penitentiali.⁊ ideo
non pōt cōcedi niſi a p̄ſbytero.qr alius nō hꝫ claues.de peni
ten.di.c.multiplex.⁊.c.verbū.Alia generalis q̄ datur ab epis
⁊ iſta nō eſt de foro penitentiali:ſed de lege iuriſdictionis.de
exceſ.p̄la.c.accedētibus.vbi dicit ꝙ eſt epalis dignitatis ⁊ iu
riſdictionis.non dicit ordinis.⁊ ideo beatus Thomas ⁊ oēs
doctores dicūt.ꝙ clerici etiā diaconi poſſint eas ꝯcedere:qñ
poſſunt exercere ea que ſunt epalis dignitatis.de elec.c.trāſ
miſſam.Nō ob.de actu ꝯditionali:qr illud eſt verū ex fictione
iuris.fictio aūt in ſpūalibus nō p̄iudicat veritati.vñ de fictio
ne iuris res iudicata pro veritate accipitur:nō tñ in ſpiritua
libus.xxxv.q.ix.c.is ita.⁊ ibi no.⁊ qđ not.Archi.de voto.c.j.
9 lib.vj.¶ Tertio q̄ritur † acceſſit qdem venetias cū quibuſdā
lr̄is apoſtolicis indulgentiarū falſo fabricatis ꝯtinentib⁹ re
miſſionem culpe ⁊ pene diebus ſolēnibus in eccl'ia conſtructa
ad honorem corporis chriſti.quibus ppl'o publicatis vniuer
ſus ppl's ꝯfluebat dictis diebus ꝓ indulgentia offerendo vt
moris eſt.tandē poſtea detecta fuit falſitas lr̄arum.queritur
ergo an illis qui dederūt elemoſynas iuxta formā indulgen
tie cōſecuti fuerint remiſſionē.videt̄ ꝙ ſic.vt in.l.barbarius.
ff.de offi.p̄to.⁊.l.ij.C.de ſen.⁊ de elec.nihil.cū multis ſilibus.
cōis eñ opi.veritati p̄fertur.de ſupel.le.l.labeo.de biga.c.nu
per.cū iuribus ibi allegatis ꝓ illa parte ꝙ opi.veritati p̄fert̄.
ꝓ hoc de p̄ſby.nō bap.c.veniens.deus eñ nō ex operibus iu
dicat:ſed ex intentione ⁊ corde.xxij.q.v.c.qui periurare.Item
cor interrogat:⁊ nō manū.xiiij.q.vj.c.ſi qd.⁊ nō tm̄ ꝯſyderat
q̄ fiunt:ſed quo aīo fiant.xvi.q.vj.ſi a ſacerdotib⁹.⁊ dicit bea
tus Iſidorus ꝙ ex intentiōe aut ꝓbatur bonū:aut ꝓbat̄ in
dignū.vñ glo.Matth.xij.Theſaurus eſt cordis intētio:ex
qua deus iudicat opera.volūtate ⁊ ꝓpoſito maleficia diſtin
guūtur.vt.l.qui iniurie.ff.de furtis.In ꝯtrariū facit qr veritas
opinioni p̄fertur.C.plus va.in rubro ⁊ nigro.cum alia parte
brocardi.viij.di.c.veritate.⁊.c.ꝯſuetudo.⁊.ꝯ.qui fi.ſint legi.ꝓ
tuas.⁊ maxime in ſpūalibus vbi nō opinio:ſed veritas ꝓpo
nitur que eſt maioris potentie ⁊ virtutis.xxxv.q.ix.c.is ita.⁊
no.Archi.de voto.c.j.li.vj.⁊ de elec.dudum.de peniten.c.in
dulgentie.lib.vj.⁊ eo.titu.c.abuſionibus.in clemē.ibi ex dece
ptione multiplici animaꝝ.que quidem deceptio nō reſultat:
niſi ex defectu indulgentie.non aūt ex extorſione pecunie.qr
illud nō noceret anime.imo quādoqꝫ ꝓdeſſet.ar.v.q.v.c.non
omnis.⁊ iſtam partē tenet Oldra.cōſilio.lxx.Non obſtat qđ
dicitur ꝙ deus intentionē cōſyderat.qr verū eſt quo ad hoc:
ꝙ actus iudicetur bonus vel malus:meritorius vel demerito
10 rius.† qr volūtate ⁊ ꝓpoſito maleficia diſtinguūtur.vt.l.item
apud labeonē.§.ſi quis virgines.ff.de iniur.vbi actus fuit in
iurioſus.⁊ tamē non tenetur de iniuria.qr non habuit animū
delinquendi:ſed quātum ad quātitatem pene vel premij non
cōſyderatur opinio:vel intentio.vt ſcꝫ illam pecuniā vel pre
mium cōſequatur:ſicut ip̄e credebat:ſed veritas vt.l.cuꝫ qui.
§.ſi iniurias.ff.de iniurijs.⁊.ff.ꝺ furtis.l.vulgaris.§.ſi qs eñ.
11 facit qđ not.de ſenten.excō.c.in audientia.† pro hoc facit qr ſi
ſi quis contrahit matrimonium cum cōiugata vel conſangui
nea ignorāter excuſatur.quia actus erat legitimus:⁊ non in
tendebat delinquere.ſed vbi cum tali fornicaretur ignorātia
non excuſaret eum a pena adulterij vel inceſtus.vt.ff.de adul
te.l.penul.⁊.l.ſi adulterium cum inceſtu.pro hoc facit quod le
gitur Geneſis.iiij.de Lamech qui interfecit Cayn nō credēs
cum:ſed beſtiam.et tamen quia delinquere intendebat:non
inſpicitur eius credulitas.immo punitur.ſed ſi ſciuiſſet facit
de Loth.xxxv.di.c.ſexto die.⁊.xvj.q.j.inebriauerunt.ad.c.ve
niens.de p̄ſby.nō bap.r̄ndet̄ qr ſm̄ Auguſti.de⁹ ſupplet ea q̄
ſunt de neceſſitate ſalutis.p̄terea iſte dādo elemoſynā vt in

dulgẽtiã ꝯſequat.videt quodãmõ ſoluere penã:quã debebat
ſatiſfactio eñ loco ſolutionis debetur.ff.de ſolu.l.ſatiſfactio.
ſoluẽdo igit iſti falſo q̃ſtori nõ ꝯſeqtur liberationẽ.ff.de ſuſ.
tu.l.j.§.fi.ꝛ de fur.l.falſus.nõ eñ dimittitur delictũ:ſed auge
tur ſi vni debitũ alterius perſoluatur.ſm Oldradum.

1 ☞ Peccatum in tñ eſt voluntarium ꝙ non eſt peccatum
niſi ſit voluntarium.
2 Penitentia que ſit cenſenda vera.
3 Animus prauus deponit p ꝑſeuerantiã in bonis operib⁹.
4 Opera bona an proſint exiſtenti in peccato mortali.

Quod quidam. Nõ eſt vere peni-
tens qui peccãdi
animũ nõ deponit:recipit tñ ipſius ꝯfeſſio.in p̃-
ma ꝯſultatio.in ſecunda rñſio ibi:ꝯſultationi.
¶ No.primo ꝙ ꝓtẽdebat iſte abſtinere non poſſe ſine ꝯtine-
1 re.ꝛ in hoc falſum dicebat.† q: in tñ voluntariũ eſt pctñ:ꝙ
nõ eſt pctñ.niſi ſit voluntariũ.ad hoc.xlv.di.de iudeis.xv.q.
vj.c.j.ꝯtingit tñ hoc qđ dicebat iſte ex aſſiduitate ꝓpeccandi.
vñ Seneca in tragedijs.Qui primo obſtitit ꝑpulitqꝫ amo-
rem victor ac tutus fuit.qui blãdiendo dulce nutriuit malũ:
ſero recuſat ferre qđ ſubit iugũ.ꝛ in libro de ira.facili⁹ eſt ex-
cludere ꝑniciosa:ꝙ̃ regere.ꝛ nõ admittere:ꝙ̃ admiſſa mode-
rari.nã poſtꝙ̃ ſe in poſſeſſionẽ poſuerint:potẽtiora rectore
ſunt:nec recidi minui ve patiuntur.ſemel eñ excuſſa mens ei
2 ſeruit qđ impellitur.¶ Scđo not.† qñ ſit cẽſenda vera peni-
tentia cũ.ſ.aliqs agit penitẽtiã de ꝓteritis:ꝛ ipſa de cetero nõ
cõmittere alˀs nõ eſt vera.q: tex.dicit.ꝙ dꝫ iſti ꝯſiliũ exhiberi.
nõ tñ dꝫ illũ abſoluere:cum penitẽtia nõ ſit vera ſm Jo.an.
3 ¶ Tertio no.† quõ deponatur prauus animus.ſ.p ꝑſeuerã
tiam in bonis opibus.ꝯcor.ſ.de purga.ca.c.inter.¶ Querit
4 glo.† an iſti qui nõ agit verã penitẽtiã ꝓſint bona opa.dicit
ꝙ ſic.ſaltẽ ad minus ſuppliciũ ſubeũdum.ex hoc arguit Ab.
a illum excuſatũ qui in mortali[a] vel in excõicatione dicit horas
ſuas:etiã ad q̃s de neceſſitate tenet.xcij.diſt.c.cleric⁹.de cele.
miſſa.c.j.Nã ſi bona q̃ qs facit in eo ſtatu ꝓſunt:vt in glo.er-
go liberat:ꝛ penã euitat ſic dicẽda.nã ſi ſuppliciũ minuit iam
inflictũ multo magis impedit infligendũ.Diſtignit tñ circa
hoc.nã quedã ſunt q̃ ſemp obligãt ꝛ ad ſemper.vt ꝓhibitio-
nes nõ mechaberis ꝛc.et in his declinans mortaliter peccat.
cũ de ſui natura ſint mala.ſ.de iureiur.c.ſi chriſtus.Aſſertio
nes mãdatoꝝ dei ſicut ſunt honora patrẽ ꝛc.ſemp obligãt:ſꝫ
nõ ad ſemp.ꝛ iſta ꝓſunt ad vitam eternã ꝓmerendã:cũ fiunt
in bono ſtatu.qñqꝫ ꝓſunt ad euitationẽ pene:ſi cum fiunt in
malo.qđ ptꝫ.q: ꝓſunt ad minus ſuppliciũ ſubeũdum.vt di-
cit glo.ꝛ qđ velint iſta ṽba.ꝙ illa q̃ ſunt in ꝓhibitionib⁹ obli
gent ad ſemp:ſed alia nõ obligent.dicit ꝙ ꝓceptũ de alendis
parẽtibus:paſcẽdis pauperibus:colẽdo ſabbata.ꝛ his ſimilia nõ
obligãt ad ſemp.nã ꝓpter infidelitatẽ parentũ excuſor a pri-
mo.ꝓpter meã indigentiã a ſcđo.ꝓpter neceſſitatẽ a tertio.
vt p ordinẽ ꝓbãtur.xcij.diſt.diaconi.xxviij.q.viij.legi.de di
uor.quãto.C.de ferijs.l.eos.ꝛ ſicut ex certis cauſis excuſat ĩ
potẽtia a ꝓdictis:ſicut ꝛ ab bonis.ſꝫ a ꝓhibitionib⁹ nulla ne-
ceſſitas excuſat.q: potius debem⁹ oĩa mala pati ꝛc.ſ.qđ me.
cã.ſacris.Et adde ad glo.ꝙ etiã bona opera tali cõſtituto in
mortali ꝓſunt.q: nõ hꝫ demon in ea tantã ptãtem.ſicut de iu
deo legit i dialogo q ſe munierat ſigno crucis de q̃ dixit ine-
ni vas vacuũ:ſꝫ ſignatũ.vt no.de peni.diſt.iiij.poſtea ſignat.

Ponit queſtiones.

a ¶ Qui in mortali.peccata dimiſſa quãtum ad maculã an redeãt i eo q recidiuat.vid Jo an.de turre cremata.in.c.j.de penité.diſt.iiij.

1 ☞ Sacerdotes greci procurantes vel ſtudioſe negligentes
oppreſſiones filiorum deponuntur.
2 Conſtitutio eccleſiaſtica aliquando emanat circa illos quorũ
ſtatus reprobatur ab eccleſia.
3 Sacerdos nõ debet agere publicam penitẽtiam.

1 Queſitum. † Sacerdotes greci ꝓcurantes
vel ſtudioſe negligẽtes oppreſ-
ſiones filioꝝ deponũtur.ꝛ ſi hoc eſt publicũ publice
penitebũt.h.d.¶ No.primo diſtinctionẽ ꝙ aut diſſoluta ne-
gligẽtia aut incuria filij a parẽtibus opprimũtur.differẽtia
ergo eſt inter latã culpã ꝛ culpã leuẽ ſiue leuiſſimã.grani⁹ eñ
p̃ma ꝙ̃ ſcđa punit.dic p Bart.in.l.qđ nerua.ff.depoſi.ꝛ loqt
iſte tex.de pnia fori pnialis.In foro ṽo iudiciali q̃liter puniã
tur nõ dic tex.credo q ad arbitriũ cõſyderata q̃litate culpe.
¶ Scđo no.ꝙ papa ſtatuit circa grecos ſacerdotes.ſiſ.ſ.ď
2 de.ꝯiu.olim.† circa illos ergo q̃ꝝ ſtat⁹ ab eccl'ia reprobat qñ
emanat ꝯſtõ.facit.c.indẽnitatib⁹.ad fi.j.de elec.li.vj.¶ Ter-
tio no.differẽtiã inter pctñ publicũ ꝛ notoriũ.ꝯcor.ſ.eo.c.j.

3 ¶ Quarto no.† ꝙ ſacerdos non debet agere publicam peni
tentiam.de quo in dicto.c.j.ſ.eo.

1 ☞ Neceſſitas non abſorbet obligationem:ſed prebet iuſtã
cauſam commutandi.
2 Cõmutationẽ rerum comeſtibiliũ poteſt quis facere ex cau
ſa neceſſitatis.
3 Neceſſitate ſuccurritur quatenus imminet neceſſitas.

Licet. Qui ex pnia in pane ꝛ aq̃ ieiunare te-
netur.ꝓpter panis carẽtiã alijs ciba-
rijs vti põt.nõ tñ ad delitias.h.d.ꝛ promdet iſta
decre.neceſſitati.ſicut alia pars iſti⁹.ſ.de ferijs.
1 licet.ad idẽ.C.de fer.l.oẽs iudices.¶ No.p̃mo † ꝙ neceſſitas
nõ abſorbet obligationẽ:ſꝫ ꝓbet iuſtã cãm cõmittẽdi.vnde ſi
debitor quãtitatis nõ põt ipam dare:dãdo ſpeciẽ liberat.vt
no.in.l.ij.ff.ſi cer.pe.eadẽ i penis cõmutatio faciẽda vt tetigi
ſ.de homi.poſtulaſti.cõmutat ſpẽs cũ ſpecie:ꝛ fit de vna ad
aliã cõpenſatio vbi ſubeſt neceſſitas:alˀs aliud ꝓ alio inuito cre
2 ditore ſolui nõ põt.vt.d.l.ij.¶ Scđo no.† ꝙ cõmutat panẽ ĩ
piſces vel legumina ꝛ exẽpli grã ita ponit.poſſent eñ carnes
ſi alia deficerẽt ſm Jo.an.¶ Tertio no.ꝙ i hoc caſu neceſſi-
tatis põt qs facere cõmutationẽ a ſeipo.nã poſtꝙ̃ ꝯſtõ cano
nica hoc ꝑmittit:nõ expedit impetrare.vt.l.q̃ ſub ꝯditiõe.§.
fi.ff.de ꝯdi.inſti.Inno.dicit ꝙ ſi põt haberi ſupior ei⁹ auctas
requiritur.alˀs ancte ꝓpria.vt.ſ.de elec.venerabilis.in fi.Hoſt.
dicit ꝙ neceſſitati inſtãti ſatiſfieri dꝫ.ꝛ ꝙ̃ cito fieri põt ad ſu-
periorẽ recurſus haberi.ad hoc.j.tit.j.c.ca noſcit.¶ Quarto
3 no.† ꝙ neceſſitati ſuccurritur quaten⁹ imminet neceſſitas.et
nõ vltra.ꝯcor.l.ſenatus.ff.de offi.pſi.

1 ☞ Quãtitas exceſſus nõ attẽdit in foro penitentiali.
2 Sacerdos ſimplex põt pniam iponere ſup enormib⁹ crib⁹.
3 Cõfeſſor diſcretus dꝫ attendere ad ſalutẽ cõfitẽtis:ꝛ nõ indu
cere onus tam graue ꝙ ipm ad deſperationẽ adducat.
4 Mutatio vite fit cũ magno labore animi.

Deus qui. Sacerdos arbitrari dꝫ peni-
tẽtias ſm quãtitatẽ exceſſus:
penitẽtis cõtritionem:ꝛ reliquas circumſtantias.
¶ No.primo differẽtiam inter forũ pniale ꝛ iudi
ciale.primũ cõcernit aĩm:ſcđm ṽo actũ doloſum nec pnia de-
1 ſinit eſſe nocẽs.vt.l.q ea mẽte.ff.de fur.† ſed in foro penitẽtia
li nõ attẽdit quãtitas exceſſus:ſꝫ ꝯtritio q̃ põt eẽ tãta ꝙ nul
la pnia indigeret.remittit Hoſti.ad ſumma.co.ti.§.quibus.
¶ Scđo no.ꝙ iſte tex.loqtur de pnia iniũgenda ſup adulte-
rio:homicidio:ꝛ ſi.ꝛ ex ſuprãſcriptiõe pꝫ:ꝙ dirigit epo ꝛ fra
2 tribus.† ꝙ ſimplex ſacerdos ſup enormib⁹ põt pniam impo
3 nere cũ homicidiũ ſit de illis.de tẽp.or.c.ſi.¶ Tertio no.† ꝙ
diſcretus ꝯfeſſor dꝫ attẽdere ad ſalutẽ ꝯfitẽtis:ꝛ nõ inducere
onus tã graue ꝙ ipm ad deſperationẽ adducat.xxvi.q.vij.
alligat.ꝛ de ꝯſe.di.v.nõ mediocriter.vñ nec onerolum credi-
torẽ:nec delicatũ debitorẽ audit iuriſlator.vt.l.vel vniuerſoꝝ.
ff.de pig.act.¶ Quarto no.ꝙ circa nouitios in fide miti⁹ eſt
incedendũ.meli⁹ eñ paulatim ꝛ blãde attrahit rigidus ꝛ ne-
ophitus:ꝙ̃ repẽte ꝛ cũ rigore.xlv.di.de iudeis.ꝛ.c.cũ htũs.ꝛ
dicit.l.ꝙ nouitijs p̃mo leuia tradẽda ſunt ne ſi nimis a ꝓnci-
pio onerẽtur:ꝛ oneris preſſi diffidẽtia retrahẽtur:q̃ plerũqꝫ
aios iuueniles auertit:aut laborioſius ꝑducãtur ad id qđ po
terãt via faciliori ꝑduci.vt inſti.in ꝓhemio.ꝛ.cõia de le.§.ſꝫ ne
4 in p̃mis.ꝛ alibi dicit lex.† ꝙ vite mutatio cũ magno animi fit
labore.in auſ.de mona.ꝛ vide qualiter ſint in fide iſti neophi-
ti inſtruendi:vt no.Hoſti.in ſumma.co.ti.

1 ☞ Mulier ſi ſuſcepit prolem de adulterio quam maritus
credit propriam ad quid teneatur.
Qualis debet ei iniungi penitẽtia.nu.2.et nu.3.
4 Mulier q̃ tenet ad ſatiſfactionẽ ꝓpter filiũ quem ſupponit
qualiter releuabitur.

Officij. Audit ꝯfeſſio mulieris q̃ partũ alie
num ſuppoſuit:vel ꝓpriũ ex adulte
rio ſuſcepit.ꝛ hoc non vult marito detegere.ꝛ in
prima ꝯſultatio.in ſcđa ibi:qñ rñſio.¶ No.pri-
mo de iſta ſubmiſſiõe partus:q̃ ſepe põt ꝯtigere
cũ vxore ſupſtite vir decedit.ad hoc eñ vt vxor i bonis rema
neat:ꝛ fruat:aſſerit ſe pregnantẽ quo caſu venientibus ab inte
ſtato plene ꝓuiſum eſt p titulũ.ff.de vẽ.inſpi.l.j.ꝛ per totum.
ꝛ.ff.ſi mulier ven.no.per totum.¶ Secũdo no.ꝙ quandoqꝫ
credit aliquis ſuum filium eſſe:qui non eſt.ꝛ hoc errore mul-
ti per vxores decepti alienos filios inſtituunt:vt proprios
quibus

quibus errore detecto negātur heredi actio.vt.ff.ad carbo.l.
j.§.vlti.ꝛ ſuccedent venientes ab inteſtato.vt hic.ꝛ.l.nec capi.
C.de here.inſti. ¶ Tertio not.ꝗ quid iuris cum mulier ſuſce-
pit prolem de adulterio:quaꝫ maritus credit ꝓpriā.circa qḋ
vide qḋ no.per Jo.an.de eo qui duxit in matri.c.ſi.ad ſi.vbi
querit quid iuris ſi parentes ſcientes impedimentū occultū
filios habuerūt ex inde:ꝛ alios filios legitimos ſuſceperunt.
quo caſu ꝯſuluit Hoſtien.ꝙ quāto cautius pōt prolē ad reli
gionē inducat:vt ſic ſi ſit maſculus tute poſſit ordinari.de fil.
presby.c.j.ꝛ ſi filius in hoc nō vult credere matri tute promo
uebitur:nec ei credere tenetur.vt.l.filiū.ff.de his qui ſunt ſui
vel alie.iur.alās ſi ꝯtra ꝯſcientiaꝫ veniat edificat ad gehēnam.
2 de preſcrip.c.ſi. ¶ Quarto not.ꝗ ꝙ huic mulieri debet iniūgi
in penitentiā cōpetens ſatiſfactio. ¶ Sed incidēter q̄ritur:
3 ꝗ que ſatiſfactio erit iſta poſtq̄ ſuū delictū nō cogitur publi-
care.dicit Jo.an.ꝙ aut ſcit ꝓ certo vel veriſilr̄ qui debeāt vi-
ro ſuo ſuccedere:ſi nō crederet ſe habere filiū:ꝛ tūc tm̄ dꝫ da-
re de ſuo illis quātū valet hereditas.ꝛ ſi hoc opinari nō pōt:
det pauperibus.Juxta no.ſ.de vſur.cum tu.ꝛ ſiet iſta ſatiſfa
ctio per epm̄ ita caute:ꝙ neſciatur vnde venit.ſm Hoſtien.
4 ¶ Vlterius ad idem q̄ritur ꝗ qd iuris ſi nō habeat vn̄ ſatiſfa-
ciat.dicit Inno.ꝙ ſi pōt ſine periculo reuelari:dꝫ hoc facere
ꝛ deinde penitere.ſi aūt nō pōt ſine dubitato periculo:vel ve
riſimili homicidio:per tūc ſm Inno.ꝛ Hoſti.ꝯfiteatur ꝛ ta-
ceat.xxij.q.ij.ne quis.nā in hoc caſu cū ex vna parte ſit dānū
rerū tm̄ ſi taceat:ex altera periculū aiarū ꝛ corpoꝝ ſi ꝓbatio-
nes inducat cū vtrūq̄ vitare nō poſſit inter hec duo mala eli
get minus malū.xiij.di.nerui.ꝛ.c.duo.tacet ergo dānum rerꝫ
qḋ eſt minus malū.ſ.de pig.c.j. ¶ Sed ꝯ ꝓdicta oppo.ꝛ vi-
detur:ꝙ indiſtincte teneātur reuelare veritatē:ꝛ de ſcandalo
nō curare ꝑ illam regulā.vtilius ſcādalum naſci ꝑmittitur:q̄
veritas relinquaꝶ.j.de reg.iur.c.iij.ſo.in hac taciturnitate nō
perit veritas iuſtitie.qꝛ mulier iſta nō iudex nec teſtis eē pōt.
ꝛ in dicto caſu habet locū auctas ꝓdicta.huic eīm mulieri non
crederetur de iſta ſubmiſſione.ergo tacere debet.ij.q.vij.ple-
riq̄.ꝛ ita ſentit.ij.glo.ad ſi.Cui adde qḋ not.Ray.in ſumma
de rap.iiij.colū.v̇.mulier.q̄ de adulterio.ꝛ ꝑ Hoſt.in ſumma
eo.titu.§.quibus ꝛ qualiter.ſub.§.quid de muliere.ꝛ dicit hic
ꝙ in hoc caſu vbi timetur de periculo propter reuelationem
illi filio putatiuo eſt perſuadendū:vt ingrediatur in ordinem
mēdicantiū:vt ſic hereditas nō poſſit ad ipm̄ deuenire:ſꝫ ve-
nientes vel ad illū de quo pr̄ putatiuus in teſtō ꝓuiderit.

Ponit queſtiones. — Opponit in contrarium.

1 ☞ Publicare publice ꝓhibitum eſt mulieribus.
2 Claues regni celoꝝ oībus apoſtolis date fuerunt.
3 Conditio mulierum deterior eſt q̄ virorum.
4 Mulier ſi ordinatur an recipiat characterem.

Noua. Abbatiſſe nō poſſunt moniales be
nedicere:ipſarum cōfeſſiones audi
re:euāgelium legere:vel publice ꝓdicare.primo
ponit quatuor exceſſus:quos ſcḋo prouidet:et
1 cauſam reddit ibi:cū igitur. ¶ No.primo ꝗ mu-
lieribus ꝓhibitum publice predicare.ꝛ pondera hoc verbum
publice. priuatim enim ſi vellent in capitulo monialibus ſuis
regulā exponere:vel ad inſtructionē morū aliqua bona exem
pla vel alia ſimplicia v̇ba ꝓponere:nō ꝓhiberētur ſm Hoſt.
2 ¶ Scḋo no.ꝗ ꝙ claues regni celoꝝ oībus apoſtolis date fue
runt.vt ptꝫ Matth.xviij.ad ſi.Amen dico vobis quodcūq̄
ligaueritis ſuper terrā ꝛc.et Jo.vlti.Accipite ꝛc.et not.in plu-
rali claues de pluralitate clauiū de qua de ſumma tri.c.firmi-
3 ter.§.vna.vbi videas. ¶ Tertio not.ꝗ ꝙ deterior eſt cōditio
mulierum q̄ maſculoꝝ in iſtis.de quibus in tex.alios caſus
vide in.l.in multis.ff.de ſta.ho.ꝛ caſus in quibꝰ eſt melior vi-
de.xviij.ſ.de arbi.dilecti.caſus autem in quibus eſt equalis.
vide in Spec.de ꝓcura.§.j. ¶ Querit Jo.an.ꝗ mulier ſi ordi
4 natur recipiat characterē.vr̄ ꝙ nō.xxiij.di.c.ſacratas.ꝛ hic.
impedit eīm characterē ſexus ꝛ ꝯſtitutio eccl̄ie.vt h̄ no.xxvij.
q.j.diaconiſſa.qḋ videtur ꝯ.ſed rn̄dēt ibi no.ꝛ eodē mō ad.l.
nulla.ꝛ aut.diaconiſſa.C.de epi.ꝛ cle.Itē in ordine reperitur
ꝓeminentia gradus:que ſignificari pōt in muliere.cū habeat
ius ſubiectionis.j.ad Thimo.ij.Itē clici debēt portare coro
nam.qḋ nō licet mulieri.j.ad Corinth.xj.ꝛ hoc tenet hic Jo.
an.ꝛ remittit ad not.Ray.in ſumma in parte de impe.ſexus
vbi videas.ꝛ in Spec.no.de accu.§.j.v̇.item ꝙ eſt mulier.

Ponit queſtionem. — ¶ Characterē. Character an ſit ī aīa vel ī aliqua eiꝰ potentia vt in ſubiecto. vide Joā.de turre cre.in c.q̄uo exandit.de cōſe.diſt.iiij.

1 ☞ Viaticum continetur appellatione penitentie.
2 Vnctio extrema denegatur tēpore generalis interdicti.
3 Clerici de gratia tempore generalis interdicti poſſunt in ec-
cleſia ſepeliri.ꝛ nu. 4.
5 Campane non debent pulſari tempore generalis interdicti.
6 Corpus chriſti quod ad infirmum deferatur tempore inter-
dicti an debeat deferri cum campanella.
7 Hore canonice poſſunt dici tempore interdicti in eccleſijs cō
uentualibus.
8 Viaticum an debeat dari incedentibus ad bellum iuſtum.
Et an debeat dari mulieri pregnanti.nu. 9.
10 Interdictum an ſit relaxandum quo ad illos qui volunt ſa-
tiſfacere.
11 Interdicto loco an poſſint homines illius loci de locō dece-
dentes aūbi ſepeliri.
12 Caſus in quibus tempore interdicti aliquis admittitur ad ſe
pulturam.

Quod in te. Tempore generalis inter
dicti cōceditur penitētia ꝛ
viaticum morientibus.clerici qui ſeruauerunt in
terdictum poſſunt cum ſilētio in cemiterio ſepe-
liri. in cōuentualibus eccleſijs clerici bini vel tri-
ni poſſunt dicere horas ſuas.cruce ſignatis ꝛ peregrinis di-
1 cto tēpore interdicti ꝯceditur penitētia. ¶ No.primo ꝗ ꝙ ap
pellatione penitētie ꝯtinetur viaticum.quare aūt ſic appelle-
tur.dicit Hoſti.qꝛ ducit ad viā ſalutis.ꝛ pondera tex.dum di
cit decedentibus ꝛc.quaſi ſanis viaticuꝫ denegetur tpe inter-
dicti:licꝫ tunc ad penitētiam admittātur tam ſani q̄ infirmi.
2 vt.j.de ſen.excō.c.vlti.lib.vj.vbi de hoc. ¶ Scḋo not.ꝗ ꝙ de-
negatur tempore generalis interdicti extrema vnctio.quare
aūt magis iſta q̄ viaticū.dicūt quidā:ꝙ ex eo qꝛ in ipa vnctio
ne ꝛ nō prius peruenitur ad ſacramentum.ſed corpus chriſti
ante datione rex corpus erat.Itē longe maior participatio
ſit in extrema vnctione per orationes ꝛ vnctiones q̄ in datio
ne viatici.Et aduertēdū ꝙ clerici nō priuilegiātur ſup vnctio
ne:ſed ſui ſepultura.vt ptꝫ in tex.qḋ quidam aduertunt.ſm
Jo.an.ꝛ vide qḋ ipe no.poſt Innocen.ſ.de ſpon.c.nō eſt no
bis.vbi de ordine ꝛ matrimonio tēpore interdicti. ¶ Tertio
3 no.ꝗ ꝙ clerici de gratia tēpore generalis interdicti poſſunt ī
cemiterio ſepeliri:eo modo quo hic tradiꝶ.ꝛ intellige in eccle
ſijs nō interdictis.tunc eīm ſi eſt aliqua eccl̄ia interdicta cū ce-
miterio tūc clerici etiā nō culpabiles nō ſepeliētur.j.de ſentē.
excō.ſi ciuitas.in ſi.lib.vj.loqtur ergo iſte tex.de generali in-
terdicto loci.nō in ſpeciali interdicto eccleſie.facit qḋ ipe not.
j.de ſen.excō.c.vlti.§.adijcimus.lib.vj. ¶ ꝗ An aūt clerici aliū
4 de veniētes poſſint admitti ad eccleſiaſticam ſepulturam.vide
tur ꝙ non:per.c.penul.j.rn̄ſo.de priuil.lib.vj.ꝯtrariū deter-
minat do.Fede.de ſen̄.dicto ꝯſilio.lxviij.per iſtam decre.que
indefinite loquitur:vt ſi diceremus ꝯtrariū auferretur ei pote
ſtas eligēdi ſepulturaꝫ maxime:qn̄ eccl̄ia ſua eſſe in remotis.
ar.c.vlti.de ſepul.lib.vj.immo plus videtur hodie qꝛ cum cle
rici tēpore interdicti ſint habiles ad ſacramenta:ꝛ teneantur
officiare ꝛ celebrare.vt in.c.alma.videtur ꝙ poſſint ſepeliri cū
officio mortuoꝝ ſub ſilentio tm̄:ꝛ ꝙ poſſint vngi ſm eū:ſꝫ de
5 vnctione ſentit hic Jo.an.vt dixi.ſ. ¶ Quarto no.ꝗ ꝙ tēpo-
re interdicti nō debēt pulſari campane.ꝯcor.ſ.de ꝓuil.c.qḋ
nōnullis.ꝛ de ꝯſue.c.cū inter.ꝛ ratio eſt.qꝛ pulſatio campana
rum eſt ſignū horarū:ꝛ diuinoꝝ officiorū.de offi.cu.c.j.ꝛ.ij.et
inuitatur ꝑ illas ppl̄s ad diuina.de homi.ioānes. ſublato er-
go ſignato ꝛ ꝓncipali deficit ſignū vt acceſſoriuꝫ. ¶ Sed hic
6 incidēter q̄ritur ꝗ an corpus chriſti qḋ ad infirmū tpe interdi
cti deferꝶ debeat deferri cū campanella.rōne ꝓdicta ſumpta a
ꝯtrario ſenſu.vr̄ ꝙ ſic.ſicut eīm ibi ꝓhibito ſignato ꝓhibetur ſi-
gnū:ita h̄ ꝯceſſo ſignato ꝯcedaꝶ ſignū.vt in.c.ꝓterea.de offi.
dele.nō eīm debita reuerētia q̄ tāto ſacro ꝛ q̄ in honoreꝫ ſacri
eſt inducta dꝫ minui.ꝛ qꝛ hoc nō eſt ꝓhibitū:ideo dꝫ ſeruari.
vt in.c.ſane.de cele.miſ.ꝛ ita tꝫ dn̄s Fede.de ſen̄.ꝯſilio.xlviij.
Vbi etiā videas qn̄ dicaꝶ interdictū violari an ꝑ admiſſioneꝫ
aliūde veniētium ad officiū vel ſepulturā.ꝛ de illo qui recipit
ad diuina aliquos interdictos ſeruatis alijs obſeruandis in-
7 terdicti.dic:vt ibi. ¶ Quinto no.ꝗ ꝙ in cōuentualibus eccle-
ſijs poſſunt dici hore canonice tēpore interdicti.ex quo patꝫ
ꝙ loquitur de alijs officijs ꝛ non mortuoꝝ tm̄.Et aduerte qꝛ
tex.iſte priuilegiat clericos vltra laicos in ſepultura tantū.ex
quo patet ꝙ clerici nō poſſunt intereſſe diuinis in extraneis
eccleſijs priuilegiatis. ¶ Sexto no.ꝙ recipientes ſignū cru-
cis tēpore interdicti admittūtur ad penitētiam.ꝛ dicit glo.ꝙ
ꝯſequūtur iſtud priuilegiū cū ꝓficiſcūtur.Inno.ꝛ Hoſtiē.ꝯ
ſed nō curandū cuꝫ hodie oēs tēpore generalis interdicti ad
penitētiam admittātur.eſt ergo hodie ius cōe qḋ olim erat ī
priuilegiū ꝯceſſum ſignatis ꝛ peregrinis ꝑ hunc tex.j.de ſen.

Ponit q̄ſtionē incidenter. — Ponit aliā q̄ſtionē incidenter.

Ponit queſtiones.

exco.c.vlti.lib.vj. ¶ Querit glo.ſi.hic datur priuilegiū dece-
8 cedentibus tpe interdicti: ↑ nūquid idē ɔceſſum intelligatur
9 incedentibus ad iuſtū bellū.tenet glo.ꝙ ſic. ↑ Quid de ꝑgnā-
te q̄ appropinquat partui an poſſit ſibi dari viaticū:ſicut de-
cedēti.ꝛ an debeat abſolui ab excōicatiōe.dicit Jo.an.ꝙ ma-
le dici pōt tales decedētes q̄re niſi aliud periculū immineret
10 videtur abſtinendū ſm eū. ¶ Querit etiā glo. ↑ ſi aliqui volūt
ſatiſfacere:an quo ad eos ſit interdictū relaxandū.glo.tenet
ꝙ nō.Idem An.Goffre.ꝛ Phi.Inno.dicit ꝙ aut principa
lis eſt ille:qui vult ſatiſfacere:ꝛ recipietur ſatiſfactio:ꝛ relaxa
bitur interdictū.aut alius ꝛ tūc nō reciperetur nec ad eccliaȝ
ſepeliretur.q2 eius ſatiſfactio nō requiritur:ſed alterius.vt hic
11 j.de ſen.exco.c.ſi ſnia.§.j.ꝛ.§.vlti.li.vj. ¶ Extra q̄ritur ↑ vtrū
interdicto loco poſſint illi de loco decedentes alibi ſepeliri.
dic ꝙ ſi interdictū eſt poſitū ꝑpter delictū alicui⁹ vel aliquo-
rum:alij extra locū poſſunt diuina ꝛ alia recipere ſacramēta
ꝛ ad ſepulturā admitti.Si aūt eſt ppl's interdictus:extra lo-
cum nō pn̄t audire diuina:nec debent tūc admitti ad ſepultu
rā cū tūc extra locū pſona nō ſit interdicta. vt ꝓbatur in.c.ſi
12 ſnia.de ſen.excō.lib.vj. ↑ Et circa admiſſionē ad diuina vel ad
ſepulturā tpe interdicti ꝛ eccliaſticā ſepulturā aduerte q̄ſdaȝ
caſus.Primus eſt qn̄ iterdicta vniuerſitas ſiue ppl's:ꝛ tn̄ nō
locus et tūc clerici pn̄t alta voce officiare interdictis excluſis
admiſſis nō interdictis ꝛ aliūde veniētibus ꝓbatur.de vſur.
c.iij.lib.vj.ꝛ not.Archi.in dicto.c.ſi ſnia.in v̄bo ſi ciuitas.ꝛ ſi
tales interdicti admittantur videtur habere locū.c.epoꝝ.de
priuile.li.vj.licet. forte aliq dicerent:ꝙ.c.epoꝝ dȝ intelligi de
noīatim interdictis p cle.eos.de ſepul.Scd's caſus eſt qn̄ ci-
uitas eſt interdicta:ꝛ nō ciues.nā tūc ciues ipi etiā nō interdi
cti ꝛ aliūde venientes nō debent admitti.p.c.pe.j.rn̄.de p̄uil.
lib.vj.ꝛ licȝ admittātur alijs obſeruātijs interdicti nō viola-
tis nō pōt dici interdictū violatū.puniuntur tn̄ pena dicti.c.
epoꝝ.ꝛ.c.auc̄te.Interdicta ciuitas ꝛ ciues ſunt interdicti:ꝛ ī
iſto caſu aliq dicerent ꝙ ſi interdicti in loco interdicto admit
tuntur:ꝙ admittentes ſunt irregulares.q2 nō videntur ſerua
re interdictū:vt in.c.alma.ꝛ eo.ti.c.j.in cle.Sed pōt dici tunc
violari interdictū:qn̄ publice ꝛ palam more ſolito celebratur
ſic al's dicimus de excōicato vel ſuſpenſo celebrante:vt prius
interdū aliūde veniētes admittūtur ad diuina in loco ꝛ eccle
ſia nō interdictis.ꝛ tūc videtur etiā habere locū.c.epoꝝ. In-
terdum eccl'ia eſt interdicta.ita nec clam nec ſecreto pōt ibi ce
lebrari.ꝛ tūc videtur irregularis.de ſen.excō.is qui.li.vj.

1 ¶ Confiteri debet quicūq; venerit ad annos diſcretionis.
Omia peccata.nu.2.Et ſolus.nu.4.Et ſepius:ſaltē ſemel in
anno.nu.5.Et fideliter.nu.7.Et proprio ſacerdoti.nu.8.
3 Cōfitens pctā ſua nō tenetur reuelare participem.
6 Monachi ſingulis menſibus confiteri debent:ꝛ in prima do
minica menſis cōmunicare.
8 Sacerdos proprius quis dicatur.Et qualiter ſe debeat ha-
bere in confeſſione.nu.20.
9 Sacerdos ſcholarium ꝛ mercenarioꝝ quis dicatur.
10 Penitentiam iniunctam debet quis pro viribus adimplere.
11 Cōfiteri pōt qs extraneo ſacerdoti ex iuſta cauſa.
12 Confeſſor debet eſſe diſcretus ꝛ cautus.
13 Sacerdos nō debet ꝑdere peccatorem verbo vel ſigno.
14 Cōfitens ſi ɔfiteatur aliquē velle occidere vel qd ſimile:an ſa
cerdos poterit illud reuelare.
15 Confeſſio non proprie dr̄ ſi quis reuelat ſecretum ſuum ami
co dicens ꝙ ei dicit in cōfeſſione ꝛ penitentia.
16 Subditus ſi ſcit epm̄ certū de pctō ſuo ꝛ paratū inquirere:ſi
vult ei ɔfiteri qualiter erga eum ſe habebit epi's.
17 Sacerdos ꝙ reuelauerit peccatum ſibi confeſſum qualiter
probetur.
18 Officium ſacerdotis in quibus verſetur.
19 Cura quid ſit.
21 Contritio peccatoris quanta eſſe debeat.

Omnis. Cōcilium eſt nō recipiens breueȝ ſummā.ꝛ ſunt tres partes princi
pales.ſcd'a ibi:ſi qs.tertiā ibi:ſacerdos.et primo
ſtatuit de penitentia ꝛ ɔfeſſione ſemel in anno et
euchariſtia recipienda:niſi ex cauſa ꝛ de pena ɔ̄ facientium:ꝛ
publicatiōe ſtatuti.ſcd'o de ɔfeſſione alieno ſacerdoti fienda.
tertio inſtruit ɔfeſſorē in tribus.ſ.in circūſtantijs ingrēdis.
varijs penitētijs iponendis.ꝛ pctis occultādis.vltimo penā
apponit. ¶ No.primo ꝙ decre.iſta oēs ligat dū dicit ois ſi-
ue ſit maſculus ſiue femina ſiue hermaphroditus cuȝ in ſexu
nō ſit diſparitas.ꝛ cū eadem ſit rō vt ſic ſub ſimplicibus cōti-
neatur miſta.vt dixi.ſ.de iudi.c.quanto.vel forte q2 optet ꝙ
in altero ſexu magis abūdet maſculino vel femineo.ꝛ illi attri
1 buitur iſte miſtus.vt.l.q̄ritur.de ſta.ho. ¶ Scd'o not. ↑ ꝙ il-
li qui ꝑuenit ad annos diſcretionis incūbit neceſſitas ɔfiten
di.ꝛ qualr̄ anni diſcretionis intelligūtur.dicit glo.poſtq̄ eſt
doli capax quo ad ɔfeſſionem:tūc em̄ pōt obligari diabolo.
quo ad votū:ꝛ matrimoniū.dic de regu.c.j.lib.vj.ꝛ de deſpō.
impu.c.ij.lib.vj.quo ad adminiſtrandū bona diſponendū et
2 ɔ̄hendū dic:vt.l.j.ff.de mino. ¶ Tertio no. ↑ ꝙ debet ɔfiteri
oīa de quibuſdā igitur an poſſit ꝛ nō de alijs dic:vt.ſ.de rapt.
3 c.ſup eo.facit.ſ.eo.qd' quidā.Et pondera v̄bū ſua. ↑ qꝛ nō te-
netur delicti participē reuelare.de peni.diſt.j.c.q̄uis.niſi for
ſan in hereſi.vel ſi cognouiſſet matrem filiā.vel aliud delictū
ꝑpter cuius circūſtantias que grauarent neceſſe ſit aliud re-
uelare:ſm Hoſti.qui de hoc remittit ad ſummā.eo.ti.§.qua
4 lis.ꝛ ſub.§.diſcreta. ¶ Quarto no. ↑ ꝙ dȝ ɔfiteri ſol'.ꝛ hoc vt
libentius ɔfiteatur.ſ.de elec.c.q2 propter.ꝛ hoc eſt verū etiā
in manifeſtis in quibus licet ſit imponēda penitentia manife
ſta ɔfeſſio penitētialis poterit eſſe occulta.d' diuor.c.ex lr̄is.
5 ¶ Quinto no. ↑ ꝙ dicit ſaltem ſemel ꝛc.quaſi ſit ſepius confi
tendū ſi ſepius homo cadat.de peni.di.iii.ſepties.ſed ſaltem
ſemel hoc faciat.ſanctius tn̄ eſt ꝙ pluries:ſi pluries reuertit̄
ad peccatum.ſi aūt reuertitur nec intelligit ſe peccaſſe ſecuri⁹
eſt ꝙ ſemel ɔfiteatur.v.diſtin.c.ad eius.ꝛ loquitur iſte tex.in lai
6 cis. ↑ Monachi em̄ ſingulis menſibus ɔfiteri debent:ꝛ in pri
ma dn̄ica menſis cōicare.qd' dic:vt.j.de ſta.mo.cle.ne in agro
7 §.ſanc. ¶ Sexto not. ↑ ꝙ dȝ ɔfiteri ſolus ꝛ fideliter.remittit
Hoſti.ad ſummā.eo.ti.§.qualis.ꝛ arguit dum dicit ſolus.ꝙ
non pōt ɔfiteri per nūtium.qd ergo ſi ſit ſurdus:vel mutus:
vel alterius lingue:vel ſi eger ita ꝙ ſine periculo nō pōt loq:
vel ſimplex.dic ꝙ ɔfitebitur per ſcripturaȝ vel per aliū.xxx.
8 q.v.§.qualis.facit.ff.de v̄bo.obli.l.j. ¶ Septimo no. ↑ ꝙ de-
bet ɔfiteri ꝑprio ſacerdoti.quis aūt dicatur proprius ſacer-
dos.dic ꝙ ille cui cura parochialis eccl'ie eſt ɔmiſſa:ſiue ſit re
ctor:ſiue ſit vicarius.Itē papa:ꝛ omnes epi:ꝛ oēs ꝑprij:ꝛ im
mediati.de quibus.ſ.de offi.archi.c.iij.per Jo.an. Idem in
legatis pape.ꝛ ipoꝝ penitentiarijs.ar.de offi.le.c.j. Item de
generali vicario epi.de iudi.l.cū pretore. Alteri ergo ex ꝑdi-
ctis ſufficit ɔfiteri:vel alteri de eoꝝ licentia.dȝ tn̄ de hoc fieri
fides ꝑprio ſacerdoti parochiali al's quilibet parochianus
poſſet dicere ſe alteri ex ꝑdictis fuiſſe ɔfeſſum.ꝛ ſic eſſet delu-
ſoriū edictū ꝛ daretur via figmētis ɔ̄.c.quāto.de diuor.imo
plus:ꝙ q̄uis data ſit alicui gn̄alis licētia:ꝙ poſſit cui volue
rit ɔfiteri:tenebitur tn̄ ſemel in anno ɔfiteri ſuo ſacerdoti.vt
ſic cognoſcat vultū pectoris ſui.Prouer.xxvij.ꝛ ex ɔ̄rio ſe-
queretur:ꝙ oēs ſui ſubtrahi poſſent:qd' nollet ſuperior ſibi
fieri.ſ.de offi.archi.c.cū ab eccl'iarū. Item ɔfunderetur eccl'ia
ſticus ordo ɔ̄.e.ꝑuenit.xi.q.j.ergo reſtringēda interpretatio
talis licentie cū alterius ꝑiudicio conceſſe.de au.ꝛ vſu pa.e.ex
tuarū.ꝛ licet he rōnes ſatis vigeant:dicit tn̄ Jo.an.determi-
natum hodie contrariū per decre.ioannis vas electionis ꝛc.
¶ Sed incidenter q̄ritur. ↑ qs erit ſacerdos ſcholariū:ꝛ mer
9 cenarioꝝ.dic ꝙ ex quo p annū ſteterūt in parochia illi ſacer-
doti ɔfiteri debent.xvi.q.j.c.queſti. Alij dicūt ꝙ eo ipo ꝙ ſe
trāſtulerunt etiā ſi p annū morā nō fecerint.de paro.c.ſi. Idem
in peregrinis ꝛ alijs qui certā manſionē nō hn̄t.ar.j.c.pxi.in
ſi.ꝑ et ɔ̄.ff.de iudi.l.heres abſens.ꝛ de hoc vide p Hoſtiē.in
ſumma.eo.tit.§.cui ɔfitendū.ſub.§.ſi.ꝛ de parochi.§. penul.
10 v̄.qs intelligatur parochianus. ¶ Octauo no. ↑ ꝙ iniunctaȝ
penitētiam dȝ quis pro viribus adimplere.qd' intellige p ſe:
vel alium.facit qd' no.lxxxij.diſti.p̄ſbyter.ꝛ ſi hoc negligeret
eſſet cogēdus per cenſuram eccl'iaſticam.de ſpon.c.ad audiē-
tiam.ꝛ ad requiſitionem eccl'ie per brachium ſeculare:ſi pecca
tum eſt publicum.ſecus ſi occultum.iij.q.j.c.ſi omnia.ꝛ de ſi-
mo.c.ſicut nobis.Utrum etiam qui anno ſemel non cōmuni- a
cat cogendus ſit cōmunicare.not.xxxij.diſti. c.vlti. ¶ Nono
11 no.in v̄.ſi quis aūt. ↑ ꝙ ex iuſta cauſa poteſt quis ɔfiteri [a] ex-
a traneo ſacerdoti.eſt aūt iuſta cauſa ſi ſacerdos proprius par-
ticeps eſt delicti.de ordi.ab epi.c.ſi.vel quia latens eſt odium
inter eos.vel q2 nimis eſt ſimplex.ſm Goff. ¶ Decimo not.
12 in v̄.ſacerdos. ↑ ꝙ confeſſor debet eſſe diſcretus ꝛ cautus.de
quo remittit Hoſti.ad ſummam.eo.titu.§.que interrogatio
nes.ꝛ qd' ſit ſacerdos officiuȝ ɔfeſſionis tēpore.ꝛ poſt dicā.j.
13 ¶ Undecimo no.in v̄.caueat. ↑ ꝙ non debet ſacerdos verbo
vel ſigno prodere peccatorē.iſta enim ſunt paria.vt.ff.ſi cer.
pctatur.l.certum.talis eniȝ ſacerdos dicitur proditor:vt hic
patet:ſecretum cōmiſſum ſue fidei reuelando.alijs etiam mo
dis dicitur proditor.qui no.xlvj.diſtin.c.clericus. ꝛ.xi.q.iij.c.
nolite.ꝛ iſtud eſt verum qd' nō debet prodere:niſi ille ɔfeſſus
producat

Pōit qōnē incidenter.

a ¶ Cōfiteri. Cōfeſſio an ſit de iure naturali. vide Joā. de turre cre.in c.deniq;.de peni. diſt.j. ꝛ ibi q̄mo do differenti mō fuit ī lege naturali:in lege veteri:ꝛ in lege noua.

pducat illū ſacerdotē in teſte. tūc eñ ipm pōt pdere: ſꝫ nō aliū
illiꝰ criminis forte participē. ⁊ ſic intelligit ſupra. de adul. c. ſi-
gnificaſti. ¶ Incidēter circa hoc q̄rit Jo. an. † qd ſi ꝯfiteatur [Ponit queſtiones.]
14 velle quē occidere: vel aliqd maleficiū ꝯmittere penes ꝯciliū:
dicēs: ꝙ nō pōt ꝯtētatiōe reſiſtere. dicūt qdā ꝙ ſacerdos pōt
hoc reueläre cū talis reuelatio pōt pdeſſe: non obeſſe. xxij. q.
v. c. hoc vr̄. Alij dicūt ꝙ hoc dꝫ celare oīno. ꝟ. de offi. ordi. c. ſi
ſacerdos. Sꝫ Jo. an. dicit ꝙ qdqd poterit bono modo circa
hoc facere: vt peccatū impediat̄ ſine expſſiōe: hoc faciet: pdi-
tionē aūt reuelare ꝯfitētis quātūcūqꝫ malū exinde ſeq poſſit
eidē oīno denegat̄. vel aliter ⁊ meliꝰ ſm eū: ꝙ tenet̄ reuelare.
qꝛ iſta nō eſt vera ꝯfeſſio: vbi nō ꝯfitet̄ pctm̄ ꝯmiſſū: ſꝫ ꝯmit
tēdū. de q̄ nec pnīa dari pōt. ⁊ ꝙ qlibet īpedire tenet̄. de iure
15 iurā. quēadmodū. §. ſi. ¶ Querit etiā † qd ſi aliqs reuelet ſe-
cretū ſuū amico dicēs ꝙ ei dicit in ꝯfeſſiōe: ⁊ pnīa. dicit ipſe ꝙ
iſta nō pōt dici ppria ꝯfeſſio in pnīa. cū iſte nō poſſit dici ꝯfeſ
ſor: niſi ita fateret̄ pctm̄ pprio ſacerdoti. tūc eñ haberet̄ p ve-
ra pnīa. Nā al's qlibet ſacerdos poſſet dicere: ꝙ nō ſit ſibi di-
16 ctū in foro pnīe. ¶ † Ad idē q̄rit ſi ſubditꝰ ſcit ꝙ epſ eſt certꝰ
de pctō ſuo. ⁊ peccator ſentiēs forte ipm paratū ingrere anti
cipat ⁊ ꝯfitet̄ ei in pnīa hoc delictū. qd faciet epſ. dicit ipſe ꝙ
dꝫ eſſe cautꝰ vt reſpōdeat hoc pctm̄ nō recipio in pnīa cū ſis
de hoc publice diffamatꝰ. dꝫ tñ ipm abſoluere in foro pniali:
ſꝫ nō phibet̄ ingrere: qñ eſt infamatꝰ. ſi aūt occultū lꝫ ipe ſciat
dꝫ recipere in pnīa. vj. q. ij. ſi tm̄. ⁊ c. placuit ſm Hoſt. q remit
tit ad ſummā. e. ti. §. in qbꝰ tenet̄ ſacerdos. ¶ Ulteriꝰ etiā cir-
17 ca hoc q̄rit̄ † quō pbabit̄ ꝙ pctm̄ ſibi ꝯfeſſum reuelauerit: vt
puniat̄ hac pena. dicit Jo. an. ꝙ pbabit̄ ſi ſacerdos eſt coram
pluribꝰ: lꝫ extra ius. de accu. c. ſi ꝯſtiterit. ꝺ excē. pre. ꝙ ſit gra
ue. Idē in eo q ꝯfeſſus eſt corā aliquibꝰ. Sꝫ iſta ꝯfeſſio non
vr̄ admittēda. p iſtū tex. q dicit ſolꝰ. Hoſti. ex quo nō ꝯuincit̄
non punietur hac pena ordinaria: ſed ſi non probet: quod ad
ipſum aliūde peruenerit arbitrarie punietur. vide in Spe. de
18 pba. §. j. ad finē. ¶ Ulteriꝰ p̄ncipaliter eſt vidēdū † in qbꝰ ver
ſet̄ officiū ſacerdotis. ante ipſam ꝯfeſſionē. ⁊ in ipſa ꝯfeſſiōe.
Illa eñ q̄ dicta ſunt ſupra ꝯcernūt tp̄s ꝯfeſſiōis iam facte: ꝙ
nō debeat reuelare. qualiter ergo debeat ſe habere cū pctōre
ante ipam ꝯfeſſionē. ⁊ in ipſa ꝯfeſſiōe. Videamus p quoꝝ no
19 titia eſt vidēdū qd ſit cura. dicit Hoſt. † ꝙ cura eſt vigil onero
ſa ac ſollicita cuſtodia animarū ꝯmiſſa alicui: vt curet ne peant
ſed ſaluent̄. qō ꝯpetit ex lege vel ꝯſtitutiōe canonica ꝯſuetu-
dine. ſeu pſcriptiōe p ſedē apoſtolicā nō īprobata. cuꝰ diffini-
tiōis vba Hoſt. ſingulariter exponit p vnā colūnā et vltra. et
hic. vide in nouella ⁊ maxime quātū ad hoc vtrū ꝯſuetudine
acquiratur. et dicit ꝙ ſic. ꝟ. de elec. dudū. ij. §. tandem. allegat
20 aūt iura in ꝯtrariū. q̄ hic vide in nouella. † circa hoc etiā q̄rit̄
qualiter debeat ſacerdos ſe habere in ipſa ꝯfeſſione: ⁊ quā pe
nitentiā imponere. dicit Jo. an. ꝙ ſacerdos dꝫ eſſe diſcretus.
vt no. Ho. in ſumma. e. ti. §. qualis. Itē dꝫ eſſe miſericors: be-
neuolus: vt ptꝫ de peni. di. j. c. ſi ſacerdos. ⁊ c. nullꝰ. ⁊ dꝫ pctōri
exponere quātū deliqt: ⁊ quātam penitētiā dꝫ agere. ⁊ ſi dicat
peccator: ꝙ paratꝰ eſt facere penitētiam: dꝫ ei ipſam iniūgere
aliqd remittēdo: vt dicere poſſit malo miſericordiā: ꝙ ſacrifi-
cium. de peni. di. j. ſerpens. Si vero pctōr non ſit ita paratus
nihilominus imponet ei ſacerdos penitentiam: quātūcumqꝫ
leuiſſimam. ⁊ iniūgat ꝙ omnia bona que facit et omnia mala
que tolerabit propter deum ſint ei pro penitētia: et proficiāt
ad ſalutem. et ſic abſoluat eum quantum pōt: ⁊ dꝫ nō ſimplici
ter ſicut faciunt quidam ſimplices ſacerdotes. firmiter tamē
credere debet peccator ꝙ deꝰ qui facit omnia in numero pon
dere et menſura. ſapientie. xj. in multis ſequitur arbitrium ſa
cerdotis. nō ob. de peni. di. j. quem penitet. vbi dicitur: quod
deus non ſoluit: nō ligat eos de quibus putamus. ſed eos in
quibus opus iuſtitie et miſericordie exercemus. loquitur eñ
de illis qui erant in iure vel in facto diuino reputātes leue qō
eſt magnum et graue. Item nō ob. de peni. di. v. fratres. quia
ibi loquitur de illis qui penitentiam agunt de vno nō de alio
ſic. ꝟ. e. qō quidam. et circa hoc vide quod plene no. Hoſtiē. in
ſumma. e. ti. §. quibus: et quot dietis. et. §. qō penitentia. et p
21 totum. ¶ Ultimo tractat hic Jo. and. de contritione. † quāta
debeat eſſe contritio peccatoris. dicunt quidam quod tanta:
qō prius voluerit omnem penam ſubire: ꝙ peccaſſe. Jo. an.
dicit quod ſufficit. ſi doleat quod deum offendit. Item in cō-
tritione requiritur: quod ſit in propoſito vlterius non peccā
di. de peni. di. j. non poteſt. et di. iij. penitentiam agere. et. j. c.
proxim. in principio. vbi de hoc. Item debet eſſe pudibunda
vt in ſum. e. ti. §. qualis. et pbat̄. de pe. di. j. quē penitet. ⁊. §. ſi.

1 ☞ Infirmitates pueniūt quinqꝫ ex cauſis.
2 Laici in his q̄ ptinēt ad ſalutē anime ſubijciunt̄ pape.
3 Medicus ante oīa debet infirmum inducere ad curandū ani
mam. et nu. 4.
5 Cura ſpūalis p̄cedit curam corporis tanꝙ maior.
6 Experientia aliqñ prebet cauſam conſtitutioni.
7 Conſtitutio arctat poſt publicationem.
8 Anima eſt pretioſior corpore.

Cum infirmitas.

Medici corporum ad infirmos vocati ante omnia debēt ad ꝯfeſſionē inducere: nec debēt p ſalute corpoꝝ aliquid pernicioſum anime ſuadere. ponit duplicē ꝯſtitutiōis cām: et penā trāſgreſſoꝝ. et p̄mo ponit vnā cām ꝯſtitutionis ſcdo ꝯſtitutionē. tertio aliā ꝯſtitutiōis cauſā. q̄rto penā trāſ greſſoris. q̄nto quādā īhibitionē. ſcda ibi: ceterū. ¶ No. p̄mo proemiū. dicit eñ ꝙ non nunꝙ ⁊c. q̄ſi nō ſemp. vñ dicit canon cū pcuſſio corporalis imminet vtrū p purgatiōe an p vindicta ꝯtingat dei iudiciū in hoc ignorat̄. vij. q. j. cū pcuſſio. glo.
1 ſup matth. ix. c. dicit † ꝙ infirmitates pueniūt quinqꝫ de cau-
ſis. primo vt iuſtis per patiētiam augeat̄ meritū. vt in Job.
ſcdo ad cuſtodiā virtutū ne ſuperbia ſubintret vt in paulo. ter
tio ad corrigēda pctā. vt hic. quarto ad gloriā. vt ꝺ ceco nato
et lazaro mortuo. quinto ad initium pene. vt in herode. vnde
verſus. Ut pbet: vt dānet: vt expiet: vt mereat̄. Ut pateat xp̄i
2 gloria pena datur. ¶ Scdo no. † ꝙ papa mādat laicis in his
que ptinēt ad ſalutē anime. ſunt eñ iſto caſu oēs de foro ſuo.
et ſubiacēt huic ꝯſtitutioni nō ciuili ꝯrie. vt no. de reg. iu. c. ma
leſidei. et. ꝟ. de oper. no. nun. c. j. et dicit Hoſti. qō cum iſta con
ſtitutio ſit inducta in fauorem animarum ſtatuto vel ꝯſuetu-
dine tolli non pōt. peccant enim in talibus tranſgreſſores. de
ma. et obe. illud. et facit circa hoc qō no. in. c. Johānes. de cle.
3 ꝯiuga. ¶ Tertio no. † qō medicus ante omnia dꝫ infirmū in
ducere ad curandum animā. nō ergo dꝫ prius de ſalario ꝯue
nire. cum ordo hic a iure proditus non ſit p̄poſterandus. vt
l. ij. §. prius. ff. de vul. et pu. ¶ Quid ergo ſi prius conueniat
de ſalario videtur qō medico obſtet exceptio cum fecerit ꝯtra
legē. ergo pro infecto dꝫ haberi. vt. l. non dubium. C. de legi. ⁊
de agri. et cen. l. quemadmodum. et. ff. de vari. ⁊ extraor. co. l.
j. §. ſi cui cui cauti. et. l. medicus. Hoſt. tenet oppoſitū cū enim
hanc penam non reperiat a iure prohibitam: nō audet ipſā
imponere. fuiſſet tamen vt dicit equum hoc exprimere. qꝛ for
ſitan medici nō eſſent circa hoc poſtea negligentes. ¶ Quar
4 to no. † qō medicus dꝫ ad huiuſmodi curam anime inducere
infirmum. qō intelligitur cū effectu. al's non dꝫ ſe de cura in-
tromittere: quod probant ſequētia. ⁊. ꝟ. de cle. nō reſi. relatū.
5 Et ex hoc etiam collige † qō cura ſpiritualis p̄cedit curam cor
poris tanꝙ maior. de ma. et obe. ſolite. Sed inſtabis poſtꝙ
ſuperior manū alicui impoſuit: nō dꝫ ſe inferior de illo intro-
mittere. ꝟ. de tēpo. or. c. cum in diſtribuendis. ex quo videt̄ qō
medicus ſe nō debeat intromittere poſtꝙ maior. ſ. medicꝰ ani
me hunc curauit. ſo. illud phibetur ob reuerentiam. iſtud ob
eandē cauſam ſtatuit̄. ⁊ ad puiſionem periculi infirmoꝝ. licē-
tiatus eſt ergo ipo iure in hoc inferior: poſtꝙ ſuperior manū
appoſuit. et ſic non habet neceſſe recurrere ad pretorem. ff. de
ꝯdi. inſti. l. que ſub ꝯditione. §. ſi. ¶ Quinto not. qō ceſſante
cauſa ceſſat effectus. de quo in. c. cū ceſſante. ꝟ. de app. ⁊. l. ge-
neraliter. C. de epi. et de. et. l. j. ff. de dona. per Bar. ¶ Sexto
6 no. in ver. hoc quidē. † quod quandoqꝫ experientia p̄bet cau
ſam ꝯſtitutioni. et appellatur talis cauſa impulſiua quādoqꝫ
vt licet ceſſet nihilominꝰ ꝯſtitutio locū habeat. vt in calphur-
nia. de qua in. l. j. ff. de poſtu. §. ſexum. et collige qō minus ti-
metur qō circa omnes regulariter obſeruat̄. rei cauſam noui
tas magis terret ⁊ equanimiter toleratur quod omnibus eſt
commune: vt in morte dicit Seneca. Ideo mihi videtur rerū
naturam qō grauiſſimū fecerat ꝯmune feciſſe. vt crudelitatē
7 facti ꝯſolaretur equalitas. ¶ Septimo no. † qō ꝯſtitutio ar-
ctat poſt publicationē. vide circa hoc qō no. ī data. vj. li. ⁊ pro
8 emio cle. ⁊. c. lꝫ canon. de elec. li. vj. ¶ Octauo not. † ꝙ anima
eſt pretioſior corpore. cōcor. ſunt in gl. ſi. cui adde auten. vt cū
de app. cog. §. ſi aūt laici. vltra mediū. colla. viij. de elec. vbi pe
riculum. in p̄n. li. vj.

1 ☞ Queſtores pponūt ſepe abuſiones in ſuis p̄dicatiōibꝰ.
Qualiter debeant admitti. nu. 2.
Nec debent aliquid proponere in ſuis predicationibus ꝙ cō
tineatur in literis. nu. 4.
3 Alternatiue ſufficit alteram partem eſſe veram.
5 Predicatio eſt contentioſe iuriſdictionis.

7 vi. ¶ Quinto no. in ver. nec illet ꝙ clericū inuētū turpiter cū
pſonis hic expſſis licitū eſt offendere. ſec⁹ ergo ſi nō turpiter
ſ3 in loco ſuſpecto puta ſolū cū ſola ſedēte. niſi ſm Hoſt. illu3
monuiſſet ſm formā auten. ſi qs ei. C. de adul. ſ3 ergo ſm le‑
ges turpiter inuētū vel in caſu illi⁹ auten. liceat pimere. ſm ca
nones habet capere: ſ3 nō occidere: ſi aliud pōt. de peni. et re. c.

Ponit queſtiones.

ij. ¶ Querit hic Jo. an. textus loquitur de inuēto cum vxore:
matre: ſorore: vel filia. an habeat hoc locu3 ſi tales ſunt tm̄ nō
naturales nō legitimi. dic ꝙ ſic. ſm Ho. In optatis vero nō
habet locū. ar. ff. de in ius vo. l. iij. §. parētes. et circa hoc vide
qd no. in cle. j. de bap. ¶ Scdo q̄rit gloſ. textus loqr̄ in pa‑
8 tre ⁊ filia. an habeat locū in aliis aſcēdētib⁹: puta auo: pro
auo: et ſi. glo. ſentit ꝙ nō alij ꝙ ſic. qd tenet Inno. p priuis.
facit l. pati. ſi. de adul. cū duab⁹ ſe. ⁊ vide qd dixi. ſ. de penis.
9 c. in quibuſdā. ¶ Querit etia3 quia hic loquit̄ tm̄ in filio an
habebit locū in nepte: pronepte: collateralib⁹: vel affinib⁹. di‑
cit Immo. ꝙ in collateralibus vel affinib⁹ non habet locum in
nepte ſic et in ſponſa. et idē in vxore putatiua bona fide retē‑
ta. ſ. de dona. inter vi. et vxor. c. plerūq3. ⁊ in auten. vt lice. ma.
et aue. §. quod not.

1 Verberans clericum quem ignorabat clericum eſſe non
eſt excōicatus.
2 Ignorantia probatur per iuramentum.
3 Excōicatus an ſit q credit pcutere tytiū laicū et in pſonā er‑
rans percuſſit martinum clericum.
4 Percutiens laicum incedētem in habitu et tōſura an ſit excō
municatus: et talis poſtea celebrādo an ſit irregularis.

SI vero. Qui pcutit clericu3 probabiliter hoc ignorās excōicatus nō eſt. huius rei
dubiū purgat p iuramētū. ⁊ ſi iurare nō vult: habet
1 p excōicato. ſcda ibi: ꝙ ſi. tertia ibi: ab illo. ¶ No. j. ꝙ qui ver. q
vberat clericū quē ignorat clericū eē: nō eū eſſe excōicat⁹. qr nō
cōtēpſit diſciplinā qui militem ignorauit. ff. loca. l. ignorans.
2 ¶ Scdo no. ꝙ qñq3 eſt dubiū de ſciētia vel ignorātia: ⁊ tunc
ignorātia pbat̄ p iuramētū. 2cor. j. de elec. c. j. ⁊ c. vt circa. li. vj.
qd intellige cū nō eſt infamat⁹ al's d3 ſe purgare. nec ſufficeret

Opponit in cōtrarium.

ſe iuramētū. j. e. cum deſyderes. §. ij. ¶ Opponit̄: iſte q clericū
percuſſit nutrientē comā habuit animum delinquēdi: ſ3 nō in
clericū: ſed iſto caſu cum perſone qualitas ignoratur ad delin
quentē debet inſpici potius veritas: ꝙ ipſius opinio. vt. l. cu3
qui. §. ſi iniurie. ff. de iniurijs. ad idē. ff. de fur. l. vulgare ſi quis
es. vbi nō attēditur animus: ſed factu3. Ita ergo deberet eſſe
hic. et hunc percutientē clericū habere pro excōicato ipſi⁹ cō‑
tumacia nō attēta: cuius 2trariū hic dr̄. ſo. dic ꝙ iura circa pu
nitionē delicti 2miſſi in perſonā alterius quādoq3 inſpiciunt
animū: vt hic. et dicta. l. ſi ignorans. et. l. itē apud labeonem. §.
ſi quis virgines. ff. de iniurijs. qñq3 reſpiciūt factum: vt dicto
§. ſi iniuria. dic ergo qd regulariter nō debemus iſpicere ani
mum: ſed euētum. Nō obſtat iſtud. c. et. l. ſi ignorans. quia eſt
ſpeciale in ſentētia excōicationis: et in omni pena ſpirituali:
que nō infligitur tam ratione delicti: ꝙ ratiōe 2tēptus ⁊ 2tu
macie. hinc eſt qd nō ligātur ignorātes 2ſtitutiōib⁹ ſiue ſtatu‑
tis epi: licet penis alijs obligētur. vt in. c. vt animarum. de cō‑
ſti. li. vj. Non obſtat. §. ſi quis virgines. nam qñdoq3 quis ha
bet animū delinquēdi: ſed credit minus delinquere: ꝙ delin‑
quat. et punitur ſm veritatem: non ſm opi. ſuā. fallit in ſentē‑
tia excōicationis. vt dixi. ſ. quoniā oppoſitū. vt in dicto. §. ſi
quis virgines. Et predicta ſunt vera quando delinquit plus
circa eādem perſonam: ſi aūt circa diuerſas puta quia credit
offendere: et offendit duos tunc de vtroq3 tenetur quādo pn
cipaliter. vt. l. ſcientiam. §. qui aliter. ff. ad. l. aqui. Si vero non
offendit aliū tāgēdo eum: ſed p quandā 2ſequētiā: puta infe
rēdo iniuriā fil. fa. q per 2ſequētiam tangit patrem tūc inſpi‑
citur animus non euentus. vt dicta. l. cum qui. §. ſi. ff. de iniur.
et de iſtis qui delinquūt plus: ꝙ credunt: vel minus circa res
circa perſonas circa aliam ſpeciē delicti: ꝙ exiſtimēt. dic ple‑
ne per Bar. in. l. dinus. ff. ad. l. cor. de ſicca. et. j. de reg. iur. cum
quis in ius. li. vj. in mercur. et in regula qd qs. et per predicta
3 patet ſolutio. ꝙ q. glo. ſi quis credit percutere tytium laicum
et in perſonā errans percuſſit martinum clericum. an ſit ex‑
cōicatus. Ala. qd ſic. Tan. 2tra. per iſtū text. quod tenet Jo.
an. nā ſi error ſolius qualitatis clericatus excuſet a pena ſpi‑
rituali: vt ſupra dictum eſt. per. l. ſi ignorās. multo magis de‑
bet excuſare error qualitatis et perſone: vt. in. q. predicta. ad
4 hoc. xxix. q. j. §. j. ¶ Vlterius querit̄ ꝙ quidam percuſſit laicū
incedentem in habitu et tonſura clericali. an ſit excōmunicat⁹
glo. hic ꝙ ſic: niſi poſtea certior efficiat̄. Dñs fe. de ſen. addit
ad. q. et querit vtrum ſi iſte percutiens laicum quem credebat
clericum poſtea celebrando ſit irregularis. et tenet qd iſte nō
ſit excōmunicatus: nec irregularis. requiritur enim veritas
clericatus. vt talis excommunicationem incurrat. vt. c. ſi quis
ſuadente ſic enim ſimplex dimiſſio habitus clericalis non tol
lit dictum priuilegium. et. c. in audiētia. et. c. contingit. j. eo. ita
aſſumptio habitus non competentis conditioni perſone non
prodeſt nō clerico de priuile. ex parte. el. iij. et ita tenuit diſpu
tando idem Dñs fed. de ſen. 2ſilio. xiij.

1 Clericorum appellatio includit oēs.
2 Caſus plures in quibus percutiens clericum nō incidit in ca
nonem ſi quis ſuadente.
3 Conuerſi habent priuilegium clericorum quo ad canonem ſi
quis ſuadente circa ipſos.

NOn dubium. Not. primo ꝙ inter clericos canonicos et cōuer‑
ſos cadit alternatiua. ⁊ ſic patet qd vnius appellatio
1 aliū nō includit. tu dic. ꝙ qd appellatio clericoꝝ includit oēs.
ſ. de inſti. c. ij. et hoc vult iſtud. c. ꝙ iſtud verbum clericu3 poſi
tum in. c. ſi quis ſuadente. 2plectitur oēs iſtos. ¶ Secundo
notat hic Inno. de iſta iniuria religioſis illata quis poſſit re‑
mittere. vt. j. c. parochianos. p Jo. an. ¶ Tertio not. hic In‑
2 no. ꝙ plures caſus in quibus percutiens clericos non incidit
in canonē: duos habes. ſ. eo. c. j. et. iij. in. c. ſido. vſq3 ibi. habes
vj. in apoſtata. vij. in monito. per epm̄. j. e. in audientia. et. c. cō
tingit. dicit Inno. idem in non monito ſi facit guerram et ſe‑
ditionem ⁊ tyrānus cum armis ſe immiſcet. j. e. cum nō ab ho
mine. et. c. perpendimus. dicit tñ Inno. ſm quoſdam: ꝙ ſem‑
per eſt neceſſaria monitio. alius caſus eſt cum prorſus ſe trāſ‑
fert ad actum clericatui 2trarium: vt quia ſit miles vel biga‑
mus. iſtos caſus et alios vide in ſumma. eo. tit. §. quis poſſit.
3 ſub. §. ſuper illo autem. ¶ Quarto not. ꝙ de iſtis conuerſis[a]
a qui habēt priuilegiū clericorum quo ad canonem. ſi quis ſua‑
dente circa ipſos vide quod not. xxviij. q. j. c. vt lex 2tinentie. a
vbi plene an 2uerſi debeant 2tinere et propria relinquere. di
cit Tan. j. e. parochianos. qd qui retinet proprium non eſt cō
uerſus: licet dicat in inſtrumēto 2uerſionis vel deuotiōis qd
facit ſe 2uerſum. Ho. hic dicit circa 2uerſos eccle ſeculariſ de
quibus. in gl. qd aut 2uerſus remanet in domo ſua: tanꝙ lai
cus viuens et non gaudet hoc priuilegio. ar. ſ. de priuile. c. iij.
§. de 2fratribus. aut eſt conuerſus qui tradidit ſe et ſua et eſt
tonſuratus vel habitum mutat et audit horas et viuit hone‑
ſte ſicut viuere debet clericus. et talis in totu3 intelligitur eſſe
tranſlatus in foro eccleſie et gaudet immunitate vt in iuribus
allegatis. in glo. maxime. xij. q. ij. c. duo ſunt. vbi Jo. videtur
2cordare. Ber. hic ad hoc in libro feu. de priuile ſchol. l. vna. et
probatur expreſſe. ſ. de priuile. c. vt priuilegia. §. hoc autē. re‑
fert etiam Ab. in. c. dilecta. ſ. de ma. et obe. qd Vin. ibi not. de
prece. et pan. et de his qui ſe deuouent religioni manendo in
ſeculo licet mutauerint habitum. quam gl. Vin. refert hic Jo.
an. qd non habet.

a ¶ Iſtis cōuerſis. Vid Spe. d ſen. excōi. verſi. qd ſi. ver. vero. gl. xvij. q. iiij. gſqs. doct. h magic panor. Cardi. i cle. ij. in. xij. q. d preben.

1 Perſone nō ſui iuris iniiciētes man⁹ in clericos non te‑
nentur ire ad ſedem apoſtolicam.
2 Filijfamilias iniiciētes man⁹ in clericos tenentur ire romam
pro abſolutione.
3 Canon ſi qs ſuadēte: 2prehendit etiā mādātem.
4 Statuto cauet̄ ꝙ de quolibet maleficio poſſit fieri pax exce‑
pto homicidio: an poſſit fieri pax ei qui fecit fieri homicidiū.
5 Mandans ſi reuocat mandatū ante manuu3 iniectionē: qua
reuocatione non obſtante mandatarius exequit̄: an mādans
erit excōicatus.

1 MVlieres. Tria ſunt dicta que ſatis ſe ſummant. ¶ Not. pmo ꝙ ꝙ pſone nō
ſui iuris iniiciētes manus in clericos nō tenētur ire
ad ſedē apoſtolicā. ⁊ idē intellige in mulierib⁹ ſui iu
ris. vt vidue virgines: et alie nō vxorate q̄ potuerunt abſolui
ab epo: etiā in enormi leſiōe vel morte. ar. j. de elec. indēnitati‑
bus. §. ſ3 cū eis. li. vj. ⁊ ita ſm Jo. an. 2ſuetudine obſeruatur
tolerata p papā. Ideo amplectāda qr iuriſdictionē tribuit in
2 tali caſu. ſ. reſeruato. ſ. de offi. le. qd ad trāſlationē. ¶ ꝙ Quid
de filijſfamil. dicit gloſ. j. ꝙ debēt ire ad curiam p abſolutiōe.
Idē Lan. Inno. ⁊ Spe. de ſen. pla. §. vt autē. ver. qd de filio.
Ho. ſ. qr eadē eſt rō in eis: q̄ in ſeruis ⁊ pariter p vtrūq3 q̄rit̄
patri. inſti. p quas pſo. nob. acqui. j. reſponſo. Jo. and. diſtin‑
guit iter filiū regētē ſe et ſorte fa. vxo. ⁊ filioꝝ. ſ3 nō ſit emāci‑
pat⁹. ⁊ tūc ſit vera glo. aut eſt in patriſſa. et tunc ſit vera opi.
Ho. ¶ Scdo no. ꝙ habet̄ ratio deliciarū cum pena 2ſiſtit in
labore perſone.

labore perſone.ↄcor.ſ.de voto.magne.et.c.quod ſuper.reſer
natur enim ↄmutatio obligatiõis iſti⁹ delicati ſummo põtifi
ci cui forte mãdabit:vt laborem redimat et expenſas.vt dicto
c.magne.facit.l.ↄtinu⁹.§.cũ ita.ff.de verbo ob.¶Tertio no.
3 in ver.illi vero.† ꝙ canon.ſi quis ſuadẽte.qui loquiť per ver
bum ſiquis ⁊c.ↄprehendit etiã mandantẽ.quia ipſe dr vere fa
cere.vt dicit text.quem no.facit ↄtra id qd no.Ja.de are.in.l.
qui ſeruũ.§.pretor ait.ff.de acqui.here.vbi dicit: ꝙ mandans
ↄprehendiť nõ vere.quia nõ vere facit ſed ficte.et per hoc ar
guit qd ſi ſtatuto caueatur ſi quis interfecerit aliquem: puniať
in mille.et quidam mandauit aliquẽ interfici ꝙ ſtatutũ nõ in
cludit iſtum mãdãtem.quia verba ſunt ſcripta in perſonam ſi
quis ⁊c.ſecus ſi eſſent ſcripta in rem:puta pro homicidio im
ponatur pena mille.nam tunc fieri faciens includitur ſub ver
bis ſtatuti.facit.l.aut qualiter.§.ſi.ff.quod vi aut clam.⁊.l.hec
verba.ff.de adul. per Bar.Cy. dicit qd licet ex interpretatiõe
includať mandans ſubſtitutionẽ talis interpretatio habebit
locum:vt abſurditas euitetur et maleficia nõ remaneant im
punita.ar.de vi et vi ar.l.j.§.deieciſſe. et ita plene diſputat.ff.
4 ne quis eũ.l.ſi p aliuz. Et hec faciunt ad aliam queſtionem † ſi
ſtatuto caueatur qd de quolibet maleficio poſſit fieri pax exce
pto homicidio:queriť an poſſit fieri pax ei:qui fecit fieri ho
micidium.videtur ꝙ ſic.quia proprie non eſt homicida:ſed p
interpretationẽ.ad hoc facit.l.ob hec verba.ff.de his qui not.
infa.iſta ſunt verba preceptoris mei in dicta.l.ſi ſeruum.§.ait
pretor.Sed dñs Bar.iſtum paſſum an mandans dicatur ve
re facere:vel interpretatiue latius proſequitur in.l.ſed ſi vni⁹.
§.ſeruus meus.ff.de iniur.alle.enim plures.ll. que faciũt pro
et ↄtra.ex quib⁹ poſtea ſic diſtiguit.Quidã ſunt act⁹ q nõ poſ
ſunt expediri per inſtrumẽtũ ſeparatũ a corpore.vt adulteriũ
tunc qui per alium facit vere non facit.et hoc voluit.l.j.quo
ties.ff.de vi et vi ar.et.l.j.§.ne aũt.de ca.to.⁊ idem dico in fal
ſo teſtimonio : cum enim requirit actum perſone teſtificantis
non poteſt proprie cõmitti per alium.eadem ratione quedaz
ſunt facta:que poſſunt explicari per inſtrumentum ſeparatũ
a corpore:vt percuſſio:homicidium:⁊ ſimilia que poſſunt per
petrari baliſta vel lapide emiſſo.⁊ hic aduerte.qñq; illud iſtru
mentum quo mediante ille actus perpetratur agitur de ne
ceſſitate:nec poteſt non agere : et tunc qui facit mediante tali
inſtrumento vere facit.Ita loquitur.l.item mela.in prin.ff. ad
l.aquil. quandoq; illud inſtrumentum quo mediante perpe
tratur act⁹ agit in virtute libertatis ſue.vt ſi mando homici
diũ homini habẽti intellectũ:tũc ſi ille occidit ipſe vere facit.
ſed ego mandans dicor prebere cauſam:quia mandatũ meuz
nõ eſt cauſa neceſſaria illius actus.ita loquitur.l.item ſi obſte
trix.et multe alie ad.l.acqui.quandoq; nõ agit ille: actum vi
gore ſue libertatis:ſed ex neceſſitate ciuili puta.quia eſt ſeru⁹
vel alius qui in tali actu dño obedire tenetur.et tũc dominus
qui mãdat dr vere facere.et ita loquitur.l.pater ex prouincia.
ff.ad.municip.et.ff.quod quilq; iuris.l.iij.§.ſi procurator. li
cet eñi edictum:ꝙ quiſq; iuris ⁊c.loquatur in perſona cõpre
hendit etiam vere eũ qui mandauit ſuo procuratori. et p hoc
dicit Bar.ſi ſtatutũ punit illum qui ↄtra inſtrumẽtum oppo
ſuerit:et nõ probauerit exceptionẽ includit eũ qui oppoſuit
per procuratorẽ habẽtem ad hoc ſpeciale mãdatũ. ſed ſi man
datũ nõ eſſet licitum et ille per quẽ quis facit de neceſſitate na
ture.quia liberũ habet arbitriũ.nec ex neceſſitate legali. quia
rei turpis nullũ mãdatũ tũc ille qui mandat vere nõ facit:ſed
interpretatur.Ita loquitur.l.j.§.deieciſſe.ff.de vi et vi ar.non
ob.iſtud.c.dr qd vere facit.quia debet intelligi quod vere facit
quantũ ad pctm̃ quia canones magis ↄſyderant animum:ꝙ
actũ.vt no.dy.in.c.pctm̃.In foro ergo ↄſciẽtie qui mãdat di
citur vere facere.quia peccat in animo ſed reſpectu actus quẽ
in foro temporali inſpicimus non vere facit.et ita not. Bart.
5 in dicto.§.ſeruus meus.¶Querit gloſſ. † ſi mandans reuo
cat mandatum ante manuum iniectionẽ.qua reuocatione nõ
obſtante mandatarius exequitur:an mandãs erit excommu
nicatus.dicit qd ſic.niſi reuocatio peruenerit i notitiam ipſi⁹
mãdatarij.In ↄtrariũ videť qd certioratio nõ ſit neceſſaria.
qr lex que excõmunicatiõis penã infligit eſt certa de reuoca
tione:ergo non videtur alia certioratio neceſſaria.vt eſt caſus
in.l.ſi pecuniam.§.j.verſi.plane.ff.de ↄdi. ſine cauſa.ſo.dic:vt
ibi per Bar.et facit ad hanc.q.qd not.vj.di.in fine ſumme. et
j.co.cum quis.li.vj.¶Secundo querit gloſſ. ſi ante mãdatũ
ↄſummatũ mãdans moriatur:an ſecuto delicto erit excõmu
nicatus.tenet qd nõ.Idem Inno.et Ho.Sed Tan. ⁊ Goff.
ↄtra.cũ intelligatur in eadẽ volũtate deceſſiſſe. de cele. miſ.c.
maiores.opi.Inno.et Hoſtien. veriorẽ credo:cum mors oĩa
ſoluit:etiã volũtatẽ ſine beneplacitũ.vt in.c.ſi gratioſe.de re
ſcrip.li.vj.Nõ ob.c.maiores.debet eñi intelligi qd preſumitur
eſſe illius animi quo tẽpore mortis erat in preteritũ:ſed ꝙ vo
lũtas ſua pẽdeat in futurũ etiã poſt mortẽ ita qd ↄtinueť nõ
credo.qr mãdatũ reintegra morte mãdãtis finiť.qd nõ eſſet
ſi diceremus durare.p.c.maiores.¶Tertio et vltimo querit
glo.ſi quis verberauit aliquẽ nomine meo:et ratum habeam
an incidã in canonẽ.dic:ꝙ iſta queſtio eſt hodie expedita per
c.cũ quis.j.e.li.vj.et ibi no.in.iiij.gloſſ. de occulte ratificante.
de hoc etiam not.xvij.q.iiij.omnes eccleſie.et in.c.rati. de re
gulis iuris.per Dy.

Ponit queſtiones.

1 ¶Excommunicatus pro iniectione manuum in clericuz lz
occultus per papã debet abſolui.

1 **Moro.** † Excõicat⁹ pro iniectione manuũ in
clericũ lz occultus p papam debet ab
ſolui.¶Quero que fuit dubitatio in hoc.c.dic: qd
fuit qr delictũ fuit quis ↄfeſſus priuatum et in ſecre
to.vñ qr talis occult⁹ nõ debet publicari:vt.j.co.cũ nõ ab ho
mine videbať qd etiã poſſet abſolui:ſed cũ taliũ abſolutio re
ſeruet pape non refert ſit publicũ vel occultũ: quo ad abſolu
tionẽ: lz interſit quo ad euitationẽ vt i ↄtrario.vel fuit ratio:
qr iſti erant fratres ideo miti⁹ agẽdũ:ſicut inter illos qui ſunt
in eodẽ monaſte.vt.ſ.e.monachi.ſed aliud in fraternitate ſo
ciali:vt ibi.aliud in generali fraternitate.de qua hic intelligiť,
et de qua no.ſ.de regu.Joannes.vel intellige hũc tex. de car
nali fraternitate.ſm Ab.et Hoſti.¶Sed tũc op.j.co.perue
nit.ſo.vt ibi no.per Jo.an.

Ponit queſtionem.

1 ¶Priuilegiũ nõ valet ſup nõ vitãdis excõicatis.
2 Papa poteſt modificare ex cauſa preceptũ apoſtoli et euãge
liorũ:ſed nõ in totũ deſtruere.
3 Excõicatus excõicatũ vitare teneť.
4 Priuilegiũ ↄtra iura indultũ prima facie eſt ſuſpectũ.
5 Papa cõicando excõicato an incidat in canonẽ ſi qs ſuadẽte.
1 **Ulli.** No. † qd priuilegiũ nõ valet ſup nõ vitan
dis excõicatis.¶Sed ↄ hoc opponitur
de eo qd legiť:et no.j.c.qd in dubijs.et.c.inter alia.
et.c.cũ volũtate.ſo.aut priuilegiũ eſt clauſum in cor
pore iuris:et loquunť ↄtraria.aut nõ:et tũc aut eſt ↄceſſuz ex
cauſa:et põt ſe quis tueri.vt.ſ.de priuile.c.iij.§. qd ſi.aut ſine
cauſa:et nõ valet.vt hic.¶Sed iterũ ↄtra iſtã ſo.op.et vr qd
nullo modo liceat hoc pape.ſ.ↄcedere tale priuilegiũ. qr apo
ſtolus indiſtincte dicit tales euitãdos.nec dicẽdũ eſt eis aue.
ij.Jo.vnico.c.xxiiij.q.j.omnis.et.xj.q.iij. excõicatos.et.c. ad
2 menſam.ad idẽ matth. xviij.ſo. † dic qd papa põt modificare
ex cauſa pceptũ apoſtoli et euãgeliorũ:ſed in totuz deſtruere
nõ põt.ar.xxv.q.ij.ſi ea.xv.di.ſicut ſancti.teneo ergo qd pri
uilegiũ ſine cauſa ↄceſſum nõ tuetur ↄtra priuilegiatũ. ↄtra
c.ſi quis ſuadẽte.ſicut nec appellatio ↄtraria:vt.j.c.proximo.
3 nec ↄſuetudo de ↄſue.cũ inter.Et ex his inferas. † ꝙ ſi priui
legiũ vel predicta remedia nõ defendũt:multominus delictum
vñ excõicatus excõicatuz vitare tenetur.de cle.ex.illud. ſuper
verbo:periculoſuz.mirũ tñ videtur.qd papa nõ poſſit per pri
uilegiũ etiã ſine cauſa eximere quẽ ab obſeruantia canonis.ſi
quis ſuadẽte.nã qui poteſt canonẽ ↄdere:et tollere in totum.
ergo et in partẽ.vt.l.que de tota.ff.de rei ven.dicẽdũ eſt ergo
4 † ꝙ priuilegiũ ↄtra iura indultũ prima facie eſt ſuſpectum. et
ideo nõ ſeruãdum.iuxta no.de eta.et qua.c. cum te.et de ↄſir.
vti.vel inuti.ad audictiã dicit etiam ab. qd papa illũ canonẽ
ſi qs ſuadẽte.ſine generali ↄcilio nõ poſſit tollere. ¶Sed cir
5 ca predicta q̃rit gl. † an papa cõicando excõicato incidat in il
lum canonẽ.dicit qd nõ.Idẽ Tan.Goff.Phi.et Jo.xciij.di.
ſi inimicus.et.xj.q.iij.qui merito.vbi etiã no.qd iuris de epo
qui excõicato ↄmunicat.de quo.j.c.ſtatuimus.in ſi.li.vj. et in
regula:cui lz.in merci.Et adde qd no.ſ.de priuile.cũ olim.vbi
no.an quẽ papa vitat etiã nos vitare teneamur ibi i gl.p hoc.

Opponit in cõtrarium.

Ponit queſtionem.

1 ¶Appellatio nõ defendit a pena iuris.
2 Iniijciẽtes manus violẽtas in clericos debent publice penite
re ſi iniectio ſit publica.
3 Abſolutio canonis.ſi quis ſuadente.licet reſerueť pape:tamẽ
ordinarius cogit oẽs ad obſeruãtiam canonis.
4 Monachus pro iniuria ſibi illata an poſſit agere iniuriarũ.
5 Iniuria ſi facta eſt clerico ſeculari an actio iniuriarum detur
ſibi vel eccleſie.

Parochianos. Percutiẽtes monachuz
vel religionis cõuerſum
denuntiari et vitari debet : donec abſoluatur a papa.

1 ¶ No. primo † ꝙ appellatio nõ defendit a pena iuris. vt. l. ſi ꝗ
pena. ff. de verbo. ſig. ſicut nec ↄſuetudo vel priuilegiũ. vt di-
2 xi. ſ. c. proximo. vbi etiã an papa ſe tueat. ¶ Scđo no. † ꝙ inij-
ciẽtes manus violẽtas debẽt publice nuntiari. quod intellige
ſi iniectio ſit publica. vel de ipſa ↄſtare poſſit. ſecus ſi occulte.
3 j. e. cũ non ab homine. ¶ Tertio no. † ꝙ licet abſolutio reſer
uetur pape. tñ ordinarius cogit oẽs ad obſeruantiam cano-
nis. eo enĩ ligantur omnes chriſtiani. ſ. de ↄſti. c. j. debet ergo
ordinarius cogere tales vt vadant ad curiam cũ literis. ſi au-
tem venit ſine literis. dicit etiã Hoſti. qđ debet abſolui ↄmu-
niter tamẽ dicit ipſe qđ papa ↄſueuit remittere tales ad dio-
ceſanum abſoluẽdos. et hoc ex eo maxime vt ſciatur an aliqđ
tacuerit. de offi. ordi. ex parte. ⁊ hoc verum: niſi ex cauſa ſuſpi
tionis aliud fiat. ſ. de ap. c. ij. an aũt iſte litere debeant ↄtine-
Ponit queſtiones. re ſeriem facti. dic: vt. j. e. ↄqueſti. ¶ Querit gloſſ. † an mona-
4 chus pro iniuria ſibi illata poſſit agere iniuriarum: et ipſam
actionem remittere. dicit gloſſ. qꝛ actionem monaſterio acqui
ſitam ex iniuria irrogata nõ poteſt in iudicio deducere: nec re
mittere. de hoc no. xij. q. j. nõ dicatis. et hoc eſt verum: niſi for
te de licẽtia prelati ſui eſſet in ſcholis: vel alˀs longe abſens. ff.
de iudi. l. ſi longius. ſm Uin. et Hoſt. ad hoc. j. de ſepul. c. vlti.
li. vj. et aduerte quia inter monachũ et ſeruũ nõ videt differẽ-
tia. quia nullus agit ex iniuria ſibi facta ſed monaſte. et dñs.
Si aũt fieret iniuria filiofamil. oritur actio patri nec filij re-
miſſio nocet patri. vt in glo. an aũt ſi pater agit teneatur ca-
uere. dic: vt. ſ. de ↄuer. infi. c. ij. p Jo. an. et econuerſo an agat
ipſe filius cũ pater remiſit. no. j. e. cum illorũ. §. ſi vero. ¶ Ul-
5 terius querit glo. † quid iuris ſi facta eſt iniuria clerico ſecu-
lari: an actio iniuriarum detur eccłie vel ſibi. dicit gloſ. ꝙ ipſi
clerico. et ipſe ſolus remittit. quod intelligit Hoſti. de actiõe
que ↄpetit ſibi: nõ de illa que competit eccleſie: etiã in perſo-
nam ſuam. j. e. cũ deſyderes. §. ſi. et ibi per Jo. an. et. e. ↄtingit
j. e. Quid ergo in beneficiato in diuerſis eccleſijs. dicit Hoſti.
ↄſyderandũ an ſit intitulatus in vtraqꝫ: an in altera tm̃. Itẽ
an propter alterã fuerit iiuria irrogata. ff. de iniur. Itẽ apud
labeonem. §. pretor ait. de teſta. relatum. Corã quo iudice eſti
mabitur an corã iudice ſeculari vel eccleſiaſtico. dic: vt in glo.
et. xj. q. iij. c. ſi. et. ſ. de fo. ↄpe. ſi clericus. vbi idem no.

1 ☞ Iniuriam enormẽ vel leuem irrogans diacono abſolui
tur a papa.
2 Caſus quinqꝫ in quibus licitum eſt inijcere manˀ in clericos.
3 Communio eſt mater diſcordie.

Ex tenore. Ponitur forma reſcripti qđ
in virtute iuramenti fieri de-
bet illi qui pro violẽta clerici percuſſione excom-
municatus abſoluitur. [a] ↄmunis diuiſio. ſcđa ibi:
mãdamus. vel dic ꝙ ponit ſuppoſitio ⁊ ↄcluſio.
¶ No. primo ꝙ iſte i ſubdiaconũ iniecit manˀ violẽtas. Ideo
1 pape abſolutio requiritur. † qđ intellige ſi irrogauit enormẽ
vel leuẽ iniuriã. nã ſi leuiſſimã dioceſis abſolueret. j. c. peruenit.
¶ Scđo no. ꝙ iſte iurat in futurũ nõ inijcere. et dicit Jo. an.
ꝙ iſta clauſula iuramẽti eſt clericis periculoſa iſto caſu cuꝫ vi-
deamus cottidie deierare. et ideo preſtatur: qꝛ culpa preceſſit
ideo ↄtra eũ obligatio creſcit: et preſumitur. ar. j. de do. ⁊ cõ-
2 tu. c. j. li. vj. et auten. ci q. C. de bo. auc. iudi. po. ¶ Tertio no. †
quinqꝫ caſus exceptos: in quibus licitum eſt inijcere manˀ in
clericos. et inter ceteros not. caſum prelationis. arguit enĩ ex
hoc Jo. an. ꝙ qui habet clericum ſeruientẽ nõ incidit in cano
nem ſi moderate ipſum caſtigauerit. ad hoc. j. c. veniens. et qđ
no. Jo. an. j. vt fame. in gl. iſta duo. et ratio eſt ſm Ala. ⁊ Uin.
quia iſte manus cauſa correctionis iniecte nõ poſſunt dici vio
lente. xxiij. q. j. paratˀ. ſꝫ propter ſimilitudinẽ excipiũtur a vio
lẽtijs. Jo. an. dicit eas violentas. quia inferuntur nolẽti et re
luctãti licet ſint ſalutifere. vt in dicto. c. paratus. ⁊. q. iiij. ca. in
dicta. ¶ Querit gl. quid importet iuramentũ de quo in textu
dic: vt i ea. Idẽ enĩ ẽ ſic iurare ꝙ iurare ſtare mãdatꝫ eccłie. ſꝫ
Jo. licet not. ↄtra. j. q. vij. ſi qui voluerit. et quid poterit preci
pere. dic: vt in ea. et idẽ no. ſ. quod metus cauſa. c. ſi. et idẽ hic
Hoſti. ¶ Querit glo. que eſt ratio in ſocijs inijcientibus ſibi
3 manus. dic vt in ea. cui addet † ꝙ ↄmunio eſt mater diſcordie.
vt. ff. cum pater. §. dulciſſimus. de le. ij. excõicatus tñ eſt ſocius
percutiẽdo ſocium. ſm Inno. et Hoſti. licet interdũ abſoluat
a dioceſano. de vita et ho. cle. c. qm̃.

a ¶ Abſoluit Uolẽs itra re mare vel aliud ſimile vbi periculũ mortis iminet vel timet an poſſit abſolui ab alio ꝙ a papa Joã. de turre cremata in. c. ſi qs ſuadẽte, xvij. q. iiij.

Ponit queſtiones.

1 ☞ Inferior põt expedire quod maior facere tenebat propter difficilem acceſſum ad ſuperiorem.
2 Impeditus ceſſante impedimento tenetur exequi quod ante impedimentum exequi tenebatur.

De cetero. Excõicat um per manuũ iniectio
nẽ cui abſoluit eṗs: ſi ille ſine peri-
culo papam nõ poſſit adire: mãdatur tamen ſibi qđ
papam adeat impedimento ceſſante. ſcđa ibi: ſed eſt. ¶ Not.
1 primo † qđ propter difficilem acceſſum ad ſuperiorem poteſt
inferior expedire: quod maior facere tenebatur. facit. l. de pu-
pillo. §. ſi quis ipſi pretori. ff. de oper. no. nun. Succurrũt enĩ
multipliciter iura impeditis: maxime ratione defectus pſen-
tie iudicis. vt. l. vt perfectius. C. de an. exce. et. l. ij. ff. ſi qs cau.
2 ¶ Secundo no. † ꝙ ceſſante impedimento: debet quis imple
re et exequi quod ante impedimentum exequi tenebatur. et
pro hoc dicimus in materia app. qđ negligentia ſubſequens
aufert beneficiũ impedito ↄceſſum. vt. c. ex ratione. ſ. de app.
per Inno. et. l. ab hoſtibus. ff. ex qui. ca. ma. et quod no. in cle.
ſi quis ſuadẽte. in ſi. de peñ. Et non ſolum habet locuꝫ qđ hic
dr̃ de acceſſu ad papam impedimento ceſſante in caſu huiˀ. c.
ſed etiam vbicũqꝫ ratione neceſſitatis abſoluitur a nõ iudice:
debet intelligi: vt neceſſitate finita ſe repreſentet ſuo excõica-
tori. j. e. a nobis. niſi ex rationabili cauſa appellaſſet. tunc pa-
rebit coram illo ad quem appellauit. de offi. ordi. ad reprimẽ-
dum. ¶ Querit gloſ. ſi impedimento ceſſante iſte ſit abſolutˀ
negligat comparere coram papa: an excommunicatio reuiui
ſcat. tenet ꝙ nõ. tu dic: vt. j. e. eos. li. vj. et in cle. ſi quis ſuaden-
te preualle. in fine.

Ponit queſtionem.

1 ☞ Papa qñ delegat abſolutionẽ excõicati mãdat cautio-
nem recipi de parẽdo mãdatis eccleſie.
2 Papa abſoluit excõicatos a ſuis delegatis.

1 Ad hec. † Cũ abſolutionẽ excõicati papa de-
legat mãdat cautionẽ recipi de paren
do mandatis eccleſie. Et aduerte quia huculqꝫ in-
riſtator proſecutus eſt interpretationẽ ſi qs ſuadẽte
cuius abſolutio reſeruat pape. hic diſgreditur ad excõicatio-
2 nem per alios promulgatam. ¶ No. primo hic † ꝙ papa ab-
ſoluit excõicatos a ſuis delegatis. qꝛ ipſi forte mortui erant:
vel reuocati: vel annˀ erat elapſus. de offi. dele. quenti. de offi.
ordi. paſtoralis. ¶ Querit glo. vtrũ ſufficiat iuratoria cautio
dic: vt i ea ſup qua dicit Jo. an. ꝙ ſi ↄſtat de iniectiõe manuũ
nõ ſufficit iuratoria: niſi ex forma mandati hoc ↄtingat. et ſic
loquũtur iſta iura immo requirit ꝙ prius ſatiſfaciat. j. c. prox.

Ponit queſtionem.

1 ☞ Caſus quatuor in quibus inijcientes manus in clericos
non tenẽtur venire ad ſedẽ apoſtolicã: ſed ab epo abſoluunt.
2 Abſoluti ab epo in neceſſitate monẽdi ſunt vt reſtituta ſani-
tate accedãt ad ſedem apoſtolicã: vel legatum.
3 Satiſfactio pro iniuria iſtud verbũ cõprehẽdit nõ ſolũ expẽ-
ſas dãna et intereſſe: ſed etiã penã: et nu. 4.
5 Pauperes q nõ habẽt pecuniã pro expẽſis: an teneant acce-
dere ad curiã pro abſolutiõe.
An cogantur mendicare. nu. 6.

Cognoſcitur. Excõicatus pro manuũ in
iectiõe ſi paup ſit vel diues
p papã vel legatũ dꝫ abſolui. fallit in muliere: ſene:
infirmo: et mutilato. qui p epm abſoluunt. ⁊ primo
ponit exceptionẽ. ſcđo regulã. ibi: alios. tertio determinatio-
1 nem ibi: ſi vero. ¶ No. pmo. † iiij. caſus exceptos a regula ge
nerali in qbˀ iniectores manuũ venire ad ſedẽ aplicã nõ tenẽ-
tur ſꝫ ab epo abſoluunt. ¶ Scđo not. ꝙ predicti excepti per
epm abſoluẽdi debẽt ſatiſfacere. qđ itellige priuſqꝫ abſoluant
ſed notoria eſt offenſa. j. de vbo. ſig. c. ex parte. valet tñ abſolu
tio ptermiſſa ſatiſfactiõe: ſꝫ nõ ptermiſſo iuramẽto. ſm Ho.
Alij in hoc vltimo ↄ. vt dixi. j. c. cũ deſyderes. ¶ Tertio not.
2 † ꝙ abſoluti ab epo in neceſſitate mouẽdi ſunt vt reſtituta ſa-
nitate accedãt ad ſedem apoſtolicã: vel legatum. et ſic collige
quod legatus poteſt dare mandata ſicut poteſt abſoluere ex
communicatos pro manuum iniectione. j. e. ad eminentiam. ⁊
hoc intelligũt quidam verum et in legato tranſeunte. Alij cõ
tra. dicunt enim quod licet propter periculum legatˀ trãſiẽs
poſſit abſoluere: ceſſante tamẽ periculo: quia iam abſolutus
eſt: mandatum dare non potuit niſi proprius legatus. ad hoc
j. e. c. a nobis. in caſu igitur quo legatus tranſiẽs abſoluit po
teſt mandata dare. qꝛ tũc mãdatũ venit in ſequẽtiã abſolutio
nis. cũ vo nõ abſoluit nõ põt. qꝛ tũc eſt pncipale ſm In. pma
opi. placet hic Hoſt. ⁊ eſt benigna. ſm Spe. in ti. dele. §. nũc di
camˀ: ver. ſꝫ tũc. allegat. l. di. accedẽs. et ſatis pbat p hanc de-
cretalem. ¶ Quero an † pro iniuria illata clerico aliquis con-
3 demnetur in pecunia numerata. vt ſic verbum ſatiſfacto pro
iniuria ↄprehendat

Ponit queſtiones.

iniuria ꝯprehendat nõ ſolum expenſas dãna ⁊ intereſſe. vt.ſ.
c.cũ deſyderes.et.c.ꝯqueſti.⁊.ĩ.c.parochianos.et.c.porro.ſ3
ꝯprehendat etiam penam.dicunt quidam ꝙ ſic.nam ſm eos
non ſufficit corã leſo flectere genua:et petere veniã immo pẽ
ſatis qualitate:quãtitate et dignitate pſone et iniuria ꝯdẽna
tur in pecunia numerata.vt hic.et probatur.C.ff.⁊ inſti.de in
4 iur.per totum.et.ĩ.de iude.c.poſtulaſti. Alij dicunt.ꝙ ver
bum ſatiſfactio ꝯprehendit expẽſas damna et intereſſe tantũ
pro hac opi.facit ſtylus curie que de facili non ꝯcedit literas
ſuper eſtimatione iniurie.Itẽ clerici ex ſanctitate debẽt ꝯgno
ſcere.vt.C.de epi.et cle.l.ſi quis in hoc genus. et iſta opi. ſm
Hoſti.ſapit ꝯſilium et equitatem.ſed prima eſt verior ſm iu
ſtitiam et rigorem:quaʒ poteſt clericus amplecti ſi nolit equi
tatem ſequi.lxiiij.q.i.c.quiſquis.et.c.qđ percipit. pro hoc fa
a cit iſte tex.qui dicit:ꝙ ſatiſfaciendũ[a] eſt de iniuria. poſſet etiã
dici ſm eũ.ꝙ.ſ.annuʒ poteſt peti ſactiſfactio pecuniaria iure
actionis:vt in primis iuribus elapſo anno nõ poteſt vt in ſe
cundis. Iure vero exceptiõis etiã poſt annũ ſatiſfieri oporte
bit ſi excommunicatus hac de cauſa petat abſolui.ꝯtra hoc
tamẽ dictum facit qđ no.Inno.ĩ.de ordi.cog.c.vlti. vbi ſi ad
idem competit actio et exceptio eiuſdem vite cuius eſt actio:
eſt exceptio.et hec vera vbi ſic ſatiſfacere poſſet : etiam de in
5 iuria.alſ fiet quod ſequitur ſm Hoſti. ¶ Secundo quero:ꝭ
dr hic:qđ pauperes coguntur accedere an habeat locum in il
lis qui ita pauperes ſunt:qui non habent pecuniam ꝓ expẽ
ſis.gl.ante penult.dicit ꝙ nõ loquitur de talibus: ſed de illis
qui habent vnde peregrinationẽ perficere poſſunt.Idẽ Ho.
6 In.et ab.¶ Sed incidenter queritur ꝭ an mendicare cogat.
dicit Inno.ꝙ nõ.ſ.c.ꝙuis.Io.an.dicit qđ pauper mẽdicans
alſ potens ad eundũ ire tenebitur ad curiam pro abſolutiõe
ſi mendicando ſic ſibi proſpicere poteſt:ſicut in loco quo ma
net.et ita loquitur hic.ſi vero pauper eſt non mendicans ni
hil habens:ſed artificio ſibi querit victũ quod facere nõ poſ
ſet in itinere mendicando:vel talis eſt quem non deceret men
dicare.ſm Io.andr.

a ¶ Satiſfaciẽdũ ẽ.Ad de bal. i.l.ſ. qui ſatiſda. cogan.⁊ ibi alex.Cardinalẽ.ſ.§. ciuitatis. l.q. de pen.⁊ de foro ꝯpe. c. ꝯqueſtus.⁊ c.olim.

1 ☞ Excõicatum occultũ nõ debet quis in publico euitare:ſ3
bene in priuato.
2 Conſtitutio militãtis eccleſie ligat actũ occultum.
Clericus qui relicto habitu immiſcet ſe enormitatibus non
3 gaudet priuilegio canonis.

Cum nõ ab homine. Ante denũtiatio
nem vitãdus eſt excõicatus:niſi forſitan ſit occul
tus.hoc primo.Qui interficit clericũ ꝯtempto ha
bitu ſe enormitatibus immiſcẽtẽ excõicatus non
1 eſt.hoc ſcđo et vltimo.¶ No.pᵒmo ꝭ ꝙ excõicatũ occultũ non
debet quis in publico euitare:ſed in priuato ſic.vt rubore ſuf
fuſus ⁊c. ꝯcordat de excep.pia.in pñ.li.vj.et hac ratiõe abſti
nemus a miſſa occulti ſimoniaci et fornicarij manifeſti. xxxij.
2 di.verũ.⁊ patet ex hoc ꝭ ꝙ ꝯſtitutio militãtis ecclie ligat actũ
occultum.de quo plene.in cle.j.ad ſi.de here.in glo.hic patet.
3 ¶ Scđo not.ꝭ cleric⁹ qui relicto habitu immiſcet ſe enormi
tatibus nõ gaudet priuilegio canonis.⁊ dr ſe immiſcere enor
mitatibus cũ prelijs aggreſſuris et enormitatib⁹ ſe immiſcet.
¶ Opponit glo.de.c.in audiẽtiã.et.c.ꝯtingit.ſ.e.vbi d3 pre
cedere monitio.vt amittat priuilegiũ. ſo. ibi loquitur de his
qui portant arma:ſed ſe enormitatibus non immiſcent. alſ ſi
ſe immiſcerẽt:priuilegia nõ habẽt:vt hic. maxime quãdo ſine
periculo non poſſet expectari monitio:nec ad iudicẽ recurri.
nam tũc ceſſat excommunicatio: licet ſciãt illos clericos.nam
ſi ignorarent eos clericos:qꝛ de nocte occiderũt nõ ſunt excõi
cati:licet etiã haberent immunitatem et priuilegio gauderẽt
ad incurrendã enim ſentẽtiam requiritur:ꝙ dol⁹ interueniat
et ꝙ ſciat eũ quẽ percutit clericum.ĩ.c.ſi vero.Et ſi diceres ꝙ
hic preceſſit monitio omnia eſſent plana.ſm Io.an.

Opponit in cõtrarium.

1 ☞ Eps licet participet cũ excõicato:nõ ex hoc videt eũ ab
excommunicatione abſoluere.
2 Cautio quam preſtat excõicatus eſt inducta potius de cõſue
tudine:ꝙ de rigore iuris.
3 Communicandũ nõ eſt illi quẽ ꝯſtat fuiſſe excõicatum.
4 Participãs excõicato maiori incidit in excõicationẽ minorẽ.
5 Solẽnitas conſuetudinaria ſeruanda eſt in abſolutione ab
excommunicatione.
6 Eps nõ tenet communicare excõmunicato.
7 Eps ſi precipiat cõicari excõicato ſub pena excõicationis an
ſit ei parendum.
8 Infamatus de excõicatione debet ſe purgare in qua ſi defece
rit vel preſtare differt eſt vitandus.
9 Obligatus pluribus ex eodeʒ delicto licet vni ſatiſfecerit: nõ
eſt ab alio abſolutus.
10 Abſolutio ab excommunicatione an poſſit peti ex iuſta cau
ſa per procuratorem.
11 Abſolutio ab excommunicatione non ſeruata forma conſue
tudinaria an teneat.

Cum deſyderes. Ante abſolutio
nem cõicanduʒ
eſt excõicato l3 iurauerit mãdatis ecclie ſtare: vel
ꝯpoſuerit cũ offenſo.⁊ ĩfamato de excõicatiõe cõi
candũ nõ eſt:niſi ſe purget: vel abſoluat ad cautelã ſunt tres
1 partes.ſcđa ibi:ſcđe.tertia ibi:tertio.¶ No.j.ꝭ ꝙ l3 eps cum
excõicato participet:nõ ex eo vr cũ ab excõicatiõe abſoluere.
ſicut nec pmouẽdo indignũ cũ eo diſpẽſare.vt in.c.veniẽs.de
fil.preſby.et hoc operat omiſſio forme q̃ vitiat diſpoſitionẽ.
vt in.c. piſanis.de reſti.ſpo.videbat ꝯtrã in caſu.c.qñ eps cau
2 tionẽ recepit:⁊ cũ parte ꝯpoſitio interceſſit.¶ Scđo no.ꝭ qđ
cautio quã pſtat excõicat⁹:eſt inducta poti⁹ de ꝯſuetudine:ꝙ
rigore iuris.⁊ iſta ꝯſuetudo redacta ẽ ad ius cõe:qđ fieri põt
vt.ſ.c.cũ inhibitio.de clã.deſpõ.et.c.qđ ad trãſlationẽ.de offi.
3 le.¶ Tertio no.ꝭ ꝙ nõ eſt cõicãdũ illi quẽ ꝯſtat excõicatum
fuiſſe.rõ eſt qꝛ hodie excõicat⁹ pſumit:q olim fuit.ĩ.de cle.ex.
4 mi.c.ꝓpoſuit.¶ Quarto no.ꝭ ꝙ q participat cũ excõicato in
b cidit in excõicationẽ.[b] qđ ĩtellige minorẽ:ſi nõ participet ĩ cri
mine.vt.ſ.c.nup.⁊ intellige ꝙ incurrit minorẽ q participat cũ
excõicato maiori.q eñ pticipat cũ excõicato minori excõicat⁹
nõ eſt.xj.q.iij.c.qm̃.⁊ hoc eſt qđ dr: ꝙ excõicatio nõ trãſit ad
tertiã pſonã.ar.ꝯ.xix.di.c.penult.ſo.vt ibi.Itẽ vt ĩcurrat:re
quirit ꝙ ſciẽter.vt hic.⁊.ĩ.de cle.ex.mi.c.apſice.hec aũt ſciẽ
tia an habeat p famã text⁹ iſte notabiliter dicit ꝙ ſic.de quo ĩ
glo.no.⁊c.cui adde.ſ.e.c.l3.li.vj.⁊.ff.de adul.l.miles.§.mulier.
5 et.l.vlti.de here.inſti.¶ Quinto no.ꝭ ꝙ in abſolutiõe ſufficit
obſeruare ſolẽnitatẽ ꝯſuetudinariã:q̃ eſt introductio in eccle
ſiã: cũ in pſalmis penitẽtialibus ⁊ oratiõe dñicali.ſ.c.a nobis
ij.Hoſt.remittit ad ſummã.e.ti.§.⁊ q̃liter hec abſolutio. ṽ.in
6 maiori aũt.¶ Sexto no.ꝭ ꝙ nec eps nec alij excõicato cõica
re tenent.⁊ dicit Ho.ꝙ ſicut tex.loquit indefinite:ita ĩdefinite
intelligi d3.de ꝓuile.qꝛ circa.vñ nec ĩ domo:nec extra nec ora
tiõe:oſculo:abo:ſalutatiõe:nec etiã ꝯhẽdo cõicãdũ ẽ. ¶ S3
7 incidẽter q̃rit ꝭ ſi eps pcipiat ei cõicari ſub pena excõis: an ſit
ei parẽdũ.diſtiguit ꝙ aut expſſit errorẽ ĩ ſnia ⁊ nõ t3 pceptũ.
aut nõ expſſit ⁊ excõicat⁹ ſum ſi nõ: participo niſi pceſſerit ap
pellatio.⁊ vide de hoc ĩ ſpe.e.ti.§.pᵐñ.ĩ qbuſdã tñ caſib⁹ licite
põt qs participare cũ excõicato de qb⁹ ĩ gl.niſi ⁊c.cui adde ca
ſum.de here.pſidẽtes.li.vj.⁊ plene p Ho.ĩ ſumma.e.ti.§.ſi.cir
8 ca pñ.ſub.§.vtile.¶ Septio no.ꝭ ꝙ ĩfamat⁹ de excõicatiõe d3
ſe purgare ĩ q̃ ſi defecerit vel pſtari differt eſt vitãd⁹ ⁊ abſolui
d3 ad cautelã quã abſolutionem nõ pſtat q directe nõ poſſet.
ad alterũ tñ tenet vel ſe purgare vel cautionẽ pſtare vt abſol
uat.⁊ dicit Io.an.qđ nõ eſt reprobãdũ ſi eps faceret vtrũq ĩ
ci⁹ tñ poteſtate alterũ facere ſm Io.and.ſup ṽbo ꝯſequatur.
9 ¶ Octauo no.ꝭ ꝙ vbi qs ex eodẽ delicto pluribus obligat l3
vni ſatiſfecerit nõ ẽ ab alio abſolut⁹.ꝯcor.l.iuriſgẽtiũ.§.ſi pa
ciſcar.ff.de pac.⁊ qđ no.in.l.venia.ff.de in ius vo.p Bartol.et
eſt rõ quare ciuilis actio pIudicet criminali nec econtra. vt.C.
qñ ciuilis actio.l.vna.¶ Querit Io.andr.poſt Inno.ꝭ an ex
10 iuſta cã poſſit peti abſolutio ab excõicatis p pcuratorem. re
quirit eñ ꝯtritionẽ ⁊ ꝯfeſſionẽ excõicati.xi.q.iij.c. cũ aliqs.⁊
certã formã ⁊ ſolẽnitatẽ ĩ ecclie introductionẽ ⁊ man⁹ ĩpoſitio
nem ⁊ recõciliationẽ añ quã nõ eſt ei cõicãdũ.xxiiij.q.iij.notã
dum.⁊ hoc dicit.vſq ad animã ⁊ ſanguinẽ defendẽdũ.ꝯtrium
ſeruat ĩ curia.vt no.ſpe.ĩ ti.de pcura.§.j.ver.itẽ opponit ꝙ l3
et.ṽ.xxi.immo ſi h3 ſpeciale mãdatũ petẽdi abſolutionem vr
poſſe vitare l3 ad hoc nõ habeat ſpeciale mãdatũ.đ hoc ĩ ſpe.
de iura.ca.§.reſtat.ṽ.qd ĝ fiet.Et no.iſtas regulas Ho.inuit
eñ ꝙ ꝯpaternitas nõ poſſit ꝯhi p pcuratorẽ.qꝛ reqrit pſen
tia ꝓpter formã.⁊ hoc t3 Bar.ĩ.l.gall⁹.de libe.⁊ poſthu.ꝯtrũ
Io.an.ĩ regula.ꝙ qs in mercu.A ſnia ṽo interdicti vel ſuſpẽ
ſiõis põt peti abſolutio p pcuratorẽ. qꝛ nec ſolẽnitatẽ forme
nec recõciliationẽ deſyderãt.⁊ in hoc oẽs ꝯcordãt. ¶ Querit
11 glo.ſi.ꝭ an teneat abſolutio ab excõicatiõe non ſeruata forma
ꝯſuetudinaria de q̃ h.gloſ.ꝙ ſic.Idẽ ala.Vin. Phi.Tan.et
Goff.nã cũ excõicatio teneat nõ ſeruata forma ergo ⁊ abſolu
tio.xi.q.iij.c.ſi eps dñs eñ par eſſe voluit ius ligãdi atq ſol
uendi.de peni.di.j.ṽbũ.⁊ hoc placet Io.an.in.c.venerabilem.
§.vbi aũt.li.vj.Hoſtiẽ.ꝯ.dicens quo ad eccleſiam militantem

b ¶ In excõicationem. Adde gl.ĩ. c.ĩtellexim⁹ de indi. Ex cipiũt multi caſus vt p ludo.Ro.ĩ. l.j. ff. in ius voc. vt cãt. Cardi.ĩ cle. ſi. in pñ. de ſentẽ.excõi. ⁊ in. cle.j.q. xv.đ ſepul.

Ponit queſtionẽ incidenter.

Ponit queſtiones.

abſolutionē nō valere:ꝗ hāc formā exigit.quo ad triūphantē
apud quā ſufficit ꝯtritio:habet abſolutio.Archi. tenet cū gl.
in.c.vt officij.de here.li.vj.de hoc no.ij.q.i.de manifeſta.et.xi.
q.iij.cū aliquis.et.xxxiij.q.iij.ꝯperimꝰ.et p ibi no. tenet Ar-
chi.ſe cū glo.vbi ſupra.¶ Sup prima parte.c.poſſet adapta
ri queſtio diſputata p Ja.de are.ſtatuto cauet ꝙ bānitꝰ poſ-
ſet impune offendi.ꝯparuit bannitꝰ et ſatis dedit de ꝯdēna-
tiōe ſoluēda.ſed ante cancellationē offenſus fuit:an offendēs
puniri debeat.hic eſt argumentum qđ non. vt in illa diſputa
tione vbi arguit pro et contra.

1 ☞ Sacerdos eijciēs regularem ab eccleſia q diuinū turba-
bat officiū nō eſt excōicatus.et nu.2.

1 **Veniens.** † Sacerdos eijciens regularez de eccleſia qui diuinū turbat of
ficiū excōicatus nō eſt.In prima preſbyteri ꝯque
ſtio.in ſcđa pūſio ibi:ideoq̧.dicit Jo.and.ꝙ iſta
eccleſia monialiū habebat prout habere ſolēt ꝯmuniter vnuȝ
chorū monialiū interius:et extra aliuȝ chorum clericorum. et
poſtea nauem eccleſie. exiuerat ergo monialis extra chorum
ſuum:⁊ intrauerat chorū clericorum cum vno ludēs.vñ alius
ira ꝯmotus traxit illam inde:et violēter ad chorū ſuū redire
coegit.et intelligunt quidā:ꝙ iſte ſacerdos qui ſic coegit ha-
bebat miniſteriū ſup illam.qꝛ forte erat prior monialiuȝ:vt in
multis locis: maxime in ordine ſancti marci ſm In.et Hoſt.
dicūt hunc caſum penitus eſſe diuerſum a caſu magiſterij de
quo.ſ.c.j.et.c.ex tenore.et ſpeciale dicūt ꝯtra turbantes diui
na officia.vt eis liberius inſiſtatur.¶ No.pmo ꝙ hic vnū fa-
2 ciebat pro preſbytero.qꝛ ſic fecit vt liberiꝰ ⁊c. aliud ꝯtra eū.†
quia ira ꝯmotus.ex quo no.Hoſt.ꝙ lȝ quis ꝯmotus ſit cor-
rectionis tamen cauſa poteſt clericum verberare.quod eſt ve
rum de aliquātulum ꝯmoto:nō de vehementer irato.cum ira
enim nihil recte:nihil ꝯſyderate fieri pōt.ergo ira procul ab-
ſit vt ait tullius.li.j.de officijs.et Seneca in.li.de ira. facit.xj.
q.iij.illa prepoſitoꝝ.et.c.ira.et.c.cum apud.

1 ☞ Decretalis iſta an ꝯtineat ius cōe vel gratiā ſpecialem.

Peruenit. Not.pmo ꝙ iſte textus dicit de his abſoluendis ⁊c. includit eñ
ſub iſta generalitate clericos et laicos leuiter cleri-
cos percutientes.lȝ Hoſt.olim intelligeret tantum
de clericis:ſȝ poſtea ſibi placuit id qđ dixi.¶ Querit gl.† an — Ponit queſtionem.
1 iſta decre.ꝯtineat ius ꝯmune:vel gratiam ſpecialem.Ala.di-
cit qđ gratiā ſpecialē.Idem Inno.p ſi.c. ibi duximus ꝯmit-
tendū.pro iſtis facit.c.ſi vero.j.ſ.e.j.relatū.et.c.cū illorum.de
vi.et ho.cle. qñ. vbi videt eſſe ſpeciale priuilegiū certarū per
ſonarū ꝙ epi illos abſoluūt.cū leuē inferūt iiuriā: ergo alios
nō poſſunt abſoluere.Alij dicūt:ꝙ iſta decre.ꝯtinet ius ꝯmu
ne:vt ſuo iure epi hoc poſſint.et hoc tenēt Vin.Phi.Tan.et
Hoſt.qui hoc maxime dicit p integrū in cuius principio dice
batur ꝙ epi libere poterant abſoluere mulieres:ſenes: ⁊ pue
ros.q in canonē inciderāt.et poſtea ſequebat de his etiā: qui
clericos ⁊c.preterea cū nō appareat cuius fuerat priuilegium
ſuperflue fuiſſet hic inſerta.hanc etiā opi.tenet Bar.Brix.ij.
q.j.in primis.cū iſtis ꝯcor.ab.et reſpōdēt ad.c.ſi vero relatū.
pro illarū opi.ſ alleg.diſtinguēdo inter leuē offenſam:medio
crem:et grauē.vt in leui omnes indifferenter abſoluāt. in me
diocri certas perſonas priuilegiatas.vt hoſtiarios:officiales
ſeruos:clericos:ꝯmuniter viuētes:et profeſſos. In enormi-
bus nullos:niſi in caſibus quibus papam nō poſſunt adire.⁊
ſic interpretatur iſta decre.ꝯſuetudo optima leguȝ interpres
Hoſti.diſtinguit inter offenſam grauem:leuem:et leuiſſimā.
vt in hac vltima poſſint epi abſoluere iure ſuo.et probat per
quādā extrauagantem quam hodie non habemus quam alle
gat gui.in ſpe.de leg.ij.nunc dicamus.ver.ꝙ etiam dixi ⁊ ple
ne hoc proſequitur in ſumma.e.ti.ſ.quis poſſit.Sed Jo.an.
dicit ꝙ cum illa extrauagans ſit reuocata opi.Hoſt.nō pba-
tur iure.et eſt ꝯtra iſtū tex.qui expreſſe loquitur de leui.

1 ☞ Clericus q ſciēter et ſpōte participat excōicato a papa i
diuinis:excōicatus eſt maiori:et p papā abſoluēdus.
2 Caſus in quo participās excōicato ligat maiori.

1 **Significauit.** † Clericus qui ſcienter et ſponte participat excom-
municato a papa in diuinis excōicatus eſt maiori : et
2 per papā abſoluēdus.¶ Not.primo † caſum in quo cū excōi-
cato participātes ligantur maiori:et eadē ſpecie excōis. vt.ſ.
ſicut primus nō niſi a papa abſoluitur:ita nec iſte participās.
¶ Cōtra hoc op.de.c.excōicatos.xi.q.iij.in gl.ſol.tribus mo — Opponit in cōtrarium.
dis Hoſt.dicit:ꝙ ſpeciale eſt in caſu huius.c.vt quinq̧ ꝯcur-
rentibꝰ que hic ponunt ex participatione qs incurrat maio-
rem.requiritur eñ:ꝙ ſit clericus.ꝙ ſciēter.ꝙ ſponte. ꝙ in di
uinis.ꝙ ꝯtinuuiter cū excōicatis a papa.et hoc tenet Joā.an.
qui etiā arguit ꝯtra iſtā lecturaȝ.et dicit adherendum vltime
lecture glo.Goff.tenet cū Ho.qui cū excōicato a papa cōicat
in diuinis incurrat maiorē:nec abſoluetur niſi a papa. Idem
Gui.tenet.in.ſ.nunc oſtendendū.verſi.xxviij. Jo. dicit hanc
decre.ſpecialiter loqui in eo q ꝯmunicat in diuinis nō diſtin-
guēs inter papā:⁊ alios.hoc no.xi.q.iij.ſi qs epꝯs in ꝯſilio.

1 ☞ Incēdiarij ſunt excommunicati.
2 Legatus pape an poſſit incēdiarios abſoluere.
3 Culpa maior eſt incēdiarij ꝙ̄ clerici percuſſoris.

1 **Tua nos.** Not.pmo † qđ incendiarij ſicut inijciētes manꝰ in clericos ſunt
excōicati.¶ Cōtra quod gl.opponit: et vř.ꝙ nō — Opponit in cōtrarium.
ſint ipſo iure excōicati:ſȝ excōicandi.ſo.vt in ea.et
no.in.c.canonica.alle.in glo.et.xij.q.ij.cū deuotiſſimā.Ho.re
mittit ad ſummā de rap.ſub rubrica.de incendiarijs.ſ. ⁊ qua — Ponit queſtionem.
2 pena.¶ Querit Gui.na.† an legatus pape poſſit tales incen
a diariosᵃ abſoluere.vř ꝙ nō.qꝛ hoc eis nō reperit permiſſum:⁊
de reſeruatis nō poſſunt niſi pmiſſa.de offi.le.qđ ad trāſlatio
nem.ꝯtra Gui.facit.qꝛ iſta decre.equiparat tales excōicatis p
manuum iniectionem in clericos:quos tamē legati abſoluūt
iuxta diſtinctionem decre.p.de offi.le.Itē cū maior ſit offen
ſa in perſona:ꝙ̄ in re:quod in primis ꝯceditur : ꝯcedi debet
fortius in ſcđo.qui filij ſint legi.per venerabilem.Jo. an. his
non obſtantibus tenet cum Gui. non obſtat equiparatio qꝛ
non ſequitur qđ in vno caſu permiſſum eſt:extendatur ad re
3 liquum ad ſecundam rationem etiam reſponderi poteſt.† qđ
maior eſt culpa incēdiarij ꝙ̄ clerici percuſſoris. cū in illo caſu in
cēdij nō cadat excuſatio ſicut qñq̧ clerici caſtigatione.

a ¶ Incendiarios. Incēdiū an ſit caſus fortiorꝰ Vide oīno gloria.in.l.ſi qs fumo.ſ. qđ di. ad. l. aql.et bald. ibidē. idem bal.in.l.j.C. depoſiti. ⁊ i l.ſi creditor C.đ pigno. acti.

1 ☞ Legati de latere poſſunt abſoluere excommunicatos p
iniectione manuum.
Et an poſſit vbi eſt atrox iniuria.nu.2.

Ad eminentiam. Legati cardinales excōicatos p
violenta manuum iniectione poſſunt abſoluere. in
prima ꝯſultatio.in ſcđa riſio ibi: ſup quo. ¶ Not.
1 pmo † ꝙ legati de latere poſſunt abſoluere excōicatos p inie
ctiōe manuū.¶ Circa hoc q̄rit Jo.† an.an hoc habeat locum — Ponit queſtionem.
2 vbi ē atrox ſeu graue delictū.puta homicidiū:mutilatio:oſſis
fractio.⁊ ſi.ħ litera facit:ꝙ oēs poſſint ſiue habeas l textu oēs
⁊c.ſiue habeas eos.qꝛ indefinita equpollet vniuerſali: vt in.c.vt
circa.de elec.li.vj.⁊ hoc tȝ ħ Ho.ꝯtrū ipſe no.ſ. de offi.le.c.p.
vbi dicit legatū etiā de latere nō poſſe abſoluere excōicatū p
atroci iiuria.⁊ hoc placet Gui.i ſpe.ti.ij.ſ.dicamꝰ modo.v.qđ
etiā dixi.vbi recitat opi. Jo.de deo. idem tenētis.excuſando
Ho.a ꝯrietate dicit.ꝙ iſte tex.itelligit qñ legatꝰ dicit ſe habe
re ſpeciale mādatū abſoluēdi ſup enormibꝰ:qđ ē ei credēdū p
no.ſ.de teſti.cū a nobis.vel intellexit iſtud.c.de legatis de la-
tere trāſeūtibꝰ.ab.tȝ idiſtincte:ꝙ quoſlibȝ percuſſores clericorū
legati pñt abſoluere.dicit Jo.an.ꝙ vidit aliquos legatos ab
ſoluētes ab homicidio ⁊ mutilatiōe:et aliquos abſtinētes.de
iure dicit ꝙ poſſunt.cū iura q̄ eis iſtā poteſtatē ꝯcedūt gene-
raliter loquant.⁊ iura q̄ excipiūt atrocē nō l legatis: ſȝ in infe
rioribꝰ loquūt.⁊ hoc tenē expedit aiabꝰ:qđ ēt placet Archi.đ
off.archi.c.j.li.vj.allegat.đ ſen.ex.cos.ibi ꝯhuſuis ſententijs.

1 ☞ Sentētia excōicationis generalis per modū ſtatuti ferri
poteſt ſuper culpis futuris.
2 Iudex etiā ſi ſit inferior epo pōt facere ſtatutum.
3 Sentētia generali excōicatiōis ligant ſolū ſubditi ſtatuētis.
4 Verba gñalia ſtatutoꝝ reſtrīgūt ad ſubditos ſtatuētꝭ.⁊nu.6.
5 Iudex puniēs ſubditū deliquētē extra territoriū rōne domi
cilij:nō puniet ſm ſtatutū ſuū ſȝ ſm ſtatuta loci vbi deliquit.
7 Delinquēs in loco exēpto an dicat delinq̄re extra dioceſim.
8 Sentētia p quā publicantur bona alicuius an ꝯprehēdat bo
na ſita extra territorium pronuntiantis.
9 Statuens ſi moriatur vel transferatur ad aliam eccleſiam an
poſt eius obitum vel receſſum ligabitur ille qui fecit contra
ſtatutum.

Condēnatus pendēte

10 Condẽnatus pendẽte ꝯditione adiecta in ſententia ſi efficiẽ alterius territorij.an ligetur ſi poſtea exiſtat conditio.
11 Sententia pape que eſt nulla poteſt rata haberi.

A Nobis. Generalis excõmunicatio non li
gat niſi ſubditos proferentis.⁊
in prima queſtio. In ſcda ſolutio ibi:ad quod.
1 ¶ Nota primo † ꝙ fertur hic ſentẽtia excõmuni
cationis generalis ſuper culpis futuris.quod in⸗
tellige verum per modum ſtatuti:nõ autem per modum ſen
tentie.quod dic:vt.j.e.romana.§.caueant . li.vj. ¶ Secundo
2 no.† ꝙ iudex poteſt facere ſtatutum etiam ſi ſit inferior epi⸗
ſcopo:vt in.c.ij.de conſtitu.lib. vj.ſimiliter ⁊ legatus.de offi.
le.c.j.delegati vero ſtatuta facere non poſſunt.vt no.Inn.i.c.
pro illorum.ſ.de preben.an autem predicti qui facere poſſunt
ſtatutum:poſſint tollere ius cõmune.vide per Inno.in.c.fin.
de offi.archipre.de ma.⁊ obe.c.ſi quis venerit.facit quod di⸗
xi.ſ.de vſu.cum tu.In illa queſtione vtrum epiſcopus poſſit
facere ſtatutum:ꝙ ad probationẽ ſufficiat ſola fama.⁊ de ma
teria vide plene in.l.omnes populi.in repetitione.de iuſti.et
3 iure. ¶ Tertio no.† ꝙ generali ſententia excõmunicationis
ligantur ſolum ſubditi ſtatuentis.de hoc.j.dicam. ¶ Quarto
no.ꝙ non ſubditi ligantur ſtatuto quãdo procedit ex autho
ritate illius qui habet iuriſdictionem in perſonas ⁊ loca licet
tales perſone ⁊ loca nõ ſint ſubiecte ſtatuenti. ¶ Quinto no⸗
4 ta † ꝙ verba generalia ſtatutorũ reſtringuntur ad ſubditos
ſtatuentis.ſicut etiam ad habiles.vt.l.vt gradatim.§.ſed ſi le
ge.ff.de mu.⁊ ho.⁊ quod no.Bar.in.l.j.§.nuntiatio.de oper.
no.nun.⁊.l.habeat.C.de ſacroſan.eccle.in repetitiõe.quis au
tem dicatur ſubditus vt ſic includatur ſtatuto.vide gl.in de.
[Opponit ĩ contrariũ.] j.de fo.compe.⁊ quod dixi.ſ.de peni.⁊ remiſſio.c.penul.
¶ Oppo.dicitur hic ꝙ non ſubditi non ligantur penis ſta⸗
tutorum.ſed contra de multis iuribus allega.in prin.glo.ma
gne:in quibus ſortitur quis forum.nec diſtinguitur vnde ſit.
vt.l.iij.de offi.preſi.ſo.vt in dicta glo.que dubitando loquiẽ:
an non ſubditi delinquentes in territorio ſtatuentis:ſtatuto
ligentur.⁊ inclinat ꝙ ſic:etiam ſi ſtatutũ ignorauerint .tu dic
contra:vt in.c.ij.j.Reſpõ.de cõſti.lib.vj.vbi hec queſtio termi
natur.⁊ aduerte ad quatuor caſus.nam quandoꝗ ſubditus
delinqt in territorio ſtatuẽtis.⁊ tunc ligatur ſtatuto: ratione
perſone:⁊ loci delicti.quandoꝗ ſubditus extra territoriũ ſta
tuẽtis.⁊ tũc aut ſtatutũ loquitur limitate reſpectu loci:puta
dr̃ quicũꝗ deliq̃rit in dioceſi mea.⁊ tunc ſubditus delinquẽs
extra dioceſim non ligatur ſtatuto.aut generaliter loquiẽ nõ
adiecto delinquat in dioceſi vel extra.⁊ tunc ſm quoſdam li⸗
gatur ſtatuto.Sed contrarium eſt verum:vt.j.de conſti.c.ij.
5 lib.vj. ¶ Ex predictis infero.† ꝙ cum ratione domicilij poſ⸗
ſit iudex pũire ſubditũ delinquentẽ extra:nõ puniet ſm ſtatu⸗
tum ſuũ.ſed ſm ſtatuta loci vbi deliquit.vt dicto.c.ij.⁊ ita no.
xij.di.c.illud.⁊.c.illa.⁊ de extraor.cri.l.j.§.ſunt quedam.ratio
eſt:quia ſicut in contractibus quo ad deciſionem attendimus
locum contractus.Ita etiam in delictis.quod vide per bar.
6 in.l.cunctos populos.C.de ſumma trini. ¶ Aduertẽdũ ẽt.†
ꝙ licet ſub verbis generalibus ſtatuti non includatur ſubdi⸗
tus delinquens extra territorium.iſtud eſt verum niſi ſtatutũ
expreſſe diſponat de punitione ſubditi delinquẽtis extra ter
[Ponit q̃ſtiones.] ritorium.vt.l.ſi.C.de decre.ab or.fa. ¶ Circa ſubditum delin
7 quentem extra etiam incidenter queritur.†quid ſi delinquat
in loco exempto:an dicaẽ delinquere extra dioceſim.ita ꝙ ſta
tuto non ligetur.Ioã.an.tenet ꝙ non ligetur.vt no.in dicto
c.ij.Idem tenuit Io.cal.in ſua diſputatione.contrarium di⸗
ſputauit dominus Fede.de ſeñ.⁊ patet in ſua diſputatiõe q̃⸗
ſtione.ij:nam licet loca exempta non ſint de iuriſdictiõe.ſunt
tamẽ intra territorium dioceſani.vt probat decre.vt ep̃s.de
offi.ordi.lib.vj.dic:vt ibi per eũ.pro quo facit qđ no.Io.an.
in.c.ſi ꝓpter.de reſcrip.li.vj.⁊ hec dicta ſint de ſubdito delin⸗
quẽte intus vel extra. ¶ Quñꝗ nõ ſubditus delinqt ĩ territo⸗
rio ſtatuẽtis:⁊ tunc dicit Inn.attendẽdũ ad verba ſtatuti.nã
aut diſponit generaliter de loco:vt quia dicit:quicũꝗ deliq̃⸗
rit in dioceſi mea ſit excõicatus:⁊ tunc nõ ſubditus ibi delin⸗
quens ligatus eſt.quandoꝗ non facit mentionem de loco:ſed
generalr̃ de ꝑſonis:tunc nõ ſubditus nõ ligaẽ.⁊ ita intelligiẽ
hec decre.alia eſt opinio:ꝙ vtroꝗ caſu ligatur.⁊ ita tenet hic
gl.Tertia eſt opinio diſtinguens inter ſtatutũ:qđ ligat ſub⸗
ditos ⁊ non ſubditos:⁊ illud quod ligare non poteſt niſi nõ
ſubditos put in archiep̃o ſtatuẽte ꝯ oẽm ferentẽ crucem añ ſe
in ſua ꝓuincia.nã nõ valet cũ ſtatuens nullos archiep̃os hẽat
ſubditos:ſecus ſi hẽret:vt in patriarcha. ¶ Quñꝗ nõ ſubditꝰ
delinquit extra territorium ſtatuentis:⁊ tunc ꝓculdubio non
ligaẽ.quia nõ ſubeſt ſibi rõne pſone vel loci.ad ꝓdicta vide qđ
8 no.Io.an.in:c.cũ ſm leges.de here.li.vj.vbi q̃rit †an ſñia per
quã publicanẽ bona alicuius ꝯprehẽdat bona ſita extra terri
torium pronuntiantis .de quo plene p Bar.in dicta.l.cũctos
populos.de quo dixi i.c.poſtulaſti.de fo.cõpe.Et in foro pe⸗
nitẽtiali qualr̃ ſubditi ⁊ nõ ſubditi.dic:vt dixi in.c.qđ autẽ.ſ.
de pe.⁊ re. ¶ Poſſet etiam hic incidenter tractari.an puniꝰ
ex furto ſm formam conſtitutionis:poſſit puniri ſm ius cõe.
dic:vt no.Cy.in.l.qui ſepulchra.C.de ſepul.vio.⁊.l.j.ff.vi bo.
9 rap. ¶ Querit glo.† ſi ſtatuens moriatur vel transferatur ad
aliam eccleſiam:an poſt eius obitum vel receſſum ligabiẽ ille
qui fecit contra ſtatutum.gl. diſtinguit:vt habes in ea.tu dic
ꝙ quedam emanant per viam ſtatuti:⁊ tunc mortuo vel trãſ⸗
lato ſtatuente vel aliter eius iuriſdictione finita ligabituẽ qui
poſtea contra fecit.ſ.de offi.le.c.vlti.⁊.c.ij.de ꝯſti.lib.vj.in gl.
ſuper verbo ſtatuto.quedam emanant per viam ſententie: ⁊
tunc aut ſententia fuit pure lata:⁊ ſic incepit ligare. ⁊ ſubdi⸗
ſtingue.quia aut fuit diffinitiua:⁊ perpetuo ligat.⁊ idem ſi i⸗
terlocutoria cum cauſe cognitione.de offi.ordi. paſtoralis.§.
j.ſecus ſi interlocutoria eſſet lata ſine cauſe cognitione . quia
tunc non durat:niſi quãtum durat iuriſdictio interloquẽtis.
vt.l.vlti.ff.de peñ.⁊ quod no.i.l.j.§.j.ff.de poſtu.Si vero ſen⸗
tentia non fertur pura:ſed ſub conditione:⁊ tunc ſi exiſtat cõ
ditio poſt mortem iudicantis:vel extinctam iuriſdictionem:
⁊ non ligat.⁊ pro tanto dicit Inno.in.c.p illorum.de ꝑben.ꝙ
ſi dele.profert excõicationis ſentẽtiã generalẽ in ꝯdictores:
⁊ rebelles:nõ erit illa ꝑpetua:ſz expirat mortuo vel reuocato
delegato.⁊ idẽ dicit Ioã.an.ne ſe.va.c.j.lib.vj. In ordinario
mortuo vel tranſlato ꝙ eius ſñia conditionalis nõ ligabit cõ⸗
tra facientem ſede vacante:vel in tempus ſucceſſoris.facit ad
predicta quod in ſimili no.Inn.ſ.de reſcrip.eam te.⁊ qđ no.
10 in.l.ſi deceſſerit.ff.qui.ca. ¶ † Quid ſi pendente cõditiõe adie
cta in ſñia condẽnatus efficiẽ alterius territorij:an ligetur ſi
poſtea exiſtat ꝯditio vide per gl.ordinariã.ſ.de ap.c.ꝓterea
requiſiſti.⁊ qđ no.Io.an.in.c.cum ſunt.de regu.iuris lib.vj.in
mercu.vbi dicit illũ ligari cũ iudex poſſit ſtatuere in futurum:
11 vt plenius ibi videas. ¶ Vltima glo.colligit ar.† ꝙ ſñia q̃ eſt
nulla poteſt rata haberi.quod eſt verum in papa.ſecus ĩ alijs
inferioribus.circa qđ vide qđ no.ſ.de offi.dele.c.prudentiam
in ſi.gl.magne.⁊.ſ.de his que ſi.a pre.c.cum nos.ix.q.ij.c.cum
nos.facit quod no.in.l.ſi expreſſim.de app.per Bar.et.l.ſi ma
ter.§.hoc iure.de excep.rei iudi.

1 Spoliãtes eccleſias cũ effractõe excõicati ſunt:⁊ poſt de⸗
nuntiationem per papam debẽt abſolui.
2 Crimina grauia non dz ſuperior impunita relinquere.
3 Excõicatus a iure debet publice nuntiari excõicatus.

1 C Onqueſti. † Qui cũ effractione ſpoliant
eccleſias excõmunicati ſunt:⁊
poſt denũtiationẽ per papam debent abſolui.⁊ pri⸗
ma pars ponit q̃relã.ſcda dat indices.ibi:qm̃ circa.
¶ Dic ꝙ quñꝗ ſacrilegium cõmittiẽ in ꝑſonam ⁊ ipſo iure qs
incurrit ſñiam excõicationis.vt.c.ſi quis ſuadẽte.quñꝗ ſacrile
giũ cõmittiẽ in re eccle.tũc ſiqdẽ cũ effractiõe vel incendio.⁊
idẽ.vt hic.⁊.xj.q.iij.c.canonica.vbi de hoc.quñꝗ ſine effractõe
vel incẽdio.⁊ nõ eſt excõicatus ip̃o iure.ſz excõicãdus p ſñiam.
2 ſ.de fur.c.ſi.⁊ de fo.cõpe.cõqueſtus.vbi de hoc. ¶ No.pri̇o †
ꝙ grauia crimia nõ dz ſupior ĩpũita relinq̃re.vt i.c.irrefraga
3 bili.ſ.de offi.ordi.⁊.c.lz heli.de ſimo. ¶ Scdo no.† ꝙ excõica
tus a iure debet excõicatꝰ publice nũtiari.vt ſic efficiatur no⸗
toriũ.nec ſup ip̃o vitãdo poſſit ignorãtia allegari.facit quod
no.in.c.pia.de excep.li.vj.qđ enim publice nuntiaẽ preſumiẽ
ad omniũ notitiã deuenire. ¶ Tertio ꝙ debet ſatiſfieri de i⸗
iuria ⁊ de dãnis.facit ad ea q̃ dixi.ſ.c.ea noſciẽ.Alia enim eſt
eſtimatio dãni.alia iniurie.facit.l.iniuriarum eſtimatio. ff.de
iniurijs.⁊ quod ibi per Bar.de eſtimatione iniurie.

1 Clericus dimiſſo habitu enormitatibus ſe imiſcens ꝑdit
priuilegium clericale.
2 Clerici qñ ſint priuãdi priuilegio canonis.ſi quis ſuadente.

P Erpendimus. Idem dicit in ſumma
qđ.c.cũ non ab hoie.
1 §.j.ſ.e.†vel ſic clericus dimiſſo habitu enormitati⸗
bus ſe imiſcẽs ꝑdit priuilegiũ clericale.vel ſic nõ eſt
mittendꝰ ad curiã iterfector clerici in ſeditione occiſi. ¶ Ad⸗
2 uertẽdũ ꝙ duplex eſt ꝑuilegiũ clericorũ.†primũ q̃ ad canonẽ
ſi qs ſuadẽte.ſz quo ad forũ.circa ergo clericos qñ dictis ꝑuile

giis ſint priuandi.dic.φ aut honeſte viuūt ⁊ incedūt.⁊multis p̄uilegijs ſunt mūiti circa forū.circa pedagia.circa patrimoniū.⁊ multa alia.⁊ hoc clarū.vt in ti.de imu.ecc.c.ſi diligēti.de fo.cōpe.cū ſit generale.e.ti.⁊.c.vl.de vita ⁊ ho.cle.quādoq₃ dimittūt habitū ⁊ tonſurā.⁊ tūc aut loq̄ris in clericis ɔiugatis.⁊ dic vt.j.de cle.ɔiu.c.i.li.vj.q̄nq₃ loq̄ris in nō ɔiugatis:⁊ tūc aut poſt ɔmiſſum habitū ⁊ tonſurā enormitatibus ſe immiſcēt.⁊ ſubdiſtingue.q: aut ibi capiūt:⁊ occidunt:⁊ nō ſunt inferfectores excōicati.vel ſi ſunt excōicati:pūt abſolui ab epo:⁊ vtroq₃ mō pōt itelligi iſte tex. ſm Jo.an.aut ibi nō occidūt: ſ₃ capiūt a iudice ſeculari:q vult de ipſis ſumere iuſtitiā:⁊ nō pōt.q: tales l₃ dimittāt habitū ⁊ tonſurā:⁊ ſe enormitatibus immiſceāt:nō pdūt priuilegiū quo ad for.vñ captus d₃ reſtitui iudici eccleſiaſtico.⁊ hoc t₃.Joā.an.ſ₃ obſtat iſtud.c.vbi appet φ i forma inſtitie expirauit iſte ſacerdos.q: iuſſu comitis fuſtigat⁹ ⁊ tradit⁹ patibulo expirauit.q̄ vba ſignificāt iuſtitia₃ miniſtratā.ſ₃ pōt intelligi ſm Hoſt.φ loquit̄ de illo:q i enormitatibus eſt dephenſus.⁊ ſic ipſo facto p̄uilegia obijciūt.de p̄uile.c.ex parte.iij.vel loquit de icorrigibili:vel ſolū poſt ſu ſpēdiū ſcitū fuit hūc eſſe clericū nec prius exceptum ⁊c.

1 ☞ Juſſus domini nō excuſat in atrocioribus.
2 Abbas pōt verberare clericū cauſa diſciplinę.Et per aliū monachum.nu.3.Si tamē nulla cauſa ſubſiſtente percutit monachum abſoluendus eſt a papa.nu.4.
5 Jura que dicunt monachos abſoluendos per epiſcopu₃ pūt de abbatibus intelligi.
6 Laici licet poſſint capere clericos de mandato p̄latoru₃ nō tamē verberare vel tormentare.

Niuerſitatis.

Abbas q fecit monachū ſuū p laicum vberari:⁊ ipſe ⁊ vberās excōicati ſunt:nec abſoluunt ab alio:φ a papa.Jn p̄ria ɔſultatio.Jn fa
1 i ſſo ibi:nobis aūt.¶ No.primo † φ iuſſus dñi nō excuſat in atrociorib⁹.ad hoc.ex.di.āputatis.⁊ de reg.iu
2 ris.c.quāuis.li.vj.¶ Scōo no.† φ abbas pōt verberare clericū cā diſciplineª ergo ſi aīs ex rancore vel odio illū percutit ſumpta diſſimulatiōe diſcipline excōicatus eſt.nō l₃ ergo plato percutere clericos ſeruiētes ex odio vel inuidia ſiue īdignatiōe vel ira.qō intelligit Hoſti.de ira vehemēti.ſecus ſi aliq̄li cōmotione.ſ.e.veniēs.dicit Jo.an.φ quātūcūq₃ ſit cōmotio dūmodo non ad perſonam:ſed ad crimen ⁊ ipſius corrigendi cauſa hoc faciat nō erit excōmunicatus.ad hoc.gl.di.odio.
3 ⁊.ſ.c.j.⁊.j.c.cum voluntate.¶ Tertio no.† φ abbas pōt monachum ſuum verberare per alium monachum.ergo per nō ɔuerſu₃.qō eſt verū p ɔuerſu₃ laicū.glo.di.i prin. ¶ Quarto
4 no.† φ abbas q nulla cauſa ſubſiſtēte pcutit mōachū eſt abſoluendus a papa.licet monach⁹ pcutiens abſolui debeat ab abbate.ſpec.tū in ti.de ſen.prola.§.vt autem.ver.ſed cu₃ clauſtrales.⁊.verſi.ſe.dicit φ abbas percutiens monachum abſoluetur ab epiſcopo.⁊ hoc verum dicit ſi percutit monachum proprium:ſed ſi monachum vel abbatē alterius monaſte.ɔuenient ambo epī p abſolutiōe. facit de ſimo.c.ſi.nā ſicut ibi ex mādato diſpēſandi cū monachis diſpenſari pōt cū abbatib⁹: ſic nec ex quo mōachi nō mittunt ad papā.ergo nec abbates: qui ⁊ monachi ſunt.vel dic:φ aut papa vel iura volunt aliqd cum monachis per tertium explicari:⁊ appellatione monachi continetur abbas.vt dicto.c.ſi.aut mandant explicari per abbatem.vt in iſta materia.⁊ tūc appellatione monachi non
5 poteſt abbas includi.⁊ ita loquitur hic.ex quo concludit † φ iura que dicunt monachos abſoluēdos per epiſcopos ſatis poteſt de abbatibus intelligi.⁊ per iſta dicit Jo.an.φ in caſu c.religioſo.ſ.c.lib.vj.bene abſolueret epiſcopus etia₃ abbatē volens tenere opi.Speci.tanq̄ piam poſſet dicere φ hic loquatur de enormi percuſſione:in qua etiam monachus mitteretur ad papam.ſ.e.cum illorum.vel φ cōmiſſio laici hoc induxit.facit de homi.c.continebatur.vel ſicut mittitur laicus: ita
6 mittatur ⁊ abbas.¶ Quinto no.† φ licet de mandato prelatorum poſſint laici capere clericos:vt.j.e.clericos li.vj.non tū per ipſos poterunt verberare vel tormentare.quod not.
¶ Sexto nota hic Jo.an.φ non quelibet manus iniectio in clericum reddit inijcientem excōmunicatum:ſed violenta:temeraria:animus:⁊ negligentia.quod dic:vt.j.eodem cu₃ ɋs.lib.vj.⁊.j.c.quāte.

1 ☞ Clericus portādo arma ⁊ dimittēdo habitum an perdat p̄uilegiū canonis.ſi quis ſuadente.
2 Opinio inſpicitur in delictis ⁊ non veritas.
3 Verberās clericū quē credebat laicū an ſit excōmunicatus.

¶ Cauſa diſcipline.vid̄ bal.in.l.ſi filius.C.de pat.po.

N audientia.

Cleric⁹ q a p̄lato ſuo tertio monitus arma militaria nō deponit pdit oē p̄uilegiū clericale.in p̄ma ɔſultatio.Jn ſcōa miſſio.ibi:ad hec. ¶ Not. primo φ i iſto.c.iſti clerici relicto habitu portabāt arma militaria:nō tñ aīs declinqbāt ſicut illi.de qb⁹.ſ.e.cū nō ab hoīe.⁊
1 c.ppēdimus.iō hic reqritur monitio:ibi nō.¶ Scōo no.† φ tex.iſte loq̄ de priuilegio canōis ſi ɋs ſuadēte.qō pdit cleric⁹ portādo arma ⁊ dimittēdo habitū poſt trinā āmonitionem. vtrū aūt ita pdant p̄uilegiū fori:ita φ puniri poſſit p iudicē ſecularē.credo φ nō:ſi declinat eius forū.exparo enim iſtum poſt trinā āmonitionē clerico q dimiſſo habitu enormitatib⁹ ſe imiſcet.ſed illi nō pdunt priuilegiū fori.vt dixi.ſ.e.ppendimus.ergo nec iſti.monitio eñi iudicis non vr̄ efficax ad exclu ſionē fori.ad hoc.j.de vi.⁊ ho.cle.c.vno.li.vj.Rationes huius c.generales ɔdudūt oppoſitū.S₃ tene qō prius dixi.ad hoc c.ſi iudex laicus.j.e.li.vj.¶ Tertio no.φ papa hic arguit an thoritate legali facit ad no.ſ.de op.no.nū.c.j.¶ Quarto no.
2 † φ in delictis iſpiatur opi.⁊ nō veritas.⁊ ſic eſt argumētū.†
3 φ verberans laicum quē credebat clericum ſit excōicat⁹.contrarium t₃ hic gl.iij.⁊ bene.vt dixi.ſ.e.c.ſi vero.ij.

1 ☞ Abſoluere nemo poteſt a canone late ſententie niſi papa vel legatus.
2 Caſus a quo excōmunicatus a canone poteſt abſolui ab alio φ a papa.
3 Romana eccleſia dicitur eſſe,vbi eſt papa.
4 Cardinales in caſibus reſeruatis pape ſede vacante nō poſſunt ſe intromittere.

Uod de his.

Enumerat queda₃ impedimenta p̄pter que excōicati p manuū iniectionē abſoluunt ab epo:ita φ ceſſante impedimēto viſitant papā.⁊ primo ponit regulā:ſcōo q̄ſda₃ caſus exceptos.tertio ſubmittit quādā determinationē.ſcōa
1 ibi:niſi.tertia.ibi:ceterū.¶ No.primo regulā † φ a canone late ſnīe nullus abſoluit niſi papa vel legat⁹ niſi in leui iniuria.
2 vt dictū eſt ſupra.e.c.puenit.¶ Scōo no.† caſu₃ exceptu₃ de excōicatis poſitus i mortis articulo.qō itelligo aīr φ p infirmitatē.de qua.j.ſubijcit.ɋs aūt aliter φ p infirmitate₃ dicaſ eſſe in mortis articulo.dicit Jo.an.ſi timet hoſtē capitale₃.vel eſt obſeſſus.vel in manib⁹ pdonis vel tyrāni.vel nauigatur⁹ eſt piculoſo nauigio:vel patiſ naufragiū.vel iturus eſt p loca piculoſa.ff.de dona.cā mor.l.iij.cū.l.ſeq.vel obſidet aliū in loco in quo frequēter puniūſ machine ⁊ baliſte.ſm Hoſti.q remittit de offi.ord.c.paſtoralis.§.preterea.dicit tñ hic φ iſti caſus ſpāles ɔ regulam miſſionis nō ſunt nimiū ampliandi:ne fiat fraus ⁊ fictio miſſioni.quia ſic eſſet illud.c. oclusorium: quod eſſe non debēt.vt.l.pretor.§.marcellus.ff.de iudi.p cauſis iuſtis poſſem dicere omnes caſus quibus aliquis excuſatur ne vadat ad iudicem.qui not.in.l.ij.per totam.l.ff.ſi quis cau.
¶ Tertio nota quod dicit hic tex.φ viſitare promittit roma
3 nam eccleſiam ⁊c. ¶ † Romana ecclia dicif eſſe vbi eſt papa. vij.q.j.ſcire.⁊ pro tanto ſic loquitur tex.vt ſciatur φ mortuo papa ire tenetur.quia tunc poterit abſolui a penitentiario. cuius officium non expirat morte pape.vt in cle.ne romani.
4 §.eo tamen.de elec. † Cardinales vero in caſibus reſeruatis pape tunc ſcilicet ſede vacante nō poſſunt ſe intromittere.vt dicta cle.ne romani.vbi de eorum poteſtate.

1 ☞ Jnjiciēs manus in clericū ⁊ trahēs eū verberādo p clauſtrū an cenſeaſ ɔtiſſe vnā excōicationem vel plures.
2 Plura facta eodē impetu pro vno reputantur.
3 Excōicatus duabus cauſis abſolutus expreſſa vna cauſa non alia non habetur pro abſoluto.
4 Actio ciuilis ⁊ criminalis oritur in crimine ſacrilegij.
5 Suppreſſio cauſe excōicationis an reddat abſolutionē nullā.

Um pro cauſa.

Si excōmunicatus ex pluribus cauſis i abſolutione alteram tantum expreſſit:non habeſ p abſoluto.⁊ prima pars caſum narrat.ſcōa dat indicem.ibi: diſcretioni. ⁊ dicit caſu₃ φ.G.denūtiauit iſtum.F.q: ſe cōloni hominū ingerebat: φ non poterat. vt pote excōicatus:⁊ vnā tñ expreſſerat.igiſ ex cā non expſſa debebat:vt excōicatus reputari.his aūt auditis papa mandat cauſam diffiniri:vt ſequitur.¶ No.primo φ archiepūs mādauit hunc excōicatum publice nuntiari.qnomō aūt potuerit facere dicā.j.
1 ¶ Scōo no.† φ inicit manus in eū:⁊ traxit p clauſtrū vberando.

rãdo:vtrũ aũt cẽſeatur ex hoc ꝯtraxiſſe vnã excõicationẽ vel
2 plures.gl.ſentit ꝙ vnã.ex quo argue.† ꝙ plura fcã eodẽ ipe
tu ꝓ vno reputanꝰ.vnde ſi qs verberaret clericũ pluribus ꝑ
cuſſionibus ſemel tñ eſſet excõicatꝰ:⁊ nõ pluries.dixi de hoc
ſ.de penis.c.j.facit qḋ no.in.l.qui de crimine.C.de accu.⁊.l.il
lud.§.vlti.ad.l.aq.⁊ vide in regula delictũ. in mercu.¶ Ter
3 tio not.† ꝙ excõicatus duabus de cauſis abſolutus expreſſa
vna cauſa nõ alia nõ habebitur ꝓ abſoluto.de quo in glo.ma
gna.ſicut ergo expꝛſſio falſe cauſe reddit ſñiam nullaꝫ.vt no.i
l.ſi is ad quẽ.ff.de acqui.here.Ita omiſſio ⁊ taciturnitas vere
cauſe idẽ facit:ſimilr i reſcriptis.c.ſup literis.q̃ materia bene
facit ad iſtam.¶ Quarto no.ſpeciẽ delicti cõmiſſi in iſto.c.vẽ
berauerat eñ trahẽdo per clauſtrũ.⁊ ſic cõmiſerat ſacrilegiuꝫ
de quo mãdat ſatiſfieri ante abſolutionẽ.ex quo colligit Jo.
4 an.poſt Inno.† ꝙ in iſto crimine ſacrilegij ſicut in alijs oriꝰ
ciuilis actio ⁊ criminalis.vt.C.qñ ciui.ac.l.j.In hoc aũt crimi
ne iura ſemꝑ iponũt penam ſpiritualẽ vel pecuniariã:que pe
cuniaria applicaꝰ fiſco:nõ parti.xvij.q.iiij.quiſquis.⁊ de pe
nis.c.ij.ſatiſfactio ergo partis hic erit intereſſe.¶ Oppo.

Opponit i cõtrarium.

dicꝰ hic:ꝙ eps mãdat hũc nũtiari excõicatum.ꝫ quia in iſta
dioceſi ſui ſuffraganei non habebat iuriſdictiõem iſto caſu er
go nõ tenuit hoc preceptũ. de offi.ordi.romana.li.vj.ſo.dicit
Jo.an.hic archieps ſe intromiſit.quia crimen erat notoriuꝫ.
de app.ſolicitudinem.§.ſi vero.vel fecit hoc ex ſpãli mãdato
pape.ſ.e.cõqueſti.vel ad requiſitionem cabiloñ.ordinarij il
lius loci.de treu.⁊ pa.c.j.vel quia fuit ad archiepiſcopum ap
pellatum.de offi.ordi.ad reprimendam.vel de conſuetudine
ſpeciali.⁊ vide quod no.de cle.non reſi.c.de cetero.facit quod
no.ſ.de inſti.c.ex frequentibus.¶ Scḋo opp.tex.iſte innuit.
ꝙ iſte cenſeatur excõmunicatus ꝓpter verbera ⁊ etiam quia
violauit immunitatem eccleſie.¶ Sed opponiꝰ ⁊ videtur:ꝙ
ex iſta violatione nõ ſit excõmunicatus ipſo iure:ſed excõicã
dus.xvij.q.iiij.ſi quis domum.Sol.vt in gl.j.que fatetur cõ
trarium.⁊ dicit ꝙ iſte fuit iſta de cauſa excõmunicatus ab epi
ſcopo vel vigebat conſtitutio:ꝙ ipſo iure violans excõicatus
eſſet.Hoſt.dicit cõtrarium.ſ.ꝙ ipſo iure ſit excõicatus:vt ſic
canones qui loquuntur de fractura portarum eccleſie nõ ſo
lum intelligantur de fractura hoſtiorum vel parietum.ſed ⁊
de inferentibus vim in eccleſia:⁊ que intus ſunt ſpoliantes:⁊
fortius ſint excõicati homines verberantes ibi.quia odioſior
eſt violentia illata corporibus:ꝙ̃ rebus.ar.xij.q.j.precipimꝰ.
ad hoc.l.in pecudum.ff.de vſuris.pro hoc adducit hunc tex.
in quo archieps fecit iſtum nuntiari excõicatum non excõica
uit.⁊ in ſi.c.dicitur ex duplici cã excõmunicatum fuiſſe ⁊c.Jo.
an.tenet glo.ex opi.enim Hoſti.ſequereꝰ.ꝙ ſpolians eccliaꝫ:
⁊ que in ea ſunt ſine incendio ⁊ fractura ſit ipſo iure excõmu
nicatus.quod eſt falſum.vt.ſ.de fur.c.ſi.⁊ no.in.c.cõqueſtus.
5 de ſo.compe.¶ Tertio opponitur.dicꝰ hic.† ꝙ ſuppreſſio
cauſe excõicationis reddit abſolutioneꝫ nullam.ꝫ de multis
iuribus ⁊ rationibus allegatis in glo.magna ibi:contra vi
detur ⁊c.Sol.ſuper iſto articulo ſunt tres opi.¶ Prima eſt
ꝙ aut fuit in abſolutiõe expreſſa certa cã:aut nulla.¶ Scḋa
eſt ꝙ aut omiſerit exprimere cauſam ignorãter:aut ſcienter.
¶ Tertia eſt tan.ꝙ aut excõicatio fuit vna ex pluribus cau
ſis:⁊ tũc licet aliquis tacuerit abſolutus erit.aut fuerit ex plu
ribus cauſis pluries excõicatus ⁊ abſolutus ab vna remanet
ligatus ex alia.⁊ hanc tenet Vin.⁊ Inno.qui limitat primuꝫ
membrum dicens verum eſſe.ꝙ abſolutus eſt licet aliqua cau
ſa ſit ſuppreſſa:niſi iudex dixiſſet:ꝙ ex omnibus cauſis ſimul
iunctis excõicabat eum:tũc eniꝫ alterius ſuppꝛ̃ſſio vitiat abſo
lutionẽ.ergo hoc expꝛ̃ſſit:vel aliter hoc apparet de ſua inten
tiõe ſuppreſſio alterius cauſe vitiabit abſolutionẽ.¶ Quarta
eſt opi.Ber.vt patet in ſi.gl.⁊ inferas.ꝙ põt quis pluries ex
cõicari.vt firmat hic in gl.⁊ quid operatur ſcḋa excõicatio vl
tra primã.dic.vt.ſ.de iude.ita quorũdaꝫ.⁊.iij.q.iiij.engeltru
dã.⁊vide qḋ no.Bar.in.l.de pupillo.§.ſi pluribus.de op.no.
nũ.⁊.C.de nup.ſi libertuꝫ.in ſi.¶ Vltimo tractat hic Inno.
de ſacrilegio dicẽs.ꝙ qñ ſacrilegiũ cõmittitur rõne rei ꝙ̃in
vſurpatione rei ſacre vſui deputate.⁊ circa hoc mẽbrũ diſtin
guiꝰ.aut aufertur ſacrũ de nõ ſacro.vt.xvij.q.iiij.quiſqs.Itẽ
cõmittitur ſacrilegium in tranſgreſſione iuris publici qḋ ꝯſi
ſtit in ſacris.l.dí.ius publicum.Item qui articulos fidei ꝑce
pta vel prohibitiones dei negligendo vel neſciẽdo violat:vel
offendit.Item qui de iudicio principis diſputat.Item q res
eccleſie occupat vel retinet contra eius voluntatem.xvij.qḋ.
iiij.qui autem.Item ſacrilegium eſt ledere perſonam ecclaſti
cã.vt.c.ſi qs ſuadente.⁊ vide hanc glo.Inno.xvij.q.iiij.ſacri
legiũ.vbi de pena ſacrilegij que arbitraria niſi in caſu.l.ſi qs
in hoc genus.de epi.⁊ cle.ſm Inno.

1 ¶ Declaratio facta a moriente ſignis ⁊ actibus idẽ opera
tur in foro penitentie qḋ expreſſio ſermonis.
2 Iudicium dei nititur veritati:nec fallit:nec fallitur.
3 Ligatio vel abſolutio quã facit eccleſia per errorem non ſol
uit nec ligat apud deum.
4 Solẽnitas maior requiriꝰ in abſolutiõe ꝙ̃ in ligatione.
5 Reconciliatio excõmunicati quo ad forum penitẽtiale an poſ
ſit fieri per alium ꝙ̃ per ſacerdotem.
6 Abſolutus quo ad deũ:nõ quo ad eccleſiã indiget abſolutõe.
7 Poteſtas ligandi ⁊ ſoluendi conceſſa eſt pape non ſoluꝫ quo
ad viuos:ſed etiam quo ad mortuos.
8 Heredes tenentur ex delicto defuncti.
9 Hereticꝰ in quo apparẽt ſigna ꝯtritionis an ſit abſoluẽdus.
10 Baptiſmus an debeat ꝯferri poſt mortem illi quẽ apparet ꝑ
iudicia voluiſſe ipſum ſumere.

A Nobis. Excõicatus in quo apparuerunt in
morte ꝯtritiõis euidẽtia ſigna poſt
mortẽ abſoluiꝰ ab eo a quo viuẽs fuerat abſoluẽdus:
ad ſatiſfactionem vero ad quam tenebatur compellentur he
redes.⁊ ſunt due principales partes.In prima bimembris q̃
ſtio.In ſecunda ſolutio ibi:nos igitur.que ſubdiuiditur in
duas.nam primo diſtinguit duplex vinculuꝫ peccatoris.ſcḋo
ex diſtinctione ſolutionis.q.infert ibi.vnde quãtũcũq;.tertio
prouiſionẽ ãnectit ibi:põt tñ. quarto ſoluit duo obſtãtia ibi:
nec obſtat.quinto ſubmittit quãdam determinationeꝫ ibi:vt
aũt.ſexto ibi:abſolutionẽ tractat de forma abſolutiõis.ſepti
mo de ſatiſfactiõe ⁊ cõpulſione heredum ibi:heredes quoq;.
1 ¶ No.primo † ꝙ qñq; non põt moriens ſuam voluntatẽ de
clarare verbis:ſed declarat ſignis ⁊ actibus.q̃ declaratio ideꝫ
operaꝰ in foro penitẽtie qḋ expꝛ̃ſſio ſermonis:vt hic.Idẽ i vl
timis volũtatibus:⁊ in q̃libet alia diſpoſitione:niſi verba ſint
de ſubſtãtia.vt in ſtipulatiõe:⁊ inſtitutiõe heredis. vt.l.j.ff.de
verbo.obli.⁊.l.diſcretis. ⁊.l.iubemus.C.de teſta.⁊.l.nutũ.de
leg.iij.⁊.l.nutũ.de acqui.here.vbi per Bar.⁊ hoc eſt quod ali
bi dicitur.nihil refert verbis an ſignis intentio declaretur.ff.
ſi certum pe.l.certum.Indicia auteꝫ penitẽtie dici poſſunt in
eo qui perdidit loquelam leuando oculos:⁊ manum ad celũ:
percutiendo os:⁊ pectus:⁊ ſimilia.ad hoc.xvj.q.vj.qui rece
dunt.⁊.c.precedenti.⁊ tribus.c.ſequentibus.¶ Secundo no.
ꝙ ad.q.de qua in tex.an pro tali in quo apparent ſigna peni
tentie ſit orandum:cum eccleſia habeat ipſum pro excõicato:
anteꝙ̃ abſoluaꝰ.textus nõ rñdet.⁊ iḋ dicit Inno.ꝙ non erit
orandum ante abſolutionẽ.Idem Hoſti.ſm Vin.j.eodeꝫ.c.
ſacris.dicit.ꝙ licet pro tali non recipiatur oblatio:vt ibi.po
terit tamen fieri oratio non oblatio offerꝰ eccleſie q̃ ipſum hꝫ
pro excõicato.oblatio vero deo qui habet ipſum ꝓ abſoluto.
⁊ hoc verũ dicit in oblatione occulta.publica vero ante abſo
lutionem fieri non dꝫ.⁊ idẽ dicas de excõicato iuſte circa elee
2 moſynam vel orationem.¶ Tertio no.† ꝙ iudicium dei ni
titur veritati.quod nõ fallit nec fallitur.eccleſie vero iudiciuꝫ
ſepe fallitur.qḋ itellige de eccleſia militãte:vel ſpeciali:vel ro
mana:vel generaliter eccleſia ſimul congregata non poſſet er
rare.xxiiij.q.j.arrepta.ſpecialis tamen errare non preſumiꝰ:
niſi probetur.de frigi.c.fraternitatis.⁊ hoc cuꝫ.ſ.de errore cõ
ſtiterit reuocatur.ſ.de do.⁊ cont.c.cum oliꝫ.¶ Quarto no.
ꝙ interdum quis eſt ligatus apud deum ⁊ apud eccleſiam eſt
3 abſolutus:⁊ econuerſo.ex quo no.Abb.† ꝙ ligatio vel abſo
lutio quam facit eccleſia per errorem nõ ſoluit nec ligat apud
deum.¶ Quinto not.in verſi.illud autem.ꝙ ratione peccati
mortalis ꝯdẽnatione ſequuta dicitur quis ligari duplici fo
ro.quorum alterum eſt iudiciale:⁊ requirit ordinem.de quo
j.eodem.c.ſacro.alterum eſt penitentiale.quod exigit contri
tionem.de peni.diſt.j.quãtumlibet.⁊.c.quem penitet.de qua
contritione non contentatur eccleſia.niſi ſm formam per ſe
ſtatutam excõmunicatus fuerit abſolutus.ſit viuus vel mor
tuus.ſ.e.cum deſyderes.⁊ ratio eſt quare in hoc diſcrepat iu
dicium eccleſie a iudicio dei.vt in timore ⁊ reuerentia ſit cen
ſura eccleſiaſtica.j.de excep.c.pia.lib.vj.⁊ vt vinculo ſimili diſ
ſoluatur quo quis ligatus eſt ſcilicet publica reconciliatiõe.
⁊ ſolẽni ſententia ſicut publice ⁊ ſolẽniter excommunicatus
4 fuit.vt in regula nihil tam naturale.† quinimmo maior in ab
ſolutione ꝙ̃ in ligatione requiritur ſolennitas.nam ⁊ ho
mo in momento de facili ligatur.ſcilicet per peccatum.non ta
men ſic de facili ſatiſfacit.xlij.diſtin.c.preſbyter.cum ergo in
mortali etiam occulto contritio requiratur ⁊ ſacerdotis recõ
ciliatio fortius in publicato per excõmunicationis ſñiam re

Ponit queſtionem incidenter.

quirit eccleſia reconciliationeꝫ prius ꝙ̃ illi cõmuniceꝰ.xxvi.q.
5 vj.is qui.⁊.c.ſequen.¶ Sed hic incidenter queritur † an iſta

a ¶ Reconciliatio. an ꝗ̃ iſta reconciliatio liberet a pœ̃a cõmiſſa. Vide bal. ⁊ ang. ĩ ſino. in. l. in ſulam. §. fi. ff. ſol. matr. ⁊ Jo. ĩ poꝛ. in. l. qui rome. §. flaui⁹ de vb. obli.

recõciliatio [a] excõmunicati quo ad forũ penitẽtiale poſſit fie-
ri per aliũ ꝙ̃ per ſacerdotem. quo ad forũ em̃ iudiciale ille
abſoluit qui ligat. xxi. di. inferioꝛ. dicit Hoſti. ꝙ a foro penitẽ
tiali nõ poteſt quis abſoluere: niſi ſacerdos. ad hoc. j. c. pxio.
⁊ c. canonica. ⁊ ſ. c. j. omnis. Ex quo ꝯcludit Hoſt. ꝙ quicũꝗ̃
iudex excõmunicauerit adeo eſt ꝯtractum vinculũ in vtroꝗ̃
foro: ꝙ etiã poſt abſolutionẽ iudicialẽ factã ꝑ iudicẽ qui liga
uit nõ eſt illi cõicandũ: niſi a penitẽtiali vinculo per ſacerdotẽ
ipſum iudicẽ vel aliũ ipſius mãdato fuerit abſolutum. ar. no.
ſ. c. cũ deſyderes. ⁊ j. c. proximo ad fi. ⁊ probatur ratione tali
certum eſt ꝙ a moꝛtali peccato propter quod ſolum ſn̄ia iſta
fertur. xi. q. j. nemo. nullus abſoluit niſi ſacerdos. ſ. ti. j. c. om-
nis. Cum ergo ſentẽtia iudicialis excõicatis cauſetur a pecca
to: nõ eſt mirum ſi ſapit naturã ſue cauſe: cuius loco ſuccedit.
de voto. magne. §. cum igit̃. Itẽ ſicut in iſto foro eccleſiaſticum
vt dignius trahit ad ſe ſeculare. de oꝛdi. cog. c. tuam. ita peni-
tentiale trahat ꝯtentioſum. de cõſecra. eccle. vel alta. quod in
dubijs. preterea deus videt̃ ferre hanc ſententiam per hoiem
cui hãc poteſtatem cõmittit. xi. q. j. c. nemo. iuſtum eſt ergo ꝙ
ab ea alius nõ abſoluat: ꝙ̃ ipſe deus: vel ipſius vicarius. ſ. ſa-
cerdos: qui ſolum h̃z clauium poteſtatem. ⁊ ex iſta opi. Hoſt.
ſequit̃ ꝙ ſi ꝑpoſitus nõ ſacerdos vel alius dignitatem vel ad-
miniſtrationẽ hñs non ſacerdos ferat ſentẽtiam excõicatiõis
qð põt. ſ. de offi. oꝛdi. cũ ab eccleſiarũ prelatis. ꝙ licet ad ipm
ſpectet abſolutio quo ad forũ iudiciale tñ quo ad forum peni
tẽtiale ſpectat ad ſacerdotẽ: de eius mãdato. ⁊ pro iſta opi. fa-
cit qð no. Inn. ſ. de ꝯſue. quãto. ⁊ Spe. in ſpecu. de ſen. proln.
§. vt autẽ. verſi. itẽ ſcias. dicit ſe hoc ſeruare: ꝙ abſolutos a ſe
facit per ſacerdotes recõciliari. fatetur tamẽ ꝙ multi non ſer
uant. ⁊ idem hic Jo. an. dicens ꝙ iudices eccleſiaſtici quos ex
cõicant ⁊ abſoluunt licet preſbyteri non ſint: nec multũ põde
rant hanc ſubtilitatẽ: cum ſatis ſit abſolutio ꝙ pure reconci-
liatus eſt ꝯdi oni hoim. Itẽ ⁊ ſacramẽtorum inquãtũ priuat⁹
erat per ſentẽtiam adhuc remanet priuatus ꝑpter culpam. a
qua d̃z ſacerdos abſoluere. ſed de illa nõ poſſet excipi in iudi
cio. ⁊ ꝑ hoc breue põt dici reſpõſum rõnib⁹ Hoſti. ſm Jo. an.
6 ¶ Sexto no. in ver. põt tñ. † ꝙ abſolutus apud deũ: q2 non
intelligit̃ abſolutus apud ecclIam indiget abſolutiõe: ẽt poſt
moꝛtẽ. que abſolutio eſt poti⁹ quedã declaratio: ꝙ̃ abſolutio

☞ Nihil opat̃ poteſtas eccleſie poſt moꝛtem.

pape ſumpta natura quo ad verã abſolutionẽ nihil opat̃ po
teſtas eccle poſt moꝛtẽ. xxv. di. qualis. quia ergo cognitio eſt
quãdoꝗ̃ occulta ꝙ̃ ſufficit quo ad deũ: qui interrogat coꝛ: nõ
manũ. Ideo q2 eccleſia nõ iudicat de occultis non ſufficit quo
ad eam. vt. ſ. de ſi. capi. ſicut nobis. in ſi. ⁊ cap. tua. ¶ Septi
7 mo no. in verſi. nõ obſtat † ꝙ poteſtas ligandi ⁊ ſoluẽdi ꝯceſ
ſa eſt vicario ieſu xp̃i. non ſolum quo ad viuos: ſed etiam quo
ad moꝛtuos. Illa igitur authoꝛitas quodcũꝗ̃ ligaueris ſup
terram ⁊c. exponitur. i. ꝙ̃diu fuerit ſuper terram: vel exponit̃
ergo. cum iudicio. ligaſſe ⁊ ſoluiſſe. i. ligatos ⁊ ſolutos nũtiaſ
ſe. ꝙ̃ eſt potius declaratio: ꝙ̃ abſolutio. vt ſic nihil dicat̃ de no
uo facere: ſed iam factum declarare. vt. l. heredes palam. §. ſed
ſi notã. ff. de teſtamentis. ¶ Octauo no. in vſi. vt aũt. ꝙ iſtam
declarationem põt facere ille ad quẽ ſpectat in vita ius ligãdi
⁊ ſoluẽdi. ⁊ aduerte. q2 tex. dicit indulgemus quaſi hoc papa
ꝯcedat prelatis ex ſpãli gratia. l3 gl. antepenul. ſentiat: ꝙ de
iure cõi prelatis cõpetat. dum exponit. i. indultũ eſſe oſtendi-
mus. Sed Hoſt. dicat ꝙ tex. ꝓprie loquit̃. nã caſus iſte ſoluen
di ⁊ ligãdi poſt moꝛtẽ tanꝗ̃ difficilis ⁊ ſolẽnis fuerit pape ſer
uãdus. diſcrete enim ⁊ cũ magna cautela eſt de talibus inqui
rendũ cũ hoc ſit quaſi hoiem ſanctificare. Si em̃ vere abſolu-
tus eſt ſanct⁹ eſt. ⁊ hoc ſpectat ad papã. de reli. ⁊ ve. ſanc. c. j.
¶ Nono no. in vſi. ſolutiõis. ꝙ foꝛma de qua hic eſt de ſubſtã
tia. ⁊ ſic ea obmiſſa abſolutio eſt nulla. ⁊ hoc tenuit Hoſtiẽ. ſ.
e. c. cũ deſyderes. ꝯtrium tenet ibi Joã. an. dicẽs. ꝙ hec foꝛma
quãtum ad veritatẽ nihil operatũ. qð dic: vt. d. c. cum deſyde-
8 res. ¶ Decimo no. † ꝙ heredes tenent̃ ex delicto defuncti. de
quo. xij. q. ij. c. ep̃s q filios. ⁊ loquit̃ iſte tex. cũ defunctus peni
tuit: ⁊ ꝯtrit⁹ fuit. quaſi ex hoc videat̃ debitũ agnouiſſe. qð er-
go ſi nõ penituit. dicit Hoſt. ꝙ heres coget̃ reſtituere rẽ illici
te acquiſitam. quia res trãſit cum onere ſuo. de pig. c. ex lite-
ris. ⁊ dicit tex. ſum deus zelotes ⁊c. j. q. iiij. c. hoc ſ. ⁊ cogitur

☞ Ponit queſtiones.

filius exequi votum patris. de voto. c. licet. ¶ Quero dicitur
hic. ꝙ debet abſolui excõmunicatus in quo apparuerint ſi-
9 gna penitentie. † an idem ſit in hereticis. Inno. ꝙ ſic. xxvi. q.
vj. c. qui recedũt. de quo. j. de hereti. excõmunicamus. §. ſane.
Non ob. c. is qui. xxvj. q. vj. q2 finis eius nõ reſpicit partem ꝑ-
ximam: ſed principium. c. ⁊ hoc tenet Hoſt. per canonem ſane
xxiiij. q. ij. In iſto ergo delicto hereſis cum alijs in quibus ẽt
⁊ poſt moꝛtem agitur de quibus plene. xxiiij. q. ij. in ſũma. ſi-
cut põt agi ad ꝯdẽnationẽ. Ita ad abſolutionem. niſi appa-
10 reant ſigna penitẽtie. ⁊ hoc eſt equum. ¶ Vlterius queritur †
an poſt moꝛtẽ debeat cõferri baptiſmus illi quẽ apparet per
indicia voluiſſe ipſum ſumere. glo. ſentit ꝙ nõ. q2 baptiſmus
imprimit characterẽ aie: nec tangit coꝛpus: ſed excõicatio li-
gat animã ⁊ coꝛpus ſm quoſdam. Sed Hoſt. t3 ꝙ excõicatio
ligat aiam ⁊ nõ coꝛpus. vt j. c. ſi qs ꝑſbyteroꝝ. de re. ec. nõ ali.
ſit ergo rõ differẽtie ſm eum: q2 ſi moꝛtu⁹ nõ baptizat̃ nullum
periculũ nullũ ſcãdalũ imminet. cũ baptizatus ſit apud deum
imo errorẽ ⁊ ſcandalum inducere poſſet. Si vero nõ abſolua
tur excõicatus de facili poſſet erroꝛ ⁊ ſcãdalum ꝑuenire qð ꝑ
abſolutionem in qua nec erroꝛ iminet remouet̃. Item ſit hoc
ob timoꝛem ⁊ reuerentiam cenſure.

1 ☞ Iniuria põt inferri perſone ſine leſione ipſius perſone.
2 Detrudi qualiter poſſit qs in vincula ſine leſione perſone.
3 Iniuria ſi nõ ſit in ꝑſona clerici: ſed equus quem equitat deti-
netur per frenum vel veſtis deturpatur vel in facie ſpuitur. ⁊
his ſimilia cõmittens an incidat in canonem.
4 Iniuria que dicatur illata in perſonam: ⁊ que non.
5 Statutũ diſponẽs ꝙ ſi nobilis offenderit popularẽ in ꝑſonã
teneat̃ ipſo: ⁊ ẽt alij de domo puniant̃ quõ intelligatur.
6 Feci pacẽ cũ inimico: ⁊ ꝓmiſi ipm nõ offendere: ſi facio poſtea
ſibi furtũ: vl̃ cũ vxoꝛe adulteriũ cõmitto an dicar rũpere pacẽ.
7 Participans in crimine criminoſo incidit in eandem excõica-
tionis ſn̄iam. Si quãdo crimen ſit iam dãnatum. nu. 8.
9 Excõicatus ſi ſit in eccleſia non cã oꝛandi ſed pro alio nego-
tio: oꝛans ibi nõ erit excõicatus.
10 Ep̃s abſoluit ab excõicatione minoꝛi propter participatio-
nem cum excõmunicato.
11 Abſolutio excõicationis videtur cõmiſſa oꝛdinario quando
latoꝛ canonum non eam ſibi retinet.
12 Excõicatus minoꝛi recõciliat̃ ſine iuratoꝛia cautione.
13 Parochianus alienus participans in crimine damnato vbi-
cunꝗ̃ participet etiam extra territoꝛium excõmunicantis eſt
excõmunicatus maioꝛi.
14 Indulgentia quare nõ extẽdatur ad non ſubditum.

Mulier. Detinẽs clericũ i cuſtodia vel vin-
culis ſine aliqua leſione excõicatus
eſt. hoc pmo. ſcðo dr̃. ꝙ cõicans excõicato ſciẽ-
ter i crimine excõicatus eſt. ⁊ niſi difficultas ĩpe-
diat ab excõicatoꝛe d̃z abſolui: ⁊ cũ iuramẽto. cõi
cans vero in crimine recõciliatur a ſacerdote ſuo ſine iuramẽ
to. cõis diuiſio. ſcða ibi: nos igitur. ⁊ vtraꝗ̃ ſubdiuidit̃. qð ꝑ
ſe patet. ¶ No. ꝙ prima qð huius. c. venit ad interꝑtationem
illius verbi in clericũ manus violentas iniecerit ⁊c. ꝙ̃ ponunt̃
in canone ſi quis ſuadẽte. xvij. q. iiij. ille em̃ qui detinet in pu-
blica vincula vel priuata non videtur manus iniijcere. Sed cõ
trarium hic patet. nã dicta verba vt delictum puniatur latius
ſunt ſumenda. vt. ſ. violentia puniantur ſine manuũ iniectiõe.
vt hic. ⁊ in mandante vel prebente iniectioni conſilium: vel fa
uoꝛem. vt. ſ. e. c. mulieres. Item quandoꝗ̃ punitur iniuria ſine
violentia. vt. j. c. contingit. quandoꝗ̃ ſolam iniectionem ſine
iniuria ⁊ violentia. j. eo. vniuerſitatis. ⁊ hoc no. ſ. e. c. in nouel
1 la. ¶ Secundo nota. † ꝙ citra coꝛpoꝛalem leſionẽ quandoꝗ̃
violentia erga clericos perpetratur. poteſt ergo iniuria per-
ſone inferri ſine leſione ipſius perſone. ¶ Anteꝗ̃ veniam ad
ſecundam partem. c. que eſt in. §. in ſecunda. expediã circa iſtã

☞ Ponit queſtiones.

2 partem apparatum nouelle poſt Inno. ⁊ quero † quomodo
poteſt quis detrudi in vincula ſine leſione perſone. dicit Inn.
ſi vibrant enſem. vel aliter cõminantur moꝛtem. niſi carcerem
ingrediantur. vel foꝛte ſponte ingreditur carcerem. ⁊ ibi poſt
modum recluditur. qui enim ſic recludit dicitur mittere man⁹
in clericum. quod eſt verum. niſi faciat bona fide. vt puta cle-
ricum ab emulis perſecutum liberet a moꝛte. tunc enim cum
ceſſet temeritas nõ incidet in canonem. ad hoc. xlv. di. cũ bea-
tus. ff. de lib. ho. exhi. l. iij. §. ſi quis eum. ⁊ §. ſi quis nolentis.
Item ſi hoc facit cauſa propulſandi violentiam ſibi a clerico
illatã. puta ipſum inſequente cum gladio intra domum. exit
extra ⁊ claudit hoſtium ne exeat clericus contra eum. vñ vbi-
cũꝗ̃ vim repellere licet. vel ſua authoꝛitate rẽ inuadere nõ in-
cidit in canonẽ. ſ. de reſti. ſpo. cũ olim. ⁊ ſ. e. c. iij. Item iſtud de
incluſione in carcere eſt verum. quãdo principaliter ad hunc
finẽ faciũt: vt detineant ipſum clericum carceratũ. ſecus ſi per
quãdã ꝯſequẽtiam. puta detinetur obſeſſus in caſtro. ad hoc
vt inde expellatur. vel claudo clericum in domo meretricis ad
eius infamiam detegendam. tunc enim non diceretur detineri
in cuſtodia vel carcere. quia nec id intenditur: nec iniuriam in
perſonã

perſonam eius facio:vel in rebus que ſibi adherēt. ¶ Sed i-
3 ncidēter quero ꝙ quid ſi nō ſit iniuria in perſona clerici:ſʒ equū
(quem equitat) detinetur per frenum.vel veſtis quam geſtat
deturpatur:vel in facie ſpuitur:vel aufert rem violenter a cle
rico:vel de fundo ſiue domo exire metu illato compellitur. et
deinde occupatur.an iſtis caſibus qui hoc agit incidat in ca-
nonem.dicit Ioan.ꝙ ille qui retinet frenum equi in quo inſi
det clericus : vel ipſum clericum per pannos retinet:vel rem
violenter aufert:vel in faciem inſpuit excōmunicatus eſt.ſecꝰ
autem dicunt quidam:ſi equum talem quis occideret:vel ve-
ſtes clerici deturparet:vel dilaniaret etiam in dorſo . Iniuria
enim in perſonam inferri dicitur cum quis pulſatur vel ver-
beratur.ff.de iniurijs.l.lex corne.in princi.large autem dici-
tur pulſari ſi per veſtem vel per frenum equi detineatur . ſed
non dicitur pulſari ſi equus occidatur:vel veſtis lanietur . Alij
dicunt ꝙ ſi hoc in iniuriam clerici hoc faciat excōmunicatus
erit.in perſonam enim videtur fieri iniuria:quod ſit in veſti-
bus quibus induitur:vel equo quem equitat vel in manibus
tenet.ſecus aūt ſi furto auferret corrigiam:qua cinctus eſſet:
vel veſtem qua eſſet indutus.q2 nimia vel nulla violentia eſſet
illata perſone que non ſentit ⁊ in talibus voluntas:⁊ intentio
attenditur pluſq̄ꝫ factum.ſupra eodem.ſi vero.De illo autē
qui in faciē ſpuit vel rem violenter aufert concludit ꝙ eſt ex-
cōmunicatus.nō autem ille qui raptim clericum de fundo vel
domo quā poſſidet exire compellit.ad hoc ergo ꝙ incidat in
canonem:oportet ꝙ in perſonam manus inijciat violentas:
vel in res que ſunt circa perſonam:vel quas tenet.naʒ dicitur
vis fieri perſone.vt dicto.c.ſi quis ſuadente . Cum ergo ſine
tactu perſone iniuria clerico irrogatur:an ſit excōmunicatus
qui intulit.ex predictis diſtingue.Nam aut circa perſonaʒ in-
fert ſibi violentiam:aut circa res.⁊ ſi circa perſonā.aut ad vio
lentiam propulſandam.⁊ non eſt excōmunicatus.aut alia de
cauſa.⁊ tunc aut ad bonum finem.vt clericum tueatur.⁊ ideʒ.
aut ad alium finem doloſum.⁊ tunc aut nimis cogit eum ad
aliquid ſibi dandum.vel promittendum.⁊ non eſt excōmuni-
catus.aut cum tactura perſone ⁊ eſt excōmunicatus.vt in.c.ſi
quis ſuadente.aut ſine tactura recludit.vel certo loco publi
co vel priuato minis ⁊ terroribus manere compellit.⁊ eſt ex-
cōmunicatus.vt hic.ad hoc.l.qui neꝑ.ff.de verbo.ſignifica.⁊
quod ibi not.⁊.l.prima.ante ſi.ff.de vi ⁊ vi ar.⁊.l. ſuccurritur.
ff.quibus cauſis ma.⁊ hec vera vbi iniuria infertur perſone.
vt dixi ſi autem in rebus.⁊ tunc aut in rebus prorſus ſepara-
tis a perſona.⁊ habet locum canon.ſi quis ſuadente.aut in re
bus coherentibus perſone:vt veſtes:equus in quo inſidet : ⁊
ſimilia.⁊ tunc aut predicte res ei violenter auferuntur : vel in
dorſo dilacerantur.⁊ eſt excōmunicatus . aut non violenter:
ſed furtiue:⁊ tunc ſecus:⁊ hanc diſtinctioneʒ collige ex dictis
4 docto.ꝙ hic ex qua habes que dicatur iniuria illata in perſo-
nam:⁊ que non.circa quem articulum Barto.vero ſic diſtin-
guit.quedam eſt offenſa que nullo modo ſit in perſonam : vt
ea que ſiūt circa res dam:vt furtum:damnum:⁊ ſimilia.q̄daʒ
eſt offenſa que ſit in perſonam large loquendo:vt quādo in-
tendo aliquid facere circa res:ſecundario circa perſonam . vt
in violentia.vt not.in.l.itaqꝫ fullo.ff.de fur.⁊.l.ij. ⁊.l. extat.ff.
quod metus cauſa.quandoqꝫ offenſa dicitur fieri in perſonā
ſtricte:vt quando tangitur perſona vel res coherentes perſo
ne:vt ex predictis patet.⁊ eſt caſus in.l.huius queſtionis cir-
ca prin.ff.de iniu.⁊.ff.de teſta.l.ad teſtium.§.j.⁊.ff.de rei ven.
l.que religioſis.⁊ de ſepul.vio.l.ij.prout dicit de ſtatua affixa
vel non affixa in monumento.vt no.in.l.iniuriarum.§.qui ſta
tuam.eo.titu.⁊ in iſta ſignificatione accipitur quando agitur
ad penam aliquam infligendam propter delictum ⁊ odium
rationabile.vt eſt in iſto.c.Non obſt.l.i.§.hec verba.ff.de his
qui deie.vel effu.quia ibi requiritur:ꝙ ſit notitia perſone:qđ
ita demum ſit ſi corpus tangatur.quandoqꝫ offenſa in perſo-
nam poteſt aſſumi ſtrictius.vt quando ſit in ipſo corpore:vel
circa ea que inſeparabilia ſunt a corpore . vt circa pilos ⁊ ca-
pillos.⁊ in iſta ſignificatione accipitur in.l.j.§.hoc autem.ff.
de operis noui nūtia.ratio:quia ibi tractatur de odio ratio-
nabili.nam illud edictuʒ locum hʒ ſine iure ſiue iniuria opus
fuit.⁊ ideo latius accipiuntur dicta verba in interdicto:ꝙ vi
aut clam.vt no.in dicto.§.hec autem.⁊ predicta inducit ad q̄-
5 ſtionem.ꝙ dicit ſtatutuʒ Floren.ꝙ ſi nobilis offenderit popu
larem in perſonam teneatur ipſe ⁊ etiam alij de domo puniā
tur.dico igitur ꝙ quantum ad ipſum offendentem dicitur of
fendere in perſonam ſi aliquid eripiunt de manibus:vel ve-
ſtes ſciderit:ſed quātum ad alios cum ſit irrationabile.ꝙ te-
neantur ex delicto alterius:dico eos teneri:ita demum ſi cor-
pus tetigerit.facit in corpore.vt.cum de app.cog.§.cauſas. ⁊

predicta ſunt vera quando ſtatutum vel conſtitutio facit mē-
tionem de offenſa illata perſone.vt eſt canon.ſi quis ſuaden-
te.Si autem conſtitutio vel ſtatutum faceret mentionem ſim
pliciter de offenſa:tunc dicitur quis offendere ſiue violentas
manus inijciat ſiue furto ⁊ aliquid ſibi ſubtrahat:vel cuʒ vxo
re adulterium cōmittat:talis enim appellatur offenſa ⁊ iniu-
ria licet non perſonalis:offenſa eniʒ eſt quando aliquid mihi
ſit ex quo facto venit imponenda pena.vt.l.teſtamento. ff.de
ma.teſtamēto.Item offenſa eſt quicquid aliquem ad iracun-
diam prouocat:vt probatur in conſtitutione Federici extra-
uaganti.de pace conſtantie.circa princi.⁊ intellige ꝙ prouo-
cet ad iracundiam iuſte:ita ꝙ poſſit inferri pena ab homine:
a iudice:vel lege.vt dicta.l.teſtamento.pro hoc.l.ſi maritus.⁊
6 l.ſi filia in orbitate.C.de inofficio.teſtamēto.⁊ facit ad q̄ſtio.ꝙ
ꝙ ſi feci pacem cum inimico:⁊ promiſi ipſum non offendere.
ꝙ ſi facio poſtea ſibi furtum vel cum vxore adulterium com-
mitto dico2 rumpere pacem.⁊ predicta not.Barto.in.l. licita
tio.§.ꝙ illicite.ff.de publi.verba autem iniurioſa an dicantur
iniuria ⁊ offenſa in perſonam:ita ꝙ cōmouens ſit excōmuni-
catus.dicit ꝙ licet iſta iniuria ſiat perſone:non tamen in per-
ſonam.⁊ iſtud verbum ponit docto2 meus poſt Guil.de cug.
in.l.ſi qua per calūniam.C.de epiſco.⁊ cleri.que perpetuo te-
ne menti.quia tu canoniſta alibi non reperies. ¶ In ſecūda
7 not.primo.ꝙ ꝙ participans [a] in crimine crimino ſo incidit in
eandem excōmunicationis ſentētiam.Idem ſi ei prebeat con
ſilium vel fauorem:quod intellige extra iudicium : in iudicio
vero ſi contra crimino ſum excōmunicatuʒ inquiritur:an ad-
uocatus ipſum defendens incidat in excōmunicationem . dic
vt de de.ex.mi.c.propoſuit.in nouella.Item vtrum intelliga
tur in illo qui dat cōſiliuʒ illi:qui al's eſſet facturus.ſentit gl.
ꝙ non.vt.l.j.§.qui igitur.ff.de ſeruo corrup.vbi dicitur.ꝙ q
facit de bono malum:vel de malo peiorem:tenentur ſerui cor
rupti.Sed iſta ratio facit contra gloſ.qui conſultus facit de
malo peiorem:ergo tenetur.⁊ ſic dicit abb.tenuiſſe magiſtruʒ
ſuum.⁊ idem Inno.hic dicens:ꝙ ſi al's facturus eſſet de con-
ſilio tenetur.de quo dic plene.vt.j.de regu.iur.c.nullus ex cō
ſilio.lib.vj. ¶ Secundo no.ꝙ ꝙ ad hoc vt participans in cri-
mine ſit excōmunicatus requiritur ꝙ illud crimen ſit iam dā-
natum.Item ꝙ participat in crimine crimino ſo.ſi enim non
participet crimino ſo:ſed in crimine:ſecus erit.puta excōmu-
nicatus eſt tytius.quia celebrat in tali eccleſia.ſi ego ſimiliter
ibi celebro ſed non cum eo dico2 participare in crimine.ſʒ nō
crimino ſo.Idem ſi participo in crimine crimino ſo . ſed non
in dānato . puta cognoſco excōmunicatum propter furtum.
Item intelligo de participatione directa . ſecus de indirecta
puta excōmunicatus eſt.quia guerram facit contra eccleſiam
poſtea illi ego guerram facio.tu cōtra me iuuas illum auxiliū
ei prebendo.quia per hoc melius guerram faciet tamen excō
municatus nō eris.quia nec hoc intendis ſm Innoc.ex quo
colligit Hoſtien.ꝙ contra inimicum licitum eſt inuocare au-
xilium.quod ipſe reprobat.niſi eſſet vaſallus inuocantis quo
caſu inocare poſſet propter fidelitatis debitum . vt.j.eod.c.ſi
vero.⁊ de iudi.c.intelleximus.eſt ⁊ alius caſus quando quis
participat crimino ſo:ſed nō in crimine.vt orādo. et eſt ligatꝰ
minori.diſtingue ergo.ꝙ quādoqꝫ participo crimino ſo:⁊ in
crimine dānato.⁊ tūc aut directe aut idirecte.qñqꝫ participo
crimino ſo ⁊ in crimine non damnato:quādoqꝫ participo kri-
mino ſo.ſed non in crimine.qñqꝫ in crimine ſed non crimino-
ſo.vt ex ꝑdictis patet. ¶ Tertio no.qd iuris de illo q parti-
cipat i oratiōe excōmunicato.iſte enim dicitur participare cri
mino ſo.ſed nō in crimine.puta orādo ſecum in eccl'ia . debeo
9 enī tūc de eccleſia exire.vt patet ex no.S.ti.j.c.qđ i te.§.j.ꝙ qd
ergo ſi excōicatus ſit in eccleſia nō cauſa orādi:ſed ꝓ alio ne-
gotio ſuo.dicit Inn.ꝙ orans ibi nō erit excōicatus.alij Ꝥ.p
quibus ſm Hoſt.faciūt hec verba in oratiōe.⁊ ꝙ ſequitur aut
orādo ſecum.quaſi dicat nō eſt orāduʒ in loco vbi eſt excōica
tus qui nō dʒ ingredi eccleſiam.etiam ſi ibi nō celebrētur diui
na niſi cauſa audiēdi verbum dei.j.e.c.reſponſo.vbi de hoc.⁊
j.qđ.j.c.ſi liceat.Quid ergo ſi ſacerdos dicat miſſam vel icepit
veſperas vel alias horas an debeat exire.dicit ꝙ ſic.niſi ince-
piſſet canonē miſſe.nā poſſet ipſam ꝑficere.q2 nō recipit diui
ſionē.vij.q.j.c.nihil.Alias vo horas ꝑt alibi finire. ¶ Quar
10 to no.in verſi.in ſcđo.ꝙ ꝙ ab excōicatiōe minori propter pti-
cipationem cum excōicato abſoluit epiſcopus:vel proprius
ſacerdos.⁊ aduerte quia de iſtis ⁊ archiepo fuit propoſita qđ
an poſſent abſoluere.⁊ de iſtis tantum reſpondet.ex quo dat
itelligere ꝙ archieps ſubditum ſuffraganei excōmunicatum
minori abſoluere nō poſſit.facit de ele.c.ad audiētiā.⁊ hoc eſt
verū vbi nō viſitat.tunc enim poteſt q̄ ſunt fori ſpūalis.de cē.

[a] ¶ Particiſpās. Et an ⁊ qñ puniatur. vid bar to .in. l. j. §. occiſorū. ff. ad ſille.

c.ſi.li.vi.⁊ dato ꝙ nõ viſitet.dat tamen literas indulgentiarũ
ſ.de peni.⁊ remi.c.penul.circa quod vide quod no.j.c.ſtatui-
11 mus.li.vi.¶ Quinto no.† vbi lator canonum abſolutionem
ſibi non retinet videtur ordinario cõmiſiſſe.ſecus ergo ſi re-
tinet:vel alteri cõmittit vt patet in excõmunicatore in crimi-
ne.ſ.de preben.c.graue.in ſi.In multis autem caſibus ſibi re
tinet:vt in.c.ſi quis ſuadẽte.ſ.e.tua.⁊.c.ꝯſti.⁊.c.ſignificauit.⁊
facit an papa cognoſcendo de cauſa videatur ad ſe ipſam re-
uocare.quod dic per Inno.ſ.de ꝯſti.per M.ad ſi.⁊.c.ſi duo-
12 bus.de appel.⁊.c.vt noſtrum.e.ti.¶ Sexto no.† ꝙ excõmu-
nicatus minori reconciliatur ſine iuratoria cautione.Item ſi-
ne intromiſſione in eccleſiam cum non ſit extra.⁊ per hoc pa-
tet differentia inter excõmunicatũ etiaʒ minori:⁊ quelibet cri
minoſum.licet autem vterꝙ ſit ſuſpenſus a perceptiõe ſacra-
mẽtorũ quo ad ſe:tamẽ criminoſus ſine recõciliatione ſolẽni
per penitẽtiam reſtituitur ſacramẽtis.de tempo.or.c.ſi.exce-
ptis his que poſt penitẽtiam executionem impediunt:vt ibi.
excõmunicatus vero minori etiaʒ nõ reſtituitur:niſi ſolẽniter
recõcilietur ⁊ idem in ſolẽniter penitentibus.ſʒ Inn.⁊ Hoſt.
qui per iſta refert:ꝙ ſi minor excõmunicatio ſolẽneʒ ſacerdo-
talem reconciliationem requirit multofortius maior.de quo
ſ.e.c.a nobis.in glo.per peccatum.in nouella.Arguit etiam
ex hoc tex.ꝙ iuramẽtũ in maiori excõmunicatione ſit de ſub-
Opponit i contrarium. ſtantia:quod dic:vt.ſ.e.cuʒ deſyderes. ad finẽ.¶ Opponit:
dicitur hic.ꝙ participans criminoſo in crimine dãnato liga-
tur eadem ſentẽtia.Sed ꝯtra ex hoc enim ſequitur ꝙ ſentẽ-
tẽtia excõmunicationis ligat illos de quibus nõ fuit dictum
vel cogitatum ꝯtra mentem iudicis proferentis.Iteʒ res iu-
dicata non nocet:vel prodeſt alijs.nec poteſt augeri effectus
obligationis ex poſt facto.Item que accidunt poſt ſentẽtiaʒ
nouam interpellationem requirunt.Item ſequitur abſurdũ
ꝙ excõmunicatur nõ monitus nec citatus.Item aliud abſur
dum quia ſentẽtia ſpecialis habet effectuʒ ſentẽtie generalis
ſi omnes includit.male ergo loquitur iſte tex.ꝙ eadẽ ſenten-
tia ligetur qui participat criminoſo in crimine damnato.ſol.
iſta ꝯtraria format gl.magna ſed mirum videtur qualiter ſen
tẽtia ⁊c.⁊ ſoluit:ꝙ ideo iſte ligatur:quia incidit in factum dã-
natum:⁊ ſentẽtia trãſit ad eum per talem pticipationem.ſm
Inn.dicit ꝙ iſta ſnia maiori qua ligaꝛ pticipãs criminoſo in
crimine dãnato nõ cẽſeꝛ ſnia iudicis excõicantis criminoſuʒ:
ſed ſnia canonis cuius abſolutio reſeruata eſt pferẽti: vel ei⁹
ſuperiori.Item tʒ Hoſti.⁊ placet Io.an.qui idem no.j.e.ſta
tuimus.li.vj.⁊ per hoc ſoluo queſtionẽ no.in prin.huius glo.
13 magne.† ꝙ alienus parochianus participans huic crimino-
ſo in crimine dãnato vbicũꝙ participet ẽt extra territorium
excõicantis erit excõicatus maiori ꝓpter authoritateʒ cano-
nis cum excõicantis:ſecus ſi ſnia iudicis cenſeretur.vt in.c.vt
animarum.de ꝯſti.li.vj.ꝯiuncto.c.j.de ꝯſti.⁊ pro iſta opi.mul
tum facit textus ibi:Quis enim ⁊ tũc ⁊c.iſta enim dictio ⁊ de-
ſignat diuerſitatem in facto:ſed idẽtitatẽ in iure:vt no.Bar.
in.l.ij.ff.ne quis eum qui in ius vo.⁊c.⁊ per predictã ſolutio-
14 nem Inno.ſoluitur alia queſtio dependẽs a premiſſa.† qua-
re ſciʒ indulgẽtia que eſt fauorabilis non extenditur ad non
ſubditum.⁊ excõmunicatio que odioſa extenditur ad nõ ſub-
ditum participantem criminoſo in crimine dãnato.dico ẽm
ꝙ illa eſt extẽſio prohibita:quia factũ hoĩs:iſta vero pmiſſa:
quia factũ canõis.⁊ per hoc alias rõnes differẽtie quas hic red-
dit Hoſtiẽ.licet ſint vere in ſe:ſuperfluas puto:⁊ per te vide
hic in nouella ſuper gloſſ.magna ad ſi.ſoluitur ⁊ alia queſtio
extra gloſ.ſi epiſcopus qui talem ſententiam tulit participat
excõmunicato in crimine dãnato:an erit excõmunicatus.Si
enim iſta eſt cenſenda ſententia ipſius epiſcopi non erit excõ
municatus.quia nullus per ſuam ſententiam poteſt ſe abſol-
uere vel ligare.vt tenet Ioan.an.in.c.cu licet.de regu.iuris.
li.vj.in mercu.Si autem iſta excõmunicatio qua ligatur par-
ticipans in crimine cẽſetur ſententia iuris ſententia canonis
erit ligatus ipſe epiſcopus.quia ꝯſtitutio omnes ligat.vt i.c.
j.de ꝯſti.⁊ iſta eſt vera.ꝙ ligatus erit per theoricã p̄dictam.⁊
tenet Io.an.j.c.ſtatuimus.li.vj.

1 ☞ Excõmunicatus vt admittatur ad cõmunioneʒ requiriꝛ
iuramentum ⁊ abſolutio.
2 Excõicatus iurat ſtare mandatis eccleſie.
3 Cõmunicare nullus tenetur excõmunicato.
4 Participans preſumptuoſe excõmunicato eſt excõicatus.

Quod in dubijs.

Se ipſum ſũmat:et ſunt tria dicta.vt pʒ
5 in tex.¶ Not.primo:† ꝙ vt excõicatus ad cõionem
admittatur requiritur iuramẽtum ⁊ abſolutio. Iuramẽtum
enim tm̃ nõ ſufficit:ſed an abſolutio ſine iuramẽto.Hoſtien.
ꝙ nõ:cum ſit de ſubſtantia.alij ꝯtra ⁊ melius.ſ.e.cum deſyde
2 res.vbi de hoc.¶ Scdo no.† ꝙ excõmunicat⁹ iurat ſtare mã
datis eccleſie.⁊ ſic poteſt tangere ſacra cum tantuʒ ſit.⁊ ſic eſt
contra.c.ad eius.v.di.ſolue:vt in gl.prima Io.an.dicit ꝙ nõ
licet tãgere in fauore ſui:ſed in odiuʒ ſic.hoc eſt vt eccleſie ob-
ligetur.facit.l.relegatorum.ad ſi.ff.de inter.⁊ rele.⁊.l.ſed ⁊ mi
lites.§.ſed ignominie.ff.de excu.tu.⁊ de iſta opi.dic:vt no.ſ.
de excep.cum inter.in prima glo.¶ Tertio no.regulam inv.
3 nullus autem.† ꝙ nullus excõmunicato tenetur cõmunicare.
⁊ intelligitur cõmunicare per literas vel nuntium.vt no.in.c.
conſtitutionem.e.ti.li.vj.facit quod no.in.l.j.de verbo.obli.p
4 Bar.¶ Quarto no.† ꝙ qui preſumptuoſe excõicato partici
pat eſt excõicatus.⁊ intellige p̄ſumptuoſam participationeʒ.
ex quo monitus nõ deſiſtit.de cle.ex.mi.ſi celebrat.in fin.ſm
Hoſt.requiritur ergo monitio ⁊ nominatim.j.c.ꝯſtitutionẽ.
lib.vj.⁊ ibi no.qualiter intelligitur nominatim.⁊ eſt ſpecialis
cum profertur ſententia contra perturbantes.vt debeat fieri
monitio nominatiʒ.In alijs vero delictis videtur ꝙ ſufficiat
ſentẽtia generalis.vt ei contra faciẽs ligetur.vt not.Io.an.j.
c.ſtatutum li.vj.j.e.Itẽ eſt verum ꝙ nõ valeat ſnia generalis
ꝯ participantes extra crimẽ:ſʒ ꝯ participãtes in crimine bñ
valeat.vt no.Inno.in.d.c.ſtatuimus.⁊ idem ibi Io.an.⁊ iſta
excõicatio ꝯtra participantes cẽſetur maior.quia vt incidat
participãs in minorẽ nõ eſt neceſſaria mõitio:nec ſimiliter ꝙ
incidat in maiorẽ.ſi participat i crimine dãnato.Itẽ cũ excõi
cantur pticipantes in crimine in ipſa ſententia excõicationis.
vtrũ aũt valeat ſnia lata generaliter ꝯ pticipãtes.Hoſt.diſtin
guit:ꝙ aut eſt excõicat⁹ qs cũ pticipib⁹ tm̃:⁊ nõ cũ fautorib⁹.
primo caſu ſic excõicat⁹ pticipãs ẽt nõ nominatim monitus.
ſcdo caſu nõ:ſʒ hodie per iura noua nõ ꝓcedit iſta diſtinctio:
niſi ſnia proferaꝛ a papa.Ego credo ꝙ ſi excõicatio referatur
ad illos:q participauerũt in crimine cõmiſſo:poſſit ferri etiã
ſi nominatim nõ fuerint citati.puta excõico ducem factõis cũ
ſequacibus ⁊ adherẽtibus.⁊ hoc forte idõ:q: nõ eſſet poſſibile
oẽs de magno exercitu p̄donum nominatim monere.Sʒ iu-
ra noua loquunꝛ de pticipante excõicato nõ in crimine iã cõ-
miſſo:ſed poſtꝙ̃ cõmiſſum eſt pticipãt in oratione:mẽſa:locu
tione ⁊ ſi.iſta enim exigũt monitionẽ nominatim:vt dicto.c.
ſtatuimus.⁊ ſic forte intellexit Hoſti.de his vide in ſumma.e.
ti.ſub.§.quid ſi epiſcopus.verſi.ſed pone.

1 ☞ Legẽ vel capitulũ licitũ eſt allegare lʒ nõ dicatur vbi ſit.
2 Solutio vnius dubie queſtionis prebet materiaʒ ad multas
alias queſtiones.
3 Authentice incorporate in codice latius.ſunt gloſſate ꝙ̃ iura
antiqua.
4 Interp̄tatio inde debet ꝓdere vnde prodijt legis latio.
5 Excõicatio ſubtrahit a cõione ſiue participio nõ ligatum.
6 Debitor an teneatur ſoluere debitum creditori poſt ꝯtractũ
debitum excõmunicato.
7 Viatores an teneantur cõmunicare excõmunicato.
8 Excõmunicati familiã nemo de nouo debet intrare.
9 Predicatores an ſint aſtricti excõmunicatis in his que aſpe-
ctant ad eorum officium.

Inter alia.

Excommunicatis cõmu-
nicare tenentur qui prius
cis erant ad familiare obſequium obligati. Alij
non licet cõicare poſſint interdum:nõ tamẽ ad
hoc tenẽtur.⁊ primo ponit varietatem opi.⁊ vñ
ortum habuerũt.ſecũdo illas determinat ibi:vt ergo.¶ No.
primo ꝙ a prohibita participatione cum excõicatis excipiun
tur quedam perſone enumerate.j.e.quoniam multos. allega
to in tex.ſed nõ dicitur in quo titu.ſiue cauſa. ex quo colligit
1 Hoſtiẽ.† ꝙ ſufficit allegare.c.vel legem etiam ſi non dicatur
vbi ſit:ad idem.ſ.c.proximo.⁊ per Ioã.an.de coha.cle.⁊ mu.
2 noſtra.¶ Secũdo no.† ꝙ ſolutio vnius dubie qõnis prebet
materiam ad multas alias q̃ſtiones.naʒ vna dubietate ſucci-
ſa alie veluti hydre capita ſuccreſcunt.ad hoc.ſ.tit.j.ex parte
primo.⁊.c.cũ olim.⁊ de ſimonia.licet heli.⁊.e.per tuas.⁊ hinc
3 videmus † ꝙ auctentice incorporate in.C.latius ſunt gloſſa-
te:ꝙ̃ iura antiqua.vt patet in auſ.ſacramenta puberum.⁊ in
4 multis alijs ⁊ in volumine clemẽtinaꝝ.¶ Tertio no.† ꝙ ide
dʒ prodere iterpretatio vnde prodijt legis latio.ꝯ.or.xj.q.j.
his oĩbus.vbi de hoc.⁊.ſ.de poſtu.c.j.In ſentẽtijs ꝯtib⁹ iu-
dicis ⁊ reſcp̄tis priuilegijs ad quẽ ſpectet interp̄tatio.dic per
azo.in ſumma de re.du.⁊ p Bart.i.l.inter ſtipu.§.ſichum.de
vbo.obli.

verbo.obli.⁊.l.ab executione.ff.de appel.cum ſi. ¶ Quarto
5 not.† ꝙ excōmunicatio ſubtrahit a cōmunione ſiue partici-
a pio non ligatum ᵃad hoc.ſed obligationem ad obſequiū nō
diſſoluit.tenetur ergo debitor ad exequium excōmunicato i-
pendere:licet excōmunicati hoc petere non poſſent.vt no.xi.
q.iij.quoniam multos.niſi forte in obſequio quo tenet vxor
viro:⁊ econtra.in hoc eniꝫ petenti non obſtaret exceptio ex-
cōmunicationis ſm Hoſti.qui ita no.in ſumma de reſti.ſpo.
§.quādo facienda.verſi.ꝙ ſi vir.⁊ vide in ſpe.de peti.⁊ po.§.
ſi.verſi.ſed in cauſis.a debito ergo quod conſiſtit in faciendo
non abſoluit excōicatio debitorem.nec differt ſolutioneꝫ.⁊ p
6 hoc ſoluit ab.queſtionem † an debitor teneatur ſoluere debi-
tum creditori poſt ꝯtractum debitum excōicato.⁊ videtur ꝙ
ſic.nam cum duret debitum:ergo ⁊ ſoluēdi neceſſitas.ad hoc
xv.q.d.vj.iuratos.⁊ de here.c.ſi.ad hoc facit quod hic dicit̃ de
7 mercenario cuius obligatio eſt temporalis. ¶ † Quinto not.
de viatoribus an teneantur vitare excōmunicatos. dic ꝙ ſic:
niſi in neceſſitate.quāta vero debeat eſſe hec neceſſitas. dic:vt
in glo.que tenet in pretereuntibus eorum iudicio relinquen-
dum neduꝫ ſuperioris iudicium expectant fame pereant.v.
di.baptizari.⁊ quod no.i.c.ſi.ſ.de peni.⁊ remi.⁊.l.ait pretor.
§.ſi debitoreꝫ.ff.de his que in frau.credi.⁊.c.licet.ſ.de ferijs.
¶ Sexto no.ex eo ꝙ hic dicitur.ꝙ ego viator debeo abſtine
re:niſi in neceſſitate ⁊c.a participatione ſiue cōione excōmu-
8 nicatorum.arguit Vin.† ꝙ nullus de nouo debet intrare fa-
miliam excōicati.⁊ ꝙ mercenarij finito ſuo tempore:non de-
bet ſe iterum refirmare.ſimiliter in filio ⁊ vxore ſolutis ab ob
ſequio patris vel viri emancipatione non diuortio:non eniꝫ
poſtea poteſt eſſe cōio ſine pena.ſm Io.an. ¶ Septimo no.
ꝙ in canone quoniaꝫ multos inter perſonas aſtrictas nume
rantur vxor filius ſeruus:mercenarius:⁊ ſi.qui tenentur illis
quibus tenentur ad obſequium reddere ipſum non obſtante
excōmunicatione.quid ergo econuerſo an pater filio:an domi
nus ſeruo excōicato cōicare poſſit.no.in.d.c.quoniā multos.
Inno.hic tenet ꝙ pater filio:dominus ſeruo:patronus liber
to:excōicatis cōmunicare nō debēt.xxvij.di.huic etiā.⁊.xcvij.
diſt.§.neceſſe.xxvij.q.j.de filia.vbi de filio videt̃ caſus.⁊ ratio
diuerſitatis ibi no.⁊ idem hic Pe.⁊ Abba.poſſunt tamē ab
eis debitum obſequiū in alimētis ⁊ alijs exigere.j.e.ſi vero.⁊
c.relatum.⁊ per Hoſtiē.in ſumma.e.ti.§.ſi.ſub.§.humile.vbi
plene de hoc. ¶ Querit hic.Ioā.an.† quid de predicatorib⁹
9 nunquid ipi aſtricti ſint excōmunicatis in his que ſpectāt ad
ipſorum officium.Hoſt.dicit ꝙ ſic ſi habent curā illorum.ad
hoc de offi.ordi.irrefragabili.Sed alij qui mittuntur a papa
vel dioceſano.e.ti.inter cetera.de hereti. excōmunicamus.§.
quia vero neceſſe:⁊ hūt obedire debet ſpreta etiaꝫ temporali
dānificatione.de ma.⁊ obe.c.ij.de tempo.or.ad aures.⁊ de ta
libus dicit intelligi.j.e.cum volūtatis.

a ¶ Nō ligatū. Quare magis phibemur loqui cū fidelib⁹ excōicatis ⁊ nō cū īfidelibus. Vide Io.d turrecremata i.c. īfideles.xxiij.q.iiij.

Ponit queſtioneꝫ.

1 ¶ Excōicati pro manuum iniectione in clericos ſunt mittē
di ad ſedem apoſtolicam.
2 Cenſura eccleſiaſtica non eſt ꝯtēnenda.
3 Papa ſolus diſpenſat ſuper executione ordinum ſuſceptorū
in excōicatione a clerico ſeculari.
4 Eps an poſſit diſpēſare cum excōicatis a iure vel ab homine
quos tūc poterat abſoluere ſi poſtea ſuſceperunt ordines.
5 Monachi vel canonici ſe percutientes in clauſtro an ad ſedē
apoſtolicam ſint mittendi.
6 Abbas non abſoluit monachum enormiter alium monachū
offendentē quando leſio eſt enormis.
7 Leſio que dicatur enormis.
8 Offenſa in epm vel abbatem cēſetur enormis.
9 Monachus vnius monaſterij qn̄ percutit monachuꝫ alteri⁹
monaſterij:debent ambo abbates ꝯcurrere in abſolutione.
10 Abbas poteſt abſoluere monachum vbicunq; percutiat aliū
monachum.
11 Monachus ſi percutit clericum ſecularem,abſolutio reſer-
uat̃ pape.Et quid ſi eſt eiuſdem monaſterij.nume.12.

Cum illorum. Qui excōicatus pro manuum iniectione
ſciēter recipit ordines deponendus eſt:ſi eſt cle
ricus ſecularis ab executione ordinum eſt ſuſpē
ſus qui ignorās ius vel factum ſic excōmunicat⁹
recipit ordines.ſi eſt clericus ſecularis diſpenſat cuꝫ eo ſolus
papa.ſi regularis abbas cuꝫ eo diſpēſat:ſi ignorātia eſt pro-
babilis ⁊ factum nō eſt graue.in prima parte queſtio.in ſcda
ſolutio ibi:circa quos.⁊ibi diſtinguit.⁊ primū membrū diſtin
ctiōis proſequitur ibi:primos.ſm ibi:ꝙ ſi vbi.primo tractat

de taliū abſolutiōe vſq; ibi:ſi aūt:ibi ſoluit. ¶ No.primo re-
1 gulam † ꝙ excōicati p manuū iniectiōe in clericos ſunt mittē
di ad ſedē apoſtolicā:niſi i caſib⁹ exceptis.qs caſus enumerat
hic Hoſt.⁊ in ſūma.e.ti.§.qs poſſit excōicari.ſub.§.ij.regula.
⁊ Io.ponit hic ipſos hoc modo.Regula.mors ſexus hoſtis
puer officialis Delicio ſus inops ſenex egerq; ſodalis.Ianitor
aſtrictus poteſtati alterius dubius cauſe iuſte leuis ictus de-
bilis abſolui ſine ſede merent̃ atroces vero ſoli pape retinēt̃.
¶ Scdo no.ꝙ papa redarguit negligētes ſniaꝫ excōicatio-
nis.nō dicit ꝯtēnentes.tūc enim,ſine miſericordia deponendi
2 eſſent.† quia non eſt cenſura eccleſiaſtica ꝯtēnenda.de exce.
prela.c.ſi. ¶ Tertio no.diſtinctionem ſciētie ⁊ ignorātie.cum
ſciēte enim nō diſpēſat epiſcopus.ſed ignorans excōmunica-
tionis ſniam in ſe latam non incurrit penam irregularitatis.
vt in.c.apoſtolice.de cle.ex.mi.⁊ vide quod no.j.q.j.c.merito
queritur.vbi de multiplici modo neſciētie:⁊ quomodo iter-
3 dum eſt peccatum:interdum non. ¶ Quarto nota † ꝙ ſuper
executione ordinum ſuſceptorum in excōmunicatōe a clerico
ſeculari nō diſpēſat alius ꝙ̄ papa.⁊ loquitur iſte tex.quando
abſolutio pertinebat ad papam.nā tūc prohibita ordinarijs
abſolutione quod eſt minus.ergo ⁊ diſpenſatio ſuper execu-
tiōe ordinū:quod eſt maius.vt dicit lr̃a. ¶ Sed incidēter q-
4 ritur † qd de illis excōicatis a iure vel ab hoīe quos qn̄ pote
rāt ſoluere.⁊ interiꝫ ſunt ordinati ⁊ poſtea per epm abſoluti.
nūquid eps poterit cū illis ſuper executiōe ordinum diſpēſa
re.vr̃ ꝙ ſic:quia ceſſat rō huius lr̃e.⁊ maiora intelligāt̃ prohi-
bita ⁊c.ꝯtrium tꝫ hic Io.an.ſi enim tūc cū exercēte executionē
ordinis iam ſuſcepti nō diſpēſat eps:vt in.c.ij.⁊.iij.de cle.ex.
mi.multominus enim tūc ordinato.⁊ eſt caſus.ſ.de eo q fur.
or.ſu.per totum.vbi patet.ꝙ ꝯ excōicationē ordinatus indi-
ſpēſabilis eſt ab alio ꝙ̄ a papa. ¶ Quinto no.in v̄ſi.ꝙ ſi clau
5 ſtrales † quid iuris de monachis vel canonicis ſe percutiēti-
bus in clauſtro an ſint mittēdi ad ſedē apoſtolicam p abſolu
tiōe.⁊ qd iuris de illis qui aū ingreſſuꝫ excōicati erāt.vtroq;
enim caſu ſpectat abſolutio ad abbatem.⁊ vtrū in ingredien-
te ſit hoc verum infra ānū probatiōis ꝙ poſſit abſoluere ex-
cōicatos aū ingreſſum.Inno.ſentit ꝙ nō.⁊ placet hoc ab.naꝫ
als facile quilibet excōicatus euitaret ire ad curiam ingrediē
do religionem ⁊ poſt obtētam abſolutionem,exiret. ¶ Sed
huic opi.obſtat qd no.Inno.ſ.e.c.mōachi.vbi ēt infra ānum
probatiōis poſitum abſoluit abbas.ſed ibi loquitur de mo-
nachis qui in probatiōe incurrerunt hanc excōicatiōem.Sed
in qōne noſtra de his q primo incurrūt.de hoc no. Hoſtiē.in
ſūma.e.ti.§.quis poſſit ab hac.in ſi.⁊ p Bar.in ſūma.e.c.i ſi.
6 ¶ Sexto no.† ꝙ vbi leſio ſit enormis nō abſoluit abbas mo
7 nachū enormiter aliū mōachū offendentē.† ⁊ dr̃ enormis vbi
interceſſit mutilatio vel ſanguinis effuſio:vt dicit text. qd gl.
intelligit de effuſione magna:ſecus ſi de parua.nam ſanguis
de facili exit maxime in eſtate de naſo. ſm Hoſti.Item poſ-
ſet eſſe enormis etiaꝫ ſine ſanguinis effuſione.vt patet ex no.
j.de ꝯſe.ec.vel al.c.vno.li.vj.in.iij.gl.Item ſi effundatur.l.di.
ſi euangelica.Item ſi quis percutiatur in foro:vel in conſpe-
ctu iudicis:vel eccleſia:cemiterio:ſeu dormitorio verberetur.
vt.ſ.c.cum pro cauſa.⁊ inſti.de iniurijs.§.atrox.Ex his eñ ⁊
alijs circūſtantijs iniuria aggrauatur.⁊ id Hoſt.⁊ Inn.dicūt
ꝙ hec ſunt arbitraria ⁊ diſcretiōi iudicis cōmittēda.⁊ ita no.
hic Io.an.ſuper glo.hoc intellige.dicit tamen Hoſt.plus la-
xanduꝫ arbitrariū circa clericos:ꝙ̄ circa laicos. ¶ Septimo
8 no.† ꝙ offenſa in epm vel abbatē cēſetur enormis.⁊ in epo lai
cus punietur amiſſione honorū. xj.q.j.c.ſi quis ſacerdotem.
⁊ idem quod dicat̃ iniuria enormis quotieſcūq; inferior ⁊ ſub
ditus in ſuperiorem ſuū manus iniicit:vt patet in iur.allega
tis in glo.ex perſona ⁊c.per que ſoluitur qd de monacho qui
abſente abbate percuſſit vicarium quē abbas dimiſerat i clau
9 ſtro. ¶ Octauo no.in ver.ſi vero † Quid iuris cū monachus
vnius monaſterij percutit monachū alteri⁹ monaſterij.debēt
eñ ambo abbates ꝯcurrere in abſolutione.dicit tñ Io.an.ꝙ
vnus ſolus debebit abſoluere.ſ. abbas monachi pcutientis:
qui iuramentū recipiet:⁊ abſoluet.abbas vero monachi per-
cuſſi illum egregie verberabit.cum ictus ſuccedāt ſatiſfactio-
nis loco.ratio aūt quare iſto caſu ſpecialiter admittatur con-
curſus prelatoruꝫ offendentis ⁊ offenſi eſt:quia monachus q
pcuſſit nō habet vnde ſatiſfaciat de iniuria:p qua in pecūia ſa
tiſfacere teneret̃.vt no.ſ.e.c.ea noſcit̃.nec eius mōaſte.ad hoc
tenetur.quia delictū perſone ⁊c.vt i regula.delictū ⁊c.qi ergo
abbati cui⁹ mōach⁹ eſt offenſus nō poſſit de iniuria ſatiſfieri:
ſatiſfit ſibi i hoc.qi dꝫ in abſolutiōe ꝯcurrere.⁊ illū egregie v̄-
berare loco ſatiſfactionis:vt dixi.ex quo ſeqt̃ ꝙ ſi cleric⁹ vni⁹
plati.verberat clericū alterius:ꝙ platus clerici v̄berati nō dꝫ

Ponit queſtionem icidenter.

in abſolutiõe ↄcurrere.ratio qꝛ clerico offenſo põt de iniuria
ab alio pecunialiter ſatiſfieri.⁊ hoc tȝ hic Jo.an.ſuper gl.qꝛ
ille ⁊c.⁊ no.bene hũc tex.de iſtõ ↄcurſu iudicũ.ↄcoꝛ.l.iuris pe
ritus.§.cũ oꝛiundus.ff.de excu.tu.⁊ facit ad.q.de delicto com
miſſo in ↄfinibus.de qua ibi per Dy.⁊ qd dixi.s.de foꝛo cõ-
pe.poſtulaſti.¶ Nono no.ꝙ tex.iſte loquitur cũ monachus
vnius monaſterij inijcit manus in clericũ alterius:nec põde-
10 rat vtrũ in clauſtro vel extra.ex qua collige.† ꝙ vbicũq; pcu-
tiat monachus aliũ monachũ abbas poſſit abſoluere.Hoſt.
j.c.canonica.tȝ ꝙ dicto caſu abbas nõ abſoluit:ſȝ ep̃s ad quẽ
ſemp in defectu abbatis dicit recurrẽdũ.s.e.monachi.p hoc
adducit.lxviij.di.c.qm̃.⁊ de eta.⁊ qua.cũ ↄtingat.nã ex quo i
ſuo territoꝛio delictũ eſt cõmiſſum equũ eſt:vt ipſe abſoluat:
[illegible] eccleſiaſtica iuriſdictio ↄfundat.xi.q.j.c.peruenit.Abb.ap
p[illegible]bat primã opi.ꝙ vbicũq; percutiat ſpectet abſolutio ad
abbatẽ:cui eſt ↄceſſum hoc p priuilegium:id ampliandũ.non
obſtant iura q̃ faciũt mentionẽ de clauſtro.qꝛ dȝ suppleri ma
xime pꝛo hoc bñ facit.verſi.nos tñ.vbi abſoluit ligatum ante
ingreſſum.⁊ ſic nõ hẽtur ↄſyderatio clauſtri in percuſſionib⁹
monachoꝝ.dicit Jo.an.ꝙ in hoc dubio fecit ſeruari qñq; ꝙ
11 ep̃s cõmittit abbati.¶ Decimo no.† ꝙ ſi monachus pcutit
clericũ ſecularem:abſolutio reſeruatur pape pꝑter ſcandalũ
vitãdũ.ſcandalizarent enim clerici ſeculares ſi ipſi percutien-
tes monachos cogerent ire ad curiam p abſolutiõe:⁊ nõ ecõ
uerſo monachi verberantes eos.facit.j.c.religioſo.lib.vj.

Ponit aliã q̃õnem incidẽter.

¶ Circa hoc querit Jo.an.† a textus iſte habeat locũ ſi mona
12 chus pcutit clericũ ſecularẽ euſdẽ monaſte.Hoſt.ꝙ ſic.ar.de
ſta.mo.c.ſi.§.penul.⁊ pꝛobatur.j.c.px.vbi monialibus ſpãlr
eſt ↄceſſum quoſcũq; percuſſerit:ergo monachis videtur p-
hibitũ.nõ ob.c.ex tenoꝛe.in ſi.s.e.q intelligit qñ ſimul viuũt:
⁊ ſub eodẽ tecto iacent.ſm decre.qm̃.de vi.⁊ ho.de.cõſtat au
tem ꝙ moniales ⁊ clerici nõ debẽt ſub eodẽ tecto doꝛmire qꝛ
talis miſtura eſt ſuſpecta:⁊ periculoſa.xviij.q.ij.in nullo.⁊.c.
ſequẽ.⁊ ideo monialibus fuit ſubueniendũ principaliter pꝛo-
pter ſexum:ſed nec clerici cũ monachis ſimul debent moꝛari.
vt.d.§.penul.¶ Undecimo no.in ver.circa reliquos.de mo-
nachis excõicatis recipientibus oꝛdinem q ignoꝛant ſcm̃ vel
ius.⁊ ignoꝛãtiã facti.vr̃ inducere obliuio.qd intellige diutur-
na.In facto enim de recenti nõ pꝛeſumeret obliuio.facit qd
no.in.l.furtum.§.fundi.ff.de vſu.⁊.l.peregre.de acqui.poſ.⁊
dicit hic Inno.circa ignoꝛantes factum:ꝙ licet non peccent:
tñ nõ recipiũt oꝛdinis executionẽ.ar.xxiiij.di.ſi cuius.qd dic:
vt legitur ⁊ no.de oꝛdi.ab epi.c.j.⁊.ij.pꝛeſumitur etiam regu
lariter ↄtra illum qui pꝛetendit iuris ignoꝛantiam.nã poſtꝗ̃
eſt adultus pꝛeſumitur diſcretus licet non habeat ſapientiaȝ
ſalomonis.facit.s.de delic.pue.c.j.⁊.ij.

1 ¶ Abbatiſſa nõ põt abſoluere moniales ſeipſos pcutiẽtes.
2 Moniales ſiue inijciant manus in monachos ſiue clericos ſe
culares ſunt per ep̃m abſoluende.
3 Monaſteria quoꝛum moniales ſe inuicem percutiunt ſi ſint
duoꝛum epiſcopatuum ↄcurrent ambo epiſcopi pꝛo abſolu-
tione:vel alter alteri cõmittet.

De monialibus. Moniales excõi-
catas p manuum
iniectione abſoluet ep̃s.cõis diuiſio.ſcd̃a ibi.ſuper
1 quo.¶ No.pꝛimo † ꝙ priuilegiũ ↄceſſum.vt poſ-
ſit abſolui per abbatẽ ſi inuicẽ ſe pcuſſerint nõ hȝ locũ in mo
nialibus vt ipſas poſſit abſoluere abbatiſſa pꝑter incapaci-
tatem clauium femineo ſexui nõ conceſſarum.qd dic.vt.s.de
ma.⁊ obe.c.dilecta.abſoluet ergo ep̃s.ſicut abſoluit mona-
chos in caſu quo abbatis diſcretio non ſufficit.vt.s.e.mona-
chi.⁊ pꝛopter incapacitatem clauiũ inferunt Uin.⁊ Jo.ꝙ ab-
batiſſa nõ adiungetur ep̃o.ſicut adiungitur abbas abbati.s.
c.pꝛoxi.Jura ergo que loquuntur de monachis non habent
locum in monialibus ſi non poſſunt ad eas ↄgrue adaptari:
licet dicamus regulariter ꝙ maſculinũ ↄcipit femininũ vt in.c.
2 iij.j.de elec.li.vj.¶ Scd̃o no.† ꝙ moniales ſiue inijciant ma-
nus in monachos:ſiue clericos ſeculares:ſunt per ep̃m abſol
uende.⁊ in hoc differunt a monachis qui dicto caſu cum in ſe
cularez manus inijciunt mittuntur ad papã.vt.s.c.pꝛoximo.
ver.ꝙ ſi clericum.⁊ intellige ſiue percutiant clericũ extraneũ:
ſiue illum qui cum eis moꝛat.ſm Hoſti.quod ſecus eſt in mo
nachis.pcutiẽtes eñ clericos cõmoꝛãtes ſecũ ſunt mittendi
ad papam vt no.Jo.an.s.c.pꝛoxi.vbi dixi.¶ Hic autem gl.
ſi moniales que manus inijciunt:vt dicit in litera ſunt exẽpte
an habeat locũ quod hic dr̃.ꝙ epiſcop⁹ abſoluat:dicit ꝙ ſic.
Idem Uin.j.e.canonica.vbi dicit Jo.an.in pꝛima glo.ꝙ oẽs
religioſi deficiente abbate vel pꝛelato:qui poſſit illas abſol-
uere ad dioceſanũ recurrũt.ad hoc.j.de ſta.mo.c.vno.in ſi.li.
vi.quod ẽt facit.s.⁊ de ſta.mo.c.accendẽtes.¶ Querit gl.† ſi
3 monaſte.quoꝛum moniales inuicem ſe percutiunt ſunt diuer
ſoꝝ ep̃atuum.dicit ꝙ ambo ↄcurrent.vel alter alteri cõmit-
tet.Idẽ Inno.⁊ Hoſti.nõ obſtat hec litera ibi in cuius dioce
ſis monaſteria fuerunt ⁊c.qꝛ hic foꝛmabatur qd qñ pcuſſa ⁊ p-
cutiens erant eiuſdem loci:qd pȝ ibi inuicẽ.⁊ ibi:ſuas.

Ponit q̃ſtiones.

1 ¶ Naulum ante omnia ſoluendũ eſt vectoꝛi.
2 Excõicatio ſuperueniens non diſſoluit contractum initũ cuȝ
excõmunicato.
3 Excõicatus debet implere ↄtractũ ex parte ſua.
4 Excõicatus licet nõ poſſit cõpenſare:cõuentus tñ actione ex
vẽdito poterit opponere exceptionẽ pꝛetij non ſoluti.
5 Socius meus ſi incidat in excõicationẽ an ſtatim tenear ip̃m
deſerere ⁊ ſocietatem diuidere.
6 Contractus initus cũ excõicato an valeat.
7 Collatio facta per excõicatum occultum an teneat.

Si vere. Si poſt ſolutam mercedem qui
operam perſonalẽ locauit excõi
cetur:ſi ad ſatiſfaciendũ induci nõ põt cõductoꝛ
licite cõicabit eidẽ.h.d.pꝛimo ponit permiſſio-
nem:quã ſecũdo repꝛobat trib⁹ rationibus.pꝛima ibi:cũ eñ.
1 ſcd̃a ibi:eſt aũt.tertia ibi:p̃terea.¶ No.pꝛio ꝙ tex.iſte inuit.†
a ꝙ vectoꝛi pꝛimo ⁊ ante omnia naulum[a] ſiue penſio eſt ſoluẽ-
da.in penſione domus in ſalario aduocati in mercede opera-
rij vel doctoꝛe quando eis ſolui debeat:ſi non eſt conuentuȝ.
dic plene per Bar.in.l.j.§.diuus.ff.de var.⁊ extraoꝛdi.cog.
¶ Secundo no.ꝙ textus dicit permittimus ⁊c.innuit enim
ꝙ iſta ſit gratia:non ius cõmune.ↄtrarium tenet Inno.⁊ ex-
ponit permittimus.i.permiſſuȝ eſſe oſtendimus.quod eſt ve
rum:quando conuenit ante excõmunicationis ſententiam.ſi
vero poſtea ſcienter ſtat pꝛopꝛie.tunc enim ex gratia qꝛ alr̃ cũ
poſſet non ↄducere eſſet excõmunicat⁹.s.e.inter alia.§.illud
2 autem.¶ Tertio no.† ꝙ excõicatio ſuperueniens non diſſol
uit ↄtractum initum cum excõmunicato eo remittente.debet
tamen ad hoc induci quando implementum ↄtractus habet
cauſam ſucceſſiuam:⁊ cum participio non auteȝ ad hoc arcta
ri poteſt:vt clare dicit hec litera.familiareȝ ergo qui pꝛomiſit
ſeruire per annum:licet poſtea excõmunicetur non poteſt do
3 minus repellere.ar.ↄtra.ex no.s.c.iter alia.¶ Quarto not.†
ꝙ excõicatus debet implere contractum ex parte ſua:nec ex-
cõmunicatio ipſum eximit ab obligatione:quia ſic ex delicto
conſequeretur pꝛemium contra.l.relegatoꝛuȝ.§.ſi.ff.de inter.
⁊ rele.⁊ quod no.in.l.plurium.§.ſi.de leg.j.⁊.l.ſine heredita-
rie.ff.de nego.ge.¶ Quinto colligit hic Jo.an.ſuper verbo
coarctari.ꝙ cum peccatoꝛ nõ coꝛrigitur non eſt ei aliquid p̃ci
piendũ.quod in multitudine poſſet habere locum ſemper ta
men captandum eſt tempus coꝛrectionis.xxiij.queſtione.iij.
c.non poteſt.¶ Sexto no.ꝙ totum iſtud.c.intendit pꝛouide
re non excõmunicato nec intendit iſtos non excõmunicatos
cogere id ad quod excõmunicatis tenẽtur cum in iudicio eſſe
non poſſint tanꝗ̃ actoꝛes.vt in.c.intelleximus.s.de iudi.di-
cit tamen hic Jo.an.poſt Inno.ꝙ ſi non excõmunicatus pe
tit ex aliquo contractu ab excõmunicato tenebitur ſibi dare
omne id quod ſibi tenetur ex eo contractu.quod verbuȝ no.
4 ⁊ collige † ꝙ licet excõmunicatus compenſare non poſſit.vt
no.s.de excep.c.cum inter.tamen conuentus actione ex ven-
dito poterit opponere exceptionem pꝛetij non ſoluti.vt.l.iu-
lianus.§.offerri.de actio.emp.¶ Querit gl.penul.† ſi ſocius
5 meus incidat in excõmunicationem an ſtatim tenear ip̃m de-
ſerere:⁊ ſocietatem diuidere.tenet ꝙ non:ſi magnum incom-
modum ſim paſſurus.Idem Uin.⁊ Phi.non obſt.c.alleg.in
fine glo.loquuntur enȝ ex ſuperabundanti iuſtitia.vel aliud
eſt dimittere delicias pꝛopter pꝛeſentiaȝ excõmunicati:quod
cõmẽdabile:vt ibi.aliud ius ſuũ dimittere ad quod nemo te-
netur.vel diſtingue ſm Hoſt.aut quis incidit in cõmunioneȝ
vel ſocietatem excõmunicati ante excõmunicationem.⁊ talis
non ligatur:vt hic.aut poſt:⁊ tunc ſubdiſtingue:aut ex facto
alieno puta ſuccedit illi qui cõmunionem habebat cum illo.⁊
idem quia nihil poteſt ſibi imputari ⁊ iure ſibi acquiſito lici-
te poteſt vti:aut ſponte ⁊ voluntarie in cõmunionem incidit:
⁊ tunc excõmunicatus erit.pꝛo ipſo enim vitando non ſolum
debet lucrum contẽnere:ſed etiam malum tolerare.s.qd me-
tus cauſa.facris.ad hoc addnco.l.j.§.tutoꝛes.cõiunctos ver
ſicu.ſed ſi iure.ff.ad.l.coꝛne.de fal.vbi eſt caſus in ſimili p iſta
diſtinctione Hoſt.multum enim refert ſiat aliquid pꝛincipa-
liter an in

¶ Naulum. Adde doc. in.l.huius. ff.q potio.i pig.hab.

Ponit q̃ſtiones.

liter an in cõſequētiā.q2 in cõſequētia tolerať qđ principali-
ter ꝓhibeť.vt.l.ff.de au.tu.ꝛ.c.ſup eo.de ꝓben.li.vj. ¶ Secū
6 do q̃rit hic Jo.an.†an cõtractus initus cū excõicato valeat.
nā quo ad vtilitatē non excõicati vr̃ valere:vt in iſto tex.q tñ
nõ facit.q2 loquitur cū poſt obligationem cõtractam excõica
tio ſuperuenit:quo ad.excõicatū ergo vtrū 3ct⁹ teneat:ita ꝙ
ex eo oriatur obligatio ciuilis et naturalis . arguitur primo:
ꝙ nõ teneat.q2 cū talibus prohibet apoſtolus participiū dũ3
dicit.Nõ cõmiſceamini fornicarijs ꝛc.xj.q.j.multi.Itē ius ſcri
ptum ſequens dictū apoſtoli idē ꝓhibet.xj.q.iij.cū excõicato
ꝛ.c.placuit.ſi ergo cõe prohibetur:ergo et cõtractus ſine quo
expediri nõ poteſt.ar.ſ.e.inter alia.§.j.Nā ſi ꝯtractus initus
cõtra leges.vel canones eſt nullus ipſo iure.vt.C.de legi.l.nõ
dubiū.fortius cõtra legē.xj.q.iij.c.q reſiſtit.Inno tenet ꝙ va
leat cõtractus ꝛ oriatur obligatio:ꝛ agi poſſit ex eo poſt ab-
ſolutionē obtētā.nõ obſtat ꝓhibitio apſi q2 licet ꝓhibeat cõ
tractū.nõ tñ ꝓhibet cõtractū ſeruari.Irritatio eñ cõtractus
nõ eſt naturalis pena cõtrahētiū nec inuenit in iure expreſſa
ergo nõ īponēda:ſm Inno.t3 ergo contract⁹ initus p excõi
catū.ꝛ q̃ facit ī iudicio ꝛ extra circa tp̃alia ꝛ etiā circa ſpūalia
licet ipſe ꝓhibeať de nouo acqrere.ſ.de excep.c.ſi.ꝛ de app.c.
paſtoraľ.xj.q.iij.c.iulian⁹.ꝛ ꝑ hac opi.facit.q2 tp̃alia non ſunt
iudicāda iure naturali ſed ciuili.viij.di.qno iure. Iſta eſt er-
go opi.Inno.ꝙ valeāt 3ct⁹ initi cū excõicato. Hoſt.cõtra q
tenet ꝙ ſi obligatio naturalis oriať:non tñ ciuilis.ꝛ ſi ciuilis
adeo eſt infecta:ꝙ nõ põt agi:cū eñ excõicat⁹ peccet ſe cõio-
ni hominū īmiſcendo.vt p3.ſ.de cle.ex.mi.illud ergo ex hoc
nõ d3 cõmodū reportare.vt in iſto.c.ſentiret aūt cõmodum:
ſi cõſequereť ex cõtractu.q2 ſua intereſſe credidit dū cõtraxit
vt.l.j.de cõtrahen.emp. ¶ Cõcludit ergo ꝙ excõicato agen-
ti ex tali contractu poſt abſolutionē obſtabit exceptio.nõ ob
ſtat obligatio naturalis:quā dixi oriri:vt ipſe no.ſ.de dolo ꝛ
cõtu.veritatis.ſuper verbo excõicatis.dicit etiā ꝙ excõicat⁹
beneficia cõferre: vel acqrere nõ poteſt:etiam occulti.q2 non
ſunt ad hoc habiles vel capaces.vt p3 ex no.ſ.de ordi.ab epõ
c.ſi.Sed opi.Innoc.ꝙ cõtractus teneāt:videť ꝓbari in.c.fe-
7 licis.i.§.ver.de penis.li.vj.Itē †ꝙ collatio facta p excõmuni
catu3 occultū teneat diſputādo adoptiu⁹ dñs Jo.an.ſc3.do.
Jo.cal.tenuit.ꝛ hoc opetur publicū officiū:in quo q̃diu tole
ranť poſſunt excõmunicare:bñficia cõferre:ꝛ literas impetra
re.[a] q2 non pſona ſed dignitas illud facere videtur.viij.q.iiij.
nõne.facta eñ illorum tueť ꝑtor.vt no.de elec.c.nihil.illa aūt
q̃ ab excõmunicato gerūtur nõ ex publico officio:vt eligere:
vel impetrare reſcriptū:non tenet l3 excõmunicatio ſit occul
ta dūmodo poſſit probari.ſecūdū Inn.de do.ꝛ cõt.c.vitatis.
vbi plenius de iſta materia. ¶ Poſſet tñ hic adaptari q̄ſtio
diſputata per Ja.de arc.ſtatuto caueť ꝙ exbannitis audien-
tia denegeť.mõ querit an ex cõtractibus initis tp̃e banni poſ
ſint agere poſtea cācellati.ꝛ qđ de heredibus ipoꝝ ibi videas.

[a] ¶ Literas im-
petrare. Vi
de Barto.in
l.ſi verbana.ff
de condi.in
debit.

1 ☞ Carcerati frangētes carceres dānantur vt cõfeſſi.
2 Cõdemnatus de crimine debet in cuſtodia detineri.
3 Clauſtrum aliquando eſt monacho loco carceris.
4 Laici pñt cape clericos de mādato clericoru3 ad quos ſpectat correctio eorumdem.
5 Prelati inferiores epiſcopis an habeant ius capiēdi vel alijs demandandi.
6 Canon ſi quis ſuadente coercet manus temerarias et violentas iniectas ſuadente diabolo.
7 Familia poteſtatis poteſt capere preſbyterum deprehēſu3 in rixa vel adulterio vt adducat ad epiſcopum
8 Clericus ſi capiatur per iudicem ſecularem ſine habitu ꝛ tonſura:et ep̃s ipſum repetit an teneatur ipſum remittere.

VT fame Prelatus clericum ſnū incorri
gibile3 incarcerare d3:ꝛ poteſt.
hoc primo.ſo ꝙ laici de ꝓlatorū licētia cape poſ
ſunt clericos et ad iudiciu3 ducere.ſcđa ibi laici.
1 No.primo †ꝙ carcerati q̃n̄ꝙ frangunt carceres
quod nõ licet immo tales vt cõfeſſi damnātur.quod dic vt.ff.
de cuſt.reo.l.in eos.vbi de hoc.ꝛ de effrac.l.j. ¶ Secūdo no.
2 †ꝙ d3 cõdemnatus de crimine in cuſtodia detineri.et hoc ve
rum de iure canonico vbi carcer ſuccedit quādoꝙ loco pene.
ſed de iure ciuili carcer inuētus ē ad cuſtodiam:et non ad pe-
na3.vt.l.aut facta.§.ſolēt.ff.de penis.ꝛ.j.de penis.q̃uis.li.vj.
ad hoc.l.fina.C.de cuſto.ꝛ exhi.re.ibi.ſancimus. vt aut cõui-
ctos velox pena ſuccedat:aut ad liberādos cuſtodia diuturna
nõ maceret.vtru3 vero pendēte lite ſuper crimine clericus de
beat in vinculis cauſam dicere.textus iſte videť velle:ꝙ tantū
poſt ſentētiam ſit ponēdus in carceribus.tu dic vt nota.in.l.ſ
de cuſto.reo.per Bart.et loquūtur ꝑdicta de carcere publico
de carcere vo priuato licitum eſt fugere.ff.ex quibus cauſis
maiores.l.ſuccurrit.ꝛ grauis ē pena carceris priuati.vt.l.j.C.
de priuat.carce.ꝛ.l.capite quinto.de adultis. ¶ Tertio nota
3 †ꝙ clauſtrum q̃n̄ꝙ monacho ē loco carceris. regulariter vo
eſt eis quaſi aqua piſcibus.xvj.queſt.j.placuit. ¶ Quarto.no.
4 †ꝙ laici poſſunt cape clericos de mādato clericoru3 ad quos
ſpectat correctio eorūdem .et requirūtur iſta duo cõiunctim:
ꝙ clericus ſic captus ſubſit iuriſdictõi illius qui fecit eū capi:
et ꝙ iuriſdictio talis ſit:ꝙ correctio ad ipſu3 ſpectet.rector er
go vniuerſitatis:vel delegat⁹ ad cauſa3 ciuilem clerici hoc de
5 mādare non poſſet. ¶ Et regulariter tenēt quidam:†ꝙ pre-
lati inferiores epiſcopis nõ habeāt ius capiendi vel alijs de-
mandādi.Alij dicūt ꝙ quilibet iudex ordinarius.vel delega-
tus clericū ex iuſta cauſa poſſit capere:ꝛ detinere.C.de ſport.
l.a iudicibus.et in auctent.de iudi.§.et hoc quoꝙ iubemus.
collat.ix.Hoſti.dicit:ꝙ illi q habent poteſtate3 ab iſto canõe
habeāt poteſtatem capiēdi:et nõ alij.ꝛ qui ſint illi not.ſ.e.cū
illorum.ſatis ē extranea iſta equiparatio.Hoſt.Abba.ꝛ Inno.
hic tenēt ꝙ iudex minor imo laicus.Item ſocius vel vicarius
poteſt clericum delinquentem capere ne fugiat:ſed vt ipſum
epiſcopo pñtet.ſicut de defenſore dicit in aucten.de defenſo.
ciui.§.nos igiť.ꝛ.§.et interi3.colla.iij.ꝛ.ff.de his que in frau.
credi.l.ait pretor.§.ſi debitor.dicit etiā ꝙ cuilibet clerico licet
capere ſeruiētem ſuum clericum:ſi ipm de furto habet ſuſpe-
ctum:ꝛ modico tp̃e detinere.ff.de penis.l.reſpiciēdū.§.furta.
et facit dicta.l.capi.quinto.Hoſt.dicit opponiť in ꝑdictis.nā
cu3 nõ reperiat tales capturas a iure permiſſas:nõ ſunt glo.
6 et docto.opi. cu3 ſecuritate anime inducende. †Ego dico ꝙ
canon ſi quis ſuadente.coercet manus temerarias:ꝛ violētas
iniectas ſuadēte diabolo.i.dolo et irato animo.quod non cõ
tingit in capiētibus ex predictis cauſis.ido ſi ceſſat diſpoſitio
canonis ꝛ qualitates quas exigit: ſc3 temeritatē et dolu3 nõ
credo capiētem ligari.ad hoc.l.iij.§.docere.ff.vi bono.rapt.
et.l.in delictis.§.ſi detracta.de noxal.et ſic teneo cū Innoc.ex
7 qua opini.īfero †ꝙ familia poteſtatis poſſit cape preſbyterū
deprehenſum in rixa:vel adulterio:vt ad epiſcopū adducat.
nā ſi hoc licet priuato cū de fuga ſuſpicať:vt dixi.ſ.multo for
tius et miniſtro iuſtitie.ꝑ hoc.C.de male.ꝛ ma.l.final.ꝛ quod
not.in.l.ſi quis in in ſeruitutē.de furt.vbi tenet hic Barto.in
priuato.ꝛ Bal.in familia poteſtatis.et idē tenet in.l.ſi qua p
calum.C.de epiſc.ꝛ cler.dicas tñ ꝙ niſi rebellio exigat debēt
duci honeſte ꝛ nõ turpiter.vt p3 hic:dum tamē non amplius
eorum violētia ſe extendat.ꝛc.Et ꝑdicta omnia procedūt q̃n̄
ſit captura ratione exceſſus:ꝛ delicti.pro debito vo cleric⁹ ca
pi nõ poteſt in cauſa ciuili.facit de pigno.c.ij.etiam ſi ad id ſe
obligaſſet.de iur.iurā.c.ij.et ita Joan.and.in.c.ſi clericos.j.e.
li.vj.Item predicta ꝓcedunt in captura que poteſt fieri per
laicos auctoritate ꝓlatorū.vt in text.ꝛ ſine auctorit.in caſibus
predictis. ¶ Verberatio aūt nunq̃ poteſt fieri per laicos.vt
ſ.e.vniuerſitati.qđ de tortura an de mandato prelati poſſit
laicus torquere clericum.Item ꝙ nõ quia tortura nõ ſit ſine
verberibus.et hoc tenet gloſſ.v.q.vj.c.preſbyteri. ¶ Ultimo
8 tractat hic Joan.an.†ſi clericus capiať per iudicē ſecularem
ſine habitu:et tõſura:et ep̃s ipſum repetit:vtrum teneať ipm
ad eum remittere:niſi neget eum clericū.et qs de hoc cogno-
ſcet.quod dic vt.j.eodē.c.ſi iudex laicus.libr.vj.

1 ☞ Offendens an poſſit de iure ſe ſubmittere verberibus.
2 Conſuetudo patrie que diſponit ſuper coercione perſone ratione offenſe illate non aſtringit clericos.
3 Iniuria inferri poteſt ſine violentia.
4 Clericus qui ſe patitur verberari debet excommunicari.
5 Clericus tenetur ex iniuria ſatiſfacere laico quem offendit vel in pecunia:vel in petendo veniam.
6 Laicus pcutiēs clericū ēt volentē excõmunicatus eſt ipſo iure
7 Clericus an poſſit remittere iniuriam ſibi factam.
8 Actio iniuriarū an oriatur eccleſie pro iniuria illata clerico.
9 Ep̃s ſolus an poſſit remittere iniuria3 irrogatā p clericum.
10 Clerici qui habeant priuilegium canonis ſi quis ſuadente.
11 Degradatus non habet beneficium canonis.ſi quis ſuadente.nec hereticus.
12 Percutiens clericum excommunicatum eſt excõmunicatus.

COntingit. Excommunicatus eſt q in
ſatiſfactionem precedentis
iniurie in clericum etiam volentem manus inie-
cerit.communis diuiſio.ſecunda ibi:nos autem.

¶ Nota primo ꝙ quandoqꝫ ſatiſfactio iniurie non eſtima-
tur pecunia:ſed alia offenſione forte cõſimili:ſiue ad arbitri-
1 um offenſi.et hoc ex conſuetudine erat hic.† de iure vero an
poſſit offendens ſubmittere ſe verberibus ex pacto nõ vide-
tur.q2 nõ eſt dñs membroꝝ ſuoꝝ.vt.l.liber homo.ad.l.aquil.
facit.l.interdum.§.qui furem.⁊ quod ibi per Bar.ff.de fur.⁊
2 l.cũ ſeruus.ff.de ↄdi.ob cauſam.¶ Scdo no.† ꝙ cõſuetudo
patrie que diſponit ſuper coertione pſone ratione offenſe il-
late:nõ aſtringit clericos.⁊ hoc propter vniuerſale priuilegiũ
clericoꝝ.ↄco2.c.ſi diligenti.de foro cõpe. Si vo ↄſuetudo nõ
diſponit ſuper coertiõe:ſed ſuper rebus ſiue iuribus an ligẽ-
tur clerici.dic:vt.ſ.de eo qui mit.in poſ.cum veniſſet.⁊.c.qd
3 clericis.de foro cõpe.¶ Tertio no.† ꝙ iniuria infertur etiaꝫ
ſine violentia quãdoqꝫ:⁊ hoc ↄtingit in multis perſonis:que
poſſunt pati iniuriã:ſed nõ facere.vt.l.j.§.vſqꝫadeo.ff.de in-
iur.ibi eñ ⁊ ſi in volentem filiũ inferat qs iniuriã:pater agit.
4 ⁊ in.l.illud.eo.c.¶ Quarto not.† ꝙ clericus qui ſe patiꝛ ver-
berari.debet excõicari.ex quo ſequitur:ꝙ ex ipã verberatiõe
quã volũtarie patitur nõ eſt excõicatus:licet ſi clericus verbe
raret ſe ipm animo irato excõicatus eſſet.xxiij.q.v.ſi nõ licꝫ.
lv.diſt.qui partem.ff.de re mi.omne delictũ.§.qui ſe vulnera
5 uit.⁊ dicta.l.liber homo.¶ Quinto not.† ꝙ clericus tenetur
ex iniuria ſatiſfacere laico quẽ offendit:vel in pecunia:vel pe
tendo veniã.nõ tamen decet:ꝙ genuflectat ſe:vel reuerentiã
illi faciat.lxxxvj.di.c.quãdo.cum illud non fieret ſine iniuria
clericali:niſi laicus eſſet in dignitate.de maio.⁊ obe.c.ſolite.
§.ꝙ aũt.¶ Sexto no.ꝙ tex.iſte prohibet in futurũ obſeruã
tiam ↄſuetudinis in perſonis clericoꝝ.⁊ ex hoc innuit ꝙ con
cordie reformate in preteritũ pretextu dicte ↄſuetudinis tole
rentur.ↄco2.ſ.de ↄſe.ec.vel al.c.aqua.¶ Opp.dicitur hic ꝙ
clericus qui de cetero ſe percuti patiatur debet excõicari.con
tra.immo videtur excõicatus ipo iure duabus rationibus.⁊
prima.q2 participat in crimine dãnato.⁊ ſic incidit in maiorẽ
vt eo.c.nuper.⁊.c.ſi ↄcubine.Item videtur fauere delinquẽti
cooperãdo ſiue mãdando ſe percuti.⁊ ſic videtur ſeipm per-
cutere:cũ alteri hoc cõmittit.vt.ſ.c.mulieres.§.ſi.imo plꝰ nõ
prohibẽs cum poteſt:excõicatus eſt.j.c.quãto.ratione ergo
participationis in dãnato crimine ratione patiente in ſeipſo
delinqui ⁊ ratiõe mãdati videtur ipo iure excõicatus.hic aũt
dicitur ↄtrariũ.quare male.ſo.Jo.an.ſoluit iſta cõtraria.ſup
verbo excõicatur.dicit eñ ꝙ non ob.c.ↄcubine.⁊.c.nuper.q2
loquitur cũ quis participat iam excõicato.ſed hic participat
in crimine.ex quo ipo actu in excõicationeꝫ incidit.Cõtraria
ergo loquũtur cum participatio ſiue cõmunio ſeqtur latam
ſentẽtiaꝫ excõicationis ab hoĩe vel a iure:ſecus cum cõmunio
cum actu excõicatiõis ↄcurrit nõ alia ratio de mandante co-
operãte:vel patiẽte.q2 loquũtur cũ clericus principaliter hoc
agit.ſ.vt ſe percuti patiatur:ſecus ſi poteſt illum credere for-
te illum nõ percuſſurũ:⁊ pro pace ⁊ ſic ad bonũ finem offenſi
miſericordie ſe ſubmittit.tũc enim nõ eſt excõicatus:ſed excõ
6 municãdus:vt dicit hec litera.† ⁊ ↄclude ſm pdicta ꝙ laicus
etiam volentem clericũ percutiẽs eſt excõicatus ipſo iure ſm
omnes.¶ Querit glo.prima † vtrũ poſſit remittere iniuriaꝫ
7 ſibi factã.dicit ꝙ nõ.quatenus tãgit eccliaꝫ:ſed bñ poteſt in-
8 quãtum tãgit perſonã ſuam.ex quo collige.† ꝙ oritur actio
iniuriaꝝ eccle pro iniuria illata clerico.qd eſt veꝝ ſm Inno.
ſi offendatur in iniuriaꝫ eccleſie:ſicut dicimus in mercenario
libero homine ſiue ſeruo.ff.de iniur.l.item apud.§.interduꝫ.
vel niſi adducatur a diuino officio idem irrogetur in ↄſiſto-
rio epi ſiue iudicis.iſtis eñ caſibus q2 videtur offendi digni-
tas eccle ⁊ iudicis agere poterit eccleſia.vt.ff.de iniur.l.j.§.j.
vbi vo ſimplex iniuria inferatur clerico nõ in ↄtemptum ec-
cleſie:nõ competit actio iniuriarũ eccle:cum ſit libera pſona
ad ſatiſfactioneꝫ tñ publicis actiõibus:vel canonũ auctẽ agi
poterit.ij.q.j.in primis.in prin.⁊.ſ.de penis.c.ij.ſubdit tamẽ
ꝙ epſ accuſare poteſt illum qui ſuũ clericũ ledit:vel detinet:
vel al's facit iniuriam loco ſacro:vt.C.de epiſ.⁊ cle.l.ſi quis in
hoc genus.⁊.ſ.de app.dilectis. Hoſti.dicit ſe non arctare de
his ſubtilitatibus Inno.q2 dicere ꝙ ecclia nõ poſſit agere ſi
nõ in ſuaꝫ iniuriã clericus ſit offenſus:⁊ ſubdere:ꝙ epſ agat
ipe eſt imponere legem verbis:⁊ nõ rebus.ↄtra.c.cõmiſſa.§.
porro.de elec.lib.vj.Ego dico ꝙ Inno.bñ dicit ſubtiliter in-
telligẽdo.quãdo enim per clericum offenſum iniuria nõ irro
gatur eccle;licet epſ poſſit agere nõ aget ad vtilitatem eccle-
ſie:vel ad ſuã.ſed ipſius clerici ne iniuriã patiatur.ex quo ſe-
quitur iſto caſu ꝙ nõ poſſet remittere iniuriã licet poſſit age
re:vt dictum eſt.ad hoc facit qd no.Inno.in dicto.c.dilectis.
vbi vo per clericũ iniuria irrogatur eccle:tũc epſ agit nomi-
ne ipſius eccle.nec poſſet clericꝰ iniuriã ipſaꝫ remittere in p-
iudiciũ eccle.vt.l.j.§.vſqꝫadeo.ff.de iniur. Sed ſuperiori ca-
ſu poſſet clericus remittere:⁊ remittendo epum impedire in
exercitio actionis.⁊ hũc credo fuiſſe intellectũ Inno.¶ Se-
9 cundo ad idem queritur † an epſ iniuriam irrogatã per cleri
cum poſſit ſolus remittere.glo.ſentit ꝙ nõ.q2 non poteſt cõ-
ditionem eccle facere deteriorem:cũ ſit procurator.Idẽ not.
xxiij.q.iiij.c.ſi is qui.⁊ Inno.hic ⁊ Hoſtien.hic ⁊.ſ.eo.cũ de-
ſyderes.in ſi.hic aduerte:videtur eñ ↄtra quoddam ↄſilium
Fede.in opere ſuo.ↄſilio.ix.vbi cõcludit.ꝙ platus eccle põt
repudiare legatũ gratis vel aliquo recepto vel pmiſſo ex ali
qua cauſa motus.allegat.l.magis.§.fundus.ff.de rebus eo.
aliud eſt eñ alienare qd ſuum eſt:aliud nõ acquirere.ff.de do
natio.inter vir.⁊ vxo.l.ſpõſus.§.ſi maritus.non eniꝫ eſt par
eademqꝫ ratio:ſed diuerſa lucrum non capere:et quod ſuuꝫ
eſt amittere.C.de codicillis.l.vlt.ad hoc.ff.de his que in frau.
credito.l.qui autem.in prin.et ad hoc facit:quia actio iniuria
rum nõ eſt in bonis noſtris ante litem conteſta. vt.l.j.§.iniu-
riarum.ff.ſi quis cautio.Sed forte aliud eſt dicẽdum in repu
diatiõe legati ⁊ hereditatum in quibus ipſe loquitur.⁊ aliud
in remiſſione actionis iniurie:ſicut cuiuſlibet alterius actõis
queſite:que inter immobilia computaꝛ.vt.l.mouẽtium.ff.de
verbo.ſig.legata enim et hereditates ante cognitionem non
cenſenꝛ eſſe in bonis:vel ſi ſunt de facili pduntur.vt.l.ſi quis
ita hereditateꝫ.de condi.inſti.licet predicta deciſio dñi Fede.
etiam in legato ſit mihi ſatis dubia.et ideo in actõe iniurie te
10 neo cum maioribus noſtris hic.¶ Tertio queriꝛ † qui clerici
habeant priuilegium canonis.ſi qs ſuadente.dic ꝙ regulari-
omnes:etiam prime tonſure.ſ.de etat.⁊ quali.c.cũ cõtingat.
Sed dubitatur de pluribus:an gaudeãt dicto priuilegio bi-
gami aliter vxorati depoſiti degradati excommunicati ⁊ he-
retici.de bigamis nõ eſt dubium ꝙ non gaudent.j.de biga.c.
vno.li.vj.de cõiuga.cũ vnica et virgine.dic vt.j.de cleric.cõiu.
c.vno.lib.vj.de depoſi.dicit hic gloſ.ꝙ habet q̃diu viuit ſub
regula clericali.lxxxvj.diſtin.dictum.vbi de hoc.et.l.diſtin.c.
accedens.et de hereticis.ad abolẽdam.de excommunicato ⁊
depoſito ſimul.quidam ꝙ nõ habet.de quo.ſ.de offic.ordi.c.
quod ſedem.⁊ de preſcriptiõibus.c.veniẽs.Vincẽ.diſtinguit
an excõmunicatio precedat depoſitionẽ:an ſequaꝛ.ſi precedit
retinet priuilegium.ſi ſequitur pdit illud.⁊ hoc ſcꝫ cum excõ-
municatio ſequitur depoſitioneꝫ.verũ eſt quod dicit Vincẽ.
Si autem precedit etiam non retinet ſecũdum quoſdam.vel
diſtingue ſcdm Hoſtien.aut ſtetit per annũ in excommuni-
catione aut non:vt primo caſu perdat:ſecũdo nõ.⁊ ratio eſt:
quia ratione ordinis quem retinet vſqꝫ ad degradationẽ ad
huc eſt de foro eccleſie.de iudi.cum non ab homine.nam ⁊ tũc
cum ordinem ſuſcipit:vt.ſ.eo.cum illorum.fortius retinet.et
hoc patet:quia poſt abſolutionem nõ ordinatur.bene faciũt
11 c.j.et.ij.ſ.eo.et.c.de monialibus. ¶ Ex predictis inferas † ꝙ
degradatus nõ habeat beneficium canonis.nec etiam hereti
cus. per tex.in auꝛ.de priuileg.do.circa medium.quod tenet
12 Innoc.ſ.c.ſi vo.¶ Conclude ergo:† ꝙ percutiens clericum
a excõmunicatum[a] cum adhuc retineat ordinẽ excõmunicatus
erit.⁊ probatur hoc.ſ.c.iij. vbi ſi clericus percuſſus repercu-
tit clericum percutientem:⁊ faciat hoc ad vindictam excom-
municatus eſt.⁊ tamen ille primo percutiẽs excõmunicatus
erat.non obſtat.c.contingit.j.eo.vbi ex trina monitione per-
ditur priuilegium.⁊ excõmunicatio nõ feratur ſine dicta mo
nitione.j.c.ſacro.quia ibi monitio ſit ad eum finem ⁊ penã.⁊
ideo ſi non paret merito illam incurrit.de hac queſtione vide
plenius in.q.Guil.in regula.delictum.in mercur.⁊ not.xvij.
q.iiij.c.ſi quis deinceps.⁊ in Specu.eo.titu.ver.ſed queritur
vtrum verberans ⁊c.

[Margin notes: ¶ Opponit in cõtrarium. — ¶ Ponit queſtiones. — a ¶ Clericus excõicatus. Adde glo. i.c.ſi qs de-inceps.xvij q.iiij. Cardi.i cle.ij.§. ceteꝝ.d excep. Inno. in.c.ſi vero. hoc titu.]

1 ☞ Seruus obligatur ex offenſa illata ſacerdoti.
2 Obligatus ad aliqua ſeruitia que ſimul preſtare non põt de-
ferre tenetur domino digniori.
3 Seruus ſi delinquit animo fraudandi dominum quomodo
punietur.⁊ nu.4.
5 Seruo iniungitur ſatiſfactio in recompenſationem laboris
accedendi ad curiam.
6 Fraus dat alicui priuilegium.

RElatum. Excõmunicatus pro manuũ
iniectione mittitur ad papam
abſoluendus.ſed ſi dominus qui non fuit in cul-
pa ex hoc graue dãnum incurrat : vel ſeruus hoc
fecerit.in eius fraudeꝫ abſoluetur ab epiſcopo ſi leſio nõ fuit
enormis.cõmunis diuiſio.ſecunda ibi:quo circa. ¶ No.pri-
1 mo † ꝙ ex offenſa illata ſacerdoti obligatur ſeruus.ſeruitus
enim non

enim non impedit iſtam obligationem:que concernit animã
que non poteſt redigi ſub hominis ſeruitute:que liberi arbi
trij eſt:⁊ cogitatiões ignota atq̃ innata dimittit.vt ait Tul
lius.⁊ hoc eſt quod dicitur:ꝙ quo ad deum nec liber nec ſer
uus:nec etiam quo ad ius naturale: cum omnes a principio
liberi naſcebantur.ff.de iuſti.⁊ iure.l.manumiſſiones.et hoc
iure etiam hodie ſeru⁹ naturaliter obligatur.⁊ iuris natura
2 lis capax eſt.facit.l.ꝙ attinet.ff.de re.iur.¶ Secundo not.ꝙ
ꝙ obligatus duobus ad aliqua ſeruitia que ſimul preſtare
non poteſt deferre tenentur domino digniori: ⁊ ei ſatiſface
re.concor.xi.q.iij.iulianus.⁊ facit.ſ.de ap.cũ parati.⁊ quod
3 no.Inno.ſ.de preben.cum iam dudum.¶ Tertio not.ꝙ qd
iuris cum ſeruus deliquit animo.frandandi dominum de
bito obſequio.ſubueniunt enim iura iſto caſu domino.q̃ nõ
debet eſſe in ptãte ſerui dominum verberãdo.dominũ frau
dare.ff.de publi.l.fi.§.ſerui qui in fuga.concor.ff.ſi fa.fur.fe.
4 di.l.j.⁊.l.ſi familia.ff.de iuriſ.omnium iudi. ¶ Quarto no.ꝙ
ꝙ vt ſeruus verberans clericum non mittatur ad curiam re
quiritur ꝙ remotus ſit nimis a ſede apoſtolica.hoc autem
arbitrabitur bonus vir.de offi.dele.de cauſis.⁊ in hoc conſy
deratur conditio domini:qui propter paupertatem vel infir
mitatem forte non poteſt ſeruo vno die carere.ff.ad ſill.l.ſi
quis in graui.primo reſponſo.⁊ quod no.ſ.de tempo.or.c.
5 cum nullus.§.pſt.li.vj.¶ Quinto no.ꝙ ꝙ etiam ſeruo iniun
gitur ſatiſfactio in recompenſationem laboris accedendi ad
curiam.⁊ erit iſta ſatiſfactio in orationibus:ieiunijs peniten
tia ⁊ diſciplina non in eleemoſynis vel pecunia.cum proprio
careant.inſti.per quas perſo.no.acqui.§.item nobis.cõcor.
de accu.l.hos accuſare.§.vlt.¶ Sexto no.q̃ propter fraudẽ
ſeruus percutiens clericum non debet ire ad curiam propter
6 dãnum domini euitandum.ex quo collige ꝙ ꝙ fraus dat ali
cui priuilegium.Item propter damnum vnius euitandum
priuilegiatus eſt alter.¶ Septimo not.ꝙ vbi eſt grauis ex
ceſſus ⁊ enormis in perſonam clerici:cogitur indiſtincte per
cuſſor ire ad curiam.⁊ hoc verum quaſi in omnibus priuile
giatis in non eundo in monachis ⁊ ſimilibus.in quo caſu:an
poſſit abſoluere legatus de latere in enormi ⁊ graui exceſſu.
dic:vt.ſ.eo.ad audientiam.¶ Querit glo.iij.quia hic loqui
tur de ſeruis qui non coguntur ire ne domini fraudentur de
bito ſeruitio.an idem in vxore ⁊ marito liberto ⁊ patrono et
ſimilibus ad mutuum ſeruitium obligatis vt percutiens cle
ricum inuito altero non debet ire ad curiam.glo.tenet ꝙ nõ
habeat locum iſtud.c.in alio q̃ in ſeruis.ſed obſtat.c.mulie
res.ſ.eo.vbi in omnibus perſonis non ſui iuris videtur ge
neralitati canonis derogatum illud.c.nimis detraheretur cẽ
ſure eccliaſtice ⁊ dicto canoni.dic:vt ibi ſup pma gl.p Jo.an.

Ponit queſtionem.

1 ¶ Excommunicato quia fauet excõicatis mandare debet
iudex:vt eoſdem impugnet.
2 Excommunicatus poteſt pugnare in iuſto bello.
3 Abſolutio vt cõcedat excõicato poſt mortẽ debet cõſtare de
penitentia ipſius in vita per ſigna euidentia.
4 Abſolutionis effectus quis ſit quẽ facit eccleſia quo ad deũ.

Sacris. Excommunicatus propter par
ticipationem excommunicati li
cet eum expugnauerit abſolutus nõ eſt.¶ No.
primo ꝙ excommunicatur quis cum participi
bus ⁊ fautoribus.quod dic:vt.ſ.eo.quod in du
1 bijs.¶ Secundo no.ꝙ ꝙ excõicato q̃ fauet excõicatis man
dare debet iudex eccliaſticus vt eoſdẽ impugnet.vt ſic cõtra
ria contrarijs curẽtur.de pur.ca.c.inter.ad ſi. ¶ Tertio no.
2 ꝙ ꝙ excõicatus poteſt pugnare in iuſto bello.debuiſſet abſol
ui ſi hoc petijſſet ante ingreſſum belli ꝓpter inſtans mortis
3 periculum.vt.c.ꝙ de his.vbi de hoc.¶ Quarto no.ꝙ ꝙ vt cõ
cedatur abſolutio poſt mortem excommunicato debet con
ſtare de penitẽtia ipſius in vita per euidẽtia ſigna.quod dic:
vt.ſ.c.a.nobis.¶ Sed dices nõne ſunt euidẽtia ſigna ꝙ ad
mandatuꝫ eccleſie expugnabat excommunicatos:quos pri
mo fouerat.textus iſte innuit ꝙ non.poterat enim expugna
4 re illos ex noua inimicitia vel offenſa.¶ Ultimo no.ꝙ effectũ
abſolutionis quẽ facit eccleſia de abſoluto quo ad deuꝫ.ſunt
enim recipiende probationes ⁊ orandum pro eo.quod alias
non deberet.quod dic:vt.ſ.eo.c.a nobis.

1 ¶ Excommunicatus qui reuertitur de curia debet ferre li
teras ſue abſolutionis.
Et an ſufficiat vnus teſtis vel indicia.nu.3.
2 Excommunicatus olim preſumitur etiam hodie.

Sicut. Excommunicato qui dicit ſe abſolu
tum non creditur:niſi hoc probet.
In prima conſultatio.In ſecũda deciſio.ibi:fra
1 ternitati.¶ No.primo ꝙ ꝙ qui reuertitur de cu
ria debet ferre literas ſue abſolutionis vel aliter
de ea fidem facere.alias non debet recipi:ſicut nec confirma
ti vel beneficiati in curia ſi literas non apportant.vt in extra
uaganti bonifacij iniuncte.idem etiam in accuſato in curia q
ſine literis abſolutionis non debet reuerti ad ꝓpria.nec etiã
clericus ſe preſentabit pape ſine literis ſui epiſcopi.viij.q.v.
c.j.vbi de hoc facit.l.ſi qua per calumniam.C.de Epi.et cle.
¶ Secundo not.ab.ꝙ literis primarij eſt credendum ſuper
abſolutione.de materia vide.ſ.de proba.poſt ceſſionem.fa
2 cit.l.prohibitum.C.de iure fiſ.li.xi.¶ Tertio no.ꝙ ꝙ q olim
fuit excommunicatus hodie preſumitur:niſi probet de abſo
lutione.de quo.ſ.de cle.ex.c.propoſuit. ¶ Querit gloſſ.vlt.
3 dicitur hic: ꝙ per literas vel alio debet probari.ꝙ an ſuffi
ciat vnus teſtis vel indicia.tenet:ꝙ non.cum tractetur de alte
rius preiudicio:nec ſibi erit credendum aſſerenti ſe abſolutũ
vt dicit prima glo.quod eſt verum in foro contentioſo:ſecus
in foro penitentiali.vt.ſ.de homici.c.ſignificaſti.ij.ver.cuꝫ de
ceteris.delegato autem pape vel legato de latere an ſit credẽ
dum.ſine literis aſſerenti ſe talem eſſe.dic:vt.ſ.de offi.deleg.
c.cum in iure.⁊ quod no.de cle.pe.c.tue.⁊.c.inter.

Ponit queſtiones.

1 ¶ Excommunicatus an poſſit appellare.
2 Appellatio ab excommunicatione deuoluit ad metropolita
num non ſolum cauſam ipſius appellationis:ſed etiam cau
ſam principalem.
3 Dicens ſententiam excommunicationis nullam debet audi
ri.⁊ nu.8.
4 Contẽnere dicitur ſententiam excommunicationis qui abſo
lutionem non petit.
5 Metropolitanus debet vel abſoluere vel remittere abſoluẽ
dum ad excõicatorem.
Nec debet abſoluere excommunicatum propter manifeſtam
offenſam.nu.6.
7 Error intolerabilis quis dicatur.
9 Abſolutio quare dicatur ad cautelam.
10 Judex an debeat ſtatim impendere abſolutionem ad caute
lam quãdo poſtulatur.
11 Offenſa manifeſta qualiter probetur.

Per tuas. Si excommunicatus ab epiſco
po ad metropolitanum appel
lat ab illo poteſt abſolui ille tamen ſuffraganeo de
ferens poteſt illuꝫ remittere ſi eius exceſſus fuerit
manifeſtus.ante abſolutionem vero non audietur volens ꝓ
bare ſe excommunicatum iniuſte.ſecus ſi vellet probare ſen
tentiam eſſe nullam.⁊ primo ſuper caſu ponit falſam opi.ſe
cundo allegat pro archiepiſcopo.tertio cõtra.quarto ſoluit
diſtinguendo.ſecunda ibi:verum.tertia.ibi:in ſardiceñ.quar
ta ibi:nos igitur.¶ Pone caſum vt in gloſſ.ſi.nolebat enim
altiſſioderẽ.epiſcopus ſubditum quem excommunicauit ⁊
archiepiſcopus abſoluit haberi pro abſoluto.adducebat ꝓ
ſe opi.iſtorum.de quibus in prin.c.Item adducebat.c.ſardi
ceñ.in quo pꝫ ꝙ ad finitimos epiſcopos ſpectat abſolutio.⁊
ꝙ lite peñ.non debet ſibi communicari.archiepiſcopus alle
gabat pro ſe conſtitutionem alexandri.vbi pꝫ ꝙ eſt in archi
epiſcopi poteſtate abſoluere vel remittere.papa auditis iuri
bus hincinde contrarijs diſtinguendo determinat.in.§.igit.
¶ No.primo ꝙ iſtorum opi.de quibꝫ ſ.in prin.c.erat falſa in
duobus.primo in eo ꝙ dicebant cauſam non deferri ad me
tropolitanum aliter q̃ per appellationem.hoc enim non eſt
verum ſimpliciter:vt pꝫ ex no.ſ.de offi.ordi.paſtoralis.Itẽ
1 erat falſa in alio.ſ.ꝙ ꝙ excommunicatus non poſſit appella
re.q̃ immo põt ſiue ſit actor:ſiue reus.ſ.de excep.ſignificaue
runt.⁊.c.directe.⁊ melius probatur ꝙ excommunicatus non
poſſit appellare hoc modo excommunicatio non fertur:niſi
pro contumacia.xi.q.iij.nemo.ſed contumax nõ auditur ap
pellans.vt.c.ſunt quorũ.ij.q.vj.ſed ſolue:vt no.ſ.de offi.ord.
2 ad reprimendum.¶ Secundo no.ꝙ ꝙ appellatio ab excom
municatione deuoluit ad metropolitanum non ſolũ cauſam
ipſius excõis:ſed etiam cauſam principalem.in alijs cauſis ſi
ab vno articulo appellatur an tota cauſa deuoluatur.⁊ quan
do.dic:vt.ſ.de app.cordi.⁊.c.vt debitus.aditur etiam archi
epiſcopus nedum per appellationem ſed per viam querele.
quod dic:vt in glo.vi.q.iij.ſi epiſcopus.¶ Tertio no.ꝙ ar
chiepiſcopus ad quem per app.eſt cauſa excommunicatiõis

Caſus capituli.

deuoluta dꝫ recepto iuramento ſtatim abſoluere excōicatuꝫ
⁊ poſtea de cauſa principali cognoſcere.⁊ ita dicit cōſtitutio
alexādri. Sed cōciliū ſardicenſe ſtatuit ip̄m nō abſoluenduꝫ:
ſed interim euitādū.ſed loquitur cū corā archiep̄o arguitur
ſententia de nullitate:a qua non fuit appellatū.ſed ſi fuit ap-
pellatum loquitur cōſtitutio alexādri.⁊ ſic ſunt diuerſe:non
aduerſe.ſemꝑ em̄ iura debent ſuſtineri:vt cōtrarietas vel cor
rectio euitetur.⁊ aliqua diuiſiōe iuuari:vt facit hic papa.⁊ in
c.cū expediat.de elec.cum ſi. ❡Quarto not.in v̾.nos igitur.
ꝙ ſententia excōis eſt nulla:vel q̄ꝛ lata poſt appellationem le
gitimā.vel q̄ꝛ cōtinet intolerabilē errorē.⁊ quis iſte error ſit
dicā poſt glo.⁊ vide.ſ.de offi.del.c.cū contingat. ❡Quinto
3 no.ꝙ dicens ſententiam excōicationis nullā:altero ex p̄di-
ctis ⁊ alijs no.in.c.p̄ſenti.eo.ti.li.vj.dꝫ ſine abſolutione audi
ri:ſed in alijs euitari.facilius ergo ſuper articulo totalis libe
rationis auditur:ꝙ̄ ſuꝑ alijs. Idē in eo qui proclamat in li-
bertateꝫ qui ſuꝑ libertate auditur:ſed interim ſuꝑ alijs dene
gatur audientia tāꝙ̄ ſeruo:facit.l.ordinata.de li.cauſa.⁊ hoc
dictum ꝙ debet in alijs euitari intellige:vt no.j.c.ſolet.li.vj.
⁊ facit hoc dictum ad.q.an pendente lite ſuper nullitate ban
ni debeat haberi ꝓ bānito quo ad facultatē offenſiōis:⁊ alia.
4 de qua q̄ōne dixi.ſ.de teſti.c.nō debet. ❡Sexto no.ꝙ dici
tur cōtēnere ſententiam excommunicationis qui abſolutio-
nem nō petit.immo inducit ſuſpitionem hereſis.quod dic:
vt.ſ.de peñ.c.ſi.⁊ quinqꝫ modos cōdēnādi vide per Io.an.
5 in.c.dilecte.j.eo.in gl.cōtēnit. ❡Septimo no.ꝙ metropo
litanus debet vel abſoluere vel remittere abſoluendū ad ex-
cōicatorem excōicatum.⁊ hoc verum:cum eſt ad eum appel-
latum.ſi aūt per querelam aditus debet preciſe remittere.ſ.
de offi.ordi.ad reprimendū.aut ergo coraꝫ archiep̄o dicitur
excōicatio nulla aut iniuſta ⁊ ſi iniuſta:aut ꝑ viaꝫ querele:aut
ap.vt ex predictis pꝫ.vtrum vero ſtatuꝫ debet abſoluere:vel
ad cautelā cū dicitur nulla.vel preciſe cum per app.defertur
vel debeat prius cognoſcere de iuſtitia app.⁊ an pte citata di
cam.j.⁊ poſtꝙ̄ eſt abſolutus ad quem finem audiet vtruꝫ fue
rit excōicatus iuſte vel iniuſte.dic:vt.ſ.de offi.dele.cum con-
6 tingat.in glo.vlt. ❡Octauo no.ꝙ excōicatū propter mani
feſtam offenſam nō dꝫ metropolitanus abſoluere.exceptio
ergo manifeſte offenſe excludit petitionē abſolutiōis ſiue ſit
cauſa deuoluta ꝑ app.ſiue ꝑ viā nullitatis vt.j.de verbo.ſig.
c.ex pte. ❡Nono not.ꝙ vbi eſt manifeſta offenſa dꝫ metro-
politanus remittere abſoluēdū.qđ ſi denegaret dꝫ metropo
litanus dicto caſu abſoluere.⁊ hoc verū:q̄ꝛ principaliter fuit
excōicatꝰ ꝓpter exceſſum cōmiſſum in deū.ſi em̄ in hominem
prius ſatiſfieri oportet.de app.qua fronte.vbi de hoc ⁊ dicto
c.ex pte.⁊ dicit ab.ꝙ hoc caſu eſſet appellare ab ep̄o denegā-
te abſolutionē ſꝫ Ho. ❡Uenio ad dicta doctorū ꝑ q̄ſtiōes:

Ponit queſtiones.

dicitur hic.ꝙ error intolerabilis expreſſus in ſentētia excōis
admittit excōicatū ad ꝓſecutionē etiā abſolutione non obtē
7 ta.ꝗro qs dicit̾ error intolerabilis.glo.q̄ incipit error itole
rabilis ⁊c.ponit exēpla cū iudex p̄cipit qđ facere turpe eſt vl̾
impoſſibile de iure.ſed hoc reprobat ⁊ dicit ꝙ dictis caſibus
tꝫ excōicatio ſicut ⁊ ſentētia.⁊ hoc id̾ ſm vin.q̄ꝛ talia moralia
non ſunt expreſſe:ꝯ naturam excōicationis q̄ nō dꝫ ferri:niſi
ꝓ cōtuma.xj.q.iij.c.nemo.vel dicitur cōtinere intolerabilem
a errorē[a] ſi ꝓnūciat ꝯ ius ſcriptum:qđ eſt verum:ſi eſt ꝯ ius de
quo agitur.vt ſi dicat̾ ꝓnuntio excōicationem valere.q̄ꝛ lata
poſt appellationeꝫ legitimā.ſecus ſi de illo nō ageretur vt ſi
dicat condēno te in.x.q̄ꝛ ſententia non eſt ferenda in ſcriptis
⁊ hec diſtinctio colligit̾ ex.l.all.in glo.q̄ non ſpecificat vbi de
his de qbꝰ agit̾ ſm Io.an.qđ verbū no. Si aūt exprimit̾ er-
ror facti:vt ſi dico excōico te:q̄ꝛ ſpoliaſti cū falſum ſit.tūc vl̾
ꝙ ſi eſt cā manifeſte falſa ſnīa excōicatōis ob talē cām lata ſit
nulla.glo.tñ tꝫ ꝙ nō.ꝓpterea ſnīa erit nulla:ſed iniuſta lꝫ ex
falſa cā lata ſit.facit qđ no.Io.an.de cōce.p̄bē.c.ex pte aſteñ.
Io.an.dicit ꝙ ſi notoriū ē me cōmiſiſſe delictū ꝓpter qđ ex-
cōicor:tꝫ excōicatio:dūmō illud cōmittere potuerim.ſꝫ ſi no
toriū ē:ꝙ nec delictū cōmiſi:nec cōmittere potui rōne etatis
tūc ſnīa eſt nulla:etiā ſi nō exprimat̾.nā ſicut notoriuꝫ fauens
ſnīe illā ſic iuſtificat:vt ab alio nō poſſit appellari.vt.j.de ap.
romana.li.vj. Ita tale notoriū reſiſtēs ſnīe illā reddet nullaꝫ.
nā poſito notorio īpoſſibilitatis negat̾ oīs obligatio. Itē ſi-
cut notoriꝰ defectꝰ in pſonā iudicis reddit ſententiā nullā:vt
.ſ.de re.iudi.ad ꝓbādū ita dꝫ annullare notoriū i cā. Ita no.
Io.an.j.eo.romana.li.vj. Sꝫ in.c.venerabilibꝰ.eo.tit.dicit ꝙ
ꝓpter tale notoriū nō redditur ſnīa nulla:niſi id exprimatur
in ſnīa.⁊ aduerte.q̄ꝛ p̄dicta hñt locū in eo:q alꝭ eſt meꝰ iudex
In iudice vero rōne delicti tñ nō ꝓcedit puta citatus:q̄ꝛ di-
xi deliquiſſe in territorio nō mei iudicis ire cōtēpſi.q̄ꝛ noto

a ❡Errores. error aūt et ignorantia differūt. vide bald.in.l falſus.C.de furt. in .j.q. Spec.de de po.§.vij. v̾ſi.xij.

riū erat me nō deliquiſſe.⁊ ſic illū iudicē meū nō eſſe:nō enim
tenebit excōicatio ꝯ me lata iuxta no.in.c.accedens.in vltima
glo.de accu.⁊ in v̾.de citatione.§.generaliter. Si aūt corā il-
lo cōparui:⁊ cognitū eſſet de crimine me patiēte vl̾ tenere ꝓ-
ceſſus ⁊ ſnīa cū de hoc cognoſcere potuerit.facit qđ not. Io.
an.in regula.ſciēti.de reg.iur.li.vj.⁊ no.iſta de falſa cauſa ad-
iecta in ſentētia excōis.adiecta vero in ſnīa abſolutionis.dic:
vt.ſ.de offi.ord.c.ex pte. In alijs ſentētijs an falſa cā habeat
viciare ſnīaꝫ.dic:vt.ſ.de re iud.c.ſicut nobis. Et l ſnīa excōis
qs dicat̾ error intolerabilis vltra illa q̄ dixi vide caſum.j.eo.
8 venerabilibꝰ.li.vj. ❡Secūdo q̄ro:dicit̾ hic.ꝙ dicēti ſenten-
tiā excōis nullā altera ex cauſis hic expreſſis etiā ante abſolu
tio.dꝫ audiri ſuꝑ ip̄a excōicatiōe nō ſuꝑ alijs.an ergo debeat
ſibi cōio denegari. Inno.j.eo.c.ſolet in glo.ſuꝑ eo ponit opi
niones.⁊ tenet ꝙ debeat ſibi cōicari in electionibꝰ:⁊ alijs niſi
fieret ſibi p̄iudiciū.⁊ dꝫ admitti cū ꝓteſtatione tñ.vnde ſi im-
minet electio eſt vocādꝰ.alꝭ poſſet agere de cōtēptu.⁊ hoc ve
rū pendēte lite ſuꝑ nullitate excōis:vel iniuſtitia tñ caute vo-
cet ip̄m capitulū.cū ꝓteſtatione:ꝙ vox ſua nō afferat ſuffra-
giū ſi dep̄hēderet̾ excōicatꝰ.tutiꝰ eſt em̄ cū admittere:ꝙ̄ vita-
re.cū dicta ꝓteſtatione.ar.vj.q.ij.c.ij.ſecus eſt ſi nō pēderet q̄
ſtio excōicatiōis.q̄ꝛ tūc nō eſſet vocādꝰ. In priuata aūt fami-
liaritate maxime in occulto vbi nullū ſit p̄iudiciū ei:q dicitur
excōicatꝰ tutius eſt vitare eum.xj.q.iij.c.cure.ad tollēdā antē
oēm occaſionē remediū eſt:vt petat̾ abſolutio ad cautelaꝫ de
qua in tex.non ſolū a papa vt dicit tex.vbi:ꝙ̄ aplica ſedes
⁊c.ſꝫ etiā a quocūqꝫ iudice:ad quē eſt appellatū.xj.di.ꝑ totū.
Itē pōt peti dicta abſolutio ad cautelā nō ſolū ab illo q dicit
ſnīam excōis nullā:ſed etiā ſi dicit iniuſtā:dū tñ ꝓteſtetur ꝙ
9 ꝙ ꝑ talē petitionē nō renūtiat appellationi.⁊ quare dicatur
abſolutio ad cautelā:dicit q̄ꝛ cōſulit̾ vtriqꝫ.naꝫ illi ꝓ quo lata
eſt ſnīa nullū ſit p̄iudiciū in iure ſuo.hinc eſt ꝙ non audit̾ ap
pellans ne excōicatꝰ abſoluat̾.j.eo.ſacro.§.ſi. Itē cauet̾ excōi
catione in dubio p̄iculoſe ſine abſolutione maneat nec etiam
moriatur. Itē pōt peti nō ſolū principaliter:ſed incidēter pu
ta mihi agenti obijcit̾ excōicatio peto me abſolui ab excōica
tione ad cautelā ab illo q haberet poteſtatē principaliter ab-
ſoluendi:vel etiā incidenter in dicto actu:vt delegatis pape
iuxta no.ſ.de offi.dele.c.prudētiā.§.vlt.in ſi.⁊ pꝫ ex his ꝙ co
rā alio iudice.ꝙ̄ hꝫ poteſtatē abſoluēdi principaliter nō pōt
peti abſolutio ad cautelā.vñ excōicatꝰ ab ep̄o Señ.agens co
rā ep̄o Aretino nō poterit ab eo petere abſolutionē ad cau-
telā.q̄ꝛ ſuperiori excōicatori principaliter eſt conceſſum ſꝫ for
10 mā iſtiꝰ.c. ❡Tertio q̄rit̾ an dictā abſolutionē ad cautelam
dꝫ ſtatim iudex impendere cū poſtulat̾. Io.an.ſuꝑ verbo ad
cautelā hic arguit ꝙ credendū ſit verbo excōicati.j.c.ſolet.j.
rñ.ip̄e vero dicit ꝙ citādꝰ ē ille ꝓ quo excōicatio lata fuit:vel
q̄ꝛ ex officio ip̄am tulit.ſ.de app.cū ſpāli.§.j.⁊.j.eo.venerabi
libus.§.ij.⁊.iij.⁊ dicit ip̄e.ꝙ eſt de mente vt nunꝙ̄ abſoluatur
excōicatꝰ:niſi citata pte vel iudice:vt ſupradictū eſt.qd ergo
poterit opponere iudex:vl̾ pars ad impediēdā abſolutionē
dic ꝙ notoriā offenſam de qua ſi cōſtat.j.octo dies nō impē-
dat abſolutionē alꝭ abſoluet p̄ſtita ab excōicato ſufficiēti cau
tione de ſatiſfaciēdo ꝓut canonicū fuerit.vt.j.eo.c.ſolet.⁊ idē
ſi petat abſolutionē.q̄ꝛ dicat ſe appellaſſe.p̄mittēda eſt em̄ co
gnitio an ex vera ⁊ ex iuſta cauſa ſit appellatū alias nō trāſ-
feretur iuriſdictio ⁊ per conſequens nō valeret abſolutio ar-
chiepiſcopi. Alij tamen dicunt ꝙ ſufficit probare ſe ex legiti
ma cauſa appellaſſe licet non probetur veritas cauſe. Sꝫ pri
mum dictum magis placet Inno.ſ.ꝙ ſuperior non debeat
abſoluere excommunicatum:niſi ꝓlata legitima ⁊ vera cau-
ſa appellationis contra quam opinionem ipſe idem oppo-
nit de hac decre.vbi dicitur ꝙ eſt in electiōe ſuperioris an ab
ſoluat an ad excommunicatorē cū abſoluēdum remittat que
optio non videtur ſibi competere poſſe poſtꝙ̄ ſibi conſtitit
legitime cauſam veram : tunc enim non debet remittere ad
eum:qui iniuſte excommunicauit.rurſus ſi conſtat appella-
tionem iniuſtā non debet eum ſuperior abſoluere ſed remit-
tere. Sed dicit Inno.ꝙ iſta decre.habet locum ſm iura anti
qua ſm que licebat appellare etiam ſine cauſa ſuſpitionis nō
habet locum ꝙ poſſit abſoluere vel remittere.ſed debet ex-
pectare quouſqꝫ cognoſcatur de appellatione.an ſit iuſta vel
iniuſta. Item poteſt opponere aduerſarius nudo modo ap-
pellatum eſſe vel excommunicationis ſententiam ante appel
lationem latam fuiſſe.horum enim obiectio impedit abſolu-
tionem etiam ad cautelam. Aduertenduꝫ tamen ſm Io.an.
hic in nouella in glo.magna.ꝙ de iſtis exceptionibus q̄ op-
ponuntur ad impediendum proceſſum vt manifeſte offenſe
iudicem incompetentem eſſe.⁊ de ſimilibus eſt ſummarie co-

gnoſcēdum

gnoſcendum:⁊ plenius poſtea diſcutiendū in negotio iuſte
vel iniuſte excōmunicatōis.⁊ hoc dicit Jo.an.in gl.que con-
ſuetudo per vnam colūnam. ❡Quarto queritur dixi.ſ.ꝙ
exceptio manifeſte offenſe impedit abſolutionem ſine peta-
tur ad cautelam ſiue ab iniuſta ſentētia a qua extitit appella-
11 tum† quero qualiter ꝓbetur manifeſta offenſa.dic ꝙ per eui
dentiam facti vel per confeſſionem vel per ſententiam a qua
non extitit appellatum.vtrum antē per probationes factas
in iudicio reſultet probatio manifeſte offenſe.dic:per Inno.
in.c.ſolet.j.eo.in glo.ſua magna vltra mediū.❡Ultimo que
ritur dicitur in gloſſ.ſic intellige ꝙ ille qui non petit abſolu-
tionem:q2 dicit excōis ſententiam nullam excepta illa cauſa
debet in alijs iudicijs euitari.ſed non in extraiudicialibus.
vt in dicto.c.ſolet.que eſt ratio differentie.dic:vt no.per Jo.
an.in dicto.c.ſolet.li.vj.⁊ plenius per Inno.ſuper dicto.c.et
ad iſtam materiam quando fiat remiſſio ad excommunicato
rem:vel non.vide no.in dicto.c.prudentiam.§.ſexta.de offi.
dele.⁊ de reſcrip.ab excommunicato.⁊.c.ſolicitudinē.de ap.
vbi de iuriſdictione metropolitani ſuper facultate abſoluen
di excommunicationis a ſuffraganeo.

1 ☞Papa ſalutans excōicatum non videtur eū abſoluere.
Et quid ſi ſalutat eum ex certa ſcientia.nu.4.
2 Litere apoſtolice multis de cauſis emanant iniuſte de curia.
3 Geſta per excommunicatum vel per hereticum tanq̄ per iu-
dicem an valeant.
5 Papa ſi participat ſciēter excōicato ⁊ nō intēdit haberi pro
abſoluto an ex participatione incidat in minorem.

Si aliquando. Si papa ſuis lite-
ris excommunica
tum ſalutat:non propter hoc illum abſoluit.ꝑ
mo ponit dictum.ſecundo cauſā reddit.ibi:cū
11 p.❡No.primo† ꝙ textus loquitur cum papa
ſalutat.q2 non ex hoc intelligitur abſoluere.quid in alio pre
lato.dicit ꝙ idem.licet ergo per ſalutationē offenſi videtur
remiſſa iniuria:non tamen papa pena inflicta vt excommuni
catio.facit inſti.de iniur.§.ſi.⁊ quod ibi no.❡Secundo not.
2 †ꝙ multis de cauſis litere apoſtolice minus iuſte emanant
de curia.ſ.ignorantia:negligentia:occupatiōe:⁊ ſurreptione.
Item quandoq̄ importunitatem.C.de peti.bo.ſub.l.j.⁊ ita
eſt in dubio preſumendum vt ſic excuſetur papa a ꝑſumptio
ne culpe.ſicut in priuato debemus actum interpretari in be-
nigniorem partem.vt.l.merito.ff.pro ſocio.facit quod no.in
c.ſi qñ.ſ.de reſcrip.vbi litere contra iura optente non debēt
ſtatim executioni mandari:ſed expectari ſcōa iuſſio.❡Ter-
3 tio not.hic Uin.†de excōmunicato vel heretico an valeat qō
geſſit tanq̄ iudex vel tanq̄ teſtis.tē ꝙ non.ſed bene tenet qō
geſſit tanq̄ aduocatus vel procurator ſi non fuit exceptum.
Ponit queſtiones. quod dic:vt in ſpec.de aduo.in prin.❡Querit glo.†ſi papa
4 ſalutat excommunicatum ex certa ſcientia:an habebitur pro
hoc abſolutus.videtur ꝙ ſic propter latiſſimam poteſtatem
eius:cuius ſola preſentia ſupplet omnem ſolennitatem.vt.l.
omnium.C.de teſtis.videtur enim in habilitate diſpenſare
quotieſcunq̄ ex certa ſcientia aliquid facit contra iura.vt.l.q
dam conſulebat.de re iudi.nam ſi princeps ſola manu mittit.
ff.de ma.l.apud eū.glo.tenet ꝙ ſi conſtat ꝙ talis fuerit pape
intentio:ſcʒ abſoluendi:abſolutus erit.⁊ idem tenet Goffre.
in proemio huius libri.Uin.Phili.Tan.⁊ Hoſtien.oportet
ergo ꝙ per ſcripturam vel aliter appareat de mente pape:ꝙ
voluerit abſoluere:licet abſolutoria verba non ꝓtulerit.Jo.
an.dicit ꝙ tunc dicitur apparere de mente pape:quando ex-
primit ſe velle:vt in cle.ſi ſumus.eo.titu.vbi etiam:ꝙ ſi papa
etiam ſcienter ſub titulo dignitatis aliquem nominat hono-
rat:vel tractat non per hoc illum approbat vel tribuit nouū
ius.iſta enim verba enuntiatiua non emiſſa principaliter pro
pter ſe non inducunt diſpoſitionem:vt no.Inno.in.c.cū in
iure.de offi.dele.vbi quid iuris ſi emittuntur in contractibus
⁊.c.quoniam contra falſam.ſ.de proba.vbi quid iuris ſi emit
tūtur in iudicijs ⁊.c.ſi.de ſucce.ab inteſta.vbi qd iuris ſi emit
tunt in vltima volūtate.⁊ hic loquitur ſi i literis pape.de qb9
modis ⁊ alijs plene vide per Bar.in.l.ex hac ſcriptura.ff.de
do.⁊ ad materiā huius.c.vide quod no.lxiij.diſtinctio.cum
5 adrianus.❡Secundo querit glo.†ſi papa ſcienter partici-
pat ⁊ non intendit haberi pro abſoluto an ex participatione
incidat in minorem.dicit ꝙ non.facit quod no.lxiij.diſtinc.ſi
inimicus.in glo.p.de alio qui excommunicauit:⁊ deinde par
ticipat:dic:vt dixi.ſ.eo.c.nup.hic non ſunt alia.

1 ☞Pluries delinquens pluries condēnatur.
2 Condemnatus ſemel in pena non reiterabili an poſſit ite-
rum condemnari.
3 Excōicatus a pluribus prelatis non debet ab vno abſolui:
niſi ab alio abſoluatur.

Officij. Excommunicatus a pluribus pre-
latis non reſtituitur communio-
ni ſi ab vno tantum abſoluitur.communis di-
1 uiſio.ſecunda ibi:ſuper hoc.❡Nota primo† ꝙ
qui pluries deliquit pluries condemnatur.vn-
de delicta que ſepius committuntur ſepius puniuntur:vt.ſ.
de peñ.c.j.⁊.l.nunq̄.de priua.delic.⁊ quādo plures pene poſ
ſunt concurrere.puta:quia ſunt diuerſe ſpeciei.hoc non ha-
2 bet dubium:†ſed in pena non reiterabili : vt in pena mortis
an condemnatus ſemel poſſit iterū condemnari.videtur ꝙ
non. quia eſſet ſecunda condemnatio ſine fructu.cum non
poſſit exigi.⁊ idem videtur in ſententia excommunicationis
quia ſecunda non videtur effectum producere.ergo nulla.vt
l.ſi creditori.de le.j.⁊.l.qui bis.de verbo.obliga.dic de hoc:vt
ſ.c.cum pro cauſa.⁊.c.ita quorundam.de iudeis.facit quod
no.in.l.ſi diutino.ff.de penis.⁊.l.vulgaris.ff.de fur.❡Secū
do no.ꝙ quando plures poſſunt habere iuriſdictionē ſuper
vnum ratiōe diuerſorum delictorum in eorum territorijs cō-
miſſorū vt in aut.qua in prouincia.C.vbi de crimi.agi opor
tet.ratione vero vnius delicti an poſſit delinquens a plurib9
ius in eum habentibus condemnari.dic:vt dixi.ſ.de fo.com
pe.c.poſtulaſti.⁊ quod not.Bart.in.l.iij.ff.de ſepul.vio.⁊.l.ſi
pluribus. de le.j.per bal.facit.ſ.de rap.c.j.de tempo.ord.cum
3 nullus.li.vj.❡Tertio no.†ꝙ excommunicatus a pluribus
prelatis non debet ab vno abſolui:niſi ⁊ ab alio abſoluatur.
quod intellige verum quo ad reſtitutionem communionis:
⁊ introducendi cauſa in eccleſia cum ſolennitate.de qua.ſ.e.
c.a.nobis.quantum autem ad perimendum vinculum vnius
excommunicationis ⁊ non alterius poteſt fieri abſolutio ad
hunc finem.nam ſi neceſſario oporteret ſimul in abſolutio-
ne omnes concurrere qui excommunicauerunt poſſet vnius
quandoq̄ abſolutio differri ſi forte nollent vel non poſſent
de facili conuenire.⁊ ꝙ poſſit abſolui ab vno non ⁊ ab alio ꝓ
batur ex hoc quia poteſt excommunicari ſeparatim ergo et
abſolui.quia fauorabilior eſt abſolutio q̄ liberatio ſm regu-
lam arriani.collige ergo ex.c.ꝙ poteſt excommunicari quis
a pluribus pro varijs delictis.Item etiam ab eodem ſimili-
ter ex diuerſis cauſis:⁊ ſimiliter abſolui quantum ad perimē
dum vinculum vnius pro quo abſolutus eſt ⁊ nō alterius ex
qua remanet ligatus ⁊ extra eccleſiam ꝓiectus.

1 ☞Ciuitas pōt interdici non excōicari.
2 Excommunicatus poteſt ingredi eccleſiam vt audiat ver-
bum dei.
3 Baptiſmus ⁊ chriſmatio ſunt permiſſa tēpore generalis in-
terdicti.
4 Ingreſſus religionē de populo interdicto:an ante vel poſt
ꝓfeſſionem poſſit ad ordines licite promoueri:⁊ diuinis offi-
cijs intereſſe.

Reſponſo. Excommunicatis ⁊ interdi-
ctis predicari poteſt verbū
dei.⁊ tempore generalis interdicti cōceditur ba-
ptiſmus chriſmatio in fronte ⁊ penitentia moriē
tium.ſecunda ibi:pena.⁊ quelibet ſubdiuiditur. ❡Not.pri-
mo ꝙ quandoq̄ ciues excommunicantur:quandoq̄ ſuppo
nuntur interdicta.⁊ eſt differentia inter iſta.ſ.interdictum et
1 excommunicationem.†interdici enim poteſt ciuitas:ſed non
excommunicari.Item quādoq̄ ciuitas interdicitur.⁊ in ſpē
quidam ciues excommunicantur.vt patet in prin.c.quod in
tellige de illis qui plus deliquerunt.quia forte per eos ciui-
tas regitur.ad hoc.j.c.romana.li.vj.⁊ de ſimo.dilectus.Itē
vnus non excommunicatur pro delicto alterius:ſicut nec dē
aliam penam pati.xxiiij.q.iij.in ſumma.vbi de hoc.⁊.j.q.iiij.
2 in ſumma.❡Secundo not.†ꝙ excommunicato lʒ ingredi
eccleſiam vt ibi audiat verbum dei.talis ergo communio in-
ductiua ipſius ad penitentiam non intelligitur interdicta ſʒ
conceſſa.omnis vero alia denegatur.⁊ patet ꝙ excommuni-
catus poteſt ingredi eccleſiam.⁊ ſic ibi alius orās propter ex
communicati penitentiam non debet de eccleſia recedere.qō
dic:vt.ſ.c.nuper.ſuper verbo orando.per Jo.an.❡Tertio
3 no.†ꝙ tempore generalis īterdicti baptiſmus et chriſmatio

iam chriſmantis confectio ſunt permiſſa. Item ⁊ peniten
tia morientium ⁊ hodie etiam ſanorum.ſ.eo.c.vlt.lib.vj.⁊.c.
quoniam.de matrimonio ⁊ ordine an permiſſa ſint.dic: vt
Po ſit que: ſtio item. ſ.de ſpon.non eſt nobis. ¶ Quero ſi quidaʒ de populo inter
4 dicto ingreſſus eſt moñ.querit an ante vel poſt profeſſionem
poſſit licite ad ordines promoueri ⁊ diuinis officijs intereſſe
interdicto generaliter vel ſpecialiter non relaxato.dominus
federicus de Señ.diſputauit iſtam queſtionẽ:⁊ tenet ꝙ poſ
ſit promoueri.q2 tranſlatus ſequitur conditionẽ perſonaruʒ
ad quas tranſlatus eſt de iure patrono.c.j.li.vj.hic eſt ꝙ trãſ
latus de vno collegio ad aliud nihil habet commune cuʒ prio
ri collegio.xxj.q.j.ſi quis iam tranſlatus.tranſlatus enim ad
clerum non communicat vlterius priuilegijs vel onerib⁹ po
puli.vt in.c.recolentes.de ſtatu regu. Item religioſus exem
ptus cum deſtinatur ad locum non exemptum iudicatur ſm
naturam ſecundi loci.de priuile.c.j.li.vj.⁊ per iſtas rationes
⁊ plures alias tenet:ꝙ illi qui deſinunt eſſe de illo populo ſi
ne fraude puta per ingreſſum religionis:vel aliter tranſtulit
domicilium vel ciuitas eſt deſtructa.⁊ diſperſi ciues hincinde
interdictum eos non ſequitur per.c.vlt.per paroch.de deci.
ad apoſtolice.⁊ quod legitur ⁊ no.lxxj.di.clericos. ecõuerſo
vero ſi qui de populo non interdicto efficiantur de interdi
cto populo cõicabitur eos interdictuʒ:vt ſicut per ingreſſuʒ
deſinunt quo ad egredientem:ita per ingreſſum incipiat.con
cludit etiam ꝙ ante profeſſionem poſſit licite ꝓmoueri:⁊ or
dinari ⁊ diuinis officijs intereſſe.⁊ eſt conſilium.xxxj.

1 ☞ Parendum cui potius ſit an ꝓprie cõſcientie:an ſentẽ
tie iudicis ſi adinuicem aduerſantur.
2 Credulitas probabilis ⁊ diſcreta idem quod veritas operaẽ.
3 Epiſcopus ſi excommunicat me quia nõ adhereo vxori quã
ſcio meam conſanguineam:vel eſt aliud impedimentum oc
cultum:debeo potius ſententiam excõmunicationis pati ꝙ̃
mandato obedire.
4 Iudex ſi precipiat aliquid iniuſtum licet nõ mortale an ſit ei
obediendum.
5 Videns verberantem clericum an vitiabit eum in publico ⁊
priuato.
6 Excõicatus ſi quis fuerit publice ⁊ cõtulit ſe ad lõginquas p
tes:an ille qui interfuit ſententie reperiẽs eum ibi debeat ip
ſum vitare.

INquiſitioni. Si coniunx ſcit pro cer
to impedimentum ma
trimonij non dʒ reddere debituʒ ſed potius excõi
cationem pati.reddit autem ſed non exigit: ſi hoc
credit ex cauſa probabili ⁊ diſcreta.ſed ſi ex leui et temeraria
⁊ reddit ⁊ exigit.h.d.primo ad caſum de quo queritur diſtin
guit ⁊ primum membrum proſequitur ibi:in primo.ſecundũ
ſubdiſtinguit ibi:in ſecundo.in tertio membro ſubdiſtinctũ
mẽbrum proſequitur ibi:verum. ¶ Not.primo ꝙ quandoqʒ
veritas eſt nota vni:ſed alijs eſt occulta.⁊ tali dicitur ꝙ defi
cit ſibi probatio non ius:vt.l.duo ſunt tytij.ff.de teſta.tu.cõ
dẽnatur enim talis ex eo ꝙ iudex nõ ex conſcientia litigato
ris.ſed ex actis cauſe dʒ informare ſuã conſcientiam vt.l.illici
tas.§.veritas.de offi.pſi.⁊.ſ.de of.or.c.ſi ſacerdos. ¶ Secũdo
1 no.ſ cui potius ſit parendum an proprie conſcientie : an ſen
tentie iudicis ſi adinuicem aduerſantur.eſt eñ potius ſequẽ
da cõſcientia ꝙ̃ ſententia.⁊ facit ꝙ ſi pro aliquo eſt lata ſentẽ
tia contra me quam ſcio iniuſtam non debeo in foro cõſcien
tie ſatiſfacere illi pro quo lata eſt.⁊ idẽ ſi lata eſt pro me ⁊ ſcio
ꝙ iniuſte.pecco eñ ſi petã ipſam exequi.facit ad no.p Inno.
ſ.de immu.ec.q2 pleriqʒ.⁊ hoc eſt qđ dicit lex:ꝙ ſententia ab
ſolutoria nõ tollit naturalem obligationem que fundatur ſu
per equitate.vt.l.iulianus verum debitorem.ff.de cõdi.inde.
facit.c.cum inhibitio.de clã.deſpon.§.pari modo. ¶ Tertio
no.ꝙ veritas ⁊ credulitas quãqʒ ſunt diuerſa:vt ſi credulitas
eſt fundata leuiter ⁊ temere.⁊ hoc eſt qđ dicit ꝙ null⁹ dʒ eſſe
2 nimis credulus in.l.j.ff.de eo p quẽ factũ.erit.ſ Sʒ quñ credu
a ¶ Quñ credu litas. Adde bal.in.l. falſus.C.de fur. ⁊ i.l.cũ qdã. §.qđ dicit.ff de acq. here.
a litas[a] ẽ ꝓbabilis ⁊ diſtracta idẽ qđ veritas opaẽ facit ad no.
p Inno.ſ.de iura.ca.cum cauſam. Id eñ dicimur ſcire qđ ve
hemẽter opinamur.vt.ff.de.aqua plu.ar.l.in ſumma.§.idem
labeo. ¶ Quarto no.ſ quid iuris cũ epũs excõicat me q2 nõ
3 adhereo vxori:quã ſcio mihi cõſanguineã:vel aliud impedi
mẽtũ ſi eſt occultũ.debeo eñ poti⁹ ſniam excõis pati:ꝙ̃ man
dato obedire.q2 tale mãdatũ non excuſat a peccato mortali:
vt hic pʒ. ¶ Quid ergo ſi poſſet obedire ſine peccato morta
li tñ ius eũ non aſtringit.puta ſcit vxorẽ adulteriuʒ cõmiſiſſe
Ponit que ſtiones.

ſed ꝓbare non põt.an teneaẽ iudici obedire:qui ſub pena ex
cõis p̃cepit:vt ſibi adhereat.dicit Inno.ꝙ ad mãdatũ eccłie
põt illi reddere debitũ.nec fit ſibi p̃iudiciũ in accuſatiõe adul
terij:vel irregularitate.de qua.xxxiiij.diſt.c.ſi cuius.exigere
aũt nõ dʒ.⁊ hoc eſt verũ:qđ reddere tenetur ad mandatũ ec
cleſie niſi factũ adeo ſit notoriũ ꝙ ſit locus inficiationi.cũ eñ
tunc ſua auẽ.poſſit illã dimittere de diuor.c.ſignificaſti.forti⁹
denegare immo ſi redderet p̃iudicaret ſibi in accuſatiõe adul
terij ⁊ in irregularitate.de qua.ſ. Hoſti.remittit ad ſummaʒ
de biga.§.qriẽ de bigamis.ſub.§.ij.§.nono.⁊ de hoc ḋ adul.
c.ſi.ad ſi.⁊ de cõuer.coniu.c.vlti. ¶ Vlterius ad idem.querit
4 Inno.ſ ſi iudex p̃cipit aliquid iniuſtũ licet non mortale puta
ꝙ det mihi libros ſuos an petere tenebiẽ.dicit ꝙ nõ nec etiaʒ
ſibi fauẽs:ſed aſſiſtens in hoc ne ſoluat.q2 nõ diciẽ participa
re in crimine ſi mãdatũ fuit iniuſtũ. Si aũt iniuſtũ an aduo
catus vel ali⁹ qui foueat iniuſte reſiſtenti dicaẽ cõicare in cri
mine:ita ꝙ ſit excõicatus maiori.dic:ꝙ ſibi parẽdũ ẽ in ſpũa
libus cũ nemini liceat de ipſi⁹ factis iudicare:vt no.Io.an.ſ.
eo.cũ ꝓ cauſa.in glo.etiã.⁊ de eta.⁊ qua.cã te.in prima glo.et
hoc verũ:niſi illud qđ p̃ciperet ſaperet hereſim:vel niſi ex in
iuſto p̃cepto p̃ſumeretur ſtatus eccłie pturbari vel alia mala
euẽtura.tũc eñ peccaret obediendo ad hoc dictũ.c.ꝓpoſuit.
⁊ de voto.c.magne. Si vero aliquid p̃cipit de tpalib⁹ alicui
laico:qui nihil tʒ ab eo nec eſt de ſua iuridictõe tũc nõ teneẽ ſi
bi obedire:excõicationẽ tamẽ ſeruare tenetur.cũ eccłia mili
tans ſit in ipſius ptãte.nec aliquis cõtra mãdatũ ipſius:dʒ ſe
ſacramẽtis eccłijs immiſcere.remittit Ho.ad ſummã.eo.tit.
§.ex quib⁹ cauſis.ſub.§.qđ aũt dixi.diſtigue ergo ex p̃dictis
cum iudex p̃cipit aliquid ſub pena excõicatiõis:an ſit ſibi pa
rẽdũ:aut qđ p̃cipit eſt mortale:⁊ nõ eſt parẽdum.aut non eſt
mortale:ſed alias eſt iniuſtũ.⁊ tũc aut ex pte iudicis eſt prece
ptum fundatũ ſup iuſtitia q̃ apparet licet veritas aliter ſe ha
beat tñmodo nota pti ⁊ eſt ſibi parẽduʒ ſi emanat ab alio:ꝙ̃
a papa. Si vero a papa aut circa ſpũalia:aut circa tempora
5 lia:vt ex predictis pʒ. ¶ Querit Inno.ſ hic in noua additio
ne hic dicitur.ꝙ dʒ quis ſequi cõſcientiam nõ preceptum iu
dicis ex quo incurreret quis mortale peccatum.pone ergo ſi
vidi indubitanter iniurioſe clericum verberari an vitabo ta
lem in publico ⁊ priuato.dicit Inno.ꝙ ſi fuit publicum po
tius excommunicationem ſuſtinebo:ꝙ̃ ei communicem. Alij
dicunt ꝙ quantũcũqʒ publice quis percutiat clericum nunꝙ̃
eſt vitandus etiam a videntibus eum percutere:niſi excõmu
nicatus per iudicem nuncietur.ij.q.j.multi. Sed Inno.tʒ ꝙ
ſi delictum iſtud eſt notorium dʒ vitari ſicut de fornicatione
dicitur. de coha.cle.c.nr̃a.nõ: obſtat.c.multi.q2 loquitur quñ
excommunicatio non erat notoria:licet poſſet probari.q2 fa
cta multis videntibus:tunc enim ante ſententiam non eſt vi
6 tandus.vt ibi. ¶ Vlterius ad idem queritur.ſ ſi quis fuit ex
communicatus publice ⁊ contulit ſe ad longinquas partes
an ille qui interfuit ſententie reperiens ibi eum:debeat ipſuʒ
veritate vr̃ ꝙ non poſtꝙ̃ non habet probationes in prõptu.
cõtrarium tenet hic Inno.ꝙ vitare teneatur in tantum:ꝙ ſi
prelatus ſubdito ſuo precipiat ꝙ celebret illo pñte:ꝙ ſubdi
tus etiam hoc ſolus ſciẽs parere non debet:niſi cuʒ proteſta
tione fienda illi quem excommunicatum nouit:ꝙ non inten
dit orare nec celebrare cum excommunicato:ſed cum alijs.ſi
autem preciperet ꝙ cum illo ſolo celebraret tunc non dʒ obe
dire:etiam ſi ſit monachus cui abbas precipit:vt.ſ.quod me
tus cauſa.c.ſacris. ¶ Sed pone.ꝙ ille dicat ſe abſolutum ab
illa excommunicatione licet non habeat inſtrumenta vel te
ſtes:an debeat ſibi credere.dicit ipſe:ꝙ ſi eius excommunica
tio non eſt preiudicialis:ꝙ ei communicari poſſit ſi alias eſt
perſona bona vite : ⁊ maxime ſi hoc iurat.ar.ſ.de cle.pere.c.
tue. ¶ Vltimo no.hic ab.ꝙ ad paſtoris proprij conſilium cõ
ſcientia in dubio eſt regenda.quod dic:vt.ſ.de ſimo.ca.mat
theus.⁊ de eta.⁊ qua.c.aures.⁊ no.illud verbum conſcientia
pulſat animũ ⁊c.contingit hoc delinquentibus vt ſemper cõ
ſcientia pungantur.de qua Seneca pulchre loquitur epiſto
la.lviij.

1 ☞ Clericus cognoſcitur a laico ex tribus.
2 Clerico non prodeſt ad excluſionem fori ſecularis poſt dep
henſionem in crimine reaſſumere habitum ⁊ tonſuram abie
ctam.
3 Monitio epiſcopi facta illi qui non defert habitum ⁊ tonſu
ram:⁊ immiſcet ſe negotijs ſecularibus facit perdere priuile
gium fori.
4 Clericus in delicto quñ retineat vel amittat priuilegium.

Contingit.

Contingit. Clericus ſi a prelato ſuo
tertio monitus non reaſ-
ſumit habitum:⁊ tonſuram perdit priuilegium
clericale.⁊ in prima comitis querela. In ſecunda
1 prouiſio ibi:verum. ¶ No.primo ꝙ ex tribus
cognoſcitur clericus a laico.primo per tonſuram:vt hic.⁊ de
vita ⁊ ho.cle.c.clericus.el.ij.⁊.c.clericos.ſecundo in veſtimen
torum forma.eo.ti.clerici.el.ij.tertio in negotiorum qualita-
2 te.eo.ti.c.ſi.⁊.ſ.ne cle.vel mo.c.j. ¶ Secundo no.ꝙ non p-
deſt poſt deprehenſionē in crimine reaſſumere habitū ⁊ ton
ſurā abiectā ad excluſionē fori ſecularis.concor.ſ.de priui.ex
pte.vbi de hoc.⁊ vide quod no.in cle.quando.de vi.⁊ ho.cle.
3 ¶ Tertio no.ꝙ monitio epi facta illi:qui non defert habi-
tum ⁊ tonſurā ⁊ imiſcet ſe negotijs ſecularibus:facit illi per-
dere priuilegium fori:ſi deprehenditur in delicto.⁊ debz fieri
iſta monitio per epm nec poteſt fieri per aliū:vt no. Jo.an.
j.eo.ſi clericus.li.vj.monitio ergo epi inducit priuationē pri-
4 uilegij fori. ¶ Vltimo Jo.and.ꝙ ſuper iſto articulo quando
clericus in delicto retineat vel amittat priuilegium:breuiter
ſic diſtinguit poſt ho.aut clericus incedit in habitu clericali:⁊
ſine armis:⁊ tunc retinet priuilegium clericale vſq; ad depoſi
tionem ⁊ traditionem factam iudici ſeculari.vt.ſ.de iudi.cū
non ab homine.aut incedit vel inuenitur in habitu ſeculari:
puta in armis veſtibus virgulatis vel alijs clerico non decen
tibus ⁊ tunc ſubdiſtingue.aut non portat tonſurā.⁊ tunc ab
exercentibus iuſtitiam poteſt ſine pena puniri.vt.ſ.de priui-
le.ex parte.⁊ de apoſta.c.j.non exercens vero iuſtitiam talē
percutiens ſcienter eſſet excommunicat⁹:ſecus autē ſi igno-
ranter.vt.ſ.e.c.ſi vero. Aut inuenitur deferens tonſuram:li-
cet in habitu laicali.⁊ tunc aut ſe imiſcet enormitatibus perſe
uerans in illis.⁊ poteſt ſine pena periurij etiam ab eo q ſcit
eum clericum:vt.ſ.eo.cū nō ab homine.⁊.c.perpendim⁹.aut
nō pſeuerat in eis vt q ſi ſemel furtū vel homicidium commi
ſit:⁊ receſſit.⁊ tunc ſubdiſtingue.aut eſt tertio monit⁹ vt deſi
ſtat:⁊ perdit ex toto priuilegiū clericale.aut nō eſt monitus:
⁊ tūc gaudet priuilegio:vt hic.⁊.ſ.eo.in audiētia.⁊ quod no.
Jo.an.ſ.eo.ꝑpendimus.⁊ iſta eſt plena diſtinctio: que ſatis
probatur ex plurib⁹ allegatis in ea:non faciendo violentiam
litere.licet aliter dixerim.ſ.eo.cū nō ab homine.⁊ de priuile.
ex parte.⁊ de apoſta.c.j.dubitabam enī an deprehenſus ſine
habitu ⁊ tonſura qui ſe enormitatibus imiſcuit.ſi conſtat de
priuilegio clericali poſſit iudex ſecularis eum punire.ex pre-
dicta enī diſtinctione pz:ꝙ ſic.nedum ſi ſe imiſcuit enormita
tibus:ſed etiā ſi nō defert habitū ⁊ tōſurā ⁊ deprehenditur ī
veſtibus non decentibus clericatui:vt ex predictis pz.ar.con
tra.j.e.c.ſi iudex laicus.li.vj.

1 ☞ Communio repellit quem a denuntiatione excommu-
nicationis.⁊ nu.3.
2 Exceptio communionis admittitur replicatio repellitur.

In preſentia. Ab excommunicati de-
nuntiatione repellitur q
nō premonuit:⁊ illi cōicauit.dictum ponit cui⁹ rō-
1 nem ſubdit ibi:cum ſuper. ¶ No.primo ꝙ cōio re
pellit quē a denūtiatione excōis.vtrum aūt repellat ab exce-
ptione puta obijco actori vel accuſatori excōicationem:repli
2 cat de cōione quam ſibi feci tenet hic Jo.an.ꝙ exceptio cō
munionis admittitur.replicatio repellitur.hic ergo cōio ve
niebat per modum exceptionis cōtra denuntiationem excō
municationis.ſi aūt veniret per modum replicationis ad pe
rimēdā exceptionem excōis oppoſitam:vt in exemplis pre-
miſſis:non debet replicans audiri.vt.ſ.de excep.c.a nobis.⁊
ratio huius eſt quia ſi talis replicatio admittitur: faueretur
actori replicanti.⁊ ſic eſſet fauorabilior reo quod eſſe non de-
bet.⁊ idem dico ſi obijcio crimen teſti:vt repellam a teſtimo
nio.talis enim exceptio non repellitur exceptiōe communio
nis.vt dicto.c.a nobis.hoc fallit in epiſcopo excipiente con-
tra familiarem.eidem enim poterit replicari de exceptione
communionis.ſ.de excep.c.nulli.⁊ hic in glo. ¶ Sed pro de
claratione predictorum queritur.textus iſte intelligitur ſm
omnes in denuntiatione que communionis exceptione re-
3 pellitur.ꝙ an ergo qui communicauit excommunicato opor-
tebit propter talem communionē ſilere perpetuo.dicit vin.
ꝙ de nouo debet monere quo caſu non obſtañ.communio-
ne de nouo admittetur ad denuntiandum.⁊ ſic ſpeciale ne pe
reant excommunicando perpetuo.de excep.c.exceptionem.

⁊ ita no.hic Jo.an.⁊ iſta materia plenius explicatur: ⁊ dixi
ſ.de adul.c.intelleximus.

1 ☞ Excommunicatus eſt qui permittit clericum percuti cū
poſſit prohibere.
2 Lex puniens delinquentem includit fauentem ⁊ conſentien-
tem delicto.
3 Delicto qui poteſt obuiare ſi non obuiat an teneatur.

1 **Qvante.** ꝙ Excommunicatus eſt qui per
mittit clericum percuti cū poſ-
ſit prohibere.premittit culpam quam ſecundo
2 aggrauat ibi:nec autem. ¶ Not.primo ꝙ ꝙ lex
puniens delinquentem includit fauentem ⁊ conſentientē de
licto.⁊ an iſti comprehendantur ex verbis vel ex interpreta-
tione.videtur ꝙ ex verbis.vt.ſ.eo.mulieres.in ſi.ibi cum ve
ro ⁊c. Iſte tamen textus dicit ex interpretatione.ſed loquit
in eo qui poteſt prohibere nec prohibet.ex hoc enim intelli- ☞ Opponit in contrariū.
gitur conſentire interpretatiue.dic:vt dixi in dicto.c.mulie-
☞ res. ¶ Opponitur ⁊ videtur:ꝙ licet qs poſſit obuiare de-
3 licto ſi non obuiat non teneatur:vt probatur per iura ⁊ ratio
nes.de quibus in glo.que ponit circa hoc.iiij.opiniones.pri
ma ꝙ quilibet tenetur alium defendere:⁊ punitur ſi non de-
fendit.vt in iſto.c.ſecunda.ꝙ ad defenſionem laicorum nō te
netur quis ſed clericorum ſic:q eſt publici iuris.j.di.ius pu-
blicum.tertia q aut ille qui prohibere poteſt preſidet iuriſ-
dictioni ⁊ prohibere tenetur:alias ſecus.quarta opinio eſt:
ꝙ ad monitionem verbalem quilz tenetur.aut ad actualem
que in facto conſiſtit.de quibus opi.ſolēniter in gloſ.de quo
etiam no.iij.q.iij.non inferendo.pro opi. Jo.videtur text.j.
eo.dilecto.li.vj.ꝟ.⁊ ſiquidem.⁊ idem quod no.dy.j.de regu.
iur.c.non eſt ſine culpa.li.vj. Sed opi.Ber.tz hic Goffr.⁊ de
homi.ſicut dix.Accur.de hoc no.in.l.iij.ff.de iuſti.⁊ iure.hoc
autem ſine dubio verum eſt:ꝙ is cuius occaſione ſit verbera
tio ſi poteſt prohibere:⁊ non prohibet tenetur ſm Inno.de
homicidio pe.de teſta.conſtitutis. ¶ Sed in predictarum di
uerſitate quid tenendū.dicit Jo.an.ꝙ ſiue quis habeat ver
berantem in poteſtatem:ſiue non ⁊ ſiue ille verberatur nomi
ne ſuo ſiue non incidit in canonem qui poteſt prohibere:⁊ nō
prohibet.dūmodo doloſe dimittat:alias non in hūc vel aliū
canonem nullus incidit ſine dolo.de adul.l.i.p.de ſic.l.j.⁊ pz
ſ.c.j.⁊c.

1 ☞ Sententia excommunicationis contra neminem feren-
da eſt hac forma omiſſa.
2 Sentētia pferēda eſt preſentibus perſonis idoneis.
3 Sententia debeat eſſe iuſta non ſolum ex cauſa ſed ex ordine
⁊ nu.4.
5 Iudex q excōicat poteſt ſententiam reuocare.
6 Si excommunicatus non appellauit a ſententia contra eū
lata:ſi deinde agit contra iudicē an obſtabit exceptio rei iu
dicate.
7 Omiſſio appellatiōis nō impedit recurſum cōtra iudicem ſi
dicatur per imperitiam iudicaſſe.
8 Excommunicat⁹ poteſt conqueri de iniuſta excōmunicatio-
ne coram ſuperiore etiam per viam querele qñ excommunica
uit iuris ordine nō ſeruato.
9 Libellus an ſit neceſſarius in petitione abſolutionis ab ex-
communicatiōe.
10 Error probabilis excuſat tam iudicem ꝙ litigatorem.
11 Iudex poteſt reuocare ſententiam ſuam interlocutoriā ſi re-
perit ſe erraſſe.
12 Appellatio non impedit abſolutionem a ſententia excom-
municationis.
13 Intereſſe quid ſit.Et qō ſit triplex.nu.14.

Sacro. Prelatus excommunicare non te-
netur:niſi monitione premiſſa:⁊ ex
manifeſta ⁊ rationibili cauſa:⁊ cōtrafaciēti penā
imponit.ſecūdo punit ſubditum qui falſe cōque
ritur ſe excommunicatum iniuſte.tertio dicit qd
iuris.ſi prelatus dicēs ſe erraſſe vult excōicatū abſoluere: et
aduerſarius appellat.ſecunda ibi:verum.tertia.ibi: ſi vero.
1 ¶ No.primo ꝙ cōtra neminē eſt proferēda ſnīa excōis hac
forma omiſſa.⁊ dicit vin.ꝙ pena huius cōſtitutionis als nō

habebit locum pena ſuſpenſionis ab ingreſſu:ſed bene pena
ad intereſſe.⁊ ad alia.non obſtat.c.cū medicinalis.vt ibi no.
in.iiij.glo.⁊.ſ.de exce.pla.c.j.ſuper gloſ.añpſt. ¶ Secundo
2 no.ꝙ pñtibus perſonis idoneis eſt ſnia proferẽda.ad hoc
l.cum ſententiam.C.de ſenten.tenet tamen licet hoc non ſer-
uetur: ſed bene eſt nulla ſi monitio non preceſſit ⁊ in certis
3 alijs caſibus eſt nulla.not.j.eodem.c.preſenti.lib.vj. ¶ Ter
tio nota.in verſi.ꝙ ſi contra.ꝙ ſententia debet eſſe iuſta:
non ſolum ex cauſa ſed ex ordine.vnde parte inaudita etiam
iuſta ſententia non eſt ferenda.vt hic.⁊ idem Seneca.in tra-
gedia medee qui ſtatuit aliquid parte inaudita altera equū
licet ſtatuerit hanc equitatem. Que autem dicatur compe-
tens monitio.dic.vt.j.eodem.conſtitutionem. lib.vj.et dicit
Inno.ꝙ monitio in omnibus preteritis neceſſaria eſt. Idẽ
nota.xxiiij.queſtione.iiij.eccleſie.⁊.ca.de illicita. In futuris
vero non quia illud tempus monet.v.q.j.quidam.⁊ vide qđ
no.Inno.in.c.extirpãde.ſ.de pben. ¶ Quarto no.penã cõ
tra facientis.q2 pnū mẽſẽ ⁊c.⁊ hʒ locū iſta pena cū pcedit vt in
dex ſec⁹ ſi vt ps ſuū exequẽs officiū.de hoc.ſ.de cẽ.i.c.venera
bili.i gl.ſepe.vltra mediū.⁊ quot dierū dʒ eſſe iſte mẽſis.dic:
vt.j.de elec.quaʒ ſit.li.vj. Item qd importet hec pena ab in-
greſſu eccl'ie no.Inn.hic.⁊ ẽ expeditū.j.c.is cui.li.vj.⁊ aduer-
tẽdū ꝙ licet talis nõ poſſit in eccl'ia audire diuina:tñ p eccle-
ſiam tranſire nõ phibetur.qđ an idẽ ſit in excõicato vide.ſ.
eo.nuper.ſup verbo orãdo.in nouella. ¶ Quīto no.ꝙ vltra
penã ingreſſus eccleſie poterit puniri pena pecuniaria.ff.de
verbo.ſig.l.ſi qua pena.ar.ʒ.de pben.licet.ſo.vt ibi. ¶ Sex-
4 to no.in v.caueant.ꝙ ſnia excõis dʒ eſſe iuſta a nõ ſolum ex
ordine:ſed ex cauſa.pro.paruis enī ⁊ leuib⁹ cauſis nõ dʒ infli
5 gi.xi.q.iij.epi.⁊.c.nullus. ¶ Septimo no.ꝙ iudex qui ex-
cõicauit nõ pt ſniaʒ reuocare.⁊ dʒ ſuū recognoſcere errorẽ vt
in.ver.ſi vero.⁊.ſ.de accu.qualiter ⁊ qñ.el.primo.⁊ tenebitur
hoc caſu ex impitia ad intereſſe pti.inſti.de obli.ex delic.j.rñ.
⁊.ff.qđ quiſq3 iuris.l.ij.⁊ no.ſ.de emp.⁊ ven.c.ſi. ¶ Sde inci
6 denter qrit ꝙ ſi excõicatus nõ appellauit a ſentẽtia ʒ euʒ lata:
⁊ deinde agit ʒ iudicẽ:an obſtabit ſibi exceptio rei iudicate.
videtur ꝙ ſic.appellare ei debuit:ſi ſibi ſnia diſplicebat.vt.l.
j.C.ſi ſepius in inte.reſti.poſtu.Io.an.hic ʒ.q2 alie ſunt per
ſone inter quas mõ agitur.⁊ alie inter quas fuit actū primo.
Itẽ ⁊ ad aliud mõ agit.ſ.ad intereſſe ⁊ alias penas ⁊ ad aliõ
7 primo.ſ.ad reʒ q̃ petebat.⁊ hoc bñ no.ꝙ omiſſio appellatio
nis nõ impedit recurſum ʒ iudicẽ ſi dicat p imperitiam iudi
caſſe.de quo tetigi poſt Inno.ſ.de ap.ſepe.⁊ remiſi ad Bar.
in diſputatiõ.Iudex qui p imperitiam. ¶ Circa iſtã pote-
ſtatẽ reuocãdi dicit Io.an.ꝙ nõ habet locū in excõicato.q2
nõ parebat rei iudicate.q2 abſoluẽdus nõ eſt:niſi pereat cum
excõicat⁹ ſit p manifeſta offenſa.de qua cõſtat p ſniam a qua
nõ eſt appellatū.de verbo.ſig.c.cū olim.⁊.c.ex pte. ¶ Nono
8 no.ꝙ põt excõicat⁹ cõqueri de iniuſta excõicatione corã ſu-
periore etiã p viã q̃rele qđ habet locū qñ excõicauit iure ordi
nario nõ ſeruato.⁊ dʒ ſuperior remittere abſoluẽdū ad ſuū
excõicatorẽ.j.certū terminū:vt dicit litera.Aduerte tñ ꝙ liceʒ
nõ remittat ſed abſoluat:tʒ abſolutio ſm Inno.j.eo.venera
bilib⁹.§.vbi aũt.li.vj.vbi etiaʒ dicit:ꝙ nõ fieret hec remiſſio ſi
de iniuſta excõicatione cõſtaret.ij.q.j.nemo. ¶ Circa hoc q̃-
9 rit incidenter Io.an.ꝙ an in petitiõe huius abſolutionis erit
neceſſarius libell⁹ dicit ꝙ nõ immo de plano ⁊ ex officio iudi
cis examinabitur ⁊ expedictur hec cauſa.ſ.quo ad abſolutio
nẽ bñficiū cum ex generali ratiõe q2 ſpũalis cauſa iuris rigo-
rẽ non exigit.ſ.de do.⁊ cõtu.c.j.tum q2 piculū eſt in mora.qđ
ſufficit ad abſolutionem dandam. Et ex hoc infert ꝙ nõ po
teſt repelli per exceptionem ſpoliatiõis ſed bñ põt repelli ꝙ
ſic alia excõicatione ligat⁹.vt.ſ.c.officij.⁊ hec vera: vt dixi in
abſolutione ab excõicatione:vbi vero peteretur intereſſe. de
quo in tex.tunc eſſet neceſſarius libell⁹.⁊ poſſet excipi de ſpo
liatione:ſicut in alijs iudicijs.ſ.de ordi.cog.c.ij.nec ad iſtud
intereſſe agi poterit ante abſolutionem.erit ergo practica ꝙ
petat ſe abſolui:⁊ deinde libellū offerat ſuper intereſſe.⁊ ad
penam iudici infligendam. ¶ Decimo no.in v.verum.ꝙ q ĩ
iuſte conqueritur puniẽdus eſt ⁊ reducẽd⁹ in priſtinã excõis
10 ſniam:niſi doceat de errore ſiue iuſta cauſa litigandi.ꝙ pbabi
lis enī error excuſat tam iudiceʒ q̃ litigatorẽ.vt hic pʒ.⁊.l.q
ſolidū.§.etiã.ff.de le.ij.⁊ facit ad no.ſ.de do.⁊ cõtu.c.ſinẽ li
tibus.⁊ no.de condẽnatione ad intereſſe.vtrum autẽ veniat
in hoc intereſſe ſi non fuit adeptus beneficium propter dictã
excõicationem glo.ſuper verbo ⁊ intereſſe dicit.ꝙ non.Ho-
ſti.contra.ſ.de app.ſolicitudinem.in prin.⁊.c.paſtoral.ſ.de
iure patro.vnde ſi poteſt conſtare per canonicos vel alios ꝙ

a ¶ Debet eẽ iuſta. Si aũt iniuſte lata ſit:an teneat ita ꝙ habet effectū.vide Ioã.de turre cremata. in.c.ſententia paſtoris xi.q.iij.

Ponit queſtionẽ incidentem.

Ponit aliã q̃ſtionẽ incidenter.

propter dictam excommunicationem non fuit electus tenet
excommunicator ad conſimile beneficium:ſi illud dare põt.
vt.ca.paſtoralis.de iure patro.alias punietur ad arbitrium
iudicis.vt hic.ſi autem fuit electus:ſed pretextu excommuni
cationis poſt appellationem:late confirmator ipſuʒ repulit:
aget de iniuria contra confirmatorem.ar.notatorū de emp.
⁊ ven.c.ſi.⁊ in ſubſidium ſi non ſit ſoluendo cõtra excommu-
nicatorem.ff.de eo per quem fac.erit.l.iij. ¶ Undecimo not.
11 in ver.ſi vero ꝙ iudex poteſt reuocare ſententiam ſuaʒ:ſi re
perit ſe erraſſe.quod eſt verum in interlocutoria ſnie dubio.
ſ.de app.cum ceſſante.in diffinitiua autẽ ſecus.C.ſen.reſcin.
12 non po.l.ij. ¶ Duodecimo no.ꝙ appellatio non impedit
abſolutionem a ſententia excommunicationis.ſicut ergo ſen
tentia excommunicationis trahit ſecum executiõem:nec im-
peditur per ſequentem appellationem.de app.paſtoral.ſic ⁊
ſententia abſolutionis per ſequentem appellationem nõ im
peditur.Si vero precedat appellatio non impedit.q2 appel
lans vt abſoluat appellat a futuro grauamine cõtra.c.vt de-
bitus.ſ.de app.ſi tamẽ habet iuſtam cauſam deuoluit.vt di-
cit gloſ.iſta ſunt verba Io.an.hic inſi. ¶ Opponitur:dicitur
hic.ꝙ excommunicator ſuum reuocando errorem poteſt ab-
ſoluere ſi reperit ſe erraſſe.contra immo videtur ꝙ reuocare
nõ poſſit:cum ſit ſuſpẽſus per canonem:vt probatur in glo.
Sed pone ⁊c.preterea ſtatim iniuſte excõicat eſt ligatus ipſe
ergo cum ſua ſuſpẽſio cum alterius excommunicatiõe ab eo
prolata cõcurrat nõ debet valere eius ſentẽtia.ſo.vt in gloſſ.
iij.que ſentit hoc cõtrariuʒ:ſuper qua dicit Hoſt.ꝙ licet vter
q3 incipiat priuari ſimul tempore tamẽ naturaliter.i. intelle-
ctu precedit priuatio iniuſte excommunicati.⁊ ſtatim ſequi-
tur priuatio excommunicãtis iniuſte.q2 primo operatur ſe-
cunda ſicut infuſio gratie: ⁊ remiſſio peccatorum ſimul ſunt
tempore. tamẽ naturaliter.i.intellectu infuſionem gratie pre
cedit remiſſio peccatorū.xxvij.q.j.cur renũtiatur.⁊ facit qđ
no.de peni.di.j.poſt prin.⁊ qđ not.ſ.de app.el.ij.ad hoc etiã
facit:quia iſti interdicit ingreſſus ſub conditione ſi circa mo
nitionem excommunicauerit.erit ergo locus pene cum con-
ditio extiterit.de verbo.ſigni.l.cedere diem. ¶ Ultimo tan-
git hic Inno.materiam intereſſe ſatis cõfuſe:quam etiam p
ſequuntur iuriſte in.l.j.C.de ſen.que pro eo quod intereſt.q̃
lex vult in ſumma:ꝙ in caſibus certis venit intereſſe ſpãle vſ
q3 ad duplum intereſſe communis in caſibus incertis venit
totum quod intereſt:⁊ habetur ratio lucri ⁊ damni.qui autē
caſus dicantur continere certam ſiue habeant certam quan-
titatem vel naturam. plures ſunt opiniones quas refert
Bart.in dicta.l.j.circa.prin.dic vt ibi per eum.qui examinat
iſtam materiam per quinq3 queſtiones.prima quid ſit inter-
eſſe.ſecunda qualiter intereſſe diuidatur.tertia.vſq3 ad quaʒ
quantitatem poſſit intereſſe oſtendere.quarta qualiter inter
eſſe in iudicium deducatur.quinta qualiter intereſſe probe-
13 tur. ¶ Primo igitur quero ꝙ quid ſit intereſſe.Inno.hic di-
cit ꝙ intereſſe eſt eſtimatio vel pecunia numerata:que ſucce-
dit in locum cuiuſq3 rei ſi non detur:vt debet.vel facti ſi non
fiat vt debet.vt.ff.de re iudi.l.ſi quis ab alio.in dicta.l.j.dicit
ꝙ intereſſe eſt damnum emergens ⁊ lucrum ceſſans.Iacob.
de Are.diffinit ſic.Intereſſe eſt eſtimatio damni emergentis
⁊ lucri ceſſantis ex eo quod ſit:quod fieri non debet.vel da-
tur quod non debet dari.Barto.aliter dicit ⁊ latius ibi vide
14 as. ¶ Secundo quero ꝙ quotuplex eſt intereſſe.triplex.nam
aliud eſt conuentum:aliud eſt commune:aliud eſt ſingulare:
vt.ff.de ac.emp.l.j.in principi. Conuentum dicitur quod ve-
nit conuentione pactum commune eſt communis eſtimatio
damni ex eo ꝙ id quod dari vel fieri debebat datum vel fa-
ctum nõ eſt ſingulare intereſſe eſt eſtimatio:que venit ex ſpe
ciali affectiõe ſicut in patre libere circa filium ſeruum vel que
venit ex ſpeciali vtilitate.vt in libro viſitato.ff.ad.l.fal.l.pre-
tia.Dy.hanc queſtionem.ſcilicet quotuplex ſit intereſſe tra-
ctat ſubtiliter in.c.mora.de regu.iuris.lib.vj. Et aduerte ad
diffinitionem ſingularis intereſſe.de quo ſupra.videtur enī
ꝙ intereſſe ſingulare ſit affectionis vel vtilitatis.Bartolus
dicit ꝙ ſi queris de intereſſe affectionis ⁊ non vtilitatis.⁊ tũc
aut queris vtrum condemnatio augeatur ex eo.⁊ dic: ꝙ nõ.
vt in iuribus preallegatis. ¶ Aut queritur vtrū detur actio
que alias non daretur.⁊ tunc in contractibus bone fidei da-
tur.vt.l.cum ſeruus.ff.mã.In contractibus ſtricti iuris de-
negatur.vt.l.fideiuſſores.⁊.ibi no.ff.de de pac.fallit i minore
vt.l.ſi in emptione.ff.de mino. ¶ Si vero queris de intereſſe
affectionis quod continet vtilitatem.⁊ tunc actio datur ⁊ cõ-
demnatio augetur vt.l.videamus.§.j.ff.de in litem iurando.

Opponit in cõtrarium.

Heretici ipſo

1 ¶ Heretici ipſo iure ſunt excōicati.
2 Pena eadē eſt heretici principalis auxiliātis et receptantis.
3 Statum vel conſuetudo contra eccleſiaſticam libertatem nō
tenet.et nu.4.
5 Negligere abolitionē ſtatutorū qn̄ quis d icatur.
6 Scribēs ſentētiā latā p̄ fal ſas literas eſt excōicatus.
7 Eccleſia tribus modis accipitur.
8 Statutū factū ꝯtra priuilegiū vnius eccleſie priuilegiate an
dicatur contra libertatem eccleſie.
9 Statuta que fiunt ꝯtra libertatem ſoli romane eccleſie ꝯpe-
tentia dicuntur contra libertatem eccleſie.
10 Statutū ꝙ declinātes ſint extra ꝓtectionē cōis an valeat.
11 Statutū dicit ꝙ inſtrumēta ꝯfeſſionata mādent executioni
ſine ordine cognitionis.aliud ſtatutū dicit ꝙ poſt decem an-
nos nō poſſit peti executio:an eccl'ia poterit poſtea petere.
12 Statutū dicit ꝙ de oībus poſſeſſiōibus debeāt ſolui datia ⁊
gabelle ſeu collecte:ſi eccleſia poſt ſtatutū acquirat aliquā poſ
ſeſſionem:an teneatur ſoluere collectam.
13 Statuta dicuntur ꝯtra libertatē eccleſie ſine clericoꝝ q̄ eos
timidiores et meticuloſos et eorum aduerſarios audaciores
reddunt.
14 Statutū qd̄ de clerico occiſo nō ſit pena niſi decē librarū nō
valet.
15 Statuta q̄ dicunt̄ eſſe ꝯtra libertatē eccleſie.
16 Priuilegia plura q̄ ſunt ꝯceſſa eccleſie numerant̄.
17 Statutum eſt in libro ſtatutorum contra libertatem eccleſie
poſtea in fine eſt generale ſtatum caſſans omnia ſtatuta que
erant in dicto volumine contra eccleſiaſticam libertatem an
per hoc vltimum ſtatutum euitent̄ ſtatuētes penā huius cap.
18 Statutū quo cauetur ꝙ ille q̄ declinauerit forū ſenatoris vel
poteſtatis non reddatur ius et poſſit impune offendi:cenſet̄
contra libertatem eccleſiaſticam.

NOuerit. Excōmunicat hereticos et quoſ-
dam violatores eccleſiaſtice liber
tatis.ſcd̄a p̄ncipalis ibi:neceſſario fautore. ¶ No.
1 primo † quod heretici ipſo iure ſunt excommuni-
cati.ſimiliter et eorū bona ipſo iure publicata ſunt. ideo poſt
mortem queritur de iſto crimine propter bona:vt.c.cum ſm.
j.de hereti.lib.vj.facit.l.commiſſam.ff.de publi. ¶ Secundo
2 not.† qd̄ eadem eſt pena principalis et auxiliantis ac receptā
tis.facit quod dixi.s.de offi.dele.c.j.et.ff.de recep.l.j.et.l. con
3 gruit.de offi.preſi. ¶ Tertio no.† qd̄ contra eccleſiaſticam li
bertatem non tenet ſtatutum vel conſuetudo.eadem ergo ra
tione et pari paſſu ambulant conſuetudo et ſtatutum.et non
eſt differentia niſi quantum inter ius ſcriptum et non ſcriptū
4 vt.l.de quibus.ff.de legi. ¶ Quarto not.† plus perſonas li-
gari qui ſeruari fecerint qui ſcripſerint qui ſm ea preſumpſe
rint iudicare:vel in publicam formam redegerint iudicata.de
lictum ergo quod in ſcriptura redigitur plures ligat.Aduer
te tamen qd̄ ſcriptores et iudicantes ſm ea et iudicata ſcribē
tes ſtatim ſunt excommunicati.ſm Hoſti. officiales vero nō
ſunt excommunicati:niſi ea ſeruauerint vel negligentes fue-
rint in eis delendis:quo ad ꝯſiliarios:intellige de illis qui de
derūt ꝯſilium ſuper talium ſtatutorum obſeruantia. Si antē
ꝯtradixerint an excuſentur.dicit qd̄ ſic.ſi non habent poteſta
tem ea deſtruendi: officium vero an dimittere teneantur vel
dignitatem videtur ſentire Jo.an.qd̄ nō.ſed ſufficit reſiſtiſſe
vbi nō habent poteſtatem deſtruendi.facit de.grandi.§.eadē
5 de vſur. ¶ † Quando autem dicatur negligere abolitionem
talium ſtatutorum.dic:qd̄ poſtq̄ fuerint certificati.⁊.j.tēpus
boni viri arbitrio moderandum deleri nō faciunt.ar.ff.de ſo-
lu.l.ratum.et de dona.c.apoſtolice. Item vtrum ab iſta ſen-
tentia excōmunicatiōis poterit abſoluere ep̄s.dicit quod ſic:
poſtq̄ canon non reſeruauit pape abſolutionē.s.c.nup.et ſic
6 fuit padue terminatū. ¶ Quinto colligit hic Phi.ar.† quod
ſcribens ſententiam latam per falſas literas ſit excommuni-
catus.ar.ij.q.j.notum.et.s.c.quante. ¶ Sexto no.ꝙ iſta ꝯſti
tutio ligat poſt duos menſes:ſicut et omnis alia.vt in glo.ſic
s.⁊c.et dicit quidā quod cum hodie poſt iſtam ꝯſtitutionem
fluxerint menſes et anni ꝯtra facientes ſunt ligantes.Alij ex
ponunt poſt publicationem.i.poſtq̄ in ſingulis locis fiūt pu
blicata.Ignorans enim hoc ſtatutum nō videtur incidere in
excommunicationem:que non obligat: niſi ꝯtumacem. xi.q.
iij.nemo.l3 ignorans ius alia pena puniatur. de tempo. or.c.
vel non eſt compos.et.s.c.cum illorum.in fin.et hoc eſt beni-
gnius.ſm Hoſti.ſed primum verius:vt patet ex not. in data
ſexti libri.et in procmio de. ¶ Vel aliter ſm Bald. plus pu-
7 niuntur auctores q̄ fautores ſm Inn.† Eccleſia tribus mo-
dis accipitur.vno mō p̄ vniuerſis eccleſijs chriſtianorum.ſcd̄o
modo pro vniuerſis eccleſijs. i. miniſtris eccleſiarum . tertio
modo pro vniuerſa congregatione fidelium. his tribus mo-
dis accipiendo eccleſiam requiritur qd̄ eccleſia habet multa
priuilegia tam a deo q̄ ab imperatore q̄ a papa:que priuile-
gia ſi violant̄ dr̄ fieri ꝯtra libertatē eccleſie:et incurrunt penā
auten.caſſa.C.de ſacroſanc.ec.et huius.c.Si autē priuilegiū
eſt conceſſum eccleſie in ſingulari per papam: vel imperatorē
vt eccleſie perūſine.et illud priuilegium ſtatuendo contrariuꝫ
violatur:non habent locum iſte pene.quia nō dicitur fieri cō-
tra libertatem eccleſie: quod fit ꝯtra ius priuatuꝫ vnius eccle
ſie.tunc enim offendit̄ eccleſiaſtica libertas:quādo ius publi-
cum offenditur.quod in ſacris et ſacerdotibus conſiſtit.ff.de
iuſti.et iure.l.j.§.publicum.non quando ius priuatum vnius
eccleſie tantum.ſm Inno.et Hoſti.Not.dignum et menti te-
nendum eſt hoc ſm Oldr. et Cyn̄.in auten.caſſa. ſicut nec ci-
uium libertas minuitur.ſi vnius hominis ſtatus periclitatur.
Bal. Si ergo fiat ſtatutum quod eccleſie non audiantur ſu-
per decimis.Iſtud eſt ꝯtra priuilegium datum eccleſijs diui
na lege.et iam eſt ꝯtra libertatem eccleſie. Si autem fiat ſta-
tutum qd̄ eccleſie in ſuis iuribus nō audiantur poſt.x.annos
iſtud eſt ꝯtra priuilegia idulta eccleſie ab imperatore de qua-
dragenaria preſcriptione.et ideo eſt ꝯtra libertatem eccleſie.
Si autem facit ſtatutum qd̄ clerici non poſſint declinare iuriſ
dictionem iudicis laici illud eſt ꝯtra priuilegia indulta eccle-
ſie.i.miniſtris eccleſiaſticis.a ſummo pontifice:ideo eſt ꝯtra li
8 bertatem eccleſie. ¶ † Sed ponamus eccleſia nouātulana ha
bet priuilegium qd̄ non currat ſibi minor preſcriptio centum
an.ſi fiat ſtatutum in preiudicium huius ſingularis preroga
tiue non dr̄ eſſe ꝯtra libertatem eccl'ie.ſm Inno. hoc verum
quo ad penā huius.c.ſed tamen ſtatutum laicorum non tenet
ꝯtra eccleſias.s.de ꝯſti.eccleſia.non tamē dico idem ſi veniat
in derogationem iuris eccleſie Romane. q: offenſo capite to
tum caput videtur iniuriā pati:etiam ſi ſola auricula tanga-
9 tur.vt no.ff.de fur.l.vulgares.† Et ideo ſtatuta que fiūt ꝯtra
iura ſoli romane eccl'ie ꝯpetentia p̄nta ꝯtra donatiōes impe
ratorū:credo dici eſſe ꝯtra libertatem eccleſie:et ꝯtra ius pu-
blicū.et hic ſtatuta in preſcriptibilia credo : nec tempore vllo
roborari.quia lex prohibet ſtatui.et dānat ſtatutum: ⁊ ſtatuē
tes:et paciſcentes. et hoc preſcribere eſſet preſcribere ꝯtinuā
10 delinquēdi licentiā.vide de treu. et pa.c.j. ¶ † Sed an valeat
a ſtatutū vt declinātes[a] ſint extra protectionem ꝯmunis.vr̄ qd̄
nō.Sed ꝯtrariū obſeruat̄ quaſi ſtatutum ſuum opem ſubtra
here poſſit nec etiam cogatur de ſuo bn̄ficio benefacere.Sed
ꝯtrarium videtur.q: imponitur actui licito . et ideo non va-
let.ff.ad.l.fal.l.ſeius et augerius.et non demeritorio immo p̄
legem ſuperioris precepto.vt in.c.ſi diligenti. de fo. ꝯpe. ſed
ſi declinet ſtatuie de alia lite futura.Vel dic:ꝙ etiam valet ſta
tutum quo ad priuilegia illius ciuitatis deneganda: ſed non
quo ad ius ꝯmune ſicut bannitus perdit iura ſue ciuitatis:et
nō iura ꝯmunia.nō intētabit ergo viā ſtatutorū:ſed viā iuris
communis. vide Cy.in. l.j.C.de ſecundis nupt.et facit. ff.de
capt.et poſt li. reo.l.ſi quis.in. §.ciuilibus. ¶ Sed pone di-
11 cit ſtatutū:† ꝙ inſtrumēta ꝯfeſſionata mādentur executioni
ſine ordinū cognitione.Aliud ſtatutū dicit qd̄ poſt.x. annos
nō poſſit peti executio.nūquid eccleſia poterit poſtea petere.
vr̄ ꝙ ſic ſuo priuilegio.de preſcrip.c.de quarta.et in auten.q̄s
actiones.C.de ſacroſan.ec. In ꝯtrariū:quia eccleſia fundat ſe
beneficio ſtatuti.vn̄ totus ille proceſſus eſt preter ius ꝯmune
et ideo obſtat exceptio.agat ergo eccleſia poſt decēniū ordi-
naria via nō via executiua.nam quoties addimus vel detrahi
mus ⁊c.ff.de iuſti.et iure.l.ius ciuile.⁊ſicut ſtatutū addit circa
modū ſic detrahit circa tēpus preſcriptiōis.immo verius.nec
addit:nec detrahit:ſed totū de nouo inuenit. et ideo pōt ius
qd̄ inducit taxare omni genere pſonaꝝ.ar.ff.de iure.do.l.pro
mittis.in p̄n.cum ſua glo.Sic et de tēpore accuſandi vel inq-
rēdi.C.de fal.l.q̄rela.Si enī clericus volet accuſare ſm formā
ſtatuti nō poterit accuſare lapſo termino ſtatuti:⁊ tūc arguo
de ciuilib⁹ ad criminalia.ff.de indi.l.omnē.⁊ de pen̄.l. abſentē
qd̄ certi⁹ eſt ſi ſtatutū adimat iuriſdictionē:qd̄ poteſt.ſm Ja.
bu.in auten.ſtatim alle.Ja.imperator in tēporalib⁹ preeſt vni
uerſis eccleſijs:⁊ pſonis:niſi in reb⁹ et terris donatis eccleſie.
Inno.ergo in eis nullā habet iuriſdictionē.ff.de offi.pre.vr.l.
12 j.§.cū vrbē.in glo.† Sed quid de ſtatutis:ꝙ de omnib⁹ poſſeſ
ſionib⁹ debeant ſolui datia et gabelle:ſeu collecte.An ſi eccle-
ſia poſt ſtatutum acquirit aliquam poſſeſſionem teneatur ſol
uere collectam.et videtur quod non:niſi prius eſſet impoſita
vt no.ff.ad muni.l.incola iam.nam mutata perſona dn̄i muta
tur ꝯditio poſſeſſiōis.ff.de publica.l.licitatio.in fin.qd̄ veruꝫ

Ponit queſtionem incidenter.

Additio eſt vſq; ad v̄ſ.q̄ rit Jo.and.

a ¶ Declinātes. Adde bar.i.l.ſi qs ſub ꝯditiōe in ſi.de ꝯdi. inſti.bal.i.l. j.C.de indi. viduita. alle gā.i.l.ab ad miniſtratio ne.C.de legi.

ſit. Sʒ pone q ſtatutum dicit: q omnia pdia ſint tributoria
an nunc poterat eccleſia cogi. ꝛ ideo collecta nō imponitur p
modū tributi: ſed imponitur perſone pro taxatione bonorū:
et in perſona dirigitur obligatio. ff. de mu. et bo. l. reſcripto.
et ideo quia non inuadit per illam viam. tale ſtatutum nō offi
cit eccleſijs. Alij ↄtra dicunt: nam ſicut tranſit ſeruitus. ff. de
ſerui. ru. pre. l. via ↄſtitui. §. ſi fundū. ſic et hic. omnis ergo ec-
cleſia habebit res ſuas in eſtimo laicorum. et erit ſub tributo
quodam extraordinario: quod non habet certam formam a
prin. ſic. ff. de an. le. l. medico. quod non credo verum: quia res
eccleſiarum ſeparande ſunt a poteſtate laicorum cū diuini iu
ris ſint. ar. notatorū. s. de foro compe. c. verū. p Inn. ¶ Unū
13 non eſt omittendum qd̄ †illa ſtatuta dicuntur contra liberta
tem eccleſie ſiue clericorū que eos timidiores et meticuloſos:
et eorum aduerſarios audaciores reddūt. ff. quarum re. actio
14 nō datur. l. j. §. honorādū. ſm Bar. † vnde nō valet ſtatutum
q de clerico occiſo non ſit pena niſi. x. librarū. nec debebit tūc
bonus iudex pati probari coram ſe talem occiſum clericum
eſſe. ar. ff. de iniur. l. pretor. §. j. ad excuſandas excuſationes in
peccatis. nam boni viri eſt vias malicijs claudere. ff. de rei vē.
l. in fundo. ↄtrariū ſeruat Bal. ¶ Nō dicuntur eſſe priores ne
gligentes antequā poſſint congregare ↄciliū. Inno. l. j. de lib.
vniuer. Iac. Ignorans non peccat. C. ne ſanc. bap. l. ij. et ideo
non excōmunicatur. In. C. de decur. l. generali. li. x. C. de ſer-
15 uis fugi. l. quicūqz. Bal. ¶ Querit Io. an. poſt Inn. † que ſta
tuta dicantur eſſe ↄtra libertatem eccleſie vt ſic incidant in ca
nonem omnes illi de quibus in text. pro huius declaratione
16 premittit † qd̄ aliqua priuilegia ſunt conceſſa eccleſijs a deo:
quedam a papa: quedam ab imperatore: ſiue legibꝰ. Rurſus
quedam ſunt priuilegia ↄceſſa eccleſie vniuerſali: quedā eccle
ſijs ſingularibus. de primo ſcilicet que ſint ↄceſſa priuilegia
a deo eccleſie dic q plura. primo illud quodcūqz ligaueris ꝛc.
xxiiij. q. j. quodcūqz. quod quantū ad perſonam pape exten-
ditur ad interpretationem omniū dubiorum preſertim fidei.
vt. c. maiores. de bap. et. c. per venerabilem. §. rationibus. qui
fi. ſint legi. Item decime: primitie: oblationes ad clericos ſpe
ctant ex priuilegio adeo ↄceſſo. xvj. q. j. reuertimini. et quod
no. s. de deci. c. tua. et. c. a nobis. It[em] ꝛ eſt tertiū ſimile a deo
ↄceſſum. ſ. q res eccleſiaſticas ſola eccleſia adminiſtrat: et de
ſpiritualibus ius ↄcedere: et iudicare poteſt. xcvj. di. cū adue-
rum. de re. ec. non alie. cum laicis. et alia priuilegia ſunt adeo
clericis ↄceſſa: que colligi poſſunt ex nouo ꝛ veteri teſtamēto
a papa ſunt multa priuilegia ↄceſſa clericis et eccleſijs vt eſt
ille canon ſi quis ſuadente. et ille de teſtamētis relatum. ꝛ mul
ta alia. vt in ti. de immu. ec. et in alijs locis iuris que per ſingu
la enumerare eſſet longum potiuſqz ſubtile: vt dicit glo. in ſi.
ff. ſo. ma. l. j. Ab imperatore qui preeſt in temporalibus multa
ſunt priuilegia ↄceſſa quandoqz loco: quandoqz ↄgregatiōi
fidelium: quādoqz eccleſie romane: ſiue eccleſie generali: qñqz
epis: quandoqz perſonis eccleſiaſticis vniuerſis: vt colligitur
de epi. et cle. l. nemo. de his qui ad ec. ↄfu. preſenti. in auten. vt
eccleſia romana centum an. ꝛc. coll. ij. et. C. de epi. et cle. et i au-
ten. de ec. ti. per totum. ¶ Multa etiaʒ priuilegia alia in iure
ciuili ſparſa colligi poſſunt. quod nimis prolixū eſſet per ſin-
gula recitare. In omnibus ergo predictis priuilegijs ſiue a
deo: ſiue a papa ↄceſſis intelligi debet iſtud. c. Alia priuilegia
ſpecialia deprehenduntur ↄceſſa non vniuerſali eccleſie: ſʒ ali
quibus ſpecialibus eccleſijs collegijs vel perſonis. et iſta quā
doqz a papa ↄceduntur. vt. s. de priuile. per totum. quandoqz
ab imperatoribus: regibus: ſiue principibus mundi. vt. s. de
reſti. in inte. auditis. de fide inſtru. inter dilectos. de deci. dudū.
cum ſi. et in iſtis ſi quis ↄtrauenerit nō incidit in iſtam penā.
licet enim faciat ↄtra libertatem iſtius eccleſie vel illius ſingu
lariter: non tamen dicitur facere ↄtra eccleſiaſticam libertateʒ
17 ſm Inno. et Io. an. q hic plus non dicit. ¶ † Sed ego extra
quero in volumine ſtatutorū eſt quoddam ſtatutum ↄtra li-
bertatē eccl[eſi]e poſtea l ſine eſt gñale ſtatutū caſſans oīa ſtatuta
que eſſent in dicto volumine cōtra eccleſiaſticam libertatem:
nunquid per illud vltimum ſtatutum ſtatuentes euitēt penā
iſtiꝰ. c. et. c. quia plerique. de immu. ec. et auten. caſſa et irrita. C.
de ſacroſan. ec. bart. in dicta auten. caſſa dicit quod non. quia
dicta auten. videt de capitularibus aboleri: ita quod legi nō
poſſint. ſed id poteſt legi et dat occaſionem qd̄ de facto ſerue
tur. et hoc tenet ibi Bal. per. l. huiuſmodi. §. ſi quis ita. de le. j.
dicta enim auten. et iſtud. c. conſyderat merum factū. ſed non
eſt dubium qd̄ ſcriptura eſt facti ideo puniendi facientes. ar.
ad hoc. ff. de fal. l. ſi quis legatum. et vide quandam bonā re-
gulam quam tradit Bar. ſuper hoc. ſ. que ſtatuta dicātur eſſe
contra libertatem eccleſie tunc enim dicuntur vt laici efficiun
tur audaciores: et clerici timidiores. vt in. l. j. §. que onerande.
ff. quarū re. actio non datur. pro hoc glo. no. in auten. de non
alie. §. vlti. ſuper verbo degenerari. per quam theoricam pa-
18 tet. † quod ſtatutum quo cauetur quod qui declinauerit forū
ſenatoris vel poteſtatis non reddatur ſibi ius: et poſſit impune
offendi: et ſic extra protectionem ↄmunis: qd̄ tale ſtatutum
cenſetur contra eccleſiaſticam libertateʒ. quia reddit clericos
timidos ad allegandum priuilegium fori: ſi conueniantur co
ram eis. et ideo non valet quo ad clericos. et hoc ex eo: q clericus
non dicitur declinare: ſed lex declinat pro eo. vt no. Ia.
bu. in. l. ab adminiſtratione. in ſi. C. de legatis. quod dic latius
per dominum Bal. in dicta auten. caſſa. et per Bart. in dicto.
§. que onerande vbi videas.

1 ¶ Magiſter ordinis hieroſolymitani abſoluendus eſt a
priore.
2 Prior hieroſolymitanus ſicut poteſt magiſtrū abſoluere an
ita poſſit eum ligare.
3 Ius abſoluendi cōpetit preſbytero.
4 Priuilegium datum hic hoſpitalarijs an vendicet ſibi locum
in templarijs.

Canonica. Statutum de regularibus excōmunicatis pro iniectiōe
manuum per ſuos prelatos abſoluēdis ad hoſpi
talarios hieroſolymitanos extenditur. vt ipſorū
prior illos abſoluat. h. d. et primo ponit antiquum canonem:
quem ſcd̄o prorogat ibi: nos igitur. ¶ Not. primo q iſta de-
cre. dirigitur magiſtro et fratribus. vt patet ex ſuprascriptio
1 ne. ex quo colligit Io. an. † quod ipſe magiſter qui prelatus
maior eſt ordinis et laicus ab ipſo priore poteſt abſolui lʒ ille
ſibi ſubſit. et eſt contra quoſdam qui dicunt quod epiſcopus
illum abſoluet. de hoc in ſpe. de ſen. prola. §. vt autem. ver. qd
ſi prior. ¶ Sed incidenter. † queritur nunquid prior ſicut po
2 teſt ipſum magiſtrum abſoluere ita et ligare. dicit Io. an. qd̄ — Ponit queſtionem incidenter.
non. quia abſoluere eſt voluntarie iuriſdictiōis: ſed ligare eſt
iuriſdictionis contentioſe. quod patet in legato de latere qui
abſoluit non ſubditos. de offi. lega. c. penul. ¶ Secundo no.
q text. iſte dicit quocumqz modo ſe percuſſerint ꝛc. quod in-
telligit Hoſti. in clauſtro vel p clauſtro intelligens ſeptā do-
mus licet aliud clauſtrum non habeant. de vita. et ho. cle. qui
et. c. ex tenore. Si ergo percutiant ſe extra clauſtrum vel pre-
dictam ſeptā abſoluit epiſcopus: ſm eum. ſed ſpe. in ti. de ſen.
prola. §. vt autē. ver. quid ſi monachi. dicit quod religioſi ex-
tra clauſtrum ſe percutientes abſoluentur a papa. vide vt di-
gi. s. c. pro illorum. §. ſi vero. ¶ Tertio no. quod tex. iſte dicit
priorem veſtrum ꝛc. et ideo loquitur de priore in ſingulari. q2
hoc priuilegium abſoluendi non competit omnibus prioribꝰ
ſiue preceptoribus manſionum ordinis: ſed eſt ſpeciale priui-
legium conuentus vltramarini. in alijs ergo locis predictis
recurretur ad dioceſim ſm Ho. qui remittit ad no. s. c. de mo
3 nialibus. et. c. pro illorum. §. ſi vero. ¶ Quarto no. † quod ius
abſoluendi competit preſbytero. ergo non alij cum ſit fori pe
nitentialis. ſm Io. an. qui remittit ad no. s. c. a nobis. el. ij. et
c. nuper. ¶ Quero † vtrum priuilegiū quod datur hic hoſpi-
4 larijs an vēdicet ſibi locum etiā in tēplarijs. glo. q ſic. s. c. pro — Ponit queſtionem.
illorū. §. ſi vero. Ho. ibi ↄtra. niſi illi ſimile habeāt priuilegiū.
nō ob. q ſit eadē ratio: ergo idē ius ꝛc. nā illū verū eſt: cū agit
de extēſiōe iuris ↄmunis. ſʒ priuilegiū vni ↄceſſum non extē
ditur ad alios ex ſimilitudine ſine idētitate ratiōis ſm eum.
quod verbum not. et adde quod no. in. c. j. j. de tempo. or. lib.
vj. et Cy. in. l. j. C. que ſit lon. ↄſue.

¶ Promiſſio iurata dr̄ efficacior quā ſimplex.
2 Detrahitur aliquā de obſeruātia iuris cōis ppter ſcādalū vitādū.
3 Iuramētū nō eſt de ſubſtātia abſolutiōis lʒ ſit de forma.

Super eo. Excōicatꝰ vel ſuſpēſus ppter ſcā
dalū euitādū p manualē pmiſſio
nē abſoluitur ſine iuramēto. cōis diuiſio. ij. ibi: hoc tibi.
¶ No. j. q quiqz aliqui noluūt iurare. aliqui vero paſſim ꝛ de facili iu
rāt: ꝛ vtrūqz eſt reprehēſibile. vt pʒ in. l. q ſub ↄditiōe. ff. de ↄdi.
1 inſti. ¶ Scd̄o no. q quedā eſt pmiſſio ſimplex. † quedā iurata ꝛ
efficacior dū ex diſpoſitiōe iuris vel hoīs an teneatur cum iura-
mēto vel pena vel liberetur ab obligatiōe ſimpliciter pmittēdo.
2 dic: vt no. in. l. ij. §. vltim. ff. de iudi. ¶ Tertio not. † quod pro
pter ſcandalum vitandum quandoqz detrahitur de obſeruā-
tia iuris cōis. qd̄ eſt verum quā eſt ius poſitiuum ſicut eſt iſtud
ſi autem ↄtra ius diuinum in cuius relaxatione diuina maie-
ſtas offenditur.

ſtas offenditur.tunc facilius ſcandalum naſci permittitur: ꝙ
veritas relinquatur.pone exemplum in iſtis grecis.ſ.de bap.
c.ſi.⁊ appellatur iſta veritas iuſtitie:que non eſt propter ſcan
dalum omittẽda.quod dic:vt.j.de regu.iuris.c.qui ſcandali-
zauerit.⁊.c.niſi cum pridem.de renun.⁊ de iſta diſpenſatione
ratione temporis perſonarum ⁊ cauſarum dic.vt.xxv.q.iiij.c.
3 j.⁊.ij.¶ Quarto no.† ꝙ iuramentum non eſt de ſubſtantia
abſolutionis.licet ſit de forma.facilius enim tolluntur forme
vel circunſtantie rerum:ꝙ ipſe rerum ſubſtantie.vt dicim⁹ in
pacto ⁊ conſuetudine per que tollitur primum ⁊ nõ ſcõm.vt
patet ſupra de cõſue.c.ij.li.vj.⁊.ſ.e.c.j.¶ Iſtud tamẽ.c.ꝓbat
ꝙ iuramentum ſit de ſubſtãtia a cõtrario ſenſu.nam ſi hoc eſt
ſpeciale:ergo in contrariũ eſt ius cõe.Itẽ hoc ſit de mãdato
pape:ergo alius nõ poſſet.Itẽ manualis obediẽtia ſuccedit
hic loco iuramẽti.nõ ob.de ma.⁊ obe.c.cũ in eccleſijs.vbi vr̃ i-
nui:ꝙ ſit arbitrarium recipe iuramentũ:vel nõ.q: ibi nõ loqr
de iuramẽto.forme:qd preſtiterãt corã papa tpe abſolutiõis:
ſed de obedientie iuramento.ad qd non tenent religioſi:niſi
ex cauſa.ſed ſufficit manualis ꝓmiſſio.vt in.c.legebat eo.ti.

1 Relaxatio ad cautelam non habet locum in generali in-
terdicto prolato in locum.
2 Iuramẽtum cõditiõale preſtatur in abſolutiõe ad cautelam.
3 Iuramentũ preſtatur pro abſolutione a ſuſpenſione ſicut ab
excõmunicatione.

VEnerabili. Preſtito iuramento ab-
ſoluitur quis ad cautelam
cum de viribus ſententie dubitatur.hoc dicit.
¶ Erat queſtio:quia archiepiſcop⁹ Turonẽ.iſtũ
epiſcopũ ſuſpẽderat qd officialis ipſius ipſo ꝓ-
ſente epm ſuſpẽdere nõ poſſent.j.de offi.ordi.c.j.in ſi.lib.vj.
1 ¶ No.primo † ꝙ interdũ relaxat ad cautelã.qd non haberet
locum in generali interdicto ꝓlato in locũ.⁊ eſt effect⁹ huius
abſolutionis ꝙ poſſit agere.quia põt iure ſuo.nec in hoc ſi-
milis eſt excõicato de quo ſpecialiter ꝓhibitũ eſt ꝑpter pica-
lũ participatõis.de exce.c.ſi.qd dic:vt.j.c.venerabili.libro.vj.
2 ¶ Scdo no.† ꝙ in abſolutiõe ad cautelã ꝑſtat iuramentum
cõditionale.⁊ in hoc differt ab alijs iuramentis in qbus ꝑſtat
pure.⁊ dꝫ eſſe iuramẽtũ corporale.ꝯtra.ſ.de pur.ca.quoties.
3 vbi videas.¶ Et eſt notabile † ꝙ ꝓ abſolutiõe a ſuſpenſione
iurat ſicut ꝓ abſolutione excõicatiõis.qd alibi forte nõ repe-
ries.ſm Io.an.qd eſt verũ de ſuſpenſione vel interdicto lata
ab hoie.ſed ſi eſſet interdictũ latum a iure vt in ſimoniaco: vel
notorio fornicatore.licet ſit neceſſaria diſpenſatio in fornica-
tore.vt no.de coha.cle.⁊ mu.ſicut.⁊ in ſimoniaco ꝑmanus ipo-
ſitio ⁊ diſpenſatio.j.q.j.ſtatuimus.nõ tñ credit Inn.ꝙ nedũ
iuramentum:ſed nec etiam abſolutio ſit neceſſaria.ꝯtrium tñ
no.in.d.c.ſicut.ſed nõ obſtat ſi intelligas:vt ibi diſtingit.ſm
Io.an.⁊ fallit hoc in excõicato minori:qui abſoluit.ſ.c.nup.
ad ſi.⁊ tñ eſt ſuſpẽſus.vt ibi.Itẽ ſi conſtaret ꝙ ſine culpa eẽt
interdictus etiam ab homine nõ eſſet neceſſaria abſolutio.q:
nõ eſſet ligatus apud deum.ſꝫ in dubio ſecus.vt hic ſꝫ Inn.

Nota.lega-
to nõ eſt ne-
ceſſaria ab-
ſolutio.ĩno.

1 Clerici non pñt arctari ad cuſtodiam caſtrorum.
2 Statutum laicorum ſuper agris ſiue poſſeſſionibus eccleſia-
rum non valet.
3 Statutum ne quis alienet rem imobilem alicui non exiſtenti
de iuriſditione ſtatuentis vel ſubeunti onera ciuitatis ſub cer
ta pena non includit alienationem que ſit eccleſie.
Simile exemplum nu.5.
4 Statuto cauetur ꝙ nobilis nõ poſſit recipere ceſſionem cõ-
tra popularem:an poterit recipere pro eccleſia.
6 Tractus futuri temporis in odium ſtatuentium contra liber
tatem eccleſiaſticam ſpectat ad iudicem.
7 Uniuerſitas q̃ dedit poteſtatem cõdendi ſtatuta.ꝯ eccleſiam
an puniat ex delicto ſtatuentium.Et an poſſit delinq̃re.nu.8.
9 Uniuerſitas in caſibus in quibus conuenitur ad penam pecu
niariam vel ciuiliter ad intereſſe an collecta imponetur ꝑ ca-
pita:an per ſolidum ⁊ libram.

GRauem. Excõmunicãtur officiales loco-
rum:in quibus ſtatuta ſunt edi-
ta ꝯ eccleſiaſticam libertatẽ:niſi faciant illa deleri:⁊
ſtatutarij feudis eccleſiaſticis ſunt ꝑuati.primo po-
nit querelam.ſcdo dat iudices ibi:ideoqꝫ.¶ No.primo ꝙ ſta
tuta dicantur eſſe contra libertatem eccleſie.per exẽpla eñ hic
1 poſita põt poni caſus.ſ.e.nouerit.¶ Scdo no.† ꝙ clerici nõ
pñt arctari ad cuſtodiã caſtrorum:nec ad contribuendum in
expenſis predictorum.ar.ꝯ de imu.ec.c.ij.vbi dr̃ ꝙ ad cuſto-
2 diam murorũ clerici ⁊ laici ſunt aſtricti.¶ Tertio no.† ꝙ ſup
agris ſiue poſſeſſionibus eccleſiarum non valet ſtatutum lai-
corum etiam ſi ꝓhibitio ſiue diſpoſitio ſtatuti cõcernat ipos
laicos ne colant poſſeſſiones eccleſie ⁊c.¶ Et hoc facit ad qd
3 nem † ſi ſiat ſtatutum ne quis alienet rem immobilem alicui
non exiſtenti de iuriſdictione ſtatuentis vel non ſubeũti one-
ra ciuitatis ſub certa pena ꝙ tale ſtatutum non includit alie-
nationem que ſit eccleſie.quod ſic probatur imperialis conſti
tutio conceſſit priuilegiũ eccleſijs ſuper donationibus ⁊ alie
nationibus ei ſiendis.vt.l.vlt.C.de ſac.ſan.ecc.ſimiliter popu
lis poteſtatem cõceſſit ꝯdẽdi ſtatuta.vt.l.oẽs populi.de iuſti.
⁊ iure.ſpeciali ergo priuilegio clericorũ non vr̃ ꝙ poſſint po
puli ꝑ ſua ſtatuta derogare.q: ſic poſſent tollere legem ſupio
ris.vt in.c.inferior.xxj.di.⁊ de iureiurã.venientes.Itẽ ſi exꝓſ
ſe ita ſtatuiſſent de alienationibus non ſiendis eccleſijs eſſet
contra eccleſiaſticam libertatem:vt.ſ.de re.ecc.non alie.c.vlt.
quod ergo ſub expreſſa diſpoſitione non venit non debet i-
cludi ſub generalitate:ſub qua nõ veniunt illicita.de elec.cau
ſam.de elec.ſi compromiſſarius.li.vj.ad hoc.ſ.de priuile.quã-
to.⁊ hoc no.Ioan.an.de imu.ec.c.vlti.li.vj.¶ Ubi etiam di-
cit ꝙ iudex eccleſiaſticus poſſet cogere ſtatuentes ad declarã
dum ſtatutum quod non includat contractus ſiendos cum ec
cleſijs.de arbi.c.peruenit.Intelligatur ergo dictum ſtatutũ:
ꝙ laicus non poſſit alienare alteri laico non ſubdito.C.nõ li-
cere habita.metro.l.j.li.xj.⁊.l.j.de cõmer.⁊ merca.¶ Et loqr
predicta queſtio cum eccleſia contrahit cum laico.ergo ſi ſta-
4 tutum diſponit circa ipſos laicos:tñ mediãte ecclia puta † ca
net ſtatuto ꝙ nobilis nõ poſſit recipere ceſſionem ꝯ popula
rem.pone ergo ꝙ eccleſie competit actio cõtra popularẽ an
poſſit eccleſia nobili ꝯ popularem cedere actionem illã.vr ꝙ
ſic nec ſtatutũ ſe extẽdat ad hunc caſum q: ſic reſtringeret ec-
cleſie facultatẽ ꝯhendi cũ quo vult.⁊ ſic eſſet ꝯ libertatẽ eccle-
ſie ar.j.de iniurijs.c.j.li.vj.ꝯtrium videtur.ꝙ iſtud ſtatutum re
ſpectu ceſſionarij ⁊ reſpectu eius contra quẽ ſit ceſſio eſt inter
laicos qui ligantur.viij.di.que contra.⁊ propter bonum cõe
facta eſt hec lex ne quis a potentiori opprimatur.C.ne liupe.
l.j.preſertum quia diſponit in materia ceſſionum:q̃ ſunt odio
ſe.ſ.de ali.iudi.c.ſi.nec eſt iſta generalis prohibitio ſed reſpe
ctu certarum perſonarum:ſcilicet nobilium.nec in hoc vertit
eccleſie preiudicium:qꝛ cum alijs contrahere poterit.⁊ ita tꝫ
do.Fede.de ſeñ.in conſilio.lxxvij.lꝫ ergo contra ſtatuta a lai-
cis edita poſſit eccleſia ſe tueri:non tamen ſemper laicus cum
5 eccleſia ꝯhente.Sed qñqꝫ ſic:⁊ qñqꝫ nõ.vt ex predictis patet.
¶ † Pone aliud exẽplum:in quo laicus ligat ſtatuto diſpo-
nente:ꝙ ducens animalia ad certum locũ puniatur certa pe-
na.ſi enim ſunt animalia eccleſie cuſtodita per laicum.laicus
idẽqꝫ paſtor animalium ad illam penã tenebitur propter mer
cedem quã percipit:quod eſt verum:niſi oſtenderet ſe adhi-
buiſſe diligentiã.ſed caſu fortuito hoc ꝯtingit:quem ipſe ꝓ-
bare tenetur.vt.l.ſi quis fundum.§.imperator.ff.loca.⁊ hanc
queſtionem habui hic ſenis de facto.In ſylua enim cõmunis
animalia epi damnum dederant vbi eſt magna pena.querebat
a me an eps teneretur.dico ꝙ nõ:ſed cuſtos.quia perſone ec-
cleſiaſtice penis ſtatutorũ ligari non poſſunt:licet teneant ad
emendationem dãni.vnde ſi ſtatutum diceret ꝙ eũtes de no-
cte puniantur tanta pena:clerici non ligantur.ſed per ſuum
iudicem ſunt arcendi.de conſti.eccleſia.⁊.xcvij.di.bene quidẽ.
ſm Io.an.¶ Quarto no.ꝙ papa hic mandat excõmunicari
conſiliarios ⁊ officiales ⁊c.⁊ dicit Io.an.ꝙ hi nõ erant excõ-
municati:quia nec fecerant:nec fieri mandauerant.nec in mo-
ra erant delendi.vel officium dimittendi.ſm Innoc.ſecus de
ſtatutarijs.vt.ſ.eo.nouerint.per Ioan.an.¶ Quinto no.ꝙ
iſtos ſtatuarios aſtringit ad cauendum:ꝙ de cetero ſimilia nõ
6 attentent.ex quo collige † ꝙ in odium ſic ſtatuentium tra-
ctus futuri temporis ſpectat ad iudicem.ſcõm Innocen.qui
remittit.ſ.de procuratori.auditis.delictum ergo precedens
aſtringit aliquos ad cauendum qui alś non tenerẽtur.ad hoc
C.de bonis anthoritate iudicis poſſiden.l.ei qui.⁊.ſ.de pre-
ſumptio.mandata.⁊.c.ſcribam.¶ Sexto no.ꝙ papa hic mã
dat iſtos priuari feudis.circa hoc dicit Goffre.ꝙ licet iſti ab-
ſoluantur ab excommunicatione.non recuperãt feuda.non
obſt.xvj.queſtione.j.nos ſanctorum.⁊.c.iuratos.loquũtur eñ
cum dominus perdit vaſallos ex conſequentia excõicatiõis.
hic cum principaliter ⁊ directe priuatur feudo propter deli-
ctum.¶ Opponitur.dicitur hic ꝙ iſti debent excõicari.Sꝫ ꝯ
q: ſunt excõicati ipſo iure vt.ſ.e.c.nouerint Solu.vt in glo.

Opponit i
cõtrarium.

que incipit.ar.contra.ꝛc.cui adde.c.quoniam.j.de imu.ecc.li.vj.¶ Scḋo oppo.hic papa mandat iſtos denuntiari priuatos feudis per epiſcopum Sen.Sed contra nimio videt ꝙ debeat hoc fieri per pares cum ſit queſtio inter dominum et vaſallum ſuper feudo.vt in.c.ad aures.ꝛ in.c.in quibuſdaꝫ.ꝟ.de penis.ſolu.aut delictum feudatarij eſt notorium:ꝛ eccleſia ipſum priuat:vt hic.aut non eſt notorium:ꝛ negatur delictū:ꝛ loquuntur contraria.vel dic ſm Hoſti.ꝙ in feudis eccleſiaſticis maior eſt ſententia pape:ꝙ parium.ad hoc qḋ legit ꝛ not.de app.c.ſi duobus.ꝛ idem in eius delegato:qui de eius mandato fert ſniam:vt hic.ꝛ hoc expedit eccleſijs quando vaſalli ſunt potentes:contra quos eccleſia procedere nō auderet.de imu.ecc.aduerſus.ꝛ ſic erat hic.vbi vero nō eſt vaſallus a deo potens:decens eſt ꝙ etiam papa ad dominum feudi etiā eccleſiaſtici cauſam remittat.vt.ꝟ.de fo.compe.verum.ꝛ.c.tranſ

¶ Ponit queſtiones.

7 miſſa.¶ Querit Jo.an.poſt Inno.dicitur hic ꝙ iſti deputati ad ſtatuta edenda ſunt excōmunicati.† ſed nunquid vniuerſitas que eis condendi ſtatuta poteſtatem conceſſit puniatur ex delicto iſtorum.dicit ꝙ ſic:ſi ꝯſenſit tota vel pars tanta:ꝙ aliorum contradictio non curetur. Ego dico ꝙ aut cōmiſſio ſiue poteſtas condendi ſtatuta fuit iſtis generaliter conceſſa:ꝛ in tali generali ꝯceſſione non venit:ꝙ condant ſtatuta contra eccleſie libertateꝫ:vel aliter iniqua: ideo non puniret vniuerſitas.vt.l.ſi pater.ff.de priui.cre.ꝛ.l.ſi procurator.de condi.indebi.ꝛ.c.ſi compromiſſarius.de elec.li.vi.ꝛ hoc verū:niſi poſtea ratum haberet talia ſtatuta faciendo ſeruari:vel nō faciendo ea de capitularijs aboleri his modis videtur approbare factum ſui miniſtri.arg.ꝟ.c.quāte.ꝛ.c.cum ad ſedem.de reſtitu.ſpo.iſtis enim modis delictum adminiſtratoris nocet domino:al's non.Juxta not.plene.ꝟ.vt lite non conteſt.c.j.ꝛ l.iubemus.C.de ſacro ſanc.eccle.facit.ꝟ.de imu.ecc.c.aduer

8 ſus.ad ſi.¶ Secundo quero †an vniuerſitas poſſit delinquere.ꝛ ſi poteſt:qua pena pūiatur ex delicto:ex quo imponitur pena mortis.dicunt quidam ꝙ vniuerſitas non poteſt delinquere.delicta enim proprie perpetrantur a perſonis non ab his que ſenſu carent:ꝛ dolum perpetrare non poſſunt. vt.l.j.ff.ſi qua.pau.fe.di.hinc dicitur ꝙ voluntas ꝛ propoſitū maleficia diſtinguūt:vt.l.diuus.ff.de ſicca.hec autem voluntas ꝛ propoſitum non cadunt in vniuerſitate.nā iſta nomina vniuerſitas capitulum:ꝛ ſimilia ſunt nomina iuris:ꝛ non perſonarum.vt.l.mortuo.ff.de fideiuſ.ꝛ patet quia debitū vniuerſitatis non concernit ſingulos:nec econtra.xij.q.ij.qui manu mittitur.ꝛ.l.ſed ſi hac.ꝟ.qui manumittitur.ḋ in ius vo.eſt eñ perſona ficta ꝛ repreſentata ſicut hereditas latens.vt dicta.l.mortuo.preterea in vniuerſitate ſunt pueri:infantes: mulieres:ꝛ ſimiles:que delicto non conſentiunt:cum ad conſilium non vocentur.Item eadē eſt vniuerſitas hodie:que erit vſꝗ ad centum annos.vt.l.proponebatur.ff.de iudi.Si ergo diceremus vniuerſitatem poſſe delinquere includerētur iſti qḋ eſſet abſurdum.ꝛ ex his rationibus concludit Inno.ꝙ vniuerſitas non poſſit excōmunicari.Item non poſſit criminaliter accuſari:ſed ciuiliter bene poterit cōueniri ex delicto cuꝫ per ſyndicum ſe defendat.vt.ff.quod cuiuſꝗ vniuerſi.no.l.j.ꝛ.l.metum.ꝟ.animaduertendum.quod metus cauſa.Itē poterit puniri pena ſuſpenſionis ꝛ interdicti.xxij.queſtio.iiij.c.vgor.ꝛ.ꝟ.de ſpon.non eſt nobis.ꝛ etiam pena pecuniaria nō capitali:vt dicto.ꝟ.animaduertendum.Tu dic de iſto articulo plenius.vt dixi in.c.dilectus.ij.de ſimo.¶ Tertio ad idem

9 queritur †in caſibus in quibus vniuerſitas conuenitur ad penam pecuniariam vel ciuiliter ad intereſſe. ꝛ non ſit pecunia in cōmuni qualiter imponetur collecta:an per capita:an per ſolidum ꝛ libram .hoc eſt ſm facultates patrimonij.ꝛ an infantes ꝛ alij qui conſentire non poſſunt conferre teneātur . Innocen.hic dicit ꝙ imponetur per ſolidum ꝛ libram a qua eximuntur pueri ꝛ alij innocentes.licet alij dicant:ꝙ nullus eximatur.quod placet Hoſti.vt ſic ſit caſus ſpecialis:in quo vnꝰ ex delicto alterius puniatur ſicut ſunt plures alij caſus notati.j.queſtio.iiij.per totum.Tu de hoc.ſ.an infantes ꝛ innocētes eximantur.dic:vt in dicto.c.dilectis.quo ad aliud an ſcilicet collecta imponatur per capita an per ſolidum ꝛ libram vt tenet Inno.Remiſi in dicto.c.dilectis.ad Barto.ff.de re iud.l.iiij.ꝟ.actor.vbi dicit ꝙ debemus inſpicere cauſam:quare eſt facta condēnatio.nam aut eſt condēnata ex cauſa que reſpicit onus vniuerſitatis:puta ex contractu mutui:emptionis:ꝛ ſimilis etiam imponetur per ſolidum ꝛ libram.i.pro viribꝰ patrimonij.vt.l.omnes.C.de colla.quorum mu.ꝛ idem dicit ſi aliquid acceptum vel expenſum eſt pro expendendo aliquo munere patrimoniali puta ex forma ſtatuti.quilibet tenetur de vniuerſitate ire in exercitum.componit tamen cum domino pro pecunia:vt non vadat tunc imponetur per capita .ſicut enim pro ea pecunia ſenſerunt leuamenta per capita ita p capita ſoluant.inſtitu.pro ſol.l.iij.ꝟ.illud. Si enim debebant ſubire illud onus perſumantes.q: omnes habitantes in vna familia habebantur pro vno:tunc eodem modo habebuntur in collecta.In dubio ſi hoc non liqueret collecta imponitur pro viribus patrimonij.ꝛ hec procedunt cum collecta imponitur ex alia cauſa ꝙ delicti.Si vero in cauſa delicti:vt in materia in qua ſumus tunc videtur ꝙ per capita. quia vniuſcuiuſꝗ par delictum eſt.vt.l.ſi quecꝗ.C.de epiſco.ꝛ cleri.In cōtrarium ꝙ imponatur pro quātitate patrimonij.quod tenet Dy.in ſpecu.in ti.de rap.ꝟ.j.verſi.ſed pone vniuerſitas.ꝛ per Bar.in.l.nequit de incen.rui.vbi omnino videas.¶ Itē vniuerſitas nomen eſt iuris non perſonarum.Inn.facit.ff.de le.ij.l.cum patronus.per Ja.omnis vniuerſitas ex materiali ꝛ in materiali.i.intellectuali conſtat.Eſt eniꝫ vniuerſitas ſinguli.ꝛ ſic eſt quid materiale.ꝛ habet corpus quod videtur ꝛ tangitur.nam ſinguli videntur ꝛ tanguñ.Et eſt vniuerſitas vniuerſi.ꝛ tunc nomen eſt:non res materialis:ſed res intellectualis.additur enim ſingulis quedam ſignificatio que ex vniuerſo ſumitur ab intellectu coaceruate.ff.de vſuca.re.l.metuꝫ. ſic debet intelligi quod gl.dicit in.l.ſicut.in ſine.ff.quod cuiuſꝗ vniuerſi.ꝙ vniuerſitas nil aliud eſt:ꝙ homines:qui i ea ſunt ſcilicet addito iuris intellectu ꝛ addita ſignificatione que ex vniuerſo ſumitur ſm Oldra.ꝛ eſt duplex vniuerſitas ſcilicet corporum conſimilium ꝛ corporū quorūlibet.nam collegium monachorum eſt vniuerſitas corporum parium in iſta cadit excōmunicatio.Sed ciuitas eſt diſſimilium cauſa ſapientium ꝙ furioſorum ꝛ infantium.ꝛ in iſtam vniuerſitatem non cadit ſententia excōmunicationis:nec aliqua alia ſententia mortis.vel ſimilis morti.cadit tamen ſententia interdicti:que poteſt ferri pro delicto alieno ciuiliter tamen punitur vniuerſitas:ꝛ cogitur facere collectam pro ſoluendo damno:ad quā collecta omnes contribuent etiam innocentes:ꝛ ſolueret creditori tamen inculpabiles a culpabilibus repetent.facit quod not.C.de fur.l.apud antiquos.Alij dicunt ꝙ non debent cogi inculpabiles.cum ſit debituꝫ totius corporis.prima opi.verior eſt Inno.ꝛ adde quod no.ff.quod cuiuſꝗ vniuerſi.l.j.ꝟ.quibus.per Alecur.ꝛ in ſpe.vbi eum vide Bal.

¶ Additio ē vſꝗ ad ſinē.

¶ Nota p intellectu.l.ſicut.ff.quod cuiuſꝗ vniuerſi.

1 ☞ Predicatores preſertim qui aliter ſuſtentari nō poſſunt ab excōmunicatis detinentibus aliena eleemoſynam recipere poſſunt.ꝛ nu.4.ꝛ nume.7.

2 Participare poteſt quis excōmunicato in his que pertinent ad ſalutem anime.ꝛ nu.3.

5 Pater pōt corrigere filium ſuum clericum.etiam in ſacris.

6 Magiſter poteſt caſtigare clericum etiam in ſacris.

8 Oblationes non ſunt recipiende ab excōmunicatis.

9 Mortuaria an ſint recipienda ab excōmunicatis.

Cum voluntate. Alloquens excōmunicatū in his que pertinent ad ſalutem etiam ſi verba alia

1 interponat excōmmunicatus non eſt.† predicatores preſertim q aliter ſuſtentari non poſſunt ab excōmunicatis detinentibus aliena eleemoſynā recipere poſſunt.tertio ponit quoſdam caſus quibus percutiens clericū excōmunicatus non eſt. ¶ Nota primo proemium ꝙ voluntas ꝛ propoſitum ꝛc.ſumptum ex.l.allegata in glo.quod plene declara.vt notat Barto.in.l.diuus.ff.de ſicca.vbi quid iuris cū qs delinqt plus ꝙ cogitauerit circa eandē rē:vel diuerſas.ꝛ ſimilr de pſonis.vel incidēdo i aliaꝫ ſpēm delicti.ꝙ credi derit.circa qḋ vide qḋ dixi.ꝟ.ḋ bigamis.c.nup.ꝛ qḋ dixi.ꝟ.c.

2 ſi vero.¶ Secundo not.† ꝙ poteſt quis participare excōmunicato in his que pertinent ad ſalutem anime.ᵃ contrariū igitur videtur dicendum de ſalute corporali.quod eſt verum a de illo qui negligit:vel contēnit.ꝟ.eodem cum infirmitas al's ſecus ſm Joan.an.ꝛ loquitur textus de participio in locutione que proprie ad hortationem ſalutis tendit.ſecus ergo videtur in oratione.menſa.ꝛ alijs de quibus.ꝟ e.c.nuper.ꝛ ſecꝰ etiam in cohabitatione.xxiij.q.j.omnis.ſm Hoſtien.qui re

3 mittit.ꝟ.c.cum deſyderes.† Ego dico ꝙ ſi quis principaliter ad hoc tendit.vt excōmunicatum ad penitentiam reducat verbis perſuaſiuis.ꝙ ſi cum tali locutione immiſceat incidenter potum.vel cōmeſtionem in menſa.vel ſecum cohabitet principaliter ad ſinem conuerſionis ꝙ talis non incidat in canoneꝫ pro hoc principium huius. c. cum voluntate ꝛ propoſito ꝛc.

¶ Ad ſalutem ale.Ad de videndū Sali.l.l.vnī ca.C.ḋ Rapto . virgi. iiij.q.

Item

Item quia incidenter iſta eueniūt.⁊ per ꝯſequens non curā-
tur.vt in tex.Illa eñ que incidunt nec ad abſolutionē faciūt:
nec ad ſalutem puta querit de vxore filijs.recita ad dilectio-
nem quā habuit ad genus ſuū ⁊ his ſimilia.ad hoc.ff.de vb.
4 obli.l.que extrinſecus.¶ Tertio no.ꝙ ꝑdicatores licite re
cipiunt elemoſynas ab excōmunicatis ⁊ alijs exiſtētibus in
mortali per predicatores intelligo ſacerdotes curatos.ſ.c.j.
omnis.Idem de vicarijs vel legatis pape ⁊ de epis viſitanti
bus ⁊ eoꝝ vicarijs ad hoc miſſis.ſ.de offic.ordi.inter cetera.
putat tamē Hoſti.ꝙ iſta decre.emanauerit principaliter pro
fratribus predicatoribus ⁊ minoribus qui habēt vniuerſale
officiū predicādi.⁊ in hoc ſunt per papā approbati.vt in de.
dudum.de ſepul.⁊ hoc qđ dixi ꝙ ab excōicatis ⁊ peccatorib⁹
licite recipiuntur elemoſyne.an ſit verum dicā.j. ¶ Quarto
not.in.§.ſi quis vo.plures perſonas percutiētes clericos nō
ligari pena canonis ſi quis ſuadente.plures alios caſus enu
merat hic glo.⁊ plenius per Hoſti.in ſumma.eo.titu.§.quis
poſſit.ſub.§.ſuper illo autē canone. Et inter ceteros no.ca
ſum cum quis corrigit clericū de familia ſua cauſa bonorum
5 morū.ex quo patet:ꝙ pater poſſet corrigere filiū ſuū cleri-
cum:etiā in ſacris.nec incurrit excōmunicationē ſm Dama.
⁊ Tan.nam licet nō ſit in poteſtate man.tamen illa nō eſt in-
iurioſa ſm eū.Ego dico ſm iuriſtas ꝙ eſt in poteſtate.quia
ſacer ordo nō liberat a poteſtate:niſi ordo epiſcopalis.i aut.
de ſan.epiſco.§.presbyterorum.⁊.C.de epi.⁊ cleri.l.ſacroſan-
6 cta.de quo.ſ.de eta.⁊ quali.indecoꝝ per doctores. Quid de
magiſtro ⁊ prelato qui ꝯſtitutū in ſacris caſtigare poſſit ſine
metu canonis glo.ſentit hic ꝙ ſic.⁊ idē no.xxiij.q.v.c.j.ad ſi.
Pōit qōnē ¶ Quero.dicitur hic ꝙ predicatores licite ab iſtis recipiūt
7 elemoſynas.q̄ fuit ratio dubitādi quare non poſſunt.dic ꝙ
ſcienter recipiendo elemoſynas de alieno crimini participa
re videntur.Sed dic ꝙ ideo excuſantur.q̄ procurāt illorum
vtilitatem quorum ſunt res ⁊ ſalutē detinentium.ex quo ſeq
tur ꝙ alſ regulariter a talibus elemoſyna recipi nō debet.j.
q.j.nō eſt putāda. ⁊.xvij.q.iiij.c.miror.ſm Hoſtiē.Io.an.ta-
men ſuper verbo elemoſynas ſentit ꝙ elemoſyne recipien-
de nō ſunt de illicite acquiſitis.vt res ipſe illicite acquiſite de-
tineantur:licet ex fructibus talium rerum illicite acquiſitarū
iuſte decime exigātur.vt no.ſ.de deci.c.ex tranſmiſſa.qđ in-
tellige de realibus decimis.de illicito vo queſtu prouueniente
ex negotiatiōe illicita an decime licite recipiātur.dic:vt in.c.
de terris.ſ.de deci.qđ ergo dicitur:ꝙ ab excōicatis ⁊ pecca-
toribus recipitur elemoſyna:intelligo cum nō datur res ipſa
illicite acquiſita.tale enim recipere quis non poſſet ſine vitio
furti.vt.l.j.C.de vſuca.pro emp.cum ſi.⁊ hoc de elemoſynis
⁊ decimis ab excōmunicatis ⁊ peccatorib⁹ recipiendis vel nō.
8 quid de oblationibus. dic ꝙ non ſunt recipiende.xc.diſt.c.
oblationes.⁊.c.eorū.ratio diuerſitatis eſt:quia elemoſyna
ſit in occulto.de quo nihil ad eccleſiam.ſ.de ſimo.c.ſicut no-
bis.oblatio vo ſit in publico.et ideo prohibetur:ne videatur
eccleſia approbare peccatum illius.hec tamen ratio infert ꝙ
ſi elemoſyna fiat in publico non ſit recipienda.quia eadē eſt
tunc ratio que in oblatione.Hoſtien.cōtra.quia natura eius
eſt conſyderanda que eſt:vt fiat ſemper in occulto. Mattbei
9 v.c. Quid de mortuarijs que pro anima dantur.dic ꝙ non
ſunt recipienda ab excōmunicato.cum pro eo nō ſit orandū.
lxxxviij.diſtin.c.fina.Si vo non pro anima:ſed ſicut alij pri-
uato excōmunicatus aliquid leget eccleſie:illud recipere pōt.
quia nec teſtari prohibetur ſm Innocen.j.eo.c.decernimus.
li.vj.vbi plene.Hoſti.tamen ſentit ꝙ nihil debemus recipere
ab excōicato:nec in aliquo ſecū cōmunicare.vt hic in nouella.

1 ☞ Sententia excōmunicationis extenditur ad perſonas
non expreſſas.
2 Excōmunicatio qua ligantur participantes excōmunicatis
eſt iuris.
3 Concubina publice clericorum ſi ſit ſimpliciter excōmunica-
ta propter fornicationem clericorum an laici poſtea fornican
tes cum ea erant excōmunicati.
4 Sententia excōmunico talem mulierem que cum clericis for
nicatur valet.

SI concubine. Cōmunicans excō
municato in crimi-
ne dānato excōmunicatus eſt maiori.hoc dicit.
1 ¶ Not.primo ꝙ ſentētia excōmunicatiōis ex-
tenditur ad perſonas nō expreſſas.ſicut alibi in
ſimili.ſ.de offi.dele.c.j.licet ergo dicatur ꝙ ſententia ſit ferē-
da in ſcriptis.j.eo.romana.lib.vj.tamē perſone que includū
tur ex mēte iuris nō expedit redigere in ſcriptis.facit qđ no.
Cy.in.l.j.C.de erro.cal.vtrum autem excōmunicatio qua li-
gantur iſti participātes cenſeatur excōicatio hominis vel iu
2 ris.dic:vt.ſ.eo.c.nuper. Dico eñ ꝙ eſt excōicatio iuris.q̄
excōicatio hominis nō poteſt ferri pro futura culpa:nec tra-
ctu futuri tēporis ⁊c.vt dicto.c.romana.§.caueant. ¶ Scđo
no.ꝙ ſentētia hac ligātur participātes poſtea ergo nō prius
tales eñ debent ſpecialiter excōicari.q̄ ſententia lata contra
vnū ex pluribus crimīnoſis alteri nō prodeſt.nec preiudicat.
3 vt.l.denūtiaſſe.§.vlti.ff.de adul. ¶ Querit Io.an. ſi iſta cō-
cubina publice clericorū ſit ſimpliciter excōicata propter for-
nicationem clericorū (vt dicit litera) an laici poſtea fornican-
tes cum ea erunt excōmunicati.Hoſti.ſentit ꝙ ſic.q̄ partici-
pant in crimine ꝯdānato:quod eſt verum:quando ſimpliciter
excōicata eſſet.ſecus ſi in genere propter fornicationē clerico
rum.tunc enim nō ligarētur laici fornicātes.q̄ quo ad ipſos
crimē non eſt dānatum:ſed quo ad clericos tantum.⁊ ex hoc
etiā infert ꝙ ſi aliqua eſt excōicata propter fornicationem ali
cuius clerici ꝙ alius clericus qui cū ea poſtea fornicatur non
erit excōicatus.q̄ quo ad ipſum crimen non eſt dānatum.ad
4 hoc vide qđ dixi.ſ.eo.nuper. ¶ Tertio ⁊ vltimo no. ꝙ va-
let ſentētia excōico talem mulierem que cum clericis fornica-
tur.⁊ ſic fornicatoribus nō expreſſis.ſicut poteſt aliquis accu
ſari de homicidio nō expreſſo noīe interfecti:ſi forſitan igno
ratur.vt no.iij.q.viij.libelloꝝ.

1 ☞ Excōmunicatio non extinguit ius alicui competēs:ſed
exercitium impedit.
2 Excōmunicatio maior non impedit poteſtatē alterū ſoluēdi.

DUobus. Opponit glo.ꝯ iſtud.c.⁊ videt
ꝙ vnus nō poſſit abſoluere al-
terū:ſi ambo ſunt excōicati.cū priuatus ſacramē-
tis alium reſtituere nō poſſit.vt no.ſ.eo.ſacro.in
glo.ſed pone ⁊ hic.ſol.dicit glo.vtroqꝫ ligato poteſtas nō ex
1 pirat:ſed dormit. nam excōicatio nō extinguit ius alicui cō
petēs.ſed exercitiū īpedit.ſicut qñqꝫ qs hꝫ iura habitu:ſꝫ nō
actu.vt in.c.maiores.ſ.de baptiſ.⁊ in.c.paſtoral.ſ.de reſcrip.
2 vel alr ſm glo.dic ꝙ maior excōicatio nō impedit poteſtatē
alterū abſoluēdi.q̄ priuat a participatione nō a collatiōe ſa-
cramentoꝝ.⁊ hanc tenet Hoſtiē.dicēs ꝙ ſm primū intellectū
nihil eſſe ſpeciale in minori excōicatione.quod tamē tex.vult
ponderare.Tangit etiam cui conceditur poteſtas iſta abſol-
uendi.⁊ a quibus.dic ꝙ ſacerdotibus qui habent poteſtatem
clauium ⁊ nō alij. Item cōfertur a cōſuetudine vel ſuperiore.

PErmittimus. Not.primo ꝙ iſta ꝑ-
miſſio hodie eſt ſub-
lata ⁊ latior cōceſſa poteſtas celebrādi tempore in-
terdicti:qui poſſunt ſingulis diebus celebrare tem
pore generalis interdicti:vt.j.eo.c.vlti.§. adijcimus.li.vj. qđ
eſt verum etiam ſi papa mandaſſet exire clerum reſeruando
ibi parochiales ſacerdotes pro ſacramentis:que cōferri poſ-
ſunt tempore interdicti ſm Io.and. ¶ Secundo not.ꝙ iſta
promiſſio ſit miniſtris eccleſiarū.nō videtur ergo ꝙ miniſter
alteri cōmittere poſſet.de offi.deleg.c.vlti.quia nō competit
ex cōmiſſione:ſed ex officio.de offi.ordi.c.ſi.quod eſt verum:
quādo ipſi miniſtri curati haberēt ordinem.ſi autem non ha
berēt debēt conuocare ordinatos.vij.q.j.pontifices. ¶ Ter-
tio not.ꝙ ſemel in hebdomada permittebat iſta decre.qđ eſt
verū:niſi neceſſitas immineret.q̄ tunc etiam plures poſſent.
ff.de eden.l.veluti.tamē miniſter reſeruare debet pluries ho
ſtias cōſecratas conſyderata multitudine populi ⁊ loci infir-
mitate.non tamen debet obſeruare.vltra hebdomadā in qua
ſi infirmus nō occurret debet preſbyter aliam conficere ⁊ ele
uare:⁊ illam antiquam ſumere:eleuatam antē conſeruare.ſm
Io.an. ¶ Quarto no.ꝙ quatuor per ordinē hic ponunt:per
quoꝝ quodlibet trāſgreſſum violatur interdictū.ad idem.ſ.
c.j.qđ in te.Tangit hic Hoſti.ꝙ tēpore interdicti licitū eſt cō
ficere chriſma.qđ eſt hodie expeditū.j.eo.qm̄. ¶ Tractandū
eſſet hic q̄ ſacramēta poſſent miniſtrari tpe gn̄alis iterdicti:⁊
q̄ nō.ꝓ cuius notitia eſt ꝑmittendū:ꝙ ſeptē ſunt ſacra.ſ.ba-
ptiſmus:ꝯfirmatio in fronte:penitētia.⁊ hec ſimplr ꝯcedun
tur tpe interdicti.quartū eſt eucharistia.⁊ hec ꝯcedit limitate
ſcilicet decedentibus.vt.c.quod in te.de peni.⁊ remiſ.quintū
extrema vnctio.⁊ hoc negatur.vt in dicto.c.quod in te.ſextū
eſt matrimoniū:⁊ iſtud permittitur.ſeptimum eſt ordo:⁊ de
iſto.ſ.de ſpon.non eſt nobis.de celebratione diuinorum ⁊ ſe-
pultura.dic:vt in dicto.c.quod in te.⁊.c.vlti.eo.ti.lib.vj.

1 ☞ Abſoluere nemo poteſt regulariter niſi papa a ſentẽtia
canonis.ſi quis ſuadente.
2 Caſus in quo aliqui excuſantur a canone.ſi quis ſuadente.

Cláuis. Satiſfaciens clerico quem leſit
propter hoc ab epiſcopo abſol
ui non poteſt:niſi in certis caſibus.concor.ſ.co.
1 cum deſyderes.§.vlti.¶ No.primo † ꝙ a ſenten
tia canonis.ſi quis ſuadente. nullus abſoluit re
gulariter niſi papa.fallit in caſibus hic expreſſis.Et inter ce⸗
teros.nota caſum:quocũꝗ impedimento canonico ⁊c.eſt ſa⸗
tis generaliſſimus qui plures complectitur. ⁊ aduerte quia
iſta permiſſio in iſtis certis caſibus non habet locum:niſi ex⸗
communicatis pro manuum iniectione.nam ſi quis eſſet ex⸗
cõmunicatus alia de cauſa ab vno prelato:licet propter infir
mitatem vel aliud impedimentum ad eum non poſſit accede
re:non liceret tamẽ ab alio abſolui:niſi in articulo mortis.ſ.
2 co.c.a nobis.ij.ad finem.¶ Tertio not.† caſum ꝙ aliqui ex⸗
cuſantur ab exceſſu iuris beneficio.quod intellige de benefi⸗
cio ex corpore iuris clauſo.de quo.ſ.co.cum illorum. ⁊.c.ca⸗
nonica.cũ ſi.non aũt intelligas de beneficio ſpeciali ex priui⸗
legio vel mandato pape.vt.ſ.c.nulli.ad ſi.

1 ☞ Excõmunicatio ſimpliciter lata intelligitur de maiori.

1 SI quem. † Excõmunicatio ſimpliciter
lata intelligitur de maiori.h.d.
premitto ad euidentiam quod hic not.glo.ſi.ꝙ
quedam eſt excõmunicatio maior:quedã minor
⁊ de vtriuſꝗ effectu plene hic in glo.quam etiam habes.xi.q.
iij.ſi inimicus.¶ Opponit ⁊ videtur.ꝙ verbũ excõmunica⸗ ☞ Opponit in cõtrarium.
tio ſimpliciter prolatum debet intelligi de minori.quia in pe
nis benignior eſt interpretatio faciẽda.vt in regula.in penis.
⁊.l.preſes.⁊.l.interpretationi.ff.de penis.hic autem in dubio
intelligit de maiori quare male.ſol.dicit Hoſtien.ꝙ cõtraria
loquũtur in penis corporalibus ⁊ pecuniarijs:que ſunt odio
ſe.ſecus in ſententia excõmunicationis que fertur pro ſalute
animarũ.⁊ dicitur medicina anime.ij.q.j.multi.ideo tanꝗ fa
uorabilis amplianda et intelligenda in digniori ſignificato.
ſicut in.§.⁊ quoties.inſti.de iure na.gen.⁊ ciui.per hanc enim
interpretationem citius purgabitur contumacia:ꝗ ſi intelli⸗
geretur de minori.Item cõmunis vſus loquẽdi cum quis di
citur excõmunicatus intelligitur de minori.huic autẽ vſui de⸗
ſeruire debemus.vt.l.cum delanionis.§.aſinam.ff.de fun.in⸗
ſtruc.eſt alia ratio ⁊ clarior. naꝫ nullus excõmunicatur niſi ꝓ
mortali.xi.q.iij.nemo.⁊ mortale operatur per ſe remotioneꝫ
a ſacramentis:ſicut ⁊ minor excõmunicatio.j.q.j.ſacerdotes.
vt ergo excõmunicatio que pro mortali a iudice vel a iure ꝓ⸗
fertur aliquid operetur debet intelligi de maiori.ar.l.ſi quan
do.ff.de le.j.⁊ de priuil.ſi papa.li.vj. ⁊.ff.ne quid in lo.pu.l.ſi.

1 ☞ Beneficium conceſſum ratione minoris etatis nõ extin
guitur licet minor peruenerit ad maiorem etatem poſtꝗ ce⸗
pit habere locum.
2 Mater nõ petens tutorem tẽpore quo filius remãſit pupil⸗
lus an excludatur ab eius ſucceſſione.
3 Pupillus factus pubes an poſſit teſtificari de his que vidit
in pupillari etate.
4 Minores poſſunt petere ꝓ ſeipſis abſolutionẽ a ſnia cẽſure.

1 Pueris. † Beneficiũ indultum ratione eta⸗
tis minoris poſtꝗ cepit habere lo
cum nõ extinguitur licet minor peruenerit ad ma⸗
iorem etatem.h.d.no.cõcor.ff.de bo.li.l.qui cũ ma
ior.⁊.l.minoribus.C.de his qui.vt indig. Et facit ad qſtionẽ
ſi immunitas eſt cõceſſa propter numerũ filiorũ:ꝙ duret im⸗
munitas licet filij moriantur:vt.l.ij.§.oportet.ff.de excu.tut.
⁊ no.Jo.an.in.c.decet.de regu.iur.lib.vj.ar.contra. ꝙ finita
cauſa priuilegij:vt erat hic etas etate finitur priuilegiũ finia⸗
tur.vt.l.tytia.§.vſuras.ff.de leg.ij.Sed ibi loquitur in his q
habent cauſam de futuro.hic vͦo de effectu in eſſe producto ⁊
cõſummato:qui ex tempore nõ mutatur.in penis enim tem⸗
pus delicti inſpicitur.vt hic patet.⁊.ff.de penis.l.j.quãdo vͦo
nõ poteſt ſeparari effectu futuri temporis a preterito.tũc in
totum videtur:ꝙ actus debeat ex tẽpore preterito iudicari.
vt.l.deniꝗ.§.ſcio.ff.de mino.Et facit hoc ad queſtionẽ.leges
volunt ꝙ mater ⁊ alij qui debent ſuccedere ab inteſtato pu⸗
pillo.ſi non petierint ſibi tutorem debẽt excludi ab eius here
ditate.vt.l.ſciant.C.de legi.here.fallit ſi ſunt minores.vt.C.ſi
2 aduer.delic.l.ij.Pone ergo † ꝙ mater tempore quo filius re
manſit pupillus ſibi nõ petito tutore:an excludatur ab eius
ſucceſſione.Specu.tenet ꝙ non.poſtꝗ ſibi incepit compete⸗
re priuilegiũ nõ petendi ratione minoris etatis.Ita no.in ti.
de reſtitu.in integ.§.j.⁊ hoc habui iam de facto.⁊ ita cõſuluit
do.Bal.in cauſa cuiuſdam mei conſanguinei.¶ Ultimo in⸗
3 ducit Jo.and.iſtum tex.ad queſtionem † ꝙ pupillus factus
pubes teſtificari poteſt de his que vidit in pupillari etate ſm
Hoſtien.Iſtud tamen.c.facit cõtrarium vbi dicitur:ꝙ in pe⸗
nis inſpicimus tempus delicti:⁊ non tempus petite ſolutio⸗
nis.ita ibi ſi quis eſt inhabilis tempore actus celebrati nõ cu⸗
remus poſtea de habilitate que cum tempore ſuperuenit.ar.
ad hoc in.c.ſi eo tẽpore.de reſcrip.lib.vj.⁊ no.de hoc Jo.an.
4 ſ.de corpo.viti.ex parte.¶ Inſup not.† ꝙ minores poſſunt
petere pro ſeipſis abſolutionem a ſententia cenſure.et ſic ha⸗
bent perſonaꝫ ſtandi in iudicio:ſicut in ſpiritualibus.vt in.c.
vlti.in ſi.de iudi.lib.vj.⁊ in.c.ex parte.de reſti.ſpo.in glo.

¶ De verborum ſignificatione. Rubrica.

¶ Uiſis diuerſis cõſtitutionibus circa iudices:iudicia:cleri⸗
cos:matrimonia:⁊ crimina:quia de ipſarum conſtitutionum
verbis ac etiam alijs poſſet in iudicio dubitari:ideo qd ipſa
verba ſignificẽt circa fineꝫ huius operis ſubmittit iuriſlator.
conueniunt hic rubrice.j.ij.iij.et.iiij.diſtin.in decretis repeti⸗
tur in.vj.et clemen.⁊ ad materiam faciunt plura iura.de qui⸗
bus hic in nouella.per Jo.and.

1 ☞ Nouale quid dicatur.
2 Laicos primo anno quo precinit ⁊ coluit nouale alienauit il⸗
lud in priuilegiatos qui eodem anno ipſum coluerunt ⁊ fru⸗
ctum perceperunt an decimam ſoluere teneantur.

INnouare. Exponit Hierony.i⸗
nouare quod ſcribit
Oſee.x.c.ſi.et Hiere.iiij.in princi.¶ No.pri
1 mo † quid eſt nouale[a] ager nunc primo preci a ¶ Nouale.
a ſus.ſi igitur alſ ager alſ preciſus fuit:lꝫ ali⸗ Adde Car.
qua pars vel non tota nouiter excolatur:nõ in cle.j.v.q.
eſt illud nouale quaſi illud trahatur ad ꝓncipale.quia ſingule õ deci. Lau
glebe nõ ſunt colende.ff.de acq.poſ.l.poſſideri.⁊ facit hoc di ren.i.c.ſi.de
ctum ꝙ ſi lego vineã intra cuius confines ortus vel pratũ:ꝙ ꝓuiſ. collec.
veniat in legato.quod dic:vt.l.predijs.§.vlti.ff.de leg.iij.⁊.l. in.c.licet ex
☞ olim.de ſerui.ru.pre.¶ Querit Jo.an.hic † laicus primo an⸗ quadaꝫ .de
2 no quo ꝓcidit ⁊ coluit nouale alienauit illud in priuilegiatos teſti.
qui eodẽ anno iterũ coluerũt ⁊ fructũ perceperũt an decimã ☞ Ponit que
ſoluere teneãtur.videt ꝙ ſic.ex quo illud prius ꝓciſum ⁊ cul⸗ ſtionem.
tum fuerat.ar.contra.xxxv.q.viij.de gradibus.vbi videt pro
bari eſſe nouale qd infra colitur.ad hoc vide qd no.de elec.c.
generali.lib.vj.in quinta glo.vnde tamẽ eodẽ anno etiam ter
coli poſſit ex quo infra primũ annũ ab eis colitur videtur pri
uilegiatum ⁊ nouale.ad hoc vide quod not.in Spec.de ꝓba.
§.j.ver.quid ſi pars.⁊ ver.quid.⁊ ver.ſequenti.

1 ☞ Patris appellatione continentur auus ⁊ proauus.

1 NAm ⁊ rex. Hoc verbũ ſcribit Daniel.
quinto.c.¶ No.primo † ꝙ
auus ꝓauus ꝯtinẽtur appellatiõe pris.de quo
dixi.ſ.de penis.c.vlti.⁊ vtrũ pr ⁊ auus natura⸗
lis includant ſub iſta appellatione patris.dic ꝙ
quãꝗ ſic. quãꝗ nõ.ſm ſubiectã materiã.In materia em̃ matri
moniorum ꝯtinebit vbi naturale ius ⁊ pudor inſpiciẽdus eſt.vt
l.adoptiuus.§.ſeruiles.ff.de ritu nup.⁊.l.nec in ea.ff.de adul.
⁊ de accu.l.j.ecõuerſo an appellatione filiorum includãtur nepo
tes ⁊ ceteri inferiores.dic vt dixi in dicto.c.ſi.de penis.

1 ☞ Natus non dicitur,qui ſtatim deceſſit.

1 NAm ⁊ ego. Scribit hoc vbũ Prouer
biorũ.iiij.⁊.h.d.† nõ dr na
tus qui ſtatim deceſſit.⁊ ſic nõ videt fuiſſe qui nõ
durauit.de quo ad hoc vt poſthumus ꝓteritus
rũpat teſtm̃ ſufficit ſi viuus tot⁹ ad orbẽ ꝓceſſit
lꝫ fuit non emiſſa voce ab hac luce ſubtractus vide etiã.l.ſi qs
here.C.de inſti.⁊ ſubſti.vbi ſufficit ſemel ꝯditionẽ implere.lꝫ
implementũ nõ duret.Iſte em̃ due leges obſtãt ei:qd hic dr.
vide ꝯcor.de qbus in glo.
1 ☞ Primogenitus dicitur quẽ nemo precedit vel ſequitur.

Joſeph.

1 IOſeph. No.primo ꝙ primogenit⁹ di‐citur quē nemo precedit:vel ſe‐quitur.⁊ iſti primogeniti habebāt olim aliquas preeminentias ſicut etiam hodie in multis parti‐bus.quia ſuccedunt in regnis ⁊ comitatibus:et quādoqꝫ in hereditatibus priuatoꝝ.vt in anglia vt no.Bar. in.l.cunctos populos.⁊ qđ no.Jo.an.in regula ſine culpa.de regu.iur.in mercu.⁊ ad hoc.c.adde quod no.in prima conſti‐tutione.ffoꝝ.per doc.in.q.in relicto.ad qđ plures ſimul per‐ueniunt an omnibus debeatur.

1 ☞ Verba ſunt intelligenda ſm materiā:⁊ ſm cauſam ora‐tioni adiunctam.

1 INtelligentia. No.primo ꝙ ver‐ba ſunt intelligen‐da ſm materiam ⁊ regulariter ſm cauſam ora‐tioni adiunctā.Pone exemplum per.l.panto‐mimus.ff.de heredi.inſti.⁊.l.fina.ff.de teſta.tu.ad hoc facit materia generalis:ꝙ ceſſante cauſa ceſſat effectus. ff.de dona.l.ij.§.penulti.per Bar.

1 ☞ Verba tranſpoſita non vitiant ſi rei ſubſtantia non mu‐tetur.
2 Teſtium receptoꝛ ſi ſeriatim ſcribat dictū primi teſtis:⁊ idem de ſecundo ⁊ de tertio.⁊ ſic de ſingulis:an valeat.

1 NJhil. No.ꝙ verba trāſpoſita nō vitiāt: ſi rei ſubſtantia non mutatur.ꝯcoꝛ. l.prepoſteri.C.de teſtamētis.⁊ facit ad.q.ſi cre‐ditoꝛ in libello petit ſuum debitorē cogi ad ſol‐uendum ⁊ cōdemnari cum prius debeat condē‐nari ꝙ̄ cogi.prepoſteratio tamen talis non vitiat.quia oꝛdo verboꝛum non attenditur regulariter.vt.l.nec enim.de ſolu. Inducit gloſ.hunc textum ad.q.deponentiū diuerſo modo idem cōcludentium in effectu.talis enim verboꝝ varietas nō vitiat dictum teſtiū immo coꝛroboꝛat cum proferentes vnum meditatūqꝫ ſermonem eſſent ſuſpecti.vt.l.iij.§.i.ff.de teſti.et
2 hinc ſumpta occaſione.querit Jo.and.poſt Hoſtien.ſi rece‐ptoꝛ teſtium ſeriatim ſcribat dictum primi teſtis. Idem ſcri‐bit de ſecūdo tertio ⁊ ſingulis.an valeat.videtur ꝙ non.vt di‐cto.§.i.In cōtrarium videtur ꝙ ſic.vt in dubio res poti⁹ va‐leat:ꝙ pereat.ſ.eo.c.abbatem.⁊ hoc tenet licꝫ dicat ꝙ melius faceret totū ſcribēdo dotum magna ſit vis in verbis.ſ.de pri‐uile.c.ſi papa.lib.vi.⁊ hodie dicit Hoſtien.per hanc pigritiā in curia repꝛobatam nō tamen vbi eſt talis conſuetudo aude‐ret repꝛobare.de hoc etiam vide in Specu.de teſtamē.§.nūc tractādum.v.cautum.de iudice vero qui dicit pꝛonūtio ſicut talis pꝛonūtiauit.vide in Specu.de ſen.pꝛola.§.qualiter.v. qđ ſi iudex.⁊ qđ no.xvi.di.c.iij.⁊.S.de teſti.c.cū tu.vbi vide.

1 ☞ Mens pꝛopꝛie inſpicienda eſt non verba.

1 PReterea. No.primo ꝙ nō debemus in‐ſpicere verba ſed mentem.dum enim pꝛopꝛietas verboꝝ attenditur ⁊c.concoꝛ.ff. de adi.le.l.iij.§.conditio.⁊.l.iij.C.de libe.prete.vbi verboꝛum interpꝛetatio nuſꝙ̄ tātum valet nec melioꝛ ſenſus exiſtat.licet enim quādoqꝫ verba offendere ſeruata mente.vt dixi.S.de priuil.c.quāto.ecōuerſo autem qui ſectatur verba: ⁊ offendit mentē punitur.pꝛo expꝛeſſo enim habetur:qđ cau‐tum tacite reperitur.vt.l.his ſolis.ff.de reuocā.do.⁊.l.nomi‐nis ⁊ rei.§.verbum ex legibus.ff.de verbo.ſigni.mens autem legis colligitur ex ratione in.l.expꝛſſa que ipſam intēdit ad ſi‐miles caſus.ad qđ vide qđ no.de tempo.oꝛ.c.i.in glo.qđ ecō‐uerſo.⁊ in.c.ſi poſtꝙ̄.de elec.lib.vi.vbi de hoc in glo.⁊ ita pu‐nitur ⁊c.adde etiā qđ no.in auſ.quas actiones.C.de ſac.ſan. eccle.⁊.ff.de teſta.l.qui teſtamēto.§.mulier.vbi dicitur eſſe de mente qđ ſumitur a ꝯtrario ſenſu legis.⁊ generaliter ad ma‐teriam vide no.in dicto.c.quāto.⁊.i.q.i.marchio.

QUānis. No.primo ꝙ vſus loquēdi ma‐gis attenditur ꝙ̄ pꝛopꝛia ver‐boꝛum ſignificatio.concoꝛ.l.cum delanionis.§. aſinam.de fun.inſtruc.⁊ circa hoc vide quod no. Barto.in.l.cum certum.ff.de vi.ole.tri.le.et de tri.le.l.labeo per eundem.vbi tractat de cōmuni vſu loquendi de cōmuni vſu vtendi ⁊ de cōmuni vſu intelligendi.⁊ ibi ple‐ne videas de pꝛedictis.facit.c.ex literis.de ſpon.

1 ☞ Poetarum authoꝛitates licitum eſt allegare.
2 Pꝛobatio naturalis valet in iudicio.
3 Judex non dicitur ſi non eſt in eo iuſtitia.
4 Conditio teſtis conſyderatur in teſtamento.
5 Vita attenditur in teſte.

FOꝛus. No.primo ex quibus conſiſtat fo‐rus.⁊ dicitur conſtare vt dicit glo. ij.quam no.¶ Secūdo not.que dicatur cauſa et lis.quod dic:vt no.ff.de teſti.l.ij.⁊.l.cauſas.C.de tranſac.quādoqꝫ tabelliones apponunt in inſtrumentis pre‐dicta vocabula.quādoqꝫ verbum cōtrouerſiam ſiue queſtio‐nem vt pꝛomittit nō mouere cauſam:litem:cōtrouerſiam:ſi‐ue queſtionem ⁊c.optimum eſt enim omnia ſimul iungere.qꝛ plus impoꝛtat interdum vnum:ꝙ̄ reliquum.facit.l.i.C.de pꝛe‐ſcrip.lon.temp.⁊ quod no.ff.de pꝛocura.l.non ſolum.§.ſi ſta‐tus.vide in Specu.de reſcrip.preſenta.§.ratione foꝛme.ver. item ꝙ eſt queſtio.⁊ de iſto verbo cauſa qđ impoꝛtet no.Jo. and.de accu.cum dilecti.ſuper verbo cauſa.Judiciū vo quali‐ter accipitur habes in textu.⁊ alijs modis vt not.Hoſtien.in ſumma de indi.§.i.⁊ in regula in iudicijs.de regulis iur.li.vi.
1 ¶ Tertio no.ꝙ licitum eſt allegare authoꝛitates poetarū. de quo in glo.ar.habes ⁊c.et.xxxvij.diſtin.c.turbat.vbi ple‐ne.⁊ in Spec.de aduo.§.nunc de exoꝛdijs.ver.vel ita.⁊.iij.q. v.accuſatoꝛes.¶ Quarto no.quod dicatur argumentū ⁊ col‐
2 ligit glo.ꝙ in iudicio valet naturalis pꝛobatio.circa qđ vi‐de no.per Jo.and.de de.pere.intra quatuoꝛ.ſuper verbo ar‐gumenta.facit.l.ſcire opoꝛtet.§.ſufficit.ff.de excu.tuto.ibi:cu‐ius fidem ſufficit firmare ex ipſa naturali iuſtitia. ¶ Quinto no.ver.in omni quoqꝫ negotio ⁊c.ꝙ requiruntur tres teſtes in actu quod intellige vt in glo.⁊.iiij.q.i.c.i. ¶ Sexto no.vn‐
3 de dicatur iudex actoꝛ vel reus.dicit enim tex.ꝙ non eſt iu‐dex:ſi non eſt in eo iuſtitia.cui adde.l.penul.ff.de iuſti.⁊ iure. vbi qualiter accipiatur ius.¶ Septimo no.in ver.teſtes au‐
4 tem.ꝙ in teſte conſyderatur conditio quia nō debet eſſe ſer‐uus.Quid ergo de illo qui cōmuniter vel a maioꝛi parte vel a pluribus habebatur liber.⁊ quid de aſcriptitio ⁊ ſtatu libero vide in Specu.de teſte.§.i.ver.item ꝙ eſt ſeruus.⁊ ſeq.Quid de iniuſte manumiſſo puta per abbatem ſine capituli conſen‐ſu.dic ꝙ ſi poſtea capitulum ratificat valet teſtimonium ſm Jo.and.¶ Octauo no.de femina.an poſſit eſſe teſtis qđ in‐tellige vt in glo.⁊ vt legitur ⁊ no.xv.q.iij.c.ex eo.vbi de hoc. ¶ Quid de hermaphꝛodito.dic:vt no.iiij.q.iij. Item in cri‐minali.ver.hermaphꝛoditus.vbi etiam de eo mēſtruoſe que‐
5 ſtiones notantur.¶ Decimo not.ꝙ in teſte attēditur vita: natio vero non conſyderatur.vnde teutonicus notus teſtifi‐cari poteſt cōtra gallicum.vt no.iij.q.v.c.canonica.⁊ vide qđ no.in Specu.de teſte.§.i.ver.item ꝙ eſt mulier.⁊ ver.ſeq.vbi an mulier poſſit eſſe teſtis in codicillis.Accur.not.ꝙ ſic.ff.de teſtamentis.l.qui teſtamento.§.mulier.

1 ☞ Pactum vnde dicatur.
2 Maleficioꝛum nulla eſt ſocietas.

1 PActum. Not.vnde dicatur pactum a pa‐ce.quod dic:vt no.in.l.i.ff.de pac. Item debet eſſe moꝛibus et legibus cōpꝛobatum.
2 hinc eſt ꝙ nulla ſocietas eſt maleficioꝛum.vt.l.i. §.plane.⁊.ff.de fideiuſſo.l.ſi a reo.§.ſi[illegible].⁊ dic:vt.S.de pactis. c.vltimo.

1 ☞ Paria ſunt aliena poſſidere ⁊ rebus pꝛopꝛijs male vti.
2 Poſſidere iuſte quis dicatur.

IUs. De interpꝛetatione ſiue etymologia hu‐ius verbi remiſi ad.l.penulti.ff.de iuſti.et iure.et not.Joan.and.de regu.iuris.ſuper glo.ru‐
1 brice et no.ꝙ paria ſunt aliena poſſidere vel pꝛo‐prijs rebus abuti.⁊ ideo coercetur quis ne re ſua male vtat. vt inſtitu.de his qui ſunt ſui vel alieni iuris.in princi.⁊.ff.de
2 verbo.obliga.l.is cui bonis.ꝙ quis autem dicatur iuſte poſſi‐dere.dic ꝙ ille qui habet iuſtum titulum:⁊ ex vltimis cauſis procedit iſta talis acquiſitio.de quibus inſtitu.de rerū diui.⁊ ff.de acqui.re.domi.⁊.l.iuſte.de acquiren.poſſeſ.vbi authoꝛi‐tas iudicis pꝛebet iuſtum titulū:⁊ facit valere quod alſ eſſet nullum.ff.quod fal.tu.l.i.

1 ☞ Oblationes que dicantur large:⁊ que ſtricte.

1 Cauſa. † No. que dicūtur oblationes. dicū
tur enim q̄ a fidelibus eccleſie offe
runtur. quod intellige ſiue in vita ſiue in morte.
ſ. de ſepul. c. de bis. ⁊ ſm hoc generaliter ſumit
hoc verbū oblatio. ſtricta v̄o dicitur oblatio id
quod in miſſa offertur ſacerdoti: que debita eſt in precipuis
feſtiuitatibus. ſ. de paro. c. vt dominicis. nā ⁊ ad eius eſtima-
tionem tenētur etiam infideles ſi habitant in parochia: vt. ſ.
de vſur. quanto. ¶ Querit gloſ. ij. cuius ſunt res eccleſie: an
ipſius eccleſie parietibus circundate: an clericorū: an dei. dic:
vt in ea. ⁊. xij. q. j. expedit. ⁊. xvj. q. j. quoniam quicquid. ⁊ in. c.
cum ſuper. de cauſa poſſeſſionū.

1 ☞ Sacerdos vngit infirmum.
2 Vigilia beati Matthie debet ieiunari licet fuerit forte elect⁹.

Veſiuit. Solus ſacerdos vngere pōt in-
firmū. ſecundo dicitur ꝙ anno
biſextili circa diem ſancti matthie ſeruādū ſerue
tur loci ↄſuetudo dum tamen vigilia cōtinuetur
1 feſto. ſecunda ibi: feſtum. ¶ No. primo † ꝙ ſacer-
dos vngit infirmum: ⁊ oleum iſtud eſt vnum de ſeptem ſacra
mentis eccleſie. de quibus. ſ. de ſacra vnc. c. vno. in nouella. et
aduerte q2 textus loquitur de vno ſacerdote qui debeat vn-
gere. Glo. contra hoc opponit ꝙ debeant eſſe plures, vt Ja-
cobi quinto. c. vbi dicit preſbyteros qui erant ⁊c. ar. de regu.
iur. pluralis. libro. vj. ſolu. vt in ea Hoſti. ſoluit ꝙ plurale re-
ſoluitur in ſingulare ſic in ſimili. ff. de conditio. ⁊ demonſtra.
l. demonſtratio. §. fina. ⁊ de neg. geſt. l. j. Ja. dicit: ꝙ illa aucto
ritas intelligitur diſtributiue. vt in quibuſdā locis ſeruatur
ad literam. vbi plures preſbyteri conueniunt ad vnctionem
extremam. vnus tamen vngit. alij reſpondent vt eſt Padue.
2 ¶ Secundo no. in ver. feſtum † ꝙ vigilia beati Matthie de-
beat ieiunari licet forte fuerit electus. ſ. de obſerua. ieiu. ca. j.
¶ Tertio no. de iſto anno biſextili. de quo etiam dic: vt. l. cū
biſextus. ff. eo. titu. vbi per Barto. quid iuris ſi aſſignatur di
latio vnius menſis in dubio quot dierum erit mēſis iſte cum
aliqui mēſes habeant dies. xxxj. alij. xxx. ⁊ februarius. xxviij.
⁊ qualiter illi duo dies biſexti accipiantur pro vno vide in. l.
j. ff. de diuer. ⁊ tempo. preſcrip. l. ij. Jo. an. hic tangit de anno
ſolari ⁊ de anno lunari de quibus plenius in Macrobio ſu-
per ſomno Scipionis libro. j. c. xxx. ⁊ lib. ij. et. vij. ⁊ vlteriori-
bus. ⁊ vide quod no. lv. di. c. ij. ⁊ in ſi. vj. lib. ſuper data. ⁊ circa
hoc no. bene glo. vltimam qualiter illi duo dies ſumantur ꝓ
vno in materia odioſa ⁊ fauorabili: vt in dicto. c. ij. lv. di. not.

1 ☞ Sententia valet licet non exprimatur verbum condēno
vel abſoluo ſed equipollens.
2 Papa poteſt interpretari verbum dubium appoſitū in ſen-
tentia.
3 Mens inſpicienda eſt potius q̄ verba.
4 Argumentatio eſt triplex ⁊ ibi de his tribus.
5 Interpretantia vocabula ſunt octo.

a ¶ Precipio. Adde Jo. an. in. c. raynutius. ſ. de teſta. ⁊ Cardi. j. de. j. §. ideoq3. de reliqui. ⁊ vene. ſanc. ⁊ cle. ſi. de pe. ⁊ in. c. qd̄ p̄cipit. xiij. q. j. Cardi. in cle. ij. de magi. Alexan. i. l. ⁊ quia. d̄ iuriſdi. om. iudi.

In his. Per verbū ſtatuo ⁊ precipio[a] diffi
nitio profertur. cōmunis diuiſio.
ſecūda attendentes. erat queſtio inter iſtos con-
uerſos ⁊ familiam hoſpitalis ex vna parte ⁊ ma-
giſtrum ex altera. quia fuerat forte electus ab abbate ſancti
Simpliciani ⁊ ob hoc cōuerſi ⁊ familia volebant illum reci-
1 pere pro magiſtro. ¶ Nota primo † ꝙ valet ſententia licʒ nō
exprimatur verbum condemno vel abſoluo ſi exprimitur eq
pollens. facit. C. de ſenten. ⁊ interlo. om. iudi. l. preſes. ⁊ de pre
ſcrip. ad audientiam. ⁊ digi. ſ. eod. c. preterea. facit quod not.
2 Barto. ff. de re iudi. ¶ Secundo no. † ꝙ papa hic interpreta
tur verbum dubium appoſitum in ſententia. et dic: ꝙ quan-
doq3 tota oratio eſt obſcura. quandoq3 vnum verbū oratio-
nis dūtaxat. q2 habet plures ſenſus. vt canis. et liber Ariſto.
quod dic vt. l. quoties ambigua. ff. de verborum oblig. et. l. in
ambigua. ff. de legi. ⁊. l. non poſſunt. eo. tit. vbi glo. diſtinguit
cum dubitatio contingit in iudicio aut ſuper nouo negotio.
aut ſuper aliqua lege. ſi ſuper nouo negotio conſulendus eſt
princeps ſi ſit eius copia. ſi autē non ſit eius copia procedāt
de ſimilibus ad ſimilia: vt dicta. l. nō poſſunt. Si v̄o ſuper le-
ge tunc ſi quidem ex conſuetudine certo modo eſt intellecta:
⁊ ſtabitur illi. Alioqui ad principem ſi eſt eius copia: alioqui
interpretabitur in benigniorem partem. ſed ſi dubitatur que
ſit benignior ſtabo verborū ſignificationi. ⁊ vltimo procede
tur de ſimilibus ad ſimilia. facit. l. ſi de interpretatione. ⁊. l. be-
nignius. ⁊. l. minime. eo. titu. ⁊. l. ſi quis intentione ambigua.
de iudi. Doctor meus in dicta. l. non poſſunt. dicit: ꝙ quan-
doq3 occurrit noua materia: ⁊ tunc recurrēdum eſt ad legiſla
torem. q2 nouus caſus deſyderat noua remedia. vt. ff. de ven.
inſpi. l. j. quandoq3 eſt dubia queſtio propter repugnantia et
dubium queſtionum. C. de heredi. inſti. l. ſi pater. vel propter
multiplicitatē opinionum ⁊ tunc ſimiliter legis conſulendus
eſt author. C. de legi. l. ſi. quādoq3 eſt caſus dubius propter le
gis obſcuritatem. ⁊ idem quia eius eſt declarare legē qui eā
tulit. facit. C. de conditio. inde. l. pro dubietate. ⁊. l. apud anti-
quos. C. de fur. Sed quia non poteſt ſemper haberi copia cō
ditoris legū. ideo debent iudices determinare caſus dubios
per argumenta ⁊ rationes. vt. l. qui filium. §. ſi. ff. ad trebel. et
l. diui fratres. de iure patro. poſſunt etiam procedere de ſimi
libus ad ſimilia. vt dicta. l. neq3. Aduerte tamē quia interpre-
tatio debet eſſe veroſimilis ⁊ exponere nō perimere. de accu.
3 c. cum dilecti. ¶ Tertio no. † ꝙ non debemus inſpicere ver-
ba ſed mentem. quod tetigi. ſ. eo. c. preterea. Scientia eni con
ſiſtit in medulla rationis nō in cortice ſcripturarum. vt. j. q. j.
4 marchion. ⁊. l. ſcire leges. ff. de legi. vbi dicit Bal. † ꝙ triplex
eſt argumentatio plana ⁊ materialis. quia verba ſic loquun-
tur. de exerci. l. j. §. is qui nauem. ſubtilis ⁊ intellectualis ex vi
ſermonis ſicut eſt verbū exigere quod ſignificat ab inuito ex
torquere. vt. l. xi. §. ſi rem. de lega. iij. Subtiliſſima ⁊ coniectu
ralis q̄ magis per intellectū decernitur q̄ ſermonis adapta-
tioni colligatur. quia interdum quis plus ſignificat: q̄ loqua
tur. ⁊ interdum aliud verba ſonant: aliud clamat intentio. vt
ait Boethius. ⁊. l. ſcire. §. erit igitur. C. de fideicom. cum acu-
tiſſimi. ⁊ de inoffi. teſtamē. l. iij. ⁊ de fideicom. l. verbum volo.
⁊ quādoq3 verba aſſumūtur improprie: ſuper quo aduerten-
dum ꝙ propria locutio eſt loqui apte ſm ſubiectā materiā.
oportet enim rebus de quibus loquimur cognatos ⁊ familia
res eſſe ſermones. primo Ethicorum. ⁊ inſtitu. de act. §. eſt et
aliud. ⁊ hoc dupliciter accidit. vel quia communis intellectus
gentiū ſic intelligit. nam cōmunis intellectus vocabuli omni
ſignificationi preponderat. quia ſignificationes nate ſunt ꝑ
intellectum cōmunem. per eundem ergo mutari minui ⁊ au-
geri poſſunt. ff. de leg. tertio. l. libellorum. §. quod cū caſſius.
⁊. l. labeo. de ſupellec. le. ⁊ quod not. C. ſi ſecūdo nup. mul. aut.
hoc locum. vbi autem deeſt cōmunis intellectus vulgi omni-
bus preferendus ſtandum eſt proprie ſignificationi verborū:
in quibus cum nulla eſt dubitatio non eſt recurrēdum ad cō-
iecturas. vt. l. ille aut ille. §. cū in verbis. ⁊. l. nō aliter. de le. iij.
quādoq3 tamē toleratur improprietas quādo ipſam tolerat
l. vt. l. vlti. C. de inſti. ⁊ ſub. Item quā tolerat cōis intellectus
vt dicto. §. ꝙ tamē caſſius. Itē quā tolerat natura rei: vt. ff.
de iureiurā. l. ſed ſi poſſeſſori. §. ſed ſi rerū. ⁊. l. ij. ff. de vſufruc.
⁊ harū rerum que vſu cōſu. Itē tolerat natura ↄtractus: vt. l.
ſi vno. ff. loca. Item quam tolerat natura iudicij: vt. l. ⁊ puta.
fami. herciſcū. Itē quam tolerat cōſenſus partium. vt. l. ſi tibi
ff. ſi cer. peta. minime antē abuſiones ⁊ nō interpretabiles vo-
ces nihil operātur: ne via aperiatur ineptijs loquentium. vt
dicta. l. vlti. ⁊. l. que extrinſecus. de verbo. obliga. ⁊. l. ſi menia.
de heredi. inſti. patet igitur ex p̄dictis ꝙ alius q̄ papa inter-
5 pretatur vocabula † cuius gratia plenius aduertendū ꝙ octo
ſunt illa que vocabula interpretant. ſ. ſignificatio nata a prin-
cipio quo vocabula nata ſunt: vel datiua. i. poſtea vſu gentiū
mutata primas inſtitutiōes neſcimus: ſed de ipſis credendū
eſt authoribus: vt. l. j. ff. ſi cer. pe. ⁊. l. ſi quis in fundi. ff. de le. j.
Item cōmunis intellectus alicuius loci vel patrie vt peruſi-
norum: vt dicto. §. quod tamen caſſius. Item naturalis iuſti-
tia. de excu. tu. l. ſcire oportet. §. ſufficit. Item naturalis chari
tas ⁊ veroſimilitudo. ff. de pac. l. tale pactum. §. ſi. Item publi
ca vtilitas ad. l. aquil. ita vulneratus. ad ſimile. l. ſi quis in gra
ui. §. id quoq3. viua ratio q2 dicitur viua que eſt anima ipſius
ſcripture. ff. de conditio. indebi. l. frater a fratrē. equitas con-
ſyderata perſona cui debet equitas ineſſe: vt quia eſt p̄nceps
vel legiſlator. ff. de vulga. ſubſti. l. ex facto. in princi. ſtylus iu-
diciorū: ⁊ conſuetudo. ff. de legi. l. ſi de interpretatione. ⁊ hec
ſunt verba doctoris mei in dicta. l. vlti. C. de inſtitu. et deſtitu.
in repetitione.

1 ☞ Verba priuilegiorum ſunt interpretanda latiſſime.
2 Interpretari quid dicatur.
3 Interpretatio ad quem ſpectet.
4 Judex quilibet an poſſit interpretari ſententiam ſuam.
5 Pars an ſit citāda qn̄ ſit interpretatio ſententie.
6 Judex vnus an poſſit interpretari ſniam predeceſſoris ſui.
7 Appellari an poſſit ab iniqua interpretatione.

Perpetuum

8 Perpetuum intelligitur multis modis.
9 Princeps dando iuriſdictionem caſtri videtur dare omnem iuriſdictionem.
10 Papa ſi dicat cõcedimus tali iuriſdictionem talis ciuitatis: an videatur conceſſa heredibus.
11 Beneficium priuilegium ⁊ reſcriptum qualiter differant vſq ad finem.
12 Beneficium quid dicatur.
13 Priuilegium quid dicatur.
14 Reſcriptum quid dicatur.

¶ Ponit caſũ capituli.

¶ Ponit q̃ſtiones.

1 Olim. †Verba priuilegiorum ſunt interpre-
tanda largiſſime. ⁊ primo ponit mã
datum. ſecũdo ipſius interpretatinoem ⁊ cauſam.
ſecũda ibi: quia vero. glo. ponit caſum ꝙ gratia
fuit facta huic magiſtro. G. ꝙ in abſentia pcipet
que dicũtur in tex. canonici vo ſubtrahere ſibi volebãt q̃daꝫ
ex his dicitur ꝙ non poſſunt. ſed iſte intellectus ꝙ ipſe impe-
traret gratiaꝫ percipiẽdi in abſentia iſta de quibus in tex. nõ
ꝯgruit litere: vbi dicitur. ſic verum ex alijs ⁊c. ex quo ꝯcludi-
tur ꝙ impetrauit vt perciperet in abſentia: ſed forte aliq̃d ſta-
tutum patrie reſiſtebat vel defectus ordinis: vt predicta per-
ciperet. ⁊ ob hoc impetrauit hoc priuilegiũ. ⁊ ſm hoc ſine ca-
lũnia procedit hec decre. ſm Jo. an. ſuper prima glo. q̃d ſibi
placet plus q̃ illud quod no. de cleri. nõ reſi. c. j. lib. vj. in glo.
penulti. ⁊ niſi ſic intelligas oportet fateri ꝙ decre. iſta nõ ha-
bet rationem: niſi ꝙ ſic placuit pape ſm eum qui duo princi-
paliter hic tangit. ⁊ primo materiaꝫ interpretationis. ſecũdo
que differentia eſt inter beneficium priuilegium ⁊ reſcriptuꝫ.
2 †Primo ergo quero q̃d eſt interp̃tari. ⁊ dic ꝙ ſumitur mul-
tis modis: vt no. in. l. j. ff. de ori. iur. proprie em̃ denotat aper-
tam ſignificationẽ. ſꝫ quãdoq ſumatur pro correctione arcta
3 tione ⁊ prorogatione vt ibi no. ¶ Secũdo quero †ad queꝫ
ſpectet dicta interpretatio. ad quod aduertendum ꝙ hec ma
teria poteſt in qualibet diſpoſitione verſari. nam ⁊ in ꝯtracti
bus poteſt queri ad quem ſpectet interpretatio vocabuli vel
orationis obſcure. ⁊ de hoc dic: vt. ſ. de ſpon. c. ex literis. quã-
doq ad quem ſpectet in vltimis voluntatibus. et dic: vt. l. le-
gato generaliter. de lega. j. Item in iudicijs. ⁊ de hoc plene p
Bar. in. l. inter ſtipulantem. §. ſacram. de vbo. obli. ⁊. l. de die.
in prin. qui ſatiſda. cog. Item in ſententijs. ⁊ de hoc ſtatim di
4 cam. Item in beneficijs principũ. de quo etiã. j. tangã. †de iu
dice ergo q̃ro an poſſit quilibet iudex interpretari ſentẽtiam
ſuam. Jo. and. videtur hic ſentire ꝙ nõ. q2 ſiue bene ſiue ma-
le ⁊c. cõtrarium tenet Bar. in ordinarijs habentibus merum
⁊ miſtum imperium. ſecus in inferioribus ⁊ in delegatis: quo-
rum legatorum ſentẽtiam ſuperior interpretabitur. tamẽ in or-
dinario aduertẽdum: ꝙ interpretatio quãdoq ſumitur pro
correctione totali: ⁊ hoc nõ poteſt facere: niſi ſolus princeps
vt. l. j. in fi. ff. de queſtionibus. ⁊ eadem ratione nõ põt ei ſentẽ
tie arrogare in parte: licet quãdoq ꝯtra generalitatem ſentẽ
tie replicatiõis remedio ſuccurratur. vt. l. licꝫ. C. de indi. quãq
interpretatio ponitur pro extẽſione. ⁊ illud etiã nõ poteſt fa-
cere iudex: niſi circa acceſſoria ipſa. dic: vt. l. paulus. ff. de re iu-
di. ⁊. c. cũ appellatiõibus. de ap. li. vj. quãq interpretatio poni
tur pro ꝯgrua verbi ⁊ orationis expoſitiõe. ⁊ iſtã interpreta-
tionẽ põt facere iudex ordinari⁹: vt digi. nihil em̃ de nouo fa-
cit: ſed factũ declarat. vt. l. heredes palã. §. ſed ſi notã. ff. de te-
ſtamẽtis. nõ tamen ſi vellet facere interpretationem penitus
extraneã audiretur: puta ꝯdẽnauit in. x. boues vult interp̃ta
ri in nonũ bouẽ non poſſet hoc facere: nec ſimiliter vbi verba
eſſent oĩno declarata. ⁊ ipſe vellet aliud interp̃tari. non em̃ ad-
mitteretur. vt. l. ille aut ille. §. cũ in vbis. de le. iij. ¶ Circa hoc
5 queritur †vtrũ q̃n fiet talis interpretatio debeat pars citari.
videtur ꝙ ſic. vt. ſ. c. proximo. ⁊ hoc tenet Bar. in. l. ab executo-
re. ff. de ap. per. l. nã ita diuus. ff. de adop. ⁊ hic Jo. an. Juris
tamẽ ordo nõ eſt in ea ſeruãdus. cũ interdum veniat ibi iuris
notoriũ. ſm Inno. ⁊ hoc verũ in interpretatione ſnie. In in-
terpretatione vo dubiã intẽtionis pape licet p̃iudiciũ faciat
nõ eſt tñ neceſſe partẽ citari. ⁊ de tali loqtur hic: ⁊. j. c. cũ tibi.
⁊. c. dilecto. ⁊. c. tua nobis. talis em̃ dicit potius declaratio q̃
interpretatio. vt dicto. §. ſed ſi notũ. ſuper alio vo dubio mo-
to inter partes ⁊ in iudicio ſemp debet fieri interpretatio par
tibus p̃ſentibus ſiue loquitur de dubio ſentẽtie. ſ. c. proxi. ſi-
ue de dubio cõpoſitiõis. vt. ſ. de deci. ex multiplici. ſiue de du
bio p̃uilegij. j. c. ex pte. el. j. ſiue de dubio ſtatutorũ. j. c. ex par-
te. el. ij. talis enim interpretatio habet vim diffinitiue. vt. ſ. c.
proximo. vnde ſi nõ fiat partibus preſentibus tãq̃ ſubrepti-
tia nõ valet: ſi non ſit mentio de litis pendentia. ſ. de deci. du
dum. niſi hoc faceret papa ex certa ſciẽtia. hoc enim caſu ſi ta-
lis interpretatio fiat ſm propriam ſignificationem verborꝫ
omnibus preiudicat et ius facit: ex quo ſit a principe ſiue fiat
in iudicio ſiue extra. vt. ſ. c. proximo. cũ alijs p̃realle. ¶ Ulte
6 rius circa hoc quero †vtrum vnus iudex poſſit interpretari
ſentẽtiam ſui predeceſſoris. videtur ꝙ nõ: ſicut heres non po
teſt interpretari dubiam volũtatem defuncti emiſſam in iudi
cio. vt no. ff. de rei vẽ. pomponius ſcribit ſi frumẽtum. in fine.
In ꝯtrarium facit, quod ſupra dictum eſt de delegãte qui in-
terpretatur ſentẽtiam delegati: vt hoc verum videtur. q2 acci
piẽdo iudicem pro iuriſdictione ſiue pro ipſo tribunali vere
eſt idem iudicium: vt idem iudex. vt. l. proponebatur. ff. de iu-
di. ⁊ hoc tenet Bart. in dicta. l. ſcio. vbi infert ꝙ ſi iudex reſer-
uauit ſibi taxationem expẽſarum poterit ſucceſſor taxare. q2
reſeruauit ſibi vt iudici: ⁊ non vt priuato. ⁊ idem in delegato
ſi reſeruauit ſibi: videtur enim taxatio reſeruata deleganti. et
illa adiecto ſibi nihil releuat. ar. ff. de bo. po. ſm ta. l. ſi ita. §. q
filio. delegatus em̃ reſeruat ſibi nõ reſpectu pſone: ſed iuriſdi
ctiõis. ſꝫ iuriſdictio delegati ⁊ iuriſdictio ordinaria eſt eadẽ.
vt. l. j. §. q mãdatũ. ff. de offi. eius cui mã. eſt iuriſ. ¶ Ulterius
7 q̃ritur circa hoc †vtrũ ab iniqua interpretatiõe poſſit appel-
lari. tenet Bar. ꝙ ſic in dicta. l. ſcio. vbi dicit ꝙ ex multis cau-
ſis poterit appellare iniquitas interpretatiõis. primo ex his
que geſta ⁊ probata ſunt. vt dicit gloſ. ibi. Item ex qualitate
rei exemplum ſi iudex condẽnauit me in. x. libras pro pretio
talis libri poſtea interpretatur ꝙ intellexit de. x. libris Bon.
groſſo. certe ex libri qualitate poterit iterpretari equitas vel
iniquitas interpretationis. vt. l. ſemper in ſtipulationibus. et
illud quod ibi no. ff. de reg. iur. Item ſi cõdemnauit me in. x.
libras p ſalario aduocati vult poſtea iterpretari ꝙ de libris
groſſorũ ex facũdia enim aduocati iudicabitur interpretatio
equa vel iniqua. vt. l. j. §. in honorarijs. de var. ⁊ extraor. cog.
ff. ⁊ ita no. Barto. in predicta. l. ſcio. ¶ Uiſo de primo articu
lo interpretationis videndum eſt de hoc quod hic dicitur ꝙ
beneficia principis debent latiſſime interpretari quod decla-
ra per exempla. vt primo: quia princeps cum ꝯcedit alicui he [a]
neficium intelligitur ꝯcedere pleno iure: vt no. in aut. vt liber
ti de cetero. §. j. ⁊ perpetuo iure. vt in aut. cõſtitutio que de di
8 gnitatibus. §. illud. †⁊ perpetuũ [a] intelligitur multis modis
a q̃nq ad vitã ſuã vt. ff. p ſocio. l. j. q̃nq ad vitã ſuã ⁊ filiorum ſuorum
vel vſq ad certũ gradũ. in aut. de nõ alie. §. in emphiteo. q̃nq
ſine termini prefinitiõe. ff. de ſerui. l. cũ debere columnam. ⁊ q̃n
aliquid dicatur pluribus modis natura rei debet inſpici ⁊ in-
de aſſumere modum ſignificandi. vt. l. ſciendum. de verborꝫ
ſigni. ⁊. l. inter quos. ff. de dã. inſec. ¶ Item pone exemplum
per. l. j. C. ſi ſocius li. imperia. ſine here. dece. lib. x. vbi inter ſo
cios donationis principis eſt locus iure accreſcendi. quod ſe
cus eſt id alijs contractibus regulariter. vt. l. ſi mihi ⁊ tibi. ff.
9 de verbo. obliga. vbi plene per Bar. †Item ſi princeps mihi
donat iuriſdictionẽ alicuius caſtri. videtur mihi donare oẽm
iuriſdictionem. ⁊ ſic omnes redditus cauſarum criminalium
⁊ ciuilium ad me ſpectant. ar. l. j. §. cum vrbem. ff. de offi. prefi.
vr. ⁊ ſi donat mihi ciuitatem videtur etiã mihi donare comi-
tatum ⁊ diſtrictum ⁊ pertinentias. de quibus per Inno. c. cũ
ad ſedem. de reſti. ſpolia. ⁊ tam in terra q̃ in mari. nam mare
ſicut terra diſtinguitur ⁊ illius territorij iudicatur cui magis
eſt prope: vt not. in. c. vbi periculum. de electio. lib. vj. et. C. de
cla. l. j. libro. xj. et iſta interpretatio fit tam late propter bene-
ficium principis. vt hic dicitur: ſecus ergo in odioſis vbi no-
mine ciuitatis non continetur diſtrictus. vt in. c. ſi ciuitas. de
ſenten. excom. libro. vj. ⁊ per Barto. plene. ff. de verbo. ſigni.
l. vrbis appellatione. ⁊ digi. ſ. de reſcrip. rodulphus. ⁊. c. ſigni
ficaute. Item ſi princeps concedit mihi quoddam fortalitiuꝫ
in quo ſunt multa: fornimenta ſiue arneſia omnia cedunt. C.
de bo. natu. l. ſi quando. ⁊ de vſufruc. l. ſi fundi. §. fina. Item ſi
vacant tria officia ⁊ princeps concedit vnũ ex illis tribus erit
mea optio ⁊ potero optimum optare. vt. C. de caſtren. ⁊ mi. l.
ij. libro. xij. ⁊ in. c. ſi pluribus. de preben. lib. vj. Item cum pro
babiliter dubitatur vtrum beneficiũ principis ſit reale ⁊ trãſ-
miſſiuum ad heredes vel perſonale: preſumitur reale. vt la-
tiſſime fiat interpretatio ſcdm Barto. qui ita not. ff. de ſerui.
lega. l. pater. alleg. no. in Specu. de inſtrumẽ. edi. §. nunc au-
tem. ver. ſi autem dubium. ⁊ per hoc dicit ꝙ ſi imperator con
dit iuriſdictionem in quodam caſtro ꝙ quando territorio ca
ſtri attribuiſſe iuriſdictionem ⁊ ſic quilibet cui concederetur
dictum caſtrum haberet dictam iuriſdictionem tanq̃ realem
niſi appareret de contraria mente concedentis: ſm eum. do-
ctor meus in. l. bñficium. ff. de ꝯſtitu. prin. ꝯtrariũ dicit ſi ꝯce-
ditur iuriſdictio pſone in loco: ꝙ tũc nõ territorio: ſed pſone

[a] ¶ Perpetuum. vide Bar. in. l. ſi vſufruct⁹. ff. de vſufru. leg. ⁊ Bal. i l. j. C. ne rei do. vel tem plo. gloſ. et Bar. l. l. annua. §. a ty tia. de ann. lega.

in territorio datur priuilegium:ſed ſi conceditur perſone ꝑ
pter locum tunc fatetur:ꝙ realis eſt conceſſio:⁊ träſit ad aliū
qnēcūqꝫ.quia coheret territorio.vt.l.via ↄſtitui.§.ſi fundus.
10 ff.de ſerui.ru.pre.⁊ facit hoc ad ꝗ.q.ſi dicit apoſtolicus ↄcedi
mus tali iuriſdictionem talis ciuitatis.nūquid videatur con
ceſſa heredibus ſuis.videtur ꝙ ſic.quia realis. In contrariū
quia pſonalis eſt officij cōceſſio.ff.de cur.fur.l.cuius bonis.
Bal.dicit in dicta.l.beneficium.ꝙ in feudis ſunt ſeruande cō
ſuetudines feudi.vt in titu.qui feudū dare poſ.c.j.§.cum ve
ro conradus.In cōmiſſione ſimplici dic:ꝙ non tranſit poſt
mortem in alienatione:vt ſi nobilis vendit ſua caſtra dicit ꝙ
tranſit.vt.ff.de proba.ſi pactum.⁊ ſic vtrum tranſeat vel non
ſume regulā de qua dixi.ꝙ natura rei debet inſpici:ſup qua
emanat ↄceſſio.vt ex ea preſumamus ↄceſſionem perſonalē:
vel realem.ad hoc.ff.de leg.j.l.apud iulianū.§.ſi quis alicui.
⁊ qđ ibi per Bar.⁊.ſ.de inſti.cum veniſſent.⁊.ff.ſolu.matri.l.
quia perſonale.⁊ in regula priuilegium.de reg.iur.lib.vj.per
Io.and.in mercu. ¶ Ex his patet veritas regule de qua in
textu ꝙ beneficia principis latiſſime ⁊c.Aduertendum tamē
ꝙ tale priuilegium ſic eſt interpretandum ꝙ nō includat plu
ra ſpecialia.nam licet vna diſpenſatio ſit fauorabilis plures
tamen ſunt odioſe.nec in dubio preſumendum eſt ſic princi
pem conceſſiſſe.vt.ff.de inoffi.teſta.l.ſi quando.nam ibi ſuffi
cit vna incōueniētia.ſ.ꝙ inhabilis teſtetur.⁊ tamen non cō
ceditur ſibi:vt omittat ſolēnitatem.quia eſſent duo ſpecialia
ar.C.de dotis promi.l.j.Item beneficia liberalitatis princi
pum intelliguntur concedi ſaluo iure alterius.vt in.c.ex tua
rum.de auc.⁊ vſu pal.⁊.l.nec auus.de emen.li.⁊.l.j.§.ſi quis a
principe.ff.ne quid in loco publico.vnde ſi aliquid impetra
tur vt vacans videtur aſſeri;ꝙ de iure ⁊ de facto ſit vacans.⁊
niſi fiat mentio de poſſeſſione alterius.beneficium eſſet nul
lum.de ↄceſ.preben.cum noſtris.⁊.C.vnde vi.l.meminerint.
⁊ hoc eſt quod dicit Inno.ſ.de do.dilectus.ꝙ aut tractam⁹
de preiudicio concedentis ⁊ quo ad eum large debet fieri in
terpretatio.aut de preiudicio tertij ⁊ debet ſtricte interpreta
ri;vt ex predictis apparet.¶ Ultimo not.hic Io.and.ſuper
11 vlti.glo.ꝗ que eſt differentia inter beneficium priuilegium et
reſcriptum.dicit ꝙ nomen beneficij eſt generale ⁊ complecti
tur priuilegium ⁊ reſcriptum.⁊ prout generaliter ſumit diffi
12 nitur ita ꝗ Beneficium eſt beneuola actio:gaudium tribuens
capienti.vt in.x.collatione.de mili.vaſal.qui contu.eſt.c.vber
tus.Sumitur etiam nomen beneficij in ſpecie ſtricte ſumpta
vt de iuriſdictione ⁊ adoptione dicitur que ſumuntur in ſpe
cie ⁊ in genere.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.iij.⁊ de adop.l.j.⁊ put
ſumitur in ſpecie beneuola actio preter ius vnde donare di
citur beneficium.vt.ſ.de dona.cum dilecti.⁊ de hac loquitur.
C.de bo.va.l.ij.lib.x.hoc tamen fallit in literis beneficialib⁹.
13 vt.j.de preben.c.ꝗuis.li.vj.¶ ꝗ Priuilegium dicitur lex pri
uata.j.eo.abbate.⁊ dicitur priuilegiū quaſi priuans legem:
ſiue ius ſingulare.qꝛ eſt cōtra ius cōmune.ff.ad muni.l.j.dici
tur ergo beneuola actio cōtra ius.⁊ ſic ſumitur.ſ.de priuile.
per totum.⁊ in talibus contra ↄcedentem ſit larga interpre
tatio:contra alios quoꝝ ius leditur ſit ſtricta dūmodo aliqd
14 ↄferat.ſ.de priuile.paſtoralis.⁊ de legi.quod no.¶ ꝗ Reſcri
ptum eſt bona actio ſm ius quod ↄceditur ad iuris obſeruā
tiam vt impetranti fiat iuſtitia.⁊ hec reſcripta nō valerent cō
tra ius elicita.xxv.q.reſcripta.⁊ in iſtis ſit ſtricte interꝑtatio
tunc:qꝛ detrahitur iuriſdictioni ordinarie.tum qꝛ ↄſueuerūt
impetrantes illis abuti:tum etiam:qꝛ imputādum eſt illi qui
potuit legē apertius dicere.vt in regula ↄtra eum.⁊ hoc mo
do ſumitur.ſ.de reſcrip.per totum.⁊.C.de diuer.reſcript.in
rubro ⁊ nigro.iſta autem reſcripta an ſint realia;vel perſona
lia:ↄſueuit dici.ꝙ quandoqꝫ ſcribit dignitas dignitati;et eſt
realis.quādoqꝫ dignitas perſone;et eſt reale ex parte reſcri
bentis:perſonale ex altera.Si perſona dignitati eſt perſona
le ex parte reſcribentis:ſed reale ex altera. Si perſona perſo
ne:eſt perſonalis.hincinde.vt not.in.l.⁊ quia.ff.de iuriſ.om.
iudi.⁊ dixi in.c.quoniam abbas.ſ.de offi.dele.Inno.autem
an ſint realia vel pſonalia:remiſi ad no.in regula.priuilegiū.
per Io.and.⁊ ad.l.quia.perſonale.ff.ſol.matrimo.per Bar.
Inferio⁹.um autem liberalitates dicūtur donationes ⁊ con
ceſſiones.iſte autē fiunt ita:ꝙ debeātur a re rei:et ſunt rea
liſſime aut perſona perſone ⁊ ſunt pſonaliſſime.ſed ſi debean
tur a re perſone vt vſuſfruct.⁊ ſunt perſonales.vt.ff.de ſerui.
ru.predi.l.pectoris.⁊ de ſerui.l.vt pomū.⁊ ad hoc vide quod
no.Bar.in.l.pater filie.⁊.xxv.q.ij.in ſumma.⁊.xvj.q.j.poſſeſ
ſiones.Et iſte differētie inter beneficium;priuilegium:reſcri
ptum:⁊ donationem melius caderent.ſ.de reſcrip.in rubrica
pro euidentia illius tituli tam ſolēnis.

1 ¶ Interdictum generale quid dicatur.
2 Priuilegiati vt poſſint licite celebrare tēpore interdicti qua
tuor requiruntur.

CUm in partibus. Generale dicitur i
terdictum qđ generaliter fertur in villam vel ca
ſtrum.cōmunis diuiſio.ſecūda ibi:cum autem.
¶ Iſto.primo ꝙ quādoqꝫ loca ſupponūtur in
terdicto:vt prouincia:ciuitas:caſtrū:⁊ villa.cōcor.de conſue.
1 cū inter.ꝗ et tale appellatur interdictū generale vt hic.qđ in
tellige etiā ſi in loco interdicto ſit vna ſola eccleſia.qꝛ pōt ex
tra ipſam celebrari ſolēniter licet fieri nō debeat ſine cauſa.de
ↄſe.di.j.ↄcedimus.⁊.c.vnicuiqꝫ.Idē dicas ſi in loco nulla ſit
eccl'ia eadem ratiōe.vt no.Io.cal.in tractatu interdicti.circa
principium primi membri.vbi etiā tractat de interdicto ſpe
ciali:qđ quādo promulgatur ſpecialiter in locum puta in ali
quam eccleſiam quādoqꝫ ↄtra ſingularem perſonam qđ ꝓſe
quitur in eodem membro.in penulti.charta.Item quādoqꝫ
interdicitur populus vel vniuerſitas:vt.j.de ſen.exco.ſi ſentē
tia.lib.vj.et ibi etiam quādoqꝫ interdicitur clerus.Itē quan
doqꝫ interdicit terra alicuius dñi.vt.ſ.de poſtu.c.j.⁊ de offi.
dele.c.ſane.cl.ij.de ſpon.nō eſt nobis.⁊ tunc qualiter recipiat
terra vtrum ratione dominij:vel quaſi:vel ratione dotalitij:
vel ratione pignoris:vel ratione vſuſfructus:⁊ quid ſi nouā
terram acquirit vel vēdit illam:quam habebat tēpore inter
dicti an interdictum duret.dic:vt in ſecūdo membro.in tertia
charta.vbi etiā plene proſequitur ſi ciuitas eſt interdicta an
extēdatur interdictū ad ſuburbium ⁊ diſtrictū.⁊ quid iuris ſi
aliquis de ciuitate interdicta tranſfert ſe ad alium locū:an in
perſona ſua deſinet interdictum.⁊ quid iuris ſi bāniatur vel
ↄfinetur.⁊ ſi ingreditur religionem:an valeat ordinari.⁊ qđ
de abſentibus vel illis ciuibus:qui nō habitāt in ciuitate:ſed
in caſtro libero:vel non ſubiecto ciuitati.⁊ qđ iuris ſi poſt in
terdictū promulgatū aliqui recipiātur in ciues ⁊ de habitāti
bus in ciuitate nō ciuibus.dic:vt ibi plene. ¶ Secūdo no.ꝙ
ↄceditur in priuilegiū ꝙ poſſit celebrari tempore interdicti.
hodie v̄o eſt ius cōmune adiūcta modificatiōe de qua hic ſcꝫ
ianuis clauſis ⁊c.vt.j.de ſenten.excōi.c.vltimo.§.adijcimus.
¶ Tertio not.modificationem predictā:ꝙ priuilegiatis eſt
permiſſum celebrare ianuis clauſis:nō pulſatis campanis:vo
2 ce ſuppreſſa:excluſis excōicatis ⁊c.ꝗ et ſic quatuor requirunt
vt licite celebrare poſſint iſti priuilegiati.⁊ ideō hodie omnes
vt dicto.§.adijcimus.quolibet iſtoꝝ neglecto celebrās violat
interdictum.qꝛ ex omiſſione cuiuſlibet offenditur lex in rōne
ſua que fuit vt loco interdicto diuina nō poſſint audiri:maxi
me p interdictos ⁊ excōicatos.vt ptꝫ in dicto.§.adijcim⁹.ad
hoc facit cle.ex frequētibus.de ſen.excōi.vbi ptꝫ ꝙ violat in
terdictū:qui celebrat in eccl'ia ianuis perforatis:vel feneſtris
factis in eis:ita ꝙ exiſtētes extra eccl'iam poſſint audire cele
brātes in eccl'ia ⁊ corpus chriſti videre.multo ergo forti⁹ vio
lare videtur qui in aliquo ꝓdictoꝝ caſuū incidūt.non ob.c.is
cui.de ſen.excō.li.vj.qꝛ nō debet intelligi de admittēte excōi
catos tempore interdicti:ſed alio tempore non obſtat dictus
§.adijcimus.⁊ ita tractat idem Io.cal.in dicto tractatu in ſe
cundo membro.in principio tertie charte.

¶ Laus deo optimo maximo.

¶ Finitur lectura ſingularis ⁊ aurea dñi Petri de Anchara
no Bononienſis Iuris Pontificij ac Ceſarei interpretis cla
riſſimi ſuper quinto decretalium:cum ſummarijs:numeris:
et additionibus ſingulares materias demonſtrantibus.
Lugduni anno a natiuitate dñi.M.ccccc.et.xix.mēſe Aprili
Ioānes de Iōuelle dictus Piſton imprimebat.

Regiſtrum.

AA.BB.CC.DD.EE.FF.GG.HH.II.KK.LL.
MM.NN.OO.PP.QQ.RR.SS.TT.Omnes
ſunt quaterniones.Excepto.TT.quinternione.

…itized by G…le

1873